

הקדמה לכן הגאון המסדר ספר סדרי טהרה וספר חידוד הלכות ושירי טהרה ואגב אורחיה אשתמע אפס קצהו שבה ופרכת גדולת מר אביו גאון אמתי צוק"ל ואת כל אשר קרהו וגלגולי סבותיו עד שבא לכלל ישוב שאר חבריו והחבורים היקרים הללו בדרך קצרה: וזאת ליהודה ויאמר קמתי אני לפתוח שערי אור הגנוז כי שם חלקת מחוקק ספון שתי פתיבות חוכרות אחת אל אחת והיא פפורחת מלא כף נחת ספר סדרי טהרה וספר חידוד הלכות ושירי טהרה אשר פעל ועשה איש אמונות.

רב ברכות. א"א מ"ו הגאון המוסק והמובהק אב"ד ור"מ כבוד חכמים.
גור השלמים. מוהר"ר אלקנה זצ"ל.

לבו נהג בחכמה נשיאותו ברמים. בהיותו בן ח"י שנים אמנו עליה לאותובי ברישא לאב"ד ור"מ בק"ק פרדאן במדינת פולין.

ויצא שמו הטוב בכל הארצות. וכרבות העתים נתקבל לאב"ד ור"מ בק"ק שאטלאנד והמדינה.

שם עשה את אשר זמם חפצי שמים וחפץ ה' בידו הצליח להתחיל ולחבר חבורים מחוכמים על כל ארבע שו"ע וחידישים כמה מסכתות וכתילות שו"ת ושם מצא ידו כדי גאולתו. להשפיע משפעת יפעת אור תורתו לזולתו.

ושני עמודי התורה ספרי קודש הנ"ל אשר כל בית ישראל נשען עליהם וכל חיה הטועם מיצרת דבשו יאירו עיניו ויצהבו פניו. הנה היו פמוסים וחתומים באוצרותיו ומכמניו.

הן בעודנו חי אוצריו לא פתח ביתה הצניע לכת עם אלהים ועם קדושים נאמן רוח מכסה דבר לא שזפתו עין רואי ולא ידע איש את גבורתו וחין ערכו וע"ז אמרו גדולים צדיקים במיתתן כו' כי אז יבריקו פשח נכון מוצאו ניצוצי אור תורתם.

מאשר יניחו אחריהם ברכתם. מלתא דבחיים לא סבירא להו לעשות להם שם כשם הגדולים אשר בארץ וליטול עטרה לעצמן ונחמם אומרים אינן אלא לגנאי אשור האי ואשור האי: והנה מר אביו אבי זקני הגאון המפורסם והחסיד מהור"ר שמואל זנוויל אשכנזי זצ"ל שנתקבל לאב"ד ור"מ במדינות קלוניא וארנשבערג ומינשטר בשנת תקי"א לפ"ק והוא מרומים ישפון בק"ק בונא עיר היושבת על מלאת חכמים וסופרים עד שנת תקכ"ז לפ"ק שהגיע לימים שאין בהם חפץ ואף באותו זמן פגעה מדה"ד הקשה וה' הוא ובית דינו חפץ דכאו החלי אשר מת בו.

ובעוד נשמת שדי בקרבו. גור אלהים טרם יכפה כלכל דבריו לפני המנהיגים וכה דבריו. הנה נא זקנתי ושבתתי ויסורים קשים ומרים שולטין בגופי ולא אוכל עוד לצאת ולבא זכרו נא את אשר התהלכתי לפניכם באמת ובלבב שלם והטוב בעיני ה' ובעיניכם עשיתי ובני הנו אתכם אל חנן אותי בבן אשר לא נופל הוא ממני ממלא את מקומי ביראת חטא ובתורה.

מי כמוהו מורה. ועתה הואילו פנו בי בעזרתי.

נתהי זאת נחמתי. כי אראה עולמי בחיי בני יושב על פסאי ודאין דינא בשמי.

זֶה יַעֲצֹר בְּעַמִּי. וּמִיַּד כָּל הָעָם עָנוּ אַחֲרָיו מְקוֹדֵשׁ מְקוֹדֵשׁ כִּי לֹא מִשְׁפַּט הַגָּאוֹן לָהּ.

וְאַחַר סָמוּדָה שָׁנְתָה בְּקֶשׁ אָבִי זְקַנִּי הַגָּאוֹן זַ"ל הַנִּזְכָּר לִישִׁיבָה שֶׁל מַעֲלָה. נִמְנָו וְנִגְמָרוּ מִנְהִיגֵי שְׁלֵשָׁה מְדִינֹת הַנִּזְכָּר לְשִׁדְוֹרֵי לִיָּה לְאַבָּא מְאָרִי הַגָּאוֹן זַ"ל פֶּתַח רַבְּנוֹת וּבִשְׁלֵשָׁה הָכִי נִכְבָּד וְהוּא נִעְנַע לָהֶם רֵאשׁוּ.

אֲמָנָם זִוְגָתוֹ הַגְּבִירָה הַרְבֵּנִית הִיא אֲמִי חוֹרְגָתִי מִיָּאֲנָה לַעֲשׂוֹת עֲקִירָה מִק"ק שְׂאֵטְלָאֵנְד בְּאֲשֶׁר הִיא שָׁם בְּתוֹךְ עֲמָה יוֹשֶׁבֶת עַל גֶּרֶם הַמַּעֲלוֹת. וְתַצְאֵן כָּל הַנְּשִׁים אַחֲרֶיהָ אַחַר עֲצָתָהּ וְאַחַר דְּבָרֶיהָ בְּתוֹפִים וּבְמַחֲלוֹת.

וַיְהִי כְּדָבָרָה אֵלָיו יוֹם יוֹם וְלֹא שָׁמַע אֵלֶיהָ וְדָבָר עַל לִבָּהּ דְּבָרִים הַמְתַּקְבְּלִים עַל לֵב אִשָּׁה יִרְאֵת ה' פְּמוֹתָהּ בְּאֲמָרוֹ הֲלֹא כְּתִבְתִּי לָהֶם שְׁלֵשִׁים לְשָׁלֹשׁ מְדִינֹת הַנִּזְכָּר לְשָׁפוֹן כְּבוֹד בְּאַרְצָם וְאִיכָכָה אוֹכַל לְשׁוּנָה נִפְשָׁא הַדְּרָנָא.

וְלוֹמַר נִמְלֵךְ אֲנָא. עַד שְׁלֵב־סוֹף נִתְרַצִּית וְהִיא גַם הִיא תִּשְׁיֵב אֲמָרֶיהָ לֹא בְּאֲשֶׁר תִּלְךָ אֵלָיךְ וְאַף כִּי רֵאשִׁי ג' קְהֵלוֹת שְׂאֵטְלָאֵנְד ו"ב ל"פ הַפְּצִירוֹ בּוֹ עַד בּוֹשׁ שְׁלֹא יִמְנַע הַטּוֹב וְלֹא יִסּוֹר שְׁבָטוֹ מֵהֶם.

לֹא שָׁמַע לְקוֹלָם וְלֹא נִכְנָסוּ בְּאֲזַנָּיו דְּבָרֶיהֶם. וּבִזְבֹּז הוֹן רַב וְשָׁלַח כָּל מַחְמָדָיו אֵלָיו סְפָרָיו וְכָל מַטְלָטְלָיו וְכָלִי בֵּיתוֹ דְּרָךְ אֲנִיָּה בְּלֵב יָם עַד ק"ק אֲמִשְׁטָרְדָם וּמִשָּׁם בַּעֲגָלוֹת לִק"ק בּוֹנָא: וַיְהִי בְּנִסְעוֹ מִן הַמַּחֲנֶה עִם כָּל דְּסָמִיכִין עֲלוּהִי וְאַחַז צְדִיק דְּרָכּוֹ וְכוּלֵי עֲלָמָא רִהֲטוּ אַבְתָּרֵי נִקְטוּ בְּשִׁיפּוּלָא דְּגִלְמָא לְלוֹתוֹ הֵם יִצְאוּ אֶת הָעִיר לֹא הִרְחִיקוּ כִּי אִם לַעֲרָךְ פְּרָסָא וְלֹא יוֹכְלוּ עוֹד לְהִתְאַפֵּק וְתִשָּׂא כָּל הָעֵדָה וַיִּתְּנוּ אֶת קוֹלָם בְּכִי וּבְתַחֲנוּנִים.

וַיְבוֹאוּ וַיִּשְׁטְחוּ לָהֶם שְׁטוּחַ לְפָנָיו מְלֹא קוֹמָתָם אֲרָצָה וַיֹּאמְרוּ אָבִינוּ אָבִינוּ רַכָּב יִשְׂרָאֵל וּפְרָשָׁיו אֵל נָא תַעֲזוֹב אֹתָנוּ וְהִיֵּת לָנוּ לְעֵינֵינוּ וְאִם מַעֲט הַסִּיפּוּק אֲשֶׁר הִזָּה לָךְ לְפָנֵינוּ וְנוֹסִיף לָךְ כְּהִנֵּה וְכִהִנֵּה בְּתוֹסַפֶּת מְרֻנָּה עַל הָעֵינָךְ.

יֵשׁ לֵאלֹהֵי יְדִינוּ לְתַת לְכֶסֶף מוֹצֵא וְלֹא מִנְעָנוּ ה' מִבָּא בְּדָמִים וַיְהִי קוֹל גְּבוּחָם וַיִּלְלֵם הוֹלָךְ וְחִזּוֹק מְאֹד וּתְבַקַּע הָאָרֶץ לְקוֹלָם. עַד שְׁנַכְמְרוּ רַחֲמֵי אַבָּא הַגָּאוֹן זַ"ל עֲלֵיהֶם.

וַיִּשְׁמַע לְקוֹל דְּבָרֶיהֶם. גַּם אֲמִי חוֹרְגָתִי הַגְּבִירָה וְהַפְּנִים בְּנָיו נִתְּנוּ עֲלָיו בְּקוֹלָם.

אָבִי רָאָה גַם רָאָה לָמָּה פָּנֶיךָ תִּסְתִּיר וְלֹא הִטָּה אֶזְנוֹן לְקוֹל בּוֹכִים הַאֲנָשִׁים הָאֵלֶּה שְׁלָמִים הֵם אֲתָנוּ שְׁלוֹמֵי אֲמוּנָתֵנוּ יִשְׂרָאֵל גַּם הַיְלָדִים רַפִּים וְטִלְטוּל הַדְּרָךְ קָשָׁה מִמֶּשׁ חִיִּישִׁינָן לְרִיסוּק אַבְרָיִם.

פַּעַם דְּרָךְ יְרִידָה בְּבִקְעָה. וּפַעַם דְּרָךְ עֲלִיָּה בְּהָרִים: וַיַּעַן וַיֹּאמֶר אֲמִירָה רַכָּה אִם כָּח אֲבָנִים כַּחֲזִי לְשִׁמוֹעַ אֲנִי עֹשִׂיר וְדַל קִטָּן וְגָדוֹל שָׁם הוּא לְבַלְתִּי תַת לָהֶם חֲנִינָה.

לְקוֹל הַצְּאֵן צֵאן מְרַעִיתִי הִזָּה אֲשֶׁר בְּאֲזַנִּי. תִּרְדָּנָה דְּמַעַת עֵינֵי.

וְעַפְעָפִי יִזְלוּ מֵיָם. וְנִמְסוּ כָּל לֵב וְרַפּוּ כָּל יְדֵיָם.

הָעָם אֲשֶׁר אֲנִכִּי בְּקִרְבוֹ עִם ה' אֵלֶּה. מְנוֹרַת זָהָב כְּנֹלָה אֲשֶׁר הוֹשִׁיבוּנִי בֵּין נְגִידִים עַל כֶּסֶף מְרוֹמֵי קָרַת.

וְעִטְרוּנֵי כְּצִנֵּה רְצוֹן אֵיכָכָה אוֹכַל וְאֶהְפֹּךְ לָהֶם לְאֶכָזֵר לְשִׁלְחָם מֵעַל פָּנָי וְלִצְאֹת כַּיּוֹם הַזֶּה אֶל אֶרֶץ אַחֲרֵת. כִּלְלָא דְמִלְתָּא נְעִתֵר לָהֶם וְאָמַר אֲלֵכֶה וְאֲשׁוּבָה אֶל מְקוֹמֵי הָרֵאשׁוֹן וְדִידְהוּ נִצַּח וְשָׁב אֶל הַמַּחֲנֶה וַיִּטַּע אֶהֱל אֶפְדָּנוּ אֶל הַמְּקוֹם אֲשֶׁר הָיָה שָׁם אֶהְלוּ שֶׁל תּוֹרָה בְּתַחֲלָה: וַיְהִי כְּשִׁבְתּוֹ עַל כִּסֵּא כְבוֹדוֹ מְרוֹם מְרֵאשׁוֹן כָּתַב לוֹ אֶת מִשְׁנֵה הַתּוֹרָה הַזֹּאת שְׁנֵי סְפָרִים הַגִּ' לְעַל סֵפֶר עַד תְּנַמֵּם כִּי הַקִּים אֱלֹהִים לוֹ חֶדֶר עֶזֶר וְנִתְקַיְּיִם בּוֹ הַנְּנִי מְקִים עָלֶיךָ רוּעָה נֶאֱמָן מִבֵּיתֶךָ הוּא בְּנֵי אַחֵי יִפְתַּת הַגְּדוֹל הָאֲבָרָה הַמְּנֹפֶלֶג כִּי כִּבִּיר מְצֹאָה יָדוּ.

וְהָאֶרֶץ הָאִירָה מִכְבוֹדוֹ. וְכָל יֶקֶר רְאֵתָה עֵינֵינוּ שֶׁל מֹשֶׁה.

הַתּוֹרָה נִתְּנָה לוֹ לְמוֹרְשָׁה. וְכַמָּה דְבָרִים רְאוּיִם לְאֶמְרָם אֲשֶׁר הֵעֲלָה וְאֲשֶׁר הִבִּיא מִר אָבִי זצ"ל בְּשִׁמּוֹ בְּחִבּוּרָיו הַגִּ' לְזִיקוּקֵינוּ דִּינּוֹר נְפִיק מִפָּה לָפָה מִנְּאֱמָן לְנֶאֱמָן אֵב וּבְנוּ שָׂרְאוּ אֶת חִידוּשֵׁי תּוֹרָה.

הָרִיצוּ חֲבִילוֹת תְּשׁוּבוֹת מִתּוֹרָה חֲצוּבוֹת זֶה עִם זֶה וְאֶתְיָא מִבֵּינֵינוּ הַלְכָה בְּרוּרָה. וְאֶהְנִי לִיָּה קִמְרָא דְמֵר חֲמֵי אֲבִיר הָרוּעִים שֶׁר נְגִדוֹל בְּיִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר גְּדָלוֹ הַמְּלִיךְ מִלְכוֹ שֶׁל עוֹלָם בְּשֵׁם טוֹב מְחֻנְתָּנִי הַגְּבִיר נְדִיב מְפֹרְסֵם עֵתִיר פְּנֹמְבִי וְעֵתִיר נְכִסִּין וְעֵתִיר מְשֻׁף עָלָיו חוּט שֶׁל חֶסֶד וְאַרְנוֹחְתּוֹ אֲרֻחְתּוֹ תְּמִיד נִתְּנָה לוֹ וְלִבְנֵי בֵיתוֹ מֵאֵתוֹ דְּבַר יוֹם בְּיוֹמוֹ.

לְחַם לְפִי הַטּוֹב אֲשֶׁר הֵיטִיב ה' עִמּוֹ. מֵאֲשֶׁר שְׁמָנָה לְחֶמּוֹ כְּבוֹד מוֹהַר"ר אֲשֶׁר אֲנִשִּׁיל נִר"ו וְכָל מַחְסוּרוֹ הָיָה עָלָיו עַד בָּא שְׁמֹשׁוֹ שֶׁל מֹשֶׁה דִּין גִּרְמָא שְׁהֵיָה לְבוֹ פְּתוּחַ כְּפִתְחוֹ שֶׁל אוֹלָם.

לִישָׂא וְלִיתָן בְּמִלְחַמְתָּהּ שֶׁל תּוֹרָה עִם מֵר אָבִי הַגָּאוֹן זצ"ל וְדִילְהוֹן דִּילְיָהּ הִיא אַף חֲקֻמְתּוֹ עֲמָדָה לוֹ לְחַבֵּר כְּמָה חִבּוּרִים נִזְכָּה לְעֲצֻמוֹ בְּחִבּוּר נַחֲמָד בְּכִלְפוּל עֲצוּם עַל שְׂתָא סְדָרֵי מִשְׁנֵה וְחִידוּשֵׁי הַלְכוֹת עַל כְּמָה מְסַכְתוֹת לוֹ תֵּאשְׁרֵנוּ עֵינֵינוּ רֹאֵי וְשִׁבְעַ יְלִין בְּעוֹמְקָה שֶׁל הַלְכָה: הֵן כָּל אֵלֶּה פְּעוֹלַת צְדִיק מוֹשֵׁל יִרְאֵת אֱלֹהִים מְחֻנְתָּנִי הַנְּכַבֵּד הַמְּפֹרְסֵם מוֹהַר"ר אֲשֶׁר אֲנִשִּׁיל הַגִּ' לְנִר"ו.

אֲשֶׁר הַשְּׁפִיעַ צְנוּרֵי שְׁפַע הַטּוֹב עַל חֲתָנוּ אַחֵי זצ"ל הַגִּ' לְוַמְדַת טוֹבוֹ לֹא פְּסָקָה מִמֶּנּוּ וְהָיָה לְאַחֵי עֶזֶר וְלִמְחֻזִּיק וְלִמְעוּז לוֹ זְכָרָה לוֹ אֱלֹהִים לְטוֹבָה. אֲרַבָּה וְלֹא אֲסוּר מְלַהֲתַפְלַל בְּעַדוֹ תְּמִיד כָּל הַיּוֹם יְבָרְכֵהוּ ה' יַחֲנִיְהוּ וַיִּשְׁמְרֵהוּ כְּרוּעָה עֶזְרוֹ.

לֹא יִגְרַע מִצְדִּיק עֵינָיו. זִרְעוֹ נִכּוֹן לְפָנָיו.

וְצֹאצְאָיו כְּחוֹל יָמִים יִרְבוּ וַיִּפְרוּ פְּרֵי צְדִיק לְחַיִּים. ה' עָלֵיָהֶם יַחֲיוּ צְדִיקִים בְּאַמוּנָתָם.

נִצַּר מִטְּעֵי ה' מִטְּעָתָם. לְעוֹלָם תִּהְיֶה נִחְלָתָם.

לֹא יְמוּשׁ מִפִּיהֶם וּמִפִּי זִרְעָם עַד סוּף כָּל הַדּוֹרוֹת תּוֹרָתָם זֹאת נִחְלַת עֲבָדֵי ה' וְצִדְקָתָם: וְהָיָה בְּעוֹנֹתֵינוּ שְׁגָרְמוּ שְׁקַעָה הַחֲמָה שְׁמֹשׁוֹ שֶׁל מֹשֶׁה שְׁלֹא בְּעוֹנָתוֹ וְהָרוּחַ שָׁב אֶל הָאֱלֹהִים כְּאֲשֶׁר נִתְּנָה בְּטִהַרְתּוֹ הַקְּוֹדֵשׁ עוֹדְנוּ בְּאָבוֹ יִקְטֹף וּמִשָּׁה עָלָה אֶל הָאֱלֹהִים בֶּן כ"ח שָׁנָה וְאֶפְטֵר עֲלֵי יִגַּע זֶה בְּכ"ח שָׁנָה מֵה שְׁלֹא יִגַּע תְּלִמִּיד וְתִיק בְּמֵאָה שָׁנָה.

וְאֶל מֹשֶׁה אָמַר עָלָה אֶל ה' וְעָלִיָּה זֹו יִרְיָדָה הִיא לְגַבְאֵי. דְּאֵנָּה לְגַבְאֵי אֲבָא חֲלָא בֵּר חֲמָרָא וְאֶפְתִּי לֹא קִשְׂאֵי.

נוסף לזה הקיפוני תלאות על גבי תלאות פתנורו של עכנאי. ועל אחי זצ"ל הנ"ל השלכתי יְהִי אֲשֶׁר אֲמַרְתִּי בְּצִלוֹ נַחִיָּה וְזֶה יִנְחַמְנִי וַיַּעֲזֹרְנִי לְהַקִּים שֵׁם אָבִי בְּיִשְׂרָאֵל וּלְהוֹצִיא לְאוֹר תַּעֲלוּמוֹת חֲכָמָה סִפְרֵי יְקָרֵי עֶרְךָ הַנָּ"ל וְשֶׁאֵר חַבּוּרֵי א"א מ"ו ז"ל וּלְגַבִּי מִשָּׁה מְלֵתָא זוֹטְרְתִי הִיא כִּי הִיָּה פָחוּ גְדוֹל עֲצוּם וְרַב.

אֲמַנֶם תּוֹחֲלֹתַי נְכֻזָּה. וְאוֹמֵר אֲבָד נִצְחֵי נְשִׁיתִי טוֹבָה.

וְשֵׁם אֲחִיו יִקְטֵן כִּי קִטְנוֹ הִיָּה מִמֶּתְנֵי עֲבָה. עַל זֶה הִיָּה דָוָה לְבִי סִחְרָחַר עֲזָבְנִי כַחֲוִי.

כִּי חֲצִי שְׂדֵי עֲמָדֵי אֲשֶׁר חֲמַתֶּם שְׂתֵה רוּחִי. לֹא אַחַת וְלֹא שְׂתִים.

לְקִיתִי בְּכַפְלִים. וְהַכּוֹכְבִים מִמְּסֻלוֹתֶם גִּלְחַמוּ פְּגָדֵי מִן הַשָּׁמַיִם.

יָרַד יְרֻדְתִּי בַתְּחִלָּה בְּשַׁעַת חִירוֹם זֶה כַּמָּה שָׁנִים שֶׁהִיָּתָה מְדִינַתְנוּ מְשׁוֹנְבֶשֶׁת בְּגִיטוֹת הַצִּיגוֹנֵי כְּכֹלֵי רִיק שֶׁהוֹרַק מִכְּלֵי אֶל כְּלֵי. כְּלֵי קַרְנָא וְכֹל הַיְקוּם אֲשֶׁר בְּרַגְלֵי.

וְזֹאת שְׁנֵית הַפְּסוֹת דְּמַעָּה עַל פְּטִירַת אַחֵי וְרֵאשׁ זצ"ל הנ"ל אֲשֶׁר סִמְכֵתִי רֵאשֵׁי וְרַבֵּי עָלָיו וַיְדִי מִשָּׁה לֹא הָיוּ כְּבָדִים וְאֶסוּרִים. וְהֵאחֲרוֹן הַכְּבִיד הַעֲזָרוּ אֲמ"ו הַגָּאוֹן הָאֲמֵתִי זצ"ל הנ"ל בֶּן ס"ז שָׁנָה אִיךָ נָפְלוּ גְבוּרִים הָמָּה נִסְעוּ מִזֶּה לְמַגְנוּחוֹת.

וְאוֹתִי עֲזָבוּ לִיגוֹן וְאַחֲזוֹת. הַשׁוֹכְרַת כָּל גּוֹפֵי.

אוֹי לִי כִּי נִפְלָה עֲטָרַת רֵאשֵׁי כְּלִילַת יוֹפֵי. וְנִשְׁאַרְתִּי רַק אֲנֹכִי לְבָדִי.

וּבְאֵתִי עַד כִּי־סִי וְאִין עוֹזֵר לִי וְאִין תּוֹמָה בְּיָדִי. מְצוֹרֶךְ לְזֶה בִּינוֹתִי בְּסִפְרִים שֶׁחִבְרוּ מֵר אָבִי הַגָּאוֹן זצ"ל רֵאִיתִי וְנִתּוֹן אֶל לְבִי הַיּוֹדֵעַ מֵרַת נִפְשֵׁי שֶׁצָּרִיךְ לְזֶה זְרִיוֹת וְשֶׁקִּידָה רַבָּה וְעֲצוּמָה וְכַמְשָׂא כְּבֵד יְכַבְּדוּ מִמֶּנִּי לְפִי שְׁאִינֶם מִן הַמּוֹבֵן לְהַעֲתִיקֶם כְּסֻדְרָם וּלְהַעֲלוֹתֶם לְרַצוֹן עַל מִזְבַּח הַדְּפוּס.

כִּי כַּמָּה דְּבָרִים שֶׁחֲדַשׁ וְהוֹסִיף לְקַח טוֹב וְהוּן גּוֹפֵי הַלְכוֹת נִכְתְּבוּ בְּמַהֲרֹת עַל הַגְּלִיּוֹן וְנִתְּלוּ בִּינֵי חֲטִי מִמֶּשׁ אִין רִישׁוּמָן נִיכָר וְצ"ע בְּהַתְּמָדָה כִּי רַבָּה הִיא. אַף עַל זֶה פִּקְחֵתִי עֵינַי שְׁלֹא יִהְיֶה שׁוּם שְׁמִיטַת כְּתָבִים אִם מְעַט וְאִם רַב וְאוֹכֵל לֹמֵר לְקוֹחַ אֵת סֵפֶר הַתּוֹרָה הַזֹּאת לְקִיחָה תְּמָה.

וְהַתּוֹרָה נִתְּנָה חֲתוּמָה. וְאִינִי רֵשָׁאִי לְהַפְּסִיק בֵּין הַפְּרָקִים פְּרָקֵי אַבוֹת.

קָמִי שְׁמֵיָא גְּלֵיָא הַבּוֹחֵן כְּלִיוֹת וְלִבּוֹת. שְׁלֹא נִתְּתִי מִרְגּוּעַ לְנִפְשֵׁי וּמִמֶּשׁ לֹא מְזִיגְנָא רִישָׁא אָבִי סְדִיָא וְתוֹדַד שְׁנֵתִי מְעִינִי.

לְהַעֲתִיקוֹן מִחֲדַשׁ כְּדִיוֹטְגָמָא חֲדַשָּׁה וְחֲשִׁיבָה מְלֵאכָה וְחֲכָמָה אֲצֵל גְּדוֹלִים חֲקָרֵי לֶךְ כ"ש אֲצֵל יְתוּשׁ בְּרִיָּה קִלְהָ כְּמוֹנֵי. וְהִיָּתִי שְׁפַל בְּעֵינַי יְרֵאֵתִי לְגִשְׁתׁ אֶל הַקּוֹדֵשׁ פְּנִימָה וְסִבּוֹתִי אֲנִי לִיאֵשׁ אֵת לְבִי עַל כָּל הַעֲמָל וַיְגִיעָה רַבָּה אֲשֶׁר לְפָנַי.

כִּי יְרֵאֵתִי כִּי אֲמַרְתִּי הֲלֹא זֶה הַנּוֹתֵן בֵּינֵם הַתְּלֵמוּד דְּרָךְ. וְדָרְךְ הַקּוֹדֵשׁ יְקָרָא לֶה כֶּם יְרוּצוּ אֲנֹפְנֵי הַגְּמָרָא אֲנֹפְן בְּתוֹךְ אֲנֹפְן וְדָאֵי קוֹדֵשׁא בְּרִיָּה הוּא חֲדֵי בְּכַפְּלוּלָא וְאוֹמֵר רָאוּ בְּרִיָּה שְׁבָרָתִי בְּעוֹלָמִי הוֹרוּ מְקָרָא לְמִי־סִבֵּר קָרָאֵי לְמִשְׁנָה וּמִמִּשְׁנָה לְגְמָרָא לְאֶסוּקִיָּשׁ מְעַתָּתָא אֲלִיָּבָא דְּהַלְכָתָא וְלְהַבְּחִין בֵּין דָּם לְדָם.

וְאָנִי אָנֹכִי אֲנִי בָּא בְּדֶרֶךְ שְׁהֵחֵשִׁיף לִי וְהִשְׁבֵּץ אֶחְזוּנִי. אֲכֵן רוּחַ הַיָּא בְּאֲנוּשׁ וְסַעֲפִי יִשְׁבִּיבוּנִי.
הַחֲלֵשׁ כְּמוֹנִי יֹאמֶר גְּבוּר אָנִי. עֵינֵי לְשִׁמְיָא נְטִלִית תְּחֹנן זְכוּת אָבוֹת.
לְאֲמִן בְּרַכִּים כּוֹשְׁלוֹת. וְיִנְדִים רְפוֹת.

וּמִן שְׁמִיָּא מִיָּהֵב יִהְיוּ לִי סִינְעֵתָא וּכְבֹן יִכְבֹּד אָב אֲשֶׁר בְּמוֹתוֹ קְרוּי חֵי רַב פְּעָלִים. בְּאִתִּי
לְהַנּוֹת הַבְּרִיּוֹת מִפְּרִיּוֹ פְּרִי קוֹדֵשׁ הַלּוּלָיִם.

וְסִפְרָא כְּתֹב אִישׁ רַבִּי מֵר אֲבָא הַגָּאוֹן זצ"ל עַל שְׁכָמִי אֲשָׁאֲנוּ. וְתַחַת מַכְבֵּשׁ הַדְּפוּס אֲבִיאָנוּ.
וְעֵינֵי בְּנִאֲמִנִי אֲרִץ לְהִיטִיב עֲמָדִי. הוֹלֵךְ בְּדֶרֶךְ תְּמִים הוּא יַעֲזָרֵנִי.

יְהִי לִי מוֹשֵׁף חֶסֶד לֹא יִתֵּן לִי רַפְיוֹן וְלֹא יַעֲזֹבֵנִי. עַד כִּי אוֹצִיא לְאוֹר עוֹלָם דְּבָרֵי חֲכָמִים
כְּדֶרְבִּנּוֹת.

דְּבַר תּוֹרָה מְעוֹת קוֹנוֹת. וְאֲנִי עֲזֹבְתִי אֶת בֵּיתִי זֶה אֲשֶׁתִּי נְטִשְׁתִּי אֶת נְחֻלְתִּי נְחֻלַת ה' בְּנִים
הַקְּטָנִים הַצָּרִיכִים לְאֲמִם יֹאמְרוּ אֵיךְ דָּגוּן עוֹלָלִים שְׁאֵלוּ לְחֵם וּפְרוּסָה אֵין לְהֵם.

כֹּל זֹאת בְּאִתִּי וְלֹא וְנִתִּי מִמְחַשְׁבְּתִי הַמוֹעֵלֶת בְּד"ת וְדִבְרֵתִי אֲנִי עִם לְבִי. יְלָדֵי אֵל אֵל
יִשְׁוּעוּ וְהֵן מוֹשִׁיעַ.

עַל ה' יִשְׁיִמוּ מְבֹטְחִים. אֲמַרְתִּי אֵיכָא קוֹרְמִי בְּאֲגָמָא חֶסֶד אֵל כֹּל הַיּוֹם לֹא שְׁבַק וְלֹא שְׁבִיקוּ.
וְלְדַבְּקִים בּוֹ וַיִּשְׁיִמוּ בְּאֵלֵהֶם כְּסֻלָּם מוֹבֵק אֲבִיקוּ. לִית אֲנָא מוֹבֵיד סְבָרִי מִן בְּרִיּוֹ מַעֲם ה'
יְבֵא עֲזָרִי: עֲתָה בְּאִתִּי לְתַת טַעַם לְקִרְיַאת שְׁם הַסְּפָרִים.

לְאֲחֻד קְרִיאַתִּי נוֹעַם שְׁמוֹ סְדְרֵי טְהָרָה יְסוּדְתוֹ בְּהֶרְרֵי קוֹדֵשׁ עַל מַסְכַּת נְדָה חִידוּשֵׁי הַלְכוּת
וְחִידוּשֵׁי דִינִים סוֹבְבִים הוֹלְכִים עַל כֹּל סִימָן מְטוּי"ד הַלְכוּת נְדָה וְנִכְלָל בְּתוֹכוֹ כְּמָה שׁו"ת
מְלָאִים זִיו וּמְפִיקִים נִגְוָה כְּאוֹר תְּהִיָּה.

וְחִידוּשֵׁי אַחֵי הַגָּאוֹן זצ"ל אֲנִכִּי אַעֲרַבְנוּ תוֹף דְּבָרֵי אַאמ"ו הַגָּאוֹן זצ"ל יְחַדְדוּ יְהִיו תְּמִים.
מְאִירִים וּמְשַׁלְמִים.

כְּנֶפֶשׁ הָאָב כְּנֶפֶשׁ הַבֶּן יִקִּיר וְהִיוּ לְאֲחָדִים. וְלִכְּוֹ קְרִיאַתִּיהוּ בְּשִׁמוֹ הַנְּאָה לוֹ סְדְרֵי טְהָרָה
עוֹלָה לְמַסְפָּר אֶלְחָנָן מְשֵׁה עִם ח' אוֹתִיוֹתֵיהֶם וְהַכּוֹלָל.

וְלִהְשֵׁנִי קְרִיאַתִּי חִידוּד הַלְכוּת וְשִׁיּוּרֵי טְהָרָה בְּאַרְתִּי טַעֲמוֹ בְּהַשְׁעַר לְחֶלֶק הַשְּׁנִי. וְהִיָּה כֹּל
מְבַקֵּשׁ ה' יִשְׁתָּה בְּצִמָּא אֶת דְּבָרֵיהֶם דְּבָרֵי אֱלֹהִים חַיִּים וִירְוָה צְמָאוֹנוֹ כִּי שְׁנִיָּהֶם מְלָאִים
חִידוּשִׁים נְפִלְאִים.

וְרוּיִתִּי אֶת נֶפֶשׁ הַקּוֹנֵים דְּשֹׁן וְעַמִּי אֶת טוֹבָם יִשְׁבְּעוּ: וְאֲנִי אֵין לִי אֶלָּא לְשָׂא לְבָבִי אֵל
כְּפִים. אֵל אֵל בְּשָׁמַיִם.

כִּי יִתֵּן ה' אֶת רוּחוֹ עָלַי. בְּרַךְ ה' חֵילִי.

וּפּוֹעֵל יְדֵי תִרְצָה. אַחֲלִי יִפְּנוּ דְרָכֵי שְׁיִפּוּצוֹ מֵעֵינּוֹתֵיהֶם חוּצָה.

וַיְבָרַךְ ה' אוֹתִי לְרַגְלֵי הַמְּלָאכָה מְלָאכַת שְׁמַיִם אֲשֶׁר לִפְנֵי. לְהוֹצִיאָהּ אֵל הַפּוֹעֵל מִפֶּתַח
מַחְשַׁבְתִּי וְרַעְיוֹנִי.

אמן פה יתן ה': פה דברי הצעיר שבאלפי יהודה ליב בן הגאון המספר אב"ד ור"מ מוהר"ר אלחנן זצ"ל ונכד לאותו צדיק הגאון אב"ד ור"מ מהור"ר שמואל זנוויל אשפנזי זצלה"ה: אציגה פה מה שחזשתי בעזה"י: כתובות דף צ"ד אומר ב' שטרות היוצאים ביום א' וכו'.

הרי"ף פרק הכותב כתב דבירושלמי אמר דמתניתין חולקת על שמואל דהא תני הו כולן יוצאין בשעה א' חולקת בשנה ומטעם זה פסק גאון א' דלא בשמואל והרי"ף השיב ע"ז דא"כ אדפרין בגמרא דילן על שמואל מבריינתא דב' שטרות היוצאים ביום אחד חולקין ה"ל לאקשויי ממתניתין דהכא א"ו דגמרא דילן חולק על ירושלמי וס"ל לחלק דשמואל לא אמר אלא בשטרי מקר ומתנה אבל בשטרי הודאות והלואות לא אמר ומשו"ה לא מקשה הש"ס דילן ממתניתין דשאני כתובה דהוא בשטרי הלואה.

ונראה ליישב דעת הגאון דהירושלמי אינו חולק על ש"ס דילן דהנה התוספות כתבו ד"ה שני שטרות וז"ל דל"ד להא דתנן הו כולן יוצאים וכו' דאין השעבוד קל אלא אותה שעה שמוכית מתוך השטר ע"כ וכוונתו למ"ש הר"ן וכמ"ש המהרש"א וז"ל הר"ן דבהודאות והלואות לא שייכי הו פלוגתא אלא לעולם חולקין דאפילו לנה מזה תחלה וכתב ומסר לו ואח"כ כתב ומסר לאחר אפ"ה חולקין לפי שאין השעבוד חל אלא משעה שמוכית מתוכו דהיינו מסוף היום שהרי שטר שכתב בו בניסן סתמא אינו טורף מן המשועבדים אלא בסוף ניסן אפילו באו עדים שבר"ח לנה שהרי אינו טורף אלא בשביל קול השטר ואין קול אלא מן הזמן שמוכית מתוכו וכ"ת לגבות מבני חרי מיהו ולימא שודא דהא לבני חרי זה שלנה ממנו תחלה זכה ליתא דכיון דזמנו של שטר אינו ניכר מתוך השטר ה"ל כמלנה על פה ובמלנה על פה ליכא דין קדימה וכו' דמלנה ע"פ מוקדמת ומלנה ע"פ מאןחרת כשפאו לגבות חולקין וכו' אא"כ הם שטרי הקנאה דמשעת קנין שעבד נפשיה עכ"ל אף כ"ז למ"ד שעבדא לאו דאורייתא דלמ"ד שעבדא דאורייתא קיי"ל מלנה ע"פ מוקדם הוא קודם לגבות מבני חרי ממלנה בשטר מאןחר כדאיתא בשו"ע ח"מ סי' ק"ד ובסמ"ע שם סעיף י"ג וכ"ה בהגהות מרדכי דמכילתין פרק מי שהנה נשוי וז"ל תשובה לרב האי לקהל פאס מלנה בשטר ומלנה על פה וזמן מלנה ע"פ קודם הרי מלנה ע"פ קודמת וגובה מנכסים בני חורין דקיי"ל שעבדא דאורייתא הרי להדיא דלמ"ד שעבדא דאורייתא מלנה על פה מוקדם קודם למלנה בשטר מאןחר לגבות מבני חורין אם כן אפי' בשטרי הודאות והלואות לגבות מבני חרי מיהו לימא שודא ואמאי קתני מתניתין דחולקת בשנה ודווקא לומר דמתניתין במשועבדים מיירי דהא סתמא קתני ולפ"ז ניחא דוודאי תלמודא דידן אינו חולק על ירושלמי והא דלא מקשי הש"ס ממתניתין לשמואל משום דשמואל לשיטתו אזיל דס"ל במסכת קדושין דף י"ג ע"ב דשעבדא דרבנן וא"כ לדידיה ל"ק ממתניתין דתני חולקת בשנה דשאני לענין שעבוד דהלואה שאינו חל השעבוד אלא מזמן שמוכית מתוך השער וכ"ת כקו' דאמאי תני סתמא דחולקת בשנה דהא מב"ח מיהו לימא שודא ז"א כתי' הר"ן דכיון דאינו מוכח מתוך השטר לא הוי אלא כמלנה על פה ובמלנה ע"פ אין שום קדימה למ"ד שעבדא דרבנן ומשו"ה חולקין בשנה וא"כ מתניתין לא קשיא כלל לשמואל משא"כ הירושלמי שכתב דמתניתין פליגא אדשמואל היינו אליבא דהלכתא לדין דקיי"ל שעבדא דאורייתא כמ"ש רוב הפוסקים עי' ש"ף סי' ל"ט וכו' יוחנן דאית ליה הכי וסתמא

דירושלמי ר' יוחנן הוא דאיהו סינדר לתלמודא דירושלמי וא"כ מתני' חולקת על שמואל דאמאי תני חולקת בשנה לימא שוודא לענן ב"ח דהא למ"ד שעבודא דאורייתא מלנה ע"פ קודמת למלנה בשטר מאןחר לענן בני חרי ואמאי קתני חולקת בשנה א"ו דמתניתין פליגא וק"ל: ובזה מבואר דברי רש"י לקמן בסוף שמעתי גבי הנהו תרי שטרי דאתו לקמיה דרב יוסף ופירש"י של מְכַר שִׁינְאָאוּ עַל שְׂדֵה אַחַת וְלִכְאוּרָה קִשְׁיָה לְמָה דְחַק רִש"י לְאוּקְמֵי בְּשֵׁנֵי שְׁטְרֵי מְכַר עַל שְׂדֵה אַחַת וְלֹא כְּפִשְׁטִיָּה שְׁהִיָּה שְׁנֵי שְׁטְרֵי הַלְּוֹאוֹת וְלֹא הִיָּה אֲלֵא שְׂדֵה א' ב"ח פְּנֵגֵד הַחֹב שֶׁל אֶחָד מֵהֶם וְכֵן פִּירֵשׁ הַרְמָב"ם לְמִימְרָא זו אֲמַנְם לִפְעֻנָּד גִּיחָא דַע"כ הוֹכִיחַ רִש"י דְמִיָּירֵי הָךְ עֹבְדָא בְּב' שְׁטְרוֹת שֶׁל מְכַר מִשְׂדֵה א' דְאֵי ס"ד דְמִיָּירֵי בְּב' שְׁטְרֵי הַלְּוֹאוֹת קִשְׁיָה דְאֵמַאי לֹא גָבִי מְאִיר וְאֵילָךְ וְאֵי דְמַצִּי א"ל אֶת בַּר חַד בְּנִיסָן אֶת וְא"כ שְׁלֹא כַּדִּין נִטְלָה מִמֶּךָ דְהָא אִפִּי הָנָה לֵן סְהַדֵּי דְהָאֵי בַר חַד בְּנִיסָן הוּא אִפ"ה הַאי דְבַר ה' בְּנִיסָן כַּדִּין נִטְלָה דְהָא בְּשֵׁטְרֵי שְׁעֵבוּד כ"ז שְׁאִינוּ מוֹכַח מִתּוֹךְ הַשְּׁטֵר הַשְּׁעֵבוּד לֹא הוּי אֲלֵא בְּמִלְוָה עַל פֶּה וְלִמ"ד שְׁעֵבוּדָא לְאוּ דְאוּרִייתָא מִלְוָה בְּשֵׁטְרֵי מְאִוְחָר קוּדָם לְמִלְוָה עַל פֶּה מְוֹקְדָם וְעַל כָּל פָּנִים יִחְלֹקוּ וְא"כ אֵמַאי לֹא כָּתַב לִיָּה טְוִרְפָּא מְאִיר וְאֵילָךְ וְרִש"י גִיחָא לִיָּה לְפָרֵשׁ אֲלֵיבָא דַכ"ע אֲפִילוּ לְמ"ד שְׁעֵבוּדָא לְאוּ דְאוּרִייתָא גַם י"ל דְרִש"י ס"ל דְהִלְכְתָּא שְׁעֵבוּדָא לְאוּ דְאוּרִייתָא וְכִשְׁיִטַּת הַתּוֹס' וּמִשׁו"ה פִּירֵשׁ"י שְׁהִיָּה שְׁטְרֵי מְכִירָה עַל שְׂדֵה אַחַת וּמִש"ה שְׁפִיר מְצִי אֲמַר דְאֶת בַּר חַד בְּנִיסָן הוּא וְא"כ הוּא זָכָה כְּבַר מַר"ח נִיסָן בְּאוֹתָהּ שְׂדֵה וְהָאֵי דְבַר ה' בְּנִיסָן שְׁלֹא כַּדִּין לְקַחוּ מִמֶּנּוּ אֲבָל הַרְמָב"ם דְּפָסַק כַּמ"ד שְׁעֵבוּדָא דְאוּרִייתָא וְכַמְבּוּאָר פ' י"א מֵהִלְכוֹת מִלְוָה וּמִש"ה גִיחָא לִיָּה לְפָרֵשׁ כְּפִשְׁטִיָּה דְמִיָּירֵי בְּשֵׁטְרֵי הַלְּוֹאוֹת לְעַנְנָן שְׁעֵבוּד וְאִפ"ה לֹא גָבִי מְאִיר וְאֵילָךְ דְמַצִּי א"ל אֶת בַּר חַד בְּנִיסָן וּמִלְוָה עַל פֶּה מְוֹקְדָם קוּדָם לְמִלְוָה בְּשֵׁטְרֵי מְאִוְחָר לְעַנְנָן ב"ח וְשְׁלֹא כַּדִּין נִטְלָה בַר ה' בְּנִיסָן וְהַנְּחִיתִי לָךְ מְקוּם לְגַבּוֹת וְק"ל: בְּשֵׁם אַחֵי הַבְּחוּר הַמְּוֹפְלָג תִּלְמִיד וְתִיק הַתּוֹרְנֵי כַהֲר"ר יוֹאֵל זְצוּק"ל: בְּשׁו"ע א"ח סִימָן קנ"א סְעִיף ה' וּבְשׁו"ר צָלִי.

יש מי שגנראה מדבריו אע"פ שהמוהל טופח עליו דינו כפירות וכתב המג"א נ"ל דכ"ע מודים בזה דהתוספות שכתבו בחולין דף ל"ג ונאכלין בינדים מסנאבות לצלי מיירי דלא בעי הדחה עכ"ל משמע דס"ל דהמוהל אינו מכשיר דלא מקרי משקה עכ"ל ע"ש.

ודבריו בזה צ"ע דעיקר הוכחת הב"י דהמוהל לא מקרי משקה היינו מדכתב הרשב"א בפ' כ"ה דרב המנוא איירי בצלי עם הפת ע"ש והנה תוס' במקומו גמי פתבו פן וממילא מוכח דתוס' סברי דלא מקרי משקה וא"כ למה הוצרך המג"א להביא מפרחק ראיתו.

וגם על הב"י קשה למה לא הוכיח דבריו מתוס' הנ"ל. ותירץ אחי הבחור ז"ל ע"פ מ"ש בס' א"ר דהב"ח השיג על הב"י דאפשר לחלק בין פת לדבר שטיבולו במשקה לענן אם נתנו אחר לתוך פיו וכתב הא"ר דלק"מ ושפיר הוכיח הב"י מהרשב"א דהא הב"י בס' קס"ד כתב בשם הרשב"א דדבר שטיבולו במשקה בעי ברכה כמו פת ממש א"כ אין חילוק בין אם נתנו אחר או הוא עצמו וכ"נ מתוס' פסחים דף קט"ו ד"ה פל וכו' דשוין הו למהן דבעי ברכה וא"כ שפיר הוכיח הב"י מהרשב"א ע"כ ע"ש אף כ"ז לשיטת הרשב"א אבל מהתוס' ליכא להוכיח מידי משום דהתוס' סברי במסכת פסחים דא"צ ברכה לדבר שטיבולו במשקה וא"כ שפיר סברי היכא דאחר נותנו לתוך פיו דאין צריך

לְיִטּוּל וְכֵן מִשְׁמַע שֵׁם וּא"כ לִיכָא לְהוֹכִיחַ מִיַּד מִתּוֹסְפוֹת הַנָּ"ל מִשּׁוּם דְּיֵישׁ לְחַלֵּק כַּמ"ש
הַב"ח וְדו"ח ק: הַלְכוֹת נִדְהָ קַפּג (א) בֵּין בְּאַנְס.

כ' הַרְמַב"ן בְּהַלְכוֹתָיו פ"ג אֵין הִפְרָשׁ בֵּין אִשָּׁה גְדוּלָה לְקַטְנָה וְכָל הַנְּשִׁים מְטַמְּאוֹת בְּנִדְהָ
בֵּין שְׁפָחָה וּמְשֻׁנְחָרְרָת וְגִיּוֹרְתָה ע"כ וּכ"פ הַרְמַב"ם בַּפ"ד מִהַלְכוֹת א"ב דְּבֵין שְׁפָחָה וּבֵין
מְשֻׁנְחָרְרָת הַפֶּל בְּכַרְתָּ אֲבָל בַּס' גֵּן הַמְּלָךְ סִימָן ק"א כ' בְּשֵׁם הַתּוֹס' בַּפ' כה"י שְׁפָחָה אֵינָה
מְטַמְּאָה בְּנִדְהָ אֲלָא מֵאַסְמַכְתָּא דְקָרָא וּבַמַּח"כ שְׁגָה בְּרוּאָה דְתוֹס' לֹא פְתִיבוּ אֲלָא הָא דִּילִיף
שְׁפָחָה מֵאַשָּׁה הוּא אֲסַמְכְתָּא אֲלָא דִּילְפִינָן בַּג"ש לָהּ לָהּ מֵאַשָּׁה: (ב) שְׁתַּרְגִּישׁ.

כ' הַש"ף הֵינּוּ מְדַאֲוֵרֵינָא אֲבָל מְדַרְבְּנָן טְמֵאָה אַעפ"י שְׁלֵא הַרְגִּישָׁה עַכ"ל וּפְשׁוּט הוּא
מִיְהוּ לְדַעַת רַש"י ר"פ הַרוּאָה הַטַּעַם שְׁמָא הַרְגִּישָׁה וְלֹא אֲדַעַתָּה וְלִשְׁיטַת הַתּוֹס' שֵׁם
דְאַפִּי וְנִדְאֵי שְׁלֵא הַרְגִּישָׁה אַפ"ה טְמֵאָה מַד"ס ע"ש: הָאֲחֻרוּנִים זֶלֶה"ה הָאֲרִיכוּ בְּדִין אִשָּׁה
שְׁמַצָּאָה דָּם אַחַר תְּשֻׁמִּישׁ אוֹ אַחַר בְּדִיקַת עֵד וְלֹא הַרְגִּישָׁה אִם הוּא סָפֵק דְאֲוֵרֵינָא וְנִימָא
הָא דְלֹא הַרְגִּישָׁה מִשּׁוּם דְסִבְרָה הַרְגִּישָׁה שְׁמֵשׁ הוּא אוֹ בְּדִיקַת עֵד הוּא אוֹ נִימָא דְאֵינּוּ
אֲלָא סְפִיקָא דְרַבְּנָן וְהִנֵּה רֵאשׁ הַמְּדַבְּרִים בְּזָה הוּא אַמ"ו מוהר"ך ז"ל בְּסִפְרוֹ שׁו"ת
שַׁב"י.

וְעִיקַר פְּלִפּוּלֵוּ שֵׁם מְסוּגֵיָא דְרִישׁ פ' הַרוּאָה דְמִשְׁנֵי הָתָם אִתָּא דְמַקְשָׁה אֲשִׁמוּאֵל לְעוֹלָם
דְאַרְגִּישָׁה וְאִמַר הַרְגִּישָׁה עֵד הוּא אוֹ שְׁמֵשׁ הוּא ע"כ וּא"כ אִיפְכָא ג"כ הִיכָא דְלֹא הַרְגִּישָׁה
לְחוּמְרָא דְלְעוֹלָם הַרְגִּישָׁה אֲלָא דְהִיא סִבְרָה שְׁהַרְגִּישָׁה עֵד הוּא אוֹ שְׁמֵשׁ הוּא ע"ש
שְׁהַאֲרִיף הַרְבֵּה וּמ"ש לוֹ בְּזָה הַגָּאוֹן מוהר"ג ז"ל וּבְאַמַּת נְעֻלָם מִהֵם דְבַרֵּי הַרְשֵׁב"א בַּס'
מ"ה בְּסוּגֵיָא דְרִישׁ כָּל הַיָּד בְּבִדְקָה בְּעַד שְׁאֵינּוּ בְּדוּק לָהּ.

וְנ"ל שֵׁם שְׁעַר ד' דָּף קַע"ח דְהִיא דַר' וּר"ח דְקָאֵמַר לִיה ר"ח לְרַבֵּי א"א מוֹדָה שְׁצַרִּיכָה
פְּגָרִיס וְעוֹד א"ל אֲבָל א"כ עֲשִׂיתוּ פְתָם פְּלוּמַר דְאֵלוּ מִשּׁוּם נִדְהָ אַפִּי בַכ"ש הִנֵּה לְטַמְּא
דְאַלְמָא בְּעַד בְּדוּק שְׁנִינֵיהֶם מוֹדִים דְאַפִּי בַכ"ש טְמֵאָה נִדְהָ הָתָם פְּשֵׁהֲנִיחָה בְּקוֹפְסָא
וְכַדְתַּנְיָא בְּהַדְיָא בְּדִיקָה בְּעַד שְׁאֵינּוּ בְּדוּק וְהִנֵּיחְתוּ בְּקוֹפְסָא וְדַכְוִתִּיהּ וְנָדַי בְּעַד הַבְּדוּק בֵּין
עֲגוּלָּה בֵּין מְשׁוּף טְמֵאָה נִדְהָ דְנִדְאֵי מְגוּפָה אֲתָא וּבְהַרְגִּישָׁה אִתָּא אֲלָא דְקַסְבְּרָה הַרְגִּישָׁה עֵד
הִיא פְּדַאֲתָא בַּפ' הַרוּאָה עַכ"ל הֵרִי בְּהַדְיָא סְבָרָא זֹו דְהִיכָא דְנִדְאֵי מְגוּפָה אֲתָא וְע"י
בְּדִיקַת עֵד טְמֵאָה נִדְהָ מִן הַתּוֹרָה דְחֻזְקָה דְבַהַרְגִּישָׁה אֲתָא וּמָה שְׁלֵא הַרְגִּישָׁה דְסִבְרָה
הַרְגִּישָׁה עֵד הוּא מִשָּׂא"כ בְּמַצָּאָה הַפְתָּם בְּבָגְדִים אוֹ ע"ג קַרְקַע אֲמַרִי בֵּינּוּ דְלֹא הַרְגִּישָׁה
אֵינָה טְמֵאָה אֲלָא מְדַרְבְּנָן מִשּׁוּם דְלִיכָא לְמִתְלֵי דְטַעָה בְּהַרְגִּישָׁה עֵד דְהָא נִמְצָא שְׁלֵא ע"י
בְּדִיקָה וְזֶה פְּנוּנַת הַרְמַב"ם מַפ"ט מִהַלְכוֹת א"ב וְנ"ל אֵין הָאִשָּׁה טְמֵאָה מִן הַתּוֹרָה וְכו' עֵד
שְׁתַּרְגִּישׁ וְאִם לֹא הַרְגִּישָׁה וּבְדִיקָה וּמַצָּאָה דָּם לְפָנִים בְּפָרוּזְדוֹר וְנָדַי טְמֵאָה שְׁחֻזְקָתוּ מִן
הַמְּקוֹר וְהֵרִי זֹו בְּחֻזְקַת שְׁבָא בְּהַרְגִּישָׁה יַע"ש וְכַמ"ש בַּפ"ה מִהַלְכוֹת הַנָּ"ל וְהֵינּוּ טַעְמָא
דְכִינּוּ דְמַצָּאָה ע"י בְּדִיקַת עֵד וְאִיכָא לְמִתְלֵי דְטַעָה דְסִבְרָה שְׁלֵא הַרְגִּישָׁה אֲלָא בְּדִיקַת עֵד
הִיא טְמֵאָה וְנָדַי מְדַאֲוֵרֵינָי מִשָּׂא"כ בְּכַתְּם וְכֵן הוּא בְּפִסְקֵי מוהר"א ס' מ"ז גְּבִי הַרְגִּישָׁה
שְׁמֵשׁ ע"ש הַבֵּיאוּ ב"י ס' קפ"ז (כ) בְּשׁו"ת שַׁב"י בְּתִשׁוּ' הַגָּאוֹן מוהר"ג ס' ל"ו דַּמ"ש
הַרְמַב"ם חֻזְקַת דָּם שְׁבָא בְּהַרְגִּישָׁה דְוּוּקָא פְּשֵׁהֲיָא רוּאָה כְּדָרְךָ רֵאשׁוֹת שְׁאָר נְשִׁים מִשָּׂא"כ
בְּמוֹצָאָת קַרְטִין שְׁאֵין מְדַרְךָ הַנְּשִׁים לְרֵאשׁוֹת פֶּן יֵצֵא מְגִדְרָה הַרּוּב וְלֹא אֲמַרִי בְּרֵאשׁוֹת פְּהָא

חזקת דם וכו' ע"ש ונכון הוא אף מה שכ' דיסודו של הרמב"ם מהא דשמואל ליתא דבלא"ה מוכח כמ"ש בסימן ק"ץ מ"מ הסברא נכונה).

(ומ"ש הרמב"ם לפני' בפרוודור נראה דווקא פשהכניסה העד בענמק הוא די"ל שטעה בהרגשה משא"כ מן הפרוודור ולחוי' דליכא למימר דטעה בהרגשה פנין דהרגשה היא בפתיחת המקור וכינון שבדיקת העד הנה רחוק מן המקור לא שייך לטעות בזה): ומיהו אע"ג דבהרגשת עד הוא סד"א מ"מ היכא דאפשר למיתלי תלינן וכ"כ הב"י סי' ק"ץ הובא בט"ז שם ס"ק כ"ג וז"ל ונראה לי דהיכא דאיכא למיחש שמהא פא הדם בעד זה מחמת שנתעסקה סמוך למקום שהעד שם במיני דמים תולין בהם אפי' יותר מגרים ועוד דמפני שקנחה לא יניח מלתלות במה שאפשר פנין שלא הרגישה ביציאת דם מגופה והיינו כ"ז שאינו משוה כו' עכ"ל.

וכן מוכח מתוס' ורשב"א שהבאתי למעלה דס"ל בבדקה בעד הדיוק לה ונחתו בירכה דבפחות מגרים ועוד טהור משום דתלינן במאכלות וכה"ג ביתר מגרים ועוד תלינן נמי היכא דאיכא למיתלי דמ"ש וכן מוכח עוד בכמה דוכתי וכמו שהוכיח שם בט"ז ג"כ ואפי' לדעת י"א שם בש"ע סעיף ל"ה דס"ל בטחתו בירכה טמאה אפי' עגול ובפחות מגרים ועוד י"ל כמ"ש הט"ז שם משום דעל בפשה לא שייך מאכלות אבל היכא דשייך למיתלי אפשר דגם הרמב"ם מודה ועיין מ"ש לקמן בע"ה וטעמא דמלתא י"ל משום דכינן דחזיא שלא בהרגשה אע"ג דא"ל דלמא הרגישה וסבורה הרגשת עד הוא מ"מ פנין דלפעמים חזיא דלא ארגשה איכא פאן ס"ס ספק שמהא לאו מגופה חזיא ואת"ל דמגופה חזיא שמהא לאו בהרגשה אתיא שהרי לפעמים איכא דם בלא הרגשה ואע"ג דאפתי מדרבנן טמאה מ"מ מדאורייתא טהורה משום דאיכא ס"ס ויציאנו מא"ד ואינו אלא איסור דרבנן ומדרבנן תלינן דמעלמא אתיא וכה"ג פתבו הפוסקים גבי ציר דגים טמאים בסימן פ"ג עיין ש"ך שם משא"כ היכא דליכא למיתלי ובנדאי מגופה חזיא אמרי' דטמאה נדה דמסתמא בהרגשה חזיא: וכן צדקו דברי הט"ז ואין פאן סתירה בדבריו ולק"מ מה שהק' בתשובות אמ"ו מהרי"ך דבס"ק כ"ג כ' וז"ל דאין פאן סד"א פנין שלא הרגישה בדם מן המקור עכ"ל אלמא אפי' בבדיקת עד ס"ל דאין פאן סד"א ולא אמרינן דסבורה הרגשת עד הוא ואלו לקמן בס"ק כ"ט כ' וז"ל ואע"ג דס"ל לר' בפ' כה"י בעד שאינו בדוק וכו' פאלו ראתה בבירור דם על העד אחר הבדיקה והיא טמאה מן התורה עכ"ל והקשה שם אמאי טמאה מן התורה פנין דלא הרגישה ולדברינו לק"מ דבס"ק כ"ג איכא ס"ס משא"כ בהא דר' דליכא למיתלי טמאה מן התורה ואמרינן דהרגשה הנה ואייה דקטעי וסברה הרגשת עד הנה וכמ"ש הרשב"א במ"ה שהבאתי לעיל ואין להקשות הא קיי"ל דלא מקרי ס"ס אלא היכא דאו"ה שוין אבל היכא דאיכא למיתלי באיסור טפי מן ההיתר לא הוי ס"ס וכמ"ש בש"ך סק"י ובסי' נ"ג ז"א דוקא היכא דאיכא למיתלי באיסור טפי מהנהו תרי ספקי להיתר משא"כ בנדון דידן דהוא ספק שקול אם מעלמא או מגופה ואיכא נמי מיעוטא דלא חזיא בהרגשה א"כ סמוך הוה מיעוטא להוה פלגא דמעלמא והוי רובא להיתרא וכ"כ התוספות במכילתין דף י"ח ד"ה שליא בבית ע"ש הגם שהתוס' בכתובות סותרו זה בדף ט' עיין ריב"ש סי' שפ"ב ועיין בס' פ"י שם ועיין במש"ל סי' קפ"ז וכ"מ מסוגיא דר"פ האשה וכמ"ש בס' קצ"א ועיין בכ"מ מ"ש דלמה פתם טמא מדרבנן הא ס"ס הוא יע"ש ועיין בס' פפות תמרים סוף הספר מ"ש על

הַרְמַב"ם בְּדִין הַטִּילָה נֶפֶל לְבוֹר מִשׁ"ה הֵיכָא דְאִיפָא לְמִיתְלִי לְהַתִּיר אִפִּי ע"י בְּדִיקַת עַד לְאוּ סִד"א הוּא וּטְהוּרָה מִשׁא"כ הֵיכָא דְלִיפָא לְמִיתְלִי דְמַעְלָמָא אַתְיָא וּבּוּדָאֵי מְגוּפָא אַתְיָא טְמָאָה מְדַאֲרִינָתָא פִּינּוּ דְרוּב פְּעָמִים בְּהַרְגֵּשָׁה אַתְיָא אֲמַרִּינּוּ דְאִיהִי קְטַעֵי וּסְבוּרָה דְהַרְגֵּשְׁתָּ עַד הוּא פִּן נ"ל פְּנוּנַת הַט"ז אֶלָּא שְׁמַדְבְּרֵי הַב"י שֶׁם מִשְׁמַע דְמִטְעָמָא אַחְרִינָא תוּלִין אִפִּי בְּבְדִיקַת עַד שֶׁכ' שֶׁם בָּאוּתוּ עֵינֵין שְׁהַבְּאִתִּי לְעִיל בְּשִׁמוּ וְנ"ל וְכֵן נִרְאָה מְדַבְּרֵי הַתּוֹס' שֶׁהֵם גּוֹרְסִים טְמָאָה נִדְהָ וְאִפ"ה כְּתָבוּ שְׁיֵשׁ פְּגָרִיס וְעוּד דְכִינּוּ שְׁלֵא הַרְגֵּיּשָׁה רְגְלִים לְדָבָר שְׁלֵא בָּא מְגוּפָה וְכו' וְכֵן פְּשֵׁהוּא פְּגָרִיס וְעוּד וְנּוּדָאֵי מְגוּפָה שְׁקַנְחָה בּוּ טְמָאָה נִדְהָ וְנּוּדָאֵי וְכו' ע"כ מְדַבְּרֵי אֵלּוּ מִשְׁמַע דְהֵינּוּ טְעָמָא מִשׁוּם דְטַעוּת זֶה עַכ"פ מְלַתָּא דְלֵא שְׁכִיחָא וְלֵא אֲמַרִּינּוּ אֶלָּא הֵיכָא דְמוּכַח שְׁפָא מְגוּפָה פִּינּוּ דְרוּב דָּם בְּהַרְגֵּשָׁה אַתְיָא מִשׁא"כ הֵיכָא דְאִיפָא לְמִיתְלִי דְמַעְלָמָא אַתְיָא רְגְלִים לְדָבָר דְמַעְלָמָא אַתְיָא פִּינּוּ דְלֵא הַרְגֵּיּשָׁה מְסַתְּבַר טְפִי לְמִיתְלִי מְעַלְמָא מְלוּמַר דְאִיהִי קְטַעֵי וְכ"כ בְּתִשׁוּבַת אַמ"ו הַגָּאוֹן הַנ"ל: וְלְכַאוּרָה יֵשׁ לְהַקְשׁוֹת עַל דְבָרֵי ב"י שֶׁכ' הַטַּעַם דְתַלְיִין בְּמַאֲכֻלַת אִפִּי ע"י בְּדִיקַת עַד הֵיכָא דְאִיפָא לְמִיתְלִי בְּמַאֲכֻלַת מִטַּעַם דְלֵא הַרְגֵּיּשָׁה רְגְלִים לְדָבָר הוּא מִשְׁמַע הָא אַרְגֵּשָׁה לֵא תַלְיִין בְּמַאֲכֻלַת וְאֵלּוּ ר"פ הַרְוָאָה מְקַשְׁיִין הֵתָם אֲשִׁמוּאֵל מְעַד הַנִּיחָתָן תַּחַת הַפֶּר אוּ הַפְּסָתָה דְעַגוּל טְהוּר ה"ד אִי דְאַרְגֵּשָׁה וְכו' וּמִשְׁנֵי לְעוֹלָם דְאַרְגֵּשָׁה דְאִימַר הַרְגֵּשְׁתָּ עַד אֶלְמָא אַע"ג דְאַרְגֵּשָׁה תַלְיִין בְּהַרְגֵּשְׁתָּ עַד וְתַלְיִין בְּמַאֲכֻלַת וְצ"ל דְסוּגְיָא דְהֵתָם קָאֵי לְמֵאֵי דַס"ד דְשִׁמוּאֵל לְגַמְרֵי מְטַהַר בְּלֵא הַרְגֵּשָׁה (מִיְהוּ מְדַבְּרֵי הַרְמַב"ם פ"ה דַא"ב דִּי"ז מִשְׁמַע דְנִשְׁאָר בְּמַסְקָנָא) אֲבָל לְמַסְקָנָא דְמַסְקִינּוּ מוֹדָה שְׁמוּאֵל דְטְמָאָה מְדַרְבְּנּוּ וְא"כ לֵא קִשָּׁה קוֹשִׁית הַש"ס מְהָא דְעַד שְׁהִיָּה נִתּוּן תַּחַת הַפֶּר וְכו' וּמַעְתָּה אִינוּ מְוַכַּח זֶה דְהֵיכָא דְהַרְגֵּיּשָׁה דְתַלְיִין בְּמַאֲכֻלַת וִי"ל דְנוֹקָא הֵיכָא שְׁלֵא הַרְגֵּיּשָׁה וְלַחְוּמָרָא וְכַה"ג כ' בְּשׁוֹת פ"י חִי"ד סִי' א' (וְעוּד י"ל דַמ"ש הַב"י פִּינּוּ שְׁלֵא הַרְגֵּיּשָׁה ר"ל מְקוֹדָם בְּדִיקַת הָעַד).

(מִיְהוּ הַמְתַּנְי' דְנִמְצָא עַל שְׁלוֹ ע"כ מִיְיָרֵי בְּהַרְגֵּשָׁה כַמ"ש לְקַמְן וְאִפ"ה מְקַשָּׁה דְלָמָּא דָּם מַאֲכֻלַת הוּא וּלְפַמ"ש דְהַרְשָׁב"א מְפָרֵשׁ קוֹשִׁית הַש"ס לְטַהַר לְגַמְרֵי א"כ מוּכַח דְתַלְיִין בְּמַאֲכֻלַת אִפִּי בְּהַרְגֵּשָׁה): אֲמָנָם מַה שְׁצַל"ע בְּמַה שְׁמִשְׁמַע מְדַבְּרֵי הַפּוֹסְקִים דַמַה"ט כְּתָמִים דְרַבְּנָן דְכִינּוּ שְׁלֵא הַרְגֵּיּשָׁה מִש"ה הוּא מְדַרְבְּנּוּ וְכ"ה בְּטוּר סִי' ק"ץ בְּרִישׁ סִי' דְכָל זֶה נִיחָא הֵיכָא דְלֵא שְׁמִשְׁה אֲבָל הֵיכָא דְשְׁמִשְׁה וְאִח"כ מְצָאָה כְּתָם וְהֵיכָא דְכְּתָם יָבֵשׁ שֵׁא"א לּוּמַר דְעַתָּה בָּא וְכַמ"ש הַתּוֹס' בְּרִישׁ מְכִילְתִּין דְרַף ג' ד"ה וּשְׁרַצִּים מְעַלְמָא אֲמֵאֵי נִימָא שְׁהוּא דְרַבְּנָן וְנִיחּוּשׁ שְׁמָא בָּא בְּהַרְגֵּשָׁה וְמַה שְׁלֵא הַרְגֵּיּשָׁה אִימַר הַרְגֵּשְׁתָּ שְׁמֵשׁ הוּא וְאֵלּוּ בְּדַקָּה מִיָּד הִיָּה מוּצָאָה וּמַסְתִּימַת הַפּוֹסְקִים לֵא מִשְׁמַע פִּן אֶלָּא דְלְעוֹלָם אֲמַרִּינּוּ כְּתָמִים דְרַבְּנָן (וְכ"כ בְּתִשׁוּבַת מוֹהַרמ"ל דְהֵיכָא דְרֵאָתָה בְּשַׁעַת שִׁנְיָה דַסִּד"א הוּא אִימַר הַרְגֵּיּשָׁה וְלֵא אֲדַעְתָּה יַע"ש בְּסִי' ב' וּמִיְהוּ אִין דְבָרֵי מְוַכַּחִים דְהָא מְסַקִּינּוּ בְּרִישׁ מְכִילְתִּין אֲלִיבָא דַב"ש דְאַפִּי בִישְׁנָה דְאַגַּב צַעֲרָא מִתְעַרָא וְאַפִּי לַב"ה מְהֵי הַף טְעָמָא וְכַד מוּכַח מִתּוֹס' ד"ה א"ב וְכַתְּבִיתִי בְּחַדוּשֵׁי גְמָרָא) וְכַה"ג הַקְשׁוֹ תוֹס' לְעִיל דְרַף הַנ"ל ד"ה מְרַגֵּשְׁתָּ וְנ"ל וְקִשָּׁה מְאַתְמוּל נְמִי נִימָא הָא דְלֵא הַרְגֵּיּשָׁה אִם שְׁמִשְׁה כְּסְבוּרָה הַרְגֵּשְׁתָּ שְׁמֵשׁ הוּא ע"כ וְאַמֵּאֵי לֵא נִיחּוּשׁ פִּן בְּכַתָּם שְׁנַמְצָא אַחַר הַתְּשַׁמִּישׁ שְׁהוּא סִד"א בְּשַׁלְמָא הָא ל"ק אֲמֵאֵי לֵא נִיחּוּשׁ דְאַרְגֵּשָׁה וְלֵא אֲדַעְתָּה כְּמוֹ דְאַמְרִינּוּ בְּסוּגְיָא דַר"פ הַרְוָאָה י"ל דְאִינוּ אֶלָּא חֲשָׁשׁא דְרַבְּנָן וְעוּד דְלְמַסְקָנָא דְאַמְרִינּוּ דְמוֹדָה שְׁמוּאֵל דְטְמָאָה מְדַרְבְּנּוּ י"ל דְלֵא חֲיִישִׁינּוּ כָּלֵל לְהָא אִפִּי מְדַרְבְּנּוּ וְגַם הָא דְאַמְרֵי בְּרִישׁ מְכִילְתִּין דְהַלֵּל חֲיִישׁ דְסְבוּרָה

הַרְגֵשׁת מִי רַגְלִים י"ל נְמִי שְׁאִינוּ אֶלָּא מַעֲלָה מְדַרְבְּנֵן לְתַרוּמָה וְקַדְוָשִׁים וְכִמוּ שֶׁהוֹכַחְתִּי בְּחִדּוּשֵׁי שָׁם אֲבָל הֵיכָא דְחִזְיָא פְתָם לְאַחַר שְׁשִׁימְשָׁה א"ל דְּהוּא סד"א וצ"ע: ולפ"ז מ"ש בְּתִשׁוּבַת פּמ"א מ"ש ס' קצ"ו לְהַקְל בְּאִשָּׁה שְׁשִׁימְשָׁה עִם בַּעֲלָהּ וְהָיָה לָהּ מִפְּהָ בּא"מ וְנִתְרַפְּאָה וְאַחַר הַתְּשׁוּמִישׁ מְצָאָה פְתָם בְּבִגְדִים דְּטְהוּרָה דְּבִכְתָּמִים תְּלִינֵן לְהַקְל דַּע"י תְּשׁוּמִישׁ נִתְגַּלְעַה הַמִּפְּהָ וְהוֹצִיאָהּ הֵם פִּינֵן דְּהָיָה לָהּ פְּאָב בְּשַׁעַת תְּשׁוּמִישׁ וְכִמוּ דְּאֶמְרִי בְּגַמ' בְּכַתְּם דְּתְלִינֵן בְּהִכִּי וּלְפַע"ד צ"ע דַּע"כ לֹא מְקִילִינֵן בְּכַתְּמִים אֶלָּא מְשׁוּם דְּלֹא אַרְגָּשָׁה אֲבָל בל"ז דַּע"כ צְרִיךְ אֵתָּה לְתַלּוֹת דְּבִשְׁעַת תְּשׁוּמִישׁ נִתְגַּלְעַה הַמִּפְּהָ וּא"כ נִיחּוּשׁ שְׁמָא רְאֵתָה נְמִי בְּהַרְגֵּשָׁה וְסִבְרָה דְּהַרְגֵּשׁת שְׁמִישׁ הוּא וְעֵינֵן בְּשׁו"ת שׁב"י ס' מ"ה דְּדַעְתּוֹ לְהַקְל כְּדַעַת הַתְּשׁוּבָה הַנּוֹ' וצ"ע וְעֵינֵן מִש"ל ס' קפ"ז סְעִיף ה' בְּשֵׁם סה"ת וְעֵינֵן מִש"ל ס' ק"ץ: וּמִיָּהוּ אַע"ג דְּנִימָא דְּהוּא סד"א פֶּל הֵיכָא דְּאִיכָא לְמִיתְּלִי תְלִינֵן וְלֹא עֲדִיף מְבַדִּיקַת עַד וְכִמוּ שְׁפַתְבְּנֵנוּ לְמַעֲלָה וְק"ל מִיָּהוּ לְשִׁיטַת ר"ח בְּתוֹס' שָׁם דָּף י"ד ד"ה וְלִיחּוּשׁ דְּלִמָּא וְכו' שְׁפִי דְּפְרִיךְ אֲנַמְצָא עַל שְׁלוֹ פִּינֵן דְּאִיכָא הוֹכַחָה דְּלֹא אֵתִי מְגוּפָה עכ"ל מְשַׁמַּע בְּנִמְצָא עַל שְׁלָה אֶפִּילוּ בְּלֹא טַעְמָא דְּאוֹתוֹ מְקוּם דְּחֻק אוֹ בְּדוּק הוּא לֹא תְלִינֵן בְּמַאֲכֻלַת הוֹאִיל דְּשִׁינְיָא בְּהָ דָּמִים וְכ"כ הַרְשָׁב"א בְּת"ה בְּשַׁעַר ד' לְהַדְיָא לְדַעַת ר"ח וְאִף שְׁהַרְשָׁב"א כ' לְהַקְל דְּתְלִינֵן בְּמַאֲכֻלַת הֵינֵנוּ דְּנוֹקָא הֵיכָא דְּטַחְתּוֹ בִּירְכָה וְכִדְמְשַׁמַּע לְשׁוֹנוֹ שָׁם וּלְפ"ז א"א לְהַתְּלּוֹת בְּהִנְי פְּנִים שְׁכ' בְּתִשׁוּבַת מַהֲרִי"ךְ לְשִׁיטַת ר"ח.

(מִיָּהוּ יֵשׁ לּוֹמֵר דַּש"ה דְּמַתְּנִי מִיָּרִי ע"כ דְּאַרְגָּשָׁה וְכִמוּ דְּמוֹקְמָה ר"פ הַרְוֹאָה דְּאִי לֹא דְּאַרְגָּשָׁה לֹא הָיוּ מְחִיבִים קְרַבֵּן מְשׁוּם הָאִי חֲשַׁשָּׁא דְּלִמָּא אַרְגָּשָׁה א"ו דְּאַרְגָּשָׁה מִש"ה ס"ל לר"ח דְּרֵאוּי לְהַחְמִיר וְלֹא לְתַלּוֹת בְּמַאֲכֻלַת אֶלָּא דְּפְרִיךְ בְּנִמְצָא עַל שְׁלוֹ וְדו"ק) אִף לְשִׁיטַת רש"י וְהַתּוֹסְפוֹת שָׁם דְּקו' הַש"ס וְנִיחּוּשׁ דְּלִמָּא דָּם מַאֲכֻלַת הֵיא דְּהִכִּי מְקַשָּׁה דְּאִמָּי מְטַמְּאִינֵן וְדִאי לְהוּי סְפַק וְכו' א"כ בְּזִמְנֵן הֵיזָה דְּשְׁכִיחָא מַאֲכֻלַת סְמוּךְ לֹא"מ וְכִמ"ש הַגָּאוֹן מ"ו מַהֲרִי"ךְ שְׁפִיר יֵשׁ לְעַשׂוֹת לְסַפַּק חֲדָא שְׁמָא בָּא מִן הַכְּנִים הֵיכָא דְּהוּא פְּחוֹת מְכַנְרִים וְעוֹד וְהוּא עֲגוּל וְהֵיכָא שְׁיֵשׁ עוֹד סְפַק מְהִנְי הָאִי סְפַקָא דְּכְנִים לְעַשׂוֹת מְזָה ס"ס אֲבָל לְדַעַת ר"ח וְכָפִי שְׁפִירֵשׁ הַרְשָׁב"א לֹא תְלִינֵן פְּלֵל בְּכְנִים אִם לֹא שְׁטַחְתּוּ בִּירְכָה וְכִנ"ל וּבְאֵמַת דְּבָרֵי הַרְשָׁב"א א"ז לְתַמּוּהֵים לִי שְׁכ' לְהוֹכִיחַ דְּהֵיכָא דְּבִדְקָה בְּעַד הַבְּדוּק לָהּ וְטַחְתּוּ בִּירְכָה וְאַח"כ מְצָאָה עֲלֶיהָ פְּחוֹת מְכַנְרִים וְעוֹד דְּתְלִינֵן בְּמַאֲכֻלַת אִם הוּא עֲגוּל מְהָא דְּמְקַשָּׁה וְלִיחּוּשׁ דְּלִמָּא דָּם מַאֲכֻלַת אֶלְמָא אִי לֹא דְּדְחוּק הוּא אוֹ בְּדוּק הוּא הָיוּ תְלִינֵן בְּמַאֲכֻלַת וּמֵאִי רְאִיָּה הָא פִּירֵשׁ רש"י דְּקו' הַש"ס הֵיזָה וְאִמָּי מְטַמְּאִינֵן וְדִאי לְהוּי סְפַק וּא"כ מנ"ל לְרְשָׁב"א לְטַהַר לְגַמְרֵי הֵיכָא דְּטַחְתּוּ בִּירְכָה וְלְתַלּוֹת בְּמַאֲכֻלַת.

אַמְנָם מְדַבְּרֵי הַב"י בְּסִי' ק"ץ ד"ה בְּדָקָה עֲצָמָה בְּעַד הַבְּדוּק לָהּ וְלִמְחַר מְצָאָה עֲלֵיו דָּם כ"ש כו' גְּרֵאָה מְדַבְּרֵי שְׁהַרְשָׁב"א מְפָרֵשׁ דְּהִכִּי מְקַשָּׁה הַש"ס וְלִיחּוּשׁ דְּלִמָּא דָּם מַאֲכֻלַת הֵיא וְלְטַהַר לְגַמְרֵי שְׁהָרִי כ' הַב"י שָׁם בּא"ד וְז"ל וּפְסַק הַרְשָׁב"א בְּתַה"ק כִּמ"ד בְּדוּק הוּא כו' וְלִפִּי מַה שְׁפִירֵשׁ"י אֶפִּילוּ לֹא פְּסַקִינֵן וְכו' וּא"כ פִּי אֶמְרִינֵן דַּא"ב דְּאַשְׁפַּח מַאֲכֻלַת רְצוּפָה הֵינֵנוּ לְעַנְיָן שְׁרִיפַת תְּרוּמָה וְכו' אֲבָל לְעַנְיָן שְׁתַּהֲא טַמְאָה לְכוּלְהוּ לִישְׁנֵי אֶפִּילוּ נְמַצָּא מַאֲכֻלַת רְצוּפָה טַמְאָה מְשׁוּם דְּכִינֵן דְּבִדְקָה בּוֹ קְרוּב הַדְּבָר שְׁבָא מְגוּפָה הַלְפָּד טַמְאָה מְסַפַּק עכ"ל מוֹכַח מְזָה הַרְשָׁב"א שְׁפַתְבָּה דְּהֵיכָא בְּתַה"ק הִבִּיאֵוּ ב"י בְּד"ה וְהַשְׁתָּא מַה שְׁפַתְבָּה רַבִּינוּ וְכו' דְּמְשׁוּם הִכִּי מַאֲכֻלַת רְצוּפָה טַמְאָה דְּקִימָא לֵן א"מ בְּדוּק הוּא הָא לֹא הִכִּי הֵיא טְהוּרָה לְגַמְרֵי דְּמְפָרֵשׁ דְּלֹא כְּפִירֵשׁ"י וְדִלָּא כְּפִי ר"ח: וְכִינֵן שְׁפִין צְרִיךְ עֵינֵן

על המחבר בש"ע סימן ק"ץ סעיף ל"ה שהביא דעה ראשונה בסתם פרש"א דבעגול פחות מכגריס ועוד טהור ודעת הרמב"ם הביא בשם יש אומרים דלפמ"ש ראוי להחמיר כדעת הרמב"ם מאחר שלפירושו רש"י ותוספות אין שום הוכחה לדין רש"א זלה"ה ואף שהתוספות פתבו גם כן כדברי הרש"א יש לומר דלאו לטהר לגמרי פתבו כן אלא כוונתם דאלו הוי פחות מכגריס ועוד לא היה טמאה נדה אלא מספק אם לא שנימא דהקא פינו דטחתו בירכה קיל שפיר טפי ואפילו לפירושו רש"י טהורה בפחות מכגריס ועוד כנראה מדברי הרש"א זלה"ה דקיל טפי היכא דטחתו בירכה מהיכא דלא טחתו ואפילו אי נימא א"מ לאו בדוק הוא ולא דחוק הוא אלא שלא ידעתי טעם נכון לחלק ביניהם וכבר כתב הב"ח שראוי להחמיר כדעת הרמב"ם והרא"ש מ"מ י"ל לשיטתו דמידי ספיקא לא נפיק עכ"פ וכן מהרמב"ם לא משמע מידי דטמאה נדה אלא שכתב סתמא טמאה וי"ל ג"כ מספק אלא שהטור כ' דמן הרא"ש מוכח מדכ' דטמאה נדה משמע דאין לחלק ואפילו בפחות מכגריס ועוד ע"ש.

מדבריו נראה דטמאה נדאי וכבר עמד עליו הב"י דמן הרא"ש לא מוכח מידי שיהי רש"א פתב כן דטמאה נדה ואפילו הכי כתב לטהר בפחות מכגריס ועוד ועגול ולענ"ד נראה דהדין עם הטור דאי ס"ד דס"ל להרא"ש כסברת הרש"א א"כ אמאי לא הביא הרא"ש להא דמסקינן דא"מ בדוק הוא או דחוק הוא וא"כ אי בדקה בעד הדוק לה ואפילו בפחות מכגריס ועוד טמאה א"ו דס"ל דאף בטחתו בירכה טמאה ולא תלינן במאכלות וסמוך עצמו שכתב גבי טחתו בירכה טמאה נדה סתמא בלי שום חילוק מש"ה השמיט להא דאמר א"מ בדוק וכו' דכ"ש הוא מן טחתו בירכה כנלע"ד: גם צל"ע לדינא במ"ש הט"ז סי' ה"ל בס"ק כ"ג הבאתי לעיל וז"ל ע"כ נ"ל באשה שרגילה להוציא דם מבית הרעי שלה ע"י סבה ובדקה עצמה וכו' אלא דכאן אפילו משוה טהור פינו שנעשה בקינות ממקום טהור ואפילו לדעת הי"א דסעיף ל"ה מודה בזה דהתם שאני כמו שיתבאר עכ"ל הא פתב הרש"א בתה"ק הביאו ב"י באמצע ד"ה והשתא מ"ש רבינו וכו' וז"ל האשה שבדקה עצמה וכו' בדקה בעד הדוק לה וכו' אם הפתם עגול ואין בו כגריס ועוד טהורה דתלינן במאכלות וכו' ואעפ"י שהעד בדוק הוא חזקה אם דם קינות היה משוה היה ואם משוה טמא ואפילו אין בו כגריס ועוד ואין אומרים בזה דם מאכלות הוא פינו שהעד בדוק הוא אצלה וזה חומר בעד מבחלוק שהפתם הנמצא בחלוק אעפ"י שהוא בדוק בין עגול ובין משוה תולים אותו להקל במאכלות עד שיהיה בו כגריס ועוד עכ"ל וכ"כ הרא"ש ס"פ הרוואה אלמא אע"ג דאפשר לדם מאכלות להיות משוה אפילו הכי מטמאינו בעד הדוק מספיקא כל היכא דליכא רגלים לדבר שלא בא מקנות דדוקא היכא דאיכא הוכחה כגון שהיא עגול היא דתלינן ועוד בטחתו בירכה נמי בא ע"י קנות ואפילו הכי מחמירנן במשנה ואיך כתב הט"ז להקל אפילו במשנה בנידון דידיה אע"ג דממכה שבגופה נמי משוה הוא פינו שע"י קנות הוא מ"מ אין לנו שום הוכחה לטהר מלטמא ומספיקא ראוי להחמיר וצ"ע: ומיהו מ"ש הט"ז להקל מטעם מכה בא"מ דבריו נכונים וכה"ג בהנהו מין פנים שכתב מ"ו מוהרי"ך לתלות להקל לפמ"ש לעיל אליבא דכ"ע אין לטהר לגמרי אפילו אי שכיחי פנים בא"מ אפילו לדעת הרש"א פינו שהוא חשש ג"כ לדעת ר"ח וכמ"ש לעיל ולא פתב להקל אלא בטחתו בירכה ועוד שיהי הרש"א לא פתב להקל אלא בעגול דאיכא קצת רגלים לדבר דמעלמא אתי משא"כ

במשנה וה"ה בקרטין יבשים קטנים מאד שאין פאן שיניף לחלק בין עגול ובין משוף
בנדאי אין פאן מקום לתלות להקל ולומר ממאכלות אתי ודאי בזה אם נכנס בגדר הספק
וגם זה עדיין צ"ע ודוק: אח"ז ראייתי בחדושי הרמב"ן למס' נדה בסוגיא זו שכתב דטפי
יש להקל בטחתו בירכה מן לא טחתו בירכה אע"ג דנימא דאין א"מ בדוק הוא דחוק הוא
או משום דהתם בדקה עצמה מיד פשיעור נסת דחייב עליה חטאת או אשם תלוי משא"כ
בטחתו בירכה ע"ש ועיין עוד שם מה שפ"י בסוגיא זו דיש לומר דשאני היכא דלא טחתו
בירכה דאין קנוח העד הורג מאכלות משא"כ בטחתו בירכה ולפ"ז ניחא דברי הרשב"א
הנ"ל ועי"ש דנ"מ טובא לדינא לפי פירושו גם נראה מדבריו שם דקו' הש"ס שמקשה
וניחוש דלמא דם מאכלות לטהר לגמרי דאל"כ לא הנה צריף לדחוק עצמו בקו' הש"ס
שמקשה וניחוש דלמא דם מאכלות הוא שכ' בשם המפרשים א"כ אין לה אשה שנטמאה
בנדה בבדיקה ות"י דינדע דא"מ בדוק או דחוק הוא רק הכא מקשה שמה בשעת בעילת
השמש הפניסה א"נ שמה על השמש הנה מאכלות ועמה נכנסה ואס"ד דס"ל דקו' היא
אמאי ונדאי טמאה ולחייב אפילו בקרבן לא הנה צריף לכל זה וכ"כ הר"ן בחדושי
ולפ"ד הרמב"ן אני חוכף מאד אם יש להקל מחמת הפינים הנמצאים בא"מ במקום שער
ולבדות חלוקים בין זמננו זה לזמן הגמרא אשר לא נזכר בשום פוסק (ולא מוכח דתולין
בכנה בכה"ג אלא מן הרשב"א בתה"ק מדתלי טעמא דטמאה משום דא"מ דחוק משמע
הא לא"ה טהורה וכמ"ש הב"י וגם זה אינו מוכרח) ואע"ג שבחוש ראינו שנטמאו פינים
מ"מ י"ל כמ"ש הרמב"ן דאין הקינוח גורם למעף הפינים ובפני' בא"מ בדוק הוא ובפרט
לפמ"ש הב"י שם דמה שפ"י רש"י בסוגין דנמצא המאכלות רחוק מן הדם היינו שלא
לטמא ודאי אבל מספק טמא אפי' נמצא המאכלות על הדם ממש יע"ש.

(מיהו י"ל דנדאי בזמן הש"ס שהיו מגלחין למקום השער וכמבואר בשב"י מש"ה לא
תלינו אפי' אי לא נימא דא"מ בדוק הוא אבל בזה"ז דשכיחי בא"מ מאכלות דמי להניחו
תחת הכר או תחת הפסת ואף ע"ג דהתם במשנה טמא י"ל דנקא בידוע שהוא משוף
משום דחזקת משוף הוא מקנוח משא"כ היכא דליכא למיקם עליה מקילינן וצ"ע ועיין
בסי' ק"ץ מ"ש): לפי מה דפסקינן לקמן בסימן ק"ץ והוא מן הרשב"א בס' תה"א בשער
הפתמים דמי שא"י בדמיונו תולה בתמי' במה שנתעסקה עד שברור לה שאינו דומה דאז
אינו תולה וה"ה במאכלות בזה"ז תולין בה כל מראה אדום אף שאמרו דדוקא מאכלות
של ראש דומה לד"נ לפ"ז אפשר לומר דאף דמסקינן דא"מ בדוק הוא דחוק הוא ה"מ
לענן מאכלות של הראש דהא אמרינן בדרף י"ט ע"ב דהא דתולה במאכלות דוקא
במאכלות של הראש אבל מאכלות של שאר הגוף ל"ד לדם נדה וא"כ נ"ל דהא דתלינן
במאכלות מדינא דגמרא משום דמאכלות של הראש מצוי בשאר הגוף ולפ"ז י"ל דהא
דאמרינן דא"מ בדוק הוא היינו לענן מאכלות של הראש אבל שאר מאכלות מצוי שם
כאשר החוש יעיד ע"ז וא"כ אנו דלא בקיאי' במראות דמי' תלינן: (ג) אעפ"י שלא יצא
לחוץ כו'.

ודוקא אם נעקר מן המקור ויצא מבין השינים ולחוץ אבל מבין השינים ולפנים ובין
השינים עצמן פלפנים ועמש"ל סי' קצ"ד וסי' קצ"ו וז"ל הרמב"ם בהלכות א"ב פ"ג
האשה מטמאה בין באונס בין ברצון ואפילו לא יצא הדם לחוץ ולא נעקר מן המקור
ועדיין הוא בביה"ח טמאה וביה"ח זו בין השינים מקום שמגיע אליו האצבע בשעת גמר

ביאה ובין השנים עצמו כלפנים בזה"ז שאין בקיאות בדבר כל שהאשה מוציאה דם בעד שלה טמאה עכ"ל ולא זכיתי להבין דבריו דכל עיקר דין זה אינו אלא פשנשאר בפנים ולא יצא לחוץ הוא דאיפא לאפלוגי בין השנים ולפנים או בין השנים ולחוץ אבל אם אחר פה יצא לחוץ ע"י בדיקת עד הרי יצא לחוץ וטמאה וא"כ מה זה שכתב בזה"ז וכו' דבזה ונדאי דטמאה ועיין בתוספות דמ"ב ע"ב ד"ה שהוציא: (ד) טיפת דם פחדל.

כתב הש"ך וה"ה פחות עכ"ל וכ"כ רש"י להדיא דף י"ד ע"ב ו"ל שם אפילו פעין חרדל ופחות מכן עכ"ל וכ"מ בסוגי' דר"פ מפלת א"ה לא יסתור בזיבה ע"ש ולחנם נתחבטו הגאונים בשו"ת שב"י בסמן ל"ח ול"ט והגאון מהרש"ך הביא ראיה מדברי רש"י דף מ"ב דמדינא מטמא אפילו בכ"ש.

אף מ"ש הגאון מ"ו בעה"מ תשובה הנ"ל דא"ל דכ"ז נכלל בחוקרא דר"ז אף שהיא מושג מדברי רש"י הנ"ל דמשמע מדינא בפחות מפחדל מטמא מ"מ י"ל דנכלל בחוקרא דר"ז לענין זה דנדאי מדינא טמאה היכא דידוע בנדאי שפא מן המקור אבל מספקא תלינו שפא מן הצדדים דאין דרף לדם מועט כזה לבוא מן המקור וכמאמר הרופאים שם בתשובה ובתשובת עה"ג אף שדבריהם נסתר מן הש"ס דמוכח דאפשר לבא מן המקור אפילו כ"ש וכעובדא דר"א ב"צ דר"פ המפלת מ"מ י"ל דוקא שפא מן המקור בנדאי וכגון שהרגישה שנפתח מקורה וכמ"ש בתשובת אמ"ו הגאון סימן ל"ט יע"ש אבל מסתמא תלינו טפי מן הצדדים דעכ"פ מלתא דל"ש הוא שפא מן המקור דם מועט כזה ומפח חוקרא דר"ז מחמרינו אפילו בכחךדל ובפחות מכן וכן מצאתי בב"ח סימן זה ונ"ל ולפענ"ד נכון הוא דבפ"י יוצא דופן דמ"א אר"י מקור שהזיעה כב' טיפות מרגליות טמאה ונדקא תרתי אבל חדא אימא מעלמא אתי' פי' מן הצדדים וזה יאמר פאן דהחמירו בנות ישראל אפילו טיפת דם פחדל אעפ"י שאינה כ"א טיפה אחת לא תלינו דמצדדי אתי עכ"ל הרי ממש בדברינו וכ"נ מסוגיא דף נ"ב ע"ב ובתוספות ד"ה ג' גריסין שאין דרף אשה לראות פחות מן גריס וכמ"ש בחדושי גמרא ונ"מ היכא דאיפא ספקא יש להקל דאף ע"ג דבנות ישראל החמירו היינו בחדא ספקא אבל היכא דאיפא עוד ספקא יש לצרף לס"ס הך ספקא שפא מן הצדדים ולקמן בסי' ק"ז וסי' קצ"א נכתוב מזה עוד: (ה) ואין חילוק.

מה שכתב בס' כו"פ על הרב במנ"י שייצא חוץ לגדרו גדר חכמים ליתן מכשול לפריצי הדור לחלק בין פנויה לנשואה יפה כ' ונ"ל הרא"ה בס' החינוך מצנה צ"ה ונ"ל וכדומה לזה אמרו ו"ל בענין הנדה מ"מ אמרה תורה שתשב ז' ימים שתהא חביבה עליו ביותר ובאמת שאין זה לדעתם תכלית הפנויה בדברים רק להודיע פי ענין המצנה יסבול הרבה רמזים מלבד עקרים גדולים וחקקים עכ"ל: קפד (א) או מל'.

בש"ך סק"ב וסתם וסת מל' יום והיינו אם לא קבעו וסת עכ"ל מלשוננו משמע דאף לקולא אמרינו לענין זה דאפילו שאין לה וסת מותרת לשמש בלא בדיקה תוף עונה בינונית והוא תמוה דא"כ הא דפליגי בש"ס באשה שאין לה וסת דלר"מ תצא ולר"ח ב"א מהני בדיקה במאי פלוגתיהו הא כל אשה שאין לה וסת מ"מ עונה בינונית יש לה וכ"ז שלא קבעו וסת לעולם יש לה עונה בינונית א"ו הא דאמרינו סתם אשה יש לה

עונה בינונית היינו להחמיר שכ"ז שלא קבעה נסת צריכה לחיוב לעונה בינונית אבל לענון זה דתשמש בלא בדיקה ל"מ אפי' בתוך עונתה אסורה לשמש בלא בדיקה כ"ז שלא קבעה נסת לשיתת הרמב"ם וסייעתו ואפשר דהש"ך מייגרי בתחילת ראיה דינדה דלא נודע למתי תקבע נסת מותרת לשמש בתוך ל"מ ד משום דמסתמא תקבע הנסת ליום ל"מ ד ובש"ס ולקמן סימן קפ"ו מייגרי שראתה כמה פעמים ולא קבעה נסת הא חזינו דלא קבעה ביום ל"מ ד פסתם נשים ומש"ה אסורה עד שתבדוק אפי' בתוך ל"מ ד אחר זה ראיתי בב"ח סימן זה שפתב פן בהדיא: (ב) ולא משאר קרבות אלא מתה"מ בלבד כו'.

בט"ז ס"ק ג' כ' ונ"ל ול"נ שאסור מן הדין לדעת הרא"ש וראיה מסי' שמ"ב עכ"ל וע"ז כ' בתה"ש ואין דבריו מוכרחים דש"ה דיצרו תקפו שלא בעל עכ"ל ואני לא מצאתי פלל ברא"ש שאוסר בחיבוק ונישוק בדינים אלו שבסי' שמ"ב אמנם ברי"ו אוסר בחיבוק ונישוק גבי אבל הובא בהגהות ש"ע סי' שפ"ג יע"ש ועיין בתשובת הרדב"ז ח"ד סי' קס"ג שכ' בפשיטות להתיר: (ג) אותו היום כו'.

בש"ך ס"ק ז' הביא דבריו הג"מ בשם א"א דבעינו י"ב שעות שוות שכ"ד מהם הוא מעל"ע ע"ש גם הביא דברי הא"ז והראב"ן דבעינו כ"ד שעות וכבר כ' האחרונים שאין לזוז מדברי הש"ע שהוא פדעת רוב הפוסקים ובפרטות דקיי"ל נסת דרבנן ובס' כו"פ כ' סעד לדברי הא"א מסוג' דמס' שבת דף פ"ו דשמעתתא דפולטת ש"ז דמקשה התם נתנה קאמרת או ראוייה קאמרת וא"ל ראוייה קאמינא והוא תמוה חדא למאי נ"מ השתא אי נתנה תורה לט"י או לאו ועוד דמשני ראוייה קאמינא דמנ"ל זה ואי הני הלמ"מ נמי ק' למאי נ"מ נאמרה זה לדורות אמנם לפי דברי הא"א ניקח דה"ק פינו דאמרת ניתנה התורה לט"י דמשמע אליבא דכ"ע מש"ה מקשה ניתנה קאמרת או ראוייה קאמרת דלר"ע דס"ל חמשה עונות קפיד קרא ולדידיה הנה הפרישה יום ד' בהשפמה ומעתה יום ד' ואחריו ליל ה' הם ב' עונות ויום ה' ואחריו ליל ו' הנה ג"כ ב' עונות נמצא ביום וי"ו בהשפמה פבר הנה ד' עונות וא"כ יום וי"ו שהוא עונה חמישית וא"כ בסיון שהיום ארוך יותר מן י"ב שעות הי' אפשר להם לטבול אחר י"ב שעות על היום ועדיין לא שקעה החמה והנה אפשר להיות הערב שמש מש"ה מקשה מאי דעתך אי הי' אפשר שהנה להם הערב שמש פדעת הא"א די"ב שעות מיקרי עונה או נימא דכל היום פמות שהוא הן יום ארוך או קצר מקרי עונה וא"כ ניתנה התורה לט"י וע"ז השיב ראוייה קאמינא פדעת הא"א והא דמק' מעיקרא והא ט"י ניהו היינו ל"מ ד דבגימ' תליא מלתא עכ"ל ול"נ דבלא"ה יש ליישב סוגיא זו דהא יש לדקדק עוד בפסוגיא זו דלמאי דמשני ראוייה קאמינא ואם פן ע"כ שפולן היו טובלין מבע"י וסמכו עצמן שלא יפלטו ואם יפלטו עוד אח"ז יטבולו שנית בלילה א"כ ק' הטורח הנה למה להכניס עצמן בספקא הנה להם להמתין עד הלילה ויטבולו אחר שהתורה התירה להיות ט"י ומה להם להצטדק יותר ולהחמיר על עצמן מה שלא החמיר עליהן הקב"ה לכן נ"ל עפ"י מה דאיתא במס' יבמות דף מ"ו ע"ב פלוגתא דר"א ור"י במל ולא טבל דר"א יליף מאבות ור"י ס"ל באבות נמי טבילה הני מנ"ל מהכא ניקח משה את הדם ויזרוק וגמירי דאין הנאה בלא טבילה ור"י טבילה באמהות מנ"ל סברא הוא כמה נכנסו תחת כנפי השכינה וכ' התוס' דאע"ג דקיי"ל דאין הנאה בלא טבילה אפ"ה מקשה שפיר טבילה באמהות מנ"ל משום דשמא האמהות לא היו בכלל אותה הנאה ע"כ ואותה הנאה נעשה בחמישי בשבת קודם מ"ת וכפירש"י

בחונמש ובפ' ר"ע וא"כ הנשים דלא היו בכלל הנזאה זו מ"מ בלא טבילה לא סגי להו דבמאי נכנסו תחת פנפי השכינה אף אותן נשים שהיו נשואות והיו צריכין טבילה משום פולטת ש"ז י"ל דטבילה זו שטבלו בליל שבת עולה להן נמי משום טבילות גירות וכדאמרין לעיל דף מ"ה ע"ב אמר ר"י יכילנא לאכשורי בה ובברתה כדר"א דאמר ר"א מי לא טבילה לנדתה ופי' רש"י דטבילות נדה עולה לשם גירות והכי אמרינן שם נמי מי לא טבל לקריו אלמא דטבילה אחת עולה לכאן ולכאן וא"צ לטבילה בפ"ע לשם גירות וא"כ אותן נשים ששימשו עם בעליהן המתינו בטבילות גירות עד ליל שבת שהיו טובלין משום פליטה ועלתה נמי לשם גירות אף איתא לקמן דף מ"ו ע"ב אין מטבילין לגר בלילה מ"ט משפט פתיב ביה וא"כ בע"כ פולן היו צריכין לטבול לשם גירות ביום ולא היה אפשר להמתין עד ליל שבת לפי דטבילת גרים צריף להיות ביום אף התוס' פתבו שם דמ"ה ע"ב ד"ה מי לא טבילה לנדתה וכו' הא דאין מטבילין גר בלילה היינו לכתחלה מדרבנן וא"כ מדאורייתא יכולה לטבול בלילה וא"כ הנשים ששימשו עם בעליהן המתינו בטבילות גירות שלהם עד ליל שבת שהוקרחו לטבול בלא"ה משום פליטת ש"ז אף דין זה אם נימא דמעפב דדוקא בעי טבילה לגירות ביום או שאינה אלא לכתחלה מדרבנן במחלוקת שנויה בין הרי"ף והרמב"ן ותוס' (פנ"ל דצ"ל והרמב"ן שם בש"ע דלא פגראה מן באה"ג דר"ל שהוא הרמב"ם וכמ"ש שם בגליון ש"ע) דלהרמב"ן והרי"ף אפי' בדיעבד אם טבל בלילה אינו גר דס"ל דהוא מדאורייתא דמשפט פתיב ביה והוא דרשא גמורה ונדעת הרא"ש פשיטת התוס' והוא בש"ע י"ד סי' רס"ח סעיף ג' ע"ש ולפ"ז נחא הסוגיא הנ"ל דהכי מקשה נתנה קאמרת או ראויה קאמרת לפי שהיה מסופק בהא דתניא אין מטבילין בלילה מ"ט משפט פתיב ביה אי דרשא גמורה הוא ומדאורייתא או אסמכתא בעלמא הוא ומדרבנן וא"כ אי נימא דדרשא גמורה ובע"כ היו צריכין לטבול ביום וי"ל דמסתמא לא טבלו מקודם ליום ו' דכל מה שהיו יכולין להמתין בטבילת הגירות המתינו דאולי לא יפלטו אח"ז ותעלה נמי לטבילת הפליטה וא"כ אי טבלו ביום י"ל דכולן לא פלטו אח"ז ואינה אלא ראויה התורה ליתן לט"י אבל באמת מעולם לא פלטה שום אשה אחר טבילת גירות שלה או נימא פשיטת התוספות וסייעתם דטבילה לשם גירות פשרה בלילה מדאורייתא וא"כ מסתמא פולן המתינו בטבילת גירות שלהם עד הלילה משום דאולי תפליט אחר טבילתה ביום ותצטרף טבילה שנית בלילה מש"ה המתינו בטבילת גירות שלהם עד הלילה נאז יטבלו טבילה אחת משום גירות ומשום פליטה וא"כ נתנה ממש לט"י וע"ז השיב ראויה קאמינא וכשיטת הרי"ף והרמב"ן דבלאו הכי היו צריכין לטבול ביום משום טבילת גירות וי"ל דמעולם לא פלטה שום אחת אחר טבילה זו וראויה קאמינא אם פלטה אחת ולשיטת ר"ת דס"ל דטבילה במ"ת היא קודם הנזאת דם וכמ"ש בתוס' מס' מגילה דף כ' ד"ה ולא טובלין וכמ"ש בכ"מ פי"א מהלכות פרה בשם הר"ש א"כ כבר טבלו פולן ביום ה' ולזה מיבעיא או ראויה קאמר או פשיטת הרמב"ם שם דטבילה הוא אח"כ.

ועיין בחדושי גמרא פ' יוצא דופן ומש"ל סי' קצ"ו בעזה"י: מ"ש בפ"א סק"ז וז"ל ואה"נ דבתקופות תמוז וטבת יש לחשוב שעות זמניות וכו' ט"ס הוא וצ"ל שעות שוות ומ"ש עוד וכה"ג מצינו בכמה דוכתי וכו' לענין ק"ש ולענין חמץ בע"פ לכאורה תמוה דאדרבה התם חשבינן שעות זמניות ולא שעות שוות ואפשר לומר דכוננתו דגבי ק"ש אמרינן עד

שֶׁלֶשׁ שָׁעוֹת וְכֹה"ג בְּחֶמֶץ בַּע"פ אוֹכְלִין כֹּל אַרְבַּע הַיָּינוּ אוֹתָן שָׁעוֹת דְקָאָמַר כְּשֶׁהַיּוֹם
וְהַלֵּילָה שְׁוִין אָבֵל כְּשֶׁאֵינָן שְׁוִין צ"ל לְפִי עֵנִין הַיּוֹם א"כ י"ל נְמִי הָא דְקָאָמַר עוֹנָה הוּא
אוּ יוֹם אוֹ לֵילָה נְמִי כְּשֶׁהוּן שְׁוִין אָף עכ"ז ק' מנ"ל לא"א דִּין זֶה וְלַענ"ד נִרְאֶה דֵּהא"א
הוֹצִיא דִּין זֶה מִגְּמַ' עָרוּכָה בְּנִדָּה דָף ס"ג ע"ב דְגֵרְסִינוּ הֵתָם בְּמַתְנֵי הֵיטָה לְמוֹדָה לְהִיּוֹת
רוֹאֶה עִם הַנֶּגֶץ הַחֲמָה אֵינָה אֲסוּרָה אֲלָא עִם הַנֶּגֶץ הַחֲמָה רִי"א כֹּל הַיּוֹם שְׁלָה וּבְגַמְ' וְהַתְּנִיָּא
רִי"א כֹּל הַלֵּילָה שְׁלָה לֹא קִשְׂיָא הָא דְרַגְיִלָּה לְרֵאוֹת בְּתַחֲלִילַת יְמַמָּא וְהָא דְרַגְיִלָּה לְרֵאוֹת
בְּסוּף לֵילָה וּא"כ הָא דְאָמַר ר"י בְּמַתְנֵי כֹּל הַלֵּילָה שְׁלָה דְחֻזָּא לְסוּף לֵילָה וְקִשְׂיָא לִי
טוֹבָא הָא קִי"ל בְּכָל דְּנֻקְתָּא דַּמְע"ה יְמַמָּא הוּא וּא"כ נֶגֶץ הַחֲמָה מַה שְׁיִיכָא הֵכָא וְעֵינָן
בְּשׁו"ת חֵה"ש ס' כ"ד שֶׁהֲרֵגִישׁ בְּזֶה וּמַה שְׁתִּי הוּא דְּחֻקֵּי גְדוּל יַע"ש (וּבִלְא"ה דְּבָרֵי
חֵה"ש בְּאוֹתָהּ תְּשׁוּבָה שָׁם תְּמוּהָ מַה שְׁחַשַׁשׁ בְּכַתְּמֵם מִשׁוּם נֶסֶת וּכְבֵר מְוֹשֵׁג הוּא בִּס' מ"י
ס"ס ק"ץ) וְהֵכָא פִּינּוּ דְחֻזָּא עִם הַנֶּגֶץ הַחֲמָה הָרִי רֵאֲתָה בְּיוֹם וְהָכִי ה"ל לֹמַר הֵיטָה לְמוֹדָה
לְהִיּוֹת רוֹאֶה עִם ע"ה וְכו' וְזֶה דְּחֻקֵּי דְּנֻסְתוֹת הָאֲשֶׁה תְּלִיָּא בְּמַהֲלָף הַחֲמָה וְגַם הֶרְמַב"ם
לֹא כ' רַק הֵיטָה לְמוֹדָה לְהִיּוֹת רוֹאֶה בְּיוֹם אֲסוּרָה כֹּל הַיּוֹם כּו' וְלֹא תְּלִיָּא כֹּלֵל בְּהַנֶּגֶץ הַחֲמָה
(וְעֵינָן מ"ש לְקַמְן סְעִיף ד') אָמְנָם לְפִי דְּבָרֵי א"א נִיחָא דֵּהש"ס מִיָּרִי בְּיוֹמֵי נִיסָן וְתִשְׁרִי
וּמְבֹאָר בִּס' ח"י מֵהֶלְכוֹת פְּסַח ס' תנ"ח הָא דְּבִיּוֹמֵי נִיסָן וְתִשְׁרִי הַיּוֹם וְהַלֵּילָה שְׁוִין הַיָּינוּ
מֵהַנֶּגֶץ הַחֲמָה וְעַד תַּחֲלַת הַשְּׁקִיעָה וְהוּא מֵהֶלָף שְׁלִשִׁים מִיל בִּי"ב שָׁעוֹת וּמִש"ה כ' הֶרְמַב"ם
דְּמַהֲלָף מִיל הוּא ב' חֻמְשֵׁי שָׁעָה וְכֵן הִסְפִּימוּ עִמּוֹ כֹּל חֻקְמֵי הַתְּכוּנָה וּא"כ מֵעַמּוּד הַשְּׁחַר
עַד הַנֶּגֶץ הַחֲמָה שְׁהִיָּה מֵהֶלָף ה' מִילִין שְׁיִיף לְלֵילָה וְכֹה"ג מֵתַחֲלַת הַשְּׁקִיעָה וְעַד צֵה"כ
שְׁהוּא ג"כ מֵהֶלָף ה' מִילִין שְׁיִיף ג"כ לְלֵילָה וְכִמ"ש הַש"ף בְּנֻק"ה דֵּהכִי חֲשָׁבִינוּ הַיּוֹם
אָרוּף דְּמַחְצָה הַעוֹנָדָף חֲשָׁבִינוּ בְּנֻקְר לְלֵילָה שְׁעֵבֵר וּמַחְצָה עוֹנָדָף הַשְּׁנִי חֲשָׁבִינוּ בְּעָרֵב לֵילָה
הֵבֵא וּא"כ בְּיוֹמֵי נִיסָן וְתִשְׁרִי שְׁיִיף מַע"ה עַד הַנֶּגֶץ הַחֲמָה לְלֵילָה שְׁעֵבֵר וּא"כ דְּבָרֵי א"א
גְּכוּנִים וּבְרוּרִים כְּנֻלַע"ד: בַּש"ף ס"ק הַנְּ"ל וּבֵא"ז כּו' וְז"ל פּוֹרֵשׁ אָדָם מֵאֲשֶׁתּוֹ סְמוּךְ
לְוִסְתָּה כ"ד שָׁעוֹת עכ"ל וּבִס' שְׁנַדְפַּס מְחַדָּשׁ וְשִׁמּוֹ תְּפָאֲרַת לְמִשְׁה כ' וְז"ל וְל"ג דֵּהא"ז
מִיָּרִי בְּלֹא בְּדִיקָה דָּאז אֲסוּרָה לְשִׁמְשׁ כ"ד שָׁעוֹת קוֹדֵם וְסָתָה דֵּהיָינוּ מַעל"ע דֵּהָא קִי"ל
דְּכָל הַנְּשִׁים מְטַמְּאִין לְמַפְרַע מַעל"ע אִם לֹא בְּדָקָה עֲצָמָה אָף דֵּהיָינוּ דְּנֻקָּא לְטְהָרוֹת וְלֹא
לְבַעֲלָה הַיָּינוּ דָּאִין בַּעֲלָה חֲזִיב א"ת בְּדִיעֵבֵד אָבֵל לְכַתְּחִילָה צְרִיכָה בְּדִיקָה תוּף מַעל"ע
שֶׁל שָׁעַת וְסָתָה דְּשָׁמָא פּוֹתְלֵי בַה"ר הַעֲמִידוֹ וְהוּי כְּהַגִּיעַ שָׁעַת וְסָתָה לְעֵנִין זֶה וְגָרַע מֵאֲשֶׁה
שָׁאִין לָהּ נֶסֶת דֵּהרְבָּה פּוֹסְקִים ס"ל דְּצְרִיכָה בְּדִיקָה וְהֵלֵא ר"ע מְטַמָּא אָף לְמַעֲלָה לְמַפְרַע
וְדָאִי דִּישׁ לְחֻוֹשׁ לְדְבָרֵי לְכַתְּחִילָה שְׁלֹא לְשִׁמְשׁ בְּלֹא בְּדִיקָה תוּף מַעל"ע וְע"י בְּדִיקָה אֵינָה
אֲסוּרָה אֲלָא אוֹתָהּ עוֹנָה וּלפ"ז אִם רַגְיִלָּה לְרֵאוֹת בְּאֲמַצַּע יוֹם אֲסוּרָה לְשִׁמְשׁ לְמַפְרַע
מַעל"ע עַד חֲצִי יוֹם שְׁלִפְנָיו וְהֵא"ז ס"ל דְּאֵינָרִי בְּרַגְיִלָּה לְרֵאוֹת בְּסוּף הַיּוֹם וְדוּק הֵיטָב
נ"ל בְּרוּר לְדִינָא עכ"ל מְלַבֵּד מַה שְׁדְּבָרֵי רְחוּקִים בְּכוּנוֹת הֵא"ז אִין דְּבָרֵי בְּרוּרִים כֹּלֵל
וְשִׁכַח הַמְשָׁנָה דְּרִישׁ מְכִילְתִּין דְּכָל אֲשֶׁה שְׁיִישׁ לָהּ נֶסֶת ד"ש וְאִין פֶּאֶן שׁוּם טוֹמְאָת מַעל"ע
וְהָכִי פְּסָקִינוּ כְּסָתָם מַתְּנִיתִין זֶה וְאִם כֵּן לְמָה הַצְּרִיף הֵא"ז בְּדִיקָה כ"ד שָׁעוֹת מְקוֹדֵם בְּאֲשֶׁה
שְׁיִישׁ לָהּ נֶסֶת: תוּ כְּתָב שָׁם אַמ"ש הַש"ף לְפָרֵשׁ כְּוֹנוֹת הֵא"ז דָּאִם רַגְיִלָּה לְרֵאוֹת בְּיוֹם
קְבוּעַ וְאִין לָהּ שָׁעָה קְבוּעַ א"כ כְּאֵלוֹ כֹּל הַיּוֹם וְסָתָה דְּמִי דְּאֲשֶׁה שְׁוִסְתָּה כֹּל הַיּוֹם צְרִיכָה
לְפָרוֹשׁ כֹּל הַלֵּילָה שְׁלִפְנָיו עכ"ד וְכ' ע"ז בְּסִפְרֵי הַנְּ"ל וְלֹא יְדַעְתִּי מַנְ"ל הָא דַּמ"ש מְרַגְיִלָּה
לְרֵאוֹת סוּף כֹּל הַלֵּילָה דְּמוֹתֶרַת בְּתַחֲלַת הַיּוֹם שְׁלֹאֲחָרֵי אוֹ בְּתַחֲלַת הַיּוֹם דְּמוֹתֶרַת לִיל

שְׁלֹפְנָיו עכ"ל וכן הקשה בס' מנ"י ולק"מ פיון דחכמים אסמכוהו אקרא דצריף לפרוש עונה סמוך לוסתה וא"כ בראיה מתחלת היום נתקנים תק"ח שהיא פורש אחר הוסת באותו יום וכן בדרפה לראות בסוף הלילה היא פורשת כל הלילה שקודם לוסתה וא"כ מתקנים תק"ח משא"כ בשאין לה שעה קבועה א"כ כל אותה עונה לא מקרי סמוך לוסתה אלא כל אותה עונה נשעת וסתה מקרי ומתקנת חכמים צריכין לפרוש עונה סמוך לווסתה משום סיג נגדר שלא לבעול בשעת וסתה ומש"ה צריכין לפרוש העונה שלפניו: (ד) ואשה שמשנית וסתה.

עיין בס' ש"ג פ"ג דשבעות דהבין לדעת הגמ"י פ"א דהל' א"ב שמשמנו מקור דין זה שכתב בהגה"ה פאן דמיירי באשה שיש לה וסת קבוע שאינה רואה פחות מן י"ד ימים אחר טבילה אבל לאחר י"ד ימים אין לה קבע שאז עד י"ד ימים דינה כאשה שיש לה וסת וכמבואר לקמן סי' קפ"ו סעיף ג' אבל לאחר י"ד ימים אז אסורה כל אותן הימים שדרפה לראות בהן פגון אם פעם דרפה לראות בכ"ז ופעם בכ"ח ופעם בכ"ט אז אסורה כל אותן הימים דכיון שיש לה קבע שעת אותן הימים לא תראה ה"ל אותן הימים שאח"כ קבע שבאותן הימים נדאי תראה וכל יום ויום נחשב לוסת בפ"ע ולא נעקר בפ"א אף בלשון הרמ"א א"א לפרש פו דא"כ מאי ב' או ג' ימים קודם או אחריו דקאמר ולכאורה י"ל דמיירי באשה שהיה לה וסת קבוע אלא שעכשיו היא משנה וסתה לקדם או לאחר אבל לשון הג"מ לא משמע פן שכתב ושאלתם אשה שאין לה וסת אם היא אשה שמשנית וסתה לאחר או להקדים ב"י או ג' כפי מה שרגילה לשנות יפרוש בזמן הגעת וסת עכ"ל מלשונו זה נראה כמו שהבין לכוננתו בס' ש"ג ומ"ש לאחר או להקדים ר"ל פעמים מקדמת ורואה בכ"ז ופעמים מאחרת לראות בכ"ח או בכ"ט ומ"ש בס' כו"פ בזה ב' דרכים אינו נכון דא"כ מאי או אחריו שכתב הרמ"א לפי פירושו לכן המחנור נ"ל עפ"י מ"ש הרמב"ד בס' בעה"נ בשער הוסתות ד' ז' ונ"ל שהוא רוב המצוי בין הנשים לשנות וסתן יום ויומים ושלישה ימים פעמים מרחיקות ופעמים מקריבות וכיון שהרבה מצוי כו' עכ"ל ע"ש ולפ"ז פיון שהוא מצוי לקדם או לאחר ב' או ג' לפי דמים יתירים דאתנהו בהן פד דרפה לקדם את וסתה ואם מעט דרפה לאחר זמן וסתה אינה ימים מש"ה צריכה לפרוש כל אותן הימים דהא חזינו דאשה זו דרפה בכף וק"ל ובשו"ת חוט השני הבין כמ"ש לדעת הש"ג ע"ש סי' כ"ד ודוק: (ה) כ"ז שלא קבעתו ג"פ.

נראה מדכ' כ"ז שלא קבעתו דאפילו ראתה הרבה פעמים כ"ז שלא קבעה וסת אינה חוששת פלל דכללא הוא דקטנה וזקנה אינה חוששת לוסת שאינו קבוע אבל הט"ז בס' קפ"ט ס"ק מ"ג השיג ע"ז ודעתו דאם ראתה ג"פ אעפ"י שלא נקבע וסת מ"מ חוששת פיון דמחזקת לראות ובנק"ה שם מקנים דברי הש"ע ועיין במש"ל סי' הנ"ל: (ו) אם רגילה לראות בהנה"ח.

לשיטת הפוסקים דלית להו הא דא"א שכתבתי למעלה צ"ל הטבע האשה בוסתה תליא במהלך השמש בזריחתה על הארץ או בשקיעתה והוא דבר תמוה אשר לא מצוינו שום זכר מזה בשום ספר ואדרבה כל הפוסקים סתמו וכתבו שעונה היא יום או לילה אלא שברמב"ם פ"ד מהלכות א"ב דין י"ג כתב בזה"ל וכן אם היה דרפה לראות בשש שעות בלילה ועברה ולא ראתה אסורה לשמש עד שתזרח השמש עכ"ל משמעות נמי דנחשב

הלילה עד זריחת השמש והוא דבר תמוה ועיין בשו"ת חוט השני סימן כ"ד אמנם לשיטת א"א ניקח כמש"ל וכן י"ל דהרמב"ם מייירי ביומי ניסן ויומי תשרי: (ז) ביום.

ועיין ש"ך ס"ק י"ג שכ' הטעם ע"ש אמנם הטעם פשוט דכיון דספקא הוא מש"ה בלילה מותר דנסתות דרבנן וקיי"ל סד"ר להקל וכמ"ש הש"ך אמנם ביום כיון דלא חזאי עד השתא אמרינן אנלאי מילתא למפרע דעד האידנא וסתה ביום מש"ה לא חזאי והשתא תראה ביום וכן מ"כ: (ח) אסורה בלילה.

כתב הש"ך ס"ק ט"ו ולפמ"ש לעיל ס"ק ז' א"כ בהגזי החמה אסורה פאן כל הלילה וכל היום וביום שאחריו פשיעור הנמשך ובקודם הלילה אסורה כל היום וכל הלילה שלפניו ובלילה שלאחריו פשיעור הנמשך בו עכ"ל וכתב ע"ז בס' הנז' וז"ל דבריו תמוהים דהא הוא גופא כ' לעיל בסק"ז דדוקא פשאין לה נסת קבוע באיזה שעה פגון פעמים בתחלת היום והכא הרי יש לה שעה קבועה ואמאי תאסור כ"ד שעות עכ"ל המעיין בס' נק"ה נראה דעתו כיון דנשי דידן אין רגילות שתקבע נסתות לשעות מש"ה החמיר בא"ז אפילו ברגילה לקבוע לשעות שדינה פאלו לא קבעו לשעות משום לא פלוג ואם פן צדקו דברי הש"ך ולק"מ: תו כתב שם בס' הנז' וז"ל דא"ש שקבעה נסת מליל ט"ו לליל ט"ו ונרפה לראות כל ז' ימים וצריכה למנות ז"נ של שבוע שניה וטובלת ליל ט"ו דמותרת לשמש אף שהוא שעת נסתה דנסתות דרבנן ולא החמירו לאנסרה על בעלה לעולם מכ"ש אם נרפה לראות ביום ט"ו דאין להחמיר בליל טבילתה ליל ט"ו משום עונה שלפני עונת נסתה פדעת הא"ז ומביא ראיה ע"ז ואף שיש לדחות ראיתו מ"מ לדינא נ"ל דדבריו נכונים ודוקא שלא תאסור עולמית הוא דשרינן לה אבל משום מצות עונה של ליל טבילה לא שרינן לה נסתות דרבנן וכמש"ל: (ט) ששופעת או מזלפת.

דין זה צ"ע לכן צריך אני להביא מקור דין זה הרמב"ד בס' בעה"נ בשער הנסתות כ' וז"ל ואשה שהיא למודה לראות ה"י או ד' רצופים נאמרו בה ג' פנים יש מי שאומר שאינה חוששת אלא ליום הראשון בלבד פי הוא עיקר הנסתות והוא צריך ג"פ לעוקרו אבל שאר ימי עונה אע"פ שהיא למודה בהן כ"פ נעקרים הם בפ"א לפי שאין אשה קובעת נסת תוך ימי נדתה וכו' הלכך הן פנסת שאינו קבוע ונעקרים בפ"א ואינה חוששת אלא לעונה א' ויש מי שאומר שאפ"י עונה א' אינה חוששת להן לפי שאינן אלא משכיכות נסת ונדמים יתרים הוא דאתוספו בהן פדאמרינן ס"פ בנות פותים ומדקרי להו תוספת דמים אלמא אין להן דין נסת בפ"ע והלכך כיון שצעקו הראשון כולן נעקרו עמו ואם לא ראתה ביום ראשון הא הוי עקירה לשני ויש מי שאומר פשם שחוששת לראשון כף היא חוששת לכולן ג' עונות והטעם כיון שאין אנו בקיאים במראות דמים ולא בתקון הנסתות דכולה נשי דידן טועות משוינן להו דלא נדעינן בין ימי נדה לימי זיבות וקיי"ל דאין אשה קובעת נסת תוך י"א ימים שבין נדה לנדה כו' הלכך איכא הכא שתי הוכחות שפא היום הראשון של נסת הנה דם טהור והשני או השלישי הנה דם טמא והוא הנה תחלת הנסת ועיקרו א"נ הראשון או הב' הנה מתוך י"א והשלישי והרביעי תחלת נדה וראונו לקביעת נסת וכיון דאיכא השתא הני חששות פלהו ימי הנסת הם עיקר וצריכה לחוש להם ג"פ פראשון של נסת.

הנה אלה ג' פנים נאמרו ע"ז הענין. ולזה הטעם השלישי כמה חומרות וכמה ספקות יכולים להוליד לאשה שאין לה נסת קבוע מיום ליום וכו'.

עתה אפרש אותם ואומר תחלה כי מה שחשש המחמיר בזה לדם טמא ודם טהור וחשש לקלקול הנסות אע"פ שמצינו שחששו רבותינו לכל אלה ה"מ היכא דרואה דם לטמא כל דמים שהיא רואה ולהצריכה ז"נ פאלו היא רואה בתוך ימי זיבתה דהתם ספקא דאורייתא היא וחשש דאורייתא אבל היכא דאינה רואה חשש נסות הוא אמרינן דרבנן היא נאפי' בקבוע וכ"ש באינו קבוע הלכך ספקא דרבנן לקולא ועוד דרוב דמים שבאשה טמאים ואשכחן דסמוך רבנן עליה דהאי רבא נאפי' לקולא וכו' וכ"ש הכא לגבי נסות דחומרא היא דמבעיא לן למיסמך ארנא וכן בחשש הטועות נמי רבא לאו טועות נינהו וחששא דרבנן דאיכא רבא להיתרא ליכא למיחש כלל מיהו לגבי האי דנכתא בלחוד איכא טעמא אחרינא דמבעיא ליה למיחש לכל ימי העונה פדברי המחמיר ולאו מטעמיה אלא כיון דאיכא שופעת ואיכא נמי מזלפת שהיא פשופעת שאינו אלא ראיה א' נאפי' מזלפת כל ז' פדאיתא בפ"ק דנדה הלכך ה"ל כל ימי העונה כיום א' ושעה אחת ואשכחן דאפילו ר"י דמיקל בחשש עונות הנסות בשעת הנסת מיהו מודה דחיישא ומש"ה מבעיא ליה למיחש תלתא זמני לכל ימי עונה עד דעקרה להו אבל למיחש לדם טמא ולדם טהור ולמיחש לספק טועות לגבי חשש נסות להא נדאי לא חיישינן לא במקום נסת קבוע ולא במקום נסת שאינו קבוע.

עוד יש טעם להחזיק הדרך הנה ולחוש לכל ימי העונה עד שתעקר מהם ג' פעמים מפני שהוא רוב המצוי בנשים לשנות נסתן יום או יומים וג"י פעמים מרחיקות פעמים מקריבות וחוזרות למקומם וכיון שהדבר מצוי כן אין ראיה לסמוך כלל ולהחזיק ימי הנסת בטפלה לתחלת הנסת ולטהר שאר ימי הנסת בעקירת פ"א כי שמה הימים שהם עתה בתוך הנסת היו כבר תחלת הנסת ואע"פ שהם עתה אמצעים לא אבדו מעלתם הראשונה לפיכך אין לנו אלא פלשון האחרון שתהא צריכה עקירה ג"פ לכל ימי הנסת וזה הדרך הוא הנכון והישר בעיני ומסיר הספקות מעלינו ובו ראוי ללכת כענין שנא סלו סלו פנו דרך הרימו מכשול מדרך עמי עכ"ל: נמצא אנו למדין מדברי הראב"ד ז"ל דג' מחלוקות בדרך דלדעה ראשונה אע"ג דא"צ למעקר ג' זמנים אלא יום ראשון בלבד מ"מ מיחוש חיישי נדא זמנא לכל ימי משך הנסת לפי דס"ל לדעה זו הא דקיי"ל אין אשה קובעת נסת בימי נדוטה מ"מ מיחוש חייש לה נדא זמנא מיהו וכדאי לר"פ בס"פ ב"כ גבי ימי זיבה דאע"פ שאין אשה קובעת נסתה בימי זיבתה ס"ל לר"פ דמיהו מיחש חייש לה נדא זמנא וכ"פ הראב"ד שם כר"פ אע"ג דר"ה ברי' דר"י מתקיף לפשיטתא דר"פ ועיין מש"ל והדעה השנייה ס"ל דאפי' פ"א אינה חוששת לה לפי שאינה אלא משכיכות הנסת ונדמים יתירים הוא דאתוספו בהו נאפי' לר"פ דס"ל דאם ראתה בימי זיבה דחוששת לה מ"מ בימי נדה מודה דאפי' מיחש לא חיישי לה מטעם דש"ה דדמים יתירים דאתוספו לה וכולן נמשכו אחר יום הראשון והלכך כיון שנעקר הראשון כולן נעקרו.

והדעה הג' ס"ל דנהי דאין אשה קובעת נסת בימי נדוטה מ"מ כיון שאין אנו עתה בקיאים במראות הדמים וכטועה משוינן לה מש"ה בעי למעקר כל ימי משך הנסת תלתא זמני והראב"ד לא ניתא ליה דגורינו כולי האי בנסות דרבנן מ"מ לכ"ע אם הי' הדין שאשה

קובעת נסת בימי נדתה ונדאי דצריכה לפרוש כל ימי משך הנסת דהא קבעה לכל יום ויום לנסת בפ"ע וצריכה לחוש לשמא תראה בו עד שתעקור ג' פעמים וא"כ לדין דקיי"ל דהאינדנא אשה קובעת נסת בימי נדתה ובימי זיבתה וכמ"ש הטור בשם הרמב"ן בסי' קפ"ט ונמשך אחריו בש"ע ומש"ה השמיט בש"ע שם לדין זה דאין אשה קובעת נסת בימי נדתה ובימי זיבתה אם הוא ממעין פתוח לפי דס"ל פרמב"ן דהאינדנא אין לחלק ועיין בפ"ק שם ס"ק ע"א ובמה שכתבתי שם א"כ מן הדין צריכה לחוש לכל ימי משך הנסת וקשיא הפסקים בש"ע אהדדי דכאן פסק דאין צריכה לחוש אלא להתחלת הנסת אבל לא לשאר משך ימי הנסת ושם בסי' קפ"ט פסק דהאינדנא אשה קובעת נסת בימי נדתה והא ונדאי קושיא היא: ותו קשה לי דהא כל עיקר לא דחה הרמב"ן ד"ל לדעת המחמיר שם דצריכה תלתא זמני למעקר כל ימי משך הנסת מטעם דהאינדנא פטועות משוינן להו ויש לחוש דשמא א' וב' הנה מימי זיבה והשלישי והרביעי תחלת נדה הוא אלא משום דס"ל דלא חיישינן להו אלא לטמא לכל דם שהיא רואה שהוא חששא דאיסור דאורייתא משא"כ בנסתות דרבנן לא חיישינן להא וכמ"ל וא"כ לדין דס"ל פרמב"ן דהאינדנא אשה קובעת נסת בימי נדתה והטעם כמ"ש הרמב"ן ד"ל בהלכותיו ונ"ל בפ"ה דין ט"ז בזמן הגה שהחמירו בנות ישראל על עצמן שלא יהו צריכות למנות ימי הנדות וי"א יום שלאחריה והחזיקו עצמן טועות יראה לי שפך דינן בנסתות דהו קובעות אותן אפילו בתוך ימי נדה וזיבה הגע עצמה שראתה א' בחדש וז' בו ונזרה וראתה בז' בחדש ב"פ אמה אומר לא קבעה נסת ושמא ראיה ראשונה שבר"ח מימי י"א היתה ושל ז' בחדש תחלת נדה וראויה לנסת הנה רואה ב' וג' ימים והיו הראשונים תוך י"ח לראיה שקדמה והשתא ראוין לנדה הרי האחרונים קובעים נסת מן הדין ולא הראשונים ואם אמה מנהיג פדין זה עכשיו הרי החזרת בנות ישראל למנות ז' וי"א דבר שנשפח מהן לגמרי לפיכך אם ראתה מט"ו לט"ו ד"פ קבעה לה נסת וכן כל פיוצא בזה עכ"ל הרי להדיא דאנן ס"ל פרמב"ן דאשה קובעת נסת האינדנא בימי נדותה וס"ל דחיישינן לטועות אפ"ל בנסתות דרבנן דהא מה"ט הוא הא דקובעה האינדנא לנסת בימי נדתה וזה פדעת המחמירים שברמב"ן ד"ל וא"כ הדר דינא דצריכה לחוש כל ימי משך הנסת עד שתעקור מהם ג"פ: ובאמת המחבר נמשך אחר פסקי הרא"ש והרשב"א שהוכיחו מסוגיא דפ"ק די"א דא"צ לפרוש אלא עונה תחלת נסת והרשב"א הוסיף עוד ראיה מפ' האשה וכמבואר שם ואביא לקמן לשונו בע"ה וכל דבריהם סובבים לדחות דברי הרמב"ן דס"ל דמדינא דגמרא דצריף לחוש לכל ימי משך נסת אם היא שופעת או מזלפת דהכל ראיה א' היא וע"ז הביאו ראיה דאפ"י בכה"ג מדינא דש"ס א"צ לפרוש אלא עונה תחלת הנסת וכמבואר בלשונם שם שרצו להוכיח לסתור דברי הרמב"ן ד"ל ואם אינה שופעת או מזלפת אלא שפסקה בין הראיות פשיטא דא"צ לחוש אלא לעונה תחלת הנסת כיון דקיי"ל אין אשה קובעת נסת בימי נדתה ואפ"י לחוש לו פ"א א"צ וכמו שאבאר לקמן וכ"ז מדינא דש"ס אבל לדין דקיי"ל כהרמב"ן דאשה קובעת נסת האינדנא מטעם דפטועות משוינן להו ונדאי דצריכה לפרוש כל ימי משך נסת דכל יום ויום קבעה לנסת בפ"ע וכמ"ש הרמב"ן הביאו הטור וכ"כ בפרישה שם דהאינדנא קובעת נסת בין ביומי נדה בין ביומי זיבתה ומ"ש הטור אחר דברי הרמב"ן ד"ל וכ"כ הרמב"ן כו' ר"ל לדינא שוין הרמב"ן דהרמב"ן דצריכה לפרוש כל ימי משך הנסת אמנם חלוקין הן בטעמא

דמלתא דהראב"ד ס"ל דהטעם משום שופעת וזולפת או משום שפן דרפן של גשים לשנות וסתן יום או יומים והראב"ן סבירא ליה הטעם דהאידינא קובעת נסת בימי נדתן משום ספק טועות משום הכי כל יום ויום נסת בפ"ע הוא וכנ"ל: ואין להקשות לטעמו של הראב"ן ז"ל הא ניקח דצריכה לחוש שלשה ימים הראשונים של נסתה אבל אם נמשכה ראיתה אחר ג' ימים אמאי צריכה לחוש לאותן הימים שאחר ג"י דאף אי נימא דשלשה ימים הראשונים מימי זיבה היו א"כ הא צריכה ז"נ וכל זמן שלא ספרה ז"נ אינה חוזרת לימי נדתה לשיטת הראב"ן וסייעתו וא"כ הא אין אשה קובעת נסת בימי זיבתה ואפי' למיחש לה חדא זימנא לא חיישינו לה לשיטת רוב הפוסקים החולקים על הראב"ד וכמו שאבאר לקמן וא"כ אמאי כ' הראב"ן דצריכה לפרוש כל ימי משך הנסת אפי' נמשך וסתה חמשה ושלשה ימים רצופים דכל יום פנסת בפ"ע וכמבאר בהלכותיו שם פ"ה דין כ"ב ז"א דאע"ג דאין אשה קובעת נסתה בימי זיבתה מ"מ בימים שהם לספירת זיבתה קובעת נסתה וכמ"ש הראב"ד ז"ל בס' בעה"נ שם וז"ל ואי הוי תלתא זימני בתוה אחד עשר יום ותרי מנייהו בתחלת שמנה עשר יום ור"ל שראתה ה' ימים רצופים ותלתא מנייהו בסוף ימי זיבתה ותרי יומי ראתה בתחלת י"ח שהם ימי זיבה אע"ג דלא מתחלת תחלת נדה עד שספרה ז' נקיים מסתברא לי דלמיקבע בהו הנסת בימי נדה חשבינו לה וקבעה דכי אמר שמואל ימי זיבה לא קבעו בהו נסת אמתני קאי דקתני כל אחד עשר יום בחזקת טהרה ועלה א"ש לומר שאינה קובעת נסת בתוה י"א יום ודווקא קאמר י"א אבל ימי הראויה לספירת י"א לא קאמר דקיי"ל לרבנן דבשבועת ימי נדה היא מתמרת מדמי ולא הדרה אלא עד שמנה עשר יום וכי מטיל לשמנה עשר יום בין שהם ראויים לנדה בין שהם מספירת זיבה ראויים הם לקביעת נסת עכ"ל ואף שהר"ז"ה בהשגות חולק ע"ז מ"מ הראב"ן י"ל דס"ל בהא פראב"ד ז"ל דימים שהם לספירות ז"נ של זיבה היא קובעת נסת בהו וכ"כ בחדושו דף ל"ט וכבר הורה זקן: ונזכיר מה דתמיה לי על הב"י שכ' בס"י קפ"ט על מ"ש הראב"ן בפ"ח מהלכות א"ב אם נקבע לה נסת בימי זיבתה ה"ז חוששת לנסת וכל נסת שקבעה בימי זיבתה אם נעקר אפי' פ"א נעקרה וא"צ להעקר ג"פ שחזקת דמיה מסולקים לימים אלו וכתב ע"ז הב"י ז"ל ומ"ש שחזקת דמים מסולקים לימים אלו איני יודע למה הם בחזקה זו דבשלמא גבי מעוברת ומניקה שנייה לומר פן לפי שרוב הנשים אין דרפן לראות בהן אבל לימי זיבה איני מוצא טעם ומ"מ כף משמע במתניתין ס"פ ב"כ דקתני כל י"א יום בחזקת טהרה עכ"ל ולא ידעתי למה סניא ליה הטעם שכתב הראב"ד ז"ל דקיי"ל לרבנן דבז' ימי נדה דמיה מתמרתין ואינם חוזרין עד שמנה עשר יום וכמש"ל גם לא ידעתי למה תמה על הראב"ן שכתב פן הא בפ' התינוקת דס"ח ע"ב אית' פן בהדני' בגמרא פדברי הראב"ן דגרסינו התם פי אמרינו אין אשה קובעת נסת בימי זיבתה דלא בעינו תלתא זימני למיעקר דאמרינו דמיה מסולקים וכינו דמיה מסולקים ד"ש: ונחזור על הראשונות דברי המחבר צל"ע גם בדברי הרשב"א בתה"א יש מקום עיון וז"ל דף קע"ד ע"ב תנן בפ"ק דנדה אע"פ שאמרו ד"ש צריכה להיות בודקת חוץ מן הנדה והיושבת על ד"ט ואמרינו עלה בגמרא חוץ מן הנדה דבתוה ימי הנדה לא בעי בדיקה הניחא לר"ל דאמר אין אשה קובעת נסת בימי נדתה שפיר אלא לר"י דאמר אשה קובעת נסת תוה ימי נדתה תבדוק דלמא קבעה לה נסת ואיכא למיזק ולר"ל מי ניקח תבדוק דהא איכא

שופעת או מְזוּלְפֶת שְׁנֵי או שְׁלֹשָׁה יָמִים וְהָיָה לִיה כּוֹלֵי יוֹמֵי רְאוּיָה כְּעוֹנָה אַחַת וּכְשֻׁעָה אַחַת וּצְרִיכָה לְחוּשׁ לְכָל זְמַן הַמְשַׁכֵּת נֶסֶת לְפִי שְׂאִין עֵינָךְ נֶסֶת אִם בְּתַחֲלֹתוֹ וְהִשְׁאָר טְפִלָּה לֹא או שְׂמָא סוּפוּ או אִם אִמְצַעִיתוּ עֵינָךְ וּתַחֲלָה טְפִלָּה לֹא מִשׁוּם דְּמִיָּם יִתְרִים דְּאִתּוֹסְפוּ בְּהוּ מְקַדִּים הַנֶּסֶת לְבוֹא וְאִ"כ תְּבַדִּיק לְעֲמוּד עַל זְמַן הַמְשַׁכְתוֹ כְּדִי לְחוּשׁ לְכ"ז הַמְשַׁכְתוֹ וְנִרְאָה מִכָּאן שְׂאִין חוֹשְׁשִׁין אֲלָא לְעוֹנַת עֵינָךְ הַתַּחֲלֹתוֹ שֶׁהוּא הָעֵינָךְ וּבְהֶעֱקָר הָעֵינָךְ נִסְתַּלַּק הַטְּפִל וַיֵּשׁ רְאִיָּה מִדְּתַנְיָא בְּפ' הָאֲשֵׁה הִיְתָה לְמוּדָה לְהִיּוֹת רוּאָה עִם הַגִּיז הַחֲמָה וְכו' אֲלָא שְׁקִישָׁה לִי קִצַּת מְדַאֲמְרִינֵן בְּפ"ק דְּנִדְנָה גַבֵּי תִינּוּקַת שְׁלֵא הִגִּיעַ זְמַנָּה לְרִאוּת אִפִּי שׁוֹפֵעַת כָּל זֶה אֵינָה אֲלָא פְּרָאִיָּה א' וּפּוֹסְקַת ה"ל כב' רְאִיּוֹת אֲלֵמָא רְאִיָּה ב' שְׁבַתוּךְ יְמֵי נְדָה לֹא בְּתַר רְאִיָּה רִאשׁוֹנָה שְׁדִינֵן לָהּ כְּלוּמַר דְּאִין דְּמִי אֲלָא מְחַמַּת רְאִיָּה רִאשׁוֹנָה אֲלָא פְּרָאִיָּה שְׁנִיָּה בְּפ"ע וְכִינּוּן שְׁכָן אִם פּוֹסְקַת וְחוּזְרַת וְרוּאָה תַּחוּשׁ לְכּוֹלָה וַי"ל דְּהֵתֵם לְהַחְזִיקָה בְּדָמִים הוּא שְׂאֲמָרוּ וְנ"מ לְטְהָרוֹת וְא"נ לְבַעֲלָה וּלְעַנְיָן כְּתָמִים אֲכַל מ"מ הַתַּחֲלַת הָרְאִיָּה הוּא הָעֵינָךְ לְעַנְיָן קְבִיעַת נֶסֶתוֹת וְאִף לְבִיאַת הָאוֹרַח וּבְהַסְתַּלְקוֹת הָעֵינָךְ מִסְתַּלַּק הַטְּפִל וְכַנ"ל עֵינָךְ עכ"ל וְהוּבָא בְּב"י ס' קפ"ד וְקִשְׁיָא לִי אִיךָ תְּלִיָּא קְוֹשְׁתוֹ מֵהָא דְּאִמְרִינֵן גַּבֵּי תִינּוּקַת שְׁהִגִּיעַ זְמַנָּה לְרִאוּת עַל דְּבָרֵי הָרֵאָב"ד וְלֹא קִשְׁיָא לִיה אַהָא דְּקִי"ל דְּאִין אֲשֵׁה קוֹבַעַת נֶסֶת בִּימֵי נְדָתָה מִסּוּגִיָּא דְּתִינּוּקַת שְׁהִגִּיעַ זְמַנָּה לְרִאוּת דְּמוּכַח דְּכּוֹסְקַת לֹא שְׁדִינֵן לָהּ בְּתַר רְאִיָּה רִאשׁוֹנָה וְאִפְשָׁר דְּבִאָמַת קו' זו לֹא קִי אִדְבָרֵי רֵאָב"ד אֲלָא עַל עֵינָךְ דִּין דְּקִי"ל דְּאִין אֲשֵׁה קוֹבַעַת בִּימֵי נְדָתָה או י"ל דְּקִי"ל דְּנָהִי דְּלֹא קְבָעָה נֶסֶת בִּימֵי נְדָתָה מ"מ תִּיחּוּשׁ לִיה חֲדָא זִקְמָנָא וְאִ"כ גַּם לר"ל לֹא נִיחָא: אִיךָ הָא ק' לִי טוּבָא דְּאֵלוּ כָּאן מְסִיק רְשָׁב"א דְּכּוֹן נ"ל עֵינָךְ דְּאִין חִילּוּק בֵּין שׁוֹפֵעַת וּבֵין פּוֹסְקַת דְּלְעוֹלָם אֵינָה חוֹשְׁשַׁת אֲלָא לְהַתַּחֲלַת הַנֶּסֶת דְּבְּהַסְתַּלַּק הָעֵינָךְ מִסְתַּלַּק הַטְּפִל וְאֵלוּ לְעִיל בְּדָף קַע"א ע"ב מְסִיק וְנ"ל וְנָהוּ הַנֶּרְאָה מִדִּין הַגַּמ' אֲכַל גְּרָאִין דְּבָרֵי הָרֵמְב"ן שְׁכ' דְּבוּזָה"ז בְּכָל עַת קוֹבַעַת נֶסֶת וְאִין מִשְׁגִּיחִין בִּימֵי נְדָה וּבִימֵי זִבָּה כָּל עֵינָךְ לְפִי שְׁכָבֵר הַחֲמִירוּ ב"י וְכו' וְהַלְפָּה לְכָל רְאִיָּה שְׁהִיא רוּאָה בְּאִיזָה זְמַן שְׁתַּרְאָה בֵּין בִּימֵי נְדָה בֵּין בִּימֵי זִבָּה חוֹשְׁשַׁת לָהּ עכ"ל וְכִינּוּן שְׁכָן שְׁכ' שְׁנִרְאִין דְּבָרֵי הָרֵמְב"ן דְּקוֹבַעַת נֶסֶת בִּימֵי נְדָתָה א"כ הָרִי צְרִיכָה לְחוּשׁ לְכָל יְמֵי מְשֻׁף הַנֶּסֶת עַד שְׁתַּעֲקָר כְּדִינוּ וְאִמָּאי כ' כָּאן שְׁנ"ל עֵינָךְ דְּאִין חִילּוּק בֵּין שׁוֹפֵעַ לְפּוֹסְק' דְּלְעוֹלָם א"צ לְחוּשׁ אֲלָא לְהַתַּחֲלַת הַנֶּסֶת וְזוּ הִיא שְׁלֵא כְּדְבָרֵי הָרֵמְב"ן וְאִפְשָׁר לומר שְׁלֵא כ' כָּאן שְׁכָן גְּרָאִה עֵינָךְ אֲלָא לְאִפּוּקֵי מַדְע' הָרֵאָב"ד דְּס"ל דְּמִדִּין הַגַּמ' צְרִיכָ לְחוּשׁ לְכָל יְמֵי מְשֻׁף הַנֶּסֶת בְּשׁוֹפֵעַ וּמְזוּלְפֶת עכ"פ ע"ז מְסִיק דְּאִינוּ אֲלָא בֵּין בְּשׁוֹפֵעַת וּבֵין בְּפּוֹסְקַת מִדִּין הַגְּמָרָא א"צ לְחוּשׁ אֲלָא לְהַתַּחֲלַת הַנֶּסֶת אֲכַל לְדִידוֹן ס"ל דְּצְרִיכָה לְחוּשׁ מִטַּעַם דְּאִנּוּן כְּטוּעוֹת מְשׁוּנִינֵן לָהּ וְכַמ"ש הָרֵמְב"ן וְגַם בְּס' תה"ק אַחַר שְׁכָתֵב שֵׁ"א צ לְחוּשׁ אֲלָא לְעוֹנָה הַתַּחֲלַת הַנֶּסֶת שֶׁהוּא עֵינָךְ מְסִיָּים וַיֵּשׁ מִי שֶׁהוֹרָה לְחוּשׁ לְכָל זְמַן הַמְשַׁכֵּת הַנֶּסֶת עכ"ל הָרִי אִף שְׁדָחָה דְּבָרֵי הָרֵאָב"ד וְהוֹכִיחַ מֵהַגְּמָרָא דְּלֹא כְּנוֹתִי מ"מ כְּתַב וַיֵּשׁ מִי שֶׁהוֹרָה וְכו' לְפִי שְׁחָשַׁשׁ לְדַעַת הָרֵמְב"ן שְׁכָתֵב שָׁם לְעִיל בְּשִׁמוּ דְּבוּזָה"ז קוֹבַעַת נֶסֶת בִּימֵי נְדָתָה וּמְסִיָּים וְלָזָה הַדַּעַת נוֹטָה ע"כ: וּמִדִּי עֲבָרִי עֵין עֵיוֹנִי לְהַתִּינְשֵׁב בְּזָה רְאִיתִי בְּדְבָרֵי הַלְבוּשׁ עֲט"ז בְּס' קפ"ט סְעִיף ל"ב דְּבָרִים תְּמוּהִים וְאִעֲתִיק לְשׁוֹנוּ וְנ"ל כְּבָר יְדַעַת שְׁנֵי מִינֵי מְעִינּוֹת יִשְׁנֵן בְּאֲשֵׁה אַחַד שְׁקָרָאֵתוּ הַתּוֹרָה נְדָה וְאַחַד שְׁקָרָאֵתוּ זִבָּה וּמִדְּחַלְקָה הַתּוֹרָה ב' דִּינִיָּהֶם וְגַם תְּלָאֵן בְּיָמִים מְיֻחָדִים לָזָה, יָמִים בְּפ"ע וְלָזָה יָמִים בְּפ"ע וְכו' ש"מ שְׂאִין טַבַּע מְעִינּוּן זֶה כְּטַבַּע מְעִינּוּן זֶה וְאַחַד שׁוֹפֵעַ יוֹתֵר או פְּחוֹת מִחֲבָרוּ

ומן הדין גם בנסתות הנה לנו לחלק אע"פ שהם מדרבנן ולא יהיה נסת של זה פנסת של זה או שלא יצטרפו הנסתות של שניהם יחד פינו שאין שפעתן שנה וכו' אשכחן דחילקו הרבה ביניהם בימי חכמי התלמוד כדאיתא בגמרא אבל עכשיו שפבר הקמירו ב"י ע"ע בהרבה חנומרות פדי שלא תבואנה לידי טעות וכו' הלכה נוקגין עכשיו שכל ראיות שהיא רואה ג"פ בין בימי זיבה בין בימי נדה חוששת להן וקובעת אותן בין שבא לה ממעין סתום ובין שבא לה ממעין פתוח ואינה נקרא מעין פתוח פגון שראתה בא' לחדש ובה' בו זו הנקרא מעין פתוח וכו' ואם ראתה אחר כך עוד ב' פעמים בתמשה לחדש לא אמרינו דלא קבעה לה נסת בה' בחדש מפני שראתה ראשונה מאלו ג' ראיות היתה ממעין פתוח וכו' אלא אזלינו לחומרא ואמרינו שפא מעין אחד הוא וקבעה לה נסת וכ"ש אם היתה ראית ראשונה ממעין סתום פגון שראתה ב"פ בר"ח ובפעם ג' ראתה בכ"ה לחדש ובר"ח שראתה השלישית היתה ממעין פתוח וכו' מ"מ פינו שראתה ראשונה מג' ראיות הללו וכו' היתה ממעין סתום אמרינו ודאי קבעה לה נסת בר"ח ומה שראתה כ"ה לחדש גם הוא ממעין זה אלא שפיהר להפתח מחמת ריבוי הדמים וכו' בימי זיבה פיצד פגון שראתה בר"ח וחסרה נראתה בט"ו בו וכו' וחסרה נראתה בר"ח ובט"ו בו וחסרה נראתה בט"ו ולא ראתה בר"ח שלפניו קבעה לה נסת בט"ו לחדש שפארפין תרתי ראיות דימי זיבה להר ראית לימי קביעת נסת ולפעמים אשה קובעת לה נסת בתוך נסת וכו' עכ"ל וכל דבריו תמוהים מאד מ"ש פבר ידעת שני מיני מעינות ישנן באשה אחד שפראתה התורה נדה וכו' דבריו תמוהים אין זה נודעת ולא תנודע לעולם אלא לכ"ע מעין א' הוא והוא פשוט בכולה מכילתין ואין בזה שום ספק דמעין א' הוא וכ"כ הרמב"ם בהדיא רפ"ו מהלכות א"ב וז"ל דם הנדה נדם הזיבה נדם הקנשי נדם היולדת נדם טהור של יולדת פולו דם אחד הוא ומן המקור הוא פא ומעין א' הוא ובזמנים בלבד הוא שישתנה דינו ותהיה רואה דם זה טהור וזו נדה וזו זיבה עכ"ל והיינו דפסק פרב דס"ל בפ' בנו"כ דף ל"ה דם יולדת נדם טהור מעין א' ודלא פלוי דס"ל ב' מעינות הן אבל דם נדה נדם זיבה לית בי' פלוגתא לכ"ע מעין א' הוא.

גם מה שכתב הטעם דאין מצטרפין הראיות בימי נדתה או בימי זיבתה לקביעת נסת משום דב' מעינות הן דברי תימא הן אלא הן דלא קבעה בימי נדתה הטעם משום דהוחזקה מעינה פתוח ובתר ראית ראשונה שדינו לה ואין לצרף ראית זו לשאר ראיות ובימי זיבה הטעם שאין קובעת בו לפי שהוחזקה בימים אלו במסולקת בדמים וכמש"ל וכל מה שתראה בהני אינו אלא ראיות מקריים וראיות המקריים אינו ראוי להצטרף וכמ"ש הרשב"א פמה פעמים טעם זה ובמעונות ומניקה דאין קובעין לנסת בימי עבורן ובימי מיניקתן וה"ה זקנה גם מה שפראתה מתוך דבריו דאף האידנא אינה קובעת נסת בימי נדתה ובימי זיבתה אינו אלא פשראתה עכ"פ בפסוף ממעין סתום אבל אם היו כל הג' ראיות בימי נדות או בימי זיבות אינה קובעת אף בזה ליתא דלדעה זו אין חילוק ולעולם היא קובעת נסת דאפילו ראתה ג"פ בר"ח ובט"ו לחדש היא קובעת נסת דזיל פתר טעמא דכטועות משווינו להו ואם פן אין חילוק: גם דברי ש"ף צלע"ג במ"ש סי' קפ"ט סעיף ל"ב ס"ק ע"ב וז"ל ורביעי בב' לחדש פן הוא בכל הספרים וכ"כ דו"פ שצ"ל בב' ובמקצת ספרי המחבר איתא בהדיא בפני אבל אינו נכון ועוד דהא בב' לחדש ה"ל ב' ימים רצופים דהולכים תמיד אחר תחלת הראית וכדלעיל בסעיף י"ג בהגהה והעיקר

כְּמוֹ שֶׁהוּא בְּרוּב סִפְרֵי הַטּוֹר בַּב"ח וּבַעֲט"ז בְּעֵשְׂרִים וּכ"ה בַּס' בַּעַה"נ עַכ"ל וּל"נ דְּעֵינְקָר
כְּדַבְּרֵי הַדּו"פ וְז"ל הַפְּרִישָׁה וּבְרִבְעִית בַּב' לַחֲדָשׁ וּבַר"ח וְכֵן מְצֵאתִי בְּעוֹר שֶׁל קֶלֶף וּר"ל
שְׂרָאָתָה בַב' לַחֲדָשׁ וּבַר"ח שֶׁלִּפְנֵי שְׂהָרְאָנִי ב' לַחֲדָשׁ הִיא בִּימֵי נְדָה וּמ"ש וְכֵן בְּחַמִּישִׁית
וְשִׁשִׁית קָאִי אַרְאִיּוֹת ב' בַּחֲדָשׁ וְלֹא חָשִׁיב אֲלֵא הַרְאִיּוֹת שֶׁנִּקְבַּע בְּהֵן הַנֶּסֶת דְּהֵינּוּ ג' רְאִיּוֹת
שְׂרָאָתָה מִתְחַלָּה בַר"ח לְבַד וְהַג' שְׂרָאָתָה אַח"כ בַּב' לַחֲדָשׁ אַבְל הַרְאִיּוֹת שְׁנִיּוֹת שְׂרָאָתָה
בַר"ח לֹא קָחֲשִׁיב דְּלֹא נִקְטִי אֲלֵא מִשׁוּם דְּרֵאִיָּה ב' יִהְיֶה בְּתוֹךְ יְמֵי נְדָה וְא"ל לְמַה הֶאָרִיף
כ"כ לְכַתּוּב שְׂרָאָתָה ג"פ בַּר"ח וּרְבִיעִית וְכו' וְה"ל לְמִימַר בְּקִיצוֹר שְׂרָאָתָה ג"פ בַּר"ח
וּבַב' בּוֹ דִּישׁ לֹמַר דְּרַבּוּתָא קָא מִשְׁמַע לֵן דֹּאֲע"ג דְּנִקְבַּע אַחַד כְּדִינוֹ וְכַמְשָׁפְטוֹ קוֹדֵם
שְׁיִתְחִיל הַשְּׁנִי וְעֵינֵן בַּב"י עַכ"ל: וְמַה שֶׁמְסַתְּיַע הַש"ף מְדַבְּרֵי הַרְאָב"ד בַּס' בַּעַה"נ ע"ש
נ"ל אֲדַרְבָּה דֹאִי תַבְרָא לְדַבְּרֵי שְׁהָרֵי הַרְאָב"ד כְּתִב דְּהֵדִין כֵּן אֲפִילוֹ לְמֵאֵן דַּס"ל דֹּאִין
אַשֶׁה קוֹבַעַת נֶסֶת בִּימֵי זִיבְתָה דְּבַכָּה"ג שֶׁנִּקְבַּע כְּכָר נִקְבַּע וְאִינוּ נֶעְקָר עַד שְׁיַעֲקָר מִמֶּנּוּ
ג"פ וְכַמ"ש הַש"ף בְּשִׁמּוֹ וְאִם כֵּן קָשָׁה עַל הַרְמַב"ן לֵאמֹר צְנִיף כְּתִב דִּין זֶה דְּהָא אִיְהוּ
ס"ל דְּהֵאִידְנָא קוֹבַעַת נֶסֶת אֲפִילוֹ בִּימֵי נְדָה וּבִימֵי זִיבָה וּמֵאִי אֲרִיא שֶׁנִּקְבַּע כְּכָר בַּר"ח
וְאִפְכָא ה"ל לְאַשְׁמַעֲיָנָן דְּאַפִּילוֹ שֶׁנִּקְבַּע וְנֶסֶתָּה מִתְחַלָּה בְּעֵשְׂרִים לַחֲדָשׁ שְׁלֹשׁ פְּעָמִים וְאַחַר
כֶּף בַּר"ח וּבְעֵשְׂרִים לַחֲדָשׁ אַפ"ה חוֹשֶׁשֶׁת לַר"ח אַע"פ שְׂרָאִית ר"ח הוּא בִּימֵי זִיבָה
וְעֵשְׂרִים לַחֲדָשׁ נִקְבַּע כְּכָר אַפ"ה חוֹשֶׁשֶׁת לַר"ח בִּזְה"ז וְדוֹחֵק לֹמַר שַׁכ"כ לְדִינָא דְגִמְרָא
דְּהָא דִּין זֶה שֶׁכְּתִב הַטּוֹר שֶׁהֵאֱשָׁה קוֹבַעַת לָהּ נֶסֶת בְּתוֹךְ נֶסֶת הוּא הַפֶּל מְדַבְּרֵי הַרְמַב"ן
וְכַמ"ש בַּב"י וְכ"ה בְּפִסְקֵי הַרְמַב"ן שֶׁלִּפְנֵינּוּ הַשְּׁנִי דִּינִים אֱלוֹ שֶׁהִבִּיא הַטּוֹר סְמוּכִים זֶה
לְזֶה דִּתְחִלָּה כְּתִב דְּהֵאִידְנָא הֵאֱשָׁה קוֹבַעַת נֶסֶת בִּימֵי נְדָתָה וּבִימֵי זִיבְתָה וְאַחַר כֶּף כְּתִב
דְּאַשֶׁה קוֹבַעַת לָהּ נֶסֶת בְּתוֹךְ נֶסֶת וְאִיף יַחְזוֹר תוֹךְ כַּד"ד א"ו דְּהֵגִי הוּא בַב' לַחֲדָשׁ וְכַמ"ש
בְּפִרִישָׁה וְאַתִּי לְאַשְׁמַעֲיָנָן דְּבִזְה"ז הִיא קוֹבַעַת נֶסֶת בְּתוֹךְ נֶסֶת וְאַפִּילוֹ שֶׁהֵרֵאשׁוֹן נִקְבַּע
כְּכָר וְהַשְּׁנִי הוּא בְּתוֹךְ יְמֵי נְדָתָה וְאִין מְדַבְּרֵי הַרְאָב"ד רֵאִיָּה דֹאִיְהוּ ס"ל דֹּאִף בִּזְה"ז אִין
הֵאֱשָׁה קוֹבַעַת נֶסֶת בִּימֵי נְדָתָה אוֹ בִּימֵי זִיבְתָה וְכַמ"ש לְבִשְׁמוֹ לְכֶף הַנּוֹצֵרָה לְאַשְׁמַעֲיָנָן
חִידוּשׁ דִּין זֶה בְּשֶׁנִּקְבַּע כְּכָר בַּר"ח וְאַח"כ רֵאִתָּה בְּעֵשְׂרִים לַחֲדָשׁ מִשְׁא"כ לְדַעַת הַרְמַב"ן
וְאִין זֶה חִידוּשׁ בִּזְה"ז וּבְכַרְט לְפִי הַגִּי שֶׁבְטוֹר שֶׁכְּתִב הַב"י דְּגֵרַס בְּטוֹר שֶׁהֵאֱשָׁה קוֹבַעַת
נֶסֶת בְּתוֹךְ נֶסֶת שֶׁהוּא הַמְשָׁף לְדִין שֶׁלִּפְנֵינּוּ דְּנוֹדָאִי צ"ל כְּדַעַת הַפְּרִישָׁה וְגַם דְּבָרֵי הַב"י
מִזְרִין כֵּן אֲלֵא שְׂצָרִיף לְהַגִּי בְּדַבְּרֵי וְכַמּוֹ שֶׁאַבְאָר וְז"ל הַב"י וּמ"ש רַבִּינוּ שֶׁאַשֶׁה קוֹבַעַת
לָהּ נֶסֶת בְּתוֹךְ נֶסֶת כִּיצַד וְכו' נִרְאֶה דְּסִיּוּם דְּבָרֵי הַרְמַב"ן הֵן לֹמַר שֶׁאַע"פ שֶׁהוֹסַת הַב'
בְּתוֹךְ יְמֵי זִיבְתָה דְּנֶסֶת הֵרֵאשׁוֹן וְאַע"פ שֶׁכְּכָר הִנֵּקְבַע נֶסֶת זֶה לְגַמְרֵי קוֹדֵם שִׁבְא הַנֶּסֶת
הַשְּׁנִי אַפ"ה חוֹשֶׁשֶׁת לְשִׁנְיָהֶם עַכ"ל וּדְבָרֵי תְּמוּהִים דַּמ"ש שֶׁאַע"פ שֶׁהוֹסַת הַב' בְּתוֹךְ יְמֵי
זִיבָה דְּהַנֶּסֶת הֵרֵאשׁוֹן אִין לוֹ שְׁחַר דְּהָא רֵאִיָּית ד' הוּא אַחַר יְמֵי הַנְּדָה וְזִיבָה מְרֵאִיָּית ר"ח
שֶׁהַפֶּל אִינָן אֲלֵא י"ח יוֹם וְאַף אִם נִגִּיָּה בְּדַבְּרֵי דַצ"ל אִיפְכָא דְּנֶסֶת הֵרֵאשׁוֹן הוּא בְּתוֹךְ
יְמֵי זִיבָה שֶׁל נֶסֶת הַשְּׁנִי אִם כֵּן מַה זֶה שֶׁמְסִיִּים וְאַע"פ שֶׁכְּכָר הִנֵּקְבַע נֶסֶת זֶה לְגַמְרֵי קוֹדֵם
שִׁבְא נֶסֶת הַשְּׁנִי אֲפִילוֹ הִכִּי וְכו' דְּמֵאִי רַבּוּתָא אֲדַרְבָּא הִיא הַנּוֹתְנָת הוּאִיל שֶׁכְּכָר הֵרֵאשׁוֹן
הִנֵּקְבַע לְגַמְרֵי מִש"ה אִינוּ מְפָסִיד אַע"פ שֶׁבָּא תוֹךְ יְמֵי נֶסֶת שֶׁל הַשְּׁנִי וְכַמ"ש הַש"ף בְּשֵׁם
הַרְאָב"ד אֲלֵא וְדָאִי דֹּאִף הַמְחַבֵּר גֵּרַס בַּב' לַחֲדָשׁ וְכַמ"ש הַש"ף שַׁכ"ה בְּקִצָּת סִפְרֵי הַמְחַבֵּר
וּבְמִקוֹם יְמֵי זִיבָה שֶׁכְּתִב בַּב"י צָרִיף לְהִיּוֹת בִּימֵי נְדָה וְכֶף הַמְשָׁף לְשׁוֹנוֹ נִרְאֶה דְּסִיּוּם
דְּבָרֵי הַרְמַב"ן הֵן לֹמַר שֶׁאַע"פ שֶׁהוֹסַת הַב' בְּתוֹךְ יְמֵי נְדָה דְּנֶסֶת הֵרֵאשׁוֹן וְאַף עַל פִּי

שְׁכָר הַקֹּבֶעַ וכו' וּמַעֲתָה הַפֶּל מְבֹנָר עַל נְכוֹן וְהוּן הוּן דְּבָרֵי הַפְּרִישָׁה כַּמֶּש"ל וּמָה שֶׁהַקְּשָׁה הַש"ף דָּאם פֶּן הָוֵי לִיָּה ב' יָמִים רְצוּפִים דְּהוֹלְכִים תְּמִיד אַחַר תְּחִילַת הַרְאִיָּה וְכַדְלָעִיל סְעִיף י"ג בַּהֲגַה"ה עַכ"ל יָפָה הַקְּשָׁה מִדְּבָרֵי הַרְמ"א: אָף גַּם דְּבָרֵי הַרְמ"א שְׁנַמְשָׁף אַחַר דְּבָרֵי בִי"ה תְּמוּהִים מְאֹד וְנ"ל הַרְמ"א שֶׁם רְאֵתָה ט"ו בְּנִסָּן וְהַמְשִׁיכָה רְאֵיָתָה ד' יָמִים וּבָיוֹם י"ו רְאֵתָה וְהַמְשִׁיכָה רְאֵיָתָה ג' יָמִים וּבְסִינָן הַתְּחִילָה לְרְאוֹת בִּי"ז בּו י"א שְׁחוֹשֶׁשֶׁת לְנֹסֶת דִּילּוּג וּלְנֹסֶת שְׁנֵה שְׁהָרֵי שְׁיִלְשָׁה לְרְאוֹת ג"פ בִּי"ז לְחַדְשׁ וִי"א שְׁאִין פֶּאֵן נֹסֶת שְׁנֵה פֶּלֶל דְּהוֹלְכִין תְּמִיד אַחַר תְּחִילַת הַרְאִיָּה וְכוּן עֵיקַר עַכ"ל וְהִנֵּה הַדְּעָה הַרְאִישׁוֹנָה הוּא דַעַת הַרְמַב"ן שֶׁהֵבִיא הַטּוֹר וְהַדְּעָה שְׁנֵיָה הוּא עַפ"י מ"ש הַב"י וְנ"ל דְּהַרְמַב"ן לְטַעֲמִיָּה דְסָבַר דָּאם הַנֹּסֶת נִמְשָׁף ב' או ג"י דְּחוֹשֶׁשֶׁת לְכָל יָמֵי מְשָׁף הַנֹּסֶת דְּכָל יוֹם וְיוֹם נֹסֶת בַּפ"ע הוּא וְאִפְּלִי נֶעְקַר יוֹם הַרְאִישׁוֹן חוֹשֶׁשֶׁת לְשַׁאֵר הַיָּמִים עַד שְׁיַעֲקְרוּ פְּנֵלָם וְכַמוֹ שְׁנַתְּבָאָר סִי' קַפ"ד וְכִינּוֹן שְׁכָל יוֹם וְיוֹם חָשׁוּב נֹסֶת פְּשָׁרְאֵתָה בְּפַעַם ג' בִּי"ז וְהוֹחֲזָקָה לְרְאוֹת ג"פ בִּי"ז אֲבָל לְדַעַת הַרְנָ"ה וְהַרְשָׁב"א וְהָרָא"ש דַּס"ל אַעפ"י שְׁנַמְשָׁף הַנֹּסֶת ג' או ד"י אֵינָה חוֹשֶׁשֶׁת אֲלָא לְעוֹנָה רְאִישׁוֹנָה שֶׁל נֹסֶת בְּלִבָּד וּבְגִדּוֹן דִּינָן אֵינָה חוֹשֶׁשֶׁת אֲלָא לְנֹסֶת הַדִּילּוּג עַכ"ד וּלַפ"ז צ"ל דְּהַטּוֹר הֵבִיא פֶּאֵן דַּעַת הַרְמַב"ן דְּחוֹשֶׁשֶׁת לְנֹסֶת הַשְּׁנֵה וְלִיָּה לֹא ס"ל דְּהָא לְעִיל כ' לְדַעַת הָרָא"ש וְכ"כ בְּפְרִישָׁה אֲבָל מ"מ ק' דְּאִיָּה יַעֲלָה עַל דַּעַת דְּהַרְמַב"ן יִסְבְּוֹר דַּמְש"ה חוֹשֶׁשֶׁת לְנֹסֶת הַשְּׁנֵה דְּכָל יוֹם וְיוֹם הוּא נֹסֶת בַּפ"ע וְא"כ ה"ל לְדַעַתוֹ אִשָּׁה קוֹבַעַת נֹסֶת בִּימֵי נְדָתָה וְאִפְּלִי רְאֵתָה מִתְּחִלָּה מִמַּעַיִן פְּתוּחַ כְּמוֹ הַכָּא וְהָרֵי הַרְמַב"ן גּוֹפֵא פֶּסֶק בְּהַלְכוּתֵי דְּאִין אִשָּׁה קוֹבַעַת נֹסֶת לֹא בִּימֵי נְדָתָה וְלֹא בִּימֵי זִיבְתָהּ הֵיכָא דְּהַרְאִיוֹת הַרְאִישׁוֹנוֹת הֵי מִמַּעַיִן פְּתוּחַ א"ו דְּהַרְמַב"ן לֹא כ"כ אֲלָא לְדִינָן בּוּזָה"ז דְּכַטּוּעָה מְשׁוּנְיָן לְהוּ וּמִשׁוּם הֵכִי קוֹבַעַת נֹסֶת בִּימֵי נְדָתָה וּבִימֵי זִיבְתָהּ מַש"ה כ' דְּחוֹשֶׁשֶׁת לְדִינָן אָף לְנֹסֶת הַשְּׁנֵה בְּגִדּוֹן זֶה וּמָה שֶׁכ' הַב"ח רְאֵיָה מִדְּבָרֵי הַרְאָב"ד בַּס' בַּעַה"נ אֵין רְאֵיָה דַּאֲע"ג דַּס"ל לְהַרְאָב"ד דְּחוֹשֶׁשֶׁת לְכָל יָמֵי מְשָׁף הַנֹּסֶת הֵינּוּ מִשׁוּם דְּגִזְרִינָן דְּאִיפָּא נְמִי שׁוֹפַעַת וּבְשׁוֹפַעַת ס"ל דְּמַדִּינָא צְרִיכָה לְחוּשׁ לְכָל יָמֵי מְשָׁף הַנֹּסֶת מַש"ה בְּגִדּוֹן זֶה מְקִיל דַּא"צ לְחוּשׁ לְנֹסֶת הַשְּׁנֵה דְּהָא חֲזִינָן דְּלֹא חֲדָא רְאֵיָה הִיא פִּינּוֹן דְּדִילְגָה וְכַמְבֹּנָר שֶׁם מַשְׂא"כ לְדַעַת הַרְמַב"ן דַּס"ל דְּצְרִיכָה לְחוּשׁ לְכָל יָמֵי מְשָׁף הַנֹּסֶת לֹא מִשׁוּם דְּאִיפָּא נְמִי שׁוֹפַעַת אֲלָא מִשׁוּם דְּהַאֲדִינָא פְּטוּעוֹת מְשׁוּנְיָן לְהוּ וּמִשׁוּם הֵכִי אִשָּׁה קוֹבַעַת נֹסֶת בּוּזָה"ז בִּימֵי נְדָתָה דְּדִילְמָא יָמִים הַרְאִישׁוֹנִים הֵי מִימֵי זִיבְתָהּ וְאִח"פ מִימֵי נְדָתָה מַש"ה פֶּסֶק דְּצְרִיכָה לְחוּשׁ בְּגִדּוֹן זֶה גַּם לְנֹסֶת הַשְּׁנֵה וּלַפ"ז לְדִינָן דְּקִי"ל פְּהַרְמַב"ן דְּהַאֲדִינָא קוֹבַעַת נֹסֶת בִּימֵי נְדָתָה א"כ הַעֵיקַר לְדִינָא דְּצְרִיכָה לְחוּשׁ לְנֹסֶת הַשְּׁנֵה וּלַפ"ז צ"ע עַל הַרְמ"א שֶׁכ' וְכוּן עֵיקַר עַל הַדְּעָה הַשְּׁנֵיָה אַח"ז וְרְאִיתִי שֶׁהַרְגִישׁ בְּזָה בַּס' כו"פ.

וְעֵינָן מ"ש לְקַמֵּן עוֹד בְּזָה: וְאֲגַב נְזַכִּיר מָה דַּק"ל עַל הַר"ן בְּחַדְוִישׁוֹ בַּפ' בַּנ"כ דְּף ל"ט שֶׁהַקְּשָׁה מֵאֵי מִיָּתִי ר"פ דְּבִימֵי זִיבָה אַע"ג דְּלֹא קְבָעָה מ"מ מִיְחֻשׁ חֲזִינְשִׁי לָהּ מָהָא דְּהִיָּתָה לְמוּדָה לְהִיּוֹת רוּאָה לְיוֹם ט"ו וְכוּ' דְּלָמָא שְׂאֵנִי הֵיכָא שֶׁהַקְּבָעַת הַנֹּסֶת כְּבָר בִּימֵי נְדָתָה בְּהָא הוּא דְּחֲזִינְשִׁי לִיָּה אַפְּלִי בִּימֵי זִיבָה מַשְׂא"כ בְּנֹסֶת חֲדָשׁ שְׁנַקְבַּע בִּימֵי זִיבָה דְּבָהָא אַפְּלִי מִיְחֻשׁ לֹא חֲזִינְשִׁי לָהּ מֵאֵי וְנ"ל דְּסָבְרָא דְּתַלְמוּדָא הִיא דְּלִיפָא הַפְּרִשׁ בְּהֵכִי דְּאִי חֲזִינְשִׁינָן לְנֹסֶת קְבוּעַת פְּשָׁהוּא בָּא בִּימֵי זִיבָה אָף בְּנֹסֶת הַנְּקָבַע מִתְּחִלָּה חֲזִינְשִׁינָן עַכ"ל וְקָשָׁה דְּהָא לְמֵאֵי דַּס"ל לַר"פ דַּכ"ג מַכ"ב מְגִינָן הוּא מוֹכַח דְּנֹסֶת שְׁנַקְבַּע בִּימֵי נְדָתָה דְּצְרִיכָה לְמִיְעַקְרָא ג' זִמְנֵי אַפְּלִי פְּשָׁבָא הַנֹּסֶת בִּימֵי זִיבָה וְכָל זְמַן שְׁלֹא נֶעְקַר הַנֹּסֶת ג"פ אַפְּלִי נֶעְקַר פ"א בִּימֵי

זיבה אפ"ה חוששת לו דהא בהה מתני' דמייתי מיניה ר"פ למפשט האבעיא הכי שנינו לקמן דף ס"ג ע"ב שינתה ליום כ' זו"ז אסורים חזרה ושינתה ליום עשרים זו"ז אסורים שינתה ג"פ וכו' וא"כ למאי דס"ל לר"פ דכ"ב מכ"ב מגינן א"כ פשישינתה פעמיים ליום עשרים הרי עקרה ראיות ט"ו ב' פעמים א' בימי נדתה וא' בימי זיבתה אפ"ה קתני דזו"ז אסורים אע"פ שגם הפעם ג' חל הט"ו בימי זיבה אפ"ה חוששת לו כל כמה דלא עקרה תלתא זימני א"כ מוכח דנסת שנקבע פבר בימי נדתה חמירא מנסת החדש שנקבע עתה בימי זיבתה דהא נסת שנקבע פבר בימי נדה כשפא בימי זיבתה כל זמן שלא עקרתו תלתא זימני צריכה לחוש לו ואלו נסת שנקבע עתה בימי זיבה עד פאן לא מבציא לי אלא אם צריכה לחוש לו פ"א אבל מיפשט פשיטא ליה דלא בעינן תלתא זימני למעקר דהא אין אשה קובעת נסת בימי זיבתה וכפירש"י פאן וא"כ איך בעי למיפשט נסת חדש שנקבע בימי זיבתה לנסת שנקבע פבר ויש ליישב בדוחק: ונחזור לענינו הראשון ותחלה נעמוד על לשון הטור כו' וז"ל הטור בסי' קפ"ד ואם נסת נמשך ב"י או ג"י ששופעת או מזלפת ב"י או ג"י כ' הראב"ד שפולן חשובין פעונה א' ואע"פ שהגיע תחלת הנסת ולא ראתה צריכה לפרוש כל ימי משך הנסת וכ"כ הרמב"ן שחוששת לכל ימי משך הנסת שכל יום ויום נסת בפ"ע הוא נאפן נעקר יום הראשון חוששת לשאר הימים עד שיעקרו פולם והר"ה כ' שאינה צריכה לפרוש אלא עונה ראשונה של נסת וכיון שעברה העונה ולא ראתה מותרת ולזה הסכים א"א הרא"ש ז"ל עכ"ל ויש לדקדק דלמה כ' הטור ששופעת או מזלפת ב"י או ג"י דבהא כ' הראב"ד שפולן חשובין פעונה א' הלא הראב"ד לא חילק בין שופעת או פוסקת דלעולם צריכה לחוש לימי משך הנסת וכן ברא"ש פ' האשה ובתה"א נקטינן לדין זה בשופעת ומזלפת ובאמת אין חילוק דמאן דס"ל דצריכה לפרוש כל ימי משך הנסת אית ליה דבין מזלפת או פוסקת לעולם צריכה לחוש לכל ימי המשכתו ומאן דסבירא ליה דאינה צריכה לחוש אלא לעונה הראשונה ס"ל ג"כ דאין חילוק בין שופעת או מזלפת ובין פוסקת וכדמוכח מן הראיה שהביא ודקאמר בגמ' הניחא לר"ל וכו' ואי ס"ד דצריכה לחוש פוסקת א"כ גם לר"ל לא ניחא ועוד שבס' תה"א כ' בהדיא שאף בפוסקת א"צ לחוש אלא לעונה הראשונה וכמש"ל בשמו ובע"כ צ"ל דהא דכתבו שופעת או מזלפת לרבותא פתבו פן דאפי' בשופעת או מזלפת דאיכא למימר דהכל ראה א' הוא וה"א דצריף לחוש לו וקמ"ל דאפ"ה א"צ לחוש לו אלא לעונה הראשונה ואצ"ל בפוסקת דא"צ לחוש אלא לעונה א' והראב"ד שכ' דצריכה לחוש לכל ימי משך הנסת בין בשופעת ובין בפוסקת מ"מ עיקר איסורו אינה אלא בשופעת או מזלפת שנהשב כראיה א' אלא דגזר פוסקת משום שופעת ומזלפת וכמו שמבאר שם וכיון שפתבו לסתור עיקר הדין ממילא נסתר הטפל לו ואף שכ' הראב"ד עוד טעם אחר דצריכה לחוש לכל ימי משך הנסת וכמש"ל לשונו ולפי טעם זה אין חילוק בין שופעת ומזלפת ובין פוסקת מ"מ נראה שם דעיקר טעמו של הראב"ד הוא טעם הראשון וטעם השני לא כ' אלא לסניף וכן נראה שם מ"ש בדין אשה שראתה ד"י רצופים והתחילה בחדש זה בט"ו ובחדש ב' בי"ו כו' ע"ש ולע"ד נראה דמ"ש המחבר בש"ע ז"ל אם נסת נמשך ב' או ג"י ששופעת או מזלפת וכו' לרבותא כ"כ דאפי' בכה"ג שזמן הראוי לומר שתאסור כל משך הנסת כמו בסעיף ה' דאסורה ביום פשיעור הנמשך בו קמ"ל דאפ"ה אינה חוששת אלא לעונה הראשונה ואצ"ל דאם ראתה ב' או

ג"י רצופים בהפסקה בין הראיות דאינה חוששת אלא לראיית עונה הראשונה ואף דלכאורה איפא סברא להיפך דכשרואה ב"י או ג"י בהפסקה בין הראיות גרע משופעת ומזלפת דנידון כפשי ראות ואינו נמשך להתחלת הראיה מש"ה בקטנה שלא הגיע זמנה לראות נידון כפשי ראות כמש"ל בשם הרשב"א בתה"א מ"מ לפי האמת דקיי"ל דאין אשה קובעת נסת בימי נדתה אפי' בפוסקת וא"כ צ"ל משום דמעינה פתוח וכל הראיות שאחר הראיה הראשונה נמשכים לראיה ראשונה א"כ טפי מסתבר להחמיר בשופעת ומזלפת מפוסקת וכמש"ל ולכאורה עלה על דעתי דהטור והמחבר דווקא נקטי שופעת או מזלפת דבהא הוא דאינה חוששת אלא לעונה ראשונהאף לדין בזה"ז דחיישי' לטועות מ"מ בכה"ג ליפא למיחש דדלקא התחלת הראיה הנה בימי הזיבה ואמצע הראיה או סופו הנה בהתחלת נדתה דכולי האי לא חיישי' ואף דהכל מעיין א' הוא מ"מ פיון דהכל ראיה א' יש לתלות או הפל הנה בימי זיבה או פלו בימי נדתה וגדולה מזו כ' הרב"ד בס' בעה"נ בשער הנסות דהיכא דשופעת מימי הזיבה לימי הנדות די"ל דאינה קובעת נסת ע"י אותה ראיה פיון דשופעת אינה אלא פראיה א' מתוך י"א הוא ע"ש ד"ח ע"ד מ"מ הא מסיק התם דאפ"ה קבעה לה נסת דחיישינו שפא הפסיקה בליילה מתוך השינה ולא ידעה נאפי' אי נימא דהטור והמחבר לא חששו להחמיר מטעם זה בנדון דידן פיון דבלא"ה אינו אלא חומרא דכטועות משווינו להו ואינה אלא חשש דלקא מתוך ימי זיבה לימי נדה היא שופעת והרב"ד לא אמר אלא היכא דוודאי שופעת מימי זיבה לימי נדה מש"ה חשש להחמיר שפא פסקה מתוך השינה אפתי ק"ל דלפ"ז ס"ל להטור והמחבר בפוסקת צריכה שתחוש לכל ימי משך הנסת ורוב נשים דרפן לראות אחר התחלת נסתן ה' או ו' ימים רצופים בהפסקה בין הראיות ולא שמענו מי שמחמיר בזה לפרוש כל ימי משך הנסת ולכאורה י"ל דאף דקיי"ל דהאינדנא האשה קובעת נסת בימי נדותה אפי' ממעין פתוח מ"מ ס"ל כשהיא רואה ב' או ג"י רצופים אינה קובעת וכמ"ש רש"י ותוס' דף י"א וכ"כ התוס' דף צ"ט ע"ב דאפי' מאן דאית ליה דאשה קובעת נסת בימי נדתה אפי' ממעין פתוח מ"מ ס"ל דברואה ב"י או ג"י רצופים דלא קבעה דווקא כשהפסיקה אינה ימים בנתיים הוא דקבעה הא בלא"ה לא וז"א דכ"ז לדינא דגמ' שפיר איפא לחלק בין ראיה רצופים או לאו משום דכשראיה רצופים מיקרי טפי מעיין פתוח מאינה ראיה רצופים אבל לדין דטעמא הוא דקובעת נסת בימי נדתה האינדנא משום דטועות משווינו להו וחישינו דלקא ימים הראשונים של התחלת נסת היו מימי זיבה וימים האחרונים מימי נדה או יום ראשון מימי זיבה והשני מימי נדה וכה"ג יש לספק בכל ימי משך ראיתה א"כ מה"ט אין לחלק בין ראיה בימים רצופים זא"ז או לאו וכ"כ הרמב"ן בהלכותיו פ"ה דין כ"ב וז"ל היתה רואה חמשה וששה ימים רצופים כל יום ויום פנסת בפ"ע הוא וחוששת לכולן אפי' נעקר א' מהן חוששת לשאר ימים עד שיעקרו כולן ע"כ ועוד שהרי הרב"ד לא סתר דעת ה"ש מי שמחמיר דס"ל באשה שרואה בעונת ד"י או ה"י רצופים דצריכה לחוש לכל ימי משך הנסת עד שתעקר כל ימי משך הנסת ג"פ מטעם דהאינדנא פטועות משווינו להו אלא משום דס"ל להרב"ד דלא מחמירין כולי האי בנסות דרבנן למשווייה פטועות ולקף מסיק להחמיר מטעם אחר דגורין אטו שופעת ומזלפת דמדינא צריכה לחוש לכל ימי המשכתו מ"מ מודה הרב"ד דאלו הוי משווינו להו פטועות אף לענין נסות דרבנן דצריכה לפרוש כל ימי משך הנסת

אפי' בפוסקת נאפלי ברצופים דהא איהו מייגרי התם ביהכי וא"כ לדידן דס"ל דהאידין קובעת נסת בימי נדחה ובימי זיבה אע"ג דבשופעת קיי"ל דא"צ מדינא דגמרא לחוש אלא לעונה התחלת הנסת וא"כ צ"ל דמש"ה קובעת האידין לנסת בימי נדחה מטעם הרמב"ן והיש מי שאומר בבעה"נ דהאידין פטועות משונינן להו א"כ תו אין לחלק בין ראתה ימים רצופים או לאו דלעולם צריכה לחוש לכל ימי המשכתו ועוד דאף אי נימא דס"ל להטור והמסבר לחלק בין ראתה ימים רצופים או לאו א"כ הנה המורה צריך לחקור בעברה עונה ראשונה ולא ראתה אם ראתה בימי נסתה ימים רצופים אם לא כדי שגדע אם צריך לפרוש גם בשאר ימי משך נסתה דשמא לאו רצופים ראתה וסוגיא דעלמא לאו הכי הוא גם הטור והפרישה שגרסו ורביעית בב' לחדש כמש"ל מוכח דס"ל ג"כ דאין לחלק לדעת הרמב"ן בין ראתה ימים רצופים או לאו: וראיתי בפרישה דברים תמוהים שכ' בסי' קפ"ט ס"ק צ"ג אהא שכ' הטור בשם הרמב"ן פיון שהאידין נהגו שלא להפריש בין ימי נדה לימי זיבה ה"נ לענין קביעת נסת אין חילוק לפיכך אם ראתה מט"ו לט"ו קבעה לה נסת ע"כ וכ' ע"ז ו"ל הלשון קצת דחוק דהא בימי חכמי התלמוד לא קבעו נסת אפי' הפל ימי נדה ויש הטעם משום דיש הפרש בין ימי נדה לזיבה אלא צ"ל דר"ל הואיל והחמירו דלכל טיפת דם אנו רואין ז"נ א"כ גם בזה יש להחמיר לקבעו בימי הזיבה ונדה ונאמר לענין עקירה דאף אם נעקר ב"פ צריך לחוש לשלישי עכ"ל גרם לו שכ' פן לפי שלא הנה נדפס בימיו הלכות הרמב"ן מש"ה נעלם ממנו טעמו של הרמב"ן והדברים פשוטים כמש"ל דטעמיה דכיון דהאידין נהגו שלא להפריש בין ימי נדה לימי זיבה משום דטועות משונינן להו מה"ט נמי אשה קובעת נסת בימי נדחה דחיישי' דתחלת נסתה הנה מימי זיבה והשאר מימי נדחה: ותו כ' בפרישה סי' צ"ד לפיכך אם ראתה מט"ו לט"ו וה"ה אם ראתה בתוך ימי נדחה וכן הוא לשון הרמב"ן ו"ל הילכך לכל ראיה שהיא רואה בין בימי נדה ובין בימי זיבה חוששת לה עכ"ל מ"ש שפן הוא לשון הרמב"ן כ"כ הב"י בשם תה"א שכ"כ הרמב"ן ו"ל מיהו אין מלשון זה ראיה דלעולם י"ל דדוקא אם ראתה תוך ימי הזיבה הוא דקבעה נסת אבל בתוך ימי נדחה לא ומ"ש הלכך לכל ראיה וכו' בין בימי נדה בין בימי זיבה ר"ל בין בימים הראויים להיות נדה ובין בימים הראויים להיות זיבה אבל תוך ימי נדחה אף האידין לא קבעה נסת ואע"ג דהרמב"ן בהלכותיו ס"ל דאף תוך ימי נדחה קבעה נסת מ"מ הרשב"א והטור לא ס"ל פנותיה בהא אלא ס"ל דאף די"ל דתקבע האידין לנסת בימים הראויים לזיבה דשמא תחלת נדה הוא מ"מ ברואה בתוך ימי נדחה לא קבעה נסת דכולי האי לא חיישינן ולומר דתחלת נסת הנה בימי זיבה והשאר בימי נדחה גם לית למיחש פנלי האי פיון דכל י"א יום בחזקת טהורה היא ומסתמא מה שראתה האידין תחלת נדה היא פיון דנסות דרבנן יש לנו לסמוך ע"ז דמסתמא תחלת הנסת תחלת נדה היא: ולפי פ"ה נה ניחא דלק"מ על הרשב"א מה שהקשיתי לעיל שהביא דברי הרמב"ן וכ' שפך נראין הדברים ואח"כ בהשגתו על הראב"ד מסיק דלעולם א"צ לחוש אלא לעונה הראשונה של הנסת דלכ"מ ש ניחא דלא קאמר דנראין דברי הרמב"ן אלא במה דס"ל דקובע' נסת אף בימים הראויים לזיבה אבל במה דס"ל להרמב"ן דקבעה נסת אף בתוך ימי נדחה בהא לא ס"ל הרשב"א פנותי' ובהכי מתנישב"י ג"כ דברי הטור במה דמסיק בסי' קפ"ד פדעת אביו הרא"ש דא"צ לחוש אלא לעונה ראשונה ובסי' קפ"ט כ' לדעת הרמב"ן דלא ס"ל פנותי' אלא

בְּיָמִים הָרְאוּיִם לְזִיכָּהּ וּכְמִ"שׁ וּמִ"שׁ הַטּוֹר בְּסִי קַפ"ט בְּשֵׁם הַרְמַב"ן רְאֵתָהּ ט"ו לַחֲדָשׁ
זֶה וְהַמְשִׁיכָה רְאֵיתָ י"ד יָמִים וְחִזְרָה וְהִתְחִילָה בִּי"ו לַחֲדָשׁ כּו' צ"ל שְׁלֹא הֶעֱתִיק אֶלֶּא
לְשׁוֹן הַרְמַב"ן וּכְמִ"שׁ שֵׁם לְשׁוֹן הַרְמַב"ן אֲבָל לִיּה לֹא ס"ל ע"ש וּכְמִ"שׁ לְשֵׁם הַפְּרִישָׁה
וּמִ"שׁ פִּיצַד רְאֵתָהּ ג"פ בַּר"ח וּרְבִיעִית בְּב' לַחֲדָשׁ כּו' לְפִי זֶה צ"ל דְּגַרְסִינּוּ בְּכ' לַחֲדָשׁ
כְּמִ"שׁ הַשֵּׁ"ף וְכ"ז דְּחֻק וּכְמִ"שׁ לְגַם דְּבָרֵי הַמְּחַבֵּר בְּש"ע א"א לְיִישָׁב כֵּן דָּאִי ס"ל דָּאִף
בְּזוֹה"י אֵין אִשָּׁה קוֹבַעַת נֶסֶת בְּיָמֵי נְדָתָהּ לְמָה הַשְּׁמִיט לְדִין זֶה בְּש"ע שְׁאֵין אִשָּׁה קוֹבַעַת
נֶסֶת בְּיָמֵי נְדָתָהּ וְשִׁישׁ חִילּוּק בֵּין רְאֵתָהּ מִמְעַן סְתוּם דָּאִז קוֹבַעַת אִף בְּיָמֵי נְדָתָהּ מִשָּׂא"כ
מִמְעַן פְּתוּחַ דָּאִינָה קוֹבַעַת א"ו דַּס"ל דְּהָאִדְנָא אֵין חִילּוּק וּלְעוֹלָם קוֹבַעַת אִף בְּתוֹךְ יָמֵי
נְדָתָהּ אִפִּי מִמְעַן פְּתוּחַ גַּם מְדַבְּרֵי הַשֵּׁ"ף בַּס"ק ע"א נִרְאֶה דַּס"ל דְּהָאִדְנָא אִף בְּתוֹךְ יָמֵי
נְדָתָהּ קוֹבַעַת נֶסֶת לְהַחְמִיר אִפִּי מִמְעַן פְּתוּחַ: וִי"ל עוֹד בְּד"א דְּהָא דְּהִבִּיא הַטּוֹר בְּשֵׁם
הַרְמַב"ן דְּכִינּוּ דְּהָאִדְנָא נִהְגוּ שְׁלֹא לְהַפְרִישׁ בֵּין יָמֵי נְדָה לְיָמֵי זִיכָּה ה"נ לְעַנּוּן קְבִיעַת
נֶסֶת דְּמִשְׁמַע דַּס"ל דְּהָאִדְנָא קְבָעָה נֶסֶת בְּיָמֵי נְדָתָהּ הֵינּוּ דְּנֹקָא הִיכָא שְׁרָאֵתָהּ רְאֵינָה
רְאִישׁוֹנָה מִמְעַן פְּתוּחַ וְאַח"כּ מִמְעַן סְתוּם וּכְמִ"שׁ הַלְבוּשׁ שֶׁהִבֵּאתִי לְעֵיל דַּס"ל דְּדוֹנְקָא
בְּכַה"ג הוּא דַּס"ל לְהַטּוֹר פְּהַרְמַב"ן דְּכִינּוּ דָּאִח"כּ רְאֵתָהּ מִמְעַן סְתוּם אִיגְלָאִי מְלֵתָא
לְמַפְרַע שְׁהֵימִים הָרְאִישׁוֹנִים שְׁרָאֵתָהּ בְּהֵם לֹא הָיָה עֵיקַר הַנֶּסֶת וּכְגוֹן שְׂאֵם רְאֵתָהּ בְּפַעַם
הָרְאִישׁוֹן בְּרִישׁ יִרְחָא וְכַה"ל לְיִרְחָא וְכַה"ל לְיִרְחָא וְכַה"ל לְיִרְחָא וְכַה"ל לְיִרְחָא וְכַה"ל לְיִרְחָא
הוּא דְּקְבָעָה נֶסֶת בְּזוֹה"י מְשׁוּם דָּאִמְרִינּוּ אִיגְלָאִי מְלֵתָא לְמַפְרַע דְּרִישׁ יִרְחָא דְּהָאִי בְּפַעַם
הָרְאִישׁוֹנָה הָיָה מִיָּמֵי זִיכָּה וְהִתְחַלַּת הַנְּדָה הָיָה בְּה' בְּיִרְחָא מִש"ה מְצַטְרַף הָרְאֵינָה רְאִישׁוֹנָה
שְׁרָאֵתָהּ בְּה' בְּיִרְחָא לְרִאִיוֹת ב"פ שְׁרָאֵתָהּ בְּה' בְּיִרְחָא מִמְעַן סְתוּם אֲבָל כָּל כַּמָּה דְּלֹא
חִזְינּוּ שְׁהִיא רוּאָה בְּאוֹתוֹ יוֹם מִמְעַן סְתוּם וְלֹא חִיִּישִׁינּוּ לִיּה דְּשִׂמְא טוּעָה הִיא דְּהָא כִּינּוּ
דְּכָל י"א יוֹם הִיא בְּחֻזַּק מְסוּלְקַת דְּמִים מַה"ת לְתַלּוֹת תְּחִלַּת רְאֵינָה בְּמַקְרָה וּמִש"ה פְּסֻק
הַטּוֹר בְּסִי קַפ"ד דָּא"צ לְחֻזַּק אֶלֶּא לְהִתְחַלַּת הַנֶּסֶת דְּמֵן הַסְּתָם לֹא חִיִּישִׁינּוּ לְטוּעוֹת עַד
דְּחִזְינּוּ לָהּ שְׂאֵח"כּ קוֹבַעַת לְאוֹתוֹ יוֹם מִמְעַן סְתוּם הָא לֹא"ה לֹא חִיִּישִׁינּוּ לָהּ דְּטָפִי מְסַתְּבַר
לְוַמֵּר דְּתַחֲלַת הָרְאֵינָה שְׁלָהּ הָיָה מִיָּמֵי נְדָתָהּ שְׁעָלִילָה לְרִאוֹת בְּהוּן מְלוּמֵר שְׁהִתְחַלַּת הָרְאֵינָה
הָיָה בְּיָמֵי זִיכָּה מִט"ו לְט"ו אִז הִיא קוֹבַעַת נֶסֶת בְּזוֹה"י וְאַפִּי מִיחַשׁ חִיִּישִׁינּוּ לָהּ בְּחֻזַּק
זִימְנָא דְּכִינּוּ שְׁאֵין דְּרַכָּה לְרִאוֹת בְּיָמֵי זִיכָּה א"כ י"ל דְּאִיגְלָאִי מְלֵתָא דְּהִיא טוּעָה בְּפִתְחֵי
נְדָה וּבְיָמֵי נְדָתָהּ חִזְיָא וְכֵן י"ל בְּרִשְׁב"א דָּאִף עַל גַּב שְׁהִבֵּיא לְדַעַת הַרְמַב"ן דַּס"ל
דְּהָאִדְנָא אֵין לְחַלְק בֵּין יָמֵי נְדָה לְיָמֵי זִיכָּה וְכ" ע"ז שְׁכֵן נִרְאִין פְּדַבְּרִיו מ"מ לֹא ס"ל
לְגַמְרֵי כְּנֻתֵי דְּהַרְמַב"ן דָּאלוּ הַרְמַב"ן ס"ל דְּקוֹבַעַת נֶסֶת בְּיָמֵי נְדָתָהּ אִפִּי הָיוּ כָּל הַג'
רְאִיוֹת מִמְעַן פְּתוּחַ וּכְמִ"שׁ לְבִשְׁמוֹ אֲבָל הַרְשָׁב"א לֹא ס"ל כְּנֻתֵי בְּהָא אֶלֶּא דְּוֹנְקָא הִכָּא
שְׁב' רְאִיוֹת אַחֲרוֹנוֹת הָיָה מִמְעַן סְתוּם דָּאִז אִיגְלָאִי מְלֵתָא שְׁהִתְחַלַּת רְאֵינָתָהּ מִיָּמֵי זִיכָּה
הָיָה וּלְפ"ז נִיחָא בְּמָה שְׁהַשִּׁיג הַרְשָׁב"א עַל הַרְאָב"ד ז"ל דַּס"ל דְּצָרִיכָה לְחֻזַּק לְכָל יָמֵי
מְשֻׁף הַנֶּסֶת בְּשׁוֹפְעַת וּמְסִיק דָּא"צ לְחֻזַּק אֶלֶּא לְהִתְחַלַּת הַנֶּסֶת דָּאִע"ג שְׁכ' לְעֵיל שְׁנִרְאִין
לְדַבְּרֵי הַרְמַב"ן הֵינּוּ דְּנֹקָא הִיכָא דְּחֻזַּק ב' רְאִיוֹת הָאֲחֲרוֹנוֹת מִמְעַן סְתוּם: וּלְפ"ז נִיחָא
בְּמָה שְׁהִבֵּיא הַטּוֹר בְּסִי קַפ"ט בְּשֵׁם הַרְמַב"ן בְּרְאֵתָהּ בְּט"ו לַחֲדָשׁ זֶה וְהַמְשִׁיכָה רְאֵיתָהּ
ד"י וְחִזְרָה וְהִתְחִילָה בִּי"ו לַחֲדָשׁ הַבָּא וְרְאֵתָהּ ב' אוֹ ג"י וּבִי"ז שְׁלֹאֲחֵרִיו רְאֵתָהּ כְּבַר
שְׁיִלְשָׁה רְאֵיתָהּ בִּי"ז וְכֹו אַע"ג דַּס"ל בְּסִי קַפ"ד דְּאֶזְלִינּוּ בְּתַר הִתְחַלַּת הָרְאֵינָה מ"מ
שְׂאֵנִי הִכָּא כִּינּוּ דְּדִילְגָה וְאֵין דְּרַכָּה שְׁלֹא אִשָּׁה לְרִאוֹת בְּדִילּוּג וְגַם רְאֵינָה הָאֲחֲרוֹנָה הָיָה

ממעען סתום מש"ה נמי אמרינן דאיגלאי מילתא דהתחלת ראיה ראשונה ושניה היו מימי זיבות ודלא כב"י ופרישה דס"ל דטור כ"כ לדעת הרמב"ן וליה לא ס"ל דזה דוחק: ולפ"ז י"ל דהמחבר בש"ע נמי ס"ל הכי דהאינדנא קובעת וסת בימי נדחה היינו דוקא כשראיה אחרונה הוא ממעען סתום מש"ה לא כ' לחלק בין ראיה ממעען פתוח או ממעען סתום לפי דהאינדנא קובעת וסת אפי' הנה הראיה ראשונה ממעען פתוח ולזה פגון הש"ך במ"ש דהאינדנא קובעת וסת בימי נדחה היינו ככה"ג שראיה ראיה אחרונה ממעען סתום ומה שלא כ' המחבר דאינה קובעת וסת בימי נדחה אם היו כל הג' ראיות ממעען פתוח לפי שסמך עצמו אמ"ש בסי' קפ"ד דהולכין בתר התחלת הראיה והתם מייירי שכל הראיות היו ממעען פתוח ולפ"ז בסעיף ל"ב צריף לגרוס ורביעית בכ' לחדש פדעת הש"ך דלא כפרישה וט"ז.

אלא ממ"ש הב"י אמה שפכת הטור בסי' קפ"ט ראיה ט"ו לחדש זה והומשכה ראיה ד' ימים כו' שפכת שהרשב"א חולק ע"ז דלפמ"ש י"ל דהרשב"א מודה לזה לפי שפכת שגראין דברי הרמב"ן דאשה קובעת בזה"ז בימי נדחה ולפמ"ש מייירי הרשב"א דראי' אחרונה הנה ממעען סתום דאז איגלאי מלתא למפרע שראיה ראשונה התחלתה בימי זיבה הנה ואף שזה יש ליישב די"ל דס"ל להב"י דלא אמרינן איגלאי מלתא למפרע אלא דווקא היכא שב' ראיות אחרונות הנה ממעען סתום דרובו בעינן ממעען סתום ואז אמרינן איגלאי מלתא למפרע וכו' משא"כ ה"א דליכא אלא ראיה אחת ממעען סתום בהא לא ס"ל פגוןת' דהרמב"ן אע"ג דדילוג לא שכיחא אפילו הכי לא אמרינן איגלאי מלתא מ"מ ק' דא"כ הנה לו לכתוב דין זה בש"ע דאע"ג דס"ל דהאינדנא קובעת וסת בימי נדחה היינו דוקא אם ב"פ האחרונים ראיה ממעען סתום אבל לא בראיה רק פעם ג' ממעען סתום גם כפר כתבתי לעיל דמדברי הב"י בסי' הנ"ל במ"ש על מ"ש הטור שהאשה קובעת וסת בתוך וסת כו' מוכח שהנה גירסתו כג' הט"ז והפרישה שפרביעי ראיה בב' לחדש ועדיין צע"ג: וע"ק לי דפסק הש"ע בסעיף ל"ג דמעונברת ומניקה חוששת לראיה שתראה כדרך שחוששת לנסת שאינו קבוע ע"כ והוא מדברי הרשב"א בשם גדולי המורים והוא מדעת הראב"ד בס' בעה"נ דס"ל הכי וכתב הרשב"א בס' תה"א שהראב"ד ז"ל מדמה מעונברת ומניקה לדין י"א יום שבין נדה לנדה דאע"ג דקיימא לן דאין אשה קובעת וסת בהן אפילו הכי מיחש חייש לה פדין וסת שאינו קבוע לשיטת הראב"ד וה"ה למעונברת ומניקה דאע"ג שאינו קובעין וסת מ"מ היא צריכה לחוש לראיה שתראה בהן יע"ש וק' מה ענין מעונברת ומניקה לימי זיבה דהא ע"כ מעונברת ומניקה מסולקת בדימים טפי מימי זיבה דהא בימי זיבה אם כפר נקבע הנסת שלא בימי זיבה ואחר כך מתרמי בימי זיבה אמרינן הואיל ונקבע נקבע משא"כ מעונברת ומניקה אינה חוששת לנסת הראשון כולל וכמבואר בסעיף ל"ד מיהו על הראב"ד עצמו יש ליישב ע"ש דפסק דבעינן ג' עונות ע"ש אף על הש"ע ק' וצ"ע: וראיתי בס' שנדפס מחדש שהובא לידי אחר כתבי זאת ושמו תפארת למשה שפכת בס"י קפ"ט על מ"ש הש"ך בס"ק ע"ב שהבאתי לעיל ונ"ל ואף דכתב הטור בשם הרמב"ן דכיון שהאינדנא נהגו שלא להפריש בין ימי נדות לימי זיבות ה"נ לענין קביעות וסת אין חילוק היינו לענין שתקבע וסת בימי זיבה לשרואה ממעען סתום כמו בימי נדחה ומטעם שכתב הב"י בשם הרשב"א וכו' אבל לקבוע וסת בימי נדחה כשרואין ממעען פתוח אין נראה לחלק בין זמננו לזמן התלמוד

אף דַּיֵּשׁ לְחֹוֹשׁ שְׁמָא רְאִיָּה רֵאשׁוּנָה הִיָּתָה בִּימֵי זִיבוֹת וכו' עכ"ל וְכָל דְּבָרָיו שָׁם אֵין בּוֹ מִתָּוֵם דַּמ"ש הֵיִינוּ לְעֵנִין שְׁתַּקְבַּע נֶסֶת בִּימֵי זִיבְתָה פְּשׁוּאָה מִמְעֵין סְתוּם לִיתָא דְּמִמְעֵין סְתוּם מְדִינָא דְּגִמְרָא הִיא קוֹבְעַת אֲלִיבָא דַּכ"ע וְע"כ לָא פְּלִיגֵי ר"י ור"ל אֲלָא בִּימֵי גְדוּתָה אִם קוֹבְעַת מִמְעֵין סְתוּם אֲבָל בִּימֵי זִיבָה לַכ"ע קְבָעָה נֶסֶת מִמְעֵין סְתוּם וְכ"כ הֲרָשָׁב"א בְּתַה"א הֵבִיאוּ ב"י פֶּאן וְכ"כ הֲרָאב"ד בַּס' בַּעַה"נ בְּשַׁעַר הַנְּסוּתוֹת וּמ"ש אִף דַּיֵּשׁ לְחֹוֹשׁ שְׁמָא רְאִיָּה רֵאשׁוּנָה רְאִיָּה בִּימֵי זִיבוֹת וכו' זֶה הִיא טַעְמוֹ שֶׁל הֲרַמְבַּ"ן וְכַמְש"ל בְּשִׁמוֹ אִף בְּזָה אֵין לְתַפְסוֹ פִּינּוֹן שְׁהִלְכוֹת הֲרַמְבַּ"ן לָא נִדְפְּסוּ בִּימֵיו לְכֹן פְּתַב מַה שְׁפָתַב וְלֹא יָדַע טַעְמוֹ שֶׁל הֲרַמְבַּ"ן ז"ל וּמ"ש שָׁם עוֹד דְּכִינּוֹן שְׁהִחְמִירוּ שְׁלֹא לְחַלֵּק בֵּין יָמֵי גְדוּתָה לִימֵי זִיבָה אִף לְקוֹלָא אֲמַרִּינוּ הִכִּי דַּא"כ לָא תַקְבַּע אֲשֶׁה נֶסֶת עַכ"ל לָא יָדַעְתִּי אִיךָ פְּתַב כֹּן בְּפִשְׁטוּת וְכִבְר פְּתַבְתִּי לְעֵיל בְּזָה מַה שְׁנַלְע"ד וּמ"ש עוֹד שָׁם מַה שֶׁנ"ל בְּפִי דְּבָרֵי הַטּוֹר וְהַש"ע לָא מְחַנּוֹר ע"ש:

(י) א"צ לְפָרוֹשׁ סְמוּךְ לְנֶסֶתָה.

פְּתַב הַש"ע בַּס"ק י"ט וְז"ל מְצַאֲתִי בְּהַגְהוֹת מְהַרְש"ל לְטוֹר וְז"ל נ"ל דְּמִיָּרִי שְׁלֹא קְבָעָה נֶסֶת ג"פ בִּימֵי עֲבוּרָה אוֹ בִּימֵי מְנִיקָתָה אֲלָא שְׁחֹוֹשְׁשֵׁת לְנֶסֶת הֲרֵאשׁוּנָה וְדו"ק עַכ"ל וְע"ל סִימָן קפ"ט סְעִיף ל"ג עַכ"ל וְר"ל דְּשָׁם מְבֹאָר דְּאֲפִילוּ אִם רְאִיָּה רַק פ"א אוֹ בִּימֵי עֲבוּרָה אוֹ בִּימֵי מְנִיקָתָה דְּצָרִיכָה לְחֹוֹשׁ לוֹ כְּדִין נֶסֶת שְׁאִינוּ קְבוּעַ דְּחֹוֹשְׁשֵׁת פַּעַם הֲרֵאשׁוּנָה אַחַר רְאִיָּתָה וְדַלָּא כְּמַהְרָש"ל וְעֵינֵינוּ מַה שְׁפָתַבְתִּי שָׁם: וְכַס' הַנ"ל פְּתַב שָׁם בְּסְעִיף ל"ג וְז"ל נִרְאָה לִי דְּהֵיִינוּ לְאַחַר שְׁעָבְרוּ יָמֵי הָעֲבוּר וְהִנְקָה חוֹשְׁשֵׁת כְּמוֹ לְנֶסֶת שְׁאִינוּ קְבוּעַ אִף שְׁרָאָתָה ג"פ שְׁוִין בִּימֵי עֲבוּרָה וְהִנְקָה אֲבָל בִּימֵי עֲבוּרָה וְהִנְקָה לַכ"ע אִף לְהֲרַמְבַּ"ן שְׁבַטוֹר אֵינָה חוֹשְׁשֵׁת כָּלֵל דְּלֹא עֲדִיף מִנֶּסֶת שְׁנִקְבַּע קוֹדֵם עֲבוּרָה דַּא"צ לְחֹוֹשׁ לְהֵן בִּימֵי עֲבוּרָה אִף דַּיֵּשׁ לְחַלֵּק מ"מ נ"ל כַּמ"ש עַכ"ל וְלֹא עֵינֵינוּ בְּמַקּוֹר הַדִּין לְכֹן פְּתַב אֵת זֶה וּמַה שְׁפָתַב אִף לְהֲרַמְבַּ"ן שְׁבַטוֹר אֵינָה חוֹשְׁשֵׁת כָּלֵל לָא יָדַעְתִּי כְּוֹנְתוֹ הִיא הֲרַמְבַּ"ן שְׁבַטוֹר ס"ל דְּמִקְבַּע נְמִי קְבָעָה בִּימֵי עֲבוּרָה גַם ס"ל לְהֲרַמְבַּ"ן דְּחֹוֹשְׁשֵׁת מִימֵי עֲבוּרָה וְהִנְקָה וּמִתְרַת לְשִׁמְשׁ בְּלֹא בְּדִיקָה פִּינּוֹן שְׁלֹא רְאִיָּה וְר"ל שְׁלֹא הֲרֵגִישָׁה וְכֹן מְבֹאָר בְּהִלְכוּתֵינוּ פ"ה דִּין כ"ד וְכ"ה ע"ש וְדִין זֶה שְׁפָתַב בַּש"ע פֶּאן הוּא מְרַשָּׁב"א בְּשָׁם גְּדוּלֵי הַמּוֹרִים וְהוּא הֲרָאב"ד בַּס' בַּעַה"נ דַּס"ל דְּחֹוֹשְׁשֵׁת לְרְאִיָּתָה שְׁתַּרְאָה בִּימֵי עֲבוּרָה וְהִנְקָה וְאֲפִילוּ בַּפ"א שְׁרָאָתָה חוֹשְׁשֵׁת לוֹ אֲפִילוּ בִּימֵי עֲבוּרָה וְהִנְקָה וּמ"ש דַּק"ו הוּא הַאי ק"ו פְּרִיכָא וְכַמ"ש הוּא בְּעַצְמוֹ דַּיֵּשׁ לְחַלֵּק דְּמֵן הַסְתָּם אֲמַרִּינוּ שְׁהִיא בְּחֻזְקַת מְסוּלְקַת דְּמִים אֲבָל הִיכָא דְּרְאִיָּתָה הִיא חֻזְקָה שְׁיִצְאָה מְחֻזְקַת שְׁאָר נְשִׁים מַש"ה חוֹשְׁשֵׁת מִיָּהוּ אַע"ג דְּלֹא קְבָעָה וְכֹן מוֹכַח מְהַרְמְבַּ"ן ז"ל בְּהִלְכוּתֵינוּ דַּס"ל דְּאֲשֶׁה קוֹבְעַת נֶסֶת בִּימֵי עֲבוּרָה וְהִנְקָה מְשַׁמַּע דַּס"ל דְּקוֹבְעַת כְּמוֹ שְׁאָר נְשִׁים וְאִם עָבַר הַנֶּסֶת אַחַר כָּף וְלֹא בְּדִיקָה דְּאֲסוּרָה לְשִׁמְשׁ וְאֵלוּ בְּנֶסֶת שְׁהִיָּה לְהֵן קוֹדֵם יָמֵי עֲבוּרָה וְהִנְקָה פְּתַב דָּאִם עָבַר הַנֶּסֶת וְלֹא רְאִיָּה דְּמִתְרַת בְּלֹא בְּדִיקָה וְע"כ צְרִיף לְחַלֵּק כַּמ"ש ה"ה לְעֵנִין חוֹשְׁשֵׁת בְּנֶסֶת שְׁאִינוּ קְבוּעַ לְדַעַת הֲרַשָּׁב"א בְּשָׁם גְּדוּלֵי הַמּוֹרִים: (יא) אֲבָל לְכַתְחֵלָה צ"ב.

עֵינֵינוּ בַּט"ז מ"ש לְתַרְץ דַּמְנ"ל לְחַלֵּק בֵּין מְעוּבְרַת לְמְנִיקָה לְחַרְדָּה מְאַחַר שְׁבַש"ס מְשׁוּה אַהֲדָדִי וּפְשִׁט מְעוּבְרַת וּמְנִיקָה מִן הִיָּתָה יוֹשְׁבַת בְּמַחְבּוּא וּל"נ דְּמַה דַּס"ל לְהַטּוֹר לְחַלֵּק בֵּינֵיהֶם מְשׁוּם דְּהֲרַמְבַּ"ם בְּפִירוּשׁ הַמְשַׁנְיּוֹת פְּתַב דְּלִית הִלְכָתָא כַּר"מ וְעֵינֵינוּ בַּתוֹי"ט שָׁם וּלְפ"ז צ"ל הִיא דְּפִשְׁיֵיט ר"י לְהַאי סְבָרָא מְעוּבְרַת וּמְנִיקָה מְיֻנְשְׁבַת בְּמַחְבּוּא הֵיִינוּ אַע"ג

דלית הלכתא כר"מ מ"מ מדר"מ נשמע לרבנן במעונות ומניקה דאע"ג דתקמים פליגי אר"מ וס"ל דלא ברירא מלתא דיושבת במחבוא מסולקת בדמים מ"מ במעונות דלכ"ע היא בחזקת מסולקת בדמים אין צריף בדיקה מש"ה לענגן בדיקה לכתחלה חשש הטור לדעת הרמב"ם דאין הלכה כר"מ דלא ברירא מלתא דחרדה מסולקת הדמים אבל בדיעבד אם לא בדיקה בשעת נסתה ס"ל דאין צריף בדיקה דבזה יצאנו ידי כל הדעות דלדעת הרשב"א שפסק כר"מ ודאי דאין צריף בדיקה ואפילו לדעת הרמב"ם דס"ל דאין הלכה כר"מ נמי א"צ בדיקה לאחר שעבר הנסת דהא איהו ס"ל אפילו כל אשה שיש לה נסת ועברה שעת נסתה ולא בדיקה א"צ בדיקה וכמ"ש המהר"ב בסעיף ט' ואע"ג דלא קי"ל בהא פהרמב"ם אלא פדעת הרשב"א וסיעתו דבשאר נשים בעבר זמן הנסת ולא בדיקה דצריכה בדיקה מ"מ הא לדעת הרשב"א וסיעתו הלכה כר"מ ובכה"ג פתב בד"מ הביאו הש"ך סימן נ"ד ס"ק ט' וכה"ג בדוכתי טובא וכה"ג פתב בב"י סימן קצ"ו ועיין בחדושי גמרא מה שכתבתי עוד בזה: (יב) שבתבדוק.

בש"ך ס"ק כ"ו וז"ל והב"ח פסק דיש להחמיר במסקנת המרדכי בשם רא"מ וכסה"ת וכהגהות ש"ד בשם סמ"ק דדוקא בדיקה עצמה מיד לאחר נסת תוף שיעור נסת וכו' עכ"ל והטעם פתב בב"ח דהא דאמרנו בש"ס דכ"ע וסתות דאורייתא וכאן שבדיקה עצמה פשיעור נסת היינו שהחמירו כעין דאורייתא ובאמת וסתות דרבנן וא"כ אף לדין קי"ל וסתות דרבנן יש להחמיר דבעינן דוקא בדיקה תוף שיעור נסת וכהאי שנוי' בש"ס ולכאורה תמוה דמי הכריחם לפרש פן ונ"ל משום דקשיא להו דהא למ"ד וסתות דאורייתא הוי כאלו אתחזק לן בטומאה וכמ"ש הרא"ש בריש מכילתין וז"ל וסתות דאורייתא הלמ"מ וכי מטא זמן וסתה מחזקינן לה בטומאה וכ"כ התוס' דף ט"ז ע"א ד"ה אפילו הגיע כו' דכונדאי ראתה חשבינן לה למ"ד וסתות דאורייתא ואם פן ק' היכא דבדיקה תוף שיעור נסת ומי מהימנא שהיא טהורה הא אבעיא לן האשה רבה אם ע"א נאמן באיסורים היכא דאתחזק איסורא ועמד בתיקו ופסקו הפוסקים לחומרא דאינו נאמן וכ"כ הרא"ש בפ"ק הנזקין וא"ל דש"ה דכתב וספירה לה לעצמה ז"א דהא פתבו התוספות בריש מסכת גיטין דהא דע"א נאמן באיסורים ילפינן מן וסתות לה ואי בנדה נאמן אפילו היכא דאתחזק איסורא ואין בנדה לטבול ק' גילף מהכא וא"ל דלהאי שנויא באמת איכא למילף מנדה אלא דאיכא עוד אוקימתא הכא מ"מ קשה דמנ"ל להך אוקימתא דס"ל דלכ"ע וסתות דאורייתא ואפילו הכי בבדיקה פשיעור נסת מהימנא מנ"ל זה דהא איכא לאוקמי קרא דוספירה לה היינו היכא דלא אתחזק איסורא וכמ"ש התוספות שם או שהיא בנדה לטבול ומשום הכי פרשי הפוסקים הנ"ל דלכ"ע וסתות דרבנן והא דקאמר וסתות דאורייתא היינו שהחמירו בזה כעין דאורייתא ועיין ברשב"א בתה"א שער ב' וז"ל אפילו שראתה נאמנת כל שפן בוסתות ולפ"ד תוספות בגיטין ק"ו פריכא יע"ש ומיהו אפשר דכתב פן לפי מאי דקיימא לן וסתות דרבנן וכתבו האחרונים ז"ל שאין לחוש לחומרא זו וע"ש: ודע דכ"ז מייירי בוסתות הקבוע לזמנים לחודא אבל בוסתות שע"י מקרים שבגופה פיון שהרגישה במקרים הללו ולא בדיקה אפ"ל בוסת שאינו קבוע אסורה לשמש עד שתבדוק כמ"ש הט"ז סי' קפ"ד ס"ק ל"א ועיין מש"ש: (יג) אם יש לה נסת קבוע.

ענין בט"ז ס"ק י"ג מה שהקשה בשם הפרישה על הטור שהביא בשם הרשב"א דין זה ונ"ל יש לה נסתות שלא קבעתו עדיין ג' פעמים והוא פחות מעונה בינונית פגון שראתה מכ"ה וכיוצא בו אע"פ שלא בדקה כיון שלא הרגישה טהורה בלא בדיקה ע"כ וע"ז הקשה הפרישה הא הטור כ' לקמן סי' קפ"ו דאשה שאין לה נסת אסורה לשמש עד שתבדוק ות"י בט"ז דהכא מירי שיש לה נסת אלא ששינתה פ"א מכ"ה לכ"ה וצריכה לחוש פשיגוע כ"ה ובזו אמרינו אם לא בדקה בזמן הנסת כיון שלא הרגישה טהורה בלא בדיקה כיון שלא קבעתו ג"פ עכ"ל וענין בב"ח בק"א ודבריו תמוהים דא"כ למה כ' הרשב"א והוא פחות מעונה בינונית דהא בכה"ג שיש לה נסת קבוע אלא ששינתה פ"א לכ"ע א"צ לחוש לעונה בינונית ולעולם לא חיישינו לעונה בינונית אלא באשה שאין לה נסת וענין בט"ז סי' קפ"ט ס"ק ל"א שכ"כ בשם הרש"ל להדיא דבה"ל לה נסת קבוע כ"ז שלא נעקרה אינה חוששת לעונה בינונית אע"פ ששינתה ראיתה יע"ש ועוד מוכח כן בכמה דוכתי וכ"מ בשם גדול א' שהקשה על זה ונראה דכוננת הט"ז דנדאי על רשב"א שכ' דין זה לק"מ דהא הרשב"א פסק דאשה שאין לה נסת מותרת לשמש בלא בדיקה וכמבואר בתה"א והקצ"ר אלא דכל עיקר לא קשה אלא על הטור דלמאי נ"מ הביא דין זה דהא לדידה לא נ"מ מידי דהא איהו פסק דאשה שאין לה נסת אסורה לשמש בלא בדיקה ולזה ת"י הט"ז דעכ"פ נמי לדעת הטור בכה"ג שיהיה לה נסת אלא שעקרתי פ"א לד"ה וצריכה לחוש לכתחלה פ"א ובזה אמרינו אי עברה ולא בדקה ולא הרגישה א"צ בדיקה עוד ומה שכ' והוא פחות מעונה בינונית באמת לא נ"מ לדעת הטור אלא דהרשב"א לשיטתו אגיל והטור העתיק לשונו שבתה"ק.

כן יש ליישב דבריו פאן אבל לקמן סי' קפ"ט כ"כ הט"ז על דברי המחבר וישם דבריו צ"ע וענין מש"ל סי' ה"ל: ולענ"ד נראה עוד ליישב דעת הטור דהא קי"ל דעד שלפני התשמיש אינו ממעט פדאמרינו במסכת גדה ד"ה וטעמא דמתוך שמהומה לביתה וכ' הרשב"א בתה"א דגם לבעלה צריכה בדיקה וכ"כ שאר פוסקים דהכא אינה מנסת לחורים וסדקים דהך בדיקה היא בדיקה גרועה אלא דבאשה שאין לה נסת כיון שאינה אלא חששא בעלמא שמה ראתה או שמה תראה מחמת חימוד תשמיש עכשיו קודם התשמיש אצרכוה רבנן בדיקה והם אמרו דהך בדיקה מועלת אע"ג דהיא בדיקה גרועה משום דאינה אלא חומרא בעלמא וגם א"א בענין אחר אבל כשהגיע זמן וסתה ולא בדקה צריכה בדיקה מעליא ולא מהני הך בדיקה דסמוך לתשמיש ולכך הוצרך הטור לאשמעינן דהיכא דלא קבעה נסת ועברה ולא בדקה ולא הרגישה דא"צ בדיקה ואי משום שאין לה נסת לזה מהני בדיקה לפני התשמיש כנ"ל: ובס' ה"ל כ' אדברי הט"ז ס"ק ה"ל ונ"ל ול"נ דה"ק שהיא בחזקת טהורה בלא בדיקה ובעלה מותר ליגע בה ולשכב במטה א' וחיוב ונשויק ושאר קרבות בלא בדיקה אלא שקודם התשמיש צריכה בדיקה שמה תראה עכשיו מ"מ אם שמשו בלא בדיקה אם בדקה אחר זמן ומצאה טמאה לא הוי טמאה למפרע שהיא בחזקת בועל גדה והוא פשוט עכ"ל והא ליתא דכל הדינים שבסי' זה מירי הפל אם מותרת לשמש ומחבוק ונשויק לא מירי דהא חיוב ונשויק מותר אפי' בשעת וסתה וכמו שפסק המחבר לעיל סעיף ב' וכהספמות רוב הפוסקים שהביא הב"י ודלא כתה"ד וא"כ אם בשעת וסתה מותר ואפי' בנסת קבוע ה"ה נמי לאחר שעבר וסתה דשרי בחבוק ונשויק אפי' בנסת קבוע וא"כ למה נקט הרשב"א דדוקא בנסת שאינו

קבוע הוא דְשָׁרִי בְחַבּוּק וְנִשְׁוּק דְזָה אפ"י בְּנֹסֶת קְבוּעַ שְׁרָיָא דְהָא וְדָאִי דְחַמִּירָא שְׁעַת וְסִתָּה מִן אַחַר שְׁעֵבֶר יָמֵי וְסִתָּה דְהָא בְּשַׁעַת וְסִתָּה חוֹשְׁשֵׁת אפ"י לְנֹסֶת שְׁאֵינּוּ קְבוּעַ וְאֵלּוּ לְאַחַר שְׁעֵבֶר וְסִתָּה פִּינּוֹן שְׁלֵא הִרְגִישָׁה שְׁרָיָא אפ"י בְּתַשְׁמִישׁ לְדַעַת הַסּוֹבְרִים דְאִשָּׁה שְׁאִין לָהּ וְסִתָּה אִין צָרִיף בְּדִיקָה לְפָנֵי תַשְׁמִישׁ וְאִף דְהִרְשֵׁב"א דְהוּא מְרָא דְהָאִי דִינָא שְׁהִבִּיא הַטּוֹר בְּשִׁמּוֹ דִּישׁ לָהּ וְסִתָּה שְׁלֵא קִבְעָתוּ ג"פ אע"פ שְׁלֵא בְּדָקָה פִּינּוֹן שְׁלֵא הִרְגִישָׁה בְּדָם טְהוּרָה ס"ל דְאִשָּׁה שְׁאִין לָהּ וְסִתָּה א"צ בְּדִיקָה לְפָנֵי תַשְׁמִישׁ אֶלְא ג"פ רֵאשׁוּנִים כַּמ"ש הַב"י לְדַעַתוֹ בְּסִי' קפ"ו וְלִהְרֵשֵׁב"א וְדָאִי דְטְהוּרָה דְקָאֵמֵר אפ"י לְתַשְׁמִישׁ דְלִדְיָדָה ל"ק קְנוֹשִׁית הַפְּרִישָׁה וְכָל עֵינְקֵר קְנוֹשִׁית הַפְּרִישָׁה אִינוּ אֶלְא עַל הַטּוֹר שְׁהִבִּיא פֶּאן דְבָרֵי הִרְשֵׁב"א אֵלּוּ וְהָא אִיהוּ מְסִיק בְּסִי' קפ"ו פְּדָבְרֵי הָרָא"ש דס"ל דְאִשָּׁה שְׁאִין לָהּ וְסִתָּה אֲסוּרָה לְשִׁמֵּשׁ לְעוֹלָם בְּלֵא בְּדִיקָה וְא"כ לְמָה הִבִּיא דְבָרֵי הִרְשֵׁב"א אֵלּוּ פֶּאן אֶבֶל עַל הִרְשֵׁב"א גּוֹפֵא לֹא ק"מ וְאִיהִי וְדָאִי טְהוּרָה בְּלֵא בְּדִיקָה קָאֵמֵר לְגַמְרֵי וְאֶפִּילוּ בְּתַשְׁמִישׁ שְׁרָיָא דְמַה"ת לְחַלֵּק וְכָל דְבָרֵי הַמְּחַבֵּר הַנֶּ"ל בְּזָה דְבָרֵי שִׁיבּוּשׁ הֵם: תוּ פְתַב שָׁם עַל דְבָרֵי הַשֵּׁ"ף בְּס"ק ל"ב דְלֵא דַּק וְנִהְפְּנֵף הוּא דְאִיהוּ לֹא חָשׁ לְקַמְחֵי: (יד) הַרוֹצֵה לְצֵאת לְדֶרֶךְ.

בְּשׁו"ת כ"י ס' ל"ג רוֹצֵה לְהַקְלֵל בְּלִיל הַטְּבִילָה אפ"י תוּף עוֹנָה סְמוּךְ לְוְסִתָּה וּמְדַמָּה לְיוֹצֵא לְדֶרֶךְ וּבַתָּה"ש ס' קפ"ז מְסַתְּפֵק בְּזָה וְכָל דְבָרֵי לֹא דְסַמְכֵי נִינְהוּ וְאִין בְּהֵן מִמֶּשׁ דְלֵא מְצִינוּ שׁוּם מַעֲלָה לְלִיל טְבִילָה יוֹתֵר מִשְׁאָר מְצוֹת עוֹנָה שְׁנַתְּנוּ בָּהּ חֲכָמִים דְלִיל טְבִילָה לֹא מְצִינוּ בְּפִי' בְּגַמְרָא דְמְצוֹנָה הוּא אֶלְא בְּגַמְרָא דְבְּרַכּוֹת דָּף כ"ד ע"א מִשְׁמַע פֶּן דְאֶמְרֵי שָׁם וְהוּי יִדְעָנָא דְיוֹם טְבִילָה הוּי וּפְרַש"י יוֹם שְׁטַבְלָה אֲשֶׁתּוּ דַּה"ל לִיל תַשְׁמִישׁ.

וּרְבִינוּ יוֹנָה פִּירֵשׁ שָׁם פִּי' אַחַר וּמְפִירֵשׁ"י לְמַדּוּ הַפּוֹסְקִים שְׁהוּא מְצוֹנָה מ"מ לֹא עֲדִיף מִשְׁאָר עוֹנָה וּמ"ש הַמְּחַבֵּר בַּא"ח ס' תַקע"ד גְּבִי שְׁנֵי רַעְבוֹן לְהַתִּיר בְּלִיל טְבִילָה אֶלְמָא דְלִיל טְבִילָה עֲדִיף מִשְׁאָר עוֹנָה פְּכָר הַשִּׁיגוּ ע"ז בַּמ"א שָׁם וּבְס' א"ר שָׁם וּמ"ש בְּכַנ"י מְהָא דְאִין אִשָּׁה מְתַעַבְרָת אֶלְא סְמוּךְ לְוְסִתָּה פְּכָר כ' בְּפִרְישָׁה בַּא"ח ס' ר"מ דְמִיָּרִי שְׁוֹסֶתָה בְּיוֹם וְהִיא שִׁימְשָׁה בְּלִילָה שְׁלִפְנֵי וְגַם בְּיוֹצֵא לְדֶרֶךְ גּוֹפִיָה כ' הַרְמ"א דְהַמְחַמִּיר תְּבֵא ע"ב לְכֹן נ"ל דְאִין לְסַמּוּךְ ע"ז לְהַקְלֵל וְעַל הַמְּתִיר לְהִבִּיא רְאִיָה וְתוּ אִיתָא בְּפִסְחִים דָּף קי"ב ע"ב אֲשֶׁתָּה טְבִילָה אֵל תַּזְקֵק לָהּ לְלִילָה רֵאשׁוּנָה אֵמֵר רַב וּבְגִנְדָה דְאוּרִיָּתָא הוּאִיל וְהוֹחֲזִיק מְעַיֵן פְּתוּחַ דְלָמָּא מְשַׁכָּה זִיבָה וּבְנֹדָאִי דְאִינוּ אֶלְא חֲשֵׁשָׁא דְרַבְּנָן.

וּמְדְאוּרִיָּתָא שְׁרָיָא וְהַעֲמִידוּ דְבָרֵיהֶם בְּבִטּוּל מְצוֹת עוֹנָה בְּלִיל הַטְּבִילָה ה"ה בַּנ"ד. וְאֶפִּי' אִי נִימָא דְאִשָּׁה מִשְׁתַּוְּקָתָה לְבַעֲלָהּ בְּלִיל טְבִילָה כְּמוֹ בְּיוֹצֵא לְדֶרֶךְ וְזָכָר לְדָבָר פְּהָא דְס"פ מְפָנִין דָּף קכ"ט מִשׁוּם צְנָה מ"מ מִי הַכְּרִיחָה לְטַבּוֹל הָא הָאִידְנָא לִיכָא טְבִילָה בְּזַמְנָה וְגַם דְבַפ' הַבַּע"י לֹא דְרָשִׁינוּ מְקַרָא דוּאֵל אִישׁוּף תַשְׁוֹקְתָהּ אֶלְא לְיוֹצֵא לְדֶרֶךְ וּמְדָלָא קָאֵמֵר נְמִי לִיל טְבִילָה מִשְׁמַע דְיוֹצֵא לְדֶרֶךְ מְסַתְּבֵר טְפִי וּמַנ"ל לְבָדוֹת מְלַבְּנוּ מַה שְׁלֵא נְאָמֵר בְּש"ס בְּכֹן אִין לְהַקְלֵל.

וְכֹן מ"כ בְּשָׁם גְּדוּל א' וְכַה"ג בְּתַשׁוּבָה אַה"ש כְּמִדּוּמָה לִי וְכֹן נִרְאָה לִי רְאִיָה בְּרוּרָה לְדָבְרֵינוּ מִתַּה"ד סִימָן רַנ"ה וְרַנ"ו בְּכַתְּבִים שַׁכ' שָׁם לְהַתִּיר אִשָּׁה שְׁתַּטְּבּוֹל בְּלִיל שְׁבַת הִיכָא שְׁבַעֲלָה בְּעִיר שְׁכַתְּבּוּ וְז"ל דְאֶפִּילוּ לַר"ת שְׁפָסַק דְלֵא קִי"ל דְטְבִילָה בְּזַמְנָה מְצוֹנָה מ"מ שְׁרִי לְאִשָּׁה לְטַבּוֹל מִשׁוּם מְצוֹת קִיּוֹם עוֹנָה וְאֶפִּי' שְׁלֵא בְּשַׁעַת עוֹנָה חֲשִׁיבָה מְצוֹנָה מַה שְׁהָאִישׁ מְשַׁמַּח בְּד"מ כְּדָאִיתָא בְּהִדְיָא בְּפִסְחִים בַּפ' א"ד עכ"ל הַרִי לְהִדְיָא דְמְדַמָּה

ליל טבילה להא דאמרינו מצנה לשמח את אשתו בד"מ והתם בהדיא אמרי' והא איפא שמחת עונה ומשני שלא בשעת עונתה ופרכינו והא אמר רבא מצנה לשמח את אשתו בד"מ ופירש"י אפי' שלא בשעת עונה אם רואה שאשתו מתאוית לו ומשני בסמוך לוסתה ע"כ הרי שבעל תה"ד דיימה ליל טבילה להא דאמר רבא ובהא אמרינו בהדיא דאסור סמוך לוסתה ואפי' למצות עונה לא דמיא אם הוא שלא בשעת עונה ואיך נתיר כליל טבילה יותר מליל עונה.

והו' אמת שמדברי רש"י שם נראה דלמסקנא דמשני בסמוך לוסתה לא הדר ממאי דאוקמי מעיקרא במעונות ותרתי בעי מעונות וסמוך לוסתה אף דברי רש"י שם צע"ג דא"כ מאי מקשה התם א"ה יבמתו נמי א"ו למאי דמסקינו התם בסמוך לוסתה מייירי אפי' באינה מעונות וכ"כ הרא"ש להדיא במכילתין בפ"ק.

וכ"כ הרשב"א בתה"א. ועיין בא"ר פ"ק ד"ט במכילתין: (טו) אשה שיש לה נסת וכו'.

והנה בטור כ' להא דינא קודם להך דסעיף יו"ד ונ"ל הבא מן הדרך וכן השוהה עם אשתו בעיר והגיע עת וסתה אסור לבא עליה עד שישאלנה ואם שיה למה"ד יום חשוב פהגיע עת וסתה דסתם עונה למה"ד יום ואסור לסוף למה"ד עד שתבדוק וכו' ואח"כ כ' להאי דסעיף יו"ד בשם הרשב"א ונ"ל וכ' עוד ויש לה נסת שלא קבעתה ג"פ והוא פחות מעונה בינונית כגון שראתה מכ"ה וכינצא בזה אע"פ שלא בדקה פינן שלא הרגישו בדם טהורה בלא בדיקה עכ"ל וזו מ"ש בסעיף יו"ד וי"א שאסורה עד שתבדוק אם יש לה נסת קבוע וכו' דדוקא בנסת קבוע אבל בנסת שאינו קבוע א"צ בדיקה.

ויש לדקדק על הפרישה שהקשה על הטור פינן דלדעתו אשה שאין לה נסת אסורה לשמש עד שתבדוק למאי נ"מ הביא האי דינא דרשב"א וכמש"ל ויש לדקדק למה לא הקשה זה על האי דינא שכ' הטור ברישא דאם שיה למה"ד יום חשוב פהגיע עת וסתה וכו' ואסור לסוף למה"ד עד שתבדוק וכו' דמייירי ע"כ באין לה נסת דאל"כ לא הנה צריכה לחוש לעונה בינונית.

וא"כ ק' הא בלא"ה אסורה עד שתבדוק: אמנם למאי שכ' לעיל בריש הסימן דהיכא שלא ראתה אלא פ"א מותרת לשמש תוך למה"ד בלא בדיקה ואמרינו מסתמא תקבע נסת כדרך הנשים ליום למה"ד.

וישבתי בזה דברי הש"ך ולפ"ז ניחא דלעיל לא קשה מידי דא"ל דמייירי שלא ראתה אלא פ"א מש"ה תוך ל' מותר לשמש בלא בדיקה ולאחר ל' אסורה עד שתבדוק אבל לקמן שכ' בשם הרשב"א ונ"ל והוא פחות מעונה בינונית כגון שראתה מכ"ה לכ"ה דמשמע שראתה כבר פעמים מכ"ה לכ"ה וא"כ חזינו שלא קבעתה כדרך שאר נשים שהרי ראתה מכ"ה לכ"ה ודאי דלא עדיפא משאר נשים שאין לה נסת אפי' תימא שלא ראתה עדיין ג' פעמים מ"מ הא חזינו ששינתה משאר נשים ובהגיע זמנה כבר אסתזקה בפ"א ומש"ה מקשה שפיר ועיין מש"ל סי' קפ"ט (ועיין בנקה"כ שם מה שתי' על קושיות הפרישה) ומה שיש לדקדק עוד על דין זה שכ' בשם הרשב"א דהיכא שלא קבעתו ועברה ולא בדקה דא"צ בדיקה אמאי הא פינן דקי"ל דלכתחלה אסורה לשמש בשעת וסתה ואפי' באינה קבוע מחשש שמא תראה א"כ אמאי מותרת אח"כ בלא בדיקה נחוש

שְׁמָא רְאָתָהּ וּכ"ת דְּשִׁאנֵי הָכָא דְסִמְכִינָן מִסְתַּמָּא לֹא רְאָתָהּ פִּינּוּן דְּלֹא הִרְגִישָׁה מִשָּׂא"כ
בְּחֻשְׁשָׁא דְשִׁמָּא תְּרָאָה בְּשַׁעַת תְּשֻׁמִּישׁ וְתִרְגִּישׁ בְּאַמְתָּא ז"א דַּע"כ הַתּוֹס' לֹא ס"ל סְבָרָא זֹו
דַּאל"כ לֹא הָוֵי מְקַשֵּׁי מִיַּדֵּי בְּדַף ט"ו ד"ה אפ"י הִגִּיעַ זְמַן וְסִתָּה דְהָא בְּמַתְנֵי לֹא נִקְט אֱלֹא
דְּבַחְזָקָת טְהָרָה לְבַעֲלִיהֶוּ וּא"ל דְּבְדִיקָה הוּא דְלֹא בְּעֵי אֲבָל שְׂאֵלָה בְּעֵי וְכֵן פִּירֵשׁ"י לְהִדְיָא
וּבְשִׁמְעֵתִין שְׁם וּכ"כ הַתּוֹס' לְעִיל ד' י"ב ע"א ד"ה מֵאֵי לְמִינְעֵבַד וְכו' דְּמַתְנֵי דְהָכָא א"ל
דְּמִיַּרְי רַק לְעַנְיָן דַּא"צ בְּדִיקָה יַע"ש וּבַחֲדוּשֵׁי הָאַרְכְּתִי עוֹד לְתַמּוּנָה עַל הַטּוֹר וְהַפּוֹסְקִים
בְּדִין זֶה יַע"ש הַגַּם דִּי"ל אִטּוּ גְבָרָא אַגְבָּרָא קְרַמִּית אַף דְּהַתּוֹס' לֹא ס"ל סְבָרָא זֹו מ"מ
הִרְשֵׁב"א ס"ל פֶּן מ"מ ק' שְׁהָרֵי הִרְשֵׁב"א הִבִּיא דְבָרֵי הַתּוֹס' הַנֶּ"ל וְהוֹכִיחַ מְזַה דַּר"י ס"ל
וְסִתּוֹת דְּרַבְּנָן א"כ לֹא הָיָה לִיהִ לְהַטּוֹר לְהִבִּיא דְבָרֵי הִרְשֵׁב"א נֶגֶד דַּעַת אֲבִיו הִרְא"ש
וּכְבָר פְּתַבְתִּי בְּחֻדוּשֵׁי עַל הַגַּמ' יַע"ש: מִיְהוּ עֵיקָר דִּין זֶה צ"ל"ע דְּהָא מוּכַח מִדְּבָרֵי
הִירוּשְׁלָמֵי שְׁהִבִּיא הַטּוֹר לְקַמְן ס' קצ"ז דְּהָא דְאָמַר ר"י אִשְׁהָ שְׁיֵשׁ לָהּ וְסִתּוֹת בְּעֵלָה מְחֻשָּׁב
יְמֵי וְסִתָּה מִשׁוּם דַּס"ל דְּטְבִילָה בְּזַמְנָהּ מְצֻנָה וְצ"ל לְהִירוּשְׁלָמֵי אַע"ג דַּר"י בְּסִפְקָא רְאָתָהּ
מִיַּרְי וּמִטַּעַם ס"ס פְּדָאֵי בְּתַלְמוּדָא דִּידָן וְהָכִי מְסִיק גַּם בִּירוּשְׁלָמֵי שְׁם מ"מ ס"ל
לְהִירוּשְׁלָמֵי דָאֵי לָאו דַּס"ל לַר"י דְּטְבִילָה בְּזַמְנָהּ מְצֻנָה לֹא הָיָה נִכְנָס כָּלֵל אֲפִילוּ בְּגִדְרָא
הַסִּפְקָא לֹא מֵרָאִי אִמָּא טְבִילָה וּא"כ פִּינּוּן דְּאֲנֹן ס"ל דְּטְבִילָה בְּזַמְנָהּ לָאו מְצֻנָה דְּהָא נִהִיגֵי שְׂאִין
אִשְׁהָ טוֹבֵלָת פְּשָׁאִין בְּעֵלָה בְּבִיתָהּ וּכמ"ש ב"י ס' קצ"ז וּבְנֵה"כ וּבִש"ע שְׁם סְעִיף ב'
וּא"כ מנ"ל לְהַקְלֵל וְאִין לְהַקְשׁוֹת לָמָּה בְּאַמְתָּא סִנְגִּי דְעֵלְמָא כמ"ד דְּטְבִילָה בְּזַמְנָהּ אִינְהָ
מְצֻנָה דְּהָא מִדַּר"י מוּכַח דַּס"ל דְּטְבִילָה בְּזַמְנָהּ מְצֻנָה י"ל עפ"י מַה דְּסִנְגִּיא דְעֵלְמָא כַּר"ת
שְׁהִבִּיא תּוֹס' בְּגִדְרָא דְרַף לְמ"ד וּבִיּוֹמָא ד"מ דְּמִיַּתִּי רְאָיָה מְהָא דְאָמַר ר"פ לְרַבָּא וּלְאַבְיֵי
בְּמַכִּילֵתִין דַּס"ז ע"ב דְּמִתְהַתֵּם מוּכַח דַּס"ל דְּטְבִילָה בְּזַמְנָהּ אִינְהָ מְצֻנָה אֲבָל ר' יוֹחָנָן ס"ל
דְּטְבִילָה בְּזַמְנָהּ מְצֻנָה וּכְדַס"ל לְהִירוּשְׁלָמֵי וְלֹא מְצִינּוּ בְּתַלְמוּדָא דִּידָן חוֹלְקֵי ע"ז אֲלִיבָא
דַּר"י וּא"כ דִּין זֶה צ"ע: (טז) וּלְנִסְתָּ מְנֻסְתָּ הַגּוֹף.

הַשֵּׁי"ף בַּס"ק ב' תְּמָה בְּזֶה עַל הַמְחַבֵּר וְעֵינֵי בְּסִפְרָא מנ"י מ"ש בְּזֶה וְתוֹכֵן דְּבָרֵי דְמָה שְׁפַתְב
הַמְחַבֵּר כְּגוֹן קְפִיצָה וְכִינְצָא בְּהָ ר"ל כְּגוֹן אֲכָלָה שׁוּם אוּ פְּלִפְלֵ דְהִינּוּ וְסִתּוֹת הַגּוֹף ע"י
אוּנְסֵ אֲבָל בְּנִסְתּוֹת הַגּוֹף עַל יְדֵי מְקָרִים בְּגוֹפָהּ הַקְּבוּעוֹת לְיוֹם יְדוּעַ הָוֵי כְּמוֹ שְׂאָר וְסִתּוֹת
גְּרִידָא וּדְבָרֵי נְכוּנִים: קַפָּה (א) הַחֻזְקָה נִדָּה בְּשִׁכְנוּתֵי.

וְעֵינֵי בְּתִשׁוּבוֹת מַהֲרִי"ק ס' פ"ז דְּמִשְׁמַע שְׁם דְּלַעֲנִין מְלַקוֹת א"צ שׁוּם רְאָיָה אֱלֹא פִּינּוּ
דְּהַחֻזְקָה אֲצִלְנוּ כ"ש ע"פ דְּבוּרָה מְקָרֵי חֻזְקָה אֱלֹא דְלַעֲנִין מִיתָה בְּעֵינֵי נְמִי רְאָיָה כְּגוֹן
שְׁהִיָּה בְּנָה פְּרוּף אַחֲרֵיהּ וְכְדוּמָה לֹו וּבְתִשׁוּבַת הַרְמָ"א נְמִי מִשְׁמַע פֶּן דְּמִיַּקְרֵי חֻזְקָה אַע"פ
שְׁלֹא הָיָה אֱלֹא ע"פ דְּבוּרָה פִּינּוּן שְׁהַחֻזְקָה ע"י פֶּן אֱלֹא שְׁמִשְׁמַע שְׁם שְׁחִילְקֵי בֵּין שְׁהִיא
הַחֻזְקָה ע"פ דְּבוּרָה דִּינָה דָּאז מְהִנֵּי אֲמַתְלָא אוּ ע"פ אַחֲרִים דָּאז לֹא מְהִנֵּי אֲמַתְלָא יַע"ש
וְעֵינֵי בְּבִי"ש בַּא"ע ס' י"ט מ"ש עַל הַמַּהֲרִי"ק וְעֵינֵי בְּשׁו"ת פ"י מַא"ה ע"ס א' וְע"פ
דְּבָרֵי מַהֲרִי"ק נ"ל לִינִישְׁב מ"ש הַרְמָב"ם פ"א דְּהִלְכוֹת א"ב דִּין כ' וְנ"ל מִי שְׁהַחֻזְקָה בְּשָׂאָר
בְּשָׂר דְּנִין בּוּ עַל פִּיו אַע"פ שְׂאִין שְׁם רְאָיָה בְּרוּרָה שְׁנָה קְרוּב וּמְלַקִּין וְשׁוֹרְפִין עַל חֻזְקָה
זֹו וְכו' וְרְאָיָה לְדִין זֶה מַה שְׁדַּנָּה הַתּוֹרָה בְּמַקְלֵל אֲבִיו וּמְכָה אֲבִיו שְׁיִוִּמַת וּמִנִּין לְנוּ רְאָיָה
בְּרוּרָה שְׁנָה אֲבִיו אֱלֹא בְּחֻזְקָה עכ"ל וְהָק' בְּתִשׁוּבַת חַה"ש דְּהָא בְּש"ס אֲמָרִינּוּ מִשׁוּם
דְּאֲזִלְנִין בְּתַר רַבָּא וְרוּב בְּעִילוֹת בְּבַעַל יַע"ש וּלְפִי דְּבָרֵי מַהֲרִי"ק לְק"מ שְׁכ' דְּבַעֲינֵי גְבִי
עוֹנֵשׁ מִית' רְאָיָה עִם חֻזְקָה כְּגוֹן שְׁנֹוהַג עֲמָה כְּאִישׁ וְאִשָּׁה אוּ בְּנָה פְּרוּף אַחֲרֵיהּ וּא"כ הָא

דאָמרינו בש"ס רוב בעילות בבעל דוקא שידעינו בונדאי שנוהג עמה פבעל וכו' עליה
בכל עת אז אָמרינו דאָזלינו בַּתּר רַבָּא אַף זֶה גּוֹפֵא לֹא יִדְעִינוּ אַף פִּשְׁנִישְׁאָה לִפְנֵינוּ ע"י
חֲנֻפָּה וקדוּשִׁין מ"מ לֹא יִדְעִינוּ אִם נֶהֱג עִמָּה פְּדָרָךְ אִישׁוֹת וכו"ש בב"ש שֶׁם דָּאָף
פִּשְׁנִישְׁאָה לִפְנֵינוּ מ"מ לֹא הָיָה פְּנִידָאֵי רֵאִינוּ שְׁבַעֲלָה אֶלָּא מִחֲמַת הַחֲזָקָה שְׁנוֹהֵג עִמָּה פִּאִישׁ
עִם אִשְׁתּוֹ בְּשֶׁאֵר מִיְלֵי מִסְתַּמָּא בְּעַל וְזוֹ מִיְקָרֵי חֲזָקָה וכו"ת דְּלִמָּא מְשׁוּם חֲזָקָה לְחֹד פִּינוּ
שְׁנֵהֵג עִמּוֹ פֶּאֶב עִם בְּנוֹ מִסְתַּמָּא זֶה הוּא בְּנוֹ וּמנ"ל דְּאָזְלִינוּ בַּתּר רַבָּא לְחֹדָא ז"א
דְּבִשְׁלָמָא אֵי קִים לִיהָ לֹאֵב שְׁזָה הוּא בְּנוֹ וְאֵנן חֲזִינוּ בְּמָה שְׁמַתְנַהֵג עִמּוֹ פֶּאֶב שְׁפִיר מִיְקָרֵי
חֲזָקָה אֶבֶל אֵי אִיהוּ גּוֹפִיָּה לֹא קִים לִיהָ אֵנן מְנָא יִדְעִינוּ דְּלִמָּא אִיהוּ טַעָה וְסָבֵר שֶׁהוּא בְּנוֹ
וּמִש"ה מִתְנַהֵג עִמּוֹ פֶּאֶב עִם הַבֵּן וּבְאַמַּת זִינְתָה אִמּוֹ עִם אַחֵר א"ו דְּאָזְלִינוּ בַּתּר רַבָּא
וְאִיהוּ יִדְעֵ שְׁרֹב בְּעִילוֹת עִמּוֹ וְאֵנן חֲזִינוּ שְׁמַתְנַהֵג עִמּוֹ פֶּאֶב וּמְחֻזְקוֹ לְבָן מִיְקָרֵי שְׁפִיר
חֲזָקָה וְתַרְתִּי מוֹכַח אַח"ז שְׁמַעְתִּי שֶׁכ' פֶּעִין זֶה בִּס' תְּבוּאַת שׁוֹר: פְּתַב הֶרְמֵב"ם שֶׁם בִּפ"א
דִּין כ"א אִישׁ וְאִשָּׁה שְׁפָאוּ מִמְדִּינַת הַיָּם הוּא אֹמֵר זֹאת אִשְׁתִּי וְהִיא אֹמֶרֶת זֶה בְּעִלִּי אִם
הַחֲזָקָה בְּעִיר לְמ"ד יוֹם שֶׁהִיא אִשְׁתּוֹ הוֹרְגִין עָלֶיהָ מְשׁוּם א"א עכ"ל מוֹכַח מְדַבְּרֵי אַע"פ
שְׁלֵא הַחֲזָקָה ע"י דְּבוּרָם הָיוּ הוֹרְגִין עָלֶיהָ מִיְהוּ לְדַבְּרֵי מַהֲרִי"ק צְרִיף נְמִי רֵאִיָּה לְעַנְּנוּ
ד"נ שְׁנֵהֵגוּ פִּאִישׁ וְאִשָּׁה מִשָּׂא"כ לְעַנְּנוּ מִלְּקוֹת תּוֹ כ' הֶרְמֵב"ם שֶׁם דִּין כ"ג הָאֵב שְׁאָמֵר
בְּתִי מְקוֹדֶשֶׁת הִיא לְזָה אַע"פ שֶׁהוּא נֶאֱמָן אִם זִינְתָה אִינָה נִסְקֶלֶת עַל פִּיו וכו' וְכֵן הָאִשָּׁה
שְׁאָמֵרָה מְקוֹדֶשֶׁת אֲנִי אִינָה נִהְרָגַת עַל פִּיהָ עַד שִׁיְהִי שֶׁם עֲדִים אוֹ חֲזָקָה ע"כ וְהוּא
מְגַמְרָא דַּמְס' קְדוּשִׁין פ' הָאוֹמֵר מוֹכַח אַע"ג דְּהִיא נֶאֱמָנַת לְעַנְּנוּ לְשׁוֹנִי' נִפְשָׁה חֲתִיכָה
דְּאִיסוּרָא מ"מ אִינָה נִהְרָגַת עַל פִּיהָ וְה"ה דְּאִינוּ לֹקָה ע"פ וַיֵּשׁ לְתַמּוּהָ דַּבְּפ' כ' מִהֲלֹכוֹ'
הַנְּ"ל כ' וְז"ל מִי שְׁפָא בְּזַמֵּן הַזֶּה וְאָמֵר פֶּהֵן אֲנִי אִינוּ נֶאֱמָן וְאִין מְעַלִּין אוֹתוֹ לְפַהֲנָה ע"פ
וְלֹא יִקְרָא בְּתוֹרָה א' וְלֹא יִשָּׂא אֶת כַּפָּיו וְלֹא יֵאָכֵל בְּקִדְשֵׁי הַגְּבוּל עַד שִׁיְהִי לוֹ ע"א אֶבֶל
אוֹסֵר עֲצָמוֹ בְּגְרוּשָׁה זֹנָה וְחֻלְלָה וְאִינוּ מְטַמָּא לְמַתִּים וְאִם נִשָּׂא אוֹ נִטְמָא לֹקָה וְהַנְּבַעֲלַת
לוֹ סִפְקָא חֻלְלָה עכ"ל ק' דְּהִיכִי מִיְרִי אֵי בְּדָלָא אִיתְחֻזַּק הָא פְּתַב לְעִיל אַע"ג דְּנֶאֱמָן לְשׁוֹנִי'
עֲצָמוֹ ח"ד מ"מ אִינוּ מֵת ע"פ עֲצָמוֹ וְה"ה דְּאִינוּ לֹקָה וְאִי דְּמִיְרִי בְּדִאֲתְחֻזַּק לְמ"ד יוֹם
אַמְאִי הִיא סִפְקָא חֻלְלָה וְאִינָה לֹקָה כַּמ"ש הַמ"מ הָא כ' לְעִיל הִיכָא דְּאִיתְחֻזַּק ל' יוֹם הָיוּ
נִהְרָגִין עָלֶיהָ וְגַם קָשָׁה אִיף אִיתְחֻזַּק פִּינוּ דְּאִינוּ נֶאֱמָן לְשׁוּם דְּבָר אִיף יָכוֹל לְהַתְחֻזַּק
וּבְמִשְׁנָה לְמִלְּךָ הֶרְגִישׁ בְּזָה וְגַם דְּבָרֵינוּ תְּמוּהִים שֶׁם שֶׁכ' וְז"ל וְלִפִּי מַה שְׁפִירְשָׁנוּ דְּבַהֲחֻזַּק
מִיְרִי נִרְאָה דְּאִין הָאִשָּׁה לֹקָה עַל פִּיו מִמָּה שְׁהַחֲזָקָה הוּא בְּעֲצָמוֹ בְּכַהֵן עכ"ל וְלֹא יִדְעִתִּי
פְּנוּנְתוֹ דַּמ"ש מְהָא שְׁפִסְקָא הֶרְמֵב"ם בְּאִישׁ וְאִשָּׁה שְׁפָאוּ מִמָּה"י וכו' שְׁאֵם הַחֲזָקָה נִהְרָגִין
עָלֶיהָ דְּאִפִּי אַחֲרֵים נִהְרָגִין ע"פ חֲזָקָתָה שְׁהַחֲזִיקוּ א"ע וצ"ע וְהִיכָא שְׁהַחֲזִיק א"ע אִם
מְהִי כְּחֻשָּׁה אַח"כ עֵינָן בְּתוֹשׁוֹ חַה"ש סִי"י שֶׁם שְׁהַאֲרִיף מְאֹד וּמְסִיק דְּלֹא מְהִי וּפְשׁוּט
הוּא פִּינוּ דְּהָיוּ סוֹקְלִין וְשׁוֹרְפִין עַל הַחֲזָקָה מַה יוֹעִיל הַכְּחָשָׁה דִּידָהָ דְּאִם מוֹעִיל הַכְּחָשָׁה
א"כ מַה שְׁדַּנְּיָן בּוֹ מִיתָה אוֹ מִלְּקוֹת הֵינְנוּ עַל פִּיו וְאִין עוֹנְשִׁין עוֹנֵשׁ הַגּוֹף עַל פִּיו כ"א ע"פ
עֲדִים: וּבְאַמַּת לֹא זְכִיתִי לְהַבִּין מַה שֶׁהָק' הַטּוֹר עַל הֶרְמֵב"ן וְז"ל וְכִי עֲדִיר הַחֲזָקָה נִדָּה
בְּשִׁכְנוּתֶיהָ מְאָמְרָה בְּפִירוּשׁ טְמֵאָה נִדָּה עכ"ל דְּוִנְדָאֵי חִילּוּק גְּדוּל יֵשׁ בִּינֵיהֶן שְׁהָרִי ע"פ
חֲזָקָה סוֹקְלִין וְשׁוֹרְפִין וּמוֹכַח דְּאִפִּילוּ לֹא נִתְחֻזַּק אֶלָּא עַל פִּיהֶם וכו"ש הֶרְמֵב"ם בְּאִישׁ
וְאִשָּׁה שְׁפָאוּ מִמָּה"י וכו' וְכַמֶּשׁ"ל וְאִלוֹ הָאִשָּׁה שְׁאָמְרָה מְקוֹדֶשֶׁת אֲנִי אִינָה נִהְרָגַת עַל פִּיהָ
וְכַמוֹ שְׁמִסִּיָּם הֶרְמֵב"ם עַד שִׁישׁ שֶׁם עֲדִים אוֹ עַד שְׁתַּחֲזַק עכ"ל וְאִם פֶּן ע"כ הַחֲזָקָה

נדה בשכנותיה גרע מאמירה דידה דאלו ע"י אמירה דידה אין עונשין עונש הגוף וכמ"ש הרמב"ם ועל ידי החזקה שהחזקה אצל השכנים מלקין אותו וז"ש הרמב"ן דכונאי משוינו פינו דמלקין ע"י ומש"ה אע"ג דבאמירה דידה מהני אמתלא מ"מ היכא דאיתחזק ע"ז אצל שכניה ל"מ אמתלא שוב ראיתי.

בס' באר שבע סימן ע"ה שהרגיש בזה והק' גם פן על הטור דמה ענין אמירה דידה לחזקה וכמ"ש והנאני שפוננתי לדעתו: ועיין בפרישה שפתב לחלק בין קודם מעשה לאחר מעשה ודבריו דחוקים ואפילו לפ"ד קשה הא ע"י אמירה דידה אפילו לאחר מעשה אין עונשין משא"כ בהחזקה ואם פן החזקה גרע מאמירה דידה ומה מק' הטור ואפילו באשה שאמרה א"א אני ואח"כ אמרה פנויה אני אפשר היכא דאיתחזק על ידי אמירה דידה למ"ד יום מאד אני מסופק אם מהני אמתלא ומ"ש הפוסקים בא"ע סימן מ"ז דמהני אמתלא אפשר דכ"ז כ"ז דלא איתחזק ע"י אמירה דידה למ"ד יום אבל היכא דאיתחזק אפשר דלא יועיל אמתלא פינו דנהרגין ע"י מה"ת יועיל אמתלא וצ"ע: והנה בתשו' הרמ"א סימן ב' מקשה אהא דאמרינו החזקה נדה הי' בעלה לוקה ולא אמרו היא לוקה ור"ל דדוקא בעלה לוקה לפי שא"י מטומאתה וטהרתה מש"ה לגבי דידיה אזלינו בתר חזקת השכנים אבל לא לגבי דידה לפי שהיא יודעת בבירור לא אזלינו בתר חזקת השכנים ואח"ז מסיק דלרבנותא נקט בעלה לוקה דאפילו איהו דלא עביד שום מעשה לוקה ומכ"ש איהי דעבדה מעשה שלבשה בגדי נדותה דלוקה ומביא ראיה מהא דאמרינו ה"ת דשורפין על החזקה איש ואשה תינוק ותינוקת שגדלו בתוך הבית נסקלין ונשרפין זה ע"ז ולכמ"ש בתשו' חה"ש שם דגבי מיתות ב"ד שאני דכיון דקיי"ל דבעינן עד שיתיר עצמו למיתה מש"ה תו לית להו למימר שום פרי פינו דמעיקרא התירו עצמן למיתה ואמר ע"מ פן מש"ה לא יכולים להכחיש משא"כ במלקות ולפ"ז נסתר ראית הרמ"א אף געלם מתשובת חה"ש הרמב"ם בפ' י"ב מהל' סנהדרין דפסק ואף במלקות בעינן שיתיר עצמו למלקות ואם פן ראית הרמ"א נכונה ועיין מ"ש סי' קצ"ה ע"ז: וראה זה מצאתי במהרש"א במס' יבמות דף פ"ח ע"ב שפתב אמה שהק' תוס' שם למאי דאסקינן דתרי ותרי ספקא דרבנן ומוקמי לה אחזקה אמאי נקט אשם תלוי אפילו חטאת איכא ועוד מאי קמשני בניסת לאחד מעדים היכא שבקינן ליה הא מחייב מיתות ב"ד דאוקמה אחזקה ע"ש וע"ז כתב מהרש"א וז"ל איכא למימר דלא קושיא הוא דלא אמרינן בפ' ד' אחין דב' וב' אוקמה אחזקה אלא למאן דמספק ליה אבל לגבי העד זה שאומר פרי לי לא אוקמי אחזקה עכ"ל ומביא ראיה מסוגיא דלקמן בעד א' ביבמו' שכתבו התוס' עצמן סברא זו יע"ש נמצא לפי דעת מהרש"א פשהוא אומר פרי לי לא קטלינן ליה ולדעתו צ"ל הא דקיי"ל סוקלין ושורפין על החזקה היינו פשאין אומר פרי לי מכ"ש לפי מאי דכתבינן לעיל דהא א"א למיקטליה עד שיתיר עצמו למיתה מש"ה תו לא מהימנינן ליה בהכחשתו אבל פשיאמר פרי לי מעיקרא לא שייך לגבין חזקה: ונמצא לפ"ז בנדון שכתוב בתשו' הרמ"א הדין פשוט להתיר שהבעל והיא טענו פרי נגד החזקה.

אף הא התוס' לא ס"ל הכי וגם יש לחלק בין חזקה דמעיקרא להחזקה שהחזקה עכשיו ועיין בס' נודע ביהודה בחלק אה"ע דף ס' ע"ב שכתב ג"כ פן ולפ"ז אף למ"ש מהרש"א דלא אמרינן אוקמינן אחזקה אלא למאן דמספק ליה אבל לא למי שאומר פרי לי כ"ז דוקא בחזקה דאמרינן אוקמה אחזקה קמייטא הוא דמהני פרי דידיה משא"כ בחזקה

דְּהַשְׁתָּא שְׁהוּחֻק לְפָנֵינוּ כְּהַאי דְּמַס' קְדוּשִׁין בְּאִישׁ וְאִשָּׁה וְכו' לָא מְהַנִּי בְּרִי וְאַתִּי הַסּוּגִיא כְּפִשְׁטִי: (ב) הֶחֱכַם נְאֻמָּן וְטַמְאָה הִיא.

וְכַתֵּב בַּט"ז ס"ק ג' וְהוּד נְאֻמָּנוֹת דְּחֶכֶם כְּפִי הִינּוּ דְּנֻקָּא לְעֵנִין אִיסוּר אַבְל לְעֵנִין מְמוֹן מְמוֹן כְּפִי לְהַפְסִיד כְּתוּבָתָה אִין הֶחֱכַם נְאֻמָּן יוֹתֵר מִשְׁאָר עַד א' ע"כ אַע"ג דְּלַמ"ש הָרָא"ש בַּפ' הַמְדִיר דְּמִינֵי בְּהוֹכְחָשָׁה עַל פִּי עֵדִים נִסְתֵּר הָרָאָה שֶׁל הַרְמַב"ן שְׁכַתֵּב הָרָא"ש בְּשִׁמּוֹ בְּשִׁבְעוֹת אִם כְּפִי לְעֵנִין אִיסוּר גַּם כְּפִי אִינוּ נְאֻמָּן הַעֲד הָרָאשׁוֹן מְפָל מְקוֹם כְּפִי שְׁקִיבֵל כְּפִי מְרֻבּוּתֵי הַסְּפִים כְּפִי לְעֵנִין אִיסוּר כ"כ בַּס' בִּי"ש סִימָן קט"ו וּבְתִשְׁבֹּת הַרְמ"א ס' ס"ו כְּתִב בְּאִיסוּר דְּרַבָּנָן אִין הָרָאשׁוֹן יְכוּל לְהַכְחִישׁ אֶת הַשְּׁנֵי וְכַתֵּב בַּס' בִּי"ש שְׁם דְּלָאוּ בְּכָל אִיסוּר דְּרַבָּנָן כְּפִי הוּא אֵלָּא דְּנֻקָּא בְּאִיסוּר חֲמָאָה שְׁקֵל יוֹתֵר מִשְׁאָר אִיסוּר דְּרַבָּנָן כַּמ"ש בְּתִשְׁבֹּתָה שְׁם לְכוּ בְּכַתְּם אַע"פ שֶׁהוּא מְדַרְבָּנָן מ"מ יוֹכֵל הֶחֱכַם לְהַכְחִישׁ אוֹתָהּ: הַרְ"ן בְּכַתְּבוֹת שְׁם הִבִּיא בְּשֵׁם הָרָאב"ד אַהָּא דְּאַמְרִינוּן הֵתֵם וְשִׁמְשִׁתּוּ נְדָה ה"ד אִי דִּידַע נְפִרוּשׁ.

אִי דְּלָא יָדַע נְסֻמְוָה עָלֵיהּ וְאַמַּאי לָא מוֹקִי כְּפִי הוּדָה ע"ז שְׁשִׁמְשִׁתּוּ נְדָה. וְתִי בְּשֵׁם הָרָאב"ד דְּהִיא אִינָה נְאֻמָּנָת מְשׁוּם דְּאִין אָדָם מְשִׁים עֲצָמוֹ רְשָׁע וְהַרְ"ן חוֹלֵק ע"ז.

דְּלְעֵנִין מְמוֹן נְאֻמָּנָת לְהַפְסִידָה כְּתוּבָתָה וְכ"כ הַמ"מ וּבְתִשְׁבֹּת חַה"ש כ' שְׁדַבְּרֵי הָרָאב"ד תְּמוּהִים דְּהָא אִיסוּרֵי בְּסוּף נְדָרִים הָאוּמְרַת טַמְאָה אִנִּי לָהּ יֵשׁ לָהּ כְּתוּבָתָה בְּמַאי עֲסָקִינוּ אִילִימָא בְּאַשְׁתִּי יִשְׂרָאֵל אִי בְּרַצוֹן כְּלוּם יֵשׁ כְּתוּבָה כו' וְשִׁמְעִינוּ דְּלָא אִיסוּרֵי אִין אָדָם מְשִׁים עֲצָמוֹ רְשָׁע לְעֵנִין מְמוֹנָא וְכָל הַמְּחַבְּרִים פְּסָקוּ לָהּ עַכ"ל וְל"ק מִיָּדֵי הָא כְּתָבוּ הַתּוֹס' בְּרִישׁ מְסַכְתָּ בְּבָא מְצִיעָא וּבְכַרִּיתוֹת אַהָּא דְּאַמְרוּ לוֹ אַכְלָת חֵלֵב וְכו' אִם יִרְצָה לֹאמַר מִזִּיד הִיִּיתִי הָא קִי"ל אִין אָדָם מְשִׁים עֲצָמוֹ רְשָׁע וְתִירְצוּ דְּאַמְרֵי אִיסוּרֵי שְׁרוּצָה לְעֵשׂוֹת תְּשׁוּבָה שְׁלָא לְהִבִּיא חוֹלִין לְעֵזְרָה וּמִזָּה הִבִּיא רָאָה בְּתִשְׁבֹּת רַל"ב ח ס' קי"ז דְּבַנְדוֹן שְׁאָם לָא נְאֻמִּין לְדַבְּרֵי עוֹשָׂה אִיסוּר הָרִי הוּא נְאֻמָּן לְעֵצְמוֹ לְעֵשׂוֹתוֹ רְשָׁע וְא"כ בְּשִׁלְמָא הֵתֵם בְּנְדָרִים שְׁאַמְרָה טַמְאָה אִנִּי לָהּ שְׁאַסוּרָה עָלֵי נְאֻמָּנָת וְאִם לָא נְאֻמִּינָה הִיא עוֹשָׂה אִיסוּר וְגַם מְכַשִּׁילָה לְבַעֲלָהּ מִשְׁא"כ בְּאוּמְרַת שְׁשִׁמְשִׁתּוּ נְדָה מַה תּוֹעֵלָת יֵשׁ בְּהַגְדָּתָה וְהוֹדָאָתָה מַה דְּהוּי הוּי וְאִי מְשׁוּם מְכָאן וְלִהְבָּא יְכוּלָה לֹאמַר שְׁאֵח"כ נְטַמְאָה מִשְׁ"ה ס"ל לְהָרָאב"ד דְּאִינָה נְאֻמָּנָת אִפִּי לְעֵנִין לְהַפְסִידָה כְּתוּבָתָה כְּפִי לְפָנֵי הָרָאב"ד ז"ל: וְלִפ"ז צ"ע בַּש"ע י"ד ס' קע"ז סְעִיף י"ב הַמְּקַבֵּל מְעוֹת לְחֻצֵי רִיחָה וְטוֹעֵן שְׁמִלְנָה בְּרִיבִית הוּא אִינוּ נְאֻמָּן וְהוּן דְּבַרִּי הַסְּמ"ג וְכ' אִפִּי אִי בְּעֵי פִטְר נְפִישׁוּ בְּפִרְעָתִי אוֹ לְהַד"מ אִינוּ נְאֻמָּן.

דְּאִין אָדָם מְשִׁים עֲצָמוֹ רְשָׁע וְכ"כ בַּש"ף וְבַט"ז שְׁם וְאַמַּאי אִינוּ נְאֻמָּן דְּהָא אִי לָא מְהַמְנִינָן לִיהּ עוֹשָׂה אִיסוּר שְׁנוֹתֵן רִיבִית וְיֵשׁ לְהַאֲרִיף בְּזָה אֵלָּא שְׁאִין כְּפִי מְקוּמוֹ: (ג) וּבְלִיל הַתְּעֵנִית. בַּמַּנ"י מְסוּפָק אִי הַלִּילָה שְׁלִפְנֵי הַתְּעֵנִית קְאָמַר אוֹ הַלִּילָה שְׁאַחַר הַתְּעֵנִית מְשׁוּם דְּבְקָדְשִׁים הַלִּילָה הוּלָף אַחַר הַיּוֹם וְהַתְּעֵנִית בְּמְקוֹם קְרָבָן וּמְסִיק בְּשֵׁם מְהַרְש"ל דְּרָאוּי לְנִהוּג שְׁלָא לְאַכּוֹל בְּשָׂר וְיִין בְּלִילָה שְׁלִפְנֵי הַתְּעֵנִית וְשְׁלֵאַחַר הַתְּעֵנִית וְעֵינֵין בַּמ"א ס' תַּק"פ וְבַס' א"ר ס' ק"ץ וְבַמ"א ס' תַּקנ"ח כ' בְּשֵׁם מְהַרְש"ל וְנ"ל דְּכַמְּה מִינֵי תְּעֵנִית שְׁל תְּשׁוּבָה אֲשַׁכְּחֵן דְּאִין לְאַכּוֹל בְּמוֹצָאי הַתְּעֵנִית בְּשָׂר וְיִין מְשַׁמַּע לְאַחַר הַתְּעֵנִית קְאָמַר וְכוּ כ' בַּט"ז אֲנֹרַח חִיִּים ס' שַׁל"ד ס"ק כ': (ד) וְהָאִשָּׁה א"צ כְּפָרָה.

כּן הוּא בְּמִרְדְּכִי בְּשֵׁם מַהֲרָ"מ מְשׁוּם דְּהִיא לָא עֲבָדָה מִיַּד וּי"ל ע"ז מְסֻנְגֵיָא דְשִׁבּוּעוֹת דִּי"ח דְּבַעֵי לְאוּקְמֵי מַתְנֵי דְנִדְבָה נִמְצָא עַל שְׁלוֹ טְמָאִים וְחִיָּיִבִים בְּקִרְבָּן דְּמִיָּרֵי שְׁלֵא בְּשַׁעַת נִסְתָּה וְהַפְרִישָׁה דְאִיךְ אֶפְשָׁר לְאוּקְמֵי חִיּוּבָא דְהֵתֵם מְשׁוּם פְּרִישָׁה אַמְאֵי נְקֻט חִיָּיִבִים לְשׁוֹן רַבִּים דְאָרְף הִיא חִיָּיִבָת הָא אֶפְרִישָׁה הִיא פְּטוּרָה.

וּמִיָּהוּ י"ל דְּבִאָמַת הָוֵי מְצִי לְהַקְשׁוֹת הֵכִי אֵלָא דְעֵדִיפָא מִיָּנִיָּה פְּרִיךְ הֵתֵם הָא נִמְצָא קְתָנִי וּבִלֵּא"ה הָוֵי מְצִי לְדַחֲתוֹת נְמִי דֵא"א לְאוּקְמֵי הֵכִי מִכַּח סִיפָא דְנִמְצָא עַל שְׁלָה לְאַחַר זְמַן וְכַמ"ש תּוֹסְפוֹת וְעֵינָן לְקַמְן סִי ק"ץ מ"ש בְּזָה: קפּו (א) נִסְתָּ קְבוּעֵ.

כ' הֲר"ד עֲרַמָּאָה דְאֶשְׁהָ שְׁלֵא רְאָתָה מְעוּלָם דְהֵינּוּ בְּתוּלַת דְמִים בְּחִזְקָתָה קֵאֵי וֵא"צ בְּדִיקָה לְבַעֲלָהּ וְכ"כ בְּתִשׁוּבַת ח"צ סִי מ"א וֵא"ג דְאֶמְרִינָן בְּש"ס מְשִׁהֲגִיעוּ לְפִרְקוֹן נְשִׁים בּוּדְקוֹת אוֹתָן הֵינּוּ לְטְהָרוֹת: (ב) וּלְהַרְמַב"ם וְהֲרֵא"ש.

כ"כ הֲרֵא"ש לְדַעַת הֲר"ח וְהִיא י"מ שְׁהֵבִיא רִש"י בְּסֻנְגֵיָא וּמָה שְׁהַקְשָׁה רִש"י עַל פִּי זָה דֵא"כ תְּקֻשֵׁי דִר"י אֲדִר"י עַמ"ש בְּסִימָן זָה: (ג) וֵא"צ לְבִדּוּק עֲצָמָן אַחַר כָּל תְּשֻׁמִישׁ כּו'. וְלֵא מְקַנְחִין עֲצָמָן וְכּו' וּלְמַחַר צְרִיכִין בְּדִיקָה וְכּו' הִלְשׁוֹן מְגֻנְמָגֵם מְאֹד דְמַעֲיָקְרָא אֲמַר וֵא"צ לְבִדּוּק עֲצָמָן אַכ"ת וְכּו' וְאַח"כ אֲמַר מְקַנְחִין עֲצָמָן כָּל הַלֵּילָה בְּעֵד הָרִי דְצְרִיכָה בְּדִיקָה וְגַם מ"ש אַח"ז וּלְמַחַר צְרִיכָה בְּדִיקָה אִין לּוֹ הַבְּנָה אֲמָנָם לְשׁוֹן הַרְמַב"ם מְתוּקוֹן וְנ"ל הַמְשַׁמֵּשׁ מְטָתוֹ פְּעֻמִּים רַבּוֹת אִינּוּ צְרִיכִין לְבִדּוּק שְׁנֵי עֵדִים שְׁלָהֶם עַל כָּל בִּיאָה וּבִיאָה אֵלָא מְקַנְחֵת הוּא בְּעֵד שְׁלוֹ וְהִיא בְּעֵד שְׁלָה אַחַר כָּל בִּיאָה וּבִיאָה שְׁל כָּל הַלֵּילָה וּלְמַחַר יְבַדְּקוּ הָעֵדִים ע"כ וְנִרְאָה לִי לְהַגִּי' בְּרַמ"א דַּמ"ש וְאִין צְרִיכִין לְבִדּוּק עֲצָמָן צ"ל לְבִדּוּק הָעֵדִים וְתִיבַת עֲצָמָן ט"ס וְקֵאֲמַר עוֹד אֵלָא מְקַנְחִין עֲצָמָן כָּל הַלֵּילָה בְּעֵד וּלְמַחַר יְבַדְּקוּ הָעֵדִים וּמ"ש צְרִיכִין בְּדִיקָה ר"ל הָעֵדִים וּמ"ש קְנָחָה עֲצָמָה בְּעֵד וְאַבְדָּה לֵא תְשַׁמֵּשׁ עוֹד עַד שֶׁתְּבַדְּקוּ עֲצָמָה וְכּו' ר"ל שְׁהִיא תְּבַדְּקוּ עֲצָמָה אֲבָל א"צ אַח"כ גַּם הָעֵד לְבִדּוּק אֵלָא תִּנְיַח עַד לְמַחַר כִּינּוּן שְׁמוּכִיחָה קֵיָים וּמוּכָח מְדַבְּרֵי הַרְמַב"א דַּס"ל דְאֶפְי' לְדַעַת הָאוּמְרִים דְאֶשְׁהָ שְׁאִין לָהּ נִסְתָּ צְרִיכָה בְּדִיקָה לְפָנֵי הַתְּשַׁמִּישׁ וּלְאַחַר הַתְּשַׁמִּישׁ מ"מ לְפָנֵי הַתְּשַׁמִּישׁ וּלְאַחַר הַתְּשַׁמִּישׁ אִינּוּ שְׁוִין דְלִפְנֵי הַתְּשַׁמִּישׁ א"צ בְּדִיקָה אֵלָא פְּעַם הֲרֵאשׁוֹן שְׁל אוֹתוֹ הַלֵּילָה אֲבָל לְאַחַר תְּשַׁמִּישׁ צְרִיכָה שֶׁתְּבַדְּקוּ עֲצָמָה אַחַר כָּל תְּשַׁמִּישׁ דֵּאל"כ אִיךְ כ' דָּאָם נְאָבֵד הָעֵד אֲסוּרָה לְשַׁמֵּשׁ עַד שֶׁתְּבַדְּקוּ עֲצָמָה הוּאִיל וְאִין לָהּ נִסְתָּ הָא בִּלֵּא"ה צְרִיכָה בְּדִיקָה לְפָנֵי תְשַׁמִּישׁ בְּאֶשְׁהָ שְׁאִין לָהּ נִסְתָּ א"ו פְּדִאֲמָרוּ אֵלָא שְׁאִין לְדִין זָה הַכְּרַח מְהַרְמַב"ם דֵּא"ל דְּהַרְמַב"ם מִיָּרֵי בְּאֶשְׁהָ שְׁיֵשׁ לָהּ נִסְתָּ וּלְשִׁיטָתוֹ אֲזִיל דַּס"ל אֶפְי' בְּאֶשְׁהָ שְׁיֵשׁ לָהּ נִסְתָּ צְרִיכָה בְּדִיקָה לְאַחַר תְּשַׁמִּישׁ אֲבָל לֵא לְפָנֵי תְשַׁמִּישׁ כ"א לְצַנּוּעוֹת מַש"ה כ' שְׁפִיר דְדוּקָא הִיכָא דְנְאָבֵד הָעֵד הוּא דְצְרִיכָה בְּדִיקָה אֲבָל בְּאֶשְׁהָ שְׁאִין לָהּ נִסְתָּ לְעוֹלָם צְרִיכָה בְּדִיקָה לְפָנֵי הַתְּשַׁמִּישׁ בְּכָל בִּיאָה וּבִיאָה.

וְכּוּן י"ל לְדַעַת הֲרֵא"ש דְּפִסְק כַּר"ח ג"כ י"ל דְּהַסְנְגֵיָא דְהֵתֵם מִיָּרֵי בְּיֵשׁ לָהּ נִסְתָּ וּלְטְהָרוֹת וְכּוּמוֹ שְׁפִירִשְׁתִּי שְׁם אֲבָל בְּאִין לָהּ נִסְתָּ י"ל לְדַעַת ר"ח דְלַעוֹלָם צְרִיכָה בְּדִיקָה דְלִפְנֵי תְשַׁמִּישׁ בְּכָל תְּשַׁמִּישׁ וְתְשַׁמִּישׁ אֶפְי' שְׁל לֵילָה אַחַד גַּם מָה שְׁפִסְק הַרְמַב"א דֵּא"צ לְבִדּוּק הָעֵדִים בְּלֵילָה נְמִי אִינוּ מוּכְרַח מְהַרְמַב"ם דִּי"ל דְּהַרְמַב"ם וְהַסְנְגֵיָא מִיָּרֵי בְּיֵשׁ לָהּ נִסְתָּ אֲבָל בְּאִין לָהּ נִסְתָּ אֶפְשָׁר דְצְרִיכָה לְבִדּוּק הָעֵדִים מְקוּנָם וְהַדְבָּר צְרִיךְ תְּלַמּוּד (שׁוּב רֵאִיתִי

שגם בס' כו"פ הרגיש ג"כ בנה אף סוף דבריו לא ידעתי פנונתו): (ד) הואיל ואין לה נסת.

כ' מוהרמ"פ דאפי' אשה שאין לה נסת אם היא מעוברת אין צריכה בדיקה: בש"ך ס"ק א' ו"ל והיגו דקתני נשאת וראתה דם מחמת תשמיש משמשת פ"א ב' ג' משמע דקמיינתא לא ממנינא הוא עכ"ל הנה לדברים אלו יש לפרש בשני דרכים אחד דמוכח ע"כ דא"צ בדיקה לאחר תשמיש אפי' באשה שאין לה נסת מדנקט משמשת פ"א ב' וג' משמע דקמיינתא לאו ממנינא הוא ואי ס"ד דאשה שאין לה נסת צריכה בדיקה מיד אחר תשמיש תוך השיעור חיוב א"ת וכמ"ש התוס' דף י"ו ע"א ד"ה ב"ש אומרים כדי לידע אם היא רואה מ"ת וא"כ ה"ל לחשוב נמי ביאה קמיינתא א"ו דאשה שאין לה נסת א"צ בדיקה ומיירי שלא בדיקה עצמה מיד אחר תשמיש גם י"ל פנונתו דבא להוכיח שא"צ בדיקה לפני תשמיש אפי' אין לה נסת מדנקט ה"רואה דם מ"ת משמע שראתה מיד תוך שיעור כדי שתרד דאל"כ לא מיקרי מ"ת וכמו שכתבו הפוסקים לקמן סי' קפ"ז וא"כ קשה אמאי לא חשיב קמיינתא ממנינא א"ו שא"צ בדיקה לפני התשמיש וכ"ז שלא בדיקה לפני התשמיש אין לחשבה לרואה מ"ת דשפא ה' הנה קודם התשמיש עד שתבדוק א"ע גם קודם תשמיש ומצאה טהורה ומש"ה נקט משמשת פ"א ב' וג' ונמצא למידן מזה דאשה שראתה מ"ת כ"ז שלא בדיקה עצמה לפני תשמיש א"א לחשבה לרואה מ"ת וכ"כ הפרישה בסי' זה אלא שאיהו כ' לענין להפסידה פתובתה דכ"ז שלא בדיקה עצמה לפני התשמיש אין להפסידה פתובתה דשפא קודם תשמיש הנה דם (ועיין לקמן סי' קפ"ז שכתבתי סעד לדברי הפרישה) ולא ידעתי למה לא נימא סברא זו נמי כדי שלא לאסרה על בעלה וכן משמע מדברי הרמב"ן שכ' דצריכה בדיקה לפני התשמיש ולאחר התשמיש ב' ג' פעמים הראשונים ועיין לקמן סי' קפ"ז מ"ש שם וכ"כ הב"י שפן הוא דעת הרי"ף ולא הוצרך להזכירו וזו היא דעה ראשונה שכתב פאן בש"ע וק' דבדיקה דלפני התשמיש ל"ל דבשלא בדיקה ולאחר תשמיש צריכה דחיישינן הואיל ואין לה נסת אולי יש לה נסת ע"י מקרים בגופה כמו קפיצה וה"ה תשמיש כמ"ש הר"ן הביאו ב"י פאן אבל דלפני התשמיש מה יועיל בג"פ אם אתה חוששת לשפא ראתה הואיל ואין לה נסת לעולם ניהוש לה ודוחק לומר דחיישינן שפא מחמת חימוד תשמיש ראתה מש"ה מחזקין לה בג' פעמים דזו דוחק א"ו פדאמרון דאם לא בדיקה לפני תשמיש א"א לידע אם ראתה מ"ת או לאו: אמנם בס' מנ"י הבין כפי' הראשון וז"ל בריש סי' קפ"ז וז"ל משמשת ג"פ דהיגו עוד ב' פעמים כ"כ הפרישה והט"ז והש"ך והרמב"ם בפ"ב מהל' א"ב תיגן זה בלשונו וכ' וז"ל מי שראתה דם מ"ת ה"ז מותרת לשמש כשתטהר פעם ב'.

ראתה פעם ב' משמשת פעם ג' ראתה דם ה"ז אסורה לשמש אבל הטור והמחבר העתיקו לשון הש"ס וז"ל דדוקא קאמר משמשת ג"פ בלא פ"א וכ' הטעם לפי שהטור והמחבר ס"ל באשה שיש לה נסת דא"צ בדיקה לאחר התשמיש מש"ה קמיינתא לאו ממנינא הוא דמסתמא לא בדיקה עצמה אחר פ"א אבל הרמב"ם דפסק אפי' אשה שיש לה נסת צריכה בדיקה לאחר התשמיש ומסתמא בדיקה עצמה לאחר תשמיש מש"ה לדידיה קמיינתא ממנינא הוא כ"כ שם ומסתייע מדברי בעה"נ יעו"ש הרי שדעתו כפי' א' ודבריו תמוהים מאד ובמח"כ לא עיין יפה מ"ש בכוננת הרמב"ם דמש"ה חשיב קמיינתא ממנינא לפי דס"ל אשה שיש לה נסת צריכה בדיקה לא"ת הרי כ' המ"מ והר"ן וכ"כ הב"י בסי' זה

דלא תקשי להרמב"ם הא דמסקינן בש"ס דאשה לא תבדוק עצמה כדי לחייב בעלה א"ת אלמא דלא תבדוק ומתרצים דהרמב"ם מפרש דה"ק דתוך שיעור זה לא תבדוק אבל לאחר שיעור זה חובה עליה לבדוק וא"כ אף לדברי הרמב"ם עכ"פ תוך שיעור חייב א"ת לא תבדוק וא"כ אף לדעתו א"א למחשב ראיה קמיתא כיון שלא בדקה עצמה תוך שיעור זה.

ומיהו זה יש ליישב דה"ק כיון שחוב עליה לבדוק הוא בעד שלו והיא בעד שלה א"כ י"ל דראיה קמיתא ממניינא וכגון שנמצא בעד שלו. ועכ"ז אין מקום לדבריו שהרי הטור והש"ע פתבו בזה"ל אשה שראתה דם מיד בכדי שתירד מן המטה אלמא דמייברי שפדק' עצמה מיד ואפ"ה פתבו בזה"ל משמשת פ"א ב' וג' וא"כ מה חילוק יש בין הרמב"ם והטור והש"ע אחר דאינהו נמי מייברי שפדקה מיד אבל לפי מה שפכתתי לעיל ניתא דרמב"ם ס"ל דצנועות בודקות לפני התשמיש מש"ה לדידנ' קמיתא ממניינא הוא דמייברי מצנועות ורוב נשים מסתמא צנועות הן לעגן בדיקה משא"כ להטור והש"ע דלא ס"ל כן אלא דאפי' צנועות אינן רשאין להחמיר על עצמן שלא יהא לבו נוקפו מש"ה קמית' לאו ממניינא הוא מש"ה נקטי משמשת עוד ג"פ בלא קמיתא: וא"כ יצא מזה חידוש דין דכ"ז שלא בדקה עצמה לפני תשמיש אע"ג דמצאה א"ת תוך שיעור חייב א"ת אפ"ה אינה בכלל רואה מ"ת אף הט"ז והש"ע והפרישה לא ס"ל כן.

וכתבו דהא דנקט משמשת ג"פ היינו עם הפעם הראשון גם הראיה שהבאתי לעיל מדברי הרמב"ם דמצריף באשה שאין לה נסת שתבדוק ג"פ לפני תשמיש ולאחר התשמיש. וכ"כ הב"י לדעת הר"י וכו' הא דלא הזכיר הר"י מבדיקה מלפני התשמיש לפי שהוא דבר פשוט ולא הוצרך להזכירו דכל דצריכה בדיקה לא"ת ה"ה לפני תשמיש ודבריו תמוהים דבשלקא לא"ת צריכה בדיקה היינו משום כיון דאין לה נסת יש לחוש דוסת' תלי' ע"י מקרי' כמו תשמיש וקפיצה וכמ"ש הר"ן לדעת הר"י א"כ לפני התשמיש מה"ת דצריכה בדיקה ואי דחיישת כיון דאין לה נסת שפא ראתה וא"כ מה"ט לעולם תהא צריכה בדיקה לפני התשמיש ומ"ש ג"פ הראשונים דצריכה א"ו דא"א להחזיקה ברואה מ"ת אם לא שפדקה עצמה לפני התשמיש מש"ה מצריף הרמב"ם בדיקה לפני התשמיש ג"פ הראשונים ומטעם זה כ' הב"י לדעת הר"י שיהם דברים פשוטים כיון דמצריף הר"י בדיקה לא"ת כדי להחזיקה לרואה מ"ת א"כ ונדאי דצריכה נמי בדיקה לפני התשמיש דא"א להחזיקה לרואה מ"ת אם לא בדקה עצמה לפני התשמיש דתלינן שראתה כבר ועתה עינתי ונ"ל שאין מזה ראיה דא"ל דטעם הרמב"ם כמ"ש רש"י בגמ' דף י"א ע"ב דהא דאצרכו רבנן לבדיקה לפני התשמיש אע"ג דכל הנשים בחזקת טהרה לבעליהן היינו טעמא כיון דאצרכו רבנן לבדיקה דא"ת משום טהרות מש"ה אצרכוה לבדיקה לפני תשמיש לבעלה אלמא דהיכא דצריכה בדיקה לא"ת משום טהרות צריכה נמי בדיקה לפני תשמיש לבעלה אע"ג שהיא בחזקת טהרה לבעלה מכ"ש באשה שאין לה נסת לשיטת הר"י דס"ל דצריכה בדיקה א"ת משום בעלה כדי לידע אם רואה מחמת תשמיש או לאו מכ"ש דצריכה בדיקה נמי באותן ג"פ גם לפני התשמיש דהכא איכא הפל לבעלה וכ"ש הוא מהתם דאידי משום טהרות הצריכות לבעלה וכ"ש היכא דבדיקה דלא"ת הוא ג"כ משום בעלה משא"כ לאחר ג"פ דאינה צריכה בדיקה דלאחר תשמיש ה"ה לפני תשמיש דא"צ משום דכל הנשים בחזקת

טְהָרָה לְבַעֲלֵיהֶן וְאֵחָז מִצְאָתִי בְהִגָּהוֹת פְּרִישָׁה שֶׁכִּי כֵן וּדְבָרָיו נְכוֹנִים וְמֵה"ט כ' הַב"י
שְׁדַבְּרָיו פְּשׁוּטִים הֵם דְּהִיכָא דְצְרִיכָה בְּדִיקָה לֹא"ת דְּצְרִיכָה בְּדִיקָה נְמִי לְפָנֵי הַתְּשֻׁמִּישׁ
וְכַנּוּ"ל וְעֵינָן בְּרַס"י קפ"ז מ"ש בְּזוֹה: וְעַתָּה חָל עָלֵינוּ לְבָאָר מֵה שְׂרָבִים תְּמָהוּ עַל הָרִי"ף
וְרַמְבַּ"ם דַּס"ל דְּאָפִי בְּאִשָּׁה שְׂיִישׁ לָהּ נֶסֶת אִם עֶבֶר זְמַן נֶסֶת וְלֹא בְּדִיקָה דֹא"צ בְּדִיקָה עוֹד.

וְכֵן הֵבִיא הַמַּחְבֵּר בִּש"ע לְדַעָה זֶה בְּסֵתָם לְעֵיל סִי קפ"ד סְעִיף ט' וְדַעָת הַחֹלְקִים עָלֵיהֶם
הֵבִיא בְּשֵׁם י"א וְלִדְעָתָם ק' קו' הַתּוֹס' דָּף ט"ו ע"א פִּינּוּ דְאָמְרוּ חֲכָמִים לְפָרוּשׁ עוֹנָה סְמוּךְ
לְנֶסֶתָהּ מִשׁוּם חֲשַׁשׁ שְׂמָא תְּרָאָה כ"ש הִיכָא דְעֶבֶר הַנֶּסֶת דְּנִיחוּשׁ לְשְׂמָא רָאָתָה.

וְהִנֵּה לְדַעָת הָרִי"ף יֵשׁ לְתַרְזַן וְכַמ"ש סְבָרָא זֶה לְעֵיל דְּבִשְׁלָמָא בְּעוֹנָה סְמוּךְ לְנֶסֶת חִיּוּשֵׁינוּ
לְשְׂמָא תְּרָאָה וְתַרְגִּישׁ בְּשַׁעַת תְּשֻׁמִּישׁ וְאִסּוּרָא דְעֵבִיד עֵבִיד אֲבָל בְּעֶבֶר הַנֶּסֶת סְמִיכֵנוּ
מְדָלָא הַרְגִּישָׁה מִסְתָּמָא לֹא רָאָתָה וְא"צ בְּדִיקָה וְכַמ"ש הַטּוֹר סס"י קפ"ד סְבָרָא זֶה בְּשֵׁם
הָרִשָּׁב"א בְּאִשָּׁה שְׂאִין לָהּ נֶסֶת וְעֶבֶר הַנֶּסֶת דְּסְמִיכֵנוּ אֵהָא מְדָלָא הַרְגִּישָׁה כֵּן י"ל דְּלִדְעָת
הָרִי"ף דְּסְמִיכֵנוּ מִפְּחַ סְבָרָא זֶה דְּהַרְגִּישָׁה אִפִּי בְּאִשָּׁה שְׂיִישׁ לָהּ נֶסֶת כֵּן יֵשׁ לְתַרְזַן לְהָרִי"ף
אֲבָל לְהַרְמַב"ם עֲדִינָן הַקו' בַּמ"ע דְּהָא אִיהוּ ס"ל דְּאִשָּׁה שְׂאִין לָהּ נֶסֶת אִסּוּרָה לְשֻׁמִּישׁ
לְעוֹלָם כ"א ע"י בְּדִיקָה דְלִפ"ת אֲלָמָא דְחִיּוּשֵׁינוּ לְשְׂמָא רָאָתָה וְלֹא סְמִיכֵנוּ לְטַעְמָא
דְּהַרְגִּישׁ וְאִמְאִי מַתִּיר בְּעֶבֶר הַנֶּסֶת וְלֹא בְּדִיקָה בְּלִי בְּדִיקָה לְכַתְּחִילָה וְאִין שׁוּם חִילּוּק בֵּין
יֵשׁ לָהּ נֶסֶת וְעֶבֶר הַנֶּסֶת לְשְׂאִין לָהּ נֶסֶת כֵּלָל וְהִנֵּה בְּחִדּוּשֵׁי עַל הַגַּמ' עָלָה בְּדַעָתִי לִזְמַר
דְּכִי הִיכִי דְחִיּוּשֵׁינוּ בְּאִין לָהּ נֶסֶת לְשְׂמָא תְּרָאָה מ"ת פִּינּוּ דְאִין לָהּ נֶסֶת חִיּוּשֵׁינוּ דִּוְסַת'
תְּלוּי בְּמַקְרִי' וְכַמ"ש הָר"ן פנ"ל וְמִש"ה חִיּוּשֵׁינוּ דְשְׂמָא מִחֲמַת חִימוּד תְּשֻׁמִּישׁ תְּרָאָה
וְכַמ"ש הַתו' בְּמַכִּילֵתִין דָּף מ"ה ד"ה הָאִי ד"נ כֵּן חִיּוּשֵׁינוּ בְּאִשָּׁה שְׂאִין לָהּ נֶסֶת דְּמַחֲמַת
חִימוּד לְתְּשֻׁמִּישׁ רָאָתָה קוֹדֵם הַתְּשֻׁמִּישׁ אָף לֹא מִצְאָתִי בְּשׁוּם מְפָרֵשׁ שֶׁכִּי כֵן עוֹד שְׁעֲדִינָן
לֹא עָלְתָה אַרוּכָה לְקו' הַנְּ"ל דְּאָף דְּנִיחוּשׁ לָהּ מ"מ נְסִמוּךְ עַל טַעְמָא דְּהַרְגִּישָׁה דְּכִינּוּ דְלֹא
הַרְגִּישָׁה מִסְתָּמָא לֹא רָאָתָה וְאִמְאִי מְצָרִיף בְּדִיקָה וְכַמּו' דְּסְמִיכֵנוּ אֵהָא טַעְמָא בְּעֶבֶרָה הַנֶּסֶת
אָף עַתָּה עֵינֵינוּ וְנ"ל דְּלִק"מ דְּהַרְמַב"ם לְשִׁטְתּוֹ אֲזִיל כִּי לְפִי מֵה שֶׁכִּי בְּרִישׁ פ"ח דְּהַלְכוֹת
א"ב וְכ' לְחֻלְק בֵּין יֵשׁ לָהּ נֶסֶת לְאִין לָהּ נֶסֶת וְכ' דִּישׁ לָהּ נֶסֶת הִינּוּ לְיוֹם קְבוּעַ וְגַם אִם
מְרַגְּשָׁת מַעֲצָמָה ע"י פִּיהוּק וְעִיטוּשׁ וְדַכּוּנְתָהּ אֲבָל אִין לָהּ נֶסֶת אִין לָהּ יוֹם קְבוּעַ וְגַם אִינָהּ
מְרַגְּשָׁת ע"ש.

מִש"ה נִיחָא דְלִגְבֵי אִשָּׁה שְׂאִין לָהּ נֶסֶת לֹא שְׂיִיף הַרְגִּישָׁה מִשָּׂא"כ בְּיֵשׁ לָהּ נֶסֶת סְמִיכֵנוּ
אִטַּעְמָא דְּהַרְגִּישָׁה בְּעֶבֶרָה זְמַן הַנֶּסֶת וְלֹא בְּדִיקָה דֹא"צ בְּדִיקָה לְכַתְּחִילָה וְיֵמָה שְׂמַצְרִיף
הַרְמַב"ם בְּדִיקָה לְכָל הַנְּשִׂים לֹא"ת וְלֹא סְמִיכֵנוּ אִטַּעְמָא דְּהַרְגִּישָׁה הִינּוּ הִיכָא דְשֻׁמִּישָׁה
חִיּוּשֵׁינוּ שְׂמָא סְבָרָה הַרְגִּישָׁת שְׂמֵשׁ הוּא כַּנְּ"ל: בְּחִדּוּשֵׁי עַל הַגַּמ' כְּתַבְתִּי דְּהָא דְאָמַר ר"י
א"ש ל"ש אֲלֹא בְּאִשָּׁה עֶסוּקָה דְּמַגּוּ דְּבַעֲיָא בְּדִיקָה לְטְהָרוֹת בְּעֵינָי נְמִי בְּדִיקָה לְבַעֲלָהּ אֲבָל
לְבַעֲלָהּ לֹא בְּעֵינָי בְּדִיקָה וּמְסִיק דְשֻׁמִּישׁ אֲשֻׁמוּעֵינוּ אִפִּי בְּאִשָּׁה שְׂאִין לָהּ נֶסֶת דְשֻׁמִּישׁ
הוֹכִיחַ זֶה מְדִיּוּקָא דְמַתְנִי' דְתַנִּי רִישָׁא צְרִיכָה לְהִיּוֹת בּוֹדְקַת חוּץ מִן הַנְּזָה וְהִיּוּשְׁבַת עַל
דָּם טוֹהַר דְּמִשְׁמַע הָא בְּתוּלָה שְׂדִמְיָה טְהוּרִים צְרִיכָה בְּדִיקָה מִשׁוּם חֲשַׁשׁ דְשְׂמָא נְשֻׁתָהּ
מְרָאָה דְמִים שְׂלָה וְקִשְׂיָא בְּסִיפָא דְתַנִּי וּמִשְׁמִישָׁת בְּעֵדִים חוּץ מִבְּתוּלָה שְׂדִמְיָה טְהוּרִים
וְאִמְאִי תְשֻׁמִּישׁ בְּעֵדִים אוּלֵי נְשֻׁתָהּ מְרָאָה דְמִים שְׂלָה וְצ"ל כְּתִי הַש"ס דְשֻׁמִּישׁ עֲכָרָן.

ואפתי קשׁיא קושׁית רשׁ"י דאפתי לפני התשמיש תבדוק מחשׁשא דנשׁתנה וצ"ל כתי רשׁ"י דכיון דלאחר תשמיש לא בעי בדיקה לטהרות אף לפני התשמיש לא בעי בדיקה משום דכל לבעלה לא בעי בדיקה ולא אצרכוה בדיקה דלפני התשמיש אלא משום אידי דלאחר תשמיש וכמ"ש במהרש"א ז"ל לפי רשׁ"י וא"כ מוכח ממתני' דכל לבעלה לא בעיא בדיקה והאי מתני' מייירי אפי' באין לה נסת וכמ"ש התוס' ד"ה דמתני' הא וכו' וא"כ שמואל לפרושי טעמא דמתניתין אמת לאשמועינן דלא הקשה קושׁית הש"ס אבל אליבא דהלכתא יש לומר דלא סבירא ליה שמואל הכי אלא כרחב"א לקמן: ובזה ישבתי פ"ה ר"ח שהביאו הרא"ש ספ"ק דלא תקשי עליו קושׁית רשׁ"י שם דקשׁיא לדידה דר"י א"ש אר"י א"ש והנה לכאורה יש להשיב ע"ז דאיהו אפשי לאשכוחי בבתולה שדמי טהורים אשה שאין לה נסת אשה שאין דמיה טהורים אלא בקטנה ונערה שלא ראתה מעולם ובאלו לא שייך אין לה נסת וכמ"ש למעלה דכל שלא ראתה היא בחזקת טהרה אמנם ל"ק מידי דלא מייירי אלא שלא ראתה בבית אביה אבל בבית בעלה אפי' ראתה כמה פעמים וה"ק ד' לילות נותנין לה אפי' מתוך יב"ח ומכ"ש דניחא לפסק הרמב"ם בפ"ד מהלכות א"ב דאפי' קטנה בעי בדיקה לאחר תשמיש ובקטנה אין חילוק אפי' ראתה ב"פ מיהו מפירש"י דף י' ע"ב ד"ה מתקנה לה ר' אלעאי וגם כמה שפירש"י במתני' פאן לא משמע פן ומיהו בלא"ה ניחא דמתני' מייירי נמי בהגיע זמנה לראות וראתה דנותנין לה כל הלילה ואפילו בעל כמה בעילות באותו לילה א"צ בדיקה פדתנן בפ' התינוקת וא"כ מייירי מתני' אפי' אין לה נסת ואפ"ה א"צ בדיקה לפני התשמיש מוכח דכל לבעלה א"צ בדיקה ואף דמשמע מדברי הרמ"א פגון בהגהה דאפי' אין לה נסת א"צ בדיקה לפני התשמיש אלא בפעם הראשונה בעילות אותו הלילה וכל הלילה פולה א"צ בדיקה אחר שבדיקה תחלת הלילה וא"כ לכאורה גם מנערה שראתה אין ראיה דא"ל דשאני הכא פיון שפכר בדיקה קודם ביאה ראשונה אין חובה עליה לבדוק עוד אף פכר פתבתי שאין דברי הרמ"א מוכרחים ברמב"ם ומתוס' דף י"ו ד"ה ב"ש מוכח להדיא דס"ל דצריכה בדיקה לפני תשמיש ותשמיש אפי' בלילה אחד וכ"מ מתוס' שם ע"ב ד"ה בדיקה ואבד העד וא"כ דברי נכונים לשיטת ר"ח דיש לומר דס"ל פן ולא קשה מידי קושׁית רשׁ"י וק"ל: קפז (א) בכדי שתושיט ידה כו'.

הטור כ' השיעור בכדי שתירד מן המטה והב"י תמה ע"ז דהא בגמ' רמיא אמתני' דתני אינה אחר זמן בכדי שתירד מן המטה דמתני' אינה הוא לאחר זמן פ"ה ראב"צ פדי שתושיט ידה לתחת הכר או להפסת ותטול עד ותבדוק בו כו' ומשני ר"ח מאי אחר אחר דאחר ולפ"ז ה' שיעורא דכדי שתירד מן המטה הוא שיעורא דאחר וליכא תו איסור א"ת ולא מחזקינן לה ברואה מחמת תשמיש וא"ל שהיו סוכרים פאוקימתא דרב אשי דמתרין התם אידי ואידי חד שיעורא הוא עד בינה פדי שתירד מן המטה ותדיח פני' אין עד בינה פדי שתושיט ידה תחת הכר או הפסת כו' דהא אסיקנא לר"א בקושׁיא הלכך קמה לה הלכתא כר"ח עכ"ד ולענ"ד נראה לתרץ כמ"ש בחדושי גמ' דאף דר"א נשאר בקושׁיא היינו דא"א לאוקמי מתני' דר"א מת"י דמוקי מתני' בעד בינה דאי מתני' מייירי בעד בינה גם הברי' מייירי בעד בינה וכמ"ש התוספות שם ד"ה האי עד בינה וכו' וז"ל דה"ל לפרושי בבריית' באין עד בינה פיון דמתני' מייירי ביש עד בינה עכ"ל וכה"ג כ' הרמב"ן ז"ל בחדושי אבן למאי דמוקי ר"ח דמתני' יתב שיעורא לאחר אחר לפ"ז י"ל דגם המתני'

מִיָּרִי בָּאִין עַד בְּיָדָה וְהִשְׁתָּא מִיָּרִי נְמִי הַבְּרִיָּיתָא דְוִמְיָא דְמִתְנִי בָּאִין עַד בְּיָדָה וּמִשׁ"ה כִּי שְׁהֵתָה בְּכַדִּי שְׁתַּרְד מִן הַמְּטָה אֵינָה טְמָאָה אֲלָא טְנֻמָּאת מַע"ל וּפְטוּרִים מֵא"ת אֲבָל אֵי הָיָה הָעַד בְּיָדָה אִפִּי שְׁהֵתָה בְּכַדִּי שְׁתַּרְד מִן הַמְּטָה חֵיבָתָה בֵּא"ת מִשׁוּם דְּאִינְדִּי וְאִינְדִּי חַד שְׁיַעוּרָא הוּא וְלֹא נִדְחוּ דְבָרֵי רַב אֲשֵׁי לְגַמְרֵי רַק בְּמֵאֵי דְבַעֵי לְאוּקְמֵי מִתְנִי דְמִיָּרִי בְּעַד בְּיָדָה בְּהָא סְלָמִי בְּקֻנְשֵׁיא אֲבָל בְּגוּף הַדִּין דְבָרֵי ר"א קִיָּיִמִים וְאַף ר"ח י"ל דְלָא פְּלִיג עֲלֵיהּ אֲלָא בְּאוּקְיַמְתָּא דְמִתְנִי אֲבָל מוֹדָה לר"א בְּמָה דְאָמַר דְּאִינְדִּי וְאִינְדִּי חַד שְׁיַעוּרָא הוּא דְמַה"ת יַחְלֻקוּ ר"ח ור"א בְּמִצִּיאוֹת וּמִשׁ"ה פְּסֻק הַטּוֹר שְׁפִיר (אח"ז רְאִיתִי שְׁפֵן כ' ג"כ בַּס' תל"מ) וְכ"נ מִדְּבָרֵי הַרְשָׁב"א בַּת"ה א דְלָא לְדַחוּ דְבָרֵי ר"א מִהִלְכְּתָא וְכ"כ הַב"ח שְׁפֵן דַּעַת הַרְשָׁב"א וְע' בַּלח"מ פ"ה מִהִלְכוֹת שְׁגָוֹת מ"ש לְדְבָרֵי הַב"י וּבְכַאֲמַת דְבָרֵי הַב"י מְגַנְמָמִים וְצ"ע מִיְהוּ מַה שְׁהִרְגִישׁוּ הַגְּדוֹלִים עַל הַטּוֹר ק' נְמִי עַל פִּירִש"י בְּמַכְלִיתִין ד' ס' ע"ב ד"ה בְּעֵלָה בֵּא"ת יַע"ש וְע' בְּרִש"י יוֹמָא דָּף ו' וְעֵינִן בְּרַמְבַּ"ם פ' ה' מִהִלְכוֹת שְׁגָוֹת שְׁכ' וְז"ל וְאִם שְׁהֵתָה כְּדִי שְׁתַּרְד מִן הַמְּטָה וְתַדִּיחַ אֶת פְּנֵיהּ וְאַח"כּ קִנְחָה עֲצָמָה וְנִמְצָא דָם בְּעֵלָה טְהוֹר עַכ"ל וּלפ"ז אֲפֹשֶׁר לִינְשַׁב דְבָרֵי הַטּוֹר דְּדוֹקָא אִם שְׁהֵתָה בְּכַדִּי שְׁתַּרְד מִן הַמְּטָה וְתַדִּיחַ וְאַח"כּ קִנְחָה הוּא דְמִיקְרֵי אַחַר אַחַר וְהַטּוֹר כ' כְּדִי שְׁתַּרְד מִן הַמְּטָה וְתַדִּיחַ כּו' וּמִיָּרִי שְׁמִצָּאָה מִיָּד ע"י הַדְּחָה בְּלֹא קִינּוּחַ דְזוּ מִקְרֵי תוֹף זְמַן וְדוּק: בַּש"ף ס"ק א' וְז"ל מִיָּד בְּכַדִּי כּו' פְּלוּמַר אִם רְאֵתָה מִיָּד בְּשִׁיעוּר זֶה אַע"ג דִּי"ל אַחַר תַּשְׁמִישׁ רְאֵתָה מ"מ פִּינּוּן דְּהִיָּתָה חֵיבָתָה א"פ מִיָּקְרֵי רוּאָה מ"ת אֲבָל אַחַר הַשִּׁיעוּר הִיָּה טְהוֹרָה אַע"ג דִּי"ל דְּקוֹנְדָם לְכֹן רְאֵתָה יִצְאָה מְכַלָּל רוּאָה מ"ת וְכו' אֲבָל אִם בְּדָקָה מִיָּד אַחַר תַּשְׁמִישׁ וְלֹא מְצָאָה פְּלוּם וְאַח"כּ רְאֵתָה אִפִּי תוֹף שְׁיַעוּר זֶה לֹא מִיָּקְרֵי רוּאָה מ"ת וְכ"ז פְּשוֹט עַכ"ל וְלַעֲנִי דְבָרֵי תְמוּהִים דְּמַמ"נ דְּמֵאֵי מִיָּרִי אִם פְּנוּנְתוֹ שְׁמִיָּד א"ת קִנְחָה עֲצָמָה וּמְצָאָה טְהוֹרָה וּבְדִיקָה דְנִקְט לְאוּ דוֹקָא קִשָּׁה מַה יוֹעִיל לְהַתִּיר הַקִּינּוּחַ דְלִמָּא לְעוֹלָם מִקְוֹדָם לְכֹן הָיָה וְאֵלּוּ בְּדָקָה שְׁפִיר הִיָּתָה מוֹצֵאת מִיָּד וְכִינּוּן דְאַח"כּ רְאֵתָה תוֹף שְׁיַעוּר אִיסוּר א"ת מִיָּקְרֵי רוּאָה מ"ת וְלֹא יִצְלִל הַקִּנּוּחַ וְאִם פְּנוּנַת הַש"ף בַּמ"ש שְׁבְדָקָה מִיָּד הִיָּנּוּ בְּדִיקָה מִמֶּשׁ בְּחוּרִין וְסִדְקִין קִשָּׁה פִּינּוּ דְבְּדָקָה מִיָּד א"ת בְּדִיקָה יָפָה וְאַח"כּ רְאֵתָה תוּ א"א לְאַשְׁפּוּחֵי שְׁיִהָיָה הָרְאִיָּה תוֹף הַשִּׁיעוּר אִיסוּר א"ת וְא"כּ מֵאֵי אִירֵיא שְׁבְדָקָה בְּנִתִּים אִפִּי לֹא בְּדָקָה בְּנִתִּים נְמִי לֹא מִיָּקְרֵי רוּאָה מ"ת פִּינּוּן דְּהוּא אַחַר שְׁיַעוּר אִיסוּר א"ת וְחִילְקֵי דִידִיקָה מְהָא שְׁכ' הַרְשָׁב"א בַּת"ה הוּבָא פְּאֵן בַּב"י אֵהָא דְגַרְסִינָן בַּפ"ק דְּנִדְהָ בְּעֵי ר"א מַר"ה אִשָּׁה מְהוּ שְׁתַּבְּדוּק עֲצָמָה כְּשִׁיעוּר וְסַת כְּדִי לְחַיִּיב אֶת בְּעֵלָה חֲטָאת א"ל וְמִי מְשַׁכַּח לָהּ בְּדִיקָה כְּשִׁיעוּר וְסַת וְהַתְנִיא אֵיזָה שְׁיַעוּר וְסַת מְשַׁל לְשִׁמְשׁ נְעַד וְכו' הָיָה וְסַת שְׁאֲמָרוּ לְקִנּוּחַ וְלֹא לְבְּדִיקָה ע"כ וּמִזָּה הוֹכִיחַ הַרְשָׁב"א בְּשַׁעַר הַפְּתָמִים דְלְעוֹלָם לֹא מְשַׁכַּח בְּדִיקָה תוֹף שְׁיַעוּר וְסַת לְחַיִּיב בְּעֵלָה חֲטָאת וְאַפִּי הָיָה עַד בְּיָדָה וְהוֹקְשָׁה לוֹ מְהָא דְאַמְרִינָן בַּפ"כּ כַּה"י אֵיזָהוּ לְאַחַר זְמַן פִּי רַאב"צ כְּדִי שְׁתוּשִׁיט יָדָה לְתַחַת הַפֶּר אוּ תַחַת הַכֶּסֶת וְתַטְוִל עַד וְתַבְּדוּק וְתִי תַבְּדוּק דְתַנִּי לְאוּ דוֹקָא אֲלָא שְׁתַּקְנַח וְהִיָּנּוּ דְקַתְנִי מִתְנִי וְתַדִּיחַ פְּנֵיהּ עַכ"ל וְהִנֵּה לְכַאוּרָה אֵין לְדְבָרֵי מוּבָן דְּמֵאֵי קִשָּׁא לִיָּה דַּבַּפ"ק אֲמָרִינוּ דְלֹא מְשַׁכַּח שְׁיַעוּר וְסַת בְּבְדִיקָה וְאֵלּוּ בַּפ"כּ כַּה"י מִיָּרִי בְּשִׁיעוּרָא דְאַחַר זְמַן לַעֲנִין א"ת וְע"כ צ"ל בְּכּוֹנְנָתוֹ כַּמ"ש הַב"ח ז"ל וְז"ל צ"ל דְּהַרְשָׁב"א דְקַדְקַד לְהַקְשׁוֹת מִתוֹף הַדְּיוּק דְמִשְׁמַע דוֹקָא בְּכַדִּי שְׁתוּשִׁיט לְתוֹף הַפֶּר וְתַטְוִל עַד וְתַבְּדוּק הוּא דְאֵינוּ חֵיב חֲטָאת אֲלָא בֵּא"ת קָאֵי אֲבָל אִם הָיָה עַד בְּיָדָה חֵיב חֲטָאת נְמִי אֵיפָא בְּכַדִּי שְׁתַּבְּדוּק וּבַפ"ק דְּנִדְהָ

מוכח דאפלי עד בינדה לא משפחת תוף שיעור נסת לחייב בעלה חטאת ועל זה תי הרשב"א דמסתברא דתבדוק דקתני בפ' כל היד לאו דוקא אלא שתקנח ונתם דאיפא א"ת פיון שאין עד בינדה עכ"ל אלמא דס"ל להרשב"א דמיד דנשלים שיעור חיוב חטאת מיד מתחיל שיעור א"ת ואין לו משוף זמן כלל לשיעור א"ת אלא בכדי שתטול העד ואם שיהיה יותר מזה מיקרי אחר אחר ואין איסור א"ת וא"כ פיון דשיעור בדיקה הוא יותר משיעור נסת פדמוכח לעיל שאינו אלא לקנח וא"כ מה שנמשך השיעור בדיקה יותר משיעור קנח אפי' אי נימא דשיעורן שנה וכדמוכח התם דף י"ב דאמר מה שתבדוק לא"ת מ"מ אם תקנח עוד אחר שיעור בדיקה נדאי דאחר אחר הוא וא"כ לא ידעתי שום מציאות לדיון זה שחידש הש"ך.

וכן מבואר ברמב"ם פ"ה מהלכות שגגות ד"ו שכ' אם קנחה עצמה וכו' ע"ש משום דלא משפחת לה בבדיקה ואפ"ל לענין איסור א"ת לא משפחת לה בבדיקה אלא בעד בינדה והרמב"ם שם כתב כדי שתטול עד וכו' וא"כ מיקרי באין עד בינדה מש"ה כ' ואח"כ קנחה עצמה ע"ש: ומדי דברי במ"ש הרשב"א להוכיח ע"כ דהך דתבדוק דקאמר הש"ס לאו דווקא והיינו ע"פ מה שפירש הב"ח דס"ל להרשב"א דמשמענות הלשון משמע דדוקא בכדי שתושיט ידה הוא דליפא חיוב חטאת אלא בא"ת הא אלו הני עד בינדה אפילו חיוב חטאת איפא נ"ל דמנכרחים אנו לדבריו ו"ל דאל"כ ק' מאי רמי הש"ס על מתני' מברייתא במתני' תני פדי שטרד מן המטה ותדיח ובברייתא קתני פדי שתושיט ידה ותטול עד ותבדוק בו מאי קושיא הא במתני' לא תני אלא פדי שתדיח וכו' מש"ה נמשך שיעורא בכדי שטרד אבל בברייתא דתניא ותבדוק מש"ה לא יהיב שיעורא אלא פדי שתושיט ידה לתחת הכר וכו' וכבר הרגישו בקושיא זו בחדושי הרמב"ן והר"ן ו"ל וכתבו לתרץ דמה דקתני שתדיח ל"ד אלא בדיקה ודבריהם דחוקים דמ"מ מנ"ל להקשות דלמא מתני' דוקא קאמר הדחה וקנח בעלמא אבל לפי דקדוקו של הרשב"א ו"ל ניחא משום דקשיא ליה מדתני בברייתא פדי שתושיט ידה וכו' ותטול עד ותבדוק בו משמע הא אלו עד בינדה אפילו חיוב חטאת איפא נאי ס"ד דברייתא תבדוק דוקא קתני ק' הא תני איזה שיעור נסת משל לשמש ועד וכו' אלמא דלא משפחת שיעור נסת בבדיקה א"ו דתבדוק דקתני בברייתא ל"ד אלא הדחה ומש"ה מקשה שפיר: (ב) משמשת ג"פ.

היינו עם פעם אחד דהיינו עוד ב"פ ועמש"ל בסימן קפ"ו אדברי מ"י שפסי' זה גם מ"ש לעיל דלדעת הרמב"ד בס' בעה"נ דכ"ז שלא בדיקה לפני התשמיש אינו מן המגנן דאולי ראתה לפני התשמיש אפילו אי נימא דדעת הרמב"ד כן הוא מ"מ מן סתימות שאר פוסקים לא משמע כן אלא דכל שבדיקה מיד אחר התשמיש בתוף זמן איסור א"ת רואה מ"ת מיקרי אע"ג דלא בדיקה לפני התשמיש וכן מוכח בדרישה לעיל סימן קפ"ו שכתב על הב"י שכתב דכל שצריכה בדיקה לא"ת ממילא משמע דצריכה בדיקה לפני התשמיש ונ"ל ואין טעם לדבר אם לא שנאמר שפדי להוציאה בלא פתובה אם תראה ג"פ מ"ת מ"ה הוצרכו גם כן קודם לכן פדי שלא תאמר גם לפה"ת הנה הדם עכ"ל משמע דוקא לענין פתובה מצי היא למטען שמא קודם התשמיש הנה והטעם פיון ששטר פתובה בידה אע"ג דהיא טוענת שמא פיון שגם הבעל אינו טוען ברי שתפסיד פתובה מחויב לשלם וכמבואר בח"מ סי' פ"ב סעיף ב' בטוען בשטר ושניהם טוענים שמא שמחויב לשלם (מיהו י"ל דש"ה דא"ל אלו פרע שטרה בידו מה בעי ועוד יש לחלק בגוונא אחרניא

ועיין בסוטה דף כ"ה ע"ב ד"ה בה"א או שותתת וכו') משא"כ לענין איסור דקיי"ל דספק איסור לחומרא וכ"כ בס' המלחמות בפ' אלמנה ניוזנית דבדיקה שלפני התשמיש אינה אלא לטובתה כדי שלא נקלקל אותה שלא מן הדין דאולי קודם תשמיש היה ע"ש מוכח דאם לא בדיקה לפני התשמיש אפילו הכי מיקרי רואה מ"ת וכן מוכח מדברי הפוסקים לעיל סימן קפ"ו במה שהקשו על הרי"ף וגם דעת הראב"ד בס' בעה"נ נוטה לפי' הראשון שכתבתי לעיל בסימן קפ"ו יע"ש: (ג) ג"פ דם על עד שלו וכו'.

וכתב בתשובת פמ"א ח"ב סי' קכ"ו דכ"ז מיירי שמצא בעד שלו שהוכן לקנח בו א"ת וקנח עצמו בו אבל אם לא קנח בעד שלו רק שנמצא בנגד שלו בכתונתו א"כ לא הוי רק כמו שאר פתם הנמצא ולא מצינו שניחוש לכתמים בנגד האיש בכל הש"ס כ"א בבגדי אשה עכ"ד ולפ"ז נ"ל דהא דאסורה לשמש פנמצא ג"פ על עד שלו דוקא בעד שקנח עצמו לא"ת אבל בנמצא פתם בכתונת שלו ג' פעמים א"ת אינו אלא כמו שאר פתם ואפילו אם נמצא נמי בכתונתה י"ל דבא לאחר זמן שיעור אשם תלוי ומה שנמצא בשלו דלמא מעלמא אתי ותלינו לענין זה שלא לאסרה עולמית בלא בדיקת שפופרת כנלע"ד: אמנם מה שנתראה מדבריו שם ם דאם נמצא על נגד שלה שלא ע"י בדיקה אפילו מיד אחר תשמיש אין לה אלא דין פתם פינו דמצאה שלא ע"י בדיקה כבר השגתי עליו בסימן קפ"ג ועכ"ז יש סעד לדבריו מן הפוסקים וכ"כ לקמן סי' ק"ץ שהדין עמו: (ד) וי"א שאין אנו בקיאים.

כתב הש"ך סק"ז ונאסרה על בעלה צ"ע אי מחמירין מה"ט דאין אנו בקיאים לאסרה לכל העולם היכא שהחזקה בג' אנשים עכ"ל ובס' מנ"י כתב וז"ל ובס' בעל הנפש משמע דאין לחלק עכ"ל ואני אומר אף אם פדבריו פן הוא שמשמע פן בס' בעה"נ בהיות שם הנ"ל אינו פעת תח"י מ"מ מסתפק הש"ך אחר ששאר הפוסקים לא חלקו בין זמן הזה לדורות הראשונים אלא פנלם כתבו השיעור משמע דאף אנו בקיאים הרמ"א חשש לדעת הי"א שבס' בעה"נ מ"מ י"ל דלא חשש אלא לאסור למי שהחזקה אבל לא לעלמא והא חזינו דהרמב"ם סבירא ליה דלשלישי לא מהני בדיקה וצריכה שתתגרש דוקא ותבדוק ושרי' לעלמא ע"י בדיקה וכמ"ש המ"מ לדעתו בתחלת דבריו ועיין שם בסוף פרק ד' מהלכות אסורי ביאה אלמא דמקילינו טפי לעלמא אע"ג שפבר החזקה לג' אנשים וכן יש לומר לדין דחיישינו לדעת הי"א דלא בקיאים בשיעורא מ"מ ה"מ לאותן אנשים שפבר החזקה בביאות איסור מה שאין פן לעלמא סמכינן אשאר פוסקים דס"ל דאנו בקיאים בשיעורא: (ה) נוטלת שפופרת.

עיין במנ"י שדקדק מדברי הרמב"ם שמתחלה מכנסת השפופרת עד מקום שהיא יכולה ואח"כ מכנסת בתוך השפופרת מכחול ובראשו מוהך ודופקת אותו עד שמגיע המוהך לצואר הרחם וע"ש הטעם ולפ"ז ה"ה פשהיא מוציאה תחלה מוציאה המכחול מתוך השפופרת וכן נראה לשון הרמב"ם שם: (ו) שהוא מן הצדדים.

כתב הש"ך ס"ק י"א משמע דאם לא נמצא על המוהך בין שנמצא בצדדי השפופרת בין שלא נמצא עליו מותרת כו' עכ"ל אמת שפן משמע מדברי הפוסקים וכ"מ לכאורה מלשון הברייתא המובא בש"ס דף ס"ו דתנ"י כיצד בודקין אותו מביאים שפופרת וכו' אם נמצא דם על ראש המוהך בידוע שפן המקור הוא בא לא נמצא דם על ראשו בידוע

שמן הצדדים הוא פא ע"כ ומדתני לא נמצא דם על ראשו ולא תני נמצא על הצדדים
בידוע כו' א"ו דכיון דלא נמצא על ראשו בין שנמצא על הצדדים ובין שלא נמצא דם
כלל לעולם תלינו שהוא מן הצדדים אף הענין תמוה מאד דכיון דלא נמצא כלל מה"ת
למיתלי בצדדים טפי מבמקור ובב"י וכ"כ בכ"מ דטעמא משום דרוב נשים אינן רואות
מחמת תשמיש כל דמצינו למיתלי בה להיתרא שלא תצא מכלל הנשים תלינו כיון דאיפא
רגלים לדבר שהרי נדבק ולא נמצא בראש המכחול עכ"ל לא ידעתי מה יענה רבינו ב"י
באשה שאין לה נסת דלדעת הרא"ש והרמב"ם לעולם צריכה בדיקה לא"ת ולדעת
הרי"ף עכ"פ ג"פ הראשונים צריכה בדיקה וכתב הר"ן הביאו בב"י ס' קפ"ו דטעמא
דצריכה בדיקה משום דכיון דאין לה נסת נראה מענינה שראייתה בא לה כפי המקריים
כו' ולפיכך יש לחוש שמה אף מחמת תשמיש תראה עכ"ל הרי דעכ"פ באשה שאין לה
נסת עלולה לראות מ"ת וא"כ אמאי נתלי להקל והא הברייתא מייירי באשה שאין לה
נסת מדתני סיפא ואם יש לה נסת אלמא דרישא מייירי בשאין לה נסת וכמ"ש הש"ך
לעיל בס' קפ"ו ואפילו לדעת המפרשים שפירשו דרישא דברייתא מייירי נמי באשה
שיש לה נסת וכמ"ש הש"ך שם מכ"מ מסתימות הפוסקים שכתבו לה בדיקה ולא חלקו
בין אשה שיש לה נסת לאין לה נסת אלמא דס"ל אפילו באשה שאין לה נסת מהני הך
בדיקה הגם שאפשר ליישב קושיא זו בדוחק: מ"מ עדיין ק' לי דאי ס"ד דהיכא דלא
נמצא כלל אמרינו מן הצדדים הוא וא"כ אף שתראה אחר כך מ"ת תלינו הפל במן
הצדדים וטהורה היא לבעלה אם כן הגע בעצמך אשה שראתה ג"פ מחמת תשמיש ואח"כ
עברה ושימשה ולא ראתה כלל ואחר כך שימשה ג"פ רצופים וראתה מחמת תשמיש
תהא האשה טהורה לבעלה דהא כתב הרמ"א בהגה"ה סעיף יו"ד דתשמיש שלא ראתה
עדיף מבדיקת שפופרת וכיון דבבדיקת שפופרת אמרינו היכא דלא נמצא כלל בידוע
שהוא מן הצדדים כן נימא נמי בתשמיש שלא ראתה דכל דם שתראה אחר כך תלינו מן
הצדדים והוא דבר זר שאין השכל גוזר דדל מהכא הראיות הראשונות לא יתא אלא
שלא ראתה מעולם והשתא נתקלקלה וראתה ג"פ רצופים דאסורה לו לעולם וכי זו
שראתה גם מקודם ג' ראיות אלא שפסקה פ"א ולא ראתה עדיפא והא ודאי ליתא וכ"מ
מהש"ך בס"ק ל"ג שהביא ראיה מן התשובות מיימוני שהביא בס"ק י"א מוכח דלא מהני
הפסקה זו אלא לענין שפופרת לשמש אח"כ אבל אם ראתה אח"כ ג"פ רצופים אסורה
וכמו שאכתוב לקמן וא"כ הא דתני לא נמצא על ראשו בידוע שהוא מן הצדדים היינו
שלא נמצא על ראשו אלא על הצדדים בהא אמרינו בידוע שהוא מן הצדדים אבל בלא
נמצא כלל לא מייירי בברייתא כלל (ולכאורה יש לדייק מלשון הש"ס מדלא אמר נמצא
על הצדדים בידוע שהוא מן הצדדים לא נמצא על הצדדים בידוע שהוא מן המקור משמע
דאף אם לא נמצא על הצדדים ולא על ראשו נמי מותרת ויש לדחות ועיין בשו"ת כנ"י)
אלא דהרמ"א ס"ל דלענין זה מהני עכ"פ דמותרת לשמש אח"כ והוציא דין זה מהגה"מ
שהביא בהש"ך ס"ק י"א וכמו שאכתוב לקמן וכן הוא בהדיא בתוספתא בלשון הברייתא
ההובא בש"ס נמצא על ראשו וכו' נמצא על הצדדים בידוע וע"ש וכן מוכח מדברי
הראב"ד בס' בעל הנפש שהביא בב"י בס"י זה שאין לנו עכשיו בדיקה זה שאין אנו
בקיאים בין ראשו לצדדים עכ"ל ואי ס"ד דהיכא דלא נמצא כלל לא בראשו ולא בצדדים
נמי אמרינו בידוע שהוא מן הצדדים ק' איך סתם וכתב שאין לנו עכשיו בדיקה זו הא

עכ"פ יש לנו בדיקה היכא דלא נמצא פלל שום דם וכי טח עינינו מראות אם ישנו או לאו ודברי הב"ח שכתב פי' אחר לדברי הראב"ד שטעמו שאין אנו בקיאים להכניס השפופרת וכו' תמוהים מאד וגם הרא"ש כ' על דברי הראב"ד הנ"ל ונ"ל ואין נראה דמה בקיאות שינה בין אם הדם על ראשו או על הצדדים משמע נמי כ"ז שלא נמצא על הצדדים לא אמרינו מן הצדדים הוא וכדברי התוספות שהבאתי לעיל אף שבגמרא דידן לא נאמר פן הא פתב הרשב"א בתה"א בדין ותולה במכתה בברייתא זו שפן דרף הש"ס להוסיף על לשון הברייתא וה"ה יש לומר דכן דרף לקצר ועלה בדעתי לתרץ מה שהקשיתי דאמאי נתלה היכא דלא נמצא פלל במן הצדדים טפי מן המקור דהיינו טעמא שהרי כתב הב"י דמה שנותנים מוה בראש המכחול מפני הדם כ"ש ניקר במוה מה שאינו ניקר בעץ וכה"ג י"ל שגם בשפופרת של אבר אינו ניקר וא"כ היכא דלא נמצא פלל אמרינו בנודאי מן הצדדים הוא בא ומה שאינו נראה לפי שאינו ניקר אף בכל זה לא נתקרה דעתי והוא דוחק מפמה טעמים ודא דהב"י פתב עוד טעם דנותנין מוה פדי שלא ישרט בראשו וא"כ מוכח דאף בעץ ניקר וה"ה באבר וכן מעיד החוש והשכל ועוד שהרי הרמ"א פתב דתשמיש שלא ראיה עדיף מבדיקת שפופרת ולפ"ז בדיקת שפופרת נדאי דעדיף דהוא מהני אפילו ראיה אחר כף ג"פ מחמת תשמיש אמרינו דמן הצדדים הוא משא"כ בתשמיש שלא ראיה וכמו שהוכחנו לעיל: והנה הב"ח כ' מטעמא דנפשיה דמש"ה תלינו מן הצדדים בלא ראיה דאלו הני מן המקור אין לחלק בין אצבעות או פחות והכל שנה לראות בהם משא"כ אי מן הצדדים הוא יש לחלק בין אצבע לאצבע או בין פח לכח ומש"ה פשלא ראיה פלל אמרינו דנודאי מן הצדדים הוא ומה שלא ראיה לפי שלא הנה שנה לאצבע דידיה או לכחו ומלבד שדבריו הם נגד הסמ"ג והסה"ת שכתבו דלא שרינו לבעל שני אלא מפח ס"ס וכמבואר בב"י דמוכח דאף אם הוא מן המקור נמי יש חילוק בין אצבע לאצבע או בין פח לכח גם זולת זה אין לדבריו שחר וקיום (וכן הק' חכם א' להגאון הב"ח בעצמו בס' תשובת הגאונים בתראי סימן ל"ד ולא נמצא שם תשובה על קושיא זו) דא"כ למה שרינו לבעל שני טפי מלבעל ראשון דממ"נ אי חיישינו דלמא מן המקור הוא א"כ גם בבעל השני נדאי תראה ואי דמסתמא תלינו להתיר שהוא מן הצדדים גם לבעל הראשון נתיר.

וכבר השיגו בזה בשו"ת אמונת שמואל סי' נ"ו ומלת בבדיקה שכ' שם הוא ט"ס ומחמת זו לא עמד בשו"ת מהרמ"ז על פנונת א"ש וכ' מה שכ' וכ"כ במנ"י שהוא ט"ס ומה שכ' במנ"י ליישב השגות הא"ש על הב"ח ונ"ל פינן דעכ"פ הןחזקה אצל בעלה הראשון לראות מחמת תשמיש ואף שפא מן הצדדים מ"מ שפא פ"א תראה דם מן המקור ותשמיש עם בעלה ע"כ תנשא לשני ולפי שאין האצבעות שוין אולי לא תראה אצלו עכ"ל דבריו תמוהים דא"כ למה שרינו בבדיקה לבעלה הא' פהספמת רוב הפוסקים חוץ מרש"י ורמב"ם.

ואמאי דאף שע"י בדיקה נתברר שהוא מן הצדדים מה בכך דהא בלא"ה תלינו שהוא מן הצדדים דמה"ט שרינו לה לבעל השני אלא שאצל בעל הראשון חיישינו אולי תראה פ"א מן המקור א"כ מה יושיענו הבדיקה סוף סוף איתא להאי חששא.

גם בלא"ה דְּכָרְיוֹ תְּמוּהֵיהֶם דָּאָף הַב"ח לָא קִאָמַר דְּתַלְיִנָּן בְּצַדְדִּים דְּנוֹקָא לְעַנְיָן שְׁלֵא לְאַוְסְרָה לְעוֹלָם מ"מ מוֹדָה דְּצָרִיכָה ז"נ כְּמוֹ בְּבַעַל ב' וּג' וּא"כ מַה תְּקַלָּה אִיפָא דָּאָף שְׁתַּרְאָה דָּם מְמַשׁ מְמַקּוֹר תְּסַפֵּן ז"נ גַּם מ"ש עוֹד בַּמַּנ"י וְז"ל וְעוֹד י"ל דְּלִכְּהָ אֶסְרִינָּן לְבַעַל הָרְאִשׁוֹן פְּדִי שְׁלֵא יְהֵא לְעוֹלָם עוֹמְדָת בְּסַפְקָא אִיסוּר עַכ"ל גַּם בְּזָה דְּכָרְיוֹ דְּחוּקִים דְּכִינָּן דְּשִׁרְיָנָּן לְבַעַל הַשְּׁנִי אַע"ג דְּלִיפָא אֵלָא חֲדָא סְפִיקָא לְשִׁיטַת הַב"ח אִי מִן הַמְּקוֹר אוֹ מִן הַצְּדָדִים ע"כ צ"ל מְשׁוּם דְּמִסְתַּמָּא תְּלִינָּן שְׁהוּא מִן הַצְּדָדִים א"כ מַה סְפַק אִיסוּר יֵשׁ כָּאן דְּתַלְיִנָּן בְּצַדְדִּים וּמ"ש לְעוֹלָם אוֹ ב' וּג' פְּעַמִּים דְּהָא אַם בְּדָקָה בְּשׁוֹפְרַת בְּבַעַל הָרְאִשׁוֹן שְׁרִי אַפִּי לְבַעַל הָרְאִשׁוֹן פִּינָן דִּידוּעַ שְׁהוּא מִן הַצְּדָדִים וּא"כ אָף דְּלֵא בְּדָקָה נְמִי מֵאִי סְפַק אִיסוּר יֵשׁ כָּאן פִּינָן דְּמִסְתַּמָּא תְּלִינָּן בְּצַדְדִּים לְשִׁיטַתוֹ דְּמַה"ט שְׁרִיָּא לְבַעַל הַשְּׁנִי וְהַשְּׁלִישִׁי וְתַמָּה אֲנִי עַל הַמַּנ"י שְׁיָרְד לְהַצִּיל וְלֵא הַצִּיל וּבַר מִן דִּין קִשְׁיָא קוֹשְׁיַתְנּוּ הַנְּז"ל מַה דְּקִשְׁיָא נְמִי לְתִי הַב"י דַּא"כ דְּהִיכָא דְּלֵא רְאָתָה דָּם כָּלָל ע"י בְּדִיקַת שְׁוֹפְרַת אֶמְרִינָּן בְּיָדוּעַ שְׁהוּא מִן הַצְּדָדִים דָּאִי מִן הַמְּקוֹר הִיָּה בָּא דָּם גַּם עֵתָה א"ו שְׁהוּא מִן הַצְּדָדִים א"כ הִיכָא שְׁהוֹחֲזָקָה ג"פ וְאַח"כ שְׁיִמְשָׁה וְלֵא רְאָתָה נְמִי נִימָא הִכִּי בְּיָדוּעַ שְׁהוּא מִן הַצְּדָדִים וְאַפִּי הוֹחֲזָקָה לְרֵאוֹת אַח"כ שְׁרִיָּא וְהָא וְדָאִי לִיתָא וְכַמְש"ל וּא"ל דְּלְשִׁיטַת הַב"ח לָא קִשְׁיָה מִיָּדִי דְּבִשְׁלָמָא בְּבִדִיקַת שְׁוֹפְרַת שְׁפִיר אֶמְרִינָּן בְּיָדוּעַ שְׁהוּא מִן הַצְּדָדִים וְמַה שְׁלֵא רְאָתָה כָּלָל דְּכִי הַשְׁוֹפְרַת לֵא הִיָּה שְׁוֹה לְאַצְבָּעוֹ אוֹ לְכַחוֹ מִשְׁא"כ בְּשִׁמְשׁ' וְלֵא רְאָתָה דְּלִיפָא לְמִימַר הִכִּי דְּהָא הוֹחֲזָקָה לְאַצְבָּע שְׁלוֹ וּבְכָל הַכַּחוֹת וּא"כ מַה שְׁלֵא רְאָתָה עֲכָשְׁוֹ אִין לְמַתְלִי בְּצַדְדִּים טְפִי מְבַמְקוֹר אַפְתִּי קִשְׁיָא אִיף כ' הַרְמ"א דְּשִׁמְשָׁה וְלֵא רְאָתָה עֲדִיף מִן בְּדִיקַת שְׁוֹפְרַת הָא לְפִי זָה גֵרַע וְגֵרַע וְכַמְש"ל: כָּלָלָא דְּמִלְתָּא שְׁאִין לְדְּכָרִים אֵלוֹ שְׁוֹרֵשׁ וְעִיקָר עַד שְׁאֲנִי תַמָּה מְאֹד עַל הַשְּׁ"ף שְׁכ' וְז"ל מְשַׁמַּע דָּאִם לֵא נְמַצָּא עַל הַמּוֹד וְכו' בֵּין שְׁלֵא נְמַצָּא כָּלָל מוֹתֵרַת וְכוּן מְשַׁמַּע מְדַבְרֵי הַפּוֹסְקִים וְכו"כ הַב"ח וְכו' הַטַּעַם דְּאֵלוֹ הִיָּה מִן הַמְּקוֹר גַּם עֲכָשְׁוֹ הִיָּה נְמַצָּא עַל רֵאשׁ הַמְּכַחוֹל ע"כ מְשַׁמַּע דַּס"ל בְּלֵא נְמַצָּא דָּם כָּלָל אֶמְרִינָּן בְּיָדוּעַ שְׁהוּא מִן הַצְּדָדִים דְּהָא הוּא מְצִינָּן עַל הַשְּׁ"ע שְׁכ' וְאַם לָאוּ בְּיָדוּעַ שְׁהוּא מִן הַצְּדָדִים וְע"ז כ' דְּכָרִים אֵלוֹ וְכו"כ בַּס' א"ש סִי' א' וְכוּן נְרָאָה מַט"ז סַק"ו וּא"כ לְדַעְתָּם אַפִּי רְאָתָה אַח"כ כְּפָה פְּעַמִּים תְּלִינָּן מִן הַצְּדָדִים וְהוּא תִימָא וְכַמְש"ל וּבִיּוֹתֵר נְפִלְאִתִי מְאֹד עַל הַשְּׁ"ף שְׁמִסִּיִּים וְז"ל וְכוּן הוּא בְּתַשׁוּבַת מִיִּמּוֹנֵי פ"ד מֵהִלְכוֹת א"ב בְּשֵׁם רִיצַב"א נ"ל דְּאַפִּי בְּדָקָה עֲצָמָה ע"י שְׁוֹפְרַת וְלֵא מְצָאָה דָּם כָּלָל מוֹתֵרַת לְשִׁמְשׁ אַח"כ דְּלִמָּא נְתַרְפֵּאת שְׁהָרִי ע"י הַכְּנַסַת הַשְׁוֹפְרַת רְגִילָה לְרֵאוֹת כְּמוֹ ע"י אֲצָבַע וְכו' וּפְשׁוּט הוּא עַכ"ל מְשַׁמַּע מְדַבְרֵי שְׁדַבְרֵי הַגַּה"מ וְדַבְרֵי הַב"ח א' הֵם וּבְקִאָמַת הֵן רְחוּקִים זָה מְזָה מְאֹד דְּלְדַעַת הַב"ח פִּינָן שְׁלֵא רְאָתָה ע"י בְּדִיקַת שְׁוֹפְרַת אֶמְרִינָּן וְדָאִי מִן הַצְּדָדִים הוּא וּא"כ אַפִּי הוֹחֲזָקָה לְרֵאוֹת אַח"כ תְּלִינָּן בְּצַדְדִּים מִשְׁא"כ לְדַעַת הַגַּה"מ דְּתַלְיִנָּן דְּנְתַרְפֵּא א"כ הִיכָא דְּהוֹחֲזָקָה לְרֵאוֹת אַח"כ הָא חֲזִינָּן דְּחֻזְרָה לְקַדְמוּתָהּ וְאַסוּרָה וְעוֹד מְדַכְתְּבוּ הַגַּה"מ דְּלִמָּא נְתַרְפֵּא מְשַׁמַּע דְּלֵא בְּרִירָא לִיהֵ אִי נְתַרְפֵּא' אִי לָאוּ רַק דְּרַגְלִים לְדַבְרֵי דְּנְתַרְפֵּאָה וּא"כ הִיכָא שְׁחֻזְרָה וְרְאָתָה אַפִּי פ"א י"ל דְּאַסוּרָה דְּאִיגְלֵאִי מְלִתָּא לְמַפְרַעַ שְׁלֵא נְתַרְפֵּאת וְדָמִיָּא לְהָא דְּלִקְמָן בְּסַעֲיָף ט' הַפְּחִידוּהָ פְּתֵאוּם וְנָפַל מִמֶּנָּה חֲרַרַת דָּם נְתַרְפֵּאת וּמוֹתֵרַת לְבַעַלָּהּ וְאַם חֻזְרָה וְרְאָתָה מ"ת אֶפִּילוֹ פ"א בְּיָדוּעַ שְׁלֵא נְתַרְפֵּאת וְה"נ הָכָא וְכוּן רְאִיתִי בְּשֵׁם תְּשׁוּבַת מֵהַרש"ך ח"א סִי' מ"א אִשָּׁה שְׁנֹאֶסְרָה עַל בַּעַלָּהּ מ"ת שְׁרֵאָתָה ג"פ וְעַכ"ז הַכְּנִיס הַבַּעַל עֲצָמוֹ בְּסַפְקָא אִיסוּר וְשִׁמְשׁ עֲמָה ב"פ וְלֵא רְאָתָה וְשִׁמְשׁ

פ"א וְרָאֵתָה דָם וּמִן אוֹתוֹ פַּעַם וְאֵילָף הִיָּתָה רוּאָה לְמִקְוֹטְעִין אֲסוּרָה לְבַעַל ע"כ וְגוּף הַתְּשׁוּבָה אֵינוֹ תַח"י עכ"פ נְרָאָה דַעְתוֹ כַּמ"ש דְּהַשְׁתָּא אַגְלָאי מְלֵתָא דְלֹא נִתְרַפְּאָת הַגַּם שְׂאִין אָנִי פְדָאי לְחַלּוֹן עַל הַגְּדוּלִים מ"מ מִי שְׂיִרְצָה לְהַקְל וְלִסְמוּךְ עֲלֵיהֶם בְּבִדְקָה בְּשׂוֹפְרָת וְלֹא מְצָאָה פְלוּם וְאִח"פ רָאֵתָה ג"פ יִסְתַּר פֶּל הַרְאִיוֹת שְׁהַבְּאִתִּי לְעִיל וְאִח"פ יוֹרָה לְהַקְל כִּי לַעֲנ"ד הַדְּבָר צְרִיף פְּנִים וְנִי מִי שְׂמַקְיֵל לְהוֹרוֹת שְׁתַּשְׁמֵשׁ אַחַר בְּדִיקָה עַד שְׁתַּחֲזֵק וְגַם בְּזוֹ צ"ע וְכַמ"ל דְּמַדְבְּרֵי הַגַּה"מ מִשְׁמַע דְּלֹא בְּרִירָא לִיהַּ שְׁנַתְּרַפְּאָה וְא"כ אִם חֲזָרָה וְרָאֵתָה אִפִּי' פ"א אֲמַרִּינָן דְּאִיגְלָאי מְלֵתָא וְכַמ"ש לְעִיל וְכַמ"ש בְּתַשׁוּ' הַרְש"ך'.

מִיְהוּ לְכַאוּרָה מְדַבְּרֵי הַרְמ"א שְׁהַבְּאִתִּי לְעִיל לֹא מִשְׁמַע פֶּן וְכ"מ מַחְדוּשֵׁי מַהֲרִי"ו סִימָן נ"ב וְדוּק שָׁם. וְכ"נ מְדַבְּרֵי הַגְּהוֹת ש"ד גַּבֵּי יוֹלָדָת הַמּוּבָא בְּסִי' זֶה אָבָל לְתַלּוֹת בְּצַדִּים אַף שְׁתַּרְאָה אִח"פ לְטַהֲרָה לְגַמְרֵי אַף בְּאִתְחַזֵּק אִח"פ לֹא יִדְעֵתִי שְׁנִרְשׁ וּמְקוֹר לְזֶה וְהוּ אֲמַת שָׁגַם לְשׁוֹן הַרְמַב"ם ו"ל תְּמוּהָ בְּדִין זֶה שֶׁכ' וְנ"ל בְּסוּף פ"ד כִּיצַד בּוֹדְקָת עֲצָמָה לִידַע אִם נִתְרַפְּאָת אוֹ לֹא נִתְרַפְּאָת מְבִיאָה שְׂוֹפְרָת וְכו' אִם נִמְצָא דָם עַל רֹאשׁ הַמּוּךְ בְּיָדוּעַ וְכו' וְאִם לֹא נִמְצָא עַל הַמּוּךְ פְלוּם בְּיָדוּעַ שְׁהַדָּם שְׁהִיא רוּאָה מְדוּחָק הַצְּדִים וְטַהוּרָה הִיא עכ"ל הִנֵּה מִתְחַלֶּה כ' כִּיצַד בּוֹדְקָת עֲצָמָה לִידַע אִם נִתְרַפְּאָת וְכו' מִשְׁמַע שְׂבִדְיקָה הִיא לְהַבְחִין אִם נִתְרַפְּאָת וְאִח"פ כ' שְׂבִדְיקָה הִיא לִידַע אִם מִן הַצְּדִים אוֹ מִן הַמְּקוֹר וְא"כ סוּף פֶּל סוּף בֵּין שְׁהוּא מִן הַמְּקוֹר אוֹ מִן הַצְּדִים הִיא לֹא נִתְרַפְּאָת וְלֹא אִישְׁתַּנִּית מִמָּה שְׁהִיא מְקַדָּם וְאִפְשָׁר לְיִישֵׁב בְּדוּחָק דַּמ"ש הַרְמַב"ם וְאִם לֹא נִמְצָא עַל הַמּוּךְ פְלוּם פְּנוּנְתוֹ דַּמ"מ נִמְצָא דָם עַל הַצְּדִים דָּאז יִדְעִינָן בְּנִדְאֵי שְׁהוּא מְדוּחָק הַצְּדִים וּמִמִּילָא מִשְׁמַע דָּאִם לֹא נִמְצָא דָם לֹא בְּצַדִּים וְלֹא בְּרֹאשׁוֹ אֲמַרִּינָן שְׁנַתְּרַפְּאָת פְּנ"ל וְיִהְיֶה אִיף שְׁיִהְיֶה הַכְּנוּנָה בְּהַרְמַב"ם עכ"פ מִה שְׁפַתְבְּתִי לְמַעְלָה נ"ל נְכוּן אִח"ז נְדַפְסֵי ס' תַּל"מ וְרֵאִיתִי שְׁעַמַּד ג"כ בְּכַמָּה דְּבָרִים שְׁפַתְבְּתִי ע"ש: (ז) וְאִם בְּזַמַּן הַזֶּה יֵשׁ לְסִמּוּךְ אֲבִדְיקָה זו.

כ' בְּתַשׁוּ' א"ש סִי' נ"ז בְּשֵׁם חֲכָם א' שְׁבַתְחַלֶּה בְּדַק שְׁלֹא בְּשׂוֹפְרָת ע"י מוּךְ בְּעוֹנֵי וְאִנְרָף הָאֵבֶר אוֹלֵי יְהִיָּה דָם מִן הַצַּד וְאִז אֵין צְרִיף לְבִדּוֹן בְּשׂוֹפְרָת וּבְאִם נִמְצָא עַל רֹאשׁ הַמּוּךְ אִז לֹא תוֹעִיל הַבְּדִיקָה לְחוּמְרָא וְחֲזַר וּבְדַק בְּשׂוֹפְרָת וְיִשָּׁר בְּעֵינֵי וְהַגּוֹן עכ"ל וְרֵאִיתִי בְּס' זְכָרוֹן יוֹסֵף בַּחֲי"ד סִי' כ"ב שְׁמַפְקֵק ע"ז וְלֹא רָאָה דְּבָרֵי א"ש אַחַר שְׁלֹא הִבִּיאוּ גַם פֶּל דְּבָרֵי אֵין מְוַכְרָחִים וּמ"ש דְּהָא דְּאָמְרוּ בְּדִיקַת שְׂוֹפְרָת וְלֹא אָמְרוּ שְׁתַּבְּדוּן ע"י מוּךְ פְּעוֹנֵי אֲצַבַּע לְאוֹ לְהַקְל עֲלֶיהָ אָמְרוּ דְּנִיחּוּשׁ פֶּן תִּתְלַכְלַךְ רֹאשׁ הַמּוּךְ בְּצַדֵּי הַרְחָם כו' דַּא"כ אִם כו' לֹא עֵינֵן בְּלְבוּשׁ עַט"ז שֶׁכ' פֶּן לְהִדְאָא שְׁהוּא לְהַקְל עֲלֶיהָ יַע"ש וְלִפ"ז אֵין לְהַחְמִיר לְהַמְצִיא טְעָמִים אַחֲרֵים שֶׁכ' הַמְּחַבֵּר הַנֶּ"ל לְהַחְמִיר עַל הָאֲשָׁה וּכְדָאי בַּעַל א"ש לְסִמּוּךְ עֲלֵיו גַּם הַמְּנִי לֹא הִשִּׁיג עֲלָיו אֲלֵא שֶׁכ' שְׂאִין לְעֲשׂוֹת פֶּן וְהוּא שְׁלֹא לְצוּרָה מ"מ מוֹדָה דְּמַהֲנֵי וְכ"מ מְדַבְּרֵי הַרְ"ן בְּחַדוּשָׁיו ע"ש וְכ' עֲלָיו בְּמַנ"י ו"ל וְלַעֲנ"ד הִיא בְּדִיקָה שְׁלֹא לְצוּרָה דְּאִף שְׁהוּא מִן הַצְּדִים בְּנִדְאֵי יִתְלַכְלַךְ רֹאשׁ הַמְּכַחֹל עִם תַּחֲבִיבָתָהּ וְלִכְף מְכַנְסַת בְּשׂוֹפְרָת עכ"ד וְלֹא יִדְעֵתִי טַעַם לְדְבָרֵי דְּהָא עכ"פ נ"מ בְּאִם לֹא תִמְצָא פֶּלֶל דְּמִתְרַת לְשִׁמְשׁ אִח"פ דְּהָא הַטַּעַם שְׁמַכְנִיסָה הַמְּכַחֹל בְּשׂוֹפְרָת אֵינוֹ אֲלֵא פְדֵי שְׁלֹא יִתְלַכְלַךְ רֹאשׁ הַמְּכַחֹל בְּצַדִּים וְא"כ אִם לֹא תִמְצָא דָם פֶּלֶל מַהֲנֵי פְמוֹ בְּשׂוֹפְרָת וְעוֹד מ"ש הַמְּנִי דְּאִף שְׁהוּא מִן הַצְּדִים בְּנִדְאֵי יִתְלַכְלַךְ רֹאשׁ הַמְּכַחֹל גַּם זֶה לִיתָא וּמַעֲשֵׂה בָּא לִידֵי בְּאֲשָׁה שְׂרָאֵתָה ג"פ מ"ת אַחַר לִידְתָּה וְצוּיִתִּי לְעֲשׂוֹת פִּיס מְבַגְּד פְּשֵׁתָן אַרְוֵךְ

וקצור פמדת אבר ולמלאות הפיס במוכין בדוחק עד שנעשה עגול ועב פמדת אבר בינוני וקה דק מלמעלה ועב למטה בדיקה בו נמצא דם מן הצד והתרחי לשמש עם בעלה ואח"כ לא נמצא עוד דם מ"ת מיהו אם לא נמצא בו דם כלל אין להתיר לשמש אחר בדיקה זו כי אם פשהפניסה עד מקום שהשמש דש ומ"מ דבר קשה הוא להכניס דבר רך כ"כ בעומק משא"כ בנמצא על הצדדים הרי ידים מוכיחות שמן הצדדים בא אלא שיש לעיין למה כ' הרמב"ם שצריכה שתכניס השפופרת להמקום שהשמש דש היא אפי' לא הכניסה כ"כ נמי סגיא דממ"נ אם תמצא בראשו בנדאי מן המקור הוא בא ואם תמצא מן הצדדים הוא ידים מוכיחות שמן הצדדים הוא בא ומה"ת לחוש דבא נמי מן המקור אחר שיש מפה מבוררת לפנינו ומיהו למאי שכ' לעיל דהרמב"ם רצה להורות הדין ברמיזה לשון דהיא דלא נמצא כלל אמרינו דנתרפאת ומ"ש הצריכה להכניס עד מקום שהשמש דש דאל"כ מנא ידעינן שנתרפאת דמה שלא ראתה משום דלא הכניסה עד מקום שהשמש דש גם י"ל דאולי מן הצדדים הוא למעלה במקום שהשמש דש משום הכי מצריף עד למעלה: (ח) וי"א שאסורה לראשון.

זו היא דעת הרמב"ם ודעת רש"י בגמרא ומ"ש הב"י ונ"ל ולענ"ד גם דברי רש"י אפ"ש לפרש פן עכ"ל כפר עמד ע"ז בתשובת מוהר"מ לויבלין בסי' נ"ב ונ"ל אבל אני אני רואה בדברי רש"י שום אפ"ש שיתפרש פן אף הרמב"ם הוא מחמיר יותר מרש"י וס"ל דאפי' לבעל שלישי לא מהני בדיקה כנראה מדבריו בס"פ ד' מהלכות א"ב וכו' המ"מ הטעם שפיון שהם מוחזקים בה שרואה דם אינם מותרין אפי' בבדיקה (ולדעתו מיושב קושית הב"י שזכרתי לעיל דמה יועיל אם לא נמצא פלוס על השפופרת דלמא משום שלא שנה לאצבע אמנם לדעת הרמב"ם ניחא שהרי כ' סה"ת וסמ"ג דמש"ה שרינו לבעל ב' בלא בדיקה אבל לא אחר בעל ג' משום דכ"ז דלא איתחזק יש ס"ס שמא מן הצדדים ואת"ל מן המקור שמא אין כל האצבעות שוות משא"כ לאחר שהוחזקה לכל האצבעות דאין פאן ס"ס וא"כ לאחר שפדקה בשפופרת ולא מצאה פלוס היא חזינו דאף שנתחזקה לראות מ"מ אין האצבעות שוות מש"ה שרינו לה לבעל ד' משום ס"ס משא"כ לבעל ג' דליכא ס"ס פן העלה בני מוהר"מ ונכון הוא ולפ"ז ניחא במ"ש המ"מ שם ונ"ל בדעת רבינו שהוא סובר שאין לה לעמוד עם בעלה בבדיקה שמא יבא עליה קודם בדיקה אבל נודאי אם בדיקה עצמה בין ראשון לב' או בין שני לג' ומצאה שהדם מן הצדדים מותרת היא לשני או לג' וכו' עכ"ל דקדק וכו' ומצאה שהדם מן הצדדים דבהא הוא דמותרת לב' אבל אם בדיקה עצמה בין א' לב' ולא מצאה פלוס אינה מותרת לעולם משום דאיכא למימר מה שלא מצאה פלוס לפי שלא היה דומה לאצבע דהא אפתי לא איתחזקה לכל האצבעות) וצ"ע דא"כ למה כ' הרמב"ם בפ"י מהלכות גרושין הלכה י"ג ונ"ל וכן המוציא את אשתו משום איילונית או משום שרואה דם בכל עת תשמיש.

ה"ז לא יחזיר לעולם שמא תנשא לאחר ותלד האיילונית ותתרפא הנדה ויאמר אלו הייתי יודע שפן הוא לא הייתי מגרשה ונמצא הגט בטל ובניה ממזרים עכ"ל ק' איך מצי למיטען הכי דהא אפי' נבדקה בשפופרת ס"ל להרמב"ם דאסורה לראשון ולשני ולשלישי א"כ לעולם היתה אסורה לו ודוחק לומר דדוקא על בדיקת שפופרת לא סמכינן אבל אם הפילה חררת דם סמכינן דז"א שהרי הרמב"ם השמיט כלל לה דחברת דם אלמא דלא ס"ל א"ו שאין אנו סומכים ע"ז ומיהו למ"ש המ"מ בסוף ונ"ל ונ"ל בדעת רבינו שהוא

סוֹבֵר שְׂאִין לָהּ לַעֲמֹד עִם בַּעֲלָהּ בְּבִדְיָהּ שְׂמָא יָבֵא עָלֶיהָ קוֹנָם בְּדִיקָה וְכִינּוּן שְׁהוֹחֲזָה אֲסוּרָה הִיא לּוֹ עַכ"ל א"כ י"ל דְּהִיכָא שְׂרוּצָה לְהַשְׁהוּת אוֹתָהּ ע"י שְׂלִישׁ וּכְמ"ש הַרְשָׁב"א הוּבָא בְב"י ס"ס"י מִתָּר וּלְפ"ז י"ל דַּס"ל לְהַרְמַב"ם דְּבִדְיָהּ מְהַנִּי אִפִּי לַבַּעַל הַרְאִשׁוֹן וְהָא דְהוֹצֵר לְגַרְשׁ הֵינּוּ שְׂלֵא לְהַשְׁהוּת אוֹתָהּ אוּלַי יָבֵא עָלֶיהָ קוֹנָם בְּדִיקָה וְע"י שְׂלִישׁ שְׂרִי לְהַשְׁהוּת אוֹתָהּ עַד אַחַר הַבְּדִיקָה וְעִינּוּן בְּר"ן וּבְבִי"ש בַּא"ע ס' קי"ז סק"ג וּבַח"מ שָׁם ס"ק ג'.

וּמִיָּהוּ מְדַבְּרֵי הַמ"מ לֹא מִשְׁמַע פֶּן שְׂמֻסִּיִּים וְז"ל אֲבָל אִם בְּדָקָה עֲצָמָה בֵּין רֵאשׁוֹן לְב' אוּ בֵּין ב' לְג' וּמִצָּאָה שְׂדָם מִן הַצְּדָדִים מְוַתֵּרֵת הִיא לְשֵׁנִי לְשְׂלִישִׁי לְעוֹלָם עַכ"ל מוֹכַח דְּלִרְאִשׁוֹן אוּ לְשֵׁנִי אוּ לְשְׂלִישִׁי הִיכָא דְּבִדְקָה עֲצָמָה קוֹנָם הַגְּרוּשִׁין אֲסוּרָה דְּדוֹקָא הִיכָא דְּבִדְקָה בֵּינֵי וּבֵינֵי שְׂרִיָא וְא"כ ק' קוֹשְׁתוֹ הַנ"ל וְא"ל דַּס"ל לְהַרְמַב"ם דְּדוֹקָא ע"י בְּדִיקָתָא שְׂפּוֹפֶרֶת דְּגִזְרִינּוּ אַחַר בְּדִיקָה אִטּוּ קוֹנָם בְּדִיקָה מִשָּׂא"כ הִיכָא שְׂאָמַר הַרּוֹפֵא מְוַמְחָה יְשָׂרְאֵל שְׂנִתְרַפְּאָת דְּלֹא גִזְרִינּוּ וְס"ל לְהַרְמַב"ם פְּדַעַת הַרִיצָב"א שְׂפַהֲגָהוּת מִיְּמוֹנֵי דְּסֻמְכִינּוּ עָלָיו זֶה דוֹחֵק: (ט) צַעַר וְכָאֵב.

בְּשׁו"ת אַמ"ו הַגָּאוֹן שְׂב"י סִימָן מ"ב פֶּתַח דְּהַרְמ"א מִיְּרֵי בְּאִשָּׁה שְׂאִין לָהּ נֶסֶת אֲבָל בְּאִשָּׁה שְׂיֵשׁ לָהּ נֶסֶת פִּינּוּן דְּלַדַּעַת הַרְמ"א לְקַמְן דְּפַסְק בְּאִשָּׁה שְׂיֵשׁ לָהּ נֶסֶת אִין צָרִיף שְׂתַדַּע שְׂמַפְתָּה מוֹצִיאָה דָּם וְאִם פֶּן פִּינּוּן שְׂיֵשׁ לָהּ פָּאָב הָרִי הוּא כְּמַפָּה שָׂא"י אִם מוֹצִיאָה דָּם וְא"צ בְּדִיקָה פֶּלֶל עוֹד כ' לְחַלֵּק בֵּין פָּאָב לְכָאֵב וְהַגְּהוּת מִיְּמוֹנֵי שְׂהַבִּיא רְמ"א אִיְרֵי שְׂאִין לָהּ פָּאָב כ"כ עַכ"ד וּמָה מְאֹד תְּמִיָּה לִי עָלָיו אִיף קוֹרֵב אֶת הַמְּרוֹחֲקִים בְּזוּרְעַ שְׂדָבְרִים אֵלּוּ נְאָמְרִים בְּלִשׁוֹן הַשְּׂוֹאֵל בְּתִשׁוּבַת א"ש ס' כ"ג וְהַגָּאוֹן א"ש סֵתֵר דְּבָרָיו וּמְסִיק דְּכָאֵב אִינוּ כְּמַפָּה אִפִּי כְּמַפָּה שָׂא"י אִם מוֹצִיאָה דָּם וְלֹא נִקְרָא מְפָה אֵלָּא בְּמַרְגְּשָׁתָא בְּהִלְכָה אוּ בִישִׁיבְתָהּ אוּ שְׂאָר סְבָרוֹת שְׂיֵשׁ לָהּ מְפָה אֲמַנָּם בְּתִשׁוּבַת ד"ש ס' פ"ו גְּרָאָה דַּס"ל דְּכָאֵב כְּמַפָּה שְׂכ' וְז"ל וְסִימְנֵי הַפָּאָב לְבָדָם אִינָם מְוַבְהָקִים כ"כ בְּעַנְיָן זֶה כְּמוֹ בְּעַנְיָנִים אַחֲרִים לְהוֹרוֹת עַל מְצִיאוֹת מְפָה שְׂהָרִי נוֹכַח לְתַלוֹת הַרְגָּשׁ פָּאָב בְּדָבָר הַיּוֹתֵר הוֹנָה וְטַבְעִי שְׂהוּא תְּנוּעוֹת הַתְּקַבְּצוֹת הַגִּידִים לְהַחֲזִיר הָאֵם לְמְקוֹמוֹ עַכ"ל מִשְׁמַע דְּבַעֲלָמָא הַרְגָּשָׁתָא פָּאָב כְּמוֹ מְפָה הוּא מִיָּהוּ אֲפָשָׁר דְּשָׂאֵנִי הֵתָם דְּהַרְגָּשָׁתָא פָּאָב הִנֵּה בְּשַׁעֲהָ שְׂהִיתָה מְמַשְׂמֶשֶׁת בִּידְיָהּ לְהַשִּׁיב הָאֵם לְמְקוֹמָהּ א"כ ה"א דְּרַגְלִים לְדָבָר הוּא שְׂיֵשׁ לָהּ מְפָה וְע"ז כ' דַּאֲפ"ה לֹא תְּלִינּוּ בְּמַפָּה אֵלָּא בְּדָבָר הַהוֹנָה שְׂהוּא תְּנוּעַת הַתְּקַבְּצוֹת הַגִּידִים אֲבָל בְּעֲלָמָא ס"ל דְּלֹא תְּלִינּוּ הַפָּאָב בְּמַפָּה וְז"ל בְּסִי' שְׂל"א הַבָּא מִן הַמְּפָה שְׂבַבְשָׁר הַמְּקוֹר אוּ הַרְחָם אוּ הַבָּא מִן הַעֲלִי' מִמְּכּוֹת הַפְּלִיּוֹת אִינוּ דָּם הַנְּדוּת וְזִיבוּת שְׂאֲסָרָה הַתּוֹרָה שְׂהוּא הַבָּא וְנִגְרַר מֵאֵלָיו דְּרַף הַעוֹרְקִים וְהוֹרִידִים שְׂבַחְדָּר וְשְׂלַפְנִים מְמַנּוּ כְּטַבַּע הַיְצִירָה וְאֲדַרְבָּה הַרְגָּשׁ הַפָּאָב בְּחֻלְשַׁת הַשְּׂדָרָה הוּא הָאוֹת וְהַמּוֹפֵת שְׂהַדָּמִים הִלְלוּ מִמְּעַן אֶחָד הֵם שְׂהֵם גְּדוּת וְזָבוּת שְׂאֲסָרָה הַתּוֹרָה שְׂהָרִי כְּפִי הָאֲמַת עֵינָר קֶשֶׁר הַרְחָם וְחֻזּוֹקוֹ הוּא בְּשְׂדָרָה עַד כְּנֶגֶד הַטְּבוּר וְהַרְגָּשׁוֹת הַפָּאָבִים הֵם הָאוֹתוֹת וְהַמְּקָרִים הַקְּדוּמִים בְּטַבַּע לְוִסְתוּתִיהֶם וְקַדְמוּנֵי הַרּוֹפְאִים בְּסַפְרֵיהֶם מְדִי דְּבָרָם בְּחֻלִי רַבּוּי הַנְּזוּת דְּמִי הַנְּדוּת וְהַתְּמָדוּת זְמַנָּם כּוֹתְבִים שְׂאֶחָד מִהַסְּפּוֹת הַגּוֹרְמוֹת הַנְּזָקִים הִלְלוּ הוּא חֻלְשַׁת הַטְּבַע בְּשְׂדָרָה וְרַפְיוֹן הוֹרִידִים בְּהַתְּמַעַט בָּם פֶּחַ הַמְּחֻזֵּק וְזֶה דְּמִי גְּדוּת יְקָרָאוּ לוֹ אִף חֲכָמֵי הָאוֹנוֹת וְלֹא תְּהֵא תוֹרָה שְׂלָמָה שְׂלָנוּ נְאָמְנָה יוֹתֵר מְשִׁיחוֹת חֻלְיִן שְׂלָהֶם שְׂשֵׁנוּ חֲכָמִים בְּלִשׁוֹן הַמְּשֻׁנָּה אֵלּוּ הֵם הַנְּסוֹתוֹת מְפָהֶקֶת וְחוֹשְׁשַׁת בְּפִי כְּרִסָּה וְשְׂפוּלֵי מְעִיָּה וּפִי רִש"י ז"ל כְּנֶגֶד טְבוּרָה וְרַחֲמָה

דְּהִינּוּ פֶּאָב הַשְּׁדָרָה עכ"ד וּמִן רַמ"א וּמִהַר"ל אֵין רְאִיָּה דְּחֻלֵי הָאָר"ץ ווינ"ד הוּא מִפְּה גְּמוּרָה אַף שְׂאִינָה מִפְּה מ"מ הוּא בְּרוּר שְׂאִינוּ בְּא מִן הַמְּקוֹר וְאִפ"ה לֹא הִתִּירוּ אֶלָּא ע"י מוֹד דְּחֹק ע"ש וְכֵן כ' בְּשׁו"ת ח"צ ס' ע"ג ומ"ש עוֹד בְּש"י לְחַלֵּק בֵּין פֶּאָב לְכָאָב גַּם זֶה תְּמוּהָ הָא בְּתִשׁוּ' מִיִּמּוֹנֵי כ' לְהַדְיָא וְז"ל הִיא מְצַטְעֶרֶת בְּשַׁעַת תְּשֻׁמִּישׁ וְקִשָּׁה לָהּ מְאֹד עכ"ל אֶלְמָא אִפִּי צַעַר גְּדוֹל לֹא מְהִינֵי אֶלָּא שְׁתַּבְּדוּק בְּבַעֲלָהּ הָרֵאשׁוֹן ע"כ אֵין לְהַקְל אִפִּי בְּאִשָּׁה שְׂיִשׁ לָהּ נֶסֶת וּפְלִיאָה בְּעֵינֵי אַחַר שְׁלֵא נִתְעַלַּם תִּשׁוּ' א"ש מְעִינֵי הַגָּאוֹן מ"ו בַּעַל שֶׁב"י כְּמוֹ שְׁהִבִּיאוּ בְּתַחֲלַת הַתְּשׁוּבָה וְאִיךָ נִתְעַלַּם מִמֶּנּוּ רַגַע וְלֹא רְאָה שְׁדָחָה כ"ז בְּשִׁתֵּי יָדִים וְאִם הִיָּה דַעְתּוֹ לְחַלּוֹק עָלָיו הִיָּה לוֹ לְהִבִּיֵא דְבָרָיו וְלְסַתּוֹר רְאִיוֹתָיו: וּבִהְיוֹתִי יוֹשֵׁב עַל פֶּסַע הוֹרְאָה בַּק"ק פְּרָדוֹ הִיִּתִּי שׂוֹאֵל מִהַגָּאוֹן מוהר"ר צְבִי הִירֵשׁ זצ"ל שְׁהִיָּה אַב"ד דַּק"ק ה"ש בְּגִדוֹן שְׁפָא לְפָנֵי וְזֶה תְּשׁוּבָתוֹ.

וּמִתּוֹד תְּשׁוּבָתוֹ מוֹכֵן עֲנִין הַשְּׂאֵלָה וְז"ל מַה שְׁשָׂאֵל אִם פֶּאָב כְּמִפְּה בְּנֻדָּאֵי לֹא נֶעְלַם מֵאִתּוֹ שִׁט"ז בְּסִי' קצ"א וּקפ"ז כ' שְׁפָאָב כְּמִפְּה אֶמְנָם הַח"צ ס' ע"ג הַשִּׁיג עָלָיו אֶמְנָם אַף דְּמִסְתַּבֵּר טַעְמִין וְאֲנִין מוֹרִים כְּדְבָרָיו מ"מ הַפֶּל לְפִי הַעֲנִין בְּכַתְּמִים דְּרַבְּנָן וְאִיפָּא עוֹד צְדָדִים לְהִתִּיר יֵשׁ לְצַדֵּד לְחַלֵּק בְּכָרֵט בְּאִשָּׁה כְּזוֹ שְׁלֵא מְטוֹהֶרָה הִיא אֶמְנָם מַה שְׁתִּרְאָה בְּהַרְגָּשָׁה א"א לְהִתִּיר מִחֻמַּת הַרְגָּשָׁת פֶּאָב וּבְבִדְיַקַּת עַד כ' לִי הַגָּאוֹן מוהר"ר יַעֲקֹב פ"ץ ז"ל שְׁהִיָּה אַב"ד בַּק"ק פַּפְד"מ שְׁנִסְתַּפֵּק מְאֹד אִם הוּא מְדַאֲוֵרֵיִתָּא אוֹ מְדַרְבְּנָן כִּי מֵהֵב"י ס' ק"ץ מְשַׁמַּע שֶׁהוּא מְדַאֲוֵרֵיִתָּא דְּהוּי כְּמוֹ הַרְגָּשָׁה וּפְסָקִי מֵהֵרָא"י ס' מ"ז לֹא מְשַׁמַּע כֵּן אֶמְנָם אִשָּׁה זֹו אֵין לָהּ פֶּאָב אַף אִם מְרָאָה דְּמִי' מְשֻׁנָּה מְשַׁאֲר נָשִׁים מ"מ כִּינּוֹן שְׂאֵדוּם הוּא אֵין לְזוֹז מְדַבְּרֵי הַש"ע י"ד ס' קפ"ח לְדַעְתִּי לֹא יֵאמֵר שׁוּם אָדָם שְׂיִשׁ לוֹ קֶצֶת מוֹחַ בְּקִדְקָדוֹ שֶׁהוּא בְּקִי בְּמִרְאוֹת אִם לֹא דַעַת שׁוֹטָה וְדַעַת שׁוֹטֵי' כו' אַף אֶמְרָתִי אוֹלֵי אֵיזָה שׁוֹנָא בְּדָה מְלַבּוֹ שְׁכַנְגָדוֹ שֶׁל הַשׂוֹאֵל אֶמְרָ שְׁכַנְגָדוֹ שֶׁל הַשׂוֹאֵל אֶמְרָ שְׁכַנְגָדוֹ שֶׁל הַשׂוֹאֵל בְּרַדְעַת וְחִלְלִיָּה לְבַלּוֹת זְמַן בְּחֻמַּת לְהִבִּיֵא רְאִיוֹת ע"ז כְּנ"ל הַאֶמְנָם הָאִדְנָא נוֹלֵד דְּבַר חֲדָשׁ בְּמִדְיָנָה זֹו שְׁלֵא נִזְכַּר בְּפוֹסְקִים אוֹתָן כִּינִים שְׁקוֹרִין פִּילְץ לִיזֵי הַדְּבּוּקִים בְּבִשְׁוֹר הַמְּוֹזְכָר בַּש"ע ס' קצ"ח אִם חוֹפְכָת הָאִשָּׁה בְּבִגְדִים וּבְחַלּוֹקָה נִתְאָדָם הַחֲלוּק מִן הַכִּינִים אִם מוֹצֵאת בְּלֹא הַרְגָּשָׁה תְּבָדוּק ע"י נָשִׁים בְּקִיאוֹת אוֹלֵי יִמְצָא שְׁהָאִשָּׁה הַזֹּאת יֵשׁ לָהּ גַּם כֵּן הַכִּינִים הַנ"ל וְיֵשׁ לָהּ לְתַלּוֹת כְּתָמִים בְּזָה וְגַם בְּבִדְיַקַּת עַד אֶפְשָׁר לְהַקְל אִם יִהְיֶה עוֹד אֵיזָה צַד לְהִתִּיר הַפֶּל לְפִי רְאוֹת עֵינֵי הַמּוֹרָה (וְעֵינֵין מ"ש לְעֵיל ס' קפ"ג) וּמְדֵי דְבָרֵי בָּאִם פֶּאָב כְּמִפְּה נִזְכִּיר מ"ש הַרַמ"א ס' קפ"ז ס"ה לְהַקְל בָּאִם א"י אִם מִכְּתָה מוֹצִיאָה דָּם אִם אֵינָה יוֹדַעַת אִם הַדָּם בָּא מִן הַצְּדָדִים אוֹ מִן הַמְּקוֹר מִכַּח ס"ס וְהַש"ף ס"ק כ"ב מְשִׁיג ע"ז וְז"ל מַה ס"ס הוּא מִיָּד אִיפָּא לְמִימַר שְׁמָא דָּם נִדָּה הוּא וְלֹא מְקַרֵי ס"ס כְּמ"ש בְּדִינֵי ס"ס דִּין י"א וִי"ג וּבְדִין י"א פְּתַב אִם ב' סְפָקוֹת הֵם מְשֻׁם אֶחָד אֵינָה ס"ס וּבְדִין י"ג פְּתַב ס"ס שְׂאִינוּ מְתַהַפֵּף אֵינוּ ס"ס וְהַפְּר"ח ס' י"ג וְהֵרָא"ש סִימָן ל"א דְּקַנ"ח הַעֲלוּ אַף שְׂאִינוּ מְתַהַפֵּף מְקַרֵי ס"ס וְכַתְּב הֵרָא"ש כֵּן דַּעַת רַב הַפּוֹסְקִים.

וּמַה שְׁמַשִּׁיג הַש"ף מְדִין י"א דְּהוּי שֵׁם א' כִּינּוֹן דְּסַפְק שְׁמָא מִן הַצְּדָדִים וְסַפְק שְׁמָא מִן הַמִּפְּה תְּרוֹנוּיָהוּ שְׁמָא לֹאוֹ דָּם נִדָּה הוּא נִלְעַנ"ד דְּלִמְאֵי דְּאִיתָּא בְּפְסָקֵי מֵהֵרָא"י הִיכָא שְׁהַסְפֵּק הָרֵאשׁוֹן מִתִּיר יוֹתֵר מִן הָאֶחָרוֹן הֵינִי ס"ס.

אף אם הספקות משם א' וכ"כ המנ"י בקונטרס הספקות שלו היכא דספק האחרון מתיר יותר מן הראשון הנה אם מקור מקומו טמא הספק שהיה מן הצדדים מתיר אף הדים פיון דלא הנה במקור פלל משא"כ למ"ד מקור מקומו טהור אין פאן ס"ס ולפ"ז היכא דא"י אם מפתה מוציאה דם אינה תולה להקל אף שאינה מרגשת שהדם בא מהמקור אבל למ"ד מק"מ טמא אף דא"י אם מפתה מוציאה דם תולין להקל מפח ס"ס ובזה נלע"ד ליישב הא דקדק ש"א סי' ע"ו אבריינתא דבפ' התינוקת דף ס"ו דברי שא תני אם יש לה מפה תולין במפתה משמע בסתמא תולין אף שא"י אם מפתה מוציאה דם ואח"כ אמר נאמנת אשה לומר מפה יש לי שממנה יוצא דם הא ספקא טמא דאין תולין במפתה ולפ"ז י"ל דאי בש"ס ונאמנת אשה לומר מפה יש כו' דברי רבי וכתב רש"י צ"ל והוה מלתא לחודא דנאמנת אשה קאמר ר' אבל רישא פולה רשב"ג הוא ע"כ דלא פתוס' ד"ה ונאמנת וכבר כתבתי לרשב"ג דס"ל לקמן מק"מ טמא ס"ל דתולה במפה אע"פ שא"י שמוציאה דם מטעם ס"ס פנ"ל ולקוה תני ותולין במפתה דמשמע בסתמא תולין אף שא"י אם מוציאה דם או לאו מטעם ס"ס כנוז"ל דהוה דברי רבי ור' בעינין שיודעת בנדאי שמפתה מוציאה דם קתני ונאמנת אשה לומר וכו' דברי רבי וכו' דברי רשב"ג אע"פ שא"י שמוציאה דם קאמר ר' לא פיון דס"ל לרבי מק"מ טהור וליכא ספק ספיקא דשני ספקות משם אהד הוה אם דם נדה הוא או לאו ודו"ק: ובזה מיושב מה שיש לדקדק הא דקאמר בש"ס הקא ונאמנת אשה לומר וכו' דברי רבי רשב"ג אומר דם מפה הבא מן המקור טמא ורבתינו וכו' מ"ב אמר עולא מק"מ טהור א"ב ולכאורה היכא רמיזי בדברי ר' ששק"מ טהור דפליג עליו רשב"ג הא לא קאמר ר' אלא נאמנת אשה וכו' והיינו לענין שתהא טהורה לבעלה אבל הדים י"ל דס"ל נמי דטמא אבל לפ"ז נחא דמדקאמר ונאמנת ודקדקו מלשון זה הפוסקים דבעינין שתהא יודעת בנדאי שמפתה מוציאה דם.

וקשה אמאי צריכה שתדע ודאי הא הוי ס"ס אע"כ דס"ל דמק"מ טהור והוי שם א' וליכא ס"ס ואהא פליג רשב"ג וס"ל דמק"מ טמא ולפ"ז אף דא"י שמפתה מוציאה דם תולין במפה כנוז"ל: בזה מיושב הא דקאמר הקא מק"מ טהור א"ב ולכאורה ק' הא כבר פליגי בה חזא זימנא בפ' כל היד דף ט"ז ע"א אבל לפי הנ"ל א"ש דחזא מכלל חכרטה איתמר דבפ' כל היד שם עיקר פלוגתייהו במק"מ אי טהור או טמא וכאן בפרק התינוקת עיקר פלוגתייהו אי תולה במפתה אף שא"י אם מוציאה דם ותולה הש"ס הא בפלוגתא דר' ורשב"ג דבפ' כל היד דהא בהא מישף שייכי: ובזה דברי הב"י נכונים בסימן קפ"ז במ"ש הא דכתב הטור ונאמנת אשה לומר מפה יש לי במקור שדם זה יוצא ממנה וז"ל הב"י ונאמנת אשה לומר גם זה שם בבבביינתא פלוגתא דר' ורשב"ג ופסקו הפוסקים כר' דאמר הכי ותמה עליו הב"ח והאמונת שמואל ומוהרמ"ל בתשובה ופ"י הא בש"ס משמע דלא פליגי ר' ורשב"ג אלא במק"מ אבל לבעלה לא פליגי אבל לפ"ז נחא מדכ' הטור ונאמנת וכו' שממנה דם יוצא משמע דבעי שתהא יודעת בנדאי שמפתה מוציאה דם הא לא"ה אינה תולה וזה דווקא לר' דס"ל מק"מ טהור אבל לרשב"ג תולה אף שא"י אם מפתה מוציאה דם ודו"ק.

אף שדחוק מאד שב"י פונו לזה ולא יפרש דבריו מ"מ אסתיעע מלתא שלא יאונה לצדיק פל אנון ולא נשוני לטועה: אמנם צ"ע לדינא הלא הרמב"ם פסק פ"ה מהלכות א"ב מק"מ טמא וכן פסק ספ"ד מהלכות מ"ו דין ט"ו.

וכן איתא דף מ"א ע"ב בגמרא מקור שהזיע כב' טיפי מרגליות טמאה טומאת ערב
דמק"מ טמא ולפ"ז א"צ לידע שמפכה מוציאה דם א"כ דברי הרמ"א נכונים שמיקל
היכא שא"י שמפכה מוציאה דם פ"ב רמב"ם נאמנת אשה
וכו' שממנו הדם יוצא דמשמע דאיהו בעי שתדע שמפכה מוציאה דם הא איהו דפסק
מק"מ טמא אם פן אפילו א"י נימא תתלה במפה וכנז"ל ודוחק לומר דהרמב"ם מייירי
בידוע שהוא מן המקור דליכא ס"ס דמנ"ל לאוקמי הש"ס בהכי דהא אפשר לפרש פנ"ל
ונ"ל דהרמב"ם לשיטתו אגיל דפסק פ"ג מהלכות א"ב הבא על הקטנה אם קדשה אביה
נאסרה על בעלה דפתוי קטנה לאו אנוס הוא וכתב הרב המגיד דיליף מפ"ק דכתובות
בסוגיא דפ"פ דע"כ דפתוי קטנה לאו אנוס הוא דאל"כ קשיא קושית תוספות שם הא
ס"ס הוא וכתב המנ"י בקו' ספיקות שלו דלפ"ז מוכח דהרמב"ם ס"ל אף היכא דאיכא
בשני ספקות משם א' מיקרי ס"ס דאל"כ לא מוכח מהתם מידי וכן תי' התוס' שם באמת
קו' הנז' וא"כ הוכיח הרמב"ם דע"כ מייירי התם בידועת שהוא מן המקור ולא מצי לפרש
כמש"ל דבהא פליגי ר' נרש"ב"ג ותלמי' במק"מ טמא או טהור דהא איהו ס"ל דלעולם
מיקרי ס"ס אמנם לשיטת התוספות יש לפרש הסוגיא' כמש"ל ודו"ק אמנם אף למה
שעשינו סמוכים לרמ"א מהש"ס יראתי לסמוך ע"ז פי רבו החולקים כמ"ש הש"ך
והארבתי בזה בתשו' עכ"ד הגאון הנ"ל בתשובתו אלי ע"י אדוני אבי מ"ו הגאון זצ"ל
בשנת תקל"ג ות"ל אז בלמדי מס' נדה פיונתי לרוב דבריו בפלפול הנ"ל: ועפ"ז יש
ליישב סוגיא דפ' כל היד דאיתא התם הרוואה דם מחמת מפה אפילו בתוך ימי נדתה
טהורה דברי ר' רש"ב"ג אומר אם יש לה נסת וכו' ואוקמא רבינא דפליגי במק"מ אי טמא
או טהור ולכאורה הא לא נזכר כלל בדברי רש"ב"ג דסבירא ליה מק"מ טמא דלא קאמר
אלא הרוואה דם וכו' טהורה ומן הדם לא הזכיר רש"ב"ג כלום ומה ראה ר' לחלוק עליו
ולפ"ד הנ"ל ניחא דהכא מייירי בסתמ' אפילו א"י שמפכה מוציאה דם ואם פן ע"כ ס"ל
לרש"ב"ג דמק"מ טמא ואהא פליגי ר' וס"ל מק"מ טהור וצריך שתדע שמפכה מוציאה
דם פן הנה אפשר לומר לכאורה אף ז"א דהא התם ע"כ מייירי שידועת בנדאי שדם זה
בא מן המפה דאל"כ לא הנה תולה במפה בשעת נסתה וכמו שפי' התוספות שם ופסק
הרמ"א פן לקמן בהגהה ובזה נסתר מה שהק' בכנ"י סי' ל"ה על דברי הגאון הנ"ל ונ"ל
ומי רצה לומר לרש"ב"ג דדם מקור טמא והוי ס"ס משא"כ לרבי גם בזה נלאיתי לקבל
ד"ק לפ"ז למה פירש"י בפ' כל היד דנ"מ לענין טומאת ערב עכ"ל ואין לדבר שחר
בפולגתייהו דהתם ליכא שום נ"מ כ"א לענין טומאת ערב דהא התם בידועת שדם זה
בא מן המפה דאל"כ לא הוי מטרה רש"ב"ג תוך ימי נדותה גם יתר דבריו בתשובה הנ"ל
לא נהיר ולא צהיר וכמו שנכתוב לקמן בע"ה רק מ"ש שם בתשובה הנ"ל ונ"ל עוד לבי
אומר לי אף שמנסכם בכל האחרונים דאף דכאב לה פאב בשעת תשמיש אין מועיל
להתיר י"ל שלא דברו כ"א באין לה מפה כלל רק להתירה מפח הפאב אמנם אם יש לה
מפה ונדאי דתלינו הפאב מפח המפה וגם הדם מפח המפה עכ"ל דברים אלו מילי דסברא
נינהו והואיל נאנו עסוקים בסוגיא דהתם נזכיר מה דהוי קשיא לי בסוגיא דהתם ותבדוק
עצמה בביאה ג' של בעלה הראשון א"ל שאין כל האצבעות שוין א"ל ותבדוק עצמה
בביאה ראשונה של בעל ג' א"ל לפי שאין כל הפחות שוין ע"כ וקשיא לי השתא דאית
להכי שאין כל הפחות שוין ואין חזקת של פחות הראשון מועיל לשני וכמ"ש התוספות

ל"ל לשנויי מעיקרא לפי שאין כל האצבעות שוין ה"ל לשנויי מיד שאין כל הפחות שוין דאין חזקת של פחות הראשון מועיל לשני וממילא תו לא הוי קשיא ליה ותבדוק בביאה ראשונה של בעל ג' ונ"ל דס"ל להש"ס דחזקת פחות של א' מועיל נמי לב' והא דמשני לפי שאין כל הפחות שוין היינו לפי שעדיין לא הוחזקה באצבעות ואם פן לכך הותרה לשלישי אחר ביאה ראשונה לפי שי"ל דלשני הראשונים גרמו האצבעות שלהם שהיה משונה משאר ב"א והשלישי אף שבאצבע שלו הוא בינוני מ"מ פחו גרם ומעתה א"ל הא אתחזקה לכחות אצל שנים הראשונים דז"א די"ל דאצבע דידהו גרם אבל לזה הפח גרם ולכך שרי' ליה עד שתחזק ג' פעמים אצלו ואז אסורה לכ"ע דהא אתחזקה לתלתא גברי ואף שתאמר דשנים הראשונים אצבע שלהם גרם ולזה הפח גרם הא אתחזקה לזה נמי בשלשה ביאות ואתחזקה לכל הפחות מאדם בינוני אבל אי לאו דמשני שאין כל האצבעות שוות היה קשה דתתסר לב' דהא אתחזקה לראשון בכל הפחות וחזקת פחות דא' מועיל לב' פנ"ל אף שלכאורה מלשון התוספות לא משמע פן יש לכונן דבריהם לדברינו: (י) לוסתה.

ונראה אם פ"א שמשנה סמוך לוסתה אפילו אם אחר כך ראתה ב"פ מ"ת מןפלג מוסתה לא מצטרפין לראיה א' בהדייהו עד שתראה פעם ג' מןפלג מוסתה וכמ"ש השפתי כהן בריש סימן זה וכ"נ מתשובות פ"י סי' א': ועיין ש"ך ס"ק ט"ו שכתב בשם הפרישה דלאו ברשיעי עסקינן אלא דמיירי שראייתה תחילת היום והיא שמשנה בלילה (וכן נראה מחדושי הר"ן פדעת הפרישה שכתב וז"ל פ"א שאם סמוך לוסת שמשנה אע"פ שעדיין לא הגיע שעת נסת תולה בוסתה לומר שמחמת תשמיש הקדים הדם לבא קודם זמנו ולא מחזקינן לה בראיה מ"ת עכ"ד מדנקט הר"ן שמחמת תשמיש הקדים לבא קודם זמנו מפלל דלא מיירי ששימשנה באותו יום של נסת אלא בעונה שלפניה דאל"כ היה לומר פיון דאסורה כל היום אלמא דחיישינן לשמא יקדים מש"ה תולה בו א"ו מיירי בעונה שלפניה וקו' הש"ך לא ק' כמ"ש הר"ן ונדאי מן הסתם לא חיישינן להא דמחמת תשמיש יקדים אלא היכא דחזינן שהקדים אמרינן דתשמיש גרם שהקדים הנסת ומשום כך לא נאסרה מ"ת באין סמוך לוסתה וכ"נ שהבין בס' פ"י חי"ד סי' א' פדעת הפרישה ועו"ל דמשפחת לה שהיה לה נסת לר"ח ועברו עליה ג' ר"ח ולא ראתה דשוב א"צ לחוש לר"ח וכמבואר בסי' קפ"ט סעיף ט"ז ושימשנה בר"ח וראתה מחמת תשמיש ואח"כ ראתה דהדרה לנסת קמייטא וכמבואר שם ותולה הדם מ"ת בנסת) והק' עליו פיון דמותר לכתחלה לשמש אלמא דלא שכיח שתראה בלילה ואיך נתלה לקולא ע"כ ובמנ"י פתב להקל די"ל דונדאי לא חיישינן לכתחלה אף אם ראתה אמרינן אגלאי מלתא דדמים תרים נתוספו בה ויש לסמוך עליו דהא בלא"ה לדעת הא"ז צריכה פרישה כ"ד שעות והש"ך הסכים ע"י באין לה שעה קבוע ואף אי לא קי"ל פנותיה י"ל משום דהוא מלתא דרבנן סמכינן להקל וא"כ לענין רואה מ"ת לאסור על בעלה נמי אינה אלא מדרבנן וכמ"ש הפוסקים דנסתות דרבנן יש לסמוך על הא"ז ועיין בהשגות הר"ן"ה על בעל הגפ"ש שכתב וז"ל אם יש לה נסת כגון שפיהקה או עיטשה וכאותו ששינונו אלו הן נסתותוכו' ה"ז תולה בפיהקה או בעטושה ולא בתשמיש ואין זו רואה מ"ת עד שיתברר לה שנסת פיהקה או עטושה מורכבת בתשמישה עכ"ל ותמיה על האחרונים שלא הביאו: (יא) אם יש מכה באותו מקום.

כָּתַב הַשֵּׁף בְּשֵׁם הַכַּח דָּאִין פִּירוּשׁוֹ בְּכָל אֵיזָה הַמְּקוֹם שְׁבֵא"מ אֶלָּא ר"ל בֵּא"מ עֲצָמוֹ
שְׁמִשְׁם הַדָּם יוֹצֵא לְשֵׁם יֵשׁ מִכָּה וּלְפִיכָּה אִם הַדָּם יוֹצֵא מִן הַמְּקוֹר צְרִיף שְׁתַּדַּע שְׁיֵשׁ לָהּ
מִכָּה בְּמְקוֹר אֶבֶל אִם אוֹמֶרֶת בְּסֶתֶם מִכָּה יֵשׁ לִי אֵין תּוֹלִין בְּדָם הַמִּכָּה שְׁיֵשׁ לָהּ עַכ"ל
וּבִתְשׁוּבַת פִּמ"א ח"א סס"י י"ב כְּתַב וְנ"ל אֶבֶל בְּמִכָּה בְּדוֹן פֶּן דְּהוּא נֶגֶד חֲלָל הַגּוֹף אִיף
יַעֲלֶה עַל דַּעֲתָנוּ לֹמַר שְׁמַדָּם הַמִּכָּה יוֹרֵד לְמְקוֹר וְזֶה א"א לְהַשִּׁיג בְּחוּשׁ שְׁפָלְנוּ וְאִף
שְׁהֶרֶפָאִים אוֹמְרִים דַּע"י רַבּוּי דָּם הַזֶּה בָּא לְמְקוֹר אֶפְשָׁר דְּהוּא נִבְלַע תְּחִלָּה בְּשֶׁאֵר
אֲבָרִים וּמִשָּׁם יוֹרֵד לְמְקוֹר וְיוֹצֵא לְחוּץ ע"י הַלְחָץ זֶה הַדְּחָק לְדַעֲתִי דָּם נִדְּהָ גָּמוֹר הוּא דְּכָל
דְּמֵי הַמְּקוֹר כִּף שַׁע"י רַבּוּי דְּמִים נוֹבְעִים מִכָּל רַמ"ח אֲבָרִים לְגִידֵי הַמְּקוֹר וּמִשְׁפִּיעִים דָּם
וּלְכָף אֲמָרוּ חֲכָמִים מִכָּה יֵשׁ לָהּ שְׁהֶדָם נוֹבַע מִמִּכָּה גּוֹפָה קוֹדָם שְׁנִבְלַע בְּאֲבָרֵי הָאִשָּׁה וְכֵן
אֲמָרוּ הַרְוֹפָאִים מִכָּה יֵשׁ לָהּ בְּמַעֲי' וְכו' אֶבֶל אִם נִבְלַע תְּחִלָּה בְּשֶׁאֵר אֲבָרִים וְאַח"כּ ע"י
רַבּוּי דָּם נוֹבְעִים גִּידֵי הַמְּקוֹר דָּם זֶה טָמֵא מִשׁוּם נִדְּהָ וְדָאִי לְדַעֲתִי בְּלִי שׁוּם חִילּוּק בְּעוֹלָם
עַכ"ל וְלְכַאוּרָה עָלָה בְּדַעֲתִי לְהוֹכִיחַ מִן הַשֵּׁ"ס דְּאֶפְי' בְּמִכָּה כְּזוֹ תּוֹלִין לְמֵאִי דְּמִסְקִינּוּ
בַשֵּׁ"ס בַּ"כַּה"י דְּפִלְיָגִי ר' וְרִשְׁבֵּ"ג בְּמִקְ"מ אִי טָמֵא אוֹ לָאוּ וּבְהַף פְּלוּגְתָּא פְּלִיגִי נְמִי בַּ"כַּה"י
הַתִּינּוּקָת וְקִשְׂיָא אֶפְלוּגִי בְּתַרְתִּי ל"ל וְכִמּוֹ שְׁהֶרְגִישׁ בְּזֶה הַגָּאוֹן מוּהַר"ל בְּתִשׁוּבָתוֹ הַנֶּ"ל
אֲמַנָּם אִי נִימָא דְּאֶפְי' בְּמִכָּה כְּזוֹ טְהוּרָה י"ל דַּבַּ"כַּה"י כָּל הַיָּד מִיָּנְרִי בְּמִכָּה שְׁבִשְׁאֵר הַגּוֹף
וְיוֹרֵדֶת דְּרָף הַמְּקוֹר וְאַפ"ה ס"ל לְרִשְׁבֵּ"ג מְק"מ טָמֵא אַע"פ שְׁאִין עֵיקָר יִצִּירְתוּ בְּמְקוֹר
לְהֶתֶם וּבַ"כַּה"י הַתִּינּוּקָת מִיָּנְרִי בְּמִכָּה שְׁבִשְׁמִקוֹר וְאַפ"ה אֵית לִיהָ לִר' דְּטְהוּר וְהָכִי דִּיִּיקִי לִישְׁנָא
דַּגְמ' בַּ"כַּה"י דְּקֶאֱמַר אִשָּׁה טְהוּרָה וְדָם טָמֵא דְּקֶאֱתִי דְּרָף מְקוֹר מְדַקְאֵמַר דְּרָף מְקוֹר
וְלֹא קֶאֱמַר דְּקֶאֱתִי מִן הַמְּקוֹר כְּמוֹ דְּאֵמַר בַּ"כַּה"י הַתִּינּוּקָת רִשְׁבֵּ"ג אֲמַר דָּם הַמִּכָּה הַבָּא מִן
הַמְּקוֹר טָמֵא א"ו דְּהִכָּא אֲשַׁמְעִינּוּ אַע"פ שְׁאִין הַמִּכָּה בְּמְקוֹר עֲצָמוֹ אֶלָּא בְּשֶׁאֵר הַגּוֹף
וְאַתִּיא דְּרָף הַמְּקוֹר אַפ"ה טָמֵא מִשׁוּם דְּה"א דְּהִלְמ"מ לֹא הָנִי אֶלָּא בְּמָה שְׁנוּצַר תּוֹף
הֶרְחָם וְכַמ"ש הַר"ן וְהַרְמַב"ן בְּחֻדוֹשֵׁיהֶם קַמ"ל דְּלֹא אֶלָּא אֶפְי' אֲתִיא דְּרָף הַמְּקוֹר אֶלָּא
דְּמִסְתְּפִינָא לְהַקְלֵ אַחַר שְׁאִין לְנוּ רִאָּיָה בְּרוּרָה ע"ז: וּמ"ש הַגָּאוֹן בַּעַל פִּמ"א דַּמ"ש
הַרְוֹפָאִים מִכָּה יֵשׁ לָהּ בְּמַעֲי' אֶלְמָא דְּבַעֲינּוּ דְּוָקָא בְּמַעֲי' שְׁיָדוּעַ שְׁהַמְּקוֹר מְחַנְפֵּר לְמַעֲי'
אִשָּׁה וְדְרָף מִכָּה לְשַׁפְּוֹף דָּם לְמְקוֹר קוֹדָם שְׁנִבְלַע בְּשׁוּם אֲבָר עַכ"ד נִרְאָה שְׁהִבִּין שְׁהַמְּעִי
הוּא דְּבַר חוּץ לְמְקוֹר וְלִיתָא אֶלָּא שְׁחַכְמִים כִּינּוּ לְמְקוֹר בְּשֵׁם מַעֲי' וְאַפְשָׁר מִשׁוּם שְׁהוּא
מְחַנְפֵּר לָהּ כְּדַבְרֵי הַפִּמ"א אוֹ מִפְּנֵי שְׁדוּמָה לְמַעֲי' וְכֵן פִּירַשׁ"י דָּף ס"ג שְׁפּוּלִי מַעֲי' בֵּית
הֶרְחָם וְכ"כ בַּט"ז ס' קפ"ט ס"ק ל"ד וְכֵן בְּמַתְנִיתִין דְּחֻלִּין חִיָּה שְׁפִשְׁטָה יָדִיהָ לְתוֹף מַעֲי'
וְכֵן בְּדָף מ"ב ע"ב גְּבִי עוֹבְדָא דְּרָבָא דְּשְׁמַעֲי' וְלָד דְּצוּיָן פִּירַשׁ"י בְּתוֹף מַעֲי' וְעוֹד בְּכַמְּהָ
מְקוֹמוֹת: (יב) תּוֹלִין בְּדָם מִכָּה.

מ"ש הַרְשֵׁב"א בַּתה"א ד' קפ"א לְחַלְקָ בֵּין דָּם מִכָּה דְּתַלְיָן וּבְדָם בְּתוֹלִים קִי"ל דְּבוֹעַל
ב"מ וּפּוֹרֵשׁ וְהָא אֵין לָהּ מִכָּה גְּדוּלָה מְזוֹ וְתִי דְּשִׁאֲנִי הֶתֶם בְּתוֹלִים דְּאִינָה אֶלָּא לְשַׁעָה
לְפִיכָּה הַחֲמִירוּ בּוּ מִשֵּׁא"כ בְּמִכָּה שְׁאֶפְשָׁר שְׁתַּאֲסַר עוֹלָמִית לְבַעֲלָהּ מִשֵּׁ"ה לֹא הַחֲמִירוּ
וְכ"כ בְּתִשׁוּבָתוֹ הַבִּיאֹ ב"י לְקַמֵּן רַס"י קנ"ג מְזֶה נִרְאָה דְּדַעֲתוֹ דְּוָקָא בְּמִכָּה שְׁאִינָה
עוֹבְרָת הוּא דְּתַלְיָן מִשֵּׁא"כ בְּמִכָּה עוֹבְרָת לֹא הַקְלִיּוּ בּוּ דּוּמִיא דְּדָם בְּתוֹלִים דְּלֹא תַלְיָן
אִף לְתִי הָרָא"ש שְׁכ' טַעַם אַחַר לְחַלְקָ בֵּין דָּם בְּתוֹלִים לְדָם מִכָּה י"ל דְּאֶפְי' בְּמִכָּה הַעוֹבְרָת
תַלְיָן גַּם י"ל אִף לְדַעֲתַת הַרְשֵׁב"א אֵין לְחַלְקָ דְּכִינּוּ דְּאִיכָּא מִכָּה שְׁאִינָה עוֹבְרָת וְתַלְיָן בְּיָה
שְׁלֹא תַאֲסַר לְבַעֲלָהּ עוֹלָמִית אֲמָרוּ אֶפְי' בְּמִכָּה עוֹבְרָת דְּתַלְיָן וְלֹא פְּלוּג רַבָּנָן מִשֵּׁא"כ

בָּדָם בְּתוּלִים דְּלֵעוּלָם הִיא מִפֶּה הַעוֹבְרֶת וְלֹא נִכְלָל בְּכֻלָּל מִפֶּה מִשׁ"ה לֹא תִלְיֵנוּ וְעֵינֵינוּ
מִשׁ"ב בְּסִי' קצ"ג: כַּגֹּמ' אֵיתָא וְאָם יֵשׁ לָהּ מִפֶּה בֵּא"מ תּוּלָה בְּמִפְתָּהּ וְאָם יֵשׁ לָהּ נֶסֶת תּוּלָה
בְּנֶסֶתָּהּ וְאָם הָיָה דָם מִפְתָּהּ מְשֻׁנָּה מִדָּם רֵאִיְתָה אֵינָה תּוּלָה וְנֶאֱמַנְתָּ אִשָּׁה לֹאמַר מִפֶּה יֵשׁ
לִי בְּמִקּוֹר שְׂמִמְנָה דָם יוֹצֵא דְבָרֵי ר' וְכו' עכ"ל וְדַקְדְּקוּ הָאֲחֵרוֹנִים וְ"ל דַּמ"ש בְּרִישָׁא
דְתַנִּי וְאָם יֵשׁ לָהּ מִפֶּה בֵּא"מ תּוּלָה בָּדָם מִפְתָּהּ מְשֻׁמַּע דְּמֵן הֶסֶתָם תּוּלָה בְּמִפְתָּהּ וּבְסִיפָא
תַּנִּי וְנֶאֱמַנְתָּ אִשָּׁה לֹאמַר מִפֶּה יֵשׁ לִי בְּמִקּוֹר שְׂמִמְנָה דָם יוֹצֵא דְמִשְׁמַע דְּנוֹקָא בְּיֹדְעַת
שְׂמִפְתָּהּ מוֹצִיאָה דָם אֲזִי הִיא תּוּלָה בָּהּ וּבְשׁו"ת ש"א ס' ע"ו תִּי דְרִישָׁא מִיָּרִי בְּרוּאָה דָם
מ"ת וּכְדִי שְׂלֵא תִתְעַגֵּן וְתִתְאַסֵּר לְעוּלָם תִּלְיֵנוּ בְּמִפֶּה אִפִּי' א"י אָם מוֹצִיאָה דָם מִשׁ"כ
בְּסִיפָא דְמִיָּרִי בְּרוּאָה שְׂלֵא מ"ת וְיֵשׁ לָהּ הֵיתֵר דְּאֵינָה רוּאָה לְעוּלָם אֲזִי צְרִיף שְׂתַדַּע
שְׂמִפְתָּהּ מוֹצִיאָה דָם עכ"ד ע"ש גַּם י"ל לְדַבְּרֵי דְאַפִּילוּ נִימָא דְבְּסִיפָא נְמִי מִיָּרִי בְּאִשָּׁה
שְׂרוּאָה לְעוּלָם וַא"א לָהּ לְטַהַר לְגַמְרֵי אִפִּי' מִחֻמְרֵינוּ דְצְרִיכָה שְׂתַדַּע שְׂמִפְתָּהּ מוֹצִיאָה
דָם וְשֹׁאֵנִי בְּרוּאָה מ"ת דַּא"צ שְׂתַדַּע מְשׁוּם דִּי"ל דְרוּב נְשִׁים אֵינָן רוּאוֹת מ"ת וְכַמ"ש
הַב"י וְכַמוֹ שֶׁהִבְאֵתִי דְבָרֵי לְעֵיל מִיְהוּ אֶפְשָׁר לֹאמַר בְּהָא נְמִי רֻב נְשִׁים יְכוּלוֹת לְטַהַר
א"ע וְכַמ"ש הַתּוֹס' רִישׁ מִס' גִּיטִין וְעֵינֵינוּ בְּשׁו"ת שְׁבו"י ח"ש ס' ע"ז אָף דְלָמָּא שְׂאֵנִי
רוּאָה מ"ת דְּלִיכָא אֲלֵא חֲשִׁשָׁא דְנוֹסְתוֹת דְּרַבְּנָן וְכַמ"ש בַּב"י ס"ס בְּשֵׁם שׁו"ת הַרְשֵׁב"א
וְהוּא מִן מוהר"מ מְרוֹטְנֹבּוֹרְג וּבְשׁו"ת פ"י מְחַלֵּק דְבְּרִישָׁא י"ל דְּמִיָּרִי בֵּא"י אָם הֵדָם
יוֹצֵא מִן הַמִּקּוֹר וַא"כ אֵיכָּא ס"ס אָם מִן הַצְּדָדִים אוֹ מִן הַמִּקּוֹר וַא"ל מִן הַמִּקּוֹר בָּא דָם
שְׂמָא מִן הַמִּפֶּה הוּא מִשׁ"ה א"צ שְׂתַדַּע אָם מִפְתָּהּ מוֹצִיאָה דָם וְכַמ"ש הַרְמ"א בַּהֲגָהָה
מִשׁ"כ בְּסִיפָא מִיָּרִי בְּיֹדְעַת שְׂתַדַּע שְׂמִפְתָּהּ מוֹצִיאָה דָם מִן הַמִּקּוֹר מִשׁ"ה צְרִיף שְׂתַדַּע שְׂמִפְתָּהּ מוֹצִיאָה
דָם ע"ש וְעוֹד פְּתַבּוּ לְחַלֵּק בֵּין יֵשׁ לָהּ נֶסֶת לֵאמֹר לָהּ נֶסֶת וּבְרִישָׁא מִיָּרִי בִּישׁ לָהּ נֶסֶת
וְכַמ"ש הַרְמ"א בַּהֲגָהָה וּבְסִיפָא מִיָּרִי בֵּאֵין לָהּ נֶסֶת לְכַף צְרִיף שְׂתַדַּע שְׂמִפְתָּהּ מוֹצִיאָה
דָם וּבְתַשׁו' אַמ"ו בַּעַה"מ שֶׁב יַעֲקֹב כ' בְּסִי' מ"ב וְ"ל דְצְרִיכִין אֲנִי עוֹד לְדַקְדֵּק דְבְּרִישָׁא
תַּנִּי אָם יֵשׁ לָהּ מִפֶּה בֵּא"מ וּבְסִיפָא תַּנִּי בְּמִקּוֹר אֲלֵא פְּשׁוּט דְלְעֵיל קָאִי אֲשֶׁלְפָנֵינוּ דְרוּאָה
מִחֻמַּת תְּשֻׁמִּישׁ וְע"ז קְאָמַר אָם יֵשׁ לָהּ מִפֶּה בֵּא"מ הֵינֵנוּ בְּפִרוּזְדוֹר בְּאוֹתוֹ מְקוּם שְׂהַשְׁמִישׁ
דָּשׁ וְתוּלָה בְּמִפֶּה דְאַמְרֵינוּ שְׁע"י דְחִיקוֹת וּמִיעוּף הָאֲבָר בָּא מִפְּחוֹ דָם מִן הַמִּפֶּה וּלְכַף לֹא
קְאָמַר בְּרִישָׁא וְנֶאֱמַנְתָּ דְלֵא צְרִיכָה בְּזָה לְנֶאֱמַנְתָּ דְבֵא"מ יְכוּל לְהַתְּבַר ע"י בְּקִיאוֹת נְשִׁים
מִיִּלְדוֹת וּלְכַף קְאָמַר סְתָם וְאָם יֵשׁ לָהּ מִפֶּה בֵּא"מ שְׂאֵין אֲנִי צְרִיכִין לְנֶאֱמַנּוֹת שְׂלֵה שְׁהֵרִי
אֶפְשָׁר לְהַתְּבַר ע"י שְׂאָר נְשִׁים מִשׁ"כ בְּסִיפָא דְמִיָּרִי בְּמִפֶּה שְׂבִמְקוֹר עֲצָמָה דַּא"א
לְהַתְּבַר ע"י אֲחֵרִים רַק שְׂהִיא מְרַגְשַׁת בְּעֲצָמָה וּלְכַף צְרִיכִין נֶאֱמַנּוֹת דִּידָה אֲמָנָם גַּם הִיא
אֵין עֵינֵיהָ בְּמִקּוֹר אָם לֹא ע"י הַרְגֵּשַׁת כָּאֵב מִהַמִּפֶּה וּכְדִי שְׂלֵא תִאֲמַר ע"י מְעַט כָּאֵב תִּתְלָה
בְּמִפֶּה לְכַף צְרִיכָה לֹאמַר שְׂמִמְנָה דָם יוֹצֵא פְּלוּמֵר שְׂגָדְלָה כ"כ הַפְּאֵב עַד שְׂנַרְאָה לָהּ
שְׂמִמְנָה הֵדָם יוֹצֵא עכ"ד וְאִיְהוּ לְשִׁיטְתֵיהָ אֲזִיל דַּס"ל דְכָאֵב בְּמִפֶּה וּלְפִי מִשׁ"ל בְּשֵׁם
תְּשׁוּבַת א"ש הַפְּאֵב כְּמִפֶּה וְעכ"ז י"ל דְדַבְּרֵי נְכוּנִים דַּצ"ל שְׂהִיא מְרַגְשַׁת ע"י אֲנוּמְדָנָא
דְמוּכָח שְׂיֵשׁ לָהּ מִפֶּה שְׂמוֹצִיאָה דָם אָף קִשְׂיָא לִי לְדַבְּרֵי דְמִיָּרִי רִישָׁא בְּמִפֶּה שְׂבִבִית
הַחִיצוֹן מְקוּם שְׂהַשְׁמִישׁ דָּשׁ א"כ אֲמַאי קְאָמַר וְאָם דָם מִפְתָּהּ מְשֻׁנָּה מִדָּם רֵאִיְתָה אֵינָה
תּוּלָה וְהֵינֵנוּ ע"כ פִּירוּשׁוֹ שְׂהֵדָם שְׂהִיא רוּאָה מ"ת אֵינָה דוּמָה לְמִפֶּה אֲזִי אֵינָה תּוּלָה וְכַמ"ש
בְּתַשׁו' ח"צ דְלֵא כְּתֻשׁוּבַת צ"צ (שְׂעֵלָה בְּדַעְתּוֹ לֹאמַר דְפִי' בְּגִמְרָא וְאָם דָם מִפְתָּהּ מְשֻׁנָּה

מדם ראיתיה ר"ל דדם מפתה משונה מדם וסת' וע"ז השיג בח"צ דפירושו הוא דדם מפתה משונה מן דם ראיתיה ר"ל מה שהיא רואה עתה מ"ת.

מיהו בקיצור פסקי הרא"ש פ' התינוקת כ' וז"ל ואם הנה דם נדה משונה מדם מפה אינה תולה עכ"ל מוכח כפי' צ"צ דאל"כ איך קרי לדם ראיתיה דם נדה הא על דא אנו מדינין אם ד"נ הוא או לאו ועיין בס' פ"י חי"ד סי' א' מ"ש כפי' הרא"ש ובהלכות הרמב"ן פ"ו דט"ו מבואר כמ"ש הח"צ) ולפי דעת הגאון בעל ש"י ק' אפי' אם נשתנה נימא דשמש עכרון וכדאי' במקילתין בפ"ק דף י"א ע"ב בשלמא אי גם ברישא מיירי במפה שבמקור י"ל דלא אמרינו שמש עכרון אלא לענין ד"ב שהוא בא מן הצדדים במקום שהשמש דש דהיינו מבין השנינים ולחוי' וכדאי' בפ' יוצא דופן דמ"א דדישות השמש היא עד בין השנינים) וכדאי' בפ' התינוקת דס"ה ע"ב דד"ב בא מן הצדדים מש"ה אמרינו שמש עכרון אבל לפמ"ש המחבר הג"ל דברישא מיירי במפה שמו הצדדים א"כ ק' דנימא שמש עכרון ואפשר ליישב דבריו דאפילו במפה שבבית החיצון לא אמרינו שמש עכרון אלא דוקא בד"ב דאע"פ שפבר בעל מ"מ פרצה דחוקה מיקרי משא"כ באשה דעלמא לא אמרינו שמש עכרון וכה"ג פתב בחמ"ח סי' ס"ח ס"ק ו' שהק' שם להפוסקים דס"ל שאם מצא דם א"י לטעון פ"פ מצאתי דמאי ראיה הוא מן הדם הא קיי"ל דנותנין לה ד' לילות או עד שתחיה המפה ות"י וז"ל וי"ל דכ"ז שיש דם עדיין אין הפתח פתוח לגמרי ופרצה דחוקה קרי ליה בגמרא.

וע"כ כ"ז שיש דם אינו יכול לטעון פ"פ דנדאי טועה הנה עכ"ל וכ"כ בב"ש אלמא דכ"ז שהיא רואה דם פרצה דחוקה קורין ליה מש"ה אמרינו דשמש עכרון משא"כ באשה דעלמא וק"ל: ועפ"ז י"ל שזו פוננת הרמב"ם פ"ד מהלכות א"ב שכתב ד"ך מי שראתה דם בשעת תשמיש וכו' אבל אם שימשה סמוך לנסתה תולה בנסת הנה בה מפה תולה במפה ואם הנה דם מפה משונה וכו' ונאמנת אשה לומר מפה יש לי בתוך המקור שממנה הדם יוצא ותהיה מותרת לבעלה ואע"פ שדם יוצא מן המקור בשעת תשמיש עכ"ל וק' דלמה זה כתב בסיפא ותהיה מותרת לבעלה הא גם ברישא מותרת לבעלה ועו"ק מ"ש ואע"פ שדם וכו' מאי רבותא היא זו ולפ"ד אמ"ו הג"ל ניחא דברישא מיירי שיש לה מפה בפרוזדור מש"ה א"צ לנאמנות שלה וכנ"ל ומיירי נמי בא"י שמפתה מוציאה דם ואפילו הכי תולה במפה לענין זה שלא תאסר על בעלה לעולם מ"מ ז"נ בעי פיון דא"י שמפתה מוציאה דם וכדעת הש"ך ומש"ה לא כתב ברישא ותהיה מותרת לבעלה דהוי משמע שמותר מיד וז"א דל"מ אלא לענין שלא תאסר לעולם וגם מיירי באינה מרגשת שהדם בא מן המקור דהא פיון דהמפה אינה במקור איך תתלה במפה א"ו דמיירי באינה מרגשת שהדם בא מן המפה וא"ל דא"כ תהיה מותרת מיד דהא איכא ס"ס כמ"ש הרמ"א ספק מן הצדדים וכו' ז"א פיון דהמפה הוא בצדדים אין פאן ס"ס דאיך תאמר ואת"ל מן המקור שמה מן המפה הוא הא אין שום מפה במקור ועיין אבל בסיפא מיירי בידעת שמפה מוציאה דם והמפה הוא במקור עצמו מש"ה כתב דמותרת לבעלה ר"ל בלא ז"נ הואיל שידעת שמפתה מוציאה דם גם כתב אע"פ שדם יוצא וכו' ר"ל שידעת שהדם בא מן המקור הואיל שמפה הוא במקור ומ"ש בשעת תשמיש ל"ד הוא אלא משום דאיירי הך בהא נקטי': (יג) ואם דם מפתה משונה.

פְּתַח הַשֵּׁשׁ הַפּוֹסְקִים דְּוִנְקָא שְׁנֵי תַּבְרַר שְׁהוּא מְשֻׁנָּה הָא לֹא"ה תּוֹלִין בְּדָם מִפְּתַח
לְפִי שְׁהָאִשָּׁה בְּחִזְקַת טְהָרָה עוֹמֶדֶת וְכַתֵּב עוֹד דְּמִשְׁמַע מְדַבְּרֵי הָרֵא"ש שֶׁא"צ לְרֵאוֹת
לְמַפָּה אִם הוּא מְשֻׁנָּה עַכ"ד וּבִט"ז ס"ק ט' פְּתַח בְּשֵׁם הַפְּרִיָּשָׁה דְּאִם שְׁנִיָּהֶם לְפָנָיו לֹא
גִּיזַל לְקוֹלָא פִּינּוּן שְׁאֲפִשֶׁר לְבָרוּרֵי וְכָל אָדָם יָכוֹל לְבָרַר אוֹתוֹ עַכ"ד וְאִנִּי פְּתַבְתִּי בְּחִדּוּשֵׁי
גְּמָרָא דְּמוֹכַח מְדַבְּרֵי רִש"י בִּס"פ כ"ה הָא דְּמִשְׁנֵי הַשֵּׁשׁ"ס שְׁאִנִּי הֵתָם דְּלִיתָא קָמֵן וְכו'
דֹּאע"ג דְּהִיכָא דְּלִיתָא קָמֵן הָאִשָּׁה נֶאֱמָנָת מִשּׁוּם דְּכַתִּיב וְסִפְרָה לָּהּ מִכָּל מְקוֹם הִיכָא דְּאִיתָא
קָמֵן לֹא סְמִכִּינּוּן עַל אִשָּׁה אֱלָא אֲמָרִינוּ נְחֻזֵי אֲנֵן יַע"ש אֲמָנָם מְדַבְּרֵי הַרְשָׁב"א וְהַטּוֹר לְקָמֵן
סִי' קפ"ח לֹא מִשְׁמַע פֶּן לְכַאוּרָה וְעֵינָן מַה שְׁאֲכַתּוּב לְקָמֵן בִּסִי' הַנּוּ' בַּע"ז: (יד) שְׁיֵישׁ לָּהּ
נֶסֶת קָבוּעַ.

וַיֵּשׁ לְעֵינָן מִדְּכִ' הַרְמ"א וְכו"ז בְּאִשָּׁה שְׁיֵישׁ לָּהּ נֶסֶת קָבוּעַ וְאִזּוּ יָכוֹלָה לְתַלוּת שְׁלֵא ב"ו וְכו'
אִם עֶבֶר עָלְיָה שְׁעַת וְסִתָּה וְלֹא בְּדָקָה וְלֹא הַרְגִּישָׁה וְאַחַר כֵּן בְּדָקָה עֲצָמָה וּמִצָּאָה טְמֵאָה
מַה דִּינוֹ דֹּאע"ג דְּכַתֵּב הַרְמ"א דְּשְׁלֵא בְּשַׁעַת נֶסֶת טְהוּרָה הֵינּוּ הִיכָא שְׁבִדְקָה עֲצָמָה בְּשַׁעַת
נֶסֶתָה וּמִצָּאָה טְהוּרָה אֲבָל זֹו שְׁלֵא בְּדָקָה עֲצָמָה בְּשַׁעַת נֶסֶתָה י"ל דְּכַבֵּר רָאִתָּה בְּשַׁעַת
נֶסֶתָה דְּהָא קִי"ל דְּאֲפִילוּ לְמֵאן דְּאָמַר וְסִתּוֹת דְּרַבְּנָן הִיכָא דְּבִדְקָה עֲצָמָה וּמִצָּאָה טְמֵאָה
טְמֵאָה בְּשַׁעַת נֶסֶתָה פְּדֵאִיתָא בְּש"ס דט"ז וְכו"ז וְכו"ז י"ל דְּטְמֵאָה וְאֵע"ג דְּלְפִי הַטַּעַם שְׁכַתֵּב
הַרְמ"א בְּסוּף הַג"ה זֹו דְּבִשְׁעַת נֶסֶתָה טְמֵאָה מִשּׁוּם דֹּא"כ לֹא תִטְמָא לְעוֹלָם וְזֶה לֹא שְׁיֵישׁ
הִכָּא י"ל דְּלֹא פְּתַח לְטַעַם זֶה אֱלָא הִיכָא דְּיִוֹדַעַת דְּמִפְּתַח מוֹצִיאָה דָּם אִפ"ה טְמֵאָה מִטַּעַם
זֶה אֲבָל בֹּא"י שְׁמִפְּתַח מוֹצִיאָה דָּם בְּלֹא טַעַם זֶה טְמֵאָה פִּינּוּן דְּרַגְלָהּ לְרֵאוֹת בְּשַׁעַת נֶסֶתָה
לֹא מְקִילִינּוּן בֹּא"י שְׁמִפְּתַח מ"ד וְכו"ז וְכו"ז ה"ה בְּעֶבֶר זְמַן וְסִתָּה וְלֹא בְּדָקָה וְצ"ע: בִּט"ז חוֹלֵק
עַל הַג"ה זֹו וְס"ל דְּאֲפִי' בְּאִשָּׁה שְׁיֵישׁ לָּהּ נֶסֶת אִינָּה תּוֹלָה בְּמַפָּה אֱלָא בְּיִוֹדַעַת שְׁמִפְּתַח
מוֹצִיאָה דָּם וְכַתֵּב עוֹד בְּשֵׁם תְּשׁוּבַת מְהֵרֵי"ל וְכו"ל אֲבָל בִּנ"ד לִית לָּהּ מִפָּה מְבֹנְרֶת וּמ"מ
בֵּין עוֹנָה לְעוֹנָה וְכו' דְּבִאוּתָה תְּשׁוּבָה מְקִיל שְׁלֵא בְּשַׁעַת נֶסֶתָה אִפִּי' אִינָּה מְרַגְּשַׁת דְּמִחְמַת
מִפָּה קָאֲתִי תְּלִינּוּן בְּדָם מִפָּה לְמ"ד וְסִתּוֹת דְּרַבְּנָן עַכ"ל וְצ"ל דִּמ"ש לְמ"ד וְסִתּוֹת דְּרַבְּנָן
לְרַבּוּתָא נְקֻטִי' דְּלֹא מִיבְעִיא לְמ"ד וְסִתּוֹת דְּאִוְרֵיָּתָא סְמִכִּינּוּן אַחְזָקָה דְּאִין אֹרַח בָּא אֱלָא
בְּזַמְנֵוּ אֱלָא אִפִּי' לְמ"ד וְסִתּוֹת דְּרַבְּנָן וְכו"ז אִין זֶה חֲזָקָה דְּאִוְרֵיָּתָא אִפִּי' הָא אֲמָרִינוּ דְּתְּלִינּוּ
בְּמַפָּה שְׁלֵא בְּשַׁעַת נֶסֶתָה אִפִּי' אִינָּה מְרַגְּשַׁת שְׁמִחְמַת מִפָּה בָּא וּלְפ"ז מ"ש בִּט"ז וְכו"ל
וְנִרְאָה שְׁלֵא רְצָה לְהַקְלִי לְפִי שְׁהֵיִיא תְּשׁוּבָה ס"ל וְסִתּוֹת דְּרַבְּנָן אֲבָל אִיִּהוּ חֵשׁ לְמ"ד
וְסִתּוֹת דְּאִוְרֵיָּתָא וְכו' עַכ"ל אִין לְדַבֵּר שְׁחַר פְּלִפִּי לִינִי דְּאִדְרַבָּה אִי וְסִתּוֹת דְּאִוְרֵיָּתָא
מִכ"ש דֵּישׁ לְהַקְלִי שְׁלֵא בְּשַׁעַת נֶסֶתָה מִשּׁוּם דְּאִין אֹרַח בָּא אֱלָא בְּזַמְנֵוּ (וְנִלְע"ד לִינִישׁ
דִּס"ל הָא דְּפִלְגִי אִי וְסִתּוֹת דְּאִוְרֵיָּתָא אוּ דְּרַבְּנָן בְּהָא פְּלִיגִי לְמ"ד וְסִתּוֹת דְּרַבְּנָן ס"ל גְּמִי
חֲזָקָה אֹרַח בְּזַמְנֵוּ בָּא אֱלָא ס"ל הַעֲמֵד חֲזָקַת טְהָרָה דִּינָּה נֶגֶד חֲזָקָה זֹו וְה"ל פְּאֵלוּ אִין
פְּאֵן חֲזָקָה פְּלִל וְאִידָּהּ ס"ל דְּחֲזָקַת טְהָרָה לֹא חֲזָקָה מְעַלְיָא הִיא מִשּׁוּם דְּחֲזָקָה זֹו עֲשׂוּיָה
לְהַשְׁתַּנּוּת פְּדֵאִית' בְּתְּשׁוּבַת הַר"ן גְּבִי מְקוֹה שְׁדַרְפָּה לְהַתְּחַסֵּר הִבִּיא ב"י סִימָן ר"א מִש"ה
לֹא חֲזָקָה מְעַלְיָא הִיא וְהִיא חֲזָקָה חֲזָקַת אֹרַח וְכו' עֲדִיפָא וְאִידָּהּ ס"ל דְּאִפִּי' חֲזָקָה מְעַלְיָ'
הִיא לְפ"ז יִפָּה כ' דְּלְמ"ד וְסִתּוֹת דְּרַבְּנָן ע"כ חֲזָקַת טְהָרָה הִיא חֲזָקָה מְעַלְיָא מִש"ה מְהִנִּי
אִפִּי' בֹּא"י שְׁמִפְּתַח מוֹצִיאָה דָּם) וְהַשֵּׁשׁ"ף חוֹלֵק עַל דְּבָרֵיו וְס"ל בְּאִשָּׁה שְׁיֵישׁ לָּהּ נֶסֶת תּוֹלִין
שְׁלֵא בְּשַׁעַת נֶסֶתָה אִפִּי' בְּמַפָּה שֶׁא"י אִם מוֹצִיאָה דָּם אוּ לֹא אֱלָא דִּס"ל לְהַשֵּׁשׁ"ף דְּוִנְקָא
בְּרוּאָה מ"ת תְּלִינּוּן שְׁלֵא לְאֹנְסָרָה עַל בְּעֻלָּה אֲבָל מ"מ צְרִיכָה ז"נ וְהַב"ח ס"ל דְּלְעוֹלָם

תלינו במכה אפילו א"י אם מוציאה דם שלא בשעת נסת ואפ"ל לטהרה בלא ז"נ ובתשו' א"ש סי' נ"ז כ' ומה שנסתפק מעלתו הרמה במה שחולק הט"ז על הרמ"א וכ' ז"ל אהובי לדעת כ"ת לא נמצא הלכה פסוקה בכל הדינים אלו אם באנו לחוש ח"ו לכל החנומרות ולילף בחושף דוק מעכ"ת ויראה לדברי הט"ז הם דברים דחויים ולא ק' פלל כו' וכבר כ' גם הב"ח להרב מוהר"י ז"ל מקראקא פדעת רמ"א ועשה מעשה רב א"כ מה לנו עסק באחרון שהכביד עלינו בחנומרות יתרות בנסתות דרבנן עכ"ל מדבריו אלו נראה דלא נטה פדעת הב"ח לגמרי דאלו הב"ח מטהר לגמרי אפי' באינה רואה מ"ת ואפ"ל בלא ספירת ז"נ וכמבואר בתשובותיו סי' פ"ד וסי' פ"ה ואיהו ס"ל דעכ"פ לענין שלא לאנסרה על בעלה לעולם סמכינן באשה שיש לה נסת ושלא בשעת נסתה אפי' במכה שא"י אם מוציאה דם וכדמוכח מדבריו שכ' בנסתות דרבנן דמשמע דוקא לענין רואה מ"ת שאינה אלא חששא דרבנן דלא תשמש אחר ג"פ לשמא תראה מ"ת וכינן דנסתות דרבנן וכמ"ש בתשו' מוהר"מ מר"ב שהבאתי בסי' זה דאינה אסורה לשמש אחר שראתה ג"פ אלא משום שפבר קבעה נסתות לראות מ"ת וכינן דנסתות אינה אלא מדרבנן מש"ה תלינו במכה אע"פ שא"י שמפכה מוציאה דם אבל לא לענין לטהר לגמרי בלא ז"נ ובתשו' צ"צ שנטה לדעת הש"ך ע"ש בסי' פ"ו אף מה שמבואר בתשו' צ"צ סי' הנז' דאשה שאין לה נסת צריכה שתדע דוקא שדם זה מן המכה הוא ולא מהני יודעת שמפכה מוציאה דם הוא תמוה דבהד"ל כ' הרמ"א בהג"ה זו דדוקא בשעת עונה בינונית לא מהני יודעת שמפכה מוציאה דם אבל שלא בשעת עונה בינונית מהני יודעת מפכה מוציאה דם אפי' באין לה נסת (וכן בש"ד בדין יולדת שראתה ג"פ אחר לידתה שהביאו רמ"א לקמן כ' בהדיא דלדעת רשפ"א א"צ שתדע שמפכה מוציאה דם וכמו שהבין הב"י וד"מ והב"ח) וצ"ע ואם היה דעתו לחלוק על הרמ"א היה לו להביא דברי הרמ"א: והנה הש"ך לשיטתו אזיל שכ' בס"ק כ"ד דאף הרשפ"א בתה"א ס"ל דבעינן שידועת שמפכה מוציאה דם אלא דקאמר שא"צ שתדע שמרגשת שדם זה הוא בא מן המכה ודלא כב"י וד"מ והב"ח שהבינו דברי הרשפ"א שא"צ שתדע אם מפכה מוציאה דם עכ"ד (וכן בשו"ת פ"י בחי"ד סי' א' כ' פדברי הש"ך וז"צ בהבנת דברי הרשפ"א) והח"צ הסכים לדברי הש"ך ובאמת דבריו תמוהים כמו שהרגיש הח"צ עצמו דא"כ מה זה שכ' הרשפ"א שם וז"ל ומסתברא דאפי' אינה מרגשת ממש שהדם שותת ויורד מן המכה תדא דאין עיניה בין מפכה וא"א לה לידע אלא בדיקת שפופרת וכו' והתם ונדאי משמע דברואה דם מחמת מכה א"צ שפופרת וכו' עכ"ל ואי ס"ד דהרשפ"א ס"ל דצריך שתדע שמפכה מוציאה דם אלא דא"צ לידע אם דם זה ממכה היא וע"ז בא להוכיח דא"צ שתדע שדם זה שראתה ממכה היא דאל"כ צריכה בדיקת שפופרת ק' יועיל בדיקת שפופרת דאף שע"י בדיקת שפופרת תדע שעמה המכה מוציאה דם מ"מ מנא ידעה שהדם שראתה כבר אם ממכה היא או מהמקור וכבר הרגיש בזה הח"צ ומה שרצה לתרץ בזה דבריו אינן ברורין וכמ"ש בס' כו"פ ע"ש א"ו דהרשפ"א לא בא אלא להוכיח אלא שא"צ שתדע אם מפכה מוציאה דם או לאו ולזה שפיר הוכיח דע"כ א"צ שתדע דאל"כ צריכה בדיקת שפופרת וע"י יבנרר אם מוציאה דם דהיינו פשהיה מטה המוך לכל צד ואין עליה דם כ"א באותו מקום שבמכה כשמצעת שם במוך נמצא עליה דם יבנרר שממכה בא הדם וכמ"ש בש"ע סעיף ז' ומן הגמ' משמע דא"צ בדיקת שפופרת במכה ש"מ שא"צ שתדע אפי' אם מפכה

מוציאה דם או לאו וכן בש"ד בדין יולדת שראתה ג"פ אחר לידתה שהביאו רמ"א לקמן כ'בהקדיא דלדעת הרשב"א א"צ שתדע אם מפתה מוציאה דם וכמו שהבין הב"י וד"מ והב"ח והש"ך בס' נקה"כ הרגיש בזה שדבריו הן נגד הגהות ש"ד: ומה שכ' עוד בשו"ת ח"א להוכיח דע"כ בעינן שתדע שמפתה מוציאה דם שהרי אפי' בכתמים הקלים שנינו אם יוכל להתגלע ולהוציא דם תולה ביה וכו' אלמא דאפי' בכתמים צריך שתדע אם אפשר להוציא דם ואם לאו אינו תולה מכ"ש ברואה ממש כבר כתבתי בתשובת שאלה לקמן סי' קפ"ח שדבריו תמוהים מאד דא"כ לדידיה קשיא שיהיה המרדכי סותר דבריו תוך כדי דיבור דו"ל המרדכי בהלכות נדה נאמנת אשה לומר מפה יש לי בא"מ שממנה יוצא דם ונוקא שיודעת שיוצא הדם מן המפה תולה ביה אבל מספק אין תולה אבל בשעת וסתה אפי' יודעת בודאי שהדם יוצא מן המפה אינו תולה בו דא"כ לא תהיה טמאה לעולם.

אמנם כתמים שתמצא בבגדיה טהורה ותולה במפה אפי' א"י שמפתה מוציאה דם דבכתמים הלכו חכמים להקל שהכתמים מדרבנן ע"כ אלמא דס"ל בכתמים לעולם טהורה אפי' א"י שמפתה מוציאה דם וכ"כ הרמ"א בסוף הג"ה זו ואח"כ' במרדכי מיד אחר דין זה וז"ל ואשה שנמצא פתם בתלוקה או בסדינה אם יודעת שיש לה גרב או חבורה שאם היתה מסירה הגלד או הקליפה היתה מוציאה דם טהורה ותולה בהן הפתם אע"פ שעלתה אינה מוציאה דם מ"מ שמא חפפו וגרדו עצמן עד שהוציא דם ונלאו אדעתיהו עכ"ל וא"כ לדברי הח"צ קשיא דבתחלה כ' דבכתמים א"צ שתדע אם מפתה מוציאה דם ובתר הכי כ' בכתמים שצריכה שתדע אם מסירה הגלד וכו' היתה מוציאה דם אז תולה בהן אלא ע"כ צ"ל דשאני התם שהיתה יבש לפנינו מש"ה צריכה שתדע אם מסירה וכו' הא היכא שאין לפנינו תולה אפי' א"י ועוד דאין דנין א"א משאפ"ש וכמו שכ' הרשב"א בעצמו וא"כ מעיקרא קושיתו ל"ק פלל וכ"כ בתשו' שבו"י ח"ש סי' ע"ד אדברי הח"צ כמ"ש לחלק בין אפ"ש ללא אפ"ש (אף עדיין קו' ח"צ במ"ע מהא דראה שתלמידים מסתכלים זב"ז ואמר לא אמרו חכמים להחמיר כו' משמע אלו הנה דאורייתא לא תלינו להקל אפי' ביכולה להתגלע וכו' וכ"ש בא"י אם מפתה מוציאה דם): אמנם מה שמבואר בתשובת שבו"י סי' הנז' שהורה המורה באשה שנולד לה מקרה שמרגשת קצת כאב ורואה בין וסת לנסת טיפי דמים ואינן דומים לראיית וסתה ואומרת שיש לה מפה בתוך גופה וא"י שמפתה מוציאה דם שטהורה היא פנין שיש לה וסת קבוע וע"ז כ' המחבר הנ"ל דאף דלכתחלה חלילה להקל במקום שגדולי ראשונים ואחרונים מחמירים אף אי הורה המורה לא מהדרין ובפרטות שבנ"ד אין דם ראייתה שנה לדם וסתה עכ"ל הפריז על המדה דאף שאמרה האשה שיש לה מפה בתוך גופה מ"מ צריך חקירה היטב דמנא יודעת שיש לה מפה וכאב ודאי דאינה פמפה וכמ"ל ומכ"ש קצת כאב דלא הוי פלום וגם מ"ש בפרטות בנ"ד אין דם ראייתה שנה לדם וסתה ע"כ לא ידעתי אנה מצא קולא זה מה בכך שאינה שנה לדם וסתה הלא ה' דמים טמאים באשה (אמנם בס' שו"ת ד"ש נראה דיש לעשות סניף להקל משום דדמה משונה מדם וסתה יע"ש בסי' פ"ז עוד כ' שם וז"ל אברא אם מרגשת בעצמה שיש לה מפה ודאי בא"מ שיזהר מגעת בבדיקתה אפי' לדברי המחמירים היכא דא"י ודאי שמוציאה דם אפ"ש דבכגון זה יספיקו לעשות סניף להתירה מטעם הפסק דם הוסתות מן האשה ההיא זה

כמה שנים לאוקמה יתה אחזקת של טהרה ואע"פ שאין ראיה לדבר וזכר לדבר מלשון תשובת הרשב"א ז"ל המובאת שם בב"י סי' ק"ץ יע"ש עכ"ד ובס"י ק"ע כ' ושינוי מראה הדם שהוא משאר מראה דם וסתות שלה לדין דאסרינו כל מראה אדום או שחור לאו סימנא הוא להבחין בין טמא לטהור אלא להתיר פשיש מפה בא"מ כדמייתי בטי"ד סי' קפ"ז ובנודאי הדם הבא מחמת חמום או אונס אחר או חולי משונה הוא משאר דמי הוסתות הטבעיים עכ"ד וצ"ל דמ"ש בסי' פ"ז היינו לעשות סניף קצת לשאר סניפי טהרה או י"ל דלעיל בסי' פ"ז לא אמר אלא דצריף לחקור אם הוא משונה מדם וסת ונ"מ דהיכא דנמצא ביה מפה אינה טהורה אלא כשהוא משונה אבל לא לעשות מזה שום סניף טהור ובסי' רנ"ו כ' ונ"ל שאינה טוענת ודאי שיש לה מפה בא"מ ולא פאב תדיר בו או באחד מהצדדים לעשות לה סמוכות להיתר מן הדינים המפורשים בתלמוד עכ"ל משמע אלו הנה לה פאב תדיר הנה אפשר לעשות סמוכים להיתר ומיהו י"ל דהתם נמי לא קאמר אלא לענין רואה מ"ת דאז מהני פאב ונ"מ להתיר בבדיקת שפופרת לבעל הראשון) ול"ד למ"ש בהגהות ש"ד דש"ה שהיה מראה מוגלא ולא היה דומה למראה אדום יע"ש שזו ודאי הוכחה שמן המפה הוא וכ"כ בשו"ת פ"י ח"ד סי' א' דמגלא מוכיח שיש מפה בא"מ ועיין עוד שם אם בא בשינוי ממה שפא בימי וסתה דרגלים לדבר היא דלאו מדם מקור היא: גם מה שכ' עוד בתשו' הנז"ל וכן היכא דאיפא שעת הדחק שאשה אינה יכולה לטהר עצמה כלל לבעלה מפח ראיות ופסקה זמן מה ברפואות ולא הועיל לה כדאי הוא הרשב"א וסיעתו לסמוך עליו בשעת הדחק ואפשר דגם החולקים עליו מודים בכה"ג שהרי מה"ט פולם הקילו בראיה דם מ"ת כדי שלא לאנסרה על בעלה עכ"ד גם זה ליתא דהא דהקילו הפוסקים האחרונים בראיה דם מ"ת אפי' א"י שמפכה מוציאה דם היינו לענין שמותרת לשמש אח"כ פנין דוסתות אינה אלא דרבנו ולא חיישינו שמא תראה מ"ת אבל לענין ז"נ שהוא איסור פרת לא הקילו כלל הגם שאפשר שדינו אמת שבשעת הדחק יש להקל ולסמוך על הפוסקים דס"ל שא"צ למידע אם מפכה מוציאה הדם מ"מ למעשה צ"ע אחר שאין דבריו מוכרחים (ובשו"ת פ"י סי' א' נטה להקל היכא דא"א לה לטהר דתלינו במפה אפי' אם אינה יודעת שמפכה מוציאה דם): ודע אע"ג שכתבתי לעיל דכאב אינו כמפה מ"מ לענין זה מהני הפאב היכא דידעה בנדאי שיש לה מפה וכמ"ש בתשו' א"ש שהרגישה בהלוכה ובישיבתה או פדומה לזה רק שא"י אם מפכה מוציאה דם אם בכל פעם שפואב לה במפה מוציאה דם אזי מסתמא המפה הוא שמוציאה דם וכן"ל לדקדק מתשובת מהרי"ל המובא בהגהות ש"ד גבי חולי האר"ץ ווינ"ד יע"ש וכ"כ לעיל סעיף ג' בשם תשו' כנ"י: בש"ף ס"ק כ' ז"ל עיין בספרי שהוכחתי דס"ל להמרדכי ותשובות מוהר"מ דפוס פראג סי' תרנ"ה דאם יש לה וסת קבוע וכו' תולה שלא בשעת וסתה כוסתה אפילו אין לה מפה כלל ואמרינו שזו דם טהור הוא מן הצדדים מחמת מיעוץ תשמיש שהרי עדיין לא הגיע וסתה והוכחתי שגם מהרא"י בפסקיו סי' מ"ז הבין פן וכו' אמנם הב"ח לא כ' פן וס"ל דדוקא ביש לה מפה אלא שא"י אם מפכה מוציאה דם לזה מהני יש לה וסת וס"ל דמ"ש המרדכי ותולה במפכה נמשך לעיל אמ"ש ואם יש לה וסת דתיתי בעינו יע"ש ובאמת פשטיה דלישנא במהרא"י משמע פן ובשו"ת פ"י ח"ד סי' א' כ' נמי פדעת הש"ף דהתה"ד הבין נמי במרדכי דתולין בוסתה אע"פ שא"י שיש לה מפה ומ"ש התה"ד ונ"ל אלקא דס"ל דאין אורח בא אלא

בזמנו מהני תולין במפה מה שאין תולין בלא זה עכ"ל ר"ל דכיון דאין אורח בא אלא בזמנו תלינו במפה אע"פ שאין אנו יודעין אם יש לה מפה עכ"ד ובשו"ת אמ"ו בס' שב"י הקשה איה אפשר דהמרדכי ס"ל דתולה בנסתה אפי' אין לה מפה א"כ קשיא ממתניתין פ' כה"י דף י"ד דתנא נמצא על שלו טמאים וחיובין בקרבן הא הך מתני' מיירי באשה שיש לה נסת וכדמוקי בגמרא לעיל הסיפא דהך מתני' פל הנשים בחזקת טהרה לבעליהן דמיירי ביש לה נסת וא"כ ודאי דרישא דמתני' נמי מיירי ביש לה נסת וכיון שיש לה נסת אמאי חייבים בקרבן נימא שבא מן הצדדים מחמת מיעוה תשמיש וע"ש שפפל בתשובותיו קו' זו פמה פעמים הנה מלבד שדבריו מופרכים מעיקרא ולא קשיא פלל אישתימיה סוגיא דמסכת שבועות ד' ט"ז דמוקי להך מתני' פשבעל סמוך לנסתה דאי לא"ה פטורים מן הקרבן דאנוסי' הנה וכיון שפון לק"ק פלל דכיון שהוא בעל סמוך לנסתה מש"ה אמרינו ודאי דם נדה הוא עוד נ"ל דבלא"ה לק"מ דהא צריכין אנו להבין דאיך אפשר למיתלי להקל שהוא מן הצדדים פינו שיש לה נסת ואמרינו חזקה אורח בזמנו בא דכ"ז ניחא אי נסתות דאורייתא שפיר אפשר לסמוך אהך חזקה אכל אנו דקי"ל נסתות דרבנן מה"ת למיתלי להקל משום הך חזקה גרוע דמדאורייתא לאו חזקה היא (ומיהו י"ל דאפי' למ"ד נסתות דרבנן היינו לענן זה דלא נימא בהגיע זמן נסתה דמןחזק' לרואה ודאי וכמ"ש הרא"ש בר"ש מכילתין נאפי' בבדקה ומצאה טהורה תהיה טמאה דהא לא אמרינו פינו דלאשה זו אית לה חזקת טהרה אלא דעלולה לראות בזמן נסתה מ"מ מהני חזקה דידה דלא מחזקינן לה לנדאי רואה ומש"ה מהני לה בדיקה אכל שלא בשעת נסתה מוקמינן לה אחזקת טהרה מדאורייתא פינו דאין עלולה לראות עד שעת נסתה נאפי' למ"ד נסתות דרבנן וסברא זו ראיתי באיזה פוסק וכן נראה מהר"ן פ"ב דשבועות דף ר"נ ע"ב ד"ה וגרמינו וכ"ה בחדושינו בגמ' שם דף ט"ו) ע"כ נ"ל דס"ל להמרדכי שאין הטעם משום חזקה דאורח בזמנו בא אלא עיקר הטעם דתלינו להקל משום דרוב נשים אינן רואות מ"ת וכמ"ש הב"י מש"ה א"ל דמחמת הצדדים הוא בא דמה"ט תלינו להקל לדעת הב"י בבדיקת שפופרת היכא שלא נמצא פלל ואמרינו דמן הצדדים הוא בא לפי שרוב הנשים אינן רואות מ"ת ואוקמה בחזקת טהרה אף כ"ז באשה שיש לה נסת אכל באשה שאין לה נסת אמרינו פינו שאין לה זמן קבוע ונסתה תלויה במקרה שקרה לה וחישינו נמי שמא התשמיש גורם לה שתראה וכמ"ש הר"ן לדעת הר"ף הביאו ב"י סי' קפ"ו וכמ"ל אף שהר"ן כ' שא"צ בדיקה אלא ג"פ א"ת להבחין אם התשמיש גורם הראיה איהו לא כ' פן אלא לדעת הר"ף אכל לשאר הפוסקים וכמו שהביא המרדכי לדעתם לעולם צריכה בדיקה א"ת אם אין לה נסת ומש"ה מחלק הברייתא בין יש לה נסת לאין לה נסת דבייש לה נסת תלינו שפון הצדדים הוא בא פינו דרוב נשים אינן רואות מ"ת מוקמינן לה בחזקת טהרה אע"ג דרוב דמיה מן המקור הוא בא מ"מ סמוך הך מיעוטה דמן הצדדים להך רובא דרוב נשים אינן רואות מ"ת ופרטות דאיכא חזקה דנוקי אתתא בחזקת טהרה מש"ה תלינו מן הצדדים אף כ"ז אי ידענו בנדאי שהתשמיש גרם הראיה שפיר א"ל דאזלינן בתר רוב נשים שאינן רואות מ"ת ומן הצדדים הוא וכמו בנדון דאיירי בביריתא שפכר ראתה ג"פ מ"ת דנדאי א"ל שקרה המקרה שהיתה רואה בשעת תשמיש מעצמה א"ו שהתשמיש גרם הראיה וא"כ שפיר אמרינו זיל בתר רוב נשים שאינן רואות מ"ת ומן הסתם מן הצדדים היא אכל מתני' דפ'

כה"י מיירי שפעם אחת ראתה בשעת תשמיש א"כ מה"ת לומר שהתשמיש גרם הראה
אלא אמרינו שהיתה רואה מעצמה וזיל בטר רוב דמים שהיא מן המקור דהא וסתות
דברנן ובהא אין לומר זיל בטר רוב נשים שאינו רואות מ"ת דבאמת אמרינו שלא היה
התשמיש גורם הראה שאפי' לא שימשה נמי היתה רואה אלא שקרה מקרה ששימש
באותו זמן שראתה ומש"ה חייבים בקרבן: ובזה ל"ק נמי קושית בעל מנ"י אף שקבר
השיג הח"צ על קושיתו של המנ"י דהתם בסוגיא גבי היה משמש עם הטורה מיירי
בהרגישה ועיין בס' כו"פ יע"ש ועם דברינו הנ"ל בלא"ה לק"מ אלא יש לעיין לפי מה
שהבין הש"ך דדעת המרדכי לטהרה לגמרי אפי' בלא ז"נ באשה שיש לה נסת וכדמוכח
מדברי הש"ך שכ' שאין לסמוך בזה עליו אלא לעיין שלא תאסר מחמת רואה מ"ת אבל
מ"מ צריכה ז"נ משמע דס"ל דהמרדכי מטהרה לגמרי א"כ קשה הא תנו לעיל אע"פ
שאמרו ד"ש צריכה להיות בודקת וכו' ומשמשת בעדים וכו' והא מתני' מיירי באשה
שיש לה נסת אליבא דכ"ע וכמו שפירש"י ותוס' שם וא"כ בדיקה זו למה דאם אתה
חושש לה שתראה מ"ת הא כיון דשלא בשעת נסתה הוא תלינן בצדדים וכן הקשה בס'
כו"פ: ואפשר ליישב בדוחק דלאו משום רואה מ"ת חששו לה דהא רובא לא חזי' מ"ת
אלא כיון דלענין טהרות צריכה בדיקה שחרית וערבית וכל היום היא סומכת עצמה על
הבדיקה שחרית וכיון דלא הרגישה מסתמא בחזקת טהרה היא אבל בשמיש חששו
חז"ל אולי תראה בשעת תשמיש ולא מחמת תשמיש אלא ממילא ואז לא תרגיש דסברה
הרגשת שמש הוא מש"ה הצריכו בדיקה לא"ת פן צריכים אנו לומר עפ"י הבנת הש"ך
במרדכי: ומ"ש הש"ך ולפ"ז נראה דאין להתיר אלא לבעלה הלשון מגומגם לכאורה
דאי' תלי' זה בפירושו דאף לפי הבנת הב"ח במרדכי נמי אין לסמוך בזה על המרדכי
לטהרה לגמרי שהרי כל הפוסקים חולקים עליו ונ"ל פוננתו דבשלמא לפי הב"ח
במרדכי י"ל דאף שהרמב"ם והרשב"א והרמב"ן לא ס"ל כפי' המרדכי מ"מ בעיקרא
דדינא לא מצינו שחלקו עליו וי"ל דמודים נמי באשה שיש לה נסת קבוע תולה במפה
אפי' א"י שמפחה מוציאה דם אבל למה שפי' הש"ך דס"ל להמרדכי דתולה בנסתה אפי'
אין לה מפה הרי הם חולקים עליו בעיקרא דדינא דהא הם פירשו ואם יש לה נסת
ששימשה סמוך לנסתה מוכח הא לא שימשה סמוך לנסתה טמאה הרי חלקו עליו בהדיא
א"כ אין לצרף דעת המרדכי לסניף טהור במפה שא"י אם מוציאה דם אחר שהמרדכי
יחיד לגביהו פנ"ל פירושו: ולענין אם לתלות במפה תוך ז"נ שלא עיין בד"מ סי' קצ"ז
הביאו הש"ך שם דדעתו להחמיר מיהו בתשו' האחרונים נראה דעתן להקל אף בז"נ
שלא עיין בתשובת ב"ח ובתשו' פ"י ואני כתבתי בתשובת שאלה שנ"ל להחמיר ועיין
מש"ל סי' קצ"ו בע"ה: עוד בש"ך שם אבל מ"מ צריכה שתשב ז"נ וכו' עכ"ל בשו"ת
כנ"י סי' ל"ד פתב ונ"ל סוף דבר לענין לבעלה א"צ לידע שמפחה מוציאה דם לפ"ז אף
אנו נאמר כיון דאשה דנ"ד מוציאה דם בעת תשמיש נמצא על עד שאלו ובזה אף דמצא
זמן מןפלה אחר תשמיש מיקרי רואה מ"ת וכו' ולפ"ז ע"כ עלינו מוטל להתיר לבעלה
לומר מפחה מוציאה דם.

א"כ אף מה שרואה שלא בשעת תשמיש מותר ומ"ש אחרונים להרשב"א צריף שתדע
שהמפה מוציאה דם דהיינו שלא ראתה בעת התשמיש ג"פ אז לטהרה צריכין לידע
שעכ"פ מפחה מוציאה דם וכ"ד המרדכי אמנם בזו שרואה בעת תשמיש מוכרחים אנו

לומר שהמפה מוציאה דם הרי לעגן טהרה כמפה שונדאי מוציאה דם פנ"ל ברור עכ"ל וכפל עוד דבריו שם באותה תשובה שהבין מ"ש הש"ך אבל מ"מ צריכה שתשב ז"נ היינו בלא ראתה מ"ת אבל בראתה מ"ת פינו דלעגן לבעלה אתה צריך לדון בזה שהמפה מוציאה דם א"כ אין טהרה לחצאין גם ז"נ א"צ ובמח"כ טעה טעותא רבא דלא אישתכח פנותיה אלא פירושו כפשטי' דלא סמכינן אסברות המקילים אלא לעגן שלא לאוסרה לעולם אבל לא לעגן לטהרה לגמרי בלא ז"נ וכו' הוא מדת חכמים שבשעת הדחק סמכינן אפילו איחיד היכא דלא איתמר הלכתא בהדיא וכה"ג אשפחן בדוכתי טובא ועוד מה עגן זה לזה בשלמא להתיר לבעלה אחר ספירת ז"נ אינה אלא איסור דרבנן לשמש אחר כף דקיי"ל וסתות דרבנן משא"כ בלא ספירה ז"נ דספק פרת הוא וכן מבואר בפסקי הרמב"ן ז"ל דאע"ג שפסק בפ"ג דבזמן הזה אין אנו מטהרין דם מפה מ"מ בפ"י כתב דנאמנת אשה לומר מפה יש לי בתוך המקור שממנה הדם יוצא ותהיה מותרת לבעלה לכשתפסוק עכ"ל הרי להדיא דאף על גב דלא מהני בזה"ז לטהרה מחמת מפה מפל מקום ברואה מ"ת מחלקינן לעגן שלא לאוסרה לעולם אמרינן דדם מפה הוא ואין אנו צריכים להקיף המראות דמים אבל לעגן ז"נ מחמירין: והן אמת שמדברי הרשב"א בתה"א סוף שער ד' מוכח דס"ל שאין לחלק אלא פינו שאמה תולה לעגן שלא לאוסרה לבעלה דממפה הוא ע"כ צריך אתה לטהרה לגמרי שהרי השיג שם על דברי הרמב"ן שכתב דהאידידא אין אנו מטהרים בדם מפה שהרי אפילו בדם בתולים שאין לה מפה גדולה מזו אפילו הכי חזרו ונמנו דבועל בעילת מצנה ופורש מכ"ש בדם מפה ועל זה השיב הרשב"א ז"ל דהא רב ושמואל ור"י ור"ל פולחו ס"ל בבועל את הבתולה דבועל בעילת מצנה ופורש ואלו גבי רואה מ"ת לא נחלקו פלל שמונת בבדיקת שפופרת וכו' הא שמואל פירש עלה דהיא דבודקת בשפופרת של אבר ור"ל בעי מיניה דר"י ותבדוק בביאה ג' של בעל הראשון וכו' אלמא מדשקלו וטרו בה ש"מ (דאינו) הלכה למעשה הכי סבירא ליה עכ"ל ואי ס"ד דס"ל שיש לחלק בנושא אחד דלעגן שלא לאוסרה לבעלה תלינן במפה אבל מ"מ צריך ז"נ אם פן מה השיב הרשב"א מדשקלו וטרו ר"ל ור"י ושמואל ברואה מ"ת דלמא דוקא בהא הלכתא לעגן שלא לאוסרה לבעלה ואף הרמב"ן מודה לזה פנ"ל דהרמב"ן לא קאמר אלא דצריכה ז"נ א"ו ס"ל להרשב"א דאין לחלק אף ז"א ראיה דהרשב"א לא קאמר אלא דחכמי הש"ס נדאי דלא חילקו בנושא אחד לתלות במפה לעגן לבעלה ולא לעגן ז"נ אלא ונדאי דהשוו מדותיהן ובה סתר ראית הרמב"ן מהא דבועל בעילת מצנה דע"כ יש חילוק לרואה מ"ת לדם בתולים כמ"ש שם הטעם אבל לא כן דרף הפוסקים דבמלתא דמספקא להו הילכתא כמאן בשעת הדחק ובאיסור דרבנן סמכו על המקיל ובאיסור דאורייתא אף בשעת הדחק אזלינן בטרם המחמיר או בטרם רוב הפוסקים: והנה המסבר בש"ע ס"ל דאפי' חכמי הש"ס סברי לחלק בנושא א' לטהרה לחצאין שהרי הוא כתב בס"י זה דבתולה שנשאת וראתה מ"ת לעולם תלינן בדם בתולים כ"ז שלא פסקה פ"א וטעמו כ' בב"י שהוציא פן מהתוספתא שהביא הסמ"ג לכל צריכים בדיקת שפופרת חוץ מבתולה שדמיה טהורים וקשיא ליה בתולה שדמיה טהורים בדיקת שפופרת מאי שייכא הךא ולזה פי' דאפי' בנערה או בוגרת דלית לה זמן כ"כ כמו בקטנה אפ"ה אין צריך בדיקה ברואה מ"ת ותלינן בדם בתולים פינו דאיכא בתולה שדמיה טהורים עד שתחנה המפה לכוף לכולהו יתבינן זמן זה שלא

להתחזיקה ברואה מ"ת אלמא דס"ל דאפ"י מדין התלמוד דאע"גדלענן ז"נ לא יקבינו
לבתולה שראתה אלא לילה א' ולבוגרת בעילת מצנה אפ"ה לענן שלא לאוסרה לבעלה
תלינו בדם בתולים ודברי הכנ"י אין להם שורש ועיקר כלל וכ"כ בשו"ת צ"צ סי' פ"ו
יע"ש שכ' כמו שכתבתי: המהרש"א בח"ה במס' פתובות דף ט' הקשה לשיטת האומרים
דבוגרות אין להן טענת דמים דיש בוגרות שאין להן דם בתולים א"כ אמאי נותנין לה
לילה ראשונה דלמא דם נדה הוא ואמאי תלינו בדם בתולים ותי' דמ"מ אולינו לקולא
בלילה ראשונה פיון דלפעמים יש לה ולא תלינו בדם נדה דלא שכיח כלל שלא בשעת
וסתה עכ"ד הביאו הבי"ש בא"ע סי' ס"ח ומזה סיוע לדעת האומרים דבייש לה נסת קבוע
אפי' בא"י אם מכתה מוציאה דם תלינו במכה אפי' לטהרה לגמרי דהא ה"א א"י אם
מכתה מוציאה דם אפ"ה תלינו במכה לטהרה לגמרי בלא ז"נ ועיין בס"פ שתי' בע"א
מ"מ הוכחנו שהמהרש"א ס"ל פשיטה זו דתלינו במכה אע"פ שא"י אם מוציאה דם
לטהרה לגמרי בלא ז"נ ויש לדחות דש"ה דנדע דמכה כזו מוציאה דם לפעמים משא"כ
במכה דלא נודע כלל אם דרפה להוציא דם לפעמים ועיין ומיהו לשון מהרש"א מגומגם
שכ' ונ"ל אע"ג דפעמים אין לה מ"מ תלינו בה לקולא בלילה הראשונה וכו' אלמא
דמייירי בבוגרת שנותנים לה לילה ראשונה והיינו בלא ראתה כלל דאלו בראתה אין
נותנין לה אלא בעילת מצנה פדאמרינו בריש פ' התינוקת וא"כ איך כ' דלא תלינו כלל
בדם נדות דלא שכיח כלל שלא בשעת וסתה הא מייירי ע"כ שלא ראתה כלל ואיך שייך
נסת והכי הל"ל פיון דעדיין לא ראתה ומ"מ צריכין אנו לדבריו בראתה דנותנין לה
בעילת מצנה ומטהרינו הדם שראתה בשעת בעילת מצנה וא"צ ז"נ ואמאי לא תלינו בדם
נדה אע"כ מייירי שיש לה נסת ומיהו מדברי הרא"ש בפ' התינוקת ושאר פוסקים ל"מ
פן דמוכח שם דס"ל דאחר בעילת מצנה צריכה טהרה ודו"ק ועיין מש"ל סי' קצ"ו בע"ה
מיהו לדברי הפוסקים דס"ל דמ"מ א"צ לפרוש באבר מת אפי' בבוגרת וראתה ע"כ צ"ל
דסמכינו בזה פיון דהוא שלא בשעת וסתה ואיכא בוגרות שיש להן ד"ב וכדברי מהרש"א
מיהו אין זה מוכרח דהא אין כל הפוסקים שונים בזה והא הראב"ד ס"ל דצריך לפרוש
בא"מ לפ"ז י"ל דהפוסקים דס"ל דיש בוגרות שאין להן ד"ב ס"ל פהראב"ד בזה: (טו)

וכן אם אין לה נסת קבוע והוא ספק.

לפ"ז הא דתני ואם יש לה מכה בא"מ תולה בדם מכתה איירי ע"כ אפילו בא"י אם מכתה
מוציאה דם דהא ברישא ע"כ מייירי שא"י אם הדם מן המקור או מן הצדדים דאלת"ה
אלא בידעת שבא מן המקור א"כ ק' אמאי מתירים לשני דהא אינו אלא חד ספקא א"ו
דברי שא מייירי בספק אם בא מן הצדדים או מן המקור ומש"ה מתירים לשני משום ס"ס
וכמ"ש הסה"ת ונסמ"ג וא"כ הא דתני ואם יש לה מכה באותו מקום היינו אפילו בא"י
אם מכתה מוציאה דם או לאו אף הש"ך מפפק ע"ז דאין זה ס"ס דשם ספק חד הוא
ובלא"ה קשיא פיון דקיי"ל דדם הנמצא בפרוזדור ספיקו טמא דחזקתו מן המקור לפי
שרוב דמים מן המקור א"כ מה ס"ס שייך ה"א דהא קיי"ל דלא מיקרי ס"ס אלא כל
היכא דאוי"ה שוין אבל היכא דאיכא למיתלי באיסור טפי מבהיתר תלינו לחומרא וכמ"ש
הש"ך בס"י נ"ד ס"ק י"ד ובסי' ק"י: אמנם אני כתבתי בתשו' שאלה דליתא להאי פלגא
הגם שבתוס' במסכת פתובות דף ט' מוכח דס"ל הכי אמנם בגדה דף י"ח ד"ה שליא
כתבו דהוי ס"ס בכה"ג משום דסמך מיעוטא להך פלגא וכה"ג אמרינו סמוך מעוטא

דַּנְדָּמָה לְמַחְצָה דְנִקְבוֹת בַּפ' בְּהִמָּה הַמְקַשָּׁה וּבְמִס' בְּכוֹרוֹת דָּף י"ב וּבַפ' הָאֲשֶׁה שֶׁהִלְכָה דְסִמְנוֹ מִיְעוּטָא דְמַפְלוֹת לְמַחְצָה דְנִקְבוֹת וְזוֹ הַטַּעַם שֶׁל הַרוֹקַח הֵבִיאוּ הַש"ךְ רס"י שַׁע"א אֲשֶׁת פֶּהוּ שְׁמַעְנוּ בְּרַת מְוֹתֶרֶת לְכַנּוּס בִּאה"מ דס"ס הוּא סָפֵק גַּפְּל וְכו' אַע"ג דְרַנְב יוֹלְדוֹת ב"ק מ"מ סְמוּךְ מִיְעוּטָא דְנִפְלִים לְמַחְצָה נִקְבוֹת וְאִם כֵּן בַּנ"ד גְּמִי א"ל הֵכִי פִינּוּ דְהוּא סָפֵק הַשְּׁקוּל אִם מִן הַמַּכָּה אוֹ לֹאוּ סְמוּךְ הֵךְ מִיְעוּטָא דְמִן הַצְּדָדִים לְהֵךְ פִּלְגָא דְמִן הַמַּכָּה וְאִם כֵּן רַנְבֵּא לְהַתִּירָא הוּא הִגָּם שְׁתוּס' בְּכַתְּנֻפוֹת לֹא ס"ל פִּן מ"מ דְבִרְיָהֶם בַּמַּס' נִדְהָ מְוֹכְרָחִים מִפַּח הַרְאִיּוֹת שֶׁהֵבִיאוּ מִש"ס כַּה"ג מְיַקְרִי ס"ס וּבַס' פ"י דְכַתְּנֻפוֹת הַרְגִישׁ עַל דְבִרְיָהֶם שֶׁם דְאַמְאִי לֹא גִימָא סְמוּךְ מִיְעוּטָא לְפִלְגָא וְנִעְלַם מִמֶּנּוּ שְׁקו' זוֹ נְאֻמָּה בְּתַשׁוּבַת הַרִיב"ש ס' שַׁע"ב וּמ"ש הַרִיב"ש לְחֻלְק בֵּין הֵךְ פִּלְגָא דְמַחְצָה וְזָכְרִים וּמַחְצָה נִקְבוֹת שְׁבִנְדָאִי הוּא מַחְצָה עַל מַחְצָה כִּי כֵן יִסְדּוּ מִלְכּוֹ שֶׁל עוֹלָם לְעַנְנֵן בְּרִיאַת עוֹלָם מִש"ה אֲמַרִינּוּ סְמוּךְ מִיְעוּטָא לְמַחְצָה מִשָּׂא"כ בְּעֵלְמָא לֹא אֲמַרִינּוּ כֵּן דְמֵאֵן לִימָא שֶׁהוּא מַחְצָה עַל מַחְצָה וְהוּא סוֹתֵר דְבִרְי הַתּוֹסְפוֹת מַס' נִדְהָ שְׁכַתְּבוּ דָּאָף בְּעֵלְמָא אֲמַרִינּוּ הֵכִי אֵלָא שְׁעֵדִינּוּ צ"ע בְּשֵׁלְמָא בְּיָדוּעַ שְׁמַכְתָּה מוֹצִיאָה דָּם שְׁפִיר הֵנִי סָפֵק הַשְּׁקוּל אֲבָל בְּלֹא נוֹדַע שְׁמַכְתָּה מוֹצִיאָה דָּם מַה"ת לְמִיתְלִי בְּמַכָּה כְּמוֹ בְּמַקּוֹר וְאֲדַרְבֵּה מְסַתְּפֵר טְפִי לְמִיתְלִי בְּמַקּוֹר שְׁרֹב דְמִים מְמַנָּה בְּשֵׁלְמָא בְּשִׁישׁ לָהּ נֶסֶת וְשֵׁלָא בְּשַׁעַת נֶסְתָּה א"ל מִשׁוּם דְאוֹרַח בְּזַמְנוֹ בָּא אֵלָא שְׁהַרְמ"א פֶּסֶק אֲפִילוּ בְּאִין לָהּ נֶסֶת וְצ"ע וּמַדְבְּרִי מַנ"י רס"י ק"ץ נִרְאָה דְלֹא הִקְוִל הַרְמ"א אֵלָא בְּרוּאָה מ"ת מִש"ה תְּלִינּוּ שְׁמֵן הַצְּדָדִים הוּא עַל יְדֵי מִיְעוּטָא תַשְׁמִישׁ פִּינּוּ דְאִין דָּרָךְ לְרִאוֹת מ"ת מִשָּׂא"כ בְּעֵלְמָא לֹא תְלִינּוּ בְּצְדָדִים (וְעַיִן מִש"ל בְּסִימָן קצ"א): אַח"כ רְאִיתִי בְּשׁו"ת מְעִיל צְדָקָה ס' ס"ז שֶׁהִגָּאוּ ח"צ הַקָּשָׁה קו' שֶׁהַקָּשִׁיתִי לְעִיל וְהִגָּאוּ בְּמְעִיל צְדָקָה כְּתִב לִיִּשְׁב פִּינּוּ דְאִיכָּא גְּמִי דָּם עָלֶיהָ וּבְהַצְטָרְף גְּמִי ד"מ א"כ דָּם טְהוֹר מְרוּבָּה מְדָם טְמֵא ע"כ תּוֹרְף דְבְּרִי וּדְבְּרִי דְחֻקִּים דַּכ"ז בְּיֹדְעַת שְׁמַכְתָּה מוֹצִיאָה דָּם אֲבָל בַּא"י טְפִי מְסַתְּפֵר לְמִיתְלִי בְּמַקּוֹר שְׁרֹב הַדְּמִים מְצוּיִם שֶׁם וְכֵן הַעֲלָה בַּצ"צ ס' פ"ו לְהִלְכָה דְאַפִּילוּ בְּיִשׁ לָהּ נֶסֶת קְבוּעַ אִם א"י שְׁמַכְתָּה מוֹצִיאָה דָּם לֹא תְלִינּוּ בְּמַכְתָּה וְדִלָּא כְּרַמ"א יַע"ש אָף הַב"ח וְשָׂאָר אַחֲרוֹנִים תְּפָסוּ לְהִלְכָה כְּדְבִרֵי הַרְמ"א בְּיִשׁ לָהּ נֶסֶת קְבוּעַ אֲפִילוּ א"י אִם מַכְתָּה מוֹצִיאָה דָּם וְכַמִּש"ל גַּם כֵּן סַעַד מַדְבְּרִי הַמְהַרְש"א אֲבָל בְּאִין לָהּ נֶסֶת קְבוּעַ וַא"י אִם מַכְתָּה מ"ד וְלִהְתִּיר מִטַּעַם ס"ס צַע"ג וְעַיִן מ"ש בַּס' קצ"ט עַל דִּין זֶה: (טז) אַא"כ יוֹדַעַת.

כְּתִב הַש"ךְ ס"ק כ"ד מ"מ שֵׁלָא בְּשַׁעַת תַשְׁמִישׁ אִם בְּדָקָה עֲצָמָה וּמַצָּאָה דָּם וְכו' עַכ"ל לְכַאוּרָה מְזָה מוֹכַח כְּדַעַת הַתְּשׁוּבָת כַּנ"י דְכָל מַה שֶׁהִיא רוּאָה בְּשַׁעַת תַשְׁמִישׁ א"צ אֲפִילוּ ז"נ וְכִינּוּ דְלַעֲנֵן רוּאָה מ"ת תְּלִינּוּ בְּמַכָּה וְסִמְכִינוּ אֶסְבֵּרַת הַמְרָדְכִי שׁוּב א"ל דְלַעֲנֵן ז"נ לֹא תְלִינּוּ בְּמַכָּה דְאִין לְחֻלְק בְּנוֹשָׂא אֶחָד וְכַמ"ש לְעִיל דַּא"כ ל"ל לְהַש"ךְ לֹמַר מ"מ שֵׁלָא בְּשַׁעַת תַשְׁמִישׁ אִם בְּדָקָה הַל"ל מ"מ לְעַנְנֵן ז"נ וְאָף בְּשַׁעַת תַשְׁמִישׁ אָף כְּבָר כְּתַבְתִּי דְלֹא נִהִירָא וְהוֹכַחְתִּי מִהַפּוֹסְקִים וְהִמְחַבֵּר מְפָלְגֵן דַּס"ל דְיִשׁ לְחֻלְק בְּנוֹשָׂא א' וְכ"כ בְּשׁו"ת צ"צ ס' פ"ו וְאַפְשָׁר דְהַש"ךְ ל"ד נִקְט: (יז) אוֹ מַל' לַל' יוֹם.

עַיִן מ"ש לְקַמֵּן ס' קצ"א: (יח) וְכַתְּמִים תּוֹלָה בָּהּ בְּכָל עַנְנֵן. בְּתַשׁוּבַת פַּמ"א ח"ש ס' קכ"ו מוֹכַח דַּס"ל דְתְלִינּוּ בְּכַתְּמִים אַפִּי בְּמַכָּה שְׁבַחְלַל הַגּוֹף אַפִּי א"י אִם מַכְתָּה מוֹצִיאָה דָּם יַע"ש הַבְּאִתִּיו לְעִיל ס' קפ"ג וְכ"ה בְּהַדְיָא בַּס"ה תְּהִיאוּ הַב"ח ס"ס"י ק"ץ סְעִיף מ"ח ד"ה הִיוּ שְׁלֻשְׁתָּן עֲרוֹת: (יט) וְכֵן אִם אוֹמְרַת בְּרִי לִי.

בְּשׁוֹת פ"י חולק ע"ז פִּינּוֹן דָּאִין לָהּ מִפְּנֵי אֵין לָהּ נְאֻמָּנוֹת וּמַהֲרִי"ו לֹא הִחְלִיט זֶה אֶלָּא כ' דְּרָךְ אֶפְשָׁר יַע"ש וְעֵינֵין בְּשׁוֹת כִּנ"י ס' ל"ד וּבִס' מנ"י כ' הִיכָא דְאִיכָא עוֹד צַד לְהַקְלֵי יֵשׁ לְסַמְּךָ ע"ז בְּאוֹמְרַת בְּרִי לִי: (כ) אִם כ"ו שְׁהִיא בּוֹדְקַת.

לְדַעַת הַט"ז בִּס"ק י' דְּוָקָא בְּאַשְׁהָ שְׁיֵישׁ לָהּ נֶסֶת סְמַכִּינּוֹ ע"ז אֲבָל לֹא בְּאַשְׁהָ שְׁאִין לָהּ נֶסֶת אֲבָל לְדַעַת הַש"ף בְּנֵה"כ אִפִּי בְּאַשְׁהָ שְׁאִין לָהּ נֶסֶת סְמַכִּינּוֹ ע"ז וּמִיָּהּ נִרְאָה מְלִשׁוֹנוֹ דְּדוֹקָא אִם יֵשׁ לָהּ פְּאָב קְצַת בִּא"מ וְדַעַת הַצ"צ בִּס"י פ"ו דְּדוֹקָא אִם פְּאָב לָהּ קְצַת בִּא"מ שְׁמַצָּאָה וְיֵישׁ לָהּ נֶסֶת וְנִכּוֹן לְהַחְמִיר פְּדַעַת הַצ"צ וְכֵן מְשַׁמַּע מְפָסְקִי מַהֲרִי"ו שְׁכ' וְנ"ל לְכֵן נִרְאָה אִי אֵינְתָּהּ לְכָל הַנִּי צְדָדִים אֲשֶׁר הַזְכַּרְתִּי לְעֵיל תּוּכַל לְסַמְּךָ עֲלֵיהֶם לְהַחְזִיקָה טְהוּרָה דְּמִשְׁמַע דְּבַעֵי לְכָל הַנִּי צְדָדִים וְשֶׁם הַזְכַּרְתִּי שְׁיֵישׁ לָהּ נֶסֶת וְכָאֵב בִּא"מ שְׁמַצָּאָה דָּם וּבִלֵּא"ה כ' בְּתִשׁוּבַת ח"צ ס' ע"ג שְׁאִין לְהִבִּיא רְאִיָּה מְפּוֹסֵק שְׁצִירָף צְדָדִים הַרְבֵּה לְהַתִּיר עַד דְּאִיכָא נְמִי בְּאוֹתוֹ נִדּוֹן הַנֶּה צְדָדִים פּוֹלְהוּ יַע"ש: (כא) יֵשׁ מְסַתְּפָקִים.

וּבְשׁוֹת רַדְבָּ"ז ס' ת"י כ' דָּאִם יֵישׁ רַגְלִים לְדַבְּרֵי שְׁהִיא מְשַׁמַּשׁת בְּצַעַר מַה שְׁלֹא הִיָּה לָהּ קוֹדֵם לְכֵן קָרוֹב בְּעֵינֵי שְׁסוּמְכַת עַל רוּפָא מְוָמָחָה שְׁאֲמַר שְׁנִתְרַפְּאָת וְתִשְׁמַשׁ פַּעַם ד' עַכ"ל וְעֵינֵין שְׁמִ: (כב) הַפְּחִידוּהוּ פְּתָאוּם.

הַרְמַב"ם הַשְּׁמִיט לְדִין זֶה לְגַמְרִי: (כג) פְּגוֹן אִם רְאֵתָה פַּעַם אִו פְּעַמִּים. וּלפ"ז צְרִיכָה נְמִי לְחַוֵּשׁ לְנֶסֶת הַחֲדָשׁ פְּגוֹן אִם רְאֵתָה פ"א מ"ת בִּר"ח צְרִיכָה לְפָרוֹשׁ בִּר"ח הַסְּמוּךְ וְכֵן הוּא בְּתִשׁוּי הַרְשָׁב"א ס' תַּתְל"ט לְהַדְיָא וְכ"כ בִּשְׁ"ף לְקַמֵּן ס"ק ל"ה וְהִנֵּה בְּהַגְהוֹת מִיְיִמוֹנֵי הַגִּי' בְּלִיל שְׁנֵי לְטְבִילְתָּהּ וְכ"ה בְּדַפּוּס וְנִינְצִיאָהּ בִּשְׁ"ע הַיְשָׁנִים וְכַמ"ש בְּשׁוֹת אֲמוֹנַת שְׁמוּאֵל אָף צ"ע דָּאִי ס"ד שְׁיֵישׁ לְתַלּוֹת בְּלִיל טְבִילָה דְּטְבִילָה גְרַמָּא הַרְאִיָּה א"כ ק' הָא דְּגַרְסִינּוֹ בְּמַכִּילְתִּין דְּר' ס"ה הִיא דְּאֲתָאֵי לְקַמִּיָּה דְּר"י דְּכָל אֵימַת דְּהִנֵּה סְלֵקָא מְטְבִילַת מְצוּהָ הָיָה קָא חֲזִי דְּמָא א"ל שְׁמָא דֵימַת עֵירָף עֲלֵתָה בָּךְ לְכִי וְהַבְּעֵלִי ע"ג נִהַר מְפּוֹרֵשׁ בְּחַדוּשֵׁי הַרְמַב"ן וְנ"ל לְפִי שְׁאִין נֶסֶת זֶה אוֹסֵר יוֹמוֹ שְׁלֹא הִיָּה לָהּ נֶסֶתָה אֶלָּא בְּהַכְּנָסְתָּהּ לְעִיר שְׁהִי חֲבָרוּתִיָּה מְרַגִּישׁוֹת בָּהּ וְכֵן וְה"ל פְּנֹסֶת שֶׁל אֲכִילַת שׁוּם וְכִנְסוֹתוֹת שֶׁל כְּפִיצוֹת שְׁכ"ז שְׁלֹא קְפָצָה אוֹ דְּלָא אֶכְלָה אֵינָה חוֹשֶׁשֶׁת א"נ דְּמָה לֹא קָבַע נֶסֶת דְּאֶקְרָאֵי בְּעֵלְמָא הוּא וְה"ק לָהּ לֹא טְבִילָה גְרַמָּא לָךְ דְּתַתְסְרִי אֶלָּא דְּיִמָּא גְרַמָּא וּמְוָתְרַת אֶת ע"ג נִהַר כו' עַכ"ל נְאִי ס"ד שְׁיֵישׁ לְתַלּוֹת נְמִי בְּטְבִילָה לְמָה הַקִּיל ר"י וְתַלְּה בְּדִימָא דְּלֵמָא הַטְּבִילָה גְרַם וְאִסוּרָה פֶּל הַלְלִיָּה וְאֶפְשָׁר מְשׁוּם דְּקִי"ל וְסוֹתוֹת דְּרַבְּנָן מִש"ה פֶּל מַה דְּמַצִּינּוֹ לְמִיתְלֵי תַלְּינּוֹ דְּר"י נְמִי ס"ל דְּנֶסֶתוֹת דְּרַבְּנָן וְכַמ"ש הַתּוֹס' בְּדָף ט"ו ע"א ד"ה אִפִּי (וְעֵי"ל ס' קפ"ט בְּרִישׁ הַסִּימָן שְׁכַתְּבִתִּי דְּהַרְאָב"ד לֹא ס"ל הַכִּי וּמְסַפִּיקָא הִיָּה רְאוּי לְהַחְמִיר וְעֵינֵין מ"ש לְקַמֵּן ס' הַנֶּ"ל מְעַנֵּן זֶה) א"נ פִּינּוֹן שְׁהִיָּתָה רוּאָה תְּמִיד בְּהַכְּנָסַת הָעִיר מְזָה שְׁפֹט ר"י דְּמְסַתְּבֵר טְפִי לְמִיתְלֵי בְּדִימָא מִן טְבִילָה.

אָף מ"ש בִּס' מנ"י לְהַקְלֵי בְּאִם שְׁרָאָתָה ג"פ מ"ת פֶּל פַּעַם בְּלִיל טְבִילְתָּה דְּמוֹתְרַת אַח"כ בְּלִיל ב' שֶׁל טְבִילָה וְחֵלֵק עַל א"ש שְׁכ' שְׁחֵלִילָה לְהַקְלֵי בְּזָה וְהַרְבֵּה הַנּוֹ' כ' לְהַקְלֵי וּבַמַּח"כ הַפְּרִיז עַל הַמְּדָה לְהַקְלֵי בְּדַבְּרֵי שְׁלֹא מְצִינּוֹ בְּשׁוּם פּוֹסֵק קְדָמוֹן אוֹ אַחֲרוֹן וְאִם בַּהֲגַה"מ נְאֻמַר לְהַחְמִיר לְחַוֵּשׁ לְלִיל טְבִילָה יֹאמֵר לְהַקְלֵי וְהַגַּע בְּעַצְמָךְ לְפִי דְּבָרִיו אִם רְאֵתָה ג"פ בְּלִיל טְבִילָה תְּהִי מוֹתְרַת לְשַׁמַּשׁ אַח"כ בְּלִיל ב' שֶׁל טְבִילָה וְאִם גַּם בְּלִיל ב' שֶׁל טְבִילָה תִּרְאָה מ"ת תְּהִיָּה מוֹתְרַת לְשַׁמַּשׁ אַח"כ בְּלִיל ג' שֶׁל טְבִילָה דְּהָא בַּהֲגַ"מ חֲנִישׁ נְמִי דְּטְבִילָה

גְרָמָה בְּמָה שְׂרָאָתָה בְּלִיל ב' וְנִשְׁתַּקַּע הַדְּבָר וְלֹא נֶאֱמַר וְאֶדְרָבָה אִפִּי לְהַפּוֹסְקִים דְּמַפְרָשִׁים לְהָא דְאָם יֵשׁ לָהּ נֶסֶת תּוֹלָה בְּנֶסֶתָה כְּפִירֵשׁ יֵשׁ לָהּ זְמַן קְבוּעַ לְרֵאוֹת מ"ת מִשְׁמַע דְּלֹא תְּלִינן בְּנֶסֶת אֱלֹא כְּשִׁימְשָׁה בֵּין נֶסֶת לְנֶסֶת וְלֹא רֵאָתָה הוּא דְּתְּלִינן בְּנֶסֶת הָא אִילוּ לֹא שִׁימְשָׁה בֵּינְתֵינָם לֹא תְּלִינן בְּנֶסֶת וְאֶסוּרָה לְעוֹלָם וְכֹן גְּרָאָה מְפִירֵשׁ יֵשׁ לָהּ נֶסֶת וְכֹן מִשְׁמַע הָא אִילוּ לֹא שִׁימְשָׁה בֵּינְתֵינָם לֹא תְּלִינן כְּלָל בְּנֶסֶת וְנ"ל תְּשׁוּבַת הַרְשָׁבָא ס' תתל"ח וְאָם יֵשׁ לָהּ נֶסֶת תּוֹלָה בְּנֶסֶתָה פִּי שִׁימְשָׁה כָּל הַחֲדָשׁ וְלֹא רֵאָתָה בּוּ מִחֲמַת תְּשִׁמִּישׁ אֱלֹא יוֹם יו"ד וְיוֹם ה' וְיוֹם ל' הָרִי קְבָעָה לָהּ נֶסֶת מִיּוֹם לְיוֹם תּוֹלָה בְּנֶסֶתָה שְׁלֹא לְשִׁמֵּשׁ בְּנֶסֶתָה בְּחֲדָשׁ הַשְּׁנִי בִּיּו"ד בּוּ וּבְיוֹם ה' וּבְיוֹם ל' בּוּ וּמִשְׁמַשְׁתׁ בְּלֹא בְּדִיקָה בֵּין נֶסֶת לְנֶסֶת וְהָא דְּאֶסְרִינן לִיהּ אֲגַבְרָא ה"מ כְּשִׁרְאָתָה ג' זְמַנִּין רְצוּפִים כְּגוֹן דְּכָל זִימְנָא רֵאָתָה פַּעַם א' ב' וּג' עכ"ל מִשְׁמַע דְּנֶקָא בְּשִׁימְשָׁה כָּל הַחֲדָשׁ וְלֹא רֵאָתָה רַק בְּיָמִים יְדוּעִים רֵאָתָה הוּא דְּתְּלִינן בְּנֶסֶת הָא לֹא תְּלִינן בְּנֶסֶת וּמכ"ש דְּלֹא נִתְּלִי בְּלִיל טְבִילָה לְהַקְלֵי וְאִין לְהַקְשׁוֹת דְּלפ"ז דְּמִיָּרִי בְּשִׁימְשָׁה בְּנֶסֶתָה וְלֹא רֵאָתָה רַק בְּיָמִים הַקְּבוּעִים א"כ לְמָה כ' רש"י שֶׁם וּמִשְׁמַשְׁתׁ בְּלֹא בְּדִיקָה בֵּין נֶסֶת לְנֶסֶת פְּשִׁטָּא דֹא צ"צ בְּדִיקָתָה שְׁפוּפְרַת דְּמֵאֵי אִירָאָה שִׁישׁ לָהּ נֶסֶת יָמִים שְׁוִין ת"ל דְּבַעֲיָנן ג' רְצוּפִים וּכ"ז שְׁלֹא הִיָּה רֵוָאָה מ"ת ג"פ רְצוּפִים מְוַתְרַת בְּלֹא בְּדִיקָה אִפִּי לֹא הָיוּ יָמִים שְׁוִין וּכְה"ג ק' אֲתִישׁוּבַת רְשָׁבָא הַנ"ל שְׁכ' נְמִי בְּזֵה"ל וּמִשְׁמַשְׁתׁ בְּלֹא בְּדִיקָה בֵּין נֶסֶת לְנֶסֶת דְּמֵאֵי אִירָאָה שִׁישׁ לָהּ נֶסֶת אִפִּי אִין לָהּ נֶסֶת נְמִי כִּיּוֹן דְּלֹא הָיוּ הַבִּיאוֹת אִיסוּר רְצוּפִים ז"א דְּמַכְּלֵי מְקוֹם נְפָקָא מִיָּה דְּאֶפִּילוּ אַחַר כֶּף רֵאָתָה שְׁלֹשׁ פְּעָמִים בְּיָמִים הַקְּבוּעִים רְצוּפִים כְּלִי בִּיאַת הַיָּתֵר בְּנֶסֶתָה אֶפִּילוּ הִכִּי מְוַתְרַת לְשִׁמֵּשׁ בֵּין נֶסֶת לְנֶסֶת בְּלֹא בְּדִיקָה כִּיּוֹן דְּיַדְעִינן מִפְּחַ הַקְּבִיעוּת קָמָא שִׁישׁ לָהּ נֶסֶת לְכַף מִפְּחַ בִּיאַת הַיָּתֵר בְּנֶסֶתָה אֶפִּילוּ אִין אֶפִּילוּ אִין אֶפִּילוּ שְׁלֹשׁ פְּעָמִים הָיוּ בְּיָמִים שְׁוִין לֹא תְּלִינן לְהַקְלֵי וּכ"ש בְּלִיל טְבִילָה כָּל כְּמָה דְּלֹא הִיָּה בִּיאַת הַיָּתֵר בְּנֶסֶתָה דְּלֹא תְּלִינן וְדִינוּ כְּאִילוּ רֵאָתָה רְצוּפִים וְכֹן מִשְׁמַע מְלִשׁוֹן הַרְשָׁבָא בְּתִישׁוּבָה הַנ"ל שְׁכַתְּבֵי וְנ"ל וְאָם הוֹרְגָלָה לְרֵאוֹת סְמוּךְ לְטְבִילָתָה כָּל שַׁעַת תְּשִׁמִּישׁ הַרְאָשׁוֹן וְכֹן עֲשֵׂתָה ג"פ רְצוּפִים לְג' טְבִילוֹת שְׁכָל תְּשִׁמִּישׁ הַרְאָשׁוֹן רֵאָתָה דָּם מ"ת אִין לָהּ תְּקִנָּה לְהַשְׂאָר עִם בְּעֵלָה וְכֹן עכ"ל מְסַתִּימַת לְשׁוֹנוּ מִשְׁמַע שְׁאֶפִּילוּ אִירַע כֹּן תְּמִיד בְּלִיל טְבִילָה דֹא כ"ה"ל לְפָרֵשׁ דְּמִיָּרִי שְׁלֹא אִירַע כֹּן בְּלִיל טְבִילָה וּמָה שְׁדִיקָה הָרַב בְּמִנ"י רֵוָאָה מ"ת לְאֶנְסֵי דְּקַפִּיצוֹת הַמְּוַרְכָּב עִם יָמִים קְבוּעִים דְּאִינָה חוֹשְׁשַׁת לְכ"א לְבִדּוֹ אֶרֶץ שְׁבַשְׁ"ף נְמִי כְּתִיב כֹּן לְקַמֵּן ס"ק ל"ה וּבְסִימָן קפ"ט ס"ק מ"ח מ"מ ע"כ דְּרֵוָאָה מ"ת גְּרַע וְלֹא דְּמִי כ"כ לְרֵוָאָה מִחֲמַת אֶנְסֵי דֹא ל"כ לְדִידֵן דְּקִי"ל דְּלַקְפִּיצוֹת לֹא קְבָעָה נֶסֶת אֱלֹא בְּיָמִים קְבוּעִים א"כ ק' מ"ט אֶסוּרָה בְּרֵוָאָה ג"פ מ"ת א"ו דְּרֵוָאָה מ"ת גְּרַע דְּחִיּוּשִׁינן דְּמִחֲמַת חִימוּד תְּשִׁמִּישׁ רֵאָתָה וְלֹא מִיָּקְרִי אֶנְסֵי וּמָה שְׁהַק' הַשְׁ"ף דְּאֶמְאֵי לֹא נִימָא דְּבַפ"א שְׂרָאָתָה מ"ת תְּהִיָּה חוֹשְׁשַׁת עכ"פ וְתִהְיֵה אֶסוּרָה לְשִׁמֵּשׁ כְּמוֹ בְּנֶסֶת דְּפִיָּהוּק וְעִיטוּשׁ דְּכַפְעָם א' חוֹשְׁשַׁת לְפִיָּהוּק גְּרִידָא וּכְמַש"ל ס' קפ"ט י"ל כְּמַש"ש הַט"ז ס"ק ט"ז דְּלַעֲנִין שְׁתַּאֲסוּר עִי"ז לְעוֹלָם לְבַעֲלָה לֹא גְזָרוּ כ"ז שְׁלֹא קְבָעָה וּלפ"ז י"ל דְּרֵוָאָה מ"ת גְּרַע אֶפִּילוּ מְוַסְתוֹת שַׁע"י מְקַרְיִים שְׁבַגּוּפָה דֹא ע"ג דְּבִנְסוֹתוֹת שַׁע"ל יְדִי מְקַרְיִים שְׁבַגּוּפָה אִם קְבָעָה לְיָמִים יְדוּעִים א"צ לְחוּשׁ אֱלֹא לְשִׁנְיָהֶם יְחַד אֶבֶל בְּרֵוָאָה מ"ת אֶפִּילוּ קְבָעָה נֶסֶת לְיָמִים יְדוּעִים כ"ז שְׁלֹא הִיָּה תְּשִׁמִּישׁ הַיָּתֵר בֵּינְתֵינָם חִיּוּשִׁינן דְּלִמָּא הַתְּשִׁמִּישׁ לְחוּדָא גְרַם

וכמש"ל וא"ל דלמא לעולם כסברת הש"ך דרואה מ"ת דמא לנסתות דקפיצות פיון דשניהם ע"י מעשה בא וכ"ת א"כ אמאי נימא דתאסר ע"י ראיה ג"פ מ"ת דהא קי"ל דלקפיצות בלא ימים לא קבעה נסת וכמש"ל לזה י"ל דנהי דלא קבעה נסת דבעי עקירה ג"פ מ"מ הא עכ"פ חוששת לה פיון שקבעה ג"פ וכמ"ש הרמ"א לקמן סימן קפ"ט ומש"ה אסורה לשמש עוד אף גם זה ליתא שהר"ן בחדושי חולק ע"ז וס"ל דנסת מחמת אונס אפילו ראתה כמה פעמים א"ח לה שהרי כתב אהא דאיתא בפ' התינוקת גבי האי איתתא דהוי סלקא מבית הטבילה חזיא דמש"ה שרא ר"י למבעל ע"ג הנקה משום דנסת של קפיצה וכינצא בה אינו נקבע אלא לימים ידועים וזו כל אימת דהוי סליק מטבילת מצנה הוי חזיא דמא ולא ביום ידוע עכ"ד ואפתי קשיא דכיון דכל אימת דהוי סלקא מטבילת מצנה הוי חזיא דמא הנה לה לחוש עכ"פ פעם ראשונה א"ו דלית ליה להא דהגה"מ שפסק הרמ"א לקמן או י"ל דאף דס"ל הא דהגה"מ מקל מקום היכא שע"ז תהיה באיסור עולם ואין לה תקנה כזו דכל אימת דסלקא מטבילת מצנה חזיא דמא ל"ח לה כ"ז שלא קבעה נסת פדינו וכמ"ש הט"ז שהבאתי לעיל ואם כן צ"ל דרואה מ"ת לא דמא לנסת הקפיצות לדעת הר"ן ועוד דאם כן למה כתב הרמ"א כאן ססע"י זה וז"ל מיהו אם עברה ושימש וכו' דתשמיש זה שלא ראתה עדיף מבדיקת שפופרת וכו' דמסתמא מיירי שלא קבעה לימים שוים דאל"כ בלא"ה א"צ בדיקת שפופרת בין נסת לנסת וכמ"ש לדעת הרב במנ"י וגם בכל סעיף זה לא מיירי כלל מזה כי אם בראיה דם מ"ת ג"פ שלא בזמנים שוין אלא בכל עת ששימש וכו' שכן למה ליה הטעם דתשמיש זה שלא ראתה עדיף מבדיקת שפופרת ת"ל בלא"ה דנעקר בפ"א פיון דאינה צריכה לחוש אלא לפעם ראשונה אע"כ דליתא ורואה מ"ת גרע ול"ד כלל לראיה מחמת אונס ול"ד כלל נסת שעל ידי מקריים שבגופה דאלו התם כל שנקבע לימים שווין אין צריך לחוש אלא ליום הקבוע עם המקרה שבגופה ואלו בראיה מ"ת אפילו נקבע לימים שווין כ"ז שלא הנה תשמיש היתר בנתיים חיישינו דלמא התשמיש לחודא גרים וכן כל הפוסקים כתבו הוראה דם מ"ת ה"ז משמשת פעם ב' שכשתטהר וכו' משמע אפילו שימשה בליל טבילה אפילו הכי אם ראתה ג"פ אסורה ועיין ברמב"ם ופסקי הלכות של הרמב"ן ודווקא לומר דאינה מיירי שראיה אחת לא היתה בליל טבילה דכיון דראיה א' לא היתה בליל טבילה מש"ה לא תלינו בטבילה דגרמה אבל היכא שכל ג"פ היתה בליל טבילה תולין דטבילה גרמה כ"ז דווקא ומה שהרב במנ"י כ"כ בשם הט"ז אמת שגם הרב באמונת שמואל הבין כן דעת הט"ז אף אני תמה מאד על הרב בא"ש אף תלי בוקי סריקי בהגאון ט"ז ומעולם לא עלתה זאת לפניו למיתלי להקל בטבילה אלא כף פנונת הט"ז דקשיא ליה לכאורה אמה שכתב הרמ"א שאם ראתה ג"פ בכל פעם בביאה א' שאחר טבילה דאסורה לבעלה דאמאי לא נימא דתלינו בטבילה דגרמי להנה ראיות כמו שכתב המחבר דצריכה לפרוש ליל טבילה ואהא תי' דלעיל חיישינו לה לחומרא דלמא הטבילה הוא דגרמי לה מש"ה צריכה לפרוש בליל טבילה אבל הכא חיישינו דלמא הביאה ראשונה שאחר הטבילה גרמה לה אע"ג שכל הביאות היו בליל טבילה אפ"ה חיישינו דלמא לאו ליל הטבילה לחוד גרמה לה אלא כל ביאה ראשונה שאחר הטבילה גרמה אפילו שהנה מרוחק מן הטבילה אבל לעולם דין של הרמ"א מיירי אפילו שראתה ג"פ בליל טבילה אפילו הכי אסורה לבעלה דחיישינו לעולם לחומרא דלמא הבעילה ראשונה שאחר הטבילה גרמה

אע"פ שהוא מרוחק ומש"ה אע"ג שרצונה לשמש להבא בליל ב' של הטבילה אפילו הכי אסורה דניחוש דלמא לאו ליל טבילה גרמה אלא כל ביאה ראשונה שאחר הטבילה גרמה יתנה באיזה זמן שיהיה אפילו מרוחק מן הטבילה כנלע"ד פוננת הט"ז פללא דמלתא שדברי בעל מנ"י אין להם שורש ועיקר וחלילה לסמוך עליו בזה והעיקר כמ"ש בא"ש אף מ"ש הט"ז דהרמ"א מיירי אף על פי שהיתה ביאה של היתר בינתיים מפל מקום לא מהני בדין זה משום דא"א לה לשמש אחר הטבילה דניחוש שמה בביאה ראשונה תראה גם לזה אין לו מקור ושורש אף שהספיק לזה א"ש ולדעתם לא מהני אפילו בדיקת שפופרת כ"א כשתבדוק בשפופרת אחר טבילתה והיא תורה חדשה שלא מצינו זה בשום פוסק וכלל מסרו לנו דכ"ז שלא ראתה ג"פ רצופים אינה אסורה לבעלה לעולם אלא העיקר דהרמ"א מיירי בשלא היתה תשמיש היתר בינתיים ומאי דקשיא להו פשיטא ומאי קמ"ל י"ל דה"א פיון דראתה תמיד בליל טבילה נימא דנתלי בטבילה ולא תאסר קמ"ל דאפ"ה אסורה וכמ"ל אכל היכא שהיתה ביאה של היתר בינתיים אינה נאסרה דלעולם רצופים בעינן וכן נראה מדברי הש"ך ס"ק ל' שפי' פאלו ראתה כו' פלומר פאלו עברה נראתה ג"פ רצופים בלא טבילה דנדאי בלא"ה א"א למצוא ג"פ רצופים שהרי צריכה לטבול בכל פעם עכ"ל ואי ס"ד דהפ"י בדברי הרמ"א דמיירי בביאת היתר בנתיים לא הנה צריך לדחוק דפירושו פאלו עברה ושקשה כו' אלא ה"ל להש"ך לפרש כפשוטו פאלו נראתה ג"פ רצופים דהיינו אחר כל טבילה בלתי ביאת היתר בינתיים א"ו דהש"ך הבין בכוננת הרמ"א כפשוטו דמיירי נמי בלי ביאת היתר בינתיים ומש"ה צריך לפירושו הגם ששמעתי שבדפוס קראקא חזר הש"ך ותיקן וכ"כ בנקה"כ וכוננתו למ"ש הט"ז והא"ש דמיירי בביאת היתר בינתיים ואפילו הכי אסורה לבעלה מ"מ מ"ש נ"ל נכון ודבריו ראשונים עיקר.

(ואין להקשות לפי מה שפי' בש"ך מאי קמ"ל הרמ"א בדין זה דהא זה מוכח מן הסוגיא וילשון הש"ע ברס"י זה מדאמר משמשת עוד ג"פ וע"כ שטבילה בינתיים דאל"כ איך אמר משמשת עוד וכו' אלמא דאפילו נראתה ג"פ מ"ת אפילו לא היו רצופין על ידי עברה אפילו הכי אסורה יש לומר דקמ"ל דאפילו כל פעם שראתה הנה בליל טבילה וה"א דנתלי בטבילה ותשמש בליל ב' קא משמע לן דלא וכמ"ל) ומה גם שעיקר דברי הרמ"א הם מתשובת הרשב"א סימן תתל"ט ושם לא נחית כלל להך חידושה דאפילו בביאת היתר בינתיים תאסור אלא הדברים כפשוטו ודברי מוהר"מ רבקה בבאר הגולה תמוהים ולכאורה עלה בדעתו לפרש דברי רש"י (ועיין בס' פ"י חי"ד סימן א' מה שדקדק אדברי הרא"ש והוכיח דלא ס"ל כפירושו רש"י וכל מה שהק' על הרא"ש אלו סבר כפירושו רש"י הנה יכול לדקדק נמי אפירש"י עצמו וכמ"ל וכבר כתבתי לעיל ישוב נכון יע"ש) שהבאתי לעיל במ"ש ואם יש לה נסת ונ"ל שאינה רואה כל שעה מ"ת אלא לפרקים עכ"ל שאין פוננתו לפרש נסת דהכא שיש לה זמן קבוע בנתיים שוין כמו נסת דכולה מכילתין אלא פירושו של נסת שרואה לפרקים שאינה רואה בכל נסת מ"ת ואשמעין דברייתא דבעינן רצופים דווקא וניחא השתא מ"ש רש"י דמשמשת בלא בדיקה דהשתא הוא דאשמעין הך מלתא דכל שלא נראתה רצופים אין צריך בדיקת שפופרת ומ"ש רש"י בין נסת לנסת אע"פ שלא קבעה נסת בנתיים שוין מ"מ עכ"פ צריכה מיהו לחוש פ"א ליום ראיתה אף מדברי תשובת הרשב"א שהבאתי לעיל לא נראה כן

אָלאַ כּמִשׁ"ל דְּפִירוּשׁוֹ שְׁרָאָתָהּ עֵי קִבְעוֹת בְּיָמִים שְׁוִין וּכ"נ מְדַבְּרֵי הַבִּי וּבִס' א"ש שֶׁהִבִּינוּ דְּבָרֵי רִשׁ"י כּמִשׁ"ל גַּם עַל תְּשׁוּבַת הַרְשָׁבָ"א שֶׁהִבֵּאתִי לְעִיל יֵשׁ מְקוֹם עֵיוֹן שְׁפִירֵשׁ לְהָא דָּאָם יֵשׁ לָהּ נֶסֶת כְּגוֹן שְׁרָאָתָהּ בִּיּו"ד לְחֻדָּשׁ וּבִכ' בּוּ וּבִשְׁלֵשִׁים בּוּ וּבְזָה קִבְעָה נֶסֶת שְׁאִין כָּאֵן אָלָא ב' הַפְּלָגוֹת מִיּו"ד לִיּו"ד וַיֵּשׁ לְיִשְׁבַּב וְאִין לְהֶאֱרִיף בְּזָה: וְאַחַר הָעֵיוֹן נ"ל דָּאָף הָרַב בַּמִּנּוּ"י לֹא כ' לְהַקְל בְּרוּאָה ג"פ מ"ת כָּל פַּעַם בְּלִיל טְבִילָה אָלָא בְּשִׁמְשׁוּת בִּינְתֵינָם וְלֹא רָאָתָהּ וְהִינּוּ לְפִי מָה שְׁפִי הוּא דְּבָרֵי הַרְמֵ"א דְּמִיָּרֵי שְׁשִׁימְשָׁה בִּינְתֵינָם וּכְפִי הַבְּנוֹת הַט"ז וְהֵא"ש אָבָל בְּשִׁלָּא שְׁשִׁימְשָׁה בִּינְתֵינָם בְּנֻדָּאֵי לֹא הִקְיָל הָרַב בַּמִּנּוּ"י וְא"כ אִין הַדְּבָר חוּצָן בִּינְיָנוּ לְעַנְיָן דִּינָא דְּלִהָרַב בַּעַל מִנּוּ"י כְּשִׁשְׁשִׁימְשָׁה בִּינְתֵינָם וְלֹא רָאָתָהּ מְוַתְרַת דְּתַלְיָנָן בְּטְבִילָה הוּאִיל וְרָאָתָהּ בְּלִיל טְבִילָה וְלִדְיָנָן בְּלֹא"ה שְׁרִיָּא פִּינּוּ דְּאִינּוּ רְצוּפִים וְהַרְמֵ"א לֹא אָסַר אָלָא בְּרְצוּפִים וְהָכִי מוּכַח מְדַבְּרֵי הַרְמֵ"א שְׁכ' לְקַמּוּן בְּיִלְדֵת שְׁרָאָתָהּ ג"פ מ"ת אַחַר כָּל לִיָּדָה וְלִיָּדָה וְהֵתָם מִיָּרֵי שְׁטַבְלָה כָּל פַּעַם וְרָאָתָהּ וּמְסַתְמָא הַתְּשִׁמִּישׁ הָיָה תָּמִיד בְּלִיל הַטְּבִילָה וְא"כ לְדַעַת הָרַב בַּמִּנּוּ"י ק' ל"ל הַטַּעַם דְּחֻלְשַׁת הַלִּיָּדָה מִשׁ"ה לֹא אָסְרִינּוּ לָהּ לְעוֹלָם הָא בְּלֹא"ה הָיָה אָסְרִינּוּ לָהּ לְעוֹלָם וְכַדְמִשְׁמַע מְדַבְּרֵי הַגְּהוֹת רַמֵ"א לְקַמּוּן דְּאִי לֹא עֲבָרָה וְשִׁימְשָׁה בֵּין הַלִּיָּדוֹת אֲסוּרָה לְבַעֲלָהּ וְאַמַּאי לֹא תַלְיָנָן בְּטְבִילָה א"ו דָּאָף הָרַב בַּמִּנּוּ"י לֹא כ' לְהִתִּיר אָלָא כְּשִׁלָּא הָיָה רְצוּפִים בְּשִׁשְׁשִׁימְשָׁה בִּינְתֵינָם וְלֹא רָאָתָהּ וּמִשׁ"ה בְּעֵינָן לְטַעֲמָא דְּחֻלְשַׁת הַלִּיָּדָה מִשׁוּם דְּהֵתָם מִיָּרֵי שְׁשִׁימְשָׁה אַחַר כָּל לִיָּדָה ב"פ רְצוּפִים וְדוּקָא הִיכָא שְׁעַבְרָה וְשִׁימְשָׁה בֵּין הַלִּיָּדוֹת וְלֹא רָאָתָהּ הָא בְּלֹא"ה אֲסוּרָה: (כד) וְא"צ לְפָרוּשׁ לִיל שְׁל טְבִילָה ג'.

דְּכָל מִיָּדֵי דְּלָא קִבְעָה נֶסֶת לֹא חִיָּישׁ אָלָא בַח"ז. ק' פִּינּוּ דְּחִיָּישִׁינּוּ שֶׁהַתְּשִׁמִּישׁ שְׁל לִיל טְבִילָה ג' תְּרַנּוּיָהּוּ בְּהַדְדֵי גְרָמֵי לְרֵאִיָּה א"כ אַמַּאי לֹא תִּיְחַוֵּשׁ לְלִיל טְבִילָה ג' דְּהָא אַפְתִּי לֹא עֲקָרָה דְּמָה שְׁלֹא רָאָתָהּ לִיל טְבִילָה ב' מִשׁוּם דְּלֹא שְׁשִׁימְשָׁה הוּא דְּלֹא רָאָתָהּ וּכְה"ג אָמְרִינּוּ בְּכָל נֶסֶת שֶׁהוּא ע"י מְקָרָה וְהַזְמַן דְּאִינוּ נְעַקֵּר אַא"כ בָּא הַמְקָרָה וְהַזְמַן וְכַמְבֹּנָאָר לְקַמּוּן סִי' קפ"ט וע"ש בְּש"ף ס"ק נ' וְאָף דְּשָׁם מִיָּרֵי בְּנֶסֶת הַקְּבוּעַ ג"פ מ"מ מְסַתְמָא כֹּן הוּא בְּנֶסֶת שְׁעִדִּינּוּ לֹא הִקְבַּע לְעַנְיָן חוּשְׁשֵׁת דַּמ"ש וע"כ צ"ל דְּהָכָא עֵיקַר חֲשָׁשׁא אִינְהָ אָלָא מִשׁוּם דְּשָׁמָא הַטְּבִילָה גְרָמָה וּמָה שְׁרָאָתָהּ בְּשַׁעַת תְּשִׁמִּישׁ לָאוּ דְּתְשִׁמִּישׁ נְמִי גְרָמָה אָלָא שְׁקָרָה הַמְקָרָה שְׁרָאָתָהּ בְּשַׁעַת תְּשִׁמִּישׁ וְאוּלַי אִם לֹא שְׁשִׁימְשָׁה נְמִי הָיְתָה רוּאָה בְּאוֹתוֹ הַזְמַן אָבָל לֹא חִיָּישִׁינּוּ לְצִירוּף שְׁנִיָּהֶם כ"ז שְׁלֹא הוֹחֲזָקָה לְכַף מִשׁ"ה דִּי בְּשִׁלָּא תְּשִׁמִּישׁ עוֹד בְּלִיל טְבִילָה ב' וְכַה"ג צְרִיכִין אָנוּ לֹמַר בַּמ"ש הַשְּׁ"ף לְקַמּוּן ס"ק ל"ה בַּמ"ש וְאִם לֹא רָאָתָהּ בַּט"ו בְּאִיָּר וְכו' וְשׁוֹב אִינְהָ חוּשְׁשֵׁת לַט"ו בְּחֻדָּשׁ יַע"ש דְּק' אַמַּאי לֹא תְּחַוֵּשׁ לַט"ו בְּחֻדָּשׁ סִינּוּ וְהָא דְּלֹא רָאָתָהּ בַּט"ו לְאִיָּר הִינּוּ מִשׁוּם דְּלֹא שְׁשִׁימְשָׁה הוּא עַכְצ"ל כַּמ"ש: אָף עֲדִינּוּ צַל"ע אִם נִימָא דְּחֻשְׁשֵׁי שְׁמָא הַטְּבִילָה גוֹרָם מִנּוּ"ל שְׁטַבְלִלוֹת הַמַּיִם גְּרָמוּ עַד עוֹנָה אַחַת לֹא פְּחוּת וְלֹא יוֹתֵר דְּמִי הַגִּיד לָהֶם זֹאת דְּפַעֲלוֹת הַמַּיִם גוֹרָם שְׁתַּרְאָה אַח"כ דוּקָא שְׁיַעוֹר עוֹנָה וע"ל סִי' קפ"ט סְעִיף כ"ד: (כה) ג"פ בְּבִיאָה רֵאשׁוֹנָה שְׁאַחַר לִיָּדָתָהּ אִו רָאָתָהּ אַחַר כָּל לִיָּדָה ג"פ.

עֵינּוּ בְּש"ף שְׁפִי דְּבָרֵי שְׁרָאָתָהּ אַחַר לִיָּדָה א' ג"פ רְצוּפִים וְאַח"כ שְׁשִׁימְשָׁה וְלֹא רָאָתָהּ וְאַחַר לִיָּדָה ב' רָאָתָהּ ג"פ רְצוּפִים דְּמְוַתְרַת לְבַעֲלָהּ הוּאִיל שֶׁבִּינְתֵינָם בֵּין לִיָּדָה לְלִיָּדָה הָיְתָה בִּיאוֹת הָיְתָה בִּינְתֵינָם תַּלְיָנָן בְּחֻלְשַׁת הַלִּיָּדָה וּבְסִיפָא מִיָּרֵי שְׁהוֹחֲזָקָה כֹּן

לשֵׁלשׁ לידות שְׂרָאָתָה אַחַר כָּל לֵידָה וְלֵידָה ג"פ רְצוּפִים מ"ת ואח"ז בֵּין לֵידָה לְלֵידָה
שִׁמְשָׁה וְלֹא רָאָתָה אַפ"ה מוֹתֶרֶת לְבַעֲלָהּ.

ובנקה"כ פִּירַשׁ פִּי אַחַר דְּבַר־יִשָּׂא מִיָּרֵי שְׂרָאָתָה מ"ת אַחַר כָּל לֵידָה פ"א וְכֵן אֵינְרַע לִג'
לֵידוֹת וּבִינְתֵימִים שִׁמְשָׁה וְלֹא רָאָתָה וְהוֹצֵרָה לְטַעַם חוֹלְשֵׁת הַלֵּידָה דָּאִי לֹא"ה הֵינְתָה
אֲסוּרָה לְבַעֲלָהּ אַע"ג שֶׁלֹּא רָאָתָה ג"פ רְצוּפִים מְשׁוּם דְּדַמְיָא לְרָאָתָה אַחַר טְבִילַתָּה ג"פ
דְּלֹא מְהַנִּי בִּיאוֹת הָיִתָּר בְּנִתְיִים מְשׁוּם דְּהוֹחֲזִיקָה לְרָאוֹת סְמוּךְ לְטְבִילַתָּה ה"נ הוֹחֲזִיקָה
לְרָאוֹת בְּבִיאָה א' סְמוּךְ לְלֵידָתָה יַע"ש וְהוּא עַל דְּרָךְ שְׂכ' הַט"ז וְהֵא"ש דְּבִרְוֹאָה סְמוּךְ
לְטְבִילַתָּה לֹא מְהַנִּי בִּיאוֹת הָיִתָּר בְּנִתְיִים וְכַבֵּר כְּתַבְתִּי לְעִיל שְׂאִין זֶה עֵיקָר דְּאָף בְּרֹאָה
סְמוּךְ לְטְבִילַתָּה מְהַנִּי בִּיאוֹת הָיִתָּר בְּנִתְיִים וְהַעֵיקָר כַּמ"ש בֵּא"ש דְּהַנְּכוּן שְׂתִיבַת אוֹ
שְׂבִהָהוֹת רַמ"א הוּא ט"ס וְכֵן צ"ל וְאִם אֵינְרַע לָהּ שְׂרָאָתָה ג"פ בְּבִיאָה א' שְׂאֵחַר לֵידָתָה
רָאָתָה אַחַר כָּל לֵידָה ג"פ וְכו' עַכ"ד וְאָף שְׂבִתְשׁוּ א"ש הַסְּפִים לְדַבְּרֵי הַט"ז לְדִינָא שְׂאִם
רָאָתָה אַחַר כָּל לֵידָה מ"ת פ"א וְהוֹחֲזִיקָה כֵּן לִג' לֵידוֹת אֲסוּרָה לְבַעֲלָהּ כְּשֶׁלֹּא הָיָה תְּשֻׁמִּישׁ
הָיִתָּר בֵּין הַלֵּידוֹת אֲבָל כְּשֶׁהָיָה בִּיאוֹת הָיִתָּר בְּנִתְיִים דְּתַלְיָנָא בְּחוֹלְשֵׁת לֵידָה מְשַׁמַּע אִי לֹא
דְּתַלְיָנָא בְּחוֹלְשֵׁת הַלֵּידָה הֵינְתָה אֲסוּרָה לְבַעֲלָהּ אִיהוּ לְשִׁטְתָּהּ אֲזִיל דַּס"ל דְּאָף בְּרֹאָה סְמוּךְ
לְטְבִילַתָּה הַדִּין כֵּן דְּלֹא מְהַנִּי בִּיאוֹת הָיִתָּר בְּנִתְיִים וְה"ה בְּדִיקַת שְׂפוֹפֶרֶת אֲבָל לַכַּמ"ש
לְעִיל בְּלֹא"ה מוֹתֶרֶת דְּלַעוֹלָם רְצוּפִים בְּעֵינָן וּבִהְגָהוֹת ש"ד מִיָּרֵי נְמִי בְּרָאָתָה ג"פ
רְצוּפִים אַחַר כָּל לֵידָה וְלֵידָה וְכַמ"ש בֵּא"ש וְכַאֲשֶׁר הוֹכִיחַ הַש"ךְ בְּנִקְה"כ וְדָלָא כַּט"ז
דַּס"ל דְּדוֹנוּקָא בְּרָאָתָה אַחַר כָּל לֵידָה רַק פ"א וּבְהָא מְהַנִּי בִּיאוֹת הָיִתָּר בְּנִתְיִים וְתַלְיָנָא
בְּחוֹלְשֵׁת הַלֵּידָה אֲבָל לֹא כְּשֶׁרָאָתָה אַחַר כָּל לֵידָה ג"פ רְצוּפִים דְּלֹא מְהַנִּי אַחַר לֵידָה ג'
וְלִיתָא: וּמִדְּבַר־יִשָּׂא הַט"ז כָּאֵן מוֹכַח דְּאָף לְפִי מַה שֶׁהֵבִין הָרַב בֵּא"ש וְהָרַב בַּמְנַיִן מִדְּבַר־יִשָּׂא
הַט"ז בַּס"ק י"ד דָּאִם רָאָתָה ג"פ בְּלִיל טְבִילָה דְּמוֹתֶרֶת לְשִׁמְשׁ בְּלִיל ב' שֶׁל טְבִילָה הֵינְנו
דְּנוּקָא כְּשֶׁהָיָה בִּיאוֹת הָיִתָּר בְּנִתְיִים וְכַמ"ש לְאֲבָל אִם לֹא הָיָה בִּיאוֹת הָיִתָּר בְּנִתְיִים לֹא
תַלְיָנָא בְּטְבִילָה דְּהָא וְנִדְּאִי דְּטָפִי מִקְּסָמְבֵּר לְמִתְלֵי בְּחוֹלְשֵׁת הַלֵּידָה מְלַמְּתֵילִי בְּטְבִילָה
וְאִפְּלִי הֵכִי גְבִי לֵידָה אִי לֹא בִּיאוֹת הָיִתָּר בְּנִתְיִים לֹא תַלְיָנָא בְּחוֹלְשֵׁת הַלֵּידָה אַע"פ שֶׁלֹּא
רָאָתָה אַחַר כָּל לֵידָה אֲלֵא פ"א מַכ"ש בְּטְבִילָה א"ו כַּמ"ש"ל.

וּלְפִי מַה שְׂכ' לְעִיל בְּכַוְנַת הַט"ז גַּם זֶה אֵינְנו מוֹכְרַח מִדְּבַר־יִשָּׂא אֲבָל מ"מ הַדִּין דִּין אֲמַת
לְעַנ"ד הֵיכָא שְׁהָיָה בִּיאוֹת הָיִתָּר בְּנִתְיִים מְשַׁמַּע דְּרְצוּפִים בְּעֵינָן וְכַמ"ש"ל: (כו) יֵשׁ שְׂפַתְבו
לְהַתִּירָה לְבַעֲלָהּ וְכו'.

דְּקָדֵם וְכו' לְהַתִּירָה לְבַעֲלָהּ דְּדוֹנוּקָא לְעַנְיָן שֶׁלֹּא תֵּאָסֵר לְעוֹלָם אֲבָל מ"מ צְרִיכָה ז"נ דְּכֻלִּי
הָאִי לֹא מְקִילִינָן לְתַלּוֹת בְּחוֹלְשֵׁת הַלֵּידָה שְׁהָרִי שָׁם בְּהִגָּהוֹת ש"ד צִירְרָף לְזֶה דַּעַת ר"ח
שֶׁלֹּא הַצְּרִיכּו חֲכָמִים בְּדִיקַת שְׂפוֹפֶרֶת אֲלֵא בְּאִשָּׁה שְׂמִידָא אַחַר נְשׂוּאִים גְּתַקְלָקְלָה וְלֹא הָיָה
לָהּ בִּיאוֹת שֶׁל הָיִתָּר דְּאָמְרִי בְּבְרִייתָא נְשֵׂאֵת וְרָאָתָה דָּם כּו' וְגַם שָׁם בְּסוּף הַתְּשׁוּבָה
מְסִיִּים וְז"ל וְדַע כִּי לּוּלִי דַּעַת ר"ח אֲשֶׁר מְצָאֵתִי לֹא הֵייתִי רוּצָה לְהַנִּיחַ שֶׁלֹּא יְהֵא דְּבַר
נְשֵׂאֵל לְרַבּוֹתֵינוּ וְכו' וּבְנִדְּאִי ר"ח לֹא הִתִּיר אִשָּׁה שְׂנַתְקְלָקְלָה מִיָּד אַחַר נְשׂוּאִין לְגַמְרִי
אִפְּלִי בְּלֹא ז"נ אֲלֵא דְּלֹא תֵּאָסֵר לְעוֹלָם א"כ ה"ה בַּנ"ד דְּצְרִיכָה עַכ"פ ז"נ אֲלֵא שְׂאִינְהָ
אֲסוּרָה לְעוֹלָם לְבַעֲלָהּ א"כ מַה שְׂמִסִּיִּים הַרְמ"א וְתַלְיָנָא בְּלֵידָה כְּמוֹ בְּמַפָּה הֵינְנו לְעַנְיָן
שֶׁלֹּא תֵּאָסֵר לְעוֹלָם אֲבָל לֹא לְגַמְרִי דְּמִיָּא לְמַפָּה דְּהֵתָם בְּמַפָּה טְהוֹרָה לְגַמְרִי בְּלֹא ז"נ א"נ

י"ל דְדַמְיָא לְמַפָּה שא"י אם מִכְתָּה מוֹצִיָּאָה דָּם וּכְדַעַת הַש"ף בס"ק כ' דְאָפִי בְיַשׁ לָהּ נֶסֶת
לֹא מְהִי אֵלָא לְעַנְיָן שְׁלֵא תֵאָסֵר לְעוֹלָם וּכ"כ בס' כו"פ: בְּש"ף ס"ק ל"ב וְנ"ל נ"ל דְדוֹקָא
רְאָתָה אַחַר ל"ג לְזָכֵר וּס"ו לְנִקְבָּה וְכו' וְלִכְאוּרָה הִיָּה אֶפְשָׁר לֹאמַר פִּינָן דְקִי"ל מְעִין א'
הוּא וּא"כ מַה בְּכָף שֶׁהוּא דָּם טְהוֹר וְסוּף פֶּל סוּף חֲזִינָן שַׁע"י תְּשַׁמִּישׁ מְעַנְיָנָה פְּתוּחָה
וְאֶפְשָׁר דַּס"ל לְהַש"ף פִּינָן דְעֵיקָר טַעְמָא דְאֶסוּרָה לְשַׁמֵּשׁ מִשּׁוּם קְבִיעַת נֶסֶת הוּא וּכְמַש"ל
בְּשֵׁם תְּשׁוּבוֹת רִשְׁבִּי"א הֵבִיאוּ ב"י בְּסוּף ס' זֶה וְקִי"ל בְּמַכִּילֵתִין דְּף י"א ע"ב דְּמִימִי
טְהַרָה לִימִי טְוִמְאָה לֹא קְבָעָה נֶסֶת אֶף הִרְשָׁבִי"א כ' בְּשַׁעַר ב' דְּלִרְב דַּס"ל דְּמְעִין א' הוּא
לֹא מוֹקְמִינוּ מִתְּנִי בְּיוֹשְׁבַת אֵלָא בְּמַבְקָשַׁת לִישָׁב וְתוּ לֹא אִיֶּצְטְרַכָּא לְמִימַר דְּמִימִי טְהַרָה
לִימִי טְוִמְאָה לֹא קְבָעָה אֵלָא אִפִּי בְּכָל יְמֵי מִינִיקְתָּה לֹא קְבָעָה יַע"ש אֶף י"ל דַּמ"מ הַסְּבָרָא
קִינִימִי דְּמִימִי טְהַרָה לִימִי טְוִמְאָה לֹא קְבָעָה וְאֵע"פ דְּלֹא צְרִיכִין לְאוּקְמִי מִתְּנִי בְּהַכִּי מ"מ
הַסְּבָרָא אָמַת וְסִמְכִינוּ ע"ז שְׁלֵא לְאֶסוּר אִשָּׁה עַל בְּעֵלָה בְּאֶשֶׁר שָׂאִין פָּאן אֵלָא חֲשַׁשָּׁא
דְּנֶסֶתוֹת דְּרַבְּנָן וְצ"ל פִּינָן דְּמָן יְמֵי טוֹהַר לִימִי טְוִמְאָה לֹא קְבָעָה ה"ה דְּאָפִי חוֹשְׁשַׁת נְמִי
לֹא וְעַנְיָן בְּשׁו"ת שְׁבו"י ח"א ס' ס"ח כ' לְהַקְל בְּאִשָּׁה זְקִנָּה שְׁפִסְקָה מְלַרְאוֹת זְמַן רַב
וְעַכְשָׁיו נִתְהַנָּה בַּהּ מְקַרָה שְׁרָאָתָה מ"ת וְגַם מְרַגְשַׁת צַעַר וּכְאֵב בְּשַׁעַת תְּשַׁמִּישׁ דְּכִינוּ
שְׁהִיָּא זְקִנָּה וְעַדִּיפָּא מְאִשָּׁה שְׁיַשׁ לָהּ נֶסֶת וְכַדְאִי בְּתוֹס' בְּמַכִּילֵתִין דְּף ס' מַש"ה אֶף
הַחוֹלְקִים עַל הַמְרַדְכִי בְּאִשָּׁה שְׁיַשׁ לָהּ נֶסֶת י"ל דְּמִדּוּדוּ הֵכָּא וְגַם פִּינָן שְׁיַשׁ לָהּ כְּאֵב וְצַעַר
בְּשַׁעַת תְּשַׁמִּישׁ מַש"ה יֵשׁ לְהַקְל שְׁלֵא לְהַצְרִיכָה בְּדִיקַת שְׁפוּפְרַת אֶף אִם רְאָתָה בְּיַלְדוּתָהּ
ג"פ מ"ת לֹא מְהִי מַה שֶׁהִזְקִינָה אַח"כ וְדִיִּיק מְלִשׁוֹן הַגְּמָרָא וְהַפּוֹסְקִים מְפָאן וְאִיִּלָּךְ לֹא
תְּשַׁמֵּשׁ וּלְשׁוֹן הַרְמַב"ם נִשְׂאָת לִג' הָרִי זֹו לֹא תְּשַׁמֵּשׁ לְעוֹלָם וְאִם אִיתָּא דְּבַהֲזִיקִינָה לֹא
תְּלִינָן בְּדָם נִדְּתָה א"כ אֲמַאי קְאָמַר לֹא תְּשַׁמֵּשׁ לְעוֹלָם הֲלֵא יֵשׁ תְּקִנָּה לְקַלְקוּלָה שְׁתַּמְתִּין
עַד שְׁתַּזְקִין וְתַפְסוּק לְרִאוֹת וְתֵהָא מְוַתְרַת לְעוֹלָם עַכ"ד: הִנֵּה בַּמ"ש בְּשֵׁם הַרְמַב"ם לֹא
תְּשַׁמֵּשׁ לְעוֹלָם בַּמַּח"כ בְּדָא זֹאת מְלַבּוּ וְלֹא כֵן לְשׁוֹן הַרְמַב"ם אֵלָא ז"ל נִשְׂאָת לְשְׁלִישִׁי
וְרְאָתָה כְּף דָּם ג"פ בְּשַׁעַת תְּשַׁמִּישׁ ה"ז תַּתְּגַרֵּשׁ וְאֶסוּרָה לְהַנְשֵׂא עַד שְׁתַּבְּרִיא מַחוּלִי זֶה
וּא"כ אִין רְאָיָה דְּהִזְקִינָה הָוִי כְּמוֹ נִתְרַפְּאָה וְהִנֵּה לְכְאוּרָה י"ל פִּינָן דְּאֶסוּרָה לְשַׁמֵּשׁ אַחַר
שְׁהוֹחֲזָקָה לְרִאוֹת מ"ת מְטַעַם נֶסֶת הוּא וּכְמ"ש בְּתְּשׁוּבוֹת הִרְשָׁבִי"א דְּכִבְרַ קְבָעָה נֶסֶת
לְרִאוֹת מ"ת וּא"כ פִּינָן דְּהִזְקִינָה אִינָּה חוֹשְׁשַׁת לְנֶסֶתָה הִרְאִשׁוֹן ה"ה לְעַנְיָן זֶה נְמִי אִינָּה
חוֹשְׁשַׁת וְאִין לְהַקְשׁוֹת ע"ז דַּא"כ אֲמַאי כ' הַרְמַ"א בְּיּוֹלְדַת שְׁרָאָתָה ג"פ רְצוּפִים מ"ת
דְּאֶסוּרָה לְשַׁמֵּשׁ אִם לֹא הִיָּה בִּיאוֹת הִיָּתֵר בֵּין הַלִּידוֹת ת"ל דְּהִיָּא מְנִיקָה וְקִי"ל דְּבִימִי
מְנִיקָתָה לֹא קְבָעָה נֶסֶת י"ל דְּנָהִי דְּלֹא קְבָעָה נֶסֶת בִּימִי מְנִיקָתָה מ"מ חוֹשְׁשַׁת לוֹ וּכְמ"ש
בְּסִי קַפ"ט סְעִיף ל"ג וְאֵע"ג דְּבְּרֹאָה מ"ת לֹא הִתְחַמִּירוּ לְעַנְיָן חוֹשְׁשַׁת דְּמַה"ט בְּרֹאָה פ"א
מ"ת א"צ לְחַוֵּשׁ לְזוֹ כְּדִי שְׁלֵא תֵאָסֵר לְעוֹלָם וּכְמ"ש הַט"ז ס"ק ט"ז מ"מ הִיכָּא שְׁרָאָתָה
ג"פ מַחְמִירִינוּ טְפִי וְעַנְיָן בְּסִי קַפ"ד בְּש"ף ס"ק י"ט וְצ"ע לְדִינָּא: וְעַכ"פ נְרָאָה אִשָּׁה
שְׁרָאָתָה מ"ת ג"פ וְנִתְעַבְּרָה וְיִלְדָה דְּמְוַתְרַת לְשַׁמֵּשׁ אַח"כ לְאַחַר שְׁתַּטְבּוּל בִּימִי טוֹהַר
שְׁלָה דְּהָא בְּכַמְּה מְקוּמוֹת נוֹהֲגִין לְטַבּוּל עַל דָּם טְהוֹר וּכְמ"ש הַטוֹר לְקַמְן סִימָן קַצ"ד אֵלָא
דְּאָנָן מַחְמִירִים בְּמִדִּינוֹת אֵלוּ מ"מ בְּכַה"ג שְׁאִינָּה אֵלָא חֲשַׁשָּׁא דְּרַבְּנָן מִשּׁוּם נֶסֶתוֹת וּכְמ"ש
הִרְשָׁבִי"א בְּכַה"ג אֶפְשָׁר דְּלֹא הִתְחַמִּירוּ וְאִם אִינָּה רְוָאָה יֵשׁ לֹאמַר דְּמְוַתְרַת לְשַׁמֵּשׁ אַחַר כְּף
אֶפִּילוּ לְאַחַר שְׁעָבְרוּ יְמֵי טוֹהַר דְּמַה שְׁלֵא רְאָתָה הוּא כְּמוֹ בְּדִיקַת שְׁפוּפְרַת אַחַת דְּקִי"ל

מעין אחד הוא ואפשר לסמוך ע"ז במה שלא ראתה בימי טוהר שלה וכ"כ בס' כו"פ:
(כז) מיהו כ"מ שצריכה בדיקה.

ועיין מ"ש לעיל בזה ובמ"ש בשם תשובת מהרש"ך שאם אחר שהתחזקה לראות שמשה
ב"פ ולא ראתה ובפעם ג' ראתה ומאותו פעם ואילך היתה רואה למקוטעין אסורה
לבעלה עוד כתב שם שאם לא ראתה ג"פ רצופים מעיקרא אלא למקוטעין אינה נאסרת
לבעלה לכ"ע ע"ש ח"א בסימן מ"א ונה פשוט וכ"כ בחדושי מהרי"ו סימן כ"ב: (כח)
מיהו חוששת לאחרון.

כתב הט"ז וז"ל א"ל אמאי אמר בסעיף י"ב בהג"ה ג"פ אחר טבילתה כו' מוכח מזה
דס"ל להט"ז דלא פהש"ף בס"ק ל"ה דמדמה לרואה מ"ת לנסת הקפיצות דאתי על ידי
אונס אלא דסבירא ליה לט"ז דרואה מ"ת לא דמיא למחמת אונס משום דמחמת חימוד
תשמיש אתי דאם לא פן לא הוי מקשה מידי דשאני התם דלא הוי ביום ידוע משא"כ
הכא: עיין בשו"ת ד"ש סימן רנ"ו על אודות אשה אחת שנדבקה בה תחלוואי בעלה
חבורות פצע תמרוקי רע ונתקלקלו סדרי בטנה להיות רואה מ"ת ואין טוענת ודאי שיש
לה מפה יע"ש שנטטה להחמיר וכתב עוד מלבד האיסור חוששת מסכנה שישנו חכמים על
מנפה שחזין שכופין אותו לגרש שממיקתו והוא הטעם בחלאים רעים ההם הנדבקים
פעיו בעלי ראתו עכ"ד: (כט) את הבתולה.

דין זה צ"ע הרב בט"ז כתב דאין להביא ראיה מן התוספתא דלמא התם כל חד לפי דינו
וכמבואר ר"פ התינוקת ולפי דבריו הנה אפשר לתרץ מה שהקשה בב"י בסימן קצ"ג על
הרי"ף בפ"ב דשבועות שכתב לכל חלוקי דינים הכתובים במשנה ובגמרא ר"פ התינוקת
ואחר כך הביא דרב ושמואל אמרו הלכתא בועל בעילת מצנה ופורש וכו' ואם פן לא
היה לו להביא כל שאר דבריו שנאמרו בפ' התינוקת וכו' ע"כ ולפ"ד הט"ז לק"מ דלהכי
הביא הרי"ף פל החלוקי דינים דנ"מ לענן רואה מ"ת אלא דהב"י לשיטתו אגיל דס"ל
פינו דחזינו דאיכא בתולה בעלמא דכל שלא פסקה מ"ת מחזקינו להו מדינא בדם בתולים
בהכי סגי למילף לכולהו בתולים אף להגיע זמנה וראתה לענן שלא להחזיקה בראיה
מ"ת וכמ"ש בב"י וא"ל דאף לדברי הב"י נמי י"ל דלהכי הביא הרי"ף והרמב"ם חלוקי
דיני דם בתולים דנ"מ לראיה מ"ת היכא דפסקה מ"ת ז"א דאם פן דנחתו להכי לא ה"ל
למיסתם דמשמע דלא יתבינו טפי לראיה מ"ת כ"א הגבול שנתנו חכמים בבתולה וז"א
דלראיה מ"ת לעולם תלינו כ"ז שלא פסקה מ"ת לדעת הב"י א"ו דלא נחתו לנ"מ זה
אבל לדעת הט"ז ניחא וכמ"ל ומיהו יש לומר נמי דנ"מ לענן פתם דחברתה יכולה
לתלות בה וכמ"ש בס"י ק"ץ אלא דהרי"ף השמיט להו דינא לגמרי ולא נזכר פלל בדברי
הרי"ף מפלוגתא דר' ורשב"ג לכן דוחק לומר דהרי"ף פנון לנ"מ זו פלל אחר שלא הביא
לדין זה והנה דברי הט"ז יש לדחות דאי בדבריו דהתוספתא מיירי כל חד וחד לפי דינו
א"כ פשיטא מאי קמ"ל דלא צריכה בדיקה הא מחזקינו ליה בדם טהור: אמנם בס' מ"ב
השיג על הב"י דמן התוספתא בפ' בתרא דנדה אין ראיה דמיירי התם לענן שופעת מתוך
ד' לילות לאחר ד' לילות וכמ"ש התוספתא דף ס"ה ע"ב ד"ה וכולן ששופעות בסה"ד
יע"ש (ומ"ש ב"י בפ"ק דנדה ט"ס הוא וצ"ל בפרק בתרא) והנה לדעת הב"י דסבירא
ליה פינו דחזינו דאיכא בתולה בעלמא דכל שלא פסקה מ"ת מחזקינו לה מדינא בדם

בתולים בקחי סגיא למילף לכולהו בתולים אם כן אפילו פסקה פ"א מ"ת נמי יש לתלות
בדם בתולים שְהָרִי הָרִי"ף גָרַס בְּש"ס דף י"א אר"נ א"ש ל"ש אֵלָא שְׁלָא פְסָקָה מ"ת
וְרֵאָתָה שְׁלָא מ"ת וכו' דְדוֹקָא שְׁרֵאָתָה שְׁלָא מ"ת הָא אֵלּוּ רֵאָתָה מ"ת אֲפִילוּ פְסָקָה פ"א
מ"ת תְּלִינן בְּדָם בְּתוּלִים וְכֵן פְּסָק הָרַמְבַּ"ם בַּפ"ה מֵהִלְכוֹת א"ב וכו' פ' הַמְרָדְכִי וּמִיָּהוּ יֵשׁ
לוֹמֵר שְׁלָא רְצָה הַמְחַבֵּר לְהַקְלֵל כ"כ אַחַר שְׁרֵש"י וְתוֹס' לָא סְבִירָא לְהוּ הֵכִי וְגַם דָּאִם כֵּן
אִין גָּבוּל לְזָה וּלְעוֹלָם נִתְּלָה וְהָרִי"ף וְהָרַמְבַּ"ם לָא פְתָבוּ אֵלָא תוֹף הַזְּמַן מַה שְׁנַתְּנוּ חו"ל:
אָדָּה ק' אִיף הַקְּיָל כ"כ וכו' לְעוֹלָם תּוּלִין בְּדָם בְּתוּלִים כ"ז שְׁלָא פְסָקָה פ"א מ"ת הָא
הָרַמְבַּ"ם בַּפ"ח מֵהִלְכוֹת א"ב דִּין כ"א כ' וְז"ל וְכֵן קִטְנָה שְׁנוֹתְנִין לָהּ עַד שְׁתַּחֲזִיחַ הַמַּפָּה
אֲפִי' לָא חִיתָה שְׁנָה ה"ז בּוֹעֵל כָּל הַשְּׁנָה בֵּין בְּסִירוּגִין בֵּין בְּיוֹם אַחַר יוֹם עַכ"ל הָרִי אֲפִי'
בַּקְטָנָה אִין נוֹתְנִין לָהּ יוֹתֵר מִן שְׁנָה וְאִיף כ' הַמְחַבֵּר דְלְעוֹלָם תְּלִינן בְּדָם בְּתוּלִים הַגַּם
שְׁלִכְאוּרָה ק' דַּמְנ"ל לְהָרַמְבַּ"ם דִּין זֶה דָּאִין נוֹתְנִים לְקִטְנָה יוֹתֵר מִן שְׁנָה וְהָא דָּאֵמֵר בְּש"ס
מַעֲשֵׂה וְנִתְּנָן ר' ד' לִילּוֹת מִתְּדָה י"ב הַנֶּדֶשׁ הֵינּוּ בַּקְטָנָה שְׁהַגְדִּילָה אַבְל בְּהִיוֹתָה קִטְנָה י"ל
דְּנוֹתְנִין לָהּ כָּל יְמֵי קִטְנוּתָה כ"ז שְׁלָא חִיתָה הַמַּפָּה י"ל דַּס"ל לְהָרַמְבַּ"ם וְז"ל מִצַּד הַסְּבָרָא
א"ל שְׁלְעוֹלָם לָא חִיתָה הַמַּפָּה וְכַמ"ש מוהר"ם פְּאֵדוּוּהָ וְז"ל כֵּן רַחוּק הוּא שְׁלָא יָכֵלוּ
הַבְּתוּלִים לְעוֹלָם ע"כ אֵלָא פִּינּוּ דְמַצִּינוּ בְּש"ס דְּנוֹתְנִין לָהּ יב"ח אֲפִי' בַּקְטָנָה שְׁהַגְדִּילָה
כ"ש בַּקְטָנָה בְּעוֹדָה בַּקְטָנוּתָה אַבְל טְפִי אִין לְהַקְלֵל פִּינּוּ דְלָא מַצִּינוּ בְּהַדְיָא בַּגַּמ' אִין לָנוּ
לְהַקְלֵל וְיִהְיֶה טַעַם הָרַמְבַּ"ם מַה שְׁיִהְיֶה עַכ"פ מִשְׁמַע מְדַבְּרִיו דְּטְפִי מִן שְׁנָה א' לָא תְּלִינן
וְכַה"ג דְּקִדְקוּ הַפּוֹסְקִים לְעֵיל בְּסִי' ל"ו מְדַקְאֵמֵר אֲפִי' רַבִּיעִית מְפָלֵל דְּטְפִי לָא וְהוֹכִיחוּ
מְהָא דָּאֵמֵר מִיל אִינוּ חוֹזֵר הָא יוֹתֵר מִן מִיל חוֹזֵר וְכו' וְכַה"ג יֵשׁ לָנוּ לְדַקְדָּק בְּדַבְּרִי
הָרַמְבַּ"ם וְז"ל מְדַקְאֵמֵר אֲפִי' שְׁנָה וְכו' מְכָלֵל דְּטְפִי לָא וְכַה"ג כ' הָרִיב"ש וְדַקְדָּק כֵּן מְדַבְּרִי
הָרַמְבַּ"ם בְּהִלְכוֹת ס"ת מְדַכְתֵּב אֲפִי' שְׁלֵשׁ מְפָלֵל דְּטְפִי לָא יע"ש ס' לְמ"ד וְכ"פ רַמ"א
בִּי"ד סִימָן כה וּבִתְשׁוּבוֹת מַהֲרִי"ט ח"ב בִּי"ד ס' ל"א: וּבְדַבְּרִי מוהר"ם פ' יֵשׁ לִי מְקוֹם
עִיּוֹן שְׂכ' לְהַקְלֵל מִטַּעַם אַחַר וְז"ל דְּכָל עֲנִין מִתְּנִיתִין בְּגָבוּל שְׁנַתְּנוּ בֵּין נַעֲרָה לְקִטְנָה וּבֵין
רֵאָתָה לְלָא רֵאָתָה הֵינּוּ לְעֲנִין לְתוּלוֹת בְּתוּלִים אָדָּה מַה שְׁתֵּרָאָה אַחַר זְמַן הַתְּשַׁמִּישׁ וְכו'
אַבְל לְתוּלוֹת הָרֵאָאוֹת שֶׁל שְׁעַת תְּשַׁמִּישׁ לָא דְּבָרוּ בָּם וְתְּלִינן תְּמִיד בְּתוּלִים עַד שְׁתַּפְּסוּק
פ"א לְעֲנִין שְׁלָא לְאֹנְסָרָה עַל בְּעֻלָּה וְהֵם בְּכָלֵל דְּבַרְיָהֶם וְאִם יֵשׁ לָהּ מַפָּה עַכ"ל וְיֵשׁ
לְהַקְשׁוֹת ע"ז מְהָא דְּאִי' בְּמַכִּילֵתִין דָּף י"א בְּמַשְׁנָה אַע"פ שְׁאֲמָרוּ ד"ש וְכו' וּמִשְׁמַשְׁת׃
בְּעֵדִים חוּץ מִיּוֹשֶׁבֶת עַל דָּם טוֹהַר וּבְתוּלָה שְׁדַמְיָה טְהוּרִים וּפִירֵש"י וּבְתוּלָה שְׁדַמְיָה
טְהוּרִים ד' לִילּוֹת עַכ"ל וּלְפִי דְּבַרְיָו לְמָה פִי' רֵש"י דְּוָקָא ד' לִילּוֹת דְּהָא בְּמַתְּנִי מִיֵּרִי
מִשׁוּם חֲשַׁשׁ שְׁתֵּרָאָה בְּשַׁעַת תְּשַׁמִּישׁ וְא"כ לָא שְׁיִיף כָּלֵל גָּבוּל זֶה וְנ"ל לְיִישֵׁב עִם מַה
שְׁפִי' רֵש"י שָׁם פ"ב ד"ה כָּאֵן שְׁלָא שְׁיִמְשָׁה כו' וְלִפְנֵי הַתְּשַׁמִּישׁ הֵינּוּ טַעֲמָא דְּלָא בְּעִי
בְּדִיקָה דְּכִינּוּ דְּלָא בְּעִי בְּדִיקָה לְאַחַר תְּשַׁמִּישׁ נְמִי וְכו' וְהָק' מְהַרְש"א וְז"ל דְּתַבְּדוּק לְאַחַר
תְּשַׁמִּישׁ מִשׁוּם דְּלָמָּא תַּפְּסוּק לְאַחַר תְּשַׁמִּישׁ.

וְאַמְרֵתִי לְתַרְץ דְּלִק"מ דְּמִשׁוּם הָא לָא צְרִיכָה בְּדִיקָה דַּמַּה"ת תַּפְּסוּק פִּינּוּ דְּבַתּוֹף הַגָּבוּל
שְׁנַתְּנוּ חֲכָמִים שְׁיִרְפָּה מְצוּי וְכַדְאֵמְרִינן לְעֵיל ד"י ע"ב בְּנִדְאִי לָא תַּפְּסוּק. וְכ"ת א"כ מֵאִי
מִק' הַש"ס תַּבְּדוּק דְּלָמָּא נִשְׁתַּנָּה מַה"ת נִיחּוּשׁ לְהָא הֲלָא שְׁיִרְפָּה מְצוּי ז"א פִּינּוּ דְּעֵיקָר
תַּקְנַת חֲכָמִים שְׁתַּבְּדוּק לְטְהוּרוֹת א"ת הִנֵּה מִשׁוּם חֲשַׁשׁא שְׁתֵּרָאָה מִן הַמְּקוֹר מִתְּמַת חִימוּד
תְּשַׁמִּישׁ ע"ז מִק' פִּינּוּ דְּחֲשַׁשׁוּ מִשׁוּם ד"נ א"כ תַּבְּדוּק דָּאֵז מְסַתְּמָא יִשְׁתַּנָּה שְׁעַד עֵתָה הִנֵּה

דָּם בְּתוּלִים וְעַכְשָׁיו ע"י תַּעֲרוֹבֶת ד"נ יִשְׁתַּנֶּה וּאֵע"ג דס"ל לרַבָּנָן לְקַמְן דָּף ס"ה ע"ב פֶּל מֵרָאָה דָּם א' הוּא הֵינּוּ לְפַעֲמִים ד"ב שְׁנָה לַד"נ אֲבָל עפ"י הָרֹב ד"ב אֵינּוּ שְׁנָה לַד"נ וְכֵן מוֹכַח מִן הַמְּרָדְכִי שֶׁכ' לְהָא דְבִרְאָה דָּמִים שְׁמִשְׁוֹנִים ד"נ אָדוּם וּד"ב אֵינּוּ אָדוּם וְכו' וְצ"ל דס"ל דָּאָף חֲכָמִים מוֹדִים שֶׁע"פ הָרֹב פֶּן הוּא וְע"ש בְּתוֹס' וְכִינּוּן שְׁפָן לַק"מ לְמוֹהֲרַמ"פ קוֹשְׁיָתְנוּ הַנָּ"ל דַּמְש"ה הַנְּצָרָה לְפָרֵשׁ דְּנֻקָּא בַד' לִילוּת דָּאִי לְאַחַר ד' לִילוּת אַע"ג דְּכָל מַה שְׁתַּרְאָה מ"ת תְּלִינָן בַּד"ב מ"מ פִּינּוּ דָּאִין שְׁיִרְפָּה מְצוּי לְאַחַר זְמַן צָרִיכָה בְּדִיקָה קוֹדֵם הַתְּשִׁימִישׁ מְשׁוּם שְׁמָא נִשְׁתַּנֶּה וְלֹא"ת מְשׁוּם שְׁמָא תַּפְסוּק וְכִקְנ' מְהֵרָש"א: אֲלֵא אִי קָשָׁה הָא קָשָׁא לִי לְפִי שְׁיִטַּת מוֹהֲרַמ"פ שְׁהָרִי כ' הָרֵא"ש ר"פ הַתִּינּוּקַת וְנ"ל טַעַם חוֹמְרָא זֹו מְשׁוּם דַּב"מ לְכָל מְסוּרָה וְאִין הַפֶּל בְּקִיָּאִים בְּחִילוּק שְׁיִישׁ בֵּין תִּינּוּקַת שְׁלֵא הִגִּיעַ זְמַנָּה לְרֵאוֹת וּבֵין הִגִּיעַ זְמַנָּה לְרֵאוֹת וּבֵין בּוֹגְרַת וּבֵין רֵאֲתָה לְלֵא רֵאֲתָה.

וְעוֹד מְשׁוּם דְּחָתָן יִצְרוּ תַּקְפּוֹ הִילְכָף הַסְּכִימוּ רַבּוּתֵינוּ לְהַשְׁווֹת כְּוָלָן וְלִיתָן לְהֵן חוֹמְרָא שְׁבַחְוֹמְרוֹת עַכ"ל וְלְפִי דְבָרֵי מוֹהֲרַמ"פ הָא לְדִינָא דְּמִשְׁנָה דְּכָל מַה שְׁתַּרְאָה מ"ת לְעוֹלָם תְּלִינָן בַּד"ב וְאִין גְּבוּל לָהּ.

וּא"כ הַדְּרָה הַקּוֹשְׁיָא אֲמַאי הַחֲמִירוּ שְׁהָרִי אֲפִי בְּבוֹגְרַת כָּל מַה שְׁתַּרְאָה מ"ת לְעוֹלָם תְּלִינָן בַּד"ב לְפִי שְׁיִטַּתְּם. אֲף בְּלֹא"ה דְּבָרֵי הָרֵא"ש צ"ע וְאִין מוֹבְנִים לִי לְפִי מַה שְׁסָבַר הָרֵא"ש דְּלְבוֹגְרַת אִין נוֹתְנִין אֲלֵא בַע"מ וְאֲפִי לֹא תַרְאָה אַח"כ אֲסוּרָה לְשִׁמּוּשׁ עוֹד עַד שְׁתַּסְּפּוֹר ז"נ וְתַטְּבּוֹל וְהָכִי מוֹכַח מִדְּבָרֵיו מִמַּה שְׁהוֹכִיחַ דַּא"צ לְפָרוּשׁ בְּאַבְרָ חַי דַּא"כ מַה נוֹתְנִין לָהּ.

א"כ מוֹכַח מִדְּבָרֵיו דְּלֹאֲחַר בְּעִילַת מְצָנָה אֲסוּרָה לְשִׁמּוּשׁ עַד שְׁתַּטְּבּוֹל ע"ז לֹא נָתַן שׁוּם טַעַם עַל מַה הַחֲמִירוּ חַז"ל וְכִי מִי גָרַע מִכֶּפֶה וְכִמוּ שֶׁהִק' הוּא בְּעַצְמוֹ וְא"ל דְּהַחֲמִירוּ בְּבוֹגְרַת פִּינּוּ דְּאִיפָא בּוֹגְרַת שְׁאִין לָהּ בְּתוּלִים וְכַמ"ש הַתוֹס' בְּכַתְּנּוּבוֹת ד"ט בְּשֵׁם ר"ח ז"א דְּהָרִי הָרֵא"ש לֹא ס"ל בְּהָא כַר"ח אֲלֵא ס"ל דָּאָף לְבוֹגְרַת יֵשׁ טַעֲנַת בְּתוּלִים הִגַּם שְׁהָרֵא"ש כ' שֶׁם וְנ"ל וְאֲפִי בּוֹגְרַת נְמִי וְאֵע"פ שְׁאִין לָהּ ד"ב מ"מ פִּינּוּ דִישׁ בּוֹגְרַת דִישׁ לָהּ דָּם בְּתוּלִים לֹא פְּלוּג וְכו' הֵינּוּ לְשִׁיטוֹת הַסּוֹבְרִים פֶּן כְּתַב אֲבָל אִיהוּ לֹא ס"ל הָכִי וְכ"כ בַּס' מַע"מ: וּמַה דִּק' מִדְּבָרֵי הַטּוֹר בְּמַה שֶׁכ' בְּסִימָן קַצ"ג בִּי"ד שְׁפוֹתֵר לַמ"ש בְּטוֹר אַה"ע כְּבָר הַרְגִישׁ בַּס' בִּי"ש בְּזָה: וְדְבָרֵי הַב"ח תְּמוּהִים מ"ש בַּסִּי בִּי"ז זֶה וְהַשִּׁיג עַל מוֹהֲרַמ"פ וְדַעְתּוֹ לְהַקְלֵ אֲפִי בְּלֹא הַרְגָּשָׁת כָּאֵב כְּלָל וְאֲפִי לְעוֹלָם ב' וְג' שְׁנִים וְכַמ"ש בְּתַשׁוּבוֹתָיו וְהוּא דְּבָר זָר מְאֹד וּבִיּוֹתֵר מַה שְׁהַשִּׁיג עַל הַר"ן וְרוֹצֵה לּוֹמַר שְׁיִישׁ ט"ס בְּדְבָרֵי הַר"ן לֹא יִדְעָתִי מֵאִי קֵאָמַר וְדְבָרֵי הַר"ן גְּכוֹנִים וְהֵן הֵן דְּבָרֵי הַתוֹס' ר"פ הַתִּינּוּקַת ד"ה כ"ז שְׁהָרוּק וְכו' דְּרַב מַחְמִיר טְפִי וְלָרַב תַּרְתִּי בְּעֵינָן שְׁלֵא פְּסָקָה מ"ת וְגַם נוֹחֲרַת וְכֵן הוּא דְּבָרֵי הַר"ף וְהַרְמַב"ם לְדַעְתּוֹ וְלִיתָא יַע"ש וְעַמְש"ל סִי קַצ"ג: גַּם דְּבָרֵי הָרַב בַּד"מ מְגוּמְגָמִים קָצַת וְאִין לְהַאֲרִיף כְּלָלָא דְּמִלְתָּא לְדְבָרֵי מוֹהֲרַמ"פ יֵשׁ לְתַלּוֹת בְּדָם בְּתוּלִים לְעַנְנָן שְׁלֵא לְאֹנְסְרָה עַל בְּעֵלָה דְּנֻקָּא ד' או' ה' פְּעַמִּים וְדְנֻקָּא שְׁמַרְגְּשָׁת כָּאֵב בְּשַׁעַת תְּשִׁמִּישׁ אֲבָל בְּלֹא"ה לֹא תְּלִינָן וְלְדְבָרֵי הַמְּחַבֵּר לְעוֹלָם תְּלִינָן כ"ז שְׁלֵא פְּסָקָה מ"ת פ"א וְהַאֲחַרוּנִים גְּמַגְמוּ בְּזָה וְדִי לְהַקְלֵ כְּשִׁישׁ כָּאֵב בְּשַׁעַת תְּשִׁמִּישׁ דְּאִיפָא יָדִים מוֹכִיחוֹת הָא בְּלֹא"ה לֹא וְכ"כ בְּתַשׁוּבָ' מ"ב וְבַס' ש"ג פ"ק דְּכַתְּנּוּבוֹת הַעֲלָה כְּדְבָרֵי הַב"י שְׁאִין חִילּוּק בֵּין בּוֹגְרַת לְנַעֲרָה וְכ"ז שְׁלֵא פְּסָקָה מ"ת לְעוֹלָם הוּא תּוֹלָה בְּדָם בְּתוּלִים שְׁלֵא לְהַחֲזִיקָה

ברואה מ"ת ועובדא בא לידי באחד מתושבי הפפרים הסמוכים לכאן שנשא בתולה אחת וראתה מ"ת מתחילת גשואין ועד איזה שנים לאחר הנשואין ומתחלה אמרה שיש לה פאב ואח"כ אמרה שאין לה פאב והוריתי שמחניכת לפרוש מבעלה ואח"כ נתגלה הדבר ע"י מקרה לילה של הבעל שהוא הגורם שש"ז שלו היה אדם פדום וכדאי' בנדה דף ל"ב ע"ב ובס' בד"ה ס"י ק"ץ והתיתי אותה לבעלה בצירוף בד"צ ומאז לא ראתה עוד והיא יושבת תחת בעלה ועיין בס' בי"ש בא"ע סי' כ"ה ס"ק ה' ועיין מ"ש ס"י קצ"ו בשם תשובות מהרי"ט ח"ב סי' ל' ע"ש: (ל) מפות ופצעים.

עיין בבה"י מ"ש בזה אם כופין אותה לקבל גט ועיין בש"ע א"ע ס"י קי"ז ועיין שם בס"י ע"ז בדברי האחרונים מ"ש בשם הרא"ם ועיין בתשובת מוהר"מ לובלין: עיין בתשובת ד"ש סי' רנ"ו שהבאתי לעיל באשה שנדבקו בה תחלואי בעלה שכתבו שמלבד חומר האיפור אסור משום ספנתא ודומה זה למנפה שחין השנויים במשנה וכמ"ל ומלבד זה כפי הנראה מלשונו שם היה הבעל מחמת חולי חבורת פצע זב ממנו ליחה לבנה ואותו חולי נדבק בהאשה כנראה מלשונו שם וא"כ זולת חולי ידוע הנז"ל הוא ספנתא וכמ"ש הרב ר"ע בפ"ק דמסכת שבת במתניתין לא יאכל הזב עם הזבה יע"ש אמנם דברי הרב ר"ע שם הוא נגד הסוגיא שם ועיין: כ' בספר שב"י סי' מ"ב אשה שמצאה טיפין קטנים ודקין א"ת על עד שלה שמקצתו נבלעים בעד ומקצתו נלקטים והורה חכם א' להתיר אחר שלקח שתן שלו וסיגן על מפה לבנה ומצא אחר הסיגון קרטין כה"ג ובעה"מ הסכים עמו ע"פ מ"ש הרמ"א ס"י ז' והמחבר בס"י ק"ץ סעיף כ' מיהו המעיין בתשובת הרשב"א שהביא בב"י ס"ס ק"ץ מוכח דס"ל דלא תלינן אלא פשהוא מוציא דם אפי' שלא בשעת הטלת מ"ר ואפשר דס"ל דשאני קרטין שאין דרוך לצאת מן המקור מש"ה תלינן בו אף שאינו מוציא אלא אחר מ"ר ועדיין צ"ע לדינא: קפח (א) כל מראה אדם.

בגמ' בסוף פרק כה"י אמרינו דאין בודקין אלא בין חמה לצל וכ"פ הרמב"ם פ"ה מהלכות א"ב וכ"ה במסכת מגילה בעובדא דאביגיל דאין רואין דם בלילה והפוסקים השמיטו כל זה משום דאנן אין בקיאים במראות דמים ולא מטהרינן אלא מראה ירוק ולבן מש"ה שריא לראות בכ"מ ובכל זמן.

וכ"כ בס' נ"י בס"י ז' ועיין מ"ש בסימן ק"ץ מזה: מ"כ דם הנוטה לצבע ברוין בל"א שהוא כעין קליפות ערמונים וכמשקה הקאוני שהוא טהור ואצ"ל בפתם לפי שאין נוטה לאדמיות כ"א לשחור וכבר שנינו דיהה מפן טהור: (ב) וכן מראה ירוק.

כ' הב"ח כשיבוא מראה ירוק או לבן לפני המורה בעודו לח לא יורה דבר עד שנתגבש ע"כ והש"ך כ' שאין נוהגין פן וכ"כ בט"ז ובס' מנ"י וכן נ"ל להוכיח מלשון הרמב"ם פ"ה מהל' א"ב די"ב וז"ל ובעת שיראה מיד יטמא או יטהר עכ"ל מדכ' מיד יטמא וכו' מבואר דלא כב"ח וגדולה מזה כ' בשו"ת ח"צ סי' מ"ו דאפי' אם ראה המורה פשהוא לח והיה לו מראה טהור.

ואח"כ כשנתגבש נמצא מראה טמא לא מטמאין לה דאל"כ אין זה דרכי נועם שהרי אמה מתירה וזו הולכת ושימשה עם בעלה ונתעברה ואח"כ תמצא בקצוות הפתם אדם ותטמאנה והרי בנה וכן בנה פן הנדה וכי זו דרכי נועם אלא תלינן שינוי האויר עם הבגד

גָּרְמוּ לְהִתְאַדָּם יַע"ש שְׁמֵבִיא מוֹפֵת לָזֶה וּבִס' שְׁבו"י ח"ב סִימָן ע"ד חוֹלֵק עָלָיו בְּזֶה וּמִיָּהוּ
אֵין רְאִיָּתוֹ מְוַכְרַחַת וְעֵינָיו: כ' בְּשָׁל"ה בְּשַׁעַר הָאוֹתִיּוֹת ד"ק ע"ב וַנְּגָאוֹן מְהַרְשָׁ"ל
כ' בְּיָרוֹק צ"ע כִּי מוֹהַר"מ מִיָּנֵץ כ' בְּתִשְׁבּוּבוֹתָיו בְּשֵׁם הַגְּדוֹלִים דְּאֶסְרִינֵן בְּיָרוֹק עַכ"ל ע"כ
אֵין לְהַקְל בְּמַהֲרֵרוֹת אִם הוּא כְּמַרְאֵה שְׁעוֹה וּמכ"ש כְּמַרְאֵה זָהָב אַא"כ יֵשׁ צְדָדִים אַחֲרֵים
וּסְבָרוֹת מוֹכִיחֹת שְׁאִינֵן נְדוֹת וְאִם מְצָאָה מַרְאֵה יָרוֹק הִזָּה ע"י הַרְגָּשָׁה נ"ל לְהַחֲמִיר וְאִם
בְּלֹא הַרְגָּשָׁה מְצָא כְּתָם יֵשׁ לְהַקְל וְאִם בְּקִנּוּחַ מְמַנֶּה בְּלֹא הַרְגָּשָׁה קִנְיָה מַרְאֵה זֶה אֲזַי יֵשׁ
לְצַדָּד כְּפֹךְ וְהַפֵּל לְפִי רְאוֹת הָעֵנָנִים עַכ"ל וְהַחֲרוֹנִים הַשְּׁמִיטוּ זֶה אֶלְמָא דְלֹא ס"ל הִכִּי
מ"מ בְּעַל גַּפְשׁ יַחֲמִיר לְעַצְמוֹ לְפִי רְאוֹת הָעֵנָנִים: (ג) אֵין סוּמְכִין עָלֶיהָ.

וְכ' הַרְשָׁב"א הִבִּיאוּ הַב"י הַטַּעַם וַנְּ"ל דְּדַלְמָא כִּי הִכִּי דְלִדְיוֹן לֹא אֵיבְרַר לֹן וְלֹא יִכְלִינוּ
לְמִיקָם עָלֶיהָ אִיִּהי נְמִי לֹא קִים לָהּ וּסְבָרָא כְּזֶה הָיָה וְאִינוּ עַכ"ל מְשַׁמַּע מְדַבְּרֵי דְדוֹקָא
הִיכָא שְׁהַאֲשָׁה הִבִּיָּאָה הַדָּם לְפָנֵי הַחֲכָם וְהוּא מְסוּפָק אֲזַי לֹא מְהַנִּי נְאֻמָּנוֹת שְׁלָהּ מְשׁוּם
דְּאִיכָא רִיעוּתָא לְפָנֵינוּ שְׁאֵנוּ מְסוּפָקִים אַבְּל הָאֲשָׁה עֲצָמָה אֶפְשָׁר שְׁיִכּוּלָהּ לְסַמְוֹךְ שְׁהוּא
כְּזֶה וַא"צ לְהִבִּיא וּלְהַרְאוֹת לְפָנֵי חֲכָם אַחֲרֵ שְׁיִוְדַעַת שְׁכַנְיָה טִיְהַר לָהּ הַחֲכָם.

אַבְּל מְפִי' רַש"י בְּגַמְרָא מוֹכַח דְּאֶפִּי' הָאֲשָׁה עֲצָמָה א"י לְסַמְוֹךְ ע"ז פִּינֵן שְׁהַדָּם לְפָנֵינוּ
צָרִיכָה לְהַרְאוֹת לְחֲכָם דְּגַרְסִינֵן בִּס"פ כַּה"י אֵיבְעִי' לְהוּ כְּזֶה טִיְהַר אִישׁ פְּלוּנִי חֲכָם מְהוּ
ת"ש נְאֻמָּנָת אֲשָׁה לֹמַר כְּזֶה רְאִיתִיו וְאֵבְדַתִּיו.

שְׁאֵנִי הֵתָם דְּלִיתָא קָמֵן וּפִירַש"י וַנְּ"ל אַבְּל הִכָּא דְאִיתָא קָמֵן נְחֹזִי אָנוּ עַכ"ל מְשַׁמַּע דַּאֲע"ג
דְּהִיכָא דְלִיתָא קָמֵן סְמְכִינוּ עָלֶיהָ מְשׁוּם דְּכַתִּיב וְסַפְרָה לָהּ. אַבְּל הִיכָא דְאִיתָא קָמֵן לֹא
סְמְכִינוּ עָלֶיהָ פִּינֵן דְּאֶפְשָׁר לְבְרוּרֵי וַא"ל דְּדוֹקָא הִיכָא דְחַבְרַתָּה רְצָה לְסַמְוֹךְ עָלֶיהָ בְּהָא
אֵינָה נְאֻמָּנָת פִּינֵן דְּאֶפְשָׁר לְבְרוּרֵי אַבְּל הִיא עֲצָמָה נְאֻמָּנָת מְשׁוּם דְּמַעֲשָׂה לֹא עַבְד' לְעַבְרָר
עַל אִיסוּר כְּפַרְת וְכַה"ג כ' בִּס' פ"י בְּרִישׁ מַס' גִּיט.

וַנְּ"ל דַּא"כ מֵאִי מִיָּיְתִי הַש"ס רְאִיתִיו וְאֵבְדַתִּיו וְגַם מֵאִי מִיָּיְתִי רְאִיָּה מְהָא דְלִיתָא דְלִמָּא
שְׁאֵנִי הֵתָם דְּהִיא עַל עֲצָמָה נְאֻמָּנָת אַבְּל חַבְרַתָּה עֲדִינֵן מִבְּעִי' לִיָּה אִם יֵשׁ לָהּ לְסַמְוֹךְ עָלֶיהָ
א"ו דְּהַחֲלוּק זֶה לִיתָא וַא"ל דְּלִמָּא ש"ה פִּינֵן דְּחַבְרַתָּה מְסוּפָקַת בְּמַרְאֵה זֶה מִיְקַרִּי רִיעוּתָא
לְפָנֵינוּ זֶה דְּחֻסָּק דְּאֵטוּ נְשִׁי הִילְכְתָּא גְּמִירִי וְסַפְקָ שְׁלָהּ לֹא מִיְקַרִּי רִיעוּתָא לְפָנֵינוּ גַם יֵשׁ
לְהוֹסִיף מִן הַמְהַרְשָׁ"א דְלֹא הָיָה מְקַשָּׁה לַפ"ז מִיָּדֵי שְׁהַקְשָׁה אֲמַאי לֹא פִי' דָּם שָׁל עֲצָמָה.

דַּלְפ"ז לֹא הָיָה מִק' מִיָּדֵי וְגַם מְלִשׁוֹן רַש"י מְשַׁמַּע דְּעֵיקַר הַטַּעַם מְשׁוּם דְּאֶפְשָׁר לְבְרוּרֵי
הוּא עַפ"ז ק' לִי עַל בְּעַל תְּשׁוּבוֹת צ"צ סִימָן פ"ו שְׁכַתְּב וַנְּ"ל אֶמְנָם לְפִי שְׁאֵלְתָּהּ שְׁבָאֲרַת
שְׁיָדוּעַ שְׁדָם מְכַתָּה מְשׁוּנָה מִן דָּם נְדַתָּה אִם כֵּן צָרִיךְ דְּקָדוּק גְּדוּל.

וּמְסַתְבָּרָא לִי שְׁיֵשׁ לְהַחֲמִיר בְּכַה"ג שְׁלֹא תַהֲיָה הָאֲשָׁה סוּמְכַת עַל עֲצָמָה לְהַפִּיר הַדָּם וְכו'
וַאֲע"פ דְּאִיתָא בַּפ' כַּה"י נְאֻמָּנָת אֲשָׁה לֹמַר כְּזֶה רְאִיתִיו וְאֵבְדַתִּיו הָרִי מְבֹאָר שְׁהַאֲשָׁה
נְאֻמָּנָת לְעַצְמָה וּלְחַבְרַתָּה לְהַבְחִין בְּדָמִים מ"מ נִרְאָה דְּבַכַּה"ג שְׁיֵשׁ לָהּ מְכָה בְּגוּפָהּ וְכו'
בְּקַל תְּטַעָה וְכו' מְלַבֵּד מַה שְׁהוּא מְוַשָּׁג בְּדַבְּרֵי אֵלוּ בְּתִשְׁבּוּת ח"צ ק' דַּה"ל לֹמַר דָּמֵן
הַגְּמָרָא דַּפ' כַּה"י אֵין רְאִיָּה דְּדוֹקָא הִיכָא דְלִיתָא קָמֵן נְאֻמָּנָת אַבְּל הִיכָא דְּאֶפְשָׁר לְבְרוּרֵי
לֹא וּכְפִירוּשׁ רַש"י וְעֵינֵן בַּב"ח וּבְש"ף ס"ק ז' שְׁהַעֲתִיקוּ לְהַלְכָה דְּבַרֵי רַש"י וְכ"כ בִּס'
מנ"י: (ד) שְׁנַעְקַר מְקוּר שְׁלָהּ.

בדין זה שנועקרו מקור שלה שקורין פאר פאל. יש פלפול ארוף ומבוכה רבה בין הפוסקים והנני מעתיק את אשר כתבתי בתשובת שאלה לדודי הרב המופלא הקריף ובקי מו"ה ארי' ליב דיין דק"ק ליסא: ז"ל השאלה ע"ד מקרה בלתי טהור שקרה לאשה נעצבת והיא ילדה.

ולאחר יציאת הנולד ממעי' יצא עם הנולד חתיכה גדולה ועבה וכמה שבועות תלה החתיכה בחוץ. והרופאים היו רוצים לחתוך החתיכה ממנה.

ואח"כ באה נכרית המילדת בקיאה בדבר ואמרה שהוא האם והכניסה החתיכה הנ"ל לגופה. ומאז ועד עתה א"א לה לטהרה לבעלה מחמת יציאות דמים מרובים ממנה כל עת הילוכה וממש אינה יכולה לילך פדרךה מחמת נפילת החתיכה לבה"ח וצריכה לתת עגולה של שענה בתוך גופה שלא יצא החתיכה לחוץ והאשה הנ"ל אומרת שכל דמיה שרואה הוא מן החתיכה והיא באשר שיש לה נסת קבוע.

ובעת נסתה יש לה צער מרובה וכדרך הנשים ולא כן באם שיצא הדם מחתיכה הנ"ל אין לה צער גדול. ושאלנו את פי רופא מומחה ישראל שיש פאן והשיב שאי אפשר להיות שבירה לאשה באותו מקום אם לא מהאם עצמה או צנאר האם שקורין בלשונם שייד שיצא לחוץ מחמת רפיון קשרי האם יודיעני מעלתו דעתו הרחבה.

אם יש לסמוך בזה אדעת שו"ת פ"י סימן ו' שרוצה להתיר בנדון כזה ממש. עפ"י דברי רבינו שמשון שהובא בטור סימן קפ"ח שכתב סוף דבריו כל זה ברור בעיני בלתי ספק שאשה זו טהורה אפילו אם דם נדות הוא דאין דרפה לראות כף וכן דעת הט"ז שם דאף אם תראה דם נדות עם החתיכה בשעת נפילת החתיכה לבה"ח אפ"ה טהורה משום דאין דרפה של אשה להיות רואה כף.

וכן הוא דעת שו"ת שב"י שאלה ל"ז. ואף שמשמע מדברי פ"י מתחלת דבריו שרוצה לומר טעמא דר"ש אליבא דב"י שרוצה להתיר דם להדיא משום דתלינן שהוא דם החתיכה המנוח שם לפי דבריו שם גם זה לדעת רש"י טהור והקשה שם שאינו יודע שום חילוק בין דעת רש"י ור"ש ואם כן לדבריו בנ"ד דונדאי דם נדות הוא רק שפאו שלא כדרך ראיתיה מאן יימר דטהור אליבא דב"י אבל לדעתי הוא תמוה מאד דהא רש"י לא טיהר אלא משום דם חתיכה.

אבל היכא שהוא ונדאי דם נדה כגון שנועקרו חתיכה מהמקור ובתוך המקור ונדאי איכא דם נדה ממש ונדאי הוא אסור לדעת רש"י היכא דפלי פלוני. אבל במפלת חתיכה שאינו מן המקור עצמה יכולים לומר שפיר שהוא דם חתיכה אבל לדעת הר"ש אף אם נעקר חתיכה מהמקור ויש בתוכו דם נדה ממש ופלי פלוני אפילו הכי טהור כיון דאין דרפה של אשה להיות רואה כף.

נמצא סוף הדבר אף לדברי הב"י טעמא דר"י שכתב דתלינן בחתיכה עיקר טעמו דבחתיכה טהור. משום דאין דרפה להיות רואה כף ומה שנמצא אחר כף להדיא אנו תולין שמהחתיכה נמשך וטהור משום דתחלת נפילה הנה טהור והני כמו שנפל לחוץ כמ"ש שו"ת שב"י סי' הנ"ל (ד"ה רק הב"ח) ע"ש וא"כ נדון דיין ונדאי היא טהורה.

אף לשיטת רמ"א שפכת וז"ל אפילו ראתה כ"ז שהחתיכה בביה"ס טהורה דתלינו הדם בחתיכה זו הואיל דידעו ששעקר מקורה ומחמת מפה הוא ביאר דבריו דלא טיהר בנסקר המקור. ונחתיכה נפל לביה"ח ורואה דם להדיא אלא משום דתלינו במפה והיינו בחתיכה זו שנפלה בביה"ח היא נקראת מפה פינו ששעקר ופירש מהמקור ומזה יתהנה הדם בחתיכה ואח"כ יצא אותו הדם לחוץ והא דצריך לטעמא דאין דרף רואה בכף לחתיכה גופה ופלי פלויי דהא עכ"פ יש בה דם נדה ג"כ ואפ"ה טהור משום דאין דרף רואה בכף לראות דם בתוף החתיכה אבל מה שיצא אחר כף מאותו דם נדה לחוץ סובר הרמ"א דנה הוי דרף ראיה ולהכי הוצרך לומר דתלינו הדם שנמצא להדיא הוא מהדם שבתוף המפה ולא מהדם נדות וכן מוכח לפרש דברי שב"י סי' ה"ל (ד"ה וכמו כן הוא קצת השנ' הט"ז כו' עד ד"ה רק מה שפכת הט"ז עיין שם היטב) ולפ"ז נדון דידן ה"ל דליכא למימר שיצא הדם מחמת המפה דהא לא נשבר ולא נחתך שום חתיכה מהאם רק שנתקה ממקומה מחמת רפיון האם אם כן כל דמים שיוצא אחר כף מחתיכה זו אסור ונה דרף ראיתה ואף ע"פ שכ"ז שלא יצא שום דם לחוץ אע"פ שפלי פלויי הוא טהור משום דאין דרף ראיתה כף אבל מ"מ זה שיצא אחר כף לחוץ הוא אסור אבל לכאורה גם הרמ"א מודה לזה דאף שיצא אחר כף דם להדיא מחתיכה אפילו הכי מותרת משום דזהו גופא מיקרי שלא כדרך ראיתו הואיל שמתחלה בשעת נפילה מיקרי שלא כדרך ראיתו והוי כמו שנפל לארץ ושוב לא שייך לאסור ומתחלה צריך ליישב מה דתמי' לן טובא בדרך משה סימן ה"ל ד"ה ואינה פוסקת לראות כ"ז כו' פתב ב"י מלשון רבינו נראה דאע"פ שראתה דם עם החתיכה פשרה מפני שתולה הדם בחתיכה שפכית החיצון פינו שבשעה ששעקר לא הוי דם אלא בחתיכות טהור.

וכן משמע מדברי רבינו ירוחם אבל מלשון הרא"ש לא משמע הכי דלא מיירי באשר"י אלא שלא ראתה כ"א חתיכות היו בתוכו. ואפילו היו מבוקעין הנה מטהר משום דאין אשה דרפה להיות רואה בענין זה אבל אם הנה רואה דם בהדיא בלא חתיכות בהא לא מיירי ואפשר בכה"ג טמויני נמי מטמא לה.

ואע"ג דתלינו במפה כמו שנתבאר בסימן שקודם לזה ה"מ במפה שבצדדים אבל הכא שהמפה הנה במקור עצמו איכא למימר דמטמא לה כו' ומ"ש דאם המפה במקור עצמה איכא למימר דמטמא לה יש לתמוה דהא נתבאר בסימן קפ"ז דאף המפה שבמקור תלינו בה כשידוע שהמפה מוציאה דם ואם כן למה לא נתלה ג"כ הדם שבחתיכה כפשוט משמעות דברי הטור ורבינו ירוחם ואף דקאמר בגמרא בפ' המפלות חתיכה אם יש עמה דם טמאה נראה דשאני זו דידוע ששעקר מקורה טהורה בכל ענין מאחר שאין דרף ראיה בכף ע"ש: ומתחלה יש להבין דעת הב"י שכ' דאע"ג דתלינו במפה כו' אם רצונו לומר דמיקרי מפה מפת ששעקר חתיכה א' מלמעלה וא"כ יש למעלה בצד העומד מפה א"כ ק' איך כ' הרמ"א אח"כ וז"ל וא"כ למה לא נתלה הדם בחתיכה כפשוט משמעות דברי הטור ורבינו ירוחם ע"ש הא בפשוט דברי הטור ור"י משמע דתלינו באותן חתיכות שפונחים בביה"ח ומהם נמשך ויצא הדם ועבב"י שם ואמאי לא הק' בפשיטות טפי אמאי לא תלינו במפה שיש במקור עצמו בצד העומד מלמעלה ואף שיש לדחוק ולומר שפוננת הד"מ דמק' למה לא נתלה במפה שלמעלה שפא מחמת אותן חתיכות ששעקרו א"כ יש לתמוה על הא דמק' הד"מ אח"כ וז"ל אע"ג דקאמר בגמ' בפ' המפלות אם יש עמה דם וכו' הא

התם ליכא מפה כלל ואמאי לא יטמא אם יש עמה דם וגם מה מתרץ הד"מ שאני זו שאין דרף ראיה בכה סותר דברי עצמו דפתח במפה וסיים בטעמא דאין דרף ראיה בכה ואם הנה פנונת הד"מ בפשט הב"י שקונשיתו הנה אע"ג דתלינן במפה כו' היינו דיש לתלות שהדם נמשך מהחתיכות שמונחים בבה"ח כמו דתלינן בעלמא במפה א"כ פשיטא תמוה מה שמתרץ הב"י ה"מ במפה שבצדדים אבל הכא שהמפה היתה במקור עצמו לא תלינן וכו' וכי מה שייכא דמקור עצמו לכאן דאף שיש לחלק בין מקור להצדדים היינו היכא שהמפה הנה במקור עצמו לא תלינן הדם במפה משום דיותר יש לתלות שבא מן המקור הואיל שרוב דמים מצויין שם אבל הכא שהמפה הנה שהחתיכה מונחת בבה"ח אמאי לא נאמר דתלינן שמהם נמשך הדם ואם דעת הב"י לומר דהאמת הוא אף שיצא מהחתיכה לחוץ מיקרי דרף ראיה ובאמת הוא טמא וכמ"ש לעיל א"כ לא מק' הרמ"א מידי ונ"ל דהא נתבאר בסי' קפ"ז דאף המפה שבמקור תלינן כשידוע שהמפה מוציאה דם התם שפיר יש לתלות בדם מפה שהיא טהור אבל הכא הנה דעת הב"י שיהא דם היוצא מחתיכות טמא וא"ל דדעת רמ"א שיש לתלות בדם מפה שהנה באותה חתיכה שגפרש ולא בדם נדה שהנה באותה חתיכה בפלי פלויי א"כ קשיא איך מדמה הד"מ זה למפה שמוציאה דם והאיה אנו יודעים דנודאי המפה מוציאה דם בשלמא אי פנונתו על הדם שיש בבקעי' שייך שפיר לדמויי למפה שמוציאה דם אבל אי פנונתו על הדם שיצא מן החתיכה מחמת שנגחתה או שנקרע מלמעלה במה מדמה אותו למפה שבנודאי מוציאה דם ואפשר י"ל דה"פ עפ"י דאי ברמ"א סי' קפ"ו ס"ה וכן אם אין לה נסת קבוע והוא ספק אם דם מהמקור או מהצדדים תלינן במפה מפת ס"ס ספק מן הצדדים או מן המקור ואת"ל מן המקור שמה הוא מן המפה וא"כ י"ל דה"פ בב"י ואף דתלינן במפה וכו' וא"כ ה"נ נתלי מפת ס"ס דשמה מהחתיכה שבבה"ח נמשך הדם ואף לאחר שיצא הדם מהחתיכה מיקרי ג"כ שלא פדרף ראיתו דהוי פאלו נפל החתיכה לחוץ ואת"ל שבא הדם מהמקור ג"כ יש ספק שמה ממפה שבמקור יצא הדם ואף דלא ידעינן שהמפה למעלה מוציאה דם אפ"ה מותר מפת ס"ס וע"ז פתב הב"י דבמפה שבמקור עצמו לא תלינן כלל אף שיש ס"ס דהא במקור עצמו לא תלינן א"כ לא נשאר אלא ס' אחד וא"כ מק' הרמ"א שפיר הא חזינו דתלינן במפה שבמקור עצמו היכא דהמפה מוציאה דם א"כ אף פאן ה"ל להתיר מפת ס"ס אף דכאן אין אחת מהמפות מוציאה דם בנודאי ואף דאמרי' בפ' המפלות חתיכה אם יש עמה דם טמאה ולא אמרינן שמהחתיכה נמשך הדם דנודאי מיירי התם אף בחתיכות מבוקעות נראה דשאני זו דידוע שנגעק מקורה וא"כ יש פן נדאי מפה במקור אף שאינו ידוע שמוציאה דם ומש"ה טהורה פאן הואיל שאין דרף ראיה בכה וא"כ מותר מפת ס"ס ספק שמהחתיכה נמשך הדם ואין פאן דרף ראיה וספק שני שבא מהמפה שבמקור ובזה יש לכונן דברי רמ"א בש"ע אפילו ראתה דם כ"ז שהחתיכה בבה"ח טהורה דתלינן הדם בחתיכה זו היינו שממנה נמשך הדם והואיל שידעינן נודאי שנגעק מקורה ומחמת מפה באו החתיכות לכאן וא"כ איכא ס"ס הואיל שיש מפה במקור ויש ספק שמהחתיכה נמשך הדם ואינו פדרף ראיתו וטהורה וק"ל וא"כ לפ"ז נדון דינן טהור אף לדעת רמ"א דהא בנ"ד נודאי בא הדם שלא פדרף ראיתו בשלמא בנגעק המקור יש ספק דלמא לאחר הנפילות החתיכות בביה"ח יצא הדם בהדיא מתמצית המקור עצמו ולהכי צריך ס"ס להתיר אבל בנ"ד דנודאי יצאו הדמים שלא

פְּדָרָה רְאִינָתוֹ וְיִדְאִי אַף בְּאַשָׁה שְׂאִין לָהּ נֶסֶת יֵשׁ לְהַתִּיר שְׂיָצָא הַדָּם וְשֵׁלָא פְּדָרָה רְאִינָתוֹ
וְגַם אַף בְּאַשָׁה שְׂאִין לָהּ נֶסֶת וְגַם בְּאַשָׁה שְׂיֵשׁ לָהּ נֶסֶת וּבִשְׁעַת נֶסְתָּהּ וּבְזֶה מִיְנֻשָׁב תְּמִיחָה
הַט"ז עַל רַמ"א לְמָה צְרִיף לֹאמֵר מִחֲמַת מִפָּה וּק"ל וְגַם מִיְנֻשָׁב ג"כ קו' שְׁנִי שֶׁל הַט"ז
לְדַבְּרֵי רַמ"א לְמָה לֹא חִילְקָה בֵּין שְׁעַת נֶסֶת וּבֵין נֶסֶת לְנֶסֶת וּק"ל דְּלֹא שְׂיָיָה לֹאמֵר דָּאֵם
אַמְרִינָן דְּאַף בְּשְׁעַת נֶסֶת מְוַתְּרַת א"כ לֹא תִטְמָא לְעוֹלָם דִּישׁ לְטַמָּא אוֹתָהּ לְאַחַר שְׂיָצָא
הַחֲתִיכָה לְבַה"ח וּק"ל וּבַל"ז יֵשׁ לְתַמְנֶה עַל שׁו"ת שַׁב"י שְׂרוּצָה לְחִילְקָה בֵּין דַּעַת רַמ"א
וּבֵין דַּעַת ט"ז דְּלַדְעַת הַט"ז טְהוּרָה אַף בְּשְׁעַת נֶסְתָּהּ וּלְדַעַת רַמ"א אֵינָה טְהוּרָה אֲלֵא בֵּין
נֶסֶת לְנֶסֶת ע"ש (בַּד"ה וּלְדַעַת רַמ"א) וְאֵינִי יוֹדֵעַ מַה חִילּוּק יֵשׁ דְּהָא לְשִׁיטָתוֹ פ"י הוּא
דְּבַרֵי רַמ"א דְּתַלְיָנָן שְׂדָם זֶה שְׂנַמְצָא לְהַדְּנָה הוּא בָּא מֵאוֹתָהּ חֲתִיכָה הַנְּמַצָּאת בְּבַה"ח וְהוּא
דָּם מִפָּה (כַּמ"ש בַּד"ה וּכְמוֹ כֵּן וּבַד"ה אֲבָל הַטַּעַם עַד ד"ה וּלְפַעַנ"ד כו') ע"ש וְאֵי לֹא הָיוּ
תַלְיָנָן בְּהַכִּי הָיוּ אַמְרִינָן לְאַסְוֵר.

אוֹתָהּ מִשּׁוּם דְּהֵינּוּ אוֹמְרִים שְׂמַהחֲתִיכָה נְמַשְׁף הַדָּם נִדְּהָ וְהוּא פְּדָרָה רְאִינָתוֹ וְא"כ מַה
קָאָמַר לְדַעַת הַט"ז טְהוּרָה אַף בְּשְׁעַת נֶסְתָּהּ מִשּׁוּם דְּתַלְיָנָן מִהַחֲתִיכָה נְמַשְׁף הַדָּם וְהוּא
שְׂלֵא פְּדָרָה רְאִינָתוֹ לְדַעַתִּי וְא"כ בֵּין לְרַמ"א וּבֵין לְהַט"ז תַּלְיָנָן הַדָּם שְׂמַצָּאוֹ לְהַדְּנָה
בְּחֲתִיכָה זֶה הַנְּמַצָּאת בְּבַה"ח וְא"כ בְּמֵאֵי יֵשׁ לְחִילְקָה וְלֹאמֵר לְהַט"ז טְהוּרָה אַף בְּשְׁעַת נֶסְתָּהּ
אֲבָל לֹא לְהַרְמ"א דְּאַף לְהַרְמ"א לֹא שְׂיָיָה לֹאמֵר דָּא"כ לֹא תִטְמָא לְעוֹלָם דְּהָא יְכוּלָה לְטַמָּא
לְאַחַר שְׂיָתְכַפֵּד הַבֵּית וּק"ל וְאֵין לֹאמֵר מֵאֵן מְפִיס לֹאמֵר שְׁהַפְּנִי ר"ש הוּא אֲמַת וְדַלְמָא
אַמְרִינָן כַּפִּי הַרְמַב"ן בַּס' חֲמֵשׁ שִׁיטוֹת הַנְּדַפְּסִים מְחֻדָּשׁ שֶׁהוּא מְפָרֵשׁ הַסּוּגָיָא דְּמַסְכַּת נִדְּהָ
דַּכ"ב ע"א מ"ס דְּרַכְפָּה שֶׁל אֲשֶׁה לְרֵאוֹת דָּם בְּחֲתִיכָה וְא"כ ל"ש חֲצִיצָה אֲלֵא מַש"ה מְטַהְרֵי
רַבָּנָן שֶׁהֵיא דָּם חֲתִיכָה וְלֹא דָּם נִדְּהָ וּמַר סָבַר דְּהֵינּוּ ר"א סָבַר אֵין דְּרַכְפָּה שֶׁל אֲשֶׁה לְרֵאוֹת
דָּם בְּחֲתִיכָה וְא"כ הָיוּ הַחֲתִיכָה חֲצִיצָה אֲבָל בָּאֵם הוּא פְּלִי פְּלוּי אוֹסֵר ר"א אֲבָל רַבָּנָן
סָבְרֵי דְּאַף פְּלִי פְּלוּי טְהוּר שְׂאִין זֶה דָּם נִדְּהָ אֲבָל הֵיכָא שְׁהִיָּה דָּם אֲגוּר הַרְבֵּה בְּתוּף
הַחֲתִיכָה כ"ע מוֹדִים דְּנוֹדְאִי לֹא הָיוּ דָּם חֲתִיכָה אֲלֵא דָּם נִדְּוֹת מְמַשׁ וּמַש"ה בְּפְּלִי פְּלוּי
טַמָּא וְדֵאִי לַכ"ע בָּאֵם הִיָּה דָּם אֲגוּר הַרְבֵּה דְּהָא עֵיקַר טַעַם הַפּוֹסְקִים שְׂלֵא רְצוּ לְפִסְוֹק
פְּרַש"י אוֹ כְּשִׁיטַת תּוֹס' מִשּׁוּם דְּקַשְׂיָא קוֹשְׁיַת תּוֹס' שֵׁם וּקו' מְהַרְש"א אֲבָל לְדַעַת הַרְמַב"ן
ג"כ לֹא ק"מ קו' תּוֹס' וּקו' מְהַרְש"א וְא"כ נ"ד וְדֵאִי אֲסוּר דְּהָא הָיוּ וְדֵאִי דָּם נִדְּוֹת וְאֲפֹשֶׁר
שְׁלִזָּה פִּינוֹן הַרְמַב"ם בְּהַלְכוֹת א"ב פ"ה הַלְכָה י"ב הַפִּילָה חֲתִיכָה קְרוּעַ וְנָדָם אֲגוּר בְּתוֹכָהּ
טַמָּא וְזֶהוּ נִגְדַת דַּעַת רַבָּנָן א"ו דַּס"ל כְּדַעַת הַרְמַב"ן הַנְּ"ל וּמַש"ה בְּדָם אֲגוּר וְנוֹדְאִי כ"ע
מוֹדִים הוֹאִיל שֶׁהוּא קְרוּעַ וְא"כ פּוֹסֵק חֲדָא כְּרַבָּנָן וְחֲדָא כַּר"א וְהֵיכָא שְׂלֵא הִיָּתָה קְרוּעַ
אֲלֵא שְׁהִיָּה דָּם אֲגוּר לְחוּד פּוֹסֵק דְּהָיוּ חֲצִיצָה כַּר"א וְהֵיכָא דְּלֹא הָיוּ דָּם אֲגוּר פּוֹסֵק כְּרַבָּנָן
דְּהָיוּ דָּם חֲתִיכָה בְּקְרוּעַ וּפְלִי פְּלוּי מִשּׁוּם שְׂגָרְסָתוֹ יִהְיֶה בְּגִמְרָא אֲמַר ר"י מִשּׁוּם רַשְׁב"י
הַמְּפִלֵת חֲתִיכָה קְרוּעַ אֵם דָּם אֲגוּר בְּתוֹכוֹ וְאֵם כֵּן פּוֹסֵק כַּר"י שֶׁהוּא ג"כ פּוֹסֵק חֲדָא כְּמַר
וְחֲדָא כְּמַר וּכַמ"ש הַמ"מ שֵׁם אֲבָל ז"א דָּאִי אַמְרִינָן שְׂכָף הִיָּה גְרַסַת הַרְמַב"ם בְּדַבְּרֵי ר"י
א"כ לֹא מְקַשָּׁה הַש"ס מִיָּדֵי עַל ר"י וְהָא דְּאַמְרִינָן בְּבִשְׁרָה וְלֹא בְּשִׁפּוּפְרָת וְהֵלֵא לֹא דְּמִי
זֶה לְזֶה פְּלִל דַּר"י בְּעַצְמוֹ אֲמַר חֲתִיכָה קְרוּעַ אֲבָל בְּלֹא קְרוּעַ אֲמַר שֶׁהוּא חֲצִיצָה אַף
בְּחֲתִיכָה וּמְכַל שְׂכָן בְּשִׁפּוּפְרָת: וְכַר מִן דִּין קַשְׂיָא לָן לְפִי דְּבַרֵי הַרְמַב"ן אֲמַי מְשַׁנֵּי רַבָּא
דַּכ"ע אֵין דְּרַכְפָּה שֶׁל אֲשֶׁה לְרֵאוֹת ד"ב דְּהָא יְכוּלִים לֹאמֵר דַּכ"ע ס"ל דְּרַכְפָּה ש"א לְרֵאוֹת
דָּם בְּחֲתִיכָה אֲלֵא שְׂאִין זֶה דָּם נִדְּהָ אֲלֵא דָּם חֲתִיכָה וּמַש"ה טְהוּרָה לְבַעֲלָהּ רַק דְּפִלְגִי אֵם

אומרים מקור מקומו טמא ואפשר מש"ה דחו הפוסקים דברי הרמב"ם הנ"ל ודברי רמב"ן ולא הביאו כלל בספריהם שלא היה נראה כלל דבריהם בעיניהם ואם פן מפל קלין טעמי יש להתיר נדון דיון ואפשר גם לדעת מפרשי דברי רמ"א שצריף מפה ממש לתלות בו יש לומר דהרפיון עצמו מיקרי מפה שגורם לצאת הדם קודם זמנו וכמשמעות הש"י (ד"ה רק מעלתו הנפיר בלשון השאלה כו') ועיין בשו"ת שבוי"י ושו"ת צ"צ (ובד"ה אף דאין פנונת כו' ע"ש) ובכן יודיעני רום מעלתו דעתו הרמה ואעגדם עטרה לראשי נגד זקני עמי ודי בהערה זו לחכ"ב ובקשתי שטוחה שיכתוב לי תומ"י תשובה לאחר העיון ולמצנה יחשב לו כדי לטהר אשה לבעלה ובטוח אני במדת טובו שיתן מקום לדברי והיה טרם אקרא יענה אותי והיה פאשר יענה אותי פן ירבה וכן יפרוץ מנאי דודו הדש"ת וטובתו כה"י ומצפה על תשובתו הרמתה הק' ארי' ליב מוואלטש: תשובה גיה"ק מן כ"ב פסליו ק"ל ואת שאהבה נפשי מצאתי שאלתי ש"ח ותשובתו בצדו בפתחי נדה פתח בטורה תחלה פראוי ליראי ה' כדי לטהר אשה לבעלה ומה אדע אפר לא ידע מעכ"ת אחרי אשר הפל ערוך לפניו כש"ע אף רצונו ש"ח זו פבודו ולאשר בקשוני נמצאתי לגלות דעתי הקלושה: נדון כזה פבר נאמר בתשובת האחרונים זלה"ה בס"ד ש סימן פ"ז ובסי' ק"ע ושם מסיק דלא דמי לדין נעקר המקור המובא בפוסקים מפני שהדברים נראים לפי דרכי הטבע שדם בא מחולשת פחו להחזיק בתוכו אותן המותרות עד עת בשולם וכו' ולא יגיע מפני זה איסור דם נדות דברי מן המקור הוא בא ומעיין אחד הוא והתורה טמאתו דהוי כמו ראתה מחמת אונס וכ"כ שם בסימן של"א ובעין זה פתב בתשובת ח"צ סימן מ"ו ומה מאד תמיה לי על המחבר שבוי"י ח"ר שכתב בפשיטות דאף במפה שבאם יכולה לתלות ומביא ראיה מתשובת ד"ש והוא ראיה לסתור אמנם בס' שב"י סימן ל"ז מפקפק בזה ודעתו נוטה שאף בחולה שאירע באם עד שאינה יכולה לבשל דם ויצא קודם זמנו התורה התירתי ומסתייע מתשובת מוהר"מ לובלין רק למעשה לא רצה לסמוך ע"ז ול"נ להביא ראיה לדברי הגאונים ה"ה שו"ת ד"ש וח"צ עפ"י מה דקשיא לי פסקי הרמב"ם אהדדי דבפ"ח מהל' א"ב פסק וז"ל וכן אשה שראתה דם מחמת מפה שיש לה במקור אף ע"פ שראתה בשעת וסתה היה טהורה ודם טהור עכ"ל וכן העתיק ב"י לשון זה בי"ד סימן קפ"ז אלמא דס"ל פרבי דמקור מקומו טהור ואלו בפ' י' מהל' אלו דין ה' פסק ביוצא הנלד ודם דרוך דופן דדם טמא פרבנו לגבי ר"ש דס"ל דמק"מ טמא וכן פ' הרמב"ם בפ"א מהלכות משכב ומושב דין ט' וכן פסק שם בדין יו"ד במקור שהזיע כב' טיפי מרגליות וכ"פ שם בפ"ד דין ט"ו באשה שמתה ויצא ממנה דם כת"ק לגבי ר"י דמק"מ טמא וא"כ פסקי הרמב"ם סתרי אהדדי: אבל הא לא ק"ל במה שפסק הרמב"ם שם בפ"א דין ח' בדם ירוק שהוא טהור אע"ג דקיי"ל מק"מ טמא די"ל שאין חזקת דין ירוק במקור דוקא ואע"ג דדם ירוק ולובן במקור נמי אתא פדמוכח בגמ' וכן הוא בת"ה סימן ר"מ מ"מ אין חזקתו מן המקור וטפי איפא למיתלי דאתיא דרוך העלי' והפרוזדור וכ"ה בהקדא בתשו' ש"י סי' מ"א בשם הגאון מהרי"ל וז"ל דלמא הליחות והטפחות לא באו למקור אלא היו זבין מגוף דרוך הגידין של צנאר הרחם בין לפניו ובין מחוץ ללול יען מה שאמרו חכמים שחזקת דם נדה או זיבה מן המקור היינו מדכתיב במקור דמיה וכדכתבו תוס' בפ' כה"י משא"כ פאן דליכא חזקת דם אלא חזקת לובן עכ"ל וכ"כ בשאר צבועים חוץ מדם יע"ש וא"ל דאף אי נימא דלמא לאו מן המקור

הוא בא מ"מ מידי ספיקא לא נפיק ואיך מטהר לה הרמב"ם וי"ל עפ"י מ"ש הרמב"ם ם
בפ"ה מהל' שחיטה הביאו טי"ד רס"י כ"ט דבשאר מיני טרפות חוץ מדרוסה יש ספקות
שהולכין בהם להקל הואיל ולא נאמר בפ"ה בתורה אלא הלמ"מ ותוס' במכילתין דט"ז
כתבו שם מ"מ טמא אינו אלא הלמ"מ ולכך פסק בספקו להקל עיין בב"ח ובפר"ח י"ד
סי' כ"ט ועיין בתוס' במכילתין י"ז ע"ב ד"ה ואין שורפין (אף מדברי הרמב"ם בפ"ה
מהלכות א"ב ד"ו לכאורה ל"מ פן אלא דאפי' בא בנודאי מן הסדר אפ"ה אינו מטמא
וצ"ע ועיין מש"ל בסס"י ק"ץ) אבל הא קשיא במה שפסק בדם מפה שבמקור דטהור
והוא סותר למאי דס"ל מק"מ טמא: ואשר אהיה ליישב הוא עפ"י מ"ש הרמב"ן ור"ן
בחדושים למס' נדה דף מ"א ונ"ל מק"מ טמא לאו למימרא דמקור כנגיעה דידה מטמא
דהא טומאת בית הסתרים הוא אלא גזירת הפתוב הוא כיון שטומאה נבראת שם מתחלה
כל שנברא בו טמא הוא ומטמא נמי ביציאתו טומאת ערב במשהו בדם נדה עכ"ל ולפ"ז
י"ל דגזירת הפתוב אינו אלא מה שנברא בו מתולדתו כמענינות דידה משא"כ בדם הבא
ע"י מפה דלאו ממענינותיה היא אלא דם הבלוע בנפני האבר שבו המפה טהור ואע"ג
דרשב"ג ס"ל דאף בזה הדם טמא ס"ל להרמב"ם לחלק משום דבסוגי' דף מ"א מוקמי
רבנן דר"ש ס"ל מק"מ טמא וכ"פ שם ר"י במקור שהזיע כו' וכן בסוף מכילתין באשה
שמתה מוקמי לת"ק דס"ל מק"מ טמא ואלו בדם מפה הבא מן המקור מסקי' במכילתין
דס"ו דרבותינו העידו על דם מפה הבא מן המקור שהוא טהור מש"ה פסק בדם מפה
כר' וברבותינו דטהור אבל במה שהוא נברא בתוכו פסק דטמא: וכיון שכן כ"ז אי נימא
דסתם מפה הנאמר בש"ס היינו ע"י חבורה ופצע אבל אי נימא כדעת בעל שב"י שהוא
כולל נמי בחולשת האם שמוציאה דם קודם זמנה א"כ האיך כ' הרמב"ם במפה שבמקור
היא טהורה ודם טהור שהרי במפה כזה האשה טהורה לדעת בעל ש"י אבל הדם נדאי
טמא דלא עדיף ממקור שהזיע ואיך פניל לה הרמב"ם בחזקת א"ו דסתם מפה נמי אינו
אלא ע"י חבורה ופצע: ומדי דברי נזכיר מלתא דתמיהה שראיתי בתשו' הג"ל שאלה ל"ו
בשם הגאון מהר"ג שכ' ונ"ל אמנם דעת הרמב"ם לא אבין דכ' בפ"ה כ"א מהלכות מו"מ
גבי הינצא דופן ודם דדרך דופן דיש לדם הג"ל כל דין דם נדה ומשמע שטמא טומאת
ז' מטעם שנגע במקורה והאשה טהורה וגבי מקור שהזיע פסק דאין דם טיפה מטמא רק
טומאת ערב וצ"ע עכ"ל ולא ידעתי מאי קשיא ליה מה"ת שיטמא טומאת ז' ולא מצינו
טומאת מגע שיטמא טומאת ז' אלא במת והפורשים מן המת ודם נדה דמטמא ילפי' מקרא
והדנה בנדחה מדנה כמותה ונדה עצמה לא מטמאה בנגיעתה אלא טומאת ערב ומעתה
אין לנו לצדד להתיירא כ"א לדברי הר"ש מקוצי הביאו הרא"ש בפ' המפלות באשה
שנצק המקור וכמ"ש בשו"ת פ"י חי"ד סי' ו' ובתשו' שב יעקב סי' הג"ל וכן הוא בתשו'
גאונים בתראי הנדפס מחדש סי' כ"ח והן אמת שב"ח סימן קפ"ח כ' דלמעשה אין לסמוך
ע"ד הר"ש מקוצי הואיל ותוס' חולקים עליו ונהביאו ג"כ הש"ך וכן רמב"ם בחדושו פ"ה
סוגי' זו דלא פ"ה מקוצי ומה שהק' מעכ"ת לפי רמב"ן ה"ל לרבא לשנויי דכ"ע ס"ל
דרפה של אשה וכו' אלא שאין זה ד"נ אלא דם חתיכה ור"א וחקמים פליגי במק"מ טמא
או טהור לא אבין דהשתא ע"כ צ"ל פלוגתיהו באין דם אגור ור"א מטהר משום שאין
זה דם נדה א"כ ק' קרא דכבשרה ל"ל דהא לאו מגזירת הפתוב ממעט ליה שהרי ר"א
ס"ל דטמא משום דנרפה ולא אתמעט מבשרה כמ"ש הרמב"ן בהדיא דכ"מ דהני דרפה

בְּכֹף לֹא אֶתְמַעֵט מִקְרָא וְע"כ הָא דְמִטְהַר בְּאִין אַגוּר מְשׁוּם שְׁאִין זֶה ד"נ וּא"כ ק' קְרָא ל"ל: אָךְ מָה שִׁיל"ד בְּפִי הֶרְמֵב"ן הוּא זֶה דְלִפְיֵרוּשׁוֹ חֲכָמִים מְחַמְרִים טְפִי מַר"א וּפְשׁוּטִין דְלִישְׁנָא מְשַׁמַּע דְחֲכָמִים לְהַקְל בְּאוּ וּכְמ"ש מְהַרְשֵׁ"א בְּתוֹס' ד"ה הָא דָם נִדְה וּכּו' גַם יל"ד לְפִי הֶרְמֵב"ן דְלִפְיֵרוּשׁוֹ ע"כ צ"ל דְפִלְגְּתִינְהוּ דַר"א וְחֲכָמִים מִיִּירֵי בְּאִין דָם אַגוּר וְלִישְׁנָא דַר"א לֹא מְשַׁמַּע הֵכִי דְקִתְנִי אַע"פ שְׁמֵלְאָה דָם וּל"ק אַע"פ שְׁבַתוּכּוֹ דָם פְּלִישְׁנָא דְסוּמְכוּס מְשַׁמַּע דְאַתִּי לְאַשְׁמַעִינָן אֶפְיֵלוּ בְּדָם אַגוּר אַח"ז שְׁמַעְתִּי שְׁהַרְשֵׁב"א בְּחִידוּשֵׁיו הַקְשָׁה עָלָיו קו' זו: וּבְזֶה נִיחָא לִי לְפָרֵשׁ דַּעַת הֶרְמֵב"ן שְׁכ' בַּפ"ה מֵהִלְכוֹת א"ב וְנ"ל הַפִּילָה חֲתִיכָה קְרוּעַ וּד"א בְּתוּכָה טְמֵאָה ע"כ וּכ' הַמ"מ שְׁפָן הוּא גִי' הֶרְמֵב"ם בְּמִימְרָא דַר"י וְלַעֲנִ"ד נִרְאָה דַא"צ לְזֶה אֵלָא י"ל דְהֶרְמֵב"ם מְפָרֵשׁ כְּפִי הַתּוֹס' דְלכ"ע בְּפִלִי פְלוּיִי טְמֵאָה וְדוּקָא בַד"א הָא לָאו הֵכִי טְהוּרָה דְתִלְיָנָן בְּדָם חֲתִיכָה וּפְלִגְתִּינְהוּ דַר"א וְחֲכָמִים מִיִּירֵי נְמִי בְּדָם אַגוּר מְדַקְתְּנִי אַע"פ שְׁמֵלְאָה וּפְסָק כַר"א וְחֲכָמִים וְדוּקָא בְּפִלִי פְלוּיִי אֲבָל בְּדַשִּׁיעָא לֹא וּמַש"ה כ' דְוּקָא קְרוּעַ וּק"ל וּא"כ אָךְ הֶרְמֵב"ם ס"ל כְּפִי הַתּוֹ' וּמ"ש הַגְּאוּן שְׁ"י דְהַפּוֹסְקִים דְחוּ לְפִי הַתּוֹס' מְשׁוּם דְלִפְיֵרוּשָׁם ק' קו' מְהַרְשֵׁ"א וּמָה שְׁתִּי מְהַרְשֵׁ"א הוּא דְחוּק כְּמ"ש הַמְהַרְשֵׁ"א בְּעַצְמוֹ אֲבָל לְפִי הַר"ש נִיחָא ע"כ: וְלַעֲנִ"ד נִרְאָה דְאַף לְפִי הַר"ש צָרִיכִין אָנוּ לְדַחֵן כַּה"ג בְּפִירֵיקָא דְרָבָא הַגַּם שְׁנַרְאָה מְדַבְּרִי רַש"י דְלִשְׁנוּיִי דְרָבָא פְּלִיגִי בְּדַרְשָׁא דְקָרָא אִי מִתּוֹרַת רְאִיָּה מְמַעֵט לִיה אִו אִפִּי מְטוּנְמָאָה מְמַעֵט לִיה מ"מ הָא פְּתָבוּ הַתּוֹס' לְעִיל בְּדַף ט"ז דְמָאן דַּס"ל מְק"מ טְמֵא לֹא מְקָרָא מְפִיק לִיה אֵלָא דְאִית לִיה הִלְכָה לְמ"מ וְלוּלִי דְמִסְתְּפִינָא הֵייתִי אוֹמֵר לְתַרְזִין קוֹשִׁית מְהַרְשֵׁ"א עַפ"י מ"ש בְּתַשׁוּבוֹת מ"ב ס' מ"ט וְנ"ל בְּסוּף ס' הַנְּזָכֵר וְאִין עָלֵי תְּפִיסָה מְאִיבְעִיא זֶה דַר"י לְמ"ש לְמַעְלָה שַׁא"א לְהַכְנִיס שְׁפוּפְרַת בְּתוֹךְ הָאֵם וּמְשׁוּם דְהֵכִי דְרָכִיָּה שֶׁל ר"י בְּבַעֲיָא שְׁלוֹ לְשִׁאוּל בַּבַּה"מ שְׁאֵלוֹת זְרוֹת וְדַחוּקִים וּמְשׁוּם יַגְדִּיל תּוֹרָה וְיֵאֲדִיר אַע"פ שְׁאִין בְּאַפְשָׁרוֹת רַק דְרוּשׁ וְקַבֵּל שְׁכָר וְכַדְאֲמַרִיב"ב דַּב"ב עַל דָּא אֶפְקוּהָ ר"י מִבֵּי מְדַרְשָׁא עַכ"ל וּלְפ"ז מַש"ה לֹא נִיחָא לִיה לְאַבְיִי לְאוּקְמִי פְּלִגְתִּינְהוּ בְּפִלִי פְלוּיִי וּדְכ"ע אִית לִיה דְרַשָׁא דְבַבְשָׁרָה לְמַעוּטִי שְׁפוּפְרַת דְכִינּוּן שְׁהוּא מִן הַנְּמַנְעַ דְחִיק לִיה לְאוּקְמִי קְרָא בְּהֵכִי וּמַש"ה נִיחָא לִיה לְאוּקְמִי דְפִלִיגִי בְּחֲתִיכָה הַעֲשׂוּיָה כְּעִין שְׁפוּפְרַת וּקְרָא דְבַבְשָׁרָה לְהֵכִי אֲתִי לְמַעֵט חֲתִיכָה דְשִׁיעָא לְכ"ע וְהוּן אֲמַת שְׁלִשׁוֹן הֶרְמֵב"ם בַּפ"ה וְנ"ל הָאֲשָׁה שְׁהַכְנִיסָה שְׁפוּפְרַת בְּפִרוּזְדוֹר מ"מ ע"כ צ"ל שְׁהַכְנִיסָה שְׁפוּפְרַת לְמַעְלָה מִבֵּין שְׁנֵי דַא"ל"כ בְּלֵא"ה הִיא טְמֵאָה שְׁמַטְמָא מְבַפְנִים כְּבַחוּץ וְעִינָן בְּמַעַדְנֵי י"ט פ' הַתִּינּוּקַת ד"ה עַד מְקוּם שְׁהַשְׁמֵשׁ דֵּשׁ וְזֶה ג"כ לְדַעַת מ"ב ע"כ צ"ל שְׁהוּא מִן הַנְּמַנְעַ דַּא"ל"כ לֹא צָרִיךְ לְדַחֵן כְּנ"ל: וְהִנֵּה אָף שְׁעֵשִׁינוּ סְמוּכִים לְשִׁיטוֹת הַפּוֹסְקִים הַחוּלְקִים עַל הַר"ש מ"מ י"ל לְסַמְוֵךְ סְמִיכָה בְּכָל פְּחָא דְהַתִּירָא עַל הַפּוֹסְקִים כַּהַר"ש פִּי הֵם גְּדוּלֵי הַמּוֹרִים וְהַמְחַבֵּר בַּש"ע שַׁעֲפ"י הָרוּב נָטָה אַחַר הֶרְמֵב"ם וְקַבַּע הִלְכָה כְּמוֹתוֹ וְכָאן לֹא הִבִּיאוּ לְחוּשׁ לְדַעַתוֹ בְּאִיסוּר דְאוֹרֵייתָא בְּהַפִּילָה חֲתִיכָה קְרוּעָה וְדָם בְּתוּכּוֹ דְטְמֵאָה וְלְדַעַתוֹ בְּאֲשָׁה שְׁנַעֲקַר מְקוּר שְׁלָה וְהַדָּם בְּתוֹךְ הַחֲתִיכָה דְפִלִי פְלוּיִי טְמֵאָה וּבְאַמַּת תְּמִיָּה לִי עַל שְׁלֵא הִבִּיא לְדַעַת הֶרְמֵב"ם לְחוּשׁ לְדַעַתוֹ בְּאִיסוּר דְאוֹרֵייתָא וְרָאָה זֶה מְצֵאתִי בַחִי הַר"ן שְׁכַתְּבַת בְּמַכִּילֵתִין בַּר"פ הַרְוָאָה כְּתָם אֵהָא דְקָא הֵתָם לְשִׁמוּאֵל תְּרַתִּי ש"מ וְנ"ל פִּירוּשׁ פִּינוּן דְדַרְשׁוּ מְבַשָּׁרָה עַד שְׁתַּרְגִּישׁ בְּבַשָּׁרָה מִמִּילָא מְשַׁמַּע וְלֹא בְּשִׁפִּיר וְלֹא בְּחֲתִיכָה שְׁאִין בְּכִיּוּצָא בְּזֶה הַרְגָּשַׁת דָּם אֵלָא הַרְגָּשַׁת שְׁפִיר וְחֲתִיכָה עַכ"ל וְאֵם פִּן לְדַעַת הַר"ן אִין בְּזֶה אִיסוּר דְאוֹרֵייתָא פִּינוּן דְאַנּוּן פְּסָקִי כְּשִׁמוּאֵל

דאין אשה טמאה עד שתרגיש אף הסוגיא דר"פ המפלת קשה ליישב לשיטת הר"ן דלפירושו צ"ל דסוגיא זו פליג אדשמואל ובאמת הפוסקים פסקו לתרנוניהו עכ"פ פיון שהמחבר והרמ"א קבעו בש"ע להלכה לדברי הר"ש פדאי הם לסמוך עליהם ובפרט במקום הדחק ועיגון גם בס' מנחת יעקב כתב דיש לפסוק בזה כש"ע ואפשר דאף הב"ח שכתב דלמעשה יש להתמיר פדעת התוספות יש לומר דבמקום הדחק ועיגון מודה: אמנם דעת הר"ש מקוצי והפוסקים שהביאו דבריו סתומים והרבה פרושים נאמרו בכוננת דבריו והנה לדעת הב"י עובדא דהר"ש מייירי שנגעק המקור והחתיכות שנגעקרו הנה פלי פלויי ובתוכן דם ובכה"ג טיהר הר"ש מקוצי ואם כן לדעתו מה שטיהר הר"ש משום דאין דרכו לאו משום עקירת המקור הוא דאין דרכו וכדעת הט"ז אלא משום דאין דרכו לראות דם בחתיכה וזהו דין הש"ס לפי פירוש הרא"ש וכ"ה לדעת הב"ח ואין חילוק לדעת הב"ח ובין דעת הב"י אלא בראותה דם ממש לאחר שגפלו החתיכות לבה"ח דלדעת הב"י טמאה.

אבל לדעת הב"ח בכה"ג טהורה משום דתחלת נפילה לבה"ח הנה שלא פדרך הראיה הרי הוא כאלו נפלה לארץ יע"ש. אבל מפל מקום גם לדעת הב"ח טעמא דר"ש דטיהר משום דאין דרכה לראות בחתיכה ולא משום עקירת המקור ובה דעת הב"ח נדעת הב"י אחד ודלא פתשובת ש"י שרצה לפרש דעת הב"ח פדעת הט"ז וז"א: והנה בתשו' פ"י השיג על פירוש ב"י וכתב דלפי' הב"י אין חילוק בין פירוש רש"י לפי' הר"ש ולא הנה צריך הר"ש להוציא הדין מפירושו דאף לפירוש"י כ"ה והא ליתא ויפה תפס מעכ"ת עליו דלפירוש רש"י דווקא היכא דוודאי דם חתיכה היא אבל אי איכא לספוקי בדם גדה טמאה משא"כ בעובדא דר"ש שנגעק המקור דבדוודאי איכא דם גדה וכמ"ש בתשובת מ"ב סימן הנז' שהמקור מלא דם טמאה לדעת רש"י אבל לפי' ר"ש אע"ג דוודאי איכא דם גדה טהורה וכ"כ הב"ח וכו' ובר מן דין נלע"ד שלא כוון יפה דאע"ג דלפירוש"י מה דקאמר אב"י ומ"ס אין דרכה כו' פירושו דלא הוי דם גדה מ"מ בדברי רבא דקא' דכ"ע אין דרכה כו' כף אין דרכה פירושו אע"ג דוודאי דם גדה הוא אפ"ה פיון דאין דרכו בכף טהורה דאל"ה אלא דאף בדברי רבא פירושו דכ"ע אין דרכו כו' שאין זה ד"נ אלא דם חתיכה א"כ ק' קרא דבבשרה לר"א ל"ל אי למעט שפיר נחתיכה ת"ל דאין זה ד"נ וא"ל דדריש טעמא דקרא ומהקא יליף לי' דא"כ בשפופרת דוודאי ד"נ הוא לכ"ע טמאה והא ליתא דעיקר שנויא דאב"י ורבא אזלי דלא הוי שפופרת פתנאי ואיך יתיר רבא דכ"ע ל"ל דשפופרת א"ו בדברי רבא ודאי פ"י אין דרכה פההיא דלעיל וכן מורה לשון רש"י שכ' ד"ה אשה טהורה וז"ל דלאו ראיה היא עכ"ל וכהאי לישנא כ' רש"י דף מ"א ע"ב ביוצא דופן ומדלא כ' דלאו ד"נ הוא מוכח דס"ל לרש"י נמי בדברי רבא דאע"ג דדם גדה הוא מ"מ אשה טהורה משום דאין דרכה.

ולאו ראיה הוא וכיון שפן ליכא למימר דלרבא לכ"ע אין דרכה אפ"ה בפלי פלויי דא"כ היינו שיטת הר"ש מקוצי וא"כ גם לדעת הפ"י בפירושו בדברי הר"ש נמי קשיא דל"ל לר"ש לסתור פי' רש"י דאף לפי' רש"י נמי מוכח הדין שלו מדברי רבא דהלכתא פנותי' לגבי דאב"י ואיך תליא קושיותו לפי' הב"י א"ו צ"ל דלפירוש"י איכא לפרש ה' דקאמר דכ"ע אין דרכה היינו בחתיכה דשיעא ורבא לאו אדברי אב"י קאי אלא לדחות דברי המק' דלעיל דס"ל דחכמים לא דרשי קרא דבבשרה וע"ז השיב רבא דכ"ע אית להו

לְדַרְשָׁא דְבִבְשָׁר' לְמַעוּטֵי חֲתִיכָה דְשִׁיעָא מִשׁוּם דְאִין דְרַכָּה כּו' פִּינּוּ דְבִלְא"ה רַבָּא לֹא קָאִי
אֲדַבְרֵי אַבְיֵי לְפִירֵשׁ"י דְלֵאבְיֵי מ"ד אִין דְרַכָּה הֵינּוּ דְלֵאוּ ד"נ וְאֵלוּ לְרַבָּא דְלֵכ"ע אִין
דְרַכָּה הֵינּוּ מִשׁוּם גִּזְה"כ וְא"כ גַּם לְפִי הַב"י לֵק"מ דְמִש"ה הַנּוֹצֵרֶה הַר"ש מְקוּצֵי לְסִתּוֹר
פִירֵשׁ"י מִשׁוּם דְלִפִירֵשׁ"י אַע"ג דְלֵאבְיֵי דְתִלְיִנּוּ בְחֲתִיכָה מ"מ לְרַבָּא פְּלִיגֵי ר"א וְנַחְמֵי
בְמִלְתָּא אַחֲרִיתֵי וי"ל לֵכ"ע בְּפִלֵי פְּלוּנֵי טְמֵאָה וּמִש"ה הַנּוֹצֵרֶה הַר"ש מְקוּצֵי לְפִירֵשׁ
וּלְפִירֵשׁ הַסְּוֹנְגִי כְּפִשְׁטִיָּה דְרַבָּא אֲשֶׁנוּיָא דְאֲבֵי קָאִי דְלֵאבְיֵי פְּלִיגֵי ר"א וְנַחְמֵי בְּפִלֵי
וּבְטַעְמָא דְקָרָא וַע"ז קָאִי רַבָּא דְכ"ע אִין דְרַכָּה וְטַעְמָא דְקָרָא מִשׁוּם דְאִין דְרַכָּה אֵלָּא
דְפְּלִיגֵי בְּמִקּוּ"מ וּמַעֲתָה לְפִי הַב"י וְהַב"ח נ"ד אִינוּ דוֹמָה לְעוֹבְדָא דְהַר"ש וְדַבְרֵי הַרְמ"א
סְתוּמִים וְהוּא מְוַשֵּׁג מִן הַב"ח וְהַל"ח וְתִשׁוּבוֹת פ"י הֵגַם לְפַמ"ש הַרְמ"א בְּד"מ דְאַרְכָּבִי
לְהֵאִי דִינָא אַתְרֵי רַכְשֵי שְׂכ' לְטַעְמָא דְמִן הַמְּפָה הוּא בָּא וּלְטַעְמָא דְאִין דְרַבָּא רְאֵיהּ בְּכַף
יַע"ש וְהֵי אֶפְשָׁר לְפִירֵשׁ דְעֵתוֹ דְעֵיקָר טַעְמָא מִשׁוּם דְאִין דְרַבָּא רְאֵיהּ בְּכַף וּמ"ש דְתִלְיִנּוּ
בְּמַפָּה כְּוִנּוּתוֹ דְמַפָּה זֶה גְרַם הִרְאֵיהּ וְאֶפְ"י דֵם בְּעֵין שְׁהוּלֵיהּ עִם הַחֲתִיכָה מ"מ פִּינּוּ דְמַפָּה
זֶה שֶׁל עֵקֶרֶת הַמְּקוֹר גְרַם הִרְאֵיהּ וְגַם כ"ז שְׁהַחֲתִיכוֹת בְּבֵית הַחִיצוֹן תְּלִינּוּ בְּחֲתִיכוֹת אֵלוּ
שְׁהִים גְרַמוּ הִרְאֵיהּ וְאִין דְרַכָּה שֶׁל אִשָּׁה לְרֵאוֹת בְּכַף מִש"ה טְהוּרָה מ"מ מֵאֵן מְפִיס שְׁכֹן
כְּוִנּוּתוֹ אַחֲרֵי שְׁהַגְּאוּנִים הַנ"ל וְגַם הַט"ז לֹא הִבִּינוּ כִּן בְּדַעַת הַרְמ"א וּמְפָרְשִׁים לְכְּוִנּוּתוֹ
כְּפִשְׁטִיָּה דְתִלְיִנּוּ בְּמַפָּה מִמֶּשׁ וְגַם בְּתִשׁוּבָה שֶׁב יַעֲקֹב הִבִּין דְבָרֵי הַרְמ"א כְּפִשְׁטוֹ וּמ"ש
בְּש"י בְּכְוִנּוּת הַרְמ"א דְצָרִיכִין לְטַעְמָא שְׁאִין דְרַבָּא רְאֵיהּ בְּכַף אַתְחַלַּת נְפִילָה לְבַה"ח
וְטַעְמָא דְתִלְיִנּוּ בְּמַפָּה הֵינּוּ עַל דֵם בְּעֵין שְׁרֵאֲתָה אַחַר נְפִילָה לְבַה"ח דְתִלְיִנּוּ בְּחֲתִיכוֹת
אֵלוּ וּמַחֲמַת מַפָּה הוּא כְּבָר קִדְמוּ בַל"ח בְּזֶה: וְלִפ"ז נ"ד אַף לְדַעַת הַרְמ"א טְמֵאָה דְשִׁאֲנֵי
בְּנִדּוֹן דְהַר"ש שְׁהֵיָה עֵקֶרֶת מִמֶּשׁ מִשֵּׁא"כ בְּנ"ד וְכִמוּ שְׁנִבְאָר לְקַמֵּן וּמ"ש מַעֲכ"ת בְּדַבְרֵי
כְּוִנּוּת הַרְמ"א דְבָרֵי טַעַם הֵם וְעַכ"ז כְּוִלֵי הַיֵּי אֶפְשָׁר אִין לְהַעֲמִיד ע"ז יְסוּד לְהַקֵּל וְאֶף
לְדַעַת מַעֲכ"ת מ"מ כ' שְׁלֵא בְּשַׁעַת וּסְת' אוּ שְׁלֵא בְּזִמְן עוֹנָה בִּינּוּנִית דָּאֵן א"צ שְׁתַּדַּע
שְׁמַכְתָּה מוֹצִיאָה דֵם מִשֵּׁא"כ בְּאִשָּׁה כְּזוֹ שְׁרֵאוֹת בְּכָל יוֹם אִי לִית לָהּ נֶסֶת קְבוּעַ וְדֹאִי
דֹא"א לָהּ לְדַעַת זִמְן עוֹנָה בִּינּוּנִית שְׁלֵא שְׁהֵיָה מְקוֹלְקֵלֶת לְמִנְיָנָה: וְאוּלַם לְפִי הַט"ז בְּדַבְרֵי
הַר"ש מְקוּצֵי שְׂכ' וְז"ל דְלֹא אֶסְרֵה הַתּוֹרָה אֵלָּא כְּשֶׁהַמְּקוֹר נִשְׂאָר בְּמִקּוּמוֹ וְהַדֵּם יוֹצֵא
מִמֶּנָּה מִשֵּׁא"כ כָּאֵן שְׁהַמְּקוֹר עֲצָמוֹ מוּלֵיהּ עֲמוּ דֵם וְאִין דְרַבָּא רְאֵיהּ בְּכַף עַכ"ל וְכֵן דַּעַת
שׁו"ת פ"י וְכֵן נִטָּה ג"כ דַּעַת הַל"ח וּמַעֲדָנֵי י"ט ע"ש וְלְדַעַתָּם בְּנ"ד טְהוּרָה אֶף כְּבָר כ'
ש"י סִי הַנ"ל בְּתִשׁוּבָה מִי יִמְלֵא לְבוֹ לְהַקֵּל בְּאִיסוּר חֲמוּר כְּזֶה נֶגֶד הַרְמ"א דְגָרִירֵי עֲלֵמָא
אַבְתְּרִי וּבְכַרְט דְהַב"י מַחְמִיר עַכ"ל וְא"כ אֲנִן מַה נַּעֲנֶה אַבְתְּרִיָּה הֵגַם שְׁבַתְשׁוּב' הַנּוֹז'
מְצַדֵּד לְהַקֵּל בְּנִדּוֹן כְּזֶה מִטַעַם דְזוֹ בְּעֲצָמָה בְּמָה שְׁלֵקְתָּה בְּרַפְיוֹן קִשְׁרֵי הָאֵם נִקְרָא מַפָּה
לְדַעַת הַרְמ"א וְטְהוּרָה וְגַם מְצָרֶה לְהַקֵּל לְדַעַת הַב"ח שְׂכ' שְׁפִינּוּ שְׁמַתְחַלַּת נְפִילָה לְבַה"ח
שְׁלֵא כְּדְרַבָּא רְאֵיהּ אַע"ג שְׁלֵא"כ רְאֵתָה דֵם לְהַדְיָא מ"מ נַחְשׁוּב כְּאֵלוּ נִפְל לְאַרְצָא אֶף לֹא
יְרַדְתִּי לְסוּף דַּעַתוֹ: וְהִנְנִי מְשִׁיב עַל דְבָרֵי ע"פ סְדֵרוֹ בְּתִשׁוּבָה זֶה דְמ"ש עַל תִּשׁוּב' ד"ש
וְז"ל מִי הִגִּיד לוֹ דְעוֹבְדָא דְהַר"ש הֵיָה עֵיקֶרֶת מִמֶּשׁ ע"י חֲבוּרָה וּמַכּוֹת פְּצַע מִשֵּׁא"כ בְּנ"ד
שְׁהֵיָה ע"י רַפְיוֹן קִשְׁרֵי הָאֵם כּו' וְאֶפְשָׁר דְקִדְקַ מְלִשׁוֹן הַר"ש דְקָאֵמַר חֲתִיכוֹת בַּל רַבִּים
דְּמִשְׁמַע ע"י פְּצָעִים וְחֲבוּרוֹת עַכ"ל וְלַעֲנֵן דְ מוֹכַח מְדַבְרֵי הַפּוֹסְקִים שְׁהִבִּיאוּ לְהַר"ש כְּדַעַת
ד"ש שְׁכַתְבוּ אַעוֹבְדָא דְהַר"ש דְמִיָּירֵי שְׁהַנִּיחוּ חֲתִיכוֹת בְּפוֹשְׁרִין מְזֶה מוֹכַח דְעוֹבְדָא
דְהַר"ש מִיָּירֵי בְּעֵיקֶרֶת מִמֶּשׁ גַּם מ"ש הַתִּשׁוּב' הַנ"ל דְלַדַּעַת הַב"ח דְס"ל נְמִי לְטַעְמָא דְאִין

דְרָפָה וכו' וְאִם כֵּן בִּנְדָה כ"ז שֶׁהִתְחַיְבָה בְּבִיה"ח אֶפְיָלוּ רְאֵתָה דָם לְהִדְיָא טְהוּרָה לְעַנְדָּה
לֹא כֵן רַק לְדַעַת הַב"ח טַעֲמָא דְמִלְתָּא מְשׁוּם דְתַחֲלַת נְפִילָה הָיָה ע"י חֲתִיכוֹת דְפְלִי פְלוּי
וְזוּ דִין הַש"ס לְפִי הַר"ש אֲבָל לֹא מִטַעֲמֵם מְשׁוּם שֶׁהַמְקוֹר בְּעֶצְמוֹ מוֹלִיךְ עִמּוֹ דָם כְּדַעַת
הַט"ז וּמַעוֹלָם לֹא חִידֵשׁ הַר"ש דְבָר מְדַעְתּוֹ מֵה שְׁלֵא נֶאֱמַר בְּתַלְמוּד בְּהִדְיָא וְאִם כֵּן בִּנְדָה
מִנ"ל דְטְהוּרָה גַם מ"ש בְּתִשְׁבּוּבָה הִנּוּ וְנ"ל רַק הַב"ח כָּתַב גַּם כֵּן הַטַעֲמֵם מְשׁוּם דְאִין דְרָפָה
וְאֶפְיָלוּ הַכִּי כָתַב שְׁאִין לְטַהַר אֲלֵא בֵּין נֶסֶת לְנֶסֶת וְלִכְאוּרָה הוּא דְבָר שְׁאִין לוֹ שְׁחַר עַכ"ל
וְלַעֲנַד בְּרוּר מְלוּלוֹ וְלִק"מ דְהָא לְדַעַת הַב"ח לֹא הִתִּיר הַר"ש אֲלֵא דְמִים הַיּוֹצְאִים
מִחֲתִיכוֹת אַחַר נְפִילְתָן לְבַה"ח אֲבָל דְמִים הַבָּאִים מִן הַמְקוֹר אֶפְיָלוּ כ"ז שֶׁהִתְחַיְבָה
בְּבַה"ח לֹא הִתִּיר הַר"ש מִש"ה כָּתַב דְבִשְׁעַת וְסִתָּה חִיּוּשֵׁינָן דְלִמָּא מִן הַמְקוֹר עֲצָמוֹ בְּאוּ
כִּינּוּן דְלֹא יִדְעִינָן בְּוִדְאֵי שְׁדָם זוּ מִחֲתִיכוֹת אֵלוּ בְּאוּ דְמִים לְאִשָּׁה שְׁיִישׁ לָהּ מִכָּה בְּמְקוֹר
שְׁבִשְׁעַת וְסִתָּה צְרִיכָה שְׁתַּדַּע שְׁדָם זוּ מִן הַמְכָּה בָּא וּמ"ש רּוּם מַעֲכ"ת דְבִגְדוֹן דַּהַר"ש לֹא
שְׁיִיךְ הַי סְבָרָא שְׁכַתְבוּ הַתּוֹסְפוֹת וְהַפּוֹסְקִים דַּא"כ לֹא תִטְמָא לְעוֹלָם דְהָא תִטְמָא לְאַחַר
שְׁתַּחֲכַבְדַּת הַבֵּית מִחֲתִיכוֹת אֵלוּ אִין נ"ל דְאִין לְחַלֵּק בְּזָה בֵּין מִכָּה עוֹבְרָת לְשְׁאִינָה עוֹבְרָת
וְלְעוֹלָם בְּשַׁעַת וְסִתָּה צְרִיכָה שְׁתַּדַּע שְׁדָם זֶה מִן הַמְכָּה בָּא וְל"ד לְמָה שְׁפּוֹסְקִים מְחַלְקִים
בְּדִין זֶה הִיכָּא דְאִין רְוֵאת מִמֶּשׁ כְּמוֹ בְּשַׁעַת וְסִתָּה דְבְּזָה וְדָאֵי לֹא שְׁיִיךְ הַי סְבָרָא וְאִין
לְהַאֲרִיךְ בְּזָה: גַם מֵה שְׁמַצְדָּד בְּתִשְׁבּוּבָה הַנ"ל שֶׁם לְהַקֵּל אִפִּי בְּשַׁעַת נְפִילַת הַמְקוֹר לְבַה"ח
וְנ"ל דַּאֲע"ג דַּא"ל דְלִמָּא רַק מִקְצַת הַמְקוֹר נִפְל וְהַעֲיָקָר נִשְׁאַר בְּמִקוּמוֹ וַא"ל לְפַתִּיחַת
הַקְבֵּר בְּלֹא דָם אִפ"ה לְדַעַת הַט"ז טְהוּרָה דְהָא ס"ל אִפִּי בְּדָם בְּעִין שְׁהוֹלִיךְ עִמּוֹ הִתְחַיְבָה
טְהוּרָה קִשָּׁה לִי דְאִיךְ אֶפְשָׁר לֹאמַר כֵּן דְהָא מְסִיִּים הַטוֹר וְכ"כ בַּש"ע אַחַר עוֹבְדָא דַּהַר"ש
וְדוֹקָא חֲתִיכוֹת קַטְנוֹת וְלִשׁוֹן זֶה מוֹכַח דְקָאֵי אַעוֹבְדָא דַּהַר"ש דְשָׁם כ' חֲתִיכוֹת קַטְנוֹת
לִשׁוֹן רַבִּים וְאֵלוּ לְעִיל לֹא הִזְכִּיר רַק חֲתִיכָה אַחַת וְכ"כ הַב"ח דְקָאֵי אַעוֹבְדָא דַּהַר"ש וּמָה
שְׁמִסִּיִּים הַטוֹר וְהַש"ע אֲבָל חֲתִיכָה גְדוֹלָה רְבוּתָא אֲשַׁמְעִינָן דְבִגְדוֹלָה אִפִּי בְּחֲתִיכָה אַחַת
טַמְאָה וְלַדַּעְתּוֹ מֵה בְּכָף שְׁחֲתִיכָה גְדוֹלָה וַא"ל לְפַתִּיחַת הַקְבֵּר בְּלֹא דָם מ"מ אִין דְרָף רְאֵיָה
בְּכָף: וְהוּן אֲמַת שְׁמַדְבְּרֵי הַט"ז מְשַׁמַּע שְׁאֶפִּי דָם בְּעִין שְׁהוֹלִיךְ עִמָּה הִתְחַיְבָה טְהוּרָה.

אֲמַנָּם קִשָּׁה לִינִישָׁב לְדַעְתּוֹ הַסּוּגִיָּא דַּבְּפ' יוֹצֵא דוֹנָן דַּמ"א דַּאֲר"ל מְקוֹר שְׁנַעֲקָר וְנִפְל לְאַרְזִין
טַמְאָה שְׁנַאֲמַר יַעֲן וְגו' וּמִקְשֵׁי לְמַאי אֵילִימָא לְטוֹנְמַאת ז' דָם אֲמַר רַחֲמָנָא וְלֹא חֲתִיכָה כו'
מְשַׁמַּע הָא אִיכָּא דָם טַמְאָה בְּשַׁלְמָא לְפִי הַר"ש מְקוֹצֵי ל"ק מִיְדֵי דְכָבֵר תִּי הַב"ח דְאָרְף
ר"ל מִיְרֵי דְאִיכָּא דָם בְּתוֹף הִתְחַיְבָה וְהַכִּי מִקְשָׁה דָם א"ר וְלֹא חֲתִיכָה כְּלוּמַר דוֹקָא הַדָּם
בְּעִין מִשָּׂא"כ כְּשֶׁהוּא בְּתוֹף הִתְחַיְבָה דְמִמְנַעַט מִבְּשַׁרְהָ אֲבָל לְשִׁיטַת הַט"ז דוֹחֵק לִינִישָׁב:
וְאוֹלָם גַּם עַל תִּי הַב"ח לְפִירוּשׁ ר"ש י"ל דְמַאי מִק' הַש"ס אִי לְטוֹנְמַאת ז' דָם א"ר וְלֹא
חֲתִיכָה דְכִינּוּן דַּר"ל מִיְרֵי שְׁיִישׁ דָם בְּתוֹף הִתְחַיְבָה וְכַמ"ש הַב"ח וְסִתְמָא דְמִלְתָּא כ"ה
שְׁמִקוֹר מְלֵאָה דָם כַּמ"ש לְעִיל בְּשֵׁם תְּשׁוּבַת מ"ב וְכֵן צ"ל לְדַעַת בְּעַל ל"ח דְסְבִירָא לִיָּה
דְמִסְתְּמָא ר"ל נְמִי מִיְרֵי שְׁיִישׁ דָם בְּתוֹף הִתְחַיְבָה דַּא"כ לֹא הָיָה מִק' מִיְדֵי מְסוּגִיָּא זוּ עַל
פִּירוּשׁ ב"י יַע"ש א"ו ס"ל סִתְמָא דְמִלְתָּא כ"ה שָׂא"א לְחֲתִיכוֹת מִן הַמְקוֹר בְּלֹא דָם וַא"כ
מַאי מִק' הַש"ס אִי לְטוֹנְמַאת ז' כו' דְלִמָּא ר"ל בְּשֵׁם ר"י נְשִׂאָה ס"ל כְּסוּמְכוּס וְכִשְׁאָר
תַּנְאֵי דְלֹא דְרָשִׁי לְדַרְשָׁא דְבִבְשַׁרְהָ לְמַעַט חֲתִיכָה וְר"י נְשִׂאָה כְּנוּתִיָּה ס"ל וְהוֹכִיחַ כֵּן
מְקָרָא דִיעֵן הַשְּׁפָף וְגו' דְלֹא נִימָא דְנִדְרוּשׁ מִבְּשַׁרְהָ לְמַעוּטֵי חֲתִיכָה א"ו דְאִיהוּ נְמִי ס"ל
לְדַרְשָׁא בְּבִשְׁרָה אֲלֵא דְלֹא מְמַעַט רַק בְּשַׁפּוֹפְרָת אוּ חֲתִיכָה דְשִׁיעָא אֲבָל לֹא חֲתִיכָה דְפְלִי

פלוני: גם מ"ש בתשובת שב"י דאף לדעת הרמ"א דטעמא דר"ש משום דתלינן במפה
מ"מ בנ"ד היכא שאמרה האשה שיודעת בנדאי שפל דמים שהיא רואת מחתיכה זו
שבבה"ח היא טהורה אפי' בשעת וסתה דהא במפה מטרינן אפי' בשעת וסתה כשיודעת
בנדאי שדם זו מן המפה הוא בא כ"ז סובב והולך לשיטתו דאף הרמ"א מייירי בלקתה
ברפיון קשרי האם אבל לפמ"ש בתי' ד"ש וכאשר הוכחתי בדבריו אין מקום להקל דאף
שיודעת בנדאי שמחתיכה זו ראתה מה בכך דהא י"ל שהחתיכה זו היא האם עצמה או
צנאר האם שכ"ד יוצאים דרך שם ומעין טמא הוא אלא שיוצא שלא בזמנה גם מה
שהשיג בתשו' הנ"ל אתשו' צ"צ סי' פ"ז שכ' בנ"ד דצריכה שתרגיש פאב בחתיכה זו
שבבה"ח ואז יכולה לתלות במפה שלא בשעת וסתה וע"ז כ' דמלשון הרמ"א לא משמע
פן דהא לא הזכיר פלל שצריכה שתרגיש פאב בחתיכות אלו גם זה לשיטתו דר"ש
והפוסקים מייירי נמי בנ"ד אבל לא כן דעת הצ"צ אלא דעובדא דהר"ש בעקירה ממש
וא"כ אין לה מפה גדולה מזו משא"כ בנ"ד וכמ"ש שם בשם המ"ב שאין דרפה של האם
לירד למטה ולחזור למעלה ומכ"ש לשיטת הב"ח דפי' טעמא דהר"ש שהתיר אפי' בדם
בעין אחר שגפלה החתיכה לביה"ח דנחשוב פאלו נפלה לארץ וזה לא שייך בנ"ד
דחתיכה זו שגפלה לביה"ח מחונקרת עדיין למקור עצמה וכמ"ש בש"י עצמו ונ"ל דמאן
לימא לן דכל המקור נעקר דלמא מקצת או צנאר המקום נעקר והמקור עצמו במקומו
ע"כ: פללא דמלתא קשה הדבר להתיר שיהי' לדעת התוס' והרמב"ן אין דברי הר"ש
מוכרחים והב"ח כ' דלמעשה יש לחוש לדעת תוס' וסיעתם ואף אי נימא פדאי הוא הר"ש
לסמוך עליו בשעת הדחק מ"מ הא י"ל כפי' הב"י והב"ח ולפירושם לא התיר הר"ש
אלא מה שמבואר לפירושו בתלמוד בהדיא ולא יצא לידון בדבר החדש לדמות מלתא
למלתא ושיטות הט"ז ופ"י ול"ח אין שיטתם מוכרחת וכמ"ש לעיל ודברי הרמ"א המה
סתומים ולמה שהבינו הפוסקים האחרונים דעתו אין ענין לנ"ד ואין לו דמיון וא"כ היא
רחוקה להמציא לה מזור ותרופה למכתה: אבל הואיל שגדול השלום שבין איש לאשתו
נראה לצדד להקל אם יש לה וסת ושלא בשעת וסתה ע"פ מ"ש בתשובת צ"צ סימן הנ"ל
ונ"ל דבר פשוט הד' בליטה שהאשה מרגשת בצד שמאל וכאב לה ובשמושה יכולה ליגע
בה דזה מיקרי מפה בא"מ בין שתהיה בליטה זאת אחת מחולקלת שנקרעה הפריסה ובין
שתהיה האם עצמה מקרי מפה בא"מ עכ"ל ואף שכתב שם בתשובה הנז' דדוקא במרגשת
פאב באותה חתיכה הוא דנקרא מפה י"ל דדוקא בעובדא דידיה שלא היה הבליטה יוצא
חוץ לגופה רק שגפלה לביה"ח משא"כ בנ"ד שבלטה גדולה יוצאת חוץ לגופה לגמרי
ואינה חוזרת מעצמה אלא ע"י משמוש ידים ובנתינת עגולה לתוף גופה בנדאי אין לה
מפה גדולה מזו ועיין בתשובת חינוך ב"י ויש מקום חשוב לתלות בו שממפה זו שנתקה
קשרי האם בא הדם ולא מהמקור ונהי נמי דהוי רק כמפה שאינה יודעת שמוציאה דם
מ"מ איכא למיתלי שלא בשעת וסתה במפה זו אף שאינה יודעת שמוציאה דם כדי שלא
תאסר לבעלה לעולם דבזה כ"ע מודו כמבואר בפוסקים וגם יש לנו לצרף דעת הגאונים
הנ"ל שמתירים בנ"ד לגמרי דזו נמי אין דרפה וכ"ז כשהיא אומרת שיודעת בנדאי עפ"י
אומדנות דמוכחות לה שיש לה וסת אבל מה שנאמר בלשון השאלה הוכחה דיש לה וסת
משום דבשעת וסתה יש לה צער מרובה משא"כ שלא בשעת וסתה אין לה צער כ"כ וזה
אין הוכחה גמורה דאיכא למיזל בתי' איפכא דבשעת וסתה אין לה צער כ"כ אלא פדרך

שָׁאָר נָשִׁים וְשָׂלָא בְשַׁעַת וְסִתָּה יֵשׁ לָהּ צַעַר אַף אִם יֵשׁ לָהּ אֲנָמְדָנוּת וְאַמְתְּלָאוֹת דְּמוֹכָחוֹת
יֵשׁ לָהּ לְטַהַר שְׂלָא בְשַׁעַת וְסִתָּה וְדַעַתִּי מִסְכַּמַּת עִם דַּעַתוֹ הֶרְמָה אִם יִסְפִּימוּ אֶתְנוּ עוֹד
מִמּוֹרֵי הוֹרָאָה הַמְפֹּרְסָמִים: הַגַּם שְׂלַדְעַת הַפּוֹסְקִים תּוֹף ג' יָמִים הֶרְאִישׁוּנִים שְׁל יָמֵי
הַסְפִּירָה לֹא תְלִינָן בְּמַפָּה מ"מ הָא פְתַב בְּתַשׁוּבַת צ"צ סִימָן ס"ה דְּדִין זֶה לֹא אֵיתְמַר
בְּגַמְרָא אֲלֵא שְׁהֶאֱחָרוּנִים הֶחְמִירוּ בְּכַף וְהֶרְבֵּה מְהֶאֱחָרוּנִים לֹא הֶחְמִירוּ בְּזֶה לְכַף מֵאֵן
דְּמִקְיָל אֲפִילוּ בְטַעַם כָּל דְּהוּ לֹא הֶפְסִיד כ"כ וְאִם כֵּן בַּנ"ד דַּא"א לָהּ לְטַהַר לְעוֹלָם וְשָׂלָא
תְּאָסֵר לְבַעֲלָהּ יֵשׁ לְהַקְל (ע"ל סִימָן קצ"ו הַעֲלִיתִי שְׂאִין לְהַקְל לְתַלּוֹת בְּמַפָּה תּוֹף סְפִירוֹת
ז"נ) וְכ"כ בְּתַשׁוּבַת כַּנ"י מִיְהוּ מ"מ צְרִיכָה שְׂתוּכַל לְסַפֹּר יוֹם אֶחָד בְּנִקְיוֹת שְׂלָא תִרְאָה
בּו כָּלל שְׁזָהוּ דִין הַגְמָרָא אֲלֵיבָא דכ"ע וְאֲפִילוּ פְסֻקָה בְּטַהַרָה לַעַת עֶרְב קוֹדֵם סְפִירוֹת
ז"נ אִם לֹא בְּדָקָה אֲפִילוּ יוֹם אֶחָד בְּתוֹף ז"נ וְאֲפִילוּ בְּדָקָה בַּח' וּמְצָאָה טְהוֹרָה לֹא עָלְתָה
לָהּ אֲלֵא יוֹם ח' לְבַד וְצְרִיכָה שְׂתַשְׁמֹר עוֹד ו' יָמִים לְתַשְׁלוּם ז"נ וַא"כ בְּאַשְׁמָה שְׂרוּאָ' בְּכָל
יוֹם אִי נִימָא דְלַעוֹלָם נִיתְלִי בְּדָם מְכָה בְּדִיקְתָּהּ אֵינָה מַעֲלָה וְאֵינָה מוֹרִיד וּמָה תּוֹעֵלַת יֵשׁ
בְּבִדְיָקָה זֹו שְׁהָרִי אֲפִילוּ תִרְאָה תַתְּלָה בְּדָם מְכָה וְהָרִי הוּא פְּאֵלוּ לֹא בְּדָקָה כָּלל וְאֵיךְ
תַּעֲלָה לָהּ ז"נ דְּהָא צְרִיכָה עכ"פ שְׂתַבְּדוּק יוֹם אֶחָד תּוֹף ז' יָמֵי סְפִירְתָּהּ כְּדִי שְׂתַתְּחִזַּק
בְּטַהַרּוֹת כַּמ"ש כָּל הַפּוֹסְקִים ע"כ נִרְאָה שְׂצְרִיכָה שְׂתַשְׁמֹר א"ע בְּכָל יְכַלְתָּה שְׂלָא
לְהַרְבּוֹת בְּהִילּוּף כְּדִי שְׂיִוִם אֶחָד תַּהֲיֶה נִקְיָה גְמוּרָה כְּלִי שׁוּם רְאִיָּה כָּלל חוּץ מִמָּה
שְׂפּוֹסְקַת בְּטַהַרָה קוֹדֵם בֵּין הַשְּׂמֻשׁוֹת וְרִאִיתִי בְּתַשׁוּבַת שַׁב"י בְּסִימָן ל"ו בְּשֵׁם הַגְּאוּן
מַהר"ג שְׂכַתְבּוּ וְז"ל וְצְרִיכָה מִן הַתּוֹרָה אַחַר וְסִתָּה לְהַפְסִיק בְּטַהַרְהָ גְמוּרָה דְּאָז הִיא בְּחֻזְקַת
טְמֵאָה וְצְרִיכָה מַה"ת הַפְּסֻק טְהוֹרָה וּמֵאָז וְאֵילָף לֹא תַבְּדוּק עֲצָמָה כָּלל מִשְׁמַע מְדַבְּרִי
שַׁא"צ אֲלֵא הַפְּסֻק טְהוֹרָה בֵּיוֹם שְׂקוֹדֵם סְפִירוֹת ז' יָמֵי סְפִירְתָּהּ וְלִיתָא אֲלֵא תַרְנוּןִיִּהוּ
צְרִיכָה הַפְּסֻק טְהוֹרָה וְגַם יוֹם א' נִקְיָה לְגַמְרִי וְאָז תַּעֲלָה לָהּ לְסְפִירוֹת ז' יָמֵי נִקְיָים: וְהִנֵּה
רִאִיתִי לְחַכְּמֵי זְמַנֵּינוּ שַׁכ' דְּבַתּוֹף יָמֵי סְפִירְתָּהּ אֵין לְהֶאֱמִין לְאַשְׁמָה שְׂמַכָּה יֵשׁ לָהּ
בְּמִקּוֹר שְׂמַמְנָה הַדָּם בָּא וּמַכ"ש בְּאַשְׁמָה שְׂרִוּאֹת בְּכָל יוֹם וּמִבֵּיא רְאִיָּה מִתּוֹס' ר"פ הַאֲשָׁה
רַבָּה ד"ה בְּרִי לִי דְשׁוֹמֵן דְּמַהֲיָמֵן וְכו' שַׁכ' וְז"ל וְאוֹר"י נִדְּהָ נְהִי שְׂעַכְשְׁוִי רוּאָה מ"מ לֹא
אֵיתְחִזַּק שְׂתַרְאָה לְעוֹלָם עכ"ל וְכ"כ בְּרִישׁ מַס' גִּיטִין יַע"ש וַא"כ בְּאַשְׁמָה שְׂרִוּאֹת תְּמִיד אוֹ
בְּתוֹף יָמֵי סְפִירְתָּהּ אִם רְוּאֹת הָרִי שׁוֹר שְׁחוּט לְפָנֶיהָ וּמִקְרִי אֵיתְחִזַּק אִסּוּרָא וְאֵינָה נֶאֱמַנַת
לוֹמַר דְּמֵן הַמַּכָּה בָּא וְלֹא נִהֲרָא דְלַעוֹלָם לֹא מִקְרִי אֵיתְחִזַּק אִסּוּרָא וְנֶאֱמַנַת מִטַּעַם שְׂאִין
דְּרַף אֲשָׁה לְהִיֹּת רוּאָה תְּמִיד מִן הַמִּקּוֹר וְאֲדַרְבֵּה דְּרַף דָּם הַמִּקּוֹר לְהִיֹּת פּוֹסֵק וְכַמ"ש
בְּשׁו"ת פ"י ח"ד ס' א' וְז"ל אוֹ אֲפֹשֶׁר כֵּינֵן שְׁהִיא רוּאָה תְּמִיד כָּל כַּף אֵיכָּא רַגְלִים לְדַבֵּר
שְׂאִין דְּרַף אֲשָׁה לְרִאוֹת כ"כ עכ"ל וּמַש"ה מִקְרִי לֹא אֵיתְחִזַּק אִסּוּרָא וְהַפּוֹסְקִים
דְּמַחְמִירִים הֵינּוּ דְּנִקָּא בְּתוֹף ג' יָמִים רֵאשׁוֹנִים שְׂל סְפִירְתָּהּ וְגַם זֶה אֵינָה אֲלֵא מַחְמִירַת
הַאֲחָרוּנִים עוֹד הִגַּע בְּעֲצָמָה שְׁהָרִי לְמ"ד וְסִתּוֹת דְּאוֹרֵיִתָּא כְּתַב הָרַא"ש בְּרִישׁ מְכִילְתִּין
וְז"ל שְׁהִיא הַלַּמ"מ וְכִי מְטִי זְמַן וְסִתָּה מַחְזְקִי לָהּ בְּטוֹמְאָה וְאֲפִילוּ בְּדָקָה עֲצָמָה אַחַר זְמַן
וְסִתָּה וּמְצָאָה טְהוֹרָה טְמֵאָה וְאֲפ"ה מְסַקִּינָן בְּמַכִּילְתִּין דַּף ט"ז דְּאַפ"י לְמ"ד וְסִתּוֹת
דְּאוֹרֵיִתָּא אִם בְּדָקָה עֲצָמָה פְּשִׁיעוֹר וְסִת דְּטְהוֹרָה אֲלֵמָּא דְּנֶאֱמַנַת לוֹמַר שְׂבִדְקָה עֲצָמָה
וּמְצָאָה טְהוֹרָה אֲפ"י לְמ"ד וְסִת דְּאוֹרֵיִתָּא שְׁהִנָּה בְּחֻזְקַת טְמֵאָה א"ו דְּלֹא מִקְרִי אֵיתְחִזַּק
אִסּוּרָא כֵּינֵן דְּלַפְעָמִים הִיא מְשַׁנָּה זְמַן וְסִתָּה כ"ש תּוֹף יָמֵי סְפִירְתָּהּ (עֵינֵן בְּמוֹהַרִי"ק שׁוֹרְשׁ

ע"ב פ"א התוס' ה"ל ע"ש וצ"ע לפי דבריו (שם) גם ב"ש לה מפה במקור שא"א לה לדעת אלא האשה עצמה.

ואפ"ה אי לאו דחיישינן ש"מא גם דם נדה מעורב בו היתה נאמנת לומר דדם זה מן המפה בא אפילו ל"ד וסתות דאורייתא וכמ"ש התוס' שם ד"ה מ"ס וסתות דרבנן הא נדאי דבשעת וסתה ל"ד וסתות דאורייתא חמירא טפי מן תוך ימי ספירתה וכן מוכח מגמ' ופוסקים ועיין ש"ך סי' קצ"ו ס"ק י"ג מפל הל"ן טעמי נראה פשוט דנאמנת אפי' תוך ימי ספירתה לומר מפה יש לי במקור וכל דם שהיא רואה תולה במפה רק יום א' צריך שתהיה נקיה לגמרי כמ"ש לעיל פן נראה לענ"ד להלכה ולא למעשה עד אשר יספיקו אתנו מבעלי תריסין ובזה אשים קוצר למלין וה' יוסיף לנו חדנה וגילין ונזכה לביאת ינון הכ"ד היום יום ה' יומא דחננופה דהאי שתא תקכ"ו לפ"ק פה ק"ק ה"ב פ"ע דנציגי הקטן אלחנן: תשובת השואל על תשובתו ארשת שפתי בל אמנע מלהגיד לאדוני שג"ה ק"ל וקריתי ושינתי ושמתתי כמוצא שלל רב בראותי שפקודתי שמה רוחו לטייל עמי בפרדס ולבוא בשערי פתחי נדה אשר הן הן גופי הלכות ראיתי שברוחב בינתו היתה הפליא עצה וערוך חגיית וכידון פיוס המלחמה פיוס קרב.

עדי בשחק שבא הבתי אותו הנה מנסים אצלי דלא מזינגא רישא אבי סדיא עד אשר אפנין אשורי לכתוב תומ"י תשובה על דבריו ולפנות מפל עסקי ולהיות עסקי בטורה לטהר אשה לבעלה אכן מן השמים עכבונן זה כמה שבועות בביתול תורה וימים של צער וכו' ועתה ברוך ה' אשר מצרה נחלצתי וגלל פן חשתי ולא התמהמהתי להקריב אליו בכמה דברים אשר נסתרה דרכו מאתי ולפי מהסס עד אשר יבוא נא דבריו הנחמדים ולהצדיק את הצדיק דמעיקרא ראשון תחלה נאמר מה שהקשה מעכ"ת אדברי שו"ת שבו"י סי' ס"ו שכתבו להתיר בשם שו"ת ד"ש נ"ל דהכי קאמר כמו שהתיר ד"ש באם יש פצע וחבורה ויש לה פאב דמותרת אף שאינה יודעת שמפכה מוציאה דם כ"כ התיר הוא באם איכא רפיון גדול שקורין פארפאל דזהו ג"כ מקרי מפה לדברי שו"ת שבו"י ואיכא פאב שאינה יכולה לילך פזרפה וכמ"ש בשו"ת מפורש דמותר מה"ט יע"ש: ומה שרוצה מעכ"ת לתרץ דברי הרמב"ם עפ"י הר"ן דאם יש לה מפה ע"י פצע וחבורה דם זה אין בא אלא מפותלי הרחם ולא נבראת שם ומש"ה טיהר את הדם.

ולפ"ז תמיה לן אמאי פסק הרמב"ם בדין מקור שנעקר ונפל לארץ דטמאה אשה ואיני רואה שום חילוק בין דם שיצא מפותלי רחם ובין רחם עצמו שיצא לחוץ דגם שמה אין הטומאה נבראת שם ואי מיירי מקור שנעקר ובתוכו דם א"כ ל"צ הש"ס לאתויי קרא דיען הנשפה נחוששת דהא דם פבר בטמא בשעה שהיה המקור במקומו ואם דעתו לחלק בין פנימית המקור ובין צד החיצון.

אף שאין הדעת סובלת שהוא נגד משמעות תוס' ד"י ד"ה מקור מקומו טמא ע"ש מ"מ לפ"ז בל"ז לק"מ על הרמב"ם די"ל דהרמב"ם לא התיר אלא במפה שיש לה בצד החיצון מהמקור: ומה שתפס מעלתו עלי שאינו יודע פוננתי במה שהקשיתי לשאול אדברי הרמב"ן הלא מעכ"ת עצמו הרגיש שאינו יודע לפרש דברי רבא לפירש"י דהאיך אומר ר"א בבשרה ולא בשפיר והא בשפיר ונתתיקה בלא"ה טהור שהוא דם חתיכה.

דְּהָא מְשַׁנֵּי רְבָא דכ"ע אין דְּרַכָּה כו' ולפירוש"י מִפְּתַח הַהוֹכְחָה זו אֲמַרְיִנן שֶׁהוּא דָם חֲתִיכָה. וע"כ צ"ל דְּזָהוּ בְּעֵצְמוֹ נִלְמַד מִקְרָא דְּבִבְשָׁרָה וְלֹא בְּחֲתִיכָה מִטַּעַם דְּדָם חֲתִיכָה מוֹתֵר וְגַם נִשְׁמַע מִבְּשָׁרָה שֶׁיְהִי דָם שְׁפוּפֶרֶת טְהוֹר מִטַּעַם חֲצִיצָה דְּה"א מִסְּבָרָא אִף דִּינְדַעְיִנן שֶׁהוּא דָם חֲתִיכָה אִפ"ה אֶסְרָה תוֹרָה וְלִהְיֵי צָרִיךְ קָרָא לְהַתִּיר דָם חֲתִיכָה א"כ כ"כ יִכְוֹלְנוּ לֹדְמֵר לִפְיָא הֶרְמֵב"ן דכ"ע ס"ל דְּרַכָּה שֶׁל אִשָּׁה לְרֵאוֹת דָם בְּחֲתִיכָה וְאִין כָּאן חֲצִיצָה רַק בְּבִשָׁרָה אֲתִי לְמִשְׁרֵי דָם חֲתִיכָה עֲצָמָה שֶׁיְהִי טְהוֹר מִטַּעַם אֲבָל טַעַם אֲתִי עָרַב מִטַּעַם מְשׁוּם דְּמִק"מ טַמָּא וְרַבְּנָן ס"ל דְּטְהוֹר אִף מִטַּעַם אֲבָל טַעַם אֲתִי עָרַב דְּמִק"מ טְהוֹר וּכְפִירֵש"י ד"ה וְרַבְּנָן סְבָרֵי וּמָה שְׁרוּצָה מֵעַכ"ת לֹדְמֵר לְדַבְרֵי רִש"י דְּפִי א"ד אֲלִיבָא דְּרַבָּא אִף דְּהוּי דָם נִדָּה מ"מ מְמוֹנָעֵט מִקְרָא דְּזָה דוֹחֵק גְּדוּל לְדַעְתִּי לְפָרֵשׁ כֵּן וְעוֹד דְּתַלְתָּה מַעְלָתוֹ לְיַתֵּד מוֹנָח דְּרַבָּא קָאֵי אֲדַבְרֵי אַבְיֵי.

א"כ פְּשִׁיטָא קְשִׁיָא הָאִיךְ מְשַׁנָּה הַש"ס הִלְשׁוֹן תוֹף פְּדֵי דִיבּוּר וּמָה שְׁרוּצָה מַעְלָתוֹ לְתַרְזֵן דְּבָרֵי הֶרְמֵב"ם פ"ה מֵהִלְכוֹת א"ב הִפִּילָה חֲתִיכָה קְרוּעַ שְׁהֶרְמֵב"ם פ"ה כְּפִי ר"ש לְדַבְרֵי פְּשִׁיטָא קְשִׁיָא אֲמַאי לֹא הִבִּיא רַמְב"ם דִּין זֶה בְּאֵם הִפִּילָה חֲתִיכָה כְּעִין שְׁפוּפֶרֶת דְּאִף זֶה אִין דְּרַכָּה וּמוֹתֵר מִטַּעַם חֲצִיצָה דְּבָהָא פְּלִיגֵי ר"א וְחֲכָמִים וְעוֹד דְּהָא פְּתַב הֶרְמֵב"ם פ' הַנ"ל דִּין י"ג נֶאֱפִילוּ נִקְרְעָה חֲתִיכָה נִמְצָאת מְלָאָה דָם טְהוֹרָה שְׁאִין זֶה דָם נִדָּה אֲלָא דָם חֲתִיכָה דְּהָא לִפְיָא תוֹסְפוֹת צ"ל דְּאִין זֶה דָם נִדָּה שְׁאֶסְרָה הַפְּתוּב בְּשִׁלְמָא לְדַבְרֵי תוֹסְפוֹת י"ל דְּלֹא סְבִירָא לִיָּה הִךְ סְבָרָא שֶׁיֵּשׁ לְתַלוּת הַדָּם בְּחֲתִיכָה עֲצָמָה אֲבָל אֲלִיבָא דְּהֶרְמֵב"ם שְׁכַתְבָּא בְּאֵם אִינוּ אֲגוּר תְּלִינן בְּחֲתִיכָה עֲצָמָה וְא"כ אִיךְ פּוֹתֵב לְשׁוֹן דְּמִשְׁתַּמַּע אִף בְּדָם אֲגוּר תְּלִינן בְּחֲתִיכָה עֲצָמָה: וּמָה שְׁרוּצָה לְיִשְׁבַּב קוֹשִׁית מְהֵרָש"א דְּאִין הִמְתַּרְזֵן רוּצָה לְאוּקְמֵי פְּלוּגְתָא בְּפִלֵי פְּלוּגֵי דָא"כ בְּבִשָׁרָה לֹא אֲתִיָּא אֲלָא לְשְׁפוּפֶרֶת וְאִינוּ אֲלָא דְּרוּשׁ וְקַבְלָא שְׁכָר לֹא יִדְעָנָא מְאִי קְאָמֵר דְּהָא אֲלִיבָא דְּר"א מוֹקְמֵי קָרָא לְחֲתִיכָה וְרַבְּנָן אֲפָשְׁרָא דְּלֹא דְּרִשִׁי פְּלֵל בְּבִשָׁרָה לְהִכִּי כְּדוּקָס"ד דְּש"ס לְמַעַיקְרָא עֵינֵן בְּרִש"י וּמָה שְׁרוּצָה לְעִשׂוֹת סְמוּכִים לִנ"ד עִפ"י מָה שְׁמַצָּא בְּדַבְרֵי הֶר"ן דְּלִשְׁמוּאֵל לִיכָּא בִּנ"ד אִיסוּר דְּאוּרְיִיתָא אִינֵי יוֹדַע מָה שֶׁח דְּהָא בִּנ"ד אִיכָּא הִרְגָּשָׁה שְׁזָב מִמֶּנָּה הַדָּם רַק אֲנִי רוּצִים לְהַתִּיר מִטַּעַם הֶר"ר שְׁמִשׁוֹן אֲבָל אִי הוּי כִּה"ג דְּרַךְ רֵאֲוִיתָן אִף שְׁנַפְלַת הַמְּקוֹר מִחֲמַת רְפִיּוֹן וְנִדְּאֵי כִּה"ג אִיכָּא הִרְגָּשָׁה שְׁזָב דָם מִהַמְּקוֹר: וּמ"ש מַעְלָתוֹ וְנ"ל וְאִף לְדַבְרֵי מֵעַכ"ת שְׁטִיָּהר מְשׁוּם ס"ס מ"מ כ"ז שְׁלֹא בְּשַׁעַת וְסִתָּה אוּ בְּשַׁאֲרֵי לָה וְסִת וְשִׁלָּא בְּזִמְנָא עוֹנָה וְא"כ בְּאִשָּׁה נ"ד אִם אִין לָה וְסִת וְנִדְּאֵי שֶׁא"א לָה לְדַעַת זִמְנָא עוֹנָה בִּינּוֹנִית שְׁלָה שְׁהִיא מְקוּלְקֵלֶת לְמַנְיָנָה כו' זֶה ג"כ אִינוּ מוֹבֵן הֵלָא פְּתַבְתִּי שְׁם מְפֹרָשׁ לִפְיָא פִּירוּשֵׁי דִּידֵי בְּדַבְרֵי רַמ"א גַּם רַמ"א מוֹדָה לְדַבְרֵי ר' שְׁמַעוֹן וְא"כ נִדְּאֵי גְּדוּן דִּינן מוֹתֵר אִף בְּשַׁעַת וְסִתָּה מִטַּעַמָּא דְּר"ש: וּמָה שֶׁהִק' מַעְלָתוֹ עַל ש"י שְׁמַדְחִיק עֲצָמוֹ בְּדַבְרֵי ב"ח חֲנִים וְדַבְרֵי הֵמָּה מְלִתָּא בְּטַעַמָּא דְּהָא לֹא מִתִּיר אֲלָא דְּמִים הִבָּאִים בְּחֲתִיכָה זו אֲבָל דְּמִים הִבָּאִים מִהַמְּקוֹר עֲצָמוֹ טַמָּאָה וְחִיָּיִשִּׁינן דְּלִמָּא מִהַמְּקוֹר עֲצָמוֹ בָּאוּ וְלֹא גָרַע מִמֶּכָּה שְׁצָרִיכָה שְׁתַּדַּע שְׁדָם זֶה מִן הַמֶּכָּה אֲפָשְׁרָא זֶה אִינוּ הָא דְּאֲמַרֵי שְׁצָרִיכָה לִידַע שְׁדָם זֶה מִן הַמֶּכָּה בָּא זֶהוּ דְּוִקָּא אִם יוֹדַעַת שְׁדָם בָּא מִלְּמַעְלָה דְּרַךְ יִצִּיאַת הַדָּם מִהַמְּקוֹר אֲבָל הֵכָּא יֵשׁ סִפְקָא שְׁדָם זֶה בָּא מִחֲתִיכָה הַמּוֹנָח בְּבִיָּה"ח וְאִינוּ יוֹדַעִים שְׁחֲתִיכָה זו מוֹצִיאָה דָם דְּהָא מִיָּרֵי בְּפִלֵי פְּלוּגֵי יֵשׁ לְהַתִּיר אִף בְּשַׁעַת וְסִתָּה דְּלֹא שְׁיִיךְ לְמִימֵר טַעַמָּא דָא"כ לֹא תַטְמָא לְעוֹלָם דְּהָא יְכוּלָה לְטַמָּא בְּאֵם תַּדַּע שְׁדָם בָּא מִן הַמְּקוֹר וְתַרְגִּישׁ שְׁזָב מִהַמְּקוֹר וּמָה שֶׁהִק' מַעְלָתוֹ אֲש"י סוּף הַתְּשׁוּבָה שְׁכ' לְדַעַת

הט"ז אפי' דם בעין שהוליד עמה החתיכה טהורה וכ' מעלתו וז"ל באמת פן הוא פשטא דלשנא אף ק' דא"כ האיך מסיים הטור אחר ענבדא דר"ש ודוקא חתיכות קטנות וכן הוא בש"ס ולפי דעת הט"ז מה בכך שהם חתיכות גדולות הא אפי' דם בעין שהוליד עמה החתיכה טהורה: ונלע"ד תמוה לפי דעת מעלתו בפירושו דהט"ז לא מצינו מפלת חתיכה ויש עמה דם טמאה והא לא שמענו שום חולק אסתמא דמתני' וברייטא דתני אם יש עמה דם טמאה וע"כ צ"ל הא דתני אם יש עמה דם טמאה מייירי שאין הדם על החתיכה אלא שיצא הדם עם החתיכה בפ"א שהוא טמא אליבא דכ"ע רק דב"ח וט"ז מחולקים היכא שיצא הדם עם החתיכה ודם מונח על החתיכה מבחוץ ונחתיכה מביא הדם הזה בזה מחולקים הב"ח וט"ז אם היא דרך ראיתה ועיין בל"ח פ' המפלת סי' ד' ד"ה אמר רבא כי לא נמוחו שיש לחלק בין דם שבתוך החתיכה אלא שהוא בבקעים בכדי שמגיע ונוגע בכנותלי רחם לבין שהלחלו חית מהדם על החתיכה ע"ש אבל היכא שיצא הדם להדיא עם החתיכה בפ"א י"ל זהו דרך ראיתה וא"כ מק' שפיר אדברי הב"ח אמאי יש לחוש שיצא הדם עם החתיכה להדיא דהא מייירי בחתיכות קטנות דליכא פתיחת קבר וגם לחלו חית דם שעל החתיכה טהור שזהו שלא פדרך ראיתה רק הב"ח ס"ל שאף לחלות דם שעל החתיכה טמא אבל היכא שהיו החתיכות גדולות וא"א לפתיחת הקבר בלא דם נדאי אמרינו שיצא הדם עם החתיכה להדיא וטמאה נדה וכן הוא משמעו דברי הב"ח לא טיהר אלא דם שבתוך הבקעים ע"ש ואחר אחר שפתיבתי כל ה"ל באו דברי קדשו אלי עוד מן ז' שבט העבר והעסקה מן רבנים דק"ק אה"ו וראיתי דבריהם בהעברה בעלמא באשר לא הגיעו דבריהם לידי עד אמתמול כי יעבור והנה בהשקפה ראשונה נראה שיפה השיג על דברי מחמיר מלבד הדברים אשר נתקשה לי בהם ואי"ה אביא בארנפה דרך קונטרסי: וגם מה שהשיג הרב אט"ז מסוגני' דיוצא דופן ודם דרך דופן כו' דברים אלו נאמרו ונשנו פאן ונחיינו דברים הללו דמאן לימא לן דזה מיקרי שלא פדרך ראיתו דלא מיקרי שלא פדרך ראיתו היינו דוקא אם יוצא מהמקור שלא פדרכו אבל ביציאת הדם שלא פדרכו מגוף האשה מאן לימא לן דמיקרי שלא פדרך ראיתו וגם ראיתי אחרי רואי דברי פ"ק אשר נתקשה רום מעלתו בדברי הב"ח דא"כ מאי מק' הש"ס דהא ר"ל מייירי דאיכא דם בתוך הבקעים ואם פן דלמא ר"ל סובר כמו שאר תנאים דסברי דרפה של אשה לראות דם בחתיכה עכ"ל והנה ראיתי שהרגיש מעלתו שלא יקשה בדבריו דאם פן אמאי נקט ר"ל דוקא נעקר המקור ומקרא דיען השפך להורות דמקור מיקרי ערוה אף לאחר שנעקר ממקומו הא לפי דבריו אף שלא נקרא המקור ערוה לאחר שנעקר עכ"פ לא גרע מחתיכות בשר בעלמא שיש דם בפלי פלויי דטמאה אם נאמר דדרכה של אשה לראות דם בחתיכה לכך פא מעכ"ת כמתנצל על דבריו וכתב וז"ל נאמא לאשמענו דלא נימא בבשרה למעט אפילו חתיכה לכך מיייתי קרא דיען השפך לגלויי דקרא דבבשרה לא אתי למעוטי אלא שפופרת ומטעם חציצה עכ"ל ולא ידעתי להולמו איך שייך לומר דקרא יען השפך שנאמר בגביאים אתא לומר דאשה מטמא שלא פדרך ראיתה דהיינו חתיכה שיש דם בפלי פלויי הא הפסוק לא אתי לאתויי לן אלא לגלויי מלתא דקרי לה ערוה אף לאחר שנעקר המקור והאיך נשמע מזה באם יש בתוכו דם שהוא טמא בשלמא אליבא דאמת אתא קרא לאשמענו דמיקרי ערוה אף שלא במקומו דה"א דמקור אינו מטמא שלא במקומו ולהכי אתא קרא דגם שלא

במקומו מיקרי ערנה ומטמא מבחויז כמו בפנים אבל אם פנונת הש"ס לאתויי מהו קרא דאם ראית דם בתוך התכיכה שמתמא דה"א למעוטי מפת בשורה ולא חתיכה מטמא דאין דרך ראיתה לא אדע האיד נשמע זה מהקרא דיען השפה (דהא מתמה הש"ס על הס"ד שר"ל דמתמא טומאת ז משום דהנה ס"ד לומר דערנה גופה מטמא ז כמו דם ולהכי מייתי קרא דלאחר שנגעק מיקרי ערנה מק' הא דם א"ר ולא חתיכה והאיד קמייתי קרא דיען השפה שתמא טומאת ז) ואם פן דאי ה"א שלא תמא משום דבשורה אתי למעוטי שלא פדרה ראיתה קשיא האיד נשמע מקרא דיען השפה שלא אמרינו הו סברא דהא לא נשמע מהקרא אלא דמיקרי ערנה פקודם עקירה: גם חדשים אני מגיד דלכאורה נראה להתיר נ"ד מפת ס"ס ספק אחד דלמא הו רפיון בעצמו הוא מפה או שבא מפת שנגעק על ידי פצע וחרובה וכמ"ש הצ"צ ושי"י ושבו"י ואת"ל דלא מיקרי מפה יש ספק דלמא אמרינו כסברת פ"י וכו"ש דנהו מקרי שלא פדרה ראיתה ועיין במנ"י דיגי ס"ס במקודשים שאם ספק אחד מתיר יותר מחברו ודאי אמרינו ס"ס אף שבשני ספקות איפא פלוגתא בין הפוסקים והו ספק שלא פדרה ראיתה מתיר אף בשעת נסתה יותר מאותו ספק שנאמר דאיפא מפה ואף שאינו מתהפך פכר כתב הפ"י ומנ"י דאעפ"כ מיקרי ס"ס יע"ש וגם מהנדענא שלא יצאה עדיין הוראה לא לאסור ולא להתיר מחמת שתל"ת ביני ביני נטהרה האשה לבעלה פ"א וה' ברחמי ישלח לה רפואה שלמה שלא נצטרך להכניס עצמנו באיסור חמור אבל מ"מ בקשתי שטוחה שיכתוב לי תשובה נכונה להלכה באשר בעו"ה רבות בנות עמנו נלכדו במצודה רעה כזו ותו לא מידי רק חיים ושלום מנאי דודו הד"ש וטובתו כל הימים ומצפה על תשובתו הרמה והנשואה הק' אריה ליב בן מוהר"ר מלשה זלה"ה: תשובה אד"ש גי"ה מן כ' שבט ק"ל ומתוכו ראיתי שעברו עליו ימים של צער ועויתי משומע.

ותהי זאת נחמתי על אשר ראיתי מתוך פתבו שצדיק מצרה נחלץ ועתה אבוא להשיב על הספקות אשר נפל למעכ"ת בדברי אף שאין הזמן מספיק עמדי מ"מ אמרתי לכבודו אפנה ואשנה פ' זה בראשית מאמר כ' מעכ"ת ונ"ל מה שהקשה על שו"ת שב"י נראה דה"ק כמו שהתיר בתשובת ד"ש כו' כמו כן התיר הוא באם איפא רפיון גדול שקורין פארפאל כו' עכ"ל ונפלאתי על דבריו רפיון קשרי האם מאן דכר שמייה בתשו' הנז' ואין שם אפי' רמז מזה ואין זה אלא דברי נביאות ונ"ל שם בסי' מ"ה שאלה באשה א' שיש לה נסת קבוע ונתחדש לה מקרה וכו' והלכה לרופאים וענו ואמרו פולם שהוא לה מכאב האם וגם היא מרגשת כאב בגופה אם יש לסמוך על דברי הרופאים עכ"ל השאלה ובסי' ס"ו כ' בזה"ל אשה שיש לה נסת קבוע כו' והחיות המבינות פדרה נשים גם רופאים הספימו פולם שבא הפל מחולי האם שלה עכ"ל וע"ז השיב ונ"ל גם באם יכולה לתלות זה פשוט ומבואר בהדיא בס' ד"ש שאלה פ"ז עכ"ל וא"כ אין רצונו להביא ראיה מתשובת ד"ש דאף באם יכולה לתלות היינו במפה ממש ע"י חבורה ובועה דאל"כ לא היה צריך להסתייע משו"ת ד"ש שפן בהדיא מבואר בגמ' ובכל הפוסקים רק מן הב"י בסי' קפ"ז לכאורה ל"מ הקא והשיגו עליו כל הבאים אחריו והרבה מהאחרונים טרחו ליישב ומשום דעתו לדעת שאר הפוסקים וע"כ דעת שבות יעקב להביא ראיה דמפה שבאם יכולה לתלות ואפי' אין מפה ממש אלא שנהלשה לבשל הדם המותרות עד זמנה וע"ש פתבתי דהיא ראיה לסתור ועוד מאחר שלשון שאלה הנז' שאמרו הרופאים שהוא

מחנולי האם וכינן שלא אמרו הרופאים שיש לה מפה מה בכך וכ"כ בתשו' ח"צ סי' מ"ו ונ"ל אף שהרופאים אמרו שזהו מן האם אין זה פדי להתיר כו' אלא שפוננתו שנתקלשה האם או שאירע בה איזה קלקול עד שאינה בריאה לבשל המותרות אין ענין זה לד"מ שהוא דם בועה ונחבורה עכ"ל וכך הנה פוננתי בהשגתי עליו: ומה שפכת מעכ"ת ונ"ל כמו שהתיר ד"ש באם יש לה פצע ונחבורה ויש לה פאב אף דא"י שמפכה מוציאה דם עכ"ל ז"א דשאני התם שפכר חדל לה אורח פנשים וזקנה ודאי דעדיפא מאשה שיש לה נסת ושללא בשעת נסתה דבזקנה כ"ע מודים דדיה שעתה משא"כ באשה שיש לה נסת איפא פלוגתא וגם קיי"ל דזקנה תולה בילדה בפכתם פמבואר בסס"י ק"ץ ולכאורה עלה על דעתה לפרש פוננת שבו"י להביא ראיה משו"ת ד"ש דכאב פמפה מדכתב שם ונ"ל וסימני פאב לבדם אינם מובהקים כ"כ בענין זה כמו בענינים אחרים להורות על מציאות מפה שהרי נוח לתלות הרגש פאב בדבר יותר הונה וטבעית שהוא תנועות התקבצות הגידים לחזור למקומם עכ"ל אלמא היכא דליפא למיתלי בדבר הונה ונדאי דכאב פמפה אפילו באם עצמה תלינו מש"ה מטהר בנ"ד לפי שהרגישה פאב בגופה אף אם לזה נתפונן שבו"י מה גם שאין לשונו משמע פך אין דמיונו עולה יפה דל"ד פאב הנאמר בנדון דידיה לכאב הנאמר בתשובת ד"ש דשאני התם שהרגישה פאב פשעוסקת בידים באם להושיבה על מקומה ובהא הוא דסבירא ליה לד"ש דכאב פמפה וכמ"ש בתשובת צ"צ סימן פ"ו אבל בנדון דידיה שלא הרגישה רק פאב בתוך גופה מנ"ל דזהו מקרי מפה לדעת ד"ש וכמ"ש בתשובת ח"צ על הט"ז ונ"ל בסי' הנז' מאין רגלים לומר דכאב פמפה דכל אשה הרואה בכאב היא רואה כו' ואף שפאב משונה אין זה פדאי להכריע ואין מורין פוננתי וכן השיב לי הגאון המנוח מוה' צבי הירש ז"ל שנהיה אב"ד בק"ק ה"ש בתשובת שאלה אשר שאלתי ממנו בהיותי בק"ק פרדאן דכאב לאו פמפה: תו כ' מעכ"ת ונ"ל מה שרצה מעכ"ת לתרץ דברי הרמב"ם עפ"י הר"ן וכו' לפ"ז תמיה לן אמאי פסק הרמב"ם בדין מקור שנעקר ונפל לארץ דטמאה אשה ואיני רואה שום חילוק בין דם שיצא מפותלי הרחם ובין הרחם עצמו שיצא לחוץ עכ"ל הנה גברא קחזינא תיובתא לא קחזינא דנדאי לכ"ע מקור עצמו טמאה כדיליף ר"ל מקרא אלא דעיקר קו' תוס' ר"ן ורמב"ן דאע"ג דמקור עצמה טמאה מ"מ אינו מטמא משום טומאת בית הסתרים וע"ז תי' תוס' דהלמ"מ הוא והיינו למאן דאית ליה דמק"מ טמא אבל למאן דל"ל ס"ל אף דמקור טמא מ"מ מה שכתוכו טהור משום דמקור עצמו אינו מטמא טומאת בה"ס ול"ל הלכתא ולשיטת הרמב"ן והר"ן גזה"כ הוא פל מה שנבכרא בתוכו טמא וא"כ מה קושיותו דמעכ"ת דאף שבשר מקור עצמו טמא אף ד"מ יהא טמא שאף הוא כבשר ז"א פכר הוכיח תוס' במס' שבת ר"פ המוציא יין ד"ה הואיל ויכול לקרוש דדם אינו כבשר וגבי גבלה קיי"ל דדמה אינו מטמא אלא טומאה קלה כמ"ש הרמב"ם פ"ה מהלכות אבות הטומאה דין ז' ובפ' דם נדה אמרינו נמי דדם מגפחה בעי רביעי' לטמא טומאה קלה הביאו תוס' פאן במקומו ועוד במקומו הוא מוכרח דאי ס"ד דדם היינו כבשר וא"כ מאי מק' תוס' על רשב"ג דהא טומאת ביה"ס היא ומאי קו' הא רשב"ג איירי בד"מ שבמקור ואי ד"מ הוי כבשר הא פיון דמקור עצמה מטמא ביציאתה אף ד"מ נמי לטמא ביציאת א"ו דד"מ אינו נדון כבשר עצמו ומש"ה הוצרך התוס' לתרץ דהלמ"מ הוא ולרשב"ג נדאי דאין חילוק בין ד"מ לדם הנבכרא אלא דרמב"ם לא פסק פוננתי דרשב"ג משום

עדות דרבנותינו אָבֵל בְּדָם הַנִּבְרָא בְּתוֹכוֹ פֶּסֶק דְּמִטְמָא כּר' יוֹחָנָן וְכִסְתָּם מִתְנִי' לְקַמְן כּמ"ש בְּתוֹשׁוֹ וּכ"מ הַלְשׁוֹן מִדְּקָאֻמֵּר וְרַבּוּתֵינוּ הַעִידוּ עַל ד"מ שֶׁהֵבֵא מִן הַמְּקוֹר שֶׁהוּא טְהוֹר וְלֹא קֵא' רַבּוּתֵינוּ הַעִידוּ עַל מְק"מ שֶׁהוּא טְהוֹר דְּהָא בְּהֵכִי פְּלִיגֵי ר' וְרִשְׁבִּי"ג א"ו דְּוֹקָא בּד"מ הַעִידוּ שֶׁהוּא טְהוֹר אָבֵל אֵינְהוּ מוֹדוֹ דְּמְק"מ טְמָא וְעוֹד רֵאֵיהּ דְּאֶפִּילוּ לְמ"ד מְק"מ טְמָא לֹא מִטְמָא אֱלָא מֵהָ שֶׁהוּא מַעֲיִין פְּעִין ד"נ או כב' טִיפֵי מְרַגְלִיּוֹת אָבֵל מֵהָ שְׂאִינְהָ מִמַּעֲיִנוֹת שְׁלֵהָ אַע"פ שֶׁהִיא בְּתוֹף הַמְּקוֹר אֵינְהָ מִטְמָאָה וּמִדְּקָא' רְבָא דכ"ע אֵין דְּרַפָּה כּו' וְדָם טְמָא דְאַתִּי דְרַף הַמְּקוֹר ל"ל לֹמֵר דְּדָם טְמָא ת"ל דְּטְמָא מְשׁוּם הַחֲתִיכָה שֶׁהִיא בְּמְקוֹר א"ו דְּלִיפָא גִזְה"כ אֱלָא דְּוֹמְיָא דד"נ שֶׁהוּא מַעֲיִן שְׁלֵהָ וּכּמ"ש הַרְמְב"ן וְהָר"ן שְׂאָף הוּא נַעֲשֵׂה כד"נ.

וא"כ מאי קושיא למעכ"ת אי נימא דד"מ אינו מטמא כיון דל"ד לדם נדה שֶׁהוּא מִמַּעֲיִנוֹת שְׁלֵהָ: עוֹד כְּתַב מַעַכ"ת לְתַרְץ ע"מ שֶׁהַשְּׂגָתִי עָלָיו בְּקו' עַל פִּירוּשׁ הַרְמְב"ן דְּלִדְעָתוֹ ס"ל לְרִש"י דְּאֶפִּילוּ אֵי נִימָא דְּדָם חֲתִיכָה הִיא מ"מ אֵינְצֵרִיף קָרָא דְּבִבְשָׁרָה לְהֵכִי.

לֹא יִדְעָתִי מֵהָ הוֹעִיל בְּזַה דַּעַכ"פ מוֹדָה מַעַכ"ת שֶׁהוּא דוֹחֵק גְּדוֹל לֹמֵר כֵּן וְאֵיף יִקְשֶׁה עַל הַרְמְב"ן שֶׁגַּם הוּא יִפְגֹּס בְּדוֹחֵק הַגְּדוֹל הַזֶּה אֲמַנָּם לְדַעָתִי הוּא מֵהַנְּמַנֵּעַ לְאֻמְרוֹ שְׁרִש"י סוֹבֵר כֵּן וַיֵּשׁ לִי הוֹכְחוֹת הַרְבֵּה ע"ז וְאֵינְקוּט חֲדָא מִיְנֵיהּ דְּלִדְעָת מַעַכ"ת לְמָה פִּירִש"י בּד"ה טְמָאָה (וְהוּא פִּירִש"י אֲשֶׁר מַעַכ"ת מְרַמֵּז בְּרַמְיֻזוֹתָיו לַעֲיִין בּוֹ כְּאֵלוֹ הֵיזָה דְּבוּר זֶה בְּהַעֲלָם עֵין מִמֶּנִּי) וְנ"ל שֶׁם וְרַבְּנָן בְּתַרְאֵי לֹא דִּיִּיקִי לִישָׁנָא דק' וְהֵאֵי דְּמִטְהָרִי מְשׁוּם דְּלֹא ד"נ הוּא עַכ"ל דל"ל כֵּן דַּלְפ"ז ק' קו' תוֹסְפוֹת דַּמְנ"ל לְמַקְשָׁה דְּפְלִיגֵי בְּתַרְתִּי טְפִי ה"ל לְרִש"י לְפָרִשׁ דְּהַמְקָשָׁה סָבַר דְּאָף רַבְּנָן בְּתַרְאֵי דְּרִשִׁי לֵק' דְּבִבְשָׁרָה לְחֲתִיכָה א"ו דְּסִבִּירָא לִיָּה דְּטַעְמָא דְּקָרָא מְשׁוּם דְּאֵין זֶה ד"נ וּמִמִּילָא מְשַׁמַּע בְּשׁוֹפְרָת כ"ע ל"פ כ"פ בְּחֲתִיכָה וְהֵינּוּ רַבְּנָן בְּתַרְאֵי ס"ל דְּתַרְתִּי ש"מ כְּסָבַרְת מַעַכ"ת או דְּאֵית לִיָּה לְרַבְּנָן בְּתַרְאֵי דְּחֲתִיכָה ל"צ קָרָא לְמַעַט מְשׁוּם דְּאֵין זֶה ד"נ וְהוּא סָבַר חִיצוֹנָה וְעַל הַפִּי הַזֶּה לֹא יִפְּוֹל שׁוּם קו' וּמִדְּלֹא פִּירִשׁ כֵּן ע"כ ס"ל לְרִש"י דְּלִמָּאן דַּס"ל דְּדָם חֲתִיכָה הוּא ל"צ קָרָא לְהֵכִי וְעוֹד הֵק' מַכ"ת עַל מֵהָ שְׁכַתְּבִתִּי לְתַרְץ הַרְמְב"ם פ"ה מֵהַלְכוֹת א"ב וְכַתַּב מַעַכ"ת וְנ"ל לְדְּבָרָיו פְּשִׁיטָא קִשְׂיָא אֲמַאי לֹא הֵבִיא הַרְמְב"ם דִּין זֶה בְּאֵם הַפִּילָה חֲתִיכָה כְּעֵין שְׁפּוֹפְרָת דְּהָא בְּהָא פְּלִיגֵי ר"א וְחֲכָמִים עַכ"ל לֹא יִדְעָתִי מֵהָ קִשְׂיָא לִיָּה דכ"ז אֵינּוּ אֱלָא לְפִירוּקָא דְּאַבְיִי אָבֵל לְרַבָּא ל"פ בְּהָא ר"א וְחֲכָמִים וּפְלֹגְתִיָּהּ בְּמְק"מ וּמֵהָ שְׁדַקְדָּק מַעַכ"ת מְלִשׁוֹן הַרְמְב"ם בְּדִין שְׁלִפְנֵי זֶה שְׁכַתַּב לְשׁוֹן מְלֵאָה בְּזַה יָפָה דְּקָדָק מַעַכ"ת ע"כ"ז אָף אֵי נִימָא דְּרַמְב"ם ס"ל מְלֵאָה לָאוּ אָגוּר מְשַׁמַּע מ"מ י"ל דְּבָרֵי הַרְמְב"ם ע"ד שְׁכַתְּבִתִּי דַּס"ל לְהַרְמְב"ם דְּלִישָׁנָא דְּמְלֵאָה אֵיפָא לְפָרוּשֵׁי בֵּין אָגוּר וּבֵין אֵין אָגוּר.

וְהִנֵּה שְׁמַעְתִּי שְׁקו' זוֹ שֶׁהַקְּשִׁיתִי עַל הַרְמְב"ן דְּמְלֵאָה הָאָגוּר מְשַׁמַּע הֵק' בְּחִידוּשֵׁי רִשְׁבִּי"ג אַ עַל רַמְב"ן וְכַעַת אֵינּוּ תַח"י לַעֲיִין בּוֹ: וְעַתָּה אַחַר שְׁעוֹרְרֵנִי מַכ"ת לַעֲיִין בְּזַה מְצִאתִי יָשׁוּב לְקוֹשְׁיִית הַגָּאוֹן מֵהַר"ג הַמּוֹבָא בְּתוֹשׁוֹבַת ש"י סִימָן ל"ו וְנ"ל וּבְאַמַּת לְאֲשֶׁר כְּתַבְתִּי דְּרַמְב"ם פֶּסֶק פְּרִשְׁבִּי"ג א"כ נ"מ לְדִינָא בְּזַה בְּהַמְפָּלֵת חֲתִיכָה וַיֵּשׁ בּוֹ דָם אָגוּר כְּמִבְּנוֹאֵר בְּש"ס דָּף כ"ב ע"א לְאוּקְמָתָא דְּרַבָּא דְּקִי"ל כְּנוֹתִיָּהּ וְרַמְב"ם הַשְּׁמִיט דִּין זֶה וְלֹא מְצִאתִי עַכ"ל וּלְפַמ"ש הַמ"מ דְּהַרְמְב"ם גֵּרַס בְּדְּבָרֵי ר"י הַמְפָּלֵת חֲתִיכָה קְרוּעַ וּלְשִׁיטְתוֹ י"ל דְּאָף הַרְמְב"ם ס"ל דְּמְלֵאָה אָגוּר מְשַׁמַּע וְעַדִּיפָא מִיְנֵיהּ לְכַד כְּתַב בְּרִישָׁא בְּדְּשִׁיעָא אֶפִּילוּ מְלֵאָה

טהורה שנה דם חתיכה אבל בקרוע אפילו באגור ואינה מלאה אלא במקום אחד אגור
טמאה משום דזו ד"נ וכו"י ולפ"ז לק"מ דס"ל להרמב"ם דפלוניתיהו דר"א ונחמ"ם
מייירי בדשיעא וס"ל דאפילו בדשיעא תלינן בד"נ מש"ה למאן דאי ליה מק"מ טמא
טמאה אבל אי נימא דדם חתיכה הוא אפילו למאן דאית ליה מק"מ טמא דדם טהור דלא
גרע מחתיכה עצמו ולא טימא הכתוב אלא מעינות המקור ומש"ה הרמב"ם דס"ל כר"י
דבדשיעא תלינן בדם חתיכה ליפא נ"מ דממ"נ בקרוע אף האשה טמאה ובדשיעא תלינן
בדם חתיכה: עוד פתב מכ"ת ונ"ל מה שרצה ליישב קו' מהרש"א לא ידענא מאי קאמר
ורבנו אפשר דלא דרשי פלל דבבשרה להכי כדס"ד הש"ס מעיקרא עיין ברש"י עכ"ל
תמה אקרא על קו' זו דהא אנו בשינויא דאב"י קיימינן ואב"י הא בא לדחות דברי המק'
דס"ד דרבנו לא דרשי בבשרה ולית להו דשפופרת ועל זה משני אב"י בשפופרת כ"ע
ל"פ דטהורה ואיך יאמר אב"י בתירוץ דרבנו לא דרשי בבשרה וא"כ שפופרת תנאי
היא ומאי חדש אב"י וקו' מהרש"א נמי הכי הוא דלמא אב"י בבשרה כ"ע לא פליגי
ואריכות בזה אף למותר: ומה שכתב מכ"ת ונ"ל מה שרוצה לעשות סמוכים בנ"ד עפ"י
דברי הר"ן איני יודע מה שח דהא בנ"ד איפא הרגשה עכ"ל לא ע"ז פנונתי אלא כתבתי
זה לתרץ התמיה למה לא חשש המחבר בש"ע להביא דעת הרמב"ם לחוש לדעתו
באיסור דאורייתא ועל זה כתבתי דלפ"ד הר"ן אין בזה איסור דאורייתא אף דחיתי ישוב
זה דמלשון הפוסקים והסוגי' לא משמע פן כהר"ן יע"ש בכתבי ותמצא שנה פנונתי:
ואגב נזכיר מאי דקשיא לי אתשו' ש"י במ"ש בדין טיפי דמים הבאים עם ליחה לבנה
דכינן דליחה לבנה מרובה איפא למיתלי הרגשה בליחה לבנה והו' פדברי הר"ן הנ"ל אף
קשה מסוגיא זו דא"כ קרא דבבשרה למעוטי חתיכה ל"ל דהא הכא נמי איפא למיתלי
הרגשה בחתיכה א"ו פיון דדם בתוף החתיכה הפל מיקרי הרגשה אחת וכ"כ י"ל בליחה
לבנה ויש להאריך בזה ולא עת האסר פה: ומה שכ' מעכ"ת בהשגתי עליו דלפרוש
בדברי רמ"א דמטהר ליה משום ס"ס בנ"ד האשה טהורה משום דאין דרוך ראיה בכך
אף לדעת הרמ"א יפה השיב ועיינתי תוף כתבו שפך פנונתו אף כ"ז לדעתי שדרוך בדרוך
בעל ש"י דאליבא דכ"ע בנ"ד מיקרי שלא פדרוך ראיה אבל לא כן לפענ"ד אלא הו' לפי
הב"י והו' לפי הב"ח מעולם לא יצא הר"ן לדון בדרוך החדש לדמות מלתא למלתא לומר
שעקירת המקור הוי שלא פדרוך ראיה אלא דין הר"ש הוא דין המונכר בש"ס להדיא
לפרוש דכינן דלפרוש רבנו בתראי ס"ל דבבתיכה אפי' בפלי פלויי טהורה וא"כ לא
גרע אשה שנעקר המקור שלה וכעין חתיכות בשר שנפלו לביה"ח והיה הדם בתוף
הבקעים ודעת הב"ח והב"י אהד הם דלמרונייהו מייירי הר"ש בבתיכות המקור שנעקרו
והיה הדם בתוף הבקעים אלא בהא פליגי לדעת הב"י אם ראתה אח"כ דם להדיא אף
שמחתיכות שבביה"ח בא מ"מ מקרי דרוך ראיה ולדעת הב"ח אפי' אם ראתה דם אח"כ
להדיא טהורה פיון דבתחלת נפילה היה הדם בתוף הבקעים והו' שלא פדרוך ראיה והו'
כאלו נפלה לארץ ודלא פדעת ש"י שמשונה לדעת הב"ח עם דעת הט"ז דמקרי שלא
פדרוך ראיה משום דאין דרוך המקור להוליך עמה דם דליתא וא"כ אף לדבריו דרמ"א
מטהר משום ס"ס מ"מ פיון דאין חולק על פ"י הב"י מסתמא ס"ל נמי לרמ"א דר"ש
מייירי בעובדא דידיה שהיה הדם בתוף הבקעים של חתיכות המקור וזהו ודאי מיקרי
שלא פדרוך ראיה משא"כ בנ"ד דלא מיקרי שלא פדרוך ראיה אלא לפי הט"ז והשו"ת

פ"י דס"ל דזהו מקרי שלא כדברך ראיה פינון שהמקור עצמו מוליך הדם עמה ואפ"ל בדם בעין ורום מכ"ת משנה לנדאי דזהו מקרי שלא כדברך ראיה לדעת הרמ"א ולענ"ד די אם להכניס סבא זו בגדר הספקות: עוד כתב מכ"ת על מה שהקשיתי שטרח בש"י בדברי הב"ח על לא דבר והשיב מעלתו ונ"ל אפ"ש ז"א הא דאמרי' שצריכה לידע שדם זו מן המפה דוקא אם יודעת שפא מלמעלה עכ"ל ולפ"ז אשה שיש לה מפה בביה"ח ויודעת שהמפה מוציאה דם טהורה אפילו בשעת נסתה אע"פ שא"י שדם זה מן המפה כל זמן שלא הרגישה שדם פא מלמעלה מהמקור וליתא דלא אשתמט לחז מן הפוסקים לכתוב דין זה החידוש ורמ"א לא כתב רק בכתמים תולה בכל ענין וגם בעיני מכ"ת הוא בדברך אפ"ש וכיון שכן מנ"ל לש"י להקשות בפשיטות על הב"ח שדבריו אין לו שחר עוד כ' מכ"ת ונ"ל מה שהקשה מעלתו אש"י בסוף התשובה ולענ"ד תמוה לפ"ד בכ"י הט"ז כו' עכ"ל טובא תמיה לי על רומעכ"ת דעכ"פ מודה מעכ"ת דאם א"א לפתיחת הקבר בל"ד ונדאי אמרינון שייצא הדם להדיא עם החתיכה וזה היא קושיתי ע"ד ש"י שהרי הוא כתב ונ"ל גם יצא לי חידוש דין בדין זה שמקור נפל לביה"ח דעכ"פ בשעת נפילת המקור לביה"ח יש לטמא כו' משא"כ לדעת הט"ז אין נ"מ בזה דא"א לפתיחת הקבר בל"ד אפי' אם פא דם עם החתיכה לא מטמא עכ"ל הרי להדיא דדעת הש"י לדעת הט"ז לעולם טהורה אפי' בחתיכה גדולה וע"ז הקשיתי דאיהו יהיה דברי הט"ז נגד הטור שכ' אעובדא דר"ש דוקא בחתיכות קטנות ומה שיכ"ת לחלק בין דם דהא דקתני במתני' אם יש עמה דם דוקא דם בפ"ע משא"כ דם על גבי החתיכה לא ידענא מאי קאמר דנדאי אף לדעת הט"ז פירושו אפי' על גביו טמאה ושאני התם דנרפה בכף משא"כ בעקירת המקור דזהו אין נרפה שהמקור יוליך הדם עמה וכ"כ הט"ז בס"ק ז' ומה שמביא ראיה מדברי מע"מ הלא דבריו מובאים גם בש"י ס"ק ט"ו ולא ידעתי דמאי ראיה מזה: תו כתב מעכ"ת ע"ד שדברות האחרונות במה שהקשיתי על הב"ח מהא דאר"ל לקמן מקור שנעקר כו' וע"ז השיב מעכ"ת דמנ"ל דקרא איירי בדאיפא בתוכו דם אפ"ש ששמש מתוך פתי עיקר דברי דלדעתי סתמא דמלתא כף הוא א"א לחתיכות המקור בלא דם וכמ"ש בתשו' מ"ב שהבאתי בתשובתי שהמקור תמיד מלאה דם וכן הוכחתי מדברי מע"מ שהקשה על הב"י דלפרושו דין הר"ש הוא ש"ס ערוף לקמן בהא דאר"ל מקור שנעקר ולכאורה אין לדבריו שחר דהתם מייגרי בדליכא דם פלל משא"כ בדין דהר"ש דמייגרי שיש דם בתוך הבקעים א"ו דס"ל דסתמא דמלתא כף הוא דעכ"פ בתוך הבקעים א"א בל"ד וע"ד אשר בקש מעכ"ת לגלות דעתי הקלושה בנדון זה הלכה למעשה בנדאי אין דעתי דעת מכרעת ובפרט באתריה דמר דשכיחי רבנן וא"צ לגמרא ולסבא דידי אף אחר דבריו לא אשנה ונדעתי נוטה לדעתו הרמה לטהר באשה שיש לה נסת ושללא בשעת נסתה נדא מטעם שכ' מעכ"ת ועוד דהא לכ"ע עכ"פ מפה מקרי ואף שבתשו' צ"צ כ' דבעי נמי הרגשת פאב י"ל דשאני גדון דידן מנדון שבצ"צ דמייגרי שלא נפל המקור אלא לבה"ח ולא יצא לחוץ לגמרי משא"כ בנדון דידן שייצאה חוץ לגופה לגמרי ומעפכת הילוכה ונדאי מקרי מפה וכ"מ בתשובת שבו"י חלק ב' ונ"ל ומ"ש מעכ"ת שאינה מרגשת פאב דהלא אין לה פאב גדול מזה דכשנופל למטה אין יכול להלך וקבר אמרו חז"ל בפ' ז' דאהלות משנה ד' משנפתח הקבר אין פנאי להלך הרי דזה קושוי וכאב גדול עכ"ל בס"י ע"ז ואפ"ל אי נימא דלא הוי אלא כמפה שאינה יודעת

שמוציאה דם מ"מ הא לדעת הב"ח תולין במכה שלא בשעת וסתה אפי' א"י שמפכה מוציאה דם והעיד שפן עשה מעשה בק"ק ק' והספיק בתשו' אמונת שמואל סי' כ"ז ומשמע מדעת הב"ח שהקיל אפי' בדאפשר לה לטהר לבעלה וכמ"ש הש"ך בשמו וגם לדעת מפרשי הטור אף להרשב"א סובר פן דינש לתלות במכה אפי' באשה שאין לה וסת רק הש"ך בסי' קפ"ז חולק ע"ז כ' שדעת הרשב"א פדעת שאר הפוסקים וכ"ה בתשו' פ"י הי"ד סי' א' וכן הספיק לדעתם בתשו' ח"צ סי' מ"ו (ועיין מש"ל סי' קפ"ז דעדיין קשיא קושית ח"צ) אף מה שדחה הח"צ בשתי ידים לפירוש הרשב"א שא"צ שתדע שמפכה מוציאה דם וז"ל הדבר תמוה מאד בעיני שיהי אף בכתמים הקלים שנינו בסוף פ' הרואה פתם כו' ע"ש ולענ"ד דחוי פזה חוזר ונראה ולדעתו ה"ל להק' בכתמים גופיה דהא בכתמים קי"ל דתולין אפי' במכה שא"י שמפכה מוציאה דם כמ"ש הרמ"א בהג"ה סי' קפ"ז ואלו בפ' הרואה אמרינו דבעי' דוקא לידע אם המכה יכול להתגלע ולהוציא דם ולא עוד אלא שדברי הג"ה הנז' לקוחים מן המרדכי במס' שבועות וז"ל שם אמנם כתמים שתמצא בבגדים טהורים ותולה במכה אפי' שא"י אם מפכה מוציאה דם דבכתמים תולין להקל ואשה שנמצא פתם דם בחלקה או בסדינה אם יודעת שיש לה גרב או חבורה שאם הייתה מסירה הגלד והקליפה הייתה מוציאה דם טהורה ותולה פתם זה בבנה או בבעלה אם יודעת שיש לה מכה וגרב שאם הייתה יכולה להוציא דם ע"י קליפת הגלד טהורה עכ"ל ולדעת ח"צ יהיו דברי מרדכי סתורים תוך כ"ד א"ו צריכין אנו לחלק היכא שמכה לפנינו וראינו שנתרפאת בעיניו שיוודע שיוכל להתגלות ולהוציא דם הא מסתמא אמרינו דנתרפא לגמרי משא"כ במכה שבמקור דאינה לפנינו תלינו מסתמא שלא בשעת וסתה אפי' אם אין יודעת שמפכה מוציאה דם ועוד איך דנין אפשר משא"א כמ"ש הרשב"א שם לחלק יע"ש והנ"ד דהיכא דאפשר למבדק פגון מכה שבחוי צריכה שתדע אם יוכל להתגלע ולהוציא דם משא"כ במכה שבמקור ואף דלכאורה משמע מדברי הרשב"א דאף במכה שבמקור אפשר לנסות ע"י בדיקת שפופרת ע"כ לאו דוקא הוא אלא לרווחא דמלתא כתב פן דאף את"ל דאפשר לנסות ע"י בדיקה מ"מ הא מוכח מש"ס דא"צ בדיקה כה"ג וכ"כ בתשו' ח"צ גופא ומכ"ש לדעת מ"ב שהבאתי בתשובתי שהוא מן הנמנע להכניס שפופרת למעלה במקור במקום שהדם יוצא ואף שאנו מורין להחמיר בדברי הפוסקים דצריך שתדע שמפכה מוציאה דם אפי' שלא בשעת וסתה היכא דאפשר לה לטהר מ"מ בנ"ד יש לנו לעשות סניף מדברי הפוסקים דס"ל דבנ"ד מיקרי שלא כדרך ראייה ועכ"פ צריכה שתספור ג' ימים הראשונים בנקיות לגמרי ובמקום עיגון בעיניו יום א' שתהיה נקי לגמרי לעפובא מלבד ממה שפסקה בטורה פאשר כתבתי בתשובתי כנלע"ד אם יספיקו אתנו מבעלי תריסין הגם שבש"ך י"ד סי' רמ"ב כ' באיסור דאורייתא לא מיקרי רבים פשאין מספיקים מטעם א' הא כבר חלק ע"ז בשו"ת ש"א סי' ס"ח והספיק לדעת רמ"א בח"מ א"כ בנ"ד אף אי נימא דלב"ח לפי פרושו בהר"ש נ"ד מקרי כדרך ראייה מ"מ הוא מתיר מטעם אחר שלא בשעת וסתה והספיק לדעתו בשו"ת א"ש וגם הט"ז שחולק על הרמ"א דלא תלינו במכה שלא בשעת וסתה אם אינה יודעת שמפכה מוציאה דם מ"מ בנ"ד התיר מטעם אחר דמיקרי שלא כדרך ראי' והספיק לדעתו תשובת פ"י ותשו' ש"י ותשו' גאונים בתראי וגם בתשו' חב"י כ' שהתירו הרבנים במכה פארפאל ודעת המחבר בש"ע סתום ודעת הרמ"א גמי סתומים

אָלָא שְׁהַשֵּׁי פָתַח דְּדַעְתּוֹ וְנִקְא בְּמִקּוּם שֵׁא"א לָהּ לְטַהַר לְבַעְלָהּ מ"מ הָא שְׁתַּק בְּנֵה"כ
בְּסִי קפ"ח וְלֹא הִשִּׁיג אִט"ז אֶלְמָא דְלֹא דְחִי לְפִירוּשׁוֹ לְגַמְרֵי וְגַם לְדַעַת הַב"י וְהַרְמ"א
דַּעַת הַרְשָׁב"א לְהַתִּיר בְּכ"ע אִפִּי בְּאִין לָהּ נֶסֶת אַף אֵת"ל דְּהַרְשָׁב"א מִיַּיְרֵי הֵיכָא שֵׁא"א
לָהּ לְהַטְהֵר מ"מ י"ל לְדַעְתּוֹ בְּיַשׁ לָהּ נֶסֶת עַכ"פ א"צ שְׁתַּדַּע שְׁמַכְתָּהּ מוֹצִיאָה דָם וְכַמ"ש
הַב"ח מְפַל הַלִּין טַעְמֵי הֵיךְ אֶפְשָׁר לְצַדֵּד לְהַקֵּל אַף עַדִּין צ"ע טוֹבָא מְאַיְמָתִי תַּדַּע שְׁתַּתְּחִיל
סְפִירוֹת ז"נ וְגַם מִנ"ל שְׁבַתוֹף ז"נ יְכוּלָה לְתַלוּת בְּמַכָּה דְלֹא מְצִינּוּ בִּיש"ס דְּתוּלָה בְּמַכָּה
אֶלָּא בְּתַחֲלַת רְאִיָּתָהּ וְכַמ"ל בְּסִי קצ"ד וּבְסִי קצ"ו וְכ"כ בְּסִי מְעִיל צְדָקָה בְּשֵׁם הַגָּאוֹן
ח"צ ע"ש סִי ס"ז וְכַמ"ש בְּד"מ סִי קצ"ו הִבִּיאוּ הַשֵּׁי"ף שָׁם וְתוֹ דְּאַנּוּ קִי"ל דְּבַעֲיָנּוּ
בְּדִיקָה א' וז' מִיַּמֵּי הַסְּפִירָה וְלַדַּעָה זֹו בְּעִינָן סְפוּרִים לְפָנֵינוּ דְּהֵינּוּ סְפוּרִים בְּרוּרִים וְנִדְּאִים
וְכַמוֹ שְׁהָאַרְכָּתִי בְּזֵה בְּסִי הַנ"ל וְטוֹב לְפָנֵי אֱלֹהִים יִמְלֹט מִזֵּה וּבְאַשְׁרֵי שְׁפַתְכִי הִלְזוּ גִיַע
תוֹף הַיָּמִים דְּשׁו"ד בַּה"ל פֶּסַח אֲזַכִּיר מְלֶתָא דְתַמְנִי לָן טוֹבָא עַל תְּשׁוּ' פ"י בַּחֲא"ח ס"ח
בְּגִדוֹן עֵנִיס מִי"ש שְׁנַתְעָרַב בְּאַחַר דַּק"ל שָׁם בְּתַשׁוּבַת דְּבָרֵי הָרֵא"ש אֶהְדְּדִי בְּמָה שְׁפַתְב
בַּפג"ה וְכ"ה וּמַתוֹף זֵה נִכְנָס לְדַחְוִיקִים וְהוֹצִיא דִּין חֲדָשׁ דְּחַתִּיקָה שְׁנַאֲסָרָה מְחַמַּת בְּלוּעָה
שְׁבַלְעָה מִשֵׁא"מ דְּבַטְלָה בְּרוּב.

וּלְפַעַנ"ד בַּמַּח"כ שְׁגָה בְּזֵה דְּוִדָּי חַתִּיקָה שְׁקַבְלָה טַעַם מִשֵׁא"מ א"ב בְּרוּב וְלֹא מְטַעַמִּי
אֶלָּא הַטַּעַם כַּמ"ש הַשֵּׁי"ף בִּי"ד סִי ס"ט סְקִנ"ז מְשׁוּם שְׁמָא יְבַשֵּׁל וַיִּתֵּן טַעַם וְאֵף הָרֵא"ש
אֵית לִיה לְהֵאֵי טַעְמָא כְּמַבְנֹאֵר בְּדְבָרָיו בַּפ' ג"ה וְכ"כ הַשֵּׁי"ף בְּשֵׁמוֹ סִי צ"ח סְק"ו וּמִשֵׁה
כ' הָרֵא"ש בַּפ' ג"ה דְּצָרִיף ס' וּמ"ש הָרֵא"ש בַּפ' כ"ה דְּבַטִּיל בְּרוּב שְׁאֵנִי הֵתֵם דְּמִיַּיְרֵי
שְׁכָבָר נִתְבַּשְׁלָה עִם הַחַתִּיקוֹת אַחֲרוֹת וְנִתְבַּטְלָה בְּסִי כְּמַבְנֹאֵר שָׁם לְהֵדְיָא אֶלָּא מְטַעַם חַנ"ג
הַחַתִּיקָה אֲסוּרָה וְא"כ תּוֹ לִיכָא לְמִיחַשׁ שְׁאֵם יְבַשֵּׁל כו' דְּהָא לִיכָא בְּחַתִּיקָה שׁוּם טַעַם
מִשֵׁא"מ וְל"מ לְדַעַת הָרֵא"ש שְׁכ' שָׁם בְּהֵדְיָא דְלַר"א ל"א אֶפְשָׁר לְסוּחְטוֹ אֲסוּר אֶלָּא
בְּב"ח וְע"כ ס"ל דְּהַרְוֹטָב מְבַלְבֵּל הַפֶּל וְלֹא נִשְׂאָר בְּחַתִּיקָה זֹו שׁוּם טַעַם מִשֵׁא"מ אֶלָּא
אִפִּי לְשִׁיטַת הַפּוֹסְקִים דַּס"ל אַף בְּשִׂאָר אִיסוּר אֶפְשָׁר לְסוּחְטוֹ אֲסוּר אִפִּי לְשִׁיטַת ר"א
לֹא מְטַעַם דְּחֵי"שִׁינְדִּנְשִׂאָר בְּחַתִּיקָה זֹו פְּדִי נ"ט אֶלָּא הַטַּעַם דְּכ"ש נִשְׂאָר בְּחַתִּיקָה זֹו וְכִינּוּן
שְׁהִיָּה עָלָיו שָׁם אִיסוּר לֹא פִקַּע אִיסוּרוֹ וְעֵינָן בְּשֵׁי"ף וְט"ז י"ד שָׁם מ"ש בְּשֵׁם מוֹהַרמ"ל
בְּבָצֵל שְׁחַתְכוּ בְּסִפִּין חוֹלְבָת וְעֵינָן בְּמ"א בַּח"ס סִי תַמ"ז בְּזִיתִים שְׁלֹא נִזְהָרוּ לְחַתְכוּ
בְּסִפִּין חֲדָשׁ וְנִתְבַּשְׁלוּ קוֹדֵם פֶּסַח יַע"ש וּבְזֵה תְּנוּחַ דַּעְתּוֹ רַעֲנָן.

וְע"ת אוֹחִיל וְאַצְפָּה קוֹדֵם חַג הַבַּע"ל לְהַתְעַלֵּס בְּאַמְרֵיו בְּחַג הַבַּע"ל הַק' אֶלְחַנָּן: אַח"ז
רְאִיתִי בְּתַשׁוּ' מְעִיל צְדָקָה שְׁכ' (בְּסִי ל"ד יַע"ש גַּם נָטָה שָׁם לְהַחְמִיר שְׁלֹא לְסַמְחָה עַל
רוֹפְאִים אִפִּי יִשְׂרָאֵלִים ע"ש) שְׁיַשׁ לּוֹמַר שְׁנִדּוֹן הַר"ש הֵיךְ גִּדּוֹן הַפֶּאֶרְפֶּאֶל וּמ"ש הָרֵא"ש
בְּעוֹבְדָא דְהַר"ש וְכַמִּין חַתִּיקוֹת בְּשִׁי' נוֹפְלִים צ"ל וְכַמִּין חַתִּיקָה בְּשִׁי' יַע"ש וְדְבָרָיו נְכוּנִים
מְאֹד אַף מֵאֵן סְפוּן לְחַלּוֹק עַל הַטּוֹר וְהֵרִי"ו שְׁלֹא הִבִּינוּ כֵּן וְכַמ"ש בְּסִי מְעִיל צְדָקָה עֲצָמוֹ
וְהַטּוֹב לְפָנֵי אֱלֹהִים יִמְלֹט מִזֵּה אַף בְּמִקּוּם עֵיגוֹן אִין בְּרִירָה וְקִנְשָׁה גִירוּשִׁין.

עוֹד כ' דְּשָׁבָר שְׁלַ בְּנֵי מַעֲיָם הַהוּנָה אֶצֶל נָשִׁים מְפָה כְּזוֹ אֵינָה מְוַחֲזָקַת בְּדָם וְכַה"ג כ' בְּסִי
פ"י וְכ' זָכַר לְדָבָר אִין מְחַזְקִין דָּם בְּכַנֵּי מַעֲיָם אַף רוֹפֵא א' אָמַר לִי שְׁעַם כ"ז מוֹצִיאָה דָּם
(וְגַם לְדַעַת הַר"ן הִבִּיאוּ ב"י בְּסִי ע"ה שְׁאַפְנִי בְּדַקִּין הַדְּבָר נִרְאָה לְעֵין שְׁיֹוצָא מֵהֵם דָּם
ע"י חַבּוּרָה אֶלָּא דְּאַנּוּ הֵכִי אֶמְרִינּוּ שְׁמַתוֹף שְׁדַמָּן מוֹעֵט א"צ מְלִיחָה יַע"ש) מְחַמַּת קְרִיעוֹת

הפריסה וְשׁוֹרְרֵיָי סוֹמְקֵי דְאִית בִּי גַם אָמַר לִי שְׁאֲפָשֶׁר לְהִבְחִין בֵּין שְׁכָר שֶׁל בְּנֵי מַעֲיִים וּבֵין נְפִילַת הַמְּקוֹר שְׁקוֹרִין פְּאַרְפָּאָל לְפִי שְׁשֹׁבֵר שֶׁל בְּנֵי מַעֲיִים מִכָּה זֶה תִּמְצָא תְּמִיד מִן הַצְּדָדִים אֲבָל נְפִילַת הַמְּקוֹר הוּא בְּאַמְצַע בֵּיה"ח וְגַם הַבְּנֵי מַעֲיִים הֵמָּה יְרֻקִים וְהַמְּקוֹר שֶׁהוּא הָאֵם הִיא אֲזַנְוָמָה ע"כ דְּבַרֵי הָרוּפָא: (ה) כְּמִין קְלִיפּוֹת.

דִּין זֶה מְעוֹבְדָא דְמִיָּתִי בְּגִמְרָא הוּא ר"פ הַמְּפָלַת דְגֵרְסִינּוּ הֵתָם מַעֲשֶׂה בְּאִשָּׁה אַחַת שֶׁהִיָּתָה מְפָלַת כְּמִין קְלִיפּוֹת אֲזַנְוָמוֹת וּבָאוּ וְשָׁאָלוּ אֶת אַבָּא וְאַבָּא שָׁאָל לְחַכְמִים וְנַחְכְמִים שְׁאָלוּ לְרוּפָאִים וְאָמְרוּ לָהֶם אִשָּׁה זֹאת מְכָה יֵשׁ לָהּ בְּתוֹךְ מַעֲיָ שְׁמַמְנָה מְפָלַת כְּמִין קְלִיפּוֹת תְּטִיל לְמִים אִם נְמוֹחוּ טְמֵאָה ע"כ וְהַק' הָרֵא"ש בְּתִשְׁבּוּבָה לְהַרְשָׁב"א ו"ל דְּלָמָּה אִם נְמוֹחוּ טְמֵאָה דְכִינּוּן דְאָמְרוּ הָרוּפָאִים שְׂיֵשׁ לָהּ מְכָה אֲמַאי לֹא תִלְיִנוּ הֵדָם בְּמְכָה ע"כ וּבִתְשׁוּ מוֹהֲרַמ"ל סִי קי"א כ' לְתַרְזַן שֶׁהַחֲכָמִים בִּיחְנוּ דְבַרֵי הָרוּפָאִים אִם הֵאָמַתְתָּ אִתָּם אוֹ לֹא וּלְפ"ז מוֹכַח דְלֹא סְמַכְיָנוּ בְּאִסּוּר זֶה עַל הָרוּפָאִים אִךְ י"ל דְהִיכָא דְאֲפָשֶׁר לְבְרוּרֵי מְבַרְרִין אֲבָל הִיכָא דְלֹא אֲפָשֶׁר מְהִימְנֵי וּבִתְשׁוּ ח"צ הַק' עַל פִּי מוֹהֲרַמ"ל דֹּא"כ לָמָּה הֵנוֹכְרוּ שְׁאֵלוֹת הָרוּפָאִים כִּלְלֵי אַחַר שֶׁלֹּא סְמַכּוּ עֲלֵיהֶם כִּלְלֵי אִךְ קו' זֶה אֵינָה אֵלָּא לְשִׁיטַת הַרְז"ה דס"ל דְאֲפִי בְּדָם יָבֵשׁ אִם לֹא נְמוֹחָה נְמִי טְהוֹרָה אֲבָל לְשִׁיטַת הָרֵאָב"ד דס"ל דְדוֹקָא הִיכָא דְצוּרְתָן מוֹכִיחַ עֲלֵיהֶּ וְא"ל בְּרִיָּה הוּא דְמַהְיֵי שְׂרִיָּה מַעַל"ע אֲבָל בְּחִתִּיכוֹת דָּם יָבֵשׁ לֹא מְהַיֵּי שְׂרִיָּה כִּינּוּן דְלִיכָא לְמִימַר דְבְּרִיָּה הוּא לְפ"ז שְׁפִיר נ"מ בְּדְבַרֵי הָרוּפָאִים דְאֵי לֹא דְאָמְרוּ שְׁכֵן הוּא צוּרַת בְּרִיָּה מְקַלְפּוֹת הַמְּכָה לֹא הִיָּה מְהַיֵּי שְׂרִיָּה מַעַל"ע אִךְ עֵתָה שְׁאָמְרוּ הָרוּפָאִים דְהוּא מְקַלְפּוֹת הַמְּכָה לְהַכִּי מְהַיֵּי שְׂרִיָּה מַעַל"ע דְכִינּוּן דְלֹא נְמוֹחָה בְּתוֹךְ מַעַל"ע מִסְתַּבֵּר לְמִיתְלֵי בְּמְכָה וְהַכִּי רְהִיטֵי שְׁמַעְתָּתָא הֵתָם דַּמְק' וּמִי אֵיכָא כַּה"ג יַע"ש (וְכֵן הוּא בְּהַדְיָא בִּירוּשְׁלַמִי דְפִירְקִין ע"ש וְכ"כ בַּס' כו"פ) אִךְ הָרֵא"ש לְשִׁיטַתוֹ אֲזַיִל דס"ל כְּשִׁיטַת הַרְז"ה וְלִדְיָדִיָּה לִיכָא לְמִימַר כְּתִי מוֹהֲר"א דֹּא"כ לָמָּה הֵנוֹכְרוּ כִּלְלֵי דְבַרֵי הָרוּפָאִים וְעַל מָה שְׁאָלוּ לָהֶם אַחַר שֶׁלֹּא הָיוּ רוֹצִים לְסַמְּנֵי עֲלֵיהֶם וּמַש"ה מַק' שְׁפִיר וַיֵּשׁ מְפָרְשִׁים דְהָא דְאָמַר בַּש"ס תְּטִיל לְמִים הֵן הֵן דְבַרֵי הָרוּפָאִים וְהוּא דוֹחֵק.

וְאִמ"ו הַגָּאוֹן בַּס' שַׁב"י כ' לְתַרְזַן דְוּנְדָאִי הִיכָא דְהָרוּפָאִים אָמְרוּ מִפְּחַ אֲוֹמְדָנוֹת וְהוֹכַחוֹת שְׂיֵשׁ לְאִשָּׁה מְכָה בְּגוּפָה נְאֻמָּנִים אֲבָל בְּעוֹבְדָא הַנְּאָמַר כָּאֵן לֹא הִיָּה לְהָרוּפָאִים שׁוּם הוֹכַחָה שְׂיֵשׁ לְאִשָּׁה שׁוּם מְכָה תוֹךְ גּוּפָה אֵלָּא מְשׁוּם דְאֵין דְרוּךְ שֶׁל אִשָּׁה לְהַפִּיל כְּמִין קְלִיפּוֹת וּשְׁעָרוֹת וְלֹא שֶׁהַחֲלִיטוּ בְּוֹדָאִי שְׂיֵשׁ לָהּ מְכָה וּמַש"ה אִם נְמוֹחוּ טְמֵאָה דְאֵז נִתְבַּרֵר שְׁאֵין לָהּ מְכָה וְכ"כ הַב"י בַּסִּי קצ"א וּלְפ"ז ל"ק קו' הָרֵא"ש: וְגַם לֹא קִשָּׁה אֲמַאי לֹא סְמַכּוּ עַל הָרוּפָאִים דז"א אַחַר שֶׁלֹּא אָמְרוּ הָרוּפָאִים כֵּן בְּבִירוּרֵי אֵלָּא מַחְמַת הַשִּׁינּוּי לְהַפִּיל עַנְיָנִים כְּאֵלָּה וְאֲפִתִּי י"ל דְדָם יָבֵשׁ הוּא מַש"ה הַנְּצָרְכוּ בְּדִיקָה וְכ"ז צְרִיכִין אָנוּ לֹאמַר לְשִׁיטַת הַרְז"ה וְהָרֵא"ש אֲבָל לְשִׁיטַת הָרֵאָב"ד בְּלֹא"ה לְק"מ וְכַמְש"ל וְכֵן מְבֹאָר בְּהִירוּשְׁלַמִי דְפִירְקִין וְכַמְש"ש הַש"ךְ וְאֲפִתִּי קִשִּׁי דָאֵם לֹא נְמוֹחוּ דְנִתְבַּרֵר הַדְּבָר שְׁמֵן הַמְּכָה הוּא בָּא א"כ אֲמַאי כְּתַב הָרֵשָׁב"א וּפְסַק הַמְּחַבֵּר לְקַמְּן סְעִיף ה' דָּאֵם יֵשׁ עֲלֵיהֶם שׁוּם לְחִלוּת דָּם טְמֵאָה וְכֵן הוּא בְּהַדְיָא בִּירוּשְׁלַמִי דְפִירְקִין וְאֲמַאי נִימָא כִּינּוּן דְלֹא נְמוֹחוּ וְנָדָא מִן הַמְּכָה בָּא שְׁאָף הֵדָם מִן הַמְּכָה הוּא וּמַש"ש בַּט"ז ס"ק ז' דְהִינּוּ טַעְמָא דְכִינּוּן דִּישׁ דָּם מוֹכַח דְגַם הִנְהוּ הֵם דָּם לִיתָא דְדִין זֶה הוּא מְהַרְשָׁב"א וְשֵׁם הַטַּעַם מְשׁוּם דְמְטַמָּא בַּכ"ש יַע"ש וְצ"ל דְכִינּוּן דְקְלִיפּוֹת מְגַלְדֵי הַמְּכָה הֵם וְאֵז כְּבָר נִתְרַפְּאָה הַמְּכָה וְאֵינָה מוֹצִיאָה דָּם אַח"כ מְצַאֲתִי שַׁכ"כ אִמ"ו הַגָּאוֹן בְּתִשְׁוֵי שַׁב"י וְעֵינּוּ בְּשׁוֹ"ת מַהֲרִי"ק סִי קנ"ט שַׁכ"ב בְּפִשְׁטוֹת דְמַשְׁמַע

מסוגל זה דסמכין על הרופאים הביאו הב"י לקמן סי' קצ"ט ע"ש: (ו) ואם מען בצפון.

נ"ל שמניח הקליפות על צפון וממען בצפון שפידו השני זו היא מיעוד ע"י הדחק: במשנה דר"פ המפלת איתא הכי המפלת כמין קליפה כמין שערה כמין עפר כמין יבחושין אדומים תטיל למים וכו' וכי הרשב"א בתה"ק סוף ש"ד כמין עפר ר"ל כמין דבר שהוא נפרד כעפר וכל הפוסקים הביאו המשנה כצורתה רק הטור בסי' זה השמיט כמין עפר ואחריו נמשך המחבר בש"ע פאן וצ"ע ובשלמא על הטור י"ל דס"ל דכ"ש הוא מן אינה דחשיב שהם ברירה ממש ואפ"ה בעי שריה מכ"ש כמין עפר דלאו ברירה ממש הוא וכמו שהק' בירושלמי התם ועפר ברירה הוא בתמיה ומשני אין אפי' עפר וכו' ע"ש אלמא דעפר לא דמיא כ"כ לברירה וכ"ש הוא מאינה דחשיב ואי דקשיא דה"ל לאשמעין דאפילו עפר שאינו דומה כ"כ לברירה דאפ"ה אם לא נימוח טהורה ז"א דאין זה חידוש דהא ס"ל לטהור דאפי' חתיכת דם ממש אם לא נימוח טהור ומה"ת יגרע כמין עפר בזה אבל המחבר שהביא דעת הרשב"א בסתם דל"מ בחתיכת דם שריה ושיטת הטור הביא בשם י"א קשה דלא ה"ל להשמיט כמין עפר דבזה מהני לכ"ע שריה מבני מוהר"מ ואין להקשות על הטור דלמה תני המתני' עפר הלא כ"ש הוא מאינה י"ל דלהכי נקט ליה לאשמעין דין זה דאפילו מידי דלא הוי צורת ברירה אפ"ה אם לא נימוח טהור דדם יבש אם לא נימוח טהור אבל הטור שכ' דין זה דדם יבש דטהור בהדיא לא הנה צריף לכתוב עפר וכנ"ל: (ז) באשה שיש לה נסת.

עיין ש"ף ובספר מנ"י כתב דהרמ"א קאי אמ"ש דאם בדקה ג"פ ולא נימוחו דא"צ בדיקה אהא כתב דמ"מ בשעת נסתה אינו מועיל מה שפדקה כפר שלש פעמים ולא נימוחו אלא צריף שתטיל גם עכשיו למים פיון שהוא בשעת נסתה לא תסמוך על בדיקה ראשונה עכ"ד ונראה מלשון הרמ"א דהא דמהני בדיקה ג"פ ולא נימוחו דוקא כשפדקה כל מה שראתה ולא נימוחו אבל ל"מ בדיקה במקצת מה שראתה וכן נראה מפסקי מהרא"י סי' מ"ז שכ' שם וז"ל ועוד דלא נראה כלל דתועיל אם לא נימוחו פולן עכ"ל הלשון מגומגם ונראה דט"ס יש שם וכצ"ל דתועיל אם לא נבדקו פולן וכדברי הרמ"א כצ"ל ובאמת צל"ע פיון דמקצת לא נימוחו הרי נתברר שהוא ממכה ואמאי לא נתלה גם השאר דממכה אתיא מן הסתם אע"ג דלא נבדקו וגם מדכ' הרמ"א בתחלת דבריו וה"ה אם נתמעכו קצתן משמע דוקא בידוע שנתמעכו הא מסתמא שלא נבדקו טהורה וצ"ע: (ח) וי"א שגם לזה צ"ב.

והוא דעת הר"ן והרא"ש ובב"י כ' שהרי"ו כ' שהתוס' הסכים לדעה זו ובתוס' שלפנינו אין זכר מזה אמנם בחדושי ש"ס כתבתי דמוכח פן מדבריהם בד"ה אבל דם דרכיף וא"ת והא ד"ג נמי קתני לקמן וכו' ועיין מהר"ש"א פנונתם ואי ס"ד דס"ל לתוספות פשיטת הרשב"א דהרשב"א שדוקא היכא דצורתו מוכיח דבריה הוא מהני שריה מעל"ע א"כ מאי מתרצים התוספות דהתם מיירי בדם נדה שנפל על הפגד כו' אפתי קשה במפלת חתיכה אדומה דקיי"ל דטמאה אע"פ שאינה נימוחה במעל"ע וא"כ הא איכא דם שלא נימוח במעל"ע ואמאי מהני הקא במעל"ע וא"ל דש"ה דאיכא צורת ברירה עליהן וכיון דרוב פעמים נימוח במעל"ע תלינן במצוי דמסתמא ברירה הוא משא"כ היכא דליכא

למיתלי בבריה ע"כ דדם הוא ונתקשה ביותר דא"כ מעיקרא לא מקשי מידי וה"ל לתרץ
דש"ה דצורתו מוכיח משא"כ במתני' דלקמן א"ו דס"ל להתוס' פשיטת הרנ"ה והרא"ש:
בתשובת ב"י סימן קכ"ז כתב דאשה שראתה קרטין ונאבדו בלא בדיקה אם נמוחו או
לאו דמותר מטעם ס"ס ספק אם הוא אדום או לאו ואת"ל שהיא אדום שמה לא היה
נמוח ואע"ג שהאשה אומרת שראתה קודם שנאבדה והיה אדום מ"מ פינון שיש מראה
אדום שהיא טהור אלא שאין אנו בקיאים חשוב ספקא וכמ"ש הרא"ש פ' כה"י ונ"ל
ובדורות הללו אין בקי לראות בדמים לשעון על חכמתו ולהפליא בין דם לדם ואפי'
בימי חכמי התלמוד היו מן החכמים נמנעים לראות דמים כ"ש האידנא שאין לטהר שום
דם ומראה אדמומית כו' א"כ בנ"ד הוי ס"ס וכו' ואף דהוי ספק חסרון ידיעה מפל מקום
הוי ס"ס תדע שהרי כתב הרמ"א דספק מן המקור ספק מן הצדדים הוי ס"ס אע"ג דהוי
ספק חסרון ידיעה ועוד דבתשובת מ"ב סימן נ' כתב דגבי ס"ס אינו מזיק חסרון ידיעה
והש"ך סי' ק"י חלק עליו ואין דבריו נראין וכו' עכ"ד ולשיטתו בלא"ה לק"מ מהא דספק
חסרון ידיעה שהרי הוכיח הט"ז בי"ד סימן צ"ח ס"ק ו' דדוקא היכא דיש חסרון ידיעה
ליחידים אבל לאחרים יוכל להתברר הוא דלא מיקרי ספק אבל היכא דהוי חסרון ידיעה
לכל הדור לא מיקרי חסרון ידיעה ונכנס בגדר הספק ואם כן בנ"ד שאפילו בימי חכמי
התלמוד נתמעט הבקיאיות ובדורנו אין הפרה משום אדם להפליא בין דם לדם אם כן
נכנס לגדר הספיקות אף מ"ש דהוי ס"ס אם יש לו מראה טמא או לאו את"ל שהיה לו
מראה טמא שמה לא נמוח לע"ד אין זה ס"ס דהכל משם אחד הוא ולא הוי אלא חד
ספקא אם הוא ד"נ או לאו דהספק הראשון אם היה לו מראה טמא או לאו ואם כן הך
ספקא הוא אי הוי ד"נ או לאו וגם בספק שמה נמוח או לאו נמי הך שם הוא דאי לא
נמוח אמרינן דאין זה ד"נ אלא בריה הוא וכמ"ש הש"ך בסימן קפ"ז ס"ק כ"ב וכאן אין
הספק האחרון מתיר יותר מן הראשון ולא שייך התירוץ שכתבתי לעיל בשם הגאון מהו'
צ"ה זצ"ל אקו' הש"ך בסימן קפ"ו (ואחר זה ראיתי שאפשר לומר גם כן תי' הנ"ל
ומיהו תי' הגאון צ"ע לדינא לדין דלית לן טהרות) גם מה שהיא עושה לספק אם יש לו
מראה טומאה או לאו תלי' בפלוגתא דהראב"ד בס' בעל הנפש והרנ"ה ז"ל בהשגותיו
דהראב"ד ס"ל דרוב דמים טמאה ותלינן מן הסתם שהוא דם טמא ואפילו לקולא תלינן
שהוא דם טמא מפל שכן להחמיר דתלינן בדם טמא ומביא ראיה מהא דאמרינן במכילתין
דף כ"א גבי קשתה ב' ולשלישי הפילה וא"י מה הפילה כו' דר"י ס"ל א"א לפתיחת
הקבר בלא דם מש"ה אית ליה מביאה קרבן ונאכל ואמאי מביאה קרבן ונאכל דאע"ג
דס"ל א"א לפתיחת הקבר בלא דם מ"מ מאן נימא לן דהיה דם טמא דלמא דם טהור הוא
א"ו דאזלינן בתר רוב דמים באשה שהוא דם טמא והרנ"ה חלק עליו וכתב שאין ראית
הראב"ד ראיה דכי אמרינן א"א לפה"ק בלא דם דם טמא קאמרינן וע"ש שמביא ראיות
להיפך דלא אמרינן רוב דם באשה ד"ט הוא וא"כ לדעת הראב"ד אין להכניס זה בגדר
הספק דדלמא דם טהור הוא פינון דרוב דמים טמאים באשה אזלינן בתר רובא וכמ"ש
הש"ך בי"ד סימן נ"ג ס"ק י"ד בשם הב"ח וז"ל כל מאי דמכשירין מטעם ס"ס היינו
היכא דאיסור והיתר שוין אבל היכא דאיכא למיתלי באיסור טפי מבהיתר תלינן לחומרא
אבל לדעת הרנ"ה מקרי שפיר ספקא: ומיהו מאי שמביא הרנ"ה ז"ל ראיה לדבריו מדלא
מנה רבי יוחנן הך דרוב דמים טמאים באשה באותן מקומות שהלכו חכמים אחר הרוב

א"ו דאין זה רנבא ע"ש אפשר לךחות למ"ש התוספות במכילתין דף י"ח ע"ב ד"ה למעט רנבא כו' דלא מנה רבי יוחנן אלא מאי דלא הוי רנב גמור אבל מה שהוה רנב גמור לא מנה ולפ"ז יש לומר דמש"ה לא מנה ר"י להא דרנב דמים באשה טמאים לפי שהוה רנב גמור לשיטת הרמב"ד ז"ל וגם שאר ראיות שהביא הרנ"ה ז"ל יש לךחות יע"ש וא"ל אע"ג דרנב דמים באשה טמאים היינו היכא דחזי' פדרה שרגילות לראות משא"כ היכא דחזי' קרטין קרטין שאין דרה הנשים לראות פן לא אמרינו דתלינו ברנבא וכה"ג פתב שם בתשובה הנ"ל על ענין אחר ז"א דהא בר"פ המפלת סבר ר"י לאוקמא פלוגתא דר"י ורנבן בהמפלת חתיכה דמיגרי בשהפילה וא"י מה הפילה דר"י סבר זיל פתר רנב חתיכות ורנב חתיכות של ד' מיני דמים ורנבן פליגי עליה וס"ל דלא אמרינו ר"ח של ד' מיני דמים ולבסוף איתותב רבי יוחנן ומוקמינו ליה בפלוגתא אחריתא עכ"פ חזינן דס"ל לר"י אליבא דר"י דאזלינו פתר רנבא אפילו במפלת חתיכה שאין רגילות לראות בכף ואפילו הכי אמרינו זיל פתר רנב ואע"ג דרנבן פליגי עליה מ"מ כ"ז למאי דס"ד אבל למאי דמסקינן ומוקמינן ליה בפלוגתא אחריתא י"ל דכ"ע ס"ל דאפילו בא"י מאי הפילה דאמרינו רנב חתיכות מד' מיני דמים ואע"ג דא"ל נמי איפכא דלמסקנא לכ"ע לא אמרינו רנב חתיכות של ד' מיני דמים מ"מ אין זה מוכרח ומנ"ל להקל אף פבר פתבתי לעיל בסימן קפ"ג דדברי הש"ך אינו מוכרחים והבאתי ראיה מתוס' ומהריב"ש דהוי ס"ס אפילו היכא דאיכא למיתלי באיסור טפי יע"ש ועכ"ז אין זה ס"ס משום דהוי הפל משם אחד אם ד"נ הוא או לאו וכמש"ל ועיין מ"ש סימן קפ"ז מיהו בתוס' דף ס"ב ד"ה הטבילו ועשו ע"ג טהרות נראה מדבריהם דכה"ג ס"ס הוא דהא ספק צבע וספק דם מעלמא נמי שם אחד הוא ועיין ס"ס ק"ץ מ"ש בזה: ואגב ראיתי להזכיר מ"ש בס' תב"ש ב"ד סימן ל"ח לענין ריאה שיש לה מראה שחורה אף שאינה שחורה כדיו שיש להקל דאע"ג דגבי גדה אמרינו פל מראה שחורה אסורה דאנו לא בקיאים היינו משום דאיסור פרת ותו דלפעמים מסור הוא לנשים רק היכא דשחור הוא פנפת יש להחמיר אבל בדיקה מנה יש להקל עכ"ד מה שכתב לחלק בין איסור פרת לאיסור לאו עיין בתה"ד סימן ר"ן שכתב להוכיח מסוגיא דמס' יבמות דאין לחלק בזה ומ"ש דשאני ד"נ דהחמירו משום דלפעמים אסור לנשים הא ליתא דמעולם לא היתה הוראה זו מסורה לנשים רק לחכמים הבקיאים ומשום שנתמעט הלכות החמירו שלא לפלא בין דם לדם אפילו לחכמים וכמ"ש הרא"ש ז"ל בפ' כה"י וכ"כ בתשובת ח"צ סימן מ"ו וז"ל ועל פיוצא בזו נאמר עדות מסורה לב"ד ואין בנות ישראל מורות לעצמן אלא לחכם עכ"ל: קפט (א) לשעות ולא לזמנים.

דין זה הוא מהרמב"ד בס' בעה"נ וז"ל שאם קבעה וסת בשעה מיוחדת כגון שכל פעם שהיא רואה אינה רואה אלא באותה שעה ביום או בלילה כמו בחצי היום או בחצי הלילה אלא שאין לה יום קבוע לראייתה מש"ה תמיד היא חוששת לאותה שעה בכל יום או בכל לילה וכן הבין הרנ"ה בהשגות וכן מוכח מן הראיה שהביא ממתני' דפ' האשה ועוד הביא ראיה לדיון זה מהא דאי' פ' התינוקת שהיא אתתא דכל דהוה סלקא מטבילת מצנה הוי חזינא דמא ואתא לקמיה דר"י וא"ל שמה דימת עירך עלתה בך לכי והפעלי ע"ג הנדה והא התם בין שהנה לה וסת בין שלא הנה לה יום טבילתה לא הנה יום קבוע פעמים מקדמת ופעמים מאחרת וביום טבילתה ה"ל שעת קבוע שפכל עת

שְׁהִיְתָה נִכְנָסֶת לְעִיר וְחִבְרוֹתֶיהָ מְרַגְּשׁוֹת בָּהּ הֵיטָה רוֹאָה וְאֵפ"כ לֹא חָשׂ ר"י בָּהּ אֶלָּא לְשַׁעֲתָה בְּלִבָּד דְּהֵינּוּ שְׁעַת פְּנִיסָתָהּ לְעִיר אֲבָל קוֹדֵם פְּנִיסָה לְעִיר הִתִּירָה ש"מ שְׂאֵם קִבְעָה וְסֵת לְשַׁעוֹת וְלֹא קִבְעָה וְסֵת לְיָמִים אֵינָה חוֹשֶׁשֶׁת אֶלָּא לְשַׁעֲתָה בְּלִבָּד עַכ"ל וְק"ל דְּמֵאֵי רְאִיָּה אֵיכָּא מִהֶתֵּם דַּש"ה דְּדִימַת עִירָה גְּרָמָה וְהוּי פְּנִיסַת הַקְּפִיצָה וְאֶכִּילוֹת שׁוּם וְאֶפִּילוּ אֵי גִימָא דְדָמִי לְנֶסֶת דְּפִיְהוּק נְמִי אֵינָה חוֹשֶׁשֶׁת אֶלָּא לְשַׁעֲתָה וְלֹא קוֹדֵם הַנֶּסֶת וְכַמְבֹּאֵר בְּסִימָן זֶה וְכ"כ הֶרְז"ה וְהֶרְמֵב"ן וְהֶר"ן בְּחֻדוֹשִׁים אֲבָל הַנֶּסֶת הַקְּבֹוע לְשַׁעָה בְּלֹא שׁוּם מְקָרִים שְׂאִירַע בְּגוּפָה י"ל דְּאֶסוּרָה כָּל הַיּוֹם וְנִרְאָה דַּס"ל לְהֶרְאָב"ד ז"ל מְדַקְאֵמֵר ר"י שְׂמָא דְיִמַת עִירָה עֲלֵתָה בְּהַ מוֹכַח דְּלֹא קִים לִיה לר"י דְּדִימַת עִירָה גְּרָמָה אֶלָּא מְסַפְקָא לִיה מְדַקְאֵמֵר שְׂמָא וְכו' וְקָשְׂיָא אִיךָ הַקָּיִל ר"י מְסַפֵּק וְאֶפִּילוּ אֵי גִימָא דְנֶסֶתוֹת מְדַרְבְּנֵן לֹא הֵיָה לוֹ לְהַקָּל מְסַפְקָא לְכַתְחֻלָּה וְכַמְש"ל סְעִיף ז' ע"ש א"ו צ"ל שְׁהִיָּה לָהּ שְׁעָה קְבֹוע אֵימְתִי שְׁהִיְתָה נִכְנָסֶת לְעִיר וְכִיּוֹן שְׁלֹא הֵיָה לָהּ יוֹם קְבֹוע לֹא נֶאֱסָרָה אֶלָּא לְשַׁעֲתָה אֲבָל אֵי לֹא הֵיָה לָהּ שְׁעָה קְבֹוע הֵיטָה אֶסוּרָה כָּל אוֹתָהּ עוֹנָה דְדִלְקָמָא הַטְּבִילָה גְּרָמָה אֲבָל כְּשִׁרְאָתָה בְּשַׁעָה קְבֹוע אֶפִּילוּ אֵי גִימָא דְטְבִילָה גְּרָמָה מ"מ פִּיּוֹן דְתַמִּיד הֵיטָה חֲזִיָּא בְּשַׁעָה מִיּוֹחֲדַת שְׂרִיָּא מְקוֹדֵם לְכֹן פִּיּוֹן דְאִין לָהּ יוֹם קְבֹוע לְכָף וּמִש"ה שְׂרִיָּא ר"י: וּמִכָּאֵן רְאִיָּה לַמ"ש בַּש"ע ס' קפ"ז דְאֶשְׂהָ שְׂרִיָּא פ"א בְּלִיל טְבִילָתָהּ שְׂצָרִיכָה לְפָרוֹשׁ מִבְּעֻלָּה לִיל טְבִילָה אַחֲרַת דְכִיּוֹן שְׂאִין לָהּ שְׁעָה קְבֹוע אֶסוּרָה כָּל הָעוֹנָה וְכ"נ מְחֻדוֹשִׁי הֶרְמֵב"ן שְׁכ' וְז"ל וְה"ק לָהּ לָאו טְבִילָה גְּרָמָה לָהּ דְתִימְסָרִי אֶלָּא דְיִמַת עִירָה גְּרָמָה לָהּ וּמִתְרַת אַת ע"ג הַנֶּהָר עַכ"ל מְשַׁמַּע דְאֵי הוּי טְבִילָה גְּרָמָה הֵיטָה אֶסוּרָה אַע"פ שְׁלֹא הֵיָה לָהּ יוֹם קְבֹוע לְכָף וְכַמְש"ל אִיךָ אֵינן זֶה רְאִיָּה מְשׁוּם דִּי"ל דְטְבִילָה הוּי כְּמוֹ קְפִיצָה וּבְעֵינֵן דְנֹקָא שְׁהִיָּהּ יוֹם קְבֹוע פִּיּוֹן דְמַחְמַת אֲנֹס הוּא וּמ"מ שְׂאִי הֶתֵּם שְׂאִירַע לָהּ כֹּן הַרְבֵּה פְּעֻמִּים דְכָל אֵימַת דְהוּא סְלִקָא מְטְבִילַת מְצוּנָה הוּא חֲזִיָּא דְמִים וְא"כ אֶפִּי אֵי גִימָא דְדְמִיָּא לְקְפִיצוֹת מ"מ הָא קִי"ל בְּקְפִיצוֹת גּוּפָה אִם אִירַע לָהּ כֹּן ג"פ דְחוֹשֶׁשֶׁת מִיהוּ אֲבָל מְשׁוּם פ"א י"ל דְאֵינָה חוֹשֶׁשֶׁת כְּמוֹ בְּנֶסֶת הַקְּפִיצוֹת וְע"ל סְעִיף י"ז מ"ש.

וּמ"ש הֶרְאָב"ד דְנֶסֶת הַנֶּהָר נֶעְקָר בְּשַׁעָה א' נִרְאָה דַּס"ל דְנֶסֶת הַקְּבֹוע לְשַׁעוֹת וְלֹא לְיָמִים דְמִיָּא לְנֶסֶת הַקְּפִיצוֹת שְׂאִינוּ נִקְבַּע אֶלָּא לְיָמִים קְבֹועִים וְאַפ"ה כָּל שְׂרִיָּא כֹּן ג"פ חוֹשֶׁשֶׁת לָהּ פ"א וְנֶעְקָר בַּפ"א וְכַה"ג בְּנֶסֶת הַשַּׁעוֹת וְעֵינֵן מ"ש לְקַמְן בְּזָה: (ב) פִּיּוֹן שְׁעָרָה עוֹנָתָה.

מ"ש בַּט"ז ס"ק ה' דְבְרִיּוֹ תְמוֹהִים דַּא"כ אִיךָ כ' הַמְּחַבֵּר נְעוֹנָה בִּינוּנִית שְׁהִיא לְלִמָּ"ד יוֹם כו' בְּמֵאֵי מִיָּרִי אֵי שְׁהִיָּה לָהּ וְסֵת קְבֹוע אֶלָּא שְׁשִׁינָתָה עַכְשָׁיו בְּנֶסֶת חֲדָשָׁה וְלֹא קִבְעָה א"כ א"צ לְחוֹשׁ לְעוֹנָה בִּינוּנִית א"ו דְאִין לָהּ וְסֵת פְּלִל וְהֶדְרָא הַקו' לְזוֹכְתָא דְבִלֵּא"ה צָרִיכָה בְּדִיקָה לְפַמ"ש בַּסִּי קפ"ו וְכַה"ג הַקְּשִׁיטִי לְעִיל עַל הַט"ז בַּסִּי קפ"ד מִיהוּ שְׁם כְּתָבְתִי יָשׁוּב לְדְבָרִי אִיךָ לַמ"ש כָּאֵן לֹא שְׁיִיךָ הַיָּשׁוּב שְׁכַתְבִּתִּי לְעִיל וְעֵינֵן בַּש"ף בְּנֶק"ה בַּמ"ש בְּזָה וְגַם דְבָרִי דְחוֹקִים: (ג) וְנִרְאָתָה שְׁנִי לְסוּף ל'.

כ' בַּש"ף ס"ק ט' וְה"ה דְלִגְהָ לְמַפְרַע וְכו' וְכ"מ בַּתוֹס' פ"ק דְנֶגְדָה דְף י' ע"ב ד"ה פִּיחְתָה כו' עַכ"ל וְדְבָרִי תְמוֹהִים שְׂאִין מְדַבְרֵי תוֹס' שׁוּם רְאִיָּה שְׁהַתוֹס' לֹא כְּתָבוּ דְבָרִיהֶם רַק עַל הוֹתִירָה וְנִרְאָה לְיִישָׁב שְׁהוֹכְחָתוּ מִדְכ' תוֹס' וְז"ל פִּירֵשׁ"י כְּגוֹן כו' לָאו דְוּוֹקָא בְּעֵינֵן זֶה וְכו' עַכ"ל וְכַוּוֹנָתָם דְמִיָּרִי שְׁלֹא הַשְׁוֵה דִּילוּגָה בְּעֵינֵן דְלֹא קִבְעָה וְסֵת וְאֵי ס"ד דְבְּפִיחְתָה לֹא קִבְעָה וְסֵת אֶפִּי הַשְׁוֵה לַפ"ז פְּחֻתָה מִיָּרִי אֶפִּי שְׁהַשְׁוֵה דְלוּגָה אֲבָל הוֹתִירָה

ע"כ דלא מיירי בענין שהשנה וא"כ לא הוי הותירה דומיא דפחתה דנה מיירי אפי' בהשנה נזה לא מיירי אלא בשלא השנה ומזה הוכיח הש"ך דגם בפחתה קבעה נסת בהשנה והשפא פולה בתדא גוונא מיירי בלא השנה ראיתה הו בפחתה והו בהותירה כנלע"ד ליישב דבריו ובס' בעה"נ מבואר להדיא פדברי הש"ך יע"ש: (ד) פיצד ראטה ג"פ בא' בשבת.

כ' הש"ך בשם הב"ח דמיירי שהיו הפלגות שנים ביניהם יע"ש וכ"כ בס' מנ"י ונ"ל ואין להקשות דא"כ מאי איצטריף לאשמעין כו' ת"ל דהא איפא נסת הפלגות שוין י"ל דאי משום נסת הפלגה הנה צריף ד' ראיות משא"כ אי נקבע לימי השבוע א"צ אלא ג' ראיות עכ"ל ועוד נ"מ טובא דבנסת הקבוע ליום השבוע אף אם ראטה בנתיים פ"א שלא באותו יום מ"מ לא בטלה הנסת בכף פדלקמן גבי נסת החדש וצריכה לחוש לאותו יום משא"כ בהפלגה פשראטה בנתיים בטלה הפלגה ראשונה וא"צ לחוש להפלגה אלא מראיה אחרונה וכן אם עברה יום הפלגה ולא ראטה א"צ לחוש להפלגה עד שתחזור ותראה משא"כ ביום הקבוע ליום ידוע אע"פ שעברה אותו יום ולא ראטה צריכה לחוש לימים הבאים כ"ז שלא נעקר ג"פ וכן נ"מ בעברו עליה ג' עונות ולא ראטה דבנסת הפלגה א"א לה לחזור לקביעות הראשון עד שתראה ב"פ פהפלגה שהיתה למודה לראות בו משא"כ בנסת ליום הקבוע דבראיה א' שתראה באותו יום שהיתה למודה לראות הדרה לקביעות הראשון וכדאי לקמן: והנה דין זה שאשה קובעת נסת לימי השבוע כתבו הרשב"א בשם חכמי הצרפתים ז"ל ולמדו בן מהא דאמר ר"א בפ"ק פגון דקפץ בחד בשבא וקפץ בחד בשבא וילחד בשבא אחרוני חזאי בלא קפיצה אלמא דלימי השבוע נקבע הנסת בג"פ עכ"ל ור"ל דאי מיירי בהפלגה ה"ל למנקט ד"פ חד בשבא מיהו מהתם לא מוכח אלא דקבעה נסת לימי השבוע בימים שוין מ"מ לא מוכח מהתם דקבעה נסת לימי השבוע אפי' לימים שאינן שוין דהיינו בדילוג אלא שהטור והמחבר הוסיפו מסברא דה"ה לימים שאינן שוין נמי קבעה נסת דדמי לקביעות הנסת בימי החדש וכי היכי דהתם קבעה נסת בדילוג הו להבא או למפרע כן נמי בקביעות נסת לימי השבוע אלא דקשיא טובא לפ"ז איף כ' הטור והמחבר לעיל בסעף ב' וז"ל פיצד קובעתו פגון שראטה ד"פ וביניהם ג' זמנים שוין פגון שראטה היום ולבסוף כ' יום פ"א וכו' דהא אם ראטה דרף משל ראיה ראשונה ביום א' נאח"פ לבסוף עשרים מראיה זו תחול הראיה ב' ביום שבת והראיה ג' תחול ביום ו' א"כ הרי קבעה בג' ראיות לימי השבוע בדילוג למפרע אליבא דרב ולמה צריף ד' ראיות בג' ראיות סגיא וכמ"ש הש"ך ס"ק ט' אפי' אי נימא דמ"ש ולבסוף ד' ראטה היינו עם מי הראיה נמי קשה דהא אם ראטה ד"מ ביום א' ולאחר זה ביום כ' עם יום הראיה תחול הראיה ב' ביום ו' נאח"פ הראיה ג' ביום כ' תחול ביום ד' שהוא נמי הפלגת ב' ימים ולרב קבעה נסת בג' ראיות כמו בנסת החדש ואיף סתם הטור והמחבר פאן דבעינו דוקא ד' ראיות נאפשר ליישב דודאי היכא דיש לפנינו ב' מיני נסתות הא הוא נסת השנה והשני הוא נסת הדילוג טפי איפא למיתלי ולומר דנסתות השנה: היא עיקר דהא מה"ט אמרינן דלנסתות הדילוג אינה חוששת עד שתקבענו וע"כ משום דלא שכיחי שתקבע האשה לנסתה בדילוג וה"ה היכא דאיפא למיתלי בהפלגה לא תלינן דהיום גורם וכ"ה להדיא בתה"א דף קס"ט ע"א גבי ראטה ט"ו לחדש זה י"ו לחדש זה י"ז לחדש זה וז"ל הלכך זו שדלגה פינון שאין בראיתה צד השנה לא בדילוג שנה ולא

בהפלגות שוות אַמְרִינֵן לִימֵי הַחֲדָשׁ הִיא קוֹבַעַת וְלֹא בְּהַשְׁוֹנָא אֲלֵא בְּדִילוּג עַכ"ל אֶלְמָא הִיכָא דַּא"ל דְּנֹסַת הַשְּׁנָה הוּא אוֹ לְדִילוּג בְּהַפְלָגָה אַמְרִינֵן דְּלֵא לְיוֹם יָדוּעַ נְתַפְוֹנָה כ"א לְנֹסַת הַשְּׁנָה אוֹ לְדִילוּג בְּהַפְלָגָה וַא"כ ה"נ בְּרֵאֲתָה מִן כ' לַכ' אַע"ג דְּלְדִילוּג קְבָעָה נֹסַת אֶלְיָבָא דְרַב מ"מ פִּינֹן שְׁאִין לְנוּ הוֹכְחָה דְּלְדִילוּג הַיּוֹם נְתַפְוֹנָה אַמְרִינֵן דְּלְנֹסַת הַפְּלָגָה נְתַפְוֹנָה וְנ"מ דְּאַחַר שְׁקָבָעָה בַּד"פ לְהַפְלָגָה שְׁנָה תוֹ א"צ לְחוּשׁ דְּשְׂמָא לְדִילוּג הַיּוֹם קְבָעָה וַא"כ אִם רֵאֲתָה בֵּינְתֵימָן בְּטָלָה הַפְּלָגָתָה מִשָּׂא"כ אִם קְבָעָה לְיוֹם יָדוּעַ דְּאֵז לֹא נְתַבְטַל הַנֹּסַת בְּמָה שְׁרֵאֲתָה בֵּינְתֵימָן וְכַה"ג רֵאֲתִי בַּס' כו"פ שְׁנַדְפַּס מְחַדָּשׁ וְכ"ש הִיכָא דְּאִיפָא תַרְתִּי וְנָה פְּשׁוּט: (ה) וּמִיָּהוּ אִם הִיָּה לָהּ נֹסַת.

עֵינֵן ש"ף ס"ק ח' מ"ש וְעֵינֵן בְּתוֹס' פ"ק דְּנִגְדָה דְּף ט' ע"ב ד"ה פְּחַתָּה דוּק הֵיטֵב עַכ"ל וּלְפִי שְׁדַבְרֵי תוֹסְפוֹת סְתוּמִים וְצָרִיכִים בְּיָאוּר וְכָף נ"ל בְּיָאוּר לְדַבְרֵי תוֹס' דְּכָף הוּא דְלִמְאֵי דַס"ל בְּקוֹשְׁיֵיתִיָּה דְבָהָא פְּלִיגֵי רַב וְשְׂמוּאֵל דְרַב ס"ל דְבַג' רֵאֲיוֹת קְבָעָה נֹסַת לְדִילוּג אִפִּי' הִיכָא דְאִין רֵאֲיָה א' נִיכָר בִּימֵי הַחֲדָשׁ וְאַהָא פְּלִיג שְׂמוּאֵל וְס"ל דְּלֵא קְבָעָה נֹסַת לְדִילוּג אֲלֵא בַּד' רֵאֲיוֹת וְכַגוֹן שְׁרֵאֲתָה הַיּוֹם וְלְבַסּוּף לְמ"ד וְל"א וְל"ב דְּאִיפָא אַרְבַּע רֵאֲיוֹת וְכֵן דַּעַת הָרֵא"ה בַּב"ה דְלְרַב סְגִיָּא בַּג' רֵאֲיוֹת וְלְשְׂמוּאֵל דְּסְגִיָּא בַּד' רֵאֲיוֹת אִפִּי' הִיכָא דְלֵא רֵאֲתָה בִּימֵי הַחֲדָשׁ נִיכָרִים יַע"ש וְאַהָא קָשָׁה לְהוּ אִפִּירֵשׁ"י דְלֵא אֲתֵיָּא לֹא פְּרַב וְלֹא פְּשְׂמוּאֵל דְּהָא הֵכָא אִיפָא ד' רֵאֲיוֹת דְּהֵינְנוּ עִם הָרֵאֲיָה שְׁרֵאֲתָה קוֹנְדָם שְׁפָסְקָה מְלַרְאוֹת בְּעוֹנַת גְּדוּלִים דְּוֹנְדָאי מְתַחֲשָׁב בְּהֵדְיָא דְאִי לֹא מְתַחֲשָׁב בְּהֵדְיָא א"כ אִפִּי' פִּינֹנָה נְמִי לִיפָא ג' הַפְּלָגוֹת בֵּינֵיהוּ וַא"כ לַכ"ע קְבָעָה נֹסַת וְע"ז כ' מִיָּהוּ לְמֵאֵי דַפִּי' הֵתָם דְּדוֹקָא לְרוּאָה בְּדִילוּג לִימֵי הַחֲדָשׁ וְכו' דְּאֵז אַף רֵאֲיָה א' נִיכָר לִימֵי הַחֲדָשׁ וְגַם שְׂמוּאֵל מוֹדָה דְּרוּאָה לִימֵי הַחֲדָשׁ נִיכָר הָרֵאֲיָה הָרֵאֲשׁוּנָה אֲלֵא דַס"ל דְּאַפִּי' הֵכִי ל"מ פִּינֹן דְּלֵאוּ בְּדִילוּג חֲזִיָּא וַא"כ אִם לֹא רֵאֲתָה לִימֵי הַחֲדָשׁ אֲלֵא בַּכַּה"ג שְׁרֵאֲתָה הַיּוֹם וְאַח"פ לְסוּף לְמ"ד וְכו' לְרַב סְגִיָּא בַּד' רֵאֲיוֹת אֲבָל לְשְׂמוּאֵל בְּעֵי ה' רֵאֲיוֹת דְּהַפְּלָגָה רֵאֲשׁוּנָה לֹא מְתַחֲשָׁב בְּהֵדְיָהוּ פִּינֹן דְּלֵאוּ בְּדִילוּג חֲזִיָּא מְעַתָּה נִיחָא פִּירֵשׁ"י דְּהֵכָא אֶלְיָבָא דְּשְׂמוּאֵל דְּלְדִינְיָה לֹא קְבָעָה נֹסַת דְּהֵכָא לִיכָא ה' רֵאֲיוֹת דְּהַפְּלָגָה אַחְרוּנָה שְׁהַפְּלִיגָה קוֹנְדָם שְׁפָסְקָה מְלַרְאוֹת הָרֵאֲיָה א' שְׁלֹאוֹתָה הַפְּלָגָה לֹא מְתַחֲשָׁב בְּהֵדְיָא פִּינֹן דְּאִינָה שְׁנָה לְדִילוּג שְׁלֹשׁ עוֹנוֹת וּמְעַתָּה תְּבִין דְּבָרֵי הַשְּׁ"ף שְׁהוֹכִיחַ דְּאַפִּי' בְּלַמּוּדָה צָרִיף שְׁיִהְיֶה שְׁנָה לְדִילוּג שְׂאֲחַרְיָה וְנָה פְּוֹנְתוֹ ג"כ בַּס"ק ס"ח: הַרְמַב"ם ז"ל פָּסַק דַּאֲע"ג דְּשִׁנְתָּה מִן ט"ו לִי"ו וְאַח"כ לִי"ז וְלִי"ח צָרִיכָה לְחוּשׁ מְכָאן וְאִילָף לִי"ח שְׂמָא תַקְבַּע נֹסַת לִי"ח וְהַש"ע הַשְּׂמִיט לְדַעַתוֹ: (ו) וַיֵּשׁ לְחוּשׁ לְדַבְרֵיהֶם לְהַחְמִיר.

כ' הַב"ח דְּהֵינְנוּ לְחוּשׁ לְחוּמְרָא זָה וְנָה הֵבִיאוּ הַשְּׁ"ף ס"ק י"ט מְזָה מוֹכַח דַּאֲע"ג דְּקִי"ל דְּנֹסְתוֹת דְּרַבְּנֵן לֹא אֲזַלִּינֵן מְסַפְקָא לְהַקְלִי וּבְזָה נִיחָא לַמ"ש לְעֵיל בְּרִישׁ הַסִּימָן דְּק' לִיָּה לְהָרֵאֲב"ד ז"ל דְּכִינֹן דַּאֲר"י שְׂמָא דִּימַת עִירָף עֲלָתָה בְּדָ מְדַקְאֲמַר שְׂמָא אֶלְמָא דְּלֵא פְּסִיקָא לִיָּה הָף מְלַתָּא שְׁלֵא הִיָּה לוֹ לְהַקְלִי מְסַפְקָא אַע"ג דְּנֹסְתוֹת דְּרַבְּנֵן: (ז) רֵאֲתָה בַּא' בְּנִיסָן.

עֵינֵן ט"ז ס"ק י"א וְהַשְּׁ"ף בְּנִקָּה"כ הַשִּׁיג עָלָיו וּבִלֵּא"ה הוּא סוּתֵר דְּבָרֵי עֲצָמוֹ לַמ"ש בַּס"ק י"ב: (ח) קְבָעָה לָהּ נֹסַת. כ' הַשְּׁ"ף בַּס"ק כ"ב וְז"ל וְכ"כ הָרֵאֲב"ד בַּס' בַּעַה"נ בְּהֵדְיָא מְבִיאוּ ב"י דְּזָהוּ הֵנִי פְּנֹסַת הַסִּירוּג דְּסְגִיָּא כו' הוּא ט"ס וְצ"ל דְּזָהוּ פְּנֹסַת הַסִּדּוּר וְכ"כ בַּס' בַּעַה"נ אוֹ צ"ל פְּנֹסַת הַשְּׁנָה: (ט) לֹא קְבָעָה נֹסַת.

כ' הש"ף בס"ק כ"ג אפי' להיש מחמירין דבסעיף ז' וכו' הב"ח אפי' חזרה ונראתה י"ט בתמוז וכו' מיהו נראה פיון וכו' גם פאן יש לדקדק לפמ"ש הטור והמחבר לעיל סעיף ו' דקובעת אשה נסת בימי השבוע שוין ואינו שוין וא"כ בנדון פנה פפי מה שצריך הב"ח פסדר התדשים דניסן מלא ואיר חסר וכן לעולם א"כ דרף משל חל ט"ו בניסן בא' בשבת חל י"ו באיר בד' בשבת הרי ראיה שניה בדילוג ד' ימים בימי השבוע מן ראיה ראשונה שהיתה בא' בשבת וי"ח פסיון חל בשבת וא"כ הרי פאן ב' דלוגים מימי השבוע כ"א ד' יום ושלש ראיות וא"כ לרב קבעה נסת פמו בימי החודש דמ"ש ואיך כ' הש"ע דאינו קובעות נסת דהא לעיל סעיף ז' כ' שיש לחוש ולהחמיר נמי פרב א"ו דהש"ע לא מיירי פפי סדר הקביעות שלנו ועמש"ל בנה: (י) דילגה פעם א' או שתיים.

וכ' הש"ף ס"ק כ"ה וז"ל כ' הדרישה ס' י' י"ט ר"ל לרב פ"א ולשמואל ב"פ דאלו לרב אם ראתה היום ולסוף למ"ד ולסוף ל"א ולסוף ל"ב אף דאין פאן וכו' כצ"ל עוד שם כ' הש"ף נראה מדבריו דאף ביש לה נסת קבוע בט"ז לחדש ונראתה אח"פ וכו' וליתא דבהדיא משמע בש"ס גבי אמר לה רב למודה שאני דאפי' ביש לה נסת ליום ט"ז לחדש שדינו ליום ט"ז לנסת (שלפניו כצ"ל).

וכן פירש"י שם להדיא עכ"ל והנה לכאורה מסוגיא שם אין ראיה פלל דא"ל דהך פרייתא היתה למודה להיות רואה ליום חמשה עשר היינו יום ט"ו לטבילה מיירי וכמו שפי' שמואל למתני' דהכא היתה למודה להיות רואה יום ט"ו דבט"ו לטבילה מיירי פדלעיל דף ל"ט וכן פירש"י לקמן בסמוך אבל בראתה לימי החדש י"ל פסברת הדרישה דאפי' בלמודה מצטרפין הראיה א' מיהו נראה דמ"מ מוכח פדעת הש"ף דאין חילוק ולעולם בלמודה לא מצטרפין הראיה א' דהא ק' לדעת הפוסקים פרב א"כ לדידהו קשה דהא מברייתא דראתה יום עשרים וא' וכו' מוכח פדשמואל וכדמסקינן בש"ס דיקא נמי וכו' ומה"ט הרמב"ם וסייעתו פסקו באמת פשמואל וצ"ל הנהו פוסקים דפסקו פרב ס"ל דלא דיוקא הוא וכמ"ש הרמ"ה ז"ל בית ז' ש"ג וז"ל האי דייקווא לטעמיה דשמואל היא דלית ליה פנסת דלוגין טעמא דלמודה שאני אבל לרב לאו דייקווא היא פלל דהא ראיה דיום כ' אינה מצטרפת בלמודה ולהכי לא תני לה ולאשמעינן היא גופא אתיא שלמודה שאני ולהכי הוא דשבק יום עשרים דמצטרף לראשונים וברייתא לרב בלמודה דכיון דליכא דייקווא הדרינו לכללא דמילתא דקיי"ל הלכה פרב באיסורי עכ"ל הרי מוכח דאין לחלק בין הנה נסת קבוע לימי החדש או לאו שהרי הך פרייתא דראתה יום א' ועשרים נקט בהדיא בחדש ואפ"ה אמרינו לרב דלמודה שאני: (יא) נסת הסירוג.

כ' הש"ף בס"ק כ"ו מיהו בהנה לה נסת קודם לכן פגון שראתה בר"ח שבט ובר"ח אדר ובר"ח ניסן ושוב סירגה כו' משא"כ הכא עכ"ל ומדברי הרמב"ן בהדושיו ס"פ האשה מוכח דס"ל דנדון פנה הוא אפעי' בש"ס בב"ק דף ל"ז ע"ב גבי שור שנגח שור שור שור חמור וגמל האי שור בתרא פתר שוורי' שדינו ליה ואפתי לשוורי' הוא דאייעד למידי אתרינא לא אייעד או דלמא האי שור בתרא פתר חמור וגמל שדינו ואייעד ליה לכולי מיניה וסלקא בתיקו לפ"ז בנ"ד באשה נמי ספק הוא דהינו אפעי' הנ"ל אבל היכא דנגח שור ד"פ זא"ז ואח"פ חמור וגמל ודאי דשור בתרא פתר שוורי' קמאי שדינו ליה פיון דכבר הוחזק לנגחו קודם השור בתרא מש"ה שדינו נ' פתר קמאי וכה"ג בנ"ד היכא

דְרָאָתָה ד' ר"ח זא"ז וְאֵת"כ רָאָתָה ב"פ מְסִירוֹג שְׁדִינָן לְרָאִיּוֹת ר"ח בְּתָרָא בְּתָר רָאִיּוֹת ר"ח קִמְאִי וְלֹא אֵיתְחַזְקָה לְרָאוֹת בְּסִירוֹג יע"ש וּמִהֲתִימָא עַל הַש"ף אִיף כ' בְּפִשְׁיטוֹת דְרָאִיּוֹת ר"ח בְּתָר קִמְאִי שְׁדִינָן לִיה דְהָא הָּ אִיבְעִי נְשָׂאָר בְּתִיקוֹ וּכ"פ הָרִמְב"ם ו"ל בְּהִלְכוֹת נ"מ וְאוּלַי דַּעְתּוֹ פִּינָן שְׁפָן דְרָף כָּל הַנְּשִׂימ לְרָאוֹת מְחַדָּשׁ לְחַדָּשׁ וְאִפְּלוּ לְדַעַת הַש"ף דס"ל לְקַמְן בְּסִמוּף דְנֶסֶת הַחַדָּשׁ הִינְנוּ עוֹנָה בִּינוּנִית שְׁפָן דְרָף רֹב הַנְּשִׂימ לְרָאוֹת מַש"ה טְפִי מְסַתְבֵּר לְמִינְשְׁדֵי רָאִיּוֹת ר"ח בְּתָרָא בְּתָר קִמְאִי מַשָּׂא"כ בְּנִיחוֹת הַשׁוּר דְלֹא מְסַתְבֵּר שְׁנַגַח לְשׁוּרִים טְפִי מְשָׂאָר מִינִים מ"מ צ"ע אִיף כ' בְּפִשְׁיטוֹת פֶּן וְהִיָּה לוֹ לְפָרֵשׁ טַעְמוֹ וְעוֹד יֵשׁ לְיִישָׁב דַּעַת הַש"ף בְּפִנֵי אַחֲרִים אֶף בְּפִנֵי אַחֲרִים אֶף שְׁתִּימוֹת דְבָרֵינוּ ק' שְׁלֹא הִיָּה לוֹ לְכַתְּבָא פֶּן בְּפִשְׁיטוֹת כ"א לְפָרֵשׁ וּלְחַלֵּק בֵּין גְּדוּן זֶה לְדִין הַשׁוּר וּצ"ע: (יב) הָאִשָּׁה שְׁרָאָתָה וְסֵת הַחַדָּשׁ.

בְּש"ף סק"ל הָאָרִיף לְהוֹכִיחַ דַּעְוָנָה בִּינוּנִית הִינְנוּ וְסֵת הַחַדָּשׁ יע"ש וְאִיף לְדַעַת הַש"ף אִיף ע"כ צ"ל דְחִילוּק יֵשׁ בֵּין עוֹנָה בִּינוּנִית לְנֶסֶת הַחַדָּשׁ דְּאֵלוּ בְּנֶסֶת הַחַדָּשׁ כ"ז שְׁלֹא נִקְבַּע וְעַבְרָא זְמַנּוֹ וְלֹא בְּדָקָה מְוֹתֶרֶת בְּלֹא בְּדִיקָה וְאֵלוּ בַּעְוָנָה בִּינוּנִית אֲסוּרָה עַד שְׁתַּבְּדוּק וּכְמ"ש הַמְּחַבֵּר לְעִיל ס' קפ"ד סְעִיף ט' וְסְעִיף י' וּבְסִי' זֶה סְעִיף ד' וּמִשְׁפַּחַת לָהּ וְסֵת הַחַדָּשׁ בְּלֹא עוֹנָה בִּינוּנִית בְּכַה"ג שְׁפַתְבְּתִי בְּסִמוּף פְּגוֹן שְׁרָאָתָה בֹּא' בְּנִיסָן וּבְכ' בּוּ דְצָרִיכָה לְחוּשׁ בְּר"ח אִייר מְשׁוּם וְכַמ"ש פָּאן בַּה"ג אֶבְל מְשׁוּם עוֹנָה בִּינוּנִית א"צ לְחוּשׁ שְׁהָרִי רָאָתָה גַם בְּכ' לְחַדָּשׁ וְאִינָה אֶלָּא י' יָמִים עַד ר"ח וְא"כ בְּגְדוּן פְּזָה אִם עַבְרָא ר"ח אִייר וְלֹא הִרְגִּישָׁה וְלֹא בְּדָקָה מְוֹתֶרֶת בְּלֹא בְּדִיקָה גַם א"צ לְשׁוֹאֲלָה וְכַמְבֹּאֵר שֵׁם וְכֹן אִיכָּא לְאִשְׁכּוּחֵי עוֹנָה בִּינוּנִית בְּלֹא וְסֵת הַחַדָּשׁ פְּגוֹן שְׁרָאָתָה בְּר"ח נִיסָן ע"י אֲנֹס פְּגוֹן קְפִיצָה וְכַה"ג פְּגוֹן שְׁקִפְצָה בְּר"ח נִיסָן אוֹ צָרִיכָה לְחוּשׁ לְר"ח אִייר אִם קְפִיצָה בְּר"ח אִייר ג"כ וְכַמ"ש הַש"ף בְּסִי' זֶה ס"ק מ"ח אֶבְל כָּל זְמַן שְׁלֹא קְפִיצָה בְּר"ח אִייר הִיָּתָה מְוֹתֶרֶת לְשִׁמְשׁ מְחַמַּת וְסֵת הַחַדָּשׁ שְׁהָרִי לֹא רָאָתָה בְּר"ח בְּנִיסָן אֶלָּא ע"י קְפִיצָה אֶבְל מְשׁוּם חֲשָׁשׁ דַּעְוָנָה בִּינוּנִית מ"מ אֲסוּרָה לְשִׁמְשׁ בְּר"ח אִייר דְּאוּלַי תִּרְאָה בְּלֹא קְפִיצָה מְשׁוּם עוֹנָה בִּינוּנִית וְכַמ"ש הַמְּחַבֵּר לְעִיל בְּסִי' קפ"ד: וּלְפ"ז גְּתִינְיָשׁב קו' עֲצוּמָה שְׁהָרִי בְּתִשְׁבֹּת ח"צ סִימָן קי"ד עַל הַש"ף דְּלַדַּעְתּוֹ לְמָה לְמַד הָרִשְׁבָּ"א ו"ל בְּתַה"א דָּף קס"ט דִּין וְסֵת הַחַדָּשׁ מְפִלּוּגָתָא דְרַב וְשְׁמוּאֵל דס"פ הָאִשָּׁה וּכְשֶׁהוּא בָּא אֶצֶל חֲשִׁישַׁת עוֹנָה בִּינוּנִית דָּף קע"ד הַנְּצָרָף לְלַמְדוֹ מִפִּירֵשׁ"י אֵהֵיָא מִימְרָא דְר"ל מְשָׁמִי דְר"י נְשִׂאָה דְבַפ' כ"ה וְלַדַּעַת הַש"ף דָּא וְדָא אַחַת הִיא וְלְמָה הַנְּצָרָף לְלַמְדוֹ מְשָׁנֵי מְקוּמוֹת בְּש"ס וּלְפַמ"ש לְק"מ דַּע"ג דְּתַרְנִייהוּ בְּיוֹמָא חֲדָא חֲיִינְשִׁינָן לְהוּ מ"מ אִיכָּא לְאִשְׁכּוּחֵי הָא בְּלֹא הָא וְגַם אִין דִּינָם שְׁוָה מַש"ה הַנְּצָרָף לְלַמְדוֹ כָּל חַד מְמַקּוּמוֹ וְחֲשָׁשׁ דְּכָל חֲדָא בְּאִפִּי נְפִישָׁה דְנֶסֶת הַחַדָּשׁ טַעְמִי הוּא מְשׁוּם דְשָׁמָא מִזַּל הַיּוֹם גּוֹרֵם מַש"ה אַע"ג דְרָאָתָה בְּנֶתִים אִינוּ מְזִיק וּמ"מ צָרִיכָה לְחוּשׁ לְאוֹתוֹ הַיּוֹם בְּחַדָּשׁ אֶבְל חֲשָׁשׁ דַּעְוָנָה בִּינוּנִית טַעְמִי דְחִינְשִׁינָן לְפִי שְׁכָף דְרָפָן שֶׁל הַנְּשִׂימ לְהַתְמַלְאוֹת סְאָתָן מְקוּר מְקוּנָה הַדְּמִים שְׁלָה מל' יוֹם לל' יוֹם מַש"ה פְּשָׁרָתָה בְּנֶתִים לֹא חֲשָׁבִינוּ לְעוֹנָה שְׁלָה אֶלָּא מִן הָרָאִיָּה הַשְּׁנִיָּה שְׁכָף דְרָפָן שֶׁל נְשִׂימ לְהַתְמַלְאוֹת וְלְדַחוֹת הַמְּוֹתֶרוֹת מל' יוֹם לל' יוֹם וְכַמ"ש הָרִמְבָּ"ן ס"פ הָאִשָּׁה יע"ש וְכֹן נְמִי לְעַנְּנָן אִם רָאָתָה רֵאשׁוֹנָה מְחַמַּת הָאֲנֹס דַּא"צ לְחוּשׁ אֶלָּא עַד שְׁתַּבְּא הַיּוֹם עִם הָאֲנֹס מַשָּׂא"כ לְעַנְּנָן חֲשָׁשׁ דַּעְוָנָה בִּינוּנִית מ"מ צָרִיכָה לְחוּשׁ אִפִּי בְּלֹא הָאֲנֹס דְשָׁמָא תִּרְאָה מְחַמַּת שְׁפָן דְרָף רֹב הַנְּשִׂימ לְרָאוֹת פֶּן וְכַנ"ל: וְעוֹד נ"ל דְּאִיכָּא נ"מ בֵּין חֲשָׁשׁ דַּעְוָנָה

בינונית ובין חששא דנסת החדש באשה שהיה לה נסת קבוע ואחר כך שינתה ונסתה ליום אחר דצריכה לחוש פ"א לאותה הפלגה ולאותו יום בחדש אבל לא מצינו דצריכה לחוש לעונה בינונית מאותה ראיה פ"ן דלא נעקר נסת הקבוע ולא מצינו דצריכה לחוש לעונה בינונית אלא באשה שאין לה נסת קבוע כלל וכ"מ מכל הפוסקים וכ"כ הט"ז סימן זה ס"ק ל"א אבל משום נסת החדש צריכה לחוש לאותו יום בחדש וכמבואר להדיא בפוסקים וכ"כ בס' כו"פ: ולפ"ז נראה להביא סיעתא לדעת הש"ך דעונה בינונית היינו לאותו יום בחדש בין מלא או חסר מסוגיא דס"פ האשה דמק' הש"ס התם לרב מברייתא דהיתה למודה להיות רואה יום חמשה עשר וכו' ומשני אמר לה רב למודה שאני ומק' דקארי ליה מאי קארי ליה ומשני איצטריקא ליה וכו' ויש להקשות מה מק' הש"ס הא אצטריף למיתני היתה למודה לפי מה שהקשה הראב"ד ז"ל ונהביאו הרשב"א בס' תה"א דף קס"ט ע"א וכ"כ הרמב"ן בחדושי ונה"ר ז"ל בשמו דה"ד אי בחדשים מלאים אין פאן דילוג אלא הפלגות שוות מן ל"ב ל"ב וכה"ג בחדשים פנלם חסרים אין פאן דילוג אלא הפלגה שנה מל"א ל"א ואי בחדשים פסדרן אחד מלא ואחד חסר אין דילוג שנה פיצד הרי שהתחילה לראות בט"ו בניסן שהוא מלא וחסרה וראתה בי"ו באייר ראיה זו להפלגת ל"ב ועוד חסרה וראתה לי"ז בסיני ונהרי ראיה זו לל"א שהרי אייר חסר ונמצא שלא דילגה אדרבה קרבה ראיתה וכן חסרה וראתה לי"ח בתמוז חסרה להפלגת ל"ב ולפיכך פירש הראב"ד שפשמ שהאשה קובעת נסת להפלגות שוות כך היא קובעת בימי החדש פיצד ראתה ר"ח ור"ח קבעה לה נסת לר"ח ואע"פ שאין הפלגותיה שוות שהאחד מלא וא' חסר והלכך זו שדלגה פ"ן שאין בראיתה צד השנה לא בדילוג השנה ולא בהפלגות שנה אומרין לימי החדש היא קובעת לא בהשנאה אלא בדילוג עכ"ל אם פן לפ"ז הש"ס מייירי בחדשים פסדרן אחד מלא ואחד חסר פסדרן ואם פן אי לאו דתני היתה למודה וכו' ע"כ היה צריף למתני היתה רואה יום ט"ו ושינתה ליום ט"ו הומר יום ט"ו אסור י"ו והא ליתא דלא פסיקא ליה למתני הכי שהרי אם היה החדש ראשון חסר והחדש ב' מלא וא"כ פשראתה בי"ו לחדש השני הוא עד יום ט"ו לחדש השלישי שלשים יום וצריכה לחוש ביום ט"ו לחדש השלישי משום עונה בינונית ואיך אפשר למיתני הומר יום ט"ו.

לכך הוצרך לצייר בהיתה למודה לראות דאז א"צ לחוש לעונה בינונית פ"ן שלא נעקר הנסת הקבוע ואף אם נצייר שיהיה החדש הראשון מלא וא"כ החדש ב' הוא חסר וא"כ שפיר איכא למיתני קאסר י"ו והומר ט"ו שא"צ לחוש ליום ט"ו בחדש הג' אכתי איך היה מצי למיתני ראתה בי"ז הומר ט"ז שהרי אם החדש הראשון היה מלא והחדש השני חסר ואם פן חדש הג' מלא וקשתראה בי"ז נמצא, עד יום י"ו שפחדש הרביעי שלשים יום ונהרי היא צריכה לחוש לעונה בינונית ואיך אפשר למיתני הומר י"ו וכי"ן דלא פסיקא ליה למתני הכי מש"ה ניחא ליה לצייר בהיתה למודה דאז אינה צריכה לחוש לעונה בינונית כלל כ"ז שלא נעקרה א"ו פדעת הש"ך דעונה בינונית היינו נסת החדש בין מלא או חסר ומש"ה מק' הש"ס שפיר דקארי ליה מאי קארי ליה דלמאי דס"ד למה תני היתה למודה הגם שראתה זו אפשר לדחות דמ"מ מק' הש"ס שפיר משום דס"ל להש"ס דהך ברייתא דהיתה למודה לראות ליום ט"ו וכו' לאו לענן ימי החדש מייירי אלא בט"ו לטבילתה שהן כ"ב לראיתה מ"מ מנ"ל להקשות דהא איכא לאוקמי נמי דלימי החדש

מִיָּרִי הַבְּרִיָּתָא לְפִי הַס"ד דְּמַק' וְעוֹד דְּמוּכַח מִן הַב"י בְּרִישׁ סִימָן זֶה ד"ה וְאַפִּילוּ קוּנְדָם
שְׁקַבְעָתוּ וְכו' דְּמַתְנִי דְּהֶכָּא מִיָּרִי בְּכָל גּוּוֹנָא וְז"ל שֵׁם מְשֻׁנָּה בִּפ' הָאִשָּׁה שְׁעִשְׁתָּה צְרָכֶיהָ
הֵיטָה לְמוֹדָה לְהֵיטָה רוּאָה בְּיוֹם ט"ו וְכו' וּמִשְׁמַע דְּבֵין בְּנוֹסַת הַפְּלָגוֹת בֵּין בְּנוֹסַת הַיָּמִים
אִיָּרִי מַתְנִי וְלִפְיָךְ פְּתַב רַבִּינוּ וְכֵן בְּרֵאֵינִי הַיָּמִים שֶׁהוּא לְיָמִים יְדוּעִים בְּחֻדְשׁ וְכו' וְא"כ
מכ"ש בְּבְרִיָּתָא דְּמִיָּרִי בְּכָל גּוּוֹנִי אֶפְיָלוּ בְּנוֹסַת הַחֻדְשׁ וְצָדְקוּ דְּבְרִינוּ וְסִיעֵתָא לְש"ף ז"ל
וְכֵן מוּכַח נְמִי מְדַבְּרֵי הַש"ף ס"ק כ"ה דַּס"ל דְּהֵךְ בְּרִיָּתָא דְּהֵיטָה לְמוֹדָה לְהֵיטָה רוּאָה
לְיוֹם ט"ו וְכו' מִיָּרִי נְמִי בְּנוֹסַת הַחֻדְשׁ וְכַמְש"ל וְק"ל: מִיָּהוּ ק' לִפ"ז עַל מ"ש הַש"ף
דְּמַה"ט לֹא פְתָבוּ הַפּוֹסְקִים דְּצָרִיכָה לְחוּשׁ לְעוֹנָה בִּינוּנִית מִשׁוּם דְּכָבֵר פְתָבוּ דְּצָרִיכָה
לְחוּשׁ לְנוֹסַת הַחֻדְשׁ וְהִיא הִיא דַּז"א לִפְמ"ש דְּאַפְתִּי אִיכָּא נְפָקוּתָא רַבְתִּי לְדִינָא בִּינוּנִיָּהוּ:
אַמְנָם מַה שֶׁהָק' בְּתַשׁוּבַת ח"צ עַל הָא דְּמִיָּתִי הַש"ף רָאָה לְדַבְּרֵי מְהַרְמַב"ם פ"ח מַה"א"ב
ד"ו דְּכַתְבַּב דְּכָל יוֹם שְׁרָאָתָה בּו חוֹשְׁשֵׁת לְיוֹם הַבָּא שְׁלֹא תִחְרִי וְלֹא הַזְפִּיר כָּלֵל לְחוּשׁ לְעוֹנָה
בִּינוּנִית וְע"ז הָק' דְּכִינּוּן דְּעִיקָר מְטָרִין שְׁל דִּין עוֹנָה בִּינוּנִית לְמַדּוּ הַפּוֹסְקִים מְהָא דַּר"ל
אַר"י נְשִׂיאָה דְּבִפ' כָּל הַיָּד וְאֵלּוּ הַרְמַב"ם יֵשׁ לוֹ פִּירוּשׁ אַחֵר ע"ש דְּלֹא כִפִּירש"י וְהָר"ן
בְּחֻדְשִׁים וּבְהַלְכוּתוֹ לְהַרְי"ף וְכ"כ הַרְמַב"ן בְּחֻדְשִׁיו וְהַמ"מ שָׁם דַּס"ל דְּמַה שְׁאַמַר ר"ל
הֵתָם וְהוּא שְׁמַצָּאָה בְּתוֹךְ יָמֵי עוֹנָתָה הֵינּוּ לְאַפּוֹקֵי יוֹם וְסִתָּה מִמֶּשׁ דְּה"א דְּכָבֵא מִן הַדְּרָךְ
הַקְּיָלוּ שֶׁא"צ לְחוּשׁ אִפִּי לְעוֹנַת הַנוֹסַת קַמ"ל דְּלֹא וְא"כ לְפִי הַרְמַב"ם אֵין לָנוּ רָאָה
דְּצָרִיכָה לְחוּשׁ לְעוֹנָה בִּינוּנִית וּמַש"ה הַשְׁמִיט וּבְאַמְתָּ קוֹשְׁיָא עֲצוּמָה הִיא וְתַמְיָה עַל הַש"ף
אִיךְ נִעְלַם זֶה מִמֶּנּוּ וְאַפְשָׁר דַּס"ל לְהַש"ף ז"ל דְּלֹא לְמַדּוּ הַפּוֹסְקִים לְדִינָא דְּעוֹנָה בִּינוּנִית
מְהָא דַּר"ל אֵלּא מִשׁוּם דְּמַהֲתָם מוּכַח דְּדִין עוֹנָה בִּינוּנִית יֵשׁ לָהּ דִּין נֹסַת קְבוּעָה בְּעֵבֶרָה
וְלֹא בְּדָקָה וְכַמְש"ל וּבְאַמְתָּ אַף בְּלֹא הָא דַּר"ל יֵשׁ לָנוּ לְלַמּוֹד דְּצָרִיכָה לְחוּשׁ לְעוֹנָה
בִּינוּנִית מְהָא דְּאַמַר פִּינּוּן שְׁפִסְקָה ג' עוֹנוֹת דַּא"ח לְנוֹסַת אֶלְמָא דְּדָרָךְ הָאִשָּׁה לְרֵאוֹת בְּעוֹנָה
בִּינוּנִית וְא"כ אֲמַאי לֹא תַחֲוֹשׁ לָהּ מִתַּחֲלָה וְלֹא הֵיךְ לְהֵם לְהַשְׁמִיט א"ו דְּהֵינּוּ עוֹנָה בִּינוּנִית
וְהֵינּוּ נֹסַת הַחֻדְשׁ וּבְהֵכִי תַתִּישׁב מַה שֶׁהַקְּשִׁיתִי לְעֵיל דְּאַף לְדַעְתּוֹ אַפְתִּי קוֹשְׁיָא דַּה"ל
לְהֵבִיא דִּין עוֹנָה בִּינוּנִית דְּהָא אִיכָּא נְפָקוּתָא לְדִינָא דַּז"א דְּלְהַרְמַב"ם אֵין שׁוּם חִילּוּק
בִּינוּנִיָּהוּ אִיךְ מ"מ מַה שְׁפָתַב כֵּן הַש"ף עַל הַרְמַב"ן וְהַרְשָׁפ"א וְהַטּוֹר דְּמַש"ה הַשְׁמִיטוּ
לְפַעְמִים דִּין עוֹנָה בִּינוּנִית קוֹשְׁיָא מַה שֶׁהַקְּשִׁיתִי לְעֵיל דְּלְפּוֹסְקִים אֵלּוּ וְנִדְּאִי נְפָקוּתָא יֵשׁ
בֵּין עוֹנָה בִּינוּנִית לְנוֹסַת הַחֻדְשׁ וְלֹא ה"ל לְהַשְׁמִיט וּמ"ש הַש"ף דְּמַה"ט פְתָבוּ הַפּוֹסְקִים
דְּשָׁלַשׁ עוֹנוֹת הֵמָּה צ' יוֹם הֵינּוּ בַּג"ח מְלֵאִים וְלְדַעְתּוֹ צ"ל דְּהֵנָּהוּ צ' יוֹם הֵינּוּ מְלַבֵּד הַיּוֹם
שְׁרָאָתָה בּו דַּל"כ אֵין כָּאֵן ג' הַפְּסָקוֹת אוֹ דְּפִירוּשׁוֹ דְּבַהֲנָהוּ צ' יוֹם לֹא רָאָתָה בְּהֵם כָּלֵל
נְעַם יוֹם שְׁרָאָתָה בּו הוּא צ"א יוֹם וְשָׁפִיר יֵשׁ ג' הַפְּסָקוֹת: מִיָּהוּ דְּבְרֵי רַש"י בַּפ"ק דְּנִדְּהָ
דָּף ט' ע"ב ד"ה בְּשִׁפְנוּנָה שֶׁכ' וְז"ל שְׁרָאָתָה ג' רָאִיוֹת בְּתַשְׁעִים יוֹם אוֹ בְּיוֹם תַּשְׁעִים וְא'
עכ"ל קֶשֶׁה לְהַבִּין דָּאִי בְּרָאָתָה בְּיוֹם תַּשְׁעִים א"כ לֹא הֵנָּה ג' הַפְּסָקוֹת וְאַמַאי אֲמַרִינּוּ דִּיָּה
שְׁעִתָּה בְּרָאָה א' וּב' וּמִיָּהוּ לְדְבְרֵי הַח"צ נִיחָא קֶצֶת דְּבִלֵּא"ה דִּי בַּפ"ח יוֹם וְלֹא נִקְטַט צ'
יוֹם אֵלּא שֶׁהוּא מְסַפֵּר הַשְּׁלָמָה וְל"ד הוּא וְעִדְיָן צ"ע וּמ"ש הַש"ף ז"ל וְרָאָה בְּרוּרָה
לְדְבְרֵי מְמַאי דְּכ' הַפּוֹסְקִים וְכו' וְהַרְמַב"ם פ"ד מְהַלְכוֹת מו"מ כ' דַּג' עוֹנוֹת הֵינּוּ ג"ח וְכו'
יֵשׁ לְדַחּוֹת דְּהַרְמַב"ם לְשִׁטְתּוֹ דַּס"ל דְּאֵין לְעוֹנָה בִּינוּנִית שׁוּם מְקוֹר בְּש"ס מַש"ה ס"ל
דַּג' עוֹנוֹת הֵינּוּ נֹסַת הַחֻדְשׁ אֶבֶל לְדִידָן דַּס"ל כִּפִּירש"י בְּהָא דַּרִי"נ מְשַׁמְיָה דַּרִי"נ י"ל
עוֹנָה בִּינוּנִית לְחוּד נֹסַת הַחֻדְשׁ לְחוּד וּמ"ש הַש"ף דְּהָא דְּכַתִּיב מִכֵּן חֻדְשׁ הֵינּוּ כ"ט י"ב

תשצ"ג כ"כ ג"כ בי"ד והן הן דברי הב"ח שם בתשובותיו ומה שהשיג ע"ז בח"צ מדברי תוס' דסנהדרין וגמ' דר"ה ומס' מגילה פבר הרגיש בזה במ"א סי' של"ט סק"ה: (יג) ל"א באייר מפני ר"ח ניסן.

כ' בט"ז ס"ק ח"י פשוט שגם פאן וכו' ומו"ח ז"ל פתב פאן מדלָא נקט אָלא א' באייר וכו' ולא ידעתי למה יסתור דברי עצמו שכ' לעיל ראַתה לר"ח ניסן חוששת בר"ח אייר והינינו לב' ימי ר"ח כמ"ש הוא בעצמו עכ"ל ולק"מ דדברי הב"ח נכונים דבשלמא בראַתה לר"ח ניסן חוששת לב' ימים דר"ח אייר דביום הראשון חוששת משום עונה בינונית וביום ב' דר"ח משום שגמא תקבע ע נסת לר"ח אָבל בדין זה שראַתה בא' בניסן ובכ' בו אינה חוששת אָלא לב' דר"ח אייר משום ראַיתיה דר"ח ניסן אָבל ביום ראשון דר"ח אייר א"צ לחוש משום עונה בינונית דהא פבר חזיא ביום כ' ניסן וא"כ מן כ' ניסן ועד ר"ח אייר אינה אָלא הפלגה דעשרה ימים ועונה בינונית הוא ליום ל' וא"כ מה"ת לחוש ליום א' דר"ח אייר נהרי הב"ח ס"ל לקמן בראַתה בר"ח אייר דא"צ לחוש לט' בו משום הפלגת כ' לפי שפבר הפסיקה בראַית הפלגת כ' וכמ"ש ג"כ הש"ך בשמו ס"ק ל"א וכמ"ש לענין עונה בינונית ופשוט הוא: (יד) ראַתה בא' באייר או לא ראַתה חוששת לט' באייר.

בש"ך ס"ק ל"א הספיק עם הב"ח ופרישה דאם ראַתה בר"ח אייר א"צ לחוש לט' בו משום הפלגת כ' דנתבטל ע"י ראַית ר"ח ואין פאן הפלגת כ' אָלא הפלגת י"ב ובט"ז הספיק לדעת הרב בד"מ ובהגה"ה פאן דלעולם חוששת לט' בו ולכאורה הנה נראה להביא ראַיה לדברי הט"ז מהא דגרסי בגמרא דף ס"ד ע"א אמר רב פפא לא אמרו אָלא למקבעה אָבל למיחוש וכו' מאי קמ"ל תנינא היתה למודה וכו' אי מהתם ה"א ה"מ דקניימי בתוך ימי נדחה וכו' ופירש"י ד"ה אימא לא תיחוש לה דכי מטיא טבילה אחריתא ותטבול יום עשרים והג"י במוהרמ"ל ז"ל דצ"ל ונגיע יום עשירי ויקשה ע"ז דהא פששנתה וראַתה ביום י' אינה כ"א ש"י נגד יום וא"כ פשתטבול עתה ותגיע אח"כ יום עשירי לא קניימא בתוך י"א יום דהא קיי"ל אין זיבה בלא נדה וכ' וצריך לפרש דר"ל שהקדימה ליום עשירי ושומרת יום פנגד יום וטבילה נאח"כ פששלמו ימי זיבה התחילו ימים הראוים לנדה ראַתה ביום שהיתה למודה לראות ונעשית תחלה נדה וטבילה אחר ז' וכשיגיע יום עשירי לטבילתה אסור לשמש משום דחוששת לחזא זימנא שראַתה פ"א ביום עשירי ולכך חוששת גם עתה עכ"ל ונאפתי קשיא לדבריו דאמאי תיחוש ליום עשירי דהא פשראַתה מתחלה ביום עשירי לטבילתה דהוא יום י"ז לראַיתיה נאח"כ פשחזרה וראַתה ביום שהיתה למודה לראות דהינינו ביום ט"ו לטבילה כ"ב לראַיתיה שאינה אָלא הפלגת ו' ימים עקרה לראַית יו"ד א"ו צ"ל פדעת הט"ז דראַיה שפנתים אינה מבטלת הפלגה ראשונה ומיהו אפשר לדחות דשאני התם דהיתה למודה מתחלה ליום ט"ו מש"ה לא הוי הפסקה וכה"ג כ' הש"ך בנק"ה לסתור דברי הט"ז מה שהביא ראַיה לדבריו מתה"א אף עכ"ז דברי מוהרמ"ל מתנגדים לדברי ט"ז דלדעתו אינה חוששת ליום עשירי אָלא מראַיה שניה משא"כ לדעת הט"ז צריכה לחוש מן ראַיה א' ששינתה ואין ראַיה שפנתים מפסקת ואפשר דש"ה דימי נדה חלוקים מימי זיבה וא"צ לחוש אָלא לעשירי דזיבה: אמנם מן מאור עינינו מהרש"א שם ראַיה לדברי הש"ך שהקשה פן לדעת המפרשים פדברי מוהרמ"ל ז"ל וז"ל שם ועוד פינו דראַתה אח"כ בלא הפלגת י"ז יום

הרי נעקרה ראית יום י"ז דבחדא זמנא מעקרא עכ"ד אלמא דס"ל דאפי' פשראטה אח"כ ליום הקבוע לה אפ"ה מבטלת הפלגה ראשונה כ"ש ראיה שאינה קבוע וכדעת הפרישה והש"ך והב"ח וכן הוא בפסק הקצור של הרא"ש בסוף מס' נדה שכ' שם סעיף ב' וז"ל ואם היתה רגילה לראות לל' יום ושינתה לעשרים יום פשיגיע יום עשרים תפרוש מבעלה וכו' ואם לא ראתה ליום עשרים פשיגיע יום שלשים דהיינו עוד עשרה ימים לאחר יום עשרים אז תפרוש מבעלה שזו נסת הקבוע לה וכו' ואם ראתה וכו' עכ"ל מדנקט הרא"ש ואם לא ראתה ליום עשרים ולא קאמר ראתה או לא ראתה ביום כ' לעולם צריכה לחוש ליום ל' דהיינו י' ימים אחר כ' א"ו פדעת הש"ך והב"ח ודוק ומדברי הראב"ד בס' בעה"נ נראה נמי פדעת הפרישה וב"ח ופש"ך שכ' בשער נסתות וז"ל עוד נאמר שאם לא הפסיקה לר"ח אייר עד שראתה בעשרים בניסן מדין הגמרא אינה חוששת לר"ח אייר מ"ט מפני שהוא תוף י"א יום של ראית כ' בניסן וכו' אבל היא חוששת להפלגת כ' כמו שהפליגה עכשיו נמצאת היא חוששת לט' באייר שהיא הפלגת עשרים יום לראית כ' בניסן וכו' ואם ראתה מקודם בר"ח שהוא יום י"ב לנדה של כ' בניסן אינה סותרת ולא עולה אלא היא חוששת ליל כ' באייר שהוא יום י"ב לראית נדה שראתה בט' בו והוא פענן ראית ר"ח אייר שהיתה ביום י"ב לראית נדה שראתה כ' בניסן וכו' עכ"ל אלמא דוקא היכא דראתה בתוף ימי זיבת' הוא דאינה סותרת וכו' אבל היכא דראתה בינתיים בתוף ימי נדתה עקרה להפלגתה וכ"כ עוד שם וז"ל אם ראתה בר"ח ניסן וראתה עוד בעשרה בו הראיה הזאת השניה אינה ראיה לקביעת נסת ואינה לא סותרת ולא נעשית ראש וזנב וכו' עכ"ד ומוכח שם בהדיא דדוקא בכה"ג שראתה בינתיים בימי זיבה והואיל דאינה קובעת נסת בימי זיבה תלינן במקרה בעלמא והוי פאלו אינה ומש"ה אינה סותרת הפלגה ומנינן מראיה א' הא בעלמא סותרת הפלגה ראשונה ולא מנינן להפלגתה אלא מראיה ב' וכ"כ שם בהדיא לעיל מיניה וז"ל היכא דרגילה למחזי מט"ו לט"ו דכל חדא קיימא לחברתה בתוף ימי זיבתה רואין האמצעות פאלו אינן והשאר קובעת לה נסת מכ"ט לכ"ט דקיימי בהדדי בימי נדה עכ"ד.

הגם שהרז"ה בהשגות חולק עליו בזה מ"מ דעת הראב"ד כה הוא שאין ראיות של ימי זיבה סותרות ודלא כמנ"י שכ' דמוכח מן ס' בעה"נ פדעת הט"ז וליתא אף מה שנגראה מן הש"ך והמהרש"א שהבאתי לעיל דמה שראתה אח"כ בהפלגה אחרת מיקרי עקירה להפלגה ראשונה ושוב א"צ לחוש להפלגה ראשונה שלא היתה קבוע עיין מ"ש לקמן על דברי הש"ך ס"ק מ' דהא ליתא יע"ש: ויש לתמוה על הרמ"א שכ' בין ראתה בר"ח ובין לא ראתה כו' חוששת לט' באייר שהוא יום כ' וכו' ראתה בט' או לא ראתה חוששת לכ' וכו' דבראתה בר"ח אייר היתה צריכה לחוש גם לי"ב באייר שהיא הפלגה כמו שהוא ר"ח אייר מן כ' בניסן ובראתה בט' באייר היתה צריכה לחוש גם לח"י באייר שהוא כמו הפלגה של ט' באייר מן ר"ח אייר וכמ"ש בס' בעה"נ שהבאתי לעיל וצ"ע ובס' כו"פ הרגיש ג"כ בזה: ועו"ק על הרמ"א שפסק דכיון שא' נקבע א"צ לחוש לשני שלא נקבע משמע אפילו ראתה ב"פ בר"ח ובכ' לחדש ואח"כ ראתה פעם ג' בר"ח פיון שנקבע ג"פ בר"ח שוב א"צ לחוש לכ' בחדש שעדיין לא נקבע ואמאי מ"ש מהא דכ' הטור לקמן סי' זה בראתה תוף ימי זיבה ממעין סתום פגון שראתה ב"פ בר"ח ובשלישי לה' לחדש ובר"ח דקבעה נסת לר"ח ואפ"ה צריכה לחוש לה' בחדש אע"פ שעדיין לא נקבע והוא

מן הַרְשָׁבָ"א כמ"ש הב"י בשם המ"מ וכ"כ הַרְאָב"ד בס' בעה"נ ע"ש ועיין פרישה מ"ש בְּזָה וְדוּק: (טו) רְאֵתָה ט"ו בְּנִיסָן.

כ' בִּשְׁ"ף ס"ק ל"ב הוא דעת הרב בפירושו דברי הרמב"ן והוא הנכון אע"פ שאין פן דעת הב"י עכ"ל ובס' מנ"י כ' ע"ז ולא מצאתי שום חלוקי דעות בְּזָה והוא מוסכם מפל הַתְּרוּמִים כו' ואולי טעות נפל בדפוס עכ"ל ולפענ"ד נראה פְּנוּת הַשְּׁ"ף פשוט דו"ל הטור וְסֵת הַדִּילוּג אֵינָה חוֹשֵׁשׁ' עַד שֶׁתִּקְבְּעוּ פִּיצַד רְאֵתָה בא' בְּנִיסָן וְלִסוּף עֲשָׂרִים חוֹשֵׁשׁ' לְהַפְלֵגָה זו עבר יום עֲשָׂרִים וְלֹא רְאֵתָה שׁוּב אֵינָה חוֹשֵׁשׁ' כְּלוּם לְהַפְלֵג' דְּלִגָּה לְיוֹם כ"א חוֹשֵׁשׁ' לְיוֹם כ"א הִגִּיעַ יוֹם כ"א וְלֹא רְאֵתָה מְנוּחָה לְשִׁמּוֹשׁ דְּלִגָּה לְיוֹם כ"ב חוֹשֵׁשׁ' לְיוֹם כ"ב הִגִּיעַ כ"ב וְלֹא רְאֵתָה מְנוּחָה לְשִׁמּוֹשׁ אֵינָה לְהַפְלֵגָה לְיוֹם כ"ג קְבָעָה וְסֵת לְדִילוּג וְע"ז כ' הב"י ומ"ש דְּלִגָּה לְיוֹם כ"א הִינּוּ יוֹם כ"ח לְרֵאֵי שְׁנֵיָה ומ"ש חוֹשֵׁשׁ' לְיוֹם כ"א פִּי חוֹשֵׁשׁ' לְיוֹם כ"א לְרֵאֵי שְׁלִישִׁיָה ומ"ש הִגִּיעַ יוֹם כ"א וְלֹא רְאֵתָה מְנוּחָה לְשִׁמּוֹשׁ פִּי הִגִּיעַ יוֹם כ"א לְרֵאֵי ג' מְנוּחָה לְשִׁמּוֹשׁ יוֹם כ"א וְאוֹתוֹ יוֹם דְּכִיּוֹן דְּנוֹסֵת דְּיוֹם כ"א לֹא הִי קְבוּעַ נֶעְקַר בְּ"א עכ"ד וְעוֹד כ' שֵׁם וְז"ל הִגִּיעַ כ"ב וְלֹא רְאֵתָה וְכו' פִּי הִגִּיעַ כ"ב לְרֵאֵי ד' וְלֹא רְאֵתָה מְנוּחָה לְשִׁמּוֹשׁ בְּיוֹם כ"ב לְיוֹם זֶה שֶׁהִיא מ"ד לְרֵאֵי ג' וְהַטַּעַם מְבַאֵר בְּסוּמָה בְּהִגִּיעַ כ"א וְלֹא רְאֵתָה עכ"ל וְדְבָרֵי תְּמוּהִים דְּמֵאֵי אֲרִיא בְּנוֹסֵת הַדִּילוּג דְּאֵפִי בְּנוֹסֵת הַשְּׁנָה דִּינָה הִכִּי דכ"ז שְׁלֹא נִקְבַּע נֶעְקַר בְּ"א וְכָל עֵינָה חֲדוּשָׁא דְהַרְמַב"ן לֹא בָּא אֶלָּא לְהַשְׁמִיעֵנוּ דְּבְנוֹסֵת הַסִּירוּג אֵינָה חוֹשֵׁשׁ' לוֹ כָּל זְמַן שְׁלֹא נִקְבַּע מִשָּׂא כ' בְּשָׂאָר וְסֵת וְלפ"ז הב"י לֹא מֵיִרֵי מְזָה כָּל בְּמָה שֶׁכ' פִּיצַד וְכו' וְגַם מֵה שֶׁפִּי הַב"י דְּהַרְמַב"ן אֵתִי לְאֲשַׁמְעִינוּ דָּאֵם לֹא רְאֵתָה בְּיוֹם כ"א אוּ בְּיוֹם כ"ב שֶׁא"צ לְחוּשׁ לְיוֹם כ"ב אוּ כ"ב שֶׁהוּא יוֹם מ"ב אוּ מ"ד מְאוֹתוֹ יוֹם שְׁלֹא רְאֵתָה דְּהָא ג' כ' מְלֵתָא דְּפְשִׁיטָא הוּא דְּהָא אֵין הַפְלֵגָה זו שְׁנָה לְהַפְלֵגָה קְמִיִּתָא הִגַּם דְּהַב"י לְשִׁיטְתֵיהָ אֲזִיל דַּס"ל דְּגַם זֶה מִקְרִי הַפְלֵגָה קְמִיִּתָא וְכִמוֹ שֶׁפִּירֵשׁ לְקַמֵּן דְּבָרֵי הַטוּר בְּמ"ש וְאֵם הַפְּסִיקָה וְלֹא רְאֵתָה וְכו' חֲזָרָה לְרֵאוֹת וְכו' וְעִיין בְּט"ז ס"ק ל"א מְכָל מְקוֹם לְשִׁיטוֹת שְׂאָר הַפּוֹסְקִים דְּלֹא סְבִירָא לֵיהָ הִכִּי א"א לְפָרֵשׁ כֵּן וְגַם הַקו' רֵאוּנָה צ"ע דְּזֶה פְּשִׁיטָא הוּא דְּנֶעְקַר בְּ"א כ"ז שְׁלֹא קְבָעָה וְעֵינָה חֲדוּשָׁא דִּידֵיהָ דֵּא"צ לְחוּשׁ לְנוֹסֵת הַסִּירוּג כ"ז שְׁלֹא נִקְבַּע אֶפְתִּי לֹא אֲשַׁמְעִינוּ גַם פִּירוּשׁ הַב"ח דְּחֻק יע"ש אֶלָּא פִירוּשׁ דְּבָרֵי הַרְמַב"ן שְׁבִטוּר פְּשׁוּטִים וְה"ק הִגִּיעַ יוֹם כ"א וְלֹא רְאֵתָה מְנוּחָה לְשִׁמּוֹשׁ וְר"ל בְּיוֹם כ"ב דֵּא"צ לְחוּשׁ לְנוֹסֵת הַדִּילוּג וְנִימָא כְּמוֹ דְּדִילְגָה פ"א מִן כ' לכ"א כֵּן עֲתָה נִיחֻשׁ שְׁתַּדְלַג מִן כ"א לכ"ב מִשׁוּם דְּנוֹסֵת הַדִּילוּג שְׁאֵנִי כ"ז שְׁלֹא נִקְבַּע אֵין חוֹשֵׁשִׁין וְכֵה"ג הִפִּי' בְּדִילְגָה לְיוֹם כ"ב וְכו' וְכֵן פִּי הַרְמַב"ן כָּאֵן לְדְבָרֵי הַרְמַב"ן כְּמוֹ שֶׁפִּירֵשְׁתִּי אֶלָּא דֵּאִיהוּ נִקְט לְמִילְתֵיהָ בְּדִילְגָה מִן ט"ו לִי"ו וְהַרְמַב"ן נִקְט לְמִילְתֵיהָ בְּדִילוּג מִן כ' לכ"א וְהִיא אֶלָּא דְּעֵינָה חֲדוּשִׁים שֶׁא"צ לְחוּשׁ לְדִילוּג כ"ז שְׁלֹא קְבָעָתוֹ אֶפִּילוּ דִּילְגָה פֶּעַם אוּ פֶּעַמִּים וְכִמוֹ שֶׁכְּתַב הַרְמַב"ן בְּהַדְּיָא וְלִזָּה נִתְּפָנוּן הַשְּׁ"ף: (טז) חוֹשֵׁשׁ' לט"ו בְּאֵיִר.

כְּתַב בִּשְׁ"ף ס"ק ל"ג וְמְזָה רְאֵיָה לְמ"ש בְּס"ק ל' דְּנוֹסֵת הַחֲדָשׁ הִינּוּ עוֹנָה בִּינוּנִית עכ"ל מִיְהוּ לְמ"ש בְּס"ק ל"ה וְז"ל וְלפ"ז מֵיִרֵי הֶכָּא בְּהִיָּה לְהָ וְסֵת קְבוּעַ מְקוֹדֵם לְכֵן בְּט"ו לְחֲדָשׁ עכ"ל לִפ"ז אֵין רְאֵיָה מְכָאֵן דְּבְהִיָּה לְהָ וְסֵת קְבוּעַ לֹא מְצִינוּ שְׂצָרִיכָה לְחוּשׁ לְעוֹנָה בִּינוּנִית אֶלָּא בְּאֲשֶׁה שְׁאֵין לְהָ וְסֵת כָּלָל וְכִמ"ש לְעֵיל: (יז) י"א שְׁחוֹשֵׁשׁ' לְדִילוּג.

בט"ז ס"ק כ"ד ר"ל דהרמב"ן אע"ג דכתבו משמו שפסק פשמואל מ"מ הרמב"ן עצמו
מחמיר להלכה פרב דג' ראיות סגי וכו' וא"ל ממ"ש הרמב"ן הביאו הטור אירע לה ראיה
ליום כ"ג וכו' ומשמע דבעינן ד' ראיות פשמואל י"ל דשם קאי לענין קולא שמפאן ואילך
לא תחוש אלא לדלוגה שאם נאמר שקבעה לה נסת הדילוג בג' ראיות הנה נמשך מזה
קולא שלא תחוש ליום כ"ב (וכצ"ל וכ"ג שכתב הוא ט"ס וצ"ל כ"א) עכ"ד ודבריו
תמוהים דלא מבעיא לפמ"ש לדעת הש"ך והרמ"א שפירשו דמ"ש הרמב"ן הגיע כ"ב
ולא ראיה דמותרת לשמש ר"ל דמותרת לשמש ביום כ"ג וא"צ לחוש לדלוג א"כ הרי
בהדיא שפסק פשמואל אפילו לקולא ואפילו לפירוש הב"י דמ"ש הגיע כ"ב ולא ראיה
מותרת לשמש היינו ביום מ"ד מ"מ מודה דבלא ראיה בכ"ב לראייתה רביעית דמותרת
לשמש ביום כ"ג דומיא דהגיע יום כ"א ולא ראיה דא"צ לחוש ליום כ"ב דהא לא
איתחזק אליבא דכ"ע ועוד דעיקר דינא אינו אלא הך מלתא דנסת הדלוג כ"ז שאינו
קבוע אינה חוששת לו כמו שמתחיל בזה ונ"ל נסת הדילוג א"א עד שתקבענו וע"ז קאמר
פיצד וכמ"ל בסמוך: (יח) וכן עיקר.

בש"ך ס"ק ל"ט כתב במ"מ וכו' עיין מש"ל סימן קפ"ד בזה: (יט) ואם לאחר ששינתה.
בש"ך ס"ק מ' השיג על המע"מ שפירש דהטור סובר דלאו דווקא וכו' ופירוש זה צ"ע
וע"ק דא"כ אפילו לא הנה קביעותא הא' בכ' עקרה נסת הל' דכינן שראתה אח"כ כ'
א"כ עקרה הפלגה ושינתה לכ' ואין צריך לחוש אלא להפלגת כ' וכדלעיל ס"ק ל"א וכו'
עכ"ד הנה כ"ז גרם לו שלא הנה לפניו הלכות נדה להרמב"ן ז"ל כי לא הנה נדפס בימיו
ונ"ל הרמב"ן בהלכותיו פ"ו עקירת הנסת פיצד היתה למודה לראות מד' לד' ושינתה
ולא ראיה ביום ד' וראיה ביום ל' זה נזה אסורים וכו' פשהיא חוששת לנסת הראשון
שהוא יום ד' אינה מונה מיום נסת הראשון כדי שתהא אסורה לי"א ימים מיום השנוי
אלא מאותו יום השנוי שהוא יום ל' מונה כ' אם ראיה בו חזר נסת הראשון למקומו
לעולם מאחר ראיה אחרונה מונין פשחונרה לראות ביום נסתה לד' אע"פ שחזר הנסת
למקומו יש שהורה שצריכה לחוש ליום ל' ממנו ויש שהורה שאינה חוששת פלום משעה
שחזר נסת הקבוע למקומו נעקר שאינו קבוע ולזה דעתי נוטה שאם אין אתה אומר פן
תהא אשה זו כל ימיה רואה מד' לד' ועדיין צריכה לחוש לשלשים עכ"ל הרי בהדיא
פפירוש המע"מ דהא התם מייירי בהפלגת ימים ולא לימי החדש וכמ"ש דמונה ד' מיום
ל' וכן ליום ל' למאן דחייש שמונה ממנו היינו מיום כ' וע"כ דלאו בימי החדש איירי
וע"כ דמייירי שאחר ששנתה פעמים ליום ל' ואח"ז קודם שהגיע ל' ראיה לד' דליכא
למימר דמייירי שפעם ג' לא ראיה ביום ל' אלא שאח"כ ראיה והפליגה לד' וכמ"ש
הש"ך דהא בהדיא כתב דממונה ד' מאותו יום השנוי שהוא יום ל' אלמא דמייירי שראתה
בכ' אחר שראתה בלמ"ד השניה ועוד דאי מייירי שלא ראיה בלמ"ד השלישי ואח"כ
ראתה והפליגה לד' דא"כ מ"ט דמ"ד דצריכה לחוש ליום ל' דהא פנין דלא ראיה ל' בל'
השלישי כפר נעקרה ראיות ל' דבחדא זקמנא מינעקרא א"ו דמייירי כמ"ש המע"מ דאחר
ראיית יום למ"ד השלישי הפליגה לד' ואפילו הכא דוקא הואיל וראתה בקביעות הראשון
הוא דמינעקרא יום ל' הא לא"ה לא מינעקרום ל' אע"פ שקבעה ראיתה בנתיים והוא
פדעת הרמ"א וט"ז שס"ל הכי ודלא כהש"ך ומהרש"א שהבאתי לעיל מיהו מה דס"ל
להרמ"א וט"ז דמנינו להפלגתה מראיה ראשונה ואין הראיה שבנתיים מפסיק בזה ל"ג

כְּדַבְּרֵיהֶם אֵלָּא פְּדַעַת הַשִּׁי וְכַמְשׁ"ל: וּמ"ש בַּט"ז ס"ק כ"ח שְׁהַרְמַב"ן הֵיזָה לֹו גִּי' אַחֲרַת
בַּשִּׁ"ס אָמַת שְׁהַר"ן בְּחַדוּשָׁיו גָּרַס כֵּן אֶדְ מַדְבְּרֵי הַרְמַב"ן בְּחַדוּשָׁיו נִרְאָה שְׁגִירֶסְתוֹ הֵיזָה
כְּגִירֶסְת רַש"י וְהַר"ן וְעֵינָן מֵה שְׁפַתְבַּתִּי לְקַמֵּן בְּסוּמוֹ: וּמ"ש עוֹד בַּט"ז וְז"ל וּלְפ"ז בְּאָמַת
אִי לֹא רִאֲתָה ג"פ בְּיוֹם ד' נֶעְקַר אַפִּי' אִי לֹא רִאֲתָה יוֹם ל' שְׁאֲחֲרִיו וְרִאֲתָה יוֹם ד' שְׁאֲחַר
אוֹתָן לְמ"ד אֲבָל בְּרֹא"ש הֵגִי' כְּמוֹ בַּגַּמ' וְצ"ע עַל ב"י וְש"ע שְׁלֹא הִרְגִּישׁוּ בְּזָה עַכ"ל אָמַת
שְׁכֵּן מִשְׁמַע מַדְבְּרֵי הַרְמַב"ן שֶׁם בְּהִלְכוּתָיו וְז"ל שְׁיִנְתָּה רִאִיוֹתֶיהָ וְלֹא הִשְׁנוּהָ אוֹתָם כְּגוֹן
שְׁשִׁינְתָּה פַּעַם א' לְיוֹם ל' וְהַשְּׁנִי לְל"ב וְהַשְּׁלִישִׁי לְל"ד נֶעְקַר הַנֶּסֶת הֶרְאִשׁוֹן וְאִין לָהּ נֶסֶת
לְזוֹ ע"כ וְאַחַר כֵּךְ בְּדִין ד' כ' וְז"ל הִפְסִיקָה וְלֹא רִאֲתָה מִשְׁעֵבֶר עָלֶיהָ יוֹם עֶשְׂרִים וּבְדַקָּה
וְלֹא רִאֲתָה שׁוֹב אֵינָה חוֹשֶׁשֶׁת לְעוֹלָם חֲזָרָה לְרִאוֹת חוֹשֶׁשֶׁת לְיוֹם עֶשְׂרִים מִרְאֵיהָ זֹו
שְׁעֵדִין לֹא נֶעְקַר הַנֶּסֶת עַכ"ל מִשְׁמַע דְּנֹקָא בְּסִיפָא בְּהִפְסִיקָה וְלֹא רִאֲתָה מְהֵנִי חֲזָרָה
לְרִאוֹת בְּיוֹם עֶשְׂרִים דְּהִדְרָה לְנֶסֶת קַמֵּיִתָּא אֲבָל הֵיכָא דְרִאֲתָה בְּנִתְיִים לְג' רִאוֹת לְיָמִים
אַחֲרִים לֹא מְהֵנִי חֲזָרָה לְרִאוֹת בְּיוֹם נֶסֶת הֶרְאִשׁוֹן דְּלִהְיִי הִדְרָה לְנֶסֶת קַמֵּיִתָּא וּכ"מ מַדְכ'
לְקַמֵּן בְּדִין שְׁאֲחַר זֶה בְּהִפְסִיקָה ג' עוֹנוֹת וְז"ל חֲזָרָה לְרִאוֹת לְסוּף ד' לְרִאֲיָה זֹו חֲזָרָה
לְמַקוּמָה וְהָרִי הוּא כְּאֵלוֹ רִאֲתָה בּוֹ כָּל יָמֶיהָ אַפִּי' הִפְסִיקָה שְׁנָה מִשְׁעָה שְׁתַּרְאָה וְתַחֲזוֹר
וְתַרְאָה לְיוֹם כ' חֲזָר הַנֶּסֶת לְמַקוּמוֹ שְׁאִין הַנֶּסֶת נֶעְקַר עַד שְׁתַּשְׁנָה אוֹתָן ג"פ לְיָמִים אַחֲרִים
עַכ"ל וּמַדְכ' עַד שְׁתַּשְׁנָה אוֹתוֹ ג"פ לְיָמִים אַחֲרִים וְלֹא כ' לְיוֹם אַחַר ר"ל שְׁקַבְעָה וְסַתָּה
לְיוֹם אַחַר ע"כ דְּאֶפִּילוֹ לֹא הֵיזָה בְּיוֹם אֶחָד אֵלָּא שְׁשִׁינְתָּה רִאִיוֹתֶיהָ לְיָמִים אַחֲרִים כִּינּוֹן
שְׁשִׁינְתָּה ג"פ נֶעְקַר נֶסֶת הֶרְאִשׁוֹן וְלֹא מְהֵנִי מֵה שְׁתַּרְאָה לְיוֹם ד' אֲבָל מֵה נֶעְשָׂה אַחַר
שְׁהַטוֹר וְהַשִּׁי ע"כ הַבִּינּוֹ כֵּן וְצָרִיכִין אָנוּ לְבַטֵּל דַּעֲתָנוּ נֶגֶד דַּעֲתָם: אֵלָּא מֵה שְׁצַל"ע
לְשִׁיטַת הַמַּע"מ שְׁהַבֵּאתִי לְעֵיל דַּס"ל דְּאֶפִּי' הֵיכָא שְׁלֹא הִגִּיעַ עַדִּין לְמ"ד הַשְּׁלִישִׁי וְרִאֲתָה
בְּכ' חוֹזְרַת לְנֶסֶת קַמֵּיִתָּא וְא"ח לְיוֹם לְמ"ד אַע"ג דַּעֲדִין לֹא נֶעְקַרָה דְרִאֲיָה ד' לֹא מְקַרִי
עֶקֶרָה כַּמ"ש לְעֵיל אַפ"ה מֵה שְׁרִאֲתָה בְּכ' שְׁהוּא יוֹם קְבִיעַת הֶרְאִשׁוֹן מְחַשֵּׁב לָהּ לְעֶקֶרָה
שְׁל ב' רִאוֹת דְּלְמ"ד דַּא"כ אִיךְ מְצִאֵנוּ יְדִינוּ בְּסוּגֵיָא זֹו דְּגָרְסִין אַר"פ לֹא אֲמַרְן אֵלָּא
דְּקַבְעָתָה תְּלַתָּא זְמַנֵּי דְצָרִיכָא תְּלַתָּא זְמַנֵּי לְמִיעְקַר אֲבָל בְּתַרִי זְמַנֵּי בְּחַדָּא.

זְמַנָּא מְעִיקְרָא מֵאִי קַמ"ל תְּנִינָא אִין הָאִשָּׁה קוֹבַעַת לָהּ נֶסֶת עַד שְׁתַּקְבַּעָה ג"פ מ"ד חַדָּא
לְחַד וְתַרִי לְתַרִי וְג' לְג' קַמ"ל תְּנָא כְּנוֹתִיָה דַּר"פ וּבַפְרַש"י כְּנוֹתִיָה דַּר"פ דְּאֶפִּי' קְבַעַתִּי
תַּרִי זְמַנֵּי בְּחַדָּא זְמַנָּא מְעִיקְרָא הֵימָּה לְמוֹדָה לְהִיּוֹת רוּאָה יוֹם עֶשְׂרִים וְשִׁינְתָּה לְיוֹם
לְמ"ד זֹו וְזוֹ אֲסוּרִין הִגִּיעַ יוֹם ד' וְלֹא רִאֲתָה מוֹתֶרֶת לְשִׁמְשׁ עַד יוֹם ל' וְחוֹשֶׁשֶׁת לְיוֹם ל'
הִגִּיעַ יוֹם ל' וְרִאֲתָה כּו' יוֹם עֶשְׂרִים וְרִאֲתָה הוֹתֶר יוֹם ל' וְנֶאֱסַר יוֹם ד' מִפְּנֵי שְׁאוֹרַח בְּזַמְנֹו
בָּא ע"כ וּמֵאִי רִאֲיָה מֵיִתִּי לְדַר"פ דְּלָמָּא לְעוֹלָם הֵיכָא דְקַבְעָתָה בְּתַרִי זְמַנֵּי צָרִיךְ תַּרִי
זְמַנֵּי לְמִיעְקַרָה וְשְׁאֵנִי הֵכָא כִּינּוֹן דְּחֲזָרָה נֶסֶת הֶרְאִשׁוֹן לְמַקוּמָה זֹו מְקַרִי עֶקֶרָה לְנֶסֶת
שְׁאִינוּ קְבוּעַ שְׁהָרִי אַפִּי' הֵיכָא דְלֹא עֶקֶרָה כָּלָל עַדִּין לְנֶסֶת שְׁאִינוּ קְבוּעַ כְּגוֹן דְּחַזְיָא בְּד'
וְעַדִּין לֹא מְטִי יוֹם ל' אַפ"ה אֲמַרִינוּ דְּמִיקְרֵי עֶקֶרָה לְשִׁיטַת מַע"מ וְסִיעַתוֹ וְא"כ כ"ש
הֵכָא שְׁכָבֶר עוֹבֵר פ"א יוֹם ל' וְלֹא רִאֲתָה וְאַח"כ רִאֲתָה בְּד' דְזוֹ מִיקְרֵי ב' עֶקֶרֹות וְלְעוֹלָם
כָּל הֵיכָא דְקַבְעָתָה תַּרִי זְמַנֵּי בְּעֵי תַּרִי זְמַנֵּי לְמִיעְקַרָה וּבְשִׁלְמָא לְגִי' הַר"ן שְׁהַבֵּאתִי
לְעֵיל דְּגָרַס יוֹם ל' וְרִאֲתָה יוֹם ד' וְלֹא רִאֲתָה יוֹם ל' וְרִאֲתָה יוֹם ד' וְרִאֲתָה לְק"מ דִּי"ל
דַּס"ל לְהַשִּׁי"ס מֵאִי דְּהִדְרָה לְנֶסֶת קַמֵּיִתָּא לֹא עַדִּיף אֵלָּא כְּחַדָּא עֶקֶרָה וְאִי ס"ד דְּבַעֲיָנוּ
תַּרִי זְמַנֵּי לְמִיעְקַר לְקַבְעוֹת תַּרִי זְמַנֵּי הֵיזָה לָהּ לְחוּשׁ ג"כ לְיוֹם ל' מִרְאֵיהָ זֹו א"ו דְּלַתַּרִי

משעברו ימי עיבור והנקה ותראה פ"א חזרה לנסתה אפי' אינה רואה בזמן נסתה ותמה על הש"ע שכ' פאן דונקא בחזרה לראות ביום הנסת דליתא והדין עם המחבר בש"ע שפן מבואר ברמב"ן וכמ"ש וע"כ נ"ל דיש לחלק בין דינא דהכא לעברו ימי עיבור והנקה וכמ"ש בס' נקה"כ פאן דשאני ימי עיבור דלא היתה בחזקת מסולקת דמים אלא משום דעיבור והנקה גרם לסילוק דמים וא"כ לא נעקר הנסת וכשעברה הגרם חזר למקומה משא"כ בנדון זה דעקרה לנסת מש"ה בענין שפתחזר ותראה ליום נסת הראשון וכן מ"ש הטור וז"ל חזרה לראות חוששת ליום ד' מראיה זו שעדיין לא נעקר נסת הראשון ממקומו בין אם פסקה מלראות או ששינתה בראיות שאינן שוות כו' עכ"ל צ"ל דחזרה לראות ליום שהיתה למודה לראות וההפלות בימים צ"ל דאיירי שראתה שתי ראיות וראיה ב' היתה בהפלות כ' מראיה א' ואף שלכאורה דבריו אינן במשמע פן מ"מ צריף לפרש פן שהרי כל דבריו לקוחין מהרמב"ן ושם מבואר פן להדיא ובלא"ה צריכין אנו לפרש דברי הטור פן וכמ"ש בב"ח וז"ל חזרה לראות כו' איפא לתמה דדברי רבינו סותרים זא"ז תוף כ"ד דכתב תחילה בשינתה ראיותיה דנעקר נסת הראשון וכאן כ' בשינתה ראיותיה דאינו נעקר וצ"ל דתחלה לא אמר דנעקר אלא לענין שלא תהא חוששת לו דה"ל פאשה שאין לה נסת פלל דא"ח אלא ליום ל' לראיותה וגם חוששת להפלה שבין ראיה אחרונה של נסת הראשון לראיה זו ששינתה עכשיו אבל א"צ לחוש להפלות נסת הראשון פינו שנעקר בג"פ אבל פאן מדבר דהיכא דשינתה ראיותיה ג"פ וחזרה לראות בסוף עשרים דאפי' בפ"א בלבד חזר הנסת למקומו וחוששת לו פבראשונה וצריף עוד ג"פ לעוקרו וכו' דהיינו דאיכא הפלות עשרים בין שתי הראיות עכ"ל הרי בשינתה ראיותיה ע"כ צ"ל דמייירי בחזרה לראות בנסת הראשון וכה"ג בפסקה מלראות ג' עונות פן פירושו דהא האי חזרה לראות קאי אפרונייהו וכמ"ש בין אם פסקה מלראות ובין אם שינתה כו' וזה פשוט: אמנם מה שעלה על דעת הט"ז דאע"ג דלא ראתה פ"א לד' מ"מ חשבינן הפלגתה מיום זו שהיתה ראיה לראות והש"ף בנקה"כ דחה סברא זו בשתי ידים הנה הרמב"ן בחדושו ס"פ האשה כ"כ פדברי הט"ז וז"ל שם היתה למודה להיות רואה יום ד' ושינתה ליום ל' כו' מדקתני האי לישא ש"מ דנסת הפלגה הוא דקבעה מד' לד' והשתא ק"ל פינו דקיי"ל מראיה לראיה מנין ולא לפי מנין הראוי פדאי' בשילהי בנו"כ פשהגיע יום ד' ולא ראתה ומנו עשרה לתשלום למ"ד ולא ראתה הגיע יום ד' וראתה דקתני כי אורח בזמנו בא מאי נינהו הא ליכא הפלגה דעשרים השתא ואיכא למימר הכא מנינו למנין הראוי ויום מ' לראיה אחרונה זו היא יום ד' דקתני שאם ראתה בעונות ראשונות ביום זה תראה ואפילו וכו' שאלו ראתה בעונות של ד' ואירע לה ראיה ביום זה אמרינן אורח בזמנו בא דהכא רגלים לדבר שלמנין הראוי חוזרת אלא שפל זמן שרואה בנסת השינוי מונין לישן מאותה ראיה (כדר"ה בריה דר"י ס"פ בנות פותים) אבל מפיון שהפסיקתה וחתרתה לראות ביום א' אם למנין הראוי חזרה מונין לנסת הראשון לפי אותו מנין פאלו ראתה ואין אומרים הפלגה שלמה היא זו שרגלים לדבר אבל הרב ר"א בר דוד פירש ו"ל לזו בנסת החדש לפי דעתו למודה ליום ד' לחדש ושינתה ליום למ"ד בחדש קתני ולפי פירושו זה בנסת של הפלגה אין אומרים חזר הנסת למקומו עד שתראה עכשיו ותחזור ותראה לסוף ד' שחזר האורח בזמנו עכ"ל הרי לפניך שהרמב"ן מפרש פן פדברי הט"ז אמנם נראה אחר שהביא לדברי הראב"ד

ז"ל דמפרש לסוגיא בהפלגה לימי החדש חזר מסברתו וכמ"ש לבסוף דלפירושו אין אומרים חזר הנסת למקומו עד שתראה ותחזור ותראה וקבע בדברי הראב"ד בהלכותיו וכמ"ש לונתברר לפנינו שדברי הרש"ל ז"ל מכוונים להלכה וכמ"ש בט"ז דמ"ש בין הפלגות ימים שנים או להפלגת בימי החדש אטו ראיה זו גורם לראיה אחרת ליתא וכמ"ש בס' נקה"כ דשאני ושאני וכמבואר בדברי הרמב"ן עצמו: הב"י הק' דאמאי פסק כר"א דאמר פל אשה שעברו עליה ג' עונות ד"ש דבמסנלקת דמים מחזקינו לה דהא משמע ה"מ דלכתחלה לא פסקינו פנותיה שלא בשעת הדחק פדאי' ה"מ בפ"ק ועיין במע"מ שפכת ליישב דוקא לענין טהרות מחמרין דלא כר"א משא"כ לענין נסתות פסקינו כר"א יע"ש ולענ"ד נראה לחלק בע"א ע"פ מ"ש בתה"ד סימן רמ"ז על ג' דון אחר וז"ל שם ונראה דטעם יפה לחלק דלענין מעל"ע הרי דם לפניך אלא דלא ידענו אימתי קא אתי וכיון דאיכא ריעותא לפנינו מטמאינו אבל בדיקה לבעלה אינו אלא משום שפא תראה וכו' ואהא ליכא ריעותא לפנינו יע"ש וכה"ג איכא למימר בנ"ד דעד פאן לא פליגי רבנן אר"א אלא היכא דחזיא ריעותא לפנינו חיישינן שפא הך ראיה היתה מקודם אבל כ"ז שלא תראה לא חיישינן לשפא תראה וחילוק נכון הוא: בפ"ק ס"ק מ"ג ואין לה נסת פלל וכו' ועוד כ' בב"י ושאר אחרונים דחוששת לעונה בינונית עכ"ל ונראה לכאורה דדוקא בכה"ג שראת' לל' ולל"ב ול"ד הוא דצריכה לחוש לעונה בינונית מראית יום ל"ד אבל אי היתה רואה לל"א ואל"ב ול"ד וכה"ג לא היתה צריכה לחוש לעונה בינונית כיון דהחזקה זו שלא תראה תוף למ"ד אע"ג דאחר למ"ד אין לה נסת קבוע מ"מ תוף למ"ד החזקה שלא תראה וכמ"ש בתה"ד סי' הנ"ל ופסק פן המחבר בסי' קפ"ו סעיף ג' באשה שהחזקה לראות בענין זה שלעולם לא בפחות מן י"ד יום אחר טבילתה אינה רואה אבל לאחר י"ד יום אין לה קביעות דתוף י"ד יום חשיב פיש לה נסת לענין שא"צ בדיק' לפני תשמיש מיהו י"ל דאיהו לא הקיל אלא לענין בדיקה לפני תשמיש דבלא"ה הרשב"ם והרבה גאונים ס"ל דכל לבעלה לא בעי בדיקה ואפי' אי בעי לאחמורי לא שבקינן אבל בעלמא אפשר דלא סמכינן אזה וכן משמע שם: (כא) פל נסת שנקבע מחמת אונס.

הטור פסק פהר"ז"ה וכן נראה דעת רש"י בסוגיא זו דקבעה נסת לקפיצות לחוד אמנם אי צריכה לחוש בקפצה פ"א או שתיים כ"ז שלא קבעה זה אינו מבואר בדברי הטור רק לקמן בנסת הגוף כ"כ דכ"ז שלא קבעה צריכה עכ"פ לחוש לו פ"א ומדברי הפרישה סעיף נ"ט נראה שאין חילוק בין נסת הגוף לקפיצות ובכל הדינים שנים הם לדעת הטור וסיעתו אך בהגהות דרישה כ' שיש מחלקים בין נסת הגוף לאונס דנסת הבא מחמת אונס כ"ז שלא קבעה א"צ לחוש לה ולכן כ' הטור הדין גבי נסת הגוף ולא השמיענו פזאת גבי קפיצות עכ"ד וכן נראה דעת הש"ך בסימן קפ"ז ס"ק ל"ה שכ' וז"ל אע"ג דה"מ צריכה למיחש לנסת הגוף אפי' שלא בשעת נסת החדש וכו' ש"ה שנסת הגוף בא מעצמו וכו' ותשמיש חשיב כמו אונס ע"י קפיצה עכ"ל: ואפתי ק' מה יענה לדעת הטור דס"ל דקבעה לקפיצות לחוד ואמאי לא נימא פן בתשמיש דניחוש לה אפי' פ"א אע"ג דלא קבעה ביום ידוע א"ו דס"ל להש"ך דאפי' לדעת הטור שאני קפיצה דל"ח לה פל זמן שלא קבעה אלא דוקא לאותו היום הוא דחיישינן וכמ"ש פאן בס"ק מ"ח מיהו למ"ש הש"ך פאן וז"ל כיון דע"י קפיצה ליום ידוע בג"פ קבעה נסת א"כ בהדא זימנא נמי מיחוש חייש

עכ"ל לפ"ז בקפיצות גרידא נמי פיון דלדעת הטור קבעה בג"פ בחדא זימנא נמי מןחוש חייש לה והוכחות הש"ך לעיל בלא"ה לק"מ וכמ"ש הט"ז ס"ק י"ו שם דמפת חששא זו דלא הוה חזקה ג"פ לא אסרינו לבעלה עולמית ע"ש גם נראה להוכיח פדעת הפרישה דאי ס"ד פשיטות החולקים דס"ל דגם הטור ס"ל לחלק בין נסת מחמת אונס לנסת הגוף א"כ קשיא אמאי נקט הברייתא פל שתקבענה מחמת אונס לא קבעה נסת ולמסקנא אתי לאשמעינו דלא קדמה לימים לחודא משום דקפיצה דאתמול גרמה ק' מאי אריא מחמת אונס הא אף בנסת הגוף הדין כן ודונק לומר דלרבנותא נקטיה אמןם אי נימא דלדעת הטור נסת מחמת אונס או נסת הגוף שוין הם דדא נדא אחת היא לק"מ דנקט קפיצה וה"ה נסת הגוף ועיין בחדישי גמ' מה שפתיבתי בזה ואין להאריך יותר בזה דאין נ"מ לדידו דלא פסקינו פהטור וסיעת': (כב) מ"מ חוששת לו.

כ' בפ"ך אבל לנסת החדש ולהפלה צריכה לחוש אפי' בפ"א וכו' אבל אם לא תקפנין אח"כ לאותו כו' עכ"ל כל זה מבואר בס' בעה"נ בהדיא וז"ל ואלו נסתות הנקבעים ע"י קפיצות ואכילות כמו שהם נקבעים בג"פ פ"ך היתה חוששת להם בתחלת קביעותן שאם קפצה וראתה בריש ירחא דניסן וקפצה וראתה בריש ירחא דאייר חוששת לקפיצות ומקפיצות ואילך חוששת כל היום עכ"ל בשער הנסתות הרי להדיא דחוששת לאותו היום בפ"א ונדקא היכא דקפצה אבל בלא קפיצה א"ח ליום גרידא אע"ג דבנסתו' הגוף ס"ל להראב"ד דצריכה לחוש מתחלה לאותו יום וכמ"ש הרא"ש בפ' האשה בשם הראב"ד מ"מ בקפיצה א"צ לחוש לאותו יום כ"ז שלא תקפנין וכמ"ש הש"ך: ומיהו מה שכו' הש"ך וז"ל אע"ג דגבי פיהוק אמרינו לקמן דחוששת לנסת החדש אף בלא פיהוק וכו' לא ידעתי פנונתו דמהא דלקמן אין ראיה דמשה צריכה לחוש לנסת החדש אף בלא פיהוק דחיישינו בכל שעה ושעה לשמא תפקק עוד ותקבע לה נסת לימים ולפיהוק ואז היא אסורה כל היום כדס"ל להש"ך לקמן וכמ"ש בנקה"כ ודלא כהט"ז לקמן ס"ק ל"ט אבל בקפיצות הוא בינה שלא תקפנין עוד וכמ"ש הר"ן בהשגותיו על הראב"ד יע"ש מש"ה כ"ז שלא תקפנין א"צ לחוש ליום גרידא וכ"נ מדברי הרא"ש שם שכתב וז"ל ואם פיהקה וראתה וכו' אבל צריכה לחוש שמא תקבע לה נסת לעתים ידועים פגון אם היה בין פיהוק ראשון לשני שלשים יום ובין שני לשלישי עשרים יום (ולא ראתה) לכשתגיע ליום למ"ד חוששת שמא תקבע לה נסת לל' כ"ז דקדק הראב"ד עכ"ל מדכ' חוששת שמא תקבע לה נסת מפיהוק משלשים לשלשים משמע אבל ליום גרידא ל"ח לה ומיהו בטור פתב וז"ל אבל צריכה לחוש לסוף למ"ד שמא תקבע נסת לימים גרידא עכ"ל אלמא דלימים גרידא נמי חיישינו ולפ"ז עלו דברי הש"ך פהגון וכ"נ מן הגהות רמ"א סעיף י"ט שכתב דחוששת לכ"א בפ"ע הגם שבב"י כתב שם דמה שכתב הטור שמא תקבע נסת לימים גרידא הוא ל"ד שאפשר שתקבע נסת מןרכב מפיהוקים וימים מ"מ הא נמי איתא דחוששת לימים גרידא וכ"כ בס' לחח"מ אלא דגבי נסת הפיהוק לא נ"מ מידי אם היא חוששת לימים גרידא או שחוששת לנסת המןרכב דבין פ"ך ובין פ"ך אסורה לשמשכל היום אע"פ שלא פיהקה דשמא תפקק עוד מכל מקום הדין אמת שחוששת נמי ליום גרידא ונ"מ נמי לדינא לדעת הי"א שבהגהות רמ"א בסעיף כ"ג דס"ל דאכילות שום וכיוצא בו דינו כמו נסת שתראה ע"י מקרה שבגופה ואם כן אם ראתה על ידי אכילות שום בר"ח אי אמרינו דאינה חוששת ליום גרידא היתה מותרת

לשמש בר"ח השני שְהרי אֶפְשֶׁר לָהּ שְׁתַּשְׁמֹר א"ע וְלֹא תֹאכַל שׁוֹם וְכִיּוֹצֵא בּוֹ אֶבֶל אִי אֲמַרְיִןן שְׁחֹשֶׁשֶׁת לְיוֹם גְּרִידָא אֲסוּרָה לְשֹׁמֵשׁ בְּר"ח הַשְּׁנִי וּלְפ"ז נִיחָא בְּמ"ש הַשְּׁ"ף עַל דִּין זֶה שְׁאִינְהּ חֹשֶׁשֶׁת בְּנֶסֶת הַקְּפִיצָה לְיוֹם גְּרִידָא פֶּן נִרְאֶה לִי פְּאֵלוּ חִידוּשׁ זֶה מְדַעַתְנָה דְּנִפְשִׁינָה מִשׁוֹם דְּלֹא מוֹכַח פֶּן מְדַבְּרֵי הֶרְאָב"ד בְּס' בַּעַה"נ וְכַפִּי מַה שְּׁפָתַב הֶרְא"ש בְּשִׁמּוֹ בַּפ' הָאֵשֶׁה וְכַמְש"ל י"ל דְּהֶרְאָב"ד ס"ל אִף בְּנֶסֶת הַגּוֹף ל"ח לְיוֹם גְּרִידָא רַק לְנֶסֶת הַמְּוֹרָב וְהָא דְכ' דְּאֲסוּרָה לְיוֹם ל' הֵינּוּ מִשׁוֹם דְּאִין בְּיַדָּה לְשֹׁמֵר א"ע שְׁלֹא תִפְהֶק אֹוּלֵי תִקְבַּע נֶסֶת לְיָמִים וּלְפִיִּהוּק מִש"ה ס"ל גְּבִי נֶסֶת קְפִיצוֹת שֶׁא"צ לְחֹוֹשׁ לְאוֹתוֹ יוֹם עַד שְׁתַּקְפוּץ מִשׁוֹם דְּבִיַּדָּה הוּא שְׁתַּשְׁמֹר א"ע שְׁלֹא תִקְפוּץ אֶבֶל לְדִידוֹ דְּס"ל דְּצָרִיכָה לְחֹוֹשׁ אִף לְיוֹם גְּרִידָא י"ל אִף בְּקְפִיצוֹת חִיּוּשִׁינּוּן לָהּ אִף כ"ז שְׁלֹא תִקְפוּץ מִש"ה כ' דְּז"א מִשׁוֹם דִּישׁ לְחַלֵּק בֵּין קְפִיצוֹת לְפִיִּהוּק וְעֵינּוּ מ"ש עוֹד לְקַמֵּן בְּזָה: (כג) הָרִי נִקְבַּע א' בְּשַׁבַּת.

כ"ז הוּא דַּעַת הֶרְמַב"ם וְס"ל דְּלִישְׁנָא בְּתָרָא פְּלִיג אֶל"ק אֶבֶל הֶרְשָׁב"א וְכ"כ הַטּוֹר וְהַמ"מ בְּשֵׁם הֶרְמַב"ן ס"ל דְּל"ב לֹא פְּלִיג אֶל"ק וְכַמְש"ש הַשְּׁ"ף בְּשִׁמְם וּבְס' תִּפְאָרַת שְׁמוּאֵל כ' שְׁהַרְמַב"ם הֵיָה לּוֹ הַגִּי' כְּמוֹ שְׁהֵיָה בְּס' יִשְׁנִים שְׁלִפְנִינוּ וּלְפִי גִי' זֶה מְבֹנָאָר דְּהֵי תָרִי לִישְׁנֵי פְּלִיגִי וּפְסַק כְּל"ב עַכ"ד וְכ"כ בְּרַש"ל שֶׁם בְּסוּגְיָא זֶה מִיָּהוּ מ"ש הַרְש"ל שֶׁם דְּהַרְמַב"ן ס"ל כְּהַרְמַב"ם מְדַבְּרֵי הַמ"מ לֹא נִרְאֶה פֶּן וְכַמְש"ל מִיָּהוּ מְדַבְּרֵי הֶרְמַב"ן בְּהַלְכוּתוֹ פ"ו דִּי"ב לְכֹאֲוֶרָה נִרְאֶה כְּהַרְש"ל: (כד) קְפִיצָה בְּיוֹם יָדוּעַ פְּגוֹן בְּר"ח.

וְאִם קְפִיצָה בְּר"ח נִיֶּסֶן וְנִרְאֶתָה וְקְפִיצָה בְּרִישׁ יִרְחָא דְּסִינּוּן וְחֹזַי וְקְפִיצָה בְּרִישׁ יִרְחָא דְּתַמּוּז וְחֹזַי אַע"ג דְּכֹוְלָהּ רְאִיוֹת בְּר"ח נִינְהוּ לֹא קְבַעָה נֶסֶת לֹא לְקְפִיצוֹת וְלֹא לְיָמִים אֶבֶל אִם קְפִיצָה בְּשִׁלְשָׁה ר"ח רְצוּפִים וְנִרְאֶתָה קְבַעָה לָהּ לְיָמִים וְלְקְפִיצוֹת דְּכָל רִישׁ יִרְחָא דְּתַקְפוּץ מְוַחֲזָקַת בְּטוֹמָאָה עַד שְׁתַּקְפוּץ שְׁלִשָׁה ר"ח רְצוּפִים וְתַמְצָא טְהוֹר הֶרְאָב"ד בְּס' בַּעַה"נ: (כה) יֵשׁ שְׁקוֹבַעַת נֶסֶת ע"י מְקָרִים שִׁיאָרְעוּ בְּגוּפָה פְּגוֹן שְׁמִפְהֶקַת כּו'.

בַּגְמ' חֲשִׁיב נְמִי שׁוֹפַעַת דָּם טְמֵא מִתּוֹךְ דָּם טְהוֹר וְהַפּוֹסְקִים הַשְּׁמִיטוּ לְפִי דְּהֵאִידָנָא פְּל דָּם בְּטָמֵא מְחֻזְקִינּוּ לִיָּה וּבְשׁו"ת פ"י ח"ד כ' דַּה"ה בְּרִאֲתָה תְּחִלָּה פְּעִין מְוַגְלָא וְאַח"ז דָּם דְּהֵינּוּ שׁוֹפַעַת דָּם טְמֵא מִתּוֹךְ דָּם טְהוֹר וּלְדִינָא דְּבָרְיוֹ נְכוּנִים אִף הַפּוֹסְקִים לֹא הִזְכִּירוּ זֶה וְצ"ע אַח"ז רְאִיתִי בְּהַגְהוֹת שְׁעָרֵי דוּרָא דְּחֲשִׁיב לִיָּה לְשׁוֹפַעַת דָּם טְהוֹר מִתּוֹךְ דָּם טְמֵא בֵּין שְׁאָר נֶסֶתוֹת שְׁאֵשֶׁה קוֹבַעַת בְּהֵן עֵי"ש: וְדַע דְּכ"ז לְשִׁיטַת שְׁאָר פּוֹסְקִים אֶבֶל הֶרְמַב"ם ז"ל סוֹבֵר דְּנֶסֶת הַגּוֹף הֵם הַנְּמַשְׁכִּים אַחַר נֶסֶת הַקְּבוּעַ בְּיָמִים וְהַמְשַׁנָּה הוֹדִיעַ לָנוּ שְׁבִנֶסֶת הַקְּבוּעַ לְיָמִים בָּאִים הַמְקָרִים הָאֵלוּ אוֹ א' מְהֵן וְנ"מ לְטְהָרוֹת שְׁאִינְהּ חֹוֹשֶׁשֶׁת אֶלָּא לְאוֹתָהּ שְׁעָה שְׁרָגִילָה לְרִאוֹת בּוֹ אֶבֶל לְבַעֲלָהּ אִין נ"מ בְּנֶסֶת הַגּוֹף עֵינּוּ בְּפ"ח מְהַלְכוֹת א"ב וּפ"ג מְהַלְכוֹת מו"מ וּבְמ"מ הֵבִיאוּ בֵּית יוֹסֵף כָּאן: (כו) וְנוֹנָא שְׁקַבַּע נֶסֶת לְשִׁנְיָהּם בְּיַחַד.

כ' בְּש"ף ס"ק נ"ז וְאִז כְּשֶׁהִגִּיעַ הַעֵת וְלֹא בָּאוּ שְׁנִיָּהּם בְּיַחַד א"ח פְּלָל אֶפִּי' פְּדִין נֶסֶתוֹת שְׁאִינוּ קְבוּעַ וְכו' כ"כ הַפְּרִישָׁה עַכ"ל פְּתַב פֶּן לְאִפּוֹקִי מִמ"ש בְּב"י עַל מ"ש הַטּוֹר וְאִינְהּ חֹוֹשֶׁשֶׁת אֶלָּא לְשִׁנְיָהּם בְּיַחַד וְז"ל וּפִי' א"ח הֵינּוּ לּוֹמֵר שֶׁא"ח לּוֹ פְּדִין נֶסֶת קְבוּעַ אֶלָּא פְּדִין נֶסֶת שְׁאִינוּ קְבוּעַ וְנ"מ שְׁאִם לֹא בְּדָקָה וְלֹא רְאֲתָה ה"ז בְּחֻזְקַת טְהוֹרָה פְּדִין נֶסֶת שְׁאִינוּ קְבוּעַ אֶבֶל מ"מ צָרִיף לְחֹוֹשׁ לּוֹ פְּדִין נֶסֶת שְׁאִינוּ קְבוּעַ עַכ"ל.

וְע"ז הַשִּׁיג בְּפְרִישָׁה דְּכִיּוֹן שְׁקַבַּעַת לְיָמִים יָדוּעִים א"צ לְחֹוֹשׁ עוֹד לְכ"א בְּפ"ע אֶפִּילוּ פְּדָרָף שְׁחֹוֹשֶׁשֶׁת לְנֶסֶת שְׁאִינוּ קְבוּעַ: (כז) פְּיָהֶקָה בְּר"ח וְכו'. וְאֲסוּרָה לְשֹׁמֵשׁ עַד שְׁתַּבְּדוּק

והק' בט"ז סע"ף קטן ל"ח וז"ל ק' הא איתא בסימן זה סע"ף ד' וכו' ונראה דכאן בפי'הוק גרע טפי וכו' ועיין בפרישה מ"ש בזה ועיקר כמ"ש הט"ז דכאן גרע טפי דהא עיקר הטעם דמותרת פיון שעברה וסתה ולא הרגישה וכמ"ש הרשב"א והטור בסימן זה וסימן קפ"ד אבל הכא היינו הרגישה דידה וכ"כ בס' מע"מ: (כח) אינה חוששת עוד לפיהוק גרידא.

בש"ף סק"ס ומשמע לעונה בינונית אין צריף לחוש וכו' וכ"מ בסע"ף שאח"ז ומזה ראיה וכו' עכ"ד ועמש"ל דאין מזה ראיה משום דהיכא דהיה לה כבר וסת קבוע אלא ששינתה פעם או פעמים לנסת אחר כ"ז שלא נעקר הראשון אין צריף לחוש לעונה בינונית וכמש"ל ומש"ה לא פסיקא ליה למימר דצריכה לחוש לעונה בינונית דהא היכא דהיה לה וסת מקודם אין צריף לחוש לעונה בינונית משא"כ לנסת החדש ולהפלגה לעולם צריכה לחוש: (כט) וכולם אין חוששין להם אלא לשעתה.

כתב הש"ף ס"ק ס"א וז"ל ונראה כ"ש אם מתחלה גם מקודם הוסת דצריכה לפרוש כל אותה עונה שלפני הוסת וכל הוסת וכו' דבריו תמוהים לכאורה דממ"נ במאי איירי אי בהיה לה וסת המורכב דהיינו וסת הגוף לימים ידועים הא בלא"ה אסורה כל היום לשיטת הש"ף וכמ"ש בש"ע לקמן סע"ף כ"ה וכפי מה שהבין הש"ף בנקה"כ וכפי מ"ש בס"ק נ' דכל העונה אסורה ודלא כט"ז בסמוך ואם פן מאי אריא שראתה לפני הוסת אפילו לא ראתה אלא לאחר התחלת הוסת נמי אסורה כל אותה העונה שלפני הוסת ואי דמייירי שאינו ליום ידוע אם פן לעולם תהא אסורה לדעתו דהא כל יומא איכא לספוקי שמה תראה ומי גרע מאשה שאין לה וסת שאינה אסורה לבעלה אלא דצריכה בדיקה ואף זו פן וא"ל פונת הש"ף ג"כ דלענין זה אסורה אותה עונה עד שתבדוק קשה פשיטא דכינן דא"ל יום קבוע לנסתות הגוף שלה ונרפה לראות מקודם הוסת ודאי דאסורה לשמש עד שתבדוק ומאי אריא דאסורה כל אותה העונה הא אפילו לא הייתה אסורה אלא אותה שעה שרגילה להקדים לפני וסתה אפ"ה דינה כל ימים פדין אשה שאין לה וסת דהא בכל עת איכא לספוקי שמה תבא המקרה שבגופה ותראה מקודם וא"ל דכוננתו דלענין זה נ"מ במה דאסורה כל אותה עונה פגון שיש לה שעה קבועה לנסת המקרה שבגופה פגון בחצות היום או בחצות הלילה ונחצי שעה קודם המקרה שבגופה דרפה לראות דם וכבר כתב הש"ע לעיל סע"ף ג' דאשה קבועה וסת לשעות ולא לימים אע"ג דהתם מייירי בגוונא אחרת וכמש"ל מ"מ י"ל ה"ה בכה"ג בנסת שעל ידי מקרה שבגופה ואם פן בכל יום בשחרית או בתחילת הלילה כשנסתה בחצי הלילה הייתה מותרת לשמש בלא בדיקה שלפה"ת והיה דינה פדין אשה שיש לה וסת דאין צריף בדיקה לפני התשמיש פדלעיל סימן קפ"ו אבל השתא דאסורה כל העונה מחמת ראיתיה אם פן פיון דאינה יודעת יום ראיתיה דינה פדין אשה שאין לה וסת לגמרי ועכ"פ צריכה בדיקה לפ"ת: (ל) אם אחד מאלו בא לזמן ידוע אז ודאי אסורה כל עונות.

עיינן בט"ז ס"ק נ"ט מה שהקשה דברי הראב"ד אהדדי וכתב לחלק בין עונת הוסת שקודם הוסת לאחר הוסת ובס' נקה"כ חלק עליו וגם דבריו דחוקים ומגומגמים גם מה שמסיים וז"ל מיהו מתשו' הרשב"א סימן תתל"ח והעתיקו הש"ע לעיל סימן קפ"ז סי"א משמע דאפילו בנסת שאינו קבוע צריכה לפרוש כל העונה וכו' לא ידעתי פוננתו דהא

התם בליל טבילה פנין שאין לה שעה קבוע ודאי דצריכה לפרוש כל העונה דכל שעמא ושעמא חיישינו דלמא השמא דתחזי אי נימא דטבילה לחודא גרם וכ"ש אי נימא דטבילה עם תשמיש גורם הראיה דאסורה לשמש מה"ט כל העונה ולא דמי כלל להכא בנסת שע"י מקרים שהראיה בא עם המקרים מש"ה כל זמן שלא קבעה אינה אסורה כל העונה ובס' מנ"י פתב לתרין קו' הט"ז דמה שכתב הרא"ש כ"ז דקדק הרמב"ד לא קאי אלא על סוף דבריו שם אבל מה שכתב הרא"ש שם דבנסת המקרה הקבוע ליום ידוע דצריכה לפרוש מבעלה כל העונה פדין נסת לימים לחודייהו הו דברי הרא"ש ואין הרמב"ד מודה לזה עכ"ל וגם ע"ז ק"ל דהא פתב הרא"ש וז"ל ואם פיהקה בר"ח וראתה בר"ח וראתה ושוב פיהקה בתוך החדש וכו' ואם פיהקה וראתה ופיהקה וראתה ולא ראתה שוב אינה חוששת לפיהוק גרידא אבל צריכה לחוש לשמא תקבע לה נסת פיהוק לעתים ידועים פגון אם היה בין פיהוק הראשון לשני ל"ד יום וכו' כ"ז דקדק הרמב"ד ואי ס"ד דהרמב"ד ס"ל דאפילו בנסת המקרים הקבועים ליום ידוע דאינה חוששת אלא לשעמא א"כ איך פתב הרא"ש דצריכה לחוש לשמא תקבע נסת פיהוק לעתים ידועים דהא צריכה לחוש לשמא תקבע נסת לעתים ידועים לחוד בלא פיהוק דבשלמא אי ס"ל להרמב"ד בנסת המקרים לעתים ידועים דצריכה לחוש לכל העונה ניחא דלאו דוקא קאמר דה"ה דצריכה לחוש לשמא תקבע נסת לעתים ידועים בלא פיהוק אלא משום דליכא נפקותא לדינא בין אי צריכה לחוש לנסת המורכב לעתים ידועים ולפיהוק או לנסת העתים לבד דסוף סוף צריכה לפרוש כל העונה נקט חזא מינייהו וכ"כ בס' מע"מ דל"ד קאמר דתיחוש לעתים ידועים ולפיהוק אלא דה"ה דצריכה לחוש לשמא תקבע לעתים ידועים לבד וכ"כ הטור אבל אי נימא דבנסת המורכב א"צ לפרוש כל העונה א"כ לא ה"ל למימר דתיחוש לנסת המורכב לעתים ולפיהוק אלא עדיפא ה"ל לומר לדעת הרמב"ד דצריכה לחוש לשמא תקבע לעתים ידועים ואז אסורה כל העונה ונהרי על זה פתב דכן דקדק הרמב"ד ונהרי להרמב"ד איכא נפקותא רבתי לדעת המנ"י וצ"ע: (לא) היה המקרה לזמן ידוע אינו נעקר אא"כ בא המקרה שלשה פעמים בזמנו ולא ראתה אבל במקרה לבד או זמן לבד שלא ראתה בהם אינו נעקר ע"כ.

נ"ל הא דאמרין בזמן לבד אינו נעקר היינו לענין זה דאם הגיע היום ולא פיהקה ולא ראתה מ"מ צריכה לחוש אחר כך אם הגיע היום ופיהקה דמה שלא ראתה באותו יום הוא משום שלא פיהקה אבל מ"מ לענין זה נעקר דא"צ לפרוש כל אותו היום כ"ז שלא פיהקה פגון אם ראתה בג' בחדש ע"י פיהוק ואח"כ עברו ג' ר"ח ולא פיהקה שוב א"צ לחוש לר"ח כ"ז שלא פיהקה וא"צ לחוש לשמא תפקה ואז אסורה כל היום דהא עברו ג' ר"ח ולא פיהקה ומה"ת תחוש לשמא תפקה דהא כבר עברו ג' ר"ח ולא פיהקה הא חזינו דאין היום גורם שתפקה אבל לענין זה לא עקרה באם שתפקה אח"כ בר"ח צריכה לחוש לו ומה שלא ראתה בג' ר"ח משום שלא פיהקה ועיין בב"י פנ"ל: אני טרם אכלה לדבר בדיני קביעות נסת אנה ה' לידי ס' כו"פ וראיתי שכ' לעיל בסעיף נ"ו ס"ק ח' וז"ל בא' בשבת כ' המנ"י אע"ג דבלא"ה איכא הפלגה שונים מ"מ בהפלגה בעינן ד' ראיות ויזה סגי' בג' נכחון הוא אלא יש עוד הבהל דבשבוע אף אם תראה ב' ימים מקדם פשיגייע נסת ההוא חוששת אבל אם אתה עושה נסת הפלגות הא בטלה הפלגתה וכן אם יעבור נסת א' ולא תראה בהפלגה בטלה הפלגתה עד שתשוב ותראה משא"כ בנסת

שבוע עכ"ד ואני פתבתי ג"כ כ"ז לעיל ועוד פתבתי נ"מ אחרנא לענין אם עברו עליה
ג' עונות יע"ש: תו כ' בס"ק ה"ל וז"ל לכה אני מסופק אם תראה ד' ה' פעמים בכל יום
א' בשבוע ג' שיש פאן לומר שקבעה נסת שבוע וכן י"ל שקבעה נסת הפלגה מכ"ב לכ"ב
במה נימא שקבע פי יש נ"מ לדינא כמ"ש ואפשר דיותר שכיח הפלגה מנסת השבוע
ולכן אם נוכל לומר שהוא הפלגה למה נימא שהוא נסת שבוע דהא ל"ש דיהיה יום
ושבוע בזמן מוגבל גורם הראיה וצ"ע עכ"ל וכן פתבתי לעיל והבאתי ראיה מלשון
הרשב"א בתה"א וכ"כ הרמב"ן בחדושי ס"פ האשה לשון הרשב"א ועתה עיניתי
וראיתי שזה מוכרח מן הש"ס דתלינן טפי שהוא נסת הפלגה מלמיתלי במזל היום שהוא
הגורם דהא גרסינן בס"פ בנו"כ אר"פ נחזי אנו היתה למודה להיות רואה ליום ט"ו וכו'
וקסבר ר"פ עשרים ותרתינן מעשרין ותרתינן מנינן נדה ופתחא מכו"ז מנינן א"ל ר"ה
בריה דר"י ממאי דילמא כו' דאלת"ה כו' ופסקו הפוסקים כר"ה בריה דר"י ואי ס"ד
דתלינן דהיום הוא הגורם אע"ג דאפשר למיתלי בהפלגה שנה א"כ מאי מותיב ר"ה
בריה דר"י על ר"פ ואמאי פסקו הפוסקים פנוניה דהא לא דמיא כלל מאי דמיתי ראיה
מהאי תרגולא דשאני הכא שהרי פינון שהיתה למודה לראות ליום כ"ב לראיתה א"כ
לעולם ראיתה ביום שנה לימי השבוע שהרי אם היתה ראיתה מתחלה ליום א' בשבוע
ואח"כ פשהפליגה לראות ביום כ"ב מראיה א' תחול ג"כ ביום א' וכן לעולם וא"כ אח"כ
פשהפליגה לראות ביום כ"ז לראיתה א' בשבוע הפלגתה ולא מנינן להפלגות כ"ב אלא
מראיות כ"ז מ"מ היום קבוע של ימי השבוע עדיין לא בטל אף שלא ראיתה פ"א ביום
א' של שבוע שלישי מ"מ עדיין צריכה לחוש לקביעתה לשמא תראה ביום א' שבשבוע
שלישי מן אותו יום א' שלא ראיתה בו וכמ"ש הוא בעצמו לעיל וא"כ כי אתיא עשרין
ותרתינן דהינו יום א' שבשבוע שלישי הוא בימי זיבתה ומאי מקשה ר"ה ברי' דר"י
דל"ד כלל אהאי תרגולא דהתם בהפלגה תליא מלתא והרי בטלה הפלגתה משא"כ
בנד"ז א"ו כל היכא דאיכא למיתלי בכה"ג בהפלגה שנה לא תלינן ביום כלל ואיתותב
ר"פ שפיר ולפ"ז צ"ל הא דכתבו הפוסקים דקובעת נסת לימי השבוע בימים שנים היינו
דווקא לענין זה באם שראתה ג"פ ביום א' דהיינו שראתה מתחלה ביום א' ובשבוע ב'
ג"כ ביום א' ואח"כ בשבוע ג' ג"כ ביום א' אז קובעת נסת ליום א' בג' ראיות דדמי לנסת
הסירוג בסערי י"ב דסגיא לכ"ע בג"פ וצריכה לחוש אח"כ לכל יום שבשבוע ג' עד
שתעקר ג"פ פדין נסת קבוע אבל אחר שראתה ד' ראיות כה"ג דהיינו מתחלה ראיתה
ביום א' בשבוע ואח"כ בשבוע ב' ביום א' (ועוד ביום א' שבשבוע ג') ועוד יום א'
שבשבוע ג' פינון דאפשר למיתלי בהפלגה מכ"ב לכ"ב שקבעתו ג"פ לא תלינן תו ביום
קבוע כ"א בנסת הפלגות וכמ"ש וכ"כ בס' ה"ל ס"ק א' וכן פתבתי לעיל בסערי ב' אבל
כ"ז שלא קבעתו להפלגה ע"י ד' ראיות אלא בג' ראיות חיישינן לנסת הקבוע ליום
השבוע וצריף ג"פ לעוקרו וכן מוכח מדברי הפוסקים אלו שהרי עיקר מטרין להא
דקבעה נסת ליום השבוע למדו מהא דר"א דף י"א דאי קפיץ בחד בשבת וקפיץ בחד
בשבת ולחד בשבת אחרנא חזאי בלא קפיצה דקבעה נסת לימים אע"ג דלא היו ג' ראיות
אפ"ה קבעה נסת ש"מ דקבעה נסת ליום ידוע בשבוע וכ"כ בסתה"א ובחדושי רמב"ן
שם הרי להדיא כ"ז דלא קבעה נסת להפלגות ע"י ד' ראיות ואמרינן דליום ידוע בשבוע
נתפוננה ודינו פדין נסת קבוע דצריף תלתא זימני למיעקרה אבל קשה הא דכתב הטור

והש"ע דקובעת נסת בימי החדש ובימי השבוע שוין ואינן שוין האי אינן שוין ה"ד ובע"כ צ"ל בכה"ג פגון שראתה לכ"ג יום וא"כ אם הנה תחלת ראיתה ביום א' תחול ראיה ב' ליום כ"ג ביום ב' בשבוע וראיה שלישית ביום ג' בשבוע ונהרי ראתה יום א' ויום ב' ויום ג' בשבוע ודינו כמו נסת החדש בדילוג ואם פן הא ניחא לדעת הפוסקים וכרב דאפילו בדילוג קבעה על ידי ג' ראיות היכא דניפריים בימי החדש ה"ה היכא דניפריים בימי השבוע אבל לדעת הטור דפסק פשמואל דס"ל דאפילו היכא דניפריים בימי החדש צריך ד' ראיות וכה"ג בימי השבוע דלא עדיף מימי החדש וא"כ ממ"נ במאי מיירי אי בראתה רק ג' ראיות הא קבעה נסת לדילוג פינו דקמיינתא לאו בדילוג חזיא ואי דמיירי דחזיא ד' ראיות כה"ג א"כ הא יצא מפינייהו ג' הפלגות שוות והא הוכחנו למעלה דהיכא דאיכא למיתלי בהפלגות שוות תו לא תלינו במזל היום כ"ש היכא דחזיא בדילוג טפי מסתבר למיתלי בהפלגות שוות מלמיתלי במזל היום ובדילוג וא"ל דמיירי שלא ראתה בדילוג השנה אלא דמתחלה ראתה ביום א' ואח"כ ראתה ליום כ"ג שהוא ביום ג' בשבוע וחוזה וראתה ליום כ"ג מראיה זו ותהיה ביום ג' בשבוע ואח"כ לא ראתה ביום ד' שבשבוע שלישית אלא ביום ד' שבשבוע הרביעית הא ליתא דכיון דעבר פ"א יום ד' שבשבוע ג' ולא ראתה הוי זה עקירה לראיות הראשונות שבדילוג דמיעקר בהדא זימנא ונ"ל הפרישה בס"ק ח' לפי דינא דגמרא שאין קובעין נסת לא בימי נדות ולא בימי זיבות כו' צ"ל דמ"ש דראתה ג"פ בא' בשבת או בה' בשבת לא מיירי שראתה בהם זא"ז דא"כ ראתה בימי זיבה ומקרחים לומר דמיירי דראתה היום ביום א' ואחר ג' שבועות חזרה לראות ביום א' וכן עוד פעם א' ביום א' אחר ג' שבועות דהשתא כבר כלים ימים זיבה וא"ל דא"כ עקרה שניה יום א' בנתיים שלא ראתה בהן ואין זה נסת קבוע דהא אמרינן בסמוך דאם ראתה באחד בניסן ובא' בסיון ובא' באב קבעה לה נסת לר"ח לדילוגים אף על גב דבכל פעם דלגה פ"א ר"ח וה"ה הקא עכ"ל יע"ש אם פן כ"ז בזמן שהשנה דילוגה אבל אם אחר כך לא השנה דילוגה ודאי דהוא עקירה לראיות הראשונות גם לדעת המחבר דחשש להחמיר כרב דקבע נסת לדילוג בג' ראיות אף דקושא הנ"ל לא קשה מידי דשפיר נ"מ במה דקבעה נסת לימי השבוע בימים שאינן שוין סגיא בג' ראיות אפתי קושא אם פן הא דקיימא לן דכל נסת שלא נקבע שלשה פעמים מיעקר בהדא זימנא דאפילו חזא לתרתי פדמסקינן בס"פ האשה ופסקו פן כל הפוסקים א"כ בנסת הפלגה שראתה ב' פעמים בהפלגה ע"י ג' ראיות לעולם איכא קביעות לימי השבוע או ביום שנה או בדילוג דאם ראתה מכ"ב לכ"ב הא איכא ג' ראיות ביום שנה מימי השבוע וקבעה לה נסת ואי דראתה מכ"ג לכ"ג הא איכא ג' ראיות בדילוג לימי השבוע ודעת החוששים לדרב כרב קבעה לה נסת לימי השבוע בדילוג ואיך הוא נעקר בהדא זימנא וכה"ג בכל הפלגות שבעולם לעולם איכא ג' דילוגים בשנה הן בימי השבוע למפרע או לקמיה יום א' או יותר דוק ותשפח ודחוק לומר דהא דנעקר בהדא זימנא אפילו ראתה בהפלגה שנה שתי פעמים היינו דנסת הפלגה נעקר ואין צריך לחוש להפלגה אם ראתה אח"כ ביום אחר שאין צריך לחוש להפלגה כזו אבל מפל מקום צריכה לחוש מחמת היום בשבוע גם זה ליתא דאם פן לשיטת המפרשים דעת הש"ע והטור בסעיף י"ד דמ"ש דאם לאחר ששנתה פעמים ליום שלשים ראתה לסוף עשרים חוזר נסת של עשרים למקומו והותר שלשים דהיינו אפילו עדיין לא הגיע יום שלשים אפילו הכי פל שחזרה וראתה לסוף כ'

חזרה לקביעות הראשון ומחשב עקירה לנסת שעדיין לא נקבע בג"פ וכמ"ש הש"ף בשמם ס"ק מ' וכתבתי לעיל שפירושם שם עיקר ודלא כהש"ף שהשיא דעתם לדעת אחרת יע"ש והתם מייירי בנסת הפלגות דמוכח שם וא"כ קשיא דאמאי יהיה נעקר ל' וא"צ לחוש לו דהא אם הייתה ראני' יום כ' שהפסיקה בו ד"מ ביום א' בשבוע וראתה אח"כ ליום ל' לראיה זו תחול הראיה זו ביום ב' ואח"כ חזרה וראתה ביום ל' לראיה זו תחול ביום ג' וא"כ הרי ראתה בימי השבוע בדילוג ואמאי לא תחוש ליום ל' דהיינו ביום ד' שבשבוע רביעית מראיה אחרונה שהרי גם זו כבר נקבע להסוכרים כרב להחמיר ואמאי הותר יום ל' וא"ל דמ"ש דהותר ל' היינו יום ל' מראית עשרים שחזרה וראתה אבל מ"מ צריכה לחוש ליום ל' מיום ראית ל' השני דאע"ג שראתה בנתיים אין זה מפסיד וכמ"ל זו דוחק דמסתמות הפוסקים לא משמע פן לכן נ"ל דמ"ש הטור והש"ע דקובעת נסת לימי השבוע הן בימים שונים או בימים שאינם שונים בימים שאינן שוי' דקאמר מייירי שראת' זא"ז בכל שבוע דהיינו בשבוע א' ראתה ביום א' ואח"ז בשבוע ב' ביום ב' ובשבוע ג' ביום ג' ונ"מ דאם עבר אח"כ אותו יום ולא בדקה ולא ראתה דאסורה עד שתבדוק פדין נסת קבוע ואע"ג דזה הוא בימי זיבתה מ"מ לדין דקיי"ל דאשה קובעת נסת בימי זיבתה א"כ קובעת נסת אבל זה לא אמרינן דתהיה אשה קובעת נסת ע"י סירוג וע"י דילוג דזה לא מצינו נסת הסירוג ודילוג פחדא שתקבע האשה עי"ז נסת וכן הוא בפרישה שכ' בס"ק ח' אחר שכ' מה שהבאתי לעיל משמו מסיים וז"ל ואין אנו צריכין לזה שבגמ' קאי שקבעה נסת ע"י קפיצות מכ"א לכ"א יום כ"פ יום א' שהיא אחר פלות ימי זיבה ומזה למד הרשב"א דין זה לנסת הגוף לדין שקובעין נסת אף בימי נדה וזיבה כו' עכ"ל והן הן דברינו דאינה קובעת לדילוג וסירוג פחדא נסת הגמרא דמייירי בנסת הסירוג מייירי בנסת השנה ליום ידוע ובה ניהא דברי הש"ע אמנם מה שהקשיתי לעיל על דברי הטור עדיין לא עלתה ארוכה בדברים אלו פינן דאיהו פסק כשמואל דבעי לדילוג ד' ראיות וא"כ פינן שראתה ראיה ראשונה ביום א' ובשבוע שאחריה ביום ב' ואח"כ ביום ג' עדיין לא קבעה נסת עד שתראה בשבוע שאחריה עוד ביום ד' וא"כ הרי ג' הפלגות מט' לט' ותלינן דחזיא בהפלגות שוין מט' לט' ולא תלינן תו ביום בימי השבוע לדילוג וכמ"ל ונאפשר דראתה בינתיים מייירי א"כ תו א"א למתלי בהפלגה וע"כ היום הוא הגורם ועדיין צ"ע: פללא דמלתא שע"י דין זה שכ' הפוסקים דאשה קובעת נסת לימים שונים בימי השבוע ושאין שוין יש מבוכה רבה בכל דינים שבסי' זה וקורא אני ע"ז מ"ש הרמב"ן בחדושו ס"פ האשה וז"ל ובענ"פ יחוש להחמיר בענין הנסתות עד יערה עלינו או על אחרים רוח ממרום להכריע אינה הדרף הישר שיבחר לו האדם עכ"ל גם דוחק לומר דהטור כ' זה למאן דפסק פרב וכה"ג כ' בב"י שם פינצא בזה בענין אחר דכבר השיגו ע"ז בב"ח דא"א דהטור יכתוב דין מאי דלא ס"ל פינן דאיהו ס"ל לדינא כשמואל יע"ש: בש"ף ס"ק י"ט כ' הב"ח לחוש לחומרא זה וזה והלכך חוששת להפלגה שנקבע בב"פ וכו' ור"ל דחוששת ליי"ז בתמוז משום נסת הפלגה ולי"ח בתמוז משום נסת הדילוג עכ"ל מ"ש שקבעה בב"פ נ"ל ט"ס וכצ"ל שקבעה בפעם ב' דהא הפלגות ט"ו ניסן מן י"ו אייר הוא הפלגות ל"ב דהא ניסן מלא ואלו הפלגות י"ו באייר מן י"ז בסיון הוא רק הפלגות ל"א שהרי אייר חסר ומש"ה צריכה לחוש ליי"ז בתמוז דהוא נמי הפלגות ל"א אלא דקשיא ת"ל דבלא"ה צריכה לחוש ליום י"ז בתמוז משום נסת החדש

בין דעדיין לא קבעה נסת לדילוג וגם לי"ו בתמוז צריכה לחוש משום עונה בינונית פון דלא קבעה נסת לשיטת הפוסקים דס"ל דעונה בינונית הוא ביום ל' ודלא פהש"ף: עוד ראיתי בס' כו"פ דעונה בינונית אסורה כל היום וכל הלילה ולפי לא כן ידמה ולענ"ד דאינה אסורה אלא ביום ל' מראיה ראשונה אם היתה ביום אסורה ביום ואם בלילה אסורה בלילה אף שכ' בס"ק ט"ו שזה נראה לו ברור לא ידעתי שם הכרע לדבריו: (לב) אלא שיש הפרש בינה לגדולה.

בש"ף ס"ק ס"ה פ"א דברי שא מיירי בלא חזרה לראות דבגדולה בעינן שיעבור עלי' ג' עונות דידה ואם היו לה עונות גדולות צריה להפסיק ג' עונות גדולות אבל בקטנה בג' עונות בינוניות סגי"ד נדאי דכן משמע בסוגיא דפ' בנות פותים דסג"ל בעונות בינוניות וכמ"ש בס' כו"פ אלא דקש"י לי לפמ"ש הב"י נהבאתיו לעיל דלמדו הפוסקים דין זה דגדולה שפסקה ג' עונות א"צ לחוש לנסתה מהא דר"א דס"ל דכל אשה שעברו עלי' ג' עונות דיה שעמה ובמתני' דף ז' ע"ב תנינן איזהו זקנה כל שעברו עליה ג' עונות סמוך לזקנתה ועלה פליג ר"א ואמר דל"ד זקנה דכל אשה שעברו עליה ג' עונות ד"ש וא"כ ר"א נדאי דמיירי בהנה"ג עונות דמיירי ת"ק בזקנה דהן עונות בינוניות דס"ל לת"ק דדוקא בזקנה מהני ואמר איהו דכל אשה שעברו עלי' ג' עונות ד"ש וא"כ מנ"ל לומר דבגדולה בעינן עונות דידה דהא ר"א ס"ל דאפי' עונות בינוניות מהני ומנ"ל לחלק ולקאורה הנה אפשר לומר דדוקא בקטנה שלא הגיע זמנה לראות מהני עונות בינוניות משא"כ בזקנה וכן הנה נראה מלשון הש"ע דגבי קטנה כ' עונה בינונית וגבי זקנה כ' וכן זקנה שעברו עליה ג' עונות משהזקינה ולא כ' עונות בינוניות אלא דבעונות דידה משערינן אלא שמדברי הש"ף מוכח דאף בזקנה סגי' בעונות בינוניות שהרי עיקר הוכחתו מהא דזקנה דלקמן סעיף כ"ח יע"ש וצ"ע: (לג) אבל אם פיתחה.

בש"ף ס"ק ס"ח פיתחה וכו' עיין מ"ש לעיל בכוננת הש"ף ופירש דברי התוס' ובס' כו"פ נתקשה בפ"א התוס' והדברים פשוטים כמ"ש גם במ"ש פאן בס"ק כ"ח ונ"ל ולא הבנתי דבריו דהא לא מיירי פאן קודם שפסקה לראות בצ' ימים דהנה לה נסת קבוע דאיך אמרינן מטמא מעל"ע עכ"ד ולענ"ד מבואר בש"ף ס"ק י"ח דעיקר ראיה שלו מן הטור והרשב"א דהם מיירי בשהיה לה נסת מעיקרא וכדמבואר בדבריהם להדיא ומדכתבו ראיה בג' ראיות מכוננות שלא פיתחה ולא הותירה כו' וגם לבסוף כתבו אבל אם פיתחה או הותירה שלא היו הראיות מכוננות וכו' מוכח מדבריהם אלו שבכל ענין שפיתחה או הותירה לא קבעה נסת וזה דלא כדעת הפרישה דלדידה קבעה נסת אבל מן הגמ' נדאי דליכא ראיה דא"ל דמיירי שלא הנה לה נסת מקודם אף מה שהק' הא הרשב"א והש"ע חששו להחמיר כרב בזה הדין עמו דקש"י על הש"ף ולולי דמסתפינא הייתי אומר דדעת הרשב"א והש"ע דדוקא בשפונגה ראיתה לג' הפלגות שוין הוא דמצטרפין ראיה קמייטא קודם שפסקה מלראות דכינן דכינה ראיתה איגלאי מלתא דלאו הפסקות היא אלא שינוי נסת אבל כשראתה בדילוג אז לא מצטרפין הראיות אהדדי ובהא ניחא מ"ש בסיום דבריהם דכ"ז שלא פונגה ראיתה א"א לראיות ראשונות להצטרף דהלשון תמוה דמה יועיל הצטרפות ראיה ראשונה אחר שאין הפלגות שוין אבל למ"ש ניחא דאתי לאשמעין דלא מצטרפים ראיה קמייטא אלא בהפלגות שוין אבל בפחתה והותירה אע"ג דא"ל דקבעה נסת לדילוג מ"מ לא מצטרפים ראיות אהדדי ובחזקת מסולקת בדמים היא

כִּינּוּן שְׂאִין דְּרַךְ נְשִׁים לְרֵאוֹת בְּדִילוּג וּבְזָה נִיחָא דל"ק קו' הַתּוֹס' שְׁהַקְשׁוּ לִפְרִישׁ"י וְאִף
דְּלַתְנִי תוֹס' נִיחָא לְשִׁמוּאֵל מ"מ עֲדִינּוּ קְשִׁי לְרַב הַבְּרִייתָא אִם נִפְרִישׁ כִּפְרִישׁ"י אֲבָל
לִפְמִ"ש נִיחָא וְדוּק: מ"ש הַט"ז בְּפִי דְבָרֵי הַרְשָׁב"א דְּבָרֵי מְוֹכְרֵי חַיִּים מִהָא דְּפִסְק הַרְשָׁב"א
וְהַטּוֹר הַבִּיאוּ לְקַמְּן סִי ק"צ גְּבִי תִינּוּקַת שְׁלֵא הִגִּיעַ זְמַנָּה לְרֵאוֹת שְׁעָבְרוּ עָלֶיהָ ג' עוֹנוֹת
מִשְׁרָאָתָה דְּכַתְמִים טְמֵא מִיָּד אַחַר ג' רְאִיּוֹת שְׁרָאָתָה אַחַר שְׁפָסְקָה ג' עוֹנוֹת מוֹכַח דְּרָאָהּ
רֵאוֹתָהּ שְׁרָאָתָה אַחַר שְׁפָסְקָה ג' עוֹנוֹת מִצְטַרֵּף לְשִׁלְשָׁה רְאִיּוֹת דְּמִטְמֵא מִיָּד מִעַל"ע
בְּרָאָהּ ג' וְכ"כ הַרְשָׁב"א בְּהִדְיָא וְזֶה דְּלֹא פְּפִירוּשׁ ב"י: אִף מ"ש הַט"ז לְפָרִישׁ מ"ש
הַרְשָׁב"א ז"ל דְּעַכְשָׁיו יוֹצֵאת ג' הַפְּלָגוֹת שְׁווֹת אֵין לוֹ שְׁחַר וְדוּק וְהַנְּכוּן מ"ש בַּס' תְּפָאֶרֶת
שְׁמוּאֵל דצ"ל ב' הַפְּלָגוֹת שְׁווֹת וְהַגְּמ' מִיְיָרִי לְעַנְּנוּ טְוִמָּאת מַעַת לַעַת דְּכִינּוּן דְּרָאָתָה ג"פ
לֹא אֲמַרְיָנוּ בְּהַ ד"ש וְיִלְיָף הַרְשָׁב"א מִיְיָרִי דְּאֲמַרְיָנוּ דְּרָאָהּ הַרֵאוֹתָהּ הִיא מִהַמְּנִין לְעַנְּנוּ
שְׁבִרָאָהּ ג' מִטְמֵא מִעַל"ע וְה"ה לְעַנְּנוּ קְבִיעַת נֶסֶת הַיָּמִים בַּג' סָגִיא וּבְהַפְּלָגוֹת בַּד' עַכ"ד
וְנִכּוֹן הוּא: (לד) וְקִטְנָה וְזִקְנָה אֵינָה חוֹשֶׁשֶׁת לְנֶסֶת שְׂאִינוּ קְבוּעַ.

בְּנִקְה"כ כ' דְּאִפִּי רְאָתָה ג' פְּעָמִים כ"ז שְׁלֵא קְבָעָה נֶסֶת אֵינָה חוֹשֶׁשֶׁת וְכֵן נִרְאָה מִלְשׁוֹן
רְשָׁב"א וְהַרְמ"א אֲבָל בַּט"ז כ' דְּאִם רְאָתָה ג' פְּעָמִים אַע"ג דְּלֹא קְבָעָה נֶסֶת כִּינּוּן דְּמִטְמֵא
מִעַל"ע חוֹשֶׁשֶׁת לוֹ וְכֵן נִרְאָה כְּדָבָרֵינוּ דַּמְנ"ל לְחַלֵּק דְּכָל עֵינָקָר לֹא לְמַד הַרְשָׁב"א דְּקִטְנָה
וְזִקְנָה דַּא"ח מִשׁוּם דְּדִיָּה שְׁעַתָּה א"כ רְאִיָּתָה מְקַרְהָ הִיא מִשְׁא"כ בְּרָאָתָה ג' פְּעָמִים
דְּמִטְמֵא מִעַל"ע מִדִּינָא דְּגַמְרָא מַה"ת דְּלֹא יָהָא חוֹשֶׁשֶׁת לוֹ: בְּתַשׁוּבַת שְׁבוּ"י ח"א נִשְׂאֵל
מִהַרְבַּ הַגְּדוֹל בְּעַל הַמְּחַבֵּר בִּי"ש נִסְתָּרוּ דְּרָכֵי הַרְמַב"ם בַּפ"ד מִהַלְכוֹת מו"מ דְּפִסְק בְּהַגִּיעַ
זְמַנָּה לְרֵאוֹת וּפְסָקָה ג' חֲדָשִׁים דִּי שְׁעַתָּה וְהֵינּוּ כַר"א פְּדֵאִיתָא בְּסוּגִיא דַּס"ל דְּכָל אִשָּׁה
שְׁעָבְרוּ עָלֶיהָ ג' עוֹנוֹת ד"ש וְכַדְאֲמַרְיָנוּ אֲתָאן לַר"א וּמ"מ לֹא פִסְק כְּנוֹתִיָּה בְּשִׂאָר אִשָּׁה
שְׁפָסְקָה ג' עוֹנוֹת דְּהָא הַרְמַב"ם שָׁם פִּסְק זְקָנָה שְׁפָסְקָה ג' עוֹנוֹת דִּי שְׁעַתָּה מְכַלֵּל שְׂאָר
אִשָּׁה לֹא וְהֵינּוּ כַת"ק וְלֹא כַר"א וְתוּ קָשָׁה כִּי שָׁם בַּש"ס אִי גִרְסָא וְשִׁהַגִּיעַ זְמַנָּה לְרֵאוֹת
פ"א ד"ש שְׁנִיָּה מִטְמֵא מִעַל"ע מִנִּי רַבִּי הִיא וּלְפ"ז לְרְשָׁב"ג דְּקִי"ל הִלְכְתָא כְּנוֹתִיָּה אִף
בְּרָאָהּ ב' אֵינָה מִטְמָאָה מִעַל"ע וְכ"פ הַרְשָׁב"א בַּתה"א וְגוֹרְס ג' זֶה וְהַתּוֹס' מְחַקוּ ג' זֶה
אֵלָא דְּקֵאִי עַל תִּינּוּקַת שְׁלֵא הִגִּיעַ זְמַנָּה לְרֵאוֹת דְּקִתְנִי בַּג' הָרִי הִיא כְּכָל הַנְּשִׁים וְלְרְשָׁב"ג
עַד רְאִיָּה ד' לֹא הָיוּ כְּכָל הַנְּשִׁים וְהַרְמַב"ם פִּסְק בְּתוּלָה שְׁלֵא הִגִּיעַ זְמַנָּה לְרֵאוֹת וְרָאָתָה
ג' רְאִיּוֹת מִטְמֵא לְמַפְרַע א"כ ס"ל ע"כ כַּגִּי שְׁמַחְקוּ הַתּוֹסְפוֹת וּפִסְק בְּהַגִּיעַ זְמַנָּה לְרֵאוֹת
מִטְמֵא לְמַפְרַע בְּרָאָהּ ב' וְזוֹ דְּלֹא כְּחַד מִהֵנִי ב' גִּירְסוֹת דְּהָא ע"כ מִנִּי רַבִּי הִיא קֵאִי אוֹ עַל
רְאִיָּה ב' שְׁלֵא הִגִּיעַ זְמַנָּה לְרֵאוֹת אוֹ עַל רְאִיָּה ג' שְׁלֵא הִגִּיעַ זְמַנָּה לְרֵאוֹת: וְלַעַנְ"ד נִרְאָה
לְתַרְץ וְתַחֲלָה אֲנִימֵר לְהַנְּחָה קִיָּמַת דְּנוֹדָאֵי הַרְמַב"ם לֹא פִסְק כַר"א אֵלָא כְּחַכְמִים אֵלָא
דְּסַבִּירָא לִיהָ לְהַרְמַב"ם ז"ל דְּחַכְמִים לֹא פְּלִיגִי אַר"א אֵלָא בְּאִשָּׁה יְלָדָה שְׁהִיא בְּחֻזְקַת
דְּמִים אֲבָל בְּאִשָּׁה שְׁהִיא בְּחֻזְקַת מְסוּלְקַת דְּמִים אוֹ אֲפִילוּ בְּאִשָּׁה יְלָדָה כ"ז דְּלֹא אִימְחֻזְקָה
בְּדָמִים אִף חַכְמִים מוֹדִים לַר"א דְּמַהֲנִי ג' עוֹנוֹת וְכ"כ בַּס' שְׁבוּ"י שָׁם וְעוֹד אֵיכָא חִילּוּק
בֵּין חַכְמִים לַר"א אֲפִילוּ בְּאִשָּׁה שְׁהִיא בְּחֻזְקַת מְסוּלְקַת בְּדָמִים דְּלַחַכְמִים אַע"ג שְׂאֲמָרוּ
דְּמַהֲנִי לָהּ ג' עוֹנוֹת דְּנוּקָא בַּפ"א אֲבָל אִם עוֹד עָבְרוּ עָלֶיהָ ג' עוֹנוֹת מִטְמֵא מִעַל"ע וְכַמ"ש
בַּכ"מ שָׁם גְּבִי זְקָנָה אֲבָל לַר"א כָּל פְּמָה דְּלֹא אִימְחֻזְקָה לְהַפְּסֻקוֹת גְּדוּלוֹת כְּזוֹ אֲמַרְיָנוּ דְּיָהּ
שְׁעַתָּה דְּלֹא גָרַע מֵאִשָּׁה יְלָדָה לְדִיָּדָה דְּמַהֲנִי ג' עוֹנוֹת וְלַעוֹלָם כ"ז שְׁלֵא תַתְּחֻזַּק לְרֵאוֹת
הַפְּסֻקוֹת גְּדוּלוֹת פְּאֵלוּ ד"ש וּלְפ"ז אֵין אֲנִי צְרִיכִין לְדַבְּרֵי הַכ"מ שָׁם שְׁכַתְבַּת דְּהַרְמַב"ם

היה לו גירסא אחרת בש"ס גבי זקנה דגבס דפעם שניה מטמא מעל"ע אלא די"ל דהברייתא דהתם אתי כר"א אבל לחכמים לא אמרינן דיה שעתה אלא בראיה ראשונה וכדמשמע במתניתין ודלא פתוס' שם וכן מוכח ברמב"ם שם דסבירא ליה דכל היכא דלא איתחזקה בידמים אפילו חכמי מודים לר"א שיקרי פתב גבי מעופרת ומניקה נמי דמהני ג' עונות בפ"א והכ"מ שם פתב דהרמב"ם ס"ל דר"י לא פליג את"ק דמעופרת משיודע עופרה ומניקה משנולדה ד"ש אלא דאתי למימר דבעברו עליהן ג' עונות ד"ש בפעם א' אבל אם עברה עליהן פעם ב' מטמאין מעל"ע ות"ק לא פליג ע"ז עכ"ל וידועתו א"א להלן הסוגיא דף י' ע"ב דאמרינן דר"י ס"ל דימי עבודה עולין לימי מניקתה ע"ש ואי ר"י ס"ל כת"ק דמעופרת משקופר עופרה ומניקה משתלד מיד ד"ש אם פן ל"ל השלמות ג' עונות בימי מניקתה הא מיד כשתלד ד"ש וע"כ צ"ל דסבירא ליה דאפילו חכמים מודים במסולקת בידמים דמהני ג' עונות דא"ל דס"ל כר"א אם פן ה"ל לאשמעיןן אפילו באשה ילדה אלא דלפ"ז ק' מנ"ל להרמב"ם הא דחכמים מודים בזה ולפי מה שצאתוב לקמן יהיה הוכחה לזה וגם לדברי הכ"מ שפתב דהרמב"ם היה גורס פן בזקנה מוכיח הרמב"ם דין זה מזקנה דס"ל דצאתא פרבנן דאלו לר"א אין חידוש וגם לר"א פל כמה דלא איתחזק אמרינן ד"ש מיהו בזה יש לומר דר"א ס"ל פרבי עכ"פ מוכח מהרמב"ם דס"ל דאף חכמים מודים לר"א בהא ול"ק קו' ראשונה אלא דקו' הב' היא קו' עצומה ואשר אחזה בזה ליישב דברי הרמב"ם ז"ל לענ"ד טרם פל חל עלינו חובת ביאור הסוגיא אשר כבר עמדו ע"ז רבותינו חכמי קדם וכל אחד בורר דרוך לעצמו ולכל הפרושים הדחוקים רבים והראשון שבראשון הוא פירש"י ז"ל דברייתא זו אתא פרבי אלא דבהך ראיה דאיתחזקה ביה לא אמרינן שתטמא מעל"ע מש"ה בעי בתינוקת שלא הגיע זמנה לראות ג' ראיות אבל בהגיע זמנה לראות איתחזק בראיה אחת ומש"ה בראיה שניה מטמא מעל"ע אבל לרשב"ג בתינוקת שלא הגיע זמנה לראות בעינן ד' ראיות שתטמא מעל"ע ואהא קבעי הש"ס עברו עליה ג' עונות הדר חזיא בעונות מאי דמספקא ליה נימא דהדרי לקדמותה וצריכה שתחזק עכשיו מחדש או נימא דבחזקה קמייתא ונאם פן אי הדר חזיא בעונה תטמא מעל"ע נאם פן ע"כ סיפא רשב"ג היא וכמו שפתב רש"י והוא דחזק עצום וכמו שהק' תוספות ותו ק' לפירושו בבעי' שניה ועוד עברו עליה ג' עונות הדר חזיא בעונות מאי ופירש רש"י דמבעיא ליה מי אמרינן הא דתני ועוד עברו עליה ג' עונות דוקא נקט דאיגלאי מלתא דשינוי נסת הוא דא"כ אפילו ראתה בעונה אחר ב' הפסקות נמי נימא דאיגלאי מלתא ומאי מבעיא ליה לרבי בתרי זימני הנה חזקה נאם פן פינו דבתרי זימני חזיא בהפסקה איגלאי מלתא דשינוי נסת הוא נאף שרש"י ז"ל פתב במתק לשונו דאפילו אי נימא דראיה קמייתא לא סלקי למנינא אפ"ה איתחזקה בתרתי בתרייתא דשינוי נסת הוא מ"מ אין לזה טעם דאמאי לא נחשוב הפסקה קמייתא ותו מאי דכ' רש"י או דלמא פולי האי לא אמרינן הדרה לקמייתא ק' דמ"ש נאי משום דבהפסקה שניה איגלאי מלתא דשינוי נסת הוא ולא סילוק דמים א"כ תטמא מעל"ע בראיה לאחר הפסקה ב' א"ו דאף בראיה ב' אמרינן חזרה לקדמותה ומאי מבעיא ליה וקושיא זו נמי ק' לפי המסקנא דפשיט ליה דכולי האי לא אמרינן חזרה לקדמותה טעמא מאי דהא ע"כ דאף בהפסקה ב' חזרה לקדמותה ולא אמרינן איגלאי מלתא דאל"כ תטמא מעל"ע מיד בראיה שאחר הפסקה ב' גם ק' לפי האמת אמאי לא נימא בהפסקה ב' איגלאי מלתא

ותטמא מעל"ע אחר הפסקה ב' וכמ"ש מהרש"א לפירושו ופי' הרשב"א בתה"א דחוק
מאד לכן הרמב"ם בחר לו דרך סלולה בפי' הסוגיא זו והוא לפי מ"ש הר"ן בחדושו
ונ"ל דאע"ג דאוקמי הך ברייתא פרבי אפ"ה בעי ג"פ לפי שכל אשה שאינה צריכה
לבדוק אינה מטמאה מעל"ע דטעמא דמעל"ע כעין קנסא פדאמרינו וזו הואיל ולא בדיקה
הפסידה עונה הלכה כל שאינה צריכה לבדוק כלל אינה בכלל גזירת מעל"ע שפנדה
ותינוקת שלא הגיע זמנה לראות אינה צריכה בדיקה פדתנן לקמן דאין הנשים בודקות
אותן הלכה פעם א' וב' שעדיין לא הוחזקה לראות ולא הייתה בכלל תקנה לבדוק שחרית
וערבית ד"ש וכשראתה בשני' פנון לדברי רבי הוחזקה רואה צריכה בדיקה שו"ע
ולפיכך בג' מטמא מעל"ע וכו' וא"ת הגיע זמנה לראות שהיא צריכה בדיקה למה אמרו
דכפעם אחת ד"ש י"ל אה"נ דכיון שצריכה בדין הנה לגזור עלי' אפי' בראשונה אלא קל
הוא שהקילו חכמים בדבריהם עכ"ל וכך יהיה הצעת הש"ס דמספקא ליה להש"ס אי
האי ברייתא אתי' פרבי וכפ' הר"ן דמש"ה בעינן ג' פעמים בתינוקת שלא הגיע זמנה
לראות משום דכל כמה דלא חל עליה חובת בדיקה ליתא בכלל גזירת מעל"ע ולפ"ז ל"ל
דטעמא דאם הפסיקה ג' עונות דדי' שעיתה משום דחזרה לקדמותה דאל"כ אלא כר"א
דס"ל דכל אשה שראתה ג' עונות ד"ש ק' הא פינו דהאי ברייתא אתי' פרבי דבתרי זמני
הוי חזרה וא"כ פי חזי' בתר הפסקה ב' אמאי דיה שעיתה נימא דהאי איגלאי מילתא
דשינוי נסת הוא ותטמא מעל"ע ובזה ל"ש תירוץ הר"ן דכיון דלא חל עלי' חובת בדיקה
אינה בכלל גזירת מעל"ע דהא אי נימא דלא הדרה לקמייתא א"כ חל עלי' חובת בדיקה
דאע"ג שהפסיקה ג' עונות לא עדיפא ממעונבת ומניקה דדי' שעיתן ואפ"ה צריכין בדיקה
וכמ"ש הרמב"ם שם ד"ו וכ"כ התוס' לקמן במתני' אע"פ שאמרו ד"ש וכו' א"ו דהדרה
לקדמותה ולפ"ז אי הדר וחזי' לאחר הפסקה ראשונה אחר עונה נמי ד"ש פינו דהדרה
לקדמותה לא חל עליה חובת בדיקה עד שתתחזק או אי נימא דהך ברייתא אתי' פרשב"ג
ומש"ה בעינן ג' פעמים ומיהו בג' פעמים סגי דתטמא בראיה ג' מעל"ע אע"ג דעדיין לא
חל עלי' חובת בדיקה עד לאחר ג' פעמים אפ"ה איתא בכלל גזירת מעל"ע פינו
דאיסתחזקה בראיה ג' ולא אמרינו כסברת הר"ן ז"ל משום דהשוו גזירתן משום לא פלוג
וכדבעינו למימר לקמן ולפ"ז י"ל דלא אמרינו נמי דהדרה לקדמותה והא דאחר הפסקה
ב' ד"ש היינו טעמא דאתי' כר"א ואלקבא דרשב"ג דס"ל בג' זמני הוי חזרה וכל כמה
דלא איסתחזק אית לי' לר"א ד"ש לאחר הפסקה גדולה עד שתתחזק וכפירש"י ולעולם
דלא אמרינו הדרה לקדמותה ולפ"ז אי הדר חזי' בעונה לאחר הפסקה ראשונה מטמאה
מעל"ע דלא אמר ר"א אלא בראיה שאחר הפסקה משא"כ בראיה שניה שלאחר עונה
אף לר"א מטמא מעל"ע כמו שפירש"י וזו הנה הספק של הבעל האבעיא דהך ברייתא
מני ואלקבא דמאן מתוקמי אי כר' או פרשב"ג דאי לוקמי כר"א ואלקבא דרשב"ג א"כ
י"ל דס"ל להברייתא דלא הדרה לקדמותה א"כ פי חזי' בעונה לאחר הפסקה ראשונה
מטמא מעל"ע או נימא דאתי' כר' ואז ע"כ ס"ל להברייתא דהדרה לקדמותה וא"כ אי
חזי' בעונה שלאחר הפסקה א' ד"ש ע"ז השיב לו ר"ג ראשונה ד"ש ושניה ד"ש
וכפירש"י דשניה דהיינו אותה שראתה לאחר העונה דנמי ד"ש משום דאמרינו הדרה
לקדמותה והשתא אפתי מבעי' ליה דאף דפשיט ליה דהדרה לקדמותה עדיין י"ל דלמא
ברייתא רשב"ג הוא ואף לרשב"ג אמרינו דהדרה לקדמותה עד שתתחזק בהפסקות

גדולות ג' זימנין דאיגלאי מלתא דשינוי נסת הוא ואז בראיה ראשונה של אחר הפסקה ג' מטמאה מעל"ע אע"ג דלא הנה חל עליה חובת בדיקה קודם שתתחזק אפ"ה הוא בכלל גזירת מעל"ע ודלא כהר"ן ומעתה אצ"ל דהברייתא אתי פרש"ב"ג ואלקבא דר"א אלא פרש"ב"ג ואלקבא דחכמים ושאני קטנה שלא הגיע זמנה לראות בכל זמן שלא איתחזקה ג"פ דאיגלאי מלתא למפרע דשינוי נסתן הוא אמרי' דסילוק דמים הוא ומש"ה מבעיא ליה הדר חזי בעונות לאחר הפסקה ב' אי נימא דהברייתא אתיא פרבי מטמאה מעל"ע דכיון דאיתחזקה בתרי זימני שראתה בהפסקות גדולות איגלאי מלתא דשינוי נסת הוא והיא בחזקת דמים וחל עליה בדיקה ומטמאה מעל"ע אבל אי נימא דהברייתא אתיא פרש"ב"ג ואף לרש"ב"ג אמרינו הדרה לקדמותה אין חילוק בין הפסקה ראשונה לשניה וכל פמה דלא איתחזקה אמרינו דסילוק דמים הוא וא"כ כי חזי בעונה שלאחר הפסקה שניה נמי ד"ש פיון דלא ראתה אלא ב"פ לאחר הפסקה שניה וצריכה שתתחזק כבראשונה ומש"ה מבעיא ליה וע"ז השיב לו ר"ג דמטמאה מעל"ע משום דמתוקמי פרבי וכיון דלרבי בתרי זימני הנה חזקה א"כ בהפסקה ב' איגלאי מלתא דשינוי נסת הוא ומש"ה מטמא מעל"ע וכ"ת א"כ בראיה ראשונה שאחר הפסקה ב' תטמא מעל"ע ז"א פיון דלא ידעה דתתחזק לא הנה חל עליה חובת בדיקה משום דחזרה לקדמותה עד אחר שתתחזק בהפסקה ב' דאז איגלאי מלתא למפרע וכסברת הר"ן ז"ל ולפ"ז מקשה מני רבי היא דע"כ פרבי מתוקמי דאלו לרש"ב"ג אף אי חזי בעונה לאחר הפסקה ב' נמי ד"ש וע"כ פרבי מתוקמי אמאי סיפא הגיע זמנה לראות ראתה ד"ש שניה מטמא מעל"ע עברה עליה ג' עונות ד"ש מני ר"א היא דכיון דכבר חזיא ב' ראיות קודם שהפסיקה א"כ הוחזקה בדמים ואמאי מהני הפסקות ג' עונות א"ו דר"א היא אבל אי הוי מוקמינו הברייתא פרש"ב"ג לא הנה קשה מסיפא פלום דאיפא לאוקמי אפי' פחכמים דכיון דלא חזיא אלא ב' פעמים ונעדיין לא איתחזקה בדמים מש"ה מהני הפסקה כמו במעוברת ומניקה וזקנה לשיתת הרמב"ם וכמש"ל וכ"כ בתשו' הנ"ל ומתריץ דאתיא כר"א ובהא ס"ל פרבי אף צריכין אנו ליתן טעם דמאי הוחזקא דר"ג לאוקמי הברייתא דלא פהלקתא כר' וכו"א ואלא מוקמי פרש"ב"ג ואלקבא דהלקתא ע"כ צ"ל דר"ג אית ליה סברת הר"ן דזו יתד בל תמוט דכל היכא דלא חל חובת בדיקה עליה ליתא בכלל הקנס דמעל"ע וא"כ ע"כ דלא מתוקמי פרש"ב"ג דאי פרש"ב"ג אמאי מטמאה מעל"ע בראיה ג' הא פיון דנעדיין לא איתחזקה עד אחר ראיה ג' לא הנה חל חובת בדיקה א"ו דאתי פרבי אמנם סברת הר"ן לאו דכולי עלמא הוא אלא במחלוקת שנויה דגרסינו לקמן דף ל"ט פל"א יום בחזקת טהרה ואמרי' למאי הלכתא אר"י לומר שאינה צריכה בדיקה ור"ח אמר לא צריכה אלא לר"מ וכו' רבא אמר לומר שאינה מטמאה מעל"ע ומותבינו על רבא מהא דתניא הנדה והזבה והש"י כנגד יום והיולדת כולן מטמאין מעל"ע ואסיק בתיובתא וא"כ לאוקמתא דר"י דכל י"א יום א"צ בדיקה ואפ"ה תניא דש"י כנגד יום מטמאה מעל"ע ולפי סברת הר"ן הא פל"א שא"צ בדיקה אינה בכלל גזירת מעל"ע א"ו דלר"י ליתא להאי סברא אלא אע"ג דלא חל עליה חובת בדיקה אפ"ה משום לא פלוג מטמא מעל"ע אבל לשאר אוקימתות דהתם דאוקמי מתני' דלא כר"י י"ל כסברת הר"ן ועיין בתוס' שם בד"ה והיולדת לפ"ז צ"ל דר"ג דמוקמי הברייתא דתינוקת כר' ולא ניחא ליה לאוקמי פרש"ב"ג ואלקבא דהלקתא משום דאיתא ליה לסברת הר"ן לסברא מוחלטת ע"כ לית

ליה פאוקימתא דר"י אלא פשאר אוקימתות דהתם כר"ח או כר"ה ב"ח התם אכל לר"י
ליתא לסברת הר"ן ולאו הא ביהא תליא והרמב"ם פ"ח מהלכות א"ב פסק פאוקימתא
דר"י דכל י"א יום א"צ בדיקה ובפ"ג מהלכות מו"מ ד"ד פסק פהברייתא דהנדה ונבה
וש"י פנגד יום מטמא מעל"ע וא"כ ע"כ דליתא לסברת הר"ן ולפ"ז ניחא טפי לאוקמי
הברייתא דתינוקת פולה אליבא דהלכתא וכסברות בעל האבעיא דכולה רשב"ג הוא
ואפילו לרשב"ג נמי אמרינו דהדרה לקדמותה אלא בהפסקה ג' פיון דאסתזקה לראות
בהפסקות גדולות אמרינו איגלאי מלתא למפרע ומש"ה מטמאה מעל"ע אע"ג דלא חל
עליה חובת בדיקה ובסיפא נמי אתיא אליבא דכ"ע אפי' לחכמים והא דקתני ובהגיע
זמנה לראות עברה עליה ג' עונות ד"ש משום דעדיין לא אתחזקה שלא ראתה עדיין אלא
ב' פעמים מש"ה מהני הפסקה אפילו לרבנן כמו מעונבת ומניקה לשיטת הרמב"ם וכת'
א"כ למה בראיה שניה מטמאה מעל"ע הא עדיין לא אתחזקה ז"א דמן הדין אפילו בראיה
ראשונה הנה ראיה לטמא מעל"ע והרי היא כמו מעונבת וכו' שלא אמרו ד"ש אלא
בראיה זו שהרי הנשים בודקות אותן ומועדות לראות אלא דקל הוא שהקילו חכמים
בראיה ראשונה מ"מ עדיין לא אתחזקה ומהני ג' עונות והגמרא דמוקי כר"א היינו לר"ג
דמוקי רישא פרבי וא"כ ע"כ ר"א היא דהא הוה חזקה כב' ראיות וק"ל: פתב בש"ף ס"ק
ע"א וז"ל ודע דבכ"מ שנו' בסימן זה שקבעה נסת אם הוא להקל הוא דנוקא שלא בימי
נדה או זיבה פדאי' ברשב"ג א טור ושאר פוסקים עכ"ל והמנ"י חולק ע"ז וכו' פיון דכל
עיקר טעמו של הרמב"ן פדי שלא יצטרכו לדקדק בפתחי נדות וניבות נשי דידן ואם
אתה אומר להחמיר אמרינו דאין קובעת אף הן יצטרכו לדקדק עכ"ד וכו"נ מחדושי
הרמב"ן בס"פ בנו"כ וכו"ל להוכיח מן הגהות רמ"א לעיל שהן דברי הרמב"ן ז"ל לעיל
סעף י"ג שכ' האשה שראתה חוששת לנסת החדש וכו' פיצד ראתה בא' בניסן וכו' בו
חוששת לא' באייר ראתה באחד באייר או לא ראתה עד שתקבע נסת א' פדינו דאז א"א
לשני שלא נקבע וכו' עכ"ל וא"כ אם ראתה בר"ח ניסן וכו' בו ובר"ח אייר וכו' בו ובר"ח
סיון אז אינה צריכה לחוש לכ' בסיון פיון שפבר קבעה לר"ח וא"כ קשה הא ראיותיה
בר"ח אייר ובר"ח סיון היתה תוך ימי זיבתה ולהקל לא אמרינו דתקבע נסת ותיחוש נמי
לכ' בסיון א"ו דלדין אין חילוק ולעולם קבעה נסת וא"ל דשאני הקא פיון דראיות ר"ח
ניסן היתה ממעין סתום הא ליתא דמוכח מגמ' דס"פ בנו"כ ובכל הפוסקים דלא מקרי
מעין סתום אלא היכא דשתי ראיות הראשונות היו ממעין סתום אז שדינו לראיה ג'
בתרנייהו ואמרינו דהא דאקדמ' תוס' דמי' הני ומשום דמים יתרים אקדמי' משא"כ
בשלא ראתה אלא ראיה א' ממעין סתום אינה קובעת ועיין מש"ל סי' קפ"ד על דברי
הש"ף וכו"כ בפרישה בהדיא בס"י זה סעף צ' דתרת' בעינו שיהיה ההתחלה והרוב ממעין
סתום ומ"ש בטור אבל אם ראתה אותו אע"ג ששתי ראיות בעינו ממעין סתום נקט הכי
אידי דנקט ברישא בד"א שראתה ראיה ראשונה כו' דרבותא קמ"ל דאפ' בראיה א'
שבימי נדה אין קובעת נסת עכ"ד: ומ"ש בס' כו"פ דמדברי הר"ן בחדושי משמע פדעת
הש"ף ליתא אף שכ' שצ"ע לדברי הרמב"ן נפקא מינה חורפה מ"מ לא דחה דברי
הרמב"ן מהלכה וכ"כ שם בסוף הפרק יע"ש: (לה) פעמים שהאשה קובעת נסת.

בראתה ב"פ בר"ח ובפעם ג' כ' בחודש ובר"ח וברביעי ובחמישי כה"ג נמי קבעה לה נסת
תוך נסת דכיון דתרי זמני קמאי ממעין סתום חזיא ליה וכו"ה בהר"ן בהשגה י"ב:

ומ"ש הש"ך ס"ק ע"ב בשם הראב"ד דהיכא דכבר נקבע הוסת בימים הראויים לנדה אף שאח"כ באו בימי זיבה מ"מ הוא נסת קבוע צ"ע דלפי הטעם שכו' הראב"ד דמש"ה אינה קובעת נסת בימי זיבה לפי דקיי"ל לחז"ל שבעת ימי נדה דמיה מתמרקין ואינן חוזרין עד אחר י"ח ימים ומה"ט כל י"א יום היא בחזקת טהרה ע"ש לפ"ז פשטינותה וראתה בכ' לחדש ובר"ח אמאי תחזור לקביעת הראשון הלא עתה היא בחזקת מסולקת דמים שפבר דמיה נתמרקו מן ז' ימים שאחר כ' בו שראתה ומה בכך שפבר נקבע ר"ח בימים הראויים לנדה מ"מ השתא מסולקת בדמים היא ולא שייך לומר פאן דמים יתרים דאתוספו בה פיון שקובעת נסת לכ' ואפשר דמשום כך כ' הב"י פאן שא"י למה היא בחזקת טהרה תוך ימי זיבה ולא ניחא ליה בטעם ס' בעה"נ פמו שהקישתי עליו בסי' קפ"ד היינו משום קושיא הנ"ל דא"כ אין לחלק בין נקבע פבר או לאו: (לו) אינה קובעת נסת.

כ' בפ"ה ס"ק ע"ג וז"ל כ' הב"ח תימא למה פסק להקל וכו' ותו פיון דהריטב"א והראב"ד מסכימים לדברי הרשב"א הנ"ל ה"ל הרמב"ן יחיד לגבייהו וכו' ולענ"ד לאו הרמב"ן יחיד הוא שהרי כ' המ"מ שדעת הרמב"ם נוטה לדברי הרמב"ן הביאו ב"י ונראה שדברי הרמב"ם מוכרחים שדעתו פדעת הרמב"ן שהרי כל עיקר טעמו של הרשב"א ז"ל שפסק שאין קובעין נסת הוא משום דס"ל להלכה כר"י וכו"מ דדיין שעתו כל ימי עבורו וכל ימי מניקתו וכיון דד"ש כל ימי עבורו וכל ימי מניקתו כל ראיתו אינו אלא פראיות המקרים ואין ראוי להצטרף וכמ"ש בס' תה"א אבל הרמב"ם דפסק בהלכות מו"מ כר"י דלא אמרו ד"ש אלא בראיה אחת וא"כ ודאי דקובעים נסת פמו שאר נשים וכמ"ש הרשב"א עצמו שם פמה פעמים דלמאן דפסק דמתני' קאי אפוליהו דבשניה מטמא מעל"ע קובעים נסת פמו שאר נשים: ונדע דלדעת הש"ע שפסק להקל אין חילוק דאפי' מפלת עד כד"ח אינה קובעת נסת דמ"מ דין מניקה יש לה דאין אברין חוזרין עד לאחר כד"ח פן הוכיח בס' כו"פ ודבריו נכונים ועוד נ"ל אע"ג דאמרין דאינו קובעין נסת היינו דוקא להחמיר לא אמרינו דהא צריף תלת זימני למיעקר אבל להקל אמרינו דקבעי לה נסת וא"צ לחוש אלא כפי מה שקבעה אם בהפלגה חוששת להפלגה ואם לימי החדש קבעה חוששת לימי החדש ולא אמרי' דגיוזל פתר ראיה בתרייתא ותיחוש מספק לימי החדש ולהפלגה פיון שלא קבעה הא לא אמרינו וכ"מ בפ' התינוקת דף ס"ח ע"ב דאמרין נימא תיקווי תיובתא דר"ה ב"ח א"ש אמר לה ר"ה בר חנינא א"ש כי אמרינו אין אשה קובעת לה נסת בימי זיבתה דלא בעי תלתא זימני למיעקר דאמרין דמיה מסולקת וכיון דדמיה מסולקת ד"ש ע"כ ופירש"י ד"ה אמר לה שמואל כי אמרי' אלא לקולא וכו' יע"ש ודוק: ועוד נ"ל דאע"ג דמעונבת ומניקה דצריכין לחוש לראיה שראתה מ"מ א"צ לחוש לעונה בינונית של אותה ראיה דהא אשה שיש לה נסת אם שינתה ראיתה פ"א א"צ לחוש לעונה בינונית אותה ראיה וכמ"ל דלא אמרו דצריכה לחוש לעונה בינונית אלא באשה שאין לה נסת כלל אבל לא באשה שיש לה נסת אלא דצריכה לחוש פ"א מאותה ראיה אם להפלגה או לימי החדש וא"כ כ"ש במעונבת ומניקה דעדיפא מאשה שיש לה נסת פדמוכח לקמן ס"י ק"ץ: (לז) ומ"מ חוששת לראיה שתראה וכו'.

פ"א אפי' בפעם א' שתראה בימי עבודה ומניקתה צריכה לחוש לו וכ"כ ב"י בהדיא בסימן זה ד"ה ומ"ש אפי' חזרה לראות באותן עונות כ"כ עוד בד"ה מדין התלמוד שמדברי

הַרְמַב"ם סוּף דְּבָרָיו נִלְמַד שְׁאֵפִי לֹא רָאֵתָה אֶלָּא פ"א בִּימֵי זִיבָה חוֹשֶׁשֶׁת לֹו כֹו וְהוּא כְּדָאֻמְר ר"פ ס"פ הָאִשָּׁה עכ"ל וְהָרֶאָב"ד ס"ל דְּפֶסֶק בְּמַעֲוָבָרַת וּמְגִינָה דְּחוֹשֶׁשֶׁת מִיְהוּ לְרֵאִינְתָה אַע"ג דְּאִינְה קוֹבַעַת לְמַד מְהָא דְּאִמְרִינֵן בִּימֵי זִיבָה דַּאִנְה קוֹבַעַת חוֹשֶׁשֶׁת מִיְהוּ וּכְמ"ש בַּת"ה וְכִי הֵיכִי דְּהֵתֵם דְּאִפִּילוּ בְּפ"א שְׁרָאֵתָה חוֹשֶׁשֶׁת לֹו ה"ה בִּימֵי עֵבוּרָה וּמְגִינָה וְכֵן מוֹכַח בְּס' בַּעַה"נ בְּדוּכְתֵי טוֹבָא דְּס"ל דְּאִפִּילוּ לֹא רָאֵתָה אֶלָּא פ"א בִּימֵי זִיבָה חוֹשֶׁשֶׁת לֹו וְכ"כ הַפְּרִישָׁה פֶּאן וְהוּא מְוֹכְרַח שְׁהָרֵי דִּין זֶה הוּא מְהַרְשֶׁב"א שְׁכ"כ בַּתְּה"ק בְּשֵׁם גְּדוּלֵי הַמּוֹרִים וְנִתְפּוּיָן לְדַעַת הָרֶאָב"ד כְּמ"ש בְּס' תַּה"א וְהָרֵי הָרֶאָב"ד פֶּסֶק כְּר"פ דְּאֻמְר בְּס"פ הָאִשָּׁה דְּאִפִּילוּ בִּימֵי זִיבָה חוֹשֶׁשֶׁת לְרֵאִינְתָה שְׁרָאֵתָה אֶפִּילוּ בְּפ"א שְׁרָאֵתָה חוֹשֶׁשֶׁת לֹו וּכְמ"ש מְהַרְשֶׁב"א שֵׁם וְזֶה דְּלֹא כְּמ"ש בְּש"י סִימָן קפ"ד ס"ק י"ט בְּשֵׁם הַרְש"ל וְדִלָּא כְּמ"ש בְּס' כו"פ שְׁנֵטָה אַחַר דְּבָרֵי הַרְש"ל לְעִיל וְעֵינֵן בְּס' בַּעַה"נ בְּשַׁעַר הַנֶּסֶת ד"ה וְעַתָּה נִחְזָר וְכו' דָּף י' ע"א: קצ (א) עַד שְׁתַּרְגִּישׁ.

הוּא מִימְרָא דְּשִׁמוּאֵל ר"פ הַרְוָאָה פְּתֵם וְיִלְיָף לָהּ מְדַכְתִּיב בְּבִשְׁרָה עַד שְׁתַּרְגִּישׁ בְּבִשְׁרָה וּמִק' הַש"ס הָאִי בְּבִשְׁרָה מִבְּעֵיא לִיָּה שְׁמַטְמָאָה בְּפָנִים כְּבַחוּץ וּמִשְׁנֵי אִם פֶּן לִימָא קָרָא בְּבִשְׁרָה מֵאִי בְּבִשְׁרָה ש"מ עַד שְׁתַּרְגִּישׁ בְּבִשְׁרָה וְאִכְתִּי מִבְּעֵיא לִיָּה בְּבִשְׁרָה וְלֹא בְּשִׁפִּיר וְלֹא בְּחִתִּיכָה וּמִשְׁנֵי תַּרְתִּי ש"מ עכ"ל הַגְּמָרָא וְעַמְש"ל בְּסִימָן קפ"ח בְּתַשׁוּבְתֵי בְּשֵׁם חֲדוּשֵׁי הָר"ן דְּמַפְרֵשׁ לָהּ דְּמִשְׁנֵי הַש"ס דְּתַרְתִּי ש"מ דְּר"ל דְּכִינֵן דְּבַעֲיָנוּ, שְׁתַּרְגִּישׁ בְּבִשְׁרָה מִמִּילָא דְּעֵינֵן לְמַעַט בְּשִׁפִּיר אִו בְּחִתִּיכָה מִשׁוּם דְּאִין זֶה הַרְגָּשַׁת דָּם אֶלָּא הַרְגָּשַׁת שִׁפִּיר אִו חִתִּיכָה וְהוֹכְחֵתִי שֵׁם דְּדַעַת הַפּוֹסְקִים אִינוּ פֶּן דְּאִי ס"ל כְּפִירוּשׁ הָר"ן דְּמַטְעֵם דְּלֹאוּ הַרְגָּשָׁה הוּא מְמַעֲטִינֵן אִם פֶּן ק' אִיָּו פֶּסְקִינֵן לְעִיל דְּהַרְוָאָה דָּם בְּשִׁפִּיר אִו בְּחִתִּיכָה טְהוּרָה דְּמ"מ תְּטַמָּא מְדַרְבָּנֵן דְּהָא גְּזָרוּ אֶפִּילוּ עַל הַפְּתֵם וּכְמ"ש בְּסִימָן זֶה וְאֶפִּילוּ הֵיכָא דְּוִדָּאִי לֹא הַרְגִּישָׁה וּכְמ"ש הַתּוֹסְפוֹת דָּף נ"ח ע"א ד"ה מוֹדָה שְׁמוּאֵל וְכו' וְכ"מ מְלִשׁוֹן הַפּוֹסְקִים דְּסָבִירָא לִיָּה כְּתו' א"ו דְּס"ל לְהַפּוֹסְקִים דְּהָאִי בְּבִשְׁרָה גְּזִירַת הַפְּתוּב הוּא וְלֹא מַטְעֵם הַרְגָּשָׁה מְמַעַט לָהּ דְּוִדָּאִי דְּהָאִי מְקַרֵי הַרְגָּשָׁה אַע"פ שְׁאֶפְשָׁר לְתַלּוֹת בְּהַרְגָּשַׁת הַשְׁפּוֹכְרַת וְהַחֲתִיכָה מְפָל מְקוּם חֲדָא הַרְגָּשָׁה הוּא וּבְזֶה סְתַרְתִּי דְּבָרֵי מ"ו הַגְּאֹן בַּעַה"מ ח' שְׁב"י שְׁכַתָּב בְּאִשָּׁה שְׁרָאֵתָה טִיפּוֹת דְּמִים עַל יְדֵי לִיחָה לְבָנָה מְרוּבָה דְּזֶה מְקַרֵי שְׁלֵא עַל יְדֵי הַרְגָּשָׁה תְּלִינֵן הַרְגָּשָׁה בְּרוּבָא בְּלִיחָה לְבָנָה וְכ"כ בְּתַשׁוּבַת ב"י וְלִפִּי הַגְּ"ל מְוֹכְרַח ע"כ דְּלִיתָא לְהָאִי סְבָרָא דַּאֲל"כ קָרָא בְּבִשְׁרָה ל"ל וְע"ל סִימָן קצ"ח מַש"ל עוֹד סְתִירָה ע"ז וַא"ל דְּמִנ"ל דְּאֶפִּילוּ בְּזָבָה בָּא הַרְגָּשָׁה דְּלִמָּא דְּוִוְקָא בְּנִדָּה דְּהָא הָאִי קָרָא בְּנִדָּה פְּתִיב ז"א דְּבַהֲדִיא אִמְרִינֵן בְּמַכִּילְתִּין דְּמ"א ע"ב דְּהָאִי קָרָא מִיָּרֵי נְמִי בְּזָבָה מְדַכְתִּיב זוּב בְּבִשְׁרָה יַע"ש: אָמְנָם מַה זֶה הוּא הַרְגָּשָׁה אִם ר"ל דְּהַרְגִּישָׁה שְׁנַפְתַּח מְקוּרָה הוּא דְּמַקְרֵי הַרְגָּשָׁה אֶבֶל מַה שְׁמַרְגָּשַׁת שְׁזָב מְבִשְׁרָה דָּם לֹא מְקַרֵי הַרְגָּשָׁה אִו נִימָא דְּגַם זֶה בְּכָלֵל הַרְגָּשָׁה הַגְּהָ בְּשׁו"ת פ"י ח"ד סִימָן א' כ' וַז"ל נְרָאָה פְּשׁוּט דְּאִין הַכְּנוּנָה שְׁמַרְגָּשַׁת שְׁיִצְאָ מְמַנָּה דָּם אֶלָּא דְּבַעֲיָנוּ שְׁהַרְגִּישָׁה שְׁיִצְאָ מְמַקּוּרָה (וְה"ה לְשַׁאֲר מְקַרִים שְׁבַגּוּפָה פְּגוּן שְׁהַרְגִּישׁ גּוּפָה וְנִנְדַעְזַע וְכֵן מוֹכַח מְהַרְמַב"ם פ"ה מְהַלְכוֹת א"ב דִּין י"ז וּכְמַש"כ הַמ"מ שֵׁם דַּה"ה לְשַׁאֲר מְקַרִים שְׁבַגּוּפָה בְּעַת הַנֶּסֶת הִנְּה הַרְגָּשָׁה וְכ"כ בְּש"י שֵׁם) וְכַדְפַּרְש"י ז"ל בְּפ"ק אִשָּׁה מְרַגְּשַׁת כְּשֶׁנְּעַקֵּר דָּם מִן הַמְּקוּרָה וְכ"כ מְדַבְּרֵי הַרְמַב"ם וְכו' וְכ"כ מְהַרְי"ו בְּתַשׁוּבְתוֹ סִימָן כ"ה וְכו' עכ"ד עי"ש שְׁהַאֲרִיָּו בְּזֶה וּבְתַשׁוּבַת אַמ"ו הַגְּאֹן בְּשְׁב"י סִימָן ל"ט הוֹכִיחַ.

דע"כ מה שהרגישה שזב ממנה לא מיקרי הרגשה פיון שלא הרגישה שיצא מן המקור דאי, ס"ד דהרגשת זוכה מיקרי הרגשה איך מצאנו ידיו ורגליו בסוגיא דר"פ הרואה דפריה ת"ש האשה שהיתה עושה צרכיה וראתה דם רמ"א אם עומדת טמאה ה"ד אי דארגשה יושבת אמאי טהורה כו' לעולם דארגשה כו' ואי אמרת דהרגשת זוכה שזב ממנה דבר לח מיקרי הרגשה מאי קאמר אי דארגשה הלא ע"כ ארגשה שזב ממנה דהלא המ"ר זבין ממנה דהא התם מיירי דנמצא דם תוף הספל דקודם דתמו מיא יצא דם ואם כן פיון דהדם יצא תוף המ"ר ע"כ הרגישה שזב ממנה דבר לח ומכ"ש שאין להבין מאי דקאמר אי דלא ארגשה איך שינה לומר דלא ארגשה אלא ע"כ צ"ל דהרגשה שגפחה מקורה הוא דבר בפ"ע עכ"ד לא ידעתי מה שהשיב ע"ז מהרשש"ך בתשובתו שכתב ונ"ל הנה אומר אלו אמר הגאון שאין לנשים שום הרגשה בעולם עד צאת הדם מגופה כי אם זאת שזב ממנה דבר לח הנה נודאי מקום לתמיהתו אבל זו לא שמעתי כי אם פיוצא בה שיש הרבה נשים שאין מרגישות הרגשה אחרת כי אם הרגשה זו אבל נודאי יש גם כן הרבה דמרגישות הרגשות אחרות שגופה וכו' וכן הש"ס יתפרש כן דה"ק אי דארגשה בהרגשה שאין לתלות במ"ר והיינו בהרגשתה שגודעזעו אברין ודעת המקשן הנה שאין לתלות הרגשה זאת במ"ר ותי' לו התרצן לעולם דהרגישה בהרגשה הזאת ואפילו הכי יש לתלות במ"ר דאף לפעמים באים בהרגשה הזאת עכ"ד לא ידענא מאי קאמר דמ"מ קשיא מאי מק' אי דלא ארגשה עומדת אמאי טמאה וכו' דאמאי לא יהא טמאה דאף ע"ג דלא הנה לה הרגשה אחרת שגופה כ"א זאת שזב ממנה דבר לח אס"ד דזה הרגשה מקרי אמאי תהיה טהורה גם התרצן למה צ"ל לעולם דארגשה וכדעתו ר"ל הרגשה אחרת שגופה זולת ה' הרגשה שזב ממנה דבר לח למה לא השיב לו כפשטיה דהכא הא ארגשה במה שזב ממנה דבר לח א"ו דזה לא מיקרי הרגשה אלא שאפשר לומר דשאני הכא פיון שפא עם מ"ר דתלינו הרגשת זיבת דבר לח במ"ר ולא בדם נדה ומש"ה לא מקרי הרגשה אבל בעלמא י"ל דזה מקרי נמי הרגשה במה שמרגשת בעצמה זיבת דבר לח בגופה אף לפי מש"כ והוכחתי לעיל זה ליתא דאס"ד דהרגשת זיבה מקרי הרגשה לא הוי תלינו הרגשה במידי אחרנא דס"ס הרגישה בפ"א הדם עם מ"ר וכה"ג מיקרי הרגשה פיון דהפל בפ"א א"ו דהרגשת זיבת דבר לח לא מקרי הרגשה: וכבר פתבתי לעיל סימן קפ"ג דעת הרמב"ם בפ"ט מהלכות א"ב דס"ל דחזקת דם שפא בהרגשה אם נמצא הדם בפנים והנה דברי הרמב"ם ז"ל מוכרחים מסוגיא זו דהא משני הש"ס לעולם דארגשה ואימור הרגשת שמש הוא מש"ה אמרינו דלאחר זמן פטורה מקרבן דתלינו בהרגשת שמש ואפתי ק' דאותיום אמאי טמאה וסגיבת בקרבן גיחוש דלמא לא ארגשה ומאי דארגשה אימור הרגשת שמש הוא ואיך מייתי מספק חולין לעזרה א"ו דחזקת דם שהוא בהרגשה רק בכתם אמרינו פיון דלא ארגשה הוא מן התורה טהור ולא חיישינו שמאארגשה ולא אדעתיה דזה אינה אלא חששא דרבנן אבל היכא שנמצא דם בפנים על ידי בדיקת עד דאיכא למיתלי הטעות דסברה הרגשת עד הוא אז היא טמאה מן התורה משום חזקת הדם שפא בהרגשה וכן מוכח מדתנו בפרק יוצא דופן דתנינו בת יום אחד מטמאה בזיבה ומייתי לה מקרא דנאשה ומנא ידעונו שפא בהרגשה א"ו דחזקת דם שפא בהרגשה ואע"ג דקטנה לאו בת הרגשה היא מ"מ אלו היתה גדולה היתה מרגשת וטמאה וכן אמרינו במסכת נדרים דף ל"ה ע"ב דאדם מביא קרבן על פניו

ובנותיו הקטנים ואע"ג דליכא למידע אם בא בהרגשה אפ"ה מייתי קרפן בשבילם ש"מ דחוקת דם שפא בהרגשה וליכא למדחי דמהא דבפ' בנו"כ אין ראיה להרמב"ם דלמא התיב מספיקא מטמא לה ז"א דהא הרמב"ם ס"ל דספקא דאורייתא להקל: (ב) וחקמים גזרו על הפתם שנמצא בגופה.

וכ"כ הרמב"ם וטומאה זו מספק שפא פתם זה מן החדר הוא בא וכתב הכ"מ ק"ל הא ס"ס הוא והוי ליה למשרי ס' מגופה ס' שלא מגופה ואת"ל מגופה ס' מן החדר ס' מן העליה וטהור וי"ל דאעפ"כ החמירו בו חכמים משום דאיסור חמור הוא ועי"ל שפאחר שאין לה דבר לתלות בו החמירו פאילו הוא ונדאי מגופה ואין פאן אלא ספק א' עכ"ל והט"ז פתב די"ל פיון דרוב דם שיוצא מן האשה בא מן המקור לא נחשב כלל זה לספק וא"ל ממה שפתב רמ"א ס"ס קפ"ז סעיף ה' דהתיב יש מפה וכו' ובנ"י פתב דשאני בסימן קפ"ז משום דאיטרע לן רובא שפיון דרוב נשים אינו רואות מ"ת ממקור לכן הוי ס"ס גמור ומה"ט חשיב הכא גם פן ס"ס פיון דרוב נשים מרגישות בעצמן אם רואות דם אטרע לן רוב והוי ס"ס גמור אי לא מטעמיה שפתב הכ"מ עכ"ל ולמש"ל דא"צ שיהיו הספקות שוין ואפ"ה מקרי ס"ס ודלא פהש"ף בלא"ה לק"מ ומ"ש שם מנ"י דלעיל מיירי הרמ"א בראיה מ"ת דוקא לא נראה פן ועיין בפ"ה ס"ק כ"ה ועמש"ל סימן קפ"ז סעיף ה' בשם תשובת מעיל צדקה שהרגיש בקו' זו הגאון ח"צ והוא השיב ע"ז פיון דאיכא דם עליה מצטרף ובהצטרף דם המפה איכא דם טהור מרובה מן דם המקור ועיי"ש מ"ש ע"ז: ובספר כו"פ פתב דתי' ב' של הכ"מ הוא הנכון פי פה משני הש"ס אליכא דב"ש דס"ל ד"ש משום דאשה מרגשת בעצמה א"כ לא יהיו פתמים טמאים ומשני בצפור לא נתעסקה בשוק ש"ט לא עברה האי דם מהיכא אתיא וא"כ הדבר לב"ש מכ"ש לב"ה עכ"ד מיהו למ"ש בחי' רשפ"א שם וז"ל ק"ל לימא דלמא נתעסקה או עברה ולאו אדעתה כדאמרין תינוקת שלא הגיע זמנה לראות וכו' ונ"ל דש"ה דאפילו לכשתמצא לומר נתעסקה בצפור או עברה בשוק א"א לה לטהרה אא"כ אסתחזקה כשכחה דנתעסקה או עברה ושכחה ולאו אדעתה וכיון שפן אף אתה אומר שפא הרגישת ושכחה או שפא הרגישת ולאו אדעתה דכסבורה הרגשות מ"ר וכו' והילכך הואיל ונהרי דם מצוי לפניך ושכיחי בה דמים מוטב שתתלה אותה במצוי דדמים מצוין בה פנ"ל עכ"ל ולפ"ז שפיר מק' בכ"מ פיון דאיכא למימר הכי ואיכא למימר הכי אף דדמיה מצוין בה מ"מ בהצטרף דם עליה איכא רובא להתירא ובע"כ צ"ל דראו חכמים להחמיר הואיל דאיסור חמור הוא וכת' הכ"מ: (ג) אם הרגישת שנפתח מקורה.

מלשון זה משמע דלא מקרי הרגשה אלא הרגשת פתיחת המקור וכמש"ל ומקור דין זה הוא מס' תה"ד סימן רמ"ו ועיין בד"מ סימן קפ"ח שפקפק ע"ז וכ"כ הרדב"ז ח"א סימן קמ"ט ומסיים ולא ראיתי ולא שמעתי מי שנוהג חומרא זו וכתבו דאין ראיה מן הגמרא דשם מיירי דמצאה דם מש"ה הרגשה סברא דאורייתא מדארגישה מסתמא חזינא בהאי שעתא או בספק אם מגופה או לאו תלינן דמגופה אתיא בהצטרף טעמא פיון דהרגישת אבל היכא דליכא דם כלל מנ"ל ובחידושי הארכתי בזה והבאתי ראיה לדברי התה"ד ולקמן אבאר ובס' מנ"י פתב הא דכתב המחבר בלשון יש מי שאומר אף שבב"י לא נמצא מי שחולק בזה מ"מ פתב בלשון יש מי שאומר לפי שלא מצא הדבר בשום פוסק רק בתה"ד לכן פתב יש מי שאומר וכן הוא דרפ"ו בש"ע כמ"ש הסמ"ע פמה פעמים עכ"ל

ול"נ דמש"ה פתב ב"שם יש מי שאומר משום שפתב המכתב לעיל בב"י סימן קפ"ח אחר דברי תה"ד ונ"ל ונ"ל דחוקות יתרות הם ולית דחש להו עכ"ל הגם שי"ל דמ"ש דחוקות יתרות הם לא קאי אהאי אלא מ"ש בסוף בשמו בנמצא על העד לחלוחית דלון דסמיה ויש בו משוש קצת מפני הטועים כו' ואהא פתב דחוקות יתרות הם מ"מ פשטא דלישנא לא משמע פן מדכ' חוקות יתרות הם לשון רבים משמע דקאי אכולהו מש"ה פתב פאן בלשון יש מי שאומר: עוד כ' במנ"י שם ונ"ל ונראה דבהני נשים שהם בחזקת מסולקת דמים פגון מעונבת ומניקה דאפילו נפתח מקורה טהורה אם לא מצאה פלום וכן יש להוכיח מדברי מהרא"י שכ' פיון דהרגשה דאורייתא הוי פלמ"ד וסתות דאורייתא דאפילו בדקה ומצאה טהורה טמאה פדאיתא בפ' כה"י עכ"ל ומבואר להדיא בש"ס דף ט' דאפילו למ"ד וסתות דאורייתא לא בעי בדיקה בימי עבודה ואם פן ה"נ עכ"ל ואין נדון דומה לראיה דהתם פיון דבחזקת מסולקת דמים הוא עכשיו מה"ת שתחוש לנסת הראשון פיון דנשתנה טבע הגוף נאפילו שראתה ג"פ בימי עבודה נמי לא קבעה וסת פדלעיל סימן קפ"ט משום דתלינו ראיתה במקרה משא"כ הכא דהרגשה ושינתה משאר נשים שאין דרפן להרגיש לימי עבודת מש"ה צריכה לחוש לו מיהו י"ל דבריו נכונים שהרי כ' שם בתה"ד דכ"ז אם לא מצאה פלום.

אבל אם מצאה מראה לכן וכיוצא בו משאר מראות אף שהרגשה בכל ענין טהורה דלון וירוק מן המקור קאתי' ואם פן ק' נהי דהרגשה דאורייתא מ"מ היכא דלא אתיא פלל אמאי נימא דטמאה היא איכא למיתלי ולומר דשמא מראה לון וירוק הנה ונמוק פמו שאתה אומר בדם וצ"ל משום דרוב דמים באשה טמאים ולו יהיה ספק השקול וכמש"ל בשם הר"ן והראב"ד מחלוקת בזה מ"מ מספקא מטמאין ליה וכל זה באשה שהיא בחזקת רואה אבל באשה שהיא בחזקת מסולקת דמים טפי מיסתבר למיתלי להתירה שהיתה מראה לון וירוק ונימוק או נאבד שפן דרף אפי' במעונבת ומניקה מלמיתלי בדם פנ"ל: בשו"ת אמ"ו בעל שב"י סי' מ"ה כ' נשאלתי באשה שהיתה מתעטשת בחונק כח וע"י פח גדול של העיטוש ניתז ממנה למטה מי רגלים לפי דעתה פי היתה בעת הזאת בע"נ בבה"כ ולא יכלה לבדוק עצמה ולא אדעתה פלל עד בלילה בשפכה ראתה למטה בכתונת פתם קטן פחות מכשיעור גריס ושאלה אם יש לחוש אפי' פחות מכשיעור הואיל שהרגשה בבוקר שניתז ממנה אפשר שזה הדם ניתז ממנה והשיב פיון שהוא פחות מכגריס אין לחוש פלל אף דמבואר בי"ד סי' קפ"ח וק"צ אם הרגשה שנספתח מקורה ובדקה ולא מצאה פלום דטמאה שאני התם דמירי שבדקה מיד ולא מצאה פלום וע"כ צ"ל דלא לחנם נפתח מקורה והואיל דלא מצאה פלום ע"כ שיצא ממנה דבר מה ונאבד והואיל שהרגשה דאורייתא חיישינן שמא יצא טפה דם משא"כ באשה זו דלא בדקה מבוקר ועד ערב וזה שכיח הרבה בין הנשים שע"י עטוש פכח נתזין ממנה מ"ר ואי הוי בדקה מיד היתה רואה לחלוחית של מ"ר אחזוקי איסורא לא מחזקין וגם אין דרף ד"נ לצאת ע"י עיטוש כ"א ע"י עטוש הרבה פעמים זא"ז כמבואר בסי' קפ"ט בש"י שם גבי נשים שקובעות וסת ע"י מקרים שבגופה יע"ש עכ"ד וכ' עוד ונ"ל ועוד יש להביא ראיה היותר ברורה ממה דאיתא בפ' כה"י די"ד אומר בדקה בעד שאינו בדוק לה והניחה בקופסא ולמחר מצאה עליו דם ר' אומר טמאה משום נדה ור"ח אומר טמאה משום פתם אומר לו ר"ח אי אתה מודה שצריכה כגריס ועוד א"ל אבל ורבי סבר בעיני כגריס ועוד

לאפוקי מדם מאכונלת וכו' ולפי דעתיה דשמואל דס"ל בריש הרואה פתם דאינה טמאה עד שפרגישי ע"כ האי דרבי מייירי בהרגשה דאם לא כן לא היה מטמא משום נדה ור"ח סבר דאמרינן הרגשת עד הוא מש"ה אינה מטמאה אלא משום פתם ואפ"ה ס"ל לרבי דצריך פגרים ועוד ופחות מזה השיעור תלינן בדם מאכונלת אף דהרגישה תלינן הרגשה בעד מכ"ש בנ"ד דיש לתלות ההתזה במ"ר דיש יותר לתלות בו מלתלות סתם הרגשה בעד עכ"ל וראיה זו אינני כלל וגרם לו זה שנעלם ממנו דברי הרשב"א במ"ה שער ד' וכמ"ש בשמו"ר ס"י קפ"ג ונ"ל דהיא דר' ור"ח וכו' ב"שגניחו בקונפסא ודכונותיה בעד הבדוק בין עגול ובין משוף טמאה נדה דנדאי מגופה אתיא ובהרגשה אתיא אלא דקסברה הרגשת עד הוא פדאי' פ' הרואה עכ"ל הרי להדיא איפכא מדבריו דהרשב"א מוקי לה בדלא ארגישה אלא דאנן אמרינן דהרגישה ומה שאמרה שלא הרגישה שסברה דהרגשת עד הוא ובאמת טעמה בזה שהיתה הרגשת דם ואם כן אין ראיה מהתם דשאני התם שלא הרגישה מש"ה בפחות מפגרים טהורה אבל בהרגשה מנ"ל דתלינן להקל ועגול דטהורה משום דמוכח הוא דסתם דם קנוח משוף הוא ועיין מש"ל סימן קפ"ג מיהו להלקה נראין דבריו משום דתלינן במצוי בכ"מ וכיון דשכיח בין הנשים שגניתזין מחמת העיטוש מ"ר תלינן בהו להקל דדוקא פתיחת המקור הקמיר בתה"ד דרוב דמים במקור טמאים או מחצה על מחצה והוא עיקר הרגשה דאורייתא משא"כ בהרגשה שגניתזין ממנה דבר מה תלינן במ"ר ומכ"ש דאתי שפיר למש"ל דמוכח מן הגמרא במכילתין דף כ"ב ע"ב בסוגיא דהרואה פתם דאין דרף של אשה להיות רואה בפחות מן גרים יע"ש בתוספות ד"ה ג' גריסין וכו' אם כן טפי מסתבר למיתלי במ"ר: ודע דמדברי רש"י שם בסוגיא זו לכאורה נראה דבמצאה פתם וליכא למיתלי בד"א והוא מזמן רחוק שהוא ספק דאורייתא דלמא ארגשה ולא אדעתה והא דכתב רש"י ר"פ הרואה גבי הא דאמר הש"ס מודה שמואל דטמאה מדרבנן דטעמא דדלמא ארגשה ולא אדעתה מוכח דמה"ט אינה טמאה אלא מדרבנן יש לומר דדוקא פשמצאה מיד דומיא דבדקה קרקע עולם דאמר שמואל ובהא אינה אלא חששא דרבנן מה"ט דדלמא ארגשה ולא אדעתה שהוא חששא רחוקה משא"כ בעלמא ספק דאורייתא הוא שהרי פתב שם ד"ה מ"ד כל כה"ג וכו' ומביאה קרבן אינו נאכל וכו' וקשיא ל"ל כלל קרבן דהא לא הרגישה א"ו צ"ל דס"ל דחיישינן שמה ארגשה ולא אדעתה וכה"ג פתב שם הר"ן בחדושי' למאי דס"ד דמביא קרבן ונאכל כן צ"ל לדעת רש"י לפי המסקנא דמה"ט מביאה קרבן דלמא ארגשה ולא אדעתה ועיין עוד ברש"י שם דף נ"ג ע"ב ד"ה הוא מתקן הלכותי לידי זיבה מיהו נ"ל דס"ל לרש"י דלית הלכתא הכי אלא דמה"ט טמאה אפילו בלא הרגשה ולקמן בסס"י זה אבאר בע"ה שיטות רש"י ותוספות: בתה"ד הוכיח מסוגיא זו דע"כ הרגשה סברא דאורייתא דמדארגשה מסתמא ראתה דהא בעי אפילו לחייב קרבן מחמת הרגשה וא"כ כי היכי דס"ל למ"ד וסתות דאורייתא דאפי' בדקה ומצאה טהורה טמאה היא בהרגישה שנפתח מקורה ובדקה ולא מצאה פלום אפ"ה טמאה דחיישינן שמה טיפת דם כשרדל היה ונימוק ואמ"ו בתשובה הק' על תה"ד ונ"ל והא שמואל ס"ל כן בבדקה ומצאה טהורה דטמאה פדאיתא לעיל דף ט"ז והוא ניהו מרי דשמעתין בבדקה קרקע עולם וכו' אם כן ק' ממ"נ אי לא הרגישה למה תהא טמאה באמת דא"ל הרגשת מ"ר או ארגשה ולא אדעתה כמו דמשני ה"כא כיון דמייירי שמואל אף שבדקה בזמן מועט דהיינו אחר שיעור וסת וכמבואר

התם ועל זמן מועט לא שייך לומר ארגשה ולאו אדעתה וכמ"ש התוספות פאן א"ו צ"ל דמיירי בהרגישה ואם פן לדעת התה"ד ל"ל חזקת דנסת הא לדידיה בלא זמן נסת אם הרגישה ומצאה טהורה טמאה עכ"ל ולא ידענא מאי ק' ליה ולא מיבעי לפירוש רש"י שפ"ה הא דמשני הש"ס מודה שמואל שהיא טמאה מדרבנן דטעמא משום דחיישינן דלמא ארגשה ולאו אדעתה ע"כ אם פן מוכח דס"ל דלמסקנא חיישינן אפילו בזמן מועט להא דדלמא ארגשה ולאו אדעתה דהא פתבו התוספות שם דכתם שעל בשרה אין רגילות לשהות שנתניבש ונפל וע"כ הא דמשני דמודה שמואל דטמאה מדרבנן וטעמיה משום דלמא ארגשה ולאו אדעתה אפתי איך יתורץ הא דמק' מהא דתנן הרואה פתם על בשרה וכו' דטמאה אע"ג דלא ארגשה והתם בנמצא על בשרה מזמן קרוב הוא א"ו דלמסקנא הדר מהאי סברא דסבר המקשן בנמצא מזמן קרוב לא שייך לומר דארגשה ולאו אדעתה והתרצן לא ס"ל הכי ובנדאי המקשן הוכיח לסברא זו דאיכא לאפלוגי בין זמן קרוב לזמן רחוק דאלת"ה איך אמר שמואל בבדקה קרקע עולם דטהורה וקשני' קו' התוספות מכמה משניות דשנינו בדיני פתמים ע"כ דאית ליה לשמואל לחלק דנקא מזמן רחוק חיישינן להכי דלמא ארגשה אבל לא בבדקה קרקע עולם שהוא מזמן קרוב ל"ח להכי מש"ה טהורה ולפ"ז שפיר מותיב מהני משניות דמיירי נמי בזמן קרוב ואפ"ה חיישינן אבל למסקנא דמודה שמואל דטמאה מדרבנן ושמואל לא קאמר בבדקה קרקע עולם דטהורה אלא מדאורייתא אבל מדרבנן מודה שמואל דטמאה דאפילו בזמן קרוב חיישינן להא דדלמא ארגשה ולאו אדעתה ולפ"ז לק"מ קו' אמ"ו דמש"ה קאמר שמואל בבדקה אחר שיעור נסת דטמאה דחיישינן שפא ראתה וארגשה ולאו אדעתה ואף לפירוש התוספות שכתבו דמודה שמואל דטמאה מדרבנן דאפילו בנדאי לא ארגשה אפ"ה טמאה נמי י"ל דלמסקנא אין חילוק בין זמן קרוב לזמן רחוק אלא דהמק' דנחית לחלק בכף משום דס"ל דשמואל לגמרי מטהר בבדקה קרקע עולם ומכח הכרח קו' לשמואל מכל דיני פתמים ס"ל דשמואל אית ליה הך סברא לחלק בין זמן רחוק לזמן קרוב ומש"ה מק' לדידיה כל הקו' מן המשניות דמיירי נמי מזמן קרוב אבל לפי המסקנא דמודה שמואל דטמאה מדרבנן כ"ע ס"ל דאין חילוק בין זמן קרוב לזמן רחוק פיון דבלא"ה לק"מ לשמואל מכל דיני הפתמים דהתם מדרבנן עכ"פ טמאים וא"ל דקו' אמ"ו הוא למאי דס"ד מעיקרא דשמואל לגמרי מטהר לה ונה"א דטעמא דשמואל משום דבזמן מועט ל"ח להא דדלמא ארגשה ולאו אדעתה א"כ תקישי דשמואל אדשמואל מהא דס"ל בבדקה אחר שיעור נסת לזמן נסתה דטמאה הא ליתא דשמואל לא קאמר לעיל בהדיא דמיירי בבדקה אחר שיעור נסת לזמן נסתה אלא אוקימתא דר"ז הוא ור"נ בריה מוקים לה פאוקימתא אחריתי ולדידיה א"ל דשמואל מיירי בבדקה זמן רב אחר זמן נסת וגם בלישנא דר"ז גופיה איכא תרתי אוקימתות יע"ש בפירש"י ובמהרש"א שם ומש"ה לא ה"מ להקשות דשמואל אדשמואל: ועוד י"ל דלק"מ קו' אמ"ו דהא פתבו התוס' ד"ה הרואה וז"ל א"נ פיון דרוב ימים טמאים יש לחוש עכ"ל ור"ל דחיישינן אפ"ה לזמן מועט פיון דרוב ימים בהרגשה חזי' ה"נ י"ל למ"ד נסתות דאורייתא פיון דחזקה דאורייתא הוא חיישינן לה פיון דבשעת נסתה רגילה לראות בהרגשה מש"ה חיישינן אפ"ה בזמן מועט מכ"ש דאתא שפיר לדעת הרמב"ם דס"ל בפ"ח מהלכות א"ב דכל אישה שיש לה נסת דרפה לראות בהרגשה יע"ש והכא בבדקה קרקע עולם מיירי בפשאינן לה נסת או

שֵׁישׁ לָהּ נֶסֶת וְשֵׁלָא בְּשַׁעַת וְסִתָּהּ: וְעוֹד י"ל דְּלִק"מ קו' הַנָּ"ל דֹּאֲע"ג דְּמִסְקִינָן דְּבָלָא הִרְגֵּשָׁה אֵינָה טְמֵאָה מְדַרְבְּנָן מ"מ פִּינָן דְּנִסְתוֹת דְּאוֹרֵייתָא וְחִזְקָה שְׁרָאָתָה מִש"ה חִיְיִשִּׁינָן לָהּ אַף בְּטִנְמָאָה שְׁאֵינָה אֶלָּא מְדַרְבְּנָן וְכ"כ בִּס' כו"פ יע"ש וְא"כ דְּבָרֵי הַתְּה"ד נְכוּנִים וְהוּן אָמַת שְׁבִתְשׁוּ הִרְדָּב"ז ח"א ס' קמ"ט חוֹלֵק ג"כ עַל הוֹרְאוֹת תְּה"ד וּמְסִיִּים וְנ"ל וְלֹא רְאִיתִי וְלֹא שְׁמַעְתִּי מִי שְׁנוּהַג חוּמְרָא זֹו עַכ"ל אָמְנָם מְצֵאתִי רְאָיָה לְדְבָרֵי הַתְּה"ד מְהֵא דְּגָרְסִי לְעֵיל דָּף י"ב ע"א אֲשֶׁה מְהוּ שְׁתַּבְּדוּק עֲצָמָה לְבַעְלָהּ וְא"ל לֹא תַבְּדוּק וְתַבְּדוּק וּמָה בְּכָהּ א"כ לְבוּ נוֹקְפוּ וּפּוֹרְשׁ וְכַתְּבוּ הַתּו' פּר"ח פִּינָן דְּרוּאָה אֲשֶׁתּוּ בּוֹדְקַת מְיַחְשָׁב שְׁאֵם לֹא הִרְגִּישָׁה לֹא הֵיטָה בּוֹדְקָ' לְפִי שְׁיֹודַעַת שְׁחַכְמִים לֹא תִקְנוּ לְבָדוּק וְא"כ מְפָאן מוֹכַח דְּבָרֵי הַתְּה"ד דְּהִיכָא דְּהִרְגִּישָׁה לֹא מְהַנִּי בְּדִיקָה דְּאִי ס"ד דְּמַהַנִּי לָהּ בְּדִיקָה אֲמַאי יִפְרוֹשׁ הָא בְּדָקָה עֲצָמָה א"ו לֹא מְהַנִּי בְּדִיקָה אַחַר שְׁהִרְגִּישָׁה מִיְהוּ הָא יֵשׁ לְדַחוֹת דְּלָמָּא ה"פ שְׁהַבְּעַל יַחוּשׁ לְעֲצָמוּ שְׁמַתוּדָּה שְׁמַהוּמָה לְבֵיתָהּ לֹא בְּדָקָה שְׁפִיר כְּמוֹ דְּאֲמַרִּינָן לְעֵיל דְּעַד שְׁלַפְנֵי תְּשֻׁמִּישׁ אֵינוּ מְמַעֵט מַה"ט אֲבָל אִי הֵיָה יוֹדַע דְּבָדְקָה שְׁפִיר לִיפָא לְמִיחַשׁ דְּלָמָּא רְאָתָה טִיפַת דָּם כְּחִרְדָּל וְנֶאֱבַד אוֹ נִימוּק דְּלָהָא לֹא חִיְיִשִּׁינָן אֲבָל בְּחִדוּשֵׁי הִרְמַב"ן שְׁם מְפּוֹרְשׁ כְּדַעַת הַתְּה"ד שְׁכ' וְנ"ל וּבְשֵׁם ר"ח מְצֵאתִי שְׁאוּמְרִים דְּמִש"ה לְבוּ נוֹקְפוּ דְּסִבְרַא אֶלְמָלָא שְׁלֹא הִרְגִּישָׁה כְּלוּם לֹא בְּדָקָה כְּלוּמַר דְּהָא ק"ל דְּכַל לְבַעְלָהּ לֹא בְּעֵי בְּדִיקָה וְזֵה אֵינוּ סוֹבֵר שְׁמַחְמַרְתָּ אֶלָּא שְׁבוֹדְקַת מְשׁוּם הִרְגִּישָׁה וְחוּשְׁשִׁין פִּינָן שְׁהִרְגִּישָׁה וְדֹאִי בָּא אוֹרַח וְטִיפָה כְּחִרְדָּל הֵיטָה וְנֶאֱבַדָּהּ בְּעַד וְכַה"ג כ' בְּחִדוּשֵׁי הִרְ"ן עַכ"ל מְלִשׁוֹן זֵה מוֹכַח דְּדִינָא הוּא דָּאֵם הִרְגִּישָׁה דְּחוּשְׁשִׁית לְזֵה דְּמִסְתַּמָּא הָאוֹרַח בָּא וְנֶאֱבַד אוֹ נִימוּק וְכַדְבָּרֵי הַתְּה"ד: וְעַתָּה חַל עָלֵינוּ לְבָאָר מַה שְׁהִק' בְּתִשׁוּ הִרְדָּב"ז הַנָּ"ל וְכֵן הִק' בְּד"מ ס' קפ"ח עַל הַתְּה"ד דְּמַאי רְאָיָה מִיְיָתִי מִן הַש"ס דְּר"פ הִרוּאָה דְּמַק' אִי דְּאֲרַגְשָׁה כו' אֶלְמָא דְּהִרְגִּישָׁה סְבָרָא דְּאוֹרֵייתָא דְּלָמָּא שְׁאֵנִי הֵתֵם פִּינָן דְּדָם הוּא לְפִינָנוּ מִש"ה הִרְאָיָה מְחִזְקַת לְהִרְגִּישָׁה דְּמִסְתַּמָּא בְּשַׁעַת הִרְגִּישָׁה חֲזִי מִשָּׂא"כ הִיכָא דְּלֹא נִמְצָא כְּלָל מִנ"ל דְּהִרְגִּישָׁה לְחוּד אֵלִים כ"כ מְדֹאוֹרֵייתָא דְּנִיחוּשׁ דְּרְאָתָה וְנֶאֱבַד' עַכ"ד נִלְע"ד דְּלִק"מ דַּע"כ מוֹכַח מְסוּנְגִי זֹו דְּאֲפִי הִיכָא דְּלֹא נִמְצָא דָּם כְּלָל אֲפ"ה מְטַמְּאִינָן בְּהִרְגִּישָׁה דְּהָא מַק' הֵתֵם אֲשִׁמוּאֵל מִמְתְּנִי דְּהִרוּאָה כְּתֵם עַל בְּשָׂרָה כְּנָגַד בֵּית הַתְּנוּרָפָה טְמֵאָה וְאֲע"ג דְּלֹא הִרְגִּישָׁה וְצִרִיף לְהַבִּין דְּמִנ"ל לְהִק' דְּלָמָּא מְתְנִי מִיְיָרִי בְּדֹאֲרַגְשָׁה כְּמוֹ דְּבְעֵי לְאוּקְמִי לְעֵיל כְּמָה מְשֻׁנְיוֹת דְּסִתְמָא תְּנוּ וְאֲפ"ה בְּעֵי לְאוּקְמִי בְּדֹאֲרַגְשָׁה וְצ"ל שְׁסַמְדָּא"ע עַל קו' הַש"ס לְעֵיל דְּאִי בְּדָלָא אֲרַגְשָׁה אֲמַאי שְׁלֹא כְּנָגַד בֵּית הַתְּנוּרָפָה טְהוּרָה דְּהָא אֲרַגְשָׁה וְהָא הִכָּא דְּמָה שְׁנִמְצָא דָּם שְׁלֹא כְּנָגַד בֵּית הַתְּנוּרָפָה הָוִי כְּאֵלוּ לֹא מְצָאָה דָּם כְּלָל דְּהָא א"א לְבוּא דָּם מִן הַמְקוֹר לְשֵׁם וְאֲפ"ה ס"ל לְהַש"ס דָּא"א לְאוּקְמִי בְּדֹאֲרַגְשָׁה דָּא"כ לְעוֹלָם טְמֵאָה הִיא מְשׁוּם הִרְגִּישָׁה הָרִי לְהִדְיָא כְּדַעַת הַתְּה"ד וְכַה"ג יֵשׁ לְדַקְדַּק מְהֵא דְּמַק' הַש"ס מְהֵא דְּקִתְנִי עַל בְּשָׂרָה סְפַק טְמֵא טְהוּר טְמֵא וְאֲע"ג דְּלֹא הִרְגִּישָׁה דְּנִמִּי קִשִּׁי דְּלָמָּא מִיְיָרִי בְּהִרְגִּישָׁה א"ו צ"ל דַּס"ל לְהַמְק' דְּאִי בְּדֹאֲרַגְשָׁה אֲפִי בְּחִלְוִקָה נְמִי נִיְהוּ דְּאוֹדְקָה וּמְחַגּוֹר וּלְמַעְלָה אֲע"ג דְּעַל בְּשָׂרָה בְּעֵי לְאֲשַׁכּוּחִי וּבּוֹדָאִי מְעַלְמָא אֲתִי מ"מ פִּינָן דְּאֲרַגְשָׁה אֲפִי בְּלֹא נִמְצָא דָּם כְּלָל נְמִי טְמֵאָה וְכַדַּעַת הַתְּה"ד דְּחִיְיִשִּׁינָן לְשִׁמָּא נֶאֱבַד אוֹ נִימוּק אֶלָּא ע"כ דְּמִיְיָרִי בְּלֹא אֲרַגְשָׁה מִש"ה מַק' שְׁפִיר א"כ מוֹכַח דַּס"ל דְּהִרְגִּישָׁה סְבָרָא דְּאוֹרֵייתָא וְאֲפִי בְּלֹא נִמְצָא כְּלָל עֵינָן בְּמַהְרָשׁ"א בְּתוֹס' ד"ה אֵימַר הִרְגִּישָׁה שְׁמֵשׁ וְכו' שְׁהַבִּין ג"כ דְּכַל הַקו' שְׁהִק' סִתְמָא דַּש"ס מְהֵהִיא דְּשְׁלִשָׁה סְפִיקוֹת וְאֵינָהּ כְּוָלְהוּ אֲזִלֵי עַל דְּרָף שְׁהִק' הַש"ס

מעיקרא אי דארגשה וכו': אף דברי מהרש"א שם צל"ע ונ"ל אף ק"ק לחד תירוץא שכ' התוס' לעיל בההוא דג' ספיקות דפריה מחלוקה ומשני דמזמן רחוק הנה ואימר ארגשה ולא אדעתה אמאי לא קאמר פיון דמזמן רחוק הנה אימר הרגשת מ"ר הנה עכ"ל ולענ"ד לק"מ דהא לכאורה אין מקום לקו' התוס' דבשלמא לעיל קאמר ב"ה לחומרא דהא לא ארגשה משום דכסבורה דהרגשת מ"ר הוא ולעולם חיישינן דהרגישה ומש"ה טמאה למפרע אבל הכא איה גימא להקל דאע"ג דהרגישה למתלי להקל דלאו הרגישה וקא דאמרה דהרגישה דטעה וסברה דהרגשת דם הוא ובאמת לא הנה רק הרגשת מ"ר דמנ"ל לתוס' להק' בפשיטות למילף קולא מחומרא דלא דמי להא דאמר הכא הרגשת שמש הוא או הרגשת עד הוא משום דנדאי שימשה ובדקה בעד מש"ה תלינן להקל היכא דאיכא הוכחה קצת משא"כ במ"ר דמספק שמא הרגישה במ"ר וגם מספיק' לומר שהיא טעה לא מקילינן אף דאיכא הוכחה קצת דלא לחומרא הוא דחיישינן אלא צ"ל דעיקר קו' התוס' הוא דה"ל להש"ס לומר דמש"ה פטור מקרבן אחר זמן משום דארגשה לחודא סמכינן לחייב קרבן דלמא הרגשת מ"ר הוא ומספקא לא מיייתינן חוליו לעזרה דבשלמא היכא שמצאה מיד איכא רגלים לדבר דההו הרגשה היתה הרגשת דם משא"כ במצאה לאחר זמן דלא סמכינן אהרגשה לחוד וכה"ג צריכין אנו לומר למאי דמשני הש"ס דלמא הרגשת שמש הוא ואפ"ה באותיום חייבים בקרבן דתלינן טפי להרגשה זו בהרגשת מקור משא"כ לאחר זמן וכה"ג א"ל בהרגשת מ"ר ומק' התוס' שפיר אבל לקמן בהאי דג' ספיקות לא ה"מ לשנויי לעולם דארגישה ומש"ה במגעות ובהסיתות ורוב ימים טהורים אינה מטמאה משום דתלינן הרגשה במ"ר ז"א דמה"ת למתלי לקולא פיון דאמרה דהרגישה אע"ג שעברה בשוק של טבחים ס"ל להש"ס דליכא להקל פיון דזו עצמה ספק הוא אם באותו פעם הנה לה הרגשת מ"ר כלל ואת"ל שהנה לה מאן יימר שטענתה בין הרגשת דם למ"ר ואין לפרש דהכי מק' התוס' דאמאי לא משני הש"ס לעולם דלא הרגישה אלא דאפ"ה מחייב בקרבן אותיום משום דתלינן דהוא סברא שהרגשת מ"ר הוא ומש"ה אמרה דלא הרגישה ובאמת הרגשת דם הוא ולפ"ז הנה אפשר ליישב דברי מהרש"א דז"א דאיה מצי לאוקמי הכי דא"כ ק' אדשמואל דאמר בדקה קרקע עולם וכו' טהורה פיון דלא ארגשה דהא השתא אפתי לא אסקו תוס' לחלק בין זמן מועט לזמן מרובה ואמאי נחוש דלמא הרגשת דם הנה ומה דאמר דלא ארגשה לפי דסבורה דהרגשת מ"ר הוא א"ו דקו' התוספות אינו אלא כמש"ל דה"ל לאוקמי בדאמרה דארגשה ואפ"ה אח"ז פטורה מקרבן לפי דחיישינן שטענתה ובאמת מ"ר הנה ומספקא לא מיייתינן חוליו לעזרה (וזה דלא כספר פרתי ופילתי בסיון קפ"ג שטענה בזה ע"ש): ובזה ניחא הא דמק' התוספות לקו' זו על הא דמשני אימר הרגשת שמש הוא וכו' ולא מק' לעיל על הא דמשני אימר הרגשת עד הוא א"ו דלעיל לק"מ משום דליכא למילף לקולא מהא דמחמירין לעיל משא"כ הכא דאיכא חששא דחוליו לעזרה וכמו שכתבתי: ואפשר ליישב דכוננת מהרש"א דה"ל להש"ס לאוקמי דמייירי בלא הרגישה וברוב ימים טמאים טמאה משום דחיישינן דלמא ארגשה ומה דאמרה דלא ארגשה דסברה הרגשת מ"ר הוא אבל קו' תוספות הוא דנוקי בהרגשה ואנו חיישינן בטעה וכמ"ש: והנה התוספות שם ד"ה הרואה פתם הקשו ז"ל תימא מאי מהדר אפירכא הא פמה משניות בפ' בא סימן ודם הגדה בדיני פתמים וליפרוה מנייהו וכו' ואומר הר"י דמדינא דכתמים ליכא למיפרוה

דְּהֵיִינוּ יְכוּלִין לַעֲמֹד שְׂיֵשׁ זְמַן מְרוֹבָה וְכוּ' וְאִימַר הֲרֵגִישָׁה וְלֹא אֲדַעְתָּה אֲבָל בְּשִׁמְעֵתִין כּו' ק' לִי דַמ"מ ה"ל לְהַש"ס לְהַקְשׁוֹת מְהֵא דְאָמַר ר"י א"ש גּוֹפִין לְעֵיל דָּף ה' ע"א מְשׁוּם ר"ח ב"א פֶּל הַנְּשִׁים כְּתָמֵן טָמֵא לְמַפְרַע וְנָשִׁים שְׁאָמְרוּ חֲכָמִים דִּינָן שְׁעָתָן כְּתָמֵן כְּרֵאִיָּתָן חוּץ מִתִּינּוּקָתָהּ וְכוּ' וְאִם כֵּן אִי מִיָּרִי דְאֲרֵגִישָׁה הַשְּׁתָא מֵאִי אֲרֵיָא מְשׁוּם כְּתָמֵן טָמֵא ת"ל מְשׁוּם הֲרֵגִישָׁה דְהַשְּׁתָא וְכִסְבֵּרְתָּ הַתְּה"ד וְאִי דְלֹא אֲרֵגִישָׁה הַשְּׁתָא אֲמַאי טָמֵאָה וְאִי דְחֵיִשְׁיָנָן דְּמִזְמָן רַב הֲרֵגִישָׁה וְלֹא אֲדַעְתָּה ז"א פִּינָן דְּלֹא מְטָמְאִינָן לָהּ אֲלֵא מִהַשְּׁתָא א"כ ע"כ צ"ל דְּהַשְּׁתָא חֲזִי' וּד"ש א"כ מֵאִי בְּכַף שְׁהַרְגִישָׁה כְּבָר הָא תְּלִינָן לְהַקֵּל דְּלֹא רְאָתָה אֲלֵא מְשַׁעַת מְצִיאָה וְיֵשׁ לִיִּישָׁב לְפַמְש"ל בְּשֵׁם בַּעַל מ"י דְּבַהֲנָה נְשִׁים דְּבַחֲזֻקָתָהּ מְסֻלְקָתָה דְּמִים הֵם לֹא מְטָמְאִינָן מְשׁוּם הֲרֵגִישָׁה אֲלֵא תְּלִינָן הֲרֵגִישָׁה בְּמַרְאָה כְּשֵׁר וְנֶאֱבַד אִם כֵּן בְּהֵנָּה ד' נְשִׁים דְּבַחֲזֻקָתָהּ מְסֻלְקָתָה דְּמִים הֵן מִש"ה אֲמַרִּינָן בְּהוּ ד"ש אִין הֲרֵגִישָׁה מִחֲזֻקָתָה לְהֵם טְוִמְאָה וּא"כ י"ל דְּמִיָּרִי בְּדִאֲרֵגִישָׁה הַשְּׁתָא וְדוּקָא דְאִיכָא כְּתָם לְפִנְיָנוּ מְטָמְאִינָן לְהֵבֵא אֲבָל מְשׁוּם הֲרֵגִישָׁה לְחֹד בְּלֵא כְּתָם לְפִנְיָנוּ לֹא הֵיָה טְוִמְאָה וְעוֹד יֵשׁ לִיִּישָׁב דְּמִיָּרִי בְּהַרְגִישָׁה וּבְדָקָה וּמְצָאָה יָרוּק וְלָבָן וְאִי לֹא מְשׁוּם דְּכַתְּם לְפִנְיָנוּ הֵיִינוּ תוֹלִין הֲרֵגִישָׁה בְּמַרְאָה כְּשֵׁרָה אִף הַשְּׁתָא דְאִיכָא כְּתָם לְפִנְיָנוּ חֵיִישְׁיָנָן שְׁהַרְגִישָׁתָּ דָּם הוּא וּמַרְאָה לָבָן וְיָרוּק בְּלֵא הֲרֵגִישָׁה אֲתֵיָא וְכֵה"ג כְּתָב בְּכו"פ לִיִּישָׁב קו' אַמ"ו הַגְּאוּן בַּעַל שֵׁב יַעֲקֹב שְׁהַבְּאֵתִי לְעֵיל עֵי"ש וְעֵינָן מ"ש בְּסִמּוּד: (ד) וּבְדָקָה אַח"כ וְלֹא מְצָאָה כְּלוּם וְכוּ'.

אֲבָל אִם מְצָאָה לָבָן אוֹ יָרוּק דְאִיכָא לְמִיתְלֵי הֲרֵגִישָׁה בְּמִיָּדִי אַחֲרֵינָא אֲמַרִּינָן הָאִי דְאֲרֵגִישָׁה טִיפִי לְוָבָן הוּא דְאֲרֵגִישָׁה דְלָבָן וְיָרוּק מִן הַמְּקוֹר קְאָתִים כ"כ בַּס' תַּה"ד שֵׁם סִימָן רַמ"ו הֵבִיאֹו ב"י לְעֵיל סִימָן קַפ"ח מ"ש דְלָבָן וְיָרוּק מִן הַמְּקוֹר קְאָתִי כֵּן נִרְאָה מְסוּגֵיָא דְמְכִילְתִּין דָּף י"ט דְּעַקְבָּיָא מְטָמֵא הַיָּרוּק מְכָלֵל דְּמִן הַמְּקוֹר קְאָתֵיָא וְאִפִּילוּ חֲכָמִים דְּמְטַהֲרִים לֹא מְטַהֲרִים אֲלֵא מַגְזָה"כ דְּדָמִים מְכָלֵל דְּמוֹדִים דְּמִן הַמְּקוֹר אֲתֵיָא מִיָּהוּ מִהֵתָם לֹא מוֹכַח אֲלֵא דְיָרוּק כְּאַתְרוּג דְּמִן הַמְּקוֹר אֲתֵיָא דְבַהֲא פְּלִיגִי עַקְבִּי' וְרַבְּנָן וְכַמ"ש הַתּוֹסְפוֹת שֵׁם אֲבָל לֹא בְּיָרוּק כְּכַרְתִּי אוֹ בְּלָבָן מִמֶּשׁ לֹא שְׁמַעִינָן דְּמִן הַמְּקוֹר אֲתֵיָא אֲלֵא מִתּוֹרְתוֹ שֶׁל בַּעַל הַתְּה"ד נִשְׁמַע כֵּן דְּשִׁאָר מַרְאוֹת טְהוֹרִים נְמִי מִן הַמְּקוֹר אַתִּי' וּמִש"ה תְּלִינָן הֲרֵגִישׁוֹת פְּתִיחַת הַמְּקוֹר בְּמַרְאוֹת הָאֵלוּ אֲלֵא שַׁצ"ע בְּרַמְב"ם שְׁפִסַּק בַּפ"א מִהֲלָכוֹת מו"מ כַּמ"ד דְּמַקְוֹר מְקוּמוֹ טָמֵא וּמִש"ה פִּסַּק דְּמַקְוֹר שְׁהִזִּיעַ כְּשִׁתִּי טִיפּוֹת מְרַגְלִיּוֹת דְּטָמְאָה טְוִמְאָתָא עָרַב וּס"ל מִחֲמַת מְק"מ דְּטָמֵא הוּא אֲפִילוּ אַב הַטְּוִמְאָה וּמְטָמֵא בְּמַגְעָה וּבְמִשְׁאָ וּכְשִׁיטַת הַתּוֹס' בְּמְכִילְתִּין דָּף ע"א ד"ה מְק"מ טָמֵא וְכוּ' שְׁכָן כ' הַרְמַב"ם שֵׁם דִּין ט' לְהֵדִיָא לְעַנְיָן דָּם שְׂיֵצָא דְרָף דוֹפֵן שְׁאוֹתוֹ דָּם הֵנִי אַב הַטְּוִמְאָה כְּדָם הַנִּגְדָה וְהַלִּידָה שְׁמַק"מ טָמֵא יַע"ש וְעֵינָן בַּסו' פ"ד מִהֲלָכָה ט"ו וּא"כ ק' אֲמַאי פִּסַּק שֵׁם ד"ח שְׁאָם רְאָתָה דָּם יָרוּק הָרִי הוּא טְהוֹר וְאִינָה כְּמוֹ רוֹקָה וְכוּ' וְאֲמַאי מִיָּגְרַע מְמַקְוֹר שְׁהִזִּיעַ כַּב' טִיפּוֹת מְרַגְלִיּוֹת וְאִינָה שְׁפִסַּק שֵׁם דְּהָא יָרוּק נְמִי מִן הַמְּקוֹר אַתִּי' וּבַכ"מ שֵׁם מְבִיא סִינְעֵתָא לְהַרְמַב"ם מִן הַסְּוִגֵיָא בְּדָף י"ט וְכַחֲכָמִים דְּהֵתָם וְאִין זֶה סִיּוּעַ דְאִיכָא לְמִימַר דְּהַסְּוִגֵיָא שֵׁם ס"ל דְּמַק"מ טְהוֹר דְּפְלוּגְתָא דְּתַנְאִי הִיא בְּכַמְהָ דְּנֻכְתִּין בְּמְכִילְתִּין אִם מְק"מ טָמֵא אוֹ לֹא אֲבָל לְפִסַּק הַרְמַב"ם קִשִׁי' וְעֵינָן בְּחִזְדוּשֵׁי עַל הַגְּמָרָא ר"פ ד"נ: וְכַבֵּר כְּתַבְתִּי לְעֵיל בְּתַשׁוּבָה שְׁכַתְּבִתִּי סִימָן קַפ"ח וְכַתְּבִתִּי לְתַרְזֵן פִּינָן דְאִינָו אֲלֵא סַפֵּק שְׁמָא מִן הַמְּקוֹר אֲתֵיָא מִש"ה הַקֵּיל פִּינָן דְאִינָו כְּתוּב בְּתוֹרָה בְּפִירוּשׁ אֲלֵא הַלַּמ"מ וְע"ש וְיֵשׁ לְהַקְשׁוֹת מְהֵא דְאִיתָא מְקוֹר שְׁהִזִּיעַ כַּב' טִיפִי מְרַגְלִיּוֹת וְכוּ' וְאֲמַרִּינָן דוּוּקָא תְּרִי אֲבָל חֲדָא אִימַר מְצַדְדִים אֲתֵיָא א"כ פִּינָן שְׁאִין

ידוע בנודאי שְׁבֵא מִן הַמְקוֹר דְּמַה"ט מְקוּל בְּחָדָא א"כ ה"נ נִקְל בְּתַרֵי דְדִלְמָא מְשָׂאָר
מְקוּמוֹת שְׁבִגוּף אֲתִיָּא וְלֹא מִן הַמְקוֹר אֲתִי וי"ל דְקִים לְהוּ בִּשְׁתֵי טִיפֵי מְרַגְלִיּוֹת וְדֵאי מִן
הַמְקוֹר אֲתִי וְדַה"ט מְקוּלִינֵן בְּחָדָא דְאִימָא מְעֵלְמָא אֲתִיָּא אַע"ג שְׁהוּא סְפִק שְׁמָא מִן הַמְקוֹר
הוּא מ"מ פִּינֵן דְאִינוּ אֲלָא הַלְמ"מ הַקְּלוּ בְּסִפְקָא וְזֵה סִיּוּעַ לְדַבְרֵי הַרְמַב"ם וְכִמּוֹ שְׁפַתְבְּנוּ
וְעִדְיִין צ"ע וְע"ל מ"ש עוֹד בְּס"ד: וְדַע דְאָרְף מַה שְׁנִרְאָה מְדַבְרֵי הַתַּה"ד שֶׁם וְכֵן דְקָדַק
בְּש"ע פֶּאן שְׁכ' וּבְדָקָה אַח"כ וְלֹא מְצָאָה פְלוּם הָא אֵלוּ מְצָאָה שׁוּם מְרָאָה טְהוּרָה הִיא
יְכוּלָה לְתַלּוֹת הַרְגֵּשָׁתָה בְּזֵה עִדְיִין יֵשׁ לְסִפְקַ עַד כְּמָה יְכוּלָה לְתַלּוֹת בְּהָא דְהָא וְנִדְאֵי אֵין
סְבָרָא דְאִם הַרְגֵּשָׁה וְאַחַר זְמַן רַב בְּדָקָה א"ע וּמְצָאָה מְרָאָה טְהוּרָה דְאִינָה יְכוּלָה לְתַלּוֹת
הַרְגֵּשָׁה זֹו בְּהָא דֵא"כ אִם אִיתָא דְהוּי מְעִיקְרָא בְּשַׁעַת הַרְגֵּשָׁה מֵאֵן עַכְבִּיָּה עַד הַשְׁתָּא וְהִנֵּה
לוֹ לְצִאָת אַע"ג דְלַחוּמְרָא לְעִנְיָן קְדָשִׁים תְּלִינֵן דְנִתְעַכְבּ בְּבִיה"ח עַד מַעַל"ע מ"מ לְעִנְיָן
חֻלְיִין הָא קִי"ל דֵר"ש מְהֵאי טַעְמָא דְאִם אִיתָא דְהוּי דָם מְעִיקְרָא אֲתִיָּא וְכִמּוֹ דְאֲמַרִינֵן
בְּרִישׁ מְכִילְתִּין וְעִינֵן בְּתוֹס' דָּרְף ס' ע"ב ד"ה בְּעֵלְהָ פְטוּר וְכו' א"ו צ"ל תִּקְרַף לְהַרְגֵּשָׁה
בְּדָקָה א"ע וּמְצָא הַמְרָאוֹת הַלְלוּ בְּהָא תְּלִינֵן לְהַרְגֵּשָׁה זֹו וְא"כ עִדְיִין סְפִק עַד כְּמָה מְקַרֵי
בְה' מִיָּד דְהָא מְסַקִּינֵן שֶׁם לְכ"ע דְכָל שְׁבַעֲלָה פְטוּר טְהוּרִיתֵיהּ טְהוּרוֹת וְלֹא חִיָּישִׁינֵן דְמַקְסָמֵי
הַכִּי הוּי דָם וְכִמ"ש דְלֹא תְלִינֵן בְּזְמַן כְּזֵה לְהַקְל וְאַפְשָׁר לְחַלֵּק וְצ"ע: (ה) שְׁהִיא פְחוּתָה
מִ"ב.

הוּא דַעַת הַרְשָׁבָא הִבִּיאֵוּ ב"י וְדִלָא כְפִירֵשׁ"י בְּדָרְף ה' ע"א שְׁפִי דְבַהֲגִיעַ לִי"ב שְׁנִיִּים יוֹם
א' אִפִּי לֹא הִבִּיאָה ב' שְׁעָרוֹת אוֹ בְּהִבִּיאָה ב' שְׁעָרוֹת אִפִּי תוֹךְ י"ב שְׁנִיִּים מְקַרֵי הַגִּיעַ יְמֵי
הַנְּעוּרִים וּבְגִי מוֹהַר"מ הַקְּשָׁה עַל פִּירֵשׁ"י מְהָא דְאִיתָא ר"פ הַתִּינּוּקַת הַגִּיעַ זְמַנָּה לְרִאוֹת
וְכו' בְה"א עַד מוֹצָאֵי שְׁבֵת ד' לֵילוֹת וּבְגַמ' שֶׁם אָמַר רַב בּוּגְרֵת נוֹתְנִין לָהּ לֵילָה הַרְאֵשׁוֹן
וְכו' מִיתִיבֵי מַעֲשֵׂה וְנָתַן לָהּ רַבִּי ד' לֵילוֹת מִתוֹךְ יב"ח וּלְפִירֵשׁ"י מַה מְקַשָּׁה הַש"ס הָא
מִתְנִיתִין יְהִיב שְׁעוּרָא דד' לֵילוֹת לְהַגִּיעַ זְמַנָּה לְרִאוֹת וּלְפִירֵשׁ"י הִינְנוּ בֵּת יב"ש יוֹם א'
אַע"ג שְׁלֹא הִבִּיאָה ב' שְׁעָרוֹת וְא"כ שְׁפִיר אִיכָּא לְאַשְׁכּוּחֵי ד' לֵילוֹת מִתוֹךְ י"ב חֲדָשׁ כְּגוֹן
שְׁהִיתָה מְאַחֲרֵת מִלְּהִבִּיא ב' שְׁעָרוֹת עַד אַחַר י"ב שְׁנִיִּים וְשַׁעַת חֲדָשִׁים וַיְמִי בּוּגְרֵת שְׁלֵהוּן
מְאַחֲרִין מְלָבָא עַד אַחַר הַבָּאָת ב' שְׁעָרוֹת ו"ח וְנ"ל לִיָּשֵׁב לְמֵאי דְמַסְקִינֵן בְּפ' יוֹצֵא דוֹפֵן
דָּרְף מ"ו דְחִיָּישִׁינֵן שְׁמָא נְשָׂרוּ הַשְׁעָרוֹת וְדוּקָא הִיכָּא דְבַעַל מְשׁוּם דְהוּא אִיסוּר דְאוּרִיָּתָא
יַע"ש וְא"כ בְּמַעֲשֵׂה דְרַבִּי דְהוּא נָמִי אַד"א לְעִנְיָן שְׁאִינָה צְרִיכָה ז"נ וְא"כ הַל"ל לְשְׁמָא
נְשָׂרוּ וּמְקַשָּׁה הַש"ס שְׁפִיר וְא"ל דְלְמָא מַעֲשֵׂה דְרַבִּי הוּא תְּחִילַת שְׁנַת י"ב וּבּוּגְרֵת לֹא
הָוָה עַד ו"ח אַחַר י"ב שְׁנִיִּים יוֹם א' וְא"כ מַה מְקַשָּׁה הַש"ס י"ל דְמַה שְׁפִירֵשׁ"י אוֹ
שְׁהִבִּיאָה ב' שְׁעָרוֹת הִינְנוּ לְמ"ד דְתוֹךְ זְמַן כְּלֹאֲחַר זְמַן וְלִדְיָדָה מִיָּד אַחַר ו' חֲדָשִׁים לְהַבָּאָת
ב' שְׁעָרוֹת הָרִי הִיא בּוּגְרֵת וְלֹא מְשַׁכַּחַת י"ב חֲדָשׁ מְשַׁהֲגִיעַ זְמַנָּה לְרִאוֹת עַד שְׁתַּבְּגַר וְכֵן
נִרְאָה מְדַבְרֵי רְשָׁבָא הִבִּיאֵוּ ב"י שְׁכ' וְז"ל דְמ"ש רִש"י מְשַׁהֲגִיעַ י"ב שְׁנִיִּים יוֹם א' אִפִּי
לֹא הִבִּיא ב' שְׁעָרוֹת טַעְמוֹ מְדַקְתָּנִי מְשַׁהֲגִיעוּ יְמֵי הַנְּעוּרִים דְאֵלְמָא בְּהַגְעַת יְמִים לְחוּד
חוֹשְׁשִׁין לוֹ וְזֵה דוֹחֵק עַכ"ל מְדָלָא יְהִיב טַעְמָא אֲלָא אֵהָא שְׁכ' רִש"י דְבַהֲגָעוֹת יְמִים לְחוּד
סְגִי וְלֹא יְהִיב נָמִי טַעְמָא מ"ש רִש"י דְסָגִיא בְּב' שְׁעָרוֹת אִפִּי תוֹךְ הַזְמַן הִינְנוּ מְשׁוּם
דְמִמִּילָא מְשַׁמַּע לִי דְטַעְמָא מְשׁוּם דְתוֹךְ הַפְּרָק כְּלֹאֲחַר הַפְּרָק דְפְלוּגְתָּ דְתַנְצֵי הִיא בְּפ'
יוֹצֵא דוֹפֵן וּבְפ' בָּא סִימָן וְא"ל דְלְמָא מְש"ה לֹא חָשׁ רַבִּי לְשְׁמָא נְשָׂרוּ מְשׁוּם דְהִתְמַם מִיָּרִי
דְבְדֻקוֹ וְלֹא אֲתִיָּא סִימְנֵי בּוּגְרֵת וְכִינֵן דְקִי"ל אֵין בֵּין נְעוּרוֹת לְבּוּגְרֵת אֲלָא ו"ח וְלֹא פְחוּת

ולא יותר כמ"ש תוס' במס' קדושין דף ע"ט ומזה ידע דאפתי לא הביאה ב' שערות דמזה ע"כ אין ראיה וכמ"ש בפ' בא סימן בחדושי ועוד איך פסק רבא התם דחיישינן לשמא נשרו נחזי אנו בסימני בוגרת שלא מתי תביא וע"ש: (ו) וכן אפ"י אם הייתה יתרה מ"ב אם בדיקו.

דוקא אם בדיקה ולא הביאה אבל מסתמא אמרינן דהביאה ב' שערות משום חזקה דרבא דאמר בפ' יוצא דופן דמ"ו קטנה שהגיעה לכלל שנותיה א"צ בדיקה חזקה הביאה סימנים אבל אם בדיקה ולא מצאו סימנים אין לה פתם ולא חיישינן לשמא נשרו דכיון דכתמים דרבנן ל"ח לזה דדוקא היכא דאיכא ספק איסור דאורייתא חוששין לזה וכדמסיק בש"ס התם הרשב"א שם: (ז) בין שהיא בתולה או בעולה.

כ' בפ"ה ס"ק ג' בשם מהרש"ל דהאי דנא כל אשה שיש לה בעל חוששת לכתמים שהרי אפ"י לדם בתולים מונין ז"נ ואין להקל מן המנהג והב"ח כ' דראיה מדם בתולים אינה ראיה דהתם פינו דהדם היא בגופה יש להחמיר טפי מבכתמים מדקאמר בפ"ס בקטנה שאפילו סדינים שלא מלונככים ולא קאמר רבוחא שאפילו גופה מלונככה אלמא דוקא בסדינים תלינן להקל אבל לא בנמצא על גופה עכ"ד הב"ח והש"ך כ' ע"ז וז"ל וקשה הא טעמא דשרייתא הוא בקטנה שחכמים לא גזרו בה וכתב רש"י והרשב"א בתה"א וש"פ וא"כ אוקמא אד"ת דאינה טמאה פינו שלא הרגישו וכו' משמע דלא גזרו בתינוקת כלל אפ"י נמצא על גופה וכו' עכ"ל והנה מה שכ' הש"ך בשם פרש"י אדרבה נראה מפירוש"י בדרה"ה ד"ה אין חוששין לה וכו' איכא דדוקא היכא דאיכא למיתלי דמעלמא אתיא הוא דטהורה אבל לא היכא דא"א למיתלי ובנדאי מגופה אתיא גזרו אף בתינוקת שלא הגיע זמנה לראות שכתב שם וז"ל ואפ"י אין לה במה לתלות דבשוק של טפחים לא עברה וא"ל עברה ולא אדעתה דהא בגופה אין לתלות כל עיקר דכתמים דרבנן גינהו וכי גזרו בהגיע זמנה דדם מצוי בה אבל בהא לא גזרו הואיל ואין בה דמים עכ"ל.

הרי להדיא דדוקא היכא דאיכא למיתלי דעברה ולא אדעתה אבל היכא דליכא למיתלי כגון שנמצא בגופה וכ"ש היכא דנדאי מגופה אתיא אף בתינוקת שלא הגיע זמנה לראות טמאה וכן פירוש"י לעיל מנייה ד"ה מלונככין בדם וז"ל ולא ידעה אי אתא מגופה או לא עכ"ל משמע דהיכא דנדאי מגופה אתיא או שנמצא בבשרה דלא תלינן כלל דמעלמא אתיא וכדלקמן טמאה וכ"נ מחדושי רשב"א במ"ש אהא דאמר בריש מכילתין בצפור לא נתעסקה וכו' דדעתו כפירוש"י וז"ל שרש"י הוכרח לפרש פן דדוקא היכא דאיכא למיתלי דמעלמא אתיא הוא דמקילין בתינוקת שלא הגיע זמנה לראות אבל א"א לפרש כפשוטו פינו דמדאורייתא בעינן עד שמתרגיש אלא דחכמים אסרו לא גזרו בתינוקת שלא הגיע זמנה וכדפי' הש"ך לפי שרש"י אזיל לשיטתו שפי' לקמן ד' נ"ח ע"א מודה שמואל שהיא טמאה מדרבנן משום דלמא ארגשה ולא אדעתה וא"כ פינו דמהאי טעמא גזרו רבנן אפ"י בלא ארגשה מאי איכא בין הגיע זמנה ללא הגיע זמנה אטו בלא הגיע זמנה ליכא האי חששא דלמא ארגשה ולא אדעתה מש"ה הוכרח רש"י לפרש דדוקא היכא דאיכא למיתלי דאתיא מעלמא מקילין דכיון דבלא"ה הוה חששא דלמא ארגשה ולא אדעתה אינו אלא חששא דרבנן והכא בתינוקת שאין דמים מצויין ואיכא למיתלי טפי

דמעלמא אַתְיָא וְלֹא אַדְעָתָה מִשׁ"ה טְהוּרָה אַבְל הֵיכָא דְוַנְדַאי מְגוּפָא אַתְיָא אִין לְחֻלְק בֵּין הַגִּיעַ זְמַנָּה וְשֵׁלָא הַגִּיעַ זְמַנָּה וְכַמִּי"ש אַבְל לְשִׁיטַת הַתּוֹסְפוֹת דְּהֵתָם שְׁפִירוּשׁוֹ דְּאַפִּילוּ וְדַאי בְּלֹא הַרְגֵּשָׁה אַתְיָא אַפִּי"ה טְמֵאָה מְדַרְבְּנָן וְלִמְסַקְנָא זֵו לֹא תִיַּיְשִׁינָן לְחוּלִין אוּ לְבַעֲלָה דְדִלְמָא אַרְגֵּשָׁה וְלֹא אַדְעָתָה אֲלֵא שְׁחַכְמִים גְּזָרוּ אַפִּילוּ בְּלֹא הַרְגֵּשָׁה שְׁלֵא יְבוֹאוּ לְהַקְל אַפִּילוּ בְּדָם דְּחֻזָּא בְּהַרְגֵּשָׁה לִפִּי"ז י"ל דְּדוֹקָא בְּהַגִּיעַ זְמַנָּה לְרֵאוֹת גְּזָרוּ שְׁלֵא תְבֵא לְהַקְל בְּדָמִים דְּחֻזָּא ע"י הַרְגֵּשָׁה אַבְל בְּאַשָּׁה שְׁלֵא הַגִּיעַ זְמַנָּה דְּלֹא שְׁיִינָה גְּזָרָה זֵו דְּלֹא בֵּת רֵאָהִי הִיא לֹא גְזָרוּ אַפִּילוּ בְּוַדַאי מְגוּפָא אַתְיָא בֵּינון דְּשֵׁלָא בְּהַרְגֵּשָׁה חֻזָּא וְרֵאָהִי זֵו אֵינָה אֲלֵא מְקָרָה בְּעֵלְמָא וְלֹא מְחֻזְקִינוּ לָהּ שְׁתַּרְאָה עוֹד פִּי הֵיכִי דְנִגְזָר בְּהָ אִטּוּ שְׁאַר רֵאוֹת וְכֵן נִרְאָה מִן הַרְשָׁבָא בִּס' מ"ה דָּף קע"ו דס"ל בְּקֻטְנָה אַפִּילוּ בְּוַדַאי רֵאָתָה מְגוּפָא לֹא גְזָרוּ ע"ש אַבְל מִתּוֹס' ד"ג ד"ה וְהָא אֵיכָא כְּתוּבִים מְשֻׁמַע דס"ל פְּפִירוּשׁ רַש"י וְעֵינָן בִּס"י זֵה מ"ש טַעַם לְרַש"י שְׁמַפְרֵשׁ דְּוֹקָא הֵיכָא דְאֵיכָא לְמִתְלֵי דְמַעְלָמָא אַתְיָא הוּא דְמַקְיִלִּינוּ בְּקֻטְנָה וְמַה"ט דְּהֵתָם הִנְכַרְחוּ גַם הַתּוֹסְפוֹת לְפָרֵשׁ כָּאֵן פְּפִירוּשׁ רַש"י ע"ש שׁוּב רֵאָתִי בִּס' מַע"מ בִּפ"ק שְׁרָצָה לְהַסְבִּיב דְּעַת רַש"י דְאַפִּילוּ הֵיכָא דְלֵיכָא לְמִתְלֵי כָּלֵל הִיא טְהוּרָה וְרוּצָה לְהַגִּי' פְּפִירוּשׁ רַש"י יע"ש וז"א פְּדָמוּכַח מְפִירוּשׁוֹ כָּאֵן דְּוֹקָא הֵיכָא דְלֹא יְדַעָה אֵי אַתְיָא מְגוּפָא אוּ לֹא וְכַמִּי"ש לְמַה שְׁפִירוּשׁ"י גַם כֵּן ד"ה מְלֻכְלָכִים וּמִן הַמַּע"מ אֵינְרֵס לִיָּה דְבוּר זֵה וְלֹא הִבִּיאוּ שָׁם וּלְפִי מַה שְׁפָתְבָתִי דְבָרִי רַש"י מְוַכַּרְחִים לְשִׁיטָתוֹ וְכַמִּי"ש ל: (ח) הִיָּתָה שׁוֹפְעַת כְּמָה יָמִים.

עֵינָן בִּט"ז ס"ק ג' שְׁהַעֲתִיק הַסּוּגָא בִּפ"ק דְּנִדְהָ ד"י וְנ"ל בְּגַמְרָא דְנִדְהָ אַתְיָא תִּינּוּקַת שְׁלֵא הַגִּיעַ זְמַנָּה לְרֵאוֹת וְשׁוֹפְעַת כ"ש אֵינָה אֲלֵא פְּרֵאָהִי א' פּוֹסְקַת ה"ל כב' רֵאוֹת א"ר שִׁימִי מְזַלְפֵת וְכו' וּלְפִי לְשׁוֹן הַסּוּגָא שְׁהַעֲתִיק הוּא הַקְּשָׁה עַל הַב"ח שְׁפִי דְשׁוֹפְעַת הֵינּוּ שְׁשׁוֹפְעַת בְּהַפְּסֵק בֵּין זֵו לְזֵו וְאַפִּי"ה חֻשְׁבֵּינוּ לִיָּה לְרֵאָהִי א' וְכו' וְנ"ל וְקֻשָּׁה דְהָא בְּהַדְיָא אָמַר בַּגְמ'.

דְשׁוֹפְעַת מוֹתֵר וּפּוֹסְקַת אָסוּר ש"מ דְּפּוֹסְקַת קָאֵי אַשׁוֹפְעַת עכ"ל וּבְאַמַת לְשׁוֹן הַגְּמָרָא אֵינּוּ כֵּן וְכֵן שְׁנִינוּ אַר"ח בַּר טוֹבִיָּה תִּינּוּקַת שְׁלֵא הַגִּיעַ זְמַנָּה לְרֵאוֹת אַפִּילוּ שׁוֹפְעַת כ"ז אֵינּוּ אֲלֵא רֵאָהִי א' אַפִּילוּ שׁוֹפְעַת וְלֹא מְבַעֲי' פּוֹסְקַת אַדְרָבָה פּוֹסְקַת ה"ל כב' רֵאוֹת אֲלֵא תִּינּוּקַת שְׁלֵא הַגִּיעַ זְמַנָּה לְרֵאוֹת שׁוֹפְעַת כ"ז אֵינָה אֲלֵא רֵאָהִי א' עכ"ל הַגְמ' וְא"כ לִק"מ עַל הַב"ח וְה"פ דְּמַעֲיָקְרָא לֹא מְקַשָּׁה אֲלֵא עַל לְשׁוֹן הַסּוּגָא דְקָאֵמַר אַפִּי שׁוֹפְעַת דְּמַשְׁמַע לֹא מְבַעֲיָא פּוֹסְקַת אַדְרָבָה פּוֹסְקַת ה"ל כב' רֵאוֹת וְא"כ הֵוִי פּוֹסְקַת חִידוּשׁ טְפִי וְאִיֵּד קָאֵמַר אַפִּי שׁוֹפְעַת דְּמַשְׁמַע כ"ש פּוֹסְקַת וְאַדְרָבָה אֵיפְכָא הוּא וְלֹא רָצָה לוֹמַר דְּפּוֹסְקַת הֵוִי ב' רֵאוֹת אֲלֵא נִגְדַּ שׁוֹפְעַת הֵוִי פּוֹסְקַת כב' רֵאוֹת וְא"כ פּוֹסְקַת טְפִי מְסַתְבַּר לְמִיחְשָׁב לְב' רֵאוֹת וְאֵיפְכָא ה"ל לְמִימַר אַבְל לֹא רָצָה לְהַחֲלִיט דְלִיָּהֵוִי פּוֹסְקַת ב' רֵאוֹת מְמַשׁ וְזֵה מְדוּנָקַת מְדָאֵמַר כב' רֵאוֹת וְלֹא אָמַר שְׁתֵּי רֵאוֹת מוּכַח פְּדָאֵמְרִינוּ וְע"ז מְשַׁנִּי אֲלֵא תִּינּוּקַת וְכו' וְשׁוֹפְעַת כ"ז וְהַשְׁתָּא לֹא נַחִית לְשׁוּם רְבוּתָא וּמִיָּרִי בְּאַמַת שְׁפָסְקָה בְּנַתִּיִּים וְכַדְמִסִּיק דַּא"א לְהִיּוֹת שׁוֹפְעַת כ"ז וְחִי' וְע"כ דְּפָסְקָה בְּנַתִּיִּים מִיָּרִי וְזֵה פְּשׁוּט וּמ"ש ה"ט"ז דְּהָא דְמַשְׁנֵי הַש"ס אֲלֵא אֵימָא אֵינָה אֲלֵא כְּשׁוֹפְעַת לְפִי מְסַקְנָא הָא דְאָמַר תְּחֻלָּה שׁוֹפְעַת כ"ז הֵינּוּ מְזַלְפֵת דְּהָא א"א בְּשׁוֹפְעַת כִּי נִהְרָא עכ"ד אֵינּוּ מְוַכַּרְחִי דִּי"ל דְּשׁוֹפְעַת דְּתַנִּי הֵינּוּ כְּמַשְׁמַעוּ וְלֹא הָדַר בֵּינָה הַש"ס מְמַאי דְסָבַר מְעִיקְרָא אֲלֵא דס"ל לְהַש"ס בֵּינון דְּשׁוֹפְעַת מִיָּרִי ע"כ בְּהַפְּסֵק בְּנַתִּיִּים דְּהָא א"א לְהִיּוֹת שׁוֹפְעַת כִּי נִהְרָא וְא"כ לֹא גָרַע מְדֻלְפֵת

משופעת בהפסק וע"ז משני דהאמת הוא פן מדלפת הרי הוא פשוטת ועוד יש לדקדק בסוגיא שם הא דמקשה מעיקרא ולא מבעיא פוסקת וכו' הנה לו להקשות דע"כ שופעת נמי מייירי בפוסקת דהא א"א למחוי פנהרא וצ"ל דה"ק דונדאי בשופעת נמי מייירי בפוסקת אלא דמייירי בהפסקה מועטת והא דקאמר לא מבעיא פוסקת היינו בהפסקה מרובה וכגון שראתה ראיה מועטת ואח"כ פסקה וחררה וראתה פדרה ראיה ולא דמיא לשופעת שהיא מרובה והפסקה מועטת והא ודאי ב' ראיות הן ומקשה הש"ס שפיר וא"כ אין פאן שום סתירה לדברי הב"ח ולפי תי' הט"ז שכ' לחלק בין שופעת כ"ז דא"א אבל שופעת אינה ימים אפשר להיות שופעת בלי הפסק אפתי קשה שהרי הרמב"ם בפ"ד מהלכות מו"מ כ' להדיא אפי' שופעת כל ז' או מדלפת ואם פסקה וכו' לדברי הב"ח ניתח דהאי ואם פסקה לא קאי אלא אמדלפת ועדיין צ"ע ועיין מש"ל: (ט) ויש מי שאומר שאין כתמה טמא.

הוא דעת הרמב"ם בפ"ט מהלכות א"ב וכ' שם המ"מ הביאו ב"י פאן דהרמב"ם מפרש הא דאמרין בש"ס מדלפת הרי הוא פשוטת דר"ל כל מה שראתה בנסת א' מקרי מדלפת ודלא כפירש"י שפי' טיף אחר טיף דוקא כצ"ל לדעתו יע"ש ולדעתו נמי צריך להיות כמו שכתבתי למעלה הא דמקשה הש"ס נמי ולא מבעיא פוסקת אדרבה פוסקת ה"ל כב' ראיות אין ר"ל דבהפסקה נחשב לב' ראיות דז"א דהא לדעתו כל מה שהיא רואה בנסת א' הפל נחשב לראיה א' אלא דהכי מקשה דהא פוסקת הוי רבוטא טפי משופעת דיותר מסתברא דנחשב לב' ראיות משופעת וא"כ אמאי אפי' דקאמר: אף צ"ע טובא דאלו הכא בהלכות א"ב כ' דכל מה שראתה בנסת א' נחשב לראיה א' ומש"ה פסק דבעי ג' נסתות להחזיקה ברואה ואלו בפ"ד מהלכות מו"מ דין ב' כ' ונ"ל בתולה שראתה דם אפי' שופעת כ"ז או דולפת הרי זו פ"א ראתה דם ופסקה וחררה וראתה הרי זו ב' פעמים עכ"ל והתם מסתימת לשונו משמע שכל שפסקה וחררה וראתה הרי זו ב' פעמים אפי' תוך נסת א' ועוד דאי בב' נסתות פשיטא דהרי זו ב' פעמים ומאי קמ"ל א"ו דכל שפסקה אפי' תוך נסת א' מקרי ב' פעמים וא"כ הדברים סותרים זא"ז ואין לחלק דבהלכות א"ב מייירי בתינוקת שלא הגיע זמנה לראות דבעי ג' פעמים התם בעינן ג' נסתות משא"כ בהלכות מו"מ דמייירי בבתולה שהגיע זמנה לראות דאיתחזק בפ"א אלא דנ"מ דמ"ש שם דלא הוי אלא ראיה א' משום דס"ל בכל ד' נשים שהם בחזקת מסולקת בדימים כל זמן שלא הוחזקו בדימים ע"י ג' ראיות אם חזרו ופסקו ג' עונות חזרו לקדמותן וכמו שמוכח שם מדבריו בדין ד' וכמ"ש ג"כ לעיל סי' קפ"ט בסוגיא דר"ג דעת הרמב"ם בזה וא"כ היכא שופעת כל ז' לא הוי אלא ראיה א' ולא איתחזקה בדימים לענין אם תפסוק ג' עונות שלא תחזור לקדמותה עד שתראה עוד ג' פעמים נ"מ אם ראתה ראיה זו מחמת אונס דלא מקרי מוחזקת בדימים וד"ש וא"כ פיון שפחשב לראיה א' מקרי הפל מחמת אונס ואינה מטמא מעל"ע עד שתראה עוד פעם וכיון שבתולה שהגיע זמנה לראות חמירא מתינוקת שלא הגיע זמנה לראות דהתם איתחזקה בראיה א' והכא בעי ג' ראיות דוקא מש"ה מחלק הרמב"ם וס"ל דבתינוקת שלא הגיע זמנה לראות בעי ג' ראיות משא"כ בבתולה שהגיע זמנה לראות סגיא בפסקה לחוד ואפי' תוך נסת א' ז"א דהא לא איתמר דין זה בגמרא גבי בתולה שהגיע זמנה לראות אלא דהרמב"ם למדה מדין הנאמר

גבי תינוקת שלא הגיע זמנה לראות וכמ"ש בכ"מ שם א"כ א"א לחלק כלל בין הנושאים וצ"ע שלא העיר בזה שום א' ממפרשי הרמב"ם: (י) ושיעור הגרים הוא כט' ע"ש.

ע"ן בשו"ת ח"צ סי' ס"ז שכ' הוא המין שקורין בו"גין ומקם שני מינין הא' נקרא טעקישוי בו"גין והן אותן שאין מגדלים תולעים במקונבר ועוד מין ב' נקרא גרושי בו"גין ובהם הרחש מצוי פדאי' בסי' פ"ד תולעים הנמצאים בפולין כו' וזה המין גרים שלו דהיגו מחציתו לאחר שחלק לשנים כמו שהוא דרף גדולו שני חלקים כל חלק לעצמו במקום שהוא מקונבר לחברו דומה למרובע ובו יש לשער לע"ד להלכה למעשה עכ"ל וכ"ה בש"ד סי' ה' וז"ל פגרים שקורין בו"גא עכ"ל ובתוס' במס' שבת דף כ"ז ע"א ד"ה שפן מטמא בכע"ש וכו' כתבו דאיפא למימר דכע"ש פשמרדד לה הוי רחבה טפי מגרים אבל התוס' בפסחים דף ס"ז ריש ע"ב כתבו שזה דוחק מיהו מבואר שם בדבריהם דחתימת פי האמה אינו קטן מגרים ואפ"ש דהוי אפילו יותר מן גרים ולפי מה שפי' רש"י שם דחתימת פי האמה ר"ל כדי סתימת נקב פי אמתו לפי זה הוי שיעורא דגרים זוטר טובא ובאמת ק"ל לפירוש"י דאיף אפ"ש דסתימת הנקב הוא פגרים הא מבואר במסכת נגעים פ"ו מ"ז ומייתי לה פ"ק דקדושין דכ"ה דאין ראש הגוניה פדי גרים וכ"פ הרמב"ם בפ"ג מהלכות ט"צ ואיף יהיה בנקב לחוד פגרים ויש ליישב דצדדי הנקב הם משופעים במקום הנקב אין מצטרף הגרים דבעינן פגרים במקום אחד: ובס' שבו"י ח"ר בסוף הספר בהשמות כ' וז"ל דע שקבלתי שהוא לערף מטבע שקורין בפראג דריאיר בינוני והוא פן לאחר בחינה וע"ן בתשו' ד"ש סי' נ"א עכ"ל ובס' מעיל צדקה כ' שהוא ר"ף גרעיני שומשין עיי"ש והוא שיעור גדול מאד כמעט כמו מטבע דינדי קטן ובס' כו"פ השיב על דבריו מהא דאיתא לקמן סע"ף כ"ה שתי נשים שנתעסקו בצפור אחד שאין בו דם אלא פסלע ונמצא על כל א' פסלע שתייהן טמאות וקשה אמאי שתייהן טמאות נימא דכ"א יש בה חצי סלע מדם הצפור וחצי השני הוא דם מאכלת וכה"ג אמרינן בסע"ף כ"ו בנתעסקה בדם פגרים ונמצא עליה פשני גריסין ה"ז תולה פגרים בדם שנתעסקה והגרים הב' בדם מאכלת ה"נ נימא בסע"ף כ"ה א"ו צ"ל דחצי סלע הוא יותר מן שיעור גרים וכ"כ הפרישה בהדיא תירוץ זה דמש"ה לא תלינן פאן החצי סלע במאכלת לפי שאין בדם מאכלת כ"כ וסלע אינו אלא שליש טפח וכמבואר לעיל בסי' מ"ח שהוא אצבע אגודל ושליש אצבע וא"כ שיעור גרים ע"כ אינו יותר כ"א פחצי אצבע אגודל או מעט יותר בערף עכ"ד וראיה זו יש לדחות דלשיטת הרמב"ם דס"ל דעל בשורה לא תלינן במאכלת וי"ל דמיירי הכא שנמצא על ידיה דבמאכלת לא תלינן בגופה ומש"ה פשנמצא חצי סלע יתרה טמאה וכדאיתא לקמן סע"ף י"א: ועוד י"ל דמיירי שנתעסקה בדם ציפור שהוא שחור ומעטה אין לה לתלות תו במאכלת לפי שהוא אדום וכמ"ש בסמוך ומן הברייתא עצמה אין ראיה דא"ל דהברייתא איתא פחכמים דס"ל הרגה תולה לא הרגה אינו תולה אלא דעיקר הוכחה הנ"ל אינו אלא מהפוסקים שהביאו להברייתא זו וי"ל דמש"ה הביאו דנ"מ פנ"ל: ובשו"ת מעיל צדקה סס"י כ' וז"ל וכן שמעתי מן החברים דהיה מן הראוי לטמא פתם שחור שקטן מגרים מטעם הזה עצמו (ר"ל שא"א לתלות במאכלת שהוא אדום וכמבואר בפ' כה"י) ואלו פן לא ימלט שיזכרוהו הפוסקים עכ"ל ותימא גדולה איף נעלם ממנו דברי הראב"ד בס' בעה"נ בסוף שער הפתמים וז"ל דין החמישי אע"פ שאין לה במה לתלות תולה פגרים במאכלת ואינה תולה בו אלא

כְּתוּב אֲדוֹם עַכ"ל הָרִי לְהִדְיָא מְבוֹנָא דְאִינוּ תוֹלָה כְּתוּב שְׁחוֹר בְּמַאֲכֹלֶת וּבְאַמַּת צ"ע עַל הַפּוֹסְקִים שֶׁהַשְּׂמִיטוּ דִּין זֶה וְלֹא בִּיאַרוּ בְּהִדְיָא מִיְהוּ בְּמִקּוּמוֹת שְׂמִצּוּיִן פְּרַעֲוִשִׁין שְׁלִכְלוּף שְׁלֵהֶם הוּא שְׁחוֹר וְאִין לֵךְ סְדִין וְסְדִין שְׁלֵא נִמְצָא בּוֹ טְפוֹת שְׁחוֹרוֹת מְאֹלוּ בְּנִדְאֵי גִישׁ לְתוֹלוֹת בְּהֶם וּכ"כ הֶרְמֵב"ם בְּפִי הַמְּשַׁנְיִוֹת בְּפִי הַרְוֹאָה וְנ"ל וְהִרְגָה בְּפְרַעֲוִשִׁים וְהַפֵּל כְּפִי רְאוֹת עֵינֵי הַמּוֹרָה וְעֵינֵי מ"ש לְקַמֵּן סְעִיף ל"ז בַּע"ה מִיְהוּ מ"ש בְּפִי הַמְּשַׁנְיִוֹת דְּבַמַּאֲכֹלֶת נִכְלָל גַּם פְּרַעֲוִשִׁים וּכ"כ הֶרְמֵב"ם בְּפ"ב דְּשִׁבְעוֹת לְהִדְיָא אֲמַנְם בְּחִבּוּרוֹ מְוַכְרַח דְּלִיתָא דְקָא פָּסֵק פִּי"א מִהֲלִכּוֹת שְׁבַת דְּהוֹרָג פְּרַעֲוִשׁ חֲזִיב וְעֵינֵי בַּמ"מ שֶׁם דְּהִינּוּ מַה שְׂאֲנוּ קוֹרִין פְּלוּיָא וְאֵלוּ בַּמַּס' שְׁבַת דָּף י"ב אֲמַרִּינֵן תְּנִיָא רִשְׁבִּי"א אוֹמֵר אִין הוֹרְגִין אֶת הַמַּאֲכֹלוֹת בְּשִׁבַּת דְּבָרֵי ב"ש וּב"ה מִתִּירִין וְהָכִי פְּסִקִּינֵן אֶלְמָא דְאִין פְּרַעֲוִשׁ נִכְלָל כְּלָל בְּמַאֲכֹלֶת וְדְבָרֵי הַמְּרַדְכֵי אֶפְשָׁר לִינְשֵׁב אֲבָל לְהֶרְמֵב"ם וּכ"פ בְּש"ע סִי שִׁי"ו א"א לוֹמֵר כֵּן דְּבַמַּאֲכֹלוֹת נִכְלָל גַּם הַפְּרַעֲוִשׁ מִיְהוּ בְּסִמָּ"ג כ' ג"כ וְנ"ל לְכָף פְּגָרִיס תוֹלָה בְּמַאֲכֹלֶת הִיא פְּרַעֲוִשׁ וְכִנְיָה עַכ"ל וּכ"כ בְּש"ד סִי ה' בְּמַאֲכֹלֶת אוֹ פְּרַעֲוִשׁ (ס"א פִּי פְּרַעֲוִשׁ) טְהוֹרָה עַכ"ל: (יא) וְאִם נִזְדַּמְּן לֵה גָרִיס יוֹתֵר גְּדוֹל מְזַה הַשְּׂעִיָּעוֹר מְשַׁעְרִין בּוֹ.

כ"כ הֶרְאֵב"ד בַּס' בַּע"ה נ"ש כ' וְנ"ל פִּינֵן שְׁלֵא הִזְכִּירוּ פּוֹל שֶׁל מְקוֹם פְּלוּנִי וְלֹא פּוֹל הַבִּינּוּנִי אֲלֵא פְּגָרִיס שֶׁל פּוֹל סֵתָם הַלְּכָף מְשַׁעְרִין בְּכָל פּוֹל שֶׁיִּזְדַּמְּן לָנוּ וְנֶאֱפִי הוּא גְּדוֹל שְׁהָרִי אֲמָרוּ כָּל שְׁעוֹרֵי חֲכָמִים לְהַחְמִיר חוּץ מִגָּרִיס שֶׁל כְּתוּבִים לְהַקֵּל עַכ"ל וְרַבִּים מִתְּמַיְהִים ע"ז דְּאִדְרַבָּה פִּינֵן דְּסִתְמוּ שְׂמָא סִתְמָא פְּפִירוּשׁוֹ לְהַחְמִירוּ דְאִי ס"ד לְשַׁעַר בְּמִין הַגְּדוֹל ה"ל לְפָרֵשׁ אוֹ י"ל דְּלִמָּא פְּנוּנְתָם בְּבִינּוּנֵי וְעֵינֵי בַּס' ד"ש וּבְשׁוֹ"ת מְעִיל צְדָקָה סִי כ"ז מ"ש בְּזָה וּל"נ שְׁדְּבָרֵי הֶרְאֵב"ד פְּכָשְׁטֵן וְנִדְעָתוּ כַּמ"ש הַתּוֹס' בַּמַּס' ב"ב דָּף ג' ע"ב ד"ה מְכָלֵל דְּאִיפָּא זוֹטְרָתִי וְא"ת מְכָלֵל דְּאִיפָּא רַבְרַבְתִּי וְכו' וְתִי ר"י דְּאִי אִין פְּחוֹת מַג' אֲבָל גְּדוֹלִים יֵשׁ א"כ בְּכַדִּי נִקְטַח חֲצִי לְבִינָה שֶׁל ג"ט דְּלֵא הוּי צְרִיף לְמִתְנֵי אֲלֵא וְהָאֲרִיחַ חֲצִי לְבִינָה וְתוּ לֹא וּמְמִילָא הִיִּיתִי מְשַׁעַר בְּקִטְנָה הוֹאִיל וְלֹא מְפָרֵשׁ שְׂעִיָּעוֹרוֹ עַכ"ל וְכו' בְּמוֹהַרמ"ל לְכוּנְנָתָם דְּאִי ס"ד דְּאִיפָּא רַבְרַבְתִּי וְהַתַּנָּא חֲשׁ דְּאִתִּי לְמַטְעֵי דְנִשְׁעַר בְּרַבְרַבְתִּי לֹא הִיָּה צְרִיף מְשׁוּם זֶה לְפָרֵשׁ דְּמְשׁוּם חֲשֵׁשׁ שְׂמָא נְבוֹא לְהַחְמִיר לֹא צְרִיף לְפָרֵשׁ דְּמַה בְּכָף אִם נְבוֹא לְהַחְמִיר אִין בְּזָה שׁוּם אִיסוּר אֲבָל בְּמִקּוֹם דְּאִיפָּא לְמִיחֵשׁ שְׂמָא לְהַקֵּל צְרִיף לְפָרֵשׁ וּלְכָף אֲמָרִי פִּינֵן דְּלֵא פִי שְׁעוֹרָא וְדִאִי הַדִּין הוּא שְׁנַלְף לְהַקֵּל יַע"ש וְה"נ בַּנ"ד פִּינֵן דְּלֵא פִי וְדִאִי דְּהַדִּין כֵּן הוּא דְנִשְׁעַר לְהַקֵּל וְאִף דִּי"ל דְּהַתָּם בְּעִירוּבִין דְּרַבְּנֵן הוּא ה"נ כְּתוּבִים דְּרַבְּנֵן: כְּפָר הַבְּאִתִּי לְעִיל סִי קפ"ז סְעִיף א' בְּשֵׁם שׁוֹ"ת פַּמ"א ח"ב סִי קכ"ו דְּאִין לְחוּשׁ לְפָתָם כ"א בְּבִגְדֵי אִשָּׁה אֲבָל לֹא בְּנִמְצָא בְּבִגְדֵי אִישׁ יַע"ש וְהָא דְתַנּוּ נִמְצָא עַל שְׁלוֹ טְמֵאִים וְחֲזִיבִים בְּקַרְבָּן הִינּוּ בְּעַד שְׁהַכִּין לוֹ לְבַדּוֹק אַחַר הַתְּשַׁמִּישׁ: (יב) וִי"א שְׁלֵא אֲמָרוּ אֲלֵא בְּכַתָּם הַנִּמְצָא עַל חֲלוֹקָה.

הַדְּעָה הֶרְאִשׁוּנָה הִיא דְעַת הֶרְשֵׁב"א וְכו' הַה"מ בְּפ"א מִהֲלִכּוֹת א"ב שְׁכָן דְעַת הֶרְאֵב"ד וְהֶרְמֵב"ן וְהִיא הִיא דְעַת הֶרְמֵב"ם וְעֵינֵי בְּשֵׁף"ס ק יו"ד מ"ש לְהוֹכִיחַ מְסוּגָיָא פְּדַעַת הֶרְמֵב"ם כְּפָר הַשְּׂיָגוֹ בַּס' מַנִּי וְעֵינֵי בַּס' כו"פ וְעֵינֵי בְּשֵׁב"י סִי מ"ג שְׁהָאֲרִיף בְּזָה וְדְבָרֵי הַגָּאוֹן מִהֶרָא"ב ז"ל לֹא יִדְעָתִי לְהִלּוֹם שְׁכָל דְּבָרִיו ז"ל תְּמוּהִים מְרִישָׁא לְסִיפָא וְאִין לְהָאֲרִיף בְּזָה (וְעִי' מ"ש לְקַמֵּן שְׁפַתְבָּתִּי יָשׁוּב לְדְבָרִיו) וּמַה שְׂמִסִּיִּים שֶׁם שְׁהוּא רָגִיל לְהַחְמִיר כְּדְבָרֵי הֶרְמֵב"ם עַכ"ד וְלַעֲנֵד נִרְאָה הַסּוּמָף לְהַקֵּל וּכְדַעַת הַב"ח לֹא הַפְּסִיד וְכֵן דְעַת בַּעַל מַנִּי וְאִף לְדַעַת הֶרְמֵב"ם דְּנִקָּא כְּשִׁנְמִצָּא עַל בְּשָׂרָה לְבַד אֲבָל כְּשִׁנְמִצָּא גַּם עַל

חלוקה אף הרמב"ם ס"ל דבעי שיעור וכ"כ בב"י ולזה דייק בש"ע על בשרה לבד וכו' ובהלכות להרמב"ן ז"ל פ"ד צ"ע שכ' דין ג' אֶחָד כֶּתֶם הַנִּמְצָא עַל בְּשָׂרָה וּא' הַנִּמְצָא עַל בְּגָדִי אֵינוֹ מְטַמָּא עַד שֶׁהִיא כִּגְרִיס כּו' אֶלְמָא דס"ל דעל בשרה נמי בעי שיעור ואח"כ בדין ט"ז כ' וז"ל נמצא כתיב על בגדיה ובשרה כא' תולה במאכלת ע"כ דמשמע דוקא על בגדים ובשרה כא' אבל על בשרה לחוד לא בעי שיעור: ומ"ש בש"ה שדעת התוספות פהרמב"ם דבריו תמוהים שאין מדברי התוספות שום הכרע ואדרבה נראה מלשונם שדעתם פדעת הרמב"ם דהטור וכו' הבין הב"י שדעתם פדעת הרמב"ם דוסיעתו וכו' פתב הרשב"א בשם חכמי הצרפתים דהא דמבעיא בש"ס טיפין טיפין מהו לענן צירוף קמבעיא ליה אבל מפל מקום שיעורא דכגריס בעינן אפילו על בשרה ועיין מש"ל סעיף ט'.

אף שצ"ע דברי הרשב"א בתה"א שם הביאו ב"י כאן שכתב וז"ל ונ"ל דהכא לא בטיפין קטנים לענן צירוף מבעיא ליה אלא בטיפים גדולים כגריס ועוד והכי מבעיא ליה אם צורתן מוכיח עליהם דשלא מגופה אתיא או לאו ובדייקא דלקמן דלענן צירוף וקטנים מיירי ותדע לה דאפתי לא איירי כלל בשעורי דכתמים וכו' ונ"ל למורי הרב ז"ל והוא ז"ל הק' דכ"מ מדקתני בבדייקא טיפין טיפין אינו מצטרפין משמע ודאי דאצטרופי הוא דלא מצטרפי הא איכא בחד מנייהו כגריס והוא ז"ל מתרץ דהתם בטיפים שעל בגדיה שיהגד עשוי להתהפך אילף ואילף ואפשר שישטף הדם במקומות הרבה ממנו כפי מה שהוא מתנועע ומתהפך משא"כ בבשרה וכו' עכ"ל וק"ל דלפ"ד אף דמבעיא ליה בטיפין טיפין שעל בשרה מ"מ על בגדיה פשיטא ליה דטמאה מבריייתא דלקמן ואם פן איך בעי למפשט מן הבריייתא דקתני על בשרה ספק טמא וכו' דמיירי בכה"ג איך אפשר לומר הכי דאם פן ק' אמאי תני על חלוקה ספק טמא טהור הוא טהור אדרבה הא על חלוקה נדאי דטמאה בכה"ג וצ"ע: ואחר העיון נ"ל ליישב דה"ק מאי לאו כה"ג דבריייתא אתי לאשמעינן דאפילו כה"ג שמשונה ברייתא אפילו הכא על בשרה מספקא טמא אבל על חלוקה כל שהוא משונה מספקא טהור ואפילו לא עברה בשוק ש"ט פיון שהוא משונה וס"ל להמק' דהבריייתא מיירי בכה"ג מפחיתור לשון דספק טמא טהור וכמ"ש הרא"ש שם ואם פן ה"ה טיפין טיפין שמשונים בצורתן נמי על בשרה מספקו טמא ולפ"ז לק"מ מסיפא דתני על חלוקה ספק טמא וספק טהור וזהו טיפין טיפין בחלוקה נמי טמא דז"א דאטו טיפין טיפין בבדייקא ביהדיא תני לה אלא דאנו אמרינן פיון דטיפין טיפין נמי צורתן משונה א"כ הוא בכלל הריבוי אבל בסיפא דעל חלוקה דלא אתי לומר אלא מה שמשונה בצורתו טהור וממילא משמע דטיפין טיפין פיון דאורחיהו בהכי על חלוקה ולא משונה הוא טמא: ועוי"ל דהשתא נמי סבירא ליה להש"ס דהאי ברייתא מיירי בעברה בשוק ש"ע כדמוקמינן לה לעיל אלא דק"ל מיתור לשון דתני ספק טמא וכו' כמ"ש הרא"ש ומש"ה על חלוקה טהור אע"פ שיש בכ"א מהטיפים כגריס וצ"ל דס"ל להש"ס לס"ד דהשתא דהא דתני תור לשון בסיפא אידי רישא נקט ליה: (יג) הנמצא על בשרה לבד.

פירוש אבל אם נמצא גם על בגדיה אז לכ"ע תולה במאכלת אם אינה כגריס ואפילו הפתם שבבגדיה שלא פנגד הפתם שעל בשרה שפן דרוח החלוק להתהפך הנה והנה וכ"מ בס' תל"מ: (יד) הרגה פשפש.

בב"ח מחמיר והש"ף מקיל פּרש"פ"א דבמקום דשכיחי אפילו לא הָרְגָה תולָה בָּהּ עַד פְּתוּרָמָס וּכ"כ הָר"ן בְּחִדוּשָׁיו: (טו) תולָה בָּהּ עַד פְּתוּרָמָס. בּס' מנ"י פְּתַב שְׁהוּא גְדוּל כְּמוּ מְטַבַּע חֲצִי פְּצִין וּמְרַש"י שֵׁם בְּסוּגְיָא לְכַאוּרָה מוּכַח דְּכַתְוּרָמָס הוּא פְּסַלַע אוּ יוֹתֵר שְׁפִירֵשׁ שֵׁם ד"ה לְדַבְרֵי אֵין קִץ וְכוּ' וְז"ל וְאֵין נוֹתְנִין שְׁיַעוּר אֱלָא אֲפִילוּ פְּסַלַע תוּלָה אוּ יוֹתֵר עַכ"ל וְק' הָא מְסִיק לְקַמְן דְּאַרְף לְרַבְּנָן אֵין תוּלָה יוֹתֵר מִפְּתוּרָמָס וּמ"ש לְדַבְרֵי חֲבָרֵי אֵין סוּף קָרִי לִיָּהּ אֵין סוּף פִּינּוּ דְתוּלָה בְּיוֹתֵר מִכְּגָרִיס אֲפִילוּ לֹא הָרְגָה וּכְמ"ש הַמְהַרְש"א שֵׁם א"ו דְּמָה שְׁפִירֵשׁ"י פְּסַלַע אוּ יוֹתֵר הֵינּוּ שְׁיַעוּרָא דְתוּרָמָס וּצ"ע דְּהָא בְּבִיזָה דְּף כ"ה פִּירֵשׁ"י דְתוּרָמָס הוּא כְּמוּ מְעָה קִטְנָה שְׁהוּא א' מְכ"א בְּסַלַע וּבְנוּדָאֵי אֵינוּ גְדוּל פְּסַלַע: בְּטוּר כ' אֲכַן אִם הָרְגַתוּ וּמְצָאָהּ יוֹתֵר פְּתוּרָמָס אֵין תוּלָה בָּהּ עַכ"ל וְכַתְבּ בְּב"י שְׁזָה נְלַמֵּד מִדִּין ב' נְשִׁים שְׁנֹתְעַסְקוּ בְּצִיפּוֹר שְׁיֵשׁ בּוּ דָם פְּסַלַע וּנְמַצָּא עַל כָּל אֶחָד פְּסַלַע עַכ"ל וְיֵשׁ לְדַקְדָּק דָּאֵין שׁוּם רְאִיָּה מְכַתֵּם דְּש"ה דְּנְמַצָּא עַל כָּל אֶחָד חֲצִי סַלַע יוֹתֵר וְאִם כֵּן לִיכָּא לְמִיתְלֵי בְּמַאֲכֹלֵת שְׁנֹסְמָךְ לְדָם הַצִּיפּוֹר לְפִי שְׁחֻצֵי סַלַע הוּא יוֹתֵר מִגָּרִיס וּכְמַש"ל בְּשֵׁם הַפְּרִישָׁה מִשָּׂא"כ הֵכָא דְלָמָּא תְּלִינּוּ הַמְּוֹתֵר בְּמַאֲכֹלֵת כְּמוּ אִם נְתַעְסְקָה בְּכָגְרִיס וּנְמַצָּא עָלֶיהָ כְּשִׁנֵּי גָרִיסִין דְּקִי"ל דְתוּלָה הַגָּרִיס בְּמָה שְׁנֹתְעַסְקָה וּגָרִיס תוּלָה בְּמַאֲכֹלֵת מִיְהוּ הַטוּר לְשִׁיטְתִּיהָ אִזְנִיל שְׁפָסַק לְקַמְן דָּאִם נְתַעְסְקָה בְּכָגְרִיס וּנְמַצָּא עָלֶיהָ כְּגָרִיס וְעוּד דְּאֵינָהּ תוּלָה אַף דְּבָרֵי הַב"י תְּמוּהָ וּצ"ע לְדִידָן דְּקִי"ל לְקוּלָּא בְּהָא דָּאִם נְתַעְסְקָה בְּכָגְרִיס דְתוּלָה בְּנְמַצָּא עָלֶיהָ כְּשִׁנֵּי גָרִיסִין וְאִם כֵּן בְּהָרְגָה פְּשָׁפֵשׁ דְּהוּי כְּמוּ נְתַעְסְקָה בְּכַתְמִים וּכְמ"ש הָרַא"ש וְהַפּוֹסְקִים אִם יֵשׁ לְתַלוּת בְּזָה אִם הִנָּה פְּתוּרָמָס וְעוּד וְלוּמַר דְּאוּתוּ עוּד הוּא מִן מַאֲכֹלֵת: (טז) וי"א דה"מ כְּשִׁנְמַצָּא עַל חֲלֻקָּה.

אַף שְׁכַתְבּ כֵּן בְּשֵׁם י"א מ"מ כֵּן הוּא לְדַעַת רַוב פּוֹסְקִים וּכ"כ הָרַמְבַּ"ן בְּהַלְכוּתוּי וְכֵן דַּעַת הָרַב"ד וְרַבּוֹתֵינוּ הַצָּרְפְּתִי וְהָרַא"ה וְהַטוּר וְכֵן פָּסַק הָרַשְׁבַּ"א בְּתַה"ק: בְּשׁו"ת שַׁב"י ס' הַנ"ל כ' דְלְכַאוּרָה יֵשׁ לְהוֹכִיחַ מִדְּבָרֵי הַתּוֹס' בְּדָף י"ד ע"ב ד"ה וּלְמַחֵר מְצָאָהּ עָלֶיהָ דָם דַּס"ל דְּאַרְף עַל בְּשָׂרָה בְּעֵי שְׁיַעוּר מִדְּכַתְבּ וְז"ל וּכְגוֹן שְׁיֵשׁ כְּגָרִיס וְעוּד דְּלִיכָּא חֻשְׁשָׂא דְמַאֲכֹלֵת וְכוּ' וְנִדְחָה זֶה מִשׁוּם דְּאַרְף לְשִׁיטַת הָרַמְבַּ"ם דַּס"ל דְּעַל בְּשָׂרָה לֹא בְּעֵי שְׁיַעוּר מ"מ אֵינָהּ אֱלָא סָפַק טוּמְאָה וְלֹא וּדָאֵי וּכ"מ מִדְּבָרֵי הַמ"מ שֵׁם מַש"ה הַנְּכַרְחוּ לוּמַר שְׁיֵשׁ כְּגָרִיס וְעוּד וְהַגָּאוֹן מִהָרַא"ב כ' דְלְכַאוּרָה יֵשׁ לְהוֹכִיחַ מִתּוֹס' שֵׁם ד"ה וְסַחֲתָהּ בִּירִיכָה דַּס"ל כְּשִׁיטַת הָרַמְבַּ"ם מִדְּכַתְבּוּ שֵׁם ז"ל פ'י בְּמַקּוּם שְׁאֵין דָם הַמְּקוֹר יְכוּל לְפוּל שֵׁם עַכ"ל ש"מ דַּס"ל כְּהָרַמְבַּ"ם דְּבַגּוּפָא לֹא תְּלִינּוּ בְּשׁוּם דְּבָר וּקְשָׁי לְהוּ לְמ"ד חוּשְׁשָׁת אֲמַרְתָּ לָךְ מֵאֵי אַרְיָא בְּעַד הַבְּדוּק אַף בְּשָׁאֵינוּ בְּדוּק נְמִי וּלְכַף פְּתַבוּ דְמִיָּרֵי בְּמַקּוּם וְכוּ' וְנִדְחָה זֶה דְלְכַף מְפָרְשִׁים דְּמִיָּרֵי בְּמַקּוּם שְׁאֵין דָם הַמְּקוֹר וְכוּ' מִשׁוּם דְּאִזְלֵי לְשִׁיטַת דְּמִיָּרֵי בְּכָגְרִיס וְעוּד לְכַף מִפ' בְּמַקּוּם שְׁאֵין דָם הַמְּקוֹר וְכוּ' עַכ"ד וְאַפְתִּי קָשָׁה דְּאַרְף שְׁהֵם מְפָרְשִׁים דְּמִיָּרֵי דְאִיכָּא כְּגָרִיס וְעוּד מ"מ אֲפַתִּי אֵינָהּ טְמֵאָה אֱלָא מִשׁוּם פְּתָם פִּינּוּ דְלֹא בְּהַרְגָּשָׁה חֲזִי' וְא"כ אֵי לֹא דְבְּדָקָה בְּעַד הַבְּדוּק תְּלִינּוּ דְאַרְגָּשָׁה וְסַבְּרָה דְּהַרְגָּשַׁת עַד הוּא וּכְמ"ש בְּשֵׁם ס' מְשַׁמְרַת הַבַּיִת וְלֹא הִיָּתָה טְמֵאָה אֱלָא מִשׁוּם פְּתָם וּלְעוֹלָם דְּמִיָּרֵי בְּמַקּוּם שְׁדָם הַמְּקוֹר יְכוּל לְפוּל שֵׁם וְכֵן הַקְּשִׁיתִי בְּחִדוּשֵׁי עַל הַלְכָה זֹו וְאַפְשָׁר דַּא"כ אֲפַתִּי הִנָּה ק' לְמ"ד חוּשְׁשָׁת אֲמַרְתָּ לָן וְאֵין לְהַאֲרִיף בְּזָה כָּאֵן: (יז) עַל בְּשָׂרָה.

עֵינּוּ בְּשָׁ"ף מָה שְׁהַשִּׁיג עַל הַב"ח וְכֵן הַשִּׁיג הַגָּאוֹן מְהָר"י שׁוּר בְּתַשׁוּ' גָּאוֹנֵי בְּתַרְאֵי ס'י מ"ו וְהַעוּלָה מִדְּבָרֵיהֶם דְּדִין זֶה אֲתִי אֲלִיכָּא דַּכ"ע דְּלְמ"ד דְּעַל בְּשָׂרָה נְמִי בְּעֵי שְׁיַעוּר

מִיָּרִי בְּכַתְּמִים כְּשִׁיעוֹר וּכְמִשׁ"ל בְּשֵׁם הַרְשָׁב"א וְלִשְׁיטת הַרְמַב"ם דְּעַל בְּשָׂרָה לֹא בְּעֵי שִׁיעוֹר מִיָּרִי אִפִּי בְּטִיפֵינ קִטְנִים שְׂאִין לִכ"א שִׁיעוֹר פְּגָרִים וְעִיקָר חֲדוּשָׁא דְלֹא נִימָא דְצוּרְתָן מוֹכִיחַ דְּמַעְלָמָא אֲתִי' וְהוּא פְּשוּט: (יח) פְּתָם שְׁנַמְצָא.

וּבְשׂוּפָה אִם תְּלִינָן בְּנַמְצָא ע"ד שְׂאִינוּ מְקַבֵּל טַנְמָאָה אוֹ ע"ג בְּגַד צְבוּעַ עֵינָן מִש"ל סִי קִצ"ו בַּפ"ה: (יט) שְׂאִינוּ מְקַבֵּל טַנְמָאָה. בַּס' מִנ"י רוּצָה לְהַחְמִיר בְּנַמְצָא עַל בְּנִין מְחֻנְפֵר פִּינָן שְׂהוּא מְקַבֵּל טַנְמָאָת נְגָעִים לְשִׁיטת הַתּוֹס' וְהָרָא"ש וּבַס' כּו"פ חוֹלֵק ע"ז דְּבִלֵּא"ה הַרְזוּ"ה וְהִבִּיאֵהוּ הַרְשָׁב"א בַּתְּה"א חוֹלֵק עַל הַתּוֹס' וְגַם דָּאִין נְגָעֵי פְתִים נוֹהֵג אֱלָא בַּא"י וְעוֹד פְּמָה חֲלוּקִים שְׂצָרִיף עֲצִים וְאַבְנִים וְעַפְרָ בְּכָל א' מִהַפְתָּלִים וְכַמְבֹּאָר בַּמַּס' נְגָעִים וְכ"מ פְּשֻׁטִי דַש"ע בְּכַן אִין לְהַחְמִיר וְעֵינָן מִש"ל סְעִיף ט"ו בְּזָה: וְכֵן אִם נַמְצָא עַל נִייר שְׂלֵא ע"י בְּדִיקָה וְקִנּוּחַ אֱלָא שְׂעֵבְרָה עָלֶיהָ אוֹ יִשְׁבָּה עָלֶיהָ כ' בַּתוּי"ט פ"ב דַּמַּס' פְּלִים דָּאִין טַנְמָאָה שְׂצָרִיף בְּנִייר הַגַּס דְּהוּא מִיָּרִי בְּנִייר שְׂהִיָּה בְּזִמְנַן הַש"ס שְׂהִי מַעְשָׁבִים מִשֵּׁא"כ בְּנִייר דִּידָן שְׂהוּא נַעֲשָׂה מַב"פ מ"מ נִרְאָה דָּאִין חֲלוּקַת שְׂהַב"פ נְטָחָן וּפ"ח בָּא לְכָאן וּמָה שְׂהִק' שְׂם הַתּוּי"ט לִק"מ וְנִרְאָה דְּאִשְׁתַּמְיָטִתִּי מְשֻׁנָּה ט"ו פִּי"ו דָּאִם יֵשׁ לוֹ בֵּית קִיבּוּל אָף הַנִּייר טַמָּא מִש"ה אִנְצֻטְרִיף לְאִשְׁמַעִינָן דְּבְכִיסוּי טְהוֹר ע"ש אֲבָל כ"ז שְׂאִין לוֹ בֵּית קִיבּוּל טְהוֹר אָף נִייר דִּידָן שְׂאִין זֶה בְּכָלֵל בְּגַד וְעוֹר שְׂטִימָא הַפְתּוּב וְגַם ל"ד לְמַחְצָלַת דַּסְפ"ךְ דְּחֻזְיָן לְשְׂכִיבָה ע"ש וְזֶה דְּלֹא כַתּוּ"יט שְׂם: (כ) אוֹ בַּה"ב שְׂאִינוּ מְקַבֵּל טַנְמָאָה.

ר"ל שֶׁל בְּנִין דָּאִינָן רְאוּיָם לְקַבֵּל שׂוּם טַנְמָאָה אֲבָל הֵיוּ רְאוּיָם לְקַבֵּל שׂוּם טַנְמָאָה אִפִּי טַנְמָאָת מְדָרְס אִינוּ מַצִּיל וּפְשׁוּטִי פְּלִי עֵץ מְחֻלְקָת הַפּוֹסְקִים הוּא אִם מְקַבֵּל טַנְמָאָה מְדַרְבְּנָן וְעִי"ל סִי קִצ"ח סְעִיף ל"א וּבַתְּשׁוּבַת מוֹהַר־מ"פ סִי ל"א וּבַתְּשׁוּ' מ"צ סִי כ"ז בְּסוּפּוֹ לְעֵינָן פְּלִים הַבָּאִים בְּמַדָּה: (כא) וְכֵן פְּתָם שְׁנַמְצָא עַל בְּגַד צְבוּעַ.

עֵינָן בַּתְּשׁוּ' מְעִיל צְדָקָה סִי ס"ב בְּדִין פְּתָם שְׁנַמְצָא עַל בְּגַד מְנוּמָר בְּגוּוֹנִים הַרְבֵּה לְבָנִים וּשְׂאָר צְבָעִים וְלֹא הִיָּה כְּשִׁיעוֹר פְּתָם עַל נִימוֹר לְבָן א' אֱלָא שְׂהִיָּה מְחֻנְפֵר וְעַבְר הַפְתָּם ע"ג חֲלָק הַצְּבוּעַ צְבַע תְּכֵלֶת וְיִוְצָא ע"ג הַלְבָן שְׂבָצְדוֹ דְּבִאֲוֹפֵן שְׂבִין שְׂנִי חֲלָקִים שַׁע"ג הַסַּס שֶׁל שְׂנִי הַלְבָנִים הִיָּה בִּינֵיהֶם כְּשִׁיעוֹר וְיֵשׁ לְסַפֵּק אִם שְׂנִי הַלְבָנִים מְצַטְרֵפִין לְטַמָּא מִשׁוּם פְּתָם הוּאִיל וְהַפְסִיק בִּינֵיהֶם הַצְּבַע אַע"ג שְׂגַם עַל הַצְּבַע עַבְר הַפְתָּם מ"מ י"ל דָּאִין הַצְּבַע מְטַמָּא א"כ הוּא הַפְסִיק וְאִין הַשְּׂנִי לְבָנִים מְצַטְרֵפִים וּמְסִיק דָּאִין הַפְתָּם שְׂעַל הַצְּבַע מְצַטְרֵף אֲבָל שְׂנִי לְבָנִים מְצַטְרֵף פִּינָן שְׂהַפֵּל הוּא פְּתָם א' וּמַתְּחַבֵּר כ"א ע"י הַפְתָּם שְׂעַבְר ע"ג הַצְּבַע אַע"ג שְׂמָה שַׁע"ג הַצְּבַע אִינוּ מְצַטְרֵף לְהַשְׁלִים הַשִּׁיעוֹר גָּרִים מ"מ עוֹשָׂה חֲבוּר לְצָרֵף שְׂנִי הַלְבָנִים אֲהַדְּדִי שְׂאִם יֵשׁ בֵּין שְׂנֵיהֶם פְּגָרִים טַמָּאָה וּבָאִם לֹא טְהוֹרָה אַע"ג שְׂעַם הַחֲלָק הַצְּבַע הוּא כְּגָרִים דְּחֲלָק הַצְּבַע אִינוּ מְצַטְרֵף לְהַשְׁלִים הַשִּׁיעוֹר עַכ"ד: (כב) לְפִיכָף תְּלַבִּישׁ הָאִשָּׁה בְּגָדֵי צְבָעוֹנִים.

שְׂיָנָה מְלִשׁוֹן הַרְמַב"ם שְׂפְתָב לְפִיכָף תְּקַנּוּ וְכו' לְפִי שַׁבַּב"י מִק' עָלֶיהָ דְּהָא בְּגַמְרָא מִק' עַל הָךְ לִישְׁנָא דְּמֵאֵן תְּקַנּוּ יַע"ש לְכָף כ' הַרְמ"א דְּרָף עֲצָה לְפִיכָף תְּלַבִּישׁ וְכ"כ בַּס' מִנ"י: (כג) וְהֵם הַמְקוּמוֹת נְדָבְקִים.

ע' בַּמִּנ"י שְׂתַמָּה לְמָה הַשְּׂמִיט דְּמְקוּם הַדְּבָק בְּעֲצָמוֹ כְּלָפְנֵים דְּהָא הוּא עֲצָמוֹ תְּמָה עַל הַרְמַב"ם וְהַטּוֹר שְׂהַשְּׂמִיטוֹ: (כד) וְכ"ש עַל רַגְלִים מְשׁ. כ' בְּש"ף שַׁבַּס' דְּרִישָׁה הַנִּיחַ

בצ"ע בשאר ראשי אצבעות הרגלים ובט"ז פתב להקל בשאר אצבעות הרגלים ובס' מנ"י הסכים עם הט"ז: (כה) וכן אם נמצא על ידיה.

כ' בש"ה ס"ק י"ח משמע להדיא מדברי הטור דאפי' בסתם דחיישינן שמה נגעו וכן דעת ה"ה עכ"ל כ' זה לאפוקי דעת הרשב"א דס"ל דדוקא בבדקה עצמה ולא נטלה ידיה אח"כ אבל בסתם לא מפני שאינה עשויה ליגע שלא במתכונן במקום התורפה אבל ה"ה כ' שהרמב"ם והרמב"ן כ' הברייתא פפשטיה ולא חלקו וכ' הטעם שאפי' תאמר שאין היד נוגעת בלא פנונה בא"מ מ"מ נוגעת במקומו מן הגוף שאפשר בשעת נגיעה בא"מ נתז מן המקור הדם על ידיה וכו' וכן עיקר להחמיר עכ"ל וכן סתם המחבר פאן בש"ע כדבריו: (כו) אפי' על קשרי אצבעותיה.

ר"ל דהיינו גב היד דאע"ג דבשעת בדיקה לא עבדא דנגעה בגב ידה מ"מ שאני ידה דכולה עבידא דנגעה דשמה שחתה ונגעה שהידיים עסקניות הן כ"ה בגמ' ומשמע מדנקט על קשרי אצבעותיה דדוקא משמע אבל על גב פס ידה טהורה דאפי' שחתה לא נגעה ומדברי רשב"א בתה"א נראה דמפרש דעיקר רבותא היא שאף ע"י בדיקה אינה מגעת עד קשרי אצבעותיה ואפ"ה טמאה דשמה שחתה ותחבה אצבעותיה בא"מ עד קשרי אצבעותיה ומש"ה ס"ד דמקשה התם דמתקנינן טומאה במקום למקום דאי לא"ה למה תהיה טמאה בנמצא על קשרי אצבעותיה הא אין קשרי אצבעותיה מגיעים להתם אלא לאו דחיישינן דלמא בדיקה בחד ידה ונגעה באידך ידה וע"ז משני לא דכולה ידה עבידא דנגעה והיינו ע"י שחיה: ועוד נראה דדוקא מן הסתם חיישינן דשמה נגעה בידה במקום דאפשר ליפול דם מן המקור אבל אם אומרת ברי לי שלא נגעתי במקומות אלו נאמנת ולא אמרינן דהוא מלתא דלא רמא עליה למידע ושמה נגעה ושכחה גם נראה דאף לדעת המחמירים כדברי הרמב"ם דכתם שעל בשרה א"צ שיעור מ"מ בנמצא על ידיה יש לסמוך על הפוסקים דמקילין דס"ל דאף על בשרה צריף שיעור דהא בלא"ה ס"ל לרשב"א בשם רבו דדוקא כשבדקה עצמה ולא נטלה ידיה אח"כ אבל מן הסתם לא שאינה עשויה ליגע שלא שמתכונן במקום התורפה וכמש"ל ואף על גב דאנן מחמירים פדעת המ"מ בשם הרמב"ם והרמב"ן דאף מן הסתם חיישינן מ"מ באין בו פשיעור יש לצדד להקל דאל"כ הוא חומרא גדולה שאם תמצא מעט דם על קשרי אצבעותיה שתהיה טמאה ומכ"ש בג' ימים הראשונים דלא תלינן דמעלמא אתיא דיהיה זה חומרא גדולה ומעולם לא שמעתי מי שנוהג חומרא זו א"ו כמ"ש: ולכאורה מסוגיא שם דף נ"ח משמע כהרשב"א דעיקר החששא אינה אלא כשבדקה א"ע אבל ל"ח לשמה נגעה במקומות שאפשר לפול שם מן המקור דהא אמרינן התם והתניא נמצא על קשרי אצבעותיה וכו' מ"ט לאו משום דאמרינן בדיקה בחד ידה וכו' וק' למה ליה למימר בדיקה בחד ידה שזו היא דוחק וכמ"ש התוספות דזו היתה זכורה דמה"ט לא רצה למיכרף ממתני' והל"ל דלמא נגעה במקום שדם המקור אפשר לפול א"ו דלהא ל"ח לה מיהו י"ל דהמק' אפתי לא אסיק להא עד דמשני ליה דשאני ידה דכולה עבידא דנגעה השתא הוא דפסיק שאפשר בשעת נגיעה ניתז דם מן המקור אבל מעיקרא ס"ד דא"א להיות דם על היד כי אם על ידי בדיקה מש"ה מעיקרא ס"ד דא"א שיבא דם על קשרי אצבעותיה כ"א על ידי דנגעה באידך ידה וכ"ז דוחק ומתוס' שם מוכח פדעת המ"מ בהא דאף מן הסתם חיישינן שהרי פתבו ונ"ל ובסמוך גבי דם טמא דפריף ואימא דבדיקה בהאי ידה וכו' פריף מכ"ס

וממתני' נמי ה"מ למפרך עכ"ל ולפי שיטת הרשב"א לק"מ דהא בנמצא על גבי קשרי
אצבעותיה מייירי דווקא פשבדקה א"ע ולא נטלה ידיה אחר כף אבל מן הסתם לא שאינה
עשויה ליגע במקום התורפה אלא דהמק' סבר דהפרייתא מייירי ביודעת בודאי שלא
בדקה א"ע אלא בחד ידה ונמצא דם ע"ג יד השני ואפ"ה טמאה וע"ז משני הש"ס דמייירי
שנמצא דם ע"ג אותה יד שבדקה בה ואפ"ה טמאה משום דכולה עבידא דנגעה ואם פן
לא שייך לומר דאי איתא דבדקה היתה זכורה דהא באמת מייירי זכורה היא שבדקה
אבל ממתניתין לא ה"מ למפרך דמתני' מייירי בסתם שאינה זכורה אם בדקה א"ע מש"ה
טהורה משום דאם איתא דבדקה ע"ע היתה זכורה א"ו דהתוס' ס"ל דלא פהרשב"א
בשם רבו ז"ל ולכאורה י"ל למ"ש המ"מ דחיישינו שפא נגעה במקומות שאפשר לדם
המקור ליפול עליה לפ"ז יש לחוש אפילו בנמצא ע"ג פס ידה והא דקאמר על קשרי
אצבעותיה ל"ד ולא אתיא אלא לאורויי דאפילו ע"ג היד טמאה וכמו שפירש"י שם.

וכן נראה מחדושי הר"ן דאינו ממעט אלא בנמצא על הזרוע עיי"ש אף מסתימות שאר
הפוסקים נראה דדווקא בנמצא ע"ג קשרי אצבעותיה הוא דמטמאין אבל לא בנמצא ע"ג
פס ידה וכמש"ל.

אף לכאורה משמע מן הש"ס פדברי הר"ן דהא למאי דס"ל להמקשה דמש"ה ע"ג קשרי
אצבעות טמאה משום דלמא בדקה בחדא ידה ונגעה באידך א"כ אמאי אריא ע"ג קשרי
אצבעות אפילו ע"ג פס יד נמי ע"כ דס"ל דלאו דווקא אלא ה"ה פס ידה ולא נקט קשרי
אצבעות אלא לאורויי אפילו ע"ג היד טמאה א"כ מנ"ל דהמתרץ לא ס"ל הכי וצ"ע וכ"נ
לפי' המ"מ: (כז) ואם יודעת שנגזקרה והגביה רגליה למעלה טמאה בכ"מ שתמצאנה.

כתב בס' מנ"י דדווקא כנגד המקור בגבה ובכריסה משא"כ מן הצדדים לצד חוץ ליכא
למיחש ע"כ: (כח) אבל אם יש מכה בגופה. כתב הט"ז בס"ק י"ד וז"ל וכן אם נתעסקה
ממש בידיה בפתמים תולה אף אם נמצא על ידיה טור בשם רשב"א עכ"ל הבין דדווקא
בנמצא על ידיה אבל בנמצא על שאר גופה לא תלינן אע"ג שנמצא נמי על ידיה (וכן
נראה לכאורה מלשון חדושי הר"ן בר"ש פ' הרואה פתם שכתב וז"ל ומסתברא דהה"נ
אפילו נתעסקה באדום אין תולה בו פינן שנמצא הפתם על בשרה פי היכי דלא תלינן
בעברה ומה"ט דכתיבנא וליכא למימר נתעסקה שאני דכיון שנתעסקה ממש באדום
אפשר שנתלכלכו ידיה והכניסתן לפנים דהא אמרינן בגמרא דלא מחזקינן טומאה
ממקום למקום ולא טהרה ממקום למקום הלכך אינה תולה דאם איתא דממין שנתעסקה
בו על חלוקה איבעיא ליה לאשתכחי וכי תנן תולה בכל דבר שהיא יכולה לתלות אנמצא
על חלוקה קאי לא על בשרה עכ"ל וזה הוא פדעת הט"ז אף יש לדחות דהר"ן מייירי
בשאינו ידוע שנתלכלך ידיה מן האדום וכנראה מלשונו שכתב אפשר שנתלכלכו ידיה
אלמא דמייירי באינה ידוע שנתלכלכו ידיה משא"כ הפרישה דמייירי בידוע שנתלכלכו
ידיה ובהא י"ל דהר"ן מודה דתלינן אפילו בנמצא על בשרה לבד וכמ"ש) אבל הפרישה
כתב וז"ל ונמצאה על ידיה תולין בהן פירוש אע"ג דאמרינן דכשנמצא על בשרה לבד
אפילו עברה בשוק של טבחים אינה תולה מ"מ היכא דנתעסקה ממש בידיה בפתמים
וגם נמצא על ידיה תולין הדם שבגופה בדם העסק ואמרינן דמן הידים שנתלכלכו בעסק
הדם בא לשם שנגעו שם וזה דומה למ"ש אחר זה שתולין שמפעלה ובהא בא על גופה

מחמת שנגעו בה עכ"ל וצ"ל לךבריו דאע"ג דקיי"ל דאין מחזיקין טומאה וטהרה ממקום למקום דמה"ט במפה שבכתפה אינה תולה ולא אמרינו שנגעה בידה במפה וחוזה ונגעה פאן שאני התם דלא ידעה אם נגעה כלל במפה ואת"ל שנגעה בידה במפה מ"מ מי יזמר שנתלכלך ידה בה אבל הכא דידעונו בודאי שנתלכלך ידה מן הדם שעסקה בהו תלינו אפילו הדם שבגופה לפי שהידים עסקניות הם ודרפם למשמש בכל הגוף ולא גרע מפנה ומבעלה דתולה בהו אפילו בנמצא על בשרה ויש לסמוך עליו דהא לשיטת הראב"ד אפילו בנמצא על בשרה לחוד תלינו דמעלמא אתיא כמ"ש הרשב"א משמו הביאו ב"י וכ"כ הטור בשם י"א אף על גב דאנו לא קיי"ל פנותיה מפל מקום בכהאי גוונא י"ל דכ"ע מודים וכמו שפתיב הפרישה: (כט) ואם המפה בכתפה והכתם על יריכה.

כתב בס' מנ"י וכן אם המפה בצוארה במקום שא"א לנטף משם על ירכה אף אם היא שוחה פגון מן הצדדים וכיוצא בו גם כן דינא הכי אלא דנקט פתפה שהוא מלתא דפסיקתא וכן מבואר מדברי הבית יוסף והבית חדש ע"כ לשונו וכ"כ הש"ך בסעף קטן כ"ט: (ל) למטה מהחגור.

כתב הראב"ד ז"ל בפ' בעה"ג החגור הזה הוא סינר שהיא חוגרת על יריכותיה לצניעות וכ"כ הרשב"א עכ"ל עיין מ"ש לקמן בשם הש"ג דס"ל דלא פריש"י וקרב ר"ע שהביא הש"ך ס"ק כ"א ועיי"ל סעף מ"ח מ"ש: (לא) או במקום החגור עצמו טמאה.

כ"כ הראב"ד בס' בעל הנפש וכתב הב"י הטעם פי פעמים שהיא שוחה מעט ובה לה מקום החגור פגוד בית התורפה ע"כ לפ"ז נראה כשנמצא בחלוקה למעלה מבית התורפה כל שהגיע אותו מקום נגד בית התורפה כשהיא שוחה מעט טמאה אבל אם אינו מגיע אלא כשהיא שוחה הרבה טהורה מן הסתם פשלא ידעה שהיתה שוחה הרבה דדוקא נגד החגור אמרו דטמאה ועיין מש"ל סעף י"ג: (לב) ואפילו נמצא לצד חוץ.

עיין מש"ל סעף י"ח וסעף כ"ג: (לג) ואפילו לא עברה בשוק של טבחים. בש"ך ס"ק כ"ו כתב בשם הב"ח שתמה למה פסק להקל כהרשב"א שהיא יחיד בהוראה זו ע"ז כתב הש"ך שם שגם הרמב"ן פריש"א ס"ל וכ"נ דעת ה"ה ודעת רי"ו עכ"ל ולא ידעתי למה השמיט דעת הראב"ד שגם הוא פריש"א ס"ל בזה דאם נודקרה ונמצא על חלוקה לבד דטהורה אפילו לא עברה וגדולה מזו ס"ל להראב"ד בעל בשרה לבד נמי תלינו כל היכא דאפשר למיתלי משום דס"ל דללישנא בתרא דר"פ הוראה דמוקי להא דג' ספקות בחגור ולמעלה ובנדקרה מיירי בלא עברה בשוק של טבחים ומש"ה על בשרה טמאה אבל בעברה בשוק של טבחים אף בנמצא על בשרה לבד תלינו אף ע"ג דללישנא קמא דמוקי לה בנמצא מחגור ולמטה ובעברה בשוק של טבחים ואפ"ה תני בנמצא על בשרה דטמאה אלמא דלא תלינו פינון שנמצא על בשרה לבד ס"ל להראב"ד ז"ל דהלכתא פלישנא בתרא ולישנא בתרא י"ל דלעולם תלינו אפילו בנמצא על בשרה לבד כל היכא דאפשר למיתלי אלא בהא לא קיי"ל פנותיה דהראב"ד וכמ"ש הרשב"א הביאו ב"י דלישנא בתרא לא למסתר דינא דלישנא קמא אתיא אלא לחדושי אוקמתא לברייתא ואיתא להא והא אבל בזה דעת הרשב"א והראב"ד שוה בנדקרה ונמצא על חלוקה לבד דטהורה אפי' בלא עברה בשוק ש"ט: והנה הב"י כ' וז"ל ואיכא למידק מ"ט דהרשב"א שפי' על בשרה ועל חלוקה דתירוץ בתרא בחלוף מה שפי' ללישנא קמא דטפי הנה עדיף לפרש

תַּרְנוּיָהוּ בְּחַד גִּוּוֹנָא כְּדַפְרִישְׁנָא לְדַעַת הֶרְמֵב"ם וְכוּ' וְנ"ל שְׁטַעְמוֹ מִשׁוּם דְּאִי כַפִּי
הֶרְמֵב"ם דְּגַם תִּירוּץ הַשְּׁנֵי מִיָּרֵי כְּשֶׁעֲבָרָה וְלֹא חִידַשׁ בְּלִישְׁנָא בְּתָרָא אֱלָא דְבַנְדֻדְקָרָה
הוּא מִן הַתְּגוּר וְלִמְעַלָּה כְּלִמְטָה א"כ לֹא ה"ל לְתַלְמוּדָא לְמִימַר אֱלָא בְּהַאי לִישְׁנָא אַבְע"א
מִן הַתְּגוּר וְלִמְטָה וַאֲב"א מִן הַתְּגוּר וְלִמְעַלָּה וְכַשְׁנֻדְקָרָה וְאַבְעִית אִימָא כְּשֶׁעֲבָרָה בְּשׁוּק
ש"ס וְכוּ' וּמְדַפְלִיגִינְהוּ בְּתַרְתֵּי מִשְׁמַע דְּכ"א תִּי' לְעַצְמוֹ וּבְתִירוּץ הַשְּׁנֵי מִיָּרֵי אֶפְיִלוּ בְּלֹא
עֲבָרָה וְכוּ' וְע"כ עַל בְּשָׂרָה וְעַל חֲלוּקָה צְרִיכִין אָנוּ לְפָרֵשׁ בְּחִילוּף מַה שְׁפִירִשְׁנוּ בְּתִי
הֶרְאִישׁוֹן ע"כ: וּלְפַעַנ"ד נִרְאֶה דְּפִירוּשׁ הֶרְשֵׁב"א מְוַכְרַח מְסוּגִיָּא שֶׁם דְּהָא צְרִיכִין אָנוּ
לְהַבִּין שְׁנוּי הַלְשׁוֹן שֶׁל הַש"ס בְּהִנֵּי תִרֵי אוֹקְמַתָּא דְּבַל"ק אָמַר אַב"א מְחַגְוֹר וְלִמְטָה כְּגוֹן
שְׁעֲבָרָה בְּשׁוּק שֶׁל טַבְּחִים עַל בְּשָׂרָה מְגוּפָה אֲתִיָּא דְּאִי מְעַלְמָא אֲתִיָּא כו' וְבַל"ב אָמַר
וַאֲב"א מְחַגְוֹר וְלִמְעַלָּה כְּגוֹן דְּאִזְדַּקְרָה עַל בְּשָׂרָה וְדִאִי מְגוּפָה אֲתִיָּא דְּאִי מְעַלְמָא וְכוּ'
וְקָשָׁה לְמַה בַּל"ק לֹא אָמַר עַל בְּשָׂרָה וְדִאִי מְגוּפָה אֲתִיָּא אֱלָא קְאָמַר עַל בְּשָׂרָה מְגוּפָה
אֲתִיָּא וְהִינְנוּ כַּמ"ש הַב"י בְּשֵׁם הֶרְשֵׁב"א דֹּאֲע"ג דְּנִמְצָא עַל בְּשָׂרָה אִינוּ וְדִאִי אֱלָא רְגִלִים
לְדָבָר כִּינּוּן דְּמְגוּפָה חֲזִי וּבְגוּפָה אֲשֶׁתְּכַח אֲבָל וְדִאִי לִיכָּא דְּהָא א"ל שְׁנִיתוּ מִבֵּין רְגִלִיהָ
וְבַל"ב אָמַר וְדִאִי מְגוּפָה אֲתִיָּא וְאִמָּאִי מְשׁוּנֵי לִיהָ וְדִאִי בַל"ב טְפִי מַל"ק וְלִפְנֵי הֶרְשֵׁב"א
נִיחָא דְּבַל"ק דְּמִיָּרֵי בְּעֲבָרָה בְּשׁוּק שֶׁל טַבְּחִים וְאַפ"ה עַל בְּשָׂרָה לְבַד טְמָאָה ע"כ וְלִיכָּא
אֱלָא רְגִלִים לְדָבָר הוּאִיל וּמְגוּפָה חֲזִיָּא וּבְגוּפָה אֲשֶׁתְּכַח אֲבָל וְדִאִי לִיכָּא כִּינּוּן דְּעֲבָרָה בְּשׁוּק
שֶׁל טַבְּחִים דְּאִיכָּא לְמִימַר דְּנִיתוּ הַדָּם מִבֵּין רְגִלִיהָ וְכַמ"ש הֶרְשֵׁב"א ז"ל אֲבָל בַּל"ב
דְּמִיָּרֵי בְּלֹא עֲבָרָה מַש"ה נֶאֱמַר בְּנִמְצָא עַל בְּשָׂרָה וְדִאִי מְגוּפָה אֲתִיָּא דְּהָא אִין לָהּ שׁוּם
דְּבָר לְתַלּוּת כּוּ וְגַם נִמְצָא עַל בְּשָׂרָה וּמְגוּפָה עַל לְרֹאשׁ מַש"ה וְדִאִי מְשׁוּינֵן לָהּ וְאַפ"ה
בְּנִמְצָא עַל חֲלוּקָה לְבַד טְהוּרָה מִשׁוּם דְּכָל שְׁנֻדְקָרָה א"א לְדָם לְטַפְטַף אֱלָא שׁוּתַת וַיּוֹרֵד
וְנוֹגַע פְּעָמִים אַף בְּחֲלוּקָה אֲבָל שְׁלֹא יִגַּע בְּבְשָׂרָה א"א וּמַש"ה עַכְצ"ל שְׁנֻתְעַסְקָה בְּפַתְמִים
וְלֹא אֲדַעְתָּה אוֹ שְׁמָא מְאֻכּוּלַח נִרְצָפָה שֶׁם זֶה אֲצֵל זֶה עַד שְׁנַעֲשִׂית יוֹתֵר מְגָרִיס וְכ"כ
הֶרְשֵׁב"א אֲבָל בְּנִמְצָא עַל בְּשָׂרָה וְדִאִי דִאִין לְתַלּוּת בְּדֶרֶךְ רְחוּקָה כְּזוֹ וּמַש"ה אֲמַרִּינוּ דְּוַדְדֵי
מְגוּפָה אֲתִיָּא וּמְפִירִש"י שֶׁם מִשְׁמַע דַּס"ל כְּדַעַת הֶרְמֵב"ם דְּאַף בַּל"ב מוֹקִים לָהּ בְּעֲבָרָה
דְּהָא פִירִש"י ד"ה דְּאִזְדַּקְרָה זְקָפָה עֲצָמָה וְכוּ' וְאַע"ג דְּעֲבָרָה בְּשׁוּק שֶׁל טַבְּחִים וְכוּ'
מִשְׁמַע דַּס"ל דְּאַף בַּל"ב מוֹקִים לָהּ בְּעֲבָרָה מִיְהוּ אִין זֶה מְוַכְרַח דִּי"ל דְּרַש"י בָּא לְגַלּוּת
דְּאַף לְלִישְׁנָא בְּתָרָא לֹא הָדַר מִמָּאִי דְּאֲמַרִּינוּ בַּל"ק דְּנִמְצָא עַל בְּשָׂרָה אִפְּי' בְּעֲבָרָה לֹא
תְּלִינּוּ וְלֹא פּוֹקִי מְדַעַת הֶרְאֵב"ד שְׁכַתְּבִתִּי לְעִיל אִף מְדִפִירִש"י כֵּן עַל לִישְׁנָא בְּתָרָא
וְלִשְׁיטַת הֶרְשֵׁב"א ע"כ הָא דְּאָמַר בְּש"ס בַּל"ב עַל בְּשָׂרָה וְדִאִי מְגוּפָה אֲתִיָּא הִינְנוּ אִפְּי'
בְּנִמְצָא עַל גּוּפָה וְעַל חֲלוּקָה טְמָאָה וְאִינָּה טְהוּרָה אֱלָא בְּנִמְצָא עַל חֲלוּקָה לְבַד וְאִלוּ
בְּעֲבָרָה בְּשׁוּק שֶׁל טַבְּחִים בְּנִמְצָא עַל בְּשָׂרָה וְעַל חֲלוּקָה טְהוּרָה וְא"כ לֹא ה"ל לְרַש"י
לְמִיָּסְתָּם וְלִפְרִשׁ אַע"ג דְּעֲבָרָה וְכוּ' כִּינּוּן דְּלִישְׁנָא בְּתָרָא מִיָּרֵי בְּנִמְצָא עַל בְּשָׂרָה וְעַל
חֲלוּקָה וּבַכּה"ג טְהוּרָה א"ו דְּרַש"י ס"ל כְּשִׁיטַת הֶרְמֵב"ם דְּלַל"ב נְמִי מִיָּרֵי בְּעֲבָרָה וְכֵן
נִרְאֶה מִתּוֹס' ד"ה עַל בְּשָׂרָה וְדִאִי מְגוּפָה אֲתִיָּא כו' דַּס"ל כְּשִׁיטַת הֶרְמֵב"ם שְׁהַקְשׁוּ מַהָּ
דְּלַקְמֵן בְּשִׁמְעִתִּין גְּבִי לְבָשָׁה ג' חֲלוּקִים וְכוּ' דְּתוּלָה אִפְּי' בְּתַחְתּוֹן וְכוּ' וְלִפִּי צִיּוֹן דְּבַרְיָהּ
מִשְׁמַע דְּקָאִי אַל"ב וְלִכְאוּרָה ל"ק דַּס"ה דְּוַדְדֵי עֲבָרָה מַש"ה תְּלִינּוּ אִפְּי' בְּתַחְתּוֹן מַש"א כ
כָּאן דְּלֹא עֲבָרָה וְאִיכָּא נְמִי רְגִלִים לְדָבָר דְּעַל גּוּפָה מְשַׁחֲפָח מַש"ה מְשׁוּינֵן לִיהָ וְוַדְדֵי
א"ו דַּס"ל לְהַתּוֹס' כְּשִׁיטַת הֶרְמֵב"ם דְּלַל"ב נְמִי מִיָּרֵי שְׁעֲבָרָה וּמַש"ה מְקָשָׁה הַתּוֹס' עַל

ל"ב ולא על לישנא קמא משום דבלישנא קמא א"ל דאינו אלא רגלים לדבר כיון דמגופה
חזיא ובגופה אשתכח מש"ה מטמאינו משא"כ בבגדיה אפי' בתחתון תלינו דכמה מילי
מקילין בבגדים טפי מבשרה וכמ"ש הרשב"א ז"ל מש"ה הקשה דווקא ל"ב דאמאי
משנה ליה ונדאי כיון דעברה בשוק של טבחים איפא למיתלי דמעלמא אתיא כמו בלבשה
ג' חלוקים דתלינו אפי' בתחתון: ובאמת לפי הרשב"א קשיא מאי דקאמר בלישנא בתרא
על בשרה מגופה אתיא דאי מעלמא אתיא על חלוקה מבעיא ליה לאשתכחי דל"ל האי
טעמא כיון דליכא למיתלי דהא מיירי בלא עברה ודאי דטמאה דלא גרע בנמצא על
בשרה ולמעלה מחגור ונדקרה מעל חלוקה ולמטה מחגור דטמאה היכא דלא עברה
כדתנינו במתני' על חלוקה למטה מן החגור טמאה נאי משום דבעי למימר מפת צירוף
הוכחה זו דעל חלוקה מבעיא ליה לאשכחי הוא ודאי מ"מ הוא ללא צורך כיון דהברייתא
מתנישבת בלא"ה אף אי נימא דלא הוי כנדאי וצ"ל באמת מלתא בעלמא אמר כיון דלא
נמצא על חלוקה לבד אין כאן הוכחה דמעלמא אתיא וכמ"ש הרשב"א שם בל"ק ודוחק
ומפי יבא אחר הכרעת המחבר ז"ל שפסק להלכה פדעת הרשב"א וסיעתו: אלא דצ"ע
לעיל סעיף ו' כ' בשם י"א שלא אמרו אלא בכחם הנמצא על חלוקה אבל כחם הנמצא
על בשרה בלבד וכו' אין לו שיעור והוא דעת הרמב"ם וכ' המ"מ הביאו ב"י שטעמו
מדאמר בפ' הרוואה כחם על בשרה ספק טמא ספק טהור וסבר הרמב"ם דכל פחות
מכשיעור ספקא הוא אם הוא מדם מאכלת או לאו וכבר אמרו ספק בבשרה טמא ומיהו
ה"מ בשנמצא על בשרה לבד אבל אם נמצא על בשרה ובגדיה כא' כתבו שתולה בכל
מה שיכולה לתלות עכ"ל ולשיטת הרשב"א א"א לומר כן דהא הרשב"א ס"ל דל"ב
שהוא עיקר הא דתני על בשרה ספק טמא ספק טהור טמא היינו אפי' בנמצא על בגדיה
ועל בשרה כא' וכיון שכן א"א לומר דהברייתא נתפנין נמי לפחות ומשיעור שהוא טמא
דלא זה אינו טמא אלא בנמצא על בשרה לבד והברייתא לא מיירי בהכי אלא גם בנמצא
על בשרה ובגדיה כאחד ובאמת הרמב"ם לשיטתו אזיל דס"ל דל"ב נמי מיירי הברייתא
בעברה בשוק ש"ט וכ"כ בס"פ כו"פ אבל על המחבר קשה כיון שחשש לעיל נמי לדעת
הרמב"ם ובהיאו בשם י"א נאיד סתם כאן פדעת הרשב"א ז"ל ודוחק לומר דס"ל
להמחבר דאף לשיטת הרשב"א יש ראיה לדעת הרמב"ם מל"ק דהא בל"ק הפי' נמצא
על בשרה היינו על בשרה לחוד ואז יש לכלול נמי הספק דפחות מכשיעור דטמאה מספק
דזה אינו כיון דל"ב מיירי בלא עברה ועל בשרה פי' על בשרה ועל חלוקה דספקא
טמא וא"כ ע"כ דלא כהרמב"ם נמי הך ספק דפחות משיעור דא"כ אמאי טמאה בהא
לכ"ע טהורה דתלינו במאכלת וא"כ אף בל"ק נמי אמרינו דלא איירי הברייתא בהכי ועוד
דוודאי הל"ב עיקר וע"כ צ"ל דטעם המחבר דס"ל כמ"ש הגהות דטעם הרמב"ם הוא
מפני שכל הגוף בדוק הוא אצל דם מאכלת: ואגב נזכיר מה שהקשה בס' שב"י וכן
הקשה בס' מנ"י דלשיטת הרמב"ם דס"ל על בשרה אפי' פחות מכשיעור טמאה מה פריד
הש"ס אי מחגור ולמטה על חלוקה אמאי טהור הא י"ל דמיירי פחות מכשיעור ועל
בשרה ספק טמא ועל חלוקה טהור ותי' במנ"י דלדעת הגהות ניחא דא"כ לא שייך ביה
ספק דלא מקרי ספק אלא ודאי הוא עכ"ד וע"ז השיב בס' כו"פ דא"כ כדמוקי ביה
מגריס כ"ש דקשה מ"מ קרי ליה ספק וא"כ אדפריד מחלוקה אמאי ספק טהור דזה יש
לדחות דמיירי בפחות מגריס עדיפא ה"ל להקשות אמאי קרי ספק ודאי הוא דהא ע"ז

סוֹבב וְהוֹלֵךְ כָּל קוֹ הַשָּׁם לְדַעְתּוֹ עַכ"ד וְלִק"מ דְּזָה לֹא הָיָה יָכוֹל לְהַקְשׁוֹת דְּאִמַּי קָרִי לִיָּה סִפְקָהּ הָא וְדַאי כִּינּוּן דְּנִמְצָא עַל בְּשָׂרָה הַיִּיתִי אוֹמֵר דְּפִי עַל בְּשָׂרָה הוּא דְּנִמְצָא עַל בְּשָׂרָה וְעַל חֵלּוּקָה מִש"ה קָרִי לִיָּה סִפְקָא וְעַל חֵלּוּקָה דְּטָהוּר הַיִּינוּ בְּנִמְצָא עַל חֵלּוּקָה לְבַד מִש"ה הַיִּצְרָף הַשָּׁם לְהַקְשׁוֹת אִי מִחְגוּר וְלִמְטָה כו' וְע"ז מְשַׁנֵּי אַב"א מִחְגוּר וְלִמְטָה וְכַגּוֹן שְׁעֵבְרָה וְכו' וּמִש"ה אַף בְּנִמְצָא עַל בְּשָׂרָה קָרִי לִיָּה סִפְקָא דְּהָא עֵבְרָה בְּשׁוּק וְכו' דַּא"ל דְּנִימְצָא מִבֵּין רַגְלֵיהָ עַל בְּשָׂרָה אִפ"ה טְמֵאָה הוּאִיל דְּבַגּוּפָה חֲזָנָא וּבַגּוּפָה אֲשַׁתְּכַח רַגְלִים לְדָבָר הוּא וְכַמ"ש הַרְשֵׁב"א ו"ל מ"מ אִינָה טְמֵאָה אֲלֵא מְסַפְקָא אֲבָל לְמַאי דַּס"ד דְּמַקְשָׁה דְּלֵא מִיִּירִי בְּעֵבְרָה וְכו' לֹא הַמ"ל דְּמִיִּירִי בְּפָחוֹת מִפְּגָרִים דַּא"כ ע"כ הַשְּׁתָא מִיִּירִי בְּנִמְצָא עַל בְּשָׂרָה לְחוּד דַּאי בְּנִמְצָא גַם עַל חֵלּוּקָה וְדַאי דְּבַפְחוֹת מִפְּשִׁיעוּר טְהוּרָה א"ו דְּמִיִּירִי בְּנִמְצָא עַל בְּשָׂרָה לְחוּד וְכִינּוּן דְּנִמְצָא עַל בְּשָׂרָה לְחוּד וְלֹא עֵבְרָה נְמִי בְּשׁוּק שְׁל טַבְּחִים ס"ל לְהַמְקָשָׁה דְּלֵאוּ סִפְקָא מִקָּרִי אֲלֵא וְדַאי הוּא דְּהָא אִיפָא רַגְלִים לְדָבָר דְּבַגּוּפָה אֲשַׁתְּכַח וּבַגּוּפָה חֲזָנָא וְגַם לֹא עֵבְרָה דְּלִיפָא לְמִיתְלִי בְּמִידֵי וְלֹא אֲמַרִּינוּ דְּלֵאוּ אֲדַעְתָּא וְדַלְמָא עֵבְרָה כִּינּוּן דְּנִמְצָא עַל בְּשָׂרָה לְחוּד אִם לֹא דַּאי שְׁתַּכַּח נְמִי עַל חֵלּוּקָה כִּינּוּן דְּלִיפָא רַגְלִים לְדָבָר אַז מִקָּרִי סִפְקָא דִּי"ל דְּלֵמָא עֵבְרָה וְלֵאוּ אֲדַעְתָּה גַם בְּלֵא"ה דְּבָרֵי מִנ"י נְכוּנִים דַּאי ס"ד דְּמִיִּירִי בְּפָחוֹת מִפְּגָרִים א"כ הָא דְּתַנֵּי בְּפָרִיִּיתָא סִפְקָא ר"ל סִפְקָא אִם הוּא מִן מַאֲכֻלָּת אוֹ לֹא מִש"ה ס"ל לְהַמְקָשָׁה דְּעַל בְּשָׂרָה דְּלֵאוּ סִפְקָא וְדַאי לֵאוּ מַאֲכֻלָּת הוּא כַּמ"ש הַגְּהוּת א"ו הָא דְּקָאֵר סִפְקָא הַיִּינוּ סִפְקָא אִם מְעַלְמָא אוֹ לֵאוּ מִש"ה מְקָשָׁה מִמ"נ וּפְשׁוּט הוּא: (לד) עַל בֵּית יָד שְׁל חֵלּוּקָה.

פִּירִש"י ר"פ הַרְוָאָה כְּתָם לְפִי שְׁפַעְעִמִּים שְׁפֹן־שִׁטָּן מְעַל זְרוּעַ וְנוֹפֵל כְּנֶגֶד מְטָה עַכ"ל וְר"ל שְׁפַעְעִמִּים שְׁמוּצִיאָה הַזְרוּעַ מִן הַבַּיִת יָד וְאִז הַבַּיִת יָד נוֹפֵל לְמְטָה מִשָּׂא"כ כְּשֶׁהִיא מְלֻבְּשֶׁת הַבַּיִת יָד עַל הַזְרוּעַ אִז יֵשׁ לָהּ קִשְׁרִים וְשָׂלָא תְּפוּל הַבַּיִת יָד ע"ג פֶּס יָדָה וּבְזָה מְבוֹרֵר דְּלֵא תִקְשִׁי הָא דְּכַתֵּב הַמְּחַבֵּר וְהוּא מְרַשֵּׁב"א דְּאִפִּילוּ אִינָה יְכוּלָה לְהַגִּיעַ שָׁם אַא"כ תִּשְׁחָה הַרְבֵּה וְכו' דְּמַאי רְבוּתָא בְּזָה דְּהָא כִּינּוּן דְּהַגִּיעַ עַד לְמַעְלָה מִקְשָׁרֵי אֲצַבְעוֹתֶיהָ כִּי הִיכִי דְּחִיִּישִׁינוּ לָהּ בְּקִשְׁרֵי אֲצַבְעוֹתֶיהָ ה"נ בְּבֵית יָד א"ו דְּהָא מִיִּירִי מִחֲשָׁשָׁא כְּשֶׁפְּשִׁטָה זְרוּעָה וּמִיָּהוּ אֲפָשָׁר אִם אוֹמֵרֵת בְּרִי לִי שְׂלָא פְּשִׁטִּי מְעַל זְרוּעֵי דְּנִמְצָנָת וְלֵא אֲמַרִּינוּ בְּכַה"ג מְלֵתָא דְּלֵא רְמִיָא וְכו' כַּמ"ש הַפּוֹסְקִים לְקַמֵּן סְעִיף נ"ב וְדַלֵּא כַּט"ז שָׁם ס"ק מ': (לֵה) אִפִּי אִינָה יְכוּלָה לְהַגִּיעַ שָׁם.

כֵּן הוּא בְּטוּר וְהַרְשֵׁב"א וְקִשְׁיָא לִיָּה דְּאֵלוּ הָכָא טְעָמָא אִפִּי בְּאִינָה יְכוּלָה לְהַגִּיעַ אֲלֵא ע"י שְׁחִיָּה הַרְבֵּה וְאֵלוּ לְעִיל גְּבִי מְקוּם הַתְּגוּר כ' בְּב"י בְּשָׁם בַּעַה"נ דְּמִטְמָא מְשׁוּם שַׁע"י שְׁחִיָּה מוּעֵטָת בָּא לָהּ מְקוּם הַתְּגוּר כְּנֶגֶד בֵּית הַתְּנַרְפָּה מְשַׁמַּע דְּוּנְקָא כְּשֶׁמַּגִּיעַ לֵא"מ ע"י שְׁחִיָּה מוּעֵטָת הוּא דְּמִטְמָאִינוּ הָא אֵלוּ לֹא הָיָה מַגִּיעַ לְהֵתָם כ"א ע"י שְׁחִיָּה מְרוּבָה לֹא הָיוּ פְּטָמִין כַּמִּש"ל גַּם מְשַׁמַּע מִדְּכ' שְׁמִקוּם הַתְּגוּר מַגִּיעַ לֵא"מ ע"י שְׁחִיָּה מוּעֵטָת א"כ ע"י שְׁחִיָּה מְרוּבָה מַגִּיעַ נֶגֶד הַתְּנַרְפָּה מֵה שְׁהוּא אִפִּי לְמַעְלָה מִחְגוּר וַא"כ לְמָה דְּפָסֵק כְּאִן דְּחִיִּישִׁינוּ לְשַׁמָּא שְׁיַחְתָּה הַרְבֵּה א"כ אַף לְמַעְלָה מִן הַתְּגוּר הָיָה לְחַוֵּשׁ אִם נִמְצָא שָׁם כְּתָם וְאִנּוּ תַנּוּן דְּמִן הַתְּגוּר וְלְמַעְלָה טְהוּר וְכ"כ כָּל הַפּוֹסְקִים וְהַש"ע בְּסִתְּם וְאֲפָשָׁר לִזְמַר דְּמִתְנִי וְהַפּוֹסְקִים מִיִּירִי כְּשֶׁהִיא חוֹגֵרֵת בְּחֻגְרָה דְּאִז אִפִּי ע"י שְׁחִיָּה מְרוּבָה א"א לְהַגִּיעַ מֵה שְׁהוּא לְמַעְלָה מִן הַתְּגוּר נֶגֶד הַתְּנַרְפָּה לְפִי שְׁהַתְּגוּר מְפָסִיק לְמָה שְׁהוּא לְמַעְלָה מִן הַתְּגוּר וַא"א לְבוֹא עַד בֵּית הַתְּנַרְפָּה אֲבָל כְּשֶׁאִינָה חוֹגֵרֵת חְגוּרָה י"ל בְּאִמַּת חִיִּישִׁינוּ אַף אִם

נמצא למעלה ממקום התגורה ומיהו מסתימות הפוסקים לא משמע פן ובאמת בס' בעה"נ שם לא כ' טעם זה שכ' הב"י וי"ל דאף נגד מקום התגור אינו בא אלא ע"י שחיה מרובה אבל למעלה מתגור אינו בא אפ"י ע"י שחיה מרובה וצ"ע ועיין מש"ל סעיף י"א: פתב הש"ך ס"ק כ"ז בשם רי"ו אהא דנמצא על חלוקה פ"י חלוקה הבדוק לה פדלק' ופשוט הוא ב"י וד"מ עכ"ל ולענ"ד נראה שעדיין צריף פנים היכא דנמצא על חלוקה ועל בשרה ועברה בשוק של טבחיים דקיי"ל דטהורה אבל בנמצא על בשרה לחוד טמאה וא"כ יש לדון בזה פשהיא לבשה חלוק שאינה בדוק לה אי דיינינו לה פנמצא על בשרה לחוד ואמרנו דהפתם שפחלוק הנה מפבר או לא דסוף סוף נמצא גם על חלוקה מיהו נראה ממ"ש הרשב"א דהא דקאמר הש"ס על חלוקה טהור דאי מגופה על בשרה ה"ל לאשכוחי לאו מפח הוכחה פינו דנמצא גם על בשרה אלא מלתא בעלמא אמר דהשתא לית פאן הוכחה דמגופה אתיא פינו דנמצא גם על חלוקה א"כ גם בנידון זה טהורה דסוף סוף ליכא פאן הוכחה דמגופה אתיא דהא נמצא גם חלוקה וכ"כ בב"י במפה שפגופה דתולין אף בנמצא על בשרה לחוד פינו שאין פאן הוכחה אבל בהא דסעיף י"ז אם מצאה פתם למעלה מתגור וכתם למטה מתגור דתולה התחתון בעליון ואמרנו כי היכא דהעליון בא מעלמא פד התחתון מעלמא כ"ז דוקא אם הנה החלוק בדוק לה מלמעלה ולמטה אבל אם לא בדקה החלוק אלא למטה מתגור ולמעלה מן התגור לא הנה בדוק לה ונדאי דאינו תולה בעליון ואמרנו דכתם העליון הנה פבר וטמאה: (לו) ואם א' פיסתה.

בס' הלבוש לקמן סעיף מ"ח פתב דברים תמוהים שכ' דאפי' היתה לשתייהו למטה מן התגור תלינו בזו שפסטה בלילה דתלינו יותר בראייה לילה מבראיית יום מפני שאם היתה רואה ביום היתה מרגשת לפיכך תלינו יותר בראיית לילה שראתה בשינה מש"ה לא הרגישה והם דברים תמוהים שלא מצינו זה בשום ספר והוא סותר דברי עצמו מ"ש פאן בסעי' זה וכבר עמד ע"ז בס' מנ"י לקמן סעיף מ"ח ומה תימא על בעל לחח"מ ששהביא לדברי הלבוש בפ' הרואה פתם ולא הרגיש שהם דברים זרים ותמוהים ואין להם שורש וענף.

ועיין בס' מנ"י שכ' דאף בשינה אינה אלא מדרבנן פדאי' במכילתן דף ג' ישנה גמי אגב צערה מיתערה וכינון דלא ארגשה אין פאן רק טומאת פתם מדרבנן עכ"ד שם מיהו בתשו' מוהר"מ לובלין פתב דבשינה הוא ספק דאורייתא וצ"ל דס"ל דהש"ס לא קאמר התי' הכי אלא לב"ש אבל לב"ה דמטמא למפרע י"ל דס"ל דבישנה לא ארגשה ומש"ה תטמא למפרע אף נראה מסוג' שם דאף ב"ה ס"ל סברא זו ואינו מחמיר אלא לקדשים ולתרומה אבל לא לחולין ועיין בתוס' דף ג' ע"ב ד"ה א"ב וכו' וכבר עמדתי על חקירה זו לעיל סימן קפ"ג אם לאחר התשמיש נמצא הפתם אם סד"א הוא אינו אלא ספק דרבנן והבאתי שם ראיה דכמה תשובות ס"ל דאינו אלא דרבנן ועתה עיינתי ונלע"ד דאפילו אחר תשמיש אינו אלא מדרבנן פינו דלא ארגשה ומה שפכתו התוספות שם דשמאי אית ליה דלעולם אשה מרגשת ואינה חוששת בהרגשת עד ושמש כמו שאינה חוששת בהרגשת מ"ר עכ"ל דמשמע דהלל דס"ל דסברה דהרגשת מ"ר חייש גמי לטעות דסברה הרגשת עד או שמש היינו דוקא לתרומה ולקדשים משום סיג אבל לא לחולין דזה אינו אלא חששא דרבנן אבל מדאורייתא סומכין ע"ז דנודאי לא הרגישה לפי שטעות זה אינו מצוי וכמש"ל מש"ה פל היכא דאיכא למיתלי תלינו אבל היכא דליכא למיתלי ובנדאי

מגופה חזי' בָּהָא י"ל דְּהוּא סד"א דְּלָמָא הִרְגִּישָׁה וְסִבְרָה דְּהִרְגִּישָׁת שְׁמֵשׁ הוּא פִּינּוּ דְּבִלְא"ה אִית לָן חֲזָקָה דְּחֲזָקָת דָּם שְׂבָא בְּהִרְגִּישָׁה וְכמ"ש לְעֵיל מְזָה בְּאַרְיִכוּת בְּסִימָן קפ"ג דְּכָל הִיכָא דְּאִיכָא לְמִיתְלִי תְּלִינּוּ אוּ מִטְעָם דְּלֹא שְׂכִיחַ אוּ מִטְעָם ס"ס: מִיְהוּ צ"ע הִיכָא דְּשִׁימְשָׁה מַעֲתָה וְאַחַר כֶּף מְצָאָה פְּתָם עַל דְּבָר שְׂאִינוּ מְקַבְּל טְוִמְאָה אוּ עַל בְּגָד צְבוּע דְּבַעֲלָמָא קִי"ל דְּטְהוּרָה אַע"ג דְּנוּדָאֵי מְגוּפָה אֲתִיָּא פִּינּוּ דְּשִׁלָּא בְּהִרְגִּישָׁה חֲזָא אַבְל פְּאָן דְּסד"א הוּא דִּי"ל אֲרַגְשָׁה וְסִבְרָה הִרְגִּישָׁת שְׁמֵשׁ הוּא טְמֵאָה: (לז) מְכָה בְּצוּנְאָרָה.

עִינּוּ ש"ף ס"ק כ"ט דְּמִינְרֵי בְּצַדֵּי הַצְּנֹאֵר דְּאִי בְּצוּנְאֵר מִמֶּשׁ בִּלְא"ה תּוֹלָה בָּהּ וּבִס' מִנ"י כָּתֵב פִּינּוּ דְּהִטְעָם דְּתוֹלָה בְּצוּנְאֵר פִּירֵשׁ"י לְפִי כְּשִׁמְטָה צוּנְאָרָה נוֹפֵל הַדָּם בְּתַחֲתִיּוֹת חֲלֻקָּה דְּזָה לֹא שְׂיָיִף כְּשִׁהִיא שׁוֹכְכֵת מִש"ה אִיֶּצְטְרִיף לְטַעֲמָא לְפִי שְׁכִפְסָה בָּהּ אֲמִרִינוּ דְּנִתְהַפֵּף וּבָא לֹו שָׁם וּבְאֵמֶת כְּשִׁהִיא יִשְׁנָה י"ל נְמִי שְׁהִיתָה מְטָה רֵאשָׁה תוּף הַשְּׂינָה וְנִפְל שָׁם: (לח) לְמַעְלָה מִהַחְגוּר.

עִינּוּ בְּתַשׁוּבַת עַה"ג סִימָן כ"ג: (לט) וְיִוְדַעַת שְׁלֹא נִזְדַּקְרָה. וְצ"ע בְּנִמְצָא עַל חֲלֻקָּה לְבִדָּה אֲפִילוּ אִי נִזְדַּקְרָה נְמִי תְּלִינּוּ דְּהָא א"א לְבוֹא מִן הַמְּקוֹר וְכמ"ש לְעֵיל בְּשֵׁם הַרְשָׁב"א וְזָה דְּלָא כְּתוּבָה עַה"ג.

וְאַפְשָׁר דְּה"נ אֲמִרִינוּ דְּתֵרֵי קוֹלוֹת לָא מְקַלִּינוּ דְּנִימָא פִּינּוּ דְּלֹא נִמְצָא אֱלָא עַל חֲלֻקָּה וְנָדָא מְעַלְמָא אֲתִי' וְגַם לְתַלוֹת תַּחֲתוֹן בְּעֵלְיוֹן כְּוָלִי הָאִי לֹא אֲמִרִינוּ דְּהָא לְשָׂאֵר פּוֹסְקִים ס"ל דְּאֲפִילוּ בְּלֹא נִמְצָא אֱלָא עַל חֲלֻקָּה וּבְחֻגוּר וּלְמַעְלָה אַפ"ה טְמֵאָה אִם לֹא עֲבָרָה בְּשׁוּק שֶׁל טְבַחִים וְכמ"ש בְּב"י פְּאָן: (מ) שְׂאֲנֵי אוֹמֵר.

וְצ"ע אִם לְמַעְלָה מִן הַחְגוּר מְצָאָה הַפְּתָם בְּחֲלֻקָּה וּלְמַטָּה מִן הַחְגוּר נִמְצָא עַל בְּשָׂרָה אִם זָה הוּא כְּמוֹ בְּשִׁנְמִצָּא עַל בְּשָׂרָה וְחֲלֻקָּה שְׁתוֹלָה אִם עֲבָרָה אִם לֹא פִּינּוּ דְּלֹא רְאָתָה הַפֵּל בְּמ"א וְגַם בְּלֹא עֲבָרָה אִם תּוֹלָה הַתַּחֲתוֹן שְׁעַל בְּשָׂרָה בְּעֵלְיוֹן שְׁעַל חֲלֻקָּה דְּכִינּוּ שְׁנִמְצָא לְמַעְלָה מִן הַחְגוּר עַל חֲלֻקָּה וְנָדָא עֲבָרָה וְלֹא אֲדַעְתָּה וְנִימָתוּ לְמַעְלָה עַל חֲלֻקָּה וּלְמַטָּה עַל בְּשָׂרָה וְצ"ע: (מא) כֶּף בָּא הַתַּחֲתוֹן.

וְדוּקָא אָדוּם בְּאָדוּם תּוֹלָה לְמַטָּה בְּלְמַעְלָה אַבְל שְׁחוּר בְּאָדוּם לֹא תְּלִינּוּ לְדִידוּ דְּלֹא קִינְיָא לָן כְּלִישְׁנָא קָמָא דְּרָבָא בְּפ' הַרְוָאָה פְּתָם וְכַמְבִּנְאָר בְּטוּר וּבב"י לְקַמֵּן וְכ"כ בְּבֵאָה"ג פְּאָן: (מב) אֲפִילוּ לְוֹבֶשֶׁת שְׁלִשָּׁה חֲלוּקִים זַע"ז וְנִמְצָא אֲפִילוּ בְּתַחֲתוֹן טְהוּר.

הַטְעָם דְּאֲמִרִינוּ שְׂמָא נִימָתוּ מִבֵּין רַגְלֵי' אוּ שְׂמָא נִתְקַפְּלוּ בְּגַדֵי' הַעֲלִיּוֹן וְנִימָתוּ עַל הַתַּחֲתוֹן וְכ"כ הַב"י וְה"ה אִיפְכָא אִם לֹא עֲבָרָה בְּשׁוּק שֶׁל טְבַחִים וְלְבָשָׁה ג' חֲלוּקִים זַע"ז וְנִמְצָא אֲפִילוּ בְּעֵלְיוֹן טְמֵאָה דְּאֲמִרִינוּ דְּנִתְקַפְּלוּ הַתַּחֲתוֹנִים וְכ"ה בְּבִרְיָתָא דְּרַף נ"ח ע"ב לְהִדְיָא וְלֹא יִדְעָתִי לְמָה הַשְּׂמִיטוּ זָה וּלְעֵיל סְעִיף י"ב לֹא כָּתֵב אֱלָא הַרְבוּתָא דְּנִמְצָא לְצַד חוּץ אַבְל רְבוּתָא זוֹ לֹא כָּתֵב עַמְש"ל בְּסְעִיף כ"ג בְּשֵׁם שׁו"ת פּמ"א וּלפ"ז לְק"מ: וְכָתֵב בְּסִפְרָא מְעִיל צְדָקָה סִימָן ס"ג דְּזָה וְנוּדָאֵי רִיבּוּתָא מְקַרִי אֱלָא פִּינּוּ שְׁלֹא עֲבָרָה בְּשׁוּק שֶׁל טְבַחִים וְלִיכָא מִיַּדֵי לְמִיתְלִי בֵּיהּ ע"כ צ"ל שְׁנִתְקַפְּלוּ בְּגַדֵיהּ וְאִם כֵּן בְּג' יָמִים רֵאשׁוֹנִים שֶׁל ז"נ דְּלֹא תְּלִינּוּ פְּתָם בְּשׁוּם דְּבָר מ"מ אִם לְבָשָׁה חֲלוּקָא שְׁלִבְשָׁה בִּימֵי נִדְתָה אִף הִיְתָה חֲגוּרָה לְמַטָּה סִינְר לְבָן וְנָקִי מְלַפְנֵיהּ וּמְלֹאחְרֵיהּ יֵשׁ לְתַלוֹת הַכְּתָמִים שְׁבַחֲלוּקָא הַעֲלִיּוֹן שְׁהֵם מִימֵי נִדְתָה פִּינּוּ שְׁהִסְיִנְר שְׁלְמַטָּה נָקִי אַע"ג דְּבַעֲלָמָא אֲמִרִינוּ דְּתוּף ג"י לֹא תְּלִינּוּ שׁוּם פְּתָם

מ"מ שאני הכא דאיפא הוכחה קצת שלא נתלכלך התחתון טפי מסתבר למיתלי
שהכתמים שבבגד העליון הוא מן ימי נדחה דהא דין זה דאין תולין תוף ג"י הראשונים
אין לו שורש בפוסקים זולת במרדכי והתרומה והד"מ כתב להקל בספקו כ"ש בנ"ד
שיש לו מקצת הוכחה נ"ל שיש להקל עכ"ל הנה אף מה שכתב שם בתשובה שכ"כ
בב"י דזה נודאי ריעותא מיקרי מאי דאשתכח על העליון ולא בתחתון לא מצאתי פן
בב"י גם מה שמסיים עוד שם ונ"ל וה"ה איפכא בנמצא על התחתון ולא בעליון ויש לה
מקום לתלות תלינו טפי מעלמא אתיא דאי מגופה אתיא על בשרה בעי נמי לאשכוחי
ולכן תולין טפי בחשש רחוק דאמרין שנתקפלו העליונים ונכתם התחתון או מבין רגלי
ניתז אבל מפל מקום ריעי מלתא טובא אלא דנוח לן יותר לתלות תמיד במצוי טפי וקים
להו דהאי שכית טפי עכ"ל ודבריו תמוהים מ"ש דאי מגופה אתי על בשרה נמי בעי
לאשכוחי וכו' דמשמע אלו היה נמצא גם על בשרה לא היינו תולין והא ליתא דבנמצא
על בגדיה ובשרה כא' נודאי דתולין היכא דאפשר למיתלי אלא דהתם ה"ט פינו דחזקת
דמ שפא בהרגשה והיא לא ארגשה וגם אפשר למיתלי תלינו ואמרין דנתקפלו משא"כ
היכא דא"א למיתלי כדאמרין במכלתן דף ג' לב"ש בשוק של טבחים לא עברה האי דם
מהיכא אתי אע"ג דס"ל לב"ש טעמא דהרגשה מ"מ לענין דינא דבריו נכונים ויש לסמוך
עליו פינו שדין זה אינו אלא חומרא בעלמא וחומת האחרונים: (מג) פה תולה בבנה
ובבעלה.

מבואר בפרישה שהבאתי לעיל סע"י י"א דאפילו נמצא על בשרה תולה בבנה ובבעלה
אבל בסיפא כשלא נמצא בהם דם אלא שהיו עסוקים בדבר שדרפו לנתז נדאי דאין תולין
אלא כשנמצא גם על חלוקה אבל בנמצא על בשרה לבד לא דלא עדיף מעברה בשוק
של טבחים: (מד) דם דרף פי האמה.

והוא מתשובת הרשב"א שהביא בב"י ס"י זה ומבואר שם בנדון שלו היה דרפו לצאת
מפי האמה דם אפילו שלא בשעת הטלת מ"ר ואז האשה תולה בו משא"כ כשאינו מוציא
דם אלא בשעת הטלת מ"ר יש לומר דאינה תולה בו עיין מ"ש בסיומן קפ"ז בשם השב"י
שכתב לתלות אפילו באינו מוציא דם אלא בשעת הטלת מ"ר ונדון שלו היה שהיתה
האשה מוציאה בבדיקה קרטין והיה תולה בו שכן נמצא במי רגלים שלו וצ"ע: כתב
בשו"ת מהרי"ט ח"ב סי' ל' על אשה שבדקה ומצאה בעד שלה דם סמוך לתשמיש ב' או
שלושה ימים אחר התשמיש וכו' עד שנודע שבעלה היה שותת דם מפי האמה וכן לא"ת
בדקו וראו דם עם ש"ז יוצא ונשאל אם יכולה לתלות בו את"ל דתולה אם אחר ג"י
מצאה כתם גדול אדום אם תתלה בו והשיב שכ"ז שדרפ' לפלוט היינו תוף ג"י תולה
בבעלה אבל לא לאחר שיעור פליטה ע"ש שיש ט"ס שם ונראה ועיין מ"ש בע"ה סי'
קצ"ו סעיף י"א מזה: (מה) אבל אדום באדום.

ושחור בשחור אפי' אם אינה ניכר ממש שדומה לו תולה בו ונ"ל הרשב"א בתה"ק אבל
אם זה אדום וזה אדום או זה שחור וזה שחור ואינו ניכר אם דומה ממש או לא הרי זה
תולה ע"כ מוכח דדוקא היכא שיש לספק שאע"פ שאינו ניכר ממש שדומה זה לזה מ"מ
ספקא הוא אם דומה הוא או לא גם כשנתעסקה במי תלתן או במי בשר וקילור שהם
אדומים קצת שתולין בו האדום נמי מייירי שיש ספק דלמא דמיא להדדי אע"פ שזה אדום

קצת וזה אדום הרבה מ"מ שמא בהתחברו עם הפשתן יולד מבין שניהם אדמימות ביותר וכמ"ש בתשובת ח"צ סי' מ"ו הבאתיו לעיל סי' קפ"ח אבל היכא דנודאי אינו דומה וליפא מידי למיתלי אפי' אדום באדום אינו תולה וכ"כ בהדיא בס' בעה"נ שממנו מקור הדין הזה ונ"ל ואין צריכה לדמותכם חלוקה לפתם שגשפתמש' בה אם דומה לה או לאו אלא תולה כל אדום באדום מן הסתם וכל שחור בשחור מן הסתם אא"כ נתברר לה דאין אדום הצבע דומה לאדום הפתם שאלו נתברר לה פן אינה תולה מפני שהוא באדום ושחור ומג' נתעסק' באדום אינה תולה בה שחור וכו' אבל מי שאינו יודע בדמיונו' או שהלה הצבע מפגד פניה ואינה יכולה לדמות מן הסתם תולה כל פתמים כל מיני אדום באדום וכל מיני שחור בשחור הלא תראה באותה שבאה לפני ר"ע ואמר לה שמא מפה יש בה והיא יכולה להתגלע ולהוציא דם וטהרה ר"ע וברי אשה זו לא הביאה פתם לפניו אלא דאמרה לו ראיתי פתם זה גם לא אמר להוציא דם מן המפה לראות אם דומה לו ש"מ דתולין מן הסתם עכ"ל וכ"כ הרשב"א בתה"א אלמא דוקא מן הסתם תלינו אדום באדום אבל היכא דהדמיון מכחישו בנדאי אין תולין אפי' אדום באדום והא דתולין בקילור ובמי צלי היינו מן הסתם שיש לומר שהקילור הי' אדום כמו פן אע"פ שמן הסתם אינו אדום כ"כ ובעט"ז כ' הטעם ונ"ל שפן דרוך להיות שטיפה אחת מזה המין עצמו הוא יותר אדום מחברו עכ"ל או שמא בהתחברו עם הפשתן נתאדם יותר ויש בו שינוי קצת וצ"ע אבל היכא שנתברר לנו שאין לו דמיון אף בהתחברו עם הפשתן נודאי דאינו תולה והוא פשוט למעיין בדבריהם: ובזה מיושב מה שהק' בפרישה על הטור שכ' ונ"ל וי"א שעכשיו אין אנו תולין פתם בשום דבר שאין אנו תולין אלא בדומה לו ואין אנו בקיאים במראה דמים ולא נהירא וכו' וע"ז הק' בפרישה ונ"ל ק"ק הא פתם לעיל בסמוך אבל אדום באדום אפי' אינו דומה לו ממש תולין בו ובזה אין אנו טועין גם בזמן הזה עכ"ל ולא ק"מ דמ"ש לעיל אפי' אינו ניכר ממש שדומה לו וכו' היינו שאנו מסופקים ואין אנו יודעים אם דומה לו וכיון דקיי"ל מספקא מטהרינו ותלינו מש"ה טהורה וכ"ז לדידן דמן הסתם תלינו אבל דעה זו ס"ל דצריף לידע בבירור שדומה לו ואפ' אדום באדום נמי לא תלינו אלא בידוע בבירור שדומה לו מש"ה ס"ל פיון דאנו לא בקיאים בזה מש"ה אין תולין שום פתם ופשוט הוא: ולכאורה לא נראה פן מדברי הב"י אלא דתולין אף אם אינו דומה בנדאי שכ' ונ"ל ומ"ש אבל אדום באדום וכו' וכן משמע מדאמרינו בגמ' תנינו להא דת"ר מעשה ותלה ר"מ בקילור אדום ור' בשרף שקמה ולא קאמר שהקיפום לראות אם דומה לו וסתם קילור אדום אינו אדום הרבה שהרי הדבר אדום מעורב עם דברים אחרים שאינן דומים עכ"ל משמע דמביא ראיה דיכול לתלות אפי' אדום הרבה מדבר שאינו אדום הרבה אבל ז"א שהרי בדרף י"ט ע"ב מקשה הש"ס על ר"נ דאמר פדס הקנה ואשאר אמוראי דהתם מיתבי מעשה ותלה ר"מ בקילור ורבי תלה בשרף שקמה מאי לאו אאדום ומשני לא אשאר דמים מוכח דהיכא דנודאי אינו דומה לא תלינו אפי' אדום באדום א"ו דלא מיירי אלא מן הסתם תולין אפילו בדבר שאין דרכו להיות אדום הרבה ולא אמרינו נקיף שניהם יחד ואז אפשר להתברר פיון שהדבר שאנו תולין בו אינו אדום הרבה ואם הפתם יהיה אדום הרבה אז יבנר שא"א לתלות אלא מן הסתם אמרינו שהוא דומה וא"צ להקיף יחד ולכאורה היה אפשר לומר פיון דאנו לא בקיאים במראות הדמים א"כ קלקלתנו היא תקנתנו דארף דחזינו שאינו

דומים זה לזה תלינו בתסרון בקיאותינו ומש"ה לעולם תולין אף הרא"ש כ' בפ' התינוקת
בסוגיא דרואה מ"ת דלהבחין בין ב' מיני דמים כל אדם יכול לראות אם הם שוין והטור
שהביא י"א דאנן אין בקיאים בזה הוא פדעת הרמב"ן שהביא הרא"ש שם והטור לא
הביא פאן לי"א אלא לאסוקי עליה דברי הרמב"ן שא"צ להקוף יחד: ונדע דהא דאי
בש"ס לבשה שלשה חלוקים זה על זה אם אינה יכולה לתלות אינה תולה אפי' בעליון
נראה דווקא שלשה חלוקים שהם בתנוות התחתון וכמ"ש המרדכי בסוף מס' תענית
בהגה' מוהר"מ הביאו במ"א סי' תקנ"ט ובהני איפא למימר שנתקפלו התחתונים אבל
במלבושים גמורים ובפרט במלבושים שלנו נראה דאינה חוששת בעליון דליפא למימר
במלבושים פאלו שנתקפלו ומעולם לא שמעתי לחוש אם נמצא פתם בבגד העליון או
בסניור העליון שלה א"ו דבבגדים דידן אין לחוש לזה ומיהו אם נתעסקה בכתמים היכא
דאפשר ליתז תחת רגלי אפי' בבגדים דידן אין לחוש וכמ"ל בשם הרשב"א אח"ז
מצאתי בשו"ת פמ"א ח"ב סי' קפ"ג שכ' פדברי שכתבתי לעיל ומחלק בענין אחר דשאני
בגדים שלהם שהיו פולם פתוחים מבית הצנאר עד למטה פנראה מתקנת עזרא שתקן
לחגור בסניור מפני צניעות אבל מלבושי נשים שלנו שפולם אפודים והיא לובשת
ממתני' למטה א"א בשום ענין שיבא בגד העליון נגד התורפה ולא מטמאינו אם נמצא
בבגד העליון וכן בכרים שנותנים במטה שלנו העשויה פתיכה מוקף בנסרים והפרים
עשויים פמדת המטה א"א שיתהפך התחתון לעליון ואם נמצא הפתם על הפר השני יש
לטהר ומעולם לא שמענו שטימאו משום פתם בבגד עליון עכ"ד: ולכאורה הנה משמע
מתוס' במכילתן דף יו"ד ע"ב ד"ה וכי מה בין זו לזו דתולה הפתם אע"ג שאינו דומה
בנדאי לאותו דבר שתולה בו שהרי פתבו אהא דקיי"ל דתולה בבתולה שדמיה טהורים
מדלא מפליג משמע אפי' הדם משונה טהור עיי"ש אף זה אינו דש"ה דאע"ג שהדם
משונה אינו נודאי שהוא דם נדה אלא דאנן מחמירים בבתולה שדמיה טהורים אם נשתנה
דדלקא דם נדה הוא אבל פתמה תולה בה וכמ"ש התוס' בתירוץ פיון דשירפה מצוי
לקד תלינו הפתם בה משום דהוא ס"ס שפא מעלמא ואפי' אי אתי מגופה איפא למימר
דם בתולים הוא שלא חיתה עדיין המפה משום דלפעמים משתני ממילא הד"ב עיי"ש
נדברי התוס' שם צ"ע וכתבתי בחדושי גמ' לקמן בסי' זה מ"ש: (מו) במי תלתן במי בשור
או בקילור אדום קצת.

לפי מ"ש בס' מנ"י לקמן סעיף ל"א אהא דכתב המ"מ הטעם דלא תלינו בצבע לפי שהוא
ספק העומד להתברר ע"י ז' סמנים והא דכתב בסעיף למ"ד דאין צריך להקוף הפתם
והיינו פיון שיש בדבר לתלות בה עדיף מספקא אבל הרמב"ם מייירי בדליפא דבר לתלות
ומדכ' המ"מ הטעם לפי שאפשר להתברר א"כ לדין דלא בקיאים הנה נראה להקל
בספק צבע או דם ולא אמרי' דהוא ספק תסרון חכמה דלא מקרי ספק פיון דליפא בזה"ז
שום חכם שיודע להעביר ז' סמנים וכמ"ש הט"ז בסי' פ"א ס"ק ד' ובסי' צ"ח ובתשו'
מ"ב סי' נ' א"כ קשה למה לי פאן שנתעסקה בקילור ת"ל פיון דע"כ מייירי שהוא מסופק
אם הוא דם או לא ממילא טהורה לדין לדעתו וע' לקמן מ"ש וע' בס' בי"ש בסי' קנ"ה
בדין ספק תסרון חכמה שאין שום חכם בזה"ז שיודע אם מיקרי ספק או לאו ע' מ"ש
בחדושי גמרא דף נ"ב וע' במכילתן בתוס' ס"פ הרואה פתם ד"ה נמצא עליה מין א':
(מז) שתיקו טמאות.

בט"ז ס"ק י"ז השיג על הב"ח שדעתו להקל בכאן לישאל זא"ז וכו' ע"ז שאין לחלק בכך
אלא לעולם שפיהן טמאות ומביא ראיה מן הרשב"א בתה"א ע"ש והנקה"כ כ' שעינך
כדעת הב"ח וכו' על הרשב"א שלא ירד לסוף דעתו והשיג עליו ע"ש ונלע"ד שפחנמ
השיג על הרשב"א ודברי הרשב"א נכונים מאד עד שאני תמה על הש"ך שכ' שלא ירד
לסוף דעתו דהרשב"א הלא דברי הרשב"א ברורים ומתחננים יפה ואביא דברי
הרשב"א לפי שבלא"ה דבריו מגומגמים קצת ואח"ז נעמוד על השגת הש"ך ולברר כי
לא יתכנו דברי הש"ך בזה ו"ל הרשב"א בתה"א דף קע"ז תניא בפ' כה"י בדיקה בעד
שאינו בדיק לה והניחו בקנפסא ולמחר מצאה עליו דם ר' אומר טמאה משום נדה ר"ח
אומר טמאה משום פתם כו' ועוד תניא התם רבי מטמא ור"י מטמא וכו' והר"ז הלוי פסק
פן אף בעד כר"י וא"ת מ"ש עד שאינו בדיק מהא דתנן בפ' האשה שהיא עושה צרכיה
ג' נשים שלבשו חלוק א' ונמצא עליו פתם פולן טמאות כפר תירצו רבותינו הצרפתים
דהתם נמי בדין הנה לטהר את פולן אלא פינו דכולן תלויות בחלוק ה"ל פההיא דב'
שבילין דבאם באו לשאול בב"א שניהם טמאים בזא"ז שניהם טהורים ולא נתחננו
דברים אלו אצלי דא"כ שאלה חלוקה אף לעובדת כוכבים שלא ראתה וא"נ ראתה פתם
א' מן הג' נשים לאחר זו נטהר את האחרות והאיכא חדא מנייהו דאינה באה לישאל
ודברי הרמב"ן קרובים לדברי התוספות שהוא ו"ל פי' עד הבדיק לה כגון שבדיקתו ולא
זו מתוך ידה שבדיקה בו ועד שאינה בדיק כגון שהזמינה מוכן לבנים ונקיים וכיוצא בו
אלא שלאחר זמן קנחה בהן ולא בדיקה אותן עכשיו בשעת בדיקה מש"ה מטמא לה ר'
משום נדה ור"ח משום פתם ואינה מחננת בעיני דא"כ תיקשי לן פולה מפילתן ג' נשים
שלבשו חלוק א' כדאמרן וכן נמצא על בית יד של חלוק וכן פשטתו ומתפסה בו וכן
עליון א"ו אחר שהיה חלוק או עד בדיק אצלה מתחלה הרי הן לעולם בחזקת בדיקין עד
שתדע שיצאו מחזקתן שאין תולין במקרה שא"י אלא נ"ל שנה הוא עד שאינה בדיק כל
שהיא נוטלתו ממקום המוצנע שדרך של נשים להכין ולהצניע להם עדים ואין מוליכין
אותן בשוק ולא מתעסקה בהן בכתמים על הרוב מש"ה הוי מטמא בהן ר' משום נדה
וכו' אבל בשלקחה חלוק מן השוק וא"י ממי לקחתו אם מן העובדת כוכבים או מן
הישראלית או מישראלית נדה או טהורה וכיוצא בזה או שקנחה בעד המזדמן לה בבית
בכי הא נדאי דליכא מאן דמטמא ואפילו משום פתם עכ"ל דבריו צריכין ביאור דמ"ש
וא"ת מ"ש עד שאינו בדיק מהא דתנן בפ' האשה שלש נשים וכו' דמה קו' אם פוננתן
בקו' זו דלשיטת התוספות וסיעתם דס"ל דאף.

ע"פ שהיה בדיק לה מתחלה פינו שלא בדיקה עכשיו מקרי שאינו בדיק דאמרין שאחר
הבדיקה מקרה נתחדש בו אם פן ה"נ בג' נשים שלבשו חלוק אחד נמי נימא שאחר
שלבשתה ופשטתה ומנחתה ומשאילה לחברתה מקרה נתחדש בו וכו' מדבריו במ"ה
שכך פוננתו בקו' זו אם פן ק' מאי מתרץ ע"ז פינו דכולן תלויות בחלוק אחד ה"ל פההיא
דב' שבילין דמה ענין זה לנה דהתם פינו דאחד מהם נדאי טמא וא"א לטהר שניהם מש"ה
כבאו לישאל בב"א שניהן טמאים משא"כ הכא לימא מן הדין פולן טהורות דנימא שקרה
מקרה אחר שפשטתו הראשונה ומניחתו קודם שלבשתו השנייה אירע מקרה זה וכמ"ש
במ"ה שם דאפילו ראשונה ראויה להיות טהורה מטעם זה ואם פן מה ענין זה לשני
שבילין ועו"ק לפמ"ש שם במ"ה ו"ל אדרבה כל לובשת את החלוק מצוי יותר לקבל

פתמים מעלמא וְלֹא אֲדַעְתָּה מִן הַמוֹכִין הַמְּוַנְחִין בְּמָקוֹם א' וְכו' עכ"ל נִרְאֶה פְּוֹנָתוֹ דְּקִשְׁיָא לִיה דְּאָפִי הָרֵאשׁוֹנָה רְאוּיָה לְהִיּוֹת טְהוּרָה דְּכִינּוּן שְׁלֵא בְּדָקָה חֲלֻקָּה סְמוּדָּה לְמַצִּיאַת הַפְּתָם הִיָּה לֵן לְתַלּוֹת דְּמַעְלָמָא אֲתֵיָא כְּמוֹ בְּמוֹכִין הַמְּוַנְחִים בַּמ"א דְּתַלְיִנּוּ שְׁקָרָה לְהֵן מְקָרָה אַע"פ שְׁהִיּוּ בְּדוֹקִין לֵה א"כ לְמָה לִיָּה לְהַקְשׁוֹת מְהָא דְּג' נְשִׁים וְכו' הִיָּה לֹו לְהַקְשׁוֹת בְּפִשְׁיטוֹת דַּא"כ בְּטָלָה כָּל דִּינֵי פְתָמִים דְּקו"ל כָּל שְׁלֵא יִדְעָה אִם עֲבָרָה בְּשׁוּק שְׁל טְבַחִים טְמָאָה וְאִמְאֵי לֹא תַלְיִנּוּ כְּמוֹ בְּמוֹכִין הַבְּדוֹקִים לֵה הַמְּוַנְחִים בַּמ"א שְׁקָרָה לְהֵן מְקָרָה וְלֹא אֲדַעְתָּה דְּהָא ס"ל כָּל שְׁהִיָּא לֹוּבְשֵׁת אֵת הַחֲלוּק מְצוּי יוֹתֵר לְקַבֵּל פְּתָמִים מִן הַמוֹכִין וְנִלְע"ד דַּס"ל לְרַבּוֹתֵינוּ הַצְּרַפְתִּים דַּאַע"ג דְּכָל שְׁהִיָּא לֹוּבְשֵׁת אֵת הַחֲלוּק מְצוּי יוֹתֵר לְקַבֵּל פְּתָמִים מִן הַמוֹכִין מ"מ הַחֲמִירוּ חַז"ל לְטַמָּא בְּכַתְּמִים פִּינּוּ דַה"ל לְמִידַע אִם עֲבָרָה בְּמָקוֹם דָּם אוֹ לֹא מַש"ה טְמָאָה כָּל זְמַן שְׁאִינָה יוֹדַעַת שְׁעֲבָרָה בְּמָקוֹם שְׁאֲפִשְׁר לֵה לְתַלּוֹת הַפְּתָם מַשׂא"כ בְּמוֹכִין הַמְּוַנְחִים בַּמ"א דְּלֹא ה"ל לְמִידַע אִם אֵינְרַע לְהֵן מְקָרָה אוֹ לֹא מַש"ה תַלְיִנּוּ שְׁקָרָה לְהֵן מְקָרָה אַחַר שְׁבְדָקָה אוֹתָה אִף כָּל זֶה לְאוֹתָה אֲשֶׁה עֲצָמָה שְׁלִבְשָׁה הַחֲלוּק בְּדוֹק וְאַח"פ מְצָאָה בּו פְּתָם שְׁהַחֲמִירוּ עֲלֶיהָ דַה"ל לְמִיָּרְמָה אֲנַפְשָׁה אִם עֲבָרָה בְּשׁוּק שְׁל טְבַחִים אוֹ לֹא אֲבָל כְּשֶׁהֲשִׂאִילְתּוּ לְאַחֲרֵת וְדַאי דַאיִן לְרֵאשׁוֹנָה לְמִידַע אִם הַשְּׁנִיָּה עֲבָרָה בְּשׁוּק שְׁל טְבַחִים אוֹ לֹא וְכוּן הַשְּׁנִיָּה אֵינ לֵה לְמִידַע אִם הָרֵאשׁוֹנָה עֲבָרָה אוֹ לֹא וְכִינּוּן שְׁהַחֲלוּק שְׁלִבְשֵׁתָה מְצוּי לְקַבֵּל פְּתָמִים הִיָּה לֵן לְטַהַר כְּוָלָן וְע"ז תִּיָּרְצוּ רַבּוֹתֵינוּ הַצְּרַפְתִּים ו"ל דְּבִאֲמַת מִן הַדִּין הִיָּה לֵן לְטַהַר אֵת כְּוָלָן אֲלֹא דְכִינּוּן דְּכּוֹלָן תְּלוּיּוֹת בְּחֲלוּק הִיָּה ור"ל שְׁכָל אַחַת תּוֹלָה שְׁקָרָה הַמְקָרָה הִיָּה אֲצֵל חֲבֵרְתָה וְאֵלוּ הִיּוּ יִדְעִינּוּ בּוֹדַאי אֲצֵל מִי הִיָּה נִתְחַדָּשׁ הַפְּתָם זֶה הִיָּינוּ מְטַמְּאִין אוֹתָה לֹא הִיָּינוּ תּוֹלִין דְּמַעְלָמָא אֲתֵיָא א"כ א"א לְטַהַר כְּוָלָן כִּינּוּן דַּאֲחַת וְדַאי טְמָאָה מְחֻמְרָא דְרַבְּנּוּ מַש"ה מְטַמְּאִינוּ לְכּוֹלָן כִּיָּהִיָּא דַב' שְׁבִילִין דְּהֵתָם נְמִי מִן הַדִּין שְׁנִיָּהֵן טְהוּרִין אִפִּי בְּבָאוּ לְשִׂאֵל בַּב"א דְלָכָל א' מוֹקִים לֵה בְּחֻזְקַת טְהוּרָה אֲלֹא דְמְטַמְּאִינוּ לְהוּ כִּי הִיָּכִי דְלֹא לִיָּהֵי מִיָּלִי דְרַבְּנּוּ כְּחוּקָא וְאִיטְלוּלָא וְכַמ"ש הַתּוֹסְפוֹת בְּמַכִּילֵתִין דְּרַף ס' ד"ה בְּאִנּוּ לְמַחֲלוּקַת וּבְמִס' פְּסָחִים דְּרַף י' אַע"ג דְּלֹא דְמִיָּא מְפָשׁ לְשִׁנֵּי שְׁבִילִין לְגַמְרֵי מ"מ הִיָּוִי כְּחוּקָא וְאִיטְלוּלָא דַאֲלוּ אֲשֶׁה א' שְׁלִבְשָׁה חֲלוּק בְּדוֹק וּמְצָאָה בּו פְּתָם לֹא תַלְיִנּוּ דְּמַעְלָמָא אֲתֵיָא וְאֵלוּ ג' נְשִׁים שְׁלִבְשׁוּ חֲלוּק א' מְטַהֲרִינוּ לְכּוֹלָן וְלֹא מְטַמְּאִינוּ לְאַחַת מֵהֵן דְּלֹא כ"ע יִדְעִי לְחַלֵּק דְּשִׂאֵנִי בְּאַחַת שְׁלִבְשָׁה חֲלוּק בְּדוֹק דַּה"ל לְמִידַע מַשׂא"כ בַּג' נְשִׁים וְכו' ג"כ הַתּוֹס' שָׁם וְאֵין לְהַק' דַּאֲפִתִי לֹא תִיָּרְצוּ כְּלוּם דַּאֲמֵאי לֹא נְטַהַר בַּג' נְשִׁים שְׁלִבְשׁוּ חֲלוּק א' דִּיָּהִיּוּ כְּוָלָן טְהוּרוֹת דְּנִיָּמָא אַחַר שְׁפִשְׁטָתָה הָרֵאשׁוֹנָה טְרַם שְׁלִבְשֵׁתָה הַשְּׁנִיָּה קָרָה לֹו מְקָרָה שְׁנַתְּלַכְלַף בְּכַתְּמֵי ז"א דִּי"ל דִּהִיָּא דַג' נְשִׁים וְכו' מִיָּרִי שְׁכָל א' פְּשִׁטָּתָה וּמְסָרָה כ"א לְחֲבֵרְתָה מִיָּד לִיָּד וְלֹא הִיָּה מְוַנְחָה כָּלָל בְּלֹא תְּפִיסַת יָד וְאִף שְׁמִדְבָרֵי מ"ה נִרְאֶה דַס"ל דְּדוֹחֵק לְאוּקְמֵי הִיָּא דַג' נְשִׁים בְּהִכִּי אֲלֹא דְמִיָּרִי בְּפִשְׁטָתוֹ וְהַנִּיחָתוֹ וּמִשְׁאִיָּלָה לְחֲבֵרְתָה אֲפִשְׁר שְׁלֹא כ"כ אֲלֹא עַל דְּבָרֵי בַד"ה שְׁכ' דַאיִנוּ מִבִּין דְּבָרֵי הַרְשָׁב"א בְּזֶה וְס"ל בְּפִשְׁיטוֹת דַּאיִן כָּאֵן קו' כָּלָל ע"ז כ' בַּמ"ה דְּנוֹן דַּאי קו' הוּא אַחַר דְּמַסְתִּימַת הַמְּשֻׁנָּה לֹא מְשַׁמַּע כֵּן אֲלֹא דְמִיָּרִי אִף בְּמִנִּיחָתוֹ וּמִשְׁאִיָּלְתּוֹ אֲבָל נוֹדַאי עֵיקַר קו' רַבּוֹתֵינוּ הַצְּרַפְתִּים אֵינּוּ אֲלֹא כַמַּש"ל וְיֵמָה שְׁהַק' הַרְשָׁב"א מִן בֵּית יָד שְׁל חֲלֻקָּה פְּוֹנָתוֹ לְפִי דְמִיָּרִי שְׁפִשְׁטָתוֹ מַעַל זְרוּעָה וְכַמוֹ שְׁפִירַש"י הַבְּאֲתִי לְעֵיל מַש"ה הַק' כִּינּוּן דְּפִשְׁטָתוֹ לְפַעְמִים וְאִינָה עַל גּוֹפָה מְפָשׁ א"כ אֵין שְׁמִירְתּוֹ עֲלֶיהָ וְיֵישׁ לְתַלּוֹת דְּמַעְלָמָא אֲתֵי כְּמוֹ חֲלוּק שְׁאִינוּ בְּדוֹק לְדַעְתָּם וּמַעֲתָה נַעֲמֻד עַל מַה שְׁהַשִּׁיג בְּנֻקָה"כ עַל

דברי הרשב"א שכ' וז"ל ומה שהק' הרשב"א מפותית שלא ראתה לא ירדתי לסוף דעתו דהתם פיון דלא ראתה האיה נתלה בה עכ"ל לק"מ דהרשב"א לא קאמר דנתלה בה שמגופה בא הדם דהא ונדאי ליתא פיון דלאו בת ראיה היא היא נתלה בה אלא דקונשיתו הוא פיון דלדעת רבותינו הצרפתים דאפילו הנה העד בדוק לה מתחלה פיון שלא בדקה עכשיו תלינו דאח"כ קרה המקרה שנתלכלה ממקום דמים ה"נ נימא בשהשאלתה לכותית אע"פ שלא ראתה נתלה שקרה המקרה אצלה שנתלכלה ע"י שעברה בשוק של טבחים ולא אדעתה ולא עוד דאפי' אמרה העובדת כוכבים שלא עברה מי מהימנה בזה ובנדאי דלא מפי'ה אנו חיינן ואמאי אמרינן במכילתן ד' ס' והכי פסקינן לקמן סעיף מ"א דדווקא בשהשאלתה לעובדת כוכבים שהגיע זמנה לראות וראתה פ"א היא דטהורה הא לא"ה טמאה ואמאי נהי דא"א לתלות דמגופה חזינא מ"מ נימא שנתלכלה מעלמא א"ו צ"ל דכל שהיה בדוק לה פ"א לעולם הוא בחזקת בדוק ולא תלינו במקרה קלל אא"כ ידעינן בנדאי שעברה במקום דמים וזה ברור: תו כתב בנקה"כ וז"ל גם מה שהק' דהא איפא חד מנייהו דאינה באה לשאול י"ל דאין ה"נ דלדעת התוס' וסיעתם בכה"ג מטהרינן לכל חדא וחדא פיון דבאו בזא"ז והא דלא חלקו הש"ס בכך היינו משום דלא אתי אלא לאשמועינן עיקר דינה דבכתם פולן טמאות ואפשר לזה פיון הרא"ה בבד"ה שהשיג על הרשב"א בזה עכ"ל נפלאתי על דבריו דאיה אפשר לומר דאין ה"נ הא גמ' ערוכה היא שם בעי מיני' ר"י מר"י בר לינאי מהו לתלות כתם בכתם ופירש"י כתם בכתם השאלה חלוקה לבעלת הכתם ואח"כ לבשתה היא מהו שתתלה בראשונה להיות היא טהורה ע"כ ומסקינן דאין תולין והכי פסקינן לעיל בסעיף מ"ג וא"כ לשיטת התוס' וסיעתם אמאי אינה תולה דנהי דאינו תולה כתם בכתם דכיון דלאו בחזקת רואה היא מ"מ פיון דבעלת כתם אינה באה לשאול ממילא טהורה היא דהא אפי' בזא"ז טהורה וכ"ש היכא דאין אחת מהן באה לשאול וא"כ דברי הרשב"א נכונים בזה: מיהו מה שהביא הט"ז ראיה מן הרשב"א דס"ל בג' נשים שלבשו וכו' דכולן טמאות אפילו לא באו לשאול בב"א אלמא דלא מהני פאן לטהר בכ"א לשאול בזא"ז א"כ ה"ה בב' נשים שנתעסקו בצפור א' שאין בו דם אלא פסלע ונמצא על כל א' פסלע דל"מ בכאו לשאול בזא"ז אין ראיה דשאני בהיה דג' נשים דכיון דלא תלינו במקרה קלל משום דהיה חלוק בדוק מעיקרא מוקמינן לה בחזקת בדוקה מן הסתם כל זמן דלא ידעינן בנדאי שעברה במקום דמים וא"כ מיד דבא הראשונה לשאול אותו אם אתה בא לטהר אותה צ"ל מיד דהכתם בא מן השני' וא"כ אמרינן מה חזית דמקלקלת להך טפי מהך והוי כמו באו לישאל בב"א משא"כ בהאי דב' נשים שנתעסקו בצפור א' דמיד דבאה ראשונה לשאול תלינו כתמה בדם צפור ואין הספק נולד עד שבא השני' ואמרה שג"כ מצאה כתם מש"ה מהני בזא"ז וכ"כ בס' כו"פ שם ונראה דגם רבותינו הצרפתים ס"ל נמי דבנדון כזה לא מהני באו לשאול בזא"ז פיון שא"א לטהר הראשונה אם לא שתאמר שהכתם הוא מן השני' א"כ הוי כמו בא לשאול בב"א וכמש"ל ומה שנראה מדברייהם דבהיה דג' נשים מהני בכאו לשאול בזא"ז היינו דוקא לשיטתם דס"ל דכיון שלבשה האחרת מקרי אצל הראשונה כמו עד שאינו בדוק וא"כ בתליה זו שאנו תולין לטהר הראשונה שבאה לשאול אין אנו מקלקלין לשום א' מהן ומש"ה כתבו דדמיה לב' שבילין וכמ"ש לעיל אבל היכא דא"א לטהר הראשונה כ"א ע"י תליות הקלוקל בשני' אף הם ס"ל דדמו לבאו בב"א אפי' בכאו

לישאל זא"ז ובעיקר הדין בההיא דב' נשים שנתעסקו כו' אם מהני לטהר בבאו לישאל בזא"ז אין הכרע אף בס' מנ"י כ' להקל מטעם דבכתמים שומעין להקל מיהו מ"ש הט"ז דבבאו לישאל בזא"ז דמהני אפי' באיסור דאורייתא דומן' דב' שבילין והש"ף בנקה"כ כ' דדוקא במידי דרבנן אמרו פן ושאני שני שבילין דבלא"ה ספק טומאה בר"ה טהור עכ"ד והו' אמת שפן מוכחבטור לא"ה סי' תל"ח דדוקא בדרבנן אמרינן דמהני לישאל בזה אחר זה וגם שם בט"ז תמה דמנ"ל זה ומביא ראיות דאפי' בדאורייתא אמרינן פן ובאמת אין ראיותיו מוכרחים וכמ"ש בנה"כ אף לע"ד צ"ע דלפי מ"ש התוס' בריש מכילתין וכ"כ בריש שני גזירים דלא ילפינן מסוטה לטהר אלא דבר שיוכל להיות ומה שמשטהרין בב' שבילין בבאו לישאל בזא"ז אע"ג שהא' בודאי נטמא ה'תם לא מסוטה גמרינן אלא דמוקמינן כ"א בחזקת טהרה פדאי' הקא דהוי טעמא משום דמוקמינן מלתא אחזקה עכ"ל א"כ מוכח דאפי' באיסור דאורייתא מטהרינן לכ"א משום דמוקמי' מלתא אחזקתיה והו' הו' דברי הט"ז שכ' וז"ל והטעם דמוקי בחזקת היתר שהיה לפני זה ודבריו מוכרחים מתוס' אע"ג דליכא הלכתא בכה"ג וצ"ע וע' בס' מל"מ פי"ט מהלכות אבות הטומאה שכ' דבר"ה נמי מטמאים מדרבנן ומדבריו שם יש ללמוד בזה מיהו דבריו שם צע"ג ועיין בתוספות בחולין דף ט' עמוד ב' ובמה שכתב מהרש"א שם ומיהו אין דבריו מוכרחים ודוק ועיין מ"ש מוהרמ"ל שם ודבריו נכונים: (מח) דיש לסמוך אמקילין.

וכן בנתעסקה בפחות מכגריס ונמצא עליה כגריס ועוד גם פן יש לסמוך על המקילין בזה דחד טעמא הוא ואף דכתב הרב בסמוך סעיף כ"ז דיש מחמירים לא קאי רק אם נתעסקה בפחות מכגריס ונמצאו עליה כב' גריסין אבל בנמצא עליה כגריס ועוד דעתו להקל כמו בדין זה וכ"כ המע"מ והוא פשוט מנ"י: (מט) וכן אם נתעסקה וכו'.

עיין באחרונים שהמחבר כתב פן לפי גרסתו בטור שכתב פן בשם הרמב"ן ובאמת נוסחא מוטעת נזדמן לו וצ"ל ברמב"ן נתעסקה בכגריס ומצאה כב' גריסין וכן הוא בפסקי הלכות הרמב"ן שלפנינו: (נ) אינה צריכה להקיר.

ואין להקשות מאי קמ"ל דהא אפילו בראתה דם תולין מסתמא במכה ואין צריך להקיר וכמבואר לעיל בסימן קפ"ז וי"ל דהיינו דוקא כשאין שניהן לפנינו אבל דם מפתה ודם ראיתה שניהן לפנינו צריכין להקיר ולבדוק אם הם שוין משא"כ הקא בכתם דאפילו שניהן לפנינו אין צריך להקיר פרישה.

ואיהו לשיטתו אזיל דס"ל לעיל בסימן קפ"ז בדם מפתה כששתייהן לפנינו צריכין להקיר דם מפתה עם דם ראיתה לראות אם שניהן שוין וכמ"ש הט"ז בשמו וע"ל בס"ק ט' וע' מ"ש שם: (נא) ואין לה במה לתלות.

ע' מ"ש הט"ז ס"ק י"ח על מ"ש הטור בשם הרמב"ן שאין לסמוך על בדיקת הסמנים אלא לטהרות וכו' וכדברי הט"ז כתב בס' הדרושה ופרישה ובס' כו"פ השיג עליהם פי דברי הרמב"ן פשוטים דס"ל דאין ז' סמנים מעידים שאינו דם דאף דאינו עובר מ"מ אפשר הוא דם ולא מהני אלא לענין טהרות דכיון שהוא בלוע בבגד אינו מטמא משום דהוי טומאה בלועה וכן מבואר ברשפ"א וברא"ה עכ"ד וכבר קדמו בזה בס' שו"ת פנים מאירות ח"ר סימן י"ב: (נב) ועכשיו אין לנו העברת ז' סמנים.

וכבר פתבתי לעיל בסעיף כ"ג בשם המנ"י מדכ' המ"מ הטעם דמחמרינו בספק צבע או דם לפי שאפשר להתברר ע"י העברת ז' סמנים א"כ האינדנא דליפא מאן דינדע למיבדק ע"י ז' סמנים הנה אפשר להקל בספק צבע או דם ומסיק אכן הלבוש פתב דינש להחמיר מספק וצ"ל דהוי ספק חסרון ידיעה עכ"ד וכבר הוכחתי שם בסעיף ה"ל דאף לדין מחמירין מספק וע"ש ועוד דא"כ נפל כל דיני פתמים בזה"ז בבירא דלעולם איפא לספוקי בספק צבע או דם מיהו נראה דהאינדנא שכיחי טובא גושים ששוואפין אבק מטובאק בתוטמיהו וכשנזכר הליתה מחוטמיהו ע"ג בגד פשתן ובהתחברות הליתה עם הפשתן נעשה פתם אדום דיש לתלות בו וה"ה כשבעלה דרפו בכף ונמצא על הסדין ששכב שם עמה דיש לתלות בו ועוד בא לדי שפמה פעמים מלפפין התינוק בבגד אדום ועל ידי שהתינוק מטיל מים מפליט הצבע אדומה מהבגד ונצטבע חלוקה והסדין שלה דונדאי יש לתלות בו והפל לפי ראות עין המורה וכן לפעמים לובשים בתי שוקים מבגד אדום וכשהיא מזיעה נתלכלך חלוקה מן הצבע שהבגד מפליט יש גם כן לתלות בו והפל לפי ראות עין המורה: פתב בספר ש"ג במסכת שבועות ואשה שמצאה פתם על חלוקה נגד הטבור ונתעסקה האשה בפתם זה יען פי היא מנשים אשר להם נסת קבוע ותמיד אורח בזמנו בא וגם דרפה להרגיש תמיד בביאת העונה והאינדנא לא הרגישה וגם נסתפקת שמה אותו פתם היא יציאה של צפור דרור כי כן מצאה פמה פעמים בחדר שלה על בגדיה יציאת צפור דרור שדומה לדם וכ"כ רגילה למצוא על בגדיה שאחר הפביסה משטיחין אותן לשמש בחצר וזה החלוקה, שמצאה עליו הפתם ביום שלפני לבישתה בלילה הנה שטוח בחצר ודומה פתם זה שבחלוקה לפתם אחד מיציאת הצפור דרור ונמצא מכוין גם כשרקקה על הפתם חלף והלף לו מיד גם לא הנה לו לוכן סביבו כנהוג בפתמים האסורים נראה בעיני דהאשה הזאת מותרת לבעלה דפשיטא דאשה כזו שהיא בחזקת טהרה דיכולה לתלות פתם בדבר אחר ואפילו בימי לבונה אם הוא אחר ג' ימים כו' וידוע שהאשה נאמנת לומר בגדי מלונקלך במקום אחר וכו' כל שלא הוחזקה נדה בשכנותיה כדאמרין בפ' המדיר כו' עכ"ד הנה פתב הרבה צדדים להתיר שהמעשה שהנה פה הנה ובאמת אין אנו צריכין לכל הני צדדים דהיתרא פיון דאיפא למיתלי תלינו פיון שפן נמצאו בבגדיה שאחר הפביסה שפלוכלכים מיציאת צפור דרור הרי הוא כמו חלוקה שאינו בדוק לה וכמבואר לקמן סעיף ל"ט וע' במ"ש שם: עוד פתב שם נז"ל ומיהו משום שמצאה פנגד הטבור אין נראה להקל דהא למטה מן החגור הוא ותנו התם פ' הרואה דלמטה מן החגור פנגד בית התורפה היא ור"ל שכל למטה מחגורה הני בכלל פנגד בית התורפה אבל אינו ר"ל שפירוש למטה מן החגורה הוא בית התורפה ולמידק מיניה הא למעלה מן בית התורפה שרי דאם כן דלמטה מן החגור ר"ל ממש פנגד בית התורפה הא תני ליה רישא ועוד דליפא שום פוסק דמפ' ליה הכי א"ו מחונרתא דכל שלמטה מן חגורה הני בכלל בית התורפה ועוד פי הני חלוקים דידן הם פתוחים צנאריהו ועבידי דחונרת למעלה ולמטה ואפילו הן מלובשות לפעמים תהיה מקום שסמוך לצנאר נגד בית התורפה הקלף אין לסמוך ע"ז עכ"ל וזהו כמש"ל סעיף י"ג ועמש"ל סעיף מ"ח: תו פתב שם נז"ל ואולם הסימנים המסורים בידי הנשים לבדוק הפתמים ומצאו על פי הבדיקה שאינן מן הפתמים האסורים ע"ז נדאי יש לסמוך ולהתיר עכ"ל ובס' של"ה בשער האותיות הביאו דבריו להלכה ובבאה"ג סימן זה פתב שצ"ע בזה ואפשר דלא

קאי אלא על מ"ש דכשאינ לןבן סביבו פנהוג בכתמים האסורים טהורה ע"ז פתב שנה צ"ע אבל מ"ש דאם פשרקקה על הפתם חלף ונהלף לו מיד דזו סימן טהרה מודה לו הבאה"ג דיש לסמוך ע"ז והכי דייק לישנא שכתב וצ"ע בנה ובשו"ת ד"ש סימן רכ"ו מפקפק על בדיקה זו דשפשוף הרוק אחר שאין לנו קבלה והוראה ברורה מחז"ל ע"ז איה יערב לבנו לסמוך ולהקל על דברים בלתי מובנים ושללא נמצא פירושם בספרי הפוסקים עכ"ל ע"ש: עוד כתב בשל"ה שם הביאו הבאה"ג שם ששמע שאם הפתם עגול ואף שאין לו מראה טריפה אם פעין חוט אדמימות מקיפו סביב מטריפין אותו עכ"ל ולא ידעתי פירושו דממ"נ במאי מייירי אם שיש בחוט אדמימות ע"י צירוף כל החוט בכדי שיעור גרים ועוד ונדאי דטמאה היא וכמבואר לעיל בריש הסימן דכתם ארוך מצטרפין ואי שעל ידי צירוף כל החוט האדמימות אין בו פגרים ועוד קשה אמאי תהיה טמאה וכן מבואר בשו"ת מעיל צדקה סימן כ' וז"ל אשר שאלתני בפתם לכן שיש בו חוט אדום בקצותיו ואין בכמות החוט לבד כשיעור פתם שהוא גרים ועוד אם תולין אותו בדם כינה שנתערב עם לןבן ההוא פיון שאין בו פשיעור או נימא אחר כי הלןבן ונדאי מגופה שאין פאן מקום לתלות בו גם האדום ממנה דע כי שאלתך פבר אמורה בתשו' רמ"א מובא בט"ז וסיים וז"ל וכ"ז דוקא בכתם שהוא פגרים ועוד וכו' ואפילו אי איתרמי שהדם הוא אצל המראה טהור מ"מ אמרינן דאיתרמי הכי אגב ונהמת דם מאכלות הוא זהו הנ"ל עכ"ל ויש לומר דע"כ לא הקיל הרב בנה אלא בכתם שהוא סמוך לפתם אחר פדמוכח מראיתו שם אבל בכתם מקיף את אחר ומכ"ש אם הוא מסבב סיבוב שנה מן הראוי להחמיר דאל"כ א"א דיתרמו שיקיפו בכמות הנה וכו' ונ"ל דאפ"י בכתם שהוא מוקף בעגול ותמונה נפלאה או שנהרה בעין שהפל התפשטות אחד יש להקל כל שאין האדום שבו פגרים ואל תתמה אף שנהרה שהפל פתם אחד והוא התפשטות הלןבן דמ"מ י"ל שדם מאכלות נתערב בו בעודו לח והטבע דתאה חלק האדום לצדדיו ונהרי גם אם פא מן הגוף ע"כ אנו צ"ל בכה"ג שהרי הפתם מתוכו לכן וצ"ל שחלק אדמימות נראה לצדדיו וכו': ועוד ראיה שלא גזרו פלל על אדמימות קטן פגרים שמקיף הלןבן דאל"כ דאף אם כל פמות הלןבן עם האדום שמקיפו הנה פחות מפגרים ועוד הנה ראוי להחמיר כל שיש לכן בתוכו באמצעיתו דאלו מן מאכלות הוא לכן מאין פא לישם וא"כ לא ימלט ששום א' מן הפוסקים הנה מזכיר החידוש הנה וכו' עכ"ל ואף שמסיים שם הנני פותב דברי להלכה אבל לא למעשה עד יספיימו עמי מבעלי הוראה המפורסמים עכ"ל מ"מ דבריו נכונים ומלתא בטעמא ואין פאן מקום להחמיר והפלל שבידינו דבפחות מפגרים ועוד טהור אין לסתור בדברי סברא פלא ראיה מש"ס ופוסקים ונלע"ד דהשל"ה ז"ל מייירי בשיש חוט אדמימות המקיפו בשיעור פגרים ועוד וכ"ת פשיטא ומאי קמ"ל י"ל דטובא אתי לאשמעין דהא גרסינן בר"פ הוראה פתם בעי ר"י פשיר מהו פשוה מהו וכו' ת"ש על בשרה ספק טמא ספק טהור טמא על בשרה מאי לאו כה"ג דלמא דעביד פרוצע ע"כ ופירש"י פשיר רצועה בעיגול פצמיד מהו מספקין בדם גדה או לאו עכ"ל ויש פאן ב' פירושים באבעיא זו דר"י.

נדא דמבעיא ליה לר"י אם מצטרפין ליה לכגרים ועוד או לאו ונדא הואיל שהוא משונה אי נימא דאלו מגופא אתיא לא הנה משונה או לאו ועיין ברא"ש ובתה"א ובב"י רס"י זה ופקו הפוסקים לחומרא דפשטיה פרייתא משמע דאתי לאורווי כה"ג דאי דעבד

כרצועה פשיטא ומאי קמ"ל ועוד מדקאמר הש"ס דלמא דעבד וכו' לא דחי' לפשיטתא
אלא בדרף דלמא וכמ"ש הרא"ש והרשב"א בתה"א ואדלמא לא סמכינן עיי"ש וא"כ
אנו לא קיי"ל להחמיר אלא משום דמשמע דהברייתא מייירי בכה"ג וא"כ בסיפא דברייתא'
דתני על חלוקה ספק טמא ספק טהור טהור מייירי נמי בכה"ג דמייירי ברישא וכן פל
הפוסקים לא כ' דין זה אלא בנמצא על בשרה וכ"כ בש"ע בס"י זה סעיף ט' אבל על
חלוקה טהורה בכה"ג מטעם דלא מצטרפין בכה"ג או משום דהוא משונה וא"כ אם נמצא
על חלוקה פתם עגול פשיר ובתוכו הנה חלק לגמרי היא טהורה אם לא נמצא בתוכו
מראה אחרת אלא חלק לגמרי אבל פשנמצא בתוכו משאר מראות י"ל דטמאה היא
דאמרינן דהכל בא מגופה ומה שהאדמימות מקיפו בעיגול כן הוא הטבע דדוחה את הדם
לצדדים וכמ"ש בתשו' הג"ל כנ"ל וכ"ז דוקא בשיש בצירוף כל החוט כדי שיעור פתם
וקמ"ל דלא נימא דגם זה משונה קמ"ל דלא פנ"ל: והנה ראיתי בד"מ סעיף כ"ו שכ'
שראה בקונטרס שבלשון אשכנז דאם הפתם עגול ובתוף חלוק בלא דם פשרה אף שלא
ראיתי חלוק זה בכל הפוסקים נראה דאין לסמוך עכ"ל ולפמ"ש נ"ל דהקונטרס מייירי
שנמצא על חלוקה וא"כ דבריו מוכרחים מש"ס ופוסקים דטהורה בכה"ג ואפשר דס"ל
להרמ"א בד"מ דלמאי דס"ד דהש"ס דברייתא דעל בשרה מייירי בכה"ג בעברה בשוק
של, טבחים וכדמוקי לה לעיל בחד לישנא ועל בשרה טמאה אע"ג דעברה בשוק של
טבחים והוא משונה אבל על חלוקה טהורה לאו משום דמשונה אלא אפי' פאורחא נמי
משום דעברה בשוק של טבחים ודוחק ועוד לפי מה שפי' הרא"ש דדייקא דהש"ס מפת
יתור לשון דספק טמא ספק טהור וא"כ בסיפא דעל חלוקה דנמי תני הכי וע"כ דאתי
לאותויי כה"ג ואי דמייירי בעברה בשוק של טבחים מאי קמ"ל הגם די"ל דתני בסיפא
אידי רישא מ"מ כל הפוסקים לא כתבו דכשיר וכו' טמא אלא בנמצא על בשרה וכמ"ש
המחבר לעיל: והנה לעיל בסעיף י"ד פתבתי דק' על הרשב"א שכ' בתה"א ונ"ל דאבעיא
דר"י לאו בטיפין קטנים ולענין צירוף מבעיא ליה אלא בטיפין גדולים כגריס ועוד והכי
מבעיא ליה אם צורתן מוכחת עליהן דלאו מגופה אתיא או לאו וכן מצאתי למורי הרב
ז"ל והוא ז"ל הק' מ"מ מדקתני הברייתא טיפין טיפין אין מצטרפין משמע ודאי
דאצטרופי לא מצטרפי הא איכא כגריס ועוד טמאה והוא מתרץ לה התם בטיפין שעל
בגדיה שהבגד עשוי להתהפף אילף ואילף וכו' משא"כ בבשרה עכ"ל והקשיתי שם דא"כ
פי מוקים להברייתא דעל בשרה בכה"ג א"כ קשיא סיפא דברייתא דתני על חלוקה ספק
טמא וספק טהור וטהור ואמאי טהור אדרבה על חלוקה מסתבר טפי לטמא וכדמוכח מהא
דתני טיפין טיפין אין מצטרפין ואפשר לומר דאע"ג דלענין טיפין טיפין מסתבר טפי
לטמא בחלוקה מן על בשרה לפי שכן דרכו של בגד להתהפף אילף ואילף מ"מ לענין
פשיר או פשוטה משונה או לרחבה יש לטמא בנמצא על בשרה יותר מן על חלוקה
דאע"ג דהבגד דרכו להתהפף אילף ואילף מ"מ לא עביד להתהפף בהני גוונני והפשטן
אמר מאי לאו כה"ג לאו אטיפין טיפין קאי אלא אשאר צורות דמבעיא ליה לר"י: לעיל
בסס"י קפ"ח פתבתי בשם ס' תבואת שור שכ' בי"ד סי' ל"ה בריאה שיש לה מראה
שחורה אף שאינה שחורה כדיו אלא דיהה ממנו שיש להקל אע"ג דגבי נדה אסרינן כל
מראה שחורה משום דאנו לא בקיאינן להבחין בין מראה למראה ש"ה דהוא איסור פרת
ותו דלפעמים הוא מסור לנשים רק היכא דשחור פזפת יש להחמיר אבל בדיקה ממנו

יש להקל עכ"ד וע"ש שהשגתי עליו דאין לחלק בין איסור פרת לאיסור לאו וכמ"ש בס' תה"ד סי' ר"ן ג"מ מ"ש דלפעמים הוא מסור לנשים פתבתי דליתא והבאתי ראיה מתשו' ח"צ סי' מ"ו שכ' וז"ל על פיוצא בזו נאמר עדות מסורה לב"ד ואין בנות ישראל מורות לעצמן עכ"ל רק הטעם כמ"ש הרא"ש ז"ל בפ"ק כה"י דנתמעטו הלכות אפי' בימי חכמי הש"ס לפלות בין דם לדם מ"מ נראה בכתם הנוטה לשחור ואינו שחור ממש דינש להקל פינן דליכא איסור דאורייתא אלא מדרבנן ודוקא בראיה גמורה או ע"י בדיקת עד הבדוק לה שהיא פראיה גמורה התמירו ולא בכתם ומכ"ש המראה שנוטה לצבע בריון אפי' עמוק הרבה וכ"כ לעיל בשם מ"כ וכמדומה לי ששמעתי בתשובה א' וז"ל ודם הנוטה לצבע בריון שהוא פעין קליפות ערמונים וכמשקה הקאנוי שהוא טהור ואצ"ל בפתם לפי שאין נוטה לאדמיות כ"א לשחור וכבר שנינו דיקה מכן טהור: גם פתבתי שם בשם תשו' ח"צ סי' מ"ו דאם רואה המורה פשהיה לח וקהיה לו מראה טהור ואח"ז פשנתיבש נתהפך למראה טמא לא מטמאין לה דאל"כ אין זה דרכי נועם שהרי אתה מתירה וזו הולכת ושמשה עם בעלה וכו' אלא תלינן שינוי האויר עם הבגד גרמו להתאדם ע"ש שפביא ראיה מן הטבע לזה: (נג) והוא מקבל טומאה.

כדלעיל סעיף יו"ד וז"ל הרמב"ם בפ"ט מהלכות א"ב ד"ז פיצד ישבה על פלי אבנים פלי אדמה פלי גלים או על עור הדג או על פלי חרס מגבו או על בגד שאין בו ג' אצבעות על ג"א ונמצא עליהן דם טהורה אפי' בדיקה הקרקע וישבה עליה ונמצא הפתם על הקרקע כשעמדה הרי זו טהורה שכל שאינו מקבל טומאה לא גזרו על פתם שנמצא בו עכ"ל הרי שכ' בלשונו פעם דם ופעם בלשון פתם דהפל נקרא בשם פתם פיון דלא הרגישה וכן הוא במשנה ר"פ האשה או שישבו על ספסל א' ונמצא עליו דם וכו' ישבה על ספסל של אבן וכו' ר"נ מטהר וכ"כ בפרישה הביאו בש"ך ס"ק ל"ט וכן מוכח ר"פ הרואה פתם דאמר שמואל בדיקה קרקע עולם וישבה עליה ומצאה דם עליה טהורה ומוקי ליה התם כר"נ אלמא דאין לחלק בין פתם לדם ממש דכל מה שמצאה פיון דלא בהרגשה חזיא נכלל בשם פתם וה"ה בבבגי צבעונים דאין בהם משום פתם אין לחלק בין דם לכתם ופשוט הוא ומיהו מ"ש בפרישה ז"ל עוד הוכחה דאין לחלק בין דם לפתם דהא פתם אם אינו ידוע שמדם הוא אינו מטמא וכמו שכתב רבינו עכ"ל לא ידעתי פירושו הא הטור כ' בשם הרשב"א לאסור אפי' בספק צבע או דם פל זמן שלא העבירו עליו ז' סמנים אלא שכ' בשם הרשב"א שיש מי שהורה ונתפנון על הרמב"ם דס"ל לפי הבנתו של הרשב"א דבספק צבע או דם טהור וכבר כ' המ"מ שגם הרמב"ם ס"ל דטמא מספק וכמש"ל בסעיף ל"ט: (נד) אם יזדמן שתעבור.

כ' בש"ך ס"ק מ"ם ר"ל שיבוא מבין רגליה נגד אותו מקום וכ"כ הפרישה עכ"ל פנונתו דקניא ליה מאי אם יזדמן שתעבור דקאמר דהא כבר נאמר ברישא ונמצא דם במקום שעברה כו' וא"כ הא ידעין כבר שעברה באותו מקום א"ו צ"ל דפי' אם יזדמן שתעבור על המקום וכו' שהיה מכונן נגד רגליה וכ"ה בפרישה שם: (נה) בעד הבדוק לה.

ונראה דאם בדיקה א"ע בחלוק שהיא לובשת ולא בדיקה החלוק קודם שבדיקה א"ע בו אם הוא נקי באותו מקום מדם מאכלת או לאו ואחר הבדיקה מצאו בו דם פחות מכגריס דאינה טמאה דאע"פ שבדיקה חלוקה מקודם כשלבשה ולשיטת הרשב"א זה מיקרי בדוק

לה פינון שְהִיְתָה בְחִזְקַת בְּדוּק לְעוֹלָם הוּא בְחִזְקַת בְּדוּק עַד שְׁתַּדַּע שְׂיִצְא מִחִזְקַתוֹ מ"מ פִּינוּן דְּאִינוּ לָהּ כָּל סְדִין וְסְדִין שְׂאִין עֲלֶיהָ כְּמָה טִיפֵי דְמִים פְּדָאֵי בַר"פ הַרְוָא פְתָם א"כ מִן הַסְתָּם הוּא יוֹצֵא מִחִזְקַתוֹ עַד שְׁתַּדַּע שְׂהוּא נָקִי וּא"כ פִּינוּן שְׂהוּא כְּעַד שְׂאִינוּ בְּדוּק בְּעִינוּ פְגָרִים וְעוֹד וְכָל זְמַן שְׂאִינוּ פְגָרִים וְעוֹד תְּלִינוּ בְּדָם מְאֻכְלֵת שְׂהִיָּה כְּבָר בְּחִלּוּק וְכַמְבּוֹאֵר לְקַמְן בְּסַעֲיָ ל"ז וּמ"מ הַפֶּל לְפִי רְאוֹת עֵינֵי הַמּוֹרָה כְּנֹלַע"ד: (נו) אִפִּי טִיפָה כְּחֻרְדָּל.

וה"ה פחות וכמ"ש בפ"ה לעיל סי' קפ"ג ועינין מ"ש שם: (נו) אפי' נמצא על הפתם מאכלות מעוכה. כ' בט"ז ס"ק כ' וז"ל הטעם שאותו המקום בדוק הוא אצל מאכלות וע"כ חמור העד וכו' וקיים להו לרבנן דאין בו מאכלות ודאי דם זה מגופה הוא ומאכלות מעלמא אתי (בעוד שהוא בגופה) נ"ל שהוא ט"ס וכצ"ל בעד שהיא מעוכה וכן הוא לשון רש"י בפסג' שם וז"ל מאכלות מעלמא אתי בעד שהיא רצופה עכ"ל ומ"ש הטעם שאותו מקום בדוק הוא וכו' כ"כ הרשב"א דקיי"ל פהאי לישינא דא"מ בדוק הוא שהוא לחומרא ומיהו למ"ש התוס' שם ד"ה דחוק הוא ליפא נ"מ בין הני תרי לישיני אלא היכא דבדקה א"ע לאחר התשמיש ומצאה מאכלות רצופה בו דלהך לישינא דאמר דחוק הוא אימ' שמש רצפה ולהך לישינא דאמר בדוק הוא הא מעלמא אתי אבל כשבדקה א"ע ולא שימשה מקודם ומצאה בו דם ומאכלות רצופה טמאה ואפי' להך לישינא דאמר דחוק הוא והש"ע כ' סתם האשה שבדקה וכו' משמע בין שימשה ובין לא שימשה לעולם טמאה אפי' מאכלות מעוכה עליו משום דקיי"ל לחומרא פהאי לישינא דא"מ בדוק הוא וא"כ אין חילוק בין שימשה ללא שימשה מ"מ בשימשה אינה טמאה אלא מספק אם נימא א"מ דחוק הוא או דנימא בדוק הוא אבל בלא שימשה טמאה ודאי ויש בזה נ"מ לדינא למאי דקיי"ל לקמן סעיף מ"ג השאילתו לבעלת הפתם אין תולה זו בזו והטעם לפי שאינו ידוע בבירור לבעלת הפתם שהפתם יצא ממנה וא"כ היכא דהשאילתו לאשה שבדקה א"ע בעד הבדוק לה ומצאה מאכלות רצופה על הפתם וקודם בדיקה שימשה אף דהיא טמאה מספק דילמא קיי"ל פהאי לישינא א"מ בדוק הוא מ"מ פינון דאינו טמא אלא מספק דהא י"ל פהאי לישינא דא"מ אינו בדוק אלא דחוק וא"כ אינו ברור שהדם בא מגופה ואיך תתלה האחרת בה דנהי דהיא טמאה מספק לחומרא אבל האיך נקל בזו מספק אבל היכא דלא שימשה קודם שבדקה א"ע בעד הבדוק לה ואח"כ מצאה דם על העד ומאכלות רצופה בו אז בנדאי חברתה יכולה לתלות בה דהא היא טמאה בנדאי בין להך לישינא דא"מ בדוק הוא ובין להך לישינא דא"מ דחוק הוא וכה"ג יש לעיין בכמה דינים שאנו מחמירים מספק מחמת מחלוקת הפוסקים פגון בדקה בעד שאינו בדוק ומצאה ביותר מכגריס דפסק בש"ע דטמאה כהרמב"ם והרא"ש ולהרשב"א והר"ן"ה טהורה וכמבואר בב"י וא"כ אם חברתה השאילה לה חלוקה אם חברתה יכולה לתלות בה מיהו בזה י"ל דלכ"ע אינו תולה דהא אף להמחמירים אינה טמאה אלא משום פתם חוץ הרמב"ם דס"ל דטמאה משום נדה וכה"ג צריכין אנו לדקדק בכ"מ שאנו אומרים דחברתה תציל אותה כ"ז אם חברתה טמאה מן הדין דהיינו טומאת נדאי משא"כ כשהיא טמאה מספק דאז אינה מציל דלא הוי אלא כמו פתם גם יש נ"מ אם חוששת לנסת דקיי"ל בסס"י זה דכל שיהא משום פתם אינה חוששת לנסת אלא ברואה ממש או ע"י פתמי עד בדוק לה וע' מ"ש לקמן סעיף ל"ה: הרמב"ן בחדושי פתב וז"ל אבל עדיין אני תמה על עד שאלו דלא

יְהִי לִי רֵבֶנּוּ שְׁעוֹרָא אֱלָא אַע"פ שֶׁהוּא אַחַר זְמַן מְרֻבָּה קוֹדֵם קְנוּת טְמֵאִין וְאַמְאִי לִיחֻוּשׁ שְׁמָא מְאַכְוֵלַת שְׁבָא עֲלֶיהָ אַחַר שְׁבַעֲלַי וְיֵשׁ לְדַחֲוֹק וְלוֹמַר שְׁכַל קוֹדֵם קְנוּת פִּינּוּ שְׁעֵדִינּוּ ש"ז לְחָה אִין הַמְאַכְוֵלַת בָּא עֲלִיו וְאִין לִחֻוּשׁ שְׁמָא גְרַצְפָּה עַל הַסְדִּין וּמִמְנוּ נְתַקְנַח בּוּ שְׁדָם מְאַכְוֵלַת מוּעֵט הוּא וְאִינוּ מְתַקְנַח אֱלָא גְבַלְע הוּא בּוּ מַכ"ש שֶׁא"א לְהַתְקַנַּח בְּמָקוֹם שְׁשֻׁכְב עֲלִיו עַכ"ל וְהַפּוֹסְקִים לֹא הִבִּיאוּ אֱלָא אִם הִיא בּוֹדְקַת א"ע בְּעַד הַבְּדוּק לָה דְלֹא תְלִינּוּ בְּמְאַכְוֵלַת לְפִי שֶׁא"מ בְּדוּק הוּא וְלֹא הִבִּיאוּ חִידוּשׁ דִּין זֶה שְׁאָף אִם הוּא מְקַנַּח א"ע בְּעַד הַבְּדוּק לֹא"ת דְּאֶפִּילוּ בְּפַחוֹת מְפָגְרִים וְעוֹד טְמֵאָה וְלֹא תְלִינּוּ א"ע בְּמְאַכְוֵלַת וְצ"ע לְמָה הַשְּׁמִיטוּ דְּהָא דִּין זֶה מוּכַח מִמִּתְנִי דַּא"ל"כ לְמָה חִיבִים בְּקִרְבּוֹ בְּנִמְצָא עַל שְׁלוֹ: בַּב"י פְּתַב בְּשֵׁם רִי"ו וְז"ל עַד הַבְּדוּק לָה וְקַנְחָה עֲצָמָה וְהִנִּיחְתוּ בְּקוֹנְפָסָא בְּמָקוֹם שְׁאִין לְתַלוּת בְּמְאַכְוֵלַת וְנִמְצָא עֲלִיו בֵּין מְשׁוּף בֵּין עֲגוּל טְמֵאָה זוּלְתִי אִם מְצָאָה עֲלִיו מְאַכְוֵלַת מְעוּכָה וְכֵן אִם בְּדָקָה עֲצָמָה בְּעַד הַבְּדוּק לָה וּמְצָאָה עֲלִיו דָּם טְמֵאָה בֵּין מְשׁוּף בֵּין עֲגוּל וְאֶפִּילוּ כ"ש וְאֶפִּילוּ מְצָאָה עֲלִיו מְאַכְוֵלַת מְעוּכָה עַכ"ל רִי"ו וּמ"ש תְּחִלָּה דְּעַד הַבְּדוּק לָה אֶפִּילוּ הִנִּיחָה בְּקוֹנְפָסָא טְמֵאָה זוּלְתִי אִם מְצָאָה עֲלִיו מְאַכְוֵלַת מְעוּכָה הוּא תְּמוּהָ דְּמִשְׁמַע דָּאִם מְצָאָה עֲלִיו מְאַכְוֵלַת מְעוּכָה טְהוּרָה וְאַמְאִי הָרִי הִנִּיחְתוּ בְּקוֹנְפָסָא וַא"מ בְּדוּק הוּא אֶצֶל מְאַכְוֵלַת וְכַמ"ש הוּא בְּעֲצָמוֹ בְּסִמּוּף וְלָכֵן נ"ל שְׁצָרִיף לְהַגִּיחַ בְּתַחֲלַת דְּבָרָיו עַד שְׁאִינוּ בְּדוּק בְּמָקוֹם עַד הַבְּדוּק עַכ"ל הַב"י וְדְבָרָיו תְּמוּהִים דְּלִפִּי הַגְּהָתוּ דְּבָרֵי רִי"ו תְּמוּהִים יוֹתֵר דְּלָמָּא פְּתַב דָּאִם אִין מְאַכְוֵלַת מְעוּכָה בּוּ טְמֵאָה דְּהָא בְּעַד שְׁאִינוּ בְּדוּק כ"ע מוֹדִים דְּבַעֲיָנּוּ כְּגָרִים וְעוֹד וְכַמְבֻּאָר בְּגִמְרָא וּבְכָל הַפּוֹסְקִים וְהַב"ח הַגִּיחַ בְּמָקוֹם זוּלְתִי צ"ל אִפִּי וּבְרִישָׁא מִיָּרִי שֶׁהִנִּיחְתוּ בְּקוֹנְפָסָא וּבְסִיפָא מִיָּרִי שֶׁהִנִּיחְתוּ בְּמָקוֹם מְגוּלָה וְגַם דְּבָרָיו דְּחֻוּקִים וְלַעֲנִיד גְּרָאָה לְפָרֵשׁ דְּבָרֵי הַרִי"ו בְּלִי שׁוּם הַגְּהָ"ה דְּהָא דְּאֶמְרִינּוּ בְּש"ס אוֹתוֹ מְקוֹם בְּדוּק הוּא פְּתַב הַרְמַב"ן בְּחִידוּשָׁיו דְּהִינּוּ בְּפָנִים בַּא"מ וְלִפִּי שֶׁהוּא סְתוּם מְלַכְנֹס וְאִם גְּכֹסָה מִתָּה שְׁמָה וְאִין דְּמָה יִצָּא עַכ"ל וְכֵן גְּרָאָה מִפִּירֵשׁ"י שְׁפַתְב דְּחֻוֹק הוּא שְׁאִין מְאַכְוֵלַת יְכוּל לְכַנּוֹס שָׁם וְאֶפִּי לְמ"ד בְּדוּק הוּא אִינָּה מְתַקְרַבַת כ"כ סִמּוּף לֹא"מ בְּכַדִּי שֶׁהַשְּׁמֵשׁ יְכוּל לְכַנּוֹס אֲבָל מ"מ רְחוּק מְעַט מְזֵה שָׁם הַמְאַכְוֵלַת מְצוּיָה וְהַחֻוּשׁ יַעֲיֵד ע"ז וְכַמ"ש לְקַמֵּן וְאִם פֶּן אִם קַנְחָה א"ע מִבְּחוּץ יֵשׁ לְתַלוּת בְּמְאַכְוֵלַת וַא"ל אִם פֶּן ל"ל מְאַכְוֵלַת מְעוּכָה אִפִּי אִי אִין מְאַכְוֵלַת מְעוּכָה יֵשׁ לְתַלוּת בְּמְאַכְוֵלַת דְּהָא קִי"ל דְּעַל בְּשָׂרָה נְמִי צָרִיף שִׁיעוּר וְהָכִי ס"ל לִרִי"ו וְכַמ"ש בַּב"י לְעֵיל בְּשֻׁלְמָא הָא דַּס"ל לִרִי"ו הִיכָא דְּבְדָקָה א"ע בְּעַד הַבְּדוּק לָה וְטַחְתוּ בִּירִיכָה דְּטְמֵאָה בַּכ"ש וְדַלָּא פְּהַרְשֻׁבָּא וְכַמ"ש בַּב"י לְקַמֵּן ל"ק דְּאַמְאִי תְּהִיבָה טְמֵאָה בַּכ"ש גִּימָא דְּדָם מְאַכְוֵלַת הוּא י"ל דַּא"ע"ג דְּעַל בְּשָׂרָה צָרִיכָה שִׁיעוּר מְכַל מְקוֹם פִּינּוּ דְּבְדָקָה א"ע אִיכָּא לְמִימַר שְׁמָא הַרְגִּישָׁה וְסַבְרָה הַרְגִּישַׁת עַד הוּא וּמְדַאֲוֵרִי תָּא טְמֵאָה הִיא וְכַמ"ש לְעֵיל רַס"י קַפ"ג בְּשֵׁם הַרְשֻׁבָּא בַּמ"ה מַש"ה לֹא תְלִינּוּ אֲבָל הִיכָא דְּקַנְחָה א"ע מִבְּחוּץ בְּלִי שׁוּם בְּדִיקָה אַמְאִי לֹא נְתִילִי בְּדָם מְאַכְוֵלַת אִפִּי בְּאִין מְאַכְוֵלַת מְעוּכָה י"ל דְּשָׂאֲנִי וְשָׂאֲנִי בְּשֻׁלְמָא פִי נִמְצָא עַל בְּשָׂרָה תְלִינּוּ בְּמְאַכְוֵלַת דַּא"ע"ג דְּבַמְקוֹר שְׁכִיחַ דְּמִים מ"מ לֹא עֶבֶד דְּנִפְל וְנִדְּאִי עַל בְּשָׂרָה וְהַרְבֵּה פְּעָמִים נוֹפֵל מִן הַמְקוֹר לְאַרְצָא וַא"כ אִינָּה אֱלָא סָפֵק שְׁמָא נָפֵל עַל בְּשָׂרָה מִן הַמְקוֹר מַש"ה תְלִינּוּ בְּמְאַכְוֵלַת דְּהָא מְאַכְוֵלַת נְמִי רְגִיל עַל בְּשָׂרָה לְשִׁטָּה זוּ דְּסוֹבְרִים דְּבַעֲיָנּוּ שְׁעוֹרָא בְּכַתְּמָה עַל בְּשָׂרָה אֲבָל בְּקַנְחָה א"ע בַּא"מ בְּחוּץ אַע"ג דְּרְגִיל לְהִיּוֹת שָׁם מְאַכְוֵלַת תְלִינּוּ בְּשְׁכִיחֵי טְפִי שֶׁהוּא מִן הַמְקוֹר כַּמ"ש הַרְשֻׁבָּא בְּשֵׁם ר"ח דְּהוֹאִיל דְּשְׁכִיחֵי דְּמִים בְּמְקוֹר מַש"ה

לא תלינו במאכזלות לפ"ז ה"ה נמי בקנחה מבחויז אע"ג דאין פאן הרגשה דאורייתא אפ"ה לא תלינו במאכזלות לפ"ז דברי רי"ו מדוקדקים דבתחלה אמר פי עד הדיוק לה וקנחה א"ע וכו' ור"ל קנחת מבחויז מש"ה תלינו במאכזלות היכא דמעוכה בו אע"ג דהכא שכיחי דמים מ"מ פיון דמאכזלות רצופה בו ידים מוכיחות דמן המאכזלת אתיא אבל פשאין מאכזלת מעוכה בו לא תלינו במאכזלות פיון דשכיחי דמים במקור וכן דרכו להתלכלך גם מבחויז ובסיפא אמר וכן אם בדקה עצמה וכו' בדיקה ממש מבפנים וא"מ בדוק הוא אצל מאכזלות לפיכך לא מהני אפי' מאכזלות רצופה בו ולא תלינו שנגע העד מבחויז לא"מ במקום שהמאכזלות מצויה שם פיון שלא היה מהכרח להגיע שם וגם בנגיעה בעלמא אין דם מאכזלות נסרף בעד וכמ"ש הרמב"ן כה"ג משא"כ בקנחה א"ע מבחויז כן נלע"ד ועמ"ש לקמן: (נח) וכן הדין כשבדקה בו והניחתו.

כ' הט"ז ס"ק כ"א זהו דברי הרשב"א לא בא למעט אם הניחתו במקום מגולה דטהור אם נמצא לאחר זמן עליו דם דזה אינו פשוט במתניתין בנמצא על עד שלא לאחר זמן דטמא מספק וכו' עכ"ל וכ"כ הב"ח ודברים אלו אין להם שחר בנמצא על שלא לאחר זמן דתני במתניתין פי' דהבדיקה שבדקה א"ע לאחר תשמיש היה לאחר זמן אותיות אבל לעולם העד שבדקה בו א"ע י"ל שראתה מיד אחר בדיקתה ומצאה עליו דם ותימה גדולה על גדולים אלו שישגו בדבר פשוט מיהו מ"ש בהגה"ה אם הניחה אותו במקום מגולה דטמאה כ"כ הב"י בפ"י דברי הטור דס"ל דאף אם הניחתו במקום מגולה לא תלינו במאכזלות ובתוס' ד"ה ולמחר מצאה עליו דם וכו' כתבו בשם ר"ח דפי' הא דאמרין התם בדקה בעד הדיוק לה וטחתו ביריכה ולמחר מצאה עליו דם וכו' דגרסין ולמחר מצאה עליו דם פירוש על העד וטחתו ביריכה היינו בגלוי שלא הניחה אותו בקנפסא דבהניחתו בקנפסא פשיטא דטמאה וכו' עכ"ל מוכח דס"ל לר"ח דאפילו הניחתו בגלוי לא תלינו במאכזלות מיהו כ"ז לפירוש ר"ח אף אנו דלא ס"ל כפי' ר"ח בזה וכמבואר לקמן אם כן אין דין זה מוכרח מיהו מהא דתנו לקמן בפ' הרוואה פתם עד שהוא נתון פתח הכר ונמצא עליו דם עגול טהור משמע דווקא פתח הכר דשכיחי מאכזלות הוא דתלינו במאכזלות משא"כ אם הניחתו בגלוי לא תלינו במאכזלות ונ"ל דדין זה אי תלינו במאכזלות היכא דהניחתו בגלוי תלי' בפלוגתא דפליגי התוס' והרמב"ן עם הרשב"א בפ"י מה נקרא עד שאינו בדוק דלשיטת התוספות והרמב"ן ז"ל דאע"פ שהיה עד בדיוק לה מ"מ פיון שלא בדקה אותו עכשיו מקרי עד שאינו בדוק ולא מקרי עד הדיוק אלא כגון שבדקתו ולא זו מתוך ידה שבדקה בו וכמ"ש בתה"א ודבריהם הא דקאמר ליה ר"ח לר' אי אתה מודה שצריך כגריס ועוד ואמר לו ר' אבל והא נודאי שהיה מונח בגלוי איירי דאי היה בקנפסא למה צריך כגריס ועוד אלמא פל היכא דמונח בגלוי אע"פ שהיה בדוק מעיקרא תלינו במאכזלות לכ"ע אם כן ה"ה היכא דבדקה להעד ומיד בגלוי בדקה א"ע ואח"כ הניחתו בגלוי ולמחר מצאה עליו דם תלינו במאכזלות דאין לחלק בין שהיה מונח בגלוי קודם שבדקה א"ע ובין שהיה מונח בגלוי לאחר שבדקה א"ע ולאחר זמן נמצא דם על העד דמ"ש וכן מוכח מדברי הרשב"א בתה"א במה שהשיב על התוספות והרמב"ן מהא דג' נשים וכו' וכן פושטתו ומתפסה בו דאין לחלק בכך וכמ"ל בפירושו ע"ש והכי מוכח בכמה דוכתי בסיומן זה אבל לפירוש הרשב"א דס"ל דעד שאינו בדוק הוא כגון שלא בדקה להעד מעולם י"ל דנקא בהא הוא דס"ל לר' ור"ח דבעינן כגריס

ועוד לאפוקי מדם מאכולת משא"כ בעד הבדוק ואחר כך הניחתו בגלוי לא תלינו במאכולת פינו שְהִיָּה בְדוּק וְעֵינַי מ"ש לְקַמֵּן: (נט) בעד הבדוק לה.

עֵינַי בַּט"ז ס"ק כ"ג ומ"ש עָלָיו לְעֵיל רס"י קפ"ג ומ"ש לְקַמֵּן סעי' ל"ט עוד בְּזֶה: (ס) וְטִיחְתוּ בִּירְכָה וּלְמַחֵר נִמְצָא עָלָיו דָּם. מִשְׁמַע מְסַתִּימַת לְשׁוֹנו דְּאָפִי' לֹא נִמְצָא הַדָּם אֲלָא עַל הָעֵד וְלֹא נִמְצָא עַל הַיָּרֵךְ כָּלֵל אִפ"ה אִם עָגוּל טְהוּרָה אִם אֵין בּוֹ פְּגָרִים וְעוֹד וְתִלְיָנוּ שְׁמֵן הַמְּאֻכָּלֶת שְׁעַל הַיָּרֵךְ הוּטַח עַל הָעֵד וְלֹא נִמְצָא עַל הַיָּרֵךְ הוּטַח עַל הָעֵד הִיָּה לוֹ לְמִצּוֹא גַם עַל הַיָּרֵךְ אֲלָא דְאָפ"ה תִּלְיָנוּ בְּמִאֻכָּלֶת וּבְאֻמַּת שְׁכֵן מִשְׁמַע בְּהַרְשָׁב"א בַּתְּה"א וּבְקֶצֶר אֶף דַּעַת הָר"ן וְכ"נ דְּבָרֵי הַרְמַב"ן בְּחֻדוֹשֵׁיהֶם דְּבַכְה"ג לֹא תִלְיָנוּ בְּמִאֻכָּלֶת שְׁבִירְכָה פִּינוּ שְׁלֹא נִמְצָא דָּם גַּם עַל יָרְכָה יְדֵי מוֹכִיחוֹת יֵשׁ פָּאן שְׁפֹא עַל הָעֵד מִן הַמְּקוֹר וְכֵן נִרְאָה מִתּוֹס' שֶׁם ד"ה וּלְמַחֵר מִצָּא' עָלָיו דָּם שֶׁכ' וְנ"ל ה"ג רַש"י פִּי' עַל יָרְיָכָה וְכו' וּא"ת וְתִבְדּוּק הָעֵד וִי"ל שְׁנֹאבֵד הָעֵד א"נ שְׁמֹא דָם הָעֵד עֲצָמוּ בָּא מִן הַדָּם יָרְכָה וְכו' וְכַגּוֹן שְׁיֵשׁ פְּגָרִים וְעוֹד וְכו' וְעֵינַי בְּחֻדוֹשֵׁי מוֹהַר"מ לִיבְלִין שֶׁכ' דְּהֵאֵי פְּגוֹן שְׁיֵשׁ פְּגָרִים וְעוֹד שְׁכַתְּבוּ הַתּוֹס' קֹאֵי נְמִי לְתִי הָרֹאשׁוֹן שְׁכַתְּבוּ דְּמִיָּרֵי שְׁנֹאבֵד הָעֵד ע"ש מ"מ נִרְאָה מְדַבְּרֵיהֶם שְׁכָל זֶה סוֹבֵב לְפִירוּשׁ רַש"י דְּפִי שְׁנִמְצָא עַל יָרְכָה הֵן אִם נִאָּבֵד הָעֵד אוֹ שְׁנִמְצָא גַם עַל הָעֵד לְעוֹלָם בְּעֵינַי פְּגָרִים וְעוֹד אֲבָל לְפִי ר"ח דְּגָרַס וְנִמְצָא עָלָיו אִם הִיָּה נִמְצָא עַל הָעֵד וְלֹא עַל יָרְכָה לֹא תִלְיָנוּ בְּמִאֻכָּלֶת שְׁבִירְכָה וְעַפ"ז יֵשׁ לְתַרְץ דְּבָרֵי רִי"ו שְׁהִבִּיא בְּב"י שְׁכַתְּבֵי שְׁהַתּוֹסְפוֹת כְּתָבוּ דְּלָא כְּהַרְשָׁב"א וְע"ז הַשִּׁיג בְּב"י דְּהָא גַם הַתּוֹסְפוֹת כְּתָבוּ דְּבְעֵינַי דְּוִנְקָא פְּגָרִים וְעוֹד וּלְפ"ז נִיחָא שְׁהַתּוֹ' לֹא כ"כ בְּנִמְצָא גַם עַל יָרְכָה אֲלָא בְּנִמְצָא רַק הָעֵד סְבִירָא לִיָּה דְּלֹא בְּעֵינַי פְּגָרִים וְעוֹד וְאֵלוּ הַרְשָׁב"א סְבִירָא לִיָּה דְּלְעוֹלָם בְּעֵינַי פְּגָרִים וְעוֹד וּמִיָּהוּ בְּנִמְצָא גַם עַל הַיָּרֵךְ אֵין מִתּוֹס' הַכְּרַח אֵי דְּבְעֵינַי פְּגָרִים וְעוֹד הֵא בְּפָחוֹת מְפָגָרִים וְעוֹד טְהוּרָה דְּר"ל דְּסְבִירָא לִיָּה דְּאֶף בְּפָחוֹת מְפָגָרִים וְעוֹד טְמֵאָה מְסַפֵּק וְלֹא כְּתָבוּ דְּבְעֵינַי פְּגָרִים וְעוֹד אֲלָא לְטְמֵאוֹת וְנִדְּאֵי כְּדֵאִיתָא לִיָּה לְרַבֵּי הַתָּם דְּטְמֵאָה נִדְּהָ ע"ז כְּתָבוּ דַע"כ מִיָּרֵי פְּגוֹן שְׁיֵשׁ פְּגָרִים וְעוֹד דַּאֵל"כ אֵינְהָ טְמֵאָה וְנִדְּאֵי עַכ"פ מוֹכַח מִתּוֹסְפוֹת דַּס"ל דְּהִיכָא דְּהָעֵד לְפִנְיָנוּ וְנִמְצָא עַל הַיָּרֵךְ וְלֹא עַל הָעֵד דְּטְהוּרָה אַע"ג דַּס"ל לְהַרְשָׁב"א הִיכָא דְּנִמְצָא עַל הָעֵד וְלֹא עַל הַיָּרֵךְ דְּאָפ"ה טְהוּרָה בְּפָחוֹת מְפָגָרִים וְעוֹד דְּאֶמְרִינַן דְּמֵן הַיָּרֵךְ נִתְקַנַּח הַכָּל וּלְפ"ז לְכַאוּרָה י"ל דַּה"ה אֶפְסָא לְסְבִירְתוֹ בְּיוֹתֵר מְפָגָרִים וְעוֹד דְּטְמֵאָה אֶפִי' בְּנִמְצָא רַק עַל הַיָּרֵךְ דַּז"א דְּשִׁאנֵי הַדָּם שְׁעַל הַכְּשֵׁר שְׁאִינוּ נִבְלָע בּוֹ וְאֶפְשֵׁר לְהַתְקַנַּח מִשָּׂא"כ בְּעֵד שִׂא"א לְהַתְקַנַּח הַכָּל אֲלָא נִבְלָע מִמֶּנּוּ בְּעֵד וְעוֹד נִרְאָה דְּאֶף שְׁכַתְּבֵי הַב"ח דִּישׁ לְהַחֲמִיר כְּדַעַת הִי"א דְּאֶף עֲגוּל טְמֵאָה בְּכ"ש כ"ז דְּוִנְקָא כְּשֶׁהָעֵד לְפִנְיָנוּ וְרִאִינוּ שְׁיֵשׁ דָּם עַל הָעֵד אֲבָל הִיכָא דְּנִאָּבֵד הָעֵד יֵשׁ לְהַקֵּל בְּפָחוֹת מְפָגָרִים וְעוֹד דְּהָא הַרְשָׁב"א מְקִיל לְגַמְרֵי וְכֵן דַּעַת הַרְאָב"ד וְהַרְמַב"ן כַּמ"ש בַּתְּה"א בְּשִׁמְם וּמֵן הַרְמַב"ם אֵין רְאִיָּה דְּהוּא גוֹרַס בְּגַמ' וְנִמְצָא עָלָיו דָּם י"ל דְּוִנְקָא בְּנִמְצָא עַל הָעֵד לֹא תִלְיָנוּ הֵא בְּלֹא"ה תִּלְיָנוּ וְגַם בְּלֹא"ה הוּא מְחַמֵּר בְּכַתְּם בְּנִמְצָא עַל בְּשָׂרָה דַּא"צ שְׁיַעוֹר לְפִי שְׁאִין מִאֻכָּלֶת מְצוּי' שֶׁם וְכַמְש"ל מִשָּׂא"כ לְדִידֵן דְּקִי"ל דְּאָפִי' עַל בְּשָׂרָה צָרִיף שְׁיַעוֹר וְא"כ אֵין לָנוּ מִי שְׁמַחֲמִיר בְּזֶה אֲלָא הָרֵא"ש לְפִי מַה שְׁהִבִּין הַטּוֹר לְדַעַתוֹ דַּס"ל דְּאָפִי' בְּפָחוֹת מְפָגָרִים וְעוֹד אֵין תּוֹלִין וְאִיהוּ הֵא גָרַס כְּגִי' רַש"י וְנִמְצָא עָלֶיהָ דָּם וְכו' מ"מ י"ל דְּמִיָּרֵי בְּנִמְצָא גַם עַל הָעֵד אֲבָל בְּנִמְצָא רַק עַל בְּשָׂרָה פְּגוֹן שְׁנֹאבֵד הָעֵד י"ל אֶף לְהָרֵא"ש תּוֹלִין בְּמִאֻכָּלֶת וְעוֹד בְּלֹא"ה אֵין רְאִיָּה מְהָרֵא"ש דְּאִיהוּ נְמִי ס"ל דְּעַל בְּשָׂרָה א"צ שְׁיַעוֹר

כַּנְרָאָה מְדַבְרֵיּוֹ בַּפ' הַרְוָאָה פְתָם וּכְמ"ש הַב"י לְעֵיל בְּסִי' זֶה גַּבֵּי טִיפִין טִיפִין וְכו' וְא"כ
ע"כ ס"ל דְּעַל בְּשָׂרָה לֹא שְׂכִיחַ מְאֻכְלֹת מִש"ה ס"ל דְּלֹא תְלִינן בְּכַה"ג מִשֵּׁא"כ לְדִידֵן
וְע"כ פ' בְּנֵאבְד הָעֵד יֵשׁ לְהַקְל בְּפָחוֹת מִפְּשִׁיעוֹר שְׁעַל יִרְכָה: בַּט"ז ס"ק כ"ד כ' דְּהַרְמַב"ם
הוּא מִחְמִיר בְּיִרְכָה טַעְמוֹ דַּס"ל מִמ"נ יֵשׁ לְהַחְמִיר אִם נִמְצָא דָם עַל הַיִּרְף אִיהוּ לְטַעְמִיה
אַזְיָל דְּכָל שְׁנִמְצָא עַל בְּשָׂרָה לֹא תְלִינן בְּמְאֻכְלֹת אִפִּי פָחוֹת וְאִם לֹא נִמְצָא פָּאן דָּם עַל
הַיִּרְף הָרִי הוֹכְחָה לְפָנֵינוּ דְּהָדָם שְׁעַל הָעֵד הוּא מְגוּפָה עַכ"ד לְפִי דְּבָרֵינוּ צ"ל הָא דְּטַחְתּוּ
בִּירְכָה מִיִּירֵי דְּוָקָא בְּמָקוֹם שְׁהָדָם מְקוֹר יָכוֹל לְפוֹל שָׁם דַּא"כ אֵין פָּאן מִמ"נ וּבְאַמַּת
הַתּוֹס' כ' דְּמִיִּירֵי שְׁאֵין דָּם הַמְקוֹר יָכוֹל לְפוֹל שָׁם וְאֵע"ג שְׁנֵרָאָה מְדַבְרֵי הַרְשִׁב"א בַּת"ה א'
דַּס"ל גַּמִּי דְּמִיִּירֵי בְּמָקוֹם שְׁהָדָם מִן הַמְקוֹר יָכוֹל לְפוֹל שָׁם שְׂכ' וְנ"ל דַּאֵע"ג דְּנִמְצָא גַם
בְּיִרְכָה אֵין אוֹמְרִים דָּם זֶה בְּיִרְכָה הִיָּה וּמִמְנוּ נִדְבַק בְּעַד וְלֹא תִטְמָא מִשׁוּם גְּדָה אֲלֵא מִשׁוּם
פְתָם פְּדִין דָּם הַנִּמְצָא בְּיִרְכָה לְבַד עַכ"ל אֲלֵמָא מְדַכ' מִשׁוּם פְתָם פְּדִין דָּם הַנִּמְצָא בְּיִרְכָה
מוֹכַח דַּס"ל דְּמִיִּירֵי בְּמָקוֹם שְׁהָדָם מִן הַמְקוֹר יָכוֹל לְפוֹל שָׁם דַּא"כ אִף מִשׁוּם פְתָם אֵינָה
טְמָאָה י"ל דַּס"ל דְּמִיִּירֵי הַש"ס בְּכָל גְּוֹנָא שְׁטַחְתּוּ הֵן בְּמָקוֹם שְׁדָם מִן הַמְקוֹר יָכוֹל לְפוֹל
שָׁם וְהֵן בְּמָקוֹם שְׁאֵין דָּם מִן הַמְקוֹר יָכוֹל לְפוֹל שָׁם וְהַרְשִׁב"א פְתַב לְרוֹוּחָא דְּמִלְתָּא דַּאֲפִי
אִי גִימָא דְּמִיִּירֵי בְּמָקוֹם שְׁדָם מִן הַמְקוֹר יָכוֹל לְפוֹל שָׁם אֲפִ"ה אֵינָה טְמָאָה אֲלֵא מִשׁוּם
פְתָם קמ"ל דְּהִיכָא דְּבִדְקָה א"ע וְטַחְתּוּ בְּיִרְכָה טְמָאָה מִשׁוּם גְּדָה אֲבָל לֹא מִן דַּס"ל
לְהַרְמַב"ם דְּהַש"ס מִיִּירֵי דְּוָקָא בְּמָקוֹם שְׁדָם מִן הַמְקוֹר יָכוֹל לְפוֹל שָׁם מִנִּין לֹא וְא"ל
דְּהַרְמַב"ם הוֹכִיחַ דַּע"כ מִיִּירֵי הַש"ס בְּמָקוֹם שְׁדָם מִן הַמְקוֹר יָכוֹל לְפוֹל שָׁם דַּא"כ לְמָה
טְמָאָה גַּד א"ו דְּמִיִּירֵי בְּמָקוֹם שְׁהָדָם מִן הַמְקוֹר יָכוֹל לְפוֹל שָׁם מִש"ה טְמָאָה גְּדָה מְטַעַם
שְׂכ' הַט"ז דַּמִּמ"נ טְמָאָה דַּז"א דַּמ"מ לְמָה תְּהִיָּה טְמָאָה גְּדָה דַּאֲפִי אִי גִימָא שְׁנַפְל מִן
הַמְקוֹר עַל הַיִּרְף מ"מ אֵינָה אֲלֵא מִשׁוּם פְתָם וְהֵן אֲמַת בְּחִדוּשֵׁי הַרְמַב"ן נִרְאָה מְדַבְרֵי
דַּס"ל ג"כ דְּמִיִּירֵי הַש"ס בְּמָקוֹם שְׁדָם מִן הַמְקוֹר יָכוֹל לְפוֹל שָׁם יַע"ש מ"מ אֵינֵן מְוַכְרַח
וְעִיקָר כַּמ"ש הַש"ף דְּעַל בְּשָׂרָה לֹא שְׂכִיחַ מְאֻכְלֹת מִש"ה לֹא תְלִינן בּוֹ וְכַמ"ל: תוֹ פְתַב
הַט"ז עַל מָה שְׁהַקְשָׁה הַב"י דַּמַּנ"ל לְהַטוֹר דַּס"ל לְהַרְא"ש דַּאֲפִי בְּפָחוֹת מִפְּגָרִים טְמָאָה
וְע"ז כ' דְּהַטוֹר הוֹכִיחַ מְדַכ' הַרְא"ש טְמָאָה מִשׁוּם גְּדָה וְהוּא דְּבָר שֵׁא"צ וּמֵאֵי נ"מ א"ו
לְכוּנְוָה זֹאת שְׁטַמָּאָה אִפִּי בַּכ"ש עַכ"ד וְלִיתָא דַּנ"מ טוֹבָא וְכַמ"ש לְעֵיל סְעִיף ל"ג וְעִינֵן
מ"ש לְעֵיל רַס"י קַפ"ג בְּיִישׁוּב הַטוֹר וְכַתְּבֵתִי מְדַהֲשֵׁמִיט הַרְא"ש לְהָא דַּאֲמִרִינן הָתָם א"מ
בְּדוּקָה הוּא שְׁהִיָּה לֹא לְהַבִּיא פְּדִי לְלִמּוֹד מִמְנוּ דִּין זֶה דְּבִבְדִיקָה לֹא תְלִינן בְּמְאֻכְלֹת א"ו
שְׁפָמָה עַל מ"ש בְּדִין טַחְתּוּ בְּיִרְכָה דְּטְמָאָה גְּדָה וְס"ל דְּגַם הָתָם טְמָאָה אִפִּי בְּפָחוֹת
מִפְּשִׁיעוֹר וְכ"ש אִם בְּדִיקָה עֲצָמָה בְּעַד הַבְּדוּקָה לָה דַּא"צ שְׁיַעוֹר אִף עֲדִינן יֵשׁ לְפַקְפַק ע"ז
דַּאֲפִי ה"ל לְהַבִּיא דַּנ"מ דַּאֲפִי מְאֻכְלֹת רְצוּפָה בּוֹ לֹא תְלִינן בָּה דַּאֲלוּ בְּטַחְתּוּ בְּיִרְכָה
וְנִמְצָא מְאֻכְלֹת רְצוּפָה מְסַתְּבָרָא דְּתְלִינן לַכ"ע וְאֲפִשֵׁר דְּהַרְא"ש ס"ל דְּהַלְכְּתָא פְּלִשְׁנָא
בְּתָרָא דַּא"מ דְּחֻקָה הוּא גַם הַרְמַב"ם הַשְּׁמִיט לְהֵאֵי דִּינָא דַּאֵם הִיָּתָה מְאֻכְלֹת רְצוּפָה בּוֹ
וְלֹא כ' מָה דִּינוּ: (סא) בְּעַד שְׁאֵינוּ בְּדוּקָה לָה.

כ' בְּשׁו"ת פַּמ"א סִי' ק"ע שְׁנִשְׂאָל בְּאִשָּׁה שְׁפָסְקָה בְּטְהָרָה וּבְדִיקָה עֲצָמָה פְּדִינָה וְהַתְחִילָה
לְסַפֵּר ז' נְקִיִּים וּבְכָל יוֹם בְּדִיקָה עֲצָמָה וּמְצָאָה טְהוּרָה וְאַח"כ לְבִשָׁה כְּתוּנָת בַּעֲלָה שְׁפָבָר
לְבַש בַּעֲלָה וּפְשִׁטָה וְלְבַש בְּגָדֵי לְבָן לְשַׁבַּת וְהַתְחִילָה אֲשֶׁר פְּשִׁטָה וְרָקָה לְתוֹךְ הַפְּלִים
הַמוֹכְנִים לִיתֵן לְכַבִּיסָה וְאַח"כ בְּדִיקָה כְּתוּנָת שֶׁל בַּעַל הַנָּ"ל וּמְצָאָה בּוֹ פְתָם וְהַשִּׁיב פִּינוֹן

שְׁלִקְחָה פְּתוּנָת בַּעֲלָה מִמָּקוֹם שְׂזוּרְקִין בְּגָדִים שְׁלֵבָשׁוּ כְּבָר וּמוֹכְנִים לְכַבִּיסָה הָיָה כְּמוֹ
שְׁלִקְחָה עַד הַמְּזוּדְמָן לָהּ בַּבַּיִת שֶׁהִזְכִּיר הַרְשָׁבִי"א אִפְי' קִנְחָה עֲצָמָה בְּעַד זֶה לִיפֹא מֵאֵן
דְּמִטְמָא אִפְּלוּ מִשׁוּם פְּתָם עַכ"ד אַע"ג דְּמַדְבְּרֵי הַרְשָׁבִי"א אֵין רְאָיָה דִּי"ל דְּהַרְשָׁבִי"א מִיַּרְי
בְּעַד הַמְּזוּדְמָן לָהּ בַּבַּיִת וְלֹא הָיָה בְּחֻזְקָת בְּדוּק מְעוֹלָם אֲבָל בְּכַתְּנֹת שְׁהֵיָה פ"א בְּחֻזְקָת
בְּדוּק א"ל דְּלֹא יֵצֵא מִחֻזְקָת' בְּמָה שֶׁהִשְׁלִיכָה בֵּין הַפְּלִים שְׁנוֹתַנִּין לְכַבִּיסָה מ"מ נ"ל דְּהָדִין
עִמּוֹ דְּכָף דְּרָף פְּשׁוּשְׁטִים הַכְּתוּנָת אֵין מְקַפִּידִין עָלָיו אִם יִתְלַכְלַף עוֹד וְדַרְכּוֹ לְהַנִּיחוֹ
בְּמָקוֹם הַתְּנוּרָפָה זְמַן מָה וַיְכַבֵּר פָּתַב הַרִיטְבִי"א הֵבִיאוּ ב"י דַּכ"ז מִיַּרְי בְּהַנִּיחוֹ בְּמָקוֹם בֵּינוֹנִי
שְׁאֵין מְשׁוּמָר לְגַמְרֵי וְגַם אֵינוֹ מְקוֹם תְּנוּרָף אֲלֵא מְקוֹם שְׁנוֹתַנִּין עֲדִיָהוּן לְפִי שְׁעָה וּלְפִיכָף
נְחַלְקוּ בַּדְּבָר אִם גְּדוֹן אוֹתוֹ לְהַחְמִיר אוֹ אִם דְּנִין בּוֹ פְּאִשְׁפָּה וְכו' עַכ"ל וּלְפ"ז פְּשׁוּשְׁטִין
הַכְּתוּנָת אֵין מְקַפִּידִין לְהַנִּיחוֹ בְּמָקוֹם בֵּינוֹנִי לְהִיּוֹת מְשׁוּמָר קֶצֶת א"כ בְּנֻדְאֵי דְלֹא מוֹקְמִינן
לִיה אַחְזָקְתוֹ חֻזְקָת בְּדוּק וְגַם פְּשִׁמְשְׁלִיכִין אוֹתוֹ בֵּין שְׁאָר פְּלִים הָעוֹמְדִים לְכַבִּיסָה י"ל
דְּכַתְּנֹת זֶה נִתְלַכְלַף מִשְׁאָר בְּגָדִים שְׁאֲצָלָה שְׁהִיוּ מְלוֹכְלָכִים וְכו"ג כ' הַב"י בְּהָא
דְּהַשְׁאִילָה לְעוֹבֵד פּוֹכְבִים הָרוּאָה דְּתוּלָה בְּהָ אָף ע"ג שְׁעַכְשָׁיו לֹא רְאָתָה תְּלִינן שְׁהִיוּ
בְּגָדֵיהֶם מְלוֹכְלָכִים מְרֵאִיָּתָה שְׁרֵאָתָה כְּבָר וּמָהֶם נִכְתָּם כְּתוּנָת זֶה וְא"כ פֶּן י"ל בְּגְדוֹן זֶה
וּמכ"ש לְפִי מָה שְׁאֲכַתְּנוּב לְקַמֵּן סְעִיף ל"ט דְּבְכַתְּמִים יֵשׁ לְהַקְל טְפִי מְלַעְגִין עַד שְׁאֵינוֹ
בְּדוּק ע"ש דַּבְּכָה"ג יֵשׁ לְהַקְל דְּהָא וְנֻדְאֵי גָרַע מַעַד בֵּינוֹנִי שְׁשָׁם רוֹצִים שְׁתַּעֲמוֹד בְּנִקְוִית
מִשָּׂא"כ בְּכַתְּנֹת שְׁפּוּשְׁטִין מְעַלְיָהוּן אֵין מְקַפִּידִין עוֹד עַל לְכַלּוֹכוֹ וְטַנּוּפוֹ פְּלָל וּמְסִיחִין
דַּעְתָּן מֵהֶן בְּנוֹדְאֵי יֵצֵאוּ מִחֻזְקָתוֹן כ"ג לַע"ד וְעוֹד נִרְאָה דָּאָף אִם לֹא נִזְרְקוּ בֵּין הַפְּלִים
הַמוֹכְנִים לְכַבִּיסָה אֲלֵא שְׁהֵיָה זְמַן מָה מְנוּחָ בְּאֶרֶץ וְכו"ג נְמִי דֵינוֹ פְּעַד הַמְּזוּדְמָן דָּא"ל
שְׁהוּא מִתְלַכְלַף מִן הָאֶרֶץ שְׁהֵיָה עָלֶיהָ דָּם מְעִיקְרָא וְאִם לְבָשָׂה אַח"כ וּמִצָּאָה בּוֹ פְּתָם
טְהוּרָה וְכו"כ מוּהַר"מ לוֹבְלִין בְּתַשׁוּבָה סִי' ק"ג אִם הָיָה לָהּ סִפְקָא אִם הָיָה הָעַד בְּדוּק לָהּ
קוֹדֵם שְׁקַנְחָה א"ע בּוֹ וְנִמְצָא עָלָיו דָּם פְּשׁוּט הוּא שְׁאֵין לְדַמּוֹת עַד שְׁקַנְחָה בּוֹ לְכַתְּמִים
הַנְּמִצָּא גַם הַסְּבָרָא נוֹתַנָת שְׁהֵיָה הָעַד בְּדוּק לָהּ מְקוֹדֵם שְׁנַעֲיָמַד אוֹתוֹ בְּסַתְּם עֲדִים שְׁדַרְכֵן
לְהִיּוֹת בְּנוֹקִין לְכָל אִשָּׁה הַבּוֹדְקָת עֲצָמָה עַכ"ד מוֹכַח מְדַבְּרֵיו דְּוִנְקָא ע"י בְּדִיקָה הַחְמִיר
בְּסִפְקָא אִם הָיָה בְּדוּק לָהּ אֲבָל בְּכַתְּמִים הַנְּמִצָּא וְסִפְקָא אִם הָיָה בְּדוּק לָהּ אוֹ לֹא תְּלִינן לְהַקְל
וּמכ"ש הֵיכָא דְּבְדֻקָּה א"ע בְּכָל יוֹם דְּתְּלִינן דְּמַעְלָמָא אַתְיָא וְכַמְש"ל סְעִיף מ' בְּשָׁם
הַרְמַב"ם דָּאֵין הָאִשָּׁה טְמֵאָה בְּכַתְּמִים אֲלֵא עַד שְׁעַת הַבְּדִיקָה וְהֵכָא הָרִי בְּדֻקָּה א"ע אַחַר
פְּשִׁיטַת הַחֲלוּקִים שְׁנִמְצָא בּוֹ הַפְּתָם כְּנֹלַע"ד וְעֵינֵין מִש"ל סְעִיף מ' עַל תְּשׁוּבַת הַמַּחְבֵּר פִּמ"א
מִזֶּה: כְּתִב בְּשׁו"ת מְעִיל צְדָקָה סִי' נ"ט אִשָּׁה אַחַת שְׁבְדָקָה עֲצָמָה תוֹף ג' יָמִים שָׁל נְקִיּוּתָהּ
בְּעַד שְׁאֵינוֹ בְּדוּק לָהּ וּמִצָּאָה עָלָיו פְּתָם פְּחוֹת מְפָגְרִים וְהוּא עָגוּל אִם יֵשׁ לְתַלּוֹת בְּמַאֲכֻלַת
דְּשְׁכִיחֵי אוֹ נְאָמַר דַּע"כ לֹא הִקְיִלוּ הַתְּרוּמָה וּמְרָדְכֵי בְּכַתְּמִים פְּחוֹת מְפָגְרִים וְעוֹד תוֹף ג"י
אֲלֵא בְּמִצָּאָה בְּסֻדִּין אוֹ בְּכַתְּנוֹתָא שֵׁא"א לְהַזְהִיר כַּמ"ש הַתְּהַ"ד סִי' רַמ"ט אֲבָל בְּעַד אִיהִי
דְּאַפְסָדָה אַנְפְּשָׁה וְהַשִּׁיב וְז"ל מְסָבְרָא אֲנִי אוֹמֵר שְׁתוּלָה בְּכִינָה וְלֹא אֲמָרִינוּ דְּבַעֲיָנוּ שְׁבַעַה
נְקִיִּים בְּרוּרִים אֲלֵא בְּכַתְּמִים גְּדוּל אֲבָל פֶּל מֵאֵי דְּתְּלִינן בְּמַאֲכֻלַת כֵּינן דַּע"כ פ' לֹא מְטַמָּא
פְּתָם קִטְוִן כְּזֶה הַנְּמִצָּא בְּסֻדִּינָה וְחַלְוִקָה ה"ג בְּבְדִיקַת הָעַד וְהָאֶרֶץ עוֹד שָׁם לְהוֹכִיחַ סְבָרָא
זוֹ וְכָל רְאִיּוּתֵיו יֵשׁ לְדַחוֹת ע"ש וי"ל דְּשִׁאֲנֵי פְתָם דָּאֵינוֹ אֲלֵא מְדַרְבְּנָן כֵּינן דְּלֹא אֲרַגְשָׁה
מִשָּׂא"כ בְּבְדִיקַת עַד דָּא"ל דְּאֲרַגְשָׁה וְסְבָרָה הַרְגָּשַׁת עַד הוּא וְכַמ"ש בַּמ"ה שְׁהַבֵּאתִי לְעִיל
בְּסִי' קַפ"ג וְאֵע"ג דְּקִי"ל דָּאָף ע"י בְּדִיקַת עַד בְּעֵינֵין כְּגָרִים וְעוֹד הֵיכָא דְּלֹא הָיָה בְּדוּק לָהּ

וכמבואר בסעיף זה י"ל דנקא היכא דאיכא נמי חזקת טהרה של אשה משא"כ תוך ג' ימים למאי דס"ל להגי פוסקים דכ"ז שלא נדע שפסקה מעונה ג' ימים היא בחזקת מעין פתוח וטמאה וטפי איכא למתלי שהוא מגופה אם פן ה"נ אין תולין במאכלות ובע"כ צ"ל דהטעם הוא דמוקמינן להאשה בחזקת טהרה דהא בעד שאינו בדוק אם בדיקה א"ע דכ"ע ס"ל דבעינן כגריס ועוד הא פחות מפגריס ועוד טהורה ומשמע מפל הפוסקים דבזה אין לחלק בין משוף לעגול דאפי' משוף טהורה וק' אמאי הא ספיקא דאורייתא הוא דלמא ארגשה וסברה הרגשת עד הוא א"ו הטעם דמוקמינן לאשה בחזקת טהורה מיהו ביהא י"ל דלאו משום חזקת טהרה של אשה מטעמים אלא כמ"ש בב"י פאן פיון דלא ארגשה רגלים לדבר דמעלמא אתיא ואע"ג דא"ל דהרגישה וסברה דהרגשת עד הוא מפל מקום לא שכיחא הוא אלא היכא דליכא למיתלי במידי אמרי' ודאי הרגישה וטעמה וסברה דהרגשת עד הוא משום דחזקת דם שפא בהרגשה אבל היכא דאיכא למיתלי דמעלמא אתיא ניחא טפי למיתלי דמעלמא אתיא מלומר שטעמה וכמ"ל בסיומן קפ"ג או מטעם ס"ס תלינן דמעלמא אתיא וכמ"ש שם ואם פן ה"נ בעד שאינו בדוק אם בדיקה א"ע בו דלכ"ע בעי כגריס ועוד נמי טעמא הואיל ולא הרגישה ואיכא למיתלי במאכלות תלינן ולא מטעם חזקת טהרה דאשה נאף ע"ג דהב"י כתב דדוקא בעגול תלינן אבל לא במשוף היינו דנקא בבדיקה בעד הדיוק והניחתו תחת הכר ונסת או שנתעסקה סמוך למקום שהעד שם במיני דמים ביהא הוא דלא תלינן אלא בעגול שאינו דרכו להיות משוף פיון דלאו על ידי קנוח אתיא משא"כ בעד שאינו בדוק יש לתלות אפי' במשוף במאכלות דדלמא ע"י קנוח דם מאכלות אתיא ולפ"ז י"ל בנדון שכתב המעיל צדיקה תלינן נמי מטעם דלא ארגשה מ"מ אין לנו ראיה להקל דוודאי אין ללמוד פתם שע"י בדיקת עד מכתם הנמצא שלא על ידי בדיקה דאע"ג שהקילו הס"ת והמרדכי בכתם הנמצא שלא ע"י בדיקת עד בפחות מכשיעור אפי' תוך ג' ימים מ"מ ע"י בדיקת עד י"ל דטמאה פיון דליכא חזקת טהרה דאשה פיון שהוא תוך ג' ימים והא דאמרינן בעד שאינו בדוק דבעי כגריס ועוד מייירי בדאיכא חזקת טהרה דאשה: ולכאורה יש להביא ראיה לדברי המעיל צדיקה דתלינן במאכלות אפילו ע"י בדיקת עד ואפי' היכא דליכא חזקת טהרה מהא דמק' הש"ס אמתני' דנמצא על שלה כו' וניחוש ודלמא דם מאכלות הוא ולפי הנראה מדברי הרשב"א בתה"א דקו' המק' היא לטהר לגמרי וכן הבין הב"י בדעתו וכמ"ל סיומן קפ"ג וא"כ קשה איך אפשר לטהר לגמרי דהא סד"א הוא דלמא ארגשה וסברה הרגשת עד הוא או הרגשת שמש הוא וא"ל דמוקמינן ליה אחזקת טהרה דאשה דהא במסכת שבועות מוקים לה להך מתניתא בסמוך לוסתה והתוספות פתבו במסכת קדושין דף ע"ט דביומא דמשלם לנערה שיקתא ליכא חזקת נערה פיון דבאותו יום עבידא להשתנות וא"כ ה"נ פיון שהוא סמוך לנסת אין פאן חזקת טהרה לאשה וא"ל דכ"ז אי נסתות דאורייתא אבל אי נסתות דרבנן לא אמרינן דעביד להשתנות ואיכא חזקת טהרה דז"א דהא ר"ז הוא משני אהאי קו' אותו מקום דחוק הוא וכו' ור"ז ס"ל לקמן די"ו דנסתות דאורייתא וא"כ מסתמא מוקי מתני' נמי דס"ל נסתות דאורייתא ולדידיה ליכא פאן חזקה א"ו דה"ט דתלינן במאכלות פיון דלא ארגשה תלינן במה דמצינו למתלי וא"ל אפתי ק' איך אפשר לומר דה"ט הכא דתלינן פיון דלא ארגשה הא בפ' הרוואה פתם מוקמינן להאי מתניתין דארגשה ואימר הרגשת שמש הוא ואם פן פיון דארגשה אמאי נקל לתלות במאכלות

י"ל דלאו דוקא מוקמינן התם בארגושה אלא ה"ה דמתני' מיירי בלא ארגושה אלא דאנו
אמרינן שארגושה וטעמה וכמ"ש במ"ה שהבאתי לעיל וכמ"ש בשו"ת שב"י ובס' כו"פ
רס"י קפ"ג פתב די"ל דכך הפי' בגמרא התם וא"כ המק' הכא נמי ס"ל דמתני' סתמא
קתני ומיירי בין דארגושה ובין דלא ארגושה ומש"ה מק' דאם לא הרגושה אמאי לא
נתלה במאכלות ויש לדחות זה גם אין דברי רשב"א מוכרחים לפרש פן דס"ל דקו' המק'
ויליחוש קאי לטהרה לגמרי ועיין מש"ל ולפי מש"ל בסעיף ל"ג דאשה שלקחה קצוות
מפתונת שהיא לובשת בו ובדקה א"ע בלי ראות תחלה אם אותו מקום של הפתונת הנה
נקי מדם מאכלות דמיקרי עד שאינו בדוק דאע"ג שהנה בדוק לה קודם שלבשה מ"מ
כיון דשכיחי מאכלות בפתונת שלובשת מיקרי לענין זה אינו בדוק וגרע מאלו הנה בדוק
ואח"כ הנה מונח בגלוי דלא שכיחי מאכלות משא"כ בפתונת שלובשת כ"ז לאחר ג"י
אבל תוה"ג ימים של ז' נקיים יש להחמיר מיהו אם הוא עגול י"ל דתלינן לעולם לפי
מ"ש הטור דעגול ודאי מן מאכלות הוא וחסוקת קנוח הוא משוה וכיון דדין זה דתוה"ג
ימים אינו אלא חוקרות האחרונים דמדינא כיון שפסקה בטרה היא בחוקת טהורה
עומדת יש לסמוך להקל ע"ז בעגול אבל במשוה אע"ג דבעד שאינו בדוק אין חילוק בין
עגול למשוה כמש"ל מ"מ תוה"ג ימים יש להחמיר: עוד ראיתי מלתא דתמי' בשו"ת הנז'
סי' כ' וז"ל והיותר נראה לומר דמש"ה פשיט ליה לר"מ דאמר אי אתה מודה שצריף
פגרים ועוד דלכאורה לפי מאי דמפ' התוס' שהנה בדוק לה זה ימים אפ"ש לומר דגם
פגרים לא צריף א"ו דפשיט ליה בזה השיעור דצריף עכ"פ משום דכ"ש בפחות מפגרים
ונדאי לא גזרו רבנן דעל פיוצא בזו לא היתה גזירתם אע"ג דונדאי מגופה אתיא כל
שאינו ע"י בדיקה אלא מציאת פתם וכמו שלא גזרו על הפתמים בבגד צבוע וכיוצא בו
להכי פשיטא ליה דבעינן פגרים ועוד וגם ר' מודה לו בזו ומשמעות לשון הטור נמי
משמע הכי דכ' לא גזרו חכמים על פתם פחות מפגרים עכ"ל ולא ידעתי מה קאמר דהא
ה"נ ע"י בדיקה הוא פדאמר בדקה בעד שאינו בדוק וכו' וא"כ אפתי ק' מאי אמר ר"ח
אי אתה מודה דלמה פשיט ליה כ"כ דהא כיון דהנה העד בדוק לה לפני ימים ואח"כ הנה
מונח במקום מונע וכמ"ש התו' א"כ ונדאי מגופה אתי' וכיון דהוא ע"י בדיקה טמאה
ותו מ"ש דהכי משמע לשון דלא גזרו דאפי' אי ונדאי מגופה אתיא וכיון שהוא בפחות
מפגרים ועוד טהורה ולדעתו צ"ל הא דאיתא בגמ' ובפוסקים טעמא דבעינן פגרים ועוד
משום דתלי' במאכלות הכי פירושו כיון דכל הסדינים מלאים מדם מאכלות ולא תמצא
בת לא"א שתהי' יושבת תחת בעלה מש"ה לא גזרו כלל על פחות מפגרים ועוד אפי' אי
ונדאי מגופה אתיא משום לא פלוג כיון דשלא בהרגושה חזיא טהורה מן התורה אלא
מדרבנן טמאה הם אמרו והם אמרו ועפ"ז הנה ניחא מה שהפוסקים סתמו דברייהם דכתם
בפחות מפגרים טהורה ולא חלקו בין פתם שחור לכתם אדום דהא במאכלות לית לן
למיתלי אלא פתם אדום וכמו שכ' באמת בס' בעה"נ שהבאתי לעיל א"ו דס"ל להפוסקים
כיון דחכמים לא גזרו על פתם בפחות מפגרים ועוד אפילו היכא דליכא למיתלי במאכלות
אפי' אי ונדאי מגופה אתי' שוב אין לחלק בין פתם לכתם אלא בכל המראות פתמים לא
גזרו עד שיהא בו פשיעור ובאמת פן נראה מס' מנ"י דס"ל כמ"ש המחבר הנ"ל דלא
גזרו על הפתם בפחות מפגרים ועוד אפי' אי ונדאי מגופה אתי' שכ' בריש סי' קפ"ג אמה
שכ' המחבר בש"ע אשה שיצא דם ממקורה בין באונס בין ברצון טמאה והוא שתרגיש

ביציאתו וכו' ונ"ל ואע"ג דמתבאר לקמן סי' ק"ץ דאע"ג דלא הרגישה רק בכתם בעלמא על גופה או על חלוקה היינו פשיעור גדול פגרים ועוד פמבואר לקמן והמחבר דבא לומר שיהא טמאה אפילו בטופת דם פחדל ע"כ כ' סתם והיא שפתיש וזה ג"כ פונת הטור שהוא פלשון המחבר עכ"ל ולכאורה אין לדבריו שחר דהא דפחות מפגרים ועוד טהורה היינו משום דלא ידעינן אם נפיק מגופה מש"ה תלינן במאכלת אבל אלו ידעינן דמגופה אתי אפי' בכחדל טמאה אפי' בלא הרגשה טמאה מדרבנן והמחבר שכ' אשה שיצא דם ממקורה בין באונס בין ברצון טמאה משמע דידיעין בנדאי שיצא ממקורה א"כ ק' למה התנה דווקא שפתיש א"ו צ"ל כמ"ש הש"ך בזה דהמחבר מדאורייתא קאמר דאינה טמאה אא"כ שפתיש וע"כ ס"ל כמ"ש המחבר הנ"ל דבפחות מפגרים ועוד אפי' ננדאי מגופה נפיק לא גזרו וה"נ משמע מס' אורח מישור רס"י זה דס"ל כמ"ש המחבר הנ"ל ובעל ס' מנ"י ולענ"ד אין דבריהם נכונים דדוקא היכא דאיכא למיתלי במאכלת הוא דטהורה אבל אם נדאי מגופה נפיק אע"ג דשלא בהרגשה אתי טמאה וכן הוא לשון הברייטא שפמנה מקור דין זה עד כמה היא תולה עד פגרים של פול ולא אמר עד כמה היא טהורה מוכח דדוקא היכא דהוא ספק אם יצא מגופה או לאו בהא הוא דתולה אבל היכא דנדאי נפיק מגופה טמאה וכ"כ בתה"ק ונ"ל פחות מכן תולה אותו דם בדם מאכלת עכ"ל וכ"כ בס' כו"פ סי' קפ"ג ומ"ש בתשובה הנ"ל מדכ' הטור והמחבר לשון לא גזרו על פתם בפחות מפגרים וכו' משמע דלא גזרו פלל אפי' בנדאי נפיק מגופה כה"ג דקדק הש"ך ברס"י זה ס"ק ג' גבי קטנה מדכ' לשון לא גזרו משמע דלא גזרו פלל וכבר פתבתי דמוכח מלשון רש"י דדוקא היכא דאפשר למיתלי שפמא עברה בשוק של טבחים ולא אדעתה הא לא"ה טמאה וא"כ אין להמציא דין חדש מדקדוק לשון זה נגד משמעות הברייטא הנז' והכי משמע מסוג' דכאן וכ"נ ממה דס"ל להרמב"ם וסיעתו דעל בשרו א"צ שיעור והטעם כ' הגה"מ משום דלא נשכיח מאכלת בגוף מבואר דהיכא דליכא למיתלי במאכלת טמאה ודחוק לומר דשאני גוף דלעולם בדוק הוא אצל מאכלת משא"כ בפתם הנמצא על בגד דכיון דע"פ הרוב איכא למיתלי במאכלת מש"ה אמרו דלא פלוג דארף היכא דליכא למיתלי במאכלת טהורה דזו דוחק: מיהו יש לעיין הא דקיי"ל דפחות מפגרים ועוד תלינן במאכלת מ"מ אין הפתמים שוים בזה דלפעמים הדם נצטרך וקנוה במקום א' ואם היינו ממחקו הדק הי' מתפשט יותר מפגרים אלא לפי שהוא נצטרך והוא גוש ועב מעט הוא פחות מפגרים אם נשער כמו שהוא עתה שהוא פחות מפגרים או אם צריכין אנו להחמיר ולשער אלו הנה פמות דם הנה מתפשט בבגד פצבע בעלמא והנה יותר מפגרים וטמאה ונ"ל דאין אנו צריכין לשער רק פמות שפא לפנינו וה"ה איפכא היכא שפא לפנינו פתם וראינו שגוף הפתם אינו אלא פחות מפגרים רק סביבו הוא התפשטות ולכליכית של גוף הפתם ונצטבע מגוף הפתם אפ"ה טמאה וכד' הוא מדת חכמים בלא פלוג הם אמרו והם אמרו דאלת"ה א"כ אם יבא לפני החכם פחות מפגרים ויטהרנה והיא תשמש עם בעלה ואח"כ תתפשט הפתם מחמת הזיעה וכדומה ואתה צריך לאוסרה ואין זה דרכי נועם וכה"ג פתבתי בס' קפ"ח בשם תשו' ח"צ ובס' זה לעיל מיהו י"ל דהכל לפי ראות עיני המורה אם הדם צבור ונקנה במקום א' הרבה דדיינינו ליה פאלו נתפשט והנה בו פגרים ועוד טמאה ועיין בתוס' במס' שבת דף כ"ז ע"א שהבאתי לעיל סעיף ה': כ' בשו"ת פמ"א ח"ב סי' קכ"ו דכל דיני פתמים הנצמרים

בסי' זה היינו בבגדי אשה אבל בבגדי האיש לית בהו חששא וכן נראה פיון שנמצא בשלו ולא בשלה מסתמא מעלמא אתיא דרגלים לדבר הוא וכמ"ש התוס' בשם ר"ח גבי נמצא על שלו דמקשה הש"ס ונחוש דלמא דם מאכולת היא דכיון דנמצא על שלו ולא על שלה רגלים לדבר הוא אע"ג דאלו נמצא על שלה לא תלינו והיו חייבים בחטאת מ"מ בנמצא על שלו פיון דלא נמצא על שלה איפא למיתלי וכ"ש בכתמים דרבנו דתלינו דמעלמא אתיא בכה"ג אע"ג דלא עבר בשוק של טבחים אמרינו דעבר ולא אדעתיה או י"ל דלמא נתמעכו הרבה מאכולת זה אצל זה עד שנעשה פתם גדול אף ע"ג דבנמצא על שלה לא תלינו בהכי היינו טעמא דא"כ בטלה גזרת חכמים שתטמא בפתם וכמ"ש הלבוש בסי' זה הביאו בס' לחח"מ פ' הרואה פתם וכמ"ש לעיל בשמו משא"כ בשלו לא מצינו שגזרו ותלינו במה דאפשר למיתלי דכתמים דרבנו והולכין בהם להקל וכ"כ בתה"א דף קע"ז ונ"ל כ"ש למעלה מן התגור לעולם טהורה וכו' ואמרינן שמה נתעסקה בכתמים ולא אדעתיה או שמה מאכולת נרצפה זו אצל זו עד שנעשו יותר מכגריס וכן הוא בס' בעה"נ בשעת הפתמים דאפי' יותר מכגריס י"ל דממאכולת הוא אע"פ שאין תולין פן בכתם אחר אבל למעלה מן התגור תולין ע"ש וה"ה בנ"ד וכבר פתבתי פן בסי' קפ"ז לענין רואה מ"ת ע"ש: (סב) אינה טמאה אלא אם יש בו כגריס ועוד.

הא פחות מכגריס ועוד טהורה ואין חילוק בין משוף לעגול לעולם בפחות מכגריס ועוד טהורה פן הוא בס' בעה"נ להראב"ד בהד"א וכן נראה מן הרשב"א בתה"א אף מן הרשב"א אין ראיה דאיהו פסק אפי' ביותר מכגריס ועוד טהורה דתלינו דמעלמא אתי ואם פן אין לחלק בין משוף לעגול אבל הראב"ד דפסק ביותר מכגריס ועוד דטמאה וא"כ צ"ל הא דטהורה בפחות מכגריס ועוד משום דתלינו במאכולת ואפ"ה כ' דאין חילוק בין משוף לעגול דלעולם טהורה והר"ן בהשגות תמה עליו מפדי פרבי אמרה לשמעתייה וכיון שהוא משוף למה לי כגריס ועוד הא נפיק ליה מדם מאכולת במשיכתו ואפי' בכ"ש מפני שהוא דם קנוח והכי תניא בתוספתא העד שהוא נתון תחת הכר וכו' וכיון דרבי לא שני ליה בין בדוק ובין שאינו בדוק דין הוא שיהיה משוף כ"ש טמא עכ"ד ומיהו הרמב"ן בהלכותיו ג"כ כתב פדברי הראב"ד דבפחות מכגריס אין חילוק בין עגול ובין משוף לעולם טהורה אפי' להמחמירים ביותר מכגריס דטמאה מ"מ בפחות מכגריס אין חילוק ע"ש בשער הכתמים דין מ"ו וכן הוא דעת המחבר שכ' דאינה טמאה אלא אם יש בו כגריס ועוד ולא חילוק בין עגול למשוף דלעולם טהורה אם אין בו כגריס ועוד וצ"ל לדעתם דאע"ג דקיי"ל בדיקה בעד הבדוק לה והניחתו תחת הכר או תחת הפסת אם משוף טמאה מ"מ בעד שאינו בדוק י"ל שקנחו בו דם מאכולת מש"ה הוא משוף משא"כ בהניחתו תחת הכר והפסת דליפא למיתלי בקנוח והכי משמע בגמ' דא"ל ר"ח לר' אף אתה עשית פתם ופירש"י נוהג אתה בו דין פתם דשיעור כגריס ועוד וכו' משמע דלגמרי הוא שנה לפתם וכי הכי דבכתם אין חילוק בין עגול למשוף ה"ה הכא מיהו לשיטת התוס' והרמב"ן דס"ל דאע"ג שיהיה העד בדוק אם הניחתו אכ"כ במקום המונע פיון שלא בדיקה עכשיו מיקרי שאינו בדוק ובהא פליגי ר' ור"ח קשה דאמאי יהיה בפחות מכגריס ועוד טהורה בין עגול ובין משוף מי גרע מקום המונע מהניחתו תחת הכר והפסת דמשוף טמאה וצ"ל לדעתם הא דאמר ר"ח לר' אי אתה מודה שצריך כגריס ועוד ורבי הודה לו היינו בעגול דוקא וכמ"ש הר"ן ה"ה או י"ל לדעתם הא דאמר ר"ח לר' אי

אתה מודה שצריך פגרים ועוד נרבי הודה לו היינו לענגן זה בעי לר' פגרים ועוד דאלו
היה בפחות מפגרים ועוד לא היה מטמא משום נדה אלא משום פתם ומיירי בין עגול
ובין משוף דאף ע"ג דסבירא ליה בהניחתו תחת הכר והפסת משוף טמא מ"מ אינו אלא
ספק ועוד יש לומר דסבירא ליה כרבנן דהתם דפליגי אר"א ב"צ וסבירא ליה דבין עגול
ובין משוף טהור אפילו בהניחתו תחת הכר והפסת וכמו שפי' הרמב"ם בפירושו המשניות
בפרק הרואה פתם דתכמים פליגי וסבירי דאף משוף טהור והכי משמע בגמרא ס"פ הנ"ל
ועדיין צריך עיון ועיין מ"ש לקמן עוד ישוב על פי מה שכתב הרא"ה בבד"ה: (סג)
נדוקא בעד בינוני.

כן הוא פריטב"א שיהביא בב"י ובתה"א ונהכי מוכח בגמרא דבעד שהיא בחזקת מלונקלף
לכ"ע טהורה דהא רבי דמטמא בעד שאינו בדוק משום נדה מכל מקום מודה בפחות
מפגרים ועוד דטהורה ולמאי דסבירי להו להפוסקים וכמ"ש המחבר טהורה לגמרי כמו
בכתם דטהורה לגמרי בפחות מפגרים ועוד והא דמטמא משום נדה ביתר מפגרים ועוד
משום דכי נפק לה מדם מאכלת ודאי מגופה אתיא פדמסקינן התם דזה הוא טעמא דרבי
והיינו כמו שפירש הרשב"א ז"ל בתה"א ונ"ל בפחות מפגרים ועוד א"א לטמא בעד
שאינו בדוק הואיל דמאכלת עשויה להתמעף אבל יתר מפגרים ועוד דנפק לה מדין
מאכלת אין אומרים שמה נתעסקה בו בכתמים או עברה בשוק של טבחים לפי שאינו
מצוי שיתעסקו בכתמים או שיעברו בשוק של טבחים אם העדים בדוקים הלכך בנדאי
מגופה תלינן עכ"ל א"כ עד שחזקתו מלונקלף ודאי דלא עדיף מעד בינוני ופחות מפגרים
פי הכי דהתם טהורה לכ"ע משום דשכיחי אע"ג דבדקה א"ע בו ה"ה עד שחזקתו
מלונקלף ביתר מפגרים ועוד וכ"מ מהרמב"ן שם בסוגיא ומ"ש הרשב"א שאינו מצוי
שיתעסקו בכתמים או שיעברו בשוק של טבחים אם העדים בדוקים צ"ל דאגב שיתפא
כ"כ ע"פ דעתן של תוספות והרמב"ן דס"ל דהא דפליגי ר' ור"ח בעד שאינו בדוק מיירי
שהיה בדוק מקדם אלא שעכשיו לא בדקה את העדים ולפ"ז פתב שאינו מצוי שיתעסקו
בו בכתמים וכו' אם העדים בדוקים אבל לדעתו שפי' לקמן דאלו היה העד בדוק אע"פ
שעכשיו לא בדקה אותו מיקרי עד בדוק לכ"ע ועד שאינו בדוק דפליגי ביה ר' ור"ח
מיירי שלא בדקה אותו מעולם אלא שנטלתו ממקום המוצנע שדרך של נשים להצניע
ולהכין להם עדים ולא מוליכות אותן בשוק ולא מתעסקים בהן בכתמים עכ"ל א"כ ה"ט
דר' פיון שאין דרךן בכך משוינן ליה פנדאי מגופה ואין לחוש שמה קודם שהצניעו היה
מלונקלף לפי שאין דרך של נשים ליקח לעדים מן המזדמן לה בבית אלא ממה שהוא
בחזקת נקי ור"ח ס"ל דאפ"ה אינה טמאה אלא משום פתם פיון דאיכא למימר דמעיקרא
היה בו ולפ"ז נ"ל דמ"ש הרמב"ן והר"ן בחדושיהם דהראב"ד ז"ל סובר דבעד אפילו
אינו בדוק כלל טמאה דלא דמי לחלוק דכיון שבדקה בו ממש רגלים לדבר דרוב דמים
מצויין בו עכ"ל לא כתבו פן אלא לפי מה שפירשו הם דעד שאינו בדוק דפליגי ביה ר'
ור"ח מיירי שלא בדקה אותו סמוך לבדיקה שבדקה א"ע ומ"מ היה העד בדוק לה לפני
ימים וע"ז כתבו דהראב"ד ס"ל דאפ"ה לא היה בדוק כלל אפ"ה טמאה דאל"כ איך פתב
הראב"ד דל"ד עד לחלוק כו' הא בחלוק נמי לא בדקה אותו עכשיו קודם מציאת הפתם
אלא פיון שבדקה אותו קודם לבישתה ואחר ימים מצאה בו פתם ואם פן אין חילוק בין
עד לחלוק א"ו צ"ל דס"ל להראב"ד דבעד אפילו לא בדקה אותו מעולם אפ"ה טמאה

משא"כ בחלוק דאלו לא בְּדָקָה אֹתוֹ מֵעוֹלָם לֹא הָיָה טְמֵאָה וּכְמ"ש לְקַמֵּן מִש"ה פְּתַב הֶרְאָב"ד דַּיֵּשׁ חִילּוּק בֵּין עַד לְחִלּוּק דְּכִיּוֹן דְּבְדָקָה עֲצָמָה בּוֹ רַגְלִים לְדָבָר הוּא מִש"ה חֲמִירָא עַד מַחְלּוּק אֲבָל בְּעַד שְׁהוּא בְּחֻזְקַת מְלֻכְלָהּ פְּגוֹן שְׁלִקְחָה עַד מְאַשְׁפָּה אוֹ אִפִּי' עַד הַמְזַדְמָן לָהּ בְּבֵית שְׁהוּא ג"כ בְּחֻזְקַת מְלֻכְלָהּ כְּמ"ש הַפּוֹסְקִים וְדַאי דִּס"ל לְהֶרְאָב"ד דְּאִפִּי' ע"י בְּדִיקָה טְהוּרָה דְּלֹא עֲדִיף מִן עַד בִּינוּנֵי וּבְפִחוֹת מְפַגְרִיס דְּטְהוּרָה לְכ"ע וּכְמ"ש הֶרְאָב"ד עֲצָמוֹ בְּס' בַּעַה"נ וְע"כ טְעָמָא מְשוּם דְּשְׁכִיחֵי מְאַכְלֵת מִש"ה טְהוּרָה אִפִּי' ע"י בְּדִיקָה א"כ ה"ה וְהוּא הִטְעַם בְּבְדָקָה א"ע בְּעַד שְׁחֻזְקָתוֹ מְלֻכְלָהּ אוֹ עַד הַמְזַדְמָן לָהּ בְּבֵית שְׁחֻזְקָתוֹ מְלֻכְלָהּ וּכְמ"ש הֶרְשֵׁב"א אַף לְהֶרְאָב"ד טְהוּרָה אִפִּי' ע"י בְּדִיקָה וְעִיָּן עוֹד לְקַמֵּן מ"ש בְּזָה וְעוֹד נ"ל דְּאִי שְׁהָרְנ"ה הֵבִין דַּעַת הֶרְאָב"ד ז"ל דְּפָסֵק כְּר' דְּטְמֵאָה טְנֻמְאָת נְדָה מ"מ לְבָבֵי לֹא כּוֹ יְדָמָה דְּהָא פְּתַב הֶרְאָב"ד שֶׁם הֵבִיאוּ הַטּוֹר וְהַש"ע ס"י זֶה שְׂאִין הַפְּתָמִים קוֹבְעִים וְסֹת וְלֹא עוֹקְרִים וְסֹת חוּץ מִכְתָּמֵי עַד הַבְּדוּק לָהּ שְׁהֵן מְטַמְּאִין בְּכ"ש וְהָרֵי הֵן פְּרָאִיוֹת לְכָל דְּבָר וְאִי ס"ד דְּסִבִּירָא לִיָּהּ לְהֶרְאָב"ד כְּר' אִמְאֵי לֹא יָהָא פְּתָמֵי עַד שְׂאִינוֹ בְּדוּק פְּרָאִיָּה לְכָל דְּבָר דְּהָא פִּיּוֹן דְּטְמֵאָה נְדָה לְר' אֶלְמָא בְּנֻדַּי מְגוּפָה מְשׁוּי לָהּ וְכִיּוֹן דְּנֻדַּי מְגוּפָה אֲתִיָּא לָהּ לָמָּה לֹא יָהָא בְּהֵן מְשׁוּם וְסֹת א"ו דְּלֹא פָּסֵק לְהִלְכָה כְּר' אֶלֹא כְּר"ח דְּמְשׁוּם פְּתָם הוּא דְּטְמֵאָה וְכֵן הוּא דַּעַת הַטּוֹר וְהַש"ע דְּאִינוֹ מְטַמְּא אֶלֹא מְשׁוּם פְּתָם וְכְר"ח: (סד) וְטַחְתּוֹ בִּירְכָה.

הַש"ף בְּס"ק מ"ה תָּמָה עַל דִּין זֶה דְּאִי אֲפֻשֵׁר לְטְהַרָה לְגַמְרֵי דְּלֹאוֹ ס"ס הוּא דְּהַפְּל מְשֵׁם אֶחָד הוּא דְּמָה לִי אִם הוּטַח מִירְכָה עַל הָעֵד אוֹ אִם מְעַלְמָא אֲתִיָּא עַל הָעֵד וְרַש"י וְתוֹסְפוֹת לֹא פְּתַבוּ כֵּן אֶלֹא דְּאָז כ"ע מוֹדִים דְּאִינָה טְמֵאָה נְדָה אֲבָל לְטְהַרָה לְגַמְרֵי אִי אֲפֻשֵׁר דְּהָא סְפָקָא דְּאֹרִינְיָתָא וְטְמֵאָה דְּדָמֵי לְבְּדָקָה בְּעַד שְׂאִינוֹ בְּדוּק וְהַנִּיחְתּוֹ בְּקוֹנְפָּסָא בְּסַעִיף ל"ו דְּטְמֵאָה בְּכַגְרִיס וְעוֹד וְתוֹ פְּתַב דְּרַש"י לֹא פְּתַב כֵּן אֶלֹא לְפִירוּשׁוֹ דְּמִיָּירֵי שְׁנַמְצָא בִּירְכָה וְאִם כֵּן סְפָק מְעַלְמָא הוּא דְּצָרִיכִין אָנוּ לְדִין מְאִין בָּא עַל יְרְכָה דְּשָׂמָא מְעַלְמָא אֲתִיָּא עַל יְרְכָה דְּהָא מִיָּירֵי בְּמָקוֹם שְׂאִין דִּם הַמְּקוֹר יְכוּל לְפוֹל שֶׁם וְכַדְכְּתַבוּ הַתּוֹסְפוֹת וְאִת"ל דְּמִן הָעֵד אֲתִי עַל יְרְכָה דְּלָמָּא עַל הָעֵד נָמֵי מְעַלְמָא אֲתִי מִשָּׂא"כ בְּנַמְצָא עַל יְרְכָה ע"כ תּוֹכֵן דְּבָרָיו וְכַבֵּר עֲמַד בְּזָה בְּס' כו"פ דְּהָא לִיתָא דְּהָא פִּי' הַתּוֹס' וְהֶרְשֵׁב"א וְהָרְנ"ן וְהֶרְמֵב"ן דְּרַש"י מִיָּירֵי אַף בְּנַמְצָא עַל יְרְכָה וְה"ה דְּנַמְצָא גַם עַל עַד וְלֹא כ' רַש"י דְּנַמְצָא עַל יְרְכָה אֶלֹא דְּלֹא תִימָא דְּמִיָּירֵי דְּנֻקָא בְּנַמְצָא עַל הָעֵד וְלֹא עַל יְרְכָה דְּאָז אִין חִידוּשׁ דְּטְמֵאָה נְדָה פִּיּוֹן דְּלֹא נַמְצָא עַל יְרְכָה בְּנֻדַּי מְגוּפָה אֲתִיָּא דְּהָא הָעֵד הָיָה בְּדוּק לָהּ מִש"ה כ' דְּמִיָּירֵי בְּנַמְצָא עַל יְרְכָה אֲבָל מִיָּירֵי שְׁנַמְצָא ג"כ עַל הָעֵד וְא"כ לְדְבָרֵי הַש"ף פִּיּוֹן שְׂצָרִיכִין אָנוּ לְדִין גַם עַל הַדָּם שְׁעַל הָעֵד אִיָּהּ פְּתַבוּ דְּהוּי ס"ס הָא לְדְבָרָיו אִין פְּאֵן ס"ס גַם מ"ש הַש"ף דְּהֶרְשֵׁב"א לְשִׁיטְתָּיָה אֲזִיגֵל דְּפָסֵק כְּר"י אִין לוֹ מוּבָן דְּלֹר"י בְּלֹא"ה טְהוּרָה אִפִּי' לֹא הוּטַח עַל יְרְכָה אֶלֹא הַנִּיחְתּוֹ בְּקוֹנְפָּסָא נְמִי טְהוּרָה וְגַם בְּזָה עֲמַד בְּס' הַנ"ל מִיָּהוּ כ' דְּבִזָּה הַדִּין עִם הַש"ף דְּבְנַמְצָא גַם עַל הָעֵד דְּלֹאוֹ ס"ס מְעַלְמָא הוּא דְּהַפְּל מְשֵׁם א' הוּא וְכ' דְּלֹאוֹ דְּנֻקָא ס"ס הוּא אֶלֹא תָרֵי סְפָקֵי לְקוֹלָא אִיכָא וְכ"כ בְּס' מְנִי דְּכִיּוֹן דְּאִיכָא שְׁנֵי צְדָדִים לְהַקְל טְהוּרָה דְּכִיּוֹן דָּאִם לֹא טַחְתָּה בִּירְכָה לֹא הִיָּתָה טְמֵאָה אֶלֹא מְסַפֵּק כְּר"ח וְעַכְשָׁיו דְּאִיכָא נְמִי עוֹד צַד לְהַקְל דְּמִירְכָה בָּא עַל הָעֵד טְהוּרָה וְלִפ"ז נִרְאָה דְּאִפִּי' טַחְתּוֹ בִּירְכָה בְּמָקוֹם שְׁדָם מִן הַמְּקוֹר יְכוּל לְפוֹל שֶׁם נְמִי טְהוּרָה דְּהָא מְדְאֹרִינְיָתָא אִיכָא תָרֵי צְדָדִים לְהַקְל דְּהָא מִן הַתּוֹרָה טְהוּרָה אִפִּי' בָּא מִן הַמְּקוֹר עַל יְרְכָה דְּהָא אֲתִיָּא שְׁלֹא

בהרְגֵשָׁה אֵלָּא מְדַרְבְּנָן הִיא דְטַמְאָה וְכִינּוּ דְאִיפָּא לְמִימַר מְעִיקְרָא עַל הָעֵד הֵיטְהָ מְעַלְמָא
טְהוּרָה פִּינּוּ דְאִינְהָ אֵלָּא חֲשִׁישָׁא דְרַבְּנָן וְלֹא דְמִי לְמֵאִי דַס"ל לר"ח בְּבִדְקָה בְּעַד שְׁאִין
בְּדוּק דְטַמְאָה מְסַפֵּק דְהֵתָם סְפָקָא דְאִוְרֵינִי הוּא דְאִיפָּא לְמִימַר אַרְגָּשָׁה וְסִבְרָה דְהַרְגָּשְׁתָּ
עַד הוּא וְכִינּוּ דְלִיפָּא אֵלָּא צַד א' לְהַקְל דְלִמָּא מְעַלְמָא אֲתִי עַל הָעֵד מַש"ה טַמְאָה מְסַפֵּק
מַשָּׂא"כ בְּטַחְתּוּ בִּירְכָה אִפִּי בְּמָקוֹם שְׁדָם מִן הַמְקוֹר יָכוֹל לְפוֹל שָׁם דְמִדְאִוְרֵינִיטָא טְהוּרָה
פִּינּוּ דְאִיפָּא תְרִי סְפָקִי לְהַקְל אֵלָּא מְדַרְבְּנָן טַמְאָה דְלִמָּא מִן הַמְקוֹר נָפַל עַל יְרִכָה וְכִינּוּ
דְלֹא בְהַרְגָּשָׁה חֲזִינָא י"ל דְתַלְיָנָן מְעַלְמָא אֲתִינָא עַל הָעֵד וּמִשָּׁם הוּטַח עַל יְרִכָה מִיְהוּ י"ל
דְכָל זֶה אִיפָּא לְמִימַר לְמָאן דְפָסַק בְּעַד שְׁאִינּוּ בְּדוּק כר"ח וְכִינּוּ דַס"ל אִפִּי בְלֹא טַחְתּוּ
בִּירְכָה דְאִינְהָ טַמְאָה אֵלָּא מְסַפֵּק א"כ הַשְׁתָּא בְּהַצְטַרְף נְמִי עוֹד סְפָק דְלִמָּא מִירְכָה אֲתִינָא
טְהוּרָה אֲבָל לְמָאן דְפָסַק כר' דְטַמְאָה נִדְהָ וְהָכִי פָסַק הַרְמְב"ם ז"ל א"כ פִּינּוּ דַס"ל דְבִנְדָאִי
מִגּוּפָה אֲתִינָא לָהּ מִשׁוּם דְלֹא שְׁכִיחַ שְׁיִהְיֶה עַל הָעֵד מְעַלְמָא וְגַם קִי"ל בְּבִדְקָה בְּעַד הַבְּדוּק
לָהּ וְטַחְתּוּ בִּירְכָה דְטַמְאָה נִדְהָ אִם נִמְצָא יִתְרַם מִפְּגָרִיס לַכ"ע וְצ"ל דְלֹא שְׁכִיחַ שְׁיִהְיֶה
מְעַלְמָא עַל יְבִכָה א"כ בְּהַצְטַרְף הֵנִי תְרִי מְקִילִי דְלֹא שְׁכִיחַ דִּי לְנוּ לְהַשְׁוֹת סְפָקָא אֲבָל
מַה"ת לְטַהֲרָה לְגַמְרִי וְאֶפְשָׁר שְׁלִזְהָ נִתְפַּוּן הַש"ף אַע"פ שְׁאִין זֶה לְשׁוֹנוּ וְכ"כ בַּס' כו"פ
מִיְהוּ כְּבָר הוֹכַחְתִּי דַהַש"ע שְׁפָסַק בְּעַד שְׁאִינּוּ בְּדוּק דְטַמְאָה פְּגָרִיס וְעוֹד הֵינְנוּ כר"ח
דְמְסַפֵּקָא טַמְאָה וְכַמֶּש"ל עוֹד י"ל דְאַף לְמָאן דְפָסַק פְּרַבִּי דְטַמְאָה נִדְהָ מ"מ בְּעַד שְׁאִינּוּ
בְּדוּק וְטַחְתּוּ בִּירְכָה ס"ל דְטְהוּרָה לְגַמְרִי דְהָא פְתַב הַרְשֵׁב"א בַּמ"ה שְׁהַבְּאֲתִי לְעִיל בְּכַמְהָ
דוֹכְתִי דְפְלוּגְתָא דר"ח וְרַבִּי מִיְיָרִי בְלֹא הַרְגִישָׁה וְאֶפ"ה מְטַמָּא ר' מִשׁוּם נִדְהָ דַס"ל פִּינּוּ
דְחֻזְקַת דָּם שְׂבָא בְּהַרְגָּשָׁה אֲמַרִּינוּ דְאַרְגָּשָׁה אֵלָּא דְסִבְרָה הַרְגָּשְׁתָּ עַד הוּא וְכָבֵר פְתַבְתִּי
לְעִיל בְּכַמְהָ דוֹכְתִי דְמִיקְרִי ס"ס אַע"פ שְׁאִין הַסְפָּקוֹת שְׁוִין אֵלָּא פִּינּוּ דְשְׁנֵי סְפָקוֹת שְׁקוּלִין
הֵן מְצַטְרְפִין הַסְפָּק הַשְּׁלִישִׁי אַע"פ שְׁאִינּוּ מְצוּי לְחַד מִן הַסְפָּקוֹת פִּינּוּ דְבִלֹּא"ה אִיפָּא שְׁנֵי
סְפָקוֹת שְׁקוּלִין א"כ בְּהַצְטַרְף הַסְפָּק ג' לְחַד מִן הַסְפָּקוֹת ה"ל רַבָּא וְהוֹכַחְתִּי כִּן מִן הַתּוֹס' וְהַרִיב"ש
דְלֹא כְּש"ף וַא"כ בַּנ"ד אִם בְּדָקָה בְּעַד שְׁאִינּוּ בְּדוּק וְטַחְתּוּ בִּירְכָה פִּינּוּ דְהוּא
סְפָק הַשְּׁקוּל אִם מְעַלְמָא אֲתִי אוּ מִגּוּפָה וְכַמֶּש"ל דְהֵינְנוּ בְּהַצְטַרְף ב' סְפָקוֹת יַחַד שְׂמָא
מְעַלְמָא הוּא עַל הָעֵד וְשְׂמָא מִן הַיָּרֵךְ הוּטַח עַל הָעֵד הוּא סְפָק הַשְּׁקוּל אִם מְעַלְמָא אֲתִי אוּ
מִגּוּפָה א"כ מְצַטְרְפִין נְמִי לְהַדְּ סְפָקָא דְשְׂמָא שְׂלֹא בְּהַרְגָּשָׁה וַא"כ אִיפָּא רַבָּא לְהִיטְרָא
דַּאע"ג דְהָדָּ סְפָקָא שְׂמָא שְׂלֹא בְּהַרְגָּשָׁה חֲזִי אִינוּ אֵלָּא מְעוּטָא מ"מ מְצַטְרְפִין לִיהָ לְהַדְּ
פְלִגָּא דְמְעַלְמָא אֲתִי וְה"ל רַבָּא דְהִיטְרָא וְכִינּוּ דִינְצָאנוּ מְחֲשִׁישָׁא דְאִסּוּר דְאִוְרֵינִיטָא אֵלָּא
מְדַרְבְּנָן אֲסוּרָה הָא קִי"ל דְסְפָקָא דְרַבְּנָן לְהַקְל וְהָכָא סְפָקָא הוּא דְהָא אִיפָּא לְמִימַר
דְמְעַלְמָא אֲתִי וְכַמֶּש"ש הַש"ף בְּסִימָן פ"ג גְּבִי צִיר דְגִים טַמְאִים וְכִיּוֹצֵא בְּזֶה פְתַבְנוּ פְמָה
פְעָמִים: וַעפ"ז נִיחָא לִי מֵאִי דְקָשִׁי לִי הָא דְאָמַר ר"ח "ח טַמְאָה מִשׁוּם פְתָם וּפִירַש"י
כְּלוּמַר טַמְאָת סְפָק וְתוּלִין דְלָמָּה לֹא אָמַר טַמְאָה מְסַפֵּק וְכ"ת דְהִיא הִיא דְטַמְאָת פְתָמִים
נְמִי תוּלִין מַש"ה קָרִי לִיהָ לְטַמְאָת סְפָק פְתָם ז"א דְהָא פָּסַק הַרְמְב"ם בַּפ"ג מֵהִלְכוֹת
מו"מ דְטַמְאָת פְתָמִים פִּינּוּ דְאִינְהָ אֵלָּא מְדַרְבְּנָן אִין תוּלִין אֵלָּא תְרוּמָה וְקַדְשִׁים וְכִן חוּלִין
שְׁנַעֲשׂוּ עִטָּה"ק אֲבָל הַנְּעֻשִׁים עַל טְהוּרָת תְרוּמָה וְחוּלִין הַטְּבוּלִין לְחֻלָּה אִין מְתַטְמָאִין
בְּכָל אֵלּוּ הַטַּמְאָאוֹת שְׁהֵן מְדַבְּרִיהֵן ע"ש וְכ"ז בְּטַמְאָה שְׁעִיקְרָה מַד"ס מַשָּׂא"כ בְּסְפָק
טַמְאָה דְאִוְרֵינִיטָא וְדִאי תוּלִין אַף בְּחוּלִין שְׁנַעֲשׂוּ ע"ט תְרוּמָה וְכִן בְּחוּלִין הַטְּבוּלִין לְחֻלָּה
וְכַדְמוּכַח בְּכַמְהָ דוֹכְתִי א"כ ה"ל לר"ח לְמִימַר טַמְאָה מְסַפֵּק לְכִן נ"ל דְהָא צְרִיכִין אָנוּ עוֹד

להבין מ"ט דר"ח דס"ל דאינה טמאה אלא מספק ואי דשמא מעלמא היתה על העד דהא פיון דמיירי הכא בעד בינוני דלא שכיח שיהיה מלוקלף וכמ"ש הרשב"א ו"ל אליבא דר' ודוחק לומר דר"ח פליג אזה וס"ל דשכיח הוא ועוד דאי דס"ל לר"ח דשכיח הוא הנה לו לטהר לגמרי כמו בפחות מפגרים ועוד דטהורה לכ"ע פיון דשכיח הוא ואמאי מטמא מספק ביותר מפגרים וע"כ דס"ל דלא שכיח א"כ למה משוי ליה ספיקא דטפי מיסתבר למיתלי במקור דשכיח ביה דמים ועוד ק' מה השיב ר"ח לר' אי אתה מודה שצריך פגרים וכו' ועיין במהרש"א ובתה"א שפירשו דהכי מק' ר"ח לר' כמו דאתה מודה דבפחות מפגרים ועוד תלינו במאכלת ולאו מגופה אתיא אמאי לא ניתלי נמי ביותר מפגרים דמעלמא אתיא וק' דלדידה מי ניחא דהא איהו נמי ס"ל דבפחות מפגרים טהורה וכמ"ש כל הפוסקים ואלו ביותר מפגרים ס"ל לר"ח דטמאה מספק וע"כ צ"ל דמאכלת שכיח טובא א"כ איך הוא מדמה יתר מפגרים לפחות מפגרים ועוד דשאני התם דשכיחי מש"ה תלינו משא"כ היכא דלא שכיחי כמו דמשני ר' באמת ובע"כ צ"ל דוודאי מודה ר"ח דתלינו בדשכיחי טפי אלא פיון דהכא מיירי בדלא ארגישה וס"ל לר' דמש"ה טמאה נדה דאמרי דארגישה אלא שהיא סברה דהרגשת עד הוא וס"ל לר"ח דטענות פנה לא שכיחי דרוב נשים מרגישות ויודעות להבחין בין הרגשת מקור להרגשת עד וכ"כ בשו"ת אמ"ו שב"י וכמ"ש"ל סי' קפ"ג ובסימן זה בסמוך וכיון דזה לא שכיח שתטעה האשה בהרגשה מש"ה ס"ל לר"ח דאיכא למיתלי נמי דמעלמא הנה בעד אע"ג דלא שכיח שיתלכלף העד מ"מ הא אפי' תתלה בגופה נמי לא שכיחי שתטעה בזה וכיון דהאי לא שכיח והאי לא שכיח ואיכא נמי מעוטא דחזיא בלא הרגשה מש"ה טהורה מן התורה דמצטרפין למעוטא דאינו מרגישין לה ספקא דמעלמא אתיא מיהו מדרבנן אכתי טמאה דטפי מיסתבר לומר דמגופה אתיא אלא שטעה בהרגשת עד או דחזי' בלא הרגשה כלל מש"ה טמאה מדרבנן ולהכי קאמר ר"ח דטמאה משום פתם וא"כ הק' ר"ח לר' אי אתה מודה שצריך פגרים ועוד הא אלו הנה בפחות מפגרים ועוד אתה מודה דטהורה וק' אמאי הא ספקא דאורייתא שפא מן המקור הוא ובע"כ צ"ל פיון דלא שכיחי כ"כ שתטעה האשה מש"ה תלינו בשכיחי טפי דמעלמא אתי ממאכלת א"כ ה"נ נימא דלא תהא טמאה אלא משום פתם דאע"ג דלא שכיח שיתלכלף העד המוצנע לבדיקתה מ"מ הא נמי לא שכיח ובצירוף דאיכא דחזיא בלא הרגשה לא תהא טמאה אלא מדרבנן וא"ל א"כ אמאי ס"ל לר"ח בבדקה בעד הדיוק וטחתו בירכה דטמאה נדה וכמ"ש התוס' שם דהא האי נמי מיירי בדלא הרגשה ונימא פיון דלא שכיחא שתטעה האשה נימא בהצטרף דאיכא מעוטא דלא חזיא בהרגשה אינה טמאה ודאי אלא משום פתם דשפא מן הירף הוטח י"ל דשאני התם דלא שכיח כלל שיהיה על הירף דם מעלמא דהא בשוק של טבחים לא עברה מש"ה לא תלינו ביה כלל משא"כ בעד שאינו בדיוק אע"ג דלא שכיחא מ"מ הוא מיעוט המצוי ובהצטרף דלפעמים חזיא בלא הרגשה אינה טמאה מה"ת אלא משום פתם ולפ"ז י"ל הא דמדמי הש"ס פלוגתא דר"מ ור"י להא דעד שאינו בדיוק דלכאורה אין דמיון זה לזה דהא דמטהר ר"י התם הוא משום דס"ל דאין דרוך דם המקור לבא עם מ"ר ואי דניחויש דלמא הדר מ"ר למקור זה אינו אלא מעוטא וכמ"ש הר"ן שם בחדושו ועכ"פ לא שכיח משא"כ בעד שאינו בדיוק י"ל כר' ס"ל וכה"ג י"ל דר"מ כר"ח ס"ל ושאני התם הואיל דדחיק לה עלמא אמרינו דהדר מ"ר למקור משא"כ הכא מאי רגלים לדבר איכא ולפי

מ"ש לעיל ניקח דהא ונדאי דמאי דאמר ר"מ דתנינן דהדר מ"ר למקור הוא לא שכיחי דרוב נשים אע"ג שעומדין ומשתינין אפ"ה לא הדר מ"ר למקור אלא דס"ל לר"מ דהאי גם זה לא שכיח שמפה יש בחלחולת וכינן דהאי לא שכיח והאי לא שכיח טפי מיסתבר למיתלי שפא הדם מן המקור פניו דרוב דמים מן המקור אתיא א"כ ה"נ בעד שאינו בדוק דאע"ג דהא לא שכיח שתטעה האשה בהרגשה ולתלות בהרגשת העד מ"מ פניו דהא נמי לא שכיח שיהיה העד שהזמינה לה שיתלכלכו טפי תלינו במקור מש"ה כר' ס"ל דטמאה נדה ור"י ס"ל התם פניו דלא שכיח דהדר מ"ר למקור אע"ג דהא נמי לא שכיחא שמפה יש בחלחולת מ"מ מוקמינו האשה בחזקת טהרה א"כ ה"נ בעד שאינו בדוק פניו דהא לא שכיחא שתטעה האשה בהרנשה.

והא נמי לא שכיחא שיהיה העד מלנכלף מוקמינו האשה בחזקת טהרה אלא דאפתי י"ל דאף דמטהר ר"י בעומדת ועשתה צרכיה דכינן דאיכא למיתלי דהדרי מ"ר למקור וא"ל מפה יש בחלחולת וכינן דהא לא שכיחא והא לא שכיחא מוקמינו לאשה בחזקת טהרה אבל הכא טפי מיסתבר לומר דמגופה אתיא דהא כל עיקר שאנו באין לתלות ולומר דבעד מעלמא אתיא אע"ג דלא שכיחא שיתלכלף אינה אלא משום שאין דרפה של אשה לטעות בהרגשה פנ"ל הא איכא למימר דחזיא בלא הרגשה דהא לפעמים היא רואה בלא הרגשה אף שאינה אלא מיעוט מ"מ בהצטרף נמי להו ספקא שטענה הו מעוטא דלא הרגישה טפי מיסתבר למיתלי בגופה חזיא דלמא בהרגשה חזיא אלא סברה הרגשת עד הוא ועוד דלמא באמת שלא בהרגשה חזיא ואף ע"ג דמדאורייתא טהורה דהא אי שלא בהרגשה הוא טהורה מה"ת מ"מ מדרבנן טמאה וחוששים משום פתם: ולפ"ז אפשר לתרץ פסק המחבר דפסק לקמן בסי' קצ"א כר"י וכאן פסק דטמאה אפ"ה אי נימא דלא פסק פאן דטמאה היינו מספק כר"ח אבל לא נדאי טמאה מ"מ הא פסק בסי' קצ"א דטהורה לגמרי וא"ל דעד שאינו בדוק חמירא מהאשה שעשתה צרכיה דא"כ מאי מק' הש"ס מהא דאמר ר"י ב"ח כפטימא ר"מ לא טימא אלא משום פתם ואלו ר"מ טמאה משום נדה ומאי קו' דהא הכא חמירא וכן הק' התוס' ורשב"א ולדברינו ניקח דלזה אין טעם לומר גבי האשה שעושה צרכיה לטמא משום פתם והכא משום נדה דמ"ש אבל לטהרה התם גבי האשה שעושה צרכיה ולטמאה גבי עד שאינו בדוק משום פתם שפיר יש חילוק בשלמא גבי האשה שעשתה צרכיה פניו דהאי לא שכיח דהדרי מ"ר למקור אע"ג דהאי נמי לא שכיחי דמפה יש בחלחולת מ"מ מוקמינו לה בחזקת טהרה דכינן דאיכא למימר הכי וא"ל הכי מש"ה מוקמינו לה אחזקת טהרה משא"כ בעד שאינו בדוק פניו דהאי לא שכיח שיתלכלף העד אע"ג דהא נמי לא שכיח שתרגיש ותטעה לומר דהרגשת עד הוא א"ו דמעלמא אתיא מ"מ הא איכא נמי דפעמים חזיא בלא הרגשה אם כן טפי מיסתבר למיתלי בגופה דאיכא למימר חזיא שטעה ועוד דבאמת בלא הרגשה חזיא וע"כ טמאה מיהו מדרבנן מש"ה מודה ר"י דטמאה משום פתם אבל לר"מ אי ס"ל התם דטמאה משום פתם מ"מ הכא אמאי טמאה נדה דאע"ג דאיכא פאן עוד ספק דמגופה אתיא ושלא בהרגשה חזיא מ"מ אינה טמאה אלא מדרבנן: (סה) אחר הבדיקה במקום שיש לתלות.

לכאורה זו משנה שאינה צריכה שהרי כבר כ' בסעיף ל"ד בהגה"ה דאפ"ה בעד הבדוק לה ויותר מכאן יש מקום לתלות בו דתולין א"כ לאיזה צורך חזר וכ' פאן גבי עד

שאינו בדוק דכ"ש הוא מעד הבדוק ונ"ל דמש"ה חזר וכ' פאן משום סיפא דמסיים אכל
אם הניחתו במקום שאין דם שכיח טמאה אם הוא יותר מכגריס ע"כ דס"ד דאינה טמאה
בעד שאינו בדוק אלא היכא דבדקה עצמה בו ואח"כ הניחתו בקנפסא והכי אמרינן בש"ס
בדקה בעד שאינו בדוק והניחתו בקנפסא דלכאורה משמע דדונקא היכא
דהניחתו בקנפסא הוא דרבי מטמא משום נדה ור"ח משום פתם הא הניחתו במקום מגולה
טהורה דאע"ג דקיי"ל גבי בדקה בעד הבדוק לה דטמאה אפי' הניחתו אח"כ במקום
מגולה וכמ"ש סעיף ל"ג מ"מ י"ל דשאני עד שאינו בדוק פיון דאיפא תרי צדדים להקל
נדא דאינו בדוק וי"ל דמקמי הכי הנה על העד וגם שהיה מונח אח"כ במקום מגולה י"ל
דאח"כ פא על העד מש"ה טהורה פי הכי דאמרינן הכא גבי עד שאינו בדוק וטחתו
בירכה דטהורה אפי' ביותר מגריס דאע"ג דבעד הבדוק וטחתו בירכה טמאה משום נדה
מ"מ מהני טחתו בירכה בעד שאינו בדוק לטהרה לגמרי הכי נמי הייתי אומר דה"ה אם
הניחתו במקום מגולה מהני בעד שאינו בדוק לטהרה לזה פתב הרמ"א דלא היא דאם
הניחתו במקום שאין דם שכיח טמאה אפילו במקום מגולה דע"כ מייגרי בהכי שהניחתו
מגולה דאי בקנפסא פשיטא הא כבר פתב המחבר א"ו דשמעינן אפילו במקום מגולה
וצ"ל לפ"ז הא דנקט הש"ס גבי עד שאינו בדוק והניחתו בקנפסא לרבותא דר"ח דאפילו
הכי אינו מטמא משום נדה והוא הדין אם הניחתו במקום מגולה טמאה ואינה טהורה.

אלא בטחתו בירכה: (סו) כל שפדקתו בין היא בין חביתה. פן פתב הרשב"א ו"ל והוכיח
פן בתה"א הבאתיו לעיל בסעיף כ"ה מהא דג' נשים שלבשו חלוק אחד וכמש"ל לשונו
ולאפוקי מדעת התוספות והרמב"ן דס"ל דאפי' הנה בדוק לה פ"א פל שהניחתו אח"כ
ולא בדקה אותו קודם שפדקה א"ע בו מיקרי אינו בדוק וכ"כ בפרישה ונ"ל ונראה דהני
רבנותא ס"ל פיש מי שמחמיר בעד שאינו בדוק ונמצא בו כגריס ועוד דאל"כ ק' פיון
שפדקתו ומצאתו נקי פ"א אף שהניחתו למה נקל בה יותר מאם נמצא פתם בפסדין
דמטמאין אם הוא כגריס ועוד אלא ונדאי המקיל בכגריס ועוד הוא סובר שפי' עד שאינו
בדוק היינו שלא בדקה כלל וכהספמת הרשב"א שפתב אדעת רבותיו הנ"ל שלא יראה
לו עכ"ל וכה"ג פתב בס' כו"פ מיהו מדברי הרמב"ן לא נראה פן שהרי הוא כ"כ דעת
התוספות שכל שהניחתו אחר שפדקה אותו פ"א מיקרי עד שאינו בדוק ואפ"ה פתב
בהלכותיו ונ"ל בדקה עצמה בעד שאינו בדוק לה והניחתו בקנפסא יראה לי שהיא
טהורה לגמרי והראשונים הורו בזה להחמיר והוא שיהיה הפתם כגריס ועוד בין עגול
בין משוף וכדבריהם ראוי לנהוג עכ"ל הרי שמצד הדין פתב דטהורה אלא מצד החומרא
פתב לנהוג כדברי הראשונים ו"ל וע"כ צ"ל לדעתם דס"ל כמ"ש הר"א בס' בד"ה אהא
דהק' הרשב"א ו"ל מן ג' נשים שלבשו חלוק אחד וכן מפושטתו ומתפסה בו וכו' דהתם
במלבוש שלה פל שהוא בדוק מתחלה והיא לובשתו תדיר הרי היא בחזקת בדוק ואינה
דומה למניח מוכין נקיים במקום אחד ועמד זמן שלא נתברר הענינים אם הם בנקיות או
לאו וזה ברור עכ"ל ומ"ש התם במלבוש שלה וכו' והיא לובשתו תדיר וכו' צ"ל דלאו
דוקא מלבוש שלה אלא ה"ה סדין וכיוצא בו מה שהוא משתמש בו תדיר פיון שהיה
בדוק לה פ"א מקרי בחזקת בדוק והם לא אמרו אלא בהניחתו במקום אחד ולא הנה
דעתה עליה להשתמש ועמד זמן מה שלא נתברר לה ענינים זו מיקרי אינו בדוק ובזה
יתיישב מה שהקשיתי לעיל דלמה יהיה עדיף בבדקתו פ"א ואחר כך הניחתו במקום

אָחַד דְּמִקְרֵי עַד אֵינוּ בְּדוּק לְדַעְתָּם וּבְפִחוֹת מְפָגְרִים וְעוֹד טְהוֹרָה לִכ"ע וּמִשְׁמַע דְּאִין חִילּוּק בֵּין עֲגוּל וּבֵין מְשׁוּף לְעוֹלָם טְהוֹרָה וְאֵלּוּ בְּהִנְיַחְתּוֹ תַּחַת הַכַּר וְכִסֵּת דְּוַדַּאי שְׂכִיחַ טְפִי מְאֻכְלֶת מְאֵלּוּ הִנְיַחְתּוֹ בְּגֵלוּי וְאַפ"ה מְטַמְּאִין בְּמִשְׁוֹף י"ל דְּשִׂאֲנֵי דְבָר שְׂדַעְתּוֹ לְהַשְׁתַּמֵּשׁ בּוֹ תְּדִיר הָרִי הוּא בְּחֻזְקָתוֹ כ"ז שְׂאִין לָנוּ הוֹכְחָה שְׂיַצָּא מִחֻזְקָתוֹ כְּגוֹן עֲגוּל דְּרַגְלִים לְדְבָר דְּלֹא מְקַנּוֹת אֲתִי מִשֵּׂא"כ בְּהֵיא דְּמַנִּיחַ מוֹכִין נְקִיִּים שְׂלֵא הָיָה דַעְתָּה עֲלֵיָהּ לְהַשְׁתַּמֵּשׁ בָּהֶן וּכְמ"ש הָרֵא"ה ו"ל וְדוּחַק: (סז) אֵא"כ הָיָה בְּדוּק לָהּ קוּדָם שְׂלִבְשָׁתוּ.

מ"ש בט"ז ס"ק כ"ט כָּל דְּבָרֵי אֵינּוּ אֵלָּא דְּבָרֵי תִימָה וּבְמַח"כ אֵין לָהֶם הַמְּשֻׁף וְקִישׁוֹר כָּלֵל וּדְבָרִים סְתוּרִים מִינְיָה וּבִיָּה וְאִין רְצוּנֵי לְהַאַרְיָה וּלְדַקְדַּק בְּדְבָרֵי רַק מַה שְׂנוּגַע לְדִינָא וְגַם הַמְנ"י הַסְּפִים עִמּוֹ וְלֹא יַצָּא י"ח וּמ"ש בְּכַוְנַת הַב"ח בְּמַח"כ כַּד נִיִּים וְשְׂכִיב כְּתִב לָהּ מְלֵתָא וְחִלְלִיָה לְחֻשׁוֹד לְהַגְּאוֹן הַב"ח שְׂיִכְוֹן לְדְבָרִים מְנוֹטְעִים פְּאֵלָה וְכַוְנוֹת הַב"ח פְּשׁוּטִים וּבְרוּרִים דַּס"ל לְהַטוּר לְדַעַת הָרֵא"ש לְחֻלְק בֵּין בְּדִיקָה שַׁע"י עַד שְׂאִינוּ בְּדוּק וּבֵין פְּתָם הַנְּמַצָּא דֵאע"ג דַּס"ל לְהָרֵא"ש בְּעַד שְׂאִינוּ בְּדוּק דְּטַמְּאָה מ"מ בְּכַתְּם הַנְּמַצָּא בְּחִלּוּק שְׂאִינוּ בְּדוּק טְהוֹרָה וּכ"כ הָרֵא"ב דְּלְהַדְיָא בַּס' בַּעַה"נ וְכַמוֹ שְׂהַבְּאֲתִי לְעִיל וְנ"ל אַע"ג דְּבְהֵיא הַלְכָה כַּר"י בְּהָא הַלְכָה כַּר' מְשׁוּם דְּקֵאֵי ר"ח בְּשִׂיטְתִּיָּה דְּמַטְמָא לָהּ מְשׁוּם פְּתָם וְשְׂקִלִּין וְטְרִינּוּ בְּגִמְרָא אֶלְיָבָא דַּר"ח אֶלְמָא הַלְכְּתָא כְּנוּתִיָּה וְטַעֲמָא דְּמִלְתָּא מְשׁוּם דְּלֹא דְמִי עַד לְחֻלּוֹק דְּאֵלּוּ חִלּוּק שְׂאִינוּ בְּדוּק לָהּ כְּתִמָּה טְהוֹר אַבְּל עַד כִּינּוּ שְׂבַדְקָה בּוֹ יָדִים מוֹכִיחוֹת נִינְהוּ מִיָּהוּ צְרִיכָה כְּגָרִים וְעוֹד לְאַפּוֹקִי מִדָּם מְאֻכְלֶת שְׂמָא נְתַמְעָה עֲלִיו מ"מ לְגַבֵּי אִשָּׁה שְׁעוֹשָׂה צְרִיכָה וְכו' קִי"ל כַּר"י עַכ"ל הָרִי לְהַדְיָא שְׂיִשׁ לְחֻלְק בֵּין בְּדִיקָתָא עַד לְכַתְּם הַנְּמַצָּא דְּלֹא כַּס"ז שְׂכַתְּבֵי שְׂאִין לְחֻלְק בְּזָה וְנַעֲלָם מִמֶּנּוּ דְּבָרִים אֵלּוּ וּכְבָר הוֹכְחֵתִי לְעִיל שְׂאַף הָרֵא"ב דַּס"ל לֹא פִּסְק כַּר' אֵלָּא כַּר"ח כְּפִנְרָאָה מְלִשׁוֹנוֹ וְכַדְמוּכָח מְמ"ש שְׂאִין בְּכַתְּמִים מְשׁוּם וְסֵת רַק בְּכַתְּמֵי עַד הַבְּדוּק לָהּ שְׂמַטְמָאִין בַּכ"ש וּכְמַש"ל גַּם הוֹכְחֵתִי דְּהָא דְּכַתְּבֵי הָרֵא"ב דַּס"ל לְחֻלְק בֵּין בְּדִיקָתָא עַד לְכַתְּמִים הַנְּמַצָּא מִיָּרִי בְּעַד בֵּינוּנֵי בְּהָא הוּא דְּמַחְלֵק דְּבְבְּדִיקָתָא עַד טַמְּאָה אַבְּל בְּכַתְּמִים הַנְּמַצָּאִים אִפִּי בְּחִלּוּק בֵּינוּנֵי טְהוֹרָה דֵא"א לּוֹמֵר דְּמִיָּרִי בְּעַד שְׂהוּא בְּחֻזְקָתָא מְלֻכְלָף וְאַפ"ה בְּבְּדִיקָתָא עַד טַמְּאָה דְּזָה אֵינוּ דְּבְּהָא וְוַדַּאי אִפִּי עַל יָדֵי בְּדִיקָתָא עַד טְהוֹרָה דְּכִי הִיכִי דְּמַטְהַרִּין בְּפִחוֹת מְגָרִים וְעוֹד מְשׁוּם דְּשְׂכִיחֵי מְאֻכְלֶת וּכְמ"ש הָרֵשֶׁבֶת אַו"א כַּבְּעַד שְׂחֻזְקָתוֹ מְלֻכְלָף וְוַדַּאי דְּשְׂכִיחֵי טוֹבָא שְׂיִשׁ בּוֹ כְּתִמִּים מִדָּם וּכְמַש"ל וְע"כ הָרֵא"ב דַּס"ל מִיָּרִי בְּעַד בֵּינוּנֵי וְאַפ"ה כְּתִב לְחֻלְק בֵּין עַד לְחֻלּוֹק מוֹכָח דְּבְּכַתְּמֵי הַנְּמַצָּא בְּחִלּוּק בֵּינוּנֵי דְּטְהוֹרָה וּמַה דְּקִשְׂיָא לִיָּה לְהַט"ז מְהָא דְּכַתְּבֵי הַטוּר וְנ"ל אֵין הָאִשָּׁה טַמְּאָה מְשׁוּם פְּתָם שְׂמַצָּאָה בְּחֻלּוֹקָה אַו"כ הָיָה חִלּוּק בְּדוּק לָהּ אַבְּל אִם לְקַחְתָּה חִלּוּק מִן הַשּׁוּק וְכו' שְׂזָה הוּא חֻזְקָתוֹ מְלֻכְלָף וּלְבָשָׁתוֹ בְּלֹא בְּדִיקָה וּמַצָּאָה בּוֹ פְּתָם טְהוֹרָה עַכ"ל וְכו"ה בְּרֵשֶׁבֶת אַו"א וּמְדַנְקִטוֹ אִם לְקַחוּ חִלּוּק מִן הַשּׁוּק וְכו' שְׂזָה הוּא חֻזְקָתוֹ מְלֻכְלָף וּכְמ"ש הָרֵשֶׁבֶת אַו"א בְּתַה"א מְשַׁמַּע דְּנֻקָּא בַּכַּה"ג הוּא דְּטְהוֹרָה אַבְּל לֹא בְּחִלּוּק בֵּינוּנֵי וּמִפְּתָח זָה רְצָה הַט"ז וְהַמְנ"י לְהוֹצִיא הַדְּבָרִים מִפְּשִׁטָּן דְּהוּא אֵינוּ בְּדוּק דְּסַעֲרִיָּה זָה אֵינוּ דוֹמָה לְאֵינוּ בְּדוּק שְׂבִסְעִיָּה ל"ו וְהֵן דְּבָרִים שְׂקִישִׁים לְשִׁמּוּעַ וְאֵין הַדַּעַת סוֹבְלָתָן שְׂהַלְשׁוֹן בַּש"ע יִשְׁתַּנְּה וְיִתְהַפֵּף תוֹף כ"ד פַּעַם יִקְרָא עַד בֵּינוּנֵי בְּדוּק וּפַעַם יִקְרָא אֵינוּ בְּדוּק וְעוֹד שְׂבִסְעִיָּה ל"ח כְּתִב וּמְפָרֵשׁ אֵינְהָ עַד בְּדוּק כָּל שְׂבִדְקָתוֹ וְכו' הָרִי כָּל שְׂלֵא בְּדַקְתּוֹ אַע"פ שְׂאִינוּ בְּחֻזְקָתָא מְלֻכְלָף מִיָּקְרֵי אֵינוּ בְּדוּק וְאֵהָא כְּתִב מִיָּד בְּסַעֲרִיָּה זָה אֵין

האשה טמאה משום פתם אא"כ הנה בדוק לה וכו' אבל אם אינו בדוק וכו' סתמא פפירושו
דכל שלא בדקתה היא או חברתה מיקרי שאינו בדוק כמ"ש בסעריה שלפני זה ואם הנה
דעת המחבר לומר דהוה אינו בדוק שבסעריה זה משתנה בפירושו מהו שלפני זה עכ"פ
לא הנה לו להשמיט מ"ש הטור כגון אם לקחה חלוק מן השוק שמפח זה הוכיח הט"ז
שפירושו משתנה מהו שלפני זה וכן מוכח בתה"ק וז"ל חלוק זה שאמרנו בכ"מ חלוק
הבדוק הוא בין שהוא בדוק לה בין שבדקתו חברתה עכ"ל ומ"ש בט"ז דמשה פתבו
פאן ברישא אא"כ הנה בדוק לה ולא פתבו אא"כ בדקו אותו אלא להורות שאף אם לא
בדקתו אותו אלא שהנה לו חזקת בדוק פי ההיא דמיקרי בסעריה ל"ו אינו בדוק וכו' עכ"ל
לא ירדתי לסוף דעתו שהרי בכל הסעיפים שלפני זה פתבו בזה הלשון אא"כ הנה בדוק
לה ונתם מיירי שבדקה ממש אלא שאין בדברים אלו ממש וגם לפי הבנתו של הט"ז
דס"ל דהיא דלקחה חלוק מן השוק הוא גרע מעד בינוני אלא שהוא בחזקת מלונכ"ה
כמו עד המזדמן לה בבת אחת שפן נראה מדברי הרשב"א בתה"א וכתמו שהעתיק בט"ז
לשונו ס"ק כ"ה א"כ קשיא אהא שכ' הרשב"א שם מיד אח"ז חלוק זה שדברו בו חכמים
בכ"מ חלוק הבדוק הוא אבל חלוק שאינו בדוק או שלקחתו חלוק מן השוק וכו' וכ"ה
בתה"ק לקחה חלוק מן השוק וכו' תולה להקל שפתמים דרבנן עכ"ל דמאי אריא פתם
הנמצא דהא אפי' בדיקה שע"י עד כ' דבכה"ג טהורה וא"ל שכ' פן לפי שבדיקה שע"י
העד חשש עכ"פ להחמיר פדעת רבנותא שפסקו להחמיר פנראה מתה"ק שכ' והמחמיר
תע"ב לכן כ' דבחלוק כ"ע מודו כמש"ל בשם הראב"ד ז"א דהא דחשש להחמיר היינו
בעד בינוני אבל בעד שחזקתו מלונכ"ה הא כ' בסתה"א דליפא מאן דמטמא אפי' משום
פתם והנה בב"י כ' בשם הרשב"א וז"ל חלוק זה שדברו בו חכמים בכ"מ חלוק הבדוק
הוא אבל חלוק שאינו בדוק או שלקחתו חלוק מן השוק נאפי' יודעת ממי לקחתו אין
חוששין לו משום פתמים שאני אומר כבר הנה זה הפתם שהפתמים מדבריהם הולכין
להקל עכ"ל וכ"כ בס"ע ט"ז אפילו יודעת וכו' וא"צ לשואלו נכ"ה כ' הש"ך ס"ק מ' וכ"כ
בס' לחח"מ בפ' הרואה פתם סעריה י"ח בשם העט"ז אפי' יודעת ממי לקחתו וכו' ולפ"ז
י"ל דהיינו רבותא דבפתם הנמצא א"צ לשואלו אע"ג דידעת ממי לקחתו משא"כ בנמצא
ע"י בדיקה דוקא באינה יודעת ממי לקחתו אף באמת הוא ט"ס בב"י שהרי בתה"א
ובתה"ק כ' להדיא ואינה יודעת ממי לקחתו לשאול ממנו וכו' וכן הוא בס' בעה"נ
להראב"ד ז"ל וז"ל פגון שמצאה אותן בחלוק שלקחה מן השוק ולבשתו עד שלא בדקה
אותה ואינה יודעת ממי לקחתו אע"פ שהפתם כגריס ועוד אינה חוששת לו פלל שלא
חששו חכמים לכתמים אא"כ מצאה אותן במקום בדוק פדאי' בגמרא עכ"ל וכן נ"ל
שהוא ט"ס בב"י ובמקום נאפי' יודעת צ"ל אינה יודעת והעט"ז והש"ך נמשכו אחר
גוסתא מוטע' שהנה לפניהם בב"י וכן נראה דאם אפשר לשואלו נדאי דצריה לשואלו
דאין סומכין על חזקה היכא דאפשר לברורי אפי' במילי דרבנן וכדאמרין במס' פסחים
דף ד' גבי בדיקת חמץ דאי איתא במתא צריה לשואלו ולא סמכין אהזקת בדוק וכן
פסקו הפוסקים וכמבואר בש"ע א"ח סי' תל"ז לכן נראה לע"ד דהא דמדמה הרשב"א
חלוק שלקחה מן השוק לעד המזדמן לה בבית היינו דוקא באופן שכ' שם בתה"א שלא
הקפידו אנקיותא דידי' שאין יודעת אם מישראלית או מעובדת כוכבים אם מישראלית
גדה או טהורה ומיירי בחלוק ישן שפבר לבשו אותו אחרים בכה"ג הוא דדמי לעד

הַמְזוּדְמָן לֵה בַּבֵּית אָבֵל בְּשִׁלְקָהּ חֲלוּק חֲדָשׁ בְּחֻזַּק נָקִי וְדַאי דְּהוּא נִידוֹן כְּעַד בֵּינוֹנִי וְעֵדִיף מִיָּנִיָּה תַדַּע דְּהָא כ' הַרְשָׁב"א דְּעַד בֵּינוֹנִי הוּא כָּל שְׁהִיא נוֹטְלָתוּ מִמְּקוֹם מְוָצְנַע שְׁדַרְכָּן שֶׁל נָשִׁים לְהַצְנִיעַ לְהַכִּין לָהֶם עֵדִים וְאִין מוֹלִיכוֹת אוֹתָם בְּשׁוּק וְלֹא מִתְעַסֵּק בְּהוֹן בְּפִתְמִים עַל הָרֹב מִש"ה מְטַמֵּא ר' עכ"ל וּא"כ ק' מְעַיְקְרָא מָה הֵיטָה עַל הָעֵדִים הָאֵלוּ טָרַם שְׁהַצְנִיעָה אוֹתָן אִם הָיוּ בְּדוֹקִין לֵה הֵינּוּ עַד הַבְּדוּק וְאִם בְּשִׁלָּא הָיוּ בְּדוֹקִין לֵה א"כ מָה מְהַנִּי שְׁהַצְנִיעָה אוֹתָן דְּלָמָּא מְעַיְקְרָא הָיוּ מְלֻכְלְכִין א"ו צ"ל דְּלֹא בְּדָקָה אוֹתָן טָרַם שְׁהַצְנִיעָה אוֹתָן אֲלֵא כִּינּוּן שְׁהַצְנִיעָה אוֹתָן לֵהיֹוֹת לֵה עֵדִים מְסַתְמָא לְקַחָה עֵדִים שְׁמוֹחֻזְקִין לֵה בְּנִקְיִים וְהַצְנִיעוּן וְעַתָּה לֹא נוֹדַע אִם הָיוּ בְּדוֹקִין לֵה אוֹ לֹא א"כ ה"נ בְּשִׁלְקָהּ מִן הַשׁוּק בְּגַד חֲדָשׁ מְסַתְמָא נָקִי הוּא אֲלֵא דְּמִקְרִי אִינוּ בְּדוּק כִּינּוּן שִׁלָּא בְּדָקָה אוֹתוֹ וְאִינוּ יְדוּעַ לֵה אִם תְּחַבְּרָתָהּ בְּדָקָה אוֹתוֹ אוֹ לֹא דְּבַכָּה"ג ע"י בְּדִיקָתָהּ עַד טְמֵאָה מִשָּׂא"כ בְּכַתְּמָה הַנְּמַצָּא טְהוּרָה מִיָּהוּ בְּחֲלוּק שְׁאַחַר הַכְּבִיסָה נִרְאָה דְּזוֹ הִיא כְּמוֹ חֲלוּק הַבְּדוּק לֵה דְּהָא הַפְּתָם שְׁהִיָּה בּוֹ קוֹדָם הַכְּבִיסָה אֲפֹשֶׁר לְהַפִּיר אִם מְקַדִּיר אוֹ מְגַלִּיד א"כ לְעַנְיָן זֶה מְקַרִּי בְּדוּק כְּאֵלוּ בְּדָקָה אוֹתוֹ פ"א שְׁהִירִי אַחַר הַכְּבִיסָה אִין הַפְּתָם שְׁבּוֹ מְגַלִּיד א"כ כ"ז שִׁלָּא יְדַעִינוּ שְׁיִצְאָה מְחֻזְקָתוֹ לְעַנְיָן כְּתָם מְגַלִּיד הָרִי הוּא בְּחֻזְקָתוֹ לְעַנְיָן כְּתָם מְגַלִּיד שִׁלָּא נְכַתְּמָם בּוֹ כְּתָם מְגַלִּיד אַחַר הַכְּבִיסָה וּא"כ אִם אִין בְּקִיאִין לְהַבְּחִין בֵּין מְגַלִּיד לְמְקַדִּיר טְמֵאָה וְזוֹ דְּלֹא כִּמ"ש בִּס' כו"פ שֶׁכ' לְחַלְקָה אִם הִיָּה מוֹסְגָר בְּתִיבָה אַחַר הַכְּבִיסָה אוֹ שְׁהִיָּה מוֹנַח בְּגִלּוּי בְּמְקוֹם מְוָצְנַע דְּזֶה לִיתָא דְּמִמַּנ"פ אִם הַפְּתָם מְגַלִּיד א"כ כִּינּוּן שְׁהִיָּה לְחַלּוֹק זֶה חֻזְקָה שִׁלָּא הִיָּה בּוֹ כְּתָם מְגַלִּיד אַחַר הַכְּבִיסָה דִּינוּ כְּאֵלוּ הִיָּה בְּדוּק וְאִם הַפְּתָם מְקַדִּיר וְדַאי דְּהִיָּה בּוֹ קוֹדָם הַכְּבִיסָה וְאִם אִינוּ בְּקִי טְמֵאָה מְשׁוּם סְפֵק חֲסְרוֹן יְדִיעָה דִּמ"ש אִם בְּדָקָה אוֹתוֹ וְרָאָתָה שְׁאִין בּוֹ כְּתָם מְגַלִּיד אוֹ שִׁלָּא רָאָתָה רַק שְׁיֹודְעִים בְּבִירוֹר שִׁלָּא הִיָּה בּוֹ כְּתָם מְגַלִּיד א"כ יֵשׁ לְחַלּוֹק הִיָּה חֻזְקָה שְׁאִין בּוֹ כְּתָם מְגַלִּיד וְצָרִיף שְׁתַּדַּע בְּנִדְאִי שְׁיִצְאָה מְחֻזְקָתוֹ כְּנִלְע"ד: וְשִׁאֲלָתִי מִבְּנֵי מוֹה' מִשָּׁה נִר"ו ע"ד הַכְּבִיסָה הַמְּוָצְנֵים בְּש"ע ס' קצ"ח סְעִיף מ"ח וְשִׁנְמַצָּאוּ אֲצֵל כְּמָה נָשִׁים בְּשִׁעְרוֹת שְׂבֵא"מ וְכִשְׁהוֹן בּוֹדְקוֹת א"ע נְמַצָּאוּ עַל הָעַד קְרִטִין קְרִטִין אֲדוֹנִים וְשַׁחֲוִירִים וְכִשְׁהִיא מְתַחַכְכֶּת עִם הָעַד מִבְּחוּץ עַל מְקוֹם הַשִּׁעְרוֹת נְמַצָּאוּ ג"כ קְרִטִין אֵלוּ עַל הָעַד וְכִפִּי הַנִּרְאָה הִנִּי קְרִטִין מִן כִּינִים אֵלוּ בָּא שְׁהֵם מוֹלִידִין טִיפִין וְקְרִטִין אֵלוּ וְלֹא דָדָם שְׁלֵהֶם הוּא אֲלֵא מִזִּיעָה יְצִיאַת כִּינִים אֵלוּ כְּמוֹ שְׁנִמְצָאוּ טִיפִין אֵלוּ בְּמְקוֹם דְּשִׁכְיַחִי פְּרַעוֹשִׁי אִם יֵשׁ לְתַלּוֹת מָה שְׁנִמְצָא גַם בְּבְדִיקָתָהּ עַד הִנִּי קְרִטִין אוֹ לֹא וְכִבֵּר מוֹנַחֵר שְׁאֵלָה זֹו בְּשׁו"ת אִמ"ו בְּעַל שֶׁב יַעֲקֹב וְגַם אֲנִי כְּתַבְתִּי מְזֵה בִּס' כִּפ"ג מָה שְׁיֵשׁ לְפַקְפֵּק עַל תְּשׁוּבָה הַנ"ל: וְזֶה אֲשֶׁר הִשִּׁיב בְּנֵי הַנ"ל עֵיקַר סְפֵק זֶה מְהָא דְּאֲמַרִּינוּ בְּמַכִּילְתִּין דְּף י"ד דִּא"מ בְּדוּק הוּא אֲצֵל מְאֻכְלֶת וְכִבֵּר כ' בִּס' הַנ"ז דְּיֵשׁ לְחַלְקָה בֵּין זְמַן הַש"ס לְזַמְנֵינוּ גַם שְׁהִיוּ רִגִילִין בְּזַמַּן הַש"ס לְהַעֲבִיר הַשִּׁעְרוֹת שְׂבֵא"מ וְכִינּוּן דְּלִיכָּא מִיָּדִי לְמִיָּסְרָה לֹא הִיָּה מְאֻכְלֶת שְׁכִיחַ בִּא"מ מָה שֶׁא"כ בְּזַמְנֵינוּ עַכ"ד וּבִלֵּא"ה י"ל דְּהָא אֲמַרִּינוּ בְּדָף י"ט אִיזְהוּ אֲדוֹם כְּדָם הַמְּכָה מֵאִי כְּדָם הַמְּכ' זְעִירָא אִר"ח כְּדָם מְאֻכְלֶת שֶׁל הָרֹאשׁ מִיָּתִיבִי הַרְגָּה מְאֻכְלֶת ה"ז תּוֹלָה בָּהּ מֵאִי לֹא דְּגוּפָה לֹא דְּרֹאשָׁה וְכ' בְּחֻדוּשֵׁי הַרְמַב"ן דְּהִנִּי אֲמוֹרָאִי ל"פ וְכוּלָּהּ חֲדָא מְרָאָה הִיא אֲלֵא מִר בְּקִי בְּהִיא חֻזְוֹתָא וּמִר בְּקִי בְּהִיא חֻזְוֹתָא וְכ' עוֹד דְּקו' הַמְּק' הִיא דְּכִינּוּן דְּבִזְמַנָּם הָיוּ בְּקִיאִים בְּמְרָאוֹת דְּמִים וּא"כ הִיא אֲדוֹם דְּבַעֲי לְתַלּוֹת בְּמְאֻכְלֶת צ"ל שְׁהוּא מְפָרָאָה טְמֵא וּא"כ אִי מְרָאָה טְמֵא שֶׁל אֲדוֹם הוּא כְּמְאֻכְלֶת שֶׁל רֹאשׁ א"כ אִיף מְצִי לְתַלּוֹת בְּמְאֻכְלֶת שֶׁל גּוֹף וּמִשְׁנֵי הַש"ס דְּלֹא תְּלִינוּ אֲלֵא בְּשֶׁל

ראש דלמא איתרמי דהרגה מאכולת של ראש וכינון שפן הא דפריד הש"ס וניחוש דלמא דם מאכולת ע"כ הקו' דלמא איתרמי מאכולת של ראש דהא מאכולת של הגוף לא דמאי ליה ומתני' ע"כ מייירי בידוע שהוא דם טמא דאל"כ אינו מחויב קרבן וע"ז משני דא"מ בדוק הוא לענין מאכולת של ראש אבל מאכולת של הגוף י"ל דמצוי הנה גם בזמן הש"ס אלא דא"א לתלות בו מראה אדם דלא דמאי ליה וא"כ בזמנינו שאין אנו בקיאים במראה דמים אלא דמחמרינו מספק שפיר יש לתלות במאכולת המצוין שם: ועפ"ז נלע"ד הא דכ' בש"ע סימן ק"ץ סעיף ו' דעת הרמב"ם ז"ל דכתם שעל בשרה א"צ שיעור וכ' הגה"מ דס"ל דכל הגוף בדוק הוא אצל מאכולת וה"ה כ' הטעם דהא דאמר'י בפ' הרואה פתם דכתם הנמצא על בשרה ספק טמא טהור טמא ה"ה ספק דם מאכולת נמי בכלל הנה דמספקא מטמאינו על בשרה ולפמ"ש י"ל דנודאי בזמן הש"ס שהיו בקיאים במראות הדמים וא"כ הא דבעינו לטהר מחמת תליא במאכולת ע"כ שהיה מראה טמא ואז א"א לתלות אלא במאכולת של ראש מש"ה שפיר י"ל דעל בשרה לא תלינו לפי שמאכולת של הראש לא שכיחי על הגוף משא"כ בזמנינו י"ל דתלינו בשאר מאכולת הגוף דהא אנו לא בקיאים במראות הדמים ועוד י"ל דהש"ס דקאמר דא"מ בדוק הוא היינו בסתם נשים שאין להם אותו מין פנינים במקום השערות אלא דהמקשה סבר דניחוש דלמא אתי משאר הגוף להתם אהא משני דא"מ בדוק הוא מלבא להתם מאכולת שבשאר הגוף משא"כ באותן נשים שמקום השערות שלהן מולדין למין פנינים אלו באמת יש לתלות בהן ונראה עוד לפי פי' הרמב"ן ז"ל דפי' א"מ בדוק הוא היינו בפנינים לפי שלא בשעת תשמיש א"מ סתום הוא ואינה נכנסת לא"מ ואם נכנסת מתה מאליה ואינה מוציאה דם א"כ משמע דאר בזמן הש"ס לא היה א"מ בדוק אלא מבפנים אבל מבחוץ אינו בדוק וכן משמע מפירש"י שכ' דחוק הוא ואין מאכולת יכול לכנוס שם והתוספת כ' מפני הנוקמא אין המאכולת מקרבת כ"כ יש לדקדק הא אמרינו דף י"ג אגב ונהמא אתי מאכולת: ומיהו לכאורה קשה דאפתי מה משני הש"ס א"מ בדוק הוא הא אפתי איכא למימר שנתלכלך העד מבחוץ ואפשר לומר שבזמננו היו בקיאים ונזהרו לבל יגעו מבחוץ משא"כ האינדא ועכ"פ יצא לנו בנשים דשכיחי גביהו הני מין פנינים אין לומר א"מ בדוק הוא מיהו אפתי יש לפקפק דהא גם המק' דלא אסיק אפתי דא"מ בדוק הוא אפ"ה ניחא ליה בכל בדיקות דעלמא דמטמאינו לה אלא דמקשה אמאי חייב קרבן מספק וא"כ בנ"ד נמי נהי דאין א"מ בדוק אצל נשים יש לטמא מספק הואיל דנמצא ע"י בדיקה ומכ"ש לפי ר"ח שכ' התוספות דפי' דקושית המקשה וניחוש וכו' לא קאי אלא אנמצא על שלו ולא על שלה אבל בנמצא על שלה יש לחייב אפי' קרבן ולא תלינו במאכולת אפי' אי אין א"מ בדוק משום דשכיחי דם המקור וכה"ג פתב הר"ן והרשב"א בחדושינו: אכן נראה דיש לחלק מפמה גוונני חדא דהא נודאי היכא דלא שכיחא מאכולת ולאו היינו רביתיהו בא"מ אלא דאנו באין לחוש דלמא אתי מאכולת להתם מעלמא ונהרגה טפי מסתבר לתלות הדם מהמקור דשכיחי אבל בגדון זה דעיקר רביתיהו דהני מאכולת התם תלינו דמאכולת שכיחא טפי מכ"ש בנ"ד שאין אנו באים לומר שהוא דם מן המאכולת שנהרגה דזה לא שכיחא כ"כ רק שהוא ממה שמפליטין הני מין פנינים שהוא שכיח אצל נשים פנראה בחוש ועוד הא כ' בשו"ת עה"ג שאמרו הרופאים שאין טיפין קטנים כאלו באים מן המקור כלל ועכ"פ מלתא דלא שכיחא הוא בודאי יש לתלות במצוי שבא ממין פנינים

אלו וַיֵּשׁ לְדַמּוֹת דִּין זֶה לַמַּ"שׁ הַט"ו ס"י ק"ץ ס"ק כ"ג בְּאִשָּׁה שֶׁרָגְלָהּ לְהוֹצִיא דָם מִבֵּית הָרְעִי אֲדָה דְלִכְאוּרָה יֵשׁ לְפַקְפָקֵעַל דִּינוֹ שֶׁל הַט"ו דְּמַבִּיא רְאִיָּה מֵהַב"י דְּהֵלַל הָתָם מוֹכַח דְּלֹא תְלִינן אֲלָא בְּעֵגוּל דְּרַגְלִים לְדַבְרֵי הוּא שְׂאִינוּ בָּא מְקַנּוּס אַבְל לֹא בְּמִשְׁנֵה וְאֵע"ג שֶׁכ' הַט"ו שֶׁבְּנִדּוֹן שָׁלוֹ אֵין לְחַלְק בֵּין עֵגוּל לְמִשְׁנֵה לְפִי דְּאֵתִי ע"י קְנּוּס מ"מ קָשָׁה מְנ"ל לְהַקְל כִּינּוּ דְּאֵין רַגְלִים לְדַבְרֵי מְסַפִּיקָא יֵשׁ לְטַמָּא וְתַדַּע דְּבִכְתּוּם שֶׁבְּחִלּוּקָה מְטַהְרִינן בְּפַחוֹת מְפַגְרִיס וְעוֹד אֵין חִילּוּק בֵּין עֵגוּל וּבֵין מִשְׁנֵה דְּאֵף מִשְׁנֵה אֲפָשֵׁר לְבוֹא ע"י מְאַכְנֹלַת וּבְבִדְקָה בְּעַד וְטַחְתּוֹ בִּירְכָה אוֹ בְּהַנִּיחָה תַּחַת הַפֶּר וְכִסֹּת לֹא מְטַהְרִינן בְּפַחוֹת מְפַגְרִיס וְעוֹד אֲלָא בְּעֵגוּל אַבְל לֹא בְּמִשְׁנֵה אֲלַמָּא בְּבִדְקָה שֶׁע"י עַד חֲמוּר מְכַתּוּם הַנְּמַצָּא דְּלֹא תְלִינן אֲלָא הֵיכָא דְּאֵיכָא רַגְלִים לְדַבְרֵי לְמִיתְלִי הָא לֹא"ה דְּמְסַפִּיקָא מְטַמְּאִינוּ וְכֵן הַקָּשָׁה אַמ"ו בְּחִדּוּשָׁיו ס"י קפ"ג וְלִכְאוּרָה י"ל דְּוִנְדָּאֵי בְּדָם מְאַכְנֹלַת לֹא שְׂכִיחַ שְׂיִהְיֶה מִשְׁנֵה כ"א עֵגוּל לְכָף ע"י בְּדִיקַת עַד לֹא תְלִינן בְּמְאַכְנֹלַת מִשְׁוֹם דְּיֵשׁ רַגְלִים לְדַבְרֵי לְאִסּוּרָא וְהָא דְּתַלְנִי בְּפַתְמִים בְּמְאַכְנֹלַת אַפִּי מִשְׁנֵה הֵינּוּ טַעְמָא כִּינּוּן שְׂאֵף שְׂמַמְקוֹר הוּא הָא אֵינוּ בָּא ע"י קְנּוּס וְאֵין דְּרַכּוֹ בְּמִשְׁנֵה וְע"כ צ"ל שֶׁהוּא נֶגְדַר רַגְלִיּוֹת רַק שְׂקָרָה הַמְקָרָה שֶׁנַּעֲשֶׂה מִשְׁנֵה וְכֵה"ג י"ל אִם הוּא בָּא מִן הַמְאַכְנֹלַת וּמְסַפִּיקָא תְלִינן לְהַקְל מִשְׂא"כ בְּבִדְקַת עַד שְׂאֵם הוּא מִן הַמְקוֹר דְּרַכּוֹ בְּמִשְׁנֵה מִשְׂא"כ ע"י מְאַכְנֹלַת לְכָף לֹא תְלִינן מִשְׁנֵה בְּמְאַכְנֹלַת אַבְל לְעוֹלָם י"ל דְּכָל הֵיכָא דְּאֵיכָא לְמִיתְלִי לְהִתְרָא וְלִאִסּוּרָא תְלִינן לְהִתְרָא וְאִם כֵּן בְּנִדּוֹן הַט"ו שְׂאֵף ע"י מְכָה מִבֵּית הָרְעִי דְּרַכּוֹ לְבֹא מִשְׁנֵה מִשְׁנֵה תְלִינן אֲפִילוּ מִשְׁנֵה לְהַקְל וְצ"ל לְדַעַת הַט"ו הָא דְּכַתְבֵי הַרְשָׁב"א גַּבִּי בְּדְקָה בְּעַד הַבְּדוּק לֵה וְטַחְתּוֹ בִּירְכָה וְהוּא בְּפַחוֹת מְפַגְרִיס וְעוֹד דְּטְהוּרָה דְּנִקָּא בְּעֵגוּל אַבְל לֹא בְּמִשְׁנֵה ע"ש הָא דְּטַחְתּוֹ בִּירְכָה לֹא הֵיךְ קְנּוּס אֲלָא טַחְתּוֹ הֵינּוּ דִּיבּוּק בְּלֹא קִנּוּס דְּאִל"כ הֵיךְ לוֹ לְרִשְׁב"א לְטַהַר אֵף בְּמִשְׁנֵה לְדַעַת הַט"ו דְּסְבִירָא לֵיה דְּהֵיכָא דְּרַגְלִיּוֹת בְּמִשְׁנֵה מְעַלְמָא תְלִינן אֲפִילוּ בְּמִשְׁנֵה א"ו כַּמ"ש: וְהֵיךְ לְשׁוֹן הַפּוֹסְקִים אֵין שְׁנֵה בְּדִין זֶה שֶׁהַטוֹר כְּתַב גַּבִּי עַד הַבְּדוּק לֵה וְנ"ל וְאִם הוּא עֵגוּל טְהוּרָה שְׁוִדָּאֵי אֵינוּ מְדָם קְנּוּס שְׂאֵם הֵיךְ מְדָם קְנּוּס הֵיךְ מִשְׁנֵה עַכ"ל וְכ"ה בַּס' תַּה"ק אִם כֵּן מְשַׁמַּע דְּתוֹלִין לְהַקְל כִּינּוּן דְּאֵיכָא רַגְלִים לְדַבְרֵי שְׂאֵלוּ הֵיךְ דָּם קְנּוּס לֹא הֵיךְ עֵגוּל הָא לֹא"ה תְלִינן לְהַקְל וְלפ"ז יֵשׁ לְהַקְשׁוֹת עַל הַרַב"י דְּלָמָּה לֵיה לְמִימַר דְּלְכָף תוֹלִין בְּפַחוֹת מְפַגְרִיס וְעוֹד בְּמְאַכְנֹלַת גַּבִּי טַחְתּוֹ בִּירְכָה וּבְהַנִּיחָתּוֹ תַּחַת הַפֶּר וְהַפְּסַת כִּינּוּן דְּלֹא אֲרַגְשָׁה כָּלֵל הַל"ל דְּלְכָף תוֹלִין כִּינּוּן שֶׁהוּא עֵגוּל רַגְלִים לְדַבְרֵי הוּא דְּמְאַכְנֹלַת אַתִּי דְּדָם קְנּוּס הוּא מִשְׁנֵה וּבִלֹּא"ה טַעַם דִּידְקָה הוּא תַּמּוּדָה דְּבִהַדְּיָא מוֹקְמִינן בַּר"פ הַרְוֹאָה הָךְ מִתְנִיחִין דְּעַד שֶׁהוּא נִתּוּן תַּחַת הַפֶּר וְהַפְּסַת בְּדָאֲרַגְשָׁה וְאפ"ה עֵגוּל טְהוּר וְכִמוֹ שֶׁהָא א"א מ"ו בְּחִדּוּשָׁיו וְטַפִּי נִיחָא לְמִימַר דַּמְש"ה תְלִינן הוֹאִיל וְהוּא עֵגוּל וְאֲפָשֵׁר לֹאמַר דְּלְכָף הַנּוֹצֵרָף לְטַעְמִיהָ גַּבִּי טַחְתּוֹ בִּירְכָה מִשְׁוֹם דְּמִשְׁמַע מְדַבְרֵי הַרְשָׁב"א וְהַרְמַב"ן וְהַטוֹר דְּאֲפִילוּ נְמַצָּא רַק עַל הַעַד וְלֹא עַל יְרַכָּה אפ"ה תְלִינן בְּפַחוֹת מְפַגְרִיס וְעוֹד בְּמְאַכְנֹלַת בְּעֵגוּל וְאִם כֵּן נִהִי דְּאֵיכָא רַגְלִים לְדַבְרֵי לְהַקְל לְפִי שֶׁהוּא עֵגוּל הָא אֵיכָא נְמִי רַגְלִים לְדַבְרֵי דְּאֵלוּ מְאַכְנֹלַת שְׁבִירְכָה הוּא הֵיךְ לוֹ לְמַצּוֹא גַּם עַל יְרַכָּה וְכ"כ הַרְמַב"ן בְּחִדּוּשָׁיו וְמַה"ט בְּאַמַּת פְּסַק הַר"ן בְּחִדּוּשָׁיו דְּהֵיכָא דְּנְמַצָּא עַל הַעַד וְלֹא עַל הַיְרָף אֲפִילוּ עֵגוּל וּפַחוֹת מְפַגְרִיס טַמְּאָה וְלְכָף הַנּוֹצֵרָף הַב"י לֹאמַר דְּהֵכָא גַּבִּי טַחְתּוֹ בִּירְכָה אֵיכָא עוֹד רַגְלִים לְדַבְרֵי לְהַקְל דְּכִינּוּן דְּלֹא אֲרַגְשָׁה כֵּן הֵיךְ נִרְאָה לְיִישָׁב דְּבִרֵי הַב"י אֵף אֵין לְשׁוֹנוֹ מְשַׁמַּע כֵּן: וְהַר"ן בְּחִדּוּשָׁיו ר"פ הַרְוֹאָה כְּתַב וְנ"ל אִם עֵגוּל טְהוּר תְלִינן בְּמְאַכְנֹלַת אפ"ה מִשְׁנֵה טַמָּא

שְׁכִינֵן שְׁקֻנָּה בּוֹ וְהוּא מְשׁוּף מוֹכָחָא מְלִתָּא דְמַגּוּפָה אֲתִיָּא וְלֹא תְלִינֵן וּמְשַׁמַּע מְדַבְּרֵי
דְּמֵן הִסְתַּם תְּלִינֵן לְהַקְלֵ אֲלֵא דְבַמְשׁוּף א"א לְהַקְלֵ פִינֵן דְּאִיפָּא רְגָלִים לְדַבְּרֵ לְהַחְמִיר
שְׁהוּא מְשׁוּף וּבַתָּה"א לְכַאוּרָה מְשַׁמַּע פְּהֶר"ן וְאִין הִכְרַע כ"כ וְלְכַאוּרָה בְּהַאי דִּינָא דְטַחְתּוּ
בִּירְכָה לְהַרְשָׁב"א וְהֶר"ן שְׁסוּבְרִים דְּבַעֲיֵנוּ דְּנוּקָא פְּגָרִים בְּעַגּוּל וְהוֹכִיחוּ זֶה מְדַפְרִיָּה הַש"ס
וְנִיחּוּשׁ דְּלָמָּא דָּם מְאָכְוֹלָת אֲלָמָּא דְּאִפִּילוּ בְּבִדְיָקוֹת דְּשִׁיעוּר וְסֵת חוֹשְׁשִׁין לְדָם מְאָכְוֹלָת
וְה"ה הִכָּא וְלְכַאוּרָה דְּבִרְיָה תְּמוּהֵיהֶם דְּלִפְיֵרוּשׁ רַש"י קו' הַמַּק' דְּאִמְאֵי מְטַמְּא וְדָאֵי נִיחּוּשׁ
דְּלָמָּא דָּם מְאָכְוֹלָת הוּא וְלִהְיֵי סָפֵק אִם כֵּן מֵאֵי רְאִיָּה מְהָא לְטַהֲרָה לְגַמְרֵי וְאַף שְׁהַתּוֹסְפוֹת
כְּתַב גַּם כֵּן דְּמִיִּירֵי בְּכַגְרִים וְעוֹד יֵשׁ לוֹמֵר דְּלֹא כְּתַבוּ כֵּן אֲלֵא דָּאֵם לֹא הִיָּה פְּגָרִים וְעוֹד
לֹא הִיָּתָה טְמֵאָה נְדָה אֲלֵא מְסַפֵּק וְהַב"י שְׁכַתְּבַ שְׁהַתּוֹסְפוֹת סוּבְרִים פְּרַשְׁב"א הוּא תְּמוּהָ
דְּאִין מְתוֹסְפוֹת רְאִיָּה וְכַמ"ש וּבְזָה אֲפֹשֶׁר לִינִישׁב דַּעַת רִי"ו שְׁכַתְּבַ שְׁדַעַת הַתּוֹסְפוֹת
כְּהָרָא"ש וְהַרְמַב"ן נְמִי שְׁסוּבְרֵי כְּהַרְשָׁב"א בְּזָה לֵק"מ לְפִי פִירוּשׁוֹ בְּחַדוּשׁוֹ יַע"ש אֲבָל
לְהַרְשָׁב"א וְהֶר"ן קִשְׂיָא: וּבִיּוֹתֵר קִשְׂיָא לְפִי מַה שְׁכַתְּבַ הַרְשָׁב"א בְּחַדוּשׁוֹ וְכ"כ הֶר"ן דְּקו'
הַמַּק' הִיא דְּכִינֵן דְּאִיפָּא רְגָלִים לְדַבְּרֵ שְׁבִדְקָה קוֹדָם תְּשַׁמִּישׁ וְלֹא מְצַאָה אוֹ כִּינֵן שְׁנַמְצָא
עַל הַעֵד שְׁלוֹ וְלֹא עַל הַעֵד שְׁלָה אוֹ עַל שְׁלָה וְלֹא עַל שְׁלוֹ אֲבָל עַל שְׁאָר בְּדִיקוֹת דְּמְטַמְּאָה
לָה ל"ק לִיָּה אַע"ג דְּלֹא אֲסִיק אֲפִתִי דַּא"מ בְּדוּק הוּא אוֹ דְּחוּק הוּא וְאִם כֵּן ק' מִנ"ל לְהַקְלֵ
בְּטַחְתּוֹ בִּירְכָה וְלִתְלוֹת בְּמְאָכְוֹלָת בְּפַחוֹת מְכַגְרִים וְעוֹד וּלְפַעַד"נ דְּהָא יֵשׁ לְדַקְדֵּק מֵאֵי
פְּרִיָּה הַש"ס וְנִיחּוּשׁ כּו' דְּלָמָּא מִיִּירֵי מִתְּנִי בִּיּוֹתֵר מְכַגְרִים וְעוֹד וּבַס' שׁו"ת שַׁב"י סִימֵן
מ"ג הַק' ג"כ כֵּן וּמַה שְׁהַשִּׁיב לוֹ הַגָּאוֹן מוֹהֲרָא"ב ז"ל דְּבִרְיָה תְּמוּהֵיהֶם הֵם גַּם דְּבִרְיָה הַמְּחַבֵּר
הַנ"ל תְּמוּהֵיהֶם שְׁכַתְּבַ לְתַרְץ ע"פ שִׁיטַת הַרְמַב"ם דַּס"ל דְּכַתְּבַ שְׁעַל גּוּפָה א"צ שִׁיעוּר וְאִם
כֵּן מַה דְּתַנִּי בְּמִתְנִי טְמֵאִין מִיִּירֵי אֲפִילוּ בְּפַחוֹת מְשִׁיעוּר וּטְמֵאִים מְסַפֵּק לַס"ד וְכַה"ג
אִיִּירֵי לְעַגְנוֹ קַרְבֵּן וְהַמַּק' לֹא פְּרִיָּה מְטַמְּאִין דְּנוּכַל לְפָרֵשׁ טְמֵאִין מְסַפֵּק רַק קוֹשְׁיָתוֹ אֲקַרְבֵּן
עַכ"ד וְלֹא יִדְעִיתִי מַה קְאָמֵר דְּהָא בְּסִיפָּא בְּלֹאחַר זְמַן תְּנִי טְמֵאִין מְסַפֵּק אִם כֵּן ע"כ רִישׁא
הָא דְּתַנִּי טְמֵאִין הִיָּינוּ וְדָאֵי טְמֵאִין אֲלֵא ע"כ צ"ל דְּקו' הַש"ס הִיא דְּלֹא נִיחָא לִיָּה לְהַש"ס
לְאוּקְמֵי מִתְנִיתִין בִּיּוֹתֵר מְכַגְרִים דְּנוּקָא פִינֵן דְּמִתְנִיתִין סְתָמָא קְתַנִּי וּמ"ש בַּשַּׁב"י דְּהִירֵי
בְּפִרְיָתָא בְּעַד הַבְּדוּק וְטַחְתּוֹ תְּנִי נְמִי סְתָם וְאַפ"ה מְפָרְשִׁין דְּדַעַת הַרְשָׁב"א בִּיּוֹתֵר מְכַגְרִים
לֹא יִדְעִיתִי לֵאמֹר בְּרִיָּתָא נִתְפַּוּן דְּהָא לְקַמֵּן אִינוּ אֲלֵא מִיִּמְרָא דְּאִמּוֹרָאִים אִף לְכַאוּרָה
פִינֵן דְּאִפִּילוּ לְהַרְשָׁב"א וְסִיעֵתוֹ אִין תּוֹלִין בְּמְאָכְוֹלָת בְּטַחְתּוֹ בִּירְכָה רַק הִיכָּא דְּאִיפָּא
רְגָלִים לְדַבְּרֵ שְׁהוּא עַגּוּל אֲבָל מְשׁוּף לֹא פִינֵן שְׁאִין רְגָלִים לְדַבְּרֵ וְטְמֵאָה נְדָה אֲבָל בְּעַגּוּל
יֵשׁ רְגָלִים לְדַבְּרֵ דְּדָם קְנוּחַ הוּא מְשׁוּף וְאִם כֵּן ק' מֵאֵי פְּרִיָּה הַש"ס וְנִיחּוּשׁ דְּלָמָּא דָּם
מְאָכְוֹלָת הוּא פִינֵן דְּהִכָּא מִיִּירֵי בְּעַד שְׁקֻנָּה בּוֹ הוּא וְהִיא וְאִם כֵּן מְסַתְּמָא בְּנַמְצָא עַל הַעֵד
הוּא מְשׁוּף וְא"כ לִיכָּא לְמִיתְּלִי.

בְּמְאָכְוֹלָת וְהָא דְּסְתָם מִתְנִיתִין מְשׁוּם דְּסְתָם דָּם קְנוּחַ הוּא מְשׁוּף: וְתוֹ קִשְׂיָה דְּהִכָּא אֲפִי
אִם הִיָּה דָּם מְאָכְוֹלָת מ"מ פִינֵן דַּע"י קְנוּחַ אֲתִי עַל הַעֵד מַש"ה הוּא מְשׁוּף וְכַמ"ש הַט"ז
שְׁהַבְּאִתִּי לְעִיל וְכִינֵן שְׁכַן אִף אִי אִין א"מ בְּדוּק אוֹ דְּחוּק הוּא מ"מ טְמֵאָה נְדָה כְּמוֹ בְּטַחְתּוֹ
עַל יְרְכָה דָּאֵם מְשׁוּף טְמֵאָה נְדָה כַּמ"ש הַרְשָׁב"א וְתוֹ קִשְׂיָה דְּמֵאֵי מְקַשְׁה הַרְשָׁב"א וְהֶר"ן
עַל שְׁאָר בְּדִיקוֹת אֲמֵאֵי מְטַמְּאִין לַס"ד דְּמְקַשְׁה הָא סְתָם בְּדִיקוֹת הוּא מְשׁוּף וּמֵן הַדִּין
טְמֵאָה כְּמוֹ בְּטַחְתּוֹ בִּירְכָה לְכֵן נִלְע"ד דְּהַרְשָׁב"א סוּבְרֵ דְּוִדָּאֵי הִיכָּא דְּלִיכָּא רְגָלִים לְדַבְּרֵ
אִין אֲנוּ תּוֹלִין בְּמְאָכְוֹלָת וּמֵן הִסְתַּם הִיא טְמֵאָה נְדָה פִינֵן דְּבִדְקָה בּוֹ רַק הִיכָּא דְּאִיפָּא

רגלים לתלות אז תלינו וא"כ קו' המק' אף על מ'שוף דכיון דבא ע"י קנות אף דם
ממאכלת הוא מ'שוף נ'חוש דלמא דם ממאכלת הוא וה"נ איכא רגלים לדבר לתלות
דנמצא על שלו ולא על שלה או איפכא או פיון שפדקה מקודם ולפ"ז מביא הרשב"א
ראיה לגבי טחתו בירכה שאם הוא עגול והוא בפחות מפגרים דתלינו דה"נ איכא רגלים
לדבר שהוא עגול ועפ"ז יש ליישב מ"ש הרשב"א בתה"א וז"ל אפי' לפיר"ח כו' מ"מ
פ' נראין הדברים הואיל וטחתו בירכה שאין לזה הבנה לכאורה ואפשר שפוננתו דנהי
דר"ח סובר דעל שלה לעולם טמאה נדה אע"ג דאיכא קצת רגלים לתלות במאכלת
וכמש"ל א"כ היכא דטחתו בירכה והוא עגול דלא מהני ולזה כ' דמ"מ פיון דטחתו בירכה
והוא עגול יש רגלים לדבר טובא ודמ' לנמצא על שלו ולא על שלה דתלינו אפי' לפיר"ח
אי לא דא"מ בדוק או דחוק הוא ועדיין צ"ע נחזור לענינו דנדאי בנדון דידן ודאי דליכא
למיחש דאף אי נימא דלא תלינו בבדיקה שע"י עד במאכלת אלא היכא דאיכא רגלים
לזה פגון שהוא עגול ובהני טיפס ליכא למיקם אם הם עגולים או מ'שוף מחמת קטנותם
מ"מ עצמות הקרטין והטיפין הן הן רגלים לדבר דלאו ממקור אתיא שרי אלו נשים
רואות תמיד דם ממש בשעת וסתן כשאר נשים ולפי דברי הרופאים הוא מן הנמנע
שיבראו טיפס קטנים פאלו מן המקור וכמבואר בתשו' עה"ג ואפ' להחולקים ע"ז שאין
לזה ראיה והוא במציאות לפעמים מ"מ כ"ע מודים דלא שכיח שתראה מן המקור כזה
וא"כ עכ"פ רגלים לדבר הוא שרי אף עגול אפשר ע"י קנות שרי ב'יתר מפגרים מטמא
אף בעגול משום דלפעמים אפשר ע"י בדיקת עד לבוא עגול אלא פיון דלא שכיחא מיקרי
רגלים לדבר הואיל דלא שכיחא שיבא פן מן המקור וגם שכן מוצאת מבחוי' במקום
שער ידים מוכיחות שפא מבחוי' וגם בדין של הט"ז י"ל דצדקו דברי הט"ז דאפי' במשוי'
יש לטהר אע"ג דאין רגלים לדבר לתלות מ"מ תלינו ולא דמי להא דלא תלי' במאכלת
אלא בעגול לפי שאין ברי שהיה שם ממאכלת באותו פעם ואת"ל שהיה שם מ"מ מאן
ימר שנהרגה ע"י הקנות משא"כ בנדון הט"ז שידוע שיש דם מפה בבירור ועוד מטעם
שכ' הט"ז דתולין במפה אף בלא רגלים לדבר וכה"ג כ' מהרשש"ך בשו"ת שב"י דנדון
זה נמי כמפה בא"מ הוא ועוד יש לדמות נדון זה לעד שאינו בדוק וכ"כ הגאון מוהר"ג
שם בתשובה הנ"ל סי' ל"ו ועוד דיש לדמותו דין דש"י לבדיקה וטחתה בירכה דתליא
במאכלת אם הוא עגול דאף לדעת הרמב"ם דפליג בטחת' בירכה מ"מ בנתנו תחת הפר
והפסת כ"ע ס"ל דתולין במאכלת פיון דשכיח שם ממאכלת וה"נ הא שכיחי דהא בנדון
זה נמי רגלים לדבר הוא כמש"ל עכ"ד בני שי': תשובה אלהים יחנה בני ויכוננה עליון
ויצילה מפל מחלה וכליון ויסיר ממה פל צרה ותוגיון מעו"ע א"ס ראיתי דברי' והנה
טובים ונכוחים מה שהעלית לדינא דיש לתלות הקרטין במין ממאכלת שנמצאו סמוך
לא"מ בכמה נשים וכמ"ש אמ"ו בס' שב יעקב ועיקר הפקפוק שהיה אפשר לפקפק
בהוראה זו הוא מהא דקיי"ל בבדיקה בעד הדוק לה וטחתו בירכה או בהניחו תחת הפר
והפסת דאפי' בפחות מפגרים ועוד לא תליא במאכלת אלא בעגול ולפי מ"ש הטור
והרשב"א בתה"ק משמע דטעמא הוא לפי שאז הוא ידים מוכיחות שלא בא מקנות דאם
מקנות היה מ'שוף וא"כ בקרטין אלו שמתוך קטנותן א"א להבחין בין עגול ובין מ'שוף
לכאורה נראה דיש להחמיר מספק פן העליתי לעיל בסי' קפ"ג בחדושי אמנם בהיות
שדבר זה מצוי בין הנשים נתתי אל לפי לעיין עוד בזה ואחר העיון נ"ל שהדין עמה וכח

דְּהִיתְרָא עֲדִיף וְכִמוּ שְׁהַעִיד הַגָּאוֹן מוֹהֲרֵשׁ"ךְ בִּס' הַנָּ"ל שְׁפָכֵר הוֹרוּ בְּזָה לְהַלְכָה וּלְמַעֲשֵׂה לְהַתִּיר לְתַלּוֹת בְּהֵנִי כְּנִים וְהוּן אֲמַת דְּגַם רִש"י בִּפ' הָרוּאָה כְּתָם פִּי ז"ל עֲגוּל אִין זָה דָם בְּדִיקָה דְּדָרְךָ קִנְיוֹת לְהִיּוֹת מְשׁוּף עַכ"ל וְעַל מְשׁוּף לֹא פִירֵשׁ פְּלוּם מְשׁוּמַע דְּעִיקָר הַטַּעַם דְּתַלְיָא בְּעַגּוּל לְפִי שְׁאֵז יָדִים מוֹכִיחוֹת שְׁאִין זָה דָם בְּדִיקָה אֲבָל עַל מְשׁוּף א"צ לְפִירֵשׁ פְּלוּם דֹּאֵע"ג דְּגַם ע"י מְאָכְלוֹת אֲפֹשֶׁר בְּמְשׁוּף מ"מ מְסַפְקָא מְטַמְאִי לָהּ פִּינּוּן שְׁהוּא ע"י בְּדִיקַת עַד מַחְמְרִי טְפִי מְכַתֵּם הַנְּמַצָּא אִף ז"א דְּאִין פְּאֵן שׁוּם רְאִיָּה דְּוִדַּי לְפִי מַה דְּמוֹקְמִי הֵתָם בְּסוּגְנִי דְּמִיָּרִי בְּהִרְגִישָׁה נְאֻנוּ תְּלִינוּ לְקוּלָּא דְּאִימַר הִרְגִּישַׁת עַד הוּא א"כ אִי לֹא דְּאִיפָּא יָדִים מוֹכִיחוֹת לְהַקֵּל מַה"ת לֹאֲמַר דְּאִף שְׁהִרְגִישָׁה לְמִתְּלִי בְּהִרְגִישַׁת עַד וּלְכַף פִּירֵשׁ"י בְּעַגּוּל יֵשׁ יָדִים מוֹכִיחוֹת אֲבָל אִם בְּאֲמַת לֹא הִרְגִישָׁה רַק דְּאֵנוּ חוֹשְׁשִׁין לְשָׂמָּא אֲרַגְשָׁה וְסִבְרָה הִרְגִישַׁת עַד הוּא לְהָא לֹא חִיָּישִׁינוּ הִיכָּא דְּאִיפָּא לְמִתְּלִי בְּמִדֵּי אַחְרִינָא וְאֲמַרִי דְּמַעְלָמָא אֲתִיָּא וְכַמְש"ל וְעוֹד אֲכַתְּוֹב בְּזָה בַּע"ה בְּסוּמוֹף דְּאֲפִי הִיכָּא דְּלִיפָּא רְגְלִים לְדַבֵּר תְּלִיָּא בְּמָה דְּאֲפֹשֶׁר לְמִתְּלִי וְכֵן מוֹכַח דְּהָא קִי"ל בְּבִדְקָה בְּעַד שְׁאִינוּ בְּדוּק דְּהִיָּנוּ עַד בִּינוּנֵי דְּאִם הוּא פְּחוֹת מְכַפְרִיס וְעוֹד תְּלִיָּא בְּמַאֲכֻלָּת וְאִין חִילוּק בֵּין מְשׁוּף לְעַגּוּל אֲלֵא דְּלַעוּלָם תְּלִיָּא בְּמַאֲכֻלָּת וְאֵמַי הָא בְּמְשׁוּף אִין פְּאֵן יָדִים מוֹכִיחוֹת דְּמַעְלָמָא אֲתִי דְּנָהִי דְּאִיפָּא לְמִימַר שְׂמָא מַעְלָמָא אֲתִי ע"י קִנְיוֹת דָּם מְאָכְלוֹת מ"מ יָדִים מוֹכִיחוֹת אִין פְּאֵן דְּהָא אִיפָּא נְמִי לְמִימַר דְּמַגּוּפָה אֲתִי א"ו צ"ל דְּכִינוּן דְּלֵא הִרְגִישָׁה וְכַמ"ש הִרְשָׁפ' א בַּפ"ה דְּפְלוּגְתָּ דְּר' וְר"ח מִיָּרִי בְּלֵא הִרְגִישָׁה וְכִמוּ שְׁהַבְּאֲתִי בְּחַדוּשֵׁי כְּמָה פְּעָמִים לְשׁוּנוּ מַש"ה תְּלִי בְּמָה דְּמַצִּינוּ לְמִתְּלִי וְכַמ"ש בַּב"י סִי' ק"ץ וּלְפ"ז צְרִיכִין אָנוּ לֹאֲמַר הָא דְּמְטַמְאִי גְבִי טַחְתּוֹ בִּירְכָה וְהִנִּיחְתּוּ תַּחַת הַכּוּר וְהַכֶּסֶת הִיָּנוּ מְשׁוּם דְּאֵז יֵשׁ יָדִים מוֹכִיחוֹת שְׁהוּא מְגוּפָה דְּאֵלוּ הִיָּה דָם מְאָכְלוֹת לֹא הִיָּה מְשׁוּף וְכַמ"ש הַר"ן.

בְּחַדוּשֵׁי פ' הָרוּאָה כְּתָם וְכַמ"ש גַּם אֲתָה בְּזָה אֲבָל מְסַפִּיקָא הִיָּנוּ תוֹלִין לְהַקֵּל וְהוּן הוּן פְּדַבְרֵי הַט"ז בִּסִי' ק"ץ ס"ק כ"ג וּלְפ"ז צ"ל הָא דְּמְקִילִינוּ בְּכַתְּם הַנְּמַצָּא בֵּין עֲגוּל וּבֵין מְשׁוּף הִיָּנוּ מְשׁוּם דְּאֲפִי אִי מְגוּפָה אֲתִיָּא ג"כ אִין דְּרָכּוּ בְּמְשׁוּף מַש"ה תְּלִינוּ אֲפִי בְּמְשׁוּף דְּהָא לִיפָּא יָדִים מוֹכִיחוֹת דְּמַגּוּפָה אֲתִיָּא וְה"ט דְּתְּלִינוּ בְּמַכָּה בֵּין עֲגוּל וּבֵין מְשׁוּף דְּכִינוּן דְּלִיפָּא מְשׁוּם רְגְלִים לְדַבֵּר אֲוִקִי אֲשֶׁה בְּחֻזְקַת טְהוּרָה וְכַמ"ש הַפּוֹסְקִים וְהַטּוֹר וְהַרְשָׁפ' א שְׁכַתְּבוּ בְּעַגּוּל שְׁטֵהוֹר לְפִי שְׁוִדַּי אִינוּ מְדָם קִנְיוֹת שְׂאָם הִיָּה מְדָם קִנְיוֹת הִיָּה מְשׁוּף קוּשְׁטָא דְּמַלְתָּא כְּתָבוּ שְׁאִין דְּרָכּוּ שֶׁל דָּם קִנְיוֹת לְהִיּוֹת עֲגוּל וְכִמוּ שְׁהוֹכַחְנוּ מְסוּגְיָא דְּלַעֲלֵל דְּמוּקִי הָא דְּהִנִּיחְתּוּ תַּחַת הַכּוּר וְכַסְתּוּ אֲפִילוּ בְּאֲרַגְשָׁה וְאֲפ"ה עֲגוּל טְהוּרָה וְתְּלִינוּ הִרְגִישָׁה דְּיָדָה בְּטַעוֹת וְע"כ דְּאִיפָּא פְּאֵן יָדִים מוֹכִיחוֹת לְפִי שְׁהוּא עֲגוּל וְאִין דָּם קִנְיוֹת עֲגוּל אֲבָל בְּאֲמַת לֹא בְּהָא תְּלִיָּא הִיתְרָא דְּאֲפִי אִי הִיָּה דְּרָכּוּ שֶׁל דָּם קִנְיוֹת לְהִיּוֹת עֲגוּל אֲפ"ה טְהוּרָה הִיכָּא דְּלֵא אֲרַגְשָׁה וְכַמ"ש וְכַמ"ש הָרוּאָה כְּתָם דְּבַעֲי הַש"ס לְהוֹכִיחַ דְּרַבְּנָן פְּלִיגֵי אַר"א ב"צ מְהָא דְּתַנְיָא כְּתָם אַרְוֹן מְצַטְרָפִין מִנִּי אִי ר"א ב"צ ל"ל צִירוּף הָא אֲמַר מְשׁוּף כ"ש אֲלֵא לֹא רַבְּנָן ש"מ פְּלִיגֵי וְכו' וְדַאי דְּהַמְקִשָּׁה הִיָּה סְבַר דְּלַר"א ב"צ דְּכָל דָּם מְשׁוּף חֻזְקָה מְגוּפָה אֲתִיָּא מַש"ה הִיָּה ס"ל דְּהָא בְּרִיָּתָא כְּרַבְּנָן דְּפְלִיגֵי אַר"א ב"צ אֲבָל לְמַאי דְּמַסִּיק הַש"ס דְּכִי אֲמַר ר"א ב"צ בְּעַד אֲבָל בְּכַתְּם לֹא הִשְׁתָּא הוּא דְּאֲסִיק דְּכָל שְׁלֵא ע"י בְּדִיקָה אִין דְּרָכּוּ בְּמְשׁוּף יוֹתֵר מְעַגּוּל וְכ"נ מְפִירֵשׁ"י שָׁם ע"ש וְתוּ דְּהָכָּא בַּנ"ד שְׁהוּא כְּעִין קַרְטִין וְכַמְעַט שְׁאִין הָעֵין שׁוֹלֵט בְּהוּן מַחְמַת קְטִנוּתוֹ וְדַאי דְּעַדִּיף מְטַיְפָה שְׁהִיא עֲגוּל דְּתְּלִי דְּאֲתִי מַעְלָמָא לְפִי שְׁאִין דְּרָךְ דָּם קִנְיוֹת לְבּוֹא בְּדָרְךָ זָה מְכ"ש קַרְטִין כְּאֵלוּ דְּתְּלִינוּ דְּמַעְלָמָא

אֲתֵיָא דְהָא לְדַעַת הָרוּפְאִים אִין דְרָךְ הַמְקוֹר לְהַפְלִיט טִיפִין קְטַנִּים פְּאֵלָה וְאֵע"ג שְׂאִין דְבְרֵיהֶם נְכוּנִים בְּזָה וְכַמ"ש הָאֲחֻרוֹנִים מ"מ לָא שְׂכִיחַ שְׂיָבֵא מִן הַמְקוֹר פְּזָה וְטִפִי אִיפֵא לְמִיתְלֵי בְּמִן הַצְּדָדִים וְכַמ"ש לְמַעְלָה בְּסִי' קַפ"ג וְהִבְאֵתִי רְאֵיָה מִן הַב"ח וּמְדַבְרֵי הָרֶאָב"ד וְכוּ פְתַבְתִּי בְּדִין הַקְרָטִין שְׂכ' הַט"ז שְׁם בְּסִי' קַצ"א יַע"ש וְלַפ"ז אִפִי' נִימָא דְזָה נְכַלְל בְּחֻמְרָא דַר"ז אִפִי' הִיכָא דְאִיפֵא לְסַפּוּקִי בְּמִן הַצְּדָדִים הִינְנוּ דְנוּקָא הִיכָא דְלִיפֵא מִפְּהַ מְבוֹנְרַת אָבֵל הִיכָא דְאִיפֵא מִפְּהַ מְבוֹנְרַת הָא קִי"ל דְתוּלָה בְּמִפְּהַ וְדִלֵא פְהֶרֶאב"ד דַס"ל דְהֶאֱדָנָא אִין תּוּלִין בְּמִפְּהַ מְשׁוּם חוּמְרָא דַר"ז אָבֵל אָנּוּן לָא קִי"ל הִכִי דְשְׂאֵנִי הִיכָא דְאִיפֵא דְבַר לְתַלּוּת בּוּ מִשְׂא"כ בְּחֻמְרָא דַכ"ז אָף לְפִי פִירוּשׁוֹ שֶׁל הָרֶאָב"ד הִינְנוּ מְשׁוּם דְמִיָּהוּ סַפְקָא אִיפֵא אַע"ג דְטִיפָה אַחַת פְּחַרְדֵּל אִין דְרַפְּהַ לְבֵא מִן הַמְקוֹר מ"מ אִין פֶּאן דְבַר בְּרוּר לְתַלּוּת שְׂבָא מִן הַצְּדָדִים מִשְׂא"כ בְּיַשׁ מִפְּהַ לְפִנְיָנוּ וְא"כ ה"ה בַנ"ד דְאִיפֵא דְבַר בְּרוּר לְתַלּוּת בְּהִנֵי פִינְיָם שְׂהֵרִי כְּשֵׁהִיא מְתַחַכְכַת בְּעַד בְּמִקּוּם הַשְׁעַר לְמַעְלָה מִבֵּית הַתְּרוּפָה נִמְצְאוּ ג"כ הִנֵי קְרָטִין וְנוֹדֵאי דְבַר בְּרוּר הוּא לְתַלּוּת בְּהֵן דְהָא לָא שְׂכִיחַ שְׂיָבֵא מִן הַמְקוֹר קְרָטִין קְטַנִּים פְּאֵלוּ שְׂהֵרִי אֲפִילוּ טִיפָה א' מְדִינָא הִנֵה תּוּלָה בְּצְדָדִים וְכַמ"ש הַב"ח הִבְאֵתִי שְׁם לְשׁוֹנוֹ מַכ"ש קְרָטִין פְּאֵלוּ וְהָא דְאֲמַרִינוּן בְּמַעֲשֵׂה דַר"א ב"צ ר"פ הַמְפַלֵּת דְאֲפִי' פְּמִין שְׁעָרוֹת וְעָפֵר תְּטִיל לְמִים וְלָא תְלִינּוּ בְּמִן הַצְּדָדִים י"ל דְהֵתָם מִיָּרִי בְּהַרְגִישָׁה שְׁהִפִילָה מִן הַמְקוֹר וְכ"כ אַמ"ו שְׂב"י אֵלֵא דְשְׁם בְּתַשׁוּבָה הַקְשִׁיתִי עַל סְבַרַת הַב"ח הַנִּזְכָּר דַס"ל דָאָם רְאֵתָה רַק טִיפָה א' פְּחַרְדֵּל יֵשׁ לְתַלּוּת דְמִן הַצְּדָדִים אֲתֵיָא דַא"כ קֶשֶׁה מִמִּתְנִי' דַפ' כַה"י בְּנִמְצָא עַל שְׂלָה אוּ עַל שְׁלוֹ אַמְאִי חִיָּיבִים בְּקַרְבָּן דְהָא אִיפֵא לְמִיתְלֵי דְמִן הַצְּדָדִים אֲתֵיָא וְלִיפֵא לְמִימַר דְמִתְנִיתִין מִיָּרִי בְּנִמְצָא דֵם הַרְבֵּה דְלִיפֵא לְמִיתְלֵי בְּמִן הַצְּדָדִים דַז"א דַא"כ מְאִי מְקַשָּׁה הֵתָם וְלִיחֻוּשׁ דְלִמָּא דֵם מְאֻכְלוֹת הוּא הָא אִיפֵא לְאוּקְמִי בְּנִמְצָא יֵתֵר מִפְּגָרִיס וְעוֹד דְלָא תְלִינּוּ בְּמְאֻכְלוֹת אֵלֵא ע"כ צ"ל דַס"ל לְהַש"ס דְמִתְנִיתִין סְתָמָא קְתַנִי נִמְצָא עַל שְׂלָה וְכו' וּמְדִלָא יְהִיב שְׁיַעוּרָא פֶּל שְׁהוּא נִמְצָא עַל שְׂלָה אוּ עַל שְׁלוֹ חִיָּיבִים בְּקַרְבָּן אִפִי' פְּחוֹת מְשִׁיעוּר גָּרִיס וְא"כ ה"ה אִפִי' טִיפָה א' פְּחַרְדֵּל בְּמִשְׁמַע וְאִי ס"ד דִיֵּשׁ לְתַלּוּת בְּמִן הַצְּדָדִים וְאַמְאִי חִיָּיבִים קַרְבָּן וְכ"כ אַמ"ו בַס' שְׂב"י דְקו' הַמְקַשָּׁה הוּא מְסַתִימַת לְשׁוֹן הַמְשָׁנָה וְיִמָּה שְׁחֻזַר וְדַחָה זֹה חוּזַר וְנִרְאָה כַמ"ש גַם אֲתָה שְׂדַבְרִיו תְּמוּהִים בְּזָה וְכַמ"ש"ל בַע"ה וְהַגָּאוֹן מֵהֶרָא ב"ז"ל כ' שְׁם דְאֲפִי' בְּיוֹתֵר מִפְּגָרִיס נְמִי סְפִיקָא הוּא דְלִמָּא מְמַאֲכֻלוֹת הוּא וּמִש"ה מַק' הַש"ס שְׁפִיר דְאֲפִי' מוֹקְמִי לְמִתְנִיתִין דְמִיָּרִי בְּיוֹתֵר מִפְּגָרִיס אַפ"ה יֵשׁ לְסַפֵּק דְלִמָּא מְמַאֲכֻלוֹת הוּא וְדַבְרִיו תְּמוּהִים לְכַאוּרָה אָמְנָם אַחַר הָעִיוֹן רְאִיתִי שְׂאֲפִשֵׁר לִיִּשְׁבַּב דְבְרִיו כִּי הִכִי דְלָא לְשׁוּוּיָה פְּטוּעָה ח"ו הִגַּם שְׂשִׂאָר דְבְרִיו שְׁם עַדִינּוּ תְמוּהִים מ"מ בְּזָה יֵשׁ לִי קֶצֶת יֵשׁוּב בַמ"ש דְאֲפִי' בְּיוֹתֵר מִפְּגָרִיס יֵשׁ לְסַפֵּק בְּמַאֲכֻלוֹת לְעַנְיָן זֶה דְלָאוּ בַר קַרְבָּן הוּא דְדִלְמָא דֵם מְאֻכְלוֹת הוּא דַאֵע"ג דְקִי"ל בְּיוֹתֵר מִפְּגָרִיס לָא תְלִינּוּ בְּמַאֲכֻלוֹת לְפִי שְׂאִין דֵם מְאֻכְלוֹת יוֹתֵר מִפְּגָרִיס י"ל כַמ"ש הַרְשֵׁב"א בַתה"א דָף קַע"ו ע"א גְבִי נִמְצָא עַל בְּגָדִיהָ לְמַעְלָה מִן הַחֻזַר וְז"ל דְכָל שְׁהוּא לְמַעְלָה מִן הַחֻזַר לְעוֹלָם טְהוּרָה וְאֲפִילוּ אִין לָהּ בְּמָה לְתַלּוּת וְאוּמְרִים שְׂמָא נְתַעְסָקָה בְּפְתָמִים וְלָאוּ אֲדַעְתָּה אוּ שְׂמָא מְאֻכְלוֹת נִרְצָפָה זֹה אֲצֵל זֹה עַד שְׁנַעֲשׂוּ יוֹתֵר מִפְּגָרִיס עַכ"ל וְכוּן פְּתַב הָרֶאָב"ד בְּסַפֵּר בַע"ה נִאֲלָמָא דְאֲפִילוּ יוֹתֵר מִפְּגָרִיס אֲפִשֵׁר לְתַלּוּת בְּמַאֲכֻלוֹת וְאָף עַל גַב דְלִקְוֵלָא לָא תְלִינּוּ בְּיוֹתֵר מִפְּגָרִיס לְטַהֲרָה ה"ט כַמ"ש הַלְבוּשׁ (וְכ"כ בַס' מְעִיל צְדָקָה סִימָן כ' הָאִי טַעְמָא) הִבִיאוּ בְלַחַח"מ פֶּרֶק הָרוּאָה פְתָם שְׁחַכְמִים לְאַרְצוֹ לְהַקְל כ"כ דַא"כ בְּטַל מְעִיקְרָא

דיני פתמים משא"כ לענין קרבן מק' הש"ס שפיר דליחוש עכ"פ דלא לשוניה ודאי רואה
פי היכי דלא לייתי חולין לעצרה ונ"ל להוכיח פן מדברי הרשב"א דס"ל הכא דאיפא
לפרש קו' הש"ס וליחוש וכו' אפ"ל אם מייירי מתניתין ביותר מפגרים ועוד אפ"ל יש
לספק במאכלת ונ"ל בתה"א גרסינן בפ' כה"י בדיקה בעד הבדוק לה וטחתו בירכה ומחר
מצאה עליו דם אמר רב טמאה גדה פירש"י ז"ל וכו' ודווקא בשנמצא עליו יותר מגרים
ועוד ונפיק לה מדין מאכלת הא פחות מכן פינו דטחתה בירכה תלינו במאכלת ותדע
לה מהא דתני במתניתין בנמצא על שלו טמאה וחיבים בקרבן כו' ואקשינו עלה בגמרא
ויליחוש דלמא דם מאכלת ופרש"י דאפילו בנמצא על שלו פריה ופרקינן א"מ בדוק
הוא אצל מאכלת וא"מ דחוק הוא אלמא אי לאו דא"מ בדוק הוא או דחוק הני תלינו
במאכלת ומתניתין ונדאי בעד הבדוק הוא דאי בשאינו בדוק חטאת לא מיייתי דאינה
טמאה משום גדה אלא משום פתם ואי תימא דאתיא כרבי דמטמאה משום גדה וביותר
מפגרים אם פן היכי מק' ליחוש דלמא דם מאכלת הוא דהא פינו דאיפא פגרים ועוד
נפיק להו מתורת מאכלת דאפילו תמצא לומר דאינו לא בדוק ולא דחוק כל היכא דאיפא
יותר מגרים ועוד דנפיק להו מתורת מאכלת מטמא רבי משום גדה דוודאי מגופה אתיא
וכדקאמר להו רבי לר"ח א"ו מתניתין בעד הבדוק ופחות מפגרים ועוד דלא נפיק מדין
מאכלת ואי לאו דא"מ בדוק הוא או דחוק אצל מאכלת לא מטמאנו משום גדה אפילו
לפרוש דר"ח שפירש ההוא דנמצא על שלו פריה אבל בשלה בלא טעמא דדחוק ובדוק
טמאה גדה הואיל ושכיחי בה דמים מ"מ כה נראין הדברים הואיל וטחתו בירכה וכו'
עכ"ל ודבריו צריכין, ביאור דלכאורה דבריו תמוהים דמ"ש ומתניתין נדאי בעד הבדוק
דאי בשאינו בדוק וכו' ק' דהא אפילו אי מתניתין מייירי בעד שאינו בדוק מ"מ מוכח הדין
דיש לתלות במאכלת שבגופה אי לאו דא"מ בדוק או דחוק הוא דליכא למימר דהכי
מק' וליחוש דלמא דם מאכלת הוא היינו דם מאכלת שהיתה בעד קודם בדיקה פינו
שהעד לא הנה בדוק אם לנה נתפזין המק' אם פן מאי משני הש"ס ע"ז א"מ בדוק או
דחוק מה בכך הא עיקר קו' המק' לא הנה רק דליחוש לדם מאכלת שהיתה כבר בעד
שאינו בדוק קודם שבדיקה א"ע בו א"ו דקו' המק' הנה על דם מאכלת שבגופה בשעה
שבדיקה א"ע בו דליחוש ליה ואהא משני ליה א"מ בדוק או דחוק הוא אלמא אי לאו
דא"מ בדוק או דחוק הוא הנה אפשר לתלות במאכלת שבגופה א"כ מה"ט בטחתו בירכה
תלינו במאכלת שבגופה ומעיקרא מאי קשיא להרב"ב"א ז"ל ולמה לאריכות זה לדחות
דברים אלו מכח פלוגתא דר' ור"ח הא בלא"ה אין התקלה לדברים אלו וע"כ צ"ל
דהרב"ב"א לא בא אלא להוכיח דאף בגופה איכא למיתלי במאכלת ולאפוקי מדעת
האומרים דעל גופה לא שכיח מאכלת ומש"ה ס"ל להחולקים על הרשב"א דבטחתו
בירכה אפ"ל בפחות מפגרים טמאה דלא תלינו במאכלת וכמ"ש הש"ס סי' ק"ץ שזו היא
הטעם של החולקין על הרשב"ב"א מש"ה מביא הרשב"ב"א ראיה דליתא לסברא זו אלא אף
בגופה שכיחא מאכלת כמו על חלוקה מדמק' הש"ס וליחוש דלמא דם מאכלת הוא אף
אי נימא דקו' המק' אינה אלא על מאי דתנו במתניתין חיבים בקרבן כפירש"י ותוספות
אבל על הא דמטמאנו ליה מספק לא קשיא ליה דכיון שהוא ע"י בדיקה מחמירנו מ"מ
אי ס"ד דעל בשרה לא שכיחא מאכלת מאי מק' דלמא מש"ה מיייתי קרבן פינו דלא
שכיחא מאכלת על גופה לא תלינו כלל במאכלת וחיבי אפ"ל בקרבן דהא פתבו תוס'

במכילתין דף ס' ע"ב פיון דרוב פּעמִים בָּא הַדָּם מִקְוֶדֶם מִשׁ"ה תִּיב בְּקֶרֶב ע"ש א"כ
ה"נ מאי מק' הש"ס א"ו דס"ל למק' דמאכלות מצוי על גופה וספיקא מעליא הוא מש"ה
מק' שפיר ומזה יליף הרשב"א גבי טחתו בירכה דבפחות מפגרים ועוד תלינו במאכלות
שבגופה פיון דמוכח דשכיחא מאכלות שבגופה ואין לומר דכיון שבדקה בעד חמיר טפי
וכמו דהיה ס"ל להמק' לפירש"י ותוספות דזה אינו דע"כ אינו חמור ע"י בדיקה בזה
אלא דתלינו אפי' שע"י בדיקות עד דאל"כ קשה מהא דעד הנתון תחת הכר וקסת דתלינו
בעגול שמן מאכלות הוא וכה"ג בבדקה בעד שאינו בדוק דתלינו בפחות מפגרים
במאכלות לכ"ע אע"ג שבדקה א"ע בעד אפ"ה תלינו להקל במאכלות א"כ ה"נ בטחתי
בירכה דתלינו בעגול ואין לומר דא"כ הדרה קו' לדוכתיה מאי ס"ד דמק' דתלינו
במאכלות אפי' בא"מ א"כ תיקשי על כל בדיקות דעלמא איך מטמאין וא"ל משום
חומרא הואיל ובדקה א"ע בו א"כ קשי' בהניחתו תחת הכר והפסת או בעד שאינו בדוק
וכמ"ש ז"א דהא כתב הרשב"א וז"ל ואפ"י לפיר"ח וכו' מ"מ כן נראין הדברים הואיל
וטחתו בירכה ע"כ ונראה פנונתו דדוקא היכא דידוע שיהיה בא מא"מ אלא דספק הוא
אם בא מן המקור או ממאכלות שבא"מ בזה ס"ל לר"ח דתלינו במקור הואיל דשכיח
דמים משא"כ בטחתו בירכה דאינו ידוע לן אם נכתם העד בא"מ דלמא פאן הוא דנכתם
יש לתלות במאכלות ונדמא להא דאמרינו אין מחזיקין טומאה ממקום למקום ואמרינו
פאן נמצא וכאן היה ה"נ בזה פיון דטחתו בירכה י"ל פאן היה הדם על ידי מאכלות וא"כ
ל"ק למאי דס"ד דמה דמחמרינו בכתם שנמצא על ידי בדיקה ולא תלינו במאכלות דמ"ש
מהניחתו תחת הכר והפסת או בעד שאינו בדוק דתלינו דשאני התם שאינו ידוע אם בא
מן א"מ פלל משא"כ בבדקה בעד הדוק וראתה מיד לאחר הבדיקה דם על העד לא
תלינו לטהרה לגמרי במאכלות מש"ה מק' רק לעגנו קרבן דלא ליימי חולין לעזרה דלמא
דם מאכלות הוא פנ"ל בכוננת הרשב"א שאף הוא הבין דכל עיקר קו' המק' וליחוש כו'
אלא לעגנו קרבן דלא כנראה מדברי הב"י בסימן ק"ץ שהבין דהרשב"א מפ' הא דמק'
וילחוש וכו' לטהרה לגמרי והוא תמוה דמנ"ל לפרש פן וילהוציא דין מזה וגם הלשון
ודלמא לא משמע פן אלא כמ"ש ומעתה הוכרח הרשב"א להוכיח דמתניתין מיירי בעד
הבדוק אף לפי הס"ד דמק' משום דלכאורה הייתי אומר דס"ד דמק' דמתניתין מיירי אפי'
בעד שאינו בדוק ולפ"ז לא היה מוכרח דין של הרשב"א דעל גופה שכיחא מאכלות אלא
הייתי אומר דלמא על גופה לא שכיחא מאכלות והא דמק' וליחוש דלמא דם מאכלות
הוא אע"ג דלא שכיחא בגופה מ"מ פיון דאיכא בלא"ה עד שאינו בדוק ואיכא למימר
דלמא מעיקרא היה בעד מעלמא וע"י צירוף ספק מאכלות שבגופה אע"ג דלא שכיחא
מ"מ בצירוף הספקות יחד משו"י ליה לספק מעליא דהא מה"ט ס"ל להפוסקים בבדקה
בעד שאינו בדוק וטחתו בירכה דטהורה לגמרי וכמבואר בש"ע סי' ק"ץ סעיף ל"ז לכן
הוכיח הרשב"א דא"א לאוקמי בעד שאינו בדוק דממ"נ במאי מיירי אי בפחות מגרים
ועוד הא לכ"ע אינה טמאה נדה ואי בכגרים ועוד וכו' מאי מק' וליחוש דלמא דם מאכלות
הוא דהא היכא דאיכא יותר מגרים דנפקי ליה מדין מאכלות מטמא ר' משום נדה דנדאי
מגופה אתי' ואפ"י את"ל דאין א"מ בדוק או דחוק וא"ל דאע"ג דס"ל לרבי ביותר מגרים
ועוד לא תלינו במאכלות היינו לפי האמת דמסיק הש"ס דא"מ בדוק הוא או דחוק הוא
אבל בהא היא גופא קשיא ליה למק' דאע"ג דס"ל לרבי דלא שכיחא שיהיו נהרגין

מאכולות הרבה זא"מ מ"מ פינון דאיפא למימר שהיתה מן מאכולת דמעלמא וטרם שבדקה
היה בעד וגם ספק ממאכולת שבגופה יש לתלות אפי' ביותר מגרים ועוד ולומר שנתמעכו
הרבה מאכולות זא"מ וכמ"ש הפוסקים בבדקה בעד שאינו בדוק וטחתו בירכה דטהורה
לגמרי ז"א דבשלמא התם פינון דאיפא למימר דמעלמא הי' בעד אע"ג דלא שכיחא לפי
שהוא עד בינוני ואין דרכו להעבירו אצל פתמים מ"מ בהצטרף דאיפא למימר מדם
שבירכה הוי תרי ספקי להקל משא"כ מאכולת דעלמא דשכיח טובא דמה"ט ס"ל
לר' בפחות מגרים ועוד דתלינו וטהורה בבדקה בעד שאינו בדוק ואפ"ה ס"ל ביתר
מגרים ועוד אין לתלות במאכולת לפי דלא שכיחא שיהיו נהרגין הרבה מאכולות זא"מ
א"כ מה יועיל בהצטרף נמי מאכולת שבגופה לרבי הא בלאו מאכולת שבגופה נמי
שכיחא ושכיחא מאכולת דעלמא ואפ"ה ס"ל לרבי דלא תלינו ביתר מגרים ועוד וא"כ
מאי מק' הש"ס וליחוש אי מוקמת ליה פרכי א"ו דמיירי בעד הבדוק ואפ"ה מק' וליחוש
דלמא דם מאכולת א"כ דברי הרשב"א מוכרחים פנ"ל בכוננת דברי הרשב"א ברור:
נמצא דכל עיקר הוכחות הרשב"א ז"ל אינו אלא מדר' מטמא משום גדה ביתר מגרים
ועוד אבל בלא"ה הייתי אומר דקו' המק' היא אפי' ביתר מגרים ועוד וליחוש דלמא דם
מאכולת הוא דאע"ג דקיי"ל דלא תלינו ביתר מגרים ועוד לטהר היינו לקולא מ"מ ספקא
איפא אפי' ביתר מגרים ועוד דשמא נהרגו הרבה מאכולות יחד אלא דר' לא ס"ל הכי
דהא מטמא משום גדה מ"מ י"ל דכ"ז לרבי אבל ר"ח ס"ל דאפי' ביתר מגרים ועוד יש
לתלות ולספק במאכולת והכי קאמר ר"ח לר' אי אתה מודה בפחות מגרים ועוד וע"כ
דתלינו במאכולת ה"ה ביתר מכגרים ועוד עכ"פ ספקא הוא דשמא נהרגו הרבה יחד
ולפ"ז י"ל הא דמק' הש"ס וליחוש דלמא דם מאכולת היינו אפי' אי מתניתין מיירי ביתר
מגרים ועוד מ"מ קשיא לר"ח דס"ל דאפי' ביתר מגרים ועוד תלינו במאכולת והש"ס
ניחא לאוקמי מתני' אפי' כר"ח ומכ"ש דניחא להפוסקים דס"ל דהלכתא כר"ח מש"ה
ניחא ליה להש"ס לאוקמי סתם מתניתין פנותי' ומ"ש הרשב"א ז"ל וז"ל א"ו מתני' בעד
הבדוק ובפחות מכגרים היינו אי נימא דס"ל להש"ס דמתניתין אתי' כר' ע"כ דלא מק'
הש"ס אלא על פחות מגרים ועוד דאלו בגרים ועוד לא מקשה לר' כלל אבל באמת י"ל
דאף המק' ס"ל דאפשר לאוקמי מתניתין ביתר מגרים אלא דקשי' ליה לר"ח וכמ"ש
ובאמת ה"מ לשנויי דמתניתין כר' אלא דניחא לתרץ אליבא דכ"ע לפ"ז צדקו דברי
הגאון מהרא"ב ז"ל: ועפ"ז ניחא מה דקשיא טובא על פסק הרמב"ם שפסק בפ"ה
מהלכות א"ב דדם הנמצא בפרוזדור מן הלול ולחויז ספקא טמא שמה מן החדר או שמה
מן הלול שמת ולא חילק בין נמצא על הקרקע פרוזדור או על גג פרוזדור א"כ ק' בנמצא
על שלח או על שלו אמאי חייבים בקרבן הא איפא למימר מן העליה בא ונתו' במכילתין
הק' קו' זו בדף י"ח ע"א ד"ה כאן שנמצא וכו' מפח זה הוכיחו דאליבא דכ"ע ליכא ספקא
בפרוזדור אלא בנמצא על גג פרוזדור פינון דאיפא שינוי לפנינו הא מסתמא אמרינו דמן
החדר אתי' ע"ש אבל לשיטת הרמב"ם דלא מחלק בזה וס"ל דלעולם ספקא הוא קו'
התוס' במ"ע ועיין בסוף ספר שו"ת דרכי נועם בקונטרס מלחמות מצנה ד"ד והנה
בחדושי על הגמ' הקשיתי מאי מקשים התוס' בזה הא פתבו תוס' דף י"ד ע"ב ד"ה ודם
העליה וכו' דבעליה אינה אלא מין א' משא"כ במקור שיש בו ה' מיני דמים א"כ י"ל
שידוע היה לחכמים איזה מין מן ה' מיני דמים שנמצא בעליה וא"כ מתני' דנמצא על

שְׁלֵה וכו' דְּמַחֲזִיב חֲטָאת מִיַּיְרִי שְׁנִמְצָא מִן הַד' מִיָּנִים אֲשֶׁר לֹא נִמְצָא כֵּן בְּעֵלְי וּא"ל דְּתוֹס' לֹא כ"כ אֶלָּא בְּתִי ב' אֶבֶל לְתִי א' שְׁפִתְבוּ הַתּוֹס' שָׁם אֵין זֶה מְוַכְרַח וּי"ל דְּגַם בְּעֵלְי נִמְצָאוּ הַדְּמִים שְׁנִמְצָא בְּמָקוֹם מ"מ מנ"ל לְהַתּוֹס' לְהַקְשׁוֹת עַל פִּירִש"י מִהָא דְנִמְצָא עַל שְׁלוֹ אוֹ עַל שְׁלֵה דְלָמָּא רַש"י ס"ל כֵּן דְּבַעֲלִי לֹא נִמְצָא כֵּל הַמִּיָּנִים אֲשֶׁר נִמְצָא בְּמִקּוֹר וְהֵאֵי דְנִמְצָא עַל שְׁלֵה מִיַּיְרִי שְׁנִמְצָא דָּם שְׂדוּעֵ לֹן שְׂאִין אוֹתוֹ מִרְאָה דָּם נִמְצָא בְּעֵלְי וְכַתְּבִיתִי שָׁם דְּלֹא נִיחָא לְהוּ לְהַתּוֹס' לְתַרְץ כֵּן מִשׁוּם דְּקִשְׁנִי לְהוּ מֵאֵי מִק' הַש"ס מִמְתַּנְי וּלְיַחְזִישׁ דְּלָמָּא דָּם מֵאֲכֹלֶת הֵיא כו' דְּלָמָּא מְתַנִּי מִיַּיְרִי בְּיַתֵּר מִגְּרִיס וְעוֹד א"ו דַּס"ל דְּלִיפֹא לְאוּקְמִי בְּהִכִּי דְהָא מְתַנִּי סְתָמָא קְתַנִּי דְמִשְׁמַע כֵּל מַה שְׁנִמְצָא אִפִּי כ"ש נְמִי חֲזִיבִים בְּחֲטָאת וְכִיּוֹן שְׁכֹן לִיפֹא לְאוּקְמִי נְמִי מְתַנִּי דְמִיַּיְרִי דְנוֹקָא בְּנִמְצָא שְׂאָר מִיָּנִי דְמִים דְּלִיפֹא בְּעֵלְי דְהָא מְתַנִּי סְתָמָא קְתַנִּי דְמִשְׁמַע דְּבָכָל מִיָּנִי מִרְאָה דְמִים טְמֵאִים שְׁנִמְצָא עַל שְׁלֵה אוֹ עַל שְׁלוֹ חֲזִיבִים בְּקֶרְבָּן וּמַש"ה מְקַשִּׁי שְׁפִיר כ"כ שָׁם בְּחִדוּשֵׁי: אָמְנָם לְפִי מ"ש לְעִיל שְׂאִין זֶה מְוַכְרַח דְּאִיפֹא לְמִימַר דְּהַמְק' לֹא מְסַתִּימַת הַמְשַׁנָּה מִשְׁמַע לִיהַ דְּבָכָל גְּוֹנֵי מִיַּיְרִי מְתַנִּי אֶלָּא דְמִקְשָׁה דְאִפִּילוֹ אֵי מִיַּיְרִי מְתַנִּי בְּדִאִיפֹא גְרִיס וְעוֹד אַפ"ה אִיפֹא סְפֵקָא לַר"ח דְשִׁמָּא דָּם מֵאֲכֹלֶת הוּא לַפ"ז לַק"מ עַל רַש"י וְהַרְמַב"ם דִּישׁ לְתַרְץ אֶלְיָבִיָּהּ וְכַמַּש"ל מִיְהוּ בְּלֹא"ה לַק"מ עַל הַרְמַב"ם דַּע"כ לֹא כ' בְּנִמְצָא מִן הַלּוּל וְלַחֲזִיץ דְסְפֵקָא הוּא מְטַעַם דְקִי"ל דְקֶוּרְבָּא דְאוֹרֵייתָא הוּא וְגַם חֲזַקַת טְהוּרָה דִּינְדָּה ה"ל נֶגֶד רֹב שְׂבָא מִן הַמְקּוֹר כְּפִלְגָא וּפְלִגָא וְעִיין בְּתוֹס' דִּי"ז ע"ב ד"ה וְאֵין שׁוֹרְפִין וְכו' וְכ"ז כְּשִׁנְמִצָּא קְרוֹב לְלוּל דְהֵינְנוּ מִן הַלּוּל וְלַחֲזִיץ אֶבֶל מִן הַסְתָּם תְּלִינן שְׂבָא מִן הַמְקּוֹר מַש"ה בְּנִמְצָא בְשַׁעַת תְּשַׁמִּישׁ טְמֵאִים וְחֲזִיבִים בְּקֶרְבָּן: וּמַעֲטָה צְדָקוֹ וְגַם דְּבָרֵיהּ שְׁפִתְבַּת לְקַיִים דְּבָרֵי חו"ל שְׂאִמְרוּ א"מ בְּדוּק הוּא אוֹ דְחוּק הוּא וְהָא עֵינֵינוּ רוֹאוֹת דְלֹא הִכִּי הוּא שְׁמִצְוִינן בֵּא"מ בְּכַמָּה נְשִׁים וְדְבָרֵי בַעַל שֶׁב"י דְחוּקֵי וְכַתְּבַת דַּה"ק דְאוֹתוֹ מִין כְּנִים שֶׁל הָרֹאשׁ אֵין מְצוּיִין הֵתָם שֵׁא"מ בְּדוּק הוּא אוֹ דְחוּק הוּא לְהֵם וְשִׁאֲנֵי הֵנִי מִין כְּנִים דְרַבִּיתִּיהוּ הֵתָם מִשֵּׁא"כ בְּכַנִּים שֶׁל הָרֹאשׁ וְהַדְּבָרִים רְאוּנָן לְאֶמְרָן אִי מַה שְׁנִרְאָה מִדְּבָרֵיהּ דְלֹא תְלִינן בְּמֵאֲכֹלֶת אֶלָּא מִרְאָה אֲדוּם שְׁשִׁנֵּינוּ בְּמִשְׁנָה מִשֵּׁא"כ שְׂאָר אַרְבַּע מִרְאוֹת לֹא תְלִינן בְּמֵאֲכֹלֶת וְצ"ל לְדְבָרֵיהּ דַּע"ג דְאַנָּן קִי"ל דְתוֹלִין כֵּל מִרְאוֹת דְמִים טְמֵאִים בְּמֵאֲכֹלֶת חוּץ מִשְׁחֹר לְדַעַת הָרֹאב"ד בַּס' בַּעַ"נ הֵינְנוּ לְדִידִן דְאֵין אָנוּ בְּקִיָּאִים לְהַבְחִין בֵּין אֲדוּם שְׂבָא דוּמָי לְשִׂאָר אֲדוּם אֶבֶל בְּזִמְן חֲכָמֵי הַש"ס שְׁהִי בְּקִיָּאִים בְּמִרְאָה אֲדוּם לֹא הִי תוֹלִין בְּמֵאֲכֹלֶת רַק הָאֲדוּם שְׁשִׁנֵּינוּ בְּמִשְׁנָה מִשֵּׁא"כ שְׂאָר מִרְאוֹת דְמִים לְפִי שְׂשִׁאָר מֵאֲכֹלֶת שְׁבַגּוּף אֵין דוּמָה דוּמָה לְמִרְאוֹת דְמִים טְמֵאִים אֶבֶל לֹא נִרְאָה כֵּן מִדְּבָרֵי הָרֹאב"ד בַּס' בַּעַ"נ וְהַרְשָׁב"א בְּתַה"א אֶלָּא דְמִרְאָה אֲדוּם שְׁשִׁנֵּינוּ בְּמִשְׁנָה אֵין לְתַלּוֹת אֶלָּא בְּמֵאֲכֹלֶת שְׁפִרָאשׁ שְׂדוּמָה לוֹ אֶבֶל שְׂאָר מִיָּנִי דְמִים שְׁשִׁנֵּינוּ בְּמִשְׁנָה יֵשׁ לְתַלּוֹת בְּמֵאֲכֹלֶת שְׁבַגּוּף שְׂדוּמָה לְשִׂאָר מִיָּנִי דְמִים טְמֵאִים וְעִיין בְּדְבָרֵיהֶם בְּמָה שְׁפִתְבוּ אֶהָא דַּמְק' הַש"ס בַּפ' כַּה"י אַר"ח דְאָמַר אֲדוּם דְמְתַנִּי דוּמָה לְמֵאֲכֹלֶת שֶׁל הָרֹאשׁ מִיְתִיבֵי הַרְגָּה מֵאֲכֹלֶת הָרִי זוֹ תוֹלָה בּוֹ מֵאֵי לֹא דְכֹלָה גּוּפָא לֹא שֶׁל רֹאשׁ וְז"ל מִשׁוּם דַּס"ד דְמְתַנִּי תוֹלָה כֵּל הַפְתָּמִים בְּמֵאֲכֹלֶת וְאִפִּי כְּתָם אֲדוּם שְׁבַאֲדוּמִים וּמַש"ה אֶקְשִׁי אֵי אֵיתָא דְאֲדוּם אֵינוּ דוּמָה לְמֵאֲכֹלֶת שְׁבַגּוּף אִם הַרְגָּה מֵאֲכֹלֶת שְׁבַגּוּף אִיךָ תוֹלָה בּוֹ אֲדוּם שְׁבַאֲדוּמִים שְׂאֵינוּ דוּמָה לוֹ עַכ"ל מְלִשׁוֹן זוֹ שְׁפִתְבוּ דַּס"ד דַּמְק' דְתוֹלָה כֵּל כְּתָם בְּמֵאֲכֹלֶת כו' מִשְׁמַע דְשִׂאָר מִיָּנִי דְמִים נִיחָא דְתוֹלָה בְּמֵאֲכֹלֶת שְׁבַגּוּף אֶלָּא דְק' לִיהַ עַל אֲדוּם שְׁבַאֲדוּמִים וְאֶהָא מְשַׁנִּי לִיהַ דְנוֹדָאֵי כֵּל מִיָּנִי דְמִים יֵשׁ

לתלות במאכלות אלא דשאָר מיני דמים תולה בהרגה מאכלות שבגוף ואדום שבאדנאים אינו תולה אלא בהרגה מאכלות שבראש ועם כ"ז דבריה נכונים דלא מק' הש"ס וליחוש וכו' ודלמא מתני' מיירי באדום שבאדנאים דלא דומה למאכלות שבגוף וע"כ דמק' הש"ס דלמא ממאכלות הראש בא לשם ואהא משני שפיר דא"מ בדוק או דחוק הוא לענין מאכלות של הראש אבל לענין שאר מאכלות שבגוף י"ל שאינו בדוק או דחוק אלא דמתני' מיירי בנמצא אדום שבאדנאים דליכא למיתלי במאכלות שבגוף דלא דמי ליה וכ"ז ניחא לדברינו דאע"ג דמתני' סתמא קתני לא מיירי בכל גונוי מיהו השתא דאתי להכי י"ל דונדאי מתני' מיירי בכל מיני מראות דמים שנמצאו על שלה או על שלו חייבים בקרבן משום דמאכלות של הראש ושל שאר הגוף א"מ בדוק הוא או דחוק הוא אלא דהני מינים של מאכלות דרביתיהו ה"מ קיי"ל לחז"ל שאין דמם דומה כלל לשום מראה טמאה ומתני' ע"כ מיירי ביזוע שהוא מראה טומאה דאל"כ קרבן לא מחייב ומש"ה חייבים בקרבן דהא ליכא למיתלי במין כינים דרביתיהו ה"מ דדמם אינו דומה למראות דמים הטמאין ושאר מאכלות הן שבגוף או של ראש א"מ בדוק הוא או דחוק וכ"ז בימיהם שהיו בקיאים לפלות בין דם לדם אבל לדין שאין אנו בקיאים במראות הדמים יש לתלות במיני כנים אלו כן הנה נראה לומר אלא מה דקשני' ע"ז מה שפסק הרשב"א והש"ע בסי' ק"ץ בבדקה בעד הבדוק לה נמצא עליו דם אפי' פחות מפגרים ואפי' מאכלות מעוכה בו אפי' טמאה והיינו משום דקיי"ל דא"מ בדוק הוא ולדברינו קשה אמאי טמאה לדין דאין אנו בקיאים במראות הדם יש לטער במאכלות רצופה בו ויש לתלות שמן המאכלות דרביתיהו ה"מ הוא ומן הש"ס אין ראיה וכמ"ש ומיהו קשניא זו קשה גם למ"ש אמ"ו בעל שב"י שמחלק בין דורות הראשונים שהיו מגלחין מקום השער לזמנינו שפסק הרשב"א והטור והש"ע מתנגד לזה שכ' לדין זה אף בזמנינו: מיהו י"ל דהתם מיירי בסתם נשים שלא נמצאו בהן מין כנים הללו וכינן דליכא למיתלי אלא במאכלות של שאר הגוף וכינן דא"מ בדוק הוא אמרינן דמעלמא נפל אבל בנשים שדרכן בקדו שנמצאו מיני כנים הללו נדאי דתלינן אף דאין להבחין בטופות הללו אם הם עגולים או לא וכמ"ש"ל מיהו אפתי פש לברורי הא דמוכח מהרשב"א בתה"א דלא הקיל אלא בטחתו בירכה והוא עגול אבל אם ידוע שהדם בא מא"מ לא תלינן במאכלות אפי' אי לאו א"מ בדוק הוא דהא חשש לפי ר"ח שפי' דקו' המק' וליחוש כו' הוא בנמצא על שלו וכו' הא אלו נמצא על שלה אף למאי דס"ד ולא אסיק אפתי דא"מ בדוק הוא מ"מ חייבים בקרבן פינן דשכיחא דם המקור אלא דהרשב"א כ' שפך נראים הדברים הואיל וטחתו בירכה ר"ל שאינו ידוע שמן א"מ בא הדם ונדמיא להא דאמרינן שכל הטמאות כשעת מציאתן ובמקום מציאתן וכמ"ש"ל וכינן דבנ"ד ידוע שהדם בא מא"מ א"כ י"ל דלא תלינן במאכלות: מיהו אחר העיון יש לומר דשאני הקא וכמו שכתבת דהרשב"א לא קאמר אלא דלא תלינן במאכלות מספיקא ולומר שפא מאכלות הנה שם וטפי תלינן במקור דשכיחא טפי אבל בנ"ד שהכנים אלו מצוין באותן נשים תמיד נדאי דשכיחי טפי מדם המקור ותלינן אפי' לפי ר"ח בכנים אלו גם עצמות הקרטין ושינוי צורתן מעידין דלאו מקור אתיא ודומה למ"שהר"ן הביאו ב"י בסי' קצ"א וז"ל אע"פ שאין אנו בקיאים במראות הדמים אין היתר מצד המראה אלא מצד עצמות הדברים שהם מונבדלים ונחלקים עכ"ל ואע"פ שכתב בתשובת ח"צ דהר"ן לא התיר אלא בפאים החצץ וחול

אָדוֹם עִם מ"ר דּוֹקָא דְלֵא כּט"ז אֶלְמָא דְלֵא מְהַי שְׁנוּי צוּרְתָן לַחוּד יע"ש מ"מ הָא פְּתַבְתִּי בְתַשׁוּי שְׁיִיחְדְּתִי לְדִין זֶה דְלֵא כ"כ אֶלְא הֵיכָא דְלֵיפָא פְּאָב אַבְל הֵיכָא שְׁיִישׁ לָהּ פְּאָב שׁע"י הַפְּאָב נִתְפַרֵר שְׁיִישׁ לָהּ מִפְּהַּ בְּפִלְיוֹת שְׁמוּלִיד הַחֲצָץ וְהַחּוּל אִז טְהוּרָה אִפִּי בְּאִינוּ בְּאִים עִם הַמ"ר וּכְמוֹ שֶׁהָאַרְכְּתִי שָׁם וְאִף שֶׁבַח"צ כ' דָּגַם בְּכָאָב אִין לְהַקְל בְּאִינוּ בְּאִים עִם מ"ר שְׁהָר"ן לֹא כ"כ דְּמְהַי פְּאָב אֶלְא לְסָנִיף בְּעֶלְמָא הֵינְנוּ מְשׁוּם דַּס"ל לְהַגְּאוֹן ח"צ דְּכָאָב אִינְהָ פְּמִפְּהָ יע"ש הָא אֵלּוּ יִדְעִינוּ בּוֹדְאִי דְּמִפְּהָ יֵשׁ לָהּ בְּפִלְיוֹת וְדַאי דְּתַלְיִנוּ הַחֲצָץ וְהַחּוּל בְּפִלְיוֹת לַכ"ע לְפִי שְׁדַרְכְּנוּ שֶׁל פְּלִיּוֹת בְּכָף וְכַמ"ש שָׁם וַא"כ בַּנ"ד בְּיָדוּעַ שְׁדַרְכְּנוּ שֶׁל פְּנִים שְׁמוּלִידִין טִיפִים פְּאֵלּוּ פְּאֶשֶׁר הַנְּסִיוֹן מְעִיד ע"ז וְכַמ"ש לְוַדַּי דְּאִין לְחוּשׁ שְׁמָא גַם מִהַמְקוֹר בָּא פְּדוּגְמַת' וְגַם בַּלֵּא"ה אֵיפָא פְּמָה צְדָדִים לְהַקְל בְּגִדוֹן זֶה וְכַמוֹ שֶׁפְּתַבְתִּי שָׁם בְּתַשׁוּבָה יע"ש וּבְפִרְטוֹת שְׁפָכְרָה הַעִיד הַגְּאוֹן מִהַרְשֵׁשׁ"ךְ שָׁם בְּתַשׁוּבַת שַׁב"י סְעִיף ל"ט שְׁפָךְ הִיָּה עוֹבְדָא לֹא בְּאַחַת וְלֹא בְּשְׁתֵּים שְׁקָרָה לְהֵם כֵּן וְצוּהָ לְיַחַד בְּגַד פְּשָׁתָן רַף וּלְחַפְּךָ בַּא"מ (וּר"ל לְמַעְלָה מִבֵּית הַתְּנַרְפָּה) וְגַם בְּאִוְתָן שְׁעָרוֹת נוֹלְדוּ הֵנִי פְּנִים וְע"י חַפְּוֶף נִתְמַלֵּא הַבְּגָד טִיפִין וְטִיפִין וְכו' וְהוּאִיל דְּאַתְּפַרֵר לָן דְּיֵישׁ הֵנִי פְּנִים קְרוּב לְבִשָׁר הַפְּנִימִי וְע"כ יֵצֵא הַדְּבָר בְּהִיתָר בְּהַסְפָּמוֹת גְּדוּלֵי חֲקָרִי לַב עַכ"ד וּמַעֲשֵׂה רַב: וְעַתָּה אֶפְּאֵל עַל סֵדֶר דְּבְרֵיךָ הַנּוֹגַע לְפִלְפוּלָא מַה שֶׁהַקְּשִׁיתָ עַל הַשֵּׁב יַעֲקֹב בְּסִי' מ"ג דְּלֵהֲכִי מִקְּשִׁי בְּפִשְׁיִטוֹת וּלְיַחַוֵּשׁ דְּלֵמָא דָּם מֵאַכְוֹלָת וְלֹא נִיחָא לִיהָ לְאוּקְמִי מִתְּנִיתִין דְּמִיִּירִי בְּדַאיפָא גְּרִיס וְעוֹד מְשׁוּם דַּס"ל לְהַש"ס דְּעַל בְּשָׂרָה טְמָאָה אֶפִּילוּ בְּפַחוֹת מִפְּגָרִיס וְעוֹד טְמָאָה מִסְּפַק וְאִם כֵּן ע"כ מַה דְּתַנִּי בְּמִתְּנִיתִין בְּנִמְצָא עַל עַד שְׁלוֹ אוֹ שְׁלָה דְּטְמָאִין קְאִי אִפִּי עַל פַּחוֹת מִפְּגָרִיס וְעוֹד כִּיּוֹן דְּהֵאַמַּת כֵּן הוּא דְּאַפִּי פַחוֹת מִפְּגָרִיס וְעוֹד נְמִי טְמָאָה וּמִתְּנִי נְקֻט בְּחַד שְׁיִטָּה טְמָאִין וְסִיבִין עָלְיוּ בְּקָרְבָן וְנִדְאִי בְּכַה"ג דְּאַיִירִי טְמָאִין כַּה"ג סִיבִין עָלְיוּ קָרְבָן דְּבַחַד בְּבָא פְּהֵאִי אִין לְחַלֵּק וְלוֹמַר דְּטְמָאִין אִיִּירִי אִפִּי בְּפַחוֹת מְגָרִיס וְסִיבִים בְּקָרְבָן אִיִּירִי בְּגָרִיס וְעוֹד לְכַף פְּרִיף שְׁפִיר דְּנוֹדְאִי עַל טְמָאִין לְק"מ דִּי"ל לְחוּמְרָא טְמָאִין רַק הֵיאֻף גַּחֲזִיב קָרְבָן מִסְּפַק עַכ"ל וְע"ז הַקְּשִׁיתִי דְּהָא ע"כ הָא דְּתַנִּי בְּמִתְּנִיתִין בְּרִישָׁא טְמָאִין הֵינְנוּ טְמָאִין וְדַאי לְשׁוֹרֶף עָלֶיהָ תְּרוּמָה וְקִדְשִׁים וְכַפִּירֵשׁ"י שָׁם דְּאֵלּוּ טְנוּמָאֵת סְפַק אֶפִּילוּ בְּאַחַר זְמַן תַּנִּי בְּסִיפָא דְּטְמָאִין מִסְּפַק וַא"כ ע"כ בְּרִישָׁא מִיִּירִי לְעַנְיָן טְנוּמָאֵת וְדַאי וַא"כ אִף לְעַנְיָן טְנוּמָאָה מִיִּירִי מִתְּנִיתִין בְּיַתֵּר מְגָרִיס דְּבַפְּחוֹת מְגָרִיס וְעוֹד אִף דְּטְמָאָה לְשִׁיטַת הַרְמַב"ם מ"מ אִינְהָ אֶלְא טְנוּמָאֵת סְפַק וְכַמ"ש הוּא בְּעַצְמוֹ דְּכִיּוֹן דַּס"ל לְהַמְק' דְּלֵא מִיִּיתִי קָרְבָן ע"ז מְשׁוּם דְּאֵיפָא לְמִימַר דְּמִמְאַכְוֹלָת הִיא ה"נ דְּאִין שׁוֹרְפִין עָלֶיהָ תו"ק וְכַפִּירֵשׁ"י לְהַדְּיָא ע"כ דְּבְרֵיךָ יָפָה תְּפַסְתָּ עָלְיוּ וְאִין לְדְּבָרֵינוּ שׁוּם הַתְּחִלָּה וְלְכַאוּרָה הִיָּה אֶפְשָׁר לְיִישֵׁב דְּבָרֵינוּ אַע"פ שְׁאִין זֶה לְשׁוֹנוֹ דְּהֵכִי מִק' מִדְּתַנִּי סִיפָא נִמְצָא עַל שְׁלָה לַאח"ז טְמָאִים מִסְּפַק לְעַנְיָן טְנוּמָאֵת סְפַק מִיִּירִי אֶפִּילוּ בְּפַחוֹת מְגָרִיס דְּכֵן הוּא הֵאַמַּת לְשִׁיטַת הַרְמַב"ם א"כ ה"ה בְּרִישָׁא מִיִּירִי בְּכַה"ג וּמַש"ה מִק' שְׁפִיר וְלְיַחַוֵּשׁ וְכו' מִיָּהוּ גַם זֶה יֵשׁ לְדַחּוֹת דְּאִף בְּסִיפָא לְמַאי דַּס"ד הַשְׁתָּא דְּיֵישׁ לְתִלוֹת בְּמֵאַכְוֹלָת אֶפִּילוּ בַּא"מ מִיִּירִי ע"כ בְּדַאיפָא גְּרִיס וְעוֹד דַּא"כ אִף מִסְּפַקָא א"א לְטְמָא לְהַבְעֵל דְּהָא ס"ס הוּא דְּדַלְמָא מִמְאַכְוֹלָת אֶתְיָא וַאֲת"ל דְּמַגּוּפָה חֲזִי' שְׁמָא בְּשַׁעַת בְּעִילָה לֹא רָאֲתָה: וּמַה דְּקָשִׁי' לָךְ עַל הַב"י שְׁכַתְּבַת בְּדִין בְּדָקָה בְּעַד הַבְּדוּק לָהּ וְטַחְתּוּ בִּירְכָה וְנִמְצָא עָלְיוּ פַחוֹת מְגָרִיס וְעוֹד שְׁכַתְּבַת הַרְשָׁב"א טְהוּרָה בְּעַגּוּל וְז"ל וְהַטְעַם מְבוֹאָר דְּכִיּוֹן שְׁלֵא הִרְגִּישָׁה רַגְלִים לְדְּבָר שְׁלֵא בָּא מַגּוּפָה וְלִפְיֵכָף תּוֹלִין בְּמַה שְׁאֶפְשָׁר לְתִלוֹת הַלְּכַף פַּחוֹת מְגָרִיס וְעוֹד תַּלְיִנוּ בְּדָם מֵאַכְוֹלָת כָּל שְׁטַחְתּוּ

בִּירְכָה או נְתַנְתּוּ תַחַת הַכּוּר אֲבָל כִּשְׁהוּא כַּגֵּרִים וְעוֹד דְּנִפְקָא לֵן מִחֲשֵׁשׁ דָּם מֵאֲכֹלֶת
אֲמַרִינּוּ בִּינּוּ שְׁקִנְחָה בְּעַד בְּדוּק זֶה וְאִין אָנוּ יְכוּלִין לְתַלּוּת בְּדָם מֵאֲכֹלֶת מִפְּנֵי שֶׁהוּא יוֹתֵר
מִגֵּרִים וְעוֹד וְדָאֵי מְגוּפָה שְׁקִנְחָה בּוּ הָנִי וְטַמְאָה נִדְּהָ וְדָאֵי וְלֹא מְסַפְקִינּוּ לָהּ וְכוּ' עכ"ל
וְהַקְּשִׁית דְּל"ל הָּ טַעְמָא הוּאִיל דְּלֹא אֲרַגִּישָׁה ת"ל בִּינּוּ דְּהוּא עֲגוּל וְאִין דְּרָף דָּם קְנוּחַ
לְהִיּוֹת עֲגוּל מִש"ה תְּלִינּוּ בְּמָה דְּאֲפִשֵׁר לְמִיתְּלֵי וּמִפְּתָּה זֶה רְצוּנָה לְהוֹכִיחַ דָּאֵי דָּם קְנוּחַ
אֲפִשֵׁר בְּעִגּוּל אֲלֵא דָּם מֵאֲכֹלֶת שְׁאִינוּ בָּא ע"י קְנוּחַ אִין דְּרָפּוּ בְּמִשְׁנָה לָּאוּ רְאִיָּה הִיא
דִּי"ל מִש"ה הַנְּכַרְחַ הַב"י לְטַעְמָא הוּאִיל דְּלֹא הֲרַגִּישָׁה דָּאֵי מִשׁוּם הוֹכְחָה הוּאִיל וְהוּא
עֲגוּל קִשְׂיָא אֲמַאי בְּנִמְצָא יוֹתֵר מִגֵּרִים טַמְאָה אֲפִי' בְּעִגּוּל הָּא בִּינּוּ דְּעִגּוּל הוּא וְדָאֵי מִיְּרָכָה
הוּטַח וּא"ל הָּא לִיכָּא לְמִיתְּלֵי בְּמִיּוֹדֵי מִשׁוּם דְּהוּא יוֹתֵר מִגֵּרִים וּא"כ וְדָאֵי מְגוּפָה אֲתִיָּא
ז"א דְּהָא הֲרַשְׁבָּ"א ס"ל דְּהָא דְּאֲמַרִינּוּ בִּש"ס וְטַחְתּוּ בִּירְכָה מִיְּרִי אֵף שְׁטַחְתּוּ בִּירְכָה
בְּמִקּוּם שְׁהַדָּם מִן הַמְּקוּר בָּא וְיְכוּל לְפּוֹל שְׁם דְּהָא כְּתַב וְז"ל פִּירֵשׁ"י וְלֹא תִּטְמָא מִשׁוּם
נִדְּהָ אֲלֵא מִשׁוּם כְּתוּב בְּדִין הַנְּמַצָּא בִּירְכָה לְבַדּוּ מְפָלֵל דְּמִיְּרִי בְּמִקּוּם שְׁהַדָּם מִן הַמְּקוּר
יְכוּל לְפּוֹל שְׁם דָּאֵי בְּמִקּוּם שְׁאִין דָּם מִמְּקוּר יְכוּל לְפּוֹל אֲפִי' מִשׁוּם כְּתוּב לִיכָּא עֵי"ש
בְּתַה"א וּא"כ קִשְׂיָה בְּמִקּוּם שְׁדָּם מִמְּקוּר יְכוּל לְפּוֹל שְׁם הִנֵּה לָּנוּ לְתַלּוּת בְּעִגּוּל דְּלָאוּ ע"י
בְּדִיקַת עַד אֲתִיָּא אֲלֵא דְּמִן הַמְּקוּר נָפַל עַל הַיְּרֵף וּמִשְׁם הוּטַח עַל הַעֵד וּא"כ אֲמַאי טַמְאָה
נִדְּהָ דְּלֹא הִנֵּה לָּן לְטַמְאָה אֲלֵא מִשׁוּם כְּתוּב דְּהָא בִּינּוּ שְׁנִפְל עַל הַיְּרֵף שְׁלֵא בְּהַרְגִּישָׁה אִינְהָ
טַמְאָה אֲלֵא מִשׁוּם כְּתוּב לְכָּה הַנְּכַרְחַ הַב"י לֹאמַר דְּהָא לְחַוְדָּא שֶׁהוּא עֲגוּל לָּאוּ הוֹכְחָה הִיא
אֲלֵא עֵיקַר הוֹכְחָה הוּא הוּאִיל וְלֹא אֲרַגִּישָׁה אֲמַרִינּוּ מְעַלְמָא אֲתִיָּא אֲבָל הִיכָּא דְּלִיכָּא לְמִתְּלֵי
דְּמַעְלָמָא אֲתִיָּא וּבְדָאֵי מְגוּפָה אֲתִיָּא מְסַתְּבַר לְמִתְּלֵי שְׁבָא ע"י בְּדִיקַת עַד וְטַעְתָּה וְסַבְרָה
דְּהַרְגִּישָׁתָּ עַד הוּא וּבְאַמַּת הַרְגִּישָׁה וּמִש"ה טַמְאָה נִדְּהָ אֲבָל הִיכָּא דְּאֲפִשֵׁר לֹאמַר דְּמַעְלָמָא
אֲתִיָּא טְפִי מְסַתְּבַר לְמִיתְּלֵי דְּמַעְלָמָא אֲתִיָּא מְלֹאמַר שֶׁהַרְגִּישָׁה אֲלֵא שְׁטַעְתָּה וְסַבְרָה
הַרְגִּישָׁתָּ עַד הוּא דְּזִהָ ג"כ לֹא שְׁכִיחָא וְאֲפ"ה בְּמִשְׁנָה טַמְאָה נִדְּהָ שְׁחִזְקַת מְשׁוּבָּה מְקַנּוּחַ
הוּא: אֲלֵא שְׁדַבְּרִי ב"י בְּלֹא"ה צ"ע וְכַמ"ש בְּחַדוּשֵׁי סִימָן קפ"ג וְהַבָּאָת בְּכַתְּבָהּ בַּמ"ש
דְּטַעְמָא הוּא הוּאִיל וְלֹא אֲרַגִּישָׁה מִש"ה תְּלִינּוּ בְּמֵאֲכֹלֶת בְּטַחְתּוּ בִּירְכָה וּבְהַנִּיחְתּוּ תַחַת
הַכּוּר אִם הוּא עֲגוּל מוּכַח מִדְּבָרֵי דְּזִנְקָא בְּלֹא הַרְגִּישָׁה הוּא דְּתְּלִינּוּ בְּמֵאֲכֹלֶת אִם הוּא
עֲגוּל אֲבָל אִם הַרְגִּישָׁה לֹא תְּלִינּוּ בְּמֵאֲכֹלֶת וְאֲפִילוּ עֲגוּל וְאֵלּוּ בְּרִישׁ פ' הַרְוָאָה כְּתוּב
מוֹקְמִינּוּ הָּא דְּעַד שְׁהִיָּה נְתוּן תַּחַת הַכּוּר וְהַפְּסַת דְּמִיְּרִי בְּהַרְגִּישָׁה וְאֲפ"ה עֲגוּל טְהוּרָה
וְאֲמַרִינּוּ דְּמָה דְּהַרְגִּישָׁה הִנֵּה הַרְגִּישָׁתָּ הַעֵד וּלפ"ז צ"ל הָּא דְּתְּלִינּוּ לְקוּלָּא כ"כ אֲפִילוּ
בְּהַרְגִּישָׁה טַעְמִיָּה הוּאִיל שֶׁהוּא עֲגוּל רְגֵלִים לְדַבְּרֵי שְׁלָאוּ מְקַנּוּחַ אֲתִי' דְּדָם קְנוּחַ אִינוּ עֲגוּל
וְכַפִּי' רִשׁ"י שְׁם וְכַמְש"ל וְכֵן יֵשׁ לְהַקְּשׁוֹת לְכַאוּרָה עַל הַרְשָׁבָּ"א בְּתַה"א דְּמוּכַח דַּס"ל
גְּבִי טַחְתּוּ בִּירְכָה דָּאֵם הוּא יוֹתֵר מִגֵּרִים דְּטַמְאָה מִשׁוּם נִדְּהָ אֲפִילוּ בְּעִגּוּל דְּהָא כְּתוּב שְׁם
וְז"ל וְעוֹד דְּהָא מִשְׁמַע דְּכִינּוּ דְּאִיְרִי הִכָּא בְּעַד הַבְּדוּק וּבְעַד שְׁאִינוּ בְּדוּק וּפְלִגִּינּוּ בִּינְיָהוּ
בְּדִין בְּטַחְתּוּ בִּירְכָה וּבְדִין הַנִּיחְתּוּ בְּקוּפְסָא וְלֹא מְפַלְגִינּוּ בְּהַדְּיָא בְּשַׁעוּרִין אֲלֵמָּא תְּרַנּוּיָּהוּ
חַד שַׁעוּרָא אִית לָּהּ וְלְכַאוּרָה אִין זֶה הוֹכְחָה דְּהָא אֲפִתִי גַם לְדִידְיָה קִשְׂיָא דַּה"ל לְחַלְק
בִּין הַשַּׁעוּרִין הָּא בְּעַד שְׁאִינוּ בְּדוּק כ"ע ס"ל דְּבַפְּחוּת מִגֵּרִים וְעוֹד טְהוּרָה בִּין עֲגוּל וּבִין
מְשׁוּבָּה כְּדְּמוּכַח מְפָל הַפּוּסְקִים וְאֵלּוּ בְּדָקָה בְּעַד הַבְּדוּק וְטַחְתּוּ בִּירְכָה אִינְהָ טְהוּרָה אֲלֵא
בְּעִגּוּל אֲבָל לֹא בְּמִשְׁנָה וְע"כ צ"ל דְּלִידְיָה נִיחָא מִש"ה לֹא מְפַלִּיג בִּינְיָהוּ בְּשַׁעוּרִין לְפִי
דְּהָא דְּבְּדָקָה בְּעַד הַבְּדוּק וְטַחְתּוּ בִּירְכָה מִיְּרִי בִּין בְּעִגּוּל וּבִין בְּמִשְׁנָה לְפִי דְּבְּעִגּוּל אִין

חילוק בין עד הבדוק וטחתו בירכה ובין עד שאינו בדוק דלעולם בפחות מגרים ועוד טהורה מש"ה לא מפליג בשעורין בינייהו וכינן שפן דהאי דעד הבדוק וטחתו בירכה מיירי אפילו בעגול וכשהוא יתר מגרים טמאה נדה א"כ ק' פינן דס"ל להרשב"א דטחתו בירכה מיירי אפילו במקום שהדם מן המקור יכול לפול שם א"כ אמאי תהא טמאה נדה ה"ל למימר פינן דעגול הוא רגלים לדבר שפן הירף הוטח על העד ואע"ג שהוא יותר מגרים הא י"ל דמן המקור נפל לשם וכינן דלאו בהרגשה נפיק אינה טמאה אלא משום פתם דהא בפי' הרואה פתם מוקמינן הא דעד שהוא נתון תחת הכר וכו' מיירי בהרגשה ואפ"ה עגול טהורה משום דרגלים לדבר הוא דלאו מגופה אתיא הואיל שהוא עגול ותלינן להרגשה בטעות דהרגשת עד היתה וסברה דהרגשת המקור הוא ואם פן ה"ה בטחתו בירכה והוא עגול מיהו איפא למימר דשאני בהא דטחתו בירכה פינן דהאי דם ונדאי מגופה אתיא ואיפא למימר דמן המקור נפל על ירכה ושללא בהרגשה אתיא ואיפא נמי למימר דמן המקור בא על העד בשעת בדיקה ובהרגשה אתיא ודסברה דהרגשת עד הוא וטפי מוסתבר לומר דמן המקור בא על העד בשעת בדיקה ובהרגשה אתיא אלא דסברה דהרגשת עד הוא מלומר דמן המקור נפל תחלה על הירף ושללא בהרגשה אתיא פינן דחזקת דם שפא בהרגשה מש"ה לא מהני מה שהוא עגול משא"כ בהיה דעד שנתון תחת הכר יש לתלות דמעלמא אתיא הואיל שהוא עגול ועוד יש ליישב בדרף אחר דברי הרשב"א ואין להאריך בזה: אף דברי הב"י קשיא שכתב הטעם הואיל ולא הרגישה מש"ה תלינן בעגול והניחתו תחת הכר דהא בגמ' מוקמינן דמיירי בארגשה וכמש"ל ובחדושי שם פתבתי לתרץ דברי הב"י דס"ל דהא דמוקמינן התם הא דהניחתו תחת הכר כו' דמיירי בארגשה היינו למאי דס"ד התם דהא דאמר שמואל בדקה קרקע עולם ומצאה עליו דם דטהורה לגמרי קאמר דטהורה אפילו מדרבנן ומש"ה קשיא ליה מהא דעד הנתון תחת הכר וכו' והוכרח לשנויי דמיירו בארגשה וכו' אבל למאי דמסקינן דמודה שמואל דטמאה מדרבנן ואם פן מעיקרא ל"ק מהא דעד הנתון תחת הכר דא"ל דמיירי בלא ארגשה אפ"ה טמאה מדרבנן במשנף עכ"ד וע"ז פתבת אלי והקשית דהא אף לפי המסקנא ס"ל להב"י דאף דלא ארגשה מ"מ ע"י בדיקת עד יש לומר דארגשה וסברה דהרגשת עד הוא וטמאה מדאורייתא דהא לפי מה דס"ל להב"י דמש"ה כתב הרשב"א דטהורה בפחו' מגרים ועוד והוא עגול וטחתו בירכה פינן דלא ארגשה רגלי' לדבר הוא וא"כ ס"ל דהש"ע מיירי בלא ארגשה דהא הרשב"א מוכיח פן מהש"ס מדלא מפליג בשעורא בין עד בדוק וטחתה בירכה ובין עד שאינו בדוק והניחתו בקונפסא אלמא לתרנונייהו חד שעורא הוא דבפחות מגרים ועוד טהורה לפי דברי ב"י מש"ה טהורה הואיל ולא ארגשה רגלים לדבר דממאכלת אתי א"כ מוכח דס"ל דהש"ס דמיירי בלא ארגשה ואפ"ה אגרינן ביתר מגרים טמאה נדה וק' אמאי טמאה נדה הא לא ארגשה ולא תהא טמאה אלא בפתם מד"ס וע"כ צ"ל דמש"ה טמאה נדה דאמרינן דארגשה וסברה הרגשת עד הוא ומש"ה טמאה מדאורייתא ואם פן ק' לפי דברי ב"י מעיקרא מאי דוחקין דהש"ס לאוקמי בדארגשה ה"ל לאוקמי בדלא ארגשה ואפ"ה טמאה משום דאמרינן דארגשה וסברה הרגשת עד הוא א"ו דס"ל להש"ס במוחלט דאפילו בארגשה נמי טהורה פינן דהוא עגול רגלים לדבר הוא דטענתה וסברה דהרגשת מקור הוא ולא היה אלא הרגשת עד וא"כ ניחא ליה לאשמועינן רבותא דאפילו בכה"ג דטהורה אבל אי

גימא דהא ליתא לפי המסקנא ואין זה סברא מוחלטת א"כ מעיקרא מי דנוחקין לאוקמי
בכה"ג דהא הנה אפשר לשנויי תי' מה שהיה סברא מוחלטת דמיירי בלא ארגישה וכמ"ש
ע"כ דבריה ובאמת קו' זו בלא"ה ק' להפוסקים דס"ל דאף דלא ארגישה והיכא דליפא
למיתלי במידי דמעלמא אתיא אז היא טמאה מדאורייתא ואמרינן דארגישה וסברה
דהרגשת עד הוא א"כ מנ"ל לתרץ דמתני' מיירי בהרגישה ואפ"ה מקילין בעגול וכה"ג
במאי דמשני התם פן על מתני' דנמצא על שלה ובעושה צרכיה דמנ"ל להקל כ"כ ה"ל
לשנויי דמיירי בלא הרגישה אלא דאנן אמרינן דהרגישה וטעה וכן הק' הגאון מהר"ג
בס' שב"י גם קשי' לי למאי דמוקי הש"ס ה'א דעד הנתון תחת הכר דמיירי בדארגישה
וא"כ צ"ל ה'א דמקילין כ"כ היינו הואיל שהוא עגול ואיפא רגלים לדבר דמן מאכולת
אתיא אפתי קשיא מ"ט דרבנן דפליגי אר"א ב"צ פדמסקי הש"ס ס"פ ה'רואה פתם דרבנן
פליגי מהא דאמר שמואל הלכה כר"א ב"צ מפלל דרבנן פליגי ומוכח התם דרבנן לקולא
פליגי וס"ל דטהורה אפ"ה במשונה וכפ"י הרמב"ם בפ"ה המשניות שם וא"כ אי מיירי
בדארגישה מ"ט דרבנן דמטהרי אפ"ה בהרגישה ובמשונה: תו קשיא לי למאי דמוקי הש"ס
התם ה'א דנמצא על שלה וכו' דמיירי בהרגישה א"כ מאי מק' הש"ס בפ' כה"י וליחוש
דלמא דם מאכולת הוא ולפי פירש"י הקו' קאי גם אנמצא על שלה וכן תפס הרשב"א
בתה"א לפירש"י עיקר ואי דמיירי בהרגישה מה"ת לתלות במאכולת לומר שטענה
בהרגישה טפי מסתבר שלא טענה דבשלמא בנמצא לאחר זמן י"ל אע"ג דהרגישה יש
לתלות בטעות לפי שאין דרף דם להתעכב כ"כ בביה"ח גם בהא דאשה שעשתה צרכיה
י"ל נמי דמה"ט תלינן הרגישה בטעות לפי שאין דרף דם נדה לבוא עם מ"ר אבל ה'א
דמקשה וליחוש שמה דם מאכולת אפ"ה בנמצא על שלה קשיא דאי מיירי מתני'
בדארגישה א"כ מה"ת לומר דהרגישה דידה בטעות הנה אדרבה מדהרגישה ונדאי מגופה
אתיא גם הסוגיא דשבועות דף י"ח ע"א אי אפשר להלן דמוקי לה בשלא סמוך לונסתה
ואפרישה ומק' אזה והא נמצא קתני וכו' ומכח זה הדר מהאי אוקמתא ומוקים לה בסמוך
לונסתה ואפניסה יע"ש מאי קו' דלמא לעולם אפרישה הוא דמחייב והא דקתני נמצא כו'
דהא למאי דמוקי הש"ס ה'כא ע"כ בהרגישה מיירי וא"כ דלמא מש"ה חייב אפרישה לפי
שהיא אמרה שהרגישה והנה לו לפרוש ולא הני אונס וא"כ שפיר קתני לשון נמצא
דאח"כ נתברר שראתה והרגשת דם הנה וא"ל דס"ל להש"ס דאפ"ה לא שייך למיתני
לשון נמצא דנמצא משמע שהוא דבר חדש ולא עלה על הדעת מעולם שיהיה נמצא דם
אבל אי מיירי בהרגישה לא שייך לשון נמצא רק ה"ל לומר הנה על שלו או על שלה
וכ"כ בס' ת"ח שם בהדיא דמש"ה לא מוקים הש"ס דמיירי בהרגישה דא"כ לא שייך
לשון נמצא ע"ש א"כ הדרא קו' לדוקתיה איך מוקים לה בפ' ה'רואה בארגישה מאי לשון
נמצא וא"ל דס"ל להש"ס דאי מיירי שלא ראתה דם ממש רק שאמרה שהרגישה אפ"ה
לאו בר קרבן הוא דאנוס הוא דכינן די"ל דהרגשת שמש הוא אף הבעל חושב פן דמה"ת
שתראה פינון שעדיין אין זמנה לראות וע"כ דמיירי דאמרה נטמאתי וכפירש"י וכ"כ בס'
כו"פ ואין זה נכון דאפתי קשיא אמאי הדר מאוקמת' זו ה'א איפא לאוקמי בסמוך לונסתה
ומשום פרישה וכמ"ש התוס' שם דה"מ לאוקמי הכי ומיירי דלא אמרה נטמאתי רק
דאמרה שהרגישה ומהשתא ונדאי דלאו אנוס הוא פינון שאמרה שהרגישה שהוא סמוך
לונסתה הנה לו להבעל לחשוב שמה ראתה א"ו צ"ל דס"ל להש"ס דגם בזה לא שייך

לשון נמצא וכו"ל וא"כ איך מוקים הש"ס בפ' הרוואה דמיירי בארגישה לכו נראה
לכאורה בפ' הש"ס הא דמוקי דארגישה וכו' לאו שהיא אומרת שארגישה רק באמת
היא לא ארגישה רק שאנו אומרים הא דלא ארגישה לפי שהיא טענה וסברה דלא הרגישה
ותלתה הרגישה במידי אחריןא ואף שהלשון דחוק בש"ס לפ"ז מ"מ בע"כ צ"ל פן מפת
קושניא הנ"ל וכן מטין דברי הרשב"א במ"ה דף קס"ח ע"א שהבאתי כמה פעמים בחדושי
ונ"ל במ"ה שם ודכונותיה נדאי בעד הדיוק בין עגול בין משוף טמאה נדה דונדאי מגופה
אתיא ובהרגישה אתיא אלא דסברה הרגשת עד הוא פדאיתא בפ' הרוואה עכ"ל מדכ'
בפשיטות פדאי' בפ' הרוואה משמע דס"ל דכן הפי' בסוגיא שם וכו"נ מן הר"ן בחדושי
ד"ג ועיין בשו"ת פ"י חי"ד סי' א' מ"ש על מהרי"ו כמה שדחק עצמו בפ' הסוגיא דמשני
לעולם דארגישה דה"פ שהיא אמרה שהיא מסופקת מה היתה הרגשתה אם הרגישה מידי
אחריןא יע"ש והוא קרוב למה שפתיבתי וכ"כ בס' כו"פ סימן קפ"ג דיש לפרש פן הא
דאמר הש"ס לעולם דארגישה ר"ל דאנו הוא דאמרין דארגישה אלא דסברה וכו' אבל
באמת היא לא אמרה שהרגישה דאלו אמרה שהרגישה לא היו תלינן להקל אף אחר
העיון ראיתי דהתוס' שם ע"כ לא ס"ל לפרש פן שהרי פתבו בד"ה אימור הרגשת שמש
ונ"ל וא"ת אמאי לא נקט הרגשת מ"ר כמו לעיל ואע"פ שלא הטילה עכ"ל ואם היו
מפרשי דהא אמר הש"ס לעולם דארגישה כמ"ש דהיא אמרה דלא ארגישה אלא דאנו
אמרין דארגישה והיא מטעה דקטעתה א"כ מאי הקשו דלמא הרגשת מ"ר וא"כ ע"כ
צ"ל דה"ק דהיא אמרה שלא הרגישה אלא דאנו אמרין דהרגישה ומאי דאמרה דלא
הרגישה לפי דסברה דהרגשת מ"ר הוא ק' דאיך אפשר לשנויי הכי דא"כ הדרה קו'
לדוכותיה על שמואל דאמר בדרקה קרקע עולם וכו' דטהורה אמאי תהיה טהורה דהא
איכא למיחש לשמא הרגישה ומה דאמרה דלא הרגישה לפי שסברה דהרגשת מ"ר הוא
דהא השמא לפי קושני' התוס' אפי' מזמן קרוב נמי אמרין דסברה מ"ר הוא וא"כ מ"ט
דשמואל א"ו דהתוס' ס"ל הפי' בגמרא בפשטא וכ"כ בחדושי ובס' כו"פ כ' דתוס' פאן
ס"ל דהפי' בגמ' הוא דלא אמרה שארגישה אלא דאנו אמרין אלא שהתוס' במס' שבועות
בסוגיא שהבאתי לעיל ס"ל הפי' בגמ' בפשוטי' שהיא אומרת דארגישה ואין דבריו
נכונים ואדרבה איפכא מסתברא דהתוס' במסכת שבועות ס"ל הפי' בסוגיא דכאן דהא
דאמר הש"ס לעולם דארגישה היינו דאנו אמרין דארגישה אבל היא אומרת דלא
ארגישה אבל אלו אומרת דארגישה אפי' לאחר זמן חייבים בקרבן דמסתמא בשעת ביאה
היה הדם פינו דארגישה וכקן' המק' ולא הוי תלינן הרגשה במידי אחריןא פינו דאמרה
בהדיא שהרגישה אבל להחמיר אמרין דהיכא דלא הרגישה אמרין דהרגישה ומטעה
דקטעתה לפי שחזקת דם שפא בהרגשה מש"ה אותיות טמאין וחיובין בקרבן משא"כ
לאחר זמן פטורים דרגלים לדבר לפי שאין דרכו של דם להתעכב וכ"כ י"ל דאח"כ בא
הדם בשעת בדיקה ואז הרגישה אלא דסברה הרגשת עד הוא ולפ"ז ניחא מ"ש התוס' שם
ד"ה והא נמצא קתני תימא דעדיפא מיניה המ"ל מהא דתני סיפא נמצא על שקלה טמאה
מספק ופטורים מקרבן ואמאי פטור פינו דאמר נטמאתי עכ"ל וע"ז הקשה בס' כו"פ
דמהא לא ה"מ להקשות דהמ"ל דאיירי שאמרה הרגשתי פתיחת המקור מש"ה לאחר
זמן פטורים דמסתמא לאח"כ בא הדם לפי שאין דרכו של דם להתעכב וכדמוקי הש"ס
דמיירי בארגישה ואפ"ה לאחר זמן פטורים וכ"כ בס' ת"ח ולפמ"ש לק"מ דס"ל להתוס'

כפי' השני דאוקמי הש"ס בדאמרה שלא הרגישה אלא דאנו אמרינו שהרגישה אבל
בדאמרה שהרגישה ס"ל להתוס' דבהא לא היו פטורים מקרבן אפי' לאחר זמן וכנ"ל אף
התוס' בפ' הרואה ע"כ ס"ל הפי' בפסוקא כפושטיה מיהו על הב"י לק"מ במ"ש דלא תלינו
להקל בהניחתו תחת הפר אלא בלא הרגישה די"ל דס"ל הפי' בפסוקא כמ"ש וכמו שנוראה
מדברי רשב"א במ"ה שהבאתי לעיל וכנראה מתוס' במס' שבועות וכן נראה מס' תה"ד
בפסקיו סי' מ"ז שהבין פן הפי' בגמרא דמייירי בדאמרה שלא הרגישה ואנו אמרינו
דהרגישה שכ' שם וז"ל דרואה מ"ת נמי אין מרגשת דאי מרגשת דנפתח החדר פשיטא
דטמאה אלא אמרינו הרגשת שמש הוא וכו' ונחשיב ליה ספקא דאורייתא עכ"ל ואי ס"ל
דתלינו להקל אפי' בדארגישה ואמרינו דהרגשת שמש הוא א"כ מאי ראיה מיייתי דלמא
התם מייירי בדארגישה ואפ"ה אינה אלא ספק דשמא הרגשת שמש הוא וא"ל דס"ל דלא
אמרינו דטענה אלא היכא דאיכא רגלים לדבר כגון שנמצא הדם לאחר זמן וכנ"ל ז"א
דרואה מ"ת נמי איכא רגלים לדבר שאין דרפה של אשה לראות מ"ת וכמ"ש הב"י סי'
קפ"ז ותו דהא מקשה הש"ס על האי דנמצא על שלה וליחוש דלמא דם מאכנולת
ולפירש"י מקשה אפי' בנמצא על שלה ודליכא רגלים לדבר והאי מתני' מוקים לה
בדארגיש אפ"ה מק' דנימא שהוא ספק דלמא דם מאכנולת הוא א"ו דס"ל כפי' השני
שפכתנו: ומיהו למ"ש בס' פ"י דמהרי"ו ס"ל ה' דקאמר בש"ס לעולם דארגישה ה"ק
שהיא אומרת שהרגישה ואינה יודעת מה הרגישה מש"ה תלינו הרגשה דידה במידי
אחרינא פיון שהיא עצמה אומרת שהיא מסופקת יש ליישב ג"כ דברי הב"י ומ"ש בס'
הנז' דמתוס' לא משמע פן לק"מ ועיי"ש מיהו אף אם נאמר הפי' בגמרא כפושטיה דהיא
אומרת שהרגישה כו' מ"מ פיון דתלינו להקל ואמרינו שטענה מכ"ש דיש לחוש להחמיר
אע"פ שאמר שלא הרגישה א"ל דהרגישה וטעת' וסבר שהוא הרגשת מידי אחרינא עד
או תשמיש ובאמת היתה הרגשת המקור: ועפ"י הדברים האלה אמרתי לתרץ מה דק'
לן במה דגרסינו בדרף י"ב בעי מיניה ר' אבא מר"ה אשה מהו שתבדוק עצמה פשיעור
נסת כדי לחייב בעלה בחטאת כו' א"ל לא תבדוק ותבדוק ומה בכך א"כ לבו נוקפו ופורש
עיינו בהר"ן שפי' דהוא מבעי' ליה אם שבח הוא לה לבדוק או לאו והשיב לא פלומר
דאינו רשאי ושאל ותבדוק ומה בכך דאני לא שאלתי רק אם הוא שבח או לא אבל דלא
תהא רשאי לבדוק מה"ת לא וא"ל דאינו רשאי כדי שלא יהא לבו נוקפו ופורש ע"ש
שפי' פן באבעי' קמיינתא וה"ה הכא שהפני' פן וקשה דאמאי שאל אם היא מחוייבת לבדוק
כדי לחייב בעלה חטאת דמשמע דהוא חייב ולא היא ואמאי היא במתני' תני בין נמצא על
שלו או על שלה אותום חייבי' בקרבן ועו"ק דלקמן דף ט"ז ע"ב אמרינו אר"א אר"ח
ב"א א"ר בדיקה בעד ואבד אסורה לשמש עד שתבדוק מתקנה לה ר' אילא אילו איתא
מי לא משמשה ואע"ג דלא ידעה השתא נמי תשמש א"ל רבא זו מוכיחה קנים וזו אין
מוכיחה קנים ופירש"י וז"ל זו מוכיחה קנים הרי העד לפנינו ולמחר תראה בו ומהני ליה
לטהרות וכו' וגם אם ימצא דם באותו שלפני תשמיש תביא חטאת כפרתה עכ"ל דלמא
נקט רש"י דהיא מביא חטאת כפרתה הלא גם הוא חייב בקרבן חטאת ונראה לתרץ דהא
בלא"ה ק' דמה מבעי' ליה לר"א אם האשה תבדוק בשיעור נסת כדי לחייב בעלה הא
לא משפחת ליה חיוב חטאת פלל דהא למאי דמסקינו בפסוקא דשבועות שהבאתי לעיל
דלא משפחת שום חיוב חטאת אם טמאה בשעת תשמיש אלא בבעל סמוך לוסתה וקסבר

יכולני לבעול הא לא"ה ליפא לחיוב חטאת לפי שהוא אנוס וא"כ הכא במאי מייירי אי
בבעל סמוך לוסתה מה השיב א"כ לבו נוקפו ופורש יפרוש ויפרוש ולא יבעול עוד סמוך
לוסתה ומי עבדינו תקנתא לרשיעא או לע"ה שיחזור ויבעול סמוך לוסתה דהא אם יבא
לב"ד ויחייבוהו חטאת יאמרו לו לפי שבא עלי סמוך לוסתה ומש"ה חייב חטאת ומפח
זה יפרוש ולא יבעול עוד סמוך לוסתה ואי מייירי בבעל שלא בסמוך לוסתה א"כ אין
פאן חיוב קרבן פלל ונראה לתרץ ע"פ מ"ש בכ"מ פ"ה מהלכות שגגות ובב"י ס"י
קפ"ה וז"ל ומיהו אפטר דהא דחביב ליה אנוס היינו בשפדקה לפני התשמיש אבל אם
לא בדקה קודם תשמיש לא חשיב ליה פאנוס דכיון שהרמב"ם סובר דאם אין לה נסת
אסורה לשמש עד שתבדוק ואפילו יש לה נסת דרף הצנועות לבדוק כל שלא בדקה לאו
אנוס הוא עכ"ל וצ"ל דמייירי בגנוני שנמצא לאחר תשמיש וידוע שהדם ראתה מקודם
תשמיש פגון שנמצא בעד שפדקה בו לפני תשמיש או בחלוק שלבשה קודם וכה"ג
דאל"כ דלמא בשעת תשמיש ראתה ומה הנה מועיל אלו היתה בדקה קודם תשמיש פיון
שאז לא ראתה וכה"ג הק' בס' המלחמות שם במס' שבועות על בעל המאור שכ' ג"כ
פדברי הכ"מ א"ו דמייירי בגנוני דכתיבנא הינצא לנו מדברי הכ"מ דאפילו באשה שיש
לה נסת דקיי"ל דא"צ לבדוק לפ"ת מ"מ פיון דקיי"ל דהצנועות בודקות א"ע אע"ג שאינו
מחויבות מ"מ לא מקרי אנוס דהיה לו לאסוקי אדעתא לשמא ראתה שהרי חז"ל אמרו
דהצנועות יבדקו משום חשש שמא ראתה או משום חימוד תשמיש ראתה עתה ה"ל
לאסוקי אדעתא ויצויות לבדוק ולא מקרי אנוס בהכי ואין להקשות לפ"ז מאי מק' הש"ס
התם אי בשלא בשעת וסתה אנוס הוא הא לשיטת הרמב"ם לא הוי אנוס הא איפא
לאוקמי בשלא בדקה א"ע קודם תשמיש וא"כ לשיטת הרמב"ם לאו אנוס הוא ז"א
דלק"מ דהא סוגיא דהתם אזלי אהא דתני' הנה משמש עם טהורה ואמרה לו נטמאתי
דיודעת דהשתא בשעת תשמיש נטמאת וא"כ זו שהרגישה שעתה נטמאת בשעת תשמיש
ומעיקרא טהורה היתה וכ"מ בשו"ת ח"צ סי' מ"ו א"כ מה הנה מועיל הבדיק' שקודם
התשמיש א"כ אפי' לא בדקה מקודם התשמיש נמי אנוס הוא גם הא דמק' התם ממתני'
דנמצא על שלה כו' ומוקי לה בסמוך לוסתה ואכניסה וכו' דמשמע בשלא סמוך לוסתה
אינו חייב בקרבן ולפי דברי הכ"מ הא אפטר לחייב בקרבן דלמא בשעת תשמיש ראתה וא"כ
בדקה קודם תשמיש דז"א דאיך אפטר לחייב בקרבן דלמא בשעת תשמיש ראתה וא"כ
מה הנה מועיל בדיקתה שקודם תשמיש וכמ"ש ותו דמתני' דהתם קאי על מתני' שלפניו
דרף בנות ישראל משמשות בב' עדים והצנועות מתקנין להן השלישי ועלה קאמר
המתני' נמצא על שלה וכו' וא"כ מוכח דאפי' הצנועות שפדקו א"ע לפני התשמיש אפ"ה
בנמצא א"ת חייבין בקרבן וכה"ג כ' בס' המאור שם מש"ה הנצרה לאוקמי בסמוך לוסתה
ולפ"ז י"ל דונדאי דמבעיא ר"א מר"ה נודאי דמייירי בשלא סמוך לוסתה דאי בסמוך
לוסתה לא הוי פשיט ליה דלא תבדוק משום לבו נוקפו ופורש דיפרוש ויפרוש וא"ל
דמייירי ביוצא לדרף שהתירו חז"ל לשמש בסמוך לוסתה וכמבואר בסי' קפ"ד דכיון
שהתירו חכמים מקרי אנוס וכ"כ בס' כו"פ ופשוט הוא א"ו דמייירי בשלא בסמוך לוסתה
ומיהו לפי דברי הכ"מ פיון דחכמים אמרו דמדת צנועות הוא שתבדוק קודם תשמיש
אע"ג דלא שוניה עליו לחובה מ"מ אי לא עביד בצנועות לא מקרי אנוס שהנה לו למידק
ולעשות צנועות אבל להפוסקים דס"ל דאפי' מדות צנועות ליפא פיון שלא חששו פלל

לשְׁמָא רְאָתָהּ מְקַרֵי אָנוּס אַע"פ שְׁלֵא צְנוּנָה לְבָדוּק קוּדָם תְּשַׁמֵּישׁ וְעֵינָן מַה שְׁאַכְתוּב לְקַמְן
בְּזָה וְא"כ ה"נ אי נִימָא דְשִׁבְחָהּ הוּא לָהּ שְׁתַּבְדּוּק עֲצָמָה מִיַּד לְאַחַר תְּשַׁמֵּישׁ וְלַחוּשׁ דְּלִמָּא
מִחֲמַת תְּשַׁמֵּישׁ רְאָתָהּ א"כ כָּל בַּעַל נָפֶשׁ אֵין לוֹ לְפָרוּשׁ עֲצָמוֹ בְּאַבְרָם חַי דַּע"ג שְׁעַל
הַבִּיאַה אָנוּס הוּא מ"מ הַפְּרִישָׁה הִיָּה לוֹ לְפָרוּשׁ בְּאַבְרָם מִתּ בְּשִׁלְמָא לְפִי הַמְּסַקְנָא דְהִכָּא
דְּמִסְקִינָן דְּלֵא תַבְדּוּק דְּלֵא יְהֵא לְבוֹ נוֹקְפוֹ וּפּוֹרֶשׁ וְחַז"ל לֹא חֲשָׁשׁוּ כָּלֵל זֶה לְבַעֲלָהּ לְשַׁמָּא
רְאָתָהּ מִחֲמַת תְּשַׁמֵּישׁ רַק לְטְהָרוֹת מְשׁוּם מַעֲלָה בְּעֵלְמָא וְלֹא חֲשָׁשׁוּ לְשַׁמָּא תְּרַאָה א"ת
אַלָּא שְׁתַּהִיָּה מְרַבָּה לְבָדוּק וְכַמ"ש הַרְמַב"ן וְהַר"ן אָבֵל לֹא לְבַעֲלָהּ וְאַפְּלוּ אִם תְּרַצָּה
לְהַחֲמִיר אֵינוֹ רְשָׁאי א"כ ה"ה הַבַּעַל אֵין לוֹ לְהַחֲמִיר וְלְפָרוּשׁ בְּאַבְרָם מִתּ וְאַפְּשָׁר אַפִּי אִם
יִרְצָה לְהַחֲמִיר עַל עֲצָמוֹ אֵינוֹ רְשָׁאי וְכַמוֹ שְׁאַכְתוּב לְקַמְן פִּינּוֹן דְּחַז"ל לֹא חֲשָׁשׁוּ לְזָה א"כ
אֵינוֹ רְשָׁאי כְּדִי שְׁלֵא יְהֵא לְבוֹ נוֹקְפוֹ לְהַבָּא וְא"כ סוּגְיָא דְשְׁבוּעוֹת אֲזַלָּא לְפִי מְסַקְנָא דְהִכָּא
מִש"ה לֹא מְשַׁכַּח הֵתָם לְחַיִּיב בְּחֻטָּאת אֲלֵא בְּסוּמוֹ לְוִסְתָּהּ אָבֵל לְמֵאי דַס"ד בְּאַבְעֵיָא
דַר"א דְּחַז"ל חֲשָׁשׁוּ לְזָה אַף לְבַעֲלָהּ לְשַׁמָּא רְאָתָהּ מ"ת וְהִיא מְשׁוּבַחַת אִם תַּבְדּוּק א"ע
תּוֹף שְׁיַעוּר נֶסֶת א"כ הַבַּעַל לֹא אָנוּס הוּא מְשׁוּם דְּגַם הוּא ה"ל עַכ"פ לַחוּשׁ וְלְפָרוּשׁ
בְּאַבְרָם מִתּ וּלְפ"ז נִיחָא הָא דְשַׁאֲלַת דְּוִנְקָא כְּדִי לְחַיִּיב בְּעֵלְמָא חֻטָּאת אָבֵל הִיא אֵינָהּ מְחַוֵּיבַת
בְּחֻטָּאת דְּהֵא כְּתִיב הַמְּרַדְכִי בְּמִסְכַּת שְׁבוּעוֹת וְהוּבָא בַש"ע סִימָן קַפ"ה דְּאִם נְטֻמְאָה בְּשַׁעַת
תְּשַׁמֵּישׁ וּפְרִישׁ מִיַּד בְּאַבְרָם חַי הוּא מְחַוֵּיב בְּקִרְבָּן אָבֵל לֹא הִיא דְאַנוּסָה הִיא וְלֹא עֲבָרָה
מִיַּד וְלִכְּנָן מְבַעֲיָא לִיהֵא דְוִנְקָא אִם תַּבְדּוּק כְּדִי לְחַיִּיב בְּעֵלְמָא חֻטָּאת אָבֵל הִיא פְּטוּרָה בֵּין עַל
הַכְּנִיסָה וּבֵין עַל הַפְּרִישָׁה דְאַנוּסָה הִיא דְהָא מִיַּרְי שְׁלֵא בְּשַׁעַת וְסֻתָּהּ: וּבְזָה מְתוּרָץ מַה
דְּקֻשְׁיָא לָן טוֹבָא עַל הַמְּרַדְכִי שְׁפִסְקָה דְעַל הַפְּרִישָׁה בְּאַבְרָם חַי דְהֵאֲשָׁה פְּטוּרָה דְהֵא זֶה הוּא
נִגְדַּד הַסּוּגְיָא דְשְׁבוּעוֹת שְׁם דְּבַעֲי לְאוּקְמִי הַמְּתוּנִיתִין דְנִמְצָא עַל שְׁלָה דְמִיַּרְי שְׁלֵא בְּשַׁעַת
וְסֻתָּהּ וְחַיִּיבִים בְּקִרְבָּן אַפְרִישָׁה אַמְאִי תְּנִי חַיִּיבִים בְּקִרְבָּן דְהֵא הִיא פְּטוּרָה לְדַעַת הַמְּרַדְכִי
וּבַע"כ צ"ל לְהַמְּרַדְכִי דְבִאֲמַת ה"מ לְדַחֲוֹת מְזָה דְלֵא מִיַּרְי בְּפְרִישָׁה אֲלֵא דְעַדִּיפָא מִיַּנְיָה
פְּרִישׁ מְלִשׁוֹן הַמְּשֻׁנָּה מוֹכַח דְלֵא מִיַּרְי בְּפְרִישָׁה דְהֵא נִמְצָא קְתַנִּי דְהֵא בְלֵא"ה ה"מ לְדַחֲוֹת
דְלֵא מְצִי מִיַּרְי בְּפְרִישָׁה מִפְּחַ סִיפָא וְכַמ"ש הַתּוֹסְפוֹת שְׁם אֲלֵא ע"כ צ"ל דְבֵלֵא"ה דְחִי
שְׁפִיר א"כ ה"נ י"ל בְּזָה אַף ק' מַנ"ל לְהַמְּרַדְכִי דִין זֶה דְהֵא לְפִי פְּשָׁטִי דְסוּגְיָא מְשַׁמַּע דְּגַם
הִיא חַיִּיבַת וְלְדַבְרֵינוּ נִיחָא דְהַמְּרַדְכִי הוֹכִיחַ מְסוּגְיָא דְהִכָּא מְדָלָא מְבַעֲנִי לַר"א דְתַבְדּוּק
אֲלֵא כְּדִי לְחַיִּיב בְּעֵלְמָא מוֹכַח דְהִיא פְּטוּרָה וְסוּגְיָא דְהִכָּא בְּפְרִישָׁה מִיַּרְי וְכַמ"ש וְנִרְאָהּ
מְדַבְרֵי הַכ"מ דַס"ל לְהַפּוֹסְקִים דַס"ל דְאַף הַצְּנוּעוֹת א"צ בְּדִיקָה לְפָנֵי תְּשַׁמֵּישׁ לְבַעֲלָהּ אֵין
לְחַיִּיב קִרְבָּן אַפִּי אִם יָדוּעַ שְׁבָא הַדָּם לְפָנֵי הַתְּשַׁמֵּישׁ אַע"ג דְהִיָּה אַפְּשָׁר לוֹ לְהַבַּעַל לְצוּוֹת
לָהּ שְׁתַּבְדּוּק לְפָנֵי הַתְּשַׁמֵּישׁ דְהֵא כָּל עֵיקַר דַס"ל לְהַפּוֹסְקִים דְלֵא תַבְדּוּק הוּא מְטַעַם שְׁלֵא
יְהֵא לְבוֹ נוֹקְפוֹ וּפּוֹרֶשׁ וּפְרִישׁוֹ בְּתוֹסְפוֹת שְׁם בְּשֵׁם ר"ת פִּינּוֹן דְרוּאָה אֲשַׁתּוֹ בּוֹדְקַת מְחַשֵּׁב
שְׁאִם לֹא הִרְגִישָׁה לֹא הִיָּתָה בּוֹדְקַת לְפִי שְׁיִוְדַעַת שְׁחַכְמִים לֹא תִקְנוּ לְבָדוּק וּלְפ"ז י"ל
דְּכָל זֶה אִם הִיא בּוֹדְקַת מְעַצְמָה אֲזִי מְחַשֵּׁב הַבַּעַל מְסַתְמָא הַרְגִישָׁה אַחַר שְׁיִוְדַעַת שְׁחַז"ל
לֹא חַיִּיבוּ אוֹתָהּ לְבָדוּק אָבֵל כְּשֶׁהַבַּעַל מְצוּנָה לָהּ לְבָדוּק אֲזִי לֹא הִיָּה לוֹ לְחַשׁוֹב שְׁהַרְגִישָׁה
וּמַה שְׁבְדָקָה הוּא מְשׁוּם שְׁצוּנָה עָלֶיהָ שְׁתַּבְדּוּק וּלְפ"ז לְמָה כְּתִיב הַכ"מ דְוִנְקָא לְהַרְמַב"ם
הוּא דְלֵא הוּי אָנוּס אִם לֹא בְּדָקָה קוּדָם תְּשַׁמֵּישׁ הָא אַף לְשַׁאֲרַר פּוֹסְקִים נְמִי לֹא אָנוּס הוּא
דַּע"ג דַס"ל דְאֵינוֹ רְשָׁאי לְבָדוּק מְשׁוּם שְׁלֵא יְהֵא לְבוֹ נוֹקְפוֹ מ"מ הַבַּעַל הִיָּה לוֹ לְצוּוֹת
עָלֶיהָ שְׁתַּבְדּוּק א"ו דַס"ל דְכִינּוֹן דְחַז"ל לֹא חֲשָׁשׁוּ לְדַבְרָר אֵין לוֹ לְהַחֲמִיר בְּזָה כְּדִי שְׁלֵא

יֵהָא לְבוּ נֹקֵפוּ וְכֵן הִוּוּ חֲתִי בְּחֻדוּשֵׁי מִתּוֹסְפוֹת שֵׁם ד"ה מְהוּ לְמִיַּעֲבֹד פְּקָא מִתְּנִיתִין שֶׁהָק' עַל פִּירֵש"י שְׁפִי דְבַעֲי בְּדִיקָה וְכו' הָא אָמַר לְעִיל פֶּל לְבַעֲלָה לֹא בְּעִי בְּדִיקָה וְגַם אִין לְהַחְמִיר וְלְבַדּוֹק דַּא"כ לְבוּ נֹקֵפוּ וּפּוֹרְשׁ ע"כ דְּמָה קו' דְּלִמָּא הָכִי מְבַעֲיָא לִיה דְּאַף דְּמִסְקִינֵן לָה לְעִיל דְּלֹא יֵהָא לְבוּ נֹקֵפוּ וּפּוֹרְשׁ מ"מ מְבַעֲיָא לִיה אִם לְהַבְעֵל לְהַחְמִיר וּלְצוּוֹת לְאַשְׁתּוּ שְׁתַּבְּדוֹק: וּבְזָה הִיָּה נִיחָא הָא דְּאָמַר הָתָם אָמַר ר"כ שְׁאַלְתִּינְהוּ לְאִינְשֵׁי בֵּיתָה דר"פ וּדְר"ה פִּי אָתּוּ רַבְּנָן מְצָרִיכוּ לְכוּ בְּדִיקָה ע"כ דַּאע"ג דְּמִסְקִינֵן דְּלֹא תַבְּדוֹק מ"מ שְׁאַל אִם הֵם מְצָרִיכִים לְהוּ בְּדִיקָה דְּאָז לִיפָּא חֲשֵׁשׁ שְׁמָא יֵהָא לְבוּ נֹקֵפוּ וּפּוֹרְשׁ וְלֹא הָיוּ צָרִיכִין לְדַחֵן כַּמ"ש הַתּוֹס' דַּה"ק מִי מְצָרִיכוּ לְכוּ בְּדִיקָה לְהַקִּיץ אֶתְכֶם עַד שְׁתַּתְּנִישׁב דַּעֲתְכֶם לְהַשִּׁיב אִם הִיא טְהוֹרָה שְׁהוּא דִּןחַק דְּהָא מִי מְצָרִיכוּ לְכוּ בְּדִיקָה אָמְרוּ א"ו הַתּוֹסְפוֹת ס"ל פִּינֵן דְּחֻכְמִים אָמְרוּ שְׁהִיא לֹא תַבְּדוֹק פְּדִי שְׁלֹא יֵהָא לְבוּ נֹקֵפוּ וְאַף הוּא אִין רִשְׁאֵי לְהַחְמִיר וְאִם פֶּן צְדָקוּ דְּבְרִינֵנוּ דְּאִם הִיא אֵינָה רִשְׁאֵי שְׁתַּבְּדוֹק א"ע בְּכַדִּי חִיּוּב חֲטָאֵת אוּ חִיּוּב א"ת פְּדִי שְׁלֹא יֵהָא לְבוּ נֹקֵפוּ אָף הוּא אֵינֵנוּ רִשְׁאֵי לְפָרוּשׁ בְּאַבְרָם מֵת וְלַחוּשׁ שְׁמָא רְאָתָה וְכ"ז לְפִי הַמְּסַקְנָא אָבָל לְמַאי דַּס"ד דְּר"א דְּשִׁבַּח הוּא לָה שְׁתַּבְּדוֹק בְּכַדִּי שְׁיַעוּר חֲטָאֵת אוּ א"ת אָף הַבְּעֵל אִם בְּעַל נָפֶשׁ הוּא לֹא הִיָּה לוֹ לְפָרוּשׁ בְּאַבְרָם חִי אֲלֵא בְּאַבְרָם מֵת וְאִי לֹא עֲבִיד הָכִי וְנִמְצָא אַחַר כֶּף דָּם בְּכַדִּי חִיּוּב קָרְבָן מְחִיּוּב קָרְבָן עַל הַפְּרִישָׁה אָבָל הִיא פְּטוּרָה וְכַמ"ש ל' וְעִינֵן בְּסוּגֵיָא דְּלִקְמֵן בְּדִי"ז ע"ב דְּמִשְׁמַע דְּחַז"ל חֲשֵׁשׁוּ לְשְׁמָא מִחֲמַת חִימוּד תְּשֻׁמִּישׁ רְאָתָה וְמַה"ט בְּעִי ר"ז לֹמַר דְּבַעֲלָה נָפֶשׁ לֹא יִבְעוּל וְיִשְׁנָה אַא"כ יִבְדּוֹק בְּעַד בְּנִתִּים וְרַבָּא ס"ל דְּלֹא דַּא"כ לְבוּ נֹקֵפוּ וּפּוֹרְשׁ וְהִיָּנוּ פִּינֵן דְּלֹא חֲשֵׁשׁוּ חַז"ל לְכַף אִין רִשְׁאֵי לְהַחְמִיר אֲפִילוּ בְּעַל נָפֶשׁ: וּמַעֲתָה נָבֵא לְתַרְץ בְּמָה שְׁפִירֵש"י שֵׁם דְּהִיא תְּבִיא חֲטָאֵת כְּפָרְתָה דְּמִשְׁמַע דְּהוּא פְּטוּר דְּהָא לְפִי הַסּוּגֵיָא דְּשְׁבוּעוֹת א"א לְאַשְׁכּוּחִי חִיּוּב חֲטָאֵת בְּשִׁמְשׁ עִם הַטְּמֵאָה שְׁנֻטְמֵאָה בְּשַׁעַת תְּשֻׁמִּישׁ אֲלֵא בְּסִמּוּד לְוֹסְתָה דְּשְׁלֹא בְּשַׁעַת וְסַת' אָנוּס הוּא וַא"כ ה"נ קִשְׁיָא סוּגֵי' זֹו דְּבִמְאִי מִיָּרִי דְּוֹדַי לֹא מִיָּרִי בְּשִׁמְשׁ סִמּוּד לְוֹסְתָה דְּמַאי אֲרִיָּא בְּשִׁנְאָבֵד הַעַד דְּאַפִּילוּ מוֹכִיחָה קִיָּים אֲסוּרָה לְשִׁמְשׁ א"ו דְּמִיָּרִי בְּשִׁלָּא סִמּוּד לְוֹסְתָה וַא"כ ק' אֲמַאי תַתְּחִיב בְּקָרְבָן דְּהָא אָנוּסִים הֵם דְּאַפִּילוּ בְּמוֹכִיחָה קִיָּים פִּינֵן דְּחַז"ל אָמְרוּ שְׁלֹא תַבְּדוֹק וְאַפִּילוּ בְּעַל נָפֶשׁ בּוֹעַל וְשׁוֹנָה לֹא יִבְדּוֹק וְכַדְמִסִּיק רַבָּא שְׁלֹא יֵהָא לְבוּ נֹקֵפוּ וּפּוֹרְשׁ כַּמ"ש הַתּוֹס' שֵׁם ד"ה לֹא יִבְעוּל וְכו' וַא"כ מַאי ה"ל לְמַעֲבֹד דְּוֹדַי אָנוּסִים הֵם פִּינֵן שְׁחַז"ל הַתִּירוּ וְלֹא חֲשֵׁשׁוּ לְכַף לְבַעֲלָה בְּוֹדַי דְּאָנוּסִים הֵם וּפְטוּרִים מְקָרְבָן וְנִרְאָה לְמַאי דְּמִסְקִינֵן בְּפ' הַרְוָאָה בְּסוּגֵיָא שְׁהַבֵּאתִי לְעִיל דְּמֵן הַתּוֹרָה אֵינָה טְמֵאָה אֲלֵא עַד שְׁתַּרְגִּישׁ בְּבִשְׁרָה וּמוֹקְמִינֵן הַמְּתַנִּיתִין דְּנִמְצָא עַל שְׁלָה בְּדַאֲרֵגִישָׁה וְכו' וַא"כ ה"נ א"א לְחִיּוּב בְּקָרְבָן אֲלֵא בְּדַאֲרֵגִישָׁה דְּאִי לֹאוּ דַּאֲרֵגִישָׁה אֵינָה טְמֵאָה מֵן הַתּוֹרָה וְלִיפָּא קָרְבָן פְּלֵל וְהֵן אִם נִפְרָשׁ כְּפִשְׁטִיָּה דְּהַרְגִישָׁה אֲלֵא שְׁהִיא טְעֵתָה וְסִבְרָה דְּהַרְגִישָׁת שְׁמֵשׁ הוּא אוּ דְנִימָא הַפִּי כַּמ"ש לְעִיל שְׁהִיא אֲמָרָה שְׁלֹא הַרְגִישָׁה אֲלֵא דְּאָנֵן אָמְרִינֵן דְּוֹדַי הַרְגִישָׁה לְפִי שְׁחֻזְקַת דָּם שְׁבָא בְּהַרְגִישָׁה אֲלֵא שְׁהִיא טְעֵתָה וְסִבְר' שְׁלֹא הַרְגִישָׁה וְהִיָּתָה תּוֹלָה הַרְגִישָׁתָה בְּשִׁמְשׁ א"כ וְדַאי דְּהִיא לֹאוּ אָנוּס' הִיא דְּהָא אֵלּוּ הָנוּ רַמִּי אֲנַפְשָׁה לְמִיָּדֵק שְׁפִיר בְּהַרְגִישָׁה הִיָּתָה מְבַחֲנַת וְיִוֹדַעַת שְׁהַרְגִישָׁת מְקוּר הוּא דְּהָא הַחִילּוּק שְׁבִין שׁוּגֵג לְאָנוּס הוּא כַּמ"ש הַרְמָב"ם בְּפ"ה מֵהִלְכוֹת שְׁגָלוֹת וְז"ל שְׁהַשׁוּגֵג הִיָּה לוֹ לְבַדּוֹק וְלְדַקְדֵק וְאֵלּוּ בְּדַק יָפָה וְדַקְדֵק בְּשִׁאֲלוֹת לֹא הִיָּה בָּא לִיָּדִי שְׁגָגָה וְלְפִי שְׁלֹא טָרַח בְּדַרְיָשָׁה וְחֻקִּירָה וְאַח"כ יַעֲשֶׂה צָרִיף כְּפָרָה אָבָל זֶה מַה לוֹ לַעֲשׂוֹת עַכ"ל וַא"כ ה"נ אֵלּוּ דַקְדֵק' יָפָה

בהרְגֵשְׁתָּהּ הֵיטָהּ מִבְּחִינַת שְׁפָתַיִסַת הַסֶּדֶר הוּא דְנֹדָא אֵינן הֶרְגֵשׁוֹת דּוֹמוֹת זֶה לְזֶה וְכַמ"ש
מֵהֵרִי"ו גְּבִי הֶרְגֵשׁתָּ מ"ר שְׁאֵינִי דוֹמָה לְהֶרְגֵשׁתָּ הַסֶּדֶר וְאִפ"ה אָמַר בְּש"ס אֵימַר הֶרְגֵשׁתָּ
מ"ר הוּא וְהֵינִי לְפִי שְׁלֵא דְקִדְקָה יָפָה מִש"ה לֹא מִיִּקְרִי אֲנֹנְס אֶלָּא שׁוֹגֵג מִש"ה חֲזִיבַת
בְּקֶרְבִּי וְכ"ו דְּהֵיא חֲזִיבַת בְּקֶרְבִּי אֶבֶל אֵיֵהוּ וְדָאֵי דְאֵנוּס הוּא וּפְטוֹר מְקֶרְבִּי מִש"ה פִּירֵשׁ"י
דְּהֵיא תְּבִיא חֲטָאת כְּפָרְתִי וְא"ל א"כ לָמָּה לֹא מוֹקִי הַש"ס בְּשִׁבּוּעוֹת לְהָא מִתְּנִי אֶפְיִלוּ
בְּשִׁלָּא בְּשַׁעַת וְסִתָּה וְאִפ"ה יֵשׁ בְּקֶרְבִּי דְכִינֵן שְׁלֵא הַבְּחִינָה בְּהֶרְגֵשָׁה וְז"א דְּהָא מִתְּנִי נְמִי
תְּנִי חֲזִיבָא בְּדִידְיָה וְאֵיֵהוּ וְדָאֵי אֵנוּס הוּא וְא"ל דָּא"כ לָמָּה שְׁאַל ר"א לר"ה פְּדִי לְחֲזִיב
בְּעֵלָה חֲטָאת דְּהָא הֵיא נְמִי חֲזִיבַת בְּחֲטָאת דְּהָא מִסְתַּמָּא הֶרְגֵישָׁה וְכִינֵן שְׁלֵא הַבְּחִינָה
וְדִקְדֵק לְהֵיּוֹת רְמִיָּא אֲדַעְתָּה אִף הֵיא שׁוֹגֵגַת ז"א דְּלֶהֱכִי לֹא נִקֵּט אֶלָּא פְּדִי לְחֲזִיב בְּעֵלָה
חֲטָאת וְלֹא נִקֵּט נְמִי דְּהֵיא תַתְּחִיבַת בְּחֲטָאת דְּבִשְׁלָמָא אִם אֲמָרָה שְׁהֶרְגֵישָׁה אֶלָּא דְּסִבְרָה
דְּהֶרְגֵשׁתָּ שְׁמֵשׁ הוּא וְאִזְ שְׁפִיר י"ל דְּגַם הֵיא תַתְּחִיבַת בְּחֲטָאת אֶבֶל הֵיכָא דְּאֲמָרָה שְׁלֵא
הֶרְגֵישָׁה אֶלָּא דְּאֵנִי אֲמָרִינֵן וְדָאֵי הֶרְגֵישָׁה לְפִי שְׁחֻזְתָּ דָּם שְׁבָא בְּהֶרְגֵשָׁה מ"מ אֵינן לְנוּ
לְחֲזִיבַת בְּחֲטָאת דְּדִלְמָא לֹא רָאֲתָה לְהֵדָם אֶלָּא בְּשַׁעַת פְּרִישָׁה וְאִזְ הֵיא פְּטוֹר' כְּסִבְרַת
הַמְרָדְכִי וּמְסַפִּיקָא אֵינָה מְבִיאָה חֲטָאת אֶבֶל הַבְּעַל לְעוֹלָם חֲזִיבַת בְּחֲטָאת לְפִי שְׁהֵיָה לּוֹ
לְפָרוּשׁ בְּאַבְרָם מֵת וְכִינֵן דְּלָאוּ מִלְתָּא דְּפָסִיקָא הוּא דְּהֵיא אֵינָה מְחֻיבַת בְּחֲטָאת אֶלָּא
בְּדִאֲמָרָה שְׁהֶרְגֵישָׁה וְהֵיָה קוֹדָם פְּרִישָׁה אֶלָּא דְּסִבְרָה דְּהֶרְגֵשׁתָּ שְׁמֵשׁ הוּא אֶבֶל אֵי לֹא
אֲמַר' כֵּן אֵינָה מְחֻיבַת בְּחֲטָאת וְכַמ"ש מִש"ה נִיחָא לִיָּה לְמִנְקֵט פְּדִי לְחֲזִיבַת בְּעַל' בְּחֲטָאת
שְׁהוּא מִלְתָּא דְּפָסִיקָא בֵּינָן אֲמַר' שְׁלֵא הֶרְגֵישָׁה וְא"ל דְּכ"ו נִיחָא לְמֵאֵי דְּאֲמַר מְעִיקְרָא פְּדִי
לְחֲזִיבַת בְּעֵלָה בְּחֲטָאת אֶבֶל דְּמִבְּעִי לִיָּה מְשׁוּם חֲזִיבַת א"ת אֲמֵאֵי נִקֵּט לְחֲזִיבַת בְּעֵלָה א"ת הָא
אֵיֵהוּ נְמִי תַתְּחִיבַת בְּא"ת ז"א פִּינֵן דְּהֵיא לֹא תַתְּחִיבַת בְּא"ת אֶלָּא מְסַפִּיקָא שְׁמָא קוֹדָם
שְׁפִירֵשׁ הַבְּעַל חֲזִיבַת לְהֵדָם וְכִינֵן דְּאֲחַר שְׁפִירֵשׁ הַבְּעַל בְּדִקָּה עֲצָמָה בְּעַד שְׁיַעוֹר בְּדִיקָה
וּבְהֶצְטֵרָה נְמִי הִזְמֵן פְּדִי שְׁיַעוֹר פְּרִישָׁה זֶה מְקַרִי אַחַר אַחַר וְלָאוּ בְּרִי קֶרְבִּי הוּא וְעֵינֵן
בְּרִשְׁפִי"א שְׁהִבְאֵתִי בְּסִי' קפ"ז שְׁמִיד אַחַר שְׁיַעוֹר בְּדִיקָה הוּא אַחַר אַחַר וְלָאוּ בְּרִי קֶרְבִּי
הוּא וְכִינֵן דָּא"א לְחֲזִיבַת בְּקֶרְבִּי אֲא"כ אֲתָה אֲמַר לְשְׁמָא קוֹדָם הַפְּרִישָׁה חֲזִי' לְכֹלֵי הֵיא
ל"ח לָהּ לְעַנְיָן קֶרְבִּי וְתוּ דְּהֵכָא אֵיכָּא ס"ס וְלֹא מִתְּחִיבַת מֵא"ת דְּסַפֵּק שְׁמָא עֲכָשְׁוֹ בְּשַׁעַת
בְּדִיקָה בָּא הֵדָם וְאֵינן שׁוּם א' מֵהֵם מִתְּחִיבַת בְּקֶרְבִּי וְאִת"ל דְּמִקוֹדָם בָּא הֵדָם שְׁמָא בְּשַׁעַת
פְּרִישָׁה בָּא הֵדָם וְאֵיֵהוּ הוּא דְּמִתְּחִיבַת בְּקֶרְבִּי וְהֵיא פְּטוֹרָה וְלִיכָּא לְמִימַר דְּשֵׁם סַפֵּקָא חֲדָא
הוּא דְּמָה לִי אִם הֵדָם בָּא אַחַר מְעֵשָׂה כְּנֹלֵן אוּ בְּשַׁעַת פְּרִישָׁה ז"א דְּהֵכָא דְּסַפֵּק א' מִתִּיר
אוּ יוֹתֵר מִחֲבִירוֹ מְקַרִי שְׁפִיר ס"ס וְכַמ"ש הַש"ף בְּסִי' ק"י בְּדִינֵי ס"ס וְהֵ"נ הֵרִי סַפֵּק א'
מִתִּיר יוֹתֵר מִן סַפֵּק ב' דְּבְּסַפֵּק א' שְׁנִיָּהֵן פְּטוֹרִין מְקֶרְבִּי וּבְּסַפֵּק ב' פְּטוֹר' הֵיא וְאֵיֵהוּ מִיָּהוּ
חֲזִיבַת כֵּן הַעֲלִיתִי בְּחֻדוּשֵׁי עִם מְעַט תְּבָלִין לְדַבְּרֵי שְׁהוֹסְפִיתִי כָּאֵן וְתַעֲלוֹנָה כְּלִיּוֹתִי בְּדַבְּרֵי
שְׁכַתִּיָּה מִיִּשְׂרָאֵל מֵהָ שְׁאֲמַרְתָּ עִפ"י הַדְּבָרִים הַנִּלְתַּרְץ חֻדוּשֵׁי הַרְמַב"ן שְׁכ' לְפָרֵשׁ
הַמְתַּנִּי בְּמַכִּילֵתִין דְּף י"ו ע"א בְּש"א צְרִיכָה ב' עֲדִים עַל כָּל תְּשֻׁמִּישׁ וְתְשֻׁמִּישׁ אוּ תְשֻׁמִּישׁ
לְאוֹר הַיָּר בְּה"א דְּיָה בְּשִׁנֵּי עֲדִים כָּל הַלִּילָה דְּהֵנִי ב' עֲדִים הֵינִי א' לוֹ וְא' לָהּ שְׁלָהּ בּוֹדְקַת
בוֹ לִפ"ת רֵאשׁוֹן וְרוֹאָה אִם טְהוֹרָה הֵיא וּמְשֻׁמֶשֶׁת וְאִת"כ מְקַנְחַת בוֹ לֹא"ת וּכְשָׁבָא לְשֻׁמֵשׁ
פַּעַם אַחֲרָת א"צ כְּלוּם אֶלָּא מְשֻׁמֶשֶׁת וְלֹא"ת מְקַנְחִין הֵיא וּבְעֵלָה בְּשִׁנֵּי עֲדִים אַחֲרִים וְאִפְּי'
לְב"ש עַד שְׁלֵפ"ת וְשֵׁלֵא"ת עַד א' הוּא שְׁאֲפִי הַצְּנוּעוֹת לֹא נִהְגוּ צְנִיעוּתָן אֶלָּא בְּעַד שְׁלֵפ"ת
מִתּוֹךְ שְׁהוּא נָקִי וְטָפָה כ"ש נִיכְרַת בוֹ אֵינן רוֹצָה שְׁיִהְיֶה בוֹ לְכֹלֵהוּ וְכו' אֶבֶל לְאַחַר תְּשֻׁמִּישׁ

שהש"ז רבה בלא"ה אין להקפיד ולקח עד חדש והיגיו נמי דאמר או תשמש לאור הנר ותבדוק בו דלא"ת לא בעינן לכן אלא שצריך לידע אם דם שעליו מתשמיש ראשון הוא או מאחרון הוא כדי לחייב עצמה ובוועלה וכו' ולעולם לפני תשמיש לא בעי ב"ש בדיקה אלא לפני תשמיש ראשון שהרי דיה בבדיקה אחת לעונה א' ולא הנצרכו בדיקות הללו שבין תשמי' הללו אלא משום קרפן לבד אם תמצא דם וכו' וב"ה אומרים דיה ב' עדים כל הלילה אף אלו א' לו וא' לה שלא עולה לפ"ת ראשון שבודקת ורואה אם טהורה היא ולא"ת אחרון משלו לא"ת אחרון עכ"ד וקש"י לך לדבריו אפתי ק' דל"ל בעד שלו על כל ביאה וביאה עד חדש לב"ש כיון דטעמא דב"ש דסבירי להו דצריכה לבדוק אחר כל ביאה וביאה בעד חדש היגיו כדי לחייב בקרפן ולטמא את בוועלה דאם לא הנה לה על כל ביאה וביאה עד חדש לא הנה מצינו לחייב בקרפן דאפי' אם תמצא למחרתו על העד דם א"ל דבשעת בדיקה שלאחר תשמיש האחרון בא הדם דהא א"א לחייב בקרפן אלא בקנוח תוף שיעור וסת דהקא ודאי דצריכה בדיקה ממש ואי לעגנו קרפן א"ת דמשפחת לה בבדיקה י"ל דס"ל דבעינן חתיכה א' מב' חתיכות כמו דס"ל למתני' דלעיל אף הא ניחא בעד שלא דצריכה על כל ביאה וביאה עד חדש אבל אפתי ק' בעד שלו למה צריך על ביאה וביאה עד חדש דהא בנמצא על שלו אפילו אחר זמן חייב בקרפן וא"ל דנ"מ לחייבו הרבה חטאות דז"א דכיון דהכל הנה בהעלם א' אינו מחייב אלא חטאת א' וכמבואר בסוגי' דשבועות הנ"ל ובמס' פרייתות ואמרת לתרץ דאם לא הנה עד שלו רק א' אם הנה נמצא דם על העד לאחר כל הביאות לא הנה מחייב בקרפן דאע"ג דנדאי הנה בשעת ביאה מ"מ הא י"ל שבא הדם בשעת ביאה האחרונה ופטור מקרפן דהא אנוס הוא דהא הקא מיירי שלא בשעת וסתה דאלו בשעת וסתה אסורה לשמש וא"כ ע"כ דמיירי שלא בשעת וסתה ואז הוא אנוס ולכך מצריך ב"ש אף בעד שלו על כל ביאה וביאה עד חדש וא"כ אם נמצא למחרתו דם בעד שלו של ביאות ראשונות מחייב חטאת דאע"ג דלא חייבו חכמים לבדוק העדים בין ביאה לביאה מ"מ לא מיקרי אנוס דהא אם הנה רוצה הנה יכול לבדוק העדים בין תשמיש לתשמיש וכמ"ש הרמב"ם בהלכות שגגות שהבאתי לעיל עכ"ד ולכאורה דבריה סותרים דברי מש"ל שהוכחתי דכל מקום שלא חייבו חכמים בבדיקה אינו רשאי להחמיר על עצמו ומקרי אנוס ובאמת אין דבר חוצץ בינינו דאני לא כתבתי אלא לב"ה דס"ל דלא חשו חכמים לכלל לשמא ראתה מ"ת לחייב חטאת ומה דהצריכו חכמים לבדוק א"ת משום טהרות לאו דחשו לשמא ראתה מחמת תשמיש אלא מעלה בעלמא עבדי פי הכי דליהוי ידה מרבה בבדיקה ומשונבחת וכמ"ש הרמב"ן והר"ן בהדושיהם אבל לב"ש דס"ל דצריכה על כל ביאה וביאה עדים חדשים משום חיוב חטאת ודאי דאם ירצה להחמיר על עצמו ושלם לשמש עד שבדקה תחלה משונבח: גם לק"מ על דבריה ממש"ל דאפי' בביאה א' ונמצא על שלו דס"ד דר"א לחייב בקרפן דהי' לי' לאסוקי אדעת' לשמא ראתה מ"ת ולפרוש באבר מת אלא דמסיק דלא דחכמים לא חשו לכך לשמא ראתה אלא לטהרות מעלה בעלמא הוא אבל לבעלה אינה רשאי וא"כ לב"ש דס"ל דצריך על כל ביאה וביאה עדים חדשים משום שמא ראתה ויחייבו בקרפן א"כ אף אי נימא שהנה בביאה אחרונה מ"מ מחייב בקרפן כיון שלא פירש באבר מת והדרא קושיא לדוכתי' לפי הרמב"ן דלמא בעד שלו צריך על כל ביאה עד חדש דז"א דמ"מ אף בשלו צריך עד חדש לכל ביאה וביאה דנ"מ לחייב אותה בקרפן

וגם נ"מ אם פירש בביאה אחרונה באבר מת ולא היה חייב בקרבן אבל פשיש חדש על כל ביאה וביאה ונמצא דם בעדים של ביאות הראשונות היא וגם הוא חייבים בקרבן אפי' פירש באבר מת: וע"פ דברינו אפשר לתרץ מה שהקשו הראשונים ו"ל על הרמב"ם דפסק אפילו באשה שישיש לה נסת צריכה בדיקה לא"ת הוא בעד שלו והיא בעד שלה והש"ע הביא לדעתו בסימן קפ"ו והקשו עליו דהא מסקינן ה"כא בפסגיא דלא תבדוק ותירצו דס"ל להרמב"ם דה"ק דתוף פדי חייב קרבן לא תבדוק אבל אחר כך תבדוק ועדיין ק' אמאי לא הביא הרמב"ם להא דאינה רשאי לקנח א"ע תוף שיעור נסת ואמאי השמיט לדין זה לגמרי ונראה לתרץ דהא פסק הרמב"ם פ"ה מהל' שגגות ד"ח כל העושה מצוה מן המצוות ובכלל עשייתה נעשה בעברה שחייבין עליו פרת בשגגה ה"ו פטור מחטאת שהרי עשאה ברשות אבל בא על אשתו והרי היא נדה חייב חטאת מפני שלא שאלה ואחר כך יבעול אבל יבמתו אינו רגיל בה פדי לשואלה עכ"ל והק' בס' לח"מ דל"ל להרמב"ם ו"ל ליתן טעם באשתו נדה משום דה"ל לשואלה ת"ל דלא עשה מצוה ומן הרמב"ם משמע דס"ל כמ"ד דלא פטור אלא בטעה בדבר מצוה ועשה מצוה משא"כ כשלא עשה מצוה דאינו פטור דהכי דייק לישנא דהרמב"ם פ"ל העושה מצוה מן המצוות ובכלל עשייתו וכו' משמע דוקא בטעה בד"מ ועשה מצוה הוא דפטור ואם פן באשתו נדה דליכא מצוה א"כ ל"ל הטעם שהיה לו לשואלה דאפילו לא ה' לשואלה אפ"ה חייב פינן שלא עשה מצוה וכתב דס"ל להרמב"ם דאף באשתו נדה מיקרי עשה מצוה כמו ביבמתו בביאה ראשונה אע"פ שהיא נדה מיקרי מצוה הבאה בעבירה ה"נ קרינן באשה שמחת עונה מצוה הבאה בעבירה מש"ה הוצרך לטעמא דה"ל לשואלה וכתב עוד שם דאע"ג דאיכא מ"ד התם דלא פטור אלא היכא דזמנו בהול וכדפסק הרמב"ם שם ואם פן ביבמתו מאי זמנו בהול איכא ות' דס"ל להרמב"ם דהיכא דלא ה"ל לשואלה דינו כמו בזמנו בהול דפטור דאפילו דה"ל ע"ש וכינן שפן ק' מאי מבעיא ליה לר"א אשה מהו שתבדוק פשיעור נסת פדי לחייב בעלה בחטאת אמאי יתחייב בחטאת אפילו לפי דברי שכתבתי לעיל דס"ד דר"א דחייב על שלא פירש בא"מ מ"מ טועה בדבר מצוה הוא ופטור דהא היכא דלא ה"ל לשואלה דינו כמו בזמנו בהול דפטור והכא ליכא למימר דה"ל לשואלה דהא שניהן לא ידעו אם פירסה נדה בשעת תשמיש ואף שהיה אפשר לפרוש בא"מ מ"מ אי לא עביד הכי לא מיקרי אלא טועה וכינן דמצוה עביד פטור מיהו י"ל דר"א ס"ל פסוגיא דפסחים בפ' א"ד דס"ל התם דלא פטר ר"י בטועה בד"מ אלא היכא דזמנו בהול אבל היכא דאין זמנו בהול אע"ג דאי אפשר לשואלה פגון ביבמתו אפ"ה חייב מש"ה שפיר מבעיא ליה אבל הרמב"ם ו"ל דפסק כר"י התם דס"ל דהיכא דא"א לשואלה הוא כמו זמנו בהול ופטור וא"כ א"א למישפח חייב קרבן אפי' בקנוח דשיעור נסת מש"ה השמיט הרמב"ם לדין זה מיהו יש לפקפק ע"ז דונדאי הביאה הוא ד"מ משום שמחת עונה משא"כ בטעה בפרישה א"ל דלא ד"מ מיקרי וכזה אמרתי בדרושי הא דבעי ר"ע מר"א במס' פרייתות בבא על אשתו נדה ונזר ובא עליה בהעלם אחד אם חייב על פל אחד ואחד או לאו דל"ל למיבעי על ב' ביאות דהא על ביאה אחת גמי איכא למיבעי אם חייב שתיים על הפניסה ועל הפרישה ועוד שאר דקדוקים שישיש לדקדק שם והרחבתי הביאור וכאן אקצר: מיהו מה שהקשית על פסק הרמב"ם בפ"ה מהלכות אלו שפסק שם בסוף הפ' וז"ל וה"ה בשאר עריות שאם שגג ובא על הערונה

על דעת שהיא מותרת ונודע לו שהיא ערוה והוא בתוך התשמיש לא יפרוש מיד שיציאתו הנאה לו כביאתו ואם לא ידע שאסור לפרוש מיד ופירש והוא מתקשה אינו חייב אלא חטאת אחד שישגגה אחד היא עכ"ל וקשיא לה פיו דידע קודם הפרישה שהיא ערוה אם פן ידע דחטא על הפניסה ואם פן אחר פה שגג ופירש באבר חי למה היא שגגה אחד הא ידע בנתיים שחטא כמו פרישה בידע שאסור לבעול סמוך לוסתה אלא שדיקמה שיכול לבעול קודם ראיתה וראתה בשעת תשמיש ופירש באבר חי דלא ידע שאסור לפרוש באבר חי ה"ל ב' העלמות פיו שיידע בנתיים שחטא וכפירש"י בסוגיא זו א"כ בסיפא בערוה ה"נ הא ידע קודם פרישה שישגג בערוה ואמאי לא הוי אלא שגגה א' קו' זו פעת צריף עיון ואין לי ישוב הגון ע"ז גם בסוגיא שם יש לדקדק דה"מ לאוקמי בע"ה ומיירי דאתידע ליה בשני ידיעות למה דקיי"ל ידיעות מחלקים לחטאת ועיון: נחזור לעניננו במש"ל דסוגיא דשבועות ס"ל דא"א לאוקמי מתניתין דפ' כה"י נמצא על שלה ומיירי בהרגישה שנפתח מקורה דמתניתין נמצא משמע דמעיקרא לא ה"ל שום ידיעה פלל וכ"כ בס' ת"ח שם לפ"ז צ"ל הא דמוקי סתמא דש"ס בפ' הרואה פתם להך מתני' ומיירי בהרגישה צ"ל כפירוש השני שכתבתי לעיל דר"ל דאנן אמרינן דארגישה וטעמה במה שאמרה דלא ארגישה לפי שסברה דהרגשת שמש הוא מיהו למ"ש בס' ת"ח שם דהא דאיצטריך ליה לרבא למימר ציית מאי דקאמר רבך משום דרב אדא לא הוי חייש להך קו' עכ"ד לפ"ז י"ל דסוגיא דפ' הרואה פתם ס"ל פרב אדא דלא חייש להך קו' אבל לרבא ורבינא דחיישי להך קו' דלא שייך לשון נמצא אא"כ לא הנה שום ידיעה פלל לפ"ז צריף לאוקמי מתני' דפ' כה"י בדלא ארגשה ואפ"ה אותיות טמאים וחיובים בקרבן דתלינו דטעמה וסברה הרגשת שמש הוא והשתא דמוקמינן להאי מתניתין דפ' כה"י בדלא ארגשה כה"ג יש לאוקמי פל המשניות דמייתי התם לאתובי לשמואל דמיירי בלא ארגשה אלא דאנן תלינו שטעמה שתלתה הרגשת המקור במידי אחרנא לפ"ז ניחא הא דמשני הש"ס דכל המשניות מיירי בדארגשה אלא שאנן אמרינן דלא ארגשה ולא משני איפקא דלא ארגשה ואנן אמרינן דארגשה וכמש"ל די"ל דסוגיא דהתם ס"ל פרב אדא דמוקי מתניתין דפ' כה"י דחיובים אפרישה ואם פן ע"כ צ"ל שהרגישה דאל"כ למה חייבים אפרישה א"ו דהרגישה ואמרה לו בשעת תשמיש שהרגישה מש"ה חייבים אפרישה וכיון דהך מתניתין מיירי בהרגישה מש"ה ניחא ליה להמתרץ התם לאוקמי פולה מתניתין בחדא גוונא אבל למאי דס"ל לרבנא ורבא נדחה אוקמתא זו וע"כ מיירי בדלא ארגשה דאל"כ לא שייך לשון נמצא ובה יתיישב גם פן דברי הב"י שהבאתי לעיל שכתב דטעמא דתלינו בהניחתו פחת הפר ונסת בעגול שהוא ממאכלת לפי דלא ארגשה דס"ל דמסוגיא דשבועות נדחה אוקמתא דפ' הרואה ומיירי פולה מתניתין בדלא ארגשה ומש"ה תלינן אבל בדארגשה לא תלינן הנה עד פה יצאתי מגדרי והארבתי קצת אף שאין הפל נוגע לנדון זה מ"מ תורה היא ונ"מ להתלמד במ"א: ומעתה נבא לנדון שלפנינו בשאלתך בדין הפנינים הנמצאים אצל כמה נשים בא"מ דלמאי ניהוש לה אי משום דכתב הרשב"א וכ"ה בש"ע דאף בטחתו בירכה לא תלינן במאכלת אלא בעגול דוקא אבל לא במשנה ובהני טיפין טיפין א"א להבחין מתוך קטנותו בין עגול ובין משנה הא פבר הוכחתי בראיות ברורות דמן הסתם תלינן במאכלת אפילו בדליפא רגלים לדבר אלא במשנה טמאה לפי שיש רגלים לדבר דלאו מן מאכלת הוא אבל מסתמא

תלינו דמן מאכלת הוא וא"כ ה"ה בנ"ד דכיון דא"א להבחין בין עגול למשוק תלינו
במאכלת וא"ל ה"ה דהקיל הרשב"א בעגול דנא היכא דסתתו בירכה אבל פשידוע שפא
ע"י בדיקה מן אותו מקום לא תלינו במאכלת אפילו למאי דס"ד דש"ס דא"מ לאו בדוק
הוא שגרי פתב הרשב"א בתה"א דאפי' לדעת ר"ח שפירש דמק' על נמצא על שלו מ"מ
כך נראין הדברים הואיל וסתתו בירכה עכ"ד מוכח דחשש הרשב"א לדעת ר"ת דבנמצא
על שלה לא תלינו במאכלת בשום ענין אפילו אי לאו א"מ בדוק או דחוק הוא וכמ"ל
טעם לדבריו מ"מ ה"ה פבר פתבנו דכ"ז מן הסתם לא תלינו דאע"ג דא"מ לאו בדוק או
דחוק הוא מ"מ לא ברירא דהיה שם מאכלת וכיון דדם המקור שכיח טפי לא תלינו
במאכלת משא"כ בהני נשים דהכי רביתיהו של אותו מין מאכלת בא"מ במקום השער
וידוע בנדאי שתמיד נמצאים שם ומתולדתן באו הני שיפים כאלו נתרבר ע"י הני פנינים
וכיון דשכיחי גבי הני נשים ודאי דתלינו בהו דדמי למכה שבא"מ וכמ"ל שגם אתה וזה
פשוט דה"ה צורתן מעיד על זה ואפי' תוף ג' ימים הראשונים של ז"נ שלה יש לתלות
בהן אע"ג דליכא חזקת טהרה של אשה מ"מ תלינו בהו כיון שהני טיפין טיפין משוננים
משאר דם ראיתיה וידוע שטיפין כאלה באו מן הפנינים לא מחזקין אסורא לשמא גם מן
המקור בא כאלה לפי דלא שכיח שתראה האשה מן מקור טיפים קטנים כזה כמה
שהוכחתי מש"ס ופוסקים הילכך תלינו במצוי דמן פנינים הוא דקיי"ל במצוי ואינו מצוי
תלינו במצוי ועוד יש להקל בנ"ד הואיל דשלא בהרגשה אתיא ואף ע"ג דאיכא למימר
דמ"מ ספק דאורייתא שפא הרגשת עד היא וכדמוכח מדברי הרשב"א במ"ה שהבאתי
לעיל דס"ל דכל המשניות והברייתות מיירי בדלא ארגשה ואפ"ה טמאה מדאורייתא
מ"מ נ"ל דלא דמי נ"ד לזה: ותחלה אביא מה דק' לי טובא על ס' תה"ד בפסקיו סי' מ"ז
על אשה א' שמצאה כמין כתמים ושערות במקום א' מן הצד וז"ל גם אשר כתבת דנראה
לה דספיקא דרבנן הוא הואיל ותמיד רואה היא בלא הרגשה ואין סברא לעולם לומר
הרגשת עד הוא אין נראה דרואה מ"ת נמי אין מרגשת דאי מרגשת דנפתח החדר פשיטא
דטמאה אלא אמרינן דהרגשת שמש הוא אע"ג דבכל פעם בלא תשמיש אינו רואה פלוג
בלא הרגשה וחשיב לה ספקא דאורייתא עכ"ל וק' לי דאין הנדון דומה לראיה דבשלמא
גבי תשמיש אמרינן דתשמיש גורם לראות שתראה מש"ה אמרינן דאע"ג דלא הרגישה
דלמא טעמה וסברה דהרגשת שמש הוא משא"כ באשה שרואה כמין שערות בלא
הרגשה מאי אמרת דלמא הרגשת עד הוא וא"כ אתה אומר דבכל פעם שהיתה בודקת
א"ע בעד באותו פעם נפתח המקור וכוננה את הרגע פסומא בארובה שהיתה תמיד נוטלת
העד ובדקת א"ע באותו רגע שהמקור יהא נפתח מעצמו ומש"ה לא הרגישה ותמיד לא
עברה אותו רגע לא קודם לו ולא אח"ז דלזה ונדאי אין השכל מודה לחוש לזה ואם ר"ל
דבאמת שדרכה לראות להני שערות בלא הרגשה אלא דניחוש שפא עתה ראתה להני
שערות ע"י הרגשה והיא סברה דהרגשת עד היא גם זה ליתא כיון דחזינו שדרכן של
הני שערות לבא שלא בהרגשה וא"כ ע"כ הני שערות יצאו מכלל שאר דם שדרכן לבא
בהרגשה מה"ת ניחוש לשמא ארגשה וטעמה בהרגשה דלא שכיחי שתטעה האשה
בהרגשה כמש"ל טפי מסתבר למיתלי דחזי גם עתה בלא הרגשה לפי ששערות אלו שהן
משוננין במראיתן לפיכך משוננין גם ביציאתן מן המקור דנפקי בלא הרגשה דהא ידענו
שכך דרכן של שערות לצאת בלא הרגשה דהא ע"כ כמה פעמים נפקי בלא הרגשה

כמש"ל וא"כ מה ראיה מיייתי התה"ד מהא דרואה מ"ת לנגידון זה שמוצאת תמיד פמין
שערות דהתם איפא למימר שלעולם לא בא הדם בלא הרגשה משא"כ ה"כ דאי אפשר
לומר פן (אח"ז ראיתי שהרגיש בזה אמ"ו בס' שב"י בס' מ"א דף ע"א והנאני שפוננתי
לדעתו הרמה) ואפשר לומר דבנגידון דמיייתי שם בתה"ד מייירי שהיתה מוצאת גם דם
בעין כמו דמשמע מלשונו שפכת פמין פתמים וישערות וגבי דם בעין ונדאי דאיפא למיחש
דאעפ"י דידעינו שפמה פעמים הנה בלא הרגשה מ"מ כל פעם שמצאה ע"י בדיקת עד
איפא למימר דלמא השתא חזיא בהרגשה וסברה דהרגשת עד הוא דלגבי דם בעין ונדאי
ליפא למימר פיון דהרבה פעמים נפק בלא הרגשה מש"ה נימא דלעולם בא בלא הרגשה
דהא חזקת דם שבא בהרגשה ונדאי דאין לחלק בין דם מרובה למועט אבל היכא שבא
כמו שערות וקליפין וכה"ג מודה התה"ד דלא תלינו דטעמה בהרגשה אלא פיון דידעינו
שהרבה פעמים הנה בא בלא הרגשה דהא ל"ל שלעולם היתה מכוננת הרגע שהנה
המקור נפתח כמ"ש גם אפה לא תלינו בטעות אלא אמרינו דארף עתה לא ארגשה וכיון
שפן אף בנגידון דינו פיון שהיא רואה להני קרטין בלא הרגשה והם משוננין משאר דם
אמרי' דלא טעמה כלל אלא דחזיא בלא הרגשה דהא ל"ל דלעולם היתה טועה בהרגשה
והיא כיונה תמיד לאותו זמן שהיה נפתח המקור וא"כ אף שרשב"א במ"ה כ' דהא דעד
שאינו בדוק מייירי בלא הרגשה וכה"ג כ' הב"י דהא דבדקה בעד הבדוק וסתתה בירכה
מייירי ג"כ בלא הרגשה כמש"ל ומוכח מדבריהם דארף בלא הרגשה היכא דליפא למתלי
במאכלת טמאה משום גדה דהא ר' מטמא משום גדה בעד שאינו בדוק וגבי טתתה
בירכה לכולי עלמא טמאה משום גדה פיון דהעד הנה בדוק לה והוא יותר מפגריס היינו
התם דלא הנה אלא פ"א י"ל פן שטעמה בהרגשה ובאותו פעם שבדקה אירע שגפתח
המקור ומש"ה ס"ל לר"ח ג"כ דאילו נמצא על שלה אפי' אי לאו אותו מקום בדוק או
דחוק אפ"ה לא תלינו במאכלת אף אי נימא דמתניתין דנמצא על שלה מייירי בלא
הרגשה מ"ת פיון דא"ל טעמה וסברה הרגשת שמש הוא מש"ה לא תלינו במאכלת
משא"כ בנ"ד דידעינו שדרפן של הני קרטין לבוא בלא הרגשה תלינו במאכלת ותו
בטיפין קטנים כאילו א"ל דחזקתן שבא שלא בהרגשה דמפח קטנותן לא הרגישו וכ"כ
בפרישה ברס"י קצ"ב דאפי' בטיפין שהיא פחדל י"ל מחמת קטנותן לא הרגישו כ"ש
טיפין אלו שהן קטנים ביותר: והנה ראיתי בס' כו"פ סי' קפ"ג שכתב להוכיח דהג"מ לא
ס"ל להא דניחוש מדאוריין' לשמא הרגשה וטעמה לתלות הרגשה במידי אחריןא דלא
חיישינו לזה מדאורייתא מדכתב הג"מ בפ"ד מהלכות א"ב אות כ' שכתב הטעם דאין
לאשה לבדוק עצמה א"ת וכו' פיון דמן התורה בעינו שתרגיש בבשרה אלא דרבנן אסרו
רואה בלא הרגשה כמו פתמים והם אמרו עכ"ל מזה מבואר דס"ל דאפי' לאחר תשמיש
די"ל הרגשת שמש הוא מ"מ הוא רק מדרבנן כמו פתמים עכ"ד וכבר כתבתי בחדושי
דאין דבריו נכונים שאין בדברי הג"מ ראיה שחולק על שאר פוסקים דהא ונדאי שטעות
פזה לא שכיחא שתטעה האשה בהרגשה וכמש"ל אלא היכא דהדם לפנינו והיכא דונדאי
מגופה הוא פיון דחזקת דם שבא בהרגשה מש"ה תלינו בטעות האשה אבל היכא שאין
שום דם לפנינו טפי מסתבר לומר שלא ראיה כלל מלומר שראתה וטעמה בהרגשה פיון
דלא שכיח שתטעה ואם באת לחוש לשמא ראיה בלא הרגשה לזה כ' פיון דאינו אלא
מדרבנן הם אמרו והם אמרו וכו' ולפ"ז אין פאן מחלוקת דלכ"ע ס"ל אף דלא הרגישו

היכא דאיכא למתלי בטעות תלינו ואמרינו דהרגישה מיהו ממ"ש התוס' ד"ג ד"ה מרגשת בעצמה ונ"ל אלא שמאי אית ליה דלעולם אשה מרגשת ואינה חוששת בהרגשת עד ושמש כמו שאינה חוששת במ"ר עכ"ל נראה מדבריהם פיון דב"ש אינו חושש לכך ה"ה לב"ה אע"ג דחושש לכך היינו מדרבנן דהא לחולין ס"ל נמי דטהורה ולא תניישינו להכי אפי' בשמשה בנותים ואע"ג דאיכא למימר ה"ט דלחולין טהורה משום דאף לה"ט דהרגשה מ"מ קאי נמי טעמא דהעמד האשה על חזקתה וכמ"ש התוס' שם בד"ה ואב"א דהאי טעמא דהרגשה אינו אלא פי היכי דלא נעבד סיניג בקדשים מ"מ מתוס' שם ע"ב ד"ה א"ב שכתבו דטעמא דהרגשה מהני להלל שלא לטמא ונדאי ע"כ מוכח מדבריהם דטעמא דהרגשה מהני אפי' בלא טעמא דחזקה דלהוי תולין ומוכח מדבריהם דלא הוי לב"ה ספ"ד דאל"כ הדרא קו' לדוכתיה דמ"ש ממקנה דמטמאינו ודאי דהא ה"מ נמי אינו אלא ספ"ד א"ו צ"ל דס"ל להש"ס דאף לב"ה מהני הרגשה דלא הוי ליתא דאורייתא אלא מחזקת דרבנן תולין בתו"ק: ותו קשיא לי לסברא זו דהיכא דאיכא למתלי בטעות האשה תלינו ואמרנו דארגשה וזה הוא סברא דאורייתא א"כ הא דקיי"ל בנמצא על פתם על דבר שאינו מקבל טומאה או שנמצא פתם על בגד צבוע דטהורה וטעמא משום דמה"ת אינה טמאה אלא בהרגשה אלא מדבריהם טמאה אפילו בלא הרגשה ועל פתם שנמצא במקומות אלו לא גזרו ולא מפליגין בין פתם שידוע שהוא מזמן קרוב ובין פתם שי"ל שמזמן רחוק הוא וכיין דא"ל דמזמן רחוק הא א"ל דארגשה וסברא דהרגשת מ"ר הוא וכמ"ש התוס' ר"פ הרואה וא"כ פיון דהוא סד"א אמאי מקילין במקומות אלו וכ"ש היכא דשמשה מטתה דא"ל דסברא הרגשת שמש הוא ומסתמת הפוסקים שכתבו לטהר במקומות אלו משמע אפי' היכא דשימשה מקודם מציאת הפתם אם נמצא אח"כ על דבר שאינו מקבל טומאה או על בגד צבוע אפ"ה טהורה מיהו י"ל דאע"ג דאיכא למימר שהפתם ה"ה מזמן רחוק מ"מ פיון דא"ל העמד אשה על חזקתה מש"ה אמרינו השתא היא דחזאי ונהרי לא הרגישה דאע"ג דס"ל לב"ה דאשה הואיל ועלוה לראות לא אמרי' השתא היא דחזאי מ"מ הנ"מ לתו"ק משום סיניג אבל לא לבעלה אף למ"ש הב"י סי' קצ"א וחספיו עמו האחרונים דלטהר אשה לבעלה להבא יש להחמיר טפי לבעלה מלענין תו"ק שהוא באיסור פרת ק' אמאי טהורה אמנם הא ל"ק על סברת הב"י שכ' דלבעלה חמירא מתו"ק א"כ אמאי כתבו הפוסקים דטעמא דתלינו במכה משום דהעמד אשה על חזקת טהרה ואמאי הא ב"ה ס"ל דאפי' לענין תו"ק לא מוקמינו אחרונה משום דעלוה לראות ז"א דע"כ לא אמר ב"ה אלא היכא דליכא למתלי לדם דאחי מעלמא אלא דונדאי מגופה אתיא מש"ה לענין טומאה למפרע לא מוקמינו אחרונה אלא לענין תו"ק פיון דהשתא ודאי מגופה חזאי וגם עלולה לראות אבל היכא דאיכא למתלי במכה ונדאי דאף לב"ה מוקמינו אחרונה וכ"כ בס' פנ"י בחי"ד סי' א' אבל קו' דלעיל קשיא בנמצא דם על דבר שאינו מקבל טומאה או על גבי בגד צבוע היכא דאיכא למתלי שפא מזמן רחוק אמאי טהורה דהא ספ"ד א"ל הוא שפא ארגשה וסברא דהרגשת מ"ר הוא או היכא דשימשה מקודם די"ל דסברא הרגשת שמש הוא דליכא למימר העמד לאשה על חזקתה דהא ליכא למתלי במידי אחריתא ובנדאי מגופה חזאי אלא דא"ל דעתה ראתה וכיין דמחזקתה לענין לטהר לבעלה כמו בתו"ק לא אמרינו אוקמינו אחרונה ותו היכא דידוע וניכר שהפתם בא מזמן רחוק כגון שהוא יבש וכה"ג מאי איכא למימר וכבר

העירותי בזה בחדושי ויהיה איה שיהי' בנדון הפנים הנז"ל נראה לי דתולין וקאשה טהורה ואפי' תוף ג"י לספירתה יש לתלות בהגי פנים מטעם דכתבנא (מיהו למ"ש בס"י קצ"ד דתוף ימי ספירתה יש לטמאה מה"ת אפי' בלא הרגשה ז"א מ"מ יש להתיר עפ"י שאר טעמים שכתבתי לעיל) אחר שכתבתי כל הנ"ל בא לידי תשובה מחכם א' שבזמנינו בכתב שכתב בדין זה פשוט להתיר וז"ל ראשון לתלות בכנים הדבקים בפשר ומקם נולד הקרטין קרטי דם פחירגא דיומא ובאמת דבר זה מצוי ושכיח ותלינן במצוי ובפרט פי מכ"ת כ' שהחזקה אשה זו בדברים פאלה ונראה להוסיף ולומר דתליא בשגי סברות רש"י ור"ח דפרכינן ס"פ כה"י וניחויש דלמא דם מאכלת הוא ופירש"י לא על גוף טומאה וטהרה קפריד פי מידי ספקא לא נפקא רק הקושיא למה יתחייב בקרבן וא"כ בנ"ד לתלות במאכלת י"ל מידי ספקא לא נפקא ואין להתירה כ"א כפי דעת ר"ח דדעתו להתירה לבעלה הואיל ויש רגלים לדבר שלא נמצא על עד שלו ולא על שלה וא"כ כ"ש בנ"ד שהרבה רגלים לדבר שנתהנה מעוקצת הפנים ומהותן מעיד על כף וא"כ פשיטא דתלינן בכנים וכבר בברתי בחדושי על י"ד שהמוצאת קרטין ולא הרגשה שנופתח המקור הוא רק מדרכנו ויש להקל בו מפל צד ומ"ש עוד שהקרטין הם קטנים ביותר ע"ד שא"א להבחין אם נימוחו או לא בזה ונדאי הולכין להקל דלא נימוחו ונדאי דהני ס"ס ספק נמוח או לא נמוח ואת"ל נמוח דלמא לאו מן המקור ולהתהפך נמי נוכל לומר ספק מן המקור וספק לאו מן המקור שפא לא נמוח דעת הרבה פוסקים אפי' מהמקור או לא נמוח טהורה ומה ששאלו חז"ל לרופאים ל"ק בממנ"פ אם נימוח טהורה נאי לא נימוח טמאה הארכתי בזה במ"א והעיקר אם אין אנו יודעים אם נימוח אם לא היינו אומרים שנודאי יהיה נימוח דסתם דם להיות נמוח אבל כיון שאשה זו יש לה מפה וסתם מפה מוציאה גלדי מפה אמרינן מסתמא לא יהיו נמוחין עד שתברר שנימוחו וכן הדבר בנדון הזה כ"ז שלא נתברר אמרינן בריה הוא ולכן ברור דאשה זו טהורה אפי' אם תמצא קרטין פאלו בימי וסתה שריא מפל צד דלא שיהי' פאן א"כ לעולם תטמא דהא משונה ראיתה עכ"ד וכל דבריו נכללו בדברינו וכבר כתבנו מה שיש לדקדק ולסתור בראיות אלו גם מה שנגראה מדעת החכם הנ"ל שהבין מ"ש התוס' בשם ר"ח דפריד אנמצא על שלו דכוננתו דמק' הש"ס דהיה לו לטהר לגמרי לא נ"ל אף שלכאורה משמע כן מדברי תוס' שכתבו וז"ל אמאי מטמאין משמע דה"ל לטהר לגמרי ז"א דא"כ ק' מי דחקו לר"ח לפרש כן בכוננת המקשה דהא המק' לא קאמר אלא וליחוש דלמא וכו' משמע דעכ"פ א"ל דספיקא הוא אלא נראה דמ"ש התוס' בשם ר"ח אמאי מטמאין ר"ל טומאת נדה ונדאי קאמר וא"ל דאפתי קשיא מי דחקו לר"ח לפירושו ולא פירשו כמו שפירש"י דעל חיוב קרבן מק' וליחוש דלמא מייתי חולין לעזרה י"ל דקשיא ליה לר"ח דא"כ אמאי לא מקשה הש"ס דעלמא איה האשה מטמא נדה בכ"ש וכדאי במתניתין פ' יוצא דופן דליחוש דלמא דם מאכלת הוא ואף שכ' התוס' דא"ל משום חומרא היא זה לא ניחא ליה לר"ח ז"ל דאפתי קשיא האיה משפחת דטמאה משום נדה בכ"ש ופשטי' דמתני' משמע דטמאה נדאי וכ"כ הר"ן בחדושי שם וז"ל א"כ אין לה אשה שטמאה נדה בבדיקה עכ"ל פוננתו כמ"ש דליכא למימר משום חומרא כמ"ש התוספות דא"כ אינה טמאה משום נדה אלא משום פתם ובכולה סוגיא דמכילתין מוכח דטמאה בכ"ש משום נדה נאי ס"ד דניחויש למאכלת לא משפחת לה דטמאה משום נדה

לכן פ"ר ר"ח דקו' המק' וליחוש כו' אינה אלא על נמצא על שלו דרגלים לדבר הוא פ"ן שנמצא על שלו ולא על שלה מש"ה י"ל דספקא הוא אבל בנמצא על שלה דליכא רגלים לדבר ודאי משוינו לה דמגופה אתיא פ"ן דשכיחי בה דמים וכמ"ש הרשב"א בשמו שהבאתי לעיל ומהשתא ניחא דאשה טמאה משום נדה בכ"ש ולא תלינו במאכלת פ"ן דליכא רגלים לדבר ונדאי משוינו לה וכ"ה בחדושי הר"ן שם וז"ל אבל ר"ח פ"ר דעל שלו דוקא פ"ר משום דכ"ן דנמצא על שלו ולא בשלה איכא למיחש לדם מאכלת אבל בדידה פ"ן שהדמים מצויין בה לא תלינו בדם מאכלת עכ"ל הרי להדיא שכתב אף בנמצא על שלו איכא למיחש לדם מאכלת משמע דספקא משוינו לה אף בדאיכא רגלים לדבר וא"כ בנדון דידן אף אי נימא דמיקורי רגלים לדבר מ"מ י"ל דספקא הוא מיהו כפר כתבתי שאין גזון דידן דומה למ"ש תוספות בשם ר"ח ובגוף הדין מסכים ה"חכם הנז' לדברינו ב"כ נלע"ד דבנדון פ"ה יש לטהר בלי שום מיחוש ונדגוד איסור פנ"ל ברור: (סח) ופ"שטתו ומצאה טהורה.

הרשב"א בתה"ק כ' וז"ל האשה שלבשה חלוקה בדיק ופשטתו בדיקה עצמה ונחלקה ומצאה טהור והשאלתו לחברתה ונמצא פתם בחלוקה הראשונה טהורה והשניה טמאה בדיקת חברתה כו' עכ"ל (וכן הוא לשון הרמב"ם בפ"ט מהלכות א"ב ד"ל פלשון הרשב"א והמ"מ שם כ' וז"ל ברייתא בפ' ה"א קרוב ללשון רבינו) ולא ידעתי למה כ' ובדיקה עצמה ונחלקה בדיקה עצמה ל"ל דהא אפי' לא בדיקה עצמה אלא שבדיקה חלוקה לחוד כפשטתו נמי דינא הכי הראשונה טהורה והשניה טמאה והו' אמת כפי מ"ש הרשב"א בתה"א הביאו ב"י כאן יראה שפ"ה ה"ה גרסתו בש"ס שכתב שם וז"ל בדיקה זו שאמרנו בין שבדיקתו לחברתה והשאלתו לה בין שבדיקתו היא עצמה דמניא בפ' ה"א בדיקה בדיקה עצמה ונחלקה פ"לומר שפשטתו ומצאה טהור והשאלתו לחברתה ונמצא פתם בחלוקה היא טהורה ונחברתה תולה בה פ"לומר הראשונה שהרי בדיקה עצמה ונחלקה כפשטתו ומצאה טהור ונחברתה שתולה בה אוקמה רב ששת דלענין דינא תנן עכ"ל אבל בגנוסחא דידן ליתא אלא ה"ג בדיקה חלוקה והשאלתו לחברתה כו' ועל הגנוסחא רשב"א ורמב"ם ז"ל קשיא דל"ל בדיקת עצמה הא סגי בבדיקת חלוקה לחוד ומדברי הר"ן בחדושי נראה ג"כ שגרסתו ה"ה כג"ה הרשב"א ז"ל ע"ש וכן הרא"ש ה"ה לו גרסת רשב"א וענין מעי"ט שם: ולענ"ד נראה דאפילו לא בדיקה חלוקה אלא בדיקה עצמה ומצאה טהורה והשאלתו לחברתה נאח"כ נמצא בו פתם אצל השניה הראשונה טהורה פ"ן שהיתה בחזקת טהרה שהרי בדיקה א"ע הרי היא בחזקתה ותלינו בשניה דהא לא מצינו בכלה מכילתין דאשה צריכה בדיקת חלוקה אפי' לטהרות אלא בדיקת עצמה וענין מש"ל סי' קצ"ו וכ"ן שבדיקה א"ע אחר הפשיטה הרי היא בחזקת טהרה ואף ע"ג דגם השניה בדיקה א"ע קודם הלבשה מ"מ י"ל דלמא אח"כ ראתה דהא אין ז"ה בעיניה ואימור עם סילוק ז"ה ראתה משא"כ בראשונה דל"ל הכי דהא פשטתו מש"ה אמרינו דתלינו בשניה ול"ד למ"ש רשב"א בדין ג' נשים שלבשו חלוקה בזה"ז ונמצא בו פתם דקיי"ל דכולן טמאות ואם בדיקו ב' מהן תוך שיעור נסת של מציאת פתם ונמצאו טהורות דהן טהורות והשלישית טמאה ואם נמצאו כולן טהורות אז כולן טמאות דהתם פ"ן שכולן נמצאו טהורות אין לתלות בזו יותר מבזו דהא ע"כ חדא מיהו חזיא מקודם הבדיקה אבל הכא שהראשונה בדיקה א"ע אחר שפשטתו ונמצאת טהורה מוקמינו לה

אחזקת טהרה אע"ג דגם השנייה בדיקה א"ע לאחר לבישתה מייד או קודם לבישתה וגם מייד בפשעת מציאת הפתם בדיקה א"ע ומצאה טהורה מ"מ תלינו דביני ביני חזיא משא"כ ראשונה דהא קיי"ל דהרואה פתם אינה טמאה אלא עד שעת הבדיקה וכמ"ש הרמב"ם בפ"ג מהלכות מו"מ ועיין מ"ש בסמוך אלמא דמחזקינן אותה בטוהרה משעת הבדיקה ולמפרע ואינה טמאה אלא משעת בדיקה ואילך וא"כ זו שבדיקה א"ע לאחר שפשטתו ודאי דמחזקינן אותה בטוהרה למפרע משא"כ בשני' דאע"ג דבדיקה א"ע בפשעת לבישה לא מהני לטהרה מפאן ולהבא ומה שבדיקה א"ע תוף שיעור נסת של מציאת פתם נמי לא מהני פיון שפכר מצאה הפתם טרם הבדיקה אמרינן דכבר חזיא קודם המציאה ולא מהני אלא בשפולן שוות משא"כ כשהראשונה בדיקה א"ע לאחר שפשטתו פנ"ל ברור דכ"ש הוא דהשתא אם בדיקה א"ע תוף שיעור נסת של פתם טהורה כ"ש זו דטהורה היא שבדיקה א"ע קודם שנולד הספק פלל מיהו י"ל למש"ל סעיף מ"א דס"ל להרמב"ם דכל פתם אנו דנין פאלו ראתה עתה בפשעת מציאתה א"כ אין זה כ"ש מ"מ י"ל דהטור לא ס"ל הכי וכיון שפן נלע"ד דמ"ש הרשב"א בתה"ק לפי גרסתו בש"ס ונ"ל וכשפשטתו בדיקה עצמה ונחלקה ומצאה טהורה וכו' דני"ו של נחלקה היא ני"ו המחלקת וכמ"ש האחרונים לעיל סי' קפ"ד סעיף ג' ור"ל בין שבדיקה א"ע או שבדיקה את חלוקה ומצאה טהורה לעולם הראשונה טהורה אף לשון הרמב"ם לא משמע פן וצ"ל דכף הנה גרסתו בש"ס ונרכו להעתיק כמ"ש בגמ' מ"מ נ"ל דהדין אמת דאם בדיקה א"ע אע"פ שלא בדיקה חלוקה הראשונה טהורה ועכ"פ י"ל דהטור ס"ל הכי ולפ"ז צדקו דברי הדרישה במ"ש בכוננת הטור אבל לא מטעמיה ונ"ל הטור ואם בדיקה חלוקה ולבשתו ופשטתו ומצאה טהור והשאלתו לחברתה ולבשה ומצאה בו פתם הראשונה טהורה והשנייה טמאה עכ"ל והקשו האחרונים ז"ל דל"ל הבדיקה ראשונה וכל זה לפי הבנתם בטור שהבינו דמ"ש הטור ופשטתו ומצאה טהור ר"ל במצאה להחליק טהור ע"י שבדיקה אותו אחר פשיטתו ומש"ה יפה הקשו דבדיקה ראשונה ל"ל דת"ל דשנייה טמאה משום שבדיקתו אחר הפשיטה אבל הדרישה פתב ונ"ל נלע"ד דהאי ומצאה טהור קאי אאשה ור"ל דאחר שפשטתו בדיקה האשה ראשונה א"ע ומצאה שהיא טהורה וקמ"ל דתלני' הפתם בשנייה אע"ג דלא בדיקה החלוק אחר שפשטתו וכו' וכן נראה מלשון רבינו דקאמר ופשטתו בלשון זכר ומצאה בלשון נקבה ודוק עכ"ל וזה נכון עפ"י מה שכתבנו דכיון דבדיקה א"ע הרי היא בחזקת טהורה למפרע ולכף הוצרף הטור לומר שבדיקה ראשונה החלוק בפשעת לבישתה דאל"כ אף השנייה היתה טהורה אף מה שכתב שם הדרישה ונ"ל וצ"ל דה"ט דכאן נמצא וכאן הנה יפה תפסו עליו האחרונים ז"ל דהיכא דשניהן שוות לא אמרינן פאן נמצא וכאן הנה ולדברינו ניקח דהכא פיון דהראשונה בדיקה א"ע שפשטתו והיא בחזקת טהרה למפרע אמרינן פאן נמצא וכאן הנה וכמש"ל אף יתר דבריו שם מגומגמים ע"ש אבל בעיקר פוננת הטור יפה פנון פנ"ל ולא הוצרף הטור לכתוב הדין אם בדיקה חלוקה דזה פשוט וכ"ש הוא וברייתא דנקט בדיקה חלוקה לרבותא לענין דינא דחברתה תולה בה אפילו בדיקה ראשונה חלוקה ומעתה מ"ש בט"ז להוכיח דין חדש דבדיקת הראשונה לא מהני אלא כשהיה הבדיקה לה לצרף לידע אם טמאה היא או טהורה.

משא"כ בשלא הנה החלוק בדוק לה אע"פ שבדקתו כשפשטה פיון שלא הנה אותה
בדיקה לצורך דאפילו תמצא בו פתם היא טהורה פיון שלא הנה בדוק לה מש"ה לא
מהני אותה בדיקה דאמרינן מילתא דלא רמיא עליה לאו אנדעתה ולא בדקה יפה ואף
השנייה טהורה ומש"ה פתב הטור ואם בדקה חלוקה וכו' ולפמ"ש אין זה מוכרח אבל
מ"ש הש"ך בס"ק מ"ז דמש"ה פתב הטור שבדקתו תחלה דאלו לא בדקתו תחלה לא
איצטריו לאשמעינן דהראשונה טהורה משום שמצאה אותו טהורה והשאילתו
לחברתה דבלא"ה טהורה פיון שלא בדקה אותו קודם הלבישה וכמ"ש בסעיף שלפני זה
וכ"כ הרשב"א בתה"ק בהדיא שבדקה חלוקה קודם הלבישה ונדעתו כדפירש אף שאין
פירושו מוכרח מכל מקום הם דברים של טעם: ומ"ש בס' כו"פ על הש"ך ו"ל אמנם
תירוצו אינו מספיק פה דסוף כל סוף אף בהא בדקה מה רבותא יש דראשונה טהורה
פיון בדקתו לאחר פשיטתו ולא מצאה בו דבר עכ"ל לק"מ דע"כ גם בגמ' צ"ל דאמי
לאשמעינן דהראשונה טהורה דה"א אף הראשונה תהיה טמאה וא"כ גם הטור למה לא
ישמיענו הרבותא זו דה"ג בש"ס שם דנ"ח בדקה חלוקה והשאילתו לחברתה היא טהורה
וחברתה טמאה מ"ש מהא דתניא ב' נשים שנתעסקו בצפור א' ואין בו אלא פסלע דם
ונמצא פסלע על זו וכסלע על זו שתיהן טמאות שאני התם דאיכא פסלע יתירה ע"כ
ופירש"י שתיהן טמאות ולא תלינן א' מן הכתמים בצפור ואע"ג דאיכא למיתלי וה"נ
אע"ג בדקה לימא שתיהן טמאות דאימור לאו יפה בדקה ע"כ והק' התוס' תימא מה
דומה לה דלעיל דהכא אין לתלות בזו יותר מבזו אבל לעיל אין לתלות בראשונה הואיל
ובדקה ואור"ת דברייתא איירי שנתעסקה בצפור זא"ז ואם היתה נשאלת הראשונה
היינו מטריין אותה הואיל ונתעסקה ובשביל חברתה אנו מטמאין הראשונה שהיא
טהורה גמורה גם למעלה אע"פ שהראשונה בדקה בטמאנה הואיל ושני' תולה בה לדינא
עכ"ל ויש לדקדק אפתי מאי מק' הש"ס דלמא הכא מיירי שלבשה הראשונה חלוק שאינו
בדוק לה מש"ה הראשונה טהורה אבל השני' טמאה ע"י בדיקה של הראשונה וצ"ל
דס"ל להמק' דע"כ הברייתא לא מיירי בהכי דאי ס"ד דמיירי שלבשה הא' חלוק שאינו
בדוק מאי קמ"ל הברייתא דהראשונה טהורה פשיטא דהראשונה טהורה א"ו מיירי
בחלוק הבדוק לה ואשמעינן דאפ"ה הראשונה טהורה ואפתי קשי' דמאי קמ"ל הברייתא
דהראשונה טהורה אפ"ה דמיירי שלבשה חלוק הבדוק הא נמי פשיטא פיון בדקתו
כשפשטתו א"ו צ"ל דאיצטריו לאשמעינן דה"א פיון דלענין דינא הראשונה תולה בה
ה"א דאף הראשונה תהיה טמאה דאימור לא בדקה יפה כפירש"י והתוס' ועיין בחדושי
הר"ן קמ"ל לדלא אלא הראשונה טהורה ואהא מקשה דלמה באמת לא נימא דהראשונה
תהיה טמאה דמ"ש מהא דתניא וכו' וע"ז משני דש"ה דאיכא סלע יתרה אבל הברייתא
איצטריו לאשמעינן דלא נטעה לומר פסברת המקשה דאף הראשונה תהיה טמאה מש"ה
תני הראשונה טהורה וא"כ גם הטור הוצרך לאשמעינן חדוש דין זה דאפ"ה בדקה
הראשונה להחלוק כשלבשתו ופשטתו ובדקתו והשאילתו לחברתה ונמצא בו פתם
דהראשונה טהורה דה"א דאף הראשונה טמאה וכדס"ד דהמק' התם מש"ה הוצרך הטור
לכתוב שבדקתו הראשונה כשלבשתו דאל"כ אין כאן שום חידוש דטהורה הראשונה
ויפה כ' הש"ך: ולכאורה י"ל דמש"ה לא ניחא ליה להש"ס לאוקמי להך ברייתא דמיירי
בשהראשונה לבשה חלוק שאינו בדוק לה דאם פן אמאי תני והשני תולה בה דמשמע

שְׁהִשְׁנִיָּה תתִּלֶּה שְׁמֵן הָרֵאשׁוֹנָה הוּא הַפֶּתֶם עֲדִיפָא הַל"ל דְּהִשְׁנִיָּה תוֹלָה שְׁהַפְתָּם הִיָּה בְּחִלּוּק פְּבָר קוֹדֶם שְׁלִבְשָׁה הָרֵאשׁוֹנָה מִיְהוּ אֵין זֶה דִּיּוּק כ"כ דִּי"ל דְּתוֹלָה בְּה דְקֵאָמַר הֵינּוּ שְׁנַעֲשֵׂה אֲצִלָּה הַפֶּתֶם וְעוֹד אִפִּי אֵי נִימָא דְדוֹקָא הוּא דְמִיָּירִי בְּרִיָּיתָא בְּחִלּוּק הַבְּדוּק מ"מ מְדַאֲרִי הַבְּרִיָּיתָא בְּכַה"ג שְׁהִיָּה הַחִלּוּק הַבְּדוּק לָה וְלֹא אִיָּירִי בְּחִלּוּק שְׁאִינוּ בְּדוּק דְאִפ"ה הַשְּׁנִיָּה טְמֵאָה ש"מ מְשׁוּם רְבוּתָא דְרֵאשׁוֹנָה נֶקֶט הָכִי עכ"פ דְבָרֵי הַשְּׁ"ף גְּכוּנִים וּמ"ש הַשְּׁ"ף עַל תִּי שֶׁל הַב"ח שְׁאִינוּ מְכוּוֹן בְּמַנ"י פֶּתַב דְּכוּוֹנַת הַב"ח הוּא מַש"ה נֶקֶט הַטּוֹר שְׁלִבְשָׁה חִלּוּק הַבְּדוּק לְדִיּוּקָא דְאִפִּי הִיָּה בְּדוּק מְעַיְקָרָא אֵי לָאו דְבִדְקָה אוֹתוֹ פֶּשְׁפֶּשְׁטוֹ הִיָּה רֵאשׁוֹנָה ג"כ טְמֵאָה וּמכ"ש פֶּשְׁלָא הִיָּה בְּדוּק לָה דְהָרֵאשׁוֹנָה טְמֵאָה דְלִית לִיה לְהַחִלּוּק חִזְקָה מְבוֹרְרַת לֹאמַר דְּהַשְׁתָּא הוּא דְנִכְתָּם וּמִיָּירִי בְּחִלּוּק בִּינוּנֵי יַע"ש אֲזִיל לְשִׁיטְתוֹ שְׁכַתְבִּיתִי לְעֵיל דַּס"ל דְאִפ"ה הַב"ח ס"ל דְאִפִּי בְּחִלּוּק בִּינוּנֵי הַאֲשָׁה טְמֵאָה מְשׁוּם פֶּתֶם וְלִיתָא כַּמֶּש"ל וְגַם אִיהוּ גּוֹפִי' כ' דְמְדַבְּרֵי הַב"ח בְּסַעֲרָא ל"ח לֹא מְשַׁמַּע כֵּן וְעֵינֵי מ"ש בְּסוּמָא מְזָה: הַרְשָׁב"א ו"ל בַּס' תַּה"א הוֹכִיחַ מְסוּגָיָא זֶה דְבִדְקָה שְׁאִמְרוּ בֵּין שְׁבִדְקָתוֹ חֲבֵרְתָהּ וְהַשְּׁאִילְתָה לָה מְדַאֲרֵמִי ר"ש דְלַעֲנֵן דִּינָא תָּנּוּ שְׁאִין חֲבֵרְתָהּ חֵיבָתָה לְכַבֵּס לָה אֶת הַחִלּוּק דְאֵין מוֹצִיאֵין מִמּוֹן מִן הַסַּפֵּק דְאִמְרָה לָה אֲבִדְקָתָהּ לֹא סְמִיכְנָא אֲבָל לְעַנְיָן טוֹמֵאָה הָרֵאשׁוֹנָה שְׁבִדְקָתוֹ טְהוֹר אֲבָל הַשְּׁנִיָּה טְמֵאָה דְבִדְקָתָהּ חֲבֵרְתָהּ פְּבִדְקָתָהּ עֲצָמָה וּבְחִלּוּק הַבְּדוּק הוּא לָה עכ"ל וְקָשְׁיָא לִיה דְהָא ע"כ עֵיקַר רְאִיָּיתָה הַרְשָׁב"א אֵינוּ אֶלָּא מְדַתְּנֵי בְּבְרִיָּיתָא דְלַעֲנֵן דִּינָא חֲבֵרְתָהּ תוֹלָה בְּה מְפַלֵּל דְהַשְּׁנִיָּה לֹא בְּדָקָה הַחִלּוּק דַּאל"כ מְדִינָא גְּמִי תַתְּחִיב הַשְּׁנִיָּה לְכַבֵּס אַחַר שְׂיֹדְעַת בְּבִירוֹר שְׁהִיָּה נָקִי פֶּשְׁהַשְּׁאִילְתוּ א"ו דְמִיָּירִי דְהַשְּׁנִיָּה לֹא בְּדָקָה לְהַחִלּוּק וְאִפ"ה הַשְּׁנִיָּה טְמֵאָה מְזָה הוֹכִיחַ דְבִדְקָתָהּ חֲבֵרְתָהּ פְּבִדְקָתָהּ עֲצָמָה דְמֵאָה אֲבָל מְבְרִיָּיתָא דְלַעֲנֵן מִיָּנִיָּה דְתַנְיָא אַרְוֶפָה שְׁלִבְשָׁה חִלּוּקָה שֶׁל קֶצֶרָה וְכו' וְכֵן מִמְתְּנֵי דג' נָשִׁים שְׁלִבְשׁוּ חִלּוּק א' לֹא ה"מ לְהוֹכִיחַ דְבִדְקָתָהּ חֲבֵרְתָהּ פְּבִדְקָתָהּ עֲצָמָה דְמֵאָה דְהֵיטִי אֹמַר דְמִיָּירִי שְׁפַבְּרָה הִיָּה הַחִלּוּק בְּדוּק לְכוּלָּן טְרַם שְׁלִבְשׁוּ אוֹתוֹ וְכִינּוּן שְׁהִיָּה בְּדוּק לְהוֹן פַּעַם א' הָרִי הוּא בְּחִזְקָתָהּ בְּדוּק לְעוֹלָם עַד שְׁנַדַּע שְׁיַצָּא מְחִזְקָתוֹ וְכַמ"ש הַרְשָׁב"א לְעֵיל מַש"ה מִיָּיתִי מֵהָא דְהָכָא אַף לְפִי מַה דְהוֹכַחְתִּי לְעֵיל דַּע"כ מִיָּירִי הָכָא שְׁהִיָּה הַחִלּוּק בְּדוּק קוֹדֶם שְׁלִבְשָׁה הָרֵאשׁוֹנָה דַּאל"כ לֹא הָיִי מִק' הַשְּׁ"ס מִיָּדֵי מ"ש מֵהָא דְתַנְיָא וְכַמֶּש"ל וַא"כ מֵאֵי רְאִיָּה מִיָּיתִי מֵהָכָא דְהָא א"ל דַּה"נ מִיָּירִי שְׁהַשְּׁנִיָּה יוֹדַעַת שְׁהִיָּה הַחִלּוּק בְּדוּק טְרַם שְׁלִבְשׁוֹ הָרֵאשׁוֹנָה אֲבָל אַח"כ פֶּשְׁלָבְשׁוֹתוֹ הִיא לֹא בְּדָקָה אוֹתוֹ וְהָכִי מְשַׁמַּע קֶצֶת לִישְׁנָא דְחֲבֵרְתָהּ תוֹלָה בְּה דְתַנְיָא דְמִיָּירִי שְׂיֹדְעַת הַשְּׁנִיָּה שְׁהִיָּה הַחִלּוּק בְּדוּק קוֹדֶם שְׁלִבְשָׁה הָרֵאשׁוֹנָה וְכַתָּם זֶה תוֹלָה בְּה וְכַמֶּש"ל: (סו) הַבְּדוּק לָה.

גַּם כָּאן פֶּתַב הַב"ח דַּמֶּש"ה נֶקֶט הַטּוֹר בְּדָקָה חִלּוּקָה וְהַשְּׁאִילְתוֹ לְיִשְׂרָאֵלִית גְּדָה וְכו' מְשׁוּם דַּע"כ בְּחִלּוּק הַבְּדוּק מִיָּירִי דַּאל"כ אַף בְּלֹא הַשְּׁאִילְתוֹ לְגְדָה טְהוֹרָה מְשׁוּם דְאֲזִיל לְשִׁיטְתָהּ שְׁכַתְבָּה לְעֵיל דְבְּחִלּוּק שְׁאִינוּ בְּדוּק אֵין בּוּ מְשׁוּם פֶּתֶם וְרַש"י וְהַרְמְב"ם שְׁלֹא פֶּתְבוּ כֵּן אֲפָשֶׁר דַּס"ל דְבַסְתָּם חִלּוּק אַף שְׁאִינוּ בְּדוּק חִזְקָתוֹ בְּדוּק וְאֵם נִמְצָא בּוּ פֶּתֶם יֵתֵר מְפָגְרִים טְמֵאוֹת הַלְפָּה הָכָא דְהַשְּׁאִילְתוֹ לְעוֹבְדָתָהּ כּוֹכְבִים וּלְגְדָה תוֹלָה בְּהָן עכ"ד מְזָה מוֹכַח דַּס"ל לְהַב"ח דְאִפ"ה בְּסִתָּם חִלּוּק גְּמִי ס"ל לְהַטּוֹר שְׁאִין בּוּ מְשׁוּם פֶּתֶם דְלִיפָא לְמִימַר דְמִיָּירִי בְּחִלּוּק שְׁהוּא בְּחִזְקָתָהּ מְלוֹכְלָה דְבְּזָה לֹא פְּלִיג שׁוּם פּוֹסֵק וְאִיָּה פֶּתַב שְׁרַש"י וְהַרְמְב"ם לֹא ס"ל כֵּן א"ו כַּמֶּש"ל וְזֶה דְלֹא כַּמְנ"י שְׁהַשְּׁאִי דְבָרֵי הַב"ח לְדַעַת אַחֲרַת וּכְבָר

הרגיש בעצמו שמ"ש הב"ח הוא סותר למה שהביא הוא דעתו וכמש"ל: (ע) לישראלית נדה.

ע' בס' מל"מ בפ"ט דהלכות א"ב שר"ל דהא דתולין השלקלה במקולקל היינו דוקא כשהיו שתיקה שוות אבל אם הייתה הנדה זקנה או מעוברת או מניקה אפשר דלא נתלה בקו ונדמיה להא דתנ"י בפ' האשה ד"ס ולקמן בש"ע סעי' מ"ט עוברת ושאונה עוברת תולה עוברת בשאונה מעוברת מניקה ושאונה מניקה וכו' וא"כ ה"נ גבי נדה אם הייתה עוברת או מניקה או זקנה אפשר דשתיקה מקולקלות דלכל חדא איפא אומדנא דמן דינדה הוי הפתם ונדמיה להיא דכ' הרשב"א בת"ה ופסק פן לקמן בש"ע דאם הייתה אחת מניקה ואחת עוברת או אחת זקנה ואחת בתולה דשתיקה טמאות ואינה תולה זו בזו וכו' שאתם היתם שלא ראו ומש"ה אינו תולות זו בזו אבל לעולם דאם ראו אפי' פ"א אנדא להו חזקתן הא ליתא דהא קיי"ל דעוברת ומניקה אין חוששין לוסתה הראשון אפי' הייה להו נסת קבוע אינה צריכה בדיקה ומותרות לבעליהן ואפי' שופעות ורואות דם באותן עונות שהיו למודות בראות בה אינו אלא במקרה בעלמא וכמ"ש בס' קפ"ט ועוד דאפי' את"ל דהאי טעמא דתולין השלקלה במקולקל מהני אפי' אם הנדה הייתה עוברת או מניקה מ"מ לקטנה שלא הגיע זמנה לראות נ"ל דלא מהני ה"ט לפי דהפריש גדול יש בין עוברת ומניקה לקטנה דהא קיי"ל פרשב"א דאמר נשים שאמרו חכמים ד"ש כתמן פראייתו חוץ מתנוקת שלא הגיע זמנה לראות אפי' סדינים שלה מלנכלכים בדם אין חוששין לה הו"איל ואין דמים מצויין בה כו' כ"ש שאין חכמה תולה בה עכ"ד ואני הוכחתי בחדושי גמ' שלי דאפי' היכא שאין שתיקה שוות מ"מ תולה בנדה אפילו היא מעוברת או מניקה דבחזקת מסולקת דמים הם מ"מ פניו דהשתא נדאי חזי' א"כ הוא בחזקת מעין פתוח כ"ז שלא עברו עלי' ז"נ שלמים לזבה גדולה או יום נקי שלם לש"י פנגד יום וז"ל שם אהא דגרסינו היתם ת"ר תולה בש"י פנגד יום בשני שלה ובסופרת שבועה שלא טבלה כו' ופירש"י ד"ה בשני שלה תולה בה ואע"ג דלא הוה חזקה רואה היום פניו דמעיינה פתוח תולה בה ואע"ג דמקלקלה פורתא דצריכה לשמור יום המחרת פניו דטמאה השתא עכ"ל והוא תמוה דל"ל טעמא דמעיינה פתוח תיפוק ליה דתלינו השלקלה במקולקל דהא לקמן בטמא וטהור שהלכו בשני שבילין דלכ"ע לרשב"ג תולין דטהור הלך בשביל הטהור והתם ליכא טעם אחר אלא דתלינו השלקלה במקולקל וכן הק' במל"מ ומ"ש לתרץ בזה הם דברים דחוקים מאוד ואין להם שחר יע"ש לכן נלע"ד דס"ל לרש"י הא דתלינו השלקלה במקולקל היינו דוקא היכא דשתיקה שוות בחזקת רואה אבל באם אחת מהן אינה מוחזקת ברואה אע"פ שהיא מקולקלת בלא"ה לא הייה לנו לתלות בה פניו דאיכא סברא להכא ולהכא וכמש"ל ומש"ה ק' ליה לרש"י דהכא בש"י אין לנו לתלות בה אע"פ שהיא מקולקלת בלא"ה דהא קיי"ל לעיל דף ל"ט ע"א דכל י"א יום שבין נדה לנדה היא בחזקת טהרה ואינה צריכה בדיקה וא"כ אמאי נימא דתולה בה דמשמע מדתני סתמא דתולה בה אפי' אם חכמה היא בדיקה וכו' אמאי נימא דתולה בה דמשמע מדתני סתמא בש"י פנגד יום ואמאי נימא דזו פניו דבחזקת מסולקת בדיקה היא לא נתלה בה לזה כ' רש"י פניו דמעיינה פתוח תולה בה ור"ל דאע"ג דכל י"א יום היא בחזקת טהרה ובחזקת מסולקת בדיקה ה"מ כל שלא ראתה אבל זו שראתה אתמול אינה בכלל מסולקת בדיקה ואדרבה בחזקת מעיינה פתוח היא וכ"כ רש"י בהדיא לעיל דל"ט במשנה שם דטעמא

דְּנִבְּהָ וְשׁוֹ"י הֵם בְּחִזְקַת טְוִמָּאָה הוֹאִיל דְּמַעֲיָנָן פְּתוּחַ וְהוּ"ה בְּסוֹפְרַת ז' שְׁלֹא טְבֵּלָה כִּיּוֹן דְּלֹא
 עֲבָרוּ עָלֶיהָ ז' יָמִים שְׁלֵמִים עֲדִינָן מַעֲיָנָן פְּתוּחַ מִקְרִי וְכ"כ בְּהִדְּיָא בְּמַל"מ דְּהִכִּי ס"ל
 לְרַש"י יַע"ש וְאֵם כֵּן אֶפְיָלוּ אִי נִימָא דְהָא דְאָמַר רַשְׁבַּ"ג דְּתוּלָה בְּסוֹפְרַת ז' שְׁלֹא טְבֵּלָה
 מִיְיָרִי שְׁאֶפְיָלוּ הִיא עֲדִינָן בְּיָמִים הָרְאוּיָם לְזִיבָה אִפ"ה הִיא דְּתוּלָה בְּהָ כִּיּוֹן דְּבְחִזְקַת מַעֲיָנָן
 פְּתוּחַ הוּא וְא"כ בְּטָהוֹר וְטָמֵא שְׁהִלְכוּ בְּשִׁנֵּי שְׁבִילִין דְּשִׁנְיָהוֹן שְׁוִין לְהִלְוָה זֶה הֵטְעַם פְּשׁוּט
 דְּלְרַשְׁבַּ"ג תּוּלִין הִסְלִקְלָה בְּמִקְוֵי קָל כְּנֵלְעַנ"ד בְּכּוֹנֵנַת רַש"י וְלָזָה הַעֲרִינִי בְּנִי מוֹהַר"מ
 וְכִיּוֹן שְׁכֵן ה"ה בְּמַעֲוֹבְרַת וּמְנִיקָה אִם הִיא נְדָה תּוּלִין בְּהָ דַּע"ג שְׁהֵם בְּחִזְקַת מְסוּלְקָת
 בְּדָמִים ה"מ כ"ז שְׁלֹא רְאָתָה אַע"ג שְׁכַבְרַת רְאָתָה כְּמָה פְּעָמִים מ"מ כִּיּוֹן דְּעֵתָה לֹא רְאָתָה
 הָרִי הִיא בְּחִזְקַת מְסוּלְקָת בְּדָמִים אֲבָל בְּרְאִיָּה זֹו שְׁרְאָתָה כ"ז שְׁלֹא עֲבָרוּ עָלֶיהָ יָמֵי הַטְּהָרָה
 יָמִים שְׁלֵמִים הִיא בְּחִזְקַת מַעֲיָנָן פְּתוּחַ וְחִבְרָתָה תּוּלָה בְּהָ אָף מָה שְׁכַתְּבַת בְּמַל"מ עַל דְּבָרֵי
 הַב"י שְׁהַשְׁיַג עַל הַמ"מ שְׁכַתְּבַת הֵטְעַם עַל עוֹבְדַת כּוֹכְבִּים הָרוּאָה לְפִי שְׁכַל עוֹבְדַת כּוֹכְבֵי
 שְׁרְאָתָה פ"א לְעוֹלָם הָרִי הִיא נְדָה שְׁל דְּבָרֵיהֶם שְׁהָרִי אֵינָה יוֹצְאָה לְטְהָרָה וְר"ל
 דִּישְׁרְאֵלִית כִּיּוֹן שְׁנִדּוּתָה תְּלוּיָה בְּיָמִים וּבָאָה לְכָל לְטְהָרָה לֹא מִקְרִי נְדָה אֲלֵא בְּתוּךְ יָמֵי
 נְדוּתָה אֲבָל לְאַחַר שְׁעֲבָרוּ יָמֵי נְדוּתָה אָף שְׁלֹא טְבֵּלָה אֵינָה תּוּלָה בְּהִכִּי לְפִי שְׁכַבְרַת עֲבָרוּ
 יָמֵי נְדוּתָה וּפְנִים חֲדָשׁוֹת בָּאוּ לְכָאן אֲבָל הָעוֹבְדַת כּוֹכְבִּים כִּיּוֹן שְׁרְאָתָה פ"א לְעוֹלָם הִיא
 נְדָה מְדַבְּרֵיהֶם וְאֵין טְהָרָתָה תְּלוּיָה בְּיָמִים וְכָל יָמִים חֲדָ דִּינָא אִי לִיָּה מַש"ה תּוּלָה לְעוֹלָם
 שְׁתּוּלִין הִסְלִקְלָה בְּמִקְוֵי קָל שְׁלֵעוֹלָם הִיא נְדָה מַשְׁא"כ בִּישְׁרְאֵלִית שְׁלֹא אַחַר שְׁעֲבָרוּ יָמֵי
 נְדוּתָה אוֹ יָמֵי סְפִירָתָה אֵין תּוּלִין בְּהָ לְפִי שְׁלֹא חֲשִׁיבָה מְקוּלְקָלַת וַע"ז הַק' הַב"י דְּלְפִי
 טַעַם זֶה אֶפְיָלוּ עוֹבְדַת כּוֹכְבִּים שְׁלֹא הִגִּיעַ זְמַנָּה לְרְאוּת אִם רְאָתָה פ"א תּוּלִין בְּהָ דְהָא
 לְעוֹלָם לֹא יֵצְאָה מְכָלל נְדָה וְזֶה שְׁלֹא כְּדַבְּרֵי הַרְשָׁבַ"א וְדִלֵּא כְּדַמְשָׁמַע מְדַבְּרֵי רַש"י וְכו' וְכו'
 וַע"ז פְּתַב בְּמַל"מ דְּלֹא ק' מִיָּדֵי דַמַש"ה לֹא תְּלִינָן בְּקִטְנָה עוֹבְדַת כּוֹכְבִּים אַע"ג שְׁרְאָתָה
 פ"א כִּיּוֹן דְּהִיא בְּחִזְקַת מְסוּלְקָת בְּדָמִים אֵין תּוּלִין בְּהָ בְּזֶה יָפָה פְּתַב אָף לְפִי מ"ש לְעִיל
 דְּהִיכָא דְּמַעֲיָנָה פְּתוּחַ י"ל דְּתּוּלִין בְּדָמִים דְּהָא הַשְׁתָּא אֵינָה מְסוּלְקָת בְּדָמִים וְאַדְרָבָה
 בְּחִזְקַת מַעֲיָנָן פְּתוּחַ הוּא מ"מ כ"ז הִיכָא דְּרְאָתָה הַשְׁתָּא וְלֹא עֲבָרוּ עָלֶיהָ יָמֵי טְהָרָתָה אֲבָל
 בְּעוֹבְדַת כּוֹכְבִּים קִטְנָה אַע"פ שְׁרְאָתָה כְּכָר פ"א מ"מ הַשְׁתָּא אֵינָה בְּחִזְקַת מַעֲיָנָן פְּתוּחַ
 שְׁהָרִי לֹא רְאָתָה עַכְשָׁיו מַש"ה אִי לֹא דְּהִגִּיעַ זְמַנָּה לְרְאוּת וְרְאָתָה פ"א לֹא הֵינְנוּ תּוּלִין
 בְּהָ אֲבָל קִטְנָה וּמַעֲוֹבְרַת וּמְנִיקָה שְׁרְאוּ עַכְשָׁיו כָּל זְמַן שְׁלֹא עָבַר עָלֶיהָ כָּל יָמֵי טְהָרָתָה
 יָמִים שְׁלֵמִים חִבְרָתָה תּוּלָה בְּהָ לְפִי דַּאָף ע"ג שְׁהוֹן בְּחִזְקַת מְסוּלְקָת בְּדָמִים מ"מ הַשְׁתָּא
 הֵם בְּחִזְקַת מַעֲיָנָן פְּתוּחַ וְכַמ"ש וְיִתְרַת הַדְּבָרִים מ"ש בַּס' מַל"מ וְהַעֲרִיף לְהַשְׁיַג עַל
 הַמְהַרְשֵׁ"א ז"ל וְגַם מ"ש עַל הַתּוֹסְפוֹת שֶׁם עֵינָן בְּחִדּוּשֵׁינוּ שֶׁם מ"ש בְּזֶה: (עַא) שְׁהִגִּיעַ
 זְמַנָּה לְרְאוּת וְרְאָתָה.

עֵינָן מ"ש הַמ"מ בְּטַעַמוֹ וְהַבְּאִתִּי לְעִיל וּבַב"י פְּתַב הֵטְעַם שְׁהַעוֹבְדַת כּוֹכְבֵי אֵינָה רְגִילָה
 לְהַקְפִּיד עַל דְּמִיָּה וּכְתֻמָּיָה הִילְכָף כָּל שְׁרְאָתָה פ"א מַשְׁגָּדְלָה אַע"ג דְּבַעֲדִין שְׁאֵלָה לֹא
 חֲזָאִי אֵיכָא לְמִיחַשׁ שְׁמַדְמִיָּה רְאוּשׁוּנִים נִתְלַכְלוּ בְּשָׂרָה וּבְגִדְיָה וְלְכָלכוּ חֲלוּק זֶה אֲבָל
 בִּישְׁרְאֵלִית לִיכָא לְמִימַר הִכִּי שְׁהָרִי בְּנוֹת יִשְׂרָאֵל רְגִילִין לְנִקּוֹת בְּשָׂרָן וּבְגָדֵים מְדָם
 וּכְתֻמָּים אַע"פ שְׁלֹא הִיָּה בְּדַעְתָּן לְטָבוֹל עַכ"ל וְק' דְּלְדְּבָרֵינוּ נְמִי ק' דַּא"כ לְמָה צָרִיף דְּנוֹקָא
 שְׁהִגִּיעַ זְמַנָּה לְרְאוּת דְּאֶפְיָלוּ בְּעוֹבְדַת כּוֹכְבִּים קִטְנָה דְּכָל שְׁרְאָתָה פ"א שְׁיָיָף הִיא טַעַמָּא
 כְּמוֹ שְׁהַק' הוּא לְטַעַם הַמ"מ קו' זֹו וְמָה הוֹעִיל בְּטַעַמוֹ וְכֵן הַק' בַּס' מַל"מ וְאַפְשָׁר לִזְמַר

דטעמו פֿינן שׂהיא קטנה וראָה זױ שׂראַתָּה לֹא הָיָה אֲלֵא אַקראַי זַרְכָּן לְנִקּוֹת א"ע מִשׂא"כּ
בַּגְּדוּלָה שְׁעָלוּלָה לְרֹאוֹת אֵין זַרְכָּן לְנִקּוֹת א"ע וְדוּחֶק: (עב) וְה"ה אַם בְּדַקְתּוֹ וְהִשְׂאִילָתּוֹ
לָהֶן וְאַח"כּ לְבָשָׂתּוֹ הִיא.

עֵיקָר הֶרְבוּתָא אַע"ג דְּאַיִשְׁתַּכַּח הַפְתָּם גְּבַה אַפ"ה הִיא טְהוּרָה וְלֹא תִימָא דְהִיא
דְּאַיִשְׁתַּכַּח הַפְתָּם גְּבַה תַּתְקַלְקַל קמ"ל דְּאַפ"ה טְהוּרָה וּבִשְׁ"ף ס"ק נ' פְּתַב וְנ"ל אַם בְּדַקְתּוֹ
פִּשְׁפִּשְׁטוֹ וְהִשְׂאִילָתּוֹ וְכו' עכ"ל מִשְׁמַע דר"ל דְּמִיָּרִי שְׁלִבְשָׂתּוֹ הִיא תַּחֲלָה וְאַחַר כֵּן
פִּשְׁטוֹ וּבְדַקְתּוֹ וְהִשְׂאִילָתּוֹ לְעוֹבְדַת כּוֹכְבִים אוֹ לְנִדְהָ וְאַח"כּ חֲזָרָה וְלִבְשָׂה הִיא וְנִמְצָא
אַצְלָה הַפְתָּם וּבְאַמַּת אֵין הֶכְרַח לְפָרֵשׁ כֵּן וְגַם מֵאֵי נ"מ בְּלִבִּישָׁה הִרְאִישׁוֹנֵי לְבָשָׂתּוֹ וּפִשְׁטוֹ
וּבְדַקְתּוֹ וְהִשְׂאִילָה לְעוֹבְדַת כּוֹכְבֵי הָרִי לִבִּישָׁה רִאשׁוֹנָה כִּמְאֵן דְּלִיתָא דְּמִיָּא דְּהָא לִיפָא
לְסַפּוּקֵי לְשִׁמָּא מִן לִבִּישָׁה רִאשׁוֹנָה בְּא הַפְתָּם שְׁהָרִי בְּדַקְתּוֹ וְאַפְשָׁר שְׁדַחַק לְהִשְׁ"ף לִישְׁנָא
דְּאַם בְּדַקְתּוֹ וְהִשְׂאִילָתּוֹ לָהֶן וְכו' דק"ל לְאַיָּה צוּרְךָ בְּדַקְתּוֹ פֿינן שְׁהִשְׂאִילָתּוֹ לְעוֹבְדַת
כּוֹכְבִים אוֹ לְנִדְהָ לְכָךְ פְּתַב דְּמִש"ה בְּדַקְתּוֹ דְּמִיָּרִי שְׂהִיא לְבָשָׂתּוֹ תַּחֲלָה מִש"ה בְּדַקְתּוֹ
כִּדִּי לְרֹאוֹת אַם טְהוּרָה הִיא אַם לֹא וְכו' כּ בַּס' מִנ"י: (עג) וְאַפִּילוּ הִיא בְּסִפְרָה ז"נ.

וְעֵינֵן בִּשְׁ"ף ס"ק נ"א שְׁפָתַב דְּלִפִּי מ"ש הֶרַב דְּבַג' יָמִים הִרְאִישׁוֹנִים אֵין תּוֹלִין ה"ה לְקַמֵּן
סמ"ד בְּעֶצְמָה אֵינָה תּוֹלָה אֲלֵא נִרְאָה דְּהַרְבּ אֲזִיל לְטַעֲמָה לְקַמֵּן סִימָן קצ"ו ס"י שְׁפָתַב
דְּבַמְכָּה שְׁבַגּוּפָה שְׁמוּצִיאָה דָּם תּוֹלָה בָּהּ אַם כֵּן יָמִים שְׁל נִדְהָ עֶצְמָה וְדִאֵי כְּמַכָּה שְׁבַגּוּפָה
שְׁמוּצִיאָה דָּם דְּמִיָּא אֲבָל לִפִּי מ"ש דְּאַפִּילוּ בְּמַכָּה שְׁבַגּוּפָה אֵינָה תּוֹלָה א"כ בַּס' מ"ד אֵינָה
תּוֹלָה בְּנִדְתָּה אֲלֵא אַחַר שְׁלִשָּׁה יָמִים הִרְאִישׁוֹנִים שְׁל ז"נ עכ"ד וְעֵינֵן בְּשׁו"ת פמ"א ח"ש
סִימָן ק"ע שְׁהַסְפִּים לָזָה דְּלִפִּי מ"ש הֶרַמ"א דְּבַמְכָּה שְׁבַגּוּפָה שְׁמוּצִיאָה דָּם תּוֹלָה בָּהּ
אַפִּילוּ תּוֹךְ שְׁלִשָּׁה יָמִים הִרְאִישׁוֹנִים שְׁל ז"נ ה"ה נְמִי דְּתּוֹלָה אֲפִילוּ תּוֹךְ ג' יָמִים הִרְאִישׁוֹנִים
בַּחֲלֹקֵי שְׁלִבְשָׂה בִּימֵי נִדְתָּה ע"ש אֲבָל בַּס' מל"מ שְׁם פְּתַב אֵין דְּמִיָּן זֶה עוֹלָה יָפָה דַּא"ע ג'
דַּס"ל לְהֶרַמ"א דְּבַמְכָּה שְׁבַגּוּפָה שְׁמוּצִיאָה דָּם תּוֹלָה בָּהּ אֲפִילוּ תּוֹךְ ג' יָמִים הִרְאִישׁוֹנִים מ"מ
תּוֹךְ שְׁלִשָּׁה יָמִים הִרְאִישׁוֹנִים לְתַלּוֹת בְּעֶצְמָה בְּחִלּוּק שְׁלִבְשָׂה בִּימֵי נִדְתָּה ס"ל לְהֶרַמ"א
דְּלֹא תְלִינֵן דְּלֹא דְמִי אֶהְדָּדִי וְהוֹכִיחַ כֵּן מְדַבְּרֵי הֶרַמ"א שְׂהִבִּיא הִשְׁ"ף לְקַמֵּן סִימָן קצ"ו
דְּנִרְאָה מְדַבְּרֵי דַּס"ל מְדַכְּתַב הֶרַשְׁב"א סְתָם דְּתּוֹלָה בְּעֶצְמָה אֲפִי בְּתּוֹךְ יָמֵי סְפִירָתָה וְלֹא
חִזְקֵי בֵּין ג' יָמִים הִרְאִישׁוֹנִים וּבֵין אַחַר ג' יָמִים נִרְאָה דְּלֹא ס"ל כְּסַבְּרַת הַמְּרַדְּכֵי וְסַה"ת
יַע"ש וְהִרְאָה דְּבָרֵי הֶרַשְׁב"א נִרְאָה דְּהֶרַשְׁב"א לֹא מִיָּרִי אֲלֵא בְּתּוֹלָה בְּעֶצְמָה אֲלֵא דַּהב"י
לְמַד מִזֶּה שְׁתּוֹלָה נְמִי בְּחֻבְרָתָה וְאַם אֵיתָא לְדְּבָרֵי הִשְׁ"ף אֵין לְהִבִּיא רְאִיָּה מְדַבְּרֵי
הֶרַשְׁב"א הִלְלוּ שְׁחֹלֵק עַל הַמְּרַדְּכֵי אֲשֶׁר ע"כ נ"ל הִיכָּא דְּתּוֹלָה בְּעֶצְמָה נְמִי הוּא דוֹקָא
לְאַחַר ג' יָמִים עכ"ד הַמל"מ שְׁם: מִיָּהוּ בַּס' שׁו"ת ח"צ סִימָן ס"ג פְּתַב דְּנִרְאָה דְּהָא דְּאֵין
תּוֹלָה בְּעֶצְמָה תּוֹךְ שְׁלִשָּׁה יָמִים הִרְאִישׁוֹנִים שְׁל ז"נ הִינּוּ מִן הַסְתָּם שְׁלֹא נוֹדַע אַם הַחֲלּוּק
נִכְתָּם מִן יָמֵי נְדוּתָה אוֹ לֹא אֲזִי יֵשׁ לְחַלֵּק בֵּין ג' יָמִים הִרְאִישׁוֹנִים וְלְאַחַר ג' יָמִים תּוֹךְ ג"י
הִרְאִישׁוֹנִים לֹא תְלִינֵן שְׁהִיָּה בּוֹ הַפְתָּם כְּבָר מִיָּמֵי נִדְתָּה וְלֹא ח"כ תְּלִינֵן שְׁהִיָּה בּוֹ הַפְתָּם
כְּבָר מִן יָמֵי נִדְתָּה אֲבָל בְּיָדוּעַ שְׁהִיָּה בְּחִלּוּק זֶה כְּבָר פְּתַמִּים מִיָּמֵי טוֹמְאַתָּה אֲלֵא שְׁסַפֵּק
לָנוּ אַם נְתוּסַף בּוֹ פְתָם עֵתָה אוֹ לֹא בְּזֶה י"ל דְּלַעוֹלָם תּוֹלִין שְׁמִיָּמֵי טוֹמְאַתָּה אֲפִי תּוֹךְ ג'
יָמִים הִרְאִישׁוֹנִים פֿינן דְּכָבֵר אֵינְתַחֲזֵק הַחֲלּוּק בְּכַתְּמִים אֵין לָנוּ לְחֹשׁ לְשִׁמָּא נְתוּסַף בּוֹ פְתָם
וּבְהָא מִיָּרִי בִּשְׁ"ע פֿאַן דְּאֵין תּוֹלִין תּוֹךְ ג"י הִרְאִישׁוֹנִים הִינּוּ מִן הַסְתָּם דְּלֹא נוֹדַע אַם הִיָּה
בּוֹ פְתָם מִן הַנִּדְהָ אוֹ לֹא אֲבָל בְּדִאִתְחַזֵּק בְּכַתְּמִים ל"ח אֲפִילוּ תּוֹךְ ג"י הִרְאִישׁוֹנִים אַם

לא שפֿשעֿה שלא לְבַשֶּׁה בְּגָדִים נְקִיִּים בְּיָמֵי סְפִירַתָּה רְאוּי לְקוֹנְסָה אַבְל הֵיכָא שְׁלֵא פֿשַׁעֵה אין לחוּשׁ וְאִפִּילוּ הֵיכָא שְׁפֿשַׁעֵה אִם הִיא אוֹמְרַת שְׁהִיא מִפְּרַת אוֹתָן פְּתָמִים בַּט"ע שְׁהוּ קְהוּ שְׁהִיוּ בּוֹ מִיָּמֵי טַנְמָאֲתָה מְהֵנִי דַּא"צ תְּלִיָּה בְּזָה וְנִאָמְנַת הִיא שְׁמִכִּירָה בַּט"ע דְּאִפִּילוּ ע"ה קִי"ל דִּינֵשׁ לוֹ ע"ע אֲלֵא דְבִמְלִי דְמָמוֹן חִינְשִׁינּוּ מִשּׁוּם חִימוּד מָמוֹן דְּמִשְׁקַר מִשַׁא"כ בְּאַסוּרִים מְהִימָן עַכ"ד וְעֵינּוּ מ"ש עוֹד בְּשִׁמוֹ בְּנִדוּן זָה לְעֵיל בְּסַעֲרָא י"ח וְעֵינּוּ מ"ש עוֹד מְזָה בְּסִימָן קצ"ו סַעֲרָא י' בְּאַרְיִכוֹת: (עד) וְעֵינּוּ לְקַמְן סִימָן קצ"ו דְּבַג' יָמִים.

פְּתַב בַּס' מִנְיָי לְקַמְן סִימָן קצ"ו נִרְאָה בְּאַשְׁה שְׁיֵשׁ לָהּ חֲבוּרוֹת וּפְצָעִים שַׁא"י אִם מוֹצִיאֹת דָּם אוֹ שְׁמַתְעַסְקָה בְּכַתְמִים וּמְתִירָא שְׁלֵא תוּכַל לְסַפֵּר ז"נ בְּלֵא פְּתָם לְדִידָן שְׁאִין הַנְּשִׁים סוֹפְרִין ז"נ עַד לְאַחַר יוֹם ה' לְשִׁמוּשָׁה וְכַמְבּוֹאָר שָׁם סַעֲרָא י"א סִי הַנְּ"ל נ"ל דִּינֵשׁ לָהּ תְּקֵנָה בְּדַרְךָ זָה דְהֵינּוּ מִיָּד שְׁפֿסְקָה דְמָה בְּיוֹם א' אוֹ ב' לְרֵאֲיִיתָה תְּבַדְּקוּ עֲצָמָה הֵיטֵב כְּמוֹ שְׁדַרְכָּה לְבְּדוֹק לְסְפִירַת ז"נ וְאַחַר יוֹם ה' כְּשִׁתְּחִיל לְסַפֵּר ז"נ פְּכָר עֶבֶר ג"י שְׁפֿסְקָה דְמָה וְאִז תּוֹלִין פְּתָמִים לְהַקֵּל וְכַה"ג פְּסָק בְּתִשׁוּבַת צ"צ סִימָן ס"ה בְּדַבְּרֵי הַשּׁוֹאֵל וּמְבִיא שָׁם רְאִיוֹת בְּרוּרוֹת לְדַבְּרֵי וְאִף שְׁהִבְעַל צ"צ שָׁם מְפַקֵּק בְּזָה לְהַחֲמִיר הֵינּוּ שְׁבְּדָקָה שְׁלֵא בְּמַתְכוּנִין רַק לְכַבוֹד שַׁבָּת וְחֵינֵשׁ אוֹלֵי לֹא בְּדָקָה יָפָה מִשַׁא"כ אִם בְּדָקָה בְּמַתְכוּנִין וְע"ש עַכ"ד וְדַבְּרֵי נְכוּנִים בְּזָה: עוֹד כ' שָׁם ס"ק י"ד וְנ"ל נ"ל דְּאִם מְצָאָה פְּתָם תוֹף ג' יָמִים רֵאשׁוֹנִים לְשַׁבְּעָה נְקִיִּים שְׁצָרִיכָה לְחַזֵּר וְלְסַפֵּר ז"נ מְחַדֵּשׁ וְאִז אִף שְׁרֵאֲתָה פְּתָם תוֹף ג' לז"נ הַשְּׁנֵיִים תּוֹלִין לְהַקֵּל פִּינּוּן שְׁפְּכָר עֶבֶר ג"י הֵרֵאשׁוֹנִים וּבְפַעַם שְׁנֵיָה לֹא רְאֲתָה מְגוּפָה וְאִת"ל שְׁהִיא מְגוּפָה לֹא הִחֲזַקָה מְעִינָה פְּתוּחַ בְּרֵאֲיִיתָ הַכְּתָם וְעוֹד דְּהֵי כַס"ס סְפָק אִם הַכְּתָם הֵרֵאשׁוֹן הֵיָה מְגוּפָה וְאִת"ל שְׁהֵיָה מְגוּפָה דְלָמָּא פְּתָם שְׁנֵיָה לֹא הֵיָה מְגוּפָה עַכ"ל וְאִין לְדַבְּרֵי טַעַם וּבַס' בִּי"ש בַּאֲה"ע ס"ג ס"ק ג' פְּתַב לְהַחֲמִיר בְּזָה וּמְבִיא רְאִיָּה מְדַכ' בַּתְּה"ד ס"י רַמ"ט דְּכַתְּם פְּחוֹת מְפַגְרִים וְעוֹד תְּלִינּוּ בְּמַאֲכָלָת אִפִּילוּ תוֹף ג"י הֵרֵאשׁוֹנִים דַּא"כ אִין לָהּ אֲשֶׁה שְׁיִכּוּלָה לְטַהַר לְבַעֲלָה דְאִין לָהּ סְדִין שְׁאִין עָלִיו דָּם מַאֲכָלָת מְזָה מוּכַח דְּאִפִּי' אִם נִתְקַלְקַל סְפִירַתָּה הֵרֵאשׁוּנָה ע"י רְאִיָּיתָ פְּתָם אִפִּי' אִין תּוֹלָה תוֹף ג"י הֵרֵאשׁוֹנִים שְׁל סְפִירַת ז"נ הַשְּׁנֵיִים דַּא"כ אִיף פְּתַב אִין לָהּ אֲשֶׁה דִיכּוּלָה לְטַהַר לְבַעֲלָה דְהָא בְּפַעַם שְׁנֵיָה הִיא בְּעַלְתָּ פְּתָם וְאִז הִיא יְכוּלָה לְתַלוּת בְּמַאֲכָלָת אַבְל אַחַר ג"י הֵרֵאשׁוֹנִים שְׁאִחַר רְאִיוֹת דָּם מְהַמְקוֹר מִנְיָי דִיכּוּלָה לְתַלוּת בְּמַאֲכָלָת אַע"כ ס"ל דְּאִין חִיּוּק דְּאִפִּילוּ אִם נִתְקַלְקַל סְפִירַתָּה ע"י מְצִיאַת פְּתָם וְחֻזְרָה לְסַפֵּר ז"נ שְׁנֵיָי אִין תּוֹלָה בַּד"א תוֹף ג' יָמִים שְׁל סְפִירַת ז"נ הַשְּׁנֵיָה מִיָּהוּ פְּתַב שְׁיֵשׁ לְסַפֵּק דְלָמָּא דְּוָקָא הֵיכָא שְׁרֵאֲתָה מִתְחַלָּה מִן הַמְקוֹר הוּא דְמַחְמֵרִינּוּ דְאִפִּילוּ נִתְקַלְקְלוּ ז"נ הֵרֵאשׁוֹנִים ע"י מְצִיאָ' דְלֹא תְלִינּוּ פְּתָם בַּד"א אִפִּי' בַּג' יָמִים הֵרֵאשׁוֹנִים שְׁל ז"נ הַשְּׁנֵיִים כְּמוֹ בַּז"נ הֵרֵאשׁוֹנִים פִּינּוּן דְּמִתְחַלָּה הֵיָה נִפְתַּח הַמְקוֹר הַפֵּל גְּמִשְׁףּ אַחַר תְּחִלָּתוֹ אַבְל בְּעַלְתָּ פְּתָם מְעִיקְרָא אוֹ פָּלָה אַחַר בְּעִילַת מְצוּהָ דְלֹא יְדַעִינּוּ פְּלָל אִם נִפְתַּח הַמְקוֹר מְעוּלָם י"ל דְּתוֹף ג"י הֵרֵאשׁוֹנִים תּוֹלִין מִיָּהוּ מְסִיק שָׁם בְּשֵׁם גְּדוּל א' לְהַחֲמִיר מִשּׁוּם לֹא פְּלוּג וְלֹא יַדְעֵתִי טַעַם לְזָה דְלָמָּה נִחְמִיר בְּהָא כ"כ מִשּׁוּם לֹא פְּלוּג לְכֵן נ"ל דְּהַמְקִיל בְּזָה לֹא הִפְסִיד בְּפִרְטָם אִם תְּחִילַת רְאִיָּיתָה תְּהֵא לֹא הֵיָתָה כ"א ע"י פְּתָם דְּהָא קִי"ל דְּאִין תּוֹלִין פְּתָם בְּכַתְּם וְכִינּוּן דְּלִהַקֵּל לֹא אִמְרִינּוּ ה"ה לְהַחֲמִיר נְמִי לֹא וְכַמ"ש הַתּוֹס' וְהַרְשָׁב"א אִהָא דְאִמְרִינּוּ דַּנ"ח ע"א גַּבִּי אִין שׁוֹנִין בְּטְהָרוֹת ע"ש מְכ"ש בְּדִין זָה דַּס"ל לְהַרְמ"א שְׁאִינוּ אֲלֵא חוּמְרָא וְהַשְּׁאָר פּוֹסְקִים חוֹלְקִים ע"ז וְכַמ"ש הַשְּׁ"ף בְּשִׁמוֹ סִי קצ"ו ס"ק י"ב וְכ"כ בַּצ"צ שָׁם וְגַם

בכלה אחר בע"מ המקיל לא הפסיד: בשו"ת פמ"א ח"ש סי' ק"ע נשאל אשה שפסקה בטורה ובדקה עצמה פדינה והתחילה לספור ז"נ ובכל יום בדקה עצמה ומצאה טהורה וביום א' לספירתה לבשה פתונת בעלה שפבר לבש בעלה ופשוטו ולבש בגדי לבן לשבת והפתונת אשר פשוט זרקו אותו לתוך הפלים המוכנים ליתן לכביסה וביום ז' לספירתה בדקה הפתונת של הבעל הנז' ומצאה בו פתם וכל ימי לבישתה לא בדקה הפתונת רק בדקה עצמה פדינה ומצאה טהורה מה דינו של האשה הנ"ל והשיב ונ"ל נראה ללמוד היתר דהא בפ' בא סימן דנ"ג ע"ב פליגי רבי ורשב"א אם מטמא למפרע ומשמע דוקא לטהרות פליגי וע"כ הא דתנו דפליגי דמטמא למפרע עד שעת הפיבוס דוקא לטהרות ולקדשים ולא לגבי בעלה ופסק הרמב"ם פ"ט מהלכות א"ב בדין ג' וכל הרואה פתם טמאה למפרע עד כ"ד שעות ואע"פ שהיא טמאה למפרע מדבריהם אינה מטמאה את בועלה למפרע ואינה מונה לנדתה או לכתמה אלא מעת שראתה הדם או שמצאה הפתם הרי להדיא דמונה מעת שמצאה הפתם ומותרת לטבול ביום ז' למציאת הפתם כנדה דאוריין' ש"מ דלא מחזקינן שיצא דם ממקורה קודם מציאתה ה"נ כיון שמצאה הפתם ביום ז' לספירתה א"כ פשוט לן דלא ראתה מקודם מגופה אלא דהשתא מספקינן אם היא מגופה או לא ושפיר יש לתלות כיון שלקחה פתונת בעלה ממקום שזורקים בגדים שלבשו כבר ומוכנים לכביסה והוי כמו שלקחה עד המזדמן לה בבית שהזכיר הרשב"א אפי' קנחה עצמה בעד זה ליכא מאן דמטמא אפילו משום פתם א"כ בנ"ד שלא מצאה הפתם אלא ביום ז' א"כ שוב לא מספקינן דלמא יצא דם מגופה מקודם אלא בשעת מציאת הפתם מספקינן א"כ שפיר יש לתלות בעד שאינו בדוק עכ"ד וכה"ג כ' שם להתיר באשה שביום שני לספירתה פירסה לה המשרתת סדין שהיתה שוכבת עליה בימי נדתה וביום ז' לספירתה מצאה בו פתם ג"כ מטעם הנ"ל ומה מאד אני תמה על החכם הזה שפל דבריו בזה אינם אלא דברי תימא ושגגה מ"ש הא דפליגי ר' ורשב"א כו' דוקא לטהרות ולקדשים וע"כ הא דתנו דמטמא למפרע עד שעת הפיבוס דוקא לטהרות ולקדשים ולא לגבי בעלה לא ידעתי איך שכח הא דתנו במתניתין דף נ"ב הרואה פתם מקולקלת למנינה ולעיל ד"ו בפרייתא הרואה פתם וכו' ומקולקלת למנינה כו' והקלוקל למנין הוא לבעלה גם התוס' פירשו פאן בפלוגתא דרבי ורשב"א היינו לענין קלוקל למנינה פליגי דזו פי' עצמה דקאמרי ועיין בחדושי הרמב"ן והר"ן שם גם מ"ש הרי להדיא דמונה מעת שמצאה הפתם ומותרת לטבול ביום ז' למציאת פתם כנדה דאורייתא ש"מ דלא מחזקינן שיצא דם ממקורה קודם מציאתה ה"נ כיון שמצאה הפתם ביום ז' לספירתה וכו' דברי תימא הם שהרי כן הוא לשון הפרייתא שהבאתי הרואה פתם וכו' ומקולקלת למנינה ומטמאה את בועלה ואינה מונה אלא משעה שראתה וכו' הרי להדיא אע"ג דמקולקלת למנינה ואבדה פתח נדתה דשמא ראתה כבר ואפ"ה תני דאינה מונה אלא משעה שראתה ור"ל דיש לה פל החומרות דהיא מקולקלת למפרע ולענין ספירה שלה אינה יכולה לספור אלא משעה שראתה וכבר הק' התוס' שם דפשיטא ותירצו דקמ"ל שאם ראתה אח"כ יום א' או ב' דאינה מונה אלא בשעת ראיה ממז' ולא בשעת מציאת הפתם דאימור לאו מגופה אתיא אלא מעלמא עכ"ל וכן קיי"ל דהרואה פתם גדול שאפשר לחלק לג' גריסין ועוד היא טמאה משום זוב דשמא בג' ימים ראתה וכ"פ הרמב"ם וכמו שאכתוב בסמוך וא"כ הא חיישינן לשמא ראתה מקודם וכל

הקלקול זה לבעלה נמי איירי ומ"ש הרמב"ם שאינה מטמאה את בועלה למפרע טעמו דפסק פתכמים דס"ל הכי כדאימתא בדרף ט"ו ע"א דהרואה פתם אינה מטמאה את בועלה אלא מפאן ולהבא וי"ל דהברייתא דלעיל נמי הכי ס"ל ומאי דתני הרואה פתם מטמא את בועלה היינו מפאן ולהבא אע"פ דס"ל להברייתא שהיא מקולקלת למנינה מ"מ ס"ל דלענן לטמא את בועלה אינה מטמאה אלא מפאן ולהבא וכך הנה גזירת חכמים לגזור בהא ולא לגזור בהא ואין לדמות גזירת חכמי זה לזה והן אמת דמ"ש הרמב"ם שם בפ"ט מהלכות א"ב ד"ג וז"ל וכל הרואה פתם ה"ז מקולקלת למנינה שפא מן הסדר בא ונתקלקלה וסתה עכ"ל אינו ר"ל דמקולקלת למנינה משום דאינה יודעת מתי ראתה הפתם ואם תראה אח"כ א"י אם היא בימי נדתה או בימי זיבתה וכמו שפירש"י דז"א דהא הרמב"ם ס"ל בפ"י דכל אשה שראתה בתחלתה ממנה חוששת כל ימיה ימי נדתה שבעה ואח"כ י"א ימי זיבה וכן כל ימים לעולם בין ראתה בהן דם ובין לא ראתה ע"ש וא"כ מאי קלקול פתחי נדה יש פאן ע"י ראית פתם אלא שיש לו פירוש אחר בזה וכמו שפ"י בפירוש המשניות על המשנה בדרף נ"ב משום דס"ל דאם עקרה וסתה הראשון אז היא חושבת ימי נדתה וימי זיבתה מוסתה השני לזה אמר דהרואה פתם מקולקלת למנינה שפא נפקד העת הידוע לנדתה ונתקלקל וסתה ולזה נתפונן בחיבור במ"ש שפא מן הסדר בא ונתקלקל וסתה פוננתו שאם תראה עוד ב' פעמים בזמנים שונים יש לחוש שפא גם הפתם מן הסדר הנה בא באותו זמן ונתקלקל וסתה הראשון וא"כ היא מקולקלת למנינה שאינה יודעת אם למנות פתחי נדה שלה מוסתה הראשון או לספק עקירת וסתה השני ועכ"פ לדין הוא ספק לשפא ראתה הפתם כבר ואפ"י לבעלה חיישינן דלא סבירא ליה פהרמב"ם בזה וא"כ הפ"י מקולקלת למנינה הוא כפושט"י וכפירש"י וסיעתו: גם מ"ש והביא דברי הרמב"ם דס"ל דכרתם אינו מטמא למפרע אלא מעל"ע או מפקידה לפקידה כדן רואה אמת שכ"כ הרמב"ם שם אלא שנסתרה דרכו של הרמב"ם בזה ממנו אף אי ניקא דס"ל להרמב"ם דהא דקיי"ל דרואה פתם עד שעת הכפוס טמאה היינו דוקא החלוק מטמאין ליה משעת הכפוס אבל לא להאשה וכמש"ל מ"מ הא מברייתא זו שהבאתי לעיל מוכח להדיא דאפ"י האשה טמאה למפרע ברואה פתם אפ"י יותר מן מעל"ע דהא בהרואה דם שנינו התם הרואה דם דמטמא מעל"ע ומה היא מטמאה וכו' ואח"כ תני הברייתא הרואה פתם מטמא למפרע ומה היא מטמאה וכו' וכיון דברישא גבי הרואה דם תני מעל"ע ואלו גבי פתם תני סתם מטמא למפרע מוכח דאפ"י ביותר מן מעל"ע וכן פירש"י שם דכרתם מטמא למפרע עד שעת הכפוס ולא זו שפסק הרמב"ם בזה סותר להברייתא הנ"ל קשיא לי טובא שפסקיו סותרים זה את זה שפאן פסק הרואה פתם אינה טמאה יותר מן מעל"ע ואלו בפ"ג מהלכות מו"מ ד"ז פתב וז"ל הרואה פתם טמאה למפרע עד עת הפקידה וכן הבגד שנמצא עליו הפתם טמא למפרע ועד כמה עד שתאמר בדיקתי החלוק הזה ולא הנה עליו פתם וכו' עכ"ל הרי שכ' לחלק בין האשה לחלוקה דלאשה מהני בדיקת עצמה אבל לחלוק לא מהני בדיקת עצמה עד שתאמר בדיקתי החלוק הזה אבל מעל"ע לא מהני אפ"י לאשה וכ"כ בהדיא שם בכ"מ שהרואה פתם חמור בזה מרואה דם ממש דשם מהני מעל"ע משא"כ בכרתם ועיי"ש מ"ש בשם הרי"ק והפוסקים סותרים זא"ז ושום א' מנושא כליו לא העיר בזה גם דברי הרי"ק שהביא שם בכ"מ לכאורה צ"ע שכ' וז"ל וטעם יש בדבר דאלו רואה עתה אין טעם להחמיר עליה למפרע

ביותר מעל"ע אָמנם פֿתם שא"י מתי יצא דם זה מגופה יש להחמיר ולומר דסמוך לפקידה יצא עכ"ל הנה נתן טעם על שהחמיר הרמב"ם בכתם לטמא יותר מן מעל"ע אבל מה שהקיל הרמב"ם לטהר בכתם כמו בראיה ממש שאינה טמאה אלא מפקידה לפקידה עדיין צריך טעם דבשלבא גבי רואה הא דמטמאין למפרע אינו אלא משום חששא לשמא הנה הדם בביה"ח וכמו שפרש"י בריש מכילתין א"כ פינון שפדקה א"ע תו ליכא למיחש לשמא הנה בביה"ח שהרי בַדקה א"ע ולא מצאה פלום אבל גבי פתם מה מועיל מה שפדקה א"ע ומצאה טהורה דלמא מקודם לכן ראתה וצ"ל דס"ל להרמב"ם ז"ל פינון שפדקה א"ע והיא בחזקת טהורה לא חיישינן לשמא ראתה מקודם פינון דכתמים אינו אלא מדרבנן מהני מה שפדקה א"ע דלא מספקינן לשמא ראתה מקודם וכן נראה לכאורה מתוס' דף נ"ג ע"ב ד"ה צריכה הפסק טהרה עיי"ש וכה"ג פתבתי לעיל בשם הרשב"א בתה"ק והטור ולפ"ז נלע"ד בנדון השאלה שנושאל בעל פמ"א דהיכא דבדקה עצמה תוך שבועה בכל יום פדינו ואח"כ מצאה הפתם ביום ז' דתלינן שהפתם הנה בחלוק מקודם שלבשה אותו תוך ז"נ פינון שהיא בַדקה א"ע בכל יום ומצאה טהורה הרי ע"י בדיקה שפדקה א"ע איתחזקה לו בטהרה עד עתה תו ליכא לאורועי לחזקתה לטמאה למפרע ולא דמי לאם נמצא הפתם תוך ג' דלא תלינן אע"ג שפדקה א"ע קודם מציאת הפתם דשאני התם די"ל אימא עם סילוק ידיה ראתה אבל פשפדקה א"ע אחר ג"י ומצאה א"ע טהורה דלא חיישינן לשמא ראתה תוך ג' ימים דהא בַדקה א"ע אח"ז ומצאה טהורה וכינון דלענין טהרות לא מטמאין לה קודם הבדיקה ה"ה לבעלה דהא נדאי לענין טומאה למפרע מחמרינו לטהרות טפי מלבעלה דהא ברואה דם ממש מטמאין למפרע מעל"ע לטהרות ואפ"ה אינה מקולקלת למנינה אלא פתחי נדתה מונה משעה שראתה ולא חיישינן לבעלה כלל לשמא ראתה מקודם תוך מעל"ע אלמא דלטהרות חמירא טפי מלבעלה ועיין במש"ל סי' קצ"א וא"כ פינון דפסק הרמב"ם דלענין טהרות מהני בדיקתה כ"ש לבעלה ובפרט בדין פתם הנמצא תוך ג"י לספירתה שאין תולין אינה אלא חומרת האחרונים וכמ"ש הפוסקים נדאי דינש להקל בזה (ולפ"ז נראה דאף דקיי"ל דתוך ג"י אינה תולה פתמה בד"א מ"מ אם פשטה חלוקה ולא בַדקה להחלוק בעת הפשיטה ובַדקה א"ע ומצאה טהורה ואח"כ נמצא פתם בחלוק דטהורה ותלינן להפתם אי איכא למיתלי בד"א הואיל דאשה איתחזקה בטהרה ע"י בדיקה וכמש"ל נעוד קצת ראיה לה מהא דאי לעיל בסי' י"ח סעיף י"ג בספין שצאבד עיי"ש וכן נראה לכאורה להוכיח מהא דפסק הרמב"ם שם בפ"ט מהלכות א"ב דף י"ג וז"ל מצאה פתם א' שאין בו פדי ג' פתמים אם בַדקה עצמה כל בין השמשות של יום ראשון ומצאה טהורה ולא בַדקה חלוקה וביום השלישי מצאה זה הפתם שאינה כשולשה פתמים אינה חוששת לזיבות ואם לא בַדקה עצמה כל בהש"מ הואיל ולא בַדקה חלוקה ושהה עליה ג' ימים בימי זיבתה חוששת לזיבה ואע"פ שאין הפתם פדי ג' פתמים עכ"ל וקשה מה מועיל שפדקה א"ע כל בהש"מ של יום ראשון פינון שלא בַדקה א"ע גם ביהש"מ של יום שני הא איכא למיחש לשמא ראתה ביום הראשון ובשני ראתה בהש"מ שלו וה"ל ג' ימים רצופים וכן פירש"י בגמ' דף נ"ב דצריכה לבדוק גם בהש"מ של יום שני הא לא"ה היא ספק זבה אלא נדאי דס"ל להרמב"ם ז"ל דכינון דבַדקה א"ע כל בהש"מ של יום ראשון ומצאה טהורה תו ליכא למיחש לשמא ראתה ביום א' פינון דמצאה א"ע כל ביהש"מ טהור מסתמא לא ראתה

מקנדם ונהרי היא עד בין השמשות הראשון בחזקת טהורה ולפ"ז נ"ל דלאו דוקא אם
בדקה א"ע פל בהש"מ של יום ראשון אלא ה"ה אם בדקה א"ע בליילה לאחר יום א' נמי
מהני מה"ט אף ק' דא"כ מאי איפא בין ראתה פשתי ראיות ובין ראתה ראיה מרובה
פשלש ראיות דפסק הרמב"ם שם דטמאה ולא התנה דאם בדקה א"ע בבהש"מ דטהורה
מוכח דס"ל דלעולם טמאה ואמאי הא מ"ה אפי' בראיה מרובה יש לטהר מה"ט וצ"ע
ואחר העיון נ"ל לנישב דס"ל להרמב"ם ו"ל דכל פתם הנמצא אמרינו השתא הוא דחזאי
אע"ג דלענין טהרות מטמא למפרע מ"מ לענין זיבה לא חיישינו לדלמא ראתה פבר
וכה"ג אמרינו ברואה ממש דמונה משעה שראתה לענין פתחי נדה אע"ג דלטהרות מטמא
למפרע אבל היכא דחזאי שיעור שני פתמים אמרינו חד שיעורא השתא הוא דחזאי
והשני חזאי למפרע וכיון דחד שיעורא אמרינו השתא הוא דחזאי א"כ בבדקה בהש"מ
של יום ראשון וליפא למיחש דזבה גדולה היא כיון דחד שיעורא חזאי מסתמא השתא
קודם מציאת הפתם ועיין בח"ג שפכתתי ביטור ביאור וכתבתי שפן מוכח מלשון הרב
המ"מ במ"ש שם בדין ט"ו ודוק וכ"מ ממה דקיי"ל לקמן בסעיף נ"א דמהני בדיקה תיכף
למציאת הפתם ע"ש ומ"מ בנדון שכ' הפמ"א נ"ל להיתר וכמ"ל (בס' הל"מ שנדפס
מחדש ראיתי שכ' להחמיר בנדון זה ולענ"ד נראה כמ"ש) אף אם לא בדקה א"ע אחר
ג"י צ"ע אם יש להקל בזה ויש פנים לכאן ולכאן די"ל דלא החמירו אלא במוציאת פתם
תוף ג"י כיון שעדיין היא בחזקת מעין פתוח מש"ה לא תלינו במעלמא אבל כל שמצאה
הפתם לאחר ג"י כיון שעברו עליה ג' ימים ולא הרגישה הרי היא בחזקת מעין סתום
ותלינו בקמה דאפשר למיתלי וכ"נ לכאורה מלשון המרדכי והפוסקים שכתבו דין זה
דמיתלי הכל אם יום המציאה הנה תוף ג' או לאחר ג' וכנ"ל וצ"ע: (עה) שלא ראתה מעולם.

פן הוא לשון הטור והרשב"א בתה"ק והק' בני מוהר"מ דהא זה הוא נגד גמ' ובריינתא
ערוכה בר"פ התינוקת דגרסינו התם אמר ר"נ ב"י ואפי' ראתה ממאי מדקמפליג בסיפא
בין ראתה בין שלא ראתה מפלל דרישא ל"ש הכי ול"ש הכי תניא נמי הכי ב"ה אומרים
עד שתחיה הפכה בין ראתה בין לא ראתה ע"כ ופסקו פן הרי"ף והרמב"ם והמרדכי
דלקטנה נותנין לה עד שתחיה הפכה ואין חילוק בין ראתה ובין לא ראתה והרשב"א
בתה"א דף קע"ט ע"ב כתב וז"ל ושוין שתולין בש"י פנגד יום בראשון שלה וביושבת
על דם טוהר ובבתולה שדמיה טהורין פי' בתולה בתולות דמיה פקטנה או נערה שלא
ראתה ונבעלה שנותנין להם מן הדין לקטנה עד שתחיה הפכה ולנערה שלא ראתה עד ד'
לילות וכו' גם לשון זה ק' מ"ש פי' בתולה בתולות דמיה פקטנה או נערה שלא ראתה
דלכאורה משמע דאף בקטנה צריף להיות בתולות דמי' מיהו בזה י"ל דמ"ש בגמ' דאפי'
ראתה היינו בפ"א וכ"ז שלא הוחזקה לראות מיקרי בתולות דמי' דרא' דידה שראתה
פ"א אינה אלא מקרה אבל אם ראתה פבר ג' פעמים אפשר דאין לה זמן כ"כ עד שתחיה
הפכה אבל לשונו בתה"ק שכתב להדיא כמ"ש הטור והש"ע שצריף להיות קטנה שלא
ראתה מעולם קשה הגם שנראה מדבריו דלישנא תולין בבתולה שדמיה טהורין דחזקתו
מדקרי לה בתולה משמע שעדיין היא בתולה והיינו בתולות דמיה מוכח דאינו תולה אף
בקטנה אלא היכא שלא ראתה מעולם אבל אין לזה טעם דלמה לא תתלה בקטנה אף
שראתה כ"ז שלא חזתה הפכה כיון דשירפה מצוי ועוד דבגמרא דף י' ע"ב איתא מתקוף
לה ר' אלעאי וכי מה בין זה לבתולה שדמיה טהורין וכו' ופירש"י שם דעיקר הקו' התם

אינה אלא מן הגיע זמנה לראות וראתה כבר בבית אביה וכן מוכח דעיקר הקו אינה אלא מן הגיע זמנה לראות וראתה כבר בבית אביה דאלו מן הגיע זמנה לראות ולא ראתה לא הנה מק' מידי לחזק' מהא דבתולה שדמי' טהורים דהא התם אלו חזיא לא הנה מטמא מעל"ע דהא קיי"ל דבתולת דמים אינה מטמאה מעל"ע א"ו כפירש"י דהקושיא היא מן הגיע זמנה לראות וראתה וס"ל להמקשה הא דתני ושיון שתולה בבתולה שדמיה טהורין איירי אפי' בהגיע זמנה לראות וראתה שדמיה טהורין כל הלילה ואפ"ה קרי לה בתולה מוכח דאין זה דיוק דקרי לה בתולה שהיתה כבר לפי שהן תחלת ביאת אחר ימי בתולים ואפי' אי נימא דהרשב"א לא ס"ל כפירש"י שם ויש לו פ"א אחר בקו' המק' דהתם (וכ"נ מן חדושי רשב"א שכ' פי' אחר בשם ר"ח שם בסוגיא וגם דבריו שם צ"ע) מ"מ קו' הג"ל ב"ע מ"ט בעי בקטנה שלא ראתה מעולם דהא פ"ון דקיי"ל דאפי' בראתה טהורה עד שתחיה המכה וא"כ הרי שירפה מצוי מ"ט לא תתלה בה ואין לדחוק לומר דהא ע"כ הטור והש"ע שלא ראתה מעולם לרבנותא נקטי' דאפי' לא ראתה מעולם דתולה בה דז"א דחזא שאין לשונם משמע פן דא"כ ה"ל למימר אפי' לא ראתה מעולם א"ו דדוקא קאמרי שלא ראתה מעולם הוא דתולה בה הא ראתה לא ותו דמה רבותא איפא בהא דאטו אנו בעינן למיתלי בדם נדתה אדרבה בדם נדתה לא הוי תלינן בה ולא תלינן בה אלא משום דשירפה של דם בתולים מצוי בה וא"כ מה רבותא איפא בלא ראתה יותר מראתה ואדרבה השתא שכתבו לא ראתה מעולם משמע דוקא לא ראתה אבל ראתה לא יתבינן לה עד שתחיה המכה כמו דהוי ס"ד אי לאו דאשמעינן ר"נ ב"י והברייתא דאין חילוק א"כ גם הטור והש"ע ה"ל לאשמעינן דין זה והיה להם לבאר דבקטנה אין חילוק בין ראתה ובין לא ראתה לעולם תולין בה עד שתחיה המכה וצ"ע ואין להביא סייעתא להרשב"א ו"ל דפי' בתולה שדמיה טהורין היינו שעדיין היא בתולה דוקא וכגון בתולת דמי' וא"כ הא דתני ושיון שתולה בש"י פנגד יום בראשון שלה ובבתולה שדמיה טהורים היינו דוקא שלא ראתה מעולם דאל"כ לא הוי קרי לה בתולה אע"ג דלא ידעינן טעמיה וכמש"ל מ"מ פ"ה מוכח מדקרי לה בתולה וכמ"ש והוא מדפירש"י על המתני' בדרף י"א ע"א אע"פ שאמרו ד"ש צריכה להיות בודקת וכו' ומשמשת בעדים חוץ מיושבת על דם טוהר ובתולה שדמיה טהורים וכו' ופי' שם וז"ל ובתולה שדמיה טהורים ד' לילות דהיא אינה צריכה לשמש בעדים כו' עכ"ל ומדלא נקט נמי תינוקת שלא הגיע זמנה לראות שהוא רישא דמתני' דהתם א"ו ס"ל דבתיןוקת לא שייך למיתני לישנא דבתולה דהא נותנין לה עד שתחיה המכה אפי' בראתה מש"ה נקט רש"י בלשוננו ד' לילות שהוא בהגיע זמנה לראות ולא ראתה ז"א די"ל דמש"ה לא נקט רש"י תינוקת שלא הגיע זמנה לראות משום דס"ל דאפי' ראתה פ"א אפי' אינה צריכה לשמש בעדים כדאיתא לעיל דף י' ע"ב ת"ר חזקה בנות ישראל עד שלא הגיעו לפרקן הרי הן בחזקתטהרה ואין הנשים בודקות אותן וא"כ מאי אריא שדמיה טהורין הא בלא"ה אינה צריכה לשמש בעדים פ"ון דאינה צריכה בדיקה לטהרות וכ"ת דאכתי איפא לאוקמי בשראתה ג' פעמים ואז צריכה בדיקה לטהרות י"ל דסבירא ליה לרש"י דאף על גב דמסקינן בפ' התינוקת דבקטנה אין חילוק בין ראתה ללא ראתה מכל מקום אם ראתה ג' פעמים דינה בהגיע זמנה לראות וכמש"ל ומה שלא פירש"י דמתניתין מייירי בהגיע זמנה לראות וראתה דנותנין לה כל הלילה י"ל משום דבגמ' מדייק מיניה דשתרית

וערבית בְּעֵי בְּדִיקָה וּמִקְשָׁה עֲלֶיהָ מ"ט וְאֵלּוּ בְּהִגִּיעַ זְמַנָּה לְרֵאוֹת וְרֵאוֹת פְּשִׁיטָא דְּבְעֵי בְּדִיקָה שְׁחֵרִית וְעֵרְבִית דְּהָא אֵין לָהּ אֵלָא אוֹתוֹ הַלִּילָה מִש"ה לָא נִקְט רִש"י הִגִּיעַ זְמַנָּה לְרֵאוֹת וְזֵה שְׁמֹסִיִּים רִש"י שֵׁם אֶבֶל שְׁחֵרִית וְעֵרְבִית וְכו' ר"ל אִפִּי' בְּתוּלָה שְׁנוֹתָנִין לָהּ ד' לִילוֹת אִפ"ה בְּעֵי בְּדִיקָה שְׁחֵרִית וְעֵרְבִית וְאִם פֶּן אֵין בְּדַבְרֵי רִש"י שֵׁם רֵאוֹת וְעוֹד שְׁהֵרִי הוֹכַחְתִּי לְעֵיל מִמָּה דִפִּירִש"י בְּדָף י' ע"ב בּד"ה מִתְקַיֵּף לָהּ ר' אֲלֵעָאֵי וְכו' דס"ל לְרִש"י דְּבִלְשׁוֹן בְּתוּלָה שְׁדַמְיָה טְהוּרִין נִכְלָל נְמִי אֲפִילוּ הִגִּיעַ זְמַנָּה לְרֵאוֹת וְרֵאוֹת דְּאִפ"ה בְּתוּלָה קָרִי לָהּ וְהִרְמַב"ם בְּפִירוּשׁ הַמְּשַׁנָּה פָּתַב בְּהִדְיָא דְּהָדָּ מְשַׁנָּה וּמְשַׁמְשֵׁת בְּעֵדִים חוּץ מִן הַיּוֹשְׁבֵת עַל דָּם טוֹהַר וּבְתוּלָה שְׁדַמְיָה טְהוּרִין דְּהִיָּנּוּ בְּתוּלָה קִטְנָה שְׁנַשְׁאָת וְאִיהוּ לְשִׁיטְתָּיָה אֲזִיל דס"ל דִּפִּי' וּמְשַׁמְשֵׁת בְּעֵדִים ר"ל לְאַחַר תְּשַׁמִּישׁ אֶחָד לוֹ וְאֶחָד לָהּ וְדִלָּא כִפִּירִש"י שְׁפִירִשׁ אֶחָד לִפ"ת וְאֶחָד לֵא"ת אֵלָא הִפְלֵ לְאַחַר תְּשַׁמִּישׁ וְאִפִּי' בְּאִינָה עֶסוּקָה בְּטְהָרוֹת וּבִפ"ד מְהִלְכוֹת א"ב דִּי"ו פָּתַב דְּהִפְלֵ צְרִיכִין בְּדִיקָה א"ת אֲפִילוּ קִטְנָה וּמְעוֹנְבֵרֵת וְכו' מִש"ה מוֹקִיִּים לָהּ אִפִּי' בְּקִטְנָה גַם הִרְע"ב פִּי' לְמַתְנִי' בְּקִטְנָה יַע"ש וְאֵע"ג דִּפִּי' הִרְע"ב שֵׁם כִּפִּירִש"י דְּמְשַׁמְשֵׁת בְּעֵדִים הִיָּנּוּ אֶחָד לְפָנֵי הַתְּשַׁמִּישׁ וְאֶחָד לְאַחַר הַתְּשַׁמִּישׁ וְדוּקָא כְּשֵׁיָה עֶסוּקָה בְּטְהָרוֹת עֵי"ש וְאִם פֶּן קָשָׁה אִיָּד אֲפִשֵׁר לְאוּקְמִי בְּקִטְנָה דְּמֵאֵי אֲרִיָּא שְׁדַמְיָה טְהוּרִים הָא אֲפִילוּ אֵין דְּמִיָּה טְהוּרִים נְמִי א"צ לְשַׁמֵּשׁ בְּעֵדִים פִּינּוּ דְּאִינָה צְרִיכָה בְּדִיקָה לְטְהָרוֹת וְכִמִּש"ל דִּמָּה"ט אֵין הַנְּשִׁים בּוֹדְקוֹת אוֹתָהּ וּפְסָקָה הִרְמַב"ם בִּפ"ד מְהִלְכוֹת מו"מ הִלְכָה ח' י"ל דס"ל לְהִרְע"ב דְּמִיָּרִי בְּקִטְנָה שְׁרֵאוֹתָהּ ג' פְּעֻמִּים דְּהוֹחֲזָקָה לְרֵאוֹת וּס"ל לְהִרְע"ב לְמָה דְּמִסְקִינּוּ דְּבִקְטָנָה אֵין חִילּוּק בֵּין רֵאוֹתָהּ וּבֵין לָא רֵאוֹתָהּ ה"ה אִפִּי' רֵאוֹתָהּ הַקִּטְנָה ג"פ נְמִי זְמַנָּה עַד שְׁתַּחֲזִיָּה הַמִּפְּהָ וְהָא דְּאֲמַרִּינּוּ לְעֵיל דְּאֵין הַנְּשִׁים בּוֹדְקוֹת אוֹתָהּ ע"כ מִיָּרִי בְּדִלָּא הוֹחֲזָקָה לְרֵאוֹת דְּאֵי בְּדִהוֹחֲזָקָה לְרֵאוֹת וְדֵאֵי דִינָה כְּשֵׁאֲרַנְשִׁים וְזֵה דְּלָא כִּמִּש"ל לְפִירִש"י ע"כ דִּין זֵה שְׁכַתְּבוּ הַרְשָׁב"א וְהַטּוֹר וְהַש"ע דְּלָא תְּלִינּוּ בְּקִטְנָה שְׁדַמְיָה טְהוּרִים אֵלָא דוּקָא בְּקִטְנָה שְׁלָא רֵאוֹתָהּ מְעוֹלָם לָא יִדְעוּנוּ מִזֵּין לָהֶם וְצ"ע: (עו) קוֹדֵם שְׁחִיטָה הַמִּפְּהָ.

פָּתַב בִּס' מִנ"י וְז"ל מְשַׁמֵּעַ דְּלֵאחַר שְׁחִיטָה הַמִּפְּהָ לָא תְּלִינּוּ בָּהּ וְאִף שְׁצָרִיכָה ז"נ פְּדִין גְּדָה כְּמִבּוֹאֲרַר לְקַמֵּן סִימָן קצ"ג מ"מ אֵין תּוֹלִין בָּהּ וְלָא אֲמַרִּינּוּ בְּכַה"ג תּוֹלִין הַקְּלַקְלָה בְּמִקְוֵי לְעֵינֵין בְּסִמּוּדָּ ס"ק מ"ג עכ"ל וְאֵין דְּבָרֵיו נְכוֹנִים בְּזֵה גַם מִש"ל ס"ק מ"ג לָא דְּבָר נְכוֹנָה וְכוּלָּהּ חֲדָא שְׁגָגָה הִיא וְכִמוֹ שְׁאַבְאֲרַר לְקַמֵּן בַּע"ה: (עז) וְאֲפִילוּ בְּזִמְן הַזֶּה.

פָּתַב הַש"ף בִּס"ק נ"ד וְז"ל וְאֲפִי' בְּזִמְן הַזֶּה שְׁאֵין נוֹתְנִין לְשׁוּם בְּתוּלָה שְׁנַבְעֵלָה אֵלָא בְּעִילַת מְצוּנָה וְכִדְלִקְמָן סִימָן קצ"ג אִפ"ה תּוּלָה בָּהּ לְפִי שְׁדַמְיָה מְצוּנִין בָּהּ וְכוּן הַיּוֹשְׁבֵת עַל דָּם טוֹהַר וְאִף ע"ג דְּבִזְה"ז הִיא כְּכָל הַנְּשִׁים כְּדִלְקַמֵּן סִימָן קצ"ד אִפ"ה תּוּלָה בָּהּ לְפִי שְׁמֹן הַדִּין הִיא טְהוּרָה וְאִם תְּתַלָּה בָּהּ אֵין כָּאֵן קְלָקוּל וְמָה שְׁהַחְמִירוּ שְׁלָא לְבַעֲנוֹל עַל דָּם טוֹהַר לְעַצְמָן הַחְמִירוּ אֶבֶל לְעֵינֵין שְׁלָא תְּצִיל עַל חֲבֵרְתָּהּ לָא הַחְמִירוּ טוֹר וּפּוֹסְקִים עכ"ל פָּתַב הַב"ח וְהָא דְּלָא קְאָמַר בְּבְתוּלָה נְמִי טַעְמָא דְּלַעֲצָמָן הַחְמִירוּ כְּדִאֲמַרִּינּוּ ה"ט בְּדָם טוֹהַר י"ל דְּהָא דְּאֵין נוֹתְנִין בִּזְה"ז לְבְּתוּלָה אֵלָא בַּע"מ בְּלִבְד מְדִינָא דְּגִמְרָא הוּא כְּדִלְקַמֵּן בְּסִימָן קצ"ב אֶבֶל שְׁלָא לְבַעֲנוֹל עַל דָּם טוֹהַר אֵינוּ אֵלָא חוּמְרָא שְׁנַהֲגוּ בָּהּ מִקְצָתָם וְלָא מְדִין הַתְּלָמוּד כְּדִלְקַמֵּן בְּסִימָן קצ"ד עכ"ל וּבִס' מ"מ בִּפ"ט מְהִלְכוֹת א"ב הַשִּׁיגוֹ דְּהָא הִרְאָב"ד דס"ל דְּתוֹלִין בְּיּוֹשְׁבֵת עַל דָּם טוֹהַר אִפִּי' בִּזְה"ז ס"ל דְּהָא דְּאֵין יּוֹשְׁבֵת עַכְשָׁיו עַל דָּם טוֹהַר לָאו מְשׁוּם דְּנַהֲגוּ בָּהּ מִקְצָתָם אֵלָא מְדִינָא דְּתְּלָמוּדָּא הוּא וּבְכָלֵל חוּמְרָא

דר"ז הוא גם פן וכל זה מבואר בדברי הרשב"א בת"ה וכן ההיא דבועל בעילת מצנה דוקא אליבא דמרן לדעת רבינו גם זה תלוי במנהג ומ"מ בין הכי ובין הכי קו' מעיקרא ליתא דמי עדיף ליה טעמא דהראב"ד שקהרמב"ן חולק עליו מטעמא דדמיה מצוין שהיא דין מוסכם אליבא דכ"ע והטור מלתא פסיקא נקט וזה פשוט עכ"ל ובאמת השגה זו שהשיג על הב"ח יש לנישב דאף דהראב"ד ו"ל הכי ס"ל דאפ"ל חומרא שהחמירו חכמי תלמוד יש לומר נמי דלעצמן החמירו ומש"ה חבירתה תולה בה מ"מ י"ל הטור לא ס"ל הכי וס"ל דמה שאסור מדין התלמוד אע"פ שאינה אלא חומרא בעלמא אפ"ה לא אמרינן גבי' דלעצמן החמירו ואין חבירתה תולה בה מש"ה הןכרח ליתן טעם גבי' בתולה שדמיה טהורים הואיל ושירפה מצוי אבל גבי' דם טהור ניחא ליה בטעמא דהראב"ד משום דס"ל דאין אסורה מדין התלמוד וכמ"ש לקמן סי' קצ"ד בשם בה"ג והרמב"ם ז"ל: אמנם עיקר הקו' של הב"ח מעיקרא ליתא ע"פ מה שפיתבו התוספות בדף יו"ד ע"ב ד"ה וכי מה בין זו לבתולה שדמיה טהורים וכו' דקו' רבי אלעאי היא מדלא מפליג ותני סתמא שתולה בבתולה שדמיה טהורין משמע אפ"ה דם הפתם משונה טהורה ואלו ראתה פן הבתולה טמאה כדאי' בדף י"א ע"ב דאם נשתנו מראה דמים שלא טמאה ואמאי תתלה בה וע"ז משני הואיל ושירפה מצוי מש"ה היא תולה בה אע"פ שדם הפתם משונה עיי"ש וכ"נ בפירוש"י שם ולפ"ז מש"ה הןצרכו ליתן לטעם הואיל ושירפה מצוי דלא מבעי' לשיטת הרמב"ן שהביאו הרא"ש בפ' התינוקת דס"ל דאנן אין בקיאים להבחין אם דומין המראות של דם זה לזו וא"כ בזה"ז לפי הטעם שלעצמן החמירו לא ה"מ לתלות בבתולה שדמיה טהורין דדלקא הדם של הפתם משונה מדם של הבתולה ואז מדינא תטמא הבתולה ואיך מצי לתלות בה דמאי חזית דמקלקלת לה? שפי מהך מש"ה הןצרכו לטעם הואיל ושירפה מצוי מש"ה לעולם תולה בה אפ"ה? הנה הפתם משונה מדם ראיות של הבתולה כדמוכח ה"מ אלא אפ"ה לדברי הרא"ש שם שכ' דאע"פ שבזה"ז אינן בקיאים להבחין בין דם טהור לדם טמא מ"מ בקיאים להבחין בין שני מינים דמים אם דומים זה לזה עיי"ש מ"מ לא היתה יכולה לתלות מן הסתם כל הפתם בבתולה שדמיה טהורין לטעמא של הראב"ד דלעצמן החמירו עד שתדע בנודאי שדם פתמה דומה לדם ראיות של הבתולה מחמת בתולים ואצ"ל כשיודעת בנודאי שאין דומי' שאינה תולה ועכ"פ צריכה להבחין ולבדוק אח"ז מש"ה נתן הטור והפוסקים הטעם משום דשירפה מצוי מעתה היא תולה כל הפתמים אפ"ה יודעת בנודאי שאינן דומין זה לזה והוא ברור: בהגהות פרישה ובס' מנ"י הק' וז"ל אבל צ"ע דפשיטא דתולין בזה"ז בבתולה שנבעלה בעילה ראשונה דהא בלא"ה קיי"ל דמטמאה כנדה ממש וא"כ פשיטא דתולין הקלקלה במקולקל ומפ"ח קו' זו רצה בעל מנ"י להוכיח דלא מקרי מקולקלת אלא היכא דהיא טמאה מדאורייתא משא"כ היכא דאינה טמאה אלא מדרבנן עיי"ש והא ליתא דאפ"ה אינה טמאה אלא מדרבנן מ"מ מקולקלת היא וחבירתה תולה בה דדוקא בכתמים לא תלינן פיון דלא ידעינן אם מגופה הוא או לאו אבל בעלמא תלינן אפ"ה אינה טמאה אלא מדרבנן דומיא דכתמים וכן מוכח מ"מ ש' לקמן בשם המל"מ דבזה"ז נמי תולין בסופרת ז' שלא טבלה אע"ג דאינה צריכה ז"נ אלא מחומרא דר"ז ומה דקשיא להו ל"ק מידי ובמח"כ נעלם מהם שורש ועיקר דין זה בכן אציע לשון הגמ' והפוסקים איתא בגמ' די"א ע"ב תנן ה"מ תיננות שלא הגיע מנה לראות ונישאת בש"א נותנין לה ד' לילות ובה"א עד שתחיה המכה אר"ג א"ש לא

שנו אלא שלא פסקה מחמת תשמיש וראתה שלא מ"ת אבל פסקה מ"ת וראתה טמאה עבר לילה א' בלא תשמיש וראתה טמאה נשתנו מראה דמים שלא טמאה וכו' ומייתי שם ברייתא דתניא פנותיה עיי"ש וכתבו התוס' שם ד"ה שלא פסקה מ"ת וז"ל דכל פעם שמשמשת רואה אפי' תשמיש מן פלג מחברו חדש או ג' חדשים הוי דם תשמיש וטהור כדאמר בפ"ב דף ס"ה מעשה ונתן לה רבי ד' לילות מתוך יב"ח וכו' שמשה בלילה וראתה למחרתו או בלילה שלאח"כ בלא תשמיש טהור אבל אם ראתה יום שני לשמושה טמאה כדאמר עבר עליה לילה א' בלא תשמיש וכו' וביום תשמיש נמי אם נשתנו מראה דמים שלא משל אמש טמאה ואם פסקה מ"ת וראתה אח"כ אפי' באותו יום בין בתשמיש בין בלא תשמיש טמאה דנודאי חיתה המפה וכלו בביאה ראשונה כל דמי בתולים וכו' עכ"ל ומוכח ה"תם דאין חילוק בדינים אלו בין קטנה להגיע זמנה לראות וכפירש"י שם דאב"ה קאי ר"ג א"ש ונהתם לא מייתי פלוגתא דב"ש וב"ה אלא בקטנה שלא הגיע זמנה לראות אלא דאף בקטנה איפא להני חילוקי דינים אלא שמדברי הרמב"ם בפ"ב מהלכות א"ב לא נראה פן שכ' שם די"ח וז"ל וכיצד דין הבתולה בדמי' אם נשאת קטנה בין לא ראתה דם מימיה בין שראתה דם בבית אביה ה"ז מותרת לבעלה עד שתחיה המפה שכל דם שראתה מחמת מפה הוא ואם ראתה דם אחר שתחיה המפה ה"ז נדה עכ"ל מדכתב שכל דם שראתה מחמת מפה הוא ולא חילוק בין עבר עליה לילה א' בלא תשמיש ובין לא עבר עליה משמע דס"ל בקטנה אין חילוק וילעולם כל זמן שלא חיתה המפה היא מותרת לבעלה וצ"ל דאע"ג דהש"ס ה"תם לא מייתי אלא רישא דמתני' מ"מ ר"ג א"ש לא קאי אלא אנערה דנותנין לה ד' לילות אבל בקטנה אין חילוק ובדין י"ט כ' שם בנערה שלא ראתה דם מימיה דנותנין לה ד' ימים ביום ובלילה פ"ב דס"ל הכי בר"פ התינוקת כמ"ש המ"מ שם ודוקא פשטימשה בכל מעל"ע פ"א כדמוכח ממה שכ' שם דהני ד' לילות שנותנין לנערה שלא ראתה דם אע"פ שהם בסרוגין בועל לילה הראשון וממתין אפי' ב' או ג' חדשים ובוכל לילה שני וכו' מבואר דוקא כשבעל אבל כשעבר לילה א' ולא שימשה אין נותנין יום שלאחריו ואם ראתה בו טמאה.

אלא דק' דלפ"ז למה לא כתב הרמב"ם שמוותרת בנערה שלא ראתה יום ולילה וגם הלילה שלאחריו וכמ"ש התוס' שהבאתי לעיל דהא לפי דעתו הא דר"ג א"ש קאי אנערה שלא הגיע זמנה לראות ואהא קאמר דוקא עבר עליה לילה אחד ולא שימשה הוא דאינה טהורה במה שראתה ביום שלאחריו משמע אבל מה שראתה בליל ב' שאחר תשמיש אפי' לא שימשה באותו לילה טהורה תלינן בד"ב וגם ק' הא ללוי דס"ל ד' עונות תנן מוכח דס"ל דהברייתא דמפ' למתניתין בד"א וכו' ארישא דמתני' קאי ולב"ה מסתמא גם לרב הוא פן וצ"ע: ותו יש להקשות אמאי השמיט הרמב"ם הא דאמרין ה"כא דאם נשתנו מראה דמים דטמאה מיהו בהא א"ל דס"ל להרמב"ם ז"ל כפירש"י בפ' התינוקת דס"ה ע"ב דכ"ז לר"מ דס"ל דמראות דמים משונן הם אבל לחכמים דס"ל כל מראה דמים א' הו' ליתא להא אף זה דחוק דא"כ מה מק' הש"ס ה"כא ממתניתין דבתולה שדמיה טהורים א"צ לשמש בעדים אמאי דלמא נשתנו מראה דמים שלקו מה קו' דלמא מתניתין פחכמים אתיא וא"ל דניחא ליה לאוקמי סתם מתניתין כר"מ אפתי קשי' מאי מק' ר' אלעאי לעיל ד' יו"ד וכי מה בין זו לבתולה שדמיה טהורים ופירשו שם רש"י ותו' דעיקר הקו' היא דהא אלו חזי' בשינוי מראה טמאה וכמש"ל ומה קו' דלמא רבי ורשב"ג ס"ל פחכמים

ולא כר"מ א"ו דלכ"ע אם נשתנו מראה דמי' טמאה וצ"ע ודברי רש"י יש ליישב וכתבתי
בחדושי גמ' ובשו"ת ב"ח סי' פ"ג ראיתי שכ' דהרי"ף והרמב"ם ס"ל דרב מודה לשמואל
דכ"ז שרואה מ"ת תלינן בד"ב אלא דמוסיף עליו דאף באינה רואה מ"ת מ"מ בנוחרת
נמי ידעינן דלא חיתה המפה ע"ש לפ"ז ל"ק קו' א' שהקשיתי על הרמב"ם משום דס"ל
דהברייתא דמחלק בין עבר עליה לילה א' בלא תשמיש או לאו מיירי באינה נוחרת
ואפ"ה כ"ז שלא פסקה מ"ת ולא עבר עליה לילה א' בלא תשמיש טהורה אבל בנוחרת
אפי' עבר עליה לילה אחד בלא תשמיש או שפסקה מ"ת אפ"ה טהורה אף דברי הב"ח
תמוהים שהרי הרמב"ם שם בדין כ"ד פסק דאם פסקה מ"ת ואחר כך ראתה דם שלא
מחמת תשמיש דטמאה וכמו שאביא לקמן ומבואר שם דאפי' בנוחרת ס"ל הכי אלמא
דס"ל דלרב תרתי בעינן וכמ"ש התוס' והר"ן על דברי הרי"ף שם ואף שיש לדחוק בזה
מ"מ בלא"ה קשה להלום הסוגיא כאן ובדף י"א ע"ב לדעתו דמייתי התם תנ"ה בד"א
וכו' מבואר דהברייתא מפרש למתניתין דתני עד שתחיה המפה וכו' ורב הא מפרש
למתניתין דקרי עד שתחיה המפה כ"ז שנוחרת כדאיתא הכא עד שתחיה המפה ועד כמה
א"ר כ"ז שנוחרת ואהא קאי הברייתא אלמא דאפי' בנוחרת מפליג הברייתא בהני חילוקי
דינים ועיין עוד יש חילוק בין הרמב"ם ז"ל לשיטת רש"י והתוס' שם דלפירש"י ותוס'
אם פסקה פ"א בשעת תשמיש אפי' אם חזרה וראתה בשעת תשמיש טמאה פניו דפסקה
פ"א ולהרמב"ם דוקא אם פסקה פ"א מ"ת וראתה שלא מ"ת אבל אם חזרה וראתה מ"ת
אע"פ שפסקה פ"א מחמת תשמיש אפ"ה טהור שכן נראה ממ"ש שם בדין כ"ד וזה תליא
בפי' וגי' הסוגיא וכמ"ש מהרמ"ט על המרדכי שכ"נ דעת הרי"ף פדעת הרמב"ם וכבר
כתבתי מזה לעיל סי' קפ"ז: ומעתה נבא לבאר דברי הש"ע דמ"ש לנערה שלא ראתה
ולבשתו תוך ד' לילות לבעילתה הני ד' לילות לא משפחת לה רצופים דהא לכ"ע אין
נותנין לה אלא ליל התשמיש ויום שלאחריו אבל יותר אין נותנין לה כ"ז שלא שימשה
וא"כ בזה"ז לאחר תשמיש של ב"מ דינה פגדה גמורה ואסורה ואיך אפשר להיות ד'
לילות רצופים א"ו ד' לילות דקאמר היינו אינן רצופין כל אחת אחר שטבלה ובאמת
שהלשון הטור והש"ע מגומגם קצת במ"ש תוך ד' לילות לבעילתה מ"מ ע"כ הפוננה
כמ"ש ומעתה לק"מ מה שהקשה בהגהות פרישה ובס' מנ"י דבלא"ה טמאה בזה"ז ז"א
דהכא הא מיירי שטבלה א"ע אחר כל תשמיש מן הד' לילות שלה וא"כ ה"ק שאם
השאילתו לנערה שטבלה אחר ז"נ של לילה הראשונה ובעלת החלוק השאילה חלוקה
לבתולה זו בליל טבילתה ושימשה אז בעלת החלוק תולה בה אע"פ שמקלקל לזו אפ"ה
תולה בה מפני ששירפה מצוי וזה פשוט מאד ולא הוצרכתי להאריך בזה אלא משום
דנ"מ לדינא לנ"ז שכ' הש"ע לידע מתי תולין ומתי אין תולין: ומעתה נימא הא דהשמיטו
הפוסקים שתולה גם בהגיע זמנה לראות וראתה שלפי דין המשנה נותנין לה כל הלילה
וא"כ אם השאילתו לנערה פזו אפי' לבשה החלוק אחר ב"מ אפ"ה תולה בה לפי
ששירפה מצוי כל הלילה דלא הוצרכו לכתוב דין זה דפשיטא הוא דבלא"ה אפי' אי לאו
שירפה מצוי אפ"ה יכולה לתלות בה פניו דבלא"ה היא מקולקלת מיהו למ"ש הרשב"א
והטור והש"ע דאינה תולה אלא דוקא בלא ראתה מעולם בלא"ה לק"מ אלא שפבר
כתבתי לעיל שאין לזה טעם ואין חילוק בין ראתה ובין לא ראתה אם שירפה מצוי תלינן
וכמש"ל ולפ"ז מ"ש בס' מנ"י דאחר שחיתה המפה בקטנה אף ע"פ שעדיין הוא תוך ז"נ

לא תלינו בה ומסתייע ממ"ש אח"ז בסמוך מפת קושיא הנ"ל כשל עוזר ונפל עוזר גם הדיוק שלו דמדייק מדכ' המחבר קודם שחיתה המפה משמע דלאחר שחיתה לא תלינו אפי' היא בספירת ז"נ לאו דווקא ואין פאן שום משמעות דה"ק קודם שחיתה המפה תלינו בה אפי' היא טהורה לגמרי פגון אחר שטבלה משא"כ לאחר שחיתה המפה לא תלינו בה פינון שמקלקלת להף מאי חזית וכו' מש"ה לא תלינו בה לאחר שחיתה המפה אבל פשהיא תוף ז"נ בלא"ה תלינו בה אפי' בלא טעם דשירפה מצוי משום דתלינו השקלקלה במקולקל אף יש לעיין פינון דקיי"ל דלא מיקרי לא חיתה המפה אלא פשראתה הדם בעת שתעמוד וכשתשב לא תראה וכשיושבת על הקרקע תראה ואם יושבת על פרים וכסותות לא תראה אבל אם פסקה הדם ולא ראתה כלל בין עומדת ובין יושבת פחיתה המפה דיינינו לה וכמ"ש הרמב"ם שם וא"כ אף אפשר לומר בקטנה שטבלה בזה"ז ותהיה עדיין תוף זמן שלא חיתה המפה דהא פינון דצריף שיהיו הדמים נגריין ממנה בכל עת שתעמוד הא א"א לה לטבול בזה"ז דדיינינו לדם בתולים פדם נדה אף ז"א דהא דבעינו גבי קטנה עמדה ורואה היינו כ"ז ששימשה בלילה אז ביום שלאחריו צריף שתראה אם עומדת אבל כשלא שימשה בלילה אז בימים שאחריה אפי' אינה רואה כשעמדה לא אמרינו שחיתה המפה דמה שלא ראתה משום שלא שימשה בלילה ואם אח"כ תשמש ותראה ביום שלאחריו כשעמדה בידוע שלא חיתה המפה ותדע שכ' הרמב"ם שם דנותנין לקטנה כ"ז שלא חיתה המפה אפי' לא חיתה שנה אטו פל השנה תראה בתמידות יום יום כשעמדה או ישבה ע"ג קרקע א"ו פדכתבנא ועוד דהא אפי' בהגיע זמנה לראות דנותנין לה ד' לילות פתב הרמב"ם שם דלא יתבנון לה ד' לילות אלא דוקא כ"ז שלא חיתה המפה וא"כ אי ס"ד דלא מקרי לא חיתה המפה אלא היכא שראתה בכל עת שתעמוד א"כ היכא משפחת לה דנותנין לה ד' לילות מתוף יב"ח אפי' בזמן הש"ס דממ"נ אם ראתה במשך הזמן בכל עת שעמדה א"כ היא טמאה ואיף הנה אפשר לה לטבול דהא בהגיע זמנה לראות נדאי דאין נותנין לה אלא הלילה ויום שלאחריו אבל מה שראתה ביום שאח"כ היא טמאה וכמ"ל דכ"ז שעבר עליה לילה בלא תשמיש היא טמאה ואי דלא חזיא הא פבר חיתה המפה ואין נותנין לה א"ו דלא בעינו עומדת ורואה אלא ביום שאחר התשמיש וה"ה בקטנה וכמ"ש פנ"ל: (עח) לסופרת ז שלא טבלה.

כ' בס' מל"מ שם דמשמע מלשון המחבר מדכ' סופרת ז שלא טבלה הא אם טבלה בשביעי אינה תולה בה אפי' לדין דקיי"ל פחכמים דאסור לעשות פן שמא תבא לידי ספק וכדאיתא בפ' התינוקת וילדעת הרבה פוסקים אסורה לטבול ביום ז' מטעם גזרה זו שמא יבא עליה ויש מגדולי המורים דס"ל דאם טבלה ביום לא עלתה לה טבילה וכמבואר לקמן בסי' קצ"ז ומה"ט כ' הטור פאן וז"ל וילזבה בימי זיבתה ואפי' בז' שלאולא כ' דווקא כשלא טבלה משום דס"ל דאפי' טבלה תולה בה ונה"ש דנקט לא טבלה משום רבותא דרבי דאפ"ה ס"ל דאינה תולה מ"מ המחבר ס"ל פהרשב"א בתה"א דטעמיה דרשב"ג הוא משום דתולין השקלקלה במקולקל ואע"ג דבידה של זו לטבול ולטהר מ"מ עכשיו מחוסרת טבילה היא טמאה היא ע"כ משמע דווקא כשחוסרת טבילה הא טבלה לא תלינו בה עכ"ד עוד כ' דנראה מדברי פל הפוסקים ז"ל דדוקא נכה תוף ימי זיבה ולגדה תוף ימי נדותה הוא דתולין בהן לרשב"ג אבל אם עברו ימי זיבה אף שעדיין לא טבלה

אינה תולה בה דיוקא בז' שגלה הוא שתולה בה הא בטר הכי לא וטעמא דמלתא משום דדיוקא בנדה תוף ימי נדותה ולזבה תוף ימי זיבתה שעדיין טומאתה הראשונה קיימת תולין בה אע"פ שסופרת אבל כשעברו ימי נדותה או ימי זיבתה אע"פ שלא טבלה מ"מ טומאתה הראשונה כבר פקעה אלא שגזה"כ הוא דבעינן טבילה ואם אנן תולין בה אנו מביאין לה טומאה מחודשת ומאי חזית דנטמא לזו מחודש ולא לזו מש"ה שתייהן מקולקלות ומ"ש רש"י עלה דמתני' דישראלית טהורה ששאלה חלוק מחברתה טהורה ואח"כ לבשתה חברתה טהורה שתייהן טמאות ל"ד טהורה ממש שטבלה כבר אלא כל שעברו ימי נדותה או ימי זיבתה ואע"פ שלא טבלה טהורה קרי לה לפי שפבר עברו ימי טומאתה עכ"ד עוד כ' שם דאפי' לדין דקיי"ל דכל אשה שרואה דינה כזבה גדולה משום חומרא דר"ז ומדין הגמור אם טיפה זו ראתה בימי נדתה היתה סופרת ששה והוא ואם בימי זיבתה היתה ש"י כנגד יום וא"כ אם לבשה חלוק זה בזה"ז ביום ז' לספירת נקיים מהו שנתלה בה פיון שע"פ הדין אין תולין בה שאם היתה בימי נדתה כבר עברו ואם בימי זיבתה הרי לא היתה מן הדין כ"א ש"י כנ"י אי נימא דאין תולין בה או דלמא פיון דעכשיו והחמירו עליהם וקבלו חומרא דר"ז חשיבא מקולקלת לדין ואמרין דתולין השלקלה במקולקל וכ' די"ל דזה תליא בפלוגתא דהרמב"ן והראב"ד ז"ל שהביא הטור כאן דלהרמב"ן דס"ל אף היכא דמן הדין הנה לתלות בא' מהן וכיון שהחמירו עליהן אין ראוייה לתלות בזו יותר מזו ושתייהן טמאות מש"ה ס"ל דעכשיו אין תולין בדם טהור ה"נ בטר החומרא אזלינן אף שע"פ הדין אין לתלות בזו יותר מזו מ"מ עכשיו שהחמירו מתוף החומר זה מקרי מקולקלת ותולין בה אבל להראב"ד דס"ל דבטר עיקר הדין אזלינן ואע"פ שהחמירו לעצמן החמירו ומה"ט ס"ל דתולין האידנא בדם טהור א"כ ה"נ אזלינן בטר עיקר הדין ושתייהן טמאות דאע"פ שהחמירו לעצמן החמירו אבל לענין שפציל החברתה לא החמירו ומיהו אם איתא להא מלתא לא הוי שתקי הפוסקים מיניה ונראה דגם הראב"ד מודה בנדון זה דבטר החומרא אזלינן ותולה בה וחברתה טהורה וע"כ לא אמר דבטר עיקר הדין אזלינן אלא להקל בכתמים דרבנן לא החמירו לענין שלא תציל על חברתה אבל לעולם דלהחמיר מעולם לא אמר הראב"ד דניזיל בטר עיקר הדין אלא פיון דלפי מה שהחמירו ראוי לתלות בה תולין פיון שהיא עכ"פ היא טמאה וחברתה טהורה עכ"ד: (עט) תולה בה.

כ"ז לשיתט הפוסקים דפסקו פרש"י ג' אבל הרמב"ם בפ"ט מהלכות א"ב פסק דאינה תולה כו' וכ' המ"מ הטעם דקיי"ל הלכה כר' מחברו ע"כ וצ"ע דממ"ש פי"א מהלכות גזלות ד"ד מבואר דס"ל דאין הלכה כר' נגד אביו שהיה רבו וכמ"ש הר"י"ף שם בפ' הנזיקין: (פ) בין שראתה כחם בחלוק.

ור"ל דאפי' מצאה הפתם אחר תוף שיעור נסת למציאת הראשון דבכה"ג בראיה ממש הנה חברתה תולה בה וכדלקמן סע"ף נ"א מ"מ בכחם לא תלינן דהא אפי' מצאה הפתם קודם השאלה לא היינו תולין בה פיון דלאו נדאי מגופה אתיא: (פא) ונזרה ולבשתו.

כ' הש"ף ס"ק נ"ז דקמ"ל דאע"ג שחזרה ולבשתו והחלוק הוא אצל הראשונה אפ"ה השנייה ג"כ טמאה עכ"ל ולכאורה אין כאן שום רבותא יותר פיון דאשמעינן שאם נמצא אצל בעלת השאלה דראשונה נמי טמאה אע"ג שנמצא אצל בעלת השאלה ממילא ידעינן

דה"ה אם נמצא אצל בעלת החלוק דבעלת השאלה נמי טמאה ולא אמרינן דהך דמישתכח גבה תתקלקל ונ"ל פוננתו עפ"י מ"ש התוס' דף נ"ח ע"א ד"ה וילעגנן דינא תנן שפיתבו וא"ת מדינא נמי תתחייב השנייה לכבסו פדאמרינן בהמדיר כל שנולד ספק ברשותו עליו להביא ראיה וי"ל פנין דאינה לשניה אלא בתורת שאלה אינה ממש ברשותה ועוד י"ל דהתם קאמר שאם ירצה להוציא יביא ראיה אבל הכא לא תתחייב האחרונה לכבסו עכ"ל ודבריהם צ"ע דמ"ש בת"י השני דהתם קאמר שאם ירצה להוציא כו' הא בהדיא מוכח בסוגיא דהתם דאפי' להחזיק מה שבידו צריך ראיה וכדמסיק ליה התם בדלא יתיב טבח דמי נמי צריך ראיה וכ"כ התוס' שם וכ"פ כל הפוסקים ועיין בתוס' מסכת חולין דף נ"א ע"א מ"ש לתרץ על קו' תוס' דכאן תירוץ אחר מן מה שפיתבו פאן ועוד פתבו לחלק בין מכר לשאלה וכמ"ש התוס' פאן בת"י הראשון דבשאלה עדיין ברשות המשאל קיימא ולפ"ז י"ל דהיכא דמכרה החלוק שאלה לחברתה ונמצא אצל החברתה פתם דהראשונה טהורה משום דהיא תולה בחברתה לפי שברשותה נמצא הפתם והיינו לפי דעת הטור בא"ע סי' נ"ט וכמ"ש בב"ש שם ס"ק י"א דארף לעגנן איסור אמרינן פו ושם איירי לעגנן לבטל הקדושין דסמכינן ע"ז פנין שנולד ברשותה מבטלין הקדושין וא"כ כ"ש הכא בכתמים דסמכינן ע"ז אף כ"ז היכא שמכרה חלוקה לחברתה אבל היכא דהשאלה לחברתה חלוקה ואח"כ לבשתה היא ונמצא אצלה פתם י"ל דשתייהן טמאות אע"ג דנמצא הפתם אצל בעלת החלוק מ"מ א"ל פאן נמצא וכאן הנה פנין שנולד הספק ברשותה דהא אם נולד הפתם אצל בעלת השאלה נמי ברשותה הנה דהא ע"י השאלה עדיין לא יצא החלוק מרשותה מש"ה שתייהן מקולקלות דשמא אצל בעלת השאלה נולד הפתם לפ"ז י"ל דהיינו רבותא דאע"פ שחזרה ולבשה הבעלת חלוקה לחלוקה ונמצא אצלה הפתם וה"א פנין דהחלוק שאלה וברשותה נמצא הפתם דתהיה היא טמאה ובעלת השאלה טהורה קמ"ל דלא אלא שתייהן מקולקלות דכיין דלא יצאה מרשותה ע"י שאלה יש לומר נמי דאצל בעלת השאלה נולד הפתם וכמ"ל ולזה אפשר שנתפנין המחבר לעיל סעיף מ"א שכתב וה"ה אם בדקתו והשאלתו להן ואח"כ לבשתו היא ומצאה בו הפתם שתולה בהן ע"כ ובס' מנ"י כ' נז"ל והיא רבותא יותר מבבא ראשונה דאע"ג דאשתכח הפתם אצל בעלת החלוק שלבשתו אח"כ אפ"ה תולין בהן עכ"ל היינו נמי כמ"ש דעיקר רבותא דס"ד פנין דאישתכח פתם אצל בעלת החלוק ניימא פנין שברשותה נולד הספק לא נתלי בחברתה קמ"ל הגם שהמחבר לא ס"ל כדעת הטור שם בסי' ל"ט וס"ל דהא דאמרינן פל הנולד ספק ברשותו וכו' אלא בממון אבל לא לעגנן איסור וכמ"ש שם בב"י ומשום הכי לא הביא בש"ע בסי' ל"ט לדינים אלו שכ' הטור שם מפל מקום לא נמנע פאן וכתב לרבותא דלא נטעי כדעת הסוברים דארף באיסור אמרינן הכי קא משמע לן דלא ובספר מנ"י כ' דמ"ש הש"ע פאן וחזרה ולבשתו האי וחזרה לאו אלבשה קאי אלא וחזרה אחלוקה קאי שחזרה ולקחה ממנה החלוק אחר שהשאלתו לחברתה וילבשתו וה"ה לבשתו תחלה עד פאן דבריו: (פב) תולה שמימי נדותה.

הוא עיין מש"ל בשם מ"מ דמ"מ בשלשה ימים הראשונים של ספירות ז"נ אינה תולה אפי' למה דס"ל להרמ"א לקמן סי' קצ"ו דבמכה שבגופה שמוציאה דם תולה אפי' בג"י הראשונים מ"מ הכא ס"ל דאינה תולה וכ"כ בס' מנ"י ס"ק מ"ה דשאני התם דעדיין היתה המכה בגופה משא"כ הכא דכבר עברו ימי נדתה והא דלא הגיה הרב בכאן כדלעיל

סעיף מ"א משום דכאן לא כ' המחבר מן ז"נ וגם סמוך עצמו אלעיל כ"ז נ"ל ברור עכ"ל:
(פג) ואחר שנתעברה לבשתו.

צ"ל דמייירי שהיתה טמאה קודם שנתעברה וירדה לטהרה אלא שהחלוק הזה שמצאה בו פתם עתה יודעת שלא היתה לבוש בימי טומאתה אלא מקודם לכן מקודם שנטמאה מש"ה היא טהורה דתולין שהפתם זה היה בחלוק מקודם שנתעברה ומה שירדה לטהרה אח"כ עולה נמי לטומאת הפתם דאי בשלא ירדה לטהרה אחר לבישת החלוק שלא בימי עבודה מאי מהני שתולין לבישות הימים שלא בימי עבודה סוף סוף טמאה היא עכשיו א"ו פדאמרן ואפשר דאם היא יודעת שהיתה רואה ז"נ קודם שנתעברה ואינה יודעת אם לבשה לחלוק זה שמצאה בו פתם עתה בימי נדתה או לאו אבל יודעת שהיתה לובשה לחלוק הזה קודם שנתעברה אלא שא"י אם לבשה בימי טומאתה או לא יכולה לתלות שהיתה לובשת אותו בימי טומאתה וממנו נכתם אע"ג דבעלמא לא תלינו מספקא אלא היכא דנודאי לבשה אותו בימי טומאתה מ"מ פיון דמעופרת ואינה דכוותי דבחקות מסולקת דמים הן תלינו אף בכה"ג וצ"ע: (פד) אם נתכבס ע"י ישראל.

כ' הש"ך ס"ק ס"א ונ"ל נראה דגם החלוק אינו בפנינו דאם הוא לפנינו תיבדק במקדיר או במגלד ואם אינה בקיאה תחמיר פדלקמן בסמוך אלא מייירי שגאבד החלוק דבכה"ג אין להחמיר כדכ' בפרישה ס"ט וכ"כ הרא"ה בבד"ה דף קע"ט ע"ב וכ"מ ברש"ב"א בת"ה שכ' ואפשר שגם הרב לא אמר אלא בדאפשר למיקם עלה דמלתא ע"כ ומביאו ב"י משמע אבל גאבד אפשר למיקם עלה דמלתא טהורה מספקא דרבנו לקולא ונהכי אמרינו לעיל סימן צ"ח ס"ג וכו' עכ"ל ובס' מנ"י ס"ק ט"ו כ' ונ"ל חזקתו בדוק בשעת כפוס משמע מדברי הטור והרש"ב"א שהוא פלשון המחבר דאפי' הפתם לפנינו והוא מקדיר מ"מ פיון שחזקתו בדוק לא תלינו בלפני כפוס דהא דסמכינו אבדיקה דמקדיר או מגלד היינו אם לא בדקתו בשעת כפוס וכן מבואר להדיא מדברי הרש"ב"א במ"ה דף ק"פ ע"א דר' ור' אחא לא קאמרי אלא היכא דלא בדקתו ע"ש אכן הש"ך כ' דגם בזה סומכינן אבדיקה דמקדיר או מגלד אלא דהכא מייירי בגאבד ונראה דנמשך בזה אחר דעת הרא"ה ב"ב בבד"ה שפובר פן אבל לע"ד דעת הטור והרש"ב"א ואחריהם נמשך המחבר כמ"ש עכ"ל ובס' כו"פ נמשך אחר בעל מנ"י דהיכא דנתכבס ע"י ישראלית ואינה בפנינו חשבינו לנודאי נתכבס ולא סמכינן אקידור כלל ומש"ה כ' דהציון בהש"ך הוא שלא במקומו וקאי על אם נתכבס ע"י ישראלית והיא בפנינו ואמרה שלא בדקה או ע"י עובדת פוכבים אפי' שלא בפנינו וכ' שפן משמע בת"ה להדיא עכ"ד ולענ"ד נראה הדין עם הש"ך דאפי' אם נתכבס ע"י ישראלית ואינה בפנינו אם הוא מקדיר תלינו ולא אמרינו בהא חזקתו בדוק ואף הרש"ב"א ס"ל פן וכדי לברר הדברים צריך אני להעתיק דברי הרש"ב"א בתה"א וילפרש דבריו במה נחלק עם הרא"ה ונ"ל ואח"כ נעמוד על עיקר דין זה ונ"ל הרש"ב"א ונ"ל ד' קע"ט ע"ב שנינו בפ' דם נדה הפתם שנתמצא בחלוק מטמא למפרע עד שתאמר בדקתי את החלוק ולא היה בו פתם או עד שעת הכפוס ואבע"ז לן עלה בגמ' עד שעת הכפוס חזקתו בדוק או דלמא חזקתו מתכבס וכו' ונ"מ דאימור כפוס ולא בדוק אי אמרת חזקתו בדוק הוא אימור דלא בדוק וא"א חזקתו מתכבס הא מתכבס א"נ דאישתכח באמרא א"א חזקתו בדוק מאן דבדק באמרא נמי בדק א"א חזקתו מתכבס אמרא לא מתכבס ופשיטנא דחזקתו בדוק מהא דתנן' אר"מ

מפני מה אמרו פתם שנמצא בחלוק מטמא למפרע עד שתאמר בדיקתי את החלוק ונלא
היה בו פתם או עד שעת הכבוס מפני שחזקת בנות ישראל בודקות חלוקיהן בשעת
כבוסיהן ואם לא בדיקו הפסידו למפרע ומסתבר דל"ד חלוקיהן אלא אף של חברותיהן
לאפוקי שפחה ועובדת כוכבים דלא אבל כבסתו ישראלית וליתא קמן חזקת בדיקתו
בשעת כבוס אבל היתה קמן ואמרה דלא בדיקה אין חזקתו מתפסס ובעובדת כוכבים
ובשפחה אפי' ליתנהו קמן חזקה לא בדוק וחזקה לא מתפסס ודנין אותו בחלוק שאינו
בדוק לה ותולה בו ומיהו התם פליגא ביה ר"א ור' דר"א אמר תחזור ותכבסנו אם נדחה
מראיו וכו' ור' אומר אינו דומה פתם שלפני כבוס לפתם שלאחר הכבוס שנה מקדיר
ונה מגליד פלומר שלפני הכבוס דקא עבר בבגד ושללאחר הכבוס מגליד פלומר גלדו
עבה לפי שממשו של דם עליו הנה ששאל מחלוקות בדבר לר"מ אין הכל תלוי אלא
בבדיקת הכבוס ולר"א אע"פ שלא בדיקתו בשעת כבוס תכבסנו עכשיו פיון דאפשר
למיקם עלה דמלתא אם נדחו מראיו או לאו ולר' אינו חוזר ומכבסו אלא בודקו במראיו
עכשיו אם מקדיר או מגליד ומסתברא פיון דכתמים דרבנן הולכים בו להקל והלכך
חלוק או סדין שלבשתו בשעת וסתה שנתפסס וחזרה ולבשתו בלא בדיקה אם נתפסס
ע"י ישראלית וליתא קמן דנשאלה חזקה בדיקתו בשעת כבוס ואינה תולה בה אבל אם
איתא קמן ואמרה דל"ב בשעת כבוס אין חזקתו מתפסס וה"ז תולה בה ואם נתפסס ע"י
שפחה או עובדת כוכבים ה"ז תולה בה ואפי' ליתא שפחה ועובדת כוכבים קמן מיהו אם
אפשר למיקם אמלתא אם מקדיר או מגליד ונמצא מגליד חיישינן להו כדרכי אבל ראיתי
להר"א ו"ל שכ' פיון דאפשר למיקם עלה כר' דאמר אינו דומה פתם שלפני הכבוס וכו'
בדיקתו לכבוס אם מקדיר טהורה ואם מגליד טמאה ולפי דברי הרב ו"ל אפי' א"י לכונן
אם מקדיר או מגליד חוששין לה וטמאה מספק שאין זה כספקא דרבנן דספק הבא לה
ממיעוט הפרה אינו ספק שאם זה אינו מכיר ובקי אחר מכיר ואפשר שגם הרב לא אמר
אלא בדאפשר למיקם אמלתא והרמב"ן ו"ל תלה הכל במקדיר ומגליד כר' ויש לחוש
לדבריהם ו"ל עכ"ל ביאור דבריו דס"ל להרשב"א ו"ל דג' מחלוקות בדבר דלר"מ הכל
תלוי בבדיקה בשעת כבוס ואם לא בדיקה בשעת כבוס מטמאה למפרע ונלא אמרינן
דניקום עלה דמלתא ואם הוא מגליד ודאי דלאחר כבוס הוא ולא מטמא למפרע דס"ל
דאפי' הוא מגליד אפ"ה י"ל דמקום כבוס נמי הוי וכן נמי אם נתפסס ע"י ישראלית
וליתא קמן דנשייליה אם בדיקה או לאו אמרינן חזקה בדיקתה ולאחר הכבוס בא הפתם
אע"פ שהוא מקדיר אפ"ה אמרינן דלאחר כבוס בא דס"ל שאין מקדיר ומגל יד סימן
מובהק לסמוך עליו ואהא פליגי ר"א ור' וס"ל דהכל תלוי כפי שמצאנו עכשיו לר"א
תכבסנו עכשיו ולר' הכל תלוי במקדיר ומגליד ואפי' כבסתו ישראלית חביתה ואפי' היא
עצמה אין בכך פלוג ונלא אמרי' במקדיר בנודאי בדיקתו ואינו תולה בו אלא כל שמקדיר
בידוע דמעיקרא הוי ותולה בו ואם מגליד אפי' אמרה לו בדיקתו בשעת הכבוס אינו
תולה בו דבידוע שלאחר הכבוס הי' וכ"כ להדיא במ"ה דבהא פליגי הני תנאי ע"ש
נמצא בענין תליות הפתם איכא קולא וחומר לר"מ וקולא וחומר לר"א וירבי דלר"מ
דס"ל דלא משגיחין במקדיר ומגליד אלא הכל תלוי בבדיקה בשעת הכבוס איכא קולא
לדידי' אם נתפסס ע"י עובדת כוכבים תלינן שהיה בו למפרע קודם הכבוס ואפי' החלוק
בפינו וראינו שהוא מגליד אפ"ה תלינן כדמוכח מדאמר ר"מ ואם לא בדיקו הפסידו

למפרע ולא חילק בין מקדיר למגליד או שתכבס שנית כדר"א מוכח דס"ל דלעולם מטמא למפרע ולפ"ז ה"ה לענין תליות פתם תלינו דמעיקרא הוי ביה משא"כ לר' אם חזינו דמקדיר לא תלינו וטמאה וכה"ג לר"א בכיבוס תליא מלתא נמצא קולא לר"מ וחומר לר"א ור' ואם נתכבס ע"י ישראלית לר"מ לא תלינו דאמרינו חזקה בדקתו ולר"א בכיבוס תליא מלתא ולר' אם הוא מקדיר תלינו דלא אמרינו חזקה בדקתו היכא דחזינו שהוא מקדיר וא"כ בנתכבס ע"י ישראלית הוא חומר לר"מ וקולא לר' ור"א אם מקדיר לר' ולר"א אם לא נשתנה מראיתו אחרי הנכבס שנית ועוד איכא חומר לר"א ור' היכא דנתכבס ע"י עובדת כוכבים והחלוק הוא בפנינו אלא שאינו בקי להבחין אם הוא מקדיר או מגליד לר' או אם נשתנה מראיתו לר"א דטמא לפי שהוא ספק מחמת חסרון ידיעה דלא מקרי ספק כלל משא"כ לר"מ טהורה דתלינו שהיה בו קודם הכיבוס משום דס"ל דאין זה סימן למיקם עלה דמלתא ופסק הרשב"א ו"ל פיו דכתמים דרבנו יש להקל ולפסוק כר"מ בהא דאם נתכבס ע"י עובדת כוכבים או ישראלית ואמרה דלא בדקה אפילו החלוק לפנינו טהורה אם אינו בקי להבחין בין מקדיר למגליד פיו דספק הוא אע"ג דלאו ספקא מעליא הוא פיו שהוא ספק מחמת חסרון ידיעה מ"מ פיו דר"מ ס"ל דאין להבחין ע"כ מש"ה מקיל אבל היכא שהוא בקי ורואה שהוא מקדיר בהא ס"ל להרשב"א להחמיר פרבי דהלקתא פנותיה מחברו דלא תלינו ולא כ' הרשב"א להקל אלא באינו בקי וכמ"ש וע"ז כ' הרשב"א אבל הרמב"ד שכ' פיו דאיכא למיקם עלה דמלתא כר' בדקינן לכתם וכו' משמע שפוסק לגמרי כר' דבמקדיר ומגליד תליא מלתא ולדידיה אפי' באינו בקי להבחין בין מקדיר ומגליד אפ"ה טמאה פיו דפסק לגמרי פרבי ולדידיה אפי' באינו בקי טמאה משום דהוי ספק חסרון ידיעה וע"ז מסיק הרשב"א וכו' ואפשר שגם הרב לא אמר אלא בדאיכא למיקם עלה דמלתא ור"ל ד"ל דאף הר"א לא פסקו לגמרי כר' אלא דווקא למאן דאפשר למיקם עלה דמלתא דהינו שהוא בקי אבל אם אינו בקי י"ל דסוף דעתו להקל פיו דר"מ לא מפליג בין מקדיר למגליד יש לסמוך עכ"פ באינו בקי ול"ד לשאר ספק הבא ממיעוט הפכה דלאו ספק הוא דש"ה דא"ל דהלקתא כר"מ וכ"פ הרמב"ם וכמ"ש בב"י ואח"ז מסיק דהרמב"ן ו"ל תלה הפל במקדיר ומגליד כר' ויש לחוש לדבריהם ו"ל ור"ל דאפי' אינו בקי טמאה פנ"ל בפירוש דבריו וזה דלא כפ"י ו"ל שהבין דמ"ש הרשב"א לדעת הר"א שאפשר שלא אמר בדאיכא למיקם עלה דמלתא היינו שהוא לפנינו ולא פוקי היכא דנאבד דאז טהורה ולע"ד ל"נ פן אלא פונותו כמש"ל דאפי' איכא החלוק או הסדין לפנינו אלא שאינו בקי י"ל דס"ל להר"א דטהורה ומטעם שכתבתי והרא"ה ו"ל חלק עליו וכתב דמסתברא למימר דלא פליגי אלא דר"מ אתא למימר דחלוק סתמא נבדק בשעת כיבוס ואפי' נאבד לאח"כ ואינה מטמאה למפרע בכתם אלא משעת כיבוס ואילך אבל היכא דהוא לפנינו אף ר"מ ס"ל פרבי ור"א דבבדיקות תליא וכיון שפן היכא שהוא לפנינו לכ"ע בבדיקה תליא מלתא ואם אינו בקי להבחין בין מקדיר למגליד טמאה מטעם דהוי ספק מחמת מיעוט הפכה דלא שמייה ספק וזה דלא כרשב"א וע"ז השיב הרשב"א ו"ל במ"ה דלא כן הוא אלא דפליגי אהדדי וכמש"ל בשמו ומעתה מ"ש בס' מנ"י וז"ל וכן מבואר להדיא מדברי הרשב"א במ"ה דף ק"פ ע"א דר' ור"א לא קאמרי אלא היכא דלא בדקתו וכו' לא ידענא מאי קאמר דהא בהדיא מבואר ברשב"א במ"ה שם דלר' לא אמרינו במקדיר פונדאי

בדקתו אלא כל שמקדיר בידיע דמעיקרא הוי בו וכמש"ל וא"כ נהי דהרשב"א פתב מתחלה דיש להקל פינו דכתמים דרבנן ולפסוק כר"מ היכא דאינו בקי ולטהר אם נתכבס ע"י עובדת פוכבים מ"מ להחמיר לא פסק פנותיה בנתכבס ע"י ישראלית אלא כר' דאפי' שנתכבס ע"י ישראלית ואינו בפנינו במקדיר מיתלי תלינו גם אחר כף שפתב הרשב"א שיש להחמיר פדעת הר"א והרמב"ן פסק לגמרי פנותיה דר' בין להקל ובין להחמיר ואם כן יפה פתב הש"ך על הש"ע שפתב דאם נתכבס ע"י ישראלית ואינה בפנינו דלא תלינו דע"כ מייירי בנאבד החלוק דאם החלוק בפנינו אפי' בנתכבס ע"י ישראלית תלינו במקדיר ואי במגליד מאי אריא ישראלית אפילו עובדת פוכבים נמי ואם אינו בקי נמי בלאו הו דחזקתו בדוק מחמרינו ואם כן אין חלוק בין עובדת פוכבים לישראלית בדין זה א"ו דמייירי בנאבד וכ"נ ממ"ש בסעיף שאח"ז והוא מתה"ק לבשה חלוק הבדוק לה ופשטתו וכבסתו והשאילתו לחברת' דאם מקדיר בידיע שמן הראשונה הוא ולא חילק בין נתכבס ע"י ישראלית או ע"י עובדת פוכבים אלמא דאפילו בנתכבס ע"י ישראלית אם הוא מקדיר אמרינו דנודאי מן הראשונה ולא אמרינו במקדיר חזקתו בדוק ודלא כס' מנ"י שפתב דמייירי דווקא פשהיא לפנינו ואמרה דלא בדקה וז"א דמסתימת לשונו לא משמע כן ועוד נ"ל פשוט פינו דהש"ע תפס דעת הר"א והרמב"ן להלכה שפסקו כר' דבמקדיר ומגליד תלי' מלתא מש"ה פסק פשהחלוק לפנינו ואינו בקי להבחין בין מקדיר למגליד דטמאה אם כן יש לפסוק לגמרי כר' הו לקולא והו לחומרא ולא לתפוס חומרא דר"מ וחומרא דר' בכתמים דרבנן כנלע"ד ברור: (פה) חזקה בדקתו.

פתב הש"ך ס"ק ס"ב וז"ל דחזקת ב"י בודקת לחלוקות שלהו ושל חברותיהו בשעת פבוס פלומר ואם תמצא פתם מגדת לחברותיה ובזה"ז לא חזינו דדר' ב"י בכף ונראה להחמיר עכ"ל ולא ידעתי למה החמיר בזה"ז פינו שאין דרפן בכף אמאי לא ניתלי בקודם פבוס אם נאבד החלוק וא"א לעמוד עלה אם מקדיר או מגליד אף כ"ז לפי פירושו שפירש דר"ל בנות ישראל בודקות חלוקיהו ושל חברותיהו ואם מצאה בו פתם מגדת לחברתה שפיר יש לחלק בין זמנם לזמנינו שאין דרפן בכף להגיד לחברותיהו אף לא ידעתי מנ"ל פירושו זה אלא הפירוש הוא כמ"ש תוספות במכילתין דף נ"ו ע"ב שחזקה ב"י בודקות חלוקיהו בשעת הפבוס ואם מצאה פתם מעבירה עליו ז' סמנים או תעשה פבוס טוב וגמור דהו חזינו דע"י פבוס טוב הולך הפתם בלא סמנים וכ"כ העט"ז וז"ל דסתם ישראלית בודקת חלוקותיהו וסדיניהו בשעת פביסה אפי' אינו שלהו ואם הנה בו פתם היתה פובסתו עד שעבר עכ"ל ולפ"ז אין לחלק בין זמנם לזמנינו דנודאי גם בזה"ז בנות ישראל מקפידין שלא תשארו בו פתם: (פו) ונמצא עליו פתם.

פתב הש"ך וז"ל וא"א לידע הדבר ע"י שאלה פדכסעיה הקודם עכ"ל מלשונו זה מוכח דר"ל כל היכא דא"א בשאלה ואפי' נתכבס ע"י ישראלית וליתא בפנינו נמי אמרינו במקדיר דהראשונה טמאה ולא אמרינו במקדיר חזקה ב"י בודקות חלוקיהו וכמש"ל וזה דלא כס' כו"פ שרצה להסב דעת הש"ך לכונה אחרת וכמש"ל בשמו וליתא: (פז) ואם הוא מקדיר.

מ"ש הש"ך להשיג על העט"ז פבר פתב בלחח"מ פ' האשה ע"ש ודע דמוכח מהא דסעיה מ"ז שפתב חלוק שלבשתו בימי נדתה ונתכבס כו' דפסק דאין חזקתו מתכבס ויכולה

לתלות שְׁהִיָּה בוּ מְקוֹדֵם הַכְּבוֹס דְּהֵיִינוּ דְּוָקָא בְּחִלּוּק שְׁלִבְשָׁתוּ בִּימֵי נְדָתָה דְּמִסְתָּמָא
נְתַלְכְּלָךְ מִדָּם נְדָתָה וְסָפֵק אִם מִתְּכַבֵּס אוּ לָאוּ מִקָּרִי חִלּוּק שְׁאִינוּ בְּדוּק וְכַמ"ש הֶרְשֵׁב"א
בְּהִדְיָא מִש"ה טְהוּרָה אֲבָל סָתָם חִלּוּק שְׁנוֹתְגִין לְכַבֵּס אַע"ג שְׁפַתְבְּתֵי לְעִיל בְּשֵׁם הַפִּמ"א
דְּהָא מִקָּרִי חִלּוּק שְׁאִינוּ בְּדוּק דְּכִינּוּן שְׁפִשְׁטָה חֲלֻקָּה וְנִעְתָּה לִיתָן לְכַבֵּיסָה אִינְהּ מִקְפָּדָת
עוֹד עַל חֲלֻקָּה אִם מִתְּלַכְּלָךְ עוֹד וְגָרַע מֵעַד בֵּינוֹנֵי מ"מ אַחַר שְׁנוֹתְכַבֵּס אַע"פ שְׁלֵא בְּדָקָה
אוֹתוּ קוֹדֵם הַלְבִישָׁה מ"מ מִקָּרִי עַד הַבְּדוּק דְּמִי יִימַר שְׁהִיָּה בוּ פָתָם וְאֵת"ל שְׁנוֹתְלַכְּלָךְ
קוֹדֵם שְׁנוֹתְכַבֵּס מ"מ י"ל שְׁיִצָּא ע"י כְּבִיסָה וְשִׁאנֵי הֵכָא שְׁלִבְשָׁה אוֹתוּ בִּימֵי וְסָתָה שְׁקָרוּב
לוֹדָאֵי שְׁנוֹתְלַכְּלָךְ מִשָּׂא"כ בְּסָתָם חִלּוּק אוּ סְדִין כְּנ"ל וְעֵינָן מִש"ל עוֹד מְזָה: (פּח) שְׁתִּיָּהוּ
טְמֵאוֹת.

דִּין זֶה מְקוּרוֹ מְהָא דְּאִי בְּש"ס דָּף נ"ח ת"ר אַרְנוּפָה שְׁלִבְשָׁה חֲלֻקָּה שְׁלֵ קַצְרָה וְקַצְרָה
שְׁלִבְשָׁה חֲלֻקָּה שְׁלֵ אַרְנוּפָה אִם מַגִּיעַ כְּנֶגֶד בֵּית הַתְּוֹרְפָה שְׁלֵ אַרְנוּפָה שְׁתִּיָּהוּ טְמֵאוֹת וְאִם
לָאוּ אַרְנוּפָה טְהוּרָה וְקַצְרָה טְמֵאָה וְנִמְצָא בְּזֶה גְּנוֹסְחָאוֹת מִתְּחַלְפּוֹת וְלִיפָא נִפְקוּתָא לְעֵנָן
דִּינָא מ"מ בְּכָל הַגְּנוֹסְחָאוֹת אִיתָא אִם מַגִּיעַ כְּנֶגֶד בֵּית הַתְּוֹרְפָה כּו' וְלֵא הַוּוֹכֵר חֲגוּר כְּלָל
וְכוּ הֶרְמֵב"ם בַּפ"ט מֵהָא"ב וְהֶרְשֵׁב"א וְהַטוּר כְּנֶגֶד פְּתוּלָה פְּתוּבָה פְּלִשׁוֹן הַגְּמָרָא אֲלֵא הַמְחַבֵּר
בַּש"ע שְׁיָנָה מִלְשׁוֹן תְּוֹרְפָה לְחֲגוּר וְאִין בְּזֶה קַפִּידָא דַּס"ל לְהַמְחַבֵּר הֵיִינוּ חֲגוּר וְהֵיִינוּ
כְּנֶגֶד בֵּית הַתְּוֹרְפָה וְכִמוּ שְׁפִי רַש"י וְהַרְע"ב ר"פ הַרְוָאָה פָּתָם מִן הַחֲגוּר וְלִמְטָה כְּנֶגֶד
בֵּית הַתְּוֹרְפָה וְהִבִּיאוּ הַש"ךְ לְעִיל ס"ק כ"א וּמ"ש הַש"ךְ שְׁם בְּשֵׁם הֶרְשֵׁב"א שְׁחֲגוּר הוּא
הַסִּינֵר שְׁחוּגְרוֹת בוּ הַנְּשִׁים לְצַנִּיעוֹת אִינוּ חוֹלֵק עִם רַש"י אֲלֵא שְׁמִפְרֵשׁ מֵאִי הוּא הַחֲגוּר
אֲבָל לַכ"ע הוּא כְּנֶגֶד בֵּית הַתְּוֹרְפָה וּמ"ש הַש"ךְ בְּשֵׁם רַש"י דְּהַחֲגוּר הוּא כְּנֶגֶד בֵּית
הַתְּוֹרְפָה לִיתָא דְּרַש"י פִּירֵשׁ כֵּן עַל לִמְטָה מִהַחֲגוּר אֲבָל חֲגוּר עֲצָמוּ לְמַעְלָה מִבֵּית הַתְּוֹרְפָה
הוּא וְהָרָאב"ד חִידֵשׁ דִּין זֶה שְׁאֵף בְּמָקוֹם הַחֲגוּר עֲצָמוּ טְמֵאָה כִּינּוּ דָאָם הִיא שׁוֹחָה מַגִּיעַ
כְּנֶגֶד בֵּית הַתְּוֹרְפָה וְנִפְקָא לִיהּ דִּין זֶה מְדַקְדָּנֵי מִן הַחֲגוּר וְלִמְטָה טְמֵאָה וּמִן הַחֲגוּר וְלִמְעַלָּה
טְהוּרָה וְאֵלוּ חֲגוּר עֲצָמוּ שְׁיִיר וְלֵא פִירֵשׁ בוּ מַה דִּינוּ לְהִיכֵן שְׁדִינּוּ לִיהּ אִם לִמְטָה אוּ
לְמַעְלָה מִש"ה כְּתִב לְהַחְמִיר דָּא ע"פ שְׁהַחֲגוּר עֲצָמוּ הוּא לְמַעְלָה מִבֵּית הַתְּוֹרְפָה כִּינּוּ דַע"י
שְׁחִיָּה מַגִּיעַ כְּנֶגֶד בֵּית הַתְּוֹרְפָה טְמֵאָה אֲבָל לְעוֹלָם הַחֲגוּר עֲצָמוּ לְמַעְלָה מִבֵּית הַתְּוֹרְפָה
הוּא וְכ"כ הֶרְשֵׁב"א בְּתַה"א דָּף קַע"ח ע"ב וְנ"ל תְּנִי בַּפ' הַרְוָאָה שְׁתֵּי נְשִׁים שְׁלִבְשׁוּ חֲלּוּק
א' א' אַרְנוּפָה וְא' קַצְרָה אִם מַגִּיעַ כְּנֶגֶד בֵּית הַתְּוֹרְפָה שְׁלֵ אַרְנוּפָה שְׁתִּיָּהוּ טְמֵאוֹת כְּלוּמַר
דְּלִכְלֵ אַחַת הוּא לִמְטָה מִן הַחֲגוּר וְכו' כְּנֶגֶד בֵּית הַתְּוֹרְפָה שְׁלֵ קַצְרָה קַצְרָה טְמֵאָה וְאַרְנוּפָה
טְהוּרָה לְמַעְלָה מִן הַחֲגוּר לְאַרְנוּפָה הִיא עַכ"ל אֲלֵמָא דַּס"ל דְּהֵיִינוּ לִמְטָה מִן הַחֲגוּר וְהֵיִינוּ
כְּנֶגֶד בֵּית הַתְּוֹרְפָה וְנ"ל בְּדָף קַע"ו ע"ב רָאָתָה עַל חֲלֻקָּה מִן הַחֲגוּר וְלִמְטָה פִי חֲגוּר סִינֵר
שְׁחוּגְרוֹת בוּ הַנְּשִׁים לְצַנִּיעוֹת וְהוּא כְּנֶגֶד בֵּית הַתְּוֹרְפָה וְעַל חֲלֻקָּה כָּל שְׁהוּא לִמְטָה מִן
הַחֲגוּר ל"ש כְּנֶגֶד בֵּית הַתְּוֹרְפָה ל"ש מִן הַצְּדִידִים לְפִי שְׁהַחֲלּוּק עֲשׂוּי לְהַתְּהַפֵּךְ וּמַה
שְׁלֵאֲחֲרִיָּה חוּזֵר לְפָנִים וְכָל שְׁהוּא לִמְטָה מִן הַחֲגוּר פְּעָמִים שְׁהוּא מִתְּפִינּוּ כְּנֶגֶד בֵּית
הַתְּוֹרְפָה עַכ"ל הִבִּיאוּ ב"י סִימָן זֶה וּר"ל מִשׁוּם דְּקַשְׁיָא לִיהּ לְהֶרְשֵׁב"א כִּינּוּ דְּלִמְטָה מִן
הַחֲגוּר הֵיִינוּ כְּנֶגֶד בֵּית הַתְּוֹרְפָה אִם כֵּן לְמָה שְׁיָנָה הַמְּשַׁנָּה בְּלִשׁוֹנוֹ וְנִקְטַ בְּרִישָׁא הַרְוָאָה
פָּתָם עַל בְּשָׂרָה כְּנֶגֶד בֵּית הַתְּוֹרְפָה וְכו' וְגַבִּי חֲלֻקָּה נִקְטַ מִן הַחֲגוּר וְלִמְטָה וְכו' וְהָא אִיִּדי
וְאִיִּדי חַד שְׁיַעֲוִרָא הוּא וְלִזָּה תִי מִשׁוּם דִּישׁ חֲלּוּקָה דְּבִנְמִצָּא עַל בְּשָׂרָה צְרִיף שְׁיַמְצָא
הַפָּתָם כְּנֶגֶד בֵּית הַתְּוֹרְפָה וְלֵאפּוֹקִי אִם נִמְצָא עַל צְדִידָה שׁוֹקָה וְרַגְלִיהָ אַף ע"פ שְׁהוּא

למטה מבית התנרפה דא"א להדם לבא לשם מש"ה נקט פנגד ב"ה דוקא לאפוקי צדדים
דלא אבל בחלוק בכ"מ שימצא בו פתם פשהוא למטה מחגור אפילו מן הצדדים לבית
התנרפה טמאה לפי שדרכו של חלוק להתהפף וכ"כ הר"ן בהדיא בחדושי ר"פ הרואה
דמה"ט שינה לשון הסיפא מרישא יע"ש: אמנם מדברי בעל תוי"ט ר"פ הרואה נראה
שלא הבין דברי הרשב"א פן שפתב על דברי הרשב"א אלו וז"ל ונ"ל דאצ"ל דמה שמן
בית התנרפה ולמעלה עד החגור דנדאי דתיישינו דמתרמי פנגד בית התנרפה ע"י שחיה
ששחתה דשכיחא טובא ששחתה ובעת השחי' מגיע החלוק שפחת החגור עד למטה פנגד
בית התנרפה עכ"ל נראה שהבין דהרשב"א ג"כ ס"ל דמן החגור ולמטה הוא למעלה
מבית התנרפה ולכן קשיא ליה למה כ' הרשב"א דכ"ש למטה מן החגור ל"ש פנגד בית
התנרפה ל"ש מן הצדדים לפי שהחלוק עשוי להתהפף ומה שלא חזר לפני' וכו'
ולמה לא נתן טעם גם מה שהוא למעלה מבית התנרפה ולמטה מן החגור שהיא טמאה
ולמה כ' שאצ"ל זה שהטעם פשוט דתיישינו דמתרמי פנגד בית התנרפה ע"י שחיה והא
ליחא דכל עיקר לא בא הרשב"א לומר אלא פניו דאידי ואידי למטה מבית התנרפה היא
למה שינה הלשון ולא נקט כמו דתני ברישא נגד בית התנרפה לכה' כ' דלכה' שינה להורות
דא"צ פנגד בית התנרפה אלא דאפי' מן הצדדים וכמש"ל ולכאורה יש להוכיח דהרשב"א
לא ס"ל פהראב"ד דס"ל דמקום חגור עצמו פלמטה מן החגור דאי ס"ל פהראב"ד למה
ליה לתרץ דמש"ה נקט מן החגור ולמטה משום צדדים וכו' ת"ל דלא הני מצי למיתני
פנגד בית התנרפה משום מקום החגור עצמו שהוא למעלה מבית התנרפה ואפ"ה טמאה
א"ו דלא ס"ל להרשב"א פהראב"ד בזה ויש לדחות ואני תמה על הש"ג שהבאתי לעיל
סעיף ל' דס"ל דאפילו פנגד הטבור הוא למטה מהחגור וכ' דאין לפרש דלמטה מן החגור
הוא פנגד בית התנרפה דא"כ הא תני ליה ברישא ועוד דליכא שום פוסק דמפרש הכי
עכ"ל וכי אשתמיטתיה מיניה פל הפוסקים שהבאתי לעיל: מיהו לענני דיןא נראה דכל
שאפשר שבא ע"י שחיה פנגד בית התנרפה תיישינו לה וכמבואר בש"ע סעיף י"ג והש"ס
והפוסקים הנ"ל מייירי היכא שהיא חוגרת חגורה וא"א לבא אף ע"י שחיה נגד בית
התנרפה וכבר כתבתי לעיל מזה ע"ש: אף בדין זה שהיתה אחת ארובה ואחת קצרה
ולבשו שתיהן החלוק והפתם הוא לקצרה למטה מבית התנרפה ולגדולה אינה למטה
מבית התנרפה כ"א על ידי שחיה שתשחה הרבה צ"ע אי נימא דתלינו בקטנה דתלינו
במצוי טפי מלומר שהוא מן גדולה ובא על ידי שחיה טפי מיסתבר לתלות בקטנה או
נימא דסוף סוף פניו דאפשר לבא מן הגדולה על ידי שחי' שתיהן טמאות ונראה להחמיר
וכ"כ הר"ן בחדושי דאפי' אינו מגיע לארובה אלא ע"י הדחק אפ"ה שתיהן טמאות
והיינו דתני ארובה וקצרה ע"ש: (פט) בד"א בשלא פשוטו אותו בלילה.

האי בד"א קאי אם הוא למעלה מחגור דשתיהן טהורות ע"ז קאמר בד"א שלא פשוטו
כו' משא"כ אם פסו ראשן דאז בכ"מ שימצא טמאה משום דחוזר הילף והילף פמבואר
לעיל סעיף י"ד וט"ו ולכן אם שניהן פסו ראשן שתיהן טמאות ואם א' פסטה ראשה
אותה שפסטה טמאה כ"ז פשוט וכ"ה בתה"ק ודלא כעט"ז שכ' דאם א' פסטה בו את
ראשה אותה שפסטה טמאה אע"פ ששתיהן הוא למטה מן החגור תלינו יותר בראיות
הלילה מראיות היום מפני שאם היתה רואה ביום היתה מרגשת לפיכך תלינו באותה
שפסטה בו בלילה דתלינו שראתה בשינה ולא ארגשה ודבריו תמוהים מאד אף שבעל

לחח"מ העתיק דבריו להלכה עכ"ז אינו אלא דברי תימה וכבר הרגיש בזה המנ"י וכבר פתבתי לעיל מזה באריכות: (צ) פולן טמאות.

כ' הט"ז בשם תה"א דאפי' בבאו לישאל בזא"ז כמ"ש בסעיף כ"ה ועיין שם מ"ש בזה: (צא) דוקא שנקנה עצמה בעד שבנדח. המחבר סתם פדעת הרשב"א דאינה מצלת חבירתה אלא פשקנחה עצמה תוך שיעור נסת של מציאת הפתם ומצאה טמאה דפסק כבר פדא שם בפסגיא אבל הרא"ש פסק כר"א ולידידיה אפי' אחר שיעור נסת מצאה טמאה מצלת חבירתה וכ"ש אם בדקה עצמה ומצאה טהורה דמצלת עצמה דלא בעי תוך שיעור נסת וכ' הב"ח ומיהו לא תלינו לקולא אף לר"א לאחר שיעור נסת אלא תוך שיעור בדיקה לחורין ולסדקין עכ"ל וכ' עוד דכ"ז בבדקה ומצאה טמאה דמצלת חבירתה הוא דבעינו תוך שיעור בדיקה לחורין ולסדקין אבל בבדקה א"ע ומצאה טהורה לענו מצלת א"ע אפי' אחר שיעור זה מצלת א"ע דאיפא סברא להקל טפי לענו מצלת א"ע מלענו מצלת על חבירתה כדכ' הרנ"ה בהשגות הביאו ב"י עכ"ד וכל דבריו אינו מוכרחים אלא נ"ל פינו דלר"א תלינו אפי' אחר שיעור נסת תלינו כל מעל"ע אחר מציאת הפתם אפי' לענו מצלת על חבירתה וטעמא דמלתא דהא קיי"ל בדרף נ"ג ע"ב פרבי דתולין פתמה בראייתה כל מעל"ע וכ"פ הרמב"ם בפ"ט מהלכות א"ב א"כ ה"נ תולין הפתם בראייה שראתה אחר כך כל מעת לעת וכ"ה בהדיא במדרש רבה פרשת וישב סוף פ' פ"ו אמר רבה בר רב חסדא שבעה נאמנים לאלתר ואלו הן הסיה והשיירא והמטהרת את חבירתה וכו' והמטהרת את חבירתה פדתנו שלש נשים ישנות במטה אחת ודם פחת אחת מהן פולן טמאות בדקה אחת מהן דם היא בלבד טמאה אמר רבא ובלבד מעל"ע ופי' במ"כ בשם רש"י מעל"ע משעה שראתה עד שישנה עמהם עכ"ל וביפ"ת תמה דהא בפ' עשרה יוחסין מסיק ר"ח דוקא תוך שיעור נסת ואיך אמר הקא מעל"ע ולק"מ דהתם קאי אליבא דבר פדא ורבא ס"ל כר' אושעיא מיהו כ"ז לדעת הרא"ש והטור אף הב"י כ' שהרא"ש יחיד בזה מש"ה פסק כפאן בש"ע דלא פנוותיה אלא בין מצאה טמאה לענו מצלת את חבירתה ובין מצאה א"ע טהורה להציל א"ע לעולם בעינו תוך שיעור נסת שהוא כדי חיוב חטאת הא לא"ה לא ולפ"ז אם שפתים בדקו א"ע תוך שיעור זה ומצאה טהור' והשלישית בדקה א"ע לאחר שיעור זה אע"ג דמצאה נמי טהורה מ"מ היא טמאה והשפתים טהורות דבדיקת השלישית אינה מעלה ואינה מוריד וכאלו לא בדקה כלל הוי ולפ"ז כ"ש אם לבשו חלוק א' זא"ז ושפתים הראשונות בדקו א"ע כשפשטו החלוק ולא בדקו החלוק ונמצא הפתם אצל השלישית ולא בדקו א"ע מיז תוך שיעור נסת למציאת הפתם דהשתא הראשונות טהורות והג' טמאה דהשתא אם היו השפתים הראשונות בודקות א"ע תוך שיעור נסת למציאת הפתם היו טהורות מכ"ש עכשיו שפכר בדקו א"ע קודם למציאת הפתם שיכולין לתלות בשלישית וגדולה מזה פתבתי לעיל שנ"ל לדעת הטור דבכה"ג אפילו אם השלישית בדקה א"ע תוך שיעור נסת של מציאת הפתם אפ"ה שפתים הראשונות טהורות מטעם שכ' הרמב"ם בפ"ג מהלכות מו"מ שהמוצא פתם אינה מטמאה למפרע אלא עד שעת בדיקה ע"ש ואף שהאחרונים לא הבינו פן פדעת הטור מ"מ בנדון זה שהשלישית לא בדקה א"ע תוך שיעור נסת וראשונות בדקו א"ע אחר שפשטו החלוק כ"ע מודים דשלישית טמאה וב' הראשונות טהורות: נדע הא דפסק המחבר בש"ע בבדקה ומצאה טמאה תוך שיעור נסת דמצלת על חבורתיה ולא מחלק

בין חלוק למטה הוא דלא פהראב"ד והרשב"א וסיעתו דס"ל דדוקא גבי מטה וספסל
ששכבו וישבו בב"א הוא דמציל בבדיקה א' תוך שיעור וסת ומצאה טמאה לפי שהוא
שיעור וסת לכולן משא"כ בחלוק שא"א אלא בזא"ז אינה מצלת לפי שהוא אחר שיעור
וסת של ב' הראשונות וכה"ג במטה וספסל אם ישבו או שפכו בזא"ז נמי אינו מציל
מטעם זה אבל בבדקו ומצאו טהורות תוך שיעור וסת של מציאת פתם אין חלוק בין
חלוק למטה וספסל ולעולם מהני להציל א"ע אבל המחבר סתם וכו' דלעולם מהני בין
להציל את חברותיה ובין להציל א"ע בין חלוק ובין במטה וספסל אם היתה הבדיקה
תוך שיעור וסת וכדעת הרמב"ם שכתב ב"י שחולק אהראב"ד והרשב"א וס"ל דאין
חלוק גם הטור לא הביא דברי הרשב"א בזה ובב"י תמה דלמה השמיט הטור דעת
הרשב"א שדרכו של הטור להביא תמיד דעת הרשב"א ובכאן השמיט דעתו לגמרי
ובחדושי על מס' זו פתבתי לתרץ פיון דכבר הביא הטור במסקנתו לדעת אביו הרא"ש
דפסק כר"א גם במצאה א' מהן טמאה א"צ תוך שיעור וסת אלא דלעולם מצלת על
חברותיה א"כ אין חלוק בין חלוק למטה וספסל והרשב"א שכתב פן אגיל לשיטתו
דס"ל דבעינן דוקא תוך שיעור וסת מש"ה מפליג שפיר משא"כ לדעת הרא"ש א"ח"ז
מצאתי פן בס' לחח"מ בפ' האשה שכתב פן על הב"י ונהניתי שפוננתי לדעת הגדול ומזה
מוכח דס"ל להלחח"מ דלא פהב"ח שהבאתי לעיל דס"ל דאף לדעת הרא"ש צריף
שתהיה הבדיקה תוך שיעור בדיקה לחורין ולסדקין דא"כ ה"ל לחלק בין חלוק למטה
דנדאי א"א שתהיה הפשיטה של ראשונה ולבישה ופשיטה של שתיים האחרונות תוך
שיעור זה או כמש"ל דאפילו תוך מעל"ע מהני ומיירי שהיה הפל תוך מעל"ע מש"ה לא
מחלק מידי אבל אם היה הפשיטה של אחת מהן קודם מעל"ע י"ל דאף הרא"ש ס"ל פן
פהרשב"א מיהו מתני' לא מיירי בהכי אלא שהיה.

הפשיטה של ג' נשים הפל תוך מעל"ע ולפ"ז ל"ק קו' המ"מ שהק' דסדר המשנה לא
משמע פן עיין ב"י דלדעת הרא"ש דמתני' אתיא כר"א לק"מ אלא דקו' המ"מ עדיין
למאן דבעי לאוקמי מתני' כבר פדא ואי איתא לסברת הראב"ד והרשב"א קשיא דסדר
המשנה לא משמע פן א"ח"ז ראיתי שגם הפ"ח תירץ פן כמש"ל פיון דהטור ס"ל פדעת
אביו הרא"ש דפסק כר"א אין חלוק בין חלוק למטה וספסל וכתב והכי נקטינו נראה
מדבריו שנטה אחר דעת הרא"ש ז"ל שפסק כר"א מיהו י"ל שלא כ' והכי נקטינו אלא
בדיו זה שאין חלוק בין חלוק למטה פיון דבלא"ה הרמב"ם ס"ל ה"כ אבל בענין בדיקה
תוך שיעור וסת י"ל דס"ל פהרשב"א והרמב"ם והראב"ד וסיעתו: והנה לעיל סימן קפ"ז
כתב בהגה"ה סעיף ב' דאין אנו בקיאים בשיעור חיוב א"ת לפ"ז י"ל דה"ה בשיעור זה
של חיוב חטאת נמי אין אנו בקיאים ואם פן נפל דין זה בבירא אף פיון שלא הגיה
הרמב"ם פאן כמש"ל י"ל דדעתו להקל פאן בכתמים דרבנן גם פיון דלהרא"ש א"צ תוך
שיעור זה מש"ה סתם פדעת המחבר להקל: (צב) היו שלשתן ערומות.

כצ"ל ומ"ש בט"ז ס"ק מ' דנימא מלתא דלא רמיא עליה ולא שכיח עיין בשו"ת צ"צ
סימן ס"ה ובעה"ג סימן ע' ועיין לעיל סימן צ"ד בט"ז ס"ק י"ב ובש"ף ס"ק כ"ח ועיקר
בזה פל שאמרה שעשתה זה לאיזה פנונה ודאי דבכה"ג ליפא למימר מלתא דלא רמי'
וכו' או בזמן קרוב ואינו רגיל קצת כמ"ש ט"ז ועיין לעיל סימן י"ח סעיף ד' ובסימן כ"ג
בש"ף ס"ק ט"ו: (צג) אין בכתמים וסת.

מדברי הרמב"ם בפירושו המשנה בפי' בא סימן ה'רואה פתם מקולקלת למנינה נראה שחולק אזה וס"ל דיש בפתמים משום נסת שפתב וז"ל וכוונת אמרו מקולקלת למנינה נפסד העת הידוע לנדתה ונתקלקל לוסתה עכ"ל כבר כתבתי לעיל מהשהכריחו לפירושו זה ע"ש: האחרונים העתיקו פאן בשם הרש"ל שפתב בשם מהר"ם על אשה מוכה שחין דבר פשוט שפתמיה טהורין אפילו אם בשעת נסת לא בדקה עצמה ושוב בדקה עצמה ומצאה פתמים על חלוקה ועל סדינה דטהורה עכ"ל ופשוט הוא דאפ"י אם מצאה פתמים בשעת נסתה דטהורה היא ואפ"י אם יש לה מכה שאינה יודעת אם מוציאה דם אפ"י טהורה ואפ"י אם מוצאת בשעת נסתה וכמש"ל סימן קפ"ז בהגה"ה ססע"י ה' דבכתמים תולה בכל ענין: הרב בט"ז הביא פאן תשובת הרמ"א בסימן צ"ז והשיג עליו והש"ך בנקה"כ הספ"ם עם הט"ז לדינא וז"ל הרמ"א שם ושאלתם ע"ד הפתם שמצאה אשה בחלוקה והיה יותר מכגריס אף שהיה לאשה חטטין ומכות המגנעלים בדם והנה זאת האשה היתה רגילה בשעת מציאת הפתם לראות מראה לבן וירוק הפשרים וכל חלוקה היה מלוקלף מפתמים הירוקים ולבנים ההם ובראש אחד מן הפתמים ההם היה נמצא המראה אדם והיה האדם סביב הפתם הלבן פדמות דבר לח המתפשט בכגד לבן והיה נדמה למראית עין שמראה האדם היא קצוות פתם הלבן ושהכל פתם אחד ושאלתם אם אזלינן בכתם זה לקולא ולתלותו בחטטין שבגופה מאחר שנמצא סמוך וסביב המראה שיצא מגופה עכ"ל השואל תשובה אע"ג דחכמים הקילו הרבה בענין הפתמים הואיל והם מדבריהם וכו' מ"מ בכה"ג נראה דטמאה מאחר דאיכא הוכחה שהיא מגופה עם הפתם הלבן דהא פתב בתה"ד סימן רמ"ו דמראה לבן וירוק נמי מן המקור אתא אם כן בידוע שנפתח מקורה שיצא ממנו הלבן והירוק אם כן ונדאי מראה האדם נמי יצא משם מאחר שנדמה הכל לפתם אחד וטמאה ואפ"י לא יהא אלא ספק אם הוא פתם אחד או לא נראה דאזלינן לחומרא מאחר שידוע שנפתח המקור למראה לבן וירוק חוששין שגם האדם יצא משם וראיה מהא דאמרין ר"פ ה'רואה פתם א"ש בדקה קרקע עולם וישבה עליה ומצאה דם עליה טהורה כו' וקאמר התם ת"ש עד שהי' נתון תחת הכר ונמצא עליו דם אם עגול טהור אם משוף טמא ה"ד אי ארגשה עגול אמאי טהור אלא לאו דלא ארגשה וקתני משוף טמא וכו' והשתא יש לדקדק אמאי לא משני דמירי בכה"ג שנמצא עליו גם כן מראה לבן וירוק דמשוף הוא טמא דנדאי עם המראה הלבן וירוק בא מן המקור משא"כ בעגול דאפשר למיתלי במאכלת מיהו יש לדחות ראיה זו דהתם קאי אליבא דשמואל דס"ל דאינה מטמאה עד שתרגיש דווקא ולא בע"א ולכן פריף שפיר ה"ד ותדע דלפי המסקנא דהלכתא פשיטא דטמאה אם בדקה א"ע ומצאה עליו פתם משוף וכדפסקינן התם הלכתא ואפ"י פריף אי דלא ארגשה משוף אמאי טמא אלא אליבא דשמואל פריף הכי דס"ל הרגשה דווקא ולא קנימי במסקנא הכי עכ"ד ודבריו תמוהים מאד בעיני ולא ידעתי במה דחה הראיה זו דלכאורה ראיתו נכונה דמוכח מסוגיא זו דהיכא דמצאה מראה טמא אצל מראה טהור שהוא בנדאי מן המקור לא תלינן להמראה טמא במידי אלא אמרינן כי היכי דהאי ממקור אתי האי נמי ממקור אתי ואפ"י אם המראה טמא הוא פחות מגריס ועוד אפ"י לא תלינן בדם מאכלת פיון שהוא סמוך למראה הלבן או ירוק שהוא מן המקור דאלת"ה קשיא מאי מק' הש"ס אשמואל מהא דעד הנתון תחת הכר אי דארגשה כו' הא י"ל דמירי בארגשה אלא

שְׁמַצָּא נְמִי עַל אוֹתוֹ עַד מְרָאָה לְבָנָה וִירוּקָה שְׁהוּא בְּנוֹדָאֵי מִן הַמְקוֹר וּמִשׁ"ה מְשׁוּףָּה
טְמָאָה דְחֻזְקַת דָּם קְנוּתָה שְׁהוּא מְשׁוּףָּה וּמְגוּפָּה אֲתֵיָא אַבְל עֲגוּל טְהוּרָה כִּינּוּ דְאִיפָּא רְגְלִים
לְדָבָר שְׁאִינָה מְגוּפָּה כִּינּוּ שְׁהוּא עֲגוּל מִשׁ"ה טְהוּרָה וְתִלְיָנָה בְּדָם מְאֻכְלָת וְהָא דְאֶרְגִישָׁה
תִּלְיָנָה הִרְגִישָׁה בְּמְרָאָה לְבָנָה וִירוּקָה וּכְמִ"ש בְּתַה"ד שְׁם דְתִלְיָנָה בְּהִכִּי א"ו מְדָלָא מוּקִי
הִש"ס בְּהִכִּי ע"כ צ"ל דס"ל לְהִש"ס דְאִין לְאוּקְמִי בְכַה"ג דְאִם פִּן שְׁנַמְצָא עַל הָעֵד גַּם פִּן
מְרָאָה לְבָן וִירוּק אִפִּי עֲגוּל נְמִי יְהֵא טְמָא דְכִינּוּ דְהָאֵי מְמַקּוֹר אֲתֵיָא י"ל דְהָאֵי נְמִי מְמַקּוֹר
אֲתֵיָא אוֹ י"ל דס"ל לְהִש"ס דְאִי מְיִירִי בְכַה"ג אִם פִּן לֹא הָוִי פְּלִיגִי רַבְּנָן אֶרַב"צ
וְכַדְמִסִּיק ס"פ הִרְוָאָה וּס"ל דְאֶפִּי מְשׁוּףָּה טְהוּר וְכַדְמוּכַח הֶתֶם וּכְמִש"ל בְּשֵׁם הֶרַמְב"ם
בְּפִירוּשׁ הַמְשַׁנָּה דְחֻזְקַת לְקוּלָא פְּלִיגִי וְאִי דְמְיִירִי בְכַה"ג לֹא הָיוּ חֻזְקַת חוּלְקִין וּמְטַהְרִין
וּס"ל דְתִלְיָנָה אִפִּי מְשׁוּףָּה בְּמְאֻכְלָת דְכִינּוּ דְנַמְצָא אֲצֵל הַמְרָאָה שְׁהוּא בְּנוֹדָאֵי מִן הַמְקוֹר
י"ל דְהָאֵי נְמִי מִן הַמְקוֹר אֲתֵיָא א"ו דְלֹא מְיִירִי בְּהִכִּי וּמִשׁ"ה מְק' שְׁפִיר וְאִם לְדָבָרִים אֱלוֹ
נְתַפְּוּן הֶרַמ"א ו"ל לֹא יַדְעָתִי מַה הַשִּׁיב ע"ז וְכַתְּב מִיְהוּ יֵשׁ לְדַחּוּת רְאָיָה זֹו דְהֶתֶם קָאֵי
אֲלִיבָא דְשְׁמוּאֵל דס"ל דְאִינָה מְטַמְאָה עַד שְׁתַּרְגִּישׁ כּו' הָא קִנְשִׁיתוּ הִיא דַּה"ל לְאוּקְמִי
דְמְיִירִי בְּדְאֶרְגִישָׁה וְאִם שְׁלֵא לְזָה נְתַפְּוּן הֶרַמ"א ו"ל בְּמִ"ש שְׁיֵשׁ רְאָיָה מְסַנְגִי' זֹו לֹא
יַדְעָתִי כִּי אִין שׁוּם הִתְחַלָּה לְדָבָרִיו וְאִין לְדַחּוּת לְרְאָיָה זֹו דְמִש"ה לֹא מוּקִים הִש"ס
בְכַה"ג מְשׁוּם דס"ל דְאִם פִּן אַרְף בְּעַגוּל טְמָא כִּינּוּ דְהִרְגִישָׁה לֹא תִלְיָנָה לְהִרְגִישָׁה בְּמִידִי
אֲחֵרִינָא אֲלֵא אֲמֵרִין דְהִרְגִישׁ דָּם הוּא דז"א דְהָא הַשְׁתָּא נְמִי מְשַׁנִּי דְהִרְגִישָׁה וְאֶפִּי
עֲגוּל טְהוּר דְתִלְיָנָה לְהִרְגִישָׁה בְּהִרְגִישׁ עַד א"כ ה"נ ה"מ"ל בְכַה"ג דְתִלְיָנָה בְּעַגוּל דְהִרְגִישׁ
לִיחָה לְבָנָה הִזָּה וְהָדָם מְמַאֻכְלָת הוּא א"ו מְדָלָא מוּקִים הִכִּי מוּכַח כִּינּוּ דְנַמְצָא אֲצֵל
הַמְרָאָה שְׁהִיא נוֹדָאֵי מִן הַמְקוֹר לֹא תִלְיָנָה לְהָדָם שְׁהוּא מְעַלְמָא וְאֶפִּי בְּפַחוּת מַכְבְּרִים וְזָה
הוּא דְלֹא כְּמִסְקַנְת רַמ"א בְּתַשׁוּבָה שְׁם דְמִסִּיק דַּעַכ"פ פַּחוּת מַכְבְּרִים תִּלְיָנָה דְמְעַלְמָא אֲתֵיָא
אִפִּי נְמַצָּא אֲצֵל מְרָאָה לְבָנָה וִירוּקָה שְׁהוּא נוֹדָאֵי מִן הַמְקוֹר: אַרְף נְרָאָה דִישׁ לְדַחּוּת רְאָיָה
זֹו מַה"ט דְלֹא נִיחָא לִיה לְהִש"ס לְאוּקְמִי בְכַה"ג דְהָא סְתָמָא קְתַנִּי עַד שְׁהִזָּה נְתוּן פַּחַת
הַפֵּר וּכּו' אִם מְשׁוּףָּה וּכּו' וְאִי דְמְיִירִי בְכַה"ג הִזָּה לּוֹ לְפָרֵשׁ שְׁנַמְצָא אֲצֵל הַמְרָאָה אֲחֵרַת
שְׁהוּא נוֹדָאֵי מִן הַמְקוֹר מִש"ה נִיחָא לִיה לְשׁוּנֵי טְפִי לְעוֹלָם דְאֶרְגִישָׁה וְאִימֵר הִרְגִישׁ עַד
הוּא: תּוֹ כ' הֶרַמ"א בְּתַשׁוּבָה שְׁם וְז"ל אַרְף יֵשׁ לְהִבִּיא רְאָיָה מְהָא דְאֶמְרִין הֶתֶם אֲמֵר רַבָּא
נְמַצָּא עֲלֵיהָ מִין א' תּוֹלָה בְּה פְּמָה מִינִים עַד א"ד נְתַעֲסָקָה בְּמִין א' תּוֹלָה בְּה פְּמָה מִינִים
מִיִּתִּיבִי נְתַעֲסָקָה בְּאֵדוּם אִין תּוֹלָה בְּה שְׁחוֹר כִּי קְאָמֵר רַבָּא דְאֶתְעַסְקָה בְּתַרְגּוּלָת דְאִית
בְּה פְּמָה מִינִים וּמְבִנְאָר שְׁם בְּפִירִשׁ"י וְתוֹס' דַּל"ק אִם נְמַצָּא עֲלֵיהָ מִין א' שְׁיָדוּעַ שְׁבָא
מְעַלְמָא כְּגוֹן שְׁהוּא לְמַעְלָה מִן הַחֲגוֹר תּוֹלָה הִיא בּוֹ פְּמָה מִינִים דְאֶמְרִין כְּמוֹ שְׁזָה בָּא
מְעַלְמָא ה"ה שְׁאָר מִינִים וְאֶפִּי ל"ב דְלֹא מְקִיל כ"כ מ"מ הָרִי קָמֵן דְאִם נְתַעֲסָקָה בְּמִין
א' תּוֹלָה בְּה פְּמָה מִינִי דְמִים דְאֶמְרִין כְּמוֹ שְׁזָה מְעַלְמָא בָּא ה"ה מִינִים אֲחֵרִים וְאֶזְלִין
בְּה לְקוּלָא מְאֻחַר דְאִיפָּא הוּכְחָה דְאֶתִי מְעַלְמָא אַע"ג דְאִין זָה מִין עֲצָמוֹ כ"ש שְׁנִיזֵל
לְחוּמְרָא לְתַלוּת מִין א' בְּחֻבְרוֹ לּוֹמֵר שְׁכָמוֹ שְׁזָה הַמְרָאָה הִירוּק וְהִלְבָּן בָּא מִן הַמְקוֹר ה"ה
שְׁמַרְאָה אֲדוּם בָּא מִן הַמְקוֹר דְהָא אֲמֵרִין דִּיּוֹתֵר תִּלְיָנָה לְחוּמְרָא בְּדָבָר הַמוּכַח מְמָה
שְׁאֶזְלִין לְקוּלָא אַע"פ שְׁאִינוּ אֲלֵא כְּתָם דְרַבְּנָן דְגָרְסִין הֶתֶם הָאֵי אִיִּתְמָא דְאֶשְׁתַּכַּח לָהּ
דְמָא בְּמִשְׁתִּיתָא וּכּו' וְהִתְנִי' אִין שׁוּנֵי בְּטְהָרוֹת כִּי אֲמֵרִין אִין שׁוּנֵי לְקוּלָא אַבְל לְחוּמְרָא
שׁוּנֵי כּו' עַכ"ד כְּבָר עֲמַד ע"ז בַּט"ז דַּלְפ"ז הִזָּה לְנוֹ לּוֹמֵר אַרְף אִם נְמַצָּא הַמְרָאָה אֲדוּם

רחוק מזה הלכו נמי טמאה דומיא דנמצא עליה מין א' דתולה בה כמה מינים ודומיא דנתעסקה בתרנגולת דמיני' יליף הרמ"א לדין זה דהא התם א"צ שיהיו סמוכים זה לזה וא"כ ה"ה בזה ודאי ליתא דא"כ כל אשה שיצא ממנה מראה טהור נימא דכל פתם שלה טמא אפי' יש כמה לתלות ובגמ' ופוסקים לא חילקו בדבר זה ומביא ראיות לזה מש"ס ואף דראיותיו יש לדחות וכמ"ש בנקה"כ מ"מ הדין דין אמת דוודאי בשני מקומות אין שום ה"א לאסור ומעשה בכל יום שתולין פתמים כמה שיש לתלות אע"פ שיש בחלוקה כמה פתמים לבנים וירוקים ואין לה סדין וחלוק של אשה שאין בה פתמים ממראות טהורים שמגופה ולפי דין זה יהיה רחוק לעולם לטהר ולתלות הפתם ולומר דמעלמא אתי דע"פ הרוב נמצאים פתמים ממראות טהורות שידיועים דמגופה אתיא ואפי' אם תרצה לומר שלא החמיר אלא באם נמצא המראה טמא והטהור סמוכים זה לזה וכדמשמע מדבריו אפתי קשיא לפי סברתו דלמה בנמצא עליו מין א' תולה בו כמה מינים וכן בנתעסקה בתרנגולת דתולה בו כמה מינים ואפי' נמצאו רחוקים זה מזה ואלו ה"כא בעי סמוכים זה לזה דהא אם לקולא תלינו אפי' ברחוקים כ"ש דיש לתלות אפי' ברחוקים פי היכי דהאי ממקור אתיא האי נמי ממקור אתי א"ו צ"ל כמ"ש הט"ז דלא דמי' פלל זה לזה דוודאי כל היכא דאפשר למיתלי לא גזרו פלל על הפתם ומעיקרא כשגזרו על הפתם לא גזרו אלא היכא דליכא למיתלי דמעלמא אתי ודאי דאמרו בנמצא בה מין אחד דתולה בה כמה מינים לאו משום דהאי מעלמא אתיא ה"נ שאר פתמים מעלמא אתי' אלא דאנו הכי אמרינו פינו דמן הדין הנה לנו לתלות בכתמים דמעלמא אתיא פינו דלא הרגישה אלא דמחמרינו משום דהא בצפור לא נתעסקה ובשוק של טבחים לא עברה מש"ה לא תלינו דמעלמא אתי' דאם איתא דמעלמא אתי' הוי ידעה אבל כשנמצא עליה מין א' דוודאי מעלמא אתי' והיא לא ידעה מהיכן בא עליה אמרינו פי היכי דלא יתבה דעתה לידע מנין הפתם זה בא לזה ה"נ נתעסקה או עברה בלא דעת במקום פתמים או שניתז עליה ממקום אחר ולא ידעה משום הכי טהורה אבל לא מטעם פי היכי דהא מעלמא אתיא ה"ה שאר פתמים ודאי אינו וא"כ פאן דאף על גב דהמראה לבנה וירוקה מגופה אתיא יש לנו לומר דהדם ממפה אתיא או משאר דברים שאנו יכולין לתלות: גם מה שהביא ראיה מהא דנתעסקה בתרנגולת אין לזה דמיון וראיה פלל דאטו אנו אמרינו פי היכי דהאדום מתרנגולת אתיא ה"נ שחור אלא הטעם פינו שיש בתרנגולת כמה מיני דמים והיא נתעסקה בו מש"ה תולין בו כמה מיני דמים וליכא פאן שום קולא לתלות זה בזה אלא שפך הוא עיקר הדין פינו שנתעסקה בהרבה מיני דמים יכולה לתלות כמה מיני דמים אבל מנ"ל למילף מפאן דאם נמצא מראה אחד שהוא מן המקור דלא תלינו שאר מראות כמה שיש לתלות דאף שיש במקור כמה מיני מראות מ"מ מאן לימא לן מדהאי מן המקור ה"נ האי וליכא אלא ספק אם מעלמא אתיא או לאו ככתמים דעלמא שהוא ספק אם מגופה אתיא או לאו וכיון דאיכא למיתלי תלינו שפך אמרו בפתמים דתולין בכל דבר שיכול לתלות וכבר עמד ע"ז בט"ז על מה שהביא הרמ"א ראיה מתרנגולת יע"ש: אף מה שהביא הרמ"א ראיה מהא דפ' בא סימן דף נ"ב ע"ב בהא דאמר רבא בהא זכניהו ר"ח ב"א לרבנו מ"ש פחות מג' גריסין במקום אחד דלא חיישינו וכו' ג' גריסין במקום אחד נמי נימא תרתי ופלגא מגופה חזיא ואידך אגב זוהמא דם מאכולת הוא ורבנו פינו דאיכא לפלוגי כגריס ועוד לכל יומא תלינו ע"כ מדקאמר ואידך

אגב זוהמא דם מאכונלת הוא דל"ל אגב זוהמא דם מאכונלת הוא אפי' בלא אגב זוהמא נמי דהא תלינו בפחות מפגרים ועוד במאכונלת אע"ג דלא הוי ביה זוהמא בתחלה אלא ש"מ בכה"ג לא תלינו שמקצת אתא מגופה ומקצתו אתא ממאכונלת דאיך יתרמה שיהיה זה אצל זה ויהיה פתם אחד משני דברים אם לא שאגב זוהמא דרפן של מאכונלת בכף אבל בעלמא דלא שייך למימר הכי לא תלינו דמיתרמי וא"ל אם פן אמאי ס"ל לחכמים דאית ביה משום זוב וראתה לפתם זה בג' ראיות ואיך יתרמי שיהיה הכל פתם אחד ז"א דתדא דיותר מדמין לחומרא מלהקל ועוד דשאני התם דתלינו הכל בראיות גופה דעביד דמתרמי להיות הכל פתם אחד אבל אין לומר שמקצת הוא מן המקור ומקצתו ממקום אחר ונעשה הכל פתם אחד עכ"ד ולכאורה הוא ראיה נכונה ובט"ז לא הביא ראיה זו ומ"ש ע"ז בתשובת מעיל צדקה סימן כ' וז"ל וגם הגוף הראיה של הרב יש לפקפק קצת מה שהביא ראיה מדברי רבא שסיים אגב זוהמא וכו' די"ל דהוצרך לומר פן לדברי מאן דפליג לקמן עליה דר"ח ב"א דבעינו דווקא הרגה הוא דתולין ואי תולין להכי איצטרך ר"ח ב"א לומר לדידהו בזה דאיכא זוהמא נתלה בה דאגב זוהמא שכיחי ונתלה מבלי הרגה עכ"ל דבריו דחוקים דאע"ג דאגב זוהמא שכיחא מאכונלת מ"ש פינו דלא הרגה לא תלינו לרבנו דפליגי לקמן אר"ח ב"א ואמרו הרגה דווקא דאטו רבנו דפליגי אר"ח ב"א לקמן ואמרו דהרגה דווקא משום דלא שכיחא מאכונלת פליגי ונדאי דארף רבנו ס"ל דשכיחא מאכונלת אלא דס"ל דאין לתלות אלא בהרגה דלא תלינו שנהרגה ממילא ואם פן מה השיב פאן ר"ח ב"א דשכיחי אגב זוהמא מ"מ מאן לימא דנהרגה: ועוד איך אפשר לומר דרבנו דהכא הו רבנו דהתם דפליגי אר"ח ב"א אם פן ל"ל ג' גריסין ועוד דווקא אפי' בפחות נמי אפשר לחלק לשלשה ראיות א"ו מש"ה בעי' ג' גריסין ועוד משום דס"ל דאין להחמיר בכתם אחד מאלו ראתה בשלשה פתמים בחלוק אחד או בשלשה חלוקים דהתם ונדאי בעי' ג' גריסין ועוד דאל"כ תלינו במאכונלת ה"נ פשהוא בכתם אחד צריך נמי לשיעור זה ואם פן מוכח דחכמים דהכא ס"ל כר"ח ב"א בזה דתלינו במאכונלת אפי' בלא הרגה ואולי סבירא ליה להמעיל צדקה דמש"ה בעינו לחכמים פתם גדול כדי לחלק לג' גריסין ועוד לפי שאין דרפה של אשה לראות ראיה מעוטה בפחות מפגרים ועוד וכמש"ל די"ל פן: ועוד יש להביא ראיה לדברי הרמ"א מהא דגרסינו בפ' הרוואה בעי' ר"י נתעסקה בכגרים ונמצא עליה כגרים ועוד וכו' ופסק הרא"ש לחומרא דלא תלינו אלמא אמרינו דלא עביד דמתרמי משני מינים אהדדי ואם פן ה"ה בנדון זה ואפי' לדידן דפסקינו לאבעיא זו להקל ודלא פרא"ש י"ל דווקא היכא דאפשר למתלי במאכונלת משום דאגב זוהמא דם מאכונלת אתיא אבל בעלמא לא אמרינו הכי ועוד דהא חכמים דפליגי אר"ח ב"א ס"ל אפי' במאכונלת לא אמרינו הכי וכ"פ הרמב"ם בפ"ט מהלכות א"ב פחכמים ואם פן כ"ש דבעלמא לא אמרינו הכי מיהו נראה דיש לחלק בין שהוא הפל ממראה אחד או משני מראות וכמו שרצה גם הרמ"א לחלק פן אף שפטר.

לזה ממה דנמצא עליה מין אחד וכו' משמע דאין לחלק בהכי אבל לפמ"ש דאין משם ראיה לנדון זה אם פן שפיר יש לחלק פן היכא דשניהם ממראה אחד אמרינו פינו דמראה אחד לשניהם והם זה אצל זה מסתמא פתם אחד הוא משא"כ כשהן שתי מראות אע"פ שהן זה אצל זה אמרינו דמתרמי בהדדי ולא אמרינו פינו דהאי ממקור הוא האי נמי ממקור הוא דאע"ג שנפתח המקור לזה מ"מ לא בא עמקו דם דהא חזינו פמה נשים

שְׁנֵי גֵרִים מִהֵן לִיחָה לְכַנֵּה תְּמִיד וְהֵדֵם אֵינֹו בְּאֵ אֶלָּא לְזִמְן וְסִתָּהּ וְעַפ"ז גִּרְאָה שֶׁהֵדִין עִם הַט"ז דָּאִין לְהַחְמִיר בְּזֵה דֵאֵע"פ שְׁסֻמוּכִים זֶה לְזֵה יֵשׁ לְתַלוּת בְּמָה שְׁיֵשׁ לְתַלוּת אִם לֹא בְּאוֹתוֹ עֵינֵן שְׁנֵי שְׂאֵל רַמ"א עָלָיו שֶׁלְמִרְאִית עֵינֵי הִיָּה גִרְאָה שֶׁהָאֵנֶדֶם הוּא קִצּוֹת הַמִּרְאָה טְהוֹר שֶׁהִיָּה מִתְפַּשֵּׁט וְהוֹלֵךְ סְבִיבוֹת הַמִּרְאָה טְהוֹר כְּעֵין קוֹ אֵנֶדֶם יִסְנֹב אוֹתוֹ בְּזֵה הַסְּפִים הַט"ז עִם הַרַמ"א שֶׁהוּא נִוְדָאי טֵמָא אֲבָל בְּלֹא הָאֶלָּא שֶׁהַמִּרְאָה טְהוֹר וְטֵמָא סְמוּכִים זַל"ז אוֹתוֹ הַמִּרְאָה הָאֵנֶדֶם הוֹלֵךְ וּמִתְפַּשֵּׁט עַל הַמִּרְאָה הַטְּהוֹר אוֹ אִיפְכָא לֹא יֵצֵא מִדִּין שְׂאֵר כְּתָם וְכָל הֵיכָא דְאִיכָא לְמִתְלֵי הָאֵנֶדֶם דְּמַעְלָמָא אֲתֵי תְּלִינֵן אֶף בְּשׁו"ת מ"צ סִימָן הַנְּזָכָר כְּתִב דְּאֶפ"י בְּכַתָּם שֶׁהוּא מְוַקֵּף בְּעוֹנֵג לְתַמּוּנָה נִפְלְאָה שֶׁנִּרְאָה בְּעֵינֵי שֶׁהַכֹּל הַתְּפַשְּׁטוֹת אֶחָד יֵשׁ לְהַקְלֵל כֹּל שְׂאִין הָאֵנֶדֶם שְׂבוּ כְּגֵרִים וְאֵל תִּתְמָה אֶף שֶׁנִּרְאָה שֶׁהַכֹּל כְּתָם אֶחָד וְהַתְּפַשְּׁטוֹת הַלְכֵן מְקוּם י"ל שֶׁדָּם מְאָכְלוֹת נִתְעַרְב בְּעוֹדוֹ לַח וְהֵטְבַע דְּחָה חֲלַק הָאֵדוֹם לְצַדְדָיו וְהָרִי גַם אִם בָּא מִן הַגּוֹף ע"כ אֲנוּ צ"ל בְּכַה"ג שֶׁהָרִי הַכְּתָם מִתּוֹכוֹ לָבֵן וְצ"ל שֶׁחֲלַק אֲדַמִּימוֹתוֹ נִדְחָה לְצַדְדָיו וְאֵל תִּתְמָה שֶׁנִּתְלָה בְּמַקְרָה רְחוּק בְּזֵה דְכָל שֶׁהוּא חֲשַׁשׁ מְאָכְלוֹת תְּלִינֵן אֶפִּילוֹ בְּיוֹתֵר רְחוּק מִשּׁוּם דָּאִין לֵךְ כֹּל סֵדִין שְׂאִין לֵךְ כְּמָה טִיפֵי דָם מְאָכְלוֹת וְלֹא הִנְחָת בַּת לֹא"א יוֹשְׁבַת תַּחַת בַּעֲלָה וְרֵאֵיָה דְּחָה אִם נִתְעַסְקָה כְּגֵרִים וְנִמְצָא עָלֶיהָ כִּב' גְּרִיסִין קִי"ל דְּטְהוֹרָה דְּאֶמְרִינֵן דְּמִתְרַמֵּי מְאָכְלוֹת אֲצֵל הַגְּרִים שֶׁנִּתְעַסְקָה אֶלָּא שְׂאִין תּוֹלִין בְּב' מְאָכוּלוֹת זֹא"ז דֹּאל"כ אֵין לֵךְ כְּתָם שְׁיֵטְמָא שֶׁנִּתְלָה בְּשָׂנִים וּשְׁלֵשָׁה מְאָכוּלוֹת וְאֵין לְדַבֵּר סוּף וּבְטָלָה גְזִירַת חֲכָמִים אֲבָל דָּם שֶׁנִּתְעַסְקָה בּוֹ אֲנוּ תּוֹלִין שְׂבָא בְּצַדֵי דָם מְאָכְלוֹת וְאֵלוֹ הַתְּעַסְקָה בְּשָׂנֵי זְמָנִים בְּשָׂנֵי סִלְעִים וְנִמְצָא עָלֶיהָ ב' סִלְעִים בְּמְקוּם אֶחָד מְכּוּוֹן גִּרְאָה לְכֹאוּרָה מְדֻלָּא הַזְּכִירוּ הַפּוֹסְקִים דִּין זֶה שְׂאִין תּוֹלִין אוֹתוֹ לְהַקְלֵל לוֹמֵר דְּאִיתְרַמֵּי שְׂבָא זֶה בְּצַד זֶה דָּאֶף בְּכַה"ג תּוֹלִין וְעוֹד רֵאֵיָה שְׂלֹא גְזָרוּ כָּלָל עַל אֲדַמִּימוֹת קֶטֶן מְכּוּרִים שְׁמַקִּיף הַלְכֵן דֹּאל"כ אֶף אִם כֹּל כְּמוֹת הַלְכֵן עִם הָאֵדוֹם שְׁמַקִּיפוּ הִיָּה פְּחוּת מְגֵרִים הִיָּה מִן הָרְאוּי לְהַחְמִיר כֹּל שְׁיֵשׁ לָבֵן בְּתוֹכוֹ בְּאֶמְצָעֵיתוֹ דְּאֵלוֹ מִן הַמְּאָכְלוֹת לָבֵן שְׂבַתּוֹכוֹ מִזֵּין וְאִם כֵּן לֹא יִמְלֹט שְׁשׁוּם אֶחָד מִן הַפּוֹסְקִים הִיָּה מְזַכִּיר הַחִידוּשׁ הַזֶּה וְכו' וְכ"ז שֶׁכְּתִב הַרַמ"א לֹא חֲשַׁשׁ אֶלָּא בְּיָדוֹעַ בּוֹדָאי שֶׁהַלְכֵן בָּא מִמֶּנּוּ כְּגוֹן דְּשָׂכִיחַ שֶׁרְאָתָה בְּבִדְיָקָה כֵּן מִמֶּשׁ כְּדַמוֹתוֹ וְצִלְמוֹ אֲבָל בְּנִסְתַּפֵּק אִם גַּם הַלְכֵן מִמֶּנּוּ אֶף שְׂאִין לֵה מְקוּם לְתַלוּת בּוֹ הַלְכֵן אֶפִּילוֹ אִם הָאֵנֶדֶם הַמְקִיף אֶת הַלְכֵן הוּא יוֹתֵר מְגֵרִים תְּלִינֵן לְהָאֵנֶדֶם אִם יֵשׁ לֵה מְקוּם לְתַלוּת בּוֹ וְכַמ"ש הַרַמ"א שֶׁם וְהִנְנִי כּוֹתֵב דְּכָרִי לְהַלְכָה אֲבָל לֹא לְמַעֲשֵׂה עַד יִסְפִּימוּ עָמִי מִבְּעֲלֵי הוֹרְאָה הַמְפּוֹרְסִים וּמָה שֶׁחֲשַׁשׁ הַב"ח בְּסִימָן קפ"ח לְלִיקוּי כְּזֵה דְּוּוֹקָא בָּאִם רְאָתָה כֵּן ע"י רֵאֵיָה דֹא"צ שְׁיַעוֹר א"נ בְּמִצְאָה אוֹתוֹ מִתְחַלָּה כְּלוֹ יָרוּק אוֹ לָבֵן וְאַחֵר כְּףֵה גִשְׁתָּנָה לְפָנֵינוּ אֲבָל בְּלֹא"ה אֶמְרִינֵן שֶׁהִיָּה בּוֹ תַעֲרוּבַת דָּם מְאָכְלוֹת וְדוּק עַכ"ד הִנֵּה מְרֹב עֲגוּנוֹתוֹ לֹא רִצָּה לְסַמְּוֵה עַל דְּעַתּוֹ מ"מ לַעֲנֹד"נ שְׁיֵשׁ לְסַמְּוֵה עַל דְּכָרִיו לְהַלְכָה וּלְמַעֲשֵׂה דָאִם הוּא פְּחוּת מְכּוּרִים וְעוֹד אֶף שֶׁלְפִי מִרְאִית הָעֵינֵן גִּרְאָה שֶׁהָקוּ יִסְנֹב לְהַעֲוֹגֵל לָבֵן שְׂבַתּוֹכוֹ מ"מ י"ל דָּדָם מְאָכְלוֹת הוּא דָּאֶף אִם הוּא מְגוּפָה ע"כ צ"ל דְּהֵטְבַע דְּחָה לְהָאֵנֶדֶם עַד שְׁיִסְבֵּב לְהַעֲוֹגֵל כְּמוֹ כֵּן י"ל בְּדָם מְאָכְלוֹת שְׂבַתּוֹכוֹ שֶׁהֵטְבַע דְּחָה אוֹתוֹ וְאַדְרָבָה גִּרְאָה מִהַש"ס דָּאִם בָּאָה מְעַלְמָא י"ל שֶׁקְרָה מְקָרָה שֶׁנַּעֲשֵׂה בְּתַמּוּנָה מְשׁוּנָה וְנִפְלְאָה מִשָּׂא"כ כְּשֶׂבָא מְגוּפָה אֵין סְבָרָא כ"כ שְׂבָא מְשׁוּנָה בְּתַמּוּנָה שֶׁהָרִי בִפ' הַרוּאָה מְבַעֲיָא לִיהָ כְּשִׁיר מֵאֵי וְכו' וּפְיִרְשׁוּ הַמְפָרְשִׁים דְּמִבְעֵיָא לִיהָ כִּינּוֹן שֶׁהוּא מְשׁוּנָה מִי גִימָא אֵלוֹ מְגוּפָה הִיָּה לֹא הִיָּה בְּתַמּוּנָה מְשׁוּנָה כ"כ וְע"כ דְּמַעְלָמָא אֲתֵיָא אֶלְמָא דַּס"ל לְהַש"ס

פינון שְׁהוּא מְשׁוֹנָה בְּתִמוּנַת הַכֶּתֶם יֵשׁ לְתִלּוֹת טְפֵי דְאִתִּי מְעַלְמָא מְבַגּוּפָה וְאִם כֵּן אֶפְקִלוּ הֵיךְ הָעוֹגְלֵי אֲנִדְם שְׁפָסְבִיב יוֹתֵר מִכְּגָרִיס הֵיךְ אֶפְשֵׁר לְהַקְלֵי לְתִלּוֹת הֵיכָא דְאִיכָא לְמִתְלֵי לְפִי דְאִי שְׁהִיא מְשׁוֹנָה בְּתִמוּנָה נְפִלְאָה אִין זֶה הוֹכְחָה שְׁמַגּוּפָה אֶתְיָא וְאֶדְרַבָּה טְפֵי יֵשׁ לְתִלּוֹת דְּמַעְלָמָא אֶתְיָא דְאִי שְׁהוּא סְבִיב לְהָעוֹגְלֵי אֵלּוּ מַגּוּפָה הֵיכָה מָאן הֵיךְ מְכַוֵּן לְתִמוּנָה זו וְאִי שְׁקֵרָה הַמְקַרָּה אוֹ שְׁכֵן הַטְּבַע שֶׁל הָאֲנָדִם ה"נ י"ל אִם הָאֲנָדִם אֶתְיָא מְעַלְמָא וְעוֹד מְמַעְשָׂה שְׁבָא לְפָנֵי ר"ע בְּאִשָּׁה שְׁאֲמָרָה לוֹ רְאִיתִי פְתָם וְטוֹיְהָרָה מְחַמַּת מְפָה שְׁבַגּוּפָה שְׁאֲמָרָה לוֹ שְׁהֵיכָה לֵה וְאִי ס"ד דְּבַכָּה"ג לֹא תְלִינן לְמָה לֹא חָשַׁשׁ ר"ע שְׁהַפְתָּם הוּא בְּתִמוּנָה כְּזֹאת וְאִז לֹא תְלִינן בְּמִדֵּי דְהָא הַכֶּתֶם לֹא הֵיךְ לְפָנֵי ר"ע וְכַמ"ש הַרְאָב"ד וְהַרְשָׁב"א וְ"ל מְדָלָא אֲמָרָה לוֹ פְתָם זֶה רְאִיתִי אֶלְא אֲמָרָה לוֹ רְאִיתִי פְתָם מְשַׁמַּע דְלֹא הֵיךְ הַכֶּתֶם לְפָנֵי ר"ע וּמִזֶּה הוֹכִיחוּ דֹא"צ הָדִם לְהַקִּיף אִם דּוּמָה לְהָדִם שְׁאֲנוּ תּוֹלִין בּוֹ אֶלְא מִן הַסְתָּם אָנוּ תּוֹלִין אֲנִדְם בְּאֲדוּם.

וְאִם כֵּן לְמָה לֹא צָוָה ר"ע לְהַבִּיא לְפָנָיו הַכֶּתֶם מְשׁוּם שְׁמָא הַכֶּתֶם הוּא כַה"ג וְהַט"ז סְתֵר עִם רְאִיָּה זו מֵר"ע לְדַבְרֵי הַרְמ"א דְלִסְבַּרְתּוֹ אִף בְּסִמוּכִים זֶה לְזֶה מְרָאָה טְהוֹר עִם מְרָאָה טְמֵא לֹא תְלִינן אִם כֵּן אֲמַאי לֹא חָשַׁשׁ ר"ע לְכַף וְזֶה ק' נְמִי לְפִי מְסַקְנָתוֹ שְׁהַסְפִּים לְהַרְמ"א הֵיכָא שְׁהוּא בְּתִמוּנָה זו שְׁהַקּוֹ אֲנִדְם מְסַבֵּב לְהַלְוֵן דְלֹא תְלִינן אִם כֵּן אֲמַאי לֹא חָשַׁשׁ ר"ע לְהַכִּי הַגֵּם שִׁ"ל דַּהַט"ז לֹא כ"כ אֶלְא לְפִי סְבַרְתּוֹ הַרְמ"א דַּס"ל דְאִם אָנוּ אוֹמְרִים לְהַקְלֵי כ"ש דִּישׁ לְהַחְמִיר וְכִינן דַּר"ע שְׁאֵל לְהַקְלֵי שְׁמָא מְפָה יֵשׁ בְּךָ בְּךָ ה"מ לְהַקְשׁוֹת וְלִשְׁאֲלָה שְׁמָא נְמַצָּא אֶצְל הַלְוֵן אֶבֶל לְפִי הָאֲמַת י"ל דְלֹא חֵיִישֵׁינן לְהַחְמִיר וְהֵיכָא דְאִיכָא לְמִיתְלֵי תְלִינן מ"מ מַה טְוֵרַח הֵיךְ בְּשְׁאֲלָה וְעַכ"פ הֵיךְ לְשׁוֹאֲלָה וּבְאֲמַת חֲלִילָה לְהַקְלֵי נְגִד הַרְמ"א וְהַט"ז אֶבֶל בְּאִם שְׁהַקּוֹ אֲדוּם הַמְסַבֵּב הַלְוֵן אוֹ הַיְרוּק הוּא בְּפַחוֹת מְגָרִיס וְעוֹד יֵשׁ לְסַמְוֵךְ עַל הַגְּאוּן בְּעַל מְעִיל צְדָקָה לְהַקְלֵי וּבִלְא"ה מַה שְׁהוֹכִיחַ הַרְמ"א בְּתִשׁוּבָתוֹ דְאִם תְּלִינן לְהַקְלֵי כ"ש לְהַחְמִיר וּמַבִּיא רְאִיָּה מִתּוֹסְפוֹת ר"פ הַרְוֹאָה פְתָם הֵיכָה הַרְ"ן שְׁם בְּחַדוּשֵׁי פְתָם בְּהִיפּוֹ דְבַכְתָּמִים דְרַבְּנָן תְּלִינן לְהַקְלֵי אֶבֶל לֹא לְחַוְמָרָא לְדַבְרֵי צ"ל דְשְׁאֲנֵי גַבִּי מְשַׁתִּיתָא דְאִמֵּר דְשׁוֹנִין לְהַחְמִיר אֶבֶל לֹא לְהַקְלֵי דַש"ה דְאִין כָּאן מְקוּם לְתִלּוֹת אֶבֶל הֵיכָא דִישׁ לְתִלּוֹת דְּמַעְלָמָא אֶתְיָא טְפֵי מִסְתַּבֵּר לְהַקְלֵי מִלְּהַחְמִיר וְכַמ"ש הַט"ז כָּאן כְּנִלְע"ד: וְטָרַם אֶכְלָה בְּדִינֵי פְתָמִים הַמְוֵנְכָר בְּסִי זֶה מְצִאתִי חוּבָה לְבָאֵר הָא דְקִי"ל דְכְתָמִים דְרַבְּנָן וּמִן הַתּוֹרָה אִין שׁוּם טְוֵמָאָה בְּפְתָמִים וְלַד"ה טְהוֹרָה הִיא לְבַעֲלָה אִף לְמ"ד מְק"מ טְמֵא וּכְמוֹ שְׁאֲבָאֵר בַּע"ה לְקַמֵּן מַאיִזָּה טַעַם הוּא וַיֵּשׁ לְזֶה שְׁנֵי פָנִים הָא פִּינוּן דְשְׁלֵא בְּהַרְגָּשָׁה אֶתְיָא מְהֵאֵי טַעַמָא אִין הָאִשָּׁה טְמֵאָה לְבַעֲלָה ע"י מְצִיאַת פְתָמִים דְאֶפְ"י בְּאוֹ מַגּוּפָה מ"מ פִּינוּן דְשְׁלֵא בְּהַרְגָּשָׁה אֶתּוֹ טְהוֹרִים דְגִזְרַת הַכְּתוּב הוּא שְׁאִין הָאִשָּׁה טְמֵאָה אֶלְא בְּרוּאָה בְּהַרְגָּשָׁה אֶבֶל שְׁלֵא בְּהַרְגָּשָׁה אֶפְ"י רוּאָה הָדִם שׁוֹפְעַת מַגּוּפָה אֶפְ"ה טְהוֹרָה מִן הַתּוֹרָה אֶלְא חַכְמִים גְּזָרוּ בְּפְתָמִים שְׁתַּטְמֵא לְבַעֲלָה מְשׁוּם דְגִזְרָה דְלִמָּא אַרְגָּשָׁה וְלֹא אֲדַעֲתָה כְּפִירִש"י בַּפ' הַרְוֹאָה רִישׁ דְּפ' נ"ח ע"א ד"ה מְדַרְבְּנָן כו' אוֹ כְּפִי הַתּוֹס' ד"ה מוֹדָה שְׁמוּאֵל כו' דְאֶפְ"י נוֹדַאי לֹא אַרְגָּשָׁה טְמֵאָה הוּאִיל וְרִאֲתָה דִם נְדוּת וְעוֹד י"ל טַעַם אַחַר דַּמִּש"ה פְתָמִים דְרַבְּנָן דְהַתּוֹרָה לֹא טְוֵמָאָה אֶלְא הֵיכָא דְנוֹדַאי מַגּוּפָה אֶתְיָא אֶבֶל פְתָמִים דְאִיכָא לְמִימֵר דְּמַעְלָמָא אֶתְיָא לֹא אֶסְרָה הַתּוֹרָה אִף ע"ג דְּבַעֲלָמָא קִי"ל דְסַפְקָא דְאוֹרְיִיתָא לְחַוְמָרָא מ"מ כָּאן גַּזְה"כ הוּא דְסַפְקָא שְׁרִיא דְוּמָיא דְשְׁרִיא הַתּוֹרָה מְמַזְר מְסַפְק וְכַה"ג אֲמָרִינן בְּקַדוּשֵׁין דְּפ' ל"ט גַּבִּי עֲרָלָה בַח"ל דְאֶסּוּר מֵהַל"מ מְסִינֵי דְכָף נְאֻמֵּר נוֹדַאי אֶסּוּר

וספקא מותר ה"נ פאן אפי' לא עברה בשוק של טבחים אפ"ה אמרינו דלמא עברה ולא
אדעתה נאפי' ישבה ע"ג דבר הבדוק לה תלינו דאימור לא בדיקה יפה וכמו שאבאר
להבא: וכבר עמדו על תקירה זו בשו"ת מוהר"ם לובלין והשואל הגאון מוהר"י סג"ל
ונ"ל הגאון מוהר"מ לובלין סי' ב' תשובה וכו' ואומר שעיקר היסוד שנובנים עליו דברי
שאלת כ"ת הוא לדעת אם הטעם שאמרו רז"ל שאין האשה טמאה עד שתרגיש גזה"כ
הוא או הטעם דכשאינה מרגשת דאיכא לספוקי שאין הדם ממנה אפי' היכא שבדיקה
המקום שישבה עליו אימור לא שפיר בדיקה לכן צריכה שתרגיש שאז הוא בירור גמור
שהדם ממנה אבל אין ה"נ אפילו בלא הרגשה אי איכא ידיעה ברורה שהדם ממנה אפי'
לא הרגשה טמאה ומינה נמי אפי' היכא דהרגישה אם אותה הרגשה אינה בבירור שהיא
הרגשת דם אינה טמאה דהא השתא נמי ליכא ידיעה ברורה שהדם ממנה וא"כ נראה
לברר זה מסוגיא דשמעתא ר"פ הרוואה דאיתא התם אמר שמואל בדיקה קרקע כו' ת"ש
האשה שעושה צרכיה וכו' ה"ד אי דארגשה יושבת אמאי טהורה אלא לאו דלא ארגשה
וקתני עומדת טמאה ומשני לעולם דארגשה ואימור הרגשת מ"ר הוא כו' וא"כ בעומדת
אמאי טמאה דהא בעומדת נמי ליכא ידיעה מבןרת דהא אפשר דלא הדר מ"ר אלא מפה
יש לה במקום מ"ר וממנו יצא הדם והאי הרגשה הרגשת מ"ר הוא וכו' עכ"ל וראיה זו
אין בו ממש דונדאי מן הסתם אין לנו לתלות במפה וזיל בתר רוב נשים שאין להם מפה
פלל דאל"כ לא תמצא לעולם שתהא אשה טמאה נדה דנימא מפה יש לה במקור א"ו
דלא חיישינו למפה אלא היכא דמוכח ומה"ט מטמא ר"מ בעומדת משום נדה וכדאי
לעיל די"ד ע"ב ולא תלינו במפה אלא היכא דמוכח כגון ביושבת לפי שאין דרוך לדה"מ
לצאת עם מ"ר מש"ה תלינו במפה אבל בעומדת דדרפה בכף איידי דדחיק לה עלמא
מש"ה אמרינו דונדאי מן המקור הוא דרוב דמים שבאשה מן המקור הוא ורוב נשים אין
להם מפה אלא הכי איכא לאקשוני דאי ס"ד דטעמא בהקפידה התורה על ההרגשה לפי
שע"י הרגשה נתברר שהדם ממנה ה"ל לאוקמי דמירי שלא הרגשה אפ"ה עומדת
טמאה כיון דונדאי שהדם בא ממקור לא בעינו הרגשה ושמואל לא אמר אלא בבדיקה
קרקע עולם אע"ג דקרקע עולם מיבדק שפיר כדמסיק אפ"ה תלינו דלא בדיק שפיר וכ"מ
הלשון בגמ' דמסיק לקמן אפי' קרקע עולם דמיבדק שפיר דאיכא למימר מגופה אתיא
טהור וקשה מאי איכא למימר דקאמר וכף ה"ל למימר דונדאי מגופה אתיא א"ו אע"ג
דקרקע מיבדק שפיר מ"מ לאו ונדאי הוא די"ל דלא בדיק שפיר אלא דמסתבר דמגופה
אתיא דהא בדיק לה ומש"ה אמר הש"ס דא"ל וכו' וא"כ ל"ל להש"ס לאוקמי הא דאשה
שעושה צרכיה בארגשה א"ו דטעם דהרגשה הוא מגזה"כ אפי' לרואה ונדאי בלא הרגשה
טהורה מן התורה וכן הק' במוהר"מ"ל שם עוד הביא ראיה מהא דמקשה הש"ס התם מעד
הנתון תחת הכר ומהא דנמצא על שלו וכו' אי דלא ארגשה כו' דמה קושיא דהא התם
כיון דונדאי מגופה אתיא דהא משובח הוא ומקנות אתיא וגם נמצא על שלה איתום ע"י
בדיקה ונדאי מגופה אתיא אפי' בלא הרגשה טמאה למאי דס"ד השתא א"ו דהרגשה
גזה"כ הוא אפי' לרואה ממש ששופעת דם מא"מ טהורה בלא הרגשה עכ"ל: ולענ"ד
נראה דלא ק"מ ותחלה נעמד על פוננת רש"י במה שפי' שם בסוגיא דף נ"ח רב אשי
א"ש דאמר כר' נחמיה וכו' ונ"ל ר"א אמר טעמא דשמואל דאמר לעיל בדיקה קרקע
עולם וכו' לאו משום הרגשה אלא כר"נ ס"ל דאמר לא הזכירו חכמים גזירת פתם אלא

על דבר המקבל טומאה הלכה כל הני תיובתא לאו קושיא גינהו דשמואל לא איירי בהרגשה כלל עכ"ל ולכאורה דברי רש"י תמוהים דהא שמואל גופא אמר שנה בבשרה וכו' ודוחק לומר דס"ל לרש"י דהאי דקאמר בבשרה לאו מדברי שמואל הוא אלא דסתמא דגמ' והם טעמא לשמואל דנה דוחק וכבר עמד בזה מ"ו הגאון בס' שב"י סי' מ"א והק' פן אף גם דבריו שם תמוהים במה שכ' ליישב פירש"י והן במה שכ' עוד שם בענין זה ועיי"ש לכן נלע"ד דרש"י ס"ל דהא דמסיים שמואל שנה בבשרה עד שתרגיש כו' אליבא דר"א ה"ק דמן התורה בעינו הרגשה שהוא מברר שהדם מגופה אתיא אבל בלא הרגשה י"ל דלאו מגופה אתיא ותלינו דמעלמא אתיא ואפי' בבדקה קרקע עולם י"ל דלא בדקה שפיר וכדס"ל להשואל במוהרמ"ל אלא דחכמים גזרו על פתם ובנמצא על דבר שאינו מקבל טומאה לא גזרו וכ"ת דא"כ מעיקרא אמאי לא ניחא ליה להש"ס לפרש פן דברי שמואל ומאי מקשה הש"ס מעיקרא כל הני תיובתא דהא איכא לשנויי דשאני התם דנדאי מגופה אתיא מש"ה אפילו בלא הרגשה טמאה וכן מוהרמ"ל י"ל דנדאי למאי דסבר הש"ס מעיקרא דשמואל סבר בבדקה קרקע עולם דטהורה לגמרי אפילו מדרבנן אמר וא"כ קשיא ליה מפמה משניות דפ' בא סימן ודם נדה וכמ"ש תוס' ד"ה הרואה וכו' וע"כ צ"ל כתי' התוס' בשם הר"י דמהתם ליכא למיפדן דהיינו יכולין לעמוד בש"ש זמן מרובה ואימור הרגשה ולאו אדעתה וכו' וכ"ז ניחא אי טעמא דשמואל דמטהר לגמרי אפי' מדרבנן בבדקה קרקע עולם הוא משום דגזה"כ הוא דאפי' ברואה ממש מגופה טהורה בלא הרגשה ולאו משום דמספיקא מטהר לה שפיר י"ל דבעלמא היכא דזמן רחוק הוא יש לטמא הפתמים דאימור ארגשה ולאו אדעתה אבל אי נימא דטעמא דשמואל דס"ל דמש"ה הצריכה התורה הרגשה כדי שתדע בנדאי שהיא מגופה וכ"ז שלא נודע בנדאי שהוא מגופה טהורה ואף חכמים לא גזרו בה למאי דס"ד השתא א"כ קשה מכל דיני פתמים דהא לעולם בכל הפתמים דעלמא יש לספק דלמא מעלמא אתיא ואמאי טמאה א"ו צ"ל דטעמא דשמואל דבלא הרגשה טהורה מגזה"כ אפילו נדאי ראתה וגם רבנן לא גזרו בה היכא דנדאי לא הרגשה וכגון שהוא מזמן קרוב אבל היכא שהוא מזמן רחוק דאיכא למימר ארגשה ולאו אדעתה טמאה ואין להקשות לדברינו דא"כ אמאי פירש"י בשנויא דר"י מדיפתא משני דמודה שמואל שהיא טמאה מדרבנן ונ"ל דלמא ארגשה ולאו אדעתה עכ"ל הא השתא דמסיק ר"י דשמואל לא אמר אלא דמדאורייתא טהורה א"כ י"ל דלשמואל לא תליא מידי בהרגשה אי נדאי דחזיא מגופה להרגשה לא בעינו אלא שע"י הרגשה מבונר שהדם מגופה וכדס"ל לרב אשי וכמ"ש ומנ"ל לרש"י דרב ירמיה לא ס"ל הכי דלמא אף ר' ירמיה הכי ס"ל דאין חילוק בין ארגשה או לא ארגשה היכא דנדאי מגופה חזיא ואינה טהורה מן התורה אלא היכא דאיכא למיתלי דמעלמא אתיא ואע"ג דלא עברה בשוק של טבחים מן התורה טהורה ואמרין דלמא עברה ולאו אדעתה אלא מדרבנן גזרו בפתמים היכא דליכא למיתלי בבירור כגון שעברה בשוק של טבחים או שנתעסקה בפתמים י"ל דמשמע ליה לרש"י ו"ל דהא דמשני רבי ירמיה מודה שמואל דטמאה מדרבנן לא בא לשנויי אלא הא דמקשה קתני מיהת על בשרה וכו' ואהא משני דמודה דטמאה מדרבנן אבל הא דמקשה לעיל מהא דנמצא על שלה כו' ומהא דאשה שעושה צרכיה נשאר תירוץ לעיל דבהא לא שנייד דטמאה מדרבנן דהא בנמצא על שלה ובשלו אותיום חייבים בקרבן וא"כ מוכח

דמדאוריני' הוא וגם באשה שעושה צרכיה נמי מסקינן דר"מ משום נדה מטמא משמע
מדאורייתא קאמר בהא ס"ל לר' ירמיה כתי' הש"ס לעיל דמייני בארגשה מוכח דס"ל
לר"י פדבעי למימר מעיקרא אליבא דשמואל וגם מדמשני ר"י אהא דעל בשורה וכו'
דטמאה מדרבנן מוכח דס"ל אליבא דשמואל דבהרגשה תליא מלתא מגזה"כ דאלת"ה
אלא דאף לר' ירמיה טעמא דשמואל דבעי הרגשה אינו אלא פדי לברר דמגופה אתיא
אבל היכא דנדאי מגופה אתיא אפילו לא ארגשה טמאה מן התורה דא"כ בהא דעל בשורה
דאמרינן הכא דנדאי מגופה אתיא דאי מעלמא על חלוקה בעי לאשכוחי מן התורה טמאה
אי לא בעינן הרגשה מן התורה ומדאמר ר"י דטמאה מדרבנן משמע ליה לרש"י דאף
ר"י ניחא ליה לשנויי דברי שמואל למאי דס"ד מעיקרא דטעמא דשמואל דבעינן הרגשה
מגזה"כ גם לשון אמר רב ירמיה ולא רב ירמיה אמר דאז הוי משמע דרב ירמיה הדר
ממאי דבעינן למימר מעיקרא אליבא דשמואל משמע דלר"י נמי ס"ל דשמואל בעי
הרגשה דוקא מגזה"כ ולפ"ד ניחא הא דקשיא לן הא דמותיב הש"ס פל הגי תיובתי
לשמואל קשה אף אי ליתא דשמואל מי ניחא הא דמשנה שלמה שנינו לקמן דאמר ר"ע
לתלמידיו שלא אמרו חכמים הדבר להחמיר כו' דכתמים עצמן דרבנן וכדמפרש התם
רבינא וע"כ דמש"ה הכתמים דרבנן לפי דאתי בלא הרגשה וא"כ למה מקשה הגי קושיות
על שמואל על מתני' דלקמן ה"ל לסדר פל הגי קושיות וא"ל דעל המתני' דלקמן לא הנה
קשיא ליה פיון דעכ"פ מדרבנן טמאים משא"כ שמואל דאמר אפי' מדרבנן טהורים היכא
שהוא מזמן קרוב היכא דליכא למימר דלמא ארגשה ולא אדעתה למאי דס"ד מעיקרא
מש"ה מקשה שפיר ז"א דאף על מתני' נמי קשיא פיון דס"ל דמן התורה הכתמים טהורים
דבעינן דוקא בהרגשה א"כ קשיא מהא דנמצא על שלו וכו' דתייבין בקרבן א"כ מוכח
דמדאורייתא טמאים וגם מהא דאשה שעושה צרכיה דמסקינן בפ"ב דלר"מ טמאה משום
נדה וה"ל להקשות ה"ד אי דארגשה וכו' א"ו כמ"ש דכתמים מש"ה טהורים מן התורה
פיון דאיכא למימר דמעלמא אתיא ואפ"י אי נימא דמדאוריני' לא בעינן פלל להרגשה
אפ"ה כתמים טהורים מדאורייתא מטעם זה וא"כ לא ה"מ להקשות פל הגי תיובתי
דשאני התם דנדאי מגופה בא מש"ה טמאה מדאוריני' אבל לשמואל מקשה שפיר למאי
דס"ד השתא דבעינן להרגשה דוקא וא"כ ק' ה"ד וכו' דאי לא ארגשה אפי' נדאי מגופה
אתיא נמי טהורה דלדידיה בהרגשה תליא מלתא ולכאורה יש להקשות על דברינו דאפתי
קשיא מעיקרא מאי קא מותיב פל הגי תיובתי על שמואל דלמא שמואל נמי ס"ל דהיכא
דבבירור דמגופה חזיא לא בעינן להרגשה פלל וטעמא דשמואל דאמר בבשורה עד
שתרגיש בבשורה לפי שע"י הרגשה מבונרר שהדם מגופה הוא וכמו דס"ל לר"א אליבא
דשמואל לפי רש"י ומש"ה מטהר בישבה ע"ג קרקע עולם דלמא מעלמא אתיא ואף
דבדקה אימור לא בדקה שפיר וכ"ת דאם פן קשיא מכל דיני כתמים השנויין בפ"ב
סימן ודם נדה דאמאי טמאים וכמש"ל דהא למאי דס"ד דהשתא ס"ל להש"ס דשמואל
מטהר לגמרי אפי' מדרבנן ואם פן ק' הא בכל כתמים דמעלמא יש לספק פן דלמא מעלמא
אתיא נאמאי טמאים לזה י"ל דנדאי מן הסתם תלינן דמגופה אתיא דרוב דמים מן המקור
ובשוק של טבחים לא עברה נדאי דמגופה אתיא אבל היכא דלא ארגשה דאיכא הוכחה
לפנינו דלאו מן המקור אתו דהא רוב דמים שמן המקור בהרגשה בא וכמ"ש הרמב"ם
ז"ל שחזקת דם שמן המקור בהרגשה אתי וכן מוכח מפמה סוגיות וכמש"ל ר"ס זה דדם

שְׁמוֹ הַמְקוֹר ע"פ הַרְוֹב בְּהַרְגָּשָׁה אֲתִיָּא וְכִינּוּ דְלֵא אַרְגָּשָׁה יֵשׁ לָנוּ לְתַלּוֹת דְּמַעְלָמָא אֲתִיָּא וְהֵינּוּ טַעְמָא דְקַרְא דְהַקְפִּיד עַל הַרְגָּשָׁה דְאִי לֹא הַרְגִּישְׁתָּ פִּינּוּ דְחֻזְקַת דָּם שְׁמוֹ הַמְקוֹר בְּהַרְגָּשָׁה אֲתִיָּא יֵשׁ לָנוּ לְתַלּוֹת דְּמַעְלָמָא אֲתִיָּא וְאִם כֵּן לֹא קִשָּׁה מְכַל הֵנִי מְשַׁנּוּיֹת דַּפ' בָּא סִימָן וְדָם הַנֶּדֶה דְשִׁאנֵי הֵתָם פִּינּוּ דְמִזְמַן רְחוּק הוּא וְיֵשׁ לוֹמַר דְאַרְגָּשָׁה וְלֹא אֲדַעְתָּה טְפִי מִסְתַּבֵּר לְמִיתְלֵי דְמַגּוּפָה אֲתִיָּא דְהָא הַשְׁתָּא אֵין לָנוּ שׁוּם הוֹכְחָה דְלֹא מַגּוּפָה אֲתִיָּא וְכִינּוּ דְלִיפָא פֶּאן שׁוּם אֲמַתְלָא וְרַגְלִים לְדַבֵּר דְלֹא מַגּוּפָה אֲתִיָּא תְלִינּוּ דְמַגּוּפָה אֲתִיָּא דְהָא רְוֹב דָּם מִן הַמְקוֹר אֲתִיָּא וּבְשׁוּק שֶׁל טַבְּחִים לֹא עֵבְרָה אֲבָל שְׁמוּאֵל דְּמִיָּרֵי שְׁרָאָתָה הַפְתָּם בְּזַמַּן קְרוֹב דְלִיפָא לְמִימַר דְאַרְגָּשָׁה וְלֹא אֲדַעְתָּה וְאִם כֵּן יֵשׁ הוֹכְחָה לְפִנֵּינוּ דְלֹא מַגּוּפָה אֲתִיָּא וּמַעְלָמָא מְדֵלָא אַרְגָּשָׁה מִש"ה טְהוּרָה דְאִימּוֹר דְלֹא בְּדָקָה שְׁפִיר וּמַעְלָמָא אֲתִיָּא וְנִרְאָה דְלִק"מ דִּי"ל דַּס"ל לְהַש"ס דְאִי טַעְמָא דְשְׁמוּאֵל דְמִטְהַר בְּבְדָקָה קַרְקַע עוֹלָם מְשׁוּם דְלֹא אַרְגָּשָׁה מִש"ה תְלִינּוּ דְלֹא בְּדָקָה שְׁפִיר וְדַרְיֵשׁ הֵכִי טַעְמָא דְקַרְא דְבְבִשְׁרָה פִּינּוּ דְלֹא אַרְגָּשָׁה מִש"ה תְלִינּוּ דְאֲתִי מַעְלָמָא דְכִינּוּ דְחֻזְקַת דָּם שְׁמוֹ הַמְקוֹר אֲתִי בְּהַרְגָּשָׁה וְס"ל דְאִי חֲכָמִים לֹא גָזְרוּ בְּהָא אִם כֵּן לֹא הִיָּה לְהֵם לְגִזְרוּר גַּם בְּכַתְּמֵם שְׁמִזְמַן רְחוּק דְאִי דְאִיפָא לְמִימַר בְּהָא דְאַרְגָּשָׁה וְלֹא אֲדַעְתָּה נִגְדַּזְה י"ל נְמִי דְעֵבְרָה בְּשׁוּק שֶׁל טַבְּחִים וְלֹא אֲדַעְתָּה מִשָּׂא"כ בְּהָא דְשְׁמוּאֵל דְלִיפָא לְמִיתְלֵי דְמַעְלָמָא אֲתִיָּא אִם לֹא שְׁנִימָא דְלֹא בְּדָקָה יָפָה וְהִיא תְלִיָּא רְחוּקָה וְאִפ"ה מְטַהַר כ"ש דְיֵשׁ לְטַהַר בְּכַתְּמֵם שְׁמִזְמַן רְחוּק אַע"ג דְלִיפָא הוֹכְחָה מְעַלְיָא כ"כ מ"מ י"ל עֵבְרָה וְלֹא אֲדַעְתָּה וְכַמ"ש מִש"ה ס"ל לְהַש"ס טַעְמָא דְשְׁמוּאֵל לֹא מְשׁוּם דְתְלִינּוּ דְמַעְלָמָא אֲתִיָּא אֲלֵא דְאִפְלִי וְדִאִי מַגּוּפָה אֲתִיָּא מְטַהְרִינּוּ לְהָ מַגְזָה"כ פִּינּוּ דְלֹא בְּהַרְגָּשָׁה אֲתִיָּא מִשָּׂא"כ בְּכַתְּמִים דְעַלְמָא דְאִיפָא לְמִימַר אַרְגָּשָׁה וְלֹא אֲדַעְתָּה טְמָאָה מְדַרְבְּנָן מִש"ה מְק' הַש"ס שְׁפִיר מְהֵד מְתַנִּיתָא אֲבָל לְשַׁנּוּיָא דְרַב אֲשִׁי נִיחָא דַּס"ל דְטַעְמָא דְשְׁמוּאֵל דְמִטְהַר בְּבְדָקָה קַרְקַע עוֹלָם דְכִינּוּ דְהַתּוֹרָה לֹא טִימְאָה אֲלֵא הִיכָא דְנִדְאִי בְּבִירוֹר גְּמוּר מַגּוּפָה חֻזָּא כְּגוֹן דְאַרְגָּשָׁה שְׁנָה מְבַרַר דְחֻזָּא מַגּוּפָה אִי חֲכָמִים לֹא גָזְרוּ בְּנִמְצָא עַל דְבַר שְׁאִינוּ מְקַבְּל טְוִמְאָה אֲבָל בְּנִמְצָא עַל דְבַר שְׁהוּא מְקַבְּל טְוִמְאָה מְדַרְבְּנָן אִם לֹא בְּיָדוֹעַ שְׁעֵבְרָה בְּשׁוּק שֶׁל טַבְּחִים כְּנ"ל בְּרוּר בְּדַעַת רַש"י ז"ל וְרִאיוֹת בְּרוּרוֹת יִתְנוּ עֲדִיהֶן דְרַש"י ז"ל ס"ל כֵּן דְלִקְמוֹן דַּף ס"ב ע"ב פִּירֵשׁ רַש"י ד"ה א"ל הַנַּח לְכַתְּמִים וְנ"ל דְעִיקַר תְּחִילַת גְּזֵרְתוֹן אֵינָה אֲלֵא מְדַרְבְּנָן הִילְכַף מְקִילִינוּ דְמִדְאוּרִייתָא עַד שְׁתַּרְאָה בְּבִשְׁרָה עַכ"ל דְקִדְקֵן וְכַתְּב דְמִדְאוּרִייתָא עַד שְׁתַּרְאָה בְּבִשְׁרָה וְלֹא כְּתַב עַד שְׁתַּרְגִּישׁ בְּבִשְׁרָה כְּפִלְשׁוֹן דְאִמַר שְׁמוּאֵל א"ו כְּנֻנְתּוֹ דְלְמַסְקָנָא לְשַׁנּוּי דַּר"א לֹא בְּהַרְגָּשָׁה תְלִיָּא מְלִתָּא דָּאִם וְדִאִי מַגּוּפָה חֻזָּא אִפְלִי בְּלֵא הַרְגָּשָׁה טְמָאָה אֲלֵא דְהַרְגָּשָׁה נְמִי מְבַרַר שְׁהוּא מַגּוּפָה מ"מ אֵין הַרְגָּשָׁה עִיקְרָא דְמְלִתָּא אֲלֵא בְּבִירוֹר הַדְּבָרִים תְלִי דְבַעֲינּוּ דְנִדְאִי מַגּוּפָה חֻזָּא מִש"ה כְּתַב עַד שְׁתַּרְאָה בְּבִשְׁרָה כְּלוֹמַר דְנִדְאִי מַגּוּפָה אֲתִיָּא הָא כֹּל הִיכָא דְאִיפָא לְסַפּוּקֵי דְלֹא מַגּוּפָה אֲתִיָּא מִן הַתּוֹרָה טְהוּרָה אֲלֵא דְחֲכָמִים גָּזְרוּ בְּהָ מִש"ה כְּתַב עַד שְׁתַּרְאָה שְׁלֵא תַטְעָה לוֹמַר דְבַעֲינּוּ דְנוֹקָא הַרְגָּשָׁה כַּדַּס"ד דְהַש"ס מְעִיקְרָא אֲלִיפָא דְשְׁמוּאֵל וּבְאַמְתָּא רֵאזִיָּה לֹא דְנוֹקָא דְאִטּוּ בְּרֵאזִיָּה תְלִיָּא מְלִתָּא אֲלֵא רֵאזִיָּה לֹא דְנוֹקָא וְה"ה דְיַעֲזָה בְּרוּרָה דְמַגּוּפָה אֲתִיָּא נְמִי מְהֵנִי דְטְמָאָה וְדִאִי וְמַה"ט מְהֵנִי הַרְגָּשָׁה שְׁהוּא כְּמוֹ רֵאזִיָּה דְמַגּוּפָה אֲתִיָּא וְנ"ל דְדַבְרֵי רַש"י ז"ל מְוַכְרְחִים דַּע"כ הָא דְאִמַר ר"ל הָא הַנַּח לְכַתְּמִים דְרַבְּנָן טַעְמָא פִּינּוּ דְאִיפָא לְמִימַר דְמַעְלָמָא אֲתִיָּא מִש"ה טְהוּרָה מַה"ת דְלִיפָא לְמִימַר דְטַעְמָא דַּר"ל דְכַתְּמִים דְרַבְּנָן מְשׁוּם דְבַעֲינּוּ דְנוֹקָא הַרְגָּשָׁה אִפְלִי אִי וְדִאִי מַגּוּפָה אֲתִיָּא וְכַדַּס"ד דְהַש"ס מְעִיקְרָא

אליבא דשמואל אם פן ק' פיון דקיי"ל דמקור מקומו טמא ואע"ג דאין האשה טמאה משום רואה מ"מ הדם שהיה במקור מטמא במגע והוא אב הטומאה וכמ"ש הרמב"ם בפ"א מהלכות מו"מ ולענין זה אין חילוק בין ארגשה או לא ארגשה דאפי' לא ארגשה מ"מ הדם מטמא במגע וכדמוכח ממתניתין דהאשה שמתה ויצא ממנה רביעית דם לקמן דף ע"א ע"א ע"ש וכ"כ הגאון מהר"ג בתשובת אמ"ו בס' שב"י דלענין הדם שיהא מטמא במגע אין חילוק בין ארגשה או לא ארגשה דאפי' לא ארגשה מ"מ הדם טמא ודבריו מוכרחים מפמה מקומות בש"ס אם פן מאי משני ר"ל הנח לכתמים דרבנן וכו' דנהי דכתמים דרבנן דאין האשה טמאה מן התורה פדין רואה פיון דלא ארגשה מ"מ הדם מטמא מן התורה במגע ובמתניתין דהכא לענין טומאת מגע מיירי פדתנן הטבילו ועשה על גבו טהרות דמינה מותיב ליה ר"י ואם פן הוא מטמא מה"ת ומאי משני ר"ל וכי מה ענין ראיה לטומאת מגע ודחוק לומר דר"ל מוקי למתניתין שלא אליבא דהלכתא וס"ל מתניתין אתיא כמ"ד מקור מקומו טהור מש"ה פירש רש"י דהיינו טעמא דכתמים דרבנן דבעינו מה"ת עד שתראה בבשרה ר"ל שיהא נדאי מגופה אבל היכא דאיכא למימר דלאו מגופה היא טהורה ומה"ט אין לחלק בין טומאת ראיה לטומאת מגע דכי היכי דהתורה לא טומאה להאשה שתהיה פרואה אלא היכא דנדאי מגופה אתיא ה"נ לענין טומאת דם שישטמא במגע אינו מטמא אלא היכא דנדאי מגופה הוא אבל לא היכא דאיכא למיתלי דמעלמא אחי דלא עדיף טומאת מגע מטומאת ראיה דכי היכי דלענין רואה תלינו להקל מן התורה ה"ה לענין טומאת הדם שישטמא במגע ועיין עוד בזה שאכתוב לקמן בע"ה: ועוד ראיה דרש"י ס"ל הכי דהיכא דברירא לן דמגופה חזיא אפילו בלא הרגשה טמאה מן התורה הוא ממה שפירש"י דף נ"ב ע"ב וז"ל מהו דתימא פל כה"ג וכו' להכי נקט ב' ימים וחלוק לאשמעינן דהשתא נמי חששא בעלמא הוא ומביאה קרבן ואינו נאכל דשמא לאו מגופה הואי הך פתם שלישי ומליקת חולין נבלה דאי לא אשמעינן ה"א הרי רגלים לדבר דנדאי זיבה היא עכ"ל מבואר מדבריו דאלו נדאי מגופה חזיא אע"ג דלא ארגשה טמאה מן התורה דמה"ט מביאה קרבן ואינו נאכל ובאמת הרמב"ן והר"ן בחדושיהם חלקו על פי זה וס"ל דה"ק דאינה מביאה קרבן פלל ובס"ד ה"א דנימא דמסתמא ארגשה ולאו אדעתה ומביאה קרבן ונאכל קמ"ל דאינה מביאה פלל דהא פתמים דרבנן ולאו חיישינן מדאורייתא לדלמא ארגשה ולאו אדעתה עכ"ל אבל לא כן דרף רש"י ו"ל דס"ל דלמסקנא לשנויא דר"א לא בעינו להרגשה פלל דאפי' בלא ארגשה טמאה מה"ת היכא דברירא לן דמגופה חזיא אבל היכא דליכא בירור דמגופה חזיא טהורה מן התורה אלא דהכא פיון דתרי יומי מגופה חזיא לא דמיא פלל לשאר ספקא דמטהרינן לה מן התורה לגמרי אלא ספקא גמורה מיהו הוי להחמיר ומביאה קרבן ואינו נאכל וגם הרמב"ם בס' בעה"נ בריש שער הפתמים פי' כפירש"י פאן וז"ל מ"ד פל כה"ג מביאה קרבן ונאכל קמ"ל שאינו נאכל הא קרבן מיהו מתיא עכ"ל מוכח דס"ל דלא תליא מידי בהרגשה מדאורייתא מיהו יש לדחות די"ל פיון דב' ימים בהרגשה חזיא חיישינן מדאורייתא דגם הפתם בהרגשה חזיא ולאו אדעתה נחששא זו חיישינן אפי' מה"ת וכמו דאמרין לקמן אם רוב ימים בהרגשה חזיא וכו' וכן י"ל לפירש"י וע"ש בתוספות ד"ה קתני מיהו וכו' ודחוק: עוד י"ל לפירש"י דס"ל דאף לפי האמת אמרינן מדתרי יומי בהרגשה חזיא אף בשלישי נדאי בהרגשה חזיא אלא דאינו נאכל משום דלמא מעלמא אחי ונהכריחו לכוך

דאי כפי הרמב"ן והר"ן ל"ל למימר דה"א כל כה"ג מביאה קרבן ונאכל לא ה"ל למימר
אלא מ"ד כל כה"ג מביאה קרבן ותו לא א"ו דהאמת הוא דמייתי קרבן אלא דאינו נאכל
ועוד י"ל דאף ע"ג דמן התורה לא חיישינו דלמא ארגשה ולאו אדעתה משום דרוב נשים
אינו טועות בקדו"מ האי רובא לאו רוב מעליא מש"ה היכא דאיכא חזקת טומאה כמו
פאן אמרי סמוך מעוט טועות בהרגשה ושכחו להרגשה לחזקת טומאה ואיתרע לה
רובא וכדאי דף י"ח ע"ב: (עוד י"ל דס"ל לרש"י ז"ל דהא דבעינו גבי זבה הרגשה
מדכתיב זובה בבשרה כמו דאיתא במכילתין דף מ"א ע"ב היינו דוקא בראיה א' שלא
משא"כ לאחר שראתה פ"א בהרגשה אפי' חזיא בשאר ראיות שלא בהרגשה מצטרפין
לראיה א' של יום א' ונעשית זבה גדולה דהא עיקר קרא בבשרה דדרשינו מיניה דבעינו
בהרגשה בנדה פתיב אלא דמרינו נמי לזבה מזובה כדאיתא התם ודרשינו זבה דומיא
דנדה דבהרגשה א' סגי נגם זה דוחק לענ"ד אלא כמ"ש ועיין לעיל): וכן נראה מפירש"י
דף נ"ג ע"ב ד"ה והוא מתקן הלכותי לידי זבה במ"ש שם דאף להקל תולין כתמה
בראייתה לטבול ליל שביעי לכתמה וכו' וגם בזה תמהו הרמב"ן והר"ן שם איך אפשר
לה לטבול ליל שביעי לכתמה דאפי' ודאי מגופה חזיא לכתם מ"מ הא שלא בהרגשה הוא
וטהורה מן התורה ולכמ"ש נחא דכיון דלר' תולין כתמה בראייתה ואמרי דהאי פתם
מגופה אתיא פיון דתוף מעל"ע חזיא מגופה א"כ גם הפתם מגופה חזיא א"כ אפילו בלא
הרגשה טמאה מה"ת דלמסקנא לא הקפידה התורה על הרגשה אלא דיש להקשות על
פירש"י דמנא ליה דלרבי פודאי משונו' ליה דהפתם מגופה אתיא אלא באת"ל דמגופה
חזיא מסתמא תוף מעל"ע לראייתה חזיא אבל לעולם שמשפיקא דלמא מעלמא אתיא וכבר
הרגישו תוספות בזה: ובהכי נחא מה שפירש"י לעיל דף ה' ע"א אהא דאמר ר"י א"ש
משום רחב"א כל הנשים פתמן טמא למפרע חוץ מתינוקת שלא הגיע זמנה לראות וכו'
דאפי' אין לה במה לתלות דבשוק של טבחים לא עברה איכא למימר עברה ולאו אדעתה
וכו' וכן פי' לעיל מזה ד"ה מלונלכין בדם ולא ידעה אי מגופה אתיא או לאו מבואר
דס"ל דאי ודאי מגופה אתיא לא מקילינו וברש"י זה פתבתי טעם לדבריו מיהו לפי
דברינו פאן בלא"ה נחא דרש"י לשיטתו אזיל דס"ל דכל עיקר דכתמים מדרבנן אינו
אלא משום דמן התורה בעינו שחזע בנודאי דמגופה אתיא הא לא"ה טהורה אבל אי
נדאי מגופה חזיא טמאה מה"ת אפי' ודאי לא ארגישה ומש"ה לא היו מקילין בתינוקת
שלא הגיע זמנה לראות אלא בספק אם מגופה חזיא או לאו ודלא כמ"ש בס' לחח"מ
שרוצה להגיה בדברי רש"י וכבר השגתי עליו רס"י זה.

גם נ"ל מן מה שפירש"י בס"פ הרואה אהא דלא אמרו להקל אלא להחמיר וכו' ופי' ז"ל
שלא להקל בנדה גמורה ע"כ ואלו למאן דבעי הרגשה הא פי' לעיל דהטעם משום דלמא
ארגשה א"ו דלעיל פי' בן למאי דבעי למימר דשמואל ס"ל דמדאורייתא בעי הרגשה
מש"ה פי' דטעמא דהחמירו לטמא פתמים משום דלמא ארגשה ולאו אדעתה וכאן פי'
אליבא דר"א דלדידה לא ס"ל שמואל דבעי הרגשה מן התורה לרואה ממש מש"ה פי'
דגורו שלא להקל בנדה גמורה ונהגה גם דעת התוס' נ"ל דס"ל לרש"י דאליבא דהלקתא
קיי"ל דהיכא דברירא לן דמגופה חזיא אפי' בלא הרגשה טמאה מן התורה וכמו שאבאר
בע"ה ע"פ ראיות ברורות שפן דעתם ז"ל הגם שלכאורה מדברי התוס' דף נ"ח ע"א
ד"ה מודה שמואל לא משמע פן שפכתבו ז"ל פי' הקונטרס דתלינו דלמא ארגשה ולאו

אדעעתה וא"נ דאפי' מןחזק לה שלא הרגיש' טמאה הואיל וראתה דם נדות ור"א נמי מודה דלשמואל היכא דלא הרגיש טהורה מן התורה וטמאה מדרבנן אלא דאתי לפרושי דכי נמצא אקרקע דטהורה אפי' מדרבנן עכ"ל כפונתו דלא ניחא להו כפרש"י שפי' דר"י מדפתי ס"ל דמה"ט טמאה מדרבנן דחיישינו דלמא ארגשה ולא אדעעתה דכיון דהמק' ס"ל דכתם שעל בשרה שאין דרפה להשהות זמן רב ליכא למימר ארגשה ולא אדעעתה דוחק לומר דר"י מדפתי פליג אסברא זו בלא שום טעם מש"ה ניחא להו לפרש דס"ל לר"י מדפתי דאפי' אי נדאי ארגשה טמאה מדרבנן ומה שפכתבו דאף לשינויא דר"א ס"ל לשמואל היכא דלא ארגשה טהורה מה"ת א"ז סתירה לדברינו דלא פתבו פן אלא דשמואל הכי ס"ל דלא ניחא להו כפירש"י דלשינויא דר"א טעמא דשמואל דקפיד קרא על הרגשה פדי לברורי שהיא מגופה דא"כ מ"ט דשמואל בדיקה קרקע עולם דטהורה דדוחק לומר תלינו דלא בדיקה שפיר הא מסקינן דקרקע מיבדק שפיר מש"ה פתבו דאף לשינויא דר"א טעמא דשמואל משום הרגשה ומיהו דוקא שמואל הכי ס"ל אכל אנו לא קיי"ל פנוניתה דשמואל בהא והטעם אבאר לקמן בעז"ה וזו מדויק בדבריהם שפכתבו ור"א נמי מודה דלשמואל היכא דלא ארגשה טהורה ע"כ משמע דוקא שמואל הכי ס"ל אכל אנו לא קיי"ל פנוניתה: וראיה לזה ממ"ש התוס' לעיל דף ה' ע"א ד"ה ואינה מונה אלא משעה שראתה תימא פשיטא וכו' וס"ל דמייירי שראתה יום א' או ב' ימים וכו' וקמ"ל דאינה מונה מיום מציאת הפתם וכו' דאימור לאו מגופה אתיא וכו' מדכ' אימור לאו מגופה אתיא אלא מעלמא מבואר דס"ל אלו מגופה חזיא היתה מונה ממציאת הפתם אע"ג דלא ארגשה אלמא דס"ל דמן התורה טמאה כל שנודאי מגופה חזיא אפי' בלא הרגשה וכל עיקר בכתמים דרבנן אינו אלא כיון דלא נדאי מגופה חזיא ואיכא למימר דמעלמא אתיא וכמש"ל לפירש"י וכו' נ"מ ממ"ש לקמן דף נ"ג ע"ב ד"ה שהיא מתקן הלכותיה לידי זיבה וד"ה צריכה הפסק טהרה וכו' שלא השיגו על פירש"י שכ' דלר' תולה אף להקל ולטבול ליל שביעי לכתמה אלא מטעם דרבי לא אמר שתולין כתמה בראייתה בנודאי אלא מספק אבל אי נודאי דתולין כתמה בראייתה ס"ל דטובלת בשביעי למציאת כתמה אע"ג דשלא בהרגשה חזיא מוכח דס"ל דלא תליא בהרגשה פלל ועוד ראיה ממ"ש דף נ"ו ע"ב בד"ה לא נחשדו על כתמיהו וז"ל ואע"ג דכתמים דרבנן הו' טומאה אית להו דסברה דמגופה אתיא עכ"ל ואכתי ק' מה בכך דמגופה אתיא מ"מ דרבנן הוא דהא שלא בהרגשה חזיא והר"ן בחדושי' כ' בזה"ל וא"ת הא כתמים דרבנן נינהו ואינהו לא זיהירי בדרבנן י"ל דאינהו סברי דמדאורייתא נינהו דלית להו דרשא דבבשרה עד שתרגיש בבשרה עכ"ל וכו' הנה לתוס' לתרץ א"ו דס"ל להתוספות דלדין לא ס"ל הא דשמואל והא דכתמים דרבנן משום דתלינו דמעלמא אתי מש"ה כ' שפיר דהו' טומאה אית להו דסברה דמגופה אתיא אבל הר"ן ס"ל דאף למסקנא קיימא לן הא דשמואל וכמו שאבאר לקמן מש"ה כתב דלא דרשי דרשה בבשרה: ועוד נ"ל ראיה מתוס' דף ג' ע"א ד"ה והא איכא כתמים דס"ל נמי כפירש"י גבי תינוקת שלא הגיע זמנה לראות דמש"ה מטהרין אפי' סדיניו שלה מלןכלכים בדם דתלינו דאימור בשוק של טבחים עברה ולא אדעעתה מבואר דס"ל דאלו נודאי מגופה חזיא אין לחלק בין תינוקת שלא הגיע זמנה לשאר נשים ואי דס"ל דה"ט דכתמים דרבנן כיון דלא ארגשה א"כ אפי' נדאי מגופה חזיא נמי י"ל דטהורה בתינוקת וכמ"ש הש"ך רס"י ז' ול"ל טעם דתלינו דמעלמא אתיא

הגם דלפני רש"י פתבתי ריש סי' זה טעם פינון דס"ל לרש"י דמה"ט טמאה מדרבנן דחיישי אימור ארגשה ולאו אדעתה א"כ מה"ט אין לחלק בין הגיע זמנה ללא הגיע זמנה אבל התוספות דלא ס"ל הכי כמ"ש לעיל בשמם דאפי' נודאי לא הרגשה אפ"ה גזרו בפתמים פינון דרואה א"כ י"ל בתינוקת לא גזרו פינון דלא שכיחא שתראה ול"ל טעמא דאימור בשוק של טבחים עברה א"ו דס"ל דה"ט דכתמים דרבנן דתלינן דמעלמא אתיא א"כ הא דמקילין בתינוקת שלא הגיע זמנה לראות היינו היכא דלאו נודאי מגופה חזיא ועוד ראיה ממ"ש התוספות דף ס"ב ע"ב ד"ה הנח לכתמים דרבנן וז"ל ומיהו פינון דרגילות לבא פתם מגופה לא מקילינן אי לאו משום דאיכא למיתלי בצבע כדפני' במתניתין ולא דמי לדם תבוסה דלקמן דמקילין משום דהוי דרבנן עכ"ל ואי ס"ד דס"ל דמש"ה כתמים דרבנן ומשום דאפי' אי נודאי מגופה אתו מ"מ פינון שלא בהרגשה חזיא טהורה מה"ת א"כ מה בכך מה שרגילות לבא מגופה סוף סוף אינה אלא מדרבנן דהא שלא בהרגשה הוא ואפתי ל"ל טעמא דמתני' דתלינן בצבע תפוזק ליה פינון דאינו יכול לצאת ע"י הדחק אפי' נודאי דם נמי טהורה כמו בדם תבוסה דלקמן א"ו צ"ל דס"ל להתוס' דהא דכתמים דרבנן אינו אלא משום דמדאורייתא פינון דאיכא למיתלי דמעלמא אתי טהורה ומש"ה לא מקילינן ה"כא אע"ג דאינו אלא מדרבנן פינון דרגילות לבא מגופה ואף מ"ש לעיל לשיטת רש"י ז"ל דה"כא ע"כ מוכח דלאו מטעם הרגשה ס"ל לר"ל דכתמים דרבנן דכ"ז אינו מועיל אלא להתיר אשה לבעלה אבל לפי מאי דקיי"ל דמק"מ טמא אין לחלק בין אתי בהרגשה או לאו דלעולם ה"ם מטמא במגע לטהרות וכיון דמתני' דה"כא לטהרות מייירי מש"ה לא רצה לפרש דמה"ט פתמי' דרבנן פינון דלא ארגשה דזה לא מהני לענין טומאת מגע לטהרות דדוחק לומר דמתני' אתיא דלא פהלכת' וס"ל כמ"ד מק"מ טהור ולפ"ז לכאורה י"ל דגם מתוס' פאן אין ראיה דלעולם י"ל דס"ל להתוס' ז"ל דמש"ה כתמים דרבנן אפי' אי נודאי מגופה אתי פינון דשלא בהרגשה חזיא וכדשמואל אלא ה"כא לר"ל ע"כ טעמא דידיה דאמר פתמים דרבנן משום דמדאורייתא תלינן דמעלמא אתי מ"מ עכ"פ מוכח מדבריהם פאן דס"ל דאף בלא טעמא דהרגשה איכא טעמא דכתמים אינו אלא מדרבנן משום דמדאורייתא תלינן דמעלמא אתי ומעתה אין מוכרחים לומר דקיי"ל פהא דשמואל דאף דקיי"ל דכתמים דרבנן לאו מטעמא דשמואל אלא כמו דצריכין אנו לומר לר"ל דס"ל דלענין טהרות אינו אלא מדרבנן וכה"ג י"ל נמי דהיינו טעמא דלבעלה טהורה מה"ת משום דתלינן דמעלמא אתי ואין להקשות דמנ"ל למידחי להא דשמואל מהלכתא לשיטת התוס' דס"ל דאף ר"א ס"ל דטעמא דשמואל דבהרגשה תליא מלתא וכמ"ל בשמם י"ל חזא מהא דר"ל דפליג אשמואל דלשמואל טעמא דכתמים דרבנן משום דשלא בהרגשה אתי ואלו לר"ל טעמא אחר ינא איכא משום דתלינן דמעלמא אתיא ואפי' אי נימא דמר אמר חזא ומר אמר חזא ונא פליגי וכמו שאכתוב לקמן מ"מ י"ל דמשמע להו ז"ל דלית הלכתא פשמואל מסתמא דתלמודא שבהאתי לעיל דנ"ב דאמר מ"ד מביאה קרבן ונאכל קמ"ל דפשוטי' דשמעתתי' משמע מ"מ קרבן מיייתי וכפירש"י והראב"ד ז"ל ואי ס"ד דבעינן הרגשה אפי' קרבן נמי לא לייתי ואף שפתבתי לעיל די"ל דכיון דתרי יומי בהרגשה חזיא גם הפתם בהרגשה חזיא וארגשה ונא אדעת' מ"מ זו דוחק דמדאורייתא לא חיישינן פלל להא אפי' להפתם שפזמן רב וגם זו דוחק לומר דס"ל לרש"י דאף דבעינן גפי זבה הרגשה מפל מקום סגי

בראיה א' של יום א' אלא כמ"ש: ועוד כתבתי בתשובי שאלה דמוכח מהא דאמר רב לקמן דף ס"ח ע"א נדה שפדקה עצמה ביום ז' שחרית ומצאה טמאה וביהש"מ לא הפרישה ולאחר הימים מצאה טמאה דאמר רב זבה ונדאי מוכח דס"ל דלא בעינן הרגשה כלל דאל"כ אמאי זבה ונדאי הא לא ארגישה וא"ל דפלוגת' דרב ולוי מייירי בארגשה דהא לא נזכר כלל בפלוגתיהו א"ו דרב לית ליה הא דשמואל דאמר דבהרגשה תלי' מלתא כנלע"ד ועוד מסוגני' דלעיל דף כ"א ע"ב משמע דממעטינן בשפיר ובחתיכה מטעם דאין דרפה לראות ולא מטעם הרגשה ולשמואל צ"ל דטעמא משום הרגשה וכמ"ש הר"ן בחדושי' ר"פ הרואה ומעתה מה שאמ"ו בס' שב יעקב דחה בשתי ידים לדעת הגאונים שסוברים דהא דאין אשה טמאה מה"ת אלא בהרגשה דלאו כ"ע מודים בזה ולדעתו ז"ל הוא מן הנמנע לומר פן אלא דכ"ע ס"ל הא דשמואל ולפמש"ל מוכח דעת רש"י ותוס' י"ל דלית הלכתא פנותי' דשמואל וכ"נ דעת הרא"ש שלא הביא למימרא דשמואל כלל משמע דס"ל דלית הלכתא פנותי' ומ"ש בס' אמ"ו דסמך הרא"ש על מה שהביא המשנה שם שאמר ר"ע לתלמידיו מה הדבר קשה בעיניכם כו' שנא' ואשה פי תהיה וגו' דם ולא פתם דטעמא דמתני' נמי משום הרגשה היא ולפמש"ל ליתא דבלאו טעמא דהרגשה פתמים דרפנן ניהו אף מדברי שאר פוסקים נראה דס"ל דהא דשמואל הלכתא הוא דהא הרמב"ם רפ"ט מהלכות א"ב כ' וז"ל אין אשה מטמאה מה"ת בנדה או בזיבה עד שתרגיש ותראה דם ויצא בבשרה וכו' ואם לא הרגישה ובדקה ומצאה דם לפנינו בפרוזדור ה"ז בחזקת שפא בהרגשה כמו שבארנו עכ"ל מבואר דס"ל דאפי' מצאה בפנים אינה טמאה אלא משום דבחזקת שפא בהרגשה הא אלו ידעה בנדאי שלא היה בהרגשה אע"ג דבכה"ג ליפא למיתלי דמעלמא אתי' אפ"ה טהורה דעל הרגשה קפיד קרא אפי' ונדאי מגופה אתי' אינה טמאה אא"כ חזי' בהרגשה ולפי דעתו הא דקיי"ל פתמים דרפנן הא מן התורה טהורה היינו טעמא משום דשלא בהרגשה חזי': ועפ"ז יש ליישב פסק הרמב"ם שם בפ' הנ"ל דין ל"ו שכ' כל פתם שנמצא על הבגד שאין לה במה יתלה אין מטמא עד שינדע שהוא דם ואם נסתפק להם שפא הוא דם או צבע אדום מעבירין עליו ז' סמנים וכו' ואם עמד פמות שהוא ה"ז צבע וטהורה והראב"ד השיגו שאין הבדיקה זו לטהר את האשה אלא לטהר את הבגד שאע"פ שיהיה דם שאחר שאינו יכול לצאת אינו מטמא מפני שהוא בלוע שא"י לצאת והוא טהור אבל האשה לעולם טמאה עכ"ל וקו' הראב"ד היא קו' עצומה דאי ס"ד פדעת הרמב"ם ז"ל דאפי' לטהר האשה לבעלה מהניבדיקות ז' סמנים א"כ ק' הטבילו ועשו ע"ג טהרות דתנן במתני' דהתם וכ"פ הרמב"ם פ"ד מהלכות מו"מ ל"ל הטבילו הא אפי' בלא הטבילו הטהרות טהורות פיון דתלינן בצבע דהא מה"ט היא טהורה לבעלה א"ו דלא מהני דתלינן בצבע אלא לענין טומאת למפרע דטמאה מדרבנן פיון שהקפיד עליו וסבר שיכול לצאת אבל בטומאה דאורייתא לא מקילינן לתלות בצבע ומש"ה בעינן הטבילו משום דבעודו לח היה מטמא להבגד מן התורה אם דם נדה היה וכמ"ש התוס' שם וא"כ לענין לטהרה לבעלה נמי לא מקילינן לתלות בצבע וכן הק' הר"ן בחדושי' על הרמב"ן ובמ"מ שם דחק ליישב דעת הרמב"ם וכ' דס"ל להרמב"ם דלטהרות מחמירין טפי מלבעלה מש"ה בעינן לטהרות דווקא הטבילו משא"כ לבעלה והוא דוחק ועיין בב"י סי' קצ"א ועיין מ"ש שם ולפי דברינו דברי הרמב"ם ז"ל נכונים ולק"מ דוודאי גם הרמב"ם ס"ל דהא

דְּבַעֲיִנו לְטֹהָרוֹת דְּוִנוֹקָא הַטְּבִילוֹ מִשּׁוּם דְּלֹא סְמַכְיָנוּ לְמִיתְלֵי בְּצַבְעֵ אֱלָא בְּטוֹמְאָה דְּרַבְּנָנוּ
וְלֹא בְּטוֹמְאָה דְּאוֹרְיִיתָא מִשּׁוּם דְּהָאִי ס"ס לָאו ס"ס מְעַלְיָא הוּא וְכַמ"ש הַתּוֹס' מִש"ה
דְּוִנוֹקָא הֵיכָא דְּהַטְּבִילוֹ דְּלִיכָא תוּ טוֹמְאָה דְּאוֹרְיִיתָא אֱלָא מְדַרְבְּנָנוּ טְמֵא הַבְּגָד בִּינוּ דְּסַבְר
הֵיךָ שְׂיָכוּל לְצִאת וְהַקְפִּיד עָלָיו שְׁהֵרִי עֲדִינָן לֹא הָעֵבִיר עָלָיו ז' סְמָנִים הוּא דְּמַהְנִי ס"ס
לְמִיתְלֵי בְּצַבְעֵ וּמִש"ה לְטֹהָרָה לְבַעֲלָהּ בִּינוּ דְּאִינָה טְמֵאָה אֱלָא מְדַרְבְּנָנוּ דְּהָא לֹא אַרְגִּישָׁה
תְּלִינוּ בְּצַבְעֵ מִשּׁוּם ס"ס וְכ"ת א"כ הַבְּגָד נְמִי אִינָה טְמֵאָה אֱלָא מְדַרְבְּנָנוּ דְּהָא לָאו דָּם נִדְּהָ
הוּא דְּהָא שְׁלֵא בְּהַרְגָּש' חוּזִי זֶה אִינוּ דְּהָא אָנָּן קִי"ל דְּמַק"מ טְמֵא וְכַבֵּר הוֹכַחְנוּ מְהָא
דְּאִשָּׁה שְׁמַתָּה בְּסוֹף מְכִילְתִּין דְּלָמ"ד מְק"מ טְמֵא אִפִּי אִי חוּזִי שְׁלֵא בְּהַרְגָּשָׁה הַדָּם מְטַמֵּא
בְּמַגָּע וְכֵן מוֹכַח מְהָא דַּאר"י בִּפ' יוֹצֵא דוֹפֵן דָּף מ"א ע"ב מְקוֹר שְׁהַזִּיעַ כֵּב' טִיפֵי מְרַגְלִיּוֹת
וְכו' אָבֵל תְּדָא אִימָא מְעַלְמָא אֲתִיָּא וּפִירִש"י שֵׁם מִן הַצְּדָדִים וְא"כ ע"כ מִיָּרִי דְּלֹא
הַרְגִּישָׁה דְּאִי בְּהַרְגָּשָׁה לְמָה נִיתְלֵי דְּמְעַלְמָא אֲתִיָּא דְּהָא אַרְגִּישָׁה וְכַדְפְּרִיָּה הַש"ס ר"פ
הַרְוֹאָה וְהָכָא לֹא שְׂיָיָה תִּי הַש"ס דְּהֵתָם דְּאִימּוֹר הַרְגָּשְׁתָּ עַד הוּא דְּהָא לֹא נִזְכָּר בְּדַבְּרֵי
ר"י שְׁמַצָּאָה ע"י בְּדִיקָתָא עַד דְּוִנוֹקָא אֱלָא סְתַמָּא קְתַנִּי דְּאִפִּילוּ בְּרֹאָה מְמַשׁ אוֹ ע"י קְנוּחָא
מִבְּחוּץ נְמִי טְפָה אַחַת טְהוּרָה אִי דְּאַרְגָּשָׁה לְמָה נִיתְלֵי בְּמִן הַצְּדָדִים וְא"כ לְעַנְנָנוּ טוֹמְאָתָא
הַבְּגָד הֵיא סְפַק דְּאוֹרְיִיתָא וְכַמ"ש הַתּוֹס' בְּמְכִילְתִּין דִּי"ו דְּמֵאֵן דַּס"ל מְק"מ טְמֵא הוּא
מְדַאוֹרְיִיתָא הַלִּמ"מ אוֹ מַגָּה"כ מִשּׁוּם דְּרִשָּׂא וְכַמ"ש הַר"ן וְהַרְמַב"ן בְּחַדוּשֵׁיהֶם דָּף מ"א
ע"ב מִש"ה בְּעֵינָנוּ הַטְּבִילוֹ דְּוִנוֹקָא דְּכִינוּ דְּהַטְּבִילוֹ נִפְקַ מְטוֹמְאָה דְּאוֹרְיִיתָא מִשָּׂא"כ לְטֹהָרָה
לְבַעֲלָהּ דְּלִיכָא אֱלָא אִיסוּר דְּרַבְּנָנוּ וְא"ל א"כ מֵאִי מְשַׁנֵּי ר"ל הַנּוֹחַ לְכַתְּמִים דְּרַבְּנָנוּ דְּהָא
לְעַנְנָנוּ לְטַמָּא לְהַבְּגָד הוּא דְּאוֹרְיִיתָא וְכַמ"ש י"ל דַּס"ל לְהַרְמַב"ם ו"ל דַּר"ל מוֹקִי לְמַתְנִי
כַּמ"ד מְק"מ טְהוּר וְלִדְיָדִי אִי לְעַנְנָנוּ טוֹמְאָתָא מַגָּע הוּא דְּרַבְּנָנוּ בִּינוּ דְּשְׁלֵא בְּהַרְגָּשָׁה חוּזִי
וְלָאו דָּם נִדְּהָ הוּא מִן הַתּוֹרָה טְהוּר אִי הַבְּגָד אָבֵל לְדִידָנוּ דְּקִי"ל כַּר"י דְּאָמַר א' מִשְׁקִין
קִלְיָן וְא' מִשְׁקִין חֲמוּרִים אִם הִנּוּסָה הַתּוֹרָה וְכו' וְכַמּוֹ שְׁפַסְק הַרְמַב"ם פִּי"ד מֵהַלְכוֹת פְּלִים
מוֹקְמִינוּ לְמַתְנִי כַּמ"ד מְק"מ טְמֵא דְּהַלְכָתָא כְּנוּתָי וְאִפ"ה תְּלִינוּ בְּצַבְעֵ בִּינוּ דַּא"י לְצִאת
אִינוּ אֱלָא טוֹמְאָה דְּרַבְּנָנוּ בִּינוּ דְּהַקְפִּיד וְסַבְר שְׂיָכוּל לְצִאת וְלִפ"ז י"ל דַּס"ל לְהַרְמַב"ם
דְּאִלְיָכָא דַּר"י רִישָׁא דְּמַתְנִי ז' סְמָנִים מְעַבִּירִים וְכו' מִיָּרִי לְטֹהָרָה לְבַעֲלָהּ וְסִיפָא דְּמַתְנִי
הַטְּבִילוֹ וְעָשׂוּ ע"ג טְהוּרוֹת הָעֵבִיר עָלָיו ז' סְמָנִים מִיָּרִי לְטֹהָרוֹת וְכַמ"ש הַר"ן בְּחַדוּשֵׁי
ע"ש דְּלְטֹהָרָה לְבַעֲלָהּ מְהֵנִי ז' סְמָנִים אָבֵל לְטֹהָרוֹת בְּעֵינָנוּ דְּוִנוֹקָא הַטְּבִילוֹ וְכַמ"ש אֱלָא
דְּקָשָׁה לִפ"ז עַל מ"ש הַרְמַב"ם ו"ל בִּפ"ג מֵהַלְכוֹת מו"מ דִּין ט' וְז"ל מְעַנְבְּרָת שְׁהוּצִיא
הָעוֹבֵר אֶת יָדוֹ וְכו' וְטוֹמְאָתָא כְּתוּמִים הַפֵּל מַד"ס וְטוֹמְאָתָא מְסַפְק לְפִיכָּה אִין שׁוֹרְפִין עָלֵיהֶן
תְּרוּמָה וְקַדְשִׁים וְכו' וּמְפָשְׁטִי דְּלִישָׁנָא מְשַׁמַּע דְּקָאִי נְמִי אִמ"ש לְעֵיל מִיָּנִיָּה דִּין ז' הַבְּגָד
שְׁנַמְצָא עָלָיו כְּתוּב כו' דְּהַבְּגָד נְמִי אִינוּ טְמֵא אֱלָא מַד"ס וְכֵן מְבֹאָר לְהַדְּיָא בְּפִתְיָה שְׁלוֹ
לְמַשְׁנִיּוֹת דְּסַדְר טְהוּרוֹת שְׂכ' ד"ה וְטוֹמְאָתָא נִדְּהָ וְז"ל וְדָם עַל הַחֲלוּק אֲשֶׁר לֹא יִתְאַמַּת
שְׁהוּא דָּם נִדְּהָ הַפֵּל אָבוֹת מְדַרְבְּנָנוּ עַכ"ל וְאַמֵּי אִינוּ אֱלָא מְדַרְבְּנָנוּ הָא קִי"ל דְּמַק"מ טְמֵא
וְא"כ אַע"ג דְּשְׁלֵא בְּהַרְגָּשָׁה אֲתִי מ"מ מִן הַתּוֹרָה טְמֵא וְדוֹחַק לּוֹמַר דַּס"ל לְהַרְמַב"ם
דְּמַק"מ טְמֵא אִינוּ אֱלָא מְדַרְבְּנָנוּ וְכ"מ לְכַאוּרָה מִמ"ש סִפ"ד מֵהַלְכוֹת מו"מ דַּז"א דַּמַּמ"ש
פ"א מֵהַלְכוֹת הַנ"ל דִּין ט' סְתִימָת לְשׁוֹנוֹ שֵׁם מְשַׁמַּע שְׁהוּא מְדַאוֹרְיִיתָא ע"ש וּמ"ש סִפ"ד
מְטַמֵּא טוֹמְאָתָא כְּתוּמִים דְּמְשַׁמַּע לְכַאוּרָה דְּאִינוּ אֱלָא מַד"ס לִיתָא דְּהַרְמַב"ם תְּפַס לְשׁוֹן
הַמְשָׁנָה שֵׁם וְכַמּוֹ שְׁאָנוּ צְרִיכִין לְפָרֵשׁ לְשִׁיטַת הַתּוֹס' וְהַרְמַב"ן וְהַר"ן דַּס"ל דְּמַק"מ טְמֵא

מן התורה דטומאת פתמים דנקט המשנה לאו דווקא פן צ"ל להרמב"ם ו"ל ולכן נלע"ד דס"ל להרמב"ם ו"ל דתרתוי בעינו מן התורה חדא שתהא יודעת דנודאי מגופה אתי' וגם שפתרגיש בבשרה אבל ברואה פתם אע"ג דאיפא למימר דארגשה וכגון שמצאה לפתם מיז אחר תשמיש דאיפא למיתלי דארגשה וסברה הרגשת שמש הוא או שמצאה פתם לאחר שעשתה צרכיה דאיפא למימר ארגשה וסברה הרגשת מ"ר הוא אפ"ה טהורה מה"ת פיון דאיפא למיתלי דמעלמא אתיא ואין נודאי דמגופה אתיא אבל במצאה דם לפנים בפרוודור היכא דאיפא למיתלי שטעמה בהרגשה פגון לאחר תשמיש או ע"י בדיקת עד וכה"ג אמרינו חזקת דם שפא בהרגשה וכמ"ש הרמב"ם רפ"ט ואם לא הרגשה ויבדקה ומצאה הדם לפנים בפרוודור ה"ז בחזקת שפא בהרגשה והינו היכא דאיפא למיתלי שטעמה בהרגשה וכמ"ש והתורה לא טיהרה לדם שפא שלא בהרגשה אלא היכא דנודאי שלא בהרגשה אתי' פגון היכא דליכא למיתלי שטעמה בהרגשה ומ"ש ומצאה הדם לפנים נמי אתי למעוטי פתם דאיפא למימר דמעלמא אתי' שאינו אלא מד"ס אע"ג דא"ל שטעמה בהרגשה מגזה"כ וס"ל להרמב"ם ו"ל דתרי מעוטי איפא דמן בשורה דרשינו למעוטי שלא בהרגשה ומן דם ממעטינו ולא פתם כפשטי' דמתגי' דלקמן שאמר ר"ע לתלמידיו דם ולא פתם ובלא"ה ניחא לשיטת הרמב"ם דס"ל דכל ספק דאורייתא לחומרא אינו אלא מדרבנן ולפ"ז ניחא נמי הא דמשני ר"ל הנח לכתמים אפי' למ"ד מק"מ טמא ודוק ולפ"ז לענין מק"מ נדאי לא חמירא מדם נדה כי היכי דממעטינו מדם ולא פתם פיון דלאו מגופה אתי' האשה טהורה לבעלה ה"ה לענין טומאת מגע ומק"מ אינו טמא אלא בודאי מגופה אתי' לפ"ז אפסדן לקמייתא מש"ל לענין שבעה דברים שמעבירן על הפתם לדעת הרמב"ם ש"כ הרמב"ם ו"ל דמהני לטהר האשה לבעלה ולענין טהרות פתם דבעינו דוקא הטבילו ובע"כ צריכין אנו לדברי המ"מ ו"ל שהבאתי לעיל מיהו יש ליישב דברינו דלענין לטהר לבעלה איפא בפתמים ספיקי טובא לקולא משא"כ לענין מק"מ: ומעתה ניחא מה שתמהתי לעיל דלמה סתמו הפוסקים לטהר הפתמים אפי' שמצאו אחר תשמיש או אחר הטלת מ"ר וכה"ג אם נמצא על דבר שאינו מקבל טומאה או ע"ג בגד צבוע דהא איפא ספקא דאורייתא דלמא ארגשה וסברה וכו' ולפ"ז ניחא דאפי' בלא טעמא דהרגשה הפתמים טהורים מן התורה פיון דאיפא למיתלי דמעלמא אתיא וכו' מן הסמ"ג הביאו בהגהות ש"ע סי' זה סעיף יו"ד בנמצא על בה"כ דטהורה ומסתמא מיירי שעשתה צרכיה וא"ל אימור ארגשה וסברה הרגשת מ"ר הוא ואפ"ה טהורה: וראיתי בס' זכרון יוסף שנדפס מחדש שרצה לפרש דברי הרמב"ם דמה"ט דאם מצאה בפנים בחזקת שפא בהרגשה לפי שרוב דם מן המקור הוא בא בהרגשה אתיא ודוקא בפנים ור"ל מן הלול ולפנים משא"כ במצאה מן הלול ולחוי' וכ"ש פתם ממש דא"ל מן העליה בא או מעלמא אתיא וכיון דאיפא תרי מעוטי חדא שמא לא מן המקור הוא ועוד שמא שלא בהרגשה אתיא מצטרפין הני תרי מעוטי לחזקת טהרת האשה ומטהרין לה מה"ת עכ"ד וז"א דאם פן קשיא אמאי בנמצא על שלול ועל שלה איתוים חייבים בקרבן הא איפא תרי מעוטי חזקת טהרת האשה וא"ל דהא מוקמינו לה בש"ס דמיירי בארגשה וכו' ז"א הא איפא למימר דלמא הרגשת שמש הוא דהא מה"ט מק' הש"ס בפ"ק ודלמא דם מאכלת הוא וכו' ואע"ג דמוקמינו לה בדארגשה אפ"ה מק' ודלמא דם מאכלת הוא ונתלי הרגשה בהרגשת שמש א"כ ה"נ נימא פן ועמש"ל בסי'

זה בענין הקרטין דאפשר לנישב דבריו דהא מוקמינן להאי מתניתין במסכת שבועות
בסמוך לוסתה וא"כ אין פאן חזקת טהרה דאשה וכמש"ל ועוד יש לומר דשאני מאכלות
דשכיחי משום הכי מקשה דניחוש לשמא דם מאכלות אפילו בארגשה מכל מקום בעיקר
פירושו לא נהירא לי אלא כמ"ש וכ"נ בספר שב"י ובס' כו"פ בכוננת הרמב"ם כמ"ש
בסימן קפ"ג: והנה ראיתי בס' שב"י סי' מ"א שהק' למאי נ"מ סיגים הרמב"ם גבי פתמים
וטומאת זו בספק שמא מן החזר בא הלא בלא"ה אין שורפין עליו תו"ק הואיל דהוי רק
מדרבנן וע"ז כתב הרמב"ם לא בא אלא להורות טעמיה דטהור הואיל דטומאה זו בלא"ה
לא בנודאי מן החזר בא כמו בדין שלפניו שמצאה בפנים והוי ספק אחד דאורייתא
ומחזקין בנודאי בא בהרגשה משא"כ בכתם דיש עוד ספק בגוף הדם עכ"ד ולא משמע
כן ונ"ל דס"ל להרמב"ם ז"ל דדוקא כיון שהוא ספק הוא דאין שורפין עליהן תו"ק הא
אלוהיה נודאי טומאה מד"ס היו שורפין עליהן תו"ק כמו בששה ספקות דפ"ה דמס'
טהרות ומייתי לה בש"ס במסכת שבת פ"ק ובמכילתין בפ' בנו"כ דאע"ג שהן מד"ס
אפ"ה שורפין עליהן תרומה (וכן מבואר בפ' המשניות להרמב"ם בפ"ד למסכת טהרות
משנה י"א ונ"ל אמן אם נסתפק אדם אם נטמא באב מאבות הטומאה אשר הם מד"ס
כי ספקו טמא ושורפין עליו את התרומה וכו' אלא אם יהיה האב עצמו ספק כמו בית
הפרס שהוא ספק אם נגע או לא נגע אין שורפין עליו את התרומה לפי שהוא ס"ס עכ"ל
מבואר דס"ל להרמב"ם דעל אה"ט שהוא מד"ס שורפין עליו את התרומה אם לא היכא
דאמר בש"ס בהדיא עבדי רבנן היפרא דלא לשרוף עליה תו"ק כמו בכלי זכוכית במסכת
שבת וגבי דם עובדת כוכבים וכו"ג הא בעלמא שורפין תו"ק באה"ט שהוא מד"ס אלא
שי"ל דברי אמ"ו הגאון דקשיא ליה כיון דבגמרא איתא בהדיא דאין שורפין תו"ק על
טומאת פתמים פדאיתא במסכת גדה ד"ו ע"א מנ"ל להרמב"ם האי טעמא דמש"ה אין
שורפין תו"ק כיון דספקא הוא דהא אפילו בנודאי טומאה שהוא מד"ס אשפחן שעבדו
היפרא דלא לשרוף תו"ק כמש"ל דלמא ה"ה טומאת פתמים אפילו היה נדאי מחזר אתיא
אין שורפין דמעיקרא פה גזרו דלא לשרוף עליו תו"ק ומיהו י"ל דבאמת בכלה דאין
שורפין עליו תו"ק טעמא איכא והיכא דליכא טעמא עבדי כעין דאורייתא ושורפין עליה
תו"ק והכא איתא בפ"ז דמסכת טהרות דאוכל גבלות עוף טמא אין חייבין עליה על ביאת
מקדש ואפ"ה שורפין עליה תרומה אע"פ שהוא מדרבנן עיי"ש בפ' הר"ש והרע"ב
ובפ' הרא"ש שם כתב שפך גזרו חכמים מתחלה ולהרמב"ם ה"ה בכל טומאה דרבנן
שהוא אה"ט שורפין עליה תו"ק אם לא היכא שמזכיר בפ' דעבדו היפרא כמש"ל ועיין
בר"ש רפ"ב דמסכת זבים ועיין בתוס' בריש מסכת גדה דאפילו מעל"ע שפנדה אי לאו
שלא יהיה לבו נוקפו ופורש היו שורפין עליו תרומה וכן בנגע באחד בלילה דשורפין
עליו לרבנן אע"פ שאינו אלא מדרבנן כמבואר בתוס' שם) וכ"פ הרמב"ם ס"פ י"ג
מהלכות שאר אה"ט וז"ל שם וכולן גזרה מדבריהם וכו' אע"פ שעיקר טומאתן בספק
ה"ז תשרף הואיל ונדאי ספקות אלו טומאתן מה"ת אבל אם נסתפק לו בכ"מ אם נגע
בבית הפרס וכו' הרי אלו תולין מפני שעיקר טומאתן מספק שמא טמאין הן או טהורים
וא"ת טמאים שמא נגע וכו' ונמצאו ב' ספיקות ואין שורפין על ב' ספיקות עכ"ל ולפ"ז
נ"ל דס"ל דהיכא דנודאי מן החזר אתיא אע"ג דשלא בהרגשה אתיא גזרו בה חז"ל
דלמא ארגשה ולא אדעתה ושורפין עליה תו"ק הואיל דנודאי ספיקות אלו טומאתן

מה"ת וכפירש"י ועיקר גזרות חכמים הנה בכתמים דלמא מגופה חזינא וארגשה ולאו
אדעתא ולמסקנא צ"ל דאפי' מזמן קרוב חיישי' להכי ולא פמו דס"ד דמק' וכמש"ל בס"י
זה אבל בכתמים דא"ל דלמא מעלמא אתינא ואיפא תרי ספיקי לקולא דלמא לאו מגופה
חזינא ואת"ל מגופה דלמא לא ארגשה מש"ה תולין ואין להקשו' לדברינו דא"כ אמאי
אמרי על ו' ספקות שורפין התרומה דמשמע תו לא הא איפא נמי הך דלעיל ז"א דכבר
כתבו התוספות בפ"ק דשבת ד"ה על ו' ספקות וז"ל אור"י דאפילו איפא ספיקא יותר
ששורפין עליהם תרומה וכו' לא חשיב אלא הני דתקנו באנשא עכ"ל ולכאורה נראה
להביא ראיה לדברי הרמב"ם דהיכא דנדאי מגופה חזינא אלא דשלא בהרגשה אתינא
אפ"ה שורפין עליה תו"ק והא דאמרין ד"ס ע"ב סבר לה כבר פדא דאמר כל שבעלה
בחסאת טהרותיה טמאות כל שבעלה בא"ת טהרותיה תלויות א"כ ק' וממ"נ במאי מיירי
אי בדארגשה בשעה שעסוקה בטהרות אפילו לאחר זמן נמי טמאה ואי בדלא ארגשה
בשעה שעסוקה בטהרות אפילו בתוך שיעור נסת אמאי טהרותיה טמאות דארף דדם
מעיקרא אתינא פיון דשלא בהרגשה חזינא אינו אלא מד"ס ואמאי תשרף הא אינו אלא
מד"ס והכא לא שייך שנוי' פדמשני בר"פ הרואה לעולם דארגשה וכו' ואימור הרגשת
עד הוא פיון דלא בדיקה א"ע רק אחר שעסקה בטהרות וא"כ בשעה שעסקה הא ליכא
למיתלי בשום טעות ובטעות דמ"ר ליכא למיתלי כמ"ש התוס' שם ודוחק לומר דמיירי
שאמרה שארגשה ואינה יודעת מה ארגשה אם פתיחת המקור או הרגשת מ"ר מש"ה
כל שבעלה בחסאת טהרותיה טמאות דהרגשת דם הנה משא"כ לאחר זמן טהרותיה
תלויות דאימור הרגשת מ"ר הוא דנה דוחק לאוקמי פלוגתא דב"פ ור"א דאמרי סתמא
דמיירי דוקא בכה"ג אבל לדעת הרמב"ם דס"ל דהיכא דנדאי מגופה חזינא אלא דשלא
בהרגשה חזינא פיון דרבנן גזרו בה שמה ארגשה ולאו אדעתא שורפין עליו תו"ק ניחא
הכל אף ראיה זה יש לדחות י"ל דמטעם טומאת משא מטמאין לה דמק"מ טמא וכיון
שראתה תוך שיעור נסת ס"ל לב"פ דנדאי בעת שעסקה בטהרות הנה דם בביה"ח
דאע"ג דביה"ח הוא ואין כאן טומאת מגע מ"מ טומאת משא יש: מיהו אע"פ שאין
ראיה לדברינו מ"מ הישוב לדעת הרמב"ם נכון דאפילו אי נימא דהרמב"ם רפ"ט
מהלכות א"ב מיירי לענין טומאת האשה לטמא כל ז' פדין רואה ובהא פתב שהוא מד"ס
אפ"ה הצריך לכתוב שאינו אלא מספק דנ"מ דאין שורפין עליה תו"ק וכמ"ש ועוד לאביי
דס"ל דאותו מקום בלוע הוא דאפילו במשא לא מטמא ראיה נכונה הוא: נחזור על
הראשונות כבר הוכחנו דלשיטת רש"י ותוספות לא קיי"ל פנותיה דשמואל דדרש
בבשרה עד שתרגיש כו' אלא היכא דנדאי מגופה אתינא אפי' בלא הרגשה טמאה מה"ת
וכ"נ דעת הראב"ד בס' בעה"נ כמש"ל אבל דעת הרמב"ם נראה דס"ל דהלכתא כשמואל
דאינה טמאה מה"ת אפי' בנדאי מגופה חזינא אא"כ הרגשה אבל היכא דאיכא למיתלי
דהרגשה אלא שטענה וסברה וכו' אם מצאה בפנים דנדאי מגופה חזינא אמרינן חזקת
דם שפא בהרגשה וטמאה מה"ת אבל כתמים אינו אלא מד"ס אע"ג דאיכא למיתלי
דארגשה וסברה וכו' כגון אחר תשמיש וכו"ג פיון שאינן נדאי מגופה אינה טמאה אלא
מד"ס ולזה הפי' הספ"מ אמ"ו בס' שב"י ובס' כו"פ דמה שכתב הרמב"ם בדיקה ומצאה
הדם לפני בפרוזדור ה"ז בחזקת שפא בהרגשה טעמא פיון שמצאה ע"י בדיקת עד י"ל
ארגשה וסברה הרגשת עד הוא הגם שכתב בס' שב"י עוד פירוש אחר והוא דס"ל

להרמב"ם דנוקא בבדקה ומצאה בפנים דליכא אלא חד ספקא אי בהרגשה אתיא או לאו הוא דאמרין חזקת דם שביא בהרגשה משא"כ בהצטרף עוד ספק דשמא לאו מן המקור אלא מן העליה וכמש"ל בשמו וכ"ש היכא דאיכא לספוקי דמעלמא אתיא לא חיישינן דלמא ארגשה ולאו אדעתה פיון דאיכא תרי ספיקי להיתר ומ"ש הרמב"ם ובדקה ומצאה הדם לפנינו בפרוודור ר"ל מן הלול ולפנים שהוא ונדאי מן החדר עכ"ד.

ולפי דבריו אלו י"ל דאפי' ע"י בדיקת עד דא"ל דארגשה וסברה וכו' אינה טמאה מה"ת דלא חיישינן לטעות ודוקא היכא דארגשה ואיכא הוכחה שלא ראתה דם באותו פעם כמו אחר אותיות או בעגול וכה"ג הוא דאמרין אימור הרגשת שמש הוא או עד הוא אבל היכא דלא ארגשה ל"ח דלמא ארגשה וטעתה דסברה וכו' פיון שלא מצאה הדם מן הלול ולפנים איכא תרי ספיקי ומש"ה לא מוקי הש"ס התם איכא דלמא ארגשה וכו' ואפשר פנונתו נמי פיון דאיכא חזקת טהרת האשה מש"ה מקילין וכמ"ש בס' ז"י שבהבאתי לעיל וקשיא לי דאם פן הא דכתב רחמנא בבשרה למעוטי שלא בהרגשה במאי מיירי אי מהלול ולפנים הא הוא בחזקת שביא בהרגשה אע"ג דלא ארגשה לפי זה ואי דאתי למעוטי מלול ולחויז תיפוק ליה פיון דספקא הוא וכמ"ש הרמב"ם בפ"ה מהלכות א"ב דאפי' בנמצא על קרקע פרוודור נמי ספקא הוא אם פן תיפוק ליה בלא"ה לשיטת הרמב"ם ז"ל דס"ל דכל ספקא רחמנא שריא אפי' היכא דאיכא איסור פרת ודלא פיש גוסחאות שפתבו בפ"ט מהלכות ט"מ דספקא דכרת מן התורה אסור אלא דכל ספקא אינו אסור אלא מדרבנן אפילו באסור דאיכא פרת ועיין במהרי"ט ובס' פ"ח בי"ד סימן ק"י ואם פן קרא ל"ל דאפילו אי לא בעינן הרגשה מן התורה נמי מן הלול ולחויז מן התורה טהורה ואפשר לומר דאי לא קרא דבבשרה היינו מטמאים אפילו מלול ולחויז דלא הוי ספקא ממש דרוב דמים מן המקור הן באין ומשום הכי לא דמי האי ספקא לשאר ספקות אף השתא דכתיב בבשרה דבעינן דווקא הרגשה ספקא מעליא הוא פיון דשלא בהרגשה חזיא מפל מקום נראה לי דהיכא דמצאה בפנים ע"י בדיקת עד חיישינן דלמא ארגשה וסברה בדיקת עד הוא וכבר כתבתי לעיל שפן דעת הרשב"א במ"ה דאע"ג דלא הרגשה טמאה מן התורה היכא דא"ל דארגשה וסברה וכו' וכן הוכיח בני מוהר"ם שי מסוג'י שבידף י"ב ע"א דגרסינן התם בעי מיניה ר"א מר"ה אשה מהו שתבדוק עצמה פשיעור וסת פדי לחייב בעלה חטאת ומסתמא שאל על כל הנשים אם יש להן לבדוק לאחר תשמיש פדי לחייב בעלה חטאת אפי' בדלא הרגשה וכמ"ש הר"ן והרמב"ן בחדושיהם דדונח לומר דשאל לו דווקא באם ארגשה אם תבדוק או שהיא מסופקת בהרגשה אם ארגשה פתיחת המקור או לא חדא דהא סתמא מבעיא ליה ועוד דבהא לא היה משיב משום דלבו נוקפו ופורש יפרוש ויפרוש דהא אם הרגשה אסור לו לפרוש אפי' באבר חי וצריכה היא שתאמר לו בשעת תשמיש אפילו וה"ה פשמיסופקת אם הרגשה או לאו ועו"ק לא"ד דהכי מבעיא ליה אם תבדוק פדי לחייבו א"ת פיון דלא אסיק אדעתיה הך טעמא דלמא לבו נוקפו ופורש אם פן אמאי תבדוק ולמה לא תקנח עצמה תוך שיעור וסת פיון דארגשה ודלמא יש פאן דם ותהא חייבת בחטאת ומי התיר לה שתמתין עד פדי שיעור א"ת א"ו דאפי' בלא הרגשה איכא חייב חטאת משום חזקת הדם שביא בהרגשה ואמרין הא דלא ארגשה פסבורה הרגשת שמש הוא ומ"ש בס' כו"פ סימן קפ"ג דהגמ' לא ס"ל לסברא זו פבר כתבתי שאין דבריו מוכרחים ולכאורה י"ל

בכוננת התוספות שהבאתי לעיל דמוכח מדבריהם דטעמא דכתמים דטהורים מן התורה משום דתלינן דמעלמא אתי ולא פתבו לטעמא דהרגשה לפי דס"ל דאלו ונדאי מגופה אתיא היינו אומרים דארגשה ולא אדעתה וזו סברא דאורייתא היא פנין דחזקת דם שפא בהרגשה אלא פנין דאיפא נמי ספקא דלמא מעלמא אתיא בהצטרף הספקות שריא מה"ת וכמש"ל בשם תשובת שב"י ומ"ש התוספות דאימור מעלמא אתי חדא מתרי טעמי נקט וה"ה דטעמא משום דלא ארגשה אלא דהיננו חוששין לשמא ארגשה ולא אדעתה אבל פנין דאיפא נמי ספקא דלמא מעלמא אתי לא חיישין להא מיהו אין הכרע לזה די"ל נמי דס"ל להתוספות דלא קיי"ל להא דשמואל וכמש"ל וכן הרא"ש לא הביא בפסקיו להא דשמואל וממתניתין דס"פ הרוואה דדרשין דם יהיה זונה ולא פתם י"ל מתיבות דם יהיה זונה דריש הכי דמשמע פשהוא זוב מבשרה ודלא כמ"ש בתוי"ט דדריש מן בבשרה עד שתרגיש דלישנא דמתניתין לא משמע הכי מיהו מדברי הרשב"א בס' תה"א ריש שער ד' משמע פדברי התוי"ט דטעמא דמתניתין דממעטין פתם הוא מן תיבת בבשרה דכיון דמה"ת בעינו הרגשה דכתיב בבשרה עד שתרגיש בבשרה מש"ה פתמים דרבנן וכ"נ מדברי הרמב"ן בחדושו בכמה דוכתי דטעמא דכתמים דרבנן משום דמה"ת בעינו הרגשה דנוקא וכדעת הרמב"ם ז"ל שהבאתי לעיל דקיי"ל פנותיה דשמואל וכ"כ בהלכותיו ריש פרק ד' ע"ש גם הר"ן בחדושו בכמה דוכתי פתב דהא דכתמים דרבנן טעמא משום דלא ארגשה ולא משום ספקא דלמא מעלמא אתי: ועפ"ז אמרתי דבר המתקבל לענ"ד אהא דאמר ר"נ פל דבר שאינו מקבל טומאה אינו מקבל פתמים פתבו התוספות טעמא דר"נ פנין דדבר שהפתם בו טהור גם על האשה לא גזרו טומאה עכ"ד מבואר מלשונם דה"ט דמטהרין לאשה במצאה פתם על דבר שאינו מקבל טומאה פנין דאותו דבר שנמצא בו הפתם טהור לא רצו לגזור גם על האשה שום טומאה אבל הר"ן בחדושו שם פתב ונ"ל וה"ט משום דדבר המקבל טומאה פנין שמה שנמצא עליו הפתם טמא גזור בה רבנן פדי שלא יבאו לטהר הפגד אבל פשנמצא ע"ד שאינו מקבל טומאה לא גזרו על האשה פלל עכ"ל מבואר מדבריו דעיקר גזרת חכמים הנה לטמא בכתמים אינו אלא משום דדבר שנמצא בו הפתם טמא מש"ה גזרו רבנן לטמא גם האשה פדי שלא יבאו לטהר הפגד אבל מדברי התוספות לא נראה פן אלא ס"ל דהא דגזרו על הפתמים טעמא משום שלא יבאו להקל בנדה דאורייתא כמו שאר הרחקות שהם מד"ס אלא היכא דנמצא הפתם ע"ד שאינו מקבל טומאה לא רצו לגזור טומאה על האשה ונ"ל דתוספות לשיטתיהו אנלי דס"ל דלית הלכתא פשמואל דאמר עד שתרגיש וכו' מש"ה לא ה"מ לפרש פפירוש הר"ן אבל הר"ן דס"ל דהלכתא פשמואל כמש"ל מש"ה פי שפיר וכמו שאבאר דהא צריכין אנו להבין מ"ש הר"ן דמש"ה גזרו חכמים על הפתמים בנמצא ע"ד המקבל טומאה פדי שלא יבאו לטהר את הפגד משמע דס"ל דהפגד ודאי טמא מה"ת וקשה טעמא מאי יהיה הפגד טמא וע"כ צ"ל משום דקיי"ל מק"מ טמא מה"ת ולמ"ד מק"מ טמא א"צ להרגשה דאפי' ודאי שלא ארגשה נמי הדם מטמא להנוגע בו וכמש"ל מש"ה גזרו נמי לטמא האשה לבעלה ואע"ג דמה"ת טהורה לבעלה פנין דלא ארגשה מ"מ גזרו בה פדי שלא יבאו לטהר הפגד לפי שאין הפל יודעין שיש חילוק בין טומאת מגע לטומאת האשה לבעלה ואי לא הא לא קיימא הא וא"ל דאף אי לא גזרו לטמא אותה לבעלה ע"י פתם אפ"ה לא יבאו לטהר הפגד דהא חזו דמטמינן לה טומאת

עָרַב לְטְהָרוֹת וּלְקַדְשִׁים מִחֶמֶת מִגָּע שְׁלָה בְּדָם וּכְדַפְיָרֵשׁ רִשׁ"י בְּמַכִּילָתוֹ דָּף כ"ב ע"א
וְאִם כֵּן אֵיךְ יָבִאוּ לְטַעוֹת לְטְהָר הַבְּגָד י"ל דְּגִזְרוּ חַז"ל דְּזִמְנִין שְׁתַּמְצָא פְתָם בִּימֵי סְפִירְתָהּ
וְאִם לֹא גִזְרוּ עַל הַפְתָּמִים לְטַמְאָה לְבַעֲלָהּ לֹא הֵיחָה סוּתְרָת לְמַנְיָנָה וְאִם כֵּן יֵאמְרוּ שְׁגָם
הַבְּגָד אֵינּוּ טָמֵא וְאֵע"ג שְׁיִצְא מִמֶּנָּה תוֹךְ יָמֵי סְפִירְתָהּ מ"מ דָּם לֹא מִשְׁקָה הוּא וְלֹא מַעִין
הוּא כַּמְבוֹאָר בְּגִמְרָא ס"פ כה"י גַּם טְוִמְאָת מִשְׁקִין צָרִיךְ רְבִיעִית לְטָמֵא כְּדֵאִיתָא בַּפ' דָּם
הַנִּדָּה וְעֵינֵן בְּרַמְב"ם פ"א מְהֻלְכוֹת מו"מ דְּהָא הַשְׁתָּא לִית לְהוּ הַיִּפְרָא מִפְּחַ טְוִמְאָת עָרַב
דְּאִשָּׁה דְּהָא הִיא בְּלֹא"ה טְמֵאָה לְטְהָרוֹת וּלְקַדְשִׁים וּלְכַף הַנּוֹצְרָכוּ לְגִזְרוּר עַל הַפְתָּמִים
לְבַעֲלָהּ דְּאִז אִם מוֹצְאָה לְהַכְתָּם בִּימֵי סְפִירְתָהּ סוּתְרָת לְמַנְיָנָה וְיִוְדָעִים הַפֶּל שְׁהַפְתָּם
מִטָּמֵא לְהַבְּגָד וְלַעֲנִין סוּתְרָת לְיוֹמֵי אֵי חֲזָיָא בְּלֹא הַרְגָּשָׁה עֵינֵין מִש"ל דְּפְלוּגְתָּא דְּרַבְּנִין
הִיא אָךְ כ"ז אֵי גִימָא דְּטַעְמָא דְּכַתְּמִים טְהוֹרִים מִה"ת הוּא הוּאֵיל דְּלֹא אַרְגִּישָׁה מִש"ה
טְהוֹרָה לְבַעֲלָהּ אֲבָל לְטָמֵא בְּמִגָּע לְטְהָרוֹת וּלְקַדְשִׁים מִטָּמֵא אִפִּי' שְׁלֹא ע"י הַרְגָּשָׁה שְׁפִיר
י"ל כַּנ"ל אֲבָל לְשִׁיטַת הָאוּמְרִים דְּלִית הַלְכָתָא כְּנוֹתִיָּה דְּשִׁמוּאֵל דְּאִפִּילוּ בְּלֹא הַרְגָּשָׁה
טָמֵאָה מִה"ת אִפִּילוּ לְבַעֲלָהּ הֵיכָא דְּהָדָם בְּנִדְּאֵי מְגוּפָה אֲתִיָּא וְטַעְמָא דְּכַתְּמִים טְהוֹרִים
מִה"ת הוּא כֵּינֵן דְּלֹא וְנִדְּאֵי מְגוּפָה אֲתִיָּא מִש"ה טְהוֹרָה מִה"ת וְכַמִּש"ל אִם כֵּן תוּ אֵין
לְחֻלְק בֵּין טְוִמְאָת מִגָּע מִטַּעַם מְק"מ לְטְוִמְאָת רְאִיָּה לְבַעֲלָהּ דְּכִי הֵיכִי דְּטִיְהַרְהֵ הַתּוֹרָה
לְבַעֲלָהּ הֵיכָא דְּלִיכָא וְנִדְּאֵי מְגוּפָה ה"נ לְעֵנִין מְק"מ לְמִגָּע דְּהֵיכָא דְּלֹא מְגוּפָה אֲתִיָּא וִי"ל
דְּמַעֲלָמָא אֲתִיָּא נְמִי טְהוֹרָה מִה"ת דְּלֹא עֲדִירָף טְוִמְאָת מִגָּע בְּהָא מִטְוִמְאָת רְאִיָּה וְכַמִּש"ל
מִש"ה לֹא הָוֵה מְצִי הַתּוֹסְפוֹת לְפָרֵשׁ כְּפִירוּשׁ הֵר"ן אֲלִיבָא דִּר"נ מִשׁוּם דַּס"ל דְּאֲלִיבָא
דְּהַלְכָתָא לֹא קִי"ל כְּנוֹתִיָּה דְּשִׁמוּאֵל וְכַמּוֹ שְׁהוֹכַחְתִּי לְעֵיל כַּנ"ל מִיְהוּ י"ל דְּבִלְא"ה גִּיחָא
לְפִי שְׁהַתּוֹסְפוֹת מְפָרְשִׁים הָאֵי מִשְׁתִּיתָא דְּאָמַר הֵתָם בְּסִמּוּף הוּא מְקַבֵּל טְוִמְאָת נְגַעִים אִם
כֵּן לֹא שְׁיִיךְ לִזְמַר כְּטַעַם הֵר"ן כְּדֵי שְׁלֹא יָבִאוּ לְטְהָר הַבְּגָד דָּאִם כֵּן מ"ט גִּזְרוּ עַל מִשְׁתִּיתָא
שְׁיִטְמָא בְּכַתְּמִים דְּהָא הֵכָא הוּא בְּאַמְת אֵינּוּ מְקַבֵּל טְוִמְאָה מִן הָדָם לְכַף הַנּוֹצְרָכוּ לְפָרֵשׁ
דְּכֵינֵן שְׁאוֹתוֹ דְּכַר שְׁנִמְצָא בּוֹ כְּתָם אֵינּוּ מְקַבֵּל שׁוּם טְוִמְאָה לְכַף לֹא גִזְרוּ עַל הָאִשָּׁה וְדוּקָא
בְּדַבָּר שְׁאֵינּוּ מְקַבֵּל שׁוּם טְוִמְאָה הוּא דַּל"ג מִשְׁא"כ בְּמְקַבֵּל שׁוּם טְוִמְאָה אִפִּילוּ טְוִמְאָת
נְגַעִים גִּזְרוּ גַּם בְּאִשָּׁה אֲבָל הֵר"ן פִּירֵשׁ לְקַמֵּן ד"ס ע"ב דְּהָאֵי מִשְׁתִּיתָא הוּא מְפָלֵי אוּרְג
שְׁמְקַבֵּל טְוִמְאָה מִש"ה פִּירֵשׁ כְּפִשְׁטִיָּה מִיְהוּ גַּם לְדַבְּרֵי הַתּוֹסְפוֹת אֵין לוֹ טַעַם כ"כ דְּמָה
עֵנִין טְוִמְאָת נְגַעִים לְהֵכָא וְע"כ צ"ל דַּל"פ וְשׁוּם טְוִמְאָה אַחַת הִיא וְע"כ צ"ל כַּמ"ש: אָךְ
דְּבַרֵי הַטּוֹר וְהַש"ע נִפְלְאוּ מִמֶּנִּי שֶׁכ' בֵּרַס"י זֶה וְזוֹ"ל ד"ת אֵין הָאִשָּׁה מִטְמָאָה וְלֹא אֶסוּרָה
לְבַעֲלָהּ עַד שְׁתַּרְגִּישׁ וְכו' דְּלָמָּה כְּתִב שְׁאֵין הָאִשָּׁה מִטְמָאָה מִשְׁמַע דִּר"ל לְטְהָרוֹת וּלְקַדְשִׁי
וְזוֹ"א דְּכֵינֵן דְּקִי"ל דְּמְק"מ טָמֵא וּמִטָּמֵא לְאִשָּׁה טְוִמְאָת עָרַב מִנ"ל דְּלַעֲנֵן טְוִמְאָת מִגָּע
בְּעֵי הַרְגָּשָׁה מִה"ת דְּהָא מוֹכַח בְּש"ס דְּלַעֲנֵן מְק"מ לְטָמֵא בְּמִגָּע לֹא בְּעֵי הַרְגָּשָׁה וְכַמִּש"ל
נִרְאִיתִי בַּב"ח שְׁתַּרְגִּישׁ בְּזֶה שֶׁכ' וְזוֹ"ל פִּי' ד"ת אֵין הָאִשָּׁה מִטְמָאָה טְהוֹרוֹת לְמַפְרַע וְלֹא
אֶסוּרָה לְבַעֲלָהּ עַד שְׁתַּרְגִּישׁ שְׁיִצְא דָּם מִבְּשָׂרָה דְּדַרְשִׁינוּ וְאִשָּׁה כִּי תִהְיֶה זָבָה דָּם יִהְיֶה
זָבָה בְּבִשְׂרָה עַד שְׁתַּרְגִּישׁ בְּבִשְׂרָה וְכַשְׁתַּרְגִּישׁ שְׁנִפְתַּח הַמְּקוֹר וְיִצְא דָּם אַע"פ שְׁכַדְקָה
אַח"כ וְלֹא מְצָאָה כְּלוּם טְמֵאָה דְּנִדְּאֵי מְצָאָה טִיפַת דָּם כְּחֻרְדָּל וְנִתְקַנַּח אוֹ נְמוֹק אוֹ נְאָבֵד
וְנַחְכְּמִים גִּזְרוּ עַל כָּל כְּתָם שְׁנִמְצָא וְכו' אַע"פ שְׁלֹא הַרְגִּישָׁה כָּלֵל שְׁהִיא טְמֵאָה וּמִטְמָאָה
טְהוֹרוֹת לְמַפְרַע וְאֶסוּרָה לְבַעֲלָהּ וְכו' וּבַתְּה"ד כ' עוֹד דְּאִפִּי' לֹא הַרְגִּישָׁה שְׁיִצְא דָּם אֲלֹא
הַרְגִּישָׁה שְׁנִפְתַּח מְקוֹרָה וְכַדְקָה אַח"כ וְלֹא מְצָאָה כְּלוּם טְמֵאָה מְדֹאֲרֵיִתָּא ע"ש בַּסִּי'

רמ"ו עכ"ל מבואר דקש"י ליה קו' הנ"ל דלענין טהרות שתטמא אותן לא בעינו להרגשה מה"ת למאי דקיי"ל מק"מ טמא ולמה כ' הטור ד"ה אין האשה מטמאה וכו' עד שתרגיש לזה כ' שפירושו דאינה מטמאה למפרע אף דבריו דחוקים מאד דטומאה למפרע מאן דכר שמייה ועוד דומיא דאסורה לבעלה דמיינרי להבא ה"נ מיינרי לטהרות להבא ועו"ק לי למאי נ"מ כ' הטור שאין האשה מטמאה עד שתרגיש שאין זה נ"מ בזה"ז ובתה"ק שדרכו של הטור להעתיק לשונו לא כ"כ אלא ו"ל ד"ת אין האשה מטמאה משום נדה עד שתרגיש בבשרה שנא' וכו' וכ"ה לשונו בארונה ור"ל שאינה מטמאה משום רואה נדה עד שתרגיש אבל לענין טומאת מגע שתטמא טומאת ערב לא בעינו הרגשה מה"ת וכן בהלכות להרמב"ן לא כ' ג"כ פלשון הטור ע"ש לכן נלע"ד דכוננת הטור במ"ש דד"ת אין האשה מטמאה עד שתרגיש שיעצא דם בבשרה משום דאם לא הרגישה ומצאה פתם מה"ת פיון דאיכא למיתלי דמעלמא אתי טהורה וכמו שהבין השואל בשו"ת מוהר"מ לובלין שהבאתי לעיל אבל היכא דחזינא נדאי מגופה אפי' אי אתי שלא בהרגשה נמי טמאה מה"ת וכדס"ל לרש"י ו"ל דלמסקנא טעמא דשמואל נמי הכי הוא דכיון דלא ארגשה א"ל מעלמא אתי ובדקה קרקע עולם איכא נמי למימר דלא בדקה שפיר ולפ"ז אין לחלק בין טומאת ראיה לטומאת מגע משום מק"מ דהיכא דלאו נדאי מגופה אין לטמא אותה משום טומאת מגע דלא עדיף בזה מטומאת ראיה דמספיקא מטהרינו לה ה"ה לענין טומאת מגע אבל אי הוי אמרינו דאפי' לנדאי רואה בעינו הרגשה מה"ת מגזה"כ אין למילף טומאת מגע מזה דבעי הרגשה דנהי דלא משוי לה התורה לרואה עד שתרגיש מ"מ פיון שהדם טמא לפי שבא מן המקור יש לה לטמא את האשה לפי שנגעה בדם אע"פ שלא הרגישה וכן מבואר בסוגיא דף כ"ב ע"א דאע"ג דאין דרפה של אשה לראות דם בפתיקה ומיעטה הפתוב מטעם דלאו ראיה ממש הוא מ"מ מטמא משום מגע ה"נ לענין הרגשה דאע"ג דמיעטה התורה דלאו ראיה הוא בלא הרגשה מכל מקום מטמא להאשה במגע ומש"ה כ' הטור שאין האשה מטמאה לטהרות עד שתרגיש אע"ג דליכא נ"מ בזה"ז כדי לגלות טעמו דלא נטעה דס"ל דאפי' נדאי ראיה מגופה אפי"ה טהורה מה"ת מגזה"כ ולזה כ' שאינה מטמאה לקדשים ולטהרות כ"ז שלא הרגישה דמינייה מוכח דעיקר טעמא דבעינו הרגשה כדי לברר שהוא מגופה שאז ליכא ספקא דלמא מעלמא אתי אבל אי לא ארגישה דאיכא לספוקי דמעלמא אתי טיהרה התורה ומעתה מה"ת אף לטהרות ולקדשים טהורה אע"ג דקיי"ל דמק"מ טמא פיון דלאו נדאי מגופה אתי מש"ה טהורה מן התורה: ובזה א"ש דלא קשה על הטור מה שהקשו האחרונים ו"ל פיון דהרא"ש לא הביא דברי שמואל דבעינו מה"ת עד שתרגיש למה פתבו הטור ולכמ"ש גיחא דאף הטור ס"ל דהיכא דנדאי מגופה חזינא אפי' בלא הרגשה טמאה אלא בכתימים כ' הטעם דטהורין מה"ת פיון דלא ארגשה איכא למיתלי דמעלמא אתי: אף עדיין צל"ע דכיון דהרא"ש לא הביא הא דאמר שמואל בדקה קרקע עולם וכדמפרש לה ר"א משום דקרקע אינו מקבל טומאה מזה נראה דס"ל להרא"ש דלא קיי"ל פנותיה דאף שהביא הרא"ש לקמן בפ' האשה להא דר"נ ומסיק דהלכתא פנותיה מ"מ אי ס"ל להרא"ש דהלכתא כשינויא דר"א הנה לו להביא להא דר"א אלקיבאל דאי התם הא איכא למימר דמיינרי שלא בדקה מעיקרא או דא"ל דלא מיבדק שפיר מש"ה טהורה פיון דמה"ת בעינו דנדאי מגופה חזינא אבל היכא דאיכא לספוקי דמעלמא אתי מה"ת טהורה

אָלאַ דַחְכָּמִים גָּזְרוּ בָּהֶם אָמְרוּ וְהֵם אָמְרוּ בְּנִמְצָא ע"ד שְׁאִינוּ מְקַבְּלִים טוֹמְאָה טְהוּרָה אָבֵל
בְּבִדְקָה קַרְקַע עוֹלָם י"ל דְּהוּי כְּמוֹ וְדָאִי מַגּוּפָה חֲזִינָא וּמַה"ת טְמֵאָה וְאִי הוּי ס"ל לְהֵרָא"ש
כְּשִׁינוּיָא דר"א הֵיזָה לוֹ לְהִבְיָאוּ אָלָא נִרְאָה דס"ל לְהֵרָא"ש ו"ל דְּכָל זֶה לְמַאי דס"ל
לְשִׁמוּאֵל דְּאַפִּי וְדָאִי רְאָתָה בְּעֵינָן לְהַרְגֵּשָׁה מַה"ת מִשָּׂא"כ לְדִידָן דס"ל דְּלִית הִלְכָתָא
כְּנוּתִיָה דְשִׁמוּאֵל וּכְמִש"ל שְׁהַתּוֹס' ס"ל כֵּן דְּהִפְתָּמִים דְּטְהוּרִים מַה"ת מְשׁוּם דְּאִיפָּא
לְמִיתְּלִי דְמַעְלָמָא אֲתִיָּא אָבֵל בְּבִדְקָה קַרְקַע עוֹלָם דְּמִיבְדַק שְׁפִיר הוּי כְּמוֹ וְדָאִי דְמַגּוּפָה
אֲתִיָּא טְמֵאָה לְדִידָן מִש"ה הַשְּׁמִיט הָרָא"ש לְדִין זֶה דס"ל דר"א לָא מְשַׁנֵּי אָלָא לְדְשִׁמוּאֵל
וְאִיהוּ לָא ס"ל הֵכִי א"כ צ"ע עַל הַטּוּר לָמָּה הִבְיָא לְהָא דְבִדְקָה קַרְקַע עוֹלָם דְּטְהוּרָה
שְׁהוּא נֶגֶד אָבִיו הָרָא"ש ו"ל: תו ק"ל לִמ"ש לְעֵיל דְמְשׁוּם מְק"מ מְטַמָּא אֲפִילוּ חֲזִינָא בְּלֵא
הַרְגֵּשָׁה א"כ מַאי מְקַשָּׁה הַש"ס מְהָא דְשִׁמוּאֵל דְּאָמַר עַד שְׁתַּרְגִּישׁ בְּבִשְׁרָה מִמַּתְנִי' דְּהֵאֲשָׁה
שְׁעוּשָׁה צְרָכִיהָ ה"ד וְכו' אָלָא לָא דְלֵא אַרְגֵּשָׁה וְקַתְנִי עוֹמְדַת טְמֵאָה דְמַאי קו' דְּהָא הָאִי
מַתְנִי' מִיִּירִי בְּטְהוּרוֹת כְּדִמְוֹכַח לְקַמָּן בַּר"פ הָאֲשָׁה וּכְמ"ש הַתּוֹס' לְעֵיל בְּשֵׁם ר"ח דָּף י"ד
ע"ב וּא"כ י"ל דְּמִיִּירִי בְּלֵא אַרְגֵּשָׁה אֲפ"ה עוֹמְדַת טְמֵאָה לְטְהוּרוֹת מְשׁוּם מְק"מ דְּטַמָּא
מִיהוּ אִנְיָה י"ל דְּדִיִּיק מַר"ש דס"ל הֵתָם דְּאַפִּי אִישׁ וְאֲשָׁה שְׁהִטִּילוּ מִיָּם בְּסִפְלָא טְמֵאָה וְהָא
ר"ש ס"ל לְעֵיל דָּף מ"א ע"ב דְּמְק"מ טְהוּר אָף יֵשׁ לְדַקְדַּק אֵהָא דְמַקְשָׁה מְעַד שְׁהִיָּה נָתוּן
תַּחַת הַכַּר וְגַם עַל הָא דְמַקְשָׁה מַג' סְפָקוֹת וּמִמַּתְנִיתִין דְּהֵרָוָאָה כְּתָם דְּדִלְמָא כָּל הֵנִי מִיִּירִי
לְטְהוּרוֹת וּמְשׁוּם מְק"מ דְּטַמָּא וְיֵשׁ לִיִּישׁב: נְחֻזָּר לְעֵינֵינוּ דְּהָא דְקִי"ל דְּכַתְּמִים דְּרַבְּנָן
לְדַעַת רַש"י וְתוֹס' וְסִיעֲתָם אֲפִי אִם מְצָאָה לְהִפְתָּם אַחַר הַתְּשָׁמִישׁ וְכַדוּמָה לוֹ אַע"ג
דְּאַפְשָׁר לֹמַר דְּאַרְגֵּשָׁה וְסִבְרָה דְּהַרְגֵּשׁת שְׁמֵשׁ הוּא וְכוּ"ג אֲפ"ה אֲמַרִּין דְּכַתְּמִים דְּרַבְּנָן
וְכ"כ בְּשׁו"ת פַּמ"א ח"ש ס' קכ"ו וְעֵינֵין בְּשׁו"ת שַׁב"י ס' מ"ה וּכְמִש"ל בְּשֵׁם ס' קכ"ג
וְטַעֲמָא כִּינּוּן דְּלָאוּ וְדָאִי מַגּוּפָה חֲזִי מִש"ה טְהוּרָה מַה"ת וְאַפִּי' לְדַעַת הַרְשֵׁב"א וְהַרְמְב"ן
וְהַר"ן שְׁהִבְאִתִּי לְעֵיל דס"ל דְּהָא דְכַתְּמִים דְּרַבְּנָן הַטַּעַם מְשׁוּם דְּשִׁלָּא בְּהַרְגֵּשָׁה חֲזִינָא לַפ"ז
אִיפָּא לְמִימַר דְּהִיכָא דְמְצָאָה לְכַתָּם אַחַר תְּשָׁמִישׁ וְכוּ"ג דְּאִיפָּא לְמִימַר דְּטַעַם בְּהַרְגֵּשָׁה
דְּטַמָּא מְדַאֲוֵרִיָּתָא מ"מ מְסַתִּימַת הַפּוֹסְקִים שְׁלֵא חִלְקוּ בְּזָה נִרְאָה דס"ל דְּלַעוֹלָם כְּתָמִים
דְּרַבְּנָן וְהַטַּעַם כִּינּוּן דְּטַעוֹת לָא שְׁכִיחַ כ"כ וּכְמִש"ל בְּדוּכְתִי טוּבָא וּבְהַצְטָרְף נְמִי דְלִמָּא
מְעַלְמָא אֲתִיָּא אַע"ג שְׁלֵא נִתְעַסְקָה בְּכַתְּמִים אִיפָּא לְמִימַר דְּלִמָּא עֲבָרָה וְלָאוּ אֲדַעְתָּה מַה"ת
טְהוּרָה וּכְמִש"ל בְּשֵׁם שַׁב"י דְמַה"ט כ' הַרְמְב"ם דְּנֹקָא הִיכָא שְׁמַצָּאָה בְּפָנִים הִיא בְּחֻזְקָתָא
שְׁהַרְגִּישָׁה אָבֵל הִיכָא דְנִמְצָא כְּתָם כִּינּוּן דְּאִיפָּא לְסַפּוּקִי שְׁמָא מְעַלְמָא אֲתִיָּא לָא אֲמַרִּין
בְּחֻזְקָתָא שְׁהַרְגִּישָׁה וְאִינְיָה טְמֵאָה אָלָא מַד"ס מַה"ט י"ל נְמִי בְּמַצָּאָה כְּתָם אַחַר תְּשָׁמִישׁ
וְכַדוּמָה לוֹ אַע"ג דַּא"ל דְּאַרְגֵּשָׁה וְטַעַתָּה אֲפ"ה אִינְיָה טְמֵאָה אָלָא מַד"ס כִּינּוּן דְּאַפְשָׁר
לְמִימַר עֲבָרָה וְלָאוּ אֲדַעְתָּה לְאוּקְמִי אֲתִתָּא בְּחֻזְקָתָא טְהוּרָה וְכֵן נִרְאָה מִדְּבַרִי הַרְמ"א בְּסִימָן
זֶה סְעִיף יו"ד שְׁפָתַב אוֹ שְׁנַמְצָאוּ ע"ג בַּה"כ דְּמְשַׁמְעֵ אֲפִילוּ הִיא עוּשָׁה צְרָכִיהָ אֲפ"ה אִם
נִמְצָאוּ ע"ג בַּה"כ טְהוּרָה אַע"ג דְּאִיפָּא לְמִיחַשׁ שְׁמָא אַרְגֵּשָׁה וְסִבְרָה הַרְגֵּשׁת מ"ר הִיא
אֲפ"ה טְהוּרָה וְאַע"ג שְׁבִדְקָה מְקוֹנְדָם לְמִקוֹם שְׁיִשְׁבָּה עֲלֶיהָ דָּאִי לָא בְּדִקָּה פְּשִׁיטָא דְטְהוּרָה
דְּאַפִּי ע"ד שְׁמַקְבֵּל טוֹמְאָה נְמִי טְהוּרָה כְּמוֹ כְּתָמִי עַד שְׁאִינוּ בְּדוּק לָהּ דְטְהוּרָה.

וּלְפַמִּש"ל מְקִילִין בְּכַתָּם אֲפִי בְּעַד בִּינּוּנִי דְטְהוּרָה וְכַדַּעַת הַב"ח וּא"כ קָשָׁה מַאי אִיִּרְיָא
ע"ד שְׁאִינוּ מְקַבְּלִים טוֹמְאָה א"ו דְּמִיִּירִי דְאַפִּי הֵיזָה בְּדוּק לָהּ כְּפָר אֲפ"ה טְהוּרָה דְכִינּוּן דְּלֵא
אַרְגֵּשָׁה וְאִיפָּא נְמִי לְמִימַר דְּאַחַר כְּףָּה נְכַתָּם מְעַלְמָא דְטַעוֹת לָא שְׁכִיחָא מִש"ה מִן הַתּוּרָה

טהורה ומד"ס היא דטמאה ובנמצאו ע"ד שאינו מקבל טומאה לא גזרו מש"ה סתמו הפוסקים ולא כתבו לחלק בנמצא פתם ע"ד שאינו מקבל טומאה דבנמצא אחר תשמיש או אחר הטלת מ"ר דטמאה א"ו דאין חילוק ומה"ט י"ל דמש"ה לא כתבו לחלק בין פקחת לשוטה דבשוטה כל פתמים טמאים מדאורייתא דלמא ארגשה ועיין מש"ל בתשובת שאלה מזה ולפמ"ש גיחא דכינן דלאו נודאי ממקור אתיא דאיכא למימר דמעלמא אתיא ואיכא נמי למימר דשלא בהרגשה אתיא טהורה מה"ת ובנמצא ע"ד שאינו מקבל טומאה לא גזרו ומה"ט הוריתי באשה שעושה צרכיה ומצאה על הרעי שלה דם ובדקה עצמה ומצאה טהורה פיון דנמצא הדם על הרעי שהוא דבר שאינו מקבל טומאה דטהורה האשה אע"ג דליכא למיתלי דמעלמא אתיא י"ל שםמקום הרעי בא שפמה בני אדם מוציאין משם דם בבלי דעת ובלי שום הרגשת פאב ואע"ג שהיא א"י אם דרפה בכף מ"מ תלינן פיון דנמצא ע"ד שאינו מקבל טומאה והיא לא ארגשה איכא ס"ס וכה"ג אמרינן באיש ואשה שעשו צרכיהו בפסל אע"ג שאין דרכו של איש להוציא דם כדאיתא בפסגיא שם אפ"ה קיי"ל דטהורה וא"כ בנ"ד נמי עכ"פ מה"ת טהורה וכיון שנמצא ע"ג דבר שאינו מקבל טומאה טהורה אפי' מד"ס וכ"ש דניחא למש"ל לשיטת רש"י דס"ל דגזה"כ הוא עד שתראה בבשרה וגם לשיטת התוס' שכתבתי לעיל דס"ל דמה"ט פתמים דרבנן דאיכא למימר מעלמא אתיא ואע"ג דלא עברה בשוק של טפחים אפ"ה תלינן דעברה ולא אדעתה ה"נ פאן דתלינן דיש לה מכה זו שמוציאה דם ממקום הרעי פיון שפן נמצא בהרפה ב"א אע"ג דבלא"ה לא תלינן אא"כ יודעת שיש לה מכה וכו' מ"מ בנמצא ע"ד שאינו מקבל טומאה יש לתלות בנ"ד: ודע שלולי שכתבו התוס' לעיל דף ו' ד"ה ואינה מונה וכו' שהבאתי לשונם לעיל ז"ל דאימור לאו מגופה אתיא אלא מעלמא עכ"ל הייתי אומר בפ"י אלא מעלמא ר"ל דלאו ממקור אתיא אע"ג דמגופה אתיא קרי ליה מעלמא פיון דלאו ממקור הוא ואל תתמה על לשון מעלמא אתיא שפן הוא לשון הגמרא דף מ"א ע"ב דאמרינן התם אהא דאמר ר"ל משום ר"י גשיאה מקור שהזיע וכו' ודווקא ב' אבל חזא אימא מעלמא אתיא ופירש"י מעלמא מן הצדדים אלמא כל שאינו מן המקור נכלל בכלל מעלמא מ"מ מ"ש התוס' אימור לאו מגופה אתי דחקתילפרש פן דלשון זה משמע דלא אתי כלל מגופה ע"כ פונונתם שמא עברה ולא אדעתה וכן הוא לשונם בכל המקומות שהבאתי לעיל מבואר דס"ל דתלינן מה"ת דמעלמא אתי אע"ג דלא עברה ותלינן במציאות רחוק דעברה ולא אדעתה וכ"נ מדברי הכ"מ רפ"ט מהלכות א"ב דאמאי טמאה מד"ס בכתמים הא ס"ס הוא שמא מעלמא אתיא ואת"ל מגופה שמא מעלמא אתיא אע"ג דמירי דלא עברה בשוק של טפחים דהיכא דעברה אפי' מד"ס טהורה בנמצא על בגדיה א"ו מירי בדלא עברה אפ"ה משנה ליה ס"ס ואע"ג דמדרבנן טמאה היא מטעמא דבשוק של טפחים לא עברה וכדאיתא בריש מכילתין או מטעם שכ' הכ"מ שם מ"מ י"ל מדאורייתא טהורה מה"ט וה"נ בנ"ד פבר פתבתי דהשואל במוהרמ"ל ס"ל הכי די"ל דאפילו הנה המקום שישבה בחזקת בדוק מ"מ איכא למימר דלא בדקה שפיר ע"ש והשואל שם הוא הגאון מוהר"י סג"ל ואף המוהרמ"ל דחה דבריו מ"מ פבר פתבתי סעד לדברי השואל ואף שמלשון השואל נראה דדווקא בהיה דבר בחזקת בדוק אבל לא בשבדקה עכשיו בכנונה מכנונת לידע אם תמצא פתם אם הוא מגופה או לא דאז לא אמרינן אימור לא בדקה יפה דאל"כ לא תמצא

לעולם שתדע בודאי שמגופה היא אפי' במוצאת הפתמים ע"י עד הבדוק לה וכ"מ מדבריו
שם ולדעתו הא דבדקה קרקע עולם וישבה עליה מיירי נמי שהיה בחזקת בדוק אצלה
ולא שבדקה עכשיו לשום פנונה מכוננת לדעת אם תמצא פתם אם מגופה היא או לא
אלא שהיה הקרקע בדוקה כבר ואיכא למימר דאיתרמי אח"כ שבא דם מעלמא או דלא
בדקה שפיר פיון דלא בדקה לשום פנונת איסור והיתר מ"מ ס"ל היכא דאיכא אפשירי
שמעלמא אתיא אינו אלא מד"ס וה"נ איכא למיתלי דממקום שבא הצואה בא הדם הואיל
שהוא מונח עליה תלינו דממקום א' אתי וכמ"ש התוס' ר"פ האשה ד"ה דלמא בתר וכו'
דמש"ה לא חיישינו דלמא בא הדם פדרךכו בשעה שהיא מונקת דכיון דלא חזאי קודם
עשית צרכיה או אח"כ א"כ הדם לא ממילא אתיא אלא ע"י מ"ר שחזרו למקום הא
לא"ה היכא דליכא למימר שחזרו למקום פגון במונקת אמרינו דמכה יש לה בחלחולת
וממקום מ"ר אתיא ה"נ בנ"ד ואף שכתבו התוספות אח"כ לדחות זה וכתבו ושמא בשעת
זינוק א"א לדם לבא פדרךכו שמחמת הזינוק נסתם המעין ע"כ מ"מ נראה דלא פתבו פן
אלא ליישב פירש"י מש"ה פתבו לשון ושמא די"ל דרש"י ס"ל הכי אבל התוס' לא ס"ל
סברא זו אלא פיון דלא אתי מקודם אי אח"כ אמרינו דממקום מ"ר בא הדם וה"נ בנ"ד
אע"פ שאינה יודעת שיש לה בא"מ דהא התם נמי א"י ממכה ואפ"ה תלינו שיש לה מכה
בחלחולת: ואין להקשות על מ"ש לעיל דבנמצא על הצואה דמיקרי דבר שאינו מקבל
טומאה לא גזרו בו משום פתמים דא"כ אמאי בנמצא על מ"ר טמאה ז"א דמ"ר מיקרי
משקה ומקבל טומאה וכמ"ש הרמב"ם בפ' י' מהלכות טומאת אוכלין מיהו בלא"ה היכא
שהיא עושה צרכיה לתוך הפלי ונמצא דם על צרכיה אין להקל מטעם שנמצא הדם על
גבי דבר שאינו מקבל טומאה דהא אם הוא דם נדה הפלי טמא אע"ג שהצואה אינו מקבל
טומאה מ"מ הפלי טמא מחמת טומאת משא וכמ"ש רש"י ר"פ דם נדה ד"ה היא עושה
מו"מ ואף שיש להקל גם בזה מטעם דתלינו דממקום הצואה אתיא אפ"ה מסתפינא להקל
וצ"ע: מזה יצא לנו חידוש דין דהא דקיי"ל בנמצא פתם על דבר שאינו מקבל טומאה
דלא גזרו בהא וטהורה מ"מ אם אותו דבר שנמצא עליו הפתם מונח ע"ג דבר המקבל
טומאה פיון שאותו דבר שאינו מקבל טומאה מונח ע"ד שמקבל טומאה ונטמא משום
משא לכך גם האשה טמאה דהא לפמש"ל בשם הר"ן בחדושי עיקר הגזרה היה לטמא
האשה משום דאותו דבר שנמצא עליו הפתם הוא טמא משום מק"מ טמא מש"ה טימאו
גם להאשה דאי לא הא לא קיימא הא א"כ י"ל ה"ה בנ"ד פיון דכלי תחתון טמא משום
משא מש"ה גזרו נמי על האשה ואף שלפי מ"ש בכוננת התוס' דס"ל דכיון דאותו דבר
שנמצא עליו הפתם טהור השוו מדותיהן ולא רצו לגזור טומאה גם על האשה א"כ כאן
נמי י"ל דטהורה אע"ג שאותו דבר מונח ע"ג דבר המקבל טומאה מ"מ אין זה מוכרח
הגם שי"ל דדוקא דם נדה ממש מטמא במשא משא"כ מה שנמצא במקור אע"ג שהוא
אב הטומאה מה"ת מ"מ מלשון הרמב"ן והר"ן בחדושיהם למכילתין דף ז' משמע דס"ל
שהוא כדם נדה ממש והיכא דדם בלוע וא"י לצאת ולא הקפיד עליו אם מטמא או לא
ע"י בגמ' דס"ב דמשמע דכ"מ שלא העביר עליו ז' סמנים מסתמא מקפיד עליו: לעיל
בסי' קפ"ו פתבתי בשם מנ"י שכתב דמה"ט לא פתבו הפוסקים פיצד ונהוג החכם עצמו
לראות דם נדה דהיינו אם רואין דם בליקה ולעשות צל בידו על הדם וכמבואר בס"פ
כה"י וכ"פ הרמב"ם בפ"ה מהלכות א"ב משום דלדין אינו טהור אלא המראה לכן

והירוק וזה אין צ"ע ודקדוק היטב פי בקל יכול החכם להבחין ענין זה לכו בכל ענין
שירצה החכם יוכל לראות פדי לטהרה או לטמאה וכ"כ הראב"ד בהשגות בפ"ה מהא"ב
ע"ש עכ"ד מ"ש בשם הראב"ד ו"ל ליתא דהראב"ד לא קאי פלל אזה כ"א אמ"ש שם
הרמב"ם ואם נסתפקו לו במראה מן המראות צריף להקיר ולערוף לדיו או לדם הקנה
וכו' וע"ז פתב הראב"ד שאין זה הלכה למעשה שאין לנו עכשיו דם טהור אלא כל מראה
אדמומית טמא אבל מהא דאם האידינא רואין דם בליילה לטהר או לטמא או לאו מזה לא
מייירי פלל הראב"ד ו"ל מ"מ מסתימת הפוסקים שלא הזכירו פלל בזה"ז זמן בדיקת
הפתם מוכח פדברי המנ"י ואף שפתב הרמ"א בהג"ה סי' קצ"ו סעיף ד' שהבדיקה של
ז"נ צריף לכתחלה להיות לאור היום ולא לאור הגר מבנאר דאף בזה"ז יש לבדוק לאור
היום לכתחלה י"ל דלא החמירו אלא בבדיקה שתוף ז"נ משא"כ פשהיא בחזקת טהורה
דאז רשאי לראות אף בליילה ועיין בתוספות דף י"ג ד"ה אימא בודקין מטותיהן ביום
וכו' מיהו אם האשה בודקת א"ע בליילה ומספקא לה אם נדמה לאודם או לאו ופירשה
מבעלה מספק ואחר כך למחרתו חזרתו לראותו לאור היום וראתה שאין בו מראה הנוטה
לאדמומית יש להקל כדמוכח מהא דסוף פרק כה"י גבי הא דר' ראה דם בליילה וכו'
דלמאי דס"ד דרבי מספק טימא בליילה מק' דנדאי טעה דכיון דחזני' ביום והיה לו מראה
טהור אמרינו אין לדיין אלא מה שעיינו רואות ה"ה בגדון זה ואף שיש לפקפק על ראיה
זו די"ל דש"ה דלמאי דס"ד מעיקרא ס"ל הא דר' טימא לאו משום דאידימי ליה בליילה
למראה טמא אלא כיון דאין רואין דם בליילה מש"ה טמאה מספק וא"ל אם כן למה חזני'
ליה פלל בליילה י"ל דמעיקרא סבר שמה לא יהיה לו שום מראה אדום וזה אפשר להבחין
אף בליילה כמש"ל אבל אחר שראה שהוא אדום אף שלא היה לו מראה טמא אפילו הכי
טמא מספק כיון דאין רואין דם בליילה ואהא מקשה שפיר דאין לדיין אלא מה שעיינו
רואות וכן פתב המהרש"א שם דלמאי דס"ד הש"ס מעיקרא ס"ל להש"ס שהיה רבי
מטהר ביום אף על גב דלא אשתני ליה מבליילה ע"ש מה שאין כן בגדון זה שבליילה
מספקא לה ועכשיו ביום לא מספקא לה י"ל דאישתני מפכח הוא דקמפכח כדאמרינו
התם מ"מ נראה מדמסיק הש"ס מעיקרא אחזיק בטמא וכו' ופירש"י וז"ל פלומר אמש
לא מספק טומאה אלא שפיר חזני' ואחזיק בטמא דאמרינו לקמן ר' בדיק לאור הגר עכ"ל
משמע דוקא משום דבליילה נדאי טמא היה אבל אלו מספקא ליה בליילה כי הגר וחזני'
לאור היום שהוא טהור לא תלינו דהדם נשתנה ואין לומר דשאני התם דאי לאו דס"ל
לר' דבודקין לאור הגר אלא דהוי ס"ל דאין בודקין לאור הגר ומש"ה היה מטמא מספק
אע"ג דנראה לו בליילה שהוא מראה טמא אפ"ה לא היה מטמא אלא מספק כיון דאין
רואין דם בליילה לא היה לו לחזור ולטמא כיון שראה ביום שהוא טהור והיה לו לתלות
דמה שנדמה לו בליילה למראה טמא משום דא"א לפלות בין דם לדם לאור הגר מש"ה
הוכרח הש"ס לאסוקי דר' אחזיקה בטמא דס"ל רואין דם בליילה משא"כ בגדון זה אפשר
להפיר לאור הגר בין מראה אדום ובין מראה ירוק ולכן וכיון דמספקא לה בליילה אע"ג
דכי הגר וחזני' לה לאור היום פשיטא לה שהוא מראה טהור יש לטמא ולתלות דהדם
אישתני מ"מ נ"ל להקל בזה כיון דבליילה מספקא לה ולא איסתחוק לה בטמא יש לתלות
שע"י אור הגר שמתפשט על המראה טהור מש"ה מספקא לה והחוש יעיד ע"ז שע"י
מראה הגר נדמה מראה ירוק שקורין גע"ל לאודם קצת אבל היכא דאיסתחוקה א"ע לנדאי

טמא ע"י ראיתיה בלילה אע"ג דחזרתו וראתו ביום ויש לו מראה טהור אין להקל כנלע"ד: (צד) לא קבעתו ולא עקרתו.

פירוש אם יש לה נסת קבוע ואח"כ פסקה מלראות וראתה ג' פתמים או ראתה ב"פ ראיה ממש ובפעם ג' ראתה פתם בג' זמנים ידועים ולא אמרינן שפזזה נעקר נסת הראשון לענין שא"צ לחוש לו עוד דע"י פתמים לא נחשב עקירה דאין זה ראיות אלא נחשבה פהפסיקה שלש עונות דאם חזרה וראתה פעם אחת חזרה לקביעותה וכדלעיל בסי' קפ"ט סעיף ט"ו וכ"כ בפרישה: בט"ז ס"ק מ"א פתב וז"ל ומזה גם פן ראיה למ"ש בסעיף ל"ח דאינו בדוק לא הוי טומאה דאורייתא אע"פ שקנחה עצמה עכ"ל וכבר כתבתי בזה לעיל מלתא בטעמא ע"ש ודלא פנראה מדברי הפרישה פאן ע"ש: (צה) חוץ מפתמי עד הבדוק.

וכ"כ הטור והוא מדברי הרמב"ד בס' בעה"נ אבל הרמב"ם ס"ל דיש קביעות נסת ע"י מציאות פתמים ופירש פן מהמשנה דהרואה פתם ה"ז מקולקלת למנינה ר"ל שפא עקרה לנסת הראשון וקבעה נסת אחרת פמבואר בפ"ה המשניות ובפ"ט מהלכות א"ב ואזיל לשיטתו כמש"ל אבל אנו לא קיי"ל הכי אלא כמ"ש בש"ע פאן דאין בפתמים קביעות נסת ולא נעקרו כ"א ע"י פתמי עד הבדוק לה וכבר נתבאר לעיל סעיף ל"ה בבדקה עצמה בעד הבדוק לה דאפילו טחתו בירכה ואח"כ נמצא עליו טמאה נדה אלא בפחות מפגרים ועוד והוא עגול יש מחלוקת בפוסקים אם טמאה אם לא וכמבואר שם אבל בפגרים ועוד או במשנה ואפילו בפחות מפגרים ועוד טמאה נדה לכ"ע ואם פן בכה"ג קבעה נסת ולפירוש רש"י שם בסוג' מבואר דאם בדקה עצמה בעד הבדוק לה וטחתה בירכה ונאבד העד ונמצא דם על ירכה טמאה נדה אפילו בנמצא על ירכה במקום שאין דם מן המקור יכול לפול שם כ"כ התוספות שם דלפ"י רש"י מייירי שפאבד העד ואפ"ה טמאה נדה ע"ש ולפ"ז צ"ל אע"ג דקיי"ל דאין מחזיקין טומאה במקום למקום היינו דוקא היכא דמספקא לן אם נגע במקום טומאה אז אף דיזענין דנגעה במקום טומאה מ"מ פנין דמספקא לן אם חזר ונגע בידו באותו מקום שנמצא הדם מש"ה לא מחזיקין משא"כ פאן דיזענין שפדקה עצמה בעד וחזרה ונגעה בעד על ירכה אף שפאבד העד ולא יזענין אם הנה דם על העד פלל אפ"ה מחזיקין לטומאת ודאי ולפ"ז י"ל ה"א דקיי"ל בסעיף י"א אם יש לה מפה בכתפה והפתם על ירכה במקום שא"א לבוא מהמפה טמאה משום דלא מחזיקין טהרה במקום למקום כ"ז מסתמא אבל היכא דיזעה בודאי שנגעה במפה ואח"כ חזרה ונגעה באותו מקום שנמצא הדם אע"ג דלא יזעה אם נתלכלכה ידה בנגעה במפה פגון שרפחה ידה אפ"ה תולה במפה דומיא דטחתה בירכה לפירש"י וא"ל דלמא דוקא להחמיר אמרינן הכי ולא להקל ז"א דאי אמרינן להחמיר ה"ה דתולין להקל פדמוכח בגמ' דף נ"ח ע"א וכמ"ש התוס' שם ועוד פנין דהכא לטומאת ודאי משונו' ליה עכ"פ י"ל להקל דמצי לתלות מספיקא אף התוס' שם כ' עוד תי' אחר לפירש"י לפ"ז י"ל דהיכא דנאבד העד לא מחזיקין טומאה וכן הרשב"א והרמב"ן בחדושי' לא פתבו לתי' התוס' דמייירי דנאבד העד אלא פתבו דלרבותא כ' רש"י דאפי' נמצא גם על ירכה אפ"ה טמאה נדה וכן נראה מסתימות הפוסקים שפתבו דאין מחזיקין טהרה במקום למקום ולא חלקו פלל מזה נראה דס"ל דאפי' ידוע לה שנגעה במפה ואח"כ נגע בא"מ שנמצא הדם עכשיו אפ"ה טמאה ולא מחזיקין טהרה במקום למקום אפילו בכה"ג ול"ד למ"ש בסעיף י"א בשם הפרישה בנתעסקה ידיה בפתמים דתלינן אפי' בנמצא פתם על הגוף דש"ה

שִׁדוּעַ לָהּ שְׁהִיָּה דָם עַל יְדִיָּה וְכִינּוּ דְיָדִים עֲסֻקָנוֹת הֵן תְּלִינּוּ מִשָּׂא"כ הֵיכָא דְלֹא יִדְעִינּוּ
אִם נִתְלַכְלְכוּ יְדִיָּה דְלֹא תְלִינּוּ ה"ה אִם בְּדִקְהָ עֲצָמָה בִּידִיָּה וְאַח"כ קִנְחָה יְדָה בְּסִינֵר שְׁלֵה
וְנִמְצָא דָם עַל הַסִּינֵר י"ל דְּאִינְהָ טְמֵאָה וְצ"ע: שְׁאֵלָה ע"ד אִשָּׁה שְׂיִישׁ לָהּ וְסֵת פְּדָרָהּ פֶּל
הַנְּשִׂים וְשֵׁלָא בְּשַׁעַת וְסִתָּה יֵשׁ לָהּ בְּדִיקָה טְהוּרָה מִדָּם גְּדוּת רַק שְׁמִצָּאָה קְרִטִין קְרִטִין
אֲדוּמִים וְנִלְקֻטִין מִהַפְּשָׁטוֹן זֶה לְזֶה זְמַן רַב אֲשֶׁר אִינְנָה יְכוּלָה לְטַהַר לְבַעֲלָהּ גַּם סִינְנָה מִי
רְגָלִים וּמִצָּאָה לְאַחַר הַסִּינּוֹן ג"כ מִהַקְרִטִין הַנְּ"ל יוֹתֵר וְיוֹתֵר מִמָּה שְׁנִמְצָאָה בְּבִדְיקָה וְהִנֵּה
יֵשׁ לָנוּ לּוֹמֵר דְּזוּ דִינּוּ שְׁל הַר"ן הַמוּבָא סוּף סִימָן קצ"א וְא"צ לְהַטִּיל בְּמִים לְרֹאוֹת אִם
נְמוּחוּ דְאָף אִם נְמוּחוּ ג"כ טְהוּרָה כַּמ"ש הַשְּׁ"ף ס"י הַנְּ"ל וְאָף אִי נִימָא סְבָרַת הַט"ז
שְׁמָא קְרִטִין הָאִשָּׁה הַנְּ"ל אִינָם דּוּמִים בְּאִינְזָה צַד לְקְרִטִין דְּהַר"ן הַנְּ"ל מ"מ לֹא אֲמָרִינּוּ
בְּתֵר דְתַמּוּ מִיָּא אֲתָא דְמָא וְהִבִּיאוּ הַמִּי רְגָלִים אֶת הַקְרִטִין מִהַמְקוֹר דְאֲפִי לר"מ לֹא
חִיִּישִׁינּוּ לְמִיעוּטָא דְמִיעוּטָא דְלֹא שְׂכִיחַ וְהֵכָא וְדָאִי לֹא שְׂכִיחַ מִלְתָּא דְבִשְׁעַת וְסִתָּה אִינְנָה
מוּצָאֵת כ"א דָם מִמָּשׁ וְשֵׁלָא בְּשַׁעַת וְסִתָּה הַדּוּר מִי רְגָלִים לְהַמְקוֹר וְהִבִּיאוּ מִהַמְקוֹר קְרִטִין
הַנְּ"ל וְטְהוּרָה אָף לר"מ וּמַכ"ש לר"י וּכַמ"ש הַר"ן בְּעֲצָמוֹ הוּבָא בַב"י סִימָן הַנְּ"ל
דְלַמְעוּטָא דְלֹא שְׂכִיחַ כַּה"ג לֹא חִיִּישִׁינּוּ וְאָף שְׁמֵלִשׁוֹן רַמ"א שְׂכִי' וְאִינְנָה מוּצָאֵת אוֹתוֹ חוּל
כ"א אַחַר הַטְּלַת מ"ר דְּמִשְׁמַע מִינְיָה שְׁאִם מוּצָאֵת אוֹתָם גַּם כֵּן בְּבִדְיקָה בְּלֹא הַטְּלַת מִים
אֲסוּרָה ז"א דְלֹא אֲתָא לְמַעוּטִי אֲלֵא שְׁאִם מוּצָאֵת אוֹתוֹן קְרִטִין בְּבִדְיקָה לְחוּד וּבְמִי רְגָלִים
לֹא נִמְצָאָה כָּלֵל וְלְמַעוּטִי סְבָרַת הַט"ז וְכַדְעַת ח"צ בְּתַשׁוּבָה סִימָן ע"ג וְגַם אֲפָשֶׁר דְאֲתָא
לְמַעוּטִי אִם קִנְחָה עֲצָמָה לְאַחַר מִי רְגָלִים וְאַח"כ מִצָּאָה בְּבִדְיקָתָה קְרִטִין וּבְכַרְטָא אִם
נְבִדְקַת הָאִשָּׁה הַנְּ"ל בְּבִדְיקַת מַהֲרִי"ו סִימָן כ"ה וְאִם כֵּן חִזְינּוּ דְאִית לָהּ מִפְּהָ בְּמִקוּם מִי
רְגָלִים מַה"ת נִימָא דְלֹא לִיתְלִי אָף בְּשַׁעַת וְסִתָּה בְּמִפְּהָ כְּזוֹ כַּמ"ש הַשְּׁ"ף סִימָן קפ"ז ס"ק
כ"ד וְלֹא שְׂיִיף לּוֹמֵר דָּאִם כֵּן לֹא תְטַמָּא לְעוֹלָם הָא יְכוּלָה לְהַטְמָא אִם רוּאָה דָם מִמָּשׁ
ע"ש בְּש"ף ס"ק כ"ו וְאָף שְׁמֵפְקִיפְק הַשְּׁ"ף קָצַת אַבְדִּיקַת מַהֲרִי"ו בְּסִי' קצ"א סק"ז וְגַם
אֲפָשֶׁר דְבִקְרִטִין לֹא מְהַנִּי בְּדִיקָה (זוֹ הוּאִיל שְׁאִינְנָה יְכוּלָה לְצַפּוּעַ הַעֵד שְׁתַּכְּנִים בְּעוֹנֵמְק
כְּמוֹ דָם) מ"מ גַּם אָנוּ יְכוּלִין לְאַשְׁפּוּחֵי בְּדִיקָה הַמְבַרְרַת שְׁבָאוֹ הַקְרִטִין מִמְּקוּם מִי רְגָלִים
וְהִינּוּ שְׁתַּבְּדוּק הָאִשָּׁה וְתַקְנָם הֵיטֵב בְּחוּרִין וּבְסַדְקִין שְׁלֵא יִשְׁאִירוּ רוּ שְׁם קְרִטִין נְדַבְקִין
וְאַח"כ תֵּשֵׁב עַל הַסְּפֵל וְתַקְלַח לְתוּף הַסְּפֵל וְקוּדָם גָּמַר הַקְּלִיּוֹם תִּטִּיל הַמִּילְדַת אֶת הַסְּפֵל
מִתַּחַתָּה וְתַסְנּוּ מִי רְגָלִים וְאִם תִּמְצָא שְׁם קְרִטִין וְדָאִי מִמְּקוּם מִי רְגָלִים אֲתִי שְׁנוּלְדוּ שְׁמָה
הַקְרִטִין הִלְלוּ וּמִתְמַצִּית מִי רְגָלִים אֲתוּ וְלֹא שְׂיִיף לְמִימַר דְלִמָּא בְּתֵר דְתַמּוּ מִיָּא הַדּוּר מִי
רְגָלִים לְהַמְקוֹר וְאִינְנָה קְרִטִין הִלְלוּ הָא לְקַחוּ אֶת הַסְּפֵל מִתַּחַתִּיהָ קוּדָם גָּמַר הַקְּלִיּוֹם וְהָא
דְלֹא הוֹזְכָר הַרְבֵּי בְּדִיקָה בַש"ע הִינּוּ מִשׁוּם דְבִבְדִיקַת מַהֲרִי"ו מְבוֹרְרַת אָף אִם עוֹמְדַת
וְשׁוֹתֶתֶת וְלֹא נִמְצָא דָם כ"א בְּסוּף הַשְּׁתִּיתָה ע"ש וְגַם אֲפָשֶׁר שְׁתַּבְּטַל הַדָּם בְּתוּף הַמִּי
רְגָלִים אֲשֶׁר הֵמָּה בְּתוּף הַסְּפֵל אֲבָל קְרִטִין וְדָאִי נִמְצָאוּ אָף בְּתוּף הַמִּים וּבְכַרְטָא לְפִי דְבָרִי
רַמ"א אִם נִמְצָא דָם מִמָּשׁ תוּף מ"ר וְגַם עַד הַבְּדִיקָה כְּתַב הוּא שְׁאִינוּ אֲלֵא חוּמְרָא
בְּעֵלְמָא וְאִם כֵּן בְּקְרִטִין כַּה"ג וְדָאִי אִינוּ מַחְמִיר כָּלֵל וְאָף שְׁכַתְבַּת הַשְּׁ"ף ס"ק ח' וְז"ל וְלְפִי
מ"ש לְעֵיל ס"ק ג' שְׁפִי רַבִּינוּ חֲנִנְאֵל הוּא עֵיקָר שְׁאִין כָּאֵן חוּמְרָא רַק הוּא שְׁרֵשׁ הַדִּין
ע"ש וּלְפַעַנ"ד אִינוּ מְוַכְרַח לּוֹמֵר כֵּן לְפִי ר"ח דִּי"ל הָא דַּמְק' הַשְּׁ"ס מְזַנְקַת נְמִי דְלִמָּא
בְּתֵר דְתַמּוּ מִיָּא אֲתָא דָם לֹא מְק' אֲלֵא לר"מ דס"ל טְמֵאָה נְדָה מִמָּשׁ וְאִם כֵּן מְק' שְׁפִיר
דְלִמָּא לְאַחַר הַזִּינּוּק שׁוֹתֶת וּמִבִּיָּא דָם מִהַמְקוֹר דְהָא לר"מ טְמָא נְדָה וְדָאִי אִם יוֹשְׁבַת

ושוטה או אם עומדת ומקלחת אם כן יש לחוש לאחר הזינוק תהיה שותמת והדור מי רגלים למקור ואיתי דמא אבל לר"י דס"ל דאינה טמאה אלא משום פתם אף אם שותמת ודאי אם כן יוכלנו לומר דלדידה לא חיישינן דלמא שותמת לאחר הזינוק וא"כ י"ל לר"י טהורה אם מצאה דם במי רגלים ויושבת ומזנקת אף שאינה יושבת על שפת הספל ואף אם מצאה אחר כך בבדיקה גם כן ע"ש וא"ל דאי אמרינן דקו' הש"ס הוא דוקא לר"מ ולא לר"י אם כן קו' הר"ן ומביאו הש"ך ס"ק ג' דהאידא אפשר דשמואל ור' אבא ס"ל כר"י ושללא וטרנא אליבא דר"מ ז"א דאיכא ג"כ נ"מ בהך שקלא וטרנא אליבא דר"י ג"כ משום דאף אליבא דר"י אם עומדת ושותמת ודאי גם ר"י מודה דטמאה נדה דאיכא תרתי לריעותא וא"כ אליבא דאמת אף אם עומדת ומזנקת צריכה ג"כ לעמוד בשפת הספל לקלח בתוך הספל הואיל דבסוף הזינוק איכא למיחש לשמא שותמת ובאותו פעם איכא תרתי לריעותא ואיכא למיחש דלמא באותו פעם הדור מ"ר להמקור דבתרתי לריעותא מודה ר"י לר"מ וצריכנא גם כן לאוקמי בעומדת בשפת הספל ומקלחת לתוך הספל דאם איתא דהדור מ"ר למקור בשפת הספל אבעי לאשכוחי אף לר"י וק"ל: ובזה מיושב קו' הט"ז סק"א ונ"ל רבים מק' למה פתב אצל מקלחת לתוך הספל ואצל שותמת פתב על שפת הספל ולהנ"ל ניקח דגם ל"א אלו אין להתיר כ"א בעומדת על שפת הספל ומקלחת לתוך הספל אבל אם שותמת על שפת הספל אף שהוא בסוף הקלוח אסורה והא דלא פתב הרמ"א דוקא בעומדת על שפת הספל יש לומר דהרב קיצר במוכן וכמ"ש הש"ך בעצמו סק"ד ע"ש ולהכי הרמ"א נקט בלישגניה אבל אם שותמת על שפת הספל דמירי ג"כ אף במקלחת לתוך הספל הואיל דלסוף הקלוח היא שותמת על שפת הספל אסורה הואיל דאיכא תרתי לריעותא עומדת ושותמת לבסוף אסורה מש"ה נקט בלישגניה אבל אם שותמת על שפת הספל הואיל דלבסוף א"א אלא בשתיחה וק"ל: ועוד לשיטת ר"ח נידון דינן שהאשה רואה קרטין הללו בלא הרגשה כלל מה"ת לטמא ובדאי אמרינן דתולה שפאו מתמצית מי רגליה והא דכתב הט"ז סי' ק"ץ ס"ק כ"ט ואף על גב דס"ל בפ' כה"י לרבי בעד שאינו בדוק דטמאה משום נדה היינו משום כיון שהיא בחזקת בדוקה קצת ה"ל לרבי פאלו ראתה דם בבירור והיא טמאה מן התורה א"כ נשמע מיניה דאם בדקה בעד הדוק ודאי היא טמאה מן התורה ואף שלא בהרגשה משום דאמרינן שפבורה היתה שהוא הרגשת עד ובאמת הוא הרגשה ממש ע"ש ז"א די"ל דהוא לא פתב כן אלא לדעת הש"ע שפוסק שם סעיף ל"ו בעד שאינו בדוק דטמאה משום פתם ובסימן קצ"א פוסק הש"ע באשה שהשתינה מים דטהורה לגמרי וצ"ל דס"ל להש"ע דהדין עד שאינו בדוק הוא חמור מדין אשה שעשתה צרכיה ולא פדעת תוס' נדה דף י"ב ע"ב בד"ה ור"י מטהר ע"ש וא"כ יכול לאוקמי נמי הדין בעד שאינו בדוק בלא הרגשה אבל לדברי רבינו חננאל דהוכיח מהגמרא הנ"ל דעד שאינו בדוק אינו חמור יותר מהאשה שעשתה צרכיה ודאי צריכנא לומר כמו דמוקמינן המתני' באשה שעושה צרכיה בהרגשה ה"נ מוקמינן הדין עד שאינו בדוק מיירי בהרגשה ע"ש ולק"מ קו' הט"ז הנ"ל וכמו דאוקמי שמואל להמתני' דהאשה שהיא עושה צרכיה ה"נ צריכנא לאוקמי עד שאינו בדוק ע"ש היטב: וגם יש להתיר הקרטין הללו מפ"ס ס"ס שמא מן הפליות ואת"ל מן המקור שמא לא נמוחו ואף דאיכא לברורי ע"י בדיקה מ"מ ס"ס מותר אף בלא בדיקת פושרין וכדאי בפ"ח י"ד פל"י ס"ס פל"ב ע"ש וכן פוסק בש"ך בדיני ס"ס דין

ל"ה ע"ש אם לא במקום שאין הפסד בדבר ע"ש ואף שיש באשה זו חזקת איסור נדה מ"מ אפ"ה מהני ס"ס פדאי' בפ"ח בדיני ס"ס כלל ט"ז ע"ש מפל הני טעמי נראה להתיר אשה זו וק"ל עכ"ל הַחֲכָם דודי מוהר"ל זי"ן דק"ק ליסא: תשובה ע"ד אשה שיש לה נסת פדרה כל הנשים ושללא בשעת נסתה א"א לטהר מחמת קרטין אדנמים גלקטין מן העד וסינתה מי רגליה ונמצאו אלו הקרטין בימי רגליה הרבה יותר ממה שנמצאו ע"י בדיקת עד בט"ז סי' קצ"א הקיל מאד באלו הקרטין והגאון בח"צ השיג עליו בתשובתו סי' ע"ג ואמ"ו הגאון שב"י סי' ל"ח עמד לימין ט"ז והשיג על הח"צ חמשה השגות ולפענ"ד נראה דדברי ח"צ נכונים ונ"ל ח"צ ראש דבריו כ' הנה ב' היתרים במקום הנה א' מצד עצמות הקרטין ואפי' אינה מרגשת כאב כלל עכ"ל ולא עיין בתשו' הר"ן שכתב בפירושו שלא תלה במפה אלא מפח שיש לה כאב בפליות ונ"ל פגון זה הדבר ברור שתולה בכאב הפליות שיש לה עכ"ל הרי שלא תלה במפה אלא מפח שיש לה כאב פליות עכ"ל וכתב ע"ז בש"י ונ"ל הנה עינתתי שם בתשו' דלא כתב זאת אלא לפי מה שכתב עוד להתיר מהא ששנינו אם יש לה מפה תולה במפתה וכו' וכתב אע"פ שהרמב"ן כתב דבזמן הזה אין תולין במפה וכו' פגון זה הדבר ברור שתולה בכאב הפליות שיש לה וכו' עכ"ל היינו פיון שיש לה כאב הוא דומה שיש לה מפה אבל באמת כתב כל זה רק לסניף הלא כבר כתב לפני זה הוכחות אחרים שתולין בחול שדרה להוליד בפליות כמ"ש שם ונ"ל ואני אומר אפילו לר"מ איתתא שריא וכו' עכ"ל לפי טעם זה א"צ כאב בפליות ובאמת נמצא אפילו באנשים לפעמים בשתן הרבה חצץ אדום ויצא אפי' בלא כאב כו' גם אם דעתו דוקא הואיל שהיה לה כאב בפליות היה לו להזכיר בשאלה וכו' ובלא זה הלא הב"י כתב ע"ז ולי נראה דבלאו האי טעמא איתתא שרי ובקדיא תניא בפרק המפלת וכו' אם פן צ"ל דומיא דהתם אף על פי שאינה מרגשת במפה עכ"ל בהשגה א': תו כתב בהשגה ב' ונ"ל מה שכ' בתשו' מהר"ץ וזה שגגה גדולה דהתם ביוצאים עם מי רגלים עסקינן ועל קוטב זה סובב והולך ענין תשובת הר"ן ובה נדאי מתיר הר"ן אפי' בלא כאב שהרי כל עצמו הוא בא להתירה ממשנת האשה שהוא עושה צרכיה וזה נדאי באין לה כאב מייירי עכ"ל הנה מזה מסכים בעצמו שדרה חצץ אדום בא מן הפליות אפי' בלא כאב וא"כ סותר דברי עצמו עכ"ל בהשגה ב' ותמה תמה אקרא פה קדוש יאמר דבר זה דהא נדאי כ"ע מודה שאותן בני אדם שיש להם מפה בפליות ונרפו להוליד חול וחצץ אדום כשהוא יוצא דרפו לצאת אפי' בלא כאב פי כן נמצא אפי' באנשים שיוצא בפי רגלים שלהם כמין חול וחצץ אדום אפי' בלא שום כאב אף אין זה ברוב בני אדם כ"א במיעוט שרוב ב"א אינו יוצא עם מי רגלים שום חול וחצץ אדום וגם אותן ב"א שדרפן לצאת מי רגלים כמין חול וחצץ אדום אין זה מצד הטבע רק ע"י מפה שיש להם בפליות וכמ"ש הט"ז בעצמו ונ"ל עצמות הקרטין שרגיל לבוא מחמת מפה בפליות עכ"ל מוכח דס"ל שאין דרה חול לבוא כ"א מחמת מפה שבפליות וכיון שפן בנדאי מן הסתם אשה שיוצא ממנה כמין חול וחצץ אדום אין לנו לתלות במפה שבפליות דמנא ידעינן שיש לה מפה בפליות וטפי מסתבר שהיא מרוב ב"א שאין להם מפה בפליות ומה שהיא רואה כמין חול וחצץ אדום הוא מן המקור אע"פ שהוא משונה משאר דם משום הא ליכא לטהר שהרי שנינו המפלת כמין קליפות וכמין שערות וכעין עפר תטיל למים ולא ניםוחו הוא דתלינו במפה אבל כל זמן דלא בדקינן לה בפושרין אז תלינו במפה א"כ

מה"ת למיתלי הָכָא בַּמִּכָּה שְׁבַפְלִיּוֹת כ"ז שְׁלֹא יִדְעִינוּ שְׁיֵישׁ לָהּ מִכָּה בַּפְּלִיּוֹת מִש"ה מְצַרִּיף
הָר"ן פָּאָב בַּפְּלִיּוֹת דְּדוּמָּה שְׁיֵישׁ לָהּ מִכָּה וְאֵז תְּלִינוּ הַחֲצִץ אָדוּם מִהַמִּכָּה שְׁבַפְלִיּוֹת וְהַמְשִׁיף
דְּבָרֵי הָר"ן בְּתִשׁוּבָה כִּי הוּא תַחֲלָה כ' לְהַתִּיר חֲצִץ אָדוּם מִחֲמַת שְׁיֵיצָא עִם מִי רְגָלִים
דְּקִי"ל כר"י דְּלֹא חֲיִישֵׁנוּ דְּלִמָּא בְּתֵר דְּתַמּוּ מִיָּא אֲתָא דָּם וּבִין עוֹמְדָת וּבִין יוֹשְׁבַת וּכ'
לְסִתּוֹר דְּעַת רַבִּינוּ מְשׁוֹלֵם דְּפָסֵק הִלְכְּתָא כר"מ גַּם כ' לְסִתּוֹר דְּעַת מוהר"מ מְרוֹנְטַבּוֹרֵק
דס"ל דְּאָרְף לר"י חֲיִישׁ דְּלִמָּא בְּתֵר דְּתַמּוּ מִיָּא אֲתָא דָּם וְכַתֵּב עוֹד אֲפִילוּ לְדַעְתָּם דְּמַחְמִירִים
מ"מ בנ"ד י"ל דְּאֲפִילוּ לר"מ שְׁרִיָּא מְשׁוּם דְּמִלְתָּא דְּלֹא שְׁכִיחָא הִיא וּלְמַעוּטָא דְּלֹא שְׁכִיחָ
אפ"י ר"מ לֹא חֲיִישׁ ע"כ וּלְפִי טַעְמִים אֵלּוּ מִתִּיר אפ"י בְּלֹא שׁוּם הַרְגָּשָׁת פָּאָב כִּינּוּן שְׁפָא
הַחֲצִץ אָדוּם עִם מִי רְגָלִים וּאח"ז מְסִיק דְּאֲפִי בְּלֹא הִנֵּי צְדָדִים דְּלַעִיל אִיתְתָּא דָּא שְׁרִיָּא
ור"ל אפ"י מִי שְׁפָא לְחוּשׁ לְדַעַת הָרַב ר' מְשׁוֹלֵם וְדַעַת מוהר"מ מר"ב וְאֲפִי אִי נִימָא דר"מ
חֲיִישׁ בְּהָא מ"מ יֵישׁ לְהַתִּיר מִחֲמַת שְׁמַרְגָּשָׁת הַפָּאָב בַּפְּלִיּוֹת דְּקִי"ל דְּתוֹלִין בַּמִּכָּה כִּן תִּנְכּוֹן
דְּבָרֵי הָר"ן וּבְאַמַּת לְדַעַת הָר"ן סְגִיָּא לְהַתִּיר כִּינּוּן שְׁיֵוֹצָא הַחֲצִץ עִם מ"ר אפ"י בְּלֹא הַרְגָּשָׁת
פָּאָב אִף שְׁכ' נְמִי הִקְיָתָר שֶׁל הַרְגָּשָׁת פָּאָב כִּינּוּן שְׁהִיָּה בנ"ד פָּאָב וּא"כ שְׁרִיָּא אפ"י לְדַעַת
הַמַּחְמִירִים דְּלַעִיל וְכִן דְּרַף כָּל בְּעָלֵי הוֹרָאָה לְצַדֵּד וּלְחַפְשׁ אַחַר כָּל צְדָדֵי הִקְיָתָר אַע"פ
דְּסְגִיָּא בְּטַעַם א' לְחוּד כְּדֵי שְׁלֹא לִיתָן פ"פ לְבַעַל דִּין לְחִלּוֹק וּמַעֲתָה יָפָה הַשִּׁיג הַח"צ עַל
הט"ז שְׁהָרִי בְּנִידוֹן דט"ז לֹא הָיוּ הַקְרָטִין בָּאִים עִם מִי רְגָלִים וְאֲפ"י כ' הַט"ז בְּשֵׁם הָר"ן
לְהַתִּיר מִחֲמַת עֲצָמוֹת הַקְרָטִין אפ"י בְּלֹא פָּאָב וְזֶה אֵינוֹ שְׁהָרִי הָר"ן לֹא הַתִּיר אֲלֵא בְּפָא
עִם מ"ר אוּ מִחֲמַת פָּאָב הַפְּלִיּוֹת אֲבָל בְּלֹא פָּאָב וְשְׁלֹא בְּשַׁעַת הַטְּלַת מ"ר לִפְאָ שׁוּם
שְׁרִיּוֹתָא וְעַכ"פ צְרִיף חֲדָא מִתְרַתֵּי אוּ שְׁפָא עִם מ"ר וְאֵז שְׁרִיָּא אפ"י בְּלֹא פָּאָב אוּ שְׁפָא
שְׁלֹא בְּשַׁעַת הַטְּלַת מִי רְגָלִים וּבְזֶה צְרִיף פָּאָב לְבָרֵר עַל הַמִּכָּה שְׁבַפְלִיּוֹת וְזֶה אֵין שׁוּם
סְתִירָה בְּדָבָרֵי ח"צ וְכָל עֵינְקֵר הַשְּׁגַת ח"צ עַל הַט"ז אֵינוֹ אֲלֵא בְּמָה שְׁמַתִּיר קְרָטִין קְרָטִין
הַנְּמַצָּאִים שְׁלֹא בְּמִי רְגָלִים וּבְלֹא פָּאָב גַּם מָה שְׁמַבִּיא הַט"ז בְּתִשׁוּבָתוֹ פְּלוּגְתָּא דְּר"ן
וּמְרַדְכֵי שְׁאִינוֹ עוֹנֵן לנ"ד כִּי הֵם מִיָּרִי בְּבָאִים עִם מ"ר: וּמָה שְׁפַתֵּב עוֹד בְּש"י רֵאזָּה
לְדַבְּרֵיוּ מְדָלָא כְּתִב הָר"ן בְּהַשְׁאֲלָה שֶׁם שְׁהִיָּה לָהּ פָּאָב ל"ק מִיָּדִי דְּהָא לְפִי מָה שְׁהִיָּה נִידוֹן
דְּשֵׁם שְׁפָא הַחֲצִץ עִם מ"ר בְּאַמַּת ל"צ לְדַעַת הָר"ן פָּאָב דְּאֲפִילוּ בְּלֹא פָּאָב שְׁרִיָּא אֲבָל
בְּשְׁלֹא בָּא עִם מ"ר וְדָאֵי דְּמַצְרִיף פָּאָב וּכְמ"ש לַעִיל וְתוּ דְּמִבְּנֹאֵר שֶׁם דְּלִשׁוֹן הַשְׁאֲלָה אֵינוֹ
לֹא מְדַבְּרֵי הָר"ן וְלֹא מְדַבְּרֵי הַשְׁאֲלָה אֲלֵא מְדַבְּרֵי הַמְדַּפִּיס: וּמ"ש עוֹד בְּש"י סִינְעֵתָא
מְדַבְּרֵי הַב"י שְׁפַתֵּב וְז"ל וּל"נ דְּבִלְא"ה אִיתְתָּא דָּא שְׁרִיָּא דְּבִהֲדָא תַנִּי וְכו' א"כ צ"ל
דְּוִמָּא דְּהֵתֵם וְכו' לֹא יִדְעִתִּי אִיף עָלָה בְּדַעַתוֹ לְהַבִּיא רֵאזָּה מִמָּה שְׁב"י בְּעֲצָמוֹ דְּחָה לְדַבְּרֵיוּ
וְתִקְנָה בַּס' בַּד"ה שְׁאִין הַנִּידוֹן דוּמָּה לְרֵאזָּה דְּהָא הֵתֵם בְּעֵי בְּדִיקַת פּוֹשְׁרִין וּכ"כ בַּד"מ
וּלְפִי הַס"ד דַּב"י בְּנִידוֹן זֶה שְׁרִיָּא אֲפִילוּ בְּלֹא פָּאָב מִחֲמַת עֲצָמוֹת הַקְרָטִין וְחֲצִץ אֲבָל לְפִי
הַאֲמַת דְּקִי"ל בְּמַפְלַת כְּמִין קְלִיפּוֹת דְּצְרִיף בְּדִיקַת פּוֹשְׁרִין אֲבָל בְּלֹא בְּדִיקָה לֹא תְלִינוּ
בַּמִּכָּה כִּינּוּן שְׁאִין מִכָּה לְפָנֵינוּ אִם כִּן בנ"ד עַכ"פ צְרִיף הַרְגָּשָׁת פָּאָב שַׁע"י זֶה מוּכַח שְׁיֵישׁ
לָהּ מִכָּה: וּמִמִּילָא מְבֹנְאֵר מָה שְׁפַתֵּב עוֹד בְּש"י בְּהַשְּׁגָה ג' וְז"ל לְפִי דְּבָרֵיו לְמָה לוֹ לְהָר"ן
לוֹמֵר שְׁתִּלָּה בְּכָאָב הַפְּלִיּוֹת הִלָּא הָר"ן מִיָּרִי בְּבָא עִם מ"ר וְלָזֶה לֹא צְרִיכִין לְהַפָּאָב עַכ"ל
לְק"מ דְּוִנְדָאֵי בְּנִידוֹן דְּהָר"ן שְׁהִיָּה חֲצִץ יוֹצָא בְּמִי רְגָלִים לֹא צְרִיף לְהַרְגָּשָׁת פָּאָב וְלֹא כְּתִב
שֶׁם לְהַתִּיר מִחֲמַת הַפָּאָב אֲלֵא לְסְנִיף בְּעֲלָמָא דְּלִיָּהוּי הַף שְׁרִיּוֹתָא אֲלִיבָא דְּכ"ע אֲפִילוּ לְמִי
שְׁפָא לְחוּשׁ לְדַעַת הָרַב רַבִּינוּ מְשׁוֹלֵם וְהַדַּעַת מוהר"מ מר"ב כְּמ"ש לַעִיל אֲבָל בְּשְׁאִין

באות עם מ"ר ודאי דצריך קאב דאל"כ מנא ידעינן שיש לה מכה בפליות: תו כתב בש"י שם להתיר אפילו בשאינו בא עם מ"ר מטעם שכתב הר"ן שהוא מעוטא דמעוטא דאפילו לר"מ לא חייש לה עכ"ד ומסתמיע מדברי תשובת ב"י שכתב פן בסי' קס"ז לא ירדתי לסוף דעתו דהר"ן לא קאמר אלא בבאים עם מ"ר דאז הוי מעוטא דמעוטא לפי שאין זה אלא מעוט דתהדר מ"ר למקור וגם זה דנימא אף שהדר מ"ר למקור אינו מוצא כ"א כעין חצץ וחול ובכל פעם אינו רואה כעין זה מש"ה הוא מעוטא דמעוטא אבל בשאינו בא עם מ"ר לא הוי מעוטא דמעוטא והמפלת פמין קלפות ועפר יוכיח שגם הם משוננים ואפ"ה צריך בדיקת פושטין: תו כתב הש"י בהשגה ד' וז"ל ועל ארבעה לא אשיבנו מה שכתב הגאון מוהר"ן הנה חרד עלינו כל התרדה ללא דבר דפשוט הוא שמה שכתב הר"מ עכ"ל לא ידעתי מה פשוט לו זאת נגד הב"י וד"מ וט"ז שלא הבינו פה גם דעת הש"י הוא פן ובנדאי הוא נעלם מן הגאון הנ"ל הואיל שלא הביאו וכו' ואדרבה פשוטא דלישנא לא משמע פן עכ"ל ולא ידעתי מה עדיפתא דש"י מהני רבנותא שהביא בח"צ ובנדאי גם עיניו ראה לדברי הש"י ואטו כי רוכלא ליחשיב וליזול שהרי הש"י לא כתב מדעתו פלום רק העתיק דבריו וכבר הביא לד"מ שם בתשובה עכ"ז מלאו לבו לחלוק עליהם ומה שכתב השב"י וז"ל ואדרבה פשוטא דלישנא לא משמע פן לע"ד נראה דדברי הח"צ מוכרחים לכאורה בפשט המרדכי שהרי כל דברי מוהר"מ שבמרדכי סוכבים ע"ז דר"י לא פליג על ר"מ ביושבת וכי היכי דלר"מ ביושבת על שפת הספל ונמצא דם תוך הספל ועל שפת הספל טמאה הכי נמי לר"י דבהא לא פליג ר"י אלא ביושבת ס"ל לגמרי כר"מ ואע"ג דפליג בעומדת ומקלחת היינו בנמצא דם בתוך הספל לחודא אבל בנמצא על שפת הספל ובתוך הספל אפי' יושבת מודה ר"י לר"מ דטמאה דס"ל למהר"מ דגרע כשנמצא על שפת הספל ותוך הספל ביושבת מן עומדת ונמצא רק בתוך הספל וכן נראה מתוספות בסוגיא שם במה שכתבו ועוד י"ל כמ"ש מהרש"א שם אף שבתוספות שם לא פתבו רק לס"ד דמקשה מ"מ ס"ל למהר"מ דגם דלמסקנא י"ל פן ודוק ולפי הבנת ב"י וד"מ שרצו להשוות דעת המרדכי בשם מוהר"מ לדעת הר"ן דאף המרדכי ס"ל דאיכא למיתלי הגי קרטין בהפליות אלא שמרדכי כתב לאסור משום דם גמור הנמצא בבדיקה לאחר מ"ר ק' א"כ למה ליה להמרדכי למימר דביושבת ס"ל לגמרי כר"מ דהא אפילו אי נימא דר"י פליג על ר"מ אפילו ביושבת ונמצא תוך הספל ועל שפת הספל מ"מ בנידון הזה שלא נמצא במי רגלים אלא קרטין ולאחר מי רגלים דם ממש בהא ודאי מודה ר"י וכמ"ש הב"י דאפילו לרא"ש דס"ל דר"י מטהר ביושבת לגמרי אפילו בשותתת מ"מ מודה היכא דלא מצאה בתוך מ"ר דם כ"א בבדיקת העד לאחר הטלת מ"ר דטמאה ונהי נמי בנ"ד שהרי מה שמצאו בתוך מי רגלים אינו אלא קרטין דאיכא למיתלי בפליות ודאי דאינו מצילין על הדם בעין שראתה בבדיקת העד שפינו שאינו דומה לזה ול"ל להמרדכי לפלפול הזה א"ו נראין דברי הח"צ דלהנהו קרטין קרי למהר"מ ז"ל דם אף שיש לדחוק ולדחות זה מ"מ פשטן של דברים נראין פן: וראיתי בתשובת פמ"א סימן י"ב שהקשה לדעת מוהר"מ הנ"ל למה מהדר הש"ס אתקפתא אדר"מ הנה לו להדר אדר"י דהלקתא פנותיה דמטהר בעומדת דניחוש דלמא בתר דתמו מיא אתא דמא יע"ש ולק"מ דהא מוהר"מ אגזיל לפי תי' הר"י שבתוספות כמ"ש להדיא בהג"מ פ"ה מהלכות א"ב ומביאו ב"י סימן זה ולפי מה שכתבו התוספות הנה ס"ד דמקשה דמתניתין מירי

בין במזנקת ובין בשותתת ואפ"ה ס"ל לר"י דטהורה אפילו בעומדת ואם פן איך מצי להק' לר"י דלמא בתר דתמו מיא וכו' שקהרי למאי דס"ד השתא אפילו בשותתת ס"ל לר"י דטהורה ולא חייש כלל דהדר מ"ר למקור ומוהר"מ לא קאמר אלא למסקנא דמוקמינו הא דר"מ ביושבת ומקלחת ובנמצא תוך הספל ולא על שפת הספל השתא י"ל לר"י דמודה ביושבת ונמצא דם על שפת הספל ותוך הספל דלא פליג אלא בעומדת ומקלחת לתוך הספל ונמצא דם בתוך הספל גרידא תו פתב בש"י בהשגה ה' ונ"ל מה שכתב עוד אבל הר"ן מייירי מצד הקרטין דאין שום דם עליה מותר אפילו לר"מ עכ"ל ט"ז שגגה גדולה היא שקהרי משנה שלימה שנינו כמין עפר תטיל למים ואם נישחו טמאה והיא יכשיר הר"ן בלי שום בדיקה והטלה למים עכ"ל והנה לדעתי לא ראו עיניו דגם הש"ף כתב פן בס"ק י"ד וכו' אף די"ל דהוא משיג רק על הט"ז דרצה לטהר אפילו בלא מ"ר אבל משמעותו דהוא משיג גם פן על הר"ן גופי' דכתב דאיך יכשיר הר"ן בלי שום בדיקה וכו' עכ"ל שב"י ולפענ"ד פוננת הח"צ דלא השיג אלא על הט"ז שלפי הבנתו בהר"ן דמתיר בלא מי רגלים ובלא פאב ע"ז פתב ח"צ לדעתו איך יכשיר הר"ן בלא בדיקה א"ו דהר"ן לא מייירי אלא בבאים עם מי רגלים ואין פאן שום משמעות אחר בדברי הח"צ ובחנם פתב השב"י על הח"צ שדבריו הם דבר שפתיים ושפת יתר ולא כן הוא פי דברי הח"צ נכונים וברורים: ומה שכתב עוד בשב"י ונ"ל ובפרט די"ל דאין זה מוכרח לדעת הר"ן דוקא הואיל שנמצא אחר מ"ר רק המעשה שהיה פה היה ועו"ל לרבותא כ"כ וכו' עכ"ל ולענ"ד נראה דנדאי עיקר היתר של הר"ן תלוי בזה שפא אחר מ"ר או בכאב כמבואר למענין דבריו וגם לו יתנה בדברי שב"י דאיכא למימר דלאו דוקא נקט מ"מ מנ"ל להקל באיסור חמור כזה ולומר דהר"ן לאו דוקא נקט דלמא דוקא הוא ומי שפא להתיר ולומר דלאו דוקא נדאי עליו להביא ראיה: כלל דמלתא שפל מה שכתב אמ"ו בזה לא זכיתי להבין ודבריו תמוהים בעיני העולה מפל מה שכתבנו אשה שיש לה מכה בפליות תלינו חצץ אדום במכה אבל מן הסתם לא אמרינו שיש לה מכה ואם מרגשת פאב בפליות תלינו חצץ אדום בפליות לפי שע"י פאב נתברר שיש לה מכה בפליות ולפ"ז לכאורה יש לומר אשה שנמצא במי רגליה חצץ אדום וכיון שאין דרך דם מקור לצאת עם מי רגלים ע"כ מכה יש לה בשלחופית או בפליות ולפ"ז נוכל לתלות במכה זו אפילו מה שמצאה בלא מי רגלים אף לדעת הגאון ח"צ דאיהו לא קאמר דצריך פאב אלא היכא דלא מצאה כלל במי רגלים מה שא"כ במצאה במי רגלים שע"י נתברר שיש לה מכה נוכל לתלות נמי במכה אף מה שמצאה שלא על ידי מי רגלים אף כ"ז ביושבת על שפת הספל ולא נמצא דם כ"א בתוך ספל אבל בלא"ה לדין דחיישינו דלמא לבתר דתמו מיא אתא דמא פמו שפסק רמ"א כר"ח וא"כ אפי' נמצא תוך מי רגלים עדיין לא נתברר שיש לה מכה ואף שאין דרך דם המקור לצאת עם מ"ר מ"מ דלמא בתר דתמו מיא אתא דמא ואין לומר דאף דנימא בתר דתמו מיא אתא דמא והינו לפי שנתמעט המים ולא נפקי בקלוח הדרי מ"ר למקור ואייתי דמא כדפי' התוס' וא"כ פינו דמפקי דמא פהאי ולא דם ממש ה"ל מיעוטא דמיעוטא ולא חיישינו כמ"ש הר"ן דאי ס"ד דהדר מ"ר למקור למה אייתי דם פהאי ולא דם ממש שקהרי המקור מלא דם תמיד וכמ"ש המ"ב סי' מ"ט בשלמא קרטין שיצא מאליו בין נסת לנסת י"ל שפך דרכו של המקור לדחות דם המותרות שלא נתבשל פראוי ולהחזיק דם מבושל עד זמן הראוי אבל א"ל דמ"ר אפקי

לדָם י"ל הוא מְלֵתָא דְלֵא שְׂכִיחָא דְאֶפִיק דָם כִּי הָאֵי וְלֵא מְפָקִי דָם מִמֶּשׁ אַף מִדְבָרֵי הָרִ"ן
לֹא מִשְׁמַע פֶּן שְׂכִי וְנ"ל הָאֵיךְ נֶאֱמַר דְכִי הִדְר מִי רְגֵלִים לְמַקּוֹר מְפָקִי דָם כִּי הָאֵי וּבְשַׁעָה
אַחֲרַת אֵינוֹ יוֹצֵא מִמֶּנּוּ דָם כִּי הָאֵי כָּלֵל הָאֵי וְדֵאֵי מְעוּטָא דְלֵא שְׂכִיחָא עכ"ל מוֹכַח מִלְשׁוֹנוֹ
דְדוּקָא אִם בְּשַׁעָה אַחֲרַת לֹא מְפָקִי דָם כִּי הָאֵי אֲבָל כִּי מְפָקִי נְמִי דָם כִּי הָאֵי בְּשַׁעָה אַחֲרַת
לֹא אֶמְרִינּוּ דִּהְוָה מְעוּטָא דְלֵא שְׂכִיחָא דְאֶפִי אֵי נִימָא דְזוֹ לֹא שְׂכִיחָא דְכִי הִדְר מ"ר לְמַקּוֹר
דְמִפִּיק דָם כִּי הָאֵי וְלֹא דָם אַחֲרֵי מ"מ בנ"ד שְׂרָגִילָה לְרֵאוֹת קְרִטִין קְרִטִין אֶפִי שְׂלֵא ע"י
הִטְלַת מ"ר אֶף כִּי נִמְצָא נְמִי תוֹף מ"ר י"ל דְמִמִּילָא נָפַל תוֹף מ"ר בְּתַר דְתַמּוּ מִיָּא וְלֹא
ע"י דִּהְדְר מ"ר לְמַקּוֹר אֲלֵא מְעַצְמוּ נָפַל לְשֵׁם אֶף שְׁתוּס' כְּתָבוּ שֵׁם בְּסוּגִיא דְלֵקָה לֹא
חִיִּישִׁינּוּ שְׂבָא מֵאֲלִיו הִיִּינוּ כְּמוֹ דְמִסְקִי מְלֵתָא בְּטַעֲמָא כִּינּוּ דְלֵא אֲתֵיא מְקוֹדָם אוֹ אַח"כ
וְדֵאֵי דמ"ר גְּרַמוּ מִשָּׂא"כ בנ"ד דְבִאֲמַת דְרָפָה לְרֵאוֹת פֶּן מְקוֹדָם וְאַח"כ וְדֵאֵי דְאֵיפָא
לְמִיחַשׁ לֵהָא אֲלֵיבָא דכ"ע וְאֵין שׁוּם צַד לְהִיתָר אֲלֵא בְּיוֹשְׁבַת עַל שְׁפַת הַסְּפָל וְנִמְצָא דָם
תוֹף הַסְּפָל גְּרִידָא דְאֵז מוֹכַח לְפִירֵשׁ"י דְמַכָּה יֵשׁ לָהּ אֶפִי בנ"ד שְׁהָרִי לְפִירוּשׁוֹ א"א לְצֵאת
דָם הַמְקוֹר בְּשַׁעַת הִטְלַת מ"ר וְכִינּוּ דְלֵא נִמְצָאוּ עַל שְׁפַת הַסְּפָל וְדֵאֵי עִם מ"ר אֲתֵיא וּמַכָּה
יֵשׁ לָהּ בְּחִלְחוּלִית אֶף מֵאֵן גָּבַר וּמֵאֵן סָפוּן לִידַע בְּזִמְנֵי הַזֶּה אֵיזָה הוּא שְׁפַת הַסְּפָל וְאֵיזָה
הוּא תוֹף הַסְּפָל בְּפֶרֶט בְּקְרִטִיוֹשָׁא"א לְכוּנִי בֵּין נִמְצָא תוֹף הַסְּפָל לְעַל שְׁפַת הַסְּפָל: וּמָה
שְׂכִי הַחֲכָם הַשׁוֹאֵל דְתִיבְדַק בְּאִנְפּוֹן זֶה שְׁתֵּהִיגָה יוֹשְׁבַת עַל שְׁפַת הַסְּפָל וְתִטִּיל מִיָּם בְּקִלּוּחַ
וְטָרַם שְׁתַּכְלָה מִיָּמִי רְגֵלֶיהָ תְּבֵא אִשָּׁה אַחֲרַת וְתַקַּח הַסְּפָל מִב"ר טָרַם שְׁתַּכְלָה הַמִּים וְאֵז
לֵיפָא לְמִיחַשׁ לְמִידֵי דִּהָא לְקַחַה הַסְּפָל קוֹדָם שְׁפַלְתָּה מ"ר וְהִיא שְׁמַקְלַחַת לֹא יִדְעָה
שְׁתַּקַּח מִתַּחְתֶּיהָ הַסְּפָל וְלֹא הִיָּתָה מְרַגְּשַׁת בְּנִטִּילַת הַסְּפָל וְאִם פֶּן בְּנוֹדֵאֵי לֹא צְמַצְמָה
וְעֲצָרָה מ"ר וְתוֹ לֵיפָא לְמִיחַשׁ לְמִידֵי וְגַם זֶה לֹא יֵשֶׁר בְּעֵינֵי דְאֶפְשָׁר אֶף בְּיוֹשְׁבַת לְהִיּוֹת
שׁוֹתֶמֶת וּמִי יָכוֹל לְהַבְחִין אֵיזָהוּ מְקַלַּחַת וְאֵיזָהוּ שׁוֹתֶמֶת דִּהָא מְעִיקְרָא כְּדִמְקַשָּׁה הַש"ס
יוֹשְׁבַת נְמִי הוּי ס"ד דְמַקְשָׁה דְמִיָּרִי בְּשׁוֹתֶמֶת אֲלֵמָא דְאֶפִילוּ בְּיוֹשְׁבַת אֶפְשָׁר לְהִיּוֹת
שׁוֹתֶמֶת וְתוֹ אֵיפָא לְמִינְדַק דְכָל זֶה נִיחָא לְפִירֵשׁ"י דס"ל שֵׂא"א לְהִיּוֹת דָם מְקוֹר יוֹצֵא
בְּהִטְלַת מ"ר אֲבָל לְפִירוּשׁ הַתּוֹסְפוֹת שְׁפַתְבוּ הַטַּעַם דְמִש"ה לֹא חִיִּישִׁינּוּ שְׂיָצָאוּ דָם מְקוֹר
עִם מ"ר דְכִינּוּ דְלֵא אֲתָא מְקוֹדָם אוֹ אַחֲרֵי כֵּךְ וְדֵאֵי דמ"ר גְּרַמוּ לְרֵאִיָּה זוֹ כ"ז בְּאִשָּׁה שְׂאִין
רוּאָה תְּמִיד כְּעֵין קְרִטִין אֲבָל בנ"ד שְׁרוּאָה תְּמִיד אֶפִילוּ שְׂלֵא בְּשַׁעַת הִטְלַת מ"ר יֵשׁ לְחוּשׁ
דְאֲתֵיא מִן הַמְקוֹר בְּשַׁעַת הִטְלַת מ"ר לְפִירוּשׁ הַתּוֹסְפוֹת.

וּבַר מִן דִּין נִרְאָה דְכָל עֵיקַר הִיתָר הָרִ"ן אֵינָה אֲלֵא בְּקְרִטִין הַבָּאִים עִם מ"ר בְּהָא אֵיפָא
לְמִינְתְּלֵי דִּיִּצָּאוּ מִן הַפְּלִיּוֹת דְרָף הַשְּׁלַחּוּפִית אֲבָל בְּחוּל וְחֻצֵץ גְּרִידָא מנ"ל שְׂיֵשׁ לָהֶם דְרָף
וּמְבוּא מִן הַפְּלִיּוֹת לְבַה"ח וְכֵן נִרְאָה בְּדְבָרֵי הַח"צ בְּסוּף הַתְּשׁוּבָה הַנּוֹ"ל וְרֵאִיתִי בְּתְשׁוּבַת
שְׁב"י ס' ל"ט בְּשֵׁם מִהֶרְשֵׁשׁ"ךְ שְׁהִשְׁיֵג עַל הַש"ף בְּסַעֲרֵי ק"ח בְּמָה שֶׁהָק' עַל הַרְמ"א
דְלֵאִיזָה צְנִרְף כְּתָב הָאֵי דִינָא דָאִם מְצָאָה תוֹף מ"ר וְגַם עַל הָעֵד שְׁבִדְקָה עֲצָמָה כּוּ בְּשֵׁם
יֵשׁ מִחְמִירִין דִּהָא כְּבָר כְּתָב לְעִיל דָּאִין לְהִתִּיר אֲלֵא בְּיוֹשְׁבַת וּמְקַלַּחַת וְע"ז כְּתָב הָרַב
מִהֶרְשֵׁשׁ"ךְ דס"ל לְרַמ"א דְאֶפִילוּ לְדַעַת ר"ח לֹא מְטַמֵּא ר"י לְכַתְחֵלָה כִּי אִם כְּשֶׁנִּמְצָא עַל
שְׁפַת הַסְּפָל וּכְשֶׁנִּמְצָא תוֹף הַסְּפָל מִזָּה לֹא מִיָּרִי ר"מ וּר"י מְפַלּוּגְתָא וְאֵיפָא לְמִימַר דְגַם
לְבַעֲלָה מְטַהֵר ר"י אֶף לְר"ח עכ"ד וְלֹא עֵינֵן יָפָה בְּמֶרְדְּכִי וּבַהֲגַה"מ פ"ה מֵהַל' א"ב שְׁפַתְבוּ
בְּהִדְאָ לְדַעַת ר"ח אֶפִילוּ בְּנִמְצָא תוֹף הַסְּפָל וְעַל שְׁפַת הַסְּפָל מְטַמֵּא ר"י לְכַתְחֵלָה וּבְנוֹדֵאֵי
לֹא יִחְלֹק רַמ"א עֲלֵיהֶם וְכֵן נוֹטָה דַעַת הָרִ"ן בְּתְשׁוּבָה שְׁפַתְבוּ הוּא לְדַעַת ר"ח אֲלֵא הָא

איכא למינדק אדבריי הש"ך שאין ענין דעת המחמירין שהביא רמ"א פאן לדברי ר"ח פלל דהא בלא"ה צריכין אנו להבין אמאי דקיי"ל בנמצא על שפת הספל ותוף הספל דטמאה קא קיי"ל דתולין במכה והכא פיון דנמצא תוף הספל מסתמא מפה יש לה במקום מ"ר דהא א"א לדם המקור לצאת עם מ"ר לפרש"י וכה"ג לפירוש תוס' מדאתו עם מ"ר מסתמא במקום מ"ר הוא ואם פן אף בשנמצא על שפת הספל נתלי באותה מפה או נימא דמשויורי דם התמצית הוא מה שיצא עם מ"ר ולזה י"ל דהיינו טעמא דחיישינו דלמא פל הדם יצא בתר דתמו מיא ומה שנמצא נמי בתוף הספל חיישינו דלמא מן שפת הספל ירד לתוף הספל אבל פשלא נמצא פלל על שפת הספל אמרינו דאי איתא בתר דתמו מיא איתא איך אפשר שיירד הפל לתוף הספל ולא ימצא בשפת הספל פלל אף כ"ז ביושבת על שפת הספל ונמצא דם על שפת הספל ותוף הספל אז חיישינו דלמא לבתר דתמו מיא איתא ומן שפת הספל ירד לתוף הספל אבל אם היתה יושבת על שפת הספל נמצא דם תוף הספל גרידא וע"י בדיקת עד מצאה גם פן דם אז יש לטהרה דהא ממה שנמצא תוף הספל ולא על שפת הספל מוכח דמכה יש לה דאם איתא דבתר דתמו מיא איתא על שפת הספל בעי לאשכוחי א"ו דמכה יש לה ואם פן מה שנמצא על ידי בדיקת עד יש לתלות במכה זו ולטהרה אף לשיטת ר"ח אבל דעת היש מחמירין שהביא רמ"א פאן ס"ל דאף בכה"ג טמאה והכי מוכח מדברי הג"מ והמרדכי בשם מוהר"ם דהא עובדא דהתם הנה שמצאה בתוף מ"ר וגם על עד שבדקה בו פמבואר שם וע"כ מייירי שהיתה יושבת על שפת הספל ונמצא דם רק בתוף הספל דאלת"ה אלא דמייירי ביושבת על הספל ולא על שפת הספל ק' מאי איירא שמצאה בבדיקת עד דהא אפילו לא מצאה פלל בבדיקת עד אלא במ"ר לחוד נמי לדעת המרדכי טמאה דהא ס"ל דביושבת לא פליג ר"י על ר"מ וכי היכי דלר"מ חיישינו דלמא בתר דתמו מיא איתא דם ה"נ לר"י א"ו מדלא פתב המרדכי לאסור רק ע"י שנמצא דם בבדיקת עד ע"כ מייירי בכה"ג שהיתה עושה צרכיה על שפת הספל ולא נמצא כ"א בתוף הספל ואפ"ה פיון שמצאה גם ע"י בדיקת עד אסורה ולא אמרינו דמתמצית מ"ר הוא וכן מוכח בב"ח דמייירי המרדכי בכה"ג שהיתה יושבת על שפת הספל ונמצא דם תוף הספל לחוד שכתב דאילו לא נמצא בבדיקת עד דטהורה דלא גרע מדם ממש שנמצא תוף מ"ר והיינו דוקא כה"ג ובאמת הוא חידוש דין ול"ד פלל להא דנמצא על שפת הספל ותוף הספל: ואני תמה מאד על הש"ך שכתב וז"ל וא"ל דהכא נמי ביושבת ומקלחת אפילו הכא פשנמצא גם על העד טמאה דהא אפילו ביושבת על שפת הספל ונמצא דם בשפת הספל ותוף הספל טמאה כ"ש פשנמצא תוף הספל ועל עד עכ"ד ולא ידענא מאי קאמר דע"כ מייירי המרדכי ביושבת על שפת הספל ולא נמצא פי אם בתוף הספל כמש"ל ואם פן מה כ"ש הוא דבשלמא בנמצא על שפת הספל ותוף הספל י"ל דדם איתא בתר דתמו מיא ומן שפת הספל בא לתוף הספל משא"כ ביושבת על שפת הספל ונמצא דם בתוף הספל לחוד רק שע"י בדיקת עד מצאה דם דע"כ מוכח דמכה יש לה ומסתבר לטהר ובאמת לפי תי' ב' של ב"י והסכים עמו בד"מ שכתב דמרדכי לאו מטעם קרטין אסר אלא מטעם דם ממש שנמצא ע"י בדיקת עד לא מוכח פלל מדברי המרדכי דמייירי בהכי וי"ל דלא מייירי אלא ביושבת על הספל ולא על שפת הספל ומה שהצריך לאסרה ע"י מה שמצאה דם בבדיקת עד משום דאי לאו שמצאה בבדיקת עד הנה תולה הקרטין הנ"ל בפליות אבל לתי' ראשון של הב"י

מוכח שפיר דמיירי ביושבת על שפת הספל ונמצא דם בתוך הספל וצ"ע היטב: גם מה שכתב ב"י דרא"ש ס"ל דתלינו הדם שנמצא על ידי בדיקת עד שמשיורי דם מ"ר הם לא מוכח מידי דרא"ש לא קאמר אלא בנמצא על שפת הספל דאפילו אי נימא בטר דתמו מיא אתא מ"מ מטהר ר"י פיון דאיפא חדא למעליותא דיושבת ובאים עם מ"ר אבל בנמצא על עד י"ל דאף הרא"ש מודה וכבר הרגיש הש"ך בזה וכמו שרשום בקיצור בהגהות רמ"א (שוב ראיתי בשו"ת פ"מ חי"ד סי' א' שהשיג על הב"י בזה וכמ"ש דאין ראיה דס"ל להרא"ש הכי וכתב להגיה בב"י יע"ש) וצ"ל לדעת המחמירין אלו דאע"ג דבעלמא קיי"ל דתולה במפה הכא שאני משום דאין פאן מפה מבנורת אלא משום דאין דרוך דם המקור לצאת עם מ"ר א"כ די לנו להקל אלא ביוצא עם מ"ר ממש אבל בנמצא אח"כ לא תלינו במפה וצ"ע: ובשו"ת פמ"א סי' הנ"ל הרבה להשיב על ר"ח ועלה בדמיונו לדחות דברי ר"ח אשר פל דבריו דברי קבלה וכבר שקל למטרפסי באותה תשובה שם שכתב דזקנה אין לה פתם וטעה בדבר שתינוקות של ב"ר יודעים דאין חילוק בין זקנה לילדה וכך שנינו נשים שאמרו חכמים דיין שענתו כתמן פראייתו וזקנה תולה בילדה אבל לטהר בתמה מפל וכל טעותא רבה הוא דלא אשתכח פנותיה: נחזור לנ"ד דמה שנמצאו הקרטין במ"ר אין להקל משום זה אף מה שנמצא בלא מ"ר וכמ"ל ואפילו אי איפא נמי פאב בפליות יש לפקפק דאולי אין דרוך לצאת מן הפליות לבה"ח פי אם ע"י מ"ר ובלא"ה פקפק שם בתשובת ח"צ דאין לדמות פאב למפה והר"ן לא אמרה אלא לסניף בעלמא ודווקא פבא עם מ"ר ואפילו אי נימא דבנ"ד יש לדמות פאב למפה דכיון שראייתה משונה משאר ראיות וכבר העמידו הרופאים שפן דרוך להוליד פמין חול וחצי אדום בפליות אף כ"ז פבא עם מ"ר שפן דרכו לצאת וכנז"ל: ובשו"ת עה"ג סי' כ"ב פתב להתיר מחמת אמירת הרופאים שטיפים הללו דרכו לבוא מן הצדדים מחמת הגידים הקטנים המושפעים בדם והגאון בח"צ סי' הנ"ל דחה בשתי ידיים דאין לסמוך על אמירת הרופא בלי שום אמתלא והוכחה לדבריו ובאמת אף שהדין עם הגאון ח"צ שאין לסמוך על אמירת הרופא שאמר מאומד דעתו בלי שום הוכחה מ"מ להא מיהא מהני אמירתו למעבד ספקא אולי מן הצדדים הם באים פיון שהוא דבר מועט איפא למיתלי ולומר מן הצדדים הם באים אע"ג דוודאי לא הנה שגם מן המקור אפשר לצאת כה"ג מ"מ גם מן הצדדים אפשר למיתלי וראיה לזה ממה שכתב הב"ח בסי' קפ"ג שכתב הא דאמר ר"ז בנות ישראל החמירו על עצמן שאפילו רואות טיפת דם פחדל סופרות ז' נקיים הקשו הראשונים ז"ל דמאי רבותא דטיפת דם פחדל דהא מה"ת מטמא בכ"ש ע"ז פתב הב"ח ז"ל ולפע"ד נכון דבפ' יוצא דופן דף מ"א אמר ר"י מקור שהזיע כב' טיפי מרגליות טמאה ודוקא תרתי אבל חדא מעלמא אתי פירוש מן הצדדים וזה יאמר פאן דהחמירו בנות ישראל אפי' טיפת דם אחת פחדל אע"פ שאינה פי אם טיפה אחת לא תלינו דמצדדים אתיא עכ"ל הרי שע"פ הדין הנה אפשר למיתלי טיפה אחת במן הצדדים וכדאמרין במקור שהזיע אלא דמצד חומרא דר"ז מחמירין י"ל דווקא היכא דאיפא חד ספקא אבל בדאיפא עוד ספקא מטהרינו וכיון שפן אומרים בטיפה אחת דתלינו מן התורה דמן הצדדים הוא מכ"ש בקרטין קרטין אלו דמשהו בעלמא הוא ומדברי הגאון בשב"י סי' הנ"ל נעלם כ"ז יע"ש שרצה לומר דמן התורה אין האשה טמאה בטיפת דם פחדל מלבד שהשיגו החכמים הגאון מהרש"ך והגאון מוהר"י עליו

מדברי רש"י דף מ"ב נעלם ממנו ג"כ דברי רש"י בד' י"ד ע"ב שפכת בהדיא וז"ל אפי
כעין חרדל או פחות מכן ע"כ וכן מוכח בפסג' בר"פ המפלת א"ה לא יסתור בזיבה יע"ש
וע"פ דברי הב"ח נ"ל לתרץ הרמב"ד שהביא הרא"ש ז"ל בפרק התינוקות וז"ל שם
הרמב"ד ז"ל פתב דהאידיןא ליכא שריותא דבדיקת שפופרת דאפילו ידוע שפאה מן
הצדדים הרי גזרו על בנות ישראל כל רואה טיפת דם פחדל יושבת ז' נקיים ע"כ והם
דברים תמוהים דאנה רמוזה גזרה זו בדברי ר"ז וכמו שהשיג עליו הרא"ש ז"ל דר"ז
לא אמר אלא בסתם ראיה אבל בידיע שפא מן הצדדים לא החמירו ולפי דברי הב"ח
נכונים דברי הרמב"ד דס"ל דבטיפת דם פחדל איכא למיתלי טפי במן הצדדים אתיא
מלומר שהוא ממקור דהא מהאי טעמא מטהרינו בטיפה א' בפ' יוצא דופן במקור שהזיע
אלמא דאיכא למיתלי טפי דבר מועט פהאי במן הצדדים מלומר שהוא מן המקור ואפ"ה
החמירו בנות ישראל על עצמן מש"ה ס"ל להרמב"ד ז"ל דה"ה בנדאי דאתא מן הצדדים
החמירו על עצמן אבל הרא"ש השיג עליו דנהי דהחמירו על עצמן היינו בסתמא אפילו
היכא דאיכא למיתלי טפי במן הצדדים אבל בידיע שהוא מן הצדדים לא וכ"כ הר"ן
בתשובה שם על דברי הרמב"ד הנ"ל וז"ל אע"פ שגזרו בנות ישראל על כל הדם היינו
לפי שאינו ידוע מאיזה מקום בא הדם אם מן המקור אם מן הצדדים אבל היכא דאתי
נדאי מן הצדדים טהורה עכ"ד וכוננתו דאר דהחמירו על עצמן היינו בסתמא דאע"ג
דאיכא למיתלי טפי במן הצדדים כיון שהוא דבר מועט אפ"ה החמירו על עצמן דאלת"ה
מאי חומרא שייך בזה שפך הוא מן הדין להחמיר בספקא א"ו פדאמרן וא"כ לפ"ז דדבר
מועט איכא למיתלי טפי במן הצדדים דאתיא ולא מן המקור אפי' אי נימא דמצד החומרא
דר"ז דיש לטמא כ"ז בחד ספקא אבל אי איכא נמי ספקא דשפא לא נימוח נדאי שפיר
דמי למיעבד ס"ס ספק מן הצדדים או מן המקור ואת"ל מן המקור שפא לא נימוח וקרטין
קרטין הללו ע"פ הרוב א"א לנסותן אם נימוח או לאו שפאדו במשמוש הידים ואע"ג
דש"ף סימן קפ"ז מפקפק על ס"ס זו שכ' רמ"א שם כה"ג משום דשם חד הוא מ"מ בנ"ד
דאיכא למיתלי טפי במן הצדדים ואינו אלא מצד חומרא שהחמירו על עצמן איכא למימר
דלא החמירו אלא בחד ספקא דהיינו דם ממש אבל בכה"ג לא החמירו דעכ"פ רובא
להתירא הוא ואע"ג דמפלת כמין קליפות כמין שערות וכמין עפר בעי בדיקה י"ל דהתם
מירי בידיע שפאו מן המקור וכלישנא דש"ס המפלת כו' דזה שייך במקור ועוי"ל שאני
התם דאפשר למבדקה ולא סמכינו על ס"ס היכא דאיכא לברורי מה שא"כ בנ"ד אע"ג
דבעלמא איכא למימר דהך ספק דשפא מן הצדדים לאו ספקא כיון דרוב הדם מן המקור
כמ"ש בט"ז סי' ק"ץ סק"ב מ"מ בכה"ג דמשהו בעלמא הוא איכא למיתלי טפי במן
הצדדים כנז"ל ועיין בפסג' דרואה פתם דנ"ב ע"ב ובתוס' שם בד"ה שלש גריסין
דמוכח מדבריהם שאין דרף של אשה לראות מן המקור פחות מפגריס וכתבתי בחדושי
הגמרא ואין להאריך בזה דעכ"פ בנ"ד שיהם קרטין קטנים דאפי' טיפה אחת ליתא יש
לתלותו דאתיא מן הצדדים וכה"ג פתב בתשובת ב"י סי' קט"ז ועוד יש לצרף לזה לצדד
להתירא ולעשות ס"ס שפא מן הצדדים ושפא מן המקור ואת"ל מן המקור שפא דם
טהור הוא שפא במקור איכא דם טהור דהא דמים בלבד הם טמאים אבל שאר דמים
טהורים ולא כל אדם טמא ולא כל השחור טמא אלא מה שאמרו חכמים וכ"כ בתשובת
ב"י שם ואע"ג דהך ספקא שפא דם טהור הוא ספק חסרון ידיעה מ"מ בכה"ג שהוא

חסרון ידיעה לכל העולם שהרי אפי' בימי חכמי הש"ס היו נמנעין לראות דם משום חסרון הבקיאות מכ"ש בזה"ז ובחסרון שהוא חסרון ידיעה לכל העולם כתב הט"ז בי"ד סי' צ"ח דמיקרי ס"ס (מיהו בְּהָא דקיי"ל גבי ספק צבע וספק דם דטמאה וכ"כ המ"מ פנין דאפשר לברורי מש"ה טמאה וכתב במנ"י אע"ג דהאינדנא אין בקיאים מ"מ מיקרי ספק מחסרון חקמה דלא הוי ספק מוכח אע"ג דכ"ע אין בקיאים אפ"ה לא הוי ספק מיהו י"ל דש"ה דאם פן עקרת כל דיני פתמים מש"ה החמירו בזה ודוק) וראיתי בס' ב"ש כסי' קנ"ה שחולק על הט"ז בדין זה וכתב להוכיח דלא מיקרי ספק אפילו בכה"ג דאל"כ למה פתבו תוספות במכילתין דף נ"ב דמשהגיעה לכלל שנוניתיה לא תמאן בזמן הזה דאע"ג דלא בעל משום דאין בקיאים לדבוק כל גופה וק' הא היכא דלא בעל לא הוי אלא מדרבנן ואי ס"ד דמיקרי ספק היכא שהוא חסרון ידיעה לכל העולם נימא דהוא ספק מדרבנן להקל א"ו אע"ג שהוא חסרון ידיעה לכל העולם לא מיקרי ספק עכ"ד ויש לדחות דאע"ג דקיי"ל ספק דרבנן להקל מ"מ היכא דאיתחזק איסורא לא אמרינן אפי' בספק דרבנן להקל הכא נמי כ"ז שלא מיאנה היא בחזקת א"א מדרבנן וע"י ספק מיאון אתה בא להוציאה מחזקה זו מש"ה לא אמרינן ביה סד"ר לקולא וכן פתבתי בחידושי הגמרא נמצא דזה שפיר מקרי ס"ס ספק מן המקור או מן הצדדים ואת"ל מן המקור שפא דם טהור הוא ועיין בס' תבואת שור ל"ד סי' ל"ח שכתב להקל גבי ריאה שאינה שחורה כדיו אע"ג דבגדה מחמרינן היינו משום דאיסור פרת הוא ותו דלפעמים מסור הוא לנשים רק היכא דשחור פזפת יש להחמיר אבל בדיקה מזה יש להקל ע"ש מה שכתב לחלק בין איסור פרת לאיסור לאו עיין בתה"ד סי' מה שכתב בזה אם יש לחלק בהכי ומה שכתב עוד דדם נדה מסור לנשים ז"א דלעולם לא היה דבר זה מסור לנשים ומה שהחמירו עתה לפי שפבר נתמעטו הלבבות בימי אמוראים שלא ידעו להפליא בין דם לדם וכ"כ בתשובת ח"צ סי' מ"ו וז"ל ועל פיוצא בזה נאמר עדות מסורה לב"ד ואין בנות ישראל מורות לעצמן אלא חכם עכ"פ ספקא מיהו הוי אם דם טהור או דם טמא הוא ובהצטרף נמי הו' ספקא דלמא מן הצדדים הוא מקרי שפיר ס"ס ובהא ל"ק קו' הש"ף דמאי ס"ס הוא דהא שם ספקא חד הוא דמה לי אם הוא מן הצדדים או מן המקור ודם טהור שם ספקא חד הוא דז"א דספק אחד מתיר יותר מחברו דאם נימא דאם הוא מן הצדדים אז הדם עצמו טהור מה שאין פן אי נימא ממקור הוא אפי' דדם טהור הוא מ"מ הדם עצמו טמא הוא דקיי"ל מקור מקומו טמא הוא אפילו פחות מרביעית כמ"ש התוס' במכילתין דף ט"ז וכ"כ אלי הגאון מוהרצ"ה שהיה אב"ד דק"ק ה"ש: וא"ל דהו' ספקא דשפא דם טהור הוא לאו ספקא מקרי דרוב דמים שבמקור דם טמא הוא הא ליתא דכבר פתבתי לעיל בחידושי סימן קפ"ח דהראב"ד בס' בעה"נ סבירא ליה הכי דרוב דמים טמאים הם ותלינן מן הסתם שהוא דם טמא ואפ"י להקל סמכינן אהא ומביאה ראיה מהא דאמרינן במכילתין דף כ"א קשתה ב' ולשלישי הפילה ואינו ידוע מה הפילה וכו' דר"י ס"ל א"א לפתיחת קבר בלא דם מש"ה מביאה קרבן ונאכל וקשיא דאמאי מביאה קרבן ונאכל דנהי דא"א לפתיחת קבר בלא דם מ"מ דלמא דם טהור הוא א"ו דרוב דמים באשה טמאים והר"ן"ה בהשגות השיג עליו דהכי קאמר א"א לפתיחת קבר בלא דם טמא אבל לעולם רוב דמים באשה טהורים ומביא ראיות להיפך דלא אמרינן דרוב דם באשה טמאים יע"ש ועמ"ש בס' קפ"ח וא"כ לא מפעיא לדעת הר"ן"ה דס"ס מעליא הוא אלא

אפי' לדעת הרֶאָב"ד דס"ל דרוב דמים מן המקור טמאים מ"מ י"ל דס"ס מעליא הוא ואף ע"ג שכ' הש"ף בי"ד סי' נ"ג ס"ק י"ד בשם הב"ח ונ"ל פל מה דמכשירינן מטעם ס"ס היינו היכא דאיסור והיתר שוין אבל היכא דאיכא למיתלי לאיסור טפי מבהיתר תלינו לחומרא ע"כ כבד פתבתי בחדושי סי' קפ"ג ובסי' קפ"ז דליתא להאי פללא והבאתי ראיה מן התוס' במכילתין דף י"ח ד"ה שליא בבית ועוד ראיות פמו שהארכתי שם: ותו יש ראיה להביא דלא פדברי הש"ף מסוגיא דידן ריש פ' האשה דהא מסקינן הכא דתניא פנותיה דר"י דכי א"ר מאיר בחד ספקא אבל בס"ס לא אומר וא"כ הא חזינן דלר"מ דס"ל באשה שעשתה צרכיה דטמאה ומסקינן לעיל דף י"ד ע"ב דר"מ משום גדה מטמא לה ולא משום פתם אלא דס"ל לר"מ דאיכא למיתלי טפי דהדור מ"ר למקור מדנימא דמפהיש מש"ה משוי לה לכודאי גדה ואפ"ה אית ליה היכא דאיכא נמי עוד ספיקא שפא מן האיש הוא דטהורה לגמרי אלא ע"ג דאין ספיקות שקולין אפ"ה מקרי ס"ס ודוק ותו איכא למימר דע"כ לא קאמר הרֶאָב"ד דרוב דמים טמאים אלא בדם ממש אבל בדם משונה פי האי לא הוי רובא ואע"ג דבר"פ המפלת סבר ר"י לאוקמי פלוגתא דר"י ורבנן במפלת חתיכה שהפילה ואינו יודע מה הפילה דר"י סבר זיל בתר רוב חתיכות ורוב חתיכות של ד' מיני דמים הם ורבנן פליגי עליה וס"ל דלא אמרינן דרוב חתיכות של ד' מיני דמים הם ואיתותב ר"י ומוקמי לה פלוגתייהו באוקימתא אחריתי וא"כ י"ל דלמסקנא כ"ע ס"ל דאפי' בחתיכה אמרי' דרוב חתיכות של ד' מיני דמים הם אע"ג שהוא משונה מ"מ י"ל דאדרבה איכא מסתברא פיו דמעיקרא סבר ר"י לאוקמי פלוגתייהו דפליגי ברוב חתיכות אם הם של ד' מיני דמים ולהו אוקימתא סברי רבנן דלא אמרינן רוב חתיכות של ד' מיני דמים הם ומסתמא הילקתא פנותיה פרבנן אע"ג דלבסוף הדר ביה י"ל דלכ"ע לא אמרי' דרוב חתיכות של ד' מיני דמים הם פיו שהוא משונה משאר דם ושפיר הוי ס"ס מכ"ש בהצטרף פל הספקות יחד חדא דשפא מן הצדדים ושפא מן המקור את"ל מן המקור שפא לא גמוח ואת"ל דגמוח שפא דם טהור הוא מכ"ש היכא דאתיא שלא בהרגשה וכמו שהארכתי בזה בסימן קפ"ג ליישב דברי הט"ז בסי' ק"ץ ס"ק כ"ט במה שהקשה עליו בתשובת שב"י: אמנם מה שכ' בתשובת שב"י להתיר היכא דבאו הקרטין אלו עם הליחה לבנה דתלינן דראתה ע"י הרגשה של הלחה לבנה ולא הנה הרגשת דם והספים עמו בתשו' שבו"י כבד השגתי עליו בתשו' א' שכתבתי בסי' קפ"ח מסוגיא דר"פ הרואה ומחדושי הר"ן שם ועוד יש להקשות ע"ז מסוגיא זו דר"פ האשה דס"ל לר"מ בעומדת טמאה ולפי מה דמסקינן בפ' כה"י דר"מ משום גדה מטמא לה אמאי טמאה משום גדה דהא אפי' אי נימא דהדור מ"ר למקור מ"מ לא הנה הרגשת דם אלא הרגשת מ"ר דכינן דאתי דם עם המ"ר איכא למיתלי הרגשה במ"ר שהם רוב לסברת תשובת שב"י אלא נדאי דליתא להאי סברא אלא דסוף סוף הרגשה הוא וגם על הר"ן בתשו' יש לתמוה שכ' דטעמא דר"מ דחייש דלא הדור מ"ר למקור משום דר"מ לטעמא דחייש למעוטא דא"כ למה ר"מ מטמא משום גדה ודי אם הנה מטמא משום פתם לא מבעיא לשיטת התוס' שפתבו בחולין דר"מ לא חייש למעוטא אלא מדרבנן דק' אלא לפי דעת התוס' שפתבו במקומות אחרים דאיכא למימר דר"מ מדאורייתא חייש לה מ"מ לא הוי אלא ספקא ואמאי מטמא לה משום נדאי גדה ועוד מה יענה הר"ן לר"ש דאית ליה נמי כר"מ ומחמיר טפי והיכן מצינו דר"ש אית ליה דחיישינן למעוטא ואדרבה מבואר

בגמ' דיבמות דף ס"ז ע"א וע"ב דר"ש ס"ל דלא חייש למעוטא ואע"ג דלחד תירוץא בעי הש"ס למימר דס"ל לר"ש דחיישי למעוטא לבסוף הדר ביה הש"ס ועוד לפי ה"ר"ן תיקשי למאי דמשני התם דר"ש לא חייש למעוטא מדר"ש דהקא א"ו דליתא לדברי ה"ר"ן ויש ליישב: אמנם היכא דאפשר לברורי ע"י מיעוה בצפון ודאי יש לברר אלא שדברי הרמ"א ס"ס קפ"ח משמע דלא מהני מה שממעוה קצת אלא דצריה הכל בדיקה כמ"ש בסי' קפ"ח וזו דבר קשה הוא מאד ומה גם דאפי' אם נתמעוה אפתי איכא ס"ס כמו שכתבתי לעיל ספק מן הצדדים ואת"ל מן המקור שמא ד"ט הוא אמנם מה שגראה מדברי הט"ז בעובדא דידיה שבאו הקרטין לאחר דם הנסת עם הדם שהוא כעין שרית מי בשר בזה קשה הדבר להקל דנראים הדברים שבאים מן מקור וטוב לפני אלהים ימלט מזה כנלע"ד גם יש לצרף לזה אם נמצא דם תוך מ"ר דהיינו באופן זה שכתבתי למעלה בשם חכם א' שתבא אשה חכמה ותקח הספל מתחתיה בעודה מקלחת בכלי דעת האשה המטלת מים וכמש"ל ואע"ג שכתבתי למעלה דאף בכה"ג איכא למיחש דלמא שותתת היא מ"מ הא לדעת הרמב"ם והרא"ש וה"ר"ן ופסק פנוטייהו המחבר להלכה לעולם טהורה אפי' בשותתת ואע"ג דאנו קיי"ל כר"ח מ"מ יש לצרף לדעתם להנהו צדדי היתרא דלעיל ומה גם כשהוא בלא הרגשה ואע"ג כשנמצא ע"י בדיקת עד הוא סד"א וכמ"ש בפסקי מהרא"י סי' מ"ז דדלמא ארגשה וסברה הרגשת עד הוא מ"מ אינה אלא ספקא ומה"ט היכא דאיכא למיתלי להתירא תלינו וכמו שהארכתי בזה בחדושי לסי' קפ"ג יע"ש: ובענין הרגשה הראני בני מוהר"מ מלתא דתמיה בשו"ת שב"י סי' ל"ו במה שכ' שם בשם הגאון מוהר"ג נר"ו ונ"ל והנה לענין טומאת נדה לטמא שאר דברים מבואר דאינו מטמא אף שהדם בפנינו דהוי טומאה בלועה וכן מבואר בש"ס דף מ"ב דפריה בירידה אמאי טמאה טומאה בלועה היא וכו' א"כ ע"כ בבשרה לא קאי רק לבעלה וכו' עכ"ל ובמח"כ טעה טעותא רבה דכולהו מכילתין מוכח דאין לחלק בין טהרות לבעלה גם לשון המשנה כהו הוא כל הנשים מטמאות בביה"ח ולישנא דמטמאות לא שייך אלא לטהרות דאי לבעלה טמאים ה"ל לומר וכ"פ רש"י בריש מכילתין ובגמ' שם אימור פותלי בית הרחם העמידוה ונתתם לטהרות מייגרי ועוד כהנה רבות במכילתין דמייגרי לטהרות ומה שמביא ראיה לדבריו מסוגיא דף מ"ב ליתא דהתם כשטבלה לראייתה דמשום ראיה אינה טמאה שפכר טבלה וליכא לטמוי אלא משום מגע דם שבביה"ח בהא קאמרינו דמגע בית הסתרים היא וטהורה אבל ברואה אין חילוק דאפי' טהרות היא מטמאה אפי' בעודה בביה"ח ופשוט הוא אלא מה שיש לדקדק בהא דכ' הרמ"א לעיל סי' קפ"ז דאפילו באין לה נסת קבוע והוא ספק אם הדם בא מן המקור או מן הצדדים תלינו במפה מכת ס"ס ספק מן הצדדים וכו' אבל אם ידוע שבא מן המקור וכו' מוכח מדבריו דכל זמן שלא ידעינו בנדאי שבא מן המקור יש לספק שמא מן הצדדים וקשה דא"כ איך מצאנו דינו ורגלינו בסוגיא דף י"ד ע"א בהא ששנינו נמצא על שלו טמאים וחייבים בקרבן נמצא על שלה וכו' ומקשה הש"ס וניחוש דלמא דם מאכולת הוא ופירש"י ואמאי טמאין ודאי וכו' ואי ס"ד דהיכא דלא ידעינו בנדאי שהיא מן המקור איכא לספוקי שמא מן הצדדים הוא ואמאי תני במתני' חיובים בקרבן איך אפשר לחייבה בקרבן דלמא מן הצדדים הוא וא"ל דה"נ מייגרי בידוע שהוא מן המקור דז"א דא"כ מאי מק' וליחוש דלמא דם מאכולת הוא ותו דבידוע שהוא מן המקור וע"כ שיודעת בנדאי

שנפתח מקורה וכה"ג תו אין לחלק בין נמצא על שלו או על שלה ובשלמא לדעת המרדכי שכ' באשה שיש לה נסת תלינו דמן הצדדים לק"מ דאמאי סייבים בקרבן דהא מתני' מייירי באשה שיש לה נסת וכמו שהק' בתשו' אמ"ו שב"י דזה לק"מ דהמרדכי לא אמר אלא בגיש לה נסת ושימשה שלא בפשעת ונסתה דסמכינו אהא דאין אורח בא אלא בזמנו אבל מתני' דהקא הא מייירי בסמוך לנסתה וכדאוקמינו בלא"ה בפ"ב דשבועות מתני' דהקא דמייירי בסמוך לנסתה וכמ"ש לעיל סי' קפ"ז ועוד פתבתי שם לתרץ בגוונא אחריתי קושית שב"י על המרדכי אבל לדעת הרמ"א קשה דאיהו פתב דאפי' באין לה נסת איפא לספק שהוא מן הצדדים קשיא וליפא לתרץ דנדאי ע"פ הרוב אינו בא מן הצדדים ומש"ה סייבים בקרבן דאיפא למיתלי ברובא וכמ"ש התוס' דף ס' ע"ב ד"ה אימא שמש עכבני וכו' מש"ה כי ליפא מפה סייבים בקרבן משא"כ בהצטרף גמי דיש לה מפה מצטרפינו הך מעוטא דמן הצדדים לספיקא דמן המפה אתיא ודלא פדעת הש"ך שכ' דא"א למעבד ס"ס אלא היקא דאו"ה שוין וכמ"ל דז"א דכל זה ניחא אלו הנה בלא"ה פלגא ופלגא כמו במפה שמוציאה דם דאיפא לספוקי שמה מן המקור ושמה מן המפה יש לצרף המיעוט דמן הצדדים להך פלגא דמן המפה והוי רובא להתיירא וכמ"ש לעיל סי' קפ"ג וסי' קפ"ז אבל במפה שא"י אם מוציאה דם דליפא פאן מחצה על מחצה שיקרי המקור נדאי מוציאה דם והמפה א"י אם מוציאה ובהצטרף גמי הך מעוטא דמן הצדדים עדיין ליפא רובא להתיירא וע"כ דס"ל להרמ"א דהך ספקא דשמה מן הצדדים הוא ספק השקול ובהצטרף המפה הוי רובא להתיירא קשיא מסוגיא זו.

ותו קשיא בנמצא לא"ז דטמאין מספק הא ס"ס הוא שמה מן הצדדים ואת"ל מן המקור שמה לא בא אלא לאחר תשמיש ובפטרות קשיא למ"ש לעיל בשם הב"ח דבראיה מועטת איפא למיתלי במן הצדדים וכמו שהוכיח מר"פ המפלת ומוכח שם דאיפא למיתלי טפי במן הצדדים ממה דנתלה במקור דהא מה"ט אמרינו התם דחזא טפה אינה טמאה דאימור מן הצדדים הוא ובנדאי דמספקא לא מטהרינו לה אלא משום דראיה מועטת הוא דרובא מן הצדדים א"כ מתני' דמייירי גמי אפי' בראיה מועטת דהא מקשה וניחוש דלמא דם מאכולת הוא ובראיה יותר מן כגריס נדאי דליפא לספוקי במאכולת ועיין מ"ש לעיל סי' ק"ז מזה וצ"ל הא דמקשה הש"ס בפשיטות וניחוש דלמא דם מאכולת ולא ניחא ליה לאוקמי ביתר מן גריס מייירי מתני' וע"כ משום דסתמא קתני דמשמע פל שהוא נמצא דם אפי' דבר מועט ולפי דעת הב"ח הא ע"כ לא מייירי מתניתין אפי' כ"ש דא"כ גיתלי בצדדים ולא מחייב קרבן א"ו דמתניתין נחת לשעורא ואם פן דלמא מייירי גמי מתניתין ביתר מגריס וצ"ע ועיין מ"ש בזה בסיומן קפ"ז: קצא (א) על שפת הספל.

כ' בש"ך ס"ק ב' וק"ו אם שותת תוף הספל עכ"ל ר"ל דלא מבעיא אם שותת מתחלה לתוף הספל דאיפא למיחש הואיל ומ"ר מרובים ונדחק ליה עלמא ונהדרו מ"ר למקור אלא אפי' שאינה שותתת אלא לבסוף על שפת הספל ומעיקרא היתה מקלחת רק לבסוף שנתמעטו מ"ר עד שאינן יוצאים בזינוק אפ"ה סיישינו דלמא בתר דתמו מיא אתא דם פינון דאיפא תרתי לריעותא דעומדת ושותתת לבסוף וכ"כ הב"ח על הטור והפרישה פתב דהרבנותא היא דאם היתה שותתת על שפת הספל ונמצא דם תוף הספל לחוד אפ"ה טמאה אע"ג דאלו היתה מקלחת ויושבת על שפת הספל ונמצא דם תוף הספל לחוד

טהורה אבל בשותתת ועומדת לעולם טמאה ודברי המנ"י על הש"ף לא ידעתי פוננתו:
(ב) וי"א דאפילו ביושבת.

כתב בש"ף דכן מוכח ברש"י ונעלם ממנו דברי המרדכי שכתב להדיא דדעת רש"י אינו
כן אלא הא דמסיק דאף לכתחלה קאי נמי ארישא דמתניתין וכבר הרגיש בזה בשו"ת
פמ"א ח"א סי' י"ב ומה שהשיג על הב"י שכתב לחלק בין טהרות לבעלה דכתב דאע"ג
דמסקינן דר"י לכתחלה קאמר היינו לטהרות אבל לבעלה מחמרינו טפי דז"א אלא דכי
היכי דלטהרות לכתחלה אסור ה"ה לבעלה עכ"ד ובאמת שדברי הב"י צ"ע שכתב ונ"ל
אע"ג דלענין בדיקה מחמרינו לטהרות טפי מלבעלה כדמשמע בפ"ק דנדה שאני התם
דמשום גזרת מעל"ע לא שייכי אלא בטהרות מפני כן הוצרכו בדיקה להם אע"ג דלבעלה
ל"צ אבל בענין זה יש להחמיר לבעלה דהוי אסור פרת יותר מלטהרות דלית בהו אסור
פרת עכ"ל וק' מ"ש דגזרת מעל"ע לא שייכי אלא לטהרות הא גם לבעלה שייך גזרת
מעל"ע לענין מקולקלת למנינה דלא ידעינן מתי יתחילו פתחי נדה ואפ"ה לא גזרו
לבעלה פלוג דקיי"ל דהרואה דם אינה מקולקלת למנינה ומתחילין פתחי נדותה מיום
שראתה ול"ח שמה ראתה אתמול וכותלי בית הרחם העמידוה אע"ג דלטהרות חיישינן
להכי אלמא דהחמירו בטהרות טפי והנכון בזה פדברי המע"מ (וכ"כ בפרישה סי' ק"צ
סעיף מ"ד) שכתב על דברי הב"י דבלאו האי טעמא דגזרת מעל"ע לא שייכי אלא
בטהרות יש לחלק דשאני לענין בדיקה דהחמירו טפי בטהרות דקיל הוא שהקילו לענין
בדיקה שלא יאזו נוקפו ופורש ובזה מיושב נמי שלא החמירו לענין מקולקלת למנינה
דבהא נמי שייך לבו נוקפו שאם יראה דמטמאין למפרע לענין מקולקלת למנינה לבעלה
וכ"מ סוגיא שבדף ג' ע"ב דאמרינן דטעמא דשמה משום ביטול פ"ו והלל מפ"ו מי
קאמינא לטהרות הוא דקא אמינא מבואר דאלו אמרו דתהוי מקולקלת למנינה לבעלה
נדאי דאיכא למיחש לביטול פ"ו וק"ל: אף דברי הש"ף מגומגמים שכתב דשנה טהרות
עם לבעלה דלענין זה דלכתחלה אסורה הן לטהרות והן לבעלה ובדיעבד מותר משום
דבש"ס משמע דר"י גבי עד שאינו בדוק מטמא משום פתם ובש"ס מדמה האשה שעושה
צרכיה לעד שאינו בדוק ק' הא אפתי ל"ד עד שאינו בדוק להעושה צרכיה ועמדה וראתה
דאלו בעד שאינו בדוק אפי' בדיעבד טמא אלא דתולין לא אוכלין ולא שורפין והכא
אינה לכתחלה וכבר הרגיש בזה גם בפמ"א: וענין במהרש"א דף י"ד במכילתין שהקשה
דלא ה"ל לומר לשיטת ר"ח דאי מהתם ה"א דיעבד וכו' דהא למאי דמטמא ר"י משום
פתם הוא אפי' דיעבד ותי' דקאמר האי לישא לשנויי נמי למאי דקס"ד דלא טמא ר"מ
אלא משום פתם דהשתא ע"כ ר"י לגמרי מטהר עכ"ד מבואר דבכתם אפי' דיעבד טמא
אלא שלפי תי' המהרש"א לק"מ דהא דאמר אי מרישא ה"א דיעבד היינו דרצה נמי
לתרץ למאי דס"ד בפ' כה"י אבל לפי המסקנא דהתם דר"מ משום נדה ס"ל י"ל דר"י
לא טיהר אלא משום נדה אבל מטמא משום פתם ובסיפא מטהר לגמרי ומעתה לבעלה
ולטהרות שוין הן וענין בתה"א דף קפ"ג ע"א שכתב גם כן דיש להחמיר בבעלה טפי
מלטהרות וענין במ"מ פ"ט דהלכות א"ב דין ל"ו שכתב גם כן לדעת הרמב"ם דיש
להחמיר לטהרות טפי מן לבעלה וכן מוכח בגמ' דף ס"ג ע"ב דקאמר צריכא דאי
אשמעינן הא ה"א לטהרות יע"ש ובמ"מ פ"ט ד"ד פתח לחד תי' דס"ל להרמב"ם דיש
להחמיר לבעלה טפי מלטהרות ע"ש הביאו ב"י סי' קפ"ט ד"ה ענברה וכו' מיהו י"ל

דה"ק דהתם לטהרות איתמר ובדיעבד דזה לא שיניף לבעלה אבל לכתחלה ה"ק וה"ק חוששין וע"ל סי' קצ"ח לענין תציצה וטבילה דמחמרי טפי לטהרות מלבעלה: (ג) טהורה בכל ענין.

ומשמע דהיינו בנמצא תוף הספל על המים כדאיתא בש"ס עכ"ל הש"ך ס"ק ו' נראה כוונתו בעומדת ומזנקת ונמצא על שפת הספל דלא מהני ס"ס ומכ"ש דלא מהני בשותתת לגמרי ועומדת אמנם אין לו הכרח ואין בסוגיא שום זכר מזה ונראה דהוכיח כן מפח קו' הב"ח דק' ליה מאי מק' הש"ס ור"י השתא בחד ספקא מטהר בס"ס מבעיא דלמא איצטרף לאשמעינן בס"ס דמטהרים אפילו בעומדת ושותתת א"ו דהמק' הוכיח מדתני מתני' איש ואשה שעשו וכו' ונמצא דם על המים דמייירי במקלחת ונמצא תוף הספל מש"ה תני במתניתין על המים להורות זה דמייירי שנמצא תוף הספל מש"ה מק' שפיר אלא שטור לא ס"ל דאל"כ למאי הלכתא כתב האי דינא דאיש ואשה שעשו צרכיהו וכמ"ש הב"י והב"ח ואין לתרץ קו' הב"ח דמ"מ מק' שפיר השתא בחד ספקא וכו' ואי דרצה לאשמעינן בעומדת ושותתת דמטהר ר"י בס"ס גם זה לא צריכא דהשתא לר"מ דמטמא בח"ס ואפ"ה מטהר בס"ס אפי' בעומדת ושותתת וע"כ דס"ס הני כמו תרתי לטיבותא כ"ש ר"י דמטהר בח"ס פינן דאיכא חדא לטיבותא פשיטא דמטהר בס"ס דהוא כמו תרתי לטיבותא ואם כן מה צריך לאשמעינן לר"י הא ליתא דמפל מקום צריך לאשמעינן דאיש ואשה מקרי ס"ס דה"א דה"ה ספק שפא מאיש כמו דליתא דמי' כמו דס"ל לר"ש שחזקת דמים מן האשה: (ד) וכ"ז אם נמצא דם במקרה וכו' אפילו מצאה דם אחר הטלת מ"ר.

בתשובת צ"צ סי' צ"ב כתב וז"ל פלגא דמלתא לפי הסכמת האחרונים אין להתיר אלא ברגילה למצוא דם תוף מ"ר בתוף הספל וכואב כשהיא מטלת מים אז יש להתיר אפי' ביוצאת דם גם אחר הטלת מ"ר על העד שבודקת בו משום דתלינן לומר דאותו דם שמוצאת על העד לאחר הטלתה הוא מתמצית הדם שמצאה תוף מ"ר דאותו שמצאה תוף מ"ר ודאי לאו דם המקור דאין דרוך מקור לצאת עם מ"ר כדפירשתי א"נ בשלא מצאה דם תוף מ"ר תוף הספל אלא שכואב לה הרבה בשעת הטלת מ"ר ממש והיא בודקת קודם הטלת מ"ר ונמצאה נקי' ואחר כך מכנסת מוה נקי מבפנים ומשתנת אבל אם אינה מרגשת כאב בשעת הטלתה ממש אין להתירה אף ע"פ פשמיגשת כאב קודם לכן ואחר כך עכ"ל וז"ל ודעתי מנ"ל הא להחמיר חומרות האלו ולפענ"ד נראה דאפי' לא מצאה פלל תוף מ"ר אלא מיז אחר הטלת מ"ר מצאה דם ולא הנה לה כאב בשעת הטלת מ"ר אלא לאחר הטלת מ"ר הנה לה כאב ואז מצאה דם טהורה ע"י בדיקה שכתב רמ"א פינן שמצאה סמוך למ"ר וע"י הכאב ומ"ש הרמ"א ז"ל וז"ל אבל אשה שרגילה לראות דם במ"ר ומרגשת כאב בשעה שמתלת מים וכו' דמשמע לכאורה דבעינן דוקא כאב בשעת הטלת מ"ר היינו היכא שראתה תוף מ"ר בעינן לכאב נמי בשעת הטלתה אבל היכא שלא ראתה דם אלא אחר הטלת מ"ר סגיא בכאב שאחר הטלת מ"ר ומש"ה כתב הרמ"א בסיפא וז"ל ואפי' מצאה דם אחר הטלת מ"ר כשמקנחת עצמה טהורה דמאחר דמרגשת כאב ואינה מוצאת דם רק אחר הטלת מי רגלים ודאי דם המכה הוא ע"כ ולא התנה שצריך להיות דמרגשת כאב בשעת הטלת מי רגלים אלא כתב סתמא דמרגשת כאב ומכ"ש לפמ"ש הש"ך דלדעת מהרי"ו ה"ה בדיקה מעליוותא הוא ויש לסמוך

עליה וכן מבואר בתשובת מהרי"ל סי' ר"ג שפכתב וז"ל אמן הר"י הלוי מטרפורט שלח לי בשם מוהר"מ ז"ל אע"פ שרוב פעמים אינן רואות הנשים פי אם לאחר השתן והשתן פואב לה אחר כך גם פעמים שאין שתן פואב לה אחר כך טמאה כו' משמע שאם תמיד רואה מחמת פאב טהורה אע"פ שאין פואב לה פי אם אחר הטלת מ"ר פינו דראייתה נמי הוא לאחר מ"ר וכן מוכח מדברי הגאון ח"צ סי' ע"ג ברואה סמוך להטלת מ"ר מהני פאב אע"ג דפאב אינה פמכה מ"מ בנ"ד שרואה תמיד סמוך להטלת מ"ר פאב פמכה ועם צירוף בדיקה שפכתב הרמ"א מהני ועיין בתשובת א"ש סימן כ"ב שפכתב דחולי הארי"ן ווינ"ד הוא מכה גמורה ע"כ נלע"ד דלא פדברי הצ"צ (ועיין בתשובת שבוי"י ח"ש סי' ע"ו שפכתב להחמיר לכתחלה ולהיות מתון בדין זה וכתב צדדים להקל) ובלא"ה דברי התשובה הנ"ל מגומגם מאד דנראה פסותר עצמו ולא סוף דבריופראש דבריו יע"ש וגם מ"ש עוד שם דמהרי"ל סמוך שם להתיר משום שלא היה דם אדום אלא פקה פמנגלא וזו עיקר היתר של מהרי"ל עכ"ד והמעניין בדברי מהרי"ל יראה שלא פכתב שם אלא לסניף וז"ל שם גם יש קצת ראיה דלאו מן המקור בא הואיל ואינו דומה למראית דם אלא מראה מנגלא הרי שלא פכתב אלא לקצת ראיה ולא דעיקר ההיתר נשען על זה וכן מוכח הגהת רמ"א שפכתב להתיר אפילו בדם ממש שרואה לאחר הטלת מ"ר: (ה) רק באשה שיש לה נסת.

כ' בפ"ק ס"ק ז' ונראה דמייירי שאינה רואה בשום פעם דם כ"א בשעת צרכיה וכו' עכ"ד דברים אלו לא נתנו לאונמין דא"כ איך כ' מהרי"ל אכן אם יש לה עונה פדרך הנשים אפילו אין וסתה קבוע פגון שפחתה או שהותירה ג' או ד' ימים או שבוע וכו' רק שיהא לה עונה קבוע שרגילה להמתין לכל הפחות מסוף ראיה כך וכך ימים עכ"ל ממ"נ בפמאי מייירי אי מייירי שראתה פעמים שלא בשעת צרכיה א"כ הדרא קושיא לדפכתה דל"ל שיש לה קבוע ת"ל אפילו בלא עונה קבוע תשתרי דהא לא שייך דא"כ לעולם לא תהא טמאה דהא אפשר שתטמא פשתראה שלא בשעת עשיית צרכיה ואי דמייירי שאינה רואה תמיד כ"א בשעת עשיית צרכיה א"כ איך היתר מהרי"ל פשרואה פ"א שלא בעונה הקבוע לה דהא פינו דאשה זו דרפה בכך לראות דם נדתה מן המקור ע"י עשיית צרכיה דהא מה"ט מטהר לה שלא בשעת עונתה משום דתטמא פשראתה בעונתה הקבוע פימים הרגילה לרחק או לקרב וע"כ צ"ל שפך דרפה של אשה לראות דם המקור ע"י עשיית צרכיה וא"כ מה בכך ששינתה ראיתה וראתה בתוך ימי עונתה אטו אשה שיש לה נסת וראתה שלא בשעת נטהר אותה ואף זו פן דהא וסתה בכך לראות ע"י עשיית צרכיה וכי משום שקרבה ראיתה נטהר דהא ודאי ליתא ע"כ צ"ל דמה שכ' מהרי"ל וז"ל וכי לעולם לא תהא טמאה אינה אלא לשון מושאל ולא דוקא הוא דודאי דאפשר לה להיות טמאה פשראתה שלא ע"י עשיית צרכיה אלא פינו דמ"ר שכוחים מאד בכל יום ובכל שעה חיישינן שמא יזדמן ראיתה מן המקור סמוך להטלת מ"ר ואתה מטהרה שלא פדין לכך הוצרך שתהיה לה נסת דאל"כ יש לחוש פנ"ל ומה גם שנשים שיש להם חולי זו אין להם עת פנוי שא"צ להטיל מ"ר אלא שתמיד הפה מטילים מ"ר מעט מעט ואין המ"ר שלקהם פלים בב"א לכך קאמר מהרי"ל שפיר דא"כ לעולם לא תהא טמאה אלא שיש להקשות דלעיל בסי' קפ"ז באשה שיש לה מכה כ' הרמ"א דבאשה שאין לה נסת בעונתה פינונת שלה שצרכיה לחוש ואינה תולה במכה א"כ אמאי לא לימא ג"כ

כָּאן דְּאִפִּי בְּאִין לֵה נֶסֶת דַּא "צ לְחוּשׁ אֶלְא בְּיוֹם ל' לְרֵאִיְתָהּ וְאִמְאִי בְּעֵי דְנוֹקָא אִשָּׁה שְׂיִישׁ לֵה נֶסֶת וְרֵאִיְתִי בְּשׁוֹ"ת כִּנְ"י חִי"ד סִי ל"ד שְׁהֲרֵגִישׁ בְּזֵה הַגָּאוֹן מֵהֲרַצ"ה וּמֵה שְׁהֲשִׁיב בְּזֵה בִּכְנִ"י לֹא חָשׁ לְקַמְחִי יַע"ש וְצ"ל דְּשֹׁאֲנֵי הֶתֶם שְׂיִישׁ לֵה מִפְּהַּ מְבֹרְרֵת מִשֵּׁא"כ הֵכָא דְלִיפָּא מִפְּהַּ מְבֹרְרֵת לְדַעַת מְהֲרִי"ל וְכִמ"ש בְּנִקְה"כ לְעֵיל בְּסִי קִפ"ז דִּס"ל לְמְהֲרִי"ל דְּהֵכָא גְרַע אִפִּי מִמִּפְּהַּ שֵׁא"י אִם מוֹצִיאָה דָּם וּמִש"ה בְּעֵי דְנוֹקָא שְׂיִישׁ לֵה נֶסֶת וְלֹא מִטְעָמָא דַּא"כ לְעוֹלָם לֹא תִהָא טְמֵאָה דְּהָא אִפִּי בְּשֹׁאֲנֵי לֵה נֶסֶת פִּינּוֹן דְּחוּשְׁשֵׁת לְיוֹם לְמ"ד שְׁלֵה סְגִיָּא דְּהִשְׁתָּא לֹא שְׂיִיף לֹא מֵר דַּא"כ לְעוֹלָם לֹא תִהָא טְמֵאָה וְכִמּוֹ שְׁפִסְק הֲרַמ"א לְעֵיל אֶלְא דְּכָאן אֵינָה אֶלְא לְשׁוֹן מְוִשְׁאֵל וְכִמ"ש אֶלְא דְּחִיִּישִׁינּוּ שְׂמָא יְנַדְמֵן רֵאִיְתֵּן נִדְתָּה מִמִּשׁ וְתַתְּלָה בְּהָא וְתִטְהֵר שְׁלֵא כְּדִין לְכֹף בְּעֵי דְנוֹקָא יֵשׁ לֵה נֶסֶת וְאִמְרִינּוּ חִזְקָה אִין אֹרְחַּ בָּא אֶלְא בְּזִמְנֹו אַע"ג דְּקִי"ל וְסִתּוֹת דְּרַבְּנָן מ"מ סְמִכִּינּוּ אֵהָא בְּנ"ד: (ו) וְאִם בְּדָקָה עֲצָמָה ג"פ.

וְהוּא מְהֲרַדְכִי בְּשֵׁם מוֹהֲר"מ זצ"ל דִּס"ל דִּל"ד לְנֶסֶת הַקְּפִיצוֹת שְׁנַעְעָקָר בְּפ"א וְכ"כ בִּס' תַּפְל"מ ע"ש וְצ"ע דְּבַהֲג"מ פ"ח מְהֵלְכוֹת א"ב מְבֹרְאָר דִּס"ל לְמוֹהֲר"מ דְּאִשָּׁה שְׁרֵאֲתָהּ בְּשִׁעָה שְׁעוֹשָׂה צְרָכֶיהָ דּוֹמָה לְנֶסֶת הַקְּפִיצוֹת וְשֹׁאֲרַּ אֲנֹס וְעֵינִין: (ז) וְלִפְעַנ"ד לֹא מִשְׁמַע מְהֲרַא"ש מִיָּדִי.

וְכ"כ בְּשׁוֹ"ת פִּמ"א ח"ב סִי פ"ד דְּמֵן הֲרַא"ש לֹא מוֹכַח מִיָּדִי לְטְהֵר בְּכַה"ג דְּהֲרַא"ש לֹא קִאָּמַר אֶלְא בְּנִמְצָא נְמִי עַל שְׁפַת הַסְּפָל דְּטְהוֹרָה לְר"י פִּינּוֹן דְּמִטְהֵר בְּחֻדָּא לְטִיבוֹתָא א"כ כְּשִׁנְמִצָּא עַל שְׁפַת הַסְּפָל אִמְרִינּוּ דְּאָתוּ עִם מ"ר כְּשִׁשׁוֹתְתִין בְּסוֹף מִשֵּׁא"כ בְּנִמְצָא עַל הָעֵד מִנ"ל דְּתִלִּינּוּ דְּמִתְמַצִּית הַדָּם שְׂיִצָּא עִם מ"ר הוּא יַע"ש וּמִיָּהוּ י"ל פִּינּוֹן דְּלְדַעַת הֲרַא"ש מְטְהֲרִינּוּ בְּנִמְצָא נְמִי עַל שְׁפַת הַסְּפָל מִטְעָמָא דְּתִלִּינּוּ שְׂבָאוּ עִם מ"ר כְּשִׁהִיּוּ שׁוֹתְתִין בְּסוֹפֵן וְלֹא חִיִּישִׁינּוּ דְּלִמָּא אֲתִי מִמִּילָא מִן הַמְּקוֹר בְּלֹא מ"ר כְּלָל א"ו כֹּל הֵיכָא דְּאִיכָּא לְמִיתְלִי תִלִּינּוּ לְהִקְל וְהִינּוּ מִטְעָמָא שְׂפִתְבוּ הַתּוֹס' בְּסוֹגִיָּא דְּרַגְלִים לְדָבָר הוּא דְּאָתוּ עִם מ"ר מְדָלָא אָתוּ אֶלְא בְּסוֹמוֹף לְהִטְלַת מ"ר א"כ גַּם בְּמִצָּאָה אַח"כ ע"י בְּדִיקַת עַד תִּלִּינּוּ שְׂמִתְמַצִּית דָּם דְּאָתוּ עִם מ"ר הוּא וְכֵן נִרְאָה מִן הַמְּרַדְכִי דְּאִיָּהוּ לֹא כ' לְהַחְמִיר בְּמִצָּאָה תּוֹף מ"ר וּבְבִדְיקַת עַד אֶלְא לְמֵאִי דִּס"ל דְּר"י לֹא פְּלִיג אַר"מ אֶלְא בְּיוֹשְׁבַת לְגַמְרִי כְּנוֹתִיָּה ס"ל אֶבֶל לְמֵאִן דִּס"ל דְּר"י פְּלִיג אַר"מ אִפִּי בְּיוֹשְׁבַת אִפִּי בְּמִצָּאָה אַח"כ ע"י עַד נְמִי טְהוֹרָה הִיא וְדו"ק שָׁם: וְהִנֵּה מְשִׁיגְרֵת לִישְׁנָא דְּהֲרַמ"א מוֹכַח דִּס"ל דְּהֵיכָא דְּמִצָּאָה גַּם אַח"כ עַל הָעֵד דְּטְמֵאָה אִפִּי עֲבָדָה כְּעֵין בְּדִיקַת מְהֲרִי"ו שְׁהֲרִי אֶפִּילוּ בְּיֵשׁ לֵה כְּאֵב לֹא כָּתֵב לְהִקְל אֶלְא ע"י בְּדִיקַת מְהֲרִי"ו וְא"כ בְּאִין לֵה כְּאֵב שֵׁכ' לְהַחְמִיר הֵיכָא שְׂמִצָּאָה גַּם עַל הָעֵד ע"כ מִיָּרִי אִפִּי ע"י בְּדִיקַת מְהֲרִי"ו וְטְעָמָא דִּס"ל לְהֲרַמ"א דְּהָא בְּדִיקָה לֹא בְּדִיקָה מְעַלְיוֹתָא וְכִמ"ש הַש"ף ס"ק ז' וְדִי לְנוּ לְסִמְנוֹף עַל בְּדִיקָה זֹו בְּיֵשׁ לֵה כְּאֵב אוֹ שְׂמִצָּא רַק תּוֹף מ"ר אֶבֶל לֹא בְּאִין לֵה כְּאֵב וּמִצָּאָה גַּם אַח"כ ע"י הָעֵד וְלִפ"ז הִנֵּה אֶפְשָׁר לִיִּישֵׁב קוֹ הַש"ף בִּס"ק ח' שְׁהִקְשָׁה לְאִיזָה צְנוּף כ' הֲרַמ"א כְּלָל לְהָא דִּינָא יַע"ש דִּי"ל דְּכָאן מִיָּרִי בְּיוֹשְׁבַת עַל שְׁפַת הַסְּפָל וּמִצָּאָה דָּם תּוֹף הַסְּפָל וְעַל הָעֵד וְא"ל דְּהָא נְמִי פְּשִׁיטָא וְכִמ"ש הַש"ף שְׁהֲרִי אִפִּי בְּיוֹשְׁבַת עַל שְׁפַת הַסְּפָל וּנְמִצָּא דָּם בְּתוֹף הַסְּפָל וְעַל שְׁפַת הַסְּפָל כ' לְהַחְמִיר מְכ"ש בְּנִמְצָאָה אַח"כ עַל הָעֵד דִּי"ל דְּלְעֵיל לֹא כ' לְהַחְמִיר כְּשִׁיטַת ר"ח אֶלְא בְּלֹא בְּדִיקָה דְּמְהֲרִי"ו אֶבֶל ע"י בְּדִיקָה דְּמְהֲרִי"ו ס"ל לְהִקְל פִּינּוֹן דְּהֲרַבָּה פּוֹסְקִים חוֹלְקִים עַל ר"ח וְס"ל דְּר"י מְטְהֵר אִפִּי בְּנִמְצָאָה נְמִי עַל שְׁפַת הַסְּפָל מְשׁוּם הֵכִי סְמִכִּינּוּ

אבדיקת מהרי"ו ולטהרה בכה"ג אבל בנמצא נמי על העד דחמירא טפי ע"ז מסיק להחמיר אפי' ע"י בדיקת מהרי"ו אע"ג שנמצא העד שנתנה בעומק הגוף נקי כיון שנמצא על העד שפדקה עצמה בביה"ח טמאה אלא דעדיין צ"ע דמשמע מן הפוסקים דהא בקא תליא דמאן דאית ליה לטהר במצאה על שפת הספל ותוף הספל מטהר נמי במצאה תוף מ"ר ועל העד וא"כ אי ס"ל להרמ"א לטהר ע"י בדיקת מהרי"ו במצאה תוף הספל ועל שפת הספל משום דהרבה מהפוסקים ס"ל דר"י מטהר בכה"ג גם במצאה תוף מ"ר ועל העד הנה לו לטהר ע"י בדיקת מהרי"ו ואפשר דהרמ"א ס"ל מסבירא דנפשיה להחמיר במצאה ע"י בדיקת עד אע"ג שמצאה נמי תוף מ"ר ולא מהני בדיקת מהרי"ו ומאחר די"ל במצאה על העד חמיר טפי מנמצא על שפת הספל ואין בדברי הרא"ש הרכח שמקיל בזה וכמש"ל ומה שכ' רמ"א ז"ל יש מקילין פונותו על הב"י שהבין פו מדברי הרא"ש אבל באמת אינו מוכרח מש"ה כ' להחמיר בזה אבל בנמצא על שפת הספל ותוף הספל דעתו להקל ע"י בדיקת מהרי"ו ועדיין צ"ע: (ח) ואם אינה מוצאת דם אח"כ פשפדקה עצמה רק קרטין.

בתשו' פמ"א ח"ב סי' הנז' כ' דהיכא דמצאה דם על העד שקונתה בו ובתוף מ"ר מצאה כעין חצי אדום לא תלינן האידנא שבא מתמצית החול דעד כאן ל"ק הר"ן אלא היכא שמצאה על העד חול וחצי ובתוף מ"ר נמי כה"ג אבל היכא שמצאה דם ממש אחר הטלת מ"ר ובתוף מ"ר כעין חול וחצי אדום נדאי לא תלינן אם לא שיש לה פאב בהטלת מ"ר והו דברים פשוטים: ומה שצ"ע לפי מה דמסקינן באיש ואשה שעשו צרכיהו בספל דטהורה לגמרי לכ"ע ולדעת הטור מטהר לר"י אפי' בעומדת ושותתת וכמש"ל אע"ג דאיכא למיתלי דהדור מ"ר לגמרי דהא מה"ט מטמא ר"מ נאפילו לר"י א"ל הכי למאי דמסקינן דמתניתין מייירי במקלחת וא"כ בשותתת ועומדת לא פליג ר"י עם ר"מ וכמש"ל אפ"ה עבדינן לס"ס באיש ואשה שעשו צרכיהו אע"ג דלא שכיחי דמים משוינן ליה לס"ס א"כ באשה שרואה דם מ"ת היכא דאיכא למיתלי דלמא מאי שיוצא ממנו בשעת תשמיש הוא דם או שמא ש"ז שלו אדומים וכדאמרינן בפ' בנו"כ דף ל"ב ע"ב דקרא אתי למעט ש"ז אדומה שאינה מטמא אלמא איכא ש"ז אדומה באיש וכמ"ש הב"י בב"ה סי' ק"ץ וכמ"ש נמי לעיל בס"י קפ"ז א"כ היכא דלא ידעינן שהדם אתיא מן המקור שלה לא ה"ל לאחזוקי לרואה מ"ת דהא ס"ס היא ספק מן האיש ספק מן האשה ואת"ל מן האשה שמא מן הצדדים הוא וכמ"ש הרמ"א לעיל סי' קפ"ז בהגה"ה דמשוינן לספק שמא מן הצדדים הוא אז היכא דיש לה מפה אע"פ שא"י שמפכה מוציאה דם ואין לה נסת י"ל נמי ס"ס בכה"ג ספק מן האיש ואת"ל מן האשה שמא מן המפה הוא וא"ל דהא לא שכיחי שיהיה בכה"ג מן האיש ומש"ה לא תלינן בו הא ה"נ לא שכיחי שיהיה הדם עם מ"ר של האיש ואפ"ה מטהרינן משום ס"ס למ"ש הב"י שם דלא שכיחי שתהיה אשה רואה מ"ת מש"ה תלינן להקל פל מה דאפשר למתלי וא"כ אמאי לא עבדינן ס"ס בכה"ג ודוחק לומר דהתם מייירי שידיעין בנדאי שאינו מן האיש דמסתימות הפוסקים לא משמע הכי ועיין בש"ע א"ע סי' כ"ב ובבי"ש ס"ק ב' שכ' שם ז"ל ואם נמצא דם בעד של אשה ויש ספק אם הדם ממנה או ממנו נראה לכאורה דמותר לאיש להוציא זרע קדי לברר וכו' גם יש להביא ראיה מש"ס פ' הערל ויש לדחות וצ"ע עכ"ל ולפמ"ש אף על גב דליכא לברורי אפילו הכי אפשר לטהר מכח ס"ס הנז"ל וצע"ג: בשו"ת פמ"א סי'

קנ"ו נשאל אשה שא"י לטהר ג' רביעי שנה שתמיד מוצאת ע"י בדיקה פתמים אדומים כמו שריות בשר ויש לה חול שקורין זנד (ר"ל חול במי רגלים) וקודם בדיקתה מרגשת כאב גדול במתנים ואחר הכאב מוצאת הפתמים הנ"ל ויש לה נסת קבוע ובשעת הטלת מ"ר אינה מרגשת כאב רק שמוצאת פמין חול אדום והפתמים הנ"ל פשהם לחים הם כמו מוגלא ולאחר שנתניבש נתקשה הפתם מאד ויכול לגרוך אותן מהבגד וצידד שם להקל פינון שדם ראיתה משונה ורואה מתמת כאב וגם רגילה למצוא במ"ר חול וקצין אדום ויש לה נסת קבוע אע"פ שאינו ידוע שמפתה מוציאה דם וגם א"י אם המפה במקום שדהם בא מ"מ פינון שמפה וכאב במתנים קרובים לכליות וגידי מקור יש להקל יע"ש: קצב (א) שמה מתמת חימוד וכו'.

כ' ה"ר"ן בחדושי דמקשה ע"ז מהא דאמרי' במכילתין דף כ' האי דם חימוד הוא ות"י דהא דאמר האי ד"ח הוא לטהרו לא אמר פן אלא להראות חקמתו ע"כ וכ"כ הרשב"א בחדושי עוד כ' ה"ר"ן ונ"ל ול"נ דאפשר דאי קי"ל דנדאי דם חימוד הוא טהור והאי דצריכה לישב ז"נ משום דאגב חימוד מתעוררים דמים ואע"פ שדם חימוד טהור אפשר שגמשהו אף דם נדות עמו עכ"ל: (ב) ואינה צריכה הפסק טהרה.

גרסינן בגמרא דף ס"ו ע"א אמר רבא תבעוה להנשא ונתפייסה צריכה שתשב ז"נ רבינא אינעסק ליה לבריה בי רב חביבא (נ"א חנינא) א"ל ס"ל מר למכתב פתובה לארבעה יום א"ל אין פי מטא לארבע נטר עד ארבע אחרנא אינעכב ז' יומי בתר האי יומא א"ל מאי האי א"ל לא סבר לה מר להא דרבא דאמר רבא תבעוה להנשא ונתפייסה צריכה שתשב ז"נ א"ל אימר דאמר רבא בגדולה דקחזינא דמא אבל בקטנה דלא חזינא דמא מי אמר א"ל בפ"י אמר רבא ל"ש גדולה ול"ש קטנה גדולה טעמא מאי משום דמתקדא קטנה נמי מתקדא עכ"ל המהרש"א מפירוש מהרש"ל דהיינו ליום ד' שהבתולה נשאת ליום ד' וכפירושו איכא במרדכי ע"ש אבל מפירוש רש"י שכתב אינעכב ז' יומי בתר יומי שנתפייסה לינשא עכ"ל אין נראה לפרש פן פינון דנטר ליום ד' בשבוע אחרנא ה"ל יום ז' מיום רביעי ולא מיום שנתפייסה ונראה לפירוש דנטר עד ארבע לאו היינו יום רביעי בשבוע שהבתולה נשאת עכ"ל ולפענ"ד נראה דנדאי לפי גי' שלנו פירוש הרש"ל מוכרח דהא ק' מעיקרא מאי קסבר רבינא דא"ל סבר מר למכתב פתובה לארבעה יומי דאמר אין הא איהו ידע להא דרבא ואם פן למה הסכים לדבריו וכן הק' מוהרמ"ל ולפירוש המהרש"ל ניחא דמעיקרא סבר רבינא הא דא"ל דנכתוב פתובה לארבעה יומי פנונתו ליום ד' שבשבוע שאחר ז"נ וסבר דר"ח לא הקפיד אלא שתנשא ליום ד' כמו בזמן המשנה שב"ד היו יושבים בבו"ה אבל באמת ר"ח לא ידע הא דרבא וסבר הנה שתנשא מיז ביום ד' בשבוע זו שנתפייסה בו ואחר שעכב ר"ח עד ד' אחרנא ושאל לו ר"ח מאי האי אז א"ל רבינא לא ס"ל מר וכו' וגי' לו שמעיקרא פי אמר אין הנה דעתו שמסכים עמו שתנשא ביום ד' שבשבוע אחר שאפשר להנשא לו והיינו אחר ז"נ אבל רש"י שכתב דאינעכב ז' יומי בתר שנתפייסה לא הנה לו גי' זו אלא כג"ל המ"מ בפ"ח מהלכות א"ב דגרס אמר להו ליום פלן נכתב פתובה אינעכב ז' יומי בר מההוא אתא א"ל מ"ט אינעכב מר וכו' ולפי הגי' זו הוכרח לפרש דאינעכב ז' יומי בתר שנתפייסה בו דאין לפרש שנתעכב ז' יומי אחר יום פלן שרצו למכתב פתובה דלמה יעכב כ"כ אחר שהנה די בהמתנת שבעה ימים מיום שנתפייסה אבל לפי גי' דידן ניחא דמש"ה אינעכב עד ד'

אחרוני לפי שהקפידו מעיקרא דתנשא ליום ד' בשבוע ועוד יש לומר דהוכרח רש"י לפרש דאיכא ז' יומי בתר יום שנתפייסה לפי שהרמב"ן והראב"ד ז"ל סוברים דא"צ הפסק טהרה והוכיחו זה מעובדא דהכא דהא ר"ח לא הנה סבר דמש"ה איכא נדאי שלא הפסיקה בטהרה ואפ"ה לא אשכחן לרבינא דאצרכ' ז' יומי אחרניא אבל בדיקה תוך ז' בעי דכיון דנקיים בעי לא סגינא בלא בדיקה תחלה או סוף כ"כ הר"ן לדעתם והק' הרשב"א בתה"א דף קס"ו דהא מהכא מוכח דאפילו בדיקה תוך ז' לא בעי דהא ר"ח לא אסיק הא דרבא דאמר אפילו בקטנה ואם פן אפילו בדיקה לא הנה ות"י הר"ן בהלכות הרי"ף וכ"כ בחדושי דהא קיי"ל דסגינא בבדיקת סוף אע"פ שאין תחלתו אפילו ברואה נדאי וה"נ בדיקה אותה לבסוף וכל זה ניקח אי ניקח דהעיפוב הנה ז' יומי מיום שנתפייסה ונפיר י"ל דרבניא בא ביום ז' של נקיים לכתוב פתובה לערב ואז בדיקה אותה וסגינא בהכי כיון שהנה לה בדיקה בסוף ז"נ אבל אי ניקח דלא בא רבינא עד יום ז' לאחר שקבעו בראשונה ואם פן הנה זה אחר ז"נ שלה ואז לא מהני בדיקה דהא פשלא בדיקה עד יום ח' לספירה אבדה ז"נ הראשונים וצריכה לחזור ולספור ז"נ מן יום ח' כדאימתא לקמן בסי' קצ"ו אבל הרשב"א ס"ל שרבניא לא בא עד יום ז' בתר יומא שהוקבע מעיקרא למיכתב פתובה שהוא אחר ז"נ מש"ה הק' שפיר על הראב"ד והרמב"ן דס"ל דבעי בדיקה תוך ז' דהא מוכח מהאי סוגיא דלא בעינו דליכא למימר שבדיקה עצמה פשבא רבינא כיון דהנה אחר ז"נ ולא מהני מידי וזה מדויק בדברי רשב"א ז"ל שכתב שם וז"ל ורבניא נמי לא אתא עד לבתר פל הני שבועה ואפ"ה לא אשכחן דאצרכה ז' אחרניא עכ"ל פונתו דליכא למידחי שבדיקה בסוף דהא רבינא לא אתא עד לבתר פל הני ז' אבל הראב"ד והרמב"ן ס"ל דלא איכא ז' יומי אלא בתר שנתפייסה כפירש"י ומעתה י"ל דרבניא אתא ביום ז' לנקיים שלה ובדיקה עצמה ביום ז' דמהני וז"ל הראב"ד בס' בעה"נ סוף שער הפרישה ותביעה זו מצאנו אע"פ שלא הפרישה בבדיקה סופרת ז' וכו' ממעשה דרבניא דאיכא וכו' ואמר להו ליום פלן נכתב פתובה פירוש נהנה פנויים לכתוב פתובה ונכתוב אותה איכא ז' יומי בתר האי יומא פירוש בתר יום תביעה כלומר אע"פ שכתב הפתובה נתעכב עד שהשלים השבוע וא"ל מ"ט עבד מר הכי בלא פנסה ביום פתיבת הפתובה וא"ל לא ס"ל וכו' חזינא הכא דלא הוי הפסק טהרה דלא ס"ל דתיבעי שבועה ואפ"ה עלו לספירות שבועה וא"ת אפילו בדיקה נמי לא לייעבד פלל והיכא אשכחן נקיים בלא בדיקה הא ל"ק לן דכיון דס"ל סופן אע"פ שאין תחלתן פי אתא בסוף ז' אצרכה בדיקה ואטבלה אלא הפסק טהרה קשיא א"ו הכא הוא דתביעת נשואין לא בעי הפסק טהרה עכ"ל מבואר כמש"ל וכ"כ הרשב"א ז"ל במ"ה דלשיטת הראב"ד צ"ל שלא נתעכב ז' ימים ממש שא"כ אפילו סופן ליכא אלא פשבא ביום השביעי ממש עכ"ל אלא דטובא קשיא ליה ע"ז דאף ע"ג דקיי"ל בבדיקה עצמה בח' שאין לה אלא אותו יום וצריכה למנות עוד ששה נקיים ואמאי ניקח לצרף למפרע ששה ימים ליום השמיני ותהי בדיקת יום ח' בדיקת סוף א"ו דהא נדאי לא אפטר דכיון דהיא התחילה למנות ז' ימים מקודם וחשבו שיכלו נקיים שלה קודם שמיני ובדיקתה לא הנה עד יום שמיני לספירתה תו לא שייך לצרופי למפרע ליום השמיני שהוא אחר ז"נ לספירתה הן למ"ש הרא"ש בס' בד"ה דף קפ"ג דהטעם דבעינו בדיקה תוך ז"נ פי היכי דלהוי ספורין לפנינו מש"ה פי איכא תחלתו ו' ספורין דבתריה גוררים אבתריה וכי איכא סופן איכא למימר דו'

ספורין דלקמיה גרורים בתריה ולפ"ז י"ל דכל ז' ימי נקיים מינשן שייכי בהדדי וכיון דלפי מנינה פבר פלטה הז' נקיים תו ליפא לצרופי ימים שלמפרע לשמיני דכיון דלא בדיקה עצמה בכל השבעה שלפי מנינה לא מקרי ספורין כלל וליפא לצרופי והו' לטעם הרשב"א במ"ה שפכת שם דאנו לאו ספורין לפינונו בעינו אלא שתספורן שבעה מוחזקים בטירה וכיון שהפרישה בטירה ובדיקה עצמה ביום הראשון כל הו' ימים שאחריה מוחזקין בטירה וכן פשדיקה עצמה בשביעי כיון שהפרישה בטירה ובז' מצאה טהורה מוחזקים הימים שלפניה בטורים י"ל גם כן דכולה ז' ימים פחדא שייכי וכיון שלא בדיקה אפילו בדיקה אחת תוך ז' אין כל הימים שעברו מוחזקים בטירה כלל ואף אם בדיקה בשמיני אין לצרף לו ו' ימים למפרע כיון דלפי מנינה פבר עברו ימי נקיים שלה ואין לימים שעברו שום שייכות בצרופי לשמיני וכ"ז אי בעינו לדעתה וכונתה אבל אי נימא דלאו בדידה תליא מילתא אלא דאפילו לא פנונה לשום ספירה כלל כעובדאברתיה דר"ח שלא הנה לה שום פנונה לספירה כלל ואפ"ה אמרינו דעלתה לה אם כן מה לי אם בדיקה בסוף בשביעי שלה או בשמיני שלה או יותר סוף סוף נצרף לאותו יום שבדיקה א"ע ששה ימים למפרע וכמ"ל ואם כן למה פכת הרשב"א דלשיטתם מייירי שבא ביום ו' עצמו וכ"מ מדברי הראב"ד וכמ"ל דמה חילוק יש בין ז' לשאר ימים אי לא בעינו פנונתה לספירת ז"נ שלה ולכאורה י"ל לפי מה שכתב הרשב"א במ"ה הטעם של הבדיקה משום דבעינו מוחזקין וקיי"ל לחז"ל דלא איתחזקו הימים שבנתיים אלא פשאין בין בדיקה לבדיקה יותר מן ו' ימים וכמ"ש הרשב"א ז"ל דכל שהפרישה בטירה ובסוף הז' מצאה טהור חזקה שפולן יצאו בטירה עכ"ל ודוקא בכה"ג אבל כל שהוא יותר מן ו' ימים בין בדיקה לבדיקה אין הימים שבנתיים מוחזקים בטירה לפ"ז יצא לנו דין פשהאשה פסקה בטירה במ"ש ועולה בדעתה שלא להתחיל נקיים שלה עד יום ב' כדי שיכלו הנקיים שלה ביום אחד ולא בדיקה עצמה עד יום אחד שהוא סוף נקיים שלה למנין ספירתה אפ"ה לא מהני אע"ג שהוא יום ז' לספירתה כיון שפבר עברו יותר מן ז' ימים בין בדיקה לבדיקה אין הימים שבנתיים מוחזקים בטירה: ולפ"ז י"ל דלא ק' מה שהקשיתי לעיל דלמה התנה הרשב"א דלשיטת הרמב"ן והראב"ד ז"ל מייירי דרבינא בא ביום ז' דווקא דהא אפילו אם בא אחר ז' ימים כיון שבדיקה עצמה באותו היום שבא רבינא נצרף לאותו יום ששה ימים למפרע ונימא דהבדיקה דהשתא תתחזק ששה ימים למפרע שהם בחזקת טהרה כמו שאר בדיקת סוף כיון דלאו בכוננה תליא מילתא וכמ"ל דז"א דאין הבדיקת סוף תחזיק הימים שלמפרע בטירה אלא דווקא פשאין בין בדיקה לבדיקה יותר מן ז' ימים: אף עדיין אין זה מעלה אריכה לקושיתנו דהא בעובדא ברתיגה דר"ח לא הנה אפי' הפסק טהרה וכמ"ש הרשב"א שם בשמם ואפ"ה מהני בה בדיקת סוף וע"כ צ"ל שהבדיקה מה שהיא בודקת עכשיו הוא מחזיק ששה ימים למפרע וא"כ הדרה קושיא לדופתה מה לי בדיקת ז' או בדיקת ח' ושאר ימים דלעולם תחזיק ששה ימים למפרע בטירה וי"ל דס"ל דכיון דברתיגה דר"ח קטנה היתה ולא הנה בחזקת רואה כלל אלא מחמת חשש חימוד אתיא עליה אין אנו מחמירין עליה אלא פרואה בשעת חמודה ולא יותר דדם חימוד מועט הוא וכאלו פסקה בטירה משווינו לה דהא מה"ט א"צ הפסק טהרה לשיטתם וכיון דהפסקה בטירה משווינו לה מש"ה צריכה בדיקה בשביעי דוקא כי היכי דלא להגי יותר מן ז' ימים בין בדיקה לפסיקת החימוד ואי

קוּשָׁא לָךְ פִּינּוֹן דְּמִשְׁוִית לָהּ פְּנוּדָאֵי פִסְקָה בְּטַהֲרָה מִשׁוּם דְּדָם חִימוּד מוּעֵט הוּא מַה"ט
נִימָא גַם בְּשָׂאֵר הַיָּמִים דְּכַבְדוּקָה מִשְׁוֹנִי לָהּ פְּכַר הַקֶּשֶׁה זֶה הַרְשָׁב"א ו"ל שֵׁם עַל הַרְמַב"ם
וְהַרְאָב"ד ו"ל דַּמְמ"נ אִם אַתָּה חוּשֵׁשׁ לְחִימוּד בְּכָל יוֹם וּמַצְרִיף בְּדִיקָה מַה"ט מַכ"ש
דְּנִיחוּשׁ בְּיוֹם הַתְּבִיעָה מִמֶּשׁ שְׂמָא רְאָתָה לְאַחַר הַתְּבִיעָה בִּיה"ש וְאִם אֵי אַתָּה חוּשֵׁשׁ לְכַף
דְּוּוּקָא בְּשַׁעַת הַתְּבִיעָה אַתָּה חוּשֵׁשׁ לְשְׂמָא רְאָתָה מַכ"ש דְּלֹא נִיחוּשׁ לְשָׂאֵר הַיָּמִים שְׂאֵחַר
יוֹם הַתְּבִיעָה עִי"ש וּבְאַמְתָּ ק' קוּשָׁא זֹו ג"כ עַל הַרָא"ש ו"ל שְׂהַסְפִּים לְדַעַת הַרְאָב"ד
וְהַרְמַב"ם דְּאִינוּ צְרִיף הַפִּסְקָ טַהֲרָה וּכ' דְּצְרִיכָה בְּדִיקָה לְכַתְחֵלָה בְּכָל יוֹם וְיוֹם מִן יָמֵי
נְקִיִּים שְׁלָה מִטַעַם דְּיוֹתֵר שְׂהִיא קְרוּבָה לְנִשְׂוֹאִין לְבָה הוּמָה וּמִשְׂתַּאָּה וְתִדִּיר חִינְשִׁינּוּ
שְׂמָא מִחִמַּת חִימוּד תִּרְאָה עִי"ש א"כ קֶשֶׁה כ"ש דְּנִיחוּשׁ בְּאוֹתוֹ יוֹם הַתְּבִיעָה שְׂמָא מִחִמְדָּה
וְחִזְרָה וּמִחִמְדָּה וְלֹא הַפְּסִיקָה בְּטַהֲרָה וְכִי גְבוּל יֵשׁ לָהּ שְׂאִינָה מִחִמְדָּת בְּכָל יוֹם אֲלֹא פ"א
וְאִין בְּיָדֵי יֵשׁוּב נְכוּן לְיִישֵׁב הַדְּבָרִים עַל מְכוּנָם אִף עֵיקֵר אִיסוּר זֶה אִינוּ אֲלֹא מְדַבְּרִיהֶם
הֵם אֲמָרוּ וְהֵם אֲמָרוּ וְצְרִיכִין אָנוּ לִילָף בְּעַקְבֵי הַרָאשׁוֹנִים ו"ל כְּאֲשֶׁר הִבִּינוּ הֵם בְּעֵיקֵר
דְּבָרֵיהֶן וּגְזִירָתוֹן וְכוּן מִסִּיק הַרְשָׁב"א ו"ל עַל דְּבָרֵי הַרְאָב"ד וְהַרְמַב"ן ו"ל אַע"פ שְׂכ' שְׂלֹא
יִרְד לְסוּף דַּעַתְם וְשְׂלֹא מְצָא עֵיקֵר לְדְבָרֵיהֶם מ"מ כ' שְׂצְרִיף לְחוּשׁ לְדְבָרֵיהֶם ו"ל יְהִנֵּה
לְמַדְנוּ מִתּוֹרָתוֹ שֶׁל הַרְאָב"ד וְהַרְמַב"ן וְהַרְשָׁב"א לְפִי גִירְסַתְם דְּלֹא בְּעִינּוּ סְפִירָה כָּלִל
דְּאִפִּי בְּלֹא פְּנוּנְתָה שְׂתַהֲיָה לְסְפִירַת נְקִיִּים אַפ"ה עוֹלִין לָהּ פִּינּוֹן שְׂיִשְׁבָּה ז' יָמִים וְזֶה דְּלֹא
כַּמ"ש בְּשׁו"ת מ"צ ס"א ס"ג שְׂכ' דַּע"כ פ' סְפִירַת ז' בְּעִינּוּ שְׂהַחְזִיקָה עַצְמָה בְּחִזְקַת סוּפְרַת
ז"נ כְּפִשְׁטִיָּה דְקָרָא וְסְפִירָה לָהּ וְגו' וְאַחַר תְּטַהֵר וְלוּלִי דְאֲפִשְׁר שְׂתַסְתֹּר הַנִּי בְּעֵי בְּרוּכֵי
עַל סְפִירַתָּה כַּמ"ש הַתּוֹס' מְנַחֵת דָּף ס"ה ע"ב עכ"ד דְּלִפִּי דַּעַת הַפּוֹסְקִים הַנִּזְ"ל מוּכַח
דְּלֹא בְּעִינּוּ סְפִירָה כָּלִל דְּהָא בְּרַתִּי דַּר"ח לֹא סְפִירָה כָּלִל לְפִי מַה דְּסְבָרֵי דְבִקְטָנָה לִיפָא
חֻשֵׁשׁ חִימוּד דַּר"ל דְּדוּקָא הָכָא הַקִּילוּ פִּינּוֹן דְּלֹא וְדַאי רוּאָה הִיא הָא בְּעֵלְמָא בְּעִינּוּ סְפִירָה
דַּר"א דְּאֵי נִימָא דְּמִדְּאוּרִיָּתָא סְפִירָה בְּעִינּוּ וְכָל זְמַן שְׂלֹא חֻשְׁבָּה לְנְקִיִּים לָאו סְפִירָה הִיא
א"כ מַאי תוּעֵלַת בְּהַמְתַּנַּת ז' יָמִים פִּינּוֹן דְּלֹא סְפִירָה הִיא וְאִין לְחַלְק בֵּין סְפִיק רוּאָה לְנִדְאֵי
רוּאָה פִּינּוֹן דְּלֹא סְפִירָה הִיא וְלֹא עֲלָתָה לָהּ אִם רְאָתָה אֲלֹא שְׂהָרָא"ש ו"ל הַקֶּשֶׁה עַל
הַגְּדוּלִים וְשׁוֹבְרִים דַּר"צ בְּדִיקָה כָּל ז' מִשׁוּם דַּס"ל דְּבְרַתִּיהָ דַּר"ח לֹא יִדְעָה כָּלִל דְּצְרִיכָה
לְסַפֵּר ז"נ וְאֵעִפ"כ פְּנִסָּה דַּר"כ אִפִּי יִשִּׁיבַת ז' אִין פֶּאֶן וּמַה תוּעֵלַת יֵשׁ בְּהַמְתַּנַּת ז' יָמִים
עַכ"ל מְבוֹאֵר דַּס"ל פִּינּוֹן דְּלֹא פִּינּוּנָה לְסְפִירַת נְקִיִּים לֹא עֲלָתָה כָּלִל אֲלֹא דְבְּעִינּוּ שְׂתַכּוּוּן
לְסְפִירָה וְגַם בְּרַתִּיהָ דַּר"ח סְפִירָה ז"נ לְפִי גִי' סְפִירָה אֲשַׁכְּנֹו דַּר"כ לֹא הִיָּה מִק' מִיָּדֵי עַל
הַגְּדוּלִים אֵלוּ דְלָמָּא פְּתַב שְׂאִין פֶּאֶן אִפִּי יִשִּׁיבַת ז' אִי לֹא בְּעִינּוּ פְּנוּנָה כָּלִל דְּהָא ס"ל
לְהַגְּדוּלִים אֵלוּ שַׂא"צ בְּדִיקָה פִּינּוֹן דְּלֹא הוּחְזָקָה מְעִינָה פְּתוּחַ וְגַם דְּדָם חִימוּד אִינוּ אֲלֹא
דְּבַר מוּעֵט וְלָמָּה לֹא יַעֲלָה לְסְפִירַת ז"נ א"ו ש"ס"ל לְרָא"ש כְּדַעַת הַמְּעִיל צְדָקָה דְּבְּעִינּוּ
דוּקָא פְּנוּנָה לְסְפִירָה גַם כָּל זֶה לְשִׁיטַת הַפּוֹסְקִים דְּפִסְקוּ פְּרַב דַּס"ל דְּסִגְיָא בְּבְדִיקַת תַּחֲלָתוֹן
אוּ סוּפְן אֲבָל לְשִׁיטַת הַפּוֹסְקִים לַר"ח דַּס"ל דְּבְּעִינּוּ תַּחֲלָתוֹן וְסוּפְן וּמוּכַח שֵׁם בְּסוּגְיָא דָּף
ס"ט דְּלִמָּאן דַּאִית לִיהָ הָכִי ס"ל דְּסְפוּרִין לְפִנְיֵנוּ בְּעִינּוּ וְכַדְדַּחִי לִיהָ הָתָּם לַכ"ע סְפוּרִין
לְפִנְיֵנוּ בְּעִינּוּ וּמוּכַח הָתָּם דְּלִמָּאן דְּבְּעִי סְפוּרִין לְפִנְיֵנוּ מִדְּאוּרִיָּתָא הִיא וְכַמְש"ל בְּסִי' קצ"ו
וְכוּן מְבוֹאֵר לְקַמְן סִי' הַנְּזַכֵּר דְּאִיסוּר פְּרַת הוּא וְדַאי דְּבְּעִינּוּ פְּנוּנְתָה וְדַעַתָּה וּבְדִיקָה תַּחֲלָה
וְסוּף דַּאי לַא"ה לָאו סְפוּרִין נִינְהוּ וְנִינְהוּ וְנִינְהוּ וְנִינְהוּ וְנִינְהוּ וְנִינְהוּ וְנִינְהוּ וְנִינְהוּ וְנִינְהוּ וְנִינְהוּ
לְקַמְן סִי' קצ"ו דְּאִפִּי בְּדִיעַבְד לֹא מְהִנֵּי אִם לֹא בְּדָקָה תַּחֲלָה וְסוּף וְדַאי דְּבְּעִינּוּ פְּנוּנָה

לספירה ועינין מ"ש לקמן בסי' זה ובסי' קצ"ו בע"ה ונדברי הרשב"א צ"ל ע דמאי הוכיח מדלא אשפחן דאצרכי ז' אחרוני דלפי גרסתו דגרס ביה רב חביבי הא מבנאר במס' פתובות ד"ח ע"א דלא אסתיע מלתא והדרי בהו ומש"ה לא אמר דאצרכי ז' אחרוני דהא הדרי בהו נאף שי"ל דהאי דכתובות עובדא אחרניא הוו מ"מ מנ"ל להרשב"א להוכיח דלמא עובדא חדא הוי: (ג) להפסיק בטהרה.

כ' הש"ה והאינדנא נהגו להפסיק בטהרה אף לבתולה ובדקין כל ז' נקיים וכ"כ הרש"ל ומביאו הפרישה והב"ח וכתב מיהו בדיעבד אפילו לא בדיקה אלא פ"א תוך ז' סגי ופשוט הוא עכ"ל ור"ל דאף האינדנא נהגו להקל אף שהחמירו האינדנא לענן הפסק טהרה ומצריכין הפסק טהרה פרואה ודאי מ"מ בהא לא מחמירין וסגי בדיעבד בבדיקה א' תוך ז' דאע"ג דקיי"ל לקמן סי' קצ"ו דאפילו בדיעבד לא מהני כ"א כשבדיקה יום א' ויום ז' הקא פיון שאינה ודאי רואה סמכין אפוסקים דס"ל דסגי בבדיקה א' תוך ז' ימים כמ"ש הש"ה לקמן ס"ק ב' וכ"כ בס' לחח"מ בפ' התינוקת מיהו כל זה מייירי בקטנה שלא ראתה מעולם או בזמן הש"ס אף בראתה היו טובלין עצמן לטהרות אבל האינדנא שאין טובלין עצמן כ"א לבעלה א"כ בהגיע זמנה לראות או בקטנה ידוע שראתה ודאי דכל דין שאר אשה יש עליה שצריכה בדיקה בתחלתן ובסופן דאע"פ שעכשיו לא ראתה מחמת חינוך מ"מ היא בחזקת רואה פיון שהגיע זמנה לראות ושמה ראתה פ"א כמ"ש הב"ח בתשו' סי' קי"ח ומכ"ש בנדאי ראתה דלא סגי בלא בדיקת ראשון ושביעי שלה דבלא"ה לא מיקרי ספורין פלל וכמ"ש"ל דלדעה זו קיי"ל דבעינו ספורין לפנינו מדאורייתא מיהו היכא דפסקה בטהרה ואח"כ תבעוה להנשא י"ל דמונה מיום הפקרת אף לדין וא"צ הפסק טהרה לחשש ד"ח בדיעבד פיון דלא ונדאי ראתה ולראייתה ממש כפר פסקה בטהרה קודם שתבעוה להנשא ובתנאי שהבדיקה של הפסק טהרה היה לאיזה פיונה מכוננת דאל"כ אמרינן מלתא דלא רמיא וכו' ואימור לא בדיקה שפיר וכל מ"ש בסי' זה דסגי בבדיקה א' תוך ז' מייירי בקטנה וכ"כ בס' מנ"י ונכון הוא הגם דהב"ח בתשובה שם כ' בשם הגהמי"י סי' א' דאף בקטנה שלא ראתה מעולם איכא למיחש לשמה ראתה פ"א ולא אדעתה מ"מ נ"ל דלענן זה אין להחמיר כ"כ וסגי בבדיקה א' תוך ז' דהא דבנו"כ גדות מעריסתן אוקמינן לה כר"מ בר"פ דהתם משמע דלרבנן דלא חיישי למעוטה לא חיישינן לה ונהי דנחמיר לכתחלה אפי' בלא הגיע זמנה לראות לשמה ראתה ולא אדעתה משום חומר איסור פרת וחיישינן לכתחלה אפי' למעוטה מ"מ יש לסמוך בזה על הפוסקים דס"ל דאפי' בזבה גמורה סגי בבדיקה א' תוך ז' כצ"ל ועמש"ל: (ד) מונים אותה משעה.

עיין בט"ז ס"ק ג' מ"ש בכוננת הרשב"א ז"ל ודבריו ברורים ונכונים דהרשב"א בעל סברא זו ס"ל דלא חיישינן דמחמדת והולכת אלא לפ"א הוא דחיישינן מש"ה ס"ל דא"צ בדיקה כל שבועה ולכן כ' דמסתברא ליה דלא מהני אם תבעוה עכשיו להנשא אחר יב"ח דתמנה מיד ז"נ פיון דלא מחמדה עכשיו וע"כ כשאמרו דאיכא חשש חינוך אינו אלא משעה שמתקנין לה צרכי החופה וכאותו שאמרו מפי רמו שערי באסתא וכו' וא"כ לא מהני ז"נ שישבה כבר פיון דהחשש חינוך אינו אלא עכשיו משעה שהיא סומכת בדעתה ומכינה עצמה לחופה ונדברי הפרישה תמוהים כמ"ש הט"ז ויש להקשות על הרשב"א ז"ל שהוכיח מסוגיא זו דא"צ בדיקה כל שבועה דס"ל דרבינא לא אתא עד לבתר כל הני

ז' ואפ"ה לא אצרכיה תו ז' אחרונה דלמא שאני התם שהיתה קטנה והיא בחזקת מסולקת
בדמיה מש"ה הרי היא כאלו בדיקה עצמה וליכא למיחש שמא מחמת חימוד ראתה תו
ז' ימים דהא הרשב"א ס"ל דלא חיישינו לה אלא לפ"א הוא דחיישינו לה לשיטתו אבל
בעלמא היכא שהגיע זמנה לראות וראתה י"ל פיון דאצרכיה ז"נ צריכה נמי בדיקה תו
ז' ימים פי היכי דלגוי ימים מוחזקים בטרה על ידי בדיקה וכמש"ל בשם הרשב"א
דמה"ט אצרכיה בדיקה חדא תו ז"נ משום דימים מוחזקים בעינו וכל זמן שלא בדיקה
עצמה בדיקה חדא תו ז' ימים לא הוי מוחזקים דארף ע"פ שהיא שלא בשעת וסתה מפל
מקום לא מיקרי ימים מוחזקים דהא אשה שמצאה פתם שלא בשעת וסתה אינה תולה
באשה שיש לה וסת ובשעת וסתה וכמבואר לעיל ססי' ק"ץ אבל קטנה דקיי"ל דאפילו
היכא דלית לה למיתלי פתמים טהורין מש"ה אפילו בלא בדיקה מיקרי ימים מוחזקים
ומנ"ל להרשב"א ז"ל למילף שאר נשים מקטנה ואפשר לומר דס"ל להרשב"א ז"ל פיון
דמסקינו התם דבפירוש אמר רבא ל"ש גדולה ול"ש קטנה משמע דחד דינא אית להו
פיון דבקטנה מוכח דא"צ בדיקה ה"ה בגדולה נמי א"צ בדיקה עיין בב"ש סי' ק"ט
שמסתפק באשה שנשתטית וספרה ז"נ בימי שטותה ע"י נשים אחרות שבדיקה ואחר
כך נעשה חלומה אם רשאים לכונסה על סמך נקיים הראשונים או נימא דכשנעשה
חלומה נתעורר החימוד מחדש ועיין שם: (ה) אע"פ שלא נתקדשה.

כתב זה לאפוקי מדעת הרא"ה בבד"ה נשם דס"ל דחשש חימוד אינו אלא לאחר קדושין
דוקא לכה כתב אף על פי שלא נתקדשה וכל שכן אחר שנתקדשה וכמו שכתב הש"ך
ס"ק ג': (ו) ויש לסמוך הטבילה כו'.

היא ע"פ שיטת הפוסקים דסוכרים דכל שהיא קרובה יותר לנשואין לבה הומה ומחמדת
ומכ"מ אין חימוד זה דומה לחימוד של תביעה דהתם אפילו בדיקה לא מהני משא"כ תו
ז"נ או אחר טבילה בדיקה מיהו מהני וכמ"ש בט"ז ס"ק ה' והרא"ש ז"ל הוכיח פן
מדהזכיר רבא ז"נ ולא מחמת חומרא דר"ז אלא אפילו קודם שנהגו חומרא דרבי זירא
דבימי רבא לא פשטה חומרא דר"ז בכ"מ כדקא"ל רבא לר"פ אמיןא לך אסורא ואת
א"ל מנהגא היכא דאחמור אחמור וכו' אלא ז"נ דאמר רבא שיהיה נקיים בבדיקה דבכל
יום חיישינו שמא מחמת חימוד תראה עכ"ל ודבריו תמוהים וכבר הרגיש בס' כו"פ סימן
קפ"ג וז"ל ועדיין לכאורה התמיה קיימת ל"ל שיהיה ז"נ אפילו ראתה ושופעת דם כל
ז' מחמת חימוד פיון דפוסקת סוף יום ז' טובלת לערב פשאר נדה עכ"ל ודבריו אינו
מדוקדקים דהא לא ק"מ דאטו אנו מחזקין לה לנדאי רואה ביום התביעה דנימא דאפילו
תראה אחר כך בכל יום מחמת חימוד דפוסקת לערב של יום ז' וטובלת פדיו נדה אלא
דאנו לספק רואה משווינו לה ביום התביעה לכה צריכה אח"כ בדיקה בשאר הימים
שאם תראה מחמת חימוד נאז אין יכול לספור ימי נדתה מיום התביעה אלא מן היום
שראתה בו דלמא ביום התביעה לא ראתה ועכשיו מתחילין הימי נדה שלה וכן בכל יום
ויום מן ימי נדתה איכא לספוקי בכה"ג אם תראה בו מש"ה צריכה בדיקה כל ימי משך
נדתה אלא אי איכא לאקשוני על הרא"ש הכי איכא לאקשוני דלמה אמר רבא ז' נקיים
דהא מה"ט א"צ אלא ו' נקיים ועם יום התביעה הוא ז' אבל ביום התביעה א"צ בדיקה
דממ"נ עולה לחשבון ז' אבל בששה ימים שאחר יום התביעה צריכה בדיקה דאם תראה
בהן ימים הראשונים פלו ואין עולין לחשבון ז' ימי נדתה ולמה אמר רבא ז"נ: ותו קשיא

דאם פון רבא מיירי אפילו היכא דלא נהגו חומרא דר"ז איך סתם רבא נאמר דתשב ז' ימים דהא אם יום התביעה ה'ה תוף ימי זיבתה סגיא ביום א' נקי לבד פדין ש"י או אם תבעה בז' לנדתה יכולה לטבול לערב ובע"כ צריכין אנו לומר פנונת הרא"ש ז"ל דס"ל דאף קודם חומרא דר"ז נתפשטה תקנתא דר' דתקן ברואה א' או ב' דתשב עוד ששה מלבד ימי הראיה שראתה בהן לפי גירסת הרא"ש דגרס דתקן ר' בסוריא ור"ל ה"ה בשאר ארצות ומשוני' ליה לכולה בטעות וכמו שפירש רש"י בגמרא ולפ"ז הא דאמר רבא דתשב ז"נ ע"כ דנקיים אינו מוסב על שבעה אלא ה"פ ששה והוא צריכה לישב פתקנתא דר' שהם שבעה עם יום התביעה וימים אלו שתמנה מלבד יום התביעה צריכה להיות נקי בבדיקה מחשש דם חמוד וכ"כ בס' כו"פ שזו פנונת הרא"ש ז"ל או י"ל כמ"ש הר"ן בחדושו דס"ו ז"ל שם ד"ה ראתה וכו' ונקיים דקאמר אפולה יומא קאי אלא שיגרת לישן הוא ז"נ עכ"ל פן י"ל דהרא"ש שיגרת לישן ז"נ נקט ועיין מ"ש לקמן בסמוך ומיבת לאו שפתב בחדושי הר"ן הוא ט"ס וצ"ל אפולה יומי קאי ועיין בפירוש הר"י מ"ש הר"ן: אף אפתי דברים אלו צריכים תיקון דלכאורה עדיין מנ"ל להרא"ש ז"ל דצריכה בדיקה בימים אלו מלבד יום התביעה והא דבעי רבא נקיים היינו משום תקנתא דרבי דהא לתקנתא דרבי בראתה יום א' דמונה ששה והוא או בראתה ב' ימים דמונה ששה והן ע"כ הני ששה צריכין להיות נקיים שלא ראתה בהן כלל דאם ראתה בהן הא חוזרת למנות ז' ימים מן יום הראיה פיון דכטעות משווינו להו בקל יום ויום שראתה איפא לספוקי שמא היום תחלת נדה היא והראשונים היו סוף ימי זיבה וכ"כ הר"ן בהדיא בפ"ב דשבועות וכ"כ בחדושו למכילתין וכ"כ הרמב"ן שם דהני ששה צריכה שלא תראה בהן מה"ט ואם פן נקיים דאמר רבא הוא מה"ט ולא דמצריף בדיקה כלל מחשש חמוד אלא לומר שאם תראה בהן לא סגיא בז' אלא צריכה למנות מן יום הראיה וצ"ל דהא צריכין אנו להבין במימרא זו דאמרין במכילתין דף ס"ו ע"א אמר רב יוסף אר"י א"ר התקין ר' בשדות ראתה יום א' תשב ששה והן שנים תשב ששה והן שלשה תשב ז"נ אמאי לא אמר גם גבי ששה תשב ששה נקיים וכבר הרגישו בקו' זו הר"ן והרמב"ן שם ומתירוצם דחוק ע"ש וילכו ס"ל להרא"ש ז"ל דכל היכא דאמרין לשון נקיים לא סגיא בלא בדיקה דהכי משמע נקיים ונדאין ע"י בדיקה וכ"מ מלשון הרא"ש ז"ל שם לגבי דבעינו בדיקה א' תוף ז' דטעמא דבהכי מקרי נקיים ע"י בדיקה וכ"כ הר"ן בפ"ב דשבועות וז"ל פיון דנקיים בעינו בעי בדיקה א' תוף ז' בתחלתן או בסופן ע"כ משמע דבלא"ה לא קרינו נקיים אף כ"ז לספירה זבה לטהרה מטומאתה דגזיה"כ הוא דאינה עולה מטומאתה עד שתספור ז"נ הא לא"ה היא בטומאתה הראשונה מש"ה בעינו נקיים בדוקים הן מטעם דבעינו ספורים לפנינו וליפא ספורים לפנינו כי אם ע"י בדיקה כמ"ש הפוסקים והן מטעם הרשב"א ז"ל דבעינו ימים מוחזקים שע"י בדיקה הן מוחזקים בטהרה דכ"ז בעינו אם אנו רוצין לטהר על ידי ספירה זו מטומאתה הראשונה אז שפיר י"ל דכ"ז שאין מוחזקים וספורים אוקמינו לה בתיקה לטומאה עד שינדע לה בנדאי שהם נקיים ברורים ומוחזקים וכה"ג נמי לבתר חומרא דר"ז פיון דגזר על ראיה אחת דדין זבה גמורה יש לה מש"ה צריכה ז"נ על ידי בדיקה פמו בזבה גמורה אבל בתקנתא דר' דנהי דמצריף שתשב בתר ראיות יום א' או בתר ראיות ב' ימים עוד ששה ימים אע"ג דצריכה שלא תראה באותן ו' ימים דאל"כ מספקינן לה מראיה אחרונה

שְׁלֵה דְדַלְמָא הַשְׁתָּא תַחֲלַת נְדָה מ"מ רָאִיָה זֹו אִינְה מְטַמְאָה אֶלְא מְפָאן וּלְהַבָּא אַם כֹּן מַה"ט א"צ בְּדִיקָה דְמַסְפִּיקָא לָא מְחֻזְקִינָן לָהּ בְּרֹאָה אֶלְא כִּינּוּן דְפִסְקָה בְּטַהֲרָה בִּיהַ"ש וְלֹא הִרְגִישָׁה מְמִילָא מְחֻזְקִינָן לָהּ בְּחֻזְקָתָא שְׁלֵא רָאִתָּה וּא"צ בְּדִיקָה כְּדֹאִיתָא בְּגִמְרָא דְרַף ס"ח דְאֶפִּילוּ בְּשִׁנֵי שְׁלֵה וְה"ה בְּרֹאשׁוֹן לְכַמְּה פּוֹסְקִים וְעַל יְדֵי מוֹד דְּחֻזְקָה מְהִינֵי לְכ"ע עֵינָן סִימָן קצ"ו לְכַף לֹא אֶמְרִינָן דְּבַעֲינָן נְקִיִּים אֶלְא גְבִי רָאִתָּה ג"י דְּהַתָּם שְׁיִינְךָ לְשׁוֹן נְקִיִּים שְׁפִירוּשׁוֹ נְקִיִּים וְנֻדְאִין ע"י בְּדִיקָה מִשָּׂא"כ בְּרָאִתָּה יוֹם א' אוֹ ב' יָמִים דְּבִשְׁשָׁה יָמִים שְׁתַּשְׁבַּע עוֹד אִין צְרִיךְ בְּדִיקָה וּמִן הַסֵּתָם מְחֻזְקִינָן לָהּ בְּשְׁלֵא תִרְאָה מִש"ה לֹא אֶמְרָ שְׁם תִּיבַת נְקִיִּים וְזֶה בְּרוּר לַע"ד: וּמַעֲתָה מְדִיִּיק הָרָא"ש ו"ל שְׁפִיר מְדָאֵמַר רְבָא תַשְׁבַּע ז"נ דְּאֶרְף דְּנְקִיִּים לֹא קָאִי עַל כָּל ז"י אֶלְא מְשֻׁשָׁה יָמִים שְׁאֲחַר תְּבִיעָה וּז"נ דַּא"ר ל"ד אֶלְא שְׁיִגְרַת לְיִשְׁנָא הוּא וּמ"ש הָר"ן אוֹדְנְקִיִּים דְּקָאֵמַר לָאו אֶפְוִלָה קָאִי מ"מ ק' כִּינּוּן דְּבִינְיָו עֲדִינָן לֹא נְתַפְשְׁטָה חוּמְרָא דַּר"ז בְּכ"מ אֶלְא תַקְנָתָא דַּר' נְאִיךְ אֶמְרָ נְקִיִּים דְּהָא לְמַסְנָתָא דַּר' דְּאֶרְף דְּבַעֲינָן שְׁלֵא תִרְאָה בְּשֻׁשָׁה יָמִים שְׁאֲחַ"כ הָא מ"מ לֹא בְּעִינָן בְּדוּקִים כְּמוּכָן מְלִשׁוֹן נְקִיִּים דְּבַעֲי בְּדוּקִים א"ו דַּש"ה דְּבַעֲינָן אַע"ג דְּבַעֲלָמָא לְמַסְנָתָא דַּר' לֹא בְּעִינָן בְּדוּקִים מְשׁוּם דְּמַסְתְּמָא לֹא מְחֻזְקִינָן טְוּמָאָה וְהִיא בְּחֻזְקָתָא שְׁלֵא תִרְאָה כ"ז דְּלֹא אֶרְגָּשָׁה אֲבַל הָכָא כָּל שְׁהִיא סְמוּכָה לְחֻזְקָתָה לְבָה הוּמָה וְחוּמְדַת וּלְכַף מְצַרִיךְ רְבָא בְּדִיקָה וְדַבְרֵי הָרָא"ש נְכוּנִים: וּלפ"ז מְיֻשָּׁב מַה שְׁמַקְשִׁים הָעוֹלָם דְּמַה מְק' הַש"ס בַּפ' הַחוּלְצִי וּבַפ"ק דְּיוֹמָא אֶהָא דְרַב וּר"נ דְּמַכְרְזֵי מֵאן הָוָה לְיוֹמָא מְהָא דְאֶמְרָ רְבָא תְּבַעוּהָ לְהַנְשָׂא וּכו' דְלָמָא בִּימֵי רַב וּר"נ עֲדִינָן לֹא נְתַפְשְׁטָה חוּמְרָא דַּר"ז וְכַף הִיָּה הַפְּרוּז מֵאן הָוֵי לְיוֹמָא דְּהִינְנוּ הָאִשָּׁה שְׁהִיא בְּיוֹם ז' לְנִדְתָּה דְּתַהֲיָה מוֹתֶרַת לִיהַ בְּלִילָה דְּלִיכָא לְמִיחַשׁ לְהָא דְרְבָא דְאֶרְף אַם רָאִתָּה הָא הוּא יוֹם ז' לְנִדְתָּה שְׁאֶפִּילוּ תִרְאָה כָּל הַיּוֹם תַּפְסוּק בְּטַהֲרָה וְתַטְבּוֹל לְעַרְב וְזֶה מְדוּקָה בְּלִיִּשְׁנָא מֵאן הָוֵי לְיוֹמָא דְּהִינְנוּ אִשָּׁה שְׁהִיא יוֹם ז' לְנִדְתָּה וְתַהֲיָה טְהוּרָה לוֹ לְעַרְב וְכֹן הַק' בַּס' כו"פ וְתִי דְּחֻזְקָה ע"ש וּלפ"ד נִיחָא דַּס"ל לְהַש"ס דְּכַבְרָה נְתַפְשְׁטָה מְזֻמָּן קְדוּם וְאַם כֹּן לְפִי תַקְנָתָא דַּר' אֶרְף אַם תִּרְאָה בְּיוֹם ז' לְנִדְתָּה צְרִיכָה שְׁתַּשְׁבַּע עוֹד שְׁשָׁה יָמִים אַח"כ דְּחִיִּישִׁינָן שְׁמָא בְּיוֹם ז' תַּחֲלַת נְדָה הִיא וּמִש"ה אֶרְף אַם תְּבַעוּהָ בְּיוֹם ז' לְנִדְתָּה צְרִיכָה שְׁתַּשְׁבַּע עוֹד שְׁשָׁה יָמִים שְׁמָא רָאִתָּה מְחַמַּת חִימוּד וְיוֹם הַשְּׁבִיעִי שְׁלֵה הִיא תַּחֲלַת נְדָה: (ז) וְהַמְנַהֵג לְטַבּוֹל הַפְּלָה לַיִל ד' וּכו'.

נְרָאָה דְלָאוּ דְּוָקָא לַיִל ד' אֶלְא כ"ז שְׁאִין יוֹתֵר מִן ד' לַיִלוֹת סְמוּךְ לְבַעֲלִילַת מְצוּהָ ש"ד דְאִין לוֹמַר דְּוָקָא לַיִל ד' קָאֵמַר לְפִי שְׁיִישׁ לוֹ סְמָךְ דְּבַזְמַן הַתַּלְמוּד הִיָּה בְּתוּלָה נְשִׂאֵת לְיוֹם ד' דְּאִם כֹּן אֶמְאִי קָאֵמַר אֲבַל אִין לְהִרְחִיק הַטְּבִילָה מִן הַבְּעִילָה יוֹתֵר מְזוּהָ טְפִי ה"ל לְאִשְׁמְעִינָן דְאֶפִּילוּ בְּפָחוֹת מְזוּהָ כְּגוֹן אַם טוֹבֵלַת בְּלַיִל ה' נְמִי לֹא א"ו שְׁאִין קְפִידָא אֶלְא שְׁלֵא לְהִרְחִיק יוֹתֵר מְזוּהָ אֲבַל כָּל שְׁאִין רְחוּק יוֹתֵר מְזוּהָ מוֹתֵר לְפִי הַמְנַהֵג אַע"פ שְׁאִין הַטְּבִילָה בְּלַיִל ד' אֶלְא בְּשָׂרָא יְמֵי הַשְּׁבוּעָה: (ח) וְאַם לֹא תְּבַעֵל בַּמ"ש.

לְכַאוּרָה מְשֻׁמַּע מְלִשׁוֹן הָרַמ"א דְאִם אִינוּ אֶלְא ד' יָמִים בֵּין טְבִילָה לְבַעֲלִילַת מְצוּהָ א"צ לְבַדּוּקָה תוֹךְ יָמִים אֵלוּ אֲבַל הַב"ח כְּתִבַּת כָּאֵן וְכ"כ בְּתַשׁוּבָה סִימָן קי"ח דְאֶפִּילוּ הִיכָא דְלִיכָא אֶלְא יוֹם א' בֵּין טְבִילָה לְב"מ צְרִיכָה שְׁתַּבְּדוּקָה עֲצָמָה אֶלְא דְּיוֹתֵר מְזוּהָ אִין מְרַחֲקִין עַל סְמָךְ הַבְּדִיקָה אֲבַל כָּל שְׁאִינוּ אֶלְא ד"י בֵּין טְבִילָה לְב"מ סְמִכִינָן לְכַתְּחִלָּה עַל הַבְּדִיקָה לְפִי הַמְנַהֵג: (ט) אַם בְּדִיקָה רַק פ"א תוֹךְ ז'.

מבואר אם לא בְּדָקָה אֶפְיָלוּ פ"א תוֹף ז' לֹא עֲלָתָה לָהּ טְבִילָה רֵאשׁוֹנָה וְצָרִיכָה לַחֲזוֹר וְלִסְפֹּר ז"נ וְאֵע"ג דְּאִשָּׁה דְּעֵלְמָא יְכוּלָה לְטַבּוֹל א"ע כַּמָּה יָמִים קוֹדֵם שְׁתַּזְקַק לְבַעֲלָהּ אֶפְיָלוּ יְמִשְׁוֹף יוֹתֵר מִן ז' יָמִים עַד שְׁתַּזְקַק לְבַעֲלָהּ וּא"צ בְּדִיקָה שְׁאֵנִי הֵכָא דְכָל שְׂהִיא קְרוּבָה לְנִשְׂוֹאִין אִיכָא חֲשִׁישׁ חִימוּד מִש"ה אִם לֹא בְּדָקָה א"ע פ"א תוֹף ז' יָמִים שְׁאֵחַר טְבִילָתָה חִיְיִשְׁוֹנִי לְשָׂמָא רְאָתָה מְחַמַּת חִימוּד אֲבָל אִם לֹא רְאָתָה אַחַר הַטְּבִילָה ז' יָמִים הָרִי עֲדִינִין יְכוּלָה לְבַדּוֹק דְּהָא בְּדִיעֵבַד סְגִיָא בְּבִדִיקָה אַחַת תוֹף ז' וְעוֹד פִּינּוּ דְכִבְרַ בְּדָקָה בְּיוֹם ז' שְׁקוֹדֵם טְבִילָתָה אוֹתָהּ בְּדִיקָה מְהִי לְשִׁלְשָׁה יָמִים שְׁאֵחַרִּיהָ דְלֹא חִמִּירִי מְרוּאָה וְדֹאִי וְסַפְרָה ז"נ דְּבִדִיקַת יוֹם א' מְחַזְקַת לְשִׁשָּׁה יָמִים שְׁאֵחַרִּיהָ אֵע"פ שְׁלֹא בְּדָקָה כ"ו יָמִים שְׁאֵחַרִּיהָ מְהִי לְרֹב הַפּוֹסְקִים וְה"נ הָנִי בְּדִיקַת יוֹם ז' שְׁבִסוּף סְפִירָתָה תְּחַלְתּוּ שְׁלִישָׁה יָמִים וְכ"נ מִתְּשׁוּבַת מ"ב סִימָן מ"ב: (י) הַנְּשׂוֹאִין.

עֵינִין ש"ף ס"ק ו' מ"ש בְּשֵׁם הַב"ח דְּמִיָּרִי שְׁדַחוּ הַנְּשׂוֹאִין בְּסַתָּם וְלֹא הִסְפִּימוּ בְּאוֹתָהּ שְׁעָה עַל אֵיזָה זְמַן יְהִיָה הַנְּשׂוֹאִין וְכו' בְּזָה חִיְיִשְׁוֹנִי דְלִמָּא לֹא אִסְקָא אַדְעָתָה שְׁתַּהֲא נְזַהֲרַת יָפָה בְּבִדִיקָה דְמֵאֵחַר שֵׁע"י קְבִיעוֹת הַנְּשׂוֹאִין אֵינָה חוֹשְׁשָׁת לְהִנָּף ז"נ הָרֵאשׁוֹנִים אֲבָל אִם הִדְחִיָה מְזַמֵּן קְבִיעוֹת הָרֵאשׁוֹן לְזַמֵּן קְבִיעוֹת הַשְּׁנִי הַפֶּל הִיָה בְּמַעְמָד שְׁעַסוּקִין בְּאוֹתוֹ עֲנִין אִין סְפִק דְאִין צָרִיף לַחֲזוֹר וְלִסְפֹּר ז"נ מְחַדֵּשׁ וְאִי קְבָדְקָה עֲצָמָה בְּאוֹתָהּ שְׁעָה וּמְצָאָה טְהוּרָה טְהוּרָה הִיא עַכ"ל וְגַדוּלָה מְזוּ כְּתַב הַב"ח סִימָן קי"ח דְאִם בְּדָקָה שְׁחַרִּית וְאַחַר כֶּף דְּחוּ הַנְּשׂוֹאִין בְּסַתָּם וְאַח"כּ חֲזָרוּ וְקָבְעוּ הַנְּשׂוֹאִין לְיוֹם פְּלוּנִי וְהַפֶּל בְּיוֹם א' הִדְחִיָה וְהַקְבִיעוֹת קוֹדֵם הָעֶרֶב וְחֲזָרָה וּבְדָקָה עֲצָמָה בְּעֶרֶב וּמְצָאָה טְהוּרָה דְאִם הָיוּ דְנִין לְזוּ כְּתַבִּיעָה חֲדָשָׁה הִיָתָה צָרִיכָה לַחֲזוֹר וְלִסְפֹּר ז"נ פְּדִין כָּל תְּבִיעָה לְהַנְּשֵׂא וְנִתְפַּיִסָּה דְאֶפְיָלוּ בְּדִיקָה לֹא מְהִי אֲלֵא דְאֵנּוּ לֹא חִיְיִשְׁוֹנִי לָהּ לְחִימוּד חֲדָשׁ אֲלֵא לְשָׂמָא לֹא אִסְקָא אַדְעָתָה לְבַדּוֹק יָפָה מִש"ה א"צ לַחֲזוֹר וְלִסְפֹּר ז"נ דְּמֵאֵחַר שְׁהִדְחִי וְהַקְבִיעוֹת הַפֶּל בְּיוֹם א' הָיוּ וְשִׁהוּת מוּעָטָה בְּנִתְיָם וְהַבְּדִיקָה שְׁחַרִּית וְעֶרְבִית שְׁנִיָּהּ הִיָה בְּשַׁעֲתָא דְאִסְקָא אַדְעָתָה קְבִיעוֹת הַנְּשׂוֹאִין וְהִיָתָה נְזַהֲרַת בְּהֵם בְּבִדִיקָה יָפָה אִם כֵּן לֹא צָרִיכָה לַחֲזוֹר וְלִסְפֹּר ז"נ עַכ"ל וְכ"כ בְּשׁו"ת מֵהַרִּיט"ץ סִימָן ס"ז דְּהִיכָא דְדַחֲנִי וְהַקְבִיעוֹת הִיָה הַפֶּל בְּיוֹם א' בֵּין בְּדִיקַת שְׁחַרִּית וְעֶרְבִית אֶפְיָלוּ דְחוּ בְּסַתָּם מִתְּחִלָּה וְחֲזָרוּ וְנִתְפַּשְׂרוּ פִּינּוּ דְבִשְׁעַת בְּדִיקָה אִסְקָא אַדְעָתָה לְהִיּוֹת נְזַהֲרַת יָפָה א"צ לִסְפֹּר ז"נ דְאֶפְיָלוּ הִיכָא דְדַחוּ הַנְּשׂוֹאִין בְּסַתָּם אִין כָּאֵן חֲשִׁישׁ חִימוּד חֲדָשׁ אֲלֵא דְחִיְיִשְׁוֹנִי שְׁלֹא הִיָתָה נְזַהֲרַת בְּבִדִיקָה יָפָה: וּבְאֵמַת דִּק' טוּבָא ע"ז פִּינּוּ דְפַסְק הַש"ע דְּבִדִיעֵבַד סְגִיָא בְּבִדִיקָה א' תוֹף ז' אִם כֵּן מַה לִּי אִם הִדְחִיָה וְהַקְבִיעוֹת הִיָה בְּאוֹתוֹ יוֹם אוֹ אִם הַקְבִיעוֹת הִיָה אֵיזָה יָמִים אַח"כּ פִּינּוּ דְלְחִימוּד חֲדָשׁ לֹא חִיְיִשְׁוֹנִי אֲלֵא דְחִיְיִשְׁוֹנִי שְׁמָא לֹא בְּדָקָה יָפָה בְּאוֹתוֹן יָמִים שְׁעַמְדָה בְּגִדְרֵי הַדְּחִי וְמַה בְּכָף הָא אֶפְיָלוּ לֹא בְּדָקָה כָּלֵל אֵיזָה יָמִים אֵינּוּ מְפָסִיד כ"ז שְׁלֹא עֲבָרוּ ז' יָמִים בְּלֹא בְּדִיקָה וְעוֹד הַדְּבַר תְּמוּהָ דְנִיחּוּשׁ לְחִימוּד בְּאוֹתוֹן הַיָּמִים שְׁעַמְדָה בְּגִדְרֵי הַדְּחִי אֲדַרְבָּה אֲבָדָה חֲמַדְתָּה וְכִבְרַ הַרְגִישׁ בְּזָה בְּשׁו"ת מֵהַרִּיט"ץ שְׁם וְכַתַּב שְׁהֵם קו' חֲזָקוֹת אֲבָל מְדַבְּרִי הַמ"ב בְּתַשׁוּבָה שְׁם מְבוּאָר דַּס"ל דְטַעַם שְׁל מוּהַר"מ שְׁבַמְרָדְכִי שְׁמַנּוּ מְקוֹר הַדִּין זֶה דְמִשׁוּם חֲשִׁישׁ חִימוּד חֲדָשׁ נִגְעוּ בּוֹ הוֹאִיל דְלֹא אִסְקָא אַדְעָתָה הִנָּף ז' נְקִיִּים הָרֵאשׁוֹנִים הוֹאִיל וְדַחוּ הַנְּשׂוֹאִין אִיכָא חִימוּד חֲדָשׁ דְבַעֲיָנּוּ דְרַמְיָא אֲנַפְשָׁה וְנִהְיִי אַדְעָתָה שְׁלֹא תְבֵא לִידֵי חֲשִׁישׁ דִּם חִימוּד וְהֵכָא הוֹאִיל וְדַחוּ הַנְּשׂוֹאִין וְנִתְיָאֵשָׁה מִן ז"נ הָרֵאשׁוֹנִים וְלִפְיָכָף כָּל שְׁחַזְרוּ וְנִתְפַּיִסוּ הָנִי כְּמוֹ שְׁתַּבְּעוּהָ לְהַנְּשֵׂא מְחַדֵּשׁ וְאִיכָא חֲשִׁישׁ חִימוּד וְמַה"ט כְּתַב שְׁאִם בְּדָקָה בְּיָמִים

הראשונים הא חזינו דלא נתיאשה ליפא חימוד חדש וחולק על מהרי"ק שיהביאו בהגה"ה פאן דס"ל דבדיקה לא מהני הביאו בש"ך לקמן ולפ"ז ניקא הכל ולק"מ ולטעם זה אם דחו הנשואין בסתם אפילו חזרו ונתפשו באותו יום והדיחוי והפיוס הכל הנה בין בדיקת שחרית וערבית אפ"ה צריכה ז"נ אחרים פיון דהדיחוי הנה בסתם נתיאשה מז"נ הראשונים ואיפא חימוד חדש פשחזרו ונתפייסו ולא מהני לה בדיקת ערבית דהא אפילו בדיקה בשעת הפיוס לא מהני וכן נראה מדברי הט"ז פאן אכל דברי מהרי"ק מורין דס"ל דלאו מטעם חימוד חדש חייש לה אלא מחשש חימוד של אותן הימים שעמדה בדיחוי דמשתבעה להנשא עד שתבעל איפא למיחש טובא הלכך בעינו דיהבי אדעתיה ואסקא טובא ואע"ג דבדיקה עצמה אימור לא בדיקה יפה וצ"ל לדעתו דאע"ג שעומדת בדיחוי אפ"ה לא אבדה חמדתה ומצפה שיהא דיחוי פנה חוזר ונראה ומ"מ מספיקא לא בדיקה שפיר ומש"ה לא מהני בדיקתה ולפ"ז נראה דגם המחבר והרמ"א ו"ל ס"ל פטעמו של מהרי"ק דלא מחשש חימוד חדש חיישינו לה אלא מחששא דחימוד דימים שבתים דימור לא בדיקה יפה ואף ע"ג דס"ל דסגיא בבדיקה א' תוף ז' דשאני התם פיון שיהא יושבת תוף ז"נ רמיא אנפשה ומסקי אדעתיה טובא אם הרגישה ובנדאי לא הרגישה פלום דאם הרגישה היתה בודקת א"ע משא"כ פשדחו הנשואין דנתיאשה מן הנקיים הראשונים ולא מסקא אדעתיה טובא דאיפא למיחש דלמא מחמדה ואע"ג שבדיקה דלמא לא בדיקה יפה ולפ"ז אם הדיחוי והפיוס הנה הכל ביום א' בין בדיקת שחרית לערבית א"צ לחזור ולמנות ז"נ מחדש וכדברי הב"ח ומהריט"ז ו"ל דהא לחשש חימוד זה דשלא ביום התביעה מהני בדיקה דשחרית וערבית ואין להחמיר כ"א בעומדת יום א' או יומים בדיחוי ומטעם שכתבנו: ועפ"ז נראה לי לבאר דברי המרדכי בשם מוהר"מ שממנו מקור דין זה כפי מה שהעיד הב"ח שפן מצא מנה מפי גדולי ארץ ו"ל מהר"מ דקדק מרשב"ם מלשנו שאם דחו הנשואין פגון שאין יכולין להתפטר יחד אבות חתן וכלה או מחמת גדינא או מחמת הוצאת הנשואין אע"פ שישבה ז"נ צריכה לחזור ולישב ז"נ פשיתפשו וישלימו יחד ודעתן לעשות הנשואין דהכי איתא פ' התינוקת רבינא איעסק ליה לבריה פי רב חביבי ונתפייסה בת ר"ח לינשא לבנו של רבינא א"ל רבינא לקרובי הפלה ליום פ' נכתוב פתובה פלומר לעשות הנשואין ליום הנועד פי מטי האי יומא שקבעו ביניהם לכתוב הפתובה אמרו לרבינא לנטר מר עד ד' אחרנא מיום ד' זה ליום ד' הבא בשבוע אחרת וכי לא ס"ל מר להא דרבא תבעוה להנשא ונתפייסה צריכה ז"נ והא לה לשון הרשב"ם ובתולה זו שתנשא לבנה היא שכחה ולא שמרה ז"נ עד יום זה שמא ראתה אתמול ולא מהני טבילה דהשתא לראיה דאתמול הלכך לנטר מר עד ארבע אחרנא ותמן אדעתיה ותשב ז"נ ותבעל ליל ראשון של חופה פמשפט הבתולה עכ"ל רשב"ם מדקאמר רשב"ם שכחה ולא שמרה ז"נ אלמא בעינו דיהבא אדעתיה אע"פ שיהא יושבת בתוף ז"נ ה"ה גמי היכא שדחו הנשואין אע"פ שתוף ז"נ היא צריכה לחזור ולישב ז"נ משום דלא מסקא אדעתיה אהנה ז"נ הואיל ודחו הנשואין אז אינה חוששת להנה ז"נ עכ"ל המרדכי ודבריו צריכין ביאור מ"ש אף ע"פ שיהא יושבת בתוף ז"נ כו' דמנ"ל בעובדא ברתיה דר"ח שהיתה יושבת ז"נ דפשטיה דשמעתתיה משמע דברתיה דר"ח צדיין לא ישבה ז"נ ועוד דאין ענין ברתיה דר"ח לנדון דיחוי התם טעמא משום חימוד חדש דאפי' בדיקה לא מהני משא"כ בהך דדחית הנשואין דמהני בדיקה אלא דחיישינו דלמא לא אסקא

אדעֶתָּה ומנ"ל למילף דְּהֵתָם חֵיִשִּׁינָן לְדַלְמָא לָא אֶסְקָא אדעֶתָּה טוֹבָא לְמַבְדֵּק יָפָה ומ"ש
הב"ח שם דס"ל דגם בְּבִרְתִּיהָ דר"ח מִסְתַּמָּא יִשְׁבָּה ז"נ דְּהָא אַף בְּלֵא הָא דְרַבָּא צְרִיכָה
כָּל אִשָּׁה שְׂתַנְשָׂא ז"נ וטְבִילָה אִפִּי קִטְנָה דְחֵיִשִּׁינָן לְשִׁמָּא רְאֵתָה פ"א לְפָנֵי שְׁנָה או
שְׁנֵיתִים או כְּשֶׁהִיא בֵּת יוֹם א' וּמְסַתֵּינֵעַ מְהָא דְכָתַב הַגַּה"מ פ"א מְהֵלְכוֹת א"ב אָמַת שְׁכֹן
הוּא בַּהֲגַה"מ שֵׁם בָּשֵׁם רְאֵבִי"ה אַף גִּרְאָה לְמַעֲיִין שֵׁם דְּלֵא מְצָרִיף אֶלָּא טְבִילָה קוֹדֵם
הַנְּשׂוֹאִין מְהֵא חֲשִׁשָׁא אֲבָל לֵא לְסַפִּירַת ז"נ דס"ל דְּנָהִי דְחֵיִשִּׁינָן לְחֲשִׁשָׁא רְחוּקָה בְּאִיסוּר
כְּרַת לְכַתְחֻלָּה כַּמֶּש"ל כ"ז כִּי הֵיכִי דְלֵא לִיגַע בְּאִיסוּר כְּרַת אֲבָל סַפִּירַת ז"נ דְּאִינוּ אֶלָּא
מְחֻמְרָא דר"ז דְּאִפִּי אִי נִימָא דְרְאֵתָה לְפָנֵי שְׁנָה מַה"ת א"צ לְסַפִּירָה כָּלֵל אֶלָּא פִּינּוּן
שְׁעָבְרוּ ז' יָמִים טוֹבְלַת וְאִפִּילוּ רְאֵתָה בְּהֵן כ"ז שְׁפוּסְקַת לְעָרַב שֶׁל יוֹם ז' וּמכ"ש ז'
שְׁבִנוּדָאִי מְזֵמֵן קְרוֹב לֵא רְאֵתָה וְגַם לֵא חֵיִשִּׁינָן דְלֵמָא רְאֵתָה ג"פ בִּימֵי יִזְבָּה דְּהָא אִפִּי
לְפַעַם א' דְּנִיחוּשׁ הוּא חֲשִׁשָׁא רְחוּקָה מִש"ה א"צ אֶלָּא טְבִילָה בְּלֵי שׁוּם סַפִּירָה לְנִקְיִים
דְּמִסְפָּקָא בְּחֲשִׁשָׁא רְחוּקָה בְּהֵאִי לֵא חֵיִשִּׁינָן לְחֻמְרָא דר"ז גַּם בְּלֵא"ה דְּבָרֵי הַב"ח בְּזָה
הֵם מְשׁוּלְלֵי הַבְּנָה שֶׁכ' דס"ל לְמוֹהַר"מ דְּבַת ר"ח גַּם קוֹדֵם שְׁנַתְפִּיִסָּה יִשְׁבָּה כְּבָר ז"נ
מנ"ל זָה לְמוֹהַר"מ לְכֹן נ"ל דס"ל לְמוֹהַר"מ ז"ל מְסַבְרָא דְנִפְשִׁיהָ פִּינּוּן דְּדַחוּ הַנְּשׂוֹאִין
דְּאִינָה חוֹשֶׁשֶׁת לז"נ שְׁיִשְׁבָּה כְּבָר וְאִינָה מְסַקָּא אדעֶתָּה כָּל יָמֵי מְשִׁיף הַדִּיחוּי וְאִפִּי בְּדָקָה
אִיכָּא לְמִיחַשׁ דְּלֵא בְּדָקָה שְׁפִיר לְפִי מַהֲרִי"ק וְהַנְּמַשְׁכִּים אַחֲרֵיו וְלָזָה לֵא הִיָּה צְרִיף רְאֵיָה
שְׁהוּא מִיָּלִי דְסַבְרָא פִּינּוּן שְׁאִינָה חוֹשֶׁשֶׁת לְנִקְיִים הָרְאִישׁוֹנִים וְהוּא בְּגִדְרֵי הַדְּחִיָּה מְסַפָּקָא
לֵא מְסַקָּא אדעֶתָּה לְמִיבְדֵּק שְׁפִיר וְלָדַעַת אִם הִרְגִּישָׁה או לֵא וְכַמֶּש"ל אֶלָּא דְלֵא תִימָא
כְּשִׁיטַת הַרְשָׁב"א ז"ל דס"ל דְּאִין לְחוּשׁ לְחִימוּד אֶלָּא בְּשַׁעַת הַתְּבִיעָה אֲבָל אַח"כ אִין כָּאֵן
שׁוּם חֲשִׁשׁ חִימוּד אַע"פ שְׁהִיא קְרוֹבָה לְנְשׂוֹאִין וּלפ"ז אִין כָּאֵן שׁוּם חֲשִׁשׁ דְּאִפִּי אִי לֵא
בְּדָקָה שְׁפִיר כָּל אוֹתָן הַיָּמִים שְׁהִיא בְּגִדְרֵי הַדְּחִיָּה מַה בְּכָף הָא כְּבָר סַפְרָה ז"נ לְחֲשִׁשׁ
חִימוּד שֶׁל תְּבִיעָה וְתוּ ל"ח לְחִימוּד טְפִי וְא"כ מ"ש אִשָּׁה ז' מְשַׁאֲרָא אִשָּׁה דְעֵלְמָא שְׁפוּפֶרַת
ז"נ אַע"פ שְׁלֵא תִזְקַק לְבַעֲלָה עַד אַחַר זְמַן לָזָה הוֹכִיחַ מוֹהַר"מ מִפִּירְשׁב"ם דְּלִיתָא לְסַבְרַת
הַרְשָׁב"א ז"ל אֶלָּא דְבָכֵל זְמַן שְׁהִיא קְרוֹבָה לְבִיָּאָה הִיא מְחַמְדַת וְצְרִיכָה דְאַסְקָא אדעֶתָּה
לְמִיבְדֵּק יָפָה וְהוּא מִדְּכ' הַרְשָׁב"ם ז"ל וּבְתוּלָה ז' שְׂתַנְשָׂא לְבַנְדָּה הִיא שְׁכַחָה וְלֵא שְׁמָרָה
ז"נ ע"כ ס"ל לְהַרְשָׁב"ם שְׁהִיָּה ז' יָמִים מִן יוֹם שְׁתַּבְּעוּ עַד אוֹתוֹ יוֹם שְׁקַבְּעוּ מַעֲיָקְרָא
לְמִיכְתַּב הַפְּתוּנָה דְּאִי הִיָּה פְּחוֹת מִן ז' יָמִים קֶשֶׁה מְאִי שְׁכַחָה וְלֵא שְׁמָרָה דְקָאֵמַר דְּהָא לֵא
הִיָּה אֶפְשָׁר לְשְׁמוֹר ז"נ וְכָף ה"ל לְרַשָּׁב"ם לומר לֵא שְׁמָרָה אֶלָּא ע"כ דס"ל לְהַרְשָׁב"ם
ז"ל דְּשַׁבְּעָה יָמִים וְיֹתֵר הִיָּה מְזֵמֵן הַתְּבִיעָה עַד שַׁעַת הַנְּשׂוֹאִין וְטַעֲמוֹ שֶׁל רַשָּׁב"ם לְפָרֵשׁ
כֵּן דַּא"כ קֶשֶׁיָא עַל ר"ח מְאִי ס"ד לְהַסְכִּים מַעֲיָקְרָא עַל הַזְּמַן שְׁקַבְּעוּ אִי ס"ד דְּהוּי פְּחוֹת
מִן ז' יָמִים דְּהָא יָדַע לְהָא דְרַבָּא דל"ש גְּדוּלָה וּל"ש קִטְנָה בְּעֵי ז"נ מִש"ה פִּירְשׁב"ם
דְּבִאָמַת הִיָּה ז' או יֹתֵר יָמִים מִן יוֹם שְׁנַתְפִּיִסָּה עַד שְׁקַבְּעוּ הַנְּשׂוֹאִין אֶלָּא שְׁהִיא שְׁכַחָה
וְלֵא שְׁמָרָה ז"נ וּלפ"ז הוֹכִיחַ מוֹהַר"מ דַּע"כ מִיּוֹם שְׁנַתְפִּיִסָּה עַד הַנְּשׂוֹאִין לְכַּה הוּמָה
וּמְחַמְדַת דְּאִי ס"ד פְּדַעַת הַרְשָׁב"א דְלִיכָּא חִימוּד כ"א בְּשַׁעַת הַתְּבִיעָה א"כ מַה בְּכָף
שְׁשַׁחָה וְלֵא שְׁמָרָה ז"נ הָא כְּבָר עָבְרוּ ז' יָמִים מִן שַׁעַת הַחִימוּד דְּאִפִּי הִיא לֵא כּוֹנְנָה
שְׁתַּעֲלָה לְנִקְיִים מִמִּילָא תַּעֲלָה דְּהָא מַה"ט ס"ל לְהַרְשָׁב"א דְּאִפִּי לֵא בְּדָקָה כָּל ז' וְאִפִּי
כָּלֵל כּוֹנְנָה כָּלֵל עָלוּ לָהּ כַּמֶּש"ל וְאִפִּי לְמַש"ל דְּלֵא סְגִיא לִיָּה בְּלֵא בְּדִיקָה מְשׁוּם דְּבַעֲיָנָן
יָמִים מוֹחֲזָקִים בְּטַהֲרָה שְׁתַּעֲלָה לָהּ לְסַפִּירַת ז"נ מ"מ י"ל דס"ל לְמוֹהַר"מ ז"ל דְּכָל זָה

בגדולה אבל ברתיה דר"ח שהיתה קטנה שלא ראתה מעולם הימים שבינתיים בחזקת טהרה עומדין דבחזקת שימור הם אלא ע"כ דכ"ז שהיא קרובה לביאה איפא חששא דחימוד וצריכה דלהגוי רמיה אדעתה טובא ול"ש גדולה או קטנה דלעולם איפא חששא דחימוד וכינן דברתיה דר"ח שכתה ולא שמרה ז"נ בנדאי לא יתבא אדעתה ואיפא חששא דחימוד לפ"ז למד ממנו מוהר"מ ז"ל דה"ה אם דחו הנשואין דצריכה לחזור ולספור ז"נ כשיפתשו וישלימו דכינן דבכל יומא ויומא איפא חימוד חיישינן שפא מתמת הדחוי נתיאשה מן הנקיים הראשונים ולא רמיה אם הרגשה וחקדה או לאו ואפי' בדיקה לא מהני לשיטת מהרי"ק וסיעתו דאימור לא בדיקה יפה ומתמת חששא דחימוד צריכה בדיקה יפה ואסוקי אדעתה טובא כנלע"ד בפירוש המרדכי: ומעתה נבא לפסק הלכה מ"ש הש"ך בשם הב"ח הבאתי לעיל ז"ל אבל אם הדחיה כו' והקביעות לזמן ב' וכו' ואי בדיקה עצמה באותה שעה ומצאה טהורה טהורה היא עכ"ל לא ידעתי בדיקה דאותה שעה למה פיון דבנ"ד לא נתיאשה מן הנקיים הראשונים ועיינתי בב"ח וראיתי שהש"ך לא העתיק יפה והב"ח לא כ' פן אלא כשידחו הנשואין ולא קבעו זמן שני אלא בסתם כשיפתשו וישלימו ואח"כ ביום או יומים השלימו וקבעו זמן שני לנשואין ע"ז כ' דמשום תביעה חדשה ליפא ואי בדיקה עצמה באותה שעה ומצאה טהורה טהורה היא אלא דאיפא למיחש שפא לא אסקא אדעתה מקודם שתהא נזקרת יפה ונ"מ שאם הנה הדחיה בסתם ואח"כ באותו יום הנה קביעות לזמן השני בין בדיקת שחרית לערבית דאי הוי חיישינן לחימוד חדש לא הנה מועיל בדיקת ערבית וצריכה לחזור ולספור ז"נ מחדש אבל השפא דנימא דלא חיישינן לחימוד חדש אלא דחיישינן דלא אסקא אדעתה מקודם בבדיקה יפה א"כ בזה דבדיקות שחרית וערבית הנה בשעה דאסקא אדעתה יפה א"צ לחזור ולמנות ז"נ וכמש"ל אבל היכא שהדחיה והקביעות לזמן ב' הפל הנה ביחד לא חיישינן למידי אפילו בדיקה א"צ וכן מבואר בתשובתו שם: (יא) צריכה לחזור ולישב ז"נ ולטבול.

האי תיבות ולטבול נראה שהג"ה הרמ"א בדברי המחבר והוא מלתא דפשיטא ומאי קמ"ל ונראה שפא לאשמעין דאע"פ שפכר ספרה ז"נ וטבילה אח"כ דחו הנשואין אפ"ה צריכה שתחזור ותספור ז"נ ונה מדויק מדקאמר צריכה לחזור ולישב ולטבול מכלל דכבר הנה לה טבילה וכ"כ הש"ך בשם המרדכי אף עדיין יש לדקדק מאי רבותא דטבילה איפא בהא ואפשר דסד"א דכינן דטבילה והיא טהורה גמורה תו לא ניהוש לשפא לא בדיקה יפה דנוקי אותה בחזקת טהורה אף מ"ש פן הש"ך בשם המרדכי לא מצאתי פן ובדברי המנ"י פאן ראיתי מלתא דתמיה שפיים אחר דברי הש"ך הנ"ל ז"ל אם עברה ושמשה צריכה להמתין ו' עונות שלמות ואח"כ תמנה יום א' נקי וטבול וכמבואר לקמן סי' קצ"ו עכ"ל והם דברים תמוהים דמה ענין זה לזה דהתם טעמה במנין יום א' לקד די שתספור אחר ו' עונות יום א' להשלים ז"נ אבל הכא דחיישינן דלא נזקרה בבדיקתה ושפא ראתה בנתיים אם שיקשה ולא שמרה ז"נ צריכה שתספור ז"נ אחר ו' עונות ולא סגי ביום א': (יב) אע"פ שבדיקה עצמה.

כ' הש"ך בס"ק ז' בשם המ"ב פלה שפכרה ז"נ אדעת הנשואין שהיו מוגבלין לר"ח ניסן וכשהגיע ר"ח ניסן לא בא ולמחרתו בא ציר מהחמת דאתילד ליה אונסא בדרף ומיז יבא ביום או יומים ועכשיו החופה ב' או ג"י אחר ר"ח ניסן דבזה נדאי א"צ ז"נ אחרים אפי'

לא בְּדָקָה עֲצָמָה בִּימִים שְׁבַנְתִּימִים אִם לֹא עָבְרוּ עָלֶיהָ ז' יָמִים בְּלֹא בְּדִיקָה וְאִפִּי הָרֵב וּמוֹהֲרִי"ק מוֹדִים לָזֶה דְּמֵאֲחֵר דְּלֹא דָחוּ הַנְּשׂוֹאִין אֶלָּא שְׁמַחְמַת אֲוָנָס וְנִתְעַכֵּב הַדְּבָר וְדָא דְלֹא נִתְיַאֲשָׁה מִן ז"נ הָרֵאשׁוֹנִים וְסִמְכָה דַּעְתָּהּ שְׂיָבֵא הַחֲתָן יוֹם אִו יוֹמִים וְרָמְיָא אֲנַפְשָׁה וְיִגְבֵּא דַּעְתָּהּ שְׁתָּהָא נְקִיִּים וְשִׁלָּא תְּבֵא לִידֵי חֲשֵׁשׁ חִימוּד ע"כ וְהַט"ז חוֹלֵק ע"ז וּס"ל דְּצָרִיכָה ז"נ מְחַדֵּשׁ דְּכִינּוֹן שְׁלֵא בָּא לְיוֹם הַמְּוֹגְבֵּל וְדָאִי מְסוּפָקָת בְּדַעְתָּהּ דְּכָל הַדְּרָכִים בְּחֻזְקַת סִפְנָה וְשִׁמְא יֵשׁ סִפְנָה שְׁלֵא יָבֵא פִּלְל וְאֲחֵר שְׁנוּדַע לָהּ שְׁהוּא בָּא וְדָאִי הָיִי חִימוּד חֲדָשׁ ע"כ וְהַש"ף הַסְּפִים לְדְבָרֵי הַמ"ב וְכ"ו וְנ"ל וְכֹאֲמַת אִין לְהַחְמִיר בְּדִינִים אֱלוֹ דְּבִלְא"ה הַרְבֵּה פּוֹסְקִים ס"ל דָּא"צ ז"נ וְגַם בְּדַעְיַבְדּוּ סְגִיָּא בְּבִדִיקָה א' תוֹף ז' לַכ"ע וְגַם פֶּל עֵיקָר הַדִּין זֶה הוּא מְדַבְרִינָהּ עַכ"ל וְנ"ל דָּאִין זֶה מְסַפִּיק דַּמ"ש דְּבִלְא"ה הַרְבֵּה פּוֹסְקִים ס"ל דָּא"צ ז"נ וְנ"ל פְּוֹנְתוֹ דְּלַדְעַת הַרְשָׁב"א דַּס"ל דָּאִין חוֹשְׁשִׁין רַק לְחִימוּד שְׁל שַׁעַת הַתְּבִיעָה אֲבָל אַח"כ אִין עוֹד חִימוּד א"כ לְדַעְתוֹ אִפִּי דָחוּ הַנְּשׂוֹאִין בְּסִתָּם וְלֹא קָבְעוּ מוֹעֵד שְׁנֵי אִין לְחוּשׁ לְיָמִים שְׁבַנְתִּימִים פִּינּוֹן דְּלִיכָּא עוֹד חִימוּד וְגַם לְשִׁיטַת הַרְאָב"ד וְהַרְמַב"ם דַּס"ל דְּבִדִיקָה א' תוֹף ז' בְּעֵינֵינּוּ נִרְאָה ג"כ דְּלֹא ס"ל כְּסִבְרַת הָרָא"ש דְּכָל שְׁהִיא קְרוּבָה לְבִיאַה לְבָהּ הוּמָה פִּינּוֹן דַּס"ל דְּלַכְתָּחֲלָה סְגִיָּא בְּבִדִיקָה א' תוֹף ז' וְכַמ"ש הַב"י לְדַעְתוֹ דָּאִי ס"ל לְסִבְרַת הָרָא"ש הִיָּה מְצָרִיף בְּדִיקָה בְּכָל יוֹם לְכַתָּחֲלָה וְכַמ"ש הָרָא"ש וְא"כ לְדִידְהוּ ג"כ א"צ נְקִיִּים אֲחֵרִים אָף לַמ"ש הַט"ז דָּאִיכָּא לְמִיחַשׁ לְחִימוּד חֲדָשׁ פִּינּוֹן דְּסִבְרָה דְּכָל הַדְּרָכִים בְּחֻזְקַת סִפְנָה הֵם אִין זֶה מַעֲלָה אַרוּכָה וְא"ל דְּנִתְפְּוִין הַש"ף לְדַעַת רִיב"א שְׁפַתְבַּר הַגַּה"מ דַּס"ל דְּוֹקָא הִיכָּא דְּדַעְתוֹ לְיִשָּׂא אוֹתָהּ מִיָּד הוּא דָּאִיכָּא חֲשֵׁשׁ חִימוּד וְכֵן כָּתַב בְּחֻדוּשֵׁי אֲנָשֵׁי שֵׁם שְׁאֲצֵל הַמְּרָדְכֵי בְּשֵׁם הַרוֹקַח שְׁכ' כֵּן בְּשֵׁם הַר"י שְׁפִירָא דְּכָבֵר כ' הַב"י ס' זֶה דְּסִבְרָא זוֹ דָּחוּי' מְכָל הַפּוֹסְקִים גַּם מ"ש הַש"ף דְּבִדַּעְיַבְדּוּ סְגִיָּא בְּבִדִיקָה א' תוֹף ז' לַכ"ע גַּם זֶה אִינוּ מְסַפִּיק דַּש"ה דִּי"ל דְּנִתְיַאֲשָׁה מִן הַנְּקִיִּים הָרֵאשׁוֹנִים גַּם י"ל דָּאִיכָּא חִימוּד חֲדָשׁ כְּדַעַת הַט"ז וְכַס' מַנ"י כ' דְּמִסְתַּבְּרָא דְּבָרֵי הַש"ף פִּי עֵיקָר דִּין זֶה לְהַצְרִיף ז"נ מְחַדֵּשׁ הוּא חוֹמְרָא גְדוּלָּה כְּמוֹ שְׁהֶאָרִיף בְּתַשׁוּבַת מ"ב לְסִתְנֵר דְּבָרֵי מַהֲרִי"ק עַכ"ל לֹא יִדְעַתִּי פְּוֹנְתוֹ דַּעֵיקָר הַמְּחַלְוֹקַת שְׁבִין הַמ"ב וּמוֹהֲרִי"ק אִינוּ אֶלָּא הִיכָּא דְּבִדִיקָה בִּימִים שְׁבַנְתִּימִים בְּהָא הוּא דְּחוֹלֵק הַמ"ב עַל מַהֲרִי"ק דְּלֹא מְסַתְּבֵר שְׁבִדִיקָה לֹא תַּהֲנִי פִּינּוֹן דְּלֹא נִתְיַאֲשָׁה מִימִים הָרֵאשׁוֹנִים שְׁהָרֵי בְּדָקָה עֲצָמָה וְהִכָּא הָא מִיָּרִי פְּשִׁלָּא בְּדָקָה עֲצָמָה בִּימִים שְׁבַנְתִּימִים מְנ"ל לְהַקֵּל דְּלָמָּא זֶה דְּמִיָּא לְדַחֲיַת הַנְּשׂוֹאִין וְלֹא בְּדָקָה בִּימִים שְׁבַנְתִּימִים דְּחִיִּישִׁינּוּ שְׁמָא נִתְיַאֲשָׁה מִן יָמִים הָרֵאשׁוֹנִים וְה"נ דְּכּוֹנְתִיָּה וְלְסִבְרַת הַט"ז י"ל דְּגָרַע מְדַחֲיַת הַנְּשׂוֹאִין דִּישׁ לְחוּשׁ לְחִימוּד חֲדָשׁ כַּמֶּש"ל לְכֵן נ"ל לְנַהֲגַ לְכַתָּחֲלָה כַּמ"ש בַּס' מַנ"י שֵׁם וְנ"ל וְכַמ"מ נ"ל דְּצָרִיכָה שְׁתַּבְּדוּק עֲצָמָה בְּאוֹתָהּ שְׁעָה שְׁפָא הַצִּיר וּמְצָאָה עֲצָמָה טְהוּרָה עַכ"ל כֵּן יֵשׁ לְהַמּוֹרָה לְצוּוֹת לְהַפְּלָה כְּשִׁיבָא הַצִּיר שְׁתַּבְּדוּק עֲצָמָה מִיָּד וְהוּא פְּעִין פֶּשֶׁר בֵּין הַדַּעוֹת דְּהָא ס"ל לְרָאבְנ"ה דְּאִפִּי בְּשַׁעַת הַתְּבִיעָה מְהִנִּי בְּדִיקָה וְאֵע"ג שְׁפַתְבַּר ע"ז הַב"י דְּסִבְרָא זוֹ דָּחוּיָה הִיא וּמְחוּ לְהוּ אֲמוּחָא מ"מ יֵשׁ לְעַשׂוֹתוֹ סְנִיף לְשָׂאָר צְדָדֵי הַיָּתֵר בְּנִדּוֹן זֶה וְכַה"ג גַּם מ"ש הַב"י לְדַחֲוֹת דְּבָרֵי רָאבְנ"ה מְדַכְתֵּב הָרָא"ש דְּחִיִּישִׁינּוּ שְׁמָא תִּרְאָה בְּכָל יוֹם מַהז' מְשַׁמַּע בְּהִדְיָא דְּלֹא סְגִיָּא בְּלֹא ז"נ עַכ"ל דְּרָאָה זוֹ אִינְנֵי מְבִין דְּלָמָּא מִיָּרִי בְּשִׁלָּא בְּדָקָה בְּשַׁעַת תְּבִיעָה אִז צָרִיכָה שְׁתַּסְּפֹר ז אֲבָל בְּשִׁבְדָּקָה בְּשַׁעַת תְּבִיעָה א"צ לְהַמְתִּין ז' יָמִים אֶלָּא בְּכָל יוֹם שְׁקוֹנְדָם הַבִּיָּאָה צָרִיכָה בְּדִיקָה וְצ"ע: וְכַסְפֵּר ב"ה הַעִיד דְּנוֹהֲגִין לְפִסְוִק הַלְכָה לְמַעֲשָׂה כַּס' מ"ב וְכ"ז מִיָּרִי בְּשִׁלָּא עָבְרוּ ז' יָמִים בְּלֹא

בְּדִיקָה אֲבָל אִם עָבְרוּ ז' יָמִים בְּלֹא בְּדִיקָה צְרִיכָה לְחַזֵּר וּלְסַפֵּר ז"נ וּכְמ"ש בְּתִשׁוּבָה מ"ב
שֵׁם הַבֵּיאוֹ הַשֵּׁנִי וְנִרְאִיתִי בִּס' כו"פ ס'י זֶה שֶׁכ' ע"ז וְנ"ל וְאִין מוֹבָן לִי כָּלֵל הַגְּבוּל יָמִים
אֵלּוּ מֵה טִיבָן מִמ"נ אִם אֶתָּה עוֹשֶׂה זֶה הַבֵּיאוֹה שֶׁל הַחֲתָן כְּתִבִיעָה חֲדָשָׁה אִם לֹא עָבַר אִפִּי
יּוֹם א' הָרִי כָּאֵן תְּבִיעָה חֲדָשָׁה וְחִימוּד חֲדָשׁ וְאִם אֲמַרְיֵנּוּ דְלֹא נִתְיָאֵשׁ מִן תְּבִיעָה רֵאשׁוֹנָה
א"כ אִף דְעָבְרָה ז' יָמִים וְלֹא בְּדִקָה מ"מ הָא כְּבָר מְנָה ז' יָמִים בְּזִמְנֵן הֶרְאִישׁוֹן וְכו' דִּמ"ש
שִׁשָּׁה מְשַׁבְּעָה וְכו' לֹא יִדְעָתִי מֵה טַעַם יֵשׁ בְּדָבָר וּמֵאִין אֲדִנִּי הַדִּין הַזֶּה הִטְבְּעוּ כִּי אִין לֹ
שׁוֹרֵשׁ וְעֵיקָר כָּלֵל בְּרֵאשׁוֹנִים עכ"ל וְאִנִּי תָמַה מְאֹד עַל תְּמִיחָתוֹ עַל שֶׁהוּא צוֹנֵחַ עַל הַמ"ב
כָּא וְנִצְוּחַ עַל מֵה שֶׁכְּתָבוּ הַפּוֹסְקִים בְּשֵׁם הַמְּרַדְכֵי דְאִם טְבִלָה קוֹדֵם לְשׂוֹאִין ז' יָמִים אוֹ
יּוֹתֵר אוֹתָה טְבִילָה לֹא מְהִינִי וְעֵינִן ב"ח שֶׁכ' דְמִינִירִי בְּלֹא בְּדִיקָה שֶׁלֹּא בְּדִקָה כָּל ז' וּג"כ
קִשָּׁה דִּמ"ש ז' אוֹ פְחוֹת מִז' מִמ"נ וְכו' וְכ"ה בְּהִגָּהוֹת רַמ"א ס'י זֶה סְעִיף ב' שֶׁכ' יֵשׁ לָהּ
לְבָדוּק עֲצָמָה בְּכָל יּוֹם עַד בְּעִילַת מְצוּה וְדוֹקָא לְכַתְחֻלָּה אֲבָל בְּדִיעֵבַד אִין לְהַחְמִיר אִם
בְּדִקָה פַעַם א' תּוֹף ז' ע"כ וְהוּא מְדַבְּרִי ב"י וְתִיקְשִׁי נְמִי מֵה גְבוּל יֵשׁ בֵּין פ"א תּוֹף ז' אוֹ
לְאוֹ א"ו הַדְּבָר בְּרוּר דְבְּכָל יּוֹם חִינְשִׁינּוּ לְחִימוּד אֲלֵא דְלֹא חִינְשִׁינּוּ לְהֵאִי חִימוּד כְּמוֹ
דְחִינְשִׁינּוּ לְחִימוּד לְשַׁעַת הַתְּבִיעָה דְהֵתָם לֹא מְהִינִי אִפִּי בְּדִיקָה אֲבָל בְּשִׁאָר יָמִים מְהִינִי לָהּ
בְּדִיקָה וּלְכַתְחֻלָּה צְרִיכָה בְּדִיקָה בְּכָל יּוֹם כִּמ"ש הֶרְאִישׁוּ אֲלֵא דְלֹא אֵלִים הֵאִי חֲשִׁשָּׁא
דְחִימוּד מְרוּאָה וְדִאִית וְסוֹפְרַת ז"נ דְבַעֲיֵנּוּ נְמִי לְכַתְחֻלָּה בְּדִיקָה בְּכָל יּוֹם וְאִפ"ה ס"ל לְרוֹב
פּוֹסְקִים דְמְהִינִי בְּדִיקָה חֲדָא תּוֹף ז"נ וְטַעַמָא כִּמ"ש לְבִשְׁמֵ הַרְשָׁפ"א בִּמ"ה דְטַעַמָא דְבְּדִיקָה
מִשׁוּם שֶׁהַבְּדִיקָה מְחַזֵּיק בְּטְהָרָהוּ בְּדִיקַת יּוֹם הֶרְאִישׁוֹן מְחַזֵּיק לְכָל ו' יָמִים שִׁאֲחַרְיָהּ
בְּטְהָרָה וּבְדִיקַת הַסּוֹף מְחַזֵּיק שִׁשָּׁה יָמִים שֶׁלְפָנֶיהָ בְּטְהָרָה וּבְדִיקַת הָאֲמִצָּע מְחַזֵּיק יָמִים
שֶׁלְפָנֶיהָ וְשִׁאֲחַרְיָהּ בְּטְהָרָה וְכו' ז' תּוֹף ז' אֲבָל בְּדִיקַת יּוֹם שְׁמִינִי לֹא מְהִינִי מִיָּדִי וְאִם אֲמַרוּ
בְרוּאָה וְדִאִי אִין לְהַחְמִיר בְּחֲשִׁשָּׁא דְרַבָּנָן יּוֹתֵר מֵא"ד וּמְהִינִי בְּדִיקָה א' תּוֹף ז"י לְהַחְזִיקָה
בְּטְהָרָה דְלֹא רְאִתָּה אֲלֵא כִּי הֵיכִי דְהִשְׁתָּא טְהוּרָה ה"נ בְּשִׁאָר יָמִים וּמִשׁוּם כֶּף אִם לֹא
עָבְרוּ עֲדִינּוּ ז' יָמִים אַחַר טְבִילָה כִּינּוּ שֶׁבְּדִיקָה עֲצָמָה בְּיוֹם שְׁבִיעֵי קוֹדֵם טְבִילָה אוֹתָה
בְּדִיקָה מְהִינִי לְשִׁשָּׁה יָמִים שִׁאֲחַרְיָהּ אוֹ י"ל כִּינּוּ שֶׁלֹּא עָבְרוּ עֲדִינּוּ ז' יָמִים יֵשׁ לָהּ תִּקְנָה
שֶׁתְּבָדוּק עֲכָשׁוֹ וּמְהִינִי לְיָמִים שֶׁעָבְרוּ מִשָּׂא"כ כְּשֶׁעָבְרוּ ז' יָמִים דְבְּדִיקַת שְׁמִינִי ל"מ מִיָּדִי
דְהֵכִי קִי"ל לְחַז"ל וְכִמ"ש ל' וּלפ"ז צְדָקוֹ דְבָרֵי הַמ"ב שֶׁהִתְנָה שִׁצְרִיף שֶׁלֹּא יַעֲבְרוּ ז' יָמִים
בְּלֹא בְּדִיקָה וְדָבְרֵי יֵשׁ לֹ שׁוֹרֵשׁ וְעֵיקָר בְּפּוֹסְקִים: כְּתִב בִּט"ז ס"ק ח' מְעַשֶּׂה בְּאֵלְמָנָה א'
שֶׁהִנָּה לָהּ זִמְנֵן מוֹגְבָל בְּתַנָּאִים עִם הַחֲתָן שֶׁלָּהּ לְנִשׂוּאִין אֲלֵא שֶׁהַחֲתָן אָמַר לָהּ שִׁאֲפָשֵׁר
שִׁיקָדִים הַנִּשׂוּאִין וְכֵן עָשָׂה וְהִיא אֲמָרָה שֶׁסְמָכָה ע"ז וְסַפְרָה ז"נ טְבִילָה וּבָא עָלֶיהָ וְנ"ל
אֵע"פ שֶׁהָאֵלְמָנָה עָשְׂתָה שֶׁלֹּא כִּדִּין כִּינּוּ שֶׁלֹּא הָיָה לָהּ בִּירוּר עַל הַקְּדָמַת הַחֲתוּנָה עַד שֶׁבָּא
הַחֲתָן וְכִינְסָה נִמְצָא שֶׁבְּשַׁעַת שֶׁהִתְחִילָה לְדַעַת הַבִּירוּר נִתְחַדֵּשׁ הַחִימוּד וְצְרִיכָה לְחַזֵּר
וּלְסַפֵּר ז"נ מ"מ כִּינּוּ שֶׁעָבְרָה וְעָשְׂתָה כֵּן אִין לְהַפְרִישָׁה מִכַּח זֶה וְרֵאזִיָּה מִמ"ש ס'י קצ"ו
סְעִיף י"ב וְכו' עכ"ל וְר"ל דא"צ לְהַמְתִּין שִׁיעוֹר הַבְּחִנָּה צ' יּוֹם מ"מ צְרִיכָה לְחַזֵּר וּלְסַפֵּר
ז"נ וְלְטַבֵּל אֲבָל בְּתִשׁוּבָה הַב"ח שֵׁם כ' שֶׁנִּשְׂאָל בְּאִשָּׁה א' שֶׁנִּקְבְּעוּ הַנִּשׂוּאִין שֶׁלָּהּ לְיוֹם
פְּלוּנִי וְקָרוּבֵי הַכֶּלֶה הִסְפִּימוּ לְהַקְדִּים הַנִּשׂוּאִין ג' יָמִים לְפָנֶי זִמְנֵן הַקְּבוּעַ לְשַׁלְחוֹ לְהַחֲתָן
שִׁיקָדִים וּבָא לְזִמְנֵן זֶה וּלְפִי שֶׁפְּשוֹט הָיָה בְּעֵינֵיהֶם שֶׁיִּשְׁמַע הַחֲתָן לְקוֹלָם הַתְּחִילָה הַכֶּלֶה
לְשִׁמּוֹר ז"נ שִׁיָּהִיו סְמוּכִים לְחוֹפָה וְהַנְּשִׂים חֲשִׁשׁוּ שֶׁמָּא לֹא יָבֹא הַחֲתָן אֲלֵא לְזִמְנֵן שֶׁקְבְּעוּ
בְּרֵאשׁוֹנָה חֲזָרוּ וְאֲמַרוּ לְהַכֶּלֶה שֶׁתְּשַׁמּוֹר ז"נ מִחֲדָשׁ שִׁיָּהִיו סְמוּכִים לְחוֹפָה לְפִי קְבִיעוֹת

הראשון והחתן בא יום א' אחר זמן שהקדימו לו וחרזו והספימו שתהיה החופה יום א' לאחר קביעות הראשון ונחלקו בעלי הוראה מקצתם הורו שתטבול מיד על סמך ז"נ הראשונים שכבר נשלמו ומקצתם הורו שתאחר טבילתה עד פי ישלמו ז"נ האחרונים ומקצתם הורו שצריכה לישב ז"נ שלישית והספים הב"ח אע"פ שפלה זו היתה יודעת בטיב קביעות הראשון לנשואין והיא התחילה לספור מקודם לפי שחשבה אולי יבא החתן מקודם ע"פ הפתב ששלחו אליו קרוביה שפיר היתה יכולה לסמוך אספירה זו לטבול סוף ז"נ הראשונים ובתנאי שתבדוק עצמה בכל יום אחר הטבילה כמקמי טבילה ואע"פ שאין הטבילה בליל בעילת מצוה שפיר מהני דלא אמר הרשב"ם דלא מהני אלא כשלא תבדוק עצמה לאחר טבילה כשאר נשים שאין בודקין התם הוא דאין ז"נ סמוכים לבעילת מצוה אבל כשבדקת עצמה בכל יום ויום אף לאחר הטבילה שפיר ה"ל ז"נ סמוכים לבעילת מצוה אלא שלכתחלה ודאי אין נכון להרחיק הטבילה מליל ב"מ אלא לפי מה שנהגו לפי המנהג שהיה בזמן שבתולה נשאת ליום ד' ואצ"ל שפלה זו יכולה לסמוך על ז"נ השניים וא"צ לחזור ולספור ז"נ שלישית דלחמוד לא חיישינו שתהא לה דין תבעוה להנשא דאף בדיקה לא מהני הא ודאי ליתא כדפרישית עכ"ל מבואר דלא כט"ז פ"ן דהיא סמכה אדעתיה שיהיה פן יכולה לסמוך על ספירה זו ולמעשה יש להורות כמש"ל דבעת שיתברר לה יום הנשואין תבדוק עצמה אם תמצא עצמה טהורה יכולה לסמוך על ספירה זו וכ"ז לכתחלה אבל בדיעבד אם לא בדקה עצמה באותה שעה שנתברר לה יום קביעות הנשואין ואיכא הפסד כגון שטבחה טבוח ויתקלקלו האוכלין אם ידחו הנשואין עד שתספור ז"נ ויצטרכו לעשות חופת נדה נ"ל דכדאי הוא הב"ח לסמוך עליו במלתא דרבנן כמ"ש הט"ז בשם המ"מ פי"א מהלכות א"ב דאפי' ראתה פ"ן דלא הרגישה טהורה ובלא"ה נראה דאינו אלא חששא דרבנן דמדאורייתא לא חיישינו פלל לשמא ראתה ד"נ מחמת חומוד דמוקמי לה בחזקת טהרה לפיכך יש לסמוך על הב"ח בזה שתטבול על סמך ספירה זו ועדיף מלעשות חופת נדה וכה"ג כ' הש"ך לקמן סי' קצ"ו ס"ק כ' ואע"פ שיש לחלק בין נדון דהתם לנדון זה מ"מ נ"ל כמ"ש ואצ"ל אם כבר נבעלה אחר טבילתה וספירה זו שא"צ ספירה וטבילה אחרת ודלא כט"ז: פתב הלבוש דאם מחמת הקטט נתפרדה החבילה ובאותו מעמד הסכימה הפלה לישא לאיש אחר ונכנסה מיד באותו יום לאיש אחר הדבר פשוט דה"ל תביעה חדשה ואפילו בדקה עצמה ומצאה טהורה צריכה לספור ז"נ מחדש דאיכא כאן חומוד חדש ע"כ והספימו כל האחרונים לזה ועוד פתב הט"ז דאם אחר הריצוי לחתן שני חזר החתן ראשון ונתרצה עמה צריכה ג"כ לחזור ולספור ז"נ מחדש פ"ן דאיפסקה אחר בינתיים עכ"ל: מה שפתב הט"ז ס"ק א' דליכא חשש חומוד היכא דהיא עמו במטה בס' כו"פ פתב סעד לדבריו מן תוספות דפ' החולץ וביומא די"ח ע"ש אף הרשב"א במ"ה לא ס"ל הכי שהק' על הרא"ה שכתב שאין התביעה של קודם הקדושין פלוג אלא אזלינן בתר תביעה דאחר קדושין דבהיה דסמכה דעתה דאם איתא הכי בטלת פל קדושי ביאה עכ"ד ולפי דברי הט"ז לק"מ דהא קודם קדושין ליכא חומוד לסברת הרא"ה ובשעת ביאה שמקדשה נמי ליכא חומוד לדעת הט"ז א"ו דהרשב"א לית ליה סברא זו מיהו הרא"ה ז"ל י"ל דס"ל סברא זו ול"ק ליה קו' הרשב"א ז"ל ומה שהק' עוד הרשב"א ז"ל על הרא"ה ז"ל אם פן לא תמצא קדושין ונחפה טהורה ביום א' ומשונית להו לכל ישראל פטועין שמקדשין

ומכניסין לחופה ובוּעַל בְּעִילַת מִצְוֵה בְּיוֹם א' ע"כ י"ל לְדַעַת הָרֶא"ה פִּינּוֹן דְּאִיפֵּא שְׂדוּכִים
בְּקִנְסוֹת וּבְחֻרְמוֹת הָיוּ כְּמוֹ קְדוּשֵׁין דְּהִקָּא וּדְאִי סְמָכָה דַּעְתָּהּ: עוֹד פֶּתַח הָרֶשְׁפִּי"א ז"ל שֶׁם
וְז"ל וְאֵנִי אוֹמֵר כִּי מִנְהַגֵּן שֶׁל יִשְׂרָאֵל בְּכָל מְקוֹם וּמְקוֹם תּוֹרָה הִיא וְכָל מָה שְׁעוֹשֵׁין
בְּמִנְהַגֵּן יְסוּדָתָן בְּקוֹדֶשׁ וּבְכָל מְקוֹמוֹתֵינוּ הִנְהִיגוּ לְהַכִּין סְעוּדָה וְשִׁמְחַת שַׁבַּת לִפְנֵי שַׁבַּת
שֶׁל הַנְּשׂוּאִין וְזוֹ הִיא תְּבִיעָה וּמְמַנָּה מוֹנִין לָהּ שְׂבָעָה אֵלּוּ עכ"ל וְכַתֵּב בְּס' מִנְי"ו וְז"ל דְּבָרֵינוּ
הֵם ע"פ מִנְהַג שְׁנֵהֲגוּ לְכַנּוֹס בַּע"ש וְלִטְבֹּל לַעֲת הַכְּנֻסָּת שַׁבַּת פְּמִבְּנֹאֵר בֵּא"ה סִימָן ס"ג
וּס"ד וְצ"ל דְּמִיד בַּע"ש שֶׁלִּפְנֵי הַשַּׁבַּת שֶׁל שַׁבַּת דְּנִשְׂוֹאִין שְׂמִכְנִינִים עֲצָמָן לְסְעוּדָה מִקְרִי
יוֹם הַתְּבִיעָה דֹּא"ל כ"כ לֹא תִמְצָא ז"נ וְעַכְשָׁיו שְׁנֵהֲגוּ ע"פ הָרוֹב לִטְבֹּל בְּלִיל שְׂשִׁי צ"ל דְּיוֹם
הַתְּבִיעָה מִקְרִי ב' וּג' יָמִים קוֹדֶם הַשַּׁבַּת עַל דְּרָף דְּאֶמְרֵינוּ בְּרִישׁ פְּתוּבוֹת שְׂיֵהָא טֹנְרַח
אָדָם בְּסְעוּדָה שְׁלִשָּׁה יָמִים עכ"ל וְכ"ז לְמִנְהַגֵּן שְׁנֵהֲגוּ לְכַנּוֹס מַע"ש שְׁפָף הִיָּה מִנְהַג מִקוֹדֶם
פְּמִבְּנֹאֵר וְכֵן מ"ש הָרַמְ"א לְעֵיל סְעִיף א' וְכֵן הַמְּנַהֵג לִטְבֹּל הַפְּלָה לִיל ד' אַע"פ שֶׁלֹּא
תִּבְעוֹל קוֹדֶם מוֹצָאֵי שַׁבַּת לֹא נִתְכַּוֵּן לְמִנְהַג רַע שְׁהִבִּיא הַשֵּׁ"ף בְּס"ק י"א שֶׁלֹּא לִבְעוֹל
רַק אַחַר ב' אוֹ ג' אַחַר הַנְּשׂוֹאִין ח"ו שְׁמִנְהֵג רַע זֶה יַעֲלוּ עַל הַסֶּפֶר אֱלָא פְּוֹנְתוֹ לִפִּי שְׁהִיוּ
נוֹהֲגִין לְכַנּוֹס בַּע"ש וְכַמ"ש הַמְּרַדְכִי פ"ק דְּכְתוּבוֹת וְהַרַע"ב רִישׁ מַס' פְּתוּבוֹת דְּמִשׁוּם
תְּקַנְתָּ עֲנִיִּים נִהְגוּ לְכַנּוֹס בַּע"ש וְהִיוּ נוֹהֲגִין שֶׁלֹּא לִבְעוֹל בְּתַחֲלָה בְּשַׁבַּת כַּמ"ש הָאֶחָרוֹנִים
סִי ר"פ בֵּא"ח בְּשֵׁם הָאֲגוּדָה וְאַע"פ שֶׁאֵין הִלְכָה כֵּן מ"מ הִיוּ נוֹהֲגִין לְהַחְמִיר וּכְנִרְאָה
מִתְּשׁוּבַת מוֹהַרמ"ל סִימָן נ"ג הִבִּיאוּ הַשֵּׁ"ף סִימָן קצ"ז ס"ק ב' וְלִכְפֹּף לֹא נִבְעֵלָה עַד מ"ש
וּלפ"ז צ"ל דְּלֹאֵו דִּנְקָא ג' יָמִים קוֹדֶם שַׁבַּת מִקְרִי יָמֵי תְּבִיעָה דֹּא"ל כ"כ לֹא פְּלוּ ז"נ בְּלִיל ד'
וְכֵן לְמִנְהַגֵּנוּ שֶׁאֵין אָנוּ מְדַקְדְּקִין וְעוֹשֵׁין נִשְׂוֹאִין בְּכָל יוֹם מִיָּמֵי הַשְּׂבֻעָה אִף בְּיוֹם א' צ"ל
דְּמִיד בְּיוֹם א' שֶׁלִּפְנֵי שַׁבַּת זֶה מִקְרִי יוֹם הַתְּבִיעָה דְּאֵין רִגְלִין לְהַכִּין צְרָכֵי הַסְּעוּדָה בְּכָל
הַשְּׂבֻעָה שֶׁלִּפְנֵי שַׁבַּת זֶה שֶׁהוּא קוֹדֶם הַנְּשׂוֹאִין אֲבָל יוֹתֵר אֵין לְהַקְדִּים שְׂתַחַל לְסַפֹּר ז"נ
קוֹדֶם ב' שַׁבָּתוֹת שֶׁלִּפְנֵי הַנְּשׂוֹאִין אִף ע"ג שְׂתַבְּדוּק עֲצָמָה בְּכָל יוֹם מ"מ בְּעִיקָר הַיּוֹם
שֶׁהוּא נִחָשֵׁב לְתְּבִיעָה לֹא מְהִיבֵי בְּדִיקָה וְאֵם כֵּן אִם תִּטְבֹּל לְסוּף אוֹתָן ז"נ אִף שֶׁלֹּא תִרְחִיק
הַטְּבִילָה מִן ב"מ כ"א ב' אוֹ ג' יָמִים מ"מ אוֹתָן יָמִים לֹא עָלוּ לָהּ וְשִׁמָּא רָאָתָה בּוּ וְאַף דְּאָנּוּ
עֲבַדְנֵנוּ הִכְנָה דְּרַבָּה וּמְכִינִים זְמַן הַרְבֵּה קוֹדֶם לָזֶה אֵין לְהַקְל יוֹתֵר כְּנ"ל לְהוֹרוֹת לְכַתְּחִלָּה:
(יג) וְהַמְּנַהֵג לִיקַח קָטָן אֲצֵל הַחֲתָן.

פֶּתַח הַשֵּׁ"ף ע"ל סִימָן שִׁמ"ב פְּתַבְּתִי בְּשֵׁם הַב"ח דְּצ"ל שְׂיֻדְעִים טַעַם בִּיאָה וְשֶׁאֵין מוֹסְרִין
עֲצָמָן לְבִיאָה עכ"ל וּפְיָרֵשׁ רַש"י בְּקְדוּשֵׁין דָּף פ"א ע"ב שְׂיֻדְעַת טַעַם בִּיאָה כְּלוֹמֵר מָה
בִּיאָה שְׂתַדַּע לְסַפֵּר דְּבָרֵיהָ בְּשׁוּק וְאֵינָה מוֹסְרַת עֲצָמָה לְבִיאָה מִתּוֹךְ קִטְנָה עֲדִינָן לֹא לְבִשָּׁה
יֵצֵר הָרַע הַלְכָף אֵין כָּאֵן מִשׁוּם דַּעַת קִלָּה שֶׁלֹּא תִהְיֶה נוֹחָה לְהַתְּפֹתוֹת עכ"ל וּבְס' מִנְי"ו פֶּתַח
עַל דְּבָרֵי הַשֵּׁ"ף וְז"ל וְרִאִיתִי בְּב"ח שֶׁם שְׁלֵמֵד דְּבָר זֶה מִמָּה דְּאִיתָא כֵּן בֵּא"ה ע"ל סִימָן כ"ב
אֲבָל בְּאַמַּת אֵין רִאִיָּה כָּלֵל מִשֵּׁם דְּדוֹקָא לְהַתְּיַחַד עִם אִשָּׁה אַחֲרַת אָסוּר אֵא"כ כְּפֹךְ בְּקִטְנָה
שֶׁאֵינָה מוֹסְרַת עֲצָמָה לְבִיאָה דְּבְמוֹסְרַת עֲצָמָה לְבִיאָה אָסוּר מִטַּעַם דְּאָסוּר לְאִישׁ א'
לְהַתְּיַחַד עִם ב' נָשִׁים מִשָּׂא"כ כָּאֵן אֲפָשֵׁר דְּאִף בְּמוֹסְרַת עֲצָמָה לְבִיאָה מוֹתֵר וְכו' פִּינּוֹן
שֶׁאֲשֵׁתוֹ הַנְּכַנְסָת לְחוּפָה עִמּוֹ וְאֲשֵׁתוֹ מְשַׁמְרָתוֹ וְכַמְּבֹאֵר שֶׁם בֵּא"ה ע"ל שֶׁם אִף דִּישׁ לְחַלֵּק
מ"מ אֵין רִאִיָּה מִשֵּׁם עכ"ל וּבְס' כו"פ פֶּתַח עַל מִנְי"ו דְּנ"ל טַעַם הַב"ח דְּס"ל כְּמֵאֵן דְּס"ל
בֵּא"ה ע"ל דְּבִלְיָלָה בְּעִינָן ב' כְּדֵי שֶׁאֵם יִשָּׁן א' נִשְׂאָר לְכ"א שׁוֹמֵר וְאֵם כֵּן וְדִאִי דְּהַבְּעַל אֲשֵׁתוֹ
מְשַׁמְרָתוֹ אֲבָל הִקָּא הָא מִיַּחְדָּין קָטָן עִם הַבְּעַל וְאוֹתוֹ קָטָן גַּם כֵּן אֵינְרִי דִּיּוֹדַע טַעַם בִּיאָה

והינינו שהוא בן ט' שנים ויום א' וא"כ אף הוא אסור להתניח ובעל אינו רק שומר א' ונהרי הקטן מתניח עם הפלה ועוד בת אחת ובלילה לא סגי בשומר אחד ולכך מצריף שאותה קטנה לא תמסור עצמה לביאה וליכא חשש פיתוי ולאונס לא חיישינו דתצעוק ויהיו השומרים נעורים ונהרי פאן נגד הקטן ב' שומרים הקטנה והבעל משא"כ במוסרת עצמה לביאה אין פאן נגד הקטן רק שומר אחד דהינינו הבעל נאנן בעינו ב' שומרים בלילה וזה הטעם למנהג שלוקחין דוקא קטן וקטנה עכ"ד וכל דבריו אינו אלא דברי תמה דא"כ למה לוקחין דוקא קטן הא גדול נמי ש"ד גם לפי מה שפכת הש"ך פאן שאין מוסרין עצמן לביאה משמע דקאי נמי על הקטן דאינו מוסר עצמו לביאה כלומר שלא לבשו יצה"ר וקטן בן ט' שנים ויום א' פבר לבשו יצה"ר דמה"ט אסור להתניח כמ"ש בא"ע שם אף לפי לשון הב"ח ופ"ח סימן קצ"ב משמע דלא קאי אלא אקטנה ועוד לא ידעתי מי הגיד לו דלא מקרי יודע טעם ביאה עד שהוא בן ט' שנים ויום א' דנראה קטן פבר שבע וכבר תמנא יודע טעם ביאה ובעיקר דברי המנ"י פבר קדמו בזה החמ"ח בא"ע שם ס"ק ט' שפכת על מ"ש המ"מ פ' כ"ב דא"ב אהא שפכת הרמב"ם דנשים הרבה עם אנשים הרבה מותרין להתניח שלמד פן מהא דאמרינו גפי חתן הוא ישן בין האנשים והיא ישנה בין הנשים כי ראיה זאת חלושה דשאני חתן וכלה דהם איש ואשתו והם שמירה לאחרים ואף דיש לחלק בין הפלה לאשה אחרת מ"מ מנ"ל לחלק וללמוד מזה קולא עכ"ל וכינון דהרמב"ם ז"ל למד מזה קולא וס"ל לחלק בין פלה לאשה אחרת מכ"ש דיש ללמוד מזה חומרא וזו טעם המנהג שלוקחין דוקא קטן וקטנה היינו פחות מכן ט' ויום א' לקטן וקטנה שאינה מוסרת עצמה לביאה לנטירה יתירה דהא ס"ל להרמב"ם דאשה אחת לא תתניח עם אנשים הרבה וחישינו שפא תישן הקטנה בלילה לכה צריף קטן דוקא ודברי הב"ח נכונים: (יד) מחזיר גרושתו.

וכתב הט"ז דאם עבר וקנסה דא"צ שמירה פיון דכבר בעלה פשהיתה אשתו לא תקיף יצירה וכ"כ בתשובת רדב"ז ח"א סימן קס"ד ע"ש ולפ"ז י"ל דאם בא עליה בזנות ואח"כ פנסה דנמי א"צ שמירה פיון דכבר בא עליה פ"א וראיתי בס' תפארת למשה שהגיה דין זה בצ"ע: פכת בס' מנ"י ונראה דה"ה אם גירשה פשהיה מעוברת והחזירה גם פן צריכה לישוב ז"נ דאף דמעוברת היא בחזקת מסולקת בדמים מ"מ חיישינו שפא מחמת חימוד ראתה כמו בקטנה ברס"י זה ומבואר לעיל ססי' קפ"ט דקטנה עדיפא מן מעוברת ואפ"ה חיישינו לה לשפא ראתה מחמת חימוד כ"ש מעוברת עכ"ד ובריק"ש צידד להקל בגרושה מעוברת אם אמרה שפדקה ביום התביעה דיש לסמוך בזה על ראב"ה ע"ש וצ"ע: בב"ח הק' פאן למאי דקיי"ל בסימן קצ"ו דצריף בדיקה לחורין וסדקין עד מקום שאבר תשמיש מגיע ואם לא עשתה פן לא הוי אלא קינוח בעלמא ולא יצאה ידי בדיקה אם פן בתולה דתבעיה להנשא איהו יכולה לבדוק בעוד פתחה נעול הלא פל הנשים מטמאות בביה"ח ואמרינו בפ' יוצא דופן דביה"ח הוי עד בין השינים והינינו עד מקום שהשמש דש וכ"ש דק' אבתולה שראתה פבר איהו מותרת בבדיקה ומירץ בשם דרשות מהר"ש מאויסטרר"ף וכן הוא בדרשת מהר"ל פיון דשמואל אמר יכילנא למיבעל פמה בתולות בלא דם א"כ כ"ש דאשה בעלמה יכולה לבדוק את עצמה אף ע"פ שהיא בתולה ואין הבתולים מעכבים בכך ע"כ והב"ח תי' דלפי מה שיתבאר בסימן קצ"ו דהרבה מחברים ס"ל דאינה צריכה לבדוק עד מקום שהשמש דש אלא בחורין ובסדקין כפי פחה

ולכ"ע בדיעבד סגינא אע"פ שאינו מכניסו עד מקום שהשמש דש א"כ לפי זה הבתולות גם כן בודקות את עצמן היטב כפי כח האפשר ויוצאין ידי חובתן בדיעבד דמיא מאחר שאי אפשר בעונן אחר עכ"ד ועיין בתשובת נ"ש סי' ס' שתמה מאד על דברי מהרש"ל ומהרי"ל שהוא מן הנמנע שתבדוק עצמה עד מקום שהשמש דש בלי השרת בתולים וע"י הט"ה הוא קשה מאד דלאו כולי עלמא בקיאים בזה לכך העיקר כמו שכתב הב"ח ועיין מה שכתבתי לקמן סי' קצ"ו בע"ה: קצג (א) ופורש.

כתב הב"י בשם הרשב"א בתשובה אע"ג דאין לה מכה גדולה מזו לא תלינו בה כדתלינו בעלמא במכה משום דשאני התם דאיכא למיחש לדשמואל דאמר יכילנא לבעול כמה בתולות בלא דם ועוד דבתולה יש להחמיר לפי שאינו אלא לשעה ופעם אחת אבל היכא שאפשר שתאסרנה ע"י על בעלה לא החמירו עכ"ל ובאמת על התי' ק' מאדפינו דהא דשמואל לא שכיחא ולכאורה י"ל דס"ל להרשב"א דדוקא הט"ה דשמואל לא שכיחא שהיה בועל בעילה גמורה אבל הט"ה שכיחא כדאמרינו בפ"ק דכתובות דרוב בקיאים בהט"ה וכ"כ תוס' בכתובות שם אף לשון הרשב"א שכ' דאיכא למיחש לדשמואל אינו סובל זה גם בתה"א דף קס"ה ע"ב כ' בהדיא וז"ל ובהט"ה לא תלינו דמלתא דלא שכיחא הוא וכדאמרינו לעיל בעל ולא מצא דם עכ"ל אלמא דלא ס"ל כתוס' בזה וכמו שאבאר לקמן בעז"ה וכן דבריו אלו דכ' בתי' ב' מבואר דס"ל להרשב"א ז"ל דאפי' במכה שידוע שמוציאה דם אפ"ה אינו תולה בו כל שהיא מכה עוברת שאינה אלא לשעה וכן נראה ממ"ש דף קפ"א ע"ש ע"ב ולא נראה כן דעת שאר פוסקים אלא דלעולם תולין במכה שמוציאה דם אפי' במכה עוברת ואינה אלא לשעתה ע"ל סי' קפ"ז מיהו י"ל דש"ה דשם מכה אחת היא ולא פליג משא"כ ד"ב דלעולם היא מכה עוברת אבל הרא"ש כ' כן טעם אחר דנדאי לא חיישינו שמא יצא דם מן המקור עם דם בתולים דלמה נחוש בתינוקת וכו' ואפילו באשה גדולה למה נחוש הא אמרינו לקמן דאפי' אשה המוחזקת להיות רואה מ"ת אם יש לה מכה תולה במכת' ולא חיישינו שמא יצא דם מן המקור עם דם מכתה ונ"ל טעם לחומרא זו לא בשביל שנחוש שמא יצא דם מן המקור עם דם בתולים דלמה נחוש לזה וכו' אלא משום דב"מ לכל מסורה ואין הפל בקיאים בחילוק שיש בין תינוקת שלא הגיע זמנה לראות ובין הגיע זמנה ובין בוגרת ובין ראתה ובין לא ראתה ועוד משום דחתן יצרו תקפו הלכך הסכימו רבותינו להשוות כולן ולייתן להם דין חומרא שבחומרות דהיינו בוגרת שראתה דנותנין לה בעילת מצנה עכ"ד ותמ' לי' דמנ"ל דבבוגרת שראתה לדין המשנה בועל בעילת מצנה ופורש וזה דאמרינו התם גפי' בוגרת דאמר רב דנותנין לה לילה ראשונה ל"ש אלא שלא ראתה אבל ראתה אין לה אלא ב"מ פירושו כיון שהיא ראתה אין נותנין לה לילה ראשונה אלא ב"מ ומנ"ל דצריכה לפרוש מיד אלא כ"ז שלא ראתה יותר מותרת לבעלה דהא אם לא ראתה דנותנין לה כל הלילה נדאי דא"צ טבילה אח"כ כיון דכל הלילה מותר לבעול אף אם תראה כל פעם באותו לילה דתלינו הפל בדם בתולים למה תהיה אסורה אח"כ אלא ה"פ שכל אותה הלילה אף אם ראתה כל פעם הן מחמת בעילה או שלא מחמת בעילה מותרת אבל אח"כ אם ראתה וכו' ג"ה דאמר בבוגרת שראת' דאין לה אלא ב"מ נמי ה"פ דכל דם שהיא רואה בשעת תשמיש הראשון הוא דם בתולים אבל מה שתראה אח"כ הן ע"י בעיל' או שלא ע"י בעילה לא תלינו בדם בתולי' אבל אם לא ראת' אח"כ מותרת לבעלה וא"צ טבילה

עבור הַדָּם נְשָׁתַת מִמֶּנּוּ בְּשַׁעַת ב"מ דְּתִלְיֵנוּ בְּדָם בְּתוּלֵי אֶבֶל דִּי צִטְרָה לְפָרוּשׁ מִיַּד הֵיכָן הוֹנְפֵר זֶה לְדִין הַמְּשָׁנָה וְהֵינָה הָרָא"ש לְפִי שִׁיטָתוֹ חוֹלֵק עַל מַה שֶׁכִּי הָרָאב"ד דְּצָרִיף לְפָרוּשׁ בְּאֶבֶר מֵת דַּא"כ מַאי נּוֹתְנִין לָהּ דְּקָאָמֵר ע"כ צָרִיף לְבַעֲוֹל ב"מ אֱלָא ה"פ אַע"ג דְּהִתְחַמִּירוּ לַעֲשׂוּתָהּ פְּנִדָּה אַחַר בְּעִילָהּ זִו נּוֹתְנִין לוֹ כֹּל בִּיאָה זִו שִׁיבְעוּל וְיִגְמֹר עכ"ל וְכ"ז הוּא לְשִׁיטָתוֹ דַּס"ל דְּאָרְף לְדִין הַמְּשָׁנָה הֵיכָא דְלִית לָהּ אֱלָא בַע"מ צָרִיף לְפָרוּשׁ מִיַּד אֶבֶל לְהָרָאב"ד י"ל דַּלְק"מ דַּס"ל דְּלְדִין הַמְּשָׁנָה אַף הֵיכָא דְאִין נּוֹתְנִין לָהּ בְּעִילַת מְצָנָה מ"מ אִין צָרִיף לְפָרוּשׁ מִיַּד אֱלָא דְאָם לֹא רְאָתָה אַח"ז עוּד מְוַתְרַת לְבַעֲלָהּ בְּלֹא טְבִילָה דְּוּמְיָא דְּנוֹתְנִין לָהּ כֹּל הַלִּילָה אוֹ ד' לִילוֹת דְּאָרְף לְאֶחָר ד' לִילוֹת אוֹ לְאֶחָר לִילָה מְוַתְרַת לְבַעֲלָהּ בְּלֹא טְבִילָה אִם לֹא רְאָתָה אַח"כ ה"נ הֵיכָא דְּנוֹתְנִין בְּעִילַת מְצָנָה וַא"כ שְׁפִיר אָמֵר בְּמִתְנִי' לַב"ש דְּנוֹתְנִין לָהּ ב"מ דְּכָל דָּם שֶׁהִיא רוֹאָה בְּשַׁעַת ב"מ טְהוּרָה וּמְוַתְרַת לְבַעֲוֹל אַח"כ וּמכ"ש דַּא"צ לְפָרוּשׁ בְּאֶבֶר מֵת דְּהָא מְוַתֵּר אִפִּי לְבַעֲוֹל אַח"כ וְכֵן הָא דְּאָמְרִינוּ בְּשִׁמְעָתִין ל"ש אֱלָא שְׁלֹא רְאָתָה אֶבֶל רְאָתָה אִין נּוֹתְנִין לָהּ אֱלָא ב"מ לְגִי הָרָא"ש שְׁגָרַס פֶּן וְכֵן הוּא גִי הַרְשָׁב"א נְמִי ה"פ דְּאִין נּוֹתְנִין לָהּ אֱלָא ב"מ הָא ב"מ נּוֹתְנִין לָהּ שְׁמְוַתְרַת לְבַעֲלָהּ אַח"כ אִם לֹא רְאָתָה אֶבֶל לְדִידָן דְּקִי"ל דְּבוֹעֵל ב"מ וּפּוֹרֵשׁ י"ל כְּדַעַת הָרָאב"ד דְּצָרִיף לְפָרוּשׁ בְּאֶבֶר מֵת אַף מְדַבְּרֵי הָרָאב"ד בְּפ"ה דַּא"ב נְרָאָה שְׁסוּבֵר ג"כ כְּדַעַת הָרָא"ש דְּכָל הֵיכָא דְאִין נּוֹתְנִין לָהּ אֱלָא ב"מ צָרִיף לְפָרוּשׁ מִיַּד אַף לְדִין הַמְּשָׁנָה דְּעַל מַה שְׁפָסַק הָרַמְבַּ"ם שֶׁם דְּאָם רְאָתָה בְּבֵית אָבִיהָ וְאַח"כ נִשְׁאֵת אִין לוֹ לְבוֹא עָלֶיהָ אֱלָא בִּיאָה רֵאשׁוּנָה וּפּוֹרֵשׁ כִּי הָרָאב"ד כַּב"ש הִיא עכ"ל מְבַנְאָר דַּס"ל דַּלְב"ש דְּאָמֵר נּוֹתְנִין לָהּ ב"מ צָרִיף לְפָרוּשׁ מִיַּד וְלֹא יְדַעְתִּי מִנ"ל לְפָרֵשׁ פֶּן: וּבִיּוֹתֵר קָשָׁה לִי עַל הַרְשָׁב"א בְּתַה"א דָּרְף קַס"ה ע"ב שֶׁהַקְּשָׁה אֵהָא דַּא"ל ר' אֶבְאָר ר"א אֱלָא מַעֲתָה בַעַל נֶפֶשׁ לֹא יִגְמֹר בִּיאָתוֹ וְנ"ל וְקָשִׁיא לִי מַאי קָשִׁיא לִיהָ טְפִי אַרְבּוּתֵינוּ מִמִּתְנִי' דְּקִתְנִי בְּתִינוּקַת שְׁהִגִּיעַ זְמַנָּה לְרֵאוּת וְרְאָתָה בּוֹעֵל ב"מ וּפּוֹרֵשׁ עכ"ל וְלֹא יְדַעְתִּי מַאי קָשִׁיא לִיהָ דְּהֵיכָן מְוַזְכֵּר בְּמִתְנִי' דְּצָרִיף לְפָרוּשׁ מִיַּד וְכ"נ לְכַאוּרָה מְסוּנְיָא דְּכִתְוִבוֹת דָּרְף ד' בְּהֵאֵי דַא"י הֵתָם דְּכָל אוֹתָן הֵימִים הוּא יֵשֵׁן בֵּין הָאֲנָשִׁים וְכו' כִּי הַמְּהַרְשָׁ"א וַיֵּשׁ לְדַקְדֹּק דְּמַסְקִינוּ לְקַמֵּן טַעְמָא מְשׁוּם אֲבִילוֹת קִילָא לִיהָ הָא אִית בֵּיהָ נְמִי מְשׁוּם דָּם בְּתוּלִים דְּלֹא קִילָא לִיהָ וַיֵּשׁ מְתַרְצִים בְּזֵה דְּמִיִּירֵי בְּמוֹפֶת עַץ אוֹ בְּאַלְמָנָה שְׁנִשְׁאֵת לְבַחֲוֹר וְהוּא דְּחוּק אֶבֶל מְדַבְּרֵי הָרָא"ש לְמַדְתִּי תִי דְּאִיִּירֵי הָרְף בְּרִיִּיתָא לְפִי הַמְּשָׁנָה רֵאשׁוּנָה דְאִין לְפָרוּשׁ מְשׁוּם ד"ב עכ"ד וְאִי ס"ד דְּאָרְף לְדִין הַמְּשָׁנָה בְּבוּגְרַת שְׁרְאָתָה בּוֹעֵל ב"מ וּפּוֹרֵשׁ אִפְתִּי קָשִׁיא אִיף סַתְּם הַתְּנָא וְתַנִּי כֹּל אוֹתָן הֵימִים כּו' דְּמַאי פְּסָקָא הָא אִיכָא נְמִי בּוּגְרַת שְׁרְאָתָה דַּא"צ לִישֵׁן בֵּין הָאֲנָשִׁים א"ו דְּלְדִין הַמְּשָׁנָה בְּכּוֹלָהּ א"צ לְפָרוּשׁ גַּם בְּתִשׁוּ' הַרְשָׁב"א סס"י זֶה מְבַנְאָר דַּס"ל דַּב"ש דְּאָמֵר דְּבוֹעֵל ב"מ ר"ל דְּפּוֹרֵשׁ מִיַּד וּמַאֲד קָשָׁה לִי דַּמְנ"ל זֶה אַח"ז רְאִיתִי בְּהַשְׁגוֹת הָרַנ"ה בְּשִׁאָר הַפְּרִישָׁה שֶׁכִּי לְהַדְיָא כְּדַבְּרֵי וְנ"ל דְּאֶפִּילוּ לַב"ש דְּמַחְמִירִין לֹא הִתְחַמִּירוּ כֹּל הַצְּנוּרָה שְׁלֹא הוֹנְפֵרָה פְּרִישָׁה בְּמִשְׁנַתְנוּ כֹּל עֵיקַר שְׁפִשְׁאָמְרוּ נּוֹתְנִין לָהּ ב"מ לֹא אָמְרוּ שְׁיֵהָא פּוֹרֵשׁ מְמַנָּה מִיַּד אֱלָא שְׁאָם תְּחַזֵּר וְתִרְאָה לְאֶחָר ב"מ אֶפִּילוּ בּוֹ בְּיוֹם אוֹ בְּלִילָה הוּא חֲזִיב לְפָרוּשׁ מְמַנָּה דְּוּמְיָא דְּנִתְיַנַּת ד' לִילוֹת וְעַד שְׁתַּחֲזִיהַּ הַמְּכָה שְׁאִין חֲזִיב לְפָרוּשׁ מְמַנָּה עַד שְׁתַּרְאָה לְאֶחָר ד' לִילוֹת א"נ לְאֶחָר שְׁתַּחֲזִיהַּ הַמְּכָה ה"נ כְּשִׁאָמְרוּ ב"ש נּוֹתְנִין לָהּ ב"מ שְׁאָם תִּרְאָה לְאֶחָר מִכֵּן אִפִּי בּוֹ בְּלִילָה פּוֹרֵשׁ מְמַנָּה וְאִם לֹא תִרְאָה לְאֶחָר מִכֵּן אִינוּ פּוֹרֵשׁ לְעוֹלָם וּלְדַבְּרֵי ב"ה אִינוּ פּוֹרֵשׁ כֹּל הַלִּילָה וְאַפִּי' רְאָתָה אַחַר בִּיאָה רֵאשׁוּנָה וְלְאֶחָר הַלִּילָה

אם ראתה פורש ואם לא ראתה אינו פורש נמצא שאפילו ב"ש לא חיבובו לפרוש מבעילת מצנה פשלא ראתה אחר פה וכשחזרו רבותינו ונמנו וגזרו שיהא פורש ממנה מיד עד שתספור ז' לראייתה שראתה מתוך ב"מ עכ"ל והן הן הדברים שכתבתי ואפשר לישב בדוחק דעת הפוסקים דס"ל דפי' דנותנין לה היינו לשמש וכן פירש"י ולא ניקא להו לפרש דפי' דנותנין לה קאי על הדם דנותנין לה שיהא טהור אלא נותנין לה קאי על הבעילה דא"כ קשיא הא דאמר נותנין לה בע"מ מאי נותנין לה ע"כ צריף לבעול ב"מ כמ"ש הרא"ש אלא ע"כ צ"ל דלענין זה נותנין לה שרשאי לבעול ולגמור ביאתו או לענין זה נותנין שא"צ לפרוש באבר חי כמ"ש הרא"ש ז"ל א"כ מוכח שהוא פדם נדה ממש אף לא ידעתי מי הכריחם לכה דהא אפשר לפרש דקאי על הדם מה שהיא רואה בשעת בעילה דנותנין לה שהוא דם טהור וכמ"ש אה"ז ראיתי בהרי"ף פ"ק דכתובות גבי בוגרת שדעתו ג"כ פהרא"ש ואף דלכאורה לדין אין נ"מ בפלפול הזה כיון דקי"ל בכזלה בועל ב"מ ופורש מ"מ לפי מה שאכתוב לקמן יש בזה נ"מ לדינא: (ב) מיד.

כתב הש"ך ס"ק א' ה"ה דמותר לפרוש באבר חי וא"צ להמתין עד שימות האבר ע"כ והוא מן הרא"ש והרשב"א דלא פהראב"ד דס"ל דצריף לפרוש באבר מת וכבר כתבתי לעיל דהרא"ש הוכיח זה דא"כ מה נותנין לה בעילת מצנה הא ע"כ צריף לבעול בע"מ ואני שמעתי ולא אבין דהא י"ל נותנין לה שרשאי לגמור ביאתו אבל לעולם דצריף לפרוש בא"מ וא"ל דא"כ קשיא למאי דס"ד דרבי אבא דאמר אלא מעתה בעל נפש לא יגמור ביאתו וא"כ לדידך תיקשי מה נותנין לה ז"א דאף ר"א ידע דנותנין אפי' לגמור ביאתו אלא דמק' אגוף הדין אמאי התירו לו כ"כ לגמור ביאתו וע"ז השיב ר"א דמ"ש"ה התירו לו כדי שלא יהא לבו נוקפו ועוד למ"ש הרשב"א בתה"א בלא"ה לק"מ שכ' דעל מתני' לק"מ אלא על רבותינו שהתמירו אפי' בתינוקת שלא הגיע זמנה לראות ולא ראתה דאלמא כעין נדאי משוי' לה והלכך לדידהו הוא דקשיא ליה א"כ בעל נפש לא יגמור ביאתו עכ"ד לפ"ז למשנה ראשונה נדאי ידע דאין לבעל נפש להתמיר שלא לגמור ביאתו ומותר אפילו לפרוש באבר חי והראב"ד לא כתב פן אלא למאי דקיי"ל פרבותינו ואף דמסקינן דמותר לגמור ביאתו אפי' בעל נפש ס"ל להראב"ד ז"ל מ"מ לפרוש באבר חי אינו רשאי ולק"מ אבל הרשב"א ז"ל מסיק מילתא בטעמא דכיון דהתירו לו לגמור ביאתו כ"ש דהתירו לו לפרוש באבר חי ולא תהא פרישתו גדול מכל גמר ביאתו ועוד שאם אתה עושה כמשמש עם הטהורה ואמרה לו נטמאתי אף הוא לבו נוקפו ופורש וזו היא תשובתו של ר"א וזו נ"ל מבואר ואפי' לבעל נפש וכן דעת הר"ז הלוי עכ"ד: (ג) מצאה דם טמאה.

הרא"ש והרשב"א כתבו דבהדיא לא תלינן משום דלא שכיחא כדאמרינן שאני שמואל דרב גוברי' וקשיא ליה לפמ"ש הרשב"א בת"י הראשון שהבאתי לעיל מש"ה לא תלינן בדם בתולים דאיכא למיחש לדשמואל וא"כ קשיא פשלא מצא פלום מ"ט נגזר דמ"ג אם הטוה הרי לא מצא פלום ואי לא הטוה הא דם בתולים היא אף לפי תי' ב' ניקא דהטעם דבבתולה יש להתמיר טפי שאינו אלא לשעוה וחישינן שמה נתערב בו דם נדה וא"כ היכא דלא מצא פלל חישינן כי היכי דדם בתולים חפוהו ש"ז או נימוק דהא נדאי דהנה שם ד"ב דהא הטוה לא שכיחא י"ל נמי דלמא דם נדה נמי בא עמו וחפוהו ש"ז או נימוק אבל לטעם הרא"ש שכ' דכיון דביאת מצנה לכל מסורה לכה הספימו להשוות כולן וליתן

לָהֶם דִּין חוֹמְרָא שְׁבַחְמוֹרוֹת הֵינְנוּ בּוֹגְרֵת שְׁרָאָתָה דְאִין לָהּ אֵלָא בְּעִילַת מְצוּנָה בְּלֵא"ה
נִיחָא כִּינּוּ דְהֵטִי' לֹא שְׁכִיחָא וּבְנוֹדָא יֵשׁ דָּם בְּתוּלִים פְּאָן וְחִפּוּהוּ ש"ז אוּ נִימוּק מִש"ה
פּוֹרֵשׁ פְּדִין בּוֹגְרֵת שְׁרָאָתָה גַם י"ל לְדַעַת הָרָא"שׁ אַף שְׁכ' דְלַתְעָרוּכְתָּ ד"נ לֹא חֵינְשִׁינּוּ
הֵינְנוּ דְמִשּׁוּם זֶה לְחַוְדָּא לֹא הָיָה לָהֶם לְגִזּוֹר דִּיפְרוּשׁ דְמַה"ת נְחוּשׁ לְזָה אֲבָל הַשְׁפָּא דְגִזְרוּ
דְפּוֹרֵשׁ פְּדִי לְהַשְׁוּוֹת פְּוֹלָן יַחַד הַשְׁפָּא נְמִי גִזְרוּ מִשּׁוּם תְּעָרוּכְתָּ ד"נ וְכ"כ הַב"י פְּאָן בְּמ"ש
לִינְשִׁיב דְבָרֵי הָרִי"ף וְהַרְמַב"ם וּמִהַשְׁפָּא נִיחָא מַה דְקִשְׁיָא לִי עַל הָרָא"שׁ וְז"ל דְהָכָא דְחָה
בְּשִׁתֵּי יָדִים לְטַעַם דְחֵינְשִׁינּוּ מִשּׁוּם תְּעָרוּכְתָּ ד"נ וְאֵלּוּ בְּפ"ק דְכְתוּבוֹת כ' הַטַּעַם מִשּׁוּם
תְּעָרוּכְתָּ ד"נ וּלְפַמ"שׁ נִיחָא דְהָא וְהָא אֵיחָא וְהָכָא לֹא כ' אֵלָא מִשּׁוּם ה"ט לְחַוְדָּא לֹא גִזְרוּ
דְמ"שׁ בְּמַכָּה דְלֹא גִזְרוּ לְתַעָרוּכְתָּ ד"נ א"ו דְהַעִיָקָר הַגְּזָרָה הָיָה פְּדִי לְהַשְׁוּוֹת פְּוֹלָן יַחַד
וְהֵתֵם בְּכְתוּבוֹת כ' דְגִזְרוּ מִשּׁוּם תְּעָרוּכְתָּ ד"נ הֵינְנוּ לְבַתֵּר שְׁהַשְׁוּוֹ יַחַד וְנִתְּנוּ לָהּ דִּין חוֹמְרָא
שְׁבַחְמוֹרוֹת גִּזְרוּ נְמִי מִשּׁוּם תְּעָרוּכְתָּ ד"נ וְנ"מ דְאָפִי' בְּעַל וְלֹא מְצָא כָּלֵל דְטַמְאָה דְאִי לֹא
מִשּׁוּם תְּעָרוּכְתָּ ד"נ לֹא הָיָה לָהֶם לְהַחְמִיר כ"כ: אַף מַה שְׁהַקְשִׁיתִי לְעֵיל סִי' קַפ"ז דְהִיא
גּוֹפָא קִשְׁיָא מ"ט אָמְרוּ בְּבוֹגְרֵת שְׁרָאָתָה דְבוּעַל בְּעִילַת מְצוּנָה וּפּוֹרֵשׁ דְהָא ס"ל לְהָרָא"שׁ
דְכָל בּוֹגְרֵת יֵשׁ לָהֶן דָּם בְּתוּלִים פְּנִרְאָה מִן הַטּוֹר בֵּא"ע סִי' ס"ח דְפָסֵק פֶּן דְאָף לְבוֹגְרֵת
יֵשׁ טַעֲנוֹת דְמִים בְּנוֹדָא ס"ל דְכֹן דַּעַת אָבִיו הָרָא"שׁ וְכִינּוּ דִישׁ לָהּ טַעֲנוֹת דְמִים מ"ט
צָרִיף לְפָרוּשׁ הָא וְדָאִי קו' הִיא וְאִין לִי יֵשׁוּב נְכוּן ע"ז פְּעַת הַגַּם שְׁרָאִיתִי בִס' כו"פ שְׁכ'
דס"ל לְהַטּוֹר דְרוּב בּוֹגְרוֹת יֵשׁ לָהֶן דָּם בְּתוּלִים אֲבָל מַעוּט אִין לָהֶן דָּם בְּתוּלִים לְכַף לְעַנְיָן
פְּתוּבָה מְפֻסְדָּת כִּינּוּ דְהָרוּב מְסִייעַ לְהַבְעֵל ע"ש וּלְפ"ז הִי' נִיחָא דְמַה"ט אָמְרוּ בּוּעַל ב"מ
וּפּוֹרֵשׁ כִּינּוּ דְאִיכָא מַעוּט שְׁאִין לָהֶם דָּם בְּתוּלִים וְאִיכָא נְמִי מַעוּטָא דְהֵטִי' מִש"ה אָמְרוּ
דְפּוֹרֵשׁ דְשְׁמָא דָּם נִדָּה הִיא אַף לְעַנְיָן ד"א א"א לּוֹמֵר פֶּן דְהָא מְסִיק הַטּוֹר שָׁם לְעַנְיָן לְאֻסְרָהּ
עַל בְּעֵלָה דָּאֵם קַבֵּל בְּהָ אֲבִיָה קְדוּשִׁין פְּחוּתָה מִבַּת ג' שְׁנַיִם יוֹם א' אוּ בְּאִשְׁתָּ פְּהֵן אֲסוּרָה
לְבַעֲלָהּ וּמִבּוֹאָר שָׁם דְזָה קִיאִי אֲכַל הַנְּשִׁים שְׁיֵשׁ לָהֶם טַעֲנוֹת בְּתוּלִים דְהָא לֹא מְפַלֵּג מִיַּדִּי
מוּכַח דְקִיאִי אִפִּי' עַל בּוֹגְרֵת דָּאֵם לֹא הָיָה לָהֶם דָּם בְּתוּלִים אֲסוּרָה לְבַעֲלָהּ אִם קַבֵּל בְּהָ
אֲבִיָה קְדוּשִׁין פְּחוּתָה מִן ג' שְׁנַיִם דְאֲסוּר' לְבַעֲלָהּ וְאִי דִישׁ מַעוּט בּוֹגְרוֹת שְׁאִין לָהֶם ד"ב
אֲמַאי תְּהָא אֲסוּרָה לְבַעֲלָהּ הָא אִיהוּ פָּסֵק פְּרִבִּינוּ יוֹנָה שְׁהַבִּיא הָרָא"שׁ בְּפ"ק דְכְתוּבוֹת
שְׁאֵם הִיא אָמְרָה נְאֻנְסָתִי אוּ מְנַפְתָּ עֵץ אֲנִי אִפִּי' קַבֵּל בְּהָ אֲבִיָה קְדוּשִׁין פְּחוּתָה מִג' שְׁנַיִם
אִפִּי' הַ מְוִתֵּרֵת לְבַעֲלָהּ כִּינּוּ דְהִיא אוֹמֵרֵת בְּרִי לִי וְהוּא טוֹעֵן שְׁמָא וְעוֹד דְחֻזְקַת כְּשֵׁרוֹת
מְסִייעַ לָהּ וְאֵע"ג דְרָצוֹן הוּא רוּב וְאֻנְסָ מַעוּט אִפִּי' אֵלִים טַעֲנוֹת בְּרִי וְחֻזְקַת כְּשֵׁרוֹת
מְסִייעַ דְשָׂרְיָא לְבַעֲלָהּ לְפ"ז אִי אֵיחָא דְמַעוּט בּוֹגְרֵת אִין לָהֶם דְמִים אֲמַאי תְּאֻסְרוּ לְבַעֲלָהּ
הָא הִיא טוֹעֵנַת שְׁלֵא זִינְתָה וְהָיָה לָנוּ לְתַלוֹת בְּמַעוּטָא מִשּׁוּם בְּרִי וְחֻזְקַת כְּשֵׁרוֹת דִּינְדָה
וְא"ל דְדוּקָא נְגִד הָרוּב דְרָצוֹן דְלֹא רֹב גְּמוּר הוּא כְּמ"שׁ הַתּוֹס' ד"ט הוּא דְמַהֲנִי טַעֲנַת
בְּרִי וְחֻזְקָה דִּינְדָה מִשָּׂא"כ הִיא רֹבָא דְרוּב בּוֹגְרוֹת יֵשׁ לָהֶם ד"ב דְהוּא רֹב גְּמוּר לֹא מַהֲנִי
טַעֲנַת בְּרִי דִינְדָה דְהַמְעִינּוּ בְּרָא"שׁ שָׁם יִרְאָה דְאִין לְחַלֵּק בְּכַף וְעוֹד שְׁהָרָא"שׁ כ' שָׁם בְּהַדְיָא
דְלִגְנִי רַש"י בְּדָף ל"ו כָּל בּוֹגְרוֹת יֵשׁ לָהֶם דָּם בְּתוּלִים וְאֵף שְׁהָרָא"שׁ פְּאָן כ' דִישׁ בּוֹגְרוֹת
שְׁאִין לָהֶם דָּם בְּתוּלִים ע"כ לְדַעַת הַסּוֹבְרִים פֶּן כ"כ וְכַמ"שׁ בְּמַע"מ וְהָיָה הַתּו' בְּר"פ
הַתִּינּוּקַת הַקְשׁוּ אֵהָא דְאָמַר שָׁם שְׁאֵנִי שְׁמוּאֵל דְרַב גּוּבְרִי' מִשְׁמַע דְשְׁמוּאֵל לֹא שְׁכִיחָא
מְהָא דְאָמַר בְּפ"ק דְכְתוּבוֹת ד"ו ע"ב רֹב פְּקִיאִין בְּהֵטִי' וְתִירְצוּ דְהֵטִי' דְכְתוּבוֹת אִינְהָ
בְּעִילָה גְּמוּרָה שְׁתַּתְעַבֵּר בְּהָ כְּשָׂאָר בִּיאוֹת וְכֹן כ' הַתּו' שָׁם וְז"ל דְשְׁמוּאֵל הָיָה יָכוֹל לְבַעֲוֹל

בעילה גמורה שאשה מתעברת בו בלא דם אבל בהטני' אין אשה מתעברת עכ"ל ולפ"ז צ"ל הא דאמר רבי חנינא בעל ולא מצא דם ואח"כ בעל ומצא דם דטמאה דאמרינן דאי איתא דהוי דם בתולים מעיקרא הוי אחי נאי לדשמואל לא שכיחא מיירי שאמר שבעל בעילה גמורה שראוי להתעבר בה דאי לא"ה הא אמרינן דהטניה שכיחא לכ"ע א"ו הא דפליגי ר"ח ור"א מיירי שאמר שבעל בעילה גמורה וראוי להתעבר בה ור"א סבר דשמואל שכיחא אפי' בבעילה גמורה בלא הטניה ור"ח סבר דשמואל לא שכיחא שביבעל בעילה גמורה בלא השרת בתולים ושאיני שמואל דרב גוברין וכיון שאמר שבעל בעילה גמורה שראוי להתעבר אמרינן דאלו הנה ד"ב מעיקרא הוי אחי ולפ"ז מן הסתם כשהבעל אינו יודע אם בעל בעילה גמורה או לא תלינן דבעל בהטניה פיון דהטניה שכיחא אף כל הפוסקים כתבו דאם בעל ולא מצא דם טמאה וסתמו דבריהם ולא חלקו בין אם אמר הבעל שבעל בעילה גמורה או לא מבואר דס"ל דלא פתוס' אלא אפי' מן הסתם לא תלינן בהטניה וקשיא להפוסקי' הנ"ל איך מתרצי' קו' התו' דהא בפ"ק דכתובות מבואר דהטניה שכיחא מיהו התוס' במס' תגיגה דף י"ד ע"ב ביארו דבריהם יותר וכתבו ונ"ל וי"ל דונדאי תחלת ביאה רוב בקיאיני בשעת מעשה אכן גמר כדי שתתעבר בו א"א כ"א לשמואל עכ"ל לפ"ז כשאמר שאמר ביאתו ודאי דלהטי' לא חיישינן והפוסקים מיירי בשגמר ביאתו דאז א"א כ"א לשמואל אבל בשלא גמר ביאתו לכ"ע שכיח הטי' ומ"ש התוספות במס' נדה ובמס' כתובות לחלק בין בעילה גמורה שראוי להתעבר בה פנונתם נמי לזה דכ"ז שלא גמר ביאתו אינה ראוי להתעבר וכמ"ש התוס' במס' יבמות דף נ"ה ע"ב דבהעראה אינה יכולה להתעבר כ"א בגמר ביאה ועיין בשו"ת נ"ש סי' ס' מה שרצה לפרש בכוננת הגמ' דאמר שאני שמואל דרב גוברין ואין בדבריו ממש ומעתה מ"ש הרמ"א דנהגו להקל אם לא גמר ביאה רק הערה בה ולא ראתה דם אבל אם בא עליה ביאה ממש צריך לפרוש ממנה אע"פ שלא ראתה דם המנהג הנה הוא מעיקר הלכה דאף הפוסקים דס"ל דצריך לפרוש אע"פ שלא ראתה דם ולא תלינן בהטני' משום דהטי' לא שכיחא היינו דנוקא בשגמר ביאתו אבל תחלת ביאה הטניה שכיחא לכ"ע וכמ"ש: ועדיין פ"ש גבן לברורי מה זה הנקרא גמר ביאה הא ונדאי דהעראה היא הפנסת עטרה וכמו שפסק הרמב"ם ומבואר בא"ע סי' ד' אף נ"ל דמן הפנסת עטרה עד גמר ביאה הכל נכלל בכלל העראה וכה"ג אמרינן במס' יבמות שם דלמ"ד העראה זו נשיקה דמן נשיקה ועד הפנסת העטרה הוא בכלל העראה ה"נ למ"ד העראה זו הפנסת עטרה גמר ביאה הוא גמר ביאה ממש ומן הפנסת העטרה עד גמר ביאה הוא בכלל העראה וכ"נ מן הרמ"א בהגהה דליכא למימר דדנוקא בהפנסת העטרה הוא דמתיר בלא ראתה דזו פשיטא דבהפנסת עטרה לחוד אין כאן השרת בתולים כלל וכמ"ש הט"ז בא"ע סי' ז' הביאו בס' ב"ש שם ס"ק א' ומ"ש רש"י בכתובות דף ט' ע"ב ד"ה מאי לאו וכו' שע"י העראה שובר בתולים ר"ל שכל שלא גמר ביאתו העראה קרי ליה או דכ"ז שלא גמר ביאתו בכלל העראה הוא וזה שפסיים הרמ"א ז"ל אבל אם בא עליה ביאה ממש וכו' ר"ל גמר ביאה ובמס' יבמות שם אמרינן דגבי שפחה חרופה אינו חייב אלא על ביאת מקרוק ופירש"י שם כשהוא מזריע אבל התוס' שם כתבו דמחייב אפי' בלא הוצאת זרע אלא שתהא ביאה ראוי להזריע ונראה לפי התוס' הא דקאמר דאינו חייב אלא על ביאת מקרוק ר"ל הפנסת כל האבר דבו ראוי להזריע וכמ"ש הרמב"ם בפ"ה מהלכות א"ב דבשעת גמר ביאה האבר

נכנס לפנים מן הלול וכה"ג יש להקל פאן כ"ז שלא גמר הביאה במירוץ האבר ולא ראתה דם כנלע"ד ואף שיש לפקפק על זה מ"מ נראה בתינוקת ובנערה שלא ראתה יש לסמוך ע"ז דהא לשיטת הרי"ף והרמב"ם היא דהחמירו חז"ל ואמרו בועל בעילת מצנה ופורש לא קאי אלא על הגיע זמנה לראות וראתה אבל בלא ראתה או בלא הגיע זמנה לראות ואפי' ראתה א"צ לפרוש אפי' למשנה אחרונה וגם לשיטת הר"ן אפי' בבוגרת שלא ראתה לא החמירו ואע"ג דאנן לא קיי"ל הכי מ"מ בכה"ג יש לעשות סניף טהור לכ"ע אף מסוגיא דסנהדרין דף ע"ג מוכח דבהכנסת עטרה יש השרת בתולים מ"מ נלע"ד מ"ש הוא נכון: (ד) שלא לשחוק בתינוקת.

לא ידעתי פירושו אם ר"ל שלא לשחוק כו' אם בא ולא ראתה אפ"ה צריך לפרוש הא זה איסור גמור הוא לכל אדם אפי' אינו בעל נפש וכמו שפסק המחבר ואם נתכוון להא דאמרי' בגמ' רפ"ב המשחקין בתינוקת מעפבין את המשיח זה נמי איסור הוא ולא מדת חסידות הוא וכמבואר בא"ע סי' כ"ג וגם דין זה לא שייך הכא כלל כ"א בע"א ואפשר דר"ל שיגמור ביאתו בפעם אחת וקטנה דנקט דבר בהונה הואיל ורחמה צר אפ"ה בעל נפש יחוש לעצמו בביאה ראשונה ויגמור ביאתו: בספר כו"פ הקשה פאן על המהרש"א בכתובות דף ד' שהקשה על התוספות שם ד"ה אבל דברים שבצנעה נוהג וכו' דהקשה דתקשי לרב ושמואל דאמרי בפ"ב דמ"ק דתשמיש המטה בשבת של ז' ימי אבלות רשות מברייתא דהתם דתני דכל אותן הימים הוא ישן בין האנשים וכו' דמה קושיא דהא י"ל דרב ושמואל מפרשי טעמא דבריייתא דפורש משום דם בתולים וכמשנה אחרונה וע"ז הקשה בס' כו"פ דהא לדין המשנה קודם חומרא דר"ז אם היתה בימי זיבתה א"צ לשמור רק יום פנגד יום דנודאי לא חמור דם בתולים מן דם גדה ונדאי ולפ"ז ליכא לפרש מטעם דם בתולים הוא פורש דא"כ איך סותם הבריייתא ותני כל אותן הימים הוא ישן כו' דמאי פסקא דמייירי שנשאת בימי נדתה דהא איכא שנשאת בימים הראויים לזיבה וא"צ שימור אלא יום פנגד יום עכ"ד ודבריו נכונים אף קו' זו יש להקשות נמי על תוספות שם ד"ה בועל ב"מ ופורש וכו' שכתב דהש"ס לא מצוי לדייק בדברים של צנעה נוהג מדקתני בועל ב"מ ופורש דהמ"ל דפורש משום דם בתולים אבל מהוא ישן בין האנשים וכו' ועוד דכל אותן ימים משמע דכלהו הוי חד טעמא דהיינו משום אבלות עכ"ל דלמה לדוסק הנה דהא בלא"ה א"א לפרש הא דתני כל אותן הימים הוא ישן כו' משום דם בתולים דהא תינח אם נשאת בימי נדתה אבל אם נשאת בימי זיבתה למה יפרוש כל אותן הימים הא די בשמור יום פנגד יום לכן ע"כ צ"ל דס"ל לתוספות דאיכא לאוקמי הבריייתא בקטנה או בנערה שלא ראתה מעולם לפי שפך מצות חכמים להשיא בנזו ובנותיו סמוך לפירקן פדאיתא במס' יבמות דס"ב ע"ב ובמסכת סנהדרין והו סמוך פירוש לפני פירקן או לאחרי מיד וכמ"ש הרמב"ם בפ' כ"א מהלכות א"ב והוא פשהוא בן י"ג שנים ויום א' והיא בת י"ב שנים ויום א' ואז מסתמא עדיין לא ראתה וכדאיתא בפ"ק במכילתין דכ"ז שלא הגיעו לפירקן אין הנשים בודקות אותן לפי שהיא בחזקת שאינה רואה דכל אימת שתראה מתחילין ימי נדתה ולפ"ז צדקו דברי המהרש"א במה שהקשה על התוספות אמאי דקשיא להו דמקשי לרב ושמואל ברייתא דהכא דאימא רב ושמואל אוקמיה לפי המשנה אחרונה ובקטנה ובנערה שלא ראתה מעולם דהשתא מתחילין ע"י דם בתולים שראתה ימי נדתה דהא ע"כ תוספות ס"ל הכי דאיכא לאוקמי

בְּרִיָּתָא בְּכַה"ג אַף מַה שְׁהַקְשָׁה מְהַרְשֵׁ"א לְהַרְמָ"א שְׁהִבִּיא הָרָא"ש וְנִדְאֵי דְלֵק"מ וְכַמ"ש
בַּס' כּו"פ דַּא"כ אֵיךְ פְּסִיקָא לִיהַּ לְמִתְנֵי דְכָל אוֹתָן הֵימִים הוּא יִשְׁן כּו' דְּהָא אֵיפָא נִישְׂאָת
בִּימֵי זִיבְתָהּ דַּא"צ אֵלָא שְׁיָמוּר יכ"י וְאֵי דְמִיָּרֵי בְּקִטְנָה אוּ בְּנַעֲרָה שְׁלֵא רְאָתָהּ מְעוּלָם
י"ל דַּס"ל לְהַש"ס דְּזָה דּוֹחַק לְאוּקְמֵי סְתָמָא דְבְּרִיָּתָא דְמִיָּרֵי דְוִקָא בְּכַה"ג הֵגַם
דְּהַתּוֹסְפוֹת ס"ל דְּאֵיפָא לְאוּקְמֵי הַבְּרִיָּתָא בְּכַה"ג וְכַמְש"ל וְגַם לְדַעַת הָרָא"ש וְסִיעֲתוֹ
דַּס"ל דְּבּוֹגְרָת אֲפִילוּ לְמַשְׁנָה רֵאשׁוּנָה בּוֹעֵל ב"מ וּפּוֹרְשׁ א"כ צ"ל דְּבְּרִיָּתָא לֹא מִיָּרֵי
בְּבוֹגְרָת וְכַמְש"ל אַע"ג דְּהַבְּרִיָּתָא סְתָמָא קְתַנִּי מ"מ עַל הַרְמ"ה לֹא ק"מ דְּאִיהוּ ס"ל
דְּסְתָמָא דְּבְּרִיָּתָא מִיָּרֵי בְּכוּלְהוּ וְעַל פִּי הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה עָלָה בְּדַעַתִּי לִישְׁב דְּבְּרֵי הָרִי"ף
וְהַרְמָב"ם שְׁהִבִּיא ב"י בְּסִימָן זֶה דַּס"ל דְּרַב וְשְׁמוּאֵל לֹא אָמְרֵי דְּבוֹעֵל ב"מ וּפּוֹרְשׁ אֵלָא
הֵיכָא דְּרֵאָתָהּ וְעוֹדָה בְּבֵית אַבִּיהָ שְׁפִינוּן שְׁנַקְבַּע בְּגַמְרָא אֲפִיִּסְקָא דְּרֵאָתָהּ וְעוֹדָה בְּבֵית
אַבִּיהָ מִשְׁמַע דְּלֹא קִיָּמֵי אֵלָא אַכַּה"ג ע"ש בַּב"י וּמְקַשֵׁי ע"ז דַּא"כ מֵאֵי פְּרִיךְ הַש"ס
מִמְעֲשֵׂה דְּרַב דְּהֵיִא ע"כ בְּלֹא רְאָתָהּ מִיָּרֵי מְדַנְתָּן לֵה ד' לִילוֹת עֵינֵי בַב"י וְבַס' הַשְּׁגוֹת
הָרַז"ה מַה שְׁפָתְבוּ לְתַרְזֵן בְּזָה בְּדוֹחַק וְעַם דְּבְּרִינוּ אֵלֶּה נִיחָא דְּהָא צְרִיכִין אָנוּ עוֹד לְדַקְדַּק
בְּסוּגְיָא שְׁם דְּמַקְשָׁה ר"ח מִמְעֲשֵׂה דְּרַב א"ל רְבָא אַהֲדוּרֵי אֲפִרְכָא לְמָה לִי לוֹתִיב
מִמְתַּנִּיתִין וְהוּא סָבַר מְעֲשֵׂה רַב ע"כ דְּלָמָּה לִיהַּ לְאַלוּמֵי קוֹנְשִׁיתוּ מִמְעֲשֵׂה רַב הָא בְּלֹא"ה
גַּם מִמְתַּנִּיתִין הַקּוֹנְשִׁיא עֲצוּמָה וְכִי רַב וְשְׁמוּאֵל יִחְלְקוּ עַל הַמְתַּנִּי לְכֹן נִלְע"ד דְּמַעֲיָקְרָא
דְּאַפְתִּי לֹא אֲסִיק דְּרַב וְשְׁמוּאֵל אָמְרֵי כְּרַבּוּתֵינוּ וְלֹא יַדַּע מַהֲךְ בְּרִיָּתָא דְּרַבּוּתֵינוּ נְמִנוּ
וְגַמְרוּ וְכו' מִפְּחַ קו' זוּ דְּהוּי קוֹשְׁיָא לִיהַּ לַר"ח דְּאֵיךְ רַב וְשְׁמוּאֵל יִחְלְקוּ עַל הַמְתַּנִּי סָבַר
ר"ח דַּה"ט דְּרַב וְשְׁמוּאֵל דְּאִינְהוּ אֲזִלִּי לְשִׁיטְתֵיהוּ וְס"ל דְּתַשְׁמִישׁ הַמְטָה בְּאַבְל בְּשַׁבַּת
וּבְמוֹעֵד הוּא רְשׁוּת וְהוּי קוֹשְׁיָא לִיהוּ הַבְּרִיָּתָא דְּתַנִּי בְּהַּ דְּכָל אוֹתָן הֵימִים הוּא יִשְׁן בֵּין
הָאֲנָשִׁים כּו' דְּאַלְמָא דְּתַה"מ אָסוּר בְּמוֹעֵד וְע"כ דְּהַבְּרִיָּתָא פְּלִיג עַל הַמְתַּנִּי וְס"ל דְּדַם
בְּתוּלִים דִּין נָדָה יֵשׁ לוֹ וּבוֹעֵל ב"מ וּפּוֹרְשׁ וּמַש"ה אָמְרֵי רַב וְשְׁמוּאֵל דְּהַלְכָה דְּבוֹעֵל ב"מ
וּפּוֹרְשׁ דַּס"ל פְּהַךְ בְּרִיָּתָא דְּפְלִיג עַל מְתַנִּי אַף ק' דַּמְנ"ל לְרַב וְשְׁמוּאֵל דְּהַבְּרִיָּתָא חוּלְק
עַל הַמְתַּנִּי דְּלָמָּה הַבְּרִיָּתָא מִיָּרֵי בְּבוֹגְרָת שְׁרֵאָתָהּ דְּאַף לְדִין הַמְשָׁנָה רֵאשׁוּנָה ס"ל בּוֹעֵל
ב"מ וּפּוֹרְשׁ פְּשִׁיטַת הָרָא"ש וְסִיעֲתוֹ וְכַמְש"ל וְעַדִּין מַנ"ל דְּהַבְּרִיָּתָא חוּלְק עַל הַמְתַּנִּי
דַּלְב"ה נּוֹתְנִין לַכ"א פְּדִינוּ וְצ"ל דַּס"ל לְרַב וְשְׁמוּאֵל דְּאֵי ס"ד דְּהַבְּרִיָּתָא מִיָּרֵי בְּבוֹגְרָת
שְׁרֵאָתָהּ וְלַכ"ע אַם פֶּן ק' אֵיךְ סְתָם הַבְּרִיָּתָא וְתַנִּי דְּכָל אוֹתָן הֵימִים הוּא יִשְׁן וְכו' דְּמֵאֵי
פְּסָקָא דְּנִשְׂאָת דְּוִקָא בִּימֵי בְּגָרוֹת הָא אֵיפָא דְּנִשְׂאָת בִּימֵי קְטִינוּתָהּ וּבִימֵי נַעֲרוּתָהּ וְאֵיךְ
תַּנִּי סְתָם וְכִינוּן שְׁכֵן מוֹכַח דְּרַב וְשְׁמוּאֵל בְּכָל גְּוֹנֵי מִיָּרֵי דְּבוֹעֵל בְּעִילַת מְצוּהָ וּפּוֹרְשׁ
וּמַכ"ש דְּנִיחָא טְפִי לְמַש"ל דְּסְתָמָא דְּבְּרִיָּתָא מִיָּרֵי שְׁנִישְׂאוּ סְמוּךְ לְפִירְקוֹן פְּמַצּוֹת חֲכָמִים
דְּאִזּוּ מְסָתְמָא עַדִּין לֹא רְאָתָהּ דַּא"כ ק' אֵיךְ תַּנִּי דְּכָל אוֹתָן הֵימִים וְכו' הָא אֵיפָא נִישְׂאָת
בִּימֵי זִיבְתָהּ א"ו דְּמִיָּרֵי בְּכַה"ג בְּלֹא רְאָתָהּ וְסְתָמָא דְּמִלְתָּא הֵכִי וְכַמְש"ל הֵכִי ס"ל לַר"ח
דַּה"ט דְּרַב וְשְׁמוּאֵל לְמֵאֵי דְּלֹא אֲסִיק אֲפְתִי מִבְּרִיָּתָא דְּתַנִּי רַבּוּתֵינוּ נְמִנוּ וְכו' הוּי סָבַר
דְּרַב וְשְׁמוּאֵל פְּסָקֵי פְּהַךְ בְּרִיָּתָא הוּא יִשְׁן וְכו' וְאִם פֶּן מוֹכַח דְּרַב וְשְׁמוּאֵל ס"ל דְּאַף בְּלֹא
רְאָתָהּ בְּבֵית אַבִּיהָ נְמִי אֵין נּוֹתְנִין לֵה אֵלָא ב"מ וּפּוֹרְשׁ דְּהָא ע"כ דְּמוֹקְמֵי הַךְ בְּרִיָּתָא
דְּהוּא יִשְׁן וְכו' בְּכַה"ג וְכַמְש"ל וּמַש"ה שְׁפִיר מַק' מִמְעֲשֵׂה דְּרַב דְּמוֹכַח דְּקִי"ל פְּמְתַנִּי
דְּהָקָא וּבְאַמְת דַּה"מ לְהַקְשׁוֹת דְּרַב וְשְׁמוּאֵל אֵיךְ שְׁבָקֵי לְמְתַנִּי וְעַבְדֵי כְּבְּרִיָּתָא אֵלָא
דְּאַלְמָא לִיהַּ לְהַקְשׁוֹת מִמְעֲשֵׂה דְּרַב וְכו' לְמֵאֵי דַּס"ד דְּר"ח אָבְל לְמֵאֵי דְּמַסִּיק הַש"ס

דאינהו עבדי כרבותינו וכדתני אם פן רב ושמואל לאו מברייתא דהתם עבדי הכי אלא כדתני דרבותינו גמנו וכו' מעתה י"ל דאר רבותינו לא נחלקו אלא בראתה ועודה בבית אביה אבל בלא ראתה נשאר דין המשנה וכב"ה ומה דקשיא לרב ושמואל מברייתא דהוא ישן וכו' דמוכח דתה"מ אסור באבל במועד ובשבת עיין בס' מג"ש מ"ש לנישב בזה ואין להקשות על דברינו דאיה אפשר לומר דרב ושמואל מתרצים להברייתא דהוא ישן וכו' אליבא דנפשייהו דס"ל דתה"מ באבל בשבת ומועד רשות דטעמא דברייתא משום דם בתולים דאפתי ק' מן שבת של שבוע שנייה עיין בס' מג"ש שם ובס' פ"י שכתב לנישב זה אבל מ"ש בס' פ"י שם ונ"ל ואי תקשי משבת שניה שנוהג ז' ימי אבלות איפא למימר דהתם נמי משום דם בתולים משום דמסתמא איירי ברייתא בבתולה שניסת בד' ונבעלת בה' פדינה כדתני הרי שהיה טבח טבח ויינו מזוג ומסתמא היינו בד' ואם פון פיון דקיי"ל דפולטת ש"ז סותרת למנינה א"כ לא תוכל למנות ז"נ אלא מיום א' נמצא דשבת שניה נמי עדיין לא טבלה לנדתה עכ"ל אין לדבריו שחר פיון דבזמן הברייתא עדיין לא נתפשטה חומרא דר"ז א"כ בממנ"פ אי ניסת בימים הראוים לנדה ליפא ז"נ וא"צ לישב אלא ז' ימים בין ראתה ובין לא ראתה וטובלת ביום ז' לערב אם פסקה מנדתה וא"כ מאי סתירה איפא ע"י פליטת ש"ז דהא אפילו רואה ד"נ ממש טובלת ביום ז' לערב ואי דמייירי שניסת בימים הראוים לזיבה ליפא ז"נ ודי בשומרת יום פנגד יום א"צ ז"נ אלא בראתה ג' ראיות בג' ימים ואין להאריה עוד בזה: (ה) ולא תתחיל למנות עד יום ה' לשמושה.

כתב בט"ז בשם מהר"ל מפראג דאע"פ דהשתא נהוג עלמא דנדה מתחלת למנות מיום הששי כמבואר בסימן קצ"ו מ"מ במתחלת למנות אחר ביאה ראשונה של בתולים מתחלת למנות מיום ה' וכן הורה הלכה למעשה עכ"ל וכ"כ מוהרש"ל בבניאורי הסמ"ג ובסימן קצ"ו ס"ק ה' שם ביאר דבריו די"ל דלא גזרינן בה שפא תשמש באותו יום בסופו דהיינו בין השמשות דמ"ה החמירו שלא תתחיל למנות עד יום ו' פיון דאין פאן דם נדה רק דם בתולים לא החמירו בו לבסוף עוד יום אחד משום תשמיש בין השמשות אבל אם באמת נבעלה בעילת מצנה בין השמשות נראה ונדאי דחשביון לה פאלו נבעלת בלילה שלאחר אותו ביה"ש אפילו גבי פלה נמצא שאם נבעלה הפלה בליל מ"ש תמנה מיום החמישי ואם נבעלה ביה"ש של סוף יום א' תמנה מיום ו' עכ"ל ולפ"ז אם פירסה נדה מיד אחר בעילת מצנה אין להקל למנות מיום ה' אלא צריכה להמתין עד יום ו' פיון דלא הקילו פאן אלא משום דאין פאן דם נדה אלא דם בתולים אבל היכא דפירסה נדה ממש היא צריכה ז"נ משום דם נדה אם פן אין להקל בזו יותר מבאשה אחרת ופשוט הוא: (ו) ונוהג עמה בכל ד"נ.

כתב בס' מנ"י ונ"ל הב"י אסור לפרוץ גדרן של ראשונים להקל בו אפילו כחוט השערה ומי שעושה פן הרי הוא פורץ גדר וישכנו נחש אכן ראיתי נוהגין שנותנין להם לאכול יחד בקערה אחת ולא ידעתי מאין יצא להם מנהג זה גם הט"ז כתב בשם מוהר"ל מפראג צד קולא להלכה ולמעשה ונ"ל דאע"פ דהשתא נהוג עלמא דהנדה מתחלת וכו' ואפשר שמה נתפשט להם פה המנהג גם פן בקולא זו ולאכול בפעם ראשון מקערה א' אבל באמת הוא נגד לשון משמעות הש"ע והב"י והמחמיר תע"ב: (ז) אלא שנוהג גמורה וכו'.

וזו מותר לו לישן בא"מ וה"ה נמי שהיא מותרת לה לישן על מטה המיוחד לו אפילו לדעת הט"ז לקמן סימן קצ"ב בס"ק ו' דאסור בנדה הקא מודה דשרי ובלא"ה חולק ע"ז בס' מנ"י ומתיר אף בנדה גמורה שהיא מותרת לישן במטה המיוחד לו ע"ל מ"ש בזה: (ח) ואפילו בסדין שהדם עליו.

בס' דרישה פתב ומעטה נהגו פרישות יתירה שלא ליגע אפילו בסדינים שיש בו נדות אע"פ שלא בפניה ואין טעם לחומרא זו שלא אסרו אלא שלא ישכב ויישן על מטתה משום הרגל ואפשר שהטעות נמשך מזה שסבורין שאסור לישן במטתה משום שיגע בדם נדתה ולפ"ז אסור ליגע גם כן בסדין אבל ז"א דהטעם הוא משום הרגל עברה עכ"ל וכ"כ בס"ט"ז לקמן סימן קצ"ה ס"ק ו' ומה שמקצת נזהרין שלא ליגע בדם נדתה שיבוש הוא עוד פתב הדרישה סימן זה דאין חילוק בין ימי נדתה או בין ימי לבונה לעולם אסור לו לשכב במטה שלה וכתב וז"ל אבל שמעתי משום מ"י שנהג היתר בימי לבונה אבל לקמן סי' קצ"ה משמע בהדיא דאין חילוק בשום דבר עכ"ל: פתב הט"ז לקמן סימן שמ"ב סק"ג ובזה ניחא מה שיש להקשות על מ"ש שצריך שמירה להחתם אחר שבעל בע"מ הא אמרו בגמרא דדוקא באיסור שהוא אבילות החמירו עליו פאן שצריך שמירה אע"פ שבעל דלא יטעה להקל עוד כיון שהקילו בו רבנן לענין היתר תשמיש באונן אבל ביש איסור נדה עליו א"צ שמירה אם בעל כבר שבונדאי לא נחשד על הנדה וא"כ לדין שפורש אחר בע"מ כמו בשאר נשים למה צריך שמירה בזמנינו די"ל כיון דבזמן התלמוד היה חייב בשמירה אין לנו להקל בזה דאין בנו פח אלא להחמיר ולא להקל פנ"ל עכ"ל ובס' נקה"כ השיג עליו מדברי הרא"ש דפ"ק דכתובות דכ' להדיא דלמשנה אחרונה שאמרו דם בתולים אשתו ישנה עמו וכ"פ רמ"א ס"ס קצ"ב וכ"מ מתוס' שם במ"ש דאי משום דם נדות כיון דבעל אשתו ישנה עמו ע"ש וכל ראיותיו אינן בהן ממש לדחות דברי הט"ז דהט"ז לא קאמר אלא גבי אבל דלא מהני כיון דבזמן התלמוד שלא היה פורש אחר דם בתולים הי' צריך שמירה מש"ה אף לדין צריך שימור אף דקיי"ל דבועל בע"מ ופורש דאין בידינו להקל אבל בלא אכל אף הט"ז מודה דא"צ שמירה אחר בע"מ כיון דבעל ודם בתולים חמירא לן כמו דם נדה מש"ה א"צ שימור דהא שמירה אף בזמן התלמוד לא היה צריך שימור דהא היה מותר אפ"ל לבעול אחר בע"מ וכ"כ בס' קרבן נתנאל אף מ"ש הט"ז כיון דבזמן התלמוד היה צריך שימור דאין בידינו להקל דבריו תמוהים דהא דקיי"ל בועל בע"מ ופורש היה בזמן התלמוד וכמשנה אחרונה וכבר הרגיש בזה בנקה"כ ואפשר דכוננתו לשיטת הר"ף ונהרמב"ם דס"ל דלא גזרו אלא בראתה בבית אביה ואף דאנן מחמירים בכולהו אין בידינו להקל שלא להצריך שימור מיהו למ"ש הש"ף בנקה"כ דבזמן הזה מת אביו או אמה דין שאר קרובים יש לו לית בזה נ"מ לדינא: קצב (א) אפילו.

התוס' במס' פרייתות דף י' ד"ה א"א לפה"ק בלא דם פתבו וז"ל ותימא א"כ למאי איצטרף למיכתב גבי זכר וטמאה זו ימים עכ"ל ובס' אמרי נועם פ' תזריע כ' לתרץ דנ"מ אם ילדה תוף ימי נדתה דמן התורה דאפילו ראתה פל שבעה ופסק' ביום שביעי קודם חשיכה טובלת לערב להכי איצטרף גבי יולדת דאם ילדה בשביעי לנדתה ופסקה לערב דאפ"ה טמאה משום הלכה טומאת ז עוד כ' שם דנ"מ אם ילדה תוף ימי זיבתה דמן הדין אם ראתה יום א' א"צ אלא שימור יום פנגד יום לקח איצטרף קרא ביולדת

דאפ"ה צריכה ז משום הלידה דאלו משום הראיה שראתה בשעת הלידה הי' סגי בשומר יום א' פנגדו ועיי"ש מיהו יש עדיין לפקפק דפשוט' דקרא משמע דכולהו ז' ימים שטימא הפתוב בלידה פולהו חד טעם אית להו והפל טמא משום הלידה ואלו בהנהגה גונוי דלעיל דמיינרי שילדה תוך ימי נדתה או בתוך ימי זיבתה היום הראשון בלא"ה טמא משום הדם למ"ד א"א לפה"ק בלא דם ויותר נראה לתרץ דאיצטריף וטמאה ז' ימים היכא דילדה בתוך ימי זיבתה מתוך הקנשי דטהורה לגמרי משום הדם דקנשי סמוך ללידה רחמנא טהרה ומכ"ש דניחא לדעת הרמב"ם וסיעתו דס"ל דכל דם שראתה מחמת לידה מיקרי דם קנשי אפי' ילדה בשופי וכמ"ש בסמוך וא"כ אם ילדה תוך ימי זיבתה אף דא"א לפה"ק בלא דם מ"מ משום דם אינה טמאה דדם קנשי הוא ואינה טמאה אלא משום לידה אף לפי מה שפירש"י בחנומ"ש פ' הג"ל אשה פי תזריע אפי' לידתה מחוי פועין שזזריע אמו טמאה לידה וכינון דקרא מיינרי נמי בכה"ג ואתא לא שינוי תי' הג"ל דהא קיי"ל דאין קנשי לנפלים ובזה אפשר להמשיך דברי רש"י בחנומ"ש שם דמתחלה פי' אפי' ילדה מחוי וכו' ואח"כ פי' כימי נדת דותה דאפי' נפתח הקבר בלא דם וק"ל ועיין בסוגי' דר"פ יוצא דופן ובתוס' שם דהאי דרשא אפילו ילדה מחוי אפי' לרבנן דפליגי אר"ש ס"ל להאי דרשא ע"ש אב"ל רש"י שם ס"ל דלרבנן לית להו האי דרשא דלא צריכא קרא להא ע"ש וכינון דרש"י ז"ל הביא לפשוט' דקרא כר"ש מש"ה איצטריף לפרש לקרא כימי נדת דותה תטמא כמ"ד אפ"ש לפה"ק בלא דם: (ב) חשובות יולדות בזוב.

בטור כ' וז"ל והאינדנא פל היולדות חשובות יולדות בזוב דקיי"ל א"א לפה"ק בלא דם וכו' ע"ז הב"ח דמדינא אפי' היתה יולדת בי"א יום שבין נדה לנדה והיתה רואה ב' ימים רצופים וילדה ביום ג' לא היינו מצטרפין הך טיפת דם שראתה מחמת פה"ק שתהי' נקרא זכה גדולה דהלא קיי"ל דם יהנה זוכה מחמת עצמה ולא מחמת נלד אבל האינדנא דהחמירו וקבלו עליהם חומרא דר"ז אף טיפה זו דמחמת לידה קבלו עליהם שתהא נקראת יולדת בזוב מחמת טפה זו ודוק עכ"ל ובס' תל"מ תמה ע"ז וכו' וז"ל אשתמיטתי דבהדיא אמרינן דף ל"ח ת"ר יש רואה ק' יום כ' וב' שאחר הנדה לאפוקי מ"ד א"א לפה"ק משמע למ"ד דא"א לפה"ק בלא דם הוי יולדת בזוב וכפירש"י בפ"ק בא סימן דף נ"ד אברייתא דראתה ב' ולשלישי הפילה ע"ש ודווקא לומר דמיינרי בקשתה וכו' עכ"ל ולק"מ ואשתמיטתי להרב בעל תל"מ הרמב"ם בפ"ז מהלכות א"ב ד"ד שכ' וז"ל חל שלישי לראית' ביום הלידה אפי' כל היום פולה בשופי אין זה יולדת בזוב שהרי יום הלידה סמוך לקנשי עכ"ל וכ"כ ע"ז המ"מ וז"ל הדין שכ' רבינו פשוט הוא שאפילו ילדה בלא קנשי ובלא צער אין לה אונס גדול מלידה וא"א בלא קנשי עכ"ל וא"כ מכ"ש הדם שהיא רואה בשעת לידה דדם קנשי מיקרי וכ"כ הרשב"א בתה"א דף קפ"ז ע"א וכ"כ הרמב"ן והר"ן בחדושי' ב"דף ל"ז במכילתין וז"ל דכל מה שהיא רואה מחמת פה"ק של נלד אינו גורם זיכה דאין לה קנשי גדול מפה"ק שהוא מחמת הנלד ומה דאמרינן לקמן דהיכא שראתה שני בלא קנשי וילדה למ"ד דא"א לפה"ק בלא דם שהיא זכה גדולה וצריכה ז' י"ל דהיא דווקא לנפלים דאין קנשי לנפלים ע"ש והן אמת דהתוס' לא ס"ל הכי אלא דאפי' מה שראתה בשעת לידה אם לא ראתה מחמת צער וקנשי וכן מוכח ממ"ש ב"ד ד"ה רבא אמר אינה סותרת וא"ת והא רבא סובר בפ"ב דא"א לפה"ק

בל"ד וא"כ תסתור דהקא בעינן ז"נ מדם עכ"ל מבואר דס"ל דדמ שראתה מחמת פה"ק
של ולד לא מקרי דם קנשי דאי ס"ל דהני דם קנשי לא היו מקשים מידי וכן תנרצו
הרמב"ן והר"ן על קו' זו וכן מוכח ממ"ש התוס' שם דף ל"ח ד"ה מאי דעתך דלא ס"ל
כשיטת הרמב"ם וסיעתו שפיתו שם דהא דיש רואה ק' יום מיירי בכן קיימא ולשיטת
הרמב"ם וסיעתו א"א לומר הכי אלא דע"כ מיירי בנפלים דאל"כ איך מסיק עלי'
לאפוקי מ"ד דא"א לפה"ק בלא דם וכמש"ל ועוד יתבאר לקמן דתוס' לא ס"ל הכי מ"מ
אין תפיסה על הפ"ח מן הש"ס וגם מי סניא למימר דהטור תפס שיטת הרמב"ם וסיעתו:
אך מ"ש הפ"ח בטור אין דבריו מוכרחים וגם מה שהבין הפ"ח בכוננת הפ"י במ"ש
על הטור שכ' והיולדת בימי זיבתה אם ראתה דם בלידתה צריכה ז"נ וכו' וכ' ע"ז הפ"י
פלומר בי"א יום שפין נדה לנדה אם רואה דם בלידתה פלומר אם רואה ג' ימים רצופים
דאז היא נזה גדולה וצריכה ז"נ צריכה שיהיו נקיים מדם לגמרי וכו' עכ"ל וכ' הפ"ח
דר"ל דיוולד' בימי זיבה דקאמר רבינו היינו שלאחר הלידה ראתה ג' ימים רצופים ונעשה
נזה גדולה והשיגע"ז דפשיט הלשון לא משמע הכי אלא דמיירי דמקמי לידה ראתה ג"י
רצופים ע"ש והדבר פשוט דגם הפ"י נתפנין לפרש פן דהטור מיירי דמקמי לידה ראתה
ג"י תוך י"א יום שפין נדה ונחלילה למשוני' לרבינו הפ"י לטועה שיספור דימי לידה
ראויים לזיבה אם ראתה בהן והדבר פשוט בגמ' ובכל הפוסקים דימי לידה אינן ראויים
לנדה ולזיבה דאפי' ראתה כל ימי לידתה והיא בתוך י"א יום שפין נדה לנדה אפ"ה
טובלת סוף ז' לזכר וסוף י"ד לנקבה וכן אם ראתה בסוף ימי הלידה אף שהיא תוך ימי
נדת' אפ"ה טובלת סוף ז' וסוף י"ד דימי הלידה אינן ראויים לזיבה ולנדה וכ"ה בהדיא
בגמ' דף ל"ז ע"ב וגדולה מזו פסק הרמב"ם בפ"ז מהלכות א"ב די"א דאפילו ילדה תוך
ספירות ז"נ של זיבה וראתה דם תוך ימי לידתה שאין עולין לה ימי הראיה ולא סותרין
כל הימים אלא משלמת על הימים שספירה פשיפסוק הדם שאין סותר הכל אלא ראיות
של זיבה אלו סותרין יומן לבד ע"כ מבואר אע"ג דקיי"ל בנזה בעלמא שסופרת ז"נ
אם ראתה תוך ימי ספירתה סותרת הכל היינו משום דכ"ז שלא ספרה ז"נ ימי זיבה
מיקרי מש"ה סותרת זיבה סותר אכל ימי לידה אינן ראויים לזיבה ולנדה וכן הרגיש
בס' הג"ל על הפ"ח בזה ולכאורה יש לטעות דאף ימי לידה אינן ראויין לנדה ולזיבה מהא
דגרסינן במכילתין דף מ"ב ע"א ת"ר הנדה והנזה והש"י כ"י והיולדת פולן מטמאות
בפנים כבחוץ ומק' הש"ס בשלמא כולהו לחיי אלא יולדת אי בימי נדתה נדה היא נאי
בימי זיבה וכו' ופירש"י אי בימי נדה ילדה וראתה הא תני לה וכו' משמע לכאורה
מלשון רש"י דאפי' ילדה נאח"כ ראתה אפ"ה אי בימי נדה נדה נאי בימי זיבה אף
א"א לפרש פן דאי מיירי שילדה נאח"כ ראתה ה"ל להש"ס להקשות דמאי נ"מ שטמאה
הדם בפנים כבחוץ הא בלא"ה טמאה היא משום לידה דטמאה אפי' בלידה יבשתא ול"ל
להקשות מפי' אי נדה נדה וכו' דכבר תני לה אגופא דמלתא ה"ל להקשות דמאי נ"מ בזה
אם מטמאה בפנים כבחוץ הא בלא"ה טמאה היא א"ו מה שפירש"י ילדה וראתה ר"ל
וראתה כבר קודם הלידה מחמת פה"ק וכמו שפירש"י בדרף ל"ח ע"א ד"ה קמ"ל דאפשר
לפה"ק בל"ד ונ"ל דאי לא אפשר ה"ל נזה כשילדה אחר שנים של אחר הנדה דה"ל יום
לידה שלישי נאי הוי חזי קודם הלידה בפה"ק הרי היא נזה הזאיל ובלא קנשי ראתה
עכ"ל וכן פונתו פאן דראתה מחמת פה"ק קודם הלידה נאח"כ מק' שפיר אי נדה נדה

זיבה זיבה וילשיטת הרמב"ם ס"ל דכל היום של לידה מיקרי קנשי הא דמק' הש"ס הכא
אי זיבה זיבה נ"ל למאי דס"ד השתא מיירי בנפלים וכמש"ל: והנה לכאורה י"ל סייעתא
לשיטת התו' דס"ל דאם ילדה בשופי הדם שראתה בפה"ק של לידה לא מיקרי דם קנשי
ודלא פשיטת הרמב"ם וסייעתו דגרסינן בר"פ המפלת קשתה ב' ולשלישי הפילה ואינה
יודעת מה הפילה ה"ז ספק לידה ספק זיבה מביאה קרפן ואינו נאכל ר"י אומר מביאה
קרפן ונאכל שא"א לפה"ק בלא דם וכתבו התו' שם ד"ה ואינו נאכל ונ"ל וב' קרפנות
א"צ להביא משום דאימא ראתה וילדה דא"כ קנשי סמוך ללידה היא וטהורה כו' דיש
קנשי לנפלים וכן צ"ל לר"י דסבר יש קנשי לנפלים דאי אין קנשי הנה לה לה להביא ב'
קרפנות של זיבה דהוי ודאי נאכל ושל לידה דהוי ספק אינו נאכל דלזיבה ולידה לא
סגיא בקרפן חד עכ"ל וכיון דבריינתא דהכא ס"ל יש קנשי לנפלים קשה לשיטת הרמב"ם
וסייעתו דס"ל דכל מה שראתה מחמת פה"ק דלידה הוא דם קנשי אפי' ילדה בשופי למה
נקט הבריינתא קשתה ב' וכו' הא אפי' ראתה ב' ימים בשופי ובג' הפילה נמי אינה מביאה
אלא חד קרפן דלמאי נחוש לשמא ראתה עם הולד הא פיון דראתה עם הולד קנשי הוא
לדעתם וכיון דבג' מחמת קנשי הוא אף דב' ימים הראשונים ראתה בשופי אפ"ה רחמנא
טהרי' פדאינתא בפרק בנו"כ ופסקה הרמב"ם שם: והן אמת דברי התוספות שם צ"ע
דהא גרסינן ס"פ ב"ס דף נ"ד ע"ב ראתה ב' ולשלישי הפילה וא"י מה הפילה ה"ז ספק
זיבה וספק לידה מביאה קרפן ואינו נאכל וימי לידתה וכו' והתם הא לא תני ראתה ב'
בקנשי ובנודאי בראתה בשופי מיירי וכן פירש רש"י שם ואפ"ה תני מביאה קרפן וכו'
דהיינו בסד קרפן סגי' (ואיך רצו התוספות להוכיח דת"ק ס"ל יש קנשי לנפלים מדס"ל
דאינה מביאה אלא חד קרפן אפתי איך מתורץ הבריינתא דהתם) ולולי דבריהם הנה נ"ל
דהיינו טעמא דלא מייתי אלא חד קרפן פיון דס"ל לת"ק וכן בריינתא דס"פ ב"ס דאפשר
לפה"ק בל"ד אם פן מהיכי תימי שתביא קרפן על ספק זה דשמא ראתה אדרבה אוכי
לאתמא בחזקת שאינו רואה וכ"כ הר"ן בהדיא פאן בסוגיא זו בחדושי' ואף דכבר היא
בחזקת שראתה בב' ימים מ"מ עדיין לא נעשה זבה גדולה ואוקמינן לה בחזקה זו שאינה
ז"ג ואע"ג דלענין איסור מצינו בכמה דוכתי שחז"ל להחמירו לאסור מספקא ולא אזלינן
בתר חזקה דמעיקרא כגון היכא דאיכא רגלים לדבר ומצוי קצת וכה"ג וי"ל דמה"ט היא
ספק זבה לענין שצריכה שתספור ז"נ וכפירש"י שם בס"פ ב"ס ה"מ לענין איסור
החמירו שצריכה שתספור ז"נ ולא אמרינן דניזיל בתר חזקה דמעיקרא וכמש"ל משום
שהוא רגיל קצת פשנפתח מקורה שתראה דם אע"ג דלא נודאי משווינן ליה אבל לענין
קרפן לא רצו להחמיר ולומר שתביא קרפן זיבה מספק ולהתיר מליקת חולין ע"ג המזבח
פיון דאיכא חזקה פנגדה אע"ג דקיי"ל דחטאת העוף פא על הספק מ"מ לא התירו אלא
מדין חק ובספק גמור וכן פירש"י במסכת פרייתות דף ח' ע"א דמה"ט אשה שיש עליה ה'
ספק לידות או ה' ספק זיבות אינה מביאה אלא קרפן א' ואין השאר עליה חובה פדאינתא
התם אבל קרפן לידה נדאי דמביאה מספק דספק גמור הוא דאע"ג דמיירי הכא שלא
היתה בחזקת מעוברת דאלו היתה בחזקת מעוברת היתה מביאה קרפן ונאכל וכדאמר
ריב"ל לקמן דף כ"ט וכן פסק הרמב"ם ז"ל בפ"א מחו"כ מ"מ ספיקא מעליא הוא דכי
היכי שהיתה מוחזקת שלא נתעברה בולד שיש לו צורת אדם ה"נ לא הוחזקה שנתעברה
מדבר שאין לו צורת ולד נהרי הפילה לפנינו וכי היכי דמספקא לן שלא הנה צורת ולד

ה"נ י"ל שְׁהִיָּה לוֹ צוּרַת וְלָד וּלְפ"ז הָא דְלָא מְחַיֵּיב ת"ק דר"י וְכֵן בְּרֵייתָא דב"ס אֵלָא בְּחַד קָרְפֵּן הֵינּוּ בְּסַפְקָא קָרְפֵּן דְּלִיָּדָה אֲבָל לֹא מִשּׁוּם זִיבָה וְהָא דְקַתְנֵי ה"ז סְפַק לִיָּדָה וּסְפַק זִיבָה הֵינּוּ לְעַגְנֵן אִיסוּר וּכְמַש"ל: וְעַפ"ז נ"ל לְתַרְזַן מֵאֵי דְקָשְׁיָא לָן בְּבְרֵייתָא דס"פ ב"ס דְּמַסִּיִּים אַחַר דְּתַנִּי ה"ז סְפַק זִיבָה וּסְפַק לִיָּדָה וַיְמִי לִיָּדָה שְׁרָאָתָה בְּהֵן כּו' דְּמָה עַגְנֵן זֶה לְכָאן דְּהָא לְמֵאֵי דְמַסִּיק הַש"ס דִּין זֶה ל"ד בְּסַפְקָא יוֹלְדָת אֵלָא אֶפִּילוּ בּוֹדָאֵי לִיָּדָה עוֹלִין לָה יְמֵי לִיָּדָה שְׁלֵא רָאָתָה אִם כֵּן לָא ה"ל לְמִיתְנֵי הָכָא דִּין זֶה גַבֵּי סְפַק לִיָּדָה דְּהָא אֶפְשָׁר לְמִיטְעֵי וְלוֹמַר דְּדוֹקָא גַבֵּי סְפַק לִיָּדָה הוּא דְעוֹלִין מִשָּׂא"כ בּוֹדָאֵי לִיָּדָה וְכַדְבְּעֵי לְמִימַר ר"פ הֵתָם וּלְפ"ז מ"ש דְּלְעַגְנֵן קָרְפֵּן לָא נ"מ בְּסַפְקָא זִיבָה אֶפִּילוּ אֵי אִין קוֹשֵׁי לְנִפְלִים אוֹ שְׁיִלְדָה בְּשׁוֹפֵי מִטְעָם דְּאִיכָא חֲזָקָה שְׁלֵא רָאָתָה לָא מִיְתֵי סְפַק מְלִיקַת חוֹלִין נִיחָא הָא דְּמַסִּיִּים הַבְּרֵייתָא הָכָא דִּין זֶה דְּהָא יֵשׁ עוֹד לְדַקְדָּק בְּלִשׁוֹן הַבְּרֵייתָא דְּהֵתָם תַּנִּי ה"ז סְפַק זִיבָה סְפַק לִיָּדָה בְּלֹא נִי"ו הַנוֹסֶפֶת מְשַׁמַּע דְּלִיכָא לְסַפּוֹקֵי אֵלָא בְּהֵנִי תְּרֵי סְפַקוֹת דְּלָמָּא יוֹלְדָת וְלֹא זָבָה הִיא אוֹ שְׁמָא זָבָה הִיא וְלֹא יוֹלְדָת וְאִמָּאֵי לָא תַּנִּי אֵלָא הֵנִי תְּרֵי סְפַקוֹת הָא אִיכָא נְמִי סְפַק ג' דְּשְׁמָא יוֹלְדָת וְגַם זָבָה הִיא וּכְפִירוּשׁ רַש"י שֵׁם וְאִמָּאֵי לָא חֲשִׁיב הַבְּרֵייתָא נְמִי לְהֵאֵי סְפַקָא בְּשְׁלָמָא הָא ל"ק לִיָּה דְּלָא ה"ל לְמִיתְנֵי לְהֵנִי סְפַקוֹת דְּשְׁמָא זָבָה אוֹ יוֹלְדָת לְחוּדָא הִיא אֵלָא דֵּה"ל לְמִיתְנֵי רַק הֵאֵי חֲשִׁשָׁא דְּלָמָּא זָבָה וְגַם יוֹלְדָת הִיא דִּי"ל דְּנִיחָא לִיָּה לְהַתְּנָא לְאַשְׁמַעֲיָנָן הֵנִי חֲשִׁשׁוֹת דְּנ"מ אִם יִלְדָה בְּקוֹשֵׁי דְּאִז לִיכָא הֵאֵי חֲשִׁשָׁא דְּשְׁמָא זָבָה וְגַם יוֹלְדָת הִיא לְהַכִּי תַּנִּי דְּאִיכָא לְמִיחַשׁ לְכָל חֲדָא בְּאַפִּי נְפִשְׁיָה וְאֵע"ג דְּבְרֵייתָא דְּהֵתָם לָא מִיְרֵי בְּיִלְדָה בְּקוֹשֵׁי וּכְמַש"ל מ"מ אַגַּב אוֹרְחָא נִיחָא לִיָּה לְאַשְׁמַעֲיָנָן בְּמֵאֵי דְּנ"מ לְדִינָא אִם הֵיָּתָה יוֹלְדָת בְּקוֹשֵׁי אֲבָל מ"מ ק' דֵּה"ל לְמִיחַשְׁבַּ גַּם הֵאֵי סְפַקָא דְּשְׁמָא יוֹלְדָת וְגַם זָבָה הִיא מִיָּהוּ לְמ"ש לְעֵיל לְק"מ דְּמֵאֵי נ"מ בְּהֵאֵי סְפַקָא דְּהָא פִּינּוֹן דְּכָבֵר גִּילָה לְנוּ הַתְּנָא דְּחוֹשְׁשֵׁת מִשּׁוּם לִיָּדָה וְאִינָה טְהוּרָה לְבַעֲלָה עַד אַחַר י"ד יוֹם אֶפִּילוּ לָא רָאָתָה בְּהֵן דְּשְׁמָא יִלְדָה נְקֵבָה וְגַם אֲשַׁמְעִינּוּ דָּאִם רָאָתָה בְּהֵן דְּצָרִיכָה שְׁתַּשְׁמֹר ז"נ אִם כֵּן לְמֵאֵי נ"מ הֵאֵי חֲשִׁשָׁא דְּנִיחוּשׁ שְׁמָא יוֹלְדָת וְגַם זָבָה הִיא וְאֵי לְעַגְנֵן קָרְפֵּן הָא כְּתַבְנוּ דְּמ"מ אִינָה מְבִיאָה אֵלָא קָרְפֵּן א' וְלְהַכִּי לָא תַּנִּי הֵאֵי חֲשִׁשָׁא כָּלָל דְּלָא נ"מ מִיָּדֵי דְּהָא כְּבָר נִתְּתָ לָה כָּל הַחוֹמְרוֹת בְּהֵנִי תְּרֵי סְפַקוֹת וּמָה יוֹסִיף הַסְּפַק הַג' אִף אֵי נִימָא דִּימֵי לִיָּדָה שְׁלֵא רָאָתָה בְּהֵן אִין עוֹלִין לְסַפִּירַת ז"נ אִם כֵּן וְדָאֵי דְּמוֹסִיף חוּמְרָא בְּמָה שְׁאַנּוּ חוֹשְׁשִׁין לְסַפְּקָא הַג' שְׁמָא יוֹלְדָת וְגַם זָבָה דָּאֵי לָא הֵנִי חֲזִיִּישִׁינּוּ אֵלָא לְכָל חַד וְחַד בְּאַפִּי נְפִשְׁיָה דְּשְׁמָא זָבָה הִיא וְלֹא יוֹלְדָת אוֹ יוֹלְדָת וְלֹא זָבָה הִיָּה סְגִיָּא בְּמָה שְׁסַפְּרָה ז"נ בְּתוֹף יְמֵי לִיָּדָתָה וְטוֹבְלַת מִיָּד אַחַר יְמֵי לִיָּדָתָה מ"מ אִם יוֹלְדָת וְלֹא זָבָה הִיא א"צ ז"נ וְאִם זָבָה הִיא וְלֹא יוֹלְדָת הָא סְפַרָה ז"נ אֲבָל עֲכָשְׁוֹי שְׁבָאנּוּ לְחוּשׁ לְשְׁמָא יוֹלְדָת וְגַם זָבָה הִיא צָרִיכָה שְׁתַּסְּפֹר ז"נ אַחַר י"ד יוֹם שֶׁל יְמֵי לִיָּדָה דְּדַל יוֹלְדָת וְגַם זָבָה הִיא מִשּׁוּם כְּף הַנְּצָרְכָה הַבְּרֵייתָא לְהַסְמִיף הֵאֵי דִינָא דִּימֵי לִיָּדָה שְׁלֵא רָאָתָה בְּהֵן עוֹלִין לָה כִּי הִיכִי דְּלָא תִּיקְשִׁי לָךְ לְמָה לָא תַּנִּי הַבְּרֵייתָא הַסְּפַק הַג' וּמִתּוֹף כְּף תַּטְעָה לוֹמַר דַּס"ל לְהַבְּרֵייתָא פְּדַעַת הַרְמַב"ם וְסִיעַתוֹ דְּכָל מָה שְׁרָאָתָה ע"י פה"ק שֶׁל הַלִּיָּדָה דָּם קוֹשֵׁי מִיקְרֵי אֶפִּילוּ יִלְדָה בְּשׁוֹפֵי וּמִשּׁוּם הַכִּי לָא תַּנִּי הַסְּפַק הַג' דְּלָא מְשַׁכַּח לִיָּה דְּהָא אִם רָאָתָה עִם הַלִּיָּדָה לִיכָא זִיבָה כָּלָל לְהַכִּי מְסִימַת הַבְּרֵייתָא הֵאֵי דִינָא דְעוֹלִין לָה דְּלָאוּ הֵינּוּ טַעְמָא דְּדָם קוֹשֵׁי הוּא אֵלָא פִּינּוֹן דְּעוֹלִין לָה לִיכָא נ"מ בְּסַפְּקָא הַג': וְעַפ"ז יֵשׁ לִיִּישׁב דְּבָרֵי הַרְמַב"ם בְּפ"ד מֵהַלְכוֹת א"ב וְז"ל רָאָתָה ב' יְמִים וּבְשִׁלְשֵׁי הַפִּילָה וְאִין יָדוּעַ מָה הַפִּילָה ה"ז סְפַק זִיבָה וּסְפַק לִיָּדָה עַכ"ל וְהִנֵּה שְׁיָנָה

מלשון הברייטא דהברייטא תני ספק זבה ספק יולדת בלא ני"ו העטוף והרמב"ם פתב ספק זבה וספק יולדת וצריד טעם למה שינה מלשון הברייטא ועם דברינו ניחא דנדיאי הברייטא ניחא ליה לאשמעינו הני ספקות דאיכא לספוקי בכל חדא באפי נפשיה דנ"מ לענין ילדה בקנשי וכמש"ל וס"ל להרמב"ם דהברייטא ס"ל יש קנשי לנפלים אבל הרמב"ם דפסק אין קנשי לנפלים א"כ לא נ"מ בהני ספקות לכה תפס הקיצור דאיכא לספוקי לשמא זבה וגם יולדת היא ועיין מ"ש לקמן: ובדברי המ"מ ראיתי תמיה שכתב על דברי הרמב"ם ה"ל ונ"ל בפ' המפלת כו' קשתה ב' כו' עכ"ל וכל הרואה יראה דלא מן הברייטא דפ' המפלת למד הרמב"ם דין זה דשם מיירי בקשתה אלא הרמב"ם הוציא דין זה מברייטא דס"פ ב"ס שהיא ממש כמ"ש הרמב"ם גם דברי הכ"מ שם מגומגמים ואין להם הבנה כלל יע"ש: ומדי עברי בין עין עיוני בדין זה ראיתי גם בדברי המהרש"א ז"ל מלתא דתמיה שכתב על התוספות דף ל"ח ע"א ד"ה מאי דעתך ונ"ל דליכא למימר דנקט קנשי משום דס"ל לר"מ דא"א לפה"ק בל"ד כו' אשתמיטת' היא דסומכוס משום ר"מ דף כ"א ע"ב גם מ"ש בתירוץ קו' זו ונ"ל ועוד דמשמע (בריש המפלת כצ"ל) דת"ק דר"י דהוא ר"מ דכל סתמא דמתניתין פנותיה הוא ס"ל דאפשר לפה"ק בל"ד עכ"ל לאו פלגא הוא דבהדיא פתב רש"י במס' ערובין דף מ"ו דבר פלוגתא דר"י ר"ש הוא והתם נמי קאי אסתם מתני' יע"ש: נחזור לענינו הראשון דלפי מש"ל י"ל הא דתני בברייטא דר"פ המפלת קשתה ב' ולא תני דינו בראתה בלא קנשי כמו דתני הברייטא דס"פ ב"ס ואי משום דר"י בר פלוגתיה תני קשתה דאי לאו דקשתה היתה צריכה להביא ב' קרבנות והא' נאכל דזו דוחק דת"ק יאמר קשתה משום דר"י ואין לומר מש"ה תני קשתה דאי לא"ה היתה צריכה להביא ב' קרבנות הא הוכחנו לעיל דאפ"ה אינה מביאה אלא חד קרבן אבל לפי מ"ש דמש"ה לא תני הברייטא דס"פ ב"ס הספק השלישי דשמא זבה וגם יולדת היא משום דלא נ"מ מידי בהאי ספקא דהא כבר יתבינו לה פל חומר מחמת הני תרי ספקות דס"ל להברייטא דימי לידה שלא ראתה בהן אין עולין לספירת ז"נ וכברייטא דטועה דס"ל הכי וכדאמרינו בדרף כ"ט מש"ה תני קשתה לאשמעינו דדוקא בקשתה הוא דליכא אלא הני ב' ספקות וס"ל יש קנשי לנפלים אבל אי לא קשתה איכא נמי ספק ג' דשמא זבה וגם יולדת היא ונ"מ שצריכה להמתין בספירת ז"נ שלא עד אחר שעברו ימי הספק לידה מיהו בלא"ה י"ל הא דנקט הת"ק קשתה לרבנותא תני הכי דאע"ג דקשתה ואיכא ב' ספקות למיתלי דלאו זבה היא חדא דלמא לא ראתה דם ואת"ל דראתה דם שמא ולד הנה והוי קישוי מחמת לידה ואפ"ה חוששת לזיבה ויהיה איה שיהיה הפי בברייטא מ"מ הא דתני בברייטא קשתה ב' ימים קשה על הרמב"ם וסיעתו דס"ל דמה שראתה מחמת פה"ק של לידה דם קנשי הוא וא"כ למה תני כלל קשתה דבלא"ה נמי אם באנו לחוש לשמא הנה דם עם הנולד קנשי הוא להרמב"ם כל יום הלידה ולהרמב"ן והר"ן מה שבא בפה"ק של לידה וצ"ל לדעתם דס"ל שיש חילוק דאף דקיי"ל בלידה ולד קנימא דאפי' ראתה ב' ימים בשופי ובשלישי ראתה מחמת קנשי דם קנשי מיקרי כדאיכא בפ' בנו"כ מ"מ בנפלים אפי' למאן דאית ליה יש קנשי לנפלים מ"מ בהא גרע מכן קנימא דלא מהני אם ראתה ב' ימים בשופי ובשלישי בקנשי אלא דצריד פל ג' ימים בקנשי וה"ט דברייטא דתני קשתה ב' ימים וצ"ע: ומה שהקשיתי על התוס' מהא דס"פ ב"ס יש ליישב בדוחק דס"ל להתוס' אף דבברייטא דהתם תני ראתה ב' ימים ולא תני

קוּשְׁתָּהּ לָאוּ דְמִיִּירֵי דְוָקְא בְרֵאֲתָהּ בְּשׁוּפֵי אֶלְא מִשׁ"ה תְּנִי רֵאֲתָהּ סֶתֶם מְשׁוּם דְּמִיִּירֵי בְּכָל גִּוּוּנֵי שְׂרֵאֲתָהּ הֵן ע"י שׁוּפֵי וְהֵן ע"י קוּשֵׁי וְלִכְּה תְּנִי מְבִיאָה קְרָבֵן וְלֵא תְּנִי ב' קְרָבֵנוֹת מְשׁוּם דְּלֵא פְּסִיקָא לִיה דְּהָא אִיפֵא רֵאֲתָהּ בְּקוּשֵׁי דְּאִינָה מְבִיאָה אֶלְא קְרָבֵן א' וְלִכְּה תְּנִי סֶתֶם מְבִיאָה קְרָבֵן דַּעֲכ"פ חַד צְרִיכָה לְהִבְיָא: וּמַעֲתָה נְבוּא לְבָאָר מַה שְׁנוּגַע לְדִינָא לְדִידֵן דַּמ"ש הַטּוֹר דְּהֵאִידְנָא פֶּל יוֹלְדוֹת חֲשׁוּבוֹת יוֹלְדוֹת בְּזוּב דְּקִי"ל א"א לְפַה"ק בְּל"ד הִילְכְּהָ צְרִיכָה ז"נ וְכו' לְשִׁיטַת הַרְמַב"ם דַּס"ל דְּכָל מַה שְׂרֵאֲתָה בְּיוֹם הַלִּידָה דָּם קוּשֵׁי מִיִּקְרִי וְאִפִּי יִלְדָה בְּשׁוּפֵי וְכו' לְשִׁיטַת הַרְמַב"ן וְהַר"ן דַּס"ל דַּעֲכ"פ מַה שְׂרֵאֲתָה מְחַמַּת פַּה"ק שֶׁל וְלָד אִין לָהּ קוּשֵׁי גְדוֹל מְזָה צ"ל דַּכ"ז שְׁכ' הַטּוֹר אִינָה אֶלְא מְחַמְרָא דְּרַבְּנֵן דְּכִינּוּן דְּבַלֵּא"ה הַחֲמִירוּ בְּנוֹת יִשְׂרָאֵל כַּר"ז שְׂאִפִּי רֵאֲתָה טִיפַת דָּם פְּחַרְדָּל דְּיוֹשְׁבַת עָלֵיו ז"נ הַחֲמִירוּ נְמִי אִפִּי בְּדָם קוּשֵׁי שְׁיִטְמָא כְּדָם שׁוּפֵי וְכַמ"ש הַב"ח וְכ"כ בְּהֵדְיָא בַּס' בַּעַה"נ דָּף ג' ע"א וְעֵינֵן בְּמַרְדְּכֵי מַחְלֻקַּת הָרֵאשׁוֹנִים בְּזָה וּמְסִיק ג"כ דְּהֵאִידְנָא אִין לְחַלְק בֵּין קוּשֵׁי לְשׁוּפֵי מְחַמְרָא דַּר"ז וְעֵינֵן בְּהַשְׁגוֹת הַרְז"ה עַל ס' בַּעַה"נ אֶבְל לְשִׁיטַת הַתּוֹס' דָּאֵם יִלְדָה בְּשׁוּפֵי לֵא מִיִּקְרִי דָּם קוּשֵׁי מַה שְׂרֵאֲתָה בְּעַת פַּה"ק שֶׁל הַגְּלָד דְּבָרִים כְּפִשְׁטוֹן דְּהֵאִידְנָא הֵנִי פְּלוֹן יוֹלְדוֹת בְּזוּב דְּהָא הַחֲמִירוּ ב"י כַּר"ז לְהִיּוֹת יוֹשְׁבוֹת עַל פֶּל דָּם ז"נ בֵּין דָּם נְדָה וּבֵין דָּם זִיבָה וְהֵאִי דָּם שְׂרֵאֲתָה בְּשַׁעַת פַּה"ק אִי נְדָה נְדָה וְאִי זִיבָה זִיבָה הוּא פְּדָאִי בַּגַּמ' דָּף מ"ב וַא"כ לְדִידֵן לְעוֹלָם צְרִיכָה לִישֵׁב ז"נ וּמַעֲתָה נְבוּא לְבָאָר דְּבָרֵי הַמְּחַבֵּר כָּאֵן בַּש"ע דַּמ"ש עַכְשָׁיו בּוּזָה"ז פֶּל הַיּוֹלְדוֹת חֲשׁוּבוֹת יוֹלְדוֹת בְּזוּב וְכו' הֵינּוּ מְשׁוּם דְּקִי"ל לְעֵיל סִי קַפ"ח דַּא"א לְפַה"ק בְּלֵא דָּם אָף מ"ש אַח"כ נְמַצְאָת אֹמֵר שְׁהַיּוֹלְדַת זָכָר תִּשָּׁב ז' לְלִידָה וּז' לְנִקְיִים לְזִיבָה וְהַיּוֹלְדַת נְקֵבָה יוֹשְׁבַת שְׁבוּעִים לְלִידָה וּז' לְנִקְיִים לְזִיבָה כּו' הָא ע"כ מִיִּירֵי בְּשְׂרֵאֲתָה תוֹף יְמֵי הַלִּידָה לְמַגּוֹת נְקִיִּים דָּאֵלוּ לֵא רֵאֲתָה לְפָה צְרִיכָה שְׁתִּשָּׁב ז' לְזָכָר וּז' נְקִיִּים לְזִיבָה וְכו' בְּנִקְבָה שְׁבוּעִים לְלִידָה וּז' נְקִיִּים לְזִיבָה הָא יְמֵי לִידָה שְׁלֵא רֵאֲתָה בְּהֵן עוֹלִין לָהּ לְז' נְקִיִּים וְכַמוֹ שְׁפִסְק הוּא בְּעַצְמוֹ מִיַּד אַחַר דִּין זָה א"ו דְּהֵכָא מִיִּירֵי שְׂרֵאֲתָה תוֹף יְמֵי הַלִּידָה א"כ ק' דָּאָף אִי נִימָא דְּלָאוּ יוֹלְדַת בְּזוּב הִיא וְאִפְשָׁר לְפַה"ק בְּלֵא דָּם צְרִיכָה שְׁתִּשָּׁב ז"נ מְחַמַּת הַדָּם שְׂרֵאֲתָה תוֹף יְמֵי הַלִּידָה דְּהָא ס"ל לְהַמְחַבֵּר דְּלִידֵן דְּנוֹהֲגִין חוּמְרָא דַּר"ז אִין חִילוּק בֵּין דָּם שְׂרֵאֲתָה תוֹף יְמֵי הַלִּידָה אַע"פ שְׂאִינּוּ גוֹרֵם שׁוּם טְוִמָּאָה לְשָׂאָר דָּם דְּהָא אִפִּי בְּדָם טוֹהַר מְחַמְרִינּוּ לִישֵׁב עָלֵיו ז"נ מַכ"ש דָּם שֶׁל יְמֵי לִידָה וְכַמ"ש בַּב"י כָּאֵן וְהַסְפִּימוּ עִמּוֹ הָאֲחֵרוֹנִים וְכַמ"ש הַט"ז כָּאֵן וְעִי מ"ש בְּסוּמוֹהּ וּלְפ"ז לֵא נ"מ מִיַּדִּי בְּהָא דְּכָל יוֹלְדוֹת חֲשׁוּבוֹת יוֹלְדוֹת בְּזוּב מְחַמַּת דְּקִי"ל א"א לְפַה"ק בְּל"ד אֶלְא בְּיוֹלְדַת זָכָר וְלֵא רֵאֲתָה תוֹף יְמֵי לִידָתָה דָּאֵם הִנֵּה אִפְשָׁר לְפַה"ק בְּל"ד הִנֵּה יְכוּלָה לְטַהַר מִיַּד בְּכָלוֹת ז' יְמֵי לִידָתָה דְּהָא לֵא רֵאֲתָה פְּלָל אֶבְל לְפִי מַה דְּקִי"ל א"א לְפַה"ק בְּל"ד א"כ צְרִיכָה ז"נ וּבְכָלוֹת ז' יְמֵי לִידָתָה אִינָה יְכוּלָה לְטַהַר דְּהָא יוֹם הָרֵאשׁוֹן וְדַאי רֵאֲתָה מְחַמַּת פַּה"ק וְעַדִּינּוּ לֵא הִנֵּה ז"נ וְאִינָה יְכוּלָה לְטַהַר עַד שְׁמִינֵי לְלִידָתָה אֶבְל בְּיוֹלְדַת נְקֵבָה לִיכָא נְפִקוּתָא פְּלָל בְּהֵאִי דְּכָל יוֹלְדוֹת חֲשׁוּבוֹת יוֹלְדוֹת בְּזוּב מְחַמַּת דַּא"א לְפַה"ק בְּל"ד דַּמַּמ"נ אִי לֵא רֵאֲתָה תוֹף יְמֵי לִידָתָה אָף אִי נִימָא דַּא"א לְפַה"ק בְּל"ד טוֹבְלַת לְסוּף י"ד יְמִים דְּהָא לֵא רֵאֲתָה וְהִנֵּה לָהּ ז"נ וְאִי בְּדַרְרֵאֲתָה תוֹף הִי"ד יוֹם שֶׁל לִידָה אָף אִי נִימָא דְּאִפְשָׁר לְפַה"ק בְּל"ד מ"מ צְרִיכָה שְׁתִּשָּׁב ז"נ מְשׁוּם הַךְ רֵאִיָּה שְׂרֵאֲתָה תוֹף יְמֵי הַלִּידָה וַא"כ לְפָה כ' הַמְּחַבֵּר נְמַצְאָת אֹמֵר כּו' דְּמִשְׁמַע דְּהָא תְּלִי בְּהָא שְׁכ' דְּהֵאִידְנָא פֶּל הַיּוֹלְדוֹת חֲשׁוּבוֹת יוֹלְדוֹת בְּזוּב וּבְאֲמַת לֵא תְּלִי בְּזָה פְּלָל וְכַמ"ש וְכו' הַק' בַּב"י עַל הַטּוֹר ד"ה וּמ"ש

רבינו יש לה ימי טומאה ולשון הרמ"א ו"ל מגומגם ביותר שכ' בהג"ה ולאחר ז' לזכר
וי"ד לנקבה מותרת מיד מאחר שספירה ז"נ וכו' איך אפשר שמיד אחר ז' לזכר פבר
ספירה ז"נ דהא יום הראשון של ז' ימי הלידה ודאי טמאה היתה דא"א לפה"ק בל"ד וצ"ל
דהאי מיד ל"ד דאע"ג דגבי נקבה האי מיד ממש מ"מ גבי זכר ל"ד הוא יותר נראה
דמ"ש אח"ז מאחר שספירה ז"נ האי מאחר ט"ס וצ"ל אחר שספירה ז"נ ובזה יבא על
נכון: והנה דברי המחבר פאן הן לשון הרמב"ן ו"ל בהלכותיו הביאו ב"י פאן אמ"ש
הטור שאם ילדה נקבה ולא ראתה בשבעת ימים הראשונים וראתה בז' ימים השניים אינו
סותר ושהרמב"ן חולק ע"ז וס"ל דסותר וכ' ע"ז הב"י וצ"ל ומ"ש בשם הרמב"ן וכו' ו"ל
הרמב"ן בהלכותיו וכו' והוא לשון הש"ע פאן ולא ידעתי שום משמעות מדברים אלו
שהרמב"ן חולק ע"ז ואפשר דדייק מדכ' ימי לידה שהם ז' לזכר וי"ד לנקבה אם לא
ראתה וכו' ולא כ' סתם ימי לידה שלא ראתה בהן וכו' ולמה לו לפרש שהם ז' לזכר וי"ד
לנקבה כו' א"ו דכוננתו דצריך שכל ימי הלידה הן של זכר והן של נקבה נקיים משא"כ
אם ימי הלידה של הנקבה יהיו ימים הראשונים נקיים ואח"כ ראתה סותר ודחוק והנה
לו להב"י להביא מ"ש הרמב"ן בדין י"ט שישם מבואר פן בהדיא ונ"ל שיש השמטת
סופר בב"י ונתפונן על מ"ש הרמב"ן בדין י"ט ונ"ל שם יולדת נקבה בזה"ז שספירה ז"נ
מתוך י"ד ונתורה וראתה צריכה ז"נ משתפסוק עכ"ל ומ"מ קשי' לפי מה דס"ל לב"י
דמ"ש הטור דאינו סותר היינו דוקא לאותן הפועלים על דם טוהר אבל למנהגנו נודאי
דסותר א"כ מנ"ל להטור דהרמב"ן חולק ע"ז הא הרמב"ן ס"ל דהאידין ליכא מאן דשרי
לבעול על דם טוהר וכמ"ש הטור בשמו וכן הוא בהלכותיו בהדיא דלדין אין שום מקום
רשאי להקל בדם טוהר וא"כ מנ"ל שהרמב"ן והרא"ש מחולקים פלל בדין זה דהא י"ל
דמודה הרמב"ן להרא"ש בזה לדין דגמרא אלא דמצריך ז"נ לאחר שתראה בזה"ז
דווקא דאין פועלין על דם טוהר וצ"ע וגם לשון הטור לא נהלם יפה שכ' דהאידין פל
היולדות חשובות יולדות בזוב מטעם דא"א לפה"ק בל"ד הלכך צריכות ז"נ ואם אינה
רואה תוך ז' ימי הלידה עולין לה לנקיים ואפי' ילדה נקבה ולא ראתה בשבעה ימים
הראשונים ועלו לה לספירות וראתה בשבעה ימים השניים אינה סותרת וטובלת לאחר
י"ד אפי' לא פסקה עכ"ד וק' דכיון דלא ראתה בז' ימים הראשונים ע"כ מייירי בלא יום
הלידה דהא יום הלידה א"א למיחשביה לימים הנקיים דהא נודאי ראתה פיון דא"א
לפה"ק בל"ד א"ו מ"ש ולא ראתה בשבעה ימים הראשונים ועלו לה לספירה היינו ז'
ימים בלא יום הלידה שהם ח' עם יום הלידה ולא פש מן יום הלידה כ"א ששה ימים
ואיך כ' וראתה בשבעה ימים השניים אינה סותרת וטובלת לאחר י"ד הא לא נשאר
מימי הלידה כ"א ו' ימים והטור גמשה אחר אביו הרא"ש ו"ל בס"פ ב"כ ולשון הרא"ש
אפשר ליישב אבל לשון הטור א"א ליישב ועיין מש"ל סי' קצ"ו בזה בסעף י': (ג) ואם
שקמו ז"נ.

כ' בב"י דהרמב"ם חולק על ר"ת דר"ת ס"ל דאם יולדת נקבה ובתוך ימי לידתה ספירה
ז"נ ואחר הספירה ראתה תוך י"ד של ימי לידתה אפ"ה אינו סותר ומותרת לטבול מיד
אחר י"ד של ימי לידתה אבל הרמב"ם חולק ע"ז דע"כ לא אמר הרמב"ם אלא בדם
טוהר וכמ"ש בפ"ז מהלכות א"ב דיוולדת בזוב וספירה ז"נ ולא טבלה ואח"כ ראתה דם
ה"ז טובלת ומותרת לבעלה מיד שכל ימי טוהר אינם ראויים לא לנדה ולא לזיבה ע"כ

וְנִזְהַר מִפְּשָׁעוֹ בְּטַעֲמוֹ אֵין לוֹ צוֹרֵךְ רְאִיָּה וְאִם רְאָתָה תוֹךְ שְׁבוּעִים לְנִקְבָה מִשְׁמַע דְּפִשְׁיטָא לִיָּה דְסוֹתְרַת כֹּל מַה שְׁסַפְרָה פִּינּוֹן שְׁאִינוּ ד"ט עכ"ד מִפְּחַזָּה דְחַק עֲצָמוֹ לְפָרֵשׁ דְּבַרֵּי הַגַּמ' דְּמִשְׁמַע מְדַבְּרִיו דְּלִיפָא שׁוּם פְּלוּגְתָא בְּזָה בֵּין הֶרְמֵב"ם וּבֵין ר"ת יע"ש וְאֲנִי תָמָה מְאֹד עַל הַב"י דְּאִיךְ אֶפְשָׁר לוֹמַר דְּהֶרְמֵב"ם חוֹלֵק עַל ר"ת וּס"ל דְּדָם טָמֵא שְׁבַתוֹךְ יָמֵי לִיְדֻתָהּ שְׁרָאָתָה אַחַר שְׁסַפְרָה ז"נ סוֹתֵר הָא כ' שָׁם הֶרְמֵב"ם בְּדִין י"א וְז"ל יָמֵי לִיְדֻתָהּ וַיָּמֵי גִדְתָהּ אִם לֹא רְאָתָה בְּהוֹן וְכוּ' וְאִם רְאָתָה בְּהוֹן דָּם אֵין עוֹלִין לָהּ יָמֵי הֶרְאִיָּה וְלֹא סוֹתְרִין כֹּל הַיָּמִים אֲלֵא מִשְׁלֵמַת עַל הַיָּמִים שְׁסַפְרָה כְּשִׁיפְסוֹךְ הַדָּם שְׁאִין סוֹתֵר הַכֹּל אֲלֵא רְאִיוֹת שֶׁל זוֹב אֲבָל אֵלּוּ סוֹתְרִין יוֹמָן בְּלִבְד עכ"ל פִּינּוֹן דַּס"ל לְהֶרְמֵב"ם דְּדָם טָמֵא שֶׁל יָמֵי לִיְדָה אֵינוּ סוֹתֵר אִפְיָ רְאָתָה תוֹךְ יָמֵי סְפִירָה א"כ מַהוּ סְתִירָה שְׁיִיךְ אַחַר ז"נ וְכַמ"ש הַב"י סִי' קצ"ו גַּבֵּי ש"ז פִּינּוֹן דְּלֹא סוֹתֵר אֲלֵא שְׁאִינָה עוֹלָה וְהִכָּא הָא כְּפָר סְפָרָה ע"ש וְכ"כ הֶרְשֵׁב"א בַּתְה"א דָּף קפ"ז ע"ב דְּכִינּוֹן דָּאִם רְאָתָה בְּאֲמַצְעַ הַסְפִּירָה אֵינָה סוֹתְרַת אֲלֵא דְאֵינָה עוֹלָה הַשְׁתָּא דְשִׁלְיָמוֹ לָהּ הָא שְׁלִימוֹ לָהּ ע"ש וצ"ע וּמַהֲרָש"ל ז"ל בְּבִאוּרֵיו לְסֵמ"ג הַבֵּין גַּם לְדַעַת הַסֵּמ"ג דַּס"ל דְּאִפְיָ רְאָתָה דָּם תוֹךְ יָמֵי לִיְדָה טָרַם שְׁגָמְרוּ ז"נ דְּאֵינוּ סוֹתֵר וְתָמָה עָלָיו וּמְפָרֵשׁ כְּפִינּוֹתוֹ לְדַעַת אַחֲרַת דַּס"ל דְּמִקְסָתָר גַּמֵּי סוֹתֵר ע"ש וְלֹא יִדְעָתִי עַל מַה תָּמָה עַל הַסֵּמ"ג הָא הֶרְמֵב"ם גַּמֵּי הִכֵּי ס"ל וְכַמ"ש ל' וּמַה שְׁרָצָה לְהוֹכִיחַ שָׁם מְהָא דַּמְק' רַבָּא לְאַבְיִי מְהָא דְתַנְיָא וְאַחַר תְּטַהֵר אַחַר לְכַוֵּן וְכוּ' וְאִי ס"ל דְּאִפְיָ רְאָתָה לֹא סוֹתֵר א"כ יִקְשֶׁה רַבָּא לְנִפְשֵׁיהָ ע"כ לַק"מ עפ"י מ"ש הַתּוֹס' דָּף ל"ג ד"ה רוֹאָה וְכוּ' דְדוֹנְקָא הִיכָּא דְמִטְמָא טוֹמְאָתָה ז' הוּא דְהוּי הַפְּסָקָה לְרַבָּא מִשָּׂא"כ יוֹם א' לֹא מְפָסִיק וְגַם אֵינוּ גוֹרֵם רְאִיָּה ז' טוֹמְאָתָה מו"מ דְּבִלְא"ה טְמֵאָה הִיא: וּמַה שְׁנִרְאָה דַּעַת הַב"י דַּס"ל דְּדָם טוֹהֵר לֹא יִסְתְּרֵר הוּא פְּשׁוּט יוֹתֵר מִמָּה שְׁנִצְאֵר דְּדָם בִּימֵי הַלִּיְדָה לֹא יִסְתֵּר מְדַבְּרֵי הַתּוֹס' שָׁם בַּכ"ב דָּף ל"ו ע"א נִרְאָה לְכַאוּרָה אֵיפְכָא דְבִימֵי לִיְדָה הוּא פְּשׁוּט יוֹתֵר לְפִי שְׁאִינוּ גוֹרֵם לֹא טוֹמְאָה דְּכָל שְׁבוּעִים בְּלֹא"ה הִיא טְמֵאָה אֲבָל דָּם טוֹהֵר גוֹרֵם טוֹמְאָה אִךְ ז"א דְּהַתּוֹס' לֹא פְתָבוּ כֹּן אֲלֵא אֲלִיבָא דְלוּי דַּס"ל לְב"ה דְּב' מַעֲיִנוֹת הֵן וּלְכַךְ פְּתָבוּ דְאֲלִיבָיָה בְּשׁוֹפְעַת גוֹרֵם טוֹמְאָה לָהּ שְׁהָרֵי אֲסוּרָה הִיא לְטַבּוּל לְבַעֲלָהּ עַד שְׁתַּפְּסוֹךְ הַדָּם אֲבָל אֲלִיבָא דְרַב אֵין הַד"ט גוֹרֵם שׁוּם טוֹמְאָה לָהּ דְּהָא בְּלֹא"ה הִיא טְמֵאָה קוֹדֵם הַטְּבִילָה וְכַשְׁטוּבְלַת עֲצָמָה וְטַהוּרָה הִיא לְבַעֲלָהּ אִךְ שְׁלֵא פָּסַק הַדָּם וְא"כ צְדָקוֹ דְּבַרֵּי הַב"י דְּטָפֵי מְסַתְּבַר לוֹמַר שְׁדָם טוֹהֵר לֹא יִסְתְּרֵר סְפִירַתָּה מִמָּה שְׁנִצְאֵר דְּדָם בִּימֵי לִיְדָה לֹא יִסְתְּרֵר: אִךְ מ"מ קִשְׂיָא לִי דַּע"כ הֶרְמֵב"ם לֹא ס"ל הִכֵּי שְׁהָרֵי גַבֵּי רוֹאָה דָּם בִּימֵי לִיְדָה פָּסַק דָּאִם רְאָתָה תוֹךְ סְפִירַת ז"נ שְׁלָהּ דְאֵינוּ עוֹלָה וְאֵינוּ סוֹתֵר וְאֵלּוּ בְּדָם טוֹהֵר כ' הַמ"מ שָׁם דַּס"ל דָּאִם רְאָתָה תוֹךְ יָמֵי סְפִירַתָּה דְּמִקְסָתָר גַּמֵּי סוֹתֵר הָרֵי לְהֶרְמֵב"ם חֲמִירָא לִיָּה דָּם טוֹהֵר מִן דָּם בִּימֵי לִיְדָה וּבְאֲמַת הוּא נֶגֶד הַסְּבָרָא וְאֵין דְּבַרֵּי הַמ"מ מְוַכְרְחִים לְפִי שְׁלֵא כ' כֹּן אֲלֵא מִשׁוּם דְּקִשְׂיָא לִיָּה עַל הֶרְמֵב"ם דְּפָסַק שָׁם ד"י דְּדָם הַקּוֹשֵׁי אֵינוּ סוֹתֵר אִם בָּא לָהּ תוֹךְ סְפִירוֹת ז"נ וְלֹא עוֹד אֲלֵא שְׁעוֹלִין מִן הַמְּנִיָּן וְאֵהָא קִשְׂיָא לִיָּה דַּמ"ש דָּם קוֹשֵׁי מִדָּם טוֹהֵר דְּקִי"ל דְּאֵינוּ עוֹלָה וְע"ז תִּירָץ דְּשִׁאֲנֵי דָּם טוֹהֵר פִּינּוֹן דְּקִי"ל דְּבִיוֹמָא וְטְבִילָה תְּלֵי רַחֲמָנָא וְיִוְלָדַת בְּזוֹב שְׁלֵא סְפָרָה אֵין לָהּ דָּם טוֹהֵר לְכַךְ אִם רְאָתָה תוֹךְ יָמֵי טְהָרָה בְּעוֹדָה סוֹפְרַת סוֹתְרַת הִיא מְנִינָה עכ"ד וְאֵין דְּבָרִים אֵלּוּ מְוַכְרְחִים בְּדַעַת הֶרְמֵב"ם דִּי"ל כַּמ"ש הֶר"ן בְּחִדוּשָׁיו בַּגַּמ' דָּף ל"ז ע"א וְכ"כ הֶרְשֵׁב"א בַּתְה"א דָּף קפ"ז ע"א דַּה"ט דְּלֹא דְּמֵי דָּם קוֹשֵׁי לְדָם טוֹהֵר שְׁאֵינוּ עוֹלָה דַּש"ה שְׁהָדָם טָמֵא דְּבִיוֹמָא וְטְבִילָה תְּלֵי רַחֲמָנָא וְכִינּוֹן שְׁגוֹרֵם טוֹמְאָה דְּרָךְ

רָאָה אַע"פּ שְׁאִינוּ סוּתֵר אֵינוּ עוֹלָה דְּנִקְיִים מְרָאָן בְּעֵינֵינוּ וְה"ט דַּש"ז אַע"פּ שְׁאִינוּ גוֹרֵם סוּתֵר יוֹמוֹ דְּכֵינֵן שְׁמִטָּמָא דְּרַף רָאָה אֵינוּ עוֹלָה אֲבָל דָּם קִנְשֵׁי פִינֵן שֶׁהוּא טְהוֹר לְגַמְרֵי נְקִי מִקְרֵי דַה"ל כַּד"ט אֲלִיבָא דְלוֹי דְאָמַר ב' מַעְיָנוֹת הֵן שְׁעוֹלָה עַכ"ד מְבֹאָר דַּס"ל לְהֵרָ"ן לְדַעָה זֹו שְׁאָף ד"ט אֵינוּ סוּתֵר אֲלָא יוֹמוֹ דְלָא כַהמ"מ וּמ"ש הַגְהֵמִי"י הַבִּיאוּ ב"י פָּאן וְ"ל אֲבָל בְּתוֹף ז' לִיפָא מֵאֵן דְּפָלִיג דְאָפִי ד"ט סוּתֵר הֵרָ"ן חוֹלֵק ע"ז וּס"ל דְאָפִי תוֹף ז אֵינוּ סוּתֵר וְכַמ"ש וְהַכִּי ס"ל לְהֵרָמְבִ"ן וְ"ל בְּחֻדוֹשֵׁי בַגְמ' דָּף ל"ז פְּדַעַת הֵרָ"ן דַּד"ט אֵינוּ סוּתֵר אֲלָא שְׁאִינוּ עוֹלָה דְּוִמְיָא דַש"ז וְכ"כ הֵרָשְׁבִ"א שֶׁם וּבְאַמַּת שְׁמִדְבְּרֵי הַתּוֹס' מוֹכַח דַּס"ל כַּמ"ש הַמ"מ וְהַגְה"מ דַּד"ט מִקְסָתָר נְמִי סָתֵר דְּהַכִּי מוֹכַח מַמ"ש בְּדָף ל"ו ד"ה שְׁבוּעַ בְּתָרָא וְכו' שֶׁהוֹכִיחוּ דְיִוִּלְדַת בְּזוּב אֹו בֹזֵה"ז דְּכִנְלָהוּ נְשִׁי חֲשָׁבִינוּ פְּיִוִּלְדוֹת בְּזוּב שְׁסָפְרָה ז"נ וְרָאָתָה אַח"כ בִּימֵי טְוָהָר דְאֵינוּ סוּתֵר מְבֹאָר דַּס"ל דְּדוֹנָקָא אַחַר שְׁסָפְרוּ ז"נ אֵינוּ סוּתֵר הָא תוֹף יְמֵי הַסְּפִירָה סוּתֵר וְכֵן מְבֹאָר בְּהַדְיָא בְּדְבָרֵיהֶם בְּדָף ל"ז ע"א ד"ה דְּבָר הַגּוֹרֵם סוּתֵר כו' עִי"ש וּמֵן הַש"ס אֵין לְהוֹכִיחַ מְדַאֲמְרִינוּ הַתָּם פִּימֵי נִדַת דְּוִתָּה תַטְמָא לְרַבּוֹת הַיִּוִּלְדַת בְּזוּב שְׁצָרִיכָה שְׁתַּשְׁבּ ז"נ וּמִסְקִינוּ דְּבַעֲיָנוּ נְקִיִּים מְדָם דִּי"ל מ"מ מִקְסָתָר לֹא סָתֵר אֲלָא דְבַעֲיָי נְקִיִּים מְדָם פְּדִי שְׁיַעֲלָה אוֹתוֹ הַיּוֹם לְסְפִירַת ז"נ שְׁאֵם לֹא הִיָּה נְקִי אוֹתוֹ הַיּוֹם אֵינוּ עוֹלָה וּמֵן הֵרַב בַּב"י מְבֹאָר דְּמִפְּשֻׁט פְּשִׁיטָא לִיָּה דָאָם רָאָתָה תוֹף ז"נ ד"ט נְמִי סוּתֵר וְצ"ע דְּהָא פְּלוּגְתָא דְּרַבְּנוֹתָא הִיא וְכַמ"ש וּמַעֲתָה מ"ש הֵרָמְ"א לְקַמֵּן סִי קַצ"ז בַּהַגְה"ה סְעִיף א' אִם הִיָּה אֲפָשֵׁר לָהּ לְטַבּוֹל קוֹנְדָם לְכֵן פְּגוֹן שְׁהִיָּה אַחַר לִיָּדָה וְכו' וְכו' ע"ז בַּש"ף ס"ק ב' וְ"ל דְּוִנָקָא כְּשִׁטּוֹבְלַת אַחַר לִיָּדָה וְלֹא רָאָתָה דָּם טְמָא אֲבָל אִם רָאָתָה דָּם טְמָא וְזַמֵּן טְבִילְתָּהּ בְּלִיל שַׁבַּת מוֹתֵרַת לְטַבּוֹל מְשׁוּם דְּהוּי בְּזַמְנָה כ"כ מְהֵר"י בַּפְּסָקִיו סִי נ"ג וּמְבִיאוּ ד"מ וְנִרְאָה דְדָם טְמָא הוּי לְאַחַר ל"ג לְזָכֵר וּס"ו לְנִקְבָה פְּדַלְעִיל סִי קַצ"ד עַכ"ד מְבֹאָר דַּס"ל דְּדוֹנָקָא אִם רָאָתָה דָּם טְמָא דְּהֵיָנוּ אַחַר מְלֹאת אֲבָל אִם רָאָתָה תוֹף מְלֹאת נְחַל לִיל טְבִילְתָּהּ בְּלִיל שַׁבַּת אֵינָה רְשָׁאֵי לְטַבּוֹל אַע"ג דְּאָנֵן מַחְמְרִינוּ שְׁלֹא לְבַעֲוֹל עַל ד"ט מ"מ פִּינֵן דְּמַדִּינָא מוֹתֵר לְבַעֲוֹל עַד ט"ו הוּי טְבִילָה שְׁלֹא בְּזַמְנָה וּבְאַמַּת שְׁזָה הוּא חוּמְרָא גְדוּלָה דְּהָא לְדַעַת פְּמָה פּוֹסְקִים ס"ל דְּלֹאֲחַר שְׁקַבְלוּ חוּמְרָא דַר"ז מְדִינָא אֲסוּרִין לְבַעֲוֹל עַד ט"ו וְכַמְבֹּאָר בְּטוֹר וּבב"י וַא"כ מ"ש חוּמְרָא זֶה מְפָל שְׁאָר חוּמְרוֹת אֲשֶׁר אָנֵן מַחְמְרִינוּ בְּשְׁאָר דִּינֵי נְדָה וְכַתְּמִים אַפ"ה הֵן טוֹבְלוֹת כְּשִׁחַל טְבִילְתָּן בְּלִיל שַׁבַּת וְלָמָּה נַחְמִיר בְּחוּמְרָא זֹו שְׁלֹא לְטַבּוֹל וְכַל נְשִׁי דְעַלְמָא פּוֹלָן אֵין טוֹבְלִים כ"א אַחַר סְפִירַת ז"נ דְּמַדִּין הַתּוֹרָה אִם הִיא נְדָה טוֹבְלוֹת בְּסוּף שְׁבִיעֵי לְרֵאִיָּתָן אֲלָא מְפַח חוּמְרָא דַר"ז סוּפְרוֹת ז"נ וְאַפ"ה מְקַרִי טְבִילָה בְּזַמְנָה נְעוּד שְׁאִינֵן סוּפְרוֹת ז"נ עַד אַחַר חֲמִשָּׁה יָמִים מִיּוֹם רֵאִיָּתָהּ וְחוּמְרָא זֹו מוֹרְכָב מְפָמָה חוּמְרוֹת יַחַד וְכַמְבֹּאָר שֶׁם גַּם אֵין מַחְלִקִין בֵּין שְׁמִשָּׁה לְלֹא שְׁמִשָּׁה וְהַפֵּל מַחְמְרַת הָאֲחֻרוּנִים וְאַפ"ה טוֹבְלוֹת בְּלִיל שַׁבַּת וְלָמָּה יִגְרַע חוּמְרָא זֹו שְׁאֵין בּוֹעֲלִין עַל דָּם טְוָהָר שְׁיֵשׁ לָהּ סְמָף וְעֵיקָר לְדִינָא דַגְמ' אַחַר שְׁקַבַּע חוּמְרָא דַר"ז נְעוּד טְעָמִים אַחֲרִים וְכַמ"ש הַפּוֹסְקִים דְּמִקְרֵי טְבִילָה שְׁלֹא בְּזַמְנָה וּבַתַּה"ד סִי רַכ"ה מְבֹאָר דְלֹא הַחְמִירוּ בְּיִוִּלְדַת אֲלָא הִיכָא שְׁהִיָּה לָהּ אֲפָשֵׁר לְטַבּוֹל קוֹנְדָם לְכֵן אֲלָא שְׁהִיָּתָה דוֹחָה מַחְמַת שְׁלֹא הִיָּה לָהּ פַח הֵרְבָה אֲבָל מְצַד הַנְּקִיּוֹת הִיָּתָה יְכוּלָה לְטַבּוֹל עֲצָמָה קוֹנְדָם לִיל שַׁבַּת בְּהָא הוּא דְאָסוּר אֲבָל אִם לֹא הִיָּתָה יְכוּלָה לְטַבּוֹל מְקוֹנְדָם מַחְמַת שְׁלֹא הִיָּתָה מוֹטְהֵרַת וְנִקְיָה מְדָם אַע"פּ שְׁלֹא רָאָתָה אֲלָא דָּם טְוָהָר פְּגוֹן תוֹף מְלֹאת אַפ"ה מוֹתֵרַת לְטַבּוֹל בְּלִיל שַׁבַּת אֲלָא שְׁבַפְסָקִי מַהֲרִי"ו כ' שְׁנַהֲגוּ הַנְּשִׁים כֵּן שְׁלֹא לְטַבּוֹל

בְּלִיל שֶׁבֶת אַחַר הַלֵּידָה אִם לֹא רָאוּ דָם טָמֵא וְצ"ל דְּאוֹתָן שֶׁהִנְהִיגוּ לָהֶן כֵּן הָיוּ סוֹבְרִים
דְּחוּמְרָא דר"ז לֹא שְׁיִיף פְּלִל בְּדִט"ו וְכַמ"ש הֶרְמֵב"ם וְהַטּוֹר דְּבִכְמָה מְקוּמוֹת הָיוּ בּוֹעֲלִין
עַל דִּט"ו מֵה"ט וְהַלְכָּהּ פִּינּוֹן שְׁהִיָּה בְּעֵינֵיהֶם חוּמְרָא בְּלֹא טַעַם לְכַף הַחֲמִירוֹ שְׁלֹא תִטְבּוֹל
בְּלִיל שֶׁבֶת אַחַר הַלֵּידָה אִם לֹא רָאָתָה דָם טָמֵא דל"ד לְשַׁאֲר חוּמְרוֹת שְׁיִישׁ לָהֶם טַעַם
וְסִמָּה אִף כ"ז נִיחָא אִם כְּבָר הִיָּה לָהּ ז"נ אַחַר הַלֵּידָה וְאַח"כּ רָאָתָה דָם טוֹהַר אֲבָל אִם לֹא
הִיָּה לָהּ בְּאַפְשָׁר לְסַפּוֹר ז"נ מִחֲמַת רְאִיָּתָהּ וְאַע"פּ שְׁנִמְשָׁף לְתוֹף יָמֵי טוֹהַר מ"מ פִּינּוֹן
דְּנִשְׁי דִּינָן יוֹלְדוֹת בְּזוּב הֵן מִפְּח חוּמְרָא דר"ז וְצָרִיכָה ז"נ מְדָם דְּאַפִּי דָם טוֹהַר סוֹתַר
לְדַעַת הַרְבֵּה פּוֹסְקִים וְכַמ"ש ל וְאַפִּי לְדַעַת הַפּוֹסְקִים דס"ל דְּמִיֶּסְתֵּר לֹא סִתַּר אֲלֵא דְאִינָהּ
עוֹלָה כ"ז לְדִין תּוֹרָה אֲבָל לְחוּמְרָא דר"ז וְכ"ז שְׁלֹא סָפְרָה ז"נ מִיֶּסְתֵּר נְמִי סִתַּר דְּהָא
צָרִיכָה לִישָׁב גַּם עַל דָּם שְׁרָאָתָה ז"נ פִּינּוֹן שֶׁהוּא דָם טָמֵא וְגוֹרֵם טְוִמָּאָה שְׁאִינוּ עוֹלָה
לְנִקְיִים וְכַפִּירֵשׁ"י דָּף ל"ה ע"ב דְּהַתּוֹרָה לֹא טִיְהַרְתּוּ עַד שֶׁתִּסְפּוֹר וְכָל זְמַן שְׁלֹא סָפְרָה
הָיוּ בְּדָם זִיבָה וְכו' וְא"כ אִף אִי נִימָא דְבְּדָם טוֹהַר לֹא שְׁיִיף חוּמְרָא דר"ז מ"מ בְּדָם זֶה
שְׁרָאָתָה תּוֹף יָמֵי סְפִירָתָהּ וְנוֹדָאֵי דְשְׁיִיף חוּמְרָא דר"ז וְאַע"ג דְּלְדַעַת הָרֵא"ש וְהַטּוֹר לֹא
שְׁיִיף חוּמְרָא דר"ז בְּדָם שְׁרָאָתָה תּוֹף יָמֵי לֵידָה הִינּוּ טַעֲמָא דְדָם זֶה אִינוּ גּוֹרֵם לָהּ שׁוּם
טְוִמָּאָה וְכַמ"ש הַתּוֹס' וְהָרֵא"ש דְּבִלֹא"ה הִיא טְוִמָּאָה אֲבָל הַדָּם טוֹהַר שְׁרָאָתָה תּוֹף יָמֵי
סְפִירָתָהּ שְׁגוֹרֵם לָהּ טְוִמָּאָה שְׁצָרִיכָה לְמַנּוֹת יוֹם אַחַר כְּנַגְדוֹ אֲלִיבָא דכ"ע וְלְדַעַת הַתּוֹס'
סוֹתַר לְגַמְרֵי וְכַמוֹ שְׁפַתְבּוֹ בְּסִמּוּף וְנוֹדָאֵי דְשְׁיִיף בִּיָּה חוּמְרָא דר"ז וְכ"נ מֵהַתּוֹס' שֵׁם וְא"כ
הָא וְנוֹדָאֵי טְבִילָה בְּזַמְנָהּ הִיא כְּשֶׁאֲר טְבִילוֹת דְּנִשְׁי דִּינָן וְצ"ל דְּמַהֲרִי"ו לֹא מְיִירֵי אֲלֵא
הִיכָא דְּהִיָּה בְּאַפְשָׁר לָהּ לְסַפּוֹר ז"נ בְּהָא הוּא דְּמַחֲלֵק בֵּין רָאָתָה דָם טָמֵא אַח"כּ וּבֵין אִם
רָאָתָה דָם טוֹהַר אַח"כּ דְּכִינּוֹן דְּהִיָּה בְּאַפְשָׁר לָהּ לְסַפּוֹר ז"נ אֲלֵא שְׁלֹא רָצָה לְסַפּוֹר ז"נ
וְלִטְבּוֹל מִפְּח חוֹלְשַׁת הַלֵּידָה אוֹ מִחֲמַת הַבּוֹשָׁה כַּמ"ש מַע"מ אַע"פּ שְׁרָאָתָה אַח"כּ דָּם
טוֹהַר וְסָפְרָה ז"נ וְחַל לִיל טְבִילָתָהּ בְּלִיל שֶׁבֶת נִהְגוּ שְׁלֹא לִטְבּוֹל פִּינּוֹן דְּהִיָּה לָהּ בְּאַפְשָׁר
לִטְבּוֹל קוֹדֵם וְאַע"ג שְׁחִזְרָה וְרָאָתָה דָם טוֹהַר וּמִן רָאָתָה זֶה חַל טְבִילָתָהּ בְּלִיל שֶׁבֶת פִּינּוֹן
דס"ל לְאוֹתָן שְׁנִהְגוּ כֵּן דְּהָא דְאִין בּוֹעֲלִין עַל דָּם טוֹהַר אִינוּ אֲלֵא פְּרִישׁוֹת וְחוּמְרָא בְּעֵלְמָא
מַש"ה הָיוּ שְׁלֹא בְּזַמְנָהּ מַשֵּׂא"כּ בְּרָאָתָה אַח"כּ דָּם טָמֵא אַע"ג דְּהִיָּה בְּאַפְשָׁר לָהּ לְסַפּוֹר
ז"נ פִּינּוֹן דְּאַח"כּ רָאָתָה דָם טָמֵא וּמִן רָאָתָה זֶה חַל לִיל טְבִילָתָהּ בְּשֶׁבֶת טְבִילָה בְּזַמְנָהּ הִיא
וְשָׂרִיָּא לִטְבּוֹל אֲבָל בְּשְׁלֹא הִיָּה בְּאַפְשָׁר לָהּ לְסַפּוֹר ז"נ מִחֲמַת שְׁלֹא הִיָּתָה נְקִיָּה מְדָם אַפִּי
שְׁהִיָּה דָם טוֹהַר פִּינּוֹן דְּהָאִיֶּדְנָא בְּזֶה"ז כּוֹלָן יוֹלְדוֹת בְּזוּב הֵן וּבְעֵי נְקִיִּים מִכָּל דָּם אֲפִילוּ
מְדָם טוֹהַר טְבִילָה בְּזַמְנָהּ הִיא וְרִשְׁאָה לִטְבּוֹל בְּלִיל שֶׁבֶת וְאַ"ל מְשׁוּם לֹא פְּלוּג דְּלָמָּה
נְחַמִּיר כ"כ דְּבִלֹא"ה אַפִּי בְּהִיָּה אֲפִשָׁר לָהּ לְסַפּוֹר ז"נ וְאַח"כּ רָאָתָה דִּט"ו חוּמְרָא גְּדוֹלָהּ
הִיא שְׁלֹא תִהְיֶה רִשְׁאָה לִטְבּוֹל בְּלִיל שֶׁבֶת וְאַ"כּ בְּגִדוֹן זֶה אִין לְהַחֲמִיר פְּלִל נ"ל בְּרוּר: (ד)

י"ד לְנִקְבָה.

כְּבָר הַבְּאֵתִי לְעִיל מ"ש הַטּוֹר דָּאִם סָפְרָה ז"נ תּוֹף י"ד יָמֵי לֵידָה אַע"פּ שְׁרָאָתָה אַח"כּ
תּוֹף יָמֵי לֵידָה אִינוּ סוֹתַר וְטוֹבְלָת לְאַחַר י"ד יוֹם אַפִּי לֹא פְּסָקָה וְהוֹכַחְתִּי דְּאַף הֶרְמֵב"ם
ז"ל אִינוּ חוֹלֵק ע"ז וְדִלֵּא כַּב"י דְּסָבֵר שְׁהֶרְמֵב"ם חוֹלֵק ע"ז דז"א דְּהָא פְּסָק הֶרְמֵב"ם
דְּאַפִּי רוֹאָה דָם לֵידָה בְּתוֹף ז' שֶׁל סְפִירוֹת נְקִיִּים דְּאִינוּ סוֹתַר אֲלֵא דְאִינוּ עוֹלָה וְאַ"כּ מְאִי
סְתִירָה שְׁיִיף לְאַחַר שְׁסָפְרָה ז"נ וְכַמ"ש הַב"י לְקַמְן סִי קַצ"ו גְּבִי ש"ז אִף עֲדִינּוֹן י"ל
שְׁהֶרְמֵב"ם חוֹלֵק עַל הָרֵא"ש וְטוֹר לְעַנְנֵן חוּמְרָא דר"ז לְהָרֵא"ש וְהַטּוֹר ס"ל דְּאַף בְּתַר

חונמרא דר"ז אפ"ה טובלת לאחר י"ד אפי' אם ראתה דם לידה וזה אינו מוכרח דהרמב"ם
יספור הכי דמ"ש בפ"ז דדם לידה אינו סותר אלא שאינו עולה כ"ז כ' לד"ת מקודם
תקנת ר"ז שיקרי אף בדם נדה כ' שאינו סותר וע"כ דמיירי קודם שקבלו חונמרא דר"ז
דאל"כ הא בלא"ה צריכה ז"נ משום ד"נ שראתה וכהי מוכח התם דכל מה שכ' בפרק
זה הוא לדין של תורה ופ' י"א הוא שכ' וקביא לחונמרא דר"ז ולפ"ז י"ל דס"ל להרמב"ם
דחונמרא דר"ז שיקרי אף בדם לידה ואף שכ' בפ' י"א דין נ"ו דבדם טוהר לא שיקרי חונמרא
דר"ז אלא שהגאונים החמירו בו מ"מ י"ל דבדם לידה שיקרי חונמרא דר"ז וכן נראה
ממ"ש הרמב"ם פ"א אחר שכ' בדין ד' חונמרא דר"ז כ' שם בדין ה' וכן פל היולדות
בזה"ז הרי היא פולדות בזוב וצריכה ז' ימים נקיים וקשה פיון דאיהו פסק בפ"ד דאפשר
לפה"ק בל"ד וא"כ איך סתם וכ' דכל היולדות בזה"ז צריכה ז"נ הא איפא לידה יבשתא
א"ו דס"ל דבתר חונמרא דר"ז אף בדם לידה צריכה ז"נ וא"כ לעולם לא משפחת לה
יולדות בזה"ז שתהא טהורה לבעלה בלא ז"נ ואם לא ראתה תוף ימי לידה הרי שיקרי
לה נקיים דימי לידה שלא ראתה ביהו עולין לנקיים ואם ראתה ביהו הא צריכה נקיים
משום אותו דם שראתה וכ"נ מדברי המ"מ מיהו לדין שאין בועלין על דם טוהר אין
נפקותא בכל זה דהא כ' הב"י שאף הטור לא כ"כ אלא לאותן שבוועלים על דם טוהר
אבל לאותן שאין בועלין על דם טוהר ונהגו חונמרא דר"ז בדם טוהר מכ"ש דנהיגי חונמרא
דר"ז בדם לידה ואף שכ' הב"ח דאף לאותן שאין בועלין על דט"ו מ"מ בדם לידה לא
שיקרי חונמרא דר"ז לא נראין דבריו וכבר השיגו בט"ז ושאר אחרונים ז"ל וכתבו שאין
דבריו מחנורין בזה: מיהו גם דברי הט"ז לא מחנורין יפה שכ' הטעם דבמקום שנוהגין
לבעול על דט"ו אין שיקרי חונמרא דר"ז ולפי דאיך תעשה ז"נ פיון שדם שהיא רואה
באותן הימים בועלין עליו ואין זה פלוס דיוולדת בזוב יוכיח דצריף ז"נ וכל מה שראתה
טורם שספרה ז"נ דם טמא הוא דלמא ה"נ פועין דאורייתא תקנו אלא הטעם פשוט דבאותן
מקומות שבוועלין על דם טוהר ס"ל דלא החמירו ב"י אלא בדם הגורם נדות או זיבה
משא"כ בדם לידה אבל במקומות שאין בועלין ס"ל דלא חלקו בראייתן: גרסינן בגמ'
דף ל"ז ע"א בעי רבא קנשי מהו שתסתור בזיבה וכו' ומסקינן אמר אב"י נקטינן אין
קנשי סותר בזיבה ע"כ ופירש"י אהא דבעי רבא אי נימא דווקא דבר הגורם סותר ויהא
לאו גורם הוא וכו' וז"ל ויהא לאו גורם הוא דלא אתי ביה לידי זיבה ואי קשיא ויהא קרי
שאינו גורם כדקיי"ל וסותר ההיא לאו סתירה דחד יומא הוא דסותר וכי בעי רבא לסתור
הפל עכ"ל הגם דהרא"ש בפ' ב"כ הנה לו גרסא אחרת ברש"י מ"מ פה היא הגרסא
שלקנינו מבואר מדבריו דאף דמסקינן דווקא דבר הגורם סותר מש"ה קנשי אינו סותר
ה"מ לסתור שבעה הוא דאינו סותר אבל מ"מ אותו יום אינו עולה דלא גרע מקרי ויהא
דאמר אב"י נקטינן אין קנשי סותר בזיבה י"ל דאינו סותר שבעה אבל יום א' מסתור מיהו
סותר ולזה נטה דעת הרמב"ן בחדושו שם שכ' וז"ל ומיהו ונדאי פיון דמעין א' הוא אינו
עולה דלא גרע מימי טוהר דבתר לידה דאמרינן לעיל לרב דאמר מעין א' הוא אינו עולין
והא לא סתירה מיקרי אלא דבעי נקיים מפל דם של אותו מעין עכ"ל יע"ש וכ"כ הר"ן
בחדושו בגמ' דף ל"ה ע"ב בשם הרב רבינו יונה דדם קנשי סותר יומו כש"ז ע"ש וכ"כ
הראב"ד בהשגות בפ"י מהלכות א"ב שדם קנשי אינו סותר ואינו עולה אבל הרמב"ם
ס"ל שם דדם קנשי לא זו דמסתור לא סתור אלא דאפי' עולה וכ"כ הרשב"א בתה"א דף

קפ"ז בשם ר"ח דס"ל פהרמב"ם וכבר פתבתי לעיל שדברי הר"ן בחדושי שנתן טעם לדברי הרמב"ם ז"ל דלא דמי דם קנשי לדם טוהר דשאני דם טוהר שהוא מטמא דביומא וטבילה תליא בחמנא וכיון שהוא דרף ראיה אינו עולה וה"ט דש"ז דכיון שטמא דרף ראיה אינו עולה אבל דם קנשי פינו שהוא טהור לגמרי נקי מיקרי ע"כ וזו דלא כהמ"מ שנתן טעם אחר להרמב"ם ודבריו תמוהים וכמש"ל ויש להביא סעד לדברי הרמב"ם ז"ל שדבריו מוכרחים מסוגיא זו שאח"כ דפליגי אב"י ורבא בימי לידה שלא ראיה ביה אם עולה או לאו וכתבו התוס' בשם רש"י בתשובה דאב"י מודה דימי לידה שאינה רואה ביה עולין לספירת זבתה דהכי מוכח בפ' ב"ס מן הפרויטא ועוד פתבו שאר הוכחות דלא פליגי אב"י ורבא אליבא דנפשיה אלא אליבא דר' מרינוס בעי מהו שפעלה דאמר ר' מרינוס אין לידה סותרת בזיבה וס"ל לרבא דלאו דוקא אמר דאינה סותרת אלא ה"ה דעולה פדמייתי ראיה מאחר תטהר דאם לא הנה עולה מיסתר נמי סתר ואב"י ס"ל מדנקט ר"מ אין לידה סותרת ולא נקט אינה סותרת ועולה מקלל דס"ל דאינה עולה ע"ש והנה הא דאמר ר' מרינוס אין לידה סותרת בזיבה פירש"י אם הייתה זבה ופסקה והתחילה לספור ולידה אינה סותרת ע"כ והא דפליגי אב"י ורבא אליבא דר"מ אם עולה או לאו היינו בכל ימי הלידה פליגי דהיינו ז' לזכר וי"ד לנקבה ולא ראיה ביה ובהא פליגי אם עולה ולא דוקא ביום הלידה עצמו פליגי אלא בכל ימי הלידה פליגי וכדמוכח מסוגיא דהתם וכן פירש מהרש"א ומוהר"מ ולפ"ז יש לדקדק דמנ"ל לאב"י דר"מ ס"ל דימי הלידה אינו עולה ופליגי אב"י ורבא דבא סימן דלמא אף ר"מ ס"ל בפרויטא דב"ס והא דאמר ר"מ אינו סותר ולא אמר אינו סותר ועולה י"ל דלא ה"מ למימר הכי דהא הקשו התוס' שם ד"ה רבא אמר וכו' וז"ל וא"ת והא רבא סובר בפ' בתרא דף ס"ו דא"א לפה"ק בל"ד וא"כ תסתור דהא בעינן ז"נ מדם וי"ל דרבא אליבא דר"מ קאמר כדפלי' וסבר דאפשר לפה"ק בל"ד דהא קאמר אינה סותרת עכ"ל והנה קושית התוס' ל"ק לשיטת הרמב"ם דס"ל דאם חל יום ג' לראייתה ביום הלידה דאפלי' כל היום פלוג בשופי אין זו יולדת בזוב ומכ"ש מה שראתה ע"י פה"ק של הלידה דקנשי הוא וכ"כ הרשב"א בתה"א וכן תי' הר"ן והרמב"ן לקושית תוס' וכמש"ל בשמם ומעתה י"ל דאף ר"מ סבר דימי הלידה שלא ראיה עולין לספירת ז"נ וכפרויטא דס"פ ב"ס ומה שלא אמר ר"מ אינו סותר ועולה י"ל דאי הוי אמר הכי ה"א דאף יום הלידה עולה דהא ר"מ מייירי בראיה קודם הלידה וספירה מקצת הנקיים וכפירש"י ובאמת ס"ל דאין יום הלידה עולה דס"ל א"א לפה"ק בל"ד אלא דמ"מ אינו סותר דדם קנשי קי"ל דאינו סותר אבל אינו עולה נאי הוי אמר דאינו סותר ועולה ה"א דאף יום הלידה עולה וה"א דס"ל אפשר לפה"ק בל"ד לכה אמר דאינו סותר אבל עולה לא עלה יום הלידה ומנ"ל לאב"י דר"מ פליגי אב"י ורבא דב"ס א"ו מוכח פדעת הרמב"ם ז"ל דדם קנשי עולה ולפ"ז שפיר הוכיח אב"י דר"מ פליגי אב"י ורבא דפ' ב"ס מדלא אמר ועולה: ולשון התוס' שהבאתי לעיל תמוהים לי מאד שכתבו וז"ל וא"כ תסתור דהא בעינן ז"נ מדם עכ"ל ולא ידעתי פנונתה למאי צריכין לזה דבלא"ה פינון שהיא בספירת ז"נ וראיה דם פשיטא דסותר דהא האי דם שראתה בשעת לידה דם זיבה הוא דכל זמן שלא ספירה ז"נ הפל זיבה הוא וכדאמרין לעיל דמ"ב אי בימי זיבה זיבה והא דאמרין דבעינן ז"נ מדם לא צריכין אלא היכא דלא הוי זיבה כגון דם טהור ואפ"ה סותר לשיטת התוס' שם ד"ה דבר

הגורם ולשיטת הרמב"ם וסייעתו עכ"פ אינו עולה בקנה הוא דצריכין לטעמא דנקי מדם
בעינו אע"פ שאינו זיבה וכדאמרין דף ל"ה ע"ב ודף ל"ז ע"ב אבל מה שראתה תוך ימי
ספירתה פשיטא דמותרת מאחר תטהר שאין חילוק בין ראתה בשעת לידה בשופי או
אם ראתה שלא מחמת לידה הפל זיבה מיקרי וראויה להצטרף עם ב' ראיות וכדאי לקמן
דל"ח ובכמה דוכתי: נחזור לעניננו דהרמב"ם ור"ח ס"ל דאם ראתה מחמת קנשי אותו
היום עולה לספירת ז"נ אבל רש"י ורמב"ם דוהר"י ור"ן ס"ל דאינו עולה ומעתה יש
לי ספק עצום הא דקיי"ל דבר תורה אין האשה טמאה עד שתרגיש ותראה הא אם ראתה
בלא הרגשה טהורה ומספקא לי אם ראתה תוך ספירת ז"נ בלא הרגשה אם אותו היום
עולה לספירת ז"נ או לאו דלשיטת הרמב"ם ור"ח דס"ל דאם ראתה דם קנשי דעולה
דה"ה נמי אם ראתה בלא הרגשה ונדאי דעולה דמ"ש אבל לשיטת החולקים על הרמב"ם
דס"ל דדם קנשי אע"ג דאינו סותר מ"מ אינו עולה למה לא נימא פן בראתה בלא הרגשה
דאינו עולה הא מעיין א' הוא ואנן נקיים מדם בעינו בשלמא לדם טהור ליכא לדמויי
דלשיטת התוס' מיסתר נמי סתר פדמוכח מדברייהם ד"ה דבר הגורם ולשיטת הרמב"ם
והר"ן אינו עולה מיהו ולמ"ש לעיל אף הרמב"ם הכי ס"ל די"ל דל"ד דשאני דם טהור
דכ"ז שלא ספירה ז"נ דם טמא הוא דביומי וטבילה תלי רחמנא משא"כ בחזינא בלא
הרגשה שהיא טהור לגמרי אבל לדם קנשי נראה דדמי ליה דכי היכי דדם קנשי אינו
עולה ה"נ בחזינא בלא הרגשה אף דמעטטה רחמנא מקרא דבבבשרה שאם ראתה בלא
הרגשה דטהור י"ל היינו דווקא בתחלת ראיתיה דהא עיקר קרא דבבשרה בנדה כתב וזכה
דרשינן מרבויא דזוכה יהיה בבשרה כדאמרין בגמ' דף מ"א ע"ב וא"כ י"ל דומיא דנדה
דליכא ספירה אבל בנדה תוך ימי ספירתה אף בחזינא בלא הרגשה אינו עולה ועוד דדם
קנשי נמי דרשינן מקרא דכתיב גבי זכה פי יזוב זוב דמה דמה מחמת עצמו ולא מחמת
ולד וקרא נמי סתמא פתיב ואפ"ה להפוסקים הנ"ל קרא לא מייירי אלא בתחלת ראיתיה
ה"נ בדרשא דבבשרה לא מוקמינן לה אלא בתחלת ראיתיה ועוד לכמ"ש הרמב"ם
ברפ"ז מהלכות א"ב וז"ל שצאמר בזב דם יהי זוכה בבשרה מפי השמועה למדו זיבה
מחמת עצמה ולא מחמת ולד עכ"ל ואע"ג דהאי קרא בנדה פתיב מ"מ כ' שצאמר בזכה
דהא מן יהיה זוכה דרשינן לזכה כמש"ל וא"כ פי היכי דרישא דקרא זוכה מוקמינן לה
דווקא בתחלת הראיה דווקא ולא תוך ספירת ז"נ ה"נ סיפא דקרא דכתיב בבשרה למעט
בלא הרגשה נמי מייירי דווקא בתחלת הראיה דהא תרנוייהו בהדדי פתיב מיהו דברי
הרמב"ם שם תמוהים שהוא נגד הסוגיא דף ל"ו ע"ב ע"ש וצ"ע גם דברי המ"מ שם
תמוהים שכ' דהרמב"ם פסק דאין קנשי לנפלים מהא דאמר בפ' ב"כ דף ל"ח ע"ב דרבא
דהוא בתרא סבר אין קנשי לנפלים ע"כ ומזה אין שום ראיה דרבא הכי ס"ל דהא רבא
שם לא קאמר אלא לפרש הברייתא דהכי ס"ל להברייתא אבל עדיין מנ"ל דרבא הכי
ס"ל ונהיה לו להמ"מ להביא דרבא הכי ס"ל מפ' בתרא דף ס"ו דאדברי רבא לרב
ושמואל ודרש קשטה ב' ימים ובג' הפילה תשב ז"נ קסבר אין קנשי לנפלים וא"א לפה"ק
בל"ד דמהתם מבואר דרבא הכי ס"ל וצ"ע: נחזור על הראשונות אף למאי דאמרין
בסוגיא שם דמעט לדם קנשי שלא תגרום זיבה מקרא דדמה ומקרא דוטמאה ז' ימים
כנדה ואף דקרא סתמא פתיב אפ"ה ס"ל להני פוסקים דלעיל שאינו עולה אם פן מנ"ל
להקל ולומר דאם חזינא בלא הרגשה דתעלה לספירת ז"נ וכל הפוסקים לא כתבו אלא

שָׁאִין הָאִשָּׁה מִתְטַמְּאָה מִן הַתּוֹרָה עַד שְׁתַּרְגִּישׁ וְכוּ' הָא מְסַפֵּירוֹת ז"נ אִם עוֹלָה בְּחֻזָּא בְּלֹא הִרְגָּשָׁה אוֹ לֹא לֹא פְתָבוּ וְאָף שֶׁפְתָבוּ בְּדִינֵי פְתָמִים לְתַלּוֹת אִפִּי תוֹף סְפִירוֹת ז"נ אִם הוּא אַחַר ג"י אֶלְמָא דְאֶפִּילוּ תוֹף ז"נ אִינוּ סוֹתֵר אִפִּי לְיוֹמוֹ דְּהָא כָּל עֵינָר דְּתַלְיָנָא גְבִי פְתָמִים הוּא מְשׁוּם דְּאִינָן טְמֵאִים אֶלָּא מְדַרְבְּנָן פִּינּוֹ דְּלֹא בְּהִרְגָּשָׁה חֻזָּא מוֹכַח דַּס"ל דְּאִם חֻזָּא בְּלֹא הִרְגָּשָׁה תוֹף סְפִירוֹת ז"נ דְּאוֹתוֹ יוֹם עוֹלָה מִן הַתּוֹרָה דַּל"כ הִיָּה לְהֵם לְפָרֵשׁ דַּע"כ פ' אוֹתוֹ יוֹם אִינוּ עוֹלָה פִּינּוֹ דְּסַפֵּק דְּאוֹרְיִיתָא הוּא לֹא תַלְיָנָא בְּמִיָּדִי ז"א דִּישׁ לֹמֵר דְּהִיכָא דְּאִיכָא לְמִתְלֵי בְּלֹא ה' טְהוֹרָה מְשׁוּם ס"ס וְכַמ"ש הַכ"מ בְּרִישׁ פ"ט מְהֵלְכוֹת א"ב וְאֶפִּילוּ הִיכָא דְּלִיכָא לְמִתְלֵי ס"ל לְהַכ"מ שֶׁם דְּאִינוּ אֶלָּא חוֹמְרָא דְּרַבְּנָן מְטַעַם ס"ס וְעֵינָן ס"ס ק"ץ מ"ש הַט"ז וּבַמְנ"י וְעֵינָן מ"ש שֶׁם בַּס"י הַנ"ל דְּלִשְׁיטַת רַש"י וְתוֹס' אֶפִּילוּ בְּלֹא טַעְמָא דְּהִרְגָּשָׁת הַפְתָּמִים הֵם דְּרַבְּנָן אֲבָל הִיכָא דְּנוֹדָאֵי רְאָתָה אִפִּי בְּלֹא הִרְגָּשָׁה י"ל דְּאוֹתוֹ יוֹם אִינוּ עוֹלָה עִם סְפִירוֹת ז"נ לְשִׁיטַת הַפּוֹסְקִים הַנ"ל דַּס"ל דְּדָם קוֹשֵׁי אִינוּ עוֹלָה וְרְאָיָה לְזָה מְצֵאֵי בְּחֻדוֹשֵׁי הַרְמַב"ן שֶׁפְתָב אֶהָא דְּאֶמְרִינוּ דָּף נ"ב ע"ב מ"ד כָּל פְּהֵאֵי גּוֹנָא מְבִיאָה קַרְבָּן וְנֶאֱכָל קַמ"ל וְנ"ל ל' שָׁאִין לְפָרֵשׁ קַמ"ל דְּאִינוּ נֶאֱכָל אֲבָל מְבִיאָה קַרְבָּן כְּמוֹ שֶׁפְתָבוּ רַבִּים דְּהָא פְתָמִים דְּרַבְּנָן הֵם וְאֶפִּי בְּיָדוּעַ שֶׁמְגוֹפָה חֻזָּא ד"ת טְהוֹרָה וְאִינוּ מְבִיאִין לָהּ לִידֵי גְדָה פְּדֵאִיתָא לְקַמֵּן בַּפ' הַרְוָאָה אֶלָּא ע"כ נְפָרֵשׁ דַּקַּמ"ל דְּאִינָהּ מְבִיאָה קַרְבָּן וְכוּ' וְיֵשׁ לְדַחֲוֹק שֶׁפִּינוּ שְׁרָאָתָה ב' וְצָרִיכָה שְׁיִמּוֹר בְּשִׁלְיֵשִׁי אַע"פ שָׁאִין דִּין הַפְתָּם לְטַמָּא בְּתַחֲלָה פִּינּוֹ שֶׁדְּבַר בְּרוּר דְּמַגּוֹפָה חֻזָּא בְּדִין הוּא שְׁתַּעֲשֶׂה זָבָה גְמוּרָה שְׁהָרִי לֹא עֲלָתָה לָהּ שְׁיִמּוֹר וְאִין זֶה נֶכּוֹן עַכ"ל מְבֹאֵר דַּס"ל דַּאֲע"ג דְּשָׁלָא בְּהִרְגָּשָׁה חֻזָּא מ"מ אִין זֶה שְׁיִמּוֹר דְּנָקִי מְדָם בְּעֵינָן וּמ"ש וְאִין זֶה נֶכּוֹן ר"ל דַּמ"מ זָבָה גְדוּלָה לֹא נַעֲשִׂית בְּרְאָיָה זֹו דְּשָׁלָא בְּהִרְגָּשָׁה אֶתְיָא שָׁאִין רְאָיָה זֹו גּוֹרְמַת לְזִיבָה וְלֹא בַת קַרְבָּן הִיא אֲבָל מַה שְׁלֹא עָלָה אוֹתוֹ הַיּוֹם לְשְׁיִמּוֹר סְבָרָא נֶכּוֹנָה הִיא וְאָף הַרְמַב"ן מוֹדָה בָּהּ וְעוֹד נ"ל רְאָיָה לְזֹו דְּלֹא עֲלָתָה לְז"נ אָף דְּלֹא בְּהִרְגָּשָׁה חֻזָּא דְּהָא קִי"ל לְקַמֵּן סִימָן קצ"ו דְּצָרִיכָה שְׁתַּבְּדוּק בְּיוֹם הַרְאֻשׁוֹן מִן הַשְּׁבָעָה וּבְשָׁבִיעֵי וְכַמ"ש שֶׁם בַּש"ע סְעִיף ד' וְאֶפִּי בְּדִיעַבְדֵּי אִין לְהַקְל בְּלֹא בְּדִיקַת יוֹם הַרְאֻשׁוֹן וּשְׁבִיעֵי וְטַעְמָא מְבֹאֵר בַּב"י הוֹאִיל דְּפִלְגְּמָתָא דְּרַבְּנוֹתָא הִיא אִם צָרִיף בְּדִיקָה תַּחֲלָתוֹן וְסוֹפָן אוֹ לֹא אִין לְהַקְל בְּדְבַר שֶׁהוּא סַפֵּק אִיסוּר פְּרַת עַכ"ד מְבֹאֵר דַּס"ל דְּהֵאֵי בְּדִיקָה דְּאוֹרְיִיתָא גִּינְהוּ וּמְדַכ' וְסַפְרָה וְלִיכָא סְפוּרִים בְּלֹא בְּדִיקָה לְמֵאֵן דְּבַעֲי סְפוּרִים לְפִינּוֹ וְעֵינָן מַש"ל בְּסִימָן קצ"ו בַּע"ה מְזָה וּלְפ"ז אִי ס"ד דְּאִם רְאָתָה בְּלֹא הִרְגָּשָׁה דְּעוֹלָה לְסְפִירוֹת ז"נ קִשְׂיָא בְּדִיקָה זֹו לְמָה דְּהָא לֹא אֶרְגָּשָׁה וְאִם כֵּן אָף אִם תִּמְצָא דָם בְּלֹא הִרְגָּשָׁה הִיא וְטְהוֹרָה מִן הַתּוֹרָה וּמֵאִי נ"מ בְּבְדִיקָה זֹו שֶׁהַצָּרִיכָה הַתּוֹרָה לְבַדּוּק דְּאִי אֶרְגָּשָׁה לַכ"ע צָרִיכָה בְּדִיקָה וְלִיכָא מֵאֵן דְּפִלְגִי וּל"צ קָרָא לְהַכִּי וּלְדַעַת הַתַּה"ד אִפִּי בְּדִיקָה לֹא מְהַנִּי כְּמִבְּנוֹר רַס"י ק"ץ א"ו דְּזָה מִיָּרִי אִפִּי בְּלֹא אֶרְגָּשָׁה הַצָּרִיכָה הַתּוֹרָה סְפוּרִין בְּדוּקִין וְאִם כֵּן מוֹכַח דְּאֶפִּי חֻזָּא בְּלֹא הִרְגָּשָׁה תוֹף סְפִירוֹת ז"נ דַּע"כ פ' אִינוּ עוֹלָה אוֹתוֹ יוֹם הַרְאָיָה וְלִיכָא לְמִימַר דְּהַתּוֹרָה חֲשֵׁשָׁה דְּלִמָּא אֶרְגָּשָׁה וְלֹא אַדְעָתָה אַע"ג דְּבַעֲלָמָא לֹא חֲיִישִׁינוּ לְהַכִּי דְּהָא כְּתִיב בְּבִשְׂרָה עַד שְׁתַּרְגִּישׁ וְכוּ' וְאִי חֲיִישִׁינוּ לְהַכִּי א"כ לֹא תִמְצָא שְׁתַּהֲיָה טְהוֹרָה דְּלַעוֹלָם אִיכָא לְמִיחַשׁ לְהַכִּי אִם לֹא ע"י שְׁפוּפְרַת כַּמְש"ל בְּסִימָן קפ"ח בְּשֵׁם הַר"ן וְזוֹ דְּחֻשׁ לְאוֹקְמֵי קָרָא בַּכַּה"ג דְּנֹקָא א"ו דַּמַּה"ת לֹא חֲיִישִׁינוּ לְהַכִּי מ"מ י"ל תוֹף סְפִירַת ז"נ שֶׁהִיא בְּחֻזָּקַת טוֹמְאָה דְּמִן הַתּוֹרָה חֲיִישִׁינוּ לִיהָ דְּלִמָּא אֶרְגָּשָׁה וְלֹא אַדְעָתָה דַּא"כ סוּף סוּף הוּא סַפֵּק דְּאוֹרְיִיתָא וְלֹא זֹו דְּאִינוּ עוֹלָה אֶלָּא

אף זו שסותר דלמא ארגשה וְלאו אדעתה אלא דלשיטת הראב"ד וסיעתו אין אנו מוכרחים לזה די"ל שה"ט שהקפידה התורה על הבדיקה דחיישינו דלמא חזיא נאף דשלא בהרגשה הוא מ"מ אותו יום אינו עולה אבל לשיטת הרמב"ם דס"ל דדם קנשי עולה ולפי מש"ל דם בלא הרגשה לא גרע מדם קנשי וע"כ צ"ל לדעתו דמש"ה הקפידה התורה על הבדיקה תוך ספירת ז"נ משום דלמא ארגשה וְלאו אדעתה הואיל דבלא"ה היא בחזקת טמאה לפ"ז לא די דאינו עולה אלא מיסתר נמי סתר לה מספקא דלמא ארגשה וְלאו אדעתה: ועפ"י שיטת הראב"ד וסיעתו אמרתי לתרץ מה דק' טובא בסוגיא דפ' התינוקת דף ס"ח ע"ב דפליגי ר"א ור"י במתניתין בזה וזכה שפדקו עצמן ביום הראשון ומצאו טהור וביום השביעי ומצאו טהור ושאר ימים שבנתיים לא בדקו ר"א ואמר הרי הן בחזקת טהרה ור"א אין להם אלא יום הראשון תני' א"ל ר"א לר"י לדבריה אמה מונה בסרוגין והתורה אמרה ואחר תטהר וכו' א"ל ר"י נאי אמה מודה בזה שראה קרי ובגזיר שהולך סככות ופרעות שמונה בסרוגין והתורה אמרה וכו' ור"א בשלמא התם לטמאה בה אמר רחמנא שאינה סותרת אלא יומו נאי משום איחלופי זב בב"ק לא מיחלף גזיר שהולך וכו' רבנן בדאורייתא לא מיחלף אבל הכא אי חיישינו דלמא חזיא בספק אחד לאיחלופי בנודאי ע"כ וק' מאי צריך הכא לטעמא דאמי לאחלופי תיפוק ליה דאי חיישינו דלמא חזאי הוי ספק אם עלו למנין הימים שפדקו דהא אם חזיא הוא סותר למפרע ומ"ש ימים שלא בדקה מימים שפדקה דכולה חד ספקא הוא ולמה אלו יעלו לה ואלו לא יעלו לה וכן הק' מוהרמ"ל ועוד ק' מאי ס"ד דר"י לדמות האי דהכא לזב שראה קרי או לסככות ופרעות דהתם דינא הכי הוא שאינה עולה ואינה סותרת אבל הכא אי חיישינו לספק שפא ראתה אם פן היא סותרת ומה שתי' מוהרמ"ל שם פתב הוא עצמו שהוא דוחק ומלבד שהוא דוחק א"א לאמרו כלל שפתב ונ"ל וי"ל בדוחק דגם ר"י מודה דמדאורייתא מוקמינן לה אחזקת טהרה ול"ח שפא חזיא נהא דס"ל דאין לה אלא יום א' ויום ז אינו אלא מדרבנן עכ"ל דאפתי קשיא דא"כ יהיה גזירת חכמים כמלתא בלא טעמא דאם גזרו שלא יעלו אותן הימים שלא בדקה שפא ראתה וְלא אזלינן בטר חזקת טהרה מה"ט ה"ל למיגזר שאף ימים הראשונים לא יעלו דהיא היא נאם ר"ל דאף מדרבנן מוקמינן לה אחזקת טהרה אלא דלכתחלה צריכה לבדוק עצמה בכל יום מספירת ז"נ וְלא תסמוך אחזקה מש"ה פיון שעברה על מצות חכמים וְלא בדקה עצמה קנסו אותה שלא יעלו לה אותן הימים דאל"כ לא אתיא שפיר דברי ר"א שאמר אבל הכא אי חיישינו דלמא חזאי בספק וכו' דהא לפ"ז לאו מטעם דלמא חזאי אמרו שלא יעלו דהא בדיעבד סמכינן על חזקת טהרה דינא אלא משום קנס אמרו שלא יעלו לה הואיל ועברה על מצות חכמים ולמ"ש גיחא עפ"י שיטת הראב"ד וסיעתו דאם חזיא בלא הרגשה אינו סותר אלא יומו מה"ט מיהו מדרבנן פיון שגזרו על הכתמים שיהיו מטמאין כמו ראיה שע"י הרגשה ה"ה לענין לסתור אין חילוק בין חזיא בהרגשה או שלא בהרגשה ור"י לא חייש הכא דלא בדקה אלא לספיקא דאורייתא לענין שלא יעלו לה הימים שלא בדקה דלמא חזיא אבל לסתירה לא חייש דהא אף אם ראתה אינה סותרת מן התורה דהא לא ארגשה ואע"ג דמדרבנן סותר פיון דאינו אלא ספקא ל"ח מספקא לאיסורא דרבנן ואע"ג דיש לגזור ספקא אטו נודאי משום איחלופי לא גזרינן נאהא מניתי ר"י ראיה מזב ומסככות ופרעות ור"א ס"ל דל"ד להתם פדאמר אי משום איחלופי וכו' אבל הכא אתי

לאיחלופי בנודאי ואע"ג דגם נודאי ראתה אינו סותר למפרע אי חזי בלא הרגשה אלא מדרבנן לא הוי גזרה לגזרה משום דספקא בנודאי מיחלף ונדא גזרה היא ואין זה גזרה לגזרה ועוד י"ל פיון דאיסור חמור הוא ושהוא בכרת גזרינן אפי' גזרה לגזרה וכ"כ הב"י בסימן קפ"ג ע"ש ועיין מ"ש בסימן קצ"ו עוד מזה לתרץ בד"א ולפ"ז הא דקיי"ל בדיקה קרקע עולם וישבה עליה ואח"כ מצאה עליה דם או פל דבר שאינו מקבל טומאה דטהורה או בנמצא ע"ג בגד צבוע דטהורה כמבואר בסי' ק"ץ ובכולם הטעם לפי דכתמים דרבנן ובכה"ג לא גזרו וכ"ז אי בעינן דווקא מה"ת שתרגישי בבשרה אבל לפי מש"ל דבתוך ז"נ לא בעינן להרגשה מה"ת ואל"כא דכ"ע סותר ליומו מה"ת ולשיטת הרמב"ם פתבתי לעיל די"ל דס"ל דמיסתר נמי סתר ליה מטעם דלמא ארגשה אין להקל כלל דבשלמא בשאר כתמים היכא דאיכא למיתלי דמעלמא אתי' שפיר דתלינן אפי' תוך ז"נ משום דבלאו טעמא דהרגשה הו' מדרבנן וכמש"ל אבל בכה"ג דנודאי מגופא אתי' לא ידעתי שום צד להקל ומש"ל לשיטת הרמב"ם ז"ל די"ל דמש"ה צריכה התורה בדיקה תוך ז"נ אפי' בלא ארגשה משום דכיון דכבר היא בחזקת טומאה חיישינן אף מה"ת לדלמא ארגשה ולאו אדעתה מצאתי סעד לדברי מדברי ה"ר"ן בחדושו ש"כ על הא דאמרין בגמרא דף נ"ב מ"ד מביאה קרבן ונאכל וכו' וז"ל ותינו טעמא דה"א משום דב' ימים בהרגשה חזי' אף ראית חלוק בהרגשה חזי' ולאו אדעת' עכ"ל מבואר דס"ד דאף מה"ת חיישינן להא ואף דמסיק קמ"ל דלא ופי' ה"ר"ן דאינה מביאה כלל ול"ח להא מן התורה י"ל דתינו דווקא היכא דלא איתחזקה בזבה גדולה דאף דראתה ב' ימים מ"מ עדיין יש לה חזקה שהרי לא היתה זבה גדולה אבל בתוך ז"נ דכבר איתחזקה לז"ג וצריכה שתשב ז"נ י"ל דחיישינן להא מה"ת וצריכה שתשב ז"נ בדוקים ויהיו נודאי נקיים ואף שפכתו התוס' בריש מסכת גיטין דלא מיקרי איתחזק אסורא דאינה בחזקת שתראה בכל שעה מ"מ חזקת היתר אין כאן וגז"כ שתספור נקיים ברורים ואי לא בדיקה איכא למיחש לשמא ארגשה וראתה ואם מצאה דם טמאה דחיישינן שמא ארגשה פיון דאין לה חזקת טהרה מיהו מדרבי הד"מ לקמן סימן קצ"ו הביאו הש"ך שם ס"ק י"ג משמע דס"ל דאין לחלק שכ' שם וז"ל אבל במכה שידוע שמוציאה דם נ"ל דתלינן אף בג' ימים הראשונים דהא אפי' בראיה ממז' תלינן לעיל סימן קפ"ז במכה שמוציאה דם כ"ש כתמים דרבנן וא"ל דשאני בראיה ממז' דהוא תחלת ראיה ולכך תלינן במכה ואמרין דמעינה סתום וכו' אבל תוך ספירת' שמעינה פתוח כבר לא תלינן במכה כלל ז"א דהרי פתבתי דיש סוכרים דבשעת וסתה תלינן במכה הואיל וסתות דרבנן א"כ כתמים נמי שהו מדרבנן תלינן במכה עכ"ל מבואר דס"ל דהכתמים מצד עצמותן הו' דרבנן הואיל ולא ארגשה דאי ס"ל דתוך ז"נ טמאה אפי' בלא הרגשה אלא היכא דאיכא למימר דמעלמא אתי' הו' מדרבנן אין הגדון דומה לראיה שמביא מהא דוסתות דרבנן דשאני הכא דאע"ג דכתמים דרבנן בעלמא משום אימור מעלמא אתו אפי' היכא דליכא לפנינו לתלות בו וכמש"ל בשם הכ"מ מ"מ י"ל תוך ג"י פי היכי דלא תלינן במכה שלפנינו שמוציאה דם לפי ס"ד דהשתא הואיל ומעינה פתוח ה"נ אין לתלות דמעלמא אתי' דהא על דא אנו מדיינין אם לתלות הואיל ומעינה פתוח או לאו א"ו דס"ל להרמ"א דהכתמים דרבנן מטעם דלא ארגשה בלא טעם דאימור מעלמא אתי' ואפי' בתוך ז"נ ואף שיש לדחוק ולדחות ראיה זו מ"מ כף נ"ל מפשט דבריו וכן ראיתי בכמה תשובות האחרונים ז"ל דס"ל דאין לחלק

בְּזֶה בֵּין סְפִירַת ז"נ וּבֵין בְּתַחֲלַת רְאִיָּה דְלַעוֹלָם אִם לֹא אֲרַגְשָׁה אֵינָה אֶלָּא מַד"ס וּלְדַעֲתִי
צַע"ג בְּזֶה: וּבְדַבְרֵי הַר"ן שֶׁהִבְאֵתִי לַעֲיִל יֵשׁ לִי מְקוֹם עֵינֹן אֶף שֶׁפֶל דְּבָרָיו הֵם דְּבָרֵי
הַרְשָׁב"א בְּתַה"א דָּף קפ"ז ע"א מ"מ לֹא עֲמַדְתִּי עַל דַּעֲתָם בְּזֶה דַּמ"ש וְז"ל אֲבָל דָּם קוֹנְשֵׁי
פִּינּוֹן שְׁהוּא טְהוֹרִלְגַמְרֵי נְקִי מִיְקָרֵי דַה"ל פְּדָם טוֹהַר אֶלְיָבָא דְלוֹי וְכו' אִם ר"ל דְּאֶפְי' לְמֵאֵי
דְקִי"ל מְק"מ טְמֵא מְטֵמֵא לְאִשָּׁה טְנֻמָּאת מְגַע מ"מ דָּם קוֹנְשֵׁי הוּא טְהוֹר לְגַמְרֵי אוֹ דַר"ל
שְׂאִין בּוֹ שׁוּם טְנֻמָּאָה מְחַמַּת רְאִיָּה אֲבָל לְמַה דְקִי"ל מְק"מ טְמֵא הֵדָם קוֹנְשֵׁי טְמֵא לְטְמֵא
בְּמַגַּע דַּל"ד לְדָם טוֹהַר דְּהַכְּתוּב קָרְאוּ דְמֵי טְהָרָה מְשַׁמַּע דְּטְהוֹר לְגַמְרֵי מַגְזַה"כ אֶף מַמ"ש
הַר"ן וְל"ד לְדָם טוֹהַר שְׂאִינוּ עוֹלָה דַש"ה שֶׁהֵדָם טְמֵא דְבִיּוֹמָא וְטְבִילָה תְּלִי רַחֲמָנָא וְכו'
וְכִינּוֹן שְׁגוֹרָם טְנֻמָּאת דְּרַף רְאִיָּה אַע"פ שְׂאִינוּ סוֹתֵר אֵינּוּ עוֹלָה דְנִקְיִים מְרַאֲיָה בְּעֵינּוֹן עַכ"ל
נְאִי ס"ד שְׁדָם קוֹנְשֵׁי מְטֵמֵא בְּמַגַּע מָה עֲדִיפְתִיָּה מִדָּם טוֹהַר לְרַב דַּא"ל דַּש"ה דְּגוֹרָם טְנֻמָּאָה
לְאִשָּׁה דְּדַרְךָ רְאִיָּה ז"א דְמַה גוֹרָם טְנֻמָּאָה לְאִשָּׁה אֵיכָּא הָא בְּלֵא"ה טְמֵאָה פֶּל זְמַן שְׁלֵא
טְבָלָה לְלִידְתָּהּ וּמִיד שֶׁטְבָלָה אַחַר ז"נ הִיא טְהוֹרָה אֶף שֶׁהִיא רוּאָה וְכַמ"ש הַתּוֹס' דָּף ל"ו
וַא"כ מֵאֵי גוֹרָם טְנֻמָּאָה אֵיכָּא א"ו צ"ל דְעֵיקָר כְּנֻנְתּוֹ דְהֵתָם הֵדָם טְמֵא לְטְמֵאָה בְּמַגַּע וְאֶף
שְׂאִינוּ גוֹרָם שׁוּם טְנֻמָּאָה לְאִשָּׁה מ"מ פִּינּוֹן דְּדַרְךָ רְאִיָּה הוּא וְהֵדָם עֲצֻמוֹ מְטֵמֵא מַש"ה אֵינּוּ
עוֹלָה אֲבָל דָּם קוֹנְשֵׁי טְהוֹר לְגַמְרֵי אֶפְי' לְמ"ד מְק"מ טְמֵא דְמַעֲטִי' קָרְא מְדַמָּה דְנֻקָּא מְחַמַּת
עֲצֻמָּה אוֹ מִן כְּנֻדְתָּהּ וְלֹא כְּנֻיְבְתָּהּ כְּדַא"י בְּגַמְרָא וּלְגַמְרֵי מַעֲטִיָּה קָרְא אֶף לְפַמַּש"ל בְּסִי
ק"י דְדָם שְׁרָאָתָה שְׁלֵא בְּהַרְגָּשָׁה אַע"ג דְאִשָּׁה טְהוֹרָה מ"מ הֵדָם טְמֵא לְמ"ד מְק"מ טְמֵא
וְכֵן כ' הֶגְאוֹן מוֹהַר"ג בְּתַשׁוּבָה שֶׁל אַמ"ו שֶׁב יַעֲקֹב וְהִבְאֵתִי רְאִיָּה לְדַבְרֵי מַגְמ' ע"ש א"כ
לֹא יִדְעִתִּי טַעַם לְחֻלְק בֵּין דָּם קוֹנְשֵׁי לְדָם שְׁרָאָתָה בְּלֵא הַרְגָּשָׁה דְהָא הָא נְמִי מַעֲטִי' קָרְא
מִן בְּבִשְׂרָה עַד שְׁתַּרְגִּישׁ נְאִי נִימָא דְדָם קוֹנְשֵׁי טְהוֹר לְגַמְרֵי מִשׁוּם דְקָרְא לְגַמְרֵי מַעֲטִי' ה"נ
נִימָא כֵּן בְּרָאָתָה שְׁלֵא בְּהַרְגָּשָׁה דְלְגַמְרֵי טִיְהָרָה רַחֲמָנָא וְכִינּוֹן דְהַרְמָב"ם פְּסֻק דְמְק"מ טְמֵא
נְאִם כֵּן אֵי ס"ל דְדָם קוֹנְשֵׁי מְטֵמֵא בְּמַגַּע מִשׁוּם מְק"מ טְמֵא אֵין טַעַם לְחֻלְק בֵּינוּ לְדָם טוֹהַר
וְכַמ"ש וּמ"ט פְּסֻק דְדָם קוֹנְשֵׁי עוֹלָה נְאִי ס"ל דְדָם קוֹנְשֵׁי לְגַמְרֵי טְהוֹר אִם כֵּן אֶף בְּרָאָתָה
בְּלֵא הַרְגָּשָׁה נִימָא כֵּן נְאִין לְהִבְיָא רְאִיָּה מִתּוֹסְפוֹת דָּף ל"ו ע"ב ד"ה נְגִדָה לְיוֹמָא דַס"ל
דְדָם קוֹנְשֵׁי טְהוֹר לְגַמְרֵי אֶף שְׁלֵא לְטְמֵא בְּמַגַּע שֶׁכְּתוּבוּ וְז"ל נְרָאָה דְאֶף לְבַעֲלָה ל"ח שְׁמֵא
תַשְׁפַּה וְכו' עַכ"ל וְק' דְפְּשִׁיטָא דְפְּלִיגֵי רַב וְשְׁמוּאֵל וּר"י לְבַעֲלָה דְאֵלוּ לְטְהוֹרוֹת לְכ"ע
טְמֵאָה מִשׁוּם דְנִגְעָה בְּדָם קוֹנְשֵׁי א"ו דַס"ל לְהַתּוֹס' קוֹנְשֵׁי טְהוֹר לְגַמְרֵי ז"א דְאֵיכָּא לְמִימַר
דְהֵנִי אֲמוֹרָאֵי מוֹקְמִי לְמַתְנִי' כַּמ"ד מְק"מ טְהוֹר אֲבָל לְדִידְדוֹן דַס"ל מְק"מ טְמֵא י"ל אֶף דָם
קוֹנְשֵׁי כֵּן וְצ"ע: כְּתוּב הַטּוֹר יוֹלְדֵת טְמֵאָה כְּנֻדָה אֶפְיָלוּ בְּלֵא רְאָתָה דָם וְכו' וְכַתּוּב בְּפְרִישָׁה
דְאֶף דַס"ל לְהַטּוֹר אֵי אֶפְשָׁר לְפַה"ק בְּל"ד אֶפְ"ה כְּתוּב אֶפְי' בְּלֵא רְאָתָה דָם דְאֵיכָּא
לְאִשְׁכּוּחֵי שֶׁהִפִּילָה וְלָד שְׁהוּא קֶטֶן כְּמוֹ שְׁכּוֹפְרֵת עַכ"ד וְז"א דַע"כ שְׂאִין לְזָה מְצִיאוֹת כְּלָל
שִׁיְהִיָּה וְלָד קֶטֶן כְּמוֹ שְׁכּוֹפְרֵת דַא"כ הָא דַתְנִי' קוֹשְׁתָהּ ב' וְכו' דַס"ל לַר"י מְבִיאָה קָרְבָן
וְנֶאֱכָל אִם הִיָּה אֶפְשָׁר כֵּן אִם כֵּן אַמֵּאֵי ס"ל לַר"י דְמְבִיאָה קָרְבָן וְנֶאֱכָל וְאֶף שְׁזָה יֵשׁ
לְדַחוֹת דְמִיְיָרֵי שֶׁהַרְגִישָׁה בְּפִתִיחַת הַקְּבֵר מ"מ יֵשׁ לְהִבְיָא רְאִיָּה מְהָא דְאֵיתָא בְּדָף ל"ח
יֵשׁ רוּאָה מְאָה יוֹם נְאִין זִיבָה עוֹלָה בְּהֵן כֵּיצַד ב' בְּלֵא עַת וְז' נְגִדָה וּב' שְׁלֵאֲחַר הַנְּגִדָה וּפ'
שֶׁל נְקֻבָה וְז' נְגִדָה וּב' שְׁלֵאֲחַר הַנְּגִדָה מֵאֵי קַמ"ל לְאֶפּוֹקִי מְמ"ד א"א לְפַה"ק בְּל"ד וּפִירַשׁ"י
דְאֵי לֹא אֶפְשָׁר ה"ל זְבָה כְּשִׁילְדָה אַחַר ב' שְׁלֵאֲחַר הַנְּגִדָה דַה"ל יוֹם הַלִּידָה שְׁלִישִׁי נְאִי הָנִי
חֲזָיָא קוֹנְדָם הַלִּידָה בְּפַה"ק הָרִי הִיא זְבָה ע"כ וּלְפִי דְבָרֵי הַפְּרִישָׁה אֶף אֵי אֲמַרְיָנוּ אֵי אֶפְשָׁר

לפה"ק בנ"ד נמי איפא לאשפוחי בכה"ג א"ו שאין לנה מציאות שיהיה צורת הנולד ויהיה פחות משפופרת וכ"מ מהא דאי לקמן דף ס"ו ע"א דאדברי רבא לרב ושמואל וכו' אלא דהטור קושטא דמלתא נקט דאפי' אם היה אפשר לפה"ק בל"ד ולא ראתה דם טמאה משום טומאת לידה אבל באמת לדין א"א לפה"ק בלא דם וליפא לידה בלא דם ומה שהצריכה התורה לכתוב לטומאת שבועה לזכר פבר פתבתי בסי' זה: עוי"ל דהא דקיי"ל דא"א לפה"ק בל"ד היינו דוקא בסתם נשים אבל משפחת דורקטי שאין להם דם בתולים ודם נדה פדאיתא במס' פתנבות דף י' ע"ב ובמכילתין דף ס"ד ע"ב לא שייך לומר א"א לפה"ק בל"ד לפי שאין להם דם בחדר כלל מיהו התוס' בכריתות שהבאתי לעיל ברס"י מקשי' שפיר דקרא א"א לאוקמי דמייירי בכה"ג דהא כתיב פימי נדת דותה תטמא וכתיב ושלשים ושלשה תשב בדמי טהרה אלמא דמייירי באשה שיש לה דם ומ"ש הב"ח בקונטרס אחרון ע"ד הפרישה לא ידעתי מה קאמר פי אין לדבריו הבנה כלל: (ה) יש מקומות שנוהגין שא"ט תוף מ' לזכר ופ' לנקבה.

כתב בד"מ הביאו הט"ז והש"ך שמנהג זה נתיסד במקומות שנהגו פן ע"פ דברי ר"ת דפסק פאביי דס"ל דימי לידה שלא ראתה בהן אינו עולין לספירת ז"נ ולדעתו כ"ז שלא טבלה ללידתה ימי לידתה מיקרי דקיי"ל ביומי וטבילה תלי רחמנא ע"ש לפ"ז צריכה להמתין מטבול עד שתספור ז"נ אחר מלאת וכ"כ הש"ך והב"ח ומ"ש הרמ"א שנוהגין שאין טובלין תוף מ' לזכר כו' דמשמע דאחר מ' לזכר ופ' לנקבה יכולה לטבול צ"ל דלאו דוקא מיד קאמר אלא דאף אחר כף א"א לה לטבול עד שתספור ז"ל לטעם זה וכ"ה בד"מ והט"ז הק' דלטעם זה אין לחלק בין תוף מלאת לאחר מלאת דלעולם עיקר ימי לידה עד שתטבול כמבואר במרדכי והש"ך כתב בשם ד"מ ליישב המנהג דאפשר דאותן שנהגו מנהג זה להחמיר ראו דברי ר"ת תוף עיקר ימי לידתה דהיינו תוף מ' לזכר ופ' לנקבה אבל לא אח"כ ע"כ ולכאורה דברים אלו פתפל בלי מלח ואין שום טעם לחלק בין תוף מלאת לאחר מלאת פיון דלעולם ימי לידה מיקרי כל זמן שלא טבלה ובס' תפל"מ כתב שיש טעם נכון לחלק ביניהם ע"פ מה דאיתא דף ל"ז ע"ב דמיייתי אביי ראיה דימי לידה שלא ראתה בהן דאינו עולה מהא דתנן' פימי נדתה כף ימי לידתה מה ימי נדתה אינו ראוי לזיבה ואין ספירת שבועה עולה מהן אף ימי לידתה אינו ראוי לזיבה ואין ספירת שבועה עולה מהן ע"כ ופירש"י אף ימי לידה הואיל ודמי לנדה ואין ראוי לזיבה כדאמר ולא דמה מחמת נלד ה"נ לעגנן ספירה מדמינן להו לנדה ולא תעלה בהן ספירת ז' כגון אם ילדה בימי ספירה עכ"ל מבואר דליפא למילף מהאי היקשא אלא מה דדמו לנדה דאין ראויין לזיבה אבל ימים הראויין לזיבה כמו לאחר מלאת אע"ג דימי לידה מיקרי פיון דלא טבלה מ"מ ראוי לזיבה ולא ילפינן מהו היקשא פיון דלא דמו לנדה בהא דהא נודאי דאחר מלאת אף שלא טבלה ללידתה מ"מ ראוי לזיבה דאל"כ וכי לעולם לא תהא זכה ולקמן דף ל"ח אמרינן יש רואה מאה יום ואין זיבה עולה מהן פי' צד שנים בלא עת וכו' ואי ס"ד דכ"ז שלא טבלה לנדתה אין זיבה עולה בהן אם פן איפא לאשפוחי שתהיה רואה כל ימיה ואין זיבה עולה בהן וכגון שלא טבלה ללידתה א"ו דאף שלא טבלה ללידתה מ"מ אחר מלאת ראוי לזיבה דתו לא מיקרי דמה מחמת נלד מש"ה אותן שנהגו חומרא זו נהגו פדברי ר"ת תוף עיקר ימי לידתה דהיינו תוף מלאת דכיון דאין ראוי לזיבה דמי לנדה ואמתקש לה משא"כ לאחר מלאת פיון דלא דמי לנדה ליפא

למילף מהיקשוא דנדה מש"ה עולין לספירת ז"נ ואף שלא טבלה ודבריו נכונים הם וכו' מדוניק מה שיקראיף הברייטא מה ימי נדחה אין ראוינ לזיבה ואין ספירת ז' עולה וכו' ולא אמר בקיצור מה ימי נדה אין ספירת ז' עולה מהן אף ימי לידה אין ספירת ז' עולה מהן א"ו דהברייטא אתיא לגלויי דליפא למילף מהך היקשוא אלא מאי דדמי לנדה שאין ראוינ לזיבה וכפירוש רש"י לאפוקי אחר מלאת אף שלא טבלה ללידתה פיון דראונו לזיבה ולא דמו לנדה ספירת ז' עולה מהן לפ"ז נ"ל מ"ש המרדכי והג"א אליבא דר"ת דכ"ז שלא טבלה ימי לידה מיקרי ר"ל דנוקא תוף מלאת משום דהא חזינון דכל שלא טבלה שנה לימי לידה לכל דינו שהדם מטמא לח ויבש ואינו גורם לנדה ולזיבה כמו בימי לידה שהוא ז' לזכר וי"ד לנקבה מש"ה אמרינו דלענין דין זה נמי ימי לידה מי קרי דאינו עולה לספירת ז"נ אבל אחר ימי מלאת דאישתני דינה דאפי' לא טבלה עדיין נעשית נדה ונדה נדאי דאין לכוללו בימי לידה ועולה לספירת ז"נ לכ"ע ואף שהד"מ לא כ"כ וכמש"ל נמשכו אחריו הש"ך והט"ז נ"ל כמ"ש ומ"ש המרדכי והגהמ"י פל ימיה ר"ל לכל ימי המלאת: עוד כתב בס' הג"ל אע"ג דמוכח מהא דיש רואה מאה יום וכו' דמיד אחר ימי המלאת מתחילין ז' ימי הנדה א"כ לכאורה קשיא איך תספור מיד אחר ימי המלאת לז"נ דהא ימי נדה שאינה רואה בהן אין עולין לספירת שבועה נקיים וכדאמר מה ימי נדה וכו' ז"א דלקמן בברייטא דיש רואה מאה יום מייברי שלא הייתה זבה קודם לידתה וכמבואר שם בהדיא מש"ה מתחילין מיד אחר המלאת ימי הנדה אבל כשהייתה זבה קודם לידתה ולא ספרה ז"נ אין מתחילין הימי נדה עד שספרה ז"נ וכמ"ש רש"י פאן ואם פו הכא שלא טבלה ללידתה ולא עלו לה ספירות ז"נ תוף ימי המלאת משום דדמי לנדה שאין ראוינ לזיבה אף אחר מלאת אינה נעשית נדה עד שתספור תחלה ז"נ לזיבתה מש"ה יכולה לספור נקיים שלא מיד אחר ימי המלאת ואין להקשות דכיון דמה"ט הואיל דדמו לנדה שאינה ראוייה לזיבה מש"ה אין ספירות ז"נ עולה מהן א"כ נימא נמי אף שטבלה אחר ימי לידתה לא תעלה לה לספירה תוף ימי טוהר שלא דהא פל מש"ך ימי טוהר שלא אינה ראוייה לזיבה ז"א דנה לא א דמי לנדה דמה שאינה ראוייה לזיבה היינו מפתח הקולא שהקילה התורה שפל הדמים שהיא רואה בהן הם טהורים מש"ה דין הוא שאם לא ראתה בהן דלא גרע משאר ימים שעולה בהן ספירות ז"נ משא"כ בימים הראוים לנדה שאם תראה בהן דם היא טמאה ונהדם טמא ואפ"ה אין ראוייה לזיבה וכה"ג בימי לידה שהיא טמאה ונהדם שראתה בהן טמא דמי ממש לנדה וכן אם לא טבלה אחר לידתה היא טמאה ונהדם שראתה בהן טמא אף תוף ימי טוהר וכב"ה במתני' דביומי וטבילה תלי רחמנא הני דמי ממש לנדה שאף שראתה אינו ראוי לזיבה אע"ג שהדם טמא מש"ה ילפי' שפיר בהאי היקשוא שלא יעלו לספירת ז"נ ע"כ דבריו ואף שאין זה לשונו מ"מ זה פנונתו ומילי דסברא נינהו: מיהו מה שהקשה דאיך תספור נקיים שלא מיד אחר ימי המלאת הא תחלת נדה היא ואין עולין לספירת ז"נ למ"ד דאין ימי לידה עולין לספירות ז"נ בלא"ה לק"מ ועיין בתוס' דף נ"ד ע"א שכתבו דלר"ת דנוקא נדה שראתה בהן אינו עולין ור"ל אף שמקצת הימים הם נקיים מ"מ פיון שפבר ראתה בהן והיא נדה ממש אינו עולין אבל ימים הראוים לנדה עולין שפיר ודוק שם ואין להאריף עוד בזה: עוד כתב בספר הג"ל וז"ל לשוב עיינתי בש"ס וצלע"ג על הסה"ת והגה"מ דס"ל דלר"ת צריכין ב' טבילות דנ"ל מבואר שם דא"צ ב' טבילות אפי' לר"ת

דְּנוֹקָא תוֹף ז' או תוֹף י"ד שְׁהֵם טְמֵאִים מִצַּד עֲצָמָן וְלֹא מִהֲנִי בְּהֵן טְבִילָה ס"ל לְאַבְיֵי ור"ת
דְּפֶסֶק פְּנוּתִיהָ דְאֵינָה עוֹלָה בֵּינָן דְּהַתוֹרָה טְמֵאָה בּוֹ לְזָכָר וי"ד לְנִקְבָה אַף שְׂאִינוּ רוֹאֵה
כְּאֵלוּ רוֹאֵה דָם אִם פֶּן לֹא הָיוּ נְקִיִּים אֲבָל אַחַר ז' וי"ד אַף שְׂלֵא טְבִילָה הֵימִים בְּעֲצָמָם
טְהוּרִים וּבִגְדֵיהֶם לְטַבֵּל אֲמַאי לֹא יַעֲלוּ מ"ש מִפֶּל זָבָה דְּעֵלְמָא שְׂסוּפְרַת ז"נ קוֹדֵם טְבִילָה
אַף שְׁעֵדִינָן הִיא טְמֵאָה וּכ"מ בְּש"ס שָׁם בַּפ' הַמְּפָלֶת בְּבְרִייתָא דְטוֹעָה דְטוֹבְלַת צ"ה
טְבִילוֹת דְאֵתְיָא כְּאַבְיֵי ע"ש בְּהֶדְיָא דָף כ"ט וְז"ל דְאֵמְרִינָן ב"ש וּב"ה תְּרַנְוִיְהוּ ס"ל יְמֵי
לֵידָה שְׂאִינוּ רוֹאֵה אֵינָן עוֹלִין לְסְפִירַת זִבְתָּהּ אִם פֶּן אֲמַאי תְּשַׁמֵּשׂ אֹר לֵיל ל"ה וְגַם מַאי
פְּרִיָה בְּעֵשְׂרִים וְחַד תְּשַׁמֵּשׂ הָא הַטְּבִילוֹת שְׁטַבְלָה תוֹף י"ד יוֹם הָיוּ כְּלֹא טְבִילָה לְעַנְוֵן יְמֵי
לֵידָה דְהָא שְׂמָא הֵם תוֹף י"ד לְנִקְבָה בֵּינָן שְׂפָאָה בִּיה"ש ע"ש רַק ע"י טְבִילַת לֵיל שְׂאֵחַר
י"ד לְטַהֲרָה מִטְּמֵאָת לֵידָה וְאִם פֶּן יוֹם ט"ו לֹא יַעֲלֶה לְמַנְיָן דּוֹ"נ שְׁלֵמִים בְּעֵינָן וְכַבֵּר יֵצֵא
שְׁעָה אַחַת מִלֵּיל ט"ו קוֹדֵם טְבִילָה דְהָיוּ יְמֵי לֵידָה וְעוֹד דְפְרִיָה שְׁבוּעָה קָמָא לְטַבֵּל בִּימְמָא
דְלִמָּא כָּל יוֹמָא וְיוֹמָא שְׁלֵמוֹ סְפוּרִים דִּילָה ע"ש וּמַאי קו' הָא לֹא טְבִילָה עַד שְׂפָאָה לְפָנֵינוּ
וְצָרִיכָה לְסְפוּר ז"נ אַחַר הַטְּבִילָה דִּימֵי לֵידָה אֵינָן עוֹלִין אַע"כ דְאַחַר ז' וי"ד לֹא מִיקְרֵי
יְמֵי לֵידָה כְּלָל וּכ"מ מִדְר"י בְר"י דְאָמַר דִּיהָ לְטְבִילָה בְּאַחְרוֹנָה דְהֵינָנו לֵיל ל"ה וְאִם פֶּן
אֲמַאי מְוַתֵּרַת לְשַׁמֵּשׂ לֵיל ל"ה הָא לֹא סְפָרָה ז"נ אַחַר הַטְּבִילָה דְהָא ל"פ אֲלֵא בְּטְבִילָה
בְּזַמְנָהּ מְצֻנָה וְלֹא בִימֵי לֵידָה אֵי עוֹלִין אַע"כ דַּא"צ ב' טְבִילוֹת אַף לַר"ת וְצַע"ג עַל הַסֵּה"ת
וְהַג"מ עכ"ל מַה שְׁהַק' מְהָא דְפְרִיָה הַש"ס בְּעֵשְׂרִין וְחַד תְּשַׁמֵּשׂ גַּם מַאי דַּמְק' מְהָא דַּמְק'
הַש"ס שְׁבוּעָה קָמָא לְטְבִילָה בִּימְמָא דְבְרֵי שְׁגָגָה הֵם דַּלְק"מ דְּהַפּוֹסְקִים לֹא כְּתוּבוּ פֶּן אֲלִיבָא
דַּר"ת אֲלֵא לְמַאי דְקִי"ל כַּב"ה דְבִיּוֹמֵי וְטְבִילָה תְּלֵי רַחֲמֵנָא מַש"ה שְׁפִיר כְּתוּבוּ דַּכ"ז שְׂלֵא
טְבִילָה מִיקְרֵי יְמֵי לֵידָה וְאֵינָן עוֹלִין אֲלִיבָא דַּר"ת בֵּינָן דְלֹא טְבִילָה אֲבָל לַב"ש דַּס"ל
דְבִיּוֹמִים לְחוּד תְּלֵי רַחֲמֵנָא וְלֹא אֵיכְפַת לָן בְּטְבִילָה אִם פֶּן אַף שְׂלֵא טְבִילָה תוּ לֹא מִיקְרֵי
יְמֵי לֵידָה בֵּינָן דְשְׁלֵמוֹ הֵימִים וַא"כ קו' הַש"ס בְּהֵנִי קו' אֲזִלֵי אֲלִיבָא דַּב"ש דְתְשַׁמֵּשׂ
בְּעֵשְׂרִים וְחַד וּבְשְׁבוּעָה קָמָא לְטְבִילָה בִּימְמָא לַב"ש אַף מַה שְׁהַק' אֲמַאי תְּשַׁמֵּשׂ אֹר שְׁלֵשִׁים
וְחַמֵּשׁ לְכַאוֹרָה קו' הִיא דַּלְב"ה אֲמַאי מְשַׁמֵּשׂת אֹר ל"ה לְהַפּוֹסְקִים הַג"ל וְכַה"ג יֵשׁ
לְהַקְשׁוֹת מְהָא דְאָמַר ר"פ בְּסוּף פֶּרֶק ב"ס שְׂאֵי הֵתָם בֵּינָן דְאִיבָא לְמִימַר יוֹלְדַת זָכָר הִיא
וְכַל הֵנִי שְׂבַעָה יִתִּירָא דְקִנְיָהֲבִינוּ לֹא סְלָקֵי לָה לְסְפִירַת זִבְתָּהּ ע"כ וְרַצָּה ר"פ לְדַחוֹת דְלֹא
תְּפִשׁוּט מִן הַבְּרִייתָא דִּימֵי לֵידָה שְׂלֵא רְאָתָה בְּהֵן דְעוֹלִין לְסְפִירַת זִבְתָּהּ אֲלֵא דְאִיבָא
לְמִימַר דְאֵינָן עוֹלִין וּש"ה וְכו' וְלִדְעַת הַפּוֹסְקִים הַג"ל בֵּינָן דַּס"ל דְאֵין עוֹלִין אֵיף אֲפִשְׁר
דְקִנְיָהֲבִינוּ הֵנִי שְׂבַעָה יִתִּירָא דְסְלָקֵי לָה לְסְפִירַת זִבְתָּהּ דְהָא ע"כ צָרִיכָה שְׁתַּטְבֵּל בְּסוּף
ז' וְאִם פֶּן לִיבָא שְׂבַעָה שְׁלֵמִים דְהָא בְּצָרֵי לָה הַשְׁעָה שְׁטַבְלָה בּוֹ אֹר לְשַׁמֵּינֵי וְדוֹחַק לֹמַר
דַּר"פ מוֹקֵיָם לָה לְהַבְּרִייתָא כַּב"ש דַּס"ל דְבִיּוֹמֵי לְחוּד תְּלֵי רַחֲמֵנָא וְעוֹד מִי דְחָקוּ לַר"פ
לְאוֹקְמֵי הַבְּרִייתָא כַּב"ש ה"ל לֹמַר דְלֹא סְלָקוּ לָה מְהֵנִי שְׂבַעָה יִתִּירָא דְקִנְיָהֲבִינוּ לָה אֲלֵא
שְׂשָׁה יְמִים וְאֵתְיָא אֲלִיבָא דַּכ"ע וְהָא דְאָמַר יְמֵי לֵידָתָה שְׂאֵינָה רוֹאֵה בְּהֵן עוֹלִין לְסְפִירַת
ז"נ ר"ל חוּץ מִשְׁמִינֵי בֵּינָן שְׂאֵינוּ יוֹם שְׁלֵם וְצָרִיכָה שְׁתַּסְפֹּר עַד יוֹם א' לְהַשְׁלִים ז"נ אַחַר
י"א יְמֵי לֵידָה א"ו דְלִיתָא לְדַעַת הַפּוֹסְקִים הַג"ל וְכַשְׁלֵמְדֵתִי הִלְכָה ז' דְפֶרֶק הַמְּפָלֶת
הַרְגָּשְׁתִּי ג"כ בְּקו' ז' שְׁהַק' הַמְּחַבֵּר הַג"ל לְדַעַת הַפּוֹסְקִים הַג"ל דְאֲמַאי תְּשַׁמֵּשׂ אֹר ל"ה
לַב"ה וְדַחֲיִתִי אוֹתוֹ דִּי"ל דַּס"ל לְהֵנִי פּוֹסְקִים הַג"ל דְשְׂבַעָה ג' סְלָקוּ לָה לִז"נ אִם יִלְדָה
נִקְבָה בְּזוּב אַע"ג דְחָסְרָה לָה מְקַצַּת מִן הַלֵּיל ט"ו בְּשַׁעָה שְׁהֵיָתָה טוֹבְלַת בְּהֵן לְלִידָתָה וְלֹא

היה יום הראשון של ז"נ יום שלם אפ"ה עולה לה ליום א' פיון דלא ראתה ממש דהא רמי ב"ח קשיא ליה דאמאי לא נספור שפוסקת בו לז"נ דהא קיי"ל מקצת יום פכולו פדאיתא פדף ל"ג ע"א ואף דלא קיי"ל הכי דהא פריף בפ' התינוקת לרב דאמר יום שפוסקת בו עולה למנין שבועה ורב פכותאי אמרה לשמעתייה י"ל דהיינו דוקא פרואה ממש הוא דאמרינו דסוף היום נגרר לתחלתו משא"כ בלא טבלה ללידתה דהיום מצד עצמותה הוא טהור אלא דכ"ז שלא טבלה אינו עולה אמרינו מקצת היום פכולו ועיין פריש"א בתה"א דף קפ"ג ע"ב שפכת דלא אמרינו סוף היום פתחלתו אלא פשתחלת היום גורם טומאה או טהרה אבל פשאין תחלת היום גורם טומאה או טהרה אינו נחשב להיות גורר אחריו סוף היום וע"ש ואם פן ה"נ שליל ט"ו אינו גורם טומאה אדנבה גורם טהרה שעד עכשיו לא היה מהני לה טבילה ומיד בתחלת ליל ט"ו מהני לה טבילה אלא דצריף זמן שעה מועטת בכדי שתטבול ואם פן דבר אחר גרם לה שיהא טמאה בהתחלת הלילה דמתוספת טבילה לא אמרינו שתהא גוררת אחריה פל היום אלא אמרינו מקצת היום פכולו ועולה לספירת ז"נ ועיין בהרא"ש פ' פנות פותים פנ"ל פרוור ליישב דברי הפוסקים ה"ל: אמנם פחדושי הוכחתי מדברי ר"ת עצמו דלא ס"ל פשיטת הפוסקים ה"ל אלא ס"ל דאפי' לא טבלה ללידתה אפ"ה עולין לספירת ז"נ מיד אחר ז' לזכר וי"ד לנקבה דלא איתקש לנדה אלא ימי לידה עצמן שהם ז' לזכר וי"ד לנקבה שהם טמאים אפי' לא ראתה בהן הוא דאין עולין משא"כ אחר פף עולין אפי' לא טבלה והוא ממ"ש המהרש"ל שם פסוגיא דטועה דף ל' פריש"י ד"ה טבילה יתירא וז"ל ומש"ה נמי מיושב אמאי משני שבאתה ביהש"מ דלמא לעולם ביום פאתה וכדס"ד מעיקרא והא דק' לן בפיר לן חזא דלמא הף טבילה דסוף שבוע קמא חשיב אלא משום דדק בלישנא וק"ל אחר פף מצאתי בגליון בשם התוס' פמו שפירשתי וכתב עוד שרבינו תם תירץ משום דב"ה ע"כ לא חשיב חזא בשבוע אם פן לדידה בפיר חזא וק"ל עכ"ל וכוננתו מבואר ועיין בתוספות ד"ה עשרים ותמניא ומהרש"א פכת דלא ידע מה תיובתיה דטבילה דסוף שבוע קמא לא שייכא אלא פראתה בביהש"מ וכפירש"י להדיא לקמן ד"ה סוף שבוע ראשון עכ"ד ואני לא ידעתי מה תיובתא אף שרש"י כ"כ וכי גברא אגברא קרמית דנלע"ד דס"ל להתוס' בגליון דאפי' פשבאתה ביום אי פדקה עצמה פאותו יום ומצאה טהורה מיקרי ספורים לפנינו וכן מבואר מתוס' לקמן דף ס"ט ד"ה שבועה לנדה וכו' וז"ל שם ועוד דסוף סוף סגי לה פמה שפדקה ביום הספירה ומצאה טהורה דאי אין פדיקת סוף היום עולה לספירה לא היה תקנה לבנות ישראל אא"כ יבדקו בעלפית עצמוד השחר דספירת לילה אינה ספירה עכ"ל מבואר בפדקה פסוף היום ומצאה טהורה מיקרי ספורים לפנינו אף שרש"י לא ס"ל פן מ"מ הגליון ס"ל הכי וצדקו דבריהם: אף לדברי הפוסקים ה"ל ק' דמאי תירץ ר"ת משום דב"ה ע"כ דלא קחשיב חזא בשבוע וכו' הא לדעת הפוסקים ה"ל לא קשיא פלל לב"ה סוף שבוע קמא לטבלא פיון דהשתא מוקמינו שבאתה לפנינו ביום והיא לא טבלה עד הלילה דהא בשבוע קמא לא טבלה אלא בלילה אם פן א"א למיחשב ליום הראשון שבאה לפנינו לז"נ דהא ב"ה סבירא להו פיומי וטבילה תלי רחמנא וא"כ אף שעברו ימי הלילה קודם שבאתה לפנינו אפ"ה א"א למיחשב ליום הראשון משבאת לפנינו לספירת ז"נ פיון שלא טבלה והדרה הקו' לדפכתה דה"ל לאוקמי פגון שבאתה לפנינו ביום וקחשיב ב"ש הף טבילה דסוף שבוע קמא תוף

צ"ה לטבילה ואימרום דב"ה ע"כ לא חשיב חזא בשבוע ז"א דאף לב"ה י"ל דחשיב
חזא בשבוע אלא דלדידה א"א למיחשב טבילה דסוף שבוע קמא דלדידה ליפא טבילה
בסוף שבוע קמא א"ו דר"ת לית ליה פסברת הפוסקים הנ"ל אלא ס"ל דדוקא ימי לידה
ממש שהם ז' לזכר וי"ד לנקבה אע"פ דאינון עולין דאתקשי לידה אבל אחר שעברו ז'
לזכר וי"ד לנקבה אע"פ שלא טבלה עולין: שוב ראיתי בבאורי מהרש"ל להסמ"ג שכ'
ונ"ל במרדכי כ' שגרא להצריך פל יולדת ב' טבילות לפי ר"ת אחת לאחר ז' לזכר או
לאחר י"ד לנקבה כדי להשלים ימי לידה ואח"כ תוכל לספור ז"נ וטובלת ומותרת לבעלה
אבל פל זמן שלא טבלה אחר לידה פל הימים קרויני ימי לידה דקיי"ל פרב דאמר מעין
א' הוא והתורה טיהרתו וטימאתו לב"ה דם יולדת שלא טבלה מטמאה לח ויבש א"כ
הפל קרויני ימי לידה עד שתטבול ע"כ ואני אומר שתימא הוא בעיני הלא כתבו התוס'
להדיא בשם ר"ת דהיולדת דאפי' לא טבלה וספירה ז"נ ואח"כ ראתה דאינה סותרת וק"ו
בלא ראתה פלל שיכולה לספור בלא טבילה וכמ"ש הספר לעיל ע"כ וא"ל דמייירי
בטבלה אחר ימי הלידה אלא שלא טבלה אחר ז"נ דא"כ אפי' דם לא הנה מטמא ולעיל
כ' אבל דם עצמו מטמא וק"ל וכן פל הפוסקים לא הזכירו ולא נהגו פן עכ"ל הנה עיקר
ראיתו מן הסמ"ג שם אבל מן התוס' אין ראיה די"ל דמייירי בדטבלה ללידתה אלא שלא
טבלה אחר ז"נ לזיבתה וכמ"ש הוא עצמו ומ"ש התוס' שם ז"ל דאפי' ב"ה דמטמאין לח
ויבש מודו דעלתה לה ספירה עכ"ל קאי אמ"ש לעיל דהא אמר הקא דכי ראתה וכו'
ואהא מסיימו דאפי' ב"ה מטמאין לח ויבש מ"מ מודו דעלתה לה לספירה ומסוגלי דהקא
אין ראיה לדידן ויעלה ספירה אפי' בלא טבלה ללידתה דהא בסוגיא זו מייירי בלא טבלה
משום דסוגלי זו ס"ל דימי לידה שאינה רואה בהן עולה לספירת ז"נ מש"ה לא צריך
טבילה אבל לדידן אליבא דר"ת דס"ל דקיי"ל דימי לידה שאינה רואה אינה עולה י"ל
דצריך טבילה קודם ספירת ז"נ ופסק ר"ת נ"מ לדידן היכא דטבלה אחר לידתה ואח"כ
ספירה ז"נ דמהני אפי' אם ראתה אח"כ דם טוהר אלא עיקר הוכחת מוהרש"ל הוא מלשון
הסמ"ג שפסיים אחר דין זה שאם ילדה בזוב וספירה ז"נ ואח"כ ראתה דם טוהר דעלתה
לה ז"נ אבל דם עצמו מטמא מוכח דמייירי בלא טבלה ללידתה ואפ"ה ס"ל דעלו לה ז"נ
וא"ל דהסמ"ג ס"ל דלא כר"ת אלא פשיטת הפוסקים דפסקו דימי לידה שאינה רואה
בהן עולין לספירת ז"נ מש"ה ס"ל דעלו לה לנקיים אע"פ שלא טבלה ז"א דהא כ' הסמ"ג
אח"כ דבצרפת נהגו פדברי ר"ת הואיל ונפק מפנייה וא"כ לא ה"ל למיסתם לעיל להתיר
דעולין לה לז"נ אע"פ שראתה אחר ספירתה דם טוהר אפי' לא טבלה א"ו דליתא לדברי
המרדכי אלא דאף לדברי ר"ת א"צ ב' טבילות אבל מדברי התוס' אין הוכחה דיש לדחות
דמייירי בטבלה ללידתה וכן נראה לכאורה מלשון התוס' שם שכתבו וז"ל דהא אמר הקא
דכי ראתה בשבוע ג' דלא סתרה אע"ג דדם טמא הוא כ"ש דראיות דם טוהר אינה סותרת
עכ"ל ואי דמייירי בדלא טבלה ק' מה עדיפותא דדם טוהר מהא דראתה בשבוע ג' דהא
גמי דם טוהר הוא אלא שפינון שלא טבלה הוא מטמא לח ויבש דהא אנו קיי"ל פרב דמעין
א' הוא א"ו בדטבלה מיהו י"ל דלעולם מייירי בלא טבלה ואפ"ה כתבו דכ"ש ד"ט דהא
פינון דסוגלי זו אלא אליבא דלוי דס"ל ב' מעיינות הן והקא מייירי בשופעת ממעין טמא
וא"כ שפיר כ"ש הוא דכיון דאפי' בשופעת ללוי לא סתרה אע"ג דדם טמא הוא ור"ל
דלא מהני לה טבילה כ"ז ששופעת ללוי דמעין טמא אתיא וגורם טומאה אפ"ה אינה

סוֹתֶרֶת כ"ש דָם טוֹהֵר דאע"ג דְמִטְמָא לַח וְיִבֵּשׁ לַב"ה כ"ז שְׁלֵא טְבִילָה מ"מ מְהֵי לָהּ טְבִילָה אע"פ שְׁלֵא פְסָקָה מְלַרְאוֹת לְדִינָן דְקִי"ל כַּרְב דְאָמַר מְעִין א' הוּא וְכֵן נִרְאֶה דְמִיָּרֵי בְדִלָא טְבִילָה דְאִי בְטְבִילָה מְהִיכִי תִינְתִי דִיִּסְתוֹר פִּינּוֹן דְאַף הֵדָם הוּא טְהוֹר וְלָמָּה צָרִיךְ ר"ת רְאֵיהּ לְזֵה דאע"ג דָּם קוֹשֵׁי נְמִי אֵינָה מְטַמְאָה אַפ"ה סוֹתֵר לְיוֹמֵי לְשִׁיטַת הֶרְאָב"ד וְסִיעֵתוֹ וְכַמְש"ל מ"מ פִּינּוֹן דְאֵינוֹ סוֹתֵר אֶלָּא לְיוֹמוֹ וְהֵכָא פִּינּוֹן דְסִפְרָה הָא סִפְרָה וְכַמְש"ל א"ו דְמִיָּרֵי בְדִלָא טְבִילָה נְעוּד שְׁפָכֵר הוֹכַחְתִּי מְדַבְרֵי גְלִיוֹן תו' דר"ת ס"ל פְּסִכְרַת הֶמְרָדְכִי וְהַג"מ דְמַצְרָכִי ב' טְבִילוֹת וְא"כ ע"כ צָרִיכִין אָנוּ לְפָרֵשׁ דְבָרֵי הַתּוֹס' פֶּאֶן בְּשֵׁם ר"ת דְמִיָּרֵי נְמִי בְלֵא טְבִילָה וְכִינּוֹן דר"ת שְׁמַמְנוּ יֵצֵא הוֹרְאָה זֹו דְהִלְכְתָא פְּאַבְיֵי דְאֵין יְמֵי לִידָה עוֹלִין לְסִפְרַת ז"נ ס"ל דְלֹאֲחַר שְׁעָבְרוּ ז' לְזָכֵר וי"ד לְנִקְבָה עוֹלִין לְסִפְרַת ז' נְקִיִּים אע"פ שְׁלֵא טְבִילָה א"כ אֵין לְחוּשׁ מַה שְׁהַחְמִירוּ הַפּוֹסְקִים הַג"ל וְהוֹסִיפוּ עַל דְבָרָיו פִּינּוֹן דר"ת גּוּפָא לָא ס"ל הֵכִי נְאִין לְדַחוּת דְבָרֵינוּ הַג"ל וְלוֹמַר דְהַסְוִינָא דְהֵכָא אֶזְלָא אֶלְיָבָא דְלוֹי לְקַמֵּן דס"ל דְאַף לַב"ה לָאו בְיוֹמֵי וְטְבִילָה תְּלִי רַחֲמֵנָא אֶלָּא מְשׁוּם דְסִבְרָב' מְעִינּוֹת הֵם דז"א דא"כ יְהִיָּה כָּל הַסְוִינָא דְהֵכָא שְׁלֵא אֶלְיָבָא דְהִלְכְתָא דְהָא קִי"ל כַּרְב פְּדַפְסָק הֵתָם בְּגַמ' וְלָלוֹי בְלֵא"ה לְק"מ מְבַרְיָתָא דְהֵכָא דְאִיְהוּ אָמַר כְּתוּבָא דְשׁוֹיִן וְכַדְמִשְׁנֵי הֵתָם עַל קוֹ אַחֲרִיתֵי לַפ"ז אֵין לָנוּ שׁוּם טַעַם לְחוּמְרָא זֹו שְׁנֵהֲגוּ בְקִצָּת מְקוֹמוֹת נְאִי מְשׁוּם הָא דכ' הָאֲגוּדָה שְׁהַטַּעַם פֶּן יִשְׁכַּחוּ הָעוֹנֵה דַמ' לְזָכֵר וּפ' לְנִקְבָה כַּרְב כ' הַט"ז דְלִיפָא לְמִיחַשׁ לְהֵכִי לְפִי שְׁאִין דִּין זֵה נוֹהֵג בְּזַמְנֵינוּ לְפִי שְׁאִין אָנוּ בּוֹעֲלִין עַל ד"ט וְמַה"ט הַשְּׁמִיטוּ דִּין זֵה בַש"ע וְכ"כ מֵהֶרֶש"ק בְּסִפְרַת תְּפִאֲרַת שְׁמוּאֵל בְּהַגְהוֹתִיו עַל הָרֵא"ש לְמַס' נִדָּה וְכ' שְׁמַצְנָה לְבַטֵּל הַמְנַהֵג הַגַּם שִׁי"ל דַמ"ש הַמֵּהֶרֶש"ק דְמַצְנָה לְבַטֵּל הַמְנַהֵג לֹא קָאִי אֶלָּא לְאֵלוֹ שְׁנוֹהֲגִים לְהַמְתִּין לְזָכֵר שְׁשֵׁה אוֹ שְׁבַעַה שְׁבוּעוֹת וְלְנִקְבָה ט' שְׁבוּעוֹת שְׁהִיא חוּמְרָא בְלֵא טַעַם וְרִיחַ שְׁמַחְמִירִים בְּיוֹתֵר בְּזָכֵר לְהַמְתִּין מְלַטְבּוֹל אַף אַחַר מ' יוֹם וּבְנִקְבָה מְקִילִין לְטַבּוֹל קוֹדֵם פ' יוֹם בְּהָא הוּא דכ' שְׁיֵשׁ מַצְנָה לְבַטֵּל הַמְנַהֵג אֲבָל אוֹתָן שְׁנֵהֲגוּ לְהַמְתִּין מ' לְזָכֵר וּפ' לְנִקְבָה י"ל דס"ל כַּמ"ש הַרְמ"א דְאֵין לְהַתִּיר בְּמְקוֹם שְׁנֵהֲגוּ לְהַחְמִיר מ"מ מְרִישׁ דְבָרָיו שְׁכ' וּמִזָּה בָּא מְנַהֵג שֶׁל שְׁטוֹת שְׁהַנְשִׁים אֵין טוֹבְלוֹת אַחַר זָכֵר פְּחוֹת וְכו' כְּדִי שְׁתַּעֲבוֹר הַלִּילָה אֲסוּר וְכו' וְטַעוֹת הוּא בְּיָדָם כִּי דוֹקָא לְאוֹתָן שְׁבוּעֲלִין עַל ד"ט נְאֻסְרָה אוֹתוֹ הַלִּילָה וְכו' מְדַקְרֵי לִיָּה מְנַהֵג זֵה מְנַהֵג שֶׁל שְׁטוֹת וְטַעוֹת א"כ מ"ש בְּסוֹף דְבָרָיו דְמַצְנָה לְבַטֵּלוֹ קָאִי נְמִי לְעִיקָר הַמְנַהֵג שְׁנֵהֲגוּ בְּיֵשׁ מְקוֹמוֹת וּמ"מ מִי יָבֵא אַחַר הַכְּרַעַת רַמ"א ז"ל שְׁאִין לְהַתִּיר בְּמְקוֹם שְׁנֵהֲגוּ לְהַחְמִיר אֲבָל מ"מ אֵין לְהַטִּיל עוֹנֶשׁ עַל הָעוֹבֵר ע"ז וְכַמ"ש הַט"ז אִם לֹא בְּמְקוֹם שְׁהוּא מְוַסְפֵּם לְהַחְמִיר בֵּין פְּוֹלָם אֲבָל בְּמְקוֹם שְׁקִצָּת נִהְגוּ לְהַקֵּל אַף שְׁמַקְצָת מַחְמִירִים הָיוּ כְּאֵלוֹ אֵין פֶּאֶן שׁוּם מְנַהֵג דְהָא בְלֵא"ה הַרְמַב"ם כָּתַב לְבַטֵּל הַמְנַהֵג לְגַמְרֵי וְה"ה בְּמְקוֹם שְׁאִין נוֹהֲגִין לְהַמְתִּין עַד אַחַר מ' לְזָכֵר וּפ' לְנִקְבָה רַק שְׁמַמְתִּינִין אַחַר נִקְבָה ט' שְׁבוּעוֹת אוֹ פְּחוֹת בְּאוֹתָן הַמְקוֹמוֹת וְנִדְאִי יֵשׁ לְהַתִּיר שְׁתַּטְבּוֹל מִיָּד אַחַר שְׁתַּטְהַר פִּינּוֹן דְחִזִּינּוּ דְלֹא חָשׂוּ לְחוּמְרָא זֹו שְׁהַחְמִירוּ בְּיֵשׁ מְקוֹמוֹת אֶלָּא שְׁהַחְמִירוּ בְלֵא טַעַם כַּמ"ש הַמֵּהֶרֶש"ק מַש"ה יֵשׁ לְבַטֵּלוֹ נְאֻף שְׁיֵשׁ לוֹמַר שְׁטַעַמָּם בְּמְקוֹמוֹת הֵהֵם הוּא מְשׁוּם הָא דכ' הָרִיב"ש הֵבִיא אוֹ בַב"י וְז"ל אִם נִהְגוּ זֵה לְגַדֵּר וּפְרִישׁוֹת וְכו' אִם מְפִנֵי נְקִיּוֹת שְׁבָאוֹתָם הַיָּמִים דְיָמִים מְצוּיִם בְּהֵם וְכו' עַכ"ל לַפ"ז י"ל שְׁשִׁיעֶרוּ ע"פ אֲנוּמָד דַּעַת שְׁעַד ט' שְׁבוּעוֹת הַדְּמִים מְצוּיִם בְּהֵם וְלֹא יוֹתֵר וְכַה"ג בְּזָכֵר חֲמִשָּׁה אוֹ שְׁשֵׁה שְׁבוּעוֹת מ"מ מְאַחַר שְׁהַמְנַהֵג הִזָּה אֵינוֹ כְּתוּב בְּשׁוּם סִפְרַת מְסַפְרֵי הַפּוֹסְקִים וְהַרְמ"א ז"ל

לא הביאו אין לחוש לו אח"ז ראייתי במע"מ דף ל"ג שכ' פן בהדיא ע"ש שכ' עוד טעמים למנהג זה: עוד כ' בט"ז דארף במקומות שנהגו להחמיר מ"מ במפלת אין מנהג בשום מקום להחמיר וכ"כ בשו"ת ח"צ סי' ח' וכ' שם הטעם דס"ל שטעם החוקרא הוא לפי שהדמים מצויים בהם כמ"ש הריב"ש וראו שאין דמי המפלת מרובים מש"ה לא החמירו במפלת עוד כ' הטעם שני פיון שלכל הטעמים מנהג זה אינו אלא חוקרא והרחקה יתירה ראו הנשים להחמיר ביולדת ולא במפלת פי רוב יולדות מניקות בניהם ואין באיחור הטבילה שום ביטול פו"ר ולא הני ליה חוקרא דאחי לידי קולא משא"כ במפלת שיש בו איחור הטבילה וביטול פו"ר לא ראו להחמיר עכ"ד ובס' בה"י חידוש וכ' מדעתו דארף במפלת צריכה להמתין מ' לזכר ופ' לנקבה ויטול מה שחידש וכ"כ הש"ך בסק"ד דבמפלת ליפא מאן דמחמיר וסגיא לה ז"נ אחר י"ד יום וכ"נ מדברי האחרונים עכ"ל ובס' מנ"י תמה עליו למה כ' דבעי ז"נ אחר י"ד יום דהא קי"ל דימי לידה שאינה רואה בקו עולין לספירת ז"נ ולפע"ד נראה דעת הש"ך דס"ל דאותן מקומות שנהגו להמתין מלטבול עד אחר מ' לזכר ופ' לנקבה ס"ל דהלקתא פאביי וכמו שפסק ר"ת דאין ימי לידה עולין לספירת ז"נ וכמ"ש בד"מ בשם הפוסקים שהחמירו הואיל ונפק מפומי דר"ת ולא הקילו במפלת אלא לאחר ז' לזכר וי"ד לנקבה שתספור ז"נ לפי דס"ל דמ"ש הסה"ת והג"מ דכ"ז שלא טבלה מיקרי ימי לידה אינו מוכרח וכמ"ל דלא אתקש לנדה אלא ימי לידה ממ"ש דהיינו ז' לזכר וי"ד לנקבה מ"מ ביולדת דליפא ביטול פו"ר החמירו כדעת הפוסקים הנ"ל שתוף ימי מלאת אין עולין לספירות ז"נ אם לא טבלה אבל במפלת דאיפא פו"ר לא ראו להחמיר בחוקרא זו אבל בעיקר ימי לידה שהוא תוף ז' לזכר וי"ד לנקבה אין להקל אף במפלת פיון דלדעתם הלקתא פאביי כנ"ל ליישב דברי הש"ך בזה: ולולי דמסתפינא הוי אמינא מלתא סדתי דמה שנהגו באותן המקומות להחמיר ביולדת ולהקל במפלת הוא עפ"י מ"ש הד"מ שהבאתי לעיל שהטעם של אותן שנהגו פן הוא משום דסבירא ליה כרבינו תם וסבירא ליה נמי דכ"ז שלא טבלה ללידתה ימי לידה מיקרי ולפי מה שפירש רש"י דמשום הכי ילפינן ימי לידה מנדה דאינה עולה לספירות רות ז"נ ה"ט דדמי לה שאין ראון לזיבה כמו נדה וימי לידה דאינן ראוין לזיבה נפקא לן מדכתיב זוב דמה מחמת עצמה ולא מחמת ולד וכמו שהבאתי לעיל לשונו ולכאורה יש לדקדק דהא האי דמה דרשינן לעיל למעוטי מה שראתה מחמת קנשי אבל מה שראתה מחמת שופי טמאה וצ"ל דש"ה שראתה לפני הלידה מש"ה בעינן שתראה מחמת קנשי דאי בשופי לאו מחמת ולד הוא אבל מה שראתה אחר הלידה אין לחלק דבין מחמת קנשי ובין מחמת שופי הפל מחמת ולד הוא וממועט מן דמה ולא מחמת הנלד והנה למ"ד אין קנשי לנפלים צ"ל דהאי מעוטא דדמה ולא מחמת ולד לא קאי אנפלים אלא דוקא בנלד ממ"ש דליפא למימר דה"פ אין קנשי לנפלים שאין אשה מתקשה בנפלים דהא חזינן דלאו הכי הוא אלא יש קנשי גם לנפלים כמו בנלד גמור א"ו דה"פ דאין דין קנשי לנפלים וכן פירש"י בדל"ח ע"א ד"ה אין קנשי לנפלים וז"ל אין הנפל מטהר קנשי עכ"ל וע"כ דמאן דס"ל הכי אית ליה שום דרשא או דגמרא גמירא ליה דהאי מעוטא דדמה לא אתי למעוטי אלא בנלד גמור אבל בנפלים אף מחמת הנלד יש זיבה לפ"ז ה"ה אחר הלידה נמי יש זיבה דהא תרנוייהו מדמה נפקא דוקא מחמת עצמה ולא מחמת הנלד וכיון דבנפלים אף מחמת הנלד יש זיבה תו אין לחלק בין קודם הלידה לאחר הלידה ומעתה

בנפלים פנין דיש זיבה אף בימי הלידה תו אין למילף בהיקשא לנדה דהא לא ילפינו מיניה אלא מאי דדמי לה שאין ראונן לזיבה מש"ה אף בימי הלידה עולין לכה נהגו להקל במפלת וא"ל על דברינו מהא דתנא יש רואה מאה יום ואין זיבה עולה בהן פיצד וכו' ופ' של נקבה וכו' ולשיטת הר"ן והרמב"ם והרמב"ן מייירי הך ברייתא בנפלים כמש"ל דז"א דלשיטתם צ"ל דס"ל להך ברייתא יש קנשי לנפלים וכל דברינו אינו אלא למאי דקי' אין קנשי לנפלים ולפ"ז אפשר ליישב קו' התוספות שם בד"ה מאי דעתך וכו' שהקשו וא"ת נהלא בלא קנשי משפחת כל ימיה שלא תהא זבה פגון שהפילה אחר פ' לנקבה וכו' ולפ"ד לק"מ דכיון דס"ל לר"מ אין קנשי לנפלים א"כ יש זיבה אף תוך ימי הלידה כמש"ל: (ז) אינה חוששת לולד.

במשנה ד' ל' שנינו המפלת ליום מ' אינה חוששת לולד ליום מ"א תשב לזכר ולנקבה ולנדה ופירש"י ליום מ' לטבילתה ע"כ וכתב בשו"ת עה"ג סימן כ"א דמוכח מדברי רש"י אלו שאנו חושבין מיום טבילתה הסמוכה ולא חיישינו שנתעברה מקודם לכן אע"פ שא עליה בעלה מקודם וטעמא פנין שראתה נדה קודם שירדה לטהר א"ע הוא ברור גמור שלא נתעברה מקודם לכן דאם נתעברה שוב לא תראה נדה ממילא מוכח שולד זה עדיין אינו בן מ"א יום ופסק פן להלכה ובשו"ת שבות יעקב ח"ר הק' ע"ז הגאון מוהר"י מילר דהא קיי"ל דאין מעונבת מסולקת בדמים רק אחר הכרת העובר שהוא ג' חדשים ומה שהשיב ע"ז בעהמ"ח הנ"ל לא עמדתי על פונתו שראתה מדעתו דס"ל דה"ט דבעינו הכרת העובר דאז נתברר שהיא מעונבת אבל קודם לזה מנא ידעינו שהיא מעונבת אבל לעולם מיד שנתעברה היא בחזקת מסולקת בדמים והא ונדאי ליתא דהא אמרינו בגמרא ד"ט בעי מיניה ר"י מר"ז ראתה וא"כ הופר עובריה מהו פנין דבעידנא דחזאי לא הופר עובריה מטמא או דלמא פנין דסמוך לה חזאי לא מטמא א"ל מידי הוא טעמא אלא משום דראשה כבד עליו ואבריה כבדין עליה בעידנא דחזאי אין ראשה ואבריה כבדין עליה ע"כ מבואר דאפי' נתברר שמעונבת היתה אפ"ה אמרינו דעלולה לראות כ"ז דאין ראשה ואבריה כבדין עליה וכ"כ בס' כו"פ וכו"ת דש"ה שהדם לפנינו וחוזינו דאינה מסולקת בדמים עדיין מש"ה מטמא למפרע מעל"ע ואמרינו פנין דהשתא חזאי משום דעדיין אין ראשה ואבריה כבדין עליה ה"נ א"ל דמאתמול חזאי משא"כ מן הסתם אמרינו דמיד שנתעברה היא מסולקת בדמים ז"א מדאמר הש"ס מידי הוא טעמא וכו' משמע שהטעם הוא הך דבעינו הכרת עובר אינו אלא משום דראשה ואבריה כבדין עליה ולא מטעמא פדי שיתברר לנו שהיא מעונבת ועוד הך דספק בן ט' לראשון או בן ז' לאחרון אי איתא להא לא הוי אישתמט בשום דוכתא לאשמעינו שאם ראתה בינתיים דאמרינו שמו האחרון הוא א"ו כ"ז שלא הופר עובריה אינה בחזקת מסולקת וכ"מ עוד מפמה דוכתי במכילתין ומה שפירש רש"י ליום מ' טבילתה אפשר דמייירי בטבילה אחר הלידה דנודאי לא נתעברה מקודם ובה לאפוקי שלא לפרש המתני' כמו שפירשו התוס' הברייתא במסכת פרייתות ד"י ע"א שפכתו שם ד"ה ביום מ' ליצירת הזכר וכו' ונ"ל אף שאין יכולין ליזע יום ארבעים ליצירה ונהלא ש"ז שוהא לקלוט פעמים עד ג' ימים ומיהו שמואל הנה בקי כדאמרינו פ' המפלת וכו' ור"ל וכ"ש בזמן התנא דברייתא שהיו בקיאים וכ"כ מהרש"ק שם וא"כ אם תרצה לפרש המתני' דהכא נמי הכי המפלת ליום מ' היינו שאנו מפירים בו שהוא יום מ' ליצירה וז"א דא"כ אמאי

תני בסיפא ליום מ"א תשב לזכר ולגובה ולגובה אמאי תשב לגדה הא נודאי נלד הוא וכבר הרגיש בזה בתה"א דף קפ"ו ע"ב וכתב דטעמא דשמא לא נקלט הגרע עד יום ג' וכ"ז שלא עבר מ"ג יום תשב לגדה ע"ש ואם פן אי מיירי הכא בבקי ומפיר שהוא מ"א יום מתחלת יצירה א"כ קש"א אמאי תשב לגדה מש"ה פתב רש"י דמתני' לא מיירי בבקי ומפיר אלא מעת טבילתה הוא מ' יום ומש"ה בסיפא תשב לגדה דשמא לא נקלט הגרע מיז או דמיירי שבעל אח"כ הרבה פעמים ומש"ה תשב לגדה דשמא לא נתעברה בביאה ראשונה שאחר הטבילה ומ"מ תשב לזכר ולגובה מספק דשמא נתעברה מביאה ראשונה שאחר הטבילה אבל לעולם דמיירי בגונוי דליפא לספוקי שמא קודם הטבילה פבר נתעברה וכמ"ש ומה שמביא בס' עה"ג ראיה מדברי הרמב"ם אין שום ראיה ע"ש: (ח) אבל חוששת משום גדה.

כ' הב"י ונ"ל כ' הרשב"א בת"ה דכל שמפלת בפחות ממ"א מיא בעלמא הוא ולית ליה פה"ק וראיה מדאמרין פ' ד' מח"פ נלד דגמר צורתו מיפתח טפי פחות מכו' מ' לא מיפתח טפי פלומר ואפשר ליה בלא דם וכן דעת הר"ן אכל הר"א חולק ואמר דלא גרע מחתיכה דמטמא ר"י משום פה"ק ועוד תניא קש"ת ב' ולשלישי הפילה וא"י מה הפילה ה"ז ספק זיבה ספק לידה וכו' אלמא המפלת רוח א"א לה בלא פה"ק ואי משום ההיא דפ"ד מח"פ שינויא היא ואשנוי' לא סמכינן וראוי להחמיר פדבריו והלכך אם קים לה דקודם מ"א הוא אינה חוששת לנלד אבל מ"מ חוששת משום גדה עכ"ל וכ"ה בס' תה"א מלשנונו זה מבואר שפך הוא מפורש שם בגמ' נלד דגמר צורתו וליתא בגמרא שלפנינו שום זכר מזה ובס' בדיק הבית ובמ"ה פתבו שהוא גמרא בפ' אמרו לו וגם שם לא נזכר מזה פלל ולכאורה שערב אחא משבחא הוא שמחלק פן פמבואר בהרשב"א שם ובס' בעה"נ דף ג' ע"ב למד פן מהא דפ' ד' מח"פ דף י' דאמרי' שם אמר ר"א רבא מתרץ לה ביום מ' ליצירת זכר וביום פ' ליצירת נקבה ור"י היא וכו' ומקשה התם תיפוק ליה דטמאה היא משום גדה ומשני בלידה יבש"ת א"ה מאי למימרא מ"ד א"א לפה"ק בלא דם קמ"ל דאפשר לפה"ק בל"ד וקש"א ליה לר"א משבחא איך מוקמי לרבא המתניתא דאפשר לפה"ק בל"ד הא רבא אית ליה בפ' התינוקת דא"א לפה"ק בל"ד אפ"ל בנפלים שלכך מחלק ר"א בין נפל שנגמרה צורתו לבין נפל שלא נגמרה צורתו כגון תוך מ' שאין לו פה"ק לכ"ע וכ"מ מהרא"ש ר"פ המפלת שראית ר"א משבחא היא מההיא דלעיל וכ"מ לכאורה בס' בעה"נ שם ע"ש וכ"נ מן הסמ"ג אבל מלשון הרשב"א משמע שפן הוא בגמ' בהדיא וצ"ל שפן הנה גירסתו שם וכ"מ בחדושי רמב"ן בדרף כ"א ואם נדחוק דגם הרשב"א פוונתו כמ"ש דר"ל דמוכח שם אבל אינו מבואר בהדיא הגם שאין לשונו מודה פן ז"א דא"כ קשה דלמה ליה לדחות דברי ר"א משבחא משום דשינוי הוא ואשנויא לא סמכינן עדיפא ה"ל למימר דרבא לא ס"ל הכי אלא דמוקי להברייתא דס"ל כמ"ד אפשר לפה"ק בל"ד אבל ליה לא ס"ל הכי וכמ"ש הרשב"א שם בעצמו דף קפ"ה ע"א שאין להוכיח מהא דפ' ד' מח"פ דקיי"ל אפשר לפה"ק בל"ד דיל דחד מן תנאי דס"ל הכי תני לה אבל אנו לא קיי"ל פוונתיה וכ"נ מדברי הרמב"ד בס' בעה"נ שדחה מטעם זה דברי ר"א משבחא ע"ש ע"כ שהיה להם גירסא אחרתא בש"ס שם ודברי התוס' בכריתות שם צ"ע שכתבו שמו"ל קמ"ל פי' דאפשר לפה"ק בל"ד והכי פסק בשאלתות דר"א מהאי דהכא וכו' עכ"ל מלשונם משמע שהשאלתות פסק בכ"מ דאפשר

לפה"ק בל"ד ולפי מ"ש הפוסקים הנ"ל בשמו לא פסק בן אלא בנפל שלא נגמרה צורתו וגוף השאלתות אינה תח"י פעת לעיין בו: (ט) או שפיר.

עיין בפ"ה הרע"ב פ"ג דמס' בכורות מהו שפיר: (י) או חתיכה. בשו"ת מע"צ סי' מ"ו כ' לפקפק בדין זה בשם הגאון מהרא"ב ואין לחוש לדבריו אחר שפל הפוסקים פתבו דין זה בלי שום חולק דכ"ע ס"ל דאם אין בו עצם אין לחוש לולד ומה שרצה בעה"מ הנ"ל לומר דהרשב"א חולק אזה לא עיין ברשב"א בארוך ובקצור שפסק להדיא דאם אין בו עצם אין חוששין לולד וכ"כ הב"י בשמו ומה שרצה הגאון מהרא"ב לפרש הא דאר"ב אם יש בה עצם כו' היינו לענן טומאת לידה לישב לזכר ולנקבה אבל אם אין בה עצם ספק טומאת לידה והיינו שתשב לזכר ולנקבה ולגדה ע"כ הוא נגד פל הפוסקים ובטלה דעתו נגד פל הפוסקים והני רבנותא ועיין מ"ש בסמוך: (יא) ואם פלו ז"נ.

ויש לדקדק בכל הני שהוא ספק ולד אמאי תשב לנקבה הא קשה קושית תוס' שהקשו בדרף כ"ז ד"ה חומר ב' ולדות דלא ה"ל לישב כ"א לזכר דהא ס"ס הוא ספק שמא אינו ולד ואת"ל ולד שמא זכר הוא וע"ז תירצו דא"כ אם תראה ביום ל"ד ותחזור ביום מ"א איכא למימר נמי אימור לא ילדה כלל והוי במ"א ש"י פנגד יום ואפ"י איכא ולד אימור נקבה ושתי ראיות דם טוהר הוא וא"א בתרנוייהו למיזל לקולא דסתרי אהדדי אזלינן בתרנוייהו לחומרא עכ"ל וכ"כ התוס' בב"ק דף י"א ע"א דכ"ז ניחא מדינא דש"ס שהיו בועלין על דם טוהר משא"כ לדין דאין בועלין על דם טוהר ועוד דאפ"י במקום שנהגו לבעול על דם טוהר מ"מ לאחר שנתפשטה חומרא דר"ז ויושבת ז"נ על פל דם שהיא רואה וליכא שומרת יום האידנא כלל לא שייך תי' תוס' דיבא להקל אם תראה יום ל"ד ותחזור ותראה יום מ"א שלא תהא אלא שומרת יום וא"כ הדרה קוש' התוס' לדוכתיה דהאיידנא לא תשב אלא לזכר הא איכא ס"ס וא"ל דהאי ספק שמא אינו ולד לאו ספק מעליא הוא לפי שהוא ספק הבא מחסרון ידיעה דז"א דאפתי קשיא לשיטת הפוסקים שכתבו דספק חסרון ידיעה שהוא לכל העולם שפיר מיקרי ספק וכמ"ל בס"י ק"ץ וא"כ ה"נ הא ספק הוא לכל העולם שאין שום חכם בזמן הזה שהוא יכול לומר שהוא בקי בזה ובפרט בספק שפיר שאף בזמן הש"ס נתמעט הבקיאיות פדאמרינן מעולם לא דכו שפיר בנהרדעא ואין לתרץ דכיון דקודם שנתפשטה חומרא דר"ז וגם בזמן שהיו בועלין על דם טוהר לא הוי ס"ס והיו צריכין לישב לנקבה מספק גם עתה שנתפשטה חומרא דר"ז ונהגו שלא לבעול על דם טוהר לא להקל קבלו עליהם אלא להחמיר וכמ"ש הט"ז בכה"ג סי' שמ"א והבאתיו לעיל בס"י קצ"ב דזהו דוחק ועוד דאפתי קשיא לשיטת הב"ח והש"ך שם דלא ס"ל הכי ועוד דהט"ז לא קאמר התם אלא שאין פנו פח להקל מה שחמירו בזמן התלמוד ועיין מש"ל ביישובו משא"כ בחומרא דר"ז שפבר נתפשטה בזמן התלמוד ואף שהרא"ש כ' בפ' התינוקת דבימי רבא לא נתפשטה חומרא דר"ז בכ"מ מ"מ פתר רבא פבר נתפשטה בכ"מ גם הוא סותר דברי עצמו כמ"ש המע"מ שם ועוד חומרא דר' פבר הנה מקודם וכמ"ל סי' קצ"ב מיהו למ"ש התוס' דף כ"ט ד"ה תשב לזכר וכו' וז"ל ומיהו בטועה מחמרינן אע"ג דאיכא פמה ספיגי וכוננתם דה"ה הכא אע"ג דאיכא ספקא ראוי להחמיר וכ"נ מפירש"י בדרף כ"ז ד"ה חומר ב' ולדות דס"ל הכי דמחמרינן אפ"י היכא דאיכא ס"ס לפ"ז י"ל דפוסקים תפסו תוס' זה עיקר ועיין מה שאכתוב לקמן בזה: (יב) לא עלתה לה טבילה.

וכ' הש"ף ומשמע במפלת ליכא מאן דמחמיר להצריכה פ"א יום וכבר כתבתי לעיל דהכי סבירא להו לשאר האחרונים ז"ל ודלא כמ"ש בס' בה"י להחמיר אף במפלת במקום שנהגו להחמיר בשאר יולדת ועיין בספר מעיל צדקה סימן הנ"ל שפסק ג"כ דלא פנותיה: עוד כתב הש"ף שם ונ"ל ונראה דבע"נ יחמיר לפרוש ממנה ליל מ"א וליל פ"א משום ספק זכר או נקבה ע"כ וכבר כתבתי שהט"ז כ' דהאינדנא שאין בועלין ע"ד טוהר אין לחוש לזה וכן הספיקו שאר האחרונים ובלא"ה מוכח משמעטא דטועה דאין לחוש מספקא דא"כ איה תשמע אור ליום ל"ה הא איכא למיחש שמה ליל מ"א או פ"א הוא: כתב הרמב"ם פ"י מהלכות א"ב הפילה חתיכה לבנה אם נקרעת ונמצא בה עצם ה"ז טמאה לידה עכ"ל לכאורה נראה דס"ל שאין בדיקת זו חובה והוא סייעתא להגאון מהרא"ב שכתבתי בסמוך דס"ל דאפ"ל בלא נמצא בו עצם טמאה מספק א"כ בדיקה זו אינה אלא להקל עליה שאם תמצא בו עצם טמאה לידה ונדאי יחבין לה ימי טוהר אף המ"מ כ' שם דאף בנמצא בו עצם אין לה ימי טוהר ועוד דלמה לא יהא בדיקה חובה הא נ"מ לענין קרבן ונאכל ועוד נ"מ לענין קביעות נסת ועוד דלשון הכרייתא דתני קורעה משמע שהוא חובה וע"כ דהרמב"ם לאו דווקא אם קרעה אמר אלא צריף לקרעה ועל דברי המ"מ יש לדקדק מ"ט כ' דלא יחבין לה ימי טוהר הגם שהרשב"א כ' ג"כ דלא יחבין בחתיכה ימי טוהר הא כ' מלתא בטעמא משום דחיישינן שמה הרחיקה ימי לידתה אבל הרמב"ם שהשמיט דין זה ולא כתבו כמ"ש המ"מ בעצמו מזה נראה דלא ס"ל להאי חששא דהרחיקה לידתה לפ"ז למה לא יהיה לה ימי טוהר ואפשר דס"ל כמ"ש הראב"ד דחיישינן שמה מגוף אטום בא מיהו אינו מוכרח דהרמב"ם יספור פנותיה אלא י"ל דס"ל להרשב"א שהשיג על הראב"ד בזה בתה"א וע"ש: (יג) ולד חי.

משום דבחיות תליא מלתא דהא דתלינן השל"י בולד מפני שאנו אומרים קרע ולד להשליא ויצא כמ"ש הרמב"ם והרשב"א ובחי הוא דאיכא למימר הכי ולא במת ב"י: (יד) עד כ"ג יום.

כ"כ פל הפוסקים וקשה לי הא אמרי' בגמרא דף כ"ז ע"א אמר רבה בב"ח אר"י מעשה ותלו השליא בולד עד כ"ג יום וכו' אמר ר"א בר"י דר"ע אר"י מעשה ונשתתה הולד אחר לחבירו ל"ג יום וכו' הניחא למ"ד יולדת לט' יולדת למקנטעין משכחת לה וכו' אלא למ"ד יולדת לט' אינה יולדת למקנטעין מא"ל ומשני איפוף שמעתא ל"ג לשליא כ"ג לולד ע"כ וא"כ הא מסקינן דל"ג יום תולין לשליא וא"ל דכ"ז למ"ד דא"י למקנטעין משא"כ למ"ד דיוולדת א"צ לומר איפוף דהא אגון קי"ל כמ"ד יולדת לתשעה א"י למקנטעין ועיין באה"ע סי' קנ"ו וא"כ לדין צ"ל איפוף וצ"ל ע"פ מ"ש התוס' שם דסוגיא דידן לית ליה הא דרבה בר תוספאה דלידיה אצ"ל איפכא ואגון קי"ל פדרבה בר תוספאה וכמבואר בהרמב"ם פט"ו מהלכות א"ב וכ"ה בש"ע אה"ע סימן ד' אם פן לדין אין צריף לומר איפוף וק"ל: (טו) אבל אם הפילה ג'פ'.

כ"פ הרמב"ם והר"ן והרשב"א דלא פריש"י שפירש דהא דאמרינן דף כ"ז ע"ב אין תולין את השליא אלא בדבר של קיימא בא לאפוקי שאם הפילה דבר שאין ראוי לבריית נשמה כגון בירוף א' באמצע או גוף אטום או כמין בהמה חיה ועוף אבל הפילה ג'פ' הראוי לבריית נשמה אפ"ל לא פלו חדשיו פיון שפיוצא בו מתקיים תולין בו השליא ועיין

בְּחִדּוּשֵׁי רִשְׁבִּי א וּבב"י שְׁנֵתְנוּ טַעַם לְמָה לֹא פִירֵשׁ"י בְּשֵׁאֵר פּוֹסְקִים לַעֲנִיד גְּרָאָה דס"ל
לְרִשְׁ"י שֵׁישׁ חִילוּק דכ"מ שְׁנֵא' בֵּן קִינְמָא פִירוּשׁוֹ (שְׁאִין) פִּיּוּצָא בּוּ מִתְקִינִים וּרְאָה מְהָא
דְּאִיתָא ד"ח ע"ב ת"ר הָרִי שְׁהִיְתָה בְּחִזְקָתָא מְעוֹבְרָת וּרְאָתָה דָם וְאַח"כּ הִפִּילָה רוּחַ אוּ פֶל
דְּבַר שְׁאִינוּ שֶׁל קִינְמָא הָרִי הִיא בְּחִזְקָתָהּ וּד"ש וְכו' וּרְמִינָהּ קִשְׁתָּהּ שְׁנִים וְלִשְׁלִישֵׁי הִפִּילָה
רוּחַ אוּ פֶל דְּבַר שְׁאִינוּ שֶׁל קִינְמָא ה"ז יוֹלְדָת בְּזוּב וּא"א לִיְדָה מְעֵלְיוּתָא הוּא קוֹשֵׁי סְמוּדָּה
לְלִיְדָה רַחֲמָנָא טְהַרְגִי וְקִשְׁתָּה דְמֵאֵי ק"ו דְלָמָּא ס"ל לְהָאֵי תַנָּא אִין קוֹשֵׁי לְנִפְלִים וְלֹא עֲדִיף
הִפִּילָה רוּחַ מְשֻׁאָר נִפְלִים אַע"כּ צ"ל דְּהִמְקִשָּׁה הוֹכִיחַ דס"ל לְהָאֵי תַנָּא יֵשׁ קוֹשֵׁי לְנִפְלִים
מִדְתַּנִּי אוּ פֶל דְּבַר שְׁאִינוּ שֶׁל קִינְמָא דְפִירוּשׁוֹ שְׁאִין פִּיּוּצָא בּוּ מִתְקִינִים וְתִדּוּק מִיְגִינָה הָא
אִלוּ הִיָּה פִּיּוּצָא בּוּ מִתְקִינִים אִפִּי' נִפְל לֹא הָיִי יוֹלְדָת בְּזוּב מוֹכַח דס"ל לְהָאֵי תַנָּא יֵשׁ קוֹשֵׁי
לְנִפְלִים וְאִי הִפִּילָה רוּחַ לִיְדָה מִיְקָרִי אִמֵּאֵי הָיִי יוֹלְדָת בְּזוּב מִש"ה מְקִשָּׁה הַש"ס שְׁפִיר
לפ"ז מוֹכַח פְּרִשְׁ"י דכ"מ שְׁאֵמֵר שְׁאִינוּ שֶׁל קִינְמָא פִי' שְׁאִין פִּיּוּצָא בּוּ מִתְקִינִים וְאַחַר
הָעִיּוֹן נ"ל שְׁחִילּוּף גְּרָסָאוֹת יֵשׁ כָּאֵן דְּהִרְשֵׁב"א וְסִיעֵתוֹ הִיָּה לְהֵם גִּי' אַחֲרָת אִין תּוֹלִין אֵת
הַשְּׁלִיָּא אֶלָּא בְּבֵן קִינְמָא פְּנִרְאָה מִתְה"א וּבְחִדּוּשֵׁי וּכ"נ מְחִדּוּשֵׁי הָר"ן אֶבֶל לְפִי גִי'
שְׁלִפְנִינּוּ וְהִיא גִי' רִשְׁ"י דְגָרְסִי שֶׁל קִינְמָא וְנִדְאֵי אִין לְפָרֵשׁ כ"א כְּפִירֵשׁ"י וּבְטוֹר שְׁכ'
וְנ"ל בּוּד"א בְּיוֹלְדָת וְלָד שֶׁל קִינְמָא וְכו' סִתָּם וְלָד הוּא דְבַר הָרְאוּי לְהִתְקִינִים דַּא"כ לֹא
וְלָד מִיְקָרִי וְכִשְׁהוּא אָמֵר שֶׁל קִינְמָא מִמִּילָא מְבַנְאָר שֶׁהוּא עֲצָמוּ מִתְקִינִים: מַה שְׁהִקְשָׁה
בב"י עַל הָרַמְבַּ"ם שְׁכ' דְתוֹלִין הַשְּׁלִיָּא בְּוֹלָד אַחַר כ"ג יוֹם הָא בְּגִמְרָא לֹא אָמְרוּ אֶלָּא כ"ג
יוֹם מִש"ה כ' דכ"ג יוֹם דְאָמְרוּ בִּשְׁ"ס הִיָּינוּ בְּלֹא אוֹתוֹ יוֹם שֶׁל יְצִיאַת הַשְּׁלִיָּא וְנָה שְׁכ'
הָרַמְבַּ"ם אִפִּי' אַחַר כ"ג יוֹם ר"ל כ"ד יוֹם עִם יוֹם יְצִיאַת הַשְּׁלִיָּא וּבִס' תַּפְל"מ פֶּתַח בְּשֵׁם
מוֹהַרש"ק דְּהָאֵי אַחַר שְׁכ' הָרַמְבַּ"ם צ"ל אַחַר בְּצִיר"ה תַּחַת הָא' וּפְתַח תַּחַת הַחִי"ת וּר"ל
שְׁנֵתְעַכֵּב הַשְּׁלִיָּא אַחַר הַוֹלָד כ"ג יוֹם וּמַעֲתָה י"ל דְּהִנֵּי כ"ג יוֹם עִם יוֹם יְצִיאַת הַשְּׁלִיָּא הוּא
עכ"ד גַּם הָרַמְבַּ"ן בְּהַלְכוּתוֹ פ"ז ד"ט פֶּתַח פְּלִשׁוֹן הָרַמְבַּ"ם: פֶּתַח הָרִשְׁבִּי"א בְּתַה"א דְאָנּוּ
הָאִיְדָנָא אִין אָנּוּ בְּקִיָּאִין מַהוּ גּוּף אָטוּם וּבְכַרְבִּי' שֶׁל ב' שְׁדִרְאוֹת וּבְכּוֹלֵן טְמֵאָה לִיְדָה מְסַפֵּק
דְּהָא אָנּוּ לֹא יְהִיבִינוּ לְשׁוּם יוֹלְדָת יְמֵי טוֹהַר א"כ אִין לְחוּשׁ שְׁמַתוּף חוֹמֵר יָבֵא לִידֵי קוֹלָא
אֶלָּא שְׁהִרְאָב"ד סִבַּר אִף דְאָנּוּ לֹא בְּקִיָּאִין בְּצוּרַת הַוֹלָדוֹת מ"מ בְּגוּף אָטוּם אָנּוּ בְּקִיָּאִין
וְעִינֵין מ"ש בִּסְס"י זֶה וְהִרְשֵׁב"א בְּתַה"א כ' בְּשֵׁם הָרַאָב"ד שְׁהִקְשָׁה דמ"ש בְּמַפְלַת חֲתִיכָה
לְבָנָה וְיֵשׁ בּוּ עֲצָם דְאָמוּ טְמֵאָה לִיְדָה וּמ"ש בְּהַמְפְּלַת יָד שְׁאִינָה חֲתוּכָה דְאָמְרִינוּ מְגוּף
אָטוּם בָּא וְתִי' הָא דְבַעֲיִנּוּ חֲתוּכָה דוּוֹקָא לַעֲנִין קָרְבֵן וְנֶאֱכָל הוּא דְבַעֲיִנּוּ אֶבֶל לַעֲנִין טוֹמְאָה
בְּכָל דְּהוּ מְטַמְּאִינוּ מְשׁוּם לִיְדָה וְהִרְשֵׁב"א הַשִּׁיב ע"ז דְלִק"מ דְשִׁאֲנֵי יָד שְׁאִינָה חֲתוּכָה
דְאִיפָא רִיעוּתָא לְפָנִינוּ שְׁאִינוּ חֲתוּף מִש"ה תְּלִינּוּ דְמְגוּף אָטוּם הוּא מִשָּׂא"כ חֲתוּכָה לְפָנִינוּ
לִיפָא רִיעוּתָא וְהִטוֹר פֶּתַח דְכָל מַה שְׁהִפִּילָה אִפִּי' וְשִׁטוּ אָטוּם אָמוּ טְמֵאָה לִיְדָה וּבְהַמְפְּלַת
יָד וְרָגַל כ' ג"כ דְאָמוּ טְמֵאָה לִיְדָה וְכו' הַב"י דְמָה שֶׁלֹּא כ' הִטוֹר דְבַעֲיִנּוּ דוּוֹקָא יָד חֲתוּכָה
לְפִי דס"ל פְּהִרְאָב"ד דְלֹא אִיתְמַר דְבַעֲיִנּוּ חֲתוּכָה אֶלָּא לַעֲנִין קָרְבֵן וְנֶאֱכָל וְלֹא יַדְעֵתִי מִי
הַכְרִיחוּ לְכַף אֶלָּא גְרָאָה דס"ל לְהִטוֹר דְאָנּוּ הַשְּׁתָא אִפִּי' גּוּף אָטוּם לְפָנִינוּ מְטַמְּאִין אוֹתָהּ
מְשׁוּם לִיְדָה מְשׁוּם דְאָנּוּ אִין בְּקִיָּאִין א"כ וְנִדְאֵי דְלֹא עֲדִיף יָד שְׁאִינָה חֲתוּכָה מְגוּף אָטוּם
עֲצָמָה: גַּם מַה שְׁהִקְשָׁה בּוּב"י דְלָמָּה לֹא הִבִּיא הָרַמְבַּ"ם הָא דְאָמֵר רָבָא וְשִׁטוּ נְקוּב אָמוּ
טְמֵאָה לִיְדָה וְתִי' דס"ל לְהָרַמְבַּ"ם דְרָבָא ס"ל טְרַפָּה חִזָּה אֶבֶל אָנּוּ קִי"ל טְרַפָּה אִינָה חִזָּה
מִש"ה בְּהִפִּילָה נִפְל שׁוֹשְׁטוּ נְקוּב אָמוּ טְהוֹרָה וּמַה שֶׁלֹּא כ' הָרַמְבַּ"ם דְאָמוּ טְהוֹרָה שְׁכַבְר

נודע דרפּו של הרמב"ם ברוב המקומות שלא לכתוב כ"א דינים הסדורים בתלמוד אליבא דהלכתא עכ"ד אינו מוכרח אלא נראה דס"ל להרמב"ם ז"ל דרבא אתיא אליבא דהלכתא דטרפה אינה תיה נאפ"ה ס"ל דאמו טמאה משום דלאו בטרפה תליא אלא בראוי לבריית נשמה תליא וכדאיתא בברייתא דתני תנא קמיה דרב דף כ"ד ע"ב והאי ברייתא פליגא אאידי דברייתא דהמפלת גוף אטום דס"ל בטרפה תליא מלתא ומה שלא כ' הרמב"ם דנשטו נקוב אמו טמאה ממילא משמע דאמו טמאה דכל פמה שלא כ' דאמו טהורה ידעינן דטמאה וכה"ג כ' בתשובת ח"צ סי' ע"ה ומה שתמה על מ"ש הרמב"ם דבעינן עד טבור עיין בתשו' הנז' שם ובס' כו"פ סי' כ': (טז) אין תולין אותה בנולד.

הטעם דהא דתולין השליא בנולד משום דאמרין בזה השליא ונפק אבל בנפק קודם הנולד ל"ל הכי רשפ"א: (יז) חוששת מיום ראשון. הטעם דחיישינן לשמא יצא בא"מ ראשו או רובו דהוי פליד מיהו לדידן דקיי"ל דא"א לפה"ק בל"ד בלא"ה טמאה מיום הראשון משום פה"ק דא"ל דמייירי שייצא ביום הראשון רק דבר דק כשפופרת דק שפדקין דבכה"ג אין לנו לחוש שיש בו הראש או רוב מוחיו של נולד ואם נשתתה יציאת השליא הרבה ימים אחר יציאת א"מ ונדאי דאיכא נ"מ דאם לא היתה טמאה רק משום פה"ק הנה די בשבעה ימים אבל עכשיו שאנו חוששין משום לידה טמאה י"ד ימים משום ספק נקבה אע"פ שעדיין לא יצא כל השליא רק מקצת אבל לשון הש"ע שכ' שם שייצא מקצת ביום הראשון ולא נגמר עד יום השני ק' דבלא"ה טמאה ביום הראשון משום פה"ק ועל הגמ' לק"מ מדאמר רבא התם לחוש חוששת מיום הראשון וכו' הא רבא אית ליה בפ"ב דא"א לפה"ק בל"ד ובלא"ה טמאה י"ל דנ"מ דכלו ימי טוהר מיום הראשון וביום מ"א מן ראשון טמאה אבל לדידן דלא יתבינן ימי טוהר אין נ"מ בזה ועיין מש"ל: (יח) דמות בהמה.

כ' הש"ך לדידן שאין אנו בקיאים לעולם נותנין לה ימי טומאות של נקבה פדלעיל ס"ג וכן פתב הרמב"ד בספר בעה"נ הביאו ב"י בסימן זה וז"ל שאין אנו יודעין לבדוק בין זכר לנקבה אא"כ הנולד גדול עכ"ל והרמב"ן בהלכותיו פ"ז דין ד' פתב וז"ל ואין מפרישין בין זכר לנקבה עד שישעיר גוף הנפל ויהיה זכרותו או נקבותו ניכר לעינים עכ"ל מ"מ מבואר מדבריהם כשהוא ניכר לעינים בזה לא אמרו שאין אנו בקיאים ולא אמרו אלא בשניכר קצת וכ"מ מדברי המחבר בסעי' זה שכ' ואע"פ שהנולד הנדמה הוא זכר מבואר דאף אנו בקיאים בהא ומייירי כשניכר להדיא וכ"מ בטור בכמ' דינים בסי' זה דאף האידנא בקיאים כשניכר להדיא ומ"ש הרמב"ן ועד שישעיר גופו בגמ' דף כ"ה אמרינן לענין שפיר לא תעביד עובדא עד שישעיר ופירש"י שיהיה לו שערות בראשו והרמב"ן מחמיר לענין הבחנה בין זכר לנקבה דבעינן שישעיר דאז מן הסתם ניכר זכרותו ונקבותו להדיא: (יט) ימי טומאה של נקבה.

כ' הש"ך טומאה של נקבה מספק עכ"ל האי ספק שכ' ס"ס הוא דהא דאין תולין באינה קשורה לאו בנדאי דמנולד אחר הוא אלא ספק הוא כמו שכתבו התוספות שם ובשלהי פ' בה"מ לפ"ז ס"ס הוא שמא שליא זו מן הנדמה הוא ואת"ל דמשל נולד אחר הוא שמא זכר הוא וכבר כתבתי לעיל שהתוס' הק' קו' זו נתירוץ שם לא שייך הכא דהא אנו קיי"ל דצריכה לישב לזכר משום הנדמה לפי שאין אנו בקיאים אם כן לא שייך לחוש

שָׂאם תִּרְאֶה בְּיוֹם ל"ד וּתְחַזֵּר וּתִרְאֶה לְיוֹם מ"א דְּתִרְצֶה לְטַהֵר מִטַּעַם דְּשָׂמָא בְּשִׁלְיָא הֵיזֵה נִקְבָּה וְשָׂמָא לֹא הֵיזֵה וְלֹד כָּלֵל בְּשִׁלְיָא אֵלָא מְשַׁל נִדְמָה הוּא ז"א דְּהָא אַף בְּשִׁבִיל הַנְּדָמָה צָרִיכָה שְׁתַּשְׁב לְזִכָּר לְדִידֵן וּא"ל דמ"מ אִיפָּא ס"ס אִם תִּרְאֶה בְּיוֹם ל"ד וּתְחַזֵּר וּתִרְאֶה בְּיוֹם מ"א סָפֵק שְׂמָא הַשְׁלִיָּא מִן הַנְּדָמָה הִיא וְהַנְּדָמָה עֲצָמָה לָאוּ וְלֹד הוּא וְאֵת"ל שְׁהַשְׁלִיָּא אִינְהָ מִן הַנְּדָמָה שְׂמָא הֵיזֵה בּוּ נִקְבָּה הָא לִיתָא דְּזוּ לָאוּ ס"ס הִיא דְּכָל עֵיקָר שְׂאֲנוּ מְטַהְרִין ע"י ס"ס הוּא מְשׁוּם דע"י ס"ס הָא אִיפָּא רַב צְדָדִים לְהַתִּיר אֲבָל בְּנִדּוֹן זֶה הוּא לְעוֹלָם פִּלְגָא וּפִלְגָא דְּהָא כְּשִׂאֲנוּ אוּמְרִים סָפֵק שְׂמָא הַשְׁלִיָּא הִיא מִן הַנְּדָמָה וְהַנְּדָמָה שְׂמָא אִינּוּ וְלֹד בְּצַד זֶה גּוּפָא אִיפָּא פִּלְגָא לְאִיסוּר וּפִלְגָא לְהַתִּיר דְּאֵף שְׁהַשְׁלִיָּא מִן הַנְּדָמָה הוּא סָפֵק לָן אִם הַנְּדָמָה הוּא וְלֹד אוּ לָאוּ גַם בְּצַד זֶה שְׂאֲנוּ אוּמְרִים וְאֵת"ל שְׁהַשְׁלִיָּא לָאוּ מִן הַנְּדָמָה הוּא שְׂמָא הֵיזֵה בּוּ נִקְבָּה בְּאוֹתוֹ צַד גּוּפָא שְׂאֲנוּ אוּמְרִים דְּשִׁלְיָא לָאוּ מִן הַנְּדָמָה הִיא אִיפָּא פִּלְגָא לְאִיסוּר וּפִלְגָא לְהַתִּיר שְׂמָא זָכָר הֵיזֵה בּוּ וְשָׂמָא נִקְבָּה הֵיזֵה בּוּ וְכָל כַּה"ג לָאוּ ס"ס הוּא מִיְהוּ כְּבָר פְּתַבְתִּי דְּבִלֵּא"ה צ"ל דס"ל לְהַפּוֹסְקִים דְּבַכַּה"ג מְחַמְרִינּוּ אִפִּי בְּמָקוֹם ס"ס וְכַמ"ש הַתּוֹסֵ' דכ"ט מִיְהוּ מְסוּגִיָּא דב"ק דִּי"א מְבִנְיָא דְּבְּמָקוֹם ס"ס לָא מְחַמְרִי וְצ"ע: (כ) נוֹתְנִין לָהּ יְמֵי טוֹמְאָה ש"נ.

בגמ' אַמְרִי דְּאִפִּי אֲתִילִיד זָכָר בְּהֵדִיא לָא אַמְרִינּוּ מְדַהֵי זָכָר הוּא הָאִי נְמִי זָכָר הוּא אֵלָא אִפִּי"ה תַּשְׁב לְנִקְבָּה: (כא) וְחוֹשֶׁשֶׁת שְׂמָא נִקְבָּה הֵיזֵה. כ"כ הַטּוֹר וְכַתֵּב ע"ז הַב"י דְּמָה שְׁלֵא כְּתַב הַטּוֹר דְּתַשְׁב לְזִכָּר וְלִנְקָבָה וְלִנְדָּה פִּינּוּ דְּהַשְׁתָּא לָא יְהִיבִין יְמֵי טוֹהַר וְגַם חִילּוּק בֵּין גְּדוּת לְזִיבוּת א"כ אִין נ"מ בְּהָא עכ"ד וּבס' תל"מ כְּתַב ע"ז דְּמִשְׁמַע דְּלְבוּעֵלִין עַל דָּם טוֹהַר אִיפָּא נ"מ בְּהֵיזֵה בְּחִזְקַת מְעוֹנְבֵרַת וּכ"כ בס' הַב"ח לְהֵדִיא וְצ"ע דְּאִשְׁתְּמִיט לְהוּ הָא דְּאִמְרִינּוּ דָּף כ"ח דְּלֵא יְהִיבִין יְמֵי טוֹהַר דְּאִמּוֹר הַרְחִיקָה לִידְתָּה וְכוּ' וּמְכָאן יֵצֵא לִי תִימָא רַבָּה עַל הַרְמַב"ם שְׁכַתֵּב בַּפ"י הַחוֹזְקָה עוֹנְבֵרָה וְנִלְדָּה וּא"י מִהוּ שְׁתַּשְׁב לְזִכָּר וְלִנְקָבָה וּבְדִין כ' כְּתַב כ"מ שְׁנַאֲמַר תַּשְׁב לְזִכָּר וְלִנְקָבָה אִין נוֹתְנִין לָהּ יְמֵי טוֹהַר אֵלָא עַד מ' יוֹם ע"ש וְאִמָּי לֹא לִיתֵב לָהּ כָּלֵל דְּאִמּוֹר הַרְחִיקָה לִידְתָּה וְכָף ק' אֶהְרֶשֶׁב"א שְׁכַתֵּב דָּף קפ"ו ע"ש כְּדָבְרֵי הַרְמַב"ם כו' מִיְהוּ כְּבָר תְּמָה הַמ"מ עַל הַרְמַב"ם דִּי"א שְׁלֵא הַזְּכִיר כָּלֵל דִּין הַרְחִיקָה לִידְתָּה עכ"ד וְכָל דְּבָרָיו בְּזָה אִינּוּ אֵלָא דְּבָרֵי שְׁגָגָה וּלְק"מ דְּלֵא אַמְרִינּוּ שְׂמָא הַרְחִיקָה לִידְתָּה אֵלָא הִכָּא דְּחוּזִינּוּ רִיעוּתָא לְפָנֵינוּ שְׁלֵא הַפִּילָה אֵלָא יְד חֲתוּכָה וְשָׂאֵר אַבְרִים לָא חוּזִינּוּ דְּהַפִּילָה וְכִינּוּ דְּחוּזִינּוּ שְׁהַפִּילָה הַנּוֹלֵד לְסִירוּגִין אַבְרִים אַבְרִים מִש"ה חִיִּישִׁינּוּ שְׂמָא כְּבָר יֵצֵאוּ מִמֶּנָּה רַב הָאֲבָרִים אֲבָל כְּשִׁהַפִּילָה וּא"י מִהוּ מְסַתְּמָא אַמְרִינּוּ הַכָּל בַּפ"א הַפִּילָה לָא מְחַזְקִינּוּ אִיסוּר וְלוּמַר שְׁהַפִּילָה בְּסִירוּגִין וּכ"כ הַתּוֹסֵ' בְּהֵדִיא דָּף כ"ה ע"ב ד"ה הַמְּפֻלֵּת סַנְדָּל אוּ שְׁלִיָּא וּא"ל א"כ מֵאִי מִק' הַש"ס מְהָא מְתַנִּי עַל ר"ח וְרַבָּה בַר"ה דְּלִמָּא מְתַנִּיתִין מִיְרֵי שְׁהַפִּילָה לְתוֹף הַנְּהָר וּא"י מָה הַפִּילָה מִש"ה לָא מְחַזְקִינּוּ רִיעוּתָא י"ל דס"ל דְּאִי מְתַנִּיתִין מִיְרֵי בַכַּה"ג מֵאִי קמ"ל פְּשִׁטָּא וּכ"כ הַרְשֶׁב"א בְּחֻדוּשֵׁיו עַל מְשֻׁנָּה זוּ וְז"ל תְּמִיָּה פְּשִׁטָּא וְנ"ל דְּבַמְּפֻלֵּת יְד חֲתוּכָה עֶסְקִינּוּ וּקמ"ל דְּמִבִּיאָה קָרְבָּן וְנִאֲכָל וְלֹא חִיִּישִׁינּוּ שְׂמָא מִגּוּף אָטוּם בָּא וְהָכִי מוֹכַחַת סוּגִיָּא דְּלַעִיל עכ"ל אֲבָל הַפּוֹסְקִים דִּין הַמְּשֻׁנָּה כְּפִשְׁטָה הַעֲתִיקוּ וְלֹא מִיְרֵי בַכַּה"ג שְׁהַפִּילָה יְד חֲתוּכָה אֵלָא שְׁרָאָתָה שְׁהוּא וְלֹד וְלֹא הַבְּחִינָה אִם זָכָר אוּ נִקְבָּה הִיא אוּ בְּהוֹחֲזָה מְעוֹנְבֵרַת אַע"פ שְׁלֵא הַבְּחִינָה אִם וְלֹד הוּא כָּלֵל מ"מ נוֹתְנִין לָהּ יְמֵי טוֹהַר שְׁלֵא זָכָר וְלֹא חִיִּישִׁינּוּ כָּלֵל לְשָׂמָא הַרְחִיקָה לִידְתָּה וְהַמְּעִינּוּ בְּרַמַּב"ם יְרָאָה שְׁהוּא מְפָרֵשׁ רִישָׁא דְּמְתַנִּיתִין דְּמְפֻלֵּת וּא"י מִהוּ

דַּתְּשֵׁב לְזָכַר וּלְנִקְבָה שְׁלֵא הַבְּחִינָה כָּלֵל אִם וְלֵד הוּאֵאוּ לָאוּ כַּגּוֹן שְׁעֵבְרָה הַנֶּהָר וְהַפִּילָה
אִפְ"ה לֹא תִשָּׁב לְנִדָּה דְמִיָּרִי נְמִי בְּהוֹחֲזָקָה עֹבְרָה וְסִיפָא דְמִתְנִי' א"י אִם וְלֵד הוּא מִיָּרִי
נְמִי בְכַה"ג אֵלָא דְמִיָּרִי שְׁלֵא הוֹחֲזָקָה מְעוֹבְרָת מִש"ה תְּנִי תִשָּׁב לְזָכַר וּלְנִקְבָה וּלְנִדָּה
וּצ"ל לְדַעְתּוֹ דְּמַעֲיָקְרָא מְקַמֵּיהּ דְּשִׁמְעִינוּ לְהָא דְרִיב"ל מוֹקְמִינוּ לְמִתְנִיתִין דְּרִישָׁא מִיָּרִי
בְּיַד חֲתוּכָה וְרַגְלֵי חֲתוּכָה דֵאל"כ מֵאִי קִמ"ל מִתְנִיתִין כְּקו' הָר"ן א"ו דְּמִיָּרִי בְכַה"ג
וְאִשְׁמוּעִינוּ דְּלֹא חִיָּשִׁינוּ שְׁמָא מְגוּף אָטוּם בָּא כִּינּוּן דְּלֹא חִיָּנוּ שְׁהַפִּילָה יוֹתֵר מִסְתַּמָּא הוּא
גּוּף אָטוּם קִמ"ל דֵאל"ח לְהַכִּי וּמְבִיאָה קְרַבּוֹ וְנֶאֱכָל אֲבָל הַשְׁתָּא דְשִׁמְעִינוּ לְדְרִיב"ל י"ל
דְּמִתְנִי' מִיָּרִי בְּהוֹחֲזָקָה עֹבְרָה וּקִמ"ל אֵע"ג דְּלֹא הַבְּחִינָה אִם הוּא וְלֵד כָּלֵל כַּגּוֹן שְׁעֵבְרָה
נֶהָר וְהַפִּילָה אִפְ"ה מִיָּתִי קְרַבּוֹ וְה"ה דִּישׁ לָהּ יָמֵי טוֹהַר לְפִי שְׁהוֹחֲזָקָה עֹבְרָה וּבִבְאֻמַּת
בְּגַמְרָא דְלַעֲלִיל ה"מ לְדַחוּת דְּמִיָּרִי בְכַה"ג אֵלָא דְבִלֵּא"ה מְשַׁנֵּי שְׁפִיר: אָף דְּבָרֵי רִש"י
תְּמוּהִים שְׁפִירֵשׁ בְּדָף י"ח ע"א אֵהָא דְאֶמְרִינוּ בְּג' מְקוּמוֹת וְכו' וְז"ל שֵׁם וְאִין חוֹשְׁשִׁין
לוֹמַר לֹא יִהְיֶה לָהּ יָמֵי טוֹהַר וְכו' וְהִינּוּ פְּנוּדָאֵי מְדִיָּהֲבִינוּ לָהּ יָמֵי טוֹהַר הוּאֵיִל וְרוֹב גְּשִׁים
לָאוּ מְגוּף אָטוּם יוֹלְדוֹת וְכו' וְהוּא תִימָא הָא מְסַקִּינוּ לְקַמְן דְּלֹא יִהְבִּינוּ לָהּ יָמֵי טוֹהַר כָּלֵל
מְטַעַם דְּשְׁמָא הִרְחִיקָה לִידְתָּהּ וְא"ל דֵאל"ל לְרִש"י דְר"י פְּלִיג אֵר"ח וְרַבָּה דְלַקְמָן קָשָׁה
מִנ"ל זֶה דְּהָא י"ל דְּלֹא פְּלִיג ר"י אֵר"ח וְרַבָּה בֵר"ה וְהָא דְאֶמַר דְּעֵשְׂאוּ פְּנוּדָאֵי הִינּוּ לְפִי
שְׁמִבְיָאָה קְרַבּוֹ וְנֶאֱכָל דְּמִדְקַתְנִי וְאִין חוֹשְׁשִׁין וְכו' א"כ מְשׁוּם קְרַבּוֹ תְּנִי לָהּ דְאִין חוֹשְׁשִׁין
לוֹ וְלוֹמַר שְׁהַקְרַבּוֹ לֹא יִהָא נֶאֱכָל אֵלָא דְנֶאֱכָל וּצ"ע: גַּם דְּבָרֵי הַתּוֹסְפוֹת שֵׁם ע"ב ד"ה
לְמַעוּטֵי רַבָּא וְכו' צ"ע שְׁכַתְּבוּ ז"ל א"נ בְּהָאֵי שְׁלִשָׁה נְמִי לֹא הֵנִי רֹב גְּמוּר וְכו' וְק' לְפִי
מָה שְׁנִרְאָה מִתּוֹסְפוֹת שֵׁם מִמ"ש בְּד"ה הַמְּפָלֵת יַד חֲתוּכָה דֵאל"ל דְּהָאֵי מִתְנִי' דְּהַמְּפָלֵת
וְא"י מָהוּ לֹא מִתּוֹקְמֵי אֵלָא בְּיַד חֲתוּכָה וְרַגְלֵי חֲתוּכָה ע"ש לִפ"ז אִיף אֶפְשָׁר דְּרַבָּא דְר"י
לָאוּ רֹב גְּמוּר הוּא וְא"כ ק' אִמָּאֵי לֹא תְּנִי בְּמִתְנִי' דְּהֵתָם וּלְנִדָּה כִּינּוּ דְּהָאֵי רֹב לָאוּ רֹב
גְּמוּר הוּא וּלְפַמְש"ל דְּהַרְמָב"ם ס"ל דְּמִתְנִי' מִתּוֹקְמֵי בְּהוֹחֲזָקָה עֹבְרָה כְּדְרִיב"ל שְׁפִיר
י"ל דְר"י ס"ל דְּהִנֵּי רַבָּא לָאוּ רֹב גְּמוּר הוּא וְיֵשׁ סַעַד לְהַרְמָב"ם ז"ל אָף מְדְבָרֵי הַתּוֹסְפוֹת
שֵׁם אִין שׁוּם גִּילּוּי דַעַת בְּזֵה דֵאל"ל לְפְרוּשֵׁי דְלִתְנִי' זֶה דְר"י ס"ל דְּהָאֵי רַבָּא לָאוּ רֹב
גְּמוּר הוּא לֹא מִתּוֹקְמֵי מִתְנִי' דְּהַמְּפָלֵת וְא"י מָהוּ בְּיַד חֲתוּכָה: וְאַגַּב נִזְכִּיר מָה דְקָשִׁיא לִי
בִימֵי חֲרָפֵי בְרִש"י דָּף כ"ח ד"ה גִּיתְנִי וּלְנִדָּה וְכו' וּלְקַמְן בְּהָאֵי פְּרָקָא מְפָרֵשׁ לְמָה הַנּוֹזְכֵר
זָכַר וְכו' דְּבָרֵיו אֵלוּ צַע"ג דְּלִמָּאֵי חִיָּשִׁינוּ לְשְׁמָא הִרְחִיקָה לִידְתָּהּ אָף אִי לֹא תְּנִי רַק
לְנִקְבָה וּלְנִדָּה לֹא הֵנִי תְּנִי זָכַר כָּלֵל נְמִי הִיָּתָה מְקוֹלְקֵלֵת עַד מ"א שְׁאֵם תְּרָאָה בְּיוֹם ל"ד
וְתַחזֹר וְתִרְאָה בְּיוֹם מ"א חִיָּשִׁינוּ שְׁמָא בְּיוֹם ל"ד עַדִּין תּוֹף יָמֵי טוֹהַר הוּא וְיוֹם מ"א
תַּחלַת נִדָּה לְפִי שְׁהַרְחִיקָה לִידְתָּהּ וְסוּף יָמֵי לִידְתָּהּ נִשְׁלַמוּ בֵין יוֹם ל"ד לְיוֹם מ"א וְלִכְאוּרָהּ
יֵשׁ לְתַרְזֵן דָּאֵי לָאוּ דְתְּנִי לְזָכַר ה"א שְׁאֵם חֲזָרָה וְתִרְאָה בְּיוֹם מ"א לֹא תְּהָא אֵלָא ש"י כ"י
מְטַעַם ס"ס שְׁמָא לֹא הִרְחִיקָה לִידְתָּהּ וְכוּלוּ דֵם טוֹהַר הוּא וְאֵת"ל דְּהַרְחִיקָה לִידְתָּהּ שְׁמָא
הִרְחִיקָה כ"כ עַד שְׁכַבְרֵי שְׁלַמוּ לָהּ כָּל יָמֵי טוֹהַר גַּם קוֹדֵם יוֹם ל"ד וְהִרְאָיָה שְׁרָאָתָה בְּיוֹם
ל"ד תַּחלַת נִדָּה הִיא וְהִרְאָיָה שְׁרָאָתָה בְּיוֹם מ"א ש"י כ"י הִיא וּלְכַף תְּנִי נְמִי דַתְּשֵׁב גַּם
לְזָכַר לִפ"ז בְּאוֹתוֹ צַד שְׁבָאֵתִי לְהַקְלֵל וְלוֹמַר שְׁמָא תּוֹף יָמֵי טוֹהַר הִיא דִּילְגָדָה נִקְבָה הָא
אִיכָא נְמִי לְמִימַר דְּשְׁמָא יִלְגָדָה זָכַר וְעַתָּה בְּיוֹם מ"א רְאִיָּה זֶה הִיא תַּחלַת נִדָּה וְכֵן בְּצַד
הַשְּׁנַיִ שְׁבָאֵנוּ לְהַקְלֵל דְּהַרְחִיקָה לִידְתָּהּ עַד שְׁנִשְׁלַמוּ יָמֵי טוֹהַר קוֹדֵם יוֹם ל"ד הָא אִיכָא
לְמִימַר דְּלִמָּא בֵין יוֹם ל"ד וּבֵין יוֹם מ"א הוּא דְכָלוּ וְנִשְׁלַמוּ וְאִם כֵּן הוּא פְּלִגָּא לְאִסּוּר

ופלגא להיתר ומספיקא מחמרינן משא"כ אי לא חששא דשמא זכר ילדה אם פן רנבא להתיירא הוי כמו בכל ס"ס דהא באותו צד שאנו דנין דאימור לא הרחיקה לידתה ואם פן הוא אז פולו להתיירא הוי דנקבה ילדה והפל דם טוהר הוא וגם פשאנו דנין לחומרא דניחוש דהרחיקה לידתה איכא פלגא ופלגא י"ל שלא הרחיקה כ"כ אלא שושלמו בין יום ל"ד ליום מ"א והוא לחומרא כמו כן י"ל להקל שפך הרחיקה עד שגם יום ל"ד הנה אחר ימי טוהר שלה והוי רנבא להתיירא וכן השיב לי א"א מ"ו הגאון וצ"ל מ"מ מדברי רש"י ד"ה חומר ב' ולדות נראה דס"ל דאף במקום ס"ס מחמרינן וצ"ע: גם בדברי הרמב"ם בפ"ה המשניות יש פאן מקום עיון שכ' וז"ל וזהו פנונת תשב לזכר לנקבה וילדה שלא יהיו לה ימי טוהר כלל ובמלאת מ' יום תטבול פאלו ילדה זכר ולא תגע בקדשים כל זה הזמן כמו היולדת אע"פ שלא ראתה דם שבמלאת פ' תטבול ותביא קרבן יולדת ואז תטהר לאכול בקדשים ואמנם טבלה ביום מ' להיות טבילה בזמנה אם היתה יולדת זכר וזה הפונה תשב לזכר ולנקבה וילדה וכו' ושומר זה הענין עכ"ל מלבד מה דקשה דא"כ למה לא משני הש"ס הכי אהא דמקשה למה הוזכר זכר וכו' קשיא נמי הא אנו קיי"ל דטבילה בזמנה לאו מצנה עינין בלח"מ פ"ו מהלכות יסודי תורה ואתיא מתני' דלא פהלקתא ועוד קשה דה"ל להרמב"ם לומר דצריכה נמי טבילה סוף ז' דלמא זכר הוא וכדאי' בפסוקא דטועה ועוד קשה הא דט"י ארןך בעי טבילה ב"ש הוא דס"ל הכי אכל ב"ה ס"ל דא"צ טבילה פדאיתא בשלהי מכילתין א"כ מתני' ב"ש היא ולא ב"ה וא"ל דב"ה מודה דלקדשים בעי טבילה וכפירש"י וכדאיתא במסכת חגיגה ז"א דהאי טבילה דבעי לקדשים אינה אלא לאחר שהביאה פפרתה וכדאי' שם וא"כ לא מהני האי טבילה דסוף מ' שהרי א"א לה להביא פפרתה עד אחר פ' וכמש"ל מזה וצ"ע: (כב) אינה טמאה לידה.

כ' הש"ך פלומר מדאורייתא אכל מדרבנן טמאה לידה ביצא אבר א' פדלקמן סעיף י"א וטמאה ג"כ נדה מדאורייתא משום דא"א לפה"ק בל"ד וכ"כ העט"ז וכ"מ בפוסקים עכ"ל ואין להקשות מאי נ"מ סוף סוף טמאה היא י"ל דנ"מ טובא דאם הנה לידה מן התורה הנה מנינו ימי טומאה מיד משיצא אבר א' וכששקלמו י"ד ימי טומאת נקבה ואח"כ לא ראתה היא טהורה לבעלה משא"כ השתא דביציאת אבר א' לא הוי לידה מדאורייתא א"כ אם יצא אבר א' היום והשאר למחר מנינו ימי טומאתה מן יום יציאת רוב הגוף ואפ"ל לא ראתה בהן טמאה מיהו בטור שכ' ג"כ דין זה בלא"ה לק"מ שכ' בהדיא דנ"מ לענין ימי טוהר דאע"ג דטמאה מדרבנן מיד פשיצא אבר א' מ"מ לא יתבין לה ימי טוהר אלא מיום שפיצא רוב הגוף לפי שפימיו הי' בקצת מקומות נוהגין בימי טוהר אכל המחבר בש"ע שפימיו פבר נשתררב המנהג בכ"מ שלא לבעול על דם טוהר צ"ל כמ"ש דנ"מ אם לא ראתה ביום ט"ו מן יום יציאת אבר א' דאלו הוי לידה מן התורה היתה טהורה לבעלה לפי ששקלמו לה ימי טומאתה אכל עכשיו דלא הוי לידה מן התורה עד יציאת הרוב טמאה לפי שעדיין היא תוף ימי טומאת לידה גם י"ל דנ"מ לענין פסולי עדות וכמ"ש הש"ך לעיל סי' ט"ז ס"ק י"ז וא"ל דהא בלא"ה יש איסור דאורייתא משום שפיצא אבר א' משום דא"א לפה"ק בל"ד ז"א דמ"מ נ"מ אם נתעבב יציאת הרוב אחר שפיצא אבר א' ז' ימים דאלו משום פה"ק הנה סגי' שתמתין ז' ימים משא"כ השתא אסורה מדרבנן משום לידה וכמש"ל בשם הרשב"א אף בעיקר דברי הש"ך שפירש פן דעת

המחבר שהוא לשון הרמב"ם בפ"י מהלכות א"ב דסברי נמי דמ"מ טמאה מדרבנן מיד שיצא אבר א' אין סתימת לשונו משמע פן ואף ש"ל בדעת הרמב"ם שפן דרכו לסתום הדין כפאשר הוא מןזפר בש"ס מ"מ המחבר דרכו לפרש ולא לסתום ועוד שבסעיף שאחר זה כ' הוציא עובר את ידו והחזירו אמו טמאה לידה והאי טומאה ר"ל מד"ס וא"כ מה שכ' פאן בסעיף זה אינה טמאה לידה סתמא כמפרש דאינה טמאה לידה אפי' מד"ס אבל הרמב"ם נזהר בלשונו שכ' וז"ל הוציא עובר את ידו והחזירו אמו טמאה לידה מד"ס עכ"ל אף המחבר שכ' סתם אמו טמאה לידה לעיל כ' אינה טמאה לידה מסתמא יש לפרש בחדא גוונא לכן נראה לי דס"ל להמחבר ז"ל לדעת הרמב"ם אפילו מדרבנן בכה"ג אינה טמאה לידה אע"ג דקיי"ל ביצא אבר אחד אמו טמאה לידה מדרבנן היינו דווקא בולד שלם משא"כ במקחוף דגרע וכדאמרינן בש"ס בשלם כ"ע ל"פ פי פליגי במקחוף אלמא דמחוחף גרע לענין אם הראש פוטר ה"נ י"ל דאע"ג דאבר א' הוי לידה מד"ס היינו דווקא בולד שלם משא"כ במקחוף שהרי פשלמדו בש"ס דאבר א' הוי לידה היינו דווקא בולד שלם משא"כ במקחוף דהא למדו בש"ס דאבר אחד הוי לידה מדכתיב ויהי בעת לידתה ויתן יד והתם נולד שלם הנה ואף דהאי ילפותא אינה אלא אסמכתא ולא הוי ילפותא גמורה מפל מקום מסתמא איירי בולד שלם דוגמא לאסמכתא שהביאו לזה אף שפטור מבואר כדברי הש"ס מ"מ אין פאן ראיה דהרמב"ם יספור הכי ועוד שגם בטור אינו מבואר בהדיא דסובר פן וז"ל הטור יצא מהופף פגון שיצא דרף מרגלותיו אינו חשוב פילוד ליתן לו ימי טהרה עד שיצא רוב הנולד בין אם הוא חי או מת או שלם או מחוחף אבל משיצא אבר א' טמאה לידה עכ"ל הנה מפשט לשונו לכאורה משמע מדכ' או שלם או מחוחף אבל משיצא אבר א' טמאה לידה אף במקחוף ס"ל אם יצא אבר א' טמאה לידה: מיהו יש לדחות דמ"ש דאף במקחוף טמאה משיצא אבר א' היינו שהוציא אבר א' ואח"כ חתכו וכיון דהיה שלם כשהוציא אבר א' מש"ה אמו טמאה לידה ומ"ש או מחוחף מיירי נמי שהוציא אברים אברים וחתכו ועיקר הרבותא היא אע"ג דלא נפקי רובא בבת א' וס"ד דלא הוי לידה עד שיצא רובא בב"א פדאי' בש"ס ר"פ בה"מ דף ס"ח ע"ב דמבעי לן לענין איסור יוצא אי בכה"ג הוי רוב פילוד או לאו מש"ה קמ"ל פאן דהוי פילוד אף בכה"ג שפכתבו התוס' שם דלא מבעי לי' התם אלא על מה שבפנים אי הוי פילוד בכה"ג דלא יצא רובא בב"א אבל למה שבחוץ מןפשט פשיטא לי' דהוי פילוד ז"א דהא דפשיטא לי' התם דלמה שבחוץ דהוי פילוד היינו פיון ששנינו הכא דהוי פילוד וכמ"ש התוס' שם הא לא"ה ה"א דאף לענין טומאת לידה לא הוי מקרי רוב אלא ביצא הרוב בפ"א אבל היכא דנחתף במעי אמו ואח"כ הוציא אבר א' י"ל דאף הטור ס"ל דלא הוי פילוד וא"כ הרמב"ם והש"ע שפכתבו בהדיא נחתף במעי אמו בהא י"ל דכ"ע מודים דבאבר א' לא הוי פילוד אפי' מד"ס: גם י"ל דאת"ל דהטור מיירי בקל גוונא אפי' נחתף במעי אמו אפ"ה באבר א' הוי פילוד י"ל דהטור לשיטתו אגזיל דס"ל לדין דקיי"ל כר"י דפליג אר"א התם ס"ל הראש פוטר במקחוף פמו בשלם מש"ה ס"ל דתו אין לחלק בין שלם למחוחף ומה"ט אף בהוציא אבר א' אין לחלק ביניהם וענין בב"י אבל הרמב"ם והמחבר דס"ל דאף לדין דקיי"ל כר"י אפ"ה יש חילוק בין שלם למחוחף דבשלם סגי ברוב הראש ובמחוחף בענין פל הראש וכיון דמצינו שיש חילוק ביניהם א"כ מנ"ל דבמחוחף באבר א' הוי לידה מד"ס פיון דלא מצינו שאמרו פן אלא בשלם מהיכא תיתי

להחמיר אף במחמתה וכל עיקר האיסור אינו אלא מד"ס ומן הרמב"ן בהלכותיו הביאו ב"י ג"כ אין ראיה דס"ל דאף במחמתה באבר א' הוי פילוד ונ"ל העובר שהוציא ידו והחזירו טמאה לידה מד"ס ואם יצא אח"כ מונין לו משעה שיצא וכן הולד שיצא אברים אברים משיצא אבר אחד מטמאין אותו מד"ס משום דהוי לידה ומשיצא רובו מונין לה עכ"ל י"ל דר"ל במ"ש וכן הולד שיצא אברים אברים היינו שיצא ואח"כ חתכו מש"ה הוי לידה באבר א' משא"כ בנחתה במעי אמו וכן י"ל בהרשב"א בתה"א ע"ש ואפילו אי נימא דפליגי י"ל לשיטתיהו אזלי דלא מפלגי בין נחתה לשלם בהוצאת הראש אבל להרמב"ם והמחבר דמפלגי בהוצאת הראש בין שלם לחתנה א"כ ממילא משמע דאף בהוצאת אבר א' לענין איסור דבריהם שיש לחלק: ויש לדקדק על הרמב"ם והמחבר למה השמיטו הדין שאם יצא שלם ומסורס דבעי נמי הרוב דוקא ואף די"ל דממילא משמע מדבריהם מ"מ לא היה להם להשמיט מלכתוב דין המונזר במשנה בפירוש שהרי לר"י דקיי"ל פנותיה צריף לפרש המתני' דתני יצא מחמתה ומסורס דה"ק יצא מחמתה או שלם וזה מסורס ע"ש א"כ דין שלם ומסורס מונזר במתני' בהדיא ולא היה להם להשמיט אבל הטור ושאר פוסקים כתבו הדין כצורתו כאשר שנוי במתניתין וראיתי בב"ח שכ' פאן על הרמב"ם דס"ל הקא דרוב פדחתו סגי' ואלו בהלכות נחלות פסק סתם דיצא פדחתו ילוד משמע דבעי כל הפדחת ותו' דהרמב"ם פסק להחמיר באיסור נדה כמ"ד דסג' ברוב פדחת ע"ש וק"ל הא אע"פ שהחמרת בתחלתו הקלת בסופו דשלמו לה ימי טומאה מן הוצאת רוב פדחתו ומ"ש עוד שם דאף הטור ס"ל לחלק בין שלם למחמתה לענין הוצאת הראש אין זה סתירה לדברינו דאנן בשיטת המחבר אמרינו דלא ס"ל פנותיה עיין בב"י: (כג) אע"פ שפחתה אח"כ.

הא אלו נחתה מעיקרא לא הי' סגי' ברוב הראש וכמש"ל ויש להקשות על המחבר והטור דהקא כתבו סתם דראש פוטר בנפלים ולא חלקו בין המוציא ראשו מת לראשו חי ובין בן שמנה ובין בן ט' ולקמן בסי' ש"ה כ' דאין הראש פוטר אלא בבן ט' ל"ש הוציא ראשו חי או מת אבל בן שמנה אם הוציא ראשו חי הוא דפטר אבל לא בראשו מת ע"ש סעיף כ"ב וכ"ג והא דין בכור ודין טומאת לידה א' הוא וכמבואר בהרמב"ם בהלכות בכורים פי"א וכבר הרגיש בזה בס' שו"ת פמ"א סי' זה ולכאורה עלה בדעתי לתרץ דברי הטור והש"ע ע"פ דברי כנה"ג שהקשה עוד שם הפסקי טור והש"ע אהדדי דהתם בסי' ש"א פתב דהמפלת בהמה וחייה אינו פוטר אלא בהיה לו חצי פרצוף אדם וכה"ג בגוף אטום דאינו פוטר ואלו הקא כ' לחומרא דאנן אין בקיאים בזה ותו' דדוקא לענין איסור פרת החמירו משא"כ גבי בכור דממונא אע"ג דקיי"ל המוציא מחברו ע"ה מ"מ היקא דאיכא חזקה דגופה כי הקא שמעמידין להאשה בחזקת שלא ביכרה מוציאין ממון ומסתייע לזה מן תשו' מוהרי"ק שכ' בן ופסק' הרמ"א שם גבי שפיר ע"ש ועיין בתשו' ח"צ סי' ק"ד לפ"ז כה"ג י"ל על קוש'י הנ"ל דהא דאין ראש של בן שמנה מת פוטר לאו דכ"ע היא אלא במחלוקת היא שנויה דרמב"ם פי"א דבכורים ס"ל דאינו פוטר וכ"נ דעת רש"י במכילתין דף כ"ו דאמר התם גבי סנדל דתנן גבי פרישות שיצאו דרוך ראשיהו ולד דאית ביה חיותא מדנפיק רישא הוי ולד סנדל עד דנפיק רובא ופירש"י דהכי אמרינו בבכורות דאין הראש פוטר בנפלים ובתוס' הקשו ע"ז דהא לא ק"ל התם ה"כ אבל לפ"ז לא קשה מידי דסבירא ליה לרש"י דלא איתותב שמואל אלא בבן שמונה שהוציא ראשו חי אבל

בְּכֵן שְׁמוֹנֶה שְׁהוּצִיא רֵאשׁוֹ מֵת לִכ"ע אֵינּוּ פּוֹטֵר וּכ"נ לְהוֹכִיחַ לְפִי מֵה שְׁפִירֵשׁ"י בַּפ' בה"מ שֶׁכ' שֶׁמֶ דְּקָא דְנִקְט מִתְּנִי בְּן שְׁמוֹנֶה שְׁיִצְאָ רֵאשׁוֹ חֵי מְשׁוּם רְבוּתָא דְאִין בְּכוֹר לִכְהֵן דְּאִפִּי לֹא יֵצֵא אֶלָּא רֵאשׁוֹ אַפ"ה אִין הֵבֵא אַחֲרָיו בְּכוֹר לִפְהֵן אֶבְל לְעֵנֵן בְּכוֹר לְנַחְלָה אִפִּי יֵצֵא כְּלוֹ הֵבֵא אַחֲרָיו בְּכוֹר לְנַחְלָה לִפ"ז ק' פִּינּוֹן דְּמְשׁוּם רְבוּתָא דְאִין בְּכוֹר לִכְהֵן מִתְּנִי ה"ל לְמִתְּנִי רְבוּתָא טְפִי דְּאִפִּי בְּהוּצִיא רֵאשׁוֹ מֵת אַפ"ה אִין הֵבֵא אַחֲרָיו בְּכוֹר לִפְהֵן אִו' דְּבֵן שְׁמוֹנֶה שְׁהוּצִיא רֵאשׁוֹ מֵת לֹא הָיִי כִּילּוּד דֵּאל"כ ה"ל לְמִתְּנִי בְּמִתְּנִי הֵבֵא אַחֲרֵי נְפִלִים אִפִּי הוּצִיא רֵאשׁוֹ מֵת הֵבֵא אַחֲרָיו בְּכוֹר לְנַחְלָה וְאִינוּ בְּכוֹר לִפְהֵן וְאִין לְהַקְשׁוֹת ע"ז דֵּאל"כ מֵאִי אַע"פ שְׁהוּצִיא רֵאשׁוֹ חֵי דְקִטְנִי בְּמִתְּנִי דְהָא הִשְׁתָּא דְנִקְא רֵאשׁוֹ חֵי הוּא דְפוֹטֵר לִק"מ דְבִסְדֵּר הַמְשָׁנָה שְׁבִכְל הַמְשָׁנִיּוֹת לֹא כ' אַע"פ רַק בְּמִשְׁנָה הַנְדָּפֵס בַּגַּמ' גְּרָסִי אַע"פ וְהָתֵם גּוֹפֵא בַר"פ י"ב כְּשֶׁמְבִיא הַש"ס מְשָׁנָה זֹו לְהַק' עַל שְׁמוּאֵל ג"כ לֹא גְרָסִינּוּ בִּיהָ אַע"פ דְעֵיקָר דְלֹא גְרָסִינּוּ אַע"פ וְכֵן הָיָה גְרָסַת הַרְמַב"ם ז"ל אֶבְל מִן תּוֹס' שֶׁמֶ שְׁהַקְשׁוֹ עַל פִּירֵשׁ"י בְּמָה שְׁפִי עַל סְגֻלָּה דְאִין הָרֵאשׁ פּוֹטֵר בְּנְפִלִים דְהָא אִיתּוּמַב שְׁמוּאֵל מְבִנְיָא דַס"ל דְּאִפִּי בְּן ח' שְׁהוּצִיא רֵאשׁוֹ מֵת הָיִי לִיָּדָה וְלִדְעָתָם צ"ל הָא דְנִקְט בְּמִתְּנִי רֵאשׁוֹ חֵי מְשׁוּם רְבוּתָא דְבְּכוֹר לְנַחְלָה נִקְט דְּאִפִּי הוּצִיא רֵאשׁוֹ חֵי אַפ"ה הֵבֵא אַחֲרָיו בְּכוֹר לְנַחְלָה הָיִי וְא"ל דֵּאל"ה לִיָּתְנִי רְבוּתָא טְפִי דְּאִפִּי יֵצֵא הַנְּלָד כְּלוֹ הֵבֵא אַחֲרָיו בְּכוֹר לְנַחְלָה הָיִי י"ל דַס"ל כְּדַעַת הַש"י שְׁהִבִיא הַסַּמ"ע ס' רַע"ז דַס"ל דְאֵם יֵצֵא הַנְּפִל כְּלוֹ הֵבֵא אַחֲרָיו אִינוּ בְּכוֹר לְנַחְלָה וּמִזָּה סִיּוּעַ לְדַבְרֵי הַמְחַבֵּר ש"י וּבִתּוּי"ט רַפ"ח דְבְּכוּרוֹת הַשִּׁיג עַל הַחֲכָם הַנְּזַכֵּר מִדַּבְרֵי רַש"י ר"פ בַּה"מ לַפַּמ"ש לִק"מ דְאָף דְרַש"י לֹא ס"ל כֵּן מ"מ הַתּוֹס' מְסִיעִים לוֹ וְכִינּוֹן דְדִין זֶה בְּמַחְלֻקַת שְׁנוּנֵי י"ל דְלַעֲנִין אִיסוּר כְּרַת הַחֲמִירוֹ דְהָיִי לִיָּדָה וְכַדַעַת הַתּוֹס' מִשֵּׂא"כ לְעֵנֵן מְמוֹן הַקַּל פְּסָקוֹ כְּהַרְמַב"ם וְסִיעֵתוֹ מְטַעַם שֶׁכ' הַכְּנֵה"ג וְעַל הַרְמַב"ם בַּלֵּא"ה לִק"מ שְׁדַרְכּוֹ לְהַעֲתִיק הַדִּין כְּפִי שְׁהוּא מְסוֹדֵר בְּתַלְמוּד וְיִלְמּוּד הַסְּתוּם מִן הַמְּפִנְרֵשׁ אָף הָא לִיתָא דַמ"מ ק' אִיךְ סְתָמוּ שְׁהָרֵאשׁ הָיִי לִיָּדָה דְמְשַׁמַּע אִפִּי בְּכֵן ח' שְׁהוּצִיא רֵאשׁוֹ מֵת הָא אָף שְׁיֵשׁ בּוֹ חוֹמֵר בְּתַחֲלָתוֹ מ"מ יֵשׁ קְלוֹלָא בְּסוֹפּוֹ דְאֵם הוּצִיא רֵאשׁוֹ בְּיוֹם א' יִצִּיאַת הַגּוֹף הָיָה בְּיוֹם הַשְּׁנִי דְאָף אֵם נֹאמַר דְרֵאשׁ הָיִי כִּילּוּד א"כ בְּיִלְדָת נִקְבָּה כְּשֵׁאִינָה רֹאָה בְּיוֹם ט"ו הִיא טְהוּרָה לְבַעֲלָה דְהָא כְּבָר שְׁלָמוֹ י"ד יָמֵי לִיָּדָה אֶבְל אִי נִימָא דְבְּכֵן ח' וְרֵאשׁוֹ מֵת לֹא הָיִי רֵאשׁ כִּילּוּד א"כ לֹא הָיִי לִיָּדָה שְׁלָה כ"א בְּיוֹם ב' כְּשֵׁיִצְאָ הַגּוֹף וְלֹא שְׁלָמוֹ יָמֵי לִיָּדָתָה עַד יוֹם ט"ו מִן יוֹם הוּצִיאַת הָרֵאשׁ וְטַמְאָה אַע"פ שְׁלֵא רֵאָתָה וְה"ל לְפָרֵשׁ וְצַע"ג: (כַּד) אָמוֹ ט"ל.

עַמ"ש בַּסַּס"י זֶה עַל מ"ש הַב"י בְּזָנָה: (כַּה) מְקַשָּׁה לִיָּלָד. בְּשׁוֹ"ת נ"ש ס' ט' כ' בְּאִשָּׁה שְׁפִלְאוֹ יָמֵיהָ לְלָדָת לְפִי דְמִיּוֹנָה וְקִרְאוֹ לְהַמְיָלָדָת וְגַם שְׁאָר נְשִׁים הַסְּפִימוֹ שְׁהַגִּיעַ עִתָּה עַת לַדַּת' וְהַתְּעַסְקוֹ עִמָּה וְאַחֲרֵי אֵיזָה שְׁעוֹת הַמְיָלָדָת לֹא רֵאָתָה אֵת הַנּוֹלָד וְעִדְיָיִן הִיא הוֹלְכַת כְּמוֹ ד' שָׁבוּעוֹת אַח"ז וְכַרְיָסָה בֵּין שְׁיָנִיָּה וְהַנְּשִׁים מְעִידוֹת שְׁבִכְל מְדִינַת פּוֹלִין הַמְּנַהֵג שְׁתִּיכְפָּר שְׁקִרְאוֹ לְהַמְיָלָדָת וְהִיא בּוֹדְקַת אֵת הָאִשָּׁה אִם הִגִּיעַ זְמַנָּה לְלָדָת אוֹ לֹא מְחַזְקִינָן אוֹתָהּ בְּטַנְמָאָה וְהַאֲרִיךְ לַעֲשׂוֹת סְמוּכוֹת לְהַמְנַהֵג ע"פ הַדִּין מְהָא דֵאִי בַּפ' מְפָנִין דַּפְה"ק הוּא מְשַׁתְּשֵׁב עַל הַמְּשַׁבֵּר וְהָא קִי"ל דֵּאל"ה לִפְה"ק בַּל"ד לְכֵן טַמְאָה מְשִׁשְׁבָּה עַל הַמְּשַׁבֵּר וְכ' ע"ז בַּס' סוּלָת לְמַנְחָה וְז"ל וְלַעֲנַד אִין דְּבָרֵי בְּרוּרִים וְכ"ש אִין מְוַכְרְחִים דְאָף דְקִי"ל דְמְשַׁתְּשֵׁב עַל הַמְּשַׁבֵּר הָיִי פַה"ק הִיָּנּוּ אֵם יוֹלְדָת אַח"כ מְתוּף קִישׁוּי זֶה מִשֵּׂא"כ אִם אֵינָה יוֹלְדָת אַח"כ וְהַלְכָהּ זְמַן רַב וְלֹא יָלְדָה אִיגְלָאִי מְיָלְתָא לְמַפְרַע שְׁטַעוֹת

הָיָה וְחָבְלֵי שָׂוֵא הָיָה גַם הַמְיַלְדֹת טַעַתָּה וּרְאֵיָה בְרוּרָה לְזֶה שְׁפָן אֵית' בַּפ"ו דְּאֵהְלוֹת מ"ד
דְּמַשְׁנַפְתַּח הַקָּבֵר אֵין פְּנָאֵי לְהֵלֶף וְעֵינֵין בְּתוּי"ט וּא"כ זֹו שְׁהֵלְכָה אַח"כ מוּכַח שְׁלֵא הָיָה
פַּה"ק גַּם נ"ל דְּבַכְה"ג לֹא שְׁיִיף מְנַהֵג פִּי הוּא דְּבָר שְׁאִינוּ מְצוּי שְׁתַּטְעָה הַמְיַלְדֹת וְכָל
הַנָּשִׁים וְשִׁתְלָף הָאִשָּׁה אַחַר יְשִׁיבְתָּה עַל הַמְשַׁבֵּר כַּמָּה יָמִים וּבְדָבָר שְׁאִינוּ מְצוּי לֹא שְׁיִיף
מְנַהֵג וְלַעֲנִין שַׁבַּת דְּמַחְלָלִין בְּיוֹשְׁבַת עַל הַמְשַׁבֵּר מְשׁוּם דְּאֲזַלְיִןן בְּתַר רֹוב נָשִׁים וְחֻזְקַת
הַמְיַלְדוֹת הַבְּקִיאוֹת שְׁיִוְדְעִין זְמַן הַלֵּידָה וְכו' גַּם לֹא יְהֵא אֱלָא סַפְקָהּ קִי"ל סַפְקָהּ פ"ג
מְחַלְלִין הַשַּׁבַּת עַכ"ל וּבַס' כו"פ מְסִיק דְּבִאוֹתָהּ שְׁעָה בְּאַמַּת יֵשׁ לְבַעַל לְהַזְהֵר בָּהּ אֲבָל
כְּאֲשֶׁר רְאִינוּ שְׁפִסְקוּ הַצִּירִים וְעַמְדָּה מִן הַמְשַׁבֵּר וְלֹא יֵלְדָה אֵיתְגְּלִי מִקְלֵתָא דְלֹא פִן הָיָה
וְכִאֲבָא בְּעֻלְמָא הוּא דְּכֹאֲיֵב לָהּ וְלֹא הָיָה מְעִיקְרָא פַּה"ק דְּלֹא שְׁכִיחַ שְׁיִהְיֶה נִפְתַּח וְיַחְזוֹר
וְיִסְתָּם חָבְלֵי לֵידָה לְכֹן נִרְאָה שְׁלֵא הָיָה פַּה"ק וְיִטְהוֹרָה וְכֹן הַמְנַהֵג בְּכָל מְקוֹם מִיְהוּ בְּמְקוֹם
דְּנַהֲגוּ אִיסוּר יֵשׁ לְהַנִּיחַ מְנַהֲגִין כִּי הוּא חוּמְרָא שְׁיֵשׁ בּוֹ קִצַּת טַעַם וּמְקוֹם לְסַמּוֹף עַד כְּאֵן
דְּבָרָיו וּבְאַמַּת אֲנִי תַמָּה עַל מ"ש בְּסוֹלֶת לְמַנְחָה וּרְאֵיָה בְרוּרָה לְזֶה מַפ"ז דְּאֵהְלוֹת וְכו' דְּקו'
זוֹ קָשָׁה עַל הַגְּמָרָא לְמ"ד דְּפַה"ק הוּא מְשַׁתְּשֵׁב עַל הַמְשַׁבֵּר אוֹ מְשַׁעָה שְׁהַדָּם יוֹרֵד
וְשׁוֹתֵת וּפְלִיג אַהָּא דְּאֲמָרִי לָהּ מְשַׁעָה שְׁחַבְרוּתָיָהּ נוֹשְׂאוֹת אוֹתָהּ בְּאַגְפֵיהָ הָא מְמַתְנִי
דְּאֵהְלוֹת מוּכַח דַּס"ל כְּמוֹ הָא דְּאֲמָרִי לָהּ וְאִיף פְּלִיגִי הֵנִי אֲמוֹרָאֵי עַל הַמְתַּנִּי דְּמַפְרָשׁ
דְּפַה"ק הֵנִי מְשַׁעָה שֵׁא"י לְהֵלֶף וְהֵינּוּ כְּאֲמָרִי לָהּ וְכַבֵּר הַקָּשָׁה קְוֹשִׂיאַ זֹו הַר"ש שְׁמֵם וְהַנִּיחַ
בְּקוֹשִׂיאַ וְאַפ"ה פְּסִק בַּש"ע כְּכָל הֵנִי אֲמוֹרָאֵי וְא"כ מֵאֵי זֶה רְאֵיָה מְמַשְׁנֶה הַנְּ"ל הָא ע"כ
הֵנִי אֲמוֹרָאֵי דִּיְהִיבִי הֵנִי שְׁיַעוּרָא אַחְרֵינָא לֹא ס"ל הֵכִי מִיְהוּ מ"ש פִּינִין דַּאח"ז הִיא הוֹלְכַת
וְאִינָה מְרַגְשַׁת חָבְלֵי לֵידָה אֲתַגְּלִי לְמַפְרַע שְׁהִיָּה טוֹעָה וְסָבְרָה שְׁהֵם חָבְלֵי לֵידָה בְּזֶה דְּבָרָיו
נְכוּנִים וּמ"ש בַּס' כו"פ דְּבִאוֹתָהּ שְׁעָה צְרִיף הַבַּעַל לְהַזְהֵר בָּהּ נ"ל דְּלֹא דוֹקָא בְּאוֹתָהּ
שְׁעָה שְׁיִשְׁבָּה עַל הַמְשַׁבֵּר אֱלָא מִיַּד שְׁאַחְזוּהָ צִירִים וְחָבְלֵי לֵידָה וּמְבַקְשַׁת לְהִבִּיא לָהּ
חֻכְמָה צְרִיף הַבַּעַל לְהַזְהֵר בָּהּ דְּנֻדָּאֵי לֹא יְשִׁיבַת הַמְשַׁבֵּר גּוֹרֵם פַּה"ק אֱלָא כָּל שְׁהִיא
קְרוּבָה לְלֵידָה כ"כ שְׁצִרִיכָה לִישֵׁב עַל הַמְשַׁבֵּר וְאִיכָּא לְמִיחַשׁ אֵלוּ הֵיְתָה הַמְיַלְדֹת מְזוּנְמַת
אַצְלָה הֵיְתָה מוֹשִׁיבָה מִיַּד עַל הַמְשַׁבֵּר לְכֹן צְרִיף לְהִיּוֹת נִזְהָר בָּהּ וְאַם אַח"כ נִתְגַּלָּה שְׁטַעוֹת
הָיָה אַצְלָה אֵין כְּאֵן שׁוּם מִיחּוּשׁ דְּהָא חֲזִינֵן דְּטַעוֹת הָיָה וְאֵין לְחוּשׁ דְּנִפְתַּח הַקָּבֵר וְאַח"כ
נִסְתָּם דְּזֶה לֹא שְׁכִיחַ וְטַפִּי מִיִּסְתַּבֵּר לְמִתְלִי בְּטַעוֹת אֲבָל הֵיכָא דְּנַהֲגוּ לְאַסוֹר אֵין לְהַתִּיר
לְהֵם כַּמ"ש בַּס' כו"פ וּמָה שְׁהַקָּשָׁה הַר"ש עַל הֵנִי אֲמוֹרָאֵי דִּיְהִיבִי שְׁיַעוּרִים אַחְרִים לְפַה"ק
דְּקוֹשִׂיאַ לְהוּ מְתַנִּי דְּאֵהְלוֹת נִלְע"ד לִישֵׁב דְּהָא אֲמָרִינֵן הֵתָם אֵין לְנַפְלִים פַּה"ק וּבְנֻדָּאֵי
דְּאֵין לְפָרֵשׁ שְׁאֵין לְהֵם פַּה"ק כְּכָל מַש"ה כ"ז שְׁהוּא בְּמְקוֹר אֲמוּ אֵינוּ מְטַמָּא לְאַנְהֵל אַע"פ
שְׁהִיא מְתַקְשָׁה לִילְד וּלְפ"ז צ"ל כ"ז שְׁלֵא עֵיגַל רֵאשׁוּ כְּפִיקָה אֲפִשְׁר לְצַאֵת אַף בְּלִי פַה"ק
דְּהָא וְנֻדָּאֵי לִיתָא דְּהָא דְּרַכּוֹ שְׁל מְקוֹר לְהִיּוֹת סְתוּם לְגַמְרִי וּמָה"ט קִי"ל בַּס' קַפ"ח סְעִיף
ג' אִם הַפִּילָה חֲתִיכָה אִם הוּא גְדוֹל מְשַׁפּוֹפֶרֶת דַּק שְׁבַדְקִין טַמְאָה מְשׁוּם דַּא"א לְפַה"ק
בְּלֵא דָם וְכ"ש לְנַפֵּל שְׁלֵא עֵיגַל רֵאשׁוּ כְּפִיקָה דְּצְרִיף פַּה"ק לְהוֹצֵאת הָרֵאשׁ מִן הַרְחָם
וְאַמָּאֵי הַבֵּית הָרֵאשׁוֹן טְהוֹר לְשִׁיטַת הַר"ש ע"כ צ"ל דַּה"פ אֵין לְנַפְלִים פַּה"ק ר"ל דִּין
פַּה"ק וְכַמוֹ שְׁאַמְרוּ אֵין קוֹשִׁי לְנַפְלִים וּבָהָא וְדָאֵי דְּאֵין ר"ל שְׁאֵין לְהֵם קוֹשִׁי כְּכָל דְּהָא
חֲזִינֵן דְּאִיכָּא קוֹשִׁי לְנַפְלִים אֱלָא דַּר"ל שְׁאֵין לְהֵם דִּין קוֹשִׁי לְטַהֵר דָּם וְכַמְש"ל ה"ג
פְּרִוּשׁוֹ אֵין פַּה"ק לְנַפְלִים ר"ל שְׁאֵין לְהֵם דִּין פַּה"ק לְנַפְלִים לְטַמָּא הַבֵּית הָרֵאשׁוֹן מְחַמַּת
לַה"ק דְּכִינֵן שְׁאֵין הַקָּבֵר נִפְתַּח הַרְבֵּה הֵנִי טַמְאָה בְּלוּעָה וְאֵין מְטַמְאָה בְּאַהֵל אַע"פ שְׁסוּף

הטומאה לצאת וכפרש"י בבכורות דף כ"ב אבל אם עיגל ראשו כפיקה דצריף לפתוח הרבה אז לא הוי טומאה בלועה ומטמאה לאהל משום דסופו לצאת וכ"פ הגאון מהר"א"ה בסוף ספר דרכי נועם דף ו' ע"א לפ"ז הא דאמרינן במתני' משנפתח הקבר אין פנאי להלך ר"ל גמי פשנפתח הקבר הרבה פשיעור שיטמא באהל אבל בפתיחה מועטת י"ל דיש לה פנאי להלך לפ"ז לענן ספנת נפשות לחלל עליה שבת ס"ל להני אמוראי דמיד שיהתחיל לפתוח הקבר אע"פ שלא נפתח שיעור גדול מ"מ קרובה ללדת היא ומחללים עליה שבת ולק"מ וא"כ ה"ה לענן איסור נדה מיד שיושבת על המשבר איכא פה"ק פורתא וצריף הבעל להזהר ממנה אם לא היכא שנתגלה אח"כ שהיה טעות ובמקום דלא נהגו איסור: (כו) או שאינו ניכר.

בטור כ' רבותא טפי אע"ג דהשני אינו ניכר אם נלד הוא ואת"ל נלד הוא ספק אם זכר הוא או נקבה היא אפ"ה חוששת לנקבה וקבר כתבתי לעיל דאפי' במקום ס"ס החמירו ומיהו הכא בלא"ה אף לתירוץ התוס' שכתבתי לעיל ניחא כיון דאיכא למיעבד ס"ס דסותר לס"ס זו לא עבדינן ס"ס פלל אע"ג דהכא לא שייך לומר כתירוץם שכתבו דאם תראה ליום ל"ד ותחזור ותראה ליום מ"א דאיכא למיעבד ס"ס הסותר לס"ס הראשון שיתאמר ספק לא היה נלד פלל וא"כ ביום ל"ד היתה תחלת נדה ועכשיו ביום מ"א היא ש"י כ"י ואת"ל דנלד היה שמה נקבה היא והפל דם טוהר היא דהא הכא איכא זכר בהדיא וא"כ אף שולד השני אינו נלד אפ"ה ביום ל"ד א"א לה להיות תחלת נדה מחמת הנלד הראשון מ"מ כיון דהכא מייגרי שילדה נלד הראשון לפני שקיעת החמה והשני אחר שקיעת החמה א"כ איכא למיעבד ס"ס דאיסתור לס"ס הראשון וכגון שתראה ליום מ' של הנלד שני שהוא יום מ"א מן הנלד ראשון ואח"ז תראה ליום מ"ו של הנלד ב' תאמר שתטבול בליל מ"ז מטעם ס"ס דשמה השני לא היה נלד כאן וא"כ ביום מ"א של הנלד הראשון היתה תחלת נדה ועכשיו ביום מ"ז הוא יום שביעי לנדתה ואת"ל שהיה נלד שמה נקבה היתה והפל דם טוהר וא"כ סותר לס"ס הראשון: ותמיה לי על המחבר שהשמיט דין אשה שהפילה סנדל דתשב מספק לנקבה והוא משנה שלימה וכן הוא בכל הפוסקים וא"ל שפסד על מ"ש בסי' זה שאם אינו ניכר מהו דתשב מספק לנקבה ז"א דהא כתב הרמב"ן ז"ל בהלכותיו פ"ז ד"ג וז"ל פעמים תשמש האשה לאחר עיבורה ותפחת צורת העובר במעי' ויעשה כמו חתיכה בלא צורה ותצא פרוכה על מקצת הנלד וחתיכה זו נקראת סנדל והסנדל מטמא את אמו פולד גמור לפיכך המפלת זכר וסנדל תשב לנקבה שמה סנדל זה נקבה הוא ואם לא יצא פרוך עם הנלד ה"ז פשאר חתיכות ואם נמצא בה עצם טהורה עכ"ל מבואר דאם יצא פרוך עם הנלד אע"פ שאינה אלא חתיכה בלא עצם אפ"ה טמאה מספק משום טומאת נקבה וחידיש דין זה היה לו להמחבר להביא והטור כ' דין סנדל סתם ולא ביאר פירושו וצ"ע על המחבר שהשמיטו לגמרי: ראיתי בסוף הס' שו"ת דרכי נועם פלפול ארוך וכרך הנורא מהגאון מהר"א"ה ונחמדים שכנגדו חולקים עליו בדין אשה שהיתה מקשה לילד ביום ו' ובליל פניסת שבת ילדה אם יחא נימול לשמנה בשבת או נחיש שמה הוציא ראשו חוץ לפרוזדור בע"ש שהוא פילוד ועיקר מחלוקתם מהו הפרוזדור האמור בענן זה אם ר"ל שמן צנאר הרחם וחיוץ לצנאר הרחם עד סוף שפתות הערוה הפל נכלל בכלל פרוזדור ולא נקרא יצא חוץ לפרוזדור כ"א כשיצא לאויר העולם או דנימא דגבול יש שעד אותו גבול נקרא פרוזדור

וּמִשָּׁם וְאֵילָף אַע"פ שְׁעֵדֵינָן הוּא תוֹף גּוֹף הָאִשָּׁה מ"מ אֵינוּ נִקְרָא פְּרוּזְדוֹר אֲלָא חוּץ
לְפְרוּזְדוֹר מִקְרִי אַע"פ שְׁעֵדֵינָן לֹא יֵצֵא לְאוּרֵי הָעוֹלָם וְעוֹדְנוּ הוּא בְּבִיחָה מ"מ חוּץ
לְפְרוּזְדוֹר הוּא וְהִנֵּה אֲמַרְתִּי אֲסוּרָה וְאֲרָאָה אֶת הַמַּרְאָה הַגְּדוֹל הַנֶּה זְקוּקִין דְּנוֹרָא שְׂיֵצֵא
מִפִּי הַגְּדוֹלִים הַנְּ"ל וְרֵאִיתִי שֶׁהוּא עֲגִין אֲרוּךְ וְאִם אֲבָא לְחַפְשׁ וְלִסְלָס לְבָכָל פֶּרֶט וּפֶרֶט
אֲרָכוּ הַדְּבָרִים הַרְבֵּה וְיִלְאָה הַקּוֹרָא בְּכֹן מְשַׁכְּתִי יָדֵי מִזְּה רַק בְּאַשֶּׁר שְׂרֵאִיתִי בִּס' שׁו"ת
פּמ"א ס' ז' שֶׁהוּא קוֹרָא מְלֵא אַחֲרֵי הַגָּאוֹן מְהֵרָא"ה וְדִקְמָה בְּנַפְשׁוֹ פִּי כְּבִיר מְצַאָה יָדוֹ
לְהַשִּׁיג עַל הַגָּאוֹן מְהֵרָא"ה וְלִשְׁוֹנִיָּה לְטוּעָה בְּדָבָר מְשֻׁנָּה וְלִבְבִי לֹא כֵן יְדֻמָּה פִּי לְדַעְתִּי
דְּבָרֵי הַגָּאוֹן מְהֵרָא"ה ד"ת הֵם וְצָרִיכִים פְּנִים וְלִפְנֵי וְלִפְנֵים אֶף שֶׁהַחֲכָמִים חוֹלְקִים עָלָיו
וְהַקִּיפּוֹ אוֹתוֹ בְּחִבְלֵי רֵאִיוֹת בְּרוּב חֲרִיפּוֹתָם וּבְקִיאוֹתָם מ"מ אַחַר כָּל הַרְאָיוֹת אֵין מְזִיזִין
אוֹתוֹ מִמְקוֹמוֹ דְּהַסְוִיָּה דְּאִתְמַר בְּדוּקְתָא עֲדִיפָא שְׁמַמְנוּ יְסוּד הַבְּנִין שְׂבִנָּה מְהֵרָא"ה
וּמְסַתְּבַר כְּנוֹתִיָּה וְכַאֲשֶׁר אֲבָרַר בַּע"ה: אִיתָא בִּפ' יוֹצֵא דוֹפֵן דַּמ"ב ת"ר נִדְּהָ וְהַזְבָּה
וְהַיּוֹלָדֵת מְטַמְּאוֹת בְּפְנֵים כְּבַחוּץ וּמְקַשִּׁינָן יוֹלָדֵת מֵאֵי מְטַמְּאָה בְּפְנֵים כְּבַחוּץ אֵיכָא וְאוֹקְמִי
כְּגוֹן שֶׁהוּצִיא הַיּוֹלָד רֵאשׁוֹ חוּץ לְפְרוּזְדוֹר וְכִי הֵיכָא דְּאַתָּא לְקַמִּיָּה דְּרַבָּא א"ל מַהוּ לְמַמְהֵל
בְּשַׁבְּתָא א"ל אֵימָא לִי אֵינִי גּוֹפָא דְּעוֹבְדָא הֵיכִי הָיִי א"ל שְׁמַעִית לְוֹלָד דְּצוּיָן אֲפִנְיָא דְּמַעְלֵי
שַׁבְּתָא וְלֹא אֲתִילַד עַד שַׁבְּתָא א"ל הֵיכִי הוּצִיא רֵאשׁוֹ חוּץ לְפְרוּזְדוֹר הוּא וְהָיִי מִילָה שְׁלֵא
בְּזַמְנָה וְאֵין מְחַלְלִין עָלֶיהָ אֶת הַשַּׁבָּת ע"כ וְז"ל רַש"י כְּגוֹן שֶׁהוּצִיא וְלָד רֵאשׁוֹ חוּץ
לְפְרוּזְדוֹר וְאוֹלִיד וְקָאֵמַר דְּאָרְף ע"ג דְּאַכְתִּי רֵאשׁוֹ בְּפְנֵים הוּא דְּהֵינּוּ בְּבִיחָה"ח הָיִי כְּיִלּוּד
וְטַמְּאָה לִידָה וְכַרְבּ אוֹשְׁעִיָּא דְּאָמַר חוּץ לְפְרוּזְדוֹר וְלָד הָיִי דַּאֲר"א בִּפ' בַּה"מ אֵהָא דְּתַנּוּ
הָאִשָּׁה שְׁמַת עוֹבְרָה בְּתוֹף מַעִיָּה וּפְשֻׁטָּה חִיָּה אֶת יָדָה וְנִגְעָה בּוֹ חִסְיָה טַמְּאָה טוֹמְאָת שְׁבַעָה
וְהָאִשָּׁה טְהוֹרָה עַד שְׂיֵצֵא הַיּוֹלָד וְהָיִינוּ בַּה"ח חִיָּה אֲמַאי טַמְּאָה טוֹמְאָה בְּלוּעָה הִיא וַאֲר"א
הָיִי טוֹמְאָת חִיָּה מְדַרְבְּנָן גְּזֵרָה שְׁמָא יוֹצִיא הַיּוֹלָד אֶת רֵאשׁוֹ חוּץ לְפְרוּזְדוֹר וְתַגַּע בּוֹ דְּמַכִּי
נִפְקֵי ה"ל יִלּוּד וְלֹא ה"ל בְּלוּעָה וְטַמְּא מְדַאֲוִרִיָּתָא מִשּׁוּם דְּנוֹגַע בְּמַת אֲלַמָּא חוּץ לְפְרוּזְדוֹר
יִלּוּד הוּא הַלְכָף לַעֲגִין לְטַמְּא אֶת אִמּוֹ טוֹמְאָת לִידָה נְמִי יִלּוּד הוּא וְכִי הֵיכָא דְּאַתָּא וְכו'
כְּלוּמַר מְדַרְבָּא נְמִי שְׁמַעִינָן דְּרֵאשׁוֹ חוּץ לְפְרוּזְדוֹר הָיִי כְּיִלּוּד עַכ"ל וּמִזְּה לְמַד מְהֵרָא"ה
מְדַפִּיר ש"י אַע"ג דְּרֵאשׁוֹ בְּפְנֵים בְּבִיחָה"ח ש"מ דְּאָרְף שְׁלֵא יֵצֵא הַגְּלוּגְלוּת לְאוּרֵי הָעוֹלָם
אֲלָא כְּוֹלָה עֲדֵינָן בְּפְנֵים הָיִי לִידָה לַעֲגִין נִדְּהָ וְלַעֲגִין מִילָה וּמִיָּהוּ כ"ז דְּוָקָא לְהִנֵּי תַרְתִּי
הוּא דְּהָיִי לִידָה דְּאִתְקַשִּׁי לְהַדְדִי בִּפ' פִּי תַזְרִיעַ אֲבָל לְשֶׁאֵר מִיָּלִי בְּעַגְנֵי הוּצַאָה לְאוּרֵי
הָעוֹלָם מִמֶּשׁ אֵין אֲנִי אַחֲרָיִן לְלַמּוּד מְלִידָה וּמִילָה שְׁאֵר מִיָּלִי וּפְרוּזְדוֹר דְּאִיתָא גַּבִּי כְּכוּר
לֹא הָיִי כְּהָיִי דְּהֵכָא דְּהֵתָם קָרִי פְּרוּזְדוֹר לַעֲוִבֵי הִזְרִיכִים וְכַמ"ש הַתּוֹסְפוֹת בְּכַמְּהָ מְקוּמוֹת
עַכ"ד וְהִנֵּה כָּל עֵין רוֹאָה יִרְאָה שֶׁא"א לְפָרֶשׁ פִּירוּשׁ אַחַר בְּדַבְּרֵי רַש"י גַּם פֶּשֶׁטָא דְּסוּגְיָא
מוֹכִיחַ כְּדַבְּרֵי מְדַהֲנָרְף הַש"ס לְאַתּוּיִי מְדַר"א וּמְרַבָּא דְּהוּצִיא רֵאשׁוֹ הָרִי הוּא כְּיִלּוּד הָא
מְשֻׁנָּה שְׁלֵמָה הִיא יֵצֵא כְּדַרְכּוֹ עַד שְׂיֵצֵא רוּב רֵאשׁוֹ כְּדֵאִיתָא לְעִיל דָּף כ"ח וְעוֹד בְּכַמְּהָ
מְקוּמוֹת שְׁנִינוּ דְּרֵאשׁוֹ הָיִי כְּיִלּוּד א"ו דְּבַעֲי לְאַתּוּיִי רֵאָיָה דַּאֲע"ג דְּעֵדֵינָן כְּוֹלָה רֵאשׁוֹ בְּפְנֵים
הָיִי כְּיִלּוּד דְּלֹא בְּעֵינָן אֲלָא שְׂיֵצֵא חוּץ לְפְרוּזְדוֹר וְכֵן הִבִּין הַמְהַרְשֵׁ"א דְּבָרֵי רַש"י אֵלוֹ
וְכַתֵּב שְׁגַם הַתּוֹסְפוֹת בַּד"ה שֶׁהוּצִיא וְלָד וְכו' סוּבְרִים כֵּן ע"ש וּמַה מְאֹד אֲנִי תַמְמָה עַל
הַפּמ"א שֶׁם שֶׁהַעֲלִים עֵינָיו מִן הַמְהַרְשֵׁ"א בְּהַלְכָּה שְׁמַשְׁמֵשׁוּ יָדָיו וְאֵלוֹ רֵאָה דְּבָרֵי
הַמְהַרְשֵׁ"א לֹא הִנֵּה כּוֹתֵב מַה שְׁכַתֵּב עַל הַמַּהֲרָא"ה פִּינּוֹן דְּאִית לִיהָ תַנָּא דְּמַסִּיעַ מְאִרֵי
דְּכוּלָא תַלְמוּדָא מְהַרְשֵׁ"א וְז"ל וְאֶף שְׁכַתֵּב דְּמַדְבְּרֵי הַתּוֹסְפוֹת ד"ה כְּדַרְבּ אוֹשְׁעִיָּא סוּתַר

זו לקמן אבאר בע"ה הנלע"ד בזה מ"מ לדעתו התוספות בדבור הנזכר סובר בפירושו רש"י וכתב שא"א להולמו אלא לפי שיטת רש"י והדין עמו שא"א לפרש כ"א לשיטת רש"י שהרי פתבו ונ"ל שהוציא ולד ראשו חוץ לפרוודור אבל בפרוודור עצמו טהורה דלא חשיב כבחוץ וא"ת והא אומר לעיל בפ"ק דם הנמצא בפרוודור ספקו טמא וי"ל התם ספק טמא פשיצא לחוץ ועוד יש לחלק בין דם נדה לדם לידה עכ"ל מבואר דלתת' הראשון של תוספות לידה נדם נדה שוין דכ"מ שדם נדה חשוב כבחוץ ה"נ לענין לידה חשוב פילוד וא"כ פיון דקיי"ל דכל הנשים מטמאות בביה"ח ה"נ חשוב לידה וזה מבואר כפירש"י: וראיתי בס' שו"ת מ"ב סימן מ"ט שכתב להוכיח דבין השינים הוא לפנים מן הלול שבין השינים הוא סמוך לרחם טפי מן הלול שהרי מן הלול ולפנים אמרי' דספיק' טמא וכל הנשים אינן מטמאות אלא בביה"ח ואמרינן בגמרא שם עד היכן ביה"ח עד בין השינים ובין השינים עצמן פלפנים וע"כ דהלול הוא למטה לצד חוץ מן בין השינים דאל"כ אמאי מן הלול ולפנים טמא הא הוא למעלה מבין השינים א"ו דבין השינים קרובים יותר לרחם מן הלול עכ"ד ונעלם ממנו דברי התוספות פאן דלתת' הראשון של התוס' לא מוכח מידי דר"ל דהלול קרוב להרחם טפי מבין השינים והא דמן הלול ולפנים טמא היינו פשיצא לחוץ ובאמת זה תליא בשני תירוצים של תוס' הנזכר דלתת' ראשון ס"ל דדם הנמצא בפרוודור אינו מטמא אלא פשיצא חוץ לפרוודור ולעיל די"ח מוכח דלול הוא בפרוודור ע"ש א"כ מוכח דלול מקרבא טפי לרחם מן בין השינים דהא ע"כ בין השינים הם חוץ לפרוודור דהא עד בין השינים היא מטמאה בפנים כבחוץ ולפי תירוץ זה אין בתוך הפרוודור טומאה כלל עד שיצא לחוץ וע"כ דבין השינים הם חוץ לפרוודור וכיון דהלול הוא בתוך הפרוודור הרי הלול למעלה מבין השינים וכ"כ המרדכי בפ"ב דמסכת שבעות ונ"ל שטמאה בפנים שיצא מפרוודור וכותלי בית הרחם העמידוה טמאה כאלו יצא לחוץ עכ"ל אלמא דס"ל דכ"ז שלא יצא מפרוודור לחוץ אין פאן שום טומאה והוא פתירוץ הראשון של תוספות אבל לתירץ השני של תוספות דס"ל דאף דם הנמצא בפרוודור ולא יצא לחוץ טמאה ע"כ דהלול למטה מבין השינים דהא פיון דדם הנמצא אפי' למעלה מן הלול טמא אפי' לא יצא לחוץ ע"כ שבין השינים הם למעלה לצד החדר טפי מן הלול דאל"כ איך תטמא במצאה דם לפנים מן הלול הא אינה מטמאה בפנים כבחוץ אלא מן השינים לצד חוץ ומעתה צריכין אנו לומר דג' גבולין יש מן סוף החדר ולמטה דהא ע"כ הבין השינים אינן פה האם דא"כ הא דאר"י עד בין השינים ומבעיא ליה לתלמודא אם בין השינים פלפנים או פלחוץ ואי ס"ד דבין השינים הם מיד בסוף החדר מה מבעיא ליה אם בין השינים פלפנים וכו' הא מוכח דהם פלפנים דאי ס"ד דבין השינים הם פלחוץ א"כ שיעורא דר"י הוא עד סוף החדר ממש דמן החדר ולחוץ הפל ביה"ח א"כ ל"ל לר"י לומר עד בין השינים ה"ל למימר עד החדר ומה מבעיא ליה תפשוט דבבין השינים פלפנים דהשתא הוצרך לר"י למימר עד בין השינים דאי הוי אמר עד החדר ה"א דאף בין השינים פלחוץ ולכך אמר עד בין השינים ולא עד בכלל דבין השינים פלפנים א"ו מדמבעיא ליה להש"ס צ"ל דאין בין השינים סמוכים לפה האם מש"ה שפיר מבעיא וכ"כ בס' מ"ב מפח הוכחה הנ"ל ועוד כתב שאר ראיות שאין השינים סמוכים לפה האם והפרוודור מפסיק ביניהם גם צ"ל שהפרוודור נמשך גם למטה מבין השינים דהא הוכחנו לעיל שלתת' זה הלול הוא למטה לצד חוץ מבין השינים

ומסוגיא דמשל משלו חכמים מבואר דהלול הוא תוך הפרוזדור ונמשך ממנו ולמטה וע"כ דהפרוזדור שהוא צנאר הרחם נמשך גם למטה מן בין השנינים והא ליפא למימר דהפרוזדור נמשך עד למטה בשפתות הערנה דא"כ איך אפשר לומר דהנולד יצא מן הפרוזדור נעדין הוא בביה"ח כפרש"י דהתוספות בדבור זה ס"ל נמי פנותיא כמש"ל והא מיד פשיצא מן הפרוזדור הוא באויר העולם א"ו צ"ל דהפרוזדור אינו נמשך עד לבסוף אלא שיעור מה למטה מבין השנינים ואח"כ פלה הפרוזדור ואין פאן אלא ביה"ח נמצא שלשה גבולים יש למטה מפי החדר דמן סוף החדר עד בין השנינים ובין השנינים בכלל נקראים פרוזדור ואין לו שם אחר ומבין השנינים ולמטה גם שם יש חלק מן הפרוזדור נכלל בכלל ביה"ח ולפעמים קורא אותו בשם פרוזדור פהאי דלעיל בנמצא בפרוזדור מן הלול ולפנים או לחוץ דמייירי בחלק שהוא למטה מן הלול וכמ"ש וכן הקא דאמר הוציא ראשו חוץ לפרוזדור מייירי נמי שהוציא ראשו מן כל הפרוזדור אף מן חלק שהוא למטה מן הלול דלא דמי לדם נדה כמ"ש התוס' בתי' זה ומקום שפלה הפרוזדור עד שפתות הרחם נקרא בשם ביה"ח לבד ואין לו שם אחר ודברים אלו מבוארים ברמב"ם שכ' בפ"ה מהלכות א"ב וז"ל כל הנשים מתטמאות בביה"ח ואעפ"י שלא יצא הדם לחוץ אלא נעקר מן הרחם ולא שמת הואיל ויצא מן השנינים ה"ז טמאה וכו' ועד היכן הוא בין השנינים עד מקום שיגיע אליו האבר בשעת גמר ביאה ובין השנינים עצמו פלפנים משל משלו חכמים באשה הרחם שנוצר הנולד הוא הנקרא מקור והוא שדם נדה וניבה יוצאה ממנו וקורין אותו חדר לפי שהוא לפני ולפנים וצנאר הרחם פולו והוא המקום הארוך שמתקבץ ראשו בשעת העיבור כדי שלא יפול הנולד ונפתח הרבה בשעת לידה קורין אותו פרוזדור כלומר שהוא בית שער לרחם ובשעת גמר ביאה האבר נכנס בפרוזדור ואינו מגיע עד ראשו שבפנים אלא רחוק ממנו מעט לפי האצבעות ולמעלה מן החדר ומן הפרוזדור בין החדר לפרוזדור הוא המקום כו' מקום זה נקרא עליה כמו נקב פתוח מן העליה לגג הפרוזדור ונקב זה קורין אותו לול והאבר נכנס לפנים מן הלול בשעת גמר ביאה עכ"ל הנה מ"ש ובשעת גמר ביאה האבר נכנס בפרוזדור ואינו מגיע עד ראשו שבפנים אלא רחוק ממנו מעט לפי האצבעות אינו ר"ל שהאבר נכנס בשעת גמר ביאה לפנים מבין השנינים והא לעיל כ' עד היכן בין השנינים עד מקום שיגיע אליו האבר בשעת גמר ביאה משמע דאין האבר מגיע רק עד בין השנינים ולא לפנים ממנו ועוד דהא ר"י הוא דאמר עד בין השנינים ומסקינן דבין השנינים פלפנים ובמתני' תני עד מקום דישה ואי ס"ד דהאבר נכנס בשעת גמר ביאה לפנים מן בין השנינים א"כ פליג ר"י על הברייתא וא"ל דמקום דישה לחוד וגמר ביאה לחוד וכמ"ש חכם א' בס' הג"ל דזו דוסק ועוד דנראה מדברי המ"מ דמ"ש הרמב"ם דבין השנינים הוא המקום שיגיע אליו אבר התשמיש למד פן מברייתא זו דתני מקום דישה ע"ש וכ"נ ממ"ש בפ"ה המשניות לכן העיקר כמ"ש המ"ב בתשובה שם דמ"ש הרמב"ם ואינו מגיע עד ראשו שבפנים אינו ר"ל דמ"מ נכנס האבר לפנים מן בין השנינים אלא עד בין השנינים ומפני שפין השנינים אינו רחוק מן הרחם רק מעט כ' פן דזו מ"ש אלא רחוק ממנו מעט לפי האצבעות ור"ל פשיצא האבר עד בין השנינים אז הוא רחוק מעט מראשו שבפנים ולפעמים אף לבין השנינים אינו מגיע פגון באבר קטן ואז הוא רחוק הרבה מראשו שבפנים וברייתא דאמר עד מקום דישה בסתם ב"א והוא עד בין השנינים ודבריו נכונים וזה דלא כב"י סי'

קצ"ו ועיין במע"מ פ' התינוקת ע"ש לפ"ז פיון דבשעת גמר ביאה אין האבר מגיע רק עד בין השינים וגבי לול כ' הרמב"ם דהאבר נכנס לפנים מן הלול בשעת גמר ביאה מבואר כדברינו שפכתנו לעיל דבין השינים הוא למעלה והלול הוא למטה לצד חוץ גם מדכ' הרמב"ם ובשעת גמר ביאה האבר נכנס בפרוזדור מכלל דקונדס גמר ביאה אין האבר בפרוזדור מבואר דאין הפרוזדור נמשך עד שפחות הערנה בכל משך של ביה"ח פי אם שיעור מה אחר בין השינים ולא במשך כל ביה"ח לפ"ז הוא דאמרינן הוציא ראשו חוץ לפרוזדור הרי הוא פילוד מייגרי אע"ג דראשו עדיין בביה"ח אפ"ה הרי הוא פילוד ומ"ש המהרש"א דממ"ש התוס' בד"ה וכדר"א מבואר דלא ס"ל כפירש"י שהקשו תימה וכו' אפי' הוציא ידו נמי טמאה הסיה שנגעה בו וכו' וכו' ע"ז המהרש"א וז"ל ולפי מה שפירש"י בשמעתין דהוציא ראשו חוץ לפרוזדור בביה"ח כו' אין מקום לקושיות דמש"ה נקט ראשו דהוי פילוד אבל בהוציא ידו חוץ לפרוזדור דאפתי בפנים בביה"ח לא נטמאה חיה במגע אפי' לרבא דטומאת ביה"ס הוא ולאביי בהיסט נמי לא מטמאה טומאה בלועה היא וע"כ הנראה דכל דבריהם וכו' לפי שיטתם בר"פ בהמה המקשה ובר"פ יש בכור דפרוזדור דשמעתין הוא ביה"ח דהשתא יצא ראשו חוץ לפרוזדור היינו יצא לחוץ לביה"ח דתו לא הוי טומאה בלועה וה"ק בשמעתין פגון שהוציא ראשו חוץ לפרוזדור דבהכי מייגרי דמטמאה בפנים כבחוי דהולד מטמא בפנים היינו בביה"ח אף אם לא יצא אלא ראשו וכולו מבפנים בביה"ח מיהו מ"ש התוס' בסמוך בד"ה שהוציא ולד כו' ור"ל דהתם ספיקו טמא אשיצא לחוץ א"א להולמו אלא לפי שיטת רש"י ותו לא מידי עכ"ל תמיה בעיני שהתוס' יסתרו דבריהם בכי' הסוגיא בשני דבורים הסמוכים זה לזה ולא ידעתי מעיקרא מאי קשיא ליה להמהרש"א וז"ל דנלע"ד דאף התוס' בדבור זה ס"ל כפירש"י ואפ"ה הסיה שנגעה בו טמאה ואליבא דרבא דהלכתא פנומיה נגד אביי דס"ל דא"מ בית הסתרים הוא דמקשו הכי דגרסינן במס' חולין דף ע"א ע"א אמר רבה פשם שטומאה בלועה אינה מטמאה כף טהרה בלועה אינה מטמאה וכו' ואמרינן התם ע"ב אמר רבא תרנוייהו תנייהו כו' ומשני פי קאמר רבא פגון שבלע ב' טבעות א' טמאה וא' טהורה דלא מטמא מטמאה לטהורה והא עובר וסיה דכשתי טבעות דמיא נקא מטמא לה עובר לסיה ומשני דגזרו בה טומאה מדרבנן כדר"א גזרה שפא יוציא ולד ראשו חוץ לפרוזדור ע"כ ופירש"י פי קאמר רבא וכו' דאי ממתני' דקתני וכו' ה"א לאו משום בליעה היא אלא משום דמגע בית הסתרים לאו מגע הוא לענין טומאה וכו' אבל טבעת בטבעת לאו בית הסתרים שייך למימר בהו אע"פ שנטמנו באדם הרי הן פנונחים בתיבה ונטמאו אשמעינן רבה דטעמא דמתני' משום בלועה היא ואפי' חכרתה לא מטמא עכ"ל הרי מבואר דלא שייך בית הסתרים אלא באדם שאין מקבל טומאה אם נגע בו טומאה בבית הסתרים שלו או להיפך שאם האדם טמא ונגע בבית הסתרים שלו לטהרות אין הטהרות מקבלין טומאה מן הבית סתרים של אדם אבל שני הטבעות הפנונחים בבית הסתרים של אדם וא' טמא וא' טהור מטמא הטהור דלא שייך פאן בית הסתרים דכמאן דמנחי בתיבה דמי וא"כ עובריה וסיה דכשתי טבעות דמיא מטמא זה לזה לכו הקשו תוס' שפיר אליבא דרבא דמאי אריא ראשו דאפי' הוציא ידו נמי דאף דמסיק התם דרבה אמר אפי' בשתי טבעות היינו דנוקא בטומאה בלועה וכמ"ש התוס' שם דרבה גליף מקרא וגזה"כ הוא אבל בבית הסתרים לא אשפחן דממעט ליה קרא פיון דלא שייך

בית הסתרים בשני טבעות מה"ת למעוטי דבקרא לא אשפחן אלא בבלועה כנלע"ד פשוט ומקרא"ה נדחק בזה ולפענ"ד נראה כמ"ש ולפ"ז מדויק מ"ש התוס' פאן דהא תו לאו טומאה בלועה היא ור"ל דאף שהיא בבית הסתרים מ"מ פיון דלאו בלועה היא נטמאה הסתיה בנגיעה ומעטה אין פאן שום סתירה בתוס' אלא ס"ל כפירש"י דאף שהוציא ראשו חוץ לפרוודור מ"מ עדיין ראשו בביה"ח וכן פירש"י במס' שבת דף פ"ו ע"ב אשה אית לה פרוודור פותלי בית הרחם בולט מן השיניים ולחוץ ובית הרחם הני מן השיניים ולפנים עכ"ל נראה מדבריו שעד אותו בליטה שהוא מן השיניים ולחוץ הוא הפרוודור אבל בבהמה אין שום בליטה אלא ביה"ח לפני הרחם: עוד פתב מקרא"ה מדכ' הרמב"ם וצנאר הרחם פולו והוא המקום הארוך שמתקבץ ראשו בשעת העיבור כדי שלא יפול הולד ונפתח הרבה בשעת לידה קוראין אותו פרוודור מבואר דלא נקרא פרוודור אלא צנאר הרחם וא"ל דכל מה שהוא מן החדר ולחוץ נקרא צנאר הרחם והוא על כל משוף ביה"ח ז"א דהא פתב גבי בדיקת שפופרת שדוחקת את המוח עד שיגיע לצנאר הרחם ואם נמצא דם על ראש המוח וכו' מבואר דצנאר הוא סמוך לפתחו של חדר דאי ס"ד דצנאר הרחם הוא בכל משוף אותו מקום אם כן מה זה שפתב שדוחקת את המוח עד שיגיע לצנאר הרחם הא מיד פשתכניס היא בצנאר הרחם א"ו פדאמרן עכ"ד ונכון הוא אלא שדברי התוספות בר"פ בהמה המקשה ובר"פ יש בכור נראה פמתנגדים לפירש"י וכמ"ש מהרש"א שהבאתי לעיל מיהו מקרא"ה פתב דהתוספות דהתם לא נחתי לבדר מקום הפרוודור ביחוד רק שבאו להבדיל בין פרוודור דפ' בהמה המקשה ודפ' י"ב דהני עובי ירכים ובין פרוודור בפ' י"ד דהני בתוף גופה של אשה ולתפוס לישנא קלילא נקטי לישנא דביה"ח שהוא שם פולל לכל מה שהוא מן השיניים ולחוץ ואה"נ דפרוודור הני לפנים מביה"ח והוא אמצעי בין החדר וביה"ח עכ"ד והיינו לתירוץ קמא של תוס' אבל לפי תירוץ ב' של תוספות ע"כ הפרוודור נכנס לתוף ביה"ח וכמש"ל ניקא טפי דמ"ש התוספות דפרוודור דהתם הוא ביה"ח אין ר"ל כל ביה"ח אלא חלק מביה"ח ועיקר פוננתם לא באו אלא לומר דהתם מייירי תוף גופה של אשה גם י"ל דמ"ש התוספות שם דפרוודור דהתם הוא ביה"ח אינו אלא שם מושאל וקרי לפרוודור בשם ביה"ח לפי שהוא כביה"ח לחדר וכיון דלא נחתי התם לפרש איזה נקרא ביה"ח כ"א לחלק בין האי דהקא לדהתם ואף שזה דחוק לפרש כן מ"מ מוטב לסבול הדחוק קצת כדי להשוות דבריהם דהתם עם ההיא דפ' י"ד שהספימו לפירוש רש"י וגם דפשטא דסוגיא מוכח כפירש"י דאל"כ למה מיייתי ראיה מדר"א ומדברא דהוציא ראשו הני פילוד ולא הביאו מפמה משניות דהוצאת הראש הני פילוד גם הטור והש"ע לא פתבו דין זה רק פאן למה לא פתבו גם כן בהלכות נחלות כמ"ש פאן דיציאת חוץ לפרוודור הני פילוד כדברי מקרא"ה ומ"ש בזה בעל פמ"א לא מחנור יע"ש אף מה שנוגע לגוף הדין בענין למול אותו בשבת אין בידי הכרע אחר שחלקו עליו חכמי דורו ידעתי בנפשי שאין אני פדאי להכריע מה גם שאין מקומו של דין זה פאן בהלכות אלו ואני לא באתי רק מה שנוגע בהלכות אלו מ"מ אחר שבא לידי דין זה אגב גררא אמרתי לכתוב הנראה לע"ד בקצרה: הש"ף בסימן רס"ו ס"ק ט' פתב וז"ל פתב בסמ"ק סימן קנ"ז וצריף לדקדק באשה מקשה אם הוציא ראשו חוץ לפרוודור בע"ש אין מלין אותו בשבת כ"א בע"ש וצריף לשאול לנשים ואם אינו יודעות יש לילף אחר המנהג ע"כ וכ"כ הפל בו סימן ע"ג עכ"ל ודבריו

אלו סתומים מאד והתכמים השלמים בס' הנז' כ"א פתב פירווש לדברים אלו כפי רוחב בינתו דמה זה שפתב שיש לילף אחר המנהג ובס' הפל בו פתב במקום שיש לילף אחר המנהג פתב שיש להלף אחר חזקה והגאון מוהר"י הלוי פתב דפירווש יש להלף אחר החזקה דאמרין השתא הוא דהוציא ראשו ולא מע"ש דהא מעיקר' היתה בחזקת שלא ללדה ולזה נתפנין הש"ך שכ' במקום חזקה מנהג שלא תטעה לפרש דהולכין בחר חזקה שכל המקשה הוציא ראשו חוץ לפרוודור שנה גרם הקישוי לפי שהולד במקום צר לזה פתב שיש לילף אחר המנהג דהמנהג הוא דכל אשה היוולדת בשבת מלין לתינוק ביום השבת ואע"פ שהיה מתקשה מבע"י ומהרא"ה חולק ע"ז ופירש לדעת הסמ"ק להחמיר דמשנתקשה כבר הוציא ראשו חוץ לפרוודור וחזקה דמשעשה שנתקשה הוציא ראשו חוץ לפרוודור כי זה גרם לה הקישוי דאין לפרש כמ"ש מוהרי"ה דמוקמינן לה בחזקת שלא הוציא ראשו עד עתה פנין דאשה זו עומדת ללדת עתה כי מלאו ימיה אין פאן שום חזקה כדאמרין בשיליהי מס' קדושין דביומי דמישלם שית אין חזקה לא לנערות ולא לבוגרת עכ"ד מיהו אחר שהעידו התכמים הנ"ל שכן נהגו אם נולד בליל שבת שמלין אותו לשמנה בשבת ולא חיישינן לשמא הוציא ראשו מבע"י אין לערער אחר המנהג והנח לישאל אם אין נביאים וכו' ועכ"פ באשה מקשה לילד בע"ש יש לשאול לנשים כמ"ש הש"ך בשם הסמ"ק וכל בו אם שהוציא ראשו חוץ לפרוודור מבע"י ואם אומרים שאין יודעים יש לו ב' צדדים להחמיר ולהקל אם אומרין דיודעין דהוציא ראשו וא"י אותו רגע דהוציא ראשו אם היה בין השמשות או בלילה יש לדין להחמיר וכמ"ש מהרא"ה בשם מוהרמב"ח אבל אם אומרים שא"י אם היה כ"כ זמן ועיכוב בין יציאת הראש לשאר הגוף וספק להם אם היה זמן מפסיק בין יציאת הראש להגוף ושמא בחר רישא גופא גרידא מיד ולא היה זמן ושהיות מפסיק בין יציאת הראש ויציאת שאר הגוף אחריו או לא בזה יש לילף אחר המנהג ולמול אותו בשבת פנין דעיקר הליתה היה בשבת גם אם אומרים שהיה ראש הולד עומד בפנינו על פתח פותלי בית הרחם לאויר העולם מבע"י בהא נמי אחר שקבר נהגו למול אותו בשבת ויש להם לסמוך על התכמים השלמים החולקים על מהרא"ה דסוברים דאף לענין טומאת לידה בעינן הוציא ראשו לאויר העולם דווקא וה"ה לענין מילה אין לסתור המנהג אף דמקסבר דברי מהרא"ה כפשוט הלכה ר"פ י"ד כמש"ל ע"ש וכ"נ מן הטור סס"י זה מ"מ קשה לסתור המנהג אף דמקסבר לפסוק נגד המנהג וכמ"ש מוהרי"ק הביאו ב"י סי' זה דכ"מ שיש לישב המנהג יש לילף אחריו ואחרי פתבי זה ראיתי בדברי רש"י במס' ב"ב דכ"ד ע"א שכתב וז"ל נמצא בפרוודור נמצא דם לאשה בין פותלי רחם מבחוץ הקרוי ביה"ח עכ"ל מלשונו זה לכאורה משמע שהפרוודור שוטף ועובר כל ביה"ח עד הפתח היצא לאויר העולם וזה דלא פהרא"ה דס"ל דלרש"י אין הפרוודור נמשך והולך כל ביה"ח כ"א מקצתו של ביה"ח ויש לדחות דמ"ש רש"י נמצא דם לאשה בכותלי רחם מבחוץ פנונתו שלא תטעה לפרש שנמצא בפרוודור בחלק שהוא למעלה מבין השנינים וכמש"ל שחלק מן הפרוודור הוא למעלה מבין השנינים וקצתו חוץ מביה"ח לזה פירש דמה שאמרו נמצא בפרוודור ר"ל בחלק שהוא בביה"ח דהיינו למטה מבין השנינים ולא ניחא ליה לפרש כפשוטיה דכ"מ שנמצא בפרוודור למעלה מן הלול טמא דקשיא ליה קו' תוספות דהא למעלה מבין השנינים אינו מטמא בפנים כבחוז ותירצו תוספות דמייירי פשהוציא אחר כף לחוז

לרש"י לא ניתקא ליה לפרש כהן לכהן מפ' דמינרי בחלק שהוא בביה"ח אבל לעולם דרש"י ס"ל דאין הפרונדור במשנה כל ביה"ח וכדמשמע מפירושו בפ' י"ד וכדס"ל להרמב"ם ז"ל וכמש"ל וכן מבואר ממ"ש הרמב"ם ז"ל בפירושו המשנה ר"פ י"ד ונ"ל לשם וביה"ח כינוי מן המקום אשר הוא יוצא מצואר הרחם והוא המקום אשר יכנס בו האמה בעת המשגל וכו' והוא אמרם בגדר ביה"ח מקום שהשמש דש עכ"ל מדכ' אשר הוא יוצא מצואר הרחם מכלל דאין צואר הרחם שוטף כל ביה"ח ומה שהוא יוצא מצואר הרחם הוא הנקרא ביה"ח וצואר רחם עצמו פרונדור מיקרי ואף שהוכחנו דגם מקצת צואר הרחם עובר למטה מבין השנינים שהוא ביה"ח מ"מ נכלל בכלל ביה"ח בשם הכללי אע"פ שהשם הפרטי שלו הוא פרונדור וז"ש הרמב"ם כינוי מן המקום וכו' ולא כתב כינוי מקום וכו' אלא ר"ל דאף צואר הרחם מה שהוא חוץ מבין השנינים מכונה בשם ביה"ח כמו המקום שהוא חוץ לצואר הרחם שהשם פרטי שלו הוא ביה"ח אף לחלק צואר הרחם שמחוץ לבין השנינים ע"ד הפינוי נקרא נמי ביה"ח: ומה שהק' בס' פמ"א על מהר"א שכתב דאף לעגן בכור לנחלה ולשאר מקלי לא חשיב ילוד עד שהוציא ראשו לאויר העולם מ"מ לעגן טומאת לידה הוי ילוד מפי הוציא ראשו לביה"ח משום דאיפקש לנדה דכתיב כימי נדת דותה תטמא וע"ז השיב בס' הג"ל דההוה היקשא איצטריו להא דדרשינו דף ל"ז ע"ב מה ימי נדתה אין ראוי לזיבה ואין ספירת שבועה עולה מהו וכו' עכ"ד מלבד דקיי"ל אין היקשא למחצה וי"ל דהא נמי ילפינו מיניה בלא"ה נמי לק"מ דאדרבה י"ל מהא סייעתא למהר"א דהא רבא מוקי ליה התם ברי"ז זו כר"א אבל לרבנן דפליגי אר"א ליכא למילף ההוה היקשא להא מלתא ע"ש ולרבנן י"ל דההוה היקשא איצטריו לאגמורי לעגן טומאת לידה דהוי ילוד מפי הוציא ראשו לביה"ח כמו בנדה מיהו בלא"ה איצטריו להאי היקשא דגמרינו מיניה דטבילת יולדת בלידה כפירש"י ביומא ד": אלא מה שיש להקשות אדברי מהר"א ז"ל דבמתני' ר"פ יש בכור תני וחשיב מה שאינו בכור לכהן והוי בכור לנחלה וחשיב בן ח' שהוציא ראשו חי וכן ט' שהוציא ראשו מת דאינו בכור לפהו והוי בכור לנחלה ואי ס"ד דלעגן טומאת לידה הוי ילוד מפי הוציא ראשו חוץ לפרונדור וה"ה לעגן בכור לכהן דהוי לידה שאין הבא אחריו בכור לפהו דאין טעם לחלק ביניהם וכמ"ש הרמב"ם פט"ו דהלכות בפורים דכל מה שהוא ולד לעגן טומאת לידה ה"ה לעגן בכור לכהן והוי ולד וכן מסתמא ה"ה מה שנקרא לידה לטומאה ה"ה לעגן בכור לכהן וה"ל למתני' למתני' נמי בן ט' שהוציא ראשו חוץ לפרונדור ועדיין ראשו בפנים בביה"ח שהבא אחריו אינו בכור לכהן והוא בכור לנחלה דלעגן נחלה יפיר בעיניו כמ"ש מהר"א ש"ש וצ"ע: ובאשר שראיתי בשו"ת פמ"א שכתב שם לתרץ קו' מוהרמ"ל במסכת ב"ק דף י"א שפירש דשליא שיצאה מקצתו אסורה באכילה דחיישינו לשמא יצא באותו מקצת ראשו או רובו שהוא סותר לסוגיא דר"פ בה"מ דאם בן לא מקשה הש"ס התם מידי יע"ש אמרתי להעלות ג"כ דבר נאות ומתקבל בשם בני הפנוח דהריף מוהר"מ זלה"ה פי לת' בעל המחבר הג"ל וכ"כ בס' כו"פ בי"ד סימן י"ד שניהם לדבר אחד נתפוננו דרש"י הוכרח לפרש בן אליבא דר"א דהוא התם מרא דשמעתיה דשליא שיצאה מקצתה ביום הראשון וכו' ועלה מותיב האי תיובתא מאי קמ"ל דאין מקצת כו' ולדידיה ע"כ צריך רש"י לפרש דחשש שליא שיצאה מקצתה דאסורה באכילה משום שמא יצא רובו באותו מקצת דאי משום חששא דנפק

ראשו הא איהו ס"ל במסכת נדה דכ"ט דבמחנותה אין הראש פרובו ורש"י ס"ל דמחוי
שבתה השליא נידון פנתה כמ"ש בהדיא בב"ק ד"ה דאין מקצת שליא וכו' מש"ה
איצטריה לפרש אליבא דר"א דמש"ה אסור באכילה משום דתנישנין שפא יצא רובו
באותו המקצת אבל בתולין אזלא הסוגיא אליבא דהלכתא דקנימא לן כר"י דאפילו
במחנותה הראש פרובו ומה"ט אין אנו מוכרחים לפרש דמשום הכי אסור באכילה משום
חששא דיצא רובו אלא משום חששא דראשו ע"כ תוכן דברייהם ועדיין לא העלו ארוכה
לקו' מוהר"מ ו"ל דמ"מ מנ"ל להק' בר"פ בה"מ מאי קמ"ל וכו' הא איפא למימר דלאו
משום חששא דיציאת הראש הוא דאסור באכילה אלא משום דלמא נפק רובא כמו דס"ל
לר"א אבל בני זלה"ה אמר בטוב טעם ונדעת לנישב הקו' הנ"ל עפ"י מה דאיתא במכילתין
דף י"ח אר"י בג' מקומות הלכו בו חכמים אחר הרוב ועשאום פודאי שליא דתנן וכו'
פירש"י דרוב שליא אינו בלא ולד והק' בתוס' דלפ"ז למה אמרו שליא שיצאה מקצתה
אסורה ואי מעוט שליא בלא ולד ה"ל למשרי משום דסמוך מעוטא דאין בהם ולד פלל
לפלגא שלא יצא רוב הנולד והוי רובא להיתרא וכתבו דיש לפרש לפירוש הקונטרס
דהתם מייירי בשליא שיצאה ונמצא ולד תוך השליא ע"ש ודבריהם תמוהים דא"כ למה
אמר המתניתין הטעם סימן ולד באשה וכו' וביותר ק' לגירסתם דגרסי פסימן ולד וכו'
דמוכח שהוא טעם תיפוק ליה דנמצא אחר כף בתוכו ולד ול"ל סימן דקאמר וצריף
לדחוק לדבריהם דה"ק דאף במקצת שיצא הוא סימן שיש ולד בתוך אותו המקצת וכ"כ
בס' פר"ח בי"ד סימן ק"י בדיני ס"ס ודוחק מיהו מפירש"י שם אסורה פולה מבואר
דס"ל דמתניתין מייירי אע"פ שאינו נזכר בתוכו מיהו ולד וכ"מ הסוגיא דשילהי פ' בה"מ
דלא מייירי בניזכר שיש בו ולד דא"כ לא מצאנו ידיו ורגליו במה דפליגי ר"א ור"י התם
לכן נראה לתרץ קו' התוס' לשיטת רש"י ו"ל עפ"י מה שכתב בפר"ח בדיני ס"ס שהק'
לדעת הרמב"ם ו"ל דס"ל דכל ספיקא רחמנא שריא והא דספקא דאורייתא לחומרא
אינו אלא מדרבנן אם כן מאי הק' הש"ס בשילהי פ' בה"מ מפדי אין שליא בלא ולד ל"ל
קרא דשליא שיצאה אסורה ופירש רש"י דפשיטא שאסורה דשפא יצא הנולד והרי הוא
פילוד ואי אמרינו כל ספקא להחמיר אינו רק מדרבנן אם כן צריף קרא דתאסור
מדאורייתא ומירץ דכינו דיצא מקצת שליא הוי תרי צדדים לאיסור חדא דשפא יצא
רובו של ולד באותו מקצת ואת"ל דלא יצא הרוב שפא יצא הראש דהוי גמי פילוד וחד
צד להיתר שיצא מעוטו ולא ראשו וכינו דאיפא תרי צדדים לאיסור וחד צד להיתר הוי
רובא לאיסור ובכה"ג אף מן התורה אסורה ולא אמרינו ספקא רחמנא שריא אלא בספק
השקול משא"כ דאיפא רובא לאיסורא מש"ה פריף הש"ס דל"ל קרא לאיסור בלא קרא
דענין דאסור מס"ח לפ"ז ל"ק קו' תוספות על רש"י דליכא למימר סמוך מעוטא דאין
בו ולד לפלגא שלא יצא הראש או הרוב דז"א דהקא אלו יש בו ולד לאו פלגא לאיסור
הוא, אלא רובא לאיסור הוא ואם כן ליכא הקא אלא תרי מעוטי חדא דשפא אין ולד
בשליא וחדא דשפא לא יצא הראש או הרוב ותרי מעוטי לא מהני נגד חד רובא וכינו
שפן אין אנו צריכין לדחוקו של פר"ח שהק' דמנ"ל להוכיח ממתניתין דאין מקצת
השליא בל"ו דלמא לעולם דיש מקצת שליא בל"ו וכ"ת אם כן לישתרי מטעם ס"ס ז"א
דאין הספיקות שקולים דהא אי נימא דיש במקצת שיצא ולד תו אין לומר דלמא לא יצא
רובו אוראשו דהא אי נימא שיצא עמו מקצת הנולד הוי רובא לאיסורא דמסתמא יצא

ראשו או רובו כמש"ל וע"ש ששמדחיק עצמו בישובו אמנם לדברינו רוחא שמעתתא ולק"מ דאין מקצת שליטא בל"ו דאי ס"ד שיש מקצת שליטא בל"ו אם פן יש לנו ספק א' השקול אי יצא שום וְלד באותו מקצת שיצא או לאו וכיון דיש מיעוט שליטא שאין בו וְלד כפירש"י סמוך הך מעוטא לפלגא שלא יצא באותו מקצת שום וְלד וא"כ הוי רובא להתיירא א"ו דאין מקצת שליטא בל"ו: גם י"ל בקיצור דאי ס"ד דיש מקצת שליטא בל"ו אם פן יש פאן ספק אם יצא באותו מקצת שום מהוֹלד או לאו ואף אם יצא הא איפא מעוטא דלא יצא רק מעוט מן הוֹלד וסמוך הך מיעוט לפלגא שלא יצא פלל והוי רובא להתיירא ודוק: אף כ"ז אנו צריכין לומר פי היכי דיהיה מוכח ממתני' דאין מקצת שליטא בל"ו אַבל מן ר"א עצמו ונדאי דמוכח דס"ל דאין מקצת שליטא בל"ו ול"ק פלל קו' פר"ח דלדידה ליפא למימר דס"ל דיש מקצת שליטא בל"ו ואפ"ה ס"ל דחוששין לשמא יצא ביום הראשון דלא הוי ס"ס משום דאם יצא מן הוֹלד בתוך אותו מקצת דאיפא רוב צדדים לאסור דשמא יצא רובו ואת"ל דלא יצא רובו שמא יצא ראשו דז"א דהא ר"א ס"ל דאין הראש פוטר בנפלים כמש"ל ואפילו לחד לישנא דבמסכת גדה דף כ"ט דלא ס"ל לר"א הכי אלא במקותה מ"מ נראה לכאורה מדברי רש"י פאן דשליטא הוי פמו מקותה ועיין בר"ן בס"פ בהמה המקשה דלא ס"ל הכי מ"מ מדברי רש"י נראה דס"ל פן וכ"כ בס"פ מ"א דרש"י מדמה ליה למקותה הגם שאין מוכרח כ"כ מ"מ הא איפא התם חד לישנא דאף באינו מקותה ס"ל לר"א דאין הראש פוטר א"ו צ"ל לר"א דס"ל דאין מקצת שליטא בל"ו ואין להקשות דא"כ הדרה קו' תוספות במסכת גדה שהקשו לפירש"י לדוכתיה דכיון דס"ל לר"א דאין הראש פוטר וע"כ הא דחוששין ביום הראשון היינו טעמא דחיישינו לשמא יצא רובו ביום הראשון הא איפא ספקא אם יצא רובו ביום הראשון או לאו וספק זה הוא ספק השקול א"כ נסמוך להך פלגא דשמא לא יצא מיעוט שליטא שאין בה וְלד פלל והוי רובא להתיירא ולא תאסור ביום הראשון הא לק"מ מתרי טעמי חדא דאיהו נתיר ביומא קמא מטעמא דנוקמי מיעוט שאין בו וְלד לפלגא שלא יצא הרוב דשמא אח"פ ביום ב' פשיצא פולו יהא ניכר שיש בו וְלד ואם פן למפרע עבדינו אסורא דהא הוא הנה ספק דאורייתא אם יצא הרוב או לאו ואיהו אפשר לכנס לבית הספק משום סמוך מעוטא שמא יתברר אחר כך שיש בו וְלד ולא מבעיא להפוסקים דאין סומכין על הס"ס במקום דאפשר להתברר וכ"ש בזה שהוא ספק השקול אלא דאמרינו סמוך מעוטא לפלגא דלא מהני במקום דיתברר אח"פ דהא בס"ס איפא מ"ד דבעינו שפל הספיקות יהיו שקולים ועכ"פ לא עדיף סמוך מעוטא לפלגא מס"ס דלא אזלינו בתריה במקום דאפשר לברורי ואפילו להפוסקים דס"ל במקום ס"ס אפילו איפא לברורי א"צ בדיקה מ"מ איהו נימא דשרי' ביומא קמא משום סמוך מעוטא שאין בו וְלד לפלגא שלא יצא הרוב דלמא יהיה נראה לעינים ביום ב' שיש בו וְלד בלא שום בדיקה ונמצא דעבד ספק איסור למפרע וכה"ג פתב הש"ך ססי' ק"י ע"ש: ועוד דבלא"ה לק"מ דכמו שחידשו לנו התוס' דס"ס הסותרים זא"ז לא עבדינו דממ"נ נעשה איסור א"כ לא עדיף בזה גם הא דנסמוך מעוטא לפלגא אם יסתור זה את זה דלא סומכין מעוטא לפלגא א"כ בנ"ד אם נטהר אותה ביום הראשון מטעם סמוך מיעוטא שאין בו וְלד לפלגא שלא יצא הרוב אח"פ ביום ט"ו נטהר אותה אם לא ראתה בו דשמא יצא ביום הראשון רובו ועכשיו הוא אחר שבועים דנקבה סמוך מיעוטא דשאין בו וְלד פלל להך פלגא דשמא

יָצָא רַבּוֹ בַּיּוֹם הַרְאִשׁוֹן וְנִטְהַר אוֹתָהּ לְגַמְרֵי בַּיּוֹם ט"ו וְזֶה הוּא סוֹתֵר לְמֵאֵי דְסַמְכִינָן מְעִיקְרָא הַמְעוּטָא לְהַךְ פְּלַגָּא דְלֵא יָצָא בַּיּוֹם הַרְאִשׁוֹן רַבּוֹ מִש"ה לֹא סַמְכִינָן הַמְעוּטָא לְשׁוּם פְּלַגָּא וְא"ל דְּבַיּוֹם ט"ו בְּלֹא"ה י"ל סְמוּךְ מְעוּטָא לְפְלַגָּא דְזַכְרִים ז"א דָּאם תְּרַאָה בַּיּוֹם מ"א נִשְׁתַּרְי לֵה מְטַעַם סְפַק נִקְבָּה וְכַמ"ש הַתּוֹס' וּמְעִיקְרָא הַתְּרַתָּה מְטַעַם סְפַק זָכַר וְעוֹד יֵשׁ לְצַיִיר בַּע"א וְדוּק וְא"ל דְּאֶפְתִּי קִשְׁיָא לַר"א דַּס"ל דָּאִין הָרֵאשׁ פּוֹטֵר בְּנִפְלִים א"כ קִשְׁיָא לְדִידִיָּה הָא דְתַנּוּן שְׁלֵיָא שְׁיִצְאָה מְקַצְתָּה דְאַסוּרָה בְּאַכִּילָה אֲמַאי לֹא נִימָא סְמוּךְ לְפְלַגָּא שְׁלֵא יָצָא הָרֹב הַמְיַעוּט שְׁלֵיָא דָּאִין בּוֹ וְלָד כָּלֵל דָּאִין לְתַרְזֵן אֲלִיבָיָה דְאִיכָּא רַבּוֹ צְדָדִים דְהוּי יְלוּד מְשׁוּם שְׁמָא יָצָא הָרֹב וְאֵת"ל דְלֵא יָצָא הָרֹב שְׁמָא יָצָא הָרֵאשׁ הָא לְדִידִיָּה אִין הָרֵאשׁ פּוֹטֵר ז"א דַּר"א לֹא אָמַר דָּאִין הָרֵאשׁ פּוֹטֵר אֲלֵא בְּאָדָם אֲבָל בְּבַהֲמָה י"ל דַּס"ל דְּהָרֵאשׁ פּוֹטֵר כַּמ"ש הַתּוֹס' ר"פ בַּה"מ ד"ה שְׁלֵיָא אֲלִיבָא דְשְׁמוּאֵל ע"ש: וְלִפ"ז יְתַרְזֵן קוֹשְׁיָא עֲצוּמָה מַה דְקִשְׁיָה טוּבָא אֲמָה שְׁפִירֵש"י ד"ה דְקָא מְטַהֲרַת לֵה מְרֵאשׁוֹן וְנ"ל שְׁתַּהֲא סוֹפְרַת י"ד שֶׁל נִקְבָּה עִם יוֹם הַרְאִשׁוֹן וְדַמְנִי שְׁתַּרְאָה בַּיּוֹם ט"ו טְהוּרִין וְכו' עַכ"ל וְכ"כ הַתּוֹס' שְׁם דְלֵמָּא כ' וְדַמְנִי שְׁתַּרְאָה דְהָא אִפִּי לֹא תְרַאָה נְמִי קוֹלָא הִיא דְהָא יְמִי לִינְדָה טְמֵאִין אִפִּי לֹא רְאָתָה בְּהוֹן וְלִפְמ"ש נִיחָא דָּאם לֹא תְרַאָה בְּהוֹן לֹא הִיָּה מְקִשְׁיָה רַבָּא מִיָּדִי דְדִילְמָא בְּאַמַּת ס"ל לַר"א דְאִינְהּ מוֹנָה אֲלֵא מְרֵאשׁוֹן כִּינּוּן דְאִיכָּא פְּלַגָּא וּפְלַגָּא אִם יָצָא רַבּוֹ בַּיּוֹם הַרְאִשׁוֹן אִוּ לָאוּ וְאִיכָּא נְמִי מְיַעוּט שְׁלֵיָא שְׁאִין בּוֹ וְלָד וְסְמוּךְ לְהַךְ פְּלַגָּא שְׁיִצְאָה רַבּוֹ בַּיּוֹם הַרְאִשׁוֹן וְהָא מִילְתָּא גּוּפָא אֲשַׁמְעִינּוּ ר"א דְמוֹנָה מַיּוֹם הַרְאִשׁוֹן וְא"צ לְחוּשׁ לַיּוֹם ט"ו אִם לֹא רְאָתָה בְּהַ מְטַעַם שְׁכַתְּבִנּוּ וְאִין לְהַקְשׁוֹת דַּא"כ אֲמַאי מְטַמְּאָה בַּיּוֹם הַרְאִשׁוֹן וּמְטַהֲרַת בַּיּוֹם ט"ו אִימָא אִיפְכָּא דְבַיּוֹם הַרְאִשׁוֹן א"צ לְחוּשׁ מְטַעַם זֶה דְסַפַּק שְׁמָא לֹא יָצָא רַבּוֹ בַּיּוֹם הַרְאִשׁוֹן וְסְמוּךְ מְיַעוּטָא שְׁלֵיָא דָּאִין בּוֹ וְלָד כָּלֵל לְהַךְ פְּלַגָּא שְׁלֵא יָצָא בַּיּוֹם הַרְאִשׁוֹן וְהוּי רַבּוֹא לְהַתִּירָא וְאִי מְשׁוּם דַּא"כ יִסְתַּר אִם לֹא תְרַאָה בַּיּוֹם ט"ו דְנִתְלָה דְנִפְקַ בַּיּוֹם הַרְאִשׁוֹן סוּף סוּף מַאי חֲזִית לְטַמְּאָה יוֹם הַרְאִשׁוֹן יוֹתֵר מִן ט"ו ז"א דְבַיּוֹם הַרְאִשׁוֹן א"א לְטַהֵר מְטַעַם זֶה דְשְׁמָא יְהִיָּה נִיכָר בְּתוֹכּוֹ וְלָד כַּמְש"ל וְר"א מְיַרְי בְּלֹא נִיכָר בְּתוֹכּוֹ וְלָד דְאַז מְטַהֲרִין בַּיּוֹם ט"ו בְּלֹא רְאָתָה וְעוֹד י"ל דַּמְש"ה מְטַמְּאִין בַּיּוֹם הַרְאִשׁוֹן מְשׁוּם דַּס"ל לַר"א א"א לִפְהַ"ק בְּל"ד וְא"כ בַּיּוֹם הַרְאִשׁוֹן בְּלֹא"ה הִיא טְמֵאָה וְעִיָּקֵר מִילְתָּא לֹא קַמ"ל ר"א אֲלֵא דְמוֹנָה מַיּוֹם הַרְאִשׁוֹן לְטַהֲרָה בַּיּוֹם ט"ו וּלְקוֹלָא אָמַר ר"א דְהָא הָכִי ס"ל לְרַבָּא גּוּפָא בַּפ' הַתִּינּוּקַת דַּא"א לִפְהַ"ק בְּל"ד לְכֹן הַנְּצַרְהוּ רַש"י לְפָרֵשׁ שְׁאִם תְּרַאָה בַּיּוֹם ט"ו דְהַשְׁתָּא אִין לְפָרֵשׁ דְבָרֵי ר"א דְלְקוֹלָא אָמַר ק' אֲמַאי הָא סְפַקָּא הוּא דְשְׁמָא לֹא יָצָא רַבּוֹ עַד יוֹם שְׁנֵי וְאִין לּוֹמַר סְמוּךְ מְיַעוּטָא דָּאִין בּוֹ וְלָד כָּלֵל לְהַךְ פְּלַגָּא דְשְׁמָא נְפִיק בַּיּוֹם הַרְאִשׁוֹן דְזֶה לֹא שְׁיִיָּה אִם רְאָתָה בַּט"ו דְכִינּוּן שְׁאִין וְלָד כָּלֵל לִיכָּא כָּאן דָּם טְהוּר וְדָם טְמֵא הוּא וְאִין לְהַקְשׁוֹת אֶפְתִּי אִיָּה אָמַר רַבָּא לְחוּשׁ חוֹשְׁשֵׁת וְכו' מְיַמְנֵי לֹא מְנָה וְכו' אֲמַאי לֹא תְמַנְהּ לְקוֹלָא מְרֵאשׁוֹן הָא אִיכָּא רַבּוֹא דְיָצָא בַּיּוֹם הַרְאִשׁוֹן לְסַבְרַת הַפְּר"ח וְא"ל דְרַבָּא נְמִי אִית לִיָּה דָּאִין הָרֵאשׁ פּוֹטֵר בְּנִפְלִים דְזוּ דוֹחַק דְרַבָּא יִסְבּוּר דְלֵא כְּהִלְכְתָּא גַּם א"ל דְלְדַבְרֵי דַּר"א אָמַר דְזוּ ג"כ דוֹחַק נְרָאָה דְלַק"מ הָא פְּסַק הַרְמְב"ם וְכ"פ בְּטוֹר וּש"ע ס'י ש"ה דְהָא דְרֵאשׁ פּוֹטֵר בְּכֹן שְׁמוֹנָה דוֹקָא בְּיָצָא רֵאשׁוֹ חֵי אֲבָל לֹא בְרֵאשׁוֹ מֵת וְלְדַעְתָּם צ"ל דְדוֹקָא בְּאָדָם הוּא דְאִינוּ פּוֹטֵר אֲבָל בְּבַהֲמָה אִין חִילּוּק דַּא"ל"כ קִשְׁיָא מְהָא דַּר"פ בַּה"מ דְאַמְרִינּוּ הֵתָם דְרֵאשׁ פּוֹטֵר אִפִּי בְּשְׁלֵיָא דְמְסַתְמָא לָאו בֶּן ט' הוּא וְעַכ"פ מִיָּדִי סְפַקָּא לֹא נְפִיק וְאִיכָּא סְפַקָּא טוּבָא וְעִיָּין א"ו דִּישׁ חִילּוּק בֵּין אָדָם לְבַהֲמָה

לפ"ז אף לרְבָא נִיחָא וְדוּק מִיְהוּ בְלֵא"ה צ"ל דְלִדְבָרֵי דר"א קְאָמַר דְהָא אִיְהוּ ס"ל א"א
לפּה"ק בְּל"ד וּא"כ מֵאֵי חוֹשֶׁשֶׁת מְרֵאשׁוֹן דְקָאָמַר הָא בְלֵא"ה טְמָאָה מְרֵאשׁוֹן עִמְש"ל
דִּישׁ לְדַחֲוֹת: וּמַעֲתָה יְתוּרֵץ קוֹשְׁיַת מוֹהֲרֵמ"ל דְּוִנְדָּאֵי פָּאן בְּמִס' ב"ק נִיחָא לִיה לְרִש"י
לְפָרֵשׁ דְחֻשְׁשָׁא הוּא לְשָׂמָא יָצָא רְבּוּוּ פִּינּוּן דְבֵלֵא"ה לר"א צָרִיף לְפָרֵשׁ פֶּן דְהָא ר"א ס"ל
בְּאָדָם אֵין הָרֵאשׁ פּוֹטֵר בְּנִפְלִים מִש"ה מְפָרֵשׁ רִש"י לְכַוְלָה שְׂמַעְתִּין בְּטַעַם זֶה וּבְאָמַת
בְּבִהֶמָה אִיפָּא עוֹד טַעַם דְחֻשְׁשֵׁינּוּ לְשָׂמָא יָצָא רֵאשׁוּ דְבִבְהֶמָה אָף ר"א מוֹדָה וּכְמִש"נ אֶלָּא
דְהִקָּא בְשְׂמַעְתִּין לֹא נַחֲיַת לְהִכִּי וְסָגִי בְהֵאֵי טַעַמָּא לְחוּד דְשָׂמָא יָצָא רְבּוּוּ אָבֵל בְּפ' בַּה"מ
מוֹכִיחַ הַש"ס שְׁפִיר דַּע"כ הָרֵאשׁ פּוֹטֵר בְּבִהֶמָה דֹּאֲלַת"ה אֶלָּא מְשׁוּם דְלֹא נִפְיָק רְבּוּוּ
לְחוּדָא הוּא דְחֻשְׁשֵׁינּוּ לֶה א"כ קֹשְׁיָה קוֹשְׁיַת הַתּוֹס' דְנִימָא סְמוּדָּה מְעוּטָא דִּישׁ שְׁלֵיָא בְּל"ו
לְהַד פִּלְגָּא דְלֹא נִפְיָק רְבּוּוּ וְאִמָּאֵי אֲסוּרָה א"ו דְאִיפָּא עוֹד חֻשְׁשָׁא דְלִמָּא נִפְק רֵאשׁוּ וְהוּי
רְבּוּוּ לֹאֲסוּרָא וְכִסְבַּרְתּוּ הַפּר"ח וְכִמְש"ל וְנִכּוֹן הוּא: וְעַפ"ז נִרְאֶה לְתַרְץ קוֹשְׁיַת הַתּוֹס' עַל
רִש"י בְּמָה שְׁכַתְּב דְגִזְרוּ מְקַצָּתָה אֲטוּ כְּוֹלָה דְגִזְרִינוּ מְקַצָּתָה אֲטוּ הִיכָּא דְנִפְיָק כְּוֹלָה וְיַחְזוּר
לְפָנֵי דְאִיף אֶפְשָׁר לְטַעוֹת שְׁהָרֵי גַם בִּיצִיאַת מְקַצָּתָה הִינְצָא אֲסוּר מְדֹאֲרֵינָתָא וְתַחֲלָה
נַעֲמוּד עַל פְּנוֹת רִש"י ז"ל בְּמָה שְׁפִי' וְנ"ל אֶלָּא ה"ק אֲסוּרָה בְּאֲכִילָה גְזֵרָה אֲטוּ דְנִפְיָקָא
כְּוֹלָה וְאֲתוּ לְמִימַר אֵין פָּאן וְלֵד וְאֵם חֲזָרָה לְפָנִים תְּשַׁתְּרֵי בְשַׁחֲיִטַת הָאֵם וְאָכְלוּ גְבֵלָה
דְהֵיִיא וְדֵאֵי סִימָן וְלֵד בְּאֲשָׁה וְכו' עכ"ל מְבֹאָר מְלִשׁוֹנוּ זֶה דְאֵי לֹאֵו דְהוּי סִימָן וְלֵד אֵם
יָצָאָה כֹּל הַשְּׁלֵיָא וְחֲזָרָה לְפָנֵיהּ דְהוּי שְׁרִיָּא וְצ"ל לְדַעְתּוּ דֹּאֵע"ג דְקִי"ל דְאָבֵר שְׁיָצָא וְחֲזוּר
לְפָנֵיהּ דְאֲסוּרָה דְהָא מ"ד דְפִלִּיג אֶהָא בְּפ' בַּה"מ אֲתוּתֵב וְדוּחַק לּוֹמַר דְסַתְמָא דְגַמ' מוֹקִי
לִיה לר"א דְלֹא כְּהִלְכְתָּא אֶלָּא נִרְאֶה דַּס"ל לְרִש"י פִּינּוּן דְקִי"ל דְשְׁלֵיָא אֵינָה מְטַמְּאָה
טוֹמְאָת אֲוֹכְלִין וְלֹא טוֹמְאָת גְבֵלָה חֻשְׁבַּב עָלֶיהָ מְטַמְּאָה טוֹמְאָת אֲוֹכְלִין אָבֵל לֹא טוֹמְאָת
גְבֵלָה כְּדֵאֵי בְּמִשְׁנָה ס"פ בַּה"מ וּפִירִש"י דְמִש"ה לֹא מְטַמְּא טוֹמְאָת גְבֵלָה דְלֹאֵו בְּשָׂר הִיא
אֶלָּא כְּשָׂרָא אֲוֹכְלֵי בְּעֵלְמָא ע"ש וְלִית בֵּיהּ מְשׁוּם לֹאֵו דְבְּשָׂר בְּשׂוּדָה טְרַפְסָה דְדִרְשֵׁינּוּ מִיְגִינָה
פִּינּוּן שְׁיָצָא חוּץ לְמַחֲצוֹתוֹ וְכו' דְהָא שְׁלֵיָא לֹאֵו בְּשָׂר הִיא אֶלָּא שְׂאֵם לֹא חֲזוּר לְפָנִים אֲסוּרָה
מְשׁוּם אִמ"ה דְהָא אִפִּי חֶלֶב וּבִיצִים אֵי לֹאֵו דְאִית לָן קָרָא דְשָׂרֵי הוּי אֲסֻרִינּוּ לְהוּ מְשׁוּם
אָבֵר מִן הַחֲסִי דְהֵהוּא אִיְסוּרָא לֹאֵו בְּבְשָׂר תְּלִי אֶלָּא כֹּל הִינְצָא מִן הַחֲסִי אֲסוּר אָף דְלֹאֵו בְּשָׂר
הוּא וְכ"כ בַּס' כו"פ ס' פ"א וּלְכַד אִיְצָטְרִיף קָרָא הֵתָם כֹּל בְּבִהֶמָה תֹּאכְלוּ לְרַבּוּת אֵת
הַשְּׁלֵיָא שְׁלֵא תֹאמַר דְאֵין שְׁחִיטַת הָאֵם מְטַהַרְתּוּ וְתֹאסוּר מְשׁוּם אִמ"ה וְכֵן פִירִש"י בְּמִשְׁנָה
שָׂם וְעֵינִין בַּס' כו"פ שָׂם אֵם הָד יִלְפוּתָא יִלְפוּתָא גְמוּרָה הִיא מְדֹאֲרֵינָתָא אוּ אֵינּוּ אֶלָּא
אֲסַמְכָתָא מְדַבְּרֵיהֶם דְפִירְשָׁא בְּעֵלְמָא הִיא ע"ש וּבַפּר"ח וְהוּא מְחַלְקֵת בֵּין הַרְמָב"ם
וְהַרְאָב"ד ז"ל וְכ"נ לְכֹאֲוֹרָה פִּינּוּן שְׂעֵדִינּוּ הַשְּׁלֵיָא מְחַוְבָּרַת בְּשָׂר בְּנֵי הַמַּעֲמִים אֶפְשָׁר דַּל"ש
בִּי אִיְסוּר אִמ"ה מַה"ת מ"מ אִיְסוּר מְדַרְבָּנּוּ מִיְהוּ אִיפָּא לְכ"ע וְס"ל לְרִש"י דְכ"ז כְּשָׂאֵינָה
חֲזוּרַת לְפָנֵי אָבֵל כְּשַׁחֲזוּרַת לְפָנֵי אִפִּי יָצָא כְּוֹלָה לִית בְּהּ מְשׁוּם אִמ"ה דְשַׁחֲיִטַת הָאֵם
מִתִּירַתוֹ וְלִית בִּי מְשׁוּם אִמ"ה וְשָׂאֵי אָבֵר שְׁיָצָא דְלֹא מְהַי חֲזָרָה דְנִלְמַד מִקָּרָא דְוּבְבְשָׂר
בְּשׂוּדָה טְרַפְסָה דוּמִיָּא דְטְרַפְסָה שְׂאֵין לוֹ תִקְנָה מִשָּׂא"כ בְּשְׁלֵיָא דְלֹאֵו בְּשָׂר הוּא וְלִית בְּהּ אֶלָּא
אִיְסוּר אִמ"ה וּלְפ"ז יָפָה פִירִש"י מ"ד יֵשׁ מְקַצָּת שְׁלֵיָא בְּל"ו וְה"ק מְתַנִּי שְׁלֵיָא שְׁיָצָאָה
מְקַצָּתָה אֲסוּרָא אִפִּי חֲזָרָה אוֹתוֹ מְקַצָּת לְפָנֵי אַע"ג דַּל"ש בִּי אִיְסוּר אִמ"ה דְהָא חֲזָרָה
נִאֲפ"ה אִיפָּא לְמַגְזוּר אֲטוּ יָצָאָה כְּוֹלָה וְחֲזָרָה דְנִשְׁתְּרֵי נְמִי מְטַעַם חֲזָרָה וְהֵתָם אֲסוּרָה מְשׁוּם
דִּישׁ סִימָן וְלֵד כו' וְהוּי כְּפִילוּד וְלֹא מְהַי חֲזָרָה וְכ"ת דְאוֹתוֹ מְקַצָּת בְּלֵא"ה אֲסוּר דְהָא סָפֵק

דאָרײַת' הוא שָׁמָא יֵצֵא עִמּוֹ קֶצֶת מִן הַנֶּלֶד וְלֹא מֵהַנִּי בִּי חֲזָרָה ז"א דְּהָא אִי אָמְרִינּוּ יֵשׁ
מִקְצֵת שְׁלִי בל"ו א"כ אָמְרִינּוּ סְמוּךְ מִיְעוּט שְׁלִיּוֹת דְּלִית בְּהוּ וְלָד כְּלָל לְהֵךְ פְּלֵגָא דְּלֹא
נְפִיק בְּאוֹתוֹ מִקְצֵת שְׁיֵצֵא שׁוּם וְלָד וְהוּי רַבָּא לְהַתִּירָא אֲלֵא דְגִזְרוּ מִשׁוּם אִטּוּ יֵצֵאָה פְּנִלָּה
וְכִינּוּ דְמִשׁוּם הֵךְ גִּזְרָה גִזְרוּ בְּמִקְצָתוֹ תּוּ אִין לְחֻלְק בֵּין מַה שְׁבִפְנִים לְמִקְצָתוֹ שְׁבַחֲוִין וְהַפֵּל
אֲסוּרָה וְאִין לְהַקְשׁוֹת לְדַבְרֵינוּ אֲלֵא דֵא"כ קִשִּׁי הֵתָם מַה מִקְשָׁה הַש"ס הָא נְמִי תְּגִינָא
שְׁלִי וְכו' דְלִמָּא הֵתָם מִשׁוּם דְגִזְרִינּוּ מִקְצָתָה וְכו' כְּקו' הַתּוֹס' וְתִי תּוֹס' שְׁתִּירְצוּ דְאָם
אִיתָא דְבִיִּצִיאַת הָרֵאשׁ לֹא הוּי לִיְדָה לֹא הִי רְאוּי לְגִזְרָה פִּינּוּ דְבְּמִקְצָתָה א"א לְבֵא בְּשׁוּם
פַּעַם לִידֵי חֲשִׁיבוֹת לִיְדָה לִיתָא לְפִי דְבְּרִינּוּ דְלִמָּא לְעוֹלָם דִּיִּצִיאַת הָרֵאשׁ לֹא הוּי לִיְדָה
אֲלֵא דְבִיִּצִיאַת רַבָּה הוּי לִיְדָה וְא"כ אֲפֻשֶׁר לְבֵא לִידֵי חֲשִׁיבוֹת בִּיִּצִיאַת מִקְצָתוֹ ע"י רֹב
הַנֶּלֶד לְק"מ דְּלִפִּי מ"ש בְּכּוֹנוֹת רִש"י דְאִי לֹא דְגִזְרָה מִקְצָתָה אִטּוּ פְּנִלָּה הוּי אַף הַמִּקְצָת
שְׁיֵצֵא שְׁרִי דְסִמְכִינּוּ מִעוּט שְׁלִיּוֹת דְּלִית בְּהוּ וְלָד לְפִלְגָא דְלֹא נְפִיק מִן הַנֶּלֶד בְּאוֹתוֹ מִקְצָת
וְכו"ז אִי אָמְרִינּוּ יֵשׁ מִקְצָת שְׁלִי בל"ו אָבָל אִי אִין מִקְצָת שְׁלִי בל"ו לִיכָא לְמִימַר טַעְמָא
דְּמַתְנִי דְגִזְרִינּוּ מִקְצָתָה אִטּוּ פְּנִלָּה הָא חֲזוּי לְהוּ דְאוֹתוֹ מִקְצָת אָסְרִי רַבָּנּוּ דְאוֹתוֹ מִקְצָת
וְנִדְאִי דְאָסוּר מַה"ת אַף אָם לֹא נְפִיק בִּי רַק מִקְצָת מִן הַנֶּלֶד לִפ"ז י"ל דְסוּגְיָ בִּפ' בַּה"מ
אֲזֵלָא לְמַסְקָנָא דְאִין מִקְצָת שְׁלִי בל"ו מַעְתָּה א"א לְפָרֵשׁ הַמְשָׁנָה מִטַּעַם גִּזְרָה וְא"ל
דְאִיִּצְטְרִיף לְאֲשַׁמְעִינּוּ הֵכָא דְרֵאשׁ פּוֹטֵר דְאִי מֵהֵתָם ה"א יֵשׁ מִקְצָת שְׁלִי בל"ו דְאִי דַּמְש"ה
אֲשַׁמְעִינּוּ הֵכָא דְרֵאשׁ הוּי כְּפִלּוּד כְּדִי שְׁלֵא נְטַעָה לְפָרֵשׁ מַתְנִי דְלִקְמָן מִשׁוּם גִּזְרָה א"כ אַף
דְּתַנִּי הֵכָא דְרֵאשׁ הוּי כְּפִלּוּד אֲפִתִי אִיכָא לְמַטְעִי וּלְפָרֵשׁ מַתְנִי דְלִקְמָן מִשׁוּם גִּזְרָה דְרַבָּנּוּ
וּבְאַמְתָּ מִדְּאוֹרְבֵּיִתָא אָסוּר' לְמֵאִי דְקִי"ל אִין מִקְצָת שְׁלִי בל"ו וְה"ל לְהַתְנָא לְאֲשַׁמְעִינּוּ
דְאָסוּר מִדְּאוֹרְבֵּיִתָא גַּם נ"מ לְטוֹמְאָת לִיְדָה דְלֹא שְׁיִיף הֵךְ גִּזְרָה א"ו לְהַתְנָא מִיְפְּשֵׁט פְּשִׁיטָא
לִיה שְׁלֵא יִטְעָה כֵּן שׁוּם אָדָם דִּישׁ מִקְצָת שְׁלִי בל"ו אֲלֵא ר"א שְׁהוּא אֲמוּרָא הַנְּצָרָה
לְאֲשַׁמְעִי כְּדִי שְׁלֵא נְטַעָה כֵּן וְעִינּוּ בַת"ח מַה שְׁכ' שָׁם בְּב"ק דְלִמָּה לֹא נִיחָא לְרִש"י לְפָרֵשׁ
גִּזְרָה מִקְצָתוֹ אִטּוּ רַבָּא כְּפִי הַתּוֹס' יַע"ש וְעוֹד הָאֲרִיף בְּנִי ז"ל בְּזָה בְּדַבְרִים יִשְׁרִים בְּסוּגְיָ
דְחֻלְוִין שָׁם בְּהָא דְאֲבַעְיָ אַת"ל אִין לִיְדָה לְאֲבָרִים וּבְאַשְׁרֵי שְׁאִין זֶה נוֹגַע לְהִלְכוֹת אֵלוּ
קִצְרִתִי כִי אִין כָּאֵן מְקוּמוֹ רַק אֲעֲתִיק מַה שְׁמַצְאִתִּי לוֹ בְּעַנְיָן זֶה: שְׁהַקְשָׁה אַמ"ש תּוֹס'
בְּמַכִּילִתִּין דָּף כ"ה ע"ב ד"ה הַמְפָּלֵת סוּגְלֵ אוֹ שְׁלִי וְכו' וְז"ל וְא"ת בְּשְׁלִי לְתַנִּי וְלַגְדָּה
דְאִימַר הֶרְחִיקָה לִיְדָתָה וּכְבָר כְּלוּ יְמֵי וְכו' וְעוֹד י"ל דְאִי הוּי תְּנִי וְלַגְדָּה ה"א מְבִיאָה קֶרֶבָן
וְאִינוּ נְאָכָל וְכו' עכ"ל מְבַנְיָר דַּס"ל לְתִי זֶה דְבִשְׁלֵא לֹא יִהְבִּינּוּ לָהּ יְמֵי טוֹהַר וְהוּא נֶגְד
סוּגְיָ הַנ"ל מְדַאֲמַר לְחוּשׁ חוֹשֶׁשׁת מְרֵאשׁוֹן פְּשִׁיטָא דְהָא אַף מְקוּדָם לְרֵאשׁוֹן הִיא טְמֵאָה
מִחֲשֵׁשׁ הֶרְחַקְתָּ לִיְדָה גַּם לְמָה דְפִירִש"י וְתוֹס' בְּהָא דְרַבָּא חוֹמְרָא דְאִתִּי לִידֵי קוֹלָא שְׁאָם
תִּרְאָה וְכו' מוּכַח דִּיִּהְבִּינּוּ דָם טוֹהַר וְדוֹחֵק לּוֹמַר דַּר"א מִיְיָרִי בְּשִׁנְיָפֵר שְׁיֵשׁ כָּל הַנֶּלֶד וְע"כ
צ"ל דְהַתּוֹס' לֹא פְתַבּוּ כֵּן אֲלֵא לַר"ח וְרַבָּה דְאִית לְהוּ דְחִיִּישִׁינּוּ שְׁמָא הֶרְחִיקָה לִיְדָתָה
אָבָל ר"א וְרַבָּא י"ל דְלֹא ס"ל הָא דַּר"ח וְרַבָּה וּלְפ"ז י"ל דַּמְש"ה הַשְּׁמִיט הַרְמַב"ם לְהָא
דְשְׁמָא הֶרְחִיקָה לִיְדָתָה וְתַמָּה הַמ"מ לְמָה הַשְּׁמִיטוּ דִּי"ל שְׁסַמְךָ אֲסוּגְיָ דְבְּכָאֵן דַּס"ל הַשְּׁלִי
דְמֵי לִידֵי חֲתוּכָה דְאִיכָא לְמִימַר נְמִי דְנִימּוֹק וְיֵצֵא וְכוּן פִּירִשׁ רִש"י בְּחֻלְוִין דָּף ע' וְאַפִּילוּ
הֵכִי לֹא חִיִּישִׁינּוּ לְשְׁמָא הֶרְחִיקָה לִיְדָתָה עכ"ד: (כז) יוֹצֵא דוֹפָן.

בש"ע סי' ש"ה סעיף כ"ד פסק יוצא דופן והנולד אחריו כדרך שנייהם פטורים הראשון
מפני שלא יצא מהרחם והשני מפני שקדמו אחר ע"כ והט"ז כ' שם וז"ל אע"ג דאותו

אחר לא פטר הרחם מ"מ פיון שזה הנולד אחריו לא הוי בכור לנחלה דהא לאו ראשית
אזנו הוא לא הוי נמי בכור לכהן דבכור לדבר א' דהיינו לרחם ולא לולדות לא הוי בכור
הכי אמרינן בפ' יש בכור דף מ"ז עכ"ל מדבריו אלו משמע דאם היצא דופן הנה נפל
הוי היצא דרף רחם בכור לכהן דהא השת' היצא דרף הרחם הוי נמי בכור לנחלה דהוא
ראשית אזנו לפי שהראשון לא הי' לבו דנה וקא ליתא דאפי' שהיצא דופן הנה נפל
אפ"ה היצא דרף רחם לאו בכור לכהן הוא פיון דלאו בכור לולדות הוא הוי בכור רק
לדבר א' ולא מיקרי בכור וראיה דאף בבהמה אמרינן פן שם בדף י"ט דאם יצא א' דרף
דופן והשני דרף רחם בתרונניהו לא קדיש בבכורה משום דבכור לד"א לא הוי בכור
והתם ליכא לפרש אלא משום בכור לולדות וכן הוכחתי בחדושי בדברי המהרש"א במ"ש
במכילתין דף כ"ו ע"א: פתב הטור סס"י זה דמשיצא אבר א' טמאה לידה וכו' בב"י
מתלוקת הראשונים די"א דווקא הוציא יד הוי לידה ולא בשאר אברים וי"א דל"ש יד
או שאר אברים לעולם הוי לידה וכדעת הטור וכו' ע"ז וז"ל וכן נראה מדברי הירושלמי
דגרסינן בפ' כה"י אמר ר"י ג' הן שהן כספק ועשו אותן פנודאי ואלו הן המפלת יד
חתוכה ורגל חתוכה ושלגיא ודם הנמצא בפרונדור עכ"ל ולא ידעתי מה ענין דברי
הירושלמי לדין זה כלל דהתם לאו משום דהיך והרגל לכד אנו מטמאין אלא פיון
שהפילה יד ורגל חתוכה הא חזינו דשאר הגוף פבר יצא ממנה והפילה אברים אברים
והקא מייירי בולד שלם אלא שהוציא יד או אבר אחר אפי' החזירו אי מקרי לידה משום
הך אבר שיצא אף שאין הנולד יצא כ"א אחר פמה ימים וגם ק' למה הביא זה מן
הירושלמי הלא הוא תלמוד ערוף גם בתלמודא דידן דף י"ח ע"א אח"ז ראיתי שהרגיש
בזה מהרש"ק: תו פתב בב"י ד"ה הוציא ידו או רגלו והחזירו וכו' וז"ל וכבר נתבאר
בסמוך ודברי רבינו פפולים עכ"ל נכתב ע"ז הב"ח וז"ל ואע"ג דרבינו פבר פתב בסמוך
דמשיצא אבר אחד טמאה לידה התם מייירי במחנותה וקאמר דנחתה ממנו אבר אחד יצא
לחוץ אמו טמאה לידה אבל פאן מדבר בשלם והוציא ידו והחזירה וקמ"ל דאפ"ה טמאה
לידה והיכא דנחתה אבר אחד יצא לחוץ דנלמד לעיל במכ"ש מהוציא ידו והחזירה
וקאמר הקא רב הונא דטמאה לידה והב"י פתב ודברי רבינו פפולים ולמאי דפרישי' אינן
פפולים אלא לא זו אף זו קאמר עכ"ל ולא ידעתי מאי קאמר דמאי כ"ש הוא ואדרבה
במחנותה הוי רבותא טפי מולד שלם וכדאיתא בפסגיא ומכ"ש לדעתו דס"ל דאף הטור
ס"ל לחלק לענין הוצאת הראש בין שלם למחנותה וכמש"ל בשמו ואולי עיקר פנונתו
דהקא אשמעינן רבותא אפילו בהחזירה הוי פילוד דלא שמעין הא מדלעיל גם זה ליתא
דדעת הרב ב"י ז"ל דזה לאו רבותא היא וכמ"ש התוס' בפ' בה"מ ד"ה סיפא מאי קמ"ל
וכו' וז"ל וא"ת ודלמא הוצרף לאשמעינן דאע"ג דהחזירו הוי פילוד דמההיא דבכורות
לא שמעינן אלא בלא החזירו וי"ל דפשיטא ליה דכיונדבלא חזרה הוי לידה פי החזירו
נמי לאו פלום הוא ומיהו אי לאו דבכורות לא הוי ק' ליה אמאי איצטריוף ליה למיתני
החזירו פיון דאיצטריוף לאשמעינן דיציאת הראש הוי לידה אשמעינן נמי אגב אורחיה
דחזרה לאו פלום הוא אבל פולה פבא ליה למיתני משום האי חידוש פורתא עכ"ל
וזה פנונת הב"י דמשום האי חידוש פורתא לא הנה צריף הטור להכפיל בדברים
דבשלמא ר"ה פיון דאשמעינן דיד הוי לידה אשמעינן אגב אורחיה האי חידוש פורתא
דחזרה לא מהני אבל הטור שפבר פתב דאבר אחד הוי לידה לא הנה לו להכפיל הדברים

משום האי חידוש פּוֹרְתָא פּנ"ל פּוֹנוֹת הַב"י מִיֵּהוּ דְאִין לְדַמּוֹת דְּבַרֵּי הַפּוֹסְק לְדַבְרֵי הַתַּנּוּא:
כְּתוּב בְּסַפֵּר כּו"פ דְּאָף דְּלֵא יְהַבִּינּוּ יְמֵי טוֹהַר בְּהוֹצִיא אֲבָר אֶחָד אֶלְא מַעַת שְׂיַצֵּא רוֹב הַגּוֹף
אוּ הָרֹאשׁ מ"מ לְחוּמְרָא מְגִינּוּ יְמֵי טוֹהַר מְרֵאשׁוֹן לְעַנְנּוּ זֶה דְּשִׁלְמֵי לֵה יְמֵי טוֹהַר מַעַת
שְׁהוֹצִיא אֲבָר אֶחָד עַכ"ד וְלַעֲנֵי ד' אִין זֶה מְנוּכַרְתּוּ דִּי"ל דְּאָף שְׂאֲמְרוּ חו"ל הוֹצֵאת אֲבָר אֶחָד
מְקַרֵי לֵידָה מ"מ לֵא אֲמְרוּ שְׁתַּבְּטַל בְּזֶה הַלֵּידָה דְּאוּרֵיִתָא שְׂאָף שְׁגַם הוֹצֵאת אֲבָר אֶחָד
מְקַרֵי לֵידָה מ"מ הוֹצֵאת הָרוּב אוּ הָרֹאשׁ וְנִדְאֵי דְלֵידָה מְקַרֵי וְעֵשְׂאוּ פְּאֵלוּ יֵלְדָה ב' וְלִדּוֹת
דִּיִּהְבִּינּוּ יְמֵי טוֹהַר מְשַׁנֵּי וְטַמְאָה גַּם פֶּן מְלִידָה רֵאשׁוּנָה וְכִינּוּן שְׂאִין נ"מ בְּזֶה לְדִידּוֹן אִין
לְהַאֲרִיף בְּזֶה: מ"ש ב' ח פֶּאן בְּשֵׁם תִּשּׁוּ' מַהֲרִי'ו ע"ש רֵאבִי"ה עַל תִּינוּק שְׂצֻנוּחַ בְּכֻטָּן
אִשָּׁה פִּינּוּן שְׁלֵא הִיִּתָּה בְּאוּתָהּ שְׁעָה מַקְשָׁה לְיִלְדָה לֵא מְגִינּוּן אֶלְא מַשְׁעַת לֵידָה ע"ש עֵינּוּ
בד"מ סִימָן רס"ב שְׁהִבִּיא ג"כ לְתַשׁוּבָה זֶו ע"ש: כְּתוּב ב' ב' דְּהָרֵאב"ד וְהָרֵשָׁב"א פְּלִיגֵי
אִם הָאֵידְנָא אֲנּוּ בְּקִיאִין בְּגוּף אָטוּם אוּ לֵאוּ וְכָתוּב דְּהָרֵאב"ד ב'ס' בַּעַה"נ כְּתוּב ו' וְמִיֵּהוּ
בְּגוּף אָטוּם יְכוּל לְעַמּוֹד עָלֵיו שְׂאֵם אִין לוֹ צוּרוֹת אֲבָרִים וְהוּא נִיפָר שְׁלֵא נִחְתְּכוּ מְמַנּוּ
אֲבָרֵיו אֶלְא שְׁכַף הָיָה שְׁלָם אִין אֲמוֹ טַמְאָה לֵידָה וְנֵאפִילוּ הוּא בְּן ט' אֲבָל טַנְמַאת נָדָה מִיֵּהוּ
אֵית לָהּ פְּדֹאמֶרְן עַכ"ל דְּבָרִים אֵלוּ לֵיתָא ב'ס' בַּעַה"נ שְׁלַפְנִינּוּ וְאֲדַרְבֵּהּ פְּכֵי הַנְּוֹסָא
שְׁלַפְנִינּוּ מְפֹרָשׁ שְׁם דְּאָף בְּגוּף אָטוּם אִין אֲנּוּ בְּקִיאִים בְּזֶה"ז וְאֲמוֹ טַמְאָה לֵידָה וצ"ל
שְׁהִיָּה לוֹ נ"א בְּדַבְרֵי הָרֵאב"ד שְׁבַס' בַּעַה"נ הָךְ וְמִיֵּהוּ הוּא חֹסֵר בְּדַפּוּס חָדָשׁ שְׁנֹדָפֵס
בְּדַפּוּס בְּעֶרְלִין: קִצָּה (א) תְּמִיד הִיא בְּנֻדָּתָה עַד שְׁתַּטְבּוּל.

פְּלוּמֵר אִף בִּימֵי לְבוּנָה פֶּל חוּמְרָ נָדָה עָלֶיהָ שְׂ"ף מְשׁוּם דְּלְכְאוּרָה הָיָה נִרְאָה מְדַבְרֵי ר"ת
וְרִשְׁ"י בְּמַסְכֵּת פְּתוּבוֹת שְׂיֵשׁ לְהַקְל בִּימֵי לְבוּנָה יוֹתֵר מִן יְמֵי נְדוּתָה לְפִי שְׂשֵׁם דָּף ס"א
אֵהָא דְאָמַר הָתָם דְּבִיתָהוּ דְּשְׂמוּאֵל דְּמַחְלָפָא לֵיהּ בִּידָא דְשְׂמַאֲלָא פִירִשְׁ"י בִּימֵי לְבוּנָה
לְהִכִּי כְּתוּב עַד שְׁתַּטְבּוּל פְּלוּמֵר אִף בִּימֵי לְבוּנָה פֶּל דִּין נָדָה יֵשׁ לָהּ כ"כ הַפּוֹסְקִים וְכ"כ
הַתּוֹסְפוֹת שְׁם דְּאָף רִשְׁ"י ס"ל הִכִּי שְׂאִין לְחַלְק אֶלְא אוּמֵר ר"ת שְׁהִי רְגִילוֹת לְטַבְּנָל אַחַר
ז' לְרֵאִיָּה פְּשׁוּפּוֹסְקַת דְּלֵא אֲסוּרָה הַשְׂתַּמָּא אֶלְא מְדַרְבֵּנּוּ אֲבָל בְּזֶה"ז שְׂאִין רְגִילוֹת לְטַבְּנָל
עַד אַחַר ז"נ אִין חִילוּק בֵּין יְמֵי נְדוּתָה לִימֵי לִבּוֹן פְּדֹאמְרִינּוּ בְּמַסְכֵּת שְׁבַת דָּף ס"ד בְּנֻדָּתָה
תָּהָא וְכו' וְכ"ה בְּתו' בְּמַסְכֵּת שְׁבַת דָּף י"ג ע"ב וְכ"ה בְּרֵא"ש מ'ס' פְּתוּבוֹת וְכָתוּב שְׁם
הַטַּעַם שְׁל טְבִילָה שְׂבִסוּף ז' לְרֵאִיָּתָה הָיָה לְטַהָרוֹת לְפִי שְׁלֵא הִחְמִירוּ חוּמְרָא דר"ז אֶלְא
לְבַעֲלָהּ אֲבָל לְטַהָרוֹת הַעֲמִידוֹ עַל ד"ת וצ"ל דמ"ש הָרֵא"ש שְׁם וְנ"ל שְׁהִי רְגִילוֹת לְטַבְּנָל
אַחַר ז' יְמֵי נְדוּתָה פְּשׁוּפּוֹסְקַת קוּדָם שְׂתַּשְׁב ז"נ וְכו' דְּלֵאוּ דְּוּוּקָא קוּדָם שְׂתַּשְׁב ז"נ דְּלַטַּעַם
זֶה אֲפִילוּ הַתְּחִילָה לְסַפּוֹר קִצָּת ז"נ וְכַגּוֹן שְׁלֵא רֵאֲתָהּ רַק מְקַצֵּת יָמִים פֶּל שְׂשִׁלְמוּ לָהּ ז'
יָמִים אַחַר תְּחִלַּת רֵאִיָּתָה הָיָה טוֹבְלַת אֶלְא דר"ל דְּאָף קוּדָם שְׂשִׁלְמוּ לָהּ ז"נ הָיָה
טוֹבְלַת דְּלְטַהָרוֹת לֵא חֲשָׁשׁוּ לְחוּמְרָא דר"ז וְבִרְיב"ש סִימָן תכ"ה כְּתוּב עוֹד טַעַם הִיא
דְּטוֹבְלַת אַחַר ז' לְתַחֲלַת רֵאִיָּתָה מְשׁוּם דס"ל דְּטְבִילָה בְּזַמְנָה מְצוּה מַש"ה הָיָה טוֹבְלַת
מִיָּד אַחַר ז' לְרֵאִיָּתָה דְאָז הִיא זְמַן טְבִילָתָהּ לְדִין תּוֹרָה וְכ"כ הִיא טַעְמָא הַמְרָדְכִי פ"ק
דְּשְׁבַת בְּשֵׁם ר"ת ו"ל: וְכִי לֵישׁ לִינְשָׁב מַה שְׁהִקְשָׁה מְהֵרָש"א ו"ל בְּתוֹסְפוֹת בְּמַסְכֵּת
פְּתוּבוֹת שְׁם וְנ"ל מְדַבְרֵיהֶם נִרְאָה שְׂבָאוּ לְקַיָּים פִּירִשְׁ"י וּמְדַבְרֵי הָרֵא"ש אִין נִרְאָה פֶּן
עַכ"ל דִּלְפ"ז לְק"מ דר"ת דס"ל דְּטַעַם ב' טְבִילוֹת מְשׁוּם דס"ל דְּטְבִילָה בְּזַמְנָה מְצוּה
וּמַש"ה יֵשׁ לְקַיָּים פִּירִשְׁ"י דְּהָא דְבִיתָהוּ דְשְׂמוּאֵל הָיָה בִּימֵי לְבוּנָה דִּי"ל דְּאָף דְּבִיתָהוּ
דְשְׂמוּאֵל נְהִגָה ב' טְבִילוֹת מְטַעְמָא דְּטְבִילָה בְּזַמְנָה מְצוּה אֲבָל הָרֵא"ש דס"ל דְּטַעַם דב'

טבילות משום טהרות מש"ה א"א לקיים פירש"י דא"ל דגם דביתהו דשמואל נהגה פן דקא שמואל בבבל הנה ושמ לא הנה טהרות וכמ"ש התוס' במס' נדה דס"ז והרא"ש שם וכ"כ בס' ק"נ ונכון הוא ואין זה המנהג שהביא הרמב"ם פט"ו מהלכות א"ב דשם מיירי שנהגו שלא לספור ז"נ עד ששאלמו ז' ימי נדה ומטבילה לא הנוצר פלל והוא מנהג אחר וע"ז פתב הרמב"ם ז"ל שהוא מנהג טעות הביאו ב"י סימן קפ"ג ובב"ח שם נתן טעם להמנהג זה עיין בתה"ד סימן רמ"ה ובהגהות ש"ד ועיין מ"ש סימן קצ"ו וכתב הריב"ש שם בשם הרמב"ן בדורות האחרונים בטלוהו להני ב' טבילות משום דהוי חנומרא דאמי לידי קולא שביבאו בה לידי מכשול להקל באיסור דרבנן כמו שנקשל בזה אותו תלמיד שהזכירו פ"ק דשבת ע"כ: (ב) דכינון שבא עליה.

ונוקא היכא דיש היתר לאסורה וכבר בא עליה פי הכא אבל היכא דאין היתר לאסורה אע"ג דכבר בא עליה אסור להתניח עמה דתיתי בעינן וכדאיתא לעיל סימן קפ"ז סעיף י"ב וה"ה בזוניתה תחת בעלה דאסורה עליו אסור להתניח עמה וכדאיתא בפ"ק דמסכת סוטה דף ז' וכ"כ במ"י: (ג) ולא יושיט.

אפי' בדבר שהוא ארוך מטעם שמה יגע בבשרה וכדמפרש לקמן: (ד) וכן ע"י זריקה ובריק"ש פתב להתיר כל שאינו דרף שחוק ואין לזוז מדברי הרמ"א ובס' כו"פ פתב גם פן שראה נוהגין זורקין כלפי מעלה ולא לנוכח אשתו כמתפנין לזרוק לידה אלא פאינו מתפנין והיא פושטת ידה ומקבלה דזו לא הוי כזריקה ול"נ אע"פ שיש להקל מעיקר הדין מ"מ אין להתיר וכל המחמיר בענינים פאלה תע"ב וכ"כ בס' מנ"י דאפי' לנפוח נוצה או עפרורית מבגדי אשתו פשהיא לוכשת בה אין להקל וסחור סחור וכו': (ה) אא"כ יש שום שינוי.

הפוסקים למדו דין זה מהא דמדמי הש"ס התם בפ"ק דשבת דאסור לישן עם אשתו נדה במטה א' לשני ב"א המפירים זא"ז א' אוכל בשר וא' אוכל גבינה דאסורים לאכול על שולחן אחד אא"כ יש היכר ביניהם כדאיתא לעיל סימן פ"ח ובס' תפארת למשה הק' ע"ז דלא דמי דהתם מדמי שכיבה עם אשתו נדה במטה א' לב' ב"א האוכלים בשר וגבינה על שולחן א' משא"כ אכילתו עם אשתו נדה דאף אם יאכל עמה בקערה אחת אין איסור אלא משום הרגל דבר מנ"ל למיגזר פולי האי ולאסור לאכול בשולחן א' בלא היכר ע"ש ונעלם ממנו דברי הראב"ד ז"ל בס' בעה"נ הביאו הר"ן פ"ק דשבת שהק' פן ותי' יפה וז"ל וא"ת מפני שהשוו בגמרא ענין עליות העוף וגבינה על שולחן אחד לענין הנדה אין זה דומה לזה שלא השוו וכו' אלא שלא תישן עמו במטה בבגדי' כי כשם שהשולחן הזמנה לאכילה פה המטה הזמנה לתשמיש וכמו שגזרו בבשר וגבינה העלאה אטו אכילה פה ראוי לגזור עליה במטה אטו תשמיש אבל אכילת הנדה עם בעלה על שולחן אחד מותר שאפי' בקערה אחת אינה אלא משום הרגל דבר מנין לנו לאסור אלא שיש לסמוך דבריהם ממה שאמרו פיוצא בו לא יאכל זב פרוש עם זב ע"ה שמה יאכילנו דברים טמאים והתם ודאי על שולחן א' נמי אסור דומיא דעוף וגבינה דאיכא למיגזר בי' עליה אטו אכילה וקאמר פיוצא בו אלמא אכילת זב ונדה נמי אסור על שולחן א' כי האף מיהו אתחזי לן שאם הפרישה מפה אחרת לעצמה אע"פ שהיא אוכלת על שולחן א' מותר דהא איכא היפרא להרחקה והכי נהוג עלמא לבשר וגבינה עכ"ל מבואר דס"ל דהאיסור

לֶאֱכֹל עַל שְׁלֶחַן א' יֵשׁ לוֹ רֵאִיָּה מִן הַשֵּׁס וְלֹא לְמָדוּ מֵהָא דְשַׁנִּי ב"א דא' אוֹכֵל בְּשָׂר וְכוּ'
אֵלָא שְׁרִיּוּתָא דְמַהֲנֵי הֵיכְרָא וְכ"ש הוּא מֵהֶתֶם וְעֵינֵן מ"ש עוֹד בְּסוּמָה בְּזָה: (ו) לְחָם אוֹ
קָנָחוּ.

פְּתַב הַפְּרִיָּשָׁה וְט"ז בְּוִנְקָא פְּשָׁאִין אוֹכְלִין מְאוּתוֹ לְחָם וְאִין שׁוֹתִין מְאוּתוֹ קָנָחוּ דְוִמְיָא
דְסִימֵן פ"ח עכ"ל מִיְהוּ מְבֹנָאָר שֵׁם שְׁאָם הַקְּנָחוּ שְׁשׁוֹתִין מְמַנּוּ אִין דְרַפּוֹ לְהִיּוֹת עַל הַשְּׁלֶחַן
הוּי הֵיכְרָא פְּשִׁעוּמָד הַשְּׁתָּא עַל הַשְּׁלֶחַן אַע"פ שְׁשׁוֹתִין מְמַנּוּ אַף שֶׁהַב"ח שֵׁם חוֹלֵק ע"ז הָא
הַשֵּׁ"ף שֵׁם הַסְּכִים לְדַבְרֵי הַשֵּׁ"ע וְכַמ"ש פֶּאן דְמַהֲנֵי דְהָא הַרְמַב"ם מִתִּיר לְגַמְרֵי לֶאֱכֹל
עַל שְׁלֶחַן אֶחָד וְלֹא אֶסֶר אֵלָא בְּאַוֹכְלִין מְקַעְרָה אַחַת גַּם בַּד"מ פְּתַב וְנ"ל וּבְמַדְיִנוֹת אֵלּוּ
הוּא הַמְּנַהֵג בַּכ"מ שְׁרֵאִיתִי שְׁאוֹכְלִין עֲמָה עַל שְׁלֶחַן אֶחָד אֲבָל לֹא בְקַעְרָה אַחַת מִיְהוּ וְנ"ל
דַּמ"ש בַּד"מ שְׁרֵאֵה בְּכָל הַמַּדְיִנוֹת הָאֵלּוּ שְׁאוֹכְלִין עֲמָה עַל שְׁלֶחַן אֶחָד פְּדַבְרֵי פֶן הוּא
לְפִי שֶׁהוּא הֵיךְ בְּמַדְיִנַת פּוֹלִין שְׁאוֹכְלִין כָּל בְּנֵי הַבַּיִת מְקַעְרָה אַחַת וְכִינּוּ שְׁבִימֵי נְדָתָה
אוֹכְלַת הִיא מְקַעְרָה שְׁלָה לְבַדָּה הָא הוּי הֵיכְרָא וְכַמ"ש לְקַמֵּן מִשָּׂא"כ בְּמַדְיִנוֹת אֲשַׁכְּנֹז שְׁכָל
אֶחָד אוֹכֵל מְקַעְרָה שְׁלִפְנֵי מִשׁוּם הַכִּי צְרִיף הֵיכְרָא אַחַר וּמִזָּה מִיְיָרֵי הַפּוֹסְקִים וּמִשׁוּם הַכִּי
הַשְּׁמִיט הַרְמ"א פֶּאן בַּהֲג"ה מְנַהֵג זֶה וְסוּמָה עֲצָמוּ עַל מָה שְׁפָתוֹב לְחַלֵּק בֵּין דְרַפּוֹ לֶאֱכֹל
בְּקַעְרָה אַחַת אוֹ לָאוּ: פְּתַב הַמְרָדְכִי בַפ"ק דְשִׁבְתָּ בְּשֵׁם חַכְמֵי נְרַבּוּנָה סוּמָה מְדַכְתִּיב אֲשַׁתָּה
פְּגָפּוּ פּוֹרְיָה בִּירְכַתִּי בֵּיתָה ע"כ ר"ל סִיפָא דְקָרָא בְּנִיף פְּשִׁתִּילֵי זִיתִים סְבִיב לְשִׁלְחָנָה אֲבָל
אֲשַׁתָּה בְּזִמְנָא שֶׁהִיא פְּגָפּוּ פּוֹרְיָה אִינָה סְבִיב לְשִׁלְחָנָה אֵלָא בִּירְכַתִּי בֵּיתָה גַּם בְּמִשְׁנָה
בְּמַכִּילִתִין דְּף ס"ד ע"ב מְדַמָּה נְשִׁים בְּדַמְיָא לְגָפּוּ פּוֹרְיָה יֵשׁ גָּפּוּ וְכוּ' וִי"א הָא דְצָרִיכִין כ' כ'
הַשֵּׁ"ף בַּס"ק ז' בְּשֵׁם הַב"ח דְּאָף לְסַבְרָא זֹו אִינָה אֵלָא פְּשָׁגַם בְּנֵי בֵּית אוֹכְלִין עֲמָהֶם עַל
שְׁלֶחַן א' בִּיחַד הֶתֶם הוּא דְשָׁרֵי כְּשֶׁהִיא אוֹכְלַת מְקַעְרָה שְׁלָה אַע"פ שְׁאוֹכְלִין עַל מִפָּה א'
בְּלֹא שׁוּם הֵיכְרָא אֲבָל כְּשֶׁבְנֵי בֵּית אוֹכְלִין עַל שְׁלֶחַן אַחַר וְהָאִישׁ וְהָאִשָּׁה אוֹכְלִין לְבַדּוֹ עַל
שְׁלֶחַן א' כ"א מְקַעְרָה שְׁלוֹ אֶסוּר אִפִּי הֵיךְ רְגִיל לֶאֱכֹל עֲמָה בְּקַעְרָה א' וְכ' ע"ז הַשֵּׁ"ף
וּמִשְׁמַע בְּדַבְרֵי דַה"ק פְּשָׁאִין שֵׁם ב"ב כָּל אֶסוּר וְאִין דְבַרְיֵי מְוַכְרְחִים עכ"ל נִרְאָה
מְדַבְרֵי הַשֵּׁ"ף שְׁמָה שְׁכ' שָׁאִין דְבַרְיֵי הַב"ח מְוַכְרְחִים לֹא קָאִי אֵלָא מַה דַּס"ל דְּאָף כְּשָׁאִין
שֵׁם בְּנֵי בֵּית כָּל אֶסוּר אֲבָל מַה דַּס"ל שְׁאָם יֵשׁ שֵׁם בְּנֵי בֵּית וְהַבְּעַל וְהָאִשָּׁה אוֹכְלִין עַל
שְׁלֶחַן וְהַב"ב עַל שְׁלֶחַן אַחַר דְּאֶסוּר מוֹדָה לִיָּה הַשֵּׁ"ף דְּאֶפִּי דְרַפּוֹ לֶאֱכֹל כָּל הַשְּׁנָה מְקַעְרָה
א' וְהַשְּׁתָּא כ"א אוֹכֵל מְקַעְרָה שְׁלוֹ לְבַד דְּאֶסוּר וּבְאַמַּת שָׁאִין לְדַבְרֵי אֵלּוּ הַכְּרַח בַּב"ח
דִּסְבּוֹר הַכִּי וְאַפְשָׁר דְּאָף הַב"ח לֹא מִיְיָרֵי אֵלָא בְּדַאִיכָא בְּנֵי בֵּית שֵׁם וְהוּא וְאַשְׁתּוֹ אוֹכְלִין
עַל שְׁלֶחַן א' לְבַדּוֹ וּשְׁאָר בְּנֵי בֵּית עַל שְׁלֶחַן אַחַר דְּאֶז מְרָאֵה אַקְרוּבֵי דְעַתִּיָּה טְפִי אֲבָל
כְּשָׁאִין בְּנֵי בֵּית שֵׁם אֲפָשָׁר דַּס"ל נְמִי לְהַב"ח דְּסִגְיָא כְּשֶׁהוּא אוֹכֵל מְקַעְרָה שְׁלוֹ לְבַדּוֹ וְהִיא
מְקַעְרָה שְׁלָה אַם דְרַפּוֹ כָּל הַשְּׁנָה לֶאֱכֹל מְקַעְרָה א' וַע"ש: וְאָף בְּעֵינֵי דַדִּין מַה שְׁנִרְאָה
מִן הַב"ח לְחַלֵּק בֵּין הֵיכְרָא זֶה שְׁכ"א אוֹכֵל מְקַעְרָה שְׁלוֹ לְבַד אַע"פ שָׁאִין דְרַפּוֹ בְּכָף בְּשָׂר
יְמֵי הַשְּׁנָה וּבִין שְׁאָר הֵיכְרִים כְּגוֹן פְּרִיסַת מִפָּה לְכ"א וְכַה"ג דְּמַהֲנֵי בְּיוֹשְׁבֵין עַל שְׁלֶחַן א'
לְבַדּוֹ מִשָּׂא"כ הֵיכְרָא דְכ"א אוֹכֵל מְקַעְרָה שְׁלוֹ דְלֹא מְהַנֵּי בְּאַוֹכְלִין עַל שְׁלֶחַן א' לְבַדּוֹ לֹא
נִרְאָה לְעַנ"ד וְנ"ל הָרָא"ש פ"ק דְשִׁבְתָּ וּמַה שְׁרַגִּילִין עֲכָשְׁוֹ לֶאֱכֹל עִם אֲשַׁתּוֹ נְדָה בְּשִׁלְחַן
אֶחָד לְפִי שְׁבִימִיָּהֶם הִיוּ רְגִילִים כ"א לְבַדּוֹ עַל שְׁלֶחַן קָטָן וְכְשָׁאֲשַׁתּוֹ עִמּוֹ עַל אוֹתוֹ קָטָן
נִרְאָה דְרַף חֲבָה וְנְדָמִי לְהַצְעַת הַמְטָה וּמְזִיגַת הַפּוֹס וְהַרְחַצַת פְּנֵי יָדָיו וְרַגְלָיו אֲבָל הָאִידְנָא
שְׁכָל בְּנֵי הַבַּיִת אוֹכְלִין עַל שְׁוֹלְחָן אֶחָד אִינוּ דְרַף חֲבָה וַיֵּשׁ שְׁעוֹשִׁין הֵיכְרָא בִּינֵיהֶם וְהוּי

כְּמוֹ שְׁנַיִם שְׂאוּכְלִין יַחַד זֶה בְּשֵׁר וְזֶה גְּבִינָה עַכ"ל מְדַבְּרֵיו אֵלּוּ מְבֹנָאָר דַּס"ל לְהֵרָא"ש דְּהִטְעַם דְּאָכִילָה עַל שְׁוֹלְחָן א' לָאוּ טַעְמָא מְשׁוּם דְּגִזְרִינָן הַעֲלָאָה אִטּוּ אָכִילָה פִּינּוּ דְּאָכִילָה גּוּפָא אִינוּ אָסוּר אֱלָא מְשׁוּם הֶרְגֵּל עֲבִירָה וּל"ל לְמִיגְזֹר פְּוֹלֵי הָאִי וּכְמַש"ל אֱלָא דְּאָכִילָה גּוּפָא עַל שְׁוֹלְחָן אֶחָד אֵיפָא דְרַף חֲבֵה פְּמוֹ מְזִיגַת הַפּוֹס וְהִרְחֻצַּת פְּנִיּוֹ יָדָיו וְרַגְלָיו וּלְפִי טַעַם זֶה י"ל דְּלָא מְהַנִּי הֵיפְרָא דְּבִשְׁלֵמָא גְּבִי אָכִילַת בְּשֵׁר וּגְבִינָה דְּהִטְעַם דְּאָסוּר מְשׁוּם דְּגִזְרִינָן דְּלֵמָא אֲתִי לְמִיכַל עֲמֹו וְכִינּוּן דְּאֵיפָא הֵיפְרָא דְּכִיר שְׁלֵא לְאָכּוֹל עֲמֹו אָבַל הֵכָא טַעְמָא מְשׁוּם דְּהוּא דְרַף חֲבֵה וְאֵיפָא לְמִיחַשׁ לְהֶרְגֵּל דְּבַר מַה מְהַנִּי הֵיפְרָא סוּף סוּף אֵיפָא חֲבֵה וְאֲתִי לִידֵי הֶרְגֵּל דְּבַר וְלָא דְמִי לְמְזִיגַת הַפּוֹס דְּמְהַנִּי שְׁנִינּוּי דְּהִתָּם הַחֲבֵה הוּא לְפִי שְׁמִשְׁמִשְׁתַּת הִיא לֹו בְּדַבְּרִים אֵלּוּ וְאִינָה מְשִׁמְשֵׁת פְּרָאוּי אֱלָא מְנִיחָתּוּ לְפָנָיו וּבִידָא דְּשִׂמְאֵל כְּדָאִיתָא הִתָּם לָא מְיִיתִי לִידֵי חֲבֵה אָבַל הֵכָא שְׁהָאָכִילָה יַחַד עַל שְׁוֹלְחָן הוּא דְרַף חֲבֵה מֵאִי מְהַנִּי הֵיפְרָא אַחַר שְׁעוּשָׁה דְּאָף דְּמְהַנִּי הֵיפְרָא שְׁלֵא יֵאכַל עֲמָה מְקַעְרָה א' מ"מ הֵאָכִילָה יַחַד עַל שְׁלֵחָן א' מְבִיא לִידֵי חֲבֵה וְהֶרְגֵּל דְּבַר וּע"ז כ' דַּס"ז בְּדוֹרוֹת הֵרָאשׁוּנִים אָבַל בּוּזָה"ז שְׂאוּכְלִין בְּשְׁלֵחָן א' אִין הֵאָכִילָה יַחַד בְּשְׁלֵחָן א' מְבִיא לִידֵי חֲבֵה וּלְפ"ז הִנֵּה אֶפְשָׁר דְּאָף הֵיפְרָא לֹא צְרִיף בּוּזָה"ז פִּינּוּ דְּכָל עֵינָר הָאִיסוּר לֹא הִנֵּה אֱלָא מְשׁוּם כְּשְׂאוּכְלִין עַל שְׁלֵחָן א' לְבַדָּן הוּא דְרַף חֲבֵה אָבַל דְּנִיגְזֹר הַעֲלָאָה אִטּוּ אָכִילָה מְעוּלָם לֹא גִזְרוּ וּכְשִׁפְלָא בְּנֵי בֵּית אוּכְלִין עַל שְׁלֵחָן יַחַד לֹא צְרִיף אֶפִּילוּ הֵיפְרָא אֱלָא דִּישׁ מְצַרִּיכִין הֵיפְרָא לְפִי דַּס"ל הִטְעַם דְּגִזְרִינָן הַעֲלָאָה אִטּוּ אָכִילָה כְּנ"ל פְּשׁוּט: וּבְזֶה מְבֹנָאָר דְּבָרֵי הֵרָא"ה בְּסִפְרָא בְּד"ה שְׁעַר ב' שִׁכ' ג"כ דְּלָא אָסְרוּ עַל שְׁלֵחָן א' אֱלָא כְּשְׂאוּכְלִין עַל שְׁלֵחָן א' לְבַדָּן אוּ שְׂמֻסְבִּין סְמוּכִין אָבַל אִם הָיוּ שְׁמֵ אַחֲרִים אוּכְלִין וּמְפָסִיקִים בִּינֵיהֶם מְוַתְרִין וְכ' ע"ז הֵרָשֵׁב"א בְּמ"ה דָּאִין לְזֶה טַעַם וְרִיחַ דְּאֶפִּילוּ יֵשׁ עֲמָהֶם אַחֲרִים אִיזָה הֵיפְרָא יֵשׁ לָהֶם וְאִם יְבוֹאוּ לִידֵי הֶרְגֵּל לְאָכּוֹל בְּקַעְרָה א' שְׁנֵיהֶם מִי מְעַכֵּב א"ת שְׁהָאָחֲרִים יִזְכְּרוּם וְיִמְנְעוּם מֵאִין הֵם יוֹדְעִים שְׁהִיא נִגְדָה וְכִי צְרִיכִין לְהוֹדִיעַ אֶת הַמְּסֻבִּין וְעוֹד דְּדוּמְיָא דְּבִשְׁר וּגְבִינָה וְכו' וְאִטּוּ הִתָּם פִּי אַחֲרֵינָא בְּהַדְּיָהּ מִי שְׂרִי עַכ"ל וּלְפִי מ"ש לְק"מ דַּס"ל לְהֵרָא"ה ז"ל פְּדַעַת הֵרָא"ש ז"ל דָּאִין הִטְעַם מְשׁוּם דְּגִזְרוּ הַעֲלָאָה אִטּוּ אָכִילָה אֱלָא מְשׁוּם דִּישִׁיבָה עַל שְׁלֵחָן א' וְלֵיפָא אַחֲרֵינָא בְּהַדְּיָהּ אִיהוּ גּוּפָא דְרַף חֲבֵה הִיא וְכֹן כְּשִׁיּוּשְׁבִין וּמְסֻבִּין סְמוּכִין זֵא"ז הָיוּ נְמִי דְרַף חֲבֵה וְאָסוּר מְשֵׁא"כ כְּשִׂאָחֲרִים יוֹשְׁבִים ג"כ וּמְפָסִיקִים בִּינֵיהֶם אִין פֶּאן דְרַף חֲבֵה וּל"ק כָּל קוֹשְׁיוֹת הֵרָשֵׁב"א עַל הֵרָא"ה ז"ל וְכֹן מְבֹנָאָר מְדַבְּרֵי הַטּוֹר שִׁכ' וְז"ל וְלֹא יֵאכַל עֲמָה עַל הַשְׁלֵחָן וְאָצ"ל בְּקַעְרָה א' וְדוּקָא בְּנִימִים הֵרָאשׁוּנִים שְׁהָיוּ לָהֶם שְׁלַחְנוֹת קְטַנוֹת וְכו' אָבַל הֵאִדְנָא שְׂרַגִּילִין רַבִּים וְכו' בְּלַבַּד שְׁיַעֲשׂוּ שׁוּם הֵיפְרָא כְּגוֹן שְׁיַפְרוֹס מְפָה אוּ שְׁיִתְנוּ שׁוּם דְּבַר בִּינֵיהֶם וְכו' עַכ"ל מְבֹנָאָר דְּכְשִׂאָכְלִין עַל שְׁלֵחָן לְבַדָּן לֹא מְהַנִּי שׁוּם הֵיפְרָא פִּינּוּ דְּזוֹ עֲצָמוּ דְרַף חֲבֵה כְּשִׂאָכְלִין עַל שְׁלֵחָן יַחַד לְבַדָּן וְלֹא מְהַנִּי הִכִּי אֱלָא כְּשִׂאָחֲרִים אוּכְלִים עֲמָהֶם דָּאִזּוּ לֵיכָא חֲבֵה מְחַמַּת יְשִׁיבָה וְאָכִילָה עַל שְׁלֵחָן א' וְאָפ"ה צְרִיף הֵיפְרָא דְּהַטּוֹר חֲשֵׁשׁ לְדַעָה זֹו דְּגִזְרִינָן הַעֲלָאָה אִטּוּ אָכִילָה וְכַמ"ש הֵרָא"ש דִּישׁ מְצַרִּיכִין הֵיפְרָא וְכַמ"ש הֵרָא"ש בְּקִיצוֹר הַלְכוֹת נִגְדָה שְׁלוֹ וְצ"ע עַל הַב"ח בְּמַה שְׁחִילַק בֵּין הֵיפְרָא דְּאָכִילָה כ"א מְקַעְרָה לְבַד לְשִׂאָר הֵיפְרִים דְּלַדְעָה זֹו אִין לְחַלֵּק וְכַדְמוּכָח מִן הַטּוֹר וְכַמ"ש מִיְהוּ הַש"ע לֹא חֲשֵׁשׁ כָּלֵל לְדַעָה זֹו וְכַמ"ס דְּמְהַנִּי הֵיפְרָא וּמְשִׁמְעַ דְּאֶפִּילוּ אוּכְלִין לְבַדָּן עַל הַשְׁלֵחָן וְאִין לְהַחְמִיר דְּהָא הֵרַמְב"ם לֹא אָסַר כָּלֵל עַל שְׁלֵחָן א' כ"א מְקַעְרָה אַחַת וְכַמ"ש"ל: כְּתַב רַש"ל

בבבאיורי סמ"ג אם היא אינה אוכלת המאכל שהוא אוכל אסור לאכול על שלחן א' שעתה אין פאן הקפרא וצריף שינוי עכ"ל: (ח) י"א שאסור לאכול.

והש"ף תמה ע"ז דפשיטא דאסור פנין דאנן קיי"ל אסור לשנות משיורי כוס שלה כדאימא בסמוך סעיף ד' א"כ כ"ש בשיורי מאכל ואדרבה שתיה נלמוד מאכילה ולמה כ' הרמ"א דין זה בשם י"א ע"ש אבל לא משמע פן בדברי ב"י בס' בד"ה שאחר שכ' בב"י דין שתיה דבסמוך כ' ע"ז בבד"ה בשם ס' א"ח דבאכילה מותר לאכול זה מה ששייר זה אלמא דס"ל דבאכילה יש להתיר טפי דבשלמא שתיה א"א בענין אחר כ"א בזה אחר זה משא"כ באכילה דאפשר לאכול שניהם בבת אחת מן הקערה מש"ה בזא"ז ליפא משום הרגל דבר וכ"כ בס' כו"פ גם בהגה"מ לא למד שתיה מאכילה אלא מהא דאמרה אכל עמי ושתה עמי דעל פולן הקפיד עליה ואין ללמוד אכילה משתיה מטעם שפכתתי ועוד דבשתיה מראה חבה פשהוא שותה אחריה דאינש דעלמא אין דרוף לשנות משיורי כוס ששתה חבירו כדאי' בא"ח סי' ק"ע מש"ה י"ל אם הוא שותה אחריה מראה חבה יתירה משא"כ באכילה: כתב בט"ז דכשמביאין קערה ובתוכה חתיכות גדולות וכ"א נוטל חתיכה א' מן הקערה ומשימה לפניו ואוכל ממנו אין בזה איסור פנין דאין האכילה מיז כשנוטלה מן קערה משא"כ בחתיכות קטנות אסור אפי' נוטלין זה אחר זה נמי אסור: כתב הב"י בשם רי"ו דהא דאסור לאכול עמה על שלחן א' בלא הקפד מ"מ אם היא אינה יושבת במקומה המיוחד לה בשאר ימות השנה הוי הקפד ושרי: (ט) היא.

כתב הש"ף אע"פ שחזרו ומלאוהו אבל אם שתה כל הכוס וחרו ומלאוהו שרי אע"פ שלא הדיחו הכוס ביניהן ובב"י כ' שמנהגן להדיח הכוס בין שתיה דינדה לשתייה דידיה ומנהג פשר הוא אבל אין נוהגין פן עכ"ד: (י) אם לא שמפסיק.

וה"ה משיורי מאכל דינדה מהני אם הפסיק אדם אחר ביניהם ט"ז: (יא) לה. כתב הש"ף בשם הב"ח דמתיר ישיבה פשהוא לבוש בבגדים לישוב על מטתה אפילו בפניה עכ"ד ובס' הב"ח שלפנינו לא כתב להתיר אלא דוקא שלא בפניה ובט"ז אוסר ובנקה"כ חלק עליו עוד כתב בט"ז שהיא לא תישן במטה שלו דיש טפי הרהור בשפכה ובקומה אבל ישיבה בעלמא מותרת לישוב על מטתו דהיא לא מרגילה ליה ובס' מנ"י חלק עליו ומתיר שתישן היא במטה שלו וכתב וכן יש קצת ראיה מהא דכתבו הפוסקים דהיא מותרת לשנות אחריו כדאמרינן בפ"ק דשבת גבי עונבדא דהאי תלמיד אכל עמי ושתה עמי ולא אמרה אכלתי עמו ושתייתי עמו ועיין בבאורי סמ"ג לאנן לרש"ל ונתם נמי קאמר וישן עמי עכ"ל ודבריו תמוהים מאד דא"כ תידוק נמי מדלא אמרה וישנתי עמו מוכח דבהא ליפא שום חידוש דאפילו בימי גדתה שרי זה ליתא וח"ו לומר פן וע"כ מהאליפא למיזק פלל ובאמת הפוסקים לא דייקי פלל אלא מלשון לא יאכל הזב ולא אמר ולא תאכל הזבה וכו' אבל מהתם ליפא להוכיח שהשיבה פפי מה ששאל אליה מה הוא אצלה וע"ז השיבה אכל עמי וכו' ונראה דכל הני דפליגי רבנותא נכון להחמיר וכמ"ש הרמב"ם בס' בעה"נ שאכתוב בסמוך מיהו נראה ממ"ש הרא"ש בפסקי הלכות נדה בקצרה וז"ל ולא ישכב על מטתה אפילו כשאינה במטה עכ"ל משמע דוקא שכיבה הוא דאסור ולא ישיבה וכן בהלכות נדה להרמב"ן פ"ח כתב וז"ל אסור לשכב על מטתה וכו' וכל המרבה בהרחקה ה"ז משוכח עכ"ל ומדלא הזכירו פלל אסור בישיבה מבואר דאפי' בפניה נמי שרי

ונגיעה שנוגעת בסדין שהוא מלונכה בדם אין אסור אע"פ שקצת נזהרין בזה ושיבוש הוא ט"ז: (יב) שמתנדדת.

אבל ע"ג קורות פבדים המונחים על הארץ מותר לישוב עם אשתו לפי שכבדתו קובעתו נ"ש בתשובה: (יג) במטה. כתב הש"ך וז"ל מיהו במטה של עץ או של בנן מותר עם אשתו הוא במטה והיא במטה וכ"כ הר"מ אלשקר בתשובה סימן צ"א והוא מפ' הדר דס"ג ע"ב הישן בקילעא שאיש ואשתו שם עכ"ל ודבריו תמוהים הא בהדיא כתב הרמ"א ואפ"י אם שוכבים בב' מטות אם נוגעים זב"ז אסור והתם נמי מיירי במטה של עץ וכמבואר במרדכי שכתב דאפ"י אם רגלי המטות נוגעים זב"ז דאסור ואם ר"ל פשאין נוגעין זב"ז פשיטא דמותר ומה"ת לאסור ואי משום יחוד הא נמי פשיטא דיחוד מותר בנדה כמבואר בגמרא בהדיא וא"צ להביא ראיה מרמ"א וכבר עמד ע"ז בס' א"מ סימן זה וכתב שעיין בתשובת מהרמ"א שם ומיירי שם דישינים תחת הוילון הפרוס ושוכבין שם הוא במטה וכו' וצ"ל דס"ד דהוי דרף חבה הואיל דהוילון הוא פרוס רק להם לבדם מפני הצניעות ואפשר חסר בקאן בש"ך אמנם ראיה שלו תמיה דהוא פירש קילעא דפ' הדר מלשון קלעים כמ"ש שם להדיא ובאמת פירושו חדר בכל דנקתא בש"ס וכן פירש"י שם ובברכות דף כ"ב ובע"ז דכ"ד עכ"ל: (יד) אפילו בעקבה.

מגמרא דנדרים דף כ' ע"א הוא דאיתא התם ר"א בר"י אומר כל המסתפל בעקבה של אשה הניין לו בנים שאינו מהונגנים אר"י ובאשתו נדה אמר ר"ל עקבה דקתני במקום הטנופת שהוא מכונן פנגד העקב ע"כ וכתב הרשב"א בתה"א דמן עקבה נלמד בכ"מ מקומות המכוסים שבה דאסור להסתפל בהן ותמה הב"י והב"ח ופרישה הא בגמרא אר"ל דעקבה דתני במקום הטנופת משמע דבהא לחודא אסור ולא בשאר מקומות ונעלם מהם דברי הראב"ד בס' בעה"נ דף ב' שכתב בשם י"מ דמלתא דר"י לחוד ודר"ל לחוד דהא דר"י בעקבה ממש ובאשתו נדה והא דר"ל אפילו באשתו שאינו נדה ומאי עקבה מקום הטנופת ור"י ור"ל לא פליגי אלא בפירושא דברייתא כו' ואנו לית לן לאכרועי בהא מלתא דמעשה שמים הוא מיהו מידי אסורא לא נפיק ונקטינן פתרוןיהו לחומרא דאסור להסתפל בעקב אשתו נדה ומן העקב נלמד כ"מ המכוסה שבה וכו' עכ"ל וכבר נתעורר בזה בס' מנ"י: (טו) אבל מותר להסתפל.

ובש"ד כתב ולא יתן בה עיניו יותר מדאי פן יתקלקל עמה פדאמר הספר לשם כל המסתפל באשה יותר מדאי הניין לו בנים שאינם מהונגנים אמר רב יוסף ובאשתו נדה אמרו שלא יראה בה יותר מדאי עכ"ל צ"ל דס"ל הא דאמר התם המסתפל בעקבה של אשה כו' לאו דווקא מקומות המכוסים בעקבה אמרו אלא אפילו במקומות הגלויים ועקבה דנקטי לרביתא אמרו וכ"ש בשאר אברים מקומות הינפי מיהו הרמב"ם מתיר וכמ"ש הרמ"א פאן וטעמא הואיל והיא מותרת לאחר זמן אינו בא לידי מכשול: ודע דבכמה ענינים התמירו באשתו נדה יותר מן ערוה דעלמא ובכמה ענינים הקילו באשתו נדה יותר מן ערוה דעלמא וטעמא כמ"ש הרא"ש ז"ל בהלכות נדה הקצר וז"ל ומשעת ראיתיה עד שתטבול ויש להתרחק לה קצת מבעלה בדברים שאפשר (נ"א בדברים שאפשר) כי התורה אסרה היחוד עם כל העריות וגם נדה היא בכרת פשאר עריות אלא שהדבר קשה להזהר מיחוד אשתו ומצאו רמז מן המקרא להתיר יחוד נדה ודרשו

בסנהדרין דף ל"ז סוגה בשושנים ובשביל שנתניח תדיר עמה עשו גדר וסייג ואמרו שלא יאכלו על שולחן אחד וכו' עכ"ד מש"ה בקצת החמירו משום סייג וגדר ובקצת הקילו מפני שראו שהוא דבר קשה וא"א להזהר וכל המחמיר על עצמו קדוש יאמר לו: (טז) זוכרים.

הקשה בס' מנ"י וז"ל ולא ידעתי מאין יצא להם טעם זה הלא הטעם מפורש להדיא בש"ס ס"פ אע"פ פדי שלא תתגנה על בעלה ופירש רש"י בימי טהרה אם לבשה בגדים שלבשתה בימי נדתה עכ"ל ותמיה גדולה על האחרונים שלא הרגישו בזה ויש בה כמה נ"מ לדינא וצ"ע ובאמת לפי מ"ש הב"י דהטור למד פן מהא דאמרנו הנוחזקה נדה בשכנותיה בעלה לוקה עליה ופירש רש"י שראוהו שלבשה בגדי נדות קו' הרב מנ"י קו' עצומה היא דמנ"ל דמהאי טעמא הוא הא מפורש בש"ס טעם אחר אלא נראה דהרמב"ן והטור כ"כ מסברא דנפשיה כיון דמצונו דבאונשי התירו להתקשט בימי נדתה אלא שלא תתגנה על בעלה וכמ"ש בסמוך אלמא דהקישוט מביא לידי הרגל דבר מש"ה ראוי לעשות זכירה ותיפרא וכ"מ בפסקי הרמב"ן בהלכותיו פ"ח ד"ח ע"ש: ובזה מיושב מה שהקשה במנ"י וז"ל וזכירה זו למה דלא צריכין היכר אלא אם פן יש איזה הרגל וסיבה וקירוב דעת ולמ"ש לק"מ שהקישוט הוא המביא לידי קירוב דעת והגמרא דלא יתיב האי טעמא דמש"ה הבלאות יש לה משום האי טעמא הוי סגי בקצת בגדים מבלאות שלא ולא הנה צריך למייהב לה כל הבלאות והטור ניחא ליה למנקט האי טעמא דאלו לטעם הש"ס אפשר פשטין שניהם מקפידין ע"ז א"צ לשנות בגדיה מש"ה יתיב האי טעמא דצריך משום היפרא: (יז) להתקשט.

כתב בס' מנ"י ואע"ג דאמר במס' שבת דף ס"ד זקנים הראשונים היו אומרים ונהנה בנדתה שלא תכחול כו' עד שבא ר"ע ולימד אם פן אמה מגנה על בעלה ונמצא בעלה מגרשה ומשמע מדקדוק לשון הש"ס דר"ע אזיל לשיטתו דאמר אפילו מצא אחרת נאה הימנה אבל אנו דלא קי"ל פנותיה אם פן תהא אסורה להתקשט וכו' שוב מצאתי בלח"מ ס"פ התינות שהרגיש בזה ותי' דמ"מ יש לחוש ע"י שתתגנה ישים לה עלילות דברים עד שיגרשנה עכ"ד ועיין בס' מל"מ פ"ו מהלכות גרושין שהרגיש בזה ותי' דאיתא בהדיא בירושלמי שילהי מס' גיטין דזקנים אתיא כב"ש ור"ע אתיא כב"ה: (יח) חוץ ממזיגת הכוס.

ועיין בב"ח ובש"ף הביאו שכתב דה"ה ליתן הקערה על השולחן ודוקא קערה המיוחדת לבעלה אבל לא פשבגי בית אוכלין ממנה וכ"כ ב"ש דף קי"ג ע"ב והט"ז כתב מדלא אמרו רק מזיגת הכוס ולא אמרו גם פן תיקון המאכל א"ו דחכמים שיערו זה בתקמתם שאין בזה קירוב דעת רק מעשה עבדות וכ"נ לפמ"ש הרמ"א דוקא מזיגה בפניו והנחה לפניו הוא דאסור הא הנחתה לפניו לחודה דשרי ה"ה ה"נ דשרי דאפילו אי משוינו דנתינה מן הקדירה לקערה למזיגה מ"מ פיון שהוא שלא בפניו שריא מיהו הב"ח לשיטתיה דס"ל דאע"פ דהמזיגה הנה שלא בפניו פיון דהנחה הוא לפניו אסור מש"ה החמיר בזה אבל למ"ש הרמ"א והספיים לזה הש"ף בס"ק י"ד אין להתמיר פלל בזה: (יט) אסורה ליצוק לו מים.

פֶּתַח הַפְּרִיִּשָׁה דַלֶּפ"ז צ"ל דְּזָרִיקָה שְׁרָיָא דַּאֲל"כ בַּלֵּא"ה אָסוּר אֶדְ לַפְמ"ש הַט"ז י"ל דְּהָא לֹא הָוֵי כְּמוֹ זָרִיקָה לְפִי שְׁהִיא נוֹגַעַת בְּכָלִי וְהַכְּלִי בְּמִים וְהַמִּים הֵמָּה ע"י זָרִיקָה גַם לַפְמ"ש הַט"ז דְּבַכְלָל הָאִסוּר הָוֵי שְׂאֵם הוּא רוּחִין מְכָלִי שְׂיֵשׁ בּוֹ נֶקֶב וּבִשְׁעַת רַחֲצָתוֹ הִיא יוֹצֵקַת מִים לְכָלִי גַם כֵּן ל"ד לְזָרִיקָה וְאַצ"ל לַפְמ"ש הַש"ף בְּשֵׁם הַר"י דְּאָסוּר לְתַת לְפָנָי בְּעֵלָה קִיתוֹן שֶׁל מִים וְכו' שְׂיִרְחוּן בָּהֶם רַגְלֵיו מְפָנִי שְׁהוּא דְרָדָה חֲבָה דַּלְק"מ: (כ) וְאִין חִילוּק בְּכָל אַלְהָ.

מִשְׁמַע דְּקָאֵי לְכָל מִלֵּי הַמְּוֹזְפָר כְּאִן בַּש"ע וְאַף מ"ש סְעִיף ח' דְּרָאוּי שְׁתִּיחַד לָהּ בְּגָדִים לִמֵּי גְדוּתָהּ וְכו' ה"ה בְּרוּאָה פְּתָם כֵּן וְק"ל דַּא"כ לָמָּה אָמְרוּ בְּמַסְכַּת פְּתוּבוֹת דְּרָף ע"ב וּבְמַס' קְדוּשִׁין ד"פ הַחֻזְזָה גְּדָה בְּשִׁכְנוּתֶיהָ הִיא בְּעֵלָה לֹקָה עֲלֵיהָ וּפִירֵשׁ"י שְׁרָאוּהָ שְׁלִבְשָׁה בְּגָדֵי גְדוּתָהּ אֶפְתִּי אִיךְ אֶפְשָׁר לְלַקוֹת דְּלָמָּה לֹא מְצָאָה אֶלָּא כְּתָם דְּאִינָה טְמֵאָה אֶלָּא מְדַרְבְּנָן וְלֹא בַר מְלָקוֹת הוּא בְּשִׁלְמָא הָא ל"ק דְּאִיךְ אֶפְשָׁר לְלַקוֹת דְּלָמָּה חֲזִינָא בְּלֹא הַרְגָּשָׁה י"ל דְּחֻזְזַת דָּם שְׁהוּא בָּא בְּהַרְגָּשָׁה וְאֶזְלִינָא בְּתַר רֹב דָּם שְׁהִיא רוּאָה בְּהַרְגָּשָׁה דְּהָא אֶזְלִינָן בַּד"נ בְּתַר רַבָּא אִיךְ הָא קִשְׂיָא דְּלָמָּה לֹא חֲזִינָא דָּם כָּלֵל אֶלָּא שְׁמִצָּאָה הַכְּתָמִים וְצ"ל כֵּינֵן דְּלֹא עֲבָרָה בְּשׂוּק שֶׁל טְבַחִים דְּאֵלוּ עֲבָרָה הִיְתָה תּוֹלָה בָּהּ וְכֵינֵן דְּלֹא עֲבָרָה תְּלִינָן בְּמִצְוֵי דְּנֻדָּי רָאֵתָהּ וּבְהַרְגָּשָׁה חֲזִינָא וְעִדְיִין צ"ע: וְעַפ"ז אֶפְשָׁר לִיִּישֵׁב מַה שְׁהַקְשָׁה בְּתַשׁוּבַת הַרְמ"א הַבְּאִתּוֹ לְעִיל סִימָן קַפ"ה אֶהָא דְּאֶמְרִינָן בְּמַסְכַּת פְּתוּבוֹת דְּרָף ע"ב וּבְמַס' קְדוּשִׁין דְּרָף פ' הַחֻזְזָה גְּדָה בְּשִׁכְנוּתֶיהָ בְּעֵלָה לֹקָה עֲלֵיהָ מִשׁוּם גְּדָה אֲמַאי לֹא קֹאֲמַר דָּגַם הִיא לֹקָה וּלְפַמ"ש י"ל דַּמְש"ה הִיא אִינָה לֹקָה בְּמַלְקוֹת דְּהָא ק' דְּאִיךְ אֶפְשָׁר לְחַיִּיב מְלָקוֹת כָּלֵל דְּלָמָּה כְּתָם מְצָאָה אוֹ שְׁלֵא בְּהַרְגָּשָׁה חֲזִינָא וְע"כ צ"ל דְּאֶזְלִינָן בְּתַר רַבָּא דְּהָא בְּשׂוּק שֶׁל טְבַחִים לֹא עֲבָרָה וּבְצַפּוֹר לֹא נִתְעַסְקָה מְסַתְּמָא מַגּוּפָה אֲתִי וּבְהַרְגָּשָׁה חֲזִינָא דְּרֹב דָּם בְּהַרְגָּשָׁה אֲתִי בְּשִׁלְמָא אִם מְצָאָה כְּתָם וְאֶמְרָה שְׁלֵא הַרְגִּישָׁה וְנֻדָּי דְּאִינָן אֶלָּא מַד"ס אֶבְל מִן הַסְּתָם אֶזְלִינָן בְּתַר רַבָּא דְּבְהַרְגָּשָׁה אֲתִי אִיךְ קִשְׂיָה כֵּינֵן דְּכַתִּיב וְסַפְרָה לָהּ לְעֶצְמָה שְׁהִיא נְאֻמָּת וַא"כ אֲמַאי לֹקָה הָא אִינָה נְאֻמָּת דְּשְׁלֵא בְּהַרְגָּשָׁה חֲזִינָא אוֹ ע"י כְּתָם אִם כֵּן אִיךְ אֶפְשָׁר לְהַתְרוֹת בּוֹ לְמַלְקוֹת דְּשְׂמָא תֹּאמַר דְּשְׁלֵא בְּהַרְגָּשָׁה חֲזִינָא וְהָוֵי הַתְּרַאת סַפְק וְאֶפְלִי לְמ"ד הַתְּרַאת סַפְק שְׁמִיָּה הַתְּרַאָה מ"מ קִשְׂיָה אִיךְ פְּסַק וְתַנִּי לֹקָה עֲלֵיהָ הָא אִיכָּא דְּזִמְנִין דְּאִינָן לֹקָה וּבַכַּה"ג שְׂאוּמְרַת דְּשְׁלֵא בְּהַרְגָּשָׁה חֲזִינָא וַא"ל דַּש"ה דְּאִיְתַרְע נְאֻמָּנוֹת שְׁלֵה כֵּינֵן דְּשִׁמְשָׁה עִם בְּעֵלָה בְּטוֹמְאָה ז"א דְּהָא קִי"ל דְּחִשׁוּד לְדַבְרַי הַקָּל אִינָן חִשׁוּד לְדַבְרַי הַחֲמוּר וַא"כ ה"נ גְּהִי דְּחִשׁוּדָה לְעַבְנוֹר עַל ד"ס אֶפְתִּי י"ל דְּלֹא עֲבָרָה עַל אִסוּר דְּאוֹרִיָּתָא וְנ"ל דְּהָא מִשְׁמַע בְּפָרְק הָאִשָּׁה רַבָּה דַּע"א נְאֻמָּן בְּאִסוּרִין וְדוֹקָא בְּמִידֵי דְּאִיְתִיָּה בְּיָדִים וּמִידֵי דְּלֹא אֶתְחַזֵּק אִסוּרָא וְכַתְּבוּ הַתּוֹסְפוֹת שֵׁם וּבְרִישׁ מַס' גִּיטִין דְּיִלְפִינָן לָהּ דַּע"א נְאֻמָּן בְּאִסוּרִין מִן וְסַפְרָה לָהּ דְּכַתִּיב גְּבִי גְּדָה וַא"ל דְּהֵתָם אִיְתְּחַזֵּק אִסוּרָא ז"א דְּהֵתָם אִינָה בְּחֻזְזַת שְׁתַּרְאָה לְעוֹלָם וְהָא דְּנְאֻמָּת לֹמַר שְׁטַבְלָה לְטוֹמְאָתָהּ מִשׁוּם דְּהָוֵי בְּיָדָהּ וְכַמ"ש רִישׁ מַס' גִּיטִין וְלְכַאוּרָה קִשְׂיָא דַּמ"מ גִּילְף דַּע"א נְאֻמָּן אֶפְי הִיכָּא דְּאִיְתְּחַזֵּק אִסוּרָא מְהָא דְּכַתְּבַת בְּבִשְׂרָה עַד שְׁתַּרְגִּישׁ בְּבִשְׂרָה וַא"כ מִן הַתּוֹרָה הָאִשָּׁה נְאֻמָּת לֹמַר דְּחֲזִינָא בְּלֹא הַרְגָּשָׁה אַע"ג דְּרֹב דָּם בְּהַרְגָּשָׁה אֲתִי אַפ"ה הִיא נְאֻמָּת נְגַד הַרֹב מַכ"ש דְּנְאֻמָּת נְגַד הַחֻזְזָה דְּהָא רַבָּא וְחֻזְזָה רַבָּא עֲדִיף אִיךְ ז"א דְּמְהָא לִיכָּא לְמִילְף דִּי"ל דָּאִם רָאִינוּ שְׁהֵדָם שׁוֹתֵת מְמַנָּה בְּאֻמָּת אִינָה נְאֻמָּת וְהָא דְּכַתְּבַת בְּבִשְׂרָה הִינָנו אִם רָאֵתָה דָּם וְלֹא נוֹדַע לָנוּ שְׁתַּרְאָה כ"א עַל פִּיהָ אִזְ הִיא טְהוּרָה כֵּינֵן דְּלֹא אִיְתְּחַזֵּק לָן בְּרוּאָה

כ"א על פיה וְהָפָה שְׁאָסֵר הוּא הָפָה שְׁהִתִּיר וּע"כ לֹא מִבְּעֵי לֹן הֵתֵם אִם ע"א נֶאֱמָן הִיכָא דִּאֲתַחְזֹק אֶסוּרָא הֵינּוּ בְּאֲתַחְזֹק שְׁלֵא ע"פ הָעֵד מִשָּׂא"כ הִיכָא דְלֹא אֲתַחְזֹק כ"א ע"פ הָעֵד וְנִדְאֵי דְנֶאֱמָן וּלפ"ז הִיכָא דְהִתְחַזְּקוּ נִדְהָ בְּשִׁכְנוּתֵיהּ וְנִדְאֵי דְאֵינָה נֶאֱמָנָת לֹמֵר דְשְׁלֵא בְּהִרְגָשָׁה חֲזִיָּא פִּינּוּ דְכִבְרַהּ הִתְחַזְּקָה שְׁלֵא ע"פ דְלֹא שְׁיִינָה לֹמֵר שְׁהָפָה שְׁאָסֵר הוּא הָפָה שְׁהִתִּיר דְוִוּקָא פְּשָׁאֵר תּוּף כ"ד מִשָּׂא"כ הִכָּא שְׁהִתְחַזְּקָה כְּבָר גַּם י"ל דְמִש"ה נֶאֱמָנָת לֹמֵר שְׁלֵא בְּהִרְגָשָׁה חֲזִיָּא בְּמַגּוּ דְאִמְרָה מִפְּהֵי יֵשׁ לִי בְּמִקּוּר דְבִקְהָא לֹא שְׁיִינָה לֹמֵר דְנִיזִיל בְּתֵר רַבָּא פִּינּוּ שְׁהוּא שְׁלֵא בִּשְׁעַת וְסִתָּה וְאִיכָּא חֲזִיקַת טְהֵרָה דִּינִדְהָ מִשָּׂא"כ הִכָּא בְּהִתְחַזְּקוּ נִדְהָ בְּשִׁכְנוּתֵיהּ אִף כ"ז לְעֵנִין שְׁלֵא תְהֵא נֶאֱמָנָת לְהַעֲיֵד וּלְהִתִּיר דְכִבְרַהּ שְׁהוּא בְּחֲזִיקַת אִיסוּר לְאַחֲרֵינִי אֲבָל הָעֵד לְעִצְמוֹ וְנִדְאֵי שְׁהוּא נֶאֱמָן כְּגוֹן שְׁנִמְצָא תְרַנְגְלֵת שְׁחֻטָּה בְּמִקּוּם שְׁיֵשׁ לְחֻוּשׁ לְנִבְלָה אוֹ לְשַׁחֲטֵת עוֹבֵד כּוֹכְבִים וְכַה"ג וְעֵינִין בְּרִשְׁבִּי"א שֶׁם בִּיבְמוֹת אִף דְאֵנּוּ לֹא מְהַמְנִינּוּ לִיהּ מְכַל מְקוּם הָעֵד עִצְמוֹ וְנִדְאֵי דְרִשְׂאֵי לְאַכּוֹל בְּמָה שְׁפָרִי לֹו שְׁהוּא פְּשָׁר מִש"ה לְק"מ דְמַה"ט הִיא אֵינָה לֹוּקָה דִּיכּוּלָּה לֹוּמֵר דַּע"י פְּתֵם מְצָאָה דָם אוֹ שְׁלֵא בְּהִרְגָשָׁה חֲזִיָּא: (כא) לִיבּוּנָה.

הֶאֱחָרוּנִים פְּתִבוּ שְׁאִין לְהַקֵּל כ"א בְּיוֹם הַשְּׁבִיעִי שֶׁל נְקִיִּים דְשׁוּב לִיכָּא לְמִיחֻשׁ לְהַרְגֵל דְכִבְרַהּ דְכִינּוּ דְסִמוּף לְטְבִילָה הוּא לֹא שְׁבִיק הִתִּירָא וְאֲכַל אֶסוּרָא: (כב) פְּנִינּוּ יָדִיו. כ' הַשְּׁ"ף אֲבָל מְזִיגַת הַכּוֹס אֲשַׁפְּחוּן הִתִּירָא טוֹבָא ע"כ ור"ל לְדַעַת הַגְּמִי"י דְמְזִיגָה בְּלֹא הוֹשְׁטָה אוֹ הוֹשְׁטָה בְּלֹא מְזִיגָה שְׂרִי וּלְדַעַת הַרְשָׁבִי"א דְמְזִיגַת יֵין בְּמִים דְנִקָּא אֶסוּר מִשָּׂא"כ בְּשָׂאֵר מְשָׁקִין שְׂרִי א"כ ה"נ וְאֵע"ג דְכִבְרִיא נִכּוֹן לְהַחְמִיר בְּכּוּלְהוּ מ"מ בְּחֻלְהָ שְׂרִי ע"כ: (כג) אֶסוּר לְבַעֲלָהּ.

כ' כְּנֵה"ג בְּשֵׁם הַרְדָּב"ז הִזָּה בְּעֵלָה אֶנְוֵן מִקִּיז דָם אִם אֵין שֶׁם מִקִּיז ז דָם אַחַר מְוֹתֵר ע"כ וְכ' ע"ז הַכְּנֵה"ג ה"ה אִם יֵשׁ שֶׁם מִקִּיז דָם אַחַר אֲלָא שְׁאֵינּוּ בְּקִי כ"כ אִם יֵשׁ לְחֻוּשׁ שְׁלֵהִיּוֹתוֹ בְּלִתֵּי בְּקִי יַעֲשֶׂה לָהּ הִיזְק וּבְעֵלָה הוּא מִקִּיז דָם בְּקִי שְׁאִין לְחֻוּשׁ לְכֹף בְּהָא וְנִדְאֵי דְמִי לְרַפּוּאָה דְמְוֹתֵר הָא לֹא"ה אֶסוּר ע"כ: (כד) אֶסוּר לְמִשְׁמֵשׁ לָהּ הַדְּפָק.

כ' הַשְּׁ"ף וְנ"ל וְמִיהוּ אִם הַחֻלְהָ מְסוּפָן וְאֵין שֶׁם רוֹפְאִים מְשַׁמֵּעַ קֶצֶת מְדַבְּרֵי תְשׁוּבוֹת הַרְמַב"ן ס' קכ"ז דְשְׂרִי מְפָנִי פ"נ אֲלָא דִי"ל לְטַעְמֵי אֲזִיל דַּס"ל דְנִגְיַעַת נִדְהָ אֵינָה אֲלָא מְדַרְבְּנָן אֲבָל לְהַרְמַב"ם דְנִגְיַעַת עֲרוּנָה אֶסוּרָה מַה"ת הִכָּא אַע"פ שְׁיֵשׁ פ"נ אֲפֻשָׁר דְאֶסוּר מְשׁוּם אֲבִיזְרָא דַּג"ע וְצ"ע עכ"ל ב"י וְכ"כ הַעֲט"ז וְאֵין נִרְאָה דְוִוּדָאֵי אִף לְהַרְמַב"ם לִיכָּא אִיסוּר דְאוֹרִיזִיתָא אֲלָא פְּשַׁעוּשָׁה כֹּן דְרַף תְּאָנָה וְחַבְתָּ בִּיאָה כְּמִש"ל ס' קנ"ז ס"ק יו"ד מִשָּׂא"כ הִכָּא וְכֹן הַמְנַהֵג פְּשׁוּט שְׁרוֹפְאִים יִשְׂרָאֵל מְמַשְׁמְשִׁים הַדְּפָק שֶׁל אִשָּׁה אִפִּי אִשְׁתְּ אִישׁ אוֹ עוֹבְדַת כּוֹכְבִים אַע"פ שְׁיֵשׁ רוֹפְאִים אַחֲרִים עוֹבְדֵי כּוֹכְבִים וְכֹן עוֹשִׂים שְׂאֵר מִינֵי מְשֻׁמוּשִׁים עַפ"י דְרַכֵּי רַפּוּאָה אֲלָא הַדְּבָר פְּשׁוּט כְּמ"ש וְזֶה נִרְאָה דַּעַת הַרְבּ דְלַעֲיֵל ס' קנ"ו מְשַׁמֵּעַ מְדַבְּרֵי כְּהַרְמַב"ם וְכְמ"ש שֶׁם ס"ק יו"ד וְכֹאן הִתִּיר מְשֻׁמוּשׁ הַדְּפָק מ"מ בְּאֵין סְבִיבָה אֶסוּר לְבַעֲלָהּ לְמִשְׁמֵשׁ הַדְּפָק פְּשָׁהִיא נִדְהָ וְכִדְאִית' בְּתִשׁוּ' הַרְמַב"ן וּבְדַבְּרֵי הַרְבּ עכ"ל וְכַס' מנ"י כ' דְאֵין רִאָּה מְשָׁאֵר נְשִׁים לְאַשְׁתּוֹ נִדְהָ דִּישׁ לְהַחְמִיר בְּיוֹתֵר בְּאַשְׁתּוֹ נִדְהָ שְׁלִבּוֹ גַם בְּהָ מִן אִשָּׁה אַחֲרֵת וְכְמ"ש בְּתִשׁוּ' הַרְשָׁבִי"א סִימָן א' קפ"ח וּבְהִגָּהַת ש"ע אַה"ע סִימָן כ"א עכ"ל וְכַמְח"כ אֵין בְּדַבְּרֵי מְשֻׁמֵשׁ דְהַרְשָׁבִי"א בְּתִשׁוּ' שֶׁם וְהַרְמַב"א בַּהִגָּה"ה לֹא מִיִּירֵי אֲלָא בְּמָה שְׁאָסְרוּ חֲכָמִים מְשׁוּם הַרְגֵל דְכִבְרַהּ בְּהָא הוּא דְשְׁיִינָה לְחַלֵּק בֵּין אִשְׁתּוֹ

נדה דלבו גס ביה לאשה דעלמא אכל מה שאסור מה"ת משום קרובות ערוה ודאי דחמירא
א"א מאשתו נדה ואין לחלק בין לבו גס ביה או לאו ומדחזינן מעשים בכל יום שהרופאים
ישאלים ממשמשים בדפק ושאר מיני משמושים שמדרכי רפואה אפילו לא"א מוכח
דאינו אסור מה"ת וכ"כ בס' כו"פ שדברי הש"ך ברורים ומסיים וכן נוהגין שאשה שיש
לה מפה בבטנה וכ"מ תנרפה רופאים רואים אותה וזה ודאי בגדר ג"ע כדאמר הש"ס
ימות ואל תעמוד ערומה א"ו כדאמר הש"ס דנה במלאכתו עוסק עכ"ד מיהו מה שנוראה
מדברי הפוסקים הנ"ל דמה שאינו אסור אלא מדרבנן ליכא בכלל אבינרא דג"ע ואמרין
בי' יעבור ואל יהרג וכ"כ הש"ך בהדג"א סי' קנ"ז ק' לי הא אמרין בסנהדרין שלהי פ"ק
בן סורר ומורה במעשה באדם א' שנתן עינו באשה אחת והעלה לבו טינא באו ושאלו
הרופאים ואמרו דאין לו תקנה עד שתבעל לו ואמרו חכמים ימות ואל תבעל לו תעמוד
לפניו ערומה ימות ואל תעמוד לפניו ערומה תספר מאחורי הגדר ימות ולא תספר עמו
מאחורי הגדר ובכל הגי' ליכא איסור דאורייתא לכ"ע אלא בחבוק ונשויק לדעת הרמב"ם
בפ' כ"א מהלכות א"ב ד"א ואפ"ה אמרו חכמים ימות כו' גם למ"ד התם דפנויה היתה
ודאי דליכא שום לתא דאורייתא וע"כ צ"ל דש"ה דחולי בא מחמת עבירה לפיכך ימות
ואל יעשה העבירה וכמ"ש מוהרמב"ח בס' תוספת יוה"כ וכ"מ בסימן קנ"ה דאם אמר
הבא לי עלין סתם והביא לו עלין מעצי אשה ופסקו הפוסקים דלא כהירושלמי דס"ל
פינן דאיכא לאו דלא ידבק בידה הוי אבינרא דע"ז אלא דאפ"ה שרי אף ה"ר"ן והרב
בהגה"ה לעיל סימן קנ"ז ע"כ לא ס"ל לחלק בהכי דא"כ מנ"ל למילף מהאי עובדא
דאפילו דבר שאין בו מיתה רק לאו בעלמא יעבור ואל יהרג דלמא ש"ה דהחולי בא
מחמת העברה א"ו דלא ס"ל לחלק בהכי ועיין בשו"ת חו"י סימן קפ"ב שהרגיש ג"כ
בזה א"כ אף בדבר שאין בו לאו רק הרחקה מדרבנן נמי נימא דהוי אבינרא דג"ע ויהרג
ואל יעבור פהאי עובדא דהתם אף מדברי ה"ר"ן פ' אין מעמידין ופ' כ"ש וה"נ בסנהדרין
שם משמע דס"ל דבכל הגי' איכא לאו דלא תקרבו והוא תמוה וכ"כ בס' מל"מ פ"ה
מהלכות יסודי התורה בשם הרא"ם בתשו' ח"א סי' נ"ט דאפילו בחלוצה דאינה אסורה
אלא מדרבנן הרי היא בכלל ג"ע ויהרג ואל יעבור ומייתי ראיה מהאי עובדא דשלהי פ'
בן סורר ומורה דאפילו בפנויה ובדבור בעלמא ואפילו שלא בפניו שאין בכל אלו כ"א
איסור הנאת פנויה בלבד ואפ"ה אמרו ימות וכו' משום דאבינרא דידיה הוא ע"ש וכ"כ
הריב"ש סימן רנ"ה בהדג"א: ועוד ק' לי על הש"ך ש' שכ' בסימן קנ"ז דמהאי עובדא דמייתי
הש"ס מוכח כדברי הרמב"ם דס"ל דאף שאר קרובות לערוה אסור מה"ת כמו חבוק
ונשויק ולמ"ש אין שום ראיה שהרי אפילו דבור אסרו התם מיהו הא דאמר התם דפנויה
היתה לק"מ אה"ר"ן דהא אמר התם דמשום פגם משפחה אמרו כו' אלא דראיה של ה"ר"ן
מהא דאמר התם למ"ד א"א שפיר וכ"נ מן הנ"י שם ועיין בהגהות מל"מ פי"ז מהלכות
א"ב ואין דבריו ברורים אצלי דמה שהביא ראיה מהא דאמר ליה הבא עלין סתם וכו'
והוא דעת הי"א לעיל סימן קנ"ה סעיף ב' כבר הסכימו הפוסקים דלא כהירושלמי זה
וכמ"ש הש"ך שם ס"ק י"א ע"ש ולענין דינא במקום ס"נ יש לסמוך על הפוסקים
המקילים לשמשה וכ"ש למשמש הדפק דשרי ועיין בס' בי"ש בא"ע סי' כ' שהשיג ג"כ
על הש"ך: קצו (א) אם תראה ב' או ג"י.

אע"ג דזבחה דאורייתא אינה אלא בראתה ג"י עיין כו"פ מ"ש בזה והב"ח בק"א פתב דר"ל אם תראה ב"י זה אחר זה וראי' ב' היתה כל ביה"ש דה"ל ספק ראתה ג"י משפט אחד לו פנודאי ראתה ג"י דבודקת ביום שפסקה עכ"ד: (ב) בטתרה.

כ' הש"ף ונ"ל ביהש"מ ולא ידעתי פנונתו הא מבואר פן בש"ע ובדיקה זו תהיה סמוך לביהש"מ: (ג) רק שחרית. כ' הש"ף היינו מיום ב' מדאורייתא ואילך פדלקמן ס"ב עכ"ל ועיין מש"ל: (ד) להחמיר לכתחלה.

עיין מש"ל דנלע"ד בראתה יום א' אפילו בדיעבד בעינן שיהיה מוה דחוק כל ביה"ש: (ה) מאחר דהקהל. כ' הש"ף ונ"ל אע"פ שצדיקין היא לא התפללה ערבית תה"ד שם עכ"ל ועי"ל סי' שע"ה ס"ק י"ד מ"ש לחלק בין האי דהכא לאבל: (ו) אפילו עשו הקהל שבת.

כ' הש"ף אפילו התפללה היא ג"כ ועשתה שבת מותר ואע"ג דגבי אבל פסק לקמן דאפילו בדיעבד אותו היום אינו עולה עי' ש"ף לקמן סימן הנ"ל ס"ק ט"ו מ"ש לחלק בזה מיהו גם כאן כ' הש"ף בשם אביו וכו' שפן נראה מן הפהרש"ל בתשו' סימן פ"ב דאם היא התפללה ערבית דאין להקל אפילו דייעבד: תו כ' ונ"ל מ"מ מבואר מהאגור שיהבאתי דאף להמקילים היינו עד כ"ד שעות וא"כ פשהיום גדול כ"כ חשבנין יום נלילה שוין וכמש"ל סי' קפ"ד ס"ק ז' אבל בתר הכי לכ"ע אסור עכ"ל דבריו מגומגמי וכבר השיגו ע"ז כל האחרונים אלא דלעולם הבדיקה תהיה עד סוף היום הן ביום ארנף או ביום קצר ומ"ש האגור כ"ד שעות לפי שמעולם אין בלילה ניום יותר מן כ"ד שעות: פתב הב"ח ונ"ל נלפע"ד דבקיץ פשמתפללים הקהל ערבית בעוד היום גדול דיותר נכון היה שתבדוק עצמה לאחר תפלת ערבית בעוד שהוא יום סמוך ללילה שהוא כמו שעה או יותר או פחות לאחר תפלת ערבית אלא הואיל ונפק מפומיה דמהרא"י דאין להפסיק בטתרה אלא קודם תפלת ערבית כמ"ש בתה"ד סימן רמ"ח צריף ליתנה לכתחלה להפסיק קודם תפלת ערבית מיהו לכתחלה צריף עוד לבדוק עצמה גם אחר תפלת ערבית בעוד שהוא יום היותר סמוך ללילה שאפשר שזאת היא עיקר ההפסקה בטתרה אבל דייעבד אם לא חזרה ובדקה אחר תפלת ערבית א"נ דייעבד אם לא בדקה קודם תפלת ערבית מורין לה שתהא בודקת לאחר תפלת ערבית לכתחלה ונתחיל למנות מיום המחרת שזו היא עיקר ההפסקה בטתרה ביום שהוא יותר סמוך ללילה שאפשר פנ"ל ולפ"ז מ"ש בהגהות ש"ע דאם נתקלקלה תוה ימי ספירתה סמוך לערב שראתה דם או מצאה פתם אחר ברכו דמפסיקין בטתרה אף לאחר ברכו דחשבנין לה לדיעבד דמשמע דוקא תוה ימי ספירתה אבל בתחלת ספירתה אם ראתה דם אחר ברכו אע"פ שעוד היום גדול אינה מפסקת וכו' ליתא אלא אף בתחלת ספירתה מפסקת בטתרה אפילו אם ראתה דם סמוך לערב פינן שצדיקין יום גמור הוא ואדרבה זו עיקר ההפסקה בטתרה כדפ"ל ואם לא ראתה שום דבר לא דם ולא פתם אלא שלא הפסיקה קודם ברכו אף בעל הגהות ש"ע מודה דמפסקת בטתרה לאחר ברכו אפילו עשו הקהל שבת כדכ' באגור ע"ש מהר"י מולין ומפנרש כף בהג"ה להדיא עכ"ל והש"ף ס"ק ה' כ' דאף הרב בהג"ה מודה לזה דאפילו אם ראתה דם סמוך לערב מפסקת אחר ברכו בתחלת ספירתה וה"ק אפילו פסקה קודם ברכו לא אמרינן פינן דפסקה קודם ברכו א"כ חשיב אחר ברכו לדידה לילה אלא

אם נתקלקלה אח"כ מפסקת אפילו אחר ברכו והיינו שכ' הרב ובדיעבד אין לחוש ואם היא רואה דם עד סמוך לערב פשיטא דאין דייעבד גדול מזה ומתחלת להפסיק אחר ברכו ומ"ש ונוהגין לכתחלה ליזהר היינו היכא דאפשר פגון שאינה רואה דם קודם וק"ל עכ"ל: (ז) ובדיעבד אין לחוש.

ר"ל באם שגגה או פשעה ולא בדיקה קודם ברכו בודקת ופוסקת בטוהרה דאחר ברכו כמ"ש סמוך בשם הב"ח ופ"ד: פתב הט"ז סק"א ונ"ל רש"ל בתשובה סי' פ"ב כ' דכיון ששנים מתחילין למנות מיום ו' כמ"ש בסעיף י"א פשיטא שישכח למנות אפילו אחר תפלת ערבית עכ"ל מפשיטת דלישנא משמע דהרש"ל כ"כ על דין זה שישכח להפסיק בטוהרה אפי' אחר תפלת ערבית כיון שהתחילה למנות מיום ז' לראייתה וז"א דלעולם צריך שתהיה הפסק טוהרה ביום דווקא אף אם פוסקת בטוהרה בשביעי שלא צריך שתהיה הפסקת טוהרה ביום וכיון דחשביון לאחר תפלת ערבית ללילה מה מהני מה שמתחילין למנות מיום ו' והרש"ל לא כ' פן אדינא דהכא אלא מה שנהגו להחמיר שלא למנות נקיים אלא מיום ו' לראייתה אהא כ' דלפי מנהג זה אם ראתה אחר ערבית ביום א' נעדין הוא יום כולה ללפוש בגדים נקיים בסוף יום ה' ומונה מיום ו' וכמ"ש הש"ך בשמו לק' ס"ק י"ט והט"ז נתן במקום לטעות בדבריו וכבר העיר בזה בס' א"מ: (ח) תוך מי ספירתה.

כבר כתבתי סמוך דלאו דוקא אלא ה"ה בתחלת ספירתה פשהיא מפסקת בטוהרה קודם ברכו וזוהרה וראתה אחר ברכו או שראתה עד סמוך לערב דפוסקת בטוהרה לכתחלה אפי' אחר ברכו אף שלכאורה דברי הרמ"א אין מורין פן ודברי הש"ך שכתבתי בסמוך דחוקים פפי לשון הרמ"א וכ"כ בס' מנ"י מ"מ כ' דיש לסמוך על דברי הש"ך והב"ח מיהו מה שמסיים המנ"י בזה ונ"ל ובפרט לדין כמ"ש בסק"ג עכ"ל טעה בדברי הט"ז במ"ש בשם רש"ל שכתבתי בסמוך ובס' סולת למנחה מתנצל עצמו וכ' שגם פנונתו דהרש"ל קאי על האי דין דלקמן סעיף י"א ע"ש אבל ממ"ש פאן מבואר שלא הבין פן: (ט) צריכה לבדוק עצמה.

מבואר דס"ל להמחבר דבראתה ב' או ג"י לכתחלה צריכה שתבדוק ותפסוק בטוהרה סמוך לבה"ש אבל א"צ שיהא שם מוה דחוק כל ביה"ש אלא למצוה מן המוכח וכמ"ש בסעיף א' אבל אם ראתה יום א' ופסקה בטוהרה בו ביום צריך שיהא שם מוה דחוק כל ביה"ש וכ"כ הרמב"ן בהלכותיו פ"ב וכ"כ המ"מ בשמו פ"ו דהלכות א הביאו ב"י סי' זה דאם ראתה יום אחד ופסקה בטוהרה בו ביום אינה מונה מיום המתרת א"כ הנה ידה בעיניה כל ביה"ש וכ' הב"י שתיקון זה במוה דחוק קורא הרמב"ן ידה בעיני' כל ביה"ש מ"ד דיד' בעיני' ממש כל ביה"ש קאמר דזה דבר שא"א לעשות פן עכ"ל ונ"ל שטעמו של הרמב"ן ז"ל דמצריף ידי' בעיניה כל ביה"ש מ בפסקה בטוהרה ביום הראשון ולא סגי בבדיקה סמוך לבה"ש מ משום דגרסינן בש"ס דס"ח על פלוגתא דפליגי במתניתין שם גדה שבדיקה עצמה יום ז' שחרית ומצאה טוהרה וביה"ש"מ לא הפרישה ולאחר הימים בדיקה ומצאה טמאה הרי היא בחזקת טוהרה וכו' רי"א כל שלא הפרישה בטוהרה מן המנחה ולמעלה ה"ז בחזקת טמאה וחכ"א אפילו בשני' לנדתה בדיקה ומצאה טוהרה וביה"ש"מ לא הפרישה וכו' ה"ז בחזקת טוהרה ופירש"י וג' מחלוקות בדבר לת"ק

שביעי הוא דמטהרתה בדיקת שחרית אבל שני לא ולר"י אפילו בדיקת זו שחרית לא מטהרת עד שהפרישה ביהש"מ ולרבנו בתראי אפילו בשני ע"כ ומייתי בגמרא ברייתא תני אמרו לו לר"י אלמלי ידי מונחת בעיני' כל ביהש"מ יפה אתה אומר עכשיו אימור עם סילוק ידי ראתה מה לי הפרישה בטקרה בז' מן המנחה ולמעלה מה לי הפרישה בטקרה בראשון וכו' מבואר דס"ל לתקמים דפליגי על ר"י דאם אין ידיה מונחות בעיניה כל ביהש"מ לא עדיפא בדיקת ביהש"מ מבדיקת שחרית וכי היכי דבדיקת ביהש"מ מהני בדיעבד ה"נ בדיקת שחרית מהני צ"ל דאע"ג דאף התקמים ס"ל דלכתחלה תפסוק בטקרה סמוך לבהש"מ וכמ"ש הב"י פאן ושאר פוסקים היינו לכתחלה ראוי לאחר ההפסק טקרה כל מה דאפשר אבל לר"י דס"ל דאפילו בדיעבד לא מהני עד שתבדוק מן המנחה ולמעלה בז' ע"ז השיבו התקמים פינו דאין ידי' בעיניה כל ביהש"מ אפ"ה מהני לדידה ולא תישינו לשמא ראתה אחר הבדיקה משום דמוקמינו אחזקת בדוקה וטקרה ה"נ להני מועיל בדיעבד בדיקת שחרית ובשאר יומי אפילו אינה בשביעי לפ"ז בראתה יום אחד ופסקה בטקרה בו ביום דס"ל להרמב"ן וסיעתו דלא מהני בדיקת שחרית דוקא בשני הוא דאמרי רבנו בתראי דמהני אבל לא בראשון ע"כ דאף בדיקת ביה"ש לא מהני אא"כ ידיה בעיניה כל ביהש"מ דאל"כ קשיא אף לרבנו בתראי מה שהשיבו לר"י אלא ע"כ לרבנו בתראי דפסקינו פותיהו לא שרי הפסק טקרה ביום ראשון אא"כ ידי' מונחות בעיני' כל ביהש"מ דהיינו ע"י מוה דחוק שמונח שם כל בהש"מ לפ"ז אפילו בדיעבד לא מהני אם לא הנה מונח שם מוה דחוק כל ביהש"מ אם ראתה יום א' ופסקה בו ביום כנלע"ד ומ"ש בס' בעה"נ על דברי המחבר אלו וז"ל לשון הרשב"א בת"ה וכ"כ הטור בשם אביו כו' ליתא אלא המחבר פסק פהרמב"ן בהלכותיו וכמ"ש: ונ"ל דכל הפוסקים דס"ל דבדיקת שחרית לא מהני בפסקה בטקרה ביום הראשון ס"ל דלא מהני בפסקה ביהש"מ כ"א ע"י מוה דחוק כל ביהש"מ וכ"נ מהמ"מ לפי מה שמפ' הב"י פאן לדעתו דס"ל דאף הרמב"ם ס"ל פהרמב"ן בזה וכן מבואר בבד"ה להרא"ה דף קס"ו ע"ש ומעתה אני תמה על הרמ"א בהג"ה דפסק פהמחבר בזה דבדיקת שחרית לא מהני ביום הראשון ופסק בדיעבד אם בדיקה עצמה סמוך לביהש"מ ומצאה עצמה טהורה אע"פ שלא הנה המוה אצלה כל ביהש"מ סגי לא ידעתי מנ"ל זה והמ"מ הנרשם בהגהות רמ"א לא ידעתי לכונן שאין מפל הפוסקים אלו שמיא שום ראיה דס"ל הכי ועיין גם הרי הוכחתי מסוג' דגמ' דאין לחלק בין בדיקת ביה"ש כשלא הנה ידיה מונחות שם כל ביהש"מ ובין בדיקת שחרית דאם בדיקת ביהש"מ מהני כה"ג אף בדיקת שחרית מהני וכינון דפסק הרמ"א ז"ל דבדיקת שחרית לא מהני בראשון אף בדיקת ביה"ש לא מהני אם לא הי' ידיה מונחות בעיניה כל ביה"ש הגם שהתוס' שם ד"ה א"ל כתבו דביום הראשון שפיר יש לחלק בין בדיקת שחרית ובין בדיקת ביה"ש אע"פ שאין ידיה מונחות שם כל ביה"ש וז"ל דכינון דהחזק' רואה שחרית דין הוא להצריכה הפרש' מן המנחה ולמעלה בלא חומרא אלא מן הדין ואין לנו להתמיר ולספק שמא עם סילוק ידיה ראתה להצריכה בדיקה בסוף היום אבל ר"י שבא להתמיר ולספק דאפילו בשלא ראתה שחרית אלא בבדיקה עצמה ומצאה טהורה הוא מצריף הפרשה גם בסוף היום הנה לו להתמיר ולבדוק מספק שמא עם סילוק ידיה ראתה עכ"ל והם כ"כ לפי שיטתם דמחלקי' פן אף בשאר ימים בין ראתה בו ביום או לאו לפ"ז י"ל פן לדידן לחלק בין יום ראשון לשאר

ימים אף דברי התוספות דחוקים מאוד בחילוק זה שמחלקים אלא שהם מוכרחי לחלק
כן מכת גושיתם דלימא ר"י לנפשי' ע"ש וכל זה לשיטתם שכתבו שם בדיבור זה דהא
דאמר ר"י לעיל דף נ"ג ומה אילו נדה שלא הפרישה בטורה מן המנחה ולמעלה לא
תהא בחזקת טומאה וכו' דאלמא אף ר"י בעי הפרישה מן המנחה ולמעלה מייירי
כשהפרישה ביום שראתה בשחרית בהא הוא דצריד הפרישה מן המנחה ומעלה והכא
מייירי בבדקה שחרי' ומצאה טהורה ואהא קשי' להו דלימא ר"י לנפשיה והוכרחו לדונק
הזה שכתבו בתירוץם אבל הפוסקים דפסקו דדונקא ביום הראשון לראיתתה הוא דלא
מהני בדיקת שחרית אבל ראתה ב' או ג"י מהני בדיקת שחרית בשני או בשלישי אף
שראתה בו ביום לא ס"ל כתי' תו' פאן וי"ל דס"ל כתי' ראוין ראשון בתוספות דנ"ג דהא
דקאמר ר"י אלו נדה שלא הפרישה בטורה מן המנחה ולמעלה לא תהא בחזקת טומאה
מייירי בלא בדקה כלל וכיון שלא בדקה גם מן המנחה ולמעלה הא לא היה לה הפסק
טהרה כלל מש"ה היא בחזקת טומאה אבל אם בדקה בצורה עצמה טהורה היה
מהני אע"פ שראתה גם בו ביום וכן צ"ל דהכי סבירא ליה להרשב"א כתי' א' וצ"ל הא
דנקט ר"י מן המנחה ולמעלה לאו דונקא אלא ה"ה אם בדקה מקודם ומצאה טהורה אלא
דנקט מן המנחה ולמעלה לפי דלכתחלה יש לה לבדוק מן המנחה ולמעלה וכמש"ל ולפ"ז
לק"מ דר"י אדר"י ולא ק' נמי דנימא ר"י לנפשיה דהא השתא סבר ר"י דלעולם מהני
בדיקת שחרית וצוהרים אלא דלכתחלה קאמר דיש לאחר הפרישת טהרה מן המנחה
ולמעלה ולא מק' אלא על רבי יהודה דס"ל דאף בדיעבד לא מהני בדיקת שחרית ואהא
מק' שפיר פינו דלדידך חיישינו אפילו בדיעבד שמה, עם סילוק ידיה ראתה א"כ אף
בה"ש לא יועיל וכמש"ל ואין אנו צריכין לדונק של התוספות ואם פן מנ"ל להרמ"א
ז"ל דהפוסקים דס"ל דבדיקת שחרית לא מהני בראשון דיועיל ביה"ש אף אם אין ידיה
מונחות בעיניה כל ביה"ש ואדרבה נראה דכל הפוסקים העומדים בשטתה זו דל"מ ביום
אחד בדיקת שחרית ס"ל בהרמב"ן ז"ל דמצריד מוד דחוק מונח שם כל ביה"ש אם
פסקה בטורה ביום ראשון וצ"ל דהרמ"א מקריע פן מדעתיה דנפשיה בפרישה בין
הפוסקים ולדעתיה צע"ג: לכן נלע"ד שאין להקל בלא מוד דחוק מונח שם כל ביה"ש אם
הפרישה בטורה ביום הראשון אפי' בדיעבד וכדעת הרמב"ם והרמב"ן והרא"ה והכי
משמע פשטי' דסוגיא ונ"מ לדין היכא דחזרה וראתה בתוך ימי ספירתה דכיון שלא
ראתה רק יום א' לא מהני בדיקת שחרית כמ"ש הש"ך ס"ק ו' אם מפסקת בטורה בו
ביום צריד שיהא מוד דחוק כל ביה"ש ואפילו בדיעבד מעכב אם לא היה מונח שם מוד
דחוק דאינה מונה ממחרת א"נ נ"מ בכלה שרוצה להפריש בטורה ולא ראתה רק יום
א' ורוצה להפריש בטורה בו ביום דצריד מוד דחוק שם כל ביה"ש: גם מה שפסק
הרמ"א דבדיקת שחרית מהני בשאר ימים חוץ מן יום הראשון אפי' ביום שראתה בו
אף שדרכו לפסוק פתוס' והרא"ש פאן גמשך אחר דברי הב"י שמפרש דאף הרא"ש ס"ל
הכי ומ"ש הרא"ש ואחר שיפסוק הדם תבדוק עצמה יפה יפה ובדיקה זו תהיה ביה"ש
וכו' כ' הב"י דהרא"ש לא כ' פן לפסק הלכה אלא לרווחא דמלתא דאפי' מאן דסבר
דבהפסיקה ביום א' נמי סגיא בבדיקת שחרית מודה דבאינה יום שתפסוק עדיף טפי
למבדק ביה"ש דמרחקה נפשה מידי נדנוד ספק כו' ועוד האריד בזה ע"ש אבל בס'
תפל"מ היטיב לראות שכ' דהרא"ש ס"ל כשיטת התוס' דף ס"ח שהבאתי לעיל ולדעתם

אין חילוק בין יום ראשון לשאר ימים אלא כל שראתה ומפסקת בטרה ביום שראתה
בו צריף הפסק טרה ביה"ש שהוא מן המנחה ולמעלה וכפירש"י במתני' והרע"ב שם
וגם הרא"ש מייירי בכה"ג פשהיא מפסקת בטרה ביום שראתה בו דאז מצריף הפסק
טרה קודם ביה"ש ובזה נסתלק תמיהת ב"י דאיהו יפסוק הרא"ש פחידיאי כר"י דמתני'
דלפ"ז לק"מ אלא דס"ל דלכ"ע באם שהפסיקה ביום שראתה בו אין חילוק בין יום
ראשון לשאר ימים וזה דעת הטור שכ' שהרא"ש חולק על הרשב"א לפי דהרשב"א ס"ל
דאפי' ביום שראתה בו מהני בדיקת שחרית וע"ז כתב דהרא"ש חולק ע"ז דלא מהני
בדיקת שחרית אם הפסיקה בטרה ביום שראתה בו ואף שהתוס' בדרף נ"ג תירצו עוד
ת' אחר וכמו שהבאתי לעיל בשמם מ"מ כתבו נמי בתירוץ ב' כמ"ש פאן וי"ל דהרא"ש
תפס ת' זה עיקר גם רש"י שם ד"ה לא תהא בתוקת כו' ס"ל כתי' זה של תוס' שכתבו
פאן בדרף ס"ח וכמ"ש מהרש"ל בכוננת דברי רש"י: מיהו מה שפירש"י לקמן דף ס"ח
ע"ב ד"ה מי אפא למ"ד וכו' סותר פירושו מה שפי' בדרף נ"ג דהא למה שפי' בדרף נ"ג
ס"ל דר' יוסי מודה דאם הפסיקה בטרה ביום שראתה בו דלא מהני בדיקת שחרית
א"כ קשה מאי קאמר ר' בראשון טעיתי שלא שאלתי וכו' מאי מבעיא ליה הא בראשון
נדאי דלא מהני בדיקת שחרית דהא אפי' בשאר ימים אם ראתה לא מהני בדיקת שחרית
בו ביום וכן הקשה מהרש"א שם וע"כ צ"ל כתירוץ דמבעיא ליה אי מהני מן המנחה
ולמעלה או לאו דדלמא בראשון שהתחזקה מעינה פתוח אינו מועיל אפילו בדיקת ביה"ש
א"כ קשה איהו פי' לקמן וז"ל אבל בראשון דהני פתיחת מעינה ליכא למ"ד דאם בדיקה
בצהרים ומצאה טהורה דתהוי הפרשה עכ"ל מבואר דס"ל דהש"ס מתמה על בדיקת
צהרים ואהא משני אין נהתניא וכו' אלמא ס"ל להש"ס דלר' מבעיא ליה אי מהני בדיקת
צהרים והא ליחא לפי מה שפי' בדרף נ"ג דלפי' זה לא מבעיא ליה לרבי אלא אי מהני
בדיקת ביה"ש וכמ"ש ל"מ להרא"ש י"ל דתפס ת' תוס' שברף ס"ח עיקר וכפירש"י
דרף נ"ג ואין להקשות דאי ס"ל להרא"ש ש הכי א"כ ע"כ מפרש דמבעיא ליה אי ביום
הראשון מהני הפרשה אפי' ביה"ש וכמ"ש מהרש"א ואיהו סתם וכו' דתפרוש ותבדוק
ביה"ש הנה לו לפרש דביום הראשון אפי' ביה"ש לא מהני י"ל דס"ל להרא"ש בהא
פרשב"א שכ' בתה"א פיון דאמר ר' טעיתי שלא שאלתי ונהיב טעמא למילתיה אטו וכו'
ראשון נמי וכו' וברייטא תני בהדיא דמהני הפסקה בראשון בטרה יש לפסוק דמהני
אפי' בראשון: היוצא מזה דאפילו אם פסקה בטרה בשאר ימים אם ראתה בו ביום
צריף שתבדוק סמוך לביה"ש דוקא ובדיקת צהרים לא מהני כדי לחוש לדעת התוס'
וכפירש"י בדרף נ"ג וכדעת הרא"ש לפי מה שהבין הטור לדעת אביו הרא"ש דחולק על
הרשב"א וס"ל דבדיקת שחרית לא מהני אפי' בפוסקת בשאר ימים מיהו מוד דחוק נדאי
דאינו מעכב בשאר ימים אפי' בפוסקת ביום שראתה בו דהא לשיטת התוס' וסיעתו
צריכין אנו לחלק כמ"ש התוס' דדוקא אם באנו להחמיר מחמת חומרא שלא מן הדין
הוא דיש לחוש אף בבדיקה סמוך לביה"ש דשמא עם סילוק ידיה ראתה אבל היכא
דראתה בו ביום דמן הדין הוא דבדוק' מן המנחה ולמעלה הואיל וראתה בו ביום ותו לא
חיישינן דשמא אח"כ ראתה כמו שהוכיחו מפכ"ק דלימא ר"י לנפשיה ונהו אמת פי לולי
דבריהם הייתי אומר ליישב קושיותם דמקשי' דלימא ר"י לנפשיה דלק"מ דהנה הב"י
כתב דהא דאמר מן המנחה ולמעלה ר"ל מן מנחה קטנה ולמעלה שהוא ב' שעות ונחצי

קונדם הלילה ע"ש ואני תמה איך כ' פן בפשיטות הא רש"י פ"א פאן במתני' וכ"פ הרע"ב דהא דאמר ר"י מן המנחה ולמעלה היינו ביה"ש וכפירש"י לקמן דנ"ג ע"א ולדעתם צ"ל הא דאמר מן המנחה ולמעלה לאו מתחלת זמן מנחה קאמר אלא מסוף זמן מנחה קאמר ש"הוא עד ביה"ש אף הר"א"ה בס' בד"ה כ' דמן המנחה דקאמר היינו תחלת זמן מנחה והואיל דניצא כבר רוב היום תו לא תיגיש לשמא תחזור ותראה וכ"פ רש"י בדר"ס"ג ע"ב ונלע"ד דמן המנחה ולמעלה דקאמר רבי יוסי ודאי דאיפא לפרש כפירש"י דהיינו ביה"ש ומן המנחה ולמעלה דאמר ר"ל מסוף זמן תפלת המנחה או הקרבת המנחה כמ"ש המ"א סי' רל"ג שהוא ביה"ש אבל רבי יהודה דס"ל במס' ברכות דזמן המנחה עד פלג המנחה לפ"ז אפי' אי נימא דסוף זמן תפלת המנחה קאמר אפתי הוא יותר מן ב' שעות עד הלילה ודוחק לומר ר"י מן המנחה ולמעלה דרבנן קאמר אלא דמסתמא מן המנחה ולמעלה דידיה אמר לפ"ז ל"ק מידי דהא צריכין אנו לדקדק דמה השיבו חכמים לר"י אלמלי ידיה מונחות בעיניה וכו' דלמא באמת ר"י מייירי כה"ג דהא פן משני הש"ס לעיל דף נ"ג כשידיה בעיניה ואם פן דלמא ר"י נמי בכה"ג איירי ולפי דברינו ניחא פיון דר"י מסתמא מן זמן תפלת המנחה ולמעלה דידיה אמר שהוא יותר מן ב' שעות עד הלילה אם פן ליפא למימר דמייירי כשידיה בעיניה דל"ל ידיה בעיניה בזמן גדול פנה פיון דסגי' לה כשידיה בעיניה רק כל ביה"ש שהפסיקה בטורה במשך זמן קטן פנה א"ו מדאמר ר"י מן המנחה ולמעלה ר"ל בכל עת שתבדוק במשך זמן זה עד ביה"ש סגי' אפילו כשאין ידיה בעיניה ולא חיישינו שפא חזרה וראתה פיון שעבר כבר הרוב יום וע"ז השיבו חכמים דאי חיישינו בבדיקת שחרית לשמא חזרה וראתה אף במיעוט היום יש לחוש להכי אבל לרבי יוסי לק"מ די"ל דס"ל פחכמים דתפלת המנחה עד הערב ומן המנחה ולמעלה דאמר היינו סוף זמן תפלת מנחה שהוא עד ביה"ש וא"כ ל"ק וכי ידיה בעיניה די"ל אין ה"נ דמייירי בידיה בעיניה כל בין השמשות פנ"ל: מיהו נ"ל דהתוס' לא ניחא להו לתרוצי הכי משום דלפי שיטתם שכתבו דהא דאמר ר"י מן המנחה ולמעלה מייירי בהפרישה בטורה ביום שראתה בו לפ"ז צ"ל הא דמבעיא ליה לרבי בראשון מהו היינו דמבעיא ליה אי מהני בראשון בדיקת ביה"ש ואי ס"ד דהא דאמר ר"י מן המנחה ומעלה מייירי דוקא כשידיה מונחות בעיניה כל ביה"ש א"כ מאי מספקא ליה לרבי אי בכה"ג מהני ביה"ש דיום הראשון מהיכי תיתי לא יהא מהני דמאי נחוש לי דאף דביום הראשון מעינה פתוח מ"מ פיון דידיה בעיניה כל ביה"ש תו ליפא למיחש למידי א"ו הא דאמר ר"י מן המנחה ולמעלה מייירי אפי' בשאין ידיה בעיניה כל ביה"ש ובכה"ג הוא דמבעיא ליה לרבי אי מהני ביום הראשון מש"ה מקשי דלימא ר"י לנפשיה: אלא אפתי ק' לי טובא דמה מקשי דלימא ר"י לנפשי' לפי מה שפירש"י בדר"י דמן המנחה ולמעלה היינו ביה"ש וע"כ ר' יוסי ביה"ש דידי' אמר דהא ביה"ש דרבי יהודה לדידיה ימא הוא וכיון דביה"ש דידיה אומר שהוא פהרף עין לא שייך לומר וכי ידיה בעיניה כל ביה"ש דנונדי ידיה בעיניה כל ביה"ש דהא שיעור בדיקה הוא יותר הרבה מהרף עין וצ"ל דהתוס' לא ס"ל כפירש"י אלא כשיטת הר"א"ה דס"ל דמן המנחה ולמעלה הוא קונדם הרבה מביה"ש שטעמיה הואיל וניצא רוב היום כמש"ל: ובדברי הב"י פאן צ"ע שכ' נז"ל נראה מדברי רבינו שהרא"ש סובר דאיזה יום שתפסוק צריכה לבדוק ביה"ש וכר"י דמתני' דאמר כל שלא הפרישה בטורה מן המנחה ולמעלה ה"ז בתזקת טמאה דהא לא

חילק בין יום ראשון לשאר ימים וא"כ הוא קשה למה פסק פייחידאי עכ"ל וק"ל דהא אף כר"י לא אתי דהא ר"י מצריף מן המנחה ולמעלה בשביעי דוקא אבל בשאר ימים לא מהני אפי' בדיקה מן המנחה ולמעלה וכן פירש הרמב"ם בפ"ה המשניות ע"ש וא"ל דס"ל להב"י דר"י לא פליג את"ק אלא בהא דאמר דמהני בדיקת שחרית בשביעי ואיהו ס"ל דבעי מן המנחה ולמעלה אבל אם בדיקה מן המנחה ולמעלה יהיה באיזו יום שיהיה מהני לר"י הא ליתא דאי ס"ל דמהני בדיקה מן המנחה ולמעלה בשאר יומי כ"ש דיהא מהני בדיקת שחרית בשביעי דהא טפי יש לחוש אם בדיקה מן המנחה ולמעלה בתמישי או בששי שלא שהוא משך זמן ארוך עד טבילתה לשמא תחזור ותראה ממה שיש לחוש אם בדיקה בשביעי שחרית שאין משך זמן ארוך כ"כ וכ"מ ממה שהשיבו התקמים בברי"ן לר"י מה לי הפרישה בטקרה בז' מן המנחה ולמעלה מה לי הפרישה בטקרה בראשון משמע דלר"י דדוקא שביעי קאמר וא"כ אף כר"י נמי לא ס"ל דהא הרא"ש כ' באיזה יום שתפסוק מהני הפסקת ביה"ש ולר' יהודה לא מהני אלא בהפסיקה בטקרה בז' וכיון דנשי דינן ספק גדות וספק זיבות הן ושמא גדה היא ולא מהני הפסק טקרה בשני או בשלישי ואף שגם את"כ בודקת עצמה בימי נקיים שלא מ"מ דיעבד מהני בתחלתן אע"פ שאין סופן לשיטת הרא"ש וגם אותן הבדיקות אינן ביה"ש כ"א כל היום מתי שתראה וצ"ע: תו יש לעיין במ"ש הב"י שם דאפי' אי נימא דתקמים ס"ל דוקא בשני מהני אבל לא בראשון היינו בדיקת שחרית הוא דאיכא לאיפלוגי בין ראשון לשני אבל ביה"ש אפי' בראשון מהני לרבנן בתראי וכ' וז"ל וכ"מ דהא אמתני' דבדיקת שחרית קיימי תקמים דאמרי בשני לגדתה אבל לא בראשון ודוקא שחרית דומ' לשני דאיירי בי' מתני' ממעטים ליה אבל מבין השמשות דלא איירי בי' מתני' לא ממעטים ליה עכ"ל והב"ח כ' ע"ז שהוא דבר פשוט ולכאורה ק' דא"כ אמאי אמרו רבנן בתראי אפי' בשני ה"ל למימר רבותא טפי אפי' בראשון ביה"ש והוי כ"ש בשני שחרית וכמש"ל מיהו זה יש לדחות דקאי אדברי הת"ק דנקט שחרית מש"ה אמרינן בשני מהני נמי בדיקת שחרית אלא הא קשיא ליה מה מקשה הש"ס בראשון מי איכא למ"ד ופירש"י הא אפי' רבנן בתראי בשני שלא הוא דקאמרי דלמא הא דאמרו מה לי הפרישה בטקרה בראשון היינו ביה"ש דמהני וכיון דמהני ביה"ש דראשון כ"ש דמהני בדיקת שחרית בשאר יומי וכצ"ל לפי התוס' דהא דמתמה הש"ס בראשון מי איכא למ"ד היינו אפי' אי בדיקה ביה"ש בראשון מי איכא למ"ד דהא רבנן בתראי בשני אמרו ואי ס"ד דאף בראשון ביה"ש מהני ה"ל למימר רבותא טפי דאפילו ביה"ש בראשון מהני ולא חיישינן שמא חזיא את"כ פלילה כ"ש דמהני בדיקה בשני שחרית ואהא משני אין וכו' דהא רבי אמר טעיתי שלא שאלתי אטו וכו' וס"ל דבראשון ביה"ש מסתברא דמהני ונראה ליישב דהא דכתב הב"י בדיקה בראשון ביה"ש אף לרבנן בתראי מהני היינו דוקא פשהו ידיה בעיניה כל ביה"ש פנראה מלשוננו כמה שכ' שם על הרמב"ם דסבר פהרמב"ן דמהני בדיקת ביה"ש בראשון והיינו פשידיה בעיניה כל ביה"ש וע"ש ובהא ודאי הדין עמו דבהא ליכא למיחש למידי וכמ"ש לעיל דע"כ לרבנן בתראי בעינן ביום א' ביה"ש פשידיה בעיניה ומעתה ל"ק הא דמתמה הש"ס בראשון מי איכא למ"ד ולא ניתא ליה לאוקמי בראשון ביה"ש וכפשידיה בעיניה כל ביה"ש משום דס"ל להש"ס הא דאמרי רבנן מה לי בדיקה מן המנחה ולמעלה בשביעי מה לי בדיקה בראשון ראשון דומיא דשביעי דר"י והא מיירי בשלא יהיה ידיה

מְוַנְחוֹת בְּעֵינֶיהָ אַף רֵאשׁוֹן כֵּן מִשׁ"ה מִתְמַה הַשִּׁ"ס כִּינּוּ דְמַעֲיֵנָה פְתוּחַ יֵשׁ לְחוּשׁ שְׁמָא עִם סִילּוּק יְדִידָה רְאֵתָה וְאֵהָא מְשַׁנֵּי אִין וְכוּ' וְלִרְבִּי מְסַפְקָא לִיהָ אִם אַף בְּדִיקַת שְׁחֵרִית מְהֵנִי בְּרֵאשׁוֹן וְלִפְ"ז צ"ל דְּשַׁנֵּי דְנִקְטִי ל"ד וְכַמ"ש הַרְשָׁב"א ו"ל אוּ דְבִרְיִי פְּלִיג אֲמַתְנִי וְס"ל דְּאֵף בְּרֵאשׁוֹן מְהֵנִי בְּדִיקַת שְׁחֵרִית וְכַמ"ש הַרְאָ"ה ו"ל וְעֵינִין: (י) רַק יוֹם א'.

כְּבָר פְּתַבְתִּי לְעֵיל בְּשֵׁם הַשִּׁ"ף שְׁכ' בְּשֵׁם מַע"מ דְּנ"מ לְדִידֵן הֵינְנוּ הֵיכָא דְחֻזְרָה וְרֵאֵתָה בְּתוּף יְמֵי סְפִירָתָה וְאִם הִיא רוּצָה לְהַפְסִיק בְּטַהֲרָה בּוּ בְיוֹם לָא מְהֵנִי בְּדִיקַת שְׁחֵרִית כִּינּוּ שְׁלֵא רְאֵתָה אֲלָא יוֹם א' וְמַעֲיֵנָה פְתוּחַ וְלִפְמ"ש לְעֵיל לָא מְהֵנִי אֲא"כ הַפְּרִישָׁה בְּטַהֲרָה קוֹדֵם בִּיה"ש וְמוֹנַח שָׁם מוּף דְחֻזֵק כָּל בִּיה"ש וְבַס' מַנ"י כ' דְּנ"מ בְּכֻלָּה שְׁרוּצָה לְהַפְרִישׁ בְּטַהֲרָה לִפְמ"ש הַשִּׁ"ף לְקַמֵּן סִי' זֶה ס"ק כ' אִם הוּא שְׁעַת הַדְּחֻק דֵּא"צ לְהַמְתִּין עַד יוֹם ה' לְרֵאֵינִיתָה: עוֹד פְּתַב הַשִּׁ"ף בְּשֵׁם הַמַּע"מ ו"ל אֲבָל לָא רְאֵתָה רַק כְּתָם אֲפֻשֵׁר לְהַקְל בִּין בִּימֵי סְפִירָה בִּין בְּתַחֲלָה עַכ"ל וְלְקַמֵּן בַּס"ק כ"א מְסִיק דְאַפִּילוּ בְּמַצָּאָה כְּתָם וְלֵא שְׁיִמְשָׁה נוֹהֲגִין לְהַמְתִּין ה' יְמִים וְאִם כֵּן אִין לְמַצוּא קוֹלָא בְּכְתָם אֲלָא בְּמַצָּאָה תוּף יְמֵי סְפִירָתָה דְמְהֵנִי הַפְּסִק טַהֲרָה בְּשְׁחֵרִית וְהִדִּין עֲמָהֶם דְּהָא הַרְשָׁב"א ס"ל אֲפִילוּ בְּרוּאָה מְמַשׁ מְהֵנִי בְּדִיקַת שְׁחֵרִית אִפִּי בְיוֹם הַרֵאשׁוֹן וְכ"כ הַרְמַב"ן בְּשֵׁם יֵשׁ מְקוּלִין הַגַּם שְׁאִינּוּ שְׁוִין בְּטַעְמָא דְמִילְתָא דְהַרְשָׁב"א כְּתַב הַטַּעַם כִּינּוּ דְרַבִּי מְסַפְקָא לִיהָ אִי מְהֵנִי בְּדִיקַת שְׁחֵרִית בְּרֵאשׁוֹן וְיַהֲיִב טַעְמָא לְמִלְתָּא אִטּוּ כּוּלְהוּ וְכוּ' וְטַעְמָא דְמִיְסַתְבֵּר וְאַשְׁכַּחֵן בְּבִרְיִיתָא דְס"ל דְּמְהֵנִי אֲפִילוּ בְּרֵאשׁוֹן מִשׁ"ה יֵשׁ לְפַסּוּק הַלְכָה כֵּן וְרַבְּנָן בְּתַרְאֵי דְאַמְרוּ בְּמַתְנֵי אֲפִילוּ בְּשַׁנֵּי וְכוּ' י"ל דְּלָאוּ דוֹקָא אֲמָרוּ אֲלָא ה"ה אִפִּי בְּרֵאשׁוֹן מְהֵנִי וְכַמ"ש שָׁם בַּמ"ה וְאֵלוּ טַעְמָא דִּישׁ מְקוּלִין שְׁהִבִּיא הַרְמַב"ן ו"ל טַעְמָן דְאַפִּי אִי רַבְּנָן בְּתַרְאֵי דוֹקָא בְּשַׁנֵּי אֲמָרוּ דְמְהֵנִי בְּדִיקַת שְׁחֵרִית וְלֵא בְּרֵאשׁוֹן ה"מ הֵיכָא דְאַחַר הַיְמִים מְצָאָה טַמְאָה הוּא דְלָא מְהֵנִי בְּדִיקָה בְּרֵאשׁוֹן אֲבָל הֵיכָא דְמְצָאָה טַהוּרָה מְהֵנִי אִפִּי בְּרֵאשׁוֹן ע"ש מ"מ לְעַנְּנֵן הִדִּין שְׁוִים דְמְהֵנִי בְּדִיקַת שְׁחֵרִית בְיוֹם א' וְאִם כֵּן עַכ"פ בְּכְתָמִים דְרַבְּנָן יֵשׁ לְסַמוּף עַל הַרְשָׁב"א וְהִישׁ מְקוּלִין שְׁבַרְמַב"ן: כְּתַב בְּסַפֵּר מַע"מ דָּף ש' ו"ל וְכָל יָרָא ה' צָרִיף לְהַזְהִיר ע"ז דְלָא מְהֵנִי בְּדִיקַת שְׁחֵרִית כְּשִׁפּוּסְקַת בְיוֹם הַרֵאשׁוֹן כ"א סְמוּף לְבִיה"ש וְלִפְמ"ש לְעֵיל צָרִיף נְמִי לְהַזְהִיר שְׁיֵהֵי מוּף דְחֻזֵק אֲצֻלָּה כָּל בִּיה"ש: (יא) תַּלְבַּשׁ חֲלוּק.

לְשׁוֹן הַמְרַדְכֵי בְשֵׁם הַרוּקַח תַּלְבַּשׁ חֲלוּק לְבָן שְׁאִם תַּרְאָה עוֹד שְׁיֵהָא נִיכָר בְּחֻלּוּקָה הִבִּיאֻ ב"י: (יב) שְׁתַּרְחֵץ וְלוֹבֶשֶׁת לְבָנִים. וְהַטַּעַם בְּכָל זֶה דְאוּלֵי נְתַלְכְּלָה גּוּפָה אוּ חֲלוּקָה בְּאִיזָה כְּתָם וְתַמְצָא תוּף ז"נ דְּאֵז אִין תּוּלִין כְּמַבְנוֹאָר בְּסַמוּף סְעִיף יו"ד לְשׁוֹן מַנ"י וְשִׁפְתַת יֵתֵר הוּא דְכ"ש אִם הִנֵּה הִדִּין דְתוּלָה בּוּ צָרִיכָה לְכַתְחֻלָּה שְׁתַּרְחֵץ וְתַלְבוּשׁ לְבָנִים דְשְׁמָא תַרְאָה אַחַר כְּףָה וְתַתְלָה בּוּ: (יג) אֲבָל בִּשְׁעַת הַדְּחֻק.

כְּתַב בַּס' מַע"מ דָּף ש' ע"ב וְנ"ל וְרַמ"י הוֹסִיף בְּלִשׁוֹנוֹ שְׁתוּכַל לְסַפּוֹר ז"נ בְּלֵא רְחִיצָה כְּלָל מִיהוּ נִרְאָה לִי דְלָאוּ לְאַפּוּקֵי רְחִיצַת פְּנֵיהָ שְׁלִמְטָה דְכּוּלֵי הָאִי א"א לּוֹמֵר שְׁלֵא תוּכַל לְמַצוּא מִים מוּעָטִים בְּכַדֵי רְחִיצַת הַפְּנִים שְׁלִמְטָה וְכוּ' וְיוֹתֵר מִשְׁמַע דְאִין ה"נ שְׁנַתְּפוּנִין אֲפִילוּ עַל פְּנֵיהָ שְׁלִמְטָה וְכִשְׁהִיא דְחֻזְקָה כ"כ שְׁאִין לָה מִים כְּלָל וְכָלֵל דֵאלַת"ה הָא אֲמָרְן דְרְחִיצַת כָּל גּוּפָה אֲפִילוּ שְׁלֵא בִשְׁעַת הַדְּחֻק אֵינָה אֲלָא לְכַתְחֻלָּה א"ו דְהֵכָא אִפִּי פְּנֵיהָ שְׁלִמְטָה א"צ וְמ"מ וְדֵאִי קְנוּחַ קְאָמֵר לְנִקּוּתָה בְּמֵאִי דְאַפְּשֵׁר וּפְשִׁיטָא דְלָא סְגִיא בְּלֵא"ה

עכ"ל ופשוט דיכולה לרחוץ פנים שלמטה עם מי רגלים פשהיא דחוקה ואין לה שאר מים פלל וכן שמעתי שנהגו כן: (יד) פעמים בכל יום.

ונ"ל הסמ"ג בשחרית פשעמדה ממטטה וערבית פשהולכת לבה"כ קודם שיהיה לילה וכ"כ התוספות פ"ק דנדה ד"ז ע"ב דע"כ לא פליגי תנאי במתני' דף ס"ח ע"ב אלא בדיעבד היכא דלא בדיקה כ"א ראשון ושביעי אבל לכתחלה כ"ע מודים לר"ע דצריכה לבדוק בכל יום וכ"כ הרא"ש פ"ק התינוקת ושאר פוסקים וכ"ה בס' בעה"נ ומ"ש פעמיים בכל יום כ"כ בסה"מ וסה"ת וסמ"ק ומהרדכי בשם הרוקח וטעמים דהכי תנו בפ"ק די"א ואע"ג דאסיקנא התם דלא אמרו אלא לטהרות אבל לבעלה לא בעיא בדיקה וכדלעיל סימן קפ"ו היינו דוקא לאחר שטבלה שהרי היא בחזקת טהורה לבעלה אבל בספירות ז"נ דהיא בחזקת טמאה צריכה בדיקה פעמיים שחרית להוציאה מידי ספק שמא ראתה בלילה שלפניו וערבית להוציאה מידי ספק שמא ראתה ביום דבספירת ז"נ לבעלה צריכה בדיקה כמו לטהרות אחר שטבלה כ"כ הב"ח לדעתם ועיין מש"ל: (טו) אחת שחרית.

הרא"ש בפ' התינוקת ובהלכות נדה בקצרה שפירד סוף מסכת נדה כתב ונ"ל ובאותו ז' ימים תבדוק בכל יום עצמה ונחלוקה בבדיקה יפה וכו' ותימא על הטור והש"ע שכתבו סתם צריכה להיות בודקת וכו' ולא כתבו בפירוש עצמה ונחלוקה וכמ"ש הרא"ש ז"ל: כתב הגאון מהר"ג בשו"ת שב"י סימן ל"ו בנדון האשה שמצאה תמיד בבדיקתה קרטין קטנים שנימוחו ע"י הרוקח ונ"ל ועוד אמינא באשה זו להקל ולהחמיר דהיינו שעכ"פ אחר וסתה גמורה תצטרף להפסיק בטורה גמורה וכו' וזהו לפי דעתי ודאי אפשרי וצריכה מן התורה הפסק טורה בלי פקפוק ומאז ואילך כיון שיש לה נסת קבוע לימים וכו' לא תבדוק א"ע פלל ועל סמך בדיקה אחת תטבול וכו' אף שלא ראיתי לאחד מן הראשונים שהעלו על לבם והזכירו שום דבר מענין קולא בבדיקתה מ"מ מאחר שאנו פסקינו דאם לא בדיקה רק פעם ראשונה די בזה אם פן טוב לנו לסמוך על קולא זאת מלבדוק אותה ולהקל אח"כ בענין ראיתיה הנ"ל ויש לזה ראיות גמורות ואין מקום להאריך וכ"ש אחר טבילתה לבעלה א"צ בדיקה וכו' ובאמת מה טוב היה אם היה באפשר שתבדוק לבסוף גם פן אבל מי יודע שתהיה נקיה והארכתי בזה גם פן וכו' וכן הוריתי כמה פעמים עכ"ל לכאורה משמע מלשוננו דדי בבדיקת הפסק טורה שלא ובכל ז' ימי נקיים לא תבדוק עצמה פלל רק שתסמוך על בדיקת הפסק לחוד וזה ודאי א"א דא"כ לא הוי ספירה פלל ולא עלו לה לנקיים פלל וכמבואר פאן בש"ע וע"כ יש קיצור בדבריו דבדיקה חזרה צריכה תוף ז"נ לכ"ע ובלא"ה לא סגי לה ומלבד הבדיקה של הפסק שלא מצריך עוד בדיקה א' תוף ז"נ מ"מ גוף הדין מה שהקיל שלא תבדוק עצמה בכל יום מן ז"נ פתקנת חכמים מחשש שמא תמצא בבדיקתה קרטין קטנים ותצטרף להקל שלא תאסור לבעלה ע"כ מוטב לבטל תק"ח שלא תבדוק פלל כי אם בדיקה אחת שהוא מעכב אפילו דיעבד לא ידעתי מנ"ל זה וגברא חזינא וראיותיו לא חזינא ולכאורה יש ראיה לדבריו ממ"ש בבבאורי מהרש"ל להסמ"ג אהא דכתב שם דרואה מ"ת לא תבדוק בשפופרת לבעלה הראשון שמא תמצא דם בראשו של מוף ותאסר אכ"ע ונ"ל לכאורה י"ל מפאן שמי שיש לו בביתו דבר שיש בו חשש ספק איסור וכו' ירא לבדוק אחריו שמא ימצא ותאסור דמותר לאוכלו בלי בדיקה וכו' ונ"ל שיש לחלק דהכא יש

ספקות דאפילו אם תמצא דם למעלה שמא ראויה היא לשני שאין פל האצבעות שוין ועל סברא זו אין אנו רשאין לסמוך אע"פ שאפשר שהיתר גמור הוא משום הכי אינו מחויב לגרום שיבא לידי ספק אדרבה קצת איסור יש בדבר לעגן האשה חנם את"ל שהוא היתר אבל גבי תולעים אם ימצאהו אסורים בנדאי אם פן פשאין הפסד בבדיקת מצוה וחובה היא ולא נעלים עינינו עכ"ל מהר"י א"ש וה"ה מה שאינו מן זכר בתלמוד בהדיא דטרפה רק מחומרת הגאונים נמי רשאי שלא לבדוק ומה"ט משליכים הקצבים ראשי הכבשים בימות החמה עכ"ל לפ"ז י"ל דה"ה בנ"ד אף אין הגדון דומה לראיה דשאני התם דכל עיקר הבדיקה אינה אלא משום החשש ספק איסור זה שפיר י"ל פיון דאינו איסור נדאי אף אם ימצא משום הכי פשר הדבר שלא לבדוק פלל אבל הכא דבלא"ה מצות חכמים שתבדוק בכל יום מז"נ שלה הן מטעם דלהוי ספורים בדוקים והן מחשש שמא תראה דם וכמש"ל דתוף ז"נ החמירו כמו לטהרות מנ"ל דרשאין אנו לבטל מצות חכמים מחששא זו שמא תמצא קרטין אלו ויכנס ספק ונדנוד איסור בלבנו ול"ד למ"ש הרשב"א בתה"א דתולין במפה אפילו בשעת וסתה לדין דקיי"ל וסתות דרבנן נכתב אע"ג דקיי"ל בעבר זמן וסתה דאסורה לשמש עד שתבדוק וכ"ש זו שרואה ואיך תתיר ותירץ דשאני הכא דלא אפשר ואין דנין אפשר משא"א ולא אמרו תבדוק אלא בדאפשר אבל לא בדלא אפשר עכ"ל התם לא אפשר בבדיקה דאף אם תמצא תולה במפה משא"כ בנ"ד אם תמצא דם ממש טמאה מנ"ל לבטל מצות חכמים והא יש ללמוד מדברי הרשב"א למאן דס"ל דתולה במפה אפילו בספירת ז"נ ועיין מש"ל בכה"ג דיש לה מפה א"צ לבדוק בכל יום פיון דמצות בדיקה בכל יום אינה אלא מדרבנן דאי מדאורייתא צריך בדיקה בכל יום אין לחלק בין לכתחלה לדיעבד ואמאי אינו מעכב אלא ראשון וז' וכמ"ש בסמוך א"כ דמי לנסתות דרבנן דמקיל בה הרשב"א ז"ל פיון דלא אפשר ועיין מ"ש בסמוך משא"כ באפשר אין ראיה לבטל מצות חכמים משום כדי שלא יכנס ספק בלבנו: ותו ק' לי על הגאון מהר"ג ז"ל פיון שפסק המחבר בש"ע דאין להקל אפילו בדיעבד בלי בדיקה תחלה וסוף ומבואר בב"י משום חשש ספק איסור פרת דס"ל דמאן דפסק דבעי בדיקה תחלה וסוף מדאורייתא הוא שלא הוי ספירה פלל בלא בדיקה תחלה וסוף וכמ"ש בסמוך ואיך עלה על, דעתו להקל במקום שהמחבר לא רצה להקל מחמת חומת האיסור וצ"ע"ג: (טז) ואם לא בדקה בכל הז' אלא פ"א.

כ' הש"ך תוף ז"נ מלבד הבדיקה דהפסק טהרה דלעיל סעיף א' עכ"ל בס' תפל"מ הק' על המחבר פיון שפסק פדעת הסמ"ג וסיעתו דצריך בדיקה שחרית וערבית ודלא פהרא"ש דלא מצריך אלא בדיקה א' בכל יום ולדעתם לא מהני אפילו בדיעבד בדיקת ראשון ושביעי כ"א כשבדיקה פעמיים בכל יום וכמבואר בהדיא בסמ"ג הביאו ב"י פאן וז"ל וסמ"ג כ' וז"ל הלכה למעשה הוא כו' ואם שכתה ולא בדקה עצמה כ"א ביום שפסקה בו לערב ולמחרת שהוא יום א' של ספירה בדקה עצמה שחרית וערבית ולא בדקה עצמה עד יום הז' כו' דמותרת וטובלת בלילה וטהורה וכו' עכ"ל ואם פן למה פסק פאן דסג"ל בבדיקה פעם אחת וכן בסעיף זה שכתב וי"א שצריך שתבדוק ביום א' מהז' וביום הז' ואין להקל ע"כ והיינו פדעת הסמ"ג וסיעתו דפסקו כר"ח והיה לו לבאר דצריך נמי בדיקה פעמיים ביום א' וביום ז' פעמיים: ולפענ"ד נראה דלק"מ דעד פאן לא החמיר המחבר לפסוק דאפילו בדיעבד לא מהני בלא בדיקת יום א' ושביעי אלא משום דאין להקל

באיסור פרת וכמ"ש בב"י פאן ואביאנו בסמוך דס"ל דמאן דמצריך בדיקת ראשון וז' מדאורייתא קאמר דלא סגי בלא"ה דלא מיקרי ספורים לפנינו כי אם בבדיקת ראשון ושביעי כמו שיתבאר בסמוך אבל לעגנו בדיקת פעמיים בכל יום ס"ל להמחבר דאינו אלא חומרא דרבנן בטירות וה"ה בימי ספירה אבל מדאורייתא אפי' אי נימא דצריכה בדיקה דווקא סגי בבדיקה אחת ביום מש"ה לכתחלה מצריך בדיקה פעמים בכל יום אבל בדיעבד הקיל דסגי בבדיקה א' ודלא כסמ"ג דס"ל דבדיקת שחרית וערבית מעבב אפי' בדיעבד: (יז) וביום השמיני בדיקה ומצאה טהורה.

בס' תפל"מ תמה על דין זה ע"ש וכבר כתבתי בזה לעיל סי' קצ"ב ויתבאר עוד בסמוך בע"ה: (יח) וי"א שצריך. הוא דעת סמ"ג וסיעתו דפסקו להחמיר הואיל ונחלקו רב ור"ח דלרב סגי בבדיקה א' תוך ז"נ תחילתו או סופן ולר"ח בעי תחילתו וסופן ולא נתברר הלכה כדברי מי ראוי להחמיר כדברי ר"ח שלא יהא יותר מן ה' ימים בין בדיקה לבדיקה מלבד יום שפסקה בו וכ"כ בסה"ת והגהמ"י בשם ראב"ן ובשם רבינו שמהך וכו' בב"י וכיון דכל הני רבנותא מספקא להו אין להקל בדבר שהוא ספק איסור פרת עכ"ל מבואר דס"ל דבדיקה זו מדאורייתא היא שאין ספירה בלא בדיקה מיהו כל זה למאן דמצריך בדיקה תחלה וסוף אבל להפוסקים דס"ל דסגי בבדיקה א' תוך ז"נ לא נתבאר אם בדיקה זו מדאורייתא היא או לאו וכבר הבאתי לעיל סי' קצ"ב דעת המחבר ס' מעיל צדקה דס"ל דאפי' מאן דס"ל דסגי בבדיקה תחילתו או סופן עכ"פ ספירה בעינן שהחזיקה בעצמה בחזקת סופרת ז"נ וכפשוטה דקרא וספירה לה וגו' ואחר תטהר דמשמעו דבעינן ספירה ממש ולולא דאפשר שתסתר המנין הני בעי ברוכי על ספירתה וכמ"ש התוס' מנחות דס"ה ובמסכת כותובות דע"ב עכ"פ בעינן לפחות שתחשבם למנין נקיים וגם ר"א דס"ל דלא בעי בדיקה בכל יום מן ז"נ מ"מ בעי ספירה ומה"ט בעי דווקא בדיקה תוך ז"נ אבל בדיקה בח' לא מהני דבלא"ה לא ידענו טעם לזה כיון דעכ"פ הוחזקה בטירה ומה יגרע לה שהמתנה עוד יום א' אחר ז' א"ו דספירה בעינן וכל שלא בדיקה תוך המנין לפחות פ"א לא מהני ולא מיקרי ספירה ומה שאמרו לר"א לא בעינן ספורים לפנינו פי' ספורים גלויים לא בעינן אלא סגי בבדיקה אחת בסוף או בתחילה וכן משמעות הלשון בש"ס דקאמר תחילתו אע"פ שאין סופן וכן להיפך משמעו שעל שום מספר קאמר עכ"ד ומתוך זה פסק בנדון שנשאל לו באשה שמצאה פתם בימי לבונה ולעת ערב הפסיקה מחדש בטירה ולבשה שנית לבנים ואמרו לה חברותיה ביום המחרת שגם על הפתם צריכה להמתין מחדש ה' ימים פדין רואה פתם בימי טהרתה משום פליטת ש"ז ואחר ב' ימים נודע לה שאין אשה המוצאת פתם בתוך ימי לבונה צריכה להמתין ה' ימים ובאתה ושאלה אם היא רשאי למנות ז"נ מפסיקות טהרה הראשון שמיד שלאחר מציאות הפתם הפסיקה בטירה או לאו ע"כ וע"ז השיב דכיון שלא כיונה במספר נקיים באיזה ימים מהם לא עלו לה וכו' עוד וז"ל וטעמא רבה נמי איכא להדא מילתא דאולי כל שלא נתנה דעתה לספרן לנקיים לא הקפידה אף אם הרגישה קצת לבדוק נפשה ואף אם תאמר עתה שלא הרגישה מתחילה לא מהני והוא בכלל כל מילתא דלא רמיא עליה דאינש לאו אדעתיה ואין נאמנים עליו עכ"ל הנה הטעם השני הוא פשוט ועמש"ל בשם שו"ת צ"צ אף מ"ש דלכ"ע בעינן שפיונה דעתה לספירה וכל שלא חשבה בדעתה למנות למנין הנקיים לא עלו לה לספירת שבועה דלאו ספירה מיקרי ומדאורייתא

ספירה בעינו צ"ע והנה הראיה שהביא מבדיקה בשמיני לא מהני מוכח דבעינו ספירה דוקא דאל"כ למה יגרע מה שהמתינה עוד יום א' אחר ז' א"ו דספירה בעינו הוא ראיה נכונה ועדיפא יש להקשות דאי ס"ד דלא בעינו ספירה א"כ למה אמרו דאם לא בדקה בז"נ עד יום שמיני דלא עלו לה הז"נ ומשלמת על יום השמיני עוד ששה ימים וכמ"ש הפוסקים אמאי נימא דיתחילו הז"נ מיום ג' אחר יום שפסקה ונמצא יום ח' להפסקת טהרה הוא יום ז' לספירת ז"נ והא סגיא בסופן אע"פ שאין תחילתן א"ו דספירה בעינו וכיון דעפשה הנה למנות לנקיים ממחירת יום שפסקה תו לא חזי יום שמיני לאצטרופי בהדיהו אבל אי לא בעינו ספירה כלל אין סברא לומר כיון דחשבה למנות מיום מחירת שפסקה תו א"א למנות מיום השני כיון דלא בכונה תליא מלתא ובלא כונה ומחשבה כלל עולה לספירת ז"נ מהיכא תיתי נאמר שע"י מחשבתה מגרע גרע דלא חזינא תו לאצטרופי ולמנות מן יום השני.

ולכאורה י"ל דמש"ה לא אמרינן דתתחיל הז"נ מיום ג' שלאחר יום הפסקת טהרה שלא דא"כ אתה מפליג הבדיקה אחרונה של ז"נ מן בדיקת הפסקת טהרה שלא דא"כ דמהני אם לא בדקה עד שביעי ה"מ כשאינו מרוחק מן הבדיקה של הפסק טהרה כ"א ז' ימים דהיינו כשהיא מונה ז"נ מיד למחירתו של הפסק טהרה שלא דזו דוחק דמסתימת הפוסקים לא משמע הכי אלא דלעולם מהני הבדיקה בשביעי של נקיי' אף אם לא התחילה למנות מיד ממחירת של יום הפסק טהרה דהא אין עליה שום חיוב למנות ז"נ מיד ממחירת של יום הפסק טהרה אלא אם תרצה שלא להתחיל ז"נ כ"א יום ב' או ג' אחר הפסק טהרה רשות בידה דכיון דפסקה בטהרה היא בחזקת טהרה לעולם עד זמן וסוף וכ"כ בס' תפ"מ וא"כ אי ס"ד דלא מהני בדיקת שביעי אלא בהתחילה למנות ז"נ ממחירת יום הפסק לא הנה להפוסקים לסתום אלא לפרש דלא מהני בדיקת שביעי אלא בכה"ג א"ו דלעולם מהני בדיקת שביעי אף בלא התחילה למנות נקיים שלא ממחירת יום הפסק ועוד הוכחתי לעיל סי' קצ"ב מהא דכ' הראב"ד בס' בעה"נ"פ גבי תבעוה להנשא ונתפייסה דס"ל דא"צ הפסק טהרה כדמוכח מעובדא דרבינא ואפ"ה כ' דמירי שבדקה ביום שביעי דקיי"ל סופן אע"פ שאין תחילתן וכ' הרשב"א במ"ה דף קס"ו דלדעתו צ"ל שלא נתעכב רבינא ז' ימים ממש שא"כ אפי' סופן ליכא אלא כשבא ביום השביעי ממש ע"ש אלא אע"ג דלא מצריף התם הפסק טהרה כלל אפ"ה כ' הרשב"א דצ"ל דמירי כשבא ביום השביעי ממש אבל ביום הח' לא מהני והתם ליכא למימר האי טעמא דלא להפליג הבדיקה דז"נ מבדיקת הפסק דהא לא צריף בדיקה להפסק טהרה כלל גבי ד"ח.

ואף שכתבתי שם ליישב דשאני ד"ח כיון שאינו אלא דם מועט כאלו ידוע שהפסיקה בטהרה וכמ"ש הרא"ה בבד"ה שם מ"מ קשה דא"כ מה"ט להני נמי אם הנה בא רבינא ביום ח' ולמה כ' הרשב"א דלדעתו דווקא כשבא ביום ז': מיהו אכתי קשה לדעת הראב"ד אף אי נימא דבעינו ספורין עדיין אינו מתורץ דלמה לא נצטרף ששה ימים קודם שמיני לשמיני דלגוי שמיני שביעי ואי משום דבעינו כוונתה ודעתה לספירה ז"א דהא ברתיה דר' חנינא לא ספרה כלל ואפ"ה ס"ל להראב"ד דמהני וכמ"ש"ל סי' הנזכר ועוד אבאר בסמוך וכיון שכן לכאורה נסתר ראיה זו מ"מ מבואר מהרבה פוסקים דס"ל דבעינו ספירה לכ"ע ומטעם זה בעינו בדיקה אחת תוף ז' דבלא"ה לא מיקרי ספורים ונ"ל

הרא"ש ב'פ' התינוקת אבל אם לא בְּדָקוּהוּ עד יום השְׁמִינִי לא מִיקְרֵי סְפוּרִים דְּבִדְיָקָה תוֹף ז' בְּעֵינָי עכ"ל מְבֹאָר דס"ל דְּבַעֲיָנָי סְפוּרִים וּבְלֹא בְּדִיקָה א' תוֹף ז' לא מִיקְרֵי סְפוּרִים וכ"כ הָרָא"ה בְּסֵפֶר הַחֲנוּנִי פְרָשַׁת א"מ מְצֻנָה ר"ז ונ"ל וְאֶפְשָׁר שְׁעִיקָר דְּבָר זֶה פִּינּוּן שְׁהַתּוֹרָה צְנוּתָה וְסִפְרָה לָהּ וּגו' וְאַחַר תְּטַהֵר וּמְפִינּוּן שְׁלֹא בְּדִיקָה לֹא בְּתַחֲלָה וְלֹא בְּסוּף אֵין פֶּאן סְפִירָה עכ"ל וכ"כ הַעֲט"ז סי' זֶה שְׁהַטְעַם שְׁאֵם לֹא בְּדִיקָה עַד יוֹם שְׁמִינִי שְׁאֵין לָהּ אֲלֵא שְׁמִינִי הוּא לְפִי שְׁזוֹ לֹא קִיָּמָה מְצֻנָת סְפִירָה שְׁאֵין סְפִירָה אֲלֵא ע"י בְּדִיקָה תוֹף יְמֵי סְפִירָה וְכֵן מְבֹאָר בַּתְּה"א בְּשַׁעַר הַסְּפִירָה שֶׁכ' ונ"ל אֲשֶׁה שְׁהַפְרִישָׁה בְּטַהֲרָה בְּיוֹם שְׁפָסְקוּ דְמִיָּה שְׁלֵה צְרִיכָה לְבַדּוֹק עֲצָמָה כָּל ז' יְמֵי הַסְּפִירָה שְׁיִהְיוּ סְפוּרִים בְּבִדְיָקָה לְפָנֵינוּ לֹא בְּדִיקָה עֲצָמָה כָּלֵל בֵּא' מִיְמֵי הַסְּפִירָה אַע"פ שְׁהַפְסִיקָה בְּטַהֲרָה בְּיוֹם שְׁפּוֹסְקַת בּוֹ וְלֹאֲחַר ח' יְמֵים בְּדִיקָה וּמְצָאָה טְהוּרָה אֵינָה טְהוּרָה שְׁאֵין פֶּאן סְפוּרִים כָּלֵל עכ"ל מְבֹאָר מְדַבְּרֵי דס"ל לְכַתְּחִילָה בְּעֵינָי בְּדִיקָה בְּכָל יוֹם כְּדֵי שְׁיִהְיוּ סְפוּרִים לְפָנֵינוּ אֲבָל בְּדִיעֲבַד מְהֵי בְּדִיקָה אַחַת תוֹף ז"נ דַּאל"כ לֹא הָיוּ סְפוּרִים כָּלֵל וְכֵן מְבֹאָר מֵתוֹס' דָּף ז' בְּמַכִּילֵתִין ד"ה רַא"א שְׁכַתְּבוּ ונ"ל וּבְדִיקָה יוֹם הָא' וְיוֹם הַז' תְּשִׁיב סְפִירָה וּכ"נ מֵתוֹס' דס"ח שְׁכַתְּבוּ דְצָרִיף לְהִיּוֹת הַבְּדִיקָה בְּיוֹם דְּסְפִירָה בִּמְמָא הוּא ע"ש הָרֵי מְדַבְּרֵי כֹּלָן וְלַמַּד דְּבַעֲיָנָי סְפִירָה דְוּוֹקָא וּמַה"ט בְּעֵינָי בְּדִיקָה א' תוֹף ז"נ לְכ"ע דְּאֵין סְפִירָה בְּלֹא בְּדִיקָה וְעכ"פ צָרִיף שְׁתַּהֲיָה חוֹשֶׁבֶת בְּדַעְתָּהּ מְסַפֵּר הַיָּמִים שֶׁל הַנְּקִיִּים שְׁלֵה אַע"ג דְּלֹא נִהְגוּ שְׁיִהְיָה סְפִירָה בְּפָה דְוֹקָא כַּמ"ש הָאֲגוּדָה הִבִּיאוּ בַס' הַנ"ל דְּמַצְרִיף סְפִירָה בְּפָה מְלֹא כְּמוֹ בְּסִפִּירַת עוֹמֵר וְיוֹבֵל בַּב"ד כ"כ הַשְּׁל"ה בְּשַׁעַר הָאוֹתִיּוֹת דָּף ק"א ד"פ דְּצָרִיכָה לְסַפֵּר בְּפָה דְוֹקָא וְשִׁכּוֹן נִהְגוּ כָּל יְמֵי וְצוּנָה לְאֲשֶׁתוֹ שְׁתַּסְּפֹר לַעַת עֶרֶב קוֹדֵם שְׁקִיעַת הַחֶמֶה הַיּוֹם יוֹם א' לְסִפִּירַת לְבוּנֵי וְכֵן יוֹם ב' וְעֵינָי מ"ש בְּזֶה בַר"ס קצ"ח בַּע"ה וְכַתְּבֵה דַמ"ש הַתּוֹסְפוֹת בְּכַתּוּבוֹת דָּף ע"ב סוּף ד"ה וְסִפְרָה לָהּ וְכו' ונ"ל אֲבָל זָבָה שְׁאֵם תְּרָאָה תַּסְתוֹר אֵין לָהּ לְמַנּוֹת עכ"ל ר"ל אֵין לָהּ לְמַנּוֹת בְּבִרְכָה פִּי כֵן הַתְּחִילוּ הַתּוֹסְפוֹת וְהַנְּפִירוּ בְּדַבְּרֵיהֶם בְּרָכָה וְאֶפְשָׁר שְׁהוּא ט"ס וצ"ל אֵין לָהּ לְבָרָף אֲבָל לְסַפֵּר בְּלֹא בְּרָכָה הִיא מְחַוְּיָבֶת כְּדַכְּתִיב וְסִפְרָה לָהּ עכ"ד וְעֵינָי בַס' כְּנֵה"ג סִימָן זֶה מ"ש בְּזֶה אֲבָל מ"מ בְּעֵינָי שְׁתַּתֵּן דַּעְתָּהּ וְחוֹשֶׁבֶת שְׁיָמִים הָאֵלוּ יִהְיָה לְנְקִיִּים שְׁלֵה אַע"פ שְׁלֹא נִהְגוּ לְסַפֵּר בְּפָה מִמֶּשׁ וּכ"מ מְדַבְּרֵי הָרָא"ה בַס' בַּד"ה שְׁהַשִּׁיג עַל הַרְשָׁב"א דס"ל דְּמְהֵי בְּדִיקָה בְּאֲמַצַּע סְפוּרִים כְּמוֹ בְּדִיקַת תַּחֲלָה אוֹ סוּף ונ"ל וְדַבְּרֵי תְמוּהִים דְּאֵנָן שְׁבַעָה נְקִיִּים סְפוּרִים בְּעֵינָי בְּשִׁלְמָא כִּי אֵיכָא תַּחֲלֵתָן אוֹ סוּפָן אֵיכָא לְמִימַר דְּסִלִּיק לְשַׁבְּעָה סְפוּרִים דְּכִי אֵיכָא בְּתַחֲלָתָן ז' סְפוּרִים גְּרִירֵי אַבְתְּרִיָה וְכִי אֵיכָא סוּפָן אֵיכָא לְמִימַר דְּז' סְפוּרִים דְּלַקְמִיָה גְּרִירֵי אַבְתְּרִיָה אֲבָל בְּדִיקָה דְּבִאֲמַצַּע זֵיל הֵכָא לֵיכָא ז' סְפוּרִים וְזֵיל הֵכָא לֵיכָא ז' סְפוּרִים עכ"ל ור"ל דְּהָא לֹא אֲמַרִינָן דְּלֵהוּי גְּרִיר דְּלַקְמִיָה וְדַבְּתְרִיָה דְּכּוֹלֵי הָאֵי לֹא אֲמַרִינָן מַש"ה לֹא מְהֵי בְּדִיקַת הָאֲמַצַּע מְבֹאָר מְדַבְּרֵי דְּבַעֲיָנָי ז"נ סְפוּרִים וְאֵף הַרְשָׁב"א בַּמ"ה שְׁכַתְּבֵה ע"ז ונ"ל אֵנָן לֹא סְפוּרִים בְּפָנֵינוּ כַּר"ע וְכַר"י אֲלֵא שְׁתַּסְּפֹר ז' מְחַוְּיָקִים בְּטַהֲרָה וְכַר"א וְכַדְקַתְנֵי וְכו' וְאֵם בְּדִיקָה בְּרַאשׁוֹן בְּלִבְד וּשְׁאָר הַיָּמִים לֹא בְּדִיקָה אֵין פֶּאן בְּדִיקַת ז' סְפוּרִים אֲלֵא מִדִּין חֲזַקַת טְהוּרָה וְכֵן כְּשֶׁבְּדִיקָה בְּשַׁבְּעֵי וּשְׁאָר הַיָּמִים הִרְאִישׁוֹנִים לֹא בְּדִיקָה אֵין הִרְאִישׁוֹנִים סְפוּרִים אֲלֵא מִדִּין חֲזַקָה דְּכָל שְׁהַפְרִישָׁה בְּטַהֲרָה וּבְסוּף הַז' מְצָאָה טְהוּרָה חֲזַקָה שְׁכּוֹלָן יְצִאוּ בְּטַהֲרָה וְכִינּוּן שְׁכּוֹן כ"ש כְּשֶׁבְּדִיקָה בְּאֲמַצַּע דְּיוֹם הָאֲמַצְעֵי ה"ל לְקוֹדֵם מִן כְּבוֹדְקַת בְּסוּפָן וְלֹאֲחֲרוֹנִים כְּבוֹדְקַת בְּתַחֲלָתָן עכ"ל עֵיקָר הַשְּׁגָתוֹ עַל הָרָא"ה ונ"ל פִּינּוּן דְּלֹא קִי"ל כַּר"ע וְכַר"י דס"ל

דְּבַעֲיִנו סְפוּרִים לְפָנֵינוּ אֲלֵא כִּר"א דס"ל דְּסִגְיָא בְּתַחֲלָתָן אוּ סוּפֵן וְטַעֲמִיהָ מְשׁוּם דְּבַעֲיִנו סְפוּרִים מְוַחֲזָקִים בְּטַהֲרָה כָּל שְׁפֵן דְּמַהֲנֵי בְּדִיקָתָא הָאֲמַצְעָה שֶׁע"י אִיתְחַזְקִי הַיָּמִים וְשֶׁלְּפָנֵיהָ וְשֶׁל אַחֲרֶיהָ עַל כ"פ נִרְאֵה מְדַבְּרִי דְּסִפְרָה מִיְהוּ בְּעֵי וּכְמ"ש הַת"ה: מִיְהוּ מ"ש דְּאָף אִם בְּדָקָה בְּתַחֲלָתָן לִיכָא סְפוּרִים לְפָנֵינוּ לֹא מְשַׁמַּע לְכַאוּרָה כֹּן מִפְּשָׁטֶיהָ דְּסִגְיָא וּכְמ"ש בְּסִמוּף בַּע"ה: וּמ"ש הַרְשָׁב"א ז"ל דְּטַעַם הַבְּדִיקָה הוּא פִּי הֵיכִי דְּלַהֲנֵי יָמִים מְוַחֲזָקִים קָשָׁה פִּינוּ וְשֶׁכְּבָר אִיתְחַזְקָה ע"י הַפְּסָק טַהֲרָה שְׁלָה פְּדֵאִיתָא בְּמַתְנֵי דְּס"ח ע"א דְּאָפִי נִדְהָ שְׁהַפְּרִישָׁה בְּטַהֲרָה וְאִפִּילוּ בְּשִׁנֵּי שְׁלָה וּלְאַחַר הַיָּמִים בְּדָקָה וּמְצָאָה טְמֵאָה הָרִי הִיא בְּחֻזְקָתָא טְהוּרָה וּל"ל הַבְּדִיקָה דְּתוּף שְׁבַעָה הָא מְוַחֲזָקָתָא וְעוֹמְדָתָא הִיא מְשַׁהֲפְרִישָׁה בְּטַהֲרָה בְּבִדְיוֹתָא הַפְּסָק וְע"כ צ"ל פִּינוּ דְּכַתִּיב וְסִפְרָה לָהּ לֹא סִגְיָא בְּלֹא בְּדִיקָה וּכְמ"ש ל' וְע"כ דְּגַזְהָר"כ הוּא שְׁיִהִי הַיָּמִים מְוַחֲזָקִים בְּטַהֲרָה ע"י בְּדִיקָה שְׁבַדְקָה בּוֹז"נ עֲצָמָן מְלַבֵּד הַבְּדִיקָה שֶׁל הַפְּסָק טַהֲרָה: וְז"ל הָרֵא"ה בְּס' הַחֲזִינוּף מְצָוָה ש"ל וְאִם תִּשְׁאַל לָמָּה חֲזִיבוּנוּ חַו"ל לְמַנּוּת הַשָּׁנִים שְׁבַע מְדַכְתִּיב וְסִפְרָתָא לָהּ וְלֹא רְאִינוּ מְעוּלָם שְׁיִמְנָה הַזָּב יָמֵי סְפִירוֹת וְלֹא הַזָּבָה יָמֵי סְפִירוֹתָהּ וְאֵע"פ שְׁפַתְבָּר וְסִפְרָתָא זֹלַת שְׁחִיבִים שְׁיִתְנוּ לָב עַל הַיָּמִים וְלֹא שְׁיִתְחַזְקִיבוּ לְמַנּוּתָם בְּפָה וּלְכַרְוָה עַל מְנִינָם תְּשׁוּבַת דְּבָר זֶה מָה שְׁהַקְדַּמְתִּי לָהּ בְּרֵאשִׁי סְפָרִי כִּי כָּל עֲנִין הַתּוּרָה תְּלוּי בְּפִירוּשׁ הַמְקוּבָל וְכו' וְכֹן בְּאַתְנֵי הַקְּבֵלָה שְׁצוּוּי וְסִפְרָתָא לָהּ צָרִיף מְנִין בְּפָה וְצוּוּי הַסְפִירָה הַפְּתוּבָה בְּזָב וְזָבָה אִינוּ אֲלֵא הַשְּׁגָחָה בְּיָמִים וּמְנַהֲגֵן ש"י בְּכ"מ כֹּן הוּא וְאֵע"פ שְׁאִינוּ נְבִיאִים בְּנֵי נְבִיאִים הֵם וְכֹן עֲנִין זֶה מְצָאֵנוּ בַּתּוּרָה בְּלִשׁוֹן זְכִירָה דְּכַתִּיב בְּעֲנִין עֲמֻלָּה וְזְכִירָה ע"ד מְרִים וְכַתִּיב גַּם כֹּן זְכִירָה בְּעֲנִין י"מ וְעַל זְכִירַת י"מ בְּאַתְנֵי הַקְּבֵלָה לְעִשׂוֹתָהּ בְּפָה וּכְמ"ש ז"ל בְּבִרְכּוֹת אֲמַת וְצִיב דְּאוּרִיָּתָא וְשָׂאֵר הַזְּכִירוֹת דִּי לָנוּ בָּהֶם זְכִירַת הַלָּב לְבַד הַשְּׁגָחָתָנוּ עַל הַדְּבָרִים עַכ"ל וְנִלְע"ד דְּמ"ש שְׁיִתְנוּ לָב עַל הַיָּמִים ר"ל ע"י בְּדִיקָה שְׁתַּבְּדוּק עֲצָמָה תּוּף יָמֵי הַסְפִירָה לְמָר פְּדֵאִית לִיהּ וּלְמָר פְּדֵאִית לִיהּ וְזוּ מ"ש הַשְּׁגָחָה בְּיָמִים ר"ל ע"י הַבְּדִיקָה כִּי כֹן בְּאַתְנֵי הַקְּבֵלָה אֲבָל בְּלֹא בְּדִיקָה לֹא סְפִירָה הוּא וּכְמ"ש ל' וְאִפְשָׁר לומר שְׁחַז"ל לְמַדּוּ כֹן מְדַכְתִּיב גַּבִּי זָב וְסִפְרָה לֹא וְכֹן גַּבִּי זָבָה וְסִפְרָה לָהּ לומר לְעֲצָמָן דְּאֵי ס"ד דְּהֵאֵי סְפִירָה ר"ל סְפִירָה מְשָׁמַע מָה בָּא הַפְּתוּבָה לְלַמְדֵנוּ פְּשִׁטָּא שְׁהֵם עֲצָמָן וְסִפְרוּ דְּהֵא הַמְצוֹת חָל עֲלֵיהֶן לְסִפּוּר וְכִי צָרִיכִין אָנוּ קָרָא בְּסִפִּירַת עוֹנָם שְׁאֲחַר לֹא וְסִפּוּר בְּשִׁבְלֵנוּ דְּפְשִׁטָּא הוּא שְׁחִיב הוּא עַל כ"א בְּעֲצָמוּ וְאִם כֹּן הֵקָא קָרָא ל"ל וְאֵי דְּצָרִיף קָרָא שְׁהֵם נְאֻמָּנִים בְּזָה שְׁסִפְרוּ הָא נְמִי פְּשִׁטָּא הוּא פִּינוּ דְּבִידוּ לְסִפּוּר ע"א נְאֻמָּן וְכִמוּ שְׁפִירַש"י בְּרִישׁ מַס' גִּיטִין וּבְחֻלִין דְּרַף יו"ד ע"ב שְׁהֵרִי הָאֲמִינָה הַתּוּרָה כ"א וְאַחַד מִיִּשְׂרָאֵל עַל הַפְּרִשְׁתָּה הַתּוּרָה וְעַל הַשְּׁחִיטָה וְכו' א"ו דְּעֵיקָר קָרָא אֲתִנָּא שְׁנְאֻמָּנִים עַל הַבְּדִיקָה שְׁפַתּוּף יָמֵי הַסְפִירָה וְזֶה אִין בְּיָדָם וּכְמ"ש הַתּוּסְפוֹת שָׁם: וְעַפ"ז יְתַרְץ הַת"כ פ' מְצוֹרַע וְז"ל וְסִפְרָה לֹא לְעֲצָמוּ מְכָאן אֲמָרוּ הַזָּב וְהַזָּבָה שְׁבַדְקוּ עֲצָמָן בְּיוֹם הִרְאִישׁוֹן וּמְצָאוּ טְהוּרִין וּבְיוֹם הַשְּׁבִיעִי וּמְצָאוּ טְהוּרִין וְשָׂאֵר כָּל הַיָּמִים לֹא בְּדָקוּ ר"א אוֹמֵר הָרִי אֵלּוּ בְּחֻזְקָתָא טַהֲרָה רִי"א אִין לָהֶם אֲלֵא יוֹם הִרְאִישׁוֹן וְז' רַע"א אִין לָהֶם אֲלֵא יוֹם ז' בְּלָבָד ע"כ כְּפִינוּתוֹ פִּינוּ דְּדַרְשִׁינוּ מִן וְסִפְרָה לֹא לְעֲצָמוּ מוּכַח דְּבַעֲיִנוּ בְּדִיקָה תּוּף ז' מַש"ה פְּלִיגֵי אִם תַּעֲלֵה הַבְּדִיקָה בְּדִיעֵבַד אִם לֹא בְּדָקָה כָּל ז' אֲבָל בְּלֹא דְּרִשָׁה הַנָּ"ל לֹא הָנִי יְדַעֲיִנוּ דְּבַעֲיִנוּ בְּדִיקָה תּוּף ז' אֲלֵא ה"א דְּדִי בְּבִדְיוֹתָא שְׁל יוֹם הַפְּסָקָה וּק"ל: מְכַל הַלִּין מְבוֹנָר דְּבַעֲיִנוּ סְפִירָה וְעַכ"פ שְׁתַּתֵּן בְּדַעֲתָהּ שְׁיַעֲלוּ יָמִים אֵלּוּ לְנִקְיִים אֲף מָה שְׁעוֹמֵד לְגַגְדָנוּ מָהָא דְּכַתְבַּת הָרֵאָב"ד בְּסִפְרָה בַּע"ה נ' הִבִּיאוּ הַרְשָׁב"א בַּתְּה"א דְּרַף קַס"ו גַּבִּי תְּבַעוּהָ

להנשא וכו' דלא בעי הפסק טהרה והוכיח ממעשה דרבינא דאינעסק לבריה בי ר"ח דר"ח לא אסיק אדעתיה הא דרבא ומיסבר סבר דברתיה דקטנה היא לא צריכה כלל לישב ז"נ ורבינא לא אתי עד לבתר הני שבועה ואפ"ה לא אשקחן דאצרכה ז' אחרינא אלמא דלא בעי הפסק טהרה והרשב"א ז"ל למד מזה דאפילו בדיקה תוך ז' לא צריכה כלל ע"ש ואי ס"ד דמדאורייתא בעינן ספירה ממש או שתתן דעתה לכך הא לא"ה לא הוי ספירה כלל ואם פן אמאי לא אצריכה התם ז' אחרינא ומה תועלת הנה מה שהמתינה ז' ימים ואפשר שזוה נתפנין הרא"ש בפ' התינוקת שהקשה על דברי יש מן הגדולים שכתבו שאינה צריכה הפסק טהרה ולא בדיקה כלל בימי הספירה לא בתחילתן ולא בסופן וסעדו דבריהם מעובדא דרבינא וכו' וז"ל ואינו ראיה כלל דאם פן אפילו ישיבת שבועה אין כאן ומה תועלת יש בהמתנת שבועה ימים עכ"ל פונתו כמ"ש דכיון דלא בדיקה כלל ולא נתנה אדעתה שתהיה לנקיים הרי היא פאלו לא ישבה כלל וכמ"ל סימן קצ"ב ואפשר לומר דדעת הרשב"א ז"ל דאע"ג דנזכה דאורייתא בעי פנונה לספור ז"נ מ"מ הכא גבי תבעוה להנשא שאינו אלא חששא דרבנן דשמא ראתה מחמת חימוד ואף אם ראתה אינה צריכה לז"נ מן התורה אלא מחומרא דר"ז לא התמירו אלא המתנת ז' ימים משום לא פלוג פתקנתא דר"ז אבל לענין דבעי ספירה ממש כנזכה דאורייתא לא התמירו כ"כ אף שהוא דוחק צריכין אנו לומר פך מפח הראיות שהבאתי לעיל מלשון הפוסקים וגם מהא דפסקו כל הפוסקים שאם לא בדיקה עד שמיני דמשלמת עוד ז' ימים ואי ס"ד דלא בעינן דעתה וכוננתה לספירת ימים נקיים אין טעם לפסק זה דמנ"ל דלא מצרפין ששה ימים למפרע ויהיה שמיני לפסיקת בדיקת טהרה שביעי לנקיים דהא בגמרא לא אמרינן דלא מהני בדיקת שמיני אלא בבדיקה בראשון ובשמיני דמאן דמצריף תחלתן וסופן לא שייך לאיצטרופי כפירוש רש"י שם או למאי דמוקי התם כר"י ס"ל דאין לה אלא ראשון ושביעי מודה בראשון ושמיני דאין לה אלא שמיני אבל למאי דס"ל דבבדיקה אחת סגי אי ס"ד דלא בעינן פנונה לספירה מנ"ל דלא מצטרפין ו' ימים למפרע ובספר תפל"מ כתב וז"ל והא דמשמע בש"ס דביום ח' לחוד לא מהני בדיקה וצריכה תחלה או סוף היינו שאם תרצה לשמש ביום ח' אחר הבדיקה וטבילה אסורה עד הלילה כיון דלא בדיקה כל ז' ע"כ צ"ל דיום ח' הוא ז' ואסורה לשמש בו ביום משום דר"ש ודוק היטב עכ"ל ואל דק דלא על זה נאמר בש"ס דבדיקת שמיני לא מהני אלא כמ"ל בבדיקה בראשון ובשמיני דנאם דמצריף תחלתן וסופן או לר"י דס"ל דמונה בסירוגין ומשלמת על הימים שבדיקה עד תשלום ז' ובהא מודה דאין לה אלא שמיני כיון דלא חזי לאצטרופי ואם פן אין ראיה להפוסקים דלדין לא מהני בדיקת שמיני א"ו דבעינן שתתן דעתה לספירת ז"נ וכמ"ל: והן אמת דפשוט' דסוגיא בשמעתין דף ס"ט לא משמע הכי דהא מק' התם אמאי דאמר רב סופן אעפ"י שאין תחילתן מבריייתא דטועה דאי ס"ד דלא בעינן ספורים לפנינו ביממא נמי ניטבליה וכו' דמאי קו' דלמא ש"ה דלא היה לה ספורים כלל מש"ה לא מהני ורב מיירי בשפירה ז"נ אלא שלא בדיקה עד שביעי מש"ה ס"ל דמהני כיון שפירה.

ובספר מעיל צדקה הרגיש בזה ומ"ש לתרץ בזה הוא דוחק גדול ולא ירדתי לסוף דעתו וגם אי יתבין ליה כל דחוקיו שכ' דהא דס"ל לתלמודא דלרב אפי' ספירה לא בעיני היינו קודם דאסיק מבריייתא דטועה שאמרו יום א' וכו' משא"כ בטר דאסיק מהך ברייתא

אמרנו דאפרב ס"ל דבעינו ספורים אפתי ק' מסתמא דתלמודא בדרף ל' ע"א דמקשה
התם שבוועתא קמא דאתי לקמן ליתבילה ביומא וכו' ומשני הא מני ר"ע היא דאמר בעינו
ספורים לפנינו ואי ס"ד דלמסקנא לכ"ע בעינו ספורים א"כ מאי מוקי כר"ע הא אתיא
ככ"ע ושאי טועה דלא הנה לה ספורים כלל א"ו מאן דאית ליה סופן אע"פ שאין תחילתן
אפי' ספורים נמי לא בעי וצ"ע על הפוסקים הנ"ל דס"ל דסופן אע"פ שאין תחילתן
ואפ"ה ס"ל דבעינו ספורים הא בגמרא לא משמע פן: ומיהו פל ז'ה למאן דלא בעי ספורים
לפנינו אבל למ"ד דבעינו ספורים לפנינו אין פאן שום ספק דודאי בעינו ספורים ממש
וכן מוכח מסוגיא זו דמקשה לרב בתרייתא דאמר סופן אע"פ שאין תחילתן מברייתא
דטועה ומשני הא מני ר"ע היא דאמר ספורים לפנינו בעינו וק' מאי מקשה הש"ס דהא
רב מצריך הפסק טהרה וברייתא דטועה איפא לאוקמי דלא הפרישה בטהרה ומ"ש
הרמב"ן בחדושי תי' על קושיא זו הוא דוחק גדול והנכון כמ"ש מהרש"א ונ"ל דרב נמי
לא בעי הפרישה בטהרה בודאי אלא להחמיר שלא לטהרה לבעלה בסופן אע"פ שאין
תחילתן אלא בהפרישה בטהרה בודאי אבל לגבי טבילת מצוה בזמנה אע"פ שלא
הפרישה בטהרה בודאי ע"י בדיקה משום ספיקא דשמא הפרישה בטהרה צריכה טבילה
בזמנה וכו' מדברי התוס' שכתבו וכו' עכ"ל ביאור לדבריו פיון דרב ס"ל דסגיא באופן
אע"פ שאין תחילתן ובעת שספיקא ששה ימים הראשונים עדיין לא נתבררו בודאי אם
הם נקיים ברורים או לאו דהא אפתי לא בדק' עד שביעי אפ"ה ס"ל דעולין לנקיים אע"פ
שבעת ספירתה לא ידעה כלל אם ראויה לז' נקיים או לאו אלמ' דס"ל דלא תליא בהכי
א"כ ה"ה כשלא הפרישה בטהרה פיון דאיפא למימר שמא פסקה בטהרה ועלו לה ז"נ
אע"ג שהיא לא ידעה בודאי ומספיקא אסורה לבעלה דשמא לא פסקה בטהרה מ"מ
לענו טבילת מצוה בזמנה צריכה להחמיר ולטבול מספיקא דשמא בזמנה היא ומש"ה
ס"ל להש"ס דלרב בתרייתא לא בעי ספורים כלל דאי ס"ד דבעו ספורים צריכה שתדע
בשעת ספירה שהיא ספירה ודאי שאותו יום שהיא סופרת לנקיים הוא ודאי נקי ולא
מהני בדיקה בשביעי כדי להחזיקה בטהרה למפרע דהא מעיקרא לא ידעה בשעת
ספירתה אם הם נקיים ברורים או לאו א"ו מדמהני בדיקה לבסוף ע"כ דלא בעי ספירה
כלל: והשתא נמי גיחא הא דמק' מברייתא דטועה לרב בתרייתא ולא מק' נמי לדרב
קמיייתא דס"ל דמהני בדיקה בתחלה תקשי מברייתא דטועה דאע"ג שלא בדיקה בתחילתן
בטועה מ"מ מספיקא תטבול ביממא שמא היו נקיים וטבילה בזמנה היא א"ו דלרב
קמיייתא לק"מ פיון דבעי בדיקה בתחילה ס"ל נמי דספורים לפנינו בעינו ר"ל ספירה
ברורה נקיה בודאי שע"י בדיקה בתחילה ס"ל נמי דספורים לפנינו בעינו ר"ל ספירה
ברורה נקיה בודאי שע"י בדיקה בתחילתה מוחזקים כל הימים בנקיים מש"ה גבי טועה
פיון שספק אצלה אם היו נקיים או לאו לאו ספורים ניהו אפי' אם היו נקיים מ"מ פיון
דלא היו ספורים גלויים לה לאו ספורים ניהו: ובהכי גיחא הא דמשני הש"ס הא מני
ר"ע היא דבעי ספורים לפנינו מנ"ל דלר"ע לא ס"ל שתטבול מספיקא דלמא הא דאמר
ר"ע דבעי בדיקה בכל יום נמי לחומרא אמרה שאסורה לבעלה כ"ז שלא בדיקה בכל יום
אבל מנ"ל דר"ע ס"ל דבעינו ספירה גלויה א"ו ס"ל להש"ס דטעמי' דר"ע דמצריך
בדיקה בכל יום דכיון דכתי' וספירה לה וליפא ספורים בלא בדיקה בכל יום מז"נ וס"ל
דקרא דוקא קפיד על ספירה ואפי' בדיעבד מעפב וכ"ז דליפא ספורים לפנינו ר"ל

ספורים ונדאין וגלויים לאו ספירה היא וטעמין דמ"ד דצריה תחלתן וסופן גם הוא מצריה ספירה וכיון דס"ל דקפיד קרא אספירה צריה ספורים ונדאין וגלויים אלא דס"ל כיון דהנה לה בדיקה בתחילתה ספורים לפנינו נינהו דאחר בדיקת יום ראשון גרידי פוליהו ז"נ לענין זה מ"מ לטהרה לבעלה או גבי זב לטהרות התמירו דבעי נמי בדיקה בסוף וכמ"ל וזה שלא פדברי הרשב"א במ"ה דס"ל דאף למאי דס"ד דרב ס"ל דוקא בתחילתן הוא דמהני אבל לא בסופן נמי לא ספורים לפנינו נינהו וז"א כמ"ש ויש ליישב דהרשב"א כ"כ למאי דמסיק דס"ל לרב דסופן בלא תחילתן נמי מהני וע"כ דלא מצריה ספורים לפנינו אלא דמצריה בדיקה לבסוף משום חזקה לאחזוקי לטהרה לימים שלמפרע א"כ מה"ט דמהני תחילתן אע"פ שאין סופן נמי משום חזקה הוא לאחזוקי לימים שלהבא בחזקת טהרה דליכא למימר דטעמין משום דנהוי ספורים לפנינו הא רב לא מצריה ספורים לפנינו מדמהני לדידה בדיקה בסוף אבל מעיקרא הוי סבר הש"ס דהא דמהני לרב תחילתן אע"פ שאין סופן הטעם פי היכי דלקהי ספורים לפנינו מש"ה לא מק' לעיל אדרב קמיינתא מיהו מוכח דמאן דמצריה תחילתן וסופן טעמא משום דבעינו ספורים לפנינו דא"כ מאי מק' ארב מברייתא דטועה דאלמא ספורים לפנינו בעינו הא ר"א אמר בהדיא דסגיא בראשון ובשביעי ואיהו אליביה דר"א אמר דהלכתא פנותיה פדפסקינן בפ"ק א"ו דמאן דמצריה תחילתן וסופן טעמין משום דבעינו ספורים לפנינו וכיון שכן הא המחבר פסק דאין להקל בלא בדיקת ראשון ושביעי כהפוסקים דפסקו כר"ח מעתה ונדאי הדין דין אמת כמו שפסק בס' שו"ת מעיל צדקה כיון דבדעתה הנה שלא לספור הימים ראשונים ונקיים שוב אינו עולין: ועפ"ז אני תמה על רבותינו בתשו' האחרונים שכתבו להקל ולתלות במכה אפי' תוך ז"נ ומטהרים אפי' בלא נקיים לגמרי וכבר עמד ע"ז הגאון הח"צ בתשו' הנ"ל סי' הנ"ל שכ' דאין להקל כלל בימי לבונה לתלות במכה פאותה שאמרו כל ספק נגעים עד שלא נזקק לטומאה ספיקו טהור משנזקק לטומאה ספיקו טמא ואין זה ענין לכתם דשאני כתם שאינה אלא מדרבנן לאפוקי זה שלפנינו רואה והמחבר שם הודה לו אלא שכ' פי לא עליו תלונוה זו כ"א על הפוסקים אחרונים שכתבו לתלות במכה אף בימי לבונה וכן מבואר בד"מ סי' זה הביאו הש"ך פאן ס"ק י"ג דיש לחלק ולומר דלא תלינן במכה אלא בתחילת ראית' דמעניה סתום משא"כ בימי ספירתה שמעניה פתוח כבר לא תלינן במכה כלל ועי' בט"ז ס"ק ד' דכ' כה"ג ולא הקילו אלא בכתמים ע"ש שמלבד חילוק זה קשה כיון דפסקינן דבעינו תחילתן וסופן וידועה זו צריה ספורים לפנינו דהיינו ספורים ונדאין וכיון שדם לפנינו אף ש"ל דתולין במכה נקיים ונדאין לא הוי דהא איכא למימר נמי דדם נדה הוא וליכא ספורים ונדאין דהא מדינא בנדה כיון דפסק' בטהרה הרי היא בחזקת טהרה אע"פ שאח"כ מצאה עצמה טמאה כדאי' במשנה התם והבאתי לעיל ואפ"ה בנזבה התמירו דלא מהני הפסק טהרה לחודא רק צריה נקיים ברורים ביותר מצד הימים עצמן נקיים ונדאין מלבד החזקת טהרה דידה וא"כ היכא שדם לפנינו ע"כ מטעם חזקה אתינו עלה דכיון דהיא בחזקת טהרה שפסקה בטהרה תלינן במכה והא לא מהני תוך ז"נ ואפ"י בבדיקה יום הראשון ויום השביעי ומצאה טהורה ובינתיים ראתה לא מהני ונדאי מן הסתם כיון דבדיקה יום הראשון ושביעי ומצאה טהורה מסתמא אמרינן שכולן יצאו בטהרה אבל היכא דראתה בינתיים אותו ימים שראתה לאו ונדאי נקיים הם וליכא למימר דגרידי בתר יום ראשון הא חזינו דנשתנה

מיום הראשון דבו לא חזי' כלל והשתא חזי' ואלו הני חזי' בראשון לא היינו תולין במפה כמש"ל ומ"ש בימים שאחריה דנתלה במפה דהא פולי שבועה יומי צריכין להיות נקיים ונדאין ולא עדיף יום ראשון משאר ימים בענין זה גם לפמ"ש הרשב"א לשיטתו דמש"ה מהני בדיקת תחלה או סוף משום דע"י בדיקות אלו מוחזקי' כל הימים בטקרה נמי י"ל דדוקא מן הסתם מוחזקי' בכך משא"כ פשראתה דם להדיא לא איתחזקה ע"י בדיקות אלו דהא בעינינו ראינו שנשתנה ימים אלו שראתה בהן מימים שבדקה בהם שלא ראתה כלל גם יש לספק פינון שמבואר בכל הפוסקים דלכתחילה בעינון בדיקה בכל יום כדי שיהיו ספורים לפנינו ואם זו מדאורייתא היא או לאו ואי קשה דא"כ מנ"ל דבדיעבד אינו מעכב י"ל דלקמה אית ליה לר"א שום לימוד ע"ז לפ"ז י"ל כל הראוי לביולה וכו' משא"כ במפה דאין ראוי לבדיקה ועוד לא ידעתי מה הוא הגבול שנתנו בזה ומתי תתחיל לספור ז"נ פינון שהיא רואה מחמת מפה תמיד א"כ אחר וסתה מתי גדע שפסק דם המקור ומתחיל למנות ז"נ דהא חזינו רוב נשים שאין להם מפה ופסקו בטקרה ומתחילין לספור קצת נקיים ואח"כ מתקלקלין וחוזרים ורואים וא"ל דהולכים בזה כפי שהיתה רגילה לטהר עצמה קודם שנולד בו מפה זו מאד קשה לסמוך ע"ז דונדאי לאו כל העתים שוין אצלה הפל כפי התוס' דמים פעמים הם מעוטים ופעמים הם מרובים ואצ"ל דאין הולכין בזה אחר רוב נשים שדרךן לפסוק קודם יום שביעי וכמ"ש הב"י בסי' זה בישובו על הרא"ש ז"ל גם זה לאו מפלגא הוא ומצוי הוא בכמה נשים שאינן יכולים לטהר א"ע אף אחר ז' לראיתם ועיין מש"ל בזה בסעיף ז' ועוד אשנוני' ניקום ונסמוך בכן אני אומר אף שמצנה גדולה היא לעשות שלום בין איש לאשתו מ"מ בנדון זה טוב לפני אלהים ימלט מזה: ונדע דהרז"ה בהשגות על בעה"נ ס"ל דאף לכתחילה א"צ בדיקה בכל יום ובטלה דעתו נגד כל הני רבנותא וכ' עוד שם דהא דפסקינו פרב פנגד ר"ח הוא משום דהאינדנא נשי דידן נדות הם ומשום חומרא דר"ז משווינו להו לספק זיבות מש"ה יש לפסוק פרב דסגי בתחילתן או סופן ומדברי המחבר בב"י לא נראה פן שכ' דאין להקל משום חומרא איסור פרת ס"ל דאף האינדנא אין לחלק פינון דבזבה גמורה יש להחמיר משום איסור פרת אף בנשי דידן אין להקל: (יט) ובדיעבד מהני אפי' לאור הגר.

הרב הוציא פן מדברי הב"י שכתב פן דלפי שאינו מעכב לכן לא פתבו הרמב"ם והטור ועיקר דין זה הנוצר בגמ' פ' כה"י של בית מונבז אין בודקין מטומיהן אלא ביום ומזפירין אותן לשבח והתם נדאי דאינו אלא זהירות לכתחילה דמייגרי לטהרות בבדיקה שאחר התשמיש ומשום דצבע הפתם ניכר יותר ביום מבלילה אבל בדיעבד אינו מעכב כדאמרנו התם או תבדוק לאור הגר: אבל ק' לי איך מדמה בדיקה שבתוך ז"נ לדהתם דשאני הבדיקה שהיא לספירת ז"נ דטעמא משום דליכא ספירה בלא בדיקה וכמו שהספירה צריך ביממא ה"נ הבדיקה וכ"מ מתוס' דף ס"ט ד"ה שבועה לנדח וז"ל דאי אין בדיקת סוף יום עולה לספירה לא ה' תקנה לבנות ישראל א"כ יבדקו בעליית עמוד השחר דספירת הלילה אינה ספירה עכ"ל מבואר דהבדיקה הוי משום ספירה וצריך להיות ביום דוק ואין ראיה מלשון הרשב"א בתה"ק הביאו ב"י פאן דמשמע נמי דטעמא דהבדיקה ביום היא משום דניכר טפי ביום מבלילה י"ל דאיהו לשיטתו אגיל דס"ל דסגי בסופן אע"פ שאין תחילתן וע"כ לאו משום ספירה הוא אלא דימים מוחזקים בעינון ומעתה אין לחלק בין בדיקה ביום ובין בדיקת לילה אבל למ"ש המחבר דאין להקל בלא

בדיקות תחילה וסוף ולפמ"ש לעיל דלדעה זו ספורים לפנינו בעינו וטעמא דבדיקה משום ספורים הוא אם פן הבדיקה דוקא ביום ולא בלילה ומעכב אפילו בדיעבד לכן יש להזהיר לביתו שתבדוק דוקא ביום וכמ"ש הסמ"ג שחרית בקומה ממטתה וערבית פשהולכת לבה"כ ובדיעבד אפילו פעם אחת ביום מהני וכמ"ל ואין להקל נגד דעת התוספות אחר זה ראיתי בריק"ש שכתב וז"ל אין הבדיקה עולה פהוגן אלא ביום עד כאן לשונו אולי פינו לטעם שכתבתי: (כ) ומצאה טמאה.

וה"ה אם לא בדיקה פלל ולאחר ג' או ד' ימים בדיקה ומצאה טהורה היא בחזקת טמאה וכמו שמשנים ה"ז בחזקת טמאה עד שתפסיק בטהרה ופשוט הוא: (כא) בבגד פשתן לכן ישן. ז"ל הטור ולא בב"פ חדש אפי' שהוא נקי ולכן מפני שהוא קשה עכ"ל וכ"כ בתה"ק וז"ל מתוך שהוא קשה מעט שמא יענותנה עכ"ל לפ"ז אם אינה חוששת לכה מותרת לבדוק עצמה בב"פ חדש לכן ונקי ובב"י כ' בשם הגהות מיי' שחקי' דנקט לאפוקי קודם ליבון וכן פירש"י בגמ' ואם לא דקדקה בכף נראה שלא הפסידה מדקאמר בגמ' של בית מונבז היו מזכירים אותו לשבח על כף אלמא לא חובה ולא עיכוב הוא ע"כ: (כב) או בצמר גפן.

משמע אבל לא בבגד מצמר גפן ובלח"מ כ' שמצא גוסס' בהרא"ש סוף הלכות נדה שכ' או בבגד צמר גפן מיהו בגוססא שלפנינו כ' כמ"ש בש"ע פאן וברא"ש פ' התינוקת כ' שתכניס בגד לכן או צמר גפן וכו' ולא התנה שיהיה הבגד מפשתן וגם שיהיו ישנים דוקא ולכתחילה אין לזוז מפסק הש"ע ובדיעבד אינו מעכב כמ"ל בשם הגהות מיי': פתב בהגהות ש"ד ואותן נשים הבודקות באצבעות שלהן בלא בגד ובלא מוכין לא דיין שהן טועות אלא שהן נדות לכל דבריהן פי בדיקתן אינה בדיקה נהרי הן בחזקת טמאות עכ"ל: (כג) לחורין ולסדקין.

כ"כ פל הפוסקים חוץ מן הראב"ד בספר בעה"נ דס"ל דצריכה בדיקה בבה"ח והוא עד מקום שהשמש דש אבל א"צ לחורין ולסדקין בדיקה דלא מצרכי בדיקת חורין וסדקין אלא לטהרות דוקא אבל לא לבעלה ולמד זה מהא דאמרין בפ"ק עד שלפני השמש אינה ממעט פפקידה מ"ט מתוך שמהנפה לביתה אינה מכנסת לחורין ולסדקין ראינו מפאן אע"פ שתקנו חכמים בדיקה לתשמיש ולטהרות עד שלפני השמש בדיקה היא לתשמיש ואינה בדיקה לטהרות מפני שאינה מכנסת לחורין ולסדקין ע"כ והראש"ב"א בתה"א דף קפ"ג דחה ראיה זו וכ' עליו וז"ל דהיא אפטר שיהא בעלה שהוא איסור פרת קיל ממעלות עסק טהרות וע"כ דאף פאן וי"ל דבבא לישאל אומרים לה לבדוק לחורין ולסדקין וכאן חשש פשיעה מתוך שמהומה לביתה וכו' עכ"ד ולא זכיתי להבין דבריו דמאי קשיא ליה דהא חזינו שהחמירו בטהרות טפי מלבעלה דהא לטהרות חששו לטמא אותה למפרע דשמא פותלי בית הרחם העמידוהו ואלו לגבי בעלה לא חששו לכה דהא אינה מקולקלת למנינה ואינה מונה אלא משעה שראתה פדאי' בדר' ו' ע"א אלמא דהחמירו טפי לטהרות מלבעלה והיינו בהאי חששא גופא דלטהרות חששו שמא פותלי בה"ר העמידוהו בחורים ובסדקין משא"כ לבעלה לא חיישינו להכי אלא אמרינו דאם איתא דהוי דם מעיקרא הוי אתיא וכדאי' בריש מכילתין משום דאין דרוך לדם להתעכב.

מיהו י"ל דמש"ה לא גזרו שתהיה מקולקלת למנינה משום דא"כ יהיה בטל מפ"ו וכמ"ש בסי' קצ"א ועיין ונאף שאין ראיה להראב"ד דא"צ בדיקת חורין וסדקין לבעלה מהא דאמרין דטעמא דשמאי דאם איתא דהוי דם מעיקרא הוי אתיא ונאף הלל לא נחלק עליו אלא משום סיג לקדשים אבל לענין שתהא מקולקלת למנינה אף הלל לא גזר אלמא דכל לבעלה לא חיישינן להכי י"ל דשאני התם דאיכא נמי חזקת טהרה דאשה מש"ה לא חיישינן לבעלה להכי משא"כ בבדיקה שבתוך ימי ספירתה שפא להוציא מחזקת טומאה דידה י"ל דלכ"ע חיישינן לשמא חורים וסדקים העמידו דם ועמש"ל סי' קצ"א עוד ראיות לזה: מיהו גם להראב"ד זו אין ראיה דמה שהביא ראיה מהא דאמרין מתוך שמהומה לביתה דחה הראב"ד ו"ל בעצמו בשם יש מי שאומר דשאני התם שאין עיקר הבדיקה לבעלה אלא מחמת מעלת הטהרות הצריכה נמי בדיקה לבעלה לפיכך די בדיקה קלה משא"כ תוך ימי ספירתה דצריכה בדיקה מן הדין צריכה בדיקת חורין וסדקים גם הרשב"א דחה ראיה זו וכמש"ל וכ"כ הר"ן בחידושו בגמ' שם מיהו נראה דאף להחולקים על הראב"ד ו"ל ומצריכים לבעלה בדיקת חורין וסדקין ונקא נאפי' בדיעבד לא מהני בלא בדיקת חורין וסדקין ולדעת הרא"ש ו"ל צריכה שתבדוק פן עד מקום שהשמש דש כל זה אינו אלא מחומרא דרבנן אבל מן התורה אע"פ שלא בדיקה בחורים ובסדקין כל שהוא שוהה בבדיקה בכדי שתרד מן המטה תו ליכא למיחש למידי דהא מה"ט אינה חייבת בא"ת אפי' למאן דלא בעי חתיכה כה א' מן ב' חתיכות אפ"ה פטורה דליכא תו ספיקא דאורייתא משום דאי איתא דהוי דם מעיקרא לא היתה שוהה כ"כ ולא אמרין דחורים וסדקים העמידוה משום דאין דרף לדם להתעכב כ"כ וכדאי' בדר' ס' ע"ב דאם איתא דהוי דם מאן עפביה וליכא אלא גזירת מעל"ע דרבנן וכפירש"י שם נאפי' בר פדא לא חלק עליו אלא תוך שיעור נסת או בכדי שתרד וכו' ע"ש ולפ"ז הואיל ואינו אלא חומרא דרבנן אבל מדאורייתא לא בעינן בדיקת חורין וסדקין י"ל דלא גזרו ונהחמירו אפי' בדיעבד אלא היכא דאפשר משא"כ בדלא אפשר סגיא בבדיקת ביה"ח אפי' בלא בדיקת חורים וסדקים: ובהכי ניתא מה שהקשו הראשונים ו"ל על בתולה שתבעוה להנשא דאיך יכולה לבדוק א"ע בעוד שפתיחה נעול ומה שתירצו בזה הוא דחוק דהדבר ברור שא"א לבתולה שתבדוק א"ע בחורין וסדקין ומכ"ש בבדיקה עד מקום שהשמש דש שהוא מן הנמנע אלא כיון שחומרא זו אינה אלא מדרבנן אף הם לא החמירו אלא היכא דאפשר משא"כ בא"א סגי לה בבדיקה קלה שהיא סגיא מן התורה וכן פתבתי לעיל סי' קצ"ב בשם הב"ח אבל אלו היה בדיקת חורים וסדקים מה"ת אין לחלק בין אפשר ללא אפשר: וראיתי בס' שו"ת זכרון יוסף בחי"ד סי' יו"ד שכ' שם שנשאל אודות אשה אחת שיש לה מכה שקורין פא"ר פא"ל ועשתה לה מילדת הבקיאה טבעת של שענה ותחבה הטבעת לתוך רחמה לעכב יציאת החסרון בצד ימין מן הרחם עד שהענגל מפסיק כל אורף הפרוזדור לשנים והוא דבוק למעלה ולמטה וא"א לה להיות זולת הטבעת מחשש ס"ג זולת בעת תכרע ללדת מוכרחים להסיר הטבעת ממנה מעתה מה יהיה משפט האשה בעת הפרשתה מטומאת לידתה לטהרתה ובדיקת ספירת ז"ג מאחר שאינה יכולה לבדוק במקום הנחת הטבעת שניתפדת מה לעשות בעינין דנחתה לטבילת מצוה שהרי טבעת חוצץ בסתר רחמה ע"כ והשיב ע"ז וז"ל האשה הזאת תוכל להפריש בטהרה ולבדוק א"ע במוף נקי שתכניס באמצע רחמה עד קרוב להמקום

שְׁהַשְׁמֵשׁ דָּשׁ וְכוּ' דְלִכְאוּרָה פֶתַח הַחֶדֶר לְפָרוּזְדוֹר בְּאֲמָצַע הַפְּרוּזְדוֹר כַּמ"ש הַב"י ס"י קפ"ז וְטַבְעַת הוּא מֵצַד הַחֶדֶר וְגַם תְּבִדּוּק צַד שְׁמַאל רַחֲמָה וְאַף שְׁבָצַד יְמִין מְקוֹם הַנְּחַת הַטַּבְעַת אֵינָה יְכוּלָה לְבִדּוּק נ"ל דְּאֵין בְּכַף כְּלוּם וְכוּ' כִּי נ"ל בְּרוּר וְאֵמֶת שְׁאֵם תְּשִׁים הַמוֹד בְּמְקוֹם אוֹ קְרוֹב לְמְקוֹם שְׁהַשְׁמֵשׁ דָּשׁ וְתַנְיָחָהוּ שָׁם כָּל בֵּיה"ש לַמ"ש בַּש"ע סַע"י ב' בְּשַׁעַת הַפְּרֻשְׁתָּה לְטַהֲרָתָה וְכֵן תַּעֲשֶׂה גַם בְּאֲחָד מֵיְמֵי הַסְּפִירָה בְּשַׁחֲרִית אוֹ עַרְבִית אַע"פ שְׁבִשְׁאָר הַיָּמִים תְּבִדּוּק א"ע בְּבִדְיָקָה קְלָה שׁוֹב אֵין פֶּאן בֵּית מִחוּשׁ דַּע"י בְּבִדְיָקָה זֹ אִם תִּרְאֶה שְׁהַמוֹד נָקִי נַעֲשִׂית מְוַחֲזָק' שְׁפִסְקָה דַּמִּי וְכוּ' וְכ"ת אֲפִתִּי אֵיכָא לְמִיחַשׁ שְׁיִצְאָ כְּבָר קוֹדֵם בְּבִדְיָקָה זֹ וְעֵינְכֶבָה הַטַּבְעַת מְלַצָּאת מְשׁוּם דְּהָיִי כְּמוֹד דְּחוּק דְּמוּדָה רַבָּא בַּמַּס' נְדָה ד"ג וְעוֹדְנָה טְמוֹן תַּחַת הַטַּבְעַת אוֹ דְּבוּק עָלְיוֹ דִּי"ל מַמ"נ אֵי אֲפִתִּי הוּא גְּנוּאֵי בֵּין הַשְּׂוֹנִים אֵינָה מְטַמְּאָה בְּדִאֲמָרִינוּ בְּנְדָה דַּמ"א וְכוּ' וְאֵי כְּבָר נְפִיק לְבִירָא לְבִיה"ח מְעִידֵן דְּנִפְיָק ה"ל רוּאָה וְגַבִּי נְדָה דְּאוֹרֵינְיָתָא בְּעֵי לְמִימְנֵי ז' מְעִידְנָא דְּאִיתְּבַרְרָ לָהּ דְּנִפְיָק דְּמָה לְבִיה"ח וְנָבָה לְכַשְׁתַּטְהַר מְזוּבָה תְּסַפֹּר ז"נ וְתַטְבּוּל אַע"ג שְׁבָרוּר לָהּ שְׁעִדְיָן דָּם בְּבִיה"ח מ"מ הַטְּבִילָה מְטַהֲרָתָה מְטוֹמָאָת נְדָתָה וְנִזְבְּתָה לְבַעֲלָהּ וְאֵינָה טַמְּאָה אֲלָא טוֹמָאָת עַרְב לַעֲנֵן טְהוֹרוֹת בְּמִשְׁאָ וְכוּ' וְכֵן מוֹכַח מְש"ס דְּנְדָה דַּמ"ב וְכוּ' וְאֵין לְהַקְשׁוֹת מַמ"ש הַב"י וְנ"ל אֲפִשֵׁר שְׁטַעֲמָא מְשׁוּם דְּקִי"ל כָּל הַנְּשִׁים מְטַמְּאוֹת בְּבִיה"ח וְכוּ' צְרִיף לְבִדּוּק כָּל בֵּיה"ח וְעַד מְקוֹם שְׁהַשְׁמֵשׁ דָּשׁ הוּא בֵּיה"ח וּמְפַנֵּי כְּפֹ צְרִיף לְבִדּוּק עַד שָׁם עַכ"ל וּלְפ"ד תִּיקְשִׁי מֵאֵי מְזִיק יְצִיאַת הַדָּם לְבִיה"ח י"ל דְּחִינְשִׁינוּ דְּבִשְׁעָה זֹ עַצְמָה שְׁבוּדְקָת א"ע יוֹצֵא דָם מְמַנָּה לְבִיה"ח לְמְקוֹם שְׁלֵא תַגִּיעַ עִם עַד הַבְּבִדְיָקָה לְשָׁם בְּאֲוֹן שְׁאֵינָה נַעֲשִׂית בְּבִדְיָקָה זֹ מְוַחֲזָקת נְקִיָּה מְדָם מִשְׁא"כ בְּבִדְיָקָה שְׁאֲמַרְנוּ שְׁתַּהֲיָה עַד קְרוֹב לְמְקוֹם שְׁהַשְׁמֵשׁ דָּשׁ וְיַהֲיָה הַמוֹד דְּחוּק שָׁם הָרִי חֲזִינוּ בְּבִדְיָקָה זֹ שְׁפִיר שְׁפִסְקָה מְקוֹר דְּמִיָּה וְלֹא חִינְשִׁינוּ תוֹ לְדָמָא דְּנִפְיָק כְּבָר וְכוּ' עַכ"ל וְאֵנִי שְׁמַעְתִּי וְלֹא אָבִין דְּאַף לְפִי דְּבָרִיו שַׁע"י מוֹד דְּחוּק גַּתְּבַרְרָ שְׁפִסְקָה דָּם הַמְקוֹר וְלֹא חִינְשִׁינוּ לְדָם שְׁיִצְאָ כְּבָר שְׁאֵינוּ גוֹרֵם שׁוּם טוֹמָאָה הָא תִּינַח בְּבִדְיָקָה שְׁבוּדְקָת א"ע לְהַפְרִישׁ טְהוֹרָתָה שְׁבִדְיָקָה זֹ אֵינָה אֲלָא מְשׁוּם כְּפֹ שְׁתַּדַּע אִם כְּבָר פִּסְקָה דָּם הַמְקוֹר אֲבָל הַבְּבִדְיָקָה שְׁחִיבּוֹ אוֹתָהּ לְבִדּוּק אוֹתָהּ תוֹדָה סְפִירַת ז"נ שְׁהִיא לְבַרְרָ שְׁהֵם יָמִים נְקִיִּים וְשְׁלֵא חֲזָרָה וְרִאֲתָה אַחַר הַהַפְּסָקָה טְהוֹרָה שְׁלֵא וְכַמ"ש לְעִיל סִי זָה וְכַסִּי קַצ"ד אֵי מְשׁוּם דְּבַעֲיָנוּ יָמִים מְוַחֲזָקִי וְאֵי מְטַעֵם דְּבַעֲיָנוּ סְפוּרִים לְפָנֵינוּ וְדָאִין וַע"י בְּבִדְיָקָת יוֹם א' גַּם שְׁאָר יָמִים מְוַחֲזָקִים וְבָרוּרִים שְׁלֵא תִרְאֶה עוֹד וְא"כ מָה יוֹעִיל בְּבִדְיָקָה זֹ שְׁאֵינָה מוֹצִיאָה מִיְדֵי סְפָק רִאֲיָה דְּהָא אֵיכָא לְמִיחַשׁ שְׁמָא רִאֲתָה וְהַטַּבְעַת הוּא מְעַכֵּב לְהַדָּם וּמִש"ה לֹא נִמְצָא כָּלֵל עַל הָעֵד לְפִי שְׁהַדָּם הוּא תוֹתִי הַטַּבְעַת אוֹ עַל הַטַּבְעַת וְכֵן מְבוֹאָר בְּהִדְיָא בַּתָּה"א שָׁם בְּהַשְׁגָּתוֹ עַל הַרְמַב"ן דַּס"ל דְּבִדְיָקָת הַפְּסָקָה צְרִיכָה חוֹרִין וְסְדָקִין אֲבָל בְּבִדְיָקָת ז' דְּבַחֲזָקָת טְהוֹרָה עוֹמְדָת בְּבִדְיָקָה קְלָה סְגִיא וְכַתֵּב ע"ז וְנ"ל וְגַם זָה אֵינוֹ מְסַפִּיק לְדַעְתִּי דְּכִינוּן שְׁאֲתָה מְצָרִיכָה בְּבִדְיָקָה בֵּימֵי סְפִירָה וְכוּ' מָה הוֹעִילָה זֹ בַּחֲצֵי בְּבִדְיָקָה אִם אַתָּה חוֹשֶׁשֶׁת לוֹ אַע"פ שְׁהַפְּסָקָה טְהוֹרָה זֵיל חוּשׁ לָהּ אֲפִי לְחוֹרִין וְסְדָקִין וְאִם אֵי אַתָּה חוֹשֶׁשׁ לָהּ לְחוֹרִין וְסְדָקִין מְפַנֵּי מָה אַתָּה מְצָרִיף לְשְׁאָר הַמְקוֹמוֹת וְאֲדַרְבָּה הַדַּעַת נוֹתְנָת שְׁיָהָא חוֹרִין וְסְדָקִין צְרִיכִין בְּבִדְיָקָה יוֹתֵר מְפַנֵּי שְׁהֵן מְעַמִּידִין הַדָּם וְחִינְשִׁינוּ שְׁמָא רִאֲתָה כְּבָר וּמָה שְׁלֵא נִמְצָא עַל הָעֵד הוּא מְשׁוּם דְּלֹא בְּדָקָה בְּחוֹרִין וְסְדָקִין וְכ"כ הַב"ח שְׁטַעֵם הַבְּבִדְיָקָה לְדַעַת הַסְּמ"ג מְשׁוּם שְׁמָא רִאֲתָה כְּבָר וּמָה"ט מְצָרִיף בְּבִדְיָקָת שַׁחֲרִית וְעַרְבִית וְכַמְש"ל בְּשִׁמוֹ וְלַדַּעַת הַמְּחַבֵּר הַנְּ"ל קֶשֶׁה לָמָּה צְרִיכָה בְּבִדְיָקָת חוֹרִין וְסְדָקִין בְּבִדְיָקָה

שְׁבוּדָקָת לְהַפְסֵק טְהָרָה דַּמְמ"נ אִי גִיחוּשׁ לְשָׂמָא רְאָתָה כְּבָר וְהַחֲרִין וְסִדְקִין מְעַמִּידִים לְדָם מַה בְּכָף כִּינּוּן דְּהִשְׁתָּא מִיְהוּ פְּסָקָה וְאִי דְּגִיחוּשׁ לְשָׂמָא אֶפְתִּי לֹא פְּסָק מְקוּר דְּמִיָּה לְזוּב מִן הַחֲדָר הָא כִּינּוּן דְּפִתַח הַחֲדָר בְּאַמְצַע הַמְקוּר אִם אֵיתָא דְאַפְתִּי לֹא פְּסָק הַדָּם מְלִזוּב עַל הָעֵד בְּעִי לְאַשְׁפוּחֵי כִּינּוּן שְׁמַכְנִיסָה לְעַד עַד סְמוּךְ לְמָקוּם שְׁהַשְׁמַשׁ דָּשׁ וּבַע"כ צ"ל דְּחִיָּשִׁינוּ שְׂמָא זָב הַדָּם עֲדִינּוּ דְרָף צְדָדִי פִּתַח הַמְקוּר לְכוּתְלֵי הַפְּרוּזְדוֹר לְחוּרִין וְסִדְקִין שְׁלֹא פְּנִיגְד הָעֵד וְאִף שְׁפִתַח הַחֲדָר בְּאַמְצַע הַחֲדָר מ"מ לְפַעְמִים הַדָּם שׁוֹתֵת לְצְדָדִים מַש"ה בְּעִינּוּ בְּדִיקַת חוּרִין וְסִדְקִין וַא"כ בְּגִדוֹן זֶה מַה מוֹעִיל מַה שְׁמַכְנִיסָה הַמּוּךְ בְּאַמְצַע הַרְחָם אַחַר שֶׁא"א לֵה לְבָדוּק א"ע בְּצַד יָמִין מְפָנִי הַנְּסַחַת הַטְּבַעַת וְחוּלְשַׁת הַפְּרוּזְדוֹר וְאִין פֶּאן בְּדִיקַת חוּרִין וְסִדְקִין שְׁחִיבּוּ אוֹתָהּ חֲכָמִים וּמַה שְׁהִבִּיא רְאָיָה מִן הַמַּהֲרָא"י שְׁפָסֵק לְעִיל סִי' קפ"ז סְעִיף ז' אִין רְאָיָה דְלֹא עַל הַטַּעַם זֶה לְחוּד סְמֻךְ כ"א בְּדִיאִפָּא נְמִי קֶצֶת פֶּאב וְגַם תְּמִיד הָיָה נִמְצָא בְּמָקוּם א' מִן הַצַּד מִשֶּׁא"כ בַּנ"ד דְּאִיפָּא לְמִיחַשׁ שְׂמָא הַשְׁתָּא זָב הַדָּם דְּרָף צְדָדִים לְצַד יָמִין שְׁלֵה: וְעוֹד קָשָׁה לְדַעְתּוֹ שְׁהָרִי הַב"י פֶּתַח שְׁשֻׁמַע רַבִּים מְגַמְגָּמִים עַל הַבְּדִיקָה קָשָׁה שְׁמַצְרִיף הָרָא"ש לְבָדוּק עַד מְקוּם שְׁהַשְׁמַשׁ דָּשׁ שֶׁהוּא דְבָר שֶׁא"א וְאִם תַּכְנִיסָה כ"כ בְּעוֹמֵק ע"י תַּחְבּוּלוֹת תַּקְלָקֵל עֲצָמָה וַעֲכ"ז מְפָנִי חוֹנְמֵר הָאִיסוּר פֶּתַח בַּב"י לְבַעַל נֶפֶשׁ יִצְנָה בְּבִיתוֹ דְּבְדִיקָה שְׁבוּדָקָת בְּשַׁעַת הַהִפְסֵק טְהָרָה שְׁלֵה וּבְבְדִיקָה א' שְׁבִתוּךְ ז"נ תְּבָדוּק עַד מְקוּם שְׁהַשְׁמַשׁ דָּשׁ וְכֵן פְּסָק פֶּאן בַּש"ע בְּסֵתָם אֶפְיָלוּ לְאִינוּ בַּעַל נֶפֶשׁ וְאִי כְּדַבְרֵי הַמַּחְבֵּר הַנ"ל טוֹרַח הִזּוּ לְמַה הָא דִּי אִם תַּכְנִיס הַמּוּךְ בְּאַמְצַע הַרְחָם אֶפְיָלוּ אִינוּ מַגִּיעַ עַד מְקוּם שְׁהַשְׁמַשׁ דָּשׁ שְׂאִם לֹא יִמְצָא דָם עַל הַמּוּךְ יִתְבָּרַר שְׁפָסֵק דָּם הַמְקוּר מְלִזוּב דַּל"כ עַל הַמּוּךְ הָיָה לוֹ לְמִצּוֹא שְׁהָרִי פִּתַח הַחֲדָר בְּאַמְצַע הַחֲדָר אַע"כ צ"ל שְׁזָה אִינוּ מוֹצִיא מִיַּדִּי סְפֵק דְּחִיָּשִׁינוּ שְׂמָא זָב הַדָּם לְצְדָדִי הַרְחָם לְמַעְלָה מְמָקוּם שְׁמַגִּיעַ הָעֵד שֶׁם וְחוּרִים וְסִדְקִים שְׁבִכּוּתְלֵי הַרְחָם מְעַמִּידִים לְהַדָּם וְאִם כֵּן בְּבְדִיקָה שְׁכַתְב הַמַּחְבֵּר הַנ"ל שְׁתַּכְנִיס הַמּוּךְ עַד מְקוּם שְׁהַשְׁמַשׁ דָּשׁ בְּאַמְצַע הַרְחָם מַה מְהַנִּי כִּינּוּן שְׁאִינָה יְכוּלָה לְבָדוּק בְּצַד יָמִין שְׁלֵה וְעוֹד נ"ל שְׁאִין בְּדִיקַת הַהִפְסֵק טְהָרָה שְׁלֵה בָּא לְבָרַר שְׁעֵתָה בְּשַׁעַת בְּדִיקָה פְּסָק הַדָּם מְלִזוּב דְּאִטּוּ תַּהֲיָה שׁוֹפְעַת כְּנֶהְרָא אֲלֵא כִּינּוּן שְׁנִמְצָא אַחַר בְּדִיקַת חוּרִים וְסִדְקִים הַמּוּךְ נְקִי נִתְבָּרַר שְׁכָבֵר פְּסָקָה מְלִרְאוֹת זְמַן מַה דַּל"כ דְּרָף הַדָּם לְהַתְעַכֵּב בַּחוּרִים וְסִדְקִים וְכִינּוּן שְׁלֹא נִמְצָא כְּלוּם בַּחוּרִים וְסִדְקִים אַחַר הַבְּדִיקָה נִתְבָּרַר שְׁכָבֵר נִסְתַּם הַמַּעֲיָן וְאִם כֵּן עֵיקַר בְּדִיקַת חוּרִים וְסִדְקִים הוּא מַה"ט אִם כְּבָר פְּסָקָה מְלִרְאוֹת וְאִינוּ מוֹעִיל מַה שְׁנִתְבָּרַר שְׁעֵתָה בְּשַׁעַת בְּדִיקָה אִינָה רוֹאָה מִיְהוּ אֵלּוּ הָיָה בְּדִיקַת הַמַּחְבֵּר הַנ"ל בְּדִיקָה מְעוֹלָה הָיָה תַּקְנָה לְזֶה שְׁיִהְיֶה הַמּוּךְ דְּחוּק שֶׁם כְּמוֹ שְׁעָה אוֹ יוֹתֵר וְאִם תִּמְצָא נְקִי יִתְבָּרַר שְׁנִסְתַּם הַמַּעֲיָן אִף עֵיקַר הַבְּדִיקָה אִינָה כְּלוּם דְּלִמָּא יִצָּא דָּם דְּרָף צְדָדִי הַפִּתַח לְחוּרִין וְסִדְקִין וְכַמְש"ל: תּוּ פֶתַח הַמַּחְבֵּר הַנ"ל וְנ"ל וְעוֹד נ"ל דְּאַחְזוּקִי רִיעוּתָא לֹא מַחְזוּקִינוּ לְמִימֵר דְּנִפְק דָּמָה וְהוּא תוּתִי הַטְּבַעַת מְדַמְנִי' בְּגִדָה ד"ו הַרוֹאָה דָּם וְכו' וְאִינָה מְקוּלְקַלְת לְמַנְיָנָה וְלֹא מְפַלֵּיג בֵּין שְׁהִיָּה אֲצִלָּה מוּךְ דְּחוּק אוֹ לָאוּ וְכו' וְקָשָׁיָא לְכַאוּרָה וְאִמָּאי גִיחוּשׁ כִּינּוּן דְּאִיפָּא גְבַהּ מוּךְ דְּחוּק אִימָא מְאֵתְמוּל נִפְק לְבִיה"ח וְכו' א"ו דְּלֵהָא לֹא חִיָּשִׁינוּ וְכֵן הָא דְקִאֲמְרִינוּ בַּש"ס מוּדָה רַבָּא בְּמוּךְ דְּחוּק פִּירוּשׁוֹ דְּמִטְמָא שְׂמָאי לְמַפְרַע מַעַל"ע כְּמוֹ לְהַלֵּל אֲבָל לֹא לְהַחְמִיר יוֹתֵר לְטַמָּא לְמַפְרַע אִף לְחוּלִין אוֹ שְׁתֵּהָא מְקוּלְקַלְת לְמַנְיָנָה וְכַשְׂאֵר מוּדָה שְׂמָאי דְקִאֲמַר הָתָם וְהִינּוּ מִטַּעַם הַנְּזָכֵר עַכ"ל מ"ש דְּמִטְמָא שְׂמָאי לְמַפְרַע מַעַל"ע כְּמוֹ לְהַלֵּל אִינוּ מְדוּקְדָק דְּהָא הַלֵּל לִית לֵיה טוֹמְאָת מַעַל"ע אֲלֵא מְפִקִידָה לְפִקִידָה

אָמנם עֵינֶקֶר רְאֵיתוֹ הוּא תִימָא גְדוּלָה וְנֶעְלַם מִמְּנוּ דְבָרֵי הַתּוֹסְפוֹת בְּרִישׁ מְכִילְתֵּינּוּ ד"ג
ע"א ד"ה ואב"א וז"ל וְנִרְאָה דְלֵהָאֵי לִישְׁנָא נְמִי צָרִיךְ טַעְמָא דְהַעֲמֵד אִשְׁהָ עַל חֻזְקָתָהּ
דאל"כ פִּי קָאָמַר מוֹדָה שְׁמַאי בְּשׁוּטָה וְכֵן מוֹדָה שְׁמַאי בְּמוֹף וְכִי יִטְמָאָנָה לְמַפְרַע אָף
לְחֻלְיוֹ וְהֵלֵא כָּל הַנְּשִׂימ דִּינִן שְׁעָתוֹן לְחֻלְיוֹ אָף לְהֵלֵל אֱלָא הֵנִי טַעְמָא לָא אִיְצָטְרִיךְ אֱלָא
פִּי הֵיכִי דְלָא נֶעְבִּיד סִיגָא בְּקֻדְשִׁים עכ"ל וּמַעֲתָה מָה רְאֵיהָ מִשָּׁם לִנ"ד דְלְחֻלְיוֹ וְכֵן לְבַעֲלָהּ
לְעֵנָן שְׁלֵא תְהֵא מְקוּלְקֵלֵת לְמַנְיָנָה ס"ל לְשְׁמַאי וְלְהֵלֵל דל"ח מְשׁוּם דְמוֹקְמִינֵן לָהּ
אַחֻזְקָתָהּ חֻזְקַת טְהָרָה דִּינְדָה מִשְׁא"כ בנ"ד דְלִיכָא חֻזְקַת טְהָרָה אִפִּי א"נ דְלִיכָא נְמִי חֻזְקַת
טוֹמְאָה כִּינֵן שְׁאִין דְרַף שְׁתֵּהָא טְמֵאָה לְעוֹלָם וְכַמ"ש הַתּוֹסְפוֹת רִישׁ מִסְכַּת גִּיטִין וּפ' הָאִשָּׁה
רַבָּה וְהוּי חֻזְקָה שְׁעֲשׂוּיָה לְהַשְׁתַּנּוֹת דְלָאו חֻזְקָה הִיא מ"מ חֻזְקַת טְהָרָה נְמִי לִיכָא וְדָאי
דְחִיָּשִׁינֵן שְׁרָאָתָה וְהַחּוֹרִים וְהַסְּדָקִים וְהַטְּבַעַת מְעַפְכִּים הַדָּם מְלַצָּאָתָּ: עוֹד אָנִי תָמַחַ עַל
הַמְּחַבֵּר הַנְּ"ל אָף לְפִי דַעֲתוֹ שְׁהַבְּדִיקָה הַזֶּה שְׁפָתַב הוּא בְּדִיקָה מְעוֹלָה לְמָה הַקֵּיל שְׁלֵא
תַעֲשֶׂה פֶן כ"א בְּבִדִיקַת הַפְּסָק וְגַם ב'א' מְשָׁאָר יְמֵי הַסְּפִירָה וּבְשָׁאָר הַיָּמִים תְּבָדוּק
בְּבִדִיקָה קְלָה הָא הַב"י לָא הַקֵּיל פֶן אֱלָא בְּבִדִיקָה עַד מְקוֹם שְׁהַשְׁמֵשׁ דָּש דְסָגִיא בְּהֵכִי
וְטַעְמֵיהָ מְשׁוּם שְׁהִיא בְּדִיקָה קְשָׁה וְהוּאִיל דְרֹב הַפּוֹסְקִים ס"ל דְסָגִיא בְּבִדִיקָה אַחַת תּוֹף
ז' אע"פ שְׁלַכְתְּחֵלָה הַצָּרִיכוּ לְבָדוּק בְּכָל יוֹם לְעֵנָן בְּדִיקָה בְּעֵנָן זֶה שְׁהוּא דְבָר קְשָׁה וְגַם
פִּי רֹב הַפּוֹסְקִים אִין מְצָרִיכוּ לְבָדוּק בְּעֵנָן זֶה דִּינֵנוּ לְעֲשׂוֹת פְּדָבְרֵי הַמְּצָרִיכִים לְבָדוּק
בְּעֵנָן זֶה בְּבִדִיקוֹת הַפּוֹכְרָחִים שְׁהֵם בְּדִיקַת יוֹם הַפְּסָקָה וּבְדִיקָה אַחַת תּוֹף ז' וְכו' וְאע"פ
שְׁקַצַּת פּוֹסְקִים סוֹבְרִים שְׁצָרִיכָה לְבָדוּק תְּחִלְתָּן וְסוֹפֵן הֵלֵא הֵם הַסְּמ"ג וְסָה"ת הֵם לָא
הַצָּרִיכוּ לְהַכְנִיס עַד מְקוֹם שְׁהַשְׁמֵשׁ דָּש סָגִיא לְד"ה עכ"ל וּבב"י שְׁם יֵשׁ ט"ס ע"ש וְכַצ"ל
כַּמ"ש וְאִם פֶן הַב"י לָא הַקֵּיל דְסָגִיא בְּבִדִיקָה אַחַת תּוֹף ז"נ אֱלָא בְּבִדִיקָה הַקְּשָׁה שְׁהוּא
עַד מְקוֹם שְׁהַשְׁמֵשׁ דָּש מְשׁוּם דְהַמְּצָרִיכִים בְּדִיקַת תְּחִלְתָּן וְסוֹפֵן ס"ל דל"צ עַד מְקוֹם
שְׁהַשְׁמֵשׁ דָּש וְהַמְּצָרִיכִים בְּדִיקָה עַד מְקוֹם שְׁהַשְׁמֵשׁ דָּש לָא מְצָרִיכִים בְּדִיקָה תְּחִלְתָּן
וְסוֹפֵן אֱלָא סָגִיא לִיה בְּבִדִיקָה אַחַת תּוֹף ז"נ אֲבָל בְּדִיקַת חוֹרִין וְסָדָקִין דְלְרֹב הַפּוֹסְקִים
בְּעֵנָן מנ"ל דְסָגִיא לִיה בַּפ"א תּוֹף ז"נ וְכִינֵן שְׁלַדְעָתוֹ הֵךְ בְּדִיקָה שְׁפָתַב הוּא בְּמְקוֹם בְּדִיקַת
חוֹרִין וְסָדָקִין וְדָאי דְלָא סָגִיא בְּלֵא תְּחִלְתָּן וְסוֹפֵן וְאֲפָשֶׁר מ"ש וּשְׁאָר הַיָּמִים תְּבָדוּק
בְּבִדִיקָה קְלָה ר"ל ש"א צ' לְהַכְנִיס הַמוֹף כ"כ בְּעוֹמֵק עַד מְקוֹם שְׁהַשְׁמֵשׁ דָּש אָף שְׁאִין
לְשׁוֹנוֹ מְשֻׁמַּע פֶן: וּמ"ש שְׁם דְאֲפָשֶׁר דְבַשְׁעַת הַדְּחָק כַּה"ג כ"ע מוֹדִים לְהַרְאָב"ד דא"צ
בְּדִיקַת חוֹרִים וְסָדָקִים וְסָגִיא לִיה בְּבִדִיקָה קְלָה כְּבָר פְּתַבְתִּי דִּי"ל פֶן דַּה"ט דְבַתּוּלָה
שְׁתַּבְּעוּיָה לְהַנְּשֵׂא דאע"ג דא"א לָהּ שְׁתַּבְּדוּק בַּחוֹרִים וְסָדָקִים סָגִיא לָהּ בְּבִדִיקָה קְלָה
הוּאִיל וְא"א בְּלֵא"ה מִיְהוּ כ"ז הִיכָא דְלִיכָא דָם לְמִסְרַף בִּיָּה סְמַכִּינֵן אַהָא דָאָם אִיתָא דְהוּי
דָם הוּי אֲתִי שְׁאִין דְרַף לְדָם לְהַתְּעַכַּב כ"כ מִשְׁא"כ בנ"ד: וְהִנֵּה פְתַב שְׁם בַּסְּפָר הַנְּ"ל
שְׁחַקֵּר מִן הַנְּשִׂימ הַמְּמוֹנִים מִן הַקְּהֵל לְהַרְאוֹת פְּתַמֵּי הַנְּשִׂימ לְחַכְּם וְהַעִידוּ שְׁנֵהֲגוּ הַנְּשִׂימ
הַמְּדוֹנְפָאִים בְּמַכָּה זוּ וְנוֹשְׂאִים טְבַעוֹת פנ"ל שְׁיֵשׁ לָהֶם ב' טְבַעוֹת אַחַת שְׁמַנְחַת בְּרַחֲמָהּ
בַּעַת וְסָתָה וְטוֹמְאָת גְּדָתָה וְהַשְׁנִי שְׁמַנְחַת שְׁם בַּעַת הַפְּרִשְׁתָּה לְטְהָרָה וּמַנִּיחָתוֹ שְׁם ז' יְמֵי
הַסְּפִירָה וְאִינָה נוֹטְלַת מִתּוֹכָהּ בְּשַׁעַת הַבְּדִיקָה רַק בּוֹדְקַת א"ע וְהַטְּבַעַת בְּתוֹכָהּ כְּמוֹ
שְׁתוֹכַל וּבַשַּׁעַת טְבִילְתָּהּ נוֹטְלַת מִתּוֹכָהּ וְאִין כָּל הַטְּבַעוֹת שְׁוִיִּם כִּי מְקַצְתֶּם גְּדוּלִים
וּמְקַצְתֶּם בִּינּוֹנִים אוֹ קְטַנִּים הַכֹּל לְפִי תְּנֹאֵר הַחֲסָרוֹן וְאִיכוֹת הַמַּכָּה גַם אָמְרוּ שְׁרֹב
הַטְּבַעוֹת הָאֵלוּ אִינֵן מְעַפְכִּים אֵת הַבְּדִיקָה כָּלָל כִּי רֹבְכֶם מוֹנְחִים בְּצַדְדֵי הַרְחָם מְרוֹחֲקִים

מתחלת פְּוֹתְלֵי בֵּית הַרְחָם לְמַעַלָּה לְצַד הַגּוֹף עַד שְׁתוּכַל לְהַכְנִיס אֶצְבַּע לְשֵׁם וְלֹא תִגִּיעַ לְמָקוֹם הַטְּבַעַת כִּלְל עַכ"ד נ"ל שֶׁהַנְּשִׁים הִלְלוּ עֲשׂוּ כֵן עַפ"י הוֹרְאָת חֲכָם שֶׁהוֹרָה לָהֶם כֵּן וְסִבְרָא לִיה פִּינּוֹן שֶׁהוּא שְׁעַת הַדְּחָק שֶׁא"א לָהֶם לְהוֹצִיא הַטְּבַעַת תָּמִיד סְמוּךְ עַל הַכְרַעַת הַרְמַב"ן שֶׁהֵבִיא הַב"י דְּבַבְדִּיקַת הַהֶפְסֵק טְהָרָה צָרִיךְ בְּדִיקַת חֲנוּרִים וְסִדְקִים מִשֶּׁא"כ בְּדִיקָה שֶׁל סְפִירַת ז"נ סְגִיָּא בְּבִדְיָה קֵלָה ע"כ הוֹרָה שֶׁבְּשַׁעַת הַפְּרָשְׁתָּה לְטְהָרָה צָרִיכָה לְהוֹצִיא הַטְּבַעַת וְלִבְדוּק אֶבֶל בְּבִדְיָה סְפִירַת ז"נ הוֹאִיל וְהוּא שְׁעַת הַדְּחָק שֶׁאֲפֹשֶׁר שִׁישׁ קִצַּת סִפְנָה לְהוֹצִיא הַטְּבַעַת יֵשׁ לְסִמּוּךְ עַל הַרְאָב"ד וְהַרְמַב"ן דְּסִגִּיָּא בְּבִדְיָה קֵלָה הֵגַם שְׁפַתְבַּתִּי לְעִיל דִּישׁ לְפַקְפֵּק ע"ז דְּעַד כָּאֵן לֹא הִתִּירוּ הַפּוֹסְקִים הַנְּ"ל בְּבִדְיָה קֵלָה דְּוָקָא הֵיכָא דְלִיכָא מִיָּדִי לְמִסְרָךְ דָּאז סְמְכִינוּ עַל בְּדִיקָה קֵלָה לְפִי שְׁאִין דְּרָךְ לְדָם לְהַתְעַכֵּב מִשֶּׁא"כ הֵיכָא דְאִיכָא מִיָּדִי לְמִסְרָךְ לֹא סְמְכִינוּ עַל בְּדִיקָה קֵלָה י"ל דַּס"ל דָּאָרְף עוֹבְדֵי הַטְּבַעַת אִינוּ מְעַכֵּב לְהַדָּם דְּהָא מְסַקִּינוּ בְּרִישׁ מְכִילְתֵּינוּ דְּרָבָא ס"ל אֶפִּילוּ מְשַׁמְשֵׁת בְּמוֹךְ אִינוּ מְעַכֵּב לְדָם מְשׁוּם דְּאֵגַב זִיבָה מִיְּפוּיץ כְּוִיץ וְיֵשׁ מְקוֹם לְדָם לְצִאָת כ"א בְּמוֹךְ דְּחוּק וְעוֹבְדֵי הַטְּבַעַת לֹא הָיוּ כְּמוֹ מוֹךְ דְּחוּק דְּהָא יֵשׁ מְקוֹם לְדָם לְצִאָת וְאֵע"ג דְּהָא אֵינְתָּמַר לְשִׁמְאֵי מ"מ לְחֻלְוִין מוֹדָה הִלְל לְשִׁמְאֵי וּבְסִבְרָא זֹל לֹא נִחְלָקוּ אֲלָא דְמִדְרַבְּנָן הִתְמִירוּ וּבְעֵי בְּדִיקַת חוּרִין וְסִדְקִין וְהֵיכָא דְלֹא אֲפֹשֶׁר סְמְכוּ הַפּוֹסְקִים הַנְּ"ל בְּכַחַא דְּהִתִּירָא וְאִם כֵּן הוּא שְׁמַנְהֵגֵם עַפ"י חֲכָם אִין לְסַתְּוֹר מְנַהֵגֵם: וְרִאִיתִי בְּדַבְרֵי הַחֲכָם הַשּׁוֹאֵל שָׁם שֶׁיֵּצֵא לְדוֹן בְּדָבָר חֲדָשׁ שְׁפַתְבּוֹ וְ"ל וּמְלַבֵּד זֶה אִיכָא לְמִימַר דְּבַנְדָּה בְּעֵינוּ בְּדִיקָה מְדַאֲרִינְתָּא יִינְתָּא וְלֹא סְמְכִינוּ אַרְנוּבָא וְהִינְנוּ מְשׁוּם דְּסַפֵּק טְוִמְאָה הִיא וּבְרַה"י טְמָא וְלֹא מְבַעֲיָא לְתִירוּץ אֶחָד שֶׁל תּוֹסְפוֹת רִישׁ גִּדָּה דְּדוּקָא לְמַפְרַע לֹא יִלְפִינוּ מְסוּטָה אֶבֶל שְׁאָר טְוִמְאוֹת יִלְפִינוּ אִם כֵּן טְמָאָה מְסַפֵּק כּו' אֲלָא אֶפִּילוּ לְפִי תִירוּץ ב' דְּתוֹסְפוֹת שְׁפַתְבוֹ דְּלֹא יִלְפִינוּ סַפֵּק רְאִיָּה מְסוּטָה אִיכָא נְמִי לְחַלֵּק דְּלִטְהַר בְּרַה"ר לֹא יִלְפִינוּ מְשׁוּם דְּהִתָּם אִיכָא סַפֵּק מְגַע וְהָא אִיכָא סַפֵּק רְאִיָּה אֶבֶל לְטְמָא בְּרַה"י וְכו' וְדָאֵי יִלְפִינוּ מִק"ו מְסוּטָה שְׁהִתָּם הוּא טְוִמְאָת מְגַע וְלֹא מְסַתְבַּר לְאַחְמוּרֵי כ"כ וּמַכ"ש טְוִמְאָת רְאִיָּה דְּטְמָאָה מְסַפֵּק עַכ"ל גַּעְלָם מְמַנּוּ דְּבַרֵי הַתּוֹס' בְּמְכִילְתֵּינוּ דָּרְף י"ז ע"ב ד"ה וְאִין שׁוֹרְפִין עָלֵינוּ אֶת הַתִּירוּמָה וְכו' שְׁפַתְבוֹ בְּהִדְיָא דְּלֵהֲאֵי שְׁנוּיָא דְּלֹא יִלְפִינוּ טְוִמְאָת רְאִיָּה מְסוּטָה אֶפִּילוּ בְּרַה"י לֹא יִלְפִינוּ ע"ש גַּם מַה שְׁפַתְבּוֹ דְּלִתִּירוּץ א' שֶׁל תּוֹסְפוֹת דְּמַחְלֵק בֵּין לְמַפְרַע וּבֵין לְהִבָּא וְדָאֵי דְּטְמָאָה מְסַפֵּק גַּעְלָם מְמַנּוּ דְּבַרֵי הַתּוֹסְפוֹת בְּמַס' ב"ק דָּרְף י"א ע"א ד"ה אִין מְקַצַּת שְׁלִיָּא בְּל"ו שְׁפַתְבוֹ וְ"ל וְא"ת לר"א דְּאָמַר וְכו' ה"ד אִי בְּרַה"ר אֶפִּילוּ בְּחַד סְפִיקָא מְטַהְרֵי וְאִי בְּרַה"י אֶפִּילוּ בְּס"ס נְמִי טְמָא וְכו' וְיֵשׁ לוֹמַר דְּשִׁמְעִיתִין אֵינְרִי לְעַנְנִין לְאַוְסְרָה לְבַעֲלָה עַכ"ל מְבוֹנָאָר מְדַבְרֵיהֶם דְּלִתִּירוּצָם דְּמִינְרֵי לְבַעֲלָה אִין לְחַלֵּק בֵּין רַה"ר לְרַה"י דְּלַעוֹלָם בְּחַד סְפִיקָא מְטַמְאִין וּבְס"ס מְטַהְרִין וְלֹא יִלְפִינוּ מְטוֹמְאָה דָּאִין לְפָרֵשׁ דְּבַרֵיהֶם דְּלִתִּירוּצָם מִינְרֵי הַסּוֹגִיָּא בְּר"ה אֶבֶל בְּרַה"י אֶפִּילוּ לְבַעֲלָה טְמָאָה דָּא"כ הִיָּה לָהֶם לְפָרֵשׁ בְּתִירוּצָם כֵּן וְי"ל דְּמִינְרֵי בְּשִׁמְעִיתִין בְּר"ה וְלַעֲנִין לְאַוְסְרָה לְבַעֲלָה א"ו הַשְׁתָּא דְּמַסְקֵי דְּמִינְרֵי לְבַעֲלָה אִין חִילּוּק בֵּין רַה"י לְר"ה וְכו' יֵשׁ לְהוֹכִיחַ בְּשִׁמְעִיתָא דְּהִתָּם דָּאִין חִילּוּק וְע"ש וְע"כ הַתּוֹס' שָׁם תְּפָסוּ עֵיקַר כְּתִירוּץ הַרְאָשׁוֹן בְּרִישׁ מְכִילְתֵּינוּ וְלֹא ס"ל לְחַלֵּק בֵּין טְוִמְאָת גְּיָעָה לְטוֹמְאָה שְׁע"י רְאִיָּה דָּא"כ לֹא הָיוּ מְקַשִּׁים מִיָּדִי דְּהָא וְדָאֵי טְוִמְאָת לִידָה הִיא טְוִמְאָה שְׁע"י רְאִיָּה וְל"ד כִּלְל לְטוֹמְאָת מְגַע אַפ"ה כְּתָבוּ דְּלַבְעֲלָה אִין חִילּוּק בֵּין רַה"י לְר"ה וְא"ל דְּש"ה שִׁישׁ לָהֶם חֲזָקַת טְהָרָה ז"א דָּאֵי גִילְף טְוִמְאָה לְבַעֲלָה מְטוֹמְאָה לְטְהָרוֹת אִין

לחלק בין יש לה חזקת טהרה או לא דהא לענין טומאה לטהרות ברה"י טמא אפי' יש לה חזקת טהרה: והנה החכם הג'ל פתב דאף שמשוינו טומאה לבעלה כמו טומאה לטהרות דברה"י ספיקא טמא מ"מ כ"ז באין לה חזקת טהרה כגון בימי ספירה אבל ביש לה חזקת טהרה לא משום דליכא למילף מסוטה דש"ה דאיתרע חזקתה וכמ"ש התוספות עכ"ד לא ירדתי לסוף דעתו דלפי דעתו שפא להשוות טומאה לבעלה וטומאה לטהרות אהדדי אין לחלק בין יש לה חזקת טהרה או לא דהא קיי"ל דספק טומאה ברה"י טמאה אפילו באיתחזק טהרה וכמ"ש התוספות שם דמסוטה ילפינו שעשואה הפתוב כנדאי אף ע"ג דאית לה חזקה שאינה טמאה ודאי דלא איתרע אלא חזקת טהרה ודאית ע"ש אלא שאין ענין זה לזה כלל ואין לדמות טומאה לבעלה לטומאה לטהרות וכמ"ש ומה שרצה להסתייע לזה מדברי הרא"ש בפ' בנות פותים במ"ש על דברי הראב"ד דס"ל דפולטת ש"ז אינו סותר ליומו אלא בטהרות אבל לא לבעלה וכתב ע"ז הרא"ש דבריו תמוהים איהו תסתור לחצאין שתעלה לה ספירה לבעלה ואסורה לקודש ולמקדש עכ"ל ומדברים אלו רוצה ללמוד לכאן דג"כ אין לחלק ביניהם אבל אין ענין דהתם דומה לכאן וכמ"ש הוא עצמו שם די"ל דשאני הכא דלא גמרינו מסוטה אלא דוקא לענין טומאה ולא לענין איסור גם בר מן דין אין ראיה מדברי הרא"ש פ"ל לדהכא וכמ"ש בחזושי הר"ן בגמרא דף מ"ב על הראב"ד דכיון דגורם טומאה לקדשים סותר נמי לבעלה דנקיים מכל טומאה בעיניו ע"ש וזה פונת הרא"ש עיין בס' לחז"מ שם ולפמ"ש לק"מ דכונת הרא"ש כמ"ש הר"ן: גם לפי דברי החכם הג'ל יתרו ויפלו כל דיני ס"ס בהלכות אלו שאנו מטהרין לבעלה מפ"ס וכמ"ש הרמ"א סימן קפ"ז וכן הק' תוספות בכמה דוכתי במכילתין דנטהר מפ"ס ולפ"ד א"א לטהר דהא קיי"ל ברה"י כל ספיקות שאתה יכול להרבות ספיקו טמא וכה"ג ק' מהא דר"פ האשה דמטהר התם מפ"ס ולפ"ד החכם הג'ל צ"ל דמייירי הפל בר"ה אלא ודאי הא ליחא שאין ללמוד פלל איסור לבעלה מטומאה וכל שלבעלה אין לחלק בין ר"ה לרה"י הן בדאיתחזק טומאה או לאו: עוד ראיתי שהחכם הג'ל ר"ל דמדאורייתא אזלינן בתר רובא דנשים שפסקו מלראות ביום ה' או יום ו' לתחלת ראיתן והחכם המשיב פתב דאין נ"ל למיזל בתר רובא דנשי דעלמא לגבי אשה מיוחדת שאין טבע הנשים שוין בענין זה אלא דאזלינן בתר רובא דהוה איתתא גופא ע"ש וכתב שג"ל מוכח מן הש"ס דנדה דט"ו ע"ב דאזלינן בתר רובא דהוה איתתא דאמרינן התם בעלה מחשב ימי וסתה ובא עליה שפירושו שמשב ע"פ רגילותה משוה זמן ראיתה הקודם וכדמשמע מפירוש רש"י דאל"כ במה יודע לו משוה זמן ראיתה עכ"ל ולכאורה ראיה זו נכונה ואע"ג דמסיק התם דר"י לא אמר אלא בספק ראיתה ומשום ס"ס אבל ודאי ראיתה לא אמר מ"מ הא מפרש התם דטעמיה משום מי יימר דטבלה ולא קאמר טעמא דאימור לא פסקה מלראות ולא היתה יכולה לטבול ועוד דלמאי דס"ד דר"ש בר ייבא דאמר ר"י אפילו בנדאי ראיתה משמע דמחשב ימי וסתה דקאמר ר"י היינו ימי משוה ראיתה שדרכה לראות בהן ולפסוק אחר כך אז מותר לבא עליה אלא דק"ל ע"ז מהא דגרסינן לקמן דס"ה אהא דתנן בנדה ז' שחרית ומצאה טמאה וביה"ש לא הפרישה דתני לוי במתני' אחר הימים בין בנדה ומצאה טהורה בין בנדה ומצאה טמאה ה"ז ספק זבה וכ"פ הרמב"ם בפ"ו מהלכות א"ב וכ"פ כל הפוסקים ובש"ע פ"א בסעיף ה' ולא מפלגי מידי לומר דאם ברוב ימיה דנדה לפסוק בשביעי דטהורה א"ו דלעולם היא בחזקת

טוּמְאָה עַד שֶׁתִּפְרֹשׁ בְּטִהְרָה וְאֶפְּלוּ אִי נִימָא דְמִדְרַבָּנָן מְטַמְּאִינוּ לָהּ מִסְפֵּק וְלֹא אֲזַלְיָנָן בְּתַר רֹב יָמִים לְהַקְלֵי אֲבָל מִדְּאֻרְיִיתָא אֲזַלְיָנָן בְּתַר רֹב יָמִים אֶפְּלוּ לְהַקְלֵי מ"מ ק' ל"ל לְהַש"ס לֹמַר הֵכָא מִי יִימַר דְּטַבְלָה וְלֹא אָמַר מִי יִימַר דְּפִסְקָה מְלַרְאוֹת וְלֹא הִיְתֵה יְכוּלָה לְטַבֵּל דְּהָא מַה"ט אָמְרִינוּ דְּאַחַר הַיָּמִים אֶפְּלוּ בְּדָקָה וּמִצָּאָה טְהוֹרָה שְׂהִיא סָפֵק זָבָה דְּשָׂמָא לֹא פִסְקָה מְלַרְאוֹת אַע"ג דְּקִי"ל דְּכָל י"א יוֹם הִיא בְּחֻזְקַת מְסוּלְקַת בְּדָמִים וְכַדְאִיתָא בְּדָף ל"ט וּכְמ"ש בְּסִימָן קפ"ט בְּשֵׁם הֶרְאָב"ד וְאַפ"ה חִיּוּשֵׁינוּ לָהּ פִּינוּן שְׂהִיא בְּחֻזְקַת רוּאָה וְה"ה הֵכָא וּבַע"כ צ"ל דַּש"ה דְּאִינְהָ אֲלֵא סָפֵק רְאָתָה וְהָא דְּאָמַר מִי יִימַר דְּטַבְלָה ה"ה דַּהַמ"ל מִי יִימַר דְּפִסְקָה וְעֵינָן: מְכָל הַלִּין מְבֹרָאָר דְּאֶפְּלוּ אִי נִימָא דְּמִדְּאֻרְיִיתָא אֲזַלְיָנָן בְּתַר רֹב יָמִים מ"מ מִדְּרַבָּנָן לֹא אֲזַלְיָנָן לְהַקְלֵי וְזֶה סִינְעֵתָא לְמַש"ל דְּקָשָׁה הַדְּבָר לְהַתִּיר בְּמַכָּה פּוּר פֶּאֶל שְׂמוּצִיָּאָה דָּם תְּמִיד לְעֻגְנָן סְפִירַת ז"נ שְׂלָהּ מִשּׁוּם דְּלֹא יִדְעִינוּ מֵאִיזָה יוֹם תִּתְחִיל לְמָנוֹת פִּינוּן שְׂהִיא רוּאָה תְּמִיד וּבְתַר רֹב יָמִים שְׂדַרְפָּה לְפִסְוֹק מְלַרְאוֹת קוֹדֵם שְׂאִירַע מָכָה זֹו לֹא אֲזַלְיָנָן עַכ"פ מִדְּרַבָּנָן וְאַפְּשָׁר דְּאֶפְּלוּ מִדְּאֻרְיִיתָא נְמִי לֹא אֲזַלְיָנָן לְהַקְלֵי שְׂהִטְבַּע שֶׁל בְּנֵי אָדָם עֲשׂוּיָה לְהַשְׁתַּנּוֹת וְאִין זִילַת דָּם גְּדִתָּה הוּא בְּכָל הַסּוּתוֹת בְּשִׁנְיָה וְדַרְכּוֹ לְהַשְׁתַּנּוֹת בֵּין רַב לְמַעַט לְפִי בְּרִיאוֹת הַגּוֹף וְחוֹלְשָׁתוֹ בְּרִיבּוּי הַדָּם וּמִיעוּטוֹ: וּמַה שְׂנֵאָמַר בְּתַשׁוּבָה הַנ"ל שֶׁם שְׂהוּא סָפֵק אִם בְּדִיקַת תּוֹף סְפִירַת ז"נ הוּא דְּאֻרְיִיתָא אוֹ דְּרַבָּנָן דְּמִדְּאֻרְיִיתָא סְמַכִּינוּ עַל מַה שְׂפִסְקָה בְּטִהְרָה וְלֹא הֶרְגִּישָׁה שְׂנִפְתַּח עוֹד מְקוֹרָה וְלִבְסוּף הַעֲלוּ לְהַלְכָה דְּהַבְּדִיקָה הוּא מִדְּאֻרְיִיתָא מְבֹרָיִיתָא הַשְּׁנוּיָה בְּסִפְרָא פְּרֻשַׁת מְצוּרַע כְּבָר הָאֲרַכְתִּי בְּזֶה לְעֵיל סִימָן זֶה מַה שְׂנַלַע"ד וּמַה שְׂנוֹגַע לְעֻגְנָן הַחֲצִיץָה בְּטַבִּילָה בְּגִדוֹן זֶה אֲבָאָר בַּע"ה לְקַמֵּן סִימָן קצ"ח: וּבְדַבְרֵי הַרְמַב"ם שְׂהַבֵּאתִי לְעֵיל צל"ע שְׂפִתָּב וְז"ל וְגִדָה שְׂבִדְקָה עֲצָמָה בְּתוֹף יְמֵי גְּדִתָּה וּמִצָּאָה שְׂפִסְקָה הַדָּם וְאַפְּלוּ פִסְקָה בְּשִׁנְיָה וְשִׁגְגָה אוֹ הַזִּידָה וְלֹא בְּדָקָה עַד לְאַחַר גְּדִתָּה יָמִים רַבִּים וּכְשִׁבְדְּקָה מִצָּאָה טְמֵאָה אִין אוֹמְרִים שְׂמָא כָּל אוֹתָן הַיָּמִים הִיְתֵה טְמֵאָה וְתַהֲיָה זָבָה אֲלֵא כָּל אוֹתָן הַיָּמִים שְׂלֹא בְּדָקָה בְּחֻזְקַת טְהוֹרָה בְּדָקָה עֲצָמָה וּמִצָּאָה אֶפְּלוּ בְּדָקָה בּו' לְגִדִּתָּה וּבִיה"ש לֹא בְּדָקָה עֲצָמָה כְּדִי לְפָרוֹשׁ מִטּוּמְאָת גְּדִתָּה אֲלֵא הַמְתִּינָה יָמִים וְאַח"כּ בְּדָקָה וּמִצָּאָה טְהוֹר ה"ז סָפֵק זָבָה וְכו' לֹא יִדְעִתִּי מַה אֶפְּלוּ בְּשַׁבְּעֵי שַׁכ' דְּהָא פִּינוּן דְּמִצָּאָה טְמֵאָה מַה רְבוּתָא דְּשַׁבְּעֵי טְפִי מִשְׁאָר יָמִים: (כד) וְאִם יִקְשָׁה בְּעִינְיָה.

כְּבָר כְּתַבְתִּי לְעֵיל שְׂפִתָּב הַב"י שְׂבִנְעֵרוֹתוֹ רָאָה זְקָנִים שְׂהֵם מְגַמְּגָמִים עַל בְּדִיקָה זֹו שְׂהוּא דְּבָר שֵׁא"א וּמְסִיק שֶׁם לְהַחְמִיר לְבַעַל נֶפֶשׁ אֲבָל כָּאֵן בַּש"ע סְתָם וְכו' לְהַחְמִיר אֶפְּלוּ לְאִינוּ בַּע"נ בְּבִדְיַת הַפִּסְקָה וּבְדִיקַת יוֹם אֶחָד שֶׁל סְפִירַת ז"נ שְׂתַבְּדוֹק עַד מְקוֹם שְׂהַשְׂמֵשׁ דַּשׁ גַּם בַּב"ח כ' שְׂהוּא דְּבָר קָשָׁה מְאֹד פִּינוּן שְׂרָאֵשׁ אוֹתוֹ צְנוּאָר נְסִתָּם מְאֹד אִיף תּוּכַל לְבַדוֹק שֶׁם בְּמוֹף בְּאַצְבָּעָה גַּם הִיאָף תּוּכַל לְכוּיֵן אוֹתוֹ הַפְּתַח שְׂבִרָאֵשׁ צְנוּאָר הַרְחַם שְׂהַאֲבָר נְכַנְס לְשֵׁם הֵלֵא הוּא תְּלוּי וְעוֹמֵד וּמְתַנַּדְנַד כְּמוֹ שְׂאוּמְרוֹת הַנְּשִׁים הַפְּקֻחוֹת שְׂבִהֵן וְנִרְאָה לִיִּישָׁב וְלֹמַר דְּנוֹדָי כְּשִׁבָּאת הָאִשָּׁה לְהַכְנִיס אֲצַבָּעָה עִם הַעַד כ"כ בְּעוֹמֵק הוּא דְּבָר נִמְנָע מִחֻמַּת גְּוִדָל דְּחוֹק הַסְּתִימָה מְבַפְּנִים אֲבָל אִם דּוֹחַקַת מוֹף הַרְבֵּה זֶה ע"ז עַד שְׂתַכְנַס בְּעוֹמֵק שְׂהַשְׂמֵשׁ דַּשׁ אִינוּ נִמְנָע שְׂכָל אֶחָד דּוֹחַק אֶת חֲבֵרוֹ וְכוּן כְּפֹלֵם זֶה אַח"ז עַד שְׂנַכְנַס לְמְקוֹם שִׁינָיִם וְתַדַּע שְׂהַרִי הַדָּמִים יוֹצְאִים דְּרָף שֶׁם בְּשַׁפִּיכָה לְפַעְמִים וְכוּן הָאֲבָר נְכַנְס לְשֵׁם בְּגַמְר בִּיאָה וַא"כ ג"כ אֶפְּשָׁר שְׂפִיכְנַס ג"כ לְשֵׁם הַמוֹף ע"י שְׂדוּחַקַת אוֹתוֹ בְּעוֹמֵק כְּדִפִּי וְעוֹד דְּכִמוֹ שְׂאִין כָּל הָאֲצַבָּעוֹת שְׂוִין כְּףֵי אִין כָּל הַרְחַמִים שְׂוִוֹת יֵשׁ שְׂרַחְמָה

צָר וַיֵּשׁ שְׂרָחֵמָה רָחַב וְאֶפְשָׁר הוּא וְאֶפְשָׁר הַמּוֹף לְשֵׁם וְאִם עַכ"ז לֹא יִגִּיעַ הַמּוֹף עַד מְקוֹם שֶׁהַשְּׂמֵשׁ דָּשׁ הֵנָּה פִּינּוֹן שֶׁבְּדִקְהָה הַיֵּטֵב בַּחוּרִין וּבְסֻדְקִין תּוֹ לֹא חֲזִינְשִׁינּוּ דְלִמָּא אִיפָּא דָם בְּפִרוּזְדוֹר עֲצָמוּ וְהָרִי הִיא מְטַמְאָה בְּבִיה"ח דל"ח לְהֵכִי עַכ"ד וְלַעֲנִיד נִרְאָה שֶׁבְּדִקְהָה זֹו שֶׁהַמְצִיא ע"י דְחִיקַת מוֹף הַרְבֵּה זֶה אַחַר זֶה הוּא בְּדִקְהָה הַקְּשָׁה בְּיוֹתֵר וַיֵּשׁ לְחוּשׁ שֶׁתְּקַלְקַל א"ע וְהַנְּכוֹן שֶׁתְּבָדוּק א"ע מְקוֹם שֶׁתּוֹכַל לְהַגִּיעַ עִם הָעַד בְּאַצְבָּעָה כְּפִי כְּחָה אוֹלֵי תַּגִּיעַ עַד מְקוֹם שֶׁהַשְּׂמֵשׁ דָּשׁ וְאִם לֹא תַּגִּיעַ לֹא נִתְּנָה תּוֹרָה לְמַלְאָכֵי הַשָּׁרַת וְאִינוּ מְעַכְבּ בְּדִיעְבַּד וְכַדְמִסִּיק רַמ"א בַּהֲג"ה: (כה) וּבְדִקְהָה שָׁל יוֹם רֵאשׁוֹן.

בב"י כ' שעכ"פ בדיקה א' של תוף ז"נ צריף שבתבדוק א"ע עד מקום שהשמש דש וסגיא בהכי פינן דלרוב הפוסקים סגיא בבדיקה אחת תוף ז"נ אע"ג דהסמ"ג וסה"ת מצרכי בדיקת א' ושביעי הם לא הצריכו להכניס כ"כ בעומק עד מקום שהשמש דש הלפך בבדיקה א' שבתוף ז"נ שבודקת א"ע כ"כ בעומק סגי לד"ה אמנם צריף שתייחד יום א' בתוף הז"נ פדי שיהיה יום מיוחד לבדיקה זו שתדע שתמיד צריכה לבדוק באותו יום באותו ענן ונ"ל שהיום היותר ראוי לייחד הוא היום ב' פדי שאם תשפח באותו יום מלבדוק בענן זה יהיה לפניה ימים הרבה לתשלומין בעודה תוף ז' עכ"ד ובד"מ תמה עליו למה ייחד יום ב' ולא יום א' ושוב מצאתי בש"ע שכ' שם יום הראשון עכ"ל ולענ"ד נראה דבלא"ה ראוי שתהיה בדיקה זו ביום א' שהרי כתבתי לעיל ברס"י זה דלמאן דמצריף ספורים לפנינו ע"י בדיקה שבתבדוק א"ע ביום הראשון מקרי ספורים לפנינו כדמוכח מסוג' דהתם וא"כ פינן דאנן פסקינן דאפי' בדיעבד מעכב בלא בדיקת ראשון ושביעי מטמא דבעינן ספורים לפנינו מש"ה יש להצריף בדיקה זו בראשון שלא אכל לא בשאר ימים דלאו ספורים לפנינו הם ע"י בדיקה זו פינן שלא היתה בדיקה זו בראשון שלא וכו"ת א"כ תצטרף גם בשביעי שלא בדיקה זו י"ל דאפי' למאי דמצריכינן גם בדיקה בשביעי אינו אלא מדרבנן אבל מן התורה סגיא בבדיקה ביום הראשון וכמוכח מהתם שע"י בדיקת הראשון מקרי ספורים לפנינו דמש"ה לא מותיב ממתניתא דטועה לדרב קמייטא וכמש"ל וכיון שאין בדיקת שביעי אלא מדרבנן מש"ה הקיל בבדיקה זו הקשה: (כו) עד מקום שהשמש דש.

כ' הב"י דטעמו פינן דקי"ל דנשים מטמאות ביציאת הדם לביה"ח אע"פ שעדיין לא יצא לחוץ כמו שנתבאר בס' קפ"ג צריף לבדוק כל ביה"ח ועד מקום שהשמש דש והוא ביה"ח ומפני כף צריף לבדוק עד שם ואע"פ שכתב הרמב"ם בפ"ה מהא"ב שבשעת גמר ביאה האבר נכנס בפרוזדור ואינו מגיע עד ראשו שבפנים אלא רחוק ממנו מעט לפי האצבעות ע"כ דלפ"ז אפי' תכניס העד עד מקום שהשמש דש עדיין לא יצאה י"ח בדיקת הפרוזדור כולו י"ל דס"ל דמאי דאפשר למיבדק בביה"ח בדיקתו א"נ שאינן סוכרים פהרמב"ם דהא בפ' י"ד בעי הי ניהו ביה"ח במתניתין תני' מקום שהשמש דש והרמב"ם מפרש דעד מקום שהשמש דש הוא ביה אכל עדיין נשאר קצת מביה"ח לצד פנים והם מפרשים ששם נגמר הביה"ח עכ"ל ובס' מע"מ דף ש"א ע"א השיגו וכו' וז"ל הוא סובר דפרוזדור הוא ניהו ביה"ח ואינו כן שהרי הרמב"ם בעצמו כ' ועד היכן ביה"ח כו' חוץ מבין השנינים ועד היכן הוא ביה"ח ש עד מקום שיגיע אליו האבר בשעת גמר ביאה וכו' אבל ענן הפרוזדור אע"פ שאינו הרחם עצמו וכל מה שממנו ולחוץ בכלל ביה"ח יחשב מ"מ כשנאמר ביה"ח אין המכונן בו כל הפרוזדור אלא עד מקום שהשמש דש וזה מבואר

בְּדַבְרֵי הַרְמַב"ם וכו' וּמַעֲתָה גַם לְהַרְמַב"ם בִּיה"ח אֵינוֹ מַגִּיעַ לְיוֹתֵר כ"א עַד מְקוֹם שֶׁהַשְּׁמַשׁ דָּשׁ וְאֵע"פ שֶׁהַשְּׁמַשׁ אֵינוֹ מַגִּיעַ לְרֵאשׁוֹ שֶׁל פְּרוּזְדוֹר שְׁמַבְפָּנִים הָאֵי לְאוֹ בִּיה"ח מִיְקָרִי לְעִנְיָן זֶה אַף לְהַרְמַב"ם זֶה נ"ל פְּשוּט וּבְרוּר וּגְדוֹל מְזֵה דְבִקְדָּא אֵיתָא בְּגַמ' דְּיוֹצֵא דוֹפָן דַּמ"ב יֵצֵא רֵאשׁוֹ חוּץ לְפְרוּזְדוֹר דְּהֵינּוּ בִּיה"ח וְכֵן פִּירֵשׁ"י הָא קָמֵן בְּהִדְיָא דְּבִיה"ח וּפְרוּזְדוֹר לְאוֹ חֲדָא מְלֵתָא נִינְהוּ עַכ"ל וְכָבֵר הָאֲרַכְתִּי בְּזֵה לְעֵיל סִי קִצ"ד אָמְנָם בְּב"ח רְאִיתִי מְלֵתָא דְתַמְנִי שְׁכ' בְּסִי זֶה וְזו"ל וְעוֹד דְּאָפִי הִיָּה הִדָּם בְּפְרוּזְדוֹר בְּבִיה"ח אֵין סְפִיקוֹ טָמָא אֱלָא פְּשִׁיזָא לְחוּץ אֲבָל פְּשִׁנְשָׂאֵר בְּפְרוּזְדוֹר אֵינוֹ טָמָא פְּדַכְתְּבוּ הַתּוֹס' בְּפ' י"ד דַּמ"ב ע"ב וְזו"ל שֶׁהוֹצִיא וְלָד רֵאשׁוֹ חוּץ לְפְרוּזְדוֹר אֲבָל בְּפְרוּזְדוֹר עֲצָמוּ טְהוּרָה דְלָא חֲשִׁיב כְּבַחוּץ וְא"ת וְהָא אָמַר לְעֵיל בְּפ"ק דָּם הַנְּמָצָא בְּפְרוּזְדוֹר סְפִיקוֹ טָמָא וִי"ל הֵתָם סְפִיקוֹ טָמָא פְּשִׁיזָא לְחוּץ וְעוֹד יֵשׁ לְחַלֵּק בֵּין דָּם לִידָה לְדָם נִדָּה עַכ"ל הֵרִי דְלִשְׁנוּיָא קָמָא אֲפִי הִיָּה דָם בְּפְרוּזְדוֹר אֵינוֹ טָמָא פְּשִׁנְשָׂאֵר שָׁם וְלֹא יֵצֵא לְחוּץ הִילְכֵּה מְסַפִּיקָא לֹא מְטַרְחִינָן לְמִיבְדַּק גַּם בְּפְרוּזְדוֹר עֲצָמוּ וְלֹא פְתָבוּ הָרָא"ש וְרַבֵּינוּ וְהַרִי"ו מִהֲגֵהוֹת מִיְמוֹנֵי דְתַכְנִיסָהוּ עַד מְקוֹם שֶׁהַשְּׁמַשׁ דָּשׁ אֱלָא לְמַצְנָה וְלֹא לְעַכְבַּ פְּלָל וְעוֹד הָאֲרַכְתִּי בְּתַשׁוּבָה בְּס"ד עַכ"ל וְהֵם דְּבָרִים תְּמוּהִים מְאֹד דְּהָא קִי"ל כֹּל הַנְּשִׁימִים מְטָמְאִים בְּפָנִים כְּבַחוּץ פְּדָא' בְּמַשְׁנָה שָׁם וְעֵלָה מִפ' בְּגַמְרָא הֵתָם דְּהִיא מִבֵּין הַשְּׁיִנִים וְלְחוּץ דְּמְטָמָא אֵע"פ שֶׁלֹּא יֵצֵא לְחוּץ דְּאֵלוֹ לְאַחַר שִׁיזָא לְחוּץ אֲפִי הַכְּנִיסָה קִנְיָה לְתוֹךְ הַמְקוֹר וְהוֹצִיא דָם טָמָא מְשִׁיזָא לְחוּץ וּמ"ש הַתּוֹס' כְּבָר פְּתַבְתִּי בְּיָאוּרוֹ לְעֵיל סִי קִצ"ד עֵי"ש אַח"ז רְאִיתִי שְׁגַם מְהַר"י הַלּוֹי ז"ל בְּקוֹנְטְרָס מְלַחֲמַת מְצָנָה שֶׁבְּסוּף סֶפֶר דְּרָכֵי נְוֵעַם עֲמַד ע"ז: (כז) רַק שֶׁבְּדִקָּה עֲצָמָה יָפָה בַּחוּרִים וּבְסֻדָּקִים.

מְבוֹנָר דְּבְדִיקַת חוּרִים וְסֻדָּקִים מְעַכְבַּ בְּדִיעֵבַד וְעַמְש"ל דְּאָפְשֵׁר לֹמַר דְּהִיכָא דְלָא אָפְשֵׁר דִּישׁ לְסַמְוֵךְ עַל הָרָאָב"ד ז"ל דַּס"ל דְּלִבְעֵלָה סְגִיָּא בְּבְדִיקָה קִלְהָ בְּבִיה"ח וְעִנְיָן צ"ע: (כח) אֵע"פ שֶׁלֹּא הִגִּיעַ.

וּר"ל אֵע"פ שִׁיזְדַּעַת בְּוֹדָאֵי שֶׁלֹּא הִגִּיעַ לְמְקוֹם שֶׁהַשְּׁמַשׁ דָּשׁ אֲפ"ה מְהַנִּי בְּדִיעֵבַד: (כט) שֶׁשׁוּמַעַת וְאֵינָה מְדַבְּרַת. אֵין לְשׁוֹן זֶה מְדוּקָדָק פִּינּוֹן דְּשׁוּמַעַת אֵיף קָרִי לָהּ חֲרָשִׁית וְזו"ל הַרְמַב"ם בְּפִירוּשׁוֹ לְמַס' תְּרוּמוֹת פ"א מ"ב חֲרָשׁ בְּלִשׁוֹנָנוּ הוּא שְׁאֵינוֹ שׁוּמַעַת וְרז"ל קוֹרְאִים ג"כ לְאֵלֶם חֲרָשׁ לְפִי שֶׁסִּבַּת הָאֱלָמוֹת הִיא חֲרָשׁוֹת יְחַדֵּשׁ בְּעוֹבֵר בְּעוֹדוֹ בְּבִטָּן אִמּוֹ וְלֹא יִשְׁמַע מֵהַ שְׁמִדְּבָרִים לוֹ וְכו' וְקָרָא לְאֵלֶם בְּסִבַּת הָאֱלָמוֹת חֲרָשׁ עַכ"ל וְכ"כ הִרְעֵב שָׁם מְבוֹנָר דְּלִהְיֵי נִקְרָא אֵלֶם בְּשֵׁם חֲרָשׁ פִּינּוֹן דְּסִבַּת אֱלָמוֹתוֹ הוּא הַחֲרָשׁוֹת אֲבָל שִׁיָּהֵי הַשׁוּמַעַת וְאֵינוֹ מְדַבֵּר נִכְלָל בְּכָלֵל חֲרָשׁ זֶה לֹא שְׁמַעְנוּ: (ל) שְׁמַרְבָּה לְבָדוּק.

ע"ל סִי קַפ"ד וְסִי קַפ"ז דְּלִשְׁיִטַת רֹב הַפּוֹסְקִים דְּוָקָא שֶׁלֹּא בְּשַׁעַת הַתְּשִׁמִּישׁ אֲבָל לְפָנֵי הַתְּשִׁמִּישׁ וְלֹא אַחַר הַתְּשִׁמִּישׁ אֵין לָהּ לְהַחְמִיר וְלְבָדוּק לְפָנֵי בַּעֲלָה פְּדִי שֶׁלֹּא יֵהָא לְבוֹ נוֹקְפוֹ וְכ"פ הַרְמַ"א שָׁם וְדוּקָא בִּישׁ לָהּ נֶסֶת קְבוּעַ אֲבָל בְּאֵין לָהּ נֶסֶת קְבוּעַ אֲפִילוֹ בְּשַׁעַת הַתְּשִׁמִּישׁ צָרִיכָה בְּדִיקָה וְע"ש: (לא) שִׁיָּהִיו רְצוּפִים.

בַּת"כ יְלִיף לָהּ מְדַכְתִּי וְאַחַר תְּטַהַר אַחַר א' לְכוּלָן וּמִיִּיתִי לָהּ בְּגַמ' בְּמַכְלִיתִין בְּכַמְּהָ דְּוָכְתִי וּפִירֵשׁ"י בְּדַל"ג ע"ב אַחַר א' לְכוּלָן פְּלוּמ' זְמַן א' לְכוּלָן שִׁיָּהִיו רְצוּפִין טְהַרְתָּן עַכ"ל וְבַס' ק"א פ' מְצוּרָע פ"ט כ' וְזו"ל וְלִי נִרְאָה לְדִיִּיק אַחַר א' שִׁיָּרְצָה שֶׁלֹּא יִהְיֶה לְכָל ז"נ אֱלָא אַחַר א' פְּלוּמַר אַחַר טְוִמָאָה וְלֹא ב' פְּעָמִים אַחַר טְוִמָאָה דְּהֵינּוּ אִם מְשַׁלְמַת אוֹתָם אַחַר

טַנְמָאָה שְׁנִית שֶׁל קֶצֶתְם אַחַר טַנְמָאָה רֵאשׁוֹנָה וּקֶצֶתְם אַחַר טַנְמָאָה ב' נִמְצָא שְׁיֵשׁ לָהּ ב' מִיָּנִי אַחַר עַכ"ל מִפְּלֵ זֶה מְבֹאָר שֶׁהֲגִי' אַחַר אֶחָד לְכוֹלֵן וְלֹא כַּמ"ש בְּסִפְרִים דִּינֵן בְּכָל הַמְּקוֹמוֹת דְּמִיָּתִי הִגַּמ' לְהַפְרִיזָתָא זֹו אַחַר אַחַר לְכוֹלֵן אֲלֵא כַּ"ל אַחַר אֶחָד לְכוֹלֵן וְכֵן הוּא בְּהַרְי"ף בַּפ"ב דְּשִׁבּוּעוֹ' וְכֵן הַר"ן שֶׁשׁ פִּי' פָּמוּ שְׁפִי' בַּק"א ע"ש שׁוֹב רְאִיתִי בַּס' לַח"ח דְּרַע"ט ע"ב שַׁכ' כַּמ"ש וְעֵינַי עוֹד שֶׁשׁ בְּדַף ש"א ע"ב מ"ש עוֹד בְּזָה: (לִב) שְׁאָם רְאֵתָה דָם.

עֵינַי בַּט"ז שַׁכ' דִּישׁ נִפְקוּתָא בְּזָה אַף לְדִידֵן דְּאִית לֵן חוּמְרָא דַּר"ז לְעֵנַי בְּדִיקָה תוּף ז"נ דְּחוּבָה עָלֶיהָ פִּינֵן שְׁאָם תִּרְאָה תִּסְתּוֹר הַפֵּל מִש"ה חֲזַקְתָּ טַנְמָאָה עָלֶיהָ וְצָרִיכָה בְּדִיקָה בְּכָל יוֹם פְּעֻמִּים וּדְבָרָיו דְּחוּקִים וְלַעֲנ"ד לַק"מ דְּהָא הַנּוֹצֵרָה לְאִשְׁמַעֲיָנָא אַף לְדִידֵן אִם רְאֵתָה בְּשַׁבִּיעֵי אִפִּי' בְּסוּף הַיּוֹם סְתָרָה כָּל הַיָּמִים דַּמָּה"ט הוּא דְּאִמְרִינָן אֲסוּרָה לְטַבּוֹל בְּיוֹם שַׁבִּיעֵי שְׁלֹא תִשְׁמַשׁ בְּשַׁבִּיעֵי דְשִׁמְאָה תִּרְאָה וְתִמְצָא זָבָה לְמַפְרַע אֲבָל בְּלֹא"ה הֵיטָה מְוַתֵּר לְטַבּוֹל בְּשַׁבִּיעֵי שְׁחָרִית וְלִשְׁמַשׁ מְטַתָּה אַח"כ דְּהָא אַף אִם תִּרְאָה א"ת הָא אִינוּ סוּתֵר לְמַפְרַע אֲלֵא מִפְּאֵן וְלִהֲבָא הִיא טַמְאָה וְלַכֹּף כְּתוּבוֹ הַטּוֹר וְהַש"ע דַּר"ן צָרִיכִין לְהִיּוֹת רְצוּפִים דַּמָּה"ט שְׁאִפִּי' רְאֵתָה בְּשַׁבִּיעֵי הוּא סוּתֵר לְמַפְרַע וְלַכֹּף אִפִּי' לְדִידֵן דְּקִי"ל כְּחוּמְרָא דַּר"ז אִיכָא נ"מ שְׁאֲסוּרָה אִפִּי' לְטַבּוֹל בְּשַׁבִּיעֵי מְגוּזָרָה שְׁמַא תִּשְׁמַשׁ וְאַח"כ בְּאִוְתוֹ יוֹם תִּרְאָה וְתִמְצָא זָבָה לְמַפְרַע וְאִין לֹמַר דְּאַכְתִּי קָשָׁה דְּאַף אִי נִימָא דָּאִם רְאֵתָה תוּף ז"נ לֹא סְתֵר הַקּוּדְמִים מ"מ אוֹתוֹ יוֹם הִרְאָה וְדֹאִי דְּאִינוּ עוֹלָה מִיָּהוּ וְא"כ בְּשַׁבִּיעֵי אֲסוּרָה לְשִׁמְשׁ מַה"ט דְּשִׁמְאָה תִּרְאָה בּוֹ וְלִיכָא ז"נ וְאַכְתִּי מֵאִי נ"מ לְדִידֵן בְּדִין זֶה אִם הוּא סוּתֵר לְהַקּוּדְמִים אוֹ לֹא ז"א דְּאִי לֹא דְּרֵאָה שְׁתּוּף ז"נ הוּא סוּתֵר לְהַקּוּדְמִים הֵיטָה מְוַתֵּר לְשִׁמְשׁ בְּשַׁבִּיעֵי אַחַר שְׁטַבְלָה דְּאַף שְׁתִּרְאָה אַח"כ אִינָה טַמְאָה אֲלֵא מִפְּאֵן וְלִהֲבָא אֲבָל הַתִּשְׁמַשׁ שְׁבִינְתִּי' בְּהֵיטֵר הֵיטָה פִּינֵן דְּמַקְצָת הַיּוֹם כְּכוֹלוֹ הָא שְׁלֵמוֹ לָהּ ז"נ וְכ"כ בְּהַדְיָא הִרְא"ש גְּבִי פּוֹלְטָת ש"ז דַּמָּה"ט פּוֹלְטָת ש"ז בְּשַׁבִּיעֵי שְׁלוֹ אִינוּ סוּתֵר דְּכִינֵן דַּש"ז אִינוּ סוּתֵר אֲלֵא יוֹמוֹ וְכִינֵן שְׁסַפְרָה מַקְצָת הַשַּׁבִּיעֵי כְּכַר שְׁלֵמוֹ הַנְּקִיִּים מִשָּׂא"כ בְּזִיבָה פִּינֵן שְׁסוּתֵר כָּל הַיָּמִים הַקּוּדְמִים מִש"ה סוּתֵר בְּשַׁבִּיעֵי עַד הַלְיָלָה ע"ש מְבֹאָר כַּמ"ש דְּכִינֵן דְּסוּתֵר לְהַקּוּדְמִים מִשׁוּם הַכִּי סוּתֵר בְּשַׁבִּיעֵי כָּל הַיּוֹם וְכָל עֵינָר לֹא בָּאוּ הַטּוֹר וְהַש"ע אֲלֵא לְהַשְׁמִיעֵנוּ דְּכִינֵן דְּבַעֲיָנָא רְצוּפִים מַה"ט הוּא דְּסוּתֵר בְּשַׁבִּיעֵי אִם רְאֵתָה עַד הַלְיָלָה וְנ"מ לְדִידֵן דְּאֲסוּרָה לְשִׁמְשׁ בְּשַׁבִּיעֵי אַחַר שְׁטַבְלָה דְּשִׁמְאָה תִּרְאָה וְאַפִּי' לְטַבּוֹל בְּשַׁבִּיעֵי אֲסוּרָה מַה"ט כְּדֵאִתָּא לְקַמֵּן סִימָן קַצ"ז וּמ"ש וְצָרִיכָה לְפִסּוּק בְּטַהֲרָה וְלַחְזוֹר וְלִמְנוֹת ז"נ ר"ל בְּדִין תּוֹרָה וּמִשׁוּם הִרְאָה רֵאשׁוֹנָה אִפִּי' קוּדְמֵי חוּמְרָא דַּר"ז הִגַּם שַׁבְּב"י כ' עַל הַטּוֹר בַּמ"ש אוֹ בִּיה"ש שֶׁהוּא סִפְקָ יוֹם דְּלִיכָא נ"מ לְדִידֵן וְלִפִּי מ"ש י"ל דְּאִיכָא נ"מ דְּאֲסוּרָה לְשִׁמְשׁ בְּסוּף הַיּוֹם סְמוּךְ לְבִיה"ש מ"מ י"ל בְּחַבּוּרוֹ ש"ע חֲזוֹר בּוֹ אַחַר זֶה רְאִיתִי בַּס' תַּפְל"מ שַׁכ' ג"כ כַּמ"ש אֲלֵא שְׁלֹא בִּינָר דְּבָרָיו כַּמ"ש וְדְבָרֵי הַב"ח מְגוּמְגָמִים: וְעַפ"י דְּבָרֵי הִרְא"ש שְׁהִבְאִיתִי פְּאֵן יֵשׁ לִינִשְׁבַּ מַה שֶׁהַקְּשִׁיתִי בַּסִּי' קַצ"ד שַׁכ' דְּקִי"ל א"א לִפְה"ק בַּל"ד וְלַכֹּף הֵאִידְנָא כָּל הַיּוֹלְדוֹת חֲשׁוּבוֹת יוֹלְדוֹת בְּזוּב וְצָרִיכוֹת ז"נ וְאִם אִינָה רוֹאָה בְּתוּף יְמֵי הַלֵּידָה עוֹלִין לַז"נ וְאַפִּי' יְלִידָה נִקְבָּה וְלֹא רְאֵתָה בְּשַׁבְעָה יָמִים הִרְאִישׁוֹנִים וְעָלוּ לָהּ לְסַפִּירַת זִבָּה וְרְאֵתָה בּוֹ יָמִים הַשְּׁנִיִּים אִינָה סוּתֵרֵת וְטוּבְלָתָא לְאַחַר י"ד אִפִּי' לֹא פִּסְקָה עַכ"ל וְהַקְּשִׁיתִי שֶׁשׁ פִּינֵן דַּכ' שְׁלֹא רְאֵתָה בּוֹ יָמִים הִרְאִישׁוֹנִים וְעָלוּ לָהּ לְסַפִּירַת זִבָּה ע"כ מִיָּרִי שְׁסַפְרָה ז' יָמִים בְּלֹא יוֹם הַלֵּידָה דְּהָא יוֹם הַלֵּידָה א"א לְמִיחְשָׁבֵי' תוּף יָמִים הַנְּקִיִּי'

דְּהָא א"א לפה"ק בל"ד א"ו דז"נ ספר' בלא יום הלידה וא"כ לא פֿש מן הימי לידה אחר
שְׁסַפְרָה ז' לנְקִיָּים רק שְׁשָׂה יָמִים וְאִיךָ כ' אַח"כ וְרָאָתָה בְּשַׁבְעָה יָמִים הַשְּׁנִיִּים ולפמ"ש
בְּשֵׁם הָרֵא"ש דְּהִיכָא דְּלֹא סוֹתֵר אֲלָא יוֹמוֹ אִם רָאָתָה בְּשַׁבְעֵי כִּינּוּן שְׁהִיְתָה תַּחֲלַת הַיּוֹם
נְקִיָּה עוֹלָה לְסַפִּירַת ז"נ וּכְבָר הַבְּאִתִּי לְעִיל דַּס"ל לְהַרְמַב"ם דָּדָם שְׁרָאָתָה תוֹף יָמֵי הַלִּידָה
אִינוֹ סוֹתֵר אֲלָא יוֹמוֹ ע"ש וא"כ מְשַׁפְּחַת לָהּ שְׁסַפְרָה ז"נ בְּלֹא יוֹם הַלִּידָה דְּהִינּוּ שְׁשָׂה
יָמִים שְׁלֵמִים וְתַחֲלַת יוֹם הַשְּׁבִיעִי הִיְתָה ג"כ נְקִיָּה וְעָלְתָה לָהּ לְסַפִּירַת ז"נ אַע"פ שֶׁאֲח"כ
בּוֹ בַּיּוֹם רָאָתָה אַפ"ה עָלוּ לָהּ סַפִּירַת ז"נ דְּמַקְצֵת הַיּוֹם כְּכֹלּוֹ דְּכִינּוּן דָּדָם שְׁבַתוֹף יָמֵי
הַלִּידָה אִינוֹ סוֹתֵר לְהַיָּמִים הַקּוֹדְמִים אֲלָא לְיוֹמוֹ עָלָה לָהּ מַקְצֵת הַיּוֹם כְּכֹלּוֹ וְיוֹם הַשְּׁבִיעִי
נִחְשָׁב לְכָאן וּלְכָאן מִיְהוּ נִרְאָה מְדַבְּרֵי הַתּוֹס' וְהָרֵא"ש דְּלֹא ס"ל כְּהַרְמַב"ם וְכַמְש"ל ס'י
הַג"ל: (לג) אֵין תּוֹלִין אוֹתוֹ לְהַקְל.

הַטַּעַם שְׁבַתוֹף ג"י הָרֵאשׁוֹנִים עֲדִינּוּ יֵשׁ לְהַסְתַּפֵּק אִם פֿסק דָּם מְקוֹר שְׁלָהּ וּלְאַפּוֹקִי לְאַחַר
ג' כ"כ הַמְרָדְכִי וְהַג"מ בְּשֵׁם סה"ת וּכ' בס' מנ"י ולפ"ז נִרְאָה בְּאַשְׁמַתְעַסְקַת בְּכַתְמִים
אוֹ שֵׁישׁ לָהּ חֲבוּרוֹת וּפְצָעִים וְכו' הַבְּאִתִּי לְשׁוֹנוֹ ס'י ק"צ סְעִיף מ"א וּכ' וְכו' ג' פֿסק
בְּתַשׁוּבַת צ"צ ס'י ס"ה בְּדַבְּרֵי הַשּׁוֹאֵל וּמְבִיא שָׁם רְאִיּוֹת בְּרוּרוֹת לְדַבְּרֵי וְאִף שְׁהַבְּעַל
צ"צ שָׁם מְפַקֵּק בְּזָה לְהַחְמִיר הִינּוּ שְׁבַדְקָה שְׁלֹא בְּמַתְפּוֹן רַק לְכַבּוֹד שְׁבַת וְחִיָּישׁ אוֹלֵי
לֹא בְּדַקָּה יָפָה מִשָּׂא"כ אִם בְּדַקָּה בְּמַתְפּוֹן עַכ"ל וּבְאַמַּת דַּבְּרֵי הַשּׁוֹאֵל שָׁם נְכוּנִים וְהוּא
הַגָּאוֹן מֵהַר"ג בַּעַ"מ שו"ת עה"ג כְּמִבְּנוֹרָא בְּסַפְרוֹ ס'י ע"ט וְכָל דַּבְּרֵי הַצ"צ שָׁם בַּמַּח"כ
לֹא מְחַוּוֹרִין וּבַפֿרֵט בַּמ"ש שָׁם דְּהַרְשֵׁב"א לֹא פֿסק כְּרַבְּנָן בְּתַרְצֵי בְּמַכִּילֵתִין דָּף ס"ח דַּס"ל
דְּמַהְיֵי אַפ"י בְּדַקָּה בְּשֵׁנֵי לְנִדְתָה דְּמַהְיֵי אֲלָא דְּנֹקָא בְּאוֹתוֹ יוֹם שְׁהִיא רוּצָה לְפִסּוּק בּוֹ
בְּטַהֲרָה הוּא דְּמַהְיֵי בְּדִיקַת שְׁחֵרִית לִיתָא וְלֹא עֵינּוּ בַּתְּה"א וּבַמ"ה בְּדָף קפ"ב וּכ"פ כָּל
הַפּוֹסְקִים וּכ"פ הַרְמַב"ם פ"ו מֵהַא"ב כְּרַבְּנָן בְּתַרְצֵי וְהַבְּאִתִּי לְעִיל גַּם נִרְאָה לְהוֹכִיחַ
מְלִשׁוֹן הַרְמַב"ם דַּס"ל כְּדַעַת בַּעַל עה"ג דְּאַפ"י אִם בְּשַׁעָה שְׁבַדְקָה א"ע בְּשֵׁנֵי לְנִדְתָה הִיָּה
בְּדַעַתָּה לְבָדוּק עוֹד בְּשַׁבְעֵי וְלֹא בְּדַקָּה אַפ"ה מַהְיֵי מַדְכ' וְנ"ל וְאַפ"י פֿסקָה בְּשֵׁנֵי לְנִדְתָה
וְשִׁגְגָה אוֹ הַזִּידָה וְלֹא בְּדַקָּה עַד לְאַחַר נִדְתָה וְכו' וְלֹא כְּתַב בְּקִיצוֹר אַפ"י פֿסקָה בְּשֵׁנֵי
לְנִדְתָה וְלֹא בְּדַקָּה וְכו' אֲלָא דְּאַתִּי לְאַשְׁמַעִינּוּ אַפ"י כְּשֶׁבְּדַקָּה בְּשֵׁנֵי לְנִדְתָה הִיָּה בְּדַעַתָּה
לְבָדוּק עוֹד וְאַח"כ שִׁגְגָה ע"י שְׁשִׁכְחָה אוֹ שְׁהַזִּידָה אַח"כ אַפ"ה מַהְיֵי הַבְּדִיקָה בְּשֵׁנֵי לְנִדְתָה
וְלֹא חִיָּישִׁינּוּ לְשִׁמָּא לֹא בְּדַקָּה שְׁפִיר אֲלָא מְמַשׁ שְׁפִי בַּחֲדוּשֵׁי מוֹהַרמ"ל בְּרִישׁ מְכִילֵתִין
יֵשׁ סַעַד לְדַבְּרֵי הַצ"צ שְׁכ' אֵהָא שְׁפִירש"י בְּמַתְנֵי ד"ה מַעַל"ע מְמַעֲטַת וְכו' וּפְקִידָה
לְפְקִידָה וְכו' ו"ל כְּגוֹן דְּבְּדַקָּה עַצְמָה שְׁחֵרִית דְּאַמְרִינּוּ לְקַמְן בְּמַתְנֵי פְּעַמִּים צְרִיכָה לְהִיּוֹת
בּוֹדְקַת עַכ"ל וְכו' מוֹהַרמ"ל וְצָרִיךְ לְהַתְיַשֵּׁב מֵה צְרִיךְ רַש"י לְהַבִּיא מַתְנֵי דְּלְקַמְן לְכָאן
הִיָּה לוֹ לְפָרֵשׁ כְּגוֹן שְׁבַדְקָה עַצְמָה תוֹף מַעַל"ע וּמְצָאָה עַצְמָה טְהוֹרָה מְמַעֲטַת ע"י מַעַל"ע
וְנִרְאָה דַּס"ל לְרַש"י דָּאִם גְּזַדְּמוֹן שְׁבַדְקָה עַצְמָה תוֹף מַעַל"ע בְּהַזְדַּמֵּן אוֹתָהּ בְּדִיקָה אִינְהָ
מְמַעֲטַת ע"י מַעַל"ע כ"א דְּנֹקָא אוֹתָהּ בְּדִיקָה שְׁבּוֹדְקַת עַצְמָה שְׁחֵרִית וְעַרְבִית שְׂאָז
מְדַקְדַּקַת בְּבְדִיקַתָּה יָפָה כִּינּוּן שְׁתַּקְנַת חֲכָמִים הוּא מִשָּׂא"כ בְּבְדִיקָה אַחֲרַת לְכַף הַבִּיא
מַתְנֵי תִּין דְּלְקַמְן וְלוֹמַר שְׁתַּקְנַת חֲכָמִים הוּא עַכ"ל הַבִּיא בַּס' מ"ל מ"פ ג' מֵהַלְכוֹת מו"מ
דִּין ד' ו"ל דְּקוֹדֵם הָרַב הַמְנַהֵיר בְּרִישׁ גְּדָה בַּמְשָׁנָה קַמְיִיתָא דָּאִין פְּקִידָה מְמַעֲטַת מַעַל"ע
אֲלָא בְּפְקִידָה שְׁהִיא תַק"ח כְּגוֹן שְׁחֵרִית וְעַרְבִית שְׂאָז בּוֹדְקַת יָפָה אֲבָל אִם בְּדַקָּה עַצְמָה
שְׁחֵרִית וּמְצָאָה טְהוֹרָה וְחִזְרָה וּבְדַקָּה עַצְמָה בַּחֲצֵי הַיּוֹם וּמְצָאָה טְהוֹרָה וְאַח"כ בְּדַקָּה

ומצאה דם אין אומרים שלא תטמא מחצוי היום ואילך וכו' אלא מטמאה משחרית משום דבדיקה דחצוי היום לא חשיב בדיקה דאימור לא בדיקה עצמה יפה פינון שלא תקנו חכמים לבדוק באותו העת עכ"ל ואע"ג דהאי לטהרות הוא י"ל דה"ה לבעלה ומשמע דאפילו אמרה דבדיקה עצמה יפה אפ"ה אינו ממעט דאל"כ מה דנוחקין דרש"י לפרש דוקא בדיקת שחרית וערבית ממעט ולא פירש דמייירי בכה"ג א"ו דלא מהני משום דאמרינן דהוא מלתא דלא רמא עליה והוה הוה פדברי הצ"צ מ"מ בנדון הנ"ל פינון דהוה חומרא אינו אלא מחומרת האחרונים וכמ"ש הצ"צ שם המיקל פדברי עה"ג לא הפסיד: (לד) וה"ה אם ה"ה לה מכה בגופה.

הש"ך האריך להשיג על דין זה ונדעתו דאין להקל אא"כ המכה מוציאה דם תמיד וא"א לה להזהר ולזה נטה דעת הט"ז ובס' מנ"י כתב להקל פדעת הרמ"א וכ"כ בשו"ת פנים מאירות ח"ב סימן ק"ע וכן הסכים בס' כו"פ וכתב שגוף הדין הוא תמוה דהא מבואר בכל הפוסקים דאפילו בנדה דאורייתא אם בדיקה עצמה בשני לנדתה ושוב לא בדיקה עד יום ח' ומצאה טמאה אין מטמאין למפרע דאמרינן אוקמינן בדיקת טהרה והא לא הוה בדיקה שלשה ימים שפסק דם המקור ש"מ דבבדיקה פ"א ולא מצאה הוה בדיקה בדיקת דם המקור ומכ"ש דקשה להפוסקים דס"ל דמהני אפילו בדיקת יום הראשון עוד הקשה דאם אתה מחזקת אותה ברואה תוה"ג לבדיקתה אם כן היא דאמרינן דלכך לרבי אין הטהורה תולה בש"י בשני שלה דכי הדידי גינהו ופירש רש"י דאף היא בדיקת טהרה וקשה הא לא הוה בדיקה להיות פוסקת ג"י והא הטהורה יכולה לתלות פתמה במכה וש"י פנגד יום א"י לתלות ואיך הם פי הדידי הלא היא בדיקת טמאה כ"כ עד שאנו תולין במקור יותר מבמכה ואיך חכמתה שיכולה לתלות במכה לא תוכל לתלות בה ואף רש"י"ג דחולק הוא מטעם דתלינן הקלקלה במקולקל אבל לא מטעם הנ"ל עכ"ד וקושיא השניה נלע"ד דלק"מ דהא כתב הרשב"א בתה"א דף קפ"ב ע"ב שכתב אהא דמסקינן דס"ח ע"ב דאין חילוק בין ראשון לשני דאטו בוליהו לאו בדיקת טומאה קיימי וכיין דפסק פסק ראשון גמי פינון דפסק פסק ומעיקרא סבר הואיל והוה בדיקה מעין פתוח ונ"ל שם ולפיכך אע"פ שכל הנשים ספק נדות ספק זיבות ואפשר שהיא נדה ומעינה פתוח אפילו הכי כל שהפרישה טהורה ואפילו ביום הראשון ה"ז בדיקת טהרה עכ"ל מבואר דדוקא בנדה הוא דאמרינן דמעינה פתוח משא"כ בזבה אע"פ שראתה אינה בדיקת מעין פתוח דהא כל י"א יום היא בדיקת טהרה משום דהיא בדיקת מסולקת בדמיה כמ"ש בס"י ק"ץ ואף דהשתא ראתה אמרינן מה שראתה ראתה ותו לא תראה עוד לפ"ז הא דבעינן ג' ימים להחזיקה בדיקת פסיקת המקור דוקא בנדה הוא דבעינן הכי שהיא בדיקת רואה משא"כ בזבה היא בדיקת מסולקת בדמיה כל שפסקה בטהרה אע"פ שלא עברו עליה עדיין ג' ימים ואם כן ל"ק מהא דלא תלינן לרבי בש"י בשני שלה דשאני זבה שהיא בדיקת מסולקת והפוסקים דהצריכו ג' ימים דוקא היינו מחששא דשמא נדה היא ואין להקשות דאפתי קשה למה הצריכו ג' ימים הא ממ"נ אם זבה היא הא בדיקת מסולקת בדמיה היא ואם נדה היא הא לא בעינן נקיים ז"א דהשתא דהחמירו בנות ישראל להצריך ז"נ על כל ראיה אפ"י אי ברירא לן שהיא נדה אפ"ה צריכה ז"נ וכמ"ש הפוסקים דהחמירו עליהן כדי שלא תחלק בין ראיה לראיה וכן מוכרחים אנו לומר בדברי הרשב"א דס"ל הכי דאל"כ מאי אע"פ שכל הנשים ספק נדות וכו' שכ' דנמי קשה דאם היא נדה פשיטא

דְּמַהְגֵּי הַפֶּסֶק טְהֵרָה בְּרֵאשׁוֹן דְּהָא א"צ לְנִקְיִים ו' כַּמ"ש: וְלִהְיֵתֵר הַקּוּ' רֵאשׁוֹנָה נ"ל דס"ל
לְהֵגֵי הַפּוֹסְקִים דְּמִן הַדִּין לֹא הָיָה לָנוּ לְתַלּוֹת לְכַתָּם תּוֹךְ ז"נ בְּשׁוּם דְּבָר מְשׁוּם דְּאָפִי' אִי
חֲזִינָא בְּלֹא הַרְגָּשָׁה סוּתֵר לְיוֹמוֹ מִיְהוּ וְכַמ"ש"ל סִימָן קצ"ד בְּאַרְיִכוֹת אֲלָא דְתַלְיִנָּן בְּמִצּוּי
כִּינּוּן דְּהִיא בְּחֻזְקָת מְסוּלְקָת בְּדַמִּים וְלִכְךָ בְּעֵינָן חֻזְקָה אֲלִימָתָא דְכִבְר פֶּסְקָה ג' יָמִים הָא
לֹא"ה לֹא תַלְיִנָּן דְּמַעְלָמָא אֲתִי כִּינּוּן דְּסַפִּיקָא דְאֹרְיִיטָא הוּא דְהָא אִיכָא לְמִימֵר דְּמַגּוּפָא
אֲתִינָא וְעוֹד נ"ל דס"ל לְהֵגֵי פּוֹסְקִים דְתּוֹךְ יָמֵי סְפִירָתָה יֵשׁ לְהַחְמִיר אִפִּי' פֶּסְקָה בְּטְהֵרָה
דְּהָא חֲזִינָן בִּימֵי סְפִירָתָה דֹּאע"פ שְׁפֶסְקָה בְּטְהֵרָה צְרִיכָה בְּדִיקָה בְּכָל יוֹם לְכַתְחֵלָה וְאִי
לֹא בְּדִיקָה כְּלָל תּוֹךְ יָמֵי סְפִירָה לֹא עָלוּ לָהּ לְנִקְיִים לְדַעַת סה"ת שְׁמַמְנֵנוּ מְקוֹר דִּין זֶה
צְרִיכָה בְּדִיקָה בְּרֵאשׁוֹן וְשִׁבְעֵי וְאִי לֹא בְּדִיקָה מְעַכְב אִפִּי' בְּדִיעֵבַד אֲלָמָא דְלֹא אִימְחֻזְקָה
בְּטְהֵרָה בְּמָה שְׁפֶסְקָה בְּטְהֵרָה בְּשַׁעַת הַהֶפְסֵק וְלְדַעַת זֶה פְּתַבְתִּי לְעֵיל בֵּרס"י זֶה דְּטַעְמָא
הוּא דְבְּעֵינָן סְפוּרִים לְפָנֵינוּ ר"ל סְפוּרִין וְנֻדְאִין אֲצֵלָה וְלֹא מְהֵגֵי סְפוּרִים מְוַחְזָקִים וְא"כ
מִן הַדִּין לֹא הָיָה לָנוּ לְתַלּוֹת לְכַתָּם בִּימֵי סְפִירָה אִפִּי' יֵשׁ לְפָנֵינוּ בְּמָה לְתַלּוֹת דְּהָא בְּש"ס
לֹא מְצִינָוּ בְּהִדְיָא דְתַלְיִנָּן לְכַתָּם תּוֹךְ יָמֵי סְפִירָה וְא"כ י"ל דע"כ לֹא תַלְיִנָּן לְכַתָּם אֲלָא
בְּתַחֲלִילַת רֵאשׁוֹנָה דְּאִית לָהּ חֻזְקָת טְהֵרָה אֲבָל לֹא בִּימֵי סְפִירָה דֹּאע"פ שְׁפֶסְקָה בְּטְהֵרָה
מ"מ לֹא מְהֵגֵי דְאַנָּן סְפוּרִים לְפָנֵינוּ בְּעֵינָן וְלֹא סְפוּרִים מְוַחְזָקִים וְכִינּוּן שְׁיֵשׁ דָּם לְפָנֵינוּ
אֲע"פ שְׁיֵשׁ בְּמָה לְתַלּוֹת מ"מ לֹא סְפוּרִים וְנֻדְאִין נִיגְהוּ אֲלָא שְׁפִינּוּן שְׁכִבְר פֶּסֶק דָּם הַמְקוֹר
שְׁלֵשָׁה יָמִים וּבְדִיקָה עֲצָמָה וּמְצָאָה טְהוּרָה וְיֵשׁ לְפָנֵינוּ בְּמָה לְתַלּוֹת תַּלְיִנָּן אֲע"ג דְּלֹא מְהֵגֵי
חֻזְקָה זֶה דְּפֶסֶק דָּם הַמְקוֹר ג"י לְעַגְנָן בְּדִיקָה דְּהָא אִפִּי' בְּדִיקָה עֲצָמָה בְּשַׁלְשָׁה יָמִים
הַרְאשׁוֹנִים וְלֹא בְּדִיקָה עֲצָמָה בְּשִׁבְעֵי לֹא מְהֵגֵי לְדַעַת סה"ת וְסִיעֵתוֹ דְּדוּקָא רֵאשׁוֹן וְשִׁבְעֵי
בְּעֵינָן אִפִּי' בְּדִיעֵבַד מְעַכְב מ"מ שְׁאֵנִי הֵכָא דְּהָא בְּדִיקָה עֲצָמָה וּמְצָאָה טְהוּרָה גַּם יֵשׁ בְּמָה
לְתַלּוֹת מַש"ה תַּלְיִנָּן כַּנ"ל מִיְהוּ כ"ז בְּכַתְמִים אֲבָל בְּרֹאָה מְמַשׁ אֲע"פ שְׁיֵשׁ לָהּ מִכָּה בְּחָלֵל
הַגּוּף שְׁמוּצִיאָה דָּם כְּבֵר פְּתַבְתִּי בֵּר"ס זֶה דְּאָפִי' לְאַחַר ג"י אִין לְתַלּוֹת דַּמ"מ לֹא סְפוּרִים
לְפָנֵינוּ נִיגְהוּ וְאִפִּי' לְמֵאן דְּלֹא מְצָרִיךְ סְפוּרִים לְפָנֵינוּ אֲלָא סְפוּרִים מְוַחְזָקִים יֵשׁ לְפַקְפֵּק
הֵנָּה וְהֵנָּה כַּמ"ש"ל: וְעַפ"י דְּבִרְיֵנוּ נ"ל לִינְשֵׁב מַה שְׁהַקְשָׁה בְּחַדוּשֵׁי מוהר"מ"ל בְּגַמְרָא
דס"ח ע"ב אֵהָא דְּהַשִּׁיב ר"א לר"י דס"ל בְּזָב וְנֻזָּה שְׁבָדְקוּ עֲצָמָן בְּרֵאשׁוֹן וְשִׁבְעֵי וּבְשִׁאָר
הַיָּמִים לֹא בְּדָקוּ דְּאִין לְהֵם אֲלָא רֵאשׁוֹן וְשִׁבְעֵי וְע"ז הַשִּׁיב ר"א אִי חֲזִינְשִׁינָן דְּלָמָּא חֲזִינָא
בְּסַפֵּק אֲתִי לְאַחְלוּפֵי בְּנֻדְאִי וְהַקְשָׁה דְּלָמָּה לוֹ לר"א לֹא לֹמַר דְּאֲתִי לְאַחְלוּפֵי בְּנֻדְאִי תִּיפּוּק
לִיָּה אִי חֲזִינְשִׁתָּ לְהֵכִי אִף רֵאשׁוֹן וְשִׁבְעֵי לִיכָא דְּלָמָּא חֲזִינָא בְּנֻדְאִי וְהַתּוֹרָה אֲמַרָה וְאַחַר
תְּטַהֵר וְשִׁלָּא תְּהֵא טוּמְאָה מְפִסְקָת בֵּינֵיהֶם כְּדָאֲמַר ר"א מְעַיְקָרָא ע"כ וְכִבְר פְּתַבְתִּי בְּזֶה
לִינְשֵׁב בְּסִי' קצ"ד ע"פ מ"ש שָׁם דָּאֵם תּוֹךְ יָמֵי סְפִירָתָה חֲזִינָא בְּלֹא הַרְגָּשָׁה דְּנָהִי דְּמִסְתֵּר
לֹא סֵתֵר מ"מ אוֹתוֹ הַיּוֹם אִינוּ עוֹלָה יַע"ש וְעַתָּה נ"ל לִינְשֵׁב עוֹד בַּד"א דְּמֵאן דְּמְצָרִיךְ
סְפוּרִים לְפָנֵינוּ וְלֹא מְהֵגֵי מַה שְׁהַפְסִיקָה בְּטְהֵרָה אֲע"ג דְּמַהְגֵּי גַבֵּי נְדָה אִפִּי' הַפְסִיקָה
בְּרֵאשׁוֹן אוּ בְּשֵׁנֵי שְׁלָה אֲע"ג דְּאַחַר שְׁבִיעֵי בְּדִיקָה וּמְצָאָה טְמֵאָה מוּקְמִינָן לָהּ עַד הַשְׁתָּא
בְּחֻזְקָת טְהֵרָה צ"ל דְּגִזְזִירַת הַפְּתוּב הוּא דְּלֹא לְהֵגֵי סְפוּרִים עַד שְׁיֵהִיו סְפוּרִים לְפָנֵינוּ ע"י
בְּדִיקָה וְלְמָדוּ כֵּן מְדַכְתִּיב וְסִפְרָה לָהּ דְּלִיכָא סְפוּרִים בְּלֹא בְּדִיקָה וְקָפִיד קָרָא דְּוָקָא ע"י
בְּדִיקָה וְכַמ"ש הַב"י הִבְאֵתִיו לְעֵיל דְּמְדָאֹרְיִיטָא הוּא וְכַדְמוּכַח בְּסוּגְיָא שָׁם דַּמָּה"ט א"צ
לְטַבּוֹל מְסַפִּיקָא בְּטוּעָה אֲע"ג דְּאִיכָא לְמִימֵר שְׁמָא הָיוּ לָהּ נְקִיִּים אֲפ"ה לֹא בְּעֵי טְבִילָה
דְּאָפִי' הָיוּ נְקִיִּים כִּינּוּן דְּהִיא לֹא יְדַעָה בְּנֻדְאִי שְׁהִיוּ לָהּ סְפוּרִים לֹא סְפוּרִים נִיגְהוּ וְכַמ"ש"ל

דמוּכָח פֶּן ע"ש מש"ה ס"ל לר"י דאע"ג דלא בְּדָקָה בִּינְתִימִים אִין לְסַפֵּק לְשִׁמָּא רָאָתָה
בְּהֵם דְּהָא בְּנֵדָה סְמִכִינֵן אַחְזָקָה זֹו מַה שְׁפִסְקָה בְּטַהֲרָה וּכ"ש הֵכָא דְבְּדָקָה גַּם בְּיוֹם
הָרֵאשׁוֹן אֵלָא דְגוּזָה"כ הוּא שְׁלֵא יַעֲלוּ לָהּ לְסַפִּירָה בְּלֵא בְּדִיקָה מִש"ה רֵאשׁוֹן וְשִׁבְעִיעִי
שְׁבִדָּקָה עֲצָמָה בְּהֵן עָלוּ לָהּ אֲבָל ר"א ס"ל דְּאָתִי לְאַחְלוּפִי בְּנֵדָאִי וּכְפִירִש"י שְׁם דְּאִימּוֹר
מִדְּלֵא חֲשָׁבָה אֵלָא רֵאשׁוֹן וְשִׁבְעִיעִי וְנָדָאִי רָאָתָה בִּינְתִימִים וַיֵּאמְרוּ דְּאָפִי וְנָדָאִי רָאָתָה נְמִי
וּמַה שְׁאָמַר ר"א אִי חֲזִי שִׁינֵן דְּלָמָא חֲזָאִי בְּסַפֵּק ר"ל דְּלַעֲנִין סְפִירָה הָוִי סַפֵּק מְגוּזָה"כ פִּינֵן
דְּלֵא בְּדָקָה א"פ וּמִש"ה אִינֵן עוֹלִין לְסַפִּירָה אֲבָל לַעֲנִין סְתִירָה שְׁתַּסְתֹּר רֵאשׁוֹן וְשִׁבְעִיעִי
וְנָדָאִי דְּלֵא סְתַר דְּהָא אִיתְחַזְקָה שְׁפִסְקָה דִּם הַמְקוֹר אֵלָא מְשׁוּם דְּאָתִי לְאַחְלוּפִי בְּנֵדָאִי רָאָתָה
הוּא דְּאִיכָא לְמִיחֲשׁ פֶּנ"ל: נְחֹזֵר עַל הָרֵאשׁוֹנִים דְּלַדְעַת הָרַמ"א וְנִמְשָׁכוּ אַחֲרָיו הָרַב בִּמְנ"י
וּבְשׁו"ת פֶּמ"א וּבִס' כו"פ יְכוּלָה לְתַלּוּת בְּמַפָּה שְׁמוּצִיאָה דִּם אִפִּי תוֹף ג"י וּלְמ"ש הַש"ף
בִּסִי' ק"ץ סְעִיף מ"א ס"ל לְהַרְמ"א דַּה"ה דִּיכּוּלָה לְתַלּוּת אִם לְבִשָּׁה אוֹ הֲצִיעָה תַּחֲתִיָּה
בְּגָדִים שְׁלִבְשָׁה בִּימֵי נְדָתָה אִפִּי תוֹף ג"י דְּזָה הָוִי כְּמוֹ מַפָּה בְּגוּפָה וְלָזָה הִסְפִּים בְּשׁו"ת
פֶּמ"א שְׁם אֵלָא שִׁבְס' מִל"מ פ"ט מְהֵלְכוֹת א"ב כ' דְּלֵא דְּמִיָּא לְמַפָּה שְׁבִגּוּפָה וּכְמִש"ל
בְּסִימֵן הַנּוֹז בְּשִׁמּוֹ אִף הָרֵאָה שְׁמַבִּיא שְׁם דַּע"כ הָרַמ"א ס"ל לְחַלְקָה בִּינְיָהֶם דַּא"כ אִיף
כְּתַב בַּד"מ סִימֵן זֶה הֵבִיאֵו הַש"ף פֶּאן שְׁהַרְשֵׁב"א חוֹלֵק עַל סַה"ת וּס"ל דְּתַלְיִנֵן כְּתָם אִפִּי
תוֹף ג"י וְהָא הָרַשֵׁב"א לֵא כ' אֵלָא דְּאָפִי בִּימֵי סְפִירָתָה תּוּלָה בְּעֲצָמָה פְּגוֹן שְׁאִם לְבִשָּׁה
בְּגָדִים שְׁלִבְשָׁה בִּימֵי נְדָתָה וְאִי אִיתָא דְּזָה דְּמִיָּא כְּמוֹ מַפָּה שְׁבִגּוּפָה א"כ מִנ"ל לְהַרְמ"א
דְּהַרְשֵׁב"א חוֹלֵק עַל סַה"ת דְּהָא לַדְעַת הָרַמ"א בְּמַפָּה שְׁבִגּוּפָה אִף סַה"ת מוּדָה דְּתוּלָה
אִפִּי תוֹף ג"י עַכ"ד וְאַחַר הָעִיּוֹן לֵא רֵאִיתִי שׁוּם רֵאָה מְזָה דְּהַרְמ"א בַּאֲת"ל קְאָמַר דְּתַחֲלָה
כ' דְּאִף הַמְרַדְכִי בְּשִׁם סַה"ת לֵא הַחֲמִיר אֵלָא בְּמַפָּה שֵׁא"י שְׁמוּצִיאָה דִּם אֲבָל בְּמַפָּה שְׁיִדוּעַ
שְׁמוּצִיאָה דִּם אִף סַה"ת מוּדָה דְּתוּלִין אִפִּי תוֹף ג"י וְכְמוֹ שְׁהוֹכִיחַ מְלִשׁוֹן הַמְרַדְכִי וְאַח"כ
כ' דְּרַף אַת"ל דַּסַּה"ת מִיִּירִי בְּכָל גְּוֹנֵי מ"מ נ"ל לְצַדֵּד לְהַקֵּל בְּמַפָּה שְׁמוּצִיאָה דִּם בְּנֵדָאִי
מְשׁוּם דְּשָׂאָר פּוֹסְקִים לֵא חִילְקוּ בֵּין כְּתָם שְׁרָאָתָה בִּימֵי סְפִירָה לְשָׂאָר כְּתָם א"כ מְשַׁמַּע
דַּס"ל דְּאָפִי תוֹף ג"י בְּכָל מְקוֹם שְׁיֵשׁ לְתַלּוּת וּכ"כ לְעֵיל סִימֵן ק"צ סְעִיף מ"א בְּשִׁם ב"י
בְּשִׁם הָרַשֵׁב"א דְּתַלְיִנֵן כְּתָם אִף בִּימֵי סְפִירָה עַכ"ד וּכ"ז אִי נִימָא דַּס"ל לְסַה"ת דְּאִין
לְחַלְקָה בֵּין מַפָּה שְׁבִגּוּפָה הַמוּצִיאָה דִּם לְשָׂאָר תְּלִיּוֹת כְּתָם מוּכָח דְּהַרְשֵׁב"א חוֹלֵק עַל סַה"ת
בְּהָא אֲבָל לְמֵאִי דַּס"ל לְהַרְמ"א דַּסַּה"ת מוּדָה בַּכַּה"ג ס"ל דְּהַרְשֵׁב"א אִינוּ חוֹלֵק עַל סַה"ת
וְשֵׁאִנִי תַלִּי' זֹו דְּדַמְלִ' לְמַפָּה שְׁבִגּוּפָה הִידוּעַ דְּמוּצִיאָה דִּם וְכָף הֵם הֲצַעַת דְּבָרֵי הָרַמ"א
בַּד"מ דְּמֵן הַסְּבָרָא ר"ל דְּאִף דְּלֵא תְּלִינֵן תוֹף ג"י בַּכ"מ שְׁיְכוּלָה לְתַלּוּת מ"מ בְּמַפָּה
שְׁבִגּוּפָה הִידוּעַ שְׁמוּצִיאָה דִּם תְּלִינֵן דְּעַדִּיף מְשָׂאָר תְּלִיּוֹת דְּתוּלִין בְּהָ כְּתָם וַיֵּשׁ לְסַמְנָה עַל
סְבָרָא זֹו דְּהָא שְׂאָר הַפּוֹסְקִים לֵא חִילְקוּ בְּכָף מְשַׁמַּע דַּס"ל דְּתַלְיִנֵן כְּתָם אִפִּי תוֹף ג"י
בַּכ"מ שְׁיְכוּלָה לְתַלּוּת וְגַם הָרַשֵׁב"א ס"ל דְּתוּלִין כְּתָם אִפִּי תוֹף ג"י אִף אַת"ל דְּרַשֵׁב"א
דוֹקָא בְּהָא דְּתוּלָה בְּעֲצָמָה הוּא דַּס"ל הָכִי מ"מ מוּכָח שְׁהַסְּבָרָא זֹו נְכוּנָה דְּבְּמַפָּה שְׁבִגּוּפָה
תְּלִינֵן אַע"ג דְּלֵא תְּלִינֵן בְּשָׂאָר תְּלִיּוֹת לֵא עַדִּיף הָךְ תְּלִיָּה שְׁתוּלָה בְּעֲצָמָה בְּבָגְדִים שְׁלִבְשָׁה
בִּימֵי נְדָתָה מְמַפָּה שְׁבִגּוּפָה הַמוּצִיאָה דִּם כַּנ"ל וּמ"מ אִין אֲנִי כְּדָאִי לְחַלְקָה עַל הַגְּאוֹן מִל"מ
שְׁכ' דְּמַה שְׁלִבְשָׁה בְּגָדִים שְׁלִבְשָׁה בִּימֵי נְדָתָה לֵא דְּמִיָּא לְמַפָּה שְׁבִגּוּפָה וּמַה גַּם בְּגוּף הַדִּין
שְׁנַחֲלָקוּ הַש"ף וְהַט"ז עַל הָרַמ"א אִם תּוּלִין בְּמַפָּה שְׁבִגּוּפָה הַמוּצִיאָה דִּם אִין בְּנֵדִי הַכְּרַע
אִף שְׁהֵאֲחֵרוֹנִים תְּפָסוּ דְּבָרֵי הָרַמ"א עֵיקָר מְטַעַם דְּגוּף הַדִּין שְׁלֵא לְתַלּוּת כְּתָם תוֹף ג"י

בכ"מ שִׁיכוֹל לְתוֹת אֵינוֹ אֶלָּא חוּמְרָא וְאֵין לוֹ עֵיקָר בְּש"ס מ"מ כְּבָר הֶרְאִיתִי פְּנִים
בְּהִלְכָה שְׂיֵשׁ לְדִין זֶה שְׁנֵרֵשׁ וְעֵיקָר וְאֵף דְּלְכֹאֲרָה יֵשׁ לְהִבְיָא רְאִיָּה לְדַבְרֵי הֶרְמ"א מִמְעֵשֶׂה
דְּאִשָּׁה אַחַת שְׂבָאָת לְפָנֵי ר"ע בְּדָף נ"ח ע"ב דְּאִמְרָה רְאִיתִי פְתָם וְאָמַר לָהּ שְׂמָא מִפֶּה
הִיָּתָה בָּךְ וְאִמְרָה לוֹ הֵן וְחִיתָה אָמַר לָהּ יְכוּלָה לְהִתְגַּלְעַל וּלְהוֹצִיא דָם אִמְרָה לוֹ הֵן וְטִהְרָה
ר"ע וּמְדַלָּא חֻשְׁשׁ ר"ע שְׂמָא הִיָּה תוֹף ג"י לְסִפְיָרְתָה א"ו בְּמִכָּה שְׂבָגוּפָה הַמוֹצִיאָה דָם
תוֹלָה אִפִּי תוֹף ג"י וְהָכָא פִּינּוֹן דִּיכוּלָה לְהִתְגַּלְעַל וּמוֹצִיאָה דָם הָוֵי כְּמוֹ מִכָּה שְׂוֹדָאֵי מוֹצִיאָה
דָם שְׂפִין דְרַכְפָּה שֶׁל מִכָּה לְהִתְלַחֵלַח וּלְהוֹצִיא דָם אוֹ ע"י חִיפּוּף אִף ז"א דָּאֵם חִיתָה הַמִּכָּה
אֵע"ג דְּאִפְשָׁר לְהִתְגַּלְעַל וּלְהוֹצִיא דָם מ"מ לֹא הָוֵי כְּמִכָּה שְׂיָדוּעַ שְׂמוֹצִיאָה דָם וּכ"כ בַּס'
פִּמ"א שְׂמָא וְמָה שְׂלֹא שְׂאָל לָהּ ר"ע אֵם הִיא תוֹף ג"י יֵשׁ לְתַרְזַן בְּכִמָּה גְּנוּנֵי גַם הֶרְאִיתִי
שְׂמִבְיָא הַשְׂיָף הֵם רְאִיתִי נְכוֹנוֹת וּמ"ש בַּס' פִּמ"א בְּזָה אֵין בּוֹ מִמֶּשׁ וּבְכַרְט מ"ש שְׂמָ
לְתַרְזַן עַל מָה שֶׁהָק' הַשְׂיָף דְּהָא אִפִּי בְּנִתְעַסְקָה בְּדָם צְפוּר לֹא תְלִינּוּ בָּהּ אֵע"פ שְׂיֵשׁ דָם
לְפָנֵינוּ כ"ש בְּמִכָּה שְׂמוֹצִיאָה דָם וּכ"ע"ז שְׂמָ וְנ"ל וְלֹא זְכִיתִי לְהִבִּין קוֹשְׁיָתוֹ דְּהָא הִיָּכָא
שְׂמִצָּאָה כְּתָם בְּגוּפָה אֵם עֶסְקָה בְּדָם צְפוּר אֵינָה תוֹלָה בָּהּ וּכְשִׂישׁ מִכָּה בְּגוּפָה תוֹלָה בָּהּ
כְּמִבְנוֹר לְעֵיל סִימָן ק"ץ ססע"י י"א וְסַעֲיָף ח"י עכ"ל תְּמָה אֲנִי מְאֹד עַל הַחֲכָם הַזֶּה לְמָה
נִתְקַשְׁהָ לוֹ לְהִבִּין זֶה דְּהָא מְבוֹרָר טַעְמוֹ בְּהִדְיָא בְּרִישׁ פ' הַרְוָאָה דְּאִי מְעַלְמָא אִתִּי עַל
חֲלֻקָּה ה"ל לְאִשְׁכוּחֵי פְלוּמַר פִּינּוֹן דְּמִיִּשְׁתַּכַּח עַל בְּשָׂרָה לְחוּד רְגָלִים לְדַבְרֵי דְּמַגּוּפָה אִתִּי
וּכְמ"ש הַרְשָׁב"א בְּתַה"א דָּף קע"ז מִשְׂא"כ בְּמִכָּה שְׂבָגוּפָה לֹא שְׂיָיָף לֹמַר כֵּן מִש"ה
לְעוֹלָם תוֹלָה בּוֹ וּבַע"כ צ"ל כְּדַבְרֵי הַשְׂיָף דַּס"ל לְהֶרְמ"א דְּשִׂאֲנֵי דָם צְפוּר דְּמְעַלְמָא אִתִּי
וְאִפְשָׁר לָהּ לְהִזְהַר בּוֹ מִשְׂא"כ בְּמִכָּה שְׂבָגוּפָה שְׂאִינָה יְכוּלָה לְהִזְהַר בּוֹ מ"מ מְלִשׁוֹנוֹ
בַּהֲגַה"ה לֹא מִשְׂמַע לְחֻלְקַן בְּכָף וּכְמ"ש בַּט"ז פְּאָן וּלְפִי מ"ש הַשְׂיָף דְּטַעְמָא שֶׁל הֶרְמ"א
הוּא מְשׁוּם דְּבְמִכָּה שְׂבָגוּפָה א"א לָהּ לְהִזְהַר קִשְׂיָא א"כ אִיָּף כ' לְעֵיל סִימָן ק"ץ דַּמִּש"ה
לֹא הִגִּיהַ הֶרֶב בְּסַעֲיָף מ"ד בְּלְבָשָׁה חֲלוּקַן בִּימֵי נִדְתָהּ וְכו' דְּתוֹף ג"י אֵינָה תוֹלָה מְשׁוּם
דְּאִזְזִיל לְשִׂיטְתוֹ פְּאָן דַּס"ל בְּמִכָּה שְׂבָגוּפָה תוֹלָה בָּהּ אִפִּי תוֹף ג"י וְיָמֵי נִדְתָהּ הָוֵי כְּמִכָּה
שְׂבָגוּפָה מָה עֲנִין זֶה לְזָה דְּשִׂאֲנֵי מִכָּה שְׂבָגוּפָה שִׂא"א לָהּ לְהִזְהַר מִשְׂא"כ בְּלְבִישֵׁת חֲלוּקַן
שֶׁל יָמֵי נִדְתָהּ דְּאִפְשָׁר לָהּ לְהִזְהַר וְאִפְשָׁר שְׂזָה טַעְמוֹ שֶׁל הַמֶּל"מ שְׂכ' דְּלֹא דְּמִיָּא זֶה לְזָה
וְעַכ"פ בְּנִדְוֹן שְׂנִשְׂאָל עֲלֵיו בַּס' פִּמ"א ס' הַנ"ל כְּתַבְתִּי לְעֵיל ס' ק"צ סַעֲיָף מ"א שְׂיֵשׁ
לְהַקֵּל כְּמ"ש בַּס' פִּמ"א וְלֹא מְטַעְמִי ע"ש וְעֵינֵי שְׂמָ מ"ש בְּשֵׁם תְּשׁוּבַת מְעֵיל צְדָקָה וְיִתַּר
דִּינֵים הַשְׂיָיִכִים לְסַעֲיָף זֶה כְּבָר כְּתַבְתִּי בַּס' ק"ץ שְׂמָ ע"ש: (לָהּ) אֵם הוּא תוֹף ו' עוֹנוֹת.

זֶה הוּא שִׂיטַת הַתּוֹסְפוֹת וְהֶרְאִישׁ ז"ל אֶבֶל הֶרְמִב"ם ז"ל בַּפ"ה מֵהִלְכוֹת אַה"ט דִּי"ב כ'
וְנ"ל דַּש"ז עֲצָמָה שְׂנַפְלָטָה תוֹף הַג' עוֹנוֹת מְטַמְּאָה וְכו' וְאֵם פְּלָטָה אַחַר ג' עוֹנוֹת הָרִי
הָאִשָּׁה טְהוֹרָה וְכו' וְכו' אַח"כ בְּדִין י"ג וְכִמָּה הִיא הָעוֹנָה יוֹם אוֹ לַיְלָה וְאֵין הָעוֹנָה שְׂנַבְעָלָה
בָּהּ מִן הַמְּנִין פִּיצַד נִבְעָלָה בְּלַיִל שְׂבַת ג' עוֹנוֹת שְׂלָה יוֹם שְׂבַת וְלַיִל א' בְּשְׂבַת וְא' בְּשְׂבַת
אֵם פְּלָטָה תוֹף זְמַן זֶה טַמְּאָה פְּלָטָה מְלִיל ב' וְהִלְאָה טְהוֹרָה וּבְכ"מ כ' דְּפִסְק כַּר"א ב"ע
דְּבַפ"ח דְּמִסְכַּת מְקַנְאוֹת דַּס"ל דְּפּוֹלָטָת ש"ז בְּיוֹם הַשְּׁלִישִׁי דְּטְהוֹרָה ע"ש וְתָמָה לְמָה פִּסְק
כַּר"א ב"ע וְלֹא פִּסְק כַּר"ע דְּהִלְכָתָא פְּנוּתִיָּה מְחַבְּרוֹ אוֹ פְּחֻכְמִים דְּבַפ"ר ע"ש וְלַעֲנ"ד
נִרְאָה דְּהֶרְמִב"ם פִּסְק כֵּן מְהָא דְּאָמַר רַבָּא בְּמִכְיָלִיתִין דַּמ"א ע"ב מְשִׁמְשֵׁת אֶסְרוּיָה לְאַכּוֹל
בְּתַרוּמָה כֹּל שְׂלִשָּׁה יָמִים שִׂא"א לָהּ שְׂלֹא תִפְלוֹט וּפְסָקָה הֶרְמִב"ם בַּפ"ז מֵהִלְכוֹת תְּרוּמָה
וְכו' שְׂמָ הַכ"מ לְפִי מ"ש בַּפ"ה מֵהִלְכוֹת אַה"ט מ"ש פְּאָן ה"ז אֶסְרוּיָה לְאַכּוֹל בְּתַרוּמָה כֹּל

ג' ימים הוא ל"ד פל ג' ימים שְלִמִים אֶלָּא עַד יוֹם הַשְּׁלִישִׁי כר"א ב"ע עכ"ד ודְּבָרָיו תְּמוּהִים דְּהָא פֿל ג' ימים קָאָמַר וְאִיךָ אֶפְשָׁר לְפָרֵשׁ דְּעַד יוֹם ג' קָאָמַר אֶבֶל בְּאַמַּת לַק"מ דְּדוֹקָא פֿל ג' ימים קָאָמַר דְּהָא פֿינֵן דְּבַעֲיִנֵן ג' עוֹנוֹת מְלֻבֵד הַעוֹנָה שְׁנִבְעֵלָה בּוֹ וְאֲנִן קִי"ל דְּט"י אָסוּר בְּתְרוּמָה דְּבַעֲי הַעֲרַב שְׁמֵשׁ א"כ לֹא מִשְׁפַּחַת לָהּ דְּמִשְׁמַשְׁת רִשְׁאֵי לְאַכּוֹל בְּתְרוּמָה תוֹךְ ג' ימים דְּהָא אִם נִבְעֵלָה בְּלִיל שְׁפַת וְהִיא פּוֹלְטַת עַד לִיל ב' וּבְלִיל ב' הִיא טוֹבֵלַת מ"מ הִיא אָסוּרָה לְאַכּוֹל בְּתְרוּמָה עַד שְׁיַעֲרִיב שְׁמֵשׁ בְּיוֹם ב' וְהָא אִיכָּא ג"י שְׁאָסוּרָה בְּתְרוּמָה וּמִש"ה דִּינִיק רְבָּא דְּוּוֹקָא אָסוּרָה לְאַכּוֹל בְּתְרוּמָה אֶבֶל מִעֲשָׂר שְׁרֵי לְאַכּוֹל וּא"כ מוֹכַח מְדַבְּרֵי רְבָּא דַּס"ל הֵכִי דְלֹא בַעֲיִנֵן טְפִי מִן ג' עוֹנוֹת מְלֻבֵד עוֹנַת הַבְּעִילָה וְכֵן פַּחוֹת נְמִי לֹא מְדַאָּמַר פֿל שְׁלֵשָׁה יָמִים אָסוּרָה וְאִי בַעֲי יוֹתֵר מִן ג' עוֹנוֹת מְלֻבֵד עוֹנַת הַבְּעִילָה אַף אַחַר ג"י אָסוּרָה וְכֵן אִם לֹא הִיָּתָה צְרִיכָה כ"א ג' עוֹנוֹת עִם עוֹנַת הַבְּעִילָה אַף בְּתוֹךְ ג"י אִיכָּא לְאַשְׁכּוּחֵי דְּתֹאכַל בְּתְרוּמָה א"ו כַּמ"ש וְלִזְהָה הַעֲרִינִי בְּנֵי הַמְּנוּחַ הַחֲרִיף מוהר"ר מִשָׁה זצ"ל: וּלפ"ז אֲמַרְתִּי הָא דְּמַסִּיק הַש"ס הֵתֵם וְרְבָּא אֶקְרָא קְאִי וְכו' דְּלֹאִיזָּה צוֹרֵךְ הַנְּצָרָה לְכַף וּמֵאִי הָוִי קִשְׂיָא לִיהָ אִי רְבָּא מִקְלָתָא בְּאַפִּי נִפְשִׁיָּה קָאָמַר וּלְפִי דְּבָרֵינוּ נִיחָא מִשׁוּם דְּהָוִי קִשְׂיָא אֲמֵאִי אֲמַר רְבָּא סְתָמָא וְאָסוּרָה לְאַכּוֹל בְּתְרוּמָה דְּמִשְׁמַע אִפִּי תְרוּמַת ח"ל דְּהָא רְבָּא בַח"ל הָוִי וְאֲמֵאִי הָא קִי"ל דְּתְרוּמַת ח"ל א"צ הַעֲרַב שְׁמֵשׁ וְכַמ"ש הַרְמַב"ם שָׁם ד"ח וְכִינֵן שְׁפֵן אַף תוֹךְ ג"י מוֹתֵרַת לְאַכּוֹל לְכַף מְסִיק דְּרְבָּא אֶקְרָא קְאִי דְּכִי פְתִיב וְרַחֲצוּ וְכו' לְכַף שְׁפִיר קָאָמַר סְתָמָא דְּאָסוּרָה לְאַכּוֹל פֿל ג' יָמִים תְּרוּמָה דְּאוֹרֵיִתָּא פֿנ"ל וְהַמְחַבֵּר בַּש"ע תַּפְס לְהַלְכָה פְּדַעַת הַתּוֹס' וְהָרָא"ש שְׁהוּא לְהַחֲמִיר דְּבַעֲי ו' עוֹנוֹת: (לו) עַד יוֹם ה'.

כ' הַש"ף דְּעַד אוֹתוֹ הַיּוֹם חֲיִישִׁינֵן לְכָל יוֹם וַיּוֹם שְׁמָא תְּפֻלְטֵן אוֹ שְׁמָא תְּפֻלְטֵן פֿל הַג' יָמִים עַכ"ל לְכַאוּרָה דְּבָרָיו תְּמוּהִים דַּע"כ צ"ל דְּאֲנִנוּ חוֹשְׁשִׁין לְשְׁמָא פְּלֻטָּה בְּכָל יוֹם וַיּוֹם מִן הַג' יָמִים דְּאִי בְּרִירָא לָן שְׁאִינָה פּוֹלְטַת אֶלָּא יוֹם א' אוֹ ב' יָמִים לֹא הִיָּתָה צְרִיכָה לְמַנּוֹת ז' יָמִים אַחַר הַג' יָמִים אֶלָּא הִנָּה דִּי בַחֲמֵשָׁה אוֹ שְׁשָׁה יָמִים דְּהָא פּוֹלְטַת אִינָה סוֹתֵרַת לְמַפְרַע וּא"כ אַף אִם הַיּוֹם רֵאשׁוֹן הִנָּה נְקִי מִפְּלִיטַת ש"ז וְאִח"כ פְּלֻטָּה בַּב' יָמִים מ"מ יֵשׁ לְצָרְף הַיּוֹם רֵאשׁוֹן לְשְׁשָׁה יָמִים שְׁתַּמְנָה אַח"כ אֶלָּא ע"כ דְּחִישִׁינֵן שְׁפַכְלֵן יוֹם וַיּוֹם מִן הַשְּׁלִשָׁה יָמִים תְּפֻלְטֵן מִיהוּ לַמ"ש לְעֵיל דְּלִמְאִי דְּמַצְרִיכִין בְּדִיקַת רֵאשׁוֹן וְשְׁבִיעֵי דְּוּוֹקָא קִי"ל דְּבַעֲיִנֵן סְפוּרִים לְפָנֵינוּ וְכִינֵן דְּלֹא יִדְעָה אִיזָּה יוֹם שְׁתַּעֲלָה לָהּ לְנִקְיִים לֹא הָוִי סְפוּרִים פֿלָל: (לז) וְסוֹתֵרַת.

פְּלוּמַר אַע"פ שְׁשֻׁלְמוֹ ו' עוֹנוֹת בְּתַחֲלַת לִיל ד' אַחַר שְׁמוֹשָׁה בַּמ"ש מ"מ פֿינֵן שְׁפֻלְטָה בְּתַחֲלַת לִיל ד' קוֹדֵם שְׁמוֹשָׁה בַּמ"ש א"כ סוֹתֵרַת אוֹתוֹ יוֹם וְהִינֵנוּ פֿל יוֹם ד' מִש"ה אִינָה מַתְחַלַּת לְסְפוּר אֶלָּא מִיּוֹם ה' ש"ף: (לח) עַד יוֹם ה'.

כ' הַש"ף בְּשֵׁם מוהר"ש"ל בְּתִשְׁבִּי' סִי' פ"ב דְּלְפִי מְנַהֵג זֶה אִם רְאָתָה אַחַת עֲרַבִּית בְּיוֹם א' וְעַדִּין הוּא יוֹם יְכוּלָה לְלַפְנוֹשׁ בְּגָדִים נְקִיִּים בְּסוּף יוֹם ה' וּמוֹנָה מִיּוֹם ו' וְאִין סְפִיקָא בְּדַבְּרָ וּמִשְׁמַע מְדַבְּרֵי אַע"פ שְׁהַתְּפַלְלָה הִיא ג"כ תְּפַלַּת עֲרַבִּית אֶבֶל לְפִי מְנַהֵג הַמְּקוֹמוֹת שֶׁל הַטוֹר שְׁלוּבִשִׁים לְבָנִים בְּיוֹם ד' לְרֵאִיִּתָּן וּמוֹנִין מִיּוֹם ה' צ"ע בְּדַבְּרָ וְאִינוּ דוֹמָה לַמ"ש מִהָרָא"י בְּתִשְׁבִּיָּה שְׁאִין הָאֲשָׁה יְכוּלָה לְהַפְסִיק בְּטַהֲרָה אַחַר שְׁהַתְּפַלְלוּ קֹהֵל עֲרַבִּית דְּשִׁאֲנֵי הֵכָא שְׁבָא לָהּ הַסְבָּה מִן הַשָּׁמַיִם וְאִין שְׁיִיךְ לוֹמַר שֶׁה"ל לְהַקְדִּים אוֹ לְאַחַר מִשָּׂא"כ

בהפסקת טְהָרָה כו' ומ"מ נִרְאָה דִּי לָנוּ שְׁנַחְמִיר הִיכָא שְׁהִתְפַּלְלָה כְּכָר עַרְבִית וְעִשְׂתָּה אֹתוֹ כְּכָר לַיְלָה אַבְל הִיכָא שְׁלֵא הִתְפַּלְלָה הִיא עַרְבִית אִפִּי' שְׁכַבְר הִתְפַּלְלוּ הַקְהָל עַרְבִית לָא נַחְמִיר כַּה"ג לְחַשְׁבוּ לַיְלָה מֵאַחַר שְׁבָא לָהּ הַסְפָּה מִן הַשָּׁמַיִם עַכ"ל וְנִרְאָה שְׁנַחְמִיר לְדַבְרֵי מֵהֵרָא"י דְלַעִיל סְעִיף א' אַבְל לַמַּש"ל ס"ק ד' דְדַעַת מְהֵרִי"ל וְהֵרַב בְּהַפְסָקַת טְהָרָה לְהַקְל אִפִּי' הִתְפַּלְלָה הִיא וְכ"ש הִכָּא וְכ"ל עַכ"ל הַש"ך: (לט) לְלֵא שְׁמִשָּׁה.

מֵשׁוּם דְלֵא פְּלוּג רַבְּנָן וְגַזְרִינָן לֹא שְׁמִשָּׁה אִטּוּ שְׁמִשָּׁה וְאֵע"ג דְשְׁמִשָּׁה גּוֹפָה גְזָרָה הִיא אִטּוּ בִיהֵש"מ חֲשִׁישָׁא דְבִיהֵש"מ פְּשׁוּטָה הִיא וְחֲשִׁישׁוּ בְּהָ רַבְּנָן טוּבָא בְּכַמְהָ דְוֹכְתִי תַה"ד הִבִּיאוּ הַש"ך: בס"ק כ' מְבֹאָר דְאִפִּי' לֹא שְׁמִשָּׁה צְרִיכָה לְהַמְתִּין חֲמִשָּׁה יָמִים וְתַמְנָה מִיּוֹם ו' דְגַזְרִינָן אִטּוּ שְׁמִשָּׁה וְלִשְׁמָא תְּשַׁמֵּשׁ בִּיהֵש"מ וְכַסְבּוּרָה שְׁהוּא יוֹם וּבְאֲמַת הִיָּה לַיְלָה וּבְאֲמַת הִיא חֲנוּמְרָא גְדוּלָה דְכִינּוּן דְאֲנָן מִחְמֵרִינָן שְׁלֵא לְחַלֵּק בֵּין שְׁמִשָּׁה לְלֵא שְׁמִשָּׁה א"כ אִמְאִי צְרִיכָה לְהַמְתִּין ה' יָמִים הָא סְגִי בַד' יָמִים דְהָא אַף אִם תְּשַׁמֵּשׁ בִּיהֵש"מ אִם תִּרְאָה דָם אַח"כ בְּלַיְלָה אוֹ בְּיוֹם שְׁלֵא־חֲרִיּוֹ צְרִיכָה לְהַמְתִּין ד' יָמִים מִשְׁעַת רְאִיְתָהּ דְהָא אֲנָן לֹא מְגִינָן הֵי יָמִים מַעַת הַתְּשַׁמֵּשׁ כ"א מִן רְאִיְתָהּ וּמְאִי אִיכָּא תוּ לְמִיחַשׁ דְהָא אַף אִם תְּסַבּוֹר שְׁהִתְשַׁמֵּשׁ הִיָּה בִיהֵש"מ מ"מ הִרְאָהּ לֹא הִיָּה בִיהֵש"מ וְאִין לֹא־מֵר דְחִיְיִשִּׁינָן לְשְׁמָא תִרְאָה ג"כ מִיָּד א"ת בִּיהֵש"מ וְהִיא תְּחַשׁוּב אֹתוֹ לְיוֹם וּבְאֲמַת הִיָּה לַיְלָה זֶה הוּא חֲשִׁשׁ רְחוּק וְעוֹד דַּא"כ כָּל אִשָּׁה שְׁפּוֹסְקַת בְּטְהָרָה לְאַחַר שְׁרָאָתָהּ ה' אוֹ ו' יָמִים לֹא הִיָּה לָהּ לְמַנּוֹת מִיָּד מִמְחַרְתּוֹ יוֹם הַהִפְסָקָה מֵהֵאִי חֲשִׁישָׁא דְשְׁמָא תְּטַעָה בְּבִיהֵש"מ וְסַבְרָה שְׁהוּא יוֹם וְתַפְסוּק בּוֹ א"ו דְלֵהָא לֹא חִיְיִשִּׁינָן דְוִדְאִי גְזָרָה לְדַקְדָּק אִם הוּא וְדֹאִי יוֹם אֲלֵא בְּתַשְׁמִישׁ הוּא דְחִיְיִשִּׁינָן דְלֵא יְהִי אֲדַעְתָּא בְּעַת תְּשַׁמֵּשׁ מֵשׁוּם דְלֵא אִסְקָה אֲדַעְתָּה שְׁתִּרְאָה אַח"כ מַש"ה חִיְיִשִּׁינָן שְׁמָא תְּטַעָה שְׁמִשָּׁה בְּיוֹם כִּינּוּן דְלֵא יְהִי אֲדַעְתָּה בְּשַׁעַת תְּשַׁמֵּשׁ לְדַקְדָּק עַל הַזְמַן אִם הוּא בִיהֵש"מ אוֹ לֹא מַש"מ כְּבִהֵש"מ טְהָרָה דְוִדְאִי דְקַדְקָה וְאִי לֹא דְיִוְדַעַת שְׁהוּא יוֹם בְּוִדְאִי אִינָה פּוֹסְקַת בּוֹ כִּינּוּן דְאִסּוֹר וְהִיתָר תְּלוּי בּוֹ וְה"נ אִם תִּרְאָה מִיָּד א"ת רְמִיָּא אֲנַפְשָׁה לְדַקְדָּק הֵיטֵב אִם הוּא וְדֹאִי יוֹם אוֹ לֹא כְּדִי שְׁתַּדַּע לְמַנּוֹת מְמַנּוּ ד' יָמִים טָרַם שְׁנַמְנָה ז"נ וְכֵן צ"ל גְּמִי בְּאִם נִתְקַלְקְלָה תוֹךְ יְמֵי סְפִירְתָּה דְמוֹנָה מִיָּד מִיּוֹם מְחַרְתּוֹ רְאִיְתָהּ אִם פְּסָקָה בְּטְהָרָה וְלֹא חִיְיִשִּׁינָן לְשְׁמָא תִרְאָה בִּיהֵש"מ וְתַפְסוּק מִיָּד וְתַרְצָה לְמַנּוֹת מִיּוֹם הַמְחַרְתּוֹ א"ו דְלֵהָא לֹא חִיְיִשִּׁינָן וְכַמ"ש וְצ"ל דְמַתְחַלְלָה לֹא רְאוּ לְהַחְמִיר אֲלֵא הִיכָּא דְשְׁמִשָּׁה לְהוֹסִיף עוֹד יוֹם א' מְגַזְרָה דְבִיהֵש"מ וְאַח"כ רְאוּ לְהַחְמִיר עוֹד שְׁלֵא לְחַלֵּל בֵּין שְׁמִשָּׁה לְלֵא שְׁמִשָּׁה מֵשׁוּם לֹא פְּלוּג וְכִינּוּן שְׁנַחְמִיר כְּכָר בְּחֲנוּמְרָא זֹו לְהַמְתִּין עַד יוֹם ו' אַף אַח"כ שְׁקַבְלוּ עֲלֵיהֶם שְׁלֵא לְחַלֵּק בֵּין שְׁמִשָּׁה לְלֵא שְׁמִשָּׁה דְתוּ לִיכָּא לְמַגְזֵר לְשְׁמָא תְּשַׁמֵּשׁ בִּיהֵש"מ מ"מ כִּינּוּן שְׁכַבְר נְהִיגוּ בְּחֲנוּמְרָא זֹו לֹא הָיוּ רוֹצִים לְהַקְל בּוֹ וְעִינָן: כְּתַב הֵרַב בְּעַל מַנ"י בְּסַפְרוֹ סוּלַת בְּלוּלָה וְצ"ל וְאִפְשָׁר דְאִף אִם רְאָתָהּ מִיָּד אַחַר טְבִילְתָּהּ קוֹדֵם שְׁבָאָה לְבֵית בְּעֵלָה כְּלָל דְפּוֹסְקַת בְּאוֹתוֹ יוֹם כִּי בְלֵא"ה בְּלֵא שְׁמִשָּׁה הוּא חֲנוּמְרָא גְדוּלָה וְהָיוּ דְלֵא לְוֹסִיף עֲלָהּ דְהֵלֵא אִם הִיָּתָה מְאַחַרְתּוֹ טְבִילְתָּהּ שְׁעָה אוֹ שְׁתַּיִם וְהִיָּתָה רֹאָה מְוֹתֵרַת לְלַבְנוֹשׁ לְבָנִים וְכִי מֵשׁוּם שְׁטַבְלָה וְלֹא בָּאָה כְּלָל לְבֵית בְּעֵלָה מִי גְרַע עַכ"ל מְבֹאָר מְדַבְרֵי דַס"ל שְׁאִם הִיָּתָה בָּאָה לְבֵית בְּעֵלָה אִין לְהַקְל אַבְל בְּשׁו"ת מְעִיל צְדָקָה מְתִיר בְּאִשָּׁה שְׁטַבְלָה כְּלִיל י"ג מְתַחֲזֵלֶת וְסִתָּה וְכַשְׁבָּאָה לְבֵיתָהּ עַד שְׁלֵא נִזְקָקָה לְבְּעֵלָה רְאָתָה שְׁתַּסְפִּיחַ ז"נ מִיָּד שְׁפּוֹסְקָה בְּטְהָרָה וְא"צ לְהַמְתִּין ה' יָמִים כִּינּוּן דְלֵא שְׁמִשָּׁה וְאִף שְׁאֲנוּ מִחְמֵרִים בְּלֵא שְׁמִשָּׁה אִטּוּ שְׁמִשָּׁה וְהוּא מַא"ז מ"מ כִּינּוּן דְהֵאִי חֲנוּמְרָא אִינָה גְזָרָת בְּרַאשׁוֹנִים

ומכ"ש שאינו מדינא דש"ס אלא חומרא דנשי דינן ואם בגזירת חכמים קי"ל בכל דוכתי דבמלתא דלא שכיחא לא גזרו בה רבנן מכ"ש בגזירתן דהחמירו על עצמן דה"ל מדי דל"ש הוא שתראה בימי זיבתה שהיא בחזקת מסולקת בדמיה וגם שראתה אחר טבילתה וזכרה ימי גלמודה הראשון שהיתה ממטנת ה' ימים ואלו ראתה קודם טבילה לא היו מחמירין עליה לספור יותר מן ז"ל ה"ל לא נחמיר עליה משום שטבילה ועיקר דלא שכיח פולי האי דנגזור עליה אטו ראיה אחרת פיון דראיה זו לא היתה אלא ע"י מקרה שאומרים הנשים שקרה לה מפני שרצצה בחמי חמין והספימו עמי החברים אשר עמנו ונעשה מעשה ע"י עכ"ד ודבריו נכונים וכ"כ בשו"ת פ"י ח"ד ס"י י"ב ע"ש ובס' שו"ת שב"י ח"ב הורה להקל באשה שטבילה ולא היתה בעלה בעיר בליל טבילתה וקודם שבא בעלה מצאה פתם ע"ש משמע דאם היתה בעלה בעיר לא היו מקילים ומ"מ העיקר פדברי מעיל צדקה: כתב הש"ך והט"ז דלפי חומרא שנהגו שלא לחלק בין שמשה ללא שמשה אפ"ל לא היתה בעלה בעיר וראתה צריכה להמתין ה' ימים וגדולה מזו כ' הש"ך שנוהגים שאפ"ל כלה אינה סופרת ז"ל עד יום ה' לראייתה אע"פ שעדיין לא בא החתן לעיר אע"פ שגראה שאין להחמיר בזה כלל ולא נזכר בשום פוסק קדמון או אחרון מ"מ לא יהא אלא דברים המותרים ואחרים נהגו בו איסור ומ"מ בפעולת הדחק יש להתיר להפלה שמיד שתפסוק בטורה תספור ז"ל דבהכי עדיף טפי ממה שנוהגין שנשאת פשהיא נדה עכ"ד וכ' במנ"י דהאי שעת הדחק שכ' הש"ך ר"ל פגון שפבר טבוח וכיוצא בזה הענין שא"א לדחות הנשואין עד שתטהר דאז עדיף טפי שתספור הז"ל מיד לכשתפסוק ולא תנשא פשהיא נדה ועיין בט"ז ס"ק ז' דמבאר בדבריו דאין להחמיר כלל בכלה אפ"ל באלמנה שפירסה נדה אחר חופה כל זמן שלא נתיחדה עם חתן שלה שא"צ להמתין כלל פיון שלא באה עדיין לכלל תשמיש אין לגזור ע"כ והיכא דנהגו להחמיר נהוג והיכא דלא נהוג אין להחמיר כלל ודין הפלה אחר בע"מ פתבתי לעיל סי' קצ"ג ובט"ז סימן זה ס"ק ח"י: (מ) אפ"ל פתם.

כ' הש"ך דנראה דבכתם יש להקל למנות מיום הפקרת היכא דלא שמשה דהא הך דלא שמשה הוא גזרה רחוקה והב"י כ' דלא נהגו בגזרה זו במקומו הילכף י"ל דארף התה"ד שכ' להחמיר היינו בראיה ממש משא"כ בכתמים דרבנן אבל העט"ז כתב דארף בכתמים אין חילוק בין שמשה ללא שמשה מה שמסיים הש"ך וכן נוהגין הוא סיום לשון העט"ז: (מא) צריכה להמתין.

כ' הש"ך והט"ז דכ"ז בתחילת ראייתה אבל אם תוף ימי ספירתה או אחר ה' ימים נתקלקלה וחררה, וראתה דם או פתם אם פוסקת באותו יום מונה למחרתו וא"צ להמתין: (מב) ואין לשנות. כ' במנ"י ונ"ל כ' הש"ך ד' ק"א ע"א ונ"ל מעשה בא לידי באשה א' שהי' יום ד' לנדתה אבל לא שמשה עם בעלה בלילה שקודם ראייתה והתירתי לה ללפוש לבנים ביום ד' ולהתחיל ולספור ביום ה' וטעמו הי' אע"פ שתה"ד החמיר שלא להתחיל ולספור עד יום ו' לראייתה ואנו מחמירים חומרא על חומרא אף שלא שמשה קודם ראייתה מ"מ במעשה זו לא רציתי להחמיר כי הוא חומרא דאתי לידי קולא כי אם היתה מתקלת למנות מיום ו' אז היתה חל ליל טבילתה בליל שבת שאחר י"ט ומוטב שגנתי חומרא זו כדי לקרב החפיפה לטבילה ותטבול בליל י"ט עכ"ל וכנ"ל אף דאין לשנות המנהג מ"מ היכא דיש צד להקל בלא שמשה אין להחמיר ובפרטות שפבר פתבתי לעיל

ס"ק ט"ו דמקצת גדולים פוסקים ס"ל דאף בשמשה אין פליטתה סותרת אחר ג' עונות עכ"ל ולענ"ד נראה דבגדון פנה אף בשמשה יש להתיר שתפסוק בטירה ביום ד' לראייתה ותמנה ז"נ מיום ה' דלפמ"ש לעיל דלדין שמונין ד' ימים מן יום ראייתה תו ליכא חששא דשמא תשמש ביהש"מ ואינה אלא חומרא יתירה מש"ה בגדון פנה יש להקל ועוד דהא הרמב"ם ס"ל דסגיגא בג' עונות בלא יום התשמיש וכמש"ל ולפי דברי התה"ד שם אף הא"ז ס"ל הכי מש"ה בכה"ג אין להחמיר ועוד נ"ל דבדיעבד אם לא המתנה אלא שלש עונות בלא עונת התשמיש והתחילה לספור ז"נ וטבילה ושמשה דא"צ לספור עוד תשלום הימים שהקדימה למנות ולטבול שנית דיש לסמוך בדיעבד על הרמב"ם וסיעתו דהא בלא"ה לדעת הר"ת והראב"ד אין פולטת ש"ז סותר לבעלה והסכים לזה הרשב"א אלא שכ' להחמיר לבעל נפש פדעת הר"י דס"ל דפולט' סותר אף לבעלה אבל עיקר הדין ס"ל פדעת הראב"ד דאינה סותר' לבעלה ועוד הא ס"ל להרמב"ן דהיכא דאזלה בכרעה שוב אינה פולטת דבהדה דאזלה שדייתה ואף שהרא"ש חולק ע"ז מ"מ יש לסמוך על הפוסקים הנ"ל היכא דשמשה אחר הטבילה דאולי נתעברה כדי שלא להוציא לעז על אותו הנולד כמ"ש מוהרמ"ל בתשובה הביאו הט"ז והש"ך סימן קצ"ח וסי' קצ"ח אלא דמסתפינא להקל פינו דלדעת הפוסקים דמצריכים ז' עונות מדאורייתא הוא אבל בהמתנה ד' ימים או בלא שמשה מקודם ראיתה ודאי דעלתה לה בדיעבד אם טבילה ושמשה אח"כ מיהו כ"ז היכא דהתחילה למנות מקודם ה' ימים וכנ"ל בהא הוא דיש להקל אם טבילה ושמשה אח"כ היכא שלא שמשה עם בעלה מקודם ראיתה או שהתחילה למנות מיום ה' לראייתה אבל היכא שהתחילה למנות נקיים מן יום ו' לראייתה וטעתה במנין יום אחד וטבילה וכמ"ש בסע"ף שאח"ז דקיי"ל דצריכה להמתין ו' עונות שלישיות ואח"כ תמנה יום אחד נקי בזה אין שום צד להקל ולומר היכא דפסק ראיתה ביום ד' אלא שהיא המתנה עד יום ו' משום חומרא שנהגו דנצטרף בדיעבד היום חמישי לראייתה להניי' ו' נקיים שספרה דכיון דקיי"ל דבעינן בדיקת תחילתו וסופן וילדעה זו פתבתי לעיל בכמה דוכתי דס"ל דבעינן ספורים לפנינו א"כ פינו שהיא לא ספרה אותו היום לנקיים אינו עולה לה ועוד הא בדיקה בעי ביום הראשון ואע"ג שהיא אמרה דבדקה שפיר יש לחוש אימור לא בדקה יפה וכמש"ל בשם מוהרמ"ל שפי' פן בדברי רש"י במתניא קפיינא דריש מכילתין ואע"ג דהאי לטהרות הוא י"ל דה"ה לבעלה דהא פתבתי לעיל סע"ף ד' בשם הב"ח דתוף ז"נ החמירו בבדיקה פמו לטהרות ואף שי"ל דמ"מ מדאורייתא לא חיישינן להכי ואין זה אלא חומרא דרבנן דחיישי לשמא לא בדקה יפה וכיון דמדאורייתא יש לצרפו לז"נ והוי סתירה דלאחר ז' דלא סתר וכמ"ש ז"א דמ"מ מדרבנן אינו עולה וסותר הגם שי"ל פינו דמדרבנן הוא סמכינן על הפוסקים דס"ל דלא נאמרה פולטת ש"ז לענין סתירה לבעלה מ"מ אפתי מטעם הראשון אסורה לבעלה בלא המתנת ו' עונות ויום נקי דיום חמישי א"א למיחשב' לספירת ז"נ פינו דלא חשבה אותו להיות בכלל ספורים וא"כ מדאורייתא הוא דאינו עולה וכמו שהוכחתי לעיל כנלע"ד ודלא פמו שראיתי בס' אחד שכ' להקל בזה: בב"י פתבתי דלא כ' הרי"ף והגאונים להא דפולטת ש"ז לפי שלא הביא אלא מה דשכיחי טובא משא"כ הכא דרוב נשים נמשכים מי ראייתו ה' או ו' ימים וא"צ לדין זה דבלא"ה אינו מתחילין לספור קודם זמן זה עכ"ל

וכ' עוד ברס"י זה לחד שנויא דרוב נשים פוסקות בטורה קודם יום ז': (מג) צריכה להמתין.

כ' הש"ך דש"מא תפלנט בג' ימים שאחר תשמ"ש וא"ל דאע"ג שתפלנט ביום ב' מ"מ סתירה דלאחר ז' לאו סתירה היא י"ל דחיישינן ש"מא תפלנט גם ביום א' עכ"ד ור"ל דחיישינן ש"מא תפלנט בכל יום ויום וכ' עוד מש"ה דהכא לא נוהגין להחמיר משום גזרה דביהש"מ וטובלת מיד אחר ד' ימים ויום א' נקי ולא שכיח שתטעה במנן ובמלתא דל"ש לא גזרו רבנן ע"כ ולפמש"ל דבעינן ספורים לפנינו וצ"ל דחיישינן שבכל יום תפלנט אלא פנין דספיקא הוא לה ליפא ספורים כמש"ל: (מד) ש"לאחר ז'.

כתב הש"ך ו"ל ובב"י כ' בשם הרא"ש בטבילה ליל ז' וש"משה ביום ז' נמי לאו סתירה הוא וטובלת מיד לאחר ז' פנין שפלטת פשהאיר היום ז' וכ' אם באנו להסכים דברי הסמ"ק להרא"ש י"ל דמ"ש הסמ"ק סתירה דלאחר ז' לאו סתירה היא היינו לאחר ליל ז' וע"ש וצ"ע לדינא דפ"שט דברי הסמ"ק משמע לאחר ז' דוקא עכ"ל ובאמת פי לולי דברי רבינו ב"י הייתי אומר דמ"ש הרא"ש דכיון שספירה מקצת יום השביעי וטהרה לבעלה כבר שלמו הנקיים ושוב אין ש"ז סותר ע"ש היינו דוקא אם פלטה אחר שטבילה וכ"מ מלשון הרא"ש שכ' פנין שספירה וכו' וטהרה לבעלה וכו' וכן כ' שם אחר הראיה שיהביא בשם רבינו יונה ו"ל כ"ש קרי שאינו סותר אחר טהרה עכ"ל ור"ל אחר הטבילה וכ"כ הגאון מוהרש"ק בהגהותיו להרא"ש וכל הראיות שמביא הרא"ש שם דקרי אינו סותר בשביעי י"ל דמייירי אחר טבילה דוקא אע"ג דלאחר ז' אפי' ראתה דם ממש אינו סותר אפי' לא טבילה וכמ"ש הרא"ש שם בסוף הפרק הבאתיו לעיל סי' קצ"ד מ"מ בשביעי גופא בטבילה תליא מלתא לפ"ז אין דברי הסמ"ק סותר לדברי הרא"ש ו"ל דאף אי נימא דהסמ"ק דוקא קאמר אחר שביעי הוא דאינו סותר אבל בשביעי עצמו סותר מ"מ לק"מ דאיהו מייירי בלא טבילה פראוי או שטענתה במנן יום א' וטבילה דהוי פלא טבילה פלל בהא אף הרא"ש מודה דסותר ליומו אפי' בשביעי והרא"ש לא קאמר דאינו סותר אלא לאחר שטבילה ביום השביעי פהא דר"ש דאמר ואחר תטהר וכו' דמייירי בטבילה ביום הז' ואהא כ' הרא"ש דאם טבילה שוב אין ש"ז סותר פנ"ל אלא שהב"י ס"ל דאין לחלק בזה ובטלה דעתי נגד דעתו ולפ"ז יפה כ' הש"ך דצ"ע לדינא דלשון הסמ"ק לא משמע הכי אלא דוקא לאחר ז' הוא דאינו סותר גם מפירש"י מוכח דס"ל דלא כהר"ש שפי' ב"ב ע"א ד"ה אלא מה שאמר בה ו"ל בש"ז לענן טומאה מה טומאתה יום א' אף סתירתה אינה סותרת אלא אותו היום ואם ראתה בשביעי א"צ לספור עוד אלא יום א' עכ"ל מבואר דס"ל דש"ז סותר אף בשביעי ומסתמת לשונו משמע דאף בראיה ביום קאמר דסותר יום אחד ועוד דרש"י ס"ל במס' פסחים ד' פ"א ע"א דהכא דאמרין מקצת יום ככולו אף במקצת הלילה אמרינן פן מיהו זה יש לדחות ועיין: ומה שתמה בס' לחח"מ שם על הרא"ש שמביא בשם הראב"ד ראיה דש"ז אינו סותר בשביעי מהא דאר"ש ואחר תטהר אחר מעשה תטהר אבל אמרו חכמים אסור לעשות פן שלא תבא לידי ספק נדה אלמא אי לא תששא דש"מא תראה דם משמשת והולכת ואינה חוששת ש"מא תפלנט ש"ז ולא מיסתבר שלא התירה התורה אלא ע"מ שלא תתהפך ולא תלך פלל אחר תשמ"ש פל היום ע"כ וכ' ע"ז בלחח"מ ו"ל ותימא לי וכי לא מיסתבר לומר פן והרי רבא מוקים לקרא הכי בפ' י"ד דמ"ב וכו' עכ"ל במח"כ נעלם מננו דברי רשב"א

בתה"א דקפ"ד ע"א שְהַרְגִישׁ בְּזֶה וְתִגְרַץ דְּהֵתָם לְאוּ לְאוּרֵי הֵיתְרָא אֲתִיָּא קְרָא אֲלָא לְאִיִּסוּרָא דְאָרְף אִי אִיתְרָמִי שְׁלֵא הֵלְכָה וְלֹא נִתְהַפְּכָה אַפ"ה וְרַחְצוּ בְּמִים וְטָמְאוּ עַד הָעָרֵב אֲבָל הֵכָא דְלֵהֵיתְרָא אֲתִיָּא קְרָא דְכְּתִיב וְאַחַר תְּטַהֵר שְׁמִיד אַחַר מַעֲשֵׂה תְטַהֵר לֹא מִשְׁמַע דְּלֹא הֵתִירָה אֲלָא בְּתַנְאֵי שְׁלֵא תִתְהַפֵּף דְּקָרָא סְתֻמָּא קְאָמַר מִשְׁמַע דְּבִבְלָל גְּוֹנְנֵי שְׁרִיָּא לְאַחַר מַעֲשֵׂה אֲבָל בְּקָרָא דְּוִרְחָצוּ בְּמִים שְׁפִיר כ' סְתֻמָּא דְלַעוֹלָם הִיא טְמֵאָה עַד הָעָרֵב עַכ"פ אֲפִילוּ בְּלֹא נִתְהַפְּכָה וּמַכ"ש אִם נִתְהַפְּכָה דְטְמֵאָה אֲפִילוּ ג"י אֲלָא שְׁבִבְכָלֵל מְאִתִּים מְנָה כַּנ"ל כְּוִנְתּוּ ע"ש: (מה) תְּקַנְח יָפָה.

וְנַעַת הֶרְמֵב"ן ז"ל שְׁאִם הֵלְכָה בְּרַגְלֵיהָ אַחַר הִתְשַׁמִּישׁ שְׁאִין חוֹשְׁשִׁין לָהּ שְׁכָל מַה שְׁיִישׁ לְפָלוּט פְּלִטָה בְּהִלְיָכָה וְלִזְה נְרָאָה שְׁהַסְפִים הֶרְשַׁב"א בְּתַה"א אֲלָא שְׁבִבְקָצָר כ' שְׁיִישׁ מִי שְׁמוּרָה לְהַחְמִיר: (מו) יָפָה יָפָה.

וְגַם הֶרְמֵב"ם שְׁאָבִיָּא בְּסֻמוּף יֵשׁ לוֹ שְׁיִטָּה אַחֲרַת וּס"ל דְּכָל שְׁלֵא נִתְהַפְּכָה בְּשַׁעַת תְּשַׁמִּישׁ אִינְיָה פּוֹלְטָת אֲלָא שְׁהַמְחַבֵּר חָשַׁשׁ לְהַחְמִיר וּפְסַק דְּבַעֲיָנָא דְּוִנְקָא קְנוּחָא אוּ רְחִיצָה וּלְפ"ז צַל"ע עַל מַה שְׁכ' בְּתַשׁוּבַת מַהֲרִי"ט ח"ב סִימָן ל' הִבְאִיתוּ לְעֵיל סִימָן ק"ץ סְעִיף כ' שְׁנִשְׂאֵל עַל אִשָּׁה שְׁבִדְקָה עֲצָמָה וּמְצָאָה בְּעַד שְׁלָה דָם סְמוּף לְתַשַׁמִּישׁ ב' אוּ ג"י אַחַר הִתְשַׁמִּישׁ וְהִיתָה פּוֹרְשַׁת מִבְּעֵלָה מְחַמַּת כֵּן עַד שְׁנִדְעַע שְׁבַעֲלָה הִיָּה שׁוֹתֵת דָם מִפִּי הָאִמָּה וְכֵן לֹא"ת בְּדָקוּ וְרָאוּ דָם יֵצֵא עִם זֶרַע שְׁלוֹ וְעַתָּה יֵשׁ לְהַסְתַּפֵּק אִם נִיחֻשׁ לְדָם הַנִּמְצָא בְּעַד שְׁלָה לֹא"ת לֹא"ת וְרָאוּ מ"ת וְאֵת"ל שְׁלֵא נְחוּשׁ הוּאִיל וְיִדְעֵנוּ שְׁהַדָּם בָּא מִהַבְּעַל אִם אַחַר ג"י שְׁהִיתָה פּוֹלְטָת ש"ז מְצָאָה כְּתָם גְּדוֹל אֲדוּם וְנְרָאָה לָהּ שְׁהוּא הַפְּלִיטָה שְׁהִיתָה רַגְלֵיהָ וְהָא רְאִיָּה שְׁעַכְשָׁיו אִין לָהּ פְּלִיטָה אַחֲרַת מִזוּ וּמַה שְׁהוּא אֲדוּם הַדְּבָר נִיכָר שְׁהוּא מִהַדָּם שְׁהַבְּעַל מוֹצִיא עִם ש"ז בְּעַת שְׁהוּא נִזְקַק לָהּ וְהַשִּׁיב דְּמַה שְׁמְצָאָה בְּשַׁעַת תְּשַׁמִּישׁ וְדֹאֵי דְתוֹלָה בּוֹ מַהָא דְכ' הֶרְשַׁב"א בְּתַשׁוּבָה הִבִּיא ב"י לְעֵיל ס"ס"י ק"ץ וּפְסַקוּ בִש"ע סְעִיף כ' גַּם שְׁמְצָאָה ב' אוּ ג' יָמִים אַחַר תְּשַׁמִּישׁ אַף שְׁהִיָּה מְקוּם לֹא"ת מִאֲחַר שְׁהַזְמִן מְוַפְּלָג בְּשַׁעַת תְּשַׁמִּישׁ שְׁהוּא הַזְמִן שְׁאֵנּוּ תוֹלִין בּוֹ לֹא תְלִינָא בְּכַה"ג שְׁאִין לְנוּ אֲלָא מַה שְׁאֵמְרוּ חֲכָמִים תוֹלִין בְּמַפָּה לְאַלְתֵּר וְכֵן אֲמַרִי אִין מַחְזֻקִין מִמְקוּם לְמְקוּם ה"נ אִין לְהַחְזִיק מְזִמָּן לְזִמָּן מ"מ הִנֵּה יָדִיהָ מוֹכִיחִים מִאֲחַר שְׁהַחְזִיק הָאִישׁ שְׁמוֹצִיא ש"ז אֲדוּם כְּדָם אֲנִי אוֹמֵר דָּם שְׁנִבְלָע הוּא שְׁנִפְלַט כֵּינּוּ שְׁיֵצֵא בְּזִמָּן שְׁרַגְלֵיהָ לְהַפְּלִיט עַכ"ד הַגַּם שְׁלִשׁוֹנוּ מְגוּמָגָם זֶה נ"ל כְּוִנְתּוּ וְלַעַנ"ד צ"ע בְּמַה שְׁהַקִּיל לְתַלוּת תוֹף ג"י בְּבַעֲלָה כֵּינּוּ שְׁהוּא זִמָּן שְׁרַגְלֵיהָ לְהַפְּלִיט וּנ"ל שְׁלַמְד זֶה מְדַבְּרִי רַבָּא דְאָמַר כָּל שְׁלִשָּׁה יָמִים אֲסוּרָה לְאַכְוֹל בְּתַרוּמָה שֵׁא"א שְׁלֵא תִפְלוּט דַּמ"מ אִם הֵלְכָה בְּרַגְלֵיהָ לְשִׁיטַת הֶרְמֵב"ן וְסִיעֵתוּ פְּלִטָה הַכֵּל מִיָּד וְאָרְף אֲנִי חוֹשְׁשִׁין לְהַחְמִיר כְּשִׁיטַת הַפּוֹסְקִים דְּבַהֲגִילוּף אִין וְדֹאֵי שְׁתַּפְּלוּט מִיָּד מ"מ מְנ"ל לְהַקֵּל וְעוֹד דְּהָא לְשִׁיטַת הֶרְמֵב"ם הִיכָא דְלֹא נִתְהַפְּכָה בְּשַׁעַת תְּשַׁמִּישׁ אִינְיָה פּוֹלְטָת כָּלֵל וְכַמֵּש"ל: וְתוּ לְפַמֵּש"ל לְשִׁיטַת הֶרְמֵב"ם הָא דְאָמַר רַבָּא דְתוֹף ג"י א"א שְׁלֵא תִפְלוּט טַעֲמוֹ מִשׁוּם דַּג' עוֹנוֹת בְּלֹא עוֹנוֹת הִתְשַׁמִּישׁ אִין ש"ז מְסַרְחַת וַא"כ אִין רְאִיָּה דְדַרְכָּה לְהַפְּלִיט ג"י שְׁלָמִים אֲלָא ד' עוֹנוֹת וְאָרְף דְלֹא קִי"ל בְּהָא כְּהֶרְמֵב"ם אֲלָא דְמַצְרִיכִין ו' עוֹנוֹת הִינּוּ מִשׁוּם דְאֲזִלִּין לְחַוְמָרָא אֲבָל הִיכָא דְנִפְיָק מִינְיָה גּוֹלָא אִין לְפְסוּק כְּוִנְתּוּ מִיָּהוּ בְּכַתְמִים דְרַבְּנָן י"ל דְתַלִּינָא בְּבַעַל כָּל ג"י וְסְמִכִינָא עַל הַפּוֹסְקִים דְסְבָרִי הִכִּי וְעִינָא בְּפִתִּיחַת פִּי הַמְשַׁנְיֹת לְהֶרְמֵב"ם ז"ל לְסַדֵּר טְהוֹרוֹת ד"ה וּמַמָּה שְׁרָאוּל וְכו' וְשֵׁם תְּמַצָּא הַסְּבָה לְמָה ש"ז אֲדוּמָה לְפַעְמִים: (מז) לְהַפְּלִיט כָּל הַזֶּרַע.

כ' בס' פרישה ונ"ל ולא קששו כן בש"י נגד יום ונראה דדוקא לאחר שנהגו חנומרא דר"ז קששו גם לחומרא זו עכ"ל ולא ידעתי פוננתו דמנ"ל הא ואי דק' ליה סוגיא דס"פ ב"ס דף נ"ד גבי הרואה יום א' טמא ויום א' טהור דמשמשת שמיני ולילו וד' לילות מתוך י"ח יום ומבואר ה"ם דמשמשת בלילה ורואה למחר וש"י כ"י וטובלת לערב וטהורה ע"ש פ"ב כ' הרא"ש ב"ב כ' דמיירי שפ"ב ה"בית וכה"ג ע"ש: הרמב"ם בפ"ז מהלכות תרומות ד"ז כ' המשמשת מטתה אם לא נתהפכה בשעת תשמיש טובלת ואוכלת בתרומה לערב ואם נתהפכה בשעת תשמיש ה"ז אסורה לאכול בתרומה כל ג"י שא"א לה שלא תפלוט ותהיה טמאה כמו שיתבאר במקומו עכ"ל וכו' בכ"מ שפ"ב ה"ה להרמב"ם ג"י בגמרא דהכל תלוי באם נתהפכה בשעת תשמיש או לאו דאפי' לא הטבילה במטה אלא אזלא בכרעא כל שלא נתהפכה אינה פולטת אבל אם נתהפכה בשעת תשמיש א"א לה שלא תפלוט כל ג"י ע"ש ויש לדקדק לפ"ז הא דמבעיא ליה במסכת שבת פ' ר"ע גיתנה קאמרת וכו' והשיב ראיה קאמינא ופירש"י שם דהם טבלו ביום ושוב לא פלטו דממ"נ דלאותן נשים שלא נתהפכו בשעת תשמיש לא ה"ה צריף פרישה כלל דהא היו יכולים לטבול מיד אחר תשמישן דהא אינו פולטות לדעת הרמב"ם ולאותן הנשים שנתהפכו בשעת תשמישן הא אמר רבא דא"א שלא תפלוט כל ג"י ודוחק לומר שהיה מעשה נסים אבל לשיטת הראב"ד וסיעתו ניחא דס"ל דהא דאמר רבא א"א שלא תפלוט מיירי דדוקא במתהפכת בשעת תשמיש אבל באינה מתהפכת ספיקא הוא אם תפלוט או לאו: ועפ"ז יש ליישב סוגיא דה"ם דקשה למאי נ"מ לדינא אם גיתנה או ראיה קאמר וכבר כתבתי בזה בסיון קפ"ד ועפ"ז ניחא גם כן דמספקא ליה אי נימא פשיטת הרמב"ם דאי לא נתהפכה ל"ח שתפלוט ואם כן עיקר מצנת פרישה ה"ה שחשש התורה לאותן נשים שנתהפכו בשעת תשמיש ולפ"ז ע"כ גיתנה קאמר דהא לא סגי' להו אם לא טבלו בערב דאם היו טובלין ביום ודאי דפלטו אחר טבילתן דהא רבא אמר א"א שלא תפלוט כל ג' ימים וע"כ שטבלו בליל שבת ואם כן גיתנה קאמר או ראיה קאמר וכשיטת שאר מפרשים דס"ל דאפילו לא נתהפכו ספיקא הוא אם יפלטו תוך ג"י או לאו ולפ"ז י"ל דעיקר מצנת פרישה לא ה"ה משום אותן שנתהפכו בשעת תשמיש דל"ש אלא משום רוב נשים שלא נתהפכו ומיעוטא שנתהפכו היו יכולות לפלוט ע"י פניבד ביתן ורחיצה ואם כן י"ל דטבלו מבעוד יום אלא שלא פלטו אח"כ וראיה קאמר: כתב בספר דרישה ונ"ל ושמעתי ממורי דאשה לא תכנס ג"י אחר טבילתה למרחץ ונ"ל דהוא מה"ט דהא אמרו אין האשה מתעברת אלא סמוך לנסתה או אחר טבילתה והמרחץ מפליט הזרע ולפ"ז צריכה ליזהר שלא תהלה הרבה גם כן אחר התשמיש כסברת הרמב"ן וגם הרא"ש ל"פ בסברא אלא שכתב שאין לסמוך ע"ז ע"כ וכדברי מהרש"ל כתב המ"א בס"י תר"ו ובס' כו"פ כתב דנ"ל דאף תוך ג"י לקליטה רוב זרע הראיה להריון נקלט תיכף ומה שנקלט לא יועיל כלל רחיצה שפ"ב קלטתו האם ואם כן מותרת לרחוץ פי מה שלא נקלט פ"ב על הרוב לא יהיה נקלט עוד ואין פ"אן השחתת זרע ומותר וזה ה"ה בהעלם עין מהרב מ"א בהלכות יה"כ וכו' עכ"ל ולדעתו הא דאיתא במכילתין דל"ח ע"א דחסידים הראשונים לא היו משמשין מטותיהן אלא ברביעי בשבת שלא יבאו נשותיהן לידי חילול שבת ומטעם ספק קליטת הזרע תוך ג"י הראשונים לא היו משמשין אלא מד' ואילך וכפירש"י שם צ"ל היינו דקששו למעוטא ומדת חסידות שנו פ"אן מיהו דבריו

דחויים מהא דאיתא המפלת ליום מ"א תשב לזכר ולנקבה ולנדה וכתב הרשב"א בתה"א דף קפ"ו ע"ב הבאתיו לעיל סימן קצ"ד ונ"ל דקסבר א' יצירת זכר וא' יצירת נקבה לארבעים יום ומיהו תשב גם לנדה דכיון דליפא אלא מ"א מיום טבילה שפא לא נקלט הזרע עד יום ג' ועדיין לא נגמר הנלד ולפיכך מסתברא דעד יום מ"ג תשב גם לנדה אבל מיום מ"ג ואילך אינה יושבת לנדה דכל שאינה קלוט לשלשה ימים שוב אינה קולטת עכ"ל ואי כדברי הכו"פ דרוב זרע הראונו להריון נקלט בראשון אמאי המפלת ליום מ"א תשב לנדה גיזל בטר רובא דנקלט בראשון דהא מה"ט ס"ל לריב"ל ב"ד כ"ט עברה נהר והפילה דמביאה קרבן ונאכל משום דאזלינו בטר רוב נשים ופסקה הרמב"ם כמש"ל סי' ה"ל א"ו דלאו רובא היא: פתב בספר מנ"י וצ"ל הא דלא אזהר מה"ט נמי שלא תפנס למרחץ בתשמיש שפמוף לוסתה י"ל משום דסבר ממ"נ אי קבעה לה נסת ויודעת שעת וסתה א"כ אסורה לשמש ואי לא יודעת שעת וסתה ואח"כ ראתה גם פן מותרת לרחוץ דאם היתה מעוברת היתה מסולקת דמיה וק"ל ולפ"ז אם הוא בכה"ג שפותר לשמש סמוף לוסתה פדלעיל סי' קפ"ד גם פן אסורה לרחוץ תוף ג' לביאה זו או עד שתראה דם וק"ל ועמש"ל סימן קפ"ד ס"ק ז' דלא כפרישה עכ"ל מ"ש דכיון שראתה דם היא בחזקת שאינה מעוברת קשה הא כל זמן שלא הופר עברה אינה בחזקת מסולקת בדמים וכדלעיל סימן קפ"ט מיהו לשיטתו אזיל וכמש"ל סימן קצ"ד סעיף ב' בשמו וכבר השגתי עליו שם גם מ"ש אי קבעה נסת ויודעת שעת וסתה א"כ אסורה לשמש סותר דברי עצמו שכתב שם בסימן קפ"ד דאם וסתה ביום והיא שיקשה בלילה שלפניו מתעברה והוא סמוף לוסתה לענין זה גם יש לדקדק מהא דיום א' טמא ויום א' טהור דמשמשת ד' לילות דכתב הרא"ש דמייירי ע"י פירוד וכמש"ל בשמו ואיך רשאה הא הוא סמוף לוסתה ויש ליישב: (מח) דהרי כבר נתבאר.

והש"ף פתב ע"ז דמ"מ נ"מ באשה שטענה במנין יום א' כמבואר בסעיף י"ב דבהא לא שינוי למיגזר לא שמשא אטו שמשא פינן דלא שכיחא מה"ט נמי מהני רחיצה וכיבוד הבית וכתב דאף רמ"א ס"ל דבכה"ג מהני נרמ"א מייירי באשה דעלמא היינו בתחלת ראיתיה הוא דלא מהני רחיצה וכיבוד הבית דלא עדיף מלא שמשא פלל דגזרינו אטו שמשא וכו' וכתב עוד מיהו לדינא בלא"ה הסמ"ק והגה"מ פתבו דאנו לא בקיאים בזה וכ"כ הב"ח עכ"ד ואני אומר אם לדין יש תשובה דאף דהסמ"ק והג"מ ס"ל דאנו לא בקיאים בזה מ"מ פינן דשאך פוסקים לא ס"ל הכי אלא כמ"ש המחבר והרמ"א לדעת הש"ף דאף האידנא אנו בקיאים יש לסמוך עליהם דהא בלא"ה ס"ל להראב"ד ור"ת דהני מילי לטהרות איתמר אבל לבעלה אין פולטת ש"ז סותר פלל ולשיטת הרמב"ן במהלכת אחר תשמיש שוב אינה פולטת ולשיטת הרמב"ם ז"ל שהבאתי לעיל דוקא במתהפכת בשעת התשמיש הוא דפולטת אבל באינה מתהפכת אינה פולטת ומה"ט הרמ"א ז"ל לא פתב להקמיר כדברי הסמ"ק אלא מטעם שאנו נוהגין להמתין ו' עונות אפילו לא שמשא אבל לא מטעם שאין אנו בקיאים ולכן המקיל בטועה ע"י רחיצה וכיבוד הבית היטב בדאיפא הני צדדים להקל לא הפסיד נ"ל: פתב בספר לחח"מ ר"פ כה"י ונ"ל וא"ת לפמ"ש והוכחתי דגם עליה עונש אם תוציא זרע לבטלה אם פן למה לא הוזכר טומאת קרי אצלה זו אינה קושא זרעה אינה יוצא לחוץ והני טומאת ביה"ס

ואיש כי ישכב אותה וגו' ש"ז גזה"כ הוא עכ"ל ומה"ט ליכא חשש פליטה אלא בשמשה:
קצו (א) שלא לבטל מפו"ר.

בס' מנ"י השיג על השל"ה שהתיר לאשה שתטבול בט' באב שחל בשבת ולבעלה לשמש
עמה וכתב בשם הגאון מוהר"ש ז"ל שלא רצה להתיר בכה"ג וכ"כ בס' א"ז בא"ח סימן
תקנ"ד ע"ש: (ב) אם לא יכלה לטבול קודם לכו.

והיכא דלא פשעה מותרת לטבול ולכן פסק בתשובת מוהרמ"ל סימן ע"א דמי שטבלה
בליל ו' ואח"כ מצאה שלא טבלה פראוי פגון שמצאה לכולה תחת הצפון מותרת לטבול
ליל שבת וכן מי שטבלה בשבת ושכחה לחתונה צפון א' דצריכה טבילה שנית אם יש
תחתיו לכולה או אפילו אין תחתיו לכולה צריכה טבילה שנית אם אפשר לחתונה על ידי
פותי והיינו דוקא שלא ע"י פלי רק ביזו או בשינוי כ"כ הש"ך בנקה"כ ועיין ט"ז סימן
קצ"ח ואפי' שמשה עם בעלה ואח"כ ראתה ששכחה צפון מלחונה מותרת לחזור
ולטבול בליל שבת כ"כ הש"ך ודעת הט"ז אינו פן דכיון ששמשה א"צ טבילה וכמבואר
בדבריו סימן קצ"ח וכ"כ בתשובת מוהרמ"ל וכן עיקר עכ"ל המנ"י ועיין מ"ש לקמן
סי' קצ"ח וסי' קצ"ט בע"ה: וכתב עוד הש"ך ה"ה בכל ספק אם טבלה פראוי או לא
מותרת לטבול בליל שבת ע"כ והיינו שטבלה בל"ש ונולד לה ספק אם טבלה פראוי א"ל
מותרת לטבול שנית בליל שבת או שטבלה בליל ו' ולא נתגלה לה הספק עד למחרתו
מותרת גם פן לטבול שנית בליל שבת אבל אם היה אפשר לה לטבול שנית קודם ליל
שבת אסורה מלטבול בשבת ועיין בשו"ת חה"ש סימן פ"ב שהקשה על הש"ך ומ"מ
לדינא הנכון כמ"ש הש"ך: (ג) אחר לידה.

עיין מש"ל סימן קצ"ד דזה מייירי פשהיה לה ז"נ ולא טבלה מחמת חולשת הלידה או
מחמת הבושה ואפי' שאח"כ ראתה דם טוהר ובליל שבת שלמו לה ז"נ מן הדם הנה
שראתה אפ"ה ס"ל לדעה זו דאינה יכולה לטבול בליל שבת דכיון דמדינא דם טהור הוא
מש"ה הוי שלא בזמנה אלא א"כ ראתה דם טמא אח"כ וכמ"ש הש"ך ס"ק ב' אבל היכא
שלא היתה יכולה למנות ז"נ כלל אחר הלידה מחמת הדם שראתה בהן ודאי הוי טבילה
בזמנה ומותרת לטבול בליל שבת דאף ע"ג דדם טהור הוא מ"מ פיון דהאידינא כל הנשים
הם יולדות בזוב וצריכה ז"נ מדם ואפילו דם טהור מיסתר סתר לכולי יומי לדעת הרבה
פוסקים אם פן טבילה בזמנה היא ע"ש: (ד) י"א שאסורה לטבול.

שנרש דין זה הוא מן המהרי"ו שלמד פן מן המרדכי סוף ה"ג הביאו ב"י סימן זה בשם
ר"ת דפסק דטבילה בזמנה לאו מצוה שהרי כל הנשים שלנו אינן טובלות למוצאי ז'
דראיה ומתוך כך אוסר לטבול בשבת ובי"ה ור"ח ור"א פסקו דטבילה בזמנה מצוה וכן
נראה לר"י א"ז וכן בה"ג ובתשובת הגאונים ובסה"ת וכן עמא דבר דנשים טובלות
בשבת עכ"ל ע"כ ס"ל למהרי"ו דלא שרי לטבול בשבת אלא טבילה בזמנה דהוא מצוה
משא"כ טבילה שלא בזמנה דלכ"ע אסור והב"י הקשה על דברי ר"ת מההוא דפ"ב
דביצה דאמרינו דאדם נראה כמיקר ולא מיקוץ כמתקן ובתה"ד פתב ליישב זה דכיון
דמנהג הוא השתא למנוע וליזהר מלקר אע"ג דליכא טעם בדבר מ"מ ליכא למימר
דנראה כמיקר ומוכח מלתא דלטבול מכוין ונראה כמתקן ע"ש סימן רנ"ה ועיין בתשובת
מהרי"ל סימן ק"נ ועדיין קשה דאם פן אפילו טבילה בזמנה נמי ליסתר דהא הקשו התוס'

במס' שַׁבַּת דָּף קי"א ד"ה לא ס"ד וכו' אהא דקאמר הָתָם וּבְמַס' בִּיצָה דָּרְבָא ס"ל דְּטְבִילָה
בי"כ שָׁרִי אע"ג דְּלִיפָא לְמִימַר דְּמַחְזִי כְּמִיקָר אֶלְא הוּאִיל דְּבִשְׁבַת שָׁרִי בִּיה"כ נְמִי שָׁרִי
וּבְעוּ לְמִימַר דְּלִמָּא הָדָר בִּיהַ רְבָא מְהָא דְּאָמַר דְּאָמְרִינּוּ הוּאִיל וּמְסִיק דַּע"כ דְּלָא הָדָר בִּי
דְּתַנָּא כָּל חֲזִיבֵי טְבִילוֹת טוֹבְלִין כְּדָרְפֵן בֵּין בַּט' בְּאָב בֵּין בִּיה"כ ע"כ וְנוֹקִי הֵךְ בְּרִייתָא
דְּטוֹבְלִין כְּדָרְפֵן כַּמ"ד דְּטְבִילָה בְּזַמְנָהּ מְצֻנָה וְרְבָא כַּמ"ד לָאו מְצֻנָה וְכָתְבוּ וי"ל מְשׁוּם
דְּטְבִילָה בְּזַמְנָהּ מְצֻנָה לָא הָוִי שָׁרִינּוּ אִיסוּר תְּקוּנָה מְנָא עַכ"ל מְבֹאָר לְפִי תְּרוּצָם דְּאִי
אִיפָא מְשׁוּם מִיחְזִי כְּמַתְקֵן כְּלִי אִין לְחַלְקָא בֵּין טְבִילָה בְּזַמְנָהּ אוּ לָאו אֶפְילוּ לְמ"ד דַּס"ל
דְּטְבִילָה בְּזַמְנָהּ מְצֻנָה וְאִם כֵּן פִּינּוּ דְּחֻזִּינוּ דַּעֲמָא דְּבַר נְהָגוּ לְטְבֹּל בְּשַׁבַּת אֶלְמָא דְּלָא
חֲזִישִׁינּוּ מְשׁוּם מִיחְזִי כְּמַתְקֵן א"כ אֶפְילוּ טְבִילָה שְׁלָא בְּזַמְנָהּ נְמִי שָׁרִי אַח"ז רְאִיתִי בַּס'
פ"י בַּמַּס' בִּיצָה שְׁהַרְגִישׁ מְזָה אָבֵל גַּם דְּכָרִיו צ"ע וּבְזָה נִסְתַּר גַּם כֵּן מַה שְּׁעָלָה בְּדַעְתּוֹ
לוֹמַר דְּאָרְף לְדִידֵן דְּקִי"ל טְבִילָה בְּזַמְנָהּ לָאו מְצֻנָה אַפ"ה יֵשׁ לְחַלְקָא בֵּין טְבִילָה בְּזַמְנָהּ אוּ
לָאו וְהוּא ע"פ מ"ש הַמְהַרְשֵׁ"א בְּבִיצָה שָׁם דְּלָא חָשׂוּ מְשׁוּם מִיחְזִי כְּמַתְקֵן אֶלְא הִיכָא
דְּהִיבָה בְּאֶפְשָׁר לְהַטְבִּיל מִבַּע"י דַּמָּה"ט לְרְבָא כְּלִי שְׁנֻטְמָא בִּי"ט מְטְבִילִין אוֹתוֹ בִּי"ט פִּינּוּ
דְּלָא הִיבָה אֶפְשָׁר לְהַטְבִּילוֹ מִבַּע"י א"כ מַה"ט יֵשׁ לְחַלְקָא ג"כ בְּטוֹמְאָה אֶרִיכְתָא בֵּין הַגִּיעַ
זְמַנָּהּ בְּשַׁבַּת אוּ לָאו דְּלְפִי דְּכָרִי הַתּוֹס' הַנָּ"ל א"א לוֹמַר כֵּן דַּא"כ הָדָרָא הַקּו' לְדוֹנְפָתָהּ
דְּמַה מִיִּתִּי הַש"ס רְאִיָּה מְהָא דְּכָל חֲזִיבֵי טְבִילוֹת דְּמִיָּרִי בְּטְבִילָה בְּזַמְנָהּ וְכִינּוּ דְּלָא הִיבָה
בְּאֶפְשָׁר לְטְבֹּל מִבַּע"י לָא חָשׂוּ מְשׁוּם מַתְקֵן וְהָא דְּהִנְצָרָה רְבָא לְשַׁנּוּי דְּאָדָם מִיחְזִי
כְּמִיקָר וְלָא מְשַׁנֵּי דְּמִיָּרִי בְּזַמְנָהּ הִינּוּ מְשׁוּם דְּמַתְנִיתִין דְּהִכָּא ע"כ מִיָּרִי שְׁלָא בְּזַמְנָהּ דְּהָא
ב"ש אָמְרִי מְטְבִילִין הַפֶּל מְלַפְנֵי שַׁבַּת אֶלְמָא דְּמִיָּרִי בְּאֶפְשָׁר לְטְבֹּל מִבַּע"י וְאֶפ"ה
חוֹלְקִים ב"ה וְאָמְרִי דְּאָדָם אֶפְילוּ בְּשַׁבַּת וְכ"כ בַּס' נִקְה"כ וְעִינּוּ מ"ש בְּסַמוּךְ בְּזָה אֶלְא
ע"כ צ"ל דְּהָא דְּכָלִי שְׁנֻטְמָא בִּי"ט מְטְבִילִין אוֹתוֹ בִּי"ט הַטַּעַם לְרְבָא פִּינּוּ דְּקִי"ל כַּר"י
דְּאָמַר דְּמְכַשִּׁירִי אֲנִיכָל נֶפֶשׁ שַׁא"א לַעֲשׂוֹת מַעֲיָ"ט דּוֹחָה י"ט מַש"ה בְּנֻטְמָא בִּי"ט לִיפָא
לְאַסְוֹר מְלַטְבֹּל מְשׁוּם תְּקוּנָה כְּלִי דְּהָא אָרְף כְּלִי מְוֹתֵר לְתַקֵּן בִּי"ט אִם א"א לַעֲשׂוֹת מַעֲיָ"ט
וְאָרְף דְּקִי"ל הַלְכָה כַּר"י וְאִין מוֹרִין כֵּן מ"מ הִכָּא דְּלִיפָא אֶלְא מְשׁוּם דְּמִיחְזִי כְּמַתְקֵן מוֹרִין
כֵּן לְכַתְחֻלָּה וְעִינּוּ בְּשׁו"ת ש"א וּבַמְהַרְלַב"ח ס' ט"ו לַפ"ז מִיִּתִּי הַש"ס שְׁפִיר רְאִיָּה דְּלָא
הָדָר בִּי רְבָא מְהָא דְּהוּאִיל מְדַתְנָי כָּל חֲזִיבֵי טְבִילוֹת טוֹבְלִין כְּדָרְפֵן בִּיה"כ דְּאָרְף אִי
מוֹקְמִית לִיהַ בְּחֲזִיבֵי טְבִילוֹת בְּזַמְנָן מ"מ לָא דַּמִּי לִיהַ לְכָלִי שְׁנֻטְמָא בִּי"ט דְּשַׁאנִי י"ט
דְּאֲנִיכָל נֶפֶשׁ שַׁרִי מַש"ה מְוֹתֵר נְמִי לְתַקֵּן כְּלִי בַּא"א מִבַּע"י מַשַּׁא"כ בִּי"כ וְאִין לְתַרְזֵן
דַּס"ל לְהַפּוֹסְקִים הַנָּ"ל דְּלַעוֹלָם י"ל דְּמְשׁוּם דְּטְבִילָה בְּזַמְנָהּ מְצֻנָה לָא חָשׂוּ מְשׁוּם מַתְקֵן
כְּלִי וְאִי דַּק' קוֹשְׁיַת הַתּוֹס' דְּמֵאִי מִיִּתִּי רְאִיָּה מְהָא דְּכָל חֲזִיבֵי טְבִילוֹת דְּלִמָּא הָתָם אִיָּרִי
בְּטְבִילָה בְּזַמְנָהּ י"ל דִּידַע הַש"ס דְּאֶפְילוּ לְמָאן דַּס"ל דְּטְבִילָה בְּזַמְנָהּ לָאו מְצֻנָה אַפ"ה
מְוֹתֵר לְטְבֹּל בִּי"כ וְכַדְמוּכָח מְבַרִּייתָא דְּמִיִּתִּי בְּשַׁלְהֵי מְסַכְתָּ יוֹמָא כָּל חֲזִיבֵי טְבִילוֹת
טוֹבְלִין כְּדָרְפֵן בִּי"כ נְדָה וְיִוֹלְדַת וְכו' וּמוֹכַח הָתָם דְּהָאִי תַנָּא ס"ל דְּטְבִילָה בְּזַמְנָהּ לָאו
מְצֻנָה וְכַפְּירוֹשׁ רְש"י שָׁם וְכ"כ הַתּוֹס' בַּמַּס' בִּיצָה שָׁם ד"ה כָּל חֲזִיבֵי טְבִילוֹת ע"ש ז"א
דַּא"כ ה"ל לְהַש"ס לְאַתּוּנֵי הֵךְ בְּרִייתָא דְּמִיָּנָה מוֹכַח דְּאֶפְילוּ שְׁלָא בְּזַמְנָהּ טוֹבְלַת בִּי"כ
וְלָא ה"ל לְאַתּוּנֵי בְּרִייתָא דְּכָל חֲזִיבֵי טְבִילוֹת וְכו' בֵּין בַּט"ב וְכו' דְּאִיפָא לְמִידְחֵי דְּמִיָּרִי
בְּטְבִילָה בְּזַמְנָהּ וְס"ל דְּטְבִילָה בְּזַמְנָהּ מְצֻנָה א"ו דְּפִשְׁטָא לִיהַ לְהַש"ס דְּמְשׁוּם מְצֻנָת

טבילה בזמנה אין לדחות גזירת חכמים דמיקחזי כמתקן: ועוד קשה לי הא פתב הטור בא"ח סימן תרי"ג ונ"ל ור"ת פתב דאין טובלין וקא דתנא פל חייבי טבילות טובלין פדרפן ביה"כ היינו דוקא למ"ד טבילה בזמנה מצוה נאנן קיי"ל דלאו מצוה הלכה למתן עד למחר עכ"ל הרי ס"ל לר"ת דקא דתנא פל חייבי טבילות טובלין פדרפן ביה"כ אתיא כמ"ד טבילה בזמנה מצוה וכמ"ש התוס' שם ביומא ד"ה קסברי וכו' ולפ"ז ע"כ צ"ל קא דמיקחזי הש"ס ראיה מהא דכל חייבי טבילות וכו' דלא הדר רבא מהא דהואיל ולא ניתא ליה להש"ס דש"ה משום דטבילה בזמנה מצוה לא חשו משום מתקן משום דפשיטא ליה להש"ס דאפילו במקום טבילת מצוה חשו משום מתקן ואיך פתב המרדכי בשם ר"ת דדוקא משום דאנן קיי"ל טבילה בזמנה לאו מצוה היא דאינו רשאי לטבול בשבת משמע דאי הוי טבילה בזמנה מצוה הייתה רשאה לטבול בשבת ואמאי דקא פנין דס"ל ע"כ דהאינדנא לא שייך מיקחזי כמיקר וכמ"ש תה"ד א"כ אין לחלק ובאמת דברי הטור צ"ע כמה שפתב פן בשם ר"ת והוא סותר לדברי התוספות שפתבו במס' שבת דקכ"א ע"א ד"ה ה"ג בשם ר"ת בהיפך דמוקי הך ברייתא דכל חייבי טבילות כמ"ד דטבילה בזמנה לאו מצוה דאפילו למ"ד דטבילה בזמנה לאו מצוה אפ"ה ס"ל דטובלין ביה"כ ובד"מ פתב דס"ל להפוסקים הנ"ל דקא דאמרין אדם נראה כמיקר דוקא טבילה בזמנה אבל שלא בזמנה לא ובנקה"כ השיב ע"ז דקא מוכח דמייירי בטבילה שלא בזמנה מדאמרי ב"ש מטילין הפל מלפני השבת וכמ"ש"ל ובאמת שכ"מ וכ"כ בס' פ"י שם אף מתוס' בשבת שם משמע דס"ל דאיכא לאוקמי סוגיא דביצה בטבילה בזמנה שהרי פתבו וא"ת ונוקי הך ברייתא וכו' ורבא כמ"ד לאו מצוה ע"כ דל"ל לומר דרבא כמ"ד לאו מצוה אלא דאף אי סבירא ליה לרבא כמ"ד דטבילה בזמנה מצוה אפ"ה הוצרך לומר דשרי מטעם הואיל דקא רבא משני דמש"ה מתירים ב"ה אדם לטבול משום דמיקחזי כמיקר ומייירי אפי' שלא בזמנה כנ"ל ואהא מקשה תינח שבת יה"כ מא"ל למה שרי שלא בזמנו והוצרך לומר מטעם הואיל שרי אלא ע"כ ס"ל להתוס' דרבא נמי מייירי מטבילה בזמנה וכדברי הד"מ אבל מה שהקשה מהרש"א שם ונ"ל וק"ק דלפי מאי דס"ד השתא לפי קושיותם דמשום טבילה בזמנה מצוה שרינו איסור תיקון אמאי לא קשיא להו בפשיטות טפי דאימא רבא לא הדר אלא מטעמא דהואיל אבל טעמא דנראה כמתקן קאי ומיהו ס"ל אף בי"ה משום דטבילה בזמנה מצוה ויש ליישב דאי משום טבילה בזמנה מצוה לא ה"ל לחלק בין טבילת פלים לאדם לרבא אבל הך מתני' דכל חייבי טבילות כו' שפיר מצינו לאוקמי דאפי' פלים טובלין עכ"ל: ותירוצו תמוה מאד והוא דבר זר לומר אף בכלים טבילה בזמנה מצוה וכבר תמה ע"ז בס' פ"י שם ובאמת מעיקרא לק"מ דלא ניתא להו לומר בקושיותם דרבא הדר מטעמא דהואיל וס"ל דטובלין בי"כ משום טעמא דטבילה בזמנה מצוה דא"כ ה"ל חזרה בתרי מיילי דקא מעיקרא הוי סבר דאפי' אי טבילה בזמנה מצוה אפ"ה לא שרינו איסור תיקון וגם סבר דאמרין הואיל והשתא נימא דהדר וסבר דמטעם טבילה בזמנה מצוה שרינו איסור תיקון וגם סבר דלא אמרין הואיל מש"ה ניתא להו לתוס' לומר דרבא ס"ל טבילה בזמנה לאו מצוה דהשתא לא הוי חזרה אלא בחדא דמה"ט דהדר מהואיל ס"ל דאיסור לטבול בי"כ וכמ"ש מהרש"א שם אבל קא ודאי מוכח דס"ל להתוספות דרבא דאמר דאדם נראה כמיקר מייירי בטבילה בזמנה וכמ"ש"ל וכדברי הד"מ אלא דמ"מ מוכח דהתוספות לא ס"ל סברא זו שפתב הד"מ לדעת

ר"ת והפוסקים הנמשכים אחריו דא"כ ה"ל לתרץ דמש"ה לא מוקי הך ברייתא כמ"ד דטבילה בזמנה מצוה ורבא כמ"ד דאינה מצוה משום דס"ל להש"ס דאי לאו דס"ל דטבילה בזמנה מצוה לא הוי שרי משום מחזי כמיקר א"ו ס"ל להתוספות דאפילו אי טבילה בזמנה לאו מצוה אפ"ה שרי לטבול משום דמחזי כמיקר ודלא פהפוסקים הנ"ל אלא דאפתי י"ל דאף דס"ל להתוס' דאפילו מאן דאית ליה טבילה בזמנה לאו מצוה אפ"ה שרי אדם לטבול מטעמא דמחזי כמיקר ונא דלא אפשר למיטבול מבע"י אבל בדאפשר לא סמכינן על האי סברא דאדם נראה כמיקר ואין להקשות על מ"ש דס"ל להתוספות דאיכא לאוקמי דהא דמתיר ב"ה בטבילת אדם דמייירי בטבילה בזמנה דא"כ קשה איך אסרי ב"ש מלטבול הא בשמעתא דטועה ס"ל לב"ש דמטבילין אותה צ"ה טבילות ואי ס"ד דאסרי ב"ש אפילו טבילה בזמנה אם פן איך משפחת לה צ"ה טבילות הא בצרי לה יומא דשבתא א"ו דמודה ב"ש דטבילה בזמנה שרי' ומתני' דביצה דאסרי ב"ש מייירי שלא בזמנה הא לק"מ וכבר הרגיש בס' פ"י שם בזה ותירץ פיון דהני טבילות בטועה לא אתי אלא לקיים מצות טבילה בזמנה ומ"מ היא בטומאתה קיימא מספיקא לא מחזי כמתקן ע"ש ובלא"ה אנו מוכרחים לומר פן לפי שיטת התוספות הנ"ל דאי ס"ד דב"ש מודו בטבילה בזמנה דרשאי לטבול משום דטבילה בזמנה מצוה אם פן איך פתבו דמשום טבילה בזמנה מצוה לא שרינו איסור תקוני מנא אם פן איך פשיטא ליה להש"ס הכי הא חזינו דב"ש סברי הכי דאע"ג דאסרו טבילת אדם משום דמחזי כמתקן ולא ס"ל דאדם נראה כמיקר אפילו הכי שרי טבילה בזמנה ולמה לא נימא לב"ה פן דאף דהיכא דלא שייך דנראה כמיקר פגון ביה אפילו הכי שרי טבילה בזמנה א"ו צ"ל דס"ל להתוספות דשאני טועה דלא שייך מחזי כמתקן וכמש"ל: הנה אף שעשינו סמוכים להמנהג מ"מ העיקר בדברי הרמ"א וכמ"ש בפ"י ובנקה"כ דבמקום שאין מנהג אין להחמיר אפי' הנה לא באפשר לטבול מקודם ובא בעלה בע"ש או ביוקדת אפי' היתה נקייה מקודם אלא שהמתינה מחמת שלא היתה לה פח כ"כ מותרת לטבול בשבת פיון שלא פשעה בהמתנתה זו: ועוד נ"ל דמ"ש הרמ"א דבמקום שאין מנהג אין להחמיר פנונתו דאפי' פשעה ולא טבלה ליל ה' או ו' מותרת לטבול בליל שבת פשעלה בעיר דמ"ש הרמ"א פגון שהיה אחר לינה הוא מדברי התה"ד ושם בס"ה מכוון דמייירי שהיתה יכולה לטבול ליל ה' או ו' אלא שהמתינה עד ליל שבת מפני שאז בקל למצוא לה רחיצה הגם שבס"ה רנ"ו כ' שהיתה ממתנת לפי שלא היתה לה פח הרבה עדיין וכמ"ש הט"ז בשמו פאן וזה דמאי קצת לאונס מ"מ בס"ה רנ"ה כ' שהמתינה מפני שאז בקל לה למצוא רחיצה וכן העתיק בד"מ הכי רס"י רנ"ה וכ' שם דאין להחמיר במקום שלא נהגו להחמיר א"כ גם פאן בהג"ה נתכוין לזה דאין להחמיר אלא במקום שנהגו להחמיר אפי' לא היתה לה אונס קצת מיהו הואיל והב"ח והט"ז מחמירים לגמרי יש להורות לכתחלה שלא תטבול אם עברה זמן טבילתה שקודם שבת פמרד ובמעל בלי שום טעם אבל אם היתה לה שום טעם בהמתנתה משום סרף מצוה וכה"ג אפי' היתה טעם של טעות יש להתיר שתטבול בליל שבת במקום שלא נהגו להחמיר וכה"ג כ' בתשובת חה"ש סי' ע' וכ"ז אם בעלה בעיר אבל אם אינו בעיר אסורה לטבול וכמ"ש הרמ"א: עוד נ"ל דאפי' במקום שנהגו להחמיר כ"ז מייירי אם היא רוצה שתטבול בליל שבת אחר חשיכה אבל יכולה שתטבול ביה"ש דהא קיי"ל פל דבר שהוא משום שבות לא גזרו עליו ביה"ש ואף שא"א לכונן

שְׁתַּחֲוֶה טְבִילָתָהּ בְּבֵיהַ"ש מ"מ הָא יְכוּלָה לְטַבּוֹל מִבַּע"י סְמוּךְ לַחֲשִׁיכָה כְּדֵי שְׁתַּבְּא לְבֵיתָהּ מִשְׁתַּחֲשֶׁה דְשָׂרֵי לְדַעַת ר"ת וְאָף שֶׁכ' הַש"ך בַּס"ק ו' שְׂיֵשׁ לְהַחֲמִיר שְׁלֵא תִטְבּוֹל עַד שְׁתַּחֲשֶׁה כְּדַעַת הַרְשָׁב"ם וּמְבֹאָר בְּדַבְרֵי דְאָפִי בְטוֹבְלוֹת בְּשָׂמִינֵי כ"כ מ"מ הָא מְבֹאָר בְּשׁו"ת עה"ג סי' כ' דְכִינּוֹן דְטַעַם הָאִסּוּר אֵינוֹ אֶלָּא מִשּׁוּם סְרָף בְּתָהּ שְׁלֵא תִרְגִּישׁ בְּאֵמָה שְׁטַבְלָה סְמוּךְ לַחֲשִׁיכָה מִש"ה מוֹתֶרֶת לְטַבּוֹל בְּמָקוֹם אֲנֹס אִפִּי הֵיכָא דְלִיכָא אֶלָּא בְּיִטּוּל עוֹנָה אַחַת וְעֵינָן מִש"ל מ"כ"ש בַּנ"ד בְּמָקוֹם שְׁנֵהֲגוּ לְהַחֲמִיר שְׁגַם בַּמ"ש לֹא תִטְבּוֹל דְאִיכָא בְּיִטּוּל ב' עוֹנוֹת דְרַשְׁאָה שְׁתַּטְבּוֹל מִבַּע"י סְמוּךְ לַחֲשִׁיכָה וְע"ש שְׁמַתִּיר אִפִּי בְּשִׁבְעֵי כ"ש נ"ד הוּא שְׂמִינֵי וּמִיָּהוּ אִם כְּבָר הִתְפַּלְלוּ הִקְהֵל תְּפִלַּת מַעְרִיב שְׁל שְׁבַת אַע"פ שְׁהַקְדִּימוּ לְהַתְפַּלֵּל מִבַּע"י יֵשׁ לְאַסּוֹר דַּאֲע"ג דְקִי"ל דַּכ"ד שְׁהוּא מִשּׁוּם שְׁבוֹת לֹא גְזָרוּ עָלָיו בֵּיהַ"ש מ"מ אִם קָבְלוּ עָלֵיהֶם הֲצִיבוּר שְׁבַת חֲמִיר טְפִי וּכְמ"ש הַמ"א בַּא"ח סי' רס"א אֶבֶל קוֹנְדָם שְׁקָבְלוּ עָלֵיהֶם הֲצִיבוּר שְׁבַת יְכוּלָה לְטַבּוֹל אַע"פ שְׁעֲדִינָן הוּא יוֹם גְּדוֹל הָא מְבֹאָר בַּב"י דַּמ"ש הַפּוֹסְקִים בְּשֵׁם ר"ח סְמוּךְ לַחֲשִׁיכָה הוּא ל"ד דְקוֹנְדָם לְכֹן נִמְיָ יְכוּלָה לְטַבּוֹל אִם אֵינָה בְּאָה לְבֵיתָהּ עַד שְׁתַּחֲשִׁיכָה אֶלָּא ר"ת אֹרְחָא דְמִלְתָּא נִקֵּט שְׁאַחַר שְׁטַבְלָה מִיָּד הִיא בְּאָה לְבֵיתָהּ וּמִבֵּיא רְאִיָּה מִלְשׁוֹן הַמְרָדְכֵי ע"ש אָף שֶׁהַב"ח כ' דַּר"ת דְּוִקָא נִקֵּט סְמוּךְ לַחֲשִׁיכָה אֶבֶל לֹא קוֹנְדָם לְכֹן מ"מ הָא מְבֹאָר מְדַבְרֵי שְׁכָל עֵיקָר הַטַּעַם הוּא מִשּׁוּם סְרָף בְּתָהּ וְכִינּוֹן שְׁהַעֲלָה בַּס' עה"ג דְהֵיכָא דְאִיכָא בְּיִטּוּל עוֹנָה אִפִּי אֵינָה אֶלָּא בְּיִטּוּל לִילָה אַחַת לֹא חִיָּיִשִׁינּוּ לְסְרָף בְּתָהּ וּכְמ"ש ל"א כ' בַּנ"ד שְׁרִיָּא וּבִלְבַד שְׁתַּבְּא לְבֵיתָהּ מִשְׁתַּחֲשֶׁה וְעֵינָן מִש"ל בְּשֵׁם תְּשׁוּבַת ח"צ וּבַט"ז סי' ת"ר: (ה) וְכֵן נִהְגוּ בְּמִקְצַת מְקוֹמוֹת.

וְאִם עֲבָרָה וְטַבְלָה כ' בְּתַשׁוּ' חַה"ש סי' ע"ד בְּשׁוֹגֵג מוֹתֶרֶת בְּכָל עֵינָן וּבְמִזִּיד אֲסוּרָה לְאוֹתוֹ שְׁבַת וְאַח"כ מוֹתֶרֶת וּבִי"ט בְּכָל עֵינָן מוֹתֶרֶת אִפִּי בְּמִזִּיד ע"ש וּבַס' מַנ"י הַסְּפִים לַמ"ש דְּבַמִּזִּיד אֲסוּרָה לְאוֹתוֹ שְׁבַת וְלַעֲנֵנ"ד נִרְאָה לְהַקֵּל בְּדִיעֵבַד אִפִּי בְּאוֹתוֹ שְׁבַת פִּינּוֹן דְּכָל זֶה אֵינוֹ אֶלָּא חוּמְרָא וּמִנְהַג בְּעֵלְמָא וְרוֹב הַפּוֹסְקִים לֹא ס"ל הֵכִי וּכ"כ בַּמ"א בַּא"ח סי' שֶׁכ"ג לַעֲנֵנּוּ טְבִילַת פְּלִים: עוֹד כ' שֵׁם בַּס' מַנ"י דַּמ"ש בְּתַשׁוּבָה הַנ"ל דְּבַמְקוֹם שְׁנֵהֲגוּ לְהַחֲמִיר אָף בִּי"ט אֲסוּרָה לְטַבּוֹל לְכַתְחֻלָּה שְׁלֵא יִדַע מֵאִין יוֹצֵא לוֹ זֶה לְאַסּוֹר בִּי"ט לְכַתְחֻלָּה פִּי בַתָּה"ד אֵין לְזֶה שׁוּם זִכָּר וְגַם לְפִי הַטַּעַם שֶׁכ' בַּתָּה"ד נ"ל דְּוִקָא שְׁבַת נְדוּק עַכ"ל וּבַסְּפָר סוּלַת לְמִנְחָה בִּיאָר דְּבַרְיֵי דְפּוֹק חֲזִי מֵאִי עֲמָא דְבַר שְׁנֵהֲגוּ לְטַבּוֹל בְּלִיל שְׁבוּעוֹת א"כ אֲזִינְל הַטַּעַם שְׁפַתְבַּתָּה"ד דְּהַאֲדָנָא נִהְגוּ לְהַחֲמִיר מִלְרַחוּץ מִיָּהוּ לַפ"ז אָף בְּשְׁבַת הָא חֲזִינָן מִפְּמָה חֲסִידִים וּפְרוּשִׁים שְׁטוּבְלִין עֲצָמָן בְּשְׁבַת אֶלָּא שְׂאִין מְזָה רְאִיָּה עֵינָן בַּמ"א א"ח סי' שַׁנ"ו ס"ק ח' אָף עַכ"ז הַנִּכּוֹן כְּדַבְרֵי הַמַּנ"י דִּישׁ לְחַלֵּק לַעֲנֵנּוּ מִיָּחֲזִי כְּמַתְקָן בֵּין שְׁבַת לִי"ט וּכְמ"ש בְּשׁו"ת ש"א סי' ט"ו וּבַהֲרַלְב"ח וּבְמִהַרְש"א בְּשִׁמְעָתִין דְּבִיטָה בַּמ"ש לְדַעַת הַרְמַב"ם ז"ל וְדַלָּא כַּס' ב"ה שֶׁכ' בְּפִשְׁטוּת לְאַסּוֹר אָף בִּי"ט וְדִין זֶה אֵינוֹ אֶלָּא חוּמְרָא וְהָבֵו דְלָא לוֹסִיף עָלָה: (ו) וּבְמָקוֹם שְׁנֵהֲגוּ לְהַחֲמִיר.

כ' הַש"ך צ"ע מַה עֵינָן חוּמְרָא זֶה לְזוֹ וִי"ל דַּה"ק וּבְמָקוֹם שְׁנֵהֲגוּ לְהַחֲמִיר שְׁלֵא לְטַבּוֹל בְּשְׁבַת אֶלָּא בְּזַמְנָה מִמֶּשׁ וְכֵן בַּמ"ש מִטַּעַם שְׁלֵא לְהַרְחִיק הַטְּבִילָה מִן הַחֲפִיפָה וְכֵן בְּשְׁבַת אֵינָה יְכוּלָה מִטַּעַם דְּהוּי שְׁלֵא בְּזַמְנָה אֵין לְהַקֵּל עַכ"ל וּדְבַרְיֵי מְגוּמָגְמִים וּנ"ל בִּיאָר דְּבַרְיֵי כָּף הוּא שֶׁהַק' מַה עֵינָן חוּמְרָא זֶה לְזוֹ פְּנוּנְתוֹ לְמַה שֶׁהַק' ב"י דְכִינּוֹן שְׁהִיא רוּצָה לְטַבּוֹל אֲזִי פִּלָּא אֶפְשָׁר דְּמִיָּא וְכֵן הַסְּפִים הַב"ח לְדַבְרֵי הַב"י וְכ' שְׂאִין לְהַחֲמִיר בְּזֶה פִּלָּל אִם לֹא בְּמָקוֹם שְׁכָבָר נִהְגוּ בְּחוּמְרָא זֶה שְׁלֵא לְטַבּוֹל בַּמ"ש כְּשִׂאֵינָה בְּזַמְנָה מִמֶּשׁ עַכ"ל וְלְזֶה

נתפונן הש"ך בתירוצו שכ' דה"ק ובמקום שנהגו וכו' וכן במ"ש מטעם וכו' ור"ל דהאי וכן במ"ש ג"כ אמקום שנהגו להחמיר קאי שנהגו להחמיר שלא לטבול במ"ש אלא בזמנה ממש ובכה"ג הוא דכתב הרמ"א שלא לטבול במ"ש וכו' א"כ פשיטא ומאי קמ"ל הרמ"א אבנה פאן לזה סיים הש"ך וכו' וכאן בשבת אינה יכולה וכו' ותיבת וכן ט"ס הוא וצ"ל במקומו וכאן ור"ל דעיקר רבותא הוא פאן דה"א דאף שהחמירו שלא לטבול במ"ש אלא בזמנה ממש היינו דוקא פשעברה במרד ובמעל שהיה בעלה בעיר ואפ"ה לא טבלה מש"ה החמירו שלא לטבול במ"ש אבל פאן שלא היה בעלה בעיר ובע"ש שפא בעלה לא היתה יכולה לטבול וה"א דבנה לא החמירו קמ"ל דאפ"ה אין להקל מיהו כ"ז במקום שנהגו להחמיר שלא לטבול במ"ש אלא בזמנה ממש אבל במקום שאין מנהג אין להחמיר וכמ"ש הב"י והב"ח: (ז) וכן אלמנה.

כ' הש"ך בשם מוהרמ"ל בתשובה סי' נ"ג דכלה בתולה שאירע ליל טבילתה בשבת דיש להתיר אף דנוהגין שלא לבעול בעילת מצנה עד אחר שבת משום דשאך מיני קריבות נמי מצנה הן ול"ד לאלמנה דהואיל ואסור לבוא עליה ביאה ראשונה בשבת מפרשישים אותה מפל שאך קורבות משא"כ בבתולה מ"מ טוב להקדים טבילתה קודם שבת וע"ש שהאריף וכן נוהגין עכ"ל ועיין בט"ז ס"ק ו' שכ' דלא מהני באלמנה אפי' ניסת בע"ש ונתניח עמה בע"ש אפ"ה אסור לבא עליה ביאה ראשונה בשבת ועיין בחמ"ח באה"ע סי' נ"ה ובסי' ס"א ובבי"ש שם ובמ"א סי' של"ט ועיין בשו"ת ח"צ סי' ב' מ"ש הגאון מהרא"ב פי' על הירושלמי הנה שהביאו הפוסקים להוכיח דאין יחוד קונה באלמנה אלא ביאה ע"ש ובס' סולת למנחה כ' שבתשובה האריף לקיים פל דברי החמ"ח: (ח) ויש מקילין.

לפי מה שפכתתי לעיל בכוננות הש"ך מ"ש הרמ"א דיש מקילין ר"ל אפי' במקום שנהגו להחמיר שלא לטבול במ"ש אלא בזמנה מ"מ פאן מקילין פיון שלא טבלה בשבת משום חשש איסור כ' הט"ז ס"ק ז' דזה קאי על הפוגס את האלמנה שפן הדין היתה אסורה בשבת אף שאז היה חל זמן טבילתה אבל בדין שלפני זה דהיינו במקום שנהגו להחמיר אחר לידה או פגון שלא היה בעלה בעיר עד שבת ודאי אסור גם במ"ש פיון שהיה אפשר לה לטבול קודם שבת ע"כ מ"מ לא ידעתי מי הם היש מקילין שכ' הרמ"א ומה שגורשם המ"מ ב"י ליתא דהב"י על עיקר הדין פליג וס"ל אפי' לא היה חשש איסור והיה אפשר לה לטבול מקודם אפ"ה יכולה לטבול במ"ש דכיון שהיא רוצה לטבול אז פלא אפשר לכוף מבע"י דמי ע"ש: (ט) ביום ז.

כ' הש"ך וז"ל משמע אפילו שתטבול סמוך לחשיכה ותבא לביתה משתחשף אסור פדעת הרשב"ם וסיעתו שפכתבו הפוסקים שפכון להחמיר כדבריו וכו' הב"ח דאפילו ללכת מביתה לבית הטבילה מבע"י אסור והיינו פשהאשה רוחצת וחופפת בביתה והולכת למקום טבילה אבל פשיש מרחץ ובית הטבילה במקום א' ואשה הולכת מבע"י למרחץ שעה או שתיים קודם חשיכה ובאה לביתה אחר חשיכה אע"פ שהמרחץ ובית הטבילה קרוב וסמוך לביתה אין פאן משום סרף בתה דהבת יודעת שהיא שוהה ברחיצה ונחפפה במרחץ ואינה טובלת אלא משחשיכה עכ"ל מיהו פאגור כ' שהמנהג פאשפנז לטבול סמוך לחשיכה עכ"ל ואפשר דס"ל כר"ת וסיעתו דמותר לטבול סמוך לחשיכה רק

שְׁתַּבֵּא לְבֵיתָהּ מִשְׁתַּחֲשָׁף וְכַדוּמָה לִי שֶׁכֵּן נוֹהֲגִים מ"מ יֵשׁ לְהַחֲמִיר מִיְהוּ נִרְאָה דְּהִינּוּ
דְּנֻקָּא בְּיוֹם ח' דְּאָסוּר מִשׁוּם סְרָף בְּתָהּ לַחֹד וּבְכַה"ג מִיְקַל ר"ת סְמוּךְ לְחַשְׁיָכָה אָבֵל בְּיוֹם
ז אֵין לְטַבֵּל כָּלֵל סְמוּךְ לְחַשְׁיָכָה וְיֵשׁ לְמַחֲוֹת בְּיַד הָעוֹשׂוֹת כֵּן עַכ"ל נִמְשָׁף אַחַר הַטּוֹר שֶׁכ'
דְּפִלּוּגְתָּא דר"ת וְהַרְשָׁפ"ם הוּא בַח' אָבֵל מִתּוֹס' בְּמַכִּילֵתִין דָּף ס"ז ע"ב מְבֹנָאָר דְּאָף בּו'ז
מִתִּיר ר"ת לְטַבֵּל סְמוּךְ לְחַשְׁיָכָה דְתוֹ לִיפָא לְמִיחַשׁ שְׁמָא תְּבֵא לִידֵי סְפֵק וּכְבָר הָעִיר בְּזָה
בְּתֻשׁוּבַת עַה"ג ס' כ' וּבַח"צ סִימָן י"א וְכ' עוֹד בַּעַה"ג שְׁם דְּאָפִילוֹ לְהַטּוֹר דַּס"ל דר"ת
מוֹדָה לְהַרְשָׁפ"ם בְּשָׁבִיעֵי דְּאָסוּרָה לְטַבֵּל סְמוּךְ לְחַשְׁיָכָה הוּא מְחַשֵּׁשׁ סְרָף בְּתָהּ וְאֵע"ג
דר"ת לֹא חִיָּישׁ לָהּ בְּשָׁמִינֵי ש"ה דְּחַשְׁשָׁא רְחוּקָה הִיא שְׁתַּטְעָה ב' טְעִיּוֹת חֲדָא שְׁתַּסְבּוֹר
שֶׁהוּא יוֹם ז' וְעוֹד שְׁלֹא תִרְגִּישׁ שְׁאֵמָה טְבֵלָה סְמוּךְ לְחַשְׁיָכָה אָבֵל בְּשָׁבִיעֵי לִיפָא אֵלָא חֲדָא
טְעוּת שְׁלֹא תִרְגִּישׁ שְׁאֵמָה טְבֵלָה סְמוּךְ לְחַשְׁיָכָה וְהוּי חַשְׁשָׁא קְרוּבָה וּמוֹדָה ר"ת דְּאִיפָא
לְמִיחַשׁ לְסְרָף בְּתָהּ לְדַעַת הַטּוֹר וּמִטְעַם זֶה הִתְחַזֵּק הוֹרָאת חֲכָם א' שֶׁהוֹרָה שְׁתַּטְבֵּל
בְּשָׁבִיעֵי סְמוּךְ לְחַשְׁיָכָה וְתַבֵּא לְבֵיתָהּ מִשְׁתַּחֲשָׁף לְפִי שְׁהִיָּה בְּמַקּוֹם שְׁאֵין הַנְּשִׂים יְכוּלוֹת
לְטַבֵּל בְּתַחֲלַת הַלַּיְלָה כְּדַת שְׁל תוֹרָה מְחַמַּת שְׁמַקּוֹם הַטְּבִילָה הִיָּה חוּץ לְעִיר וְנִדְלַתוֹת
הָעִיר נִנְעֻלוֹת מִיָּד בְּתַחֲלַת הַלַּיְלָה אֵע"ג דְּאָפְשָׁר לָהּ לְטַבֵּל בְּיוֹם ח' כְּמוֹ שְׁתִּינְקוֹן ר"א
בְּנֶרֶשׁ מִשׁוּם אֲרִיּוֹתָא וְכו' מ"מ כִּינּוֹן דְּאִיפָא בְּיִטּוּל עוֹנָה לִילָה א' אִם תְּטַבֵּל בְּשָׁמִינֵי מִש"ה
מִוֶּתֶר לְטַבֵּל בְּשָׁבִיעֵי סְמוּךְ לְחַשְׁיָכָה הוּאִיל דְּלִיפָא אֵלָא חַשְׁשָׁא דְּסְרָף בְּתָהּ דְּחִינּוּ
לְחַשְׁשָׁא זֹו מִשׁוּם מְצַנֵּת עוֹנָה אַחַת כִּי בְּיִטּוּל עוֹנָה אַחַת נְמִי אֲנֻס הוּא וְהָא חִינּוּ דְּדְחִינּוּ
חַשְׁשָׁא דְּסְרָף בְּתָהּ מִשׁוּם אֲנֻס וְכַמְבֹּנָאָר בְּסִימָן זֶה מ"מ מִי שְׁרוּצָה לְהַחֲמִיר לְעַצְמוֹ
וּלְאַחֲרֵינָא הַרְשׁוֹת בְּיָדוֹ וְאֵין לְהַרְהֵר אַחֲרָיו וְאִם הוּא בְּמַקּוֹם שְׁיֵשׁ לְחוּשׁ לְתַקְלָה תַּע"ב
עַכ"ד וּלְפ"ז נִרְאָה דַּה"ה אִם צָרִיכָה שְׁתַּטְבֵּל מִבַּע"י כְּגוֹן שְׁבִית הַטְּבִילָה הוּא רְחוּק
מִבֵּיתָהּ וְאָף שְׁטוּבְלַת מִבַּע"י א"א לָהּ לְבֵא לְבֵיתָהּ אֵלָא מִשְׁתַּחֲשָׁף נְמִי שְׁרָיָא דְּהָא כ' הַב"י
דְּסְמוּךְ לְחַשְׁיָכָה דְּנֻקְט ר"ת הוּא ל"ד אֵלָא אִפִּי מִבַּע"י נְמִי שְׁרָיָא כִּינּוֹן שְׁאֵינָה בָּאָה לְבֵיתָהּ
אֵלָא מִשְׁתַּחֲשָׁף וְאָף שֶׁהַב"ח חוֹלֵק עָלָיו מ"מ מְבֹנָאָר מְדַבְּרִיו דְּמִטְעַם סְרָף בְּתָהּ אָסוּר לָהּ
לְפִי שְׁתַּרְגִּישׁ הַבַּת שְׁאֵמָה טְבֵלָה בְּעוֹד יוֹם גְּדוּל וְתַטְבֵּל גַּם הִיא כֵּן אָף שְׁבִית הַטְּבִילָה
יְהִיָּה קְרוּב לְבֵיתָהּ וְכִינּוֹן דְּמִשׁוּם סְרָף בְּתָהּ הוּא דְּחִינּוּ לְחַשְׁשָׁא זֹו בְּמַקּוֹם בְּיִטּוּל עוֹנָה:
בְּשׁו"ת חַה"ש ס' פ"ב הָאָרִיף וְדַחַק עַצְמוֹ בְּטַעַם הַמְּנַהֵג שְׁנֵהֲגוּ בְּכַמָּה קַהְלוֹת קְדוּשׁוֹת
בְּהַזְדַּמֵּן עַת טְבִילוֹת נְשִׂים בְּלִיל שַׁבָּת שְׁהֵן טוֹבְלוֹת בְּעוֹד יוֹם וּבִישׁ קַהְלוֹת נוֹהֲגִין שְׁהֵן
טוֹבְלוֹת בִּיהַש"מ וְכֵן הַמְּנַהֵג בְּפִרְקַפּוֹרְט וְהוֹלְכִים לְבֵיתָם בְּלִילָה וְכְבָר עֲמַד ע"ז בַּס' בְּאָר
שְׁבַע בְּתֻשׁוּבוֹתָיו דָּף פ"ט ע"ב וְקָרָא תַּגָּר עַל מְנַהֵג זֶה וְכ' שְׁיֵשׁ לְמַחֲוֹת וּלְבַטֵּל הַמְּנַהֵג
ע"ש שְׁמִסִּיִּים וְז"ל אָבֵל בְּמַקּוֹם שְׁאֵין מְנַהֵג הֵס כִּי לֹא לְהַזְכִּיר מְנַהֵג זֶה וְדַכּוֹנְתִּיהָ אֵלָא
יֵשׁ לְנֵהֲגַ כְּדַפְסֵק בַּש"ע ס' קצ"ז וְאֵין לְזוֹז מְדַבְּרִיו עַכ"ד תְּשׁוּבוֹת חַה"ש וְכ"כ בַּס' מִנ"י
וְכ"כ בַּצ"צ ס' ס"ו דְּאָפִי יֵשׁ עוֹד דִּיּוֹרִים אַחֲרֵים בְּבֵיתָהּ חוּץ מִבְּנֵי בֵית שְׁלָה וְהִיא
מִתְבַּיֶּשֶׁת מֵהֵם לְכָף רוּצָה שְׁתַּטְבֵּל בְּעוֹד יוֹם לְמַהֵר בִּיאָתָהּ לְבֵיתָהּ קוֹדֵם סְעוּדַת שַׁבָּת
שְׁלֹא יִרְגִּישׁוּ בְּהָ אִפ"ה לֹא יָפָה עוֹשָׂה וְרֵאוּי לְמַחֲוֹת וּלְגַעֲוֹר בְּהָעוֹשִׂין כֵּן ע"כ וְכ"כ בַּס'
סוֹלֵת לְמַנְחָה שְׁגַם הַגָּאוֹן מוֹהַר"ש מְפָרָאָג ז"ל הִיָּה מוֹחָה מְאֹד בְּנְשִׂים הָעוֹשׂוֹת כֵּן מִיְהוּ
לְפִי מִש"ל יֵשׁ לְלַמֵּד זְכוּת עַל אוֹתָן הַטּוֹבְלוֹת בִּיהַש"מ וּבְכֵין לְבֵיתָן מִשְׁתַּחֲשָׁף אִם עוֹשׂוֹת
כֵּן כְּדִי שְׁלֹא יִרְגִּישׁוּ בְּהֵן שְׁאָר הַדִּיּוֹרִים שְׁכַבְיָתָהּ דְּהָא כ' הַרְמ"א בְּתֻשׁוּבָה סִימָן כ"א דְּהָא
דְּהַתִּירוֹ חַז"ל שְׁתַּטְבֵּל בְּיוֹם שְׁמִינֵי מִשׁוּם אַבּוּלָאֵי וְכַה"ג אֵע"ג שְׁהִיָּה אָפְשָׁר לָהּ שְׁתַּטְבֵּל

בלילה וחסד לאור האבוקה משום אנושא דמלתא ולא היה בזה תקנות צנועים ע"ש אלמא דלא חשו לסרף בפה משום תקנות צנועים הרוצים להסתיר טבילתן מב"א ולמה שפתבנו בשם עה"ג דלכ"ע ליכא איסור שתטבול בשביעי סמוך לחשיכה אלא משום סרף בפה וכינן דאיכא תקנות צנועים לא חיישינן לסרף בפה ובה נתישב המנהג ודוקא כשפאה לביתה משתחשה וא"ל דשאני נדון דהרמ"א שלא היה שם תקנה אחרת כ"א שתטבול ביום משא"כ בנ"ד דהא אפשר לה שתטבול במ"ש ז"א דהא לכמ"ש עה"ג אין לחלק דאף משום ביטול עונה אחת לא חיישינן לחששא דסרף בפה ומה גם דלשיטת התוס' אליבא דר"ת אפי' בדליכא כל הגי שריא למיטבול סמוך לחשכה וכדאי הוא ר"ת לסמוך עליו אפי' שלא בשעת הדחק ומכ"ש בדאיכא הגי צדדים די"ל דלכ"ע שריא אכל היכא דליכא משום תקנות צנועים ודאי דאין להקל: בשו"ת ח"צ סימן מ"א נשאל ע"ד הנשים שהיו נוהגות לטבול בלילי שבת בחמין פדרפן בחול ובא חכם א' והתיר להן לטבול בע"ש מבע"י ביום ז' שלא להשיב דבנדאי לאו שפיר עבדי ועבר אדרבנן ולמקצת מרבנותא אפילו בדיעבד לא עלתה לה טבילה וכו' והטוב והישר הוא שתטבולנה בצונן כמו שטובלות הנשים ברוב מקומות ישאל ומה שאומרות מן האסטניסות מילי דכדי ניהו ושומר מצוה לא ידע דבר רע או תדחה הטבילה עד מ"ש או תפוג צינת המים לבד ולא תתחמם עד שיעור שיקרא להם מים חמים וכל אלו הם דרכים גכונים וישירים למוצאי דעת עוד אמרתי דרף א' והיא דרף רחוקה שתטבולנה ביהש"מ דקיי"ל דכל דבר שהוא משום שבות לא גזרו עליו ביה"ש אלא שעל דרף זה יש לי להשיב שהרי הרב"י ז"ל פסק פרבינו שפריה דס"ל דחמירא קבלת שבת שקבל בתפלה מן ביה"ש וע"ש שהאריה להשיג על פסק זה ומסיק וז"ל ומ"מ הלכה למעשה נ"ל לפסוק דבעסק מצוה כטבילת אשה והוא נשעת הדחק לפי דבריהן שאסטניסות ומפונקות הן וא"א להן בענין אחר מותר להן לטבול ביה"ש ומשום דלא תבוא לידי הספק לית לן למיחש דכדאי הוא ר"ת לסמוך עליו אפי' שלא בשעת הדחק ואפילו באיסור תורה כ"ש בגזרה דרבנן ובשעת הדחק ומה שרצה כת"ר לומר דע"כ לא שרי ר"ת ז"ל אלא בטבלה בשמיני וכו' אף שדבריו מראין כן אין האמת כן כמו שמוכח למענין ומדקדק היטב בדברי התוספות פרק התינוקות דף ס"ז ד"ה משום סרף בפה עכ"ל: הנה מ"ש שם לדחות דברי הב"י שפסק פרבינו שפריה לאחר חזרה אין בדבריו שום הכרח לדחות דברי רבינו ב"י שפסק כן בש"ע סימן רס"א סעיף ד' והרמ"א לא הגיח עליו כלום וכן הוכיח המ"א שם ס"ק ז' מדברי מהרי"ו דס"ל ה"כ ומ"ש הט"ז בס"ת"ר הוא מושג כמ"ש בסוף התשובה שם אלא שפיר קדמו בזה המ"א בס"ק י"א בהשגתו על הכ"ג ע"ש ומ"ש עוד בס' הג"ל וז"ל וראיתי בס' מג"א הביא בשם בעל כה"ג מי שלא קבל שבת אפילו אחר פרכו מותר בשבותין וכתב עליו ולא עיין במרדכי שהרי הביא ראיה מהולכת שופר שהוא שבות ובאמת אותה ראיה איני מפיר דאיפכא מוכח התם דלמאי דבעי למימרשנתנו חכמים רשות לחזן הכנסת להוליך שופרו הא מותר להדליק את הנר לכל אדם אלא שאין משם ראיה פלל דהתם למאי דס"ד עדיין לא מיקרי קבלת שבת עד שיעור הולכת שופר לביתו עכ"ל עיקר השגתו הוא על המרדכי עצמו וז"ל המרדכי בסוף פ' ב"מ והיכא שרוב הקהל קבלו עליהם שבת המיעוט ע"כ נמשכים אחריהם ואסורים במלאכה וכ"כ ריב"ם דאם הקהל אומרים בע"ש פרכו שאין היחיד שלא היה בבהכ"נ יכול לעשות מלאכה אע"פ

שָׁאִין רוֹצֵה לְקַבֵּל עֲדֵינָן שְׁבֵת וְהִבִּיא רְאִיָּה מִפּוֹ ב"מ שְׁנֵתָנוּ חֻכְמִים שְׂעוֹר לְחֹזֵן ב"ה לְהוֹלִיף שׁוֹפְרוֹ בְּבִיתוֹ מִשְׁמַע אֲבָל אָדָם אַחַר אֲסוּר וּמִיָּהוּ יֵשׁ לְדַחְחוֹת עַכ"ל: וּבְאֵמֶת דְּבָרָיו תְּמוּהִים דְּאִיפְכָא מוֹכַח וּכְמַש"ל וּנְלַע"ד דְּרֵאֲיָת הַרִיב"ם נְכוּנָה אֲלֵא שְׂיֵשׁ ט"ס בְּלִשׁוֹנוֹ דְּהָא אֲמַרִינָן הֵתָם אַר"י ב"ח שְׁמַעְתִּי שְׂאָם בָּא לְהַדְלִיק אַחַר ו' תְּקִיעוֹת מְדֻלֵּק שְׁהָרִי נִתְּנוּ חֻכְמִים שְׂעוֹר לְחֹזֵן הַפְּנֹסֶת לְהוֹלִיף שׁוֹפְרָא לְבִיתוֹ ע"כ וּמִזֶּה הוֹכִיחַ הַרִיב"ם דְּהִיחִיד נִגְרַר אַחַר הַצִּיבּוֹר בַּע"כ אַע"פ שְׂלֵא קַבֵּל עָלָיו הַשְּׁבֵת דַּל"כ מִנ"ל דְּאָם בָּא לְהַדְלִיק מְדֻלֵּק דְּלִמָּא שְׂאָר כָּל הָעָם קִבְּלוּ עָלֵיהֶם הַשְּׁבֵת מִיָּד בְּתִקְיעָה ו' אֲלֵא לְחֹזֵן הַפְּנֹסֶת נִתְּנוּ רְשׁוֹת שְׂלֵא יִקַּבֵּל עָלָיו הַשְּׁבֵת עַד אַחַר הוֹלְכַת הַשׁוֹפְרָא לְבִיתוֹ א"ו דְּהִיחִיד נִגְרַר אַחַר הַצִּיבּוֹר בַּע"כ וַא"כ אִי אִיתָא דְּהַצִּיבּוֹר קִבְּלוּ שְׁבֵת מִיָּד אַחַר תְּקִיעָה שְׂשִׁית אַף לְחֹזֵן הַפְּנֹסֶת הָיָה אֲסוּר לְהוֹלִיף הַשׁוֹפְרָא לְבִיתוֹ אַע"פ שְׂבִדְעָתוֹ הָיָה שְׂלֵא לְקַבֵּל שְׁבֵת מִיָּד וּמוֹכַח שְׂפִיר שְׂאָם בָּא לְהַדְלִיק מְדֻלֵּק וְכֵן צָרִיף לְהַגִּיָּה בְּמִרְדְּכִי כְּנִלְע"ד וּמַעֲתָה גַם דְּבָרֵי הַמ"א נְכוּנִים בְּהַשְׁגָּתוֹ עַל כֹּה"ג דְּמוֹכַח מְהֵא דְּאִפְּלוּ לְעַנְגָּן שְׁבוֹת הִיחִיד נִגְרַר אַחַר הַצִּיבּוֹר דְּהָא הוֹלְכַת שׁוֹפְרָא אֵינָה אֲלֵא שְׁבוֹת וּק"ל וְכִינּוּן שְׂכֵן אַף אִם הָאִשָּׁה עֲדֵינָן לֹא קַבְּלָה שְׁבֵת מ"מ הִיא נִגְרַרְתָּ אַחַר הַצִּיבּוֹר וְאֲסוּרָה וְאִפְּלוּ בְּשְׁבוֹת לְפָסֵק הַש"ע דְּקַבְּלַת שְׁבֵת חֲמִירָא מִבֵּיהַש"מ אֲלֵא שְׂעֵדֵינָן י"ל דְּנִהִי דְּגָזְרוּ עַל שְׁבוֹת אַחַר קַבְּלַת שְׁבֵת מ"מ שְׂאֵנִי רְחִיצָה בְּחִמִּין דְּאִף מְשׁוּם שְׁבוֹת לִיכָא לְפָמ"ש הָרִי"ף בַּפ"ב דְּבִיצָה בְּשֵׁם הַגָּאוֹנִים דְּמַה"ט מִתִּיר רְחִיצָה בְּחִמִּין שְׂהוּחְמוּ מַעִי"ט דְּלֵאוּ דְּבָר שְׂחִיבִים עָלָיו מְשׁוּם שְׁבוֹת וְלֹא מְשׁוּם רְשׁוֹת וְלֹא מְשׁוּם מְצָנָה הִיא אֲלֵא גִזְרָה הִיא ע"ש וְכִינּוּן דְּאִף מְשׁוּם שְׁבוֹת לִיכָא י"ל דְּשָׂרִי אַף לְאַחַר קַבְּלַת שְׁבֵת וְכֹה"ג כְּתִבַּת הַמ"א שֶׁם דְּמִוֹתֵר אֲמִירָה לְעוֹבֵד כּוֹכְבִים אַף לְאַחַר קַבְּלַת שְׁבֵת אַף אֲנִי לֹא קִי"ל כְּהָרִי"ף בְּזֶה וְכַמְבָּאָר בְּהַגְהוֹת רַמ"א בַּא"ח סִימָן תְּקִי"א וְנ"ל דְּהַחֲכָם שְׂהוּרָה שְׂתַטְבּוֹל מִבַּע"י טָב הוֹרָה דַּאֲע"ג דְּלִכ"ע אֲסוּרָה לְטְבּוֹל בְּשָׂבִיעֵי מִבַּע"י ה"מ כְּשֵׁהִיא יוֹצֵאת מִבֵּית הַטְּבִילָה מִבַּע"י אֲבָל כְּשֵׁהִיא מִתְּעַפְּכַת שֶׁם עַד לְאַחַר חֲשֻׁכָה שְׂרִיָּא דְּהָא כְּתִבְתִּי לְעִיל שְׂדַעַת הַב"י דְּלִר"ת לֹא קִפְדִּינָן אֲלֵא שְׂתַבָּא לְבֵיתָה מִשְׂתַּחֲשָׁף וְאִף לְדַעַת הַב"ח דְּאֲוֹסֵר הָא כְּתִבַּת שֶׁם טַעֲמָא מְשׁוּם דְּפַעֲמִים בֵּית הַטְּבִילָה רְחוּק דְּרָף מִיֵּל אוּ יוֹתֵר וְאִם הִיָּתָה טוֹבְלַת בְּיוֹם הַשְּׂמָא וְדַאי אַף אִם לֹא תַבָּא לְבֵיתָה עַד שְׂתַחֲשָׁף יוֹדַעַת הַבַּת שְׂטַבְלָה בְּעוֹד הַיּוֹם גְּדוֹל אֲלֵא שְׂשִׁהָתָה בְּדְרָף חֲזַרְתָּה לְפִי מְהֵלָף רַב מְמָקוֹם הַטְּבִילָה וְתַעֲשֶׂה כֵּן גַם הִיא בְּיוֹם ז' גַם כְּשֵׁבִית הַטְּבִילָה יִהְיֶה קְרוֹב לְבֵיתָה וְתַבָּא לְיַדִּי סָפֵק אֲבָל כְּשִׁטְבוֹבְלַת סְמוּף לְחִשְׁיָה גַם אִם הַבַּת תַּטְבּוֹל סְמוּף לְחִשְׁיָה אַף כְּשִׁהְיָה בֵּית הַטְּבִילָה קְרוֹב לְבֵיתָה מ"מ לֹא תַבָּא לְבֵיתָה אֲלֵא מִשְׂחֻשְׁיָה עַכ"ד וְכ"ז אִם הִיא בָּאָה לְבֵיתָה מִתַּחֲלַת הַלֵּילָה אֲבָל אִם הִיא מִתְּעַפְּכַת בְּבֵית הַטְּבִילָה לְאַחַר שְׂחֻשְׁכָה בְּכַדִּי שְׂעוֹר טְבִילָה אַף אִם הִיא טְבִילָה בְּעוֹד הַיּוֹם גְּדוֹל תּוֹ לִיכָא לְמִיחַשׁ לְמִיָּדִי וְאִף הַרְשָׁב"ם לֹא נִחְלַק עַל ר"ת אֲלֵא כְּשִׁחֲזָרָה לְבֵיתָה מִיָּד כְּשִׂחֲשָׁף וְכַמ"ש הַטּוֹר דְּטַעֲמוֹ שֶׁל הַרְשָׁב"ם דַּס"ל דְּאִיפְכָא סְרָף בַּתָּה כִּי הִיא תַשְׁעֵר מְהֵלְכָה מִבֵּית הַטְּבִילָה לְבֵיתָה וְנִמְצָא שְׂטַבְלָה בְּיוֹם עַכ"ד דְּזֶה לֹא שְׂרִיף אֲלֵא הִיכָא דְּהִיא חֲזָרָה לְבֵיתָה מִתַּחֲלַת הַלֵּילָה אֲבָל לֹא כְּשִׁנְתָּעַפְכָּה בְּבֵית הַטְּבִילָה אַחַר חֲשֻׁשְׁכָה כְּשִׂעוֹר זְמַן טְבִילָה וְאִף שְׂהַטּוֹר כ"כ בְּטוֹבְלַת בְּשָׂמִינִי מ"מ ה"ה וְהוּא הַטַּעַם בְּטוֹבְלַת בְּשָׂבִיעֵי דְּנָמִי לִיכָא אֲלֵא מְשׁוּם סְרָף בַּתָּה לְכ"ע וְכַמְש"ל בְּשֵׁם בַּעַל עַה"ג כְּשֵׁהִיא מִתְּאַחֲרַת לְצֵאת מִבֵּית הַטְּבִילָה לִיכָא לְמִיחַשׁ לְמִיָּדִי וַא"ל דְּאִפְתִּי אִיפְכָא מְשׁוּם סְרָף בַּתָּה דְּהָא הַרְשָׁב"ם מְצָרִיף שְׂלֵא תַלְף מִבֵּיתָה מִבַּע"י כַּמ"ש הַב"י ז"א דְּהָא

מתיר הב"ח פשיש מרחץ נחפיפה בבית הטבילה דרשא להקדים וכמש"ל וכ"ש בע"ש דצריכה להקדים ביותר מטעם החפיפה שצריה להיות בעוד יום גדול ובכה"ג הוא דהורה הקכם הנ"ל שתטבול מבע"י וטב הורה וכ"ש היכא שהיא מפונקת ואי לא שתטבול בחמין הנה נדחה טבילה ואיכא ביטול עונה דל"ח לסרה בפה פשיטא דמותר וכמש"ל עיין בתשובת ד"ש סימן ש"ח ושל"ח מיהו נראה דאף ביה"ש יש להתיר אפילו אחר שקבלו הצבור שבת וכמ"ש הגאון ח"צ ולא מטעמיה אלא כמש"ל דרחיצה בחמין לאו שבות אלא גזירה הוא ואף דאנן לא קיי"ל פהרי"ף בזה שהותר רחיצה בי"ט בחמין שהוחמו מעי"ט וכמש"ל לאו משום דס"ל דאסור רחיצה איכא שבות אלא משום דס"ל דכשגזרו ואסרו ברחיצה בחמין אף בי"ט גזרו משום הבלגין וכדאיתא במס' שבת ד"מ ובתוס' ובקרא"ש שם דס"ל דאסור מדאורינא בי"ט לעשות מים חמין לצורף רחיצה וא"כ כשגזרו על רחיצה בחמין משום הבלגין שהיו מתחממים בשבת ואמרו מע"ש נעשה אף בי"ט יש לגזור פן וכ"כ הר"ן שם אבל לכ"ע אסור רחיצה אינה אלא גזירה ולא משום שבות הוא לפ"ז י"ל דביה"ש אף לאחר שקבלו הצבור שבת שר"א ולולי דמסתפינא הייתי אומר דהא דקיי"ל דאסור רחיצה בחמין אפילו בחמין שהוחמו מע"ש ול"ש בכלי או בקרקע וכמבואר בא"ח סימן שכ"ו היינו דוקא בקרקע דדמיא לכלי שנשפף לתוך עוקה מים חמים או ע"י שמסיקין תחתיו ועיין ב"ח סימן שכ"ו בא"ח משא"כ מקנאות דעיקרון ממעין נובע צונן אלא ששופכין לתוך מים חמים להפיג צינתן אע"פ שלפעמים המים צוננים נעשו חמין מ"מ אין שם חמין עליהם דהא תמיד נובע מן המקור מים צוננים ואין עומדין בחמימתן אלא זמן מועט ל"ד לגזירות מרחצאות וראיה לזה דהא בגמרא שם אמרינן אמר ר"ח מחלוקת בכלי אבל בקרקע ד"ה מותר ומסקינן אי אתמר הכי אתמר אר"ח מחלוקת בקרקע אבל בכלי ד"ה אסור ופירש רש"י אבל בקרקע כגון אמבטאות של מרחצאות והן חמי אור מותר דבטלי לה מתורת חמין עכ"ל הא קמן דמעיקרא הוי סבר דר"ח ס"ל דבקרקע לכ"ע שר"א משום דבעלי לה מתורת חמין אלא משום דמותיב עלה ממעשה דאנשי טבריא דבקרקע הוי ע"כ דאיכא איתמר דבקרקע פליגי מ"מ י"ל דע"כ לא פליגי אלא בקרקע דומיא דכלי ששופכים מים חמים לתוך הגומא דומיא דמעשה דאנשי טבריא וכמו שפירש הר"ן שם בשם התוספות דהסילון נשפף לתוך עוקה וכמו שפירש"י כגון אמבטאות של מרחץ בהא הוא דלא בטלי מתורת חמין ואיכא גזירות בלגין דדמיא למרחצאות משא"כ במקנאות שלנו דעיקרון ממים צוננים הבאין ממקורן י"ל דבטלי מתורת חמין ול"ד למרחצאות וכ"נ מתוס' שם ד"ה והא מעשה וכו' שכתב דקרקע דהכא דאסר היינו דומיא דכלי וכו' ואף שכתב התם בנהר התירו וכו' משמע דוקא נהר ל"ד לכלי י"ל דלאו דוקא אלא ה"ה מעין (ובהכי יתישב דברי התוס' במס' מ"ק דף י"ט ע"ב ד"ה שאסר דאל"כ דבריהם תמוהים ע"ש) אלא דמסתפינא להקל אחר שכל הפוסקים סתמו וכתבו דאסור רחיצה בחמין בין בכלי בין בקרקע ולא פתבו שום חילוק מ"מ יש לעשות סניף להתיר ביה"ש מאחר שרבינו יואל בפרדכי ס"ל דהתירו שבות ביה"ש אפילו אחר שקבלו שבת וכל צדדי הותר הנ"ל יש לסמוך עליהם הן אם תטבול מבע"י ותמתין שלא תצא מבית הטבילה עד אחר חשיכה ותמתין בבית הטבילה משתחשף כדי שיעור טבילה או שתטבול ביה"ש אפילו אחר שקבלו הצבור השבת אם לא הנה אפשר לה לטבול מבע"י או שלא תהנה המים חמים

עד שלא יהא נקרא עליהם שם חמין רק פדי שתפיג צינתן וכ"ז בשבת אבל ביי"ט מותר
בחמין שהוחמו מעיי"ט דהא רוב הפוסקים ס"ל דמותר אפילו בלא טבילת מצנה ואף
דאנן נוהגין להחמיר מ"מ בכה"ג ובטבילת מצנה י"ל דשרי ואף דהמתירים לא התירו
אלא חוץ למרחץ י"ל דלא אסרו אלא במרחצאות הקבועים לרחיצה משא"כ מקנאות
שלבנו דלאו לרחיצה עשונו' אלא לטבילת מצנה הוי כמו חוץ למרחץ גם יש עוד טעם
להקל ביי"ט ע"פ מ"ש בט"ז סי' תקי"ד ס"ק ב' אם יש ביטול עונה פגון שהיא מפונקת
וא"י לטבול בצונן וע"ש ואף דלפמ"ש הט"ז שם הוא הלכה ואין מורין פן מ"מ בזה יש
לצדד צדדי היתר שפכתתי לעיל ועיין בב"י א"ח סי' תצ"ו מ"ש בשם הר"ן דמותר
לכבות הגר מפני ד"א ביום טוב ב' ע"ש שפכת דהספמת שאר הפוסקים אינו פן אף
בספר פרי חדש אורח חיים ובספר אלי' רבא שהורה להקל פדברי הר"ן ע"ש סי' תקי"ד
ולפ"ז הנה מקום לומר דה"ה רחיצה בחמין ביי"ט ב' שרי אפי' בחמין שהוחמו באותו
לילה דיום טוב ב' על ידי עובד פוכבים במקום שיש ביטול עונה אם לא תטבול בחמין
ונהגו להחמיר ואין להקל: (י) משום סרף בפה.

שפכרה שאמה טובלת ביום ז' ותעשה פן גם היא ואפי' אין לה בת דינא הכי דלא פלוג
ופשוט הוא ש"ף כ' בס' פרישה זכה ד"ת טובלת ביום ז' מיד אחר הגנן החמה דכתיב
וספירה לה ז' ימים ואחר תטהר ומקצת היום ככולו ונראה מדכתיב וספירה דייק דזמן
ספירה היא בתחלת היום (כצ"ל ותיבת הלילה שכ' שם הוא ט"ס דקיי"ל בפ"ק דמגילה
דספירה ביממא היא) דכל יום ויום קאמר וספירה ואח"כ מיד תטהר והיינו בתחילת היום
עכ"ל וכן פירש"י בגמ' ר"ש אומר אחר תטהר אחר מעשה תטהר אבל אמרו חכמים
אסור לעשות פן וכו' פירש"י אחר מעשה פנין שפירה מקצת של יום השביעי תטהר
ע"י טבילה עכ"ל ור"ל דאחר מעשה דקאמר ר"ש היינו מעשה ספירה וקאי אדלעיל
וספירה ז' ימים וכינן שפירה תטהר ע"י טבילה והספירה היא בתחילת היום של כל יום
ויום: ומזה אני תמה על מה שכ' בשל"ה דק"א הבאתיו לעיל סי' קצ"ו וז"ל וכן נהגתי
כל ימי וצויתי לאשתי שתספור לעת ערב קודם שקיעת החמה היום היום א' לספירת
לבונה וכו' וכן פולם עכ"ל דלמה צנה שתאמר פן לע"ע וטפי עדיף שתספור מיד אחר
הגנן החמה וכמו שאנו עושין בס"ע שאנו סופרין מתחילת הלילה אלא דהקא א"א לספור
מתחילת הלילה דספירה ביממא היא וש"ה דכתיב תמימות תהינה ואי אתה מוצא שהן
תמימות אלא כשהוא מתחיל מבערב משא"כ הקא הוא ביממא דוקא מ"מ ראויה להיות
בתחלת היום וכדמוכח הקא ועיין בתוס' במכילתין דף ס"ט ד"ה שבועה לנדה: ועפ"י זה
נראה לי ליישב מה שהקשו תוס' על פירוש רש"י במסכת זבחים דף כ"ט ע"א דאי' התם
ת"ר אם האכל יאכל מבשר זבח שלמיו אמר ר' אליעזר כוף אונף לשמוע במחשב לאכול
מזבח ביום ג' הפתוב מדבר או אינו אלא באוכל מזבח ביום ג' אמרת אחר שכשר יחזור
ויפסול אמר לו ר"ע הן מצינו בזב וזבה וש"י פנגד יום שהן בחזקת טהרה וכינן שראו
סתרין אף אתה אל תתמה וכו' פירש"י בזב וזבה שפסקו והתחילו למנות ימי ספירה ומנו
ד' או ה' ימים ואם ראו סתרין כל מנינן וכו' עכ"ל וכתב תוספות ע"ז וק' דאין זה חזקת
טהרה אלא נראה דמירי בז' שלקו לאחר שטבלו עכ"ל ולפמ"ש גיחא דהא צריכין אנו
להבין למה דקדק רש"י וכתב התחילו למנות ימי ספירה ומנו ד' או ה' ימים דהא מצי
למימר והתחילו למנות ימי ספירה א' או ב' ימים וכו' ומ"ש דנקט הני דוקא ועוד דה"ל

למימר והתחילו למנות ותו לא לכן נראה דגם רש"י ס"ל דקונדם טבילה אין פאן חזקת טהרה ואדרבה חזקת טומאה איפא אלא היכא שפכר ספירה שלשה ימים איפא פאן חזקת טהרה לפי שהחזקה במעין סתום וכשיטת הפוסקים דלא תלינו לקתם תוך ג"י לספירה מה"ט משום דעדיין היא בחזקת מעין פתוח אבל אחר ג"י היא בחזקת מעין סתום ועדיין בחדושי הרמב"ן בס"פ התינוקת גבי הא דאמרין ואחר תטהר ע"ש ומה שכתב רש"י והתחילו למנות ימי ספירה ומנו ד' או ה' ימים ר"ל שפכר מנו ד' ורש"י לשיטתו דס"ל במסכת פסחים דפ"א דספירת הלילה הוי ספירה ואם פן פשהתחיל למנות רביעי לספירה היינו בתחלת הלילה השינוי ליום רביעי דהספירה ראוייה להיות בהתחלתו וכמ"ש התוספות דלדין דסבירא לן דספירת הלילה לא הוי ספירה ראוייה להיות הספירה בעמוד השחר וכמ"ש"ל אבל לשיטת רש"י דס"ל דספירת הלילה הוי ספירה ראוייה להיות הספירה בהתחלת הלילה ואם פן פכר עברו ג"י שלמים שהיא בחזקת מעין סתום ומ"ש בחזקת טהרה ר"ל בחזקת מעין סתום ולענין זה היא בחזקת טהרה דתולין פתם דמעלמא אתיא וק"ל: פתב הש"ך מי שלא טבלה פראוי בענין שאחר ב' או ג"י צריכה לחזור ולטבול יכולה לטבול ביום ול"ח לסוף בטה: (יא) והפלות הטובלות.

כתב הש"ך נראה דהיינו דוקא לדין שהפלות אינו טובלות בז' וכמ"ש בסימן קצ"ו ס"ק י"ט וכ"מ במהרי"ל שם דמירי בכה"ג אבל במקום שהפלות טובלות בז' או לדין אם אינרע לה טבילה בז' כגון שנתקלקלה בימי ספירה דאז טובלת מיד לאחר ז' אינה יכולה לטבול ביום דהא ביום ז' לאו משום סוף בטה לחוד מיתסרי אלא משום שפא תראה ותסתור כל מה שלמפרע ונמצא זכה למפרע כדאי' בש"ס ופוסקים פנ"ל עכ"ל ובס"א א"מ תמה עליו דמה בכך שטבלה ביום ז' דהא פינו דאינו באים אצל החתן עד הלילה אף אם תראה ותסתור למפרע מאי חששא איפא ובס"א מנ"י פתב דאפשר ליישב דבריו דמ"מ ביום ז' גזרינו דאולי תבא אצל החתן ביום משא"כ ביום ח' דהוא רק גזירה משום סוף בטה לא גזרינו פולי האי גזירה לגזירה עכ"ל ודבריו נכונים ליישב דברי הש"ך אבל באמת אשתמיטתיה להש"ך דברי הגהות ש"ד שכ' להדיא בשם מהרי"ל דכיון דהפלות אינו באות אצל החתן ועד הלילה ליכא למיחש לא לדר"ש ולא לסוף בטה ע"ש אח"ז ראיתי בשו"ת עה"ג סי' כ' שהרגיש בזה וכתב שהש"ך שגה בראיה בזה עכ"ל ולפ"ז אין חילוק דלעולם הפלה יכולה לטבול ביום ואין חילוק בין, טבלה בשמיני או בשביעי וכ"כ בשו"ת פמ"א ח"ב סי' ד' להקל מסברא דנפשיה: (יב) אבל אחר החופה.

כ' הש"ך פלומר אע"פ שהיא טבילה ראשונה לבעל זה דינה כשאר נשים: (יג) דאיפא אונס. עדין בב"ח שכ' דפעמים יכולה לטבול בשביעי ביום מחמת אונס וכגון דבשמיני ותשיעי יותר איפא אונס דאפי' ביום אינו יכולות לטבול כגון שהוא יום איד שלקחם או פיצא בזה מפני פריצים ובשביעי יכולה לטבול ביום אבל לא בלילה מפני שסוגרים שערי העיר ובזו תוכל לטבול בשביעי ביום וצריכה להסתיר טבילתה מבעלה שלא ישמש עמה ביום ויבואו לידי ספק ועדין בתשובת חה"ש סי' נ"ו: (יד) יכולה לטבול בשמיני מבע"י.

ומבואר מתשובת הרמ"א סי' כ"א שהבאתי לעיל דאם אינה יכולה להצניע טבילתה ושיהיה אנושא דמלתא מקרי ג"כ אונס וא"כ מותרת לטבול ביום שמיני ותסתר טבילתה עד הלילה וכ"כ בשמו בספר סולת למנחה: (טו) אם עברה וטבלה בז'.

כתב הש"ך והב"ח פסק להחמיר פמקרי"ל והג"מ והגהו' ש"ד בשם מור"מ דביום ז לא עלתה לה טבילה וצריכה טבילה שנית בלילה וטוב להחמיר היכא דאפשר פיון שפן גם פן דעת הרמב"ד והג"מ והר"א בשם השאלות עכ"ל וכתב בספר ב"ה לפ"ז אותן הנשים שחל טבילתן ערב שבת וטבלה קודם חשכה ליל שבת אז לא עלתה לה טבילה וצריכה טבילה שנית בליל שבת וכן שמעתי בשם אב"ד הגאון מוהר"ר יהושע שהיה אב"ד ור"מ דק"ק קראקא שפסק הלכה למעשה והצריח טבילה שנית וזה פשוט עכ"ל מיהו מ"ש הש"ך שפן גם פן דעת הרמב"ד והג"מ והר"א בשם השאלות ע"כ נמשך אחר דברי הב"י שפכת בס"י זה דתרי תנאי ניהו דהר"א לחוד והרמב"ד לחוד וכן פפל בסימן זה כמה פעמים דהר"א מן המתירים לטבול בשביעי אפילו לכתחלה אבל באמת טעות נזדקרה לפניו שפכת לפניו בספר תה"א שהר"א מן המתירים והוא ט"ס וצ"ל שהר"ן"ה מן המתירים וכן הוא בספר תה"א בדפוס שלפנינו וכן הוא בהשגות הר"ן"ה על ס' בעה"נ שמתיר לטבול בז' ביום וכן כ' שר"א משבחא בנדה דאורייתא קאמר אבל הרמב"ד כתב דברי רב אהא משבחא בסתם משמע דס"ל דאף בזה"ז שפולן ספק זבות הן וספורות ז"נ אפילו הכי לא עלתה לה טבילה בדטבלה ביום ז' וכבר הרגיש בזה הגאון מוהרש"ק ובס' מר שמואל: (טז) ומ"מ לא תשמש אפילו בשמיני עד הלילה ותסתיר וכו'.

ור"ל אפילו טבלה ביום שמיני מחמת אונס אפילו הכי תסתיר טבילתה עד הלילה ואף שפכת הב"י על האגור שממנו מקור דין זה שהוא חומרא יתירא מ"מ לא נחלק עליו וכן כתב הב"ח אחר שפכתתי פל זה ראיתי בספר דברי יוסף סימן ס"ד שפכת המנהג נתפשט ביניהם שטובלות בחמין בליל שבת ואין פוצה פה ומצפצף וטרח שם לקיים המנהג ואחר השקלא וטריא בסוף העלה שם דין זה בצ"ע ומצאתי בדבריו שם שהביא ראיה להתיר מהאי שפכתתי לעיל פיון שפכת הר"י"ף דאיסור טבילה בחמין לאו משום שבות הוא אלא גזרה משום הפלגין ומביא עוד שם וממהרד"ך בית כ"ב חדר ו' דהתיר לרחוץ המת בשבת על ידי אינו ישראל בחמין שהחטמו מע"ש משום דלא אסרו אמירה לאינו ישראל אלא במקום שבות אבל גבי חמין שהחטמו מע"ש דלא הנה אלא גזרה בעלמא ומעתה אפשר לומר שלא גזרו והעמידו דבריהם במקום טבילת מצוה: וכתב עוד די"ל פיון דאיכא צערא דגופא לטבול בצונן הו"ל מצטער שהתירו לרחוץ בחמין וכמ"ש הרמב"ם פ"ו ופסקו מרן בש"ע סי' ש"ז דמותר לומר לאינו ישראל להביא מים חמין דרוך חצר שלא עירבו לרחוץ בו המצטער ואף שאין שם צורך מ"מ מותר אף הקא בני"ד לא גרע דהא עיקר הטבילה מצוה היא ואם יעשנה בצונן יצטער עכ"ד ולענ"ד נראה דבריו נכונים לפמ"ש המ"מ שם ד"ט דכוננת הרמב"ם שאין כאן חולה פולל כל הגוף ולאספנת אבר אלא קצת צער ע"ש אלמא דהתירו רחיצה משום קצת צער ופשוטיה דלישנא משמע דמירי ברחיצת פל הגוף דומיא דקטן וכיון דלא גזרו ברחיצת חמין משום קצת צער כ"ש היכא דאיכא ביטול מצוה פו"ר וכן מבואר בדברי המ"מ פ"ב מהלכות שבת דין י"ד שפכת דאף על גב דסבירא ליה להרמב"ם שאין דוחין שבות אפילו שבות דאמירה לעובד פוכבים לצורך מילה פל שהוא לפני המילה מ"מ ס"ל דלרוחצו בחמין שחטמו

אינו ישראל מאליו או עבר ישראל וחממן בעצמו או עבר ישראל ואמר לעובד פוכבים וכו' בכל אלו מרחיצין אותו לפי שכל אלו מתירין אפילו לבריא ד"ת ואין בהם אלא משום גזרת מרחצאות ובמקום מצנה לא העמידו גזרתם וכן כתבו ז"ל עכ"ל וכן מבואר מדברי הלח"מ פ"ו ד"ט שהקשה על דברי המ"מ הג"ל שכתב להתיר רחיצה בחמין לפני המילה מטעם דאינה אלא משום גזרת מרחצאות אם כן מ"ט כתב הרמב"ם בדין י' דאין עולין באילן כדי להביא לו סכין למילה דהא נמי אינה אלא גזרה משום שמה יעלה ויתלוש ותיגרץ דהתם בחמין שהוחמו דומיא דשבות דשבות הוא דהגזרה היתה משום מרחצאות ומרחצאות התם גזרה משום הבלגין ע"כ אלמא דס"ל דאיסור רחיצה בחמין אינו אלא כמו שבות דשבות וכיין דקיי"ל דשבות דשבות שריא במקום מצנה אף זה כן ובאמת קו' הלח"מ מעיקרא לק"מ דשאני הא דאין עולין באילן שהוא משום שבות כדאיתא במשנה דביצה דל"ו ע"ב אבל איסור דרחיצה בחמין שאינו בסוג השבות כמ"ש בשם הרי"ף ואפשר שזה בכלל דבריו ובא ליתן טעם דלמה עליית אילן בכלל שבות משא"כ ברחיצה בחמין אף בלא"ה הטעם פשוט לחלק ביניהם ואין להאריך בזה וזה דלא פתשובת ח"צ שכתב ומה שעלה וכו' משום ביטול פו"ר לילה ואפילו באיסור אמירה לעובד פוכבים הלכה כדברי האוסרין עכ"ד וליתא דאיסור רחיצה קיל מאיסור אמירה לעובד פוכבים כדמוכח מדברי המ"מ הג"ל עכ"פ מבואר דס"ל להמ"מ דלא גזרו ברחיצת חמין במקום מצנה וכ"פ הטור בא"ח סימן של"א וא"ל דדוקא במילה הדין כן לפי שהיא עצמה דוחה שבת משא"כ בשאר מצות ז"א דהא הרמב"ם לא ס"ל הכי אלא דממילא ילפינו לכל המצות ואפילו להיכא שיש מקצת חולי או מצטער ועיין בש"ע סימן ש"ז דס"ל כן להלכה וכמ"ש הרמ"א שם וכה"ג כתב הר"ן רפ"ק דשבת גבי הא דתנו אין מעפבין את התינוקת מלתקנע אבל מתעסקין עמהו דכיין דתקיעת שופר לאו שבות היא שריא במקום מצנה ע"ש מפל הליו נ"ל דבמקום שנהגו לטבול בשבת בחמין אין למחות בידם פי יש להם על מה לסמוך ובפרט בזמן הזה דירדה חולשה לעולם וא"א להם בצונן ויש ביטול מצות עונה ומה גם יש להם מקום לסמוך על מ"ש לעיל דבמקנאות שלנו ל"ד למרחצאות דעיקר הטלת חמין אינה אלא להפיג צינתו ומעין הצונן הוא העיקר ובטלה שם חמין מעליהו אבל במקום שלא נהגו להקל יש לנהוג כמש"ל נשלם חלק ראשון מספר סדרי טהרה להלכות נדה.

השבח לאל והודאה לנורא עלילה והוא יזכני לגמור חלק שני המיוסד על חידושי גמרא מסכת זו ודיני חציצה וטבילה: שו"ת מהרש"א אלפנדארי זצ"ל ח"א או"ח סימן א נשאלתי מאחד מרבני שאלונים והוא פעת רב ומו"ץ בעיר קארנאבט והוא הרה"ג מהר"ר יוסף חאסון יצ"ו במעשה שפא לפניו במי שהנה מתפלל ובהגיע לברכת מודים טעה ואמר במקום מודים שתקנו חז"ל מודים דרבנן ושוב סיים ואמר ועל כלם עד גמרא ואח"כ נפשו לשאול הגיע אם יצי"ח או לא, ובקש ממני לחוות דעתי בדברים שכתב תשובה נראה דצדדי הספק של השואל הוא דמתרי טעמי איכא למימר דלא יצא ידי חובתו, תדא דכיין דנסח מודים דר' אין זה מתקנת חכמים דלא תקנו לאומרו כ"א להשומע מהש"ץ, א"כ אפי' אם לא דילג מודים דתקנו חכמים ז"ל אלא שהוסיף ואמר מודים דר' ג"כ תוס' זה שלא לצורך הו"ל הפסק, וכיוצא לזה כתב הרא"ש בפ' ת"ה וכ"כ הראשונים דאם טעה ולא הזכיר מעין המאורע ונזכר קודם שפתח בברכה

שְׁלֹא תִרְיֶה דְדַבְרֵי שְׂאִין מְחִזְרִין גַּם בְּכַהֲנָי לֹא יִחְזֹר דְּהוּ"ל הַפֶּסֶק ע"ש וְהוּ"נ הָיוּ דְכֹנְתִיָּה, וְזֹאת ב' דִּישׁ לְהַסְתַּפֵּק דְּאַף אֵת"ל דְּבַכְהֲנָי לֹא הָיוּ הַפֶּסֶק מ"מ הָרִי הוֹסִיף וְחִסְרָה מִהַבְּרָכָה וְהוּ"ל מְשִׁנָּה מִמְטַבֵּעַ שְׁטַבְעוּ חֲכָמִים.

וְלִכְאוּרָה הָיָה נִרְאָה דְלֹא יִצִּי"ח וְאִם עָקַר אֵת רִגְלֵיו חוֹזֵר לְרֹאשׁ הַתְּפִלָּה וְאִם נִזְכָּר קוֹנֵד דְּחוֹזֵר לְרֹאשׁ הַבְּרָכָה, וְהוּא מ"מ הַרְמַב"ם בַּפ"א מֵה' תְּפִלָּה דְּבַג"ר וּבַג"א לְעוֹלָם אֵין מוֹסִיפִין בָּהֶם וְאֵין פּוֹחֲתִין מֵהֶם וְאֵין מְשַׁנִּים בָּהֶם דְּבַר ע"כ, וְהָרִי הֵקָא עֶבֶיד תְּרַמִּי לְרִיעוּתָא דְּפִתַח וְהוֹסִיף בְּנִסְחַ הַבְּרָכָה וְצָרִיף לְחוֹזֵר, אֲבָל נִרְאָה דְּהָא לֹא מְכָרַע דְּאִיפָא לְמִימַר דְּהַרְמַב"ם לֹא קֹאמַר כ"א לְכַתְּחִלָּה וְאֵה"נ דְּאִם שְׁיִנָּה הָגַם דְּעֶבֶיד תְּרַמִּי לְרִיעוּתָא אֵינוּ חוֹזֵר וּמֵאֵי דְּהִנָּה הָנֹה הָגַם דְּלְכַתְּחִלָּה לֹא שְׁפִיר עֶבֶיד: וְכִיּוֹצֵא לְזֶה פְתַב מְשַׁפְּטִי שְׁמוּאֵל מְדַקְאָמַר אֵל יֵשׂא מְשַׁמַּע דְּבְדָרְךָ עֲצָה טוֹבָה קֹאמַר וְע"ע מֵהַרִּיק"ו שׁו' ט"ז וְשׁו"ת הַרְשָׁב"א ח"ג ס' ש"ד וְהַדְרַב"ז חֲדָשׁוֹת ס' תְּקַפ"ו וְכַתּוּב פְּתוּבוֹת ד"ל ד"ה אִיפָא בִּינְיָהוּ ה"ד קה"י דְּקל"א וְעִינֵי שׁו"ת ב"ח חֲדָשׁוֹת ס' מ"א וְכ"כ הַר"ן בַּח' לְסִנְהֶדְרִין וְע"ע תְּשׁוּבַת רַבִּי שְׁמַעוֹן הוּבָא בְּהַגְמָ"ר גִּיטִין דְּכ' זֵיל תַּדַּע גַּבִּי חֶסֶר יְרִיעָה אַחַת קֹאמַר אֵין קוֹרִין וְלֹא קֹאמַר אֲסוּר ע"כ וְע"ע לְמַהֲרִיט"ץ ס' רל"ז וְרל"ח וְזִקֵּן אֶהְרֵן ס' פ"ט רַשְׁד"ם ח"מ ס' מ' וְעִי"מ הַרְ"י וִי"ל ס' קי"ט ע' הַרִיטְב"א בְּשִׁלְהֵי פְתוּבוֹת יִקְרָא דְשִׁכְבֵי דְרוּשׁ ט"ו וְיָד מְלֹאכֵי פְלָל הָאֶלֶף ס' מ"א בְּרַכ"י חו"מ ס' ז' מוֹר וְאַהֲלוֹת ח"מ ס' ד' וְיֵשׁ לְעַמּוּד ע"ד מֵהַרִּיק"ו שׁו' קע"ז וְעִי"מ בְּשַׁע"מ ה'ל' פה"מ שְׁעַמְד ע"ד הַכ"מ וְלַח"מ וְאִכְמ"ל עוֹד בְּזֶה אֲמַנְם אֶפְתִּי י"ל בְּזֶה: וְלִכְאוּרָה נִרְ' דְּזֶה תְּלוּי בְּמַחְלֻקַת הַרְאִשׁוֹנִים וְכַמ"ש בְּטוֹר ס' ס"ח דְּבַעֲנִין מֵה שְׁמַפְסִיקִין בְּקִרְוּב"ץ הַרְמ"ה הַשֵּׁיב דְּהוּא אִיִּסוּר שְׁהָרִי בְּפִי שְׁנִינוּ דְּבַמְקוֹם שְׁאֲמָרוּ לְקַצֵּר אֵינוּ רִשְׁאֵי לְהַאֲרִיף, וְעוֹד שְׁנִינוּ פֶל הַמְשַׁנָּה מִמְטַבֵּעַ שְׁטַבְעוּ חֲכָמִים לֹא יֵצֵא י"ח, וְשַׁכ"כ הַרְמַב"ם וְז"ל בְּרַכּוֹת אֵלוּ עִם שְׁאָר בְּרַכּוֹת אֵין אָדָם רִשְׁאֵי לְפַחֲוֹת מֵהֶם וְלְהוֹסִיף עֲלֵיהֶם, אֲבָל דַּעַת הַרְאָב"ד הֵבִיא שְׁם הַטוֹר דְּשָׁרִי לְהוֹסִיף אוֹ לְפַחֲוֹת דְּלְהַרְבוֹת אוֹ לְמַעַט בְּבְרַכּוֹת אוֹ בְּאֲמָצְעָן אֵין קַפִּידָא וְלְפִיכָף נִהְגוּ לְהוֹסִיף פִּיּוּטִים בְּמֵאוֹרוֹת וּבְאַהֲבָה וְכו' וְגַם ר"ת דְּחַק לְפָרֵשׁ הֵהִיא דְּבַמְקוֹם שְׁאֲמָרוּ לְקַצֵּר פְּדִי לְקַיִים הַמְנַהֵג אֵת"ד הַטוֹר ז"ל ע"ש וְדַעַת הַרְב"י שְׁם דְּטוֹב וְיִפָּה לְבַטֵּל הַקְּרוּב"ץ וְשָׁפֵן ס"ל לְהַרְא"שׁ ע"ש וְא"כ נִרְאָה דְּגַם בְּנִד"ד לְדַעַת הַרְמ"ה וְהַרְמַב"ם לְפִי מֵה שְׁהָבִין הַטוֹר חוֹזֵר, וְלְדַעַת הַרְאָב"ד וְר"ת אֵינוּ חוֹזֵר, וְהִנֵּה לְפִי מֵה שְׁנַר' מְדַבְּרֵי הַטוֹר שְׁמַבִּין דְּדַעַת הַרְמַב"ם הוּא פְּדַעַת הַרְמ"ה דְּאִם הוֹסִיף אוֹ פִּיחַת דְּהוּי מְשַׁנָּה נוֹכַל לֹמַר לְכְאוּרָה דְּגַם מ"ש בַּפ"א מֵה' תְּפִלָּה דְּאֵין מוֹסְפִין וְכו' דְּגַם שְׁם אִם שְׁיִנָּה דְּהוֹסִיף אוֹ פִּיחַת דְּהוּ"ל מְשַׁנָּה וְאֵינוּ יוֹצֵא י"ח.

וְכ"ן מ"מ"ש בְּתְשׁוּבָה פְּאָר הַדוֹר ס' קכ"ט וְהוּ"ד בְּבַרְכ"י ס' קי"ב וּמ"מ"ש הַרְמַב"ם שְׁם בְּתְשׁוּ"ס ס' ד' מְשַׁם לִיפָא לְאוֹכוּחֵי דְשָׁם מִיַּרְי דְּמַפְסִיק בֵּין בל"ב וְיֵשׁ לְהַעִיר קִצַּת בְּזֶה עַל דְּבַרִּי הַבְּרַכּוֹ"י שְׁם ע"ש וְיֵשׁ לְעַמּוּד בְּדַבְּרֵי הַרְמַב"ם דְּלְפִי מֵאֵי דַס"ל ז"ל אֵיף הֵבִיא בַסַּפ"ב מֵה"ת הַמְנַהֵג שְׁנִיָּה לְהוֹסִיף בְּעִי"ת זְכָרְנוּ דְּלְפִי מֵאֵי שְׁנַר' מְדַבְּרֵי פְמָה מֵהַרְאִשׁוֹנִים הוּא דְּהַנְּפִרְת זְכָרְנוּ הוּא תְּקַנַת הָאֲחֻרוֹנִים אַחַר שְׁנִסְתַּם הַתְּלִמוּד וְאֲדַרְבָּה מְגָרַע גְּרַע מִקְרוּב"ץ דְּהוּא תְּקַנַת הַתְּנָאִים וְהֵכִי מְתַבְּאָר מְדַבְּרֵי הַרְמַב"ם אֵלוּ גּוֹפִיָּה וְכִיּוֹן דְּאֵיְהוּ ס"ל דְּאִם הוֹסִיף הָיוּ מְשַׁנָּה הֵיכִי שְׁרִי לֵן לְהוֹסִיף וְאִפִּי תִימָא דַמ"ש הַרְמַב"ם דְּאִסוּר לְהוֹסִיף אֵינוּ כ"א לְכַתְּחִלָּה אֶפְתִּי קֶשֶׁה הֵיכִי שְׁרִי לְהוֹסִיף וְהוּא גּוֹפִיָּה יֵשׁ לְהַקְשׁוֹת

ע"ד העורר דכאן בסי"ס"ח פתב שינש לבטל המנהג ונשפן הוא דעת הרא"ש, ונהרי הרא"ש בפ"א"ע הביא דברי ר"ח ור"ת דס"ל דהא דאל ישאל אדם צרכיו לא בג"ר ולא בג"א דה"ד צרכי יחיד אבל צרכי צבור שרי, וכת' הוא ו"ל דלכן נהגו לומר זכרנו וכו' וע"כ נהגו לו' קרוב"ץ והביא שם לקנינים המנהג דהכי תקון ר"א הקליר שקהה תנא וכ"כ הטור בסי' קי"ב וא"כ נראה לכאורה דברי הטור דסתראי ניהו, וראיתי להרב"י שם סס"י קי"ב שכת' וז"ל וכבר נתבאר בסו' ס"ח שמהנהג הנכון שלא לו' קרוב"ץ ע"כ, ויש לתמוה על הר' אמאי לא הרגיש בסתירת דברי הרא"ש והטור ומתוך פה הנה נראה דגם מ"ש הטור בסו' ס"ח דעתו ו"ל בקרוב"ץ שרי מדינא אלא דעכ"ז כת' דראוי לבטל המנהג מהטעם שכ' פי הוא גורם לידי שיעה הא ל"ה הנה ראוי ונהגון דמדינא שרי פיון שיתקן פה התנא ראב"ש והשתא א"ש פל דברי הטור וגם מ"ש הרב"י רצונו להודיענו דהגם דמדינא שאלת צרכי רבים שרי אפי"ה לפי מ"ש בסי' ס"ח אין נכון לומר, אבל אין נראה פן דאם איתא להא למה כת' הטור בסי' ס"ח דגם ר"ת נדחק במה שפי' בההיא דבמקום שא"ל אינו רשאי לקצר דמשמע דליה לא ס"ל, ולכן נלע"ד דס"ל להטור דיש לחלק בין ברכות דק"ש ודכונותיהו לברכות דתפיל' י"ח דבברכות דק"ש הוא דפליגי אי שרי להוסיף אבל בברכות דשמונה עשרה לכ"ע שרי להוסיף ואפשר דגם הרמ"ה מודה דכן הוא כמעט הספמט פל הפוס' קמאי ובתראי דס"ל דבל"ר שרו וסברת האיפא מ"ד שיהביא הבה"ג כחידושה דמי נגד פל הפוס' רבו מספר ואפי' למי שסובר פן ליפא קפינדא כ"א לכתחיל' ואמטו"ל ס"ל להרב"י בסי' קי"ב דהגם דבברכות די"ח אין בו משום הפסק מ"מ לפי אותו הטעם שכת' הטור בסי' ס"ח פי הוא גורם לשיעה בטלה א"כ גם כאן יש לבטל המנהג מהך טעמא.

ובהכי מדוקדק שפיר לשון הזהב שבש"ע שפס"י ס"ח כת' דנכון למנוע מלומר הפיוטים משום דהוי הפסק ואלו בסי' קי"ב לא כת' דהוי הפסק אלא דאחר מה שפי' שם דבצרכי צבור וכו' כת' אין לו' פיוטים ולא קרוב"ץ בתפלה ע"כ, ונהיגו משום דבסי' ס"ח דמייירי בברכות של ק"ש כת' דאיפא משום הפסק דהתם ודאי איפא למ"ד דהוי הפסק, אבל גבי תפלה התם ליפא למ"ד דהוי הפסק גמור וכבר פ' איהו גופיה דבל"ר שרי אלא דאפי"ה אין לו' מטעם שכ' הטור פי הוא גורם לשיעה, ויש להרגיש ע"ד מורים שם שפי' דקרוב"ץ הנינו דיוצר דלפ"מ דכתי' לא מייירי שם מר"ן בפיוטים דיוצר, ומ"מ אפ"ל דאפי' אי מרן מייירי גם דיוצר עכ"פ מייירי ג"כ לברכות די"ח דשם הוא מקומן ומשו"ה לא פתב מרן דהוי הפסק.

וגם מדברי הש"ס יש להוכיח דאם הוסיף בברכות דתפלה לא הוי משנה ממש שט"ח ממ"ש דאל ישאל אדם צרכיו לא בג"ר ולא בג"א ואם איתא דמאי דתנון במקום שאמרו לקצר אינו רשאי להאריך איתיה נמי בתפיל' י"ח אמאי אכפל תנא לאשמיעינו דאל ישאל אדם צרכיו הא בכל מין תוס' אין להוסיף ושאלת צרכיו נמי איתא בכלל אלא ודאי דבתפלת י"ח אינו בכלל ומ"ה אצטריף לאשמיעינו דאל ישאל אדם צרכיו אף דבשאר תוס' שרי פגון היכא שהוא בל' רבים היכא דהוי בל' יחיד אל ישאל דלא חשיב אותו תוס' מענין הברכה: וכן נר' ממ"ש בפ"ק דע"ז דשואל אדם צרכיו בש"ת ואם ב'א לומר בסוף פל ברכה וברכה מעין פל ברכה וברכה אומר ונהיגו ודאי משום דבתפיל' י"ח אם הוסיף לא הוי משנה: וכ"ת א"כ דבתפיל' י"ח ליתיה בהך פללא ושרי אמאי נקט הש"ס

בסוף כל ברכה דמשמע מזה דאם הוסיף באמצע הברכה דאסור דנר' דהיגו משום דאיפא קפידא דבמקום שא"ל אר"ל הא ליתא דמלבד דמבואר בהרב"י סי' קי"ט דדעת הרמב"ם והרא"ש והטור דל"ד בסופו אלא דה"ה באמצע שרי וכ"פ בש"ע ועוד דגם לדעת ר"י דדקדק פן נר' דאינו ר"ל דאם שואל באמצע דהוי משנה ממט' שטבעו חכמים וצ"ל דלכתחילה קאמר, וכן מדברי תרי"ו דכת' דנר' פמוסיף דאלמא משנה ממטבע לא הוי והשתא אתו שפיר דגם אי פונת הרמב"ם שפ"ה מה' ק"ש הוא פדמשמע לכאורה מדברי הטור דקאי כס' הרמ"ה דאם הוסיף פנוסח הברכה דהו"ל משנה היגו דוקא בברכות דק"ש ולא בתפיל' י"ח והא דכ' הטור בסו' רס"ח ואומרים אבות וכו' בלי תו' דלא כר"ע ע"ש נר' דהיגו משום דהוי שלא לצורך דבל"ה הה"א רצה נא וכו': ובהיותי בזה ראיתי להריטב"א בחי' לע"ז שהרגיש בזה וז"ל ואין בזה משום מקום שאמרו לקצר אינו ר"ל מטעמ' דכתי' בברכות ע"כ וכעת לא זכיתי לאורו ואפ' דשם בברכות כת' לישב ע"ד שכת' בעניינתין ושוב אחז"ר אינה ה' לידי ה' ברכות להריטב"א שגדפס בס' חיים וחסד וכת' בפ"ו אות י"ד וז"ל נוסח שום ברכה מדבריהם הוא וכל שלא אמרו אין קפידא בשנוי תיבה אם שינה בתיבות או הוסיף אין להקפיד ובלבד שלא יעשה כן לכתחילה דרף קבע שאם לא הנה יוצא הי"ל לח' לכתוב נוסח הברכו' ולתת חש' לתיבות ומ"ש מקום שאמרו וכו' בא לומר שאין לו רשות לעשות פן לכתחילה דרף קבע אבל אם עשה פן יצא ומפני זה נהגו לומר פיוטים באמצע ברכות של ק"ש ותפילה ולא מיחו ח' בדבר ולפי' אם קצר דרף עראי בג' ברכות של ברה"מ מפנין שחתם פראוי בכל אחת מהם והזכיר מה שחייב להזכיר מה"ת וצא וזהו מעשה של בנימין רעיא עכ"ל: ונחנור לדברי הטור דצ"ל דלענין ברכות דק"ש לא ברירא ליה אי שרי להוסיף דאפשר דאיפא קפידה משום מ"ש דבמקום שאמרו לקצר אר"ל וכשי' הרמ"ה אבל גבי תפיל' י"ח דכ"ע ליפא משום מ"ש דבמקום שא"ל אינו רשאי להאריך מ"ה כת' דשרי וכו' דא"כ משום דס"ל להרא"ש והטור דמפשטא דמתני' דמקים שאמרו וכו' משמע דאין להוסיף בברכות דק"ש א"כ ראבר"ש דתקן קרוב"ץ צ"ל דפליג אמתני' וכינן שפן לא קי"ל פנותיא וא"כ ק' איך הוכיחו ממה שתקן קרוב"ץ דשרי להוסיף בצרכי רבים הא אין לפסוק פנותיה פנין דאיהו לא ס"ל להא דמש"ל א"ר להאריך ונראיתי להר' חו"י בסי' רל"ח שכת' דמה שהשיג הראב"ע על פיוטי התפא הקליר דאין לו עליו תלונה פי התפא לא תקן רק תוף י"ח דחזרת הש"ץ ואף דתפילה חמירא לענין הפסקה פי אפיל' מלך שואל בשלזמו לא ישיבנו מ"מ מאחר שאין הצבור מפסיקין בתפלת' רק בחזרת הש"ץ להוציא את שאינו בקי וכו' ובכן תמה על הרא"ש שכת' דטעם דשרי הוא משום דהוי צרכי רבים דאינו מטעם זה פי טעם פגום הוא זה עש"ד ואלו הנה האמת אתו לא הנה ק"מ אבל לא יתכן לומר פן דלפי מ"ש הטור בסי' ס"ח מתבאר דהתפא תקן קרוב"ץ גם לברכות דק"ש ושפא תאמר דגם לדברי הטור שם ס"ל דלא תקן התפא כ"א לחזרת י"ח ועכ"ז מביא ראיה משם לברכות דק"ש מלבד דאין נר' פן ותו דא"כ דמוכרח דס"ל להטור דאין לחלק בין תפיל' י"ח לברכות ק"ש וא"כ קשו לדברי הטור הדדי עדיין ואגב אומר דמה שדבר סרה ע"ד הרא"ש דח"ו טעמו פגום שרי ליה מריה דטעם זה פתבוהו ה"ג ריה"ח בשי' לב' משם הראשונים ז"ל וכ"כ התו' פ' א"ע ובהגא"ש פ"ק שם ושאר כל הראשונים ז"ל ע"ע, ונר' לע"ד ליישב ד' הטור דס"ל דאפיל' אה לא קי"ל כהתפא ראב"ש במה שתקן קרוב"ץ גם

לברכות דק"ש משום דמפשטא דמתני' לא משמע פן וכמו שפן הוא דעת הרמ"ה מ"מ גבי ברכות דתפילת י"ח אית לן למינקט פנותיה ומשו"ה הביאו הרא"ש והטור ראיה משם וכדכתי' לעיל דמלבד דמתני' לא מוכח מידי דקאי גם לתפיל' י"ח אדרבא פשטא דש"ס משמע כס' התנא הקליר ומ"ה י"ל עליו: וראיתי להרשב"א בחי' לפ"ק דברכות דהק' למה שפי' הראשונים בפי' דמתני' דבמקום שא"ל אינו רשאי להאריך ומפרש הר' דפי' ארנפה היינו דפומת וחותם בברוך וקצרה היינו דפומת לבד או חותם לבד וע"ש שהאריך ומפלל הראיות הוא ממה שמאריכים בתפיל' י"ח וגם ממ"ש דאם בא לומר בסוף כל ברכה פמוסיף ע"ש: ונראה דר"ת ס"ל דהברכות שלא הזכירו בתוס' דהכי לא תני להו דלא הוו ליה פברכות הארנפות דא"ר לקצר ולא פברכות הקצרות דאינו רשאי להאריך אלא דבאותן שלא הזכירו פגון ברכות דק"ש ותפיל' י"ח יכול להאריך ולקצר ובהכי דברי ר"ת מיןשבים ול"ק פל מה שהק' הרשב"א ע"ד ונהכי מפו' יוצא ממ"ש הג' ר"י הקסיד בשי' לברכות דבאותן ברכות שלא הזכירו בתוס' יכול להאריך או לקצר וע"ש שהרגיש ממ"ש דאל ישאל אדם צרכיו לא בג"ר ולא בנ"א ותי' דקבר פי' ר"ת וה"ג ור"ח דה"ד צרכי יחיד אבל צרכי צבור שרו ודקדק פן מהסוגיא דפ"ק דע"ז דצרכיו היינו פי' דוקא וכת' עוד שם דמטעם זה נהגו לומר קרוב"ץ ור"א הקליר שהיה תנא וכו' תקן קרוב"ץ ונדחה לס' האיפא רבנן דנהיגי שלא לומר זכרנו שהביא הבה"ג ע"ש אבל לש' הרמ"ה ודעמיה דס"ל דגם בברכות דק"ש אין יכול להאריך ק' וכדאקשין לעיל אבל למאי דכתי' לעי' ניחא דגם הרמ"ה ס"ל דתפיל' שאני דמעקרא פה תקנו דהרשות בידו להוסיף היכא שהוא מענין הברכה באמצעיות בל' יחיד ובראשונות ואחרונות פשהוא בל' רבים ויש לתמונה על הרב"ח דהגם דהוא ז"ל כת' לישיב דברי הטור ממה שהק' עליו דאיך מלאו לבו לומר שיש לבטל דברי הקרוב"ץ נגד התנא ראבר"ש וכ' דטעמו של הטור הוא משום דהשתא אחסור דרי ור"א וכתביריו לא יסדוהו אלא לאנשי דורם שנותנים עיניהם ולבם לומר הקרוב"ץ פכונה עכ"ז חזר להק' עליו במ"ש ז"ל גם פי' ר"ת פי' לקיים המנהג לא ישר בעיני א"א ז"ל דאדרבא מדברי הרא"ש בפ' א"ע מדאפליג בשבחו משמע דר"ל דראוי לסמוך עליו לומר צרכי צבור וא"כ איך כת' הטור להשיג על ר"א הקליר שתקן קרוב"ץ ולהאריך במקום שאמרו לקצר מטעם שלא ישר בעיני הרא"ש פי' של ר"ת שפי' לקיים המנהג וזה אינו דאדרבא הרא"ש מחזיק וכו' ולכן דאפי' אמר פן הרא"ש דלא ישר בעיניו פי' של ר"ת על עיקר הדין לא נחלקו ע"ש שהפריז לדבר עליו ולע"ד דבריו תמוהים דלפי מ"ש הר' גופייה לישיב ד' העור א"כ לא היה פננת הטור להשיג על ר"א דר"א מאי דעבד שפיר עבד אלא דלדורו הוא דעבד ואיך ולמה חזר להק' על הטור דלמה השיג על ר"א ולפי"ז מתרצה שפיר גם מה שהק' הר' ע"ד הטור דממ"ש הרא"ש גופייה בפ' א"ע דשם הפליג בשבחו של ר"א וקי"ל כנותיה דהא נמי לק"מ דשם לא אתי הרא"ש כ"א להוכיח דבל' רבים דשרי ובנדאי דמאי דעביד התנא פדין עבד ומה גם לענין תפיל' י"ח דמוכח גם מש"ס דילן דשרו וכדכתי' לעיל ואה"ן דעכשיו דאחסור דרי ובאין לידי שיחה ס"ל להרא"ש דיש לבטל המנהג גם מה שהשיג הב"ח ע"ד הטור דאיך כת' דלא ישר בעיני הרא"ש פר"ת דאפי' אם אמר לו פה הרי חזר בפסקיו לפי מאי דכתי' לעי' ל"ק דיש לחלק בין ברכות דק"ש לברכות דתפיל' י"ח דתפיל' י"ח גם הרמ"ה מודה דרשאי להאריך והרא"ש בפסקיו מייברי לתפילת שמונה עשר וזה

הוא אף למאי דהבין הרב"ח בכו' הטור דבא לומר שאפני שפר"ת בפי' דמתני' לא ישר בעיני אביו אבל לענ"ד נר' לפרש דכונת הטור הוא דהגם דר"ת פי' לקיים המנהג דאלמא ר"ת רוצה בקיומו של המנהג ולא חש לשפאין מתוך פה לידי שיחה אביו הרא"ש ו"ל לא ישר בעיניו המנהג שחושש ע"ז שפאין לידי שיחה, וכן נר' דלא חזי בשום דוקתא בפסקי הרא"ש שדחה לפיר"ת ואדרבא בשי' הרא"ש דברכות הביא פירש"י ושר"ת הקשה על פי' ופי' דשרי ולא ערער הרא"ש ע"ד ואיברא שראיתי גירסא אחרת בטור שפסי' ס"ח ולאותה גירסא נר' יותר כמו שהבין הב"ח אבל הגירסא הנכונה היא כמ"ש בכל ס' הטור וכן גרסי הרב"י והרב"ח גופיה ולפי מאי דכתב' א"ש כל דברו הרמב"ם דמ"ש בפ"א מה"ת דבג"ר וג"א דאינו רשאי להוסיף מייירי בל' יחיד ותינונו ממרח ר"י בפ' א"ע וכמו שהורה גבר מרן בכ"מ אבל בל' רבים שרי ומ"ה בספ"ב הביא המנהג שנהגו לומר זכרנו ונסכרת כל הראשונים וגם הטור בסי' תקפ"ב כת' כן ואדרבא שם כת' למה אין אומרים תן פתחה ע"ש.

באופן דנמצאו למדים דלפי שי' כל הראשונים שרי להוסיף אם הוא בתפני' י"ח כל שהוא בל' רבים זולת סברת האיפא רבנן שהביא הבה"ג ואף לדידהו נר' דאינו כ"א לכתחין אבל בדיעבד לא הווי הפסק ואפ' דגם הרמ"ה מודה בתפני' י"ח דלא קאמר דאם הפסוק דלא יצי"ח אלא בברכות דק"ש ודלא כמו שנהר' בתשו' הר' חו"י הנ"ל דתפני' י"ח מגרע גרע וכן ראיתי להר' מהר"ש זלמן בש"ע בסו"ס ס"ח ס"ב שכ' וז"ל וכל זה בברכות דק"ש אבל בתפני' י"ח אין הפיוטים חשובים הפסק ששרי מותר להוסיף מעין כל ברכה וברכה ואפני' בג"ר שאסור לבקש בהם צרכיו יש מתירים לומר פיוטים הואיל והם צרכי רבים כמו שיתבאר בסי' קי"ב וכן ר"א הקליר שהיה מא"י מק"ס וכו' והוא תיקן קרוב"ץ לג"ר וגם בסי' קי"ב כת' שם דבצרכי רבים שרי וע"כ נהגו במדינות אלו לומר קרוב"ץ בג"ר וג"א אעפ"י שיש בהם כמה בקשות וגם אין בהם משום הפסק בתפני' אפ' לאומרים שהוא אסור להפסיק בפיוטים בברכות דק"ש כמו שנת' בסי' ס"ח ושור"ר להר' חיד"א בשו"ב סי' קי"ב שכת' משם הר"ד ק דפי' לד' מרן שם דמייירי דוקא בפיוטים דיוצר אבל דתפני' ח"י שרי ומשו"ה יש להתיר ג"כ בפיוטים דטל ומטר והר' חיד"א פליג עליה דפיוטי דטל ומטר לא מקרי צרכי רבים אמנם לא פי' שחותרו הרב בכו' דברי מרן שכת' דאין לו פיוטים דתנא אהיבא קאי ומבין ריסי עיניו נר' דהבין דמרן מייירי בפיוטי האחרונים פגון פיוטי וכיוצא ומה שפי' בעניויתין ד' מרן נר' לי יותר נכון * ועפ"י האמור הנה נכון מ"ש בתשו' מהר"ם הארנפוט סי' תרמ"ח דתוס' זה דברפינו ברכה אינו מטופסי הברכות שתיקנו ק"ד נביאים כ"א תוס' זה הוא שהוסיפו בדורות האחרונות ולא ידעתי מתי הוסיפוה עש"ד וי"ל דהיכי שרי להוסיף בג"א אף למה שנתבאר א"ש דכיון דהוא בלי רבים ומענין הברכה שרי וע"ע בקונ' תפי' כל פה שבס' שיש יצחק חגיגה בסופו ע"ש אלא די"ל ע"ז מ"ש הטור סס"י קכ"א דדוקא ש"ץ אומר אותה אבל לא יחיד וכ"פ מרן בש"ע שם ולפי מאי דכתב' קשה דמה קפידא יש בדבר פיון שהוא בל' רבים אמנם ראיתי בד"מ סו' קכ"ז דכתב משם מהר"ם ומהרי"ל דשרו אלא שהוא ו"ל חלק עליהם ע"ש והמג"א הביא משם הלבוש דכתב דנוהגים לאומרו וכת' המג"א וז"ל ונ"ל דאין למחות בידי האומרים אותו ע"ש ונהיה נר' לומר דדעת הטור ומרן דאסרי ליחיד לאומרו הוא משום דס"ל דע"כ לא שרי להוסיף בל' רבים אלא דוקא באמצע הברכה

אָבֵל לֹא קוֹדֵם הַתְּחִלַּת הַבְּרָכָה וּמִשׁוּ"ה לֹא שָׁרִי הֵכָא וְהֵגֵם דַּג"א תְּשׁוּבוֹת ***(פְּדָבְרִי מֶרֶן הַגָּאוֹן הַמְּחַבֵּר זצ"ל רְאִיתִי פֶתֶב פֶּן נִם בְּתִשׁוּבַת שְׁעַר אֶפְרַיִם סִי י"ג דְּהָא דְלֹא הוּטַב בְּעֵינֵי הָרֵא"ש וְהַטּוֹר בְּסִי ס"ח לֹמַר הַפְּיּוּטִים מִטַּעַם הַפֶּסֶק ה"ד הֵתֵם בְּבִרְכוֹת ק"ש אָכַל כְּתִפְלָה לֹא תְּשִׁיב הַפֶּסֶק וּבְסִי קי"ב מִיִּירִי בְּתִפְלָה וּכ"כ נִמִּי בְּתִשׁוּבַת זְכוּר לְאַבְרָהָם אַבִּיגְדוֹר סִי י"ג וְעֵינֵן עֲמוּדֵי אֵשׁ קוֹנְטְרַס בֵּית תְּפִלָּה אוֹת ט"ז שְׁבִתִּישׁוּבַת דְּבָרֵי נְחֻמָּי חֲאו"ח פֶּתֶב דַּצ"ע מֵאִין מְקוֹר חִילּוּק זֶה.

וְכֵן רְאִיתִי בְּמַגֵּן גְּבוּרִים לְמַפְרָשֵׁי הַיָּם כִּשֶׁה"נ סִי ס"ח שְׁפָתָבו ג"כ שְׁלֹא יָדְעוּ מְקוֹם לְחִילּוּק זֶה וְהָרִי הַש"ע פֶּסֶק דְּבִתְפִלָּה נ"כ אִין לְהַפְסִיק בְּקִרְוּב"ץ מִטַּעַם הַפֶּסֶק כְּמִבְּנוֹרָר בְּסִי קי"ב ס"ב. וְהִנֵּה הַמְעַיִן בַּש"ע שָׁם בְּסִי קי"ב ס"כ יִרְאֶה שֶׁהַש"ע לֹא פֶתֶב לְהִדְיָא דְעֵצִים אֲמִירַת הַפְּיּוּטִים בְּתִפְלָה הוּא הַפֶּסֶק כַּמ"ש בְּסִי ס"ח גְּבִי בְּרִכוֹת ק"ש אֲלֹא פֶתֶב סָתֵם אִין לֹמַר פְּיּוּטִים וְקִרְוּב"ץ כְּתִפְלָה וְלְכֹאֲוֶרָה פִּינּוֹן שְׁפָבְר פֶּתֶב בְּסַעֲיָה הַקּוֹדֵם דְּצָרְכֵי צִיבּוֹר שָׁרִי לְשִׂאוֹל גַּם בְּנ"ר וּבנ"א כַּמ"ש הַתּוֹסְפוֹת וְהָרֵא"ש וְכו' וּמִבְּנוֹרָר בְּדְבָרֵיהֶם עֲצָמָם דְּהַפְּיּוּטִים הַנְּהוּגִים הֵם בְּכָלֵל צָרְכֵי צִיבּוֹר אִם הִנֵּה הַש"ע חוֹלֵק וְסוֹבֵר שְׂאִין הַפְּיּוּטִים הַנְּ"ל בְּכָלֵל צ"ר הִי"ל לְפָרֵשׁ וְע"כ נִרְאֶה סָתֵמוּ כְּפִירוּשׁוֹ שֶׁל מֶרֶן הַנְּהוּס"ח לְעִיל שֶׁהַש"ע חוֹשֵׁשׁ לְטַעַם הָאֲחֵר שְׁפָתֵב דְּהַטּוֹר לְעִיל בְּסִי ס"ח דְּנוֹרָם לְשִׁיחָה אֲמָנָם מַמ"ש רַבִּינוּ הֶרְמִ"א שָׁם פְּהִנָּה וַיֵּשׁ מִתִּירִין הוּאִיל וְצ"ר הֵם מְשַׁמַּע לְכֹאֲוֶרָה דַּס"ל שֶׁהַש"ע שְׁפָתֵב שְׂאִין לְאוּמָרָם הוּא מִטַּעַם הַפֶּסֶק וְצ"ע וְלְכֹאֲוֶרָה יֵשׁ לְהַרְגִישׁ עַל מֶרֶן הַגַּהֲמ"ח שְׁלֹא הַעִיר מִזֶּה רַק נִרְגָּשׁ מִדְּבָרֵי הַמְּפָרֵשׁ שְׁלֹא נִתְפַּנּוֹן אֲלֹא לְפָרֵשׁ מֵלַת קִרְוּב"ץ שְׁבַכ"מ וְכַמ"ש מְהָר"י חֲאָסוֹן בְּתִשׁוּבַתוֹ לְקַמֵּן סִי כ'.

וְאִין זֶה מְרַבִּינוּ הֶרְמִ"א (דְּכָל יִתּוֹר וְחִסּוֹר תִּיבָה אוֹ שְׁתִּים אוֹ פִי כְּעֵין זֶה שְׁבִתּוֹף דְּבָרֵי הַש"ע מִמָּשׁ הוֹכַחְתִּי בְּסִפְרֵי שׁו"ת יִין הַטּוֹב הָעוֹמֵד בְּדַפּוּס שְׂאִין זֶה לֹא מִמֶּרֶן הַש"ע וְלֹא מְהָרִ"א אֲלֹא מִרַב אַחֵר וְאוּלֵי מִהַמְצִיִּין הַמְּקוֹרוֹת שְׁבִתְהִיבָה וְעֵינֵן הַמְּעַלּוֹת לְשִׁלְמָה מְעַרְכַת סְפָרִים מְעַרְכַת ה' אוֹת ג') אִיף שְׁיִהִיָּה עֲצָם הַחִילּוּק הַנְּ"ל מִן־כַּרְח וּמוֹכַח הוּא בְּהַטּוֹר וְהָרֵא"ש וְעֵינֵן בַּמ"ג וּבְעֲמוּדֵי אֵשׁ הַנְּ"ל שָׁם וִי"ל בְּדְבָרֵיהֶם וְאֲכַמ"ל.

יִצְחָק נְסִים)** כְּפִאָחַד מ"מ בְּאַמְצַע אוֹתָהּ בְּרָכָה בְּעִי וּכְעִי זֶה כַּת' הַטּוֹר בְּסו' תַּקְס"ו וְע' בַּד"מ וּבְהִגָּהַת מִהֶרִיק"ש סִי קי"ט וּבַמַּג"א סִי ס"ח אָבֵל אִין זֶה נִכּוֹן דַּא"כ ק' דְּגַם לְצִיבּוֹר לֹא הוּ"ל לְתַקֵּן קוֹדֵם הַתְּחִלַּת בְּרָכָה וְלִכּוֹן נַר' דְּהַטַּעַם הוּא דָּאָף דְּבִצְרָכֵי צִבּוֹר שָׁרִי אֲפו"ה שְׁנֵי דָא פִי אִין זֶה שְׁיִיף לְיַחִיד פִי בְּצִיבּוֹר נִתְקַנָּה וְכַמ"ש הַרְב"י מִשָּׁם הַרְד"א וְהַמְנַהִיג ע"ש וְע' בְּקו' תַּפִּי פֶל פֶּה ס"ס"י קַכ"א דְּכַתֵּב ע"ד מַג"א דְּאִינוּ יוֹדַע לּוֹ טַעַם דְּהָא וְדָאֵי מִפְּסוּק בְּתִפְלָתוֹ פִּינּוֹן שְׂאִינוּ מְכָלֵל תַּפִּי י"ח עַש"ד וְלְכֹאֲוֶרָה מְשַׁמַּע דַּס"ל דָּאֵם הַפֶּסֶק דְּהוּי הַפֶּסֶק וְצָרִיף לְחִזּוֹר וְאִין נַר' דְּאֶפִּי לְמ"ד דְּאִינוּ רִשְׁאֵי דְּבִצְרָכֵי נִתְקַנָּה הִינּוּ דְּלַכְתְּחִילָה אִין לְאוּמָרוֹ אָבֵל בְּדִיעֵבַד פִּינּוֹן דְּשְׁיִיף לְבְרָכָה וְהוּי בַל' רַבִּים לֹא הוּוּ הַפֶּסֶק וְאֲכַמ"ל פִי נַר' לִי דְּאֶפִּי לַד' הַרְבַּ הַנּו' בְּדִיעֵבַד לֹא הוּוּ הַפֶּסֶק וּמֵאֵי דְּקִאָמַר דְּכוּי הַפֶּסֶק הִינּוּ לְכַתְּחִילָה וַיֵּשׁ לְעֵינֵן בְּזֶה כַּמ"ש הַב"ח סִי קַכ"ח סַעֲי' ו' מִשָּׁם הַמְּרַדְכֵי הָאֲרוּף דְּמַגִּילָה וּבְחִי' אֲנָשֵׁי שָׁם שָׁם: הָעוֹלָה מְכָל מֵאֵי דְּכַתְּבִי הוּא דְּלַדְעַת הָרֵאשׁוֹנִים וְ"ל אֲפִי בְּמוֹסִיף בַּג"ר וּג"א בַל' רַבִּים שָׁרִי וְאֶפִּי לְכַתְּחִילָה וּלְפִי"ז מַכ"ש בְּנ"ד שְׂאָמַר מוֹדִים דַּר' דְּלֹא הוּוּ הַפֶּסֶק דְּכָל הַנּוֹסַח אִינוּ כ"א דְּבָרֵי שְׁבַח וְצ"ר וְהוֹדָאָה לְצִיבּוֹר דְּמוֹקֵי דְּמוֹדִים

שָׁאֲנוּ אוֹמְרִים וְגַם בְּמָה שָׁאוּמַר כִּן תִּחְיֶינוּ וְכוּ' הָיוּ צָרְכֵי רַבִּים וְהַפֵּל הָיוּ מַעֲיֵן הַבְּרָכָה וְאֶפְשֶׁר דַּש"ד וְאֶפְי' לַד' הַרמ"ה דְּמִלְבַד מֵאֵי דְכַתְי' לַעִי' דְּגַם לְדַעְתּוֹ אֵינּוּ מִקְפִּיד בְּתוֹס' דַּח"י וְתוֹ דַּא"ל דְּזָה ל"ח תו' כָּלֵל דְּהָיוּ דְּוּמְיָא מִמֶּשׁ כְּנֻסַח הַבְּרָכָה, אֲכֹן זֶה עוֹמֵד לְנִגְדָנוּ הַיְרוּש' דַּפ"ק דְּבְרָכוֹת אֵלּוּ בְּרָכוֹת שְׁמַאֲרִיכִים בְּהֵם בְּרָכוֹת ר"ה וְיוֹה"כ כו' וְאֵלּוּ שְׁמַקְצָרִין בְּהֵן הַמְבַרֵךְ עַל הַמְצוֹת וְעַל הַפְּיּוּרוֹת מֵהַ שְׁאָר כָּל הַבְּרָכוֹת אֲדָם מֵאֲרִיף אַמ"ר חֲזַקְיָה מִן מַה דְּתַנִּי הַמְאֲרִיף מְגוּנָה וְהַמְקַצֵּר מְשׁוּבָח הַדָּא אֲמַרָא שְׁאִין זֶה כָּלֵל, תַּנִּי צָרִיף לְהַאֲרִיף בְּגוֹאֵל יִשְׂרָאֵל בְּתַעֲנִית הָא בְּשֵׁשׁ שְׁהוּא מוֹסִיף אֵינּוּ מֵאֲרִיף אַמ"ר יוֹסִי שְׁלֵא תֵאמַר הוֹאִיל וְהוּא מַעֲיֵן י"ח לֹא יֵאָרִיף לְפּוּם כִּן צ"ל צָרִיף לְהַאֲרִיף בְּגוֹאֵל יִשְׂרָאֵל ע"כ וְיֵשׁ לְהַעֲרִיר עַל רַבּוּתִי בְּעַלִּי הַתו' בַּפ"ק דַּע"ז וְהַר' הַטּוֹר וּמָרְן ב"י בַּסִּי' תַקס"ו אִיף לֹא זָכְרוּ הַיְרוּשָׁלַמִי הַזֶּה דְּהָרִי מִשְׁמַע מֵהָר' יְרוּש' דְּאִין לְהוֹסִיף כָּלֵל בְּשׁוּם אֲנָפִן עַל נֻסַח שְׁתַקְנּוּ חז"ל וְכַס' הִי"א שְׁהִבִיא הַבַּה"ג וְכַס' הָרֵא"ש בְּתַשׁו' כ"ד סִי' ג' דְּאִין לְהוֹסִיף שׁוּם תִּיבָה בְּבְרָכוֹת דִּי"ח וַע"ע בַּטּוֹר מַסִּי' קִי"ג וְאִי וצ"ל לַדַּע' הָרֵא"ש וְהַטּוֹר דַּה"ד הִיכָא שְׁהוּא מוֹסִיף בְּלַתִּי צָוָרָף כָּלֵל דְּאֵז לְמָה לּוֹ לְהוֹסִיף אֲבָל מַד' הַיְרוּש' מִשְׁמַע דְּבַכָּל גּוֹנָא אִין לְהוֹסִיף וְכַבֵּר רְאִיתִי לְהַרְשָׁב"א שְׁם בַחִי דְּהַנֶּקֶל לּוֹ מַד' הַיְרוּש' וְלֹא יֵשֵׁב כְּלוּם: וּמ"מ נַר' דְּגַם לְמֵאֵי דַנַר' מַד' הַיְרוּש' דְּלֹאֵו ש"ד ה"ד דְּאִין לְהוֹסִיף לְכַתְחִילָה אֲבָל בְּדִיעֵבַד וְדַאי אַם הוֹסִיף מַעֲנִין הַבְּרָכָה לֹא הָיוּ הַפְּסֵק שְׁהָרִי אַפִּי בְּטוּעָה וּמִזְכִּיר מְאֻנְרַע שְׁל שְׁאָר הַיָּמִים בְּתַפְי' י"ח פְּסֵק מָרְן בַּסִּי' ק"ח דִּיצִי"ח וְלֹא הָיוּ הַפְּסֵק וְהַגַּם דְּרַבְנֵי הָאֲחֵרוֹנִים יֵשׁ מֵהֶם שְׁקִרָאוּ עַרְעַר עַל פְּסֵק מָרְן דְּמָה שְׁלַמַד כִּן מַההוּא דָּאֵם הַבְּדִיל בַּב' דְּיֵצֵא דְּאִין דְּמִיוֹנוּ עוֹלָה יָפָה וְיֵשׁ מֵהֶם דְּתַרְגְּמוּהָ לַפ' מָרְן דַּה"ד בְּתַפְי' הַתְּשִׁלוּמִין וְדִיִּיקִי לָהּ מִלְּשׁוֹן מָרְן גּוֹפִיָה וְכַמוֹ שְׁיַעֲוִיִּין בַּד' הָאֲחֵרוֹנִים מ"מ הַסְּפַמַת הָאֲחֵרוֹנִים דְּבַדִיעֵבַד אֲצ"ל וְגַם הָרַב חִיד"א עִם שְׁדַעְתּוֹ בְּבַרְכִי"ס ס"י תַרְס"ח הוּא דַצ"ל כְּבָר הַזֶּה מֵר מִשְׁמַעְתִּיהָ בַּס"ה יוֹסֵף אֲנָמֵץ סִי' ח' וַפ' דְּאֲצ"ל וַע"פ פַּה"ד ח"א בַּסִּי' ק"ח וְקִי"ב וּבַח"ג סִי' רַס"ח וִי"ל ע"ד ע"ש וְאַחַר זְמַן רַב יֵצֵא לְאוֹר ס' שו"מ מ"ד וְשְׁם בַח"ב סִי' ק"ח כַּת' בַּנ"ד דְּהַנְּפִיר מְאֻנְרַע שְׁאָר יָמִים כַּת' דְּחֻזָר מִשׁוּם דְּבַתְּפִי' הַעֲיָקְרִי הָיוּ הַפְּסֵק וְהַד' הַבְּרַכִי"ס דַּסִּי' תַרְס"ח וְלֹא רָאָה ד' הַיּוֹסֵף אֲנָמֵץ שַׁכ' שְׁיֵשׁ רְאִיָה בְּרוּרָה מַמ"ש, טְעָה בּוֹכַתְבַתְּם חֻזָר וּבַתַר"י הַק' לְמַד' ק"ש דַר' לְמָה חֻזָר וְכַתְי' דְּכָל שְׁהַתְחִיל לְקָרוֹת וְטְעָה שׁוּב צָרִיף לְחֻזָר וְלוֹמַר כְּתִיקוֹן וְה"ה פָּאן כָּל שְׁהַתְחִיל וְאֵמַר מְאֻנְרַע שְׁאֲרֵימִים צ"ל ע"כ וּבְאֵמַת דְּהַאֲרִיכוֹ בְּזָה אִף לְמוֹתַר דְּנֻדַאי הַדְּבָר פְּשוּט דְּבַגְנוּנָא דַנ"ד שְׁאֵמַר מוֹדִים דַר' דְּעַדִּיף מְאֻנְרַע שַׁא"י וְדַאי דִּיצִי"ח וְעַדִּיף נְמִי מְצָרְכֵי רַבִּים דַּכַת' לַעֲלִיל דְּלַדַעַת רַנְבָא דְּרַבּוּאָתָה דְּשָׁרִי אַפִּי לְכַתְחִילָה וְכ"ש בְּדִיעֵבַד דְּנֻדַאי יֵצֵא לַכ"ע וְגַם מִלְּשׁוֹן הַיְרוּש' עֲצָמוּ דְּנִקְטַת דְּאֶפִּי בְּבְרָכוֹת הַקְּצָרוֹת הַשְּׁנוּיּוֹת בְּתוֹס' דְּלֹא הָיוּ כ"א מְגוּנָה דְּמִשְׁמַע דַּעַכ"פ יַצִּי"ח וַע"ע בְּמָה שְׁאֲכַתְּוֵב לְקַמֵן וּלְפִי כָּל הָאֵמוֹר נַר' דְּאֵף לְמִי שְׁסוּבֵר דְּדַעְתִּיהָ דְּהָרֵא"ש הוּא דְּבַדְלוֹג מְאֻנְרַע בְּמִקּוּם שַׁא"מ וְאֵמַר לֹאח' שְׁפִינִים הַבְּרָכָה דְּהָיוּ הַסְּפֵק גְּמוֹר הֵכָא בַכַה"ג שְׁנִיָא הִיא דְּבְאֵמְצַע הַבְּרָכָה בַל' רַבִּים שְׁרִי דְּלֹא הָיוּ הַפְּסֵק וַע"ע בַּס' אֲנַרְחָ לְצַדִּיק חַא"ח סו' יו"ד וַע"ע בַּס' אֲרַחֲחוֹת חִיִּים ה' בְּרָכוֹת סִי' ע"א דַמ"א ע"ג.

ואח"ך ראייתי להרב הקסיד בעל ס' דברי יוסף למהר"י אינגאס מאי דשו"ט הר' מהר"י הלוי עם הר' המחבר עש"ד ולפי האמור י"ל ע"ד המג"א ס' תקנ"א שכת' דהבקי אינו יוצא אפי' דייעבד בתפ"י ש"ץ פיון שפמפסי' ע"כ בפיוטי ובה"ט ס' תקצ"ד ה"ד וצ"יין ל"י"א

אסיקנא דבנ"ד ליפא משום הפסק במה שאמר מודים דר' ול"ד למ"ש הרא"ש דכל דהוי שלא לצורך דאף למאן דהבין בכו' הרא"ש דס"ל דהוי הפסק וצ"ל הקא מודה דיצא ואצ"ל דהו"ל פברכה אריכתא ועי' תוס' ברכות די"ב ובח' הרמב"ן והרשב"א: ומעתה ניהדר אנפין אל הט' הב' דאיפא למימר דאף דמשום התוספת שהוסיף אין להקפיד פדכתי אפתי יש לעמוד משום שלא אמר פל נוסח הברכה וא"כ נמצא דחסר מהברכה ונר' דזה תלוי באותו מחלון דהרמ"ה עם הראב"ד ור"ת שכת' לעי' ולדעת הרמ"ה נר' דגם בברכות דח"י נמי אם קוצר לא יצי"ח דבמקום שאמרו להאריך א"ר לקצר ואם קוצר הו"ל משנה ממת' שט"ח ולא יצי"ח ומפשט ד' הטור נר' דס"ל דגם הרמב"ם בפ"א מה' ק"ש קאי כס' הרמ"ה וכ"ן שהבין הרמ"ך בפ"א מה' ק"ש ותמה ע"ד אכל לא יתכן זה דא"כ ק' היכי דן הטור בדעתיה דהרמב"ם פן בפשי' ולא ראה שפפ"א מה' ברכות מדבריו שם מבואר יוצא דס"ל פהראב"ד והרמ"ך שהבין פן הק' עליו מניה ובניה ממ"ש שם בפ"א מה"ב וכבר הרכ"מ שם הנה למליץ יושר ע"ד הרמב"ם דאין נסתר מחמתו וישגם לד' הרמב"ם שבה' ק"ש אם לא שינא בפתיחה או בפתימה דיוצא י"ח ע"ש ואחריו פל ישרי לב כ"כ לפרש דעת הר' דכל שלא שינא בפתיחה או בפתי' דיצי"ח וכ"כ הר' הק' מהרש"ו הו"ד בס' פה"ד ח"ב סי' ס"ח.

וכ"כ הרדב"ז בלשונות הרמב"ם סי' נ"א ע"ש ואם איתא דכונ' הטור הנה פה הנה לו להרב"י לתמוה ע"ד אלא נר' דמה שהביא הטור לדברי הרמב"ם היינו להוכיח מדבריו דלכתחיל, מיהא אסור וכן הבין הר' ב"י ומ"ה לא העיר ע"ד הטור ולפי"ז נר' דבנ"ד נצולים אנחנו גם מהדן ערעורא דאף דקוצר הברכה שפיר נפיק י"ח דהגם דנר' דלדעת הרמ"ה במקום שאמרו להאריך אם קוצר אינו יוצא י"ח דלענין זה אין לחלק לענין תפיל דכשם דנר' מדבריו דגבי ברכות דק"ש דאם קוצר דהוי משנה ממת' שט"ח ולא יצי"ח ה"ה והוא הטעם בתפיל' י"ח מ"מ נר' דלא חשחין אנחנו לס' הרמ"ה לחיובי לחזור דהא איפא קמן מרבנואתא קמאי רובא דמנפר דס"ל דאינו חוזר דל"מ לדעת הרמב"ם והראב"ד והרשב"א דס"ל דכל שלא שינא בפתיחה או בפתימה דאינו חוזר ואפ' שגם הריטב"א שכ' בחי' לפ"ק דע"ז שכת', בחי' לברכות דליפא משום מ"ש דבמקום שאמרו לקצר א"ר להאריך דהיינו משום דס"ל כמ"ש הראב"ד והרשב"א וא"כ ודאי דלדידהו גם בכה"ג לא יחזור וכבר כת' דשו"ר מ"ש הריטב"א בה"ב עי' תשו' הרשב"א ח"א: אלא דאף לדעת ר"ת ודעמיה דנר' דס"ל דמ"ש דבמקום שאמרו להאריך א"ר לקצר איתיה נמי להאריך ולקצר גם בנוסח הגם דאינומשנה החתי' מ"מ פבר כת' דס"ל דה"ד באותן המפורשות בתוס' ותפילת י"ח אינו בכלל באופן דלכל הסברו' אם קוצר הברכה נר' דשפיר נפיק י"ח וכמתבאר ג"כ ממ"ש בתשו' התשב"ץ הנ"ל.

והעקרא דמלתא זה שכת' הרמ"ה דכל המשנה ממע' שט"ח דלא יצי"ח הני סברת ר"י בפ' כ"מ אבל ר"מ לא ס"ל פן אלא דאפיה יוצא י"ח וכל הפו' פ' כר"מ וכבר אסף בזה הר' ערוף השולחן בא"ח בקונ"א סי' קס"ז וכ"פ הגמ"י ר' הל' ברכות ורי"ו חלק אדם ח' ניו"ע ע"ש דקס"ב.

ויש לתמוה על ש' הרמ"ה דס"ל דאם הוסיף או פיתח בנוסח הברכה אעפ"י שהפתיחה והחתימה בירך כתחז"ל דעכ"ז פיון ששינה ממת' שט"ח דלא יצי"ח מאותה שאמרו במס'

בְּרִכּוֹת ד"מ דְּבִנְיָמִין רְעִיָא כְּרֵךְ רִיפְתָא ע"ש וּכְמוֹ שְׁפֵן תְּמָה הֶרַמ"ךְ לְפִי מַה שְּׁהִבִין הֶרַ'
בְּכֻנַּת הֶרַמְב"ם וּמְרֵן בְּכ"מ פ"א מַה' ק"ש וּמְרֵן ז"ל כְּבָר בָּא לְכָלִּל יִשׁוּב ד' הֶרַמְב"ם
בְּפ"א מַה' בְּרִכּוֹת יַעו"ש וְכ"כ הֶתְשַׁב"ץ ח"ג ס' רמ"ז וְז"ל שְׁאִין שְׁנוּי מְטַבֵּעַ אוֹסֵר
בְּבְרִכּוֹת אֱלָא כְּשֶׁהוּא מְשַׁנֵּה הַפְּתִיחוֹת לְפִתּוֹת בְּבְרוּךְ אוֹ שְׁלֵא לְפִתּוֹת כְּנֶגֶד הַמְטַבֵּעַ
שְׁטַבְעוּ חז"ל אוֹ לְשִׁנוֹת בְּחֵתִי לְחֵתוֹם בְּבְרוּךְ אוֹ שְׁלֵא לְחֵתוֹם אוֹ בְּמַה שְּׁהוּא עֵינְקָר
הַבְּרָכָה כְּגוֹן בְּהַזְכָּרַת עַל וְגַשְׁם וְכוּ' וְהִכִּי אָמְרוּ אִם יֵשׁ לוֹ חוֹלָה בְּתוֹךְ בֵּיתוֹ וְכוּ' וְאֶנְחֵנוּ
מוֹסִיפִין פִּיּוּטִים בְּתוֹךְ הַבְּרִכּוֹת וּבְתוֹךְ הַתְּפִלָּה וְאִין כָּאֵן אִיסוּר שְׁיִנּוּי הַמְטַבֵּעַ אֵלּוּ הִיוּ
הַפִּיּוּטִים הֵהֵם מְעַנְּנֵן הַבְּרָכָה ע"כ.

אָמְנָם אָנּוּן מַה נִּעְנֶה לַד' הֶרַמ"ה דַּמְפ' דְּבְרִיּוֹ דְאַפִּי' שְׁפַתְחָ וְחֵתְמָ כְּתַחזו"ל דַּאפִּי"ה כָּל
שְׁהוֹסִיף וּפּוֹחַת בְּנוֹסַח הַבְּרָכָה דְהו"ל מְשַׁנֵּה מַמְט' שֵׁט"ח וְלֹא יֵצֵא י"ח. וְכ"ת גַּם לִס'
הֶרַמ"ךְ נְמִי תִקְשֶׁה דְאִיהוּ הַק' ע"ד הֶרַמְב"ם מְהָא וּמַה יַעֲנֶה הֶרַ' לְמִשְׁנֵה מְכַרְשֵׁת דְבְּמִקּוֹם
שְׁאָמְרוּ לְהַאֲרִיף א"ר לְקַצֵּר הָא ל"ק דִּי"ל דִּס"ל לְהֶרַמ"ךְ אוֹ כְּשִׁי ר"ת אוֹ כְּשִׁי הֶרַשְׁבָּ"א
דַּעפִּי"ד ל"ק הֵהוּא עֹנְבָדָא דְבִנְיָמִין רְעִיָא מִמַּה שְּׁשִׁנְיָנוּ דְבְּמִקּוֹם שְׁאָמְרוּ לְהַאֲרִיף א"ר
לְקַצֵּר אֲבָל לִש' הֶרַמ"ה דְאִין לָהּ מְשַׁנֵּה מַמְט' שֵׁט"ח יוֹתֵר מֵהֵהוּא עֹנְבָדָא דְאָמְרוּ שְׁם
דְּעוֹלָה בְּמִקּוֹם הַזֶּה וְאַחַר הַהִתְבּוֹנְנוֹת קֶצֶת נֶר' דִּלְק"מ דְּהֵהוּא עֹנְבָדָא דְבִנְיָמִין רְעִיָא דְאָמַר
רַב דְּיֵצֵא הוּא מְשׁוּם דִּס"ל לְרַב כַּר"מ דְּכָל הַמְשַׁנֵּה מַמְט' שֵׁט"ח דִּיצִי"ח וְכַמ"ש כֵּן כָּל
הֶרַאשׁוּנִים.

ה"ג תוּס' ר"י הֶחֱסִיד וְתו' וְהֶרַא"ש וְהֶר"ב בִּש"מ שְׁם בְּאוֹתָהּ סוּגְיָא אֲבָל הֶרַמ"ה ס"ל
דִּישׁ לְפִסְוֹק הֶל' כַּר"י כְּמוֹ דְהִכִּי נִקְט' בְּכָל דְּנוֹכְתָא דַּר"מ וְר"י הֶל' כַּר"י וְהַכְרַעַת הֶרַשְׁבָּ"א
וְהֶרַא"ש שְׁהַכְרִיעוּ דְהִכִּי קִי"ל כַּר"מ ס"ל לְהֶרַמ"ה דִּל"מ מִיְדֵי וְה"ן יֵשׁ לְפִסְוֹק הֶל' כַּר"י
וְכֵן מִפּו' בַּד' הֶרַמ"ה שְׁכַת' נְעוּד שְׁנִינּוּ כָּל הַמְשַׁנֵּה מַמְט' שֵׁט"ח לֹא יִצִּי"ח וְזֶה הֶל' בְּעַצְמוֹ
הוּא הֶל' דְּנִקְטַר ר"י וּלְפִי"ז נֶר' דִּלִּס' הֶרַמ"ה גַּם אִם בְּיָרֵךְ עַל הַפֶּת בְּרִיף רַחֲמָנָא וְכוּ' דְלֹא
יִצִּי"ח.

וְאַבְרָא דַּנֶּר' דְּמִקּוֹם יֵשׁ לְדַחוֹת וְלוֹמַר דְּבַעֲוֹבָדָא דְרַב אִפ' דְּגַם ר"י מוֹדֶה כִּינּוּן דְּקָא מְדַכֵּר
שְׁמָא דְפֶת בְּתוֹךְ הַבְּרָכָה וְל"ד לְכַפָּה נֶאֱחַ פֶּת זֶה דְּהַגֵּם דְּקָא מְדַכֵּר שְׁמָא דְפֶת לֹא הָוִי
בְּתוֹךְ הַבְּרָכָה וְכֵן נֶר' מִתּוֹךְ הַסּוּגְיָא מְדַפְרִיף מֵאִי קַמ"ל וְכוּ' וְאִם אֵיתָא מֵאִי קִשְׁיָא הָא
טוֹבָא אֲשַׁמְעִי דְקִי"ל כַּר"מ וְלֹא כַּר"י וְכֵן נֶר' מַד' הֶרַשְׁבָּ"א בַּחִי' וְהֶרַא"ש בְּפִסְקִיו דְלֹא
הַכְרִיעוּ דְקִי"ל כַּר"מ מְדַקְאֵי רַב נְמִי כְּנוֹתִיָּה אֲבָל אִין לְהַכְרִיעַ מְזַה דִּס"ל לְהֶרַאשׁוּנִים
דְרַב לֹא ס"ל כְּנוֹתִיָּה דִּא"ל דְּהַגֵּם דִּס"ל דְּקוֹשְׁטָא דְמִלְתָּא הִכִּי הוּא דְקָאֵי כַּס' ר"מ אֱלָא
דְלִפִּי שְׁיֵשׁ לְדוֹחָה לְדַחוֹת אַמְטו"ל לֹא הִבִּיאוּ רְאִיָּה מְזַה וְתַדַּע שְׁהֶרַא"ש כַּת' שְׁם בְּתוֹסְפוֹת
דְרַב כַּר"מ ס"ל.

גַּם אֲשׁוּר לְהַרְכ"מ בְּפ"א מַה"ב דְּמְכַרְשׁ לַד' הֶרַמְב"ם וְב' דְּרָכִים לְפָנָיו וְלִפִּי מַה שְּׁפִי הֶרַ'
שְׁם מְבֹאָר דְלָקַל הַדְּרָכִים קִי"ל כַּר"י לַד' הֶרַמְב"ם אֱלָא דְלִתִּי' ב' דְּבָרֵי הֶרַמְב"ם הָוִי
לכ"ט וְהֵהוּא עֹנְבָדָא דְבִנְיָמִין אֲתִי גַם כַּר"י ע"ש וּמַה שְּׁהַכְרִיעַ הֶרַ' בְּפ' בְּתַרְא דְאִילוּ לִפִּי
קָמָא ק' דְּבְרוּךְ הַמְּקוֹם שְׁבָרָאוּ לֹא גָרַע מְכַרְיָה רַחֲמָנָא מֵרִי' דְּהֵאִי פִּיתָא לְדִידִי י"ל דְּשָׁנָא
וּשְׁנָא פְּדַכְתִּי וְעוּד ק"ק עַל הַרְכ"מ דְלִתִּי' הֵא' לֹא יִתְשַׁבַּע עַדִּין דְּבָרֵי הֶרַמְב"ם דְּלָמָּה
שְׁיָנָה וְכַת' דְאִינוּ אֱלָא טוֹעָה וּמ"מ נֶר' דְּעַדַּת הֶרַמ"ה הוּא דְקִי"ל כַּר"י וְכָל שְׁמִשְׁנָה נוֹסַח

הברכה אפי' שהוסיף או פיתח דלא יצי"ח ובהכרח צ"ל דאינו פוסק כרב משום דקאי כשי"ר מ' אלא דזוהי ששקשה דמה"ט דרב ס"ל כר"מ הו"ל למפסק פנוניתה באופן דלמה שנתבאר נר' דאם קוצר הברכה אבל בפתי' ובחתימה הפל נעשה כתחז"ל דלכל הפו' יצי"ח וכ"פ הטור ומרן דאי בירך בריך רחמנא יוצא נמי מברכת הון זולת לס' הרמ"ה דס"ל דלא יצא י"ח.

ולפי"ז נר' דמאי דכתי' לעי' דדעת הטור הוא דלא בריך ליה אי נקטי' בפירושו של ר"ת מדכת' וגם ר"ת נדחק לפ' ההיא דבמקום שא"ל וכו' דאלמלא מספק"ל דאפי' דפי' דמתני' הוא כמו שפי' הרמ"ה לא יתכן לומר פן דהרי איהו גופיה פי' לממרת רב בסי' קפ"ז דאם אמר במקום ברכת הון בריך רחמנא וכו' דיצי"ח.

וע"כ נר' דהטור לא ס"ל כהרמ"ה דס"ל דאם האריך או קוצר במטבע הברכה דלא יצי"ח משום דהכי תנן דבמקום שאמרו דלא מקרנו מההיא דיש לפ' כמ"ש הרמב"ד והיינו כמו שפי' הרשב"א נמי ומ"ה לא כתי' הטור גם בדברו הרמב"ד דנדחק דמאי דפי' הרמב"ד מיןח ניחא ליה להטור והיינו דלא כמ"ש הרמ"ה אלא דס"ל להטור דמאי דפיר"ת הוא דוחק דלפי פי' באותן שלא הנפירו בתוס' גם אם לא חתם אפי' דיצי"ח דע"כ ל"ק הרשב"א דאם לא חתם דלא יצי"ח אלא לפום פירושיה אבל לפיר"ת אפ"ש דגם אם לא חתם דיצי"ח ומ"ה לא ס"ל להטור פנוניתה וא"כ ק' על הטור דהו"ל לפ"ש בסי' קפ"ז דה"ד בדחתם וכמ"ש הרשב"א ויש לתמוה ג"כ ע"ד הרב"י וכן הב"ח שם בסי' קפ"ז דנר' דס"ל דמפשטיות דברי הטור נר' דאפי' אם לא חתם דיצי"ח היפ"ד דברי הרשב"א והו"ל לתמוה, ע"ד דנה לא יתכן כ"א לד' ר"ת ונהרי איהו בסו' ס"ח כת' דפיר"ת דחוק ולמה סתם פאן פדבריו ואח"כ אנכי להרשב"א בחי' שם בפ"ק דברכות דמפל הראיות שהביא שם להכריח פי' אחת מהנה הוא דברכת הון קרי ליה בתוס' מן הארנופות ואפי"ה אמרו דאם בירך בריך רחמנא דלא יצי"ח ולפי"ז לדעת ר"ת ג"כ הוי מן הארנופות ואם קוצר אינו יצי"ח אבל לא יתכן זה דמלבד דא"כ הוי דברי ר"ת הפ"ד הש"ס ועוד דלרבה יש לתמוה ע"ד דבכל גרסאות שלנו דבתוס' וירוש' ליתא פן ונר' דלהרשב"א ג"כ גריס גירסתנו ואפי"ה כ"כ משום דכיון דבתוס' וירוש' נקט דברכה אחרונה של ברכת המזון דהוי מן הקצרות מכאן נשמע דשאר ברכות דבה"מ דהוי מן הארנופות אמנם כבר כת' דהא ל"מ לד' ר"ת וע' להג' ר"י הקסיד בתו' למס' ברכות שם בפ"ק דבתחיל' פי' דמאי דקתני בתוס' דברכת הזמון הוי מן הקצרות ולפי' אין להוסיף בה ושוב כת' ומיהו נר' לרבי דברכת הון לא הוי ברכת זמון וכו' וכת' דא"כ הוי פי' הרשב"א כפי' ר"ת ומאי איכא בין פירושו הרשב"א לפיר"ת לזה י"ל דטובא איכא ביניהו דלפיר"ת הגם דאינו משנה בפתיחה נחתימה אם שינה שהוסיף בקצרות דע"כ יצטרף לחתום וגם אם פתח בארנופות דמתוך ק"ף לא יצטרף לחתום הוי משנה ואינו רשאי ולפי' הרשב"א כל שאינו משנה בפתי' וחתו' הגם דמוסיף בקצרות ופוחח בארנופות רשאי.

נמצאת למד מתוך מה שכתבתי דבמשנה בנוסח הברכה דהוסיף או פוחח לסברת הרמ"ה לא יצי"ח וא"כ גם אם בירך במקום ברכת הון בריך רחמנא הגם דחתים אינו יוצא י"ח אבל לדעת כל הראשונים לא הוי משנה ויוצא י"ח ואם שינה גם בפתי' לדעת הרמב"ד והרשב"א ודעמיניהו ואינו יוצא י"ח אבל לפי מה שנר' מד' הרב"י והרב"ח הוא דהא נמי

מידי פלוגתא לא נפקא דמפשטיות הש"ס וקעור נר' דגם בכה"ג יצי"ח והנה לעי' פתבתי דנר' דשיטה זו אַזלא כפי מ"ש ר"ת בפ"י דמתני' אַמנן נר' דהם ל"מ דיש לומר דגם לפר"ת אם לא חתם דאינו יצא י"ח דע"כ לא קאמר דמתני' דקתני מקום שאמרו וכו' דלא מיירי בכל הברכות אלא באותן השניות בתוס' כ"א דוקא בפ"י במקום שאמרו וכו' אבל במאי דקתני לחתום אינו רשאי שלא לחתום גם לפירושו מתני' מיירי לכל מין הברכות וא"כ ק' למאן דס"ל דההוא עובדא דבנימין רעיא דיוצא משום ברפת הון הוא אף דלא חתים דמהיכא תיתי לומר פן נראיתי להר' רבי' יונה שם בפ"ק דהביא לד' ר"ת שאם ירצה יאריף וכו' וז"ל ובמקום שאמרו וכו' אינו חוזר לראש אלא מילתא באפי נפשה הוא שהברכות שהן ארנכות פגון קידוש והבדלה אין לה לקצר ממט' שלהן פלום ומקום שאמרו לקצר פגון ברכות בפה"ג וכיוצא בזה אין לו להאריף בהם מ"ש אח"ך לחתום אינו רשאי שלא לחתום הוא פי' מ"ש תחי' מקום שאמרו להאריף א"ר לקצר ור"ל ברכה שהיא ארוכה וצריכה חתי' א"ר לקצר כלל מהמטבע פלה מפני דאם יקצר לא יצטרף לחתום בה ואינו רשאי שיעשה אותו בענין שלא לחתום וברכה שהיא קצרה ואין לו לחתום בה אינו רשאי הוא להאריף במטבע ולהוסיף אח"כ שא"כ יצטרף לחתום ומקום שאמרו שלא לחתום אר"ל.

וכה"ג כת' הר' בצלאל בשיטתו לברכות הנ"מ שם בפ"ק שאחר שהביא שם מה שהק' ר"ת עפרש"י כת' וז"ל וע"כ פי' הוא וז"ל דאחת ארנכה ואחת קצרה ר"ל שאם ירצה יאריף בהם ואם ירצה וקצר בהם ואחת ארנכה פלומר בין ארנכה בין קצרה ודומה לזה מאי דאמרי אחת בתולות ואחת בעולות פלומר בין בתולות בין בעולות ומה שאמרו מקום שאמרו להאריף א"ר לקצר אינו חוזר לראש אלא מלתא באפי נפשה היא שהברכות שהן ארנכות פגון קידוש והבדלה אין לו לקצר ממט' שלהם פלום ומקום שאמרו לקצר פגון ברפת בפה"ג וברפת הפירות והמצות אין לו להאריף בהם ומה שאמרו אחרי כן לחתום א"ר שלא לחתום הוא פי' מה שאמרו תחי' מקום שאמרו להאריף אר"ל פלומר ברכה שהיא ארנכה וצריכה חתימה אינו רשאי לקצר כלל ממטבע שלה מפני שאם יקצר לא יצטרף לחתום בה ואינו רשאי שיעשה בענין שלא יעשה וברכה שהיא קצרה ואין לו לחתום בה א"ר להאריף במטבע ולהוסיף בה שאם פן יצטרף לחתום ומקום שאמרו שלא לחתום א"ר לחתום ועוד פיר"ת וז"ל דאחת ארנכה ואחת קצרה אאמת ואמונה לבד קאי פלומר פעמים שמקצרה פעמים שמאריכה והיינו פשאומרים פר' ציצית הניא ארנכה שאומר אמת ואמונה וכשאינו אומר פר' ציצית הניא קצרה שאינו אומר אמת ואמונה אלא מודים אנחנו לך אבל בהדיא מוכח בתוספתא דאחת ארנכה ואחת קצרה אדלעי' קאי דתניא התי' שתי' לאתריה אחת קצרה, ואחת ארנכה ולמה אמרו אחת ארנכה ואחת קצרה מקום שאמרו להאריף יכו' והא נדאי יש לשאול למה אמרו אנו נוהגין לומר פיוטון בברכות של ק"ש וי"ל שלא אמרו א"ר להאריף אלא דוקא בתורת קבע שאסור לקבוע בהן אריכות או קיצור לשנות ממט' שע"ח והוא כשהארנכות או הקיצור הוא קבוע אבל שלא בקבע לא אסרו וראיה לדבר דאפי' בברכות של תפי' דקי"ל דאסור לו לאדם לשאול בהם צר' מעין כל ברכה וברכה הוא מוסיף ואפי' והיה מלות התוספות יתירין על העיקר ואין ספק דאסור קבע בברכה ואפי' בשלש ראשונות שאסור לשאול בהם כלל אפי' מעין ברכה אמרו במס' סופרים

שְׂאוּמְרִים בָּהֶם וְכָרְנוּ וּמ"ךְ וּמְאָרִיף בְּאֵתָהּ קְדוּשׁ מִפְּנֵי שְׁהֵם רְחִמִים לַרְבִּים וְכֵן נִהְגוּ
בכ"מ פֶּל שְׂאִינוּ קוֹבַע בְּהֵן לְעוֹלָם מְוֹתֵר וּע"כ נִהְגוּ לֹמֵר שִׁירוֹת וְתִשְׁבְּחוּתוֹנִישׁ לְיִשְׁב
וּמ"ש הַר' א"ר יֵשׁ לוֹ ע"מ לְסִמּוֹךְ וַיֵּשׁ לְעִמּוֹד בּוֹמ"ש הַרְמַב"ן דָּאָם קִיָּצֵר דִּינְצָא וְשִׁפּוֹן נֹר'
בְּפָרְק כ"מ אִי ס"ל גַּם כֵּן דָּגַם מ"ש לְחַתּוֹם אִינוּ רִשְׁאֵי שְׁלֵא לְחַתּוֹם דְּאִינוּ רִשְׁאֵי אָמְרוּ
אָבֵל אִם חָתַם יִצְא וַיֵּשׁ לְצַדֵּד בְּזֵה לְעַת הַפְּנֵאִי וְנֹר' לְהִבִּיא סִמְךָ לְסִבְרָא הַלְזוּ דַס"ל דְּאִינוּ
רִשְׁאֵי דְקֶאָמֵר מִתְנִי' דְּהִגִּי לְכַתְּחִי' מִמ"ש בִּירוּשׁ' וְהִבְאֵתִיו לְעִי' דְּקֶאָמֵר וְהִמְאָרִיף דְּהִגִּי
מְגִינָה וְלֹא קֶאָמֵר דְּלֹא יִצִּי"ח דְּאֵלְמָא מִתְנִי' לְכַתְּחִי' קֶאָמֵר: וְרִאִיתִי לְהַטּוֹר בְּסִי' קַפ"ז
שְׁכַת' וְנ"ל וְכַשֵּׁם שְׂאִין לְפָחוֹת כְּף אִין לְהוֹסִיף וְחוֹתֵם עַל הָאֶרֶץ וְעַה"מ וְהַחּוֹתֵם בְּרוּף
מִנְחִיל אֶרְצוֹת הַר"ז מְגִנָה וְכָל מִי שְׁמִשְׁנָה הַמַּט' אוֹ שְׁלֵא הַזְכִּיר מֵה שְׁחִיבּוֹ חוֹ"ל לֹא
יִצִּי"ח כַּת' הַרִי' וְנ"ל מְסוּפְקֵי מֵהָא דְאָמֵר לֹא יִצִּי"ח אִי לְעִיכּוּבָא קֶאָמֵר אוֹ לְמַצְנָה וְהַדְעַת
נוּטָה דְלְמַצְנָה קֶאָמֵר וְנ"ל פִּינּוֹן דְּבַה"מ דָּאוּ לְעִיכּוּבָא קֶאָמֵר עַכ"ל ע' חִי הַרִיטְבָ"א סוֹפָה
דַכ"ח עַמ"ש א"כ הִיּוֹת נוֹהֵג לֹא קִיָּמַת וְכו' וְנ"ל ל"ד אֵלְא דְלֹא קִיָּיִם פְּרָאוֹי וְכָרְצוֹן ח'
וְדַכּוֹנְתָא פֶּל שְׁלֵא אָמֵר ג' דְּבָרִים בְּפִסְחָא לֹא יִצְא י"ח ע"כ.

וַיֵּשׁ לְעִמּוֹד בְּדְבָרִים אֵלוֹ טוֹבָא חָדָא בּוֹמ"ש דְּכָל שְׁמִשְׁנָה הַמַּט' דְּלֹא יִצִּי"ח דְּמַנ"ל הָא דְנֹר'
דְּסִבְרָה הַלְזוּ הִיא סְבֵרַת ר"י וְכָל הַפּו' פ' כַר"מ וְגַם הַטּוֹר גּוֹפִיָה שְׁם בְּאוֹתוֹ סִי' פ' כֵּן דְּאָרְף
בְּמִקּוּם בִּרְכַת הַזֶּן בִּירוּף בְּרִיף רַחֲמֵנָא דִּינְצָא וְתוֹ דְלִפִּי מֵאִי דַס"ל דְּהַמְשִׁנָה מִמַּט' שְׁט"ח
דְּלֹא יִצִּי"ח א"כ מֵאִי קָא מְסַפְקָא לִיָּה תוֹ לְהַר' ר"י אִי לְעִיכּוּבָא קֶאָמֵר אָנ"ל וְשִׁהַדַע' נוּטָה
דְלְמַצְנָה קֶאָמֵר דְּמֵאֲחַר שְׁבַפְלִי אֲתֵמֵר דְּלֹא יִצִּי"ח הִיכִי יִתְכֵן לֹמֵר דְלְמַצְנָה קֶאָמֵר וְמִי
הַכְּנִיסוּ בַס' זֵה וְכַמוֹ כֵּן ק' ע"ד הַטּוֹר שְׁהַכְרִיחַ דְּבַה"מ דְּהִגִּי דָּאוּ וְדָאִי דְּהִגִּי לְעִיכּוּבָא
דְּמִשְׁמַע דָּאִי לֹא הִגִּי דָּאוּ הִיָּה אִפ' לִימֵר דְּלֹא יִצִּי"ח דְּקֶאָמֵר הִיָּינוּ לְמַצְנָה וְהֵן זֵה מִן
הַתִּימָה לְפִי עַב"ד: וְהִנֵּה לְקוֹנְשִׁיא קְמִיתָא נוֹכַל לֹמֵר דְּלֹא מִיָּירִי הִכָּא הַטּוֹר בְּשִׁינָה בְּנוֹסַח
הַבְּרָכָה כְּגוֹן שְׁהַזְכִּיר עַנְיָן מֵה שְׁהִיא אֵלְא שְׁקֶצְרָה דְּבַהֲהוּא הַרִי הַטּוֹר גּוֹפִיָה פ' שְׁם דִּינְצָא
י"ח אֵלְא הַטּוֹר מִיָּירִי לְהִיכָא דְשִׁינָה בְּנוֹסַח הַחֲתִי' דַכַּת' הַטּוֹר דְּהִגִּי מְגִנָה וְגַם הִיכָא שְׁלֵא
אָמֵר אֶרֶץ חֲמֻדָה טוֹבָה וְרַחֲבָה בְּרִית וְתוֹרָה וּמ"ה הַרְב"י שְׁם לֹא הִרְאָה לָנוּ כ"א הַש"ס
דַפ' ג' שְׂאֵכְלוּ אֵלְא דְאֶפְתִּי ק"ל דְּמַנ"ל לְהַטּוֹר דְּמִשְׁוּם שְׂאֵמְרוּ בַש"ס דְּבַחּוֹתֵם בְּרוּף
מִנְחִיל אֶרְצוֹת דְּהִגִּי מְגִנָה דְּמַה"ט לֹא יִצִּי"ח דְנֹר' דְּאֶדְרַבָּא קֶאִי לְיִשְׁנָא דְּמְגִנָה דְּמִשְׁמַע
דִּיּוֹצ"ח וְהִכִּי מִתְבָּאֵר מִד' הַרְמַב"ם בַפ"ב מֵה' ק"ש ה' ח' ע"ש וְהִנֵּה רִאִיתִי לְהַרְב"ח
שְׁצִיִין לַש"ס דַפ' כ"מ וְכַת' וְנֹר' דַר"ל דְּמִשְׁנָה עַנְיָן עַקֵר הַמְטַבֵּעַ שְׁעָלִיהָ נִתְקַנָה הַבְּרָכָה
כְּגוֹן בִּרְכַת הַזֶּן מְשִׁנָה אוֹתָהּ לְבִרְכַת הָאֶרֶץ וְכו' אָבֵל כְּשִׁהַזְכִּיר מֵה שְׁחִיבּוֹ חֲקָמִים וְגַם
אִינוּ מְשִׁנָה לְעַנְיָן אַחַר יִצְא וְרִאִיָּה בְּרוּרָה מִבְּנִימִין רְעִיאָא כְּרָף רִיפְתָא וְכו' עַכ"ל וְע' בּוֹמ"ש
בַמַּאמ"ר וּבַס' מַחְצִית הַשְּׁקָל בְּסִי' זֵה.

וְהִנֵּה עַפִּי"ד הַב"ח א"ש ד' הַטּוֹר בּוֹמ"ש דָּאָם שְׁיִנָה דְּלֹא יִצִּי"ח אָכֵן יִגְדַל הַתִּימָה דַא"כ
מֵה מְקוּם יֵשׁ לְסַפֵּק עוֹד דְּכִינּוֹן דְּהַטּוֹר מִיָּירִי שְׁלֵא חָתַם חֲתִי' שְׁתַּקְנוּ חוֹ"ל פְּשִׁי' דְּהו"ל
פֶּלֵא חָתַם פֶּלֶל אָבֵל לְפִי מֵאִי דַכַּתְי' דִּינְשׁ סוּבְרִין דְּמֵאִי דְתַנּוּ לְחַתּוֹם א"ר שְׁלֵא לְחַתּוֹם
דְּבִדְעֵבֵד יִצְא יֵשׁ לְיִשְׁב דַס"ל לַרְבִּי יִחִיאֵל כֵּן וּמַה"ט ס"ל דָּגַם בּוֹמ"ש דָּאָם לֹא הַזְכִּיר
דְּלֹא יִצִּי"ח הִיָּינוּ דְּוִמְיָא דְּמִתְנִי' דְּלְחַתּוֹם א"ר שְׁלֵא לְחַתּוֹם דְּבִדְעֵבֵד וְצָא וְהַגַּם דְּבַפְלִי
אֲתֵמֵר בַש"ס דְּלֹא יִצִּי"ח לֹא נִפְלְאֵת הִיא וְכַבֵּר אֲשַׁכְּחֵן כַה"ג וְכַמ"ש הַר"ן בַפ' עֶרְבִי
פְּסָחִים עַל מִתְנִי' דְּכָל מִי שְׁלֵא אָמֵר ג"ד אֵלוֹ בְּפִסְחָא דְּלֹא יִצִּי"ח וְכ"כ הַרְמַב"ן בְּמִלְחָמוֹת

פ"ק דברכות והטור ס' סי' ס"ג ונמצא לפי"ז דאף אי לא קתם דאיכא דס"ל ליצא י"ח
בדיעבד ועדיין צריך אני להתקיים בדבר, א"כ נמצא דאם קיצר והוסיף בנוסח ברכות
דתפ"י י"ח דשפיר יצי"ח מתלת טעמי קדא דאיכא סוכרין דס"ל דמתני' דקאמר במקום
שאמרו להאריף א"ר לקצר דלא הוי כ"א לכתחילה וזאת ב' די"ס דבברכות די"ח אינם
בכלל השנויות בתוס' ויכול להאריף ולקצר בהם פדכתי לעי' הטעם הג' דאיכא סכרת
הרשב"א ורבים אשר אתו דמאי דתנן אינו רשאי להאריף או לקצר דה"ד בפתי' או
בפתי' אבל באמצע ליכא קפידא וש"ד וק"י נר' ממ"ש הרד"א וה"ד הרב"י בס' סי' קי"ג
וא"כ לא נשאר כ"א סכרת הרמ"ה ה"ל פמתבאר מדבריו דס"ל דבכל הברכות ואפי'
אותן שאינם מפורשות בתוס' דאם האריף או קיצר דלא יצי"ח ואפי' דאינו בפתי' או
בפתי' וכן נראה שהוא ס' המנהיג וה"ד הרב"י בס' קכ"ב וזה לשונו וכתוב במנהיג
ואותם המקומות שאומר עושה שלום ברכנו פלנו ברוב עוז ושלום בא"י המברך את
עמו ישראל בשלום לא יתכן דמטבע ארף תקנוהו חכמים פכל שאר ברכות של י"ח והם
עושים ממנו מטבע קצר פברכת הפירות והמצנה שפתי' הברכה היא בפתי' ומשנים ממט'
שט"ח בברכות ולא יצי"ח ע"כ הרי נר' דס"ל כס' הרמ"א ויש לתמוה על הר' ב"י דהביא
דבריו ולא ערער עליו דלדין לא ס"ל ה"כ וכמ"ש הר' בס' קפ"ז וע' במ"ש המג"א סי'
קי"ד ס"ק ע': ולכאורה הנה נר' דגם הא"ח שהביא הר' ב"י בס' רצ"ד ה"כ ס"ל שכת'
ונ"ל פתוב בא"ח אין מתחילין באתה חוננתנו לפי שהמשנה ממט' שט"ח בברכה אינו
אלא טועה אלא מתחיל אתה חונן עד ונחנו מאתך ומתחיל אתה הבדלת בין קדש לחול
וכ"כ הרמב"ם וכ"כ בסדר ר"ע עכ"ל והעולם נוהגין לומר אתה חוננתנו שאין זה נקרא
שינוי מטבע שהפל ענין אחד הוא ע"כ מתבאר דס"ל דבשביל שדילג אתה חונן דהו"ל
משנה ויש לתמוה על הרב"י דהליץ בעד המנהג שאין זה נקרא שינוי מט' שהפל ענין
אחד דלמה ליה למיהב פי האי טעמא דמשמע דאי ל"ה הוי משנה הא לא שינה בפתימה
ויותר יגדל הפתימה לפי מה שהבין הר' שכנה"ג בכו' הר"ב דגם לדעתיה ה"כ ס"ל דאם
התחיל באתה חוננתנו דהוי משנה ממט' שט"ח ע"ש מה שפי' בכוננתו אלא דל"ע אחרי
המ"ר אין זה מחנור והעיקר כמו שהבין הרב"ח וכ"ן מד' הד"מ ושאר גדולי האחרונים
וכת' דה"ט משום דס"ל דהקא הווי משנה בפתי' דהגם דאינה פותחת בברוך פנין דמה
שאינו פותחת בברוך הוא משום דהם סמוכות לחברותיהן א"כ התחלת הברכה הו"ל
בברוך ואם שינה בברוך הוי משנה לד' הרשב"א ודעמיה הא ל"מ.

ולכן נר' דגם לדעת הא"ח מאי דכת' דהוי טועה אינו ר"ל דלא יצי"ח אלא דדוקא הוי
שאינו יכול לעשות פן לכתחילה אבל אם עבר ועשה יצי"ח וכה"ג כת' הכ"מ בפ"א מה'
ברכות לחד תי' ע"ש וכ"כ המג"א סי' תרצ"א ע"ד הש"ע שם ע"ש וגם אפי' לצדד דאפי'
למ"ש המנהיג דאינו יוצי"ח דאינו ר"ל דאם שינה דחייב לחזור אלא למצנה קאמר
וכמ"ש ר"י שה"ד העור.

ועפ"י מ"ש אתי שפיר הנסח של ברכת שים שכת' הרד"א בדיני ת"ב דהוא פמטבע קצר
פפתוב בסידורים דהיינו משום דאיהו אזיל לשיטתיה וכדכתי' וישן ס"ל לרבים ונכבדים
מגדולי הראשונים והכי נהוג עלמא לשנות ביום ט"ב ויש להם ע"מ שייסמוכו ואח"ך
ראיתי להר' הג' חק"ל בא"ח סי' ד"ן שעמד בכענין זה ושו"ט פמדתו הטובה וגם ראותו

להר' שיש יצחק חגיגה בקונ' תפילת כל פה ובמ"ש עד"ק הר' פתח הדביר ס' קס"ב ויש לי לשאת ולתת בדבריהם דרבנן אלא דלאפס הפנאי לא יכולתי לעמוד היטב כעת.

אסיקנא דבנ"ד שפיר נפיק י"ח וליכא למיחש לא משום מה שהוסיף ולא במה שקצר וכדכתי' לעי' ונר' הפה די"ל דעדיף מפל מאי דכתי' לעי' דמודים דר' הוי ממש דומיא דברפת מודים עצמה והפל אהד והוי דומיא למ"ש הרב"י ע"ד הא"ח וה"ן דכונתא וכבר כת' דמה שהבין הכנה"ג בכו' דברי הרב"י אינו נכון והוא בעצמו העיד שפי' הוא דחוק: וראיתי להר' הג' חיד"א בס' ברכ"י בס"י קכ"ד דמר מיייתי מה שנשאל מהרי"ט במי שיוצא בתפ' הש"ץ אי יכול לענות מודים דר' ולא השיב ע"ז וכת' החיד"א דאין פאן שאלה דנדאי ישתוק ויכוון למה שאומר הש"ץ שעולה לו להוציא י"ח תפי' וכן מתבאר מד' רבינו אברהם בן הרמ"ם בתח"ן ס' מע"ר ואם אין דמיוני כוזב לפי מה שאני זכור הוא דל"מ מדברי רבינו אברהם לענן זה ונוכ"ל דטעם דפשי"ל לברכ"י דישתוק הוא דע"י שאומר מודים דר' לא יוכל לכוון ולשמע מודים פלו מפי הש"ץ ולכתח"ל נדאי בעינו שישמע פלו ואפ"ש נמי דס"ל דיש לחוש לכתח"ל משום הפסק וכן שפן ראיתי הדבר מפו' שכ"כ הג' הא"ז וה"ד הד"מ בס"י קי"ט ודבריו מבוארין יותר במקומן בס"ה, א"ז הל' תפי' סי' צ"ז די"ח ונ"ל ומיהו לכתח"ל נדאי אין לו להתחיל אא"כ יודע שיגמור קודם שיגיע הש"ץ למודים מפני שצ"ל מודים דר' פי אותו מודים א"י לומר בתוך תפילתו פי יש בו דברים אחרים פדאמרי' בסוטה וכו' ובעבור פן אין לו להתחיל אא"כ יודע שיכול לגמור פדי שיאמר מודים זה וכו' עש"ד הרי מפו' דאינו יכול לומר מודים דר' גם בתוך ברפת מודים אבל נר' דלכתחילה קאמר את זה פתבתי בעת נחוצה אידי דטרידנא בגרסאי ומן השאלה הלזו נשאלתי מאת רב רחנמאי ריכא בר ריכא רב יוסף סיני חוסן ישועות ששאלו ממנו עדיף וע"כ כת' לו שורתיים אלה אם יראה בעיני דמר ועוד זאת יתירה שראיתי בקונטרסו הבהיר דשאלו מאתו למה א"א ברפת ש"ש בט"ב פמו בשאר ימות השנה ומני"ר חרד ותמה היכן מצא המדפיס הלזה לומר נוסח זה בט"ב יען פשפש ולא מצא פן בשום ספר מספרי הפוס' פן ואלו היה פן לא הוי שתקי מיניה וגם תימה יקרא על הרב"ד שהוא נחית לתת טוב טעם במנהג ט"ב בתפ"ל וקדיש וקדושה ולא נרצש מברפת ש"ש המשונה בסידורי ט"ב והביא ג"כ למ"ש המנהיג וה"ד הרב"י להחזיק את דבריו וכת' דגם בט"ב אם שינה אינו יוצי"ח דהמדפיס הלזה טעה טעות גמור אתד"ק ועהס"ר פי לא צדק בזה פי המדפיס לא מלבד הדפיס פה דמלבד שפן ראה בהרד"א שפך נהגים וכבר כת' לעי' דלדעת רבים מגדולי הראשונים והאחרונים ש"ד לקצר בכה"ג ואף לכתחילה עי' תוי"ט פ"ג דברכות מ"ה ד"ה יקצר ובפ"ד מ"ד ד"ה מעין י"ח דה"ד הרמב"ם פגון אתה חונן לאדם דעת בא"י חונן הדעת סלח לנו אבינו בא"י חונן המרבה לסלות ועי' לנשמת אדם כ' קנ"א שה"ד וכת' אמן ראיתי מ"ש הב"י ר' סי' קכ"ב ונ"ל וכת' המנהיג ואיתן מקו' שאומרים עושה ש' ברכנו פולנו וכו' עש"ד ולפי מ"ש גם ע"ד י"ל ותו' דאף הוא ראה וידע שפך נהוג עלמא וכמו שפן הוא המנהיג הן עוד היום פה קושטא והן זה מן התימה עליה דמני"ר דהי"ל לישאול לש"ץ שבעירות גדולות ופוק חזי מאי עמא דבר ותו' תמהני על מני"ר דאם פדבריו פן הוא דהמדפיס טעה בזה איך לא שם אל לבו דלפי"ז יש לתמוה ע"כ הרבנים שנדפסו הסידורי' בזמניהם איך שתקו יחדיו ולא ערערו בזה והיה להם לצונן דלא ימשכו אחר הסידורים בזה הטעות

ויענין להר' חיד"א בברכ"י א"ח סי' תקנ"ט אות ז שכת' לענין לומר פסוקי נחמה בערב
דיש סמך להתיר כמו שכ"כ בסידורים דכיון דבימי מרן פבר היו הסידורים והמחזורים
אי לא הנה סבר דשרי הו"ל לערער ולבטל המנהג ומדשנות טוב עש"ד
ואם ירצה לומר דמפת' מרן בסי' קכ"ב לדברי המנהיג שם רמז שיש לערער על מה
שנדפס בסידורים מ"מ הא ל"מ ל"ק דהו"ל לערער בפ' ומה גם למ"ש הר' פתח הדביר
דאף המנהיג מודה לנפסח שפתוב בסידורים אלא שי"ל ע"ד וכ"ז הוא לרונחא דמלתא
דלפי מאי דכת' לעי' דיש סמך די והותר מדברי הראשונים והנח להם לישר' במנהגם
ומ"מ עכ"ז אין דרפי לשנות כלל אלא אני מתפלל ככל השנה זהו מה שעלתה מצודתי
בענין זה וחספ' הייתי להרחיב עוד בענין אבל מה אעשה פי חליש לבאי ודין גרמא פי
צויתי להעתיק את הקונ' הלזה וחוששני פי המעתיק עוית ואין בי פח ופנאי לעבור על
הקונטר' אפי' לתקן את הטעויות וסומך אני על מני"ר דבנדאי נקל בעיניו להבחין טעות
המעתיק אי יתיר או חסר ועמו הס"ר רק אין דבר זולת תפילתי קבע למען יעמד חי
ובריא עדיף עד פי יבא שילה ובא גואלו כיר"א הכ"ד מקנה רחמי ה' מגיגי ועזרי: שלמה
אליעזר אלפנדארי.

ס"ט סי' ב זה מה שהשיב ע"ד הרה"ג מהר"י חאסון יצ"ו. למע' הרב המופלא וכו' איני
וחביבי מהרש"א אלפנדארי נר"ו יאיר אור כעד אור נסו"א.

ראה ראיתי נעם שיח כתר"ן ונדא פלפלא חריפתא ורטיבתא והנה בפי למתוק מדבש הן
אומר והן דברים מקצת שבוזו בפניו ואמעו"ל דחביבין עלי דברי דודים הנני בא
להשתעשע בד"ק הגם שאני ב"ס פנודע לרומ"ן.

מדבר קדמות במדבר בערבה בד"ק פתוב למר דבברכות די"ח כ"ע מודו דשרי להוסיף
אפי' בג"ר וג"א בל' רבים זולת האיקא מ"ד להביא בה"ג דיחידא הים נגד רבים עד פי
חד"ל בזה אני אומר לישרי לן מר דהא רבים הסו' שלא להוסיף אפי' בל' רבים כמ"ש
הרשב"א משם ר"ה דג"ר לשבח הן והן בהם מקום תביעת צורך לא ליחיד ולא לצבור
ודלא מהוגן לרבנן אפי' מ"ד זכרנו ומ"ד זכור בהודאה ולא רגילי במתיבאת למימר הני
מילי, ה"ד מרן בב"י סי' קי"ב ועו"כ שם סמוך ונראה משם הגמ"י שכת' משם ר"ח
ור"ש דלא שפיר עבדי האומרים קרוב"ץ בג"ר יע"ש ואני תמה על מרן בשה"ט בשנותו
מסי' ס"ח לסי' קי"ב דהול"ל בשניהם שאין לאומרם או שזכון שלא לאומרם ותו יל"ד
דבסי' קי"ב כת' סתם שאין לומר קרוב"ץ בתפילה, ואם פנין למ"ש ר"ש ור"ח כמ"ש
בבאר הגולה היל"ל בג"ר לא לסתים דמשמע אפי' בג"א ותו מאחר דברכות דיוצר חמירי
מי"ח אף בענין י"ח חמירי הדבר שאין לומר קרוב"ץ בתפיל' אע"ג דקילי ואלו בברכות
דיוצר פ' דנכון הדבר שלא לומר פיוטים דמשמע דמדינא שרי אע"ג דחמירי, ותו דבסי'
ס"ח דקאי בברכות דיוצר כ' דיש מקומות שמפסיקי בברכות דק"ש לומר פיוטים ונכון
למנוע וכו' דמשמע לכאורה דפיוטים אין לומר אבל קרוב"ץ שרי ושרי ואלו בברכות
די"ח כת' שאין לומר לא פיוטים ולא קרוב"ץ אע"ג דקילי ועי' באה"ט סו' ס"ח סק"ב
נקעת צי"ר, תו כת' כתר"ן דליכא למ"ד דבתפיל' הוי הפסק וכדפסק מרן גופיה דצ'ר'
צבור שרי אנא דאמרי דעם דצרכי צבור שרי עכ"ז פיוטים וקרוב"ץ איכא משום הפסק

כמש"ל ומה שתמה כת"ר על מור"ם פכתוב בדב"ק י"ל בפשיטות דמור"ם לא בא אלא לפי פי' מלת קרוב"ץ המונפרת בכל מקום.

עו"כ מני"ר להכריע דהוספה בתפ"י י"ח לא הוי משנה מההיא דאל ישאל אדם צר פכתוב בד"ק לדעתי ל"מ די"ל דאתא לאשמועינן דהגם דברכות די"ח נתקנו לבקשת צרכיו עכ"ז בג"ר וג"א אסור ואפ"י דכ"ש להוסיף פיוטים דהוי שלא לצורך ועם שר"י התסיד הכריע פן מהא דאל ישאל הם היו רשאים ולא אנו דכל לגבי דידן אין הכרעתנו מכרעת א"כ מה ידענו פת מהסוברים לאסור עו"כ למר בד"ה ובהיותי להק' על הטור ואני צעיר הצאן לא יכלתי לירד לסו"ד לבד זה נתיאל לבי במה שהק' להחוי"י שכת' דרא"ה לא תתן קרוב"ץ ליוצר דהא מד' הטור סי' ס"ח משמע דתתן אמינא דהחוי"י הבין בכונ' דברי הטור שהמחברים הקרוב"ץ יהיו מי שיהיו המה היו גדולי עולם כמו שהיה גדול שמו של רא"ה שהיה מגדולי העולם ולא שרא"ה הוא ניהו מחבר ומתקן אלו הפיוטים ואולם מה שתמה כת"ר על החוי"י במ"ש על הרא"ש שהוא טעם פגום הדין עמו וגם בעיני יפלא עד שאני אומר שתלמיד טועה ברבו תולה פתבו ובמ"ש רומ"ן ע"ד הרב"ח לא אמינא ואשמאילה בלי ראות דבריו בצביון גם מ"ש כת"ר משם הרחיד"א בשיו"ב יגעתי ולא מצאתי אפי' שהוא בשיו"ב (החדש *) איך שיהיה אתאן אסופא דפלפולא כי בא בארנפה כמדתו הטובה בהספמה עלה דייחיד שטעה ובמקום מודים דלחש אמר מודים דחזרת י"ח הנק' מודים דר' וסייג ועל פלם יתברך וכו' עד גמירא דיצי"ח וכו' והדין עמו ולא הנה צריך לדעתי אם לא דמענותנותיה הרצה דב"ק אלי וכל מה דשקול וטרי ומצדד אצדודי בחקמה יסד אר"ש זבת חו"ד דבריו נאמנו מאד וא"צ חיזוק.

הלום מה שהשג ישיג מני"ר ע"מ שכתבתי בקונ' שלי על ברפת שי"ש בט"ב הפתובה בסידורים בקיצור וכן נהגו דלדעתי לא טוב המנהג וכמו שפא הדבר מפו' בס' אבן הירחי ה"ד מרן ב"י בסו' קכ"ב פל לגבי דידי על משמתי אעמונדה דמה ראו על פכה לשנות הברכה ביום הרע הזה יותר משאר ימות השנה ומה הגיע אליהם בברכה זו יותר משאר ברכות בשמע קולנו ועבודה והודאה וכיוצא הארנופות ולא השגיח במה שראו האחרונים נוסח זה ולא ערערו מאחר דלפו"ד ספרין פתיחין שלא לשנות מט' שט"ח לכתח' עם שהדבר במחלוקת אפתי מידי ס' ל"ן ושוא"ת עדיף.

הכ"ד צעיר הצאן יוסף ח"ן סימן ג נזה מה שהשבתי ע"ד הר' עליון נר"ו חזה הנית פכתבא די רשים אורה זו תורה מאת רב חביבי סבא דמשפטים רב הו"ד יוסף נר"ו ולפי רוב הענוה שירטט וכתב ע"ז ומני"ר שר המספים כמ"ש בעניויתין בדין מי שטעה בברפת מודים אכן זה ראיתי בד"ק מאי דפלפל בקצת דברים שכת' אגא זעירא ראש אמיר הק' במ"ש דס' האיפא מרבנן שהביא הבה"ג דכחידאה חשיבי נגד פמה רבנותא קמאי ובתראי רבו מספר ע"ז השיב דרבים ניהו הסו' פן ה"ה ר"ה וה"ד הרשב"א ור"ח ור"ש ה"ד הגמ"י פכתוב בד"ק נאנא דאמרי דלא ידעתי תוכן השגתו ומאי קאמר דאם פונתו להק' עלי דליכא למימר דהטור וסבור כס' הסו' דאף בל' רבים דשרי להוסיף פיון דרבים ניהו הסו' דא"י לעשות פן ומיעוט חשיבי הסו' דשרי הן זו מן התמימה דאיך הפה יכול לדבר כף דאף אם האמת אתו דר"ה ור"ח ור"ש ס"ל כף א"ס דכחידים דמו פיון דרבו פמה רבו הסו' דשרי וכמו שפא בקונט' הא': וא"כ שפיר י"ל דהטור ראה ס' פל

הראשונים דסברי דבל' רבים שרי ומנה דן דבהכרח צ"ל דבתפלי' י"ח ליכא למיחש משום מ"ש במקום שאמרו לקצר אר"ל ואי ר"ל דאף דיש לישב ד' הטור בהכי מ"מ הל' דכת' דכתיבא דאיהו חשיבי אינו מדוקדק הא נמי לק"מ דמלבד דכוננתי מבוארת דכתיבא חשיבי ולא יחידא ממש ומ"ה הארכתי בלשוני לומר נגד כל הפו' רבו מספר לומר דאף דלא יחידא ממש משום דיצטרפו בס' הלזו ב' או ג', ועכ"ז פתיחא דהם נגד וכו' וא"כ, לא נפקא לן מידי אף אם קיימי סוכרים אחרים באותה שיטה פיון ***(אי דברי הרב חיד"א ע"ד הש"ע סי' קי"ב שפתב מרן הגהמ"ח ה"ה פתובים פטוב עין סי' ח"י אות מ וקרוב המאסף השיו"ב ד' שאלוניק ר' רפאל קאלמארו ה"ד אלו שם כסי' קי"ב כמו שציינו הגהמ"ח עי"ש).

יצחק נסים. ***(דרנבא הסו' דשרי ותו דמה שצירף ג"כ לר"ה וכו' עם ס' האיכא מרבין עמו הסליחה).

והו קדם אני אביא מה שעמדתי בד' הראשונים לישב דבריהם מראשית פזאת בתחיל' למודי בענין זה ויען לא נצרכה אלא לפלפולא בעלמא לא כתבתיו בקונ' הא' לאהבת הקיצור וסמכתי על המעיין והו עתה צריך אני למודעי, דהנה ס' ר"ה ור"ח לפי מ"ש הראשונים בשמם התו' בפ' א"ע והמר' שם ובתוס' ריה"ח שם הוא דבפלי' כת' דהא דאל ישאל אדם צר' ה"ד ביחיד וכ"כ הרא"ש בפסקיו ותוספותיו ע"ש ר"ח ע"ש וכ"כ הטור בסי' תקפ"ב ע"ש רב' האי' ומדבריהם ו"ל הוכיחו הראשו' הנ"ל דשרי לומר זכרנו וקרוב"ץ ונהוק' לי ע"ד דלפי מה שהביא הרשב"א מד' רבי' האי' שם בחי' מתבאר יוצא דמ"ש רבי' האי' לחלק בהכי ה"ד לענין ג"א אבל לגבי ג"ר לא וא"כ ק' ע"ד הראשונים הנ"ל דאיהו הוכיחו מד' ר"ה דש"ד לומר זכרנו וקרוב"ץ וביותר ק' ע"ד הטור בסי' תקפ"ב דכת' פן בפ' ע"ש ר"ה ע"ש וביותר יגדל התקמה ע"ד הגמ"י פ"ו מה"ת והשה"ל הלכות תפילה דהגמ"י שם בראש דבריו הביא למ"ש ר"ה ור"ח דהא דאל ישאל אדם ה"ד ביחיד ושע"כ נהגו לומר זכרנו וקרוב"ץ ושוב הביא עוד אמנם על הקרוב"ץ שבג"ר כת' ר"ח דל"ש עבדי ע"ש וכן השה"ל שם כת' משם ר"ח דשאלות הצבור פגון זכרנו דשרי דהא דאל ישאל אדם ה"ד ביחיד ושוב כת' שם וז"ל ועוד מצאתי לר"ח שם דאסיר לכל מאן דמשני או מוסיף בג"ר וכו' ואלו החזנים שמניחים מטבע הברכות ואומר' הקרוב"ץ ל"ש עבדי ע"כ ודברי' צרכים ביאור דקשיא רישא אסיפא ולכן אמרתי דבהכרח צ"ל דהגם דר"ח ור"ה הם מפירשי' בכונת הש"ס דה"ד ביחיד מ"מ ס"ל לר"ה דבג"ר אין מקום לשאול לא צ"י ולא צ"ר דאינו מענין הברכה ומ"ה אין לומר לא זכרנו ולא קרוב"ץ וגם ר"ח ס"ל דהגם דבצרכי רבים שרי בין בג"ר בין בג"א ומ"ה ש"ד לומר זכרנו מ"מ קרוב"ץ אין לומר מטעמי אחרוני או משום דקרוב"ץ לא הוי צ"ר וכמ"ש החו"י סי' רל"ח ע"ש או משום דנר' דאינו מתוה' הברכה אלא דעוקר נוסח הברכה וכמו שכ"ן מד' ר"ח שהביא השה"ל והראשו' הנ"ל דכת' אחר דברי ר"ה ור"ח שע"כ נהגו לומר זכרנו וקרוב"ץ אין פננתם לומר דאינהו ס"ל הכי אלא ר"ל דעפ"י אותו הפ' נהגו לומר פן ולא הוי הקיף הש"ס אבל אפתי קשה להטור ממ"ש משם ר"ה בסי' תקפ"ב נאגב אנמר דמ"ש הרב"י שם ע"ד הטור שהביא בה"ג דלא מצא בשו"מ לא ירדתי לסוף דעתו דהלא דברי הבה"ג הנה הנם בסי' כ"ה וה"ד ג"כ.

הַרְשָׁפָא בַּפ' א"ע בחי' וכְּבַר הַזְכִּיר לְדַבְרֵי הַרְשָׁפָא גּוּפְיָהּ הַרְבִּי בְּסִי קו"ב: נִמְצָא דר"ה ור"ח קְיָיְמִי בְּשִׁי רֹב הַרְאֵשׁוּ דַּמ"ש בְּש"ס דְּאֵל יִשְׁאֵל אָדָם ה"ד בְּיַחֲדִיד וּפְלִיגִי ע"ס הָאִיפָא רַבְּנָן שְׁהִבִּיא הַבַּה"ג דַּס"ל דַּל"ש יַחֲדִיד וְל"ש צְבוּר וְגַם ס' הַר"ש שְׁהִבִּיא הַגַּמ"י מְבֹאֵר שֶׁמַּדְל"פ ע"ש רֹב הַרְאֵשׁ אֶלְא דְּמִטְעָם אַחַר אֲתִי עֲלָהּ וְא"כ גַּם בְּדַבְרֵיהֶם בְּהַכְרַח צ"ל דְּבַתְּפִי י"ח לִיפָא מְשׁוּם מ"ש דְּבַמְקוֹם שְׁאִמְר"ל אַר"ל וּמ"ה פֶּסֶק הַטּוֹר בְּסִי בַּק"י דְּבַצ"ר שְׁרִי כְּשִׁי רֹבְא דְּרֹבְא דְּקַמְפְּאֵי וּבְתַרְאֵי וּכ"פ בְּסִי תַקֵּפ"ב וְעַפ"י הַבְּאֵר דְּבַרֵּי בְּקוּנָה הָא' מְדוּקְדָּקִי הֵיטֵב דְּכָל עֲצָמָנּוּ לֹא בָּאֵנוּ אֶלְא לֹאמֵר דְּהַטּוֹר ו"ל עִם שְׁנַר' לֹו דְּוַחַק פִּי שֶׁל ר"ת בַּמ"ש בְּפִי דְּמַתְּנִי דְּבַמְקוֹם שְׁא"ל וְכו' עַכ"ז לְעֵנָן תַּפְּלִי י"ח הַנְּצַרְדָּה לֹאמֵר דְּלִיתָא בְּהָדָה פְּלִלְא מִתּוֹף הַפִּי הַרְאֵשׁוּנִי בְּהָדָה דְּאֵל יִשְׁאֵל אָדָם צ"ר וְתוּ לֹא אֶלְא דְּהֶאֱמַת אֲגִיד דְּגַם בְּקִרְוּב"ץ דְּנַר' דְּדַעַת הַטּוֹר הוּא דְּשְׁרִי מְדִינָא וְכַס' הַתּוּ' וְר"ת וְרִי"ה"ח וְהַמְר' נִכְמָה מְהַרְאֵשׁוּ שֶׁה"ד הַגַּמ"י וְהַשֶּׁה"ל ע"ש וּמ"ג שְׁאָבִיו הָרֵא"ש קָאֵי פְּנוּתֵיהּ וְהוּא וְא"ס שְׁגַם הַטּוֹר לֹא חֲיִינֵשׁ לַס' ר"ח וְר"ש וְלַבִּי אֹמֵר לִי דְּגַם מְרָן שַׁכְּת' דְּאִין לֹאמֵר הַפְּיוּטִים וְלֹא קִרְוּב"ץ אֵינּוּ מְשׁוּם שְׁחֹשֵׁשׁ לַס' ר"ח וְר"ש לְחֻדְיָהּ הוּא וְכַמּוּ שְׁנַר' פֶּן מְהַבְּאֵר הַגּוּלָה דְּאֵלוּ זֹו בְּלִבְדָּה הָיָה הָיָה סוּמָף אֲשִׁי רֹבְא דְּרֹבְא דְּהַרְאֵשׁוּנִי אֶלְא בְּצִירוּף ג"כ הַט' שַׁכְּת' הַטּוֹר בְּסִי ס"ח וּמַהֲתִי' עַל רו"מ כַּת"ר שְׁהַק' ע"ד שַׁכְּת' דַּס' הָאִיפָא מְדַר' פְּיַחֲדָא דְּהוּוּ צִירוּף ג"כ לַס' ר"ה וְר"ח דְּמִשְׁמַע דְּהַבִּין בְּדַעַתָּם דְּלִדְיָהּ גַּם בַּצ"ר אֲסוּר דְּאִי ל"ה אִין מְקִים לְקוּשְׁתָּו וְאֵלוּ בְּתַר הָכִי כַת"ר וְנ"ל תּוּ כַת"ר דְּלִיפָא לְמ"ד דְּבַתְּפִי' הַנִּי הַפֶּסֶק וְכַדְפֶּסֶק מְרָן גּוּפְיָהּ דַּצ"צ שְׁרִי אֲנָא דְּאֶמְרִי דְּעַם דַּצ"צ שְׁרִי עַכ"ז פְּיוּטִים וְקִרְוּב"ץ אִיפָא מְשׁוּם הַפֶּסֶק כַּמְש"ל אַת"ד וְהָן זֹו מִן הַתְּיָמָה דְּאִיף כַת"ר לְעִי דִּישׁ לְחַלֵּק בֵּין קִרְוּב"ץ לַצ"ר דְּאֶדְרָבָא נְהַפְנֹף הוּא וְא"כ לֹאֵו סִיפְיָהּ רִישְׁיָהּ וְלֹאֵו רִישְׁיָהּ סִיפְיָהּ וּמָה שְׁהַשִּׁיב ע"ד דְּעַם דַּצ"צ שְׁרִי עַכ"ז פְּיוּטִים וְקִרְוּב"ץ אִיפָא מְשׁוּם הַפֶּסֶק הַמָּה אֲנִי דַּלְפִי"ד טְפִי הוּ"ל לְהַק' דְּאִיף כַת"ר דְּאִיפָא לְמ"ד דְּהַנִּי הַפֶּסֶק דְּהַרִי אֲנִי בְּעֲצָמֵי הַבְּאֲתִי לְאִיפָא מ"ד דַּס"ל דַּל"ש יַחֲדִיד וְל"ש צְבוּר וּבְנֻדָּאֵי דְּמָה שְׁלֹא הַק' פֶּן הוּא מְשׁוּם דְּכָבֵר רָאָה מ"ש אֲנָא זְעִירָא בְּקוּנָה דְּגַם לְאוּתָהּ סַבְר' אֲזִיגֵל וּמוּדָה דְּאֵם הוּסִיף לֹא הוּוּ הַפֶּסֶק דְּצִרְיָה לְחֻזְרָא א"כ ה"ן י"ל בְּפִשִׁי בַס' ר"ח וְר"ש דְּנֻדָּאֵי גַם לְדִידָהּ אֵם הוּסִיף אַף דְּלֹא שְׁפִיר עֲבִיד מ"מ לֹא חֲשִׁיב הַפֶּסֶק שְׁיָהָא צ"ל וַיַּעֲוִן בַּט"ז א"ח סִי תַקֵּצ"ב סַק"ב וְגַם ר"ש דְּהַקְפִּיד מְשׁוּם דְּצִרְיָה לְסַמּוֹף גְּבוּרוֹת הֵינּוּ לְכַתְּחִילָהּ וּמְשׁוּ"ה כַת"ר דְּכִינּוּ דְּלִיפָא לְמ"ד דְּהַנִּי הַפֶּסֶק לֹא מְצִי מְרָן לְמַנְקֻט דְּאִיפָא מְשׁוּם הַפֶּסֶק כַּמְש"ש בְּסִי ס"ח דְּהַתָּם הָא אִיפָא ס' הַרְמ"ה וְאִי לֹא הָיָה חוֹשֵׁשׁ דְּשִׁיחָה בְּטִלָה הֵנָּה פּוֹסֵק מְרָן דְּמִוְתָר אַף לְכַתְּחִילָהּ כְּשִׁי רֹב הַרְאֵשׁוּנִי דַּס"ל דְּגַם קִרְוּב"ץ הַנִּי צ"צ וְשְׁרִי פִינּוּ דְּאֶפְּלִי לַס' מְעוּט הַרְאֵשׁוּנִי לֹא הַנִּי הַפֶּסֶק אִי הוּסִיף בְּקִרְוּב"ץ.

עוֹד רְאִיתִי בַּד"ק דְּפִלְפֵל בְּחֻקָּהּ וְתַמָּה יִקְרָא ע"ד מְרָן ד' תְּמִיחוֹת וְלֹא יִשָּׁב פְּלוּם וְלַע"ד לְפִי מ"ש בְּכּוּנַת ד' מְרָן בְּקוּנָה הָא' וְהַנְּכַרְחֵתִי פֶּן מְשַׁנּוּי לְשׁוֹן מְרָן מְסִי ס"ח לַסִּי בַּק"י וְהַרְגֵּשְׁתִּי שֶׁמַּדְּבַרֵי מוֹר"ם דַּס' דְּקִרְוּב"ץ הֵינּוּ דִּיוֹצֵר וּבְאֲתִי לְכָלֵל יִשׁוּב דְּגַם לְמ"ש מוֹר"ם תְּכַנּוּ שְׁפִי כְּמוֹ דְּכַתִּי דַּעַכ"ז הַנְּצַרְדָּה מְרָן לְשִׁנוֹת אֶת טַעְמוֹ וְלֹא אֶמֶר דְּאִיפָא מְשׁוּם הַפֶּסֶק פִּינּוּ דְּשָׁם בְּסִי בַּק"י מִיְיָרִי ג"כ בְּפְיוּטִים דְּתַפְּלִי י"ח דְּשָׁם מְקוּמוֹ מ"ה לֹא כַת"ר דְּאִיפָא מְשׁוּם הַפֶּסֶק דְּבַתְּפִי' י"ח לִיפָא לְמ"ד דְּאֵם הוּסִיף דְּהַנִּי הַפֶּסֶק וְצ"ל, וְלְפִי דְּבַרֵּינּוּ שֶׁמַּדְּגַם פֶּן שְׁאֵר הַתְּמִיחוֹת בְּתוֹס' בְּיִאוּר דְּמָה שְׁתַּמָּה ע"ד מְרָן שְׁסַתֵּם שְׁאִין לֹאמֵר

קרוב"ץ בתפלי' דאם פֿינן למ"ש ר"ח ור"ש הול"ל דבג"ר הוא דַּנקא וּלענ"ד דַּאף למאי דפשי"ל למני"ר דַּאיפא פּיוטים גַם לג"א הֵיזא אפ"ל דמש"ה סתם מָרן וְלֹא כַת' בג"ר מִשׁוּם דַּעֲיָקָר טַעֲמוֹ שֶׁל מָר"ן הוּא מִשׁוּם דַּעֲיָ"כ בְּאִים לִידֵי שְׂיחָה וּלְפִי ט"ז גַּם בג"א אִין לֹמַר אֶלָּא דַּהֲעֲיָקָרָא נִלְע"ד דַּלָּא תַקֵּן הַתַּנָּא קְרוּב"ץ כ"א לג"ר דַּנקא וּמ"ה נַקְטוּ ר"ח ור"ש בג"ר וּאִפ' דַּאֲלוּ הֵנָּה קְרוּב"ץ גַּם לג"א הֵיוּ אוֹמְרִים ר"ח ור"ש דַּלָּאוּ ש"ד דַּהֲטַעַם שְׂכ' ר"ח מִשׁוּם שְׁמַנְיָחִי מְטַבַּע הַבְּרָכָה אִיתְּהִי נְמִי בג"א וְגַם טַעֲמוֹ שֶׁל ר"ש אִיתְּהִי נְמִי בנ"א דַּבְּעִי הוֹדָאָה אַחַר עֲבוּדָה וּכְמ"ש בְּפִי ב' דַּמְגִין ע"ש, וּמֵאִי דַק"ל תּוּ דַּמְאַחַר דַּבְּרַפְתָּ דִּיּוֹצָר חֲמִירֵי אֵיף הַחֲלִיט וְכו' לְפִי מֵאִי דַּכְתִּין בְּסִי' ס"ח הַחֲמִיר טַפִּי מִשׁוּם דַּשֵּׁם כַת' מָרן פְּדִי לַעֲקוֹר הַמְּנַהֵג וּנ"ט דַּאיפא מִשׁוּם הַפְּסַק פְּלוֹמֵר דִּישׁ לַחֹוֹשׁ לִס' הָאוֹמְרֵי דַּאֲיִנוּ יִצִּי"ח וּמ"ה כַת' טוֹב לְמַנְוֵעַ וְלֹא מְלָאוּ לְבוֹ לֹמַר צָרִיף מִשׁוּם דַּעכ"פ יֵשׁ לָהֶם ע"מ שְׁיִסְמוּכוּ וְלָכֵן לֹא כַת' דַּחֲיִיבִים לַעֲקוֹר הַמְּנַהֵג פִּינן דַּאֲפִי הַרמ"ה גּוֹפִיָּה לֹא עָלְתָה בְּיָדוֹ מִשָּׂא"כ בְּסִי' בַק"י דַּלָּא מִיִּירֵי הֵיכָא שְׁיֵשׁ מְנַהֵג לְאוֹמְרוֹ דַּאֲלוּ הֵיזָה מְנַהֵג הֵגַם דַּבְּרַכּוֹת דַּק"ש ס"ל שְׁטוֹב לְבַטֵּל הַמְּנַהֵג מוֹדָה דַּעכ"פ בַּתְּפִלִּי י"ח יֵשׁ לָהֶם לַהֲחֻזֵּק בְּמְנַהֵגִם פִּינן דַּלִּיפָא לְמ"ד דַּהֲיוּ הַפְּסַק וְאִינוּ יוֹצִי"ח, וּמֵאִי דַק"ל תּוּ דַּבְּסִי' ס"ח מְשַׁמֵּט דַּקְרוּב"ץ שְׁרִי וְשְׁרִי וְאִילוּ בַּבְּרַכּוֹת דִּי"ח וְכו' פְּכַתּוֹ בַד"ק הָא נְמִי הַק' מִשׁוּם דַּמְנִי"ר לְשִׁיטְתִּיהָ אֲזִיל דַּמְבִּין דַּבְּסִי' ס"ח הַקָּל מָרן וְגַם הֲבִין דַּמָּרן בְּסִי' בַק"י אִינוּ מְדַבְּרִיכ"א לַעֲנִין תַּפִּי י"ח וְלֹא לַעֲנִין ק"ש וּמוֹר"ם לֹא בָּא אֶלָּא לְפָרֵשׁ פִּי מַלְת קְרוּב"ץ הַמְּוֹזְפָּרַת בְּכ"מ פְּכַתּוֹב בְּמַכְתָּבוֹ הַבְּהִיר בְּרַם לְפִי מֵאִי דַּכְתִּין בַּקּוּנֵי הָא דַּמָּרן ז"ל מַחְמִיר טַפִּי בַּבְּרַכּוֹת דַּק"ש וּבְסִי' קִי"ב מִיִּירֵי גַם בַּתְּפִלִּי ח"י וּמִשׁוּם דַּבַּתְּפִלִּי יִצִּי"ח לְכ"ע מ"ה לֹא כַת' מָרן מִשׁוּם הַפְּסַק עַפ"י הַבַּא"ר צ"ל דַּבְּרֵי מָרן נְכוּנִים וְאִין בְּהֶם גַּפְתֵּל וְעַקֵּשׁ, וְקְרוּב בְּעֵינֵי לֹמַר דַּמָּה שְׁהַזְקִיקוּ לְמוֹר"ם לְפָר' דַּפִּי קְרוּב"ץ דַּנְקֵט מָר"ן הֵיִינוּ לִיּוֹצָר אַף שְׁאִין פָּאן מְקוּמוֹ הֵיא מִשׁוּם שְׁרָאָה פְּפֵל הַלְשׁוֹן שַׁכַּת' א"ל פּיוטים וְלֹא קְרוּב"ץ לְהַכִּי פִי דַּפּיוטים דַּנְקֵט בְּרִישָׁא הֵיִינוּ דַּתְּפִלִּי י"ח דַּכָּאן הוּא מְקוּם לַהֲזַפִּירוֹ וְאַגַּב כַת' ג"כ מָרן וְלֹא קְרוּב"ץ וְאַע"ג דַּבְּסִי' ס"ח הַזְפִּיר בְּשֵׁם פּיוטים וְכָאן מְזַפִּיר בְּשֵׁם קְרוּב"ץ אִין לְהַקְפִּיד בְּזָה: תּוּ חֲזִיתְהִי לְרַב"י מֵאִי"ר דַּהֲשִׁיג עָלֵי בַמ"ש לְהַכְרִיעַ מְדַבְּרֵי הַש"ס דַּאֲלֵי יִשְׂאֵל אָדָם צָרְכִיו וְכו' דַּמְדַּאצְטְרִיף לְאַשְׁמוּעִי אֵיפָא לְמַשְׁמַע דַּבְּבְרַכּוֹת דִּי"ח אִם הוֹסִיף מַעֲיִן הַבְּרָכָה דַּלָּא הוּוּ מְשַׁנָּה דַּאִי ל"ה לְשַׁתּוֹק וְהֵנָּה אֲמִינָא דַל"מ צָרְכִיו דַּלָּא הוּוּ מַעֲיִן הַבְּרָכָה אֶלָּא אִפִּי אִם הוֹסִיף מַעֲיִן הַבְּרָכָה הוּוּ מְשַׁנָּה דַּלְפִי מ"ש הַטּוֹר בְּשֵׁם הַרמ"ה בְּסִי' ס"ח מְתַבָּאָר דַּאֲפִי אִי קְרוּב"ץ הֲנִי מַעֲיִן הַבְּרָכָה אֵיפָא מִשׁוּם מְשַׁנָּה וְכִמוֹ שְׁיַעֲוִינן שֵׁם אֶלָּא וְדַאִי מְדַאצְטְרִיף מוֹכַח דַּבַּתְּפִלִּי י"ח לֵיפָא מִשׁוּם מְשַׁנָּה וְהֵיכָא דַּהֲנִי מַעֲיִן הַבְּרָכָה שְׁרִי וַע"ז כַת' מִשִּׁי"ח דַּלְדַּעְתּוֹ דַּעַת עָלִיוֹן ל"מ דִּי"ל דַּאֲתָא לְאַשְׁמוּעִי דַּהֵגַם דַּבְּבְרַכּוֹת דִּי"ח נִתְקַנּוּ לְבַקֶּשֶׁת צָרְכִיו עַכ"ז בַּג"ר וּג"א אָסוּר וּאִפ' דַּכ"ש לְהוֹסִיף פּיוטים וְכו' אַת"ד כַת"ר עָלִיוֹן וְלִישְׁרֵי לָן מַר חֲדָא דַּבַּג"א וּבְרַפְתָּ מוֹדִים לֹא נִתְקַן לְשׁוּם צְנוּרָה כ"א לְשַׁבַּח וְתוּ דַּאֲנִי לֹא בָּאֲתִי לְהַכְרִיחַ דַּקְרוּב"ץ שְׁרִי בַּתְּפִלִּי י"ח נִגְדַר ר"ח ור"ש דַּהָא וְדַאִי פְּבָר הַכְרִיעוּ הָרַאשׁוֹנִי וְאִין לִיתּוֹשׁ לִיכְנֵס בֵּין הַהָרִים הַגְּדוֹלִים וְלֹא בָּאֲתִי כ"א לְהַכְרִיעַ דַּאוֹתָן הַחֲשָׁשׁוֹת דַּחֲשָׁשׁ הַרמ"ה לִיתְנָהוּ בַּתְּפִלִּי י"ח וּמ"ה חֲשָׁשׁ הַטּוֹר בְּסִי' ס"ח מַה שָׂא"כ בְּסִי' בַק"י וּבְזָה גַם ר"ח ור"ש מוֹדוּ דַּמֵּאִי דַּלָּא נַח"ל בַּקְרוּב"ץ אִינוּ מִשׁוּם דַּהֲנִי מְשַׁנָּה וּמִשׁוּם מ"ש דַּבְּמְקוּם שְׁאֲמָרוּ לְקַצֵּר וְכו' וּכְבָר מִלְתִּי אֲמוּרָה דַּגַּם בַּקְרוּב"ץ אַף לְדִידְהוּ בְּדִיעַבְד יִצִּי"ח, וְתוּ חֲזִיתְהִי לְרו"מ כַת"ר דַּהֲלִיץ בְּעַד הַר' חו"י

דְּהֵבִין בְּכוֹ הַטּוֹר שֶׁר"ל דְּמַחְבְּרֵי הַקְּרוֹב"ץ יִהְיוּ מִי שְׂיִהְיוּ הָיוּ גְדוּלֵי עוֹלָם כְּמוֹ ר"א וְלֹא שֶׁר"א הוּא הַמַּחְבֵּר וְלֵע"ד מְלַבֵּד דָּאִין דְּעֵתֵי נּוֹחָה לּוֹמֵר כִּי וְתוֹ דֹּא"כ לֹא הוֹעִיל פְּלוּם יָשׁוּב הַחוּ"י דְּאֶפְתִּי יִפּוֹל הַתִּי עַל אוֹתוֹ תִּנָּא יִהְיֶה מ' שְׂיִהְיֶה: וְתוֹ חֲזִיתִיהּ לְרוּ"מ כַּת"ר נִר"ו שְׂבִינְקֵשׁ עֲצָמוֹ לְהַצִּיל מִמָּה שְׂהַשְׁגִּיתִי עַד"ק בְּקוֹנֵי הַבְּהִיר וְהוּא אָמַר דְּעַל עֲנֻמְדוֹ יַעֲמֹד דְּלֹא טוֹב הַמְּנַהֵג מֵאַחַר שְׂבֵא הַדְּבָר מִפּוֹ בִּס' הַמְּנַהֵג וּמָה נִשְׁתַּנָּה הַיּוֹם הַזֶּה כְּכַתּוּב בְּד"ק וּלְדַעֲתִי הַמַּעֲט בְּכָל מָה דְּטָרַח לְהַצִּיל עֲצָמוֹ אִינִי רוּאָה אִפִּי הַצֵּלָה פּוֹרְתָא מִהַשְׁגָּתִי דְּדַבְּרֵי בְּרוּר מְלָלוֹ דְּכֹנֵן הַשְׁגָּתוֹ הוּא בִּמְש' דְּנִסּוֹס זֶה פִּשְׁפִּשׁ וְלֹא מְצָא וְהַמְּדַפִּיס טְעָה וְשִׂישׁ לְבַטֵּל לְאוּמְרוֹ וְשִׂישׁ לְתַמּוּהָ עַל הָאֲחֵרוֹ שְׂלֵא הַעִי ע"ז הֵן יָדֵי מַשְׁגָּת דְּהַמְּדַפִּיס לֹא בְּדָה מְלַבּוֹ שֶׁכֵּן מִפּוֹ בַּהֲר' אַבּוּדְרָהֶם שִׂישׁ לְנַהֲגַן כֹּן וְשִׁגְמַם דַּעַת כְּמָה מְהֵרָאֲשׁוּ דִּס"ל הָכִי דָּגַם בְּשֵׁאֵר יְמוֹת הַשְּׁנָה אִין לְהַפְּקִיד בְּנִסּוֹס זֶה וְכִינּוֹן שְׂכֵן מֵאִי דְּנַהֲוֵג עֲלֵמָא כַּהֲרַד"א יֵשׁ לְהֶם ע"מ שְׂיִסְמַכּוּ סְמִיכָא מְעַלְיָא וְאִין לְבַטֵּל הַמְּנַהֵג וְכַמ"ש הַר' שִׁיחַ יִצְחָק בְּתַפְּלִי כ"פ עִפִּי"ד הַרְשֵׁב"א וְכ"ש לְמֵאִי דְּאִתִּינּוּ אֲנִי יָד עֲנִי דְּרַבִּים מְהֵרָאֲשׁוּ ס"ל כֹּן וּמָה גַם לְפִי מ"ש בִּס' פֶּתַח הַדְּבִיר דְּבִנְסוֹס זֶה דְּנַהֲגוּ לְאוּמְרוֹ אִין מִי שְׂיִחְלֹק וְגַם הַמְּנַהֵג אֲזִיל וּמוֹדָה אֵלָא שִׂישׁ לְפַקְפַק ע"ד הַקְּדָמוֹנִים שְׂשִׁינוּ בְּכַמָּה דְּבָרִים לְפָרְסַם שְׂהוּא יוֹם מֵר וְזֶה בְּכָלל וּבְיַדָּאִי דָּאִין מִי שְׂיַעֲצוֹר פַּח לְבַטֵּל הַמְּנַהֵג וְאִפִּי לְעַרְעֵר לֹא אֲרִיף וְא"כ שְׂפִיר עֲבָדוּ הָאֲחֵרוֹ דְּלֹא עַרְעֵרוּ עַל הַמְּנַהֵג דְּמְנַהֵגֶם שְׂל יִשְׂרָאֵל תּוֹ הִיא וְלֹא כְּמוֹ שְׂחָשֵׁב רוּ"מ דְּהוּא מְנַהֵג בְּטַעוֹת דְּהָא וְדָאִי לִיתָא וּמ"מ מוֹדִינָאֲנָדָּאִי דְּמִי שְׂיִרְצָה שְׂלֵא לְשַׁנּוֹת וְלְאוּמְרוֹ בְּכָל יְמוֹת הַשְּׁנָה דְּשְׂפִיר עֲבִיד וְגַם אֲנִי לְעֲצָמוֹ אִינִי מְשַׁנָּה פְּלִל כֹּל דְּלֹא אֲתַבְּרַר טַעַם הַמְּנַהֵג וְלֹא חֲזִי ג"כ שׁוֹם הַקְּפָדָה בְּדַבְּרֵי הַפּוֹס' לְשַׁנּוֹת וְכְמוֹ שַׁכַּת בְּדַבְּרוֹת רֵאשׁוֹנוֹת זֶהוּ מָה שְׂהַשִּׁיגָה יָדֵי וְתוֹל"מ הַכ"ד דְּשׁו"ט הַמְּתַפְּלֵל בְּעַדוֹ לְמַעַן יִאֲרִיף יְמִים שַׁנ"ע אַנְס"ו: שְׂלַמָּה אֲלִיעֶזֶר אֶלְפַּנְדָּאִרִי ס"ט סִימָן ד' מֵתוּף דְּבַר הַלְכָה רֵאִיתִי וְאֲתַבּוֹנֵן בְּמִי שְׂשִׁכַח בְּתַפְּלָה בְּעֶשְׂרֵת יְמֵי תְּשׁוּבָה זְכָרְנוּ וּמִי כְּמוֹף וְאִינְיָה וְנִזְכָּר תִּיקַף אַחַר שְׂאֲמַר בֵּא"י אַחַר שְׂהַזְכִּיר אֵת הַשָּׁם, מָה וְעָשָׂה אוֹתוֹ הֵבֵן וְלֹא יִחַטָּא דְּמִי נִימָא דִּיִּסְיִים הַבְּרָכָה וְיִזְכִּיר שָׁם קוֹדֵם שְׂיִתְחִיל בְּבָרְכָה שְׂלֵאֲחֵרִיָּה כַּמ"ש מְרֵן בִּש"ע סִי קִי"ד וְקַכ"ב, או"ד דִּיּוֹתֵר טוֹב לּוֹמֵר שָׁם לְמַדְנֵי חֲקִיָּה וְיִזְכִּיר שָׁם מָה שְׂשִׁכַח וְשׁוֹב יִחְתּוּם הַבְּרָכָה, או"ד דְּלֹא יַעֲשֶׂה כֹן לֹא זֶה וְלֹא זֶה אֵלָא דִּיחְתּוּם וְיִתְחִיל בְּבָרְכָה שְׂלֵאֲחֵרִיָּה וְלֹא יִזְכִּיר פְּלִל דְּקִי"ל דְּבָכָל אֵלוֹ א"מ, וְסַפֵּק זֶה יֵשׁ לְהַסְתַּפֵּק ג"כ בְּבָרְכַת נָחַם דַּט"ב: דְּהַנָּה אַף שְׂלַכְאוּרָה נִר' דְּמִילְתָא כְּדָנָא אִינְיָה צְרִיכָה לְפָנִים דְּמִילְתָא דְּפִשְׁטָה הוּא דְּלֹא יִזְכִּיר פְּלִל לְפִי מ"ש מְרֵן בְּשִׁלְחֵן עֲרוּף סִי רַצ"ד סַעִי ד' דְּבִמְקוֹם שְׂאֲמָרוֹ שְׂאִינוּ חוֹזֵר לְהַתְּפַלֵּל מִיָּד כְּשִׁסְיִים הַבְּרָכָה אִין לוֹ לְחֹזֵר אַעֲפ"י שְׂלֵא פֶתַח בְּבָרְכָה שְׂלֵאֲחֵרִיָּה וְכ"כ עוֹד שָׁם בְּסַעִי שְׂאֲחַר זֶה ע"ש, וְכֹן פֶּסֶק מוֹר"ם בְּפָרוּשׁ לְעַנְיֵן זְכָרְנוּ בִּסוֹ תַקֵּפ"ב ע"ש, וְאִין לּוֹמֵר דְּלֹא מְכָרַע מְדַבְּרֵי מְרֵן דְּאֶפְשָׁר דַּע"כ לַח קְאָמַר מְרֵן אֵלָא דְּלֹא יִחְזוֹר לְתַחֲלַת הַבְּרָכָה וּמִשׁוּם בְּרָכָה שֵׁא"צ, אָבָל לְהַזְכִּיר בֵּין בְּרָכָה לְבְּרָכָה ש"ד וְאִין בְּזֶה מִשׁוּם הַפֶּסֶק, דְּוּמִיָּא לְמ"ש מְרֵן שָׁם לְעַנְיֵן יַעו"י דְּהָא לִיתָא דְּמְלַבֵּד דְּמִפְּנֵי בַמַּג"א שָׁם סִק"א דְּבַלְיָלָה דֹּא"מ לֹא מְצִי לְמַעֲבַד הָכִי וְכַבֵּר מִפּוֹ יִנְצָא כֹן מְדַבְּרֵי מְרֵן בַּב"י סִי קִי"ד דָּאִין לְהַזְכִּיר ג"כ בֵּין בְּרָכָה לְבְּרָכָה ע"ש וְגַם נִר' דָּאִין לְסִיָּים שָׁם אַחַר שֵׁאֲמַר בֵּא"ו לְמַדְנֵי חֲקִיָּה דְּכִינּוֹן דְּהוּא מְדַבְּרִים דָּאִינוּ חוֹזֵר הֵנִי הַפֶּסֶק וְכַדְמִשְׁמַע כֹּן מַמ"ש מְרֵן בִּסִי תַרפ"ב לְעַנְיֵן עַה"נ דָּאֵם נִזְכָּר.

באותה ברכה כ"ז שלא הזכיר את השם אפי' נזכר בין אתה להשם דחוזר ע"ש, ומינה דאם פבר הזכיר את השם דשוב אין תקנה לאומרו, ולפי"ז נר' דשוב אין פאן מקום להסתפק כלל, אמנם נר' דעכ"ז עדיין יש להסתפק וכמו שאבאר דהנה מקור דברי מרן דפסק פן הוא ממ"ש הרא"ש בפ' ת"ה וה"ד הטור שם בסי' רצ"ד ונ"ל בקיצור דכל אותן שא"מ פגון עה"נ וכו' דסיים אותה ברכה אע"פ שלא פתח בברכה שלאחריה דלא נחזור ואם יחזור הני ברכה לבעלה וע"ז הביא מ"ש הג' הר"א דכל שלא פתח בברכה שלאחריה לא תשיב טעות ותייב לחזור והביא ראיה מפ' ג' שאכלו ודומיה דהתם ה"נ יחזור לראש הברכה והרא"ש דחה ראיתו דל"ד דהתם שאני דליכא משום הפסק, אבל הכא אם יחזור לראש אותה ברכה בדבר שאין לו לחזור הני הפסק עשד"ב.

ואיכא לעיוני בדברי הרא"ש במאי דס"ל דאינו חוזר דנראה דבטעמו של דבר ארפביה אתרי רכשי דבתחיל פתח דהקפדה הוא משום דגורם ברכה שא"צ ונ"מ דאם אינו חוזר לתחיל הברכה אלא דמזכיר בין ברכה לברכה דש"ד, ואלו לפי טעם האחרון דאיכא משום הפסק שלא לצורך לפי טעם זה גם להזכיר בין ברכה לב' אין להפסיק ותו חזיתיה להרב"י דעמד מתמיה ע"ד הרא"ש דהן נסתר מחמתו ממ"ש פאן בפ' ת"ה למ"ש איהו גופיה בפ"ק דתענית בשם אבי"ה דנר' דכנתיה ס"ל, וכ"ת דשמא י"ל דנהי בדבר שא"מ תשיב סיום הברכה בטעות ואינו חוזר, אבל בדבר שמתחזירין ס"ל דל"ח פטעות א"ל שלא הביא דבריו אלא לסתור דברי הר"א דקאמר אפי' בדברים שא"מ ל"ח סיום הברכה בטעות ומ"מ לא ס"ל פותיה אלא בדברים שא"מ וע"ש שנדחק לישב ג"כ הא דמשמע מדברי הטור בסי' תכ"ב לענין יעו"י דגם בליגה דאומרו בין ברכה לברכה דאינו פן עש"ד, ולפי ע"ד עדין לא נתקרה דעתי בזה דאפתי י"ל דכיון דלדבר שמתחזירין אומרו שם בין ברכה לברכה אלמא דחשיב שם מקומו הראוי א"כ מה"ט גם פשהוא דבר שא"מ יזכיר שם דכיון דאומרו שם ל"מ בכה"ג חזרה ולא הני הפסק, ואדרבה נר' דכל דבר שא"מ עדיפי משאלה דאומרו שם, וגם דסמיה בידיה לאומרו בש"ק ואפי"ה אומרו שם ולא הני הפסק וכ"ש בדבר שא"מ דאם לא ואמר שם מתעקר תקנת חז"ל דמתפלל בלתי הזכרה, ועוד קשה דכיון דהג' אבי"ה ס"ל פשיטת הר"א דכל שלא פתח בברכה שלאחריה לא תשיב טעות אפי' בדברים שא"מ א"כ אם איתא דס"ל להרא"ש די"ל בין דבר שמתחזירין לדבר שא"מ הו"ל להרא"ש ונהעור לבאר זה פשהביאו דברי אבי"ה ולומר דלענין דבר שא"מ לא קי"ל פותיה, ולא מצוי לומר אפי' הזכרה לחוד בין ברכה לברכה, וכ"ת דאימא דגם אבי"ה ל"ק דמזכיר שם אלא בדברים שמתחזירין ונקא ולא היא וכמ"ש בהדיא בשמו המר' ס"פ ת"ה והר' שה"ג שם, אלא שי"ל ע"ד במ"ש שם אבי"ה דאפי' בדברים שא"מ דמזכיר בתמיה דהני הפסק מ"ש המר' גופיה בשמו בפ"ק דתענית וכנ' מדברי הרא"ש, וצריך להתישב בזה ומ"מ שמעתי מדבריהם דלאבי"ה ל"ש בין דבר שמתחזירין לדבר שא"מ, ואיך הרא"ש ז"ל סתם פדבריו, ומה גם בדברי הטור דמשמע יותר מדבריו דגם בערבית הדין פן, ומתוך פה הנה נר' דגם לדעת הרא"ש אם נזכר בין ברכה לברכה אומרו שם גם בדברים שא"מ והא דכת' הרא"ש דאינו חוזר היינו משום דלא קאי הרא"ש בסברת אבי"ה דמהני הזכרה בלי חתימה אלא קאי פדעת הראשונים החולקים על שיטת אבי"ה וסוברים דהזכרה בלי חתימה לא מהני מידי ואם יחזור צ"ל לראש הברכה וע"ז הוא דמקפיד הרא"ש דכיון שא"מ למה יחזור והו"ל ב"ל

וכינן דאיפא איסורא דב"ל ממולא איפא נמי משום הפסק ואה"נ דלדעת אבי"ה דס"ל דלא בעי שיתחזר לתחילת הברכה דש"ד להזכיר שם, דחשיב שפיר מקומו הראוי, מ"מ גם בדבר שא"מ ש"ד למעבד הכי וכן מתבאר מהמ"כ שהביא הרב"י בסי' קי"ד, דכשחזר בברכה דוקא הוא דאיפא משום הפסק שכת' בהך דינא דראב"ה דלמה לא תקנו ברכה בפ"ע, במקום שגזפר כמו בה"מ שאם נשכח קובע ברכה אחת של שבת אומר הר"ם מפני שהיה הפסק מתבאר דס"ל דכינן דאינו חותם ליפא משום הפסק, אלא די"ל דכינן דמייירי בדברים שמחזירין מאי הפסק איפא להוי כמו שלא הזכיר אותה ברכה.

וראיתי בא"ח הל' תפלה סי' ק"ג שכתב משם הריו"ט כמ"ש הרב"י משם המ"כ, אבל שם קאי לדברים שאין מחזירין דהתם הוא דקא בעי אמאי לא תקנו ברכה בפ"ע ובזה א"ש מ"ש אב"ל מ"ש פאן המ"כ הוא לדברים שמחזי' ובזה מאי הפסק איפא ואברא דבמ"ש הא"ח משם הריו"ט י"ל דכינן דמייירי לדברים שא"מ מאי קא בעי ממה שתקנו ברכה כששכח ולא הזכיר של שבת דיש לומר דהתם שאני משום שהוא מדברים שמחזירין ובשלמא אי הוה מדקדק מדברי ר"ח דהוא ס"ל דהתם נמי חותם בברכה וכדעת הסוברים פן הנה ניקח, וצריך לדחוק ולפרש דס"ל דאפי' לדעת הסוברים דבברכת המזון דר"ח דאינו חותם מ"מ לענין תפלה הו"ל לתקן אף בדברים שא"מ או אפשרדס"ל דגם בברכת המזון דר"ח דחתים פדעת הסוברים פן ושבת דנקט לאו דוקא ונר' דדעת המ"כ הוא דטעם זה של הפסק נמי מהני לשלא יחתום גם בדברים שמחזירין משום דכינן דמצי להזכיר סמוך לחתי, ואין בזה משום הפסק דהו"ל כסיום ארוך ומהני שפיר אי אומר בברכה אחרת הו"ל הפסק: ומ"מ דעת מרן אינו פן אלא דגם בברכה לברכה אינו מזכיר כדמתבאר פן מדבריו שבב"י, ויש לדקדק עליו דלמה לא באר זה בש"ע, ובתר דנא ראיתי להכנה"ג שהביא תשו' הרדב"ז דפסק בפרוש דבכל דבר שא"מ דאומרה בין ברכה לברכה ונשפן ראוי לנהוג ותשו' הנז' תמצאנה בחידושות סי' תקס"א ע"ש הגם היום ראיתי להר"ם מצדני מלך שפ"ל לדברי הרא"ש הללו דלא כמ"ש הרב"י ע"ש ולפי מאי דכתב' נר' שפן הוא מוכרח וע"ע בהר"ם אליה זוטא סי' רצ"ד סק"ד משם פסקי תוס' דבר הלמד דבכ"ד שא"מ כשגזפר בין ברכה לברכה אם אומרה שם מידי פלוגתא ל"נ ולדינא הגם דיש לצדד דצריך לאומרו שם מ"מ שוא"ת עדיף ועי"ע ג"כ בא"ר סי' קי"ד סק"ז ובהברכו"ו סי' קפ"ח ורצ"ד וע"ש דמ"ש ע"ד הרדב"ז לפי מש"ל דבריו נכונים ודו"ק: אמנם בגונא דנ"ד צריכא עיונא לדינא דבכל אלו אי מחזירין או לא מידי פלוגתא ל"נ שהרי לענין זכרנו ואינך רבים ונכבדים מגדולי הראשונים ס"ל דהוה מדברים שמחזירין וכמ"ש התו' בפ"ק דברכות דהו"ל ממטבע שט"ח וכ"כ התו' בפ"א ע"ד ד"ה אמצעיות וכ"כ הג' ר"י הקסיד בשי' למס' ברכות שם ספ"ק ובפ"א ע"כ בהגה"ש שם וכ"כ בתשו' מהר"ם הארנפות סי' כ"ד ובא"ח הל' תפלה סי' ק"ד משם הג' הר"ן אלא דס"ל דהא דחזר היינו כשלא עקר רגליו ע"ש ומה שתמה הרא"ש על ס' הלזו בספ"ק דברכות יש לישיב ע"ז דכינן דהננסחא שגור בפה פל מרוב פשי' לא הונזר בש"ס וכמ"ש הרב"ד בסי' שס"ג אלא דמ"ש הרב"ד לתמונה מתוך פה על תמיהת הרא"ש לא מכרע וכבר עמד ע"ד הברכ"י בסי' תקפ"ב ע"ש והיותר תימה דאשתמיט מיניה מ"ש הגהמ"י פ"ב מה' תפלה ועפי"ד הגהמ"י יובנו מ"ש הר"ם זק"א בס"י ר"ו ע"ש וע"ע להרא"ש בתוס' למס' ברכות דכ"ט דנראה שם דמאי דחלק על ר"א עיקר

ההקפדה הוא משום מאי דקאמר שחוזר לתחיל הברכה דכיון דאינו מן הצורך א"כ הוא מברך ברכה בכדי ועי' עוד ג"כ בש"י ריה"ח שם ובא"ח הל' תפלה די"ט ובתשו' מהר"ם הארנפות סי' ר"ו דנר' דהו"מ מה"ט אלא שלא הונזר בדבריהם: וק"ל על מ"ש הרא"ש בספ"ק דברכות דנר' מדבריו דס"ל לדינא א"מ ממ"ש איהו גופיה בש"י דברכו' הנ"מ בברך הנז' דפסיק ותני דגם בזכרנו ואינך דחוזר וכמ"ש התו' ע"ש ומשו"ה לפי מהסס בדעתיה דהרא"ש דאפשר דהגם דהפסקי' הוא עוקר נגד השיטה הקא שאני דיש לעשות עיקר מהשי' יען דבפסקיו לא כת' כפי' דלא יחזור דאפשר דהגם דתמה ע"ד התו' לא מלאו לבו לחלק עליהם לענין מעשה על כל הגאונים הנ"ל וכ"כ המפ' ע"ד הפו' בכמה דברים וכמ"ש במ"א ובפרט שכן הוא דעת מהר"ם רבו ועיין בקיצור פסקי הרא"ש דהבין דדעת אביו ו"ל דאינו חוזר ע"ש וצ"ע ויש לתמוה ע"כ הגאונים ו"ל בין הגאונים דסברי דחוזר בין על הסוכרי' דאינו חוזר משים שלא הונזר בתלמוד דהרי לו יהי דהונזר בתלמוד מהיכא תיתי שיחזור דהרי כלל פניל לן בבבביתא דמס' שבת כפי' ב"מ דבימים שאין בהם קרבן מוסף אם לא הונזר אין מחזירין אותו פגון בתעניות ומעמדות ולא דוקא הנהו דגם כמה שלא הונזר שם בבביתא פגון בתנופה ופורים הדין פו וכמו שהונזר בתו' ד"פ ת"ה והביאו ה' תוס' התו' שם והרשב"א שם ושאר הראשונים וכ"פ כל הפוס' ומכאן הוכיח הרד"א בס' תפילת של חול וה"ד הרביו בסיתקנ"ז דאם לא הנפיר נחם דא"מ מה"ט וכ"ת היא גופא תקשה למאי דקי"ל דאם לא אמר המלך המשפט ומלך הקדוש דחוזר דלמה יחזור הא ל"ק דכיון דהתם הוא בנסח התת' הרי קלקל הברכה משא"כ בזכרנו דהוא תוס' הנזכר הני פועין המאנרע.

וראיתי בהרדב"ז בישנות סי' רל"ט שכת' לישב דעת הסוכרי' דחוזר אע"ג דלא הונזר בתלמוד דהטעם הוא לפי שעשו את זכרנו ומי פמוך פמי שאומר מלך אוהב צו"מ דחוזר ותקנת האחרונים פועין תקנת הראשונים ע"ש ועדיין לא הרוה צמאונ' בזה שעפי"ד נוכל לישב תקירתנו דהיכי יתכן דלאחר שנסתם התל' דיתקנו לחזור בדבר שא"צ ומה ראו על פכה ומה הגיע אליהם ועפי איכא למימר דתק' האחרו' היתה פועין תק' הראשונים דא"מ פינון שהוא יום שאין בו ק"מ.

ובחנפשי האיר ה' את עיני ומצאתי להמר' בפ"ק דברכו' דהביא שם המחלוקת הנז' אי חוזר וכת' דראב"ה ס"ל דאינו חוזר דקי"ל בפ' ב"מ ימים שאין בהם קרבן מוסף טעה ולא הנפיר אצ"ל ע"ש ומ"מ יגדל התו' על רבני האחרונים דהשתא דחזני' דהכרעה הלזו מש"ס דשבת יסודתו בהררי קדש מפום ממלל רבבון איך לא שתו עיניהם ולבם לישב את דברי הגאונים דלא יקשה להו מסונגיא הלזו ואח"ך ראיתי להרשב"א בחי' פ' א"ע שכת' ע"ד התו' שנה ודאי דברי תי' שלא הצריכו לחזור אלא במאנרע היום שהוא שיש ק"מ ע"כ: ואני בפעוניי, צדדתי לישב לדברי הגאונים דס"ל דאדרבא הנזכרת זכרנו לא הוי מעין המאנרע כדי שנתמעט מאותו הכלל דכילולו לן במס' שבת דמעין המאנרע לא חשיב כ"א היכא דההנזכר פא להודיע ולהבדיל דיום זה אשתני בשום צד משאר הימים מחמת איזה דבר פגון בשבת ור"ח וננוכה ופורים וכיוצא התם דוקא תלוי באם הוא יום שיש בו קרבן מוסף או"ל דאם הוא יום שאין בו ק"מ אף דלכתחיל תקנו שינפיר מעין המאנרע כדיעבד אינו מעכב אם לא הודיע שנוי אותו יום בתפילתו משא"כ בזכרנו ואינך דההנזכר לא פא להבדיל שנדע את זה היום משאר הימים דלגבי דידן לא אשתני ולא

מידי אלא דהנפרות הללו באו משום דבשמים ממעל מלך יושב ע"כ דין ומפני כן תקנו בקש' רחמים בעד החיים וא"כ בכל הני אם לא הנפיר הו"ל משנה ממט' שע"ח דומיא דהמלך הקדוש והמה"מ ואף דהתם הוי בכת'י משא"כ הכא וידע' רנבא דרבנא אתה לא שייך משנה כ"א בכת'י דנבא הכא דהשמיט מלומר כל ההנפירה דהו"ל פלא הנפיר גשם דחוזר הגם שאינו בנפסח הכת'י ונבא נמי דכונתא, וע"ע במ"ש הרשב"א בחי' פ' א"ע לדג"ל ד"ה אלא אימא: ואיך שיהיה עכ"פ שמעי' דלדע' רבים מגדולי הראשונים ס"ל דגם בזכרנו ואינך דאם לא אמר מחזירין אותו ולדידהו נדאי פשנזפר אם לא יחזור כל הברכות שמברך אחרי כן הוי ב"ל וא"כ בשלמא פשפתח הברכה שלאחריה אית לן למינקט פשיטת הראשונים דלא יחזור וכ"פ מרן דאם יחזור לדידהו הוי נמי ב"ל אבל פשנזפר שם קודם שפתח אנו דקי"ל דבכל דבר שמחזירין דאומרו שם אף הכי נמי הגם שהוא תלוי במחלן' אי מחזירין ינפיר שם שלא ליפנס בס' ב"ל: וכ"ת מה הועלנו בזה דעדיין מידי חשש לא יצאנו דלדע' הסוכרי' דא"מ הרי איפא משום מפסיק ואפ' דכיון דהוה הפסק א"כ מה שמברך אח"ך איפא משום חשש ב"ל נאכרא דאני נבוך בזה דכיון דהדבר במחלן' שקול אי חוזר או"ל היכי ליבעבד לזאת מידי חשש דבין אי יחזור בין אי לא יחזור מידי חשש לא יצאנו והנה מד' התו' בפ' א"ע דל"ד ד"ה אמצעיות וכ"כ בשי' ר"י הקסיד בברכות שם ובתו' הרא"ש שם וכ"כ שאר הראשונים דס' במידי דר' הוא להקל נר' דס"ל דכל כה"ג לא יחזור ע"ש ואין לדחות ולומר דלא באו אלא לומר דלא מחייבין ליה לחזור אבל אם נרצה להחמיר דש"ד דמדברי התו' שם נר' דגם אי בעי לחזור לא מצוי וכ"ן מד' הרי"ף בפ' א"ע שם ואף דרבים מהפנ' נקטו דאצ"ל אין לדון מלשונם דאי בעי חוזר ואין לי פנאי פעת להאריך בזה וע"ע להר' פרי האדמה ח"א דט"ו ד"ה פיון שפן הוא ולמהרד"פ במכ"ל: אמור מעתה דגם בנ"ד לא ינפיר פלל דאי ל"ה הוה הפסק ואיפא חשש ב"ל הא לא מכרע דהעקרא דמלתא אף אי פננת הרא"ש הוא כמו שהבין הרב"י הרי ר"ת ודעמיה ס"ל דבכל אתר שא"מ אי בעי חוזר ותו איפא ס' הר"א ודעמיה דס"ל דכל שלא פתח בברכה שלאחריה לא מקרי טעות וחיוב לחזור ומינה דלדין דקי"ל דכל היכא דחוזר אומרו שם ה"ן צריף לאומרו שם דכבר כת' דאחרי המ"ר דברי הרב"י בכונ' הרא"ש אינו מוכרח וחולקי' עליו וכדכת'י וא"כ דיינו שפחוש בדברים שא"מ לכ"ע משא"כ הכא דלרבים מהראשונים ס"ל דחיוב לחזור ואי אינו חוזר כל מה שמברך תו הוי ב"ל גם הרב"י אגזיל ומודה דחיוב להנפיר שם ומ"ש בשה"ג פ"ב דמס' שבת משם סמ"ג דר"י ור"ת שיהיו מחמירין לחזור אף בדברים שא"מ מ"ש ע"ש ר"י נר' דהוא ט"ס וצ"ל דר"י ראה את ר"ת דהא בספרי סמ"ג הכי איתא ע"ש נאדרבא כת' הראשונים דר"י חלוק עם ר"ת בזה ע"ע וע"ע בטא"ח סי' תרפ"ב ובשה"ג גופיא פ' ת"ה ע"ש ודע' הסמ"ג שם נר' דס"ל כר"ת ע"ש: ועוד נר' דגם למה שהבין הרב"י בכונ' הרא"ש אפ"ל דהיינו שלא יפסי' לכתחין' אבל אינו ר"ל דאם הפסוק צ"ל נאם אינו חוזר הוי ב"ל וכן יש לדקדק מד' התו' ספ"ק דברכו' וכ"כ ר"י הקסיד בשי' לברכות שם וכן ראיתי להפר"ח שהבין פן בד' התוס' אלא דכתב דנר' מדברי הרא"ש דהוי הפסק גמור עש"ד בסי' ק"ח וגם הט"ז שם בסו"ס רצ"ד נר' שהבין פן ע"ש אמנם מהרי"ע במט"י הק' ע"ד הט"ז נדחה דבריו ומסיק דלכ"ע לא הוי כ"א לכתחין' וי"ל ע"ד דהי"ל להק' ג"כ ע"ד הרפ"ח שה"ד שם דלא ס"ל פן בס' הרא"ש וע"ע בא"ר סו"ס ק"ח דכ"כ עש"ד וזה

נר' דע' מהריק"ש בְּהַגְהוּתוֹ לְסו"ס ק"ח דְּנִרְגָּשׁ בְּהֵיא דְטוֹעָה וּמְזִכִּיר וְכו' מִד' הַתּוֹ
דְס"פ ת"ה וְכַת' דְאִפִּי דל"פ וְלִכְתָּחִן קְאָמַר ע"ש וְאִם אֵימָא דְאִין פִּן דַּעַת הָרָא"ש וְהַטּוֹר
הו"ל לְהַרְגִישׁ וְלוֹמַר דְאִינְהוּ וְדַאי פְּלִיגִי וְכַה"ג אֲשַׁפְּחֵן בְּדוּכְתִי טוֹבָא שְׂכַת' דְהוּי הַפְּסֵק
וְכַת' דַּאֲפִי"ה אִם הַפְּסִיק יִצָּא וְעִי' בַּמ"ש הַפּו' בְּסִי' תַר"ץ וּבַהֲרִיק"ש שָׁם: וְהָכִי מִתְבָּאָר
מִדְבָּרֵי פְמָה מְגֹדוּלֵי הָאֲחֻרוּנִים שִׁפ' בְּטוֹעָה וּמְזִכִּיר מְאֹרְעַ שְׁאָר הַיָּמִים דְאִי בְּתַפְּלִי
הַעֲקֵרִית דְאִינוּ חוּזַר ע"ע וְכ"ש בְּגוֹנוֹנָא דְנ"ד דְלכ"ע יוֹצֵא פְּשֵׁה־מְזִכִּיר אִי בְּדְבָרִים שִׁא"מ
וְעִי' לַהֲר' חֵיד"א דְהֵגַם שְׁבַבְרַכ"י פְּסֵק דְאִם טְעָה בְּתַפְּלִי הַעֲקֵרִית דְחוּזַר פְּכָר הַזֶּר בְּיָה
מְשַׁמְעַתִּיה בְּס"ה יוֹסֵף אֲנֻמָּץ סִי' ח' וּמְסִיק פְּהַפּוֹס' דְס"ל דַּא"ח ע"ש וְכ"ש פְּשֵׁה־מְזִכִּיר
בֵּין הַפְּרָקִי דְהוּי מְעַנֵּן הַבְּרָכָה דְוַדַּאי אִין סְבָרָה לּוֹמַר דְאִם הַפְּסִיק דְחוּזַר וְאִין לְדַחוּת
וְלוֹמַר דְכִינּוּן דְהַזְנַפְרָה הוּא בֵּין בְּרָכָה לְבְּרָכָה דְגָרַע מְטוֹעָה וּמְזִכִּיר מְאֹרְעַ שְׁאָר הַיָּמִים
דְהַתָּם הוּא בְּאֲמָצַע הַבְּרָכָה מִשִּׁא"כ הָכָא דְהָא לִיתָא דְהָרִי אֲפִי' פְּשֵׁה־פְסִי' בְּמִיָּדֵי דְהוּי
הַפְּסֵק גְּמוּר דְחוּזַר הַקְּפִידָא הוּא מְשׁוּם דְחֻשׁוֹב פְּהַפְּסֵק בְּאֲמָצַע הַבְּרָכָה הוּא דְנ"ל חֻשׁוֹב
כְּאֲחֻד אָבֵל אִם הוּא בֵּין בְּרָכָה לְבְּרָכָה אִינוּ חוּזַר וְכַמ"ש הַט"ז וַא"ר סִי' ק"ד ע"ש: וְתוּ
נַר' דְכִינּוּן דְהוּי שָׁם מְקִים הָרְאוּי לְהַזְכִּיר בֵּין בְּרָכָה לְבְּרָכָה הֵיכָא שְׁהוּא דְבָר שְׁמַחְזִירִים
גַּם אִם הֵדִין הוּא דְבְּמִקוּם שִׁא"מ אִינוּ צָרִיף לֹא מְשׁוּם דְאִינוּ צָרִיף הוּי הַפְּסֵק שְׁהָרִי
אֲשַׁפְּחֵן בְּכַה"ג בַּפ' ב"מ שְׁאָמְרוּ שָׁם אִינוּ מְזִכִּיר וְאִם בָּא לְהַזְכִּיר מְזִכִּיר וְע"ש בְּפִירִש"י
וּבַחֲזִי' הַרְשֵׁב"א וְאִי שְׁיֵשׁ לְחַלֵּק קְצַת לְכִי דִיִּיקָתָּ שְׁפִיר הָא עֲדִיפָא וַא"כ פִּינּוּן דְלַגְבֵי חֻשׁוֹשׁ
הַהַפְּסֵק מְדִינָא שְׁרִי דְלַקֵּל הַפְּחוּת אִיכָא ס"ס לְהַתִּיר מְשׁוּם הַפְּסֵק וּכְנֻגְדוֹ אִיכָא דְאִם לֹא
יִזְכִּיר בֵּין בְּרָכָה לְבְּרָכָה לְדַע' הַרְבֵּה מְהֵרָא שׁוֹנֵי' אִיכָא חֻשׁוֹשׁ בְּרַכּוּת לְבַטְלָה וְגַם דְלֹא
יִצִּי"ח תַּפְּלִי ח"י הַטּוֹב וְהַיָּשָׁר הוּא דִינְזִכִּיר בֵּין בְּרָכָה לְבְּרָכָה כְּמוֹ דְקִי"ל פִּן בְּכָל דְבָר
שְׁמַחְזִירִין וְע"ע בַּמ"ש הַט"ז וְכַא"ר סו"ס ר"ח וּבְמִשְׁאֵת מְשָׁה ח"א סִי' א' ד"ג ע"א וְע"ע
בְּבַרְכִי רַס"י רִי"ג וּמַחְב"ר שָׁם וּבַמֵּאמ"ר שָׁם וּבְעָרוּף הַשְּׁלַחֲוֹן רַס"י ר"ט וּבְסִי' רִי"ג
אוֹת ב' וְפַה"ד סִי' קַפ"ח וּבְכַס"א סִי' ר"ח וְיָמָה דִי"ל בְּדְבָרֵיהֶם וְאִכְמ"ל וְעַכ"פ דּוֹן מִינְהָ
דְבַנ"ד דְאִיכָא ס"ס לּוֹמַר דְלֹא הוּוּ הַפְּסֵק וּכְנֻגְדוֹ אִיכָא ס' דְלֹא יִצִּי"ח וְכָל מַה שְׁמַבְרָף
אִח"ךְ אִיכָא חֻשׁוֹשׁ ב"ל דְוַדַּאי הַדְּבָר פְּשׁוּט דְצָרִיף לְהַזְכִּיר בֵּין בְּרָכָה לְבְּרָכָה וְע"ע בַּפַּה"ד
ח"ג סִי' רַפ"ט וּבְסִי' רַצ"ב וְע"ע בְּתַשׁוּ' הַג' פְּנִי יֹאשׁוּעַ בַּא"ח סִי' דְאִם הַפְּסוּק אֲפִי' בְּאֲמָצַע
הַפ' לֹא כּוּי בַר"ל וְרַק אֲסוּר מִדְר' וְקִיל טְפִי מַב"ל: וְכַמוֹ כֵּן י"ל בְּבִרְכַת נְחָם דְהָא נְמִי
דְכּוֹתִיָּה דְרוּאָה אֲנִי דְגַם בְּרַכַת נְחָם אִם הוּא דְבָר שְׁמַחְזִירִין בְּמַחְלֻקָתָהּ הוּא שְׁנוּי דְהֵגַם
דְמַר"ן ז"ל פְּסָקָה לְהָא דְהַרְד"א בְּשֵׁם הַר"ג בַּר"ש וְלֹא הֵבִיא שׁוּם חוּלְקַ עַל דִּין זֶה וְגַם
הָאֲחֻרוּנִים לֹא הַזְכִּירוּ שׁוּם חוּלְקַ מ"מ אֲנִן בְּדִינָן רָאָה רְאִינוּ דְהַג' הַרִי"ץ גִּיאַת בְּס' מְאָה
שְׁעָרִים תַּנָּא וּפְלִיג וְס"ל דְגַם בְּרַכַת נְחָם הוּי מְדְבָרִים שְׁמַחְזִירִין הֵגַם דְהוּא ז"ל פ' בַּה'
ר"ה גְּבִי' זְכַרְנוּ דְהוּי מְדְבָרִים שִׁא"מ ס"ל הָא עֲדִיפָא מְשׁוּם דְהַזְנַפְרָה בְּתַלְמוּד יְרוּש' וְהֵן
אֲמַת דִּישׁ לְעַמּוּד עֲנִיו מְבַרְיָתָא דַּפ' ב"מ דְמְשָׁם הוֹכִיחַ הַר"ג בַּר"ש דַּא"מ וּמ"ש לְעִי'
לִישָׁב לְדַעַת הַסּוֹבְרִין דְבְּזַכְרָנוּ חוּזַר לֹא יִגְהֵה מְזוּר וְיָמָה שְׁנַר' לִישָׁב בְּדוּחַק פְּעַת הוּא
דְס"ל דְשִׁאֲנֵי הַזְנַפְרָה דְנַחֵם דְלִיתָא בְּכָלְלָא שְׁמִיעֵטוּ בְּבַרְיָתָא דְמַס' שְׁבַת דַּאֲעַפ"י שְׁהוּא
יוֹם שְׁאִין בּוֹ קָרְבַן מוֹסֵף אֲפִי"ה אִם לֹא הַזְכִּיר מְחַזִּירִין אוֹתוֹ דְס"ל לְהַג' רִי"ץ גִּיאַת
דְבַרְכַת נְחָם לִיתִיָּה בְּהַהוּא פְּלָלָא מְשׁוּם דְהַזְנַפְרָה זֹו שְׁתִּיקָנוּ לְהַתְפַּלֵּל שְׁיַנְחֵם ה' אָבְלָנוּ
בְּיוֹם רַע וּמַר כְּזֶה וְיִרְאָה ה' בְּעַנְיָנוּ וְיִבְנֶה בֵּית מִקְדָּשְׁנוּ וְתַפְאֲרַתְנוּ כְּגוֹן דַּא צְרִיכָה רַבָּא

וְהָא עֲדִיפָא מִיּוֹם שְׁיֵישׁ בּוֹ קָרְבַּן מוֹסַף וְיֵישׁ סִמְךָ לְזֶה מִדְּבָרֵי הָרֵאשׁוֹנִים לֹאמַר דְּהִיכָא דְיֵישׁ טַעַם אַחַר אַפִּי שֶׁהוּא יוֹם שְׁאִין בּוֹ קָרְבַּן מוֹסַף דְּמַחְזִירִין מִמָּה דְהִק' הַתּו' וְהֵרָא"ש שְׁם בַע' ב"מ וְהָא דְהַבַּע"ל מְהוּ לְהַזְכִּיר ש"ח בְּבַה"מ דְּאֵמַאי לֹא פִּשְׁטוּהּ מְהֵרָה בְּרִייתָא דְיָמִים שְׁאִין בָּהֶם ק"מ דְּאִין הַזְכָּרָה בְּבַה"מ וְתִי מְשׁוּם דְּאֵיפָא לְמַדְחֵי דֹאע"ג דְּלִיפָא ק"מ צ"ל מְשׁוּם פְּרִסוּמֵי נִיטָא ע"ש הָרִי שְׁמַעִינוּ מִדְּבָרֵיהֶם דַּס"ל לְהַש"ס דְּהָרָה פְּלִלָא דְכִייל לֹן בְּבְרִייתָא דְקָל יוֹם שְׁאִין בּוֹ ק"מ דְּאִין בּוֹ הַזְכָּרָה בְּבַה"מ דַּל"ד וַאֲפ' דְיֵיצָא מִן הַפְּלִל תְּנֻנְפָה מְשׁוּם פ"ן וְגַם דְּלִיפָא ק"מ פְּמוֹ כֵּן א"ל דְּגַם בְּמ"ש בְּבְרִייתָא דְקָל יוֹם שְׁאִין בּוֹ ק"מ דֹא"מ הַזְכָּרָה דְנָחַם לִיתִיָּהּ בְּכָלְלָא מְהַט' שְׁכַת' וְאַבְרָא דַמַּד' הַתּוֹס' וְהֵרָא"ש לֹא מְכַרַע מִיָּדֵי דְאֵינְהוּ לֹא קְאָמְרֵי הֵכִי אֲלָא לַס"ד דְּהִיָּה מְקוּם לְדַחֲוֹת בְּהֵכִי אָמְנָם קוּשְׁטָא דְמִלְתָּא ל"נ הוּא כ"א דְּגַם בְּתַנְנֻפָה אֵינוּ מְזַכִּיר וְכַדְמָפוּי כֵּן בְּמ"ס דְּאַפִּי בְּבַה"מ דְּאֵיפָא טַעַמָא דְפִין אִין בּוֹ הַזְכָּרָה בְּבַה"מ אֲלָא דֹאם בָּא לְהַזְכִּיר מְזַכִּיר וְכ"פ הֵרָא"ש שְׁם וּבְקִיצוֹר פְּסָקֵי הֵרָא"ש שְׁם וְיֵישׁ לְהַרְגִישׁ עַל הָרַב הַטּוֹר בְּסו' תְּרַפ"ב שְׁסַתְּמַם כְּדַעַת הָרַמְבַּ"ם: וְתוּ דְהַתּו' בְּעֶצְמָם שְׁם סִימָנוּ אַח"ךְ וְנ"ל וּמִיָּהוּ אֶף בַּחו"פ אִם לֹא אָמַר בְּתַפְלֵי א"מ אוֹתוֹ כְּדַתְּנֵיא בְּתוֹס' ע"כ וְנִרְאָה דַר"ל דְטַע"ז דַּפ"ן אֵינוּ כ"א לְעַנְיָן שְׁצָרִיף לְהַזְכִּיר בְּבַה"מ אֲבָל אִין זֶה מְסַפִּיק דֹאם לֹא הַזְכִּיר בְּתַפְלֵי דְמַחְזִירִין אוֹתוֹ וּמְסַתְּמָא גַם הֵרִי"ג אֵינוּ חוֹלֵק בְּדִין זֶה מ"מ אַפ"ל לְיִשָּׁב דְבָרֵי הַג' דַּס"ל דְּמַפְיָנוּ דְמוֹכַח בְּש"ס דְּכָלְלָא דְבְרִייתָא אֵינוּ מְוַכְרַח שְׁנֵאמַר לְכָל הַהַזְכָּרוֹת וְאַפִּי לְעַנְיָן חֲזָרָה הִיָּה אַפ' דְּמַחְזִירִין אוֹתוֹ אֶף דְּאִין בּוֹ ק"מ פְּגוֹן בַּחו"ף אִם לֹא מְשׁוּם דְמַפְנ' בְּהִדְיָא בְּתוֹס' כְּדַמוֹכַח מַד' הַתּו' הִלְלוּ א"כ אֶף דְּאִין טַעַם דַּפ"ן מְסַפִּיק מ"מ הַזְכָּרָה דַּח"ב אֵלִים טְפִי דֹאף מַחְזִירִין וּמְשׁו"ה לֹא הַזְכִּיר בְּתוֹס' ת"ב: וּמָה גַם לַפִּי"ד הָרַמְבַּ"ם וְהַטּוֹר וּמְרָן דְּהֵם ס"ל דְּגַם לְקוּשְׁטָא דְמִלְתָּא בַּחו"פ אֵיפָא הַזְכָּרָה גַם בְּבַה"מ אֶף דְּאִין בּוֹ ק"מ וְלַדִּידְהוּ הַפְּלִל דַּפ' ב"מ אֵינוּ פְּלִל גְּמוֹר לְעַנְיָן הַזְכָּרָה וְס"ל לְהַג' רִי"ג דְּגַם לְעַנְיָן דְּבָרִים שֵׁא"מ אֵינוּ פְּלִל גְּמוֹר דְּהִיכָא דְּאֵיפָא טַעַמָא חוֹזֵר אֶף שֶׁהוּא יוֹם שְׁאִין בּוֹ ק"מ וְא"כ דְּלַפִּי מֵאֵי דְכַתִּי לְעִי נַר' לְכַאוּרָה דֹאם לֹא אָמַר זְכָרְנוּ וְאֵינְהוּ וְגַם בְּבִרְכַת נְחָם דֹאם נִזְכָּר בֵּין בְּרַכָּה לְבְרַכָּה דְּאוּמְרָה שְׁם.

וְאַחֲזָה אֲנִכִי לְהַר' בְּרַכּוֹת הַמִּים בְּנ"י לְש"ע א"ח ס' תַּקַּנ"ז שְׁכַת' עַל מַעֲשֵׂה שְׁהִיָּה דְשַׁכַּח מְלוֹמַר נְחָם וְקוֹדֵם שְׁפַתַּח בְּבְרַכָּה שְׁלֵאֲחֲרֵיָּהּ אָמַר בְּרַכַּת נְחָם וְאָמַר אֲחַד מְהַרְבָּנִים דְּהוּא ב"ל וְהַשִּׁיב לוֹ הָרַב דְּהַגַּם דְּלַכְתַּחֲלֵי אִין לְעֵשׂוֹת כֵּן מ"מ אִם עֶבֶר וּבִירָף לֹא פְּסָקֵי דְהָוִי ב"ל דְּהָא אֵיפָא סְבַרְתָּ הַר"א הַנְּז"ל וְגַם סְבַרְתָּ ר"ת פַּנ"ל וְשַׁגַּם לְדְבָרֵי הַטּוֹר דְּחוֹלֵק ל"ק דְּהָוִי ב"ל כ"א דְּהָוִי הֶפְסֵק וְאַף שְׁהֵרָא"ש כַּת' בְּתַחֲלֵי דְהָוִי ב"ל אַחַר שְׁהִבִּיא הַמַּחְלֻקַּת כַּת' דְּהָוִי הֶפְסֵק וְשַׁגַּם לְדְבָרֵי מְרָן שְׁכַת' דְּאִין לוֹ לְחֲזוֹר הֵינְנוּ דְּבָא לֹאמַר דְּמֵן הַדִּין אִין לוֹ לְחֲזוֹר אָמְנָם אִם וְרַצָּה לְחֲזוֹר אֵינוּ הֶפְסֵק וְלֹא ב"ל יַעַן אֵיפָא רַבְּנוֹתָא דְּסַבְרֵי הֵכִי וְיֵישׁ לִי ע"מ לְסַמְּוֹד וְעוֹד הוֹכִיחַ הַר' דְּלֹא הָוִי הֶפְסֵק מִמ"ש מְרָן בְּסִי ח"ק וְאַף דְּאֵיפָא מְהֵן דַּס"ל דַּה"ד בְּתַפְלֵי הַתּו' מ"מ מְמַקּוּם שְׁבָא הַא"ח י"ל לַנ"ד דְּלֹא הָוִי הֶפְסֵק עַש"ד מִתְּבָאָר מִדְּבָרֵי הָרַב דַּס"ל דְּאַפִּי לְדַעַת מְרָן מוֹדָה דְּלַכ"ע הֶפְסֵק גְּמוֹר לֹא הָוִי דְּאֵי ל"ה אִין דְּבָרֵי מוּבָנִים וְהוּא שֵׁר הַמְּסַפִּים לְמ"ש לְעִי אֲלָא דְיֵישׁ לְהַרְגִישׁ דַּהֲרַט"ז וְהַרְפ"ח כַּת' בְּהִינְפָּה וְנַר' דְּאֵלוּ הָוִי חֲזִי מַר סְבַרְתָּ הַג' הֵרִי"ץ גִּיאַת הָוִי שְׁמַח שְׁמַחָה גְּדוּלָּה דְּהִיָּה דֵּן דְּגַם לְכַתְּחִילָה יִזְכִּיר וְלִיכָא לְמִיחַשׁ לְהֶפְסֵק וְגַם יֵישׁ סִינְעֵתָא לְדְבָרֵי מְתָשׁוּ הַג' פַּנ"י הַנְּז"ל.

אַלָּא דְּזוֹ שְׁקִישָׁה לַע"ד בְּמַאי דַּס"ל דְּגַם לַדַּע' הָרַא"שׁ וְהַטּוֹר לִיכָּא מְשׁוּם ב"ל וְשְׁדַעַת
מְרַן דָּאָם יִרְצָה לְחַזֵּר לְכַתְחַן אֵין בּוֹ לֹא מְשׁוּם ב"ל וְלֹא מְשׁוּם הֶפְסֵק דְּהָא לֹא מְחַנּוּרָא
וּכְמוֹ שְׁיִרְאָה הַמַּעֲיָן מְמַאי דְּכַתְּי לַע"י דְּנַר' מְדַבְּרִי כֹּל הָרַאשׁוּנִים הַחֹלְקִי עַל סְבַרְת הַר'
רַבּוֹ אֶלְחַנְן דָּאָם הַזְּפִיר בְּבִרְכָּה דְּהָוִי ב"ל וּמְדַבְּרִי הַלְּבוּשׁ בְּסִי' קו"ד גְּרַאָה דְּגַם בְּדַבְּרִים
שְׁמַחְזִירִים פִּינּוֹן דְּסָגִי בְּהַזְפָּרָה בְּלִי חֲתִימָה אַם חֲתָם הָוִי ב"ל ע"ש וְע"ע בַּא"ח ה' תְּפִילָּה
סִי' ק"ג וּמ"ש עוֹד הֶרַב שָׁם לְחַלְק מַהֵיָּא דְּהַזְפָּרַת גְּשָׁם דַּפ' מְרַן דְּאִינוּ חוּתָם לְהַד דִּינָא
דְּנַחֲם דְּכִינּוֹן דְּנַחֲם וְתַשְׁכּוֹן הַפֵּל אֶחָד מְלַבֵּד שְׁדַבְּרִיו מְגֻמְגָמִים וְתוֹ דְּגַם עֵיקַר חֲלוּקוֹ אִינוּ
מוּבָן וְאִי אִיכָּא לְחַלְק אֲדַרְבָּא אֲפָכָא מְסַתְּבָרָא דְּלֹא יַחֲתוּם לְפִי מ"ש הַר' הַלְּבוּשׁ בְּסִי' קו"ד
עַש"ד וְדוּק שָׁם.

וְעוֹד אַפ"ל דְּגַם לַדַּע' הַר"א וּר"ת בְּבִרְכַת נַחֲם מוֹדוֹ דְּלֹא יַחֲזוֹר דְּאִיתָא בְּתַשְׁבּוּתָא לְהַזְפִּיר
שׁוּב וְע"ד שַׁכְתָּה הַפּו' עִי' לְהַרְבֵּי וּבְהִגָּהַת מֵהַרִיק"ש וּבַט"ז וַא"ר וּבְשׁו"ג וּבַמַּא"ר סִי'
תַּקְנִי"ז וַאֲכַמ"ל. וְהַשְׁתָּא דְּאִתִּית לְהַכִּי אֲנִי נְבוּךְ דְּאֶפְשָׁר דְּגַם בְּהַזְפָּרַת נַחֲם לְחַדּוֹ דְּלֹא
יַחֲזוֹר אַף דְּאִינוּ חוּתָם אַף לְמַאי דְּהוּכְחַנו לַע"י וְהַט' פִּינּוֹן דְּאִיתָּהּ בְּתַשְׁבּוּתָא וְאֶף שַׁכְתָּה הַפּו'
לְעַנְנֵי שְׁאֵלָה דִּינְזִפִיר שָׁם הֵגַם דְּאִיתָּא בְּתַשְׁבּוּתָא הָכָא פִּינּוֹן דְּקו"ל כְּפִסְק מְרַן דְּהָוִי מְדַבְּרִים
שַׁא"מ וְאֶף לַדַּע' הַרִי"ג אִיכָּא לְמִימַר דְּהָא דְּחַזֵּר ה"ד פְּשָׁמַר אַבְּל אַם הַזְפִּירוֹ אוֹ בְּעַבְדָּה
אוֹ בְּהוֹדָאָה ש"ד יֵשׁ לְחַוֵּשׁ לְכַתְחַן לְהֶפְסֵק וְיִוְתַר נַר' לוֹמַר דְּלִפִּי מ"ש לַע"י דְּחַשְׁשׁ הֶהְפְּסֵק
קִיל טוּבָא אַף הִיכָּא דְּהָוִי בְּדַבְּרִים שַׁא"מ לַכ"ע דְּהִיכָּא דְּתַלּוּי בְּפִלּוּגְתָּא יִנְזִפִיר שָׁם וְאִין
לְחַוֵּשׁ כְּלָל וְצָרִיף לְהַתְּיָשֵׁב וְאַפְתִּי אִיכָּא לְמַבְעֵי בְּזַכְרֵנוּ וְאִינְיָהּ וְגַם בְּנַחֲם אַמְנָאֵר דִּינְזִפִיר
שָׁם אַם נִזְכַּר כְּשִׁאֲמַר בַּא"י פִּיצַד יַעֲשֶׂה אַם יִגְמֹר הַבְּרָכָה וְיִנְזִפִיר שָׁם אוֹ דִּיאַמַר לְמַדְנִי
חֲקִיף וְיִנְזִפִיר וְשׁוּב יִגְמֹר הַבְּרָכָה דְּמִי נִימָא דִּיּוְתַר טוּב לו' לְמַדְנִי חֲקִיף דְּאִוְמַר הַזְפָּרָה
בְּתוּף הַבְּרָכָה או"ד דִּיסִיָּים הַבְּרָכָה דְּעַדִּיף טְפִי דְּאִינוּ מְפָסִיק בְּאַמְצַע הַבְּרָכָה שְׁלֹא
מַעֲנִינָא דְּהַזְפָּרָה הָוִי פְּסִיּוֹם אַרְוָהּ וּכְמ"ש הַלְּבוּשׁ בְּסִי' קו"ד מַשַׁא"כ כְּשִׁאֲמַר לְמַדְנִי
חֲקִיף דְּחַשְׁיב הֶפְסֵק שְׁלֹא מַעֲנִין הַבְּרָכָה וּכְמוֹ שְׁנַר' כֹּן מְדַבְּרִי תְּרִי"ו בַּפ' א"ע בְּהֵיָּא דְּאֵל
יִשְׁאֵל אֲדָם צָרְכִיו וְכו' ע"ש וְכ"כ הַר' א"ז בְּסִי' רַצ"ד בְּשָׁם פְּסִקִי תוּס' לְעַנְיָן אַתָּה חוֹנְנָתָנוּ
דְּגַם כְּשִׁאֲמַר בַּא"י וְשׁוּב נִזְכַּר דִּיגְמֹר הַבְּרָכָה וְשׁוּב יִנְזִפִיר בֵּין בְּרָכָה לְבְּרָכָה ע"ש אֲמַנְם
מְדַבְּרִי הַר' חִיד"א בְּבִרְכַי סִי' קַפ"ח מְתַבָּאָר דְּעַדִּיף עֲפִי לוֹמַר לְמַדְנִי חֲקִיף וְכֹן ס"ל
לַה"ה בְּשַׁלְמִי חֲגִיגָה בְּדִינִי יַעוּי"י הִיפָּהּ מ"ש הֶרַב מַאמ"ר וְהַק' עֲלִיו מַד' הַרִיטְבָּ"א ע"ש
וְלַע"ד ל"מ דִּי"ל דְּהַרִיטְבָּ"א לֹא ס"ל כְּשִׁי' רַאבְּנִי"ה דְּמַהֲנִי בַּכַּה"ג אֲמַנְם אֲנִי דְּקו"ל כְּשִׁי'
רַאבְּנִי"ה הָא עַדִּיפָא דִּישׁ לְחַוֵּשׁ טְפִי שְׁלֹא לְהֶפְסִיק בְּאַמְצַע הַבְּרָכָה שְׁלֹא מַעֲנִינָא וְיֵשׁ
לְתַמּוּנָה דְּאַשְׁתְּמִיט לְהוּ מ"ש הַא"ז מְשָׁם פְּסִקִי תו' וְאַבְרָא דְּאִין אֵלּוּ פְּסִקִי תו' הִידוּעִים
לְנוּ מְאַחַד הָרַאשׁוּנִי וְכַנְר' שְׁהוּא תוּסְפּוֹת וּמְנַהֲגִים שְׁמַבִּיא שָׁם בְּרַאשׁ הַא"ז בְּלוּחַ הַר"ת
מ"מ הִי"ל לְהַבִּיאֵו וּלְחַלְק עֲלִיו וְעַמ"ש הַר' חִיד"א בְּשֵׁה"ג ח"ב אִית פ' סִי' ז"ך ע"ש
וַא"כ נִמְצָא לַדַּע' הֶפְסִקִי הַתּו' וְהַא"ר שֵׁה"ד וְהַמַּאמ"ר דַּל"ח הֶפְסֵק וְלְכַאוּרָה כְּנִתְיָהּ
מְסַתְּבָרָא וְגַם לְפִי מַאי דְּכַתְּי לַע"י דְּבְּהַזְפָּרָה לֹא הָוִי הֶפְסֵק פִּינּוֹן דְּהוּא מַעֲיָן הַבְּרָכָה
מַשַׁא"כ בְּלְמַדְנִי חֲקִיף וּמ"מ יֵשׁ לְקַיָּים דְּבָר זֶה דַּש"ד לוֹמַר לְמַדְנִי חֲקִיף לְפִי מַה שְׁרַאִיתִי
לְהַג' ר"י הֶחְסִיד בְּשִׁי' לְבְּרָכוֹת בַּפ"ק שַׁכְתָּה וְז"ל וְעוֹד אֵל יִשְׁאֵל אֲדָם צָרְכִיו כְּמוֹ אֵל יִפִּיל
אֲדָם אִימָה יִתְיַרְה בְּתוּף בֵּיתוֹ וְכְמוֹ.

אל יתפלל אדם בבית שיש לו חלונות וכמו אל יוציא עצמו מן הכלל וכן אל נעמוד אדם במקום ספנה ורוב שב ואל תעשה כגון אלו אינן דוקא ואי עבד עכ"ל ולפי"ד גם בכה"ג ש"ד לומר למדני חקיקה ולא לסיים הברכה ולהזכיר שוב דהכא חשיב דיעבד מה גם לחוש לסברת החולקיה על ראב"ה וס"ל דבכה"ג לא מהני אף דאנן לא קי"ל פנותיהו: ואת זה אגיד דאפתי לבי נוקפי דאם נזכר לאחר שסיים הברכה יש מקום לדווקה לדחות ולומר דניתחיל הברכה שלאחריה ולא יזכיר כלל גם בזכרנו ואינן חזק דכינון שאנו מצריכין שיזכיר שם אינו כ"א משום לצאת י"ח הסוכרין דס"ל דגם בזכרנו ואינן חייב לחזור א"כ מי הגיד לנו דלדידהו ס"ל דמהני הנפחה פי האי גנונא דילמא לא ס"ל ו"ל כשי' ראב"ה וא"כ לא מתקן ולא מידי ואדרבא אפ"ל דלדע' הגדולים הללו מלבד דלא תקן יש לחוש לכתחיל להפסק שלא לצורך ולדעת ראב"ה דס"ל דמהני וקי"ל פנותיהו קא איהו ס"ל דבזכרנו הוא דבר שא"מ כמ"ש המרדכי בשמו וא"כ אנן דקי"ל דהוי מדברים שא"מ וגם ס"ל דבדברים שא"מ דאינו מזכיר בין בל"ב דשוא"ת וכדכתי' ה"ה בכל הנהו אף דהוי מחלוקת אי חשיבי מדברים שא"מ: ועוד דחזי הניית להר' ת"ה בסי' קמ"ד דמתבאר מדבריו דס"ל דאדרבא זכרנו גרע משאר דברים שא"מ ואע"ג דבהנהו ס"ל לר"ת והסמ"ג דכל שלא עקר רגליו חייב לחזור בזכרנו אינו פן דכינון שלא הזכיר בתל' מנין לנו לחלק בין עקר ללא עקר ולקף סבר.

מהר"ם והאשרי דאינו חוזר בהועש"ד ולפי"ד גם למאי דקי"ל דבדברים שמחזירין דמזכירן שם בלי חתי' למאן דס"ל דבאין מחזירין אינו מזכירן שם כ"ש בזכרנו דלא הונוכרו בתלמוד ואע"ג דיש סוכרין דהיו מדברים שמחזירין: ובעברי בתשו' הר' תה"ד ראיתי שיש לעמוד ע"ד ומ"ש דר"ת ס"ל דמ"ש א"מ היינו פשעקר רגליו אבל אם לא עקר רגליו חייב לחזור וי"ל ע"ז דהרי מדברי הראשונים שהביאו הך מעשה דר"ת ומפלגים הרא"ש והטור מתבאר דהבינו בכונ' ר"ת דס"ל דמ"ש א"מ היינו דאינו מחויב לחזור אבל אם ירצה לחזור חוזר ואיך כת' בפשי' דלדע' ר"ת דס"ל דכל שלא עקר רגליו חייב לחזור ואב"א דיתכן לפרש הכי בכונ' ר"ת ויש סמך לזה מתשו' רבי' האי הו"ד בס' גהרות דמשק סי' פ"ב לענין המה"ק והמה"מ דאם טעה ולא אמר דאם לא סיום שפיר דמי לחזור ואם סיים פניו שלא אמרו חכמים צריף לחזור ליכא פח לחיובה ע"כ וכן ראיתי בס' א"ח הל' ר"ה דק"א שהעתיק שם תשוב' ר' האי ע"ש ומדכתי' הר' דאם סיים פניו שלא אמרו חכמים ו"ל ליכא פח לחיובה מפלג דמ"ש בריש דבריו דש"ד פנונתו דחייב לחזור הרי דס"ל דמ"ש דא"מ היינו פשעקר רגליו אבל אם לא עקר רגליו חייב לחזור, וכ"ן דע' הר' אשר שהביא הא"ח הי תפילה סי' ק"ג לענין הבדלה ע"ש וא"כ לא נפלאות היא לפרש פן בכונ' ר"ת מ"מ תימה איך כ"כ בפשי' ולא הזכיר לראשונים ובפרט להרא"ש דתמיד שמעתייה בפומיה דאינן מפרשי' פן ועוד קשה דא"כ הוא כונ' ר"ת איך קאמר דהסמ"ג ו"ל ס"ל פנותיה ובשלמא אם כונ' ר"ת הוא דמ"ש אין מחזירין היינו דאינו חייב אבל אם ירצה חוזר ניקח מ"ש דכתי' בסמ"ג דיש לעשות כר"ת דהגם דלאו בפ"א אתמר מ"מ שמעי' פן ממאי דהביא מעשה דר"ת שהיה מחמיר בעשין י"ט ושוב כת' שם דטעה ולא הזכיר הבדלה בחונן הדעת דמשלים ואינו צריף לחזור דמ"ה כת' ואינו צריף לומר דאם רוצה לחזור חוזר כר"ת אבל אם כונ' ר"ת הוא דכל שלא עקר רגליו חוזר איך אפי' דהסמ"ג ס"ל כר"ת ותו ק"ל במאי דכתי' הת"ה דאף לדעת ר"ת בזכרנו

ואינך דמוּדָה אין לָנוּ לְחַלֵּק בֵּין עֶקֶר לְלֹא עֶקֶר בֵּינוּ דְאִינָם מְנוֹפְרִים בְּתַלְמוּד וְשִׁלְכָן כַּת'
הָרֵא"ש וּמוֹהַר"ם דְּאִינוּ חוֹזֵר בְּהוּ לְמַעְבֵּד ב"ל מִנֵּין לָנוּ וְכו' דְּמָה סִיוַע יֵשׁ מִדְּבָרֵיהֶם
כְּאִילוּ הֵם ו"ל מוֹדוֹ לְדִינוּ שֶׁל ר"ת דְּלִפִּי מ"ש לַע' מִתְבָּאָר דְּלֹא סִל"ה וְע"י בִּשְׁה"ג שַׁכְּת'
מִשֵּׁם הַסֵּמ"ג דְּמִסְפִּים כֹּס' ר"י דְּאִי חוֹזֵר הָיָה ב"ל וְצ"ע אִיךָ שִׁיְהִיָּה לְמַדְנּוּ מִתּוֹרָתוֹ שֶׁל
תה"ד דְּבִזְכָּרְנוּ קִיל מְדָבְרִים שֶׁא"מ וְזֶה נֵר' דַּע' הֶרְדֵּב"ז בִּישְׁנוֹת סִי' רל"ט דַּכְּת' שֶׁאִינוּ
סוֹמְךָ ע"ד הַסּוֹבְרִים דָּאֵם לֹא אָמַר זְכָרְנוּ דְּחוֹזֵר וְאֵם כְּבָר חָתָם וְכו"ש בְּאֲמָצַע הַתְּפִילָּה
אִינוּ חוֹזֵר עֲש"ד וּמִפְשָׁע דְּבָרָיו מִשְׁמַע דְּמִיָּד שְׁפִטִּים הֵגַם שֶׁלֹּא פָתַח בְּבִרְכָּה שֶׁלֹּא חָרִיקָה
דְּלֹא הָיָה חוֹזֵר וְגַם מִשְׁמַע דְּכִינוּן שְׁחָתָם שׁוֹב לֹא הָיָה מְזַפֵּיר כִּלְל דָּאֵם אֵיתָא דר"ל דְּלֹא
הָיָה חוֹזֵר לְתַחֲנִי הַבְּרָכָה אֲבָל הָיָה מְזַפֵּיר שֶׁם בְּלֹא חֲתִימָה הו"ל לְהֵרֵב לְאֲשְׁמִיעִי' וְא"כ
תִּקְשָׁה עָלָיו מִיָּנִיָּה וּבִיָּה מ"ש בְּחֻדְשׁוֹת סִי' תַּקֵּס"א אָמְנָם עֲפִי"ד הֵר' ת"ה נִיחָא אֱלֹא
דַּלַּע"ד ק' מ"ש הֵר' דְּזְכָרְנוּ גֵרַע מִשְׁאָר דְּבָרִים שֶׁא"מ לִפִּי שֶׁאִינוּ מְנוֹפְרִים בַּתל' דְּכִינוּן דְּסוֹף
סוֹף ס"ל לְהַגְּאוּנִים דְּחוֹזֵר בְּהֵם מִי סָנוּ כָּל הַגְּאוּנִים הִלְלוּ וּבְנוֹדָאֵי דְּאָף אֵם אָנּוּ לֹא יְדַעִי
מֵאִיזָה טַעַם הוּא שְׁחוֹזֵר אֲנֵהוּ הוּוּ יְדַעִי טַעַמּוֹ שֶׁל דְּבַר מָה גַם דִּי"ל דַּהַע' הוּא כַּמ"ש
הֵרֵב"ד וּבְנוֹדָאֵי דְּלִית לָן לְאֲפוּשֵׁי בְּפִלּוּגְתָא וְלוֹמַר דְּלִהֲחֻן' עַל סְבַרְתִּי הֵג' ס"ל דְּזְכָרְנוּ גֵרַע
מִשְׁאָר דְּבָרִים שֶׁא"מ וְאֲדַרְבָּא לְגַבִּי דִּיזֵן סְבַרְתִּי הַגְּאוּנִים מְהִי לְהַחֲשִׁיב הַזְּכָרְתִּי זְכָרְנוּ טְפִי
מִשְׁאָר דְּבָרִים שֶׁא"מ: וְכֵן רְאִיתִי בִּשְׁה"ג פ' ת"ה דְּאֲחַר שֶׁהִבִּיא ס' כָּל הֵרֵאשׁוּנִים דְּאֲפִלְיָגוּ
לְעַנְיָן דְּבָרִים שֶׁא"מ סִיִּים וְז"ל וְכָל הָאֵי פְּלוּגְתָא שִׁיְיָךְ בְּעַנְיָנוּ וְעַה"נ וְזְכָרְנוּ וּבְכָל דְּלֹא
חִיָּיְבוּ חֻקִּים לְהַחֲזִיר עֲש"ד הֵגַם הָלוּם רְאִיתִי לְהֵר' א"ח בַּה' תְּפִלָּה סִי' ק"ד אַחַר מ"ש
דָּאֵם טַעַה בַּהֲמָה"מ דְּחוֹזֵר כַּת' וְז"ל וְר"ץ וְז"ל נוֹהֵג ג"כ בְּזְכָרְנוּ וּמִי כְּמוֹךָ שְׁאֵם לֹא אָמַר
אוֹתָם דְּחוֹזֵר וְכֵן נָמִי כַּת' הַבְּעֵלִי הַתּו' וּבִיָּאָר דַּהַנ"מ כְּשֶׁלֹּא עֶקֶר רִגְלִיו אֲבָל עֶקֶר רִגְלִיו
א"מ אוֹתוֹ לְבַד אֵם טַעַה בַּהֲמָה"ק וְהֵמָּה"מ שְׁמַחֲזִירִים אוֹתוֹ אֲפִי עֶקֶר רִגְלִיו ע"כ וַיֵּשׁ
לְהִבִּין בְּדְבָרָיו אֱלֹהֵי דְּמֵאֵי ס"ל בְּזְכָרְנוּ אִי הָיָה מְדָבְרִים שֶׁא"מ אֲפִי כִי לֹא עֶקֶר רִגְלִיו
אֲמֵאֵי חוֹזֵר וְאִי ס"ל דְּהָיָה מְדָבְרִים שְׁמַחֲזִירִין אֲמֵאֵי אִינוּ חוֹזֵר כְּשֶׁעֶקֶר רִגְלִיו וְכו"ת דְּהוּוּ
מְדָבְרִים שֶׁא"מ וְאֲפִי"ה כִי לֹא עֶקֶר רִגְלִיו חִיָּיְב לְחוֹזֵר וְכַמוֹ דְּכֵן ס"ל לְרַבִּי הָאִי וְדַעֲמִיָּה
אִין זֶה מִן הַיָּשׁוּב דְּמִלְבַּד דְּלִפִּי זֶה לֹא הָיָה לוֹ לְהֵא"ח לְכֹלְלוֹ עִם הַמָּה"ק וְהֵמָּה"מ וְגַם
לְצַרְף עִמּוֹ ס' הַתּו' אֱלֹא הו"ל לְכַתּוּב דְּדַעַת הֵר"ץ הוּא דְּבָכָל דְּבַר שֶׁא"מ אִי לֹא עֶקֶר
רִגְלִיו דְּחִיָּיְב לְחוֹזֵר וּמֵאֵי שִׁי' הַפֵּל וְתוֹ דְּהָרִי הָא"ח גּוֹפִיָּה כַּת' בְּאוֹת הַקּוֹדֵם בְּעַנְיָן דַּש"מ
מִשֵּׁם הֵר"ץ דְּבָכָל דְּבַר שֶׁא"מ כִי לֹא עֶקֶר רִגְלִיו הֵרְשׁוֹת בְּיָדוֹ וּמִשְׁמַע דְּחִיּוּבָא מְהָא לִיכָּא
וּלְפִי שֵׁנֵר' דַּט"ס נִפְלֵ שֶׁם אֲנִי מַעֲתִיק דְּבָרָיו וְז"ל טַעַה וְלֹא הַזְּכָרְתִּי עַה"נ בַּחו"ף א"מ וְר"ץ
אוֹמַר שְׁאֵם רְצָה חוֹזֵר לְרְצָה כִי מ"ש אִין מַחֲזִירִין אוֹתוֹ הֵכִי קְאָמְרוּ אִין מַחֲזִירִין לְהַחֲזִירוֹ
אֲבָל אֵם רְצָה לְחוֹזֵר יַחֲזוֹר וְהֵר"פ כַּת' א"כ אֲפִי עֶקֶר רִגְלִיו יַחֲזוֹר אֵם יַרְצָה וְאֲפִי בְּדְבַר
שֶׁאִין מַחֲזִירִין אוֹתוֹ לְכֵן נֵר' דְּהָא דְּקָאָמַר א"מ אוֹתוֹ אִין ר"ל אֲבָל אֵם רְצָה לְחוֹזֵר הֵרְשׁוֹת
בְּיָדוֹ אֱלֹא הֵיכָא דְּעֶקֶר רִגְלִיו אֲבָל הֵיכָא דְּלֹא עֶקֶר רִגְלִיו אֲפִי בַּמ"ש א"מ אוֹתוֹ כְּגוֹן עַה"נ
אֵם רְצָה יַחֲזוֹר וְכו' וְכַת' הֵר"פ וְז"ל אֵם לֹא עֶקֶר רִגְלִיו בְּחֻנּוּפָה וּפּוֹרִים וְטַעַה וְלֹא אָמַר
עַה"נ חוֹזֵר לְרְצָה כְּמוֹ שֶׁעָשָׂה ר"ת וְהָיָה נֵר' כְּמוֹ כֵן בְּהַבְּדִלָּה בְּחוּנּוּ הַדַּעַת שְׁאֵם לֹא נִזְכָּר
חוֹזֵר לְאֲתָה חוּנּוּ מִיָּהוּ נֵר' מְדַקְאָמַר תַּלְמוּדָה מְפָנִי שִׁיְכּוֹל לְאוּמְרוֹ עַל הַכּוֹס מִשְׁמַט דְּאִינוּ
חוֹזֵר כִּלְל וְהֵבֵא לְחוֹזֵר בְּלֹא עֶקֶר רִגְלִיו הֵרְשׁוֹת בְּיָדוֹ וְא"מ אַחַר שְׁפִטִּים הַבְּרָכָה אַעֲפ"י
שֶׁרְצָה לְהַחֲמִיר עַל עֲצָמוֹ וְלְחוֹזֵר אִין הֵרְשׁוֹת בְּיָדוֹ דְּהָיָה בְּרָכָה לְבַטְלָהּ וְכֵן נָמִי ס"ל לְבַעֲלִי

התו': ודברי הרב בלתי ט"ס אינם מובנים ונר' לי שכצ"ל בפתחי הלשון אבל בלא עקר רגליו במ"ש א"מ פגון עה"נ וכו' אפ"ל אם רצה לחזור אינו חוזר וגם בסוף הל' כצ"ל והבא לחזור בעקר רגליו הרשות בידו דצ"ל דונקא בעקר רגליו פרשות בידו דהווי כנדבה אבל באמצע התפ"ל לא שייך נדבה והיננו כמ"ש הרא"ש ע"ד ר"ת ע"ש ועכ"פ שפע"ל דס"ל להר"ץ דבכל דבר שא"מ דאף פי לא עקר רגליו דחיובא ליכא וא"כ אי ס"ל להר"ץ דזכרנו הווי דבר שא"מ אפ"ל פי לא עקר רגליו אמאי חוזר וכת' דמאי דקאמר הר"ץ דחוזר היינו אם ירצה הא נמי ליתא וכמו שיראה המעין ולכן נראה דכונת הר"ץ גבי זכרנו הוא להטיל פעין פשרה במחלן' הגאונים דאיכא דס"ל דבכל דבר שא"מ דאם לא עקר רגליו דחייב לחזור ותו איכא פלוגתא אחריתי דזכרנו הווי מדברים שמתזירים וי"ח וע"כ ס"ל להר"ץ דבכ"ד שא"מ חיובא ליכא אפ"ל פי לא עקר רגליו ואם רצה חוזר אבל בזכרנו פי לא עקר אפ"ל חיובא נמי איכא וא"כ נמצא דס"ל להר"ץ דבזכרנו גם דכי עקר רגליו א"ח פ"ן דלא אתמר בתלמוד מ"מ עדיף משאר דברים שא"מ דהכא פי לא עקר רגליו חייב הוא היכף ממ"ש הר' תה"ד ומשמעות דברו הרדב"ז הנ"ל ומ"מ הנה נתבאר דתה"ד וכן לפי הנראה מתשובת הרדב"ז הוא דזכרנו גרע משאר דברים שא"מ ואפ"ל שהר' תה"ד לא מייירי בלהזכיר לחוד ולא קאמר כ"א דלא יחזור לתחי' הברכה ואפשר דבהזכרה לחוד דאם נזכר שם דש"ד עכ"פ שפע"ל מדבריו דזכרנו גרע משאר דברים שא"מ וא"כ דיינו דנחשב כשאר דברים ואין בו פח להעדיף יותר מדברים שא"מ וכיון דאסיקנא דבדברים שא"מ דשוא"ת עדיף אוף ה"נ דכונותיה ועוד יש לפקפק דאפשר דזכרנו ואינך לא דמו לשאר הזכרות דס"ל להפ"ל לאומרם בסיום הברכה דאיתן הדברים מישף שייכי לסיום החתי' ומ"ה יש להזכיר שם משא"כ בזכרנו ואינך לא שייכי לסיום החתי' לא מהני ולא מידי ומ"ה לא פתב הרדב"ז דאם נזכר קודם שפתח דאומרם שם ויש סמך לזה ממ"ש הלבוש בסי' קי"ד אלא דדברי הלבוש הם היכף מ"ש הרב"י וגם יש להשיב ע"ד הלבוש דשוא"ת עדיף אמנם נר' דאם אמרו לא יש חשש ולא הפסק ועי' במ"ש המג"א סי' תקס"ו סק"ז ובמחצית השקל.

ואגב אורחין ראיתי להר' חיי אדם כ' כ"ח ס"ד דכתבדאם בזה"מ במקום מוסף התפלל של שחרית דאם נז' בגמר הברכה כשארמר מקדש ישראל והזמנים ואמר שם פסוקי מוסף ע"כ ולאפס פנאי איני טומד עליו: שלמה אליעזר אלפנדארי סי' ה' אלו הם דברי הר' המנפ' מר קשישא מהר"י בן חאסון נר"ו מ"ש להשיב ע"ד ולאפס פנאי לא כת' מה שיש להשיב ע"ד.

אנכי בא לשנות את הידוע להשתעשע בנזעם שיח אמרי קדוש מע' הר' המובהק רב גהוראי נר"ו ארי עלה ונסתפק ע"כ הני מלי שתקנו חז"ל בפתחי י"ח והם אמרו שאם לא אמרם א"צ לחזור פגון זכרנו ומי כמוך וכיוצא אם יהיה האופן ששכח מלומר זכרנו וכשארמר בא"י אדעתא לסיים מ"א תיכף נזכר שלא אמר זכרנו האם נאמר דכיון דלא סיום הברכה ואמר למדני חקיה ויאמר זכרנו עד גמירא וסיים מ"א או"ד יסיים הברכה ובין בל"ב יאמר זכרנו בלי חתימה או נימא דכיון שאמר בא"י הווי זכרנו מענות לא יוכ"ל וסיים הברכה מ"א כמו שהיה דעתו מקודם שאמר בא"י אדעתא לסיים מגן אברהם: וזה החלי בס"ד מדבר קדמות הביא רומ"ן קושית מרן ב"י על הרא"ש והטור דסתראי גיהווי ממ"ש בסי' קי"ד משם ראב"ה למ"ש בסי' רצ"ד ע"ד ר' אלחנן ומה שתי

לחלק בין דברים שצריך לחזור לדברים שאצ"ל ומני"ר שדי נרנא בממ"ן ולפק"ד דין גרמא שכ' הרב"י ושמא י"ל פי היכי דלא נסתר מדידהו לדידהו ברם מ"ש כת"ר דאי אפשיך לחלק פן דהא ראב"ה ס"ל שלא לחלק ביניהם כמ"ש השה"ג בשמו וא"כ א"א להאי חלוקא הו"ל להרא"ש והטור ז"ל פשהביאו דברי ראב"ה לומר בדבדברים שא"מ לא ס"ל פיותיה ולדעתיה אינה קו' דהא הרא"ש והטור לא הביאו ד' ראבי"ה כ"א בענין הזכרה שמתזירין אותו ומה לנו אם מצינו לראב"ה שפובר פן גם בדברים שא"מ מאחר שהם לא הביאו דבריו ודו"ק.

וכ"ש שלפי מהסס טובא בד' השה"ג אם יצאו הדברים ממנו יען עיינו הראות פותב משם ראב"ה דאפ"י בדברים שא"מ מזכיר בכת"י והא נדאי בנרנא שאם בדברים שמתזירין כת' הרא"ש והמר' והג"מ וסמ"ק והטור משם ראב"ה דמזכיר בלא חת' איך יהיו הדברים שא"מ בכת"י וכמו שמת' כת"ר נר"ו ולקנ' מרן הב"י מני"ר יצא לישיע דמאי דחלקו על הר"א ה"מ דסבר לחזור לרצה דהיינו בכת"י ובהיא דראב"ה לא חלקו משום דהוי בלי חתי' זת"ד ואם פיון לזה שפ"י יען דבריו בקונו' באו מבולבלים תו הביא מ"ש הרב"י ע"ש מצאתי פתוב שהק' למה לא תקנו ברכה בפ"ע במקום שגזפר פמו בה"מ שאם שכת קובע ברכה אחת של שבת אומר הר"ם מפני שהיה הפסק אם יכרו וז"ל לבה"מ דהתם פבר סיים הברכה דהטוב והמטיב ביבנה תקנוה ע"כ ומני"ר הקשה עצמו לדעת דמאחר דהוי מדברים שמתזירין מה הפסק איפא ולפי קט שפלי וכו' המ"ך הוא לומר דכיון שחז"ל תקנו י"ח ברכות ולא י"ט א"כ אם זה יכרו ברכה בפ"ע הו"ל הפסק וכבר הנה מקום להרחיב הדיבור ע"ד מרן ב"י הקוד' להא דמצאתי פתוב ברם לא אוכל פי אפס פח ב"י: נארא למני"ר ששהביא ד' הא"ח ששהביא משם מ"כ הרב"י אלא דאיהו קאי לדברים שא"מ והק' ר"מ דמאי קבעי ומה דמות יערוך דברים דמתזירין לדברים שא"מ ואני בעניי לדעתיה המ"ך ס"ל כס"ר אלקנו דאפ"י בדברים שא"מ כ"ז שלא פתח ברכה שלאחריה חוזר לאותה ברכה ואומרה פתקנה דהיינו בכת"י ע"ז קבעי דלמה לא תקנו וכו' מאחר דבל"ה חוזר פ"ב ואומר הברכה בכת"י וע"ז השיב דהוי הפסק והיינו כמש"ל די"ח תקנו ולא י"ט ומ"ש ר"מ כת"ר דבתפ"י הו"ל לתקן בשופי ברכה בפ"ע לא ידעתיה מה אולמיה דתפ"י מבה"מ דהא ודא ודא היא שא"מ אותו.

תו כת' ר"מ ע"מ שהקשה הברכ"י להרדב"ז שע"פ מש"ל דבריו נכונים ולא ירדתי לסו"ד דהנה הברכ"י הק' ב' קושיות להרדב"ז ודא מה ששהביא בשם הלק"ט ולא זכר שר מהגאונים שעמדו בזה ג"כ. ב' עמ"ש הרדב"ז מדיליה דמשמע מדבריו שהיא מוספם ואינו פמו שיעו"ש בברכ"י לא חזינא פהאי סי' בדבריו הקדושים שהם מזור לב' הקו' אלא שיש להרגיש ט"ד הברכ"י דמ"ש הרדב"ז מדיליה פתבו וברכ"י ע"ש שבה"ל אף ל"ן מינה מיד: ואת זה ראיתי לרו"מ כת"ר תמה יקרא ע"כ הגאונים בין טל הסוברין דבזכרנו מתזירין בין על הסו' שא"מ מההיא דב"מ דכ"ד דיום שאין בו ק"מ שא"מ ובא לכלל ישוב והוא האמת ואני מוסיף נופך דאפשיך דהסוברין שצ"ל הוא דס"ל ע"ד שכת' ראב"ה בענין עה"ן שחוזר מטעם דהשתא פיון דנהגו כ"ע לאומרו וגם בפרך ע"מ להזכיר שוניה עליה פחובה כמ"ש מר"ן ב"י בשמו בסי' תרפ"ב והיא מעין מ"ש כת"ר נר"ו משם הרדב"ז ומה שתמה ר"מ על הרדב"ז יפול תמיהתו על ראב"ה ג"כ ועכ"ל שראה הגאון ראב"ה בדורותיו שהיו נוהרים הרבה לאומרו ואפ' יותר מיעו"י והיו

מזכירים זא"ז מקודם שלא ישפחו מלאומרו וכ"ז משום פ"ן משו"ה כת' שאם לא הזכיר חוזר פינו דאדעתא דהכי בירך כמו כן נימא על הדדב"ז דנדאי ק' מי גילה לו רז זה לומר שהיא תקנת האחרוני' וכו' ואנחנו לא ראינו ולא שמענו תקנה זו אף פוננת דבריו דהסוברו דחוזר משום שהמה ראו בדורותיהם שקבלו עליהם לעשות זכרנו כהמלה הקדוש וליתן של זה בזה על דרך מ"ש ע"ד ראב"ה תן לחכם.

ומני"ר אחר שעמד במחלוק' הפוס' בזכרנו אי מחזירין א"ל גם במחלוקת אם יכול לאומרו בין בל"ב גם אי האי הפסק דת"ר אי הני הפסק גמור או"ל נר' בעיניו פי טוב לאומרו בין בל"ב פכתוב באורף בד"ק ואנא דאמרי על פתגם דנא אף שאין בדבריו נפתל ועקש עכ"ז לא ירד בני עמכם ושוא"ת, לא מפעיא נחם דת"ב שלא נמצא מי שסובר לחזור כ"א הרי"ן גיאת נדאי אין דבריו של יחיד וכו' אלא אפי' זכרנו ואינך שלא אחד בלבד הסובר דצ"ל פי רבים ונכבדים הסוברי' פן עכ"ז ס"ב להקל וכ"ש אם נעמוד לחשבון ונמצאו הסוברים דאמ"ח יותר על הסוברי' דמחזירין דנדאי אח"ר להטות וכ"ש למאי דכת' ר"מ בד"ה ואת זה אגיד.

ואנכי הרואה לרו"מ הביא מהתה"ד שכת' דאע"ג דר"ת והסמ"ג ס"ל דכל שלא עק"ר חייב לחזור בזכרנו אינו פן דכיון שלא הוזכר בתלמוד מנ"ל לחלק בין עק"ר ללא עק"ר ולכך סברי מהר"ם והאשרי דאינו חוזר בהו עכ"ז ומני"ר מקשה עליו דטעם ר"ת משום דס"ל דא"מ דקאמר היינו אינו חייב כמו שהבינו הרא"ש והטור ולא כמ"ש התה"ד דמחלק בין עקיר ללא עק"ר והאריף כת"ר בקו' זאת: וכשאני לעצמי דברי התה"ד הנה הנם ד הרא"ש ממש דהנה אחר שהביא מה שראה ר"י לר"ת שחזר אחר שאמר מודים בדבר שאין מחזי' אותו כ' ז"ל לא מסתבר פלל דהיכא שאם עק"ר אינו חוזר גם אם סיים הברכה אינו חוזר לעבודה ע"כ משמעות דבריו ברור מללו שהבין בדעת ר"ת שדעתו לחלק בין עק"ר ללא עק"ר ומק' עליו שפיר אלא שאח"ך כת' בדרך אפשר שדעתו וכו' והרי הוא פמבואר ודברי התה"ד הנז' הם בדרך לא מפעיא אי ס"ל לר"ת דתלוי ברצון המתפלל דנדאי אנו לא מחייבי' ליה לחזור אלא אפי' תאמר דדעת ר"ת שכל שלא עקר צ"ל עכ"ז בזכרנו אינו חייב לחזור ודו"ק עוכ"ת נראה מד' התה"ד דמהר"ם והרא"ש ס"ל כר"ת ומתוך מש"ל נר' דלא סל"ה זתד"ק, ותמה אני עליה דמר שנר' מפין ריסי עיניו שהבין במ"ש התה"ד ולכך סברי מהר"ם והרא"ש דכונתו שהם מודו לר"ת ועכ"ז בזכרנו ס"ל דאינו חוזר מטעם שלא הוזכר בש"ס אמן אין הפונה פן אלא פוננת דבריו בפשי' לומר דמה"ע דאמרן שלא הוזכר בש"ס פן נמי סברי מהר"ם והרא"ש שלא לחזור מטעם שלא הוזכר ואנכי לא ידעתי איך עלה בדעתו להבין בד' התה"ד פן אחר שד' הרא"ש והעור צונחין ככרויכא ואמרי דלא מסתבר פלל סי ר"ת: הבה נא אבוא למאי דאסתפק לדתה"ד אי אחר שאמר בא"י יאמר ל"ח או יותר טוב לסיים הברכה כתקנה ואח"כ יאמר זכרנו בין בל"ב וע"ז כת' שמדברי הברכ"י ושל"ח נראה דיותר טוב לומר ל"ח, נלע"ד אין שום משמעות מדברי הברכ"י שגדונו הנה בדעבד אף מהשל"ח שפיר שמעי' דיותר טוב לומר ל"ח ולא לאומרה בין בל"ב הלום לענן נ"ד דאנו קימין בדברים שאצ"ל לא שמעי' מידי מהשל"ח דאיהו מייירי בדברים שמחזירים אותו משא"כ בנ"ד שא"מ אותו והלא תראה להשל"ח שם שאם אירע לו פן בתפילת ערבית אינו יכול לחזור כדי לומר יעו"י מאחר שכת' הריטב"א משם הצרפתיים

שא"ל ל"ח בדברים שאצ"ל ותו דבזכרנו לא שינוי לומר ל"ח דהווי בקשה ואיהו אף
עסוק בשבחו ית' וקי"ל אל ישאל וכו' ול"ד לגדון הברכ"י ולא לגדון הרש"ץ דאינהו
קמיירי בעניו דעסיק בתחנה ובקשה דרצה והחליצנו בשבת וברצה ה' דעבודה ומ"מ גם
בוכתוב ובס' חיים דינא הכי: באופן לפי כל הפתוב תורה יוצאה שיתתום הברכה וזכרנו
לבד זכרו כ"ז פתבתי עפ"י קונטרסו בלי שום ספר כ"א הטור והגמרא וכבר היה מקום
להרחיב הדיבור בכמה דברים ברם פבר אמרו אין אופן בל"כ ואין חכם בלי ספרים, את
זה פתבתי ונתון אל לפי ואם שגיתי את"ם: צעיר הצאן יוסף אברהם בן חסון ס"ע סימן
ו' נשאלתי ממעלת הרב המופלא ש"ב מה"ר יהושע צונצין הי"ו לחוות דעתי באשה
אבלה היא לבדה אם האיש הסועד עמה חייב לברך ברכת אכלים וכת' דחתנו כת' דאף
דאין המנחמים חייבים לברך מצד עצמם אפי"ה חייבים הם לברך כדי להוציא את האשה
ומעכ"ת כת' פיון דהאיש אינו חייב לא מצי לברך להוציא את האשה משום דכיון דאיהו
לאו בר חיובא הוא וכמ"ש הראשונים ז"ל דבן עיר אינו מוציא לבני הפרים ואף לדברי
רש"י דס"ל דיכול הרי כת' הר' פר"ח דהוא דוקא בהיה ומשים דקל הוא שהקלו להוציא
לבני הפרים אבל בעלמא לא דכל שאינו מחוייב בדבר אינו מוציא וישגם הר' מעה
יהודה פי' בדברי רש"י דמיירי שמקריא להם תי' או פסוקא פמקריא את ההלל זת"ד:
ולעד"נ דאם היסוד שהניח הוא אמת דהקא מקרי דלאו ב"ח הוא הא נדאי דלא מצי
להוציאה דכלל גדול היא דכל שאינו מחוייב בדבר אינו מוציא את אחרים י"ח ומלבד ד'
הירוש' דמגילה שה"ד הראשונים ז"ל פן מפו' יוצא גם מתל' דינן וכמ"ש במס' ברכות
דאם האשה אינה חייבת בבה"מ מדאו' דלא מפיק לאיש דחייב מה"ת וכן מבואר במס'
מגילה דחרש שאינו שומע דלס' ר"י דלא הוי ב"ח נאפי' כדיעבד דלא מצי מפיק לאחרוני
ע"ש ודברי רש"י דס"ל דבן עיר מוציא לבני הפרים פבר עמדו בזה כל האחרו' לישב
דבריו וכדיראה הרואה להר' החבי"ב בס' דינא דחיי בחלק עשין והג' טורי אבן בחי'
למגילה ובס' פסא אליאו סי' תרפ"ח והר' מהרא"י בס' זרע אברהם סי' י"ב וע"ע להר'
מהר"מ בן אדרת בס' בירך משה בחי' לפ"ק דברכות ובס' חיים מדבר בחי' להל' מגילה
ואם אמרתי אבוא אעיר על כל דיבור ודיבור הינצא מפיהם יאריף היריעה ואין הפנאי
עמדי פי אני בלול בדברי עמוס התלאות מכמה אנפי פידוע ורק אומר בקיצור דנדאי
דאף רש"י אזיל ומודה דכל שאינו מחוייב בדבר אינו מוציא את האחרים אמנם הקא
שאני דס"ל דבן עיר שמוציא לבני הפרים דהוא משום דהוי בר חיובא השתא אף
שעדיין לא הגיע זמנו וכמ"ש ג"כ הר' מק"ק והר' מהר"מ ב"ח הו"ד בגו"ר וכ"כ הר'
מהרי"א בס' ראש יוסף בסי' תרפ"ח עש"ד וראיתי להריטב"א ג"כ בחי' פ"ק דמגילה
דאחר שה"ד הרשב"א דס"ל דכה"ג מקרי שאינו מחוייב בדבר כת' עוד וז"ל ומורי נר"ו
בשם רבותיו ז"ל דכפריים המקדימים ליום הפניסה פו' היתה עיקר התקנה שיהא בן עיר
קורא להם דכחד עם חשיבי וכיון שעדיין הוא מתחייב לא חשיב לגמרי כמי שאינו
מחוייב בדבר אלא הרי הוא פאותה שאמרו כל הברכות פולן אעפ"י שיצא מוציא פיון
דב"ח הוא ואף אלו הרי פפריים ראויים לקרוא בי"ד עם העירות פעמים קורין בפפריים
פשאין יותר בטלנים בן עיר וכן פרו' חלוקים לגמרי בדיניהם וזמנו של זה לא פזמנו של
זה כלל ולפיכך אין אחד מהם מוציא לחברו ע"כ הנה מבואר בדבריו פונת רש"י פדכתי'
ואין לדקדק ממ"ש בתחיל' דבריו דכו' היתה עיקר התקנה שהוא שהקלו אף שהוא שלא

מן הדין דקא ודאי ליתא למעיין בדברי: ומצאתי להריטב"א בחבורו להל' ברכות פ"ה אות ג' שכת' וז"ל המחוניב בדבר פשם שאם עשה מצותו פבר מוציא לחברו פה מוציא קודם שיוציא לעצמו פגון פן פרה מוציא לכו עיר שעדיין לא הגיע זמנו ע"כ.

הנה מפו' שאפ"ל פן פרה מוציא לכו עיר והוא מן התקנה שהיא היפה ממ"ש בחי' הנ"ל וצ"ל שאף שכת' פשם רבו ע"ש רבותיו הוא חלוק ע"ד דאף בכה"ג יכול להוציא נאף שאין זמנו של זה פשל זה מקרי מחוניב בדבר: גם ראיתי להר' המאירי בחי' לפ"ב דמגילה דכת' וז"ל פלל ידוע בתל' פל המחוניב בדבר מוציא וכו' מ"מ שאלו בתל' המערב פן עיר מהו שיוציא פן פרה וכו' פרה מהו שיוציא פן עיר והשיבו פן עיר אינו מוציא פן פרה שהרי נפטר ופקעה ממנו חובת מגילה פן פרה מוציא פן עיר אעפ"י שאין זמנו עדיין שהרי מ"מ חיוב מגילה מוטל על הפל מתחיל ליל י"ד עכ"ל, נר' דס"ל דאפשטא בעיא דכן עיר מוציא לכו פרה ונמצא דאף לדברי הירושלמי דוקא פשפקע ממנו חיוב הקריאה הוא דהוי שאינו מחוניב בדבר ואינו מוציא להמחוניב בדבר ולפי"ז עלו דברי רש"י על נכון ולא הוי היפה הירושלמי: ונר' דמשו"ה פשהביא הר' המאירי שם בפ"ק מאי דס"ל לגדולי המפרשי דמפרשי כפרש"י דאחד מבני העיר הנה קורא להם לבני הכפרים לא הק' ע"ד ממ"ש בירושלמי דהוי שאינו מחוניב בדבר הגם מה שכתב שם לדברי המ"ח שאינם מפרשים כפרש"י מבואר שם שהוא מטעמא אחרתא והאחרו' הנ"ל לא ראו את ד' הראשו' האלו ומשו"ה הנקשה להם בדברי רש"י: ונמצא דגם לדברי רש"י ודעמיה דמפרשי דכן עיר קורא להם לבני הכפרים דהוא דוקא משום דמקרו בזה פמחוניב בדבר אבל ודאי פשאינו מחוניב בדבר הפל מודים דאינו מוציא את אחרים י"ח וכמ"ש בירוש' ובתל', דידן אשר לפי"ז ויש לתמוה טובא ע"ד הרא"ש בפסקיו בברכות בפ' מ"ש שהק' שם ע"ד הש"ס שאמרו דאם אינה חייבת בבהמ"ז מה"תדאינו מוציא לאיש דאע"ג דאינה חייבת כ"א מדר' אמאי אינה מוציאה לאיש דומיה דאיש שאכל שיעורא דר' שמוציא אף למי שאכל שי' דאו' ותי' דל"ד דאיש אע"ג דלא אכל פלום דין הוא שיעטור את אחרים דכל ישר' ערבים זב"ז אלא מדר' אמרי שלא וברכו ברפת הנהגים בלא הנאה לפיכך פשאכל פזית אע"ג דלא נתחייב אלא מדר' מוציא את אחרים שאכלו כדי שביעה שערב היא בעבור ועליו הוא להצילו מן העון ולפטור אותו מן המצוה אבל אינה בכלל ערבות ע"כ וכ"ג כ"ג תרי"ו ע"ש והם דברי תימה דנר' דאעקרא לק"מ משום דכשאכל שיעורא דר' הרי הוא בר חיובא דאורייתא אם אכל שיעורא דאורייתא ולכאורה הנה אפטר לומר לזה דמה שהק' פן הוא לפום הסלקא דעתיה דמה שמוציא מי שאכל שיעורא דר' דהוא דוקא משום דמה שמחוניב מדר' הוי פאלו חייב דאו' ומפיק למי שמחוניב מדאו' אבל פי לא אכל פלל לא מצי מפיק מן הדין אלא דאין זה מעלה ארוכה משום דאפתי קשה דלפום מאי דתריץ דבאיש אפי' שלא אכל פלל מצי מפיק לאחר מן הדין א"כ מה לו צורך לחלק ולומר דבאיש הוא משום דאיתיה בערבות אבל באשה ליתא בערבות דמשמע דאם היתה בערבות דהיתה מוציא למי שמחוניב מדאורייתא נאף שהיא אינה חייבת מדאורייתא וכמו שהבינו פן הר' מהרימ"ט והר' מנצל מאש וכמה גדולים שלמים וכן רבים ומקשו ע"ז דנשים נמי למה אינם בערבות ע"ע בחצריהם הלא בספרתם וזאת יש לישב לע"ד וכמ"ש במקום אחר אבל מה שיש להק' טפי הוא דאפי' באיש דאיתיה בערבות דה"ד פשהוא מחוניב בדבר וכדכת' דאפי' בההוא

דָּבַן עִיר לְהוֹצִיא לְבֵן כְּפָר כֵּת' הָרָא"ש גּוֹפִיָּה בַּפ"ק דִּיבְמוֹת דָּאיִנוּ מוֹצִיא פְּדָאֲמָרִי בִּירוּשׁ' דְּכָל שְׂאִינוּ מְחַנְיָב בְּדָבָר וְכו' אֱלָא שְׂבַנְי הַכְּפָר הָיוּ קוֹ' לְעַצְמָם ע"ש וְכו"כ הָרַב הַטּוֹרִים בְּרַמְזִים שָׁם ע"ש וַא"כ ה"נ בְּאִשָּׁה אִף אִי אִיתָהּ בְּעַרְבוֹת פִּינּוּ דְאִינָהּ יְכוּלָה לְבוֹא לִידֵי חַיִּיב דְּאוֹרְיִתָא לְעוֹלָם הָיָא שְׂאִינָה מְחַנְיָבַת מְדָאוּ' וְלֹא מִפְּקָא לְמִי שְׂמַחְנְיָב מְדָאוּרְיִתָא וְלֹא דְמִי לְאִישׁ שְׂאָכַל שְׂעוּר דַּר' מְשׁוּם דְּהוּא ב"ח אִי אָכַל שְׂעוּרָא דָאוּ' וּלְפִי מַאי דְכַתִּי יֵשׁ לְהַרְגִישׁ ע"ד הַר' מֵהֶרַמְב"ח הו"ד בַּס' גו"ר שֶׁנֶּר' לְכָאוּרָה מְדַבְּרִי שְׂצִירָף לְהָרָא"ש עִם סְבַרְת רַש"י דָּבַן עִיר מוֹצִיא לְבַנְי הַכְּפָרִים וְכֵן נֵר' מַד' הַר' מֵהֶרַמְב"ח בַּס' ש"ץ בְּדִינֵי ש"ץ דַּע"ה ע"ש: וְנֵר' דְּמָה שְׂהֵבִיא הַר' מֵהֶרַמְב"ח לַמ"ש הָרִי"ף וְהָרָא"ש הוּא רַק לְהוֹכִיחַ דְּגַם בְּקִדּוּשׁ הַיּוֹם דְּבִרְכַת בּוֹרָא פִּה"ג חֲשִׁיב בְּרַכַּת הַמְּצוֹת דָּאֵע"ג שְׂיַצָּא מוֹצִיא וְנֵר' דַּמ"ש הַר' מַג"א סִי' תַצ"ג וְנ"ל וְנ"ל דְּסִבְרוּ הַרְמְזִים דַּס"ל דְּאָפִי הֵם ב"ד אֶחָד כַּתִּי הָרָאשׁוֹן שַׁכַּת' הָרָא"ש ע"כ אִינוּ ר"ל דְּתוֹכָס עֶקֶר דְּגַם בְּמַגִּילָה הָיָה קוֹרָא לְבַנְי הַכְּפָרִים אֶחָד מְבַנְי הָעִיר כַּשִּׁי רַש"י דְּזָה אִינִי פִּינּוּ דְהָרָא"ש הוֹכִיחַ מְהִירוּשׁ' דְּזָה הָיָי שְׂאִינוּ מְחַנְיָב בְּדָבָר וְאִינוּ מוֹצִיא אֱלָא ר"ל דְּכֻשָׁהוּא בְּדָבָר הַתְּלוּי בְּמִנְהַג מְקוֹמוֹת לִיכָא מְשִׁים ל"ת וְדָלָא כַהֲר' פְּרִי מְגָדִים בַּמ"ז סִי' תַפ"ט דְּהַבִּין דְּתַפְס עֶקֶר כַּפְרִיש"י דָּבַן עִיר מוֹצִיא לַב"כ ע"ש וי"ל גַּם ע"ד הַר' בְּנֵי חַיִּי סִי' תַקס"ו ע"ש וַאֲכַמ"ל: וְנַחֲזֹר ע"ד תַרִי"ו וְהָרָא"ש הַנ"ל בְּמָה שְׂקֻשָּׁה מַאי דְמִשְׁמַע מְדַבְּרִיהֶם דְּאִי נְשִׁים הָיוּ בְּעַרְבוֹת דְּהָיוּ מוֹצִיאִים לְאֲנָשִׁים וְאִף שְׂאִינָן חַיִּיבוֹת מֵה"ת וְרֵאִיתִי לְהַר' מֵהֶרַח"א בַּס' עַץ הַחַיִּים פ' קֶרַח דְּכַדִּי לִישָׁב מַאי דַק"ל דְּנְשִׁים נְמִי אִיתְּנָהוּ בְּעַרְבוֹת כַּת' שָׁם דְּנָדָאִי גַם הַנְּשִׁים יִשְׁנָם בְּעַרְבוֹת וְדוֹקָא בְּמָה שְׁהֵן חַיִּיבוֹת אָכַל בְּבַה"מ אִם אִינָם חַיִּיבוֹת לִיתְּנָהוּ בְּעַרְבִית וּמ"ש דְּאִינָן מוֹצִיאֹת דְּלִיתְּנָהוּ בְּעַרְבוֹת הַיִּינִי מְטַעַם דְּלֹא שְׂיִיף בְּהוּ חַיִּיב בַּה"מ גַּם הַר' מֵהֶרַח"א בַּס' זַרְע אֲבָרָהָם סִי' י"א כ"כ וְהַכְרִיחַ פֶּן דְּאִי גַם בְּמָה שְׂחַיִּיבוֹת אִינָם בְּעַרְבוֹת אִיף אָמְרוּ לַמַּנ"מ לְאַפּוֹקִי רַבִּים י"ח אִי אָמְרַתְּ דָאוּ' אֲתִי דָאוּ' וּמִפְּיָק דָאוּ' נְאִי אִינָן בְּעַרְבוֹת גַּם אִם חַיִּיבוֹת אִינָן מוֹצִיאֹת ע"ש, וּלְפִי"ז אֲתִישְׁפִיר אָמְנָם כָּל הַגְּדוֹלִים הַר' מֵהֶרַי"ט וְהַר' מַצֵּל מֵאִשׁ וְהַר' דְּבַרִי אָמַת בּוֹכֵר"י כַּת"י וְגְדוֹלִים אֲחֵרִים שְׂלָמִים וְכֵן רַבִּים ס"ל דַּס' הָרָא"ש הוּא דְּאִינָן עַרְבוֹת אִף בְּמָה שְׁהֵן חַיִּיבוֹת וְהַר' ד"א בּוֹכֵר"י תָּמָה עַל הַכְרַח הַר' מֵהֶרַח"א י הַנ"ל דְּאֲשַׁתְּמִיט לָהּ סוֹגֵיָא דְּסוֹף רְאוּהוּ ב"ד דְּהִיכָא דְלֹא יִצְאָה לָא בַעִי' טַעְמָא דְּעַרְבוֹת וְכֵן תָּמָה גַּם מְרַבְּנֵי אַחְרוּנִי וְהַר' ד"א בּוֹכֵר"י תִי' לְקוֹשְׁתוֹ מֵאֲשַׁתוֹ דְּרַחֲב"ת שְׂנַעְנַשָּׁה בְּשָׁבִיל שְׂלֹא מִיַּחְתָּה בְּבַעֲלָהּ דָּאֵע"ג דְּלִיתְּנָהוּ בְּעַרְבוֹת מ"מ בַּד"ש נְעַנְשׁוֹת כָּל שְׂבִינְדָם לְמַחֲזוֹת ע"ש: וְרֵאִיתִי שְׂיֵשׁ תִי' נְכוּן ע"ז לְפִי מָה שְׂרֵאִיתִי לְאַחַד מֵהַגְּדוּ' מִנִּי"ר הַכְּפִלִי יָקָר דַּכַּת' בְּמַלְכִים א' סִי' י"א אִישׁ וְאִשָּׁה גּוֹף אֶחָד וְאִם תַּחֲטָא אִשָּׁה אִף בְּעֵלָה חֲטָא פִּינּוּ שְׁהוּא וְהִיא גּוֹף אֶחָד וְכו' ע"ש וְזָה מְסַפִּים לְדַבְּרֵי הַר' רִי"ו וְהָרָא"ש וְלְכָל הָאֲחֵרוֹ' שְׁהוֹק' לְהֵם מֵהִיא דְּרַחֲב"ת לֹא נִתְּגַלָּה דְּבָר זֶה וְעִי' לְהַר' חִיד"א בְּמִרְאִית הָעֵינַן דְּטו"ב בַּחִי' לַע"ז שַׁכַּת' דַּמ"ש וְעַל אֲשַׁתוֹ לְהַרְיָגָה מו' דְּלֹא פְּדָגוּל מְרַבְּבָה ע"ש וְלֹא יַדְעָתִי מָה לוֹ פִי יִצְעַק עַל דַּג"מ: וְנִמְצָא דְּזַעַת כָּל הַגְּדוֹלִים בְּכּוֹנֵי' דְּבַרִי הָרָא"ש וְנ"ל דַּס"ל דְּנְשִׁי אִינָן בְּעַרְבוֹת כָּלָל אִף בְּמַצּוֹת שְׂחַיִּיבִים דְּלֹא כַס' הַרְבְּנִי דְּמִפְּרָשֵׁי מְשׁוּם דְּלִיתְּנָהוּ בְּחַיִּיב בְּרַה"מ אָכַל בְּמַצּוֹת שְׂחַיִּיבִין יִשְׁנָם בְּעַרְבוֹת וְהָאֲמַת דָּאִין ד' הָרָא"ש סוֹבְלִי' פִי' זֶה דָּאִם אִיתָא לְהָא לָא הו"ל לְהַאֲרִיף כ"כ וְלַחֲלֵק דְּאֲנָשִׁים אִיתְּנָהוּ בְּעַרְבוֹת וְנְשִׁים לִיתְּנָהוּ: וְרֵאִיתִי לְהַר' מ"מ שָׁם בַּסִּי' י"ב דְּשָׁם מְסִיק בַּסו"ד וְנ"ל וּמְסַתְּפָרָא דְּעַרְבוֹת אִינוּ תְּלוּי בְּחַיִּיב אֱלָא כְּדָ

גזרה חקמתו ית' דנשים אינם ערבות לאנשים וכו' דאם הנה תלוי בחיוב המצות כמה מצות יש לפהגים משא"כ לישראל ויתכן לומר שאותן מצות אינם ערבים ישראל בשביל פהגים ע"כ ויש להק' שכת' הראשונים ז"ל שכן עיר אינו מוציא לכן כפר מפני דהוי שאינו מחוייב וכמ"ש בירוש' וגם חרש שאינו מוציא ואע"ג דאיתיה בערבות ועי' בד' התו' והרמב"ן שהביא דבריו לק' והמ"מ הנה"ל אינו פעת עמדי דאפשר לומר דכונתו דאף דאינם חייבים איתנהו בערבות אבל ודאי אם הם חייבים וקא מצו לברך לעצמם פלל מודה דאינם מוציאים אחרים וראיתי להר' חק"ל בא"ח סי' מ"ח דפ"ג שאחר שדחה דברו מהרח"א בשם זקנו זרע אברהם והביא ג"כ דברו הר' מ"מ הנה"ל חזר וכת' דאם איתא דמחמת ערבות מצי פטר אף שאינו חיוב א"כ מאי מקשו בש"ס דפסחים דקאמר דסומא פטור מהגדה דאמרו כר"י ור"ש דאמרו הגדה בביתם דלפי"ד מהר"י אלפאנדרי במ"מ הנה"ל שפיר אמרו להוציא בביתם מחמת ערבות אלא דמוכח מזה דכיון דפטו הם אינם מוציאים וכד' הר' שה"ד מהרח"א וזרע אברהם הנה"ל ושוב צידד עוד אי סומא איתיה בערבות: ולפי"ד א"כ קשה עכ"ד הרבנים הנה"ל וכן הוא דעת כו"כ גדולים שלמים וכן רבים א"כ מה יענו להך סוגיא מה גם לפי מאי דכת' לעי' אותן המקומות שנה' דכל שאינו מחוייב בדבר דאיני מוציא שהרב חק"ל לא הזכירם: ולעד"ן בישובם של דברים כף דנדאי ס"ל דנשים וליתנהו בערבות אבל אנשים ישנם בערבות ואפ"ל בדבר שאינו שינוי להם ומפני זה פשאמרו בתל' נשים בברה"מ דר' דלא אתי דר' וכו' ונקא מפני שאינם אבל אי הווי בערבות הוי מוציאות אף למי שאכל שיעורא דאורייתא ולכן אם יהיה כה"ג באיש דחייב לברך מדר' השומע ממנו אף שהוא מחוייב מדאו' יוצא י"ח דומיא דמי שאכל שיעורא דר' דמוציא אף למי שאכל שיעורא דאו' ואעפ"י שיש לחלק דהתם אי בעי אכיל הוי ב"ח דאו' וכמ"ש המרדכי פ"ב דמגילה ורא"ם בתוס' לסמ"ג הם ס"ל דאין זה פלוג דהשתא מיהא הא לא אכיל והעקרהו הערבות ובצירוף שחייב לברך מדר' השומע ממנו הוי כאלו שמע ממי שמחוייב מדאו' ואע"ג דלא אתי לידי חיובא דאו' וכן יש לפרש ג"כ דברי התוספות דפ' שלשה שאכלו דמ"ח ע"ש אבל בכל הנהו דלעיל שאמרו דאינו מוציא אחרים הוי דאינו מחוייב פלל ואפ"ל מדר' ואי מברך עצמו הוי ש"ש לבטלה בזה אף שגם בזה ישנו בערבות לא מהני טעם הערבות דבעי שהשומע לא ישמע ממי שמברך ב"ל לעצמו דאז לא אמרי דהוי שומע פעונה: ועדין י"ל בזה ולהרחיב הדיבור עוד שנה' מפמה רבני האחרו' דס"ל דבאיש שישנו בערבות אעפ"י שהוא בדבר שאינו חייב פלל במצנה הזאת שמוציא מפח הערבות ומזה זמן רב פכר הארכתי בזה במ"ש מהרמב"ח הו"ד בגו"ר פלל א' סי' י"א ונעוד עי"ש במ"ש הר' גו"ר וגם הבאתי מה שראיתי בכת"י לאחד מהרבנים שנה' שהוא מזמן קדמון שתי' לקושית התו' שהק' ע"ד רש"י שפי' דמאי דמספק"ל בנשים בברה"מ משום דנשים לא נטלו חלק בארץ דתמיה דא"כ פהגים ולוים נמי תבעי שלא נטלו חלק בארץ לא יוציאו אחרים י"ח והוא תמה ע"ד לפי מ"ש הרא"ש דדוקא בנשים משום דאינן בערבות ומסתמא מקו' התוס' נר' דאם פהגים פטורים מדאו' ואף שחייבים מדר' אינם מוציאים אחרים וע"ע להרמב"ן בחי' לבתרא לדפ"א הק' פן ע"ד רש"י כמ"ש התו' עי"ש וע"ע במרדכי בפ"ל מ"ש ובשה"ג וע"ע להר' כנה"ג בא"ח סי' קפ"ו מה שציין לתשו' מהרש"י סי' מ"ד והר' מהרמב"ח בשי' בדל"ח שו"ט בזה וכת' וז"ל ואפילו תימא דרש"י יספור דלא נפושא

הבעיני גבי נשים מ"מ לענין מעשה סגנין דעלמא שלא לחוש לסברא זו ואדרבא פשיש
כהן בפסעודה ואין שם רב מובהק נותנים לכהן לברך וכו' יעוש"ד וע"ע להרבנים ז"ל
בס' לשון למודים בני' לא"ח סי' ק"א ובס' שו"ת הלכות בד"ט ע"ד ובצל"ח בחי' לברכות
שתי' לקו' התוס' עפי"ד הרא"ש עי"ש וע"ע במ"ש מהר"ץ סי' קס"ח ובס' קול פן לוי
בתחיל' הס' בחי' על הש"ס ובס' מקום שמואל בפער הת' ובמ"ש הר' מראה הפנים
בירושלמי דפ"ק דמגילה ולקר' ב"י בא"ח סי' רס"ח ורפ"ד, וברכ"י א"ח סי' קכ"ד והר'
מהרד"ף בס' מקתם לךוד בא"ח סי' ע"ז וע"ע בפסמא דחיי סי' י"ג ובס' מטה אהרן וזכורני
שפנה זמ"ר עמדת עכ"ד הרבנים הג"ל מה שיש לשאת ולתת בדבריהם וכעת פבר מלתי
אמורה שלקיותי טרוד מפל צד ופנה לא אוכל לעמוד ע"ד וגם שפריהם אינם עמדי
כעת וגם שאין צורך לנ"ד וכמו שאבאר ורק אומר מ"ש המאירי בחי' לשפת לדכ"ג ונ"ל
דאשה מדלקת להוציא אף אחרים פדין פל המסוניב בדבר וכו' וקצת מפרשים פתבו
דוקא לעצמה ואין זה פלים ע"כ ומסתמיות דבריו נר' דאף שפבר יצאה יכולה להוציא
לאחרים ע"ש: וראיתי בס' תבת גימא בפ' וישלח דכתב ונ"ל בענין הערבות פתבנו דיש
להסתפק אי נשים בכלל ערבות נ"מ בקדוש היום אה פבר יצאו אין מוציאים אנשים
דל"ש ערבות גבה ובהא דברכות ד"ך נשים בברה"מ ד"ת למאי נ"מ להוציא היינו אם
אין מחוייבות ל"ש ערבות גבה ואין מוכח משם ועי' הרא"ש בקדושין ע"כ ובפי נצבים
כתב ונ"ל עי' הרא"ש פ"ק דקדושין משמע שיש ח' אי נשים בכלל ערבות ונסתפקנו
בא"ח בפתי' כוללת ע' ראש השנה בזה בנשים אי שייך ערבות הדמיון לזה קה"י של
שפת דתרונייהו מה"ת הוא ע"כ מ"ש מהרא"ש פ"ק דקדושין הוא ט"ס וצ"ל בברכות
ד"ך ודבריו פאו בקיצור פדרפו ור"ל דבכונת ד' הרא"ש יש להסתפק באחת מן השיטות
הג"ל: וראיתי בס' אגודה פ' שלשה שאכלו סי' ק"מ דכת' ונ"ל והלקתא מי שאכל ולא
שתה לא יוציא אחרים שאכלו ושתו דלא אתי מדר' ומפיק מדאו' ע"כ ודבריו בלתי
מוכנים ואיהו גופיה כתב ונ"ל להוציא אחרים י"ח עד שיאכל פזית דגן ואז פוטר אפי'
אחרי' שאכלו פדי שביעה דכל ישר' ערבים זב"ז וכל הב' אעפ"י שיצא מוציא אלא דבעי
פזית פדי לומר שאכלנו ע"כ והדין הא' יכו"ל באשה שאכלה ולא שתתה: גם ראיתי להג'
ח"ס בהגהות לש"ע סי' רע"א שכת' ע"ד המג"א סק"ב ח"ל עיינתי בפנים באגודה דמיייתי
המ"א ולא פליג אהר"י אלא דהר"י מייירי דנשים אינם מוציאות את האנשים וכו' כת'
האגודה בעצמו פ"ג דשבועות והאגודה מייירי דנשים מוציאות את הנשים דס"ל דערבות
של עצמן נתערבו הנשים וכן נר' שקהרי הונופר בפ' נצבים וד' הפר"מ סו"ס ע"ג צ"ע
ותמהני אם אנשים מוציאים את הנשים כמ"ש הדגמ"ר בס"י זה וכל זה תליא בפלוגתא
רש"י ותו' נדה י"ג ע"ב ויבמות מ"ז ע"ב עכ"ל: ונר' ברור דאף למה שהבינו פמה וכמה
מהגדולים בכונת ד' הרא"ש ותרי"ו דנשים ליתנהו בערבות על אנשים ואף בדבר
שחיבות הנשים אם פבר יצאו אינן מוציאות את האנשים מ"מ הדבר ברור דהאנשים
ישנם בערבות על הנשים ואעפ"י שפבר יצאו מוציאים את הנשים וכמ"ש המהרי"ט
בפי נישא א' ונ"ל וכדי שלא תקשה עלינו מהא דיבמות י"ל דאעפ"י שאנו ערבים עליהן
הן אינם ערבים עלינו ע"כ ומה שהק' מהר"ח א"ע"ד הרואה יר' דלק"מ ודברי הרב
מהרי"ט בזה ברירים ומוכרחים וכמו שהוכחתי במ"א מזה שנים רבות והבאתי מ"ש
הפר"ח בס"י רצ"ו שכת' אפי' אם הבדלה דר' דעכ"פ גם הנשים חייבות ממ"ש בש"ס

דר' חזר ונסדרן עה"כ פדי להוציא בננו וב"ב דהיינו נשים דמבן' מזה דאעפ"י שיצא מוציא דהיינו גם לנשים ואף שהר' מהרא"י בארעא דישראל כ' דלפי"ד התוס' לא מכרע ע"ש הנה מלבד מה שהוכיח הר' פר"ח מהירוש' דר"פ דמעשרות וכן פ"ל המפרש' וע"ע בירוש' דסוף חלה דמתבאר פן וע"ע להר' חיד"א בברכ"י סי' ע"ג ובחיים שאל ח"א ופת"ע רפ"ג דמעשרות וכ"כ הריטב"א בחי' לפסחי' שהוכיח פן מהש"ס בפ"י דנשים חייבות בהבדלה וכדברי הפר"ח דמ"ש פמפן' יוצא דאעפ"י שיצא מוציא גם לנשים וע"ע להפר"ח בא"ח סי' תרפ"ט דהביא הירוש' דצריף לקרותה בפני נשים ריב"ל עבד פן מכנש בנוי ובני ביתיה וק"ל קמיהון ע"ש גם הרא"ש בתוס' למגילה הביא ה' ירוש' דריב"ל עבד פן מכניש ב"ב דנשים חייבות במגילה ע"ש וע"ע להרב"י והר' ד"מ בסי' תקפ"ט דהעלה דאם פבר יצא אינו מברך לאשה פיון דהן פטורות מתק"ש דלא פראבני"ה ע"ש דמפן' יוצא דבמה שהן חייבות דדבר פשיט דיכול להוציא וכהי מפו' יוצא מש"ס דפ"ע דשאלו למ"ד דיוצאין בקדוש בהכ"נ למה להם לחזור ולקדש בביתם ואמרו פדי להוציא בננו וב"ב והיינו ודאי לנשים דחייבות יש לתמוה על הדגמ"ר שנסתפק בזה וכמו כן י"ל למה שראיתי בס' מנחת בכורים בחי' לביצה פ' המביא דהק' משם הר' מהרי"ך לדברי הרא"ש נכתב דאולי הנשים אינם בכלל ערבית לאנשים אבל האנשים הם ערבים גם על נשים ולפי מאי דכתב' הדבר ברור פן ומפן' בכל הפוס' וכן ראיתי להריטב"א בחי' להלכות ברכות פ"ה אות ב' וז"ל המברך לנשים ברכות שהן חייבות וכו' אבל ברכות שהן פטו' אעפ"י שיש להן רשות לעשות ולברך אין אחר שיצא מברך להוציאן פדין ברפת הנגנים ע"כ וכ"כ בס' לשין למודים סי' קנ"ג וכ"כ הר' ברכ"י סי' קכ"ד ע"ש ואף שיש מרבני האחרו' שס"ל בהבדלה דלא יוציא לנשים ע"י פסוק ס' תורת חסד במפתחות ובס' ב"ד סי' תצ"א וע"ע במג"א וא"ר היינו משום שחששו לס' מ"ד דאינו חייבות אבל במה שהן חייבות גם הם מודים דאעפ"י שיצא האיש מוציא וכל זה היה בהעלם עין מהרב פתב סופר בא"ח סי' ז"ן וכבר הארכתי בפריטים אלו במקומות אחרים וקצת לקצר אני צריף לטעם האמור וגם דקצת אינהספרים עמדי ועמ"ש שכנה"ג א"ח סי' תרפ"ט בשם מהרי"ל ומ"מ: אשר לפי פל האמור יש לתמוה טובא ע"ד הרב חק"ל שם בא"ח סי' מ"ח דשו"ט נכתב שם וז"ל בקיצור בדפ"ב ע"ד דלומר דנתערבו האנשים בשבילם ולא הנשים בשביל האנשים אין לזה סמך פלל וכו' וכן כת' במסקנתו דבכל המצות אם פבר יצא האיש אינו מוציא לאשה לפי"ד הרא"ש ורי"ו דפשיט דבריהם מורין פן דגם האנשים אינם ערבים וכו' יעוש"ד הלא מע' אבוא ע"ד מעכ"ת מה שר"ל דסברת רש"י יחידאה היא ואף הוא מודה דאינו מ"ה ומשום דהוי שאינו מחויב אף דיש ס' פן מן האחרונים אמנם לפי מאי דכתב' מד' הראשו' הנ"ל הא ליתא אלא דגם בכה"ג מקרי ב"ח וכדין אעפ"י שיצא מוציא וגם דלא יחידאה ונלוו עמו בנה עוד ראשונים אחרים וצדקו ד' הר' פר"מ במ"ז סי' תרפ"ח שכת' דלהרבה פוס' ומפללם רש"י דלכפרים היו קורין בני עיירות אלמא מחויב בדבר מקרי הואיל ומחויב במ"מ ע"כ: וי"ל ע"ד הברכ"י בסי' הנ"ל דמיתי סיעתא לדברי הפר"ח פדין ספירת העומר ממ"ש ריא"ז בשה"ג הנ"ל פאלו הוא מוספם ולע"ד מילה ופה"ב עדיפא ממ"מ ותק"ש וכדומה דבאלו פיון שפבר יצא י"ל דלא הוי ב"ח כ"א לשנה אחרת ועכ"ז מוציא וכ"ש פאלו דמקרי ב"ח אם איבע לו פן עתה וכו' הוא הדין בברפת אירוסיין שמברך אחר וע' בתשו'

נוב"י פֿשֿהֿקֿתֿן חרש ואכמ"ל בְּזֶה: וְהִגַּם שִׁי"ל ע"ד דְּלֹא הִרְאָנוּ מִי הֵם דִּס"ל כד' רש"י
וְאֵם הוּא מְפָנִי מ"ש הר' מג"א מְהֵרָא"ש וְהֵטוּר הָא לֹא מְכָרַע וְגַם בִּס' רש"י פְּמָה דְּיוֹת
נִשְׁתַּפְּכוּ בְּסִפְרֵי רַבְּנֵי הָאֲחֵרוֹנִים אִי הָוִי מְדִינָא אָמְנָם הָאָמֶת פֿן הוּא לְפִי מֵאֵי דְּכִתְבִּינָא,
לְעֵיל עוֹד רְאִיתִי לְמַעַכ"ת שְׁכַת' דְּאָפִי אִי נִימָא דְּלִסְבְּרַת רש"י מְדִינָא הָוִי דְּהִקָּא בִּנ"ד
מוֹדָה מְשׁוּם דְּמִגְרַע דְּלֹא הָוִי ב"ח כ"ל וְשָׁפֵן פְּשׁוּט בְּעֵינָיו וְכָל לְגַבֵּי דִידֵי אֲדַרְבָּא אֲפָקָא
מִסְתַּבְּרָא וִי"ל דְּאָרְף לִד' הִסו' דְּבָן עִיר אֵינּוּ מוֹצִיא בְּן כְּפָר דְּחִשְׁבֵּי שְׁאֵינּוּ מְחֻיָּב וְכו' מוֹדוּ
דְּהָוִי ב"ח מְשׁוּם דְּבִשְׁלֵמָא הֵתֵם בְּבָן עִיר פֿינֵן שְׁעֻדִין לֹא הִגִּיעַ מִן חֵיבוֹ הָוִי לְדִידִיהָ כְּמוֹ
יוֹם מְשָׁאָר יְמוֹת הַשָּׁנָה דְּלֹא הָוִי מְחֻיָּב בְּדָבָר כָּלֵל בְּיוֹם הַהוּא וְגַם הַיּוֹם הַזֶּה פֿן אָבֵל
הִקָּא הַיּוֹם הַזֶּה אִם יֵאָרַע לוֹ פֿן הָוִי וְדֵאִי מְחֻיָּב בְּדָבָר הַזֶּה גַּם הַיּוֹם לְבָרָךְ וְלִכֵּן אָרְף שְׁלֵא
אֵינְרַע לוֹ מִתְחַמַּת עֲרֵבוֹת הָוִי וְדֵאִי כְּמוֹ שְׁפָכָר נִתְחַיֵּב עוֹד וְחַיֵּיב לְהוֹצִיא לְאַחַר: וְלְפִי
הַנְּרָאָה דְּמֵאֵי דְּפָשִׁי' לוֹ פֿן הוּא מְפָנִי שְׁעֵינּוּ רְאָה לְמ"ש הַשֵּׁה"ג פ' רְאוּהוּ ב"ד מְשֵׁם רִיא"ז
דְּבִמִּילָה וּפּה"ב דְּאֵינּוּ מוֹצִיא לְחִבְרֵי מְשׁוּם דְּהָוִי שְׁאֵינּוּ מְחֻיָּב בְּדָבָר וְחִשְׁבֵּי שְׁדָבְרֵי
מְוִסְפָּמִים מְכָל הַפּוֹס' וְלִכֵּן רְצָה לְהַסְפִּים גַּם לִד' רש"י שְׁסוֹבֵר פֿן: אָמְנָם בְּאָמֶת רַבִּים
חוֹלְקִים ע"ד וְכִדְרִיאָה הָרוֹאָה לְהֵר' אַבּוּדִקְרָהּ בַּה' בְּרִכּוֹת שְׁעֵר ט' דְּכַתְבֵּי בְּשֵׁם הַמְּפָרְשִׁי
שְׁאֵם אֵינּוּ יוֹדַע אָבִי הַבֵּן לְבָרָךְ אַחַד מִהָעוֹמְדִים מְבָרָךְ ע"ש וּפְסוּקוֹ מוֹר"ם בִּי"ד סִי' רִס"ה
ע"ש וְהֵטַעַם הוּא מְשׁוּם דְּמִתְחַמַּת הָעֲרֵבוֹת הָוִי כְּאֵלוֹ נוֹלֵד לוֹ: וְגִדּוּלָה מְזֹאֶת מְצִינּוּ בְּעֵנִין
מִילָה דְּהִגַּם שְׁמָה שְׁמִבְּרָכִים עַל הַפּוֹס אֵינּוּ חֵיבוֹב מִן הַדִּין כ"א רַק מְנַהֵג בְּעֵלְמָא וְלִכֵּן יֵשׁ
סו' דְּבַט"ב וְיוֹה"ךְ דְּאֵין פּוֹס פֿינֵן דְּאֵינּוּ יְכוֹל לְשַׁתּוֹת הַמְּבָרָךְ וְעַכ"ז יֵשׁ פְּמָה מְהֵרָא שׁוֹנִי
דִּס"ל דְּהָוִי כְּמוֹ פּוֹס דְּמִצְוָה וְיִבְרָךְ וְיִתֵּן לְיוֹלָדָת אוֹ לְתִינוּק וְכו"כ מְרֵן בִּש"ע סִי' תִּקְנ"ט
דְּאֵם הַיּוֹלָדָת מְצוּיָה בְּמִקּוֹם הַמִּילָה וְיִבְרָךְ עַה"כ וְתִשְׁתַּה הַיּוֹלָדָת וְאִם אֵינְהָ שְׁם יִבְרָךְ
עַה"כ וְיִטְעֵים לְתִינוּקוֹת ע"כ וְעִי' תִּשְׁב"ץ בַּח"ג סִי' ע"ט שְׁשָׂאֵלוֹ ע"ז אִם בְּרַפְתְּ הַפּוֹס
שְׁעַל הַמִּילָה אִי הָוִי כְּבִרְכַת הַיֵּין שְׁעַל הַקְּדוּשׁ שְׁאֲמָרוּ שְׁאֵעַפ"י שְׁיִצְאָ מוֹצִיא וְאֵין צָרִיךְ
הַמְּבָרָךְ לְטַעֵןם וְהַשִּׁיב דְּלֹא מְצִינּוּ בַּגַּמ' שְׁנִזְכָּר בְּרַפְתְּ הַיֵּין עַל הַמִּילָה וְלֹא בְּבִרְכַת אֵירוֹסִין
וְנִישְׁוֹאִין וְלֹא בַּפּה"ב וְהָוִי נֵר' שְׁאֵם אֵינּוּ טוֹעֵמוֹ אֵינּוּ מְבָרָךְ אֲלֵא שְׁכַתְבוּ הַתּוֹס' שְׁאֵם יֵשׁ
מִילָה בַּט"ב וְיוֹה"ךְ שְׁמִטְעִימוֹ לְתִינוּק וְכו"כ הַגְּאֹנִים שְׁמִטְעִימוֹ לְיוֹלָדָת וְכו' כְּמוֹ שְׁנִהְגוּ
בְּקְדוּשׁ וְהַבְּדִלָה בַּבַּה"כ וְעַמ"ש בִּסִי' ס"ה: וּמִתּוֹךְ מ"ש הָרוֹאָה וְרָאָה פְּמָה יֵשׁ לְתַמְנֵה
עַל הֵר' פּנ"י בַּח"י לִפ"ק דְּכַתְּנֻבוֹת שְׁכַת' וְנ"ל רְאִיתִי לְהַזְכִּיר מִלְתָּא דְּקָשִׁיא לִי טוֹבָא ע"מ
שְׁנִהְגוּ דְּאַחַר מְבָרָךְ בְּרַפְתְּ הַיֵּין עַל הַפּוֹס וְהִתְחַן וְהַפְּלָה שׁוֹתִין מְמַנּוּ וַא"כ הֵאִיךְ מְבָרָךְ
בַּפּה"ג פֿינֵן דְּאֵין הַמְּבָרָךְ שׁוֹתֵה מְמַנּוּ וְהֵאִיךְ יוֹצְאִין הִתְחַן וְהַפְּלָה בְּבִרְכַת הַמְּבָרָךְ הָא
קִי"ל בִּסְפ"ג דִּר"ה כָּל הַבְּרִכּוֹת וְכו' וְכַת' הַתּוֹס' שְׁם דְּהִנְךָ דוֹקָא וְבִאָמֶת אָמְרוּ דְּמָה
שְׁמוֹצִיא בְּבִרְכַת הַמְּצִיָּה הִיא דְּכָל יִשְׂרָאֵל עֲרַבִין בְּדָבָר מִשְׁא"כ בְּבִרְכַת הַנְּהַגִּין וְה"נ לֹא
דְּבָר שְׁבַחֻבָּה הוּא וְבִשְׁלֵמָא בְּרַפְתְּ הַנְּיִשְׁוֹאִין (א) פֿינֵן שְׁטְעוּנִין פּוֹס הו"ל כְּדָבָר שְׁבַחֻבָּה
מִשְׁא"כ בְּרַפְתְּ אֵירוֹסִין וְעֻדִין צ"ע עכ"ל וְהִיא מִן הַתִּימָא דְּמִתְבָּאָר מְכָל הַגְּדוּלִים דְּהָוִי
כְּדָבָר שְׁבַחֻבָּה ע"ע לְהַג' אָבֵן יִרְחִי בִּס' הַמְּנַהֵיג וּבִתְשׁוּ' הֵר"ן סִי' ב"ן וְרוֹקֵחַ ה"ד מִב"י
א"ח סִי' קִס"ז וּבִתְשׁוּב"ץ ח"ד בְּחוּט הַמְּשִׁין וְהַרְדָּב"ז סִי' שִׁפ"ה דְּלְדָבְרֵי פּוֹלָם אִי מְבָרָךְ
אַחַר ש"ד דְּהָוִי ** (מְלִשׁוֹן רַבִּינוּ אַבְרָהָם בֶּן הַרְמַב"ם בְּהַלְכוּתֵינוּ שְׁבַרְאֵשׁ כְּפָר מְעֵשָׂה
רַקַח (דָּף א' ע"ד) מְשִׁמַּע דְּגַם בַּח"צ צָרִיךְ שְׁיִטְעוּם תְּחִילָה הַמְּבָרָךְ עֲצָמוֹ וְלְדָבְרֵי הַפּנ"י
צ"ל מְשׁוּם דִּס"ל דְּנָם בַּח"צ לֹא מְעַפֵּב פּוֹס כְּמוֹ שְׁפֵן ס"ל לְאָבִיו הַרְמַכ"ם בַּפ' יו"ד

מהלכות אישות ה"ד ועין בטור אה"ע סי' ס"ב ובב"ח שם וכ"כ להקדיא המ"מ שם וכמ"ש
הקלקת מחוקק כסי' ס"כ סק"א ומ"ש עליו הב"ש שם בס"ק ב' דל"ד, איני מבין דעינינו
רואות שהרב המגיד פתב מפנרש שאין הפוס מעפכ גם ע"ד הרמב"ם דבפ' והלכה הנ"ל
דמיירי בב"ח כמ"ש הח"מ ועיין טיב קידושין שם אות ב' ואפשר שלפני הב"ש לא הנה
פתוב פן בהמ"מ רק בסוף פ"ג מהלכות הנ"ל גפי ברפת אירוסין וצ"ע.

ועיין בתשובת פאר הדור להרמב"ם סי' ח' והפנ"י ס"ל פהרא"ש ונהטור דס"ל פהר"ן
דב"ח לא סגי בלא פוס ומשו"ה שניא ליה מב"א דלכו"ע לא מעפכ בה פוס: והנה
מריקטא דלישנא דמרן הגהמ"ח זצ"ל הנה נראה לכאורה דהתשב"ץ ויתר הגדולים
שהביא ס"ל דגם מידי דממנהגא כה"ג דג"ד איתיה פכלל הערבות וכן ראיתי בפנ"י
גופיה דאיהו נמי מסיק הכי וז"ל ואפשר פיון דעיקר הינו לאו ליהנות מכונן חשיב שפיר
כברפת המצות עכ"ל ולכאורה דבר תימה הוא דהרי אף במידי דמתק"ח איכא פלונגתא
אי איתיה פכלל ערבות וכמ"ש מרן הגהמ"ח וכמה אחרונים האריכו בזה וסבור הייתי
לומר דגם מידי דממנהגא הו"ל פדבר שבחובה משום ואל תטנש תורת אמה כמ"ש
בפסחים (דף ג' ע"ב) ועיין ח"ס יו"ד סי' קצ"א וכהיכי דס"ל לכמה רבנותא דמידי
דמתק"ח איתיה פכלל ערבות משום דכתיב לא תסור אלא שענינתי כהתשב"ץ ח"נ סי'
ס"ה וע"ט וראיתי שלא מטעם זה פתב שאין המברך חייב לטעום אלא משום דמדמה לה
להא דקי"ל בסוף פ' ראוהו ב"ד דפורס אדם לבניו ולב"ב אע"פ שאינו טועם עמהם פדי
לחנכם במצות ובנ"ד נמי שמברך להחתן והפלה פיון שהמצנה בשבילם הם ראויים יותר
מאחרים לטעום הפוס ועדיף טפי מחינוך הקטנים עיש"ב ועיין רש"י עירובין מ"ד
ליתביה לנזקא ומה שציין עור הגהמ"ח לתשובת הר"ן אמצ"א ועיין מ"א סי' תרכ"א
סק"ג ובספר המנהיג נמי לא ראיתי פתב מזה בהלכות אירוסין ונישואין ואולי פוננת
הגהמ"ח לציין דבריו בהלכות יוה"כ דכתב דאם איבע בו מילה מברך על הפוס ומטעימו
לתינוק וכמ"ש התוספות וכו' וכמו"כ בתשובת הרדב"ז סי' שפ"ה מיירי במילה בת"ץ
ועיין בהתשב"ץ הנ"ל מ"ש גם על עי"ז: **כדבר שבחובה ואף אי שותהו תינוק וכמו
קידוש שבבה"כ וחשיב פאלו שותהו המברך עצמו ואף מי שחש בזה הוא משום דאם
שותה דאתי למסרה וכ"ש פשוטה החתן והפלה דש"ד ואין לחוש וע' תשב"ץ ח"ב ב'
ע"ד: ונחזור לנ"ד ואומר דנראה דמחמת הערבות יכול להוציא אף לנשים וכדין פל
המצית שחייבות הנשים כמו קדוש היום ומקרא מגילה וכינצא שאעפ"י שיצא מוציא
וכמ"ש פן פל הפו' ואף הרב דב"מ בח"ג סי' י"ד שפקפק במ"מ הוא מטעם אחד עש"ד:
וכן ראיתי להרב שו"ג בי"ד שכתב דהמנהג בשאלוניק דהחזן העושה קריעה הוא מברך
ברפת דין האמת ע"ש *) והוא נכון: וגדולה מזאת פתב המרדכי רפ"ק דמגילה דאפי'
פן עיר מוציא לבן פרו ועפי"ד יש סמך למאי דשו"ע רבני האחרו' אם מי שאינו יכול
לברך על עומר די"ס דאעפ"י שאינו יכול מ"מ ** (וראיתי להר"ן צ"ג גיאת בספר מאה
שערים בהלכות קדוש (דף ח' ע"ב) שכתב וז"ל ואמר מר רב מתתיה פוס של חתן וכלה
אמור רבנן או שיטעום אותו המברך או שטועמו אחר שפיר דמי וכוס של מילה אמו של
תינוק שתא ליה ואי טעים המברך ש"ר וכן אמר מר רכ פהו צדק ואיתי ראיה מההיא
דיוה"כ.

וביציחק ירנן שם אות ס"ג העיר מהא דקי"ל דדוקא בברפת המעות יכול זה לכרף ואחר
לשתות אבל לא בברפת הנקנין וכו' וכתב שנה תנישב עפ"י מ"ש הרא"ש וה"ר הטור
בסי' תפ"ד דהמברף לאחרים מצי לכרף להו גם ברפת בפה"א אירקא דמתק"ח הוא
משום היפרא לתינוקות והוי בברפת המצות ויכול להוציאם מבלי שיטעם ע"כ עי"ש
ולא ביאר איך מתנישב נה עפ"י הא דסי' תפ"ד רשם שפיר הוי פדכר שבחובה משום
שהוא מתק"ח וכן אינו אלא מנהגא בעלמא ואפשר שפוננתו כמ"ל דמנהגא נמי הוי
פדכר שבחובה משום דאיתיה באזקה דואל תטוש וקיצר קצת, אף מ"ש עוש שפון כתב
להדיא פתשובת חוט המשולש ושבו"ם (התשב"ץ ח"ד) סי' ל"ב שאפי' בדברים שאין
הפום בהם חובה פגון מילה ואירוסין ונישואין וכו' שלא נזכר בתלמוד פשום מקום
שטעונים פוס אפ"ה ש"ד שנה מברף וזה טועם המעיין שם יראה שאינו מוכח שטעם
זה כתב פן ואפשר שגם פננת החוט המשולש הוא כמ"ש התשב"ץ עצמו פנ"ל אלא
שקיצר ועיין עמודי אש סי' כ' סוף אות כ"א: והנה בפפשי בספר המנהיג ראיתי כה'
אירוסין ונישואין סוף אות ק"ד שכתב ונ"ל ומפני שב"א פותח וחותם כה בקידוש
והבדלה פדאיתא בפ"ק דכתובות תקנו בה ברכה על הפוס פקדוש והבדלה ומפני שהיא
מצוה גדולה וכן פמילה ובאות קי"א כתב אכל ברפת אירוסין ונישואין פנדאי אין לאמרן
על פוס אהד שפרי וכו' ועוד דאמרין במסכת סופרים ובירושלמי דאין עושין ארוסין
ונישואין על פוס א' לפי שאין עושין מצות חבילות ע"כ עי"ש ומכ"ז משמע שחכמים
תקנו לכרף כ"א ונישואין על הפוס וכ"מ פתוספות ברכות מ"א ע"ב דיה אי הכי וי"ל
הרבה פנה נאני אמרתי בחפזי לעורר לב המעיין ועיין עמודי אש הנ"ל ובשדי חמר חלק
ד' מערכת ברכות סי' נ' אות ה' ובפאת השדה אסיפת דינים חלק י"ח מערכת הנ"ל סי'
ל"א ועל מיש שם בשם הרב אדר"ת עיין ש"ח פ' וירא (י"ח ט') וטהרת הפנים בשו"ר
טהרה מערכת כ' אות ח' וט"ז ועיין זבחי צדק ח"ב בשו"ת שבסיה"מ או"ח סי' כ"ז:
יצחק נסים) ***(א' לכאורה צ"ע דשם בשו"ג (סי' מ"מ אות ג') מבואר להדיא איפכא
דגם למי שאינו יודע לא הנה מברף הש"צ, עי"ש שה"ד הכנה"ג ביו"ד שתמה על מה
שרוב העולם נוהגים לברף דין האמת על הקריעה והיא הכנה"ג נהג לברף בלא שו"מ,
וכתב השו"ג דהוא עצמו נמי בירף בלא שו"מ פשמתו אביו ואמו, וכתב עוד) ** יכול
להוציא אחרים משום דהוי מחוייב בדבר ומק"ם דהתענה ב' ימים דר"ה וקדש להוציא
ב"ב וכבר הזכרתי מקצת האחרו' שדברו בזה בתוך דברינו לעיל וע"ע בס' חוט המשולש
להר' מהרי"ד וכ"כ בזה במ"א והבאתי לכל ד' האחרו' בזה אלא שדברי המרדכי הם
קשים שהוא היפך הירוש' ואף שראיתי להר' מראה"ף בפ"י שכת' דתל' דידן פליג ע"ד
הירוש' עש"ד ויש סמך לזה מדברי המר' הנה מ"מ הדבר ק' מאד לאפוישי פלוגתא ביניהם
ואדרבא פלל מסור פינדנו מהראשו' דכל דמצי להטיל ביניהם שלום ואפי' בלחוק אין
להרבות במחלן' וכ"ש פאן דכו"כ מהראשו' ו"ל ויותר מהמה הביאוהו להל' ומד' הרא"ש
הנ"ל דמס' ברכות לא מכרע מידי ואיהו גופיה הביאו בפ"ק דיבמות לראיה לדבריו ולא
כתב דאינו כהל' וכנ"ל וכב"ר לרפני האחרו' שהמה ראו פן תמהו וכדיראה הרואה בס'
קה"י למהרי"א ל"ב סי' רכ"א וכ"ס זכרון יוסף ומ"מ ככה"ג דנ"ד ב"ח הוי ויכול אלא
שראיתי להר' ברכ"י שם שהביא מאי דאפליגו הר' מהרא"י ומהרמב"ח דמוהרא"י ס"ל
דבמדי דר' לית ביה ערבות וכת' הר' דנראים הדברים כמוהרמב"ח פי הנה המלכים

נועדו בדברי רש"י ר"ה דכ"ט ונשם כת' שְהָרִי פֶל יִשְׂרָאֵל עֲרָבִים זב"ז למצות חוץ
מברכת הלחם וכו' שאינן חובה על האדם וכו' הָרִין וְהָרִשׁוּ בְּיָדָיו ח"ג סי' ע"ט ומוכח דאי
ל"ה הפל נתון בערבון נהלא פולהו ברפתא מדר' אלא משמע דס"ל דאיפא ערבות אף
במדי דר' וה"ט דהלל ומגילה שאמרו אעפ"י שיצא מוציא עכ"ל: גם ראיתי להרב פתב
סופר בא"ח סי' כ"ט דהביא מ"ש הצ"ח ברכות מ"ח דהעלה בפולולו דבדרבן ליפא
ערבות ושכ"כ בכפות תמרים בר"ה במקומו דבדרבנן ליפא ערבות ותמה ע"ד ממ"ש
רש"י דכינן דרשות הוא לא ליתתהני ולא ליברך וכשיש חיובא פמו בברכת הלחם דמצה
וברכת קדוש מוציא משום ערבית הגם דברכות אלו דרבנן ע"כ ולע"ד קשה טובא
להאמין דהנהו רבנותא ס"ל דבדר' לא אמרי' אעפ"י שיצא מוציא ומשום דלתנהי
בערבות דהא ודאי הוא היפך פל הפוס' דמלבד מש"ל ע"ע במ"ש הרי"ף וְהָרִא"ש סוף
פסחים והובא בטוש"ע סי' תפ"ד מאן בתרי או בתלת פתי וכו' ונהדר מברך לכל אהד
ואהד וכו' ואפ"י ברכת טיבול ודוקא ברה"מ מברכי אינהו משום דכתי' ואכלת ושבעת
וברכת מי ** (ו"ל).

וכמדומה שפכל עוב"י שאלוניקי נהנו פך לכרף פלא שו"מ. שְהָרִי נוהגים שהש"צ עושה
קריעה וכו' והש"צ קורע לחכמים ולע"ה לאנשים ולנשים, ואם היו מברכין בשו"מ הנה
מברך הש"צ למי שאינו יודע פקול רם פדי שיענו אמן עכ"ל.

הרי להדיא דלא הנה מברך הש"צ פלל אף למי שאינו יודע ואף לפי מה דמשמע לכאורה
דפשיטא ליה להשו"ג דלו נהנו לברך בשו"מ הנה מצי הש"צ עצמו לכרף ולפטור את
מי שאינו יודע מ"מ אף לפי"ז אין לשון מרון הגהמ"ח מדוקדק ובפרט שי"ל דמ"ש השו"ג
הנה מברך הש"צ למי שאינו יודע הנהו שְהָרִי מקרא לו מלה במלה פקטון שפקרא את
ההלל ובק"ר פדי שיענו השומעים אמן.

ובעצם דינו של השו"ג אי ברכת דיין האמת על הקריעה צ"ל בשנים או"ל הנה הכנה"ג
גופיה באו"ח סי' רכ"ג פתב בשם הב"ח דצ"ל בשנים ועיין מ"א שם סק"ד בעטרת זקנים
אות ב' ובשבת יהודה ובברכ"י ונהו שלום סי' ש"מ דחו דברי הכנה"ג ביו"ד והספיקו
לכרף בשו"מ ועיין זכור לאברהם יו"ד אות ב' וכמו"כ הרב נחמד למראה ח"א דף ק"ד
ובתי פנסיות ודברי מנחם הגה"ט סי' רכ"ג וברוח חיים סי' ש"מ הספיקו נמי לכרף
בשו"מ וכן עשיתי מעשה וברכתי בשו"מ פשנתבקש ביש"מ עט"ר מו"א זצ"ל בשנת
תרע"ו וכן בשנה זו פשנתברת מרת אמי עצמאם הכ"מ.

בליל ש"ק י"ט תמוז ובליל מש"ק אחר דקבורה ותפלה ונהבדלה קרעתי וברכתי בשו"מ
פי כן הספיקו לברך בשו"מ עוד כמה וכמה מהאחרונים ואכ"מ לפורטם ועיין פרי האדמה
ח"ב דף קס"ב ע"ד.

יצחק נסים) ** שאכל מברך ע"ש וכמ"ש מר"ן בא"ח סי' רצ"ד, ובש"ע ובאחריו ע"ש
פי א"צ להאריך בזה פעת וגם שרש"י שם בסו"פ ראוהו ב"ד פי' במ"ש ברכת היין דקדו'
שהוא מקדש ישראל ונהזמנים וכן משמ' מדברי הש"ס וְהָרִי"ף פ' ע"פ וכ"כ ה"ר"ן ורש"י
סביב הרי"ף ולכל הפו' קדוש יו"ט הוא דר' שנמשכו אחר דברי הנה אעפ"י שלע"ד כת'
במ"א שאין זה מוסכם ושי"ח ונשגם דעת רש"י דאו' הוא עכ"פ דעת פמעט פל רבני
האחריו שהו' מוסכם ומפללם הר' ברכ"י וא"כ מה להם להברכ"י וכת"ס להק' מדקדוק

לשון רש"י: וגם דא"כ ד' מהרמב"ח סתראי למ"ש הברכ"י בפשמו שכת' בתשו' למ"ש בכפול"ת פפי אפר כת' בפשמו הפתב סו' והספרי' ה"ל אינם פעת עמדי לעמוד היטב בכונ' דבריהם אמנם עכ"ז אפשר לומר דנדאי גם הכפול"ת והצל"ח דבנדאי אולי ומודו דבברכת המוציא דר' אעפ"י שיצא מוציא אעפ"י שאינן בערבות דנדאי כל דתקון רבנן פעין דאו' תקון אלא דהם באו לתת טעם למה גם בברכת הנהנין אמרו שאם נצא אינו מוציא וקרי פינון שלא יש מי שיוציא אותן בנדאי דיאכלו בלא ברכה ע"ז כת' הכפול"ת הטעם דבשלמא אי הנה ברכת הלחם מדאו' הנה בדין שחייב להוציא מדין ערבות אכל פינון שהוא רק מדר' לא חששו פינון דאינם בערבות ולכן בבה"מ אף מי שלא אכל מן הדין הנה יכול להוציאם אף דהוי בברכת הנהנין פינון שהוא להוציא למי שחייב מן התו' יכול אחר להוציאם מדין ערבות גם הצל"ח שם מייירי גפי נציא שהנה פהו לכן לא הנה יכול להוציא אחרים משום דאיהו לאו בר חיובא פמוהם מה"ת כ"א רק מדר' פמו נשים וא"כ י"ל דשפא איהו לא אכל כדי שביעה ואז הוי נציא תרי דר' ולא מצי מפיק למי שחייב מה"ת והנה יכול להוציא נציא מדין ערבות גם הר' מהרא"י מייירי בכה"ג דנקא דמ"ש כל שאינו מחויב אינו מוציא מייירי דנקא בדבר שחייבו הוא רק דר' ומשום דליתיה בערבות אכל במה שהוא דאו' אף שהמוציא אינו חייב יכול להוציא למי שחייב מה"ת מדין ערבות אכל ודאי מודו פולם דכל הברכות אעפ"י שיצא מוציא אעפ"י שהוא מדר' וליתיה בערבית במה שחייבון שנה דכל דתקון רבנן פעין דאו' תקון, ומ"מ הדבר ברור דגם בכל מצות דר' דיכו"ל לאחרים ואף לנשים וקבר הארכתי בזה: אמנם נר' די"ל דאע"ג דבכל מצות דר' דיכו"ל הקא בנ"ד שאני משים דל"ח ברכה זו חיוב כל פה פמצות דר' מפני הערבות ובכה"ג לא אמרו אעפ"י שיצא מוציא וכדומה לזה פכתב הט"ז בא"ח סי' תפ"ד דרואה מלכי ישראל לברך וכי ס"ד שמי שברך וקא אחר דחייב שאינו יודע הברכה ורואה את המלך יצטרך זה שפבר ברך לברך שנית בשבילו ודאי זה אינו ע"כ והיינו פטעם הרי"ף והרא"ש דאין שייך לומר שיוציא את אחר ויברך בשבילו אלא במידי שהוא ה מצות דהיינו שהאחר ועשה מצנה אחר שיעשה זה הברכה השנייה לה וכו' משא"כ בבה"מ שאינה הכשר מצנה שתוכל לומר שע"כ וקיים זה המצנה דהא פבר עשה זה מה שעשה אלא שנתחייב להש"י לתת שבח והודאה ע"מ שאכל פבר ואין סברא דאחר יתן שבח בשבילו פינון שנה לא יעשה מצנה בשבילו אח"כ ודבר זה דומה ממש לרואה מלכי ישראל.

אמנם מלבד מה שיש לעמוד על עיקר הדבר עוד לא ידעתי הפשי' שלו דס"ל דמה שחייב לברך משום שבח והודאה משום דאין עושה מצנה דמנ"ל הא. ולכאורה נר' להביא ראיה לדבריו ממ"ש בש"ע סי' רי"ט ונ"ל אם ברך אחר הגומל לעצמו ונתפונן להוציא את חברו ושמע חברו וכינון לצאת יצא אפי' בלא עניית אמן וכת' בהגה פינון שהברך ג"כ חייב יצא בלא עניית אמן טור ע"כ דמשמע לכאורה דאם המברך לא נתחייב בברכת הודאה דאינו יכול לברך להוציא דהוי ב"ל משום דהוי פדין ברכת הנהנין דכתב בש"ע סי' רי"ג ס"ב דאין המברך מוציא אחרים, אא"כ יאכל וישתה עמהם ואז יוציאין בשמיעתן שפכוננים אליו אפי' לא יענו אמן וכן נר' ממ"ש הג' מהרא"ו שכת' ע"ד הגה ונ"ל טור בשם הרא"ש דמ"ש בגמ' והא איהו וכו' היינו משים שהמברך לא נתחייב בברכה זו אכל בל"ה הא אמרי' שמע ולא ענה יצא וכמ"ש בסי' רי"ג סעי' ב' ע"ש וכן ממ"ש

המג"א סק"ה ע"ד ה"גה שכת' ואין זה ב"ל פלומר דאם הוי ב"ל לא יצא חבירו בברכתו כמ"ש סי' רי"ג ס"ב ע"כ דנר' מזה דגם ברפת הודאה הוי בברפת הנהגין דאי הוי בברפת המצות הרי הוי מחוייב בדבר מפני הערבות וי"ל לכאורה דבדין זה דברפת הודאה דבעי דוקא שהוא המברך ג"כ חייב ואפ"י בלא עניית אמן היכא שענה אמן דיוצא אף שהמברך אינו חייב משים דבעניית אמן הוי כמברך היא עצמו וכדאשפחן בירושלמי דפ' ראוהו ב"ד שאמרו גבי קטן דאמרו תפטר בעונה אחריהם אמן הא קמן דאף דאין אדם יוצא בברפת קטן מפני שאינו מחוייב דאפ"י בעונה אחריהם יוצא אמן מד' הרא"ש פ' פ"י צד מברכין שכת' דאם לא הסבו צע"ג דשומע בעונה ואפ"י אמר אמן לא יצא ע"כ דנר' דעניית אמן אינו מועיל אם אינו יוצא בברפת חבירו ונר' דה"ט דדניק מהש"ס פן מדקאמר שאם לא הסבו צריך שיברך כל אחד ואחד דוקא דמשמע דל"מ עניית אמן ועיין בחי' הרשב"א שכת' וז"ל וא"ת ל"ל שיברך כל אחד ואחד וכו' תפול"ל דעונה אמן פמוציא ברכה מפיו וכו' וצ"ע וראיתי להר" פנ"י שרצה לתרץ לקו' הרשב"א במה שכתב וצריך לי עיון כת' וז"ל יש לי לישב ע"ד שפתיבתי לעיל דכל היכא דשייך הסבה ולא הסבו גלו דעתיקהו דלא ניחא להו להשתתף כאחד אלא להפריד איש מאחיו משו"ה אין אחד יוצא בברפת חבירו ול"ד להא דקי"ל בברפת הנהגין שאם לא יצאו מוציא דהתם גמי טעמא דמלתא משום דכל ישראל ערבים זב"ז וכחבורה אחת דמי ונר' דהיינו גמי טעמא דשומע בעונה וכן בענין עניית אמן א"כ לפי"ז כל היכא דשייך הסבה ולא הסבו תו לא שייך ה' טעמא פדפרישית משו"ה אין אחד יוצא בברפת חבירו, אא"כ אמר לו בפירוש שיתפנין להוציא פנ"ל נכון לישב טעם שי' הפו' וז"ל ע"כ ודברי תימה הם מ"ש דבברפת הנהגין דאם לא יצא מוציא משום דכל ישראל ערבים דבכה"ג ל"ש ערבות ובפ"י אמרו דלא ליתנהי וכו' וכשלא יצא דמוציא אינו מדין ערבית פידוע ונהגה לפי האמור נראה דברפת ההודאות לא הוי בברפת המצות ואם יצא אינו מוציא אלא שראיתי להרפ"ח בסי' תפ"ט שכת' שמי שלא ספר עומר שיכונן להוציא את חביו ושיענה אחריו אמן ונמצא בענייתו אמן הוא מוציא עצמו דעניית אמן חשיבא כמוציא ברכה וברפת המברך לא הויא לבטלה פנין דאיכא אחר שיוצא בברכתו וכמ"ש הב"י בסי' תקפ"ה ע"מ שביב"ד וא"י לתקוע שתוקע הבני בל"ב פנין שהשני יוצא בברכתו ואע"פ שלא יצא הוא בתקיעה של השני ונרגש ממ"ש הטור ס' רי"ט ביהוא עובדא דש"ס דאצטריך לומר דל"ח ב"ל לפי שהם נתנו שבח והודאה למקום דתפול"ל דל"ח ב"ל לפי שיצאו בברכתו ע"כ דנר' מדבריו דברפת הודאה הוי בברפת המ' וכההיא דתקפ"ה גם ראיתי להה"ג רע"א בגליון ש"ע שם שכתב וז"ל מש"כ דאם המברך אינו חייב בברכה אפ"י שמברך פדי להוציא לחבירו ל"י בלא עניית אמן וא"כ בכל בה"מ דקי"ל דאם יצא מוציא דמ"מ פנין דאין המברך מחוייב עתה בברכה זו לא יצא בלי עניית אמן ע"כ וע"ע בפר"מ במ"ז סי' רט"ו שנסתפק בזה וכמדומני שגם הרב מהר"מ פרמי בס' דברי מרדכי עמד בזה (* וע"ע ** (אל פן כתב בפשיטות הרב ר' מרדכי בסי' רי"ג שפן מתבאר ממ"ש הרא"ש ונהטור בסי' רי"ט דבברפת המעות דזכור להוציא א' אף שהוא לא מחוייב אין השומע יוצא אא"כ ענה אמן, וצ"ע על מ"ש הוא עצמו בסי' רע"ג ותפ"ד בח"ב מספרו זה שפנראה שלא נדפס.

יצחק נסים) **במ"ש הרב כתב סופר א"ח סי' ז"כ והפוסקים הנ"ל לא הזכירו את דברי הע"ז הנ"ל ובאמת י"ל ע"ד דאיה פשע"ל כ"כ וזכורני שמזה זמ"ר כתבתי בזה ומרוב הזמן לא מצאתי פעת וע' בתשובת מהר"מ ב"ב וע"ע במ"ש הפוס' בדין ברפת שהחינו' אמנם פעת אין לי פנאי לעמוד עוד בזה וגם פי אין צורך לנ"ד וכמ"ש כת"ר דבנ"ד גם האוכלים שם צריכים לברך מצד עצמם והגם שי"ל דאולי ליכא דין מנחמים איש לאשה דומיא למ"ש השה"ג בפ' א"מ אשה שארעה אבל אין לאנשים להברותה אבל נר' דאין לדמות לזה דלעגנו זה צריף לעשות תנחומים גם איש לאשה וכמ"ש הרמב"ן בתה"א וה"ד שם השה"ג קודם לכן והלפך אפי' לא הניח אלא אשה שאין מתפללין בעדה פיון שצריף לעשות לה תנחומין סגי עכ"ל וסתמא מש' גם איש לאשה וא"כ צריכים לברך לעצמם וגם דנר' דבנ"ד אינו שמברך ברכה תוספת דנר' דאף אינש דעלמא אי בירך יצי"ח בדיעבד ולא הוי משנה ממע' שט"ח ורק דלכתחילה אין נכון וכמ"ש במ"א דלא הוי הפסק ואף שראיתי להר' ח"ק מהרח"ף בס' שם חדש ח"ב בסופו דפ"ג דשו"ט באם אין האבל אוכל עם המנחמים אי מצו המנחמים לברך ב"א שהשיב וז"ל ומ"ש הר' הפו' וכ"ש שאין כאן ברכה בפ"ע אלא תו' בהטוב והמטיב שפונדאי רשות בידם לסיים הח' לפק"ד מאי דפשי"ל למר להתרא פשיט"ל לאיסורא ממ"ש מרן ס' סי' ר"ח לא יכלול עה"ס שום תוס' בברכת מע"ג אעפ"י שאינו מוסיף שו"מ ועיין בפוס' אחרונים בזה דמבן' בדבריהם דהתוס' הוי הפסק בברכה וכן פ' הפו' בסי' רצ"ד ס"ד בענין אתה חוננתנו דמיד שסיים הברכה אין לו לחזור וכתב הט"ז דהוי הפסק באמצע התפלה פיון שהוא שלא לצורך יעוש"ב וכ"פ הפו' בענין ענינו בשומע תפילה פמבן' בסי' תקס"ב סעי' א' וסיים הט"ז ותו פיון דלהפו' שלא לומר ענינו הוי הפסק בברכה של שומע תפילה כמ"ש הטור וכו' יעוש"ב מבו' הדבר דכל אלו לא הוי ברכה בפ"ע אלא תוס' ואפי"ה ס"ל דהוי הפסק בברכה ה"נ בברכת בונה מפסיק בנחם עכ"ל ואין ראיתי מקריעות לומר דהוי הפסק דמ"ש מההיא דלא יכלול על הס' עי' בחי' רע"א במגניזים חדשים שכת' ע"ד התה"ד דראיתו מהירוש' שהביאו תו' דל"ז ר"י לא אכול סולת כל ימיו והא יכול לאכול סולת ע"י שיאכל וכו' ונר' דאין ראיה משם דהא בטעה והזכיר מאנרע שאר ימים בתפלה של"ב לא הוי הפסק וכו' יעוש"ד ועמו הס"ר דאף אי יש לדמות ברפת הפירות לברכות דתפילת י"ח הרי גם שם לדעת פמה פוסקים דוקא בתפלה שלא בזמנה אבל בתפלה העקרית לא: ועוד ק' דמאי מיייתי משם דהתם הוי בדיעבד שפכר הזכיר דלא הוי הפסק אבל התה"ד הוא שלא יכלול לכתחילה אבל בדיעבד ודאי דמיידה דלא.

הוי הפסק וכמתבאר מד' הראשו' וכמ"ש התו' בברכות די"ב דאם היה יודע בבירור שטעו בדבורו שאמר בפה"ע תחת בפה"ג דבתוכ"ד יכו"ל בו תכ"ד וכן בכת' של יו"ט אם בין מקדש ישר והזמנים וכו' כ"ש וכ"כ הרמב"ן והרשב"א פ"ק דברכות דמפני שהוסיף שבח אחר לא הווי הפסק וע"ע הרשב"א ח"א סי' ל"ה ובתשו' הרדב"ז סי' שס"א ע"ש: הרי מבואר דעכ"פ לא הוי הפסק ומ"ש עוד מסי' רצ"ד סעי' ד' מלבד דלא דמי ועוד שם ג"כ ה"ד לכתחיל' ומ"ש עוד ממ"ש הפוסקים בענין ענינו להא נמי ליכא ראיה דהתם מלבד דהוא מפני שהוא שקרן וגם יש לדבר עוד אצ"ל בזה כי בנדאי בכה"ג דלא היי ברכה בעצמה לא הוי הפסק דאף אי איניש דעלמא בירך פן אף דלכתחילה לא שפיר עביד לא עבד איסורא כמו ברכה שלא לצורך ואין לדחות פלל: ובהיותי בזה ראיתי

להר' מהר"א פריסקו בס' בירך אברהם דיני ברכות דמ"א ע"ב שכת' דבחנופה ופורים
אם הזכור מעיוהמארע במעין ג' דהוי הפסק לענין שצ"ל לראש ע"ש ואין זה נכון
דאע"ג דכת' מהר"ם ב"ב בתשו' סי' ע' ונ"ל ולהזכיר בחו"פ מעין המארע אין צריך
דאפי' בברה"מ איפא למ"ד דאין מזכיר ואם בא להזכיר מזכיר בהודאה אבל במעין ג'
לא יעלה על לב איש פנין דליפא הודאה בברכה דמע"ג איני מזכיר אלא היכא דאיפא
הודאה בתפ' ע"כ הרי מפו' דלא קאמר אלא שאינו צריך הא ודאי אם הזכיר לא הוי
הפסק וכן מתבאר מד' הש"ס דקאמר אינו צריך להזכיר ואם בא להזכיר מזכיר ואם
אימא דבמקום שאינו צריך הוי הפסק איך קאמר ואם בא להזכיר מזכיר וכ"כ הרמב"ן
והרשב"א פ"ק דברכות דמפני שהוסיף שבה אחר לא הוי הפסק וכ"כ בתשו' ח"א סי'
ל"ה ועי' עוד בחי' הרשב"א לדכ"ד שכת' למ"ד אינו מזכיר לאו דאסור להזכיר קאמר
אלא שאין צריך וכ"ש כשפבר הזכיר דאינו חוזר ועי' עוד תשו' הרדב"ז סי' שס"ה וקול
אליאו ח"ב סי' ג' ובפרוה השלחן א"ח סי' ר"ט ומה שהשיג הל"ח פ' ב"מ אות קל"ה
ע"ד הלבוש שפ' כע"ג המר' שהטעם דעל הנסים הוא הודאה ראוי להזכיר בהודאה
בתפלה קודם ועל פולם דשם מזכיר הודאה משא"כ בברכת מע"ג שאין בו מקום שראוי
לסמוך עליו כ"א במ"ש ונודה לה נשם אינו ראוי להפסיק שיהא מעין חתי' סמוך לחתי'
ע"כ וכת' הל"ח שהוא דוחק וכת' הוא הטעם שלא מצינו להזכיר מעין המארע כ"א
בירושלמי נשם לא הוזכר חנופה ופורים ואפשר פנין שלא הוזכר בתלמוד לפי האמור
הרי מבו' בתשו' מהר"ם כד' הלבוש: ואחר ההדפסה נזדמן לידי ס' טוב טעם ודעת להג'
מהרש"ק מהדורא ג' ח"ב סי' ר"ו שנסאל אם הוציא האונן אחרים אי יצאו י"ח וצדד
כמה צדדים ולבסוף הצ"ע וכשו"ר להפ"מ בפתי' פולקת שנס' והעלה שמוציא אחרים
ע"ש ויש לתמוה דאשתמיט מיניה מ"ש הרא"ש רפ"ג דברכות דאונן ששמע הבדלה
מאחרים דלא יצא פנין שבהאי שעתה לאו ב"ח וביום א' לא יאכל עד שיבדיל וכ"כ
בשמו גם גדולים אחרים ושוב נזכרתי שהר' פנים מאירות ח"ב סי' קמ"ט כת' שאם טעה
האונן והבדיל דלא יבדיל אחר קבורה גם הר' ב"ד סי' קס"ד כת' שאם שמע וכינן לצאת
דלא יבדיל אח"כ והר' חיד"א בברכ"י השיג עליהם ממ"ש הרא"ש ונר' דאונן מגרע גרע
מבן עיר שאינו מוציא בן כרף וחרש שאינו יכו"ל לאוננו דלא הוי ב"ח וכבר אמרו דאפי'
אמן אינו רשאי לענות ולכן כת' הפמ"א ח"א סי' י"ט דאינו מצטרף לעשרה וכ"כ
בשכנו"צ ובה"ט בסי' נ"ה וכן ראיתי בתשו' כת"י להר' הג' מהרימ"ט שהשיב דאינו
מצטרף והביא ראיה מהר"י והרא"ש דמס' ברכות שכתב דלאו ב"ח פלל ונפטר לגמרי
שגם מהר"ם מודה דבהיה שעתה לאי ב"ח פלל הוי כמו חש"ו וכת' האי אתי לידי
חיובא אח"כ הו' מלתא לא אתי לידי חיובא שאינו חייב להשלים ועוד הרי קטן שחסר
יום א' מן המנין דאתי לידי חיובא ואינו מצטרף א"כ זה היום פקטן וחרש דמי דלאו ב"ח
היא זת"ד וכעת אני בלי ספרים ואולי הפנים מאירו' וב"ד ופר"מ מייירי פשיש מי שישא
משאו דהוי ס' דתלוי בב' הט' שאמרו בירוש' ומשו"ה כת' הש"ע דאם ר"ל אמ"ב: והן
ענה סמיה להדפסה נזדמן לידי ס' שו"מ מ"ד ח"א ס' כ"ד וראיתי שם דברים תמוהים
כמה שהביא לישוב דברי הרמב"ם דמה שיכול להוציא אחרים הוא מתורת ערבות וא"כ
פל שלא יכול להוציא לכתחילה איך שנייה ערבות דאה אינו מחוייב פלל לכתחילה הגה
אף שלכאורה הדברים נכונים אבל באמת הש"ס לא אזיל בשיטה זו דהרי בש"ס אמרו

ממאי דר"י ואף בדיעבד נמי לא דילמא ר' יהוד' היא ולכתחילה היא דלא אכל בדיעבד שפיר דמו הרי דאמרו דלר"י בדיעבד יכול להוציא הן אמת דבלא"ה קשה דהא לר"י בקטן שהגיע לחנוכה אף לכתחילה יצא והא קטנאינו בכלל מצות ואינו בגדר ערבות כמבואר ברש"י נדה ד' י"ג ובתוס' שם וא"כ איך יכול להוציא ולכאורה רצייתי לומר דלר' יהודה הסברא היא פה דהנה הרשב"א פתב וכ"ה בש"ע חו"מ סי' קכ"ט דאף דכל דהלנה מפטר גם הערב לא מתחייב מ"מ במקום שמתחלה התחייב הערב במקום שפטר הלנה שפיר חייב בערבות וא"כ יש לומר דע"כ לא אמרו שאינו מחויב בדבר א"י להוציא היינו דוקא בגדול שמחויב בכל המצות ורק בזה נפטר שלא נתחייב בזה הענין שפיר א"י להוציא דכל שאינו מחויב בעצמו גם בגדר ערבות אינו אכל בקטן דמפטר מפל מצות רק שמ"מ נתחייב בתורת חינוך שרוצה להתחנך במצות שפיר יכול להוציא אחרים מגדר ערבון דרצה להתחייב בדבר שמפטר מה"ד ולכך ס"ל לר"י דקטן שהגיע לחינוך יכול להוציא וא"כ לדידן גם בחרש יכול להוציא אחרים בדיעבד פיון שמפטר לכתחלה דלא יכול להשמיע לאונניו רק בדיעבד יצא אף דלא השמיע לאונניו.

א"כ פשם שנתחייב לעצמו פה יכול להוציא אחרים משא"כ לדין שפיר פל שאינו מחויב לכתחלה אינו יכול להוציא אחרים. וזה ברור ע"כ.

וכל דבריו תמוהים. דנראה ברור דאם המוציא עדיין לא יצא מה שיכול להוציא אינו מטעם ערבות דמה שהוצרכו לטעם ערבות הוא דאע"פ שיצא שיהי' מוציא וכמ"ש בסוף פ' ראיהו ב"ד וכמו שנתבאר לעיל.

ומ"ש ר' יוסי דקטן שהגיע לחינוך שמוציא היינו פשהוא עדיין לא יצא דאינו צריך לטעם ערבות. ומשום דאיתי דר' ומפיק דרבנן דומיא דאיתי דאורייתא ומפיק דאורייתא.

וכל דתקון רבנן פועין דאוריית' תקון. ואע"ג דקטן לאו בר שליחות.

ובכן מה שדיקמה דבר זה למ"ש בחו"מ סי' קכ"ט אין שייכות כלל. ובשיוב דברו הרמב"ם וכבר עמדו רבני אחרו' ומפללם הר' בעל עצי ארזים בס' מעיין התכמה בחבורו על המצית.

ולהיות שהמדפיס דוסק לא יכולתי להרחיב הדיבור. וג"כ במה שיש לעמוד במ"ש הג' שו"מ אח"כ: והנה מ"ש לעיל דהפנים מאירות וב"ד ופר"מ דאפשר דמירו פשיש מו שישא משאו.

דאז רשאי להחמיר. כ"כ מג"א בסי' תרצ"ו ס"ק ע"ז.

ונ"ל מיהו לפי מ"ש ס"ס ע"א דאם רצה להחמיר דשרי א"כ יוצא במה ששמע בצבור דהא עיקר דמקרא מגילה קונדם קבורה וא"כ חייב במקרא מגילה ע"כ. וגם הר' נוב"ב במהדו"ק חא"ח סי' כ"ז פתב דעפי"ד המג"א אלו דאם האונן סיפר דלפי הסברה דרשאי להחמיר האונן דיצא בפסירה זו ע"ש: אמנם מתשו' מהרימ"ט הנ"ל דכי דאונן דמי לחרש וקטן דלא הוי ב"ח כלל.

נר' דס"ל דאפי' להסברא דרשאי להחמיר לא הוי מפני זה ב"ח משום דהוי כמו שאינו מצווה ועושה. וגם אפשר לומר דגם המג"א לא קאמר כ"א דווקא לענין מקרא מגילה כדי שיקרא בצבור ומשום פרסומי ניסא דמשו"ה מגילה קודם לקבורה.

אבל בפאר מצות מודה לסברת מהרימ"ט דלא הווי ב"ח כלל. אשר לפ"ז י"ל עמ"ש רע"א בני' טש"ע א"ח סי' קפ"ו וז"ל מסתפקא באוכל ביום אחרון של שנת י"ג לעת ערב ובתחלת הלילה שנעשה גדול עדיין לא נתעפל המזון אם מחוייב לברך או פיון דבשעת אכילה הי' קטן וכתב שגם בס"ח א"א נסתפק פשהוא אונו ונקבר קודם שנתעפל.

אף יש לחלק דכתם החיוב נמשך מן התחלת אכילה עד אחר העיפול אלא דבעידן דעוסק במצוה דהיינו אנינות פטור מלברך בזה י"ל דתיקף פשגמר המצוה צריך לעשות מצנתו דבהמ"ז.

אבל בנ"ד דבעידן אכילה הגביר בעצמו אינו ב"ח י"ל דלעולם אינו מתחייב מדאורייתא ע"כ ולפי דברי המהרימ"ט ודאי אין לחלק כלל. ואדרבה קטן עדיף דכיון דהגיע לחינוך הוי ב"ח מדברבנו לס' פמה מהפ"ו בעת אכילה ושוב אח"כ ניתוסף לו החיוב מדאורייתא.

משא"כ פאן דהוי פקטן שלא הגיע לחינוך, וע"ע במ"ש בזה הג' מהרש"ק בס' טוב טעם ודעת מהדו"ג ח"ש סי' ר"ו. ולענ"ד נר' דנהתלוי במה שמברך עד זמן העיפול שהוא מפני דהוי חיוב הנמשך ולא מדין תשלומין כדמוכח מהתלמוד והפ"ו שכתבו עד מתי יכול לברך נראה דהוא אף לכתחלה יכיל להתמין: ואגב אנמר שראיתי להג' רע"א שם בס"ר ס"ז דכ' וז"ל מסתפקא אם אחד שלא קבל עליו שבת יכול להוציא לקדש למי שקבל עליו שבת די"ל דלזה שלא קדש דהוא חול אצלו הוי פאינו מחוייב בדבר פההיא דירושלמי שהביאו התו' ביבמות י"ד דבן עיר וכו' או דהוי עדיף דיכול להביא עצמו לידי חיוב לקבל שבת וצ"ע ע"כ ולענ"ד דנדאי יכול להוציא ול"מ לפי מש"ל ע"ש רש"י והריטב"א והרב"א משום רבותיו והרב המאירי דאע"ג דלא הגיע זמנו דהוי ב"ח אלא דאף למ"ד דבן עיר אינו מוציא לבני הפכרים הא ודאי לא דמאי כלל משום דהכא ודאי הוי ב"ח דאם רוצה יכול לקדש גם לעצמו ולא משום דאינו רוצה להוציא עצמו עדיין הוי לא ב"ח: שלמה אליעזר אלפאנדארי.

סימן ז שאלה ראובן בא ממקום קרוב אצל גדול הבית ועדין המנחשים אצלו שהדין הוא פשיעמדו המנחמים גם היא נגמר אבלתו נסתפקו החכמים הי"ו אם חייב להניח תפילין משום דלדידה שיודע עתה הוי יום מר והוי דינו כמו דקי"ל דיום שומעו אסור בתפילין כל היום פולו או"ד התם משום דהוי כל היום לאבלות משא"כ הכא (* ויש לחקור עוד דאף את"ל דמניח פיון דאינו באבלות אפתי י"ל פשבא בתוך ימי אבלות פיון דנוהג אבלית והוי יום מר: תשובה י"ל מקודם אי מה שאסור בתפילין יום א' אי הוי דאו' עי' תוספות פ"ק דברכות די"א שהק' ע"ד רש"י שפי' הטעם דפטור דהוא משום דאבל מעולל בעפר קרנו דל"ל האי טעמא תפו"ל מדאמר ליחזקאל פארך וכו' מפלל דלכ"ע אסור נראה דכונתם להק' דאם הוא הט' כדפרש"י הוי רק מדברבנו ואי הטעם הוא משום דילפי' מיחזקאל הוי איסורו ** (אף שהזכור לאברהם כה' אבלות אות ג' הביא מי שנסתפק כאם כא אצל גדול הבית שיום השביעי אם לדידה נמי הוי מקצת יום השביעי פכולו או"ר עריף לנהוג אבלות כל יום השביעי וצדד לכאן ולכאן עי"ש נראה דמ"מ

ס"ל למרן הגהמ"ח והחכמים שנסתפקו כשאלה דאין הדין עם המסתפק הנ"ל ואין מקום לספקו כדברי הש"ע שדברי להדיא פתב מרן הש"ע הואיל ומצא מנחמים עולה לו ומונה עמהם תשלום שלוששים והיגנו ודאי ראותו מקצת עולה לו לשבעה וכמ"ש הלבוש וכן מפנרש בשו"ת הרשב"א ח"א סי' תע"ו שרואין פאלו הנה עמהם משעה שחל עליהם אבלות והתחיל למנות משעה שהתחילו הם למנות עי"ש ועיין ריח חיים סי' שע"ה אות ו' ותיים פי' סי' קכ"ה אות י"ט שדבר מלאכת עילמה קמחי סי' י"ג דן את הדין דאפי' כא אצל גדול הבית פיום השביעי שחל בט"ב דלא מוכחא מילתא, מונה ופוסק עם גדול הבית עי"ש: והנה ראיתי פתשובת רב פעלים ח"א יו"ד סי' מ"ח ששאל כמעשה שהנה באשה שמת אביה והיא בבית בעלה וביום ששי לאבלות שחל ביוש"ק באו ושאלו מהחכמים אם יאמרו לה למחרת פיום א' בפוקר שתלה לבית אביה ששם אכלים אמה ואחיה כדי שיעלה לה אותו מקצת היום ולא תצטרף למנות לעצמה ומפני הספק הנ"ל שהביא הזבול הורו החכמים שתלה ביוש"ק שהוא יום ששי לאבלות ואחר שהורו פן בקשו מרבינו הגדול הרב פעלים לחו"ד אם יפה הורו והשיב להם שלא הועילו חכמים בתקנתם שלפי דנראה בעל הספק שבזכו"ל הנ"ל מסתפק למבועי יום שלם ומה שהורו שתלה ביוש"ק אפתי ליפא יום שלם פינון דעבר פמה שעות פיום שבת ונמצא בחינם הורו להדיא נפש האשה ביוש"ק ללא צורך עכ"ל ואני חרנא דיומא קמי יקר אורייתיה לא ידעתי מנין שמיע ליה שבעל הספק מסתפק פיום שלם ומלשון הזכ"ל הנ"ל) **דאורייתא וא"כ לפי"ז י"ל דלפי"ד רש"י דבזה דלא הוי אבל חייב אבל לפי"ד התו' אינו תלוי באבלות רק דגזה"כ הוא דביום ראשון דהוא יום מר אסור בתפלין פל היום פינון דיום שמועה הוי פיום מיתה ואע"ג דאבלות דיום ראשון דשמועה לא הוי דאורייתא מ"מ נקטי דיום ראשון דשמועה הוי פיום ראשון דיום המיתה לענין תפלין: אמנם ראיתי להרא"ש בפסקיו פ' א"מ שכת' בתחלה דאבלות דיליף מיחזקאל דהוי דאורייתא מדיליף מינה לפטור אבל מן התפלין דהוי דאורייתא והיגנו כמ"ש התוס' אלא דשוב פתב ולי נראה דאין נראה מתפלין דפטור תפלין לאו מיחזקאל גמרי' דא"כ לפטור פל ז' פשאר מילי דאבלות דגמרי' מינה אבל לא מפטר מתפלין אלא יום ראשון אלא מדכתוב ביחזקאל פארך חבוש עליה אלמא תפי' אקרי פאר ואבל פיום מר מעולל בעפר קרנו ואין נכון שישים תפלין שהוא פאר תחת אפר ובשוא"ש בטלו חכמים מצות תפלין פיום א' ע"כ ומתבאר מדבריו דגם אי הנה איסור תפלין מדאו' כדסקא דעתיה מעיקרא דהיגנו דוקא מפני שהוא אבל אמעו"ל אסרה תורה ויש ללמוד מזה פינון דאסור תפלין דאורייתא אבלות נמי דאורייתא ומדברי הר"ן והריטב"א פ"ב דסופה נראה דמפרש מפלל דכ"ע פטרי אלא די"ל דה"ד מפני אבלותו וכ"ש למאי דמסיק הרא"ש דאיסור תפלין דלא הוי דאורייתא כ"א רק מדרבנן דאבל פיום א' מעולל בעפר הכא דליכא פיה שום אבלות ומשום דכיון דהנה במקום קרוב ואלו שמע והנה יכול הוי פאלו פבר נהג אבלות פל ז' מהיכא תיתי שיהא פטור מתפלין וגם ממ"ש הרמב"ן בתורת האדם נראה דפטור תפלין דהוי דר': וגם נראה דלדעת פמה גדולים שלמים וכן רבים דאפילו אבלות דיום מיתה וקבורה דהוי דר' ועי' לרבנים אחר' בס' ברכ"י ומאמ"ר סי' ל"ב ובס' דרף המלה ה' אבל אלא דבדעת רש"י י"ל משום דבא"ז פ"ק דכתובות הביא מרש"י דהוי דר' וכן נראה ממה שפי' בפטור התפלין משום דהוי מעולל בעפר וכמ"ש הרא"ש ** (נראה

כְּמוֹ שֶׁהֵבִינוּ לְכַאוֹרָה הַחֲכָמִים הַמּוֹרִים דְּבַעַל הַסֵּפֶק לֹא נִסְתַּפֵּק אֲלָא בְּבֹא אֲצֵל גְּדוּל הַבֵּית
בְּיוֹם הַשְּׁבִיעִי אִי צָרִיף לְנַהוּג אֲבֵלוֹת כֹּל יוֹם הַשְּׁבִיעִי וְהֵינּוּ מִשְׁנֵה שְׂפָא וְעַד הַלֵּילָה וְאַפְּי
בָּא בְּשִׁלְהֵי דְיוֹמָא וּמְצָא עֲדִינָן נוֹהֲגִים אֲבֵלוֹת דְּגַם בְּכַה"ג מוֹנֵה עִמָּהֶם כַּמ"ש הַב"ח (בְּסִי
שַׁע"ה) מִיָּד בְּלֵילָה בְּטֵלָה מִמֶּנּוּ גְזֵרַת שְׂבָעָה כֹּן נִרְאָה פְּשוּט מִלְשׁוֹן הַזִּכָּר וְאַף דְּנִרְאָה
שְׂפָא פְּנוֹנוּ הַחֲכָמִים הַמּוֹרִים בְּדַעַת בַּעַל הַסֵּפֶק אֲפִתֵי יֵשׁ לְתַמּוּהָ עֲלֵיהֶם שְׂלֵא הָיוּ צָרִיכִים
לְהִדְאֵיב נֶפֶשׁ הָאִשָּׁה בְּיוֹש"ק וְהִי"ל לְהוֹרוֹת שְׂתַלְתָּה בְּיוֹם רֵאשׁוֹן בְּבִקְרָה בְּס"ד דְּהַשְׂוֹאֵל
וְתַנְהוּג אֲבֵלוֹת עַד הַלֵּילָה אֲלָא דְבַל"ה מְעִיקְרָא לֹא הָיוּ צָרִיכִים לְחַוֵּשׁ לְהַסֵּפֶק הַנִּזְכָּר כֹּל
וְכַנ"ל וְכ"כ בְּתַשׁוּבַת רַב פְּעָלִים הַנִּזְכָּר אַח"כ וְהִבִּיא רֵאזִיה מְדַבְרֵי הַרְמַב"ן בַּת"ה שֶׁהִיָּד
הַב"י וְהַב"ח בְּסִי שַׁע"ה וְהִבִּיא נְמִי דְבָרֵי הַלְבוּשׁ שְׂפַתַּב מְפֻנְרֵשׁ דְּאוֹתוֹ הִמְעַט עוֹלָה לוֹ
לְשַׂבָּעָה וְשִׁפְן כְּתַב הַשׁו"ג ס"ק כ"ה וְסִינִים דְּאַפְּי אִם יִמְצָא מֵאֵן דַּס"ל לְהַפְּךָ אֵינן לְחַוֵּשׁ
לְדַבְרֵי דְהַלְכָה כְּדַבְרֵי הַמִּיקָל עַכ"ל עִי"ש וְכ"כ הַטְּהַרְתָּ הַמִּים בְּשִׁיּוּרֵי טְהָרָה מְעַרְכָּת
ה"א אוֹת ע"ז וְז"ל וּמְדַבְרֵי הַלְבוּשׁ וּלְשׁוֹן הַרְמַב"ן שֶׁהִבִּיא הַב"י בְּזַה מְשַׁמַּע דַּא"צ לְיִשְׁב
בְּאֲבֵלוֹת כֹּל יוֹם הַשְּׁבִיעִי, אֲלָא גַם בְּזַה אֲמַרְיֵנוּ מְקַצֵּת הַיּוֹם כְּכֹלּוֹ וְכ"מ מְדַבְרֵי הַרְמַב"ן
שֶׁהִבִּיא הַט"ז בְּסִי ת"ב סק"ד שְׂפַתַּב וְלֹא אֲמַרְיֵנוּ מְקַצֵּת הַיּוֹם כְּכֹלּוֹ כֹּל שֵׁשׁ עָלְיוֹ חוֹב
לְיוֹם שְׂאֲחָרְיוֹ שְׂעָה אַחַת דְּהִיאָה נְאָמַר שֵׁיפְסִיק מְאֲבֵלוֹת וְיִחְזוֹר לוֹ ע"כ וּמִיָּנָה דָּאִם אֵינן
עָלְיוֹ חַיּוּב לְיוֹם שְׂאֲחָרְיוֹ כֹּל אֲמַרְיֵנוּ מְקַצֵּת הַיּוֹם כְּכֹלּוֹ אַע"ג דְּלַגְבֵי דִידְזִיהָ הוּא יוֹם
רֵאשׁוֹן וְבוֹ בְּיוֹם מְפָסִיק אֲבֵלוֹת עַכ"ל הַשִּׁיּוּרֵי טְהָרָה וְנִרְאָה שְׁגַם דְּהוּא הַבֵּין שְׂבַעַל הַסֵּפֶק
לֹא נִסְתַּפֵּק בְּיוֹם שְׁלָם וְעֵינָן שְׂדֵי חֲמַד בְּמַעַרְכַת אֲבֵלוֹת אוֹת ע"ד שֶׁהֵרַב מְסַגְרַת דְּהַשְׁלַחַן
נְמִי נ"ל לְהַקֵּל כְּמַקְצֵת הַיּוֹם שְׂלֵא כְּדַבְרֵי בַּעַל הַסֵּפֶק הַנִּזְכָּר וְכֹן נִרְאָה לְהַשְׂדֵי חֲמַד עֲצָמוֹ
מְסַתִּימוֹת הַפּוֹסְקִים יְצַחֵק נִסִּים) **אֲלָא דְהִרָא"ש כַּת' עַל שֵׁם רַש"י דְּמִשְׁמַע דַּס"ל
דְּאֲבֵלוֹת הָיוּ דְאוֹרֵייתָא מִמָּה שְׂפִי בְּסוֹנְגִיא דְאַבֵּל הָיוּ עֲשֵׂה דִיחִיד דִּילְפִינָן מִיְחֻזְקָאֵל וְכו'
אֲמַנָּם לִיתָא כֹּן בְּנוֹסְחָתֵינוּ אֲמַנָּם אַף אִי סל"ה יְכוֹל לְהִיוֹת דַּמ"מ פְּטוֹר הָאֲבֵל דְּהָיוּ דַר'
דְּבִטְוִלֵי חַז"ל לְחַיּוּב בְּשׁוֹא"ת וְכִינְצָא לְזַה בְּטָלוֹ חַז"ל לְחַיּוּב תְּפִלִּין בְּיו"ט ב' וְכַמ"ש
הַרְשֵׁב"א בְּתַשׁו"ח"א (סִי ס"א) וְנִמְצָא דְהַדְבָר בְּרוּר דְכִינּוֹן שְׂעַמְדוֹ הַמְּנַחֲמִים דְּחִיב וְכֹן
מְבוֹנָר בְּלְשׁוֹן ת"ד וְהִירוֹש' וְכָל הַפּו' דְּנִקְטוּ בְּלְשׁוֹן אֲבֵל בְּיוֹם א' דְּהוּא מְפָנִי שֶׁהוּא
בְּאֲבֵלוֹת דְּנוֹקָא וְעִי לְהֵרַב מֵהַרִּיט"ץ בַּחִי' לְפָרַק אֵינְהוּ נֶשֶׁף דְּכַתַּב דָּאִם מֵת בְּיוֹם א' וְנִקְבַר
בְּיוֹם ב' דְּמַנִּיחַ בְּיוֹם קְבוּרָה אֲמַנָּם אֵינן לְהִבִּיא רֵאזִיה מְדַבְרֵי מִשׁוּם דְּכָל הַבָּאִים אֲחָרֵי
חִלְקוֹ עָלְיוֹ וְהַעֲלוֹ דְלָא כְּנוֹתִיָּה מִשׁוּם דְּאַפְּי בְּיוֹם א' דְּשְׂמוּעָה אֲסוּר בְּתַפְּלִין ע"ש, אֲמַנָּם
הָכָא בַּנ"ד דְּאֵינּוּ נוֹהֵג אֲבֵלוֹת נִרְאָה בְּרוּר דְּמַנִּיחַ תְּפִלִּין לַכ"ע וְגַדּוּלָה מְזַאת הַגִּיד לִי רַב
זְקַן אֲחַד מְזַה זְמַן עַל שֵׁם רַב גְּדוּל אֲחַד דְּהוֹרָה וְעַבִּיד עֲוֹבְדָא בְּנַפְשִׁיהָ כְּשַׁמַּת לוֹ מֵת דְּאֲחַר
שְׁנַמְסַר לְכַתְּפִים דְּאֵינן לוֹ דִּין אֲנִינּוֹת וְעֲדִין לֹא נִקְבַר דְּהַנִּיחַ תְּפִלִּין מִשׁוּם שְׂעַדִּין לֹא חָל
עָלְיוֹ אֲבֵלוֹת: וְכֹן רֵאִיתִי לְמַהֲרַד"ף בְּס' שׁוֹש"ל בְּרַפ"ג דְּבִרְכוֹת שֶׁהִבִּיא מ"ש הַרְשֵׁב"א
בַּחִי' וְכַתַּב וְז"ל וְלַעֲד"ן דְּהָא דִּילְפִי' לְאִסּוּר תְּפִי' כֹּל הַיּוֹם רֵאשׁוֹן הֵינּוּ אַחַר שְׂחַל עָלְיוֹ
אֲבֵלוֹת לְאַחַר שְׁנַקְבַר אֲבֵל הָכָא מִיָּרִי בְּאוּנָן דְּאַפְּתִי לָאו מְעוֹלָל בְּאַפְּרָ קָרַע אִיהוּ לָאו
שְׂמַעִי לְפּוֹטְרוֹ עַד דְּשְׂמַעִי מִמַּתְנִי וְאַפְּשָׁר שְׂזַהוּ טַעְמֹו שְׁל רַש"י וְכו' וְהַק' הַתּוֹסְפוֹת דְּמָה
צָרִיף לְטַעַם וְכו' וְתִי דְצָרִיף לְטַעַם דְּרַש"י מִיּוֹם רֵאשׁוֹן וְאִילָף וְזַה דְּנוֹסַק וְלִפִּי הָאֲמוּר
נִיחָא דְהוֹצְרָה רַש"י לְפָרֵשׁ טַע"ז לּוֹמַר דַּה"ד מְזַמֵּן שְׂמַתְחִל הָאֲבֵלוֹת שְׂיּוֹשֵׁב בְּקַרְקַע
וּמְתַגּוּלָל בְּעַפְרָ אֲבֵל לֹא קוֹדֵם לְכֹן אֲלָא מִמַּתְנִי הַכְּרַח שְׂלֵא דְבַר הַלְמַד מְעַנֵּינוּ דְכַתִּי

בְּתַרְיָה וּנְעֻלְיָה תְּשִׁים הָרִי דַל"מ קָרָא אֶלָּא מְפִי מְטָא זְמַן הָאֲבָלוֹת אֲבָל לֹא קוֹנְדָם לְכוּ
בְּזִמְנָן אֲנִינּוֹת וְצ"ע ע"כ אֲשֶׁר לִפְי"ד מְפָרְשׁ יוֹצֵא דְלָא קְאָמַר בְּמִתְנִי' דְּפִטוֹר אֶלָּא קוֹנְדָם
בְּזִמְנָן שְׁמַתּוּ מוּטָל דְּאִזּוּ דְּנֻקְא פִטוֹר אֲבָל כְּשִׁנְמָסַר לִפְתָּפִים דְּאִזּוּ חֲזִיב בְּתַפְלִין וּכְמוֹ בְּתַפְנִי'
וְכוּ' פִינּוֹן שְׁעֵדִינּוֹן לֹא חָל עָלֵיו הָאֲבָלוֹת עַד שִׁיִּסְתָּנוּם הַגּוֹלָל: אֶלָּא שְׁדַבְרִיהֶם תְּמוּיָהִים שְׁהָרִי
קִי"ל כְּשִׁי רֹבַח הַפּוֹ דְּגַם בְּאוּגוֹן חֲזִיב בְּכָל דִּינֵי אֲבָלוֹת חוּץ מִנְעֻל"ה מְפִנִי שְׁיִתְעַסֵּק בְּצַרְכֵי
הַמֵּת וְזֵהוּ אַף בְּנִמְסָר לִפְתָּפִים וְאֵע"פ שְׁעֵדִינּוֹן אֵינּוּ מִתְחִיל בְּאֲבָלוֹת דְּשִׁבְעָה שְׁהָרִי אַף
אוּגוֹן בְּשִׁבְתָּ דְּאֵינּוּ מוּטָל עָלֵיו לְקַבְרוֹ אוֹכַל בְּשֶׁר וְשׁוֹתָה יֵין וְעַכ"ז דְּבָרִים שְׁבָצְנָעָה
שְׁבָאֲבָלוֹת נוֹהֵג וְכַמְבּוֹאֵר בַּמ"ק דַּכ"ג פְּשֵׁהֲבִיא מִחֻלְיָן ת"ק וְרַשְׁבַּ"ג וְע"ש בַּתוֹ ד"ה יֵשׁ
וּבְחִזְיָן הָרִיטְבָ"א שֶׁם וְכ"כ בְּכַלְבּוֹ סוֹף ה' אֲבָלוֹת סִי קִי"ד מְשֵׁם הַר"ף וְז"ל דְּבִשְׁבַת וִיו"ט
וְחַה"מ אֵין אֲנִינּוֹת נוֹהֵג אֶלָּא בְּדְבָרִים שְׁבָצְנָעָה ע"ש וּבִסְמ"ק סִי צ"ה וְבַהֲגַמ"י פ"ד מַה'
אֲבָל וְע"ע בַּכְּנֵה"ג י"ד סִי שַׁמ"א הַגֵּה"ט אוֹת ה' וּמַג"א סִי תַקֵּמ"ח סַק"ח וּב"ד בִּיז"ד
סִי קַס"ז וְהַרְבַּח"ח סִי ע"ב וּבְכָר הָאֲרָכְתִי בְּמַקּוֹם אַחַר דְּמַבְּנָאֵר מְזִה דְּגַם בְּחוּל דְּאִף
שְׁנִמְסָר לִפְתָּפִים דְּאֵינּוּ מוּטָל עָלֵיו לְקַבְרוֹ דְּאִף שְׁעֵדִינּוֹן לֹא הִתְחִל' זְמַן הָאֲבָלוֹת דַּמ"מ יֵשׁ
לוֹ כָּל דִּינֵי אֲבָלוֹת מְשׁוּם אוּגוֹן: וְגַם נַר' דְּאִף לְמַ"ד דְּאוּגוֹן אֵינּוּ חֲזִיב בְּדִינֵי אֲבָלוֹת מ"מ
הָנִי יוֹם מָר טְפִי וּמַגּוֹלָל בְּעַפְרָא יוֹתֵר מִלְּאַחַר שְׁנִקְבַר לְפִי שֶׁהוּא אוּגוֹן וְאִף שְׁאֵינּוּ מוּטָל
עָלֵיו לְקַבְרוֹ וְאִפְּי' בְּשִׁבְתָּ וִיו"ט אֲסוּר בְּקַדְשִׁים מְפִנִי זֶה וְכַמ"ש הַמ"ל פ"ג מַה' אֲבָל
וְהַר"ר מִפ"ק דְּיוֹמָא ע"ש נְעוּד זֹאת יֵשׁ לְתַמּוּהָ טוֹבָא דְּאִיף מְלֵאוּ לְבוֹ לְתַרְזֵן כֵּן מְאַחַר
דְּהִירוּשׁ' לֹא ס"ל כֵּן וְכֵן הָרַשְׁבַּ"א ז"ל ע"ש וְכ"כ גַּם בְּשִׁי מְקַנְבָצָת לְכַרְכוֹת ע"ש וְכֵן נַר'
וְדַאי דְּהוֹרָאָה זֹו אֵינְהָ נְכוּנָה וְאֵח"ז יֵצֵא לְאוֹר ס"ה רַב דְּגוֹן וְרֵאִיתִי שֶׁם בַּא"ח סִי ת"ל
שַׁכְת' דִּישׁ מוֹ שֶׁהוֹרָה דְּאַחַר שְׁמָסַר לְכַתְפִּים וְקוֹנְדָם שְׁיַקְבַר דִּינֵיחַ תְּפִלִּין וְהוּא דְּחַה דְּבָרִיו
וְצִינּוֹן לַמ"ש בִּירוּשׁ' וְהָרַשְׁבַּ"א ע"ש: וְהֵנָּה מַד' הִירוּשׁ' וְהָרַאשׁוֹ הַנֶּז"ל י"ל לְכַאוּרָה גַּם
ע"ד הַר' מַג"א ס' תַקֵּמ"ח סַק"ה דַּכְת' וְז"ל וְנ"ל דְּמַנִּיחַ תְּפִלִּין בְּיוֹם א' דְּהָרַא"ש כַּת' בַּפּ.
א"מ הַט' דְּאֲבָל אֲסוּר בְּתַפְלִין מְשׁוּם שֶׁהוּא יוֹם מָר וְאֲבָל מְעוֹלָל בְּעַפְרָא קַרְנֵי וְזֵה ל"ש
בַּחוּה"מ דְּאֵין נוֹהֵג אֲבָלוֹת ע"כ וְהַר"ד הַר' א"ר בַּא"ח סִי ח"ל וְחוּ"מ בִּי"ד סִי ת"ב וְע"ע
בַּמ"ש הַפַּר"מ בְּאַשְׁלֵי אֲבָרָהֶם שֶׁם דָּאֵם אֵיתָא לְהָא מַאי מְקַשׁוּ הָא י"ל דְּאַתָּא לְאַשְׁמַעֲי'
דְּאִף הַחַה"מ דְּלֵאַחַר שְׁנִקְבַר דְּשָׁרִי דְּאִף בְּזֵה לְקוֹנְדָם שְׁנִקְבַר דְּמַתּוּ מוּטָל לְפָנָיו דְּאֵינּוּ
מַנִּיחַ: וְרֵאִיתִי שְׁכָבַר עֲמָדוֹ בְּזֵה רַבְּנֵי אֲשֶׁכְּנֹז דַּהֲג' בַּצַּל"ח שֶׁם בְּבִרְכוֹת כַּת' דַּלְפִי"ד הַמַּג"א
וְגַם לְדְבָרֵי הָרַא"ש דַּחַה"מ זְמַן תְּפִלִּין אִיף הַק' הִירוּשׁ' כֵּן וְלִכְּנֹן צ"ל שְׁלֵא כְּדְבָרֵי הַמַּג"א
דַּמ"ש הָרַא"ש מְשׁוּם דְּמְעוֹלָל וְכוּ' אֵין טַעַם הַמְרִירוֹת מְשׁוּם אֲבָלוֹת אֶלָּא מְרֹב הַצַּעַר
שֶׁל יו"א וְזֵה שְׁיִיף גַּם בַּחוּה"מ שְׁאִף שְׁאֵינּוּ נוֹהֵג אֲבָלוֹת מ"מ יוֹם מָר הוּא לוֹ וְשׁוֹב כַּת'
עוֹד וְז"ל וַיֵּשׁ לְקַיִים דְּבָרֵי הַמ"א דְּקוֹנְשִׁית הִירוּשׁ' שַׁא"צ לְמִתְנֵי הַתְּפִלִּין דַּמַּק"ו מַק"ש
שְׁמַעֲינּוֹן דְּמַה ק"ש שֶׁהוּא חֲזִיב אַחַר קְבוּרָה פִטוֹר בְּמַתּוּ מוּטָל לְפָנָיו תְּפִלִּין שְׁפִטוֹר אִפְי'
אַחַר קְבוּרָה וְאִפְּי' בְּיוֹם ב' וְכוּ' ק"ו שְׁפִטוֹר אִפְי' בַּחוּה"מ בְּמַתּוּ מוּטָל וּבְזֵה גְדָחִים גַּם
ד' הַשׁוּשׁ"ל שֶׁהַק' דַּע"כ לֹא שְׁמַעֲנּוּ דְּאֲבָל פִטוֹר מִתְּפִלִּין בִּי"א אֶלָּא אַחַר קְבוּרָה שְׁכָבַר
חָל עָלֵיו אֲבָלוֹת אֲבָל בְּאֲנִינּוֹת אַכְתִּי לֹא שְׁמַעֲנּוּ וְכוּ' וּלְפִי מ"ש גִּיחָא דְּאַכְתִּי ק"ו הוּא
מַק"ש עַכ"ל וְהוֹרָאָה יְרֵאָה דְּאֵין בְּפִי הַכְּרַע לְדַחוֹת דְּבָרֵי הַשׁוּשׁ"ל דַּנַּר' וְדַאי דְּמַאצְטְרִיף
הִירוּשׁ' לְהַבִּיא מַאי פְּלִיגוֹ ר"א וְר"י וְסִיִּים אִם בְּיוֹם הַב' אֵינּוּ גִיחָא תְּפִלָּה צְרִיכָא לְמִימַר
מִי שְׁמַתּוּ מוּטָל לְפָנָיו מְשַׁמַּע וְדַאי דְּכֻנְנ' הִירוּשׁ' דְּאַפְי' אֵינּוּ מוּטָל לְפָנָיו דְּכָל יוֹם א' דְּפִטוֹר

וכן פ"י בס' חרדים ע"ש אַבְל דְּבַרֵי הַשֵּׁשׁ"ל אֵינָם נְכוּנִים לְפִי מַאי דְּכַתְּבִי וּי"ל ע"ד הַצִּל"ח דְּלָמָּה לֹא דָחָה דְּבַרְיוּ מֵה"ט דְּכַתְּבִי לַעֲיָ וְעַ"ש בַּצִּל"ח מ"ש בְּפִי הַיְרוּשָׁה בְּד"ה נוֹשְׂאֵי הַמְּעָה וְאִכְמ"ל בְּמ"ש שֵׁם וְרַק אֹמֵר דְּמָה שְׁהִקְשָׁה לוֹ בְּד' הַרְשָׁב"א עִי' בְּס' חַרְדִּים שְׁהַרְגִישׁ מְזָה וְכַת' דְּבִסְפָּרֵי הַיְרוּשָׁה שְׁלִפְנֵינוּ לֹא מְצִינוּ פְּרוּקָא אַחְרֵינָא אֲלָא כְּמוֹ שְׁתִּי הַר' ע"כ ע"ש: גַּם מָה שֶׁהִק' הַג' הַצִּל"ח ע"ד הַיְרוּשָׁה דְּלָמָּה הִנְצַרְךָ לֹא מֵרַם אִם בִּי"ב וְכו' דִּהְלֵא אִפִּי אִם רַק יו"א ג"כ הוּא מְשַׁנָּה שְׁאִי"צ וְלִכְּן כַּת' דְּתִלּוּי מַחְלָן' הַתְּנָאִים אֵי הָוֵי טַעְמָא מְפָנִי שֶׁהוּא מְעוּלָל בְּעַפְרָה הוּא דְּנוֹקָא בְּיוֹם א' אוֹ מְשׁוּם דִּילְפִי מִיְחֻזְקָא לֹא וְנ"מ בְּזָה דִּינוֹ שֶׁל מַג"א דָּאִם הוּא מְשׁוּם דְּמְעוּלָל בְּעַפְרָה קָם דִּינוֹ שֶׁל מַג"א דְּבַחְוָה"מ לֹא שְׁיִיךְ עַש"ד אַחְרֵי שְׁאֵלַת הַמַּחֲוֵי לֹא נִתְקַרְרָה דְּעַתִּי הַקְּצָרָה וַיֵּשׁ לְהַשִּׁיב ע"ד וְכַבֵּר הָרַב סִפְרָה חַרְדִּים בְּפִי שֵׁם נִרְגָּשׁ מְזָה וְכַת' דְּנֹדָאֵי גַם לְמַ"ד יו"א ק' אֲלָא לְאַלּוּמֵי הַקְּנוּשְׂאֵי: וְהַג' רַע"א בְּתוֹס' בְּגִלְיוֹן עַל מְשַׁנְיֹת אַחַר שֶׁה"ד הַרְשָׁב"א דְּכַת' דָּאֲגַב אַחְרֵינָא נִקְטַת כַּת' דְּהַרְשָׁב"א לְטַעְמָיָה אֲזִיל דַּס"ל דְּחֻוָּה"מ לָאוּ זְמַן תְּפִי אֲבָל לְהַסּוֹ' דְּזְמַן תְּפִילִין כְּפִשְׁוֹטוֹ נִיחָא דְּנִקְטַת תְּפִילִין דְּבַחְוָה"מ דְּאֲבָל בְּיוֹם רֵאשׁוֹן חֲזִיב בְּתְּפִילִין דְּלֹא שְׁיִיךְ מְעוּלָל בְּעַפְרָה וְכַמ"ש לְהַדְיָא מַג"א סִי' תְּקַמ"ח ע"כ וְק' דָּאִם אֵיתָא לְהָא מַאי מִק' הַיְרוּשָׁה אֲשֶׁר מְזָה הַיְרוּשָׁה וְלִפִּי"ד כְּמָה גְּדוּלִים דַּס"ל דִּישׁ לְהַנִּיחַ תְּפִי' בַּחַה"מ נַר' דְּלִיתָא לְדְּבַרֵי הַמַּג"א וְכַמ"ש ג"כ הַג' הַצִּל"ח וּמְזָה זְמַן שְׁעַמְדְתִי בְּזָה וְהַרְחַבְתִּי הַדְּבֹר גַּם בְּמ"ש בְּס' תְּפִילִין יִשְׂרָאֵל וְלֹאֲפֹס פְּנָאֵי אֵינִי יָכוֹל פְּעַת וְרַק אֹמֵר בְּקַצּוֹר דְּמַהֲיְרוּשָׁה וְגַם כָּל הַגְּדוּלֵי שֶׁה"ד הַיְרוּשָׁה הַנִּזְכָּר לֹא מִפְּחַ מִיָּדֵי מְשׁוּם דְּנֹדָאֵי דְּחֻזְקָא גְּדוּל לְאוּקְמֵי מַתְּנִיתִין דְּמִיָּרֵי דְּנוֹקָא בַּחְוָה"מ וְלִכְּן שְׁפִיר מְקַשָּׁה בִּירוּשָׁה וְכַכֵּן גַּם כָּל הַרְאִשׁוֹ' שֶׁה"ד הַיְרוּשָׁה וְלֹא נִרְגָּשׁוּ כָּל הוּא מֵה"ט דְּנֹדָאֵי מַתְּנִי' מְשַׁמַּע דְּקָאֵי ע"ס יְמוֹת הַחֹל וְגַם אֹמֵר דָּאִם מֵת בְּעִיר אַחְרָת דְּכַת' הַתּוֹ' בְּרַכּוֹת דַּח"י וְתוֹ' רִי"ח וְתוֹ' הָרָא"ש שֵׁם דָּאֵינוּ נוֹהֵג אֲנִינּוֹת וְלֹא אֲבָלוֹת דָּאֵינוּ מַנִּיחַ מְדָלָא אוּקְמוּהוּ בִירוּשָׁה בְּהַכִּי: וְמָה שֶׁהִק' הַג' רַע"א לְהַמ"א מַמ"ש הוּא עֲצָמוֹ בְּסִי' תְּרַצ"ה לְעֻנְיָן פּוֹרִים נַר' דָּאֵין נִסְתָּר מִחֻמְתּוֹ מְשׁוּם דַּס"ל דְּשָׁנָא וּשְׁנָא דְּמַלְבַּד דְּבַחְוָה"מ הוּא מְנוֹסְכָם לַכ"ע דָּאֵינוּ בְּאַבְיָלוֹת דְּפְרָהֲסִיא מְשַׁא"כ בְּפּוֹרִים וְעִי' בְּמ"ש הַמַּג"א שֵׁם בְּסִי' תְּרַצ"ה סַק"ז וְגַם דְּבַחְוָה"מ לֹא הָוֵי יוֹם א' דְּאַבְלוֹת מְשַׁא"כ בְּפּוֹרִים אֲלָא דִּישׁ לְעַמּוּד בְּזָה לְפִי מ"ש הַתְּשַׁב"ץ בַּח"ג סִי' רַצ"ח וְנ"ל וְאֲפֹשֶׁר דְּמְשׁוּם שְׁבַת לֹא מְתַסֵּר בְּהַסְפֵּד דְּלֹא אֲשַׁכְּחֹן דְּשְׁבַת אֲקָרֵי יוֹם שְׁמֻחָה אֲלָא עוֹנֵג בְּאַכִּילָה וַיֵּשׁ אֲבִילוֹת בְּשְׁבַת בְּצַנְעָה וּמְשׁוּם פּוֹרִים מְתַסֵּר וְכו' ע"כ עַש"ד וְכַבֵּר עֲמַדְתִּי ע"ד בְּמ"א וְכַמ"ש בְּס' פַּח"י בְּאוֹת אֲבָל אִכְמ"ל.

וּמ"מ נִרְאָה דְּבַנ"ד דְּמַנִּיחַ תְּפִילִין בְּמַכְש"כ דְּחֻוָּה"מ דְּכַתְּבִי הַמַּג"א דִּישׁ לְהַנִּיחַ תְּפִילִין וְאִף שְׁהַרְבֵּי שְׁבוֹת יַעֲקֹב בַּח"ב סִי' כ"ה פְּלִיג עַל דְּבַרֵי הַמַּג"א וְכַתְּבִי דָּאֵין דְּבַרְיוּ מְנוֹכְרָחִים כָּל דְּהָא לְהַדְיָא אֲמַרִּין בְּסוּפָה ד' כ"ה אֲבָל פְּטוֹר מִן הַתְּפִילִין וְהַנ"מ בְּיוֹם רֵאשׁוֹן דְּכַתּוּב וְאַחְרֵיתוֹ בְּיוֹם מַר וְכִינּוֹן שְׁנוּהֵג אֲבִילוֹת בְּיוֹם רֵאשׁוֹן גַּם קוֹרַע וְחוּלְץ בַּחְוָה"מ יוֹם מַר קָרִינוּ בְּיָה וּפְטוֹר מִן הַתְּפִילִין וּמ"ש הָרָא"ש דְּמְעוּלָל בְּעַפְרָה קָרְנוּ לָאוּ דְּנוֹקָא דְּעֵיקָר הַטַּעַם מְשׁוּם מַר כְּדָאֵיתָא בְּש"ס וְהָא דְּמְעוּלָל בְּעַפְרָה קָרְנוּ בְּכַדִּי נִקְטַת שְׁפָן הָוָה הוּא וְלֹא מְצִי לְכוּיָן דְּעַתּוֹ וְכְדָאֵיתָא בַּתְּה"א לְהַרְמָב"ן ע"כ וְעֵינֵין בְּשַׁכְנָה"ג יו"ד סִי' שְׁפ"ח בַּהֲגַה"ט דְּהִבִּיא דְּבַרֵי הָרַב מְשַׁאֵת בְּנִימִין סִי' פ"ב דְּכַתְּבִי אִיסוּר תְּפִילִין בְּיוֹם שְׁמוּעָה יֵשׁ בּוֹ שְׁנֵי טַעְמִים הָא' מְשׁוּם דְּנִפְיֵשׁ מְרִירוּתִיהָ וְהַשְּׁנִי מְשׁוּם דְּתַלְמוּדָא מְדַמָּה לְעַטִּיפַת הָרָאשׁ וְכַפִּית

המטה ע"כ וכתב הרב דלפי טעם הא' קובר מתו ברגל מניח תפילין ביום של אחר הרגל ולפי טעם הב' יוצא דאסור ביום שלאחר הרגל פינו דחייב בעטיפת הראש וכפית המטה וזה הוא לדין דאין מניחין בחוה"מ אבל להמניחין גם בחוה"מ י"ל דלפי הטעם הראשון דאין להניח וכסברת השבות יעקב ועיין להריטב"א בחידושי פ"ק דכתובות והביא דבריו ג"כ הרב"א באס"ז שם שהקשה על דברי רש"י שפתיב דמה שאסור בתפילין ביום ראשון שהוא משום דמעולל וכו' דל"ל לרש"י לפרש טעמא דקרא דמה מרויחין בזה ותרין דאצטרף רש"י לה"ט כי היכי דלא גילף שאר מצות מק"ו עי"ש דמתבאר מדבריו דמה שפתיב רש"י הטעם משום דמעולל בעפר אינו כדי נספה כדס"ל להשבית יעקב וכ"נ מפשט דברי התוס' והרא"ש בדעת רש"י דהטעם הוא דוקא משום דמעולל בעפר מחמת שאצטרף לנהוג אבילות ונראה לענ"ד עוד לומר דבחוה"מ שאסור לנהוג אבילות בפרהסיא מפני שמחת הרגל המוטל עליו גם יום מר לא הוי וכמו שמוכח פן במו"ק ד' ח' גבי מתניתין דקתני ועוד אמר רבי מאיר וכו' דפריה ורמינהי וכו' ומסיק דשמחת הרגל עליו עי"ש דמבואר דמחמת שמחת הרגל אינו מרגיש בצער ועצבות דליקוט עצמות ואעפ"י שחייב לקרוע הוא רק לקיים מצנת קריעה ולכן נראה דגם יום מר לא הוי מפני די"ל שמחת הרגל וכן מוכח פדברי המג"א ממ"ש שם ד' כ"ג גבי מה שאמרו בני יהודא ובני גלילא הני אמרי יש אבילות בשבת והני אמרי אין אבילות בשבת קאמר שם לימא פתנאי מי שמתו מוטל לפניו וכו' ובשבת מיסב וכו' וחיוב בק"ש ובתפלה ובתפילין וכו' ר"ג אומר מתוך שנתחייב באלו נחתחייב בכולן עי"ש דנראה דגם לת"ק דאף דס"ל דיש אבילות בשבת דהיינו דוקא בדברים שבצנעה וכמ"ש התוס' שם דאפ"ה חיוב בתפילין למאן דס"ל שבת זמן תפילין ומשום דכיון דאינו נוהג דברים שבפרהסיא לא הוי יום מר וכדברי המג"א ונראה דאין להקשות לפ"ז דא"כ איך כתב הריטב"א על דברי רש"י דמה מרויחין בזה וכו' דהא נ"מ לענין חוה"מ משום די"ל דהריטב"א ס"ל פשיטת הרשב"א דקיי"ל אין תפילין בחוה"מ ואף שנראה דנ"מ ג"כ לענין מת בתוך ימי חופתו דהוי כרגל אצלו דאינו נוהג דברים שבפרהסיא זה לא ניחא לו לתרץ בהכי דאין זה ונמצא דלפי מה דכתבנא דברי המג"א אנכונים דבחוה"מ מניח תפילין ומה גם דסברת הרמב"ם ודעיקמה דבמועד אפי' דברים שבצנעה אינו נוהג שוב אחר זמן רב ראיתי מ"ש הפמ"ג במשב"ז סי' ע"א וגם מ"ש בספר משחא דרבותא ביו"ד סי' שצ"ט ובספר רוב דגן סי' תרצ"ה ובספר רב אשכנזי אחרון חיים של שלום סי' י"א ובאורחות חיים הל' יו"ט ד' צ"ב ולאפס פנאי ולהיותי טרוד לא עמדתי עוד בזה ורק את זה אגיד שראיתי בקונטרס כת"י מזמן קדמון כמו מאה נחמשים שנה מו"מ בש"צ שהי' פותב ומעלה בפנקסו הוראות רבני הזמן וכתב שם וז"ל מעשה שמטה אשתו של משה אלקולימרי ביום שבת חנפת בנו שמואל ויום ראשון נכנס לאי' וביום הששי הורה גבר הרב מוהר"ר חזקיה אלפאנדרי ז"ל דניח תפילין בברכה ע"כ ונראה ודאי דקודם לכן אפי' ביום ראשון ניח תפילין בברכה אלא ביום הששי אף שהוא יום ח' שהתחיל בנו אבילות הורה דניח בברכה משום דבכה"ג נראה דאין להסתפק כלל ביום הששי ואפי' למ"ש הכנה"ג: אסיקנא דנדאי בנ"ד דלאחר שעמדו המנחמים דלא נשארו אבלים כלל דמניח תפילין בברכה אף שהוא אצלו יום ראשון דשמועה ואפי' למ"ש השבות יעקב משום דהוי כמו שמועה רחוקה אמנם פשבא אצל גדול הבית בתוך ז' ימי אבילות שגם הוא צריך לנהוג

אבילות עדיין דאף שנגרר אחר גדול הבית ולא הוי אצלו כיום ראשון של אבילות דאינו מניח תפילין לכל הטעמים של משאת בנמינ ואין להסתפק משום דהוי אצלו כיום שני ואילו אמנם ראיתי בפנקס הנ"ל דכתב וז"ל מעשה פשמתה אשתו של הר' פלוני ובנו הקטן לא נמצא בשעת מיתת אמו וביום שני בא בנו הנז' ונצטרף עם אביו שהיא גדול הבית והורו רבני מתא של אותו הזמן שלא יאמר ברכה בהנחת תפילין מפני שהוא יום ראשון לענין תפילין בעבור שהוא לא נמצא בשעת מיתתה ונראה שהרבנים נסתפקו בדבר אי מניח תפילין או לא ולענ"ד נראה דאין להסתפק לכל הטעמים כיון דהוא יום ראשון לשמועה והוא באבילות דמעולל בעפר וכו' ומה שמקצר באבילות משים גדול הבית אין זה מחייבו בתפילין אלא שיש להתיישב בדבר משום דכיון דאיסור התפילין אפי' ביום מו"ק הוא דרבנן דמדאורייתא חייב למיתב דעתיה וגם דלדעת מהריע"ץ הוא חייב בתפילין גם מדרבנן א"כ אולי ס"ל דבעינן נמי שיהא יום ראשון דאבילות דוקא ולאפס הפנאי נעמד עוד בזה בל"נ: *) שלמה אליעזר אלפאנדארי ס"ט ואחר ששלחתי זה להדפיס נזדמן לידי ספר טוב טעם ודעת להג' מהרש"ק מ"ג ח"ב וראיתי שם בס' ר"א שכתב אודות המקומות שאין מניחין לקבור עד אחר מ"ח שעות והביא מ"ש הש"ע ס' שמ"א בפי' שמת בתפיסה שאין אנינות ולא אבילות ** (עיין שו"ת האלף לה שלמה למהרש"ק ס' תק"ע שנסאל בזה וז"ל מה שנסתפק בדין הקא ממקום קרוב אגיה מה דינו בהנחת תפילין ביום ההוא אם דינו כשמועה קרובה אויל תשובה פסוף ספרי אכל יחיד פלפליתי והעליתי שלא יניח תפילין וכן נ"ל גם עתה ויש טעם בדבר דבשלמא לענין שבעה ימי אבילות דהוי תקנתא דרבנן הם אמרו והם אמרו דאם הוא ממקום קרוב נגרר אחר גדול הבית אבל איסור הנחת תפילין ביום א' או ביום שמועה הוא מפת דאחריתה ביום מר ועיקר מרייותא חד יומא בזה פלב האדם תליא מלתא וכיון דלא נודע לו עד עתה הוי עתה לו יום מר ואין לו להניח תפילין עכ"ל וספרו אבל יחיד לא נמצא ומדבריו הנ"ל משמע ודאי דאפילו בא אצל גדול הבית ביום ז דלא נוהג אבילות אלא מקצת היום אין לו להניח תפילין, ועיין פדה את אברהם מערכת האלף וז"ל א' ע"ד ד"ה ולענין תיקון שכתב וז"ל אבל שנגרר) ** כיון שלא נתאשו ומ"ש הש"ך בשם הרמב"ן דאם הוא מחמת שגאה דחל אבילות וכתב דבזה דאחר ב' ימים יקבר הוי כולו כיום ארוך ועד זמן הקבורה הוי אוגן ע"ש ונראה דאם אין שום צורך להתעסק במת כלל דלא הוי אוגן לפי מה שזכורני מ"ש ריה"ח בשי' לברכות דח"י וז"ל הורה רה"ל מ על א' שמת ותפסו המישל ולא הניחו לקבורו שאין אנינות חל עליו דל"ק ביה מ"ש מוע"ל כיון שאין מוע"ל לקבורו ומ"מ לא נזמהו לנתאשו לענין שיחול אבילות וכו' עשד"ב וכ"כ בתוספ' הרא"ש שי"ל דל"ד להיא משום דהקא יכול לדבר בצורכי הקבו' וכמ"ש הר' גופיה שם לחלק דבשבת להחשיף על תחום ושוב נזפרתי שמה זמיר עמדתי בזה ובמ"ש הפ"ח בשו"ת הדדשות ונוב"י ובשו"ת יהודה יעלה למהרי"א ובס"ק לשון חכמים די"א וכעת אין הס' עמדי וגם אין לו פנאי לעמוד בכל מ"ש בזה הר' מהרש"ק ואיני יכול להחליט הפאמר ורק אומר דמ"ש הרב דבשבת אינו פדין אוגן ז"א דדברים שבעצמא נוהג כל היום וכמו שהוכחתי מהפ"ו ראשונים ואחרו' ולא הוי כמו מת בתפיסה וה"ה שחיב ב"מ: ** (אחר נ"ה אם פטור מהתפילין כאותו יום דעתיך לעמוד משום דלגבי דידיה הו"ל פפו יומא קמא עיין להרב גדול בדורינו שארית יעקב אשפנזי נר"ו ס' פ"ב דעירב זה עם הסכרא

דרכינו יחיאל שאינו מונה לשבת להתחלת האבלות עכ"ל עי"ש וספר שארית יעקב הג"ל לא ראיתיו עד הנה.

ומלשון הפרה א"א שנקט הספק בהבא אצל ג"ה ביום השביעי משמע דוקא בכה"ג הוא דנסתפק ואם כא בתוך ו' פשיטא לו דאינו מניח תפילין בו ביום שבה דלענן תפילין הו"ל יום ראשון אע"ג דאינו ראשון למנן שבועה דנגרר אחר ג"ה, ולכאורה הנה נראה להוכיח פן במכ"ש ממ"ש הכנה"ג הגה"ט (סי' שפ"ח אות ד') וה"ד מ"ן הגה"ח לעיל שנסתפק במי שקבר מתו או שמע ש"ק ברגל אי שרי להניח תפילין ביום א' שאחר הרגל ועי"ש מסיק שאסור וקתם אינו יוס א' למנן ז' דיוט"ב עולה מן המנן אלא משום שלא נהג כו דברים של פרהסיא וביום שאחריו מתחיל לנהוג אסור פהנחת תפילין כ"ש זה שבה אצל ג"ה בתוך שבועה שלא שמע ולא נהג שום אבלות לפני זה שאסור להניח תפילין בו ביום שבה, ואף שהאר"ר באו"ח סי' ל"ח אות ג' ס"ל דמניח תפילין ביום א' שאחר יו"ט י"ל דוקא שם ס"ל הכי משום שפבר נהג דברים שפצנעה כמ"ש שהוא עצמו ועיין ברכ"י ומח"ב באו"ח סי' ל"ח ועוד אחרונים שחלקו על הכנה"ג ומבואר נמי פדבריהם הטעם כמ"ש הא"ר ומשום דסר ממנו, מר המנות דימי הרגל דעדו עליה אלא דשו"ר להפסא אליהו באו"ח סי' ל"ח וימי שלמה בפ"ד מהלכות אבל ה"ט שכתבו דדינו של הכנה"ג לא שייך אלא בא"י אבל בחו"ל דאיכא יוט"ב דעולה מן המנן אין ספק דליום המחרת חייב בתפילין גם להכנה"ג ולכאורה פיון דעיקר פסקו של הכנה"ג הוא לטעם השני שכתב המ"ב משום דביום זה נתחייב לנהוג דברים שפברהסיא עטיפת הראש וכפית המטה וכו' לפי טעם זה לא נראה לחלק בין א"י לחו"ל ויש להתיישב בכ"ז ואני אמרתי בחפזי ועיין טהרת המים בשו"ר טהרה מערכת א' אות ע"ד וחס"ל סי' ל"ח אות ג' ואחר כתבי זה פרגע נ"ל ספר אפיקי מגינים וראיתי לו בבאורים סי' ל"ח אות ד' שנסתפק גם הוא בדין זה דהבא אצל ג"ה ביום השביעי או בתוך שבועה אם מניח תפילין ועי"ש שהאריף הרבה ותו"ד שני הדברים גורמים איסור הנחת תפילין לאבל אבלות ומרירות וממילא הבא אצל ג"ה ביום השביעי פיון דאינו נהג אבלות אחר שיעמדו המנחמים חייב אז בתפילין אמנם כל עוד שהמנחמים שם וכמו"כ אם בא בתוך ז' דנוהג כל דיני אבלות זה תלוי בחקירה איזה ימים מבטל ממנו ג"ה אם ימים ראשונים שעברו עד שבה והו"ל כאלו נהג אבלות משעה ראשונה ודינו בכ"ז כמו נ"ה וסותר.

ג"כ בתפילין או ימים האחרונים ויום ראשון שבה דינו ביום ראשון אלא כגושנשולם האבלות מג"ה נגרר הוא אחריו ונשולם גם מאתו והימים)**אמנם לענן תפילין שכתב הרב דמניח והשיג על הל"ה דכתב דמי שמת בתפיסה דאינו נוהג אנינות דאסור בתפילין הא ליתא משום דאפ"י בנמסר לכתפים אינו מניח ביום א' וכמשכ"ל ושו"ר להטו"ט נדעת גופיה בח' מ"ק סי' ר"פ שכת' וז"ל אף דבפנים הכרעתי להניח אף תפילין ביו"א שנקודם קבו' אם יהיה מונח ב' ימים מ"מ להלכה ולמעשה איני סומך עני ואני מודה שלא יניח תפילין ביו"א פיון דהנוב"י פו' דבשני הימים הוי אונו נהי דאני חולק היינו לענן שאר מצות דיש לי סמיכה דבל"ה דעת פמה פיס' דרשאי וכו' עש"ד והן עתה פרגע נ"ל מחנה חיים ח"ג וראיתי שם בסי' ט"ל ששאל מרב אחד במ"ש הר' מהרש"ל בישש"ל גיטין כ"ב במי שמתה שנתו מתוך קטטה דהיה בדעתו לגרשה שאין לישוב עליה ז"י אבלות שלדעתו נר' שמחויב להתאבל עליה ושכ"ן ברור מתשו' מהרש"ם

א"ה סי' ע"ד בסופה והרב המחבר השיב וז"ל דהמעין בדברי הישש"ל (שכת' דאין לחייבו באבלות דרבנן ועוד דהלכה כד"ה באבל ע"כ) דכת' דא"כ לישב עליה ז"י אבלות דאטו לא ידענו דמספר ימי אבלות המה שבועה ועוד דכת' מאחר אם ירישת הבעל דאורייתא לכן לא הפסיד ירושתה אבל מנין לנו לחייבו באבלות דר' ועוד דלר"ש מנין שנתן עיניו לגרשה ק"ו לאבלות ונהי ד"ח חו"ל מ"מ הלכה כדה"מ א"כ הלכה כר"ש וא"כ זה דוקא בשאר ימי אבלות אבל ביום א' דהוי דאו' בנדאי הלכה כחכמים וכו' וד"ה שלא מניח תפילין ביום מיתה וקבורה דזהו דדייק הישש"ל א"צ לישב עליה ז"י אבלות אבל נדאי יום א' ובפרט עד אחר הקבורה הוא מתאבל עליה כנלע"ד ושוב חזר לדקדק מסוף דברי הישש"ל דכת' שאין לבו אבל ואין יום מר לפניו וכו', ולבסוף הצ"ע עש"ד: ולעד"ן שדברי הישש"ל ברורים דס"ל דאינו מתאבל כלל ואפי' ביום א' וקמו דקי"ל בעלמא פשאמרו דהלכה כד"ה באבל דאינו מתאבל כלל וכמ"ש התו' בעירובין ד' מ"ו וכ"כ האחרונים ונר' להביא סיעתא לדברי מהרש"ל שכת' אפי' למ"ד דיורש הבעל אין לחייבו באבלות דר' ממ"ש מהר"ם ה"ד הרא"ש בפסקיו פ' ואלו מגלחין דדחה לדברי הסוברין דגוי מסל"ת נאמן באבלות כמו שצאמר במוכר פירות ואמר של עורלה של עזקה וכו' דנאמן לס' רבי וקי"ל הכי דאינו ראיה משום דבאבלות חומרא דאתי לידי ** (האחרונים יפלו ואסור בתפילין ביום ראשון דידיה ואחר שהוכיח מלשון הרא"ש בפ"ג דמו"ק ומלשון רש"י בחולין ודף נ' ע"א) דמשמע מדבריהם דדינינו ליה פאלו התחיל להתאבל עם נ"ה משעה ראשונה שום נסתפק דילמא דוקא לענין שאר דיני אבלות אבל לא לענין ותפילין דאפתי י"ל דאסור להניח פניו דאצלו הוא יום מר וגם נוהג כל דיני אבלות וע"ש בחידושים שכתב דיניחם בל"ב ויכסם ע"ש, והנה מה שחקר אינה ימים מבטל נ"ה כנראה שלא ראה תשובת הרשב"א סי' תע"ז שהביא הב"י בסי' שעיה בב"ה וה"ר בהערה הקודמת שכתב מפני ששרואין פאלו הנה עמהם והתחיל להתאבל משעה שהם התחילו להתאבל ובמה שהכריע דהבא פתוך שבועה בו ביום שבא ניח תפילין בל"ב יש לפקפק אף שפן מצא נמי מרן הגהמ"ה בפנקס הש"צ כ"י שפן הורו רבני קושטא הקדמונים דבשלמה לו היינו דנים בזה חיים או פטור שפיר י"ל דמספק ניח בל"ב אבל פאן שאנו מסופקים שמה אסור בתפילין ביום זה מאי חזית לחייבו בתפילין ולפוטרו מהברכה ועיין שו"ג או"ח סי' ל"ח אות ט' ושו"ר פשו"ת דברי יעקב שור סי' פ"ה שהעיר פן עמ"ש אינה אחרונים דביום קבורה ניח תפילין בל"ב וז"ל הכרעה זאת היא טעות לדעתי דמאי אולמיה החשש זלזול בברכה שא"צ מזלזול הנחת תפילין לאכל ביום א' וכשאנו מחייבים אותו בתפילין ולא משגיחים על האיסור שאסור לאכל להניח תפילין ש"מ דבנדאי חייב דינינו ליה וא"כ חייב גם בברכה עיש"ב ועיין ב"ד או"ח סי' של"ו ושל"ז ושו"ג סי' תקנ"ה ס"ק א' ואכמ"ל.

יצחק נסים) **קולא שנוהג אבלות בשבת וכו' ותפילין יום א' וכו' עש"ד ומנה נר' דגם מ"ש מהרש"ל ד"ל דמס' ר"ש ק"ו לאבלות ויש לפסוק כמותו לענין אבלות דהלכה כדהמ"ב דבריו נכונים מאד דנדאי לפי"ז אין לחייבו בשום אבלות כלל ומאי דדקדק מלשון דנקט ז"י אבלות מלבד דאין זה דקדוק ואדרבא י"ל דמדקאמר ז"י אבלות דגם יום א' בכלל ומה גם דהעקרא דמלתא גם לענין וירושא אינו מוסכם דהבעל יורשה דאיכא מאן דס"ל דאין בעלה יורשה וכבר דברו מנה רבים מגדולי הפוס' וגם רבני

האחרו' וכבר הרחבתי הדביר בזה במ"א ולכן ברור דאין להחמיר באבילות כלל וכמ"ש מהרש"ל ומ"ש עוד דפלא שלא הובא ד' ישש"ל להלכה בשום פוסק כדי שגדע שעכ"פ הבעל פועור וכו' דאם לא היתה מיתה וקבורה ביום א' גם יו"א הוי דר' וכו' להקל ולכן כת' שעכשיו שיש חרגמ"ה איך יתן עיניו לגרשה ואינו בידו ולכן חייב הבעל באבילות ולכן לא הביא שום פוסק דברי מהרש"ל לקולא ע"כ: והפלאה זו איני יודע מה היא דאפי' לפי"ד שלא הזכירו האחרו' את דברי מהרש"ל מפני זה אין לדחות דבריו דרב גובריה נרב חיליה ומי כמוהו מורה ועוד דכבר כת' במקום אחר דיש מרבני האחרו' שהביאו את ד"ק וכעת בל"ש ספר ותו דאף לפי"ד אין זו טענה למה שלא הזכירו האחרונים בזה דברי מהרש"ל משום דאפתי צריכין אנו למודעי לדברי מהרש"ל דנ"מ טובא גם עכשיו בזה"ז פשיש לו היתר מק"ר ונופה לה הגט ומתה אח"ך דלולא דברי מהרש"ל גם בזה הנה צריף לנהוג אבילות גם דיש לתמוה איך לא הביט עין במ"ש הישועות יעקב באה"ע סי' ז' סק"ח שפא מעשה פנה לידו ואמר שפדאי הוא מהרש"ל לסמוך עליו שלא לנהוג אבילות כלל והר"ז ספרו פנ"ל הוא מורגל וידוע אצל רבני דורו אשפנזים ודברי הישועו"י הזכירם ג"כ הפ"ת ב"מ בא"ה סק"ז וכתב שם הפ"ת שגם הרב ב"מ דבר מנה וע"ש בב"מ דהצ"ע מ"ש הר' מהרש"ל דאף דאיירי בנכתב הגט דל"ד דה"ה בלי כתי' וכו' מב"ב כתו' ובגיטין דשי"ב דאף לר"ש פתיבה דוקא וכו' ולשון הסוגיא מוכח פהתו' דמשמע פתיבה איפא בניהו ולא משעת נתינת עיניו לגרשה ע"כ וי"ל דדעת הר' מהרש"ל הוא דאף שפדברי התוס' מוכח פן מ"מ לס' רשפ"מ מוכרח דס"ל דלר"ש ל"ד ומה שחילק הר' מחנה חיים דע"כ בזה"ז דאיפא חרגמ"ה פכר פתב פן הר' ח' ס' וה"ד הר' כ"ש ופ"ת שם וכבר הוזכר גם זה ברבני הספרדים ה"ד הרה"ג מהרא"ג בס' חקי חיים סי' ע"ו אמנם נר' דזה דוקא לענין ירושה לס' רשפ"מ אבל לענין אבילות שכת' מהרש"ל דכיון שמאסה ונתן עיניו לגרשה דשוב אין לבו דנה עניה וליפא שום מרירות עליה נר' דגם זה"ז ס"ל פן וכן נראה שהרי בזמן מהרש"ל הנה נהיג חרגמ"ה ולכן י"ל ע"ד הג' ישועות יעקב נר' לכאורה דדוקא בנ"ד לה היתר מק"ר והושלש הגט ואפשר לומר דל"ד קאמר אלא דכה הנה המעשה או אפשר דהבין בדברי מהרש"ל דנ"ד הנה דגם היא נתרצית וס' ישוע"י אמצ"א: ושוב נזכרתי שהרב ערף השלחן באה"ע שם בסי' צ' פתב ע"ד מהרש"ל דלא מסתבר פנומיה דכיון דיורשה וחסבינו לה פאשתי הו"ל פרתמי דסתרו וגם דמ"ש דהו"ל כר"ש משום דהלי' כדה"ב דכתב הר' ב"ד ביו"ד סי' קצ"א דלא אמרי הל' כדה"ב בס' דחוייה ע"ע, ואין זו טענה לדחות דברי מהרש"ל דבכה"ג דלא מנכרא מלתא שהוא ב' דברים נפרדים י"ל ספיקא דרבנן לקינא אע"ג דסתרי אהדדי וכ"ש באבילות דקיל, ואף למ"ש הרדב"ז בחדשות סי' רס"ח דגם באבילות תרי קולי דסתרי ע"ש התם הוא באבילות עצמה גם מה שטען ממ"ש הרב"ד אף שדעת הב"ד פן וכ"כ בא"ח סי' שי"ד לא מפני זה יש לדחות דברי הגאון מהרש"ל ומלבד דשפנגדו חולק בזה הר' גו"ר פלל ה' סי' יו"ד והר' חיד"א במחב"ר א"ח סימן תקמ"ה פתב צריף לעמוד בדבר ונר' דנקטי להקל דמלבד דמהרש"ל סל"ה וכן מפ"י יוצא מתו' עירובן דמ"ו ע"ש ולכן נר' דיש לסמוך ע"ד מהרש"ל להקל אף באבילות וכ"ש דיש להניח תפלין: ע"ד שלמה אליעזר אלפאנדארי ס"ט סימן ח נשאלתי מחכם אחד בראובן שיש נו תנור בתוך העיר ויש לו פועלים גוים שאופים בכל ימי השבוע וגם

ביום שבת אי שפיר עבד שלפי דעתו פנין שהם מושפרים לחדש לא הוי שכירי יום אלא הוי בקבלנות ושאל ממני אם אני מסכים בזה או"ל: תשובה הדבר ברור שהוא אסיר ואף כי לא היה צורך לכתוב בדבר פשוט כזה מ"מ אין מדרש בלא חדוש ואומר חדא דנר' ודאי דאין זה כ"א רק שכירי יום ולא קבלנות אף לדעת הרמב"ם דשכורים לח' או לשבת הוי כמו קצין עם הגוי שיארוג לו בגד דמותר משום דגוי אדעתא דנפשיה קא עביד וכ"כ מרן בסי' רמ"ד סעי' ה' הא ודאי דהקא בנ"ד אף לפי"ד אסור דכיון דמתני עם הגוי שיעבוד בכל ימי השבוע ושבת בכלל ימי השבוע ה"ה כמתנה עם הגוי שיעבוד ג"כ בשבת דהגוי מוכרח לעבוד ביום שבת בשביל ישראל ואף שראיתי לרב גדול בדורנו בס' הנדמ"מ צל הפסוק בא"ח סי' ד' שנדונו היה בראובן שנתחייב לתת לצבא בשור בכל יום ואפי' בשבת ושכר פועלים גוים לזמן שנה אחת בסוף מה שישחוט בכל יום דוקא וגם בשבת שאנשי צבא לא יקבלו בשור הנשחט מיום אתמול כ"א רק ביומו וע"ז כת' שיש להתיר לפי"ד מרן וקשר חבל בחבל ימא בנימא ותורף דבריו הוא שפדעת הרמב"ם שמתיר בשכיר שנה איכא פלוגתא מהרמ"פ שה"ד הדב"מ סי' קל"ב ומג"א וט"ז ומט"א סי' רמ"ד ופנים מאירות ח"א סי' ק"ל ס"ל דלא התיר הרמב"ם אלא בשאינו מקפיד הישר' על השכיר אם הוא בטל ממלאכת איזה יום דאז הוי פקצין דלא הוי כשליח ישראל וגם לא הוי כמתנה שיעבוד בשבת פנין שהרשות בידי גוי לעשות ביום אחר אבל אם מקפיד גם הרמב"ם מודה דאסור דאף אי נימא דלא הוי כשכיר יום וכשלוחו של ישראל מ"מ פנין דמקפיד הרי הישראל נהנה ממלאכת הגוי והמשיגים שם בדב"מ והלבוש שם סו' רמ"ד ומ"ד ש"א ספ"ד ומק"ר"י אינגאז הו"ד במים רבים סי' י"ד ס"ל אף אי מקפיד ומחויב השכיר לעשות גם בשבת עכ"ז להרמב"ם מותר וכ' עוד שדעת מרן ג"כ להתיר בכל גוונא לפי מ"ש הבית יהודה סי' מ"ד ואלה רבה סי' ש"ז וחסל"א סי' ט' שדקדקו ממב"י סי' ש"ז דמותר ליתן לגוי בער"ש מעות כדי לקנות לו סחורה וכן ליתן לי בע"ש סחו' כדי למכור בשבת אף אם יום השוק בשבת אפי' אינו אלא ביום שבת דהתם כשאינו אומר לו שיקנה בשבת ושכ"כ המ"ד וכת' הב"י דהעיקר פדעת מרן ודלא כמג"א וט"ז וא"ר ועולת שבת דס"ל כשיום השוק בשבת הוי כאומר לקנות לו בשבת ומע"ש שמפני שנהגש ממ"ש בסי' רמ"ד וס"י רמ"ז דאפ"ל דל"ש הרמב"ם אלא בשוכר את הגוי לעשות לו מלאכה מיוחדת אבל אם שפרו לכל המלאכות שיצטרף תו"ז השכי' אפ"ל דמודה דאסור כת' דאין צריך הטעם כמ"ש המג"א ס"ק ט"ז משום דקרוב הדבר שיצטרף למחר מלאכה אחרת ומרויח דהמג"א לטעמיה אזיל דהוא מפת המחמי' פדעת הרמב"ם אלא נר' דשפרו לכל המלאכות ל"ד לקצין דקציצה ל"ש אלא במלאכה מיוחדת יהיה איה שיהיה פבר הוכחנו דמרן ס"ל פדעת הסו' דהרמב"ם מתיר אפי' כשישראל מקפיד על השוכר שלא ישב בטל יום אחד ומוכרח השכיר לעשות מלאכה גם בשבת ועפ"י"ז נתישב מה שהיה לבו מגמגם על מש"ל דראוי להקל כס' המקלים פדעת הרמב"ם פנין דאית לן ס"ס להתמיר ס' אי פהרמב"ם ואת"ל פהרמב"ם דילמא הלקה ככסו' דלא התיר הרמב"ם אלא כשאינו מקפיד ברם אחר דמרן ס"ל להתיר אפי' במקפיד על ביטול השכיר אין לנו לעשות ס"ס בין להתמיר בין להקל נגד מרן כמ"ש ל"סי' ג' בס' מוכן ביוט"ב עכ"ל ולע"ד אחר המחיל אין דבריו נראים כי הנה תמוהים מפמה אנפי וטרם שיח אומר כי היסוד דהניח דאף דיש ס"ס להתמיר דעכ"ז יש להקל כפסק מרן כמ"ש ל' באורף בס' ג' אינו

שֶׁל קִימָא דְהִירוּאָה יִרְאָה נֶשֶׁם דְּקָאֵי ע"ד הַשְּׁבִיתָת יו"ט א"ח סי' ט' דְּנִצָּא לְחֵלּוֹק ע"ד מְרֻן
בס' מוֹכֵן בֵּיט"ב מְשׁוּם דְּאִיפָּא ס"ס לְהַחְמִיר דְּחָה דְּבָרָיו וְהִבִּיא מ"ש הַהִסְלָא א"ח סי'
י"ג דְּאִין רִשְׁאִים לְהַקְל בִּס"ס נְגַד פְּסָקֵי שֶׁל מְרֻן וְכַתֵּב דְּאִין לֹאמַר דַּה"ד כְּשֶׁמְרֻן מְחַמֵּיר
אַבְל כְּשֶׁמְרֻן מִיְקַל אַז הָרְשׁוּת נְתוּנָה לְהַחְמִיר כִּינּוּן שְׁיֵישׁ ס"ס לְהַחְמִיר.

הָא לִיתָא דְּמִיֵּדִי הוּא טַעְמָא דְּקַבְלָנוּ הוֹרְאוֹתָיו וְא"כ מַה סְבָרָא יֵישׁ לְחַלְקָא, וּמִלְבַּד שְׁהַסְבָּרָא
נוֹתְנָת פְּנֵי יֵישׁ לִי אֵילֵן גְּדוֹל לְסַמְנָה עָלָיו מְהֵרִיב"ל בַּח"ב סוּס"י י"ג דְּכַתֵּב וְז"ל וְאֵע"ג
דְּהָרָא"ש זְוֹלֶת ס"ל דַּע"א בִּיבְמָה אִינוּ נֶאֱמָר וְאֶדְרָבָא אִיפָּא תְּרֵי סְפָקֵי לְהַחְמִיר הָא לֹא
מִלְתָּא דְּכִינּוּן דְּנִהְגוּ לְהַקְל ע"פ רוּה"פ בַּע"א בִּיבְמָה לֹא מְקַרֵּי ס' לְהַחְמִיר שׁ הֵיִיא ס'
כְּמָאן דְּלִיתָא ע"כ וְהָא וְדָאֵי לֹא שִׁמּוּ מִתְּנָא לְעִנּוּן שְׁיֵישׁ לְהַקְל כַּפ' מְרֻן אָף שְׁיֵישׁ ס"ס
לְהַחְמִיר, וְלֹא מְצָא הָרַב לְסִתּוֹר דְּבָרֵי הַשְּׁבִיתָת יו"ט בְּפָרְט זֶה דְּכְשֶׁיֵישׁ ס"ס לְהַחְמִיר וּמְרֻן
מִיְקַל שֵׁיל"ה כְּדְּבָרָיו כ"א רַק לְהַר' בַּאמ"ח ח"ב יו"ד סי' ב' וְאִיהוּ גּוֹפִיָה הִבִּיא שְׁם מַס'
כֵּן אַבְרָהָם שְׁמַהרִי"ן, וְעֵישׁ בַּא"ח סי' ח' דְּגַם הוּא בְּהַסְפָּמָה עָלָה לְאַסּוֹר דְּלֹא כְּמָרְן ע"ש,
וְא"כ הָא וְדָאֵי לֹא מְפַנֵּי זֶה יֵישׁ לְסִתּוֹר דְּבָרֵי הַשְּׁבִיתָת יו"ט וּמְהֵרִי"ן י' יַעֲשֵׂה, וּמ"ש הָרַב
דְּהַסְבָּרָא נוֹתְנָת דְּאִין לְחַלְקָא כִּינּוּן דְּהַטְעַם הוּא מְפַנֵּי שְׁקַבְלָנוּ סְבָרְתָן, אֶדְרָבָא לְפִי ה"ט
אִיפָּכָא מְסַתְּבָרָא דְּאָדָם יְכִיל לְקַבֵּל עָלָיו לְאַסּוֹר ע"ע מַה שְׁהוּא מְוַתֵּר אַבְל מַה שְׁהוּא
אָסוּר אִיךָ יְקַבֵּל ע"ע לְהַתִּיר, וְהָא וְדָאֵי הִיכָא שְׁיֵישׁ ס"ס לְהַחְמִיר וְהוּא שְׁצַדִּי הַסְפָּקוֹת
שְׁוִים דְּהוּי פְּוֹדָאֵי אִיסוּר אָף שְׁהוּא בְּמִיֵּדִי דְּרַבְּנָן וְכִמוּ שְׁהַאֲרַכְתִּי בַּמ"א מְדַבְּרֵי כָּל הַפּוֹס'
רֵאשׁוֹנִים וְאַחֲרוֹנִים וְגַם מְרֻן עֲצָמוּ ס"ל כֵּן וְלֹא מְבַעֲיָא בְּעִירְנוּ שְׁנַר' דְּלֹא קִבְלוּ כ"א רַק
לְהַחְמִיר וְלֹא לְהַקְל וְכַמ"ש בְּסְפָרֵי הַרְבָּנִים וְכַמ"ש ג"כ הָרַב חַק"ל וְעֵינּוּן בַּס' מְשַׁנֵּת ר"א
ח"ב בִּי"ד סי' יו"ד וְסִי' נ"א וּבְזִכְרוֹ' סִי' ס"ב וְז"ל וְאָף דְּקַבְלָנוּ הוֹרְאוֹת שֶׁל מְרֻן לְהַחְמִיר
וְלֹא לְהַקְל עֵי' בְּאַחֲרוֹנִים ע"כ וְעֵינּוּן לְהַרְבֵּי שְׁמֻן הַמְּשַׁחָה בַּסִּי' נ"ה דַּח"ל דְּכַתֵּב בַּסו"ד
נְמָצָא דַּסְד"ר הוּא דְּנִקְטִי לְהַקְל, וּמַה גַּם דַּה"ל לֹאמַר פְּסָק מְרֻן תְּכַרִּיעַ אֲלֵא כִּינּוּן דְּהוּי
דְּבָר שֵׁי"ל מִתִּירִין נִהְגוּ לְהַחְמִיר דַּל"א בְּזֶה סְד"ר לְהַקְל דְּוֹדָאֵי לַפ"ז דְּכְשֶׁיֵישׁ ס"ס
לְהַחְמִיר דְּיֵישׁ לְהַחְמִיר, דַּלְפִי"ז לַק"מ ע"ד הַשְּׁבִיתָת יו"ט, אֲלֵא דְּגַם לְמִקוּמוֹת שְׁתּוֹפְסִין
גַּם לְהַקְל כְּשֶׁיֵישׁ ס"ס לְהַחְמִיר כִּינּוּן דְּהוּי פְּוֹדָאֵי אִיסוּר דְּיֵישׁ לְהַחְמִיר, וְעֵדִיפָא מִיָּנָה כְּתַב
הַר' כְּרָם שְׁלֵמָה בִּי"ד סי' י"ד דְּאָם רַבּוּ הָאוֹסְרִים אֵית לָן לְמִיזֵל בְּתַרְיָהוּ אָף שְׁהִיא נְגַד
מְרֻן ע"ש וּבַחַק"ל יו"ד סי' ט"ל דַּמ"א וְע"ע בַּשִּׁו"ב יו"ד סי' שַׁכ"ד דְּכַתֵּב דְּבִכְמָה דְּבָרִים
פְּשֻׁט הַמְּנַהֵג לְהַחְמִיר אָף דְּמְרֻן מִיְקַל וְעֵי' לְהַר' שַׁר"א בַּח"ב בִּי"ד סי' יו"ד שְׁכַתֵּב שְׁיֵישׁ
לְהַתִּיר בְּסִתְּם יֵינָם בַּזֶּה"ז שְׁלֵא כְּפָסַק מְרֻן מְפַנֵּי שְׁיֵישׁ ס"ס וְרַק מְפַנֵּי שְׁהַמְּנַהֵג לְאַסּוֹר
ע"כ, וְעֵינּוּן בַּס' פְּרִי צְדִיק סִי' י"ד דַּח"ן וּבַס"ה שְׁעַר אֲשֶׁר הִנְמ"ח בַּא"ה סִי' כ"ט וְעֵינּוּן
חַסְל"א יו"ד סי' כ"ט, וְכַבֵּר הַאֲרַכְתִּי בַּמ"א דְּאָף בְּמִקוּמוֹת שְׁקַבְלוּ הוֹרְאוֹת מְרֻן וְהוּא
מְחַמֵּיר לְאַסּוֹר כְּדְּבָרֵי הָאוֹסְרִים דְּמִיֵּדִי סְפִיקָא לֹא נִפְקָא וְאִם יֵישׁ ס' אַחַר שְׁיֵישׁ לְהַתִּיר
וְא"צ לְהַאֲרִיךְ עוֹד בְּזֶה דְּנַר' בְּרוּר דְּאָף בְּמִקוּם שְׁקַבְלוּ עָלֵיהֶם אָף לְהַקְל כְּפָסַק מְרֻן בַּנ"ד
וְדָאֵי אָסוּר מְפַמָּה טַעְמֵי וְכִמוּ שְׁאַבְאָר דְּנַר' דְּאֶעֱיָקְרָא יֵישׁ סוּבְרִים דְּמַה שְׁקַבְלוּ הוּא דְּוִקָא
כְּמָאֵי דְּכִינּוּל לְפִסְטוֹן כְּתָרֵי מְגוּ תִלְתָּא מְשׁוּם דְּאֶזְלִינּוּן בְּתַר רַנְבְּאֵמְעוּדֵי הוֹרְאָה, אַבְל אִם
הִקְיָתָר הוּא דְּוִקָא לְפִי"ד הַרְמַב"ם וְיֵישׁ חוֹלְקִים עָלָיו בְּזֶה לֹא קִבְלוּ וְאָף שְׁמְרֻן פְּסָק כְּמוֹתוֹ,
וְאָף אַת"ל שְׁגַם בְּזֶה קִבְלוּ מ"מ ה"ד כְּשֶׁדַּעַת הַרְמַב"ם מְבֹאָר בְּדְּבָרָיו דְּדַעַתוֹ לְהַתִּיר,
אַבְל אִם אִינוּ מְבֹאָר וְיֵישׁ לְהַסְתַּפֵּק בְּדַעַתוֹ אַז אָף אֵי לְפִי מַה שְׁפִי' בְּדְּבָרָיו מְרֻן יִהְיֶה

בדבר הַתּוֹרָה פִּינּוֹן שֶׁבְּדַבְרֵי הַגְּדוּלִים אַחֲרַיִם הוּא אִיסוּר יֵשׁ לְאַסּוֹר וְלֹא קִבְּלוּ בְּזֶה לְהַתִּיר, אֲמַנָּם בְּדַבְרֵי כְּזָה שֶׁהוּא שְׂכִיר חוֹדֶשׁ אוֹ שָׁנָה וְחַיִּיב לְהַתְּעַסֵּק בְּכָל יוֹם כְּמוֹ תַּנּוּר וּכְיוֹצֵא כּוֹ כְּמוֹ גְּדוּן שֶׁל הָרֵב צֶל הַפְּסָף דָּאִי אֶפְשָׁר בְּשׁוּם אֲנָפִן שִׁיְהִיָּה יוֹם אֶחָד בְּעַל וְדָאִי דָּאֵם מִתְּעַסֵּק גַּם בְּשַׁבַּת דָּאִיסוּר לִכ"ע מִשׁוּם דְּאֶפְי' בְּמַקְפִּיד לְחוּד רַבּוּ כְּמוֹ רַבּוּ הַסּוּ דְּגַם דַּעַת הַרְמַב"ם וּמְרָן לְאַסּוֹר דְּמַלְבֵּד אוֹתָם הַרְבֵּנִים שֶׁהֵבִיא יֵשׁ עוֹד כְּמָה עִי' בְּתַשׁוּ' מְהַר"י הַלּוֹי אֲחִיו שֶׁל ט"ז בְּסִי' יו"ד וְרַש"ל בְּתַשׁוּ' סִי' ק' וּבְרַכּוֹת הַמֵּיִם בְּנ"י לְסִי' רַמ"ד וְהַרְבַּ קַרְיַת מְלָךְ רַב בַּפ"ו מֵהַל"ש ה"א וְכ"כ הַר" ז"א סִי' ל"ב וְהַרְבַּ תּוֹסַפֵּת שַׁבַּת וְהַר' נוּב"י בְּכַמָּה תַּשׁוּ' וּמֵהַרְש"ז בַּש"ע וּבַקּוֹנ"א לְסִי' רַמ"ד, וְכֵן זְכוּרֵי שְׁגַם בְּסַפְרֵי הָאַחֲרוּנִים כ"כ וְלֹאֲפִס פְּנָאִי לֹא אוֹכַל לְחַפֵּשׁ אַחֲרֵיהֶם, וְע"ע בְּחַתָּם סוֹפֵר א"ח סִי' נ"ט וְדוּק שָׁם: וּמ"ש הַר' מְהַר"י אַרְגִּיזוּ דַּעַת הַלְבוּשׁ כְּדַעַת הַרְמַב"ם אֶפְי' בְּמַקְפִּיד לֹא מְכַרְע, וְהַרְבַּ מֵיִם רַבִּים גּוֹפִיָּה כְּתַב דְּנוּחַ לּוֹ לְפָרֵשׁ דְּבַרֵי הַרְמַב"ם דְּמֵיְיָרִי דְּוִקָּא דָּאִי ל"ה פְּסָקוּ שֶׁל הַר' הוּא תְּמוּהָ שִׁיְתִיר גַּם בְּזָה, אֲבָל מָה אֶעְשֶׂה שְׁכֵן רַבִּים וְשָׁלְמִים הֵבִינוּ דְּבַרֵי הַרְמַב"ם כְּפִשׁוּטָן, אֲמַנָּם הַמְשִׁיגִים עָלָיו נַר' שְׁלֵא פִי' כֵּן ע"ש אֲמַנָּם דְּרַנְבָּא דְּמֵיְיָכֵר דַּפִּי' דְּבַרֵי הַרְמַב"ם דְּמֵיְיָרִי דְּוִקָּא שְׁאִינוּ מַקְפִּיד נִרְאָה דְּגַם הָרַב מְסַכִּים לְזָה וּמֵאַחַר שְׁכֵן דְּרַנְבָּא דָּאִיתָא קָמוּ ס"ל דְּבַמְפְּקִיד גַּם הַרְמַב"ם וּמְרָן ס"ל לְאַסּוֹר וּמִשׁוּם דְּהוּי כְּאוֹמֵר לּוֹ שִׁיעֲשֶׂה בְּשַׁבַּת וּמֵיְעוּט הַסּוּ לְפָרֵשׁ דְּבַרֵי הַרְמַב"ם אֶפְי' בְּמַקְפִּיד הֵם אֲמָרוּ בַּפִּי' דָּאִין לְהַקֵּל כְּנוֹתִיָּה מְשִׁים דְּלֹא דְּמִי לְקַצֵּץ מֵאִין הַרְגְּלִים לִיחַס כֵּן בְּדַעַת מְרָן וּמָה שֶׁהוֹכִיחַ הָרַב צֶל הַפְּסָף דְּמְרָן אֲזִיל בְּשִׁיטַת הַמְקַלִּים דְּאֶפְי' מַקְפִּיד שְׂרִי מַמ"ש בְּסִי' ש"ז דְּמִנְתָּר לִיתָן נוּ מְעוֹת בַּע"ש כְּדִי לְקַנּוֹת סְחוּרָה וְאֶפְי' שִׁיּוֹם הַשּׁוּק בְּשַׁבַּת וְשַׁכְּתַב הַבֵּית יְהוּדָה או"ח סִי' מ"ד דְּהַעֲיָקָר כְּדַבְרֵי מְרָן וְדָלָא כַּמְג"א וְט"ז וַא"ר וְעוֹלַת שַׁבַּת וְאַפִּי' שְׁמִינְיָרְחַח הַדְּבָר שִׁיעֲשֶׂה הַגּוֹי מְלֵאכָה בְּשַׁבַּת אֶפְי' אֵם נֹאמֵר שְׁמוּכַח כֵּן מִדְּבַרֵי מְרָן יֵשׁ לְתַמְיָה דְּמָה רְאָיָה מְזוּ דְּשִׁנְאָ וְשִׁנְאָ דְּהַכָּא לֹא הוּי כְּאוֹמֵר לּוֹ שִׁיקְנָה בְּשַׁבַּת שְׁאֵם הִיָּה מוֹצִיא לְקַנּוֹת בַּע"ש לֹא הִיָּה מַקְפִּיד, וְגַם אִינוּ מוּבָן מִדְּבַרֵי שֶׁל יִשְׂרָאֵל שִׁיקְנָה הַגּוֹי בְּשַׁבַּת וְגַם אִינוּ מְכַרִּיחַ הַיִּשְׂרָאֵל לְגוֹי בְּסִיבְתוֹ שִׁיקְנָה בְּשַׁבַּת, וְלִכֵּן אֵם הַגּוֹי קוֹנָה בְּשַׁבַּת י"ל אֲדַעְתָּא דְּנִפְשִׁיָּה קַעֲבִיד, אֲבָל בְּשִׁכִּיר פִּינּוֹן שְׁמַקְפִּיד עָלָיו שְׁלֵא יְהִיָּה בְּטַל כְּלָל וְהַשְּׁפִיר עֲצָמוֹ עַל מְנַת כֵּן וְדָאִי י"ל אֲדַעְתָּא דִּישְׂרָאֵל קַעֲבִיד וְהוּי כְּמַצְוֹנָה שִׁיעֲשֶׂה בְּשַׁבַּת, וְזָה מְוַכְרַח מִמֵּהַר"ע גּוֹפִיָּה דְּבַמַּע"י כְּתַב גְּבִי' שְׂכִיר דָּאֵם מַקְפִּיד דְּוִדָּאִי אִסוּר לְדַעַת מְרָן וּבִיּוֹם הַשּׁוּק מְוַתֵּר וְתַמְהָתִי עַל הָרַב שֶׁהֵבִיא מִמֵּהַר"ע רְאָיָה וְלֹא נִרְגַּשׁ מְזָה, אֲמַנָּם נְרִי דְּגַם בְּדִין דְּסִימָן ע"ז לֹא רְאָה מ"ש הַר' זְרַע אֲמַת דְּהַגַּם דְּבְּסִי' ל"א צוּנַח כְּכְרוּכְיָא ע"ד הַמְקַל וְכַתַּב וְז"ל לֹא צְיִינְתִּי לְהַנִּי כְּלָלִי דְּכִיִּיל לָן בְּקַבָּא רַבָּא וּבְכַר נְחֻלְקוּ עָלָיו רַבְּנֵי דוּרוּ, וְנִמְצָא דְּלַדַּעַת כָּל הַנְּהוּ רַבְּנוֹאֲתָא רַבִּים וְנִכְבְּדִים דְּקִים לְהוּ דְּבַמְקַפִּיד הַיִּשְׂרָאֵל טַל בְּיִטוּל הַשְּׂכִיר דְּאֶפְי' לְשִׁיטַת הַרְמַב"ם וּמְרָן דָּאִיסוּר אֲלֵא דְּאֶפִּילוּ לְמַקְצַת רַבְּנֵי הָאַחֲרוּנִים שֶׁהֵבִינוּ בְּכָל גּוֹנוֹא הַרִי הֵם בְּעֲצָמָם כְּתַבוּ שִׁישׁ לְאַסּוֹר כְּשִׁיטַת הַרְאָב"ד וְכו' ע"ש, וְאִיהוּ גּוֹפִיָּה כְּתַב בְּסִי' ל"ה דְּמְרָן מִתִּיר בְּקַצֵּץ ג"כ כְּשִׁיּוֹם הַשּׁוּק בְּשַׁבַּת וְשַׁע"כ פ' מֵיְיָרִי כְּשִׁישׁ קַצַּת מְצִיאוֹת לְקַנּוֹת בְּשָׂאֵר הַיָּמִים בְּלֹא יוֹמָא דְּשׁוּקָא ט"כ, הַרִי מְפִנְרֵשׁ דַּל"ד כְּלָל שְׂכִירוֹת דְּהַרְמַב"ם לְדִין יוֹם הַשּׁוּק וּבְוִדָּאִי שְׁכֵן הוּא ג"כ דַּעַת מֵהַר"ע: וְכָל מֵאִי דְּכַתִּיבָנָא הוּא אֶפְי' בְּמֵינַח דְּמְרָן מִתִּיר בְּקַצֵּץ דָּאֶפְי' דִּיּוֹם הַשּׁוּק הוּא בְּשַׁבַּת דַּע"כ זְשָׂרִי דַּאֶפִּי"ה לֹא מוּכַח מִיָּדִי דְּגַם בְּשִׁכִּיר שָׁנָה שְׂרִי אֶפְי' דְּמַקְפִּיד, אֲמַנָּם לֹא יְדַעְתִּי הִיָּכֵן רְמִיזָה בְּדַבְרֵי הַש"ע דְּשָׂרִי גַם בַּכַּה"ג: וְרִאִיתִי לְהַרְבַּ

מהרד"ה בתשו' כי בָּאָה בְּשִׁמּוֹן הַמְּשֻׁחָה בַּהַל' שֶׁבַת שְׁהַעֲתִיק שֵׁם מ"ש הַגַּה"מ וְנ"ל אֲסוּר לִיתֵן לַגּוֹי מְעוֹת בַּע"ש כְּדִי שְׂיִקְנֶה לוֹ לְמַחֵר, כְּתַב ע"ז וְתוֹרָף דְּבָרָיו הוּא דַּמְמ"ש מַב"י ע"ד דְּיוֹם הַשּׁוּק ל"ד אֵלֶּא אֹרְחָא דְּמִילְתָּא נִקְט וְה"ה אֲפִילוּ אֵינּוּ יוֹם הַשּׁוּק כִּינּוּן שֶׁהוּא אֵימַר לוֹ לְקַנּוֹת לוֹ בְּשַׁבַּת לֹא מְכַרַע מִיַּדִּי דַס"ל לְמָרְן דְּשָׂרִי כְּשֶׁאֹמֵר לוֹ בְּסִתָּם וְיוֹם הַשּׁוּק בְּשַׁבַּת דְּבָזָה לֹא דְבַר מָרְן, בְּרַם מִתּוֹרַתּוֹ שֶׁל הַר"ש מְבֹנָאָר דְּגַם בְּסִתָּם אֲסוּר שְׁהָרִי שְׁלִיחוֹתֶיהָ דִּישְׂרָאֵל קַעֲבִיד, וְכֵן נַר' מִמֶּה דְלֹא אֲשַׁכַּח הֵיטֵר כ"א רַק לֹאמַר לוֹ קַח לָךְ מְעוֹת וְקִנְיָה לְעַצְמָךְ, וְלָכֵן דְּחָה לַמ"ש הַמַּג"א ו"ךְ בְּשַׁעַר א' ע"ד וּמַהֲרִי"ע בְּתַשׁוּבָה דְּהַבִּינוּ בְּדַעַת מָרְן דְּשָׂרִי וְכַת' דְּחָס לִיה לְמָרְן דְּלִימָא הֵכִי ע"כ, וְנִרְאֶה דְּאִינוּ זֶה מְסַפִּיק לְדַחוֹת דְּבָרֵיהֶם מִשּׁוּם דִּי"ל דְּגַם הַבִּינוּ כֵּן וּמִזֶּה דִּינִיקֵי דְּמָרְן ס"ל בְּדַעַת מֵאֵן דְּמַתִּיר בְּסִתָּם וְהוּא מִמֶּה שֶׁהִבִּין בְּדְבָרֵי הַר"ש דְּאָף שְׁמִינִירִי בְּיוֹם הַשּׁוּק בְּשַׁבַּת דַּע"ז אֵינּוּ אוֹסֵר כִּי אִם דְּנוֹקָא מְפָנִי שֶׁהוּא אוֹמֵר לוֹ בְּפִי' שְׂיִקְנֶה בְּשַׁבַּת וְאִז הוּא דְּהוּי שְׁלוּחוֹ וְאֲסוּר אֲבָל בְּסִתָּם שְׂרִי דְּכִינּוּן דְּלֹא אוֹמֵר לוֹ בְּפִי' לֹא הוּי שְׁלוּחוֹ וְאִי הֵיךְ מְפָרֵשׁ מָרְן דְּמִינִירִי בְּסִתָּם וּמְפָנִי שְׂרִי הַשּׁוּק בְּשַׁבַּת לֹא הו"ל לֹאמַר לֹא דְּנוֹקָא דְּאִם אֵינּוּ יוֹם הַשּׁוּק וְאוֹמֵר לוֹ בְּסִתָּם לְמָה הוּא אֲסוּר: אֲמַנָּם נִרְאֶה דְּגַם דְּבָרֵי הַר"ש עַצְמָם צָרִיכִין בִּישׂוּר דְּמִדְּכַתְב דְּאֲסוּר לִיתֵן מְעוֹת שְׂיִקְנֶה לוֹ לְמַחֵר בְּיוֹם הַשּׁוּק כִּי יֵשׁ שְׁלִיחוֹת נַר' דְּדְּנוֹקָא מִשּׁוּם דְּאֵמַר לוֹ בְּפִי' וְכַדְבָּרֵי מָרְן הָא לֹא הֵכִי שָׂרוּ וּמִמָּאִי דְּלֹא אֲשַׁכַּח הֵיטֵר כ"א דְּנוֹקָא שְׂיִאמַר קִנְיָה לְעַצְמָךְ נַר' דְּאָף בְּסִתְּמָא אֲסוּר, וְלָכֵן נַר' וְדֹאִי דְּאִי אֲפֻשֵׁר לֹאמַר בְּדַעַת הַר"ש דְּמִינִירִי דְּנוֹקָא בְּאוֹמֵר לוֹ בְּפִי' שְׂיִקְנֶה לוֹ לְמַחֵר אֲבָל בְּסִתְּמָא שְׂרִי דְּמִלְבַד דַּק' בְּדְבָרָיו דִּיוֹקָא אֲדִיוֹקָא וְגַם מֵאִי אֲתָא לְאֲשַׁמְעִינוּ דְּבְאוֹמֵר לוֹ בְּפִי' דְּאֲסוּר דְּהָא וְדֹאִי מִיִּלְתָּא דְּפִשִׁי' וְגַם נַר' דְּהוּא הֵיכָף כָּל הֶרְאֵשׁוּנִים ו"ל דְּמִפִּירֵשׁ בְּדְבָרֵיהֶם דְּאָף בְּשִׂאֵינוּ אוֹמֵר לוֹ בְּפִי' דְּאִם כִּינּוּת הִישְׂרָאֵל שְׂיַעֲשֶׂה הַנּוֹי בְּשַׁבַּת דְּנוֹקָא וְגַם הַגּוֹי מִבֵּין מְדְבָרָיו כֵּן שְׂיַעֲשֶׂה דְּנוֹקָא בְּשַׁבַּת דְּאָף דְּאֵינוּ בְּפִי' דְּאֲסִיר וְנָפִי' בְּקַצֵּץ וְכַמ"ש הַגָּאוֹן ר"ן בַּעַל הַעֲרוּף בְּעֲרֻף קַבֵּל וְנ"ל בְּפ' מ"ש מְקַבֵּל קַבּוּלָת בְּתוּף הַתְּחוּם אֲסוּר ע"י גוֹיִם שֶׁקַּבְּלוּ שְׂדֵה מִישְׂרָאֵל בְּדָמִים קְצוּבִים נִתְקַן כ"ז שְׂיִרְצָה וְכו' ע"ש, גַּם בְּשִׁבְבוּלֵי הַלֵּקֵט כ' לִי כַת' וְנ"ל זֶה כָּלֵל גְּדוּל שְׁסוּמְכִין עָלָיו בְּשַׁבַּת כָּל מְלֹאכֶת וְיִשְׂרָאֵל שְׂעוֹשֶׂה אוֹתָהּ הַגּוֹי בְּבִיתוֹ שֶׁל גוֹי וְהִיא מְלֹאכֶת תְּלוּשׁ וְהַגּוֹי עוֹשֶׂה אוֹתָהּ בְּקַבְּלוֹת שְׂעוֹשֶׂה כָּל זְמַן שְׂיִרְצָה מוֹתֵר עִם הַשְּׂמֵשׁ וְאֵעִפ"י שְׂעוֹשֶׂה אוֹתָהּ בְּשַׁבַּת אֵינָה נִקְרָאת מְלֹאכֶת יִשְׂרָאֵל אֵלֶּא מְלֹאכֶת הַגּוֹי ע"כ, וְכ"כ בְּאוֹר זְרוּעַ ה' שַׁבַּת ס' א' וְנ"ל דְּכָל דְּבַר שְׂאֵינוּ מְפֹרָסִם וְכו' אִי לְעַבַד עוֹרוֹת אוֹ לְכַבֵּס חֲלוּק אוֹ לְתוֹפְרוֹ כ"ז שְׂיִרְצָה הַגּוֹי ע"כ.

גַּם הֵרַב הַמַּאִירִי כְּתַב בַּח' וְנ"ל יֵשׁ שׂוֹאֲלִים בְּקַצַּת דְּבָרִים שֶׁהִתְרַנוּ בְּסוּגִיָּא זֹו עִם הַשְּׂמֵשׁ אֵעִפ"י שֶׁהַדְּבָר בְּרוּר שְׂיַעֲשֶׂה בְּשַׁבַּת וּמִטַּעַם בְּדִידְיָה קָא טַרַח, מ"מ בְּשִׁבְבִיל יִשְׂרָאֵל נַעֲשֶׂה בְּשַׁבַּת וּבְהַדְלָקַת הַנֵּר וְעַשִׂיָּת כְּבֵשׁ אֲמָרוּ שְׂאֵם לְעַצְמוֹ כו' וְאִם בְּשִׁבְבִיל יִשְׂרָאֵל אֲסוּר, תִּירְצוּ הַגָּאוֹנִים שְׁכָּל אֵלוּ שְׂאֵנוּ אוֹסְרִים בְּשִׁבְבִיל יִשְׂרָאֵל הֵם דְּבָרִים שֶׁהַגּוֹי מְפִיר שְׂאִי אֲפֻשֵׁר לִישְׂר' בְּלֹא אוֹתוֹ עֲנִין בּוֹ בְּיוֹם אוֹ לְמוֹצַי"ש לְאַלְתֵּר כְּגוֹן הַדְּלָקַת הַנֵּר וְלִיקוּט עֲשָׂבִים וְכו', אֲבָל כָּלִים לְכוּבֵס וְעוֹרוֹת לְעַבְדָּן הַגּוֹי יוֹדַע שְׂאִין צוֹרֵף לִישְׂרָאֵל כָּל כְּף בְּשַׁבַּת שְׂאֵלוּ כֵּן מַע"ש הֵיךְ רוֹצֶה בָּהֶם שְׂיִפְנֵס בָּהֶם בְּשַׁבַּת וְכַמ"ש מִתְעַטֵּף וְכו' וְהִילְכָף מוֹתֵר לְהַשְׂתַּמֵּשׁ בָּהֶם וְאֵעִפ"י שְׂמַצַּד שְׂכָר הוּא צָרִיף לְעַשׂוֹתֵן בְּשַׁבַּת אֵין זֶה אֵלֶּא לְהַנָּאת עַצְמוֹ וְהָרִי הוּא יְכוֹל לְהַנִּיחֵם עַכ"ל: הִנֵּה מְפֹרָשׁ יוֹצֵא מִפִּי כָּל הֶרְאֵשׁוּנִים דְּמָה שֶׁהִתִּירוּ

בְּקַבְּלוֹת שֶׁהוּא דְּוֹקָא מְשׁוּם שֶׁהַגּוֹי יוֹדֵעַ בְּדַעְתּוֹ שֶׁל יִשְׂרָאֵל שְׂאִינוּ מִקְפִּיד אִם לֹא יַעֲשֶׂה בְּשַׁבָּת וּמִפְּנֵי שְׂאִם יִרְצֶה יְכוּל לְהַנִּיחָם עַד לְאַחַר הַשַּׁבָּת אֲלֵא שְׂמַדְעָתוֹ הוּא שְׂעוֹשֶׂה בְּשַׁבָּת שֶׁלִּפְיֵי"ז כְּשֶׁהוּא יוֹם הַשּׁוּק בְּשַׁבָּת דְּוֹקָא וְלֹא בְּיוֹם אַחַר שְׂבֻדָּאֵי הַגּוֹי מִבֵּין שְׂפִשְׂאוֹמֵר לוֹ שֶׁהוּא יִקְנֶה בְּשַׁבָּת דְּוֹקָא דְּבַכָּה"ג דְּוֹדָאֵי אֲסוּר וְאַף שְׂקֻצֵי מְשׁוּם דְּהוּי כְּמַצְנוּה לֹו שְׂיִקְנֶה בְּשַׁבָּת אִיךְ אֶפְשָׁר דְּהַר"ש חוֹלֵק בְּזֶה וּמִתִּיר אִפְּי' כְּשִׁיּוֹם הַשּׁוּק בְּשַׁבָּת דַּא"א לְקַנּוֹת בְּיוֹם אַחַר וּמָה גַּם לְמָה שְׂמַתְבָּאֵר מִדְּבַרֵי הַרְשָׁב"א בְּחִי' דְּמָה שְׂמַתִּירִין ב"ה דְּהוּא דְּוֹקָא מְשׁוּם דְּלִית הַנָּאָה לְיִשְׂרָאֵל מָה שְׂעוֹשֶׂה הַגּוֹי בְּשַׁבָּת דְּכַתֵּב גַּבֵּי מ"ש לֹא יִשְׁפּוֹר אָדָם כְּלִיו בַּע"ש וְנ"ל א"נ טַעְמָא דְּמִקְלָתָא מְשִׁים דְּנַר' כְּשֶׁלּוּחֵי שֶׁל יִשְׂרָאֵל בְּמִלְאָכָה שֶׁהוּא עוֹשֶׂה בְּהֵם וְאֵע"ג דְּשָׂרוּ ב"ה בְּעוֹרוֹת לְעַבְדָן כְּשֶׁנִּתְּנָם עִם הַשְּׂמֶשׁ הֵתָם הִינּוּ טַעְמָא מְשׁוּם דְּקֻצֵי הַגּוֹי דְּכִינּוּ דְּקֻצֵי הַגּוֹי בְּדִנְפְּשִׂיָה קָא טָרַח וְאִין לְיִשְׂרָאֵל שׁוּם רִינוּחַ בְּמָה שֶׁהַגּוֹי עוֹשֶׂה בְּשַׁבָּת, אֲבָל שְׂכִירוֹת כְּלִים יֵשׁ לוֹ רִינוּחַ לְיִשְׂרָאֵל בְּעִשְׂיַת מְלָאכְתּוֹ בְּשַׁבָּת שְׂאִפְּי' בְּהַבְּלָעָה הַדְּבַר יְדוּעַ שְׂאֵלוֹ לֹא הִיָּה רִשְׁאֵי הַגּוֹי לְעִשׂוֹת בְּהֵם מְלָאכָה בְּשַׁבָּת לֹא הִיָּה גִיתָן כֹּל כֹּף וְהַלְכָף מִתְּהַי בְּיָה יִשְׂרָאֵל וְאֲסִיר דְּמִיחֻזֵי כְּשֶׁלִּיחֻזֵי דְּיִשְׂרָאֵל ע"כ וּכ"ש כְּשִׁיּוֹם הַשּׁוּק בְּשַׁבָּת דְּוֹקָא דְּהוּי כְּאוֹמֵר לוֹ שְׂיַעֲשֶׂה בְּשַׁבָּת וְגַם דְּמִתְּהַי ג"כ בְּמָה שְׂעוֹשֶׂה הַגּוֹי בְּשַׁבָּת בְּשֶׁבִיל יִשְׂרָאֵל וּכְדַבְּרֵי הַרְשָׁב"א כ"כ ג"כ הָרֵא"ש בְּפִסְקִיו וְהַרִיטְב"א וְזוֹלָתָם ע"ש, וְא"כ אִיךְ יַעֲלֶה בְּדַעַת לֹוּמֵר שֶׁהַר"ש מִתִּיר גַּם בְּכָה"ג, וְגַם ק' דָּאֵם הַר"ש מָה שְׂאֲסֹר הוּא דְּוֹקָא כְּשִׁיּוֹם הַשּׁוּק בְּשַׁבָּת וְגַם לֹוּמֵר לוֹ שְׂיַתְעַסֵּק בְּשַׁבָּת מָה נִרְגָּשׁ מִמָּאֵי דְּשָׂרוּ ב"ה עִם הַשְּׂמֶשׁ וְהַנְּצָרָף לְתַרְצֵי: וְרֵאִיתִי שְׂמָה שֶׁהֵבִיאוּ בְּשֵׁם הַר"ש ו"ל עֶקֶר מְטָרִין הוּא בְּתוֹ' יִשְׁנִים פ"ק דְּשַׁבָּת וְהַ"ד ג"כ בְּפִסְקֵי תוֹ' שֵׁם בְּסִי' ס"ה וְנ"ל לֹא יֹאמֵר לְתַמְנָן מְנַעֲלִים בְּשַׁבָּת אֲלֵא וְאֹמֵר תַּעֲשֶׂה לְכַשְׁתַּרְצָה ע"כ וְגַם שֵׁם יֵשׁ לְדִקְדָק ג"כ כְּנ"ל, אֲמַנְם נַר' דְּכַנְנָתוֹ לֹוּמֵר כַּמ"ש בְּשֵׁם הָרֵאשׁוֹ' דַּאֵע"ג דְּב"ה מִתִּירִים עִם הַשְּׂמֶשׁ דְּהַ"ד בְּדַבְּרִים שְׂאִין הַיִּשְׁר' רוֹצֶה שְׂיַעֲשֶׂה הַגּוֹי בְּשַׁבָּת וְכֵן הַגּוֹי אִינוּ מִבֵּין מִהַיִּשְׁר' שְׂרוּצָה שְׂיַעֲשֶׂה בְּשַׁבָּת דָּאֵז דְּוֹקָא הוּא דִּי"ל דְּאִף אִי הַגּוֹי עוֹשֶׂה בְּשַׁבָּת אֲדַעְתָּא דְּנִפְשִׂיָה קָא עֲבִיד אֲבָל אִם מָה שְׂנוֹתָן הוּא כְּדִי שְׂהַגּוֹי יַעֲשֶׂה בְּשַׁבָּת אֲסוּר מְשׁוּם בְּסַתְמָא הַגּוֹי כְּאוֹמֵר שְׂיַתְמָן בְּשַׁבָּת וּשְׂלִיחוֹתֵיהֶּ דְּיִשְׂרָאֵל קָא עֲבִיד וְלִכֵּן צ"ל לוֹ תַעֲשֶׂה לְכַשְׁתַּרְצָה וְאֵז מְוִתֵר אִף אִי הַגּוֹי עוֹשֶׂה בְּשַׁבָּת וְזֶהוּ כְּפִי' הַגּוֹי הַר"ש שְׂכַת' דְּאֲסוּר לִיתָן מַעוֹת שְׂנִיכָר שְׂרוּצָה שְׂיִקְנֶה בְּשַׁבָּת וְאַף שְׂלֹא אָמַר לוֹ בְּפִי' הַגּוֹי כְּשֶׁלּוּחֻזֵי כִינּוּ דְּמִן כְּרַחַח הַגּוֹי לְקַנּוֹת בְּשַׁבָּת לְעִשׂוֹת רְצִין הַיִּשְׁר' וְלֹא דְּמִי לְכֹל הַנְּהוּ דְּשָׂרוּ ב"ה דָּאֵם יִרְצֶה לֹא יַעֲשֶׂה וּלְפִי"ז הַר"ש ו"ל דְּאֲסוּר דְּהוּא אִף בְּסַתְמָא יֵשׁ לְהַק' ע"ד מַב"י דְּכַת' דְּלֹאוּ דְּוֹקָא דְּלִפִּי מָאֵי דְּכַתִּי כִינּוּ מָה שְׂאֲסוּר הוּא בְּסַתְמָא וְאַף שְׂאִינוּ אוֹמֵר בְּפִי' א"כ הִיא דְּוֹקָא כְּשִׁיּוֹם הַשּׁוּק בְּשַׁבָּת וְאֶפְשָׁר דְּבָא לֹוּמֵר דְּכִינּוּ דְּמָה שְׂאֲסוּר בְּסַתְמָא כְּשִׁיּוֹם הַשּׁוּק בְּשַׁבָּת דְּהוּא מְשׁוּם דְּהוּי כְּאוֹמֵר בְּפִי' שְׂיַעֲשֶׂה בְּשַׁבָּת א"כ אִף אִם יוֹם הַשּׁוּק בְּיוֹם אַחַר נִרְאָה מְמַנּוּ שְׂנַחוּץ לוֹ שְׂיַעֲשֶׂה הַגּוֹי בְּשַׁבָּת לְאִיזָה סְבָה וְכַמוֹ לְתַמְנָן מְנַעֲלִיו לְצִנּוּרָף הַשַּׁבָּת דְּבְּזָה נְמִי אֲסוּר דְּהוּי כְּאוֹמֵר לוֹ שְׂיַעֲשֶׂה בְּשַׁבָּת וְא"כ כְּשִׁיּוֹם הַשּׁוּק בְּשַׁבָּת גַּם מְרִן מוֹדָה דְּלַדְעַת הַר"ש דְּאִף בְּסַתְמָא דְּאֲסוּר וְגַם בְּש"ע לֹא כַת' דְּגַם בְּיוֹם הַשּׁוּק בְּשַׁבָּת דְּשָׂרִי וְכֵן מְפִנְרֵשׁ יוֹצֵא מַמ"ש בְּעֶטְרַת זְקָנִים שֵׁם בְּדַעַת הַש"ע דָּאֵם יוֹם הַשִּׁיק בְּשַׁבָּת דְּאֲסוּר ע"ש וְכֵן נַר' מַמ"ש הַתּוֹס' שֵׁם וְכ"כ בְּס' כְּרָם שְׂלֵמָה אֲשַׁכְּנִזִי בְּסִי' רַמ"ג ע"ג ע"ש גַּם הַר' חֲמַד מְשֶׁה שֵׁם בְּסִי' ש"ז כ"כ בְּדַעַת הַש"ע וְכַת' דְּבַחְנָם הַשִּׁיג הַמַּג"א עַל הַרְב"י ע"ש וְאַף הַר' ז"א בְּסִי' ל"ה דְּכַתֵּב דְּאֶפְשָׁר דְּמְרִן מִתִּיר אִף כְּשִׁיּוֹם הַשּׁוּק כַת' דְּמִיָּרִי כְּשִׂישׁ

קצת מציאות לקנות בשאר הימים לפי מאי דכתב' נתקיימו דברימהרד"ה הנ"ל דדחה לדברי המפרשי' דמתיר אף פשיום השוק בשבת וכת' דחס ליה למרן דלימא הכי והסכים עמו הר' מהרש"ח ע"ש ומלבד דברי הר"ש הרי ממ"ש כל הראשונים הנ"ל מפו' יוצא דאסור וכדכתב' ויש לתמוה על הר' מ"ך והר' מהרי"ע דהעלו להתיר עפי"ד מרן הב"י דהוא היפך כל גדולי הראשונים הנ"ל דמפ' יוצא דאסור: ובכן יש לתמוה טובא על הר' צל הפסך שהתיר בנ"ד בשכיר חדש ומקפיד אף לפ"ד שפ"ד לקצץ שפ' המ"ך ומהרי"ע דאף ביום השוק בשבת דשרו לדעת מרן באלו דבריהם מוכרחין ומנספמים מהפל וקא ודאי ליתא ועוד יש לתמוה דמה דמות יצ"ד לקצץ וביום השוק בשבת דמפ"ה טעמי מגרע גרע חדא דהרי הר' מהרי"ע גופיה דכ"כ בדין יוה"ש בשבת הרי איהו גופיה כת' דבשכיר חדש ומקפיד צ"ע אטו בד"מ עסקינן דמצי למימר קי"ל בהא ולא פהא ואף המ"ך פתב דקי"ל ודאי דבמקפיד דאסור ועוד זאת דמלבד כל מה שהוכחנו לעיל מדברי הראשו' הנ"ל אף לא הביט בדברי רבני האחרו' דס"ל דביום השוק בשבת דעת מרן לאסור ועוד יש לתמוה במה שפ"ד למקפיד דנדאי אף למי שמתיר גם במקפיד דהיינו שמקפיד עליו שלא? הא בטל בימות החול שפ"ה זה יהיה מוכרח לעבוד בשבת אבל חלילה להתיר במקפיד עליו שלא יהיה בטל גם בשבת ובנ"ד מלבד שהוא מקפיד אם לא יעבוד גם ביום שבת וגם שפ"ה שפ"ה לגוי דהוא מתנה עמו בכל ימי השבוע ושבת בכלל ואם לא יעבוד גם ביום שבת לא יפרע לו הוא ודאי דהווי שכיר יום לכ"ע וע"ע להר' ברכות המים וקמ"ר בפ"ז מהל"ש: וגם ראיתי להר' יצ"ו מ"ש אח"כ בדברי הב"י דסו' רמ"ד ורמ"ז על דינו של הרמב"ם דשכיר חדש אפ"ה דלא שרי הרמב"ם אלא בשוכר את הגוי לעשות מלאכה מיוחדת אבל אם שכרו לכל המלאכות שיצטרף כו"ז השכי' אפ"ה דמודה דאסור שרצה לפרש פונת דבריו דלא כמג"א ועוד כת' שם לקמן בדר' י"ד ע"ג ושמה ד"ה ושמה קאמר ה"ד הר' נו"ב ונשא ונתן בדבריו שיש לאסור וכתב בדברי הראשונים פדי לדחות דברו הנוב"י ולפי מאי דכתב' מתירתן של ראשונים דברי הר' נוב"י נכונים אף שאיני פגדון הצל הפסך דנדון דידיה גרע טפי והרואה יראה בספרי רבני אשכנז וספרד בכמה נדונים דשכיר חדש שהם אוסרין ואין פנאי עמדי להעתיק דבריהם וכי אין צורך בנ"ד ורק אומר בקיצור דל"מ פשהיא שכיר חדש אלא דאפי' בקצץ דאדעתא דנפשיה קא עביד אי מגיע לי רינח במה שעושה הגוי בשבת לישראל דיש לאסור וכמתבאר מדברי הרשב"א והריטב"א בחי' והרא"ש בפסקיו שכת' לעיל וכן מפו' יוצא ממ"ש הר' המאירי בשם הגאונים שפכתתי לעיל וכ"כ רי"ו בני"כ חי"ב וז"ל דאע"ג דשרו ב"ה עורות לעפ"ן עם חשיכה שאני התם שאין רינח לישראל במה שעושה הגוי בשבת אבל בשכירות פלים וכו' ע"כ ואין להק' מד' הראשונים הנ"ל ממה שהתירו באר"ס משום דאריסותה קא עביד ואע"ג דהישראל מרויח ג"כ בשבת משום די"ל דהתם דמה שמוכר הגוי בשבת הוא להנאת עצמו ומוכרח לעבוד לצורך עצמו והרינח של ישראל המעורב בו ממילא בא לו ולכן בזה י"ל אריסותה קא עביד ואם ירצה לא יעבוד משא"כ בקצץ דכל הרינח שעובד בשבת הוא נוקא לישראל דלדידיה טפי נח"ל להיות יושב ובטל בזה הוא שכת' דאסור משום דשליחותיה דישראל קא עביד וכ"כ הרמב"ן בחי' לע"ז וז"ל שם בפ"ק דע"ז וש"מ, מונה דכל אריסותא דעביד גוי בשל ישראל בשבת שרי דקפולת דמי דגוי אדעתא דנפשיה קא עבוד דקא

קביל עליה מעקרא פולהו עבודת דאריס ואי מוכיר מפסיד מחצה שלו ומשלמע"כ ור"ל
כמו קבלנות שהתירו היכא דשיף לומר גוי אדעתא וכ"כ הר"ן שם דבאריס אע"ג דמטי
ליה הנאה לישראל אינו מכונן הגוי כ"א רק לעצמו והנאותיה דישך ממילא קא אתי
וראייתי להר' קמ"ר דצדד בזה בכוננת דברי הר"ן עי"ש ולעד"ן כמו שכת' בפ"י בתרא
ויש להוכיח פן מדבריו וממ"ש פקבלנות דהא לא מתהני הישראל ממלאכת שבת פלל
ויש להרחיב הדביר לעת הפנאי ושו"ר ג"כ להר' ברכות המים בסי' רנ"ב דכת' וז"ל ופי'
דברי הר"ן הנ"ל דלעולם הר"ן מפרש דהיא דפ' כ"כ מירי בקצץ ואפי"ה אסור וכו'
ע"ש ויש לשאת ולתת בדבריו לעת הפנאי ומתוך פל דברי הראשונים שפכתתי לעיל
נר' כמ"ש ה"ה בנו"ב מ"ת סי' ח"ל ומהנר' דאשתמיט מיניה דהנוב"י דברי הראשונים
הנ"ל ולפי"ד הראשו' יש לעמוד ע"ד מב"י סי' רמ"ג ששייב ט"ד הר' מהרי"א שהקריע
שא"א לגרוס בדברי הרא"ש פקבלנות משום דאפי' לדברי המתיר בשוכר גוי בדבר
ידוע במלאכת הקרקעות הנ"מ בשדה משום דאעפ"י שלא יעשה מלאכה בשבת ישלים
ביום אחר אבל תנור ומרחץ שאם לא יעשה מלאכה בשבת הפסיד הישראל רינח אותו
היום נמצא ישראל נהנה ממלאכת שבת ואסור כת' הר' ואעפ"י שאפ"ש לדחות טע"ז
מ"מ וכו' דנר' דמ"ש הר' טעמו ונימוקו עמו שהרי הך ס' המתירין שכתב הוא סברת
האיפא מ"ד שה"ד הר"ן פנ"ל ומבאר שם דהט' משום דאין הישראל נהנה ממלאכת
שבת וא"כ שפיר קאמר הר' מהרי"א וא"כ הרב"י מפרש בכוננת האיפא מ"ד לכונה אחרת
כדי לדחות דברי מהרי"א חוץ מפשטן הי"ל להודיענו וגם שהרא"ש גופיה נראה דמסכים
לס' ר"י שהביא דבריו בפ"ק דשבת דסל"ה גם הוא לא חלק ע"ד ונר' דמסכים עמו וכן
הוא דעת פל הראשונים שהבאתי דבריהם לעיל דאפי' פקבלנות פל דאית ליה הנאה
לישראל ולא יוכל להשלים אותה ביום אחר דאסור והיותר קשה בדברי הרב"י דנר'
דס"ל דאף במשפיר לשנה או לח' דגם זה שרי דאף דבנדאי הישר' לא יקפיד על ביטול
דיום שבת פיון שרואה שמקפיד על ימות החול אינו יודע שלא יקפיד על יום השבת
ואדעתא דישאל קא עביד ולא עוד אלא דכאן לא כת' כ"א רק ואעפ"י שים לדחות וכו'
ואילו בסי' רמ"ד בדין קבלנות שנהלקו הפוס' נר' דס"ל דלמאן דס"ל דאין לחוש למראית
העין שרי לשפור לגוי בדבר וידוע שזמן אף בתנור ומרחץ דמטי ליה הנאה לישראל
ממלאכת שבת ע"ש ולא ידעתי מה ראה על פכה ומה לו נתחדש לומר וכי תאמר שהוא
מפני שראה מ"ש רי"ו בשם ר"ן ז"א דהרב"י פתב שם דיותר נר' דר"ן ה"ק וכו' פי'
שהגוי מקבל עליו פל מה שיעלו פירותיו בדבר ידוע שנותן לישך בכל חדש אמנם בס'
מאמר מרדכי סי' רמ"ג האריף לדחות דברי הר' ב"ח ושהעקר כמ"ש הר' מהרי"א ונרגש
ממ"ש רי"ו בשם הג' ר"ן וכתב שהעקר כמ"ש הרב"י במסקנא שלא התירו אלא בשפל
הרינח לגוי וכ"ן למענין שם ברי"ו ז"ל שלא נחית לחילוק זה ומרן שכתב בתחלה להתיר
היינו לפי מ"ש פאן בב"י דיש לדחות טעמו של מהרי"א באופן שאין סתירה מדברי רי"ו
לדברי מהרי"א ט"כ דנראה דהבין דגם בסי' רמ"ד לא החליט המאמר דיש לאסור
ושהעקר כמהרי"א הגם שלא ראה לדברי הראשונים דכתובנא.

ואפ"ש לומר ג"כ דמ"ש הרב"י פן הינו בתחילה לפי מאי דסליק אדעתיה בכוננת דברי
רי"ו אבל למאי דמסיק בכוננת דברי רי"ו הא ליתא ודוק פי קצתתי וראיתי להר' ברכות
המים בנ"י לסי' רנ"ב דכת' בפ"י דברי הר"ן הנ"ל דלעולם הר"ן מפרש דהיא דפ'

כ"כ מייירי בקצץ ואפי"ה אסור וכן יש לדקדק מדלא כת' ולא דמי דהתם לא קצץ אלא כת' דהתם משום דנכרי אדעתא דישאל וכו' ופי' דבריו הוא אפי' בקצץ מ"מ הוא עושה אותה לצורך ישראל שישתמש בו הישראל בשבת וגם הישראל פשקצץ עמו לא קצץ אלא שיעשה בשבת אבל גבי פלים לכובס ועורות לעבדן שאין רוצה שיעשה לו בשבת דוקא בקצץ שרי אפי' עשאן בשבת דגוי אדעתא דנפשיה ק"ע להשלים פעולתו ואין פונת הגוי לכדי שיהנה הישראל וכו' ודלא כמ"ש הב"ח וכו'.

ע"כ והיינו כמ"ש פל הגאונים וכדכתני' לעיל ועפ"י פל האמור י"ל ע"ד הר' מהררד"ה שבס' שמה"מ הג"ל דהצ"ת דברי הר' מהרי"א וכת' דל"מ למה שנר' מדברי הר"ן דנר' דס"ל דכל שקצץ דשרי ליהנות בשבת דהוא היפוך מ"ש מהרי"א אלא דאף לדברי החולקי' וס"ל דאסור ליהנות בשבת נר' דמרחץ ותנור דמו לשולח אגרות שאין גוף הישראל נהנה מגוף המלאכה שנעשית בשבת בשבילו ע"כ ולפי מאי דכתני' דברי הר' מהרי"א נכונים ואין הפנאי להרחיב הדבור עוד ומ"ש הר' מהרד"ה עוד לדמות מ"ש הר' מהרי"א והרב"י למחלן' הרמב"ם והראב"ד עיין גם בס' תוספת שבת סו' רמ"ג סק"ב דכתב דמ"ש הרב"י שאפשר לדחות דהיינו משום דאפשר לדמות להא דאיתא בס' רמ"ד בשם הרמב"ם דאם שוכר סופר שיקתוב לו בכל עת שיצטרף וכו' וכו' וגם אפשר לחלק ולכן נסתפק בזה ע"כ עש"ד ולפי מאי דכתני' נר' דלא דמי וע"ע להתו' שבת שם לעיל סק"ח ד"ה וכללא דכת' דמרחץ אסור כה"ג מדינא אם שוכר את הגוי להסיק לו פל השנה בכל פעם שיצטרף דהא בזה יש לו ריוח לישראל ממלאכת הגוי שנוטל שכרו מפל איש ואיש והגוי אין לו שום ריוח פלל מזה וכו' ע"כ עש"ד וע"ע שם בשמן המשחה שאף באותו גידון העלה לאסור משים דמגיע לו הנאה לישר' ממה שמתעסק הגוי בשבת וגם שהוא בקפולת והיה יכו"ל ביום אחר וע"ע בס' חמדת שלמה א"ח סי' ט' ובס' יהודה יעלה למהרי"א בס' נ"ו וע' בס' דברי חיים ח"א סי' ה' ו' דכת' דאף בשות' גוי עם ישראל דאסור להשכיר הישראל פועלים אי יעבדו בשבת ואעפ"י שהפועלים יודעים שיש שות' גוי דכיון דהשוכרן הוא יהודי י"ל אי יעבדו אדעתא דישאל קא עבדו עש"ד ומש"ל דאף אם מרן מתיר פנין שרוב האחרו' חול' אין לסמוך כ"כ ג"כ הר' מהר"ח אבולעפניא הו"ד בס' אהל יוסף סי' כ"ט ודלא כס' הר' אהל יוסף שם בס' ל': ונחזור לדברי הר' צל הפסוק ואומר דכל מאי דשקלינו וטרינו בדברי הפוס' ראשונים ואחרונים דהוא דוקא פדי להתלמד לנדונות אחרות אמנם בנדון דידיה דהדבר ידוע ומפורש דהוא חייב ליתן הבשר גם ביום שבת ולא סגי בל"ה והוא מוכרח ליקח פועלים שיתעסקו בזה גם ביום שבת וגם הפועלים יודעים הם בנדאי מזה דצריכים להתעסק בשבת בנדאי בכגון דא אף שהם שכירי ח' או שנה הדבר פשוט וברור דכשמשפירם להעסק בכל יום דהו' פמתנה עמהם שיתעסקו גם בשבת ואסור לכ"ע וכ"ש וק"ו בנ"ד דהו' כתנור שידיוע ומפורסם שהוא של ישראל וברחוב העיר דבכגון דא אף אי היה בקצץ גמיר דאסור ובכן החרם שהורה להתיר צריך פפרה וה' ברחמינו ינחנו בדרך אמת ויראונו נפלאות מתורתו: שלמה אליעזר אלפנדארי ס"ט סימן ט נשאלתי מהרב הפופלא יעקב הפהן יצ"ו שהוא דרכו תמיד לישא בתו עינים ולא יזיז מעיניו לפי שבלעדם לא יוכל לראות פלל ולכן הוא שואל אם מותר לו לצאת בהם במקומות שאינם מתקנים: תשובה כמו בנ"ד מזה זמן שמעתי שהרה"ג מהר"ר דוד הלוי ז"ל הורה להתיראמנם לא אסתיעא מלתא לשאול

ממנו טעמו ונמוקו ולכאורה היה נר' שיש לאסור משום דדמי למ"ש הש"ע בסי' ש"א סעיף טו"ב דהגר דאפשר לו לילה זולתו ואינו נוטלו אלא להחזיק עצמו דאסור וכן בחולי וסומא דאסור לצאת במקל ואף ה"נ דכונתיה פיון דיכיל עכ"פ לילה בדיחוק בלי בתי עינים: וליפא למימר דהנהו שאני משום דהוי כמקל שדרה הוצאתו בכף ואי הוי משאוי ח"ח אבל בבתי עינים הוי שלא פדרה המוציאים וליפא כ"א רק איסור דר' וכדתנן במתני' בפ' המצניע פלאחר ידו ברגלו בפיו ובמרפקו באזנו ובשערו וכו' פטור שלא הוציא פדרה המוציאין ע"כ וה"נ הוי שלא פדרה הוצאה דהא ודאי ליתא משום דאי לא הוי תכשיט אף אי הוי שלא פדרה המוציאין מ"מ מדר' אסור וגם בסומא שאסור הוא אף בכרמלית אף דהוא רק מדר' ועוד נר' דהכא בנ"ד אי לא הוי תכשיט הווי איסורא דאורייתא נמי משום דהוי פדרה המוציאין ולא דמו לאותם דפ' המצניע דהתם מייירי בדברים שדרכם להוציאם ביז דוקא אז הוא דאם הוציאם בהנהו דהוי שלא פדרה הוצאה אבל אם הוא בדברים שדרכם תמיד להוציאם בכף הווי דאי חייב וכמתבאר פן ממאי דתנן בר"פ במה אשה בכל אותם הדברים שאינם חייבים דה"ט משום דהווי תכשיטים הווי לא"ה ח"ח ולא הוי שלא פדרה הוצאה מפני שדרכו בכף הרי מפורש יוצא דאי לא תכשיט דחייב ולא הוי שלא פדרה המוציאין מפני שדרכו בכף והכי נמי תנן שם לא תצא אשה במחט נקובה ולא בטבעת שיש עליה חותם ואם יצתה חייבת חטאת ופריה בגמ' על טבעת שיש עליה והווי הוצאה פלאחר יד הוא ומשני בגמרא למסקנא דפעמים שאדם נותן לאשתו טבעת שיש עליה חותם ומניחתה בידה וכו' ופרש"י במ"ש אשה גזברית דרגילה היא להניח באצבעה ומיהו תכשיט לא הוי לדידה דאין דרכה לצאת תמיד בכף ומיהו דרה הוצאתה של זו בכף ע"כ הווי קמן דאף דאין דרכה לצאת תמיד בכף כ"א רק לפעמים אפי"ה הוי דרה הוצאה וחיוב וכ"ש וק"ו בבתי עינים דדרכו לצאת בהם בין עיניו תמיד דנדאי הוי דרה הוצאתו בכף ואי לא חשוב תכשיט דנדאי חייב וע"ע לרבותי בעלי התו' שם בפ"ק אמאי דקאמר ר"מ דלא יצא החייט במחטו ואם יצא פטור פתבו שם וז"ל והווי דתנן בפ' במה ואם יצאה אשה במחט הנקובה חייבת חטאת התם לגמרי דרה הוצאתה בכף וכן נמי הווי דאמר ר"מ אם שכח והוציא בפיו חייב התם נמי דרה להוציא המאכל בפה ע"כ ופי' דבריהם דגבי אשה דרכה תמיד להוציא הנקובה בלבושיה ולכן הוי דרה הוצאה בכף וחיוב אבל אנון אין דרכו להוציא כ"א רק ביזו ולא בלבושו ורק מה שמוציא במחט התחובה בבגד הוא פדי שפירו שאומנתו בכף דוקא ולא להוציא המחט, ולכן באנון לא הוי דרה הוצאה בכף, והווי דין המחט כמו בשאר דברים דהווי שלא פדרה הוצאה והוכיחו פן מהמוציא מאכל בפיו דכיון דדרכו בכף הוי דרה הוצאה, וגם מגופא דשמעתתא שם מתבאר פן דקאמר שם לא יצא הזב בזובו ואם יצא פטור ומניא אידך חייב אמר ר"י ל"ק הווי ר"מ וכו', א"ל אבני אמור דשמעת ליה לר"מ במידי דלאו אורחיה במידי דהיינו אורחיה מי שמעת ליה ופרש"י כגון פל אלו השנויים למעלה אין דרה הוצאתו אלא ביז אפילו לאנון אלא בשעה שרוצה להכריז על עצמו שהוא אנון אבל פים לזב אין דרה הוצאה אלא בכף מי שמעת ליה דפטור ע"כ הווי קמן מפורש דמאי דפטור ר"מ באנון משום דהווי שלא פדרה הוצאתו שהוא דוקא משים דהאנון אין דרכו להוציא כ"א רק ביזו דוקא וקשה לס' ר"י דלא נחית לזה מס' ר"מ דמחייב במחט הנקובה וגם בהוציא בפיו דחייב ויש לתרץ דס"ל לר"י דגם זב לא דמי להני ודמי לזב

משום ד'נב נמי ד'רכו תמיד להוציא בידו פ'שאינו צריה לזובו נרק באקראי מוציא ב'כף
 ולכן מדמי לאימן, אבל נדאי מודה דמחט באשה וכן במוציא בפיו דחייב משים ד'דרכו
 תמיד ב'כף וע"ע להתו' בפ' המצניע שכ"כ כ"כ בתוס' הרא"ש יבמות ובגמ' במס'
 פ'ריתות וע' בסוף הזרק דמיתתי ה' מתנ' דאם הוציא בפיו דחייב וקאמר ואמאי הא אין
 ד'רה הוצאה ב'כף, אלא פ'נו דקא מכונן מחשביתו משונויא ליה מקום ה"נ פ'נו דקא מכונן
 וכו' ופירש"י ז"ל אין ד'רה הוצאה ב'כף והרשב"א בחי' פ' המצניע הביא שם ה' סוגיא
 ע"ש, אין לתמוה ע"כ הגדולים דמ"ק ולא הזכירו זה דשם הוא לענין דבענין הנחה
 במקום, ובירושלמי בפ"ק ובפ' ב'מה אשה פ'ריה מחלפא שיטתיה דר"מ וכו' בשם ר"י
 תמן ד'רה הוצאה ב'נשים ברם הכא טפלין יוצאין ע"כ ע"ש, ונמצא דבין לתלמודא דידן
 ובין לפי"ד הירושלמי דאף לר"מ דפוטרי באמן שהוא משום ד'דרכו להוציא ביד ונקא
 ואם מוציא בבגדו הווי שלא כ'ד'רה הוצאה אבל מחט נקוב אין ד'רפה להוציא ביד אלא
 בלבושיה ולכן אם הוציאה פ' חייב וכ"פ הרמב"ם דבאמן פטור ובאשה חייבת: וא"כ
 י"ל ע"ד רע"ב בפה"מ דלא יצא החייט דכת' דאמן ד'רה אומנתו חייב עד ש'ד'רה
 האומנים לתחוב בבגדיו כשיוציאין בשוק וגם בפ' ב'מה אשה כת' ב'מתנ' דלא תצא אשה
 במחט הנקוב משום דלאו תכשיט הוא וח"ח אף על פי שמוציאה אותה בבגדיה ולא בידה
 שאמן בהוציא ד'רה אומנתו ח"ח ע"כ, ותיו"ט כת' ש'דעתו פדעת הרא"ש דבאיש בין
 באינה נקובה ובין בנקובה פטור שאינו מוציא כ'ד'רה המוציאים ע"כ ולפום מאי דכתבנא
 אפתי דב'ריו תמוהים: וראיתי להר"מג"א בסי' ש"א סקי"ט שאחר שה"ד הרמב"ם כת'
 וז"ל ומיירי שתחובה בבגדו במקום שאין ד'רה הוצאתו לגמרי ב'כף רק שעשה להראות
 שהוא אמן אבל במקום ש'ד'רה לתחוב בו בחול לפרקים חייב כמ"ש ס"ח וסי' ש"ג ס"ט
 תו' די"א ע"ב.

ובזה דברי הע"ש בטלים נראה שהוא מפרש בכונת דברי התו' דהאמן הוא מוציא ב"ב
 מקומות אחד להראות שהוא אמן ובאותו מקום פטור ואחד במקום ש'ד'רה לתחוב בו
 בחול ושם אפילו אמן חייב כשאר כל איש ומשום דהוי ד'רה הוצאה ולא ידעתי מנ"ל
 הא דנראה לפי מאי דכת' דאמן פ'שאינו להראות שהוא אמן אינו מוציא כ"א רק בידו
 והע"ש אינו מצ"א כעת וממאי דכת' לעיל נר' דמחט נקובה באיש לא הוי ד'רה הוצאה
 וכס' הב"ח דדונסק לחלק בין אמן לשאר אנשי אלא דממ"ש הר"מ להרשב"א בחי'
 לדב"ב אינו פן ע"ש: ולפי מה שנתבאר תמהני טובא ע"ד הג' פנ"י בחי' שתמה ע"ד ר"מ
 דמחייב בעיר של זהב משום דלדידיה לא הוי תכשיט דחייב דאמאי דנהי דהוי משא הרי
 לא הוציא כ'ד'רה המוציאין דהא אשכחן לר"מ בפ"ק דאפי' באמן ד'רה אומנתו דפטור
 אע"ג ש'ד'רה הוצאתו של זהב ב'כף אפי' ב'ד'רה משוי וכ"ש בהאי דהכא שאין ד'רה משאוי
 ב'כף להניחו על מצחו וכו' ע"כ ולפי מאי דכתבנא קו' פריכא הוא וליכא שום קושיא
 ע"ד ר"מ דלפי מאי דס"ל דלא הוי תכשיט דנדאי פ'נו ד'רה הנשים להוציא ב'כף הוי
 ד'רה הוצאה והאמן ד'רה אומנתו שאני דלא הוי לדידיה ד'רה הוצאה משום דאין ד'רכו
 להוציא פן אלא להראות שהוא אמן אבל עיר של זהב הוי נדאי פמחט הנקובה וז"פ,
 ויש לתמוה ע"ד הגאון פ'נו דעכ"פ ראה למ"ש התו' בפ"ק דשבת כס' ר"מ דעפי"ד
 מתבאר דלק"מ ולפי הנראה שראה אותם אח"כ ושוב לא הו"ל פנאי לחזור על למודו
 ולא די לנו זה הצער אלא דגם אח"כ כתב ע"ד התו' שהק' על פירש"י וז"ל דאטו משו"ה

לא הווי משאוי וְהָא אֵינָהּ לֹא מְלָבוּשׁ וְלֹא תְכָשִׁיט ע"כ כת' דנר' דאין פּוֹנוֹת דְּבָרֵי רִשׁ"י כְּמוֹ שֶׁהֵבִינוּ הַתּוֹ דְּאֵי פּוֹנוֹתוֹ פֶּן מְלַבֵּד שֶׁק' מֵה שֶׁהָק' ע"ד דָּאָף אֵי הָוֵי מִשְׁאֹוֵי לֹא שְׁיִינְךָ ח"ח פִּינּוֹן דְּלֹא הוֹצִיא פְּדָרְךָ הַמוֹצִיאִים, וְלִכְּנֹן פִּי' דְּכֻּוֹנֶנֶת רִשׁ"י הִיא דְּכִינּוֹן דְּלֹאוּ תְכָשִׁיט הוּא גַּהֵי דְּאֵינּוּ ח"ח מִשׁוּם דְּאֵינּוּ מוֹצִיאֵוּ פְּדָרְךָ הַמוֹצִיאִים מ"מ לֹא שְׁיִינְךָ לְמִינְתֵי בְּהָדֵי דְּהִנְךָ דְּהוּוֹ תְכָשִׁיט, וְהַטַּעַם הוּא מִשׁוּם דְּשִׁלְפָא וּמְחֻוּנְיָא זַת"ד וְאַחַר שְׁאַלְתָּ הַמַּחֲי"ר מְלַבֵּד לִישְׁנָאֲדַתְל' דְּקָאָמַר לְמֵאֵי חֻזְיָא אֵינּוּ נִרְאָה פֶּן, וְגַם פִּירִשׁ"י דְּכַתֵּב לְמֵאֵי חֻזְיָא לְתַכְשִׁיט דְּקַתְנֵי אֵינָהּ ח"ח נִרְאָה בְּרוּר שֶׁהוּא כְּמוֹ שֶׁהֵבִינוּ הַתּוֹ וְלֹא כְּמוֹ שֶׁפִּי' הוּא בְּכֻּוֹנֶנֶת דְּבָרֵי וְכֹן פִּי' רַע"ב בַּפֶּה"מ וְהֶרְמַב"ם ג"כ בַּפֶּה"מ וּבְחַבְרוֹ פִּי"ט מֵה"ש דְּמָה דְּפִטוֹר בְּמַחַט שְׁאֵינָהּ נְקוּבָה דְּהוּא דוֹקָא מִפְּנֵי דְּתַכְשִׁיט הוּא לֵה ע"ש, וְא"כ הוּא מִן הַתִּי אֵיךְ אֲשַׁתְּמִיט מִנְיָה דְּמַר דְּבָרֵי הֶרְמַב"ם, וְלִכְּנֹן נִרְאָה וְדֹאֵי דְּכֻּוֹנֶנֶת דְּבָרֵי רִשׁ"י הוּא דְּאֵמַאי אֵינּוּ ח"ח, וּמֵה שֶׁהָק' הִג' פִּנְי"י לֹא ק"מ דְּכִינּוֹן דְּאוֹרְחֵינְיָהּ דְּנָשִׁים לְצִאָתָּהּ בְּהֵם תְּמִיד דָּאֵם אֵינּוּ לֹא מְלָבוּשׁ וְלֹא תְכָשִׁיט דְּהוּוֹ מִשְׁאֹוֵי וְח"ח וְכַמ"ש ג"כ הֶרָא"ש וְהֶרָ"ן וְהֶרָשָׁב"א בַּחֲי', וְנִרְאִיתִי לַהֲר' בְּסִי' ש"ג דֵּה"ד הַב"ח דְּכַת' דְּמַחַט הַנְּקוּבָה שְׁמַעְמַדְתָּ בָּהּ קִשׁוּרֵיָהּ דְּפִטוֹר מִשׁוּם דְּאֵינּוּ דְּרָךְ הוֹצִאָתָהּ בְּכָךְ דְּלֹא כַּמ"ש הַב"י וְכַתֵּב הַמַּג"א דְּלֹא דִק מְדַקְאָמַר בַּגְמ' לְמֵאֵי חֻזְו וְלֹא קָא מְשַׁנֵּי דְּאֵינּוּ דְּרָךְ הוֹצִאָתָהּ בְּכָךְ, וְלִפִּי מ"ש הַפְּנ"י הַנֶּ"ל הָא לֹא מְכַרַע אֲלֵא דְּלִפִּי מֵאֵי דְּכַתִּי דְּבָרֵי תְמוֹהִים וּבְנֻדֵי דְּגַם הַב"ח הוּא מְפָרֵשׁ כְּמוֹ שֶׁפ' כָּל הֶרָאֲשׁוּנִים וְנַר' לִישֵׁב דַּס"ל דְּדַרְכָּן שֶׁל הַנָּשִׁים לְהַעֲמִיד קִשׁוּרֵיָהּ דוֹקָא בְּמַחַט שְׁאֵינָהּ נְקוּבָה אֲבָל נְקוּבָה הִיא כְּמִלְבוּשֵׁיָהּ וְלֹא כְּקִשׁוּרֵיָהּ, וְלִכְּנֹן מֵה שֶׁהֵבִיא עוֹד הַמַּג"א לַהֲק' ט"ד הַב"ח מִמ"ש הַתּוֹ בְּדִי"א דָּאֵם תְּחַוְבָה בְּבִגְדָה דְּחִיבָתָּ וּמ"ל בְּבִגְדָה אוּ בְּצַעֲפָה ט"כ, אֵינּוּ מְבִין לְמָה הַנּוֹצֵרָךְ לְהֵבִיא מַתְנֵי דְּהָא מַתְנֵי הוּא נְאֻטוּ נְעֵלָם מְמַנּוּ וְהֵאֵי לֹא אֲפָשָׁר, אֲלֵא מְוֹכַרְח דַּס"ל דִּישׁ לְחַלֵּק אֲלֵא דֵהַב"י ס"ל דְּאֵינּוּ חִי' וְכַמ"ש הַט"ז דְּהוּוֹ דְּרָךְ הוֹצִאָהּ, וּבִהְיוּתִי בְּזֵה נִנְדַמְן לִידֵי ס' שו"מ מ"ג וְנִרְאִיתִי שֶׁכ' בַּח"א סִי' ק"ט שְׁנִשְׂאֵל בְּדַבֵּר הַבְּרִילִין הַנִּרְוָקִים שְׁנוּשָׂאִים הַכּוֹאֲבֵי עֵינַיִם לְהִגֵּן מִפְּנֵי הַחֲמָה אֵי שְׁרִי לְצִאָתָּה בְּשִׁבְתָּ וְשָׂרְב אֲחַד הֵבִיא מ"ש הַפְּנ"י שֶׁהָק' בְּעִיר שֶׁל זֶהָב דְּהוּוֹ שְׁלֵא כַּד"ה, וְהוּא כְּתֵב שְׁלֵא רָאָה הַפְּנ"י דְּבָרֵי הַט"ז וּמַג"א בְּסִי' ש"ג שְׁחַלְקוּ עַל הַב"ח שְׁכָל שְׁגַם בְּחוּל מוֹצִיא הוּוֹ פְּדָרְךָ הַמוֹצִיאִין וּבְזֵה ל"ק קו' הַפְּנ"י בְּעִיר שֶׁל זֶהָב ע"כ, מְתַבָּאָר מְדַבְּרֵי דְּמָה שִׁישׁ לְאַסוֹר בְּבִתֵּי עֵינַיִם דְּהוּא דוֹקָא מִשׁוּם דִּישׁ לְחַוֵּשׁ לְדְבָרֵי הַט"ז וּמַג"א שְׁחַלְקוּ ט"ד הַב"ח דְּכִשְׁדַּרְכוּ לְצִאָתָּה גַם בְּחוּל דְּהוּוֹ פְּדָרְךָ הַמוֹצִיאִין וְשֶׁהֲרַב פִּנְי"י לֹא רָאָה דְּבָרֵיָהֶם, אֲמַנְם לִפִּי"ד הַפְּנ"י וּב"ח יֵשׁ לְהַתִּיר בְּבִתֵּי עֵינַיִם וּמִשׁו"ה כְּדֵי לְהַחְזִיק בְּאִסוֹר הַנּוֹצֵרָךְ לֹא מְרַב וּבְפִרְט שְׁשִׁינְךָ בְּזֵה חֲשֵׁשׁ שְׁמָא יְפוּל דָּאָף שִׁישׁ לוֹ מוֹטוֹת וְנִסְבָּךְ בְּשִׁעְרוֹת הֶרָאֵשׁ לְפַעְמִים יִנְתַּק מְעַל עֵינְיוֹ וְנוֹפֵל כַּמ"ש הַחֲסִי אָדָם וְיֵשׁ לְאַסוֹר ע"כ.

וּדְבָרֵי תְמוֹהִים בְּמָה שְׁלֵא מְצָא לְאַסוֹר כ"א דוֹקָא לִפִּי"ד הַט"ז וּמַג"א דְּנֻדֵי הַדְּבָר פְּשוּט וּמְפֹרָשׁ בְּמַתְנֵי וְתַלְמוּדָא דִּידוֹן וִירוּשְׁלָמֵי וְכָל הַפּוֹסְקִים דְּנֻדֵי כָּל שֶׁהוּא בְּרוּר דְּדַרְכָּן שֶׁל בְּנֵי אָדָם לְנוֹשְׂאוֹ תְּמִיד בְּאֵיזָה מְקוּם אוּ בֵּין עֵינְיוֹ דְּאֵי לֹא הוּוֹי לֹא מְלָבִישׁ וְלֹא תְכָשִׁיט דְּהוּוֹי מִשְׁאֹוֵי וְחִיב וְאֵי אֲפָשָׁר לְשׁוּם אָדָם שְׁיַחְלֹק בְּזֵה דָּאָף הַב"ח מֵאֵי דַכ"כ הוּא מְשִׁים דְּאֵינּוּ דְּרָךְ כָּלָל לְשִׁאָתָּה מַחַט נְקוּבָה כ"א דוֹקָא בְּלְבוּשֵׁיָהּ וְלֹא בְּקִשׁוּרֵיָהּ וּמִשׁו"ה הוּוֹי שְׁלֵא פְּדָרְךָ הַמוֹצִיאִין וְכַדְכַתִּי וְגַם הַפְּנ"י כָּל מ"ש הוּא רַק לְפִלְפוּלָא בְּעֵלְמָא וְלֹא לְדִינָא דְּבְעִיר שֶׁל זֶהָב הוּק' לוֹ לַס' ר"מ פִּינּוֹן דְּכָל הַנָּשִׁים אֵינּוּ דְּרָכָן לְצִאָתָּה בְּעִיר שֶׁל זֶהָב כ"א רַק אֲשֶׁה

פזאת למה לא דמי לאומן במחטו דפטור משום דהוי שלא פדרה המוציאין אכל לדינא מודה ודאי דהוי פדרה המוציאין לכ"ע דאפי' רבנן דפטרי דה"ד משום דהוי תכשיט וכ"כ דבמחילה מכבודו לק"מ גם מ"ש ליישב דברי רש"י דס"ל דהוי שלא פדרה המוציאין עם דהוא עפ"י הנחה סוכרת דאין דרה הנשים לצאת במחט שאינה נקובה ורק זאת ומפני זה קאמר דהוי שלא כד"ה, אכל בקושטא ליתא פינון דתו' וכל הראשונים שפה אחת דהוי כד"ה וישגם רש"י ס"ל פו, ומאי דמקשה הש"ס למאי חזי הוא דלמה לא וקה חייב פינון דדרה נשים לצאת בכף וקה דרה הוצאה ודאי דגם הוא ביטל דעתו במה שחשב לפרש: וא"כ גם באלו הפתי עינים דנדון הגאון שו"מ דהם לצורה הכואבי עינים ודרפם ע"כ להיות תמיד בעיניהם ולא להוציא בידם הדבר ברור דהוי פדרה המוציאין ועדיף מעיר של זהב ומחט הנקובה באשה, דאי לא הוי לא מלבוש ולא תכשיט דנדאי חייב ואיך פתב דזה תלוי במחלוקת האחרונים דנר' ודאי דלא עמד בענין זה כלל וגם ק' דאפי' לפי"ד הרי ע"כ אסורא הוי אפי' אי הוי שלא פדרה המוציאין וכ"ש למאן דס"ל דחייב וא"כ מה צורה עוד לצרף משום חשש דילמא נפל דנר' דמשום זה אין לחוש וכמו שאבאר לקמן בס"ד, ואיברא דזוהי שק' נמי ע"ד הרב חיי אדם שציין דבריו שם דאסר הפתי עינים משום דדמי לסומא לאסור דכת' דיש לחוש לדילמא נפל ג"כ דכיון דיש לאסור מפני דהוי פסומא אסור אפילו במקום דליכא הך חששא פגון בכרמלית: ונבוא לנ"ד דנר' דיש לאסור כמו פסומא וכמ"ש פן החיי אדם ואבירא דאפתי י"ל אי הווי אסורא דאורייתא שהוא ואף פדרה המוציאין מ"מ י"ל פינון דטעם האיסור דהא משום דדמי לנזק וסומא בעקרון של דברים אלו לא הונוכר בדברי הראשו' והש"ע דחייב כ"א רק בלשון אסור ואף דהסברא מחייבת דכיון דלאו מנעל דהווי גם איסור דאו' מ"מ לא אוכל להחליט המאמר בזה ויש לעיין בפר"מ והאחרו' ואין לי פנאי כעת ועכ"פ נר' דאסור מיהא הוי ולכן יש לתמוה על מה שהורה הרה"ג הג"ל להתיר ולא פא למימר דשם דהוא משים דהזקנים הולכים בביתם בלא מקל אבל אם גם בביתם אינם הולכים כ"א במקל דשרי וכמ"ש האחרו' והכא בנ"ד אפי' בביתם ג"כ אפי' בד' אמותיו אינו כ"א רק בפתי עינים דנקא דנר' דהא לא מכרע משום די"ל דמ"ש פן הוא משום דאם גם בביתם אינם הולכים כ"א במקל זהו סימן שאינם יכולים כלל בלא מקל דאז שרי אבל הכא אף דבביתם הולכים בפתי עינים מ"מ יכולים לילך גם בלא פתי עינים ולכן נר' דמשו"ה גם פסומא לא אמרו זה פינון דיכולים לילך בלא מקל ולא עדיף מסומא ומהנר' דהר"ק"ב לא שלטו מאורות עיניו בסוף חיי אדם אמנם נר' דיש ללמד נכות על אותו צדוק במה שהורה להתיר דלא תצא תקלה מיזדו ח"ו דנר' ודאי דמה שדמה הר' ח"א נדון זה לחגר שיכול לילך בלא מקל אין דמיונו עולה ופה ושבא ושבא משום די"ל דבשלמא פינון דנושא בידו המקל הנה משאוי ולא תכשיט וכמ"ש הר' מג"א הגם שיש לפלפל בדבריו וכמ"ש רבני האחרו' בזה והדברים ארוכים אכמ"ל מ"מ הא ודאי במקל בזה שנישאו בידו לא שנייך לומר דהוי תכשיט ואסור אבל בפתי עינים שנישאו בגופו פדרה תכשיט ונרפן של בנ"א להיות בין עיניהם ועשוי לכה ולצאת בהם תמיד להנאתו ויש להם לבני אדם נחת רוח הרבה יותר משאר תכשיטים פי טוב מראה עינים למה לא יקה בזה פדין תכשיטים להתיר ואף שיכול לצאת בלי פתי עינים בידן חק מ"מ פשהם עליו יש לו לגופו הנאה יותר משאר תכשיטים דנר' ודאי דמה שהתירו לצאת בתכשיטים לאו דוקא פשהו לנוי

וגדולה מזאת מתבאר מהש"ס שם בד"ס ממס' שבת לפי פירש"י דמשום דהמחט ראויה דחולקת שערה דהוי תכשיטים וכ"כ הרמב"ם בפ"י ובחבורו ע"ש והגם דהתו' והמפרש"י הק' דאטו משו"ה לא הוי משאווי וקא אינו לא מלבוש ולא תכשיט קא נדאי שאני התם דהוא רק לשמוע לאינה עת שרוצה לחלוק שערא וזולת זה אין לו שום צורך לגופו לישא אותו אכל כשהוא כמו בד"ד הדבר פשוט וברור דמודו והרואה יר' שם במס' שבת דכמה דברים דשרו אע"ג דלא הוי נוי וקדר לישא אותו פיון דאורחיהו דאנשי בהכי לאינה צורך וגדולה מזאת תנו הבנות קטנות יוצאות בחוטין ואפי' בקסמין שבאזניהם ופרש"י שמונקבות אזניהם ואין עושים נזמין עד שיגדל ונותנים חוטין או קסמין באזניהם שלא וסתמו וכו' ורביתא קאמר דאע"ג דלא תכשי' הוי הוא אורחיהו בהכי ולא משאווי ע"כ הרי מפו' דאע"ג דאינו תכשיט נוי ואינו צורך הרבה לצאת בו פיון דאורחיהו בהכי לשום צורך כל דהוא דלא הוי משאווי ותנו נמי במו' שבאזנה והרואה יר' להרשב"א גופיה דהק' על פרש"י בדין המחט איהו גופיה כת' לקמן בדס"ה ונ"ל הצ"ל ואי משום דלאו מנעל בלחוד לא הנה אסר ליה דכל מידי דמגין ונרפו של בריות לצאת בו בחול להנאת תשמישו לא הוי משווי מידי דהנה אאנפליא של כגד שאינו מנעל לכ"ע ויוצאין בו עכ"ל הרי דכללא פניל לן הרב לכל דבר דכשנרפן של בריות לצאת בו בחול לאו משאווי הוא ולפי מאי דכת' הנה נכון ולא ק"מ אמאי בחגר דאם יכו"ל בלא מקל דלא הוי משווי מנעל ואסור משום דהנה בידו ואז דווקא הוי וע"ע במס' ערובין דצ"ו דמייתי ברייתא דהמוצא תפילין מכניסן זוג זוג אחד האיש ואחד האשה וכו' ודחי לה ודלמה סבר לה כר"י דאמר נשים ס"ד דמבואר מזה דאי נשים ס"ד דלא הוי משווי ואי בעי' דתכשיט לא הוי כ"א רק כשהוא לנוי מאי נוי הוי בתפ"י וגם מלבוש לא הוי אלא ודאי דהטעם הוא פיון שיש לה נח"ר הוי תכשיט: ודר' אגב ראיתי להשאגת אריה ח"א סי' ק"ה דמייתי ה' ברייתא והדחיה ודלמה ס"ל כר"י דנשים ס"ד ודקדק דאפי' אי נשים ס"ד פיון דאינו תיבות הו"ל משום משאווי וכת' דלק"מ דאי כס"ד ורשאות להניח תפילין אע"ג דא"ח פיון רשות בידה להניחם מניחה לפעמים תפי' בחול וכיון דרגילה בהנחתן הו"ל לדידן נמי תכשיט ולא משווי דהא דתכשיט ומשווי לאו בחיוב ורשות תליא מלתא, דאפי' בדבר הרשות אם רגילה בהן הו"ל תכשיט ואם אינה רגילה הו"ל משאווי כדאמרי התם לענין טבעת שיש עליה חותם ומחט הנקובה והואיל דאין נרפה של אשה לצאת בהן בחול חייבת ובאין ע"ח ואינה נקובה פטו' הואיל ונרפה בכף וכו' וה"נ גבי תפילין אי ה"ל רשות לאשה נרפה לצאת לפעמים בחול וכיון דרגילה בהם הו"ל תכשיט לדידה וכו' יעו"ש זת"ד ולפום ריקטא דבריו אינו מוכנים אצלי דאי י"ל דתפילין באשה אף דס"ד פיון דאינו תיבות הו"ל משאווי אף מוכיח דאינו פן מטבעת שאין חותם ומחט שאינה נקובה דפטו' דנר' ודאי מפני שבאמת הם תכשיטים גמורים דעבידי לנוי דווקא ואף אם אינה רגילה בחול ומה ראיה לזה לתפילין שאעפ"י שיש להן רשות להניחם בחול מ"מ י"ל דלא הוי תכשיט דלא דמו לטבעת ומחט ואדרבה משם מבואר להפך דאחר שאמר בש"ס למאי חזי שחולק שערה בחול ורגילה להיות תמיד שם פרי' תו ובשבת למאי חזי ע"ש ובין לפירש"י ובין לפי התוס' הוא הפך דבריו אלא דלפי מ"ש ג"כ הטעם דמפני הנחת רוח שיש לה אם תניח תפילין אף שאינה חייבת הוי תכשיט גמור יותר מכל התכשיט לדידה ולכן אפי' בשבת לא הוי משאווי וכו' ועי' בס' יד אליהו

סי' יו"ד ובשטר המלך פי"ט מה"ש ואכמ"ל בזה ובכן ע"פ כל האמור לעיל בתי עינים
דנ"ד יש להם דין תכשיט וגם אין לחוש דילמא נפיל ואתי לאתויי ד"א כמו שחשש החיי
אדם דבאלו הבתי עינים דבנ"ד שיהם במוטות תזקים וגם המוטות נכפלים ומנהיגים
מצדדי אוניו היטב ובאלו הב"ע של עכשיו גם המוטות עצמם הם נכפלים ומנהיגים
היטב פינן דהחשש הוא רק משום דלמא נפיל בזה ודאי אין לחוש וכמתבאר פן ממ"ש
הרמב"ם בפ"ט ע"ש וע"ט בש"ע סי' ש"א וש"ג בכמה דברים דמותר משום דמיהדק
וליקא למיגזר דילמא נפיל, ט"ע מור"מ סעיף ט"ז ומרן ס' ל"ז ומאן דאוסר הוא משום
דלפעמים צריך למשמש ואף למ"ש הש"ע שם בסעיף מ"א דבכובע שבראשו דיש מי
שאוסר משום דחיישינן שמא יגביהנו הרוח מראשו הרי כתב שם א"כ הוא מהנדק
בראשו או שהוא עמוק שראשו נכנס לתוכו ואין הרוח יכול להפרידו וכו' ט"ש, ולכן
נר' אף בנדון של הג' שו"מ אין לחוש ועינן לרבינו המאירי בחי' לשבת לד"ס שכ' ונ"ל
שכל שאין השמטתם מצויה שרו וכ"ש הב"ע הנהוגים עכשיו דנדאי שרי ועוד נראה
דאין לחוש דאף לסברת ה"ש מי שאומר הנ"ל הוא דוקא בכובע העשוי להגן מפני החמה
אבל בסתם כובע הרי כתב מב"י ואתרו' דשרי משום דבנדאי לא ילף בגילוי הראש וכמו
כן בנ"ד דאין יכול לראות אין דרכי לילף בלא בתי עינים אפי' אמה אחת דנדאי אין
לחוש והן עתה סמוך להדפסה בהיותי פה ירושת"ו ב"ה הראני הר"א שור ספרו של
הרב מ"א ז"ל מנחת שי לפי שעה ואף שאני טרוד אמרתי אשימה עיני עליו, ושם בח"ב
סי' ל"א כת' מהח' השואל שכ' דהחיי אדם מייירי בפשוטים אבל בב"ע שיש להם ידות
תזקים אין לחוש וגם פינן שאינו יכול בלא ב"ע הוי כמו חגר שאינו יכול בלא מקל
דמותר לצאת, והר' המחבר כת' שאין בזה פנדאי להתיר מטעם שהן תזקים וגם שכן
מבואר בתו' שבת דח"ו ד"ה מ"ש דכתבו דבזגין שיוצאין בני מלכים ל"ל דלמא מ'פסק
משום דסתמא תקועים הם בשלשלאות של כסף, אבל המעיין היטב בפסוקי יראה דתו'
לא כ"כ רק לכי הס"ד אבל למאי דמשני רבא דמחי ביה מןמחה וכן למאי דמסיק רבא
בדס"ז בארוג בכסותו נדאי ל"מ מה שהחוב בשלשלת וכמ"ש התו' שם להדיא ד"ה הב"ע
שבזוג שבצנארו אפי' ארוג בתתיכת הבגד שסביב צנארו ואינו יכול ליפול ע"י חתיכה
וכו' וכ"כ רמ"א סי' ש"א דל"מ ארוג רק בדבר שדרכו להיות מחובר ע"ש במג"א וכו'
וראיתי בשו"מ דכ' דאפי' נסבף בשערות לפעמים ניתק מעל עיניו ולפי מ"ש א"ץ פלל
לטע"ז דאף אי א'יפשר להנתק פלל אסור, זת"ד עם פי הוא הרחוב הדבור יע"ש: ונראה
דלא דק בכוננת דברי התו' והיותר תימא הוא דאיף הבין בכוננת דבריהם דס"ל דאף
במקום דאין לחוש דשלפא דלא מהני אפי' מיהדק שפיר ואפי' תקוע יפה בשלשלאות
דאסיר משום רק דלמא מפסיק דהא ודאי לא ניתן ליאמר דמלבד דאין סברא פלל וגם
שהוא הפך כל מה שהוכחנו לעיל ועוד כמה מקומות אחרים ולא עוד, אלא שכ' דכן ס"ל
לרמ"א ומג"א אמנם נר' דכוננת התו' ברור דמאי דכתבו בתקוע בשלשלת דמותר ודאין
לחוש לדלמא מפסיק פן הוא האמת וכ"כ לקמן בדס"ח ע"ד רש"י דאף דאין לחוש משום
שלפא ומחויא דבענין תקוע בשלשלת דבהכי ודאי ליכא חשש דנפיל ומ"ש התוס' דאפי'
בחת' בגד דלא מהני הם מדברים למאי דמוקי במחי ביה ממחא שהוא ארוג משום דאי
ל"ה אף אי ליכא חשש דנפיל יש לחוש שלפא ומחויא דמשום חשש זה אסור אף בתקוע
בשלשלת ואפי' בחת' בגד ומ"ש התו' בסו"ד ולמאי דמוקי לה בגמ' בארוג בכסותו אתי

נְמִי שְׁפִיר ר"ל דְּלֹא תִסְק אֲדַעְתִּיהָ לֹמֵר דְּנֵר' דְּלִפִּי הָא דְאָמַר ר"ש הוּא דְאִינוּ תְּקוּעַ כְּלָל
דְּזֵה אִינוּ וּמ"ש הַתּו' דְּרִיב"א פִּירֵשׁ דְּבִירוּשְׁלָמִי מוֹקִי לֵה בְּקֻטְנִים דְּאָפִי אִי פְּסִיק וּמִיָּתִי
לֵה לִיכָא אִיסוּר ר"ל דְּלִדְבְּרֵי הִירוּש' ל"מ דְּאִין לְחוּשׁ לְשִׁלְפָא וּמְחֻנְיָא אֶלָּא אִפִּי תְּקוּעַ
בְּשִׁלְשֻׁלַת ל"פ וְהוּא כְּתַל' דִּידֵן גַּם מ"ש בִּירוּש' הֵהוּא דְּלֹא יֵצֵא בְּזוּג שְׁבַצְנָארוּ בְּגִדוּלִים
דְּלִמָּא מִפְּסִיק וְאִתִּי לְאֲתוּיִי דְּמִשְׁמַע דְּאִי קִשׁוּר וּמִיְהִדֵּק שְׁפִיר דְּשָׂרִי הָא נְמִי דְּלֹא כַּת"ד
דְּהֵהוּא גְּבִי עֶבֶד אֲתָמַר דְּיֵשׁ לְחוּשׁ נְמִי מְשׁוּם שְׁלִפָּא וּמְחֻנְיָ וּלְכֹן בְּעֵי דְּנֻקָּא אָרוּג דְּאִם אִינוּ
אָרוּג אַף אִי מִיְהִדֵּק בְּשִׁלְשֻׁלַת אִיסוּר וּמ"ש רַש"י וְתוֹס' שֶׁם בְּדַח"ן בְּמ"ש ר"ג דְּכֻשָּׁהוּא
אָרוּג לֹא חִינְשִׁי לְדִלְמָא מִפְּסִיק אִין לְדִקְדָּק מְזֵה דְּבַעֲי' דְּנֻקָּא אָרוּג לְחַשְׁשׁ דְּדִלְמָא מִפְּסִיק
אֶלָּא דְּמִשׁוּם דְּהוּא לְתַרְזַן לְפָרְכָּה דְּדִלְמָא מִפְּסִיק כַּת' פֶּן אֶבֶל נִדְּאִי דְּכִי לִיכָא חַשְׁשׁ דְּשִׁלְפָּא
וּמְחֻנְיָ כ"א רַק לְדִלְמָא מִפְּסִיק דְּסִגִּי בְּמִיְהִדֵּק שְׁפִיר לְבַד וְאִף שְׁאִינוּ אָרוּג וּמ"ש בְּשֶׁם
הָרֵאשׁ יוֹסֵף מְעוּלָם לֹא רְאִיתִי אֶבֶל קֶשֶׁה עָלַי לְהֵאָמִין שַׁכְּת' פֶּן בְּדַעַת הַתּוֹס' דְּאִף בְּמִקּוּם
דְּאִין לְחוּשׁ לְשִׁלְפָּא וּמְחֻנְיָ כְּלָל דֹּאפִי"ה אִיסוּר מְשׁוּם דְּלִמָּא מִפְּסִיק אַף שְׁמִיְהִדֵּקִים הֵיטֵב
וּמ"ש הַמְּנַחֵת שִׁי מֵהִמְג"א הָרוּאָה יֵר' שֶׁם לְהִיפָּךְ שַׁכְּת' ע"ד הַש"ע אֶבֶל אִם אִינוּ אָרוּגִים
לְאִוְנו"ל וּלְפִי מ"ש ס"ט דְּלֹא גְזָרִי בְּאִישׁ דְּלִמָּא.

אִתִּי לְאֲתוּי צ"ל דְּהִכָּא הָוִי טַעְמָא דְּלִמָּה מְחִיבִי וְכו' וְאֲתוּ לְאֲתוּיִי ע"כ דְּמִפְּנֵי יוֹצֵא דְּבִאִישׁ
דְּלִיכָא לְמִיחֻשׁ ל"ב אָרוּגִים וּבְמִיְהִדֵּק שְׁפִיר שָׂרִי פִּינֵן דְּאִין לְחוּשׁ דְּלִמָּא נְפִיל וּמ"ש עֵי"ש
הִמְג"א מֵהַתּוֹס' הוּא מֵהִירוּש' וּמֵאִי דַּכְּת' וְאֵע"ג דְּהִכָּא מִיְיָרִי בְּקֻטְנֵן דְּאָפִילוּ מִיָּתִי לִיָּה
בְּיָדִים לִיכָא אִיסוּר הַלְּשׁוֹן אִינוּ מְדוּקְדָּק דְּלִפִּי תַל"ד לֹא מִיְיָרִי בְּקֻטְנֵים דְּנֻקָּא וּלְפִי הַנֵּר'
זֵהוּ מֵה שְׁהִרְגִישׁ הַמַּחֲזֵה"ש שֶׁה"ד הַמ"ש אֶמְנָם נֵר' דֵּהִמְג"א קִינְצֵר בְּלִשׁוֹנוּ כְּדָרְכוּ וְכֻנְתּוּ
ר"ל דְּגַם לְדִידֵן אַף אִי הָוִי קֻטְנֵן יֵשׁ לְחוּשׁ דְּלִמָּא מִיָּתִי לִיָּה אֶבְנָה וְכו' וְס' הַמַּחֲזֵה"ש אִינוּ
כְּעַת עֲמָדִי אֶמְנָם רְאִיתִי לְהֵר' הַמְּאִירִי שַׁכְּת' וְז"ל וְכֹן חֲדָשׁ בְּדִינִים אֵלוּ שְׁלֹא נֶאֱמַר חַשְׁשׁ
דְּלִמָּא נְפִיל וְשִׁלְיָף לֹא בְּאִשָּׁה וְכו' אֶבֶל בְּאִישׁ וְכו', וְאֵע"פ"י שְׁבַמְשַׁנָּה אַחֲרוֹנָה בְּבִנְיָ מְלָכִים
בְּזִגִּים וְכו"א אֶמְרוּ בְּגַמ' דְּנֻקָּא בְּאָרוּג בְּכִסּוּתוֹ הָא כָּל שְׁאִינוּ פֶּן אִיסוּר בְּזוּ דְּנֻקָּא מְפָנִי
שְׁחוּשׁ' שְׁיִתְלִיֶצְצוּ עָלָיו וּמְפָנִי חַשְׁשׁ הַלִּיצְנוּת הִיא שׁוּלְפָּ וִי"מ שְׁמ"ש בְּהָ וְכָל אָדָם פִּי
בְּקֻטְנֵים שְׁדַעְתָּם כְּנֻשִׁים אֶבֶל גְּדוּלִים אַף בְּאִינוּ אָרוּג מוֹתֵר וְאִין זֵה כְּלוּם שְׁהָרִי סֶתֶם
אֶמְרוּ וְכָל אָדָם וְאִף בִּירוּשְׁלָמִי פִי וְכָל אָדָם בֵּין גְּדוּלִים בֵּין קֻטְנֵים ע"כ נֵר' שְׁגַם הִמְג"א
הוּא מְבִין כַּמ"ש הִי"מ לֹא שְׁיֵשׁ לְדַבֵּר בְּזֵה וְגַם בְּמ"ש הֵר' הַמְּאִירִי מ"ש הִירוּ' וְאִין לוֹ
פְּנֵאִי כְּעַת וְגַם אִינוּ עֲמָדִי הִירוּשְׁלָמִי כְּעַת: וּמ"מ שְׁמַעֲי' שְׁמַה שְׁהִצְרִיכוּ אָרוּג דְּנֻקָּא מְפָנִי
הַחַשְׁשׁ דְּשִׁלְיָף וְכַדְכַתִּיבָנָא וְשׁו"ר עוֹד לְהִרְשָׁב"א בַּחֲזִי דַּכְּת' וְז"ל וְצ"ל וְאִי ק"ל הָא דְּתַנֵּן
וּבְנֵי מְלָכִים בְּזִגִּין וְכו"א אֶלָּא שְׁדַבְּרוּ ח' וְאוּקְיָמָנָא בְּגַמ' בְּאָרִיג בְּכִסּוּתוֹ הָא ל"ה אִיסוּר י"ל
דְּמִתְנִי' בְּקֻטְנֵים דְּדַעְתָּם קִלְהָ עֲלֵיהֶם כְּנֻשִׁים אֶבֶל גְּדוּלִים אִפִּי אִינוּ אָרוּג בְּכִסּוּתוֹ שָׂרִי
וּמֵאִי כָּל אָדָם דְּקִתְנֵי כָּל אָדָם גְּדוּל אֶבֶל בִּירוּש' אֶמְרוּ מֵהוּ כָּל אָדָם הַכֹּל בְּמִשְׁמַע בֵּין
קֻטְנֵים בֵּין גְּדוּלִים וּלְפִי"ז י"ל דְּטַעְמָא דְּזוּגִין מְשׁוּם דְּחִינְשִׁי דְּלִמָּא מְחִיבִיבוּ עֲלֵיהוּ וְאִתִּי
לְמִשְׁלָף וְלְאֲתוּי ע"כ וְע"ע לְהִרְיָב"א בַּחֲזִי שֶׁם סוּף כ"א דַּכְּת' וְז"ל וּמִשְׁמַע דְּלִרְבָּא כָּל
דְּלָאוּ אָרוּג אִיסוּר וְאִפ' דְּטַעְמָא מְשׁוּם דְּאָפִי בְּאִישׁ חִינְשִׁי, לְמִשְׁלָף וְלְאֲתוּי וְשִׁלְא כַּד'
ר"ת א"נ מְשׁוּם דְּאִיכָּא לְמִיחֻשׁ דְּלִמָּא מְחִיבִי בִּיהָ וְאִתִּי לְמִשְׁלָף ע"כ וְעוֹד שֶׁם בְּגַמ'
בְּדַס"ה עַמ"ש בְּמִתְנִי' וּבְמוֹף שְׁבַאֲזָנָה אֲתָמַר ר"י נְפִיק בְּהוּ לְבֵית מְדָרְשָׁא וְכו' וְהָא תְּנִי
רְמִי בַר יְחִזְקֵל וְהוּא שְׁקִשׁוּר לֵה בְּאֲזָנָה ל"ק הָא דְּמִיְהִדֵּק הָא דְּלֹא מִיְהִדֵּק וּפְרַש"י ר"י

היה תוחב באזנו יפה ומיהדק ולא בעי קשירה ע"כ ונראה ברור דבתי עינים אלו דבנ"ד מהדקי שפיר טפי ממוף שבאזן דמהדקי והיו כמקונשרים וגם שיש לו נח"ר כשהם בעיניו יותר ממה שמגיע לו מהמוף וגם מהקסמין שכת' רש"י והר' המאירי וכל המפרשים דלא הוי תכשיט פלל ורק משום דאורחיהו בהכי ומזה יש ראיה לס' רש"י והרמב"ם במה שפי' גבי המחט שאינה נקובה וכ"כ ג"כ הר' המאירי בפי' הסוגיא ונ"ל והוא תכשיט לפי שבחול חולקת בה שערה וכו' ובשבת שאינה יכולת שמה תתלוש שערה הוא תוחבתו בשבכה ויש כמין כוס של זהב ע"כ ואפשר דס"ל דלא דמי משום דהקסמין הם תמיד שם באזניו ואינם משמשים לדבר אחר אבל המחט הנה הרבה פעמים מוציאה משם לשמוש אחר ובכן בבתי עינים דמשוים דוקא לכך ואורחיהו דאנשי להיות בין עיניו ודאי דכ"ע מודו ולכן מ"ש המ"ש דגם הטר הב' בבת"ע משים דאינו יכול דאינו נכון מדין סומא דאסור ודכת' הרא"ש הט' משום דיכול לילך בלא מקל אמת שכל הראשונים כ"כ אבל בבת"ע לא דמי פלל לפי מאי דכת' משום דמקל לא הווי תכשיט וכשהוא יכול לא חשוב מטל אבל הכא הוי תכשיט ואף דלא הווי לנוי מותר וראיתי עוד להר' מ"ש שם שאחר שדחה לדברי השואל כת' להתיר משום דהוי שלא פדרך המוציאין וגם עפי"ד הסוברין דע"כ אין לנו ר"ה וכשהוא שלא בר"ה ובפרמלית פבר כת' מהרשד"ם בא"ח סי' ד' שיש להורות הטר בפה מלא ובכאן אף שהט"ז ומג"א חלקו ע"דהב"ח אף כמה פוס' הסכימו כהב"ח וגם דראית המ"א ממ"ש למאי חזי לפי"ד הפנ"י לישב דברי רש"י הוא דהוי שלא כד"ה ולכן דחה לדברי השו"מ דכת' לאסור משום מ"ש הע"ז ומג"א זת"ד ואין דבריו מחנורים שנה' שלא עמד בשורשן של דברים כ"א רק שראה מ"ש הג' שו"מ ודין גרמא שעפ"ד כ"כ וכבר הוכחנו שגם הג' שו"מ לא עמד בענין היטב ושדבר ברור הוא אשהבתי עינים הווי פדרך המוציאין יותר ממחט הנקובה וגם ממחט שאינה נקובה ועיר של זהב שאם לא היה תכשיט דחייב גם מ"ש ע"ש מהרשד"ם לא כיון יפה שאף שמהרשד"ם הקדים ב' הקדמות ושהשתא פל הוצאות שלנו אינו אלא מהר"י לכרמלית מ"ש בנ"ד שאין פאן צד איסור לא מפני זה כת' שיש להתיר אעפ"י שהוא משאוי כ"א רק עפ"י מ"ש מדברי הרמב"ם דזה הווי מלבוש קצת ולא משאוי ומהת' איך לא שת לבו למ"ש הש"ע סס"י שמ"ט אסור להוליך חפץ פחות מד"א ואפ"י בה"ש ואפ"י בכרמלית ע"כ ועמ"ש בט"ז שם ואברא דזוכרני שהר' אכן העזר שדי ביה נרא על זה וכת' דדין זה אין לו מקור בב"י דהפלב"ו מייירי בר"ה אמנם נר' דהדבר ברור דאע"ג דהוי פחות מד"א דהוי רה"ר וגם פרמלית וא"כ הוי תרי רה"ר דאפי"ה אסור פדמו' בפ' המצניע דמ"ד בההוא שקבא דשרא רגב' לאפוקי לכרמלית וא"ל ר"י וכו' כמאן כר"ש אמר דפטר ר"ש מח"ח איסורא דר' מיהא איכא א"ל דמי קאמינא לר"ה לכרמלית קאמינא גדול כבוד הבריות וכו' ע"כ הרי דאע"ג דהוי רק איסורא דר' דאפי"ה אסור להוציא לכרמלית ואף דהוי תרי דר' וכ"כ הריטב"א בחי' ונ"ל וא"ת ואמאי וכיון דבר"ה לא מחסר אלא מדר' בכרמלית אית לן למשרי לגמרי דהכי אמר רבא בפ"ק גבי לא יעמוד אדם ברה"ר וישתה ברה"י דבכרמלית שרי כיון דרשות הרבים לא מחסר אלא משום גזרה בכרמלית ל"ג י"ל דכי אמרי הכי הנ"מ בדבר שאין בו סרך מלאכה פי הדיא דלא ישתה דל"מ אלא משום חששא דששא ימשך הפלי אצלו אבל כל מידי דדמי למלאכה דאו' אלא שפטור עליה מפני שאצ"ל ובכניצא בזה פרמלית ור"ה שוים הם ע"כ

גם הָרִ"ן בחי' שם ה"ד הָרֵא"ה שכ"כ ונ"ל ומסתברא דלר"ש פי היכי דמשאצ"ל אסור לר"ה מדר' ה"נ לכרמלית דאסור דכל מאי דתקון רבנן פֿעין דאורייתא ולכל מילי דרשות פֿרמלית לגמרי עשאוהו פֿשל תורה וכו' וא"ת ואיך אפֿשר דכל מה שאסרו בר"ה אסרו בפֿרמלית דהא גמרי' בפ"ק גבי פֿרמלית היא גופא גזרה וכו' וי"ל דהתם הוא בפֿמלתא דשרי לגמרי דאין פֿעצמו דמיון למלאכה פֿגון עומד ברה"י ושותה ברה"ר שאין פֿעצמו של דבר זה דמיון למלאכה פֿלל אלא גזרה דלמא אתי לאפוקי וכו' תדע שאין ח"ש מותר בכרמלית ולא הנה מי שאמרו ע"כ ונראה דמ"ש הר' בלשון ומסתברא אף שר' פֿן מהסוגיא דגם בכרמלית מה שהתירו הוא דוקא מפני כה"ב משים דלא תיסק אדעתיה לומר דוקא מפני שס"ל כר"י דהא ליתא דאף לר"ש הדין פֿן ומה שהוכיח הר' מדין ח"ש שאינו מותר כ"כ הרמב"ן בספר תה"א דכ"ה ונ"ל שלא מצינו היתר פֿחות משיעור לכרמלית אלא שלא עשאוהו כר"ה לגזרה שמה יעשה וכו' ע"כ ע"ש הרי שכת' בדברי הָרֵא"ה אַמְנָם י"ל בדברי הָרֵא"ה דמאי מיייתי ראיה למלאכה שאי"צ שאעפ"י שגם הוא דר' שאסור פֿכרמלי' מדין ח"ש דהוי מה"ת אסור והיא גופא י"ל בדברי הרמב"ן דמאי אתא לאשמועי' דנדאי אסור גם בכרמלית פֿינו דלענן שבת נמי אסור מן התור' וכמ"ש רש"י בשבת דע"ד וכ"כ הר' המאירי שם וכ"כ הגה"א ומהרדכי וגדולים אחרים וכן נר' לדקדק מדברי התוס' בשבת דצ"א ד"ה פֿגון דאיפא וכהרשב"א והריטב"א בחי' ע"ש וכן יש לדקדק ממ"ש הריטב"א בחי' שם בדע"ד ונ"ל וא"ת ואיך לא אסיק אדעתיה דאוקמתה דיליה מצינו לפֿרוכי נמי האי פֿרכא וי"ל דנהנה ס"ד דר"ח דכל שאינו בורר וכו' עש"ד וכיון שפֿן י"ל דאף דבדבר שהוא רה"ר פֿגון משאצ"ל וכיוצאדמותר בכרמלית אבֿל ח"ש נדאי פֿינו דאסור מה"ת דגם בכרמלית אסור ולכן נר' לדחוק דמ"ש הרמב"ן והָרֵא"ה שחצי שיעור דאסור בפֿרמלית דהיינו בב' אמית דכרמלית דהוי ח"ש ואין נר' פֿן: אַמְנָם שוב בא בזכרוני דמזה שנים רבות עמדתי במקצוע זה באריכות וראיתי שאין מוספם וי"ל דגם באיסור שבת י"א דהוי רק מדר' וכדברי הר' מהר"ץ בסי' פ"ו שכת' דמאי דאפליגו אי פֿחות מפנית צריף ביעור משום דס"ל דבאיסור שאינו של אכילה ח"ש אסור רק מדר' וגם באיסור שבת הוי רק מדר' ואף דהאחרו' מקשו ע"ד מ"מ נר' דמלבד דמצאתי לו חבֿרים רבים בזה ע' שאגת ארי' סי' פ"א שהאריף להוכיח פֿן דאיפא איסור דאו' דח"ש דחמץ וע' בפ"ע: וכ"כ בתשו' הרדב"ז סי' קל"ה דכ"כ בפֿשי' דמה שאצריף ביעור בח"ש הוא דר' ויש להם סמך מדברי הרמב"ם בהל' שבת ויש סמך לדבריהם ממ"ש הרמב"ם ה' שבת בתחלתו דכל פֿטור אבֿל אסור הוא מד"ס בכלל הוא ח"ש דפֿטור ומסיים שם והוא הרחקה מן המלאכה ע"ש וראיתי להר' חיד"א בפת"ע בחי' לשבת דע"ד שכת' ג"כ משם גדול אַחַד פֿן והוא השיב ע"ז ונ"ל ואני שמטתי ולא אבין דנר' הרמב"ם לומר ד"ס אפי' על הלמ"מ וע"כ שאינו מפו' ע"כ וגם הר' חק"ל בא"ח סי' ח"ן כת' דאינו מוכרח שגם איסור תוס' קרי ליה ד"ס ע"ע: ולענ"ד מלבד דכלל זה אינו ברור ויש מהראשונים שאינם מודים ומשו"ה הם מקשו ע"ד ועוד נר' דאף אי בעלמא הנה ברור דינו דיכול להיות דיקתוב פֿן אף שהוא איסור תורה אבֿל נדאי ויש מקומות הרבה דכותב ד"ס והוא רק איסור דר' אא"כ אם איתא דבכ"מ דהוי ח"ש לא הוי פֿטור אבֿל אסיר מדר' פֿשאַר מקומות דהוי מדר' הי"ל לבאר ולא לתת פֿלל בסתם ותו דמדמסיים הרמב"ם הַכָּא בלשונו והוא הרחקה מן העבירה נר' דד"ס דקאמר הוא

מדר' וכן יש לדקדק ממ"ש הה"מ שכ' ומ"ש מ"מ מְפָנִי שְׁעֵבֵר עַל ל"ת שֶׁל דְּבָרֵיהֶם וְכֵן נר' ממ"ש הה"מ פ"ב דְּשִׁבִיתת עֲשׂוֹר ה"ב וְנ"ל דַּכְת' רַבִּי דְּמִכְּאֵן מ"מ עַל הָאֹכֵל ח"ש וְקו' הוּא מְדִין אִיסוּר שֶׁל דְּבָרֵיהֶם דַּכְת' בַּפ"א מְרָל"ש וְע"ע בַּמ"ש פ"א מַה' חֲמִיץ וְכֵן נר' דַּעַת הַרְדָּב"ז דְּמִלְבַד מ"ש בַּסִּי קַל"ה לְעֲנִין בַּל יִרְאֶה בַּפְּשִׁי פֶן נִתְבָּאֵר ג"כ מַמ"ש הַר' בַּח"ה לְעֲנִין חוֹלֵב דְּדִי אִשָּׁה לְחוֹלָה שֶׁאֵב"ס וְה"ד הֶרֶב בֵּרַכ"י בַּא"ח סִי שַׁכ"ח ע"ש אֲשֶׁר לַפִּי"ז יֵשׁ לִישָׁב מַה שֶׁהָק' הַר' מְהַר"י הַפְּהוּ ה"ד הַמְרַכְּבַת פ"א מַהֲל"ש ע"ש וְעַפ"י זֶה יֵשׁ לְקַיָּים מ"ש הַר' נר' שֶׁחֲלַק ע"ד הַר' בֵּרַכ"י בַּסִּי ו' שָׁם וְע' גו"ר כ' ב' סִי טו"ב: וְהִנֵּה מְגוּפָא דְשִׁמְעֵתָא דְפָרִיף וְכִי מוֹתֵר לְאַפּוֹת וְכו' מְלַבַּד דְלֹא מְכַרְע מִיַּד דְּהוּי אִיסוּר מַה"ת וְאַדְרָבָא יֵשׁ לְדַקְדָּק אֲפָא דְאִטוּ הִיעֲלָה עַל הַדַּעַת דְּגַם אֹפָה הִיא אִיסוּר תּוֹרָה דְיִסְבְּרוּ ר"ח דְּמִתְרַן אֲבָל אֵם הוּא דְכָל אִיסוּרֵי שְׁבַת הוּא רַק מִדְר' אֲתִי שְׁפִיר דְפָרִיף בַּלְשׁוֹן זֶה דְהָא נְמִי דוֹמָה לְאֹפָה וְהִנֵּה זְכוּרֵנִי דְבָאוֹתוֹ זְמַן הָאֲרַכְתִּי הַרְבֵּה וְשׁוֹב אֲחִ"כ רְאִיתִי לְהַר' מַהֲרִי"ע בְּעַפְרָא דְאֲרַעָא דַּק"כ בַּהָרִיף לְהוֹכִיחַ דְדַעַת הַרְמַב"ם דְאִין ח"ש אִיסוּר מַה"ת כ"א רַק בְּמִיַּדִּי דְאֲכִילָה וְדוֹמָה לוֹ ע"ש וְכַסִּי תַמ"ז וְכַעַת אֵינוּ מַצ"א הֲלֹא מַע' יִבְאוּ עַל נְכוֹן דְבָרֵי הַרְמַב"ן וְהָרָא"ה מ"ש הַדְּבָרִים כַּפְּשֻׁטָן וְאֲשֶׁר דַּס"ל דְיֵשׁ לְדַחֵק גַּם בְּכַנְנַת רַש"י דְמִפְרַשׁ דְבָרֵי הַש"ס דְהִכִּי פָרִיף דְכִינּוֹן דְבַעֲלָמָא ח"ש אִיסוּר מַה"ת בְּנֻדְאֵי דְבָאִיסוּר שְׁבַת אֵינוּ מְוֹתֵר וְאִף דְאֵינוּ בְּמִיַּדִּי דְאֲכִילָה מ"מ אִיסוּרָא מִדְר' הָנִי וְלַפִּי הָאִיסוּר יֵשׁ לְהַשִּׁיב ע"ד הַחֲק"ל שָׁם שַׁר"ל דְאִף דְמִיַּדִּי דְלֹא הָנִי מְאָכֵל לֹא הוּוּ מַה"ת בְּשִׁבַת אֵינוּ פֶן מְשׁוּם דְכַתִּי ל"ת כָּל מְלָאכָה ע"ש דְהָא לִיתָא דְאִין לְנוּ לְדְרוֹשׁ מִדַּעַתְנִי גַם מַה שֶׁהָק' שָׁם ע"ד הַרִיטְב"א וְהָרָא"ש לַק"מ וְגַם מַה שֶׁרַצָּה לְהוֹכִיחַ מַמ"ש הַרְמַב"ן לֹא מְכַרְע, גַּם מַה שֶׁהָק' שָׁם לְעִיל בַּסִּי מ"ד עַל תְּשׁוּ' הַרְדָּב"ז דַּסִּי ע"ח לַק"מ דְמִתְשׁוּ' דַּסִּי קַל"ה וְה"ד הַר' גּוֹפִיָה וְגַם מִתְשׁוּ' דַּח"ה הַנ"ל מִתְבָּאֵר דַּס"ל דַּה"ד בְּמִיַּדִּי דְמְאָכֵל וְלַפִּי מַאי דְכַתִּי יֵשׁ לִישָׁב חֲקִירַת הַמְפָרְשִׁים דְלָמָּה בְּעֲנִין יוֹצֵא חוּץ לְתַחֲוּם ל"א ח"ש דְאִיסוּר מַה"ת עֵינִין בַּס' טַל אִוְרוֹת מְשָׁם הַר' מְהַר"י אֲשֶׁפְנֻזִי וְכַסְפֵּר תְּפָאֲרַת יִשְׂרָאֵל עַל מְשֻׁנּוּת וְכַבֵּר קַדְמָם הַרְבַּ חַוּוֹת יָאִיר בַּסִּי ט"ו וְנִדְחַק בְּזָה וְה"ד שָׁם הַחֲק"ל שָׁם בַּדַּק"ה וְנִדְחָה דְבָרֵיו וְגַם מ"ש הוּא ל"מ וְלַפִּי מַאי דְכַתִּיבְנָא א"ש וְדוּק כִּי קִצְרַתִּי: וְנִמְצְיָנוּ לְמַדִּים מִדְּבָרֵי הָרֵאשׁוֹנִים דְהוּוּ תְרִי ר' דְאִיסוּר, וְלֹא הָנִי כְּגִזְרָה לְגִזְרָה וּמְשׁוּם דְכָל דְתַקוֹן רַבְּנָן כְּעִין דְאִוְרֵייתָא תַקוֹן וְה"ה וְהוּא הַטַּעַם בְּשֶׁהוּא שְׁלֹא כְּדִרְף הַמוֹצִי לְכַרְמְלִית וְכֵן מְפֹרֵשׁ בְּדְבָרֵי הָרָא"ה שֶׁה"ד הַנִּמְק"י פ' מ"א וְגַם הַרְמַב"ן בַּחִי וְה"ד הַרְ"ן בְּיוֹמָא פ' יוֹה"ד דְכִשְׂאֵינוּ מְנַעֵל דְאִיסוּר לְצֵאת בִּיּוֹה"ד חוּץ לְעִירוֹב וְהָאִיסוּרָאִים דְהוּוּ נְפָקִי הוּא תוֹף הָעִירוֹב וְגַם הַחוֹלְקִים מוֹדִים דְאִי לֹא מְנַעֵל דְאִיסוּר, וְע"ע בְּתִשׁוּ' הַגְּאוּנִים סִי מ"ו וְקַמ"ט וְכַמ"ש מְהַרִי"ל וְאִגוּר ה"ד בַּב"י סִי ש"א וְבַמַּג"א שָׁם ס"ק מ"ב וּמְכָאֵן רְאִיָה לַמ"ש הַרִיטְב"ז סִי רַפ"ז וְעֵינִין בַּחֲק"ל או"ח סִי ק"ז וְבַס' מְשָׁה יִדְבֵר וְכַבֵּר הָאֲרַכְתִּי בְּזָה אַכַּמ"ל, וְיֵשׁ לְעַמּוֹד ג"כ ע"ד עֲבוֹדַת הַגְּרָשׁוֹנֵי וְבֵרַכ"י בַּא"ח סִי שַׁמ"ט ע"ש, וְלַעַת הַפְּנָאֵי י"ל ג"כ ע"ד הַס' אֹתָהּ הִיא לְעוֹלָם וּפַה"ד בַּסִּי ש"א בְּפִסְק הַפְּוֹלְפוּ' כִּי כַּעַת אֵין הַסְפָּרִים הַנְּל"ל עַמְדִי: וְעוֹד נִרְאֶה דְבָר מִן דִּין וְכֵן מִן דִּין יֵשׁ לְתַמּוֹה ע"ד הַרְבֵּנִי מ"ש הַנ"ד דְגַם לַפִּי"ד הַרִי יֵשׁ ס"ס לְהַחְמִיר וְכַבֵּר יְדוּעַ דְבָזָה אִף בְּאִיסוּר דַּר' יֵשׁ לְהַחְמִיר וְכַבֵּר הָאֲרַכְתִּי בַּמ"א וְאַכַּמ"ל: וְנִשׁוֹב לַנ"ד דְלַפִּי מַאי דְכַתִּי כִּינּוֹן דְרַגְלִים תְּמִיד לְהִיּוֹת בֵּין עֵינָיו וְאֲפִי בְּבֵיתוֹ שְׁבַלְעֵדוֹ לֹא יוֹכֵל לְרִאוֹת וּמִיַּדִּיק הֵיטֵב דְלִיכָא לְמִיחַשׁ דְלָמָּא נְפִיל דְשָׁרִי מִן הַדִּין וְיֵשׁ לְצַרְף דְסִנְיָה מ"ש הַפ'

דמבואות שלנו תלוי בפלוגתא דרבנןאמא קמאי אי הוי ר"ה וגם בדעת מרן נחלקו אחרונים ואף שנר' מתשו' אבקת רוכל שדעתו נוטה דהוי דאורייתא מ"מ נר' לא שהיא מכריע פדעת הסוברים דהוי דאורייתא כי אם רק שהיא חושש לדברי המחמירים ומ"מ מידי ספיקא ל"נ וגם נר' דסוגין דעלמא דנקטו פדברי המקילים ולכן חזי נמי לאיצטריפו, אמנם אעפ"י שמן הדין מותר עכ"ז להיות מיראי הוראה אמרתי לו להרב השואל הנ"ל שלא יצא בהם כ"א לדבר מצוה וכן עשה מעשה פאמור, והיה זה לפני פחמשים שנה מו"מ, ואח"כ ראיתי באיזה ספרים חדשים שדברו בזה ויש לשאת ולתת בדבריהם וכעת אינם עמדי הנלע"ד כתבתי: שלמה אליעזר אלפאנדרי סימן י אות זה מדבר כי קודם פסח בא אלי איש אחד ובקדו שק שהיה בו קמח ועשו מזה מצה ואח"כ הרגישו שהיה בדופן השק מבפנים מעט עיסה דבוקה והלך אצל המורה דפה העירה חזקה ת"ו רב אחאי ברוך הוא וברוך הוא שמו יצ"ו מעדת האשכנזים והוא שלח אותו אלי להורות לו אי מותר או"ל וראיתי שמקום הדבק היה מטט כ"כ שפנדאי אפילו אי נפל פלו כמו שהיא יש די והותר כדי לבטל ולכום ריקטא היה הלב מהסס להתירה משום לחוש לדברי האוסרין אפילו למאן דאמר דאין חו"ן אבל לאסור ג"כ לא מלאני לפי כי איש עני הוא וגם דאינו מצוי לקנות ויהיה בטל משמחת הרגל ולכן חשבתי אולי למצוא לו איזה צד להתירה בשופי ושאלתי ממנו איך נהיה זה ואמר כי השק הזה היה בתוך תיבה של פח ולא שלט בו אויר עד זמן שפתחו אותו ללוש והייתי חושב אולי בעת שהוציא הקמח דחק בידים רטובות במים הלש ולאו אדעתיה מחוסר השגחה וסמנים לזה שהיה אותו מעט הדבוק כמו קמח לח ורטוב שלא היה זמן שנעשה פן ויען שהשליח שהוא אמר שאינו שלו ויבא בע"ד להודיע הלך ולא ראיתי אח"כ לבע"ד ולא ידעתו מה היה: ושוב ביום ראשון ש"פ בא אלי איש ימיני רב רחומאי ר' בנימין בר יפת יצ"ו ותלמודו בידו מאי דכתב בענין, זה שנתים ימים ובקש ממני לעמוד ע"ד והגם שאני טרוד בלמודים שונים וגם פל פי האי קמחא טחינא הוא ודברי האוסרין והמתירין הטה בפתובים מפורשין הפל באר היטב עכ"ז אמרתי אשימה עיני עליו להשיב ע"ד לעשות ר"צ ולכתוב שורותיים: והנה ראיתי בד"ק פתוב פי בזמן הנ"ל הורה הרב המשלח אלי עתה היתר בזה ובאותו פרק היה צועק שוחט דמתא פי דבר כזה אירע כמה פעמים פה העירא והר' ר' מסעוד ז"ל היה מורה ובא לאסור והצריך הכשר גם להפלים ובכן זוהי סיבה שגם רו"מ קרא בענין הזה וראה דדבר פשוט הוא שיש לאסור ממ"ש מרן בש"ע סי' תס"ו סעיף ד' נפלו מים על קמח שפנדאי הוא אפי' שנתבטל ונאפה קודם פסח יען כי בפסח אזי מתחדש הדין שאיסור החמץ במשהו וכמ"ש מרן רס"י תמ"ז מטעם דאית ביה פרת ולא בדילי אינשי ושכ"כ הר' פר"ח סי' תס"ו ועוד הכריח פן ממ"ש הש"ע רס"י תס"ז בחיטים שנפלו מים שאסור לקיימו שהק' הפר"ח ה"ד א"א דאמאי מרן לא עשה תקנה פדין יבש ביבש ומירץ לדין דחו"ן ל"מ ע"כ והק' רו"מ ע"ד הפ"ח דעדיין הק' במקומה דמ' פ' דאינו חו"ן אלא נדאי דעת מרן דבממשו חו"ן.

וכתב עוד דמה שהתנצל עצמו המו"ץ הנ"ל שהתיר שהוא עפ"י ספר נד"מ משנה ברורה שצין בדברי הש"ע להפ"ח ופ"י וגו"ר ומגן האלף דאם כבר נאפה המצה ונעשה גוש אחד אינו חו"ן לא טוב עשה לפסוק הדין עפ"י אלו הספרים המביאים בקיצור עד שיראו הדברים בשורשן ובפרט באיסור חמץ דאית ביה פרת וחו"ן מאי דקמן דמה שציינו

להפר"ח הוא ט"ס דהר"י ו"ל פ"י דעת מְרַן להיפך ויבכו גם מה שציינו פ"י וגו"ר ומגו אַלף
אוילי פְּשֵׁנְרָאָה הדְּבָרִים בְּשׁוֹרְשָׁן יִסְכִּימוּ גַם הֵם לְאַסְנֹר זת"ד: וְזֹאת אָשִׁיב הַגַּם דְּהֶאֱמַת
אֲתוּ וּמֵה נְמַרְצוּ אֲמָרֵי יוֹשֵׁר בְּדְבָרִים הַמְצַנְדְּקִים שְׂרָאוּי לְכָל מִיּוֹרָה לְדָלוֹת מִיָּם מְבוֹרוֹת
עֲמֻנָקִים וְלִהְתִּישֵׁב הֵיטֵב וְלֹא לְהוֹרוֹת כְּמַצִּיץ מִן הַחֲרָפִים וְרָאוּי וְהַגּוֹן לְצִאת לְחֻנְפָּשִׁי
חִיפּוּשׁ מְחִיפּוּשׁ בְּסִפְרָן שֶׁל צְדִיקִים: וְאוֹלָם גַּם ר"מ יצ"ו לֹא עָמַד בְּעַנְוֵן הֵיטֵב לְרֵאוֹת
לְכָל דְּבָרֵי הַפּוֹסְקִים הַמְדַּבְּרִים בְּזָה וּמִפְּנֵי זֶה חָשַׁב כְּזֹאת דְּהַדְּבָר פְּשׁוּט לְאַסְנֹר וְעֵשְׂאוּ
טוֹעָה לְבַעַל הַסֵּפֶר מְשַׁנָּה בְּרוּרָה בַּמ"ש ע"ש הָרַב פּר"ח וְלֹא הֶאֱמִין בָּמָה שֶׁהֵבִיא
מִפּוֹסְקִים אֲחֵרִים שֶׁהֵבִיא וּלְדִידֵי לֹא פִּיגוֹן יָפָה דִּהֵן אֲמַת דֵּהֵר' בַּעַה"ס הַזֶּה קִיָּצַר שֶׁלֹּא
הֵבִיא לְדְבָרֵי הָאוֹסְרִין וְיַחְשׁוֹב הַקּוֹרָא שֶׁלֹּא יֵשׁ אוֹסְרִין בְּדְבָר זֶה וְכִמוֹ שֶׁדְּבָר פְּשׁוּט הוּא
זֶה לְהִתֵּר אָבֵל אֵין בְּדְבָרֵי הַר' בַּעַה"ס נִפְתַּל וְעַקֵּשׁ וְשִׁגְיָאָה וּמִשְׁנֵתוֹ בְּרוּרָה וְקַב וְנָקִי:
וְהוּא דְהָרַב פ"ח שֵׁם ה"ד רַבּוֹ שֶׁל מֵהֵרִי"ט שֶׁהִקְשָׁה לוֹ ע"ד הַג' הֵרִי"מ שֶׁפָּסַק מְרַן
בַּש"ע דְּכִיּוֹן דְּאִיהוּ ס"ל דְּאִינוּ חו"ן לְמָה הַצָּרִיף לְיַקַּח אַחֵר הָרִי יְכוֹל לְאַפּוֹת קוֹדֵם הַפְּסָח
וְיֵאֱכָלְנוּ בְּפָסַח וּלְזָה תִּירָץ דֵּאֵה"נ דְּמִתֵּר אֲלֵא דְמָה שֶׁהַצָּרִיף קָמַח אַחֵר לְפָסַח הוּא מְשׁוּם
דְּרִגְלִיּוֹת הָיָה שֶׁלֹּא הָיוּ אוֹפִין כ"א בְּפָסַח עֲצָמוֹ וְגַם הֵבִיא מֵה שֶׁפָּתַב מֵהֵרִי"ט שֶׁהָיָה אֲפָשֶׁר
לְחַלֵּק עוֹד וְלִישֵׁב דְּבָרֵי הֵרִי"מ דִּישׁ חִילּוּק בֵּין קָמַח הַבְּלוּל לְבְּלִילָה דְּמִשְׁקִין דֵּאֵה"ג דְּכַתַּב
ת"ה דְּקָמַח מִתְּעַרֵב יָפָה מ"מ בְּלִילָה דְּמִשְׁקִין עֲדִיף וְעוֹד דְּגַבִּי קָמַח מִמָּשׁוֹ שֶׁל אוֹסֹר
עוֹמֵד שֵׁם וְהַר' ו"ל עַם שֶׁהִקְשָׁה לוֹ ע"ד רַבּוֹ שֶׁל מֵהֵרִי"ט דְּבָדִין הוּא לְהִתֵּר לְאַפּוֹת גַּם
בְּפָסַח כִּיּוֹן דְּקָמַח בְּקָמַח הוּוּ לַח בְּלַח וּמִתְּעַרְבִיפָה וְאִם נֶאֱמַר דָּסֵל לְהֵרִי"מ דְּקָמַח הָיוּ
יב"ב קָשָׁה ע"ד הַמַּר' דָּס"ל דְּהָיוּ לַב"ל וְלֹא הֵי"ל לְהֵבִיא לְדְבָרֵי הֵרִי"מ דְּאוֹסֵר לְאַפּוֹת
בְּפָסַח וּמְשׁוּם הָכִי הַצ"ע מ"מ לֹא דָחָה דְּבָרָיו אָבֵל בַּמ"ש הַר' מֵהֵרִי"ט דֵּהֵרִי"מ אוֹסֵר
לְאַפּוֹת קוֹדֵם פָּסַח ג"כ הַרְבֵּה לְהַק' ע"ד וְדָחָה דְּבָרָיו בְּאַמַּת הַבְּנֵן וְכַתַּב דְּמָה שֶׁרָצָה
לְהַשְׁווֹת סְבֵרַת תֵּה"ד עַם סְבֵרַת הֵרִי"מ אֵי אֲפָשֶׁר לְהוֹלְמוֹ וְאַחֵר שֶׁהֶאֱרִיף מְסִיק שֵׁם
דְּמַחְנוֹרְתָא כְּדַרְבֵּינָה: וּבְאַמַּת לְפִי מָה שֶׁהֵבִין הָרַב פּר"ח בְּדְבָרֵי הָרַב מֵהֵרִי"ט דְּכּוֹנְנָתוֹ
לְהַשְׁווֹת דְּבָרֵי הֵרִי"מ עַם מ"ש הַתֵּה"ד דְּקָמַח מִתְּעַרֵב וְפָה זֹהֵי שֶׁקָּשָׁה טוֹבָא אָבֵל לְעַד"ן
דְּלֹא עָלָה ע"ד לּוֹמֵר כֵּן דְּגַם הוּא מוֹדָה דֵּהֵרִי"מ תָּנָא הוּא וּפְלִיג עַמ"ש הַתֵּה"ד וּלְדִידֵינָה
גַּם קָמַח בְּקָמַח יֵשׁ לְאַסְנֹר וְלֹא בָּא אֲלֵא לִישֵׁב שֶׁלֹּא וְהָיוּ דְּבָרָיו סוֹתֵרִין מ"ש בְּדִין הַשֵּׁק
עַם מ"ש בְּדִין הַשֵּׁקֶר דְּאִינוּ חו"ן דְּבָדִין הַשֵּׁק דְּהוּוּ קָמַח בְּקָמַח דְּהוּוּ הַמְּשֻׁשׁוֹת כְּאִילוֹ הֵיא
בְּעֵין וְלַעוֹלָם יִהְיֶה טַעְמָא לְדוֹן הַשֵּׁקֶר דְּלֹא תוֹסִיף תַּת טַעַם וּמ"ש הַר' מֵהֵרִי"ט דָּאָף עַל
גַּב דְּכַתַּב הַת"ה וְכו' מְכַל מְקוֹם בְּלִילָה דְּמִשְׁקִין עֲדִיף ר"ל דֵּהֵרִי"מ פְּלוּג וְסִבֵּירָא לִיָּה
דְּאִינוּ מִתְּעַרֵב יָפָה כִּי אִם רַק בְּבְּלִילָה דְּמִשְׁקִין וְאַפְשֶׁר דְּמָה שֶׁהָרַב פּר"ח לֹא פִי כֵּן בְּדְבָרֵי
הָרַב מֵהֵרִי"ט מְשׁוּם דָּאִם כֵּן לֹא תִּיקָן כְּלוּם לְדְבָרֵי מְרַן דֵּהוּא הֵבִיא לַמ"ש הַת"ה וּפָסַק
גַּם כֵּן לַמ"ש הֵרִי"מ אָבֵל י"ל דְּהָרַב מֵהֵרִי"ט לֹא בָּא אֲלֵא לִישֵׁב דְּבָרֵי הֵרִי"מ וּמְרַן ו"ל
אֲפָשֶׁר שֶׁהוּא מְפָרֵשׁ כַּמ"ש רַבּוֹ וְכַמ"ש הַפּר"ח וְכַבֵּר עָלָה ע"ד לְפָרֵשׁ כְּדְבָרֵי מֵהֵרִי"ט
דָּס"ל בְּדַעַת הֵרִי"מ דִּי"ל בֵּין נִתְעַרֵב קָמַח בְּקָמַח דְּמִתְּעַרֵב יָפָה וְכַמ"ש הַת"ה וְאִינוּ חוֹזֵר
וְנַעוֹר לְנִתְעַרֵב עָסָה בְּעָסָה דְּהַפְּרִירוֹן שֶׁל חֶמֶץ אִינוּ מִתְּעַרֵב יָפָה וְחו"ן וְכִמוֹ שֶׁנֶּאֱרָא
מְדְבָרֵי הַמַּג"א שֵׁם בְּסִי' תִּס"ו וּבְזָה מְנוֹצֵל אוֹתוֹ צְדִיק מֵהֵרִי"ט מְכַל מָה שֶׁתָּמָה הָרַב פּר"ח
ע"ד וּבְזָה ג"כ עָלוּ דְבָרֵי מְרַן עַל נְכוֹן אֲלֵא דְּהֵרִי"מ דְּבָרֵי מֵהֵרִי"ט יִרְאָה דָּאִין זֶה
בְּמִשְׁמַעוֹת דְּבָרָיו: וְאִיף שִׁיָּהֵיָה עַכ"פ מְפֹרֵשׁ בְּדְבָרֵי הַרַפ"ח דְּהַדְּבָר בְּרוּר אֲצִלוֹ דְּלֵמָּאן

דס"ל דאין חו"ן לפי דעת כל הפוסקים דס"ל דקמח בקמח מתערב יפה גם בדין הרי"מ דהוי עפה אם נתבטל קודם פסח שוב אינו חו"ן ושרי אפילו לאפות בפסח ואפילו לדעת הסמ"ק דקמח הוי יבש ביבש אם נאפה קודם פסח שרי לכ"ע דשוב אינו נו"ט כלל.

אלא שפדעת מרן שאינו מבואר מה שהבין בדעת הרי"מ לכו צדד בדעתו שאפשר שגמשה אחר לשון המרדכי דבזמנו לא היו רגילים לאפות אלא דבר יום ביומו ומפני זה לא נתן תקנה לאפותו קודם פסח ואם רוצה ש"ד וגם איכא למימר דס"ל פסברת מהרי"ט דבממשו של איסור חשש ליחידא וכו' עש"ד דלפי"ז אין מופת חותם בדעת מרן בדין זה דהרי"מ אי ס"ל דמותר א"ל בנאפה קודם פסח ואפ"י שהרב פר"ח הראה סימנים לתי' הב' דגם קודם פסח ס"ל לאסור מדין הטריאקה הרי איהו גופיה חזר ודחאו וכתב שם דבסי' תמ"ז פתב ישוב אחר לדון הטריאקה כ"ן נכון עש"ד: ולפי"ד הר' פר"ח אלו דכתב בדבריו מרן אין ברירא אי אוסר לאפות בפסח משום דמרן גמשה אחר לשון מרדכי הנה מקום להקשות ע"ד שבסימן תס"ז שהוקשה לו ע"ד מב"י דמספיק בהיתר הדבש משום דנתבטל הקמח ואינו חו"ן ממ"ש בס"י תס"ו כהרי"מ והוצרך לתרץ ע"ש דלפי מ"ש פאן בתירוץ הראשון דמירי בפסח קושיא מעקרא ליתא די"ל דכתב לישב שם גם לתי' הב' ושאין להכריח משם דמירי בדין הרי"מ שהוא דוקא בפסח: ועכ"פ הנה נתבאר שדעת הרב פר"ח דהדבר ברור אצלו דלמאן דס"ל דאינו.

חו"ן דבדין הרי"מ דשרו אפי' לאפות בפסח ושאפ"י לסמ"ק דהוא היותר מחמיר שרי לאפות קודם פסח ומותר לאכל בפסח דאינו חו"ן ומותר ג"כ לעשות ממנו תבשיל דלא כהכנה"ג. וא"כ שפיר הביא בע"ס משנה ברורה לדברי הרב פר"ח עם סברת המתירים והגם שהפר"ח דעתו דחו"ן הרי פתב דהדבר ברור דלמי שס"ל דאין חו"ן דמותר לכ"ע פשהוא קודם פסח וכינון שהספמת הראשונים והאחרונים דאין חזר ונהכי אזלא סוגיא דעלמא וכמו שאבאר בס"ד יש להתיר לדין וא"כ שפיר ה"ד הבעה"ס הנ"ל להפר"ח: גם מה שהביא בע"ס הנ"ל לפ"י הוא הג' פני יהושע רבו של הרב ש"ף ז"ל דשם פסק הרב בספינא חריפא להתיר וכתב שהוא פשוט שאין לחוש לכ"ע למאי דקימא לן דאינו חוזר וניעור ושפן הורה פמה פעמים ואמנם כל דבריו תמוהים אחרים המ"ר דהוא פתב שם דהרי"מ דאסר הוא משום דס"ל דחו"ן ועוד פתב דקמח בקמח מתערב ושאין לחלק כלל בין דגן שצמח לקמח שנפל מים ונתבבש דמ"מ קמח בקמח הוא ומזה זמן הרבתי להק' ע"ד דאיף עלה בדעתו לומר דהרי"מ ס"ל דחו"ן ולא נרגש מדברי המרדכי בדין החבית שכתב בפירושו דס"ל דאינו.

חו"ן והוא מדברי הרי"מ עצמו שכ"כ וכמו שיבוא להלן וגם מ"ש דאין לתמוה ע"ד הב"י דפסק לדברי הרי"מ והוא פתב דאם לא בירו החטה דאין בקב פלום דמשמע דס"ל דקמח בקמח מתערב ופה דהתם הוי מטעמא אחרני ע"ש דאיף לא נרגש שמב"י עצמו ה"ד התה"ד מ"ש בסי' קי"ד בסי' תמ"ז וגם מ"ש הגהמ"י בשם סמ"ק דשרי לאפות קודם פסח בסי' תנ"ג וגם מ"ש הפלפו בשם הראב"ד וגם מ"ש הר"ן בתשובה ה"ד הב"י בסי' תס"ז דמפל אילין מתבאר דס"ל דקמח בקמח מתערב יפה ואינו חו"ן ולעת פזאת אין ספר פני יהושע לפני: ושוב ראיתי להרב ז' המלך בהל' חו"מ דהרגיש בדבריו ממ"ש המר' דס"ל דאינו חו"ן ולא ידעתי ג"כ לפי"ד דאין חילוק כלל בין דגן שצמח לקמח

שנפל למים אמאי אינו מפרש בההיא דקמח שנפל למים דמיירי דהיה המעשה בפסח וכמו שדקדק הרב מהרי"ט נאפ"א אם והיה איזה דוחק בלשונו דבזה הפל יבוא על נכון ועכ"פ הגם שהרב התיר בפשיטות מדבריו יוצא שלדידן יש לאסור פיון שמרן ומור"ם הם אוסרין ומ"מ אין מקום ללון על בע"ס הנ"ל במ"ש מהרב פני יהושע פגון שהרב פתב בפשי' דמותר גמור ונשפן הורה כמה פעמים: גם מ"ש בע"ס הנ"ל משם גו"ר הוא בכלל ד' סי' יוד והגם דהרב שם לא פתב בפירוש דבר זה דכשנאפה קודם פסח דשרי גם בלא ניהול מ"מ ממה שכתב בפירוש דברי הג' הרי"מ שה"ד הש"ע והתיר בנ"ד גם לאפות בפסח יוצא במכ"ש בזה: והוא הרב הק' שם ע"ד הרב מהרי"ט דמפרש למ"ש הג' הרי"מ דמיירי קודם פסח וגם לא ניקח ליה במה שפירש הרב דאע"ג דהוי קודם פסח דחו"ן בשביל שאינו מעורב יפה וגם לא דברי רבו דמה שאסור הוא בפסח דא"כ הי"ל להרי"מ לומר לפי שתערובת זה אינו מתערב ופה נותן טעם בפסח וגם לפי"ד רבו הי"ל לפי שנ"ט בפסח אבל אומרו לפי שחמץ בפסח במשהו אין תבלין לדברים הללו ועוד הק' ע"ד ומסיק בפירוש דברי הרי"מ דלעולם מעשה זה היה בפסח כדמשמע פשטא דלישנא ועיקר ההיתר תלוי בניהול דאם אינע שניהלוהו קודם פסח אז חשיב שנתבטל קודם פסח וכשיבא הפסח עומד בהיתר ושרי לאפות ואינו חו"ן דאפילו שנתערב קודם פסח פיון שלא נתנהל לא חשיב כמעורב דהא זה לחודיה קאי וזה לחודיה ואם ינהלנו בפסח אז חשיב שערבוהו בתוך הפסח ונחמץ שנתערב בפסח בכ"ש וצריך שהוי לאחר הפסח אמנם אם לא נתיבש אלא עד הפסח אז יש לאסור ול"מ הרקדה להניחו עד אחר הפסח דכיון דלא נתיבש אלא בפסח לא חשיב כמעורב ואין לו תקנה לרקדו ולהניחו דהוי כמבטל איסור לכתחילה זת"ד דנראה ברור דמה שהצריך ניהול קודם פסח דאי ל"ה פאילו לא נתערב וזה לחודיה וכו' הינו פדי להתיר לאפות בפסח עצמו דאז לפי שיש בו חמץ כבר נתערב ונתבטל קודם פסח אבל היכא שפבר לש ואפה אותו קודם פסח בנדאי דאין לה תערובת וביטול קודם פסח מזה ואינו חו"ן ועדיף מהניהול ולאפות בפסח שהתיר הרב ונשפן הוא המנהג הלא מעתה נבוא לענין דינא ונראה דמידי פלוגתא לא נפקא דלפי מה שנתבאר ולפי מה שהבין הרב פר"ח הוא דדעת הרב מהרי"ט דאסור לאפות גם קודם פסח וכ"ן מדברי המג"א דאף דקמח בקמח הוי לב"ל בנתיבש הפירורין אינם מתערבין וחו"ן וכן הוא דעת הח"י וע"ע בספרו שבות יעקב ח"ב סי' ג' גם נגד סברת הרב השואל דס"ל דגם זה הוי לב"ל עש"ד ולדעת רבו של מהרי"ט בנאפה קודם פסח מותר אלא שהרב שכנה"ג כת' דאפילו לדעת רבו של מהרי"ט לא התיר אלא לאכלו כף אבל לא לבשל בפסח דע"י בשול חוזר ונ"ט וכתב שם שחכמי דורו חלקו עליו והתירו גם לבשל בפסח וכתב שם פהר"ב מהרי"א בע"ס ראש יוסף ס"ל פנותיה והרב פר"ח עם שדעתו לאסור משום דקיי"ל כמ"ד דחו"ן מ"מ פתב דלמאן דס"ל דאינו חו"ן דהדבר ברור דמותר גם לבשל בפסח ע"ש ועיין להרב פתי פהונה ח"ב סי' ג' שנ"ד היה שאחר שאפה נמצא בשק פתיתי עסה דבוקים ונולד ס' להשהות בפסח וה"ד מרן דסו' תס"ו הנ"ל ושתמהו המפרשים לפי"ד דאינו חו"ן אי קמח בקמח לב"ל אפילו בתוה"פ מותר באכילה ואי ובב"ו פל שאפה קודם פסח שרי ולפי התרוצים שנאמרו לא אסר מרן אלא דוקא בפסח ומורי תגרץ דבממשי של איסור חשש הרב ליחידא וכתב דלמאן דשרי באכילה בפרט פשנאפה קודם פסח אלא אפילו לס'

מָרְן מוֹתֵר לְהִשְׁהוּתָהּ וּמָה שֶׁהֶצְרִיךְ רִיקוּד הוּא מְהִיּוֹת טוֹב אוֹלֵי יֵשׁ מִמָּה שֶׁנֶּפֶל עָלָיו מִיָּם יָבֵשׁ וְעוֹמֵד בְּעֵינָיו ע"ש דשו"ט דאפ"י לדעת הרב פר"ח דס"ל דחו"ן ובעי בייעור דס"ל שלא פדעת מָרְן דבחו"ן לכ"ע ל"ב בייעור ה"ד הפר"ח סי' תמ"ב הָכָא מוֹדָה עִי"ש דנִרְאָה דס"ל פְּדַעַת מָרְן דְּאוֹסֵר בְּאַכִּילָה אַבְּל נִרְאָה דְּהוּא מְשוּם דְּחוֹשֵׁשׁ דְּאַפִּילוּ בְּעֵלְמָא וְגַם בְּכָל דְּבָר דְּחוּ"ן פְּסֻבְּרַת רַבּוּ: וְנִרְאִיתִי עוֹד בְּדַבְּרֵי הָרַב בַּת"כ שֵׁם שֶׁצִּיּוֹן לְתַשׁוּבַת מְהַר"ם מְלוּבְּלִין וְכֹתֵב שֶׁאֵין הַסֶּפֶר בְּיָדוֹ לְהִבִּין פְּנִינָתוֹ פִּי דְּבָרָיו סְתוּמִים אַבְּל מ"מ נִרְאָה שֶׁיֵּשׁ קוֹלָא יוֹתֵר זֶה נִרְאָה לְכַאוֹרָה פְּשוּט וְנִרְאָה דְּהִיא אוֹתָהּ תְּשׁוּבָה דְּסִימָן קו"ט שֶׁה"ד הַמַּג"א סִי' תס"ו שֶׁנֶּשְׂאָל עַל שְׂקִים שֶׁנִּישׁוּכּוּ מְעַכְּבָרִים וְרִיקוּדוֹ הַקְּמַח לְאַחַר שֶׁיֵּשׁ חֲשֵׁשׁ שְׁנֵתִיבְשׁוּ הַמְּקוּמוֹת הַלְחִים וְנִפְרָף וְנִתְעַרַב בְּקַמַּח כַּמ"ש הַמְּרַדְכֵי עַל שֶׁק שֶׁל קַמַּח שֶׁנֶּפֶל לְטִיט וְהַשִּׁיב הָרַב כֹּל אוֹתָן שֶׁנִּמְצְאוּ שְׂקִיָּהֶם נִשׁוּכִים יִקְחוּ קַמַּח אַחַר לַעֲשׂוֹת מִצַּת מִצָּה וְהַקְּמַח שֶׁהָיוּ בְּשִׂקִים הַנִּישׁוּכִין וַיֵּאָפֶה אוֹתוֹ קוֹדֵם פְּסַח דְּנִקָּא כְּדֵי שְׂאֵם יֵשׁ חֲשֵׁשׁ תַּעֲרוֹנָתָהּ חֲמֵץ שֶׁיִּתְבַטֵּל קוֹדֵם פְּסַח וְכִיּוֹצֵא בְּזֶה פֶּתַח הַגַּמ"י פ"א בְּדִין שֶׁצְּמַח מְלַחְלוּחִית הָאֶרֶץ עַכ"ל וּמִמָּה שֶׁדָּמָה נ"ד בְּפִשְׁטוֹת שְׁנֵתִיבְשׁ הַעֲפָה לְדִין הַגַּמ"י דְּשֵׁם מִיָּרֵי שֶׁנֶּשְׁטַחְנוּ יַחַד דְּהָיוּ קַמַּח בְּקַמַּח נִרְאָה דס"ל דְּעַפְסָה שְׁנֵתִיבְשָׁה שְׁנָה לַמ"ש הַגַּמ"י וּמָה שֶׁלֹּא חָשׁ לְבָאֵר מ"ש הַמְּרַדְכֵי שֶׁדִּיָּמָה אוֹתָהּ הַשּׁוֹאֵל לֹא יִדְעָנָא אִם הוּא מְשׁוּם דְּהִבִּין דַּמ"ש כֵּן הוּא מְשׁוּם דס"ל דְּחוּ"ן וְלֹא קִימ"ל כִּינִתִּיהָ כ"א בַּהַגַּמ"י דְּאַפִּילוּ דְּהָיוּ יָבֵשׁ בְּיָבֵשׁ מְתַבַּטֵּל וְאֵינוֹ חו"ן וְכַמ"ש הָרַב פִּנְי יְהוֹשֻׁעַ פַּנ"ל וְלִזְהָ הוּא דְּרַמְזוֹ הַבַּת"כ דֵּיֵשׁ קוֹלָא בְּיוֹתֵר אוֹ אֶפְשָׁר דְּהִבִּין בְּכו' הַרִי"מ שֶׁה"ד הַמַּר' דְּמִיָּרֵי לְאַפּוֹת בְּפֶסַח אַבְּל לְאַפּוֹת קוֹדֵם פְּסַח גַּם הַרִי"מ מִתִּיר אֲלֵא דֹא"כ הוּא יֵשׁ לְהַרְגִּישׁ בְּדַבְּרֵי הַרַמַּג"א דְּמַקְוֵדָם פִּי' דְּבָרֵי הַש"ע דְּכִינּוֹן שֶׁיֵּשׁ פִּירוּרִין בְּעֵין חו"ן וְשֵׁם בְּסוּף הַלְשִׁין אַחַר שֶׁה"ד הַב"ח פֶּתַח וּמוֹהַר"ם פֶּתַח וְכו' כְּאִילוּ אֵינוֹ חוֹלֵק ע"ד הַש"ע וְיִתְכּוֹן דְּגַם הַמַּג"א הִבִּין דֵּה"ד לְאַפּוֹת בְּפֶסַח דְּאֵם אוֹפֶה חו"ן בְּאַפִּיָּה מִחֲמַת פִּירוּרִים אַבְּל אִם נֶאֱפָה קוֹדֵם לֹא חָשׁ דְּבָר חֲדָשׁ וְכֵן נִרְאָה דְּהִבִּין שֶׁהוּא לְאַפּוֹת דַּבְּמ"ש הַש"ע שֵׁם דִּירְקוּד כְּרִי גִילָה דְּעַתּוֹ הַמַּג"א שֵׁם דְּהִיָּנוּ כְּדֵי לְאַפּוֹת בְּפֶסַח ע"ש וְעַכ"פ אֵינִי מְחַלֵּט הַמַּאֲמָר פְּעַת וְעֵינִי לְהַעֲטֹרֶת זְקֵנִים וְח"י שֶׁה"ד הַמַּרְה"מ וְאִכְמ"ל: וְנִרְאִיתִי לְהָרַב ט"ז בְּסִי' תנ"ג סק"ב שֶׁגַּם הוּא בְּקָשׁ דְּרָף אַחֲרַת כְּדֵי לְיִישֵׁב דְּבָרֵי הַג' הַרִי"מ שֶׁפ' הַש"ע וְהוּא דָּאָף דס"ל דְּקַמַּח בְּקַמַּח הָיוּ לַח בְּלַח דְּאֵם נִתְעַרַב קוֹדֵם פְּסַח שְׂרִי אֶפִּילוּ לְאַפּוֹת תוֹף הַפֶּסַח ה"ד כְּשֶׁנֶּשְׁטַחְנוּ בְּיַחַד דְּטַחֲנָא עוֹשֶׂה כְּאַפִּיָּה לְסַמ"ק אַבְּל בְּחִימוֹץ הֵבֵא אַחַר הַטַּחֲנִינָה כְּגוֹן זֶה שְׁנֵתִיבְשׁ אֲסוּר מְשׁוּם דְּנִדְּאִי אֲתִי לְאַפּוֹתוֹ בְּפֶסַח ע"ש וְאַחֲרֵי הַמְּחִילָה אֵין זֶה בְּמִשְׁמַעוֹת דְּבָרֵי הַרִי"מ וְגַם נִרְאָה דְּאַפִּילוּ לְפִי"ד אִם כְּבָר נֶאֱפָה קוֹדֵם פְּסַח אֵין לְאַסּוֹר הַמְּצָה לְאַכּוֹל בְּפֶסַח פִּינּוֹן שֶׁהוּא רַק מְשׁוּם גְּזֵרָה שְׁלֹא נִזְכָּרָה בְּתַלְמוּד וּמָה גַּם בְּזַמְנֵינוּ עַתָּה שֶׁאֵין שׁוּם דְּרָף לְאַפּוֹת תוֹף הַפֶּסַח בְּרוּב הַמְּקוּמוֹת: ע"כ מְצָאנוּ מִתְּשׁוּבָה זוֹ וְהִ' הַטּוֹב יִתֵּן בְּלֵב אֲשֶׁר כְּיָדוֹ כְּתִבִי הַקּוֹדֵשׁ שֶׁל מָרְן הַגַּמ"ח לְהַתְּזִירָם וְכִדֵּי לְתַקֵּן הַמְּעַנּוֹת וְלְמַלְאוֹת הַחֲסָרוֹת.

סִימָן יֵא רִאִיתִי לְעַמּוּד עַל אֵלוּ הַמְּנַעְעִלִים הַנִּקְרָאִים לְאַסְטִיקִים חֲדָשִׁים מְקֻרֹב בָּאוּ אֵי שְׂרִי לְצִאֲתָהּ בְּהוּ"כ וְט"ב וְאַבְּל דְּהַגַּם דְּמַרְאִיָּהם כְּמַרְאֵה הָעוֹר מְמַשׁ, הָרִי מְרַגְלָא בְּפִנְיָהּ דְּאֵינְשֵׁי דְּמַעֲץ גְּנוּמָא הֵם נַעֲשִׂים וְאִם כְּנִים הַדְּבָרִים וְיִתְקַים עֲדוּתָן וְכִנּוּלָהּ הַפָּה שֶׁתֵּאֱמַר דְּשְׂרִי וְלִיכָא לְמִיחָשׁ לְמִדֵּי שֶׁכְּבָר פְּסָקוֹ הַטּוֹש"ע בְּסִי' תר"י"ד דְּנָשֵׁל גְּמִי וְשֶׁל קָשׁ וְשָׂאֵר מִיָּנִים דְּשָׂרוּ: וְאַעֲן וְאוֹמֵר דְּהִלָּא מְרַאֲשׁ אֵי תֵּתָם בְּכ' בְּתַרְא דְּיוֹמָא (דָּף ע"ח)

נתו קא מבעיא להו מהו לצאת בסנדל של שעם ביוה"כ עמד רבי יצחק בר נחמני על רגלוי ואמר אנו ראיתו את ריב"ל שיצא בסנדל של שעם וכו' מתיב רמי בר חמא הקיטע יוצא בקב שלו דברי ר"מ ור"י אוסר ותני עלה נשין ושאר אסור לצאת בו ביוה"כ אמר אבני התם דאית ביה פתיתין ומשום תענוג א"ל רבא ואי לאו מנא הוא פתיתין משני ליה מנא וכו' אלא אמר רבא דכ"ע מנעל הוא ובשבת בהא פליגי מ"ס גזרינן דילמא משתמיט וכו' ומו"ס לא גזרינן ובפירוש דהאי סוגיא אפליגו קמאי, ורש"י ז"ל פי' וז"ל דכ"ע מנעל הוא הלכך ביוה"כ אסור אבל דהיטני ודהוצא לאו מנעל ניהו ולא פורש בדבריו מ"ש קב הקוטע משאר המינים דהיטני ודהוצי ועלה ע"ד לפרש בכונתו לפי מה שפירש איהו גופיה באתקפתא דרב"ח, ור"י אוסר קסבר לאו מנעל הוא הואיל ואינו שנה בכל ואפי"ה נשין שאסור לצאת בו ביוה"כ אלקא אע"ג דלר"י לאו מנעל הוא אפי"ה אסור וה"ה לדעהיטני ודהוצי ע"כ וממה שפי' בדברי ר"י מונה יש ללמוד דטעמא דר"מ דחשיב ליה מנעל הוא מטעמא דהקיטע רגיל לצאת בו ולדידיה חזי ליה ולגבי דידיה דוקא חשיב מנעל ולפי הס"ד בהא פליגי ר"מ ור"י וכן פירש"י בשבת על מתניתין דהקיטע דטעמא דר"מ הוא משום דמנעל דידיה ודבריו דהתם נמי לפי הס"ד דהקא ועיין בדברי התוספות התם והקא וא"כ לפי המסקנה דלכו"ע מנעל הוא מה"ט גופא דמנעל דידיה הוא ובהכי ניקחא מה שנתלקו התנאים בקב הקיטע דוקא.

דבשל עץ לשאר אנשי אף ר"מ מודה דלא חשיב מנעל ומשו"ה נקטו איסורא בקב הקיטע דוקא דאי האיסור הוא משום דעץ מגין טפי הו"ל לאשמועינן רבותא בשל עץ לשאר אנשי אף דלא רגילי לצאת בו: ואולם במעט התבוננות הדרי בי משום דאמרינן בפ' במה אשה דאף שמואל הדר ביה דתנו חלצה בסנדל של עץ חליצתה פשרה ואמרינן מאן תנא אמר שמואל ר"מ היא דתנו הקיטע יוצא בקב שלו דר"מ ונהכי איתא תו התם דאף ר"ה הדר ביה דתנו סנדל של סידין טמא מדרסנאשה חולצת בו ויוצאין בו בשבת וכו' ונהכי איתא בפ' מצות חליצה עי"ש אלקא לר"מ אפי' קב הקיטע לשאר אינשי משמע דחשוב ליה מנעל וה"נ לר"י דלמסקנא דרבא מודי לר"מ: ואברא דמשום הא נ"מ כל כף דעדין לא אפרק מקושנין דאפתי קשה דהני סוגיין סתראי נהו למסקנת רבא ביומא וכמ"ש התוספות ביבמות והניחו זה בקושניא והתוספות דיומא נדחקו לישוב מ"מ התוספות יבמות העלימו עין ולא זכרו שרים הישוב ההוא משום דאפתי לא פלטינן מקושניא אף אם נדחוק כמ"ש ביומא דהקא משמ' דאף של שעם פשר לחליצה הופך דהתם ע"ש אמנם נראה לישוב גם לקושניא זו עפ"י מ"ש השה"ג ביומא וז"ל ונראה בעיני שלא התירו לצאת בסנדל של שעם אלא פשהו לח אבל אם הנה יבש הרי היא פועץ ואסור לצאת בו ביוה"כ פמבואר בקונטרס הראיות ע"כ.

ומעתה ממילא רוחא שמעתא לתרוצי סוגיא דבפ' מצות חליצה מיירי ביבש ואפשר דמהכא הוא דליף לחלק הכי דאי ל"ה הווי סוגיין סתרון הדדי פן מצאתי שוב שהתוספות יבמות בסוגיא דיומא כתבו בפירושו פן וז"ל בין לר"מ בין לרבי יוסי מנעל הוא פירש"י והני אמוראי דלעיל ל"ה מנעל לפי שאינו מגין וקשה דבפ' מצות חליצה מוכח דבסנדל של שעם ראוי לחלוץ י"ל דהתם בקשה ונהכי אברא ועי"ש שכתבו עוד תירוצים אחרים באופן דלפי"ה לדעת רש"י דעץ חשיב מנעל משום דמגין ואסור לצאת ביוה"כ וכ"כ הר"ן בדעת רש"י וכ"כ הרמב"ן בס' המלקמות בכונת רש"י דס"ל דשל עץ חשיב מנעל

ואסור וע"ש שְהַרְגִישׁ עַל פִּי מַהֲהִיא דִּיבְמוֹת דְּסַנְדָּל שֶׁל שְׁעָם חֲלִיצָתוֹ כְּשֶׁרָה לר"מ ומה שְׁתִּירֵץ שָׁם.

וכ"ת מנ"ל דְּרַשׁ"י ז"ל ס"ל הָכִי לְפָסְקָא דְּדִינָא דְּשֶׁל עֵץ אָסִיר דְּלָמָּא ס"ל פְּהָרִי"ף ה"נ ל"ק דְּכִינּוֹן דְּרַשׁ"י ז"ל ס"ל דְּסַנְדָּל שֶׁל סִינְדִין הֵינּוּ מְקַשׁ א"כ לִיכָּא שׁוּם תַּנָּא דְּפָלִיג עַל שֶׁל עֵץ וּלְכוּ"ע אָסוּר וּכ"מ בְּהַדְּרָא מְדַבְּרֵי הַתּוֹ דִּיּוּמָא שָׁם עֵי"ש וּכ"כ הִשְׁה"ג שָׁם בְּיוּמָא וּכ"כ רִי"ו ז"ל לְעוֹלָם לֹא רְאוּתִי הֵיטֵר מִי שְׁנוּהֵג לְצִאת בְּסַנְדָּל שֶׁל עֵץ בִּיּוּה"כ.

וְהַרְמַב"ם בַּפ"ג דַּש"ע פְּתַב דְּסַנְדָּל שֶׁל שְׁעָם וְגַמִּי וּבְגָד דְּשֶׁרוּ מִפְּנֵי שְׁקוּנְשֵׁי הָאָרֶץ מְגִיעַ לְרַגְלֵי וּמְרַגִּישׁ שֶׁהוּא יָחַף ע"ש. וּכ"ה לְשׁוֹן הַא"ח מִמֶּשׁ וּכ"כ הֶרֶב הַמְבִי"ט בַּס' קְרִיַת סֵפֶר בַּפ"ג דַּש"ע דְּהַעֲקָר תְּלוּי שְׁיַרְגִּישׁ שֶׁהוּא יָחַף וְעִי"ז יִהְיֶה לוֹ עֵינֹי וְהַרְבִּי פְּתַב שְׁדַבְּרוּ הַרְמַב"ם סְתוּמִים וְלַע"ד נִרְאֶה דְּמִדְּתִלֵּי הַרְמַב"ם טַעְמָא מִפְּנֵי שְׁקוּנְשֵׁי הָאָרֶץ מְגִיעַ לְרַגְלֵי וּמְרַגִּישׁ שֶׁהוּא יָחַף מְבֹאָר דְּכָל מִיָּדֵי דְּמַגִּין כְּעֵץ וְהַדּוּמָה לוֹ דְּאָסוּר וּכְדַעַת רַש"י וְהַתּוֹסְפוֹת וְדַעַמְיָהּ וְכֵן מְבֹאָר בִּיבְמוֹת לְדַעַת רְבָא דְּשֶׁל עֵץ מַגִּין וְאִינוּ מְרַגִּישׁ שֶׁהוּא יָחַף, וְכֵן נִרְאֶה מְדַבְּרֵי רַבִּינוּ מְנַיִח בְּנִימוּקֵי עַל הַרְמַב"ם שֶׁהֵבִין כֵּן בְּדַעַת הַרְמַב"ם וְגַם הוּא ז"ל הָכִי ס"ל בְּפִי שְׁפַתְבּוֹ ז"ל וְאִית דְּאָמְרוּ דְּדוּקָא דְּבַר הַמְחַנְפָּה עוֹר אָסוּר וְכו' אָבֵל שֶׁל עֵץ מְוֹתֵר וְאִינוּ מוֹדָה בְּזֶה דְּהָא אָמְרִינוּ גַּבֵּי קַב הַקִּיטַע אֵלָּא אָמַר רְבָא דְּכוּ"ע מְנַעַל הוּא פִּי וּמְשׁוּ"ה אָסוּר לְצִאת בּוֹ בִּיּוּה"כ עַכ"ל וּבַפ"ד דְּיִבּוּם פ' דְּשֶׁל בְּגָד אִינְהּ חֲלִיצָה כְּלָל אָבֵל שֶׁל שְׁעָם וְשֶׁל עֵץ חֲלִיצָתוֹ פְּסוּלָה וְעַפ"י מ"ש הַתּוֹ וְשֶׁאֵר הַרְאִשׁוּנִים כָּל דְּבָרֵי נְכוּנִים בְּטַעַם כְּעִיקָר וְהַרְמַב"ם קָאֵי בְּשִׁטָּה זוֹ.

אֵלָּא שְׁרָאִיתִי לְהַגְהֵת אֲשִׁירֵי בַּפ' בְּמָה אֲשֶׁה שְׁכ' מִשָּׁם ר"י שֶׁפ' דְּבְסַנְדָּל שֶׁל עֵץ חֲלִיצָתָהּ כְּשֶׁרָה וְלְכַאוּרָה נִרְאֶה דַּס"ל דְּדוּקָא קַב הַקִּיטַע פְּסוּל דְּמַפְסִיק אָבֵל שְׁאָר מְנַעְלִים דְּעֵץ הַעֲשׂוּיִים בְּמַדַּת רַגְלֵי מִמֶּשׁ דְּלִיכָּא מִשׁוּם מַפְסִיק דְּכֶשֶׁר וְאֵלוֹ הַרְמַב"ם פ' דְּפְסוּל לְזֶה י"ל דְּלִפִּי"ז י"ל עַל ר"י דְּאִיף אַפ"ל דְּסַנְדָּל שֶׁל עֵץ דְּכֶשֶׁר לְחֲלִיצָה וְהָרִי אָמְרוּ בְּבָמָה אֲשֶׁה דְּסַנְדָּל שֶׁל עֵץ חֲלִיצָתָהּ פְּסוּלָה וְצָרִיכִין אָנוּ לְדַחֵק דְּהַתָּם מִיָּרֵי בְּסַנְדָּל דְּוּמִיָּא דְּקַב הַקִּיטַע שְׁאִינוּ יָכוֹל לְהַלָּף וּר"י שֶׁהֵבִיא הַג"א מִיָּרֵי כְּשִׁיכוֹל לְהַכְנִיס הַרְגֵל בְּתוֹכוֹ וְלְהַלָּף בּוֹ דְּלֵאמֹפְסִיק.

וְכֵן יֵשׁ לְדַקְדֵּק מְדַבְּרֵי הַתּוֹ דִּיּוּמָא וְא"כ אַפ"ל דְּהַרְמַב"ם נְמִי מִיָּרֵי בְּכַה"ג דְּוּמִיָּא דְּקַב הַקִּיטַע וְעִיּוֹן נְמִי בְּטוֹר או"ח ס' ש"א מַה שְׁפִירֵשׁ קַב הַקִּיטַע וְעִימ"ש מִשָּׁם רִי"ו וְע"ע בְּדַבְּרֵי רַשְׁבָּ"א בַּפ' בְּמָה אֲשֶׁה וּבְתוֹסְפוֹת דִּיבְמוֹת פִּי"ב.

ע"כ מְצָאנוּ מִתְּשׁוּבָה זוֹ, וְשִׁמְעָתִי מִפ"ק שֶׁל מְרֵן הַגַּהֲמ"ח זַצ"ל שְׁתִּישׁוּבָה זוֹ כְּתַב בְּשַׁנַּת תַּרְכ"ז וְהָאָרִיף הֶרֶכָּה מָאֵד וְהַעֲלָה לְאָסוּר מִכְּמָה טַעְמִים וְהַסְפִּימוּ עִמּוֹ כְּמָה גְדוּלִים מְזֵמֵן הֵהוּא לְאָסוּר וְכַמְדוּנְמִי שְׁשִׁמְעָתִי מִמֶּנִּי ג"כ שֶׁהִרָה"ג מְהָר"י בֶּן חֲאָסוֹן שְׁיִבּוּאוֹ דְּבָרֵי לְהֵלֵן לְבַסּוּף חֲזוֹר וְהוֹדָה לוֹ.

וְהִיָּה לְפָלֵא בַּעֲנ"ק שֶׁל מְרֵן הַגַּהֲמ"ח שֶׁלֹּא רָאָה בְּסִפְרֵי הָאֲחֵרוֹנִים נְדָפְסוּ אַח"כ שְׁעַמְדֵי עַד"ז. וְחִבֵּל מָאֵד אֲשֶׁר יָדֵי פֶרֶשׁ ז"ר עַל כָּל מַחְמַדְיָהּ.

וְעִיּוֹן בַּח ס' תַּקְנֵי דְּשֶׁהֶסְמ"ג כְּתַב שְׁבַתוֹסְפֵתָא אוֹסֵר גַּם שֶׁל בְּגָד וְסִיָּים הַב"ח וְנִבְיִן לְהַחְמִיר כִּי יֵשׁ גְּאוּנִים שְׁפוּבָרִים דְּכָל מִיָּדֵי דְּמַגִּין מְנַעַל אִיקָרִי, עֵי"ש וְעִיּוֹן פְּנִים מְאִירוֹת

ה"כ סי' כ"ה ה"ד הברכי יהשע"ת בסי' ה"ג"ל וְהַקּוֹבֵץ עַל הַרְמַב"ם פ"ג מהש"ע ה"ז וְעַיִן
יָפָה לְלֵב ח"ב סי' תקנ"ד אות ח' וְדַבְרֵי שְׂאוּל יו"ר סי' שפ"ב.

ושו"ר לְהַעֲרוֹף הַשְּׁלֶחֶן סי' תקנ"ד ותרי"ד שְׁהַזְכִּיר עֲנִין הַלְסְתִּיקִים הַנְּ"ל וְנִרְאָה דַעְתּוֹ
לְהַקְלֵ ע"ש. וְכַאֵן מְקוֹם לְהַעֲרִיר שְׁבַעֲרֵב וִיה"כ תר"צ קְנוּ לוֹ לְמַרְן הַגַּהֲמ"ח מְנַעְעִלִים פְּעִין
אֵלוֹ וְלֹא יָדַע עַד זְמַן אִיסוּר נְעִילַת הַסַּנְדָּל וְלִהְיוֹת שְׁדַרְפוֹ בְּקוֹדֶשׁ לַעֲמוּד כֹּל מְשֻׁף זְמַן
הַתְּפִילּוֹת דְּיוֹה"כ וְרַצְפַּת בֵּית מִדְרָשׁוֹ קָרָה מְאֹד וְהָיָה אִז חֲלוּשׁ מְאֹד הַנְּכַרְח לְנוֹעֵלִם אוֹ
לַעֲמוּד עֲלֵיהֶם וְלִמְחַרְת יוֹה"כ הַנְּ"ל הַגִּיד לִי עִי"ז וְאָמַר לִי בְּזֶה הַלְשׁוֹן תִּדַע שְׁלֹא חֲזַרְתָּ
מִהַפְסֵק שְׁהַגְדַּתִּי לָךְ מִכִּפָּר שְׁכַתְבַת מְזֶה רַכּוֹת פְּשָׁנִים לְאַסוּר נְעִילַת מְנַעְעִלִים בְּאֵלוֹ
בְּיוֹה"כ, אֲלֵא מִשׁוּם שְׂאֵינִי בְּקוֹ דְּבְרִיאוֹת וְגַם לֹא הָיָה אֶפְשָׁר לִי בְּעֵינַי אַחַר וְשָׂמָא חֲשַׁבּוּ
הַרְוֵאִים שְׁדַעַתִּי לְהַתִּיר בְּזֶה ע"כ אֲנִי מְגַלֶּה דַעַתִּי לָךְ עַבְלָה"ק יִצְחָק גְּסִים סי' י"ב זֹאת
תְּשׁוּבַת הַרָה"ג וְכו' מֵהַר"ר יוֹסֵף בֶּן חֲאָסוֹן זצ"ל ע"ע הַנְּ"ל.

לְרַב אַחַא"י מִשְׁבַּח"א הַמֵּאָה"ג כְּמֵהַר"ר מְהַרְשֵׁ"א אֶלְפָּאנְדָּאָרִי נר"ו יָאִיר וְהָרִי זְהִי"ר
נְסו"א. פְּלֵא הוּא בְּעֵינֵי לְמָה זֶה תִּשְׁאַל לְשָׂמִי וּבְבִיתִי בֵּית תְּפִלָּה אֵין לְחֵם וְאֵין שְׁמֵלָה שֶׁל
תּוֹרָה לַעֲמוּד אִפִּי בְּדַבְרֵים פְּשׁוּטִים וּבְפִרְט לַעֲמוּד בְּשִׁקוּ"ט.

וּמָה מְאֹד חִפְצַתִּי לְהַשְׁתַּעֲשַׁע בְּד"ק, אִם לֹא שְׁבִיכּוֹל הַפְּתוּב מְדַבֵּר, וְעַכ"ז דַּחְקַתִּי עֲצָמִי
שְׁלֹא לְהַשִּׁיב פְּנֵיו רִיקִם הֵגַם שְׁנֵטוֹ דְּרַפִּי מְדַרְכֵּיו וִיהִי מָה אֲנֹכִי הַרְוֹאָה לְכַת"ר אֶסּוּף דִּינָא
פְּתַב לְאַסוּר אֵלוֹ הַמְּנַעְעִלִים הַנְּקָרָאִים לְאַסְטוֹקִיס לְכִי"ע, וְהָיָה טַעְמוֹ יַעַן רְגִילִים לְנוֹעֵלִם
בְּכָל הַשָּׁנָה פְּנִלָה, וְנִסְתִּיעַ מְדַבְרֵי הַתּוֹסְפוֹת יְשָׁנִים וְהָרַב שִׁיחַ יִצְחָק וּכְבָר מִקְלֵמָא אַמּוּרָה
שְׂאֵינִי בְּלִי סְפָרִים וּמָה שְׁהִבִּיא מֵהַרָא"ם בְּס' יִרְאִים יָד הַדּוֹחָה לְדַחּוֹת דְּאִיהוּ קָאִי בְּס'
הַרְמַב"ם בֵּין הָכִי וְהָכִי מֵאַחַר דְּהָרִי"ף וְהָרָא"ש ז"ל פְּתַחְוּ לְנוּ פְּתַח פְּתַחְוּ ש"א, שְׁלֹא
לְאַסוּר כ"א דוֹקָא שֶׁל עוֹר וְכַמ"ש הַר"ן ז"ל ה"ד מְרֵן הַב"י בְּסִי' תְּרִי"ד וְכ"פ בְּשֵׁה"ט
שָׁם, וְלֹא חִזְקוּ בֵּין מְרַגִּישׁ וְאִינוּ מְרַגִּישׁ וְרַגִּיל וְאִינוּ רַגִּיל וּמַגִּין וְאִינוּ מַגִּין, אֲנִן בְּתַר
מְרֵן גְּרִירִינוּ, מִיְהוּ כ"ז אִם בְּאַמַּת אֵלוֹ הַלְאֶסְטִיקִיס אֵינָם שֶׁל עוֹר שְׁנַתְּבָרָר כֵּן בְּרִירוֹר
גְּמוּר, דְּאִי לֹא הָכִי הָא וְדָאִי אֶסִירִי דַּחּוֹתָן מוֹכַח שְׁהֵם שֶׁל טוֹר.

עוֹד אֲנִי אוֹמֵר דְּאַפִּי אִם נִתְבָּרַר בְּרִירוֹר גו"ש שְׂאֵינָם שֶׁל עוֹר אִפְתִּי יֵשׁ לַעֲמוּד בְּמִילּוּי
אֵלוֹ הַמְּעֵלִים שְׂאֵם הֵם מְמֻלָּאִים בְּחַתִּיכוֹת עוֹר וְדָאִי אֶסִירִי דְהו"ל פְּקַב קְטַע הַמְּחֻנְפָּה
עוֹר דְּאַסוּר (*) בְּאֻנְפֵן דְּבַהַתְּבָרָר ** (י"ל פִּינּוֹן דְּס"ל עֵיקָר פְּהָרִי"ף וְהָרָא"ש וּבְכֹסֶס
הַש"ע דְּלֹא מְקִירִי מְנַעֵל אֲלֵא דוֹקָא שֶׁל עוֹר וְכָל שְׂאֵינּוֹ שֶׁל עוֹר שְׂרִי לֹא הִי"ל לְאַסוּר
מְטַעַם דְּמַמְלוּאִים בְּחַתִּיכוֹת עוֹר דְּוִדָּאִי לֹא גְרִיעִי מְמַנְעֵלִים כֹּל עוֹר הַמְּחֻנְפִים בְּגֹד דְּכַתַּב
הַכְּנֵה"ג (הַגְּב"י סי' תְּרִי"ד וּבִי"ד כִּי שִׁפ"ב) בְּשֵׁם מְשַׁפְּטִי שְׂמוּאֵל סי' י"ב דְּשָׁרוּ דְּדוֹקָא
שֶׁל שְׂאָר מִינֵים מְחוּפִים עוֹר אֶסוּר אֲבָל עוֹר הַמְּחֻנְפָּה בְּשְׂאָר מִינֵים שְׂרִי וְכ"כ הַבֵּית דְּוֹד
סִי' שֶׁל"ב וְדַקְדָּק בֵּן מְלִשׁוֹן הַשִּׁי"ע דְּנִקְט דוֹקָא עֵין מְחֻנְפָּה עוֹר דְּמִשְׁמַע אֲבָל אִיפְכָּא שְׂרִי
וְאִף דְּהַמְשַׁפְּטִי שְׂמוּאֵל לֹא הַתִּיר בְּכַה"ג אֲלֵא לְאַבְל פְּמְבּוּאָר בְּבַנְה"ג סי' תְּרִי"ד הַנְּ"ל
נִרְאָה מִשׁוּם דְּס"ל דְּלַעֲנִין ט"ב וִיוֹה"כ נְקֻטִינּוּ כַּמ"ד כֹּל מִיְדֵי דְּמַגִּין מְנַעֵל מְקִירִי וְאַסוּר
כְּדִמְשַׁמַּע מִמָּה שְׁכַתַּב בְּשִׁמוֹ הַשׁו"ג בִּי"ד) ** הַדְּבָר שְׂאֵינָם ש"ע וְגַם שְׂאֵינָם מְמֻלָּאִים
בְּטוֹר אֲלֵא בְּמִינָם אוֹ בְּסִמְרִטוּטִין נִרְאָה שְׂיֵשׁ לָהֶם ע"מ שְׂיִסְמוּכוֹ הַנּוֹעֵלִים אוֹתָם בְּט"ב
וִיוֹה"כ.

את זה פתבתי לא להלכה ולא למעשה עד יזפני ה' להיות ברי"א עם ספרי דב"ר ותל"מ
פי המדבר צעיר הצאן יוסף ח"ן סימן יג היום היא שיחתי ובא האית לשנות את הידוט
אודות אתרוג של מצנה דדעת כל הגדולים שלמים וכן רבים רבו מספר דמורפבים
פסולים מפמה טעמים.

והגם שנתנו בהם סימנים פבר פתבו רבני קושטא בספר שמן המשקה ובס' משנת ר"א
שנתברר להם מפי מגידי אמת דהשתא הכא נתחכמו הגננים שגם במורכב יהיו כל
הסימנים מבחוץ וגם מבפנים ושלכן אין להכשיר כ"א רק עפ"י עדות ברורה דליפא
שים חשש מורכב וכבר רבני אשפנו בקונטרס פרי עץ הדר האריכו להוכיח דמלבד
דאינו נאמן בעל הגן אף שהוא בחזקת פשרות אף גם זאת דגם אם מעיד ע"ז ת"ח ומחוקק
בכשרות דאינו נאמן דשמא יש לחוש דהוא מאומד ומשמועה ואינו נאמן פינו דאיפא
נדאי חיוב המצנה וחשש ברכה לבטלה וחוקר לא תשא ואף שלע"ד הפריזו על המדה
דמן הדין אפילו בעד סתם יש להאמינו אלא דיש לחוש ובפרט בזמן הזה דאחסור דרי
בעוה"ר אבל לומר שגם פשהוא ת"ח ונרא ה' שמעיד פשהוא ראה שאילן זה מעת נטיעתו
פשהוא מאתרוג הפשר בלי שיש הרכה מפני חשש דשמא הוא מעיד מאומד ומשמועה
עד שיעידו בו עדים פשרים הוא חומרא יתירה ואין פאן מקום להאריף מפמה טעמים:
ובעבור זה מפמה שנים שיהיו מביאים הסותרים במח"ק צפת"ו בל"ש עדות ובל"ש פתב
שגם הם קנו מאחרים והי"ל צער ** (סי' שפ"ב ונראה דמודה שלדעת הרי"ף ונרא"ש
וסיעתם יש להתיר גם לענין ט"ב ויוה"כ והטעם נראה משום דלא מיקרי מנעל של עור
בכה"ג והנה הב"ד הנ"ל הוסיף בטעם משום דבכה"ג נמי אין פשר רגליו נוגע בעור
וכתב שע"ז סמכו ונהגו כל העולם בט"ב ויוה"כ לנעול אנפילאות של צמר גפן ואח"כ
מנעלים של עור ובמחכ"ת הפריזו על המדה ועיין בשו"ג הנ"ל שכתב שהדבר משה (ה"א
סי' ט"ל) חולק על רבו בזה שעשה סעד וסמך להמקילים ללבוש נעלים גמורים של עור
משום שלובשים אנפילאות דאם איתא להיתר זה למה התירו לחיה ולחולה שהצינה
קשה להם לנעול מנעל של עור הי"ל ללבוש אנפילאות של צמ"ג ואח"כ מנעלים והשי"ג
עצמו נדחק לחלוץ בעד רבו הב"ד, אף בר מן דין יש פמה ראיות המורים על בנטול
קולה זו ואכמ"ל והשו"ג עצמו נראה דאין דעתו נוחה להקל כהב"ד אלא לגבי אבל
מטעמים שכתב שם עי"ש ועיין זב"ל הלכות אבל אות ג', ובשו"ג או"ח סי' תקנ"ד אחרי
שכתב דברי הב"ד כתב ובדבר משה חולק עי"ש ובברכ"י סי' תקנ"ד כתב וז"ל ללבוש
אנפילאות של צמ"ג ואח"כ מנעלים של עור כתב הדבר משה שאסור וכן עיקר ודלא
פערב ב"ד דשרי עי"ש אלא דבכנה"ג הנ"ל משמע דגם עצם החילוק בין עין מחופה עור
לעור מחופה בגד וכדומה לא שמיע ליה וס"ל דבכ"ג אסור וכן נראה דהכי כ"ל להעיקרי
הד"מ או"ח סי' כ"ה ועיין פתי פנסיות ודברי מנחם הגה"ט סי' תקנ"ד ועי"ש בדברי
מנחם שצינה לעיין גם פספר חיים מדבר ולא ראיתיו ער הנה ועיין מועד לכל חי סי'
יו"ד אות ל"ת שו"ר להשדי חמד בפאת השדה אס"ד חלק י"ח מערכת בין המצרים סי'
כ' אות י"א שרצה לדקדק מדברי מוהריק"ש בערך לחם סי' תרי"ד שכתב דמחופה עור
דאסור היינו במקום דריסת הרגל לאפוקי קולקב שאין העור כ"א לאחוזו מותר ומדהזכיר
פמקום דריסת הרגל נראה דאגב ארחה מרמז דלא אסור אלא פשהרגל עצמו דורם על
העור וכתב פשהוא תנא דמסייע להב"ד דמתיר פשהוא לובש אנפילאות של צמר לנעול

מנעלים ש"ע אלא דאין להקל ובמ"ש הברכ"י ע"ב עיי"ש ואון דקדוקו מדברי מהריק"ש מוכרח ועיין פריה וברכ"י סי' תרי"ד מ"ש בכוננת המהריק"ש וע"ע שם בשדי חמד שה"ד העיקרי הד"מ ונתקשה בדבריו ולבסוף ה"ד ס' היים מדבר הנ"ל שהאריף לדחות דברי הב"ד וי"ל בזה ואכ"מ יצחק גיסים)** גדול ודברתי ע"ז לכמה בעלי בתים ולכמה ת"ח אף לא עשיתי הכרזה אף שיש ס' מורכב בדבר שאין הדור דומה יפה וכמו בכמה דברים ורק דלעצמי הייתי לוקח מגן ישן נושן דמוחזק מזמן רב דאין בו חשש הרפכה ואף שאינו מהודר כ"כ ומזה זמן כמו ג' או ד' שנים שלחתי לאחד שיאמר לאחר שהוא מוחזק בכשרות שיחקור היטב אם יש שאינם מורכבים בפתח תקנה או בשאר מושבות והביא תשו' שפולם ודאי מורכבים ורק שבאילן אחד יש איזה ספק שאולי אינו מורכב: והנה בעת שאני מתגורר פה ירושת"ו חקרתי ע"ז ואמרו לו שפמעט פל אתרוגי א"י הם מורכבים וכודאי שראוי להצטער ע"ז הרבה שפמה אלפים ורובות מישראל שאינם יוצאים י"ח במצנה גדולה פזאת וגם שמכרכים ברכה לבעלה שלפי"ד הפוסקים הוא דמורכב מגרע גרע מחסר ושאר מומים שגם בשאר הימים אינו מועיל ולכן ראוי לכל ברא ה' לעמוד ע"ד זה אולי יש איזה צד זכות תולה שלא יהיו בעלים ממצנה הזאת: ואעפ"י שאני יודע בעצמו שאני פדאי הנכרתי ביום הזה להכניס ראשי בין הרים גדולים ויראתי פן ירוצו גולגלתי אמנם נכנסתי לפנים ממחיצתי לש"ש אמרתי ברב סרעפי וה' יעזור לו ואומר דאעפ"י שראוי והגון לקיים כל המצות עפ"י כל החומרות בכל מאי דאפשר לכתחיל וכמ"ש הריב"ש בתשו' סי' ש"צ ותה"ד סי' ק' וע"ג פ"ס קנ"ט ס"ק ה' ובתשו' שיבת ציון סי' צ"ג.

אמנם פשאי אפשר בשום אופן כדי שלא יהיו בעלים ממצנה הזאת ויש ליטול עכ"פ בשטת הדחק לקיים המצנה לפי שורת הדין ואין אומרים להחמיר שיהיה יושב ובטל ולא יקיים כלל המצנה, מפני שאין זה חומרא כלל והרי אמרו פ' כ"ש (כ"ז ע"ב) אמרו חכמים לר"י כל דין שאמה דן תחלתו להחמיר וסופו להקל אינו דין וכן אמרו בפ' לולב הגזול (דף ל"ז) לא מצא ד' מינים והא יושב ובעל והתורה אמרה בסופנות תשבו שבעת ימים וכ"ש וק"ו לכל ישראל וביטול שמחת החג דראוי והגון להדורי בתר זכותא.

ובכן זוהי סיבה שאני נכנס בעובי הקורה למצוא סמיכה מעליא מדברי רבותי הראשונים ו"ל ואף שבלב הקורא כמו זר נחשב ויענה בדעתו לומר דמאחר דכמה גדולים חקרי לב סגרו ענינו את הפתח איה יוכל האדם ליפנס, מ"מ תורה היא וללמוד אני צריך וא"ל ה' אתחנן פי הוא ינחני בדרך אמת וזה החלי בס"ד: ריש פל מראין עין רואה ס' הלבוש (בסי' תרמ"ט) דכ' דיש לפסול מורכבים משום דנעבדה בו עבירה דאעפ"י שהרפיבו הגוי האיפא למ"ד בפ' ד"מ דאפי' ב"נ מצווה על הרפכת האילן ואעפ"י שמותר באכילה דמאיס לגבוה דומיא דבהמת פלאים דאעפ"י שמותרת באכילה אסורה לקרפן מטעם שנעבדה בה עבירה אמאיסה לגבוה הכי נמי הקא ע"כ: ורבים קמים עליו להקשות דאין לאסור מטעם זה משים דקי"ל דאינו נוהג בשל גוי וכמ"ש הש"ף בי"ד וה' מו"ק פתב דאע"פ דהרמב"ם ו"ל ס"ל דב"ן נצטווה על הרפכה והרפעה פיחידאה אמר לשמעתינה ומסתייה לאחמורי בהקרה דלא נ"מ השתא אבל למצנה נראה דש"ד ע"כ, וזה אינו משום דגם הגאון בה"ג ושאלתות פ' קדושים ותו' ר"י הגון ספ"ק דקדו' וגאונים אחרים סל"ה ועיין להר' חיד"א בברכ"י וביוסף אומץ ולא עט האסר פה.

וגם הט"ז סי' תרמ"ט סק"ג הרבה להקשות עליו דא"כ מאי אהני הא דאמר רבא להנהו מוכרי הדס דלא תגזו אתון אלא אינהו מ"ט דסתם עפוי"ם גזלני ארעא דהא סו"ס עביד הגוי עבירה ואימאס לגבוה דהא ב"נ מצונו על הגזל, ותו ק' ממ"ש בפ' מרובה דע"ח גבי קדשים או פכש פרט לכלאים למה לי קרא תפו"ל דהו"ל מצוה הבאה בעבירה לפי"ד ותו איתא בסימן י"א המשפחה לפשתן נטוע פשר דציצית שהרי נשתנה וכ"ש פאן שאין לה שינוי גדול מזה שאחר שנעשה ההרבה נתגדל האתרוג ונעשה בריה חדשה.

ע"כ: גם המ"א בסי' תרמ"ח ס"ק כ"ג תמה עליי דא"כ עז של פלאים יפסל קרנו לשופר וע"ק ל"ל קרא דכלאים פסי' לקרבן ת"ל דנעבדה בו עבירה ע"כ. ולענ"ד אי מהא לא איריא דנראה דהלבוש דפסל משום שנעבדה בי עבירה לאי משום דיליף פן ממאי דאמר פן ר"י בשם רשב"י בר"פ לולב הגזול ויליף פן מקרא ע"ש דזה אינו משום דמהתם אין לאסור דהר"ה פתב דלא קי"ל פ"רשב"י וגם די"א דדוקא בההיא הוא דהוי מצוה ה הבאה בעבירה משום דע"י ההקדש אז המצוה מסייע לקניה אז דינא הוא דיש מצוה הב"ב אבל פשהעבירה נעשית מקודם המצוה או ההקדש אין בו משום מצוה הב"ב ועיין בזה בהר"ן פ' לולב הגזול ומפרשים אחרים ובדברי הראשו' שפתב הרב"א בא"ז קמא ע"ש וגם די"א דזהו דוקא למי שעשה העבירה אבל לא לאחרים ע"י למב"י בא"ח סי' י"א ובאחרו' ועוד זאת יש מהראשי' דס"ל דמ"ש ר"י משום רשב"י שהווא משום אסמכתא מקרא והלבוש גופיה הביא פן וכ"כ רבי הרמב"ן בליקו' בפסחים לדף ל"ה וז"ל דהעיקר דמצוה הבאה בעבירה הוא דרבנן ואקרא דקבלה מסמיה ודלא פמקצת המפרשים ע"כ.

ויש להרחיב הדיבור בפ"טים אלו בכל מה שדברו בזה רבני האחרונים אמנם אין הספרים מצ"א וגם פי אין צורך לדבר כ"כ פה ונראה ברור דמהצד הזה לא היה הלבוש מחליט לאיסורא נרק מאי דס"ל שיש לאסור בהרבה אף שיה שהרבי הגוי ההוא משום דדמי לכלאים דבהמה ושהע' הוא משום דנעבדה בה עבירה והוי דאורייתא' לכ"ע ושה"ה להרבה פן דמ"ש ולא דמי איסור זה לאיסור מצוה הבאה בעבירה דעלמא דהכא גוף המצוה עצמה נתהנוה באיסור ובזו לכ"ע איסור דאורייתא ומשום דמאיס לגבוה וה"ה למצוה ויש להביא ראי' לדבריו לכאורה בכ"ש ממאי דאשכחן לענין תמורה בפ' אלו קדשים דאמר רבא דאין אדם מתפטר בדבר הבא בעבירה שהיא משום שעבר על לאו דלא יחליפנו מאיס לגבוה ע"ש.

ומ"ש הט"ז ראה להפך דברי הלבוש מדין המשפחה לפשתן נטוע דכשר לציצית ומשום דנשתנה והכי נמי אין לה שינוי גדול מזה דנתגדל האתרוג ונעשה בריה חדשה ע"ש נראה דלא הוי ראה משום דהתם לא נתהנוה באיסור כמו בהרבה דבלאו הכי הוי בעולם משא"כ בהרבה וגם נראה דהכא בהרבה לא הוי שינוי וכמ"ש בפ' פל הצלמים דמעיקרא בהמה והשתא בהמה וע"ש וה"נ דכוונתא: וראיתי שיש תנא דמסי"ל להלבוש הרב כו"פ שפתב וז"ל נראה שאם הי' בירושלים היום דקל לולבו פסול דהו"ל מצוה הבאה בעבירה ע"כ דהגם שיש לתמוה על דבריו שהפריז על המדה בדבר קל כזה ובזמן הזה וכבר ראיתי להר' מו"ק שגזמן לדי לפי שעה שדחה דבריו עכ"פ שמענין מדבריו דסבירא ליה דנדאי יש לאסור בהרבה משום מצוה הבאה בעבירה אמנם נראה לי דהגם שביארתי פוננת הלבוש נראה דאין לאסור מפמה טעמים חדא דאפי' לפי"ד דהוי נעבדה

בו עבירה הרי אינו נדאי דמידי ספיקא לא נפקא דמ"מ הרי יש סוכרים דאינו מצנוה
הגוי דכיון שאפילו לדברי האוסרין אינו מפורש כ"א מד"ק א"כ י"ל דבספק יש להקל
שקרי אפי' בס' הל' למ"ס יש הרבה גדולים שהבינו דדעת הרמב"ם דהווי רק פדין דרבנן
והו הרמב"ן והריטב"א והריב"ש סי' קס"ג ובתשו' משפטי שמואל סי' ט"ז ועי' בטור
יו"ד סי' רצ"ה ועי' במהרשד"ם י"ד סימן קל"ה ועי' במהרימ"ט א"ה סי' ח"י ואף שיש
חולקין, בזה שהוא רק מד"ק רבו הסוכרים דבספקו אזלי' לקולא ואף שהרב עירי אבן
רצה לומר שזה תלוי במחלוקת האמורא' עי' להראשו' והרמב"ן והרשב"א והר"ן בפ"ק
דמגילה דבספק יש להקל וכ"כ הר' מהריק"ו הביא דבריו הר' מהריט"א בהלכות יו"ט
בהלכות בכורות לענין נדמה אי פודינבו דהוא בעיא דלא אפשריטא ופסקו הפוסקים
והרמב"ם פ"ב מהלכות בכורים ה"ט דאם פדה הוי פדוי דהט' הוא פיון דאין אסורו
מפורש בתורה אזלי' בס' להקל וכ"כ הר' נו"ב במ"ת יו"ד סי' קמ"ו ומ"ב ובשו"ת שיבת
ציון והר' חזי"ן טהרות דרכ"ב כת' דמ"ש ברמב"ם ה' טומא' שכל טומאה שאין הנזיר
מגלח אינו ד"ת שהפונה שאינו מפורש בתורה עש"ד וע"ע בס' אגורה באהלה די"א
ומהרי"ט בס' בני' בקונ' לחם יה' דל"ו פתב ע"ד הלבוש דכיון דאיסורו איסור קל לדעת
מין וע"ע מנחת יעקב בכלל י"ו ס"ק ופר"מ בשפ"ד סי' ק"י וע"ע בשו"ת זרע אברהם
ח"ד סימן כ"ד דכת' גדולה מזאת דשבועה בלי אנפיה דבס' הוא להקל פיון דרוב הפוס'
ס"ל דליכא מלקות וע' פרי מגדים במ"ז סי' שמ"ד דדבר דאין לוקין וכו' ועוד זאת נראה
דאפי' אי ניימא דדברי הלבוש דמה שאסר קרא פלאים לקרבן דהוא משום דנעבדה בו
עבירה דמאס לגבוה אין ללמוד משם דה"ה למצוה משום די"ל דדוקא לקרבן קפיד
קרא ונא לדבר מצוה וכמו דאשפחן בנעבד דאסור למנבח אע"ג דלהדיוט שרי ומשום
דמאס ומפני זה אשרה שבטלה אסורה לקרבן ולענין מצות לולב הוי פשר פמתבאר מפ'
לולב הגזול דפריה ע"מ דתנן של אשרה פסול והאמר רבא לולב של ע"ז לא יטול ואם
נטל פשר ומשני שרה דמשה עסקינן דכתומי מכמת שיעוריה ע"כ דמבואר מזה דהגם
דלגבי מנבח פסול מן התורה לענין מצוה דוקא לכתחילה אבל אם נטל שר והא דבעו
במס' ע"ז המשפחה לדקל מהו לולבו למצוה כבר כתבו התוס' שם דבעי דוקא לכתחילה
ומדרבנן ע"ש וכ"כ הר"ן בפ' פל הצלמים בשם הרמב"ד דמאי דבעו ר"ל אי מצוה דמאי
לגבוה היינו אי מאיס לכתחילה אבל בדיעבד מודה ר"ל דכשר דמצוה דמאי להדיוט ולא
איסתפק לר"ל, ובשם הרמב"ן כת' דמאי דבעי ר"ל אי מצוה דמאי לגבוה לא קי"ל
פנותיה אלא כרבא דאמר תקע בשופר של עכו"ם יצא אע"ג דלהדיוט אסור למצוה שרי
משום דמצית לאו ליהנות נתנו ע"כ וכ"כ מהרש"א בסופה דל"ב משם התו' עש"ד והר"ב
הטורים סי' תרמ"ט פתב של עיר הנדחת ואשרה של ישאל פסול אבל של גוי לכתחין'
לא יטול ואם נטל יצא מיום א' ואילך ע"כ נראה דרצה לומר דלכתחילה לא יטול אפי'
אחר ביטול אבל אם נטל יצא אפי' קודם ביטול דכן ס"ל לרבא דאפי' קודם ביטול יצא
ור"ל גמי אף לאחר ביטול לא יטיל לכתחילה ומ"ש הרב הטור בסי' י"ח המשפחה
לבהמה צמרה פסול לציצית ע"ש נראה הטעם משום דלעולם הוי לכתחילה דאפילו אי
לבש יכול ליתן אחר ועמ"ש בבבאור הגר"א שם סקכ"ד אף המג"א סי' תקפ"ו סעק"ו
פתב וז"ל דדעת הטור והרב"י והפוס' כמ"ש התוס' בע"ז דבעיא דר"ל אינו אלא

לכתחילה וכו' מתורצים כל הקו' שהק' התו' בסופה וא"כ הוי דינא הכי בדיעבד יצא אפי' בלא ביטול ולכתחילה לא יטול אפי' אחר ביטול.

דמאיס פלפי גבוה וכ"כ סי' קנ"ד סי"א ולפי"ז צ"ל דהא דכתב בסי' י"א צמרה פסול היינו לכתחילה בדיעבד יצא וה"ה דקרנה פסול לכתחילה לשופר והתם מיירי בע"ז ש"י אלא שבע"ח אין נאסרים ואפי' מאיס לגבוה ע"כ וראיתי בס' מו"ק שגזזמן לידי לפי שעה שהצ"ע למה השמיטו הפוס' מ"ש בגמ' המשתנה לדקל דלכתחילה מאיס למצנה ע"ד ולדידי אין זה מן התימה פיון דהביאו הדינים האלו הרי הוא כמבואר ואין מן הצרף לבאר ונמצא דדעת כל הפוס' דס"ל דאף בדבר האסור לגביה משום דנעבדה בו עבירה והוי מאיס ואפי' באיסור ע"ז דחמיר ועכ"ז דשרי מן הדין בכל דבר מצנה ורק לכתחילה יש לחוש לפי ס' ר"ל דמסתפק, ויש לומר דאף לפי סברה זו דה"ד באיסור ע"ז דחמור טובא ומאיס ובכו דברי הלפיש דיליף לאסור המורכב לדבר מצנה משום דאסור לקרפן אף לסברתו דהוי הט' משום דנעבדה בו עבירה הם תמוהים טובא דאף אם היה כמו שס"ל דהוא מטעם דנעבדה בו עבירה אפ"ה בדבר מצנה מותר מן הדין משום שאין לדמות מצנה לקרפן: והנה דעת הרמב"ם לפי מ"ש בפ"ק ח' מהלכות לולב שאם היו מאשרה הנעבדת אעפ"י שבטלו האשרה מלעבדה או שהיה של עיר הנדחת הרי זה פסול היה אחד מהם של עכו"ם לא יטול לכתחילה ואם נטל יצא ע"כ ודבריו סתומים הרבה וה"ה נדחק ולבסוף הצ"ע והר"כ מ"ד דחה דבריו משום דהרמב"ם אין חושש למ"ד דיש משום מצנה הבב"ע וע"ש ולאפס הפנאי איני יכול לבאר דבריו דרק אומ' דנראה דאשתמיט מיניה דמר לשון הרמב"ם בפ"ה מ' פ' לולב הגזול כ' ונ"ל מצנה הב"ב אינה מצנה ולפי' לולב הגזול של אשרה ושל עיר הנדחת פסול וזו האשרה שיהיה האונן הנה נעבד וכו' וכבר נדעת אומרו יתברך ולא ידבק בידה מאומה מן ע"כ ונר' ברור שאף לדברי ה"ה שמ"ש אשרה ונעבדת שפי' שעוקר נטיעתו להיות האילן נעבד אינו הט' מפני דמצנה הוי כגבוה כמו קרפן דהא נדאי ליתא שיהי' (לענין קרפן) אפי' פשטעו ולבסוף עבדו דמותר למצנה בדיעבד וכמ"ל ודחכי מתבאר מדברי הרמב"ם דכ' שם היה אחד מעכו"ם לא יטול לכתח' ובדיעבד מותר ואילו לענין קרפן אסור מהתורה ואפי' בדיעבד וכמתבאר פן בע"ז בבעיא דרמי בר חמא את"ל יש נעבד במקושר דהוי פשיטותא לדעת הרמב"ם ונראה דגם למכשירי קרפן דהוי פקדון לדעת רבא ע"ש וכ"כ הרמב"ם בפ"ד מה' איסורו מנכח ונ"ל המשתנה להר אעפ"י שהבהמה וכו' אשרה שבטלה אין אין מביאין ממנה גזירים למערכה וכו' ע"ש אבל לענין מצנה הוי דינו פהדיוט וכמ"ש הראשונים הנ"ל בבעית ר"ל במשתנה לדקל מהו למצנה דה"ד לכתחילה אבל מן התורה נדאי הרי הוא פהדיוט דאעפ"י שנעבדה בו עבירה דע"ז דחמיר ומאוס דעכ"ז מותר למצנה ואין ללמוד מקרפן ואף לדברי הרמב"ם שגזר שיהבין דר"ל מספק אי נאסר למצנה אפי' בדיעבד הרי כת' דלא קי"ל הכי אלא פ"ב ואפי' לס' ר"ל אפ"ש דהיינו מדר' אבל לקרפן נראה נדאי דהוי דאור' אשר לפ"ז יש לתמוה ע"ד מרן בכ"מ והר' לח"מ שגזרו מקום למ"ש הרמב"ם בדין אשרה שבטלה וכו' מבעית ר"ל דהמשתנה לדקל וראיתי דהמ"ל שם שכתב ע"ד מרן ונ"ל ואין צורך לזה דבפ"א אמרינו בירושלמי פ"ק דבכורים ה"ב הפל מודים באשרה שבטלה שאין מביאים ממנה גזרים למערכה רשב"ל בעי מהו שביא ממנה לולב ע"כ דגם לפי תלמודא דידן מפנין דר"ל

בְּעֵי לַגְּבִי מִצְנֵה דְוּוּקָא וּמְשִׁים דְּהוּוּ מִצְנֵה פְּהֶדְיוּט מְזַה נְרָאָה דְּלִמְכָשִׁירִי קַרְבָּן נָא קָא
מִבְּע"ל דְּוּדָאֵי הֵוִי פְּקַרְבָּן וְכִס' רְבָא וְנִרְאִיתִי בִירוּש' שֵׁם שְׂאֲחַר שְׁהִבִיא מָאוּ דְבַעָא ר"ל
אִין תִּימַר אִינְהּ פְּגִבְוֵה מְבִיא וְקֶאֱמַר פְּשִׁיטָא שְׁהוּא מְבִיא מְמַנְה לְוֹלֵב שְׂאִין מִצְנֵה פְּגִבְוֵה
ע"כ הָרִי בְּפִי דְפְּשִׁיטָא לִיה שְׂאִין מִצְנֵה פְּגִבְוֵה וְלִכּוּן יֵשׁ לְעַמּוּד שְׁלֵא הִזְפִּירוּ הֵךְ יְרוּש'
הֶרְאִשׁוּ שֶׁה"ד הָר"ן וְלֹא הָר"ן וְגַם הִמ"ל קֶצֶר וְאִין פְּנָאֵי לְהֶאֱרִיף בְּזַה דְנִרְאָה לְפִי מ"ש
בִּמ"א בְּתַלְמוּדָא דִּידָן נְסַתְפְּקוּ וּבִירוּ' פְּשִׁיטָא לְהוּ דְלִפִי סְבַרְת הָרִי"ף וְהֶרְמַב"ם וּגְדוּלִים
אַחֲרִים דְקִי"ל פִּירוּש' א"כ כ"ש אַחַר דְבִירוּ' מְפֹנְרֵשׁ דִּר"ל בְּתַר דְבַעֲנִי הִדֵּר פְּשִׁיטָה דְאִין
מִצְנֵה פְּגִבְוֵה אִם פֶּן לְסְבַרְתוּ קִי"ל דִּר"ל לֹא מְסַפְקָא לִיה וְא"כ מָאֵי דְאָסוּר לְכַתְחִי' לְמִצְנֵה,
דְוּקָא לְחוּשׁ לִס' רְבָא וְלֹא מְשׁוּם דִּמְס"ל לִר"ל וְאֶפְשָׁר דִּמְשׁוּ"ה הָרִי"ף וְהֶרְמַב"ם הַשְּׁמִיטוּ
מָאֵי דְאֶתְמַר בְּגַמ' דִּמְס"ל לִר"ל מְשׁוּם דְקִי"ל פִּירוּש' דִּר"ל פְּשִׁיטָא לִיה וְאֶפְשָׁר דְגַם
תַּלְמוּדָא דִּידָן מָאֵי דְהִבִיא בְּעִי' דִּר"ל הוּא פְּדִי לְחוּשׁ לְכַתְחִי' וּמְפָאן רֵאִי' לְמָאֵי דִּס"ל
לְהֶרְאִשׁוּנִים דְבַעֲנִי דִּר"ל הִיא דְוּקָא לְחוּשׁ לְכַתְחִלָּה וְכ"נ מְדַבְרִי הֶרְמַב"ם עוּד דְלַגְבִי
מִצְנֵה לֹא הֵוִי פְּקַרְבָּן וְלֹא חֲשִׁיב מְאִיס לְגִבְוֵה מִמ"ש בִּפ"ב מֵהַל' בְּפוּרִים הִט"ז וְז"ל אֲשֶׁר־הָ
שְׁבִטְלָה אִין מְבִיאִין מְמַנְה בְּפוּרִים שְׁהַבְּפוּרִים פְּקַדְשֵׁי מְקַדְשׁ הֵן ע"כ וְהֶרַב כ"מ לֹא הֶרְאָה
מְקוּם וְהִדְרַב"ז בְּפִי הַנְּד"מ פְּתַב מְשׁוּם דְאֶמְרִי' לְעַנְיָן קַרְבָּן מִן הִצְאָן לְהוּצִיא הַנְּעֻבָד
וּזש"כ רְבִי' שְׁהַבְּכּוּרִים פְּקַדְשֵׁי מְקַדְשׁ ע"כ וִי"ל דְמְשִׁם לֹא מְכַרַע כ"כ דְאֶפְתִּי ק' דִּמְנ"ל
לְהֶרְמַב"ם דְבְּכּוּרִיָּה הֵוִי פְּקַרְבָּן וּמְשׁוּ"ה הִכ"מ לֹא הֶרְאָה מְקוּם לְד' רְבִי' וּלְפִי מָאֵי
דְכַתְיְבָנָא גַם דִּין זֶה נִתְבָּאָר פִּירוּשׁוֹ אֲשֶׁר לְפִי הָאֱמוּר הִנֵּה נִכּוּן וְנִתְבָּאָר ג"כ מ"ש הֶרְמַב"ם
שֵׁם בַּה' בְּפוּרִים דִּי"ט וְז"ל וְכֵן וְנִרְאָה נִי שְׁהַבְּפוּרִים שְׁנֻטְמָאוּ אִינוּ מְסִיק בְּהֵן הַתַּנּוּר
פְּתֵרוּמָה טְמֵאָה מְפִנִי שְׁהֵן פְּקַדְשֵׁי מְקַדְשׁ ע"כ וְהִדְרַב"ז בְּפִי' שֵׁם נִדְחַק וְגַם בְּכ"מ פְּתַב
וְאֶפְשָׁר שִׁמ"ש יִרְאָה לִי אִינִי לְעַנְיָן הַדִּין אֲלֵא לְעַנְיָן הַטַּעַם שְׁנַתָּן מְפִנִי שְׁהֵם פְּקַדְשֵׁי מְקַדְשׁ
דֹּא ע"ג דְּהֵתָם מִיִּיתִי לֵה מְלֵא בִיעֵרְתִּי מְמַנּוּ בְּעַמָּא הַהוּא בְּמַעֲשָׁר הוּא דְכַתּוּב וְהַגְּמָרָא
קִיָּצֵר בְּמוֹבָן ע"כ וְאֶפְתִּי ק' דִּמְנ"ל לְהֶרְמַב"ם הָא פִּינוּן דְּהַפְּסוּק קָרָא לְבְּפוּרִים תְּרוּמָה
כִּמ"ש וְתֵרוּמַת יָדָה אֵלוּ הַבְּכּוּרִים אֲכָן לְפִי הָאֱמוּר שְׁוֹרְשׁוֹ פְּתוּחַ בִּירוּשְׁלַמִי וְנִמְצְאָתָּ לְמַד
מִמ"ש דְאָף בְּמָאֵי דְפְּסוּל לְקַרְבָּן מְשׁוּם דְנִעְבְּדָהּ בּוּ עֲבוּרָה וְכַגּוֹן בַּע"ז דְחַמִּיר טוּבָא וּמְאִיס
לְגִבְוֵה אִין לְלַמּוּד מְמַנּוּ לְעַנְיָן מִצְנֵה דְכִינוּן דְשָׂרִי לְהֶדְיוּט מִצְנֵה נְמִי פְּהֶדְיוּט וְאֶפִּי' בְּאִיסוּר
ע"ז דְמְאִיס וְבֵר מִן דִּין נִרְאָה דְמָה שְׁעֵלָה בְּדַעַת הַלְבוּשׁ לֹמַר דְמָה שְׂאֶסְרָה תּו' בְּכִלְאִים
לְקַרְבָּן דְּהוּא מְשׁוּם דְנִעְבְּדָהּ בּוּ עֲבִירָה וּמְאִיס לְגִבְוֵה בִּמְחַכ"ת זֶה אִינוּ דְנִרְאָה בְּרוּר דְמָה
שְׁהַקְפִּידָה תּו' בְּכִלְאִים לְקַרְבָּן אִינוּ פֶּן אֲלֵא שְׁהוּא דְוּוּקָא מְשׁוּם דְבַעֲנִי לְקַרְבָּן מָה שְׂאִינוּ
מְשִׁנִי מִינִים מְעַנְרֵב דָּאִם מְעַנְרֵב מְמִין אַחַר לֹא הֵוִי שְׁהָ לְעַנְיָן קַרְבָּן וְכֵן נִרְאָה מִמ"ש
הֶרְמַב"ם בְּפִי"ג מֵה' אִיסוּרֵי הַמְזֻבָּח ה"ד לְמִדְקַדְק בְּדַבְרֵיו ע"ש וְכֵן יֵשׁ לְדַקְדַּק מִמ"ש
רִש"י בִּפ"ק דְבְּכּוּרוֹת גְּבִי מ"ש הַשְּׁתָא בְּכִלְאִים פְּרָקִי' בְּנִדְמָה מִבְּעֵיָא וְז"ל בְּכִלְאִים דְתַרִי
מִינִי נִינְהוּ ע"כ ע"ש דְנִרְאָה דְמָה שְׁהַקְפִּידָה תּוֹרָה שְׁהִיא דְוּקָא שְׁיָהָא מְמִין אַחַד לְקַרְבָּן
וְכֵן נִרְאָה מְמָאֵי דְפְּרִיף בִּפ' מְרוּבָה וְאִימָא אוּ לְרִבּוּת פְּלָאִים וְאִם אִיתָא דִישׁ טַעַם וְסְבָרָא
דְבְּקַדְשֵׁים יֵשׁ לְהַקְפִּיד מְשׁוּם דְנִעְבְּדָהּ בְּהֵם עֲבִירָה לֹא אִתִּי שְׁפִיר וּמְפִן' יוּצָא שֵׁם דְגַם
לְפִי הַמְסַקְנָא אִי לֹאוּ דְמַעֲטִיָה תּוֹרָה הִנֵּה פֶּשֶׁר לְקַרְבָּן וְאִף דְנִעְבְּדָהּ בּוּ עֲבִירָה וְהָרִי מְפֹנְרֵשׁ
יוּצָא שֵׁם מְמָה דְהוּצְרָכוּ שֵׁם לְכַמָּה דְבָרִים לְמִילָף דְלֹא מְהַנִי בְּכִלְאִים וְכֵן מְדַאֲמַר רְבָא
שֵׁם כִּי"מ שְׁנָא' שְׁהָ לְהוּצִיא אֶת הַפְּלָאִים שְׁהוּא ג"כ לְהוּצִיא פְּטַר חֲמוּר דְמְפִן' יוּצָא

דבדליכא מעוטא פֿשר ומשו"ה אָמר רי"א דפּוֹדִין פֿטר חמור אף שְׁנא' שֶׁה פֿינן דְּלֹא גָמַר
הגז"ש, וְעֵינֵי עוֹד בְּתוֹס' מִס' חוֹלִין דְּקִט"ו ע"א ד"ה חוֹרֵשׁ שְׁפִתְבוּ וי"ס דְּגֵרְסֵי הַשְּׁתָּא
לְגִבּוֹה שְׂרֵי לְהַדְיוּט מִבְּעֵינֵי וּלְגִבּוֹה מִנ"ל דְּשְׂרֵי דְכְּתִיב וּמִיָּד בְּן נָכַר וְכו' מִכָּל אֱלֹהִים, מִכָּל
אֱלֹהִים אִי אִתָּהּ מִקְרִיב אֲבָל אִתָּהּ מִקְרִיב גְּדוּשִׁים שְׁנַעְבְּדָה בְּהֵם עֲבִירָה ע"כ וע"ע בְּרִישׁ
נְזִיר דָּף ל"ד וְתוֹסְפוֹת שָׁם וּמִסְתַּמָּא מִשְׁמַע בְּכָל גְּוֹנָא אִף דְּנִתְהַנּוּה בְּעִבְרָה דְּוּמְיָא דְּחוֹרֵשׁ
בְּשׂוֹר וְחִמּוֹר דְּדוֹקָא בְּאִיסוֹר ע"ז דְּחִמּוֹר וּמֵאִיס טוֹבָא הוּא דִּישׁ לְחוּשׁ וּמ"ש לְעֵיל לְסִיוַע
לְלַפְנוֹשׁ מִמָּה שְׁכֻתָּב רָבָא בְּתַמּוּרָה דְּאִין אָדָם מִתְּפַר בְּדָבָר הַבָּא בְּעִבְרָה כַּד מְעִילַת שְׁפִיר
מִשָּׁם יֵשׁ לְדִיִּיק דְּכִלְאִים אִינוּ מִשׁוּם דְּנַעְבְּדָה בּוּ עֲבִירָה דְּמַלְכֵד דְּאִתְּמַר שָׁם ק' דְּלַפְנֵי
כְּפָרָה הוּא עֲצָמוּ יְקָרִיב אֲשָׁם וְגַם רָבָא מוֹדָה דְּבַעוּלָה יְקָרִיבוּ וְכִתְבוּ רִש"י וְתו' שָׁם מִשׁוּם
דְּהִנְהוּ לָאוּ לְכַפֵּר אִתִּין ע"ש דְּמִתְּבָאָר מִזֶּה דְּגַם רָבָא לָאוּ מִשׁוּם דְּמֵאִיס אֲלֵא דְּמִסְבָּרָא
קֵאָמַר דְּבְּדָבָר הַבָּא בְּעִבְרָתוֹ אִינוּ רָאוּי שְׁיִתְּכַפֵּר בּוּ וּבְכֹן יֵשׁ לְתַמּוּה ע"ד הַמְּרָדְכִי פ' לִוְלָב
הַגְּזוּל דְּכֻתָּב דָּאָם קִצְצוּ הַגּוֹיִם עֲרָבָה בְּשִׁפְתָּה פֿשְׁרָה וְלֹא אֲמָרִינן מֵהַבב"ע וְאֵע"ג דְּבְּתַמּוּ
פ' א"ק אֲמָרִינן דְּנִלְד תְּמו' אֲשָׁם אִין קָרִב אֲשָׁם לַפְנֵי כְּפָרָה וּמְפָרֵשׁ הֵתָם טַעְמָא דְּאִין אַד
מִתְּפַר וְכו' הֵתָם מִשׁוּם דְּעִבְרָה בִּינְד יִשְׂרָאֵל שְׁעֵבֵר בְּלָאוּ דְּלֹא יִחְלִיפְנוּ ע"כ וּמְדַבְּרִיו
אִלוּ נִרְאָה כִּס' הַלְבוּשׁ דְּבְּדָבָר שְׁנַעְבְּד בּוּ עֲבִירָה דְּאִסוּרָא פֿיִלּוּ לְדָבָר מִצְוָה וְאִף שְׂאִינוּ
אִיסוֹר ע"ז וְהָרַב אֲלִיהוּ רַבָּה אֲדָרְבָּא הַק' עַל דְּבָרֵי הַלְבוּשׁ מְדַבְּרֵי הַמְּרָדְכִי אִלוּ דְּלֹא שְׁיִינְד
עוֹבֵר עֲבִירָה כ"א בְּשַׁעֲשֵׁה עֲבִירָה הַיִּשְׂרָאֵל וּלְפִי הַנִּרְאָה כ"כ הַב"י לְמַהֲרִי"ט ס' ל"א
וְהָא וְדָאֵי לַק"מ דְּלֹא קֵאָמַר כ"א בְּהַהוּא דְּלֹא עֲשֵׂה הַגּוֹי עֲבִירָה בְּמָה שְׁקִצְץ בְּשִׁפְתָּה אֲמַרְתִּי
ג"כ דָּאָם הַדְּבָרִים כְּפִשְׁטָן הֵם תְּמוּהִים מְאֹד לְפִי כָּל מֵאִי דְּכִתְיָבָא לְעֵיל וְלָכֵן צ"ל דְּגַם
הַמְּרָדְכִי לְרוּחָא דְּמַלְתָּא קֵאָמַר דְּאִין לְחוּשׁ פְּלֵל וְאִפִּי' מִמַּדַּת חִסְדוֹת וְשָׂאֵף לַמ"ש דְּאִין
אָדָם מִתְּפַר בְּדָבָר שְׁנַעְבְּדָה בּוּ עֲבִירָה לֹא דְּמֵי אֲבָל מִן הַדִּין וְדָאֵי לֹא יוֹכֵל שׁוּם אָדָם
לְפַקְפֵק בְּזֶה דְּנִדְאֵי פֿשֵׁר לְהַקְרִיב לְקָרְבָן אִף שְׁנַעְבְּדָה בּוּ עֲבִירָה וְכו"ש לְמִצְוָה דְּאִפִּי' בַּע"ז
דְּחִמִּיר טוֹבָא וּמֵאִיס לְקָרְבָן לְעֵנִין מִצְוָה אִינוּ כֹּן דְּהִינּוּ כְּדִין הַדְיוּט וּלְפִי מֵאִי דְּכִתְיָב' מַה
שְׂרִיאִיתִי לְהַלִּיץ בְּעַד הַר' הַלְבוּשׁ דְּנַעְבְּדָה בּוּ עֲבִירָה זוּלַת ע"ז דְּשְׂרֵי וְאִף דְּנִתְהַנּוּה בְּעִבְרָתוֹ
וּכְמוֹ שְׁכֻתָּב לְעֵיל וְאִפִּי' בְּעִבְרָה דְּכִלְאִים וּכְמוֹ שְׁדַקְדוּקָנוּ כֹּן מְדַבְּרִיו וְלַעֲנִין מִצְוָה הַבב"ע
גְּבִי קָרְבָן בְּפ"ה מֵהַלְכוֹת א"מ ה"ט אִין מְבִיאִין מִנְחוֹת וּנְסָכִין לֹא מִן הַטְּבָל וְלִ מִן הַחֲדָשׁ
וְכו' וְאִצְ"ל מְעַרְלָה וְכו' כִּי מְפִנֵי שְׁהִיא מִצְוָה הַבב"ע שְׁהַקב"ה שׁוֹנְאָה ע"כ וְהַר' תְּמַה
ע"ד שְׁהוּא נִגְד הַש"ס דְּקֵאָמַר דְּדוֹקָא מִשׁוּם דְּבַעֲיָנן מִמְשַׁקָּה יִשְׂרָאֵל ע"ש וי"ל דְּכּוֹנֵנַת
הַר' הוּא לִוְמֵר דְּלַעְרְלָה וְכִלְאֵי הַפָּרָם יֵשׁ אִיסוֹר נוֹסֵף מִשׁוּם מִצְוָה הַבב"ע דְּבִשְׁעָה שְׁהוּא
עוֹשֶׂה הַמִּצְוָה עַל יְדֵה עוֹשֶׂה עֲבִירָה וְכֹן נִרְאָה מֵהַמ"ל אֲלֵא שְׁכֻתָּב שְׁהַתוֹס' פ' בְּתָרָא
חוֹלְקִים מִשׁוּם דְּמִצְוֹת לָאוּ לִיְהִנּוֹת נִתְּנוּ וְע"ע בְּנו"ב מ"ת, הַכָּלֵל הַעוֹלָה מִמֵּאִי דְּכִתְיָבָא
הוּא דְּאִפִּי' לְגִבֵי קָרְבָן דְּמֵאִיס מְפִנֵי שְׁנַעְבְּדָה עֲבִירָה דְּהוּא דְּוּוּקָא בְּאִיסוֹר דַּע"ז אֲבָל
בְּשָׂאָר אִיסוּרִים אִין לְחוּשׁ מְפִנֵי שְׁנַעְבְּדָה בּוּ עֲבִירָה מִשׁוּם דְּקִיל וּמוֹתָר, וְכִיּוֹצֵא בְּדָבָר
כְּתִב הַרמ"ה וְהָרָא"ש ה"ד הַטוֹר בִּי"ד ס' קמ"ב לְחַלְק אִפִּי' לְעֵנִין זו"ז גוֹרָם ע"ש נְעוֹד
זֹאת אֲפִילוּ בְּאִיסוֹר ע"ז דְּאִסִּיר לְקָרְבָן מֵהַתוֹרָה לְעֵנִין מִצְוָה הַיְוִי כְּהַדְיוּט וּמוֹתָר וְאִף גַּם
זֹאת דְּמֵאִי דְּאִיסוֹר כִּלְאִים לְקָרְבָן דְּאִינוּ מְפִנֵי שְׁנַתְהוּהָ בְּאִיסוֹר כ"א רַק מִשׁוּם פֿינן דְּכִתְיָב
שְׁה דְּבָא הַכְּתוּב לְמַעַט דְּבַעֲי' שְׁיָהָא שְׁה גְּמוֹר וְלֹא מְעוֹרָב מִמִּין אַחַר וְאֵעפ"י שְׁנַעְשֵׂה
הַהַרְפָּה מֵאִלּוּ פְּסוּל וְדִלֵּא כְּהַר' מו"ק ע"ש וְגְדוּלָה מִזֹּאת אִיתָא בְּתוֹסְפָתָא פ"ב דַּר"ה

דממזר מוציא את הרבים בתק"ש ובכל דבר מצנה אי ועי' למהרב"י או"ח סי' ל"ב שכתב בשם הראשונים ספר התרומה וסמ"ג והג"מ שי"א דעור שליל הוא יותר הגון למצנה כי לא נעבדה בו עבירה דמשמע דהוא רק לתסידותא יתירה ואם הי' פסול מה"ד הנה לנו נחוש לס' דאורייתא ומה גם שהיא ספק דתסרון ידיעה וכ"ש בהרפכת אתרוג דלא מצינו דמעטיה קרא דנדאי פשר ואף שנעשה בידי אדם וע"י ישראל, ומעתה אלה ני אל מה שכתב הט"ז הטעם לאסור פלאים משום דנדמה אסור באתרוג והדומה לכושי נדמה הוא ופסול ע"ש וכ"ש פלאים אלא דקשה דמנ"ל איסור פלאים ונדמה באתרוג דהא בקדשים בכור ומעשר צריף קרא לרבוניי וי"ל דהשתא דתיקון רבנן פעין דאו' בקדשים אלא דקשה על זה אי אתרוג המורכב פסול אמאי אמ' בגמ' לא מצא אתרוג וכו' ותו דאטו אתרוג כתיב בקרא והאי מורכב יש בו כל המעלות שיש לאתרוג ואי משום שנתערב דבר שאין בו מ"מ האתרוג אמאי לא מדמינן ליה לההוא דאותו ואת בנו בסוגיא דתיש הבא על הצבייה דשה ואפי' מקצת שיה אמרינן וה"נ פיון שיש בו מקצת פרי עץ הדר וכו' והא דהבאתי מנדמה דפסול יש לדחות דשאני התם נדמה דלא הדר הוא פיון דהוא לאו לאדחיה ע"כ והר' מו"ק החזיק נפסול מטעם נדמה וכתב שמצא פן בט"ז ע"ש ומלבד דהט"ז גופיה דתה דלא דמי והוא ברור ומה גם לפי מה שנתחכמו אח"כ שיהא בצורת אתרוג שאינו מורכב בלי הבדל כלל ולכן א"צ להאריף ועוד זאת נראה דאפילו בנדמה באתרוג פשר ונדקא בדומה לכושי הוא דפסול משום דלא הוי הדר אבל בשאר נדמה יצחק נסים.

** (עיי' בית היקלל יו"ד סי' רפ"א סק"ב ופתח הדביר ח"ב סי' נ"ה ובתשובתי הארכתי בזה) ** כשר ומקום שבא מוכרח וברור דאף אם הנה בקרא כתוב אתרוג דאפ"ה נדמה וכלאים כשר שהרי לענין פדיון פט"ח אע"ג דקדשים ושה כתוב עכ"ז ס"ל דפודין ואע"ג דפליגי רבנן היינו משום דקאמר רבא דס"ל דגמירי כל מקום שנאמר שיה להוציא את הפלאים וממילא נשמע דאם לא כתוב שיה אע"ג דהוי במידי דקדשים גם פלאים כשר וכ"ש וק"ו במידי דהוי פהדיוט: ולענין אותו ואת בנו אמרי' בגמ' דנוהג דאע"ג דכתוב שיה ואמר רבא כ"מ שנא' שיה וכו' דרשינן או לרבות את הפלאים הכא אינו פן דלא תפרוש שיה דאע"ג או דגבי קרבן מיעוטא והכא רבויא פיון דאינו קרבן מסתברא שיה לרבות דהוי שיה ומאי דצריף רבויא הוא משום דבכ"מ דכתיב שיה קרבן דילפי' שיה למעט אבל כשאין כתוב שיה ולא קדשים הוא וכגון באתרוג דאפ"ה אי הנה כתיב אתרוג בפירושו נדאי דכלאים נמי בכלל ובזה פולי עלמא מודו ואפ"ה למאן דבעי פולו שיה משום דכלאים הוי פולו שיה וגם לענין נדמה נראה ברור דה"ד לענין קרבן ומשום דמעטיה קרא הא בעלמא ליפא כמבואר בפ' הלוקח עובר דסלקא דעתיה דאין ללמוד לפסול נדמה כשעיר ר"ח ממאי דמעטיה קרא לנדמה משום די"ל דה"ד לקרבן חובה אבל נדמה לא ועוד אמרו שם אמ"ר אשי אף אנו נאמר הדלה הגפן ע"ג תאנה יינו פסול לנסכים מ"ט זבח ונסכים מה זבח שלא נשתנה אף נסכים שלא נשתנו ע"כ ופרש"י מה זבח שלא נשתנה דהא פסול לקרבן ע"כ הרי דאפ"ה בנסכים דהוי פקרבן הנה ס"ד להכשיר אי לאו משום דאתקש למזבח הרי מפו' דבמידי דלאו קדשים דנדמה שרי והכי מתבאר ממאי דאבע"ל בפ' הלוקח טוב' חמורו מהו לפדות בנדמה אליבא דר"א לא תבעי לך השתא בכלאים פקרי בנדמה מבעיא כי תבט"ל אליבא דר' בכלאים הוא דלא פקרי בנדמה פקרי

או"ד ל"ש ולא אפשיט ע"ש הצדדי דבעיא הוא דדוקא לענין פלאים הוא דלאו פרקו משום ש'ה וכו' מ'שנא' וכו' אבל נדמה פ'שר דדוקא לגבי קרפן נתמעט או"ד ל"ש דכיון דעכ"פ מידי דקדושים הוא ולענין פלאים דמי לקרפן משים דכתוב ש'ה פמו דככלאים אין פודין גם דלענין נדמה הדין פן והרמב"ם פי"ב מה' בפורים פי דאין פודין לכתחילה ואם פדה פדוי ואחריו נמשכו הבאים אחריו הרא"ש ופוס' אחרים והרמב"ם ז' בפ"א שם בעיא דל"א הילכך אם פדה בדיעבד פדוי ע"כ ואין זה מספיק ומרן בכ"מ כתב דאין מחייבין לחזור פנין דאין בו קדושת הגוף ע"כ וע"ע בב"י יו"ד סי' שכ"ח וראיתי להר' מהריט"א בה' יו"ט שעמד ע"ד וגם ה"ד הר' מהריק"ו שכת' לתרץ ב' תירוצים האחד משים דתלוי במקוון ואם נתן לפהו שניו גם האיסור נגדר בתר הממון וב' פנין דאין האיסור מפורש בתו' והר' מהריט"א תמה ע"ד וע"ש דצ"ל במים אדירים ולפ"ד איני רואה דבר דמתנישב אל הלב ונראה דסמך על סוגיא הנ"ל פמבואר שם בדברי ר"א שהוא בתרא דס"ל דלא מעטיה קרא נדמה אלא בקרפן דשה וע"ז ולולי זה אפילו בנסכים היה ס"ד דכשר נדמה אלא דאתקשו למזבח ולכן בפט"ח שהוא רק קדושת דמים ודאי פ'שר לפדות מה"ת ומפני זה לא תנו כ"א רק אין לפדות בכלאים דחמיר טפי וילפי משה אבל נדמה ש"ד ובכו אף אי סתמא דתלמודא מבעי"ל לא שבקי' מאי דפשיטא ליה לר"א דבתרא הוא ומה גם הי"ל דמאי דאבע"ל הוא מדר' ולכן הנה נכון פסק הרמב"ם ויען שאנו פ'ת פה בלא ספרים ושמעתי עוד שיש מרב אשפנזי אחרון שחבר ס' שי"ל ע"מ בכורות והבאתיו וראיתי שכתב וז"ל דהבעיא הוא רק מדרבנן וכמבואר בגמ' להדיא אלא איזהו דמי לכלאים דשויגהו רבנן לכלאים רחל שילדה פמין עז ואביה ש'ה מודה שהוא מדרבנן ע"כ ואין זה ה'כרס ואפ' דיוק פ'לל ש'הרי ע"ז שא"ל בגמרא שם ע"ז למאי אי לקדושים וכו' וכו' והא ודאי מדאורייתא הוא ולפי"ד ת"ק היכי קאמר דשויגהו רבנן אמנם באמת אין לדקדק בזה פ'לל שפן דרף התלמוד לומר הלשון הנה ואפ' פ'שהו מד"ת וכמ"ש במ"א ואכמ"ל בזה הרי נתבאר בה"ט דאין לפסול משום נדמה כ"א רק בקרפן דקדושת הגוף דהוי זבח ונסכים ומה גם באתרוג דכלאים דלה היי נמי נדמה פמו נדמה דקרפן וכמ"ש ה"ט"ז גופיה דשאני נדמה דעז דכושי דלאו אורח' ולא הדר פ'לל וכו' ש"ד וק"ו בדורות האחרונים דנתחכמו והוא יפה ומקודר ביותר ודלא כמ"ש הר' מו"ק: ושוב ראיתי לה' פנים מאירות ח"ב סי' קע"ג שדחה לדברי הלבוש משום דאין לחוש למה שנעבדה בו עבירה ולא משום נדמה וז"ל הפריז על המדה ללמוד מפלאים דא"כ רובע ונרבע ונעבד דילפינן מקרא דין דבהמה למה לן קרא גיליף מפלאים וכן באתרוג של אשרה למה לן טעמא דמיתת שיעוריה תיפוק ליה דנעשה בו עבירה ואסור נמי פ'ל שבעה אלא שנשמקע הדבר ולא לבדות סברות מלבנו דילמא הא דאסר פלאים לאו משום דנעבדה בו עבירה אלא דאינו ראוי לקרפן פמו חי' וראיתי בט"ז ש'הקשה לו דלפי סברתו למה קרא גבי פלאים לא הבנתי דבריו דהא הלבוש רוצה ללמוד מפלאים וגם מה ש'הקשה לו מהא דאמר רבא להני תגרי מוכרי הדס וכו' ואין בזה ריח קושיא פ'לל דהתם שאין עצמו נגזל וכו' משא"כ היכא שגזל הלולב פסול וה"נ דכונתיה ש'האתרוג גופו מורכב ומה ש'רצה להסתייע מפסול נדמה פ'כר תבר הוא עצמו דהתם משום דלאו הדר זת"ד ואין בדבריו ה'כרס לדחות דברי הלבוש משום די"ל דמורכב נהנהו באיסור אמנם פ'כר הוכחתי בה"ט בס"ד דאין לחוש פ'לל לא משום דנעבדה בו עבירה ולא משום נדמה פ'לל

ומ"ש עוד הר' פ"מ בַּיְתֵר דְּבָרָיו לְקַמֵּן נְדָבָר עוֹד בְּזֶה בַּס"ד: וְהִנֵּה הַט"ו שֵׁם אַחֲרַי כֵּן צָדֵד לְהַתִּיר מְשׁוּם דְּהַמְּוֹרָב יֵשׁ בּוֹ כֹּל הַמְּעֻלּוֹת שֵׁיִשׁ לְאַתְרוֹג וְאוֹ מְשׁוּם דְּנִתְעַרְבַּב בּוֹ דְּבָר שֵׁאִין בּוֹ מְעֻלַּת הָאַתְרוֹג אֲמַאי לֹא מְדַמֵּי לְהִדְיָא דְאו"ב בְּפִסְגֵי דְתִישׁ הַבָּא עַל הַצְּבִינְיָה דַס"ל לְרַבֵּנּוּ שֶׁהָ אִפִּי מְקַצֵּת שֶׁהָ ה"נ אֲמַרִּינּוּ פִּינּוּ שֵׁיִשׁ בּוֹ מְקַצֵּתוּ פְּרִי עֵץ הַדֶּר נָא יִזְיֵק לּוֹ הַתְּעַרְבוֹת מִיַּדִּי אַחֲרֵינָא ע"ש וְכֵן הִבִּיאוּ רַבְּנֵי הָאַחֲרוֹנִים ז"ל שֶׁפֶן הוּא סְבֵרַת הַר' שֵׁ"ד וְכַמְדֻמְנֵי שֶׁגַם בְּתִשׁוֹ אַחֲרוֹת מַס' הַפּוֹס' דְּבָרוּ בְּזֶה שֵׁ"ל מַמ"ש שֶׁהָ וְאַפְּי' מְקַצֵּת שֶׁהָ וְאַיִנָּם פְּעַת תַּח"י וְגַם בְּתִשׁוֹ הַר' מֵהֶרְמַא"י ה"ד הַר' הַשׁוֹאֵל דִּישׁ לְהַכְשִׁיר אַתְרוֹג הַמְּוֹרָב כַּמ"ש בַּפ' אוֹתוֹ וְאֵת בְּנֵי שֶׁהָ וְאַפְּי' מְקַצֵּת שֶׁהָ וְהַר' דְּחָה רְאִיתִי חֲדָא דְלִשׁוֹן תּוֹ' לְחוּד וְלִשׁוֹן חֲכָמִים לְחוּד וּמֵאַחַר דְּרוז"ל לֹא נוֹכַל לְהַכְשִׁיר מְקַצֵּת אַתְרוֹג וּמַמ"ש בַּתּוֹ' פְּרִי עֵץ הַדֶּר לֹא נוֹכַל דְּאַפְּי' מְקַצֵּתוֹ הַדֶּר דֹּא"כ נִכְשִׁיר שְׁאָר מֵינִים דְּאַפְּי' מְקַצֵּת הַדֶּר כְּשֶׁר וְאַפְּי' אֵינּוּ דֶּר כֹּל הַשְּׁנָה עַל הָאֵילָן נִכְשִׁירָהּ אִפִּי מְקַצֵּת שְׁנָה וְעוֹד דְּשִׁאֲנֵי שֶׁהָ דְּדַרְשִׁי מְקַצֵּת שֶׁהָ לְרַבּוֹת כּוֹי וְכִלְאִים חֲדָא דְּדִילְמָא דְּוּוּקָא שֶׁהָ מְשַׁמַּע לְהוּ הַכִּי דְּהָא מְשׁוֹר וְכָשֵׁב מְמַעֲטִינּוּ כִּלְאִים וְכ"ש כּוֹי וְלֹא אֲמַרִּינּוּ מְקַצֵּת שׁוֹר וְכָשֵׁב כְּשֶׁהָ וְאַע"ג דַּבַּפ' מְרַבָּה מְפָרֵשׁ הָא דְּמַמַּעֲטִיט מְשׁוֹר וְכָשֵׁב מְשׁוּם דְּמוֹכַח מְעַנְיָנָא דְּקָרָא מ"מ נוֹכַל לֹמַר ג"כ דִּישׁ לְהֵם לִיְמוּד לְמַעַט וְכ"כ הַתּוֹ' פ"ק דְּבַכּוֹרוֹת דְּלֹא בְּכָל מִילֵי אִפִּי קַצְתּוֹ בְּמַשְׁמַע וְעוֹד דְּהֵתָם לְחוּמְרָא אֲמַרִּינּוּ מְקַצֵּת שֶׁהָ לְהַצְרִיכוּ כְּפִסּוּי אוֹ לְחִיבּוֹ בְּמַתְנוֹת וְלֶאֱסֹר בּוֹ אוֹתוֹ וְאֵת בְּנוֹ אֲבָל לְקוֹלָא וְלְהַשִּׁיבּוֹ שֶׁהָ לֹא אֲמַרִּינּוּ דְּהָא אֲמַרִּינּוּ פ"ק דְּבַכּוֹרוֹת לְעַנְיָן פֶּטֶר חֲמוֹר וְאֵין פּוֹדִין בְּכִלְאִים וְכּוֹי וְאַפְּי' לַר' אֲלִיעֶזֶר דְּפִלִּיג הֵתָם וּמַתִּיר בְּכִלְאִים הַבָּא מִן הָעֵז וּמִן הַרְחֵל מ"מ מִיָּדָה כְּכּוֹי דֹּאִין בּוֹ וְלֹא אֲמַרִּינּוּ מְקַצֵּת שֶׁהָ וְאַע"ג דֹּאִין רְאָיָה מַר' אֲלִיעֶזֶר דְּלִדְיָדָיָה לֹא אֲמַרִּינּוּ שֶׁהָ מְקַצֵּת שֶׁהָ בְּמַשְׁמַע מ"מ יֵשׁ לְהוֹכִיחַ מְרַבֵּנּוּ דַס"ל דֹּאִין פּוֹדִין כְּכּוֹי וְכִלְאִים וְגַמְרוּ לָהּ שֶׁהָ שֶׁהָ מְפָסַח כְּדֹאִיתָא הֵתָם אֲמַאי לֹא וְלִפְנֵי ג"כ שֶׁהָ לְעַנְיָן אוֹתוֹ וְאֵת בְּנוֹ וְכִסּוּי הַדָּם וְכָאֵן א"ל דְּלֹא קַבְּלוּ הַגּוֹז"ש לְעַנְיָן אוֹתוֹ וְאֵת בְּנוֹ וְאוּלַי אֵינּוּ מְוַפְּנָה מ"מ הוּ"ל לְמִילָף בְּמָה מְצִינּוּ מְפִדְיוֹן מְבַכּוֹר וּמְפָסַח בְּמָה הַצֵּד וְדוֹחֵק לֹמַר דֹּאִית פִּירְכָא עַל מָה הַצֵּד אֲלֹא וְדֹאִי דְלְעַנְיָן חוּמְרָא אֲמַרִּינּוּ שֶׁהָ וְאַפְּי' מְקַצֵּת שֶׁהָ אֲבָל לְקוֹלָא לֹא יִלְפִינּוּ שֶׁהָ שֶׁהָ מְפָסַח וְה"ה לְאַתְרוֹג דְּלֹא אֲמַרִּינּוּ אַתְרוֹג וְאַפִּילוּ מְקַצֵּת אַתְרוֹג ע"כ וְאַעפ"י שֵׁאִין מְשִׁיבִין אֵת הָאָרִי אֲמָנָם תּוֹרָה הִיא וְלִלְמוֹד א"צ: וְנִרְאָה דְּגַם הַר' יִדַע דְּהָא לֹא מְכַרִּיעַ לְדַחוֹת דְּבָרֵי הַמְּכַשִּׁי דְּנִרְאָה וְדֹאִי דְּהֵם לֹא דְּקַדְקוּ מִלְּשִׁין אַתְרוֹג דְּנִרְאָה כְּרוּר דְּלִשׁוֹן אַתְרוֹג אֵינּוּ לִשׁוֹן מְקָרָא וְרַק דְּרוז"ל הוֹדִיעֵנוּ מְקַבְּלָתָם דְּפְרִי עֵץ הַדֶּר הוּא מָה שְׁקוֹרִין אַתְרוֹג עֵתָהּ וְכַמ"ש בַּפ' עֲשֶׂרָה יוֹחֲסִין אוֹ אַתְרוֹג כְּדִקְרוּנָה רַבֵּנּוּ אוֹ אַתְרוֹגָא דְּאַמּוֹר אֵינְשֵׁי ע"ש, אֲלֹא וְדֹאִי דְּגַם בְּאַתְרוֹג שֵׁיִשׁ בּוֹ כֹּל הַתְּנָאִים הַצְּרִיכִים הוּי הַדֶּר דְּאַעפ"י שֵׁיִשׁ בְּתוֹכּוֹ מְעוֹרָב מִמֵּין אַחַר פְּרִי עֵץ הַדֶּר מְקָרִי דּוּמִיָּה דְּשֶׁהָ וְאַפִּילוּ מְקַצֵּת שֶׁהָ בְּמַשְׁמַע וְה"ה לְפְרִי עֵץ הַדֶּר אֲלֹא דְּהַעֲיָקֵר מָה שֶׁדְּחָה הַר' מֵהֶרְמַא"י לַד' הַמְּכַשִּׁירִים הוּא כַּמ"ש שֵׁם וְאַף רַבֵּנּוּ דְּפִלִּיגֵי אַדְבָרֵי ר"א וְס"ל דְּאַפְּי' מְקַצֵּת שֶׁהָ שֶׁהוּא לְהַחְמִיר דְּוּוּקָא וְלֹא לְהַקֵּל אֲלֹא דִישׁ לְעַמּוֹד בְּזֶה הַרְבֵּה דְּמַלְבַּד דְּנִרְאָה מֵהַש"ס שֵׁם דַּלְס' רַבֵּנּוּ דַס"ל אִפִּי מְקַצֵּת שֶׁהָ שֶׁהוּא גַם לְהַקֵּל ע"ש וְגַם דְּלֹא דְּוּוּקָא בְּשֶׁהָ אֲלֹא גַם בְּצָבִי ס"ל דְּאַמְרִינּוּ וְאַפִּילוּ מְקַצֵּת צְבִי דְנַר' וְדֹאִי דְּפְרִי הַמְּוֹרָב אֵינּוּ לְלַמּוֹד דְּבָר אַחַר אֲלֹא הוּי מְמַשׁ כְּמוֹ שֶׁהָ הַמּוֹר' דֹּאֵף דִּישׁ בּוֹ מְזַרַע אַחַר הוּי מְקַצְתּוֹ כְּכּוֹלוֹ וְעוֹד זֹאת נִרְאָה דְּבַתִּישׁ הַבָּא עַל הַצְּבִינְיָה וְיִלְדָה לַכ"ע וְלָדָה הוּי וְדֹאִי צְבִיָּה אֵף דִּישׁ לְזַרַע הָאָב הַמְּעוֹרָב בּוֹ דְּקַאֲמְרֵי שֵׁם וְהָא דְּתַנּוּ

כּוּי אִין שׁוֹחֲטִין וּכּוּי בּמ"ע אֵלִימָא בְּתִישׁ הַבָּא עַל הַצְּבִיגָה וְיִלְדָה בֵּין לַרְבָּנָן בֵּין לַר"א לְשַׁחוּט וְלַכּוּסִי צְבִי וְאַפְּי' מִקְצַת צְבִי לַרְבָּנָן וְלַר"א הָּוֵי פְּלֵהוּ צְבִי וְא"כּ בְּיַחְוּר שְׁל אֲתֵרוּג דְּהוּי פְּתִישׁ הַבָּא עַל הַצְּבִיגָה לַכ"ע הָּוֵי אֲתֵרוּג פֶּשֶׁר וְאַף לְמֵאֵי דְקֶאֱמֵר בְּתֵר הָּכִי דְרַבָּנָן וְר"א דַּס"ל דְּסְפִיקָא הָּוֵי אֵי חוֹשְׁשִׁין לְזַרְעֵי הָּאָב אֲלֵא דְרַבָּנָן סְבָרִי אֲפִילוּ מִקְצַת שְׁוֵה וְלַרְאָה בְּעֵי' פְּלוּ שְׁוֵה הָּא קֶאֱמֵרִי בְּפִי' שְׁם דְּלֵא מִתּוֹקְמָא מִתְּנִי' לַרְבָּנָן אֲלֵא בְּצְבִי הַבָּא עַל הַתְּיָשָׁה דְשִׁמָּא חוֹשְׁשִׁין לְזַרְעֵי הָּאָב אֲבָל בְּתִישׁ הַבָּא עַל הַצְּבִיגָה בְּוֹדָאֵי דְחִיבֵי בְּכּוּסִי וְאַפְּי' שְׁוֵהוּא לְהַקְל בְּאַיְסוּר יו"ט וְדוֹקָא לַס' ר"א דְּיֵישׁ לְהַחְמִיר מַס' וְיֵישׁ לְתַמּוּהָ עַמ"ש ר"ע בְּפִי' בַּכ"ב דְּבַפּוּרִים דְּהוּי בְּתִישׁ הַבָּא עַל הַצְּבִיגָה דְּהוּא דוֹקָא לַס' ר"א לְפִי הַמְּסַקְנָא מְשׁוּם דְשִׁמָּא חוֹשְׁשִׁין לְזַרְעֵי הָּאָב אֲף שְׁלֵא הָּוֵי פְּלוּ צְבִי וְהֶרְמַב"ם בְּפִי' מ' וְרַש"י בְּיוֹמָא דַּמ"ט פְּתַב בְּסֵתָם שְׁוֵהוּא מִתִּישׁ וְצְבִיגָה וְלֵא בְּיֵאָרוּ הֵיטֵב הַדְּבָר אֲלֵא דְהָא קִשְׁיָא לִי וְעִיקְרָא דְמִלְתָּא אֲגוּפָא דְשִׁמְעָתָא דְחֻלְיִין הַנּוּז"ל הֵן בְּמֵאֵי דְקֶאֱמֵר בְּתַחֲזִילָה בְּהָדָּ מִתְּנִיתִין אֵילִימָא בְּתִישׁ הַבָּא עַל הַצְּבִיגָה וְיִלְדָה בֵּין לַרְבָּנָן בֵּין לַר"א וּכּוּי וְבֵין לְמַסְקְנָא דְקֶאֱמֵר לֵא מְשַׁפְּחָתָּ לָּהּ אֲלֵא בְּצְבִי הַבָּא עַל הַתְּיָשָׁה בֵּין לַרְבָּנָן וְבֵין לַר"א מְסַפְּקָא לָּהּ.

דְּלִפִּי"ז אֵיךְ נִפְרָשׁ מֵאֵי דְקֶתְנִי בְּתֵר הָּכִי וְאִין פּוֹדִין בְּהָ פֶּטֶר חֲמוּר דְּמִשְׁמַע וְדָאֵי דְהֵינּוּ מְפִי' דְּסַפֵּק וּבְהֵוּא גְּוֹנָא דְרִישָׁא וְא"כּ ק' מֵאֵי סְפִיקָא אֵיכָּא בְּזָה וְהָרִי קִינִימָא לֵן דָּאִין פּוֹדִין בְּכִלָּאִים אֲפִילוּ שְׁוֵהוּא מִמִּין שְׁוֵה וְכַדָּא מ"ר פֶּל מְקוּם שְׁנֵא שְׁוֵה וּכּוּי וְאַפְּי' ר"א דְמַתִּיר בְּכִלָּאִים הֵינּוּ כְּשִׁוּהוּא מִמִּין שְׁוֵה וְדָאֵי דְקֶאֱמֵר וְאוּסֵר בְּכּוּי מְפִי' שְׁוֵהוּא סַפֵּק מִיִּירִי כְּשִׁוּהוּא סַפֵּק חֲזִיה וְסַפֵּק בְּהֵמָה וְכַדְפִּירֵשׁ רַש"י שְׁם וְהַמְּפָרְשִׁים ע"ע וְכֵן פִּירֵשׁ רַש"י בַּכ"ב דְּבִיבְיָה וְכֵן פּוֹרֵשׁ הֶרְמַב"ם, וְדַע דְּמָה שְׁאִין פּוֹדִין בְּכּוּי מְפִי' שְׁוֵהוּא סַפֵּק עַז אוּ צְבִי דְמִשְׁמַע אוּ זָה אוּ זָה וְאִינוּ פְּלָאִים וְא"כּ לֵא הָּוֵי סִיפָא דְוּמִיָּא דְרִישָׁא וְזוּהִי שִׁק' דְּמֵאֵי דוֹחֲקִים דְּתַלְמוּדָא לְאוּקְמִי רִישָׁא דְמִתְּנִי' בְּמִוֶּרְבֵּב שְׁאִינוּ מִינוּ אֲמַנְם רְאִיתִי לְרַש"י בַּכ"ב הוֹצִיאֵו לּוּ שְׁוֵהוּבָא שְׁם הָּדָּ מִתְּנִי' דָּאִין פּוֹדִין לֵא בְּכִלָּאִים וְלֵא בְּכּוּי בְּפִי' אֲמַר וְלֵא בְּכּוּי דְתִישׁ וְצְבִיגָה ע"ש וְלִפִּי"ז ר"א דְאוּסֵר בְּכּוּי מְפִי' שְׁוֵהוּא ס' ס"ל דְּגַם בְּכַה"ג הָּוֵי סַפֵּק וְנִרְאָה וְדָאֵי דְהִזְקִיקוּ לּוֹמֵר כֵּן לְפּוּם מֵאֵי דְמְפָרֵשׁ תַּלְמוּדָא דַּס"ל דְּרִישָׁא דְמִתְּנִיתִין דְּמִיִּירִי בְּכּוּי בְּכַה"ג דְּבָזָה אֲתִי שְׁפִיר גַּם הַסִּיפָא דְהוּא דְוּמִיָּא דְרִישָׁא אֲלֵא דְעִדְדִין ק' דָּאֵיךְ הָּוֵי סַפֵּק בְּכַה"ג נַס' ר"א בֵּינָן דַּס"ל דְּאֵף שְׁוֵה מִקְצַת שְׁוֵה לֵא אֲמַרִינוּ וְרִאִיתִי לְהַר' מֵהֵרִיט"א ו"ל בַּהֲל' יו"ט שְׁכַתְּבָּ דְּבָרֵי רַש"י דְּיוֹמָא כ"כ ג"כ הַר' כ"י מְשֵׁם רַגְמ"ה וְנ"ל וְנִרְגָּשׁ דְּאַפְּי' נֵאמֵר דְּהָא דְמִתְּנִי' ס"ל כְּרַבָּנָן דְשְׁוֵה אֲפִי' מִקְצַת שְׁוֵה הוּ"ל כְּפּוֹדָה בְּחֻצִי שְׁוֵה וּבְחֻצִי צְבִי וְאֵיךְ קֶאֱמֵר ר"א מְפִי' שְׁוֵהוּא סַפֵּק דְמִשְׁמַע דָּאֵי לֵא ס' הִיָּה יְכוּל לְפָדוּת וְכַתְּבָּ ע"ז וְנ"ל וְאוּלַי דַּצ"ל דְּמֵאֵי דְפִי' רַש"י וְרַגְמ"ה בְּכּוּי הַבָּא מִן הַצְּבִיגָה לֵא דוֹקָא וְה"ה בְּצְבִי שְׁבָא עַל הַתְּיָשָׁה דְלַרְבָּנָן בַּכ"ג אִין פּוֹדִין בּוּ וְהָא דְנִקְט ר"א טע"ז דְּמְפִי' דַּס' קָאֵי לְכּוּי הַבָּא מְצְבִי הַבָּא עַל הַתְּיָשָׁה דְבַכַּה"ג אֵי לֵא הִי"ל ס' שְׁמָא חוֹשְׁשִׁין לְזַרְעֵי הָּאָב וְהָעִיקָר הוּא לְמָה הָרִי שְׁוֵה שְׁלַם הוּא עַד פְּאֵן: אֲלֵא דְאַפְּתִי ק' דְּתַלְמוּדָא דְמוֹקִי לְהָדָּ מִתְּנִי' כְּרַבָּנָן הִכִּי אֲפֶשֶׁר כֵּינָן דְּאֵף פְּלָאִים (כְּמִין שְׁוֵה) אִין פּוֹדִין וְנִרְאָה דְהֵוּא רַבָּנָן אֵינָם אוּתָם דְּפִלִּיגִי אַר"א וְס"ל דָּאִין פּוֹדִין בְּכִלָּאִים אֲלֵא אַחֲרֵינִי נִינְהוּ וְס"ל בְּהָא דְפּוֹדִין אֲלֵא דְפִלִּיגִי אֵי שְׁוֵה אֲפִי' מִקְצַת שְׁוֵה וּבְהָכִי מְתַרְצִי מִתְּנִי' כְּוּוֹתִיהוּ וְהָכִי רִגִּילִי בְּתַלְמִידָא לְתַרְזִן כֵּן בְּכַמְהָ דְּוֹכְתִי: וְעוּד י"ל דְּהָדָּ מִתְּנִי' אֲפִי' כְּרַבָּנָן דַּכ"ב דְּבַכּוּרוֹת שְׁאֲמָרוּ דָּאִין פּוֹדִין בְּכִלָּאִים וּמְשׁוּם דְּיִלְפִי שְׁוֵה שְׁוֵה וּבְעֵי' פְּלוּ שְׁוֵה אֲמַנְם כְּשִׁפּוּדָה בְּדִיעֵבַד יֵישׁ חִילּוּק דָּאֵם הִיא בְּתִישׁ הַבָּא עַל צְבִיגָה לֵא הָּוֵי

פְּדוּי מִשׁוּם דְּבַעִי פְּלוּ וְלִיכָא אֲבָל בְּצַבִּי הֵבֵא עַל הַתְּיָשָׁה אִזּוּ אִין לַחוּשׁ פְּלָל לְזַרְע הָאָב דְּבַטְל הוּא וְהוּי פְּלוּ תִישׁ אֲבָל מְפַנֵּי שְׂיִישׁ סְפַק דְּשָׂמָא חוּשְׁשִׁין וְלֹא הוּי פְּלוּ תִישׁ לְכוּ הוּי ס' פְּדוּי וּבְהִכִי אַת"ש מ"ש בְּחֻלְיִין לֹא מִשְׁפַּחַת לֹה אֲלֵא בְּצַבִּי הֵבֵא עַל הַתְּיָשָׁה וְכוּ אָמְרוּ בִירוּשְׁלָמִי דְבַכּוּרִים דְּקָאָמַר פּוּי אַמ"ר אֲלַעְזָר עִזּוּ שְׁעֵלָה עַל צְבִי וְצַבִּי שְׂבָא עַל תְּיָשָׁה פְּדוּי בְּכוּי חוּזָר וּפּוּדָה בְּשָׂה לְפִיכָף אַם אֲחַד מֵהֶם הַמוּצִיא מִחֻבְרָו עָלִיו הִרְאִיָּה ע"כ הָרִי דְמִפְרֵשׁ לְמַתְנֵי דְקַתְנֵי אִין פּוּדִין דְּהוּא מִשׁוּם סְפַק דְּוָקָא וּמְפָן' יוֹצֵא דְהוּוּ סְפַק גַּם בְּמִןרָפָב וְלֹא הוּי הַפָּה מַתְנֵי דְבַכּוּרוֹת אֲמַנְם נִרְאָה דְלַרְבָּנּוּ דְדַרְשִׁי שְׂהָ שְׂהָ וְהוּא מְגִזְרַת הַפְּתוּב בְּכָל גְּוֹנָא אִין פּוּדִין וְאֲפִילוּ בְּדִיעְבַד וּכְמ"ש הֶרְמֵב"ם וּר"ע שְׂהֶם מְפָרְשׁוּי הַכּוּי דְאִין פּוּדִין שְׂהוּא בַס' חִיָּה אוּ בְהֵמָה וְיִישׁ לְפַלְפֵל עוּד וּאֲכַמ"ל וּלְפִי מַאי דְכַתִּיבָנָא הִנֵּה נִתְבָּאָר דְבִאֲתָרוּג שְׂהוּא מְהִיחֹר דְכָשֵׁר פִּינּוּ דְלִיכָא לְמַדְרֵשׁ שְׂהָ שְׂהָ דְמַלְכַד מַה שְׁנִתְבָּאָר דְכְּשִׂאָמְרוּ אֲפִילוּ קִצַּת שְׂהָ אוּ מִקְצַת צְבִי שְׂהוּא אֲפִילוּ לְהַקֵּל וּלְחִילּוּל יו"ט וְגַם לְהוּצִיא מְמוֹן מִחֻזְק' וּלְמַלְקוֹת נְמִי וְעוּד זֹאת כְּשִׂהוּא מְהִיחֹר דְכוּי פְּלוּ אֲתָרוּג וְרַק חֻשְׁשׁ הוּא דְשָׂמָא חוּשְׁשִׁין לְזַרְע הָאָב וְהוּי ס'פ' דְשָׂמָא אִין פְּלוּ וְיִישׁ לְהַכְשִׁיר אַפ"ה בְּזַה מַס"ס דְשָׂמָא לֹא בְּעֵינּוּ כִּנּוּ אֲתָרוּג וְאָף אַת"ל דְּבַעִי הוּא ס' דְשָׂמָא אִין חוּשְׁשִׁין לְזַרְע הָאָב וּכְבָר רַגִּילִי לְעֵשׂוֹת ס"ס לְהִתֵּר בַּכַּה"ג גְּדוּלֵי הַפּוֹס' הֵלֵא בְּסַפְרָתָם וּאֲכַמ"ל וְגַם שְׁכַעַת אֲנִי בְּלִי סְפָרִים וּבְזַה יִצְאָנוּ יְדֵי חוּבְתֵינוּ גַם לַס' מֵהֶרְמָא"י דְּהוּא מְסַתְּפַק דְשָׂמָא דְוָוָקָא לְהַחְמִיר וּמַה גַּם דְּהָא אִיכָא כְּמָה מְהַגְדוּלִי דַס"ל דְלִמְסַקְנָא אִין חוּשְׁשִׁין לְזַרְע הָאָב פְּלָל כְּדַכְתַּב הָר"ן פ' אוֹתוֹ וְאֵת בְּנוֹ וְז"ל אֲבָל אַחֲרִים אוּמְרִים דְלִמְסַקְנָא פְּשִׁיטָא לִי דְאִין חוּשְׁשִׁין לְזַרְע הָאָב כְּדִמְסַקִּינוּ בְּעוֹבְדָא דַר' אַבָּא אֲלֵמָא קְסַבֵּר אִין חוּשְׁשִׁין נְזַרְע הָאָב וַר' אַבָּא כּוּנְדִיאָתָא בְּהַדִּי הָאָם נְמִי שְׂרָא דְהֵינּוּ סוּסִים וְחַמּוּרִים וְכִינּוּ דַר"א עֲבַד בַּה עוֹבְדָא וּמַעֲשָׂה רַב אֲמַרִינוּ דַר"י ס"ל הִכִּי וְהִכִּי קִי"ל דְאִין חוּשְׁשִׁין לְזַרְע הָאָב הֵילְכָף אוֹתוֹ וְאֵת בְּנוֹ נוֹהֵג בְּנִקְבוֹת וְאִינוּ נוֹהֵג בְּזַכָּרִים וּפְרָד עִם הָאָם שְׂרִי וּבִן פְּקוּעָה הֵבֵא עַל בְּהֵמָה מְעַלְיוּתָא הַנוֹלָד יֵשׁ לוֹ תַקְנָה בְּשַׁחֲיִטָּת אַמּוֹ דַר' מְשַׁרְשֵׁיא לְדַבְרֵי הָאוּמַר חוּשְׁשִׁין לְזַרְע הָאָב הוּא דְאָמַר דְּהַנוֹלָד אִין לוֹ תַקְנָה אֲבָל לְדִידִין דְקִי"ל דְאִין חוּשְׁשִׁין הַנוֹלָד יֵשׁ לוֹ תַקְנָה וְאִין דַרְדָּה זֶה מְחַנּוּר אֲלֵא שְׂהוּא דַעַת בַּעַל הַלֵּכ' וַר' אַחָא מְשַׁבְּחָא גְּאוֹן ז"ל וְגַם דַבְרֵי הָרִי"ף נוֹטִין כִּן ע"כ גַּם בַּס' הַחִינוּף מ' רַמ"ד כְּתַב וְז"ל וּבְעֵינּוּ אִיסוּר זֶה הַכֵּל הוֹלֵךְ אַחַר הָאָם שְׂאִין חוּשְׁשִׁין לְזַה"א לְפִי הַנִּרְאָה מְפַסֵּק הָרִי"ף וְכוּ הוּא בְּשִׂאֲלֵתוֹת פְּרִשְׁתָּ קַדְשִׁים דְשְׂדֵינָה בְּתַר אַמִּיָּה לְגַמְרֵי וְאִין חוּשְׁשִׁין לְזַרְע הָאָב וְשְׂרִי כְּמִין אַמּוֹ ע"ש.

וּלְפ"ד נַר' וְדַאי דְמַתְנֵי דְבַכּוּרוֹת וְדַבְּכּוּרִים שְׂאָמְרוּ פּוּי הוּי סְפַק לְפִי הַמְּסַקְנָא דְאִין חוּשְׁשִׁין לְזַרְע הָאָב וְשְׂדֵי' כְּוָלָא בְּתַר אַמִּי' לֹא מִתּוֹקְמָא מַתְנֵי אַפִּי' לַר"א אֲלֵא בְּכוּי שְׂהוּא ס' חִיָּה אִי בְּהֵמָה דְבַכְלָאִים אַם הוּא תִישׁ הֵבֵא עַל הַצְּבִיָּה הוּי פְּלוּ צְבִיָּה וּבְצַבִּי הֵבֵא עַל הַתְּיָשָׁה הוּי פְּלוּ תִישָׁה וְעִי' לְהַג' בַּס' הָאֲשָׁכּוּל דַק"ז דְבַתְּחִלָּה כ' מְסַתְּבַר לַחוּשׁ לְחוּמְרָא לְזַרְע הָאָב וְאַח"כ כ' אֲבָל הַג' רִי"ץ כ' דְמְסַתְּבַר דְלִיתֵי' לְחַנְנִיא מְשַׁבְּחָא וְגַם הִבִּיא שְׂם פְּסָקוֹ שֶׁל ר"א ע"ש וּמְדַכְּת' בְּלִשׁוֹן אֲבָל וּבְאַחֲרוֹנָה נַר' דְגַם הוּא סַל"ה וּכְמ"ש בַּמ"א נִמְצָא לְפִי מַאי דְכַתְּבֵי' דְאֲתָרוּג הִינְצֵא מִיחֹר הָאֲתָרוּג דְאָף שְׂיִנְק הִיחֹר מַעֲץ הַלִּימּוֹן דְכָשֵׁר מִשׁוּם דְאָף אַם יֵשׁ לְהַסְתַּפֵּק דְשָׂמָא בַעִי' פְּלוּ הֵבֵא הוּי פְּלוּ אֲתָרוּג דְמִן הַדָּן אִין לַחוּשׁ לְמַה שְׂיִנְק הִיחֹר לְפָסוּל הָאֲתָרוּג מְפַנֵּי זֶה וְנִמְצָא אַפִּי' לַד' הַסו' דְשָׂמָא חוּשְׁשִׁין לְז"א יֵשׁ לְהַתִּיר מְפַנֵּי שְׂיִישׁ כְּמָה סְפִיקוֹת: אֲלֵא דְעַצְדֵינוּ י"ל בְּזַה דְמִשׁוּם דְּהַרְבּ מֵהַר"מ אֲלִשִׁיף

בתשוב' סי' ק"י מתחזק בקל תוקף לפסול אתרוג פנה נגד מי שיירצה לנהוג היתר ותולה עצמו טל אחד המורים שבצפת"ו שהורה שיוציאים בו בטענה כי פבר נתבטל יניקת הלימון בתוך האתרוג שהורכב וכאלו היא פולו אתרוג וקרב ו"ל אזיל כל פתר איפכא דלידה יחור האתרוג נתבטל לגבי הלימון ואתרוג היוצא מהיחור הני פולו לימון ותלה זיניה בלשון הר"ן במס' ר"ה שפכת לישב מ"ש בברייתא דאחד הנוטע ואחד המרכיב ואחד המכריה דחייב בערלה ואלו בספרי תניא ונטעתם פרט למכריה ולמרכיב ותני דהוא דברייתא דאתמר בתלמודי מייירי לסייג ולקורות ומאי דפטר מייירי במרכיב באילן נטוע למאכל דמתבטל לגבי דקי"ל ילדה שסבבה בזקנה וה"נ יחור האתרוג בעל לגבי הלימון והני פולו לימון ומפני שהרגיש שהרמב"ם בפה"מ שמחלק בין נפסק היחור דאז אינו מתבטל ונוהג דין ערלה ללא נפסק שגרא שיהא חולק ע"ד הר"ן וגם דמה יענה להו סוגיא דסוטה נדחק להספיק דבריו עמ"ש מ"ק ולע"ד דבריו נפלאו ממני וקודם שנעמד על ד"ק ראיתי לעמוד ע"ד המורה שהביא דודאי פינון שהעיד עליו הרב שהיא הנה מהמורים נדאי שגברא רבה הנה ואינו כמו המורים של הזמן הזה שיש בהם שאינם בני תורה ובכן ראוי לעמוד במה שהורה להיתר משום דכבר נתבטל טעם הלימון והא נדאי לא קשה דאם איתא דנתבטל והנה מותר לקיימו משום דיש לומר דאעפ"י שמתבטל אסור לקיימו משום דבכל עת חוזר ומקבל עוד ולכן אעפ"י שמתבטל הוא אסור: אבל זוהי שקשה דמנ"ל דמתבטל וכאלו פולו אתרוג וקרי פתב המרדכי פ' הזרוע דליפא למימר ביטול ברוב אלא בדבר שהנה ניכר בפ"ע תחילה ואח"כ נתערב אבל בדבר שתחילה ביאתו לעולם פגון בההיא דב"ק ויבמות ליפא למימר דבטיל ע"ש ומה שיש לשאת ולתת בזה כ"כ בארנקה מזה זמ"ר ואכמ"ל ועוד דמאי שנא מפלאי בהמה דאף הנולד ממנה לדעת הרבה מהגדולים לא הני פולו שיה משום דיש לחוש לזרע האב וכלאי אילן דמי לכלאי בהמה דהקישן הפתוב ויש ללמוד זה מזה אלא דלפי מאי דכתיב' יש להליץ בעד המורה ההוא דס"ל דכיון דהא איפא פמה מהגדולים דס"ל דאין חוששין לזרע האב ואף החולקים הוא מטעם חומרא וס' דוקא אפישי פלוגתא ל"מ דזה דוקא בכלאי בהמה הוא דיש משום ספק מפני שאי אפשר להיות נוצר הנולד בלתי זרע האב אבל בכלאי אילן שעכ"פ יוכל להיות זולתו אלא שמוסיף לתת פח לתמן ולגמור הדבר שיש בקרוב פולם מודים דאין לחוש לזרע האחר דכלה ונאבד ונתבטל בתוך האתרוג ורק הפח לבד נשאר בו ואין בו ממש באתרוג ואעפ"י דעבד איסורא אלא שלע"ד אינו כ"כ ברור ורק יש להתיר מס"ס כדכתי' אמן ס' הרב מהרמא"ל דקא אזיל פתר איפכא וס"ל דיש ללמוד מדין ערלה דתקף שהרפיב נתבטל גוף היחור של אתרוג אגב אילן הלימון ונעשה גם היחור של אתרוג יחור של לימון אחרי נשיקת הרצפה הוא מלתא דתמיהא ומלבד מה שס"ל שדבר זה הוא מוספם לכ"ע ואפי' הרמב"ם מודה בזה לא נתישב דעתי הקצרה לומר פן בכונת הרמב"ם בפה"מ דמדבריו דמחלק בין נפסק ולא נפסק משמע דהוא גם להרפכה דאם נפסק חייב וכ"כ בחבורו פ"ו מה' מעשר ב' הי"ד ונ"ל אחד הנוטע ואחד המכריה ואחד המרכיב חייב בד"א בשחתה בד אחד מן האילן והבריכו בארץ או הרפיבו באילן אחר ועיקר דבר וכו' ע"כ דמשמע דהרפיבו באילן שחתה שחייב דהוא גם מאילן מאכל ואע"ג דשם בה' י"ח פתב הרי שהכריה וכו' ולא פתב ג"כ בהרפכה פבר פתב הרדב"ז שם בפ"י דבמתני' תנן גמי סיפוק ע"ג סיפוק דסיפוק

הוא הרפכה ולא פתב רבי חלוקה זו לפי שהוא בכלל מש"ל אחד הנוטע ואחד המבריך ואחד המרפיב חייב בד"א וכו' ע"כ עש"ד וכ"כ ר"ע בפה"מ ע"ש וכן נראה ממה שהשמיט רבינו הרמב"ם ולא הזכיר פלל דאם הרפיב ע"ג אילן מאכל דפטור אע"ג דנפסק מהזקנה וכן הרפיב ע"ג אילן לסייג או לקורות דחייב דמפל זה נראה ג"כ דהרמב"ם אינו הולך בשיטת הר"ן אשר לפי"ז ש לדקדק ג"כ ע"ד מרן בכ"מ שאחר שה"ד הרמב"ם שמתרץ דהיה דספרי מייירי בשלא נפסקה ובברייתא דר"ה מייירי בשנפסקה סיים וה"נ בפ"ק דר"ה ע"ש דנראה דהר"ן כ"כ דיקא לענין הברכה אמנם הרמב"ם ס"ל לחלק גם לענין הרפכה ואולי פונתו היא עיקר החילוק ומה שהוכיח הרב מהרמא"ל מדברי הרמב"ם עצמו שס"ל דילדה פזקנה פשהוא לאילן מאכל דבטלה ממ"ש ילדה שסבכה בזקנה והיו פירות בילדה אפי' הוסיפו מאתים הרי הפירות האלו של ילדה ואסורין שאין גדולין של היתר מענין את העיקר האיסור הרי בפ"י שעל שהרפיבו בפירות שגדלו בה כבד באיסור אינם בטלים הא אם הרפיבו בלא פירות או שיצאו בו פרות מחדש אח"כ שאותן הפירות החדשים אין בהם משום ערלה דבעל בזקנה וכו' ע"ש מלבד דיש להקשות דאם איתא דכתב פן משום דהוא פוסק לדינו של ר' אבהו אין דרכו לסמוך על הדקדוק ולכאורה עלה במחשבה לומר דמ"ש הרמב"ם דנפסק היחור שהוא חייב גם בנרפב לאילן מאכל אינו ענין למימרא דר' אבהו משום דהמדקדק בלשונו דנקט שסבכה בזקנה ולא נקט שהרפיב בזקנה משום שסבכה שאני דגליה לדעתיה דאינו מכונן דווקא לנטיעה דיוחד דניקר שניטע היחור לאיזה תכלית של הזקנה לסבכה אלא דהפירות יוצאין מאליהם ובזה דנקא הוא דאמר ר"א שפטור אלא דאין זה כ"כ ברור אצלי וענין להרשב"א בחי' לר"ה שכת' וו"מ והוא כמ"ש הר"ן דנראה דאינו מוסספם עכ"פ: אלא דאפתי קשה דלמה לא פסק לדין זה ולאפס הפנאי איני יכול לבאר אמנם נר' שאף שנאמר דדין זה הוא מוסספם לענין ערלה מ"מ הדבר תמוה איך דן הרב מזה דגוף האתרוג היצא מהיחור דנהפך למין אחר ולא הוי אתרוג כ"א לימון כמו לימון הזקנה ומשעה שהרפיב נעשה הפל מין אחר ומלבד דהחוש יכחיש ועוד דא"כ איך הוא פלאים בהרפיב יחור של מין אחד בזקנה של מין אחר פיון שתכף נעשה הפל מין אחר דהא נדאי דמדינא גם ביחור אסור לקימו ואף הפרי היצא מהיאור דהזקנה אעפ"י שמוטר מ"מ הרי הוי פרי פלאים וגם היחור היצא מהם אעפ"י שמוטר לנוטעו ה"ד לבדו וגם נראה נדאי די"ל דאף לענין ערלה אפי' דס' ר"א ה"ד ביחור של היתר ולא של איסור ושאינו מינו ולכן נראה נדאי דגם מהרמא"ל מ"ש פן הוא משום דסבירא ליה דאתרוג ולימון הוי מין אחד ואין בזה איסור פלאים ולא כמו שס"ל להלבוש ומפרשים אחרים דהוי פלאים ולדידה אינו פן אכל ס"ל דאע"ג דלא הוי פלאים ומותר להרפיב אכל עכ"ז לענין בעי' דווקא אתרוג ולא לימין וכשהרפיב הוי פלו' לימון ונראה דאע"ג דלא ביאר דבר זה דמנין לו דמותר בהרפכה נראה דהדין עמו וטעמו ונימוקו משום דיש בהם דמיון רב דדמו זל"ז בעלין וגם בצורת מראה דמו ממש אהדדי יותר מלפת וצנון דהלכו אחר הפרי וגם דיש להם קליפה חיצונית וקליפה פנימית וגרעינים ויש בהם מוץ והמוץ יש באתרוג חמוץ ויש באתרוג מתוק וכמו כן בלימון ורק שיש ביניהם איזה הבדל שבאתרוג החמוץ מועט והקלי' הרבה עבה משא"כ בלימון ולא הוי שינוי כ"כ דמשו"ה הוי כשני מינים דהרי כתב הרמב"ם בפה"מ פ"ק קמא דכלאים מ"ד וז"ל ואמרו בגמ'

יש מהם שהלכו אחר הפרי ויש מהם שהלכו אחר העליון ר"ל אם הם דומים לפרי או לעליון לא יחשבוהו פלאים ע"כ והד"א מירושלמי פ"ק דכלאים שאמרו שם אמ"ר יונתן יש מהם שהלכו אחר הפרי ויש מהם שהלכו אחר העליון והלפת והצנן הלכו אחר הפרי והלפת והנפוס הלכו אחר העליון התבונן הרי צנן ונפוס הרי פרי דומה והעליון דומין ותימר פלאים אמר ר"י בזה הלכו אחר טעם הפרי ע"כ: וכן פ"י בחבורו פ"ג מה"כ אחר שפכת כמה שמות שאינם פלאים זב"ז השנויים במשנתנו פכת עוד שם וז"ל האגסים עם הקרוסטמל והפרישום עם העוזרדין אינם פלאים זב"ז וכן אם יש זרעים ואילנות אחרים אעפ"י שהם ב' מינים בטבען הואיל ועליון של זה דומין לעליון ש"ז או פרי של זה דומה לפרי של זה דמיון גדול עד שיראו ב' גוונים ממין אחד לא חששו להם לכלאים זה עם זה שאין הולכים בכלאים אלא אחר מראה העין ע"כ ונראה שמ"ש שאם העליון או הפרי יש דמיון גדול ר"ל אפ"י שאינם שונים ממש מבלי שום שנוי כלל אלא אפ"י קצת שווי שהרי הלפת והצנן אינם פלאים מפני שהלכו בהם אחר הפרי ואפ"י שאינם שונים ממש ואין לדקדק בדברי הרמב"ם שמקודם פכת עוד פששני גוונים ממין אחד שנראה שאין נדקדק בראיה ולבסוף פכת שאין הולכין בכלאים אלא אחר מראית העין שמה שכתב פן ר"ל מראית העין שיש איזה דמיון או בפרי או בעליון אכל בגוון או בצורה אין לחוש כדכתב בראש הפרק שיהיה מן אחד נפרד לצורות הרבה בזה אין לחוש ומותרין זב"ז וכן ס"ל להרא"ש ור"ע בפה"מ וכן פכת מרן בש"ע וא"כ אם מצד דמיון העלם פכת דהוי מין אחד כ"ש וק"ו באתרוג ולימון ומלבד דמיון העלים שדומים ממש וג"כ דומין במראה וצורה ועוד דברים אחרים הרבה וכן נתבאר ג"כ ממ"ש הרמב"ם שם פ"א וז"ל פלאי אילנות הוא בכלל וכו' כיצד המרפיב אילן באילן פגון שהרפיב יחור של תפוח באתרוג או אתרוג בתפוח הרי זה לוקה מהתו' וכו' ע"כ וכ"כ הרא"ה בס' החינוך ומרן בש"ע סי' רצ"ה ע"ש וכו' דאי דכשפכת הדמיון הנה הוא דהוי היותר קרוב משאר המינים ואם איתא דגם בזה פלאים הו"ל לאשמוע' דגם בזה דכל הדמיונות הללו אינם מועילים: אלא ודאי דהכל הוי מין אחד ואבא שנראה שהר"ש חולק ע"ד הרמב"ם בפ"י הירוש' וס"ל דאזלינן אחר הפרי ואחר העליון ואחר הטעם להחמיר ע"ש וכל הבאים אחריו הנה ראו פן תמהו דאין נראה פן מהירוש' וגם שהוא הפך דברי עצמו שכתב במשנה ג' דהלפת והנפוס דאינם פלאים זב"ז וז"ל אמ"ר יונתן פאן הלכו אחר העליון פלומר לפי שעליהן דומין זל"ל אינם פלאים זב"ז ע"כ ועי' בזה במ"ש הרב מהריק"ו ה"ד וכ"מ בפ"ג ובתיו"ט וכתב הכ"מ שפי' הרמב"ם הוא הנכון וע"ע במ"ש הרדב"ז שם ולמרן דגם להר"ש דמפרש גבי צנן ונפוץ דה"ט משום דבעינן להחמיר לאו פללא הוא משום דבעינן בכל דבר שלשתן דמלבד מ"ש הוא עצמו במש' ג' וכו' ועוד הרי תנן האגסין וקרוסטמליון והפרישין והערזדין אינם פלאים זב"ז וגם שנינו בתוספא הקשואין והדלועין והאבטיחים והמלפפונות אינם פלאים זב"ז והובא בירוש' פ"ק ע"ש והוא משום דדמו בעליון דוקא ואף שאין דומין בצורה ולכן נראה דגם הירוש' שכתב דהולכים אחר פולם להחמיר דהוא בזהבנפוס וצנן הוא דהילכים אחר הפרי משום דקי"ל לרבנן דהם ב' מינים אכל בשאר דברים גם הירושלמי מודה ומ"מ נראה הדבר ברור אפ"י יש להחמיר אף שדומה בעליון אם אינו דומה בצורה פגון אתרוג עם מרנץ ופורעוקאל אמנם באתרוג ולימון מודה הוא דלא הוי פלאים דהא ודאי דעדיף טובא בכל מיני עדיפות

מאותן ששינינו במתני' ותוספתא הנ"ל כְּאֲשֶׁר יֵרָאֶה הַרְוָאָה הַחוּשָׁה אֶל הָעֵינַן וְלַעֲת הַפְּנָאִי
יֵשׁ לְהַרְחִיב הַדְּבִיבּוּר עוֹד בְּזֵה: וְהִנֵּה יֵשׁ תַּח"י תְּשׁוּ' כַּת"י שֶׁהוּבָא בְּנֶאֱסָפוֹת כַּת"י לְהַר'
כְּנֵה"ג וְהִיא לְאַחַד מִהַרְבָּנִים הַגְּדוּלִים שֶׁבְּזִמְנָן מְרָן הַב"י וְהוּא מֵהַר"ר שְׁמוּאֵל קְאָזְאָנִי
וְרַמְזָה הַכְּנֵה"ג בְּיו"ד ס' רצ"ה בְּהַגְהָ"ע אוֹת ח' שֶׁנֶּשְׂאָל מִרְבֵּי דוֹרוֹ עַל מִרְאָנְצִין וְלִימּוֹן
אִם הֵם פְּלָאִים זב"ז וְהִבִּיא מ"ש בְּפִי הַיְרוּש' הַרְמַב"ם וְהַר"ש וְכַתֵּב שְׁפִי הַר"ש דְּבַעֵי
שֶׁלְשָׁתָן ק' מְאוּד לְהוֹלְמוֹ וְכַתֵּב שֶׁם צ"ע דְּמִרְאָנְצִין וְלִימּוֹן אֶפֶס עַל גַּב דְּדָמוֹ בְּעֵלִין לֹא דָמוֹ
בְּתוֹרַר הַפְּרִי וְלֹא בְּטַעַם וּלְפִי"ד הַרְמַב"ם דַּס"ל דְּאִינָם פְּלָאִים אִם אִינָם רְחוּקִים בְּטַעַם
בְּיוֹתֵר יֵשׁ לְהַסְתַּפֵּק דְּמִרְנָצִין וְלִימּוֹן אִינָם רְחוּקִים בְּטַעַם בְּיוֹתֵר אוֹ אֶפְשָׁר דְּהִי רְחוּקִים
בְּיוֹתֵר וְכַתֵּב שֶׁם וְנ"ל אֲמָנָם בְּסִבָּרָא אַחֲרַת נִרְאָה לְהַכְרִיעַ וְלוֹמַר דְּהִי ב' מִינִים דְּמִרְצָנִי
נֶאֱכַל הַתּוֹף לְבַד שֶׁקְלִיפְתּוֹ מְרָה מְאֹד וְאִינָה רְאוּיָה לְאַכִּילָה פְּמוֹת שֶׁהוּא אִם לֹא קִשְׁהוּא
בְּדָבֵשׁ וְהִלִּימּוֹן נֶאֱכַל עִם קְלִיפְתּוֹ וְדוּמָה לְאַתְרוֹג שֶׁאֲמָרוּ עָלָיו אֶלְמָלָא קְלִיפְתּוֹ אִינוּ יוֹצֵא
מִמְעֵיו לְעוֹלָם לְכֵן נִרְאָה שֶׁנִּקְרְאוּ רְחוּקִים מְאֹד בְּטַעַם דְּקְלִיפְתּוֹ שֶׁל לִימּוֹן מְתוּק מְאֹד
וְנֶאֱכַל עִם הַתּוֹף גַּם מְצִאתִי קֶצֶת הַפְּרִשׁ בְּעֵלִין שֶׁלָּהֶם לְכֵן יֵשׁ לְדוֹן אוֹתָם לְב' מִינִים
לְחוּמְרָא וְיוֹתֵר מִזֵּה מִחֲמִיר הַסֵּמ"ג דְּלִפִּי שְׂאִין הַמּוֹן הָעוֹלָם מְכִירִין רֹב הַמִּינִים טוֹב
לְאַסּוֹר בְּכּוֹלָם זַת"ד וְנִיכְרִים הַדְּבָרִים שֶׁגַּם בְּזֵה שֶׁמְצִיד חוּמְרָא חֲשֵׁשׁ יַעַן שֶׁלֹּא מְצָא הֵךְ
סִבָּרָא כ"א מְעַצְמוֹ וְנִרְאָה דְּמָה דְּהַחֲמִיר הוּא מְפָנִי שֶׁמְצָא ג"כ קֶצֶת הַפְּרִשׁ בְּעֵלִין וְהוּא
עֲצָמוֹ פְּתֵב שֶׁם וְהוֹכִיחַ דְּכָל הֵיכָא שֶׁאֲמָרוּ שְׁוִיִּים אוֹ דוּמִים אִינוּ רוּצָה לְוֹמַר שְׁדוּמִים מִמֶּשׁ
שֶׁלֹּא יִהְיֶה בִּינֵיהֶם שׁוּם הַפְּרִשׁ דַּא"כ וְהִנֵּה הַפֵּל אֶחָד וְלֹא יִפּוֹל עָלָיו לְשׁוֹן דְּמִיּוֹן עַל הַיּוֹת
אוּמְרִים תְּכַלֵּת דוּמָה לִיָּם וְיָם דוּמָה לְרַקִּיעַ וְכו' ר"ל מְדַרְגָּה אַחַר מְדַרְגָּה דַּא"כ הִי"ל
לוֹמַר תְּכַלֵּת דוּמָה לְכֶסֶף הַכְּבִיד וּמְפָלֵל דְּבָרָיו נוֹכַל לְהַבִּין דַּס"ל דְּמִפְּלַ צַד דְּמִי לִימּוֹן
לְאַתְרוֹג אִפִּי לְפִי דְּבָרָיו וְכַמֵּתְבָּאֵר ג"כ מִפְּלַ גְּדוּלֵי הַפּוֹסְקִים הַנְּ"ל אֶלָּא שְׁלַעַנ"ד גַּם בְּנִדּוֹן
הַרְבַּ מֵהַרש"ק הַנְּ"ל יֵשׁ לְדוֹן בְּזֵה דְּלֹא הִנֵּי פְּלָאִים אֶלָּא שֶׁפְּעַת לְאַפְּס פְּנָאִי אַכְמ"ל וְזַכּוּרְנִי
שֶׁהַרְבַּ מֵהַרש"ק בַּס' חֲיִים בְּיַד וְשֶׁאִינוּ פְּעַת עֲמָדִי נִסְתַּפֵּק בְּכּוֹנֵת מֵהַרש"ק שֶׁה"ד הַכְּנֵה"ג
מִשׁוּם שֶׁלֹּא רָאָה עֲצָם דְּבָרָיו בְּתִשׁוּ' הַנְּ"ל: אֲשֶׁר לְפִי כָּל הָאָמוּר מֵהַ מְאֹד יֵשׁ לְתַמְנָה ע"ד
הַלְבוּשׁ וְדַעֲמִיָּה דַּס"ל דְּגַם בְּאַתְרוֹג וְלִימּוֹן דְּהִי דְּהִי פְּלָאִים וְגַם הַחוֹלְקִים עָלָיו שֶׁפְּתָבוּ
מִטְעָמִים אַחֲרִים נֶאֱיִן גַּם אֶחָד שֶׁעָרַעַר עָלָיו דְּעִיָּקְרָא דְּמִילְתָּא אִין כָּאֵן אִיסוּר פְּלַל וְלִפִּי
הַנִּרְאָה דַּמ"ש כֵּן הוּא מִשׁוּם דְּסִבְרוּ דְּכִיּוֹן דְּקוֹרִין לְזֵה לִימּוֹן וְלְזֵה אַתְרוֹג מִשׁוּ"ה הו"ל
ב' מִינִים וְכַעֲנִין שֶׁאֲמָרוּ בַּפ' ס' אֶכַּל חֵלֶב הֵךְ דָּאִם נִתְפַּוּוֹן לְלִקְנוֹט תְּאֲנִים שְׁחוּרִים וְעֵלָה
בְּיָדוֹ לְבָנוֹת דְּהִי כְּתָרִי מִינִי ע"ש וְכַה"ג אֲתָמַר בַּמַּס' ע"ז דַּלְס' רְבָא בְּתַר שְׁמָא אֲזַלִּין
וְהִי מִין בְּשֶׁאִינוּ וְעִי' בְּיו"ד ס' צ"ח וּמְכָאֵן יְלִיף מְהֵרִי"ל בְּתִשׁוּ' ס' כַּכ"ז דְּגַם לְעַנְיָן
בְּרַכָּה דְּהוּוֹ כַּב' מִינִים ע"ש וְהַרְבַּ פ"ח בַּמ"ח תְּמָה ע"ד מְפָנִי שֶׁלֹּא רָאָה הַדְּבָרִים בְּמִקּוּמָם
כ"א רַק מ"ש מְכ"י בְּשִׁמוֹ לַק"מ, וְע' לְהַתְהַ"ד ס' ג"ל דַּכ' שֶׁשִּׁמְעַע מְאֶחָד מִהַגְּדוּלִים
שֶׁהוֹרָה בְּעַנְיָן זֵה שֶׁאִם אֶכַּל וּבִיבְרוּ כְּבָר וְכו' עַש"ד וְהוּא עַל מְהֵרִי"ל ז"ל כִּיּוֹן שֶׁהֵם ב'
שְׁמוֹת הִיּוֹ כְּשֶׁנִּי מִינִים דְּחִלּוּקִים בְּטַעַמָּם וַא"כ ה"ה לְעַנְיָן פְּלָאִים אֲמָנָם הָא וְדַאי לִיתָא
וְלֹאוּ שְׁמָה מְתִיבָא מְשִׁים דְּבִהֵיָּא דְּאֶכַּל חֵלֶב דְּהִי לְעַנְיָן שְׁבַת וּמְלֵאכֶת מְחַשְׁבֶּת אֶסְרָה
תּוֹרָה תְּלוּ בְּשִׁנּוּי הַשְּׁמוֹת וְאֶפֶס שֶׁהוּא מִין אֶחָד וְנִרְאָה דְּהַרְדָּב"ז בַּח"א בְּלִשׁוֹנוֹת הַרְמַב"ם
ס' ז"ל דְּכַתֵּב דְּשְׁחוּרוֹת וְלְבָנוֹת דְּהו"ל ב' מִינִים וְע"ע בַּח"ג ס' תַּל"ח לֹא דַּק וַאֲפ' לוֹמַר
ג"כ דְּדוּקָא בְּעַנְיָן זֵה קְאָמַר גַּם דְּהוּא דַּמַּס' ע"ז שְׁנִיָּא וַא"צ לְהַעֲתִיק פְּהַ מ"ש רַבִּי

האחרונים ומפלגים הש"ך ופר"ח ביו"ד משום דדבר ברור הוא דלענין פלאים אף שחלוקים בשמות לא הוי פלאים כמפוך' במתני' וגם בדין זה עצמו דשחורות ולבנות וכו' כתבו מרן ב"י והד"מ משם הא"ח וכלבו דלא הוי פלאים והוא מפוך'ש בירושלמי פרק קמא דכלאים שאמרו מעתה אסור להרפיב תאנה שחורה על גבי תאנה לבנה עיין שם והוא פדבר פשוט שאין צריך הכתוב לאמרו משום פיון דאפי' בשמות חלוקים לגמרי לא הוי פלאים והירו' בדרה תימה קאמר דנדאי ליפא לחשוש בזה פלל ואף שמשוונים במראיתם וגם בטעמם וכמ"ש פן הלבוש א"ח סי' רכ"ה והאחרונים וכ"ש אחרוג ולימון ונראה דאף די"ל על זה מהש"ס דחולין דקל"ו דהוי ב' מינים בענין חטים ג"כ מלבד דכל הפוסקים לא חששו לזה ופסקו להפך וכ"כ במ"א אמן לענין פלאים ליפא מאן דפליג ובכן מאי דפשיטא להו לרבני האחרונים דגם בלימון ואחרוג דהוי פלאים פאילו קל משמא נפק הא ליתא דנראה נדאי דאחרוג עם לימון דמו ממש לכל הדברים וגם בטעמם אין הפירוש כ"כ וכדכתב מהרש"ק הנ"ל וביותר יש לתמוה על הלבוש דפסק דהוי דינא דתאנים שחורות ולבנות דהוי חד מינא והוא ס"ל דמשוונים במראיתם ובטעמם וא"כ איך כתב דאחרוג ולימון דהוי פלאים ואף אם ירצה הדוחה לדחות בקש ולומר דיש איזה שינוי בטעמם לא יוכל לומר דיש שינוי רחוק הרבה, ועי' להג"א שפי' משום דטעמם רחוק זמ"ז ביותר היינו משום דענין מר ביותר נפוץ מתוך מאד ולכך הוי פלאים ע"כ דוקא בכה"ג הוא דהוי פלאים והא נדאי אינו פן באחרוג ולימון: ונחזור ע"ד הרב מהרמ"א ל' ואומר דאע"ג דס"ל דהרפכת לימון באחרוג דהוי הרפכת היתר ונדמא לילדה שפכה בזקנה אפתי דבריו תמוהים עד מאד דאף דמו שפני שפכה לענין ערלה שפטה מפני זה דהיחור אחרוג נהפך להיות פלו לימון ושלכן הפרי הינא ממנו הוי פכלו לימון.

דאף שנאמר דנתבטל לענין שאינו חיוב בערלה משום דמעטיה קרא מונטעם דה"ד פשטע בארץ אבל נדאי לא נשתנה גופו ממה שהיה מקודם ורק שיונקים זה מזה דמאי סברה היא זו שתכף שהרפיב נשתנה היחור של אחרוג להיות לימון ואי משום דהזקנה גטועה בארץ תו"מ מתבטל היחור לגמרי ולא הוי פכלאי בהמה דהוי שני מינים א"כ למה אסרה תורה להרפיב יחור בשאינו מינו וכמ"ש הרמב"ם פיון דתיכף מתבטל א"כ הוי הפרי הינא ממנה ממין אחד ועוד מה טעם לחלק דכשהוא לסיגי דחייב פיון דטבע דבר שמשנתנה להיות היחור פזקנה אלא נדאי דתמיד נקי זה מזה ואינו מתבטל ולכן צריך לעקור האסור לקיימו ותו דכלאי אילן אנו למדין מפלאי בכמה דהקישן הכתוב וכמ"ש בספ"ק דקדו' ובחולין ובירושלמי פ"ק דכלאים וא"כ פמו שפכלאים דבהמה הנולד הוי פולו פאמו למ"ד אין חוששין לזרע האב ולמ"ד דשפא חוששין פמו כן ביחור ומשו"ה יש להתיר וכדכתבנא לעיל דיש לסמוך להתיר ואין צריך לכפול הדברים וגם מש"ל דסברת המורה שהביא מהרמ"א ל' לא נפלאה היא ולא רחוקה אשר לפ"ז מ"ש מהרמ"א ל' שאפי' שאינו מתבטל אלא שהוא פשני מינים מעורבים וכו' הא למה זה דומה למי שחציו עבד וחציו בן חורין וכו' ולפי מאי דכתבנא לא דמי פלל משום דאיתא בפ' או"ב דאבע"ל לר"י דאין חוששין לזרע האב פש"ל או ספוקי מספ"ל ונ"מ לפרי עם אמו ובעי למפשטיה ממאי דקאמר ר"ו פל הנולדים מן הסוס אעפ"י שאביהם חמור מותרים זע"ז ודחי ליה דילמא דהאי חמור וכו' ודקאמרת צריכא למימר מה"ד אתו צד דסוס

ומשתמש בצד חמור וכו' קמ"ל וכתבו התוס' שם לא דמי לתציו עבד וחב"ח דאסור בתציו שפחה וכו' משום דאחי צד עבדות ומשתמש בצד חירות דהכא פלאים אמר רחמנא דוקא תרי מיני וכל הפרדות הפאים מסוס וחמור מין אחד הוא ע"כ וכ"כ הרשב"א בחי' והר"ן בהלכו' שם אין פאן ב' צדדים דמפנרש יוצא דאפי' אי אמרינו דחוששין לזרע האב לא דמי כלל לתציו עבד ותציו ב"ח שפאמר דהוי תציו סוס ותציו חמור ותשיבי בתרי מינים משום דתציו וכו' הוי ודאי ב' מינים אבל זה ל"א רק משום חוששין לזרע האב המעורב בו ואינו כל צד מין בפני עצמו ורק חששא בעלמא להחמיר מספק ואף שמתבטל והוי טעמו ולא ממשו.

אבל עם מינו לא חששו כלל ויש להקל הנה נתבאר דאף בכלאים דשאינו מינו ואפי' למ"ד דחושש' לזרע האב דלא הוי זרע הנולד כמו תציו עבד ורק חששא מספק לזרע האב אף שנתבט' ועי' חולין דס"ט ע"א וכ"ש ל"ס' הג' דאין חוששין לז"א המעורב וכ"ש כמו בנ"ד דהוי מינו וגם דלא הוי כמו הזרע דבהמה דא"א בלתי זרע האב דאפשר דלכ"ע אין חוששין משום דמתבטל הטעם לגבי אמו שהוא היחור וכדברי המורה שהורה פן שהביא הרב ואף אי נדמה לכלאי בהמה דחשש הוא רק למ"ד דשמא חוששין לזרע האב וכבר כתי' דמן הדין אין לחוש ואין לכפול הדברים ובכן יש להכשיר בשעת הדחק אפי' אם הנה אחרוג בלימון מין בשאינו מינו וכ"ש וק"ו לפי מאי דכתיב' דהוי מ"מ מין במינו: ונראה להוכיח עוד דמה שקבל היחור של אחרוג מהלימון ולא בטל דהאחרוג היוצא מהיחור אין לחוש מפני שקבל טעם גם מהלימון אף למ"ד דחושש' לזרע האב שלא לצאת י"ח משום די"ל דאף ל"ס' זו דהיינו דנקא שלא להרפיב עם אמו אבל ודאי דגם לסבי זו לא הוי פשני מינים פיון דהוא רק טעם לבד דגדולה מזאת מפו' יוצא מהש"ס דבכורות דהדלה גפן ע"ג תאנה דאע"ג דקבל טעם גדול הגפן מן התאנה דמה דאינו פשר הגפן לנסכים הוא דנקא משום דאתקש נסכים לזבח והוי נדמה אבל אין לפסול משום דמעורב בו מין אחר ולא הוי כולו יין ואע"פ שפנגש בו הטעם כל כף דהטעם פאילו אינו וכל שפן הכא דהוי מין במינו דאין בו משום פלאים ואין הטעם נרגש דבטל ובכן אפי' דהלימון לבדו אינו פשר אינו נפסל אם יש ממנו בתוך האחרוג ויש להביא ראיה עוד מסברת ר"י דבסנפה בעי מארבעה מינים שבלולב וקאמר במאי דכתוב בעזרא צאו וראו וגו' הני לדפנות עלי הדס ועלי תמרים ועלי עץ עבות לסכה ע"ש ואף דהדס שוטה אינו פשר למצוה ממין הכשר הוי ולכן י"ח מצות סנפה דבעינן מד' מינים וה"נ י"ל דאינו מבטל לאתרוג פיון דאינו מין אחר ועי' להרא"ש בפסקיו פ' לולב הגזול דכתב דאע"ג דאסור להוסיף מין אחר בהדס שאינו עבות דדעת כל הגאונים דאע"ג שפסלו הפתוב למצוה מ"מ מין אחד הוא ואין פאן משום בל תוסיף מידי דהווי אסיב ועיקרא דדיקלא וכו' ע"ש הרי דאעפ"י לענן בל תוסיף דמפן' איסורו בתורה פיון דמינו הוא אע"ג דפסול מה"ת משום דבעי' עבות לא הוי מין אחר ובטל וכ"ש לענן תערוכת אחרוג דאינו מפו' שיעור בתורה ומשו"ה אפליגו תנאי נאפי' למ"ד דשייך שפיר שיעור באחרוג משום דבעי' דמנכר לקיחה ומהאי טעמא פסלי' פלפלין כמ"ש הרא"ש שם מ"מ נראה דבזה מנכרא הלקיחה שפיר ולא הווי פאשרה ועה"נ דמכתת שיעוריה וגם דעיקרא דמילתא אי לימון היי ממש פאתרוג יש לדון הרבה אי פסול הלימון בעצמו מן התורה דאף דבתשובת מהרמא"י שפכת דלפי מה ששמע שאלו המינים יש להם כל הסי' הנאמרים בגמרא וכי

ס"ד להכשיר פירות אלו בתורת אֶתְרוֹג ע"כ יש להשיב ע"ז דְּנֹדָאי אי לא הוּוּ מִמִּין הָאֶתְרוֹג וְנָדָאי דָּאִין לְהַכְשִׁיר דְּבַעֲיָנָן מִמִּין אֶתְרוֹג וּכְמוֹ שְׁאַבְאָר אַבְל אִם הוּא מִמִּין הָאֶתְרוֹג וּכְמוֹ שְׁנִתְבָּאָר יֵשׁ לוֹמַר דְּכָשֵׁר וי"ל כֵּן מְדַפְרֵי בְּתַלְמוּדָא עַל דְּבָרִים אַחֲרִים שְׁאִינוּ וְנָדָאי מִמִּין אֶתְרוֹג וְלֹא פְרִיָּה עַל מִין לִימוּן שֶׁהוּא מִמִּין הָאֶתְרוֹג עֲצָמוּ שֶׁהוּא וְנָדָאי שְׁאֵלָה גְדוּלָּה יוֹתֵר מִמָּה שְׁשֻׁאָלוּ עַל מִינִים אַחֲרִים שְׁרַחֲוּקִים מִהֶסְבָּרָא שְׂיִהִיָּה פִּי הַכְּתוּב פְּרִי עֵץ הַדֶּרַע עַל אֱלוֹ וְאִם הִיָּה מְשִׁיב דְּבַעֲיָי דְּנֹקָא אֶתְרוֹג אֲזִי לֹא הִיָּה מְקוּם לְשֹׂאוֹל עֲלֵיהֶם לֹא כֵן עֲתָה שְׁשֻׁאָלוּ וּבָאָה הַתְּשׁוּבָה עַל אֱלוֹ אִין זֶה תִּשׁוּ' עַל לִימוּן דְּעַדְיָן הַתְּשׁוּבָה בְּמִקוּמָה עוֹמְדָת וְהָרַב מֵהֶרְמַא"ל בְּסו"ד נִרְגַּשׁ מִמָּאִי דְלֹא קָאָמַר וְאִימָא מְוֹרְכָב וְתִי דְאָפִי אִי הֵנִי פִי דְקָרָא פְּלִפְלִין ע"י הֶרְכָּבָה פְּסוּל מִשׁוּם דְּתָרִי מִינּוּ נִינְהוּ וְלֹא נִרְגַּשׁ דְּאִמָּאִי לֹא שְׁאָלוּ עַל לִימוּן לְבַד דֵּהוּא חַד מִינְהָ דְבָאָמַת הוּא שְׁאֵלָה גְדוּלָּה וְלֹא יִדְעָתִי לְמָה לֹא נִרְגַּשׁ מִזֶּה וּמָה גַם לְפִי מָה שְׁהִלְצָתִי בְּעַדוֹ דְּס"ל דְּלִימוּן הִיא מִמִּין הָאֶתְרוֹג וְגַם הַט"ז שֶׁם נִרְגַּשׁ עַמ"ש בְּתַלְמוּדָא לֹא מְצָא לֹא יָבִיא לֹא רִמּוֹן וְלֹא פְרִישׁ וְלֹא ד"א וְלֹא אָמַר לְרַבּוּתָא לֹא יָבִיא אִפִּי אֶתְרוֹג מְוֹרְכָב וּכְעִין קְוֹשֵׁיָא זֹו אִיתָא בְּאֲשִׁירֵי וְכו' וְתִי וְכו' וְזֶה לֹא שְׂיִיָּה לְתַרְזֵי בְּמְוֹרְכָב דֵּהָא הַמְוֹרְכָב הַדֶּרַע וְשִׁלְמָה וְתוּ אַעֲוֹ אֶתְרוֹג כְּתוּב בְּתוֹרָה וְהִלָּא לֹא כְּתִיב אֱלֹא פְרִי עֵץ הַדֶּרַע וְדָרְשִׁי וְכו' וְהָא וְנָדָאי מְוֹרְכָב יֵשׁ בּוֹ כָּל הַמַּעֲלוֹת שְׂיֵשׁ לְאֶתְרוֹג וְכו' ע"ש: וְנִרְאָה דְמָאִי דְלֹא הִקְשִׁי דְלָמָּה לֹא אָמַר לֹא יָבִיא לִימוּן מִשׁוּם דִּי"ל דְּעַדְיָי מִזְאָת קְפָרִיָּה אָמְנָם אִמָּאִי לֹא נִרְגַּשׁ בְּזָאֵת עַמ"ש לֹא יָבִיא וְכַדְכַתְבֵּי הַט"ז וְתִשׁוּ' לֹא שְׂיִיכָה בְּזֶה וְגַם לְפִי הַע"ז כְּתִיב דְּאִטּוּ אֶתְרוֹג כְּתִיב בְּתו' ק' הַתְּלִמוּד שְׁאָמַר וְאִימָא וְכו' דְלָמָּה לֹא שְׁאָלוּ וְאִימָא לִימוּן דְבָאָמַת הוּא שְׁאֵלָה גְדוּלָּה וּמ"ג לְפִי מָאִי דְכְּתִיבְנָא שְׁהִלִּימוּן הוּא מִמִּין הָאֶתְרוֹג מִמִּשׁ וּרְאִיתוּ לְמִהְרָ"ם ב"ח בְּכַפּוֹת תְּמָרִים שְׁחָשַׁב לְרַפְּאֵת שְׁבָר זֶה עַל נִקְלָה דְאֶתְרוֹג הֵנִי עֵץ וּפְרִיָּו שְׁנֵה מָה שְׁאִין כֵּן בְּלִימוּן דֵּהֵנִי עֵץ וּקְלִיפָתוֹ וְאִין זֶה תְּשׁוּבָה מִכַּמָּה טְעָמִים חֲדָה דְגַם הַקְּלִיפָה מְקַרִּי פְרִי לְעַנְיָן עָרְלָה וְגַם לְעַנְיָן בְּרָכָה כְּתִיבוּ הָרֵאשׁוֹנִים דְּמְבָרָה בּוֹרָא פְרִי הָעֵץ וְכֵן כְּתִיב הַמַּג"א ס' ר"ב וּפְנִיָּם מְאִירוֹת וְהֶאֱחָרוּנִים וְאָף לַמ"ש הַע"ז ס' ר"ד סְקַע"ו דֵּהֵק' ע"ד הַתּוֹסְפוֹת וְהָרָא"ש וְס"ל דִּישׁ לְבָרָה בּוֹרָא פְרִי הָאֲדָמָה מִשׁוּם דֵּהוּוּ פְרִי לְעַנְיָן עָרְלָה וְשְׂיִיָּה לּוֹמַר גַּם לְדִידִיָּה שְׁטַעַם עֲצוֹ וּפְרִיָּו שְׁנִים וְעוֹד נִרְאָה דְקְלִיפָה הִלִּימוּן שְׁרָאוּי לְאֶכְלוּ חֵי כְמוֹת שֶׁהוּא גַם הַט"ז מוֹדָה דְמְבָרָה בּוֹרָא פְרִי הָעֵץ וְאִינוּ כְמוֹ הַמְרָאָנִץ וְעוֹד דְדַרְשֵׁת רז"ל שְׁאָמְרוּ עֵץ וּפְרִיָּו הוּא כְּשֶׁהוּא שְׁלֵם בְּנֹדָאי דְשְׂיִיָּה לּוֹמַר כֵּן פְרִי עֵץ הַדֶּרַע וְעוֹד זָאֵת דְגַם בְּאֶתְרוֹג גַּם מָה שְׁבַפְנִים מְקַרִּי קְלִיפָה וְכַמ"ש הַפּוֹסְקִים בַּה"ל אֶתְרוֹג וּבְשָׂאָר מְקוּמוֹת דִּישׁ לָהּ קְלִיפָה מִבְּחוּץ וְגַם מִבְּפָנִים וְכֵן אָמְרוּ בְּפ' שְׁמוֹנָה שְׁרָצִים דְאֶתְרוֹג אֱלָמָלָא קְלִיפָתוֹ הַחִיצוֹנָה וְכו' דְמִשְׁמַע דְגַם מָה שְׁבַפְנִים הֵנִי קְלִיפָה וּכְמוֹ כֵּן הֵנִי מִמִּשׁ בְּלִימוּן וְכַמ"ש כֵּן בְּפִי מֵהֶרְש"ק וְכַנ"ל וְאִם כֵּן הַקְּוֹשֵׁיָא בְּמִקוּמָה עוֹמְדָת וְתִי מֵהֶרְבַּמ"ח אִינוּ מְסַפִּיק כָּלֵל וְאָף עַל גַּב שְׁרָאִיתִי כְּתִיבוּ דֵּהָרַב ח"ס קְלִסְיָה לֹא תִלָּה לִיָּה פִיפִיָּה וְגַם רָאִיתִי עֲתָה שְׁכַת דֵּהַח"ס הַק' ע"ד הַר' מֵהֶרְמַא"ל דָּאִין רָאִיָּה אַבְל לֹא רָאִיתִי דְב"ק כִּי אִין הַסְפָּר עֲמָדִי וְאוּלָּם נִרְאָה דְעֵיקְרָא דְמִלְתָּא לֹא רָאִינוּ בְּשׁו"מ בְּתַלְמוּדָא דֵּהַנּוֹכַח שֶׁם זֶה דְלִימוּן כָּלֵל לְכַמָּה דִּינִים דְשְׂיִיכִי דִינוּ כְמוֹ בְּאֶתְרוֹג וּפְלָא הוּא אִיָּה לֹא הַנּוֹכַח לְשׁוּם דְבָר לֹא בְּתַל"ד וְלֹא בִּירוּשׁ' וְלֹא בְּתוֹסְפוֹתָא וְלֹא בְּדַבְרֵי הַגְּאוּנִים וְאִין לּוֹמַר דְלֹא הִיוּ מִינִים אֱלָהּ בְּזַמְנָם מִשׁוּם דֵּהָא כְּתוּב לֹא תִחַסֵּר כָּל בָּהּ וְכַמ"ש בְּמַס' סִיכָה וּבְנֹדָאי שְׁלַכְמָה דְבָרִים שְׁפִירְשׁוּ בְּתַל' דִּינֵי אֶתְרוֹג בְּר"ה וּבְמִקוּמוֹ אַחֲרִים גַּם בְּלִימוּן כֵּן וְא"כ לְמָה לֹא

הַנּוֹכַח שֶׁמֶּזֶה עַל פֶּן נִרְאָה טַעַם הַדְּבָר כִּי כְּשֶׁהָיוּ יִשְׂרָאֵל בְּאֶרֶץ לֹא הִי"ל שְׁמוֹת לְכָל הַפִּירוֹת בְּלִשׁוֹן עִבְרִי וְגַם לְפָרִי זֶה שֶׁל אֶתְרוֹג (זוֹלַת הַזֵּה מִיָּנִים הַמְּפֹרָךְ בַּפְּתוּב) * וְרַק כְּשֶׁגִּלוּ ** (סְגֵרֵתִי תִיבּוֹת אֵלּוּ אֲשֶׁר לַעֲנִ"ד חֵן תּוֹסֶפֶת מִהַמְעֵתִיק, כִּי זוֹלַת הַזֵּה מִיָּנִים כְּמָה פִּירוֹת נִקְבּוּ כְּשִׁמוֹת פְּתַנִּ"ף).

וְנִרְאָה דְכַנּוּנַת מֶרֶן הַגֵּהמ"ח הִיא דִי"ל שְׁגַם הַשֵּׁם אֶתְרוֹג הֶעָלוּ בִיָּדָם מִבְּבָל, וְכַעֲיֵן מִש"כ הַתּוֹסֶפֶת ר"ה ז' ד"ה מִדְּבָרֵי בְּשֵׁם הִירוּשָׁלַיִם פ"ק דר"ה. דא"ר חֲנִינְיָה שְׁמוֹת חֲדָשִׁים עָלוּ בִיָּדָם מִבְּבָל, וְעִי"ש רש"ב"ל אָמַר אֶף שְׁמוֹת הַמְּלֶאכִים עָלוּ בִיָּדָם מִבְּבָל.

יִצְחָק גִּסִּים) ** לְכַבֵּל לְקַחוּ מִשֵּׁם שְׁמוֹתֵיהֶם שְׁפָן קָרְאוּ בְּשִׁמוֹתָם עָלֵי אֲדָמוֹת וְגַם אֶתְרוֹג בְּכָלֵל וְהוּא בְּלִשׁוֹן אֲרָמִי וְגַם הַלִּימוֹן וְהַדּוּמִים לְאֶתְרוֹג מִפְּנֵי שֶׁהַכֹּל מִיָּן אֶחָד וְהַכֹּל הָיוּ בְּכָלֵל שֵׁם אֶתְרוֹג וְאֶף שְׁיֵשׁ אֵיזָה שִׁינּוּי מְעַט בֵּינֵיהֶם לֹא הָיוּ קוֹרִין בְּשֵׁם אַחֵר כֹּלֵל כִּי אִם רַק בְּשֵׁם אֶתְרוֹג לְבַד כִּי מֵה שְׁקוֹרִין עֲתָה לְשֵׁם זֶה הוּא לְקוֹחַ מְלִישׁוֹנוֹת הַעַמִּים אַחֲרֵים וְהֵם נ"כ הָיוּ קוֹרִין גַּם לְאֶתְרוֹג בְּשֵׁם לִימוֹן דְּנֹקָא וְלֹא בְּשֵׁם אַחֵר וְנִמְצָא דְבִזְמַן שִׁישְׂרָאֵל הָיוּ יוֹשְׁבִים עַל אֲדָמָתָם לֹא הָיוּ יוֹדְעִים הַפָּרִי שֶׁל אֲרַבְעָה מִיָּנִים בְּשׁוֹם שֵׁם כָּלֵל כ"א בְּשֵׁם פָּרִי עֵץ הַדֶּר דְּנֹקָא וְגַם אַחֵר כֶּף כְּשֶׁגִּלוּ לְכַבֵּל הָיוּ קוֹרִין לְכֹלָם בְּשֵׁם אֶתְרוֹג לְבַד וְלֹא בְּשֵׁם לִימוֹן וְלָכֵן גַּם בְּזִמְנֵי הַתְּנָאִים וְהָאֲמו' דְּנִתְפָּרְסָם לְהֵם שֵׁם אֶתְרוֹג ע"י תַּרְגוּם אוֹנְקֵלוֹס וְאַחֲרֵים וְכֵן מִדְּנֹקָדֵק לִישְׁנָא דְתַלְמוּדָא דְסוּפ"ק דְקִדּוּשֵׁין שֶׁהַבִּאֲתִי לַעֲנִין זֶה וְלֹא יָדְעוּ כָּלֵל מִשֵּׁם לִימוֹן וְשֵׁם אַחֵר כָּלֵל וּמִפְּנֵי זֶה לֹא הַנּוֹכַח בְּכָל מְקוֹם שֵׁם אַחֵר וְאֶפִּילוּ הַרְמַב"ם כְּשֶׁהַנּוֹכַח דִּין פְּלָאִים בְּאֶתְרוֹג לֹא הַנּוֹכַח כ"א רַק עִם תְּפִיחַ וְכַדְכֵתִי לְפִיכֶף נִרְאָה וְדֹאֵי דְגַם אֵלּוּ אֲסוּרִין עִם הַתְּפִיחַ שֶׁהֵם כְּמִין הָאֶתְרוֹג וְכֵן אֵין לְשֶׂאוֹל לְמָה לֹא אָמְרוּ בַתְּל' וְאֵימָא לִימוֹן וּא"כ לִפ"ז גַּם שְׁבִדוֹרוֹת הָאֶתְרוּנִים עוֹשִׂים הַבְּדֵל בְּשִׁמוֹת אֵין רִאֲיָה מְזָה שֶׁהֵם ב' מִיָּנִים וְיָכוֹל לְהִיּוֹת שְׁמַעַט שִׁינּוּי שְׁבֵהָם הוּא מְחַמַּת שִׁינּוּי הַמְּקוֹמוֹת וְשִׁינּוּי עֲבוּדַת הַקְּרָקַע שְׁפָאוּ מִשֵּׁם וְכַמ"ש הַרְמַב"ם וְיֵשׁ סְמָךְ לְזֶה מִמ"ש הַר"ש פ"ק דְדָמָאֵי מ"ג שֶׁהִבִּיא שֵׁם מ"ש בִּירוּשָׁלַיִם דְּאָמַר רְשִׁב"ג שֶׁלַּח לוֹ בְּרַבִּי אֶתְרוּגָא וְאָמַר זֶה בָּא לִי מִקְסָרִי כ' וְנ"ל וְעוֹד וי"ל דְּאֶתְרוֹג דְּקִסְרִי מְשׁוּנָה מִשָּׁל א"י וְלֹא גָזוּר בַּחוּ"ל אֲלֵא מִפִּירוֹת הַדּוּמִין לֹא"י וּמִיִּיתִי ע"ז לְשׁוֹן הִירוּשָׁלַיִם שְׁכַכְמָה דְּבָרִים יֵשׁ שִׁינּוּי בְּפִירוֹת א"י מִפִּירוֹת חו"ל ע"ש דְּמַתְּבָאָר מִדְּבָרָיו דְהִיָּה כ"כ שְׁוֹנֵי רַב דְּלֹא לְמַטְעֵי בְּאֶתְרוֹג מִפִּירוֹת הָאֶרֶץ וְהִירוּשָׁלַיִם הִלֵּא הַזְּפִירוּהוּ הַתּוֹס' ג"כ בְּמִסְכָּה ע"ז נִמְצְיָנוּ לְמַדִּין שְׁבִדוֹרוֹת הָרֵאשׁוֹנִים הָאֶתְרוֹג שֶׁהָיוּ נוֹטְלִים לְמַצָּנָה לֹא בְּכָל הַמְּקוֹמוֹת הִיָּה הָאֶתְרוֹג דְּמוֹת אוֹתוֹ הָאֶתְרוֹג שְׁוֹה כְּמוֹ שֶׁהוּא עֲתָה בְּזִמְנָנוּ רַק שֶׁהָיוּ מִדְּקִדְקִים שִׁיָּהוּ בִּי כָּל הַתְּנָאִים הַנּוֹכְרִים בְּדְבָרֵי חו"ל וְגַם הָיוּ אוֹמְרִים שֶׁהָיוּ אֶתְרוֹג וּלְפִי שְׂאִינֵי דוּמָה לְאֶתְרוֹג שֶׁל כָּל מְקוֹם לֹא הָיוּ מְקַפִּידִים ע"ז לְפִי שִׁיכוּ"ל שְׁמַחַמַת הָאֶרֶץ וְעַבּוּדָתָהּ יִשְׁתַּנָּה מִרְאָה הַפָּרִי וְאֵין בְּזֶה קְפִידָה שִׁיָּהוּ בְּכָל הַמְּקוֹמוֹת בְּשׁוּה דְהַכֹּל נִקְרָא אֶתְרוֹג וְנָהוּ פָּרִי עֵץ הַדֶּר הַפְּתוּב בַּתּוֹרָה וְכֵן גַּם אָנוּ נֹאמַר דְּגַם הַפָּרוּ הִיָּה שְׁקוֹרִין אוֹתוֹ בְּשֵׁם לִימוֹן מִפְּנֵי שִׁינּוּי אֶת שְׁמוֹ לְשֵׁם לִימוֹן יִהְיֶה פְּסִיל שְׂא וְדֹאֵי לֹא מְסַתְּבָרָא כָּלֵל וְגִדּוּלָה מְזָה כְּתוּב רַבּוּתֵינוּ הַתּוֹס' בַּפ' לוֹלֵב הַגְּזוּל גְּבִי מ"ש מֵהוּ דְתִימָא הוּאֵיל וְאֵית לָהּ שֵׁם לְנוּי לֹא מִתְכַּשֵּׁר וְאֵימָא ה"נ עֵץ עֲבוּתָא אָמַר רַחֲמָנָא מְכָל מְקוֹם וְנ"ל הַתּוֹס' מֵאֵי ס"ד לְמַפְסֵל מְשׁוּם לְנוּי מִיָּדִי הִדָּס כְּתִיב בַּתּוֹרָה הָא אֶפִּי הִירְדוּף מִפְּשִׁירִינָן וְכו' ע"כ: הָא קָמַן דְּאֶפִּי בְהִדָּס שְׁפָן שְׁמוֹ בְּכַתִּיב מִימּוֹת הַנְּבִיאִים וְאוֹתוֹ הָיוּ נוֹהֲגִים לִיטּוֹל לְמַצָּנָה וְהִדָּס מְצָרָאָה אֵינוּ נִקְרָא הִדָּס סְתָם וְכַכֵּה"ג בְּשֵׁם הַפְּתוּב בַּתּו' לֹא מְהַנִּי כְּמִפְּוֹרְשׁ

בכמה דוכתי בתל' וכמ"ש גבי דבש ולא דבש הגזין ולא דבש הגרעין מפני שיש לו שם
לנוי וכן אמרו בפ"ב דזבחים מים שאין להם שם לנוי יצאו מי פיור שיש להם שם לנוי
וכן אמרו במס' סנפה אזור ולא אזור יוני ולא אזור פחלי ולא אזור רומי ולא אזור מדברי
ולא אזור שיש לו שם לנוי וכן אמרו בספרי מים מה מים שאין להם שם לנוי וכו' ומוציא
אני מי תותים וכו' שיש להם שם לנוי ע"ש הא קמן דבכל דבר שפתוב בתורה סתם לא
מהני שם לנוי ואפ"ה לענן הדס פתב דאפי' ס"ד ליפא למפסליה פיון שאינו פתוב בתורה
ואף ששם זה פתוב בדברי הנביאים וכ"ש בשם אתרוג דלא נזכר שם זה כ"א רק בתרגום
והוא מלשון ארמי שלפ"ד התוס' מן התורה יוצאים אפי' במין אחר כל שיש בו התנאים
כולם שהוזכרו בדברי רז"ל כיון שהוא פרי עץ הדר מפני מה שקורין אותו בטעות בשם
הלימוזע"ש הגויים ויכולים אנו לומר שגם זה נקרא אתרוג ומפני זה לא הזכיר שם
לימון בת"ד ולא בתוספתא ולא בירושלמי כי היו קורין לכל המינים האלו אתרוג ולפי"ד
התוס' יפה פיון הט"ז במ"ש להכשיר הפורקב משום דאטו אתרוג פתיב בתורה דלפי"ד
תורה יוצאת דכל מין שיהי' אף שבאמת איני נקרא אתרוג כלל כ"א רק בשם אחר אפי"ה
דכשר אלא דיש לדחות ולומר דאפי' גם מין אחר שאינו נקרא כלל בשם אתרוג דכשר
דה"ד עכ"פ כשהיא מין אחר דוקא ולא מב' מינים וכדכ' מהרמא"ל אמנם לפי מה שנתב'
גם על זה אין לחוש כלל ועי' להרב מג"א שאחר מה שכתב דפסול משום דלא מקרי
אתרוג ציין למ"ש התוס' הנ"ל דנראה ודאי שהרגיש שלפ"ד התוספו' לא בעי שיהא
נקרא אתרוג דאפי' מין אחר כשר פיון שאינו פתוב בתו' אתרוג ולפי ד' הר' מהרמא"ל
הא לא מכרע משום דבעי שיהא ממין אחר ופ"ד שישנו נקרא אתרוג ולא מב' מינים:
וראיתי להר' מחצית השקל שרצה לישב תמיהת התוס' ע"ד הש"ס שהניחו בתמימה עפ"ד
הרמב"ם בהק' לפה"מ זרעים שכתב דמעולם לא נסתפקו מאי פרי עץ הדר והיה הלכה
למשה מסיני מסורה שהוא אתרוג אלא שנהלקו האמורים מאיזה תיקבה מהפסוק מרומז
הלכה למ"מ שפי' אתרוג וא"כ שהלכה למ"מ מסורה שנק' הדס שפיר היה ס"ד למפסל
אסא מצראה ע"כ ולדידי לא תיקן פלום שלפי"ד שהלכה למ"מ אמר בפ' שהוא הדס
דוקא א"כ איך אמרו בגמ' עץ עבות אמ"ר מ"מ דכבר פתיבנא דבכ"מ שצאמר סתם שם
לנוי פסול גם ראיתי בתורת חסד להר' מלובלין בדפ"ט ע"ג שכתב ע"ד הר' מהרמב"ח
שלא ראה מ"ש הרמב"ם וגם הרמב"ן פ' אמור והריטב"א בחיד' לסנפה דבקבלה הי"ל
השם הפרטי ושלפי"ד התוס' לא מקשו מידי אלא שעל כרחין שהתנס' ס"ל דדרשה גמי'
ולא הי"ל בקבלה השם הפרטי ושכ"מ בגמ' שאמרו אלא לכי הא כתיב הדר ההוא שדר
באילנו משנה לשנה ע"כ ולדידי בחנמ' הרבה מחלוקת בין הגדולים הנ"ל דנראה ודאי
דגם למ"ש הרמב"ם ודעמיה אין ר"ל דהלכה למ"מ הנוצר השם הפרטי אתרוג והדס
בפי' שאם היה פן ודאי לא היה שואלים בתל' ואימא פלפלין וכו' וכן ואימא הירדוף וכו'
מאחר שהדבר ברור שהזכיר שם בפ' אלא ודאי דר"ל דהלכה למ"מ נמסר להם
הסימנים שדוקא אם יש בהם אותן הסי' היא שיוציאו בהם ולכן השאלה היא אם יש
איזה רמז ג"כ בפתוב או לאו שלפי מ"ש בתורה יכו"ל אפי' מין אחר וע"ז באה התשו'
שכמו שמפורש בהלכה למ"מ הסימנים פן ג"כ רמוז בפתוב שיהא בו אותן הסי' למר
פדאי"ל ולמר פדאי"ל וכו' דלפי הסי' הוא דוקא מה שקורין עתה בשם אתרוג ובשם
הדס ולא אותן ששאלו בגמ' מפני שאין בהם הסי' שמסר משה רבינו ע"ז ולא מפני

קריאת השם דקריאת השמות כ"כ דנהייה את"כ ולא בזמן מרע"ה ודברי התוס' והרמב"ם פולם שנים לטובה ודברי התוס' מוכרח מהש"ס ממאי דמשני עץ עבות אמ"ר מ"מ ואם הנה שוקנזר בהלכה למ"מ בפי' הדס הוי פאלו פתוב בתו' הדס בפי' ולא אתי שפיר ובכו לא קשה מידי מזה למ"ש הרמב"ם ומאי דאתמר עץ עבות אמ"ר מ"מ משום דגם בהלכה למ"מ לא הוזכר הדס בפירוש ומידי עוברי בסוגיא זו הוק' לי בדברי רש"י ו"ל שפי' אסא מצראה גדל על המצר של שדה ומתוך שיש לו מקום פנוי הוא משביח ומצליח ל"א אסא מצראה הדס מצרי ע"כ דלהפי' הא' לא הוי בכה שם לזוי והדס סתם מקרי וכדאמר רבא שם בפ"ק הגי' מרירתא סתמא שמייהו והאי דקרי מרירתא דאגמא משום דאשתכח באגמא ע"כ וע"ש בתוס' וראיתי להתשב"ץ בח"ב סי' ד' שהשיב ע"ד השואל דרצה להתיר מפני שהם נק' בכל הלשונות צמר גפן שאלו הדברים אינם פדאים לסמך עליהם לאסור וכ"ש להתיר ואיך ועלה על דעת בעל ההוראה שהתורה תסמך באיסורא עלקריאת בני אדם והיו שוגגים או מטעים ואם הוא פשתן לפי ענינו יקראוהו צמר גפן היאך אפשר לומר שמפני קריאתו לסמך להתירו דנדאי באותו שם הנז' בתורה לידע פ'י בזה אין אנו צריכין לידע קריאת השמות להבדילו משאר מינים שהתו' לא אסרה אלא אותו המין הנק' באותו שם הכ' בתו' ואם יש מין אחר הנק' באותו שם עם שם אחר לא זה הוא המין שאס' פדאמ' ולא דבש הגזין ולא דבש הצרעין שפני שיש לו שם לזוי וכו' ובגמ' סיכה אצטריכו לרבוני אסא מצראה מקרא משום דהוי שם לזוי כמו אזור יוני וכו' ונראה שאין פירוש מצראה על שם מצרים דהוא אסא במקומו קראו ליה ולא עוד כמו כובשאני ציצאנו וכן נמי נראה שאינו הגדל על המצר דהוא אסא קרו ליה והא דקרו ליה מצראה משום דאשתכח במצרא כמו מרירתא דאגמא ונראה מין שהוא נק' בשם לזוי ומשו"ה אצטריכו לרבוני ל' כמו חולפא גילי לערבה ע"כ יעושד"ב ויש לתמוה טובא דאיך דחה ב' הפי' האלו שפך פרש"י, וגם הר"ן בהל' כת' וז"ל הגדל על המצר ע"ש ולא הזכירם וזכורני שפן פ'י גם הראשו' וזולתם ונראה מ"ש שהוא מין שנק' בשם לזוי לא ביאר למה נק' כה וגם ק' במ"ש דמשו"ה אצטריכו וכו' דנראה דהוא לפי מ"ש התוס' ודבריהם נכונים בטעמם ולא דמי לחילפא גילי לערבה דהתם ודאי צריכו רבוני שפתוב בתורה שמו ודמי לכל הנהו דמעטו' מפני שיש להם שם לזוי משא"כ בשם הדס והוא עצמו כתב שם שדוקא מ"ש בתו' ושלא תסמך על קריאת בני אדם וכו' ואם תאמר מפני ששם הדס פתוב בפתובים מלבד דאין בזה לדחות לדברי התוס' פיון דמ"מ אינו פתוב בתורה ועוד אדרבא משם מפני ש להקפך דכתוב עלי הדס ועלי עץ עבות עד שמפני זה עלה בדעת הרא"ש שהם ב' מינים אלא דמסיק שהם מין אחד והדס הוא אלא שאינו עבות ומשו"ה פסול למצוה דנמצא דמ"ש בש"ס הדס הוא שם מושאל ומה שהק' כמה שפי' באסא מצרא' י"ל דדוקא במרירתא הוי סתמא ולא מקרי שם לזוי משום דהוי הפל אחד ואין בהם שינוי לא כן באסא מצראה דיש שינוי רב וקפדי אינשי ולכה מקרי שם זה לזוי בנדאי אף שהוא ע"ש המקום ודוק פי קצרותי: ונראה נדאי דגם למ"ש התשב"ץ דאסא מצראה הוא מין אחר ואינו מין הדס דמודה הוא דלקושטא דמרבין מניה עבות מ"מ ואף שאינו מין הדס דלא הוזכר בהלכה למ"מ שם הדס פלל ונמצא דדברי רבינו' בעלי התוס' נכונים ודכ"ע מודו בזה וכ"ש בשם אתרוג דלא נמצא שם רמז בשום מקרא כו אם רק מתרגום ואף די"ל דגם לימון נק' בלשון תרגום בשם אתרוג

וימה שקורין עתה בשם זה הוא מלשונות הגוים וישגם לאתרוג קורין בשם לימון ואם פן מהיכא תיתי לפסול הלימון מן התורה למצוה ואדרבא נראה דכשר ממאי שלא שאלו עליו בש"ס ומ"ש הרמב"ח פבר פתבתי דלא מכרע מידי גם מ"ש עוד דאינו דר משנה לשנה משום דמתקלקל נר' דלא סימיה קמיה דנראה דמתקנים שפיר וכמ"ש בשו"ת מהרמ"א ויבספרי גדול' אחרים וכל מה שדברו חז"ל הוא על הרוב עוד פתב הרב תורת חסד שיש איזה אחרונים שכת' שיש להכשיר מן רב שמתבטל חלק הלימון ברוב האתרוג ול"נ לדון פאן דין ביטול ברוב וע' בהתשב"ץ ח"ב לענין תערוכת פשטן ע"כ, ואחרי שאלת המחי' נראה שלא עמד בענין זה היטב דמלבד דליכא סתירה מדבריו לפסול כלל לפי מ"ש ואדרבא מדבריו מבואר היפך מ"ש מהרמא"ל ואיני זוכר איזה מהאחרו' שכת' פן אמנם פבר פתבתי שכ"ה סברת הרב המורה שה"ד מהרמא"ל ז"ל וגם מה שיש לדבר בזה ואין צריך לכפול הדברים ואגב אורחין אומר שכל מה שפלפל הת"ח בכל התשוב' בענין זה אסמכ' אסימנים וכ"כ ג"כ פמה מהאחרונים ומפללם הרב ח"ס ז"ל דלפי מאי דכתו' בריש אמיר הפל הווי דרוש לקבל שכל עתה בזה ז' ולפי מה שנתבאר נראה דמ"ש הרב מהרמא"ל ז"ל אחר שנתבאר לו דבמורנצין ולימון יש להם פל הסי' וכו' ס"ד להכשיר פירות האלו בתורת אתרוג ולכן המורכב פאחד מהם ואין להכשיר רק אתרוג וכו' עש"ד והיינו לפי המונח שהניח שיהא נק' דוקא בשם אתרוג ואם אינו נקרא אתרוג אינו פרי עץ הדר ואחרי שאלת המ"ר נראה דהא לא מכרע דאטו אתרוג פתוב בתורה וכמ"ש התוס' אפי' לגבי הדס וכ"ש באתרוג והתורה והלכה למ"מ לא תסמוך על קריאת השמות של העולם וכמ"ש התשב"ץ ג"כ ומה גם די"ל דנקראו בשם אתרוג גם אלו וכדכת' וא"צ לכפול הדברים ויש לתמוה על דברי הרב דנראה דכמ"ש הרב השואל מפו' יוצא מדברי התוס' פן ובכן גם בלימון לא נפלאה היא ולא רחוקה דאפשר דמפני שהם ממין האתרוג לא הונזפו בשום אחד מגדולי הפסו' הראשונים להזהיר שלא לצאת י"ח במה שקורין לימון וכמו שנתנו דעתם לבאר לכל דבר ואל תתמה על החפץ דאם איתא להא מדוע לא נהגו מימי קדם לצאת במה שקורין לימון דאפשר לומר מפני דאתרוג הווי הדר ביותר והיא מיוחדת למצוה וגם דמפני חביבותם על המצות לא רצו לצאת י"ח במה שמשמשין בעניני חיל תמיד מה שאין פן באתרוג דבזה הווי פבוד והדר למצוה ובכן גם עתה בנדאי דאיסור גדול לשנות ממנהג הראשו' ואפי' שיצטרף להוציא סך גדול היכא דאפשר אבל אם לא מצא אין אומרים דיהא יושב ובטל מהמצוה ומ"מ יטול בלא ברכה דברכות אינו מעפבות אמנם פשהוא יחור של אתרוג שהורכב בלימון ואינו מצוי בלי הרבה בנדאי דשפיר דמי ליעול לכתחיל' וגם לברך ואין לחוש פלל וכמו שאבאר עוד להלן בס"ד: והנה ידעתי שהרבה מהאחרו' דברו בזה בענין אתרוג מורכב והגם שדרך תמיד שאחר שאעמוד בשורש הדבר להשים עיני עליהם אמנם פעת שאינם מצויים אצלי ספריהם אני סומך ראשי במה שהשיגה ידי בשורש ים התלמוד וגדולי הראשונים ז"ל אמנם אח"כ עתה יען השגתי איזה מהם אמרתי אעבור ע"ד וראיתו בתשו' הר' ב"ח בסי' קל"ה שפתב הר' מהרפ"ך להר' ב"ח על מה שתמה על מי שרצה לפסול אתרוג מורכב לדעתו הוא פשר והרבה בראיות ברורות שפן הוא ושפן מצא בתשו' פתוב להכשיר ושראה שפן נהגו היתר והר' מהרפ"ך אחר שהביא ראיות הב"ח סתם ז"ל הראשון מדלא הונזפו ב"ש"ס איסור בכלאים כמ"ש בשאר

פסולין אינו ראיה משום דבהרפכת יחור של אַתְרוג באילן של לימון או בתוך אילן שקו' לימינא לא הוצרכו למנות בכלל הפסולים משום דזה הוא בכלל מה דבעינן התנאים שאמרו בקרא דפרי עץ הדר דליפא בהרפכה וגם דהוא בכלל מ"ש לא יביא וכו' ולא דבר אחר שהוה מורפב והרב"ח חזר לקנים דבריו ואמר דמההוא ברייתא לא אברא פסולו שהיחור שמרפבים אותו שפיר קרינן ביה טעם עצו ופריו שנה דמסתמא טעם העץ לא יפסד וכן כל שאר הדרכים הנ"ל בברייתא וכו' ע"ש ונראה ודאי דלא ידעו טבעו של אילן זה של הלימון וחישובו שהוא כמו אילן של רמון ושאר פירות גם לא ראו תשוב' מהרמא"י ואף הרב"ח פתב דמסתמא טעם העץ לא יפסיד וכו' אמנם לפי האמת שהאילן של לימון עצמו יש בו כל התנאים הצריכים מעתה לא נשאר מקום לערער פלל דכיון דאף האילן של לימון יש בו כל הדברים הצריכים ודאי שגם היחור של אַתְרוג נשאר בתוקפו ולא נשתנה וז"ב דאילו היה יודע טבעו של אילן הלימון דהיה הג' מודה ומ"ש עוד לדחות ראית הרב"ח דמדאצטריף קרא לאסור פלאים בקדשים לפי מאי דכתיבנא לעיל ראיתו נכונה ואין מקום לדחייתו וז"ב: עוד פתב הרב לדחות ראית הרב"ח ממ"ש רש"י בפ' משוח מלקמה מין אַתְרוג הוא פמין הענף של האַתְרוג דלא שניף בנ"ד דהמראה והטעם והריח מכחיש זה דלאו מין אַתְרוג שאין לו מראה אַתְרוג ועוד שינויים אחרים ולכן נדחק בפ' דברירש"י או שנ"ד הוה איפכא שהרפכו של רימון ולימון באילן של אַתְרוג עש"ב ונראה שגם הרב"ח בתשו' אליו לא הכחיש המציאות בכל אלו השינויים אלא דהשיב דאפי"ה אפשר מההיא סוגיא דפ"ב דבכורות הנ"ל דאף שנשתנה דאי לאו קרא לא הוי פסלי אף שנשתנה וכו' יע"ש ולפלא הוא בעיני שיהיה שינויים פאלו בהרפכ' יחור של אַתְרוג באילן של לימון משום דכל אדם בעיניו יראה דהלימון בעצמו לבד הוא קרוב אל האַתְרוג במראה ובטעם וכמ"ש ג"כ מהרש"ק בתשוב' כת"י הנ"ל וכ"ש ע"י הרפכה של היחור אַתְרוג עם הלימון ואפ"י מזמן קדמון שעדיין לא נתחפמו וגם הרב מהרמא"ל כת' שאין הפרש ביניהם כ"א רק שאַתְרוג הקליפה עבה והמיץ מועט וגם הלבוש לא הזכיר מזה כ"א רק מפני שנע"ב עבירה דמבואר מדבריו דלמ"ד דלא נצטוו ב"נ על ההרפכה דכשר וגם בתשו' הרב מהרמא"י לא הזכיר מזה ואף בתשו' הרב פנ"מ הנ"ל כ' וז"ל אבל באמת נוכל לומר דלמורפב יש לו טעם וריח כאַתְרוג ממש בלי שום שינוי ע"כ ומה שרצה לפ' בכונת דברי רש"י נר' דהוא בעצמו ראה דדחיק ואתי מרחיק ולכן קאמר דמה שאמר דבנ"ד היה יחור של אַתְרוג בלימון דזה אינו אלא איפכא ע"ש ומ"ש עוד מהרפ"ך מההיא דילדה שספכה בזקנה ומה שדחה הרב"ח פבר דברנו בזה לעי' ולכאורה היה נראה דמ"מ טעם הלימון אינו בטל ביחור האַתְרוג מירושלמי רפ"ק דבכורים ה"ד מהרש"ש והג' מהרא"ו שם וז"ל ואפ"י מן הילדה אינו מביא הדא אמרא פשם שהילדה חיה מן הזקנה פה הזקנה חיה מן הילדה ע"כ פי' שיונקים זמ"ז דנר' דאינו בעל אמנם כד מעיינת שפיר הא לא מכרע משום דביטול לא שניף אלא באיסור וכדומה אבל הקא הוא משום גזל וכמ"ש בירוש' שם ובאיסור זה ל"ש ביטול וכמ"ש רפ"ב דערלה שלפי"ז אדרבא יש לדקדק מפאן היפך דברי הרב מהרמא"ל על פן אין להק' ע"ד הרב"ח שלא חשש משום דלא הווי פולו אַתְרוג ומה שדחה עוד למ"ש הב"ח שמ"כ בתשו' כ"ו שהכשירו אחרי שאלת המחיל אינו פן ולא נפלות הוא וכמ"ש מהר"ם אלשיך משם הר' המו' וכ"נ מתשו' הרב מהרש"ק בתשו' כ"ו הנ"ל ואינו יודע

איה לא הזכירו הב' הרבנים הנ"ל למ"ש הלבוש ומהרמא"י ו"ל שדברו בזה: והנה מפו' יוצא מדברי הב"ח שדעתו ו"ל דאעפ"י שבמורכב דנ"ד וגם שהיו בו כמה רעותות שהורכב עם אילן שהפרי שלו אין בי התנאים הצריכים לאתרוג ומשים דאמרין דמסתמא פאתרוג הינצא ממנו מתקנימים בו התנאים הצריכים וגם דאף דהאתרוג הזה משונה במראה וטעם וריח וכמה דברים דמזה מוכח דלאו מין אתרוג הוא ואפי"ה פשר ולא חש למה שחששו מהרמא"ל ומהרמא"י דאעפ"י שאין בו שינוי דאפי"ה פסול ומשום דלא הוי פלו אתרוג וגם לא חשש ג"כ למה שחשש הלבוש והכריח פן משום דלא הונופר בש"ס פיסול מורכב וגם מפרש"י דסוטה ומהש"ס דפ"ב דבכורות בהדלה הגפן ע"ג תאנה דפסול דוקא לנסכים ומשום דאתקש לזבח: והאמת אגיד דהלא מראש בתחילת עומדי בענין הזה תקף פשוטותי מהש"ס הזה אמרתי דכיון שנסתנה כ"כ טעמו דמייירי בהרפכה דע"י כף נכנס ממשו של תאנה בגפן וא"כ הוא יש לתמוה טובא על כל הגדולי שדברו בדין אתרוג המורכב דמדוע החרידו אלינו את כל החרדה הזאת לכן אמרתי דנדאי הם מפרשים דלא מייירי בהרפכה והוי דומיא דמתניתין דפ"ו דכלאים המדלה את הגפן על גבי מקצת אילן מאכל דמסתמא מייירי בהיתר ואף אם נרצה לדחות דלא מוכרע משם לומר דהקא לא הוי בהרפכה מ מ נראה מתוך הש"ס דלא מייירי בהרפכה משום דנראה דהפסיל היא רק משום נדמה והוא רק משום הט' ולא משום פלאים וכדפרש"י ולפי"ז לא מוכרע מידי דבהרפכה שוש ממשו דכשר באתרוג: ותו דזכורני שמזה זמן רב שראיתי שיש אומרים שהגפן אינו מקבל הרפכה ועמדת בזה אם ס' זו מוספמת או"ל ומפני רוב השנים איני זוכר בטיב ואין הס' עמדי לחפש בהם ורק עתה הראו לי דבזה"ק פ' נשא דקכ"ה איתא ר"ח פתח אשתה כגפן פוריה מה גפן דלא מקבל עליה אלא מדידה כף איתתא דישר' קנימא כה"ג דלא מקבלא עליה אלא ב"ז וכו' ע"ש, נמצא דעכ"פ לפי הזוה"ק הגפן אינו מקבל הרפכה.

וכבר אמרו בירוש' פ"ק דכלאים אין מרפיבים זיתים ברכב של תמרה וכו' ר יודן בעי ולית הדא פליגא על ר"ל אשתה כגפן פוריה בנייה כשתילי זיתים מה זיתים אינם מקבלים הרפכה אף בנייה אין בהם פסולת הא מקלל שיש בהם פסול' שניא היא הקא שהוא עתיד למתקה ע"כ נמצא לפי"ז דאף דאינו יוצא פרי מחמת ההרפכה ורק שמתק את הזיתים הוא ואפי"ה אסור להרפיבו, ולפי"ז הקא בהדלה ע"ג התאנה אף אי מייירי שהרפיב אין חשש שייצאו פירות ענבים מחמת ההרפכה כ"א רק שקבל הגפן טעם מהתאנה והחשש הוא רק מפני שנסתנה והוי פנדמה אבל באתרוג הינצא מההרפכה אפשר דאיכא למיחש דהפרי עצמו יש בתוכו ממין אחר וא"כ אין ראיה משם דיש להתיר אתרוג דאפשר דיש לחוש פדברי האוסרין ונר' דגם הב"ח שהביא ראיה משם גם הוא מודה דשם לא מייירי בהרפכה ורק דיליף משם דאין לחוש לשנוי הטעם לפסול' האתרוג אמנם נר' דיש לחלק ולא קשה משם לדעת האוסרין: והנה אשו"ר ברהטי"ם בס' שואל ומשיב מהדורא ד' ח"ג סוס"י ל"א שה"ד ה"ג מהרח"ך שבהשמות לא"ח הק' לד' הלבוש מבכורו' הדלה הגפן ע"ג תאנה דפסול' לנסכים משום דבעי' שלא ישתנה דתפו"ל דנעשה הרפכה וכת' הוא דלפי מ"ש את"ש דביין הבא מכח הדבר ונשתנה פשו' דלא שייך כל שתעבתי וז"ב ולידי אין זה מן הישוב ואין לי פנאי להאריך וא"כ לפי"ד הג' מהרח"ך יש לתמוה ג"כ לכל הפו' הנ"ל אמנם לפי מאי דכת' לק"מ: ויש להק' ע"ד מהרפ"ך הנ"ל דלפי מה

שְׁהַרְגִישׁ בְּעֶצְמוֹ דְּמָה שְׁדָּחָה לַד' הַב"ח בְּמָה שֶׁהֵבִיא לְהַתִּיר מִמ"ש רַש"י דְּכַשְׁמֶרְפִּיבִין
אֲזִי נִישָׂא פִּירוֹת מְאוֹתוֹ הַמִּין וְכו' דְּמִמִּין קָאָמַר דְּהֵינּוּ מְקַצְתוּ וְכו' דְּהוּא דִּוְחַק גְּדוֹל וְלָכֵן
קָאָמַר דְּיִכְיִל לְהִיּוֹת דְּבִנ"ד אֵינּוּ כְּמוֹ שְׁאוּמְרִים דְּהַרְפִּיבּוּ יַחֲוֹר שֶׁל אֶתְרוּג אֲלֵא שְׁהַרְפִּיבּוּ
יַחֲוֹר שֶׁל מִין אַחַר בְּאֶתְרוּג בִּנ"ד א"כ קִשָּׂה מְאִי מִיִּתִי מֵהֵיחָדָּה שְׁסִיבְכָה בְּזִקְנָה
לִנ"ד וְעַכ"פּ נֵר' דְּמָה שְׁדָּחָה הֵרַב"ח דְּמֵהֵיחָדָּה לִיכָּא שׁוּם רְאֵיהּ דְּשִׂאנִי הֵתָם דְּכַתִּי וְנִטְעָתָם
דְּאֲזִלִי בְּתֵר נְטִיעָה לְפִי מְאִי דְּכַתִּיב לְעִי הָאֲמַת אֲתוּ וּמָה שֶׁר"ל הֵג' דָּא"כ לֵא הו"ל לְסַתְנָם
אֵין זֶה תְּשׁוּ' דְּהַדְּבָר בְּרוּר בְּעֶצְמוֹ וְאֵין לְהַאֲרִיף עוֹד בְּזֶה: וּמ"מ נִרְאָה בְּרוּר דְּגַם מֵהֵרַפ"ךְ
דְּפִלִּיג ע"ד הֵרַב"ח דְּהֵנּוּ ס"ל לְהַכְשִׁיר אֲפִי לְכַתְחִילָה וְהוּא מְשׁוּם דַּס"ל דְּאֵין בּוּ בִּנ"ד
הַתְּנָאִים שְׁאֲמָרוּ רַז"ל וְגַם מְפִנִי שֶׁהוּא מְשׁוֹנָה שְׁנוּי רַב מְאֶתְרוּג שְׁאֵינּוּ מְוַרְכָּב בְּמִרְאָה
וְטַעַם וְרִיחַ וְהֵינּוּ מְפִנִי שְׁלֵא רְאָה וְלֹא יָדַע טְבַע אֵילָן הַלִּימּוֹן וְחָשַׁב שְׁגַם אֵילָן הַלִּימּוֹן
אֵין בּוּ הַדְּבָרִים שְׁהַצְרִיכוּ רַז"ל וְשֶׁהוּא כְּמוֹ רִימּוֹן וּפְרִי אַחַר, אֲמַנָּם לְפִי הָאֲמַת דְּהוּא
בְּרוּר דְּגַם אֵילָן הַלִּימּוֹן הוּא כְּמוֹ אֵילָן הָאֶתְרוּג וְכָל הַתְּנָאִים אִית בֵּיהּ וְגַם אֵין דְּרַף הַגְּנָנִים
לְהַרְפִּיב כָּלֵל בְּמִינִים אַחֲרִים, וְגַם שְׁכַשְׁמֶרְפִּיבִין ה"ד הַיַּחֲוֹר שֶׁל אֶתְרוּג בְּאֵילָן שֶׁל לִימּוֹן
דְּבִלִימּוֹן גּוֹפִיָה מְתַקְנִים כָּל הַתְּנָאִים הַצְרִיכִים וְכַמ"ש כֵּן כָּל הַגְּדוֹלִים וְכ"ש וְק"ו בְּהַרְפְּכָה
דְּוֵדָּאִי גַם הֵמֵהֵרַפ"ךְ הוּא מְכַשִּׁיר בְּזֶה וְגַם הֵרַב פְּנִים מְאִירוֹת כַּת' שֶׁם דְּבָאֲמַת נּוֹכַל לֹאמַר
דְּלִמְוַרְכָּב יֵשׁ לוֹ טַעַם וְרִיחַ כְּאֶתְרוּג מְמַשׁ בְּלִי שׁוּם שְׁנוּי ע"ש, וְאָף אִם יֵשׁ אֵיזָה שְׁנוּי
שַׁכְת' הַפּוֹס' הָא וְדָאִי אֵינּוּ כְּמוֹ הַגְּדוֹן שֶׁל מֵהֵרַפ"ךְ וּבְוֵדָּאִי שְׁגַם הוּא מוֹדָה דְּכַשִּׁיר אֲפִי
לְכַתְחִיל וּבְזֶה וְדָאִי רְאֵית הַב"ח נְכוּנָה דָּאִם אִיתָא לְהָא לְמַהֲלֵא הַוְנָפֵר בְּש"ס זֶה וְכ"ש
וְק"ו לְמָה שֶׁהַתְּחַכְמוֹ הַגְּנָנִים לְעֵשׂוֹת מְמַשׁ כְּמוֹ שְׁאֵינּוּ מְוַרְכָּב וְכ"ש לַס' הַב"ח דְּאָף
שְׁבִיטָל דְּעֵתוֹ מְפִנִי מ"ש מֵהֵרַפ"ךְ כְּשֵׁיִשׁ אַחַר שְׁלֵא לְבָרַף לְכַתְחִיל דְּבְזֶה וְדָאִי דְּמַתִּיר
לְכַתְחִיל וְנֵר' עוֹד דִּי"ל דֵּהַב"ח דַּס"ל בִּנ"ד אָף שְׁהִיּוּ בּוּ כָּל אוֹתָן הַשְּׁנוּיִים שֶׁהוּנָפֵר שֶׁם
דְּמַעֲיָקֵר הַדִּין דְּשָׂרִי וְאָף שֶׁהוּא שְׁהוּרְכָב יַחֲוֹר שֶׁלז פְּרִי אַחַר בְּאֶתְרוּג וְלִיכָּא כְּלוֹל אֶתְרוּג
לְפִי מָה שֶׁהִיא מְזַמָּה כְּלָאִים דְּהַרְפְּכָה לְכָלֵאִי בְּהֵמָה, צ"ל דַּס"ל דַּל"ב כְּלוֹל אֶתְרוּג וְכַדְעַת
הַסּוֹבְרִין כֵּן, וְלִפִּי"ז יֵשׁ לֹאמַר דְּדְבָרֵי תְּשׁוּ' מוֹהֲרַמָּא"י דַּכַּת' דְּלֵא אֲמָרִי אֲפִי מְקַצַּת שֶׁה
לְהַקֵּל וּמְפִנִי זֶה אֵין לְהַכְשִׁיר אֶתְרוּג מְוַרְכָּב מְשׁוּם דְּהֵי מְקַצַּת אֶתְרוּג דְּהַקְשִׁינוּ ע"ד דְּהַכָּא
הֵי כְּלוֹל אֶתְרוּג אֲמַנָּם יֵשׁ לְדוֹן דְּנָדוֹן מוֹהֲרַמָּא"ו מִיִּירִי כְּנָדוֹן מֵהֵרַפ"ךְ וְכ"ח דְּהוּא בְּיַחֲוֹר
אֵילָן אַחַר שְׁהוּרְכָב בְּאֵילָן אֶתְרוּג: וְלִפִּי"ד גַּם הַט"ז דַּכַּת' לְהַכְשִׁיר מְשׁוּם מְאִי דְּאֲמָרִין
שֶׁה וְאֲפִיל' מְקַצַּת שֶׁה הֵינּוּ אָף בְּאֶתְרוּג שְׁבִיחֹר אֵילָן אַחַר שְׁהוּרְכָב עִם אֵילָן הָאֶתְרוּג
אֲלֵא דַּמ"ש אַח"כ דִּישׁ לְפָסוּל מְשׁוּם דִּישׁ בּוּ מִמִּין אַחַר הוּוּ כְּחֶסֶר נִרְאָה דְּגַם בְּזֶה דְּאֵין
זוֹ טַעְנָה מְשׁוּם דְּחֶסֶר לֹא הוּוּ לְקִיחָה תְּמָה כִּינּוּ דְּאֵינּוּ שְׁלָם אֲבָל הַכָּא הָרִי הוּא שְׁלָם וְכֵן
מְתַבָּאֵר מֵהִיא שֶׁה"ד הָרָא"ש דְּאֵין לְפָסוּל אֶתְרוּג מְשׁוּם כְּתוּבִי מִכַּת שִׁיעוּרִיָּה מְשׁוּם
דְּאֵינּוּ מְפִנִי שִׁיעוּר בְּתוֹרָה וְלֹא אֲמָרִין כִּינּוּ דְּקִי"ל בְּכָל דְּנִכְתָּא כְּתוּבִי מִכַּת שִׁיעוּרִיָּה
אָף הֵי כְּחֶסֶר מְשׁוּם דֵּה הַשְׁלָם וְגַם הָרָא"ש דְּפִלִּיג הֵינּוּ מְשׁוּם דְּבַעֲיָנָן לְקִיחָה דְּמַנְכָּר
וְלֹא מְשׁוּם דְּהוּוּ כְּחֶסֶר וְה"נ הֵי מַנְכָּר וְנִרְאָה דְּלִזָּה כִּינּוּן הַפְּנִים מְאִירוֹת שֶׁם שְׁכַתָּב וְכָל
דְּבָרֵי הַט"ז שֶׁם אֵינָם מְוַרְכָּחִים ע"ש.

וְנִרְאָה שְׁגַם ע"ד י"ל מְפִנִי שְׁנִרְאָה דְּדַעְתּוֹ דַּס"ל דִּישׁ לְהַתִּיר וְאָף לְכַתְחִילָה מְפִנִי
שְׁלִמְוַרְכָּב יֵשׁ רִיחַ וְטַעַם כְּאֶתְרוּג מְמַשׁ בַּל"ש שְׁיָנִיו וְרַק דְּמְפִנִי שְׁבָא לְחִלּוֹק ע"ד הַט"ז
וּמֵהֵרַמָּא"י לֹא מְלָאוּ לְבוֹ לֹאמַר כֵּן וְלָכֵן כְּתַב דְּהַסּוֹמֵף ע"ז וּמְבָרַף דִּיצָא בְּדִיעְבַד וְאֵלוּ הֵיָה

עומד בענין היטב הנה רואה דלא הוי נדון דידיה כנדון הרבנים הנ"ל משים דנדון הרבנים הנ"ל מייירי באתרוג היוצא מיחור הלימון ומשום דלא הוי פולו אתרוג ומפני זה גם לא הוי הטעם והרוח שנה וכמ"ש בתשוב' הב"ח אבל נד"ד דהנה שנה הוא משום שהיה מן היחור של אתרוג דבנה אף אי בעינן פולו אתרוג הוי פן וכדכתובנא לעיל פי מן האמור י"ל גם פן ע"ד הרב שבות יעקב בח"א סי' ל"ו דכתב בתחילה להליץ בעד הלבוש ממה שדחו דבריו הט"ז ומג"א משום דאפשר לומר דעיקר טעמא של הלבוש הוא פנון שנטילת לולב כל ז' הוא זכר למקדש שנאמר ושמחתם לפני ה' אלהיכם וכו' לכה דינו כמו לגבוה ממש ומדמה לקרבן וכו' ומלבד דקשה דלא הזכיר להט"ז שפכת פניו זה ודחאו ותו דהעיקר דמילתא לא ניתן להאמר כלל דבר זה וכמו שהוכחתי לעיל מהתלמוד ומהראשונים וגם הירוש' דנדאי הוי דינו פהדיוט, ושוב כתב אח"כ לדחות דברי הלבוש מעיקרא ממ"ש הרמב"ם דאין ב"נ מצוה על הרפכת האילן ואין בזה משום דיחוי כלל דמלבד די"ל דלפי"ד דהוי מצוה זו פקדשים אף שהלבוש תלוי בחיוב ב"נ על ההרפכה מ"מ בקושטא אם איתא להא דדמי לקרבן אפי' נעשה מאיליו הוא פסול ועוד דכבר כתבתי דכמה גדולים והרמב"ם ס"ל דב"נ מצוה: אמנם מ"ש עוד לדחות דברי הלבוש משום דאפשר דאתרוג באילן לימין הוי מין במיני בזה יש טעם פעיקר אלא שקצר במקום שאמרו להאריף עוד ראיתו שכתב דמה שמחזיקין פסול הוא משום מ"ש מהרמא"ל דאף דעיקר הראיה שהביא מהא דילדה שסיפכה בזקנה וכו' יש לדחות דעתם גזרת הכותב דכתיב ונטעתם וכו' עש"ד והדין עמו אלא שקצר את הרחב וכבר הארכתי בזה וגם שקבר עמדו בזה ג"כ הר' מהרפ"ך והרב"ח ואיהו גופיה הזכיר לתשוב' זו וע"ש שאחר שדחה לראות הר' מארמא"ל כתב דעיקר לפסול אתרוג המורכב הוא כמו שמסיק בתשובה דהוא משום דב' מינים מעורבים וגם הוי פחסר וכתב עי"ש שאיזה אנשים צירפו עמהם להרב ש"ך והורו להתיר ועיקר טעמו היה עפ"י הסוג' דשה ואפי' מקצת שיה וה"ה גבי אתרוג נימא הכי ובאמת כבר נסתר בתשו' מהרמא"י וכו' והג' הש"ך כבר נתחרט קודם מותו על הוראה זו וצוה לבנו שיבקש מחילה מאת מוח"ז על ששגג בדבר זה וכו' ע"כ ששמעתי וכו' גם הב"ח כתב בתשו' בשם מהרפ"ך לסתור לדעת הב"ח וכו' עכ"ל יעיש"ד ונראה ברור דגם הרב לא עמד בענין זה היטב כ"א רק שנמשך אחר דברי האחרונים ושגם הם לא עמדו בשורשן של דברים לפי מאי דכתיב גם מה שצירפו למהרפ"ך למהרמא"ל פאליו שניהם מדברים בנדון מורכב אחד וזה אינו דהר' מהרפ"ך מבואר בדבריו דמה שהקמיר במורכב הוא משום דהמורכב במין אחר דמפני זה גם פרי שהמורכב בו אין בו שום אחד מהתנאים שאמרו רז"ל וגם דמשונה המורכב שהוא בכל הן במראה והן בטעם וריח וכו' דכיון שיש בו כל השינויים האלו בהכרח הוא שהאתרוג היה אינו מאלו האתרוג כ"א מאילן האחר דמפני' יוצא מדבריו דאם האתרוג המורכב הוא ברור שיש בו כל התנאים שארז"ל והוא שנה במראה וטעם וריח דגם הרב מהרפ"ך הוא מכשיר ולא משום מ"ש הרב מהרמא"ל אלא שהרב"ח אפי"ה בנדון זה הוא דעתו להכשיר וצ"ל דס"ל כס' הט"ז וש"ך ודע' דאמרי אפי' מקצת אתרוג אמנם לס' הרב מהרמא"ל אף שהיה בו כל התנאים וגם דהוא שנה לאתרוג שאינו מורכב שאינו פשר מפני שהוא מורכב וכבר כתבתי מה שיש להשיב ע"ד מתי' דברי הש"ס וגדולי הראשונים ז"ל דאף איננו ברור דאמרינו אפי' מקצת אתרוג דאעפ"כ דלפי שורת הדין

שְׂיֹצֵא מִפְּלֵל הַקְּבֵלָה שְׁפָרִי זוֹ תְהִיָּה מַעֲזַן הַדָּר שֶׁהוּא אֶתְרוּג עַכ"ל וּלְפִי מֵאֵי דְכִתְיָבְנָא
לְעִי יָפָה אָמַר אָבָא חֲגִינֵן דְּהִיכֵן כְּתִי בְּתוֹרָה אֶתְרוּג רַק עֵץ הַדָּר שֶׁהוּא דָר מִשְׁל"ש דְּוַדְּאֵי
לֹא פְתוּב בְּתוֹרָה שֵׁם הַפְּרָטִי וְגַם לְמַשְׁה בְּסִינֵי לֹא נֶאֱמַר שֵׁם הַפְּרָטִי שֶׁהוּא אֶתְרוּג בְּלִשׁוֹן
אַרְמֵי וְרַק מֵה שְׁנַאָמַר בְּסִינֵי הוּא דְפִי עֵץ הַדָּר הוּא הָאֲמוּר בְּתוֹ שֶׁהוּא הַפְּרָי שֶׁהוּא הַדָּר
וְדָר בְּאֵילֵן מִשְׁל"ש לְמַר פְּדֵאִית לִיָּה וּלְמַר כְּדֵא"ל וּבְכֵן אָמְרֵי חֲזו"ל שְׁכ"ה מְפו' בְּפִתּוּב
וּדְרָשָׁה גְמוּרָה הָוֵי כְּמוֹ שְׁנֵא' לְמַשְׁה בְּסִינֵי וּלְפִי שְׁבֻזְמָנָם הַפְּרָי שְׂיִישׁ בּוֹ פֶּל הַסִּי הוּא מֵה
שְׁהִיּו קוֹרִין בַּל"א בְּשֵׁם אֶתְרוּג לְכֹן קְרֵאוּהוּ פֶּן וְלֹא שְׂשֵׁם זֶה הַוּנְפֵר בְּסִינֵי וְלֹא בִימֵי
הַנְּבִיאִים וְיִישׁ לְתַמּוּהָ עַל מֵה שְׁעֵלָה בְּדַעְתּוֹ לְעֲשׂוֹת מַחְלֻקָּת בֵּין הַרִיטְבָ"א וְרִש"י דְלַע"ד
לֹא דַק דְּאֶדְרַבָּא הַמְדַקְדַּק בְּדַבְרֵי הַרִיטְבָ"א יִרְאֶה בְּעֵינָיו שֶׁהִס' מִתְּאִימִים עִם דְּבָרֵי רִש"י
דְּמ"ש דְּאִינוּ דְרָשָׁה גְמו' הֵינּוּ לְפִי הַס"ד דְּפָרִיף וְאִימָא וְכו' אָבָל בְּקוּשְׁטָא לְפִי מֵה שְׁתִּי
דְּלִיפָא פְרִי אַחַר הָוֵי דְרָשָׁה גְמו' וּמְכַנּוּן לְמֵה שְׁנֵא' פֶּן בְּקְבֵלָה דְּבַעֲיָ שְׂיִהִיָּה בּוֹ סִי אֵלוֹ
וּלְפִי מֵאֵי דְכִתְיָנִי גַם אִינוּ חוֹלֵק עִם הַתּוֹ הַנְּ"ל וּמַהֲתִי' שְׁלֵא נִזְכָּר בְּאוֹתָהָ שְׁעָה דְּבָרֵי הַתּוֹ
כְּמִפְּנִי בְּדַבְרֵי מֵהַר"א הַלּוֹי: וְנִמְצָא לְפִי מֵאֵי דְכִתְיָנִי דְגַם הַרִיטְבָ"א וְדַעֲיָ אִינָם חוֹלְקִים עַ"ד
הַתּוֹ וְכוּ יִישׁ לְדַקְדַּק מִדְּבָרֵי הַרִיטְבָ"א גּוֹפִיָּה מִמ"ש בְּחִי שֵׁם לְד' ג"ל וְנ"ל עֵץ אָמַר רַחֲמָנָא
מ"מ, וּלְקַמֵּן אָמְרֵי עֲרַבֵי נַחַל אָמַר רַחֲמָנָא וְפִי שְׁנֵיָּהֶם דְּכִי קָפְדֵי אָשֵׁם לְנוּי הֵינּוּ הֵיכָא
דְּאֶפְקִיָּה רַחֲמָנָא בְּשֵׁם פְּרָטִי כְּגוֹן אֲזוּב וּמְרוּר וְכִינְצָא בְּהֵן אָבָל הֵכָא פֶּל הֵיכָא דְּהָוֵי עֵץ
עֲבוֹת אוֹ שְׁהַעֲרַבָּה מִמִּין הַגְּדֵל עַל הַנַּחַל בְּהֵכִי סְגִי דְלֵהֲכִי לֹא אֶפְקִיָּה רַחֲמָנָא בְּשֵׁם פְּלֵל
עַ"כ א דְּהַגַּם דְּכְשֵׁישׁ שֵׁם לְנוּי הָוֵי כְּאוֹתוֹ הַשֵּׁם וְהֵכָא בְּהַדְס מְצָרָאָה אִין עֲלִיו שֵׁם הַדְס
פְּלֵל דְּאֶפ"ה כְּשֵׁר מִשׁוּם דְּכִינֵן דְּלֹא הַוּנְפֵר בְּכַתּוּב שֵׁם הַדְס אִין לְהַקְפִּיד וְאִם אִיתָא כְּדַבְרֵי
הַרְב דְּנֶאֱמַר בְּסִינֵי דְפִי הַפְּתִיב עֵץ עֲבוֹת הַנְּאָמַר בְּתוֹרָה דֵּה"ד הַדְס וְלֹא מִין אַחַר וְאָף
שֶׁהוּא עֲבוֹת וְעֲלִיו חוֹפִין אֶת עֲצוֹ הָא וְדֵאֵי הָוֵי כְּמוֹ שְׁמִפְּנִי בְּתוֹ הַשֵּׁם הַפְּרָטִי וְהָוֵי עֲדִיף
טְפִי מִמ"ש בְּחוֹלִין פ' א"ט דַּס"ב דְּהֵנִי כְּפּוֹשְׁנֵי צְוֹצְיָנֵי דְכְשָׁרֵי לְגַבֵּי הַמְזַבַּח דְּפָרִיף דְּהָא
הָוֵי שֵׁם לְוִי דְּצְוֹצְיָנֵי בַל' אַרְמֵי הוּא תוֹרִין וְצְוֹצְיָנֵי שֵׁם לְוִי וְכ"ש הֵכָא אַע"ג דְּכַתִּיב עֵץ
עֲבוֹת בְּלֹא שֵׁם כִּינֵן דְּנֶאֱמַר לְמַשְׁה בְּסִינֵי דְפִי הוּא הַדְס וְלֹא שֵׁם אַחַר וְאַע"ג דְּהוּא עֲבוֹת
לְמֵה יִהְיֶה כְּשֵׁר כְּשֵׁישׁ לוֹ שֵׁם לְוִי כִּינֵן דְּאִינוּ נִק' הַדְס: וְרֵאִיתִי לְהַר' מֵהַר"ץ בְּסו' קַס"א
שְׁרָצָה לְתַרְצַ תְּמִיּהַת הַתּוֹ עַפ"י סוּגִיָּא זוֹ דְּחוֹלִין וְנ"ל הָרֵי שֵׁם דְּכּוֹפְשְׁנֵי לְחוּד שֶׁהוּא
הַלַּע"ז אוֹ הַתַּרְגוּם שֶׁל חוֹרִים אִין בּוֹ מִשׁוּם לְתַא דְשֵׁם לְנוּי שֶׁהוּא שֵׁם הַעֲצָם שֶׁלוֹ בְּאוֹתָהָ
הַלְשִׁין כְּמוֹ תוֹרִים בַּל"ק אֵלָא בְּצְוֹצְיָנָא הוּא דַּס"א דְּהֵנִי שֵׁם לְנוּי נּוֹסֵף עַל כּוֹפְשְׁנֵי
ה"ה בְּאֶסָא מְצָרָאָה אַע"ג דְּבִקְרָא לֹא כְּתִיב הַדְס וְלֹא אֶסָא סַד"א דְשֵׁם אֶסָא כִּינֵן שֶׁהוּא
הַלַּע"ז שֶׁל עֵץ עֲבוֹת דְּכַתִּיב בְּקֵרָא הו"ל כְּאֵילֵי הוּא שֵׁם הַעֲצָם וּמְצָרָאָה הַנּוֹסֵף עֲלִיו הוּא
שֵׁם לְוִי וְלֹא לִיתְכַּשֵּׁר וְאֵילֵי הֵנִי הִירְדוּף פְּרוּשׁוֹ שֶׁל עֵץ עֲבוֹת וְהֵנִי הִירְדוּף א' שְׂיִישׁ לוֹ
שֵׁם לְנוּי נְמִי סַד"א דְּלִיפְסוֹל וּדְקָאֲמַר עֵץ עֲבוֹת אָמַר רַחֲמָנָא מ"מ רְצוּנוֹ כִּינֵן דְּבִקְרָא לֹא
כְּתִיב הַדְס שֶׁהוּא שֵׁם עֲצָם אֵלָא עֵץ עֲבוֹת שֶׁהִיא שֵׁם הַתּוֹאֵר אִין לְהַקְפִּיד עַל שֵׁם לְנוּי
שֶׁלוֹ פֶּל שֶׁהוּא עֲבוֹת עַ"כ וְהַרְוָאָה וְרָאָה דְּאִין זֶה מַעֲלָה אַרוּכָא לְתַמִּיּהַת הַהוּ דְּאִין הַנְּדוֹן
דוֹמָה לְרָאָה דְנַר' וְדֵאֵי דְלִיפָא שׁוּם ס"ד לּוֹמַר דְּאֶסָא הָוֵי לַע"ז לַע"ז עֲבוֹת כִּינֵן דְּאִינוּ
כְּתוּב שֵׁם פְּרָטִי: וּמ"מ גַּם לְמ"ש הַרְב מְבֹאָר דְּלְקוּשְׁטָא לִיפָא לְמִימַר דְּהַדְס אָמַר רַחֲמָנָא
אֵלָא דְכָל שֶׁהוּא עֲבוֹת וְעֲלִיו חוֹפִין אֶת עֲצוֹ הָוֵי עֵץ עֲבוֹת וְשְׁפִיר יוֹצֵא י"ח וְאָף שְׂאִינוּ נִק'
הַדְס סַתָּם וְאָף לְמֵה שְׁנַאָמַר בְּסִינֵי הַפְּרָטִי שֶׁן דְּעֵץ עֲבוֹת לְאֶתְרוּג דְּאִינוּ כְּתוּב בְּפִתּוּב

שמו פלל כמו הדס: נראיתי להרב"א שם שהאריה למעניתו ברוחב מבינתו והוא בונה וסותר ע"מ לבנות וע"ש שהביא ראיה למהרמ"א דכת' שלפי"ז דאעפ"י שהיחור נושא פרי של עצמו, אעפ"כ פח אחר מעורב בו משל עיקר האילן דהא אם עיקר האילן הוא משל אחר דינינו ליה פשו"ת וע"ע שם בד' צ"ד דסתר אהלו וכתב דגם מה שהבאתי מהך דסוטה פשו"ת דאיפא לדחות פדכתי' ואף לענון אתרוג י"ל דכינן דלאו מינא דהאי אילן הוא עיקר גדולו מיחור שלו וגם יש מקום לומר דאפי' תימא היחור יונק מגוף האילן אף שבתחילה היה שם אילן עליו עתה שהוכן שיוציא פרי אתרוג הרי נשתנה שמו להיות עץ אתרוג שהעץ נקרא ע"ש הפרי ול"מ אם פכר פסק מלעשות לימון וכו' אלא אפי' עוד גדולים בו במקצת ענפים מין לימון ומכ"ש אם מיחור המורכב הזה שעושה פרי אתרוג לקחו ממנו ענפים ונטעו במקום אחר דלא אכפת לן בענפים אלא שנתוספו עקבם מיחור האתרוג הם באים ואין חלק שמיני שבשמיני שמתערב בתוכו מוציאו מתורת אתרוג וכן מוכח דהא אף המרכיב אילן אחד פלאים כגון אגוז ע"ג פרסק והיחור הוסיף ענפים והוא לוקח ענף מהאגוז המורכב ומרכיבו בתוך אילן אחר של אגוז דנדאי שרי ולא אמרינו כינון שגידוליו אלו שנתוספו אח"כ מאילן הפרסק הם באים הא ונדאי לימא וכדאי' בירושלמי דכלאים גוי שהרכיב אגוז על פרסק וכו' נוטל ממנו יחור והולך ונוטע במקום אחר אע"פ שיש לדחות ולומר דוקא קאמר שעושה נטיעה בפ"ע וכו' אף לענ"ד לימא וכן מוכח, דאל"כ הנה אסור לנוטעו אף בפ"ע דשמא אח"ז יקחו מזה להרכיב באגוז וכו' אלא ונדאי דבאמת משרא שרי וע"ע שם שלפי"ז דחה וכו' דהעקר באתרוג המורכב פסול משום דשני מינים מעוררבים דא"כ ערבוביא ממש שאינו רק מושף היניקה ומדי עברו יקח קצת מטעמו וריחו ושוב נרגש ממ"ש במאי דקאמר בירושלמי מה נפיק מנהון דכל מה שיוציא מהם הוא פלאים עם כל אחד ואחד שהיא בא מב' מינים והשיב דנדאי אם גדל עליו מין אחר הינצא מתוך ההרכבה יש לאסור מטעם שהוא מין בפ"ע אבל אם אינו מין אחר הנפך רק כגון הרפכת אתרוג שהוא מוציא פרי אתרוג נדאי שרי להרכיבו עם אילן אתרוג וכדמו' דכליחור ממורכב שרי לנוטעו במק"א ולא חיישינו שמא ירכיב ממנו ועע"ש שכתב שיש מיני הרפכות שההרכבה משונה אותם למין פרי אחר וכו' משא"כ בזה דאתרוג שעמד בו טעמו ומראיתו רק במעט שינוי זה מורה שיחור שלו היא העיקר וזה תלוי בטבע גידול האילנות וכו', ולדעת מהר"ם אלשיך שהוא מעורר מב' מינים דוקא בהרכבת ב' מינים חלוקים זע"ז וע"ש, פי עפ"י הדברים האלו רצה להתיר אתרוג המורכב, אלא שמפני היראה ממ"ש מהרי"מ ופוס' אחרים שפסלו לכן כתב שאין לסמוך ע"ז, ולכן פדי לצאת י"ח מהם כתב שפלים לא דברו כ"א כשהוא שהאתרוג גדל מהיחור בהיותו מחובר עם אילן הלימון, משא"כ אם אחר שהורכב היחור גדל בדים, ונה הרכב ליטול אח"כ לנוטעים והם גדלים מאליהם ועושה פרי וכבר אמרו בירושלמי דאגוז שהורכב ע"ג פרסק נוטל ממנו יחור ונוטע במ"א ע"ש, שלא ע"ז דבר הלבוש שהרי בהתגמור נוטע, שאין ללמוד זה וכו' ולא יכולתי להעתיק פלל וכו' פי הוא האריה הרבה בדברים ואף גם זאת דחקתי להעתיק פי אולי אינו בנמצא ואמר דכל דבריו אינו אלא מן המתמיהים לענ"ד: ואם אמרתי אבוא העיר בכל דיבור ודיבור במה שפנה ובמה שסתר יאריה היריעה ואין פנאי עמדי מכמה אנפי, וגם שאני פעת חוץ למקומי ובלי ספרים וחלו"ש סב"א אמנם זו לבד אחר שהוא הניח בהנחה

סוכרת דאָטרױג ןלימון הם ב' מינים ןהפרי היצא בהרפכה זו עם זה הוי פלאים ד"ת ןאף שיוציא מהיחור הוי פלאי' שיהיחור הזה הוי חתי' דאיסור מב' מינים אָטרױג ןלימון ןא"כ איך נפקע איסורו ע"י שנוטע היחור במקום אחר ןאיך עלה בדעתו לומר שממה שהתירו לנוטעו דלא יש בו בודאי איסור פלאים דנר' ברור דכל מיני פירות המורפבים אעפ"י שהם פלאים ןדאי שרי לנוטעם לבדם דוקא ןאעפ"י שאסור להרפכם עם שום אָחד מהם אף שייצא משם ןפלא הוא בעיני מאי דפשוט"ל דאם הרפיב אָגוז ע"ג פֿרסק ןהיחור עשה ענפים שמותר להרפיב עם אילן אָגוז מדשרי לנוטע היחור במק"א דכיין דשרי לנוטע לבדו דגם להרפיב עם האָגוז דודאי דשרי דהא מאי דאסור בהרפכת אילן הוא ןדאי משום דילפי' מפלאי בהמה דהקשן הכ' פיזוע ןהרי בכלאי בהמה המורפב מותר להרפיבו אפי' עם מינו אָבל להרפיבו אפי' עם אמו אסור משום דחוששין לזרע האָב שבו ןה"נ דכונתיה לבדו שרי, אָבל עם האָגוז אחר אסור מפני הזרע של אפרסק שבו ביחור ןהכי מתבאר בירושלמי דקאמר טעמא דר"י משום דמלפפון עקרו פלאים דנוטל אָדם מעה אחת מפיתמה של אבטיח ןמעה מפיתמה של תפוח ןנעשין פלאים ןלכן אסור להרפיב המעה של אבטיח עם המעה של המלפפון דהוי פלאים ןהמלפפון לבדו שרי ןכ"כ הג' מהרא"ו בפה"מ ןמותר לזרוע לבדו אָבל עם אָחד מב' אסור ןמ"ש הר' דפשי' דאין ללמוד מבהמת פלאים הך פשי' לא ידעינן מנ"ל דהרפכת אילן מפלאי בהמה ןכו' ןמאי דהוכיח דשרי עם האָגוז מדהיתירו לנוטע לבדו ןלא גזרו דשמא יבא להרפיב עם האָגוז זו אינה טענה פֿלל דגם הפלאים דבהמה התירו עם מיני ןלא גזרו שיבוא להרפיב עם אמו ןגם דמלפפון לבדו מותר ןלא גזרו שירפיב עם אבטיח ןגם יש עוד כמה תשובות ןאין פנאי להאריך בזה ועי' ברי"ו נכ"א ןבלבוש ס"י רצ"ה ןבמע"מ הל' פלאים ןי"ל ע"ד הר' מח"א בני' על רמב"ם ה"ב: גם מה שהשיב טל דבר השבו"י דכתב שיש ב' מינים מעוררבים דאין פאן ערבוביא שאינו רק מושף היניקה דרוך האילן ןמדי עברו יקח קצת מריחו ןטעמו באילנות הסמוכים זה לזה ןכו' דאם איתא להא הרי הוא מודה דהוי הרפכת איסור ןלמה יהיה בו איסור להרפיב פיין שאינו מורפב מב' מינים גם כתב דדוקא ב' מינים חלוקים זע"ז הרבה משתנה הצומח ע"י הרפכה אם כןונתי להשיג דהא ליתא, אין הלשון מכונן ןגם ק' דלפי"ז למה ןהיה אסור בהרפכה ןגם נר' דזו אינה טענה דאדרבא י"ל הוא הנותנת דמפני שהם קרובים הרבה במראה לכן אינו ניכר הערפוב אָבל באמת יש ב' בערבוב לפי"ד שהם ב' מינים: גם קשה דכל מם שהשיב ע"ד השבו"י הוא פלול במ"ש המורה שה"ד מהרמ"א ןמהר"י אבא ןלמא בתחילה דחה דבריהם באמת הבנין, ןאדרבא דבריהם נוחים במ"ש פן, משום דהם לא דברו דיש בזה איסור פלאים ןגם לא ידעתי איזה רמז מצא בדברי הפוסקים דלא דברו בכה"ג דאדרבא מסתמיות דבריהם לפסול המורפב דמשמע בכל גוונא ןראיתי עוד שם שכתב שעפי"ד היירושלמי שהתיר לנוטע מענף היחור במק"א פשהוא פן כ"ש דאפילו אם נאמר דהיחור נתבטל פֿל ןנעשה פהזקנה דהוא לימון דה"ד פשלא ניטע במקום אחר אָבל בנוטע במק"א אעפ"י שצמח משניהם אם אותה דיש בו דין מורפב איך התירו לנוטעו ןלא חששו שיש פח שניטל ממורפב ןאין לומר שאעפ"י שהוא פלאים מה שלא חששו הוא משום דכיין דמקצתו ממיין זה אין פאן פלאים גם ז"א דהא איתא במשנה השזיפין ןהרימון אעפ"י שדומין זל"ז פלאים הם ןאיתא בירושלמי דשיזפין היינו הרפיב זיתים ןרימונים הרי מבואר ש"ש

שהוא הרפכת הרמון לפי שע"י ההרפכה נשפנה למין אחר ואין לומר דשיזפין היינו מהרפכת זיתים ורמונים שהם מז' המינים ורמון דקתני במתניתין שהוא פלאים הוא מין אחר, והש"ס בברכות פנדי אבל בהרפכה שיש בו ממינו לא הוי פלאים ז"א דבאמת ט"ס כ"כ הפוס' דנקטו זיתים ורמונים וז"ל זיתים ורמון והוא מןכרח ממ"ש דזיתים אין מקבלים הרפכה וכמ"ש רש"י בתהלים בניה פשתילי זתים וכו' אמתני דאין בין אילן לאילן וכו' הרי דהרפכת זיתים אין עושין מין אחר כלל ולכן פשיט דזיתים האמור פאן הוא מין אחר, וכן רמון האמור פאן היינו הך דדמאי וכ"כ הרמ"א אף מאי דמשמע מדבריו שזית פמשמעו ז"א לפענ"ד וא"כ מוכח דהמרפב עם הצד שהוא מינו ג"כ הווי פלאים והכי קי"ל לענגן פלאי בהמה וא"כ איה התירו ליטע יחור ממק"א ולא חששו כי קרוב הדבר כי ממנו יקח וירפב במינו ובשלמא פאן דדרפן להוציא מין אחר פגון זיתים ורמון אין חשש שהרי פירוטיו מוכיחין וכו' עכ"ל ולענ"ד הא נמי לא מכרע דמלבד דקשה לשבש כל ספרי הפוסקים והמפרשים דכ' זיתים ורמונים וכן הוא לשון הירוש' זיתין גם הרא"ש כתב וז"ל שיזפין מפרש בירושלמי הנוטע זיתים ורמונים יחד נפיק מנהון שיזפין ושם כת' על תי' רמון דמתני' בפ' כ"מ פנדי וגם ר"ע בפה"מ כת' הרפב זיתים על רמון וכו' ואח"ך פי' על רמון דמתני' דפי' בערוף וכו' דמפל זה מפו' יוצא דזית דקתני בירושלמי דהוא על הידוע אמנם זכורני דמנה שנים רבות עמדתי בזה וראיתי שהר"מ מהרד"פ בשוש"ל הרגיש בזה והניחו בצ"ע ואין עוד בזכרונני הספרים שדברו בזה וכעת שאני בלי שום ספר ואפ"י הש"ע נלע"ד אחת משתים, או דהקא מייירי דהיחור של רמון הרפב על זית דאעפ"י דהזית אינו מקבל הרפכה לעשות פרי היחור של פרי אחר הפורפב על זית מקבל הרפכה להוציא פרי ולשון ר"ע אינו מדוקדק או דהקא לא הוי פהרפכה פדכתב ר"ע אלא מייירי שזרע הגרעין של זית עם הגרעין של רמון בתוף גומא אחת וכמו המלפפון לס' ר"ז וכן מדוקדק שפיר לשון הרא"ש דכתב דנוטע זיתים ורמונים יחד, ובהכי יתישב שפיר לשון רש"י שבפסוטה וא"צ למה שנדחק הבית אפרים וכמדומני שגם רי"ו בנכ"א כתב שיזפין מפרש בירוש' נוטע זיתים ורמונים ביחד: ומ"ש עוד הבית אפרים שם מפ"י המחזור דכתב בשם הרוקח אשתף פגפן פוריה מה גפן אינו מקבל הרפכה ממין אחר וכו' וזה צ"ע ואפשר שגם הגפן הוא פן וכמ"ש בזית ולאו דוקא קאמר שהרבה אילנות פן הוא וצ"ע ע"כ לפי מאי דכת' לעיל מקורו הוא מזוה"ק ואיןפאן צ"ע, ואין לי פעת ספרי רז"ל דאולי גם שם ימצא פן, אמנם מאי שהוסיף מדעתו שהרבה אילנות פן הוא אין נר' פן ואין לה בו אלא חידושי, ואכמ"ל בזה: אמנם נראה דאע"פ שהשבתי עכ"ד הרב"א הנ"ל מ"מ הדין דין אמת דיחור האתרוג הפורפב עם אילן הלימון, אתרוג היצא מהיחור של אתרוג דכשר לצאת י"ח ולא מיבעיא לפי מאי דצדדנו לעיל שגם הלימון קרוי אתרוג, אלא אף שיש לדחות ולומר דמה"ת לא הוי הלימון אתרוג, דמ"מ לא הוי ממין אחר ושרי אף להר"ש דפליג ע"ד הרמב"ם באתרוג ולימון בנדאי מודה משום דדמו ממש בכל עניניו, ולאו דוקא דמו בעלין אלא גם בגוף הפרי דמו ממש, ועדיף טפי מפל המינים השנויים במתני' וכמש"ל, ולית לן לאפוש' בפלוגתא, וכן נראה מהשבו"י דלא חששו לס' הר"ש משום די"ל פדכתבי ודלא כהג' בית אפרים דחששו בזה לס' הר"ש, וגם שהשבו"י חששו למ"ש מהרמ"א דהווי כב' מינים מעורבים והוי פאתרוג של ב' שותפים מלבד מאי דכת' מהראשונים ז"ל

דאפילו בַּהֶרְפָּכָה גְּמוּרָה דְּכִלְאֵי בְּהֵמָה דְּגוּף הַזֶּרַע בְּתוֹכָהּ וּמִמֶּנּוּ נוֹצֵר הַזֶּלֶד דְּלֹא הוּי כַּב' שוֹת' כ"א רַק מִשׁוּם שְׂיֵישׁ לְהַסְתַּפֵּק דְּשִׂמְא חוֹשְׁשִׁין לְזַרְע הָאָב וי"ל דְּבַהֶרְפָּכָת אֵילָן פֶּשְׁהוּא מַב' מִיָּנִים מוֹדוּ דְּאֵין לְהַסְתַּפֵּק כָּלָל וּלכ"ע אֵין חוֹשְׁשִׁין וּכמ"ש הַבַּיִת אֲפָרִים דְּהוּא רַק שְׂמִינֵי שְׂבִישְׂמִינִית וּכְנז"ל, וּמָה גַם לְמָה שְׁנַתְחַכְּמוּ בְּדוֹרוֹת הָאֲחֵרוֹנִים דְּאֶתְרוּג הַיִּנְצָא מִן הַיַּחֲוּר אֵין בּוּ שׁוּם שְׂיָנּוּי כָּלָל וְאַף בְּכָל סִימְנֵי מִבַּיִת וּמַחוּץ, זֶה לָּהּ הָאוֹת וּמוֹפְתֵי חוֹתֶף דְּהַיִּנְיָקָה הוּא כָּל דְּהוּא וּכ"ש דִּי"ל דְּלֹא נִתְבַּטַּל: אֲשֶׁר לְפִי הָאָמּוֹר הַרְנוּחְנוּ דְּאָף לְמִי שְׂיִרְצָה לְדַחֲוֹת בְּקִשׁ וְלוֹמַר דְּגַם בְּהֶרְפָּכָת יַחֲוּר הָאֶתְרוּג דְּהוּי כְּלָאִים תֹּאמַר לוֹ דְּאֶפִי בְּכִלְאֵי בְּהֵמָה גּוֹפָה הָא אִיכָא קָמֵן סְבַרְת כו"כ גְּאוּנֵי עוֹלָם אֲשֶׁר רְאוּי לְסַמְנֶף עֲלֵיהֶם אֶפִי שְׂלֵא בְּשַׁעַת הַדְּחַק דַּס"ל דְּאֵין חוֹשְׁשִׁין לְזַרְע הָאָב וְדַבְרֵיהֶם ד"ק, וּלְדִידְהוּ וְדֹאֵי אֵין לְחוּשׁ בְּיַחֲוּר הָאֶתְרוּג לְזַרְע הַלִּימּוֹן וּמִן־תֵּר לְהַרְפִּיב הַיַּחֲוּר הַזֶּה שְׁל אֶתְרוּג עִם אֵילָן הָאֶתְרוּג, וּא"כ י"ל בְּפִשְׁיטוֹת דְּאֶפִי לְסְבַרְת הָאוּמְרִים דִּישׁ לְחוּשׁ לַס' מ"ד דִּישׁ לְהַסְתַּפֵּק דְּשִׂמְא חוֹשְׁשִׁין לְזַרְע הָאָב, דְּהִכָּא בְּיַחֲוּר שְׁל אֶתְרוּג לַכ"ע וְדֹאֵי אֵין לְחוּשׁ לִינְיָקָה שְׁל לִימּוֹן שְׂבַתוֹף הַיַּחֲוּר פִּינּוֹן דְּהוּא רַק מִיַּעוּטָא דְּמִיַּעוּטָא, וּכְדַבְרֵי הַבַּיִת אֲפָרִים וְנִתְקַיְיֵמוּ ג"כ דְּבָרֵי בְּמֵאֵי דַס"ל בְּפִי הַיִּרְוּשׁ דְּקִאָמַר דְּהַיַּחֲוּר דְּנִטְעוּ בְּמִקּוּם אַחַר דְּשָׂרֵי גַם לְנוֹטְעוּ בְּמִינֵי, וְאַף דִּי"ל כְּלָאֵי אֵילָן מִכְּלָאֵי בְּהֵמָה דְּכִלְאֵי אֵילָן שְׂנִיָּיא וּמִטְעָמָא דְּכַתְיָ, וּכ"ש פֶּאן בְּיַחֲוּר הָאֶתְרוּג דְּנִפְר דְּהוּא יִנְיָקָה כָּל דְּהוּא, וּמָה גַם דְּמִסְתַּמָּא וְדֹאֵי דְּהוּא לְאַחַר שְׁנוֹטְעוּ בְּמִקּוּם אַחַר דִּיּוֹצְאִים הָאֶתְרוּגִים וּכְדַבְרֵי הַרַב בַּיִת אֲפָרִים דְּהַיִּנְיָקָה שְׂקַבְלָה מִקּוּדָם כְּבָר נִתְבַּטַּלָה וְעַתָּה לֹא יֵישׁ שׁוּם יִנְיָקָה כָּלָל דְּאָף אֵי הִיָּה מְעִיקְרָא אִיסוּר כְּלָאִים דְּשָׂרֵי, וְאֵין לְהַק' מַס' ר"ו בְּמִלְפָּפוֹן דְּהוּי כְּלָאִים גַם אַחַר כָּף, מִשׁוּם דְּהִתָּם מַהֵב' עֲצָמָם מִתְאַחֲלֵי בְּתוֹף גְּנוּמָא אַחַת וְזֶה בְּרוּר וּפְשׁוּט וּמִלְכַד כָּל הָאָמּוֹר וּמִדּוּבָר וְעוֹד נִרְאָה שְׂיֵישׁ לְהוֹכִיחַ דְּפָרֵי הַיִּנְצָא מִהַיַּחֲוּר לְאַחַר שְׁנִפְגַּע בְּמִקּוּם אַחַר דְּאֵין בּוּ מִהַזְקָנָה כְּלוּם וּבְדִין בְּיַכּוּרִים שְׂכ' לְעֵיל דְּאֵינוּ מְבִיא דְּהִיד בְּפָרֵי הַיִּנְצָא מִהַיַּחֲוּר כְּשֶׁהוּא עִם הַזְקָנָה לְפִי שְׁהוּא יוֹנֵק וְדֹאֵי גַם מִהַזְקָנָה וּמִמִּילָא לֹא בְּטַל וְהוּי גְּזַל אֲבָל אִם נִטְעָ שׁוּב בְּתוֹף שְׁלוּ מְבִיא דְּלֹא יֵישׁ בּוּ מִחֲבָרוּ כְּלוּם: בַּר מִן דִּין וּבַר מִן דִּין לְרוּנְחָא דְּמִלְתָּא חֲזוּ עוֹד לְהַצְטְרוּפֵי סְבַרְת רַבְנֵי אֲשַׁפְּנֵז שְׂכַתְבוּ דְּאָף אֵי הוּי בְּאֶתְרוּג מְוֹרְכָב ב' כּוֹחוֹת מְעוֹרְבִים דֹּאֶפִי"ה לֹא בְּעֵינָן כְּלוּ אֶתְרוּג כַּנ"ל וְאַעֲפ"י שְׂהַגָּאוֹן רַמ"א דְּחָה זֶה כְּבָר עֲשִׂיתִי סְמוּכוֹת מַד"ת לְסְבַרְתָּם וְרֵאִיתִי לְהַר' בַּיִת אֲפָרִים שֵׁם דְּשָׂדֵי בְּהַ נִרְגָּא וְז"ל וּבְאַמַּת שְׂאֲנֵי תְּמוּהָ עַל רֵאִיתָם וְכו' דְּהָא לְעַנְיָן מִתְּנֹת אַע"ג דְּאָמְרֵי מְקַצָּת שְׁה אֵינוּ חֲזִיב רַק בְּחֲצֵי מִתְּנֹת וְכו' וּלְפִי"ז לֹא מִהַנִּי רַק לְחִיּוּבָא כְּגוֹן לְעַנְיָן אוֹתוֹ וְאֵת בְּנוּ וְכִסּוּי דְּאָף מִחֲמַת דְּמִקְצָת חֲזִיב אֲבָל פְּשִׁיטָא שְׂיִהֵהּ יוֹכַל לְפִטּוֹר עֲצָמוּ בְּמִקְצָת וְלוֹמַר מְקַצָּת כְּכִלוּ זֶה לֹא אָמְרִינּוּ וּסְבָרָא זוּ מְבִנְיָנָה בְּהַרִיב"ש סִי' שִׁמ"ז עַל מ"ש הַר"ן לְסִיַּיע לְרַש"י דְּאֶפְשָׁר דְּכָל הָאֲזַרְחָ לְהַכְשִׁיר שׁוֹת' וּמ"מ שְׂאוּלָה פְּסוּל מִדְּכַתִּיב לָּהּ, דּוּמִיָּה דְּעֲלִית שְׂאוּלָה פְּטוּר וְשָׁל שׁוֹת' חֲזִיבָת וְהַרִיב"ש כְּתַב ע"ז וְאַנִּי אוֹמַר דְּהִתָּם אִמְר' שְׂלֵא יִשְׁתַּמְשׁ אָדָם בְּטַלִּית שְׁהִיא שְׁלוּ אֲלָא בְּהִטִּיל בְּהַ צִיצִית וְאֶפְשָׁר שְׂחִיבָת כְּשָׁל שׁוֹת' פִּינּוֹן שְׂקַצְתוּ שְׁלוּ שְׁהַרִי מִשְׁתַּמְשׁ בְּשְׁלוּ בְּלֹא צִיצִית וְיִפְטָרְהוּ בְּטַלִּית שְׂאוּלָה שְׂאֵין לוֹ בְּהַ כְּלוּם אֲבָל בְּסוּפָה א"א לּוֹמַר כֵּן דְּכִינּוֹן שְׂחִיבָת אוֹתוֹ תוֹרָה לִישׁב בְּסוּפָה שְׂתִהֵהּ שְׁלוּ אֵיף נֶאמַר שְׂתַפְטָרְהוּ בְּמַצּוּהָ שְׁלוּ וְאֵין פֶּאן אֲלָא חֲצֵי סוּפָה כְּשֶׁרָה וְכוּ נְמִי בְּאֶתְרוּג עַכ"ל וְהַדְּבָרִים יִשְׂרִים וְנִעִימִים וּא"כ פֶּשׁו' דְּאֵין כְּפֶאן מְקוּם לְהַכְשִׁיר מִשׁוּם דְּקִי"ל שְׁה וְאַפִּי מְקַצָּת שְׁה שְׂאֵין רֵאִיָּה מִן הַחִיּוּב עַל הַפְּטוּר ע"כ וְזַכּוּרְנֵי שְׁגַם

הרב שו"מ בַּמְהַדוּרָה ד' הוא בַּר מְזַלְיָה שַׁכ"כ וְלֹא הָיָה כַּב' מֵיָנִים מְעוֹרְרֵבִים פְּשוּט' וּמְלֻבֵד מֵהַשְׁתַּחֲרָכְתִּי בְּזָה ע"ד הַר' מֵהֶרְמַא"ל וְגַם ע"ד רַמ"א הַנ"ל דְּדָחָה דַּמַּמ"ש וְאַפִּי מְקַצֵּת דָּאִין לְלַמּוּד מִשֵּׁם לְעַנְיָנִים אַחֲרִים וּבְשִׁגְמָם לֹא נֶאֱמַר כ"א דְּוָקָא לְהַחֲמִיר וְלֹא לְהַקְל דְּאֲחֵרֵי שְׁאֵלַת הַמַּחֲי"ר דְּהִקְא וְדָאִי הָיָה אַף לְקוֹלָא וְאַף דָּאִין לְלַמּוּד מִשֵּׁם לְמַקְצֵת דְּעַנְיָנִין אַחֲרֵי הִקְא לֹא הָיָה כֵּן מְקַצֵּת דְּעַנְיָנִין אַחֲרֵי אֵלָּא הוּא הַדְּבָר בְּעֵצְמוֹ דְּמַקְצֵת דְּכֻלָּאִים בְּכָל דְּבָר הָיָה פְּכוּלֵוֹ וְשִׁזְהוּ ג"כ לְהַקְל וְאַפִּי לְפָטוֹר נֶאֱמַר וְאִין לְכַפּוֹל הַדְּבָרִים: וְעוֹד זֹאת כֵּן מִפּוֹ יֵצֵא מַמ"ש הַרְמַב"ן וְהַרְשָׁב"א וְהַר"ן פ' הַזְּרוּעַ דְּכַתְּבוּ וְז"ל וְאִיפָּא לְמִזְדַּק וְחִלְקוּ שְׁל וְיִשְׂרָאֵל אֲמַאי פְּטוֹר וְהָא אֲמַרִי בְּגַמ' דְּכּוּי הִבָּא מְצַבִּי הִבָּא עַל תְּיִישָׁא דְלַרְבֵּן חֲזִיב בְּחֲצֵי הַמִּתְּנוֹת מִשׁוּם דְּשָׁה וְאַפִּי מְקַצֵּת מִשְׁמַע וְה"נ נְהִי דְחִלְקוּ שְׁל פְּטוֹר חִלְקֵי שְׁל יִשְׂרָאֵל מִיָּהָא לְחֲזִיב אִיפָּא לְמִימַר דְּלֹא דְמִי דְנְהִי דְאֲמַרִי דְשָׁה וְאַפִּי מְקַצֵּת שְׁל הָנִי מִיָּהָא הִיכָא דְכָל שְׁוֹת שְׁלוֹ חֲזִיב דְּבָכִי הָאִי גְנוּנָא פְּלוּוֹ שְׁל מְקַרִי אֲבָל הִקְא דְּמַקְצֵת שְׁוֹת פְּטוֹר, כַּה"ג לֹא חֲזִיבוּ רַחֲמֵנָא ע"כ הָרִי מְבַנְיָר דְּמַאי דְאֲמַרִי שְׁל וְאַפִּי מְקַצֵּת שְׁל וְהוּא דְּוָקָא בְּכֻלָּאִים דְּבַכ"ג פְּלוּוֹ שְׁל הָנִי וּמְפָאֵן תְּשׁוּ גַם לְדְבָרֵי מֵהֶרְמַא"ל וּמֵהֶרְמ"א הַנ"ל וְדוּק כִּי קַצְרֵתִי וְגַם מְפָרֵשׁ לְרַבְּנֵי דְּבַחֲצֵי דְּפְטוֹר דְּהוּא מִשׁוּם סִפְקָא דַּמ"ל אִינִי תִּרְאֵיהּ דָּאִין חוֹשְׁשִׁין לְזַרְע הָאָב וְהַמּוֹצֵיא מִחֲבָרוֹ ע"ה וְלַר"א חֲזִיב בְּכָל וּמִשׁוּם דְּהוּי פְּכוּלֵוֹ שְׁל: וְהִנֵּה בְּעוֹבְרֵי בְּדְבָרֵי הַר"ן שֵׁם רֵאִיתִי שְׁתַּמָּה ע"ד רַש"י ז"ל שַׁכְת' בְּמַאי דְאֲתַמַּר לְעִיל בְּגַמ' כִּי אֲתָא רַבִּין אֲמַר כּוּי לְרַבְּנֵי חֲזִיב בְּכֻלְהוּ מִתְּנוֹת דַּאֲע"ג דַּמְסַפ"ל אִי חוֹשְׁשִׁין לְזַרְע הָאָב או"ל לְהַכִּי אֲהִי לִיָּה רַבּוּיָא דְאַפִּי לִית בִּיָּה אֵלָּא מְקַצֵּת שְׁל חֲזִיב אִפ' בְּחֲצֵי הָאֲחֵר דְּבָלָאוּ רַבּוּיָא הִנֵּה מְחֲזִיב בְּפֻלְגָא דְשָׁה וְאַפִּי מְקַצֵּת שְׁל מִשְׁמַע וְאַהֲנִי רַבּוּיָא דְגַם לְאִידָּהּ פֻּלְגָא וְהַר"ן כְּתִב וְז"ל וְהָאִי פִּי ל"נ לִי דְכִינּוּ דְאַצְטְרִיָּה רַבּוּיָא נְפִשׁוּט מִיָּנִיהּ דְחוֹש' לִז"א דָּאִי א"ח אֲמַאי אֲצְטְרִיָּה קָרָא לְרַבּוּיָא וּבְרַפ"ב דְּיוֹמָא נְמִי אֲמַרִי גְבִי הָא דְתַנִּי כּוּי וְח"ש הוֹאִיל וְאִינוּ בְּעוֹנָנֵשׁ וְכוּ' לְפִיכָּה נַר' דְּרַבִּין אֲמַר דְאַסִּיק דְּכּוּי לְרַבְּנֵי דְחֲזִיב בְּכֻלְהוּ מִתְּנוֹת לָאוּ בְּצַבִּי הִבָּא עַל תְּיִישָׁא מוּקִי לָהּ אֵלָּא ס"ל דְּכּוּי בְּרִיָּה בַּפ"ע וְכוּ' וּמִיָּהּ מוֹדָה לַר"ה ב"ח דְּכּוּי הִבָּא מִן הַצְּבִי וְכוּ' אִינוּ חֲזִיב אֵלָּא בְּחֲצֵי מִתְּנוֹת וּמִדְּבָרֵי הַרְמַב"ם פ"ט מֵהַל' בְּפּוֹרִים וְכוּי אַע"פ שְׁהוּא ס' לְמִדְתִּי זֹו ע"כ, וְק"ל דְּבְדְבָרֵי הַרִי"ף אִי אֲפִשֵׁר לְפָרֵשׁ כֵּן לְפִי מַה שֶׁנַּר' דַּס"ל כְּפִי הַשְּׁאֵלְתוֹת דְּקִי"ל דַּא"ח לְזַרְע הָאָב בְּכָל דְּבָר וְכִמּוֹ שְׁיַחֲסוּ כֵּן דַּס"ל הַגְּאוּנִים בַּס' הַאֲשָׁפוּל וְהַרְז"ה וְאַחֲרִים וְהַר"ן גּוֹפִיָּה בַּפ' אוֹתוֹ וְאֵת בְּנוֹ אַחֲרֵי שַׁכְת' וְאַחֲרִים אוּמְרִים שְׁאִין חוֹשְׁשִׁין לְזַרְע הָאָב וּפְרָד עִם אִמּוֹ וְכוּ' סִיִּים שֵׁם אֵלָּא שְׁכֵן הוּא דְעַת בַּעַה"נ וְר"א מְשַׁבְּחָא גְאוּן וְאַף דְּבָרֵי הַרְבַּ אֲלֻפְאִסִי נוֹטִין כֵּן ע"ש וּבְאַמַּת מְדָבְרֵי הַרִי"ף שְׁהִבִּיא ס' הָאִיפָּא מ"ד דְּלִיתָא לְדַחְוּיָא מְדָאֲמַר לִיָּה י"א לְשִׁמְעִיָּה וְכוּ' אֲלֻמָּא קַס' א"ח לְזַרְע הָאָב וְכוּ' וְהוּא ס' הַשְּׁאֵלְתוֹת וְשׁוּב הִבִּיא ס' אִיפָּא מ"ד דָּאֵם מְתַבְּרַר וְכוּ' וְסִיִּים וּמְסַתְּבָרָא דְלִיפָּא לְדַחְוּיָא מִשְׁמַע דְּהַסְפִּים לַד' הַשְּׁאֵלְתוֹת דְּאַף עִם אִמּוֹ שְׁרִי א"כ אִי אֲפִשֵׁר לִזְמַר בְּדַעְתּוֹ שַׁכְת' כּוּי חֲזִיב בְּכֻלְהוּ מִתְּנוֹת דְּהוּי בְּכּוּי דְּהוּי בְּרִיָּה בַּפ"ע אֲבָל בְּצַבִּי הִבָּא עַל תְּיִישָׁה דְמַה שְׁחֲזִיב הִיא בְּחֲצֵי מִתְּנוֹת כִּינּוּ דַּס"ל דַּא"ח לְזַרְע הָאָב וְאַפִּי שְׁנַרְאָה מְדָבְרֵי הַרְמַב"ן בְּמִלְחָמוֹת דְּלַהֲרִי"ף י"ל דַּה"ד לְעַנְיָן אוֹתוֹ וְאֵת בְּנוֹ אֲבָל בְּשַׁאֲרֵי דְּבָרִים יֵשׁ לְהַסְתַּפֵּק אִי חוֹשְׁשִׁין או"ל וּמֵהַנֶּר' דַּמְשׁו"ה כַּת' הַר"ן דְּלָזָה נוֹטִין ד' הַרִי"ף וּבְכֵן כִּינּוּ דְגַם הַרְמַב"ן גּוֹפִיָּה לֹא הִנֵּה לוֹ שׁוּם הוֹכְחָה לָזָה כ"א רַק בְּדָרְךָ אוּלַי נִקְט' כִּמּוֹ שְׁהִבִּינוּ הַגְּדוּלִים כֵּן הוּא מִשְׁמַעוֹת דְּבָרֵינוּ וְגַם כֵּן פִּשְׁט ד' הַש"ס דְּקָאֲמַר קְסָבַר א"ח לְזַרְע הָאָב שְׁהוּא אַף עִם

אמו ומ"מ מלבד דלפי"ד כל הג' האלו אי אפי' לפרש פן ועוד דגם לפו"ד הרמב"ן אי אפ"ש משום דאם איתא להא למה השמיט הרי"ף ו"ל לדברי ר"ה ב"ח אי ס"ל פן וא"כ נר' דמ"ש הרי"ף בכוי דחייב בכל המתנות הוא בצבי הבא על תינשא ומשום מזל אב: והנה לפי"ד הר"ן שהק' ע"ד רש"י דכיון דאצטריף ריבויא תפשוט מינה דחוש' לפי"ז יש להק' ע"ד הרי"ף ודעמינה ב"ת שאת דלפי"ז תפשוט מינה דבעלמא חוששין אמנם נר' בהורמנותיה דמר הר"ן ו"ל דיש ליישב הכל והוא דלהרי"ף ודעמינה ס"ל פיון דגלי קרא במתנות מינה ילפיון גם לשאר דברים דאין חוששין כלל ואין להק' ע"ז דא"כ הו"ל ב' בחי' באותו ו"ב ובמתנות דיש ליישב בכמה אנפי או דמר יליף לה מהקא ומר יליף דאינו מקרא מפו' או די"ל דתרונויהו צריכי ויש להרחיב הדיבור בזה אבל פעת לקצר אני צריף וגם שאני בלי ספרים וגם לפי"ז יש ליישב דברי רש"י ור"ל דבעל יש להסתפק אי גמרי' מינה או היכא דגלי גלי וכעין זה כתב רבי הרמב"ן במלחמות אי ילפי מאו"ב או"ל וכן הראשו' ו"ל בכמה דוכתי רגילי לומר דחז"ל עצמם ספוקי מספק"ל אמנם מלבד דלפי מה שביארתי לעיל במה שיש להשיב ע"ד הגאונים מהרמא"ל ורמ"א אינו ענין זה למ"ש הריב"ש דוק ותשפח ועוד זאת אעיקרא גם ד' הריב"ש מלבד דהר"ן ותו' ושאר מפרשי' לא נחתו לחלק בכף ועוד דנר' דשנים הם מדחזי' דכמו דאצטריף קרא לרבוני דיוצאין בשנות' פן נמי בכל דבר דשות' לחיובי פגון ציצית ובפורים אצטריף קרא לחיוב דאי לא דגלי קרא הנה בדין דפטור ועוד דלר"י בר אלעאי דס"ל דליכא רבויא פוטר משו"ה בכל אותן דברי' דשות' ויש מגדולי הראשונים דפסקו פן פדיראה הרואה בס' יראים להרא"ם ולהרשב"א ה"ד הר' מהרימ"א בקה"י ע"ש דמבן' דאי ליכא רבויא אין סברא לחייב בשביל חלקו וגם דאפי' לרבנו דחייב בשביל הרבוי אינו מפני שחייבה תורה ואפי' במקצת שלו דהא נדאי בעי' שיהא פולו מן החיוב ואם אינו פן פטור ומפני זה המשפחה עם הפהן או עם הגוי פטור ומשום דלא הוי פולו מן החיוב וכדפרש"י ו"ל דישר' בשות' מיוחד לה קרי' הואיל ושניהם חייבים וכו' עש"ד דמכל זה נר' דאפי' לאחר שרבתה תו' דבשות' חייב דאינו מפני דלא מצוי פטר נפשיה בחלק שלו פיון דיש מקצת שלו ועוד לא ידעתי דאף אם נאמר בחובה או מצוה אחרת כדומה דיוצא לא מפני זה הווי לפטור ושייך לומר דהוי לחיובי דאף אם אין לח' כ"א מקצת דחייב ולא מצוי פטר נפשיה לומר דכיון דאינה פולה שלי אינו רוצה ליישב בה, סו"ד דלפי מ"ש הב"א ע"ש הריב"ש לא ירדתי לסו"ד ולא זכיתי להבין ד"ק ואע"ג דקלסיה הב"א לא תלה ביה פיפי ובקשתי לראות תשו' הריב"ש במקומה בגוף הס' ולא מצאתיה הגם דבלא"ה אינו ענין כלל פלאים לדמות לשנות' שכ' הריב"ש דיש ס' לחיוב משום המקצת שלו דמלבד מ"ש לעי' משם כל הראשונים והרמב"ן והרשב"א והר"ן ו"ל דכלאים לא דמי לחציו עבד וחציו ב"ח דהווי ב' מינים וכ"כ ג"כ הם ו"ל דכלאים לא דמי למשפחה עם הפהן דפטור משום דליכא כ"א רק מקצת שיה משום דהכאבכלאים שאמרו ואפי' מקצת שיה הוא משום דבכה"ג חשיב כאלו פולו שיה: ומתוך מ"ש הרואה וראה מה שיש להשיב ע"ד התוס' שאחר שפטר ד' הר' מהרמא"ל בסי' קפ"ו במה שדקמה לילדה שנסתבבה בזקנה כת' אף לפי האמת דעכ"פ פת אחר מעורב בל"ס שאינו פרי עץ הדר ותליא אי אמרי' דמו ואפי' מקצת דמו ע"כ גם שם לקמן כת' בזה מהר' השואל לרמ"א דהוכיח דכשר ממאי דקי"ל שיה ואפי' מקצת שיה והוא השיב דכבר נשמר מזה דבאתרוג הוי כחציו עבד וחציו ב"ח

וכו' ולפי מאי דכתיב הָא לָא מְכָרַע וּכְמוֹ שְׂפָכְרַי בִּיְאָרוֹ הַדְּבָרִים כָּל הַרְאִישׁוֹ דְּל"ד כָּלֵל וְשָׁגַם הָוֵי פְּאֵלוֹ כְּפִלְהָ שְׁהָ וְכַנְ"ל וְנֶאֱפִי לְמ"ד דְּחוּשְׁשֵׁי מְסַפֵּק לְזַרְעֵי הָאָב וְכַנְ"ל: וּמֵאַחַר עֲלוֹת לְעִילָא מִן כָּל הָא וְדָאֵי דְכִי יִתֵּן דַּעְתּוֹ הַמְעֵינֵין לְכָל מֵאֵי דְכִתְבִי בְּעֵינֵינוּ יִרְאֵה וּלְכַבּוֹ יְבִין דְּכַכְמָה טְעָמֵי יֵשׁ לְהַכְשִׁיר אֲתָרוּג הַמְּוֹרְכָב הִזְהָ שְׁיִוְצָא מִיחִוּר הָאֲתָרוּג הַמְּוֹרְכָב עִם אֵילָן הַלִּימּוֹן וּמָה גַם כְּשֶׁהוּא שְׁהָאֲתָרוּג הִזְהָ מִהִיחִוּר אַחַר שְׁנוּטֵעַ בְּאַרְזֵי וְאַף לְמֵי שְׁיִרְצָה לְדַחֲוֹת בְּלֵא טַעַם וְיִחְשׁוּב בְּדַעְתּוֹ לְדַמּוּת לְוִלְדֵי הַבָּא מִן הַפְּלָאִים הָרִי כְּבָר כְּתִיבֵנָא דְגַם בְּוִלְדֵי הַבָּא מִן הַפְּלָאִים אַף לְסִבְרַת הַחוּשְׁשִׁים דְּהוּא רַק מְסַפֵּק דְשִׂמְאָ חוּשְׁשֵׁי לְזַרְעֵי הָאָב לְעֹנְמַת זֶה הָא אֵיכָא קָמֵן סִבְרַת הַגְּאוּנִים הַשְּׂאֵלְתוֹת וְדַעֲיָמִיהָ דְּס"ל דְּהִלְכְתָא אֲזֵלָא וְהָכִי קו"ל דְּאֵין חוּשְׁשֵׁי לְזַרְעֵי הָאָב כָּלֵל וְהִלְדֵי הִזְהָ מְוֹתֵר עִם אִמּוֹ וְהָרִי כְּבָר כֵּת' דְּבַכְה"ג ס"ל לְכַמְהָ גְּדוּלִים דְּהָוֵי ס"ס וְעִי' בְּזֵה לְהַרְה"ג מוֹהֲרַח"ש בַּק"ע בְּס' הַרְמַב"ם דְּבַעֲיָ קַבְרֵתּוֹ וְגַם וּבְכַמְהָ תְּשׁוּ' וּבְס' מְקוּרַ בְּרוּךְ סִי' כ"ו וּבְתִשׁוּ' מְהַר"ם מְפַדְאָוּוּהָ וְעִי' בְּתִשׁוּ' הַרְשַׁב"ש סִי' רל"ח וּבְתִשׁוּ' הַרִיב"ש סִי' קמ"ד: וּפּוּק חֲזִי לְהַרְבֵּי מִהַרְשֵׁד"ם ז"ל בְּדִין אֲתָרוּג שְׁל טָבֵל דְּמִתִּיר הַרְמַב"ן ז"ל שְׂפָתַי שְׂאֵף שְׁהַבָּאִים אַחֲרֵי חֲלָקוֹ עֲלָיו וְלֵא מְצָא לוֹ חֲבֵר וְאַפְיָלוֹ הַכּוֹ פְּתַב כְּדָאֵי הוּא הַרְמַב"ן לְסִמּוּךְ עֲלָיו בְּיוֹתֵר מְזֵה עֵי"ש וְהַגַּם שְׂבֻזָּה יֵשׁ לְעַמּוּד עַל דְּבָרָיו בְּכָאֵן דְּלֵא מְצָא לוֹ שׁוּם חֲבֵר וְרַבִּים הָמָה הָאוּסְרִים בְּוִדָאֵי דִישׁ לְחוּשׁ לְדַבְרֵיהֶם מ"מ הָכָא בְּנ"ד שְׁהֶם מְעַמּוּדֵי הָעוֹלָם וְדַבְרֵיהֶם דְּבָרֵי קַבְלָה וְהָאוּסְרִים הוּא רַק מִתּוֹרַת סֵפֶק בְּוִדָאֵי שְׁיֵשׁ לוֹמַר שְׂפָדָאֵי הוּא לְסִמּוּךְ עֲלֵיהֶם: וְנִרְאֵה עוֹד שִׁי"ל דְּגַם הַסּוֹבְרִים דְּחֻשְׁשׁוֹ מְסַפֵּק לְהַחְמִיר מִשׁוּם דְּבַעֲלָמָא חוּשְׁשֵׁי לְזַרְעֵי הָאָב הָכָא דְּהָוֵי שְׁעַת הַדְּחַק גַּם הֵם יוֹדוּ דְשָׁרִי לְצֵאת בּוֹ יְדֵי חוּבָה מִשׁוּם דְּכָלֵל גְּדוּל בְּתַלְמוּד וְשִׁגוּר בְּפִי כָּל פּוֹסְקֵי הַלְכוֹת דְּאַף בְּסִבְרָא דְלֵא קו"ל כְּנֻתִיהָ וְאַפ"ה כְּשֶׁהוּא בְּשַׁעַת הַדְּחַק יֵשׁ לְסִמּוּךְ ע"ז לוֹמַר כְּדָאֵי הוּא פְּלוּנֵי לְסִמּוּךְ עֲלָיו בְּשַׁעַת הַדְּחַק וּכְמוֹ כֵּן הָכָא דְגַם הַחוּשְׁשֵׁי בְּעִלְמָא וְאַמְרוּ כְּדָאֵי הֵם הַשְּׂאֵלְתוֹת וְדַעֲיָמִיהוּ לְסִמּוּךְ עֲלֵיהֶם בְּשַׁעַת הַדְּחַק וְכֵן אִמְרוּ בְּר"פ לְוִלְבֵי הַגְּזוּל שְׂאִמְרוּ כֵּן חֲכָמִים לְר' יְהוּדָא מְשֵׁם רְאֵיהָ אֵין שְׁעַת הַדְּחַק רְאֵיהָ שְׁנִירְאָה שְׂאֵף לְסִבְרַת חֲכָמִים דְּסִבְרֵי לְהוֹ דְּהָוֵי פְּסוּל כְּשֶׁהוּא בְּשַׁעַת הַדְּחַק יֵשׁ לְהַכְשִׁיר וְגַם לְבָרַךְ וּכְמ"ש הַגְּאוּן הַרְא"ם בְּסִפְרֵי הַיְרָאִים וּבֵא"ז וּבְסִפְרֵי הַמְּנַהֲיָג לְהַגְּאוּן הַבֵּן יְרַחֵי וְעִי' עוֹד לְהַתְרוּמוֹת הַדְּשָׁן סִי' ב"ן וּבְמַהֲר"ץ סִי' ט' וְכ"כ הַרְאָב"ד וְכֵן מְצִינּוּ גַם בְּעֵינֵינִים אַחֲרֵים וְעִי' בַּפ"ק דְּבִרְכוֹת ד' ט' וְכֵן פְּסָקוֹ הַפּוֹסְקִים הַרְמַב"ם וְסִמ"ג וְטוֹש"ע אִו"ח סִי' ח"ן וְעִי' עוֹד בְּסִפְרֵי הַשִּׁיב מִשָּׁה בְּעֵנֵין בְּרַפְתָּ לְכַנְהָ בְּיוֹם ט"ז וּבְסִפְרֵי נִחְפָּה בְּפִסְפָּה ח"ב בִּי"ד סִי' ו' וְעַד אַחֲרוֹן הַחִיד"א בְּקוּנְטְרַס אַחֲרוֹן לְסִפְרֵי לְד"א אִוְתָּ כ"א בְּעֵנֵין ס"ת שְׂאֵין בּוֹ תַּגִּים שְׁנַחֲלָקוֹ הַפּוֹסְקִים כְּתַב דְּכָבֵר אִמְרוּ כְּדָאֵי הוּא ר"פ לְסִמּוּךְ עֲלָיו בְּשַׁעַת הַדְּחַק וְאַע"ג דְּמְפּוֹרְשׁ בְּפָרֶק מִי שְׁהוּצִיאָוּהוּ דְּזֵה דְּנִקָּא בְּדַרְבְּנֵן ה"ג רַב הַפּוֹסְקִים סוֹבְרִים דְּבָרְכָה שֵׁא"צ דְּרַבְּנֵן וְלֵא זָכַר דִּישׁ סוֹבְרִים דְּגַם בְּדְאוּרֵיִתָּא י"ל כֵּן וּכְמ"ש הַרְשַׁב"ש סִי' תְּקִי"ג שְׁהַרְשַׁב"א כְּתַב בְּתִשׁוּבָה שְׂאֵפִי בְּדְאוּרֵיִתָּא אִמְרִינֵי הָכִי וְכֵן כְּתַב הַבֵּית חֲדָשׁ מִשְׁמוֹ וְהַשְׁפָּתִי כְּהֵן שְׁם בְּסִי' רַמ"ב חֲלָק עֲלָיו וְלֵא רְאֵה תְּשׁוּבַת־הַרְשַׁב"ש גַּם הַרְא"ם ח"ש סִי' ה' וְתוֹמַת יְשָׁרִים סִי' כ"ע וְר"ט וְרִי"ב דְּגַם בְּדְאוּרֵיִתָּא י"ל כֵּן וּמְזֵה זְמַן רַב כְּבָר עֲמַדְתִּי עַל דְּבָרֵיהֶם דְּמָה יַעֲנֵנוּ שְׁפָתֵי צְדִיקִים לְש"ס דְּעִירוּבֵין וּפ"ק דְּנִגְדָה וּכְמוֹ כֵּן עֲמַדְתִּי עַל דְּבָרֵי תְּשׁוּ' מְהַר"ם אֲלִישֶׁקֶר סִי' כ"ו דְּחֲלָק עַל דְּבָרֵי בְּרַ פְּלוּגְתִּיהָ וְלָמָּה לֵא הַקְּשָׁה עַל דְּבָרֵיהֶם מְסוּנְיִוֹת הַנְּ"ל וְכַעַת אֵין כָּאֵן מְקוּם לְהַאֲרִיךְ בְּאִנְפוֹן דְּהָכָא בְּנ"ד שְׁהָאֲתָרוּג הַמְּוֹרְכָב הוּא

מיחור של אתרוג שגורב דמהצד הזה יש סמיכה מעליא להכשיר ולברך עליו וכש"כ בהצטרף יחד כל הגי טעמים וסניפים שפכתנו לעיל דיש ויש להכשיר וכש"כ וק"ו הוא לאחר שגפסק היחור של אתרוג ונטע בארץ שיש לברך וא"צ לכפול הדברים ואת זה אגיד דנהירנא פד הוינא טליא כשראייתי בספר הגיד מרדכי למר"מ עשאאל ז"ל דכשהביא שם מרבני הזמן שיש להתיר בספק מורכב לברך עליו הביא ג"כ שם שמצא פתוב בכת"י הקודש להרב המנפלא מהר"מ מטראני זל"ה שילדעתו מה שפכתו הפוסקים לפסול אתרוג המורכב משום שהם שני מינים משום שראו שפן קראו בשמותם עלי אדמות והמחבר תמה על דבריו שפתב פו והגדתי לו זה לתלמידי דרב מר ניהו מצרפי הרב המנפלא מהר"ר מנחם צונצין ז"ל והוא אמר לי פי יש אתו הפסק ממר רבו הג"ל והוא פסק ארוך אבל לא למד בו ולכן לא אוכל לדבר ממנו מאומה והמחבר הג"ל הזה לא ראה אותו אף הוא זוכר שלאחר פטירת רבו חלם שלא הנה מצוי אתרוגים ובאותו זמן הנה אתרוג מורכב ולקח אותו מר רבו הג"ל לאתרוג הזה מודו בחיבה ותיירה ובשמחה רבה ומזה ידע והבין הרב הג"ל דגם בעולם העליון עודנו עומד בסברתו שהאמת אתו ונומייתי לו שדברי חלומות לא מעלין וכו' ובקשתי ממנו שימסור לי הפסק ההוא ללמוד בו ואמר לי שטרחה גדולה אצלו לחפש אחריו וכשינדמן לידו ימסרנו לי ואחר זמן הגיד לי שגשרף עם כמה חפצים שלו ונחבל על דאבדין וכו' ומאז תמיד חפץ היתי לעמוד עד"ז אמנם מרוב העול על צאורי בכל הזמן בלימודים שונים להלכה למעשה ולימוד התלמידים ועול הצבור ושךרה וגם פשהיו אתרוגים מצויים בלתי מורכבים לכן לא הנה לי פנאי ע"ז ודין גרמא דעציראה ואולם עתה שנמצאתי תוככי ירושת"ו אחר החקירה ידעתי פי בכל ארץ ישראל לא נשאר עתה אתרוגים שאינם מורכבים פי רוב בכל האתרוגים הם מורכבים ובהם יוצאים ומכרכים וגם שולחים מאלה לכל העולם ע"כ אמרתי אנשה פרק זה אולי בעזר השם אראה זכות לעם ישראל שיוצאים בהם וכשידעתי שפמה רבנים גדולים שעמדו על דבר זה ולא מצאו כל אנשי חיל ידיהם להכשיר זאת סיבה שדברתי עם אחד חכם מגדולי העיר פי רצוני להפנס בעובי הקורה אף בזאת פי אף שיעלה בידי זכות ברצוני שיהיו דברו בספר ויחוקו בדפוס ויעמדו על דברי חכמי ורבני הזמן קודם החג ומפני זה הנה הדבר נחויז והנחץ השיאני שלא עמדת על ספרי רבני אחרונים אחרים שדברו בזה שלא היו מצויים אצלי אמנם אחרי כותבי לא קים דברו באמרו שהנה לו עפובים שלא עלתה בידי ובכן אעפ"י שלכתחילה הטוב והישר היכא דאפשר לחזור אחר אתרוג שאינו מורכב הואיל ונפק מפומייהו של הגדולים אמנם זה אינו כמו ממשלות אחרות הנמצאות שצריך לתקן וביותר מהמה בענין חנוף בתי הספר דבמקום אשר אמר להם בני אל חי ויהיו גדיים ותנישים הם בנים משחיתים שועלים קטנים וכמה פעמים צועק ואינו נענה ואין מי שיטה און מפני שמו שמוטל עליהם להשתדל ולהשגיח בדבר אין להם פנאי בענינים פאלו פי אם רק בענינים השייכים להם וה' הטוב יכפר בעדם ולא ימנע טוב להולכים בתמים: שלמה אליעזר אלפנדאריסי יד הגדרתי היום פי ראיתי בידי אחד חוברת שנדפס מחדש בשם "אהל תורה" וכתוב בתחילה שהאיר ונרח אנינו חד מינן הרה"ג אליהו בהי"ר אב"ד ק"ק לובלין שליט"א, ונתעורר ע"ד אתרוגים מורכבים ושראה גונטרסי הנדפס שהארכתי

ללמד זכות על מנהגם של יש שמברכים על אלו האתרוגים מפני שאינו ש כלל שאינו מורכב והשיב ע"ד.

אפריון נמטיה כמה שנתעורר ורצה לעמוד ע"ז שפן ראוי לכל מי שנגע יראת ה' ולא לברך הגם שלא נודע שיש היסור וגם מחזקיה עיבותא כמה שרצה לעמוד ע"ד, שפן הוא חפצי ורצוני פידוע לכל ושלכן מסרתי קונע' הלז לכמה רבנים שיעמדו בדברי ויגלו דעתם: אכן דא עקא שלא עמד בכל מה שהארכתי ע"ד הרבנים הפסולים ז"ל, כמה שיש לשאת ולתת ע"ד כ"א רק באיזה דברים שלא נפקא מזה לעיקר הדין כ"כ, ושלכן לא גילה דעתו הרמה לאסוקי שמעתא אליבא דהלכתא אי שפיר עבדי כמה שנוטלין ומברכין או לא, ואם פן מה הרויח מזה לענין דינא, ואף גם זאת שכתב ע"ש לא העתיק מדברי אלא לפי מה שהבין מדברי ולא כן הוא דרוך המשיבים כ"א שיעתיקו מקודם דברי הראשון פמות שהו וראיותיו, ואח"כ להשיב ע"ד, שפן ראוי פדי שהקורא יוכל להבין דברי שניהם דאי ל"ה מי שיש לו מוח בקדקדו יוכל לומר צריף אני לראות איך דברי הראשון וראיותיו מקודם ואולי אינו פן: ואנא דאמרי דאם לא היה מדפיס דבריו והי שולח לי מקודם, אז הייתי צריף להשיב אליו כ"א רק להחזיר לו ע הפעם יענין בדברי בישוב הדעת ויראה שלא ק כתבתי ולא הייתי צריף לפרסם שלא כן כתבתי, לא כן עתה, ע"כ לא אוכל להחריש, וכמו שפן שמעתי באומרים לי שצריף להשיב לו, שהגם שפל חכמי לב קשה להאמין שאני אכתוב פדברים האלו שכתב בשמי, וז"ל, ומסיק שגם על הלימון מותר לברך מדינא, והביא ראיה שמפניך בירושלמי פ"א דכלאים מעתה אסור להרפוב תאנה שחורה ע"ג תאנה לבנה אמר"א לא מפלאי בגדים למדת לא זו ממין זה ולא זו ממין זה וכיון שמפן בא"ח סי' רכ"ה במג"א דחלוקין בטעמן פגון תאנים לבנות ותאנים שחורות ב' מינים הם מפלא מוכח דליכא משום פלאים גם כשהם ב' מינים הקרובים זל"ז וה"ה אתרוג ולימון, עכ"ל, דהמוכר מזה שאני מתיר לברך על לימון לכתחין מהירוש', ואיך אפשר דאיש פמוני דכד הוינא זיטר לגברי ותלי"ת שנתקבלו דברי אצל גדולי וגאוני הדור והשתא דקשישנא אכתוב פדברים האלו שעל לימון מותר לברך גם לכתחין ושיש ראיה לזה מהירוש' ומפניך דאף ב' מינים מותר להרפוב והא נדאי לא יתכן דשום בר דעת יאמין בזה עד שיראה מ"ש בקונט' הנדפס: אכן יען לא יבצר דשכיחי השתא איזה אנשים שקורין לפעמים באיזה קצורי דינים שמעתיקים בספרי אתרוגים ואנשים פאלו אף אם יראו קונטרסי בנדאי שלא יבינו, לכן ההכרח לא יגונה ולפרסם שלא כן הוא שדברים אלו שכתב הר"א שליט"א בשמי בנדאי שפלטתן הקולמוס שלא מדעת בעלים והוא זה שמה שהבאתי מהירוש' שהוא דוקא שלא יש איסור פלאים להרפוב אתרוג פלימון ואבאר איך הוא מה שהוכחתי מהירוש', והוא זה דקודם עמדתי עכ"ד רבותי האתרוגים הפוסלים בטעמים מחולקים, דיש מהם שסו' דהיא משום דנעבדה בו עבירה ויש דס"ל דלא הוי פולו אתרוג ויש מי שסובר דהוי נדמה ויש סו' משום דמורכב לא מקרי אתרוג ואחרי שהארכתי כמה שיש להשיב ע"ד דרבנן, לענ"ד ע"כ הטעמים דלא מכרע ושיש ללמד זכות על ישר' והוכחתי לע"דבראיות שאף פמונח דאסור להרפוב יחור של אתרוג על אילן לימון אפי"ה יש זכות ולא הוי ברכה לבטלה אלא דשוב עמדתי מתמיה ע"ד הרב הלבוש והנמשכים אחריו דמפשט פשיטה להו דאסור להרפוב יחור של אתרוג באילן של לימון דמנ"ל זה דאי משום דס"ל

דחלוקים בשם ובטעם פמה דברים מצינו דאינם שונים בשם ובטעם ואפי"ה מותר להרפיב פדתנ' במתני' פ"ק דכלאים האגסין והקרוסמלין וכו' אינם פלאים זב"ז ע"ש וכן שנינו בתוס' הקשוטין וכו' אינם פלאים זב"ז ע"ש דמתבאר משום דכל שיש בהם איזה דמיון לא הוי פלאים אף דחלוקים הם בכמה דברים בשמם ובטעמם ובצורתם וכ"ש וק"ו באתרוג ולימון שהם דומים בכל עניניהם דנדאי אין לחוש כלל משום פלאים, ואחר שביארתי באתרוגה שדבר ברור הוא שאין בהם משום פלאים מפני שנוי השם גם בסוף דברי פתבתי דאף דכשחלוקין בטעם הפרי דהוי פלאים דהיינו דוקא בהיה דצננון שהיה מר ביותר ונפוץ מתוק מאד דהם רחוקים הרבה אבל אם אינו פן שרי, ושפן מפו' ג"כ בדברי הא"ח והפלפו והספמת כל האתרוג' דשחורות ולבנות דאף דהם רחוקים בטעמם ובמראיתם דמ"ה הוי כב' מינים לאיזה דברים שכת' שם דאפי"ה לענן פלאים דשרי ומשום דהוי מין אחד, ושפדבריהם מפו' בירוש' שאמרו מעתה אסור להרפיב תאינה שחורה ע"ג לבנה ר"ל וקא נדאי ליתא כמו שגראה ממתני', וע"ז שאל דאמאי וקא נראים כב' מינים פיון דאין צורתם וטעמם שיה וע"ז השיב ר' אבין דהטעם שמוותר דהוא משים דמה שהיה אסור בהרפכה משום דבעי' דומיא דכלאי בגדים דצו"פ דזה לא ממין זה ולא זה ממין זה דאין להם שום דמיון כלל לכן בכה"ג דוקא הוא דאסור להרפיב אבל פשהם דומים באיזה דבר אף אי בעלמא היו כב' מינים פגון לענן ברכה ולענן תערובת איסור ולענן פאה ולענן שפת כו', לענן הרפכה הוי פמין אחד ושרי דכלאים שאני, זהו פנות הירוש' ונשמט שם פקונטרס מ"ש ג"כ בירוש' דפ"ח דסוטה ה"ח ע"ש ואף דאין בזה משום פלאים וע"ז כת' שיש ללמוד גם מהירוש' וכ"ש בהרפכת אתרוג בלימון דהם שונים אהדדי בכל דבר בעלים ובדמות הפרי וגם טעמם שנה וכדכת' הר' מהר"ש קאזאני שהבאתי דבריו שם פקונטרס דנדאי דגם הר"ש מודה ודליכא מאן דפליג בזה שלכן יש לתמוה ע"ד הלבוש והמפר' דפשי"ל דהוי פלאים (ואיני זוכר מי שעמד ע"ד כ"א רק הפנים מאירות נרגש קצת מזה אבל לא יצא י"ח הפיאור בזה כמש"צ).

ובכן מה שהשיב הרב הג"ל ע"ד, וז"ל דאדרבא בלשון הירושלמי מבואר דדוקא משום דתאנים שחורות ולבנות הוי מין א'. יש לתמוה איך יליף מדברי הירוש' דאתרוג ולימון הוי שני מינים פיון דבירושלמי מפורש דבעינו דומיא דכ"ב שהוא צו"פ, עי"ר להרב הג"ל שרצה לומר שאף דתאנים שחורות ולבנות דמותר דאתרוג ולימון דאסור, לפי מה שביאר מקודם מ"ש הטור בי"ד סי' צ"ח מין שנתערב במינו בעינו דליכא למיקם אטעמא פגון חלב ושומן וכו' ע"ש, ואיני משיב בזה מה שיש להשיב, משום דלדידי אעיקר דמילתא אינו ענן זל"ז, לפי מ"ש ולא שייכי כל הדברים האלו לאיסור פלאים והערוב בזה הוי פלאים מה"ת.

ורק אומר דמה שהעיר על מ"ש פקונטר' בתוך דברי בכלל הראיות שיש לדקדק פן מדברי כל הראשונים דכתב וז"ל והגם שבלשון הרמב"ם כו' וז"ל פיצד המרפיב וכו' משמע דוקא תפוח שמוכדל ביותר מאתרוג בכל זאת הו מצינו להרמב"ם בפ"ג מפלאים שתפוח עם החזרד אעפ"י שדומים זל"ז ה"ה פלאים זב"ז, ובהלקה ה' פתב וז"ל וכן אם יש זרעים ואילנות אחרות אע"פ שהם ב' מינים בטבען הואיל ועלין של זה דומין לעלין של זה דמיון גדול עד שיראו ב' גוונים ממין א'.

לא חששו לכלאים זע"ז שאין הולכין בפלאים אלא אחר מראית העין, וע"ש בהשגת הרמב"ד וקצת י"ל שלדעת הרמב"ם כל שאינו שינוי גדול כתפוח ואתרוג הוי רק משום מה"ע ולענגן מלקות הוא רק בתפוח ואתרוג וצ"ע עכ"ל, ולדידי נראה אילו היה מענין במ"ש בקינ' היה מבין בעין שכלו דמלבד דהדקדוק שיש לדקדק מהרמב"ם ומהראשונים דנקטו אתרוג ותפוח ולא אינשתמיט לשום א' לאשמעי' דגם באתרוג ולימון דהיא נכון ועוד זאת היה מבין דגם כל פסקי הרמב"ם הם נכונים וברורים ופשוטים ושפל דבריו עולים בקנה אחד ושאר דברא גם מהם יש להוכיח שפיר דאתרוג ולימון דלא הוי פלאים, והוא זה דדין תפוח עם התורד דהוי פלאים הטעם הוא דאף דדומין זל"ז באינה צד.

הדבר ברור דהוי ב' מינין משום דרחוק מאד בטעמם ריחוק גדול, ודין זה הוא משנה ערוכה בפ"ק דכלאים עי"ש: אבל בהלכה ה' דכתב ואעפ"י שהם ב' מינין בטבען הואיל ועליו של זה דומין לעלין ש"ז לא חששו לכלאים שאין הולכין בפלאים אלא אחר מראית העין, מיירי דאין בטעמם ריחוק גדול כ"כ ואפ' שיש איזה הפרש בפרי לא איכפת לו כ"כ משום שאין הולכין אלא אחר מה"ט, ונהרי למ"ע דיש להם דמיון בעלים עכ"פ, ובכן גם היה מבין פסקי הרמב"ם בנדאי דלא היה מפרש פי"ז, בדברי הרמב"ם דכל שאינו שינוי גדול כתפוח ואתרוג דהוי רק משום מה"ט דהא נדאי ליתא ולא ניתן להאמר כלל, ולכן ברור הדבר דמ"ש בקונ' דאין איסור פלאים בהרפכת יחור של אתרוג באילן של לימון הוא ברור ועוד ג"כ ידוע מש"כ המפרשים ז"ל שפשטאמרו בלשון והדומה לזה ל"ד שיהא ממש אלא סגי בדומה לו קצת, וכ"כ הר' מהר"ש קונאני בדין זה גופיה וכ"ש באתרוג ולימון כמ"ש מהרש"ק גופיה שהוא ממש בעלין ובפרי וכתב עוד וז"ל דגם הלימון הפרי והקליפה נמי שנתאכל כמו האתרוג שדומה עכ"ל, ובשגם שהוא שנה בכל עניניו ותקסיסיו דנדאי אין בזה איסור פלאים ושיש לתמונה טובא על המפרשי דפשט"ל דיש בו איסור וזכורני שהר' פ"מ הרגיש בזה קצת אבל לא יצא י"ח ביאיר בזה ואינו פעת מצ"א: גם מ"ש הרב הנ"ל בשמי שאני פתבתי שמותר לכתחיל לברך על הלימון ושיש ראיה מהירו' עמו הסליחה, שאני לא פתבתי שמותר לברך ומכ"ש שאכתוב שיש ראיה לזה מהירו' הנ"ל שמותר לברך, דמה שייך זל"ל, ונהרי הקונ' הוא בעולם ונתי ספרא וניחזי דאיברא שעמדתי ע"ד מהרמא"ל ודעני' דס"ל לפסול אף בהרפכה משום תערוכת הלימון דהי"ל לברך מקודם הט' מה שיש לפסול הלימון פנין דיש בלימון כל התנאים הצריכים לצאת שנתאמרו בתל' בבלי וירוש', וכמו שכ"כ בתשו' הרב מהרמ"א שיעיד לו פן זמן אחד וכ"ה האמת ואף שנהגו מימי קדם שלא לברך בלימון מ"מ מן הראוי הוא לחקור בדבר ולידע הטעם דאפ' דלפי הטעם שהוא דהוא דוקא כשהוא בעינו ולא כשיש איזה תערוכת לימון באתרוג אף לפי"ד דיש לפסול משום ב' מינים ואחר שנו"ן בדבר הזה וכתבתי שלא נתבאר בפ"י לא בש"ס בבלי וירוש' ולא בפוסקים הראשונים דאף בדבר שיש בו כל התנאים וכמו בלימון דאינו יוצא י"ח מה"ת ועוד זאת דאם איתא להא פשהק' בש"ס טל אינה מינים דאמאי לא שאלו ג"כ ואימא לימון אף דיש כל התנאים כדי שידע הטעם לפסול הלימון והר' מהרמא"ל נרגש דאמאי לא שאלו ואימא מן רב.

והשיב דמאי דלא שאלו הוא מפני דאין לשאול על דבר שהוא מב' מינין ואין זה מספיק למה שלא שאלו על לימון פנין שיש בו כל התנאים דנר' דס"ל דאין בלימון כל התנאים

הצריכים, וזה אינו והרב מהרמ"א השיב פשהוגד אליו דברי הגזקן דא"כ יוצי"ח בלימון והא לא הוי אתרוג וכתבתי שם שלא זכיתי להבין דבריו דמהש"ס נראה דלא קפיד קרא אלא שיהיו התנאים ולא שיקרא אתרוג משום דשם אתרוג אינו שם הקדש ולא נאמר למשה מסיני בלשון תרגום אלא שיש אותם התנאים שנקרא הדר ותו דעדיין אינו מתורץ למה לא הקשה בש"ס ואימא לימון פינן דיש בו כל התנאים ואין לומר דיש לפסול משום דליפאבלימון אותם הסימנים שכתבו האחרו' שיש באתרוג ולא בלימון דזה נדאי אינו דאלו אינם כלל הלמ"מ כ"א אחרי שס"ל בהנחה סוכרת דהלימון פסול כדי לידע שאינו מורכב אמרו נוכל לידע בסי' אלו ואחר שהארכתי בזה שוב הוספתי עוד אף את"ל דגם תלוי בשם דאם אינו נק' בשם אתרוג ואף שיש בו כל הסי' דפסול מהיכן אנו יודעים דרז"ל לא היו קורין ללימון בשם אתרוג הלא לא הונכר בשום מקום בדברי רז"ל שם לימון, לא בתלמו' בבלי ולא ירוש' והוא רק שם של גוים שקו' פן והגוים קורין גם לאתרוג בשם לימין ולפי הנראה דגם במד"ר דלפעמים מזכיר שם של גוים ולא הונכר שם לימון כלל אבל נדאי דהסי' שנמסרו למ"מ הם דוקא אותם שפירשו לנו רבית' בשני התלמודים.

וכדי לישוב קושיא זו מקודם הבאתי מה שרצה לישוב הרב מוהרמב"ח בכפונ"ת דדוקא אתרוג הוי עץ ופריו שנה משא"כ בלימון דלא הוי ופריו אלא עץ וקליפתו שנה, ואני דחיתי דבריו דאין זו תשובה דאף לפי"ד שפיר י"ל דהוי עץ ופריו אף לגבי הקליפה מכמה טעמים אי משום דגם הקליפה מקרי פרי כמו דאשפחן שאמרו שכן הוא לענין ערלה ולענין ברכה ג"כ דדעת הראשונים והסכמת האחרו' דמברך גם על הקליפה בורא פרי העץ משום דגם הקליפה מקרי פרי ועץ לכל מילי ואף לסכרת הט"ז שהקשה ע"ד הראשונים דאין ראיה מדין ערלה לדיו הברכה דמברך גם על הקליפה בפה"ע היינו דוקא בקליפת מרנץ דהוי הקליפה מרה מאד ואינה ראוי לאכילה אבל קליפת הלימון שהוא מתוק הא נדאי שגם שהקליפה מקרי פרי גמור לכ"ע וכמ"ש מהרש"ק בתשוב' כ"י לחלק פן דקליפת מרנץ אינה ראוי לאכילה אבל קליפת לימון הוי פרי גמור שראוי לאכילה גם הקליפה החיצונה ועוד דמ"ש עץ ופריו שנה דהוא כמו שהוא שלם נדאי דשייך לומר פן אפי' שהוא הקליפה אבל מ"ש את הטפל לפריו הוא אפי' שהקליפה נפרד מהפרי, והנה הקונ' הלז לא ראיתיו אחר ההדפסה כ"א עתה שעברתי עליו איזה פעם וראיתיו שיש בו איזה טעיות ואיסור לשון וגם פה יש ח"ל וכצ"ל, ותו יש לתמוה ע"ד הרב מהרמב"ח דנר' דמ"ש דטעם עצי ופריו שנה דהוא על הקליפה החיצונה שיש לה חריפות כמו העץ לא הקליפה שבפנים שאין לה שום טעם חריפות כלל ואדרבא קשה לעיכול וכמו שאמרו בפ' שמנה שרצים דאלמלא קליפתו החיצונה אינה יוצאה מתוך מעיו וכתב הרב מהרש"ק הנ"ל שכן הוא בלימון כמו האתרוג, ולכן מ"ש הר' מהרמ"ב לישוב אינו מספיק כלל וראיתי מ"ש הרב אליהו הנ"ל מ"ש לקיום דברי מהרמב"ח ועמו הס"ר, פי לא דקדק בדברי ולא בדברי הש"ס דפ' שמנה שרצים וגם לא בתשו' מהר"ש קאנאני שהבאתי שם בקונטר' ולכן כתבתי בקונטר' שם דאף דלכאנ' נראה שיהא קושיא גדולה ות' הר' מהרמב"ח אינו, מ"מ פד מעינת לא קשיא דאמאי לא שאלו ואימא לימון משום דהיכן הונכר שם לימון בשום מקום מהתלמוד כדי שנאמר למה לא שאלו ואימא לימון דבכ"מ שיש חילוק בענין הפירות וכמ"ש בפ"ק דמעשרות ובתל'

פ"ק דר"ה ומקו' אחרים לענין אֶתְרוּג שֵׁישׁ הַפָּרֶשׁ בְּדִבְרֵי אַחֲרֵי לְמָה לֹא בִּיאָרוּ ג"כ בְּדִין הַלִּימוֹן לִפְיֵי ד' מֵהֶרֶמְב"ח שֶׁהֲלִימוֹן אֵינוֹ אֶתְרוּג פֶּן, וּבְאֵמַת זֶה לְפָלֵא לִפְיֵי ד', וְאֵין לומר דְּמִשּׁוּם דְּלֹא מְצוּי לָהֶם בֵּא"י לֹא הֻנְצְרוּ לְבָאָר, הָא לִיתָא דְּוַדַּאי הִי"ל פְּרִי זֶה הֵנֶק' אֶצְלֵינוּ לִימוֹן וְלָמָּה הִנְפִירוּ לִכ"נ לַע"ד דְּלֹא הִיָּה יָדוּעַ לְחַז"ל שֶׁם לִימוֹן פָּלֵל מִפְּנֵי שֶׁשֶׁם זֶה הוּא שֶׁם שֶׁל גוֹיִם וְחַז"ל מֵה שֶׁהָיָה שְׁמוֹת לָהֶם בְּפִירוֹת הִיָּה שְׁמוֹת אַרְמִי מִבְּבָל שֶׁהוּא לְשׁוֹן תְּרַגּוּם וְכִמוֹ שֶׁת"א הֵדָר אֶתְרוּג וְחַז"ל ג"כ בְּלִשׁוֹן הַזֶּה הָיוּ מְשַׁתְּמָשִׁים, וְכִמ"ש בְּסוֹפ"ק דְּקִידוֹ' שֶׁהִבְאִתִּי שֶׁם בְּשֵׁם זֶה שֶׁלִּפְיֵי ז' נר' דָּגַם הַפְּרִי הִנְקִירָא לִימוֹן מֵה שֶׁהָיוּ חַז"ל קוֹרִין הוּא דְּנִקָּא בְּשֵׁם אֶתְרוּג וְלֹא בְּשֵׁם אַחֵר וְלָכֵן בְּכָל מְקוֹם שֶׁהִנְפִירוּ חַז"ל מֵה שֶׁהוּא הַדִּין בְּאֶתְרוּג גַּם מֵה שֶׁאֵנוּ קו' לִימוֹן וְכַדוּמָה הוּא בְּכָלֵל וְגַם הֶרְמֵב"ם שֶׁכָּתַב בְּהִלְכוֹת פְּלִאִים הֵנ"ל שֶׁכָּתַב תְּפוּחַ בְּאֶתְרוּג כו' גַּם הוּא פִּינּוֹן גַּם עַל שֶׁם לִימוֹן וְכַדוּמָה, וְאֵין רְאָיָה כָּלֵל מֵהֶאֱנָשִׁים שֶׁעוֹשִׂין הַבְּדֵל שֶׁלְזֶה שֶׁקוֹרִין בְּשֵׁם אֶתְרוּג וְלָזֶה קו' בְּשֵׁם לִימוֹן דְּנִקָּא שֶׁהֵם שְׁנֵי מִינִים שֶׁאֶצְל חַז"ל כָּלֵם הָיוּ נִקְרָאִים בְּשֵׁם אֶתְרוּג וְאֵם פֶּן ל"ש לְשִׁאוּל דְּאֵמַי לֹא שֶׁאֵלוּ בְּגַמ' וְלִימָא לִימוֹן דְּמִלְבַד דְּחַז"ל לֹא יָדְעוּ מִזֶּה הַשֵּׁם שֶׁאֵפ' דְּכִינּוֹן דִּישׁ בּוֹ כָּל הַתְּנָאִים הַנֶּאֱמָרִים מֵהֶלֶל"מ שִׁוּצֵי"ח, וְעוֹד הִבְאִתִּי שֶׁם לְשׁוֹן הִירוּשְׁלַמִי פ"ק דְּדִמַּאי ה"ד הַתּוֹסֵ' בְּמַס' ע"ז וְנ"ל אֲמַר רִשְׁבִּי"ג שֶׁלַח לִי בְּרַבִּי אֶתְרוּגָא וְאָמַר זֶה בָּא לִי מִקְסָרִי וְכו' דְּהוֹכִיחַ הַר"ש שֶׁם בְּפ"ק דְּדִמַּאי מֵהִירוּשְׁלַמִי דְּאֶתְרוּג דְּקִסְרִי מְשֻׁנָּה מְשָׁל א"י לֹא גָזוּר בְּחַז"ל אֶלָּא בְּפִירוֹת דְּדוּמִין לֹא"י, ע"כ דְּנִרְאָה מִזֶּה דְּקִסְרִי וְא"י לֹא הָיוּ יוֹצְאִין בְּאֶתְרוּג בְּצוּרָה אַחַת וְשִׁכ"כ הִיָּה מְשֻׁנָּה אֶתְרוּג דְּקִסְרִי מְשָׁל א"י שֶׁלֹּא הִיָּה נוֹדַע לָהֶם דְּהוּי זֶה אֶתְרוּג שִׁוּצֵי"ח וְלֹא נוֹכַל לִידַע אִם הוּא אֶתְרוּג שֶׁלְנוּ וְלִבְסוּף כָּתַב וְנ"ל וּמִדּוּעַ לֹא נִהְגוּ מִיָּמֵי קֵדָם לְצַאת בְּמֵה שְׁקו' לִימוֹן דְּאֶפְשָׁר לומר מִפְּנֵי דְּהֵאֶתְרוּג הָיוּ הֵדָר וְהוּא מִיְּנוּחַד לְמַצְנָה וְגַם דְּמִפְּנֵי חֲבִיבוֹת בְּיוֹתֵר הַמְּצוֹת לֹא רָצוּ לְצַאת בְּלִימוֹן וּבְכֵן גַּם עֵתָה בְּוַדַּאי הָאִיסוּר גְּדוּל לְשִׁנוֹת מִמְּנֵהָ הֶרְאִישׁוּנִים וְאֶפְל' שִׁיִּצְטָרֵף סָף גְּדוּל כָּל הֵיכָא דְּאֶפְשָׁר בְּאֶתְרוּג כְּשֶׁר לִכ"ע אֶבֶל אִם לֹא מְצָא אֵין אֹמְרִים לוֹ דִּיהָא יוֹשֵׁב וּבְטַל מֵהַמְּצוּנָה וּמ"מ יִטוּל בְּלֹא בְּרָכָה זֶהוּ ת"ד שֶׁכָּתַבְתִּי בְּקוּנ' וְעַפ"י הַדְּבָרִים הָאֵלוּ אֵף שֶׁיִּכּוֹל הַקּוֹרָא לְדוֹן מִדְּבָרֵי דִּישׁ בְּדִין לומר דָּגַם הַלִּימוֹן כְּשֶׁר לְמַצְנָה מ"מ לֹא יוֹכַל הַעֵיד עָלַי שֶׁאֲמַרְתִּי בְּמִסְקָנָא דְּמוֹתֵר לְבָרַךְ לְכַתְחָז' פִּינּוֹן שֶׁכָּתַבְתִּי שֶׁאִיסוּר גְּדוּל לְשִׁנוֹת וְכו' וְשֶׁאֵף אִם לֹא מְצָא כָּלֵל שֶׁלֹּא יְבָרַךְ וְלֹא זֹו דְּרַכֵּן שֶׁל כָּל הַגְּדוּלִים הֶרְאִישׁוּנִים וְאֶתְרוּגֵי שֶׁכְּשֶׁרוּאֵין בְּדִבְרֵי הַפּוֹס' שֶׁקֵּדָם שֶׁאֵף שֶׁאֲמַר שֶׁמוֹתֵר אִם הוּא דִּין חֲדָשׁ אֵף שֶׁמְסִיק בְּפִי' שֶׁאֲמַר שֶׁמוֹתֵר אֹמְרִים לְהִלְכָה אֲמַר פֶּן אֶבֶל לֹא לְמַעֲשֶׂה, וְעוֹד דְּאֵיךְ אֶפְשָׁר שֶׁאֲמַר לִיעוֹל לְכַתְחָז' שֶׁאֶפְל' גְּדוּלֵי הָאֹמְרָאִים שֶׁלָּבָם פְּתוּחַ כְּפִתְחוֹ ש"א הֵם אֲמָרוּ אֵף שֶׁאֲנַחְנוּ מְדַמִּים לֹא נַעֲשֶׂה מַעֲשֶׂה וְכ"ש אֲנִי דִּיתְמִי שֶׁאֵין לָנוּ אֵף כְּאֶצְבְּעָתָא לְקִירָא לְסִבְרָא וְלַחְקוֹר וְלְדְרוֹשׁ וְכ"ש וְק"ו לְהוֹרוֹת הֵיִתֵר וְלְבָרַךְ וְשֶׁלֹּא לְחַוֵּשׁ לִס' כְּמָה גְּדוּלִים מֵהַפּוֹס' וְיֵמָה גַּם נִגְדַּת הַמְּנֵהָגָא שֶׁנִּהְגוּ מִיָּמֵי קֵדָם שֶׁתְּמִיד אֲנוּ מְחִזִּיק בְּכ"ת לְקַיִּים מְנֵהָגִים ש"י וְלְמַחֲוֹת בְּיַד אֵלוּ שְׁרוּצִים לְעֵשׂוֹת רְצוֹן הַחֲדָשִׁים וְאֵף שֶׁהוּא נִגְדַּת מְנֵהָגָא וְלֵהוֹכִיחַ בְּמִישׁוֹר שֶׁאֵין בְּפִיָּהֶם נְכוּנָה וְאֵין בָּהֶם לֹא תוֹרָה וְלֹא יִרְאָה וּמִשׁוּ"ה גַּם בְּדִין זֶה חֲשַׁשְׁתִּי דְּאוּלֵי יִתְפָּשׂוּ מִדְּבָרֵי לְהַקֵּל לָכֵן כְּתַבְתִּי דְּאִיסוּר גְּדוּל לְשִׁנוֹת וְכו' וּמִבְּנֹאֵר שֶׁם בְּקוּנ' דְּלֹא נִצְרָכָה אֶלָּא לְהַעֲדִיפָה לְצַרְף לְסַנְיָף לְהִתֵּר לְהַרְפִּיב יְחוּר בְּאֵילָן הַלִּימוֹן עִם הַטְּעָמִים הָאֲחֵרִים וְכִמוֹ שֶׁהֶאֱרַכְתִּי שֶׁם אֶבֶל לֹא שֶׁבְּאִתִּי לְכַתְחָז' לְפָלְפֵל אֵי יוֹצֵא י"ח בְּלִימוֹן, דְּאֵף בְּזֶה בְּהַרְפֵּבַת יְחוּר אֶתְרוּג בְּלִימוֹן

מראשית כזאת הודעתי ומלפנים אותה גיליתי דאלולא שנתברר לי דלא יש אתרוג שאינו מורקב ושרחוק שיהיה בלי הרקבה לא הייתי עומד בדבר זה דכיון דיש כמה גדולים שפוס' והואיל ונפק מפומיהו ראוי לחוש לדבריהם ונהו הטעם שלא כתבתי בשנים הקודמים ואף פי הייתי בבהמ"ד בית מלא ספרים וכ"ש בעת הזאת שלא הי"ל ספרים אף מפני זה הלח"ץ השיאני ליפנס בעובי הקורה לגלות דעתי הקצרה דיש סמוכין מה"ת ולא הוי ב"ל: ואת זה אגיד דבהיותי פה ירשת"ו עתה הוגד לי דיש ספר בגדי ישע שמתברר בזה והספר הזה לא ידעתי והגיע לידי בשאלה וראיתי שם בסי' י"ד דהרב המחבר והרב בעל גט מקושר פלפלו בזה ועמדו קצת כמה שעמדתי בקונו' ודעת המחבר להכשיר המורקב והרב ג"מ שם בסי' ט"ו הודה לו ואין לפסול משום דנעבדה בו עבירה ולא משום נדמה דהמורקב שהוא מהקודר בותר שאת לא שייך לפסלו כלל אבל במ"ש הבגדי ישע להשיב ע"ד מהר"ם אלשיך דס"ל יש להתיר מטעם דהוי זה זה גורם סתר דבריו עש"ד.

והרואה יראה שממה שכתבתי בקונט' יש להשיב ע"ד באיזה פרטים ולא אוכל פעת לעמוד מפמה טעמים ורק אומר שהר"ג"מ אחר שסתר משום זו"ז גורם כת' ונ"ל מ"מ אתרוג בלימון פינו שעינינו רואות שמוציא אתרוג אף שיהיה פי שינוי הא איפא מ"ד א"ח לזרע אב ואם נולד מחמור וסוס הפרי עם האם מותר אף שזרע האב מוליד בו שינויים פדאייתא בחולין דע"ט ע"א עבי קליה וזוטר א גנובתיה מ"מ וחלק נוכל בזה דדוקא לזרע אב שחוי שחרי א"א שיהיה הולד בלא הצטרפות ז"א אבל היחור של אתרוג בלימון שיש בו פח הגידול מעצמו אלו לא נחתף ומוציא פעין הפרי של המורקב אפילו שיש איזה שינוי מחמת מין הנרקב י"ל דלא חישוי לי ובטל לגבי המורקב ואין חושש' לסייע הנרקב וכו' אשר מבואר מזה דאף דהוי פלאים וניקר השינוי, דלכ"ע אין אחל"א אלא דשוב כתב ונ"ל אמנם בטר עיון הא ליתא דהא בחולין אמר אממר דשיחלא קמא אסירא מכו"א הו"ל זו"ג וזה אפי' למ"ד אחל"א כמ"ש התוס' שם ובסנהדרין דף כ"א אין חלק האב בטל פינו דמקרי זו"ג עכ"פ א"כ י"ל אפכא דאפילו אם אחל"א ע"פ שיש לפנינו מקצת סי' לענין פלאים אזלי' בטר העיקר שיש במין הזה ורובא הוא סיבת ז"א והתהיותא וריקומא במעי אימא מיקרי מן האם אבל באתרוג פינו דעכ"פ איתא למין הנרקב להתיר משום זו"ג ליכא אתרוג שלם ובעינן אתרוג שלם ונרי יש בו עוד פח הנרקב שא"א דכמאן דליתא דמי פינו שמועיל להתיר לענין זו"ג ואם הנה בטל לגמרי לא הוי שייך בו זו"ג וע"כ כמאן דאיתא דמי וא"כ אין כאן אתרוג שלם זת"ד ע"ש: ולענ"ד דלא עיין שפיר ולא דק מפמה טעמי חזא דאף לפי דמיונו דמדמה הרקבת האילן לכלאים דבהמה דכי היכי דהוי זו"ג לכלאים דבהמה אף למ"ד אחל"א פן נמי בהרקבת האילן הוא מן התי' דהזכיר לדברי התוס' דסנהדרין דכתב ג"כ פן ולא הביט יפה דשם אינו הולכין כמ"ש בחולין דשם ע"מ דפריה הש"ס אלא למ"ד זו"ג מותר מאי א"ל כת' ונ"ל נר' דהא דחשיב ליה זו"ג היינו כמ"ד חו' לזרע אב.

דלמ"ד אחל"א חז גורם הוא, ותי' ומאי קשיא ליה הא הך ברייתא כר"י וכו', ושמעי' ליה בפ' אותו וא"ב דאמר אין חו' לזרע ומיהו התם מבע"ל או מפשט פשט"ל לר"י או ספוקי מספק"ל ע"כ, ור"ל דכיון דהוא בס' די"ל דס"ל דחו' לזרע אב ולפי זה הו"ל זו"ג וא"כ פריה דכיון דיש ס' לא הול"ל בפשו' ולדה אסורא, וא"כ מפורש בהדיא בדברי

התו' דס"ל דלא שייק לומר זוז"ג ל"ד אחל"א ואף שתיקצו התוס' עוד תי' אחר וכתבו
ועוד י"ל דהתם בדבר בכל חד באפי נפשיה וכו', וכמ"ש ב"חולין הרי דחו זה דאין לחלק
פלל בקד' ממ"ש ב"חולין בפ' בהמה המקשה איבעיא להו מהו לחוש לזרעו ע"כ, ור"ל
דשם מדמי לדברי הא' מר גם פשיצא האבך דהוי איסור דה"ד לדברי הסו' דחל"א ודחי
פ"ב פקועה הבא על הבהמה דב' הוי היתר דמתבאר דאין לחלק פלל ונמצא דחילוק זה
שחי' ב"חולין פ"ב דחו אותו במס' סנהדרין ור"ת עניינים במ"א ונעשירים במ"א, ולכן ס"ל
שם בסנהדרין דתי' הא' הוא עיקר דל"ד אחל"א ליפא למימר זוז"ג ואיך פ"ב ע"ש
התוס' בסנהדרין בפ"ש הי"ד מ"ש א"תמה: אמנם י"ל ע"ד התוס' ה"ל ש"ל דל"ד
אין חוששין לז"א ול"ש זוז"ג דמה יענו למה שהוכיחו התוס' שם במס' חולין בדברי
אמימר דגם ל"ד אחל"א שייק זוז"ג כשא' אסור וא' מותר, וגם ע"ד התו' במס' חולין
י"ל דאיך לא נרששו מהש"ס דמס' חולין דמשם הוכיחו התו' במס' סנהדרין דל"ד
אחל"א דהוא אף פשאחד איסור וא' היתר, ולזה י"ל לפי מ"ש התו' שם וז"ל דא"ת
א"בין פקוע דכונתיה שיש בו איסור יוצא בחד אבך ע"כ, וכתב מהר"ש וז"ל ונר' דס"ל
לתלי דאי לא הוי באימיה איסור יוצא ודאי דהנהשרי דזוז"ג פי האי ודאי מותר דהוי
ממש פ"ב שחל"א בתרא דפ' א"ט דמסיק דמותר משום דזוז"ג ובהכי ניחא נמי אמאי
לא מוקי תלמודא איבעי' דר"י ל"ד אחל"א וא"ביו בהמה מעליתא הוא ואמיה הוא דהוי
ב"ק באיסור יוצא ונהיגו משום דא"כ ה"ה שרי משום דזוז"ג הוא מותר וא"ע דהזכר
גורם היתר ואלב"ה אחל"א מ"מ שרי פ"ב דח"צ איסור וח"צ היתר הו"ל זוז"ג ושרי לכ"ע
כמש' התוס' בהד"א שם, ע"כ שלפ"ז מה שהוכיחו התוס' בסנהדרין ה"ל מהכא ל"מ,
אמנם נר' דהתוס' דסנהדרין הם מפרשי דמ"ש דא"בין פקיעה דכונתיה ר"ל שאינו
א"בין בהמה מעלייתא כמו שנר' פ"ב מפרשי שכתב ומחסר פ"ב הנלד משום אותו אבך
ואליבא דחנניא קב"ע ע"כ, ויש להרגיש קצת ע"ד מהר"ש"א שלא הזכיר מזה נראיתי
מ"ש ה"ר"ן בחי' לחולין גבי מ"ש ב"חולין פקועה הבא על הבהמה כו' וק' עלי להעתיק דבריו
אבל המובן מדבריו דגם הוא ס"ל דזוז"ג ליפא פשיצניהם ש היתר וכפ"ד של היתר וא,
איסור הוא דהוי זוז"ג ואפ"לגו אי מותר או אסור וכת' עו"ש וז"ל דמ"ש נקט
דכונתיה פ"ב פל' שיש לו איסור יוצא דבל"ה לרבנן דאמרי אחל"א אפ"ש אפי' ל"ד
זוז"ג אסור אפי' אבך גופיה שרי ומ"מ ל"ד זוז"ג מותר אבך גופיה שרי בין לרבנן בין
לחנניא כו', דמתבאר מדבריו אלו דס"ל דל"ד דאחל"א שהוא אפי' שא' אסור וא' מותר
ויש להרגיש ע"ד על שלא הזכיר פ"ב דברי התו' ורש"י ה"ל, ולפ"ד ה"ר"ן י"ל דמ"ש
מהר"ש"א ה"ל בכונת ד' התו' דל"מ ונמ"ל שלדברי התו' דסנהדרין ורש"י וד"ר"ן
ב"חולין דל"ד אחל"א הוא גם שאחד איסור ואחד היתר: ונחזור ע"ד הר' ג"ט מקושך
ה"ל ונאמר דמלבד דנהרס היסוד ונפל הבנין ועוד זאת היכי מדמה הרפכת אתרוג
בלימון דהלימון חשיב דהיתירא והאתרוג חשיב דאיסורא דהא ודאי ליתא פ"ב דב' הוי
היתר בהיתר אחל"א אף למאן דס"ל פ"ב ב"חולין דבהמה דאפי' דא"א להתהוות הנלד
פ"ב זרע האב ומה שיתנה הנלד הוא ע"י הזרע הפנוס במעי האם שיש בו ממשות
וכמ"ש רז"ל שהזכר מזרע הלובן והנקיבה האודם ואפ"ה ס"ל דאין חוששין משום
דס"ל דאותו הזרע ב"ח ונפסד וכמאן דליתא חשיב, ולכן א"ח לזרע האב ודחי פ"ב ש,
כמ"ש ב"ש"ס וכ"ש בהרפכת אתרוג בלימון וכמ"ש בתח"י דבריו איהו גופיה ולכן נר'

דְּמִינָה דְּאֶתְרוּג בְּלִימוֹן דְּדָמִי לְהִיתָר בְּאִסּוּר אֵין לָנוּ דְמוֹת וְאֵין לְדַבְרִים הָאֵלוּ שׁוּם שְׁנָרֵשׁ וְדְמוֹת וְאֵין הִי קִיּוּם לְדַבְרֵי בְּמִ"שׁ מְדַבְרֵי הַתּוֹסֵ' לְגַבֵּי בְּהֵמָה י"ל דַּה"ד בְּבִהֵמָה שְׁמִפְּחַ זֶר הָאֵב מוֹלִיד בּוּ שְׁיֻנוּיָם, וְכַמ"שׁ אִיהוּ גּוֹפִיָּה וְמָה גַם שְׁהֵן עֵתָה עֵינֵינוּ הִרְוֹאוֹת שְׁהֶאֱתְרוּגִים הַמְּוֹרְכָבִים אֵין לְהֵם שׁוּם שְׁיֻנוּי פֻּלְל מְאֶתְרוּגִים שְׁאִינָם מְוֹרְכָבִים וְאֵפִי' פֻּל דְּהוּא זֶה נֵרָא' שְׁאִינּוּ כְּמוֹ פֻּלְאֵי בְּהֵמָה שְׁאִי אֶפְשָׁר בְּלֵא שְׁיֻנוּיָם בְּנֻלְד וְכַמ"שׁ בְּש"ס וְהִינּוּ מִשׁוּם דְּזָרַע הָאֵב נִשְׂאָר בְּהֵם וּפּוֹעֵל בְּנֻלְד וְלָכֵן מְוֹרְכָח שְׁיֵהָא שְׁיֻנוּיָם אֶבְל בְּכֻלְאֵי אֵילָן שְׁאִין בּוּ שְׁיֻנוּי מוֹכַח דְּהוּא רַק לִיחּוֹת בְּעֻלְמָא וְאֶסְרְתוּ הַתּוֹרָה, וְכַמ"שׁ הֶרֶב ג"מ שְׁם דְּגַם כְּאֶתְרוּג כְּמוֹ שְׁיֵישׁ בּוּ אֵיזָה שְׁיֻנוּי מְחַמַּת מִיָּן הַנְּרַכָּב י"ל דַּל"ח לִיה וּבְטֵל וְכו' הָא נְמִי לִיתָא דְּאִינוּ נִיכָר שׁוּם שְׁיֻנוּי מְחַמַּת הַהֶרְכָּבָה וּמְכָאן תְּשׁוּבָה ע"ד הֶרֶב אֵלֵיהּ בְּהִיר שְׁדַחָה דְּנִסְכִּים שְׁנִשְׁתַּנָּה רִיחּוֹ לֹא הוּי נְדַחָה בְּעֻצָם דְּאֵין בּוּזוּ שׁוּם דְּחִתָּה דְּמַלְבַּד דְּמוֹכַח דְּנְדַחָה שְׁאֶסּוּר לְקַרְבָּן לֹא נְאָמַר בְּמִצְוָה וְעוֹד שְׁאֶפִי' שְׁהוּא בְּעֻצָם לֹא פֻּעֵל פֻּלְל שׁוּם שְׁיֻנוּי וְאֶצ"ל עוֹד בְּזָה: וְלָכֵן נֵר' כַּמ"שׁ בְּקוֹנְטְרִיסִי דְּאֶפּוֹשִׁי פְּלוּגְתָא ל"מ וְאֶפִּילוּ לְמ"ד בְּכֻלְאִים דְּחוּ' בְּכֻלְאֵי זְרַעִים מוֹדָה וְהַנְּכוּן כַּס"ד מְעִיקְרָא בַּג"מ וְגַם הֵר' בַּגְּדֵי יֵשַׁע אַע"פ שְׁלֹא כִּיּוֹן יָפָה כּוּנ' דְּהֵתוּ' מֵאֵי דְּמַסִּיק לְדִינָא דְּשָׁרִי נְכוּן הוּא: וְלַעֲתַת הַפְּנָאֵי יֵשׁ לְהַרְחִיב הַדְּבּוּר מֵה שְׁיֵישׁ לְסִתְרָה וְלִבְנוֹת ע"ד, וְלִמּוֹדְעֵי אֲנִי צָרִיף כִּי אֶף דְּנִטּוּ אֲשׁוּרֵי מְדַרְכֵי רַב אַחְאֵי הַנְּ"ל כִּי כָּף הוּא דְּרַפָּה שְׁל תּוֹרָה שְׁלֹא לִישָׂא פְּנִים וְאֵין הוֹלְכִין בָּהּ אַחַר רַב וְקָרוּב אֲמָנָם חֲבִיב עַד לְאַחַת כִּי רַב גּוֹבְרֵי' וְרַב חִילִּיָּה וְעֶסוּק בְּאוּרִיתָא תְּדִירָא וּמְלַבְּשָׁתוּ עֲנִיָּה וְיִרְאֵת חֲטָא, וִיהִ"ר דְּלִיפּוֹשׁ חֲיֵי פִשְׁנֵי אֵלֵיהּ בְּנַעֲמִים עַד עֲמּוּד פֶּהֵן לֹאו"ת: שְׁלֵמָה אֵלֵיעֶזֶר אֶלְפַּנְדְּאָרִי סִימָן טו הָאֲשֵׁל שְׁבַרְמָה נַחַל נּוֹבַע מְקוּר חֲכָמָה, הֵרָה"ג צְבִי פֶּסַח פְּרֶאנְק יצ"ו לְעוֹלָם אָמֵן.

נִזְעַם מְכַתְּבוּ הַגִּיעַ לִי, מְזָה זְמַן אוֹדוֹת דְּבָרֵי רִיבּוֹת שְׁפִין הַחֲכָמִים דְּפָה וְלֹא יִכְלִיתִי לְהַשִּׁיב כִּי לֹא יֵרַד בְּנֵי עַמָּהּ מִכְּפָה אֲנָפִי, וְאֶמְרֵתִי לְכַתּוּב לּוּ דְּבָרֵי תּוֹרָה בְּאֵיזָה דְּבָרִים שְׁנִשְׁאֲלֵתִי מִמֵּנוּ בְּהִיּוֹת שְׁם בַּמַּח"ת כִּי אֶפְתִּי אֵינְנִי זֶז מְחַבְּבוּ וּמְזָה זְמַן רַב נִזְדַּמְן לִי דִּי מְחַבְּרַת שְׁעָרֵי צִיּוֹן וְרֵאִיתִי שְׁם דְּבָרֵי מַע"כ יצ"ו אֶשְׁר יֵצֵא לְעָרְעָר עַל הֵרָה"ג הַחוּט הַמְּשׁוֹלֵשׁ הַשְּׂאֵלָה יַעֲבֹ"ץ וְחַת"ס וּמַהֲרֵ"ץ חִיּוֹת זֵלָה"ה שְׁכַתְּבוּ דְּלָא מְשַׁפְּחַת לָהּ בְּזְמַן הַזֶּה לְהַקְרִיב קֶרְבָּן אֵלָא קֶרְבָּן פֶּסַח, אֶבְל קֶרְבָּן תְּמִיד לֹא, מִשׁוּם דְּאִינוּ בָּא אֵלָא מִן הַשְּׁקֵלִים וְאִינָם נוֹהֲגִים אֵלָא בְּפִנֵי הַבַּיִת, אֵלוּ תו"ד.

וְקִשָּׁה דְּהָרֵי תַנּוּן בְּמִנְחוֹת מ"ט דְּאֵין מְחַנְכִּין אֶת הַמְּזַבֵּחַ אֵלָא בְּתַמִּיד ש"ש וּלְפִי"ד הַג' דַּא"א בְּתַמִּיד גַּם ק"פ לֹא יִתְּכוּן לְהַקְרִיב לְכַתְּחִילָה אֵלָא שִׁי"ל שִׁק"פ שְׁאֲנִי דְּחַמִּיר כַּמ"שׁ הַתּוֹסֵ' זְבָחִים ד' ל"ג דְּדַחֵי גַם ל"ל וְעֵשָׂה, וְשׁוֹב כְּתַב דְּהֵאֵי לִישְׁנָא דְּאֵין מְחַנְכִּין וְכו' דְּאֶף בְּדִיעְבַד מְעַכְב וְכַמ"שׁ הַתּוֹסֵ' מְנַחוֹת דַּע"ג עַל מְתַנִּי' דְּאִינָם בָּאִים אֵלָא מִן הַחֲדָשׁ וְהָאָרִיף בְּזָה דְּאִינוּ יִכוּ"ל ק"פ מְבִלִי תְּמִיד ש"ש וְאֵז נוֹמִיתִי לּוּ דִּישׁ לְהַשִּׁיב עַל ד"ק דְּשִׁפִּיר מְצִי לְהַקְרוּב ק"פ מְבִלִי תְּמִיד ש"ש, וְלָכֵן גַּם עֵתָה אֶקְדָּמָה פְּנִיו בְּתַחֲחִילָה בְּפֶרֶט זֶה מִפְּנֵי שְׁגַם הוּא אֲמַר שְׁלֵמַד בְּעֵגְוִן זֶה וְאֶמְרֵתִי לּוּ שְׁאֶעֱשֶׂה רְצוֹן צִדִּיק וְהֵגַם שְׁהֵן עֵתָה אֵין הַמְּחַבְּרַת הַנְּ"ל עֲמָדֵי כְּבָר בָּאוּ דְּבָרֵי בְּסִפְר הַבְּהִיר "מִשָּׁה הָאִישׁ" וְזֶה הַחֲלִי בְּסִיעֵתָא דְּשִׁמְיָא.

ראשית הג"ש האמת נראה, לכאורה דיש לעמוד אם לא נתחנף בתמיד ש"ש אם הקדים תמיד של בין הערבים אם נפסל או לא משום שלא שנה עליו הכתוב לעכב, ולא משום מאי דערערו עלה קצת מרבני האחרונים שגם בקדשים לא בעינו שנה עליו הכתוב וכו' כדמשמע פן מהש"ס דפ"ק דתמורה מדברי רבא שס"ל שכל מקום דאמר רחמנא לא תעביד וכו' שהוא אף בקדשים וכמ"ש הפר"ח בספרו "מים חיים" על דברי ריב"א שהובא בתוס' פסחים דס"ג ע"ש ובס"ג למו"ד ד' "למוד כ"ג ובספרי האחרונים עינו, עליהם דאי מהא לא איריא והא, ליהא, דודאי נקטינו דבקדשים בעינו שנה עליו הכתוב כדאייתא בכמה דוכתי עינו זבחים ד' מ"ח ומנחות כ"ז ומעילה ח' ומקומות הרבה אין מספר, וכן דעת כל הראשונים דכתבו בפשיטות פן במקומות הרבה, ועינו לרש"י ז"ל דמחוק הגירסא מפני זה משום דקשיא ליה עפובא מנלן והתוס' שם פתבו משום דשנה עליו הכתוב לעכב ועינו עוד תוס' מנחות ד"ל ע"א, וכן העלו כל גדולי בעלי הפללים של הראשונים, וכן בהספמה עלו רבני האחרונים, פאשר יראה הרוואה להרב "שער המלך" ריש הלכות ק"פ והרב "חיים שאל" ח"ב, ועינו מנחות כ"ג גבי לא תאפה חמץ אימא גברא לקי ולא מיפסיל, ומתרג' דאמר קרא והיה, לעפובא.

ועינו בהקומץ רבה גבי מתני' דלא מלח כל הסוגיא פלה ובמ"ש הרמב"ם ז"ל פ"ה מהל' איסורי המזבח ה' י"ב, ומאי דמקשו רבני האחרונים מש"ס דתמורה הנ"ל יש לישב. ולאפס הפנאי איני יכול להאריך.

אמנם דא עקא דמצינו בש"ס בכמה דוכתי בכדומה לזה, דאייתמר דהוי הקרבן פסול ואף דלא שנה וכדיראה הרוואה שם ביומא הנ"ל ששלימים ששחטון קודם שנפתחו דלתות ההיכל דפסולים שנאמר ושחטו פתח אהל מועד, גם בזבחים ד' ט"ו אמרו שמזבח שנפגם כל הקדשים שנשחטו שם פסולים משום שנאמר וזבחת עליו וכו', וכן פסק הרמב"ם ז"ל גם במסכת סנפדה דמ"ב איתא ר"י אומר השוחט את התמיד בשבת שאינו מבוקר פהלקתו חייב חטאת וצריך תמיד אחר, וכתבו התוס' שם ואפילו נמצא תם משום דטעון בקור ד' ימים קודם שחיטה דבפ' מי שהיה טמא יליף לה מג"ש דפסח ע"כ ולו? הי שפירש בתורה הרי לא שנה עליו ועינו זבחים דנ"א וביקר תפארת להרב"ז הלכות בפורים פ"ג הי"ג, ואף על גב דבתו"כ פ' ויקרא כ"ג יליף לה מקרא דתמיד יקריבנו בקרבנו ויקריבנו, ובפסיקתא פ' פנחס יליף מתמימים שיהיו מבוקרים, ותלמודא דידן לא נזכר זה פי אם הג"ש, ונראה שהיא אסמכתא בעלמא והגם שנראה דממה שהרמב"ם ז"ל לא הביא דין זה, ונראה דהוא משום דמלשנא דקאמר ר"י אומר נראה דחכמים פליגו עליה ואפשר דהינו משום שלא שנה עליו הכתוב, הרי עכ"פ לסברת אלו התנאים והפוסקים פן יש להקשות למה ס"ל הכי דהא ודאי ליכא למימר דפליגי אעיקרא דמילתא וס"ל שגם בקדשים לא בעינו שנה עליו הכתוב.

ולא ראיתי פעת לרבתינו הראשונים שדברו בזה וא"כ בדין זה דאם לא נתחנף המזבח בתמיד של שחר שלא ביארו דאם הקריב בין הערבים דפסול, איך נוכל לומר דפסול פינון שלא שנה וליכא למימר דהכא נמי הרי שנה הכתוב בפ' פנחס דהא ודאי ליתא דאדרבא מה שאמרו כשנתחנף דאף שלא הקריב בשחר יקריב בין הערבים דהוא מהך קרא שנאמר בפ' פנחס ואת הפכש השני תעשה בין הערבים, וכמ"ש בספרי שם בפ'

פנקס פ' קמ"ו, ו"ל ואת הפכש השני תעשה בין הערבים למה נאמר לפי שהוא אומר את הפכש האחד, הרי שלא הקריב ש"ש שומע אני שלא יקריבו בין הערבים ת"ל את הפכש הב' תעשה בין הערבים, מגיד שאם לא הקריב בתמיד ש"ש מקריב בתמיד של בין הערבים טכ"ה, והמפרשים אהזו צער דהיכי משמש פן ונהרי גם בפ' תצוה הדר פתיב פעם שנית ואת הפכש הב' תעשה בין הערבים (עין "ברכת הזבח", "צאן קדשים" ומפרשים אחרים) ולע"ד אפשר מהשנוי שיש בין הצווי של החנוף להצווי של הקרבת התמיד, והוא דפ' תצוה פשחור הקדים הנסוף ושוב אמר להפכש אחד וסמכו לנאת הפכש השני תעשה בין הערבים יחד, כדי לומר שיהא דוקא הפכש השני, אם הקריב הפכש הראשון ושוב אח"כ אמר הנסוף ולכן הפכש הב', לא הי' צריך כלל אלא לדרוש בא, שני גם בלא ראשון וסמיה את הפכש השני להנהו דלקמן דלא מעפבין זה את זה, וא"כ בכאן לא שנה וכיון שפן למה והיה פסול בדיעבד כיון דהוי בקדשים, אמנם עלה במחשבה לומר דאפשר, דהא בעינו שנה עליו הפתוב דהינו דוקא בקראי שפאמרו באהל מועד, ומפני שיש שם דברים שהם רק למצוה ולא לעכובא, ולכן פשהו לעכובא בעינו שנה וכו' אבל במה שפאמר קודם לכן הפל הוא לעכובא אף שלא שנה וכו' ולכן בדיו מזבח שפגם הוא פסול אף שלא שנה עליו הפתוב.

ואפשר דמאן דפסל בתמיד שאינו מבוקר כיון דהוא נלמד בג"ש מפסח מצרים, ובכך גם בדיו זה פסול אף דלא שנה וכו' אמנם הא נמי ליחא דאשפחן גם בדברים שפאמרו מקודם בעי תלמודא עיכובא מנין.

ולכאורה הי' נראה דהוי לעכובא לפי מה שפכתבו התוס' במנחות די"ט וכו"ז דבעיכובא דנפשיה לא בעינו שנה עליו הפתוב ולכן בהנהו דלעיל מזבח שפגם וכו' הו' עכובא דנפשיה (ועיין תוס' יו"ט שם) ויש לעמוד על דברי החק"ל באו"ח דק"ץ דנראה שלא שרתה עינו במה שפכתבו התוס' אלא דיש לעמוד טל דברי התוס' ממה שפאמרו פ"ק דמעילה ד"ט ע"א התם קרא יתירה והנותרת תרי זמני, ובמקומות אחרים ואין כ"מ להאריה.

והנה לכאורה הי' נראה לדקדק מגופא דשמעתא שם במנחותשאם לא נתחנף בתמיד ש"ש דהוי לעכובא דתנן דתמידין אינו מעפבין וכו' כיון דהוא רק למצוה שנייה לומר דאין מעפבין ומינה דשפאמרו דאין מחנכין הוי לעכובא, וכן יש עמ"ש רש"י שם וז"ל דהכי מידרש קרא אם את הפכש האחד תעשה בפקר הוכשר שני להקרב בין הערבים ואי לא לא ע"כ.

אלא דהא נמי לא מכרעת ויש לדחות וכמ"ש התוס' שם דגם לס' רב חסדא דהוי לעכובא דעכ"פ אין הקרבן נפסל, ולכן צריך להתישב בדבר שלא נתברר לי פעת מתוך הש"ס מדברי הראשונים, והרמב"ם ז"ל בסו' פ"א מתמידין ומוס' פתב במה דברים אמורים פשנתחנף המזבח אבל הנה מזבח חדש שעדיין לא קרב עליו פלום לא יקריבו עליו תחילה בין הערבים שאין מחנכין מזבח העולה אלא בתמיד ש"ש ע"כ ומלבד דלא ביאר אם נפסל או לא יש לדקדק מדבריו דהא דאם לא נתחנף שלא יקריבו של בין הערבים דהינו דוקא שלא קרב מקודם שום קרבן אבל אם קרב אינה קרבן שיהי' אף שהי' צריך לכתחילה בתמיד ש"ש בדיעבד יקריבו של בין הערבים ולא ידעתי מנין לו וראיתי

למעכ"ת שלא נכנס בכל זה אלא דהוי כמו דקימ"ל בכל מקום דבעינן שנה וכו' אלא שכתב שיש לדקדק מהו לישנא דאין מתנכין וכו' דאף בדיעבד מעפב, ונראה דהא ליתא דמלבד דיש לומר דאף אם תמצא לומר דבעלמא יש לדקדק פו הלא ודאי אין לדקדק פו פיון דלא שנה עליו הפתוב איה נוכל לומר דהוי לעפב וכהאי גוונא פתבו התוס' ביומא דל"ד דלשון שלא יהי דבר קודם לתמיד ש"ש משמע טפי עפובא מלישנא דמתני' דכל התדיר וכו' ע"כ והיינו לפי הקס"ד אבל בקושטא לא מצינו לדיוקי הכי פיון שלא שנה עליו וכו' ותו דמ"ש מתוס' מנחות המדקדק בדבריהם יראה שס"ל דהכא דוקא הוי לעפובא משום דהכי משמע מדקתני סופא בהנהך דלא יביא ואם הביא פשר אלמא דברינשא הוי בדיעבד אבל בעלמא יוכל להיות פהאי לישנא דלא הוי לעפובא ועיין בדין זה גופיה להרב כ"מ פ"ח מתמידין ומוספ' הלכה ב' שכתב וז"ל ואפשר לומר עוד שרבונו מפרש דלתנא דמתני' נמי אם הביא מן הישן כשר' דלישנא דמתני' הכי משמע דהא כל הקרבנות וכו' היינו לכתחלה עי"ש בדבריו ובדברי המרכבת המשנה האשפנזי ח"א גם הכ"מ בפ"א מהלכות ק"פ הלכה ט' פתב על דברי הרמב"ם ז"ל שכתב ואם שחטו פולם בב"א דכשר שם בהלכה י"א וז"ל הכי משמע דר"י לאו לאפסולי אמר דא"כ הכי הוי לומר פסח שנשחט פחות מג' פתות דפסול, הרי דאף דלישנא דר"י הוא דאין הפסח נשחט אלא בג' פתות וכו' הוי לכתחלה והרואה יראה בדברי הרא"ש ז"ל בפסחים פ' כל שעה דמבואר בדבריו דהאי לישנא לא הוי פי אם לכתחלה, דכתב וז"ל גבי אשה לא תלוש וכו' דמדלא קאמר אשה לא תלוש במים שלא לנו לומר דבדיעבד שרי הובאו דבריו ביה יוסף סי' תנ"ה שלפי כל זה יש לומר דהכא נמי דוקא פשאפשר לחנה בתמיד ש"ש אז לא יחנכו בתמיד של ערבים, ואברא דאם וכו' דברי הרא"ש הם כפשטן דכללא הוא דהוי פו בכ"מ תמוהים שהם הפך מכ"מ ובשלמא על ד' הכ"מ ה"ל נוכל לומר דרצונו לומר דאף דמצד הלשון יש לדקדק פו דהא לא מכרעת ונוכל לומר שס"ל להרמב"ם בכאן דוקא לכתחלה, ובזה יש לישוב מה שכתב הכ"מ בפ"ב מקלי המקדש ה"ו דמאחר דגמרא סתם וכתב לא יהי אלא פו דמשמע עפיבא הוא, אבל לדברי הרא"ש ז"ל דכתב פו דהאי לישנא לא הוי פי אם רק לכתחלה יש לתמוה דאי אפשר לומר פו.

ובבר ראיתי להרב מהר"י דוד בספרו יקרא דשכבי דרוש ט"ו שהקשה על הרא"ש ז"ל ממ"ש בשבת פ' ח' שרצים, דשאל קרנא מרב מנין שאין פותבין תפילין אלא ע"ג עור בהמה טהורה, וא"ל דכתיב למען תהי תורת ד' בפיה, והא טור בהמה טהורה מדאורייתא הוא, ואין לחלק בין דיעבד ולכתחלה בדאורייתא ע"כ, ואי מהא לא אירייה משום דקרנא דאמר פו אינו בעל המימרא אין לדקדק בדבריו אחרי שהוא רק שואל בכדי לדעת טעם הדבר במאי דאמור רבנו דאין פותבין וכו' ובעיקר הדין כבר אמרו שם פתר הכי ת"ר פותבין ע"ג בהמה טהורה, ואין פותבין וכו' ובכך אם הנה רק זו בלבד לא קשה לן מידי, אבל עיינו הרואות שבדוכתי טובא נקטו פהאי לישנא והוי לעפובא, ומלבד דבדין זה גופיה איכא ברייתא אחריתי הובאה בפ"ב מ"מ דתני ר"י לא הונכשו למלאכת שמים אלא עור בהמה טהורה בלבד למאי הלכתא לתפילין, ועיין עוד בפ"ק דשבת פמה משניות דנקטי פו, ובסוף הפרק אין צולין בשר בצל וכו' אלא כדי שיצולו וכו' ופסקו הרמב"ם והטור וכל הפוסקים דבמזיד אסור, ובפ"ט דכלאים אין הפהנים לובשים לשמש בבית המקדש אלא צמר ופשתים ובסוף פ"ה דזבחים תנו מתני' השגורה בפי הפל הפסח אינו

נֶאֱכָל אֱלֹא בְלִילָה וְכוּ' וְכָל הַנְּהוּ הוּוּ מְדַאֲוֵרִיתָא וְלַעֲפֹבָא, וְשֵׁם בְּתַלְמוּדָא וְדַלְמָא דְרַבְּנָן וְלַהֲרַחֵיק מִן הַעֲבֵרָה וּמִשְׁנֵי א"כ מֵאֵי אֱלֹא עַד חֲצוֹת וְכוּ' הָרִי דְמַלְבַּד דְּכָל הַנְּהוּ לִישְׁנָא דְמַתְנִי דְהוּוּ לַעֲפֹבָא גַם מְלִישְׁנָא דְתַלְמוּדָא מְפֹרֶשׁ דְהָאֵי לִישְׁנָא הוּוּ דִיעֵבַד וְלַעֲפֹבָא.

וְעֵינָן עוֹד בְּתַלְמוּדָא דְפְרִיָה מְנִין שְׂאִין הַפְּסַח נֶאֱכָל אֱלֹא לְמַנְוִיו שְׁנַאֲמַר בְּמַכְסַת עֵי"ש. אֲמַנְם פִּינָן דְדָבָר זֶה שְׂאֲמָרוּ הוּא הָרָא"ש וְ"ל דְנִהֲרִין לִיה שְׁבִילִין דְכוּלִּיה תַלְמוּדָא צְרִיכִין אָנוּ לְמִשְׁפֹּנֵי אֲנַפְשֵׁין בְּכַדִּי לִישָׁב דְבְרִיו וְאָגַב נֹאמַר עוֹד מַה שְׂיֵשׁ לַעֲמוּד בְּכַנְנַת הַש"ס בְּהֵיא דפ' ב"מ בְּמֵאֵי דְפְרִיָה הַש"ס עַל ר"י תְּפִילִין בְּהֵדְיָא פְּתוּב דְמֵאֵי פְרִיָה וְכַמ"ש הַתּוֹס' מְדוּעַ פְּרִיָה רַק עַל ר"י וְלֹא עַל הַבְּרִיָּתָא דפ' ח' שְׁרָצִים וְגַם מַה שְׂיֵשׁ לְדַקְדָּק עַל הַשְׁיָנוּי הַזֶּה שְׁבִאֲיָה מְקוּמוֹת פּוֹתְבִים בְּלִשׁוֹן "אֱלֹא" וְלֹא כֵן בְּשֶׁאֵר הַמְקוּמוֹת, דְנִרְאָה דְהוּוּ פְשֻׁפְת יָתֵר, וְלָכֵן נִרְאָה דְבְדָבָר שֶׁהוּא פְשׁוּט וְלֹא יֵשׁ שׁוּם חוֹלֵק מִשׁוּם הָכִי תְנִי בְּהָאֵי לִישְׁנָא דְאִין עוֹשִׂין כֵּן, אוּלָם כְּשֵׁיִשׁ אִיָּה סָפַק אוּ חוֹלֵק אוּ כּוֹחַ מְבַנֵּי הַיְשִׁיבָה דְשֶׁאֵלוּ מְנִין וְהוֹצֵרָה הַמְשִׁיב לְהַכְרִיחַ שְׁפֵן הוּא הַדְבָר אֲזוּ דְרַכּוּ לֹאמַר כֵּן בְּלִשׁוֹן "אֱלֹא" בְּכַדִּי לְחַזֵּק הַעֲנִין לְאִפּוּקֵי מְסַבְרַת הַמְעַרְעַר, וּמִשׁוּם הָכִי פְדַתְנִי ר"י דְלֹא הִכְשָׁרוּ לְמִלְאֲכַת וְכוּ' מְלִשׁוֹן זֶה מְשֻׁמַע שֶׁהִיא אִיָּה סָפַק בְּדָבָר, וְלָכֵן פְּרִיָה לְמֵאֵי הַלְכָתָא תְּפִילִין בְּהֵדְיָא פְּתוּב וְלֹא שְׂיָיָה הָאֵי לִישְׁנָא וְלִפִּי זֶה מֵאֵי דְתַנּוּ הַפְּסַח אִינוּ נֶאֱכָל אֱלֹא בְלִילָה וְכוּ' נִקְטַת הָכִי אָגַב מֵאֵי דְקַתְנִי דְאִינוּ נֶאֱכָל אֱלֹא עַד חֲצוֹת וְשֵׁם הוּוּ לְאִפּוּקֵי מְ"ד דְהוּוּ כָּל הַלִּילָה וּמִשׁוּם הָכִי מִשְׁנֵי תַלְמוּדָא דְלִשׁוֹן אֱלֹא עַד חֲצוֹת דְהוּוּ לַעֲפֹבָא דְהוּוּ דְוָמְיָא דְהֵנָּה דְבָר הַלְמַד דֹּאע"ג דְבְּכָל הַנְּהוּ דְנִקְטוּ כְּלִשׁוֹן הַזֶּה לַעֲפֹבָא לֹא מְפַנֵּי דְהַלְשׁוֹן הַזֶּה הוּוּ לְהוֹרוֹת שְׁפֵן הוּא וְיָכוֹל לְהִיּוֹת כְּלִשׁוֹן הַזֶּה כְּמִידֵי דְהוּוּ לְכַתְחֵלָה וְגַם מְלִישְׁנָא דְאִבְיֵי דְאֲמַר וְדַלְמָא ר"ר מְבֹנָאֵר דַּסְל"ה נֹאפְיָ לְמֵאֵי דְקֹאמַר א"כ מֵאֵי אֱלֹא ע"ח פִּי הַתָּם ה"פ דְהֵכָא הוּוּ דֹאוּ וּמִשׁוּם דְהוּוּ דְוָמְיָא דְאִינָהּ וְכ"נ מְפֹרֶשׁ"י דְכָתַב פִּי הַתָּם דְוָמְיָא דְלִילָה וּמַנְוִיו תְּנִיָה דְהוּוּ דְאֲוֵרִיתָא ע"כ דְנִרְאָה דְהֵכָא דְוָקֵא הוּוּ פֵן וּמ"ג לְהַתוּ' דְגְרָסִי וְאִבְע"א וְכָתְבוּ וְ"ל וְיֵשׁ לִפ' דְדִיק מְדָלָא קַתְנִי ע"ח לְבַסוּף ע"כ דִּלְפ"ז יכו"ל דְבַעֲלָמָא דְלֹא הוּוּ לַעֲפֹבָא בְּדָלָא מוֹכַח וְכֵן ל"ק לְמ"ש הַכ"מ הַנ"ל וְגַם לְמַה שֶׁנֶּר' כֵּן מֵהַתּוֹס' הַנ"ל.

וְלִפִּי מֵאֵי דְכָתַב יֵשׁ לִישָׁב ג"כ מ"ש הַכ"מ בַּפ"ב מַה' פְּלִי הַמְקַדֵּשׁ ה"ו וְ"ל דְמֵאֲחַר דְגַמ' דִּידִן סֵתָם וְכָתַב לֹא יִהְיוּ אֱלֹא כֵן דְמִשְׁמַע עֲפֹבָא הוּא ע"כ דְנִרְאָה שֵׁס"ל דְהַתָּם מִתּוֹךְ וְש"ס מ"ו דְהוּוּ עֲפֹבָא וְכֵן גַם דְבָרֵי הָרָא"ש יֵשׁ לִישָׁב דַּס"ל דְבַעֲלָמָא לֹא כָּל הַמְקוּמוֹת שְׁוִים וְאִם בְּמְקוֹם דְהוּוּ לַעֲפֹבָא מֵאֵי דְנִקְטוּ פְּהָאֵי לִישְׁנָא וְלֹא כְמוֹ בַּכ"מ הוּא מְפַנֵּי הַט' הַנ"ל אֲבָל הֵכָא לְמַה לֹא נִקְטַת כְּמוֹ בַּכ"מ וְהוּוּ פְּמִידֵי דְרַבְּנָן י"ל כֵּן וְעֵינָן לְהַרְמַב"ם פ"ד דְחֻלָּה וְ"ל רְצוּ בְּאִמְרָם לְכָל כְּהֵן שְׁלֹא פְרַט בְּהֵם כְּהֵן ת"ח מַע"ה אֱלֹא עַפ"י הַטוֹב וְהִיפָה לְאֲמָרוּ וּנְתַתָּם מְנַנּוּ וְכוּ' וְאֲמָרוּ בְּסִפְרוּ מַה אֶהְרֵן חֲבֵר אָף כָּל חֲבֵר מְפָאֵן אֲמָרוּ אִין נוֹתְנִין מִתְּנוֹת אֱלֹא לְחֵבֵר אֲבָל שְׂיָהָי אֲסוּר לֹא עַכְל"ה הַנְּהוּ מְבֹנָאֵר מְדְבָרֵיו שְׂשִׁיָהּ לֹאמַר לִשׁוֹן אֱלֹא אָף עַל דְבָר שְׂאִינוּ אֲסוּר עִ"ש, וְכֵן מִתְּבָאֵר מֵהוּוִירוּשְׁלָמִי רִישׁ פ' בֵּית שְׁמַאי וְהוּבָאוּ דְבְרֵיו בְּשִׁי הָרֵאשׁוֹנִים שְׁם וְסִיָּים ע"ז בְּתוֹס' הָרָא"ש שְׁם וְ"ל וְכֵן מְשֻׁמַע לִישְׁנָא דְקַתְנִי אִין מְמַנֵּן אֱלֹא אַרוּסוֹת, לֹא קַתְנִי נְשׂוּאוֹת יְכִי וּמִתּוֹךְ מַה שְׁכַתְבִּיתִי יֵשׁ לְהַשִּׁיב עַל הַרַב "חֲזוֹן נַחִים" בַּרפ"א דְנִבְחִים שְׁכַתְבַת דַּמ"ש הַרְמַב"ם בַּפ"ה דְמַעַה"ק דַּק"ק אִין שׁוֹחֲטִים אוֹתָם וְאִין מְקַבְּלִים אֶת דָּמָם אֱלֹא בְּצִפּוֹן הַמְזַבֵּחַ, דְמִדְכָתַב בְּלִשׁוֹן שְׁלִילָה אִין וְכוּ' אֱלֹא בְּצִפּוֹן הַמְזַבֵּחַ מְשֻׁמַע דְמִדְאֲוֵרִיתָא גְמִי פְּסוּלִים שְׂאֵר מְקוּמוֹת וְכַדְדִּיקֵי בְּסוּף פְּרָקִין דְלַעֲלִיל

גבי אלא עד חצות ואע"ג דרש"י פתב שם שהיא דומיא דשאר אלא הנז' אלא בלילה וכו', שהיא לעפובא מ"מ נשין אלא עצמו הוא לשין שלילה ומשמעותו בכ"מ לעפובא הוי עכל"ה, והוא מן התומה דאף את"ל דכ"כ רש"י ו"ל הרי התוס' שם גרסי בגמ' ואב"א דה"פ דמדלא קתני אלא עד חצות לבסוף אלא באמצע עי"ש דמתבאר מזה דאם הי' אלא עד חצות פתוב לבסוף די"ל דאינו לעפובא מה"ת וא"כ לפי זה איני משמעותו בכל מקום לעפובא מה"ת כ"א דוקא היכא דמוכח ולא מצד הלשון, ותו דנראה דאישתמיט מיני' דמר ג"כ מ"ש התוס' והרא"ש הנ"ל, ועוד יש לתמוה דמה צורך נדקדק מהרמב"ם ממ"ש בלשון שלילה, דמה מקום יש להסתפק בזה מאחר שתלמוד ערוף בידינו במס' זבחים ד' מ"ה שחיטה וקבלה לעפובא, מכל נוסח הסוגיא ואבע"א אמר קרא העולה במקומה תהא עי"ש ובפ"ק דמעילה וע"ע זבחים דנ"ה שאמרו מנ"ל דבעי צפון דתני רבא בר חנן וכו' ונעשיתם שעיר עזים וכו' מה חטאת טעונה צפין וכו' אלא רבא וכי חטאת מהיכן לימדה מעולה דבר הלמד בהיקוש חוזר ומלמד בהיקוש אלא מדתני ר"מ וכו' על עולותיכם וכו' עי"ש ובמה שפיתבו התוס' ד"ה מה עולה וכו' והרב ק"ס שם בפ"ו דכתב וז"ל מה חטאת בצפון אף זבחי ש"ץ דכתיבי בהדיא היו שחיטתן בצפון, ולמ"ד דבר הלמד בהיקוש אינו חוזר וכו' ילפי נה מדכתיב על עולותיכם וכו' ונ"ל דרבא בר חנן ס"ל דהיכא דכתיב בהדיא חוזר ומלמד בהיקוש, ובס' הנ"מ "בן ימין" שמו שי' על מנחות בד"ה תמה על דבריו דמי הגיד לו דאיכא מ"ד דחוזר ומלמד וכו' עי"ש, ונעלם ממנו הך סוגיא ואדרבא על דברי הכ"מ שכתב דהא דזבחים דנה דאמר רבא מהיכן למדו מעולה וכו' דאינו לפי המסקנא, דהיא תמוה, יעיין ברפת הזבח שם בזבחים ואכמ"ל ודוק כי קצרתי.

ולכן לפי מה שנתבאר דגם בדין זה דבעי חינוף, אם נאמר דבהא נמי בעי שנה, ולא שנה, הא ודאי דלא נפסל הקרבן, ואין לדקדק איפכא לא מהסוגיא ולא מדברי רש"י ועיון בפסקי תוס' ריש מס' תמיד וז"ל פחות מכן עשרים אין פשר לעבודה ע"כ והיינו ודאי לכתחלה וכדיראה הירואה במס' חולין דכ"ד והרמב"ם פ"ה מהלכות פלי המקדש עי"ש, וגם לא מצד הלשין ד"אלא" וכדכתיבנא, אמנם ראיתי למהרד"ף בס' ספרא דבי רב, בפ' פינחס בדרף הליכו לפרש פונת הספרי כמ"ש ר"ש אעפ"י שנגמרא כלים שלא בזמן אין מחנכין אותן אלא בזמנם, וז"ל אע"ג דאמרו כל פלי שרק אחר שנגמרו והם שלמים עבודתן מחנכתן ה"ד אם חנף אותן בזמן אבל אם חנף מזבח העולה בתמיד של ביה"ע א"נ מזבח הקטו' בקטו' ש"ש א"נ את השלחן שסדר עליו הלחם קודם השבת אין זה חנוף והתמיד והקטור' נפסלו, אבל הלחם אינו נפסל פדתנו בפ' שתי הלחם סדר הלחם וכו' הרי דכתב בפשטות שנפסל ולא נכנס לבית הספק פלל פאלו דבר זה מפורש ולאפס הפנאי איני יכול לעמוד עוד בזה פעת.

אמנם נראה דאף את"ל דקרבו של ביה"ע בלא חינוף דנפסל, שאר קרבנות וגם קרבן פסח דאינו נפסלין ואף שלא נתחנף בתמיד משום דלא הקפידה תורה כ"א דוקא בתמיד שלבין הערבים שלא יתחנף ע"י וכדאיתא בגמרא, ת"ר ואת הכבש השני תעשה ביה"ע ולא ראשון ביה"ע, וע"ש בפירש"י דנראה דדוקא לחנכו בתמיד של ביה"ע לא משום דלא הוי כמזונה שלמה דשניהם מזונה אחת ובעי החינוף משום דלא יהא כמזונה חסרה, ומפני זה הנה בעי למימר בספרי דאף בנתחנף דלא הוי מזבח חדש דאם לא הקריב בפקר

שלא יקריב ביה"ע דהכי משמע קרא דאם את הכבש האחד תעשה בפקר, אז את הכבש הב' תעשה ביה"ע ואי לא לא, ורק משום דאתי קרא לרבות דיכול להקריב פן אבל אם הוא בקרבן אחר פגון פסח וכדומה יכול להקריב אף כשלא נתחנף בתמיד ש"ש דנראה דהחנוף אינו מצוה בפני עצמה ולא הני פמו חנוף דכ"ג וחנוף דז' ימי המלוואים ומפני זה לא מנה הרמב"ם זה למצוה, וחנוף זה הוא לשון מןשאל, וכן כתב הרמב"ם בפ"ה המושנה עי"ש, וכי תימא הרי עכ"פ בעינן העולה הראשונה ואין לה דבר קודם לתמיד ש"ש, הא לימא, דזה דוקא לכתחלה והיינו היכא דאפשר, אבל היכא דלא אפשר אפילו בקרבן אחר ואפילו בקרבן שאינו ש"פ דחמיר, דשפיר דמי ואפילו לכתחלה וכתבאר ממ"ש בערכין די"א דבעי למיפשט דעולת נדבה בעי שיר ממאי דאתמר בכריתא דביום שנגרר הבית אמרו שורה וקאמר השירה במ"ע אלימא עולת חובה מי הואי והא בי"ז בתמוז בנטל התמיד עי"ש, הא קמן דאף דלא הקריבו עולת תמיד דהקריבו עולת נדבה לכתחילה, ועיין עוד להרא"מ בפ' ויקרא שכתב דיכול להקריב הקטר חלבים ואברים ששכח וכש"כ כשהוא קרבן פסח.

וראיתי למעכ"ת שי' דאזיל כל בטר איפקא דאף דיכול להקריב בכל הקרבנות דלא מעכב דבלי חנוף המזבח דינו כבמת יחיד וכענין שכתבו התוס' בע"ז דל"ד, דכל ז' ימי המלוואים פמו במה, ובבמה של יחיד אינו קרב אלא דבר הנדר והנידב, וא"כ פסח נדאי לא קרב בלא חנוף המזבח דאין פסח בבמה ע"כ, הא נדאי שגיאה גדולה במח"כ לומר פן דעכשיו אם נבנה המזבח ולא נתחנף דהני במה ויכול להקריב כל הקרבנות אבל לא פסח.

והס' פי לא להזכיר דבר זה ומה שתקע אהלו ע"פ היסוד של "אור וקרות" ז"ל ששהשנה דין חנוף של ז' ימי המלוואים למאי דתנן אם לא נתחנף בתמיד ש"ש ועליו רצה לבנות בגין גדול, מלבד דלענ"ד מה שכתב הרב או"י הוא מגדל הפורח באויר, ועוד זאת מה שכתב מעכ"ת ע"ד הא נדאי אינו ואף לפי דעתו לא נתן להאמר כלל, ויען שמעכ"ת שי' עשה מערכה אל הדרוש הקדים וז"ל ראיתי בס' אור וקרות שכתב לישיב קושית התוס' חגיגה עיין במהרש"א שפעמד ע"ד ות"י המחקוסר ביאור ולכן ת"י הס' או"י דנראה דר"ל דלפי מה שהבינו רבותינו בעלי התוס' בדברי התלמוד ת"י חסר ביאור ואפילו לפ"ד מהרש"א אין להם ביאור, אבל לפי דברי הס' הנז' שהוא היקף דברי התוס' דלפי הנראה אותו הספר שראה מעכ"ת מ"ש פן, מפני שלא הבין פונתם, וגם האור וקרות מ"ש הוא פן, וז"ל ודברי התוס' דחוקים מאד ונדא דמה בכך שלא כתיבא בפ"ה סוף טעונה הפשט ונתוח אף עולת נדבה והדרא קושיא מי איכא מידי ועוד קשה דהלא מצנת הפשט פתובה בפ' ויקרא גבי עולה ויה עולת נדבה דלא נזכר כלל בפ"ה מעולת חובה, ואף שמהרש"א ז"ל רצה לתרץ קושית התוס' אף אינו מתקבל לדעת ע"כ, ולכן רצה לפרש עפ"י דרכו ולא שמחקוסר ביאור, וגם הוא נראה שלא הבין פונתם ומשום הכי פי' פן שלא כמ"ש התוס', ועפ"י היסוד של הר"י מארלינש המובא בתוס' ע"ז, ונר' דלק"מ ודברי התוס' נכונים משום דידוע הוא דמה שהקריבו ישר' הי' קודם גתינת התורה, דכד דבר משה לישראל מה שיהי' אחר גתינת התורה ובכלל מזבח אדמה תעשה לי ונבחת עליו את עולותיה ואת שלמיה במשכן ולמחרתו הקריבו ישראל וביום הששי נתנה התורה וכמ"ש במסכת שבת פ' ר"ע עי"ש וכן פרש"י בפי"ה"ו, ונמצא דכשהקריבו

ישראל כבר ידעו מה שיצוה ד' בסיני אלא דפליגי תנאי דמ"ס דקללות נאמר בסיני
אזכחת עליו עולותיה ולא נודע הפי' דין העולה כ"א עד אהל מועד, אבל קודם לכן לא
נודע להם שיעשו פדין עול"ת, ורק עשו פדין עולת ראיה, ומ"ס פללות ופרטות נאמרו
בסיני וידעו שפיר כל דיני עול"ת וכן עשו במדבר, ולכן מקשה פיון דכבר נאמר להם
כל דיני עולת תמיד ועשו פן עפ"י הדבור ולא עשו הפשט ונתוח, מי איפא מידי וכו'
ולע"ד נראה דלפי"ז גם קושית התוס' לא קשה ומעולת ראי' דבעי הפשט ונתוח משום
דאז לא ידעו כלל דמעולת ראי' ע"ד דבעי הפשט ומה שהקריבו פן הוא מאליהם כמ"ש
רש"י וכמ"ש גבי נח ונאבות, אלא דהתוס' ס"ל דמדקאמר עולת ראי' הקריבו א"כ נראה
מזה דאינו כמו נח אלא עפ"י הדבור וקדמה להו ידיעה דיקריבו לעתיד קרבן ראי' והם
עשו פן, והאמת הוא דבעי הפשט, ולזה תירץ דאינו דומה משום דבתמיד פתיב בי' דבעו
הפשט אבל בעונת ראי' לא יש רמז בפתיב אף שם עולה עד דינדע דבעי הפשט ולכן לא
ידעי כ"א עד לאח"ז, אלא דמהרש"א הרגיש ע"ד התוס' שכת' דעיקר הפשט פתיב בגופי'
דאינו פן דמ"ש הוא בעולת נדבה, ולזה תי' דמדכתיב דעולה נדאי דגם בעול"ת בכלל
וכמ"ש בתו"כ העולה לרבות עול"ת הידועה, בפתיב וערף עלי' וכו' דבעי הפשט, ועיין
במס' ביצה ד"כ דפריף דמה צריף קרא דנדאי ולפי עולת חובה מעולת נדבה מהעולה
ולב"ש גם בעולת ראי' ל"ב סמיכה ועי"ש ברש"י ובתוס' כי און לי פנאי להרחיב הדבור,
ולכן מקשה דאם איתא דהי' עול"ת, לפי סברתו דלא עשו הפשט דלמה פן פונו דפרטותי'
נאמרו ג"כ בסיני, ומשו"ה הקריבו עולת תמיד הי"ל לעשות הפשט אלא נדאי דהי' עולת
ראי' ונכון הוא, ואין צורך למ"ש הרב טורי אכן שם בחי' לחגיגה, דהוא משום דגבי
עולת נדבה פתיב וערכו עצים, ודרש"י בפ"ב דיומא וערכו בני אהרן הפהגים מפאן
לעולה שטעון ששה (פאן חסר).

אמנם מה שרצה האור יקרות לפרש בכונת הש"ס עפ"י ד' הג' הר"י מאורלינש, הא נדאי
נא ניתן להאמר פלל, אלא דהו קדם אומר דלא זכיתי להבין ד"ק של הג' משום דצריף
לדעת מה הי' דעת השואלים במה שמש משה אם הוא שסברא שהבגדים נתקדשו ורק
שהס' אם הי' במה ונשתמש בבגדי חול או"ל, הול"ל שהי' במה ואסור להשתמש בבמה
בב"כ אבל פשהשיבו בבגדי לכן עדיין לא נתברר להם שהי' דין במה בתשובה בחלוק
לכן שאין בו אמרא דנקא, דאם הי' במה הי' יכול להשתמש גם בבגדי חול, ועוד דבזבחים
נראה דלכ"ע משה שמש בכ"ג בז"י המלואים ואם הי' במה מה כ"ג שייף דאפילו זר
יכול להקריב, ועוד דהו"ק לו ע"ד דאין חטאת קרבה בבמה ותי' דהוראת שעה הייתה,
וא"כ הוא מנ"ל דמדשמש בחלוק לכן דהוא משים שהי' במה, אפשר דזה נמי הי' עפ"י
הדבור שמש בחלוק לכן והוי כ"ג ולאו משום דלא נתחנף ועוד יש להקשות, ולקצר
אני צריף, אמנם נראה דמאי דכתב הג' פן הוא משום דמקודם הקשה עפרש"י שכתב
דמשה לא נשתמש בבגדי פהונה דכתיב לאהרן אחיף וכו' משום דבזבחים מרע"ה כ"ג
הי' ושמש בכהונה גדולה מ' שנה, דלשון בכהונה ג' משמע בח' בגדים, והיינו כמ"ש
בגמ' אין בגדיהם עליהם לא הו פהנים ומפני זה יצא לדון הג' הנ"ל דבו"י המלואים הוי
במה, ונראה דהא לא מכרע לדחות דברי רש"י ז"ל די"ל דס"ל דגם למ"ד דשמש מ'
שנה שמש בלא ח' בגדים כ"א בחלוק לכן לבד ועכ"ז הי' כ"ג דמ"ש אין בגדיהם עליהם
לא היו פהנים, ה"ד לאהרן ובניו שצטוו בהן פדכתיב ועשית בגדי קודש לאהרן אחיף

וּלְבָנָיו, אֲבָל בְּמִשְׁהָ רַבְּנוּ עַ"ה הָיוּ כ"ג אָף בְּלֹא ב"כ וּכמ"ש פֶּל הֶרְאִישׁוּנִים הַתּוֹס' וְהָרֵא"ש בְּתוֹס' בְּקִדּוּשֵׁינוּ, וְהֶרְשֵׁב"א וְהֶרִיטְבֵ"א וּבַעַל הַח"י שֵׁם ספ"ק דְּקִדּוּשֵׁינוּ גַבֵּי מ"ש וְלֹא בְּנוֹת אֶהְרֹן, שֶׁהִק', וּתפ"ל דְּבַעֵי ב"כ וְאִם אֵין בְּגִדֵי כ' אֵינָם פְּהֻגִים וְתִי' דְּזָה דְּנוֹקָא לְאַהֲרֹן וּבָנָיו שְׁנַצְטוּוּ אֲבָל לְבָנוֹת שְׁלֹא נַצְטוּוּ יְכוּלוֹת לְשַׁמֵּשׁ בְּכֹהֲנֵה בְּלֹא ב"כ אִם לֹא מִיַּעֲטִינָהוּ קָרָא, עי"ש, וְזֶה הוּא בְּלִי סֶפֶק גַּם דַּעַת רש"י פֶּן, וּלְדַעַת פֶּל הֶרְאִישׁוּנִים הַנִּלְ בְּנֻדָּאֵי דְגַם לְמ"ד דְּכָל מ' שָׁנָה שְׁשַׁמֵּשׁ בַּכ"ג דְּהִי דְּנוֹקָא בְּחִלּוּק לְבָן, וּמֵאֵי דְשָׁאֵל בּוֹז"י הַמְּלוּאִים הוּא מִשׁוּם דְּהָיוּ לְכוּ"ע וְרש"י ז"ל דְּבַר בְּכָאן בְּקַצְרָה וּכְבָר בְּיָאָר שְׁאֵלְתָם בַּפ"ק בְּתַעֲנִית דִּי"א וְז"ל, בְּמָה שְׁמַשׁ מִשְׁהָ דְאֵילּוּ בְּאַהֲרֹן פְּתִיב ב"כ דְּכַתִּי וְהִלְבַּשְׁתָּ שְׁבַשְׁעָה שֶׁהִי מִשְׁהָ עוֹבֵד הִי אֶהְרֹן לְבוּשׁ ב"כ, וְעַבּוּדָה דְּמִשְׁהָ גְזַה"כ, וּבְגִדֵי פְהֻגָה לֹא מְצִינּוּ בּוֹ וּמִסְתַּמָּא אֵין הַדְּבָר פֶּשֶׁר שֶׁהִי עוֹבֵד בְּבָגְדִים שֶׁל חוּל שְׁיִוְצָא בְּהֶם לְשׁוּק עַכ"ל, וְנִמְצָא דַס' הַג' הַרִימ"א שֶׁס"ל דְּמַפְנֵי שֶׁהִי מַעֲמִידוֹ וּמְפָרְקוֹ דְּנִחְשָׁב כְּמוֹ בְּמָה יְחִידָאָה הִיא דְאָף הַתּוֹס' דַּכַּת' דְּהוּא מִשׁוּם דַּעֲדִינָן לֹא נִתְקַדְּשׁוּ ב"כ גַּם הֵם חוֹלְקִים עָלָיו, וְע"ע בְּתִשׁוּי הֶרְשֵׁב"א ח"א ס' מ"ב וּאֲכַמ"ל עוֹד בְּזָה.

מַעֲתָה אָבּוּא ע"ד הָאֹר יְקָרוֹת שְׁעָל יְסוּדוֹ בְּנָה מַעַכ"ת בְּנִינּוּ לֹא יַדְעִיתִי מָה עָלָה בְּדַעַתוֹ לַעֲשׂוֹת פֶּל אֵלוֹ הַהֶרְכָּבוֹת פְּדִי לֹמֵר הִיפּוֹף הַתּוֹס' שְׁפַתְבוּ דְּהֶאֱמַת הוּא דַּעוֹלַת רֵאִי נְמִי בַּעֵי הַפְּשֵׁט דְּזָה אֵינוֹ, דְּמִלְבַּד דְּהַמְּוַחַח הַזֶּה שְׁפַתְבּוּ הַג' הַר"י הַנִּלְ לַפִּי"ד רש"י וְכָל הֶרְאִישׁוּנִים הַנִּלְ הָא לִיתָא דְגַם בִּימֵי הַמְּלוּאִים שְׁעַדִּינָן לֹא נִתְחַנְּפוּ לֹא הִי דִין בְּמָה, וְכֹן הוּא ג"כ לַפִּי מ"ש הַתּוֹס' שְׁעַדִּינָן לֹא נִתְקַדְּשׁוּ, וְעוֹד יֵשׁ לְתַמְוָה בְּמָה שְׁמַדְמָה לְמַזְבֵּחַ שְׁבִנָה מִשְׁהָ דְּהָיוּ בְּמַת יְחִיד לְמ"ש הַג' מְהַר"י הַנִּלְ דְּנֻדָּאֵי לֹא דְמִי פֶּלֶל מְכַמָּה אֲנַפִּי וּמָה עֲנִין שְׁמִיטָה וְכו' דְּבַשְׁלָמָא מ"ש הַג' הַנִּז' מִשׁוּם דְּמִקְוֶדֶם הַזֶּה בְּמָה וְכָל שְׁלֹא נִתְחַנְּפוּ הָיוּ דִינוֹ כְּמוֹ מְקוֹדֶם, וְגַם פִּינּוֹן דְּשׁוּם אָדָם אֵינוֹ יְכוּל לְהַקְרִיב שׁוּם קֶרְבָן עַד שְׁיִיָּא חִינוּף, מִשׁוּם מָה שֶׁהִי בִימֵי חִינוּף הָיוּ עַדִּינָן בְּמַת יְחִיד וְלֹא בְּמַת צְבוּר, אֲבָל בְּמַזְבֵּחַ שְׁעַשְׂהָ מִשְׁהָ הַקְרִיבוּ פֶּל יִשְׂרָאֵל עָלָיו הָא נֻדָּאֵי דְּהָיוּ בְּמָה, וְהֵט' מִשׁוּם דְּלֹא הוּקַם עַדִּינָן הַמְּשַׁכֵּן וְלֹא מִשׁוּם שְׁלֹא נִתְחַנְּפוּ, מְפַנֵּי דְּבִאוּתוֹ זְמַן אָף אִם נִתְחַנְּפוּ אֵינוֹ פְּלוּם, וְרַק מְפַנֵּי שְׁעַדִּינָן לֹא הוּקַם הַמְּשַׁכֵּן, וּמֵהִיכָא תִּיתִי לֵאמֹר דְּהָיוּ בְּמַת יְחִיד פִּינּוֹן שְׁהִיתָה בְּמָה מְפֶל יִשְׂרָאֵל וְנֻדָּאֵי דְּהָיוּ בְּמַת צְבוּר דְּכָל יִשְׂרָאֵל הַקְרִיבוּ שֵׁם וְהָכִי מִתְּבָאָר מ"ש בַּפ' דִּם חֲטָאֵת דַּצ"ז, שְׁאָמְרוּ מֵאֵי פֶּל אֵילִימָא בְּשַׁלְמֵי צְבוּר נְמִי כַתִּי וְיִשְׁם בְּאַגְנוֹת, וְע"ע בְּיוֹמָא ד"נ וּבַפְּסָחִים ד"ע ע"ב מִשׁוּם דְּאֵתִי וְכו' וּבְכֵן גַּם מָה שַׁכַּת' שְׁעוֹלַת סִינֵי הוּא עוֹלַת רֵאִי דְּהָיוּ בְּמַת יְחִיד מְפַנֵּי שְׁלֹא נִתְחַנְּפוּ, אֵינוֹ מוּבָן פֶּלֶל דְּבַבְמָה מָה שְׁיִיָּה חִנוּף דְּאָף אֵי נִתְחַנְּפוּ הָיוּ בְּמָה, וְאִם הוּא חֲשָׁב מִשׁוּם דַּעוֹלַת רֵאִי הָיוּ קֶרְבָן יְחִיד, אֵינוֹ עֲנִין לְתַלוּת בְּחִינוּף, וּכְבָר פְּתִיבְנָא דַּעוֹלוֹת וְשַׁלְמֵי שֶׁהַקְרִיבוּ בִימֵי מִשְׁהָ דְּהָיוּ קֶרְבָן צְבוּר, וְעוֹד דַּמ"ש מִי אֵיפָא וְכו' וְעַכְשָׁיו בַּעֵי הַפְּשֵׁט וְעַכְשָׁיו הִיא בְּזִמְן הַמְּקַדְּשׁ וְלֹא בְּזִמְן הַבְּמוֹת, בְּאַנְפֹן דְּהַדְּבָר בְּרוּר דְּבְזִמְן הַיְתֵר הַבְּמוֹת אֵי בְּנוֹ הַצְּבוּר בְּמָה לְהַקְרִיב עֲלֵי' הָיוּ יְכוּלִים לְהַקְרִיב עָלֵיהֶם קֶרְבָנוֹת צְבוּר כְּגוֹן ק"פ וְכַדּוּמָה מְבַלִּי חִנוּף פֶּלֶל, וְלֹא שְׁיִיָּה חִנוּף פֶּלֶל בְּבְמָה, וְלֹא קְאָמְר הַגָּאוֹן מְהַר"י הַנִּלְ פִּי אִם דְּנוֹקָא בְּמִלּוּאִים דְּהָיוּ כְּמוֹ בְּמַת יְחִיד וּמְפַנֵּי שְׁלֹא הָיוּ יְכוּלִים אַחֲרֵים לְהַקְרִיב עָלָיו וְכַדְכַתְּבִינָא, וְעוֹד נִרְאָה דַּמ"ש הַג' מְהַר"י הַנִּלְ דִּי"ל דִּין בְּמָה דִּי"ל דְּהִי לֹא עַכ"פ דִּין בְּמַת צְבוּר, וְהוּא שְׁרָאִיתִי בְּשִׁי מְקוֹנְבָצַת בַּפ"ק דְּבַכּוּרוֹת גַּבֵּי מ"ש אֵלְמָא חוֹבוֹת בְּבְמָה לֹא קָרִיב מִתּוֹס' חִיצוֹנִיּוֹת וְז"ל וְתִימָא לְהַר"א דְּהָרִי קוֹדֶם שְׁהַקִּימוּ הַמְּשַׁכֵּן הַקְרִיבוּ חוֹבוֹת

חטאת כל ז"י המלוואים, ונ"ל דקונדם לכן ר"ל בבמה שפך אחד מניח אותה בראש הגג היא במת יחיד וע"ע במ"ש בפ"ק דמגילה דפרש"י במה גדולה זו מנזב של משה בעודו בנוב וגבעון ובמה קטנה הוא מנזב של יחיד, שפך יחיד ויחיד בונה במה לעצמו ע"כ ודבר ברור דגם בסיני הויפן אלא דהתנא מדבר בשעת היתר הבמות, גם ע"י להרמב"ם בפ"י המשנה ודוק שם שפן הוא, כ"כ הרב המאירי פ"ג דמגילה דשל משה קרוי במה גדולה מפני שהי' לשם פל הצבור, ובמת יחיד הוא שעושה לעצמו בגינתו ובחצרו ע"כ, וכן מפני דבר רש"י שם במס' בכורות וכן בנזבים דקט"ו אשר עפ"י פל האמור יש לתמוה טובא ג"כ ע"ד הטורי אכן ואבני מלוואים בפ"ק דתגיגה שם גבי מה שאמרו מי איכא מידי דהק' דאיך אפשר לומר דעולת תמיד הנה דחובת צבור אין קרבין בבמ"י לכו"ע פדאמרין בפ"ק דנזבים דקט"ו ב, וכו"ת דהנ"מ בגלגל דמייירי התם שהי' אחרי שהוקם המשפן אבל נייעלו עולות זה הי' קונדם שהוקם המשפן וכו', הך ליתא דהא בפ"ק דבכורות תניא וכו' אלמא חובות בבמה לא קרב עי"ש דבריו שהאריה בנה אורה היריעה, ואחרי שאלת המחילה בחנם החריד אלינו את פל החרדה הזאת דאף אם הי' כמו שחשב הוא דהי' במת יחיד ולא הי' היתר אף קונדם הקמת המשפן היינו דוקא אחר מ"ת אבל זה הי' קונדם מ"ת אין ראי' משם ולא קשה מידי, אמנם בקושטא בלאו הכי לא קשה מידי דבכה"ג אף אחר הקמת המשפן שרי דנראה דהוא חשב דמשום דכתיב ויבן משה מנזב דהוי במ"י והא ליתא דכשפנה מנזב הי' לצורה פל ישראל בשבילם פדי להכשירם לתחת פנפי השכינה ולכן הקריבו שם ולא במקום אחר והא ודאי עדיפא מבמה שהקריבו עלי' קרבן פסח בגלגל, ולא יש לה במת צבור גדולה מזה דבמת יחיד לא הוי רק כשפנה היחיד לעצמו בראש גגו, ומהתימה איך לא ראה מ"ש שם רש"י בבכורות ובכמה מקומות ואין צורה להאריה עוד בנה.

אלכה ואשובה על דברי "אור יקרות" שפך דבריו קשים להולמם ולא נתנו להאמר פלל אף על עולת סיני דמשום דלא אתחנף המנזב דהוי במ"י ובכן מה מאד יש לתמוה על טיב שכלו דבנה עפ"י ד בנינו לומר דגם בזה"ז דמפני שלא נתחנף המנזב דיהי' מותר להקריב שאר קרבנות ולא ק"פ, דאף אי הי' דינו כבמת יחיד, מה שאינו, איך מותר עכשיו שאר קרבנות שהוא ע"פ איסור הבמות אתמה ולא ידענא מאי אדון ביה כ"א בהיותו טרוד בטרדות הזמן פלטתם קולמסו שלא מדעת, דנדאי אם לא נתחנף הו"ל במה ובכל קרבן אסור, ונראה דאף למה דכתיבנא לעיל דאי נתחנף בתמיד של בין הערבים, אי נפסל הקרבן דצריך להתישב לעת הפנאי, וגם יש לעמוד אי הוי דרשה גמורה דבכמה דוכתי אמרו אסמכתא בעלמא, ואף במקום דלא אתמר בפי פתבו התוס' והרא"ש דהווי אסמכתא (עי' תוס' יומא דף ד' ע"א) ואכמ"ל.

אמנם נראה דאף דהווי דרשה גמורה ולעכובא דה"ד לתמיד של בין הערבים משום דבי פתיב, ואת הפכש השני תעשה בין הערבים ולא ראשון בין ערבים, אבל בשאר הקרבנות למאי דקי"ל דמקריבין אעפ"י שאין בית מהיכא תימי לפסול ודוקא לכתחיל היכא דאפשר דיהי' העולה הראשונה אבל לא דבעי חנוף פלל מקונם וכדכתב הרמב"ם ז"ל שהוא לשין מושאל שלא יתחיל בשל בה"ע דוקא להיות הוא ראשון במנזב שלא נתחנף אבל שאר קרבנות ודאי אין לנו להוסיף מדעתנו לפסול, ומלבד מה שי"ל פן ממ"ש הרמב"ם בד"א וכו' אבל הי' המנזב חדש שעדיין לא קרבו עליו פלום הבאתי דבריו

לעיל, ואף אם הדוחה ידחה בקש לומר שלא קרבו עליו דלאו דוקא אלא דר"ל בתמיד ש"ש הרי פתב הרמב"ם ז"ל דעכשיו בזה"ז מקריבין כל הקרבנות וכו' דמשמע כל קרבן שיהי' ואף שאיני עולת תמיד, ומפני זה פתב דהשוחט והמעלה בחוץ בזה"ז דחייב משום דראוי להקריבו ע"ג המזבח דאפשר לבנות מזבח ולהקריבו עליו וכ"כ התוס' בזבחים ד"ס ובש"ט מקנפצת שם וכ"כ התוס' במכות דט"ו וגם בחי' תוס' שני ע"ש ואף שהוא בכור שהוא חובת יחיד, ואף שהוא מזבח חדש שלא הקריבו עליו עולת תמיד והכי מתבאר ממ"ש רש"י ז"ל שם וכ"כ הריטב"א בחי' למכות ע"ש באופן דנראה ברור דמותר להקריב כל הקרבנות אעפ"י שלא נתחנה בתמיד ש"ש ואפ"ל לכתחילה, היכא דלא אפשר להקריב תמיד ש"ש וכדכת' לעיל ואין צורך למ"ש מהרא"ף בתשובה בס' "יוסף אנמי" ולפי מאי דכתבנא מפורש יוצא דמקום המזבח הי' ידוע אף לאחר החורבן ובזמן הש"ס וכדס"ל פן להרב כ"מ בפ"א מהלכות בית הבחירה ובס' ברכת הזבח ד"ס ע"ש ודלא כמ"ש איזה מהגדולים דלאחר החורבן אי אפשר ליגע עד ובא מורה צדק וכמו שנראה ממה שכתב הרב דמ"ש א בפ"ק דחולין דף כ"א ע"ש גם הרב בס"ה דרף הקדש ד"ט עמ"ש הכו"פ משם ר"ח מפריש שאמר לבוא לירושלים ולהקריב מנא ידע מקום המזבח וכו' ע"ש.

ובספר עץ החיים למהרח"א אבולעפאי בפ' ויצא פתב וז"ל ואיכא למיזק איך פסק הרמב"ם ז"ל סוף הל' מעה"ק המעלה בחוץ בזה"ז חייב פרת והלא אינו ראוי לפנים, שאין מפירים מקום המזבח וע"ע במ"ש וי"ל ע"ד לעת הפנאי, וע"ע בס' מגילת ספר לאונן דקס"ד שכתב לישיב מה שהמטיל מום בקדשים אינו לוקה עפ"י ד הרמב"ם דפ"ב מבית הבחירה שג' נביאים עלו עמהם מן הגולה וכו' וא"כ בזה"ז שהמזבח נחר ולא ידענו את מקומו וכו' עש"ד, ואין להקשות ע"ד הראשונים הנ"ל דכתבו דיש להבנה המזבח דאיך אפשר פיון דהו' טמאי מתים משום דכבר הוכיחו הראשונים ז"ל דבזמן הש"ס הי"ל עדיין אפר פרה והביאו דבריהם הרמ"ל בפ"ג מה' אכל ע"ש, וכ"כ בס' התרומה בהל' א"י, והרא"ש בפסקיו בחולין דף ק"ז ע"ש ומ"ש הרמ"ל וזכרני שראיתי במקום אחד דכשגלו לבבל הוליכו עמהם אפר פרה ע"ש אמת שפן איתא בתוספתא ה"ד הר"ש פ"ג דמס' פרה מ"ג רש"א אפרן ירד עמהם, אמרו לו והלא נטמאת בארץ העמים, א"ל לא גזרו וכו' אלא לאחר שעלו מהגולה ע"ש, אבל לא ידעתי מאי נ"מ לזמן התנאים שהיו אחר חרבן בית ב' ומאי זנה הנה, ואפשר דכונתו לומר דכיון שהי' פן מסתמא דנדאי דגם בבית שני הנשארים שם בא"י לקחו להם אפר פרה להטהר.

והנה בעברי בדברי הס"ת הנ"ל חזות קשה הוגד לי שראיתי שכתב דמ"ש מקריבין אעפ"י שאין בית ושהמעלה בחוץ בזה"ז דחייב דמירי פגון שפנה מזבח במקומו דאי ל"ה אינו ראוי לפנים דכל הקדשים שנשחטו כשנפגם המזבח פסולים וכו' א"נ במקטיר קטורת או קומץ מנחה מידי שאין צריך מזבח וכו' וגם פתב אה"פ הלכך נראה דבקדושת מחיצות העיר קיימת לעולם להיות מותר לאכול מעשר שני אי בנה מזבח אבל בלא מזבח לא, דאמקש מעשר לבכור שצריך לו מזבח לאכילת בשרו וכו' ע"כ עש"ד.

ונראה נדאי דמ"ש אי בנה מזבח דהיינו לפי מה שכתב קודם דאף בזמן האמוראים הי"ל אפר פרה וא"כ איך פתב שם וז"ל אבל מעשר שני בזה"ז שהוא טמא מחמת שאין לנו

הנזאה וכל אדם טמא אם הפירות לא הונקשו א"כ הוא טהור, א"כ הוא מותר לאכלו בירושלם אע"ג דע"כ ליכא מחיצות מקודשות וכו' עש"ד דקשה דאם פולם טמאים איך אפשר להיות שיבנה המזבח ובלא מזבח א"א לאכול מעשר שני ודוחק גדול לומר דמייירי באם עבר ובנה באיסור וראיתי להכ"מ רפ"ב דמע"ש דכתב וז"ל פתב סמ"ג על מ"ש רבינו אף מעשר לא יאכל אלא בפני הבית שאם הפירות לא הונקשו שמוותר לאכלן בירושלם, מניין לו עכ"ל ואין הסמ"ג פעת עמדי לראות מה הבין בכוננת דברי הס"ת, אבל נראה ודאי דכוננתו להקשות לפי מה שהבין בדברי הרמב"ם וז"ל דבעי ביהמ"ק אבל ודאי נראה דמודי דבעי גם מזבח וכדכתב פן בהקדא בסה"ת שפן מוכח מהש"ס, ובכן מ"ש הכ"מ ואיני יודע מאי ק"ל שרבינו מביא ראי' מהפ' שאינו נאכל אלא בפני הבית וכי לא הונקשו מאי הוי עכ"ל נראה שהבין בדברי הסמ"ג דמה שהכשיר בסה"ת הוא גם בלא בנה מזבח ומפני שלא הונקשו, ולענ"ד הוא רחוק מהשכל להבין פן בדבריו דכפירוש אתמר בסה"ת שם דבעי דוקא מזבח וע"כ ס"ל אם הי' מזבח, אמנם נראה ודאי דגם הרמב"ם וז"ל מ"ש דלא יאכל אלא בפני הבית דהוא דוקא משום דבעי מזבח.

ומ"ש הרמב"ם דמקריבין אעפ"י שאין בית הוא באם יהי' פן, אבל לא הי', אלא דאפתי יש לעמוד בדברי הרמב"ם דכיון דלא הי' מזבח איך פתב דהשוחט והמעלה בחוץ בזה"ז דחייב ונהרי פיון דליכא מזבח אינו ראוי לקרב בפנים דאפילו מזבח שנפגם כל הקדשים שנזבחו פסולים, וכ"ש פשאין מזבח ומשו"ה הונקחו התוספות לומר דמ"ש המעלה וכו' דמייירי בהקטרה דוקא דלא בעינן מזבח ע"ש.

וכן י"ל ע"ד הר' החנוף במצנה שכתב שאם שחט בזה"ז דח"פ ואעפ"י שלא העלה ע"ש והר"מ"ל בסוף המעה"ק בדברי הרמב"ם שכתב מי ששחט קדשים בזה"ז והעלה בחוץ חייב, ציון לדברי התוס' הנ"ל ושוב כתב וז"ל דלמה נקט דין זה בשוחט ומעלה, באחד מהם לבד חייב ואפ"ל דהאי והעלה הפונה הוא או העלה, אלא שראיתי שפדין ט"ז השוחט וכו' אכן המעלה הרי שהזכיר הב' חלוקות בפ"א וא"כ ה"נ הול"ל מי ששחט וכן מי שהעלה חייב אשר על פן נ"ל דכולה חדא מילתא היא ודו"ק ע"כ, ונראה דר"ל דגם הדין שבהלכה ט"ז הוא אף בזה"ז וכולה חדא מילתא דבין בישראל ובין בקדשי עכו"ם וא"כ הרי ביארו והוצרכתי לבארו לפי שראיתי שלא הבינו כוננתו, ולעד"ן דנדאי הרמב"ם ס"ל דגם על השוחט לבד בזמן הזה דחייב, וכמו שכתב הרב החינוך ודלא כס' התוס' מדכתב מי ששחט קדשים בזמן הזה, ואם אינו חייב למה נקט ובכן גם מ"ש והעלה בחוץ הוא גם הקרבה ולא הקטרה דוקא וא"כ למה לא יהא חייב שתיים פיון שהוא ב' לאונו חלוקים וכמ"ש בזבחים דק"ז וכ"פ הרמב"ם וז"ל וכן ממה שכתב ברפ"ק דכריתות ד"ג שאמרו שוחט והעלה קא' דמסתמא בזה"ז מייירי ולכן נראה דמ"ש הרמב"ם וז"ל דחייב ר"ל על כל אחד, וקשה דהרי בזה"ז ליכא מזבח, ותו דכיון דכלם ט"מ הרי אינו ראוי לפנים ועלה ע"ד לומר דגם הרמב"ם דכתב בזה"ז לאו דוקא עכשיו אלא לישנא דתלמודא נקט דבזמנא הי' להם אפר פרה וכשבנה דוקא מזבח וכמ"ש פן התוס' וסה"ת וכמו שפיר' הם בדברי התלמוד פן נפרש בדברי הרמב"ם, ועפ"י ז' יש לישב מה שמקשים ע"ד הרמב"ם פ"א מהלכות איסורי ביאה ה"ז דכתב בדין איסור להטיל מום בקדשים דאין לוקה אלא בזמן שביהמ"ק קנים שהרי הי' ראוי לקרבן ופסלו אבל בזה"ז אעפ"י שעבר בל"ת אינו לוקה ע"כ וכ"כ בתו"מ ע"ש שהרי שגם ע"כ בזה"ז ראוי להקרבה

ופסלי, ועי' להגאונים בטורי אבן ובס' חו"ס יו"ד ס' רל"ו וש"ז, ובס' עבודת מקדש למהר"ץ חיות ואתרים ג"כ דהקשו פו, וכמו כן יש להקשות ע"ד החינוך שגם הוא כ"כ בס' רפ"ז וז"ל אבל אין חיוב מלקות כ"א בזמן שבה"מ קנים שראויים הבהמות לקרבנות כמו שמתבאר בגמ' בע"ז עכ"ל, וכבר התעורר בזה ג"כ המנחת חנוך שם בדברי הרמב"ם ז"ל דכיון ששיחט בחוץ בזה"ז חייב אמאי לוקין עליו והניח בצ"ע, אף עפ"י האמור הנה נכון די"ל דהרמב"ם והחנודה דכתב' ששוחט בחוץ חייב דהם העתיקו רק מאי דקאמר בתלמודא דהי"ל אפר פרה ובה מנבח, וכמ"ש התוס' וסה"ת הנ"ל, וע"ע בתוס' בע"ז, אמנם פמה קשה לפרש פן בדברי הרמב"ם דכתוב פן בסתם דחייב בזה"ז מה שאינו פן.

ועי' במ"ש מהריק"ו שו' קנ"ג ובשו"ת ב"ח סי' כ"ד (פ"ד) והו"ד בשו"ת גאוני בתראי, ולכן נראה דהרמב"ם לא ס"ל דבדברי התוס' וסה"ת דמעלה בחוץ בזה"ז דמייירי דוקא בהקטרה או פשונה מנבח דכל פהאי הו"ל לפרש, וגם דק"ל דלענן מעלה בחוץ אמרו בסתם דחייב ולענן מטיל מום בקדשים שם אמרו (בסתם) דלא חזי להקרבה ומשים דליפא מנבח, אלא ס"ל דגם במעלה בחוץ נמי הוי אע"ג דליפא מנבח ואף בשחי' והקרבה בזה"ז דחייב וכמו שהבינו פן כל המפרשים, ומפני הסבה שאין הספרים מוזמנים בידי איני יכול להרחיב הדבור הזה, דנר' דכולם ס"ל דמייירי הרמב"ם אף בזה"ז דאי אפשר לבנות מנבח דאע"פ דשוחט ומקריב בחוץ דחייב ושלא כמ"ש התוס' וסה"ת, וגם התשב"ץ בח"ג סי' ר"א פשהביא שם מ"ש בפ' השוחט והמעלה בזה"ז דחייב משום דראוי לבא לפתח אה"מ וכתב הוא כגון שפנה מנבח וכו' וסיים וז"ל והרמב"ם ז"ל בהל' מעה"ק בסופו לא פ"י זה וכתב סתם דהשוחט והמעלה בזה"ז דחייב עכ"ל.

ואיני זוכר שראיתי באחרונים מי שפרש לדברי הרמב"ם דס"ל כמ"ש התוס' וסה"ת כ"א רק שכתבו כדי לישב השגת הראב"ד ז"ל שהשיג ע"ד הרמב"ם דדיקא לענן בכור הוא משום דבעי מנבח בעי כדיראה הרואה להר' מנ"א ומ"ל וחזק נתן ומפרשים אחרים ואכמ"ל בזה.

ולכן נראה דדעת הרמב"ם הוא דשוחט בחוץ בזה"ז דחייב דהוא אף דליפא מנבח ואף שהוא ט"מ ומשום דאפי"ה הוי ראוי לבא אל פתח אהל מועד וס"ל דמ"ש התוס' הא ל"מ דאף דאם שחט בפנים פסול בדליפא מנבח מגזה"כ בשחט בחוץ חייב אף בדליפא מנבח ומשום דהוי ראוי דהי' יכול לבנות מנבח ולהקריבו בפנים וכל שאפשר הוי ראוי דכל שבידו לאו כמתוסר מעשה.

ויש לתמוה עמ"ש הרב מהרח"א בס' עץ החיים בסה"ס בני' להלכ' שגגות דתמה ע"ד הרמב"ם שפי' בספ"ו מהמה"ק דמנבח שפגם דכל הקרבנות שנמצאו שחוטטים דנפסלו דאמאי שבידו לבנות מנבח ולא מקרי דחוי ע"ש דנראה דל"ק דאע"ג שבידו ולא הוי דחוי דאפי"ה פסול מגזה"כ, אמנם לענן שח' חוץ ס"ל דכיון דתלוי בראוי לפנים כיון דיכיל לבנות מנבח ולהקריב עליו הוי ראוי וחיוב ואע"ג דהוא טמא מת נמי ואינו יכול לבנות מנבח ולהקריב עליו אפי"ה הוי ראוי כיון דיש היתר בצבור וכדאשכחן בחולין ד"מ דהשוחט בחוץ בשפת דחייב וכתב' התוס' שם דאע"ג דאין קרבן יחיד קרב בשפת, י"ל כיון דאם זרק הורצה כדאשכחן גבי כבשי עצרת ששחטן שלא לשמן בפ"ב דביצה

יש לי להתחייב משום שחוטאי חוץ דפ' השוחט והמעלה מרבין מקראי לחייב בחוץ ע"כ
שואם עלו נא ירדו ע"כ אף ה"נ י"ל דגם בטומאה נמי הוי ראוי לפנים דהורצה וכמ"ש
הרמב"ם בפ"א מפה"מ הל"ד וכן מפו' בהדיא שם בזבחים דק"ט דגם בטמא שחייב בחוץ
פ' הרמב"ם פי"ט מעה"ק הנה נתבאר דהגם דאינו ראוי לפנים והוי איסורא דאורייתא
דאפילו הכי הוי ראוי וחיוב, ועוד זאת אשפחן שם בפ"ח דמעה"ק דהשוחט בלידה חייב
הואיל והשחיטה בלינה פשרה בחוץ ע"כ הרי דאף על גב דאינו ראוי בפנים ואם שחט
בגינה בפנים שחיט' פסולה וכמבואר גם בכאן בה' זו ודלא כמ"ש בית יעקב.

וכבר השיגו המ"ל בריש פ"ד מהלכ' מעה"ק עי"ש נאפילו הכי בשוחט בלידה חיוב
הואיל והשחיטה בלידה בחוץ שרה ומכש"כ דגם בשחט בטומאה בחוץ דחייב דהוי ראוי
פיון א בנה מזבח והקריב בטומאה דכשר ואין לה על דברי הרמב"ם אלו דפ' השוחט
בלידה דחייב ואף דבאותה שעה אינו ראוי ומטעם שפכת דהואיל והשחיטה בלידה בחוץ
דכשר דהרי תנן בפ' פרת חטאת דמחוסר זמן כגון בתוך שבועה ימים שנולד דאם הקריב
בחוץ דפטור ומשום דבאותה שעה אינו ראוי לפנים וכ"פ הרמב"ם שם לעיל מנה דאמאי
הרי מבואר בש"ס וכ"פ הרמב"ם ז"ל דלחולין הוי שחיטה פשרה וכמו דהשוחט בלידה
הואיל והי' ראוי להקריבו לפנים אחר כך וגם זו יכיל להקריבו אח"כ, דלא דמי דלא
פכת זה הטעם הרמב"ם כ"א דוקא פשהוא יכול להקריבו למחר באותו יום משא"כ
במחוז' שהוא ביום אחר, גם אין להקשות ע"ד הרמב"ם ז"ל דכ' דהשוחט בלידה דחייב,
דאף דאתמר בתל' הכי היינו משום דאפשר לומר שס"ל דלידה לא הוי מחוסר זמן ועיין
בתוס' אב"ל להרמב"ם שפסק בפ"ג מהל' מחוז' ובפ"ב מה' חגיגה כמ"ד דלידה היי
מחוז', דהא ליתא ולא קשה מידי משים דס"ל דדין זה שאני דתלוי בכשיש אופן שיכול
להקריבו שנה יקריבנו בחוץ והחמירה תורה טפי משאר דברים וכדאשפחן דרבנן תורה
גם באיתן שאסור לשחוט לכתחילה עלו לא ירדו.

ושו"ר להר' מנחת חנוף שהק' כך ולע"ד נקי א ונר' דגם בכונת דברי התוס' אולי יש
לפרש דס"ל כמ"ש הרמב"ם ז"ל ומ"ש דלידה אין מחוסר זמן בדין זה ולכו"ע ס"ל כן,
ולפי מאי דכתבנא נתישבו היטב כל פסקי הרמב"ם ז"נ וגם במ"ש דהשוחט והמעלה
בחוץ בזה"ז דחייב וגם במ"ש במטיל מום בקדשים בזה"ז דליכא מלקות משום דאע"ג
דלענן שחוטאי חוץ חייב התם הוא דוקא דהוי גזרת הפתיב דאע"ג דאינו יכול להקריבו
בפנים לכתחילה אפי"ה הוי ראוי אב"ל לענן מטיל מום וכו' פיון דאינו עומד להקריב
וכמ"ש ג"כ בפ"ק דע"ז לכן ליכא מלקות ומתוך מ"ש החכם עיניו יחזו מה שיש לתמוה
על פמה מפרשים ומקללם הרב מגילת ספר ומקרי"י הפה"ז ז"ל בס' אהלי יהודה דהי'
בהעלם עין דבימי האמוראים שהי"נ אפר פרה ועי' מ"ש התוספות בחולין דקכ"ב ע"ב
ומפני טרדות מפמה סבות שונות גם שאון פח בי להזמין את הספרים לכן איני מרחיב
הדבור בזה ובפרטים אחרים שפכתתי לעיל ורק אומר דבמה שפכת' לעיל דהרמב"ם
השמיט הדין דהשוחט בשפת תמיד שאינו מבוקר דחייב דשוב אחרי פתיב בא בזכרוני
דמנה זמ"ר למעלה משלשים שנה עמדת' באורח ע"ז ושראיתי מ"ש הג' בטורי אבן
ברפ"ג דמגילה ז"ל הצ"ל דבע"כ מייירי במפריש ק"ח משום דקיי"ל פסח טעון ביקור
ד"י קודם שחיטה כדאמרי' בפ"ט דפסחים וא"ת דבוקר אינו מעפב בדיעבד כמו שכ'
בחי' לסופה פ"ד מ"מ פיון דלכתחלה טעון ביקור ד"י אמאי אמרו רבנן איזה שירצה

יְקָרִיב הָא וְדַאי מְצֻנָה בְּרֵאשׁוֹן וְכו' עֵשׂ"ד וְכַמ"ש עוֹד לְקַמְן בַּפ"ד דְּכ"ט, וְשׁוֹב אַח"ז יֵצֵא לְאוֹר ס' תּוֹרַת חֶסֶד וְנִדְמָן לְיָדֵי לְפִי שְׁעָה וְרֵאִיתִי מַה שְּׁהֶאֱרִיף וּמְלַבֵּד שְׁלֵא רָאָה שְׁכַבְר הֶאֱרִיף בְּזֶה הַכ' אֹר זְרוּעַ בַּה' פְּסָחִים דְּרִי"ז נְסִתְפַק בְּזֶה וּמִתְחַלְּה רְצָה לְהוֹכִיחַ מְפַל אֵימָן הַמְקוֹמוֹת דְּאִינִי מְעַכְב, יֵשׁוּב כְּתַב וּמִיָּהוּ נִרְאָה דְּבִקּוֹר מְעַכְב דְּתַנְיָא בְּתוֹסְפֹתָא דְּפְסָחִים שְׁמַעְתִּי שְׁהַשׁוּחַט תְּמִיד בְּשַׁבָּת שְׁאִינוּ מְבִקְר וְכו' וְע"כ דְּלִית לִי מוּם וְכו'.

וְעוֹד שָׁם לְקַמְן בְּסִי רַכ"ח פְּתַב וְז"ל תְּנִן בַּפ' אֵלּוּ דְּבָרִים בְּסוֹפּוֹ שְׁחִטִּי וְנִמְצָא בַּע"מ חֲזִיב פִּי שְׁחִטּוֹ לְפָסַח בְּשַׁבָּת וְנִמְצָא בַּע"מ ח"ח פְּרַש"י דְּשׁוֹגֵג הִיא וְלֹא אָנוּס דְּהוּ"ל לְבִקּוֹרֵי א"כ מְשַׁמַּע שְׁלֵא בְּקִרוּהוּ וְאִפ"ה טַעְמָא דְּנִמְצָא בַּע"מ הָא וְתוּ דַּא"כ דְּמְעַכְב אִפִּי שְׁאִינוּ בַּע"מ לִיתְנִי נְמִי שְׁחִטִּי בְּלֹא בִּיקּוֹר חֲזִיב מִיָּהוּ שְׁמָא מִתְנִי אִינְרִי פְּשַׁבְּקָרוּ וְרַש"י שְׁפִי דְּהוּ"ל יְכוּ שְׁמָא ר"ל דְּהוּ"ל הֵיטֵב וְכו' וּבְתוֹס' דְּפְסָחִים תְּנִיָּא אֲמַרִּין שְׁמַעְתִּי וְכו' יֵשׁ"מ דְּבִקּוֹר מְעַכְב עַכ"ל וִי"ל דְּאִיף לֹא הִזְפִּיר דְּתוֹס' זֶה כְּבָר הֵיכָא ג"כ בַּת"ד בְּסוֹפָה כָּל: הִנֵּה רִיָּאָה שְׁכַבְר הַג' רְצָה לְהוֹכִיחַ שְׁלִיחַ רַק מְדַרְבְּנֵן אֵלּא דְּמַפְנִי תוֹס' נְדַחַק הַרְבֵּה בְּפִירַש"י אֲמַנְם הַרְמַב"ם שְׁהַשְׁמִיט זֶה נִר' וְדַאי שְׁמָה שְׁפִי בַּפ"ה מְבַחְבוֹרוּ פ"ב מֵהַל' שְׁגָגוֹת שְׁהוּא מְפִי הִי"ל לְבִדּוֹק וְאִח"פ יִשְׁחוּט א כָּל פִּינְצָא בְּזֶה, ע"כ דְּמְבַחְבָּר מְזֶה דַּאֲעַפ"י שְׁנָא בְּקָר דְּכֶשֶׁר, אֲמַנְם נִר' הַרְמַב"ם הֵבִיא דְּפָסַח דּוֹרוֹת בְּעֵי בִּקּוֹר עֵי בְּסוֹף הַנ' ק"פ דְּכֶשֶׁהִזְפִּיר מַה שְׁיֵשׁ בֵּין פָּסַח רֵאשׁוֹן לֹא הִזְפִּיר מְזֶה כָּלֵל וְכֵן כְּתַב בְּפִי בְּשִׁטָּה הַמְיֻחָסֵת לְהַרְשָׁב"א ז"ל, וְכַבְר מְזֶה שְׁנִים הַרְבֵּה שְׁהֶאֱרַכְתִּי, וְאִכ"מ לְהֶאֱרִיף, וְכַבְר לְדַעְתָּם מְהָא דְּק"פ לֹא מוֹכַח מִיָּדֵי וְהִדְרֵן לְמֵאִי דְּאִתְיִנּוּ עֲלֵה לְפִי מֵאִי דְּכַתְיָבְנָא לְעִיל נִרְאָה בְּרוּר דִּיכִיל לְהִיּוֹת ק"פ אִף דְּלֹא נִתְחַבְּרַה הַמְזַבְּח בְּתַמִּיד שֶׁל שְׁחַר וְלֹא קִשָּׁה מִיָּדֵי עַל דְּבָרֵי הַרְבָּנִים הַנְּ"ל אֲנָא דְּאִינִי יוֹדַע שְׁלֵמָה הַחֲלִיטִי הַמְאָמֵר דַּאי אֲפִשֶׁר לְהַקְרִיב תְּמִידִין מְפִי שְׁהֵם מְפִנְזִין דַּאי מְשׁוּם דְּכַתְב הַר"מ ז"ל בַּפ"ד מֵהַל' סְנֵהֲדָרִין דְּלַעֲנִין סְמִיכָה לְפִי שְׁיִשְׂרָאֵל הֵם מְפִנְזִין אִי אֲפִשֶׁר שְׁיִסְכִּימוּ בְּנֵלָם עֵי"ש, מְלַבֵּד דִּי"ל דְּלֹא דְּמִי וְגַם דְּעַכְשָׁיו בְּזַמְנָנוּ דְּנִתְרַבּוּ סְפִינּוֹת קִישׁוֹר וּמְסִילוֹת הַבְּרִזָּל וְעוֹד מְכַשִּׁירֵי נְסִיעָה, נִרְאָה וְדַאי דְּאִינוּ רְחוּק מְלַקְבֵּל שְׁקִלִים מְהַצְבּוֹר אִף שְׁהֵם מְפִנְזִין, וְעוֹד זֹאת יְכוֹל לְהִיּוֹת שְׁיִתְנַדֵּב אֲדָם וְיִמְסַרְנוּ לְצַבּוֹר וּמִהֲנִי גַם לְק"צ כְּדַאִיתָא בַּפ"ק דְּר"ה וְכֵן פָּסַק הַר"מ בַּפ"ח מֵהַל' כְּלִי הַמְקַדָּשׁ ה"ז וְכֵן כְּתַב הָרַב בְּעַל הַטּוֹרִים בְּפִרְשַׁת נְאֻמָּה תְּצַנֶּה וְהִרְאָה אוֹתִי ר"ב זְאֵלִץ שְׁגַם הוּא תִּירָץ כֵּן בְּמַכְתָּבוֹ לְכ' מֵאֵז וְהַצְדֵּק אִתּוֹ, וְעֵי עוֹד בְּתוֹי"ט בַּפ"ד מְשַׁקְלִים וּבַמִּל"מ פָּרַק ב' הַלְכוֹת כְּלִי הַמְקַדָּשׁ וְהֵכִי מְתַבָּאֵר גַּם בַּהַר"ש בַּפ"ב דְּפָרָה מ' גִּי.

וַיֵּשׁ לְתַמּוֹה טוֹבָא עַל דְּבָרֵי הָרַב מֵהַרְח"א בְּסִפְרוֹ עֵץ הַחַיִּים פ' חֲנוּקָת עֵי"ש. וְכַבְר יֵשׁ לְהַשִּׁיב עַל דְּבָלֵי הַש"י וְאִין צְוֹרָף לְהֶאֱרִיף עוֹד בְּזֶה.

וּלְפ"ז נִרְאָה דְּשִׁפִּיר דְּמִי לְהַקְרִיב ג"כ תְּמִידִין וְאִם דְּבַעֲיִנּוּ מְעַמְד פְּהִינִים לוֹיִם וַיִּשְׂרָאֵלִים שְׁלוּחִין מְפַל הַצְבּוֹר כְּדַאִיתָא בַּפ"ד דְּתַעֲנִית ד"כ, וְכַתְב הַגָּאוֹן בְּעַל טוֹרֵי אֲבָן בַּפ"ק דְּמַגִּילָה דְּמְעַכְבִּין הַקְרָבֵן וְתַמָּה עַל דְּבָרֵי הַסּוֹבְרִין וְהַרְשָׁב"א בְּכִלְלָם זִהְנֶה רַק לְמַצְנֶה וְאִינוּ מְעַכְב, מְלַבֵּד שְׁיֵשׁ לְעַמּוּד עַל דְּבָרֵי וְאִין הַפְּנָאִי, בַּכ"ז גַּם לְדְּבָרֵי אִיתָא בְּתַמְנָתָא לְהִיּוֹת כֵּן בְּנִקְל וְכַבְר אִין לְהַקְשׁוֹת עַל שְׁפַתְב כַּו"פ בְּשֵׁם ר"ח שְׁהִי רוֹצֵה לְהַקְרִיב גַּם תְּמִידִין, וְעֵי בְּקוֹנְט' עֲבוּדַת הַקְדָּשׁ בַּפ"א וּב' מְהַרְב מֵהַר"ץ חִיּוֹת, וּמֵאֲפֵס הַפְּנָאִי אִינִי עוֹמֵד כְּעַת עַל דְּבָרֵי, אֲמַנְם נִרְאָה דְּעִיקְרָא דְּמִילְתָא י"ל דְּמַכְיָנּוּ דְּעַכְשָׁיו הַמְזַבְּח חָרַב אִף

דיוכל להיות דע"י השפדלות מרובה וטרחה יתרה נוכל להשיג רשיון מ"מ טורח זה למה, דמלבד דנראה מכיןן דהוא חרב בעו"ה ליפא חיובא כלל י"ל גם פן דאין צורך להשפדל, שיקרי אף בזמן המקדש כמה תנאים כמו ריב"ב ועוד שדרו בחו"ל לא באו לירושלים להתחייב משום שמה"ד הם פטורין וכ"ש פשהוא חרב וליפא למימר דמה שיקרי פטורים הוא מפני שיקרי אנוסים ולא יכלו לבוא, דהכי אמרו בפסחים ע' ע"ב גבי ר"י בן דורמאי שפירש ישב לו בדרום ועיי"ש ברש"י רחוק מירושלים שלא להעלות לרגל להתחייב בפסח ע"כ וכש"כ פשהוא חרב די"ל דאין רצון השי"ת שנקריב.

ומפ"ז כל התנאים הקדושים שיקרי בירושלם אחר החרבן לא מצינו שיקריבו קרבנות אף שיכלו לבנות ולהקריב וכמבואר לעיל בשמן של הראשונים והגם שיכלו להקריב גם בטרה.

וגם נראה דאף לא התאוו לזה כדמצינו אצל משה רבנו ע"ה שהתאונה לבוא לא"י כדי לקיים מצוות התלויות בארץ, והוא מפני שידעו שאין רצון ה' שנקריב כ"א עד שישבו אל ה' ואז יבוא משיח צדקנו בב"א.

וכן נראה במקרא שכתוב והשימותי וכו' ולא אריח וכו' דהכונה אף אם רצו לבנות מקדש ולהקריב לא אריח. ובזה יש ליישב מה שעמדו מהרימ"ט בדרשותיו ומפרשים אחרים ומקשים אמאי לא אמרו פה כמו שאמרו גבי עבד עבדו שהי' פכר ה"נ נימא מקדש שהי' פכר, ולפי דברינו ניחא, ומפני כמה סבות וגם שהספרים אינם בידי פעת איני יכול להעתיק דבריהם דאפשר קדמוני בזה ואף שראיתי שיקרי ש"י שם בסי"פ פ"ט פתב שמה שאמר ר"ג בפ"ק דסנהדרין מהודעין לכוון דגזולא רכיכין וכו' דהקשה פיון שהי' אחר החורבן האיד קאמרי פן ותיירץ לחד תירוץא ועיקר אצלו דהוא משום דס"ל דמקריבין אעפ"י שאין בית שלכן בימי הנשיאים שיקרי סמוכין לחורבן הבית ועדיין הי' המזבח קיים הקריבו ק"צ כמו בזמן הבית ולכה"פ פסחים וגם אשור בקונטרס עבודת הקדש בפ"ג ד' ע"ב דהאריף בזה, וכתב דהיו מקריבין גם אחר החורבן נגד החכמים המשפילים והביא חבילות ראיות ע"ז, והוא מה שאמרו בפסחים דא"ל ר"ג לטבי עבדו צא וצלי עלינו את הפסח ויקרי ר"ג הי' קטן בזמן החורבן ובמות ריב"ז נתמנה לנשיא וא"כ עשה הפסח אחר החורבן, ועוד ראי' מריב"ב בריש פסחים דמדוע הרגו להעכו"ם משום דעשו הפסח בסתר ופחדו שלא ולשון עליהם.

וגם מריש נדה גבי מעשההמשפחתו של ר"ג שפדקה עצמה ומצאה טמאה ומוקמינן בתרומת לחמי תודה ובירושלמי שם שהיתה לה יין גסכים ומבואר שם בתוס' דר"ג דיבנה הי' וגם הביאו מפ"ק דסנהדרין דמתבאר דגם אחר החורבן היו מקריבין וכתב שם שיקרי"ן בחי' וכנה"ג התעוררו בזה שאחרי החורבן לא הי' להם ק"פ וקניי זבים.

וכתב הר"ן דצ"ל דגם אחר החורבן הי' מדקדקין בדברים הצריכין, וכתב שתיירצו נכון, ושוב פתב אף פי דעת התשב"ץ דר"ג הי' קודם החורבן אבל עדיין קטן הי' ואף אי תימא פשיטת הרמ"א מפאנו דמפני אימת המלכות לא מינו לר"ג לנשיא עדיין וקשה האיד פינו אותו בשם רבן פיון שהי' קודם החורבן ולא הי' נשיא ועוד אף אם תפרש עובדא דצלי עלוני הפסח מג' דנדה הנז' דהי' קודם החורבן אבל עובדא דסנהדרין שהי' מעברין השנה משם ראי' ברורה.

זהו תנורף דְּבָרֵי אִם פִּי הָאָרֶץ שָׁאִין צִוְרָה לְהַזְכִּירָם. וּמִלְבַד דְּכָל חֲכָם לֵב עֵינָיו יִחְזוּ בְּכָל דְּבָרֵי שָׁאִין בָּהֶם הִכְרַעַ, וְעוֹד זֹאת מִכָּל הָרֵאשׁוֹנִים מִבְּנֵי הַפּוֹד מִדְּבָרֵי וּכְמוֹ שְׁאֲבָאָר בִּס"ד וְזֶה הַחֲלִי, דִּישׁ לְתַמְנֵה עָלָיו דְּמֵאֲחַר דְּעֵינָיו רָאוּ לְהַר"ן ו"ל הָאִיף פְּתַב הַיְפוּף מִדְּבָרֵי וְגַם הַרְשָׁפ"ץ בְּפִי אַגְדָּה וְז"ל פִּי ר"ג רָאָה הַבֵּית בְּבִנְיָנוּ וּבְיָמָיו הָיוּ עוֹשִׂין פְּסַח כְּנֻזָּר בִּפ"ק דְּסִנְהֶדְרִין אֲבָל הַמְשַׁנָּה גִּשְׁנִית אַחַר הַחֲנֻכָּה ע"כ, דְּנִרְאָה דְּהָרַב ו"ל מִפְּנֵי שְׁלֹא שְׁלֹטוּ מְאוּרוֹת עֵינָיו בְּהַר"ן וְרֵאשׁוֹנֵי ע"כ מִפְּרֵשׁ עֲנֻבְדָּא דְּסִנְהֶדְרִין דְּהִיָּה קוֹדֵם הַחֲנֻכָּה וְע"כ מִשׁוּם דִּס"ל דְּאַחַר הַחֲנֻכָּה לֹא הִקְרִיבוּ כָּלֵל, א"כ אִיפּוֹא הִרְהִיב עוֹז בְּנִפְשׁוֹ בְּשִׁיקוּל דְּעֵתוֹ לְזִמְרָה הַפּוֹד דְּבָרֵיהֶם דְּבִאֲמַת אֲמָרוֹ טוֹבָה צְפוּרָנָה שְׁלֹא רֵאשׁוֹנִים וְכוּ', מִפְּנֵי שְׁנֵהִירִין לְהוּ שְׁבִילֵי דְּכוּלֵי תַלְמוּדָא וְגַם רֵאִיתִי בַּחֲלִי הַרְמ"ה שֶׁם בְּסִנְהֶדְרִין שְׁפִירֵשׁ כְּהַר"ן עֵי"ש וְאִם שְׁדַבְּרֵיהֶם אֵינָן צְרִיכִין חֲזוּקָה נִרְאָה דְּטַעֲמָם וְנִימּוּקָם מִשׁוּם דְּכְשִׁנְחַרְבַּ הַבֵּית נִחְרַב גַּם הַמְּזַבַּח כְּמוֹ שְׁשִׁנְיָנוּ בְּנֻזִיר פ' ב"ש כְּשֶׁעָלוּ גְזִירִים מִהַגּוֹלָה וְכוּ' עֵי"ש וְעִי' ב"ב ס' ע"ב הָאִיף נֶאֱכַל בְּשָׂר וְכוּ', הָרִי בְּזִמְנָה ר"י שֶׁהִי בְּזִמְנָה אֶחָד עִם ר"ג לֹא הִקְרִיבוּ כָּלֵל וּבְכֹן יֵשׁ לְתַמְנֵה עַל הַש"י דְּכַתְּבֵי שְׁבִיבְזִמְנָה הַנְּשִׂאִים שֶׁהִי סְמוּכִין לְחֲנֻכָּה הַבֵּית עֲדִין הִי מְזַבַּח קִיָּים וְהִקְרִיבוּ ק"צ, וְהָאִי וְדָאִי אֲתַמָּה טוֹבָא גַּם מֵה שְׁכַתְּבֵי הַנְּ"ל בְּקוּנְט' לְפָרֵשׁ הַג' דְּרִישׁ פְּסָחִים דְּהוּא מְנַכְרַח שֶׁהִי אַחַר הַחֲנֻכָּה הַרְוָאָה יִרְאָה דְּבִנְיָנֵי עַל יְסוּד רְעוּעַ הַנּוֹפֵל מֵאִלּוּ דְּנֻדָּאֵי קוּשְׁטָא דְּמִקְלֵתָא דְּזֶה הִי קוֹדֵם הַחֲנֻכָּה וּכְמַתְבָּאָר מֵמָה שְׁכַתְּבֵי הַרְמ"ב ו"ל בְּהַקְדָּמָה לְסִדְרָה זְרַעִים דְּרִיב"ב כִּי בְּזִמְנָה הַבֵּית וְלֹא רָאָה הַחֲנֻכָּה.

יעי' בִּפ"ק דְּקִידוּשִׁין וּכְבָר שְׁלַח בְּן בֶּגֶב, וְכַתְּבֵי שֶׁם הַר"מ דִּהִי קוֹדֵם הַחֲנֻכָּה וְרִיב"ב עִמּוֹ, וְכֹן כְּתַב הָרַב הַמְּאִירֵי בְּבֵית אֲבִית וְכַמָּה גְּדוּלִים אַחֲרֵיהֶם. וְעִי' בְּתוֹס' מְנַחֲתוֹת ס"ה דְּכַתְּבוּ דְּשִׁנִּים הָיוּ אֶחָד בְּזִמְנָה הַבֵּית כְּדִמְוֹכַח בְּרִישׁ פְּסָחִים וְעוֹד אֶחָד הִי כְּדָאִיתָא בִּירוּשְׁלַמֵי דְּר"א וְר"י בְּטָלוּ מְכַשְׁפוֹת מֵאֲבִיו דְּרִיב"ב שְׁלֹא הִי יָכוֹל לְהוֹלִיד עֵי"ש דְּנִרְאָה דְּרִצּוֹנָם לְזִמְרָה דְּנֻדָּאֵי דְּחֶסֶק הוּא מְלוּמָר דְּמָה שְׁבִיטְלוּ הִי קִידָם הַחֲנֻכָּה וְהָאִירִיכוּ יָמִים עַד אַחַר הַחֲנֻכָּה וְזִכְרוּנֵי שְׁהֶאֱחָרוּנֵי הַחֲנֻכָּה לְהֵם מֵהָא דְּרִישׁ פְּסָחִים דְּמִבְּנֵי דְּרִיב"ב הִי קוֹדֵם הַחֲנֻכָּה וְאֲשַׁפְּחוּ בְּכַמָּה דְּוֹכְתֵי שֶׁהִי עִם תְּנָאִים אַחֲרֵיהֶם שְׁהִיוּ נֻדָּאֵי אַחַר הַחֲנֻכָּה, וְנִדְּחָקוּ שְׁרִיב"ב הָאִירֵי יָמִים הַרְבֵּה וְלֹא רָאוּ דְּבָרֵי הַתּוֹס' הַנּוֹ' וְאִכ"מ לְהָאִירֵי בְּזֶה וּמ"מ מְפֻרֵשׁ יוֹצֵא מִדְּבָרֵי הַתּוֹס' דְּגַם הֵם ס"ל כְּדְּבָרֵי הָרֵאשׁוֹנִים הַנְּ"ל דְּנֻדָּאֵי לֹא הִקְרִיבוּ ק"פ אַחַר הַחֲנֻכָּה שְׁלֹא כְּדְּבָרֵי הַש"י וְהָרַב הַנְּ"ל בְּקוּנְט', וְנִלְע"ד דְּאִיף דְּנִרְאָה דִּהַתְּשַׁב"ץ ס"ל דְּעֻבְדָּא דְּסִנְהֶדְרִין הִי קוֹדֵם הַחֲנֻכָּה וְהוּא מִשׁוּם דְּלֹא שְׁלֹטוּ מְאוּרוֹת עֵינָיו בְּזֶה שְׁכַתְּבֵי הַרְמ"ה וְהַר"ן דְּלֹא נִתְפַּשְׁטוּ דְּבָרֵיהֶם בְּיָמָיו מ"מ נִרְאָה דְּלֹא נִפְלְאָתָא הִיא וְלֹא רְחוּקָה מֵה דִּס"ל דְּג"ז הִיָּה קוֹדֵם הַחֲנֻכָּה וְלֹא קָשָׁה מִיָּדֵי מֵה שְׁהִקְשָׁה הָרַב הַנְּ"ל בְּקוּנְט', וְעִי' בְּסִפְרָה פְּחַד יִצְחָק מְעַרְכַת ב' ד"ה בְּעוֹר תְּרוּ"מ דְּנִשְׁאָל מִרְב גְּדוּל אֶחָד שְׁרָצָה לְהִבִּיא רֵאִי לְהַר"מ שְׁמֵתוֹדִין אִפִּי שְׁלֹא בְּפִנֵי הַבֵּית מֵמָה שְׁשִׁנְיָנוּ בְּסוּף מ"ש עִישׁוֹרְשָׁאֲנֵי עֵתִיד לְמִוֹד גִּתוֹן לִיהוֹשֻׁעַ וְכוּ' וּמוּכַח לְהַדְּיָא שֶׁר"ג הִי אַחַר הַחֲנֻכָּה שְׁהִרֵי בְּזִמְנָה הַבֵּית הִי רִיב"ז נְשִׂיא וְלֹא ר"ג נֶאֱפִי' תִּימָא שְׁנִקְרָא רַבָּן לְפִי שֶׁאִח"כ הִי נְשִׂיא עַכ"ז נִרְאָה דְּר"ע פְּשִׁהֲנָה ת ח הִי אַחַר הַחֲנֻכָּה וְהִי תַלְמִידוֹ שְׁל ר"א וְר"י וְר"ג וְלֹא מְצִינּוּ בְּשׁוּם אוֹ שֶׁר"ע לְמַד מִרִיב"ז וְכוּ' הַשִּׁיב עָלָיו שֶׁר"ע הִי ת"ח קוֹדֵם הַחֲנֻכָּה וּבְשִׁנְתָא תת"ח הִי הַחֲנֻכָּה וּבְשִׁנְתָא תת"ס הִי לְרֵאשׁ אַחַר מוֹת ר"ג דְּיִבְנָה וּבְשִׁנְתָא תת"פ נִתְהַרְג וּכְבָר אַחְזוּ"ל שְׁחִי ק"כ שְׁנָה א"כ כ"ח שְׁנָה הִי ת"ח בְּזִמְנָה הַבֵּית וְכוּ' וְר"ג הִי נִקְרָא רַבָּן גַּם בְּפִנֵי הַבֵּית קוֹדֵם הַחֲנֻכָּה אַעפ"י

שהי' נשיא ריב"ז לפי שהי' זקן ממנו אף הוא הי' ראש ישיבה כמו שריב"ז בזמן ר"ג הזקן שהי' נשיא ובזמן רשב"ג הנהרג כדהוכיח שם הצמח דוד עיי"ש שהאריף בזה ועיי"ש שהוכיח פן מהש"ס ושלכן אפשר שאותו מעשה דסוף מע"ש הי' בזמן הבית ונמצא שהי' ראש ישי ה גם בזמן הבית והי' נקרא רבן גמליאל וא"כ נא קשה מידי על מה שפכתב התשב"ץ דגם מעשה דפ"ק דסנהד' הי' בזמן הבית הגם שנהרא ברור מהש"ס דהו עובדא דסנהד' שהיה ר"ג דיבנה ודלא כמו שפכתב בספר פני מבין בשיטתו בסנהדרין שם דלפי מה שפכתב הר"פ דלא הי' ר"ג דיבנה כ"א ר"ג הזקן דליתא, אכן מה שיש לעמוד הוא דהתשב"ץ גופי' בח"א קל"ז פתב דמה שלא נתמנה ר"ג לנשיא שהוא מפני שהי' קטן דמשמע שלא הי' ראוי להיות נשיא וכן נראה מהתוס' בביצה כ"ג ע"א ונ"ל דר"ג הי' אחר החרבן וריב"ז הי' עושה תקנות תומ"י אחר החרבן משום דר"ג לא הגיעו ימיו להיות נשיא ע"כ והיינו כמו התשב"ץ ודלא כמו שרצה לומר דהוא מפני המלכות וצריף לדחוק ולומר דמה שפכתב התשב"ץ דהוא מפני שהי' קטן היינו לגבי ריב"ז שהי' מופלג וגדול ועי' במהרש"ל שם בנדה ומה שפכתב הרב חיד"א בעין זוכר ובשעה"מ פ"ה מהל' עירובין ובספר שרשו הם ד' כ"ה ע"א, ואגב אומר דמה שפכתב הפ"י בפשיטות על ר"ע שהי' בזמן הבית לא ראה מה שפכתב ברש"י במגילה ב' דר"ע בזמן הזה הי' עיי"ש אמןם פבר תפסו עליו כל הראשונים הרשב"א והריטב"א ותוספי הרא"ש.

וכ"ז הי' בהעלם עין מהפ"י ואין צורך להאריך פה בזה אשר עפ"י כל האמור לעיל הטיבי אשר דברו אלי המשפילים שהי' נגד המהרי"צ חיות ואם לא נכלו להביא אות לדבריהם, רוח ה' דבר בם ייפה פינונו, וכבר מזה שנים רבות בעת שיצא לאור הקונט' דרישת ציון נשאלתי ע"ז וראיתי שבכמה דברים לא פנין יפה והארכתי בראיות מהש"ס בס"ד והמשך יבוא, והגם שאינו מופנה וגם שאין הספרים מוזמנים כאמור דחקתי את עצמי לעשות רצונו הכ"ד נא"ה דור"ש המקנה ישועות ה' נאדרי.

שלמה אליעזר אלפנדארייורה דעה סימן א נשאלתי באונה שהיא סרוכה לאותן שתי צלעות העליונות שהמנהג לאסור פשיטת הסוברים פן דהו פדין חזקה אם יש מפה באותם הצלעות מה דיני: תשובה נראה דשרי דאף דליכא מפה רוב הפוסקים מכשירין פדינאה הרואה בכנה"ג סי' ט"ל הגהב"י אות ר"ד ע"ש ימ"ש הפר"ח בס"ק מ"ב שנה' שדעת הסמ"ג עשין ס"ג ור"י שהביא שם לאסור ע"ש בכנה"ג דכתב דאין הכרע בדבריו ע"ש גם מ"ש הפר"ח שכ"ד הרמב"ן אין הספר מצוי אצלי ולבי מהסס בזה אי פתב פן בפירוש לפי מה שראיתי להכנה"ג סי' ד"ן הגה"ט אות ב' שתמה ע"ד הש"ף שם שהביא דברי ראב"ן בלי שום חולק פאלו הם מוסכמים וממ"ש בסי' ט"ל הגהב"י יתבאר לה שסברא זו נמשכת למ"ש רבינו בשם העיטור וכו' דהנה צלעות לא מיקרי דופן לענין סתימה וכו' אבל לאיכא דאמרי דאחר שפכתב שם בעה"ע וקניימי כסברתו ריב הראשונים והאחרונים וכמעט פולם דס"ל דאף אם נסרכו לאותם ב' צלעות מיקרו מצר החזקה וכו' ואולם הש"ף ראה בס' ראב"ן דאף דס"ל דאותן ב' צלעות מקרו מצר החזקה לענין סתימה, לענין נשתברו צלעותיה אינם נמנים למנין שיש עוד חוץ מאלו כ"ב צלעות וכו' ע"כ עש"ד ואם אמת הדבר כמ"ש הפר"ח שנה' שהוא ראה דברי ראב"ן במקומם אין מקום למ"ש הכנה"ג ועכ"פ מפרש בדברי הכנה"ג שרוב הראשונים והאחרונים וכמעט פולם דמתירין באותם ב' צלעות וע"ש בתשובת מרן בספר אבקת רוכל סי' כ"ה שהביא דברי

הס' יאור נתיב וכן הביא בשמו הרב המבי"ט סי' צ"ה ובכנה"ג שם אות ר"ט דמתבאר דכל אותם הגדולים ס"ל דהוי מצר החזקה דסותם וכ"נ מסתמיות שאר הפוס' שסתמו שפך שפנגד האונית וכו' דהדופן סותמתו, וגם הפר"ח עצמו פתב שם דלענן דינא יש לסמוך על המתירים בשע"ד, וע"ע להרשב"ץ בס' יבין שמועה דף כ"ב דלא הביא כ"א מ"ש הרשב"א ו"ל דנראה דגם הוא מסכים פן לדינה פדבריו, וגם ראיתי להרב יד דוד למהרד"ב בסי' ט"ל הגהב"י אות ל"ב שהביא מה שפצא פתוב לאחד קדוש מדבר שרוב הפוסקים הסכימו דאותן ב' צלעות לא נפקי מפלל דופן ואם נסרכו האונות להם פשרה דכ"ש דהוי מקים רבותא במצר החזקה פסברת הא"ד הב' שהביא הבהע"ט ע"כ: וגדולה מזאת ראיתי בפשמים ראש סי' ס"י שפתב ו"ל מאי דבדיק לן מר בריאה דאית בה סרכא בין קנה הגרגרת לערוגת האונה ואמר שדעתו נוטה להכשיר גם לי הדבר פרוור פי אין לנו להוסיף על התלמוד דאונה יאומה דסרכי ודאי בלא זה המקום צר מאד ואף אי סריף לית לן בה ע"כ יעו"ש הרי דאפי' בגרגרת ושאר המקומות שדעת הפוסקים לאסור משים דנא הוי דופן עכ"ז ס"ל להגדולים הלנו להתיר משום דאין לנו להוסיף על התלמוד ומכ"ש בסרוכה לאותם ב' צלעות העליונות דהוי דופן סותמתו דס"ל להתיר משום דשם עוקר מצר החזקה ואין לחיש במה שחששו ע"ז משום שפשוטות צוארה או שמתגלגלת דמנתקי הסרכה כמ"ש בס' דמש"א דקי"א עש"ד דנראה ודאי דאלו הגדולים ס"ל דאין לחוש לזה: ומה גם לדעת הרמב"ם דנראה ודאי דס"ל דגם אלו הב' צלעות דהוי דופן צר פיון דלדעתו אף בחזקה הוי דופן צר ולפי"ד הב"ח בסי' ט"ל והדמש"א דקי"ב ע"א הבי"ד הכנה"ג בס' ט"ל הגה"ט אות כ' גם הרב העיטור הכי ס"ל וכן מצאתי בס' יד דוד בוטון שם בסי' ט"ל אות ג"ל שכ' ע"ד הרב"י שיש להקשות על מה שהגיה וסיום ו"ל הלכה נראה דא"צ להגיה פלל אלא דעת בעהע"ט היא פדעת הרמב"ם פי"א מה"ש שכ' דאם נסרכה אחת מהאונות לבשר שפצלות או לבשר שפחזה פשרה הפך פל הפוסקי' ולפיכך פסק בעהע"ט דהיריעה שפין ב' הדפנות נדון פפצלות וכשרה ויצא לו ממה שראה את הרי"ף שכ' שמנונית החזקה התולה על החזקה נדון פפצלות וע"כ ה"ט משום דבשר שעל החזקה מגין ולרבותא נקט שמנונית כף נ"ל והוא פשוט עכ"ל, ועיין תשב"ץ ח"ב סי' רמ"ח שכ' בתו"ד ו"ל ומה שפצאתם פתוב בכלל בדיקת הריאה ששומן התולה על הצלעות החזקה דינו פדין דופן אחר שלא פתב הרמב"ם ו"ל ההפך סמכו עליו אבל אותו שהוא למעלה מדופן אין דינו פדין דופן ע"כ וט"ע בס' ובין שמועה דכתב ואין להקשות על דבריו, דאף פתב אחר שהרמב"ם לא פתב ההיפך דהרי הרב כת' דאפי' בחזקה דינו פדופן צר משום דס"ד לומר דאפילו לדעתו ו"ל דהחזקה מגין השומן אפשר שאינו מגין אף שהוא השומן תולה על הצלעות דהנה אפש"ל דגרע גם מבשר החזקה דמגין טפי ומה קאמר הרב דאחר שלא פתב הרמב"ם בפ"ו פן ליפא למימר הכי דנדאי גם השומן מגין כמו בשר ודופן אלא שאותו שהוא למעלה מהדופן אינו מגין מפני שהבשר עצמו אין דינו פדין דופן וע"ע במה שפיאר טעם ההיתר הר' מ"ב ורשב"ש בס' של"ב בתו"ד ע"ש ונמצא לפי"ז דגם לדעת הרמב"ם נהרב העיטור דס"ל דכ"ש באותם ב' צלעות דיש להם דין דופן צר דסותמתו: ובהיותי בזה ראיתי בס' נדיב לב, ח"א יורה דעה סי' מ"ה דשו"ט באם נסרכה האונה לדופן צר ולשומן הלב אי אזלינן בת"ר וכתב שם ואפשר לחלק ולומר דדוקא בחזקה ודופן מהני רובא משום דאעיקרא

בסרוכה לחנה הא חזינו דהרמב"ם מכשיר ולדעת הב"ח בסי' ט"ל הכי ס"ל גם פן לבהעה"ע ואמטו"ל אג"ל דהקלו וכו' דגם המיעוט שבחנה י"מ ואע"ג דאנן נקטינן לאסור סרוכה לחנה מ"מ לענין לעשותו ס' בהצטרפות ס' אחר ולהתיר בס"ס ש"ד פמתבאר בדברי האחרונים וכן הספמתו במ"א עכ"ל ומלבד דלא ראיתי פעת בדברי רבנו האחרונים שכתבו בדין זה דחשיב ס' הרמב"ם לס' ועוד דאיהו גופיה נראה מדבריו באותו חלק סי' ז"ך דלא ס"ל הכי משום דסב' הרמב"ם יחידא הוי וכ"פ בפי' בתשו' פי באה בס' חק"ל מ"ב יו"ד סוס"י ו' ועכ"פ נראה ודאי דס' הרמב"ם חזי להצטרופי להתיר נמי באותם הצלעות וכיון שפן נראה דהיה בדין להתיר אף בדליפא מפה בדופן משום דרוב הפוס' מתירין וגם דאף לדעת האוסרין נראה דאינם אוסרים כ"א משום ספק דשמא מהריאה באה הסירכה דאף לדעת הסוברים דאין סרקה בלא נקב ה"ד בדליפא למתלי בדופן רק בריאה דאי האי אינקיב טרפה ואי האי אינקיב טרפה אבל בכי האי דוש להסתפק דשמא מחמת הדופן אף דליפא מפה לא הוי רק ספק ואין להביא ראיה ממ"ש התוס' והרא"ש פ"ק דחולין דאם עשה גבינות מבהמה ואחר כך נמצאת טרפה דאם הוא מחמת הריאה היא סרוכה דאם היינו בקיאים לבדוק אפשר שהי"ל ה"ה דאין לאסור דהו"ל ס"ס ספק אינה טריפה וע"ש די"ל דהם ז"ל מייירי היכא דאיכא מפה בדופן דוקא כמ"ש הם ז"ל בפ' א"ט דמ"ח ט"א דעתה נוהגים להטריף פל הסרכות יעו"ש וכן ראיתי להר"ם דמש"א דקי"ד דכ"כ גם הנש"ף בסי' כ"א סק"ט והכנה"ג סי' ט"ל הגה"ט אות ו' דכת' דמייירי דוקא בסתם סרכות מפני שאא"ב ואפשר לדחות לדעתם דאי איכא מפה בדופן לא חשיבי ספק משום מה שישלחלות בדופן מיהו נראה ודאי דאפ"ל בסרוכה לדופן וליכא מפה דמה שיש לאסור הוא מחמת ספק פמתבאר פן מדברי הר"ן בהל' גבי ריאה הסמוכה לדופן וז"ל וטעמא דר"ן דקסבר דכל היכא דכי הדדי ניגהו תלינו בדופן ולקולא לדברי מי שאומר שטעם איסור הסרכות מפני שפכר יש בהם נקב איכא למימר דס"ל לר"ן שאין איסור הסרכות מחמת ודאי נקב אלא משום ספק נקב פלומר שאנו חוששים להם שפא יש נקב והסרכה סותמתו הלכך פשהיא סרוכה לדופן איכא תרי ספיקי ספק מחמת דופן ספק מחמת ריאה ואת"ל מחמת ריאה שפא לא ניקבה והו"ל תרי ספיקי להקל וכו' ולדברי מי שאומר שאיסור הסרכות מפני שפעתידות להתפרק בה"פ ר"ן סבר שיותר הוא מצוי שתיסרף הריאה לדופן מחמת סירכה שבדופן משנתלה הדבר בהפך ועש"ב דמפני ש יוצא דלכל הדברות אף למאן דאסר פשלא יש מפה בדופן הוא רק מט' ספק דשפא מחמת הריאה ושפא מחמת הדופן ומחמת ספק יש לאסור וכ"כ הרשב"א בחי' שם לדמ"ח וסייגים שם בסוף דבריו ולדברי רבינו ז"ל פי תלינו בריאה בדליפא מפה בדופן אעפ"י שיהדופן קשה הוא להסתרף מחמת הריאה משום שפעמים שיהדופן ג"כ נסרף לריאה מחמת מפת הריאה ותולין הדבר להחמיר אבל לא להקל עכ"ל וכ"כ הר"א"ה בבד"ה דל"ד ע"ב יעוש"ד וכ"כ הרמב"ן בחי' שם ומש"ה יש מהראשונים דס"ל להכשיר בבדיקה ויש מקומות שנוהגים פן פדכת' הריב"ל בח"ב סי' ע"ח וע"ע בכנה"ג הגה"ט אות י"ט ואפ"ל להאוסרים הנפיתה עכ"פ הוא מטעם ספק ואין להק' ע"ד מהריב"ל דלמה לא התיר בנ"ד מטעם ס"ס די"ל דאפ"ל למאן דל"ב מתהפך הווי פמו שם אונס חד הוא ועי' מ"ש הבע"ח ע"ד הריב"ל בסי' נ"א וז"ל ולמה לא התיר הרב מטעם ס"ס ס' אי הלכה כמ"ד דאפ"ל אי ליכא מפה בדופן ואין ריעותא בריאה תלינו בדופן ואת"ל דאין

הַלְכָה כְּמוֹתוֹ ס' שְׁמָא סְרָכוֹת תְּלוּיוֹת וְכוּ' דְלִיתָא דָּאָם אִיתָא הָיוּ מִתִּירִין בְּלֵא נְפִיקָה:
וּא"כ נִמְצָא כְּשֶׁהִיא סְרוּכָה לְדוֹפָן שְׁבָצֵלַע הַעֲלִיּוֹנָה מְלַבֵּד דְּרוּב הַפּוֹסְקִי מְכַשִּׁירִין דְּסוּתָם
הוּא אַף לְמִי שְׁאוּסָר הוּא רַק מְשׁוּם חֲשֵׁשׁ דְּשְׁמָא הוּא מְהַרְיָאָה אַבְל מִיַּדִּי סְפִיקָא לֹא נִפְקָא
עַכ"פּ דְּשְׁמָא הַסְּרִיכָה הוּא מְהַדְּוֹן דְּאַפִּי אִם הִי"ל לְדוֹפָן זֶה דְחָשִׁיב כְּמוֹ חֲזָה מַה שְׁאִינוּ
אִפִּי"ה סְפִיקָא הָיוּ וְהָיוּ ג"כ ס"ס לְהַקְל, ס' אִם הַסְּרִיכָה הוּא מְהַדְּוֹן וְלֹא מְהַרְיָאָה וְאֵת"ל
מְהַרְיָאָה שְׁמָא קִי"ל כְּשִׁיטַת רֹב הַפּוֹסְקִים דְּשָׂרִי מְשׁוּם דְּגַם הַצֵּלַע הַעֲלִיּוֹנָה הָיוּ דוֹפָן
סוּתָמָתוֹ וְכִשְׂרָה וְהִגַּם דְּאִיפָּא מְהַפּוֹסְקִים דַּס"ל בְּזֵה לְאַסְנֹר פִּינּוֹן דְּהוּא רַק מִחֲמַת סְפָק
חָשִׁיב שְׁפִיר ס"ס פְּדַכְתְּב הָרַב דְּבָרֵי אֲמַת בְּתִשׁוּ' סִי' ו' דַּט"ז בְּמַה שְׁנַחְקִלְקוּ הַפּוֹסְקִים אִם
מוֹעִיל עַד אֶחָד כְּעֵדוֹת הַשָּׁנִים לְהַעֲמִידוֹ בְּחֻזְקַת קְטָן דִּישׁ לְהַתִּיר מִפְּח ס"ס ס' אִי הַלְכָה
כַּמ"ד דַּע"א נֶאֱמָן וְאֵת"ל דְּאִין הַלְכָה כְּמוֹתָם עֲדִין אַף לְדַבְּרֵי הַחֹלְקִים לְדִידְהוּ לֹא הָיוּ
כ"א סְפָק דְּשְׁמָא קְטָן הוּא וְס"ס כִּי הָאִי כְּבָר מְצִינּוּ לְגְדוּלֵי הָאֲחֻרּוֹנִים בְּכַמָּה מִתְּשׁוּ'
לְעֵשׂוֹתוֹ בְּכַה"ג וְיֵשׁ טַעַם וְסָמָךְ מִמ"ש הַתּוֹס' בְּקַדְוִשִׁין בְּמַה שְׁפִי' אִם הִקְלוּ בְּשִׁבּוּיָהּ וְהִט'
שְׂאָר אִם יָבוֹאוּ עֲדִים שְׁנֹשְׁבֵיית עֲדִין אֵינָה אֲסוּרָה אֲלֵא מִן הַסְּפָק עַכ"ל וְהִגַּם דְּעֵדוֹתוֹ
בְּנֻדָּאֵי נֶאֱמָרָה וְתִסְגִּי לָן יִקָּר סְהַדוּתִיָּה עַכ"ז לֹא אֲמַנְע מְלַהֲזִפִּיר מְעַט מְהַרְשׁוּם בְּזַכְרוּנֵי
כְּעַת דְּכֵן מְפָרֵשׁ יִנְצָא מִתְּשׁוּ' הַנְּשָׂר הַג' הָרַב מִהֲרַח"ש בְּקוֹנְטֵר' עֲגוּנָה בְּתִשׁוּ' סִי' ד' וְסִי'
ו' וּמְקוֹ' אֲחֻרִים וְאֲחֻרֵי נְמִשָּׁף הַפ"מ ח"א סִי' יו"ד וְסִי' ל"ו גַּם מִהֲרַאנ"ח בַּח"א סִי' ב"ן
נִרְאָה דְּמִסְפִּים שְׁיֵשׁ לְהַקְל בְּכַה"ג דְּהִגַּם דְּלֹא כָּתַב בְּפִירוּשׁ דְּהָיוּ ס"ס הָרִי כָּתַב שְׁם דְּאַפִּי'
אֲמַשְׁמָאִילִים וְכוּ' קִלְשָׁא וְזִיקָא שְׁאִינוּ מִחֲמַת נֻדָּאֵי אֲלֵא מִחֲמַת סְפָק וּבְאִיסוּרֵי הַס' אִפִּי'
בְּשָׁל תּוֹרָה מִחֻלְקַת יִשְׁנָה בֵּין הַגְּדוּלִים אִי הָאִיסוּר ד"ת אֲוִיל וְכוּ' יַעוּש"ד, וְאִין לִי פְּנָאֵי
כְּעַת לְעֲמֹד ע"ד דַּע"פ נֵרָא דְלַדְעַת הַסו' דְּהָיוּ דַר' דִּישׁ לְהַקְל שְׁפִיר וְגַם דְּעַת הַר' מְקוֹר
בְּרוּךְ בְּסִי' פ"ה נַר' פִּן וְכ"כ הָרַב פִּמ"א ח"ב סוּס"י כ"א ע"ש וְגַם בַּס' פָּרַם שְׁלַמָּה בַּא"ה
סִי' י"א ע"ש וְכֵן זְכוּרֵי דַכ"כ גַּם בַּסֵּהפ"ו אֲחֻרִים וְא"כ גַּם בְּדִין זֶה שְׁפִיר לְעֵשׂוֹת
ס"ס: אֲמַנְם נִרְאָה דְּבַס"ס כִּי הָאִי לֹא יִבְצָר מְהַגְּמָוּם לְפִי דְּבָרֵי הָרַב פ"מ עֲצָמוֹ שְׁם בְּאוֹתוֹ
חֻלְק בְּסִי' י"א דְּאַחַר שְׁעֵשָׂה בַּנ"ד ס"ס כִּי הָאִי וְנִסְתַּיַע מִמִּהֲרַח"ש בְּכַמָּה מִתְּשׁוּבוֹתֵיו
דְּעֵבִיד ס"ס כַּה"ג בְּחֻסְרוֹן קְבָרְתֵיו כָּתַב וְז"ל וְאַף שַׁס"ס זֶה אֵינוֹ מִתְּהַפֵּף אַף ס"ס
דְּמִהֲרַח"ש נְמִי אֵינוֹ מִתְּהַפֵּף וְאִפִּי"ה עֵבִיד לִיה דְּבְמִקוּם עֲגוּנָה כִּי"כ מֵאֲחֻרּוֹנֵי סְבָרֵי דַל"ב
מִתְּהַפֵּף אֵיבְרָא שְׁמֶרֶן זְקִינֵי שְׁכַתְב לְהַחְמִיר בְּסִי' ע"ה בְּשִׁבּוּי נַר' דְּנָא קָא חָשִׁיב הָאִי ס"ס
דְּכַתִּיבָנָא אִי מְשׁוּם דְּהָיוּ ס"ס מְחַוְדֵשׁ וְיֵשׁ בּוֹ קֶצֶת מִן הַזְּרוֹת כְּמוֹ שְׁיִרְאָה הַרְוָאָה
וּמוֹהֲרַח"ש הוּא הַמְּלַמְדֵי לְעֵשׂוֹת כְּעֵין סְפָק זֶה, וְאַפְשָׁר שְׁלִמְרֹן זְקִינֵי לֹא ס"נ אוֹ מְשִׁים
שֶׁהַס"ס אֵינוֹ מִתְּהַפֵּף וּמַר זְקִינֵי אֲפֻשָׁר דְּבַעֵי ס"ס מִתְּהַפֵּף אַף בְּעַנְיָן עֲגוּנָה אוֹ דְּאַעִיקְרָא
דְּדִינָא כְּבָר רְאִיתִי לַמ"ז בַּח"א סו' כ"ז וְלַבּוֹ מְהַסֵּס לְהַקְל דְּחָשִׁיב לְסַבְּרַת ר"ב עַכ"ל
יַעוּש"ב: וְיֵשׁ לְעֲמֹד ע"ד דְּמוֹהֲרַח"ש גּוֹפִיָּה שְׁם בְּסִי' ו' חֲשֵׁשׁ מְשׁוּם דְּלֹא הָיוּ מִתְּהַפֵּף
אֲנָא דְּכַתְב שְׁם דַּמ"מ נוֹכַל לְעֵשׂוֹתוֹ סְנִיף לְטַעַם הַרְאֵשׁוֹן יַעוּש"ד דְּנִמְצָא דְּמִפְּנֵי זֶה גַּם
מִהֲרַח"ש אֵינוֹ סוּמָךְ ע"ז לְבַד כ"א לְסִנִּיף וְגַם שְׁם בְּסִי' ד' מַה שְׁסָמָךְ ע"ש מְלַתָּא בְּטַעֲמָא
וְעוֹד יֵשׁ לְעֲמֹד ע"ד דְּלֹא זָכַר שָׂר תִּשׁוּ' מִהֲרַאנ"ח הַנ"ל מ"ש בְּעַנְיָן זֶה גַּם הָרַב מְקוֹר
בְּרוּךְ בְּתִשׁוּ' הַנ"ל עִם שִׁנַר' שְׁדַעַתוֹ כְּפֵךְ עַכ"פּ נַר' מְדַבְּרֵיו דְּאִינוּ כ"כ בְּרוּר וְיַד הַדּוּחָה
נְטוּיָה לְדַחּוֹת מְדַכְתְּב שְׁם עַל ס' הָרִי"ף וְהֵרָא"ש וְהַטוּר וְסִיעַתָּם דְּהָיוּ שְׁתִּיקָה דְּלֹאֲחַר
מִתַּן מְעוֹת דְּמֵאֲחַר דְּאַפִּי הֵם כְּתָבוּ דְּהָיוּ סְפָק מְקוֹדְשֵׁת הָיוּ כְּמַעַט כְּמוֹ ס"ס אֲלֵא אִם

תאמר אפי"ה אַזְלִינן לחומרא יעוש"ד, וע"ע בכנה"ג סי' טו"ב הגה"ט אית קנ"א שְהִבִּיא מתשו" כ"י למהרח"ש שְעֵשָׂה ס"ס פֶּהֲאֵי יעוש"ד, וַיֵּשׁ לַעֲמֹד ע"ד שְׁלֵא הַזְפִּיר פְּמָה תְּשׁוּבוֹת הַמְּוֹדָפְסוֹת למהרח"ש שכ' פֶּן וע"ע לְהֶרֶב דְּבַר מְשָׁה אה"ע סי' ט"ז שְׁפַתְב ע"ד מהרח"ש ונ"ל אֵלָא דְאֵנִי בְּעֵנֵי לֹא בְּאֵתִי לִידוּ מְדָה זו, אִי מְשׁוּם דְּכָל הִנְהוּ רַבְּנוֹאֲתָא לֹא סָמְכוּ עַל ס"ס פְּנֵה דא"כ לֹא מְשַׁפְּחַת לָהּ לְחֹשׁ לִס' הַרְמַב"ם דְּחִינֵישׁ לְקַבְּרֵתִי כָּלֵל, וְעֵינֵינוּ הִרְאוֹת לְכַמָּה מְרַבְּנוֹאֲתָא דְּחֹשׁוּ לָהּ וּבְפֶרֶט בְּמִלְחָמָה וְלֹא אָמַר פֶּן אֵלָא לְסַנְיָף בְּעֵלְמָא ע"כ אֲשֶׁר לִפִּי"ז תְּמַהְנֵי עַל הֶרֶב דְּבָרֵי אָמַת דְּכָל רְזוּ לֹא אָנִיס לִיָּה דְּכַתְב פֶּן בְּפִשְׁטוֹת פְּאֵלוּ אֵין שׁוּם חוֹלֵק בְּנֵה דְאָף דְּכַמָּה גְּדוּלִים הִכִּי ס"ל עכ"פ אֵינוּ מְוֹסְפִים וְזִכּוּרֵנִי דְּגַם הֶרֶב חַת"ס חֵלֵק אה"ע פְּתַב בְּנֵה אֵלָא שְׁאִין מְצוּי אֲצֵלֵי כְּעַת, וַיֵּשׁ לִי לְשִׂאת וְלַמַּת הֶרְבֵּה בְּנֵה וּלְאַפְס הַפְּנֵאֵי אֵינִי יְכוּל וְכִיּוֹן שְׁפֶן נִרְאָה דֵּישׁ לְפַקְפַק בִּס"ס פִּי הֵאֵי מְשׁוּם דְּלֹא הָוִי מְתַהַפֵּף כְּדִחְשֵׁשׁ מֵהֶרַח"ש גּוּפְיָהּ וְהַפ"מ וְאִי מְשׁוּם מְחַמַּת מַה שְׁפַקְפַקוּ עֵנֵי הַרְבָּנִים הַנּוֹ.

לְזֵה אָמִינָא דְּבָדִין זֵה אֵין לְחֹשׁ מְשׁוּם דְּלֹא הָוִי מְתַהַפֵּף מְשׁוּם דְּאֵעִיקְרָא דְּמִלְתָּא הֶרְבֵּה מְהֵרָא שׁוֹנִים וְהִסְפַּמַּת הָאֲחֵרוֹנִים דִּל"ב מְתַהַפֵּף כִּידוּעַ וְדַעַת מְרֵן פֶּן כְּמִפְּוֹרֵשׁ יוֹצֵא בִּמ"ש בִּי"ד סי' מ"ט וּפְסַק בִּש"ע שְׁם נִרְאִיתִי לְהֶרֶב מֵהֶרַח"ף ו"ל בִּס"ה גְּנִזֵּי חִיִּים בְּמַעְרַכַּת טְרַיְפוֹת אוֹת ס' דַּע"ט דְּכַתְב וְנ"ל סָפַק בְּטְרַפְיֹת ל"ב ס"ס הַמְתַּהַפֵּף פֶּן יֵשׁ לְלַמּוֹד מִמ"ש מִב"י בְּשֵׁם אֲהֵל מוֹעֵד, וּמְשַׁמְעוֹת א דִּס"ל דֵּישׁ לְחֵלֵק בֵּין טְרַפְיֹת לְשִׂאָר אִיסוּרִין פִּי לְמָאן דְּבַעֲי בְּשִׂאָר אִיסוּרִין בְּטְרַפְיֹת מוֹדוּ כ"ע דִּל"ב, וְאִם דְּבָרֵי בָּאוּ בְּדַקְדוּק אַחַר הַמְחִי"ר זֵהוּ הַפֶּף דְּבָרֵי כָּל הַפּוֹס' כְּמַתְבָּאָר פֶּן מִמ"ש בִּט"ז שְׁם וּבִפְר"ח שְׁם סִק"ד וְנִימוּקֵי מֵהֶרַח"ש שֶׁה"ד שְׁם וּבִמֵּהֶרַח"ש בִּסִּי ד' וּבְכִנֵּה"ג שְׁם הַגְּהֵב"י אוֹת ד' ע"ש, וּבְמִקּוּמוֹת הֶרְבֵּה בֵּה' טְרַפְיֹת וּמֵהֵרִי"א בְּסִפְר דְּבָרֵי רִיבוֹת וְה"ד בַּע"ח בִּי"ד סי' נ"א וּמֵהֵרִי"ט חִי"ד סי' י"א וּבִס' חוּט הַמְשׁוֹלֵשׁ מִסִּי נ' כְּמָה תְּשׁוּבוֹת מְגֹדוּלֵי הַפּוֹס' וּבְתַבּוּאוֹת שִׁיר סִי ט"ל דַּפ"ד וְיוֹתֵר מֵהֵמָּה בְּכו"כ מְסַפְרֵי הַפּוֹס' דְּמַדְבָּרֵי פּוֹלָם מְתַבָּאָר דְּאֵין לְחֵלֵק וְהוּוּ כְּמוֹ בְּשִׂאָר אִיסוּרִין, וְהַגַּם שְׁיֵשׁ לוֹמַר דְּבִאִיסוּר טְרַפְיֹת דְּהוּוּ חֲזַקַּת הֵיֵתֵר וְרוּב כְּשִׁרוֹת דְּלֹא בָּעוּ מְתַהַפֵּף וּכְמ"ש מֵהֶרַח"מ פֶּן חֲבִיב בִּס' או"ץ וְהֶרֶב כו"ף וְהֶרֶב ח"ס מ"מ מִמ"ש הֶרֶב אֲהֵל מוֹעֵד לֹא מְכַרְע.

דַּאֲפ' הוּא ס"ל דְּבָכָל הָאִיסוּרִין לֹא בַעֲי' מְתַהַפֵּף, אֲבָל נִרְאָה דְּאָף בְּשִׁנְהָה לְשִׂאָר אִיסוּרִין מ"מ מֵאַחַר דִּהִס' הָרָאשׁוֹן אֵינוּ שְׁקוּל דְּהַמְתִּירִין בְּהַחֲלֵט הֵם רַבִּים וּגְדוּלִים, יֵשׁ לְסַמְוֵף וְלַעֲשׂוֹת ס"ס אָף דֵּישׁ סוּבְרִין דֵּישׁ לְאַסוּר מְחַמַּת סָפַק וְכִסְבַּרְת הַרְבָּנִים הַנְּ"ל וּמִט"ז יֵשׁ לְסַמְוֵף אֲהֵף ס"ס וְאָף שְׁהוּא מְחַנְדֵּשׁ, וּמָה גַם דִּי"ל דִּהֵף ס"ס מְפָל צַד וּמְוֹסְפִים לְכ"ט וּכְמַתְבָּאָר מְתַשׁוּ' מֵהֵרִי"ט סִי יו"ד דְּכַתְב בִּנ"ד וְנ"ל וְאֲדַרְבָּא אִיכָא ס"ס לְהַתִּיר דְּכִיּוֹן שְׁהַסְרַכָּה עֲצָמָה סָפַק נִקְבַּה הִיא הַשְׁתָּא דְּמְסַפְקָא לָן אִי בְכַה"ג מַגִּין אוּ לֹא מַגִּין הו"ל ס"ס ע"כ וְט"ע בַּחֲס"ל חִי"ד סוֹס"י ב, שְׁעֵשָׂה ס"ס פְּנֵה וְלֹא חָשׁ לְמָה שְׁפַקְפַקוּ הַרְבָּנִים הַנְּ"ל אָף שְׁהוּא ו"ל הִבִּיא דְּבַרְיָהּם בַּחֲאֵה"ע סִי ו': וְא"כ נִרְי דְּכִיּוֹן דְּמֵן הִדִּין יֵשׁ לְהַתִּיר אֲפִי בְּדִלִיכָא מְפָה רַק שְׁנֵהֲגוּ לְהַחְמִיר בְּכַה"ג דִּנ"ד דְּאִיכָא נְמִי מְפָה בְּדוּפֶן יֵשׁ לְהַתִּיר בְּפִשְׁטוֹת אָף אִם הִיָּה צַד לְהַסְתַּפֵּק מְשׁוּם דְּהָא אִיכָא קָמֵן פְּלוּגְתָּא אַחְרִיתִי דְּרַבְרַבְתָּא קִמְאֵי וְכִמוּ שְׁיַעֲוִין בַּחֲי' הַרְמַב"ן פֶּא"ט וְהֶר"ן בַּהֲל' וְרַשְׁב"א שְׁם בַּחֲי' וּבַתו"ה דֵּישׁ סוּבְרִים דְּבַנְסַרְוֵף לְשִׂאָר אִיבְרִים דְּאֵין נִקְיַבְתָּן בְּמַשְׁהוּ דְּתַלְיָנן בְּהוּ וְאָף שְׁרִאִיתִי לְהַרְשַׁב"ש סִי ת"ד שְׁפַתְב

על ס' הָרָאָב"ד הלזו שְׁדָחוּ דְבָרָיו וְאָמְרוּ שְׁלֵא הִתִּירוּ בְּמִכָּה אֶלָּא בְּדוֹפָן כְּמוֹ שְׁהָאֲרִיף
הֶרְמַב"ן בְּחִי וְכָל הַנְּמַשְׁכִּים אֲחֵרָיו עִש"ד, נִרְאֶה דְהֵינּוּ שְׁלֵא לְסַמְוֶה לְהִתִּיר עַל זֶה לְבַד
מִשׁוּם דְּהוּוּ סִפִּי דְאוֹרִינְיָתָא וּמִשׁוּ"ה חֻשְׁשׁוּ הַבְּאִים אֲחֵרָיו לְהַחְמִיר לְחוּשׁ לְסִבְרַת הֶרְמַב"ן,
אָבֵל לְעֹנְמַת זֶה עִכ"פ יֵשׁ לָנוּ אֵילָן גְּדוֹל לְסַמְוֶה עָלָיו ס' הָרָאָב"ד, וְהֶרְשֵׁב"א בְּתוֹ"ה ד'
ל"ה כְּתִב שְׁפֵן דַּעַת הָרַז"ה, וּמָה שְׁגִמְגִם בְּזֶה הַכְּנֵה"ג בְּסִי ט"ל הִגֵּה"ט אוֹת ס"ט ע"ד
הֶרְשֵׁב"א, אַחַר שְׁאֵלַת הַמְּחִילָה לֹא מְכַרְע וַיַּעֲוִן בְּזֶה לְמַהֲרַד"ח בְּנַד"ל ד"פ מָה שְׁהַשִּׁיב
ע"ד וּא"כ הָרִי יֵשׁ עוֹד סְפֵק אַחַר דְּאָף שְׁיֵשׁ לְפִקְפֵק ע"ז דְּאִינִי בְּאֵ לְכָלֵל סְפֵק מִצַּד מ"ש
מִהֵרִימ"ט בְּחִי"ד סִי ג"ל וְהִבְע"ח סִי ק"ז וּבִתְשׁוּבוֹת אַחֲרוֹת מְלַבֵּד דְּרַבִּים לוֹחֲמִים ע"ד
דְּמִלְבַד הִרְשַׁד"ם וְכִר פְּלוֹגְתִּיָּה מִהֵרְש"ג הַמּוֹבָא שָׁם וּבְס' מִשְׁפָּטִים יִשְׁרִים דְּס"ל דְּאִפִּי
מִשׁוּם סִבְרַת הָרָאָב"ד דְּרַבּוּ פְּמָה רַבּוּ לְחַלּוֹק ע"ד וְכֵן רְאִיתִי לְהֶרַב פ"מ ח"ג סִי מ"ה
דְּכַתֵּב דְּאִפִּי בְּס' דְּכָל בְּתִי דִינִים נִהְגוּ לְהַפְּדוּ חֲזִי לְהַצְטַרְף לְס"ס וְאִם וְעָלָה בְּדַעַת לְוִמֵר
דְּלֹא מְצַטְרֵף לְדִינָן הֲלֵא תִרְאֶה לְהֶרַב מִהֵרְח"ש בְּתִשׁוּ"ה סִי ל' שְׁדָחָה סְבָרָא זֹו בְּב' יְדִים
גַּם מִהֵרִיק"ש בְּעַרְףָּ לְחָם סִי ס"ט כְּתִב דְּבִסְפֵק אִם שְׁהָה בְּמִלַּח כְּשֵׁר מְס"ס מִשׁוּם סִבְרַת
הָרָאָב"ד וְכֵן נִרְאֶה מִמ"ש הַפְּמ"א ח"ב סִי ק"א וְהַמְש"ל פ"ג מָה אָבֵל ע"ש וְע"ע בְּתִשׁוּ"ה
בַּע"ח סִי נ"א וּבְכֵנֵה"ג יו"ד סִי ט"ל הַגְּב"י אוֹת ס"ה שְׁיֵשׁ עוֹד סוֹכְרִין פֶּן גַּם מִהֵרִי"ט
אֲלַנְקוּהָ בַּע"ס שְׁבִיתַת יו"ט בְּתִשׁוּ"ה פִּי בְּאָה בְּס' בְּנִי אֲבָרְהֵם בְּסו' חִי"ד סִי ו' כְּתִב דַּעַכ"פ
ס"ס נִגְד מְרָן וְאִינוּ נִגְד תְּשׁוּבַת מִהֵרִימ"ט ע"ש מְלִתָּא בְּטַעְמָא גַּם הַמְשַׁאֲת מְשֵׁה בַּא"ח
סִי כ"ג הַשִּׁיב ע"ד דְּכִי נִהְיִי הָעוֹלָם כְּדַעַת הָאוֹסְרִין מֵאִי הוּוּ סוֹף סוֹף מִיִּדִי סְפִיקָא לֹא
נִפְקָא יַעו"ש וְכ"כ הַמ"ב בְּס' קו"א בַּחֲא"ח סִי ו' וּבְחִי"ד סִי ל"א וּבְס' אֲרַעָא דִּישְׁרָאֵל
מַע' הַס' סִי כ"ב וְכ"כ הֶרַב צְרוּר הַפְּסָף סִי ג' גַּם הֶרַב דְּב"מ בַּח"ג יו"ד סִי ב' כְּתִב וְנ"ל
דְּאִין ה"נ דְּמִנְהֵג עַפ"י הוֹרְאֵת מְרָן הוּא ד"ת הֵינּוּ כְּשֵׁלֵא יִצְטַרְף שָׁם סְפֵק אַחַר אָבֵל
כְּשֵׁיִצְטַרְף עוֹד סְפֵק אַחַר בְּאוֹתוֹ דִּין לְמָה לֹא נַעֲבִיד ס"ס לְהִתִּיר דְּאִנִּי אוֹמֵר דְּאִפִּי מְרָן
בְּעַצְמוֹ יוֹדָה דְּהוּא לֹא פִּסְק בְּאוֹתָהּ הוֹרְאֶה לְחוּמְרָא אֶלָּא כְּשֵׁהוּא לְבַדוֹ לֹא בְּהַצְטַרְף ס'
אַחַר וְנִסְתַּיֵּעַ מִדְּבָרֵי מִהֵרוֹק"ש בְּסִי מ"ב חֲסֵרָה הַמְּרָה וְעַש"ד וְע"ע לְהֶרַב אֵהֵל יִצְחָק
חִי"ד סִי ז' וְסִי ל"א וּמְקוֹמוֹת אַחֲרִים שָׁם דְּפִסְקֵן וְע"ע לְהַג' בֵּית הַלֵּל וְכו"פ בִּי"ד סִי
ע"ה דְּסִל"ה וְעַיִן עָלָיו לְהֶרַב חִיד"א בְּס' עַיִן זוֹכֵר מַעַר' הַס' סִימָן ל"ב וְהֶרַב בַּע"ח בְּעַצְמוֹ
נֵר' דְּלְכָאוּרָא דְּלֹא הִשְׁנָה אֶת מְדוּתָיו כְּמ"ש הֶרַב חֲסִל"א בַּא"ח סִי י"ג וְהֶרַב מְשַׁנַּת ר"א
בַּח"ב יו"ד סִי יו"ד עַש"ד וְע"ע בְּמ"ש הַר' בַּע"ח בִּי"ד סִי קִי"א וְלַעַת הַפְּנָאִי יֵשׁ לִי
לְהִבִּיא עוֹד מִכְּמָה פּוֹסְקִים דְּלֹא סִל"ה וְתוֹ נִרְאֶה דְּבַכֵּה"ג דְּנ"ד דְּהַעֲקָרָא בְּס' הֶרְאִשׁוֹן רֹב
כְּכָל הַפּוֹסְקִים קְמָאִי וּבְתַרְאִי ס"ל לְהִתִּיר כְּדַכְתִּי לְעֵיל וְגַם הֶרַב כְּנֵה"ג כ"כ וְאָף לְמִיעוּט
הַפּוֹסְקִים הִיא מְחַמַּת סְפֵק דְּוַדָּאִי יֵשׁ לְוִמֵר דְּהַנּוֹהֲגִים לְהַחְמִיר הוּא רַק מִשׁוּם חוּמְרָא
בְּהַצְטַרְף עוֹד סְפֵק אַחַר כִּי הֵאִי גּוֹנָא כְּשֵׁר וְעַיִן לְהַכְנֵה"ג בְּחִי"ד סִי ל"ז הַגְּהַב"י אוֹת
נ' וּבְתִשׁוּ"ה בַּע"ח מ"ב דְּכַתֵּב בְּפִי וְנ"ל דְּאָף לְפִי"ד ה"ד הִכָּא דְּהוֹקְבַע הַלְכָה בְּכָל יִשְׂרָאֵל
וְכֵן נִהְגוּ בְּכָל הַמְּקוֹמוֹת וְלֹא יֵשׁ מְקוֹם שְׁנֵהֲגוּ לְהִתִּיר עַש"ד: וְעַפִּי"ז נְצוּלִים אֲנַחְנוּ ג"כ
מִמָּה שְׁיֵשׁ לְפִקְפֵק בְּנ"ד לְהַחְמִיר מִשׁוּם דְּבְכָל אֶחָד מִהַסְפֵּקוֹת כְּכָר נִהְגוּ לְהַחְמִיר וְכָל כִּי
הֵאִי י"ל דְּמֵאֲחַר דְּנִהְגוּ לְאַסּוֹר בְּכָל אֶחָד גַּם בְּהַצְמָדָם יַחַד אִין לְהִתִּיר וְכְמוֹ שְׁפֵן ס"ל
לְמַהֲרַד"ח בְּס' נַד"ל ח"א סִי מ"ד דְּמִטְעַם זֶה הָעֵלָה לְהַחְמִיר שָׁם בְּנִסְרָכָה לְצַלַּע הַשְּׁשִׁית
עַם מִכָּה מִשׁוּם דְּכָל מְחַלּוֹקַת שְׁל הַר' הוּא בְּסְפֵק אֶחָד מִשְׁנֵי הַסְפֵּקוֹת דְּנִהְגוּ לְהַחְמִיר אָבֵל

כָּל כִּי הָאֵי גִוְוָא יֵשׁ לְהַחְמִיר יַעוּשׁ"ד דְּנִרְאָה דְאַפִּי' אִם הָיָו דְּבָרָיו מְוַכְרָחִים י"ל דְּבַכָּה"ג
דְּמֵן הִדִּין שְׂרִי כָּל שְׁנַתוֹסָף עוּד ס' אַחַר דְּפִלְגְּתָא דְּרַבְּנִין וְעַיִן לְמַהֲרֵשׁ"ךְ
בַּח"א סִי' קַע"ח שְׁפַתְבּ וְנ"ל דְּמִנְהַג שְׁנֵהֲגוּ לְהַחְמִיר וְרֹב הַפּוֹסְקִים מִתִּירִים אִם מַה שְׁנֵהֲגוּ
כֵּן הוּא מִפְּנֵי שְׁחֻשְׁבוּ שְׂיֵשׁ לְהַחְמִיר כְּמוֹתֵם מִן הַדִּין וְלֹא מִשּׁוּם סִיגָּ דְיֵשׁ לְהַתִּיר אִפִּי'
בְּלֹא שְׂאֵלָא וְע"ע נְאָמֵן שְׁמוּאֵל סִי' כ"ט וְעַמ"ש הֶרֶב פִּרְ"ת בְּסו' ט"ל דַּע"א וְדַע"ח
וְאִכְמ"ל: אֵלָא דְאַעֲיָקְרָא דְמִלְתָּא מַה דְּפִשִׁיט"ל לְהַנְד"ל אִף שְׁלִכְאֹרְהָ יֵשׁ לְסִייעַ דְּבָרָיו
מִמ"ש הַבָּאָר מ"ח ח"ב יו"ד סִי' ב' וְהַחֲס"ל בַּא"ח סִי' י"ג מְלַבֵּד דִּי"ל שְׂלֹא נְאָמְרוּ
דְּבַרְיָהֶם כ"א דְּוָקָא כְּשֵׁהֲשִׁנֵי סְפִיקוֹת הַפָּךְ פְּסָקוּ מְרֹן לֹא כֵּן כְּשֵׁהֲיָא מִחְמַת מִנְהַג שְׂפַכְל
אַחַד מֵהֶב' סְפִיקוֹת נִהְגוּ לְהַחְמִיר לֹא מִפְּנֵי זֶה יֵשׁ לְאַסְוֹר בְּהַצְמָדָם יַחַד וְתוּ שְׂאֵפִי' כְּשֵׁהֲיָא
שְׂפַל הַשְּׁנֵי סְפִיקוֹת הֵם נִגְדַּ פְּסָקוּ מְרֹן דַּס"ל לְהֶרֶב הַנְּ"ל דְּאִין לַעֲשׂוֹת סְפַק פְּסִיקָא כַּה"ג
אַנְכִי הִרְוָא דְרַבִּים לִוְחָמִים ע"ד וְכִדְרִירָא הִרְוָא הֶרֶב מִשְׁנַת ר"א ח"ב בַּח"ד סִי' ט"ו
עֲשֵׂה ס"ס בַּכָּה"ג וְכַתֵּב וְנ"ל וְאִף דְּמְרֹן פְּסַק לְאַסְוֹר בְּשׁו"ע סִי' קנ"ו וְסִי' קל"ד וְכַבֵּר
נִוְדַע דְּקַבְּלֵנוּ דַּעְתּוֹ וְהֶאֱרִיף הַכְּנֵה"ג סִי' קס"ז וְק"מ וְכו' אֲנִן בְּעִנְיֹתֵינוּ רְאִינוּ לְהֶאֱחָרוּנֵינוּ
דְּלֹא חָשׂוּ לְהוּ וְעַיִן לְהֶרֶב ב"ד יו"ד סִי' ק"ג וְק"ה וְלַמּוּה"ר בְּסַפֵּר זֵד הַמְּלֵךְ לְמַהֲרָא"ף
וְבַס' יַדְש"מ סִי' ג' דְּעֲשׂוּ הֶרֶבִּים הַנּוֹ' הַפָּךְ פְּסַק מְרֹן וְשְׂלֹא פְּדַעַת הַכְּנֵה"ג וְכו' וְעַיִן
לְהֶרֶב חַק"ל חִו"ד סִי' קפ"ח וְבַח"ג או"ח סִי' א' דְּשָׁקוּ"ט הֶרֶבָּה וְהַסְפִּים דְּבִדְיעֵבַד יֵשׁ
לְסַמְוֹף ע"ד מַהֲרֵשׁ"ם וְמַהֲרֵשׁ"ג וְהַמְעַיִן וְרָאָה דְּמַתְּבָאָר מִדְּבַרֵי הֶרֶב חַק"ל דַּל"ש לִיָּה
הִיכָא זְהַס' הָאֲחַד הוּא הַפָּךְ פְּסַק מְרֹן לְהִיכָא דְּהַשְּׁנֵי סְפִיקוֹת שְׁנִיָּהֶם גַּם יַחַד הֵם הַפָּךְ
דְּבַרֵי א וְנ"ל וְהַכִּי מְסַתְּבָא כְּמוֹ שְׂיִרְאָה הַמְעַיִן בְּטַעֲמוֹ שְׂל דְּבַר אַת"ד יַעוּש"ב וְכֵן
מַתְּבָאָר מִדְּבַרֵי הַיַּדְש"מ דְּמְרֹן פְּסַק בִּיּו"ד סִי' ב' וְבַח"מ ג"כ שָׁם בְּסִי' ל"ד סְתָם דְּפָסוּל
ע"ש וְכֵן נִרְאָה מִמ"ש הַדְּב"מ בְּתַשׁוּ' דַּח"ג הַנְּ"ל ע"ש וְכֵן נִרְאָה מִמ"ש הַחַק"ל בְּסִי' ע"ז
דְּקִי"ט וְה"ד בַּס' הִגִּיד מְרַדְכִי בַּחֲא"ח סִי' ט"ו דַּמ"א וְכ"כ הַר' הַנּוֹ' בַּחִו"ד סִי' ד' בַּנְּ"ד
וְנִסְתִּיעַ מִדְּבַרֵי הֶרֶב חַק"ל אֵלּוּ וְשָׁם בְּסִי' ה' הַשְּׂיָב ע"ד מַהֲרֵ"מ לְאַרְיָדוּ דְּעַל הֶרֶבִּים
אַנּוּ מְצַטְעָרִים בַּס' אַחַד וְכַ"ש הִיכָא דְּהוּוּ ב' סְפִיקוֹת נִגְדוּ וְה"ה בְּסִי' ו' תַּמָּה ע"ד דְּאִיף
הַעֲלִים עֲזוֹן מִמ"ש בְּדַבְּרוֹת הֶרֶבִּים הַרְאֵשׁוֹנוֹת מִדְּבַרֵי הֶרֶב חַק"ל ע"ש וְכֵן ס"ל לְהֶרֶב מַהֲרָא
הַפְּהֵן וְנ"ל בַּס' טְהַרְת הַמִּים מַע' הַס' אוֹת ז וְשָׁפֵן הַסְפִּים בְּקוֹנֵי תַשׁוּ' שְׂאֵרִית הַפְּלִיטָה סִי'
יו"ד ע"ש וְעַיִן לְהֶרֶב נַד"ל גּוֹפִיָּה בַּח"ב ח"מ סִי' מ"ו בְּפָסַק הַעֲגָלוֹת שְׂפַסַּק הֶרֶב וְב"ד
לְהַתִּיר בַּס"ס וְשְׂאֵלוּ מִפְּנֵי שְׁנֵהֲגָה שְׁנֵהֲגָה הַפָּךְ מ"ש הֶרֶב מ"א חַח"ל וְגַם שְׁהוּא הַיִּפְךָ
מ"ש חַח"ל דְּכְשֵׁפַל הַשְּׁנֵי סְפִיקוֹת הֵם הַפָּךְ פְּסַק מְרֹן דְּאִין לַעֲשׂוֹתֵם וְכַא לְכָלֵל יֵשׁוּב
דְּלֹא הָיָי הַפָּךְ דְּבַרֵי הַרְמ"א וְעַל זֹאת הַב' לֹא הַשְּׂיָב דְּנִרְאָה דְּגַם הוּא לֹא חָשׁ לְזֶה לְהַשְּׂיָב
מִשּׁוּם דַּס"ל כַּמ"ש הֶרֶבִּים הַנְּ"ל וְחִזֵּר בּוֹ מִמ"ש בַּח"א דְּאִין לְחַלֵּק בִּינֵיהֶם דְּגַם
כְּשֵׁהֲמִנְהַג ג"כ לְאַסְוֹר כָּל אַחַד לְבַדּוֹ, בְּהַצְמָדָם יַחַד יֵשׁ לְהַתִּיר וְכֵן זְכוּרֵנוּ דְּמִזָּה זְמַן רַב
שְׂעַמְדִּיתִי בְּזֶה וְרֵאִיתִי שְׁגַם מְסַפְרֵי אַחְרוּנֵינוּ אַחֲרֵים מַתְּבָאָר כֵּן וְכַעַת אֵינָם נִמְצָאִים אֲתוּ
וּמְפַלְלָם ס' צַעִיר רוּדָם שְׁהַעִיד שְׂעֵשָׂה מַעֲשֵׂה וְיִוְרוּ הַמּוֹרִים לְהַתִּיר בַּס"ס אִף שְׁהַמְנִהַג
לְאַסְוֹר בְּכָל אַחַד לְבַדּוֹ וְע"ש בַּסִּי' מ"א דִּי"ד וְלִכֵּן גַּם בְּאוֹתוֹ נִדּוֹן שְׂל הֶרֶב נַד"ל דַּח"א
הַנְּ"ל שְׂפַתְבּ לְאַסְוֹר לְפִי מַאי דְּכַתִּיבָנָא יֵשׁ לַעֲמוֹד לַעַת הַפְּנָאִי: אֲבָל בַּנְּ"ד נִרְאָה דְּיֵשׁ
לְהַתִּיר בְּלֹא"ה דְּמְלַבֵּד מ"ש אַעֲיָקְרָא דְּמִלְתָּא נִרְאָה דְּאִין צְרִיף לַכ"ז דְּנִרְאָה פְּשׁוּט דְּחֻשִׁיב
שְׂפִיר ס' לַעֲשׂוֹתוֹ ס"ס מִשּׁוּם דְּאִף לַדַּעַת הָאוֹסְרִין בְּדַאיכָא מְכָה בְּשָׂאָר מְקוֹמוֹת הוּא רַק

מחמת ס' דוקא ולא מתורת נדאי כמתבאר מד' הרשב"א בת"ה הארוך דל"ה ע"ב דכתב אחר שהביא דברי הר"ן והראב"ד שהתירו גם בשאר מקומות וז"ל אבל הרמב"ם לא הודה להם דלא אמרו אלא בדופן, שהדופן קשה הוא להסתרה מחמת ליתא שבריא וכו' אבל בשאר מקומות שהם נוחים להסתרה לריאה כמו שהריאה נוחה להסתרה להם חושבין שמה מחמת הריאה וטריפה ע"כ, וכ"נ ממ"ש הרב בחי' והר"ן בהל' ע"ש דהוא רק מחשש שמה מחמת הריאה יעוש"ד וכלשון הגה העתיק לשון הרמב"ן עצמו הרשב"ץ בס' יבין שמועה דכתב וכן מפירש בדברי הרמב"ן בחי' לרנ"א לענין מקח וממכר שעלה ונסתפק בתחי"ד אי הוי מקח טעות בענין הסרקה וכו' דאיכא למימר דה"מ בטרפות נדאי כגון אלו השנויות במשנה אבל הנאסרות בסרכא וכן לדופן ולשאר מקומות שהנהיגו בהם הג' ו"ל איסור פנין שאין בהם טרפות נדאי אלא חששא ואית להו בדיקותא לאו מק"ט הוא וכו' וע"ש ודברי הרב הביאם הר"ן בהל' שם ע"ש הרי מפירש דסרוכה לדופן ולשאר מקומות דלית להו בדיקותא דאיני טרפות נדאי אלא חששא אלא דינש לעמוד ע"ד שפירא שגם בכל איסור הסרכות איני רק מחמת ספק ואין בהם איסור נדאי וכן הבין הסמ"ע בס' רל"ב סכ"א אלא שבנסרקה לדופן ולשאר מקומות קיל טפי דהוא מחומרת הג' דהוי חשש מה שאין להתיר בבדיקה וראיתי מ"ש המנחת יעקב על תו"ח סי' ע"א עש"ד וסיים דלא כנראה מדברי הסמ"ע דכל סרכות לא אסרנו רק מספיקא ע"ש ולענ"ד מדברי הרמב"ן נראה כמו שהבין הסמ"ט ואפש"ל דס"ל להרמב"ן ו"ל דבכל הסרכות יש ספק שמה אינה סרכה רק ריר ומשום דלא בקיאנו בבדיקה יש לאסור מספק כנ"ל לפום ריהטא ועוד יש לצדד דשמה ס"ל כשיטת הראב"ד בס' ת"ד סי' י"ב ה"ד רי"ו בח"ה נט"ו ועמ"ש הבע"ח בתשו' סי' נ"א ועכ"פ נראה דבנסרקה נשאר מקומות שאסר הרמב"ן דהוא רק מחמת איסור ס' וכדכתי' וכינון שפן דאפי' לדעת האוסרין מה שאסור הוא מחמת ספק אבל לא בנדאי משום דשמה מאותם המקומות דאין הנקב פוסל נסרכה לריאה וכשרה א"כ בהצטרף עוד ס' אחר יש להתיר ובכה"ג ליכא למימר מאי דחשש הכנה"ג וכמו שפירש יוצא מדברי פל הראשונים בפ"ק דחולין וכו"ל ובחפשי מצאתי להרב שמן המשחה בהל' שחיטה סי' ח' שכ"כ ע"ד וא"כ לפי מאי דכתבנא אף אם הנה צד להסתפק יש להתיר משום דרבו הספקות: וכל זה פתבתי לרווחא דמלתא דאפי' אם הנה מקים להסתפק דשמה לאותם הסוכרים דשתי הצלעות אלו דינם פדין חזו דאינו סותם דהה"נ דיש להם דין חזו גם לענין אם יש מכהבהם דלא תלינו בחזו, אבל לדידי חזי לי דאפי' לאותם הסוכרים דאינו סותם לא מפני זה יש לומר דגם לענין זה דאין לתלות באיכא מכה בהו דנדאי איכא למימר דשנא ושנא דבשלמא דאינו סותם הוא כדקא יהבו טעמא מפני שמתנועיע גם מפני שפושטת צנארה כנ"ל אבל עכ"פ מבואר מזה דעכ"פ דופן מיהא הוי ומחיקא תיתי לדמותו לשאר מקומות שאין הנקב פוסל בהם דה"ה בזה דמלבד די"ל דדיינו לאסור במה שפירשו הם באותם המקומות ולא לאפשי בפלוגתא במה שלא כתבו בפי' ועוד דהסברא מחייבת פן דנדאי הוי דופן לענין זה דתלי במכה אף למאן דס"ל דאינו סותם דהתם ה"ט פדכתי' ותו דמה"ט שאמרו שיש לאסור בשאר מקומות מפני שאינו דומה לדופן עי' בחי' הרמב"ן והרשב"א והר"ן ובת"ה דל"ה ע"ב מהם בעצמם מתבאר היטב דדוקא באותם המקומות הוא שיש לאסור ולא בצלעות דנדאי דהנהו נמי דופן מקרו וקשה הוא ומסתרה משם אל הריאה

וגם ליחתו מרנפה ועי' להרב פר"ת שם בסק"ע ל"ב שפעשה כמה הוכחות דל"ד מפה
בבשר וע"ש דמתבאר דכ"ש בצלעות הללו דתלי בהו ולא דמי לאותן המקומות שפרע
הרמב"ן אלא דמאי דדייק הרב מדברי הרמב"ן דלא התנא דדוקא בדופן תלינו ולא בשאר
אלא פשיש צמחים בריאה, אחרי שאלת המחי' אין נר' פן מדברי הראשונים הנ"ל, וג"כ
עיין בהרשב"ץ בי"ש י"ו ובתשב"ץ ח"ב סי' רס"ג והרשב"ש: והסקמת פל רבני
האחרונים להתיר גם בבשר ואף למה שפקפק בזה הכנה"ג בסי' ט"ל הגה"ט אות ל"ו
ובתשו' בע"ח סי' מ"ח לאסור בזה ליפא תברא מדבריו כלל לכשהיא סרוכה לעצם
הצלעות הללו, ואדרבא מבואר מדבריו דמה שאינו אותם דהיינו גרמה דהוא עדיף
לתלות במפה, ועיין עוד להרשב"ץ בס' יבין שמועה ד"ך ע"ג שיהתיר אם נסרכה האונה
מבפנים שאינו אותם דיש לתלות במפה וכן דעת האחרונים, וילעת הפנאי יש לעמוד ע"ד
הרב גדיב לב סי' נ"א ואכמ"ל, ולכל הדברות נראה דלצלעות אלו אין מי שיכחיש דלא
הוי דופן אף דאינו אותם, ועי' להר' במ"ח סס"י נ"ה דכתב וז"ל דלענין מנין הצלעות
מהם מתחילים למנות וכו' דלאו הא ביהא תליא, דבשלמא לענין סתימה פיון שנקרא חזה
לענין פהגים נקרא ג"כ לענין סתימה דאינו אותם, אבל לענין המנין הפל תלוי בדופן צר
וקל שהוא בצלע ו' אף שהוא ו' עם צלע זו טרפה דכבר יצא למקום הרחב יעו"ש,
דמבואר מזה דדוקא לענין סתימה הוא דיש להם דין חזה אפי' למחמי' אבל לא לכל מילי
דנדאי דופן הוי כמו שאר הצלעות, ואף שמ"ש הר' הוא להחמיר בנדאי שיש לנו לומר
ג"כ להקל, ומה גם דכלל גדול מסור בידינו מפל הראשונים דאין לנו להוסיף מדעתנו
על הטרפיות: ולרווחא דמילתא יש לצרף עוד מ"ש לעיל משם מהרמב"ח וכו"פ וחת"ס
דבטרפיות פיון דבחזקת היתר קאי ורוב בהמות פשרות, אף שהספק ספיקא אינו מתהפך
וגם בשם אוגוסטוס הוא דיש להתיר, וע"ע בספר גדיב לב ועפ"י פל האמור הוריתי הלכה
למעשה להתיר בנ"ד, ואף שהגידו לי מע' החכמים השוחטים דאיזה פעמים הטרופו
מחוסר ידיעתם שלא ידעו מהו הדין אין לחוש ע"ז וז"ב: הצב"י שלמה אליעזר
אלפאנדרי ס"ט סימן ב תשובת הרה"ג וכו' מוהר"ר יצחק אבולעפאפיא בעל פני יצחק
על ענין הנ"ל ראיתי מראות אלהים עולים מן האר"ש האי פס"ד דשדר לן מר מעלת
מוהר"ר רבי אליעזר הגדול דרופתקא דאורייתא מבעמן חקמתא חדמן קאמיא מבני עליה
שדעתו מנופה בי"ג נפה סולת נקיה משירי כנה"ג המלך שלמה נר"ו, צלל במים אדירים
בספרי הפוסקים ראשונים ואחרונים ז"ל לא הניח פנה וזו הלכה העלה בשריותא
דריאה הסרוכה לאחת משני הצלעות העליונות בדאיפא מפה בדופן הנז' מפמה טעמי
תריצי הנאמרים באמת וה' עמו מלמד שהלכה פמותו אין חקר לתבונתו, וכשאני לעצמי
ניכר שפחמי לא הניח לי מקום להתגדר בו וכל רז לא אניס ליה ומה ידעתי ולא ידע,
והנני בא לסייעו במקצת במה שאסף איש טהור להקת הפוסקים ז"ל דעבדינו פי האי
ס"ס פיון דהאוסרין אינו אלא משום ספק דמספק"ל ואינם אוסרין מתו' ודאי והנה אמת
טעמו ונמוקו עמו שפן ראיתי להגאון הרב שער אשר ז"ל ח"א אה"ט סי' י"ג דעביד האי
ס"ס בנ"ד בדין עגונה והאריך בזה כמש"ש יעו"ש, וגם אני הדל בעקבותיהם הלכתי
ואחריהם נמשכתי להקל בדין עגונה בכת האי ס"ס בצירוף שאר טעמים כמ"ש בסה"ק
פני יצחק ח"ב בתשובות דעגונה ושם הבאתי פל דברי האחרונים ועד אחרון תשו' הרב
חס"ל ז"ל והרב חוקי חיים ז"ל ועיש"ב: ואולם לא אכחד תחת לשוני מחנות דעי בהאי

דינא דנ"ד דלענ"ד לא דמי נ"ד להאי ס"ס שדפירו בו הפוס' ו"ל הנז' בד"ק, דמלבד דמהרח"ש ו"ל גופיה גילה דעתו דאיני אלא לסניף כמ"ש הפוס' ו"ל משמו אשר הובאו בתשו' החס"ל ו"ל הנז' א"כ ל"מ האי ס' אלא לסניף ולא להקל מפחו דוקא ועוד שאני התם דאיירי בדין עגונא דאתתא דאקילו בה רבנן כמו בשבויה פידוע, ודוקא בהא הוא דעבדינו האי ס"ס הגם שיש בו קצת זרות פיון דהוא מניה וביה הס"ס מאי דלא אשכחן בשאר דוכתי ס"ס פהאי ול"ד למ"ש מרן ו"ל פיו"ד סי' מ"ט בדין קורקבן דנסתפקו בו אם הוא מחמת חולי או מחמת קוץ דעבדינו ס"ס להקל, שאני התם דהס' הב' הנה ס' מבחין ספק ניקבו שאר איברים הפנימיים והוא ס' מבחין לא מניה וביה כנ"ד שהוא ספק ניקבה הריאה וכו', דס' זה מניה וביה דומיא דמת וקברתיו וזה לא אמרוהו כ"א בדין עגונא דאתתא, וגם גדון הרב דברו אמת ו"ל דומה לדין עגונא דאתתא פיון שהיבם קטן מאד ורוצה להמתין לו עד שיגדל לחלוץ או לניבם וממילא היא נשארת עגונה, וגם ספק על ס' לא על דעבדינו ס' שני דדלקא לא נגע זה נקרא ס' מבחין דומיא לשאר איברים הפנימיים, וכן משה"ק הט"ז ו"ל מדין נשט דסי' ל"ג גם זה נקרא ס' מבחין פיון דהשני קרומים הם כב' גופות מוחלקים כמ"ש הרב פתי פהונה ח"ב בחלק כ"ד סי' יו"ד יעש"ב, זהו מה שנלע"ד לחלק בין הנושאים, וא"ש את"מ ונהריני מבטל דעתי נגד דעת עליון רו"מ כת"ר: ועל מ"ש דעבדינו ס"ס פששני הס' נגד מרן ו"ל הנה מלבד מה שאסף וקבץ רו"מ כת"ר הפוסקים האחרונים ו"ל עוד בה עיני צדיק תחזינה מישרים בס"ה דברי שמואל למהר"ש ארדיטי ו"ל בח"א יו"ד דל"ה ע"א שפכת הרב המחבר שם שבמקום אחר פכת דעבדינו ס"ס נגד מרן האוסר בס' אחד מהם, וכתב עליו הרב המגיה ו"ל ו"ל ונהנה לא הראה לנו איה מקומו שהאר"י בנה דבסי' הנז' לא הביא אלא להחק"ל יו"ד סי' קכ"ז שהסכים עור ועיין להר' הגיד מרדכי דע"ב ע"ב שהביא עוד ממ"ש בסו' מ"ז דכ"ב ושפן ראה עוד בפסרים אחרים דכ"כ ע"ט, אלא דהחק"ל באה"ע במ"ב סי' ב' שינה את טעמו וכמ"ש מהר"ח רומאנו ו"ל הוב"ד בס' נדיב לב ח"ב סי' ס"ל ושם מר בנו הרב גד"ל הליץ בעד מר אביו אבל הוא דוחק וכמ"ש הרב אנון אהרן ו"ל מע' ס' אות י"ד ע"ע ועיין להרב גד"ל ונהר שיערי רחמים א"ה סי' כ"ג ואנון אהרן והגיד מרדכי בכמה מקומות שתפסו דעבדינו ס"ס נגד מרן, ועיין פר"ד ח"ג מדרנ"א ואילך ובדף שכ"ו שתפס וכו', אבל למ"ד דעבדינו ס"ס ה"ה בב' הספקות ע"ע, ולא זכר להחק"ל סי' ע"ו דכ"כ לגבי הב' ספקות וכמ"ש הרב הגיד מרדכי, ומזה השיג על שני צנתרות הנהב דכתבו להיפך וכו', ועיין להנד"ל סי' ס"ג ועיין זכו"ל ח"א מע' כ' שהביא לדברי החק"ל הללו ואיך לא אתיא זכירה פאן בדבריו, וגם על הרב בנו דלא אתיא זכירה מתורת אב לערער עליו ועש"ב: וע"ע בס' עבודת השם יו"ד סי' א' ד"ט ע"א דבמר דשקו"ט הרב המחבר ו"ל ע"ד הרב אנהל יצחק ו"ל וע"ד הרב שמן המשחה ו"ל כ' הרב ו"ל ו"ל ועיין להר' באמ"ח ו"ל ח"ב יו"ד סי' ב' דתלמיד אחד רצה לדון בס"ס להחמיר נגד פסקי מרן ו"ל וכתב הרב דלא דק פלל פיון דאנון קבלנו הוראותיו של מרן ופ' בב' הדינין להקל הכי נקטינו, ועיין להגאון מ"מ מוה"ר אג"ן ו"ל בס"ה צל הפסוק ח"א סי' ג' ד"ד ע"ד שפכת עליו שדבריו הם הפך ס' הרב ד"מ ו"ל ונגרר אחריו החס"ל ו"ל דס"ל דאם מרן לא עמד בדין שהוא דשייכי לב' הספקות אע"ג דבב' הס' וכל אחד לבדו פ' מרן להקל או להחמיר עבדינו ס"ס נגד מרן יע"ש, והוא תנא דמסייע להרב הגיד מרדכי ו"ל, וכן העלה

הָרַב מֵהֶרָא א ה ז"ל בִּס' שְׁיִוְרֵי טְהָרָה מֵע' ס' סק"ז יע"ש, וְלִידֵי"ן הַמַּגִּיבָה בִּס' דְּבָרֵי שְׁמוּאֵל הַנָּדָם דל"ה ע"ג עכ"ל עי"ש, וְאַפְשָׁר שְׁפָל הָאֲחֵרוֹנִים הַנּוֹז' נִכְלָלוּ בַּמ"ש כַּת"ר בִּסו"ד שְׁפָן הַסְּפִימוֹ כָּל הָאֲחֵרוֹנִים: וְעוֹד רְאִיתִי לַכַּת"ר שְׁעֶמֶד ע"ד הַר' גְּנֹזֵי חַיִּים ז"ל שֶׁכ' וְז"ל ס' בְּטִרְפֵיּוֹת לֹא בְּעֵינָן ס"ס הַמִּתְהַפֵּה כִּי"ל מַמ"ש מָרְן ב"י רס"י מ"ט מִשֵּׁם סֶפֶר אֲנָהֵל מוֹעֵד עכ"ל, וּמִנִּי"ר נר"ו גְּמָגֵם עָלָיו טוֹבָא פְּכָתוֹב בַּד"ק, וְלַעֲנֹד דְּשִׁפְתֵי צְדִיק מֵהֶרָפ"ח ז"ל בְּרוּר מְלָלוּ דְכִינּוֹן לְדַעַת גְּדוֹל מֵהֶרָד"ף ז"ל בִּס' מִזְמוֹר לְקוֹד ס'י מ"ט דכ"ט ע"ב שְׁפָתָב וְז"ל שֵׁם בְּסוּף הַסִּי כ' הַפֶּר"ח ז"ל דָּאָף ס"ס שְׁאִינוּ בַב' הַדִּינִין מִתְהַפֵּה מִיָּקָרוּ ס"ס ע"ש, נ"ב גְּדוּלָה מִזוּ הו"מ לְמִימֵר דְּבַכָּה ג"ל כ"ע לֹא בְּעֵינָן מִתְהַפֵּה וּכְמ"ש הַשְּׁ"ף ס'י ק"י בְּשֵׁם מֵהֶרָמ"ע ע"ש דְּהֶקָא נְמִי אִין לְהַסְתַּפֵּק בְּנִקְיַבַת הָאֵיבָרִים הַפְּנִימִיִּים אֶלָּא א"כ בָּאֵנוּ לְחוּשׁ לְקוּץ א"כ בְּהֶכְרַח לֹמֵר תַּחֲלִי ס' ע"י חוּלִי אוֹ קוּץ עכ"ל עי"ש, וְז"ש מֵהֶרָפ"ח ז"ל בְּטִרְפֵיּוֹת צ"ב ס"ס.

מִתְהַפֵּה וְלָזָה הִבִּיא רְאִיָּה מ"ש מָרְן ז"ל בַּב"י ע"ד הָרַב אֶהֱל מוֹעֵד ז"ל וְכַבֵּר קָדְמוֹ הָרַב בְּתֵי פְהִינָה בַח"ב דָּף י"א ע"ד עי"ש: אִיף שְׁיִהְיָה ס הַדְּבָרוֹת וְלְכָל הָאֲמִירוֹת יָפָה דֵּן יָפָה הוֹרָה הַלְפָא לְמַעֲשֵׂה מִנִּי"ר נר"ו, וַיֵּשׁ לְהַתִּיר בְּסִרְכָּה בְּצַלְע הָעֲלִיּוֹן וּמִכָּה בְּדוּפֹן פִּינּוֹן שְׁבֵלָא"ה רֹב הַפּוֹסְקִים מְכַשִּׁירִין גַּם בְּדִלְיָא מִכָּה בְּדוּפֹן וְגַם אִיכָּא ס"ס דַּאת"ל דַּה"ל פְּהָאוֹסְרִין בְּדִלְיָא מִכָּה דִּילְמָה בְּדַאִיכָּא מִכָּה אֶפְשָׁר דְּמוֹדוֹ לְהַתִּיר וּכְמ"ש מִנִּי"ר נר"ו וְה' עֲמוֹ שְׁהִלְכָה כְּמוֹתוֹ שְׁרִי יוֹלְדָתוֹ בְּרוּף שְׁפָחַר בּוֹ וּבְמִשְׁנָתוֹ יַה"ר כַּת"ר וְגָדַל כְּחוּמָה וְכַמְגָּדַל כְּנַה"ר וּכְנַה"ה אָנָּא זַעִירָא דְּמֵן חֲבָרְיָא יָסִיר יְסָרְנֵי וְה' בְּחוּשׁ הָרְאוּת: הַצְעִיר יִצְחָק מִשֵּׁה אֲבוּלְעֶאֱפִיָּא ס"ט סִימֵן ל שְׁאֵלָה הִיָּה עוֹבְדָא בַעִי"ת אִינְמִיר יע"א שְׁבָבוּא הַבּוֹדֵק לְבִדּוּק הַבְּהֵמָה מְצָא עוֹלָם הַפּוּף כָּל אֵיבָרֵיהֶּ הַפְּנִימִיִּים אֶשֶׁר הֵם בְּטַבַּע לְהַנּוֹת בְּצַד יְמִין הִיּוּ בְּצַד שְׁמַאל וְאֶשֶׁר צָרִיכִים לְהִיּוֹת בְּטַבַּע לְצַד שְׁמַאל הִיּוּ בְּצַד יְמִין, דְּנִמְצָאוּ הַכְּבֵד וְדַעֲנִי לְשְׁמַאל וְהַטְּחוּל לְצַד יְמִין, וְהַרְיָאָה תְּלַתָּא אוֹנֵי עִם הַנּוֹרְדָּא מְשַׁמַּאל וְתַרִי אוֹנֵי מִיְמִין, וְהַקְצָב אֶשֶׁר הַצִּיץ בָּהּ הוּטַב, אָמַר שְׁאֵפְלִי הַנּוֹרִידִין וְהַסְּמִפּוֹנוֹת וְהַקְּנִיִּים הַיּוֹצְאִים מֵהֶלֶב וְהַכְּבֵד וְשָׂאָר הָאֵיבָרִים אֶשֶׁר יֵשׁ מֵהֶם רַחֲבִים וּמֵהֶם צָרִים וּמִשְׁתַּנִּים זֶה מִזֶּה לְפִי צוּרָה קִיּוּם הַטַּבַּע, גַּם הַמְּהַשְׁיֵנוּ מְקוּמָם מִיְמִין לְשְׁמַאל, בְּאוּפֹן כִּי כָּל אֲבָרֵיהֶּ הַפְּנִימִיִּים הִיּוּ כְּהִלְכָתָן בְּכָל מְפָל כָּל אֲצָא שְׁשִׁינוּ מְקוּמָם מִיְמִין לְשְׁמַאל דְּוָקָא, וְהַדְּבָר הִיָּה לְפָלָא בְּעֵינֵי כָּל רוּאָה שְׁלֵא נִרְאָה וְלֹא נִשְׁמַע כְּזֹאת: עַל הַשְּׁאֵלָה הַנּוֹז"ל שְׁרִטְט וְכַתְּב אַחַד מֵהַת"ח הַרְשׁוּמִים מְמַשְׁפַּחַת רַם הָרַב כְּמֵהֶרָר אֵלֶיהָ אֲבוּאֶלְעֶפִיָּא נר"ו לְהַתִּיר עַפ"י מ"ש הַרְשָׁפ"ץ ז"ל בְּיָבִין שְׁמוּעָה ד"ח הַטַּעַם שְׁיֵשׁ ג' אוֹנוֹת בְּצַד יְמִין בְּטַבַּע הַבְּרִיאָה הוּא לְפִי שְׁהַצֵּד הַיְמָנִי מֵהֶלֶב הִיא יוֹתֵר חֵם מִצַּד הַשְּׁמַאל מִפְּנֵי קוֹרְבָתוֹ אֶל הַכְּבֵד וְצָרִיף גְּשִׁיבָה גְּדוּלָה ע"כ, שֶׁלְפִי"ז לֹא אָמְרוּ בַּש"ס וּבְפּוֹסְקִים דְּחִלְיָ עֶרְפָּה אֶלָּא בְּחִילוּף דְּמִזִּיק לְגְּשִׁיבָה לֹא כֵן כְּשֶׁנִּתְחַלְף הַכָּל וְהַכְּבֵד בְּמְקוּם הַג' אוֹנוֹת הוּא י"ל שְׁיִנּוּי הָאֵיבָרִים כְּוָלָם מִיְמִין לְשְׁמַאל לֹא הוּוּ רִיעוּתָא וּמִדְּלָא נְחִית לְאֶשְׁמוּעֵינוּ רְבָּא גַם הִיכָּא דְּנִתְחַלְפוּ כָּל הָאֵיבָרִים שְׁמַעֵינוּ דְּלֹא קָפְדֵי בְּהָא, וְעוֹד הִבִּיא מ"ש הַרְשָׁפ"ץ שֵׁם דְּטו"ב שֶׁכ' ע"ד רְבָּא שְׁאָמַר דָּאִי חִלְיָ טְרַפָּה וְז"ל שְׁלֵא תֹאמַר זֶה אִינוּ חִילֵי שְׁתַּמּוֹת מְמַנּוּ הַבְּהֵמָה אֶלָּא שְׁיִנּוּי הַסְּדֵר שְׁהִימִין חוּזֵר לְשְׁמַאל וְכו', דוּמָה לְאָדָם אֵיטֵר יָד יְמִינוֹ וְכו' וְאִינוּ חוּלָה, וְגַם מִטַּע"ז אָמְרוּ חֲכָמֵי הַטַּבַּע שְׁאֶפְשָׁר שְׁיִמְצָא הַכְּבֵד בְּצַד שְׁמַאל וְהַטְּחוּל בְּצַד יְמִין עַל כֵּן הַנּוֹצְרָה רְבָּא לֹמֵר שְׁגַם זֶה חוּלִי וּבְכָלֵל אִין כְּמוֹהָ חִיָּה טְרַפָּה הוּא שְׁהֵרֵי יֵשׁ חֲסוּר וְיִתּוּר עכ"ל,

שלפ"ז י"ל שאם האונות על מתכונתן אלא שהפכד הוא בשמאל והטחול בנמין חולי הוא ואין פמוה חיה פיון דלצד הפכד חסר אונה אחת המזיק לנשיבה את"ד, ושאלה זו היא שלוחה למע' הרב המנפלא רא"ג כמהר"ר יצחק אבולעפייא נר"ו אם יספים ע"י, והרב כמהרי"א השיב ונ"ל ואף דלכאורה פל הישר הולף ישפוט בצדק פל אמרי פיו אולם יש לצדד דכיון דרבא סתם דבריו פספר החתום ולא ביאר טעמא מאי י"ל דל"פ אפי' אי יהיו פולם הפוכים, ומ"ש מדלא קבע רבא כ"ה בחילוף האונות ולא אשמועי' אפי' בהפכו פל האיברים יש נדחות דרבא לימדנו במידי דשינה קצת לא כן היפוף פל האיברים, ומאי דהכריח מדחזינו דחיתא ג"ש לא נעלם ס' מהרש"ל ה"ד הש"ף ונ"ל סי' ז"ן דטרפה ל"ח ברובה, גם קי"ל כס' הרשב"א ונ"ל ה"ד מור"ם ונ"ל שם סעיף ח"י דכ"מ שהוא ודאי טרפה אעפ"י שגשתה יב"ח ע"כ: ומני"ר רא"ג כמהרי"א הג"ל נר"ו ביקש ממנו לחוות דעתי הקצרה ונומיתי לו כי הוא רואה חבילי טרדין המנטלין טלי עול הצבור והיחיד ולימודים שינים הלכה למעשה מפה העירה ומענירות אחרות ודיינו שנעמוד בשלנו, ועכ"ז פדי שלא להשיב פניו ריקם משום עשה דכבוד תורה, דחקתי את עצמי ויהיו דברי בקצר אמין בעט נחוצה ואומר דכמעט שעברתי ע"ד הרב הפוסק נר"ו ראיתי שיש להחמיר לענ"ד הגם שאני רואה במ"ש מני"ר לנדחות דבריו טעם מספיק פל הצנרף דכיון דלפי פל הישר הולף ישפוט בצדק פן שעפ"י ד הרשב"ץ וש"מ שביארו טעמא דרבא מוכרח לומר פן פל דלא מצינו חולק נגדם יש לסמוך עליהם אעפ"י שאינו מפו' בדברי רבא וכמה פעמים מצינו דסתמא אתמר בש"ס ואינו לכל מילי עיין ט"ז יו"ד סי' מ"א סק"ט לענן אין סרקה בלא נקב ונמצא פזה הרבה פעמים פידוע: והיותר תימה מ"ש ר"מ כת"ר נר"ו דאף אי חזינו דחיתא ג"ש דל"ן מ"ש מהרש"ל וכו' דהם ונ"ל מיירי פשהוא בטרפה ודאי דליכא שום ספק פלל דע"ז כ' הרשב"א בתשובה סי' צ"ח דאפי' יביאו פמה בנ' א ויאמרו שראינו שחיייתה יותר מיב"ח אנו מכחישין אותם פדי שיהיו ד"ח קיימים שאמרו דטרפה אינה חיה, ומהרש"ל ביש"ש פא"ט סי' פ"א חולק שלפעמים יבא שאחד מאלף שטרפה חיה שרו"ל אמרו שפמוה חיה אינה ערפה אבל לא נתנו פלל שפמוה חיה שבנדאי פשרה, אבל לכ"ע אם נסתפק לן אם היא טרפה או"ל וחה יב"ח לכ"ע פשרה וליכאמאן דמטריף בזה, ולכן קאמר הרב הפוסק נר"ו דלפי"ד שיהא פשרה פדי לצאת מידי ספק אם נשתהה יב"ח הרי נתברר שיהא פשרה, וישגם אפי' אם נחלקו בזה חכמי ישראל דהללו אוסרין והללו מתירין יכול להשהותו יב"ח לצאת מידי ס' למי שהוא ס' אצלו לפמ"ש הג' חק"ל ונ"ל ביו"ד סי' כ"ו דזה מהני אף שס' הטרפות נולד מן הבטן ולכן מן הראוי לעמוד בעיקר הדין ואם לא מצינו צד לאסור נוכל לומר ממה שחי יב"ח דנראה שהוא פשר: אמנם לעד"ן שיש להטריף, והן קדם אומר דמה שהבין הרב הפוסק נר"ו דהרשב"ץ ונ"ל מטריף פשהחול והפכד הם בהיפוף, דהא ליתא דהוא לא ביאר דעתו בזה אי ס"ל להכשיר וזה הביאו למאי דהנה ס"ד דבחילוף האונות אינו חולי אלא שינוי, אבל מאי דמסיק שגם זה חולי היא בחילוף האונות ולכן פשיהנה בחילוף הפכד והטחול לבד יש לצדד אי פשר או"ל, די"ל דכשר דלו יהא דהו פחסרו שניהם הרי אם חסר הטחול פשר וגם פחסר הפכד לדעת הרמב"ם ודעימיה שכת' נר' דכל שנאמר בו ניטל טרפה ה"ד ניטל אבל אם חסר מתחילת ברייתה פשר ועיין בזה בהרשב"א בת"ה דמ"ג ע"ב ובתוה"ק דטו"ב ובתה"ד סי' קע"ז, ומ"ש

מָרָן בַּכ"מ בַּפ"א מֵה"ש וּבב"י ס"י מ"א ע"ד הַרְמַב"ם דְּאָפ"י יֵשׁ לְדַחוֹת דַּא"א לְהַבְרָאוֹת
חֲסֻרַת הַכֶּבֶד ע"י"ש, מְלַבֵּד דֵּינֵשׁ לְעַמּוּד ע"ד מַמ"ש הַרְשֵׁב"א וְתו"ד וְגַם מְמַקְוֹמוֹת אֲחֵרִים
שְׂאִין נַר' כֵּן וְע"ע בַּכְּנֵה"ג שֵׁם הַגֵּהֶב"י אוֹת מ וְאִכְמ"ל: הָרִי עַכ"פ כְּשֵׁינֵשׁ אֵלָא דְחֻלְיָהּ
הָרִי יֵשׁ בְּמִצְיָאוֹת וְלֹא גָרַע מְחֻסָּר וּמָה גַם בַּכְּנֵה"ג דְּמִסְיֵיעַ מ"ש חֲכָמִי הֵטְבַע שְׂאֲמָרוֹ
דַּבְכָה"ג הָיוּ פְּמוֹהַ חֲזִיה וּמְתַקְנִים אַף לְהַרְשֵׁב"א וְדַע"י ו"ל דַּס"ל דְּכָל הֵיכָא דְאֲמָרוֹ נִיטְל
טְרַפָּה דְגַם דְּחֻסָּר מְבַרְיָתוֹ טְרַפָּה, הָרִי פֶתֶב שֵׁם דְּבַחֲסָר הַכֶּבֶד דְּמָה שְׂהִיא טְרַפָּה שְׂהִיא
מְפָנִי הַמְרָה וְהָכָא אֵין הַמְרָה חֲסֻרָה, וְכִינּוֹן דַּבְכָה"ג מְתַקְנִים אַף שְׂהִיא חֻלְיָהּ כְּשֵׁר, וְאֵין זֶה
נִגְד מ"ש הַרְמַב"ם פ' יו"ד מֵה"ש שְׂפֶתֶב דְּאֵלוֹ שְׂמָנו חו"ל שְׂהִיא טְרַפָּה אַעפ"י שְׂיִרְאָהּ
בְּדַרְכֵי הַרְפּוּאָה שְׂבִינְדוֹ שְׂמַקְצָתֶם אֵינֶם מְמִיתִים וְאִפְשָׁר שְׂתַחֲזִיה מֵהֶם אֵין לָהּ אֵלָא מֵה
שְׂמָנו חו"ל שְׂנֵא' עפ"י הַתּוֹרָה אֲשֶׁר יוֹרוּף עַש"ד, דְּזֶה ה"ד כְּשֵׁהֶם אֲסֻרוּהוּ בַּפ"י אֲבָל
כְּשֵׁלֵא אֲסֻרוּהוּ אַף אֵי אִיסְתַּפֵּק לָן נוֹכַל לְסַמְנָה ע"ד וְכ"ש בְּזֶה דְגַם אֵי לֹא דְבָרוּ בְּזֶה ח'
הַט' דֵּינֵשׁ פְּגָם לְהַתִּיר כְּדַתְיָ וְא"כ לַפ"י אֲדַרְבָּא יֵשׁ לְפִשְׁטֵן דְּכְשָׁאוּנֵי הַרְיָאָה ג"כ הָיוּ
חֻלְיָהּ דְּטְרַפָּה אַף דְּהָיוּ ג' לְצַד הַכֶּבֶד, לַפ"י דָּאֵם כְּשֵׁר בְּזֶה דְּהָיוּ חֻלְיָהּ כְּשֵׁהִיא רַק הַכֶּבֶד
וְהַטְּחוּל אֲבָל הָאוּנוֹת הֵם כְּמִנְהַג כָּל הַבְּהֵמוֹת א"כ מְוַכְרַח דְּהַפֵּל תְּלוּי דְּוָקָא רַק בְּהָאוּנוֹת
שְׂיִהִיו כְּמִנְהַג וְאֵינוֹ מְזִיק מֵה שְׂהִיא שְׂנִים בְּצַד הַכֶּבֶד, וְאַף שְׂהַרְב"ץ ו"ל פֶּתֶב טַעַם תְּלַתָּא
מִימִינָא דְּהִיא מְפָנִי קוֹרְבָתוֹ אֵל הַכֶּבֶד בְּהַכְרַח צ"ל דְּאֵין זֶה עֵיקָר הַטַּעַם דֵּינֵשׁ צְרוּף הַרְבָּה
בְּשִׁבִיל שְׂאָר הָאֵיבָרִים אֵלָא דְגַם בְּשִׁבִיל זֶה יוֹעִיל, וְכֵן נִרְאָה דְּאֵטוּ לְמָאן דַּס"ל דְּחֻסָּר
הַכֶּבֶד מְבַרְיָתוֹ כְּשֵׁר אֵם יִהְיֶה חֻלְיָהּ בְּאוּנוֹת יְכַשִּׁיר, אֵין לְבַדּוֹת דְּבָרִים כְּאֵלוֹ בְּדַמְיוֹנוֹת
מְדַעְתִּינוּ, וְא"כ כִּינּוֹן דֵּינֵשׁ לְהַכְשִׁיר בְּחֻלְיָהּ הַכֶּבֶד מְפָנִי שְׂהָאוּנוֹת הֵם כְּמִנְהַג מִינְה דָּאֵם גַּם
הָאוּנוֹת הָיוּ חֻלְיָהּ דְּטְרַפָּה: וְאַף שְׂנָאָמַר דְגַם מְצַד זֶה יֵשׁ לְהַטְרִיף כְּשֵׁהִיא חֻלְיָהּ הָיוּ
חֻלְיָהּ כְּמוֹ שְׂמִצְיָנוּ בְּחֻלְיָהּ הָאוּנוֹת דְּכִינּוֹן דְּמִשְׁנֵה מְמִנְהַג הָעוֹלָם כַּמ"ש הַרְשֵׁב"ץ ו"ל שֵׁם
בִּי"ש דְּטַעַם חֻלְיוֹף הָאוּנוֹת לָאו מְטַעַם חֻסָּר הוּא רַק דְּכִינּוֹן דְּנִשְׁתַּנְּה סְדֵרן דְּאוּנֵי שְׂהַחֲזִילוּף
עֲצָמוֹ חוּלֵי, וְגַם פֶּתֶב דִּיתְרַת שְׂלֵא בְּדָרָא דְּאוּנֵי אֵין זֶה אֵלָא מְפָנִי בְּלַבּוּל הַיְצִירָה וְחֻלְיָאוֹת
וְדִינוֹ שֶׁל זֶה הֵיחֵר כְּדִין נְטוּל ע"ש וְע"י לְהַרְיָב"ש ו"ל בַּס"י שַׁע"א, וְתוֹ דְּמְלַבֵּד שְׂיָנוּי
הַכֶּבֶד יֵשׁ לְחוּשׁ ג"כ מְשׁוּם שְׂיָנוּי הַמְרָה דְּהָיוּ שְׂלֵא בְּמַקּוּמָה וְכַנְטוּל דְּמוֹ, וְאַף לַפ"י ז'
מַכ"ש כְּשֵׁאֵם הָיוּ חֻלְיָהּ בְּאוּנֵי דְּמְטְרָפִי בַּש"ס בַּפ"י דְּוֹדָאֵי הָיוּ טְרַפָּה, וְאֵין זֶה תּוֹס' עַל
הַטְּרַפּוּת שְׂמָנו חו"ל לְכַדֵּס"ל לֵה"ה כִּינּוֹן דְּבַפ"י אֲתָמַר בַּש"ס וּמָה שְׂהִיא חֻלְיָהּ בְּכַבֵּד וְטְחוּל
אֵין זֶה לְמַעֲלִיּוֹתָא דְּאֲדַרְבָּא מְגָרַע גָּרַע וְאַף אֵם לֹא הִיָּה גְרִיעוּתָא מְצַד זֶה י"ל דְּמַדְסָתֶם
הַש"ס דָּאֵי חֻלְיָהּ טְרַפָּה אַף שְׂבִנְדָאֵי קְדָמָה לְהוּ יְדִיעָה דֵּינֵשׁ חֻלְיָהּ ג"כ בְּכַבֵּד וְטְחוּל מְשַׁמַּע
בְּכָל גּוֹנוֹנָא, וְעוֹד דְּאִפְשָׁר דַּבְנ"ד הַלֵּב הוּא כְּסֻדָּר דְּהַחֲלֵל שְׂבַצַּד יְמִין הוּא הַיּוֹתֵר גְּדוּל
כְּנֵהוּג.

וְאֵת זֶה אֵגִיד דַּמ"ש הַרְשֵׁב"ץ ו"ל מְשַׁם חֲכָמִי הֵטְבַע דְּנִמְצָא הַכֶּבֶד וְהַטְּחוּל בְּהַיְפָהּ, אֲנִי
מְסַתַּפֵּק דָּאֵם יִהְיֶה כֵּן דְּשָׂמָא גַם הָאוּנוֹת הֵם בְּהַיְפָהּ, וּבְקַשְׁתִּי לְמַצּוֹא הַמְקוֹר וְהַגִּידוֹ לִי
שְׁבַס' שְׁעַר הַשְּׁמַיִם מְאָמַר ט, הַבִּיא כֵּן מְשַׁם אֲרִיסְטוֹ שֶׁכ' שְׁלַפְעָמִים עַל צַד הַפְּלֵא יִמְצָא
הַכֶּבֶד מְשַׁמָּאל וְהַטְּחוּל בְּיָמִין וְעַדִּינּוֹן לֹא יֵשׁ שׁוּם בִּירוּר לְדַבָּר.

וְנִרְאָה שְׂאֵף אֵם וְהִיָּה שְׂמָה שְׂהַבִּיא הַרְשֵׁב"ץ ו"ל מְחַכְמֵי הֵטְבַע הוּא ג"כ שְׂהָאוּנוֹת הֵם
בְּהַיְפָהּ מְיָמִין לְשַׁמָּאל שְׂיֵשׁ לְאַסּוֹר וְלֹא הַתִּיר הָרַב בְּזֶה כִּינּוֹן דְּבַש"ס סְתָמוֹ דְּטְרַיְפָה וְאֵין
לְסַמְנָה ע"ד חֲכָמִי הֵטְבַע כְּדַתְבַּת הַרְמַב"ם ו"ל בַּה"ש כַּנ"ל וְע"ע בַּתְּשׁוּ' הַרְשֵׁב"ץ א"ס י'

שפ"ג ה"ד מב"י בסי' מ"ו ובתשובת צ"ץ סי' ע"ה ובפר"ח, וכתב הרשב"א בת"ה דמ"א ע"ד, דאין לה אלא מה ששמו חז"ל דאי לא אף אנו נתיר ניקב קרום של מוח ונניקבו הדקין לפי ששאל להרופאים ואמרו שניסו וחייו ע"כ.

ונראה לע"ד דהרשב"א בתשו' אינו חולק ע"ד הרמב"ם, ומ"ש הרה"ג בחק"ל יו"ד סי' כ"ו דהרשב"א חלוק ע"ד הרמב"ם וע"ד עצמו במ"ש בת"ה ושם"ש בתשו' היא בתחילת ימיו לע"ד יש להשיב אלא שאכמ"ל. ולדידי גם בהנהו טרפיות דתרי מימינא וג' משמלא ונתיר וחסיר דמטרפו בגמ' לדעת חכמ"ה אף דמתקני יותר מיב"ח משום דבזה אף לדעת פמה מגדולי הפוסקים סל"ה מפני שהוא מהבטן כמו שכתב לקמן בס"ד, וע"ע להרפ"ח ז"ל בי"ד סי' ז"ן אות נ' שכתב שיש לנו להחמיר בספק יתרת שהרי אנו רואין שלא בדרך דאורי דהוי טרפה ואעפ"כ חי יותר מיב"ח עש"ד, ואפי' לדעת דאינם מחלקים גם הם מודים דלא יסמוך ע"ד בעלי הטבע ולא נאמין להם כמ"ש הרשב"א והרמב"ם ז"ל כנז"ל: וכן מצאתי בס"ה עולת איש להרה"ג יש' ברכה נר"ו בסופו ששאל הרב שם פשהפך והטחול הם שלא כסדר והכשיר עפ"ד הרב י"ש הנ"ל ז"ל, וכתב שם וז"ל דהשואל לא שאל אלא על הכבד והטחול ואם לא היו האונות פסדן ודאי שהיה מטריף בלא"ה משום דחליף, אלא ודאי שהיו פסדן, ונרשש שם ע"ד הרב י"ש דלפי מ"ש הוא עצמו טעם תלתא מימינא שלא ישרף הלב וכו'.

וכתב ע"ז וז"ל ואולם בהכרח ר דכיון דנשתנו צדדי הגוף דהימין חזר להיות שמאל א"כ חזר להיות רוב התנועה לצד שמאל צריף לנשב בטחול ג' איני עכ"ל ע"ש, ואף ש"ל ע"ד במה שהבין בפשי' דהרשב"ץ ז"ל מלשיר בפ"י דלע"ד לא ביאר דעתו ויש לצדד פדכתי' לעיל, וגם איני רואה דבריו במה שרצה ליישב ההרגש שיש להרגיש במ"ש פיון דהימין חזר להיות שמאל וכו', ועכ"פ הרי מכו' דס"ל דאף אם הכבד והטחול הם בהיפוך אי הוי שלא פמנהג העולם האונות דהוי ב' מצד ימין ששם הטחול דטרפה: ועכ"פ נראה היכא דגם האונות הוי חליף דהוי ב' מימין, כו"ע מודים דהוי טרפה מדנא ביארו זה בגמ', ומדברי הרשב"ץ ז"ל בי"ש אין ראיה ונדכתי', וא"כ נר' דאפי' אם היה דהדבר היה בספק ונשתהה יב"ח דעכ"ז יש להחמיר, ומ"ש הרב הפוסק נר"ו מהרה"ג חק"ל ז"ל דס"ל דבס' טרפות אפילו מהבטן דיש להקל משום דלפי דעתי ריב הפוס' הכי ס"ל, ולע"ד אחר שאלת המחיל יש להשיב ע"ד, ראשונה במה שרצה להוכיח היפוך דעת הרשב"א ז"ל בתשו' ממ"ש רש"י ז"ל ונתנו' במס' נדה דכ"ג במ"ש אמ"ר ושוטו נקוב אמו טמאה, דכתב דס"ל דטרפה אינה חיה, ושקכי מתבאר ממ"ש הרמב"ן ז"ל בחי' שם ומהרשב"א ז"ל גופיה שם, ולכן קאמר מר דגם הרשב"א גופיה לא סמך על טעם זה ולרנוחא דמלתא כ"כ עש"ד.

ולע"ד (להו"מ) נ"ל דלא כתב הרשב"א פן כ"א בותר וחסיר וכיוצא אבל בנקוב אף שנר' שהוא מן הבטן גם הוא מודה דאינו חי יב"ח וכמו שמתבאר מדברי הרב במ"ש שם באותה תשובה דסי' צ"ח עי"ש, ומ"ג בושטו נקוב די"ל דאח"כ בהיותו בבטן נעשה דודאי א"ח יב"ח למ"ד א"ח, ועיין בתו' רי"ד קידושין לדז"ן עמ"ש כגון שנמצא טרפה בבני מעים, דכתב ז"ל פלומר שנמצאת יותר בבני מעים דהשתא ודאי בשעת יצירתה טרפה שאין יותר נוצר לאחר יצירה כדפי' במס' חילין ע"כ, וכן נראה ממ"ש הרמב"ן

בחי' שם ועמ"ש בחי' הרשפ"א וע"ע להרה"ג בס' התרומה בה' או"ה סי' ע"ג דכ' ונ"ל
אבל בטרפות שפא מן הבטן פגון יתרת שלא בדרא דאוני וכיוצא לזה כל הגבינות
אסורות עש"ד, ובכה"ג דוקא הוא מ"ש הרשפ"א ו"ל אבל לא בנשטו נקוב דאף הוא
ס"ל דאינו חי יב"ח, גם מה שהוכיח ממ"ש התו' פ"ק דחולין ד"ה אתיא מפרה ושאר
הראשו' ע"ש, דאם איתא אין התזקה מוציאה מספק טרפה דהא איכא טרפה הנולד מן
הבטן דלכ"ע טרפה פה חיה ע"ש, דנראה ודאי דלא יהיה כ"א איזה פעם באלפי פעמים
איזה בסוג ספק דנאמר דאיתרע חזקה, וכן ראיתי להרב עה"ש ו"ל יו"ד סי' ז' אית ט"ו
דנולדה טרפה ל"ש ונהי מיעוטא דמיעוטא ושכ"כ בתשו' מהר"ם זכות ו"ל סי' ו' ע"ש:
ולכן נראה ברור דמ"ש הג' הסמ"ג ו"ל לאונון קמ"א וסמ"ק סי' ר"א וסה"ת הנ"ל דטרפות
הפא מן הבטן שר"ל שנוצר פן בבטן אמו כמ"ש בכ"י התוס' רי"ד הנ"ל וכ"כ המר' פ"ג
דחולין ונ"ל ואם הטרפות דהבהמה נטרפה בטרפות הפא מן הבטן פגון חסיר ויתיר
וחליף באוני וכיוצא בהם הגבינות אסורות ע"כ וכ"כ הגמ"י בפ"ג דמ"א וכן כל הפוס
דכ"כ בודאי דלא פונונו לומר כי אם דנוצר פן בבטן אמו דלא כמ"ש רש"ל דאף ביתרת
אם חיתה הבהמה הנכרר הדבר שלא היה מן הבטן, וגם מ"ש בהגש"ד וביאורי
מהראש"ל דטרפות שכ' הסמ"ג דבא מן הבטן ר"ל דהטרפות גדלו בבטן זמ"ר, אחר
המחיר הם דברי תמה דמלבד דקשה דמה צ"ל טרפות הפא מהבטן ולפרש פגון חסיר
ויתיר באוני וגם דלא ראו מ"ש הג' תוס' רי"ד הנ"ל דאין יותרת נוצר לאחר יצירה, ולכן
נר' עיקר לע"ד כמ"ש האגור והאו"ה והב"ח ופר"ח שה"ד הר' שם וכן מפני ש יוצא
ממ"ש הלביש בסי' פ"ה וע"ע למור"מ בד"מ שם ובדמש"א פ' א"ט דקכ"ט: אלא די"ל
ע"ז דאין נראה פן מפירש"י דמנחות ד"ל גבי מאי דאיתא שם מי שיש לו ב' ראשים
דחייב בעשר סלעים, ופריף עלה מדתני רמי ב"ח מתוך שנא' פדה תפדה וכו' שומע אני
אפי' גטרף בתוף ל"י ת"ל אף חלק, שאני הקא דבגולגולת תלה רחמנא ע"כ, ופירש"י
שם ונ"ל והאי גמי פנטרף דמי שהרי ל יחיה ע"כ, וכתב עו"ש ונ"ל בגולגולת תלה
רחמנא לפדיון בכור וכו' ואם משים אף חלק השתא מיהא לא מית ע"כ, ונר' מדבריו
דמי שיש לו שני ראשים אף דהוי דהוי שפא מן הבטן אינו חי ודמי לשאר טרפות ואפי"ה
מחייב פיון דהשתא מיהא הוא חי, ולא ממעטינו מפדיון מאף חלק אלא לנהרג דגם בשעת
פדיון אינו חי אבל בכל טרפות ס"ל דחייב וכמ"ש בפ' ראשית הגז מה בכור אפי' טרפה
אף ר"ה טרפה וס"ל דאין לחלק בין בהמה לאדם דלעולם חייב ואפי' דטרפה אינה חיה,
אלא דקשה לפי"ז מ"ש שם באיזה מהם מניח תפלין, ועיין להרב חק"ל שם דהוכיח
מהאי סוגיא דביתר חי פדברי הרשפ"א ודעמייהא אלא שרצה להוכיח שם דדוקא ביתר
ולא בחסר, ובסו"ד פתב ע"ד הרשפ"א דכתב בדרף אפשר דיתר חי דק"ט האף לא
הכריח מהאי סוגיא דיתר הוא חי ע"ש, והיא מן התימא דאף לא נרגש מפרש"י הנ"ל,
ומהנר' לכאורה דאף הרמב"ם ברפ"א מהל' בכורות שכ' מ"ע להפריש וכו' בין באדם
בין בבהמה טהורה בין שהיו שלמים בין שהיו טרפות וכו' ע"ש, נראה דאזיל בש"י רש"י
הלזו אבל אי אפשר לומר משום דהיא ו"ל פסק בהל' בכורים פי"א הטו"ב דאם נעשה
טרפה אינו חיוב בה' סלעים ע"ש, וכתב מרן בכ"מ ובב"י יו"ד סי' ש"ה דהוא ס"ל כפי
התוס' ולא כפירש"י ע"ש, ומצאתי להרב מהר"א אשכנזי בס' מעש"א בחא"ה סי' ו'
שאחר שהביא להרפר"ח במ"ח בל' הר"מ פי"א דבכורים מ"ש בזה פתב ליישב דמ"ש

דחייב ה"ד כְּשֶׁנִּוּלַד טְרַפָּה מְמַעֵי אִמּוֹ, אֲבָל אִם נִוּלַד בְּלֵי טְרַפּוֹת אֲלֵא שֶׁאֵח"כ נְטַרְף פְּטוּר,
וְכַדְדִּינִק לִישְׁנָא דְהֶרְמֵב"ם וְ"ל שֶׁכ' אִם נַעֲשֶׂה טְרַפָּה וְכַתּוּב דְחִילּוּק זֶה מִפּוֹ בְּדַבְרֵי רַש"י,
מִמ"ש בַּפ"ק דְּמִנְחוֹת ד"ו עִמ"ש תֵּאמַר בְּבִכּוּרָה שְׁקִדּוּשָׁה בְּבִכּוּר אִם נִוּלַד עִם טְרַפָּתָא
וְשׁוּב רָאָה בֵּא"ז קָמָא לְדִי"א שְׁפָתַב פֶּן מִשָּׁם גְּדוּלֵי הַקְּדָמוֹנִים וּמִיִּשְׁבַּע עַד"ז הַש"ס
דְּמִנְחוֹת בָּמָה שְׁאֲמָרוּ שְׁאֵנִי הָכָא דְבַגְלָגְלוּת ת"ר יִשְׁזַהוּ ג"כ דַּעַת הֶרְמֵב"ם עַש"ד, וְאַף
שִׁבְמ"ש דְּכֵן מִבּוֹ לְהִדְיָא בְּדַבְרֵי רַש"י הָא ל"מ דְּרַש"י צָרִיךְ הוּא לְפָרֵשׁ פֶּן לְפִי הַצָּעַת
הַש"ס וְלֹא פִּינוּן לְמַעַט דָּאִם נְטַרְף בְּתוֹךְ ל' יָחִי אַח"כ דְּפְטוּר, וְגַם דָּאִין נִרְאָה פֶּן מִמ"ש
שָׁם בְּמִנְחוֹת דַּל"ז וְלֵאפֹס הַפְּנָאִי אֵינִי יְכוּל מ"מ בְּדַעַת הֶרְמֵב"ם גִּיתָן לִיאָמַר שְׁפִיר וּמָה
גַּם אַחַר שְׁפָכַר בָּא מִפּוֹ בְּדַבְרֵי הַקְּדָמוֹנִים שְׁהִבִּיא הֶרֶב הַמְּאִירִי וְלְפִי מֵאֵי דְכַתִּי לְעִיל
נוֹכ"ל הַטַּעַם הוּא דְכְּשֶׁהִיָּה מִבְּטָן אִמּוֹ מִתְקַנֵּים שְׁפִיר פְּאָנוּ הוּא בְּרִיא, וְא"כ נִמְצָא דְגַם
סְבֵרַת אֵלּוּ הַגְּדוּלִים וְהֶרְמֵב"ם דַּס"ל פֶּן וְכֵן ג"כ דְּבַכְמָה עֲנִינִים דְּחַל ף וְיִתוּר וְחֶסֶר
דְּנִחְלָקוּ הֶרְאֻשׁוֹנִים וְכִמוֹ כֵּן הַפְּלִיגוּ גְּדוּלֵי אַחֲרוֹנִים וּמִשְׁמַע דְּכְּשֶׁאֲסָרוּ מִטַּעַם סָפֵק הוּא
אַף בְּשֶׁהָה יב"ח, וְלָמָּה לֹא הִכְרִיעוּ מִמָּה שְׁשֶׁהָה יב"ח דְּלֹא הָיוּ טְרַפָּה אֲלֵא נִר' דְּהוּא
מִשׁוּם דְּכִינוּן דְּהוּוּ מִבְּטָן אִמּוֹ אֵין זֶה מִבְּחֵן דִּיכ"ל יב"ח וְאַף שֶׁהוּא טְרַפָּה נִרְאִיתִי לֵהֵג' כּו'
פּ בְּסוּסֵי ז"ן דְּעַמַּד ע"ד הֶרְשֵׁב"א מִמ"ש הַתּוֹס' שָׁם בַּפ"ק דְּחִילּוּן וְשִׁקִּי ט וְלִבְסוּף פְּתַב
דְּמִסְתַּבֵּר דַּעַת מִהֶרְש"ל וּמ"מ יֵשׁ לְהַחְמִיר בַּס' הַנּוּלַד בְּיִוֹתֵרַת הוּאִיל וְנִפְיָק מִפִּי הֶרְשֵׁב"א
דְּיִוֹתֵרַת חֵי זְמַן רַב, וְסִיִּים דְּבָרֵיו וְ"ל וְהִנֵּה הַסְּכִימוּ הָאַחֲרוֹנִים בְּמַחְלֻקַת הַפּוֹס' הָיוּ כַּס'
טְרַפָּה וּמִהֵנִי יב"ח, וְאַנִּי תָמָּה כָּל הַחֲמִירִית הַנֶּאֱמָר לְעוֹל בְּחֶסֶר וְיִתִּיר וְכו', דְּאֶפְי' רֹב
הַפּוֹסְקִים מְכַשִּׁירִין אֲנִן מַחְמִירִין, אֵיךְ מַחְמִירִין בְּשִׁיר הַגְּדִיל הָא זֶהוּ קָרָה בְּבִטּוֹן, וְלָכֵן
צ"ל שְׁהַחְמִירוּ לְצִוְרָךְ שְׁעָה עַכ"ל, וְע"ע מ"ש הַר' חֵיד"א בַּס"ה יַעִיר אֵינֶן בַּמַּע' הַט'
וְאִכְמ"ל, יְלִפִּי הָאֲמוֹר דַּבַּס' הֶרְשֵׁב"א קִיָּיִמִי רֹב בְּנִין וְרֹב מְנִין וְדַבְרֵיהֶם מְוַכְרְחִים וְאֵינּוּ
חַשְׁשׁ בְּעֵלְמָא מַש"ה הַחְמִירוּ הַפּוֹסְקִים דָּאֵינּוּ מוֹעִיל בַּכַּה"ג שְׁהִנֵּה דִיב"ח, וְע"ע בַּמ"ש
בַּס' בְּאֵר יַעֲקֹב בְּנִי גִיד סִי' ל"ה וּבַס' זְכָרוֹן יוֹסֵף בְּיוֹ"ד סִי' כ"ג י"ל ע"ד וְאִכְמ"ל: וְנִמְצָא
לְפִי"ז דְּבַכָּל דְּבָר דִּישׁ לְהַסְתַּפֵּק בְּטְרַפּוֹת מִבְּטָן אִמִּי דְּמִדִּינָא הָיוּ ס' טְרַפָּה אֵף אֵי מְצִינוּ
שְׁאֲמָרוּ חֲכָמֵי הַטַּבֵּע דְּמִתְקַנֵּים הוּא וְחֵי שְׁנַיִם הֶרְבֵּה אֵין לְסַמְנָךְ עֲלֵיהֶם לְהַכְשִׁיר מִשִּׁים
דְּאֶפְי' רֵאִינוּ בְּעִינֵינוּ דְּחֵי שְׁנַיִם הֶרְבֵּה יֵשׁ לְהַחְמִיר וְכ"ש לְסַמְנָךְ ע"ד, וּמָה גַּם לְפִי"ד הַר'
דַּב"ש סִי' ק"פ וְהַר' מִהֶרַח"א שֶׁה"ד הַחֲק"ל סִי' כ"ה דַּס"ל דְּגַם בְּכָל סְפִיקָא דְּדִינָא
דְּטְרַפּוֹת אִפִּי שְׁאֵינּוּ מִבְּטָן אִמּוֹ דִּישׁ לְהַטְרִיף וְיֵשׁ טַעַם לְדַבְרֵיהֶם דְּכִינוּן דִּישׁ סוֹבְרִין דְּהָיוּ
וְדֵאִי טְרַפָּה וְלִדְיָהוּ וְדֵאִי לֹא מִהֵנִי שְׁהִנֵּה יב"ח וּבְנִדְאֵי טְרַפָּה קֵאִי עֲדִין אֵיךְ אֲנַחְנוּ יְכוּלִין
לְדַחוֹת דַּבְרֵיהֶם וְלִקְבּוֹעַ הַלְכָה דְּלַת פְּנוּתֵיהוּ דְּשִׁמְאָה הַלְכָה פְּמוּתָם וְכ"ש כְּשֶׁהוּא מִבְּטָן
אִמּוֹ דְּהוּוּ כְּמוֹ ס"ם, וְלָכֵן נִר' דְּאֶפְי' כְּשֶׁהוּא הַכָּבֵד וְהַטְּחוּל לְבַד בְּהִקְפָּךְ דְּלִדִּי צָרִיךְ
לְהַתִּישְׁבַּע בְּדָבָר דִּישׁ לְצַדַּד בְּזֶה פְּדַכְתִּיב' לְעִיל, וְעַכ"פ יֵשׁ צַד לְהַכְשִׁיר אֲבָל כְּשֶׁנִּהְפְּכוּ
ג"כ הָאוֹנוֹת יֵשׁ לְהַחְמִיר כְּלַנְע"ד לְפּוֹם רִיחָטָא וְלֵאפֹס הַפְּנָאִי אֵינִי יְכוּל לְעַמּוֹד עוֹד רַק
פְּתַבְתִּי זֶה בְּעַט נְחוּצָה לְעֵשׂוֹת ר"ץ, וְעוֹד הָאֲרַכְתִּי בְּזֶה אֲבָל ע"כ מְצָאֵתִי: הַצָּעִיר שְׁלֵמָה
אֲלֵעָזָר אֲלֶפְאֲנָדְרִי ס"ט וְאַחַר הַחִיתוּם הִגִּיד אֵלַי וְנִרְאִיתִי מ"ש בְּעִנְיָן זֶה הַר' מִהֶרַח"א
בְּסִפְר וַיַּעַשׂ אַבְרָהָם בְּקוֹנֵט' בְּרוּכָה אֲסַתֵּר דַּכ"א וְ"ל מַעֲשֶׂה פְּלֵא בָּא לְיָדִי פ' לָךְ לָךְ שְׁנַת
תֵּרַכ"ד בְּכָבֵשׁ אֲחָד שְׁנִרְאָה בְּרִיא וְחִזַּק שְׁנִתְחַלַּף כָּל מָה שְׁבַפְנִים בְּבִטּוֹן וּר"ל הֶרְיָאָה
וְהַכָּבֵד וְהַטְּחוּל וְהַבְּנֵי מַעֲשִׂים וְהָיוּ ב' הָאוֹנוֹת שְׁדַרְפָּם לְהִיּוֹת בְּשִׁמְאָל הָיוּ בְּיָמִין וּבְצַחוֹת

השְׁמָאלִית מִמֶּשׁ וּשְׁלֵשָׁה הִימְנִית עִם הַנוֹרְדָּא הָיוּ בְּצַד שְׁמָאל וּבְצוּרַת הִימְנִית מִמֶּשׁ, וְהַכְּבֵד הָיָה עַל חֶצֶר הַכְּבֵד בְּצַד יָמִין וְהַטְּחוּל הָיָה בְּצַד שְׁמָאל וְהַפּוֹלְיָא הַשְׁמָאלִית הָיָה נְמוּדָּה וְשׁוֹקֵעַ וְדַבֵּק בְּהַצַּד בְּשֵׁר וְהַלָּה אַרְוּדָּה וְנִמּוּדָּה לְצַד הַרְיָאָה יוֹתֵר מִהַפּוֹלְיָא הִימְנִית מִמֶּה שְׁדַרְכָּם לְהִיּוֹת הַפֶּל בְּהִיפּוּדָּה וְכִידוּעַ, וְגַם הַבְּנֵי מְעִים כָּלֵם מִהַ שְׁדַרְכָּם לְהִיּוֹת מְוַנְחִים בְּצַד שְׁמָאל הָיוּ מְוַנְחִים בְּיָמִין וְכֵן לְהִיפּוּדָּה וְהָיָה זֹאת הַכְּבֵשׁ לְפָלָא גַם בְּעֵינֵי הַקְּצָבִים א"י זְקָנִים וְאָמְרוּ נְמִי שְׁמַעוּלָם לֹא רָאוּ כְּזֶה וְהַטְּרַפְתִּי, דְּזָהוּ וְדָאֵי מ"ש רְבָא אִי חָלִיף טְרַפָּה וּפְשׁוּט הוּא עכ"ל: הַנְּ"ל ס' ד תְּשׁוּבַת הַשׁוֹאֵל הַרְה"ג מְהַר"י אַבּוּלְעַפְיָא ע"ע הַנְּ"ל הֵן כָּל יִקְרָא רְאֵתָה עֵינֵי אֵת הַשְּׁאֵלָה וְאֵת אֲשֶׁר נִגְזַר עָלֶיךָ מִמֶּעַל מוֹהַר"ר ר"א הַגְּדוֹל מְרָא דְאֶתְרִין כַּקְּשׁ"ת כַּמְהַר"ר שְׁלֵמָה אֱלִיעֶזֶר אֶלְפָּאנְדָּאֵרִי יצ"ו שְׁהַסְפִּימָה דַּעְתּוֹ לְהַטְרִיף דְּלֹא כַּמ"ש הֶרֶב כַּמְהַר"ר אֵלִיָּה אַבּוּלְעַפְיָא יצ"ו וּמוֹהַר"ר יצ"ו שְׁלֵמָה בְּחֻקְמָתוֹ הָאֶרֶץ הַרְחִיב לְמַעֲנִיתוֹ כִּינֵד ה' הַטּוֹבָה עָלָיו וּבְרוּחַב מִבִּינָתוֹ הַעֲלָה לֵהל' וּלְמַעֲשֵׂה לְהַטְרִיף, וּכְשֶׁאֲנִי לְעֶצְמִי חֶפֶץ הֵייתִי מְאֹד לְהַשְׁתַּעֲשֵׂעַ בְּתוֹרָתוֹ אִין חֶקֶר לְתַבּוּנָתוֹ, וְאוּלָּם לְהִיּוֹתִי חָלוּשׁ הַמְּזוּג גַם אֹר עֵינֵי גַם הֵם אִין אֶתִי נִיְהִי כִי זָקֵן יִצְחָק וְכו' דִּין גְּרָמָא שְׁלֵא יִכְוֹלְתִי לְבוֹא בְּאַרְוֶנָּה, אִף לְעַנְנֵן דִּינָא הַנְּנִי מְסָכִים וּמַעֲרִיב כָּל אֲשֶׁר הוֹרָה מִעַל הַרְה"ג הַנְּז' יצ"ו וְה' עִמּוֹ מְלַמֵּד שְׁהַלְכָה כְּמוֹתוֹ וּכְבָר גְּלַתִי דַּעְתִּי טָרָם כָּל עִם מַעֲלַת הַרְה"ג יצ"ו שְׁדַעְתִּי לְהַטְרִיף וְגַם בְּמַכְתָּב לְמַר כַּת' כֵּן בְּקִיצוֹר לְרוּב חֻלְשָׁתִי וְהַדִּין דִּין אֶמֶת כָּל מ"ש הַרְה"ג מְנִי"ר הַמְּלָךְ שְׁלֵמָה יצ"ו וְהֵן עֵתָה כֹּה הַרְאוּנִי חֻבְרֵי שַׁכ"נ בַּס' וַיַּעַשׂ אַבְרָהָם נְדוּן כְּזֶה וְהַטְרִיף, וְעִם כִּי נָטוּ דַרְכֵי מְדַרְכּוֹ שָׁל הֶרֶב הַפּוֹסֵק אֵלֶיהוּ בְּהִיר מ"מ הָאֶמֶת יוֹתֵר אֶהוּבָה וְעַסָּה"ר הַכ"ד אֲנָא זַעֲרָא דְמֵן חֻבְרֵי: הַצַּב"י יִצְחָק מִשֵּׁה אַבּוּלְעַפְיָא ס"ט סִימֵן הַ נְשֵׁאֲלַתִי מִשׁוֹחֲטֵי מְתָא בְּבִהֶמָה שְׁנִמְצָא בְּפֶרֶשׁ מְסָמֵר קֶטֶן שְׁבוּר הַצַּד הַדַּק שְׁנוּקָב, וְרַחוּק מִשֵּׁם בְּבֵית הַפּוֹסוֹת סְרָכָה ג"כ סְרוּכָה לְטְרַפֵּשׁ הַכְּבֵד וְלְכַאוּרָה הָיָה נִרְאָה שְׁיֵשׁ לְאֶסְנוֹר מִשׁוּם דְּמַלְבֵּד שְׁיֵשׁ מִהַפּוֹסְקִים דַּס"ל דִּישׁ לְאֶסְנוֹר כְּשֵׁישׁ סְרָכָה גַם בְּשָׂאֵר אֵיבְרִים שְׁנִקָּב בָּהֶם הָיָה טְרַפָּה, וְגַם דָּאִף לַד' הַמְתִּירִים יֵשׁ לוֹמֵר דְּבַהֲצֻטְרָף עִמּוֹ רַעוּתָא דְּהַסְרָכָה יֵשׁ לְאֶסְנוֹר, וְכַמ"ש הַט"ז וְש"ף בְּנִמְצָא מַחֲט אִף שְׁאִינָה תַּחֲבוּבָה הַמַּחֲט דִּישׁ לְאֶסְנוֹר אִם יֵשׁ קוֹרֵט דָּם וְה"ה אִם יֵשׁ סְרָכָה וְכַמ"ש רַבְּנֵי הָאֶתְרוֹ' ע"ע, וְע"ע בַּס' מְאָמֵר מְרַדְּכֵי הַמְּכֹנְנָה לְחֵם עֵדֵן אֲשֶׁפְּנִזִי בַח"א כְּמָה תִּשׁוּ' בְּזֶה מַס"י כ"ד וְאִי' וְע"ע פְּנִים מְאִירוֹת ח"ב ס' מ"ט גַּם בַּס' בֵּית לְחֵם יְהוּדָה ס' מ"א הוּא חוֹשֵׁשׁ לַד' ט"ז וְש"ף וְלִכֵּן הַצ"ע כְּשֶׁהוּא הַפ"מ ע"ש: אֲמַנְם יַעֲזֵן שְׁשִׁמְעֵתִי שְׁיֵשׁ הַפְּסֵד מְרוּבָה בְּדַבָּר וְהוּא אִישׁ עֵנִי וְהַתִּירָה חֶסֶה עַל מְמוֹנָם שָׁל יִשְׂרָאֵל כִּידוּעַ חֻזְרֵתִי ע"כ הַצְּדָדִים אִם אוּכַל לְהַכְשִׁיר בַּנ"ד, וְרַאשׁוֹנָה אֲנוֹמֵר שְׁנִרְאָה לְעֹנְמַת זֶה רַבּוֹ הַמְתִּירִים כְּדִירְאָה הַרְוָאָה לְהַר' צ"ץ ס' מ"ט ה"ד הַפְּר"ח ס' מ"ח סַקְכ"ב וְה"ר פְּר"ת שָׁם סַק"ב וְהַסְפִּימוּ עִמּוֹ הַב"ד וְהַכּו"פ שָׁם ס"ק עו"ב גַּם הַר' שְׁבוּת יַעֲקֹב סִימֵן ס"ד כְּתַב לְהַתִּיר גַּם הַנוּב"י מ"ק ס' ט"ו וּמ"ת בַּחֲזִי"ד סוּס"י ז"ן וּב"מ בַּס' שְׁיַבַּת צִיּוֹן ס' כ"ו כְּתַב לְהַתִּיר וּלְפִי"ד הַנוּב"י גַם הַשְּׁ"ף דַּעְתּוֹ לְהַתִּיר וְלֹא כְּתַב שָׁם כ"א רַק כְּדַעַת רַמ"א וְהוּא חוֹלֵק ע"ד דְּלַדַּעְתּוֹ גַּם רַמ"א הוּא מַכַּת הַמְתִּי' עַש"ד גַּם הַר' שַׁע"מ שָׁם ס"ק ל"א וְהַר' תַּב"ש ס"ל לְהַתִּיר, וְע"ע בַּס' מִשְׁחָא דְּרַבּוּתָא בִּיּו"ד ס' ד"ן דַּס"ו וּבַס' תְּשׁוּבָה מְאֶהְבָּה וְשׁו"מ מ"ת ח"ב סוּס"י ל"ד וּבַס' יְהוּדָה יַעֲלָה אֲשֶׁפְּנִזִי לְמוֹהַר"י אַבּוּלְעַפְיָא בַּח"א ס' ח, וַיֵּשׁ לְעִמְנוּד לְעַת הַפְּנָאֵי ע"ד הַמַּאמ"ר הַנְּ"ל וְע"ד הֶרֶב תּוֹרַת יְקוּתִיאֵל ע"ש וְכֵן נִרְאָה מִמ"ש הֶרֶב זָרַע אֶמֶת בְּקִיצוֹר דִּינֵי טְרַפְיּוֹת ס' קפ"ח שְׁאֶחָר

שה"ד הט"ז וְשִׁיבָה פְּתַח אֶרֶץ הַפְּרָתִי וְכוּ', וְכִי הַצִּיּוֹן וְכוּ' ע"ע וְטַבַּע הַלְשׁוֹן נִרְאֶה דְגַם
הוא דַּעְתוֹ שֶׁיֵּשׁ לְהַתִּיר וְכֵן נִרְאֶה מִמֶּנּוּ בְּסִי' קו"א לִמֶּנּוּ הַצִּיּוֹן מִבְּלִי שׁוּם חוֹלֵק וְכוּ' הַ
דַּעַת הַלֵּה"פ בְּסִי' ל"ו וְל"ז ע"ש גַּם הֶרֶב פֶּר"מ פְּתַח שֶׁיֵּשׁ לְהַתִּיר בַּהֶפְס"מ: וְאִף שֶׁרְאִיתִי
לְהֶרֶב חַת"ס בִּי"ד סִי' ג"ל שֶׁפֶקֶק בְּזֶה מְשׁוּם דְּטַעַם הַמַּתִּירִים הוּא מְדַבְּרֵי הָרֵא"ש
בְּסוּגֵי דְהִבְרִיא, וּמִמֶּנּוּ הֵבִיא ע"ע אִי נִימָא דְבִנְשׁוּט טְרַפָּה כַּה"ג לְבֵית הַפּוֹסוֹת יַעֲזוּן בְּחֻלּוּן
דְּכ"א וְהֵלֵא ע"ע פִּינּוֹן דְּאִין פֶּאֵן סִיבָה לְהַחְזִיר הַמַּחַט לְאַחֲזִירָיו לְהַיּוֹתָהּ מְנוּחָה בְּתוֹךְ הַחֶלֶל
מֵה"ת נְטָרָף אִם לֹא נִקְבַּח לְחוּץ ע"י ק"ד שֶׁפֶגְגָּדוּ דָּאִם אֵיתָא שְׁהִיתָה תְּחוּבָה עַד לְחוּץ מִי
הַחְזִירָה לְאַחֲזִירָיו בְּחֻצֵי עוֹבֵי וְכוּ' וְאִמָּאֵי אָמַר אֲבִי לְכִי טְרַח טְרַיָה טוּבָא קמ"ל לְהַטְרִיף
בְּכַה"ג אֶלָּא ע"כ פְּשִׁי' דִּי"ל וְכוּ' יַעוּש"ד וְלַע"ד מְלַבֵּד דְּל"ק ע"ד הַמַּתִּי' מְשׁוּם דְּהַחֲלִילֻק
בְּרִיר וְגַם שִׁי"ל פִּינּוֹן דְּתְחוּבָה וְיֵשׁ בָּהּ ק"ד בְּנֻדָּאֵי שְׁהִיָּה מְפָה וְנִצָּא לְחוּץ וּמֵה שְׁאִינוּ נִרְאֶה
הוּא דְהַמְפָּה הוּא סוּתָם וְנִרְאֶה כִּלְאֵי יָצָא וְלֹא נִסְתַּפֵּק אֲבִי וְרַק כָּל הַטְרַחָה הִיא לְפִי מֵה
שֶׁהָבּוּ וְאִסְרָא אִפ' מִצַּד אֶחָד וְדוּק הֵיטֵב כִּי קִצְרִיתִי וְנָה אִף לִמֶּנּוּ הַפְּרָתִי וּמֵה גַם דְּהַעֲיָקְרָא
אִין דְּבָרֵי הַפְּרָתִי מְנוֹסְפָמִים דְּלִפִּי"ד הַר' פֶּר"ת גַּם בְּנֻשֵׁט יֵשׁ לְהַתִּיר בְּכַה"ג, וְגַם הַחַת"ס
גּוֹפִיָה אִף לִפִּי"ד שֶׁיֵּשׁ לְפִקְפֵק, הַרִי הַעֵיד שֶׁהַמְנַהֵג לְהַתִּיר עִפ"י הַרְבָּנִים הַקּוֹדְמִים שְׁהִיוּ
לְפָנָיו וְשֶׁאֵפִי' תְּחוּב בְּכּוֹסוֹת שֶׁקּוֹרִין פְּלִידְרִלִּי' דְּנוֹהֲגִים לְהַכְשִׁיר וְיֵשׁ לָהֶם עַל מֵה
שֶׁיִּסְמָכוּ וְשֶׁהוּא מְנִיחַ לָהֶם כְּמִנְהַגָּם יַעוּ"ש: וְנִמְצָא דְאֵפִי' אִם נֹאמַר כְּדַעַת הַסוּ' דְּסַרְכָּה
הָיָה בְּק"ד דֹּאפִי"ה רַבּוּ הַמַּתִּירִין אִם אִין הַמַּחַט הַחֻבָּה, וְלִפִּי"ד הַחַת"ס הַנֶּ"ל הוּא דְהַמְנַהֵג
לְהַתִּיר עִפ"י הוֹרָאת הַרְבָּנִים הַקּוֹדְמִים וְעוֹד נִר' דְּמֵאֵי דַס"ל דְּסַרְכָּה הוּוּ כַּק"ד אִין הַדְּבָר
פְּשׁוּט וּמְנוֹסְפָם דִּישׁ ג"כ מֵהַסּוּבְרִין דְּסַרְכָּה לֹא הָיָה כַּק"ד וְשֶׁלְכֵן אִף בְּתְחוּבָה אִין לְאִסּוּר
וְכַמֶּנּוּ הַר' מֵהֵרֵא"ל שֶׁה"ד הַצִּיּוֹן שֶׁמֶן וְכַתֵּב שֶׁקֶשָׁה בְּעֵינָיו לְהַאֲמִין שֶׁהַצִּיּוֹן אוֹסֵר בְּזֶה
גַּם הַכְּנֵה"ג בְּסוּ' מ"ח הַגֵּה"ע אֵית כ"ב פְּתַח מְשִׁם מֵהֵרֵי"פ שֶׁמְנַהֵג שְׁאֵלוֹנִיקֵי לְהַכְשִׁיר,
וְכַתֵּב וְז"ל הֵן אֵמַת שֶׁלִּפִּי"ד אִם הִיָּתָה סַרְכָּה יוֹצֵאת מִן הַפְּרָס וְנִסְתַּרְכָּה לְטְרַפְּשׁ וְיֵשׁ מַחַט
הַחֻבָּה בְּכַרְס אַעֲפ"י שֶׁלֹּא עָבְרָה הַמַּחַט הִיָּתִי רוּצָה לְהַטְרִיף שְׁאִין לָהּ ק"ד גְּדוּלָה מְסַרְכָּה
אֲבָל אִין אֲנוּ נוֹהֲגִים כֵּן אֲנָא פְּשִׁישׁ סִמְפּוֹן וְאִתָּה הַמְעֵינִין בְּחַר לָהּ ע"כ, וְהַ"ד הַשֵּׁה"ג שֶׁמֶן
ס"ק ס"ה גַּם הֶרֶב מֵהֵר"ז ה"ד הַנוּב"י מ"ת סִי' י"ד פְּתַח שְׁאֵם אִין הַסַּרְכָּה בְּמִקּוֹם הַמַּחַט
הַתְּחוּבָה שְׁאִין לְאִסּוֹר וְהַסְפִּים עֲמוּ הַנוּב"י שֶׁמֶן: וְא"כ נִר' דְּכַנ"ד דְּאִין הַמַּחַט תְּחוּבָה כָּלֵל
וְהִיא רְחוּקָה מֵהַסַּרְכָּה דִּישׁ לְהַתִּיר, אֶלָּא דְאִתִּי יֵשׁ לְעַמּוֹד אִי יֵשׁ לְסַמּוֹךְ ע"ז מְשׁוּם
דְּהַרְבָּנִים הַנֶּ"ל מִיִּפְשֵׁט פְּשִׁיט"ל דְּמְשׁוּם הַסַּרְכָּה לֹא הָיָה רְעוּתָא כָּלֵל וְאִין לְחוּשׁ ג"כ
בְּנִמְצָא מַחַט אֲבָל אֲנִי בְּדִין דְּעֵינִינוּ הָרְאוּת דִּישׁ כְּמֵה גְּדוּלִים דַּס"ל דִּישׁ נְאִסּוֹר מִצַּד
הָרִיעוּתָא דְּסַרְכָּה לְבַד בְּכָל הָאִיבָרִים דְּנִקְיָבְתָם בְּמִשְׁהוּ כְּמוֹ בְּרִיאָה וְכַמֶּנּוּ בְּמ"א וְעִי'
בְּעַה"ש וְשֶׁמֶן בִּי"ד א"כ הַגַּם דְּנִקְטִינֵן כְּדַעַת הַמְכַשִּׁירִים וּמְרֵן מְכַלֵּם מ"מ נִר' דְּבְדֹאִיפָא
נְמִי הָרִיעוּתָא שֶׁל הַמַּחַט הַלֵּב מְהַסֵּס לְהַתִּיר גַּם בְּזֶה מְשׁוּם דְּהָיָה כְּמוֹ ס"ס לְהַחְמִיר וְגַם
רְאוּתִי לְהֶרֶב חֵיד"א בְּשִׁי"ב סִי' מ"ח דַּה"ד רַד"ק שֶׁתָּמָה ע"ד הַפְּרָתִי דְּהַסְפִּים עִם הַצִּיּוֹן
וְהוּא פְּתַח בְּסוּ' ס"ז לְדְּסַרְכָּה פּוֹסֵל בְּכָל הָאִיבָרִים דְּנִקְיָבְתָן בְּמִשְׁהוּ ע"כ, וְכֵן מִצְּאִיתִי
לְמַהֲרַד"ח בְּנִדְיָב לֵב חֶלֶק א' סִי' ח"י דְּשִׁקוּ"ט בְּזֶה וְכַתֵּב דַּה"צ צִיּוֹן דְּמַתִּיר הוּא מְשׁוּם דַּס"ל
דְּאִין סַרְכָּה בְּשֶׁאֵר אִיבָרִים אֲבָל לְהַפְּרָתִי וְהַר' פֶּר"ת וְשִׁמ"ח נָא נִתְּנָה לִיאָמַר דְּהֵם מַתִּי'
גַּם בְּסַרְכָּה פִּינּוֹן דְּלִידְדָּהוּ גַּם כִּלְאֵי מַחַט רְאוּי לְהַטְרִיף מִחַמַּת הַסַּרְכָּה וְאִין מִי שֶׁיִּתִּיר כ"א
הַצִּיּוֹן לְבַד וְהוּא בְּאֶחָד וְכַתֵּב ע"ד הַנוּב"י הַנֶּ"ל דְּהַתִּיר בְּסַרְכָּה וּמַחַט מְנוּחָה דְּבְרִיר

תמוהים וגם פתב ע"ד רד"ק הנ"ל דהק' ע"ד הפר"ח דלק"מ דמ"ש בסי' מ"א ע"ד הצ"ץ
דיפה פתב היינו לדין תחובה דאסר בסרכה כמו ק"ד ולא לדין מחט, מונח בסרכה
דמכשיר דבקה דעתו להטריף גם בלא מחט זת"ד ע"ש, ואין דבריו נראים, משום
דפירושו בדברי הפר"ח דחיק ואמי מרחיק דאם פנונתו דהוא מטריף שם גם כשיש סרכה
לבד, איך שינה לומר ט"ד הצ"ץ דכתב דסרכה ויש עמה מחט שאינה תחובה דמותר ואין
אסור כ"א רק בתחובה דיפה פתב ולכן נר' דכוננת הפר"ח הוא כמ"ש הנוב"י וכל
הגדולים הנ"ל ויותר מהמה רבו מספר ויש ליישב משה"ק רד"ק ע"ד משום דהרואה
יראה שם בב"י ז"ל שלא החליט המאמר שיש לאסור בסרכה בשאר איברים ורק שפתב
שדעתו נוטה להטריף ובהפ"מ צריך הכרע, וכיון שפן שפיר כתב ע"ד הצ"ץ דכתב דאין
לאסור כ"א רק במחט התחובה ושאינה תחובה מותר דיפה פתב דר"ל דאם נסרכה אינו
מטריף גם אם יש כ עם הסרכה מחט שאינה תחובה אין להטריף דהוי כמאן דליתא וא"כ
כל הפוסקים הנ"ל דס"ל דמחמת הסרכה אינו מטריף שפיר הוכיחו מדבריו דאין להטריף
כשאינה תחובה ועוד נר' שיש ליישב מה שהק' רד"ק ע"ד הפר"ח שהסכים עם הצ"ץ
והוא דאף למ"ש הר' שדעתו נוטה להטריף שפיר כתב להסכים עמו משום דנדון הצ"ץ
מירי דהסרכה סרוכה לטרפיש הכבד כמו בנ"ד ויש לתלות שהוא דהסרכה הוא שנסרכה
מחמת הכבד וא"כ הא איפא פלוגתא אחריתי בזה וכמו שיעוין בכנה"ג סי' מ"א ובשו"ג
ס"ק כ"א מחו' ו' וע"ע במ"ש הר' פר"ת שם סקי"א ואין פנאי להאריך ועוד זאת שכת'
הפוסקים דאף לדברי הכנה"ג דמטריף בנקב בטרפשא דכבדא דה"ד בשאינו סתום כלל,
אבל אם נסתם אף שהוא מחמת קרום שעולה מחמת מפה אין בקב פלום משום דנקב
בטרפיש אינו מחמת עצמו אלא מחמת הכבד וכשנסתם הכבד ואין הרוח יוצא לא מטריף
וכמ"ש במב"י וכ"כ הצ"ן שם וע"ע בט"ז ס"ק ט' ופש"ף סקי"ד כ"כ מהרי"ט במנהגי
ארגיל סו' ס"ו וזר"א בקיצור דיני טרפיות סי' ק"ח וע"ע מ"ש הבאר יעקב ביו"ד סי'
מ"א וסי' מ"ח: ובכן נר' דגם בנ"ד דהסרכה סרוכה לטרפשא דכבדא ומהסמר הוא בפרש
דיש להתיר ולסמוך ע"ד הרבנים הנ"ל ומה גם דהמסמר רחוק הרבה ממקום הסרכה
דיש לומר דהסרכה אינה מסיבת המסמר וכינצא אמרו דאין להחזיק ממקום למקום עיין
מס' נדה ד"ד ובא"ח סי' תס"ז ומג"א ואחרונים שם: ולרנחא דמלתא נר' שי"ל דבנ"ד
גם הט"ז ופש"ף מודים משום דלא כתבו שיש לחוש אלא במחט וקוץ אבל לא כמו בנ"ד
דהמסמר הוא שבור הצד הדק דמפני זה אינו נוקב כמו מחט וקוץ ואע"ג דנראה דלאו
דוקא וכמ"ש התו"דה"ה קוץ וכל דבר דמנקה דנר' דגם במסמר וכמ"ש השו"ג סי' מ"ח
סקי"ח, וכן מפו' יוצא ממ"ש בתשו' מהר"מ מלובלין ה"ד הרט"ז היינו דוקא כשהוא
שלם ולא כשהוא חסר כמו בנ"ד ואף שכתבו הפוסקים על שם הרמב"ן והרשב"א דמפני
שאין אנו בקיאים בשיעור דקא וגסה יש לאסור עד שיהא כורעין תמרה היינו במחטים
ע'י בתשו' הרשב"א סי' רנ"ה ה"ד מב"י סי' מ"א שאותם המחטים עבים שתופרים בהם
שקים הם נוקבים גם מצד העב שלהם ע"ש דנר' דמ"מ הם נוקבים משא"כ במסמר הנה
יעמ"ש הרב חת"ס סי' מ"ג ואין פנאי להאריך עוד וד"ב ותל"מ: הצב"י שלמה אליעזר
אלפאנדרי ס"ט סימן ו' נשאלתי בנמצא עלה סלקא בנשט של אנוז אחר השחיטה חתוף
אם פשר או לא: תשובה לכאורה נראה שיש להטריף כמ"ש הרב מהרח"ף ז"ל בס' גנזי
חיים מע' טרפה דבזה לא מלאו לבו של הרב עיני דוד להכשיר ע"כ, (אין הספר עמדי)

ונר' טעמו דאע"ג דהרב"ח סי' כ"ג פתב דיש להתיר בזה דלא דמי לנמצא גמי שאסור
התה"ד וכ"כ הרב דמש"א בדס"ב מ"מ הרי הש"ף וה"ד הכנה"ג והר"ח ז"ל חלקו על
הב"ח ז"ל דגם בזה יש לאסור וגם הרב פתי פהונה ח"א בחלק ב"ד סי' יו"ד לא מלאו
לבו להתיר מפני מחלקות הנז', אבל לעד"נ דהמיקל פדעת הרבנים הנז' יש לו ע"מ
לסמוך משום דאעיקרא דמלתא נראה דגם חתיכת גמי שאסור התה"ד אינו רק חומרא
שחשש לדברי המחמיר בשהיית העוף בכל שהוא וגם חושש שמא שיהיה כל שהוא
בשחיטת הסימן הגם שלא הגביה הספין ותמיד היה חותך בסימן עם הגמי דבזה היה
שהייה כל שהוא והוכיח פן מפירוש הרב אושעיא בבעית ר"פ שיהיה במקיעוט סימן מהי,
דהפונה ששחט בספין רע ושהיה במקיעוט בתרא דסימן ראשון קודם שישחוט הסימן
השני דאז הוי פחותה בינתיים יד או רגל, וכתב אע"ג שיש פ"א אחרים בזה פ"א הראשון
הוא העיקר וממנו דן בחתיכת גמי הואיל ואינו מתוח ע"כ חידוד הספין שיהיה מלקתכו
יותר מהסימן ונמצא שלא נחתכו שנה בשנה ע"ש דמזה נר' שאינו רק חשש שהייה כל
שהוא וכן העתיק דבריו הלבוש ז"ל דיש לחוש שמא בשעה שחתך בספין תוף הגמי לא
חתך בנושט והו"ל שהייה ופסולה ע"כ ויש לתמונה על תה"ד ז"ל דכיון דמודה דעוסק
בשחיטת הסימן עם הגמי אינו נקרא שהייה רק לפי ר"א בסוגיא ולא לשאר פירושים
וגם בשהייה כל דהו אפי' הוגבהה הספין ממש דעת כל הגדולים דאינה מטריפת ואפי'
לרש"י דמחמיר בשהיית עוף כדי שחיטת עוף לעוף י"מ דהיינו שחיטת כל הסימנים
ואפי' לשיטת הר"ן והמרדכי דלא בעו כל הסימנים מודו מיהא דשיעור רוב אחד בעוף
בעי והר"ן פתב דגם שיעור חתיכת עור בעי וכ"כ הרמב"ן בחי' והרשב"א בתשו' ח"א
סי' קטו"ב ואין מי שסובר בכל שהוא בנמצא חצי קנה פגום ומשלימו רק האגודה דלא
פסברת כל הראשונים רק שבאשכנז סומכים ע"ד ותופסים אותם פדברי קבלה ומ"מ גם
לדבריו היינו בשהיה ממש שהוגבהה הספין אבל פשעוסק בחתיכת הסימן עם הגמי מאן
לימא דהוי שהייה ומה שלמד התה"ד ז"ל מפ"א הא' אחר המחיר לא דמי דהתם פשגמר
רוב סי' ראשון דהוי כמחתך ביד או ברגל א"כ אינו עוסק בשחיטת הסימן משא"כ הקא
דעם הגמי עוסק בשחיטת הסימן וא"כ מנ"ל לאכנופי חומרי כ"כ להחמיר פהאגודה
בשהייה כל דהו וגם שלא הוגבהה הספין דאינו רק לפי ר"א ז"ל והגם שראיתי ביש"ש
שכתב ע"ד התה"ד דגמי שאינו ממין שחיטה הוי שיהיה לכ"ע ע"ש לאזכיתי להבין דב"ק
לפי מאי דכתובנא וכ"נ להפר"ת שדחה דברו תה"ד ע"ש ונר' דגם רש"ל לא בא נאסור
מן הדין דהא אפי' אי חשיב שיהוי כל הראשונים מתירין בו אפי' לס' רש"י וכמש"ל
דמ"מ בעי שיעור ולא בכל שהוא ובפרט למש"ש דלדעתו גם בעוף בעי שיעור שהייה
כפהמה, שפן משמע מהש"ס אלא דלא מלאו לבו להקל מפני הבה"ג ע"ש וא"כ נדאי
דאין פונת הרב ז"ל רק לתת סמך למנהגם שנהגו להחמיר בכל שיהו וכמ"ש בסי' ט"ו
דבאשכנז נהגו להטריף כל השהיות ויפה עשו שקבלו חומרא זו מפני הפוחזים פי
השוחטים מרובים וכו' ע"כ ובכן נראה דלעיקר הדין דיינו שפאסור בשהיה ממש אף בכל
שהוא אבל בלא הגביה הספין ושחט הסימן עם הגמי דע"כ מידי ספק לא נפיק מן הדין
יש להתיר, וכן מצאתי להרב זכרון יוסף ביו"ד סי' א' שכתב דבשהיה כל דהו ליפא אפי'
איסור דרבנן, ומה שהנהיגו באשכנז היינו מטעם שכתב רש"ל משום דשחיטה לכל
מסור וע"כ בלי ספק דספיקו לקולא וכמ"ש העה"ג וחיבי ע"כ: וממ"ש לעיל אתה למד

דגם לשיטת רש"י דמחמיר בשיעור שחיטת עוף לעוף וגם למחמיר לפרש דהיינו בשחיטת רוב שנים דוקא מ"מ היינו עם העור דלא פהרב עה"ש שמבין דרק ברוב שנים בלי עור, ומקור הדברים בחי' הרמב"ן בחולין שכתב וז"ל ורש"י מחמיר בכדי שחיטת עוף לעוף, ויש לדון בשיעור הזה שתהא רוב שנים בבהמה ורוב אחד בעוף וכדי שחיטה גמרי וכו', ואלמלא שאין לשון הגמ' פן הייתי אומר דהיינו בעיא דר"ה ב"ן ומיהו עור איתא בשיעור שהיה דכיון דלא משחטי הסימן עד דחתיף עור פדי שחיטה כדשחטי אינשי גמירי ע"כ, וראיתי בשו"ג סק"ג שכתב שהוסיף ההגה לומר עד שהוא עם העור והש"ף רוח אחרת עמו עש"ד, ונראה ברור דמ"ש הש"ף פן, היינו משום דלכלול העור לא היה צריך הקא כמו שלא הוצרך לומר בעוף אבל ודאי דגם לדברי הש"ף הוא עם העור, וראיתי להתב"ש שתמה על פי הש"ף משום דלפי' הר"מ לא הסכים שום פוסק, וגם פי' הב"י הוא דחוק מאד, וגם רמ"א בד"מ לא כתב כלל, ואיך גייה בש"ע בפשיטות ועכ"פ הו"ל לכתוב בלשון י"א, ומשו"ה י"ל דכיון לדברי הת"ה שכתב דהוי בכ"ש מפני שאם מצא חצי קנה פגום משלימו ע"כ יעו"ש, ודבריו תמוהים פי' נראה ברור שההגה אתא לפרש דברו הש"ע כמו שהבין הש"ף וכן כל האחרונים, ומ"ש דלפי' הר"מ לא הסכים שום פוסק גם אם היה פן אינה טענה מפני שמרן תמיד נמשך אחר סברת הר"מ וכ"ש שדבריו מוספמים מכל הגדולים וכ"כ הרמב"ן בחי' שדעת כל הגאונים והרי"ף דגם בעוף בעי הגבהת ורביצת בהמה דקה וכן עיקר יעו"ש, ולכן גם פירוש הרב"י אינו דחוק, ולא עלה על לב שום פוסק לפרש בדברי הר"מ כפירושו, וכבר כתבנו שמ"ש התה"ד והאגודה אינו רק לתת טעם למנהגם שלא והיה מנהג בטעות, וכ"כ בהל' שחיטה למהר"ט והובא ג"כ בפרי"ל בליקוטי דק"א וז"ל ושיעור שהיה שחיטה אחרת פמותה ואנו נוהגים להטריף כל שהיות דאין אנו בקיאים בשיעור שהיה ע"כ, הנה מפני דהוא משום מנהג ולא מן הדיו, ובכן נראה דגם מה שעמד שם עמ"ש התה"ד ממ"ש הרשב"א והר"ן דמשערין גם בעור וכתב מה שכתב ע"ש, הם דברים תמוהים, דמ"ש הרשב"א והר"ן הוא לפום דינא וע"ש בתש' הרשב"א וכו', אבל תה"ד והאגודה דברו לפי מנהג האשכנזים ולא קרב זה אל זה, ולפי האמור נראה דגם מה שדחק בדברי הרמב"ם במ"ש בשיטה במיעוט סימן דהטעם הוא משום דיתכן במיעוט דקנה ורוב הנושט דיהיה פשר ומשו"ה ל"ב שהיית העור נמי וכו' יעו"ש, הא נמי ליתא והוא היקף דברי כל המפרשים והט' כתבו הרמב"ן בחי' דלא שחטי סימן עד דחתיף עור וכו' וכמש"ל, ועיין להרב זכרון יוסף שם שהביא מו שרצה לפרש ולצרף דעת הרמב"ם ודעת רש"י וכתב דמ"ד הכי לא חש לקמחיה ע"ש, (ויש לתמוה שלא זכר דברי הראשו' בזה): וראיתי להפירתי ופירתי (סי' כ"ג סק"ב) שה"ד המפרשים בדברי הרמב"ם במ"ש וכדי שישחוט במיעוט סימן דהוא מפני שגורם בש"ס כמיעוט סימן בכ"ף, ומה שפי' הש"ף והאחרונים שהוא חסר כ"ש מן רוב שעכ"פ בעי שיעור שהיה בשחיטת הסימן וכתב הוא דזה דוחק ולכן פי' הוא משום דאף הכשר שחיטה במשהו דקנה ורוב הנושט, ונרגש ממ"ש הר"ן דבעי נמי שיעור חתיכת העור אעפ"י שאפשר בלא חתיכת עור שנקרע מקודם, וכתב שהרמב"ם לא יספור פן ושפן הוא לדעת רש"י יעו"ש ד והמענין יראה ונראה דלא ניתן לומר כלל ופי' הש"ף והאחרונים הוא נכון בלי דוחק, וכן ראיתי בקונטרס ישן נושן לחד מן קאמאי מני"ר הג' מהר"ר אברהם אלמרין בן הגאון מהר"ר יוסף ז"ל שכתב פן

בפירוש שְהַרְמַב"ם גורם פְּמִיעוּט בְּכ"ף שְהַפְּירוּשׁ הוּא פֶּן כַּמ"ש הַש"ף וְהֶאֱתָרוּנִים, גַּם לֹא רָאָה מ"ש הַרְמַב"ן ז"ל דְּכַדִּי שְחִיטָה כְּדִשְׁחִיטֵי אִינְשֵׁי גְמִירֵי דְמִתְבָּאָר דְּזָה דְבָר פְּשׁוּט וּמִוֶּסְפֵּם לַכ"ע: וְהִנֵּה לְפִי מָה שְׁנִתְבָּאָר דְּמָה שְׁהַחְמִיר הַתָּה"ד בְּשִׁהֲיָה כָּל דְּהוּ דָּאָף דְּמִן הַדִּין מְוֹתֵר, וְשִׁהוּא רַק מְטַעַם מְנַהֵג שְׁנִהֲגוּ פֶּן בְּאַשְׁפְּנֵז וְאַפְּי' בְּבִהֲמָה וְאַף שְׁהוּא חוּמְרָא יְתִירָה, וְע"ע לְהַרְבֵּ תה"ד בְּסו' קפ"ו שְׁפַתְב דְּהִיא חוּמְרָא יְתִירָה א"כ צ"ל דְּמָה שְׁחַשְׁשׁ הַת"ה בְּגָמִי שְׁהוּא מְשׁוּם דַּס"ל דְּבַחְתִּיכֵת הַגְּמִי הָנִי וְנָדָי שְׁהִיָּה כ"ד דְּלֹא הִיָּה רַק מְשׁוּם סָפֵק לֹא הִי"ל לְאַסוּר מְשׁוּם סָפֵק וְכַמ"ש ג"כ הַר' זְכָרוֹן יוֹסֵף הַגָּו"ל וְכ"כ הַכְּנֵה"ג דְּכִינּוֹן דְּדִינוֹ שֶׁל הַתָּה"ד מִחֲמַת מְנַהֵג שְׁנִהֲגוּ מְסַתֵּינ דְּנַחְמִיר בְּנִדְאֵי נַחְתֵּף דְּאִיכָּא וְנָדָי שְׁהִיָּה כָּל שְׁהוּא וְכו', וְא"כ יֵשׁ לְהַרְגִישׁ ע"ד הַלְבוּשׁ שְׁהַבְּאֵתִי דְּבָרִיו לְעִיל שְׁפִשְׁהָעֵתִיק דִּינוֹ שֶׁל הַת"ה פְּתַב מְשׁוּם דִּישׁ לְחוּשׁ שְׁמָא בְּשַׁעָה שְׁחַתֵּף בְּסַפִּין תוּף הַגְּמִי לֹא חַתֵּף הַנְּשֻׁט וְהו"ל שְׁהִנֵּה וּפְסוּלָה דְּמִשְׁמַע דָּאָף מִחֲמַת ס' יֵשׁ לְאַסוּר: וְגַם נִרְאָה דְּלִפִּי מְאִי דְּכַתִּי דְּמָה שְׁאַסוּר הַתָּה"ד בְּגָמִי דְּהוּא דְּוִקָּא לְפִי מְנַהֵגִם דְּנִהֲגוּ לְאַסוּר בְּכָל שְׁהִיָּה וְאַף שְׁהוּא בְּשִׁהֲיָה כָּל שְׁהוּא, א"כ נִרְאָה דְּלִדִּין בְּמְנַהֵג סָפֵד דְּלֹא אָמְרוּ דְּנִהֲגוּ לְאַסוּר פֶּן יֵשׁ לְהַתִּיר בְּנִמְצָא אִפִּי גָּמִי וְכ"ש בְּשְׁחַתֵּף עֲלָה, וְכִבֵּר מְצִינוּ בְּכַמָּה דְּבָרִים שְׁנִהֲגוּ בְּאַשְׁפְּנֵז לְאַסוּר, וְכַתְּבוּ רַבְּנֵי הָאֲתָרוּנִים הַסְּפָרְדִים דָּאִין הַמְּנַהֵג פֶּן אֲצֻלְנוּ, וְנִרְאָה דְּמָה שֶׁהַכְּנֵה"ג ה"ד הַש"ף וְגַם מָה שֶׁהַפְּר"ח הַסְּפִים פֶּן הִיָּינוּ לְפִי מְנַהֵג אֲשְׁפְּנֵז, אָמְנָם לְדִין אָף אִי הָנִי בְּכַה"ג שְׁהִיָּה פִּינּוֹן שְׁהוּא רַק בְּכ"ש יֵשׁ לְהַתִּיר וְכַמ"ש כָּל הַרְאִשׁוֹנִים וְלִכְּן יֵשׁ לְתַמּוּהָ עַל הַרְבֵּ בְּתִי כְּהוֹנָה שְׁלֵא מְלֹאוּ לְבוֹ לְהַתִּיר מְשׁוּם מ"ש הַפְּר"ח (דַּמ"ש וְעַל"ר ת"ו:) אָמְנָם נִרְאָה דְּאִפְתִּי יֵשׁ לְעַמּוּד בְּזָה מְפִנֵי מ"ש הַפְּר"ת שְׁם בְּסַק"ו דְּאִעֲפ"י שְׁהוּא חוּלְק ע"ד הַתָּה"ד וְס"ל דְּהַגְּמִי נִדְחָה מְקַמֵּי חֲדוּד הַסְּפִין וְנִשְׁחַטִּין רוּב הַסִּי' קוֹדֵם שְׁשׁוּלְטַת הַסְּפִין בְּגָמִי פְּתַב לְאַסוּר מְשׁוּם דְּחִיָּשִׁי דְּנִתְעַכְבּ בְּחַתִּיכֵת הַגְּמִי טְפִי מְשַׁחִי הַסִּי' ע"ש: אָמְנָם נִרְאָה דְּכִינּוֹן דְּכָל הַגְּדוּלִים שְׁקַדְמוּהוּ שְׁלָמִים וְכֵן רַבִּים לִית דְּחַשׁ לְזָה כ"א רַק דְּהוּי בְּשִׁהֲיָה כָּל שְׁהוּא קֹשֶׁה הַדְּבָר לְהַחְמִיר וְלְהַפְּסִיד מְמוֹן יִשְׂרָאֵל וּמָה גַּם דְּאַפְּי' לְפִי"ד דְּנִתְעַכְבּ טְפִי מְשַׁחִי הָרִי כָּל הַגְּאוּנִים וְהָרִי"ף וְהַרְמַב"ם ס"ל דְּגַם בְּעוֹף בְּעִי' שְׁיַעוּר הַגְּבִיָּה וְרַבִּיצַת בְּהִמָּה דְּקָה, וְכַתְּבַ הַרְמַב"ן שְׁפֶן עֵיקָר, וְגַם הַרְשֵׁב"א פְּתַב דְּאַפְשֵׁר דְּשְׁמִיעַת הַנּוֹצָא קְרוּב לְהִיּוֹת כְּשִׁיעוּר זֶה וְהָא וְנָדָי גַּם לְדְבָרֵי הַפְּר"ת לִיכָּא שְׁהִיָּה כ"כ, וְגַם שְׁנַר' דָּאָף לְדְבָרֵי הַרְבֵּ מְאִי דְּהוּי שְׁהִיָּה בְּכַה"ג אָף שְׁלֵא הַגְּבִיָּה הַסְּפִין הוּא עֲפִי"ד הַרְבֵּ תה"ד דְּיִלִּיף מְמֵאֵי דַּאֲבַע"ל בְּחֻלִּין וּמְשׁוּם דְּגַם בְּכַה"ג הָנִי פְּחַתִּיכֵת יָד וְרָגַל וְשִׁה"ה בְּעוֹף, אָמְנָם נַר' דָּאָף לְפִי"ד הָנִי הָף שְׁהִיָּה דְּבְעוֹף אִסוּר שְׁהִיָּה קִיל טְפִי וְאִינוּ כְּבִהֲמָה דְּהָרִי לְסַכְרַת כְּמָהמְהָמוּרָאִים בְּתַלְמוּד דַּס"ל דָּאִין שְׁחִיטָה לְעוֹף מַה"ת וְלִדְעַתְּם אִין שְׁהִיָּה בְּעוֹף מַה"ת וְלֹא אֲפִסְיָקָא הַל' בְּהַדְּיָא בְּש"ס דִּישׁ שְׁחִיטָה לְעוֹף מַה"ת וְלִכְּן יֵשׁ סוּבְרִין דָּאִין שְׁחִיטָה לְעוֹף מַה"ת וְכַמ"ש מְהַר"ם ז"ל ה"ד הָרָא"ש בְּמַס' יוֹמָא פ' יוֹה"ךְ וּבִתְשׁוּ, וְאַף שְׁיֵשׁ מִי שְׁיִרְצָה לְפָרֵשׁ דְּלֹא דְּהוּא סַל"ה אֶלָּא לְמ"ד פֶּן אִינוּ נַר' פֶּן דְּהוּא קְאָמֵר לְעַנְיָן הַל' וְכֵן הַבִּין הַרְבֵּ מַחֲזֵה"ש בְּסִי' שְׁכ"ח וְאִין זֶה מִן הַתִּימָא אִם הוּא פּוֹסֵק פֶּן, וְכֵן רָאִיתִי בְּשׁו"ת בְּשָׁמִים רֹאשׁ שְׁהוּבָא שְׁם תְּשׁוּ לְאַחַד מְהַרְאִשׁוֹנִים דְּפּוֹסֵק פֶּן, וְנַר' דְּגַם לְהַסוּבְרִים דְּהוּי שְׁחִיטַת הָעוֹף מִן הַתּו' נַר' דְּהוּא מְטַעַם סָפֵק וְכַמ"ש רַש"י בְּמַס' חוּלִין ד"כ ע"ב דְּכִינּוֹן דְּלֹא אֲפִסְיָקָא הַלְכָּתָא קו"ל בְּשֶׁל תוֹרָה הַלְכָּה אַחַר הַמַּחְמִיר ע"ש נִמְצָא דְּעֵיקָר אִסוּר שְׁהִיָּה הוּא מְטַעַם סִי, וְכִינּוֹן שְׁפֶן נַר' דְּמֵאֵי דַּס"ל לְרַש"י דְּמִשְׁעָרִינּוּ עוֹף לְעוֹף לַחוּ' אִין

איסור מדאורייתא פנין דמה שס"ל פן הוא מטעם חומרא וכמ"ש פן במסכת חולין דל"ב במתלוקת רב ור"י וז"ל ואע"ג דרב ור"י הלכה כר"י פנין דקים ליה לריב"ח בשי' דרב דאמר דקה לדקה וגסה לגסה ממילא שמעינן דעוף לעוף ועבדי לחומרא עכ"ל, וא"כ אף בשעה שקה גמורה בכדי עוף לעוף דמתמיר רש"י מדר' קאמר ולדברי פל הגדולים הוא מותר וע"ע להרא"ש בפסקיו פ' השוחט סי' ו' דכתב דלפני ר"ת לא פסלה שהייה בעוף מה"ת והא דקאמר ועוף לעוף מדברבנן ע"ש: ולכן נראה דבמקום שאין ידוע שנתפשע המנהג לאסור אפילו בכל שהיות ואף בכל שהוא פשחתי הגמי בדרה שחיטה אף שנתראה דמעיקר הדין יש להתיר משום דלכל הפחות יש בו כמה ספקות והוא בעיקר איסור דר' ומ"מ עדיין צריך להתיישב בדבר, אמנם פשה הוא שחתי עלה סלקא בזה נראה שיש להתיר במקום הפסד פנין דיש מתירין אף לפי"ד הת"ה ואין בזה אף משום מנהג: ונראה עוד שבנ"ד שהוא באנון יש עוד צד להתיר לפי מה ששמעתי מפי הרב הגון מהר"י רונני שהיה אומר משמיה דהרב מהרח"ג הפנה וז"ל דבאנון אין לחוש בשחיית הנפש משום דאי אפשר להתחיל לשחוט הישע אם לא שפבר גמר לשחוט כל הקנה מקודם ואח"כ מתחיל לשחוט הושע ושלכן אין לחוש אם נמצא בנפש גמי או דבר אחר אלו דבריו, ומסתמא נראה דשמע פן מהרבנים השוחטים שבזמנו, אלא דקשה ממ"ש המרדכי פ' השוחט וז"ל אע"ג דקנה סמוך לעור פעמים שגם הנפש סמוך לעור ע"י אחיזת הסימנים כשתופס בהם כשפא לשחוט ע"כ דנראה דגם בשאר עופות הקנה הוא למעלה סמוך לעור אלא דכשתופס לשחוט הם כולם למעלה ונשחטים ביחד, ודוחק לומר באנון אף דיתפוס הסי' לשחוט אי אפשר כי אם דוקא שישחוט הקנה לגמרי מקודם, ועוד ק"ל דלא חזינא פי ה'א סימנא שהנזכר בספרי הפוסקים, ואם איתא לה'א אמאי לא השמיעונו כזאת דנ"מ לדינא, ואדרבא ראיתי שגדון התה"ד שם כתב שהיה באנון וכתב שם דנשחט הקנה שהוא עם הנפש ודוחק לומר דר"ל דאע"ג דאי אפשר לפי טבע האנון הוא דאי אפשר להיות פן אלא דאתרמי בגדון שהוא שלא כדרך טבע האנון, אלא דנראה דר"ל דאע"ג דדרך האנון הוא שהקנה למעלה אצל העור כשיתפוס הסימנים לשחוט נשחטים ביחד וגם שראיתי בס' עקרי הד"ט סי' מ"א דכתב דאם נמצא בנפש אנון עסה אפוייה דכל שלא נודע בודאי שנתחף שמע בשם הרב מהרש"א מהזקנים שהורו להכשיר ע"ש, דמפורש יוצא דאם נתחף דיש לאסור שלא כדברי הרב מהרח"ג הנ"ל, ואגב אומר שלא הנה צריך העקרי הד"ט להביא עצית מרחוק ושהוא פשוט ומבואר בכנה"ג כשהוא בס' נתחף: ועוד זאת יש לתמוה על שמועה הנ"ל מהרב מהרח"ג דהן לו יהא דנשחט הקנה כולו מקודם הנפש מ"מ הוי כשהה במיעוט בתראדיש לאסור וה"ה ג"כ בשעה בסימן הב' אחר שגמר האי, וכן ראיתי בס' פ"ת בסק"ט שהביא משו"ת מאיר גתיבים סי' י"ז שהאריך לחלוק על רב אחד שהורה שאם ברור לשוחט שגמר סימן אחד דמותר לו לגמור אחר שעשה שהיה גמורה ואין לאסור משום שהה במיעוט בתרא דלדידהו גם אי שחט כל הסי' פוסל עש"ד, ואין הספר מצוי אצלי, וי"ל לפי"ז שמה שאמר בת"ה באנון וגם בגדון העקרי הד"ט אם נתחף בשחיטה דהוא מפני זה דאף אם נשחט הקנה מקודם פנין דשחט ג"כ הנפש דהוי כשהה במיעוט בתרא, וכן מפורש יוצא ממ"ש הנוב"י במ"ת ביו"ד סי' ב' שכתב בשחט רק הקנה בעוף והחזירו לשוחט ונשחט את הנפש דיש לאסור משום שהייה במיעוט בתרא ע"ש: אמנם אח"ז יצא לאור השו"מ מ"ת וכרגע נ"ל וראיתי

שְׁכַתְבֵם שָׁם בַח"א סוֹף ס"י ט' בְּשֵׁם הַרְה"ג מַהֲר"א לְבוֹשׁ בְּשׁוֹחֵט שֶׁשָׁחַט אֲוֹנוֹה וְנִמְצָא גָּמִי
בְּנֹשֶׁט וְאָמַר הוּא כִּינּוּן דְּדַרְךָ אֲוֹנוֹת שְׂהִיָּה הַקְּנָה לְקוֹדֵם הַנֹּשֶׁט בִּשְׁחִיטָה שֶׁהַקְּנָה מְוַנַּח עַל
הַנֹּשֶׁט א"כ הָרִי נֹשֶׁט הַקְּנָה בְּהַכְּשֵׁר וְהוּוּ פְתַפְס הַקְּנָה בְּיָדוֹ דְּכָשֵׁר, וְע"ז פִּקְפְּקוּ הַלּוֹמְדִים
דְּהוּי שְׂהִיָּה בְּמִיעוּט בְּתָרָא דְּפָסִיל, וְכַתֵּב הָרַב דִּישׁ לְחַלֵּק דְּדוֹקָא בְּחַד סִימָן הוּי שְׂהִיָּה
בְּמִיעוּט בְּתָרָא דְּפּוֹסֶל, וְכֵאֵן הַקְּנָה נֹשֶׁט כְּרָאוּי וְכָל דְּכָשֵׁר בְּקְנָה לְבַד מֵאִי אַכְפַּת לֹן
בְּנֹשֶׁט בְּמִיעוּט בְּתָרָא, דַּל כָּל הַנֹּשֶׁט וְיִהְיֶה פֶּשֶׁר בְּקְנָה לְבַד, וְכַעֲיֵן מ"ש הַדְּרִישָׁה ה"ד
הַש"ף ס"י ב' דְּכָל שְׂאֵחַר גּוֹמֵר הַשְּׁחִיטָה לֹא אַכְפַּת לֹן, וְאַף שְׂאֵנִי מְצָאֵתִי בַתּוֹ יוֹמָא ד'
ג"ל שֶׁכ' בְּהִקְפָּה דְּבִאֵחַר מְגַרְע גְּרַע, מ"מ לְעַנְיָן זֶה יֵשׁ לְחַלֵּק כַּנ"ל עַכ"ל: הָרִי מְצִינּוּ שְׁפַל
הַגְּדוֹלִים הָאֵלוּ ס"ל בְּדַבְרֵי הַשְּׂמוּעָה הַנ"ל שֶׁהֶאֱמַת כֹּן הוּא וְשִׁמְפְּנֵי זֶה יֵשׁ לְהַתִּיר בְּגָמִי,
דְּגַם דַּמ"ש דִּישׁ לְפַקְפֵּק מִכְּנֵי דְּהִיָּה שְׂהָה בְּמִיעוּט בְּתָרָא שְׁפֹן פִּקְפְּקוּ הַלְּמַדְנִים הַנ"ל
וּשְׁלַפִּי"ד הַג' מַהֲרָא"ל וְהָרַב הַמְחַבֵּר אֵינּוּ לְחוּשׁ לְזֶה וְכַדס"ל לְהַרְבְּנִים הַסְּפָרְדִים הַנ"ל
אֲמַנְם זֶה יוֹעִיל לְנוּ רַק שְׁנִרְאָה שְׂדַבְרָה זֶה הוּא אֲמַת דְּבִאֲוֹנוּ אֵינּוּ מִתְחִיל הַשׁוֹחֵט לְשַׁחֲט
בְּנֹשֶׁט כ"א עַד שְׂשִׁיחֻט הַקְּנָה, דְּכִינּוּן דְּכּוֹלָם הוֹדוּ בְּזֶה מְסַתְמָא וְדָאִי דְּרָאוּ שְׁפֹן הוּא בְּלִי
שׁוּם סְפָק, אָבָל לֹא יוֹטִילוּ דְּבְרֵיו מִשׁוּם דְּאֶפְתִּי מִן הַמְּבוּכָה לֹא יִצְאָנוּ, דְּמַלְבַּד שֶׁר"ל לְמַה
שְׁפַקְפְּקוּ הַלְּמַדְנִים מִשׁוּם שְׂהִיָּה בְּמִיעוּט בְּתָרָא אֵינָה טַעֲנָה כָּלֵל.

וְשָׁגַם מ"ש מ"ש הַדְּרִישָׁה ל"מ מִיָּדֵי י"ל דְּמְגַרְע גְּרַע דְּלֹא הוּי גָּמֵר הַשְּׁחִי לַפִּי"ד הַסו'
דְּלַכְתַּחְלָה מִיָּהָא בְּעֵינָן רוּב שְׁנִים, וּמ"ש דְּלַעֲנָן זֶה י"ל ד' סְתוּמִים גַּם לֹא רָאָה לַמ"ש
הַנ"ב וְגַם מ"ש הַמְּאִיר נְתִיבִים הַנ"ל דְּדַבְרָה זֶה לֹא נִיתֵן לִיאָמַר כָּלֵל, וְעוֹד זֹאת יֵשׁ לְתַמְנֶה
עַל רוּב בְּקִיאוּתוֹ דְּאִיף לֹא נִרְגַּשׁ מִתְּשׁוּ"ה הַתּוֹ"ד הַנ"ל הִידוּעַ לְכָל דְּנִדְוֹנוּ הִיָּה בְּאֲוֹנוֹה
דַּעַכ"פ הו"ל לְהַרְגִּישׁ: אֲמַנְם נִרְאָה דְּיִצָּא לְנוּ תוֹעֵלַת מְזֶה דְּלִפִּי מֵאִי דְּכַתִּי דְּכּוֹלָם מוֹדוּ
בְּזֶה וְנָא הִיָּה אָדָם מִי שְׁפַקְפֵּק לֹמֵר דְּגַם בְּאֲוֹנוּ נֹשֶׁטִים הַסִּי בְּיַחַד א"כ בַּע"כ צ"ל דַּע"ג
דְּהַדְרָךְ הוּא כְּפֹךְ בְּנִדּוֹן הַתּוֹ"ד אִיתְרָמִי מֵאֵינָה צַד שְׁנֹשֶׁטִטוּ הַסִּי בְּיַחַד מִשׁוּ"ה פְּתַב שָׁם
כַּנ"ד וְנֹשֶׁט הַקְּנָה הַהוּא עִם הַנֹּשֶׁט מַה שְׂאֵינּוּ כֹן תְּמִיד דְּהַקְּנָה נֹשֶׁט תַּחְלָה וְא"כ י"ל
דְּבַעֲלָמָא דְּבָאֵם נִמְצָא גָּמִי יֵשׁ לְהַתִּיר מִשׁוּם דְּאִיף דְּבִשְׂהָה גַּם בְּזֶה יֵשׁ לְאַסְוֹר בְּמִיעוּט
בְּתָרָא הִיָּנוּ בְּשָׂהָה שְׂעִוֹר שְׂהִיָּה אָבָל בְּגָמִי דְּלִיכָא שְׂעִוֹר וּמַה שְׂאֵסוֹר הוּא רַק מִשׁוּם
מְנַהֲגָא אֵינּוּ לְאַסְוֹר הוּא בְּמִיעוּט בְּתָרָא דְּכִינּוּן דְּאִיסוֹר אֶפְיָלוּ בְּשָׂהָה שְׂעִוֹר מְרֻבָּה הוּא רַק
מְדַרְבְּנָן לַפְמ"ש הַשְּׁבו"י ח"א ס"י מ"ט אָבָל לְדַעַת רַש"י בַּכַּה"ג שְׂהוּא בַּכ"ש אֵינּוּ לְאַסְוֹר
בְּשָׂהָה מְחַמַּת מְנַהֲגָא וְגַם הַר' מַהֲרָא תְּאֻמִּים בַּס' נַחֲלַת יַעֲקֹב לְהַג' מ"ז כ"כ בְּפִשְׁיטוּת
מְבִלִי הַבִּיא לְרַש"י וְאִיף שֶׁנֶּר' דְּרַבִּים לּוֹחֲמִים וְס"ל דְּהוּי ס' דָּאוּ וְכַמ"ש הַתּוֹ"ש וְנִמְשָׁךְ
אֲחֵרִיו הַנוּב"י שָׁם וְכֹן נִרְאָה מַהֲפֵר"ח וְהַכּו"פ וְכ"כ הַח"ס בִּיּוֹ"ד סו' מ"ב מ"מ נִרְאָה דִּישׁ
לוֹ לְבַשְׁבו"י סְמוּכִין מִן הַתּוֹרָה מְדַבְרֵי הָרָאשׁוֹנִים דְּמַלְבַּד שֶׁנֶּר' כֹּן מְדַבְרֵי הָרַשְׁבָּ"א
וְהִישָׁש"ל וְהַתּוֹ"ש וְכֹן יֵשׁ לְדַקְדֵּק מְדַבְרֵי הַסְּמ"ק ה"ד הִישָׁש"ל דְּכַתֵּב דְּלֹא יִגְמֹר הַסִּי
בְּסַפִּין לְפִי שְׁנִרְאָה בְּשְׁחִיטָה וְהוּי שְׂהִיָּה עַכ"ל וְכֹן מְפֻרָשׁ בְּדַבְרֵי הָרָאשׁוֹנִים דְּשֶׁה"ד הַרְמַב"ן
בַּח"י שָׁם לַד' ל' וְזו"ל וְהָרָאשׁוֹנִים מְקַיִּים דְּבְרֵיו לֹמֵר שְׁפִינּוּ דְּלַכְתַּחְלָה בַּע"י ב' סִימָנִין קָא
מִבַּע"ל כִּינּוּן דְּאֶצְרָכוּ רַבְּנָן לְמַגְמְרֵיהֶּ לְשְׁחִיטָה אֶצְרָכוּהֶּ נְמִי בְּכַשְׁרוּת כִּי הִיכִי דְּלֹא לִיתִי
לִידֵי קַלְקוּל וְפָסִי דַר' מִבַּע"ל וְכו' וְשְׂהִיָּה עֲצָמָה אֵינָה אֶלָּא בְּנֹשֶׁט אָבָל בְּקְנָה לֹא עֲדִיף
מ"ב מ"מ ק וְכֹן הַתּוֹס' בְּקְנָה הִיא וְהַרְמַב"ן שָׁם דְּחָה דְּבְרֵיו דְּהָא אֶפְיָ פְּסוּלָה דַר' לֹא גְזָרוּ
בְּשׁוֹחֵט רוּב שְׁנִים וְהַנִּיחַ הַמִּיעוּט ע"כ הִנֵּה מִפּוֹ דְּהָרָאשׁוֹנִים דְּקָא מְקִים דְּבְרֵי רַש"י וְעֲשָׂה

סניגורין וְהַרְמַב"ן החו' דאף איסור דר' ליכא דנר' דגם לרש"י ליכא איסור דאורייתא ע"ש והוא דלא פסברת רבני האחרונים הנ"ל והיינו אפילו במיעוט בתרא דבהמה דשהייה פוסל מן התורה לר"ע אבל במיעוט בתרא דעוף נראה ודאי דאפ"ל לס' רש"י דהוא מדר' מחמת ס' מפיון דהוא ס"ל דגם איסור עיקר ששהייה דעוף דהוא אסור מחמת ס': ולפי"ז יש לצדד ולומר דגם לרש"י דמחמיר בששה במיעוט בתרא דה"ד בששה בבהמה דאסור ששהייה הוא ודאי דאורייתא ולכן גם בס' יש להחמיר אבל במיעוט בתרא דעוף יש להקל פיון דעיקר האיסור אינו אלא מחמת ספק בזה יש ליישב מה שמקשה ע"ד רש"י מהתוס' דהתוס' הוא דוקא בעוף דמתיר בששה ולפי"ד אתי שפיר מאי דנקט בתוס' הדין ההיא בעוף הוא בדוקא ולא בבהמה וכן נראה ג"כ לפי מה שר"ל בדעת ר"ת דס"ל דעיקר ששהייה בעוף אינה מה"ת: ומ"ש לעיל דגם בגמר הסי' דקנה דיש ג"כ איסור ששהייה משום ששה במיעוט בתרא ודלא פסברת השו"מ והר' שה"ד במאיר נתיבים מדברי הראב"ד במה שמקנים דברי רש"י יש סייעתא לדברי השו"מ לפי מ"ש רש"י וה"ד מב"י בסי' כ"א דבעוף גם בסי' א' די אפילו לכתחלה ויש להרחיב עוד אבל פעת ד"ב, הפלל העולה מדברינו דגם בשאר עופות יש להתיר בתורה עלה סלקא לפי שורת הדין, אמנם באנון יש להתיר לכ"ע הצב"י שלמה אליעזר אלפאנדרי ס"ט סימן ז' מעשה ששהייה באחד שהוא חשוד וגם לחלל שבת והוא בעל ברית והלך אצלו חכם אחד ששהיין אותו לסעודה ואכל שם ושטה שם וכשמעי היטב חרה לי ודברתי לו דברים שקשים והשיב שפבר הגידה לו המשרתת שלא היה באותה שעה שום איסור ואמרתי לו דמלבד שאין להאמין אותה והי"ל לחוש לכמה וכמה דברים ועוד זאת דאף לו יהא פדבריה ששהייה מותר שאין לאכול בבית חשוד באיסורים אף דברים המותרים ולכן אמרתי טרם שיחי לבאר דבר זה ועיין בזה בט"ז ביו"ד סימן קי"ט שכתב משם ד"מ שה"ד הגהא"ש דכתב דאסור משום דאיכא למיחש שפא יאכילהו דברים האסורים ע"ש ואף שהפר"ח שם הוא חולק וס"ל דמעיקר הדין שרי ואין זה כ"א חומרא בעלמא ע"כ נראה ודאי דאחר שאלת המחזיר"ר לא דק שפיר דהרואה יראה דמ"ש הגהא"ש פן לא מסברתו קאמר דיש לחוש לזה אלא שהוכיח פן מהש"ס וכדיראה הרואה להכנה"ג שם בריש סי' קי"ט שכתב גם פן מדברי השה"ג בשם ריא"ז שכתב דמדתנן בפ"ק דשבת לא יאכל הגזב עם הזבה מפני הרגל עבירה יש ללמוד שאסור לאכול אפי' דברים של הותר עם מי שחשוד על האיסורין שפא ירגיל אצלו ויאכילנו דברים האסורים וגם ראיתי שם שכתב שכ"כ ג"כ הרלנ"ח בסי' קכ"א ע"כ אלא דלא חזינא פי האיסימנא שכ' פן בהדיא הרלנ"ח ונראה שלמד הרב פן ממ"ש שם בפתח דבריו דמה שלא ביארו הפוסקים דין מי שזוהר באיזה חומרא אי שרי להתאכסן בבית מי שאינו זוהר אולי שלפי שפשוט הוא אצלם לא כתבוהו ושבנדאי היו נזקרים הנוהגים חומרא מלהתאכסן בבית המקילין זולתי פשיהיו בטוחים בודאי שלא יאכילם דבר האסור לדעתם ע"כ ומדבריו אלו דן דכ"ש כשהוא חשוד לאכול איסורין דיש לחוש טפי שיאכלהו דבר איסור ולכן אפי' דבר המותר אסור, אמנם נראה שיש נדחות דלא מכרע הדקדוק אלא דכן הוא הסכמת האחרונים פדיראה הרואה להרב בית לחם יהודה שה"ד הט"ז בשם הד"מ וגם השלחן גבוה שם בסי' קי"ד הד הכנה"ג הנ"ל ולכן נראה ודאי דאין לסמוך ע"ד הפר"ח בזה וכי תאמר בלבבך דאכתי מי שמיקל בזה יש לו על מה לסמוך ויאמר דהפר"ח רב תנא ופליג עכ"ד הראשו' וס"ל דמאי דתנן

לא יאכל הזב עם הזבה לא מכרע מידי שיש לאסור גם משום שמא יאכיל דבר איסור
דשנא ושנא די"ל דדוקא התם חששו לכמה דברים ואף שהם חששות רחוקות משא"כ
לאכול דבר המותר מחשש שמא יבא לאכול גם דבר האיסור, הא לא מצית אמרת והא
נדאי ליתא וכמו שראיתי להרב בכור שור בחי' לט"ז דט"ל דדקה לדברי הפר"ח שפתי
דאינו מעיקר הדין דאישתמיטיה סנגיא ערוכה שהובאה בהגהא"ש והוא בפ"ק דשבת
שאמרו בבביתא פיוצא בו לא יאכל זב פרוש עם זב עם הארץ ומסיק הטעם דאע"ג
דבלא"ה זב פרוש דברים טמאים קא אכיל מ"מ אסיר שמה יאכל עמו דברים טמאים
בימי טהרתו מכיון שהוא חשוד להאכיל ג"כ דברים טמאים וההיא לאו למשנה חסידים
אתמר אלא לדינא דהא פיוצא בו דאסור אכילת זב עם זבה אתמר וסיים הרב ונ"ל
דכדברי הגהא"ש מתבאר להדיא מדברי הרמב"ם סיפ"א מהמ"א ולכן יתד הוא דלא
תמוט עכ"ל ובאמת דכן מבואר ג"כ בדברי הרמב"ם שם דכתב ונ"ל דאסור להתארח
אצל החשוד ואם עבר ונתארח אצלי אינו אוכל בשר ואיני שותה יין על פיו עד שיעיד
לו אדם פשר עליהם ע"כ דמפני שיש יוצא דלכתחלה מיהא אסור בכל אופן ואף בדבר
המותר ורק דאם עבר עכ"פ לא יאכל דבר שיש בו חשש איסור ואפי"ה דמ"מ עבריןא
אתקרי וכ"כ ג"כ כל הפוסקים בדבריו ע"ע גם הרב ערוך השולחן הסכים פן ודלא כפר"ח
והביא סעד על זה ממ"ש רש"י בע"ז (דף ל"ח) דטעם איסור ב"ג הוא משום שמא
יאכילנו דברים האסורים ושכ"כ הגהא"ש שם משם רש"י ע"כ וכ"כ הר"ן וגם
הרשב"א בתו"ה ע"ש ועפ"י האמור דמפני ב"ש"ס דאפי' לאכול בבית חשוד דבר המותר
דאסור משום הך גזרה נחא לי מה שיש לדקדק ע"ד הראשונים הנ"ל דמנ"ל דיש לחוש
מפני זה דנימא דמה שאסרו הוא מפני חתנות דוקא וכדפרש"י במתניתין פן אכל אם
ליכא הך חששא ליכא למיגזר משום שמא יאכילנו דבר איסור והתו' שם נרגשו קצת
בזה דכ"ע ד"ר רש"י שיהיה אפ"ש לפ"ש דהט' כמ"ש במתני' ע"ש ולא הק' בחוןק דהט'
אינו כ"א משום חתנות ולא משום שמא יאכילנו דנראה מדברייהם דלפי האמת הא נמי
יש לחוש ויש לאסור מפני זה אכן לפי האמור נחא דנדאי גם מה"ט אסור וכדאשכחן
בבביתא אף בזב פרוש עם זב עם הארץ וגם במתארח אצל חשוד וכ"ש אצל גוי אלא
דעשו הרחקה יתירא בב"ג דמפני שמשתנה ע"י האור לאסור ואפי' בבית ישראל אמנם
העיקר משום שמא יאכילנו ד"ט ורש"י דפי' במתני' משום חתנות הוא לפי הס"ד דאיכא
משום גזרה ומדר' וכדרכו בכ"מ והרמב"ם בפה"מ נר' דארבביה אתרי רכשיה דנר' דס"ל
דהא והא איתא: וראיתי בירושלמי פ"ד דדמאי דאמר ר"ח פאן שנינו שאסור לחבר
שיאכל בסעודה שאינה של מצוה ע"כ וכתב הרב מלאכת שלמה שם בפה"מ משם הר'
מהרש"ש כגון אצל עם הארץ כדאמרי סופר שיאכל טבלים ע"כ ולפי האמוריש סמוך
למ"ש הפ"ת בסי' קי"ג משם תפארת למשה דבש"ג של מומר דאסור משום שמא
יאכילנו דברים האסורים והוא פתב דה"ה למחללי שבת בפרהסיא ע"כ וכדברי
הראשונים הנ"ל דאף בלא חתנות יש משום שמא יאכילנו ד"ט דאף בזב ע"ה חששו לזה
וגם ראיתי להרב המאירי שם בפ"ק דשבת דכתב פן זה דלא יאכל זב פרוש עם זב ע"ה
משום שמא יאכילנו ד"ט ונמצא דמאי דס"ל לכל הגדולים הנ"ל דאסור לאכול בבית
חשוד ופי' דברים המותרים מחשש שמא יבא להאכיל אותו דברים האסורים שפן הוא
מפני שבה ברייתא דשבת ושגם אב"י ס"ל ג"כ דהט' משום שמא יבא להאכיל אותו

דמאי אלא דלרבא דמשום זה אין לחוש יש לחוש שמה שאכילהו דברים טמאים וי"ל
ע"ד רש"י ז"ל בפ"ק דחולין גבי מאי דתניא שם דאשה חבר טוחנת עם אשת ע"ה בזמן
שהיא טמאה אבל לא בזמן שהיא טהורה רשב"א אומר אף שהיא טמאה לא תטחון מפני
שתחברתה ניתנת לה ואוכלת דפרש"י דתיישינו שמה תשפח ותאכל שתחברתה וכו' ואשת
חבר אעפ"י שאינה רגילה לא לאכול גזל ולא לאכול דבר שאיני מעושר תיישינו לשכחה
דעביד איניש דמנשי ואכיל מאי דיהבי ליה ע"כ דנראה מדבריו דיש לחוש ג"כ משום
שמה יאכיל ג"כ דבר שאינו מעושר והוא דלא פהלכתא דאב"י הוא דסל"ה אבל לס' רבא
אין לחוש ליה משום דרוב ע"ה מעשרין ואין לומר דס"ל דטוחנת שאני דהחששא יותר
קרובה ובהא אף רבא מודה דמלבד דלפי הטעם שס"ל לרבא דרוב ע"ה מעשרין אין
לחלק פלל ותו דבסוגיא דגיטין במתני' דאשת חבר טוחנת עם אשת עם הארץ מפני ד"ש
אפליגו אב"י ורבא דלאב"י משום דרוב ע"ה מעשרין ולרבא טעמא דמתני' משום דמייירי
בע"ה דר"מ והובא שם בריתא לאותבי עליה דמבואר משם דלכ"ע דבטוחנת ליכא למיחש
לשמה תאכל כ"א רק משום מסייע ידי ע"ע דוקא וכבר התוס' שם ובפ"ק דשבת ובפ"ב
דכתובות פתבו ליישב בחילוף הטעמים דהפל לפי עניינו דנר' דבטוחנת לא שייך פלל
לחוש לשמה תאכל כ"א ק משום מסייע ידי ע"ע ונתו' שם בפ"ק דחולין ובמס' גיטין
הק' על פירש"י ע"ש וטפי הו"ל להק' דאף אי יש לחוש לשמה תאכל דבר שאינו מעושר
דאפי"ה שרי לס' רבא משום דרוב ע"ה מעשרין הם וראיתי בחי' הרשב"א שם בחולין
מ"ש ע"ד רש"י ע"ש ודבריו צא"ת לעת הפנאי וע"ע להרב מגיני שלמה שם בפ"ק
דחולין מה שהאר"י להליץ בעד רש"י ומלבד מה שיש מהדוחק לא ידעתי איך יתיישבו
דברי רש"י דנר' דס"ל דיש לחוש משום שמה יאכל דבר שאינו מעושר וכמו כן יש
לעמוד על דברי הרב פני יהושע בחי' לגיטין ע"ש ואגב טרדי לא יכלתי להתיישב היטב
וברק דאפשר העיקר בדברי רש"י שיש לחוש הוא משום גזל דוקא ומ"מ שמענין מדברי
רש"י דס"ל דיש לחוש ולאסור משום דמנשי ואכיל דבר שהוא אסור, וכ"ש אם אוכל
אצלו אף שהוא מותר דאסור משום דמנשי ואכיל דבר אסור: אמנם נראה דאפתי יש
לעמוד בזה יען שדין זה דאמרו שם דלא יאכל זב פרוש עם זב ע"ה הרמב"ם ז"ל לא
פסקו פלל ולא ידעתי אמאי השמיטו וראיתי דהך ברייתא היא שנויא בתוספתא
ובירושלמי פ"ק דשבת נכף היא שנויה שם שזה הוא לפי סברת ב"ש וב"ה מתירים
וע"ש בירושלמי דמפרשי טעמא דב"ש פן וכבר ראיתי להרב מראה הפנים בפ"י שם
דכתב דלפי גרסת הברייתא כמו שהובאה פאן נחא הא דלא הביא הרמב"ם פלום מדין
זב פרוש וכו' שלא פתב לא בפ"א מה' א"ב ולא בפט"ז מה' ט"א אלא פלשון המשונה
לא יאכל הזב עם הזבה ולמאי דגריס הקא נחא דב"ש הוא דאמרו הכי וב"ה מתירין
ולק"מ ורבא פי' דבריתא קאמר ואינו הלכה דב"ה לא חששו לקף עכ"ל ולפי"ז יש לומר
דגם ריא"ז שה"ד השלה"ג שלמד הדין שאסור משום דדמי לדינא דמתני' ולא הוכיח
ג"כ מגופא דבריתא דדמי ממש לדין זה שהוא משום דבהיא לפי סברת ב"ה שרינאין
לחוש פלל ולכן יש לתמוה לפי"ז ע"ד הרב בכור שור דדחה לדברי הפר"ח מהך ברייתא
דאדרבא משם יש להוכיח אפכא דב"ש הוא דס"ל פן אבל לב"ה שרי וה"ה לחשוד אבל
נראה דהא ודאי ליתא ודברי המראה הפנים אחר שאלת המח"ר אינם מחנורים דנראה
ודאי דהך תוספתא משבשמתא היא ומלבד דמגוף התוס' ניכר שפן הוא דבנדאי הרשב"א

לא יוכיח פן מסברת ב"ש היפה ס' ב"ה ועוד זאת איך אפשר דהתלמוד יזכיר ס' ב"ש
בסתם ולא יזכירו ס' ב"ה דחולקים ונהרי אפילו בההיא דסוף יבמות דאמר רבא ב"ש
תנא ב"ש אומרים אין משיאין ע"פ ב"ק ובה"א משיאין פריה הש"ס מאי קמ"ל מתני'
היא והיינו דדוקא רבי זרפו להזכיר ס' ב"ש ובפ' הגוזל מק' ר"פ אינפלו הגי תנאי
לאשמועין כב"ש וע"ע במ"ש התוס' במס' רפות דמ"ד וכ"ש שיביא התלמוד סברת
ב"ש בסתם וישמיטו ס' ב"ה ויפלו האמוראים בעצמו וכבר הארכתי במ"א במ"ש להקת
הראשונים דכתבו דמדשקלו וטרו בסברתו דנדאי הלכתא פנותיה ואיך אפ"ל פן בס'
ב"ש אלא נדאי דס"ל לתלמודא דגוססת התוס' והירושלמי משבששתא היא וכמ"ש
הרמב"ן במלחמות במס' קמא פ' החובל ובע"ז פ' ר' ישמעאל אין עליה לדון אלא כל'
רבי' הג' ויש בירושלמי ותוס' שיבוש ע"כ גם הרא"ש בפסקיו פ"ב דחולין דכתב
דמסתבר טפי למימר שלא רצה בעל הש"ס להביא הברייתא השנויה בתוס' משום דקים
להו דלא מתניא בר"ח וכו' ומסתברא שפ"ל תוס' שלא נתפשטה עד אחר סידור הש"ס
לאו דסמכא הוא דמסתמא פיון שרצו חכמי ישראל לעשות חבור קנים אמת חקרו וחקרו
על הדבר לידע ש הספרים שונקתבו ע"ד חכמים ובררו אותם שהם סמכא וע"י חב"ו
הש"ס הילכך אין לסמוך וכו' ע"כ וכ"כ פ"ל הראשון ולכן נר' נדאי דמדהביא הש"ס
גוססת הברייתא פן בסתם ואפליגו עליה אב"י ורבא בטעמא אין עליה לדון כ"א דקים
ליה לתלמודא או שהסברות מהנפכות וב"ה ס"ל דלא יאכל זב פרוש עם זב ע"ה ובתל'
הזכיר רק סברתו וכמ"ש בתוס' יבמות דק"ד ד"ה מר סבר דהרבה דברים יש בירושלמי
שצריך להופכם ע"כ וע"ע בירוש' ר"פ מ"ש וכ"כ בזה במ"א ואפ"י בס' ר"י ור"ל הס'
מהנפכות בת"ד ממ"ש בירושלמי וכת' בתשו' הרא"ש כ' מ"א דהעיקר כת"ד ע"ש
וכמ"ש מב"י בס' קע"ח או אפשר דס"ל לתלמודא דלא נחלקו בזה ולכ"ע אסיר ועי'
בחי' הרשב"א שם בשבת שהביא גוססת התוס' ע"ש וכמ"ש ברי"ט באופן דנר' ברור
דהך ברייתא דלא יאכל זב פרוש הל' הוי וכמפ"ן ג"כ מהר"ם המאירי בחי' שם וע"ע
למהר"ח נ' עטר בס' חפץ ה' ויש להעיר במה שלא נרגש בשנינו גוססת התוס': ובכן
קשה טובא דאמאי הרמב"ם השמיט הך דינא דלא יאכל זב פרוש עם זב ע"ה וליכא
למימר דה"ט משום דסמך על מ"ש ברפ"י מה' מו"מ דינא דמתני' דפ"ב דדמאי דלא
תארח אצל ע"ה דמסתמות משמע דהוא אפ"י בימי טומאתו ומשום שפ"א יאכילנו בימי
טהרתו דנראה דהא לא מכרע משום דנר' דמדלא ביאר משמע דה"ד בימי טהרתו וכמ"ש
הר"ש נר"ע בפה"מ דה"ט משום יטמא גופו ויבוא ויטמא הטהרות דמתבאר דכשהוא
טמא שרי וליכא למיחש למידי ונר' דאף אי הרמב"ם דעתו פן ליכא לדיוקי איפכא
מדבריו דשרי משום די"ל דהך דינא דלא יתארח הוא אף בלא אכילה פלל וכמ"ש פן
הרא"ש בפה"מ ונ"ל ואף אם נזהר הוא שלא לאכול בביתו ודבר פשוט הוא שפרוש לא
יאכל בבית ע"ה דאף בבית ת"ח שלא קבל עליו ד"ח אינו אוכל וכו' עכ"ל שלפי"ד אין
צורך למ"ש התיו"ט ד"ה ואינו מתארח עש"ד וכמ"ש הרב רע"א בהגהותיו על המשניות
ע"ד התיו"ט ואכמ"ל גם ליכא למימר דמאי דלא פסק להך דינא דהוא משום דס"ל
דרשב"א דתני פן הוא משום דחיש ג"כ פברייטא דמס' גיטין הנ"ל דקאמר דבין טמאה
ובין טהורה לא תטחון עמה מפני שתברתה מאכילתה ומינה דלרבנן דפליגי וס"ל דבזמן
שהיא טמאה טוחנת עמה ולא חיישי' לשמא יאכיל ה"ה נמי דס"ל דלא אסור לאכול זב

פְּרוּשׁ בִּימֵי טוֹמְאָתוֹ מִשׁוּם שְׂמָא יֵאָכִילְנוּ בִּימֵי טְהוּרָתוֹ וְלִכּוֹן הֶרְמַב"ם דְּלֵא פֶסֶק לְדִינָא
שֶׁל רִשְׁבִּי"א שְׂנָא תַטְחוֹן בִּימֵי טוֹמְאָתוֹ מִשׁוּ"ה לֹא פֶסֶק ג"כ לְדִין זֶה דְנֵר' וְדֵאֵי דֵאֵין זֶה
מִן הַיְשׁוּב דְּהָא נִיחָא אִם הָיָה פּוֹסֵק דְּבִזְמַן שֶׁהִיא טְהוּרָה לֹא תַטְחוֹן עִמָּה אֲבָל נִרְאָה דְּהוּא
פּוֹסֵק דְּאַף בְּזִמְנָה דְּהִיא טְהוּרָה דְּטוֹחֶנְתָּ כְּמוֹ שֶׁנֶּר' מְדַבְּרִי מִמ"ש בַּפ"ח מֵה' בְּפוּרִים דְּסֻתָּם
דְּבָרֵי וּמִשְׁמַע דְּבֵין טְמֵאָה וּבֵין טְהוּרָה דְּטוֹחֶנְתָּ עִמָּה וְא"כ אֲדַרְבָּא יִגְדֵל הַתִּי דְּאֵמַאי פ'
כּוֹן וְתִמְיָהָ זֹאת קִיָּמַת בֵּין לִפְרִש"י בְּבִרְיָיְתָא וּבֵין פִּי הַתּוֹ' וְכִי תִימָא דְּאוּלֵי דְּפוֹסֵק כּוֹן
הוּא מִשׁוּם דְּהוּא מְפָרֵשׁ בְּפִי דְּבִרְיָיְתָא כְּדִפְרִש"י אֲלֵא דַס"ל דְּאֵינָה הֵל' מִשׁוּם דְּפְלִיג
אֲסֻתָּמָא דְּמִתְנִי דְּשָׂרֵי וְהָכִי קִי"ל הָא נְמִי לֹא יִתְכּוֹן דְּאֵם אֵי תֵא לְהָא כְּדִפְרִי הַש"ס לְרַבָּא
מְבִרְיָיְתָא דְּקִתְנֵי אֲבָל לֹא לְאוּכְלֵי שְׁבִיעִית וְלֹא לְאוּכְלֵי פִירוּתֵיהֶם בְּטוֹמְאָה אֵמַאי לֹא
מִשְׁנֵי כּוֹן דְּמִתְנִי וְשָׂרֵי וּמִפְנֵי זֶה יֵשׁ לְהַק' עוֹד ג"כ ע"ד בְּמַאי דְּאֵינְשׁתְּמִיט ג"כ הֵךְ דֵּינָא
דְּלֵא לְאוּכְלֵי פִירוּתֵיהֶם בְּטוֹמְאָה וְתוֹ ק' ע"ד הֶרְמַב"ם בַּפ"ח מֵה' בְּפוּרִים דְּנִרְאָה דְּפֶסֶק
כְּתִירוּצָא דְּאֵבְי דְּמַאי דְּשָׂרֵי הוּא מִשׁוּם דְּרוּב ע"ה מְעַשְׂרִין דְּלָמָּה פֶסֶק כּוֹן וְדֵלֵא כִס' רַבָּא,
וְע"ע גַּם בַּפ"ח לְרַמְב"ם וּבִרְב"ע שְׁם בְּגִיטִין דְּמְפָרְשֵׁי לְמִתְנֵי כְּטַעְמֵיהָ דְּאֵבְי, וּבִיּוֹתֵר
יֵשׁ לְתַמּוּהָ לִפִּי"ז דַּמ"מ דְּמִשׁוּם טוֹמְאָה אֲסוּר לְסִייעַ וְכְמוֹ שֶׁהוֹכִיחוּ כּוֹן הַתּוֹס' שְׁם בְּסוּגֵינָא
דַּע"ע בְּמָה שְׁפֶסֶק הֶרְמַב"ם בְּפִי"ב מֵה' תְּרוּמוֹת ה"ח דֵּאֵין מְפָקִידִין תְּרוּמָה אֲצֵל כְּהֵן ע"ה
מִפְנֵי שְׁלִבּוֹ גַּם בְּהָ אֲבָל מְפָקִידִין אוֹתָהּ אֲצֵל יִשְׂרָאֵל ע"ה מְכָלֵי חֶרֶס הַמְּוָקֵף צ"ף וּבִלְבַד
שְׁלֵא יִהְיוּ מְוָקְשֵׁרִין ע"כ, וְדַבְּרֵי צְרִיכִין בִּיאוּר כְּדֵי לְכוֹנוֹן עִם סוּגֵינָת הַש"ס וְכְמוֹ
שֶׁהֶרְאָב"ד הַשֵּׁיג ע"ד וְהַכ"מ שְׁם טְרַח לְהַלִּיץ בְּעֵדוֹ וְכוֹן הֶרְדֵּב"ז בְּלִשׁוֹנוֹת הַר"מ סִי
קַע"ה וּבְסִפְרוֹ יִקְרַ תְּפָאֶרֶת וְגַם מֵהֶרְמַב"ל בְּתִשׁוֹ' סִי קַכ"ג כ"א לְדַרְכּוֹ פְּנָה וְלֹא נִרְגָּשׁוּ
בְּמַאי דְּהַשְׁמִיט הֵךְ דֵּינָא דֵּאֵין טוֹחֲנִים לְאוּכְלֵי פִירוּתֵיהֶם בְּטוֹמְאָה וְעֵינֵן עוֹד בַּמ"ש
מֵהֶרִיק"ו בַּפ"ח מֵה' תְּרוּמוֹת: אֲמָנָם נִלְע"ד לִינְשָׁב בְּמַאי דְּהַשְׁמִיט לְכָל אֵלוֹ וְגַם בְּמַאי דַּפ'
כְּאֵבְי דְּטַעְמָא דְּמִתְנֵי מִשׁוּם דְּמַאי דְּטַעְמֵוֹ וְנִמְוָקוּ מְשִׁים דְּכָל זֶה הוּא לִפִּי הַשִּׁטָּה דְּאֲסוּר
לְגִרוּם טוֹמְאָה לְחוּלִין שְׁבִא"י וְכַמ"ש רִש"י שְׁם בְּגִיטִין שְׁפִי הַטַּעַם דְּהִיא מִשׁוּם שְׁגוּרָם
ע"ה שִׁיאֲכַל חוּלִין טְמֵאִים, אֲבָל הֶרְמַב"ם ס"ל דֵּאֵין הִלְכָה כּוֹן וְכַמ"ש בְּפִי הַמְּשַׁנָּה בַּפ"ה
דְּשְׁבִיעִית דְּמִתְנֵי ס"ל כְּמִשְׁנָה רֵאשׁוֹנָה דְּאֲסוּר לְגִרוּם טוֹמְאָה לְחוּלִין שְׁבִא"י וְאֵינָה הִלְכָה
עַכ"ל וְעֵינֵן בַּמַּס' סוּטָה שֶׁהוּבָא שְׁם מַאי דְּאֵפְלִיגוּ בְּזֶה, וְהֶרְמַב"ם פ' בְּסוּף הֵל' ט"א דְּאֵפִי
לְטַמָּא בְּיָדִים שָׂרֵי מִדֵּינָא כְּהַסְפְּרֵי, וְע"ש בַּכ"מ וּמִשׁוּם הָכִי הַשְׁמִיט נְמִי דֵּינָא דְּמִתְנֵי דַתְּנֵן
פ"ב דְּדַמַּי דְּהִמְקַבֵּל לְהִיּוֹת נֶאֱמָן וְכו', דֵּאֵינוּ מוֹכֵר לַע"ה לַח וְיָבֵשׁ וְהוּא מְשִׁים דְּקִי"ל
דְּמִתְרַבֵּר וְע"ש בַּכַּמָּא ל' וּמ"ל סו' הֵל' ט"ה וְכַמ"ש בַּחֲלִי הֶרְאִשׁוֹ הֶרְמַב"ן וְהַרְשֵׁב"א וְהַרְ"ן
בְּחוּלִין שְׁם, וְהַשְׁתָּא אֲתִי שְׁפִיר מַאי דְּהַשְׁמִיט לְכָל אוֹתָן הַדֵּינִים כּוֹן דְּלִיכָא שׁוּם חֲשֵׁשׁ
אֲסוּר אִף אִם יִטְמָא, וְגַם מַאי דַּפ' דְּאַף בְּחֲשׂוֹד עַל הַדְּמַאי דְּשָׂרֵי מִשׁוּם הַטַּעַם דְּרוּב ע"ה
מְעַשְׂרִין כְּדִקְאָמַר אֵבְי אֲבָל לֹא בְּמַאי דַס"ל דְּמִשׁוּם טוֹמְאָה אֲסוּר לְסִייעַ כּוֹן דֵּאֵין בּוֹ
שׁוּם אֲסוּר וְלִכּוֹן הַשְׁמִיט ג"כ הַדֵּין הַנֶּ"ל דְּלֹא יֵאָכֵל זָב פְּרוּשׁ עִם זָב ע"ה מְשִׁים דֵּאֵין
לְחוּשׁ לֹא לְטַעְמָא דְּאֵבְי וְנָא לְטַעְמָא דְּרַבָּא, וְגַם מַאי דְּהַשְׁמִיט הַבְּרִיָּתָא דַּמַּס' ד"א וְדַרְבָּא
בַּמַּס' נְדָרִים דַּכ' דֵּאל תִּהְיֶה רְגִיל אֲצֵל ע"ה שְׁסוּפָה לְהֵאָכִילָהּ טְבָלִין, וְגַם מ"ש בִּירוּשְׁלָמִי
שְׂאָסוּר לְאָכּוֹל בְּסַעוּדָה שְׂאֵינוּ שֶׁל שְׁם לִפִּי פִי הַר' מֵהֶרְש"ס הַנֶּ"ל מִשׁוּם דְּהָא וְדֵאֵי
טְבָלִים דְּקִאָמַר ר"ל חֲשֵׁשׁ טְבָל מִשׁוּם דַּס"ל דְּמַעֲיָקֵר הַדֵּין שָׂרֵי לִפִּי מַאי דְּקִי"ל דְּרוּב
ע"ה מְעַשְׂרִין וְלִכּוֹן אֵין לְגִזּוֹר בַּכַּה"ג וְהַבְּרִיָּתָא חוּמְרָא בְּעֵלְמָא קִאָמַר וְהִירוּש'

שְׁאֵמֶר שְׁאֵסוּר הוּא כֹס' אֲבִי דִס"ל דְּגַם מִחֲשֵׁשׁ שִׁיאֲכִיל דְּמֵאֵי שְׁאֵסוּר אַף בְּדָבָר הַמְּוֹתֵר וְלֹא קִי"ל אֱלֵא כֹס' רְבָא מְשׁוּם דְּרוּב ע"ה מְעֵשְׂרִין: וּנְמַצ"ל דְּבַחְשׁוּד עַל הָאִסוּר דְּאִסוּר לְאִכּוּל אַף דְּבָר הַמְּוֹתֵר לְפִי ת"ד, וְגַם לְפִי"ד הִירוּשְׁלֵמִי וְדִלֵּא כְהַרְפֵּ"ח, וְהִנֵּה לְפִי מֵאֵי דְכַתְּבִי לְעִיל בְּטַעְמוֹ שֶׁל הַרְמַב"ם בְּהֵיבֵא בְּרִייתָא דַּפ"ק דְּשַׁבַּת לְפִי"ז הֵינּוּ יְכוּלִים לִזְמַר דְּהַתוּ' וְהִירוּשְׁלֵמִי לֹא מְשַׁבְּשָׁתָא הִיא דַּכ"כ לְפִי שִׁס"ל דְּמְוֹתֵר מְשִׁים דְּמְוֹתֵר לְטַמֵּא לְחֻלִּין שְׂבֵא"י וְת"ד קְאָמֵר לְפִי מְשִׁנָּה רֵאשׁוּנָה שְׁאֵסוּר אֱלֵא שְׁנַיְפָרִים הַדְּבָרִים שֶׁהוּא בְּטַעְוֹת: עוֹד טַעַן הֶחֱכַם הַנֵּ"ל דְּמָה שְׁאֲכַל שָׁם מְשׁוּם דָּאֵם לֹא הָיָה אוֹכֵל יְהִיָּה לוֹ אֵיבָה, וְהָא וְדֵאֵי שֶׁהוּא טַעְוֹת גְּדוֹל וְטַח עֵינָיו מִרְאוֹת מַכְפָּה טַעְמִי, חֲדָא דְּהָא וְדֵאֵי בְּחֲשׁוּד עַל הָאִסוּרִין לֹא זֶו בְּלִבְד דָּאִין לְחַוֵּשׁ לְאֵיבָה כָּלֵל וְאֲדַרְבָּא מְצֻנָה הִרְחִיקוּ וְתִהְיֶה לוֹ אֵיבָה כִּינּוּן שֶׁהוּא רְשָׁע, וְגִדּוּלָה מִזֹּאת הַרְוָאָה יֵרָאָה מֵאֵי דֵאִיתָא בְּתוֹסְפָתָא דְּכִלְאִים פ"ב שְׁאֲמָרוּ שָׁם וְנ"ל יִשְׂרָאֵל שְׁקִימִים כְּלֵאִים בְּתוֹף שְׁדֵהוּ אִין אֲחִיו הַפְּהֻגִים נִכְנָסִין לְתוֹכָהּ אֱלֵא רוֹאִין כְּצִיּוֹן בֵּית הַקְּבָרוֹת עַכ"ל, הָא קָמֵן מְפֻנְרֵשׁ דְּמְשׁוּם דְּעֵבֵר עַל אִסוּר כְּלֵאִים דְּאֵף הַפְּהֻגִים אִסוּרִים לִיכְנֹס לְבֵיתוֹ כְּמוֹ שְׁאֵסוּר לְפְהֻגִים נִיכְנֹס לְבֵית הַקְּבָרוֹת אַף שֶׁהוּא לוֹקַח מֵה שְׁחִיבְכֶם הַתּוֹרָה לִיתֵּן וְאִינוּ לוֹקַח מִמֶּנּוּ מִתְּנָה רַק מֵה שְׁזָכְתָה לָהֶם הַתּוֹרָה, וְכ"ש וְק"ו שְׁאֵסוּר לִיכְנֹס הַת"ח לְבֵיתוֹ לְכַבְדוֹ וְלִקְהֻלָּתוֹ מִסְעֻדָתוֹ דְּהוּי אִסוּר גְּמוּר דְּהִיא מְשַׁפִּיל כְּבוֹד הַתּוֹרָה וְגוֹרֵם לְהַרְבּוֹת רְשָׁעִים בְּעוֹנָם יְהוּא חִילוּל ה' גְּדוֹל ח"ו רח"ל: נְעוּד זֹאת דְּאֵף בְּסֵתֶם בְּנֵי אָדָם וְאֵף הֵיכָא דְשִׁינָּה אֵיבָה עֵי' בְּמַס' חֲגִיגָה דַּכ"ב וּבְתִי' שָׁם וְכַמ"ש מְב"י בִּי"ד סִימָן קי"ב בְּשֵׁם תִּשׁוּ' אֲשַׁכְּנִיָּת, אָמַנְם הָא וְדֵאֵי דְּבַמְקוֹם שְׁאֵסוּרוֹ חֲז"ל כְּגוֹן לֹא יֵאכֵל זֶב פְּרוּשׁ וְכו', וְכֵן בְּמֵאֵי דְתַנּוּ דְלֹא יִתְאַרְח אֲצֵל ע"ה וְכַדוּמָה אַף בְּמְקוֹם דֵּאִיכָא אֵיבָה אִסוּר לְעַבְרוֹר וְכ"כ מוֹר"ם שָׁם וּבִשְׁ"ף יו"ד סי' קי"ט סַק"כ ע"ש, וְכ"כ הַרִיטְב"א בַּחֲ"י פ"ק דַּע"ז לַד"ו דְּמְשׁוּם אֵיבָה אִין לְהַתִּיר אִסוּר אֲפִילוּ דְרַבְּנָן ע"ש, וְע"ע בַּצ"ץ סי' ב' וּבְזַרְע אָמֵת ח"ג או"ח סי' ב' וּבְתִשׁוּ' הַש"ף לְחַי"ד סי' קנ"ב וּבְכָר הָאֲרַכְתִּי בְּזָה בְּמ"א כִּי בְנ"ד א"ץ לְזָה מְשׁוּם דְּבִאֲנָשִׁים כְּאֵלוּ דְּפִקְרֵי טוּבָא וְגַם מְחַלְלֵי שַׁבַּת מְלַבֵּד דָּאִין לְכַבְדֵם וְאֲפִילוּ לִיכְנֹס לְתוֹף בֵּיתֶם כִּי בְּוֹדָי זֶה גוֹרֵם ח"ו ח"ה לְתַה"ק וְיִתְרַבּוּ הַרְשָׁעִים, וּבְכֵן אֲדַרְבָּא רֵאוּי לְהִרְחִיקֶם עַד שְׁיִחְזְרוּ לְמִיטְב וְיִחְזְרוּ בְּתִשׁוּבָה שְׁלֵמָה וְה' לֹא יִמְנַע טוֹב לְהוֹלְכִים בְּתַמִּים וּיְבַרְךָ אֵת עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בְּשָׁלוֹם אָמֵן: הַנִּיב"י שְׁלֵמָה אֱלֵיעֶזֶר אֶלְפָאֲנָדְרִי ס"ט סִימָן ה' מוֹדַעַת מְנַהֲגִים שֶׁל יִשְׂרָאֵל דֵּי בְּכָל אֲתֵר וְאֲתֵר בְּעֵינֵי גְדָרִים וּגְדָבוֹת הַמְּתַנְדְּבִים בְּעַם כְּסָף הַקְּדוּשִׁים שִׁישׁ לָהֶם קְנוֹפּוֹת מִיּוֹתֵדִים נְקוּבִים בְּשִׁמּוֹתֶם שֶׁל הָאֲתַנְדִּים מוֹסְדֵי אֲרִץ גְּבִירִים לְעַמּוּד בְּפָרִץ כְּמוֹ קְנוֹפֵת הַתַּנָּא הָאֱלֵקִי רַשְׁב"י זִיע"א וְקְנוֹפֵת הַתַּה"ק רַמְב"ה זִיע"א וְכַדוּמָה, וּמִיּוֹם הַנּוֹסְדָם מְקַדָּם קְדַמְתָּהּ וְע"ע מַכְפָּה מֵאוֹת שְׁנָה הַחֲזִיקוּ בְּכָל תּוֹקֶף דְּכָל הַכְּסָף הַמּוּבָא בְּקְנוֹפּוֹת הַנֵּ"ל לְקִיּוֹם מְצֻנֹת שִׁילוּחַ אֶל עָרֵי הַקְּדוֹשׁ צַפַת"ו וְטַבַּת"ו וְכַדוּמָה מְקוֹם אֲשֶׁר קְבָרֵי קְדוּשִׁים בָּם אוֹ לִיד שְׁלוּחָם דּוֹקָא, וּבְלַעֲדָם זָר לֹא יִקְרַב אֲלֵיהֶן וְאֲפִי' לְשׁוּם מְצֻנָה לֹא תִגַּע בָּהֶם יָד וְכָל דְּמְשַׁנָּה אִין רוּחַ חַכְמִים נוֹחָה הֵמָּנּוּ מִפְּנֵי שְׁכָל הַנּוֹדְרִים דְּעַתָּה וְדֵאֵי שֶׁהַתְּלִמִּידֵי חַכְמִים וְהַעֲנִיִּים שְׁבִאוּתָם הַמְּקוֹמוֹת שִׁיְהִנּוּ מִפְּרִי צְדָקָתָם דּוֹקָא וְלֹא לְעִירוֹת אַחֲרוֹת וְזֶהוּ כְּבוֹדָם וְתַפְאָרְתָם שֶׁל הַקְּדוּשִׁים הַנֵּ"ל שֶׁהַת"ח וְהַעֲנִיִּים הַיּוֹשְׁבִים בְּצֵל קוֹרְתָם יְהִיו נְהַנְיָם מִפְּרִי צְדָקָתָם דּוֹקָא אֲשֶׁרֵיהֶם וְאֲשֶׁרֵי חֲלָקָם שְׁעוֹשִׂים חֶסֶד עִם הַחַיִּים וְגַם לְקְדוּשִׁים אֲשֶׁר בְּאֲרִץ הַפָּה: וְהִנֵּה בְּעַתָּה שׁוֹאֲלִים הֵלְכוּ בּוֹ לְחַוֹת דְּעַתֵי הַקְּצָרָה הָאֵם יֵשׁ יְכוּלֹת בְּיָדָם שֶׁל הַמְּתַנְדְּבִים לְשַׁנּוֹת מְנַהֲגֵם הַקּוֹדֵם לְהַתְּנַדֵּב ע"ש

הקדושים הנ"ל ולשליח נדבבתם לעיירות אחרות זולתם בחו"ל אי בא"י שגם שם נמצאים ת"ח וענניים דצרכים וגם אי שרי להשיא עצה להם שישלחו נדבבתם למקומות אחרים זולתם מכאן ולהבא: וכשאני לעצמי לא הייתי רוצה להכנס בזה מכמה טעמי ובפרט מעיל הפכד על צוארי להשיב לכל שואל תמיד הלכה למעשה, וגם שאני טרוד בכמה ענינים של גיטין וקדושין וטרפיות ואין אני בן חורין להפטר מהם ושמעתתא בעיא צילותא, אבל מה אעשה פי דחקוני הרבה ולא יכולתי להשיב פניהם ריקם ובאולי ע"כ, ישבות ריב ומדון ולא תהיה לפוקה ולמכשול, ולכן יצאתי ממחיצתי לעמוד על הדבר וה' אלקים יעזור לי וזה החלי בס"ד: ואען ואומר הא נדאי אינה צריכה לפנים שגם המתנדב מתנדב סתם לשם התנא רשב"י או לשם התנא רמב"ה זיע"א וכדומה הדבר פשוט דצריך לקיים מצות שילוח אל מקום מנוחת הצדקים אחר דמארי ביתא תלי זינגיה כדי לצאת י"ח נדרו ובזה לא היה אדם שפקפק וכדיראה הרואה בספרן ש"ץ הרבנים אחרוני זמננו, וכן מפו' יוצא בתשו' הרב יכין ובעז ח"ב סי' ז' שגשאל שם ביחידים שהתנדבו לכבודו של שמואל הנביא ע"ה ונפלה ביהכ"נ והצבור דחיק מאד אם יכולים לשנות לצורך בהכ"ו, והשיב דמאחר דעדין לא הגיע ליד הגזבר הממונה על קברו של שמואל הנביא ע"ה יכולים לשנות ע"י פתח או חרטה דיש שאלה להקדש וכדכתב הרמב"ם פ"ד מה' נדרים והרשב"א ונאדוני זקני ונאדוני אבי, ואע"פ שהרמב"ם פתב בסוף ה' נדרים שאין נשאלין אלא לצורך גדול לפי מה שלקחו אוננינו אין צורך גדול יותר מזה לרפא בית ה' אלוקינו החרוס אשר באו בו פריצים ויהללוהו וגם מט"א אשר פתב הרב שם עש"ב, הא קמן מפו' שפל שהתנדבו סתם לכבודו של שמואל הנביא אינו יוצא י"ח נדרו בשנוי שום מצוה שבעולם כ"א דוקא למסור הנדבה לגזבר הממונה על קברו של שמואל הנביא ע"ה דבזה א דוקא כבידו ודון מינה גם לכל התנאים הק' שצריך למסור הנדבה למקום מצבת קדשם וז"ב ופשוט: וגם נראה דלהשיא עצה שישנו מנהגם הקדום דמכאן ואילך ישלחו לעורות אחרות אפי' מא"י ת"ו הא נדאי לא נכון לעשות פן וכ"ש לגזור עליהם דאפי' את"ל דהם יכולים לפרש דמכאן ולהבא מה שיתנדבו והיה לעיר אחרת הנראה עיניהם שהוא יותר ראוי, אבל אם המתנדבים לא נשפנה דעתם וגם עתה הם מתנהגים כמאז ומקדם מהיכא תיתי להשיא עצה שישנו ממנהגם להחסיר מהם הנאתם שהי"ל ולשלוח לעיר אחרת אף אם יש להם יותר צורך ואפי' הענניים עצמם שהם נצרכים אינם יכולים לבקש מהם שישלחו לידם מכאן ולהבא ל"מ ול"מ, וכמש"כ אהד מהרבנים שד"ר מעה"ק צפת"ו וטבת"ו בשאלה המובא בס"ס להרב אנג"ל דצנוח פכרוקיא על עזת האשכנזים דנפרדו מעה"ק נפת"ו וטבת"ו והלכו לעיה"ק חברון ת"ו ורצו לשלוח שליח לעצמם, וכתב שם דאם הם וכתבו לעירות שלהם שלא ישלחו אלא בשבילם דוקא זה בנדאי איסור גמור והלא הם מתחילה היו מקדישים בשביל כל עני א"י והיאך הם יכולים להשתדל שלא ישלחו כ"א בשבילם: וגדולה מזאת הרואה יראה באגרת חתומה מרבנן סבוראי תקיפי ארעא דישאל אל תוב"ב פי באה בס' גו"ר פלל ג' סי' ט' דשדו בה נרגא וקראו ערער על גזירת רבני פולגיא שתקנועל בני עירם שנדבותיהם ישלחו לעדת אחיהם האשכנזים שבירושלים דוקא ולא לזולתם מפני רבוי הצרות שהגיע להם וח"ו לחלל גאון ענוז ח"ו ועכ"ז כתבו הם ז"ל ונ"ל דאם גזירת רבני פולגיא הוי על הקדשים הקדשים שיעשו מאותו יום שלא יקדישו אלא לענני אשכנז

דירוּשְׁלָם דוֹקָא שְׂיֵישׁ לְפַקְפַּק אַם יֵשׁ לָהֶם פֶּחַ לְעֲשׂוֹת גְּזֵרָה דְּכָל אָדָם רִשְׁאֵי בְּשִׁלּוֹ לְתַתּוּ צְדָקוֹתָיו אֶל מִי שְׂיִחְפּוֹן וְכ"ש שְׁלֵא לִיחַד מְקוֹם אֶחָד דוֹקָא יַעוּשׁ"ד, גַּם הַגּוֹ"ר שָׁם שְׁהֵלִיץ בְּעַד רַבְּנֵי פוּלְגָנָא ע"מ וע"מ גְּזָרוּ בְּן מִתְבָּאָר דְּלוּלָא בְּן לָא שְׂרֵי לְהִשְׂיֵא עֲצָה שְׂיִשְׁנֻנוּ מִמָּה שְׁהוּא בְּדַעְתָּם לְעֲשׂוֹת: פּוּק חֲזִי לְהַרְבּ הַמְּבִיט וְ"ל ח"ג ס' מ"ח קוֹבֵל וּמִתְרַעַם עַל הַגְּבָאִים הַהוֹלְכִים לְהַקְבִּיל וּלְהַדָּר פְּנֵי עֲשִׂירִים הַבָּאִים לַעִיָּה"ק שְׂיִלְכוּ לְקַהֲלָם כִּי עוֹשִׂים הֵם שְׁלֵא כְּדִין נְהֵם חוֹטְאִים וְלֹא לָהֶם כִּי גּוֹזְלִים מְדַלִּים שְׁל בֵּית יַעֲקֹב לְדַלִּים שְׁל קַהֲלָם וְשִׁלְמָה הַע"ה אָמַר אֵל תִּגְזוּל דָּל כִּי דַל הֵיא שְׁנוּכַל לְדוֹרְשׁוּ בְּדַרוּשׁ הַזֶּה, אֵל הַגְּזוּל דָּל אַעפ"י שְׁדַל הוּא הַגְּזוּל אֶת חַבְרֵוֹ וְכ"ש אַחֲרִים גְּבָאִים וְכִינְצָא בְּהֵם לְהַשְׁתַּדֵּל לְהַרְבּוֹת לְעַנְיִים מְיֻחָדִים וּלְמַעַט לְאַחֲרִים יַעו"ש שְׁפִסְיִים וְכַתֵּב עַל הַהוֹלְכִים לְפַתּוֹת לְעֲשִׂירִים הַבָּאִים מִחוּץ שְׂיִלְכוּ לְקַהֲלָם שְׁהֵם יוֹרְדִים לְחַיִּי עַנְיֵי הַק' ב"י כ"א לֹא הָיוּ הוֹלְכִים לְפַתּוֹתָם אֶפְשָׁר שְׁקַצְתָּם הָיוּ בָּאִים מְעַצְמָם לַב"י וְהָיָה אֵיזָה רִינוּחַ לְעַנְיֵיהֶם, וּמַצַּד הַדִּין אֲנִי אוֹמֵר כִּי זֶה לְפַחוֹת גְּזוּל מְדַבְּרֵיהֶם וְכַמ"ש הַרְמַב"ם פ"ו מַה"ג דְּבָרִים הַרְבָּה אָסְרוּ חו"ל וְכו' יַעֲשׂ"ב שְׁהַפְּלִיג בְּאַסוּרֵי, וְה"ד הַר' כְּנַה"ג בַּח"מ ס' ש"ע הַגַּה"ט או"ב בְּלִי חוֹלֵק יִשְׁמַע חֲכָם וְיוֹסֵף לְקַח וְדוֹן מִינְיָה וְאוּקֵי בְּאַתְרֵין בַּמַּכ"ש לַנ"ד שְׁאֵם הַרְבּ אָסַר לְהַקְבִּיל וְלְהַדָּר פְּנֵי עֲשִׂירִים שְׂיִלְכוּ לְקַהֲלָם אַעפ"י שְׁלֵא הִי"ל שִׁים זְכוֹת לְקַהֲלָם שְׁל ב"י בְּהֵם וְלֹא נוֹדַע דַּעְתָּם אִם יִרְצוּ לְלַכֵּת שָׁם אוֹ לֹא דְהַרְשׁוֹת בְּיָדָם כְּמוֹ שְׂיִרְצוּ כ"ש וְק"ו לְמַחוֹת בְּיָד אֲנָשִׁים הַמְּחַזִּיקִים תְּמִיד בְּקַנּוּפוֹת הַתְּנָאִים הָאֵלוֹ לְהַסְפִּיק בְּיָד הַעַנְיִים הַמְּסַתּוֹפְפִים בְּצַל קוֹרְתָם לְכַבּוֹדָם שְׁל הַתְּנָאִים כִּי זֶהוּ כְּבוֹדָם לְהַכְרִיחָם שְׁלֵא יַעֲשׂוּ כֹן מִפְּאֵן וְלְהַבָּא דְבוֹדָאֵי לֹא נִכּוֹן הַדְּבָר לְפִי הָאֲמוּר וְגַם מְטַעְמִים אַחֲרִים שְׂיַבֵּא לְהֵלֵן בַּס"ד: אֲכֹן מַה שִׁי"ל הוּא אִם אוֹתָן בְּנֵי עֲיִירוֹת שְׁהֵיוּ מְחַזִּיקִים תְּמִיד בְּקַנּוּפוֹת הַלְלוֹ לְשִׁלּוֹחַ נְדָבָתָם לַעִיָּה"ק צַפְתָּ"ו וְטַבְתָּ"ו אִם יִרְצוּ הֵם מְעַצְמָם לְשִׁלּוֹחַ נְדָבָתָם לְמְקוֹמוֹת אַחֲרִים אַפִּי שְׁהוּא בַּא"י וּבִירוּשָׁת"ו אִי שְׁפִיר דְּמִי אוֹ לֹא, וְלְכַאֲרָה נִרְאָה דְּזֶה תְּלוּי בְּמַה שְׂנַחֲלָקוּ הַרְבָּנִים אַחֲרוֹנֵי זְמַנְנוּ, דַּהֲרַה"ח מְהַר"י גִּינְיֹו בַע"ס אֶמֶת לְיַעֲקֹב בְּקוֹ שְׁפַת אֶמֶת ס"ל דְּכִינּוֹן שְׁנוֹדָר לְכַבּוֹדוֹ שְׁל הַתְּנָא רַמב"ה אֵינּוּ יוֹצֵא י"ח גְּדָרוֹ עַד שְׂיִשְׁלַח לַעֲה"ק טַבְתָּ"ו ע"ש, אֶמְנָם הַרַה"ג מַהֲרַח"פ וְ"ל בַּס"ה לַב חַיִּים ח"ב ס' ק"ס חֲלוּק עָלְיוֹ וְהַשִּׁיב ע"ד וְ"ל דְּבוֹדָאֵי מִי שְׁהִיא נוֹדָר לְשֵׁם ר"מ אַפִּי יַחֲיד וּבִסְתָמָא וּבְדַרְדְּרָא עֲרַאי אֵין סָפַק לִי אֵינּוּ יוֹצֵא י"ח גְּדָרוֹ כ"א עַד שְׂיִשְׁלַח מְעוֹת הַנְּדָבָה לַעִיָּה"ק טַבְתָּ"ו כְּאַשְׁרֵי פֶשֶׁט הַמְּנַהֵג הַזֶּה בְּרוּב הַעוֹלָם וְכ"ש כְּשִׂישׁ קַנּוּפוֹת קְדוּמוֹת לְשֵׁם ר"מ כִּי בְּנוֹדָאֵי הַגְּמוּר אִם יִשְׁנָה אֶת הַמְּעוֹת לְיִתְנָם בַּמְקִי"א הָיוּ גְזוּל גְּמוּר וְאַפִּי לֹא הָיָה גְזוּרַת יְהוּלֹם חַיִּים וְמִלְדָּה מ"מ ה"ה מַהֲרַח"א אָסַר לְעֲשׂוֹת כֹּן מְדִינָא דְש"ס וְכָל הַפּוֹס' בְּרַם כְּשִׁנּוֹדָר וְנוֹתָן לְצַדִּיקָה לְעַנְיֵי עִירוֹ וְאוֹמֵר בְּפִירוּשׁ שְׁהוּא נוֹדָר וּמִתְנַדֵּב לְעַנְיֵי עִירוֹ אַפִּי אִם יַקְדִּים אֶמְיַרְתּוֹ לְזוּמַר לַע"ן רַמב"ה וּמִתְנַדֵּב כו"כ לְעַנְיֵי עִירוֹ אֵין שׁוּם פְּקוּדָה בְּדַבָּר אַת"ד ע"ש וּמְכַתְּבֵי הַר' הַג' הַמּוּבָאִים בַּקּוּנ' הַבְּהִיר פְּקִיעוֹת שְׁנָה הַנַּד"מ וְכַתְּבִים אַחֲרִים שְׂרַאֲיֵי נַר' דַּס"ל כְּסָבְרַת מַהֲרִי"ן דָּאָף אִם יֹאמֵר בְּפִי שְׁהוּא נִיָּדָר לְמִקִּי"א דְּלֹא נִכּוֹן הַדְּבָר וְאַף דִּיֵּד הַדּוּחָה גְּטוּיָה לְדַחוֹת דְּגַם הֵם לֹא דִיָּבְרוּ רַק בְּנוֹדָר בְּסִתְּם הַמְּזַקְקִים בְּדַבְּרֵיהֶם שְׁפַתְבוּ דְּזֶהוּ כְּבוֹדוֹ וְתַפְאֲרָתוֹ שְׁל רַמב"ה שְׂיִהִיו נְהַנִּים מְפָרִי צְדָקָתוֹ הַיּוֹשְׁבִים בְּצַל קוֹרְתּוֹ נַר' דְּהַנּוֹדָר לְכַבּוֹדוֹ אַפִּי אִם פִּי שְׂיִהִיָּה לְמִקוֹ"א אֵיכָא קַפִּידָא בְּדַבָּר דָּאֵין זֶה כְּבוֹדוֹ שְׁל רַמב"ה וְה"ה לְקַנּוּפוֹת אַחֲרוֹת הַיְדוּעוֹת בְּשֵׁם בְּעָלְיוֹ הַק', וְכֹן רָאִיתִי בַּס' בֵּית יַצְחָק שְׂמַעֲלִקִישׁ בַּא"ח ס' י"ט דְּכַתֵּב

דגזרת מב"י ומהר"מ אלשיך דמעות המתנדבים לרמב"ה שיניף לא"י ולכן הכריז בחרם צירוף הרבה גדולים דאפי' אם נודר ע"ן רמב"ה להדליק גרות בבהכ"ן המעות שיניף לארץ ישראל עש"ד ובנדאי דמאי דקאמר לארץ ישראל הוא סתמו פפירושו לעיה"ק טבת"ו, ואעפ"י שהמחבר בית יצחק הג"ל במדינותיו שהם אשכנזים מחלקים מטות רמב"ה זיע"א לא"י ת"ו היא מפני שפן ק"ק האשכנזים פן התקינו מיום החל ישוכם באה"ק להיות עסה אחת לכל יושבי ארבע ארצות הק' יוב"ב וכן נוהגים עד פנן יומא, ולא פא המחבר הג"ל להשמיענו הפרוז החרם שהכריז הגאון והרבה גדולים עמו כ"א לאפוקי מפני חו"ל שאין להם מגע יד במעות רמב"ה זיע"א ושללא להדליק גרות ואסתיועי הוא דקא מסתייעי לדידהו מגזירת מרן הב"י ומהר"מ אלשיך זיע"א שאין לבני חו"ל זכות בנדריהם הנז', ולעולם דעת קדושים הג"ל במה שזכרו מעות רמב"ה לא"י מגזירת מרן ב"י ומהר"מ אלשיך זיע"א הן הן הדברים, על עיה"ק טבת"ו באמו"ץ נאמרים, פי הספרדים בארבע ארצות הק' לא היו בעסה אחת ומזמן מרן הק' ז"ל חלוקים הם בנדריהם ונדבניהם פאשר יראה הרואה בס' מטה יוסף ח"ב יו"ד סי' י"ב שהביאותיו לקמן בס"ד, והכי נהוג עלמא דור אחר דור עד היום הזה וברור היא ואכמ"ל: אכל לפי דברי הרה"ג מהרח"פ נראה דליכא קפינא ואפי' שהרב מהרח"פ ל"ק כ"א פשהוא דרף עראי ואקראי דוקא וכמ"ש שם בפ"י י"ל כמ"ש שם הטעם דיותר טוב לשלוח לעה"ק עבת"ו משום דאיכא נמי זכות מקום הק' עה"ק טבת"ו וגם שהוא מחזיק בינד לומדי תורה, ונ"מ שאם הוא לא"י וכגון לירושת"ו שיש זכות מקום הקדש ולהחזיק בינד לומדי תורה דאז לפי"ז אין עדיפות אם יהיה לעי"ק טבת"ו אם יהיה שעור אחת רוצים לשנות מעצמם ומדעתם ורצונם כגון שיהיה מפאן ולהבא לירושת"ו פה יהיה אפשה לצדד לכאורה: אמנם נ' דהא נדאי ליתא דאף לדעת הרב מהרח"פ לא נכון הדבר ואיסור איכא מפמה טעמי ולא דיבר כר' מהרח"פ ז"ל כ"א דוקא באקראי ועראי לצורך שעה ביחיד שלא קיבל עליו לנדור לכבוד רמב"ה זיע"א תמיד ולא יש לו מנהג תמיד לתת לקנפת רמב"ה או לאחת מקנפות הקדושים דאז נדאי אם נידר לשם קנפת הק' הדיא צריף לקיים מצות שילוח כמאז ומקדם ואינו יכול לשנות חדא דנר' נדאי דזה שנהגו מפמה דורות ישראל ק' ורבנן ותלמידיהון לקבוע קנפות לשם הק' והתנאים ולשלוח כסף הקדשים לאתר דמארי ביתא תלי זייניה ולא לעיר אחרת וכמש"ל משם הנ' יכין ובעז ז"ל נדאי דלא על חנם וישאל קדושים אם אינם נביאים בני נביאים הם וידעו שפל הנודר לשמו צריף לשלוח כסף הקדשים לאתר דמארי ביתא פי זהו פכודו ותפארתו ואם נודר לשם הק' שהוא וישלח למקום אחר לא לרצון יעלה לפני פכוד הקדוש שהוא בנדאי, והגם שזה דבר ברור ומילי דסברי ובפרט שהוא לקיים מנהגם של ישראל ורבנן מפמה דורות וא"צ עוד לשום ראיה, מ"מ אני אביא מ"ש רבנן סבוראי מארי דארעא דישאל ז"ל באגרת חתומה המוכא בגו"ר פנ"ל וז"ל שהמתנדבים בעם בערי אשכנז דעתם שלקמה ורוצים לתת גם נצפת"ו לכבוד התנאים והאמוראים והפוס' הקבורים שם ובפרט ששם ציון התנא רשב"י וציון הג' מהר"י קארו והרה"ק מהר"י לוריא, ואם לא ימצאו שם יהודים והיו ח"ו הגויים מחטטי שכבי וחרושו עליהם פבקרים ומי לא ירחם על שומרי קברות הצדיקים הגלו אשר כל העולם נהנה מתורתם, וגם מ"מ ק"ק חבת"ו מי הוא זה שלא רצה לרחם על העניים השופכים תפלות לפני אבותינו הק' אביו"ו ע"ה ובנדאי פל מי

שִׁישׁ לוֹ שְׁכַל זֶה יוֹדָה בְּזֶה אֵלָּא דָּלֵב הַגְּבָאִים לֵב קָשָׁה וְאֶכְזָר וְאִינָם רוֹצִים שְׁיִרְחֲמוּ לַעֲנֵי צִפְתָּ"ו וְחִבַּתָּ"ו עַכ"ל: הַדּוֹר אַתָּם רְאִי דְבִרְיָהֶם דְּרַבְּנָן קִדּוּשֵׁי נְהִים עֲמָדוּ ע"ד יִשְׂרָאֵל קִדּוּשִׁים דְּמִסְתַּמָּא וְדַאי דִּירְצוּ וְדַאי לְהַתְנַדֵּב לַעֲיָה"ק הַנְּ"ל לְכַבּוֹד הַק' הַנְּ"ל דַּאל"ה נָא יְהִיֵּה קִיּוֹם וְהַעֲמֵדָה לְקַבְּרֵי הַק' הַנְּ"ל, ח"ו כ"ש פְּשָׁהֶם מִתְנַדְּבִים בְּפִירוּשׁ לְשִׁמְם וְלְכַבּוֹדָם דְּנִדְאֵי צְרִיף לְקִיּוֹם מְצֻנָת שְׁיִלּוּחַ לְהַתָּם לְעֲרִיָּהֶם בְּמוֹשְׁבֹנְתָם: עוֹד תְּשׁוּב וְתִרְאֶה בְּס' מָטָה יוֹסֵף ח"ב יו"ד סי' י"ב עַל הַהִקְדָּשׁ שֶׁהַקִּדִּישׁ לִישִׁיבַת ת"ח שְׁבִטְבָּרְיָא ת"ו וְשׁוּב נְחָרְבָה הָעִיר וּפְסָק הָר' מֵהַר"מ חִיוֹן ו"ל שְׁרָאוּי לְקַבְּוֹעַ הַיְשִׁיבָה דְּנוֹקָא בְּצִפְתָּ"ו דְּצִפְתָּ וּטְבָרְיָא כִּי הִדְדִי נִיגְהוּ וְכַד דִּיִּיקֶתָּ שְׁפִיר צִפְתָּ מְעַלְיָא טוֹבָא וְכַדְאִיתָא בְּזוּה"ק שְׁיִלְהִי פ' וַיִּקְהַל וַיִּנְ"ל אַר"ש בְּזַמְנָא דִּי יִתְעַרוּן מְתִי עַלְמָא יִתְעַרוּן בְּאַרְעָא קִדִּישָׁא יְקוּמוּן סִיגְלִין סִיגְלִין בְּנִלְהוּן עַל אַרְעָא דְּגִלְלִי בְּגִין דְּקָמֵן זְמִין מְלָפָא מְשִׁיחָא לְאַתְגְּלָאָה בְּגִין דְּאִיהוּ חוֹלְקִיָּה דִּיוֹסֵף יַעו"ש, וְהִינְנוּ וְדַאי טַעֲמִיָּה דְּרַשְׁבִּ"י מְשׁוּם דְּכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל נְקָרָאוּ ע"ש יוֹסֵף וְכו' וְכִיּוֹן שְׁפָן אֵין לָהּ מְעַלָּה גְדוּלָּה מְזֻאָת וּמְעַלִּין בָּק' וְכו' וּבְס' טוֹב הָאֲרָץ לְמַהֲרָא שְׁפִירָא פְּתַב בְּדַל"ו ע"ג וַיִּנְ"ל צִפְתָּ פְּחִישְׁבָּן כ"ב אוֹתִיּוֹת הַתּוֹרָה לְרַמּוֹז שְׁצִפְתָּ מְוִנְתָּ וּמְוִנְתָּ לְהַשִּׁיג עֲוֹנוֹתָה שֶׁל תּוֹרָה שְׁאִין אֵינִר זֶה בְּכָל א"ו פְּאֵינִר צִפְתָּ"ו, וְעַמ"ש הָר' חִידָ"א בְּהַגְהָת זוּה"ק פ' שְׁמוֹת וּפ' וַיִּקְהַל וְדְבָרֵי הַרִיטְבָ"א הֵם בְּחִי לְעִירוּבִין ד' ג"מ וְעִי' מ"ש ח"ס בִּיּו"ד סי' רל"ד וְאֶכְמ"ל: וְכַתֵּב עוֹד הָר' שֵׁם וְכַר מִין דִּין הַדְּבָר פְּשׁוּט וּבְרוּר פְּשָׁמֵשׁ בְּצִהָרִים דְּרָאוּי וְהַגּוֹן הוּא לְקַבְּוֹעַ הַהִקְדָּשׁ הַנּוֹ' לְת"ח שְׁבִצְפָתָ"ו דְּאִיכָּא אֲנֻמְדָּנָא אֲלִימָתָא וְצִלְוִתָּא דְּאִי הָוָה יָדַע וְאֲסִיק אֲדַעְתִּיָּה שְׁתַּחֲרַב טְבָרְיָא ת"ו הָנָה יְהִיב לְצִפְתָּ"ו שְׁהָרִי דַעְתוֹ קְרוּבָה לְמַקּוֹם שִׁישׁ צְדִיקִים הַרְבֵּה וְא"כ צִפְתָּ דְּמָיָא לְטְבָרְיָא דְּאִית בָּהּ גְּאוּנֵי עוֹלָם וְשְׁקִיל הַרְשָׁבִ"י כְּנֶגֶד כְּנֶגֶד עַכ"ל יַע"ש שְׁהַסְכִּימוּ עַל זֶה פְּמָה וְכַמָּה מְגִדוּלֵי הַדּוֹר וּמְפַלְלֵם הָר' מַט"ו שֵׁם בְּסִי' י"ב וְכַתֵּב שֵׁם וַיִּנְ"ל וְלַעֲנֵן הַקְּבִיעוֹת בְּאִיזָה מְקוֹם וְהִיָּה נִרְאָה דְּרָאוּי הוּא לְקַבְּוֹעַ הַהִקְדָּשׁ הַנּוֹ' לְת"ח שְׁבִצְפָתָ"ו כַּמ"ש הָר' הַפּוֹסֵק, וְאֵף שְׁמַעִי' רִוּשְׁלָם ת"ו גְּדוּלָּה מְצִפְתָּ ת"ו אֵף בְּזִמְן הַחֲוֹרְבָן כְּדַתְנֵן בְּסוֹ' מַס' פְּתוּבוֹת הַפֶּל מְעַלִּין לִירוּשָׁלַיִם נְמַצָּא דְּאִפִּי בְּזוּה"ז יֵשׁ לִירוּשָׁלַיִם יְתָרוֹן גְּדוֹל עַל צִפְתָּ"ו וְכ"כ מְהָר"ש וְ' סִיד וַיִּנְ"ל מ"מ הֵכָּא אִיכָּא אֲנֻמְדָּנָא דְּמוֹכַח דְּנִיחָא לִיהָ לְמַקְדִּישׁ שְׁתַּקְבַּע הַיְשִׁיבָה לְצִפְתָּ"ו דְּהָא וְדַאי מַה שְׁפַחַר בְּטַבְתָּ"ו וְלֹא בִירוּשָׁתָ"ו וְדַאי שְׁהוּא מְפָנִי שִׁישׁ בָּהּ הַרְבֵּה צְדִיקִים יוֹתֵר מִירוּשָׁתָ"ו קְבוּרִים בָּהּ וְא"כ צִפְתָּ דְּמָיָא לְטְבָרְיָא בְּזֶה שִׁישׁ בָּהּ צְדִיקִים הַרְבֵּה יוֹתֵר מִירוּשָׁתָ"ו וְא"כ וְדַאי דְּנִיחָ"ל לְקַבְּוֹעַ דִּישִׁיבָה בְּצִפְתָּ"ו עַכ"ל, וְעַי"ב בְּס' עֲדוּת בִּיהוֹסֵף ח"א סי' י"א שְׁפַתְבָּ עַל הַמַּקְדִּישׁ דְּנִיחָ"ל כִּי אֵין חֶפְצוֹ בִירוּשָׁתָ"ו אַעפ"י שְׁזָה שְׁעַר הַשָּׁמַיִם שְׁעוּלִים הַנְּשֻׁמּוֹת נָא אִיכְפַת נֵן שְׁהָרִי בְּחִבְרוֹן אֵין זֶה שְׁה"ש וּבְחָרוּ בְּאֲבוֹת גַּם בְּצִפְתָּ אַעפ"י שְׁאִין שֵׁם שְׁה"ש נְקַבְּרִים תְּנָאִים עַד אֵין חֶקֶר וּבְפֶרֶט בּוֹצִינָא קִדִּישָׁא רַשְׁבִּ"י וְאֵם הִיָּתָה יְרוּשָׁלַיִם מְוִבְחָרָת אֵין סַפֵּק שְׁלֹא הִיָּה מְחֻסּוֹר לְרַשְׁבִּ"י לְצִוּוֹת לְתַלְמִידָיו לְקוּבְרוֹ שֵׁם: הָא קָמֵן מְפוֹ יוֹצֵא מִתּוֹךְ דְּבָרֵי הַג' הַנּוֹ' דְּכָל הַנּוֹדֵר וְנוֹדֵב לְשֵׁם אֲנָשֵׁי עָרֵי הַק' אִפִּי בְּסִתְמָא שְׁלֹא פִירָשׁ בְּדְבָרֵיהֶם שְׁהוּא לְשֵׁם הַצְּדִיקִים הַקְּבוּרִים שֵׁם וְכַבּוֹדָם וְאִפִּי"ה מְסִתְמָא וְדַאי שְׁהוּא אֲדַעְתָּא דְּהָכִי שְׁהוּא מְפָנִי שַׁע"י שְׁשׁוּלְחִים לְשֵׁם יְהִיּוּ חִיּוּק לְאַנְשֵׁי הָעִיר וְיְהִיָּה יְשׁוּב וְקִיּוֹם לְאוֹתָם הַמְקוּמוֹת וְזֶהוּ כְּבוֹדָם וְהַנַּח"ר שְׁלֵם צְדִיקִים הַקְּבוּרִים שֵׁם וְכ"ש פְּשָׁהֶם מְפָרְשִׁים לְשִׁמְם וְלְכַבּוֹדָם שְׁבִנְדַאי צְרִיכִין הֵם לְקוּם מְצֻנָת שְׁיִלּוּחַ לְמַקּוֹמָם וְאֵם אַחַר שְׁפִירָשׁוּ לְשִׁמְם וְלְכַבּוֹדָם יְרָצוּ לְזַמֵּר שְׁהוּא אֲדַעְתָּא לְשׁוּלְחָם לְעִיר אַחֲרָת וְאֵף שְׁהוּא מְעַרִי הַק'

וּנְשָׁנוּ מִמָּה שֶׁהַיְנוּוֹהֲגִים מִימֵי עוֹלָם וּמִשְׁנֵים קְדֻמוֹנִיּוֹת בְּנֹדָאֵי כִּי לֹא לְרִצּוֹן יִהְיֶה לָהֶם
וּכ"ש גַּם ע"י כֹּן יִהְיֶה בְּיָטוּל לְקַבֵּיעוֹת לִיְמוֹד שֶׁהֵם לוֹמְדִים בְּמָקוֹם מִצְבָּתָם מִפְּנֵי שְׁלֹא
יֵשׁ לָהֶם חִיזוּק וְיִצְטָרְכוּ לְבַקֵּשׁ פְּרֻנְסָתָם וְיִהְיוּ מְנוֹכְרֵחִים לְסִגְנוֹר דְּלִתֵּי בֵּית הַמְדָרֶשׁ שֶׁל
אֱלוֹ הַצְּדִיקִים מִפְּנֵי שֶׁשׁוֹלְחֵינָן נְדָבוֹת שְׁלָהֶם חוּץ לְמָקוֹמָם דְּלֹא וְהָיָה לָהֶם נֶחֱת רֹחַ ח"ו:
וְכִּי מִן דִּין גַּם מִטְעָמִים אַחֲרַיִם צְרִיכִים הֵם לְהַחְזִיק בְּמִנְהַגָּם הֵרָאשׁוֹן וְלֹא לְשַׁנּוֹת חֻדָּא
דְּכִינּוּן דְּאֱלוֹ הַגְּדָרִים וְהַנְּדָבוֹת שֶׁהֵם נוֹ"ן לְשֵׁם הַתְּנָאִים הִלְלוּ וְשׁוֹלְחִים אוֹתָם שֶׁם הַפֶּל
הוּא ע"י הַשְׁתַּדְּלוֹת רַב בְּמִכְתָּבֵיהֶם וְע"י שְׁלוּחָהֶם שֶׁמְשַׁתְּדָלִים תְּמִיד לְרִצּוֹתָם שֶׁיִּתְנַדְּבוּ
וְיִשְׁלַחוּ לְיָדָם וְקַבְּלוּ עֲלֵיהֶם לַעֲשׂוֹת כֹּן וְגַם אֱלוֹ הַאֲנָשִׁים אֲשֶׁר הֵם בְּתַיִם הַעֵי"א מִפִּיהֶם
וּמִפִּי פֶתְחָם תְּמִיד מְרַצִּים אוֹתָם שֶׁיִּהְיֶה לָהֶם זְכוּת רַב בְּשִׁלּוּחַ נְדָבָתָם וְכֹךָ הֵם עוֹשִׂים
תְּמִיד וְאֵם וְהָיָה שֶׁיִּבְאוּ אֵינָהּ ב"א לְרִצּוֹתָם שֶׁיִּשְׁלַחוּ לְעִיר אַחֲרָת שְׁבִינָה יִהְיֶה לָהֶם יוֹתֵר
זְכוּת אִפִּי אִם הָיָה כֹּן מֵה שֶׁאֵינּוּ יֵשׁ לְחוּשׁ ג"כ ח"ו וְחִלְיָה לַמ"ש עֲנֵי הַמְּהַפֵּךְ בְּחֻרָה
וְכו' דְּדִין זֶה דְּאִיתֵיהָ ג"כ בְּמִלֵּי דְצִדְקוֹת כְּמִפְּוֹרֶשׁ מִמָּה שֶׁהָק' כֹּן לְרִש"י מֵהֵיחָא דְפָאָה
וְכִבְרָ גְדוּלֵי הֵרָאשׁוֹנִים, עֵינ בְּתוֹס' רִי"ד פ' הָאוֹמֵר שְׁבֹא לְכָלל יֵשׁוּב דְּבָרֵי רִש"י בְּטוֹט"ו
וְכֹן רִאִיתִי בְּדְבָרֵי הֵרָאשׁוֹנִים אַחֲרַיִם: וְכֹן רִאִיתִי לְהֵרַב מֵהֵרִימ"ט בַּח' עַל הֵרִי"ף פ'
הָאוֹמֵר ע"ש, וּבִתְשׁו' הַתַּה"ד בְּכַתְּבִים ס' קכ"ח ע"ש וְלָרוֹב פְּשִׁיטוֹתוֹ אֵינִי רוֹאֶה לְהַאֲרִיף
בְּזֶה דְּנֹדָאֵי גַם בְּמִלֵּי הַצְּדָקוֹת הַדִּין כֹּן לְדַעַת רִש"י וְס' דס"ל דְּגַם בְּמִצִּיָּאָה וּמִתְנָה וְהַפְקֵר
אִיתֵיהָ לְדִין זֶה וְאֶסוּר בְּזֶה חֻמוֹר: וְהֵנָּה רִאִיתִי לְהֵר' מֵהֵרִימ"ט שֶׁם ד' ע"ז מֵה"ס דַּכַּת'
וְהָא דְּאֶמְרִינּוּ עֵהמ"ב הַנִּקְרָא רִשָּׁע לֹא אֶתְפָּרֶשׁ הֵיכָא אֲשַׁפְּחוּ דְנִקְרָא רִשָּׁע נְהִי דְעִבְרִינָא
מִקְרִי דְכָל דְעִבְרֵי אֲדַרְבֵּנוּ שְׁרִי לְמִקְרִי עִבְרִינָא אֲבָל רִשָּׁע מִנ"ל, וּמִהֵר"ם ז"ל בְּתִשׁו' ס'
רמ"א פֶּתַח שְׁרִי לְמִקְרִי עִבְרִינָא וְרִשָּׁע, וְנֵר' מִשׁוּם הָא דְּאֶמְרִינּוּ בְּסוּף פָּרַק הַנִּשְׁרָפִין
וְאֵת אֲשֶׁת רַעְהוּ לֹא טָמֵא שְׁלֹא יֵרַד לְאֲנָפוֹת חֲבִירוֹ וְכַתִּיב בְּתַרְיָה צִדְקוֹת הַצְּדִיק עָלָיו
תִּתְהַיֶּה וְרִשָּׁעַת הַרִשָּׁע עָלָיו תִּתְהַיֶּה אֲלֵמָא רִשָּׁע מִקְרִי בְּחֻדָּא מִהֵנָּה וְאֵע"ג דְּיֹרֵד לְאֲנָפוֹת
חֲבִירוֹ חֻמֵּיר עֲפִי מִשׁוּם דְּפָסַק לְחִיּוּתֵיהָ מ"מ הֵתָם בְּשֵׁל הַפְקֵר מִיֵּרִי וּמִהֵפֵךְ בְּחֻרָה שֶׁל
שְׁכִירוֹת שְׁנָה הוּא לְנַכְנֵס לְאֲנָפוֹת שֶׁל הַפְקֵר כְּדִמְוֹכַח מִדְּבָרֵי הַתּוֹסְפוֹת וְתַרְנוּיָהוּ רִשָּׁע
מִקְרִי ע"כ, וִיל"ד ע"ד דְּאִיף קֹאֵמֵר אֲבָל רִשָּׁע מִנ"ל דְּאִף שְׁאֶמְרוּ כֹן בַּפ' פִּירָה הָאֵי מֵאֵן
דְּעִבְרֵי אֲדַרְבֵּנוּ שְׁרִי לְמִקְרִי לִיָּה עִבְרִינָא דְּמִשְׁמַע דְּוִקָא עִבְרִינָא וְתוֹ לֹא אֵינִי לְדִקְדָּק כֹּן
מִשׁוּם דְּהָרִי כְּבָר אֶמְרוּ ג"כ בַּפ"ב דִּיבְמוֹת דְּאֶמֵר רְבָא וְכָל שְׁאֵינּוּ מְקַיִם דְּבָרֵי חֻקִּים
קְדוּשׁ הוּא דְּלֹא מִקְרִי רִשָּׁע נְמִי לֹא מִקְרִי ע"כ, כְּלוֹמֵר בְּתַמִּיָּהָ, וְעוֹד מָה הוֹסִיף בְּקו'
בַּמ"ש מִשֵּׁם מֵהֵר"מ בַּמ"ש דְּשְׁרִי לְמִקְרִי רִשָּׁע מֵאֲחַר דְּבַפְלִי אֶתְמֵר כֹּן בַּש"ס, וְעֵלָה ע"ד
לִיִּישָׁב דְּבָרֵיו עַפ"י מ"ש הֵרָה"ג חֻוֹת יָאִיר בְּסִי' מ"ב ע"ש, אֲבָל אֵינִי דְּבָרֵיו מְנוֹכְרֵחִים,
וְעִי' לְהֵרָאשׁוֹנִים ז"ל ה"ד הֵרָב"א בַּא"ז פ"ב דְּכַתוּב גְּבִי מִתְנִי' דְּפָסוּלֵי עֲדוֹת דְּדָחוּ פִּירִש"י
דְּמִפְּרִשׁ מִשְׁחָקִי בְּקוּבָיָא, אֲלֵא דְּהֵרָמְב"ן פֶּתַח וְז"ל וְלְדְבָרֵי רִש"י אֵיכָא לְמִימֵר כִּינּוּ
דְּאִיסוּרָא דְּרַבְּנָן הוּא מִשׁוּם שְׁאֵינּוּ עָסוּק בְּיִשׁוּבָו שֶׁל עוֹלָם מֵהֵימֵן ע"כ, וְאִפ"ל גַּם לְפִי"ד
לֹא כְּכָל אִיסוּר דְּרַבְּנָן קֹאֵמֵר וּבַכַּה"ג הוּא דְּהוּא סְבוּר דַּל"מ רִשָּׁע אַכְמ"ל, וְע"ע בַּמ"ש
ה' בְּקָה"י מְעַרְכַת הָאֵלֶף: וְלִכֵּן הַיּוֹתֵר נ"ל דַּס"ל לְהֵר' דַּאֵע"ג דְּמֵאֵן דְּעִבְרֵי אֲדַרְבֵּנוּ הָוִי
רִשָּׁע לֹא מִפְּנֵי זֶה שְׁרִי לְהַכְלִימוֹ וּלְפָרְסְמוֹ וּלְקַרוֹתוֹ בְּרַבִּים רִשָּׁע כ"א דְּוִקָא לְקַרוֹתוֹ
עִבְרִינָא וּמִפְּנֵי זֶה לֹא אֶמְרוּ חז"ל כְּכָל אִיסוּרֵין דְּרַבְּנָן בְּפָרְט דְּמֵאֵן דְּעִבִּיד הָא רִשָּׁע הָוִי
אֲבָל דְּכָאֵן פִּי' דְּהָוִי רִשָּׁע וְר"ל לְפָרְסְמוֹ כְּדַכְּתַב בְּתִשׁו' מוֹר"ם ז"ל וּבִיָּאֵר הַדְּבָר בְּיוֹתֵר

בְּהַגְמִי פ"ה דְּחֻבְל עַמ"ש הַרְמַב"ם הַמַּגְבִּיחַ יְדוּ ע"ח וְכו' הָרִי זֶה רָשָׁע וְנ"ל פֶּסֶק רָאב"ן
שְׁפוֹסְקִים דִּינֵי כֶּן לְקֻרוֹתוֹ רָשָׁע וּפְסוּל לְעֵדוֹת וְכו' וְכֵן פֶּסֶק רֵא"ם אֶהָא דפ' הָאוֹמֵר
דַּעֲמ"ב וְכֵן אֶחָר וְכו' שְׁיֵשׁ לַחֲזֵן הַפְּנֹסֶת לְהַכְרִיז עָלָיו בְּבֵה"כ פְּרָבִים וְכֵן הִיָּה מוֹרָה
וְשָׁלוֹם מוֹרֵי ר' מֵאִיר מִשְׁמוֹ ע"כ וְכֵן פֶּתַב הַמְרָדְכִי בְּפִי הַחֻבְל בְּשֵׁם רָאב"ן לְעֵנִן הַמַּגְבִּיחַ
יְדוּ ע"ח ע"ש אֶלָּא דְלֹא הִבִּיא סִיּוּם דְּבָרֵי הַגַּמ"י בְּשֵׁם רֵא"ם לְעֵנִן עַהֲמ"ב וְכו' וְעֵינִן
בְּמַהֲרָ"ם סִי' ד"ל שֶׁהִבִּיא דִּין זֶה לְעֵנִן הַמַּגְבִּיחַ יְדוּ ע"ח דְּפֶסֶק ו"ל מַד"ס ע"ש, וְעֵי' בַּמ"ץ
ח"ג סִי' י"ד דְּהִבִּיא פֶּל דְּבָרֵי הַגַּמ"י שֵׁם בַּנ"ד דְּמַסִּיק בְּדִין עַהֲמ"ב ע"ש גַּם הָרַב מֵהֵרָאֲנ"ח
בְּסִי' כַּכ"ה ה"ד הַגַּמ"י שֵׁם בְּדִין עַהֲמ"ב וְר"ל דְּגַם בְּדִין עַהֲמ"ב ע"ש אֶלָּא שְׁקִינְצָר
בְּהַעֲתִיקַת דְּבָרֵי הַגַּמ"י ע"ש, אֶשְׁרֵי מְבֻנְאָר לִפְי"ז דְּאִסוּר זֶה דַּעֲמ"ב אֵינּוּ נִשְׁאָר אִיסוּר
דְּרַבְּנָן וְכִמוֹ שֶׁנֶּר' מִפְּשֻׁט דְּבָרֵי מֵהֵרָד"ךְ, בְּבֵית ל"ב ח"ד ע"ש דְּהִכָּא חֲמִיר טוֹבָא וְלָכֵן
פֶּתַב הֵר' מֵהֵרִימ"ט דִּינְצָא לָהֶם לְרַז"ל אִסוּר זֶה וְכִנְק' רָשָׁע מִדַּק' וְלֹא הָוִי פִּשְׁאָר אִיסוּרֵי
דְּרַבְּנָן: וְרֵאִיתִי לְהַרְדֵּב"ז הַיְשָׁנוֹת סִי' ד"ן שְׁפֶתַב שֵׁם נ"ד כִּי שְׁמַעוֹן לֹא טוֹב עֲשָׂה שְׁיָרֵד
לְאֻמְנוֹת חֲבִי' יוֹרֵד עִמּוֹ עַד לַחֲזִיּוֹ וְרֵאִוִי לְעוֹנֵשׁ מוֹתֵר לְמַקְרִיחַ רָשָׁע דְּאָמְרֵי עַהֲמ"ב וְכו'
וּמְרָגְלָא בְּפֻמְיָהּ דְּאִינְשֵׁי דְקוֹרִין לְכִיּוֹצֵא בְּזֵה הַשְּׁגַת גָּבִיל וּלְפִי"ז קָאִי בְּאִירוֹר דְּכַתִּיב
וְכו' אֶבֶל לְפִי הָאֲמַת קָרָא לֹא בְּהִכִּי מִשְׁתַּעֵי אֶלָּא בְּמַסִּיג גְּבוּל קַרְקַעוֹ שֶׁל חֲבִירוֹ וּמְרַחִיב
אֶת גְּבוּלוֹ וְלַעֲבֹר עָלָיו בְּב' לְאוּנִין אִם הוּא בֵּא"י וְאִכְמ"ל בְּזֵה עַכ"ל, וְהִנֵּה הָרַב סֶתֶם
דְּבָרָיו וְלֹא פִּירֵשׁ עַכ"פ מְהִיכָא נִפְק"ל אִיסוּר זֶה וְקָרוֹב לְשִׁמּוֹעַ דַּע"ג דַּס"ל דְּלֹא יֵשׁ בְּזֵה
לֹא מִפְּנֵי מ"מ אִיסוּרוֹ מֵה"ת וְכַדְמִשְׁמַע מְדַבְּרֵי הַגַּמ"י וּמֵהֵרָאֲנ"ח וּמ"ץ דְּנֵר' דִּהּוּ
פֶּסֶל לְעֵדוֹת מְדַמָּה אוֹתוֹ לְמַגְבִּיחַ יְדוּ ע"ח וְלָכֵל הַפְּחוֹת מְדַבְּרֵי קַבְלָה פְּדַבְּרֵי מֵהֵרִימ"ט
וּמְדַבְּרֵי הַג' שְׁאֵרִית יוֹסֵף בְּסִי' טו"ב נֵר' דַּס"ל דִּהּוּא נְכֻלָּל ג"כ בְּלֹא דְלֹא תְּסִיג גְּבוּל, גַּם
מְדַבְּרֵי הַמְּשַׁפְּטֵי שְׁמוּאֵל סִי' מ"ט וְסִי' ק"א וְסִי' קי"ב דְּמַתְּבָּאָר דְּאִיסוּר זֶה דַּעֲמ"ב דִּהּוּא
חֲמוּר עַד מְאֹד וְהָיוּ פְּאִיסוּר דְּאוֹרֵייתָא ע"ש: גַּם רֵאִיתִי לְרֵש"ל בְּתַשׁוּ' סִי' ל"ו דְּכַתְּבֵי וְנ"ל
וְעוֹד מְסַתְּמָא דְנֶאֱמָן עַל עֲצָמוֹ כְּדִי שְׁלֵא לְעֵשׂוֹת עֲצָמוֹ רָשָׁע דִּהּוּא אִפִּי הוּבָא מִעֲצָמוֹ אֵינּוּ
נֶאֱמָן ע"ע לְהִיּוֹת בּוֹ דִּין רָשָׁע דְּאוֹרֵייתָא ע"ש, וְע"ע בַּמ"ש הֵרַב"א מִשְׁם הַרְאָב"ד פ' לֹא
יִחַפּוּר בְּמֵאִי דְבַעֵי ר"ה בְּרִיחַ דְּר"י כְּבָר מְבֻנְאָר אֶחָרִיתִי וְכו' שְׁיֵשׁ לְהַחֲמִיר ע"ש כִּי מִן
הָאֲמוּר יֵשׁ לְתַמּוּהָ טוֹבָא ע"ד הֵר' קִיל אֶלִּיאֹ ח"מ ח"א סִי' עו"ב בַּמ"ש וְכ"ש וְק"ו כֵּן
בְּנוֹ שֶׁל ק"ו בַּמ"ש דְּאִיסוּר דְּאוֹרֵייתָא לִיכָּא וְאִפִּי מְדַרְבְּנָן בַּעֲהֵמ"ב אֶלָּא דְּנִקְרָא רָשָׁע
ע"כ דְּאִפִּי שְׁנֶאֱמַר דְּכּוֹנְנָתוֹ הוּא דְּלִיכָּא אִיסוּר גְּזֵל אִפִּי מְדַרְבְּנָן עַכ"ז דְּבָרֵי בְּלִיתֵי מוּבְנִים
וְלֹא יְדַעְנָא מ"ק דְּנֻדְאֵי חֲמִירָא אִיסוּרוֹ טוֹבָא וְכַדְכַּתִּיבְנָא: וְכִהִיּוֹתִי בְּזֵה חֲזֵה הַגִּית לְהֵר'
מֵהֵרִי"א וְנ"ל בַּס' אֶרְעָא דְּרַבְּנָן אוֹת תַּצ"ט דְּכַתְּבֵי וְנ"ל עַהֲמ"ב נְסַתְּפָקְנוּ אִי הָוִי ד"ת אוֹ
מַד"ס נְמִי רָשָׁע מְקַרִי וּמְצָאֵתִי לְמוֹר"מ בַּחֲי"מ סִי' ל"ד פֶּתַב וְנ"ל הַמַּגְבִּיחַ יְדוּ ע"ח לְהַכּוֹתוֹ
פְּסוּ"ל מִדְּר' ע"כ מִשְׁמַע דַּס"ל דַּמַּד"ס נְמִי רָשָׁע מְקַרִי ע"כ, וְדְבָרָיו סְתוּמִים וְיִתְכֵן דִּישׁ
נְמִי אִיסוּר לְשׁוֹן בְּדְבָרָיו עַד שְׁמַפְנִי זֶה הִרְבֵּה לְתַמּוּהָ ע"ד הַחִיד"א בַּס' עֵינִן זוֹכֵר מַע' הַע'
אוֹת ז' וְנ"ל, וְאֵנִי בְּעֵנִי לֹא יְדַעְתִּי בְּמָה נְסַתְּפָק וּמָה מְצִיָּאָה הִיא זוֹ אִטּוּ הָעוֹבֵר עַד"ח מִי
אִיכָּא סְפִיקָא אִי מְקַרִי רָשָׁע וְהָרִי אֶמְרוּ הָעוֹבֵר עַל ד"ח חֲתִיב מִיתָהּ וּמִי שְׁחִיב מִיתָהּ מִי
אִיכָּא ס"ד דְּאֵינּוּ נִקְרָא רָשָׁע, וְתוֹ הָרִי אֶמְרוּ בִּיבְמוֹת אֶמְרֵי רָבָא וְכֵל שְׁאֵינּוּ מְקַיִם ד"ח
קְדוּשָׁה הוּא דְּלֹא מְקַרִי רָשָׁע נְמִי לֹא מְקַרִי ע"כ, וּבְעֵינֵי יִפְלֵא בְּמָה שֶׁנֶּר' שְׁהִבִּין דִּהֵר'
מֵהֵרִי"א וְחֲכָמֵי דוֹרוֹ נְסַתְּפָקוּ אִי מָה שְׁעַבְרַר עַל אִיסוּר דְּרַבְּנָן דַּעֲמ"ב אִי מְקַרִי רָשָׁע עַד

שִׁמְפָנִי זֶה תִּמָּה ע"ד דָּאִין מְקוּם לְהִסְתַּפֵּק דְּפִשׁוּט דְּמִקְרִי רִשְׁע וְטָרַח לְהִבְיָא עֲצוֹת מְרַחֵק
דְּיוּכַל הַדּוּחָה לְדַחוֹת דָּאִי מֵהָהוּא דְּיִבְמוֹת פְּכָר כְּתַב הַר' חוֹת יֵאִיר דִּי"ל אֶלְא שְׂאִין דְּבָרֵי
נְרָאִים גַּם מַה שְׂהִבְיָא מֵהָהִיא דְּהַעֲנֹבֵר עַד"ח דַּח"מ הַרְוֹאֶה יִרְאֶה מ"ש מְהַרְשָׁ"א בְּאַגְדַּתְהִיא
פ"ב דְּעִרוּבִין דַּה"ד בְּדָבָר שְׂגָזְרוּ לְעֲשׂוֹת גְּזֵר ע"ד עֲבִירָה שְׂיִשׁ בְּגוּפָה חַיִּיב מִיְתָה
וְעוֹש"ד, אֶלְא שְׂגָם ע"ד יֵשׁ לְעַמּוּד מִמ"ש פ"ק דְּבָרְכוֹת ע"ש שֶׁאִכְמ"ל וְלָמָּה לֹא הִצְנִיחַ
הַזֶּה הָרִי בְּפִי אֲתָמֵר בְּש"ס פ' הָאוֹמֵר דְּנִקְרָא רִשְׁע וְכ"פ פֶּל הַפּוֹס' וְלִפִּי מַה שְׂהִבִּין הוּא
הִי"ל לְתַמּוּה מְמַקּוֹמוֹ מֵהֵדִין בְּעֲצָמוֹ, וְלַעֲנִ"ד לֹא עָלָה ע"ד לְהִסְתַּפֵּק בְּזֶה כָּלֵל דְּנִדְאִי זֹו
בְּפִי אֲתָמֵר בְּש"ס, וְגַם בְּדָבָרֵי לֹא יֵשׁ שׁוּם מְשֻׁמְעוֹת כָּלֵל דְּנִסְתַּפְקוּ בְּזֶה, וְלַעֲנִ"ד דְּכֻנְתָּ
דְּבָרֵי הוּא דְּתַרְתִּי קָא מִסְפֵּק"ל בְּדָבָרֵי הַש"ס דְּקָאֵמֵר דְּנִקְרָא רִשְׁע אִי אִיסוּרוֹ הוּא מַה"ת
וְגַם הַעֲוִבֵר ע"ז הָרִי רִשְׁע מַד"ס לְעַנְיָן דְּהָרִי פְּסוּל לְעַדוֹת דְּמֵן הַתּוֹרָה וְדָאִי לֹא הָרִי פְּסוּל
לְעַדוֹת דְּבַעֲיָנָן אִיסוּר שְׂיִהֵי חֲזִיב מְלִקוֹת אֶבְל אִיפְשָׁר דְּגַם מַד"ס נְמִי לֹא יִהְיֶה פְּסוּל
לְעַדוֹת גַּם לֹא הִכְרִיזוּ עָלָיו וּפְשִׁיט לִיה מְדָבְרֵי מוֹר"ם לְעַנְיָן מַגְבִּיֵה יָדוֹ ע"ח שְׂאָמְרוּ
דְּנִקְרָא רִשְׁע וּפְסוּל לְעַדוֹת דְּהוּא הֵדִין בְּדִין עַה"מ"ב דְּנִקְטוּ פִי הָאִי לִישְׁנָא וּמִימְלָא דְּגַם
הָכָא דְּהָרִי דְּאוֹרִיָּתָא וּפְסוּל מַד"ס וְע' נְמִי בְּתִשׁוּ"מ ר"ן א"ה דִּינִי קְדוּשִׁין וְכִבֵּר הָאֲרַכְתִּי
בְּעַנְיָן זֶה הַמְחַלְקָת שְׂיִשׁ בְּזֶה וְאִכְמ"ל כַּנ"ל עִם שְׂהִלְשׁוֹן אִינוּ מְכּוּוֹן כָּל הַצְּנִיחַ, וְגַם יֵשׁ
לְהַרְגִישׁ לְפִי"ז שְׂלֹא הַזְכִּיר דְּבָרֵי הַגַּמ"י וּמַהֲרַאנ"ח וּמ"ץ הַנ"ל, וְכִינּוּן שְׂכֵן נַר' דָּאֵף אִם
נִחְשׁוֹב לְכָל הַפְּחוֹת מְאֵלוֹ הָאֲנָשִׁים שְׂהִחְזִיקוּ בְּאֵלוֹ הַקּוֹפּוֹת וְנִתְרַצוּ לְקַיָּים מְצֻנֹת שְׂיִלוּחַ
לִיָּדָם וְכַד עָשׂוּ וּמַעוֹלָם לֹא רָצוּ לְשַׁלּוֹחַ לְמַקּוּם אַחַר אֵף אִם הָיוּ נִצְרָכִים בְּיֹוֹתֵר כַּעַה"מ"ב
אִין לֹא לְאַחַר לִישְׁלָה מֵהֶם וְאֵף שְׂהוּא נִצְרָךְ בְּיֹוֹתֵר: וְא"ת דָּאִין זֶה מְסַפֵּם דְּאֶפִּי דְּהָכִי
ס"ל לְרִשְׁ"י הָרִי ר"ת חוֹלֵק עָלָיו דְּבַמְתַּנְּה וּמְצִיאָה וְהַפְּקֵר לֹא שְׂיִיָּד דִּין זֶה וְגַם בְּמִילֵי
דְּצִדְקָה נְמִי לְדִידְיָה לִיכָּא אִיסוּרָא כָּלֵל, הָא נְמִי לֹא מְלִתָּא הִיא מְפַמָּה טַעֲמִי חֲדָא מְנוּדְרִים
אִם יִשְׁנוּ הוּא דְּנִקָּא מְפָנִי מַה שְׂמִשְׁתַּדְּלִים עִמְהֶם שְׂיִשְׁנוּ מִמְנַהֲגָם וְלֹא יִתְנוּ לְהִישְׁנָיִם כ"א
לְמַקּוֹמוֹת אַחֲרִים וְלַדְּעַת רִשְׁ"י וְדַעֲנִי אִיסוּרָא קָא עֲבָדִי וְאֵף דִּישׁ מִתִּירִין אִין לְהֶם לְהַפְּנִס
לְתַת גְּדַרְיָהֶם לְמִי שְׂיִשׁ סְפֵק אִיסוּר בְּקַבְּלַתְּם: וְתוֹ דְּכִבֵּר כְּתַב הָרַב אַנְגֵּלִיל בְּסִי' ד"ל ע"ד
הַר' מַהֲרַש"ח סִי' כ"ח וְנ"ל דָּאֵף אִם יִהְיוּ דְּבָרֵי אֲמַת וְאַמוּנָה ה"ד אַחַר שְׂלִקְחָה דַּס"ל
לְמַהֲרַח"ש דַּל"ש לְקִרוֹתוֹ רִשְׁע פִּינּוּן דְּכוּי פְּלוֹגְתָּא דְּרַבּוֹתָא, אֶבְל קוֹדֵם שְׂלִקְחָה בְּנִדְאִי
דְּמַעֲפְבִי לִיה דְּלֹא לִיְהוּי רִשְׁע אֶלְיָבָא דְּרִשְׁ"י וְסִי' דַּהוּ"ל כְּמוֹ סְפֵק אִיסוּר וְלֹא שְׂבָקִינּוּ
לִיה לְעֲשׂוֹת אִיסוּר בְּסְפֵק ע"כ, וְנִרְאִיתִי לְהַחֲקִי ל' יו"ד ח"ב סִי' כ"א דְּכַתַּב ע"ד הַרַב"א
אֵלוֹ וְנ"ל וְתַמִּיָּהֲנִי דְּסְפֵק דְּדַבְרֵיהֶם לְהַקְל אֵף לְכַתְחִי הוּא פְּשׁוּט בְּש"ס וּבַפּוֹס' וְהָרִי אִיסוּר
עַה"מ"ב לִיתִּיָּה בְּנִדְאִי מַד"ת וְא"כ סְפֵקוֹ לְהַקְל וְעו"ק דְּהָרִי בְּכַעֲיִית בַּר מְבוֹאֶה פְּתַבוּ
הָרִי"ף וְהָרִא"ש דְּלֹא מְצִי מְעַכְבֵּ אַע"ג דְּהָרִי לְכַתְחִלָּה ע"כ, וְיֵשׁ לְתַמּוּה טוֹבָא ע"ד דָּאֵף
לְמֵאִי דְּפִשׁוּט לְהַ דְּאִיסוּר עַה"מ"ב אִינוּ כ"א מְדַרְבְּנָן אִיף כְּתַב דְּסְפִיקָא דְּרַבּוֹנָן לְהַקְל לְכַתְחִי
הוּא פְּשׁוּט בְּש"ס וּבַפּוֹס' כְּאֵלוֹ לֹא אִיפְשָׁר לְשׁוּם פּוֹסֵק שְׂיִאֵמֵר דְּבַמְחַלְקָת הַפּוֹס' בְּכַה"ג
בְּמִילֵי דְּרַבּוֹנָן דִּישׁ לְהַחְמִיר לְכַתְחִי וְהוּא מֵן הַתִּימָה עַל בְּרוּב בְּקִיאוּתוֹ דְּהָא אִיכָּא פְּמָה
גְּדוּלִים דַּס"ל דִּישׁ לְהַחְמִיר לְכַתְחִלָּה וְהֵם הַמְרַדְּכִי פ' הַחוּלְצִ דְּכַתַּב דְּלֹאֹו בְּכָל הַמְקוּ'
סַד"ר לְהַקְל דִּישׁ בְּכַמָּה מְקוֹמוֹת בַּסַּד"ר לְהַחְמִיר וּמַהֲרַאנ"ח בַּח"א סִי' ב"ן חֲשֵׁשׁ לְדַבְרֵי,
וְכַתַּב עוֹד שְׂם בְּסְפֵק פְּסְקִי הַגְּאוּנִים לֹא חֲשִׁיב, גַּם הַרְדְּב"ז סִי' ר"ה וּבְתִשׁוּ' אַחֲרַת סִי'
ל"ה גַּם הָרִא"מ בְּתוֹס' עַל סְמ"ג ה' מְגִילָה ס"ל פֶּן וּמְרָן ב"י בְּאו"ח סִי' פ"ג וְהַרְל"מ בַּפ"ג

מה' ק"ש כ"כ וע"ע בכ"מ פ"ז מה' עירובין בדין דאין מערבין עירובי תחומין בה"ש
ע"ש, שר לפי"ז י"ל דה"ט שפוסק בש"ע א"ח סי' תרי"ג דהקרב לא יעבור במים לילך
אצל תלמיד ע"ש שהק' ע"ז בע"ז מ"ש ואין לי פנאי פעת לחפש אחר ספרי הפוס' אחרים
דסל"ה ונאף די"ח בזה אין לתמונה עליהם מהרב"א אי איהו סל"ה אף אם הדבר ברור
ופשוט, ומה גם דלפי מש"ל כמעט רוב פכל הגאונים ס"ל דחשיב פמו איסור דאורייתא
דבספקו יש להחמיר וכ"כ מהרש"ג בס' מ"י סי' ז"ן וכ"כ ה' דב"מ בח"ג סי' ח' ע"ש,
ובס' צדק ומשפיע בסי' רל"ה ולמהר"א נבון בנחפה בכסף ח"ב חו"מ סי' ג': ומה שהוכיח
ממ"ש בס' הש"ס דפסקי להקל מלבד דהא מציינו חולק בזה הוא ניהו הרמב"ד גדול
המורים ה"ד הרב"א שם פדכתבנא לעיל, ועוד י"ל דס"ל דמ"ש להקל הוא דוקא אחר
שפבר באו והחזיקו ופי' דלא מעפב לגרש אותם אבל אה"נ דלכתחילה קודם שיבואו
דאמרי' להו דאל יכניסו עצמם בספק איסור ועי' בהרב"א שפגש מזה וכתב דש"ה
האומר בשלו אני עושה ע"ש, וגם שפבר ידוע מ"ש גדולי הפוס' דאפי' באיסור דאורייתא
ופתיף ממונא דהוי קולא לתובע והקא שנה בא להוציאו מחזקתו מוציא מקרי משא"כ
כמ"ש הרב, ועוד י"ל דטעם של הפוס' בפעניית הש"ס להקל ולא חששו לספק איסור
הוא משום דכיון דהלכתא א אלא כר"ה בריה דר"י א"כ איהו ס"ל דלא שייך בזה
עהמ"ב וכמ"ש בש"ס דיהבי סיהרא ופירש"י אבל הקא מי שפא אצלי יבא ומי שפא
אצלי יבא ע"ש וכ"כ הג' הרמ"ה בחי' שם והגאון מהרי"ן מיגאש בתוס' ביאור דמאי
אמ"ל את מטי לך מאי דפסקו לך מן שמאי וכו' יעוש"ד, דכיון שפן י"ל דלא דמי פלל
לעהמ"ב ודוקא גבי דגים איפשר דדמי ליה וא"כ פנון דלא שייך לפי"ז מאי דאיבע"ל
בש"ס בבר מבואה אחריתי נמי דספק הוא דאף לא שייך משום מ"ש עהמ"ב מ"מ לית
ליה זכותא בהאי מבוי ומצי מעפב והכי משמע ממ"ש הר' ר"ע שם דטעם הפוס' להקל
הוא משום דהוי פכל תיקו דממונא דהוי קולא לתובע ע"ש: אשך לפי"ז גם מה שהק'
הר' מגן שאול סי' ב"ן ע"ד רש"י דס"ל דבהפקר נמי הוי דין עהמ"ב ממאי דלא קי"ל
כר"ה וה"ד החק"ל שם, ולע"ד עפ"י דהראשונים קו' מעיקרא ליתא גם החק"ל גופיה
כתב לישוב שם וז"ל דכי קי"ל דלא כר"ה היינו כשפא להושיב ריחיים אחר ולא בא
ליטול הריחיים של ראשון לעקור וכו' אבל אם בא לבטל אנפנותו של ראשון כ"ע מודו
דמקרי רשע ומעפבין עליו ושכ"כ הר' מ"ב סי' כ"ו ושארית יוסף ונהרי דין עהמ"ב הוא
ליטול החררה עצמה שנה מהפך עליו וכו' עכ"ל וכיון שפן מה הוכח' מפאן פדי להק'
ע"ד מהרב"א דפשיטא ודאי דגם בבר מבואה אחריתי שייך לומר פן ולא איבע"ל לר"ה
בריה דר"י אי שייך בזה דין עהמ"ב רק דהס' הוא פיון דאינו בר מבואה אין לו זכות
ומעפב: ובהיותי אף עסוק בענין הזה חזי הוות להר' מהרד"ף בס' מכת"ל חו"מ סי' י"ב
דפלפל בתקמה בהך פלוגתא דאיפליגו תנאי ואמוראי אי מצי מעפב בר מבואה במאי
תלוי פלוגתיהו ואגב חורפיה יצא לידון בדבר חדש דתלוי בפלוגתא אחריתי בשות'
שנדרו הנאה זמ"ז דמוקמינו פלוגתיהו ביש בריה או לא, אלא שהוק"ל לפי"ז דא"כ
היאך פסקו דלא כר"ה ורשב"ג פיון דאנו קי"ל דבדאורייתא א"ב ות' דס"ל דה"נ הוי
דרבנן מפיון דהנה רוחי מעלמא קאתו ואפתי לא אתו לידעה, ועוד תי' דאפי' דהוי
דאורייתא שפי' פסקו כת"ק מההוא טעמא גופיה דפסקו התם בנדרים, ושוב אח"כ כתב
דהג' בה"ג דפסק כר"ה דהוא משום דס"ל דכיון דהוי איסור דאורייתא דהשגת גבול הרי

בְּאִסּוּרָא דְאִוְרֵייתָא קי"ל דא"ב את"ד, וביסוד הזה שהניח דתלוי ברירה עם שדבר
חכמה דיבר יש לי להשיב ע"ד דאינו ענין זל"ז ושגם מדברי כל הגדולים שעמדו בזה
בנ"ט ע"מ שפסקו דלא כר"ה מתבאר דאינו כן ולא פס פנאי איני יכו"ל, אבל במאידשו"ט
אי אסור זה דבר מבואה הוא דאורייתא ומבין ריסי עיניו נראה דדעתו נוטה דהוי
דאורייתא ומה דצייד דהוי דר' הוא משום דקשיתה מלי דאנן קי"ל דבדאורייתא א"ב
ולכן בדעת בה"ג דפסק כר"ה פשיע"ל דהוא משום דהוי דאורייתא אף דיש להשיב ע"ד
דאף דאסור עהמ"ב הו דאורייתא מ"מ במאי דאסר ר"ה בבר מבואה לא הוי כ"א מדר'
משום דלא שייך לאיסורא מדאורייתא משום לא תשיג גבול וגם דהכי מסתברא דלא
לאפושי כ"כ בפלוגתא דמר סבר דהוי אסור דאורייתא ולמה שרי לגמרי, מ"מ יש לו
ע"מ לסמוך ע"ד של גדול המורים הרב"ד ז"ל כנ"ל ולא נפלאת היא ויכול להיות שגם
הג' בה"ג סל"ה, ועי' ג"כ להרב משפטי שמואל שם בסי' מ"ט שיש לדקדק מדבריו
שנוטה לזה מדכתב ולא מיבעיא למאן דפסק כר"ה אלא אפי' וכו' אע"ג דפסקינן לקולא
למדנו מדבריו העון הגדול שיש בהפסקת חיות וכו' יעוש"ד, ויש להרגיש ע"ד הרב
מהרד"ף דלמה לא הביא ג"כ לפוס' אחרים דקימי בשיטת בה"ג: וראיתי להרב פמ"א
ח"ב סי' ק"ב שאחר שהביא דברו הרב מהריק"ו שכתב דבה"ג פסק כר"ה כת' ועע"ש
דמייתי רבנותא אחרוני דסברי כה"ג נכתב דדבריו ד"ק שנראה דלפי"ד מהריק"ו דין זה
במחלוקת הוא שנוי את"ד יעו"ש, ולזה נוטין דברי הר' משפטי שמואל הנ"ל ועמ"ש
במשפטי שמואל סי' ק"ב דכתב בתו"ד ע"ד מהר"ר מנחם ב"פ וז"ל ועכ"ז הוה איכא
דפסיק דלא כר"ה בזה דל"מ מעכב עי' בפוס' ז"ל עכ"ל, דנראה מזה דס' בה"ג לאו
יחידא ואף דלא חזינא פהאי סימנא בדברי מהריק"ו שהביא פוסקים אחרים דקימי בס'
בה"ג פדכתב הרפמ"א בשמו ואיני מחליט המאמר מפני שבספר מהריק"ו שלפני הדפים
של סימנים אלו מקורעים ומקולקלים אבל קושטא קאי שגם הג' אביאסף ה"ד המר'
והגמ"י ומרן ב"י סי' קנ"ו ס"ל כן וכן כתב הר' תורת חסד סי' קצ"ט ומתה"ש ב"ח בספר
בית שלמה סי' ל' כמו שיעוש"ב, ולא נפלאת היא שיש ויש עוד פוסקים גדלים אחרים
שס"ל כן וכמו שנראה ממ"ש הג' בעל הערוך בעי' חיי ע"ש וכן נראה מתשו' מהר"מ
ב"ב הארנכות תתט"ו דהביא שם מחלוקת הראשונים בדין מערופיניא אי מצוי מעכב
וכשהביא אה"פ ס' הסוברים דמצו מעכב פתב וז"ל דאין לישראל חבירו מפניסו פדי
להפקיע וכו' ואמרי' בפ' לא יחפור בר מבואה וכו' אמ"ל רבינא לרבא לימא וכו' אבל
הוה אפי' רבנן מודו אמ"ל פסקת לחינתאי מאלו הראיות נראה דאסור עכ"ל, ועי' בתשו'
רש"ל סי' ל"ו מ"ש בדין זה דמערופיניא שהביא המר' ע"ש דנראה דאישתמיט מיניה
תשובה זו של מהר"מ ועי' ג"כ להרב פ"מ ח"א סי' ט"ל דנראה דאישתמיט מיניה דיש
מגדולי הראשונים דפוסקים כר"ה וכמו כן י"ל ע"ד הג' מהרמ"א"י בתשו' סי' ט' והגור'
בח"מ כ' ג' סי' כ' שדחקו לפרש בכונת הג' אביאסף בחשבם דליכא מאן דפוסק כר"ה
ע"ש, ועי' במ"ש הרב מהר"מ ב"ח בתשו' כי באה בס' קרבן אשה סי' ל"ו בכו' דברי
המר' והוא מפני שלא ראה תשו' מהר"מ: ונמצא"ל דדין עהמ"ב אסורו חמור ונהוי
פאסור דאורייתא דבס' אזלינן לחומרא וא"כ יש לחוש לס' רש"י ודע"י דגם במקלי
דצדקה איתיה לאיסורא וגם דהנדרים והנדרות אינם עדיין בעין לפנינו אלא שעתידין

לבא וְאִינוּ דוֹמָה לַחֲרָרָה עַכ"ז אֵיתִיָּהּ לְאִיסוּרָא וּכְמוֹ דְאֶשְׁכַּחַן בְּמִצְוֹת דְּגִים הָעוֹלִים מִן הַיָּם וְגַם בְּדִין מְעֻרְפִיָּא שְׁאָסְרוּ מַה"ט דַּעֲהַמ"ב.

וְכֵן מְבֹאָר בְּתַשׁוּי' הַרְשָׁבָ"א בְּחִיטָּה דְעִירוּנֵי שֶׁה"ד מַב"י בַּח"מ ס' קנ"ו וְהִיא לֹא נִדְפְּסָה בַּח"ג ס' פ"ג דְּהַרְוֹחַ עֲדִין אִינוּ בְּעוֹלָם וְנִדְיָמָה אוֹתוֹ לְמִצְוֹת דְּגִים ע"ש וְעַי' הַרְש"ך' ח"א ס' נ"א וּפ"מ ח"א ס' ט"ל דְּכַתְּבַת דַּמ"ש הָרַב דְּדַמֵּי קֶצֶת וְאִין מוֹצִיאִין הוּא מְשׁוּם דְּלֹא דַמֵּי כָּל פֶּה לְדַגִּים דְּאֵיתְנָהוּ בְּעוֹלָם מִשְׁא"כ בְּחִיטָּה.

וַי"ל ע"ד וְאֵף לַפִּי"ד עַכ"פ מִיָּדוּ דִּישׁ דִּין עֲהַמ"ב וְגוֹעֲרִין בּוֹ וְגַם נִרְאָה דְבְּדִין הַמְּהַפֵּךְ גּוֹפִיָּה אִינוּ שְׁהַחֲרָרָה הִיא לְפָנָיו אֲלָא פְּדַכְתַּב בְּתוֹס' חִיצוֹנִיּוֹת ה"ד הַרְב"א בַּא"ז פ"ק דְּמִצְעָא דְמִיָּרֵי בְּעֵנֵי שְׁמַהֲפֵךְ בְּבַעַה"ב שְׁיַתָּן לֹא אֵיזָה חֲרָרָה מְעֻסְתָּו ע"ש וְכֵן מְבֹאָר בְּתַשׁוּי' מְהַר"י אֲדַרְבֵּי ס' ש"ץ דְּאֶפִּי בְּרִנּוֹחִים הָעֵתִידִים לְבֹא אֵיתִיָּהּ לְהָא וְאֵף שְׁאִינוּ יָדוּעַ וְכ"כ מִהַרְשַׁד"ם בַּח"מ ס' שֵׁנ"ד וְכ"ש בַּנ"ד דְּבִנְדָאֵי יִגִּיעַ לְהֵם רִינוּחַ זֶה וְלִקְמָן נִדְבַר עוֹד מִזֶּה: וְכ"ת דְּהַקָּא אִין לְחוּשׁ לַס' רַש"י וְדַעֵי דְלַפִּי הַנִּרְאָה חוֹלְקִים עָלָיו רֹב הָרֵאשׁוּנִים ו"ל וְכִינּוֹן שְׁכָן אֵף שְׁאָסוּרָה מִן הַתּוֹרָה נָמִי אִין לְחוּשׁ וְכְמוֹ שְׁכָן רֵאִיתִי בְּאֵיזָה מְסַפְרֵי הַפּוֹסְקִים דְּכ"כ וְעַד אַחֲרוֹן הַחֵק"ל בַּח"מ ח"ב ס' כ"ה דְּכַתְּבַת דְּקִי"ל פְּדַעַת רֹב הַפּוֹס' דְּבְּמִצְיָאָה וּמִתְנָה לִית בְּיָה מְשׁוּם עֲהַמ"ב ע"ש, אֲשֶׁר לַפִּי"ז י"ל ע"ד מִהַרְב"א בַּסִּי הַנִּל"ל דְּכַתְּבַת דְּהוּוּ סִפְקָא אִיסוּר וְיֵשׁ לְהַחְמִיר פְּאֵלוּ הָנִי מְעַרְכָּה מוּל מְעַרְכָּה, וְכֵן י"ל ע"ד הַרְפַּמ"א בַּסִּי הַנִּל"ל דְּכ"כ דִּישׁ בְּמַחְלֻקָּתָא זֹו מְעַרְכָּה מוּל מְעַרְכָּה בַּס' הַפּוֹס' ע"ש וְגַם כְּמוֹ כֵן י"ל ע"ד מִהַרְי"א וּמִהַרְשַׁד"ם בַּסִּי הַנִּל"ל דְּנַר' מְדַבְּרֵיהֶם דִּישׁ לְחוּשׁ וְלְהַחְמִיר פְּדַבְּרֵי רַש"י ע"ש, וַי"ל ע"ד הָרַב שָׁם בַּח' יו"ד דְּאֶמְאֵי לֹא הִקְשָׁה ג"כ ע"ד מִהַרְב"א ג"כ מִהַי טַעְמָא וְאֵף שְׁרֵאִיתִי לְהַר' אַהֲל"י הַפְּהֵן בַּד' ק"י בְּאֹת עֵנֵי הַמַּה"ב שְׁהַרְבָּה לְהַק' עַל סְכַרְתַּת ר"ת וְשְׁלֵכֵן מְסִיק דְּלִדִּינָן קו"ל כַּס' רַש"י וְדַלָּא כַּר"ת אַחֲרֵי הַמַּחֲזִיר יֵשׁ לְהַשְׁיֵב ע"ד וּמַה גַּם לְדַחוֹת דְּבַרֵּי רֵאשׁוּנִים: אֶמְנָם נִרְאָה דְּהָא נִדְאֵי לִיתָא דְּבִנְדָאֵי יֵשׁ לְהַחְמִיר פְּדַבְּרֵי רַש"י חֲדָא דְּרֵאשׁ הַמְּדַבְּרִים בְּזֶה דְּאִין לְחוּשׁ לְדַבְּרֵי רַש"י הוּא גִיְהוּ מוֹהַרְש"ל בְּתַשׁוּי' ס' ל"ו דְּכ"כ נִגְדַת הַמּוֹרָה בַּר פְּלֹגְמִיָּה דְּנִרְאָה דַּס"ל דִּישׁ לְפִסּוּק פְּרַש"י אֲבָל הַרְוָאָה יִרְאָה דְּמַהֲרָש"ל ז"ל שְׁלַח פְּסִק זֶה לִיד הַגָּאוֹן שְׁאֲרִית יוֹסֵף אִם יִסְכִּים עִמּוֹ וְהַרְוָאָה וְנִרְאָה שָׁם בַּסִּי טו"ב דְּהַרְבָּה לְהַשְׁיֵב וְלִסְתוֹר דְּבַרְיוּ בְּזֶה וְכַתְּבַת שָׁם דְּאֲדַרְבָּא כָּל בְּתַר אִיפְכָּא הָנִי וְעַמְד לְחַשְׁבּוֹן וּמִצָּא דְרֹב הָרֵאשׁוּנִים ס"ל פְּרַש"י וְכַת' עַל דְּבַרֵּי הַר"ן שְׁכַתְּבַת בַּסו"ד שְׁכָן דַּעַת ר"ת פְּרַש"י דְּהוּא טְעוּת וְצ"ל גְּדוּל אַחַר וְסִיָּים שָׁם דְּגַם הַדְּיָין הַגְּדוּל מְהַר"י בְּצִלְאֵל פְּסִק פְּרַש"י וּמְסַפְיָמִיו רַבִּים וְע"ש דְּצִירָף עִם ס' רַש"י לְהַר"ן וּמְהַר"ם.

וְהִנֵּה מ"ש שְׁכָן דַּעַת הַר"ן כֵּן נ"ל ג"כ מַמ"ש שָׁם בַּפ"ק דְּמִצְעָא ע"ש אֲבָל מ"ש בְּדַעַת מִהַר"ם אַחַר הַמַּחֲזִיר אִין נִרְאָה כֵּן פְּדִירְאָה הַרְוָאָה בְּתַשׁוּי' הַקְּצָרוֹת ס' רַע"ו ע"ש. וְכִינּוֹן שְׁכָן לְכָל הַפְּחוֹת לֹא יֵהָא אֲלָא סִפְקָא הָרֹב בְּאֵיזָה צַד קָאֵי וְיֵשׁ לְהַחְמִיר וְכַבֵּר יָדוּעַ מ"ש הַפּוֹס' וּמְכַלְלֵם מִהַרְשַׁד"ם בַּא"ה סִימָן כ"ח דְּהַרְבָּה פְּעֻמִּים אֲנֹו מַחְמִירִין בְּדַעַת הַמִּיעוּט שְׁמִי יוֹדַע לְמִנּוֹת הָרֹב יַע"ש.

וְעוֹד יֵשׁ טְעָמִים אַחֲרֵים שְׁיֵשׁ לְחוּשׁ וְלְהַחְמִיר אִפִּי לַס' מִיעוּט הַפּוֹס' וְכ"ש וְק"ו בְּדִין זֶה דְּלִקְל הַפְּחוֹת מִיָּדִי ס' לֹא נִפְיָק אִם הָרֹב ס"ל פְּרַש"י. וּמַה גַּם בְּהַגְלוֹת נִגְלוֹת לְנֹו דְּבַרֵּי הָרֵאשׁוּנִים אַחֲרֵים שַׁס"ל כֵּן שְׁמַלְבַּד מ"ש הַשְּׁאֲרוֹת יוֹסֵף.

עוד הָרֹאֶה יִרְאֶה נהג' תוס' רי"ד בשי' לקדו' שם דקאי בְּשִׁיטת רש"י ויָשֵׁב מה שהק' ע"ד רש"י והוא ע"ד שכ' דְּהֶרְמֵב"ן וכן הוא דעת ר' מאיר בר אבִיגודור שתי' פן וה"ד הרב"א בפ"ק דְּמַצִּיעָא וכ"כ בְּתוֹס' חיצוניות ה"ד שם כתי' הָרֹאֶה שֶׁאֵין דְּבִהֵיא לָא טְרַח פְּלוּם ע"ש.

גם פתב שם משם מ"ה דאע"ג דעהמ"ב דְּהֶתֵּם הוא משום קְנָסָא ומהנְרָאָה דמני"ר הֶרְדֵּב"ז ז"ל שכ"כ הָרַב בְּתִשׁו' נְמִי והו"ד בס' אדמ"ק ח"מ ח"א סי' ע' שְׁפָתַב שֶׁם שְׁדַעְתוּ פְּדַעַת רש"י ושכ"ן סְבַרְת הֶרְמֵב"ם דְּאָפִי בְּשָׁל הֶפְקֵר נִקְרָא רְשָׁע יַעוּ"ש שְׁהָאָרִיף וכו' שְׂאָף שֶׁהֵב' הוא עָנִי דְּהָוִי רְשָׁע ע"ש.

ובְּזֶה יֵשׁ לִינְשֵׁב מ"ש הֶרְדֵּב"ז בִּישְׁנוֹת סי' ד"ן מִמָּה שֶׁהֵק' ע"ד הַחֲק"ל בח"מ ח"א סי' ק"ג דקל"ה ע"ש. גם מִתְּשׁו' הַתְּשֵׁב"ץ ח"ג סי' ק"ן מִתְּבָאָר דס"ל כשי' רש"י ע"ש.

ועי' ג"כ בְּתִשׁוֹבַת מֵהֶר"מ ב"ב הַנְּ"ל דְּנִרְאָה דְּאוֹתָם הַדְּנִים פְּדִין מְעֻרְפִיָּא דס"ל פְּרִשׁ"י: אֲשֶׁר לִפִּי"ז בְּלִי סְפָק רְנָבָא דְּאִיתְנָהוּ ס"ל פְּרִשׁ"י דְּגַם בְּהֶפְקֵר שְׁיִיף דִּין זֶה. הִנֵּה הָאָרְכָתִי קָצַת לְהוֹדִיעַ חֲנֻמָּה הָאִסוּר אִף שֶׁהוּא מְשַׁנָּה שֶׁא"צ לְדִין מְאָחַר דְּאָנֹן בְּדִין אִתְּפָא דְּמָרְן הַש"ע סְמִכִּינֵן וְכָבֵר פְּתַב בִּי"א בְּתִרָא דְּלֵא שְׁהָא פְּמוּ שִׁיעוּ"ש וְכָבֵר יְדוּעַ הַסְּפָמַת הַפּוֹס' דְּדַעַת מָרְן פֶּן וְהָכִי דִּינִי דִּינִי וְעֻבְדֵי עֻבְדָּא וְאָפִי לְהוֹצִיא וְגַם הֵר' מֵהֶרִי"ע בִּס' ב"י ח"א סי' ב"ן וְהַבָּאִים אֲחֵרִיו פְּסָקוּ פֶּן מֵה"ט בְּדִין זֶה: וְאִף שְׁפָל לְגַבִּי דִּינִי אִפְתִּי מִיָּדִי פְּקוּק לֹא יִצְאָנוּ וְהָא אִיכָּא מִי שְׁפָקְפֵק בְּכָלֵל זֶה מ"מ הִינֵנוּ לְחוּשׁ לִי"א קָמָא פְּשִׁהוּא לְהוֹצִיא אוֹ שְׁלֵא לְהַקְל בְּאִסוּר דְּאוֹרִיָּתָא אָבֵל כְּשֶׁהִי"א בְּתִרָא הִיא לְהַחְמִיר הָא וְדִאי דְּהָכִי נִקְטִינֵן.

וי"ל ע"ד הֵר' אֵהֶל"י הַנְּ"ל דְּלָמָּה לֹא נִסְתַּיֵּעַ לְפָסוּק פֶּן בְּנִדוֹן דִּין מֵהֵי טַעְמָא שְׁדַעַת מָרְן פֶּן: וְכֵן מִן דִּין וְכֵן בְּכַה"ג דנ"ד דְּאֵלוּ הַקְּנוּפוֹת שֶׁל נְדָרִים וְנִדְבוֹת אִינוּ בְּאִקְרָאִי אֵלָא דְּנוֹהַג תְּמִיד וְהוּא בְּשִׁבְלֵי פְּרִנְסָתָם דְּמִשְׁם הֵם נְזוּנִים בְּזֶה וְדִאי אִף לְדַעַת ר"ת אִסוּר וְכַמ"ש פֶּן כָּל הָרֹאֶה שֶׁנִּים ז"ל מֵהֵיָא דְּמִצְוֹת דְּגִים וְהוּא מְוֹסְפָם וְכָבֵר הַחֲק"ל שֶׁם בְּחִיו"ד פְּתַב שֶׁם שְׂאָף פְּהֶרִי"ף וְהֶרְמֵב"ם הִשְׁמִיטוּ לְהָא דְּמִרְחִיקִין מְצוּדַת הַדָּג מְאָחַר שְׁכָבֵר בְּאֵ הַדָּבָר מְפֻרָשׁ בְּדָבָרִי פְּמָה וְכַמָּה מֵהָרֹאֶה שֶׁנִּים דס"ל פֶּן וְכ"כ ג"כ הַרְבֵּה מְגֻדוּלֵי הָאֲחֻרּוֹנִים אִף אִי אִיכָּא לְאִסְתְּפוּקִי בְּדַעְתָּם אִין סְפָקָם מוֹצִיא מִיָּדִי וְדִאי שֶׁל כָּל הָרֹאֶה שֶׁנִּים וְהַכְרַעַת הָאֲחֻרּוֹנִים עִש"ד, וּמִלְבַד מֵהַ שְׁהִבִּיא שֶׁם אֲנָכִי הָרֹאֶה ג"כ לְהָרֹאֶה שֶׁנִּים בְּתוֹס' לְקַדּו' וְאִגְוָדָה פ' לֹא יִחְפְּנֵר בְּפִי דב"ב ע"ש, וְכ"ן עוֹד לְכַמָּה וְכַמָּה מְרַבְּנֵי הָאֲחֻרּוֹנִים דְּכָתְבוּ פֶּן בְּפִיר', וְעִי' לְהַבִּית אֲפָרִים מ"ש בְּזֶה וְתָמָּה ע"מ שְׁהִשְׁמִיטוּ הֶרִי"ף וְהֶרְמֵב"ם דִּין זֶה דְּמִרְחִיקִין מְצוּדַת דְּגִים דְּלֹא יְדַע לָמָּה, וְרִאִיתִי מ"ש דס' אֲבִיאָסָף יִחִידָאָה וְהָא לִיתָא פְּמוּ שְׁנִתְבָּאָר וְע"ש כָּל שְׁהִעֲתִיק דְּבָרֵי אֲבִיאָסָף.

ולענ"ד דְּאִף אִי אִיכָּא לְאִסְתְּפוּקִי הוּא דְּנֻקָא לְכוּף אוֹתוֹ וְלְהוֹצִיא מִמֶּנּוּ בְּדִין אָבֵל לְעַנְיָן שְׂאָסוּר לְעִשׂוֹת פֶּן הָא וְדִאי דְּלִיכָּא לְאִסְתְּפוּקִי כָּלֵל מְשִׁים דְּהָא וְדִאי מִלְתָּא דְּפְשִׁיטָא הוּא דְּאִסוּר דְּמִלְבַד דְּאִסוּר מְשׁוּם מ"ש עֵהמ"ב וְכָבֵר פְּתַב הֶרְדֵּב"ז דְּהֶרְמֵב"ם ס"ל דְּגַם בְּהֶפְקֵר אִסוּר וּמְסַתְּמָא גַם הֶרִי"ף ס"ל הָכִי וְכָבֵר פְּתַב מֵהֶרְשֵׁד"ם בִּסִּי רנ"ט וּשְׁנ"ד דְּכִינֵן דְּרוּצָה לְעִשׂוֹת אִסוּר כְּזֶה דְּנִדְאִי דְּמוֹחִין וְגוֹעֲרִין וּמְעַפְבִּין בְּיָדוּ ע"ש וְכ"כ כָּל הַפּוֹס' ע"ע וְכָבֵן אִף אִם מְפָרְשִׁים בְּש"ס דְּהוּא בְּאִקְרָאִי הָא וְדִאי אִסוּר דְּחִמִּיר טוּבָא, וְתוּ דְּכָאֵן הוּא דְּהָוִי

יורד לאַמְנוֹת חֲבִירוֹ הָרִי אִיסוּרוֹ מִפּוֹ בְּדַבְרֵי רו"ל בְּש"ס בְּכַמָּה דְּוֹכְתֵי דְחִמִּיר טוֹבָא
וּכְמ"ש פ' אֵלוֹ הֵן הַלּוֹקִין ע"פ לֹא עֲשֵׂה לְרַעְהוּ רַעְהוּ וְשֵׁלָא יָרֵד לְאִמְנוֹת חֲבִירוֹ וּבִפ'
הַנְּשַׁרְפִין אָמְרוּ וְאֵל אֲשֶׁת רַעְהוּ לֹא טַמְא וְשֵׁלָא יָרֵד לְאִמְנוֹת חֲבִירוֹ וְגַם בִּפ"ק דְּקִדְּוִי אָמְרוּ
דְּהַקְרָא לְחֲבִירוֹ רַשָׁע יוֹרֵד עִמּוֹ עַד לְחִיּוֹ וּפְרַש"י וְהָר"ן דְּמִנְתָּר לְשַׁנְאָתוֹ וְאִף לְמַעַט
פְּרָנְסָתוֹ וְלִיָּרֵד לְאִמְנוֹתוֹ ע"כ וּכ"כ הַג' בְּעַל הָעֵרוּף בַּע' חֲיֵי הַנְּל"ל וְע"ע בִּמ"ש רַש"י
בְּבָבָא מְצִיעָא דַּע"א וּבִתְשׁוֹ בְּעֵי חֲיֵי ח"מ ס' רל"ו וּרל"ח, וַיֵּשׁ לְפָרֵשׁ דְּהוּי מְדָה כְּנֻגָד
מְדָה דְּכִינּוֹן דְּקִרְאוֹ רַשָׁע גַּם הוּא יַעֲשֵׂה לּוֹ נֻזָּק בְּמָה שֶׁהוּא מַעֲשֵׂה רַשָׁע לְפִי מ"ש מִהֲרִימ"ט
וּכְדַכְתִּיבָנָא בְּרַאשׁ אָמִיר וְשׁוּב רְאִיתִי גַם כֵּן לְהִרְבּוֹת בְּנֵי חֲיֵי בַח"מ ס' ת"ך שֶׁפְּתַב כְּעִין זֶה
עִפ"י מ"ש עֵהמ"ב וְכו' וְע"ש דְּכַתְּבַת מִשְׁם רַש"ל בִּתְשׁוֹ ס' כ"ח דְּהִבִּיא מִשְׁם הַלִּיקוּטִים
לְפִי שֶׁהוּא בָּא לְקַפֵּחַ פְּרָנְסָתוֹ דְּכַתִּיב כִּי יִמּוּף אֲחִיף פָּרַט לְרַשָׁע ע"כ וּכ"כ בְּש"י לֹא נוֹדַע
לְאַחַד מִהֲרַאשׁוֹנִים שֶׁפְּתַב דְּמִשְׁוֵה לִיהִי רַשָׁע שְׂאִין מִרְחֻמִּין ע"ש וּכ"כ רַבּוֹנוֹ יְהוֹנָתָן ה"ד
הֲרַב"א בַּא"ז מְצִיעָא שָׁם: אָבָל רְאִיתִי בְּפִסְקֵי תוּס' שָׁם בְּקִדְּוִשִׁין שֶׁהֵם חֲלוּקִים עַכ"ד
הֲרַאשׁוֹנִים דְּאִינוּ מִנְתָּר אִפ"ה לְעֲשׂוֹת לּוֹ נֻזָּק גְּדוֹל כְּזֶה שְׂכ' שָׁם שֶׁהֵם מְפָרְשִׁים דְּנוֹקָא
לְשַׁנְאָתוֹ וְלֹא לִיָּרֵד לְאִמְנוֹתוֹ ע"ש וְאִינוּ בַּתּוֹס' שֶׁלְּפָנֵינוּ וְע"ע בְּדַבְרֵי הָר"ן בִּפ' וְאֵלוֹ
מְגַלְחִין עִמ"ש בְּש"ס שָׁם דְּעַבְדֵּינוּ הֲרַדִּיפָה דְּפִי רַבִּי יִשְׁעִיָּהוּ שִׁיּוּרְדִין לְחִיּוֹ לְפִסְקֵי
מְזוֹנוֹתָיו שְׁמוֹשִׁיבִים אֲנָמִים אֲחֵרִים סְמוּף לּוֹ שִׁיעֲשׂוּ אֲנָמֹתוֹ ע"ש, הָרִי מְפָרֵשׁ אִיסוּרוֹ
שֶׁלֹּא הִתְרַם לְעֲשׂוֹת כ"א לְקַנּוּס לְמִי שֶׁהוּא רַע, וּמִכָּאֵן תְּשׁוֹ לִמ"ש הֲרַב חוֹת יָאִיר בְּסִי
מ"ב דְּדַבְרֵי תְּמוּהִים ע"ש וְהוּא הִיפָּךְ כֹּל הַפּוֹס' וְהִיא כְּמִבְּנָאָר שֶׁא"צ לְהֲאָרִיף בְּזֶה דְּנֻדְאִי
הַדְּבָר בְּרוּר דְּהִיּוֹרֵד לְאִמְנוֹת חֲבִירוֹ רַשָׁע מִקְרִי וּכ"כ הִמ"ש וְאָבִיא דְּבָרֵי לְקַמּוֹן: וְכִינּוֹן
שָׁכֵן אִפְש"ל דְּהִרִי"ף וְהִרְמַב"ם הֵם מְפָרְשִׁים לְהִיא דְּמַצּוֹת דְּגִים דְּהוּא דְּרַף אֲקִרְאִי
דְּנוֹקָא וַא"צ לְאִוּקְמִי בְּשִׁאִימְנוֹתוֹ בְּכַף דְּמָה הַנְּצָרְכוֹ לְאִוּקְמִי בְּהִכִּי הוּא לְשִׁי ר"ת דְּבִמְצִיאָה
לִיתָא לְהִיא אִיסוּרָא וְכַדְמוּכַח בְּדַבְרֵי הֲרַאשׁוֹנִים דְּלְשִׁי רַש"י וְדַע"י בַּלֵּא"ה אֵת"ש, וּמָה
שֶׁנִּתְקַשָּׁה בְּזֶה מִהֲרַש"ךְ בַּח"א ס' נ"א י"ל דְּהֵם מְפָרְשִׁים דִּמ"ש דְּמִרְחֻקִין מְצוֹת הַדָּג
הִינּוּ לְעִנּוֹן שְׁכּוֹפִין אוֹתוֹ לְסַלֵּק מִשְׁם הַמְּצוֹת הַדָּג, וּמָה שֶׁהִבִּיא הַש"ס רְאִיָּה מְכָאֵן לִר"ה
דְּבָר מְבִנְיָאָר דְּמַצִּי מְעַכְבֵּי הִינּוּ נְמִי כַה"ג לְכוּף שִׁיִּסְלַק הֲרִיחִינִים וְכַדְכַתְּבַת הֲרַב מְשִׁפְטִי
שְׁמוּאֵל בְּסִי ק"ב כֵּן בְּפִשְׁטוֹת בְּפִי ר"ה דְּהָא דְּקִאָמֵר ר"ל דְּמוֹצִיאִין אוֹתוֹ דְּנוֹקָא וְגַם
שֶׁהֲרַב שָׁם מְפָרֵשׁ דְּבִמְצוֹת הַדָּג חֲיִיב לְכַלֵּם וְכַשִּׁיטַת כֹּל הַפּוֹס' הִינּוּ עִפ"י מ"ש
הֲרַאשׁוֹנִים לְשִׁי ר"ת, אָמְנָם לְשִׁי רַש"י וְהִרִי"ף וְהִרְמַב"ם הִיא דְּמִרְחֻקִין מִשְׁוֹם עֵהמ"ב
הוּא וְלַעֲכָב עָלְיוֹ שִׁיִּסְלַק הַמְּצוֹת דְּנוֹקָא וְלֹא לְעִנּוֹן תְּשַׁלּוּמִין וְע"ע בִּתְשׁוֹ הֲרַב הַמַּג"ן
שֶׁהוּבָא בַּאֲדַמ"ק שָׁם בְּסִי ע' מ"ש וּבַחֲק"ל יו"ד שָׁם וְלִכְּן לֹא הַנְּצָרְכוֹ לְהִבִּיא זֶה מִפְּנֵין
דְּכִבְרַת הִבִּיאוּ דִּין עֵהמ"ב וּכְמ"ש הַרְשָׁד"ם דְּאָפִילוֹ מִשְׁוֹם עִנּוֹ הַמְּהַפֵּף בְּחִרְרָה גּוֹעֲרִין
וּמִזְחִין בְּנִדּוֹ: וּלְפִי"ז נוֹכַח לֹמַר דְּאִף שֶׁהוּא אֲנָמֹתוֹ בְּכַף ס"ל דְּמוֹצִיאִין נְמִי מָה שֶׁהִזִּיקוּ
וּכְדַבְרֵי גְּדוֹלֵי הַפּוֹס' כֵּן וְלֹא כַת' דְּהִרִי"ף וְהִרְמַב"ם חוֹלְקִים בְּזֶה, וְהַחֲק"ל שָׁם הֵגַם
שֶׁבְּרַאשִׁית דְּבָרֵי פְּתַב דְּאִין סְפַק מִהֲרִי"ף וְהִרְמַב"ם מוֹצִיא מִיַּדִּי וְדָאֵן שֶׁל הֲרַאשׁוֹנִים
שׁוּב אֵת"כ כְּשֶׁבָּא לְפַקְפַק ע"ד גְּדוֹלֵי הַפּוֹס' גְּסַתִּיעַ ג"כ מִמָּה שֶׁהִשְׁמִיטוּהוּ.

וְלַע"ד י"ל ע"ד דְּכַמָּה פְּעָמִים כְּתִבּוּ גְּדוֹלֵי הַמַּפ' דְּאִף דְּהִרִי"ף הִשְׁמִיטָה לֹא מְפָנִי דַס"ל
דְּאִינָה הִלְכָה רַק דְּקִנְצָר מְפָנִי דְּאִינוּ מְצוּי כ"כ בְּכַתְּבַת מְרֵן ב"י בִּיּו"ד ס' קצ"ו ע"ד
הַרְשָׁב"א שֶׁפְּתַב דְּהַגְּאוּנִים וְהִרִי"ף הִשְׁמִיטָהוּ מְפָנִי שֶׁהוּא דְּנוֹקָא לְטְהָרוֹת וְהִשְׁיִב הֲר'

דאין ראָה מִזֶּה דְכַמָּה דִינִים בה' נִדָּה הַשְּׁמִיט אַעפ"י שְׁוֹדָאֵי הַל' הֵם רַק מִפְּנֵי שְׂאִינוּ מְצוּי כ"כ ע"ש ד' וְגַם הַרְשָׁב"א לֹא יִחְלֹק ע"ז דְּבַעַלְמָא י"ל פֶּן רַק שָׁם הוּא דִסְל"ה וְזֶה מְוֹכַרְח שְׁהַרֵי דְבָרֵי הַרְשָׁב"א הֵם ג"כ דְּבָרֵי הַרְמַב"ן בְּחִי וְהוּא גּוֹפֵיָה כ"כ בִּס' הַזְכוּת עַל יְבָמוֹת דְכ"ג מֵהַס' וְז"ל בְּמָה שְׁנִשְׁמַט מִן הַהַל' בְּעִנְיָן נִיָּקָב הַגִּיד וְנִחְתַּף הַגִּיד וּמְלֵא חוּט ע"פ פְּלוּ וְכו' וְאֵלּוּ מִן הַדְּבָרִים שְׂאִינָם מְצוּיִים וְנִהְגּוּ בָּהֶם רַבֵּינוּ לְקַצֵּר בָּהֶם עַכ"ל גַּם הַר"מ בְּפִי"ב מֵה' נ"מ ה"ה כֵּת' דִּיאִין רָאָה מִדְּבָרֵי הַרִי"ף ו' ז"ל שְׁהַרֵי הַשְּׁמִיט הַרְבֵּה הַל' פְּסוּקוֹת מְעַנְיָנִים אֵלּוּ לְפִי שְׂאִינָם מְצוּיֹת וְזוֹ אַחַת מֵהֶן ע"כ.

וְנִמְנִין שְׁגַם הַרְמַב"ם נִמְשָׁף אַחֲרָיו וְנִהְגּוּ פֶן עַמ"ש הַר"ן בִּפ' רָאוּהוּ ב"ד וּבְדְבָרֵי הָאֲחֵרוֹ בְּזֶה וּבַמ"ש מְר"ן בְּכ"מ פ"ד מֵה' רוּצָח הַיּוֹד וְלַהֲרַמ"ל פ"ט מֵהַל' שְׂאָר אַבוֹת הַטְּוֹמָאָה ה"ה וְאֲכַמ"ל. אֲלֵא שְׂרָאִיתִי לְהַחֲקֵל שָׁם בִּיּוֹד שְׁהַרְבָּה לְהַשִּׁיב ע"ד וְהַצ"ע לְדְבָרֵי הַרְבָּנִים דְּסִבְרוּ דְמוֹצִיאִין מִמְּנֹו וּשְׁלַפִּי"ד ר"ע הִיא חֲלוּק וּס"ל דְּמַרְחִיקִין לְכַתְחִין דְּוָקָא וְאַף שְׂאֵאֻמְנוֹתוֹ בְּכָף ע"ש, וְעַם שְׁלַע"ד יֵשׁ לְהַשִּׁיב ע"ד וְלְהַחֲזִיק דְּבָרוֹ גְּדוּלֵי הַפּוֹס' הַמְּפֹרָסִים לְעַת הַפְּנָאֵי, וְגַם י"ל ע"ד הַחֲקֵל שָׁם דְּלֹא הַזְּפִיר ס' הַגָּאוֹן הַג"ל דִּס"ל דֵּהַל' כַּר"ה דְּמְצִי מְעַכְב מ"מ מִיַּדִּי פִקְפּוּק לֹא יֵצְאֵנוּ וּבְשִׁגְמֵי מְדָבְרֵי תְּשׁוּבַת הַרְשָׁב"א שְׁהִבִּיא שָׁם נִרְאָה דְּבִאֻמְנוֹת חֲבִירוֹ אֵין מוֹצִיאִין מִט"א אָף דְּבִמְצוּדַת הַדָּג מוֹצִיאִין וְלֹא כַּמ"ש הַחֲקֵל דְּהַרְשָׁב"א קָאָמַר שָׁם דְּגַם בְּמְצוּדַת הַדָּג ס"ל דְּמַרְחִיקִין דְּוָקָא וְאֵין מוֹצִיאִין ע"ש, וְהַרֵי לָהּ תִּשׁוּ הַרְשָׁב"א חֲשׁוּבָה בְּכָל פִּי הָא אֵין ב"ד מוֹצִיאִין מִיָּדוֹ שְׁהַעֲפוּ"ם בְּעַל הַמְּלָאכָה נָתַן לוֹ מִדְּעַתִּי אֲבָל מִסְתַּבְּרָא שְׁמוֹחִין בִּידוֹ וְאַעֲפ"י שְׂאֵאֻמְרוּ בַּר מְבוֹאָה וְכו' ל"מ מְעַכְב שְׂאֵי הֵכָא דְדָמֵי קִצַּת לְמְצוּדַת הַדָּג דְּתָנָא מַרְחִיקִין מְצוּדַת הַדָּג וְכו' עַכ"ל: וְרָאִיתִי בְּרַבֵּי הָאֲחֵרוֹנִים שְׁנִתְקַשְׁוּ בְּדְבָרֵי הַר' דְּלִפִּי"ד ק' בַּמ"ש הַר' פְּיִין דְּהַגּוֹי בְּעַל הַמְּלָאכָה נָתַן לוֹ מִדְּעַתוֹ וְגַם דְּלֹא סִפִּיָה רִישִׁיָה, וְלַעֲנ"ד נַר' דְּכֹנֶנֶת הַרְב הוּא דִּס"ל דְּוֹדָאֵי בְּהִיא דְּמְצוּדַת הַדָּג זֶה הַב' יֵשׁ בּוֹ מְשִׁים גְּזֵל מְשׁוּם דְּחֲשִׁיב כְּאֵלּוּ בָּא לִידוֹ וּמִשׁוּ"ה מוֹצִיאִין מִמְּנֹו אֲבָל ס"ל דֵּה"ד בְּמִיַּדִּי דְּהוּי הַפְּקָר אֲבָל כְּשִׂאִינוּ בְּמִיַּדִּי דְּהַפְּקָר וְהַב' מְפַתָּה לְכַעַל דְּבָר שְׁיִתֵּן לוֹ וּמִדְּעַתוֹ נָתַן לוֹ אֵינוֹ מִן הַדִּין לְהוֹצִיא מִמְּנֹו פִּינֹן דְּלֹא רָצָה לִיתֵּן לְרֵאשׁוֹן וּמִדְּעַתָּה קָא יְהִיב לַב' וּבַכַּה"ג לֹא דָּמֵי מְשִׁם לְמְצוּדַת דְּגִים דְּהַפְּקָר דְּנִימָא דֵּה"נ הוּי כְּאֵלּוּ בָּא לִידוֹ וּנְטָלוּ מִמְּנֹו, וְגַם לֹא דָּמֵי כְּלָל לְבַר מְבוֹאָה דְּנִפְשִׁיָה דֹּא ע"ג דְּהַתֵּם הַבְּעַל מְלָאכָה מִדְּעַתָּה יְהִיב מֵאֵי דְּלֹא מְצִי מְעַכְב הוּא מִפְּנֵי שְׁיָכוֹל לֹמַר אַתָּה עוֹשֶׂה בְּתוּף שְׁלָף וְאֵנִי עוֹשֶׂה בְּתוּף שְׁלֵי דִפִּי הִרְאֵשׁוּ אֵת מְטִי לָהּ מֵאֵי דְּפִסְקִי מִן שְׁמִיָּא וְאֵנָּא מְטִי לִי מֵאֵי דְּפִסְקוֹ לִי מִן שְׁמִיָּא, מִשָּׂא"כ בְּדָגִים דְּיִהְיֵי סִיאָרָא וּמִשׁוּם דַּנ"ד עַכ"פ דְּמוֹ קִצַּת לְדָגִים דְּיִהְיֵי סִיאָרָא גּוֹעֲרִין וּמוֹחִין בִּידוֹ פְּנ"ל בְּכֹנֶנֶת דְּבָרֵי, וְשׁו"ר לְמַהֲרִיק"ש בְּתִשׁוּ"ס י' ו' דְּכַתְּב וְז"ל וְצ"ע בְּתִשׁוּ"ה זֶה דְּמִדְּכַתְּב הַרְשָׁב"א בְּרִישׁ תְּשׁוּבָתוֹ אֵין ב"ד מוֹצִיאִין מִיָּדוֹ שְׁהַעֲרֹנֵי נָתַן לוֹ מִדְּעַתוֹ וְכו' מְשַׁמַּע דְּמִשׁוּם דְּהִשְׁרָאֵל לֹא פִּתְהָ אֵת הַעֲרֹנֵי אֲלֵא הַעֲרֹנֵי נָתַן לוֹ מִדְּעַתוֹ לְפִיכָף אֵין מוֹצִיאִין מִיָּדוֹ וּמ"מ אַע"ג דְּנָתַן לִי מִדְּעַתוֹ כְּתַב דְּמִסְתַּבְּרָא דְּמוֹחִין בִּידוֹ מְשַׁמַּע מִדְּיוֹק רִישׁ דְּבָרֵי הַרְשָׁב"א הִלְלוּ דְּטַעַמָּא דִּיאִין ב"ד מוֹצִיאִין מִיָּדוֹ מְשׁוּם דְּהַעֲרֹנֵי נָתַן לוֹ מִדְּעַתוֹ וְהִשְׁרָאֵל לֹא פִּתְהָ אֵת הַעֲרֹנֵי הָא אַם פִּתְהָ אֵת הַעֲרֹנֵי ב"ד מוֹצִיאִין מִיָּדוֹ וּבְסוּף הַתִּשׁוּ"ה כְּתַב הַרְשָׁב"א בְּהִיפּוּף דְּהַהוּלָף וּמְפַתָּה אֵת הַגּוֹי גּוֹעֲרִין בִּי וּמוֹחִין בִּידוֹ מְשַׁמַּע דְּוָקָא מְחָאָה וּגְעָרָה אֲבָל אֵין שׁוֹרַת הַדִּין לְכוּפּוֹ בְּדִינָם לְהוֹצִיא מִיָּדוֹ וְא"כ קִשְׂפָא דְּיוֹקָא דְּרִישָׁא לְדְיוֹקָא דְּסִיפָא, וְהַשִּׁיב מַהֲרִיק"ש דַּמ"ש הַרְשָׁב"א בְּרִישׁ תְּשׁוּבָתוֹ אֵין ב"ד מוֹצִיאִין מִיָּדוֹ

פינון דהעירני נתן לו מדעתו לאו למימרא דר"ל דאיירי היכא דישאל לא פתהו דהא
גדון שאלת הרשב"א מיירי דהישאל הנה מפתה את העירוני אלא מ"ש דהעירוני נתן
לו מדעתו היינו למעוטי בע"כ פלומר דאי הישראל הכריח לעירוני ע"י הש"ר מלאכת
הסייט בכה"ג דהעירוני איני נותן מדעתו כ"א בע"כ פשיטא דמוציאין ממנו בדינם פינון
דמשיג גביל חבירו ומשום דהעירוני הנה רוצה הסייט הראשון ולא נתן המלאכה לסייט
הב"א כ"א אין לו שום זכיה לזה המשיב גבול חבירו, אמנם היכא דזה המשיג פיתה לעירוני
עד שעשה שיפתן לו מלאכת הסייט ויתרצה העירוני ונתן לו המלאכה מדעתו (אבל מ"מ
מסתברא) יש לו קצת זכיה למשיג גבול לענין זה דאם ב"ד מוציאין מידו פינון דהעירוני
נתפתה ונתן לו המלאכה מדעתו אבל מ"מ מסתברא שמוחזין בידו וגווערין בו מפני שהולך
לפתות את העירוני להשיג גבול חבירו ע"כ: והוא קרוב למ"ש דגם פשנתן לו להשגי
לא הנה מרצונו הטוב כ"א ע"צ ההקרח דמי להפקר ומוציאין מידו אבל כשהיא מדעתו
ורצונו גם הרב ס"ל דאע"ג דגווערין ומוחזין בידו אין מוציאין ממנו, וגם מט"א אין
מוציאין ממני דכ"ז דהוי מידי דרינח דהוי דבר שלא בא לעולם פדכתב הרב מהרש"ך
והפ"מ שם פנ"ל וכעין זה כתב המשפטי שמואל שם בסי' ק"ב דלא דמי יורד לאנמנות
חבירו למצודת הדג דחייב לשלם ומוציאין ממנו רק דרשע מקרו משום דלא ברירה ליה
אם ירויח או לא, ועדיין הרינח לא בא לידו כמו שיעו"ש ומהר"ר מנחם בר פלוגתיה
שם לא ס"ל פן וס"ל פשיטת שאר הפוסקים הנ"ל דיוורד לאנמנות חבירו אע"ג דעדיין
הרינח לא בא לידו חייב לשלם משום דדמי למצודת דגים דגם שם כל שלא בא לתוך
מצודתו חשיב כמו שלא בא לעולם וחייב לשלם: ויתמהני על החק"ל שם דלא הנפיר
דבריו ועכ"פ נר' דאף למאי דכתבנא דיש לפקפק בזה דלא הוי גזל ואין מוציאין מידו
מ"מ הא איכא פמה מגדולי הפוס' שה"ד החק"ל שם דס"ל דהוי גזל ומוציאין מידו וכ"ן
שהיא דעת מהר"ם בס' מ"ש שם, והנה מקום אתי להביא עוד פוס' אחרים דס"ל פן וגם
שיש לצרף עוד ס' הגאונים הראשונים דס"ל דהו"ל כר"ה דאפי' אבר מבואה דנפשיה
מצי לעכב משום דפסיק לחיותיה ולא מצי למימר את עושה בתוך שלך ואני עושה בתוך
שלי וכדכתבנא לעיל: וכיון שכן שאלו האנשים ממקומות הללו פרנסתם מאלו הקופות
שדרבם תמיד לשלוח לידם דוקא ולא למקו"א ועיניהם צופיות מתי יבא לידם להחיות
את נפשם ומלבד שקבלו ע"ע הנודרים וגם שפן גזרת הרבנים די בכל אתר ואתר לבל
ישנו כ"א שישלחו לאתר דמארי ביתא דוקא אין ספק דעדיף ממצודת דגים שאמרו בגמ'
הטעם דייקהבי סיארא ואם יבקשו שמכאן ואילך שישנו למקום אחר אף שהוא לענינים
הנצרכים יש לחוש דהוי גזל נמי: ועוד שפבר פתבו כל הפוס' דאפי' לדברי הפוס' כר"ה
בריה דר"י ה"ד לפתוח מבני המבוי גם הוא חנות אחר אבל לדחות אותו ואפי' להשתתף
עמו הא נדאי דמצי מעכב וכמ"ש הרפ"מ ח"א סי' ט"ל ובח"ב סי' קכ"ב ומק"ר"י אדרבי
סי' ש"ץ ומהרשד"ם סי' שנ"ד ומהר"א נ' שנגי בס' דת ודין סי' ה' וה"ד בני אברהם
מיוחס בח"מ סי' ל"ב וכ"כ הרב נחלה ליאשווע בסי' כ"ט וכ"כ השארית יוסף שם ומ"כ
סי' ז"ך, וגדולה מזאת כתב מור"ם בתשו' הנ"ל דאפי' לפתוח חנות אחר באופן דמטי
ליה פסידא דליכא טענה לומר מי שפא אצלך דליכא שים פסידא דגם לר"ה ברניה דר"י
מצי מעכב פינון דבפתירת חנות הוא גורם למעט הרינח שלו, ועי' ג"כ להרב מהראנ"ח
בח"ב סי' ע' דמבאר בדבריו דאפי' פשאנו מסלקו אלא דמגיע לו נזק באיזה חלק היי

פְּדוּחָה אוֹתוֹ לְגַמְרֵי וְשָׁפֵן מִתְבָּאָר מִתְשׁוֹ הַתְּהִ"ד עַש"ד: וְאֵת זֶה אָנִיד דְּהַגִּיעַ לְיָדֵי ס' שְׁעַר
שְׁלֵמָה לְאַחַד מִרְבְּנֵי אֲרָגִיל וְשֵׁם בְּסִי' ק"ל הִבִּיא מַעֲשֵׂה דְבִשְׁנַת תַּקפ"ד רְצוֹ ק"ק אֲשֶׁפְּנִזִּים
מֵא"י לְשִׁלּוֹחַ גַּם הֵם שְׁלּוּחִים לַחֲו"ל לְקַבֵּץ כְּמוֹ שְׁנוֹהֲגִים ק"ק סְפָרְדִים וְכֹאשֶׁר שְׁמְעוּ
ק"ק הַסְּפָרְדִים שְׁלַחוּ אֲגֵרַת בְּכָל תִּיקָף בְּלִטּוּתָא וְשִׁמְתָא וְכָל אֱלוֹת הַבְּרִית לְבַל יִתְּנוּ שֵׁם
פְּרוּטָה לְשִׁלִּיחַ כּוֹלֵל אֲשֶׁפְּנִזִּי, וְנ"ע פִּי חֲשִׁשׁוּ שְׁמָא בָּא זֶה וְאִיבַד אֵת זֶה, וְכַתֵּב הֵר' דְּהֵדִין
עִמָּהֶם מִמ"ש מוֹר"ם חו"מ בְּדִין מַעְרוֹפִיָּא דְאַפִּי' לְהַחֲלִיקִים לֹא הִתִּירוּ אֱלָא בְּנִכְסֵי כּוֹתֵי
דְּהַפְקָר אֲבָל בִּנ"ד שְׁהַסְּפָרְדִים הָיוּ מְוַחֲזָקִים עִם בְּנֵי הַגּוֹלָה שְׁבִסְפָרְד מְשֻׁנִּים קְדֻמוֹנִיּוֹת
וְהָיוּ מְמַשׁ דְּוִמְיָא דְּמַעְרוֹפִיָּא וְאֵלּוּ בָּאִים לִיקָח הַמַּעְרוֹפִיָּא שְׁלֵקָהּ וְאֵעִפ"י שְׁאִינֵם לּוֹקָחִים
כְּלָה מ"מ מְחַסְרִים הֵם מְעַט מְקַצֵּת חַיּוּתָם מ"ל קִטְלָא כְּוָלָה מ"ל קִטְלָא פְּלַגָּא וְנִכְסֵי
יִשְׂרָאֵל אִינֵם הַפְקָר וְלִכ"ע הָיוּ דִּינָא דִּיכּוֹלִים לְעַפְבּ וְכוּ' יַעִיש"ד: וְאִם בָּאוּתוֹ נִדּוֹן כְּתֵב
כֵּן דְּהֵדִין עִם חו"ר הַסְּפָרְדִים לְבֹא כְּכָל אֱלוֹת הַבְּרִית לְעַפְבָּם שְׁלֹא יִתְּנוּ לְעֵדֵת הָאֲשֶׁפְּנִזִּים
אֵעִפ"י שְׁהֵם שׁוֹאֲלִים בְּפִי' נִדְבָה לְעַצְמָם כְּתֵב דִּל"ד לְכַתְּיַחַת חֲנוּת דְּהִקָּא בְּמָה שְׁשׁוֹאֲלִים
גּוֹרְמִים נִזְק עִי"ז בְּמָה שְׁהָיוּ נוֹהֲגִים לְהַרְוִיחַ מִקְּוֹדֵם כ"ש הִקָּא דְּרִיבָּיִים לְכַטֵּל שְׁלֹא יִזְכוּ
בְּקַנּוּפוֹת כְּמוֹ מִקְּוֹדֵם בְּמָה שְׁזָכוּ בָּהֶם מִכְּמָה מֵאוֹת שְׁנָה שְׁקַבְּלוּ עֲלֵיהֶם וְעַל זֶרְעָם וְע"י
גְּזֵרַת הַרְבְּנִים לְקִדּוּשִׁים אֲשֶׁר בְּאַרְצֵי הַחַיִּים דְּנִדְאֵי עֲדִיף טוֹבָא בְּכִמָּה מִינֵי ק"ו וְהוּא פְּשוּט
וְכַרוּר, וְע"ע בִּפ"ת בְּסִי' קנ"ו מ"ש בְּשֵׁם תְּשׁוֹ רְבְּנֵי אֲשֶׁפְּנִזִּי עַל דִּין זֶה דְּמִטְרַן וְכִינָא, וְגַם
הַלּוֹם רֵאִיתִי לְהַרְבֵּי יָרֵךְ אֲבָרָהֶם ח"מ ח"ב ס' מ"ד שְׁעַמַּד בְּעַנְיָן וְעַמַּד ג"כ עַל דְּבַר הַפ"מ
וְהֵר' או"ג וְגַם בְּמָה שִׁי"ל עַל תְּשׁוֹ הַרְשָׁב"א וְלֹאֲפֹס פְּנָאֵי אִינֵי יְכוֹל לְהַאֲרִיף עוֹד הַדִּיבּוּר
בְּפָרְט זֶה וְדִי בִּמ"ש: וְנִמְצִינוּ לְמַדִּים דְּמַכְמָה טְעָמִים צְרִיכִים הֵם בְּטָלֵי הַנְּדָבוֹת לְשֵׁם
הַקְּנוּפָה לְהַחְזִיק בְּמִנְהַגָּם כְּמוֹ מִקְּוֹדֵם לְשִׁלּוֹחַ נְדָבָתָם לְשֵׁם הַזּוֹכִים הֵרָאֵשׁוּנִים לְאַתֵּר
דְּמֵאֲרֵי בֵּיתָא וְלֹא יוֹכְלוּ אַחֲרֵים לְבֹא עֲלֵיהֶם וְלְהַשִּׂיאַ עֲצָה שְׁיִשְׁנוּ מִמִּנְהַגָּם לְשִׁלּוֹחַ נְדָבוֹת
הַקְּנוּפוֹת הֵלְנוּ לְאַנְשֵׁים שְׁבַעֲיָרוֹת אַחֲרוֹת וְאֵף שְׁבַעֲיָרוֹת אַחֲרוֹת צְרִיכִים הֵם לְאֵלּוּ
הַנְּדָבוֹת בְּיֹתֵר דְּשֵׁם מְרֻבָּה בְּאֻנְכְלוּסִין מְפִנֵי שְׁפָכְר זְכוּ ג"כ בְּאֵלּוּ הַקְּנוּפוֹת גַּם בְּעֵתִיד
לְבֹא הָאֲנָשִׁים הָאֵלּוּ וְלֹא יוֹכְלוּ אַחֲרֵים לְהַשִּׂיג גְּבוּלָם: וּמִלְבַּד כֹּל הָאָמּוֹר וּמִדּוֹבֵר כָּאֵן
נִמְצָא טְעָנָה רַבְתִּי אֲמַתְנֵי וְתִקִּיפָא שְׁלֹא יוֹכְלוּ לְשַׁנּוֹת וְאִם יִשְׁנוּ הַבְּעֵלֵי נְדָבוֹת אִפִּי' שְׁהוּא
מִרְצוֹנָם הַטּוֹב אִיסוּרָא עֲבָדֵי מִשׁוּם דְּאֵלּוּ הָאֲנָשִׁים כְּכַר הַחְזִיקוּ בְּקַנּוּפוֹת הֵלְלוּ מִיּוֹם הַיּוֹתֵם
עַד הַיּוֹם וּמִדְּעַתְּם וּרְצוֹנָם שֶׁל בְּעֵלּוּ הַנְּדָבוֹת לְקַיֵּים מְצוֹת שִׁלּוּחַ עַל יְדֵי הַגְּזֻפְרִים דְּנֻקָּא
וְזָר לֹא יִקְרַב אֲלֵיהֶם, וּבִכְה"ג כְּכַר כְּתִבּוּ כֹל גְּדוּלֵי הַפּוֹס' בְּמוֹסָפֵם דְּחִשְׁבִּי כְּאֵלּוּ כְּכַר בָּא
לִינָם גַּם עַל הַעֲתִיד לְבֹא כְּדִירָאָה הַרְוָאָה בְּס' הַפּוֹס' הַנְּזַפְרִים לְמַעְלָה וְיֹתֵר מִהֶמָּה הֵלֵא
בְּסַפְרָתָם וְאִין מִן הַצְּנוּרָה לְאַפּוּשֵׁי גְבַרֵי וְאֵתוּ עֲלָה ג"כ מִמ"ש הַרְשָׁב"א גְּדוּל הַמּוֹרִים
בְּאוֹתָהּ תְּשׁוֹ דְּעִירוֹנֵי הַיְדוּעָה אֲצֵל כֹּל הַפּוֹס' וְה"ד ג"כ מִב"י ס' קנ"ו ע"ש: וְאֵף שְׁרֵאִיתִי
לְהַפ"מ שֵׁם בְּת"א ס' ט"ל שְׁכַתֵּב ע"ד הַרְשָׁב"א ז' לְדָאֵם רְאִיתוּ מֵהֵיָא דְּפִי"ן הָיוּ רְאִיָּה
גְּמוּרָה דְּהָנִי מְמַשׁ כְּאֵלּוּ בָּא לִידּוֹ גַּם ע"מ שְׁעַתִּיד לְבֹא אֵף שְׁעַדִּין לֹא בָּא לְעוֹלָם א"כ לְמָה
כְּתֵב הַרְבֵּ שֵׁם בִּנ"ד שְׁאִין מוֹצִיאִין מִיְדּוֹ אֱלָא שְׁגוּעֲרִין וּמוֹחִין בְּיָדוֹ אֱלָא צ"ל דְּגַם הֵר'
לְאוּ לְרֵאִיָּה גְּמוּרָה אֲכַנּוֹן וְהַטְעַם אֲפֶשֶׁר לְחַלֵּק כֵּינּוֹן דְּהֵתָם בְּגַמְרָא לֹא נֶאֱמַר דִּין זֶה לְגַבֵּי
כְּכוּר מִמְּפִירֵי כְּהוֹנָה דְּהוּ"ל כְּאֵלּוּ מְטָא לִידְיָה אֱלָא דְּנֻקָּא כְּשִׁנְשַׁחְטָה הַבְּהֵמָה בְּחַיֵּי אֲבִיהֶם
מִשׁוּם הֵכִי דְּהוּ"ל מְוַחֲזָק וְכִמָּאֵן דְּמְטָא לִידְיָה דְּמִי כֵּינּוֹן דְּהָא אִיתְּנָהוּ מִתְּנּוֹת בְּעוֹלָם וְכוּ'

אָבֵל בְּעוֹבְדָא דְהֶרְשֵׁב"א דְחִיטּוּ וְכוּ' הוּא דְבַר שֵׁלֵב"ל מִשׁוּ"ה לָא הָוּוּ פְּאֵלוּ מְטָא לִידְ דְּחִיטּוּ הֶרְאִשׁוֹן פְּדִי שְׁנַאֲמַר שְׁנוּצִיא מִיַּד הַבֵּי.

וְעוֹד פֶּתַח הַר' לִישֵׁב ע"מ שֶׁהֶרְשֵׁב"א לֹא פִסֵּק דִּינוֹ אֶף לְהוּצִיא עֲפִי"ד הַתּוֹס' בְּפִי"ן דְּלִקְרָא מְקַרֵי הַפֶּהּן מְוַחֲזֵק פִּינּוֹן שֶׁהִיא מִתְּנָה מוֹעֲטַת וְאָסוּר לְחֻזְרָא אַע"ג דְּאִי הָדַר בְּיָה מ"מ כ"כ דְּלֹא הָדַר בְּיָה מְקַרֵי מְוַחֲזֵק פִּינּוֹן דְּאִיפָא אִיסוּר ע"כ, וְכִפִּי זֶה לְגַבֵּי עִירוּנֵי זֶה וְהוּא גוּי דל"ש בְּיָה הָאִי מְלִתָּא וְעוֹד דְּלֹא הָוּוּ מִתְּנָה אִיפְשֵׁר דְּלֹא הָוּוּ פְּאֵלוּ מְטָא לִידְיָה כִּי פִיָּהּם דְּבַר שְׁוֹא לְכוֹן אִפְשֵׁר דִּמְט"ז נְמִי לֹא מִיִּתִּי הֶרְשֵׁב"א אֶלָּא בְּדַמוּת רְאִיָּה וְדוּקָא לְעַנְוִן לְמַחֲוֹת זַת"ד ע"ש: וְתַמְהֵנִי ע"ד בְּמָה שְׁמוּכִיחַ מִן הַש"ס דָּאֵם לֹא נִשְׁחַטָּה הַבְּהֵמָה בְּחִיּוֹ דְּלֹא הָוּוּ פְּמֵאן דְּמְטָא לִידְיָה דְנַר' דְּמָה שֶׁהוֹצֵרָה הַש"ס לְאוּקְמִי בְּהִכִּי מִשׁוּם דְּהוּא לְעַנְוִן בְּכוֹר דְּאִינוּ נוֹטֵל פִּי שְׁנַיִם אָבֵל לְעַנְוִן דְּכָל הַיּוֹרְשִׁין יוֹרְשִׁין בְּשָׁנָה הַנּוֹה פְּמֵאן דְּמְטָא לִידְיָה וְאִפִּי דְּאִינוּ בְּחִיִּים וְכוֹן רְאִיָּתִי לְהַר"ב אֲנִגְלִיל דְּנֶרְגֵשׁ ע"ד הֶרְשֵׁב"א מִמ"ש בַּש"ס דְּנִשְׁחַטָּה וְכַת' לִישֵׁב דְּכִשְׁלָא נִשְׁחַטָּה בְּחִי אֲבִיָּהֶם דְּלֹא הָוּוּ מְוַחֲזֵק מִמֶּשׁ לִיטְוֵל פִּי"ש אָבֵל רְאוּי מִיָּהָא אֶף שְׁלָא נִשְׁחַטָּה וּמִיִּתִּי שְׁפִיר רְאִיָּה שְׁמִשׁוּם שֶׁהוּא מְפִירוּ לְבַד מְקַרֵי רְאוּי וּמִשׁוּ"ה גּוֹעֲרִין וּמוֹחֲזִין בְּיָדוֹ אֲתִי"ד ע"ש: אֶלָּא שְׁיֵשׁ לְהַרְגִישׁ ע"ד דָּאֵם רְאִיָּתִי הֶרְשֵׁב"א רְאִיָּה גְמוּרָה וְאֲלִימְתָא אִיף נִיחָא לִיָּה בִּמ"ש הֶרְשֵׁב"א גּוֹעֲרִין בּוֹ וּמוֹחֲזִין בְּיָדוֹ לְבַד וְלֹא קְאָמַר נְמִי דְּמוּצִיאִין מְמַנּוֹ וְכַדְכָּתַב הַפ"מ, וְרְאִיָּתִי בְּדַבְרֵי הַחֵק"ל שֵׁם בִּי"ד ד"מ שֶׁהִבִּיא מֵהַ שְׁהַק' הַרְב"א וְהַר' פ"מ דְּהֵתֵם מִיָּרִי בְּנִשְׁחַטָּה וְהַשִּׁיב וְנ"ל וְלִדְיָדִי לֹא קִשְׁיָה שְׁעִיקָר רְאִיָּתוֹ דְּבִמְפִירֵי כְּהוֹנָה חֲשִׁיבֵי מְוַחֲזֵק אֶלָּא דְּהֵתֵם וְדִאִי אִין חִיּוּב מִתְּנּוֹת פְּלָל קוֹדֵם שְׁחִיטַת הַבְּהֵמָה וְכִי נִשְׁחַט אַחַר שְׁמַת הָרִי אִין קִיּוּם מְצֻנָת גְּתִינָה דְּמַת פְּלָל וְאִיף יִזְכָּה הַמַּת פְּדִי שְׁיָרְשׁוּ אוֹתוֹ בְּנָיו, אָבֵל בְּנִשְׁחַט קוֹדֵם שְׁמַת אֶף דְּמַצִּי הָדַר בְּיָה וְלֹא מְטָא לִידְיָה דְּכֵהֵן חֲשִׁיב לִיָּה מְוַחֲזֵק, וְשׁו"ר תְּשׁוּ' הֶרְשֵׁב"א בַּח"גִּסִּי פ"ג שְׁמִבְּנוֹרָא בְּדַבְרֵי שֶׁהֶרְאָיָה הִיא פְּדִרָף שְׁפַתָּב אֶלָּא שֶׁהַב"י קוֹצֵר בְּתִשׁוּ' הֶרְשֵׁב"א עַכ"ל, וּמִלְכַד שְׁקִיצָר הַרְבַּ כְּשֶׁהִבִּיא לְדַבְרֵי הַרְב"א וְלֹא הִבִּיא שְׁפָכָר בָּא לְכָלֵל יֵשׁוּב דְּמָה שֶׁהוֹצֵרָה לּוֹמַר דְּמִיָּרִי בְּנִשְׁחַטָּה הוּא מִשׁוּם דְּלִיָּהוּ מְוַחֲזֵק, לְעַנְוִן בְּכוֹרָה דִּיטְוֵל פִּי"ש דְּוִקָא וְגַם קִיצָר בְּדַבְרֵי הַפ"מ בִּמ"ש דְּאִי רְאִיָּתִי הֶרְשֵׁב"א הִיא רְאִיָּה גְמוּרָה א"כ לְמָה פֶּתַח הַרְבַּ דְּגוֹטְרִין בּוֹ וּמוֹחֲזִין בְּיָדוֹ דְּוִקָא אָבֵל אִין מוּצִיאִין מְמַנּוֹ וְנָם מ"ש לִישֵׁב לְכָל זֶה סַתֵּם דְּבָרֵי וְלֹא בִיָּאָר כָּל הַצְּנוּרָה וַיֵּשׁ מִן הַגְּמֻגּוּם בְּדַבְרֵי וְאֶלָּא שְׁלֵאֲפִס פְּנָאִי אִינִי יְכוּ"ל רַק ע"ע בִּמ"ש הַר' פְּנִי אֶהְרֵן בַּח"מ סו' ט': וְלַע"ד לּוֹמַר דְּלְמָה שִׁי"ל דְּהַש"ס קְאָמַר בְּנִשְׁחַטָּה הוּא מִשׁוּם בְּכוֹרָה דְּוִקָא פְּדִי שְׁיִטְוֵל פִּי"ש בְּדַבְרֵי הַרְב"א וְלְמָה שִׁי"ל דָּא"כ לְמָה אִין מוּצִיאִין מְמַנּוֹ בְּדַבְרֵי הַפ"מ כְּבָר הֶרְשֵׁב"א וְ"ל גּוֹפִיָּה פֶּתַח שֵׁם וְנ"ל וְאֶלָּא מִיָּהוּ דְּלֹא דְּמוֹ לְגַמְרֵי דְּהֵתֵם בְּסַתְמָא וְדִלָּא הָדַר בְּיָה לְעֵשׂוֹת מְפִירִין אַחֲרֵים אָבֵל לְמַדִּין מְמַנָּה דְּכָל מְפִיר קְרוּב הוּא לְהִיּוֹת פְּאֵלוּ הוּא נוֹתֵן לוֹ וְהַהוּלָף וּמְפַתָּה אֶת הַגּוּי לְעֵשׂוֹת מְלֵאכְתּוֹ עֲמוֹ פְּפוּסֵק לְחִיּוֹתוֹ שֶׁל זֶה וְגוֹטְרִין וְכוּ' ע"כ, וְכִלּוּמַר מְפִנֵי שְׁאָם לֹא חֻזַר בּוֹ אֶף שְׁעֵדִין לֹא בָּא אוֹתוֹ הַרְיִנַח שְׁעֵתִיד לְבֵא לְפִי הַנְּהוּג חֲשִׁיב כְּפָר בָּא זֶה שְׁפִיטָה אוֹתוֹ עַד שְׁחֻזַר מוֹחֲזִין וְגוֹעֲרִין בּוֹ וְאִפְשֵׁר שְׁיֵשׁ אִיזָה חִיסוּר לְשׁוֹן בְּדַבְרֵי הַרְבַּ חֵק"ל: וְרְאִיָּתִי לְהַרְבַּ מִהֶרִיק"ש בְּתִשׁוּ' אֶהֱל"י שֵׁם דְּכָתַב ע"ד הָאוּמְרִים שֶׁהִיָּרֵשׁ עוֹמֵד בְּמִקּוּם אָבִיו לְחֻזְקַת צָרַף הַגּוּי דְּאִין לְהֵם ע"מ שְׁיִסְמוּכוּ פְּלָל אֲדַרְבָּא בַּג' אֲמַרִינוּ אִיפְכָא בְּהִדְיָא דְּמְפִירֵי כְּהוֹנָה שֶׁהִבִּיא הֶרְשֵׁב"א וְכוּ' הָרִי שֶׁאֵעֲפ"י שְׁלֵהִיּוֹתֵם מְפִירִין מְזַכִּין לִיָּה זִכּוּי גְמוּרָה לֹא חֲשִׁיב כְּפָלוּ בָּא לִידּוֹ אֶלָּא בְּדִאֲשְׁתַּחֲוִיט בְּחִיּוֹ

אָבֵל פִּי אֲשַׁתְּחִיט בְּתֵר הָכִי לֹא תִשָּׁב פָּאָלוּ בָּאוּ לְיָדוֹ לְהִיּוֹתוֹ מִפִּיר שֶׁל אַבְיָהֶם וְכוּ' דְּהָא
הֲרֵשֶׁב־א מְדַמָּה לְהוּ אֶהְדְּדִי הֵךְ דְּמִפִּירִי פְּהֻנָּה עִם עֲשִׂינִת מְלֹאכֶת עִירוֹנִי וְלֵעֵ"א
שֶׁהַדְּבָרִים ק"ו דְּבַהֶךְ דְּכִמְפִירִי פְּהֻנָּה פְּתָבוּ הַתּוֹס' וְז"ל בְּכָל זְנוּכְתָא עֲבִיד מִפִּירִי פְּהֻנָּה
מִןחֻזְקָא וְכוּ' ה"ט שְׁזָהוּ מִתְּנָה מוּעֶטֶת וְאִסוּר לְחֻזְרָא בּוּ אִפִּי בְּדְבָרִים בְּעֵלְמָא וְכוּ' וְאִי בְּמִיָּדִי
דְּאִית בְּיָה קֶצֶת אִסוּר גְּבִי נוֹתֵן אֲמַרִּינֵן פִּינֵן דְּמַת פֶּהֵן מִי יִזְכָּה וְלֹא אֲמַרִּינֵן דְּמִסְתְּמָא
מְזַכָּה לְבָנָיו בִּנ"ד דְּהוּא גּוֹי דְּלִיכָא אִסוּר בְּדִינָהֶם וְכוּ' יְעוֹשׁ"ד: וְאֶחָרִי שְׁאַלְת הַמְּחִילָה
מֵה שְׂרָצָה לְהוֹכִיחַ מֵהַש"ס אִי מֵהָא לֹא אֲרִינָא וְאֶדְרַבָּא אִיפְכָא מִסְתְּבָרָא דְּלֹא נָקֹט בַּש"ס
דְּנִשְׁחַט כ"א מִשׁוּם דְּלִיגְוִי מִןחֻזְקָא וְלֹא רִאוּי לְעַנְנֵן בְּכוּרָה וְכִדְכָתֵב הֶרֶב"א וְכֵן רִאִיתִי
לְהַר' מְהַר"ם ב"ח תִּש' אֲשֶׁר בִּס' קָרְבַּן אֲשֶׁר בִּס' הַנ"ל שְׁפָתַי בְּפִשִׁי דֵּהִי"ל כְּמֵאֵן דְּמִטִּי
לִידְיָה לְעַנְנֵן לְהוֹרִישׁוּ נְמִי לְבָנָיו, אֲלֵא שִׁי"ל שְׁלֹא הַזְכִּיר שְׁהֶרֶב מֵהֶרִיק"ש פְּתַב לְהִיפְּוֹ
וְכִבֵּר הַזְכִּיר תִּשְׁי' זֶה שֶׁמִּבְּאוֹתוֹ תִּשׁוּ' סְמוּךְ וְנִרְאָה לְתִשְׁי' זֶה, וְגַם לְרַבְּנֵי הָאֲחֵרוֹנִים זְכוּרֵי
שְׁפָתָבוּ בְּדְבָרֵי הַר' מְהַר"ם ב"ח דְּמִוִּרְשׁוֹ לְבָנָיו, אֲלֵא שְׁלֹאפְס פְּנָאִי אִינִי יָכוֹל לְחַפֵּשׁ
אֲחֵרִיָּהֶם, וּמֵה גַם דְּמִדְּבָרֵי הָרֵאשׁוֹנִי בְּעֲלִיּוֹת וְהֲרֵשֶׁב־א וְהַר"ן מְתַבָּרָא פֶּן וְה"ד הֶרֶב"א
בֵּא"ז שֶׁמִּבְּפִי"ן דְּהֵם מְפָרְשִׁים דִּמ"ש בְּגִמְרָא וְאִי דְּלֹא אֲתִי לִידֵי דְּאֶבְרָהֵן רִאוּי הוּא
דְּמִיָּרִי נְמִי בְּמִפִּירִי פְּהֻנָּה אֲלֵא דְּלֹא נִשְׁחַט בְּחַיִּי אֶבְרָהֵן ע"ש דְּנֵר' מִזֵּה דְּדוּקָא מִשׁוּם
דְּהָיִי רִאוּי הוּא דְּפָרִיף דְּאֵמָאִי בְּכוּר נוֹטֵל פִּי"ש, אֲלֵא דְּמִדְּבָרֵי הַרֵא"ם שְׁהִבִּיא שֶׁמִּנֵּר'
קֶצֶת דְּבַכָּה"ג לֹא זָכוּ מִחֻמַּת אַבְיָהֶם כָּלָל, וּמִיָּדִי עֵיבָרִי בְּדְבָרֵי הַרֵא"ם שֶׁמִּבְּפִי"ן רִאִיתִי שֶׁה"ד
עֲלִיּוֹת שֶׁהוּא חֲלוּקִי ט"כ דְּבָרֵי שְׁאָר הָרֵאשׁוֹנִים שְׁפָתָבוּ דֹּאע"ג דְּמַצִּי לְמַהֲדֵר פֶּל כְּמֵה דְּלֹא
הֲדֵר דְּחֲשִׁיב מִןחֻזְקָא גַם לְעַנְנֵן בְּכוּר דְּעֵינֵן שֶׁמִּבְּפִי"ן דְּהִבִּיא לְדְבָרֵי הַרֵא"ם שְׁפָתָבוּ פֶּן וְכַת'
דְּמִסְתְּבָרָא דְּכִינֵן שְׁיָכוֹל בַּע"ה לְחֻזְרָא בּוּ אִינּוּ מְמוּנֵן שֶׁל זֶה כָּלָל וְאִיף יִטּוֹל בְּכוּר בּוּ פִי"ש
וְלָכֵן אִוְקוּמָא דִּס"ל כִּר"י דְּעֵשׂוּ אֶת שְׁאִינּוּ זוֹכָה כְּזוֹכָה ע"ש, אֲלֵא דִּק"ל דְּהוּא קְאָמֵר
דְּאִינּוּ מְמוּנֵן שֶׁל זֶה כָּלָל וּמִשְׁמַע אִפִּי לְהוֹרִישׁוּ לְבָנָיו וְהֲדֵר אֲמַר וְאִיף יִטּוֹל בְּכוּר פִּי"ש,
וְעוֹדֵדֵהוּא מְפָרֵשׁ בְּפָרְכַת הַש"ס אִפִּי בְּלֹא נִשְׁחַט פִּינֵן דְּהָיִי מִפִּירִי פְּהֻנָּה דְּלִיכָא לְמִיפְּרָף
דְּאֵמָאִי בְּכוּר נוֹעֵל פִּי שְׁנַיִם מִשׁוּם דְּהָיִי רִאוּי וִי"ל אֲלֵא שֶׁאֲכַמ"ל: וְעַכ"פ שְׁמַעֲנֵן דְּאֶפִּי
בְּמִפִּיר אֲצֵל גּוֹי דְּלִיכָא אִסוּר גְּבִיָּה אִם יִחְזוֹר וּפִיָּהֶם דְּבַר שְׁנָא דְּגוֹעֲרִין בּוּ וּמוֹחִין בְּיָדוֹ
וְהוֹכִיחַ הַר' מֵהֶרֶב"ח בְּתִשׁוּ' הַנ"ל דְּסוּבֵר כִּמ"ש הֲרֵשֶׁב־א דְּאִין ב"ד מוֹצִיאִין מִיָּדוֹ הִיָּנּוּ
הַדְּמִים שְׁפָכֵר לְקַח וְכוּ' אֲבָל מ"מ גּוֹעֲרִין בּוּ וּמוֹחִין בּוּ וּמְעַפְכִּין בְּיָדוֹ שְׁלֹא יִקַּח עוֹד
מִלְּבוּשִׁים ע"י ב"ד וְיִחְזוֹר הַמְּחֻזֵּק הָרֵאשׁוֹן וְכוּ' יְעוֹשׁ"ד: וְכ"ש כְּשֶׁהֶם מִפִּירִי יִשְׂרָאֵל
דְּגַם אִסוּרָא אִיכָא לְיִשְׂרָאֵל אִם יִחְזוֹר כְּדָכָתֵב בְּתוֹס' שֶׁמִּבְּפִי"ן ע"ש דְּהָיִי פֶּאֹמֵר לוֹ בְּפִי
שְׁיִתֵּן כָּל מִתְּנוּתָיו, לוֹ דְּצָרִיף לְקַיָּים לוֹ דְּיִבּוּרוֹ בְּמִתְּנָה מוּעֶטֶת דְּאֲמַרִּי בִּפ' הַזְּהָב דִּמ"ע
דְּמוֹדָה ר"י בְּמִתְּנָה מוּעֶטֶת דְּאִסוּר לְחֻזְרָא מִשׁוּם דְּסִמְכָא דְּעִתִּיָּה ע"ש וְגַם רִש"י בִּפ' כָּל
הַגֵּט פְּתַב גְּבִי מ"ש בְּמִפִּירִי פְּהֻנָּה וְז"ל דְּאִינּוּ רִגִּיל לְתַת תִּי"מ אֲלֵא לְכַהֵן זֶה הַלְּכָף פִּינֵן
דְּמִלְתָא דְּפִשְׁטָא דְּלִידִידֵהוּ יְהִיב אֶסְחִי לְהוּ שְׁאָר פְּהֻנֵי דְּעִתִּיָּהוּ וְהָיִי כְּמֵאֵן דְּמִטִּי לִידִידֵהוּ
דְּהָיִי ע"כ, דִּי"ל דְּלָמָּה מְפָנִי שְׂרָגִיל לְתַת אֶסְחִי דְּעִתִּיָּהוּ אֶפְשֶׁר שְׁיִשְׁתַּדְּלוּ אֲחֵרִים וְיִתְרַצּוּ
אֲלֵא מִשׁוּם דָּאֵם יִתֵּן לְאֲחֵרִים הוּא וְהַמְּשַׁדְּלֵל בְּאִסוּר קִיָּיִמִי וְכֵן פְּתַב בַּהֲג"א וְהַמְּר' שֶׁמִּבְּפִי
וְה"ד ג"כ הֶרֶב מִח"א בַּה' א סִי' ט': אֲלֵא שְׂרָאִיתִי לְהֶרֶב ז"ל שְׁאֲחַר שֶׁה"ד הִגִּה"א וְהַמְּר'
כַּת' וְז"ל אֲבָל לַע"ד מִדְּבָרֵי שְׁאָר הַפּוֹס' אִין נִרְאָה פֶּן וּמִפִּירִי פְּהֻנָּה ה"ט מִשִׁים שְׁפִינֵן
שְׂרָגִיל הוּא לְתַת מִתְּנוּתָיו לְכַהֵן זֶה כָּל שְׁאָר הַפְּהֻנִים מִתִּיאֲשִׁים מִיָּנִיָּה וְכֵן נִרְאָה עֵיקָר

שְׁהָרִי הָאֵי אֹקִימָתָא דְמִפִּירִי פְהוֹנָה ר"י אֶמְרָה ור"י גּוֹפִיָה לִית לִיה לְהָאֵי מִלְתָּא דְאָמַר לִיתָן לְחִבְרִו מִתְּנָה מוּעָטָת אָסִיר בְּהַ פְּדוּמוֹכַח מִפ' הַזְהָב עַכ"ל וְנִרְאָה בְּרוּר דַּמ"ש הַג"א וְהַמָּר דַּמַּת"כ הָוִי פְּמִתְנָה מוּעָטָת וְאָסוּר לְחִזּוֹר בְּמִפִּירִי פְהוֹנָה לֹא הַק' ע"ד הַר' ז"ל דְּזָה וַדַּאי הַדִּין עִמָּהֶם וַכַּמ"ש שְׁם גּוֹפִיָה מִשָּׁם הַרְשֵׁב"א בַּחִי' שַׁכ"כ דַּמ"כ חֲשִׁיב הַנָּאָה מוּעָטָת וְאָסוּר לְחִזּוֹר.

וּי"ל ע"ד שְׁהִבִּיא מִדְּבָרֵי הַרְשֵׁב"א פְּדִי לְתַרְזַן דְּבָרֵי רַש"י וְרַש"י גּוֹפִיָה כ"כ בַּפִּי' שְׁם בַּפ' הַזְהָב דַּמ"ט ע"ש וְדְבָרֵיו מְנוֹכְרִים מִתּוֹ ד' הַש"ס שְׁם ע"ש. וַכַּמ"ש בְּמִפִּירִי פְהוֹנָה רַק מַה שְׁמִפְקַפֵּק ע"ד הַג"א וְהַמָּר' הוּא בְּמֵאֵי דַס"ל דְּמִפְּנֵי זֶה הוּא דְּהָוִי פְּאָלוּ בָּאוּ לִיְד פְּהוֹן וְיִצְא יְדֵי נְתִינָה ע"ז כְּתַב דְּמִדְּבָרֵי שְׁאָר הַפּוֹס' מ"כ ד"ה מִפְּנֵי שְׁשָׁאָר הַפְּהָנִים מְתִינְאֵשִׁים וַס"ל לְהַר' דְּכֹן עִיקַר הַטַּעַם הַג"א וְהַמָּר' א"א מִשּׁוּם דְּרַב לֹא ס"ל דְּבַמִּתְנָה מוּעָטָת אָסוּר לְחִזּוֹר.

וְלְכַאוּרָה נִרְאָה דְּהִיא קו' אֲלִימָתָא דְּמִזְהָ נַר' מְנוֹכְרַח דַּה"ט פְּדַכְתַּב הַרְבּ דְּהוּא מִפְּנֵי שְׁשָׁאָר הַפְּהָנִים מְתִינְאֵשִׁים וְכַדְכְּתַב פֶּן רַש"י ז"ל שְׁם בְּסוּגִיָּא דְּגִיטִין ע"ש. וַכַּר' לְהַג' קְדוּשָׁת יִשְׂרָאֵל בְּשִׁי' לְגִיטִין דְּתַמָּה פֶּן ע"ד הַג"א וְשְׁנַרְאָה כַּפִּירִש"י וְכַתַּב שְׁם שְׁפֶן הַק' הַג' מְהִרִי"ש סָג"ל ע"ש אֶלָּא דְּאֶחָר שְׁאֵלֶת הַפְּחָ"ר תְּמַהֲנִי אִיךָ חֲשַׁב פְּזַאת לְדַחוּת דְּבָרֵי הַרְאִשׁוֹנ' ז"ל דְּלֹא קָטְלִי קָנִי נִינְהוּ לְתַלּוֹת דְּנַעְלָם מַהֶם סוּגִיָּא בְּדוּכְתָּא שְׁהֶם עָסוּקִים בָּהּ.

וּמַה גַּם שְׁפַדְבְּרִיָּהֶם פְּתַבוּ ג"כ הַתּוֹס' בַּמַּס' בְּתַרְא הַנָּ"ל וַע"ע בַּמ"ש בְּכַתְּנוּבוֹת דַּק"ב ע"ש וַכַּר' מִתְּשׁוּ' מְהִר"ם ב"ב הָאֶרְנוּפוֹת סִי' תַתְּקַמ"ט דְּאֶחָר שְׁהִבִּיא הַש"ס דַּפ' כ"ה וְדַהֲזָהֶב וַדַּפִּי"ן וְסִינִים שְׁם וַז"ל מִיְהוּ פִי' רִיב"ם דְּאִי הָדַר בְּהַ שְׁאִין ב"ד יְכוּלִים לְעַכְבוּ מִלְחִזּוֹר אֶבֶל הוּא עוֹבֵר מִשּׁוּם שְׁאֲרִית יִשְׂרָאֵל לֹא יַעֲשׂוּ עוֹלָה וְלֹא יִדְבְּרוּ כְּזַב וּמְנוֹתָ לְקַרוֹתוֹ רַשָּׁע ע"כ גַּם הַר' מַהֲרִיק"ו בְּשׁו' נ"ט כ"כ דְּבַמִּפִּיר אַם יִרְצוּ לְחִזּוֹר דְּקַעֲבַר מִשּׁוּם שְׁאֲרִית יִשְׂרָאֵל וְכו' וְה"ד רַש"י וְהַמָּרְדְּכִי יַע"ש וַכַּכ' בְּאַגְוֹדָה שְׁם בַּפ' כָּל הַגֵּט סִי' מ"ה וַז"ל וַאֲעַג"ב דְּלֹא אָתוּ לִידֵיָה יְכוּל לְהַקְנוֹת וּמִשְׁמַע בַּפ' הַזְהָב דְּאָסוּר לְחִזּוֹר אֲפִיבְדָבְרִים בְּעַלְמָא דְּמִתְנָה מוּעָטָת הוּא וּמִיְהוּ אַם בְּדִיעֵבַד חִזַּר בּוֹ חִזְרָה הִיא וַכַּפ' הַר"ם ז"ל בְּנִתְיַנַּת הַמּוֹהֵל וַכַּכ' עַכ"ל.

גַּם הַגָּאוֹן מַהֲרִיק"ו שׁו' ע"ו כַּת' וַז"ל מֵאֶחָר שְׁהוֹרְגַל רְאוּבֵן לְמוּל בְּנוֹ יַעֲקֹב יֵשׁ לוֹ יְד וְשֵׁם בְּמִצְוָה וְכו' וְרִאֲיָה מִפ' כ"ה גְּבִי מִתְּנִי' דְּהַמְלִנָּה מְעוֹת וְכו' וּמוֹקִי לָהּ בְּמִפִּירִי פְהוֹנָה וַפִּירִש"י פִּינּוֹן דְּמִלְתָּא דְּפִשְׁיטָא הוּא דְּלִדִּידָהוּ יְהִיב לָהּ אֶסְחוּ לָהּ שַׁחַר הַפְּהָנִים דְּעַתִּיָּהּ וְכו' גַּם בַּפִּי"ן גְּבִי בְּכוֹר וְכו' וְכַתַּב הַמָּרְדְּכִי פ' כ"ה כו' וְטַעְמָא מִשּׁוּם דְּכָל מַת כ חֲשִׁיב מִתְנָה מוּעָטָת וְאָסוּר לְחִזּוֹר בּוֹ כְּדֵאִיתָא בַּפ' הַזְהָב וְכו' דְּמִדְּמָה נְתִינַת מִצְוָה דְּמוֹהֵל לְהִיא דְּמוֹקִי בְּמִפִּירִי פְהוֹנָה מִשְׁמַע דְּכִי הִכִּי דְּאָסוּר לְחִזּוֹר לְעַנְגִּין תּו"מ וְאַפִּי' בְּהַפִּירָא בְּעַלְמָא וְכו' ה"ן בְּנִתְיַנַּת מִצְוָה דְּמוֹהֵל אָסִיר וְאַפִּי' מִן הַסְתָּם ע"כ הִנֵּה מִפּו' יִנְצָא מִדְּבָרֵיו אֵלוּ שְׁדָבְרֵי הַמָּרְדְּכִי הֵם מְנוֹסְפָמִים לַכ"ע וְאַפִּי' לַמ"ש רַש"י שְׁהוּא מִפְּנֵי שְׁשָׁאָר הַפְּהָנִים אֶסְחוּ דְּעַתִּיָּהּ מַה דְּאֶסְחוּ דְּעַתִּיָּהּ וְהוּא כְּאֵלוּ הַגִּיעַ לִיְד הַמִּפִּיר דְּהוּא מִפְּנֵי שְׁאָסוּר לְחִזּוֹר וְכַשִּׁי כָּל הַרְאִשׁוֹ הַנָּ"ל הַפָּךְ מ"ש הַר' מַח"א ז"ל.

ולענ"ד הדבֿר בְּרוּר דָּאלוּ שְׁלֵטוּ מְאִירוֹת עֵינָיו שֶׁל ה"ה ו"ל בְּכָל דְּבָרֵי הָרָאוּשׁוֹ פְּמִלְאָכִים מְאוּרֵי עֵינָיו כָּל הַגּוֹלָה וּנְהִירִין לְהוּ שְׁבִילֵי כָּל תְּלִמוּדָא לֹא הָיוּ כּוֹתְבֵי מ"ש וְהָיוּ נוֹתְנִים דַּעְתָּם לִישֵׁב מַה שֶׁהוּק"ל ע"ד הַגְּה"א וְהַמְר' , וְאִף שִׁיְהִי בְּדוּחַק לְקַיֵּים דְּבָרֵי חֲכָמִים ו"ל וְגַם לֹא שְׁלֵטֵי מ"ט בַּכ"ד גְּדוּלֵי הַפּוֹס' שֶׁהִבְאֵתִי לְעֵיל וְיוֹתֵר מִהֵמָּה שֶׁפְּנֻלָם הִבִּיאוּ לְדְבָרֵי רַבּוֹתֵינוּ בְּעֵלֵי הַתּוֹס' וְלֹא אֶחָד בָּהֶם מִי שֶׁפִּקְפַק ע"ד כָּלֵל.

וְעוֹד זֹאת יֵשׁ לְעֵמֻד ע"ד הַג' מַח"א דְּכַתֵּב דְּמְדַבְּרֵי שְׁאָר הַפּוֹס' לֹא נִרְאָה כֵּן וּמ"כ ה"ע דְּכִינּוּן דַּמ"כ הוּא שְׁאָר הַפְּהָגִים מְתִיבָאִים וְאֶסְחִי דַּעְתִּיָּהּ ע"כ. וְהֵינּוּ כְּמוֹ שְׁפִירֵש"י וּכ"כ בַּס' קְדִישֵׁת יִשְׂרָאֵל כַּנ"ל דְּסִתְמוּ הַדְּבָרִים הַרְבֵּה וְלֹא גִילּוּ דַּעְתָּם לְבָאָר דִּהוּ לֹו יִהְיֶה דַּמ"ש כֵּן דִּהֶם חֲלוּקִים עַל ס' הַג"א וְדַעְעִי' וְלֹא ס"ל דֵּהַט' הוּא דְּאָסִיר לְחַזֵּר עַכ"פ מֵאֵי דַּעְתָּם אֵי אָסוּר לְחַזֵּר נַכ"ד הַחֲלוּקִים אִם הוּא דַּס"ל דְּאִף דְּמַצִּי לְמַהֲדֵר וְלִכְפֹּא שִׁים אִיסוּר אִם יִחַזֵּר אִף לְדִידֵן דְּקִי"ל דְּבִנּוּתָן מִתְּנָה מוּעֲטָת דְּאָסוּר לְחַזֵּר וְרַק מִשּׁוּם וְאֶסְחִי דַּעְתִּיָּהּ הוּא בַּמ"ש בַּמ"כ אִו דְּאִף דְּלִפִּי הָאֵמֶת אָסוּר לְחַזֵּר לְפִי מֵאֵי דְּקִי"ל כַּר"י בְּמִתְּנָה מוּעֲטָת מ"מ מְפָנִי זֶה לֹא מַעֲלָה וְלֹא מוֹרִיד וְעֵיקָר הַטַּעַם הוּא רַק מְפָנִי דְּאֶסְקִי דַּעְתִּיָּהּ וְאֶפְנִי אִם הָיָה דְּמוֹתֵר לְחַזֵּר וּכְדַס"ל כֵּן לְהֵרֵב מְאֲרִיָּה דְּשִׁמְעֵתָא אוֹ שִׁי"ל דְּלִפִּי הַמְּפָרְשִׁים כֵּן הָיוּ כְּמוֹחֲזֵק וְכֵאלוּ מְטָא לִידִיָּה וְלֹא מַצִּי לְמַהֲדֵר בִּיָּה אִפִּי בְּדִיעֵבַד כָּלֵל.

הָרִי לְפָנֵינוּ ג' צְדָדִים. וְהִנֵּה הַצַּד הַא' נִלְע"ד רְחוּק מִן הַשְּׁכָל גְּבֻדוֹת מְלַבִּינוּ וְלֹאפוּשִׁי בְּמַחְלֻקָת לֹוֹמֵר דִּהְנֵה רַבּוּנְאוּתָא פְּנִינֵי אֲדַבְּרֵי הָרָאוּשׁוֹ אַחֲרִים וּס"ל דְּאִף דַּחֲשִׁיב מוּעֲטָת וְכַדְכַּת' רַש"י גּוֹפִיָּה וּבְאוּמֵר אָסִיר לְחַזֵּר וְכִשְׁהוּא מְפִיר דְּמוֹתֵר לְחַזֵּר אִף לְדִידֵן דְּנִרְאָה דְּבָרְגִיל בְּאִיזָה דְּבָר דִּהְיוּ וְדֵאֵי כְּאוּמֵר בְּפִי וְכַדְכִי"ל בְּש"ס וּפּוֹס' בְּדְבָרִים הַמְּוֹתְרִים וְאַחֲרִים נִהְנוּ בּוֹ אִיסוּר דִּהְיוּ כְּאֵלוּ קַבֵּל בְּפִי וְכִינְצָא לְזֶה מְצִינוּ בְּכַמָּה עֵנְיָנִים וְלֹאפֶס פְּנֵאֵי אִינֵי יְכוּ"ל.

רַק אָבִיא לְדוּגְמָא מ"ש הַרְשָׁב"א בַּסִּי קַל"ו לַנ"ד וְנ"ל וּבְכָאֵן לֹא תִימָא אֲנוּמְדָנָא דַּמוֹ בְּלַחוּד אֵלָא מִיְלֵתָא דְּפִשִׁטָּא הִיא כִּינּוּ שֶׁהוּרְגָלוּ בְּכַף כְּמִתְּנָה עֲלֵיו בְּפִי הוּא וְנִהוּ נִרְאָה בְּרוּר לְפּו"ד עַכ"ל וְתוֹ דַּק' לְפִי"ז דָּאִם אֵימָא דְּמוֹתֵר לְחַזֵּר בְּמִפְרִי פְּהוּנָה גַּם לְדִידֵן דְּקִי"ל כַּר"י דְּבְאוּמֵר נִתְּתָ מִתְּנָה מוּעֲטָת דְּאָסִיר לְחַזֵּר וּבְנֻדָּא לְמָה יִתְיַאֲשׁוּ שְׁאָר הַפְּהָגִים כִּינּוּ דְּלִכְפֹּא אִפִּי שׁוּם אָסוּר הֵי בְּלֹא טַעַם.

וְעוֹד דְּלַעֲנִין בְּכוּרָה דַּחֲשִׁיב מוֹחֲזֵק בְּמִפְרִי פְּהוּנָה לֹא אֲשַׁכְּחֵן שְׁאֲמָרוּ כֵּן בְּאוּמֵר לְתַת נוֹ אִף לְדִידֵן דְּקִי"ל דְּאָסוּר לְחַזֵּר וּבְנֻדָּא דְּאִין לָהּ בּוֹ אֵלָא חִידוּשׁוֹ וְדוּקָא בְּמִפְרִי הוּא שְׁאֲמָרוּ וְלָמָּה לֹא נֹאמֵר דְּגַם בְּאוּמֵר לְתַת מ"כ דְּלִיָּהּ מוֹחֲזֵק מְשִׁים דְּשְׁאָר הַפְּהָגִים מְתִיבָאִים וּבְשִׁלְמָא לְדְבָרֵי הַתּוֹס' וְסִיעֵתָם נִיחָא דְּכִינּוּ דִּהְיוּ מְפִיר וְאָסוּר לְחַזֵּר עֲדִיף מְאִמִּירָהאָבֵל אִם נֹאמֵר דְּבְמִפְרִי יְכוּל לְחַזֵּר וְאִפִּי אָסוּר לִכְפֹּא אִטוּ יִצְיָבָא בְּאַרְעָא וְכוּ' אֶתְמָהָא.

גַּם אִם נֹאמֵר כְּהַצַּד הַשְּׁנִי דְּאִף אֵי אָסוּר לְחַזֵּר לְדִידֵן בְּמִפְרִי כְּמוֹ דְּקִי"ל כֵּן בְּאוּמֵר דַּמ"מ לֹא מְפָנִי זֶה הוּא מ"ש דְּאֶסְחִי דַּעְתִּיָּהּ דִּזְנָה לֹא מַעֲלָה וְלֹא מוֹרִיד לְפִי סְבָרַת רַב מְאֲרִיָּה דְּשִׁמְעֵתָא גַּם הַצַּד הַזֶּה אִינוּ מְתִיבָאִים אֵל הַלֵּב לְפִי מֵאֵי דְּכַתִּיבָנָא.

אָבֵל הַצַּד הַגַּ' דִּי"ל ה"ט דְּבַמְכִיר מֵאֵי דְהוּי מְוַחֲזָק הוּא מְשׁוּם דְּכַבֵּר זָכָה וְאַפְּי' אִם חֲזַר בּוֹ לֹא מְצִי הֶדֶר בְּיָה דְּמַכִּיר אֵלִים טוֹבָא מְאוּמָר. הִנֵּה הַצַּד הַזֶּה נִיחַן לִיאָמַר וְסִבְרָה זֹו הִיא מוֹצֵאת לֵהג' בְּעֵלִיּוֹת שֶׁה"ד הֵרַב"א בֵּא"ז פְּדֻכְתִּי לְעֵיל.

וְהִיָּה מְקוּם לְהַעֲמִיס פֶּן בִּס' רַש"י דְּמֵאֵי דְקֶאָמַר דְּשָׁאָר הַפְּהֵגִים אֶסְחוּ דְעַתְיָהּ הוּא נְתִיבָת טַעַם לְמַה שְּׁעָשׂוּ אוֹתוֹ פְּזוּכָה דְהוּא מְשִׁים דְקוֹנְדָם שְׂיָבוֹאוּ הַמְתַּנּוֹת לְעוֹלָם כְּבָר הֵם מְתִיאָשִׁים וְלָכֵן תְּכַרְףּ כְּשֶׁבָאוּ כְּבָר זָכָה הַמְכִיר כְּאֵלּוּ בָּא לִידּוֹ וְלָזָה נוֹטִים גַּם דְּבָרֵי הַגַּ' ר"ן בַּע"ס הָעֲרוּף בְּאוֹת מְכָר דַּכְת' וְז"ל דְּכָל אָדָם הַיְדוּעַ שְׁנוֹתָן כָּל מַתְנוּתָיו לִפ' פֶּהֵן אֵין לִפְהוֹ אַחַר חֲלָק בְּהֵן אֶלָּא הֵם בְּחֻזְקַת אוֹתוֹ פֶּהֵן וְאַעֲפ"י שְׂלֵא הִגִּיעוּ לִידּוֹ עַדְיָן.

אָבֵל נִרְאָה דְגַם זֶה אֵין נִרְאָה לְפָרֵשׁ כֵּן בְּכּוֹנֵת דְּבָרֵי רַש"י דְּמֵאֵי דְקֶאָמַר דְּאַסְחֵי דְעַתְיָהּ דְהוּא דְמַפְנֵי זֶה עָשׂוּ אֶת שְׂאֵינוֹ זָכָה פְּזוּכָה כַּמ"ש בְּעֵלִיּוֹת דְרַש"י דְפִי' פֶּן הוּא לִס' רַב דְקֶאָמַר שֶׁם בְּגִמְרָא דְכִיחִידָאָה לֹא מוֹקְמֵי וְאֵיבְרָא דְהִיא גּוֹפָא ק"ט ע"ד הָעֵלִיּוֹת דְאָם אֵימָתָא לְהָא לְמַה צְרִיף לְאוֹקוּמֵי בְּמַכִּירֵי כְּהוֹנָה וְלִקְמוֹן בַּע"ה נְבֵא לְכָלֵל יֵשׁוּב דְבָרֵינוּ.

וְלָכֵן נִרְאָה דְלֹא מְכַרְעָא כְּלָל לֹוֹמַר דְרַש"י דְמַפְרֵשׁ פֶּן הוּא חוֹלֵק ע"ד הַתּוֹס' דְשִׁפִּיר יֵשׁ לְפָרֵשׁ בְּדְבָרֵינוּ דְגַם הִיא מְסַפִּים לְדְבָרֵי הַתּוֹס' וְשָׁאָר הָרֵאשׁוֹ' וְז"ל וְכַמ"ש מוֹהֲרִיק"ו וְכֵן מְמַשְׁמַעוֹת דְבָרֵי גְדוּלֵי הַפּוֹס' דְאֵין שׁוּם אֶחָד מֵהֶם שְׂיֵאֵמַר דְרַש"י חֲלוּק ע"ד הַתּוֹס' וְגַם דְאֵי אֵימָתָא לְהָא לֹא הוּוּ שְׁתַּקִּי הַתּוֹס' וְשָׁאָר הָרֵאשׁוֹ' מְלֵהֲזַפִּיר שְׁרַש"י לֹא סֵל"ה פְּדֻרְכָּם תְּמִיד.

וְאַפְּי' הַגַּ' הָעֵלִיּוֹת לֹא נִסְתַּיַּיע מְדְבָרֵינוּ וְרֵאִיתִי מ"ש הֵרַב"א בֵּא"ז פְּתוּבּוֹת עַמ"ש שֶׁם דְאֵי הֵכִי אֵמֵאֵי כְּתִב לְבָרֵר לוֹ פֶּהֵן וְהַמּוֹבֵן מְדְבָרֵינוּ הוּא דְלִפִּי מַה שְּׁהִבִּיא מְקוֹנְדָם דְרַב דְמוֹקִים הִיא מְתַנִּי' דְגִיטִין בְּמַכִּירֵי כְּהוֹנָה מְשׁו"ה הוּק"ל שֶׁם דְלְמַה צְרִיף לְבָרֵר בַּמ"כ וְלָזָה תִּי' דְלִפִּי מַה שִׁפִּירש"י הֵתָם דְהוּא דְלִפִּי שְׂשָׁאָר הַפְּהֵגִים אֶסְחוּ דְעַתְיָהּ דְאַלְמָא לֹאוּ קִנְיָהּ מְמַשׁ הוּא הַת"ש זַתד"ק.

וְתַמְהֵנִי דְטָרַח לְהִבִּיא מְדְבָרֵי רַש"י דְאֵינוֹ מְפוֹרֵשׁ כ"כ וְיַד הַדּוֹחָה נְטוּיָה לְדַחּוֹת וְלֹא הִנְפִיר לַמ"ש הַתּוֹס' עֲצָמָם וְכַמָּה מְהֵרֵאשׁוֹ' פֶּנ"ל וְהוּא פְּלֵא דְאַפִּי' תִּימָא שְׁהִבִּיא מְדְבָרֵי רַש"י הוּא מְשׁוּם דְנַר' מְדְבָרֵינוּ דְאַפִּי' אֵיִסוּרָא לִיכָּא אִם יַחְזוֹר מְשֵׁא"כ מְדְבָרֵי הַתּוֹס' וְהַמְפָּר' מְלַבֵּד דְלֹא מוֹכַח מִיַּדִּי מְדְבָרֵינוּ וְכַדְכְּתִיבָנָא וְעוֹד זֹאת פִּינּוֹן דְהַתּוֹס' וְהֵרֵאשׁוֹ' וְז"ל כְּתִבוּ בְּפִי' דְאָם חֲזַר מְהֵנִי אִם אֵימָתָא דְרֵאִיָּה לְדְבָרֵיהֶם טְפִי הו"ל לְהַנְפִירֵם מְלֵהֲבִיא מְדְבָרֵי רַש"י פִּינּוֹן דְהֵם כְּתִבוּ בְּפִי' וְעַפִּי"ד מְתַנִּישְׁב שְׁפִיר.

וְרֵאִיתִי בִּס' בְּתִי כְּנִסְיוֹת סִי' תֵרַצ"ה דַּק"ךְ שַׁכְת' וְז"ל רֵאִיתִי דְבָרִים תְּמוּהִים בְּדְבָרֵי הַתּוֹס' דְכְתוּבּוֹת דַּק"כ שְׁכְתָבוּ דְצְרִיף כְּתִיבָה דְלֹא לִיְהִדֵר אִפִּי' בְּמַכִּירֵי כְּהוֹנָה וְק' דְבַמְתַּנָּה מוּעָטָת אִפִּי' בְּלֵא כְּתִיבָה אָסוּר לְחַזוֹר וְכ"ת דְכּוֹנְתוֹ לֹוֹמַר דְלֹא מְהֵנִי חֲזַרָה אִם חֲזַר פִּינּוֹן דְכְתִב הָא וְדֵאֵי לִימָא דְהֵכִי הוּל"ל וְמִיָּהוּ צְרִיף כְּתוּבָה דְאֵי הֶדֶר לֹא הוּי חֲזַרָה וּמְדַכְתְּבוּ דְלֹא לִיְהִדֵר מְשַׁמַּע דְכְתוּבָה בְּעֵי כְּדִי דְלֹא תִיְהִדֵר וּבֵלֵא"ה ל"מ הֶדֶר דְהוּ"ל מְהֵנָה מוּעָטָת וְכַדְאֵמְרִינוּ בְּהַזְהֵב אֵלִיבָא דְהַלְכְת' וְלִפִּי פִירש"י דְגִטִין שַׁכְת' דְהַפְּהֵגִים מְתִיאָשִׁים אִפִּי"ה לֹא פְּלִיג רַש"י דַּל"מ הֶדֶר בְּיָה מְשׁוּם דְהוּי מְתַנָּה מוּעָטָת אֶלָּא דְרַש"י פּוֹרֵשׁ טַעַם מ"כ מֵאֵי הִיא.

א"נ אַפְּשֵׁר לְחַלֵּק דל"א דְּלֹא מְצִי הָדָר בְּיָה בְּמִתְנָה מוּעֵטָת ה"ד הֵיכָא דְּהַמְתַּנָּה בְּעִין דְּסַמְכָא דְּעֵתִיָּה דְּמַקְבֵּל כְּדִהְיָא בְּכַתְּוִבּוֹת אַבְּל בְּהֵיא דְּגִיטִין אַפְּשֵׁר לְחַזְרֵר וְכוּ' ע"כ וְלִדְיָדִי אִינִי רוּאָה שׁוּם תִּימָה כָּלֵל דְּנִדְאִי הַדְּבָר מוּבָן דְּכֻנְתָּם שְׁאַמְרוּ דְּלֹא לִיְהִדְר דְּהוּא דְּאַרְף אִי הָדָר ל"מ וז"ב אַבְּל מ"ש בְּכֻנְתָּ פִירִש"י כֵּן הוּא הָאָמֶת וְכֻדְכָת' וְאַפְּל' בְּדְבָר שְׁלֵא ב"ל הָוִי וְכֻמוּ שְׁאַכְתָּוּב לְקַמָּן בִּס"ד וְיִשׁ לְעַמּוּד עָלִיו שְׁלֵא הַזְכִּיר דְּבָרֵי הַתּוֹס' דְּפִי"ן וְגַם לֹא הֵבִיא מ"ש הַמַּח"א בְּזָה וְאִיהוּ גּוּפִיָּה כְּבָר הֵבִיא מ"ש הָרַב בְּרִישׁ דְּבָרֵיו וּמַעֲתָה חָל עָלֵינוּ חוֹבַת בְּיָאוּר לִישָׁב מַה שֶּׁהָק' הַמַּח"א וְקֻדְוִשֵׁת יִשְׂרָאֵל הַנּוֹ"ל דְּחֻלִּילָה לְהַעֲלוֹת אִפִּי בְּמַחְשָׁבָה דְּמ"ש רַבּוּתִי בַּעַה"ת וְכֻמָּה רֵאשׁוּ' דְּהוּא מְשׁוּם דְּלֹא נִתְּנוּ דְּעֵתָם לִידַע דְּבַעַל הַשְּׁמוּעָה דְּהוּא לֹא ס"ל לְהָא דְּבְמִתְנָה מוּעֵטָת דִּישׁ בּוּ מְשׁוּם מַחֲס"א.

וּמַה גַּם שְׁפָל גְּדוּלֵי הַפּוֹס' שְׁהֵבִיאוּ דְּבָרֵיהֶם אִין שׁוּם אַחַד שְׁיִרְגִישׁ בְּזָה וְלוֹמַר שֶׁהִי"ל גִּי אַחֲרַת בִּש"ס דְּגִיטִין דְּהִיוּ גּוֹרְסִים שְׁם אַמּוֹרָא אַחַר בְּמַקּוּם רַב אִינוּ נַח לִי. וְאַרְף שְׁרֵאִיתִי בַּחֲזִי הַרְשָׁב"א גִּיטִין שְׁם סד"ה אִם כְּשֶׁהֵבִיא הֵיא דְּפִי"ן כְּתוּב שְׁם הֵילְכָף בֵּין לר"ה בֵּין לְעוֹלָא וְכוּ' ע"ש הָא נִדְאִי ט"ס הִיא וְכוּ' כִּי הַעֲתִיקוּ שְׁהוּא רַב וְכֵן הִג' ר"ן בַּעַל הַעֲרוּף וְכֻמָּה רֵאשׁוּ' הַעֲתִיקוּ כֵּן וְכֵן כְּמָה מְגִדוּלֵי הַפּוֹס' כְּמוֹ מוֹהֲרִיק"ו ה"ד הַרְדָּב"ז בְּשִׁנְיֹת סִי' ש"מ וְהַרְב"א בֵּא"ז כְּתוּב שְׁם וְגִדוּלֵי הָאֲחֲרוּנִים הַעֲתִיקוּ כֵּן וְאִם אִיתָא לֹא לִישְׁתַּמִּיט לְשׁוּם אַחַד מֵהֵג' שְׁיִרְגִישׁ יוֹדִיעֵנוּ כְּזֹאת.

אַבְּל אַפְּשֵׁר לְפָרֵשׁ וְלוֹמַר בְּדַעַת רַבּוּתִי בַּעֲלֵי הַתּוֹס' דִּס"ל דִּאֲעַג"ב דְּרַב דִּס"ל הֵתָם בְּמַפִּירֵי כְּהֻנָּה הוּא אֲעַג"ב דִּס"ל דְּדְבָרִים אִין בְּהֶם מַחֲס"א הַש"ס דִּמַּס' ב"ב דְּמוֹקִי לָהּ לְהֵיא בְּמַפִּירֵי כְּהֻנָּה דְּחֻשִׁיב מְוַחֲזָק לְעֻנָּן בְּכוּרָה א"כ הוּא דְּנֻקָא לְפּוּם מֵאִי דְּקִי"ל כִּר"י דְּדְבָרִים יִשׁ בְּהֶם מְשׁוּם מַחֲס"א הָא לֹא וְכוּ' לֹא הֵנָּה חֻשִׁיב מְוַחֲזָק גַּם לְעֻנָּן בְּכוּרָה אִפִּי בְּמַפִּירֵי כְּהֻנָּה דְּכִינּוֹן דִּסו"ס מְצִי לְחַזְרֵר אַרְף שְׁיִחְזוֹר וְל"ח מְוַחֲזָק וְעוּד נִרְל"פ דְּאַפְּלִי נֵאמַר דְּמ"ש הַתּוֹס' שְׁם בְּמַסְכַּת ב"ב וְהִינּוּ טַעְמָא שְׁזָהוּ מִתְנָה מוּעֵטָת דְּקֵאִי ג"כ לְמ"ש שְׁם בִּמַס' גִּיטִין כְּפִשְׁט דְּבָרֵיהֶם דְּגַם רַב סל"ה וְכֵן נִר' מֵהַמְרָדְכִי וְהִג"א וְאַגְוָדָה דִּי"ל דַּע"כ לֹא פְּלִיג רַב עַל ר"י וְאִמַּר דְּדְבָרֵיהֶם אִין בְּהֶם מְשׁוּם מַחֲס"א כ"א בְּהֵוּא דְּנֻקָא מְשׁוּם דִּישׁ סִיבָה לְחַזְרָתוֹ וְכִדְפִירִש"י שְׁם בְּמ"ש אֲבִי לְתַרְזַן לְדְבָרֵי רַב דְּהֵוּא דְּלֹא יִזְבֵּר אַחַד בְּפָה וְאַחַד בְּלֵב וְז"ל אַבְּל אִם נִשְׁתַּנָּה הַשְּׁעַר לֹא ח"ו וְהוּא חוֹזֵר לְפִי שְׁיֻנוּי הַשְּׁעַר אִין כְּאִן חֲס"א ע"כ דְּמִשְׁמַע דְּבַחַד תְּרַעָא אִפִּי רַב מוֹדָה דִּישׁ בּוּ מְשׁוּם מַחֲס"א וְכ"כ הַרִיטְב"א בְּפִי כו' רִש"י ה"ד הַרְב"א בֵּא"ז שְׁם וְכֵן נִר' מִמ"ש הַתּוֹס' שְׁם קֶצֶת ד"ה מוֹדָה דְּמַפְרָשׁ לְדְבָרֵי ר"י בְּב' תְּרַעֲי דִּי"ל לְפִי"ז דִּס"ל כְּדְבָרֵי רִש"י דְּבַחַד תְּרַעָא מוֹדָה רַב דְּבְמִתְנָה מוּעֵטָת וְגַם בְּמ"ש ר"י יִשְׂרָאֵל שְׁאַמַּר לְכֵן לּוֹי דְּמוֹדָה רַב לר"י דִּישׁ בּוּ מְשׁוּם מַחֲס"א וּמְשׁו"ה לֹא אֲשַׁכְּחֵן דְּרַב פְּלִיג עָלֵיהּ דְּר"י בְּהֵיא דִּישְׂרָאֵל שְׁאַמַּר לְכֵן לּוֹי וְאֲעַפ"י שְׁיִשׁ לְדַחוּת וְלוֹמַר דְּכִי הֵיכִי דְּפְלִיג רַב וְס"ל דְּנֻקָרָא אִין בּוּ מַחֲס"א כְּמוֹ כֵּן פְּלִיג בְּמִתְנָה מוּעֵטָת וְכֵן נִר' מִמ"ש הָרַב בְּ"ח בִּסִי' ר"ד כְּדִי לְקַיָּים דְּבָרֵי הַרֵאשׁוּ' י"ל דִּס"ל דְּהָא ל"מ וְלֹא פְּלִיג כ"א בְּנֻקָרָא מְשׁוּם דִּס"ל דְּהִיוּ כְּמִתְנָה מְרֻבָּה וְיִשׁ סְמָף מִמ"ש מְרֵן בִּי"ד סִי' רַנ"ח סַעֲי' י"ג וְהוּא מֵהֵג"א ע"ש וְכֵן כְּתָבוּ הַתּוֹס' בִּמַס' ב"ב דְּקַל"ג וּבִיאָרוּ דְּבָרֵיהֶם בִּמַס' קִידוּ' דְּכ"ט ד"ה מְשֻׁכּוּ דְּנִשְׁתַּנָּה הַשְּׁעַר הִי כְּמוֹ דְּלֹא נִתְּכַוֵּן לְכָף וְכ"כ בְּאַגְוָדָה שְׁם וְאִין לְהַק' דֹּא"כ אֲמַאי לר"י יִשׁ בּוּ מַחֲס"א דִּי"ל דְּאִיהוּ ס"ל דְּלַעֲנָן מַחֲס"א דְּאִינוּ מְשׁוּם קִנְיָן יִשׁ לּוֹ לְקַיָּים דִּיבּוּרוֹ כֵּן אִפ"ל לְקַיָּים ד' הַרֵאשׁוּ' ז"ל וְמ"ש הַתּוֹס' דְּנֻקָרָא הוּוּ בְּמִתְנָה

מועטת הוא לס' ר"י אָבֵל לס' רב מתנה מועטת עדיף טפי, ועוי"ל דאפי' נאמר דס"ל דבאמר ליתן מתנה דפליג נמי בקא וכדברי המפר' דסל"ה מ"מ במ"ש ר"י דישאל דאמר לכן לוימודה דיש משום מחס"א במתנה מועטת פזו דהוי ט"ה דמ"כ.

וטעמא דמקלתא עפ"י ד הריטב"א ה"ד הרב"א בא"ז מצינא דה ר"נ ונ"ל וק"ל מאי ה"נ מסתברא הכריחא הוא וי"ל דדילמא שאני קא שחיב לו לתת לו עכ"פ ואינו נותן משלו פלוגם הילכה מפני פן לוי אחר אין לו לשנות את דיבורו שיהא חוטא ולא לו משא"כ במתנה מועטת שיש לו לתת משלו ואפי"ה אמרי הגמ' דבמתנה מועטת לית בה קפינא וכטו"ה דהתם חשיב ע"כ ולפי"ז י"ל דס"ל ו"ל דכיון דעכ"פ יש צד לומר דל"ד למתנה מועטת הך מתנה מועטת דטו"ה דמ"כ דלית לן לאפוישי בפלוגתא ומודה רב במתנה מועטת דמ"כ משום דאין אדם חוטא ול"ל.

וכן נמי נר' להוכיח מפירש"י דבמתנה מועטת דמ"כ דגם רב מודה דיש בה משום מחס"א לפי מה שפ"י הרשב"א לישב דבריו במ"ש ביהיא דפ' כ"ה גבי וישאל דאמר ללוי פנר מעשר יש לה בדי דה"ט דכיון דאין לישאל אלא מתנה מיטת ויש בהזרתו מחס"א וה"ד המח"א שם ע"ש ואם איתא דרב לא סל"ה א"כ הוא דלא פרב ואמאי לא הק' לס' רב שם בפ' הנהב אלא נר' דס"ל דבמ"כ גם רב מודה.

ועיי"ל דאף אם נאמר דקשהוא באמירה בעלמא בלחוד אף במ"כ ס"ל לרב דאין בו משום מחס"א היכא דהוי במכירי פהונה שהורגל לתת לו נדאי מודה רב דס"ד ויש בו משום מחס"א ומשו"ה הוא דחשיב פאלו פא ליזו פיון דאסור לחזור אפי' לרב ומלבד מה שי"ל פן מד' הרשב"א ו"ל ה"ל במה שפירש לדעת רש"י דאף אם תרצה לדחות דמה שפירש פן הרב בדעת רש"י הוא דמירי נמי במ"כ דנקא דאי לאת"ה אתי דלא פרב.

ועוד יש להוכיח פן דרב ל"ק דבכל גוונא דליכא משום מחס"א מתוך הש"ס דפ' הנהב גופא שאמרו שם תנאי הוא ומייתו ממתני' דפ' הפועלים דמעשה הריב"ע שאמר עד שלא יתחילו במלאכה וכו' ע"ש די"ל ולדעת רב נמי מי ניחא ולמה ק"ל לר"י א"ה אפי' התחילו במלאכה וכמו שפירש מזה הריטב"א ו"ל ה"ד הרב"א בא"ז שם וכת' ונ"ל פי' דבשלמא לדידי פיון שהתחיל הרי יש פאן יותר מדברים בעלמא ויש בו משום מחס"א ע"כ הרי בע"כ דרב לא פליג עליה דר"י דבכל גוונא ליכא משום מחס"א פל דלא זכה מן הדין כ"א דנקא בדברים בעלמא ודנקא בהך ומשום דבזה לא ס"ד אב"ל פשיש איזה דבר אחר אף דלא זכה מן הדין י"ל בע"כ דגם רב ס"ל דיש מחס"א משו' דסמכא דעתיה דמקבל וכ"ש וק"ל במ"כ דלא זו בלבד דמקבל נאפי' כ"ע אסחו דעתיהו ומתיאשים דבנדאי לא יתן כ"א למפיר דבנדאי ס"ד דמקבל נאפי' לרב אסור לחזור.

ומ"ש הרפ"ח פ"ד שם סי' ס"א ס"ק כ"ג אחר שהביא דברי רש"י דפ' כ"ה ואעפ"י שאם רצו הבעלים לחזור ש"ד ומצו הדרי מ"מ כ"כ דלא הדרי בהו וכו' יעו"ש הא נדאי כו' לומר דאף דאסור לחזור מ"מ אם בדיעבד חזר בו אף דעבד איסורא מהני חזרתו נר' ברור דלא נעלם ממנו מ"ש התוס' ושאר הראשו' ועי' ג"כ להג' מיהרי"ו סי', ע"ב וה"ד הכנה"ג שם בסי' ר"ד דמפן' יוצא מדבריו דבנ"ד באחד שפיר לתת נדוניא לפ' דכיון דיש

איסור משום מחס"א דקם ליה ברשותיה ותייב לתת דהוי פאלו הגיע לידו והוכיח פן מההיא דבן לוי וכו' יעו"ש.

והנה לפי מה שנתבאר מדברי הש"ס דפ' הנהב וקראשו הנ"ל דבמתנות פהונה תשיב כמתנה מועטת ואסור לחזור לכאורה הנה מקום לעמוד במה שפבר ידוע פלוגתא דאמוראי בש"ס אי טו"ה ממון או לא וגם קראשו נחלקו בזה דהשאלתות פ' קרח ור"ח והרמב"ן והרשב"א והריטב"א וקרא"ש וק"ן בפ' האיש מקדש וכ"כ בתשו' הרשב"א סי' תקס"ג וכ"כ מב"י בח"מ סי' ל"ז ע"ש הריטב"א ע"ש ורי"ו נב"כ ח"ב דר"ז פוליהו ס"ל טו"ה ממון ולעומת זה הרמב"ם ו"לופוסקים אחרים ס"ל דטו"ה אינה ממון.

ואני תמיה ע"ד הרב זקן אהרן סי' ד' דכתב שם ונ"ל ואעג"ב דטו"ה א"מ כדאמר טולא סוף האיש מקדש ואעג"ב דר"ח פי כרבא דטו"ה ממין הרמב"ם והראב"ד ורוב הפוסקים פסקו פסוגיא דקידושין דטו"ה א"מ והגונב טו"ה א"ח כלום ואפי' את"ל דהויא פלוגתא מוקמינן ממוןא אצל מ"ק ע"כ.

והוא מן התמיה דאיך תשיב פזאת דס' ר"ח יחידאה היא דלפי מאי דכתי' מערכה מו"מ הוי ויש צד לו' דאדרבא כרבא ס"ל דטו"ה כוי ממון. וגם מאי דפשיט"ל דהראב"ד ס"ל כהרמב"ם י"ל בזה דאעג"ב דלא השיג עליו בפ"ה מה' אישות הרי בפ"ו מה' מעשר דהשיג עליו נראה דס"ל דטו"ה ממון וכדכתי' המח"א בה' טו"ה ע"ש.

הגם הלום ראיתי מה שכתב ה' פ"מ ח"א סי' ס' דה"ד הריטב"א אשהביא מר"ן ז"ל בסי' ל"ז וכתב דהרשב"א אשהביא דברי מב"י שם סמוך לתשו' זה של הריטב"א הוא חולק ורצה לידחק בדבריו ומסיק דמשמעו דבריו הוא דחולק ומלבד מה שי"ל ע"ד דהרשב"א כתב בתשו' בפ' פ' דברי הריטב"א ועוד זאת למה לו לדקדק מדברי הרשב"א מה שאינו ולא הביא דברי הראשונים דחולקים וס"ל דטו"ה אינה ממון.

אלא שגם לדברי הסו' דטו"ה א"מ אינו מוכרח כ"כ דס"ל דלא תשיב נוגע בעדות דאעג"ב דפשיט דברי הרשב"א והריטב"א נר"ה מדהנצרכו לומר דקי"ל דטו"ה ממון מ"מ יש לדחות וכדכתי' הר' ש"ך שם סקיו"ד דהרטב"א קושטא דמילתא קאמר לפי דס"ל פן להלכה ולא מסתבר לומר דלמ"ד אינה ממון דיכו"ל יעו"ש"ד והספ"ס עמו ה' או"ת ע"ש ומלבד מ"ש ה' ש"ך יש פנים הנראים פן לפי מ"ש מרן בפ"ב מה' שלוחין ה"ח בדעת הרמב"ם שם דמשים דאית לים טו"ה דחשיב ש"ש ע"ש אעג"ב דהוא ס"ל דטו"ה א"מ ונה נר' דעת הרב מוהר"ם גאלאנטי סי' ע"ד דכתב שם וכיון דחשיב טו"ה מה שמתקשר עם חבירו וכו' פשיטא דהוי נוגעין בעדות זו עכ"ל.

אלא די"ל עליו במאי דס"ל כ"כ בפשי' וקיצר ולא הזכיר מכ"ז ולעת הפנאי יש להרחיב הדיבור בזה ובמ"ש ה' אדמ"ק ח"ב סי' כ"ה אלא שאכמ"ל וכבר עמדתי במ"א בדברים השייכים לענינים אחרים. אלא דהשתא עכ"פ י"ל מאי דקרו ליה מתנה מועטת דבשלמא לס' האומרים דטו"ה ממון דהוי מתנה אלא דהוי מועטת אבל למ"ד דאינה ממון ואפי' שו"פ לקדש בו את האשה אפי' ליכא שום מתנה דלא חסר ממנו מידי ואפי' שו"פ.

ואין לומר דכל הנהו סוגין אתניא למ"ד טוה"מ דא"כ תיקשי למ"ד טו"ה א"מ, ועוד דבש"ס דגיטין שם לס' עולא דמוקי לה כר"י דעשו את שאינו זיכה כזוכה משום דמפירי לא קתני ואם איתא בלא"ה לא מצי מוקים משום הוא סבר טו"ה א"מ.

אבל נר' דלק"מ דאעג"ב דלא תשיב ממון עכ"פ הנאה מיהא אית ליה ואותה הנאה שחסר ממנו בנתי' לא תשיב מתנה מועטת אבל הא ודאי דגם למ"ד טוה"מ דא"ש מפנין דאין גוף הדבר ש'לו כ"א טו"ה והוא דבר מועט דחסר ממנו וז"ב.

והוצרכתי לזה לפי שראיתי בתשו' מהר"י מינ"ץ הו"ד בתשו' הרא"ם ח"ב סי' ל"ח דכת' ונ"ל ומה שמתנית פהונה תשיב למתנה מועטת אפא למימר שהולך לפי שי' דדעתו נוטה טו"ה א"מ פדאמר במר' פ"ק דב"מ ופ' שבועת הדיינים אבל לרשב"א דפו' דטוה"מ איכ"ל דתשיב דבר מרובה ע"כ והם דברים תמוהים לענ"ד איך יתכן לומר דהרשב"א וסבור דהוי מתנה מרובה דמ"ש מהר"ם פן לאו מסברא קאמר כ"א דהכי מפו' יוצא מהש"ס גופא דפ' הנהב הנ"ל ולא אפשר לפרש פי' אחר בש"ס ומפני זה הוא מ"ש מהר"ם וכל הראשו' כ"כ בפ' ומקלם הרשב"א והריטב"א גופייהו דתשיב מתנה מוע' משום דהוי טו"ה פדכת' לעילולא אפשר לשום פוסק ומפרש שיאמר דהוי מתנות פהונה מתנה מרובה וכ"ת דהרי מהר"י מינ"ץ יאמר דאעג"ב דבש"ס שאמרו הכי נמי מסתברא דהוא מוכרח דס"ל פן דהיינו משום דהוי מתנה מועטת הנה משום דהש"ס גופיה ס"ל שם טו"ה א"מ מלבד דלא אשפחן לשום מפרש שיפרש פן ואדרבא מדברי פולם מתבאר להפך והרשב"א גופיה מנישב פירש"י דפי' בברייתא ממה שהק' התוס' ונ"ל דהוא משום דהוי מתנה מועטת ואסור לחזור ועוד דאם איתא להאי אמאי לא הכריעו הסו' דטו"ה אינה ממון מהקא דר"פ דהוא בתרא וסתמא דתל' דהכי ס"ל ומתנה גופיה שיהביא המר' והוא בתשו' סי' רפ"ו דשו"ט וכת' דדילמא רבא גופיה ס"ל דטו"ה א"מ ולא החליט המאמר אמאי לא הוכיח פן מהש"ס דפ' הנהב דסל"ה אלא ודאי דהא אתניא ככ"ע דגם למ"ד טו"ה ממון אפי' דהוי ממין אותו ממון לא הוי כ"א דבר מועט דכיון שאין הגוף ש'לו ואדרבא י"ל דגרע ממתנה מועטת פדכתב הריטב"א וכנ"ל וכ"כ בתשו' מהר"ם הקצרות סי' פ"ז אותה תשו' בעצמה.

הנה מבואר שדעת כל הראשונים ונ"ל דאם רגיל לתת איזה דבר לאחר דאף שלא הוציא בפיו פלל שיתן לו תמיד דעכ"ז אינו יכול ליתן לאחר ואם רוצה לשנות ליתן לאחר קא עביד איסורא משים דקא עבר לשארית ישראל וכי' והוסיפו ג"כ דאף שאינו במידי דררא דממונא רק במידי דמצנה.

וכ"כ בתשו' מהר"ם ב"ב האריכות סי' תתקמ"ט דאחר שהביא הש"ס דף כ"ה ודהנהב ופ' י"ן וסיים שם ונ"ל מיהו פי' ריב"ם דאי הדר ביה שאין ב"ד יכולין לעכבו מלחזור אבל הוא עובר משים שארית ישראל לא יעשו עולה ולא ידברו כזב ומותר לקרותו רשע ע"כ, גם הר' מהריק"ו בשו' ע"ו כ"כ דבמפיר אם ירצה לחזור דקעבר משום שארית ישראל וכו' וה"ד רש"י והמרדכי יעו"ש: אמנם למב"י סי' רס"ד ביו"ד שאחר שה"ד המרדכי ותשו' מהר"ם ומ"ש מהריק"ו פנ"ל פתב ונ"ל אבל הרא"ש בתשו' כ' י"ב דאדם נוטן לחבירו פנו למולו נ"ל דבר פשוט שאין לו קיום אלא בת"כ או בקבלת חרם אז פופין אותו לקיים, וכתב עוד דאפי' כפר נולד וכו' עכ"ל, והשכנה ג' שם ציינו ג"כ למ"ש

בכ' קב' סי' י"ג ששם האריף הרבה, ואנכי הרואה באותה תשוב' דכלל ק"ב דאחר
שהאריף שם בדין זה דנודר בנו לחבירו למולו פתב בסו"ד ונ"ל ואפ"י מחוסר אמונה און
פאן דאפ"י ל"ד דברים יש בהם משום מחוסר אמונה ה"מ בדבר שלב"ל ודבר שיש בו
ממש שאילו קונה לו הנה קונן גמור פה בדברים שיש בהם משום מחס"א אבל
בדבר דלא שייך ביה קונן אין ביה משום מחס"א וכה"ג מחלק בפ' הנהב ומ"ש קרקע
וכו' ומטעם זה נמי ל"ד למתנה מועטת דכיון דל"ש ביה קונן ל"ש ביה משום מחס"א
ע"כ, ונראה לכאורה דט"ס נפל בדבריו וצ"ל הני מילי בדבר שפא לעולם ודבר שיש בו
ממש זוהי שק' דנראה שהוא היפך דברו התוס' בההוא דמפירי פהונה וכל הראשונים
נראיתי להר' מהר"א חזן הוב"ד בחק"ל ח"מ סי' טו"ב שה"ד מהר"ם מינץ בסי' ל"ה
דכתב ו"ל שם וכן משמע דעת המ"י וסמ"ג שכ' וכל החזן בו אינו ב"מ שפרע משמע
הא מחוסר אמונה איפא ע"כ ותמה ע"ד מתשו' הרא"ש דכתב בדבר שלב"ל דל"ש ביה
קונן אין בו משום מחס"א וע"ש שכתב עוד וכ' בש"מ לב"מ ד"ז ע"ב שהביא תשו'
מהר"י ו' מיגש דאף אם הקנה דבר שלב"ל קאי באבל שלכאורה נר' פחולקים הרי"ף
עם הרא"ש ע"ש.

ולא נרָגש מפל האמור שכת' כל הראשונים ו"ל דהע' הוא מפני שהוא מתנה מועטת
ואסור לחזור ואעפ"י שהוא גם על דבר שיבא שעדין לב"ל ומ"ש משם הג'
מהרי"ן ומיגאש לפי הנראה לאו שמיה מתניא וגם דנפל ט"ס אלא שלאפס פנאי איני יכו"ל
דלפום ריהטא נראה דס"ל דאם נותן מתנה מעות לדבר שאינו ברשו' דקאי ב"מ שפרע
אם קנה אח"כ.

נראיתי להחוק"ל במ"ב ח"מ סי' כ"ט שאחר שהביא דברי הרא"ש אלו דכ' ק"ב פתב
ונו"ל וע' ב"ב דס"ט גבי ארעא ודקל ברשפ"ם והרמב"ם והמרדכי ושאר פוס' והרא"ש
עצמו מפלגם דאף דהוי דבר שלב"ל דל"ק איפא משום מחס"א וי"ל ע"כ.

ונמצא לפי"ז דגם אלו הגאונים ס"ל בדברי מהר"ם ושלם פמו שנראה מדברי הרא"ש
בתשו' הנ"ל וא"כ יש תקימה ע"ד מהר"א הנז' מ"ב שלא נרָגש מזה פלל. וראיתי לרמ"א
בד"מ שהטיל שלום בין הרא"ש ומוהר"ם לענין שגם הרא"ש מודה למהר"ם דאסור
לכתחילה וה"ד בפ"י סק"ז ע"ש גם הרב מהראנ"ח בח"ב סי' ע' כ"כ והוכיח ממ"ש
הרא"ש גופיה דאין לחייבו אם קדם אחר ואה"נ דאינו יכול לחזור לכתחילה ע"ש.

וע' להרב אדמה"ק ח"ב בתשו' שפסו' הס' סני' ט' דה"ד מהראנ"ח אלו וכתב וכל דבריו
אמו"ץ וברורים, ופשוטים לכל חכם עכ"ל. ויש לתמוה ע"ד פולגם דלא נרָגשו מתשו'
אחרת של הרא"ש דסי' ק"ב שאין נראה פן.

ויכמו כן י"ל ע"ד השיורי כנה"ג שם שהוא הביא הך תשו' דהרא"ש וה"ד מהראנ"ח אלו
ג"כ וגם תקימה על דברי החק"ל שם דהביא הך תשו' דהרא"ש דנר' דגם הוא הבין פדכתי'
בפשי' והק' ע"ד שגם מדבריו אין נר' פן ולא נרָגש ממ"ש בד"מ ומהראנ"ח ואדמה"ק
בדעת ואין נר' דמ"ש הר' בסו"ד די"ל דר"ל דאיפא אנפא לפרש גם בתשו' זו דס"ל
דאסור לחזור משום דאיני רואה לנטות דרף ימין ושמאל דנר' משום דבנותן למול אפ'
משום מחס"א.

ולעד"ן לישב דברי הרא"ש לפי הגנוסחא בדפוס שלפני שכתוב הנ"מ בדבר שלב"ל ודבר שיש בו ממש שאילו קונה לו קונה ק"ג וכו' ור"ל שאפ"י בדבר שלב"ל פינון שעכ"פ הוא דבר שיש בו ממש ואיפא אנפא דקונה אפי בדבר שלב"ל פגון בלשון חיוב ואפ"י בקנין לחוד מצינו להראשונים כמה חי דינים דמהני בדבר שלב"ל פדכת' הריב"ש סי' שמ"ה בשם הגאונים דבשעת הנישואין קונה וגם פתב משם המרדכי פ"ן גפי מ"ש נכסי לסבתא שדעת רשב"ם דקשאומר לכשיבואו פעולם דקנה ע"ש.

וכן יש חי' אחרים ומשו"ה יש בו משום מחס"א אבל בדבר שאין בו ממש שאינו תופס שים קנין פעולם גם משום מחס"א ליפא אבל אין נר' לומר משום דהתם איפא נתינת מעות אבל בדליפא מעות דס"ל דבכל דבר שלב"ל דליפא משום מחס"א פינון דאעיקרא מ"ש דדברים יש בהם משום מחס"א הוא דוקא בדברים בעלמא שיעמוד בדבורו מהיכא תיתי לחלק פן בדעתו דס"ל הכי וגם דנראה דמסתמיות הש"ס וכל הפוסקים שפתבו דבמתנה מועטת דיש בו משום מחס"א משמע אפילו בדבר שאינו ברשותו ולפי מאי דכתבנא גיחא, ועי' למהראנ"ח שה"ד פיה"מ להרמב"ם שהוא מפרש מ"ש דמו"ע עבי"ש מכ"ח דהוא מפני מה שמרויח הפת וכתב דה"ט מפני דהוי פמכירי פהונה.

ואיך שיהיה אף אם יש להסתפק פשהוא בדברים בעלמא בדבר שלב"ל מלבד דאנן קי"ל פשיטת כהפ"ו דיש ויש ומה גם דמר"ן ב"י בח"מ סי' ר"ט ה"ד בל"ש חולק וגם הביא לדברי הרא"ש בפסקיו שגראה פו, ועוד דב"ד מפירין שעשו מעשה בפועל כמה פעמים פשיטא ודאי דיש משום מחס"א ואסור לחזור ונדאי סמכא דעתיהו שלא יחזרו בהם אחר שהחזיקו בו ממה שנים וכמ"ש שם הר' אדמ"ק אפי' לענין מזהל וכ"ש וק"ו שמה שהחזיקו פו עפ"י גזרת הרבנים לקדושים אשר בארץ וע"ע להרב מהריט"ץ סי' רפ"ד דמפורש יוצא מדבריו דין מחס"א דהוא פשוט גם שהוא בדבר שלב"ל.

וראיתי להרשב"ש סי' של"ו ה"ד הרב מט"ש בס"י רמ"ט דכתב דנראה דמתנה מועטת דקנה נמי והצ"ע ודברו תימה הם שהוא היפך הש"ס דפ' הזהב ועי' ג"כ בחי' הרשב"א פו' כל הגט והפך דברי הראשונים ומהם פבר באו בתוך דברינו לעיל ואכמ"ל עוד דנראה ברור דליפא רק איסור גרידא ומ"מ אינו דבר קל דאיסור חמור הוא פדכתב בתשובת מהר"ם הנ"ל וע"ע במרדכי דמציעא סי' תנ"ה ובמהר"מ מינץ סי' ט"ל וסי' ק"ח וה"ד הרב כנה"ג ח"מ סי' ר"ד ע"ש.

נמצא"ל דאם הורגלו לעשות איזה דבר ע"י איזה איש שמגיע לו תועלת אף שלא הוציאו בפיהם שתמיד יתנו להם גם עכ"ז העתיד לבוא כמו שפירש דבריהם ואם ירצו לשנות איפא איסור דמחס"א.

אמנם כ"ז הוא פשהוא במתנה מוטעת שאינו לעניים ידועים אבל פשהוא לעניים המפירם דרגיל ליתן צדקותיו תמיד לעניים ידועים אז ודאי אינו יכול לחזור פינון דהוי נדר לכל הפחות וא"כ פינון דתמיד אלו הנודרים לשם קופת רמב"ה אינם נותנים צדקתם כ"א דוקא לאנשי עי"ק טבת"ו דכינון שהורגלו בכך הוי כמו שאמרו בפירוש שקבלו ע"ע שכל מה שיתנדבו לשם ר"מ שלא יתנו כ"א דוקא לאנשי עיה"ק הנז' ואינם יכולים לשנות לעיר אחרת, דאם במידי דלא הוי צדקה אמרו דאם נתן לאחר דעביד איסור משום דלא עמד בדבורו הא ודאי דאינו יוצא נמי ידי נדרו פשיטתו זה הצדקה שהיה רגיל

ליהן לזה אם נתנה לאחר דהגם דכתב הרב מהרש"י ד יכול לשנותו לעני אחר ה"ד הרב מח"א הל' צדקה סי' ז' אבל רבו פמו רבו החולקים וסוכרים דאינו יוצא י"ח גדרו, דמלבד מה שהוכיח הרב מח"א שם ממ"ש המרדכי פ' הגזל משם מהר"ם ומדברי הטח"מ סי' קכ"ה ושכ"כ הלש"ף סי' פ"ז פן נראה ג"כ ממ"ש הרא"ש ה"ד העור סי' רנ"ו ונ"ל ומיהו דוקא קנפה ותמחוי שהוא דבר קבוע ואם יחסר להם יגבו פעם אחרת אבל אם אינרע מקרה שהוצרכו לגבות לצורך פסות או שפאו עניים הרבה וגבו לשמם לא ישנו וכו' ולא אפי' לצורך עניים אחרים ע"כ ונראה ודאי דאפי' הנודר עצמו אינו יכול לשנות לעני אחר לפי שפבר זכה הראשון והינינו מתני' דקתני בפ"ב דשקלים מותר עניים לעניים ע"ש, ואף לדעת החולקים דאוקמוה לה היא דשקלים פשלא הוצרכו לשנות ומפללם הרב רב"י וה"ד בא"ז לרב"א פ"ק דבתרא שפכת דאם ראו לצורך שעה לשנות שאין להם ממקום אחר מבנים וכמו שישנו בירושלמי עלה דהיא מתניתין ואין ממחים בידי הפרנסים וכו' מלבד מה שהק' ע"ד שם ברב"א דהא תניא מותר המת לירושיו אעפ"י שגבו לצורך תכריכי המת דוקא והותירו נותנים המותר לירושיו ואפי' הם עשירים אלמא כפר זכו בהם לצורך ושל מת הוא להורישו לבניו וא"כ היאך ישנו ואפילו הפרנסים והרי הם גוזלים את החיים ואת המתים ואפשר דכל מה שהגבאים גובים ע"ד הפרנסים הם גובים ומי שנתן ע"ד הוא נותן והרי זה פאילו התרו בשעה שהם גובים וכענין שאמר ר' אשי אנה אתנו נמי לא צריכנא פיון דכל דאתי אדעתא דידי אתי מאי דבעינו עבידנא ע"כ דאלמא משו"ה הוא ד יכול לשנות משום דהו"ל כמתנים בפ"י: ועוד דכבר רב"י בעצמו כתב וה"ד שם הרב ונ"ל ודוקא פשאין הפסד לעניים באותו שינוי שאם לא היו משנים לא היו מוסיפים בכך קצבתם לעניי העיר לפי שקצבה דדועה נותנים להם ואם ישנו מן הקנפה לצרכי צבור פמו כן יחזרו ויגבו לצורך עניים כמנהגם לגבות להם קצבה הידועה להם אבל אם גבו לצורך עניים לפי שעה פגון שפטה ידם וכו' וגבו להם יותר מן הצריף ודאי אין להם לשנות אותו מותר וכו' ולהפסיד את העניים ע"כ: ולכן נר' ברור דכשאין שום דבר מפל זה כ"א שנודר לתת צדקה לעניים דדועים לצורך פרנסתם שאם ירצו לשנות מפני שיהנה זה שהיא עני ביותר או איזה סיבה הוי גוזל את העניים הראשונים ועי' ג"כ להרב מח"א שם שכ"כ כד' רי"ו: אשר לפי"ז יש להרגיש קצת ע"ד תשו' הרדב"ז שהביא הרב מח"א שם וכבר ציין דבריו הר' שיגרי כנה"ג יו"ד סי' רנ"ח הגה"ט אות ג"ל דהיא בישנות סי' קל"ד וראיתו שם בדברי הרב שהביא שם דיש מי שפכת דלא קנה ראשון ויכו"ל לעני אחר וראיתו מהא דאמרין בערכין האומר סלע זו לצדקה עד שלא באת ליד גבאי יכול לשנותה והר' דחה דבריו דאינה ראיה כלל דשאני התם דאומר סלע זו לצדקה סתם דאז יכו"ל אבל בנ"ד דאומר אתן לפלוני זכה אותו עני דאמירתו לו כמסירתו וכיון דאילו מסר לו אינו יכו"ל באמירה נמי לחוד אינו יכו"ל וכופין ליהן לו ע"כ וי"ל ע"ד דלמא לא הוכיח פן מדברי הרא"ש וה"ד רבה"ט פנ"ל: וביותר י"ל ע"ד הר' מח"ב שם שנגזש ממ"ש הטור ד יכול לשנותה וכת' דאיירו בעניים שאינם דדועים ע"ש שהרדב"ז בעצמו כפר פתב פן וכן ראיתי להר' המנסמך מהרמ"ג בתשו' סי' קכ"ג שפכת בנ"ד שהקדיש הרינוח המזדמן לעשות ישיבה למקום פ' מא"י אם יכולים המקדיש לשנות למקום אחר ונ"ל דאם פי' לאותו פ' כפר חל הנודר ואינו יכול לשנות דהרי מצינו עני שגבו לו להשלים חסרונו והותירו ע"מ שהוא צריף

הרי המותר שלו מותר עניים לעניים ומותר שבויים לאותו שבוי וכמ"ש הרמב"ם פ"ט מה' מעשר באופן כפפ"ל בפי' לא שאומר צדקה סתם וכו' עכ"ל וכ"כ ג"כ בפי' הגאון מהרי"ו סי' כ"ו והו"ד ג"כ בתשו' מהרי"ם סי' קצ"ח וז"ל דאפי' לר"ת דמתיר לשנות קנפה ש"ץ לדבר הרשות מ"מ ביהא מודה דאם גבו לעני זה דאין ליתן לעני אחר וכ"כ האשירי לסתור פי' ר"י הלוי דמביא ראיה דאין לשנות מהא דתנן במס' שקלים מותר עניים לעניים וכו' וע"ז פתב האשירי וז"ל או שפאו עניים הרבה דומקיא דשבויים ובהא הוא דאמרינן מה שגבו לשמם דאין לשנות לעניים אחרים ע"ש וסיים האשירי דפסק כר"ת ואפ"ה סבר מה שגבו לעני זה דאין לשנות לעני אחר וכ"כ הי"ד דאם פאו עניים הרבה וגבי לשמם דאין לשנות לעניים אחרים אפי' לר"ת ע"כ ודבריו ברורים ומקורחים פדכתיבנא וגדולה מזאת הוכיח הרב"א שם ממתיני דמותר המת ליורשיו דאם גבו לצורך תכריכי המת והותר דנותנים המותר ליורשיו ואפי' הם עשירים אלמא כבר זכה בהם ושללו הוא להורישו לבניו כמו שיע"ש וכ"כ המרדכי פ' אעפ"י בשם ראב"ה וע"ע במ"ש הר' מח"א ה' צדקה סי' ו' ולהר' חזקי חיים בליקוט סי' ס"ו דק"ן שם בסו' ס"ז ולהר' פני אריה סי' מ"א ומ"ב ע"ש פי' אין לי פנאי להרחיב הדיבור בזה פעת ולהביא עוד משם גדולי אחרים דס"ל היקף דברי הרב מהרש"י הנ"ל: ואפשר להליץ קצת בעד הר' מהרש"י דכ"כ דס"ל דכל אותן הגדולי דס"ל דצריף ליתן לאיתו עני דוקא וכופין אותו ע"ז הוא לדעת הסוכרי' דגם בהקדש עניי' אמרינן אמירתו לגבוה פמסירתו להדיוט וכמ"ש הרדב"ז באותה תשו' מה"ט ע"ש דכתב דסי' הרשב"א אינה מחונרת וכל גאוני עולם ראשוני' ואחרוני' חלוקי' עליו ע"ש וכ"כ הרדב"ז שם בסו' קע"ג דבהקדש עניים כל גאוני עולם נחלקו עליו ומפללם הרי"ף והרמב"ם והרא"ש פולם הספימו שאמירתו לעניים הרי הוא לגבוה ע"כ ומהרש"י דכ"כ הוא לדעת הרשב"א דס"ל דבהקדש עניים ל"א פמסירתו להדיוט וכ"כ להר' מ"מ חיו"ד ח"א סי' כ"ה ע"ש שם בס"ק פ' פתב ע"ד הש"ף דלמי שסוכרי' דבעניי' ל"א אמירתו לגבוה וכו' די"ל דאינו חייב שבועה משום דלדידהו ליפא כ"א מדין נדר ואף נמי ע"י שאלהקאמר וכמו שג"כ בתשו' היכין ובעז הנ"ל אלא שאין נר' פן מדברי הר' מח"א ולא נוכל להחליט המאמר פינון שתשו' מהרש"י אינה לפנינו לעמוד עליה ונמצינו למדים דמלבד דאיפא משו' מחס"א אם ישנו ולא יתנו לאותם אנשי' שהיו נותני' להם תמיד והורגלו בכך איפא נמי איסור מוסיף לעבד על הנדר והגם דבכה"ג דלא הו' במידי דמסונים ול"ש לומר אמירתו לגבוה וכו' עכ"פ איפא משו' נדר דהוי פאילו אמרו בפי' דכל הנדבות שיתנדבו לא יתנו כ"א לאלו שהורגלו ליתן להם ולא לאחרי' דבזה שייך אפי' בדבר שלב"ל וכמ"ש הרמב"ם פ' כ"ב מה' מכירה ובש"ע ח"מ סי' רי"ב ע"ש: ואפשר דאם הרגיל עצמו עד שהעני החזיק בו יד תמיד דלכ"ע אינו יכול לשנות לעני אחר לכ"ע וי"ל קצת ע"ד הר' מים רבים יו"ד סי' ס"ד דכתב פמה שהבנים שהחזיקו פמה שנים בצדקת אביהם דל"מ נדר ע"ש אלא די"ל דמלבד דלא הנהיגו פן מחמת עצמן גם לא הנה לעניים דדועים כלל שמי יודע מי הוא שיזכה לעתיד בזה: וכ"ת דהאנשים האלו מעיה"ק טבת"ו וכיוצא בקנפה אחרת שגבו תמיד מהקנפה הנ"ל ושלחו להם עד עתה אינם דדועים דנימא בהו דין מפירים וכיון שפן ליפא משום מחס"א ולא משום נדר וכמו שפנראה ממ"ש מהריק"ו בש' ו' הי' ע"ש הא ודאי ליתא דמלבד דהרואה יראה דאפי' בנדון הר' מהריק"ו רבים וגדולים לוחמים עליה

וּכְבָר רְאִיתִי לְהַחֲקִיל בַּח"ג מִיּוֹד סִי ק"ה שֶׁהֲרֵבָה לְהִבְיֵא מְגִדוּלֵי הַפּוֹס' נֶגֶד סִבְרָתוֹ
וְעַשׂ בְּדַק"ךְ וְכֵן מְפֹרֵשׁ בְּתִשׁוּ' מֵהֲרִי"ו הַנֶּל"ל וְעַל הַרִיטִיץ סִי קנ"ח וְכַן מִתְּשׁוּ'
אַבְק"ר סִי פ"ג וְתִשׁוּ' הַרְדָּב"ז הַח' סִי תִשְׁל"ח וְלַעֲת הַפְּנָאֵי יֵשׁ לוֹ לְהִרְחִיב עוֹד בְּזֶה
מְגִדוּלִים אַחֲרֵים גַּם כְּתַב הַר' מִט"י וְהַח"ד הַחֲקִיל שֶׁם דָּגַם מֵהֲרִיק"ו לֹא אָמַר כ"א בְּצִירוֹף
כּו"כ טַעְמִים אַחֲרֵים: וְעוֹד נִר' בְּרוּר דְּבַנ"ד גַּם מֵהֲרִיק"ו אֲזַיִל וּמוֹדָה דְּחֻשִׁיב הֶכָּא וְדוּעִים
מִשׁוּם דַּע"כ ל"ק הַר' כ"א בַּנ"ד דְּהַקְדִּישׁ הַקְּרָן שְׂיַחֲלִקוּ דְּוָקָא לְזַמֵּן רְחוּק דְּאִינוּ דְּוֹעֵ
בְּאוֹתוֹ זְמַן מִי יִזְכֶּה בְּהֵם וְהַנּוֹתֵן אִינוּ יוֹדַע לְמִי נּוֹתֵנָה וְהַמְקַבֵּל ג"כ אִינוּ יוֹדַע מִמֵּי הוּא
מִשָּׂא"כ בַּנ"ד דִּישׁ לְהֵם גְּזַפְרִים מְיֻחָדִים לִיתֵן לְהֵם תּו"מ בְּעַת שְׂיִשְׁלַחוּ לְהֵם כְּתַבִּי
הַקְּבֵלָה אוֹ ע"י שְׁלוּחֵיהֶם לְגַבּוֹת וְיוֹדַעִים שֶׁהֵם נּוֹתֵנִים לְאַנְשִׁים מְיֻחָדִים וְיוֹדַעִים לְהֵם
תְּמִיד מִכְּמָה זְמַן וְיוֹדַעִים לְהַנּוֹתֵנִים שֶׁהֵם לְעַצְמָם וְגַם שֶׁהֵם שְׁלוּחִים בְּיַד אַחֲרֵים בְּכִי הַאִי
וְדַאי דָּגַם מֵהֲרִיק"ו יוֹדָה דְּמַפְרִירִים הֵם אֲצֻלָּם וְמָה גַּם שְׂדַב"ז אִינוּ בְּאַקְרָאֵי אוֹ לְפָרְקִים
שְׂאֵלוּ הַזּוֹכִים יְדוּעִים וּמְפֹן' וְכ"ע יְדַעִי מִזְמַן קַדְמוֹן דְּבְמַעוֹת שְׂבַקְנָפָה זֹו שֶׁל רַמְב"ה לֹא
יִנְפוּ כ"א אֲנָשִׁי עִיָּה"ק טַבְת"ו שֶׁהֵם עוֹמְדִים בְּצֻל קוֹרְתוֹ שֶׁל רַמְב"ה וְזֵר לֹא יִקְרַב אִין לָךְ
יְדוּעִים וּמַפְרִירֵי יוֹתֵר מִזֶּה שֶׁגַּם הַרְשָׁב"א כְּתַב בֵּן בַּנ"ד שְׂהַחֲיִיט שֶׁהִנֵּה רָגִיל אֲצֻל הַגּוֹי
פְּעָמִים שְׂלֵשׁ שְׂאֵפ"י שְׂאֵם יַחְזוֹר הַגּוֹי אִין בּוֹ שׁוּם אִיסוּר וְלֹא יֵשׁ סְמָךְ עָלָיו אֲשֶׁר פִּיָּהֶם
דְּבַר שְׂוָא עַכ"ז גְּזַר אֲנִי שֶׁהַמְּפָתָה אוֹתוֹ גּוֹעֲרִין בּוֹ וּמוֹחִין ב"ד בְּיָדוֹ כ"ש בְּמַאי דְּקָמֵן
שְׂאֵלוּ הַאֲנָשִׁי הַצּוֹעֲקִי הַחֲזִיקוּ בְּהֵם מִכְּמָה שְׁנִי וְיְדוּעוֹ' הֵם אֲצֻל כָּל הָעוֹלָם וְסְמָכָא
דְּעַתִּיָּהּ עַפ"י גְּזַרְתָּ וְתוֹקֵף כְּמָה וְכְמָה רַבְנִי דִּי בְּכָל אֲתֵר שְׂוָו הַקְּנוֹפָה אִינוּ שְׂיִיף כ"א
לְהֵם לְבַדָּם וְזֵר לֹא יִקְרַב וְכָל הַנּוֹגַע בָּהּ גְּזַלְנָא יִתְקַרֵּי דְּבוּדָאֵי לֹא יֵשׁ רְשׁוּת לְהַשְׁתַּדֵּל
שְׂיִתְנוּ אִפִּי חֲלַק מִהַקְּנוֹפָה וְהַמְקַבֵּל לְשִׁנּוֹת מִחֻדָּשׁ לְעִיר אַחֲרַת אִיסוּרָא קָא עֲבִיד מִכְּמָה
טַעְמִי: וְגַם הַשְׂ"ף בִּיּוֹד סִי רַנ"ז סִי קי"ג כ"כ לְעַנְיָן צְדָקָה שְׂאֵם רָגִיל לִיתֵן לוֹ דְּמַמִּילָא
זָכָה וְאֵעַפ"י שְׂלֵא הַגִּיעַ לִידוֹ וְשַׁכ"כ הַג' בַּס' הַתְּרוּ' ש' ס"ה וְהַעַמ"ב ספ"ג דְּגִיטִין
וְהַרְמְב"ם פ"ו מַה' מַעֲשֶׂר ע"ש גַּם הַר' אַדְמ"ק ח"א סִי י"ג כְּתַב בַּנ"ד בְּגַבְּאֵי עֲנִי' שְׂפָדֵר
מַה לְעַנְיָי דְּאִינוּ יְכוֹל לְשַׁנּוֹת דְּהוּוּ כְּאִילוּ בָּאוּ לִיד הַעֲנִי' בִּינוֹן שֶׁהֵם רָגִילִי לִיטוֹל מִמֶּנּוּ
וְגַם הוּא רָגִיל שְׂלֵא לִיתֵן אֶלָּא לְהַסְתֵּיבֵי שֶׁם מְהָא דְּמַפְרִירֵי כְּהוֹנָה ע"ש וְאַפִּי' שְׂלֵא יִצָּא
מִתַּחַת יָדוֹ שֶׁל הַנּוֹדֵר: וְגִדּוּלָה מִזֹּאת כְּתַב הַר' מֵהַר"א הַלּוֹי בְּגַן הַמֶּלֶךְ בַּסִּי ק"פ דָּאֵם
רָגִיל לְעַשׂוֹת עִירוּב עַל הַקְּהָל וְשַׁכַּח וְלֹא זִיכָּה דְּכוּי כְּאִילוּ זִיכָּה מִדִּין זֶה שֶׁל מַפְרִירֵי כְּהוֹנָה
דְּהוּי כְּאִילוּ מְטָא לִידֵיהּ וְהַח"ד הַר' י"א בַּסִּי שַׁס"ו וְאַחֲרוֹנִי גַּם הַר' אַדְמ"ק שֶׁם הַח"ד
לְהַסְתֵּיבֵי לַנ"ד וְמָה שְׂפַקְפַק הַר' שֶׁם ע"ד דְּלַעֲנִין עִירוּב ל"ש לֹאֵר בֵּן מִשׁוּם דְּהַטַּעַם הוּא
דְּכִינוֹן דְּהוּא יְדוּעַ אַחֲרֵי אִסְחִי דְּעַתִּיָּהּ מִשָּׂא"כ בְּדִין עִירוּב דְּבַעֲי' שְׂנַעֲלָם דְּבַר מִזֶּה ע"ש
אִינוּ שְׂיִיף בְּעַנְיָן צְדָקָה: וְזַכּוּרְנִי שְׂמֵהֲרָא"י בְּכַסָּא אֵלֵיהּ א"ח סִי תַקְצ"ז הַק' ע"ד מַמ"ש
הַרְשָׁב"א וְהַרִיטָב"א בַּחֲי' לְגִיטִין דְּמִשׁוּם תַּקְנַת הַפְּהֵן וְהַלּוֹי עֲשׂוּ בֵּן שְׂיִמְצָא מְעוֹת לְלוֹת
וְהֶכָּא גַבִּי עִירוּב מֵאֵי תַקְנָתָא אִיכָּא הַרִי יֵשׁ תַּקְנֵן אַחֲרֵיתִי וְאִינוּ מְצוּי סְפָרוֹ אֲצֻלִי כְּעַת
וְלַע"ד יֵשׁ לְהַשִּׁיב דְּמַלְבַּד דְּלֹא אֲמָרוּ דְּרָף תַּקְנָתָא הוּא שֶׁם דְּוָקָא כ"א דְּאִין לְעַשׂוֹת בֵּן
בְּלִי צְנוּרָף כָּלֵל וְהַנ"ג ג"כ דְּלֹא יוֹכַל לְעַשׂוֹת הַתַּקְנֵן אַחֲרַת עוֹד דְּלֹא אֲמָרוּ בֵּן כ"א מִשׁוּם
דְּהַתֵּם אִינוּ תְּלוּי בְּזַכָּיָה לְבַד דְּבַעֲי' נְמִי שְׂיִקְיִים מְצִית נְתִינָה מַה"ת אֲבָל בְּמִידֵי דַל"ב
נְתִינָה מַה"ת וְדִי בְּזַכָּיָה בְּלָאוּ שׁוּם תַּקְנֵן הַרִי הוּא זֹכָה מַה"ד וּמַה"ה נִר' דְּבַהֲהִיא דַּפִּי"ן
דְּאוּקְמוּהּ בְּמַפְרִירֵי כְּהוֹנָה לֹא בְּעִי שְׂיִהֵא לְצְנוּרָף תַּקְנֵן וְלֹא אֲמָרוּ בֵּן שֶׁם דְּהַתֵּם דִּי בְּמָה

שהוא זוכה ואח"כ יכול לקיים מצית נתינה: ועוד שראיתי להרב קהלת יעקב בתוס' דר' סי' רמ"ט דכתב ונ"ל ואף דכתב הריטב"א דמב' תקנתא דר' וכו' מ"מ בדעת הרמב"ם איפשר דס"ל דהוי מה"ת והט' פיון דזכי להו רחמנא ומשעת הפרשה ממין פהני' וכו' וכל שמפיר פהונה שאר פהנים אסחי דעתיהו מתרומה זאת ונתניאשו ממנה הרי ממילא זוכה בה הפהו לפי שהוא מפירו דרגיל ליתן לו כמ"ש רש"י שם ע"ש: וכ"ז הוא במנוח אפי' אם הנודרי' פראשו בפיהם מפאן ואילף שגדבתם והיה לירושת"ו ג"כ ולא יתנדבו מפאן ואילף בסתם אכל הדבר בעצמו חזר המציאות דלא יתנדבו כ"א בסתם כמו מקודם פנהוג ולא יתנו באותה שעה דעתם שיזכו בו גם עניי ירושת"ו וכיון שפן כל מ"ש הוא להתלמד במ"א: גם ראיתי להג' נו"ב מ"ב ביו"ד סי' קצ"ט וה"ד הפ"ת סי' שהביא דברי הירושלמי וכתב ונ"ל והפוס' לא הביאו פלוגתא זו ולא הכריעו בה רק הרשב"א בחי' הביא פלוגתא זאת אגב גררה וג"כ לא הכריע וכו' יעש"ד באורף וקאפס פנאי איני יכול פעת לפלפל בד"ק רק אומר בקיצור דכל שיש תועלת לעניי' נדאי דיש דין מפירי' ונחשיב פאלו זכה דאסור לחזור ואפי' במ"ש במס' חולין בת"ח דדחיקא ליה שעמא נר' מדברי הרמב"ם דלאו דוקא ת"ח דה"ד בכל עניי' כמו שיעניין שם: ומלבד כל האמור ומדובר לעיל עוד זאת הרואה יראה מה שי"ל לנ"ד מתורתו של הג' מהר"ם ב"ב בתשו' הארנכות דמה שנהגו באיזה דבר ליתן לצדקה לעניים דהו פאלו זכו ואין לשנות ממה שנהגו ואף שהוא לעניים שאינם ידועים דכת' שם בסי' ע"ד ונ"ל מעות מעשר יראה דאחר שהחזיקו לתתם לעניים אין לשנותם למצנה אחרת דנר' פגוזל לעניים דאעפ"י שאינו מה"ת אלא מנהגא בעלמא הא קי"ל דברים המותרים ואחרים נהגו בהם איסור אי אתה רשאי להתירם פניהם שנ' לא יחל דברו ולא יחל מדר' כבפ' אלו דברים ולא דמי להא דריש פ"ק דערכין ישראל שהתנדב נר ומנורה לבה"כ מותר לשנותה למצנה אחרת דשאני התם דאידי ואידי מצנה לגבוה אבל מעות מעשר פספים פבר זכו בהם ענוים ע"י מנהג שנהגו פה פל הגולה ואין לשנות מעניים למצנה אחרת שאין לעניים צורך בהם דתנו בפ"ב דשקלים מותר עניים לעניים עכ"ל ותשו' הג' הנז' מכתות ואומרת דרב תנא דמסיע"ל לדבריהרב ב"ח ביו"ד סי' של"א דכת' דמעשר פספים אינו חייב מ"ה ואפי' מדר' רק מחמת מנהג שנהגו עש"ד ורבני האחרו' המה ראו פן תמהו שדבריו הם היפך מ"ש התוס' במסכת תענית ד"ט שהביאו ממאמר הספרי ושפן איתא בילקוט ובמדבר' תנחומא וכדיראה הרואה בתשו' הר' ב"ד של שלמה חיו"ד סי' א' והרב חיד"א בברכ"י יו"ד סי' רמ"ט ע"ש ובספרי האחרו' אחרים אלא דהר' חות יאיר סי' רכ"ד ובהשמעות יצא להליץ בעד הרב ב"ח דס"ל דכ"ז לא הוי רק אסמכתא בעלמא ודרוש ואין למדים הלכה מן ההגדה יעוש"ד וע"ע בשבו"י ח"ב יו"ד סי' פ"ד ובמ"ש שם הפ"ש ומפולם אשתמיט מינייהו מלכי תשו' הג' מהר"ם ז"ל דכ"כ בפ"י פדברי הרב ב"ח וכו' דאי דלס' הג' אינו רק סמך למנהג שנהגו פן ישר' אע"פ שאינו מה"ד אלא דס"ל דמאחר שנהגו פן נעשה ואינם יכולים לשנות בהם לשום מצנה שאין צורך לעניים בו דאם שינה הוי פגוזל את העניים וכל הנודר צריך ליתן לעניים דוקא פדי לקיים נדרם ואינם יכולים לשנות וכו' וכן נר' מתשו' מרן בס'.

אבק"ר סי' ג' יעוש"ד וע"ע בתשב"ץ ח"א סי' קמ"ד ובח"ב סי' קל"א ודוק שם ומפן יוצא מתשו' הג' דמפני מה שנהגו פן הראשו נעשה עליהם פנדר גם העתיד לבא ועל

דורות האחרון הבאי אחריהם שלא יכלו לשנות בהמעשר כספי לשו' מצנה שלא יש צורה ותועלת לעניים: ועפ"י ד' תשו' זה של מהר"ם נר' דגם דמ"ש מורים ביו"ד רס"י רמ"ט משם מהרי"ל ונ"ל דאין לעשות ממעשר שלו דבר מצנה או שאר דבר מצנה רק יתנו לעניים ע"כ דהע' משום דכיון דכבר נהגו לתת לעניים פבר זכו ואין לשנות למצנה שאין לעניים צורה בהם וכדכת' מהר"ם ז"ל ולכן י"ל ע"ד הר' ש"ף שם סק"ג דכת' ע"ד מור"ם ונ"ל מהר"ש"ל והדרישה כת' בשם תשו' מהר"ם דכל מצות שתבא לידו פגון בעל ברית או להכניס חתן וכלה לחופה וכה"ג לקנות בהם ספרי' ללמוד בהם ולהשאילן לאחרי' ללמוד בהם אם לא היה יכולת בידו ולא היה עושה אותה מצות יכול לקנות מן המעשר ע"כ ומפשט דבריו נראה דר"ל פאלו תשו' מהר"ם חולק ע"ד מהרי"ל דס"ל דאין לשנות לדבר מצנה ואם פגון לזה הוא מן התימה דהרי פתב גם מהר"ם בפ"י בתשו' הנ"ל דאין לשנות למצנה אחרת וכדברי מהרי"ל ולכן נר' ברור דמ"ש מהר"ש"ל והדרישה על שם מהר"ם דכל מצנה שתבא וכו' ר"ל מצנה שיש לעניים תועלת בהם דוקא כדומה לאלו דנה נמי חשיב מידי דצדקה אבל מצנה שא"ץ ולתועלת לעניים רק שהעשיר צריך לעשות אין לשנות וכמתבאר פן מתשו' מהר"ם גופיה שם ומ"ש מהרי"ל דאין לעשות ממעשר דבר מצנה היינו דב"מ שהעשיר צריך לעשות כמו שפי' דבריו שם פגון גרות לבהכ"נ או שאר דבר מצנה הדומה לזה שא"ץ לעניים ואין שום מחלן' ביניהם גם מתשו' אבק"ר מפו' פן שכתב דאפי' לקנות מצנה בבהכ"נ אם ממעות המצות שקונים ניתנים לעניים מותר ע"כ והיותר תימה ע"ד הש"ף שפבר ציין שם איהו גופיה תשו' מהר"ם דסי' ע"ה שאחריה ובנדאי שראתה עינו באותו פרק גם התשובות הקודמת ולכן נ"ל לפרש דהש"ף ג"כ לא הביא מ"ש מהר"ש"ל ודרישה ע"ש מהר"ם כ"א לומר דגם אלו חשיב כמידי דצדקה ושרי וי"ל ע"ד הבאר הגולה שם דכת' ע"ד מור"ם אלו ונ"ל פי' שבל"ה מחוייב עכ"פ לעשות מצנה ורוצה לפטור ממנה במעשר אינו רשאי אבל רוצה לעשות בו מצנה שאינו דבר מחוייב רשאי ע"כ דמלבד דאין שום רמז בדברו מהרי"ל ומדבריו נר' דאינו רשאי כ"א לעניים ואף מצנה שא"ח א"י אם בו צורה לעניים ועוד דא"כ מהרי"ל חולק ע"ד מהר"ם דמתבאר מדבריו דאינו יוצא ידי גדרו כמידי דצדקה כ"א לעניים ומהיכא תיתי לאפוש' במחלוקת.

וראיתי להר"ש בדרכי משה שאחר שהביא דברי מהרי"ל סיים ע"ד וכן משמע בפ"ה דכ"א וכ"ב בהגהות דרישה וה"ד הר' ב"ד שם דאמרו שם בגמרא האומר הרני נזיר ואגלח ממעות מעשר ה"ד נזיר ואינו מגלח ממעות מעשר ע"ש ונר' דאף דלפי מ"ש משם מהר"ם בתשו' הנ"ל אינו דומה ממש מעשר כספים למעש' דמעשר כספים אינו חייב כ"א משום מנהג מ"מ יש לדמות דמאחר שפבר נהגו וחשיב פגור וצריך ליתן לעניים ואם לא נתן לעניים הוי גוזל לעניים לכן אם ירצה לצאת חובתו המצנה שמתחייב הוא עצמו בממון מעשר כספים שהוא של עניים אינו רשאי אף שהוא חולין לפי שצריך לעשות המצנה מממון ולא ממון מעשר כספים שהוא של עניים ונפקא מינה לפי"ז שאף שפי' בשעת שגור לעשות המצנה שלא יעשה כ"א ממעות מעשר כספים דמ"מ חייב ג"כ לעשות אותה המצנה מממון שלו אלא דיש לדחות ולומר דאם מה שגור לעשות מצנה שאינה חייבת בה העו' ממעות מעשר כספים דאף שאינו רשאי מפני דהוי גוזל את העניים וצריך ליתן לעניים דוקא דמ"מ לא יחייב לעשות אותה מצנה משום דהוי

פְּנֵדְרֵי טְעוֹת דְּלָא נְדַר רַק בְּחוֹשְׁבוֹ שְׁהֵי יְכוּל וְאֵינוֹ דוֹמָה לַמַּ"ש בְּש"ס דְּהָי נְזִיר וְאֵינוֹ
מְגַלַּח מִמַּטּוֹת מַעֲשֵׂר מְשׁוּם דְּהֵתָם פִּינּוֹן לְהִיּוֹת נְזִיר וּמ"ה צְרִיף לְגַלַּח מִן הַחֻלְוִין בַּע"כ
אֲבָל הָכָא עֵינְךָ הַנְּדַר הֵיךָ בְּטְעוֹת וּמָה גַם דְּאֵעִיָקְרָא דְּמִילְתָא רְאִיתָ בְּש"מ בְּיַצְהָ לְהַרְב"א
דְּכַת' שָׁם וְז"ל אַעג"ב דְּפָרִישׁ י"מ שְׁאָמַר ע"מ שְׁאָצָא דְּהוּ"ל מִתְנָה ע"מ שְׁפָתוֹב דְּתַנְאֵי
בְּטַל וּמַעֲשֵׂה קִנְיָם וּא"כ הָא דְּבָעָא ר"ש מַר"י דְּכֻוֹנְתָא מִי בְּשְׁאָמַר ע"מ הוּא וְלָא נְהִירָא
דְּאֵלוֹ ט"מ אַף הַנְּדַר בְּטַל שְׁלָא נְדַר אֲלָא עַמ"כ וְהַנְּדוֹן שְׁאָמַר וְאָצָא י"ח שְׁלָא תְלָה וְכוּ'
וּכְבָר רְאִיתִי שְׁפִלְפְלוּ בְּזָה הַגְּאוּנִים בְּתִשׁוּ' הַבֵּית יִצְחָק וְלֵאָפֶס פְּנָאֵי אֵינִי יְכוּל הַדִּיבּוּר
בְּזָה פְּעַת: וְרְאִיתִי לְהַג' ח"ס בַּחִי"ד ס' ר"ל אָדְחַר שְׁהִבִּיא דְּבָרֵי מְהַרִּי"ל וּמ"ש הַשְּׁ"ף
בְּשָׁם מְהַר"ם הִבִּיא ג"כ מ"ש הַבָּאָר הַגּוֹלָה וְכַת' שָׁם מ"ש כֵּן הוּא מְפַנֵּי דִילִיף כֵּן מִדְּבָרֵי
הַד"מ הַנְּ"ל וְשִׁלְפִי"ז יֵשׁ לֹמַר דְּלָא פְּלִיג מְהַרִּי"ל אֲדָבָרֵי מְהַר"ם שְׁבִשְׁ"ף וְנִדְחָה דְּבָרֵי
דְּאֵי אֲפִשְׁר לֹמַר כֵּן מְשׁוּם דְּבְדָבָרֵי מְהַרִּי"ל ה' ר"ה בְּתִשׁוּ' ס' נ"ו כְּתַב לְהַדְיָא הַט' מְשׁוּם
דְּמַעֲשֵׂר שְׁיִיָּךְ לְעֻנְיִים וְאֵיךְ יְכוּל לִיקַח גְּרוֹת בַּהַכ"נ מִמַּעֲוֹת עֻנְיִים אִפִּי לֹא יִהְיֶה חֲזִיב בְּהֵם
בַּל"ה מ"מ אֵיךְ יִגְזוֹל עֻנְיִים וְלִי אֵין לוֹ בְּהַמַּעֲוֹת אֲלָא טו"ה וְכוּ' וְסִינִים דְּבָרֵי שָׁם וּמִיָּנָה
דְּאֵם בְּתַחֲנִי הַתְּנַהֲגוֹתוֹ לְהַפְרִישׁ מַעֲשֵׂר כְּסָפִים הַתְּנָה שִׁיכוּ"ל מְמַנּוּ דְּבַר מַצָּנָה מוֹדָה
מְהַרִּי"ל לְמוֹר"ם שְׁבִשְׁ"ף וְאֵין כָּאֵן מַחֲלֵן עַכ"ל יַעוֹשׁ"ד: וְהֵיךְ סְפָרֵי מְהַרִּי"ל אֵינָם מַצ"א
אֲמָנָם לְפִי מָה שְׁהַעֲתִיק הַח"ס דְּבָרֵי הֵם מְמַשׁ פְּדָבָרֵי תִשׁוּ' מְהַר"ם הַנְּ"ל דְּכַת' שְׁאָדְחַרִּי
שְׁהַחֲזִיקוּ לְתַתָּם לְעֻנְיִים אֵין לְשַׁנּוֹתָם לְמַצָּנָה אַחֲרַת מְשׁוּם דְּנַר' פְּגוּזֵל לְעֻנְיִים וְכוּ' וְלָא
דְּמִי לְהָא דְּרַפ"ק דְּעַרְכִּין יִשְׂרָאֵל שְׁהַתְּנַדָּב נַר וְכוּ' דַּש"ה דְּאִידִי וְאִידִי מַצָּנָה לְגְבוּהָ אֲבָל
מַעֲוֹת מַע"כ כְּפָר זְכוּ בַּה עֻנְיִים ע"י מְנַהֵג שְׁנַהֲגוּ כְּפָר כָּל הַגּוֹלָה וְאֵין לְשַׁנּוֹת מַעֲנִיִּים לְמַצָּנָה
אַחֲרַת שְׁאֵין לְעֻנְיִים צֻרָף בְּהֵם ע"כ וְלִדְיָדִי מ"ש מְהַרִּי"ל כֵּן הוּא עַפִּי"ד מְהַר"ם אֵלוֹ
וְאֵלוֹ הַבֵּיט עֵין הַג' ח"ס הֵיךְ מְקַשָּׁה ע"ד הַשְּׁ"ף בְּמָה שְׁהִבִּין בְּדָבָרֵי דְּמְהַרִּי"ל חוֹלַק ע"ד
מְהַר"ם וְלָא הֵיךְ צְרִיף לְדַחֲוֹק דְּמוֹדָה מוֹהַרִּי"ל לְמְהַר"ם דְּאֵם בְּתַחֲנִילַת הַתְּנַהֲגוֹתוֹ
לְהַפְרִישׁ מַע"כ הַתְּנָה שִׁיכוּ"ל מְמַנּוּ דְּבַר מַצָּנָה מוֹדָה מְהַרִּי"ל לְמְהַר"ם יַעוֹשׁ"ד וְדוֹדָי גַּם
לְדַעַת מְהַר"ם ז"ל אֵם מָה שְׁנֻוֹתָן הַמַּעֲוֹת לְאִיזָה מַצָּנָה בְּהַמַּעֲוֹת הֵהֵם לֹא יִהְיֶה תוֹעֲלַת
לְעֻנְיִים מְהֵם כ"א לְדָבָר אַחַר אַף שְׁהוּא לְדָבָר מַצָּנָה אֲסוּר לְדַעַתוֹ דְּהוּוּ גּוֹזֵל אֶת הַעֻנְיִים
שְׁכָפָר זְכוּ הַעֻנְיִים בְּמַעֲשֵׂר מְפַנֵּי מָה שְׁנַהֲגוּ בּוֹ יִשְׂרָאֵל וְלָא קְאָמַר הַר' דְּשָׁרִי כ"א מְשׁוּם
דְּאוֹתָהּ מַצָּנָה נְמִי הָיִ צְדָקָה לְעֻנְיִים וּבְזָה גַם מְהַרִּי"ל מוֹדָה דַּמ"ש מְהַרִּי"ל דְּאֵינוֹ יְכוּל
גְּרוֹת לְבַהַכ"נ ה"ט מְשׁוּם דְּאֵין זֹו צְדָקָה לְעֻנְיִים דְּאֵין לְהֵם שׁוּם תוֹעֲלַת בְּזָה וְלָזָה מְכוּוֹנִים
גַּם דְּבָרֵי מְרָן שְׁבַאקַר"ו בְּתִשׁוּ' הַנְּ"ל שְׁכַת' דְּאֵם בְּהַמַּעֲוֹת שְׁקוּנִים הַמַּצָּנָה יֵשׁ תוֹעֲלַת
לְעֻנְיִים דְּשָׁרִי וְהוּא כַּמ"ש מְהַר"ם גַּם מְהַרִּי"ל מוֹדָה בְּזָה וְלָכֵן יֵשׁ לְעַמּוּד ע"ד אִיזָה פּוֹס'
דְּנַר' דְּלָא אֲסִיקוּ דַּעֲמִיָּהוּ לְכָף וְגַם י"ל ע"ד הַר' יִשָּׂא אִישׁ בַּחִי"ד ס' ו' דְּשׁו"ט בְּזָה
וְרָצָה לְדַמּוֹת לְדִין מַע"ב וְכַתַּב דְּפְלִיגֵי בְּזָה הַרְמַב"ם וְהַר"ש בְּפִי דְּמַתְנִי דְּרַפ"ג דְּמַעֲשֵׂר
שְׁנֵי יַעוֹשׁ"ד וְלַעַנ"ד מְלַבֵּד מָה שְׁיֵשׁ לְשִׂאת וְלַתַּת בְּפִי כוּו' הַרְאִשׁוּ' הַלְלוּ אַעֲיָקְרִי דְּמִילְתָא
נַר' דְּלִפִּי מֵאֵי דְּכַתִּי מַע"כ אֵינוֹ דוֹמָה לְמַעֲשֵׂר ב' דְּמַעֲשֵׂר כְּסָפִים אֵינוֹ מִדִּי"ת גְּמוּר דְּזָכוּ
בְּהֵם עֻנְיִים מִתּוֹ מְנַהֵג וְהַעֲיָקַר הַלְוִי דְּוָקָא שְׁיִהְיֶנוּ בְּהֵם הַעֻנְיִים וְד"ב כְּעַת כִּי לְרוֹב טְרַדוֹתֵי
וְחֻלְשַׁת מְזַגִּי אֵינִי יְכוּל עוֹד רַק ע' בַּמ"ש הַפּוֹס' הַרְמַב"ם וְהַטּוִי"ד סו' שַׁל"א דְּמִתְרַת
לְקִיטָן הַתְּגַמּוּלִין אִפִּי מִמַּעֲוֹת מַעֲשֵׂר עֻנִי וְע"ש בַּב"י וְב"ח וּבְתִשׁוּ' הַרְב שְׁבוּ"י ס' הַנְּ"ל:
הַדְּרוֹן לְמֵאֵי דְּאֵתָן דְּלִפִּי מָה שְׁנַתְּבָאָר מִתּוֹרְתּוֹ שְׁל הַג' מְהַר"ם דְּבְמַעֲשֵׂר כְּסָפִים אַף שְׁאֵינוֹ

מְחַנְיֵיב מִן הַדִּין מ"מ מְפִינֵן שְׁנֵהֲגוּ יִשְׂרָאֵל לִיתֵן הַמַּעוֹת הַלְלוּ לַעֲנִיִּים מִפְּתַח הַמְּנַהֵג כְּבָר זָכוּ הָעֲנִיִּים וּמַעֲתָה כָּל הַרוֹצֵה לְהַפְרִישׁ מַעֲשֵׂר כֶּסֶפִּים צָרִיךְ שִׁיתַּנֵּם לַעֲנִיִּים דְּוָקָא מִמְּנַהֵג אֲבוֹתֵיהֶם שְׁנֵהֲגוּ כֵּן וְאִם יִרְצֶה לַעֲשׂוֹת בָּהֶם אֵיזָה מַצְנָה שְׁמַאוֹתֵן הַמַּעוֹת לֹא יֵשׁ תּוֹעֵלַת לַעֲנִיִּים הָיָה כְּגוֹזֵל אֶת הָעֲנִיִּים שְׁכַבֵּר זָכוּ מִפְּנֵי מְנַהֵג יִשְׂרָאֵל שְׁנֵהֲגוּ כִּי וּמַעַת הַפְּרִשְׁתֶּם חָשִׁיב כְּאִלּוּ הִגִּיעַ לִיָּדֶם וְאִין לְשִׁנוֹת בָּהֶם לְשׁוּם מַצְנָה וְאִפְּלִי שְׁהָעֲנִיִּים אֵינָם יוֹדְעִים: וּמִזֶּה אָנוּ לְמַדִּים לִנְדָד דְּמִיָּמֵי עוֹלָם וְשָׁנִים קַדְמוֹנוֹת נִהְגוּ כָּל יִשְׂרָאֵל בְּכָל אֶתֶר לִיחַד קַוְפוֹת לְשֵׁם בְּעֲלִיָּהֶם לְמַנוּחַת הַקְּדוּשִׁים וְדַעְתֶּם הָיָה בְּכָל דּוֹר וְדוֹר שְׁאוֹתֵן הַמַּעוֹת יִהְיוּ מֵהֶם אֲנָשִׁי מְקוּמָם הַמְּסוֹתוֹפְפִים בְּצַל קוֹרְתָם הַנְּצַרְכִּים וְכִמּוֹ שְׁהוֹכַחְנוּ לְעֵיל מֵהֵרָ' יָכִין וּבַעֲזוֹ ג"כ וְכֵן מִפּוֹ בְּסִפְרֵי רֵאשׁוֹ אַחֲרֵים וּמְפָלְלִים בְּתִשׁוֹ הַרְדָּב"ז הַתְּדָשׁוֹת ס' ס"ז א"כ כְּבָר זָכוּ אוֹתֵן הָעֲנִיִּים לְמַקְוֵמוֹתָם בְּמוֹשְׁבֵנוֹתָם גַּם אוֹתֵן הַבָּאִים אַחֲרֵי כֵן מִחֲמַת מְנַהֵג כָּל יִשְׂרָאֵל וְאִין לְשִׁנוֹת לַעֲנִיִּים שְׁבִמְקוֹמוֹת אַחֲרֵים מִשׁוּם דְּהָיָה כְּגוֹזֵל לְאוֹתֵן עֲנִיִּים שְׁכַבֵּר זָכוּ מִמְּנַהֵגָם שֶׁל יִשְׂרָאֵל: וְאִם שְׁמַעְנוּ שְׁבִזְמַן מֵהַזְּמַנִּים הָיוּ מִתְחַלְקִים הַנְּדָרִים וְנִדְבּוֹת שֶׁל כָּל הַמְּקוֹמוֹת שֶׁל הַקְּוָפוֹת בֵּין ד' אַרְצוֹת הַקְּוָדֵשׁ לְחֻלְקִים וְאִף אִם בְּרוּר הַדְּבָר שְׁגַם קַוְפוֹת הַתְּנָאִים הַקְּדוּשִׁים רַמב"ה זֶה"ה וְרַשְׁב"י זִיע"א הָיָה בְּכָלֵל הֵינּוּ מִשׁוּם דְּבִאוֹתוֹ זְמַן בְּרִצּוֹנָם הַטּוֹב רָצוּ לְהַשְׁתַּתֵּף וּלְהַקְנוֹת מֵהַזְּכוֹת הַמַּגִּיעַ לְכָל עִיר אֶהְדָּדִי וְיִתְחַלְקוּ כְּפִי הַתְּנָאִים שְׁבִינֵיהֶם אֲבָל אַחֲרֵי כֵן רָצוּ לְהַתְּפַרֵד מֵהַשְׁנוֹת' וּמִכַּפָּה מֵאוֹת שָׁנָה שְׁכָל עִיר מְעַרֵי הַק' שֶׁהוּא זוֹכֶה בְּשִׁלּוֹ וְכָל אֶחָד נִדְרָשׁ לְעַצְמוֹ בְּטִלְהַ הַשְׁנוֹת' וּלְפִי הַשְׁעָרְתוֹ נֵר' דְּגַם בְּזְמַן שְׁהָיוּ מְשׁוֹת' יַחַד כְּאִישׁ אֶחָד חֲבֵרִים עַכ"ז הַשְּׁלוּחִי' הָיוּ יוֹצְאִים כָּל אֶחָד מְעַרֵי הַק' לְגַבּוֹת מֵהַקְּוָפָה שֶׁלּוֹ וְשִׁח"כ בָּאִים לְחַשׁ' וּמִתְחַלְקִים בִּינֵיהֶם כְּמוֹ שֵׁנֵר' מֵהַשְּׁאֵלָה כִּי בָּאָה בַּס"ה בְּאֵר הַמַּיִם חִי"ד ס' מ"ב שְׁאֵף שְׁהָיוּ מְשׁוֹת' יַחַד כָּל ד' אַרְצוֹת הַקוֹ' בְּקַוְפַת מִחְצִית הַשְּׁקָל וְנִדְרִים וְנִדְבּוֹת שֶׁל א"י שֶׁעַכ"ז הָיוּ הַשְּׁלוּחִים יוֹצְאִים מִכָּל ד' אַרְצוֹת הַק' לְגַבּוֹת כָּל אֶחָד, ע"ש מְקוּמוֹ ע"ש: וְרֵאשִׁיתִי לְהֵר' מֵהֵרָ' אֵלֵינוּ בַּס' מֵט"א בְּעַר' קַדְוֶשֶׁת יְרוּשָׁלַם דְּבַנ"ד שְׁשִׁלְחוּ שְׁלוּחִים בְּשִׁבִיל קְבוּצָה מְמוֹן וְגַם שִׁלְחוּ ג"כ שְׁלוּחִים בְּשִׁבִיל שְׁאֵר עָרוֹ הַק' וְנִכְנַס בְּחִקְרֵיהֶם מִי קוֹדֵם וּמִי שׁוֹאֵל כְּהִלְכָה וְשׁו"ט דְּקַדְוֶשֶׁת יְרוּשָׁלַם ת"ו הִיא הָעוֹלָה מֵעֵלָה מִשְׁאֵר אַרְצוֹת א"י וְאִף בְּחֻרְבָנָהּ מִצַּד קַדְוֶשֶׁתָהּ כִּי רַבָּה וְתַנּוּן בַּפ' כָּל הַתְּדִיר כָּל הַמְּקוֹדֵשׁ מִחֲבִירוֹ קוֹדֵם אֶת חֲבִירוֹ דָּם חֲטָאֵת וְכו' וְלִיכָּא לְמִימַר דְּהֵתָם אֵינּוּ אֵלָּא לַעֲנִין קַדִּימָה שְׁהָרִי סוּף סוּף נַעֲשִׂים ב' הַמַּצּוֹת לֹא כֵן כְּשִׁמְתַּבְּטֵל הָאֶחָד מֵהֶם דְּבָכִי הֵאֵי אֲמַרִּינּוּ דְמָה שִׁירְצָה יַעֲשֶׂה וְלֹא תִלְיָא בְּמַקְוֶדֶשׁ יוֹתֵר הָא וְדָאִי מְלַבֵּד שְׁהַסְבָּרָא מְחַנְיָבַת דְּחֻדָּא נִינְהוּ וְאִף הִיכָּא שְׁמַתַּבְּטֵל אֶחָד מֵהֶם הַמְּקוֹדֵשׁ קוֹדֵם עוֹד בָּהּ דְּכֵן מִתְּבָאֵר מִסְּוֵגִיָּא דַּפ' כָּל הַתְּדִיר וּפ' הַתְּכֵלֶת וְה"ה כְּמַבְנֵאֵר זַת"ד וְעַשׂ"דוֹלַע"ד אֵינִי רוֹאֶה שׁוּם הַכְּרַע בְּדְבָרָיו וּמֵרֹב חִיבְתוֹ לְאֶהְדוּרֵי לְזַכִּיתָא דְּבָנֵי יְרוּשָׁת"ו לֹא שָׁם עַל לֵב לְעַמּוּד עַל הַדְּבָר הַיֵּטֵב וְיֵשׁ לְהַשִּׁיב ע"ד חֻדָּא דְאִפְּלִי לְפִי דְמִיּוֹנוֹ הָא תִּינַח כְּשִׁשְׁנֵיהֶם לְפָנָיו אוֹ דָּאִין שׁוּם אֶחָד מֵהֶם לְפָנָיו לְקִיּוּמֵי וּמֵהֵדֵר אַחֲרָיו אִזְ הַמְּקוֹדֵשׁ עֲדִיף אֲבָל אִם מֵה שְׁאֵינּוּ מְקוֹדֵשׁ כְּבָר הוּא לְפָנָיו וְהוּא הַמַּצְנָה מְוֹשְׁלַת עָלָיו לְקִיּוּמֵי לֹא דְחִינּוּ לְאוֹתָהּ מַצְנָה כְּדִי לְקִיּוּמֵי אַח"כ הַמַּצְנָה בְּיוֹתֵר מְקוֹדֵשׁ וְכִמוֹ שֵׁנֵר' מִדְּבָרֵי הַרְמַב"ם סוּף פ"ט מֵה' תו"מ דְּכַתֵּב הַמְּנַחֲחוֹת קוֹדְמִין לִיָּין וְכו' אִימְתִי בְּזְמַן שְׁבָאוּ כְּוָלָם כְּאֶחָד וְכו' ע"ש וְכִמוֹ כֵּן לַעֲנִין כְּשִׁמְתַּבְּטֵל הָאֶחָת מֵהֶן וְא"כ אִם כְּבָר בָּא לְקִיּוּמֵי הַמַּצְנָה לִידוֹ וְעֲדִין לֹא בָּא הָאֶחָת כְּגוֹן שְׁבָאוּ מִבְּנֵי שְׁאֵר עָרֵי יִשְׂרָאֵל וְעֲדִינּוּ לֹא בָּאוּ לְשָׂאוֹל מִנ"ל דְּדַחֲנִי מִפְּנֵי שִׁלְחוֹת' יְבֹאוּ לְשָׂאוֹל מֵאֲנָשִׁי יְרוּשָׁת"ו וְעוֹד

שְׁפָכָר כָּתְבוּ כָּל הַפּוֹסֵ' פְּדֵי לַיִשָּׁב תִּשׁוּ' הַרְדָּב"ו הַיְדוּעָה דְלָא תִקְשִׁי מֵהֵיִא דִפ' הַתְּכַלֵּת
דְּשִׁאֲנֵי הַתָּם דְּהַמְצָנָה הִיא עַל כּוֹלָלוּת יִשְׂרָאֵל וְלִהְיֵי כָּל דְּאִיפָּא עֲדִיפּוֹת בְּמַצָּנָה דְּחִי' לָהּ
וּל"ח לְהָא דְּאִין מַעְבִּירִין עֵה"מ וְכִמּוֹ שְׁיַעֲזְבִין בְּס' לְקַט הַקְּמַח לְמַהֲרִי"ח בִּא"ח דִּי"א
וְלַהֲרַה"ג נִשְׂי"א בֵּית אָב מֵהֲרַח"א בְּס' דְּרָךְ הַקְּדָשׁ ד"ד ע"א וּפְרִי הָאָרֶץ ח"ב ס' ב'
וּמַכְת"ל ס' מ"ד וְשָׁרְשֵׁי הַיָּם בְּד"ך וְע"ע בְּס' עוֹשֶׂה שְׁלוֹם דִּי"ד וּמָה גַם הִיכָא שְׁפָכָר בָּא
לִידּוֹ הַמְצָנָה שְׁיִדְחָה אֹתָהּ וְעַמ"ש מִב"י בִּא"ח ס' כ"ה דְּמוּטָב שְׁתִּדְחָה אֶסְמַכְתָּא דְּתִדְר
מִשְׁיַעֲבֹר עַל הַמְצָנָה וְעוֹד יֵשׁ לְחַלֵּק בְּכִמְהָ חִילּוּקִים וְע"ע לְהַר' בְּתֵי פְּנִסְיוֹת בְּס' צ' מ"ש
אַלְא שֵׁא"צ לְהַאֲרִיךְ בְּזֶה מִשׁוּם דְּאֶעֱיָקְרָא דְּמִקְלָתָא מַה שְׁרַצָּה לֹמַר דִּישׁ דִּין קְדִימָה
בְּנִתְיַת הַצְּדָקָה לְיוֹשְׁבֵי יְרוּשָׁת"ו מִשְׁאָר עָרֵי יִשְׂרָאֵל הוּא מִקְלָתָא דְּתַמִּיחָא בְּמֵאֵי דְּקָא חֲשִׁיב
דְּמִשׁוּם דְּהוּי מְקוֹדֵשׁ טְפִי דְּהוּא כֹּן דְּהוּ אֲמַת דִּירוּש' מְקוֹדֵשׁ מְכָל הָאָרְצוֹ' וּמִק' הַמְקֻדָּשׁ
בְּקִדְוִישׁתּוֹ הוּא עוֹמֵד וְאָמְרוּ בְּמַס' נְבָחִים פ' קְדָשֵׁי קְדָשִׁים דְּמַקְרִיבִים אַעֲפ"י שְׂאִין בֵּית
וּכ"פ הַרְמַב"ם וְכֹן אָמְרוּ בְּפ' הַשׁוֹחֵט וְהַמְעַלָּה אַרְיו"ח הַשׁוֹחֵט וְהַמְעַלָּה בְּזֶה"ז חֲתִיב וּכְבָר
הָאֲרַכְתִּי בְּעֵנְיִנִים אֵלּוּ בְּדִירוּשׁ בְּאֶשְׁכַּבְתִּיָּה דְּרַב גְּדוֹל מְזָה זְמַן רַב לְמַעְלָה מִשְׁלֵשִׁים שָׁנָה
אַבְּל לֹא מִפְּנֵי זֶה יִתְחַיֵּיב שְׂיֵשׁ בְּנִתְיַת הַצְּדָקָה קְדוּשָׁה יִתְיַרְה טְפִי לְיוֹשְׁבִים בָּהּ מִנִּתְיַת
לְהַעֵם הַיּוֹשְׁבִים בְּשְׂאָר עָרֵי יִשְׂרָאֵל דְּאֶפִּי' בְּמַעְלַת יִשְׁיַבְתָּהּ שְׂאֲמְרוּ הַכֹּל מַעְלִין לִירוּש'
כְּתַב הַמַּר' בְּשֵׁם הַר"ם בְּפ' ב' דְּיִיגִי גְזֵרוֹת ס' ר"פ וְנ"ל וְפִי' הַר"ם דְּהֵיִא דִירוּש' מִיִּירִי
בְּזִמְן שְׁבַה"מ קִיָּים דְּאִזְ הוּי הַמְצָנָה טְפִי לְדוֹר בִּירוּש' מִבִּא"י וּבְרִיָּתָא דְּהֵכָא מִיִּירִי
בְּזֶה"ז ע"כ: וְדִבְרֵי צ"ב וְעַמ"ש הַר' חִיד"א בְּס' יוֹסֵף אֲנֹמֶץ ס' ב"ן וְאֵף לְדִבְרֵי הַפּוֹסֵ'
דְּגַם בְּזֶה"ז אֵיִתְמַר וְהֵכִי נְקֻטִין הָא וְדֵאִי נִרְאָה שְׁהוּא מַעְלָה מִדְּר' דְּאֵף לְדַעַת הַפּוֹסֵ' דְּס"ל
דִּישִׁיבַת אָרֶץ יִשְׂרָאֵל אֵף בְּזִמְן הַזֶּה דְּאִוְרִיָּתָא עַכ"פ בְּהַךְ מַעְלָה דִּישׁ לָהּ דְּעַדִּיף מִשְׂאָר
א"י הוּא דִּר' מַעְלָה בְּעֵלְמָא מִפְּנֵי קְדוּשָׁתָהּ וּכ"כ הַר' מַהֲרִיט"ץ בְּס' ה' לֹא מִפְּנֵי זֶה דְּהֵם
יּוֹשְׁבִים בְּמַעְלָה יִתְחַיֵּיב מְזָה שְׂיֵשׁ בְּנִתְיַת קְדִימָה לְשְׂאָר עָרֵי הַק' דְּאֶפִּי' עֲנִי אָרֶץ יִשְׂרָאֵל
דְּקוֹדֵם לְשְׂאָר עָרֵי חו"ל אֲצִטְרִיךְ בְּסִפְרֵי לְהַבִּיאָה מִקְרִיא וְלְדַעַת כְּמָה מִהַגְדוּלִים הַקְדִּימָה
הִיא לְעֵנֵן עֲנִי עִיר אַחֲרַת וְעֲנִי אָרֶץ יִשְׂרָאֵל דְּנֹקָא וּכְמ"ש הַר' ב"ח וְהַרש"ך בְּס' רַע"א
וְהו"ד בְּשַׁכְנָה"ג וּבְבַה"ט שְׁם וּשְׁכ"כ הַר' מַהֲרַש"ח ס' ל"ה וְהַר' שְׁמ"ץ כ"כ בִּי"ד ס'
ו"ט וְהַר' מ"ב שְׁם וְכֹן נִרְאָה מִמ"ש בְּהַר' מ"ן ח"ב ס' ס"א בְּנ"ד שְׁם הוּא בְּנִדְר לִירוּש'
וְרַצָּה לְשַׁנּוֹת לְנִישׁוּאֵי אַחֲוֹתוֹ וְהַבִּיא לְשׁוֹן הַסִּפְרֵי כְּלוּל וְכַתְּב דְּהַגֵּם שְׁעֲנִי אָרֶץ יִשְׂרָאֵל הֵם
חֲשׁוּבִים יוֹתֵר מִחוּ"ל עַכ"ז אַחֲוֹתוֹ הִיא לְמַעְלָה מֵהֵם ע"כ וּמִדְּכַתְּב דְּאַחֲוֹתוֹ הִיא לְמַעְלָה
מֵהֵם י"ל דַּה"ה גְּמִי עֲנִי עִירוֹ אֵלְא דְּנ"ד הִזְהָ כֹּן וְע"ע לְהַר' חַת"ס בְּח"ו ס' וְאִינוּ מְצוּי
אַצְלֵי כְּעַת וּלְפִי הַרְשׁוּם בְּזַכְרוֹנֵי שְׁגַם הוּא עֲשֶׂה חִזְזוּק לְזֶה וְשָׁפַן נַר' מִתְּשׁוּ' מַהֲרִי"ו הַנְּ"ל
וְנִמְצָא דְּאֶפִּי' מַה שׁוֹשׁ קְדִימָה בְּעֲנִי אָרֶץ יִשְׂרָאֵל וִירוּש' גְּמִי בְּכָלֵל הוּא מִפְּח הַדְּרָשָׁא שְׁל
הַסִּפְרֵי דְּלוּלָא הַסִּפְרֵי לֹא הֵיִינוּ יוֹדְעִים שְׂיֵשׁ קְדִימָה לְיוֹשְׁבֵי אָרֶץ יִשְׂרָאֵל וִירוּשָׁלַם גְּמִי אֶפִּילוּ
לְשְׂאָר אַרְצוֹת שְׁל חו"ל: וְאֵף לְדִבְרֵי הַר' חִיד"א בְּיוֹסֵף אֲנֹמֶץ דְּכַתְּב ע"ד הַב"ח וּמַהֲרַש"ח
דְּאִינוּ מוֹכְרַח דְּלִדְיָה אֵיִפְשָׁר דְּהַסִּפְרֵי קְאָמַר דְּקוֹדֵמִין גַּם לְעֲנִי עִירוֹ גַּם הוּא לֹא יִכְחִישׁ
דְּהֵיִינוּ מִשׁוּם דְּרַשָּׁה דְּסִפְרֵי אַבְּל בְּלֹאוּ"ה לֹא נוֹכ"ל מְדַעַתִּינוּ דְּמִשׁוּם שְׁהֵם יּוֹשְׁבִים בְּאָרֶץ
יִשְׂרָאֵל וְאֶפִּי' דְּהוּי מַצָּנָה מִדְּאִוְרִיָּתָא דִּיהִיָּה לְהֵם קְדִימָה עַל יּוֹשְׁבֵי חו"ל וְכִיּוֹן שָׁפַן אִיךְ
אַנּוּ יִתְמִי דִּיתְמִי נוֹכַל לְעַשׂוֹת עוֹד מְדַרְגָּה אַחֲרַת מְדַעַתִּינוּ בְּמַע' הַצְּדָקָה לֹמַר דְּעֲנִי יְרוּש'
קוֹדֵמִין לְשְׂאָר עָרֵי יִשְׂרָאֵל מִפְּנֵי הַמְעַלָּה זֹו שְׁעַשׂוּ חו"ל מִדְּר' לְיוֹשְׁבֵי יְרוּשָׁלַם אֶפִּילוּ אִם

היה מוסכם מהכל דגם בזמן הזה הכל מעלין לירושלם דמפני זה יהיו נפסדין יושבי שאר ערי ישראל אף דגם הם מקיימי מצית ישיבת ארץ ישראל: ומה גם דעל הראשונים אנו מצטערים הרמב"ם ז"ל ושאר פוסקי ה"ל דלא הביאו דין זה דעניי ארץ ישראל קודמי לעניי חו"ל ואנחנו לא נדע ע"ז דבר השמיטה שלא הביאו פי אם הסמ"ג עשין קס"ב והמרדכי פ"ק דב"ב וכבר תמה בזה הרמ"ז שם וגם תמה ע"ד הרמב"ם דלא הבוא הך דעניי ביתו קודמי לעניי עירו ועניי עירו קודמי לעניי עיר אחרת שאמרו בגמרא פן לעניין הלואה ומפקי לה מקרא דאם פספס תלנה וכו' ואילו הרמב"ם מביאו לענין צדקה ונליף לה מקריא לאחיה ולאביונה וכו' וגם תמה ע"ד מ' בכ"מ דהראה מקו' לש"ס דפ' אינהו נשף ע"ש: ואני תמיה ג"כ ע"ד הרדב"ד ביקר תפארת שם ע"ד הרמב"ם שכ' ה"כ איתא בספרו והכי מדריש לאחיה זה קרובו לענייה אלו עניי ביתו ולאביונה בארצה אלו עניי עירו וכל הקוד' בפסוק קודם לאחר ע"כ ולפי הנראה דלא היתה בגירסתו כמ"ש הראשונים הסמ"ג ודעיימיה ומשו' ה"כ לא נרגש ע"ד הרמב"ם שהשמיט הך בבא דעניי ארץ ישראל וחוצה לארץ אבל היא מן התימה דאיה לא ראה לסמ"ג והמר' דגרסי כמו שהוא בגירסתנו ושגם לא ראינו לשום אחד מהראשונים שיאמר דאי הגירסא כמו שהוא לפנינו וכיון שפן לא הי"ל לכתוב פן בסתם ולכל הפחות הי"ל להרגיש ולומר דגירסת הרמב"ם פן היא ולא כמו שהביאה שאר הראשונים ולענ"ד אולי אפשר דטעמו של הרמב"ם הוא משו' דהספרי ס"ל דאיכא מעלה בישיבת ארץ ישראל ומשו' ה"כ דריש פן אבל לדידיה דס"ל דלא הווי פן אם מדר' משו"ה ליכא למדרש ה"כ ומדבריו של גדול הרדב"ז יש ללמוד דגם לפי גירסתנו דיושבי ארץ ישראל קודמין ליושבי חוצה לארץ דאינו קודמי לעניי עירו כמ"ש שאר הפוסל ונמצא דאעיקרא דדינא יש לדון בה ובנדאי דיושבי חוצה לארץ צריכי להחזיק ביד יושבי ארץ ישראל תוב"ב אי משו' ישוב הארץ הקדושה וגם לכבוד הצדיקי לקדושי אשר בארץ ותומכיה מאןשר שעיי"כ יחזיקו בתורת ה' ואין תורה פתורת ארץ ישראל ואין בתוכה עשירים ונדיבים להחזיק בידם כמקומות אחרים וענייה הם רבים וצריכים הם לנדבת לפם של אחינו מחו"ל ירבונו אבל לתת הבדל ומעלה בנתינת הצדקה במקומות מארץ ישראל אינו מן הראוי ושו"ר מ"ש הר' בני חיי באה"ט סי' קס"ו על נ"ד שם וא"צ להעתיק דבריו פי הרוואה יראה מה שיש ללמוד מדבריו למאי דקמן ע"כ: ומלבד מיש ויש לתמוה ע"ד איה העלים עיין מכו"כ רבי וגדולי שמפוןרסמי בדבריהם בהיפך ומפלל מ"ש הרבני בתשו' הר' גור"ר והרבני בס' מטה יוסף הנ"ל ויותר מהמה ואצ"ל עוד וד"ב: אבל נראה דאם הוא בענין שאחד נדבו לבו לבנות איזה בית הפנסת וכינצא י"ל דיותר טוב הוא בירושת"ו הגם דבכל ארץ ישראל היא מצנה רבה: ונחזור לנ"ד ואומר דאפי' לדברי הרב מט"א באלו הקנפות שפבר החזיקו בהם ומקודם לכן לא היה אדם שפיקפק וכולם הודו שכל אחד זכה בשלו לאתר דמאריה ביתא גם מכאן ואילף אין לשנות בהם מפמה טעמי לא בכל ולא במקצת ויכולי לעשות קנפות חדשות לשמם אף בזאת פדי שתהיה הנדבות המגיע להם רצוי ומקובל צריכים הם להתחזק בתורת ה' ולתת חלק בראש לת"ח תשב"ר וגם לבני עניי אילני דמלבדכי להחזיק בידם שמהם תצא תורה שאם אין גדיי אין תנישים שבעוה"ר התורה מונחת בקרן זוית ואזלא ומדלדלא וצריף חזיק ובהיות פן אשריהם ישראל גם הם יוסיפו בנדבתם בטוב לב וישאו ברכה מאת ה' ויכולה היא שתנון אלף המגן: זהו מה

שְׁעֵלְתָה מְצוּדָתִי כְחוֹתָה עַל הַגְּחָלִים מְרוֹב חֲבִילֵי טְרָדִין וְעוֹל הַצְּבוּר וְהַשְּׂרָרָה יר"ה
וּבְאֶפֶס פְּנָאֵי לְכַבּוֹד ה' וְתוֹה"ק בְּיָקָא וְאֶחָלִי יְפוֹנוּ פְּלָפִי עִם קִדְשׁ חו"ר הַזְּמַן הַעִי"א
שְׁיַעֲמָדוּ ע"ד וְאִם יֵשׁ לְהַשִּׁיב ע"ד הָאֲמַת אֶקְבֵּל דְּבַרֵיהֶם בְּסַפ"י וְאֶעֱנֶדְם עֵטְרוֹ"ת לְרֹאשׁ
הַנְּלַע"ד פְּתַבְתִּי וְצוּר יִשְׂרָאֵל יִצְיִלְנִי מִשְׁגִּיאוֹת וְיִרְאֵנִי מִמְּנוּ נִפְלְאוֹת אֲכִי"ר הַצְּעִיר שְׁלֵמָה
אֲלִיעֶזֶר אֶלְפַנְדְּרִי ס"ט סִימָן ט שִׁיל"ח פֶּעָה"ק יְרוּשָׁת"ו יוֹם ב' כ' מנ"א תרפ"ח צְדִיק
כְּחֵמֶר יִפְרַח ה"נ הַגְּאוֹן הַגְּדוֹל הָאֲדִיר שְׁאִין גּוֹמְרִים עָלָיו הַהֲלֵל וְכו' וְכו' כְּקִשׁ"ת מְרֹן
שְׁלֵמָה אֲלִיעֶזֶר אֶלְפַנְדְּרִי רַב דְּכֻמָּה קַהֲלוֹת קְדוֹשׁוֹת, וְכַעַת בְּפִעָה"ק ת"ו שְׁלֵמָה יִסְגָּא הִנֵּה
בְּדַבֵּר מַה שְׁשֹׂאֲלָתִי מֵרו"מ הַדֶּר"ג שְׁלִיט"א עַל פֶּה וְאִז הֵייתִי מְוַכְרַח לְנִסְנֹע לִיפֹ ת"ו
וְגַם שֵׁם לֹא שְׁלַנְתִּי מְרוֹב הַטְּרָדָא וְתַמּוּל ב"ה שְׁבַתִּי לְבֵיתִי וְאֶמְרָתִי לְבֹא וְלִהְצִיעַ דְּבַרֵּי
בְּכַתֵּב וְאֶפֶס אִם יְהִי בְּקִיצוֹר יְהִי דִּי בְּשִׁבִיל רו"מ הַדֶּר"ג שְׁלִיט"א אֲשֶׁר לְבָבוֹ רָחֵב כְּפִתְחוֹ
שֶׁל אוֹלָם: וְזֶה הַדְּבָר הַנֵּה יְדוּעַ שְׁאֲחֵרִי כָּל הַהֲתַלְבְּטוֹת שֶׁל הָאֲנָשִׁים הַסּוֹכְבִים עַל הַחֲנוּיּוֹת
לְהַפְרִישׁ תְּרוּ"מ נִשְׂאָר תְּמִיד הַשּׁוּק בְּחֻזְקַת דְּמַאי וְזֶה מִזְמַן שְׁנַמְצָא ת"ח מִיְקִירֵי יְרוּשָׁלַיִם
שְׁקֵבֵל עָלָיו אֶת הַטְּוֶרַח לְקַנּוֹת טָבֵל וְדַאי מְכַל מִינֵי הַפִּירוֹת וְהִיָּרְקוֹת וְהוּא מְפָרִישׁ בְּכָל
בּוֹקֵר וּבּוֹקֵר בְּשִׁבִיל אֱלוֹ הָאֲנָשִׁים שְׁמֵלְאוֹ אֶת יְדוֹ לְהַפְרִישׁ בְּעֵדָם תְּרוּ"מ עַל לְפִי הָאוֹמֵר
כְּמָה שְׁיֵאֲכְלוּ בְּכָל יוֹם וְכַמוֹכֵן בְּעוֹד יְתָרוֹן: וְהִנֵּה אֶפֶס שְׁאִין זֶה מִן הַמְּוֹקֵף מ"מ נִרְאֶה
דְּלִדְדוֹן כִּינּוּן דֵּהֲתְרוּמָה וְהֲתְרוּמַת מַעֲשֵׂר נִשְׂאָרִים תַּחַת יְדוֹ וְא"כ הִיא שְׁיָרְפֵן מְוֹתֵר
לְהַפְרִישׁ אֶפֶס לְכַתְחֻלָּה דְּכִינּוּן דְּכָל עֵיקָר הַטַּעַם שְׁלַכְתְּחִילָה אִין לְהַפְרִישׁ אֲלֵא מִן הַמְּוֹקֵף
הוּא כַּמ"ש רַש"י (תְּוֹלִין ז) דְּשִׂמָּא אוֹתוֹ שְׁהוּא סוּמָךְ עָלָיו אִינוּ בְּעֵין שְׁנַאָבֵד אוֹ נִרְקֵב
וְנִמְצָא שְׁאִינוּ אוֹמֵר כְּלוּם וְאוֹכֵל טְבָלִים וְזֶה שְׁיָיֵךְ רַק כְּשֶׁהֲתְרוּמָה הִיא בְּמִקּוּם אַחֵר אֲבָל
הִיא שְׁהֲתְרוּמָה הִיא תַּחַת יְדוֹ הַמְּפָרִישׁ וְרַק הַטְּבָלִים הֵם בְּמִקּוּם אַחֵר מַאי אֵיכַפֵּת לָן אִם
הַטְּבָלִים נִאָבְדוּ אוֹ נִרְקֵבוּ א"כ כְּבָר א"א שְׁיֵאֲכְלוּ בְּטְבָלָם וְהֲתְרוּמָה הֲלֵא בְּכָל אֹפֶן הוּא
יְשׁוּרוּן: וְמַאי דְּמַצִּינוּ (עִירוּבִין ל"ב) דְּאֶפֶס שְׁהֲתְרוּמָה תַּחַת וּדְהַמְּפָרִישׁ וְתַלּוּ זֶה בְּדִין שְׁלֵא
מִן הַמְּוֹקֵף שֵׁם הוּא הֲרִיעוּתָא מְפִנֵי הֲתְרוּמָה וְהַתְּרוּ"מ הַנִּיָּתֵן לְכַהֵן וְהַמַּעֲשֵׂר רֵאשׁוֹן לְלוֹי
וּמַעֲשֵׂר עֲנִי לְעֲנִיִּים וְכִינּוּן שְׁהֲטָבֵל שְׁנַמְצָא בַּמ"א נִאָבֵד אוֹ נִרְקֵב מִמֵּילָא נִשְׂאָרִים הֲתְרוּמוֹת
וְהַמַּעֲשֵׂרוֹת בְּטְבָלָם אֲבָל כְּעַת שְׁכָל הַהֲשִׁתְדְּלוּיּוֹת הוּא רַק לְתַקֵּן אֶת הַטְּבָל אֲבָל אִין נוֹתְנִים
לְפָהֵן אֶת הֲתְרוּמָה וְגַם אִין לְפַקְפַק ע"ז מִטַּעַם דְּכָל מַה דְּאִיהוּ לֹא מְצִי עֲבִיד שְׁלִית נְמִי לֹא
מְצִי עֲבִיד דְּבִאָמַת בְּזָה לֹא בְּעִינֵן שְׁלִיחוֹת וְדַאי רַק בְּגִלּוּי דְעַת כְּמוֹ שְׁפָסַק הֲתְרוּמַת הַדְּשָׁן
סִי קפ"ח וְהוּבָא בְּמִיל פ"ב מַה בְּכוֹרוֹת ה' א' בְּסוּף הַתְּשׁוּבָה: וְכֵן אִין לְחַשׁוֹשׁ בְּזָה מִטַּעַם
אִין שְׁלִיחַ עוֹשֶׂה שְׁלִיחוֹתוֹ וְאֶפֶס לְהַסּוֹבְרִין דְּבִתְרוּמָה שְׁיֵשׁ עֵיקָר בְּדִאוּרֵייתָא ל"א חֲזָקָה
שְׁלִיחַ עוֹשֶׂה שְׁלִיחוֹתוֹ דְּהִכָּאֲפִינוּן שְׁהֲשִׁלִּיחַ הוּא הַמַּתְחִיל לֵאמֹר שְׁיִפְרִישׁ ע"י בְּכַגּוֹן דָּא
הוּבָא בַּמ"מ הִירוּשְׁלַמִי דְּאֶמְרִינּוּ חֲזָקָה שַׁע"ש אֶפֶס בְּדִאוּרֵייתָא מִשְׁ וְגַם אִין בְּזָה חֲשַׁשׁ
מִשִּׁים בְּרִירָה כִּינּוּן דֵּהֲתְרוּמָה הוּא מְבוֹרֵר לְמַפְרַע בְּזָה רְמִזְתִּי עַל כָּל הָעֲנִינִים אֶפֶס כִּי
קִצְרָתִי וּבְזָה אֲנִי מַחְלָה אֶת הַדֶּר"ג שְׁלִיט"א שְׁיִכְבְּדֵנִי בְּהַסְפָּמָה אִם יִמְצָא דְּבַרֵּי לְנֹכְחִים
וְאִם יִמְצָא לְנֹכַח לְסִתּוֹר דְּבַרֵּי נָא בַּל יִמְנַע לְהוֹדִיעֵנִי כִּי כְּפֹ דְרַפְּהָ ש"ת זֶה בּוֹנֵה וְכו' וּבְזָה
הַנְּנִי חוֹתֵם דְּבַרֵּי בְּכָל חוֹתְמֵי בְּרִכּוֹת דְּשָׁן וְרַעֲנָן יְהִי וְיִנּוּב עוֹד בְּשִׁיבָה טוֹבָה עַד בִּיאַת
מְשִׁיחַ צְדִקְנוֹ וְעַד בְּכָלל כְּעַתִּירַת הַצְּעִיר וְהַצְּעִיר מְרָדְכִי לִיב רוּבִין ב"ה אֵהָ הָאוֹר כִּי טוֹכ
אֹוִיר הוּא מֵרָא"ש מַע"כ רַם אַח"א מְשֻׁבְּחָא סוֹלֵת נִקְיָה מִיָּרָא דְּכִיָּא דִּין הוּא הָדֵר בְּקוֹ
נְהַדֵּר מֵהַר"ר מְרָדְכִי לִיב רוּבִין שְׁלִיט"א הָרַאב"ד לְמַקְהֵלוֹת אֲשֶׁכְּנִזִּים בַּעִיה"ק יְרוּשָׁת"ו.

קדמאָה שלים שלומי אַמוני וכו' מכתבו קבלתי אודות ח' אַחד הי"ו שקבל עליו לקנות טבל ודאי מכל מיני פירות וירקות והוא מפריש בכל פן ופן ובקור תו"מ על כו"כ אַנשים לפי האומד כמה שיאכלו בכל יום שטוב הוא עושה ואף שאין זה מן המוקף מ"מ פיון דהתו"מ נשארים תח"י ושורפן מותר אף לכתחיל פיון דהט' דבעי' מן המוקף כת' רש"י פ"ק דחולין דשמא אינו בעין ונמצא אוכל טבל אכל הקא שֶהתרו' תח"י המפריש אף שֶהטבל הוא במ"א מאי איכפת לן ואף דבערובין דל"ב שֶהתרו' ביד המפריש עכ"ז אָמרו דבעו מוקף הָתם הוא שאם הטבל נאָכד נשאָר התו"מ בטבלם, אָבל פֶּעַת שאין נותנים לכהן וגם אין לפקפק מט' דָּכָל מִלְתָּא דלמ"ע וכו' דבאָמַת בָּזָה ל"ב שְּלִיחוֹת רק ג"ד כמ"ש תה"ד סי' קפ"ח ה"ד מ"ל פ"ד מִבְּכוּרוֹת בְּסוּף הַתְּשׁוּ' זתו"ד, וּבְקִשׁ מְמַנֵּי לְחֻוֹת דַּעֲתֵי אִם אָנִי מִסְפִּים עִמּוֹ או"ל, וְהֶאֱמַת אָגִיד שֶמְפְּנֵי פֶמָה סִיבּוֹת אִינִי יָכוֹל לְבַא בְּאַרְנוֹפָה בְּדָבָרִים שֶבְכָתֵב וְגַם שֶסְפָּרֵי אִינָם מְסוּדָרִים וְקָשָׁה עָלַי לְמַצּוֹא שׁוּם סֶפֶר פְּיֻדוּעַ, אָבָל עכ"ז דַּחֲקַתִּי אֶת עֲצָמֵי פְּדֵי לַעֲשׂוֹת רְצוֹן צְדִיק, ע"כ יִהְיֶה דָּבָרֵי מְעֻטִים בְּקֶצֶר אֲמִיץ מֵה שְׂנוּגָע דְּנֻקָּא לַעֲנִין דִּינָא, וְזֶה הַחֲלִי בַע"ה.

ואמר דעמו הס"ר דכל דבריו הם מן המתמיהים דלא זו בלבד דכת"ר רוצה לעקור שורש נטוע והלקח רונחת מכל הפוס' דגם פֶּעַת אָסוּר לְתָרוּם שְׁלֵא מִן הַמוֹקֵף אֶלָּא דג"כ אינו עושה פלום וחושב לתקן והרי היא מקלקל ראשונה יש לתמוה טובא כמה שרצה לדקדק ממ"ש רש"י ז"ל דאף אם הנה ניתן להאמר פן איך לא הביט עין שפך הגדולים דחו למ"ש רש"י בטעמא דבעינו מן המוקף דהא ליִתָּא פְּדִירָאָה הַרְוָאָה לְרַבּוּתֵי הַתּוֹס' בּמִס' גִּיטִין ד"ל ע"ב ד"ה לְתָרוּם דְתִרּוּמָה גְדוּלָה מְדַאֲרֵיתָא בְּעֵי מוֹקֵף וְאֶפְל' שְׁתִּיָּהֵם לְפָנָיו וּבַת"מ בְּעֵי מוֹקֵף מִדְר' מְשׁוּם אָטוּ תְרוּ"ג וְאֶפְל' שְׁתִּיָּהֵם לְפָנָיו וכו' ע"כ וכו"כ התו' בְּכִמָּה מְקוּמוֹת בַּש"ס ע"ש, וכו"כ הַרְמַב"ן וְהַרִיטְב"ן אֶלְּהֵא וְהֵרָאָה שְׁבִימוֹת דַּצ"ג וּבַפּה"מ וְהַר"ש ז"ל וכו"כ הַרְשֵׁב"א בְּחֵי וּבְתִשׁוּ' וכו"כ ר"ת ז"ל בַּס' הַיִּשָּׁר וכו"ן מַרְע"ב בַּפּה"מ וְגַם הַרְמַב"ם אֵף שְׁאִינוּ מְבֻנָּאָר בְּפִי בְּדָבָרֵינוּ וְחִלּוּקִים הַמְפָּר' בְּדַעְתּוֹ מ"מ מִפּו' יִנְצָא לְמַבִּין דַּל"פ פְּטַעְמוֹ שֶׁל רִש"י וְגַם הַרְאָב"ד בְּהַשְׁגוֹת דְנַר' דַּל"ס כַּס' פֶּל הַרְאֲשׁוּנִים הַנ"ל הֵרִי מְבֻנָּאָר דַּל"ס לַפְּטַעְמוֹ שֶׁל רִש"י ע"ש בְּדָבָרֵינוּ וְדו"ק וכו"פ הַטּוֹש"ע דְּבַעֲי סְמוּכִים וְרַק דְּנִגְיָעָה ל"ב וְעַיִן בְּהַגְהוֹת דְּשִׁיכֵי לַס' וְנִרְעִים דְקַמ"ה ד"ה יִמְלֵא פְּלֵי מְלֵא ע"ש וּמְלַבֵּד מֵה שְׁדַחוּ הַרְאֲשׁוּנִים ז"ל דְּלִיתָּא לְטַעְמוֹ שֶׁל רִש"י מִהַסְפָּרֵי וִירוּשְׁלָמֵי דְיָלְפֵי מְקַרְאֵי וּס"ל דְּדַרְשָׁה גְמוּרָה פֶּן נִרְאָה ג"כ מְמַתְנִי דַּפ"ג דַּמַּע"ב בְּחִבּוּת דְּמִשְׁתַּפֵּן דְּמַפְרִישׁ מְפָל אַחַד וְאֶחָד וְדוּק פִּי קִינְצֵרְתִּי וְגַם דְּבַדְעַת רִש"י יֵשׁ מְפָרְשִׁים דַּל"ק פִּי אִם רַק בְּתִירו' מַעֲשֵׂר ע' בְּחֵי הַרְמַב"ן גִּיטִין וּפְנִי' וְאֵף שֶהַרְד"א בְּקוּנ' דַּצ"ט רְצָה לְהַכְרִיעַ שְׁכ"ה ג"כ דַּעַת רִש"י דְהוּי דְאֲוִרֵיתָא וְשָׁפֵן נִרְאָה מִמ"ש בְּסוּטָה דַּל"א אֶלָּא שְׁחִזַּר בּוֹ מִמ"ש פ"ק דְּחוּלִין הַרְוָאָה בְּסָפְרֵי רַבְּנֵי הָאֲחֵרוֹנִים שְׁכַת' גַּם מְשֻׁם לֹא מוּכַח מִיַּדִּי מְשׁוּם דְשָׁם כָּבֵר הַנּוֹפֵרֵשׁ תְּרוּמָה גְדוּלָה אֵף אִם הוּא חו"ל וְלֹא הֵיָה לְחוּשׁ פִּי אִם רַק לְתִרּוּמָה גְדוּלָה אִם הוּא אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל וּבְשָׁגַם שֶהוּא בְּתִירוּמַת יִרְק וְדו"ק פִּי קִינְצֵרְתִּי דְאִין לִי פְּנָאֵי וְגַם נ"ל דְּגַם לְרִש"י דְּבַעֲי דְנֻקָּא שְׁיָהָא הַתְּרוּמָה סְמוּךְ לְטַבֵּל הָא לֹא"ה לֹא מְהַנִּי וְאֵף שְׁאִין לְחוּשׁ שְׁמָא אוֹתָהּ שְׁעָה אִינָה בְּעַיִן וְה"ק מְשׁוּם דְשְׁמָא בְּפַעַם אַחַר יָבֵא לְתָרוּם כְּשֶׁאִינוּ בְּעַיִן וְלָכֵן הַצְּרִיכוּ שְׁצָרִיף תְּמִיד שְׁיָהָא סְמוּךְ וְזֶה מְדוּקָדָק בְּלִשׁוֹן רִש"י דְכָתֵב וַז"ל מוֹקֵף סְמוּךְ כִּמוֹ אִין מְקִיפִין ב' חִבּוּת דְאָסוּר לְחַבֵּר לֹאמַר תְּבוּאָה שְׁיֵשׁ וכו' ע"ש דְּנִרְאָה פְּסוּתָר עֲצָמוֹ

בדבור אחד מרישא לסיפא ועל פי האמור אתי שפיר דגם הוא ס"ל דמפני החשש הצריכו חז"ל לעולם דבעינן מוקף שהוא סמוך שלפ"ז לא קשה ממתני' דמע"ב וגם לא הק' ע"ד המפרשים ממתני' הלזו ונמצא דמלבד דהט' שכתב רש"י ז"ל אפ"י הנה מפני דבכריו דאף לתרומה גדולה מ"מ כל הפוס' חולקים עליו ולא מצינו לו חב"ר ועוד זאת אינו ברור דכ"כ גם לתרומה גדולה ושם יש לומר דגם לדעתו שאף בתרו' מעשר דבעי עכ"פ שיהא סמוך הטבל עם המעשר ונקא מחשש שמה יבא לתרום פשיאנו בעין וכדכתבנא ודלא כמ"ש כת"ר: גם מ"ש עוד דהיכא שהתרו' ביז המפריש שהחשש הוא מפני התרו' ותרו"מ הנייתו לפהו ישארו בטבלם פעת אין לחוש שהוא לשרפה ותו"ד אלא שדכריו באו מעורבים ומבולבלים ויש בהם מן הגמגום ולא ידעתי למה הוצרך לכך בנ"ד פיון שמה שמפריש הוא לפי האומד מה שיאכל בכל יום לפי"ד שמועיל לדעת רש"י ואם פונתו לומר שגם בעלמא יוכל לתרום על הטבל שבמקום אחר ואין לחוש אף אם נאבד ואינו בעין פעת ההפרשה לפי דעתו דמועיל ומלבד דכבר פתיבנא דהא ליתא גם לסבירתו נמי הא ליתא דגם ע"כ דעומד לשרפה אסור לעשות כמו מקודם וכדאשפחן במ"ש דאין להפריש מן החיוב טל הפטור ופסקו כן הפוס' שכן הדין גם בזה"ז דעומד לשרפה ואם תרם אין תרומתו תרו' ופ' הרמב"ם בפ"ה מהתו' הי"ב דנדאי אסור לעשות כן גם בזה"ז וגם מאי דקי"ל דאין מפרישין מדבר שחייבו מהתו' על דר' שהוא גם בזה"ז וכבר מזה זמן רב עמדתי ע"ד הרב מוהר"א עזריאל בתשו' כי באה בס"ה שמחת יו"ט סי' ב' דכת' דבשלמא לתרום מן החיוב על הפטור דאין תרו' תרומה ודאי דגם בזה"ז כן אבל בתורם מן החיוב על דבר שחייבו רק מדר' דתרו' תרו' ולא תאכל עד שיוציא תרו"מ בזה"ז דלאיבוד אצלא יוציא וישליכהו ארצה וכבר בא חכם ויפה אמר חנן הרב מוהריט"א בסי' ג' והשיב וז"ל דכיון דבזמן שהתרו' ניתנה לכהן לכתחיל לא יפריש מחיוב דאורייתא על דר' אף בזה"ז דלאיבוד אצלא לא פלוג רבנן וכתחיל אסור להפריש מחיוב דאורייתא לחיוב דרבנן ע"כ ודברי הרב נכונים ולא זו בלבד שדעת הרבה מרבני אחרונים מתבאר כן וע"ש בגדון שהוא וגם בגדונים אחרים וכן מפניש יוצא מתשו' מהר"ם ב"ב הארנוכות סי' ש"ט וסי' קכ"ג וע"ש דאפ"י חד מדר' על תרי מדר' דמחזי כמו מן החיוב על הפטור ואסור גם בזה"ז עש"ד וכן פתבתי ג"כ מגדולים אחרים אשר לפי"ז י"ל מ"ש הלבוש ופ"י דמאי דבעי בתרו"ג מן המוקף הוא מפני שהוא מאומד דע"כ ליתא וכמו שהק' הדגמ"ר דלק"מ משום דאף דנתבטל הט' בעי מוקף כמו מקודם אלא דזוהי שק' דזוהי ס' הראב"ד ויחידאה היא ואכמ"ל מאפס הפנאי וגם נשאתי ונתתי במ"ש הראשונים דדבר שצאסר אף אי נתבטל הטעם דאסור והארבתי הרבה.

ובכן גם מ"ש בשאלה דלוקח טבל ודאימפל מיני פירות הוא ג"כ שלא פדין לפי"ד בשאלה שהוא על טבל דמאי ומע"כ לא הרגיש בזה וגם מדקפיד ליקח טבל ודאי על טבל דמאי נראה שהחכם שהוא אינו בקי בדיני תו"מ וגם נראה דלא טוב עושה מ"ש בשאלה דהוא מפריש מכל מיני פירות וירקות לפי האומד כמה שיאכלו דשמה לא קנה מאותו המין ונשאר בטבל ואסיר.

וגם יש לתמונה על כת"ר איך נחה דעתו כמה שהוא אומר שהוא מפריש בכל בוקר לפי האומד כמה שיאכלו בכל יום דזה דבר דלא אפשר שיכול לשער באומד על כמה מאות אנשים ושלפעמים יבואו להם איזה אורחים שהאדם עצמו לא יוכל לידע מקודם איזה

פעם שיעור מה שיקנה, נהרי אמרו במס' ערובין דל"ב ע"א דהאומר לחבירו צא ולקחט
לה תאנים מתאנתי דמעשרן נדאי מפני שאין ספק לומר שמה בע"ה מעשר עליהם ממ"א
דקא לא ידע כמה ליקט ע"כ הרי דאין אפי' ספק לומר דשמה עשר באומד מה שיוכל
להיות שיקלט ולכן עכ"פ יהיה דמאי משום דזה אי אפשר לשער ואף שהתאנה וקאיש
לפניו וא"כ כ"ש בנ"ד דאי אפשר לכונו ולעמוד מה שצריך לתרום תרו"ג ע"כ וכ"ש
לפי מ"ש הראב"ד והנמשכים אחריו הלבוש ופ"ה הט' שצריך מוקף בתרו"ג ומה גם
דאעיקרא דמלתא הרי קי"ל דאין מפריש תרו"ג מאומד: נמצ"ל דמכל הט' הנ"ל לא טוב
עושה הח' הנה ואף אי לא היה כ"א רק משום שהוא שלא מן המוקף לבד ואת זה אגיד
דעלה במחשבה להליץ דבנ"ד לא בעי מוקף לפי מ"ש כת"ר בשאלה דנ"ד הוא דמאי
וא"כ הוא הרי כת' בס' לא נודע שמו בפ"ק דקידושין בעובדא דר"ג דיש מי שאומר
דדמאי הוא ולקף לא חש ר"ג אם הפריש שלא מה"מ ע"ש האמנם הא נדאי ליתא דמלבד
דראשו' חולקים וכמ"ל דגם בתרומת מעשר דמאי בעי מן המוקף כמתבאר ממ"ש התו'
פ"ק דחולין ע"ש ר"ת דר"מ שאכל עלה של ירק בב"ש דדמאי היה וכ"כ בע"ז דכ"ח
ע"ב ד"ה בצר ע"ש וכ"כ הר"ש והרא"ש בפיה"מ פ"ק דדמאי מ"ג ע"ש וכתב כת' בזה
במ"א ועוד דבנ"ד דנדאי מ"ש שהוא דמאי הוא לשון מושאל וכוונתו שהוא ספ' דבדמאי
א"ץ להפריש תרו"ג ובכ"מ מ"ש כת"ר דיש מסתובבים על התניות להפריש תרו"מ
ואעפ"כ נשאר תמיד השוק דמאי כונתו הוא דאינם מתקנים פראוי ולכן יש ספק בדבר
לפי"ד והוא מגרע גרע מדמאי משום דבדמאי לא יש חשש על תרו"ג וגם על תרו"מ רוב
עמי הארץ מעשרין הם משא"כ בנ"ד: והנה לא ראיתי להאריך עוד מפני שכל מ"ש לא
נצרכא אלא להשיב ע"ד ולהתלמד במ"א אבל בנ"ד הח' הנה השליח לא עושה פלום
משום דקי"ל דאם הוא שליח להפריש ע"ד שאינו בעו' אף אם הפריש בעת שהוא בא
לעולם שלא עשה פלום מפני ששליחותו בטל וכ"ש וק"ו אם הפריש על טבל שלא בא
לעולם ואח"כ בא לעולם שאף הבע"ד עצמו לא עשה פלום והוא טבל גמור ולכן מאי
דפשיט"ל לכתר"ן דבהפרישת תרומה דלא בעי שליחות כמ"ש הה"ד סי' קפ"ח ה"ד
המ"ל רפ"ד מה' בכורות והא נדאי שגיאנה גדולה ועמו הסליחה דנדאי בהפרישת תרומה
בעי' שיהא ראוי לשליחות כמ"ש אתם גם אתם לרבות שלוחתכם שיהא בר שליחות
ומשם למדים שלוחו של אדם פמותו ושיהא השליח בר שליחות ומדעתו של בע"ד
שעשאו שליח בפירושו וכתב הרשב"א בחי' לפ"ד דנדריים בההוא דאבעי"ל בתורם משלו
על של חבירו ונ"ל ק"ל דקא שליחות לאו מדין דניח"ל או לא ניח"ל, אלא גזירת הפתוב
היא דמה אתם לדעתכם אף שלוחתכם וכו' ומדע לה שהרי האומר לחבירו צא ויתרום לי
והלך ומצאו תרום אמרי' רפ"ק דחולין שאינו תרום דדילמא גברא אחרינא שמע ואזל
ותרם ונתמנא אמר אף שלוחתכם לדעתכם ואע"ג דהתם ניח"ל שימתקן את פריו ע"כ וא"כ
איך יעלה בדעת נאפי' במחשבה דהתה"ד ס"ל דבתרו"ל לא בעי שיהיה שליח ולדון מזה
דיכול אחר לתקן פריו של בע"ד אף דהבע"ד לא מצי משנה שליח ונראה דאגב טירדיה
לא עמד בשורשן של דברים ואף לא בדברי התה"ד במקומם נאפי' בדברי מור"ם בהגה
שה"ד ומ"ש האחרו' הט"ז ופ"ה והא לה תשו' התה"ד שנ"ד היה שבעלת הבית הלכה
לחוץ אחר שלשה העיסה ולא חזרה להפריש חלה ומפני זה התקלקל העיסה ולכן רוצה
המשוררת להפריש והשיב הרב דאע"ג דלענין תרומה בענין שליחות מאתם גם אתם

פינון דזכות הוא לה שמתקלקלת העיפה הא קי"ל דזכיה מטעם שליחות אתרבי דכתב הר' דאע"ג דבעי שליחות מדעת דהקא חשוב פאילו עשאו שליח והוי דומיא דאתם בעת ההפרישה דאנו סהדי דאי הנה הוא נוח"ל ומזה זמן רב עמדת ע"ד הרב דכתב דאף דבעי שליחו מדעת דאם נוח"ל דהוי שליח דנרגש מההיא דפ"ק דחולין דאע"ג דידע האי בעידנא דתרם דניח"ל דהוי תורם שלא מדעת ולא הוי תרומה וע"ז כת' דנוקא התם בתרו' שאני די"ל דדעת בע"ה דיתרם שלוחו משום דידע ומכיר באיזה מדה רגיל בע"ה משא"כ בחלה בזה"ז דהכל שנים ע"ש דמדברי הרשב"א אין נראה פן מדכת' הרב להוכיח דשליחות לאו מדין דניח"ל אלא גזירת הפתוב הוא דמה אתם לדעתכם אף שלוחכם ממ"ש דהאומר לחבירו צא ותרום והלך ומצאו תרום דדילמא איניש אחרינא ואע"ג דניח"ל וגם זכורני דראיתי להרב קצות החושן בסי' רמ"ג דדחה למ"ש התה"ד משום מ"ש הרשב"א דהפרישת תרו' אין בזה משום זכות אלא ניחא בעלמא ולא אמרי' זכין לאדם אלא במה שיש זכות וכו' ובאתי לכלל ישוב דכוננת הר' הוא משום דהוי אומדנא דמוכח דניח"ל והוי פגילוי דעת בעת ההפרישה ועשיתי סמוכות לדבריו ממ"ש הראשונים פגילוי דעת סגי ואם דלא סמך ע"מ שיש חשש קלקול וכבר כת' מן הפוס' שפוסקי' ב' טעמים הוא מפני שאינו סומך על טעם אחד ועמ"ש הב"ח סי' שכ"ח ופ"ד ס"ק ה ואכמ"ל ומ"מ הדבר ברור דמ"ש התה"ד דמהני בנ"ד הוא דוקא משום שבעלת העיפה היתה יכולה להפריש באותה שעה ולכן גם המשנתת הוי פאילו נתנה רשות בשעה שהפרישה אבל אם הוא קודם שבא לרשותו אז נדאי לא מהני אפי' עשאו שליח בפ' מקנודם דקי"ל בכל דונקתא דכל דלא מצוי עביד לא משוי שליח ובכך בנ"ד אף אם עושין הבע"ב להח' הנה שליח בפ' שפיריש לכל מה שיקנו השליחות בטל ולא מהני הגילוי דעת שמקודם נאפילו שהדבר ברור ופשוט דגם בהפרישת תרומה וחלה אמרינו פל דלא מצוי עביד לא משוי שליח דמ"ש אומר ג"כ דכבר הדבר מפו' בדברי הראשו' בפריעות גם לענין תרומה וחלה וכדיראה הרוואה לרבו' בעלי התו' בפ' הרניני נזיר ד"ב ע"א ד"ה באשה וז"ל וא"ת והא מעשים בכל יום שהאשה אומרת לחברתה לוישי לי קמח והפרישי לי חלה וכן התלמידים וכו' ואיך נעשה שליח בדבר הנה הא בשעה שעושה אותה שליחות לא היתה יכולה בעצמה להפריש חלה מקמח זה שאינו ב"ח וכו' ואומר ר"ת דיש בינה להביא עיסא מגולגלת ולומר עיפה זו תהא חלה על קמח לכשיהיה נילוש ודברים שבידה קיימים ואין זה שלא ב"ל פינון שבידה ללוש ולגלגל העיפה קרוי שפיר דבר שבא לעולם וכו' ומ"מ בהאי טעמא לחודיה לא סגי לן למימר דמצוי למיעבד שליח פאן פינון דבידו ללוש ולגלגל מדאמר פרק ר"ג דנ"ב האומר לחבירו כתוב גט לארוסתי לכשאכניסנה אגרשנה הרי זה גט מפני שבידו לגרשה מיהא אם ירצה ובעי התם ליבמתו מהו ומאי קא מיבעיא ליה והא בידי לבא עליה ולגרשה אלא ודאי פנון דהשתא לא מצוי לגרשה לא מצוי משוה שליח פינון דמחוסר מעשה לבא עליה הלא נמי פינון דהשתא לא מצוי להפריש אינו קרוי בידי מה שבידו ללוש ולגלגל לענין זה שיכול לעשות שליח פינון דמחוסר לישא וגלגול עכ"ל והיה נראה לע"ד דהתו' אינם חלוקים ע"ד ר"ת בעיקר ההיתר אלא דהתו' כת' דמטעם הנה לבד אינו מספיקן צריף ט"א אמנם ראיתי להרב המאירי ז"ל שכתב וז"ל כת' בתוס' שפל שיש שפחה ישראלית או שמש ישראל בבית ולשין עיפה ותורמין חלה ברשות בעה"ב צריכים ליטול רשות בשעת גילגול ואין רשות

שְׁקוֹדִים גִּילְגוּל מְהַי שְׁהַרִי קוֹדִים גִּילְגוּל אִף הִיא אֵינָה וְכוּלָּהּ לְתוֹרָם וְכָל שְׁאִין הִיא יְכוּלָּה לְתוֹרָם אִף שְׁלִיחַ נְמִי לֹא מְצִי מְשׁוּי וְלִפִּי דְרָפָה לְמַדְתָּ שְׁאֲשָׁתוֹ שֶׁל אָדָם מִיָּהָ תוֹרַמַת אוֹ מְתַרְמַת שְׁלֹא בְרִשׁוֹת בְּעֵלָה וְכֵן הַדְּבָר מִתְבָּרַר בִּיבְמוֹת פָּרֶק יֵשׁ מוֹתֶרֶת בְּמַעֲשֵׁר רֵאשׁוֹן מְדַכְתִּיב גְּבִיָּה אֲתֵם וּבִיתְכֶם וְהוּא הַדִּין לְשֹׂאֵר מַעֲשָׂרוֹת וּבְתוֹרָו וּבְחִלּוֹת הַנֵּה מְבוֹאֵר דְּהַבִּין דְּהַתּוֹ חוֹלְקִים ע"ד ר"ת וס"ל דְּבַעֲיָ דוֹקָא שְׁיִטּוֹל רִשׁוֹת בְּשַׁעַת הַגִּילְגוּל וּמִפְּאֵן נֵר' דְּלֹא כִּמ"ש הַתּוֹת"ד שְׁכַת' וְנ"ל וְאֲפִי' אֵין פְּאֵן חֲשַׁשׁ קַלְקוּל הָעֵיֶסָה אִמֵּר' דְּזִכּוֹת הוּא פִּינּוֹן דְּרִגְלִיּוֹת הוּא לְפַעְעִים שְׁבַע"ה נּוֹתְנַת רִשׁוֹת לְמִשְׁרַתָּת לְהַפְרִישׁ חֲלָה אֲפִילוֹ בְּפִנְיָה ע"כ: וְע"ע בְּמִרְדְּכִי חוֹלִין פ' כ"ה ס"א תרפ"ט דְּכַתְּב' וְנ"ל הַמְּפָרִישׁ חֲלָה צְרִיָּה לִיטּוֹל רִשׁוֹת וְהַתְּלִמִּידִים שְׁהֵם כְּמוֹ אוֹרְחִים יִכוּ"ל לְבַע"ה לְהַפְרִישׁ מְכָל עֵיֶסוֹת שְׁיִהְיוּ לוֹ וְאֲפִילוֹ מֵאוֹתוֹ שְׁיִקְנָה אֲח"פ וְא"צ לִיטּוֹל רִשׁוֹת בְּכָל פַּעַם וּפַעַם, אֲשֶׁה יְכוּלָּה לֹמֵר לְחִבְרָתָה קַחִי חֲלָה כְּלוֹמֵר קַחִי קַמַח וְלוֹשִׁי עוֹגוֹת לְהַפְרִישׁ לִי חֲלָה אַעֲפ"י שְׁבַשְׁעַת הַצִּיּוּי הִיָּה קַמַח וְלֹא הִיָּתָה רֵאוּיָה לְחֲלָה וְהַמְּפָרִישׁ חֲלָתוֹ קַמַח לֹא עָשָׂה וְלֹא כְּלוֹם וְכִמ"ש בַּ"ב דְּנִזְזִיר ע"כ וְע"ע בַּ"ש הַרְבֵּ"א בְּנִזְזִיר שְׁם מִתּוֹס' הָרֵא"ש וּמִשְׁם הַר' עֲזַרְיָאֵל וּבַס' אוֹר זְרוּעֵ סִי רַכֵּ"א דַּל"ד וּבַמ"ש הַר' מַש"ל רַפ"ד מ"ה תּוֹרָו וּבְתוֹשׁוֹ דְּשִׁיכִי לַס' זְרַעִים דַּקְמָ"ה וְיֵשׁ לְהַרְחִיב הַדְּבוּר בְּזֶה לַעֲת הַצְּנוּרָה כִּי אֵין צְנוּרָה בַּנ"ד וְלֹא כְּתַבְתִּי כ"א רַק מֵה שְׁמִפּוֹרְשׁ בְּהֵם דְּגַם בְּהַפְרִישׁת תו"מ וְחֲלָה דְּכָל מְלִתָּא דַּלְמ"ע אֵינוֹ יְכוּל לְמָרוֹם הַשְּׁלִיחַ דְּהַגַּם שְׁכ"ז הוּא דְּבָרִים פְּשׁוּטִים וְדִלָּא כְּמוֹ שְׁלֵמַד כַּת"ר מִתְה"ד דְּהָא וְדָאִי לִיתָא וּבְכֵן בַּנ"ד אִפִּי' אֵי מְנוּהוּ שְׁלִיחַ מְקוֹנָם לְמֵה שְׁיִקְנוּ אֲח"פ שְׁיִפְרִישׁ בְּעַדָּם אֵינוֹ מוֹעִיל מְשׁוּם דְּבַעֲיָ שְׁיַעֲשֶׂה שְׁלִיחַ לְהַפְרִישׁ בְּעַת שְׁהַפְרִירוֹת הֵם אֲצִלוֹ וּבְרִשׁוֹתוֹ וּנְמַצָּא דְּגַם מֵהַצַּד אֲסוּר לְהַפְרִישׁ וְגַם בְּדִיעֲבַד לֹא עָשָׂה כְּלוֹם דְּעָלָה עַל דְּעַתִּי לֹמֵר דֹּאע"ג דְּבַעֲלָמָא הַדִּין כֵּן הִכָּא שְׁאֵנִי דְּמַצִּי לְמַנּוֹת שְׁלִיחַ וְאִף דַּלְמ"ע הַשְּׁתָּא מְשׁוּם דְּלֹא אָמְרוּ כֵּן אֲלֵא בְּתוֹרָם מְשָׁל בַּעַל הַפְּרִי אֲבָל הִכָּא שְׁתוֹרָם מְשָׁלוֹ הָרִי פְּסַק הַרְמַב"ם דְּלֹא בַעֲיָ שְׁיִפְרִישׁ מִדְּעַת בַּעַל וְאֵע"ג דֹּאבַע"ל בְּנִדְרִים ד' ל"ו וְלֹא אֲפִשְׁיטָא הָרִי כַּת' הַרְשֵׁפ"א וְהַרְמַב"ן וְהַרִיטְב"א דְּנִפְשָׁטָא הַבַּעֲיָא מַמ"ש פ"ק דְּבַכּוֹרוֹת דְּפוּדָה פַּע"ח ש"ח דְּפָדוּי וְע"ש בַּמ"ל וְא"כ פּוּדָה מְשָׁלוֹ עַל ש"ח לֹא בַּעֲיָ שְׁיִהָא מִדְּעַתוֹ אַע"ג דֹּאכַתִּי מִדִּין שְׁלִיחוֹת הוּא י"ל דֹּאע"ג דְּבַעַת שְׁאוּמֵר לוֹ שְׁיִפְרִישׁ בְּשִׁבְלוֹ לֹא מְצוּ עֲבִיד מ"מ מְהַי מֵה שְׁמִפְרִישׁ וּמִהַתִּי' עַל כַּת"ר דְּטָרַח לְהַבִּיא מַמ"ש הַר' מַש"ל עַל תַּה"ד דְּלֹא דְּמִי כָּלָל וְהִי"ל בְּפִשְׁיטוֹת מְזָה שְׁהוּא רֵאוּיָה גְּדוּלָּה דֹּאע"ג דְּבַעַת שְׁלִיחוֹת הַבַּע"ד לֹא מְצִי עֲבִיד דְּמְהַי שְׁלִיחוֹת אֲמַנָּם בְּקוּשְׁטָא הָא נְמִי לִיתָא מְשׁוּם דְּהָא מְלִתָּא דְּכִשְׁהוּא מְשָׁלוֹ ע"ש דַּל"ב שְׁיִהָא מִדְּעַתוֹ אֵינוֹ מוֹסְכָם וְרַבִּים חוֹלְקִים וְס"ל דְּלֹא אֲפִשְׁי' בַּעֲיָן וְיֵשׁ לְהַחְמִיר בְּתוֹ מְשָׁלוֹ דְּבַעֲיָן דוֹקָא שְׁיִהָא בְּשְׁלִיחוֹת גְּמוּר וּמִדְּעַתָּה דְּבַע"ה כְּדִירָאָה הָרוּאָה לְרַבּוּתִי בְּתוֹס' בַּפ"ק דְּבַכּוֹרוֹת בְּדִין פּוּדָה פַּט"ח ש"ח גַּם הַרְבֵּ הַמְּאִירִי בַּח' לְנִדְרִים דַּל"ו כַּת' וְנ"ל שְׁלֹא הַנּוֹבְרֵר יָפָה בַּגַּמ' אִם הַתּוֹ מְשָׁלוֹ עַל חֲבִירוֹ צְרִיָּה דְּעַת אוֹ לֹא עַד שְׁהַרְבָּה מִן הַפּוֹס' הַנִּיחוּהָ בְּסַפְק וּמַחְמִירִין בָּהּ ע"כ הָרִי דְּגַם בְּתוֹרָם מְשָׁלוֹ עַל ש"ח רַבּוּתִי הַתּוֹס' וְרַבִּים ס"ל דְּבַעֲיָ שְׁלִיחוֹת גְּמוּר וּמִדְּעַתָּה שְׁל בַּע"ה וְלִדְעַתָּם אֵי בְּעַת הַשְּׁלִיחוֹת לֹא מְצוּ עֲבִיד לֹא בְּצִי מְשׁוּה שְׁלִיחוֹת פִּינּוֹן שְׁכֵן יֵשׁ לְהַחְמִיר וּכְמוֹ שְׁהַעֲלִיתִי בַּמ"א דֹּאָף לַמ"ע בְּתוֹרָו בְּזַה"ז דַּר' יֵשׁ לְהַחְמִיר בַּס' מְשׁוּם דְּעִיקְרוֹ מִהַתּוֹ וְשְׁכ"כ הָרֵאשׁוֹ' ו"ל וְהַדְּבָרִים אֲרֻנְכִים וְאִכְמ"ל: וְעוֹד דֹּאָף אִם נֶאֱמַר בְּדַבְרֵי הַסוֹ דְּבַתּוֹ מְשָׁלוֹ עַל ש"ח ל"ב דְּעַתוֹ שְׁל בַּע"ה מ"מ הִכָּא לֹא מְהַי מְשׁוּם דְּגַם בְּעַת שְׁהוּא תוֹרָם עַל

אנשים עדיין לא קנו והוא תורם ע"מ שיקנו וקא ודאי הדבר פשוט וברור דלא עביד כלום ומעשיו בטלים וכמ"ש במס' קדושין פ' האומר וכ"כ פל הפוס' דכתי' לעיל הגם דמלבד פל האומר דלברונחא דמלתא אמינא דבגדול מזה מפניש בש"ס דאין תרומתו תרו' ותלמוד ערוף הוא בידינו בפ' האשה רבה שאמרו דר' ינאי ור"ח ס"ל דאדם מקנה דבשב"ל והינו מדמייתי שם דר"י הו"ל אריסא דהנה מייתי ליה פונתא דפירי כל מעלי שבתא, ההוא יומא נגה ליה ולא אתא שקל עשר מפירי דבית' עליהו אתא לקמיה דר"ח אמ"ל שפיר עבדת דתניא למען תלמד לראה את ה' אלהיך כל הימים אלו שבתות וי"ט למאי ה"ל וכו' אלא לאו כה"ג ופירש"י עליהו ואע"ג דאפתי לא אתו ע"כ משמע דס"ל דאף דמה דהנה מייתי פאריס הנה מפירות דר"י דעכ"ז פינו דעדין לא באו לרשותו דהוי כדבר שלב"ל ולמ"ד אין אדם מקנה דבר שלב"ל ואפ' הוי מחוברין פינו שבידו לתלוש כדמו' בהאומר בקדושין ולא מסתבר לומר דלא תשיב הכא בידו לפי שהיה רחוק מהם דאין נראה לחלק בין קרוב בין רחוק ע"כ, ונראה דבא לשלול מ"ש רש"י משום דאפתי לא באו דס"ל דמשום דהיה רחוק דהנה דבר שלב"ל ע"כ ונר' לישיב דברי רש"י דנא ק' מההיא דפ' האומר דל"ח דבשל"ב דלא דמי להו עובדא דשנא ושנא משום דהתם אף אם הוא מחובר לא הוי דבר שלב"ל משום דהוא יודע על איזה טבל הוא מפריש אבל הכא לא היה שולח לר"י כל חלקו כ"א איזה חלק ולא היה יכול לידע מהות הפירות עצמם שישלח לו כדי להפריש עליהם ולכן לגבי תרו' הוי כמפריש ע"ד שלב"ל נאף אי הנה תלוש באותה שטה כל שלא באו לרשותו ולא מ"ע בנ"ד שהוא מפריש לא זו לבד ע"ד שאינו ברשותו ולא באו לעולם כלל דבעת שהוא מפריש גם הבע"ד אינו יודע מאיזה מקום יקנה וכ"ש המפריש שאינו יודע כלל והוא מפריש על הס' אם יקנה ובנדאי מגרע גרע מעובדא דר' ינאי שאמרו דהוי דבר שלא בא לעולם, והנה בהאי סוגיא דפ' האשה רבה הנ"ל ראיתי מ"ש רש"י וז"ל אלא לאו כה"ג דמותר לעשר ע"מ שלב"ל ועת"ל לצורך עונג שבת ע"כ דהוא תמוה דאם ההתר הוא דנקא מפני עונג שבת א"כ מה הוכיח הש"ס מר' ינאי דאדם מקנה דשלב"ל אדרבא נר' מזה דאין אדם מקנה דשלב"ל וכו' דהתו' כת' ע"ד רש"י וז"ל מתוך פירוש הקונט' משמע דאיצטרף למילף מקרא משום דבר שלא ב"ל וק' לר"י דמה לי שבתות וי"ט משאר ימים ע"כ ולא הק' כדאקשינן דנר' דהבינו בפירש"י דס"ל דאף למאן דס"ל דאדם מקנה דשלב"ל ה"ד בחול אבל בשבת אסור ולכן הוצרך למילף מקרא דאף בשבת מותר מפני עונג שבת דשרי ולכן הק' דמ"ש שויו"ט משאר הימים דדוחק להעמיס בכוננת דברי התוס' דהיינו כדאקשי' וא"כ אף אי פונת רש"י כמ"ש התו' מ"מ הדבר תמוה אמן גם ע"ד התוס' י"ל דאף אי נאמר דבא הכ' להתיר אף שאינו מן המוקף אבל מפני דבשלב"ל בלאו הכי שרי דא"כ תקשי די"ל דמפני עונג שבת הוא דמותר גם דבר שלב"ל אבל בחול אסור אבל נר' לישיב דברי התוס' וגם פירש"י והוא דס"ל לרש"י דאף למ"ד דאדם מקנה דבר שלב"ל ולכן בתרומה פן דה"ד אם תרם אבל ודאי דלכתחין אסור לתרום וכן משמע מפי האומר בקי' שאמרו יתר ע"כ אמר ראב"י אפי' אמר פירות זו תלושין יהא תרומה על פירות ערוגה זו מחוברת וכו' ופירש"י יתר ע"כ אפי' מה שאין בידו דקסבר אדם מקדיש ומקנה דבר שלב"ל והכי אמר אב"י שם דטעמא דראב"י דהוא משום דאדם מקנה וכו' ע"ש הרי דלא אמר כ"א אם אמר דה"ד בדיעבד אבל ודאי דלכתחין אסור משום דאמר

קרא מִמֶּנּוּ וּבְדַרְשׁ' לְמוֹקֵף דְּלִכְתַּחֲנִי אָסוּר וּבְדִיעֵבֵד שְׁרִי וְכֵן מִזֶּה הַפְּתוּב לְמָדוּ גַם לְדַבְרִים אַחֲרֵים דְּאָסוּר וְנִמְצָא לִפְיִי ז' דָּאָף לְמִ"ד אָדָם מִקְנָה דְּבַר שִׁלְב"ל דְּאָסוּר לְכַתְּחִי לְתַרְוּם דְּשִׁלְב"ל וְלִכְּנֵן אֵת"ש מ"ש רש"י דְּמוֹתָר לְעֶשֶׂר עַל מַה שִׁלְב"ל אֶפְרָיִם לְכַתְּחִי וְשׁוּב אַחֲרֵי כּוֹתְבֵי רְאִיתִי לְהַרְיֵטָב"א בַּחֲלִי שְׁפַתְבִּי לְתַרְזֵן קוֹ' הַתּוֹ' עַל רש"י וְנִ"ל וְי"ל דָּאָע"ג דְּאָדָם מִקְנָה דְּשִׁלְב"ל מִצְנָה לְהַפְרִישׁ עַל שִׁב"ל וְלִצְנֵרָה פְּבוּד שְׁבַת הַתִּיר הַכ' לְגַמְרֵי ע"כ וְאֵנִי בְּאַרְתִּי בִּס"ד אָבֵל לְמִ"ד דָּאִין אָדָם מִקְנָה דְּשִׁלְב"ל שֶׁהוּא אֶפְרָיִם בְּדִיעֵבֵד וְנָדַי דְּלֹא בָּא הַכ' לְהַתִּיר מִפְּנֵי עֲנֻגַּ שְׁבַת שִׁלְפִי"ז אֵין לְהַק' גַּם ע"ד הַתּוֹס' דְּכַת' דְּבָא הַכ' לְהַתִּיר שְׁלֹא מַה"מ דְּאָסוּר מִשׁוּם דִּי"ל דְּדוֹנָא שְׁלֹא מַה"מ דְּהוּי רַק לְכַתְּחִי הוּא דְּהַתִּיר הַכ' וְעַ"כ מ"מ פ"ה מַה"ת ה"ט שְׁפָא לְכָלֵל יִשׁוּב דְּבַרֵי הַרְמָב"ם ז"ל דָּאָף לְעֲנִין (תְּרוּ' חֲמִיר) קִנְיָן הוּא דְּבַר שִׁב"ל לְעֲנִין תְּרוּ' הַמִּיר וְהוּי פְּדָבֵר שְׁלֹא ב"ל וְהוּ"ד הִירוּשְׁלִמִי פ"ק דְּתְרוּ' שְׁאָמְרוּ וְלֹא מִפְּיֻרֹת שֶׁהִבִּיאוּ שְׁלִישׁ ע"פ שְׁלֹא הִבִּיאוּ שְׁלִישׁ וְאֵם תְּרַם תְּרוּ' תְּרוּמָה ע"כ וְדו"ק פִּי קִצְרֵתִי וְלִפִּי מֵאֵי דְּכַתְּנִי בְּכֹנֶת דְּבַרֵי רש"י ל"ק מ"ש הַר"ש בַּפ"ד דְּמַס' דְּמֵאֵי דְּכַת' עַל הַש"ס דִּיבְמוֹת וְנִ"ל וְקִצְצַת קִשָּׁה דִּיקְרָא שֵׁם וְיִפְרִישׁ בְּשִׁבַת וּמִן הַמוֹקֵף פְּדֵעֵבֵד בִּירוּשְׁלִמִי וְכו' וְעוֹד מִתְּנָה עַל וְנָדַי ע"מ שְׁפִיד חֲבֵרוּ כְּמוֹ שְׁמִפְרֵשׁ בִּירוּשְׁלִמִי רַפ"ז ע"כ וְהוּא דְּהוֹק' לוֹ דְּלַר"י מַה שֶׁעָשָׂה שֶׁעִשְׂוֹר מִפְּרִי דְּבִיתָהּ הִיקַל בְּב' דְּבַרֵים הָאֶחָד דְּעֶשֶׂר ע"ד שִׁלְב"ל שְׁאָסוּר לְכַתְּחִי מַה"ת וְזֹאת ב' שְׁלֹא מִן הַמוֹקֵף דֵּה"ה ג"כ אָסוּר מִהַתּוֹרָה לְכַתְּחִי וְלִזֶּה תִּי דְּאֶפְתִּי אֵין זֶה תְּקוּן מִשׁוּם דָּאִין מִתְּנָה בְּוֹדַי ע"מ שְׁפִיד חֲבֵרוּ כְּמ"ש בִּירוּשְׁלִמִי בְּרֵאשׁ פ"ז פְּלוּמֵר דָּאָף לְסִבְרַת ר"י דַּס"ל דְּלְתַרְוּם ע"ד שִׁלְב"ל דְּלִכְתַּחֲנִי אָסוּר וְדוֹנָא בְּדִיעֵבֵד מוֹתֵר הֵכָא נְמִי לְהַתְּנוֹת אֲוֹדַי ע"מ שְׁפִיד חֲבֵרוּ אָסוּר עַכ"פ לְתַרְוּ' לְכַתְּחִי וְגַרְע טְפִי וְדוֹק, וַאֲ"כ הוּא דַּס"ל דָּאָף לַס' ר"י דַּס"ל דְּאָדָם מִקְנָה דְּבַר שְׁאִינוּ בְּיָדוֹ וְאֶפְרָיִם שְׁלֹא ב"ל דַּע"ז דְּאָסוּר לְהַתְּנוֹת מִמִּילָא וְנָדַי דְּלִדִּין דְּקִי"ל דָּאִין אָדָם מִקְנָה דְּבַר שִׁלְב"ל וְשְׁאִינוּ בְּרִשׁוֹתוֹ וְכֵן אֵין אָדָם מִפְּרִישׁ תְּרוּמָה עַל טְבַל שְׁעִדִּין אֵינוּ בְּרִשׁוֹתוֹ ג"כ כָּל מַה שְׁיִדְבֵר ע"מ שְׁאִינוּ בְּרִשׁוֹתוֹ דְּבַרֵי בְּטָלִים וּמְבֻטָּלִים וְלֹא פְּלוּם: הַפְּלֵל הָעוֹלָה מְדַבְּרִינוּ דְּבַעֲוֹבְדָא דַּר"י אֵיתָמֵר בְּש"ס דְּהוּי דְּבַר שִׁלְב"ל פְּלִיגוּ הַרְאִשׁוֹנִים ז"ל דְּלִדְעַת רש"י וְהַרְבַּ הַמְּאִירִי הוּא דְּהַמְעֶשֶׂר שֶׁהִזָּה מְעֶשֶׂר לְכַשִּׁיבָא לְרִשׁוֹתוֹ דְּהוּא אֶפְרָיִם מִקְרָע שְׁלוֹ דְּהוּי דְּבַר שִׁלְב"ל מִשׁוּם דְּכָל שֶׁהֵן בִּיד אָרִיס וְאֵינוּ יוֹדַע אֵם יְבִיאֵם לוֹ בְּחֻלְקוֹ אֵם לֹא וְכַמ"ש כְּרַב הַמְּאִירִי ע"ש וְאֶפְשֶׁר לומר ג"כ דָּאָף שְׁבִירוֹר לוֹ שְׁיָבִיא לוֹ מִמַּה שְׁנוֹגַע לְחֻלְקוֹ אֵינוּ יוֹדַע אֲנֻמָּד הַפְּיֻרֹת שְׁיָבִיא לוֹ שְׁלֹא הִזָּה מְבִיא לוֹ כָּל הַמְּגִיעַ לוֹ מְחֻלְקוֹ אָבֵל הַתּוֹס' ס"ל דָּאֵם הִזָּה רְגִיל תְּמִיד לְהִבִּיא לוֹ מִהַמְּגִיעַ לוֹ לֹא הוּי פְּדָבֵר שְׁלֹא בָּא לְעוֹלָם וּבְכֵן הַדְּבַר בְּרוּר דְּבַנ"ד דְּלִכ"ע דְּהוּי דְּבַר שְׁלֹא ב"ל וּבְלָאוּ הִכִּי אֶפְרָיִם לֹא בָּא הַדְּבַר מְפֻרָשׁ בְּש"ס וְהַרְשׁוּ' הַנְּ"ל הַדְּבַר פְּשוּט דְּזֶה הוּי מִפְּרִישׁ לְדְבַר שִׁלְב"ל וְלֹא נִצְרָכָה אֵלָּא שְׁלֹא יִפְקֻק בְּזֶה שׁוּם אָדָם בְּעוֹלָם וְגַם לְהַתְּלַמֵּד לְגִדּוֹנִים אַחֲרֵים: וּבִהְיוֹתִי בְּזֶה רְאִיתִי מ"ש מַהרַע"א בַּחֲלִי לִיבְמוֹת וְנִ"ל תִּמָּא מַה מְבַעֲי בְּנִדְרִים פְּרָק אֵין בֵּין הַמוֹדֵר דָּף ל"ז בְּתוֹרָם מְשֻׁלוֹ עַל שְׁל חֲבֵרוֹ אֵם צְרִיף דַּעַת הָא נְפִשְׁט מִדְּר"נ בַּר יִצְחָק מְדַחֲשִׁיב לַר' יִנְאִי דַּס"ל אָדָם מִקְנָה דְּבַר שִׁלְב"ל וְאֵם אֵיתָא דַּא"צ דַּעַת גַּם עֵתָה יְכוּל לְתַרְוּם אֶפְרָיִם שְׁלוֹ וְלֹא מִיקְרִי דְּבַר שִׁלְב"ל וּבִיּוֹתֵר דְּהַרְמָב"ם פּוֹסֵק דַּא"צ דַּעַת וּבְרִיטָב"א קִנְדוּ' (הִבִּיאִי הַמ"ל) פְּתַב דְּהוּא אֲבַעֲיָא דְּאִפְשִׁטָא דַּא"צ דַּעַת וּבַהַר"ש וְכו' ע"כ וְגַם רְאִיתִי בַּס' עֶרוּף לְגַר בְּחִדּוּשָׁיו בַּד"ה שֵׁם עֶשֶׂר וְנִ"ל רְאִיתִי קוֹנְשִׂיא בְּשֵׁם הַגְּאוֹן ר"ע אֵיגֵר ז"ל לִפִּי מַה דְּקָאָמֵר

רנב"י להוכיח מזה דר' ינאי ס"ל אדם מקנה דבר שלב"ל א"כ מאי קבעי לי בנדריהם
דל"ו ע"ב פתורם משלו על של תבירו אם צריף דעת תבירו או לא תיפשוט מהא דרנב"י
דצריף דעת דאי אין צריף דעת למה תשיב דבר שלב"ל הרי יכול לתרום על של תבירו
וא"כ הני דבר שב"ל והניח בצ"ע ולפי הנראה שלא היה אצלו ספרו של הג' והרב ערוף
לגר הוסיף להק' עוד ויש להשיב עכ"ד אלא